
BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III.
RACCOLTA
VILLAROSA
F
30/1
NAPOLI

Digitized by Google

Biblioth: de Rossi
Cas: 170—

Digitized by Google

17664 Racc. Vill. F. 30 (1)

DECISIONES

SACRAE ROTAE ROMANAE

CORAM

R. P. D. CAROLO CERRO

OLIM DIGNISSIMO DECANO

NVNC

R. E. PRAESBYTERO CARDINALI

TIT. S. ADRIANI.

EPISCOPO FERRARIENSI

IN TRES PARTES DISTINCTAE

cum suis Argumentis, Summariis, ac Indice locupletissimo materiarum, quæ in dictis tribus partibus continentur;

TOMVS PRIMVS.

ROMAE, Superiorum permissu M.DC.LXXXII.

Sumptibus IOSEPHI CORVI Bibliopolæ.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMIS, ET REVERENDISSIMIS DD.

ACRAE ROTAE ROMANAE
AVDITORIBVS

Abbas Franciſcus à Balneo Fanenſis.

I.

RIGINTA Annorum opus, quod inter vos adoleuerat, & Eminentiſsimi Præſulis modeſtia tenebris ablegauerat, vobis ego merito iure, veluti poſt liminio reſtituere cogitaui. Aut quia illa rerum conditio ſit, quod occulto piente genio, omnia meditentur redditum vnde diſceſ- rint, aut quia ſi operi in ſe digno, dignos beneuoleſue utores eligere fas eſt vos operis quodamodo Patres, ipſi ɔeri delegare Tutores fuerit conſentaneum. Præterea ım, & illud in me augeret neceſsitatem officij, quod non iter hiſce Oraculis legitimam lucem comparare deuerim, niſi vt illa ſuo Tripodi redderentur; accedebat, uod, & me vobis decennale obſequium ſub Eminentiſ- mo D. M. Cardin. Carolo Cerro Rotæ præſtitum in ƌtiſsimã deuotionis obſtrinxerat neceſsitudinem, adeo quidquid temporis per alios duodecim Annos benefi-

§ 2 cen-

Digitized by Google

centissimo Principi inseruiendo, siue Vrbinas Auditor, siue Ferrariensis Vicarius absumpserim, id totum, non sine illa cogitatione detriuerim, qualiter grati erga vos animi sincerum exhibere inditium: Ipsa tandem sors mihi indulsit, vt purgarem moram obsequij, & casu ingenioso concessit, quod possem alienis donis esse munificus. Sacra itaque hæc Themidis responsa, quæ iniusto latebrarum squallebant mancipio, sui iuris feci, & vestris nominibus inscripta publica luce donaui: Vos Illustrissimi Patres Originem muneris attendite, & si quid ego vlterius Vestræ debeo magnitudini, insigni acceptilatione componite.

Digitized by Google

INDEX
DECISIONVM PER DIOCESES.

A

B

Digitized by Google

C

Cæsa-

Digitized by Google

Digitized by Google

N

O

P

Eadem

R

Digitized by Google

Eadem

S

T

V

Imprimatur

Si videbitur Reuerendiss. P. Magistro Sac. Palatij Apostolici.

I. de Angelis Archiep. Vrb. Vicesg.

Imprimatur

Fr. Dominicus Maria Puteobonellus Ord. Præd. Sac. Palatij Apost. Mag.

Digitized by Google

INDEX
ARGVMENTORVM
DECISIONVM, QVÆ IN TRIBVS THOMIS PROVT IACENT CONTINENTVR.

Romana Computorum. *Lunę 23. Ianuarij 1640.*

Argumentum 1.

Ationes semel redditæ cum quietatione generali ampliſſimis clauſulis conceptę amplius reuideri ion poſſunt, nec etiam ſub prætextu erroris calculi, le quo vltra probationem perfectam, quæ fieri debet, um confuſa, & generica non ſufficiat, obſtat etiam xceptio ſolidationis iuramento firmata, & hæc affi it etiam hæredem.

Ieapolitana Laudemij. *Luna 27. Februarij 1640.*

Argumentum 2.

eſſa retinens bona emphytheutica tenetur ad ſolu onem Laudemij, & Quindennij domino directo, ne am ex propria obligatione, verum etiam ex diſpoſi one iuris.

rimінen. Fideicommiſſi. *Merc. 14. Martij 1640.*

Argumentum 3.

ıs remedio *l. fin. de adicto Diui Andr. toll.* ad immiſ onem bonorum fideicommiſſariorum in primis pro tro debet bona, ſuper quibus immiſſionem petit tem ɔre mortis fuiſſe à fideicommittente poſſeſſa, hic probanda bonorum poſſeſſione diſceptatur; & ex ſtrumento diuiſionis libri æſtimi, ac denique denun ationis, & teſtibus illa concluditur:

Romana Cambiorum. *Ven. 16. Martij 1640.*

Argumentum 4.

data quando ſint exequenda; & quando adhuc eſ tum, de illorum vniformitate ſatis conſtare dicatur? omiſſio de euictione ex dato, & facto ſuo tantum n obligat venditorem ad illius præſtationem ſi non aliqua eiuſdem obligatione proueniat. Emens ienter rem alteri obligatam abſque nulla proteſta ɔne, an poſſit agere contra venditorem pro euictio , vel ſolum ad præſtationem rei liberæ, vel denique ſolam reſtitutionem pretij?

Romana Computorum. *Ven. 20. Aprilis 1640.*

Argumentum 5.

ium reconuentionis quod alioquin ſimultaneè cum uſa conuentionis expediri debet, ſi eſt illi præiudi alis, & de eo liquido conſtat, vbi cauſa conuentio s eſt turbida, poteſt per Iudicem ea ommiſſa per ntentiam expediri. Sententia abſolutoria à reddi one rationum, libris non exhibitis, dicitur iniuſta, quando?

Recanaten. Bonorum.

eſoluta coram R.P.D. Buccabella die 20. Martij 1639. extenſa à R.P.D. Cerro 21. Aprilis 1640.

Argumentum 6.

diana non intrat reſpectu Clerici, cui bona in Patri onium à Patre fuerunt donata lite pendente cum aico, dummodo Clericus fuerit ad cauſam admiſ ıs antè ſententiam.

aurinen. Prętenſi Matrimonij. Ven. 30. April. 1640.

Argumentum 7.

edium *l. diffamari C. de Ingen. & manumiſs.* vindi t ſibi locum etiam in cauſis matrimonialibus ad rſus diffamantem contraxiſſe matrimonium cum quo.

Romana Supplementi Legitimæ. *Ven. 18. Maij 1640.*

Argumentum 8.

Legitimæ ſupplementum an poſſit petere hæres filiæ quæ acceptauit teſtamentum, in qua fuit iſtituta hæres cum alia ſorore reciproco fideicommiſſo abſque nulla detractione. Hæreditas vnius peteſt diuerſo iure cen ſeri, & conſideratur ac ſi eſſent plures hæreditates, quando bona ſunt in diuerſis Territorijs ſita, ibique adſint diuerſa ſtatuta: Statutum non comprehendit forenſes, & quid requiratur adhoc quod incola poſſit gaudere beneficio ſtatuti?

Imolen. Succeſſionis. *Ven. 18. Martij 1640.*

Argumentum 9.

Teſtamentum coram Confeſſario, & tribus teſtibus con ditum, ſuſtinetur tamquam factum coram Parocho vigore *cap. cum eſſet, de teſtament.* etiam ſi teſtes in eo adhibiti non fuerint ad id ſpecialiter rogati, prout requiritur, ex diſpoſitiona *Auth. rogati, C. de Teſti bus*, dummodo ex coniecturis appareat Teſtatorem ita voluiſſe diſponere, & quæ ſint coniecturæ ad hunc effectum ſufficientes?

Cracouien. Decimarum. *Lunę 21. Maij 1640.*

Argumentum 10.

Rector Collegij Societatis IESV non poteſt tranſigere ſuper Decimis abſque concurſu Reuerendiſſimi Patris Generalis cum Societas præfata ſit à Decimis immu nis, & exempta.

Leodien. Beneficij. *Ven. 25. Maij 1640.*

Argumentum 11.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficij va cantis per obitum reſignantis intra 20. dies eſt con cedendum vltimo prouiſo poſt obitum, non autem primo de tempore reſignationis, licet infirmitas ſu peruenıat reſignanti poſt factam reſignationem.

Barchinon. Adminiſtrationis. *Merc. 16. Iunij 1640.*

Argumentum 12.

Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſæcularizatæ, quæ prius erat penès Priorem, & Canonicos Regulares manet penes Priorem, & Canonicos Sæculares, cum per ſęcularizationem nihil præter regularitatem im mutetur.

Romana Cambiorum. *Lunæ 18. Iunij 1640.*

Argumentum 13.

Nec euictionem, nec reſtitutionem pretij venditor præ ſtat obligatus ex dato, & facto, ſuo tantum, euictio ne ſequuta ob aliam cauſam, maxime concurrente ſcientia oneris, & hypothecæ in emptore cum eius acquieſcentia, & ſtante ceſſione iurium venditoris talium, qualium, etiamſi prætium fuerit in vtilitatem venditoris conuerſum.

Auximana prętenſi fideicommiſſi. *Lun. 25. Iun. 1640.*

Argumentum 14.

Mandatum de manutenendo in concurſu, non eſt con cedendum immiſſo ex decreto Iudicis, quando, im miſſio eſt vitio nullitatis infecta, ſed probanti poſſide re de tempore motę litis. Ægydiana non intrat contra Clericum, & qualiter Clericatus dicatur probatus?

a Roma-

Digitized by Google

Hæres

Digitized by Google

Index Argumentorum.

Romana Dotis. Merc. 4. Iulij 1640.

Argumentum 15.

Mulier creditrix Mariti pro sua Dote, & Quarto dotali, potest petere separationem suorum creditorum ex bonis ipsius ab ea possessis, & post eius mortem ex fideicommisso restituendis.

Craconien. Decimarum. Merc. 4. Iulij 1640.

Argumentum 16.

Transactio super Decimis sine solemnitatibus non substinetur.

Anconitana Dotis. Merc. 4. Iulij 1640.

Argumentum 17.

Vxor petens sibi Dotem restitui aduersus hæredes Mariti, tenetur ad restitutionem omnium mobiliom penes eam remansorum, nisi sint mobilia illius speciei, quæ vsu consumuntur, & sit lapsum decennium. Bonorum autem mobilium identitas probatur ex conuenientia demonstrationum, & qualitatum, & ex qualitate etiam personarum.

Romana Pensionis. Lunæ 19. Nouembr. 1640.

Argumentum 18.

Pensionario debetur integra pensio, quaties remaneant centum pro Rectore imputando tamen in eius congruam tantummodò, & quæ percipit de iuribus Ecclesiæ, non autem quæ percipit extra, & an ad hunc effectum legarum factum Cappellæ cum onere celebrandi missas per Rectorē dicatur de iuribus Ecclesiæ?

Placentina Censut. Marc. 28. Nouembris 1640.

Argumentum 19.

Census impositus super certo fundo fructifero capaci, & certis finibus designato in prompta, & numerata pecunia dicitur ad formam Bullæ Pianæ, & sustinetur etiamsi impositus fuerit super fundo alieno cum consensu Domini, & qualiter ad huc effectum dicatur apparere de hoc?

Leodien. Cappellaniæ. Ven. 1. Febr. 1641.

Argumentum 20.

Litteræ Apostolicæ non sunt exequendæ via executiua quoties non continent subrogationem gratiosam verba subrogamus, sed simplex mandatum de subrogando, seu subrogationem rigorosam per verba subrogari mandamus,

Interamnen. Bonorum. Ven. 1. Febr. 1641.

Argumentum 21.

Ægidianæ non est locus vbi sententia Immissionis fuit iniusta.

Romana Domus de Vrsinis. Lun. 25. Febr. 1641.

Argumentum 22.

Creditum cum hypotheca si fuit probatum, & possessio debitoris de tempore hypothecæ, & possessio eius, contra quem agitur de tempore litis, tunc non potest denegari immissio vigore Saluiani? Sententia difformis libello sustinetur in iudicio summario, & quate? Instrumento impugnato quousque quis vti valeat?

Leodien. Mediorum Spelta. Lun. 1. Martij 1641.

Argumentum 23.

Contractus quod sit emphytheuticus ex quibus arguatur? Dominus directus sicuti inuitus cogi non potest ad vendendum emphytheutæ ius directum, ita cogi nequit ad admittendam redemptionem annuæ præstationis. Census in dubio iudicatur irredimibilis.

Romana Cambiorum. Lun. 15. Aprilis 1641.

Argumentum 24.

Instrumenta, & scripturę debent de iure produci in publicam, & authenticam formam, & arbitrium an interet ad effectum, vt debeat stari illorum indicationi, maximè concurrente suspicione calumniæ, & ex quibus indicatione instrumentorum de calumnia oriatur præsumptio?

Anconitana Dotis. Ven. 19. Aprilis 1641.

Argumentum 25.

Mulier potest agere ad restitutionem mobilium in dotē viro assignatorum, & ab eo alienatorum, constito de illorum identitate, & qualiter ad istum effectum ideotitas mobilium, dicatur sufficienter probata, & quando intret præsumptio illorum consumptionis?

Toletana Canonicat. Pænitentiariæ. Lun. 22. Apr. 1641.

Argumentum 26.

Ad beneficiorum electionem, in casu quo est necessaria scriptura, tunc si ea exhiberi non potest ex facto aduersarij, eo casu perinde est, ac si exhibita fuerit. Plura deducuntur circa probationem ætatis, & diluuntur plures oppositiones, & plura etiam doctissime deducuntur ad confirmationem decisionis iam in altera instantia emanatæ in hac eadem causa coram bonę mem. Coccino facta.

Messanen. Archipresbyteratus. Lun. 29. Apr. 1641.

Argumentum 27.

Subrogationem gratiosam, quando quis obtinuit vt eius vigore possit obtinere immissionem, tria opus est, vt iustificet, nempè litem, & quidem super titulo Beneficij Clericatum, & obitum in possessione illius, in cuius locum petitur subrogatio, & qualiter prædicta tria requisita probentur?

Recanaten. Bonorum. Lun. 29. Aprilis 1641.

Argumentum 28.

Fideicommissarijs quibus concurrentibus iomissio in bonis fideicommissi concedenda sit in vim *leg. fin. de edict. D. Adr. Tollend.* & etiam contra hæredem grauati? miles Hierosolymitanus tamquam Religiosus incapax est testamenti factione, & quid si super hoc amplam obtinuerit licentiam, & an indistinctè, & de omnibus bonis, & ad sui libitum possit testari?

Æsina Fideicommissi. Ven. 10. Maij 1641.

Argumentum 29.

Filius hæres grauatus concurrentibus alienationibus, & omissione inuentarij, præsumitur satisfactus pro suis detractionibus, nisi probet alienationes à se factas, non adequare detractiones legitimæ, & trebellianicę,

Romana Cambiorum. Lun. 3. Iunij 1641.

Argumentum 30.

Nec euictionem nec restitutionem pretij venditor præstat obligatus ex dato, & facto suo tantum euictione sequta ob aliam causam, etiam si pretium fuerit in eius vtilitate conuersum, maximè concurrente scientia oneris, & hypothecę in emptore cum eius acquiescientia, & stante cessione iurium venditoris talium, qualium, dummodo cessio ista fuerit facta in actu ipso venditionis in instrumento, & non posteà.

Romana Diuisionis. Lunæ 10. Iunij 1641.

Argumentum 31.

Pater si filio ducenti vxorem donauerit bona aduentitia alterius filij cūm promissione de faciendo eum ratificare ex quibus, & quando prædicta ratificatio dicatur subsequuta? & diluuntur plures exceptiones circa hanc materiam, & præsertim plura deducuntur circa probationem, & præsumptionem scientiæ.

Romana Census. Lunæ 10. Iunij 1641.

Argumentum 32.

Census licet eo ipso extinguatur, quod fundus super quo impositus fuit per anteriores creditores euictus appareat, attamen interdum repetitur in statu validitatis debentur fructus. Census dum fuit impositus super diuersis fundis, si aliqui ex eis fuerint euicti, dum illi qui remanent, sunt eius valoris, vt illum substinere valeant, tunc Census non dicitur extinctus.

Bononien. Bonorum. Lun. 17. Iunij 1641.

Argumentum 33.

Hares

Digitized by Google

res grauatus de reinuestiendo , & ponendo ad multi-
licum fructus hæreditatis , si aliquid emit , etiam
omine proprio , præsumitur de pecunijs prouentis
x fructibus hæreditarijs, acquisiuisse , ac proinde to-
um id venit in restitutione fideicommissi . Possess-
ionem ad probandam sufficit clausula, *Constituti*,quæ
num operatur effectum , etiam quod in tempus mor-
is fuerit concepta . Testis vnicus quando sufficiat in
nateria manutentionis , & an clausula, *Sine præiudi-
io iurium partium* , sit impeditiua acquisitionis pos-
essionis ?

Romana Saluiani de Casalibus . Lun.21.Iun.1642.

Argumentum 34.

tur de hypotheca apposita in contractu donationis
ro obseruantia contentorum in ea , an illa censeatur
tiam apposita ex parte donatariorum , & successo-
um in donatione inter se . Stipulatione Notarij an
quiratur ius absenti ante acceptionem , & quid in
itibus lucratiuis , in quibus sola scientia sufficit ad
fectum acceptationis & de coniecturis ex quibus
obetur hæc scientia ; An , & quando creditores ex
ulo lucratiuo præferantur creditoribus ex causa
erosa? *An Aut.resq.C.comm.de legat.* habeat locum
fideicommisso ordinato in contractibus inter viuos
an consentiens alienationi aliquorum bonorum
lei-commisso subiectorum sibi præiudicet in benefi-
a dictæ auth: & demum an hypotheca competens in
m dictæ auth: transeat cum priuilegio prælationis
hæredes extraneos , & singulares successores ?

uximana pratensi Fideicommissi . Ven.21.Iun.1641.

Argumentum 35.

liana non habet locum contra personas Ecclesiasti-
s, & possessio dicitur attentata , neque est manute-
bilis contra Clericum possidentem, vbi illa sequuta
it pendente termino ad appellandum , & hoc etiam
Iudex præsumptiuè tantum habuit notitiam de Cle-
catu , licet non fuerit ante executionem oppositus.

Romana Legati sc.50.mil. Lun.26.Iun.1641.

Argumentum 36.

tor , si alicui reliquerit aliquod notabile Legatum
rsoluendum ex fructibus hæreditarijs , & postquam
erit satisfactum omnibus suis creditoribus , si suc-
stiuè Testator emerit Officia, & loca Montium,cum
eruatione decreti ad fauorem dicti Legatarij post
itum ipsius Testatoris , quæritur modo vtrum hoc
su mens Testatoris fuerit faciendi duo Legata , aut
am particularem donationem causa mortis , vel id
erit præueniendo solutionem primi Legati , & hæc
tima opinio alternatiuè resoluitur .

Lauden.Cappellania . Merc.26.Iunij 1641.

Argumentum 37.

ræ Apostolicæ cum mandato de subrogando super
re patronatus obtentæ cum clausula verificato in
imis coram loci Ordinario iurepatronatus , non
nt exequendæ etiam via ordinaria , vbi coram Or-
inario non fuit de iurepatronatus cognitum,etiamsi
le eodem iustificatio fuerit facta in Rota coram cau-
æ Ponente , prout neque sunt via ordinaria exequen-
læ vbi in totum non apparent iustificatæ .

Romana Separationis dotis . Ven.28.Iun.1641.

Argumentum 38.

effectum , vt sit locus iuramento in litem de neces-
tate requiritur , quod res pro qua petitur deferri
: debita , & de hoc constare debet legitimè . Insu-
r exiguntur duo copulatiuè , nempè dolus ex par-
eius contra quem defertur , & difficultas proba-
nis ex parte illius , cui defertur ex dolo causa-
; dolus autem debet esse verus non autem præ-
nptus .

Ariminen.Fideicommissi . Ven.28.Iun.1641.

Argumentum 39.

Manutentio conceditur antiquo possessori nulliter , &
iniustè per Iudicis sententiam sua possessione priuato:
Iudicio per contradictas agitato sine præcedenti cita-
tione personali . Tempus ad appellandum incipit cur-
rere à die habitæ notitiæ : Ægidiana Costitutio, quæ
Clericos ligandi potestatem non habet , efficit , vt ius
Canonicum etiam in iudicijs possessorijs seruetur ,
secundum quod appellatio ad vtrumque effectum
conceditur .

Bononien.Fideicommissi . Luna 1.Iulij 1641.

Argumentum 40. *Non indiget .*

Romana Vinia ad Aquam Sanctã . Lun.1.Iul.1641.

Argumentum 41.

Actor tenetur exhibere libros ad fundandam rei excep-
tionem; concurrentibus tamen probatione existentiæ
apud eum , & interesse rei .

Romana Grani . Merc.13.Nouembr.1641.

Argumentum 42.

Emptor frumenti cuius consignatio erat certo loco de-
stinata non potest cogi ad illud accipiendum in alio ,
& quid si venditor se offerat paratum præstare impen-
sas emptori ad id necessarias ? Emptori debetur dam-
num , & interesse aduersus venditorem constitutum
in mora , etiam per vnicam interpellationem , & ad
quæ teneatur emptor,ad hoc vt venditor dicatur con-
stitutus in mora ?

Fanen.Dotis . Merc.20.Nouembr.1641.

Argumentum 43.

Vxori repetenti dotem , & habenti pro se mandatum
relaxatum debent subministrari alimenta , & sumptus
litis , quia paupertas , quod est alterum requisitum
in hoc iudicio, vltra quod in quolibet præsumitur na-
turaliter inesse , fortius cadit in muliere , quæ iuris
præsumptione nihil aliud possidet præter dotem .

Leodien.Modiorum Spelta. Ven.29.Nouemb.1641.

Argumentum 44.

Agitur in hac decisione an pactum de retrouendendo ,
quod hodie in emptione annui redditus semper appo-
nitur , intelligatur inesse in redditu constituto cum
clausulis in perpetuum , & temporis infinitatem de-
notantibus maximè in antiquis , quo tempore huius-
modi redditus ita creari solebant .

Romana Domus . Lun.2.Decembr.1641.

Argumentum 45.

Saluianum interdictum competit tam pro annuis præsta-
tationibus ante sententiam quam postea decursis .

Auconitana Censuum . Merc.11.Decembr.1641.

Argumentum 46.

Sententiæ quando dicantur conformes , & an diuersitas
actionum impediat conformitatem , & ex quibus di-
uersitas actionum deducatur .

Auconitana Restitutionis in integrũ. Ven.24.Ian.1642.

Argumentum 47.

Restitutio in integrum aduersus non confectum inuen-
tarium in tempore competit ei, qui facto Aduersarij,
vel alia iusta causa non confecit , nec sublatio impe-
dimenti postea sequuta potest allegari ab eo , qui im-
pedimentum præstitit concurrente præsertim bona
fide committentis .

Bononien.Pradij . Luna 27.Ianuarij 1642.

Argumentum 48.

Pactum francandi certo , & determinato tempore con-
uentum nullius est momenti , vbi extra determina-
tum tempus fuit francatio petita , eoque magis si de-
positum pro francatione obtinenda fuit merè verba-
le , & de sola sorte , non autem cum vsuris . Statu-
tum Bononiæ de renouatione locationis qualiter , &

Digitized by Google

quando procedat? Restitutio in integrum non competit, neque minori aduersus lapsum temporis ad redimendum vbi agitur de tempore conuentionali, & contractus fuit cum defuncto celebratus.

Romana Fideicommissi. Lun.27.Ianuar.1642.

Argumentum 49.

Sententia à fideicommissarijs obtenta ex remedio, *l. fin. C.de edict. D.Adr.Tollen.* debet executioni demandari, quoties fuit in iudicatum transacta, etiam contra tertios possessores, & successores extraneos.

Anconitana Dotis. Ven.7. Febr. 1642.

Argumentum 50.

Vxor si post mortem mariti declarauerit se detinere mobilia pro securitate suæ dotis non tenetur ad illorum restitutionem, & stante mora hæredum dotem non restituentium, potest ad subhastationem illorum procedere etiamsi facultas subhastandi expressa non fuerit in instrumento dotali non obstante deposito dotis ab hæredibus facto vbi illud ad integræ dotis restitutionem non est sufficiens, neque stante mora hæredum tenetur ad restitutionem comestibilium propter alimenta sibi debita ab hæredibus dotem non restituentibus.

Perusina Oblationum. Lun.10.Febr.1642.

Argumentum 51.

Ecclesia non tenetur restituere ea quæ prætendit recepisse ex contractu nullo ob non seruatam formam ex causa necessaria, cum ea inito, nisi copulatiuè probetur perceptio, & versio in eius vtilitatem, & quando ad hunc effectum perceptio, & versio dicantur sufficienter probatæ?

Bononien. Bonorum. Ven.21.Febr.16642.

Argumentum 52.

Hæres licet emat bona de pecunijs hereditatis pro se, suisque hæredibus, & cum clausula *ad habendum* in dubio dicatur voluisse acquirere pro se, cum hæres nõ teneatur esse negotiorum gestor pro fideicommisso. Attamen id dicitur cessare stante præcepto testatoris facto eidem de inuestiendis pecunijs in bonis stabilibus.

Romana de Ghezzis. Ven.21.Febr.1642.

Argumentum 53.

In redditione rationis illarum expensarum non est habenda ratio, quæ non sunt verisimiles, nec consuetæ, & quæ sunt in confuso descriptæ sine die, anno, & mense, nec specificatur qui, ob quam Causam, & quantum singulariter datum sit, & vt attendantur vltra hanc specificationem, copulatiuè requirur iuramentum, nec vnum absque altero sufficit, & an veritas detecta in multis partitis pro maiori parte faciat præsumere veritatẽ in cæteris, & quando salariũ debeatur dum non fuit conuentum remittitur arbitrio Iudicis, qui illum taxare debet pro modo, & quantitate laborum, & debetur pro tempore quo quis laborauit. Prelatio concessa posteriori Creditori, qui nullam spem habebat pro consecutione eius crediti, est pretio æstimabilis, tantum valet, quantum ipsum creditum: Compensatio debiti cum credito fieri non potest à posteriori Creditore in prejudicium anteriorum.

Romana Quarti Dotalis. Lun.17.Martij 1642.

Argumentum 54.

Dotes in Vrbe non sustinentur vbi excedunt summam scutorum 5550. resistente Constitutione Sixti V. dotium moderatoria, & ad huiusmodi summam venit regulandum Quartum dotale debitum vxori, ex dispositione Statuti Vrbis ob viri prædecessum.

Fanen. Dotis. Luna 17. Martij 1642.

Argumentum 55.

Confessio dotis à viro facta constante matrimonio an probet numerationem?

Romana Vinee ad Aquam Sanctã. Lun.31.Mart.1642.

Argumentum 56.

Actor non tenetur exhibere libros, & instrumenta reo ad fundandam eius exceptionem, nisi probata existentia, & interesse. Remedium *l. 2. C. de rescin. vend.* intrat in contractu locationis in quoad probandam læsionem inspicitur tempus contractus, & quomodo ad hunc effectum læsio dicatur sufficienter probata, & quando, & quomodo possit allegari?

Romana Pecuniaria. Lun.7.Aprilis 1642.

Argumentum 57.

Actio directa mandati competit contra Procuratorem, vt restituat pecunias exactas. Libri mercatorum legaliter tenti cum adminiculis etiam pro tertio contra Tertium, & vbi agitur de probando nudo facto exactionis probant factum in illis contentum etiam sine adminiculis.

Auximana Attentatorum. Ven.16.Maij 1642.

Argumentum 58.

Attentata stante possessione adepta appellatione pendente veniunt purganda ab attentante, nec per solam dimissionem possessionis dicuntur sufficienter purgata, cum teneatur attentans ad restitutionem omnium fructuum perceptorum vsque ad diem relaxationis possessionis ad damna passa, & ad expensas, etiam vsque ad refectionem expensarum, & condemnationem Iudicij Criminalis ab attentante promoti contra tuentem suam possessionem, quæ possessio an tueri possit traditur in decisione.

Perusina Manutentionis. Merc.21.Maij 1642.

Argumentum 59.

Constitutario datur manutentio constito de possessione Constituentis de tempore Constituti aduersus posteriorem possessorem; maximè si posterior possessio fuerit capta non citato anteriori possessore, & quando possessio licet instrumentalis ad effectum manutentionis sufficiat? Possessio capta ab hærede ad cauthelam, & cum animo potius continuandi possessionem defuncti non continuatur, nisi adsit Statutum continuans possessionem defuncti in hæredem, siue hæres sit extraneus, siue suus, & quare? Alienatio facta de rebus litigiosis non animo vexandi litigantem, sed ex iusta, & necessaria causa sustinetur, & quenam ad hunc effectum dicatur iusta, vel necessaria causa? prout etiam sustinetur, si alienatio non fuit particularis de rebus tantum litigiosis, sed vniuersalis omnium bonorum; & quare?

Romana Domus. Ven. 23. Martij 1642.

Argumentum 60.

Immissio in vim *l.fin.C.de edict. D. Adr.Tollend.* non est concedenda petenti, & etiam probanti omnia requisita ad id necessaria contra possidentem cum titulo habito à fideicommittente, etiamsi solummodo habeat titulum ab administratore eiusdem.

Bonon. Liquidationis fructuum. Ven.30.Maij 1642.

Argumentum 61.

Liquidatio fructuum est facienda iuxta pensiones locationum præcedentium inspiciendo tamen locationes propinquiores liquidationi. Locatio an, & quando censeatur tacitè renouata?

Bituntina Iurispatronatus. Ven.6. Iunij 1642.

Argumentum 62.

Institutio ad beneficium, & possessio illius capta pendente appellatione à sententia lata super pertinentia præsentandi, & post inhibitionem dicitur attentata, & omninò venit reuocanda, & quando ab institutione ad beneficium detur appellatio?

Viter-

Viterbien. Fideicommissi . Lun.16 Iunij 1642.
Argumentum 63.

ентata non censeutur commissa pendente appellatio-
ie à sententia immissionis in vigi l. fin. Cod. de edict. D.Adr.Tollend. propter Ægidianam, & hoc etiamsi intra terminum decem dierum ad appellandum fue-
rit doctum de Clericatu, dummodo ante executionē non peruenerit ad notitiam partis vel Iudicis, & ad effectum inducendi attentata quę scientia sit sufficiens & quæ requirantur?

Pampbilonen.Vicariæ de Stella.Lun.16.Iun.1642.
Argumentum 64.

io beneficij facta alicui Monasterio ex quibus probe-
tur ? & ex quibus non ? & quando dicatur probata, alis vnio ex donatione beneficij facta alicui mona-
sterio, & probata tali vnione ad quem spectet proui-
sere in eo de Rectore ?

Bonon. Fideicommissi do Pancaldis. Merc.18.Iun.1642.
Argumentum 65.

nissio in vim l.fin.C.de edict.D.Adr.Tollend. conce-
itur probanti existentiam fideicommissi purificatio-
em ad eius fauorem, possessionem bonorum fidei-
ommittentis de tempore obitus, & de præsenti pos-
essionem Aduersarij, & qualiter ad istum effectum icantur sufficienter probata omnia requisita,& quan-
o ex prohibitione alienationis inducatur nouum deicommissum ?

Recanaten.Bonorum . Lun.23.Iunij 1642.
Argumentum 66.

ntia concessa à Magno Magistro Religionis Hiero-
lymitanæ eius militibus disponendi de bonis suis ntelligenda venit de bonis patrimonialibus proue-
ientibus à Patre, Matre, alijsque coniunctis, & non nsetur data facultas alienandi bona acquisita ex ropria industria, & an talis facultas restringatur ad ctus inter viuos, & non per viam vltimę voluntatis ?

Romana Quarti Dotalis . Lun.23.Iun.1642.
Argumentum 67.

rtum Dotale vxori debitum ex dispositione Statuti rbis ob prædecessum viri, taxatur nedum ad ratio-
em dotis solutæ, verum etiam promissæ, & non ex-
ctæ, factis etiam per maritum diligentijs contra promittentem, & qualiter in Curia sine faciendæ di-
gentiæ ad hunc effectum?

Albanen.Hæreditatis . Luna 23. Iunij 1642.
Argumentum 68.

utum particulare dum adest in Ciuitate, vel Castro unquam recurritur ad Statutum Ciuitatis dominan-
is, debet tamen Statutum loci subditi specialiter, & n indiuiduo disponere super casu contingenti ad putm effectum satis est, quod generaliter loquatur, & sub generalitate etiam casum contingentem com-
prehendat. Pactum inter fratres initum succendendi super omnibus eorum bonis tanquam continens vo-
tum captandæ mortis, & adimens facultatem testan-
di non sustinetur, & quando per enumerationem speciorum factam post genus dicatur, vel non dicatur restricta generalitas antecedens ? & quando sub appel-
latione bonorum mobilium, & immobilium veniant etiam iura, & actiones, & nomina debitorum ?

Perusina Legitima . Luna 23.Iunij 1642.
Argumentum 69.

gitima taxata concorditer à partibus incerta quanti-
tate iuxta illam debetur, non obstante, quod ob eius liquidationem non fuerint destracta bona detrahen-
da, dum non probatur dicta bona in liquidatione fuisse comprehensa, prout omnia debita præsumuntur detracta, quando in eius liquidatione fuit dictum se detractum omne id quod vsque ad illum diem erat deducendum, qua occasione traditur, quando cō-
pensatio possit allegari, & habeat locum in legitima ?

Recanaten.Manutentionis . Ven. 27. Iunij 1642.
Argumentum 70.

Testator quando fecit aliquem hæredem vsufructuarium omnium suorum bonorum, & eo mortuo alium fecit hæredem proprietarium, tunc statim mortuo vsufru-
ctuario directè transit vsufructus in proprietarium, & multa deducuntur circa materiam, quando quis di-
catur tantum institutus hæres in vsufructu, & quid si hæres proprietarius prædecedat vsufructuario.

Vrbeuetana Pradij . Ven. 27.Iunij 1642.
Argumentum 71.

Immissio hęredi scripto in testamento impediri non po-
test per fideicommissarium possessorem nisi duo copu-
latiuè probentur, quod scilicet doceat in continenti de fideicommisso, & quod possideat sine vitio, & qualiter legitimè possidere dicatur ?

Leodien. Canonicatus . Ven.27.Iunij 1642.
Argumentum 72.

Gratia vbi est iustificata debet exequutioni demandari, nec impeditur ex eo quod collitigans exhibeat titu-
lum inualidum, & non sit legitimus Contradictor.

Ferrarien. Parochialis . Ven.4.Iulij 1642.
Argumentum 73.

Ciuitas aliqua si potiatur priuilegio à Sede Apostolica concesso, vt non nisi eius Ciues possint habere illius beneficia, an tale priuilegium extendatur ad Ciues, idest origine, & natiuitate vel etiam ad Ciues ex in-
colatu priuilegio, &c. Papa concedendo alicui priui-
legiū aliquod non censetur voluisse sibi ligare manus.

Perusina Bonorum . Ven.4. Iulij 1642.
Argumentum 74.

Mandatum de manutenendo in possessione prædij com-
petit possidenti Authore Prætore, & quilibet alius possessor anterior dicitur priuatus sua possessione, nec contra istū suffragatur possessio posterior, vbi illa fuit pendente termino ad appellandum nulliter capta.

Romana Legati . Ven.4.Iulij 1642.
Argumentum 75.

Iudex exequendo post commissionem causæ non com-
mittit attentata, quando non interuenit citatio par-
tis, vel inhibitio Iudicis, etiam si commissio fuerit facta vtraque parte informante, & Iudex de ea fuerit ante executionem iustificatus. & qualiter Iudex tene-
tur parere præcepto Papæ, & non simplici rescripto ad instantiam partis.

Romana, seu Nepesina Tutelæ . Ven.4.Iulij 1642.
Argumentum 76.

Tutor si promiserit reddere bonum, vt fidele computum alias voluit teneri ad damna, id includit obligatio-
nem restituendi reliquatum; Tutor, quod remanse-
rit debitor in redditione rationum, ex quibus satis dicatur constare.

Ciuitatis Vetulę . Ven. 4. Iulij 1642.
Argumentum 77.

Compulsoriæ speciales sunt concedendæ petenti pro-
bata existentia, & releuantia, & ex quibus existen-
tia probetur ?

Maceraten. Bonorum . Ven. 4.Iulij 1642.
Argumentum 78.

Possessio capta per alium, vt mandanti suffragetur de-
bet constare de eius speciali mandato, & quid si talis actus fuerit ratificatus post quam alius iam cæperit possessionem medio tempore ? In possessione capien-
da potissimum attenditur animus capientis.

Arianen. Archipresbyteratus . Ven.4.Iulij 1642.
Argumento 79.

Non indiget.

Bone-

Digitized by Google

Bonon. Fideicõmissi de Boatterijs. Ven.12. Decēb.1642.
Argumentum 80.

In fideicommissis agnatitijs, & perpetuis fauore familię, si testator vsus est verbis denotantibus masculos, & fœminas qualiter præsumatur facta talis vocatio fœminarum, cum perpetuatio familiæ non possit fieri per fœminas, sed bene per masculos.

Romana Pecuniaria. Ven.12. Decemb.1642.
Argumentum 81.

Citatio personalis ad sententiam, quando non requiritur an sufficiat domi dimissa copia, idque probetur ex attestatione cursoris, mandatum siue ratificatio ex quibus inducatur?

Perusina Testamenti. Lun.15. Decemb.1642.
Argumentum 82.

Testamentum nuncupatiuum per relationem ad certam scripturam, qualiter probetur fuisse conditum, & dum non reperitur in Protocollo Notarij rogati an censeatur subtractum, & occultatũm ab habentibus interesse, si postea metu excommunicationis, seu pro exoneranda conscientia d. testamentum exhibeatur, & quidem in vltimo folio, in quo regulariter ad sunt sigillum, testes, rogitus Notarij, an probet.

Bonon. Fideicõmissi de Pancaldis. Ven.23. Ian.1643.
Argumentum 83.

Filius quidquid habet multo magis à Patre prouenisse præsumitur, quando bona sunt in eo loco, quo à Padre possidebantur, nisi doceat de eius noua acquisitione. Plura adducuntur circa probationem identitatis, & maximè in antiquis.

Romana Vinea ad AquamSanctã. Lun.28. Ian.1643.
Argumentum 84.

Associatio Domino directo agenti ad Canones decursos, quibus concurrentibus non possit denegari?

Leodien. Canonicatus. Lunæ 23. Febr. 1643.
Argumento 85. Non indiget.

Ciuitatis Vetula Dotis. Ven.27. Febr.1643.
Argumentum 86.

Restitutioni doris, quando est factus locus, tunc quod fuerit soluta debet plenè, & concludenter probari, & non sufficit id probare præsumptiuè, nisi tamen præsumptiones essent plures, & concludentes. Administrator in dubio præsumitur sibi satisfecisse de suo credito. Legatum factum à marito vxori non censetur relictum animo compensandi cum dote.

Nepesina Tutelę. Lunę 2. Martij 1643.
Argumentum 87.

Tutori legitimo non est locus, sed alius debet à Iudice subrogari, quando primus tutor datiuus post acceptatam tutelam, se ab illa eximit ministerio Iudicis, & quando deficiente tutela datiua sit locus legitimæ, & ex quibus appareat de suspecto tutore?

Albanen. Hereditatis. Lun.2. Martij 1643.
Argumentum 88.

Transactio licet sit nulla, cum contineat pactum futuræ successionis, quod omni iure est prohibitum, attamen si non appareat de omnibus bonis, sed dequota bonorum, tunc eum eessent rationes propter quas pactum dicitur prohibitum, substinetur.

Ferrarien. Parochialis. Ven.6. Maij 1643.
Argumentum 89.

Remissoria non conceditur stante irreleuantia articulorum, & qui dicantur irreleuantes, & quando ex releuantia vnius articuli concedatur remissoria?

Cæsaraugustana Distributionum. Ven.13. Martij 1642.
Argumentum 90.

Remissoria data articulorum irreleuantia non conceditur ptovt neque si articuli possunt per scripturas probari, & quoties adest suspicio Calumpiæ, & quando ex hac sola suspicione non sit locus denegationi remissoriæ?

Gerunden. Beneficij. Lun.16. Martij 1643.
Argumentum 91.

Exequutio facta pendente termino ad appellandum tanquam attentata venit reuocanda, & licet sententia fecerit transitum in iudicatum reuocatur de stylo Rotę saltem per viam nullitatis, quod tamen procedic si exequutio fuit obliqua, secus si directa, & quæ sit ad hunc effectum differentia inter directam, & obliquam exequutionem?

Romana Saluiani. Veneris 17. Aprilis 1643.
Argumentum 92.

Saluianum interdictum, quibus concurrentibus intret? Bona quantumuis sint prohibita strictè alienari, & hypothecari &c. nihilominus immissio potest concedi super commoditate percipiendi fructus, donec, & quovsque creditor de suo redito sibi satisfiat.

Romana Fideicom. de Iuuenalibus. Lun.20. Apr.1643.
Argumentum 93.

Fideicommissarius non potest petere immissionem vigore *l. fin. C. de edict. D. Adr. Toll.* quando non constat de possessione testatoris de rempore obitus, simulatio perperam dicitur probari, si deficiat causa ipsa simulationis, etiamsi adsint coniecturæ, ex quibus solet probari, & induci præsumprio simulationis.

Recanaten. Manutentionis. Ven.24. Apr.1643.
Argumentum 94.

Hæres tenetur capere possessionem bonorum defuncti, cum eius possessio in eo non continuetur vsusfructus statim mortuo vsufructuario ministerio legis, transit in proprietarium, etiam ignorantem. Vsufructuarius licet dicatur habere mandatum in re sua, & agere possit sine mandato proprietarij, tamen id intelligitur quoad vsumfructum, non quoad proprietatem. Vsusfructuarius æquiparatur hæredi grauato, quoad alienationem.

Ancouitana Dotis. Ven. 24. Aprilis 1643.
Argumentum 95.

Exequntio quando dicatur cæpta, vt ea non possit impediri? Exequutio vt possit impediri exceptione fideicommissi, quid requiratur? & talis exceptio non attenditur, quando sumus in terminis *Auth. resq. C. comm. de leg.* priuilegia dotis non transeunt in extraneum, & singularē successorem, sed in filios tantum.

Bononien. Fideicommissi. Lun.27. Aprilis 1643.
Argumentum 96.

In primogeniturie appellatione primogeniti veniunt etiam fęminæ nisi adsint coniecturæ, quæ fęminarum exclusionem conuincant, & nisi euacuata linea descentium ex primogenitis non sit locus successioni alterius lineæ secundo, & tertio genitis.

Pistorien. Parochialis. Merc.29. Aprilis 1643.
Argumentum 97.

Transactio non sustinetur si fuit facta ex aliquo certo supposito, quod postea non verificatur, secus autemsi ad eam fuit simpliciter deuentum ob recessum à lite iam mota, vel in futurum mouenda, quo in casu sufficit etiam solus timor futuræ litis, & ad sustinendam transactionem, quæ requiratur?

Ciuitatis Vetula Dotis. Merc.29. Aprilis 1643.
Argumentum 98.

Dos constituta primo viro licet etiam censeatur constituta quoque secundo viro, itavt si vir secundus administrauerit bona extradotalia præsumatur de sua dote sibi satisfecisse, tamen id non procedit, quando dictus secundus vir ignorauit quantitatem dotis datam primo viro, quæ tamen ignorantia, non præsumitur in viro sagaci, & industrioso, & præsertim cum

Digitized by Google

ını in hoc soleant esse soliciti, mariti ad scientiam, uantitatē dotis. Hæres quando dicatur particularis.

Perusina Oblationum. Lunæ 4. *Maij* 1643.

Argumentum 99.

esia quæ non vult stare locationi, tenetur ad restitionem omnium perceptorum ex illo contractu, robata versione in eius vtilitatem, & quæ probatio fficiat ad hunc effectum ?

Romana Grani. Lunæ 11. *Maij* 1643.

Argumentum 100.

ptor non præstat pretium rei emptæ immò ei debenır damna, & interesse aduersus venditorem constituım in mora tradendi, stantibus interpellationibus, quando venditor, qui tenetur ex conuentione ad aditionem rei in aliquo certo oppido, dicatur oblitionem impleuisse per traditionem in Territorio ius Oppidi ?

Romana Locorum Montium. Lun. 11. *Maij* 1643.

Argumentum 101.

latum ad aliquid vendendum, quando quis suscet, & probata fuerit venditio per eum facta, & pre› habito empta fuerunt tot Loca montium, tunc iltenetur reddere, dicta Loca, cum fructibus inde æceptis, & quatenus non inueniuerit dictum preım, tenetur domino ad interesse, & sic ad id, quod ıcipi potuisset Testes quatenus recognoscant scriıranı manu alicuius fuisse conscriptam ?

Lauden. Iurispatronatus. Ven. 21. *Maij* 1643.

Argumentum 102.

ıcium Iurispatronatus, quando sumus in dubio, fit gentilitium, mixtum, vel hæreditarium, tunc esumendum venit esse hæreditarium, cum hoc sit oforme Iuri communi, & naturæ iurispatronatus, maximè, quando super hoc concurrunt præsentaınes tanquam de hæreditario factæ.

mphilonen. Vicariæ de Stella. Merc. 3. *Iunij* 1643.

Argumentum 103.

issoria non conceditur vbi materia articulata est imaginaria inuerisimilis, & improbabilis. Absque repatronatus non possunt laici acquirere in Ecclesia s nomandi Rectorem, & nominationes factæ alio re eos non constituunt io quasi possessione nominā, immemorabilis quomodo dicatur probata ?

Romana Pecuniaria. Merc. 3. *Iunij* 1643.

Argumentum 104.

ntia est nulla ex defectu citationis, si illa fuit exeıuta in domo, quam citatus non habitabat, nec iiusmodi nullitas sanari potest per superuenientem ıtitiam partis, dum non probatur superuenisse inmpore habili ad dicendum contra, sed post latam ntentiam.

Romana Dotis. Lunæ 15. *Iunij* 1643.

Argumentum 105.

es de restituendo grauatus, si sibi hæredem instituat amdem, personam, cui restituere tenebatur, an dicatur liberalitatem exercere, vel potius testatoris adimplere præceptum, eo in casu, quo sibi disponendi facultas fuerat concessa, & multa pro intelligentia *Text. in l. prima, §. vnum ex familia, ff. de legat.* 2. & *in l. si sponsus, §. si quis rogatus, ff. de don. inter vir. & vxor.*

Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ. Ven. 19. *Iun.* 1643.

Argumentum 106.

tionis materia in Decisione declaratur ad quæstioem de duobus electis in paritate votorum; An ij ıntum, vel omnes ad nouam electionem admitti ebeant? Hinc quando eligendi facultas per primam ectionem remaneat consumpta? pluraque alia ad amdem electionis materiam pertinentia declarantur.

Bonon. Fideicom. de Pancaldis. Ven. 19. *Iunij* 1643.

Argumentum 107.

Immissio in vim *l. final. Cod. de edict. D. Adr. Tollen.* est concedenda probanti omnia requisita ad id necessaria, nempè existentiam, & purificationem fideicommissi ad eius fauorem, possessionem testatoris de tempore obitus, & possessionem de præsenti Aduersariorum, & identitatem bonorum, etiam contra vsufructuarium dum ille citatus ad iudicium comparere neglexit.

Romana Supplementi Legitimæ. Lun. 22. *Iun.* 1643.

Argumentum 108.

Filia fœmina etiam dotata, hæres, & agnata testatoris excludit alteram filiam, sororem respectiuè pariter dotatam à Patre à supplemento legitimæ, quando ex Statuto prohibente huiusmodi supplementum peti posse ab hæredibus agnaris patris, vel aliunde non habetur certitudo, quod statuentes intellexerint de hærede agnato masculo, etiamsi agnationis ratio fuerit habita.

Anconitana Dotis. Merc. 1. *Iulij* 1643.

Argumentum 109.

Hæres mariti obligati ad dotis restitutionem non tenetur soluere mulieri aliqua interusuria stante deposito ipsius dotis facto de ordine Iudicis, quod eo magis procedit, si ipsa mulier, quæ dotis erat creditrix, etiam erat debitrix de aliquibus bonis viri ad ipsam petuentis, quæ per illam ante dotis restitutionem eisdem hæredibus consignari debebant, hinc de deposito, & oblatione dicuntur plura.

Fauen. Dotis. Mercurij 1. *Iulij* 1643.

Argumentum 110

Mandatum relaxatum contra bona hæreditaria non est exequendum in bonis fideicommissarijs, & leuiores probationes admittuntur ad effectum impediendi executionem in bonis à tertio possessis.

Romana Legati. Mercurij 1. *Iulij* 1643.

Argumentum 111.

Manutentio in quasi possessione exigendi annuum Legatum est concedenda petenti attentis solutionibus continuatis, etiamsi solutiones fuerint factæ sine præiudicio iurium suorum quoties ista clausula, fuit apposita à parte sponte soluente, nō autē à Iudice præfertim quando quasi possessio exigendi est nixa testamento.

Barchinonen. Legati Pij. Merc. 1. *Iulij* 1643.

Argumentum 112.

Arbitrium in executione Breuis Apostolici licet regulerur à iure secundum cuius dispositionem Breue Apostolicum, est exequendum, si tamen Breue emanauerit cum clausula dummodo, & si credatur conditionale, sufficit, si adsit solus fumus, & probabilis dubitatio non adimpletæ conditionis ad effectum retardādi illius executionem.

Barchinon. Beneficij. Mercurij 1. *Iulij* 1643.

Argumentum 113.

Possessio sine vacans, sine attentata debet sequestrari de stylo Rotæ. Appellatio datur ab institutione, quando fuit iudicialiter processum, & quando dicatur iudicialiter processum?

Barchinonen. Iurispatronatus. Merc. 1. *Iulij* 1643.

Argumentum 114.

Beneficium de iurepatronatus resignatum ad effectū permutationis contradicente patrono dicitur vacans nec prouisus ab Ordinario eiusdem collationem obtinet, sed subsequenter præsentatus à Patrono, & quando huiusmodi resignatio habeat in se implicitum statum valitatis, & quando sit nulla ipso iure & quando Patronus per lapsum termini ad præsentandum dicatur cecidisse à iure præsentandi?

Bur-

Roma-

 Immis-

Digitized by Google

Manu-

Digitized by Google

poteſt contra hæredes etiam beneficiatos exequi ſtantibus eorum debitis, cum hæreditate defuncti, non obſtante, quod in inuentario rationem reddiderint, & oſtendant ſe ſoluiſſe creditoribus defuncti, ſi id non conſtat, niſi per ſimplices quietantias nec iuſtificetur debitum defuncti, & ſi ſolutiones fuerunt factæ poſterioribus, habita per hæredes notitia de anterioribus creditoribus hæreditatis, & ex quibus probetur ſcientia anterioris creditoris in hærede, & quando ipſe ſoluendo primo venientibus liberetur? & quando pariter tradendo bona ſtabilia creditoribus in inuentario deſcripta vlterius moleſtari non poſſit.

Romana, ſeu Nepeſina Tutelæ. Ven.23.Iunij 1645.

Argumentum 168.

Mandatum pro quibus partitis contra Tutorem relaxari in redditione rationis, & liber qui non eſt tentus legaliter, nec diſtinctè continet data, & accepta ſed omnia in confuſo abſque expreſſione cauſæ, & diei, quando probet tantummodò contra ſcribentem, ad eius autem fauorem nullũ faciat gradus probationis.

Cæſaraugustana Diſtributionum, ſeu Attentatorum.

Lunæ 26.*Iunij* 1645. *Argumentum* 169.

Statutum reuocari non poteſt à Canonicis pendente lite ſuper facultate reuocandi, licet directè, & explicitè lis non fuerit mota ſuper huiuſmodi facultate, ſed tantum implicitè, & indirectè, clauſula, *Quam, & quas*, & cum clauſula *Cum annexis, & connexis, & incidentibus* quid operetur in commiſſione, & ex quibus non admittitur in Attentatue excuſatio, ad effectum reuocationis Attentatorum.

Comen. Expenſarum. Lunæ 16.*Iunij* 1645.

Argumentum 170.

Taxatio expenſarum quando ſit exceſſiua, & quæ expenſæ reficiantur parti de ſtylo Rotæ, & quodnam pariter ſit Procuratoris, & Aduocati ſalarium pro cauſæ propoſitione, & quando ceſſio & renuntiatio litis ſuffragetur ad effectum euitandi condemnationẽ in expenſis?

Toletana Canonicatus, ſeu Pœnitentiariæ. Merc.28.Iunij 1645. *Argumentorum* 171.

Mandatum procuratore continens clauſulam ampliſſimam ad lites reputatur generale non obſtante quod poſt generalitatem ſit adiecta clauſula ſpecialis quoad aliquod certum negotium ſalarium non conuentum licet à Procuratore peti non poſſit actione ex locato & conducto poteſt tamen implorari officium Iudicis pro conſtitutione mercedis.

Bonon. Reſciſſionis contractus. Merc.28.Iunij 1645.

Argumentum 172.

Mandatum de manutenendo conceditur poſsidenti Authore Prætore, ritè, & rectè procedente in concurſu etiam anterioris poſſeſſoris non obſtante, quod poſſeſſio fuerit capta poſt commiſſam appellationem, quoties Iudicium ſecundo loco intentatum eſt à primo diuerſum, & ad effectum attentatorum, quando dicatur conſtare de diuerſitate Iudicij? non obſtante quod in commiſſione fuerit appoſita clauſula, *Quam, & quas* cum toto negotio principali, & quando attentata cenſeantur remiſſa? Procurator quando dicatur nulliter conſtitutus, & ex quibus in eo reſultet præſumptum mandatum? Sententia an, & quando fecerit tranſitum in iudicatum ob non interpoſitionẽ, & proſecutionem appellationis, & conſtet de re iudicata?

Ciuitaten. Archipresbyteratus. Lun.3.Iulij 1645.

Argumentum 173.

Mandatum de manutenendo in poſſeſsione Archipresbyteratus conceditur in concurſu prouiſo Apoſtolico contra anteriorem poſſeſſorem, cuius poſſeſſio remanet infecta decreto irritanti, nec eſt manutenibilis, & in quibus dignitatibus decretum irritans vindicet ſibi locum? Epiſcopus licet poſſit vaire beneficia reſeruata, reſeruatio tamen ſuſpendit illius effectum pro toto tempore quo durat prouiſio Apoſtolica, & quæ beneficia reſeruata poſſit Epiſcopus vaire, & quarum dignitatum poſſeſſio ſit capitulariter capienda, & quid attendatur ad hunc effectum.

Bononien. Legati. Lunæ 3. *Iulij* 1645.

Argumentum 174.

Plura in hac deciſione habentur in materia dotis, & quando eius conditio poſſit per pactum fieri aliquo modo deterior.

Ternien. Beneficij. Lunæ 3.*Iulij* 1645.

Argumentum 175.

Impetratio abſolutionis à cenſuris ex quibus dicatur ſubreptitia, & quando impetrans abſolui non poſſit à cenſura, quam non expreſſit licet petierit in genere abſolutionem à cenſuris ſtante clauſula, *Parito Breui* in commiſſione appoſita? Oblatio fructuum non ſufficit, ſed illi veniunt integraliter reſtituendi abſq; alia aſsignatione termini ad illos liquidandos, ſi à Iudice prius taxati fuerunt, non obſtante appellatione interpoſita ab exceſsiua illorum taxatione.

Vercellen. Decimarum. Lunæ 13.*Nouembr.*1645.

Argumentum 176.

Pro Decimis exigendis ille habet fundatam intentionem de iure, qui obtinuit ſententiam ad ſtatum in Iudicatum tranſactam maxime ſi non agat pro decimis contra habentes curam Animarum, quo caſu leuiores requiruntur probationes, & ſufficit quaſi poſſeſſio ad fundandam intentionem. Priuilegia conceſſa à Pontifice pro exemptione decimarum, quando, & in quibus decimis locum habeant? Quadragenaria præſcriptio non ſoluendi decimas, quando dicatur probata, & quid requiratur ad hoc, vt alteri præiudicet, & quid ſufficiat ad excludendum probationẽ negatiuæ? Statuta laicorum facta, cum aſſenſu Pontificis, & ab eo confirmata ligant etiam perſonas Eccleſiaſticas. Acta vt realiter dicantur tranſportata quid requiratur?

*Anconitana Dotis. Ven.*1.*Decembris* 1645.

Argumentum 177.

Debitor ſtantibus oblationibus debiti, & recuſatione creditoris liberatur à mora per depoſitum ſummæ liquidatæ, & pro debito non liquido nunquam dicitur in mora, vbi quod mora non incurritur à debitore totum debitum negante, ſi creditor ab eo plus debito petat etiam quod ſolutioni ſit dies præfixa, & neque ſummam veram debitam ſoluerit, ſi illam Creditor non erat acceptaturus teneatur creditor depoſitare.

Romana Fructuum Cenſus. Lunæ 11.*Decembr.*1645.

Argumentum 178.

Sub diſpoſitione facta à debitore in teſtamento, vt ſoluãtur eius debita, an ea veniant comprehenſa, quorum cauſa tantum naturaliter tenebatur, creditor an habeat obligatum debitorem debitoris, & quæ præſcriptio requiratur in cenſibus?

Romana de Mellinis. Veneris 17.*Decembr.*1645.

Argumentum 179.

Filius per legitimationem ampliſsimam teſtitutus, & habilitatus ad ſuccedendum, quando ſubſtitutum excludat? Immiſsionem fideicommiſſario, quænam detractiones impediant, & quid requiratur ad hoc, vt alienationes dicantur æquare detractiones?

*Hiſpalen. Decimarum de Baraona. Ven.*12.*Ian.*1646.

Argumentum 180.

Manutentio in quaſi poſſeſsione exigendi decimas datur probanti quaſi poſſeſsionem ante, & de tempore motæ litis, & qualiter huiuſmodi quaſi poſſeſsio dicatur probata? Teſtes quinam in concurſu veniant præfe-

ren-

rendi, vbi quod Testis habens tale, quale interesse non excluditur à Testimonio, si habeat tantummodo secundarium, non principale interesse, & quod Testis conditiò attenditur de tempore examinis, quasi possesio quomodo, & quando dicatur amnissa?

Vercellen.Decimarum. Luna 15.Ianuary 1646.

Argumentum 181.

Pro decimis exigendis is habet fundatam intentionem qui habet pro se senteotiam firmantem statum etiam contra noo expressos in sententia. Priuilegià super exemptione decimarum concessa, in quibus decimis intrent, & quando oon attendantur etiamsi sint concessa, cum clausulis, & derogationibus amplissimis. Priuilegium licet laicale si sie confirmatum à Pontifice comprehendit etiam personas Ecclesiasticas. Quadragenaria cum titulo, quando æquiparetur immerabili, & in quibus casibus procedat? Paupertas quando dicatur probata, & qualis esse debeat, ad effectum eximendi à solutione decimarum?

Romana Fideicom.de Spiritibus. Lun.15.Ian.1646.

Argumentum 182.

Ægidianæ non est locus, vbi in seotentia sic liquidatio, & ex liquidatione sententia fit appellabilis, etiam quod liquidatio fuerit tantummodo facta ad effectum solius possessorij, si non constat certitudinaliter de credito petentis immissionem, ac de valore corporis, super quo petitur immissio, quo in casu non est idem loqui per nomina numeralia, & quotitatiua. Sententia potest esse appellabilis in ea parte, quę lata fuit in Capitulo separato. Sententia, quando ad effectum appellationis dicatur continere mixtutam cum petitorio, & quando non?

Romana Pensionis. Ven. 19.Ianuarij 1646.

Argumentum 183.

Valor Beneficij ad effectum validitatis Pensionis ex obseruantia, & solutione illius coutinuata ab antecessoribus per 29. annos præsumitur iustificatus, adeovt alia iustificatione non indigeat contra successores, iunctis tamen adminiculis, & quæ sine adminicula ad hunc effectum necessaria non obstante, quod gratia sie cooditionalis circa huiusmodi valerem cum clausula, *vt asseris*, & quinam fructus attendantur ad effectum probandi valorem Canonicatus? Occultans libros, ex quibus probationes haberi non potuissene si sit Actor punitur ammissione Causæ; Post rem iudicatã inquibus casibus liceat facere nouas probationes?

Baren-seu Nullius Pecuniara. Merc.24.Ian.1646.

Argumentum 184.

Purgatio non potest opponi à Tertio, licet correo in lite ioter alios acta; Attentata passus potest etiam vti remedio manutentionis pro illorum reuocatione, & quando purgationi attentatorum dicatur renunciatum? fructus non præsumuntur percepti ex sola possessione Domus Vrbana Prędia non docto de locatione de sui natura fructifera non sunt instrumentum dotale non habet viam executiuam, & quando hæc pro fructibus dotalibus marito competat?

Romana Supplementi Legitimę. Ven.26.Ian.1646.

Argumentum 185.

Statutum prohibens filiam dotatam à Patre, vel Auo petere posse suppleoientum legitimæ ab hæredibus Agnatis Patris, vel Aui de agnatione etiam transuersali dicitur emanasse ad fauorem Agnationis, ideoq; locum non habet deficientibus masculis hæredibus, de Agnatione, licet supersint fœminæ hætedes, & Agnatæ in quibus Agnatio finitur, & in quibus casibus fœminæ deficientibus masculis admittantur, & quando nomine Hæredum æquè masculi. ac fœminæ comprahendantur?

Iannen.Fructuum Dotis. Lunæ 29.Ian.1646.

Argumentum 186.

Impedimenta, quæ emanarunt in spretum inhibitionis tamquam nulla veniunt remoueuda, & an cognitio illorum remotionis spectet ad Iudicem, qui impedimenta, & inhibitionem concessit, vel ad Iudicem exequentem, & quando mandatum generale Procuræ non porrigitur ad ea, que absque vitio Attentatorum tangi possunt? nec taliter mandans præsumitur constituisse Procutatorem ad actum illicitum, & ex quibus attentata resultent? Decretum irritans in cessione appositum, nec dominium, nec possessionem abdicat à cedente, etiam quod cessio fuerit facta cum Clausula *Constituti*, quare in cessione nulla nullum operatur effectum.

Bononien.Aggregationis. Merc.31.Ianuar.1646.

Argumentum 187.

Legatus à latere non potest rescribere, statuere, nec indulgere contra Iurisdipositionem proindeque non potest mandare aliquem eligi, & aggregari in aliqua Vniuersitate non requisitis suffragijs de Vniuersitate, ad quos de iure spectat electio Officialium, non ad Præsidem, vbi quod legatus à latere non potest absq; rationabili causa Statutis derogare verba gratiæ, quæ stant aggregationem, vel descriptionem de præsenti operantur, vt quis etiam ante actualem descriptionē habeatur pro aggregato, & adscripto, maximè per eum non stetit, qno minus adscriberetur.

Verulana Beneficiorum. Merc. 31.Ian.1646.

Argumentum 188.

Mandatum de manutenendo in possessione Beneficii datur in concursu antériori possessori, contra habentem possessionem nullam, & attentatam, tamquam captã post interpositam appellationem, maximè si causa fuerit simpliciter commissa, ob quam suspenditur omnis effectus sententiæ. Executor literarum Apostolicarum vacante possessione potest se etiam extraiudicialiter informare circa literarum iustificationem, & semper præsumitur rectè processisse, & literis iustificatis. Titulus in Iudicio manuteotionis productus quando contra eum exceptiones admittantur, & possessio sequestretur, & bonum ius examinetur sequestrum appositum super possessione appellatione pendente, quibus casibus veniat reuocandum?

Terulen. Beneficy, Ven.16.Februarij 1646.

Argumentum 189.

Fructuum liquidatio, quæ fit iuxta redditus perceptos; vel percipi solitos non potest dici excessiua, & quando dicatur probatus excessus, & an in materia liquidationis admittantur præsumptiones, & coniecturæ?

Fanen.Fideicommissi. Lunę 19.Febr.1646.

Argumentum 190.

Proximior vocatus ad fideicommissum à Testatore post mortem omoium masculorum descendentium, & transuersalium Testatoris ex quibus dicatur probasse deficientiam linearum obitum vltimi possessoris sine filijs, & suam proximitatem, & identitatem bonorum, & an vocato proximiore attendatur proximitas grauati, vel grauantis?

Tridertina Canonicatus. Lun.26.Febr.1646.

Argumentum 191.

Mandatum de manuteneodo in possessione Canonicatus oon denegatur possidenti, licet possessio huiusmodi non fuerit capitulariter capta, si Capitulum erat suspensum grauatum, & reagrauatum, & quare iuramentum promissoriũ debet recipi ab habente iurisdictionem, & in quo differant iuramentum promissoriũ, & iuramentum quod præstatur à partibus in contractu suspensus à Diuinis, & interdictus licet possit exer-

cere

Digitized by Google

cere ea quæ sunt iurisdictionis, non tamen potest excommunicatus publicè grauatus, & reaggrauatus, & quamuis possessio ab excommunicato capi possit non tamen quis cogitur, nec ob id possessio aliter capta vitiatur. Aggrauatoria continet in sui ventre arctissimam prohibitionem non participandi, vel alloquendi cum aggrauatis sub pœna excommunicationis.

Auenionen. Dilapidationis bonorũ. Ven. 2. Mart. 1646.

Argumentum 192.

Remissoria etiam in causa prophana, & in gradu restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam, cessante fumo releuantiæ, & concurrente vehementi suspicione calumniæ denegatur, & ex quibus huiusmodi suspicio resultet?

Leopolien. Administrationis Hospitalis. Merc. 14. Martij 1646. *Argumentum* 193.

Hospitalis cura, & gubernium Fundatoribus, seu Dotatoribus competit, quod pariter si fuerit acceptatum sub Regia aliqua protectione, & fuerit Regijs priuilegijs exemptum non subiacet potestati Ordinarij, nec proinde visitari potest ab Episcopo, Vicario, vel Canonicis, eius tamen administrationis ratio reddi debet quot annis in manibus Ordinarij, nisi aliter in limine erectionis fuerit cautum, & si aliquo priuilegio alijs ratio reddi debeat, numquam intelligitur priuatiuè, quoad ordinarium, sed simul ipse cum alijs adhiberi debet. Hæc decisio in hac parte tantum recedit à decisis in alia Leopolien. Administrationis Hospitalis.

Hispalen. Decimarum de Baraona. Ven. 16. Mart. 1646.

Argumentum 194.

Capitulum ratione generalis, & perpetuæ administrationis redditüum, & decimarum, quam exercet vice Episcopi habet pro illarum exactione fundatam intentionem de iure, adiuncta præsertim obseruantia antiqua, & pacifica possessione exigendi, vsque ad diem motæ litis, quæ titulum, & illius iustificationem supponit, non obstantibus priuilegijs super illarum exemptione, in quibus non legatur expressa derogatio *cap. Nup. de Decimis*; Priuilegium super exemptione decimarum generaliter concessum debet intelligi de decimis extraordinarijs quę à Pontificibus, Legatis, vel Nuntijs imponuntur super introductione, & extractione non autem de ordinarijs decimis, quæ debentur de iure Diuino.

Vladislauien. Villæ de Hoppenburch. Ven. 13. Apr. 1646.

Argumentum 195.

Probans vtile dominium debet manutenceri ad statum in quo reperitur de tempore motæ litis, & ex quibus ad hunc effectum dominium vtile sufficienter probetur, etiam quod à Domino directo emphyteusis deuoluta prætenderetur ex sententia lata in spretum inhibitionis. Et post quam Iudex fuerat iuratus suspectus, quę tamquam attentate lata non priuauit emphyteutam possessione eius vtilis dominij, & quando Episcopus posset iurari suspectus? Monasterium ad effectum ne incurrat deuolutionem & caducitatem quid sufficiat. Negatiua quasi possessionis non soluendi Canones, quomodo probari possit? Exceptio deuolutionis sufficit, quod sit turbida ad effectum, vt reijciatur ad petitorium, & denegari non possit manutentio emphyteutæ quasi possessionē probanti super vtili domino:

Ferrarien. Archidiaconatus. Ven. 20. Apr. 1646.

Argumentum 196.

Impetrans à Sede Apostolica mandatum de prouidendo super beneficio de iurepatronatus cum clausula, *præuio consensu patronorum*, vel illorum maioris partis, si postea literis non expeditis ad Ordinarium recurrat, & ab eo fuerit institutus etiam cum voto omniū patronorum, illa institutio non tenet ex Constitutione Iulij III. & quando intret dictæ Constitutionis dispositio, & in concursu præfertur alter prouisus Apostolicus à mediate patronorum præsentatus cum derogatione apposita dummodo, & quatenus idoneus reperiatur, & an ista clausula, *si conditionalis*, vel pura. Clausula, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*, quod ius præseruet, & quid operetur? literæ super beneficij prouisione, quando dicantur super omnibus narratis iustificatæ?

Romana Quarti Dotalis. Ven. 27. Aprilis 1646.

Argumentum 197.

Filius primi matrimonij executiuè agere potest pro consequutione Quarti dotalis contra secundum virum, cui mater transiens ad secundas nuptias dotem tradiderat computato in ea dicto Quarto.

Senogallien. Prædij. Ven. 4. Maij 1646.

Argumentum 198.

Non indiget.

Geruden. Beneficij. Ven. 4. Maij 1646.

Argumentum 199.

Sequestrum super possessione capta lite pendente tamquam attentata, apponi debet, & ex quibus attentata resultent? mandatum Procuræ præsumitur ex actis per Procuratorem factis in quibus erat necessaria aliqua impensa, & in quibus casibus mandatum præsumptum sufficiat, & ex quibus actibus præsumatur?

Romana Fructuum Census. Luna 7. Maij 1646.

Argumentum 200.

An Procuratore aduendendum Constituto cum quibusdam solemnitatibus seruari solitis in venditionibus opus sit in actu venditionis iterum solemnitatès adhibere, & quando talis Procurator possit habere fidem de pretio, & reseruatio dominij in venditione apposita, quid operetur?

Auenionen. Dilapidationis Bonorũ. Lun. 7. Maij 1646.

Argumentum 201.

Remissoria in causa profana etiam sine fumo, data articulorum releuantia denegari non solet in qualibet instantia, & quando de releuantia dicatur constare? Suspicio calumniæ ad impediendam remissoriam quanam requiratur? & an per suspicionem calumniæ denegetur remissoria, data articulorum releuantia. Inuerisimilitudo, quoad alios non impedit remissoriam super omnibus, & ex quibus remissoria in gradu restitutionis in integrum denegari non soleat? Hæc decisio recedit à decisis in hac eadem secunda Martij præsentis anni, quæ supra.

Valentina Parochialis. Ven. 18. Maij 1646.

Argumentum 202.

Procurator habens mandatum ad resignandum potest illud implere per æquipollens, nec est necesse quod Pontifici exprimat onus beneficij perpetuum, & dicitur illud satis impleuisse, si cæteras conditiones in eo per resignantem appositas Pontifici narrauerit, illasque Papa deleuerit, & quando teneatur diligentias renouare? Resignatio autem deletis à Papa conditionibus in ea appositis, non dicitur nulla ex defectu consensus in resignante, quando resignans illas apposuit in resignatione cum clausula, *Si Sanctissimo placuerit, nec alias, aliter, nec alio modo*.

Bononien. Legati. Ven. 18. Maij 1646.

Argumentum 203.

Legatum quando dicatur purè relictum, & non sub negatiua conditione si sine filij? conscriptio Notarij inducens contrarietatem dispositionis imputatur eius imperitiæ, & malæ latinitati. Pactum de non petendo legatum durante vita duorum cum copula, & an præmortuo vno, sit locus petitioni illius portionis, altero superuiuente?

Ce-

Digitized by Google

Cæsaraugustana Distributionum, seu Attentatorum.
Ven. 25. Maij 1646. Argumentum 204.

Declaratoria, quando sit danda contra Contumaces, & non parentes literis exequutorialibus Rotæ, & quæ requirantur adhuc effectum, & an intimatio dictarū literarum facta per alium quam, per cursorem, & Nuncium publicum suffragetur, & quando facta probetur intimatio ex attestatione Notarij absque relatione Cursoris? De paritione mandati de manutenēdo in possessione exigendi, an per aliquas solutiones dicatur constare declaratoria quādo est consequutiua possessorij impediri non debet per litis pendentiam in petitorio, & quando petitur pro reuocatione sententiæ, donec constet de integra eorum purgatione, attentans audiri non debet.

Fulginaten. Parochialis. Ven. 25. Maij 1646.
Argumentum 205.

Gratia si neutri quando dicatur iustificata, & quænam requirantur? Renuntians liti, non censetur donasse, sed agnouisse sibi nullum ius competere in re controuersa. Valor beneficij narratus per non excessum qualiter iustificetur.

Romana Pensionis. Merc. 30. Maij 1646.
Argumentum 206.

Valor beneficij narratus in gratia reseruationis pensionis præsumitur iustificatus ex continuatis solutionibus per 29. annos etiam ad effectum petitorij, concurrentibus adminiculis, licet alias requiratur exactio pensionis per 30. annos continuatos, & quænam adminicula suffragentur adhuc effectum, & qualiter valor narratus in reseruatione pensionis probari debeat?

Romana Pensionis. Merc. 30. Maij 1646.
Argumentum 207.

Mandatum de manutenendo in quasi possessione exigendi pensionem, conceditur Pensionario probanti quasi possessionem etiam ex vnica solutione sibi facta à Titulari antecessore non obstante sententia emanata super nullitate pensionis, & in iudicatum transacta, quando Pensionarius aduersus eam fuit in integrum restitutus, & ex quibus quasi possessio dicatur sufficienter probata?

Romana de Luraghis. Luna 4. Iunij 1646.
Argumentum 208.

Assignatio alicuius corporis ex bonis communis debitoris non determinate pro credito infuturum declarando, in quam causam cedere debeat Sequuta declaratione crediti? Compensatio ad euitandum cursum vsurarum sit ipso iure non expectata partis oppositione. Item quando concurrit præiudicium aliorum creditorum lex inducit compensationem vsque ab initio etiam non oppositam.

Fulginaten. Dotis. Luna 4. Iunij 1646.
Argumentum 209.

Instrumentum dotale vallatum obligatione Camerali habet executionem paratam. Præscriptio crediti dotalis, quando contra mulierem currere incipiat, & contra instrumentum iuratum, quænam præscriptio requiratur, & an possit ab eo inchoari, qui sciebat se debitorem, stante eius mala fide, & an incepta per defunctum possit compleri ab hæreditate iacente, & an per hæreditatē iacentē possit inchoari præscriptio?

Romana seu Nepesina Tutelæ. Ven. 8. Iunij 1646.
Argumentum 210.

Tutor non reddit sufficientem rationem de administratis ab eo exhibendo liberculum eius manu conscriptū inordinatē tentum, in quo partitæ sunt in confuso adnotatæ absque appositione causæ, diei, mensis, & anni, sed tenetur exhibere librum Tutelarem, qui si probetur penès eum extare, nec illum exhibeat, præsumitur facere contra ipsum, & censetur Tutor illum dolosè occultare.

Tiburtina Saluiani. Ven. 8. Iunij 1646.
Argumentum 211.

In iudicio Saluiani, quænam extrema sint necessario probanda, & ex quibus sufficienter probentur? Emptor quando contra Tertium creditorem posteriorem dicatur successisse in iuribus anterioris creditoris, & an habeat retentionem, & pro qua summa? Vxor præstans consensum in alienatione à viro facta, non dicitur transtulisse in emptorem sua iura dotalia, sed renuntiasse simpliciter hypotecæ, quæ sibi competebat super re vendita, ad maiorem cautelam emptoris, maximè si pretium, non peruenerit ad eiusdem manus, sed integraliter fuerit viro solutum.

Bononien. Nullitatis Concordiæ. Merc. 13. Iunij 1646.
Argumentum 212.

Transactio facta ex falso supposito super re certa, & nihil hinc inde dato, vel remisso non sustinetur promittens soluere infra certum tempus summam pecuniarum pro francatione, & extinctione census, & interim respondere de fructibus post elapsum tempus, si factū ad quod obligatus non adimpleuit, tenetur ad solutionem fructuum loco damnorum, & Interesse. Solutio, ex quibus dicatur cessisse in solutionem fructuum, non autem in extinctionem sortis?

Cremonen. Parochialis. Ven. 15. Iunij 1646.
Argumentum 213.

Remissoria in causa beneficiali non conceditur nisi concurrat fumus futuræ probationis, maximè si materia articulata tendat ad probationem delicti, & in hoc fumus resultans ex testibus nulliter examinatis sufficiat, & quid requiratur? prout neque conceditur remissoria, vbi oriatur timor subornationis Testium, & ex quibus huiusmodi subornatio timeri possit, & quid sit agendum circa examen Testium, quando timetur illorum subornatio? Remissoria non conceditur, quando petitur ad retardandum summarijssimum possessorium.

Bononien. Attentatorum. Luna 28. Iunij 1646.
Argumentum 214.

Possessio capta post inhibitionem siue iustam, siue iniustam tamquam attentata debet reuocari, & simplex commissio signaturæ operatur, vt omnia à principio gesta sint attentata regula, quod qui continuat, non attentat quomodo sit intelligenda, & in quibus terminis procedat?

Romana Fructuum Census. Ven. 22. Iunij 1646.
Argumentum 215.

Solutioni si fuit certa forma imposita soluens non liberatur, illa ad vnguem non seruata, etiam quod solutio idem fuerit facta, cum quo contractum fuit, si aliter fuerat in instrumento conuentum, & multo magis, si non agebatur solum de interesse illius, qui solutionem recepit, sed etiam ab interesse alterius, cui ex contractu ius fuerat quæsitum, & quando forma solutionis possit adimpleri per æquipollens? Census licet ab hærede grauato fuerit acquisitus, post mortem fideicommittentis, attamen si fuit acquisitus ex præcepto Testatoris perindè habetur, ac si fuisset in hæreditate repertus de tempore obitus. Præscriptio à quo tempore incipiat currere contra fideicommissarium. Pactum de faciendo depositum ad effectum reinuestiendi in casu restitutionis sortis, nihil interest, quod non fuerit expressum in beneplacito Apostolico per Ecclesiam obtento in impositione Census, cum hoc liberè pendeat à facultate creditoris, nec sit Ecclesiæ præiudiciale, cum eadem facilitate fiat depositum pro reinuestiendo, qua fieret solutio?

Pla-

Digitized by Google

Romana

Digitized by Google

Romana Fideicommissi de Coronis. Lunæ 28. Ian. 1647.

Argumentum 231.

Fideicommissum licet ad fauorem omnium de familia, tam effectiua, quam contentiua, censetur inductum ex ratione conseruandæ Agnationis de per se, & independenter adiectæ expressione nominis familiæ in genere, attamen, quando dispositio est restricta ad certas personas, puta ad hæredes institutos, fideicommissum non extenditur ad alias, nec egreditur familiam effectiuam personarum institutarum, & quando ratio cõseruandæ Agnationis dicatur stare de per se, vel dependenter à præcedenti dispositione?

Interamnen. Bonorum. Ven. 1. Februarij 1647.

Argumentum 232.

Cessio crediti facta pluribus cum dictione *cuiuslibet* dicitur facta in solidum quid si talis dictio non fuerit apposita cessionarijs, sed illorum hæredibus? sententia excessiua si nõ est executa an substineatur pro quãtitate debita, & an sit appellabilis ob iniustitiam excessus?

Ianuen. Fructuum Dotis. Ven. 8. Febr. 1647.

Argumentum 233.

Appellatio licet reddar attentatum quidquid postea geritur, tam ab appellato, quam appellante, & inhibitio quidquid ab inhibito, & obtinenre fuerit gestum attamen excluduntur attentata, vbi appellatio fuit deserta, & vbi inhibitio non est iudicialis, sed extraiudicialis habens dumtaxat vim sequestri, & quare?

Romana Subbastationis de Alexys. Ven. 15. Febr. 1647.

Argumentum 234.

Creditor an, & quando possit executiuè agere contra Tertium, bona possidentem per dationem in solutum, vel alio titulo dominij, quid si iure pignoris mandatum præsumptũ in Procuratore ex quibus inducatur?

Rauennaten. seu Ferrarien. Decimarũ. Lun. 25. Feb. 1647

Argumentum 235.

Dominium directum probatur ex enunciatiuis concessionum. Laici sunt incapaces iuris decimandi. Constitutio Bonifaciana, & Paulina declaratur, & aliqua de purgatione Moræ ob incursam caducitatem.

Bononien. Nullitatis Concordia. Lunę 11. Mart. 1647.

Argumentum 236.

Transactio facta ex falso supposito, & causa minus vera corruit ipso iure, obligatus ad francandum si intra tempus pręfixum non francauerit tenetur ad solutionem fructuum loco damnorum, & interesse, & ex quibus solutio præsumatur facta potius pro fructibus, quam pro francatione Census?

Leodien. Præpositura Tongren. Ven. 22. Martij 1647.

Argumentum 237.

Manutentio quia non conceditur sine possessione, ideò disputatur hic an sufficiat possessio instrumentalis capta non citato possessore, qui eo tempore reperiebatur immissus ab ordinario in administratione præposituræ, de qua agitur, tamquam ad eam electus in paritate votorum cum altero à capitulo, per facultatem illi à Pontifice concessam, & resolutio est affirmatiua quia Administratores sunt tamquam Oeconomi, qui tamdiù Ecclesiam seu beneficium detinent, quamdiù aliquis de eo prouideatur. Vnde quia possessio Administratoris expirauit per prouisionem Apostolicam benè potuit, & soluuntur difficultates in contrarium.

Vladislauien. Villæ de Oppemburch. Ven. 5. Apr. 1647.

Argumentum 238.

Remissoria quando concedenda, & an super omnibus articulis, si vnus tantum sit releuans.

Bononien. Legati. Lunę 8. Aprilis 1647.

Argumentum 239.

Legatarius non habet actionẽ in solidũ contra cohęredẽ. Sententia excessiua an, & quando corruat in totum,

Reatina Vicariæ. Ven. 10. Maij 1647.

Argumentum 240.

Vnio beneficij ex pluribus inducitur appellatio suspensiua an in Parochialibus admittatur?

Romana Dotis. Lunæ 27. Maij 1647.

Argumentum 241.

Testator licet post perfectum testamentum possit per epistolam duobus tantum Testibus munitam voluntatem suam declarare, quando eius dispositio est dubia, non potest tamen facere declarationem, quæ contineat nouam dispositionem non adhibitis septem Testibus, alijsque solemnitatibus in Testamento requisitis. Legatarius in re legata præfertur creditoribus Chirografarijs nullam habentibus hypothecam, quando hæreditas est soluendo, licet secus quo ad alios agentes hypothecaria.

Auenionen. Dilapidationis Bonorũ. Lun. 27. Maij 1647.

Argumentum 242.

Sequestrum apponitur quando adest timor dilapidationis vel interitus rei, & possessor studiosè protrahit iudiciũ.

Romana Fideicommissi de Strozzijs. Lun. 3. Iun. 1647.

Argumentum 243.

Hæres agens pro exhibitione scripturarum defuncti contra eum, qui se immiscuit hæreditati, releuatur ab onere concludentis probationis illarum existentiæ penès reum conuentum, cuius iuramento non statur, quod penès se alias scripturas non detineat vltra exhibitas, quando adest sola suspicio existentiæ aliarum scripturarum, & agitur de maxima successione, & graui præiudicio Actoris, quo casu non attenditur nobilitas petentis iuramentum, nec illius honesta fama, & ex quibus existentia aliarũ scripturarum vltra exhibitas apud reum præsumatur, nec dicatur constare de sufficienti omnium exhibitione?

Leodien. Decimarum. Lunæ 3. Iunij 1647.

Argumentum 244.

Recurrentes ad Curias Sæculares, & impedientes quocumque modo executionem literarum Apostolicarum excommunicantur.

Romana de Luraghis. Ven. 18. Iunij 1647.

Argumentum 245.

Assignatio, & receptio insolutum pro credito imposterum declarando, nullum habet respectum ad hoc, vel illud creditum.

Perusina Bonorum. 14. Iunij 1647.

Argumentum 246.

Identitas bonorum Fideicommissi dicitur satis iustificata, ex eo quod Testator possedit vsque ad eius obitum bona in eodem loco, vbi reperiuntur controuersa, nisi exhibeatur alius titulus, aut constet de nouis acquisitionibus grauatorũ in eodem loco, & eo magis si agatur in antiquis vltra 60. Annos in quibus sufficit conuenientia aliquarum demonstrationum, licet adsit discrepantia in alijs. Grauatus concurrentibus alienationibus cũ omissione inuentarij pręsumitur satisfactus de eius detractionibus, & allegantì contrariũ incumbit onus probandi Trebellianicã nõ potest detrahere grauatus restituere in donatione vti donatarius, prout potest detrahere grauatus in Testamento, vti hęres, & quare?

Romana Societatis Officij. Lunæ 17. Iunij 1647.

Argumentum 247.

In contractibus non curatur de modo, nec diuersitas personarum attenditur, dummodo id habeatur effectus, & quando per sententiam vulneretur via executiua.

Rauennaten. seu Ferrariẽ. Decimarũ. Merc. 26. Iun. 1647

Argumentum 248.

Laici quamuis sint prorsus incapaces iuris decimandi, sunt tamen capaces de commoditate percipiendi fructus ad modicum tempus, vel ad vitam. Ideoque

c con-

conceſſis decimis in dubio,ius potius percipiendi fructus, quam ius ipſum decimandi cenſetur illis conceſſum,ſi autem explicitè ius ipſum decimandi, & ius percipiendi fructus conceſſum fuerit, conceſſio corruit in totum, nec ſuſtinetur quoad ius percipiendi fructus, & quare? & an conceſſo iure decimandi, & lapſu longiſſimi temporis cum ſubſequuta obſeruantia præſumatur beneplacitum Apoſtolicum, & quid vlterius requiratur?

Florentina Parochialis. Merc.26.Iunij 1647.

Argumentum 249.

Beneficium efficitur litigioſum, quando lis introducta eſt ſuper titulo, & quid ſi ſuper ſola poſſeſſione? lis calumnioſa non inducit vitium litigioſi.

Valentina Parochialis de Moncada. Ven.28.Iunij 1647.

Argumentum 250.

Literæ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ debent executioni demandari, nec per exceptiones requirentes altiorem indaginem debent retardari. Valor beneficij quando probetur. In reſeruatione nouæ penſionis eſt facienda mentio antiquæ, quod fallit in penſionibus impoſitis à Concilio, quia ſunt propriè onera non penſiones.

Reatina Vicariæ. Ven.28.Iunij 1647.

Argumentum 251.

Inſtitutio debet fieri ad electionem,& nominationem Capituli, & Canonicorum cum approbatione Ordinarij, quando beneficium eſt vnitum Eccleſiæ Cathedrali, & licet Canonicis appellare à concurſu per Epiſcopum indicto, & electio cum omnibus deinde geſtis ab Epiſcopo poſt interpoſitam appellationem redditur attentata, nec ſuſtinetur, quamuis Epiſcopus eſſet in quaſi poſſeſſione eligendi, & continuare prętenderet abſque vitio attentatorum, cum ſemper ei reſiſtat decretum irritans appoſitum in Conſtitutione *Sanct. me.Py V*. & quando appellatio etiā extraiudicialis ſit attendenda?

Burgen. Decimarum. Ven.28.Iunij 1647.

Argumentum 252.

Poſſeſſio immemorabilis, imò quadragenaria cum titulo, dat ius percipiendi decimas etiā in aliena Parochia?

Iannen.Fructuum Dotis. Lunę 1. Iuly 1647.

Argumentum 253.

Tertius veniens ad cauſam,an debeat docere concludenter de intereſſe, vel ſolum colorate, & quando impediat executionem etiam rei iudicatæ?

Romana Fideicommiſſi de Spiritibus. Luna 1.Iul.1647.

Argumentum 254.

Expenſæ factæ pro recuperatione, & defenſione rei fideicommiſſariæ detrahuntur per hæredem grauatum. Quæ ſint expenſæ iudiciales, & quæ extraiudiciales, & an omnes reficiantur?

Compoſtellana Parochialis de Lynago.Lun.1.Iuly 1647.

Argumentum 255.

Ius Patronatus poteſt donari,ſicuti etiam ius præſentandi conſenſus ordinarij ſufficit quod ſuperueniat poſt donationem, & ex quibus probetur pertinentia?

Cæſaraguſtana Diſtributionum, ſeu Attentatorum. Merc.13. Nouembr.1647.*Argumentum* 256.

Patet ex Summario.

Leodien. Beneficij. Merc.20.Nouembr.1647.

Argumentum 256.

Poſſeſſio anterior eſt manutenibilis in concurſu poſterioris captæ non citato anteriore poſſeſſore, quæ tamquā nulla, clandeſtina, & turbatiua non attenditur, & ex quibus poſſeſſio anterior probetur?

Calagurritana Beneficij de Cornago. Lun.27.Apr.1648.

Argumentum 257.

Remiſſoria ad effectum probandi per Teſtes id, quod per ſcripturas probari poteſt, ſemper denegari ſolet, non attenta articulorum releuantia,pręſertim quando vltra vehementem calumniam, & timorem ſubornationis, concurrerent inueriſimilitudo,& improbabilitas materiæ articulatæ?

Romana Palatij. Luna 4. Maij 1648.

Argumentum 258.

Geſta poſt Iudicialem inhibitionem, & citationem ſunt attentata, & conſequenter veniunt reuocanda, & quid ſi actus ſecundarius eſſet conſequutiuus ad præcedentem non attentatum,& quid requiratur adhoc vt actus dicatur perfectus? Lis ad hoc vt ſubſtineatur non attenditur quid ad actorem ſpectet, ſed quid ab eo fuerit petitum, ad effectum, vt lite pendente poſſit reus quoad proprium ius aliquid innouare abſque vitio attentatorum; Sed ſufficit totam rem fuiſſe effectam litigioſam. Lis ſuper eadem re, & coram alio Iudice introduci non poteſt ab altero ex litigatoribus abſque vitio attentatorum, & quando adhuc effectum dicatur eadem res,& eædem perſonæ. Commiſſio cauſæ cum Clauſula, *Sine præiudicio* mandati de manutenendo non cauſat attentata quoad poſſidentem, & quid operetur?

Romana Quarti Dotalis. Lunę 11.Maij 1648.

Argumentum 259.

Obligatus in inſtrumento dotali ad reſtitutionem dotis poteſt executiuè conueniri nedum ex diſpoſitione Statuti Vrbis,ſed etiam ex obligatione Camerali in inſtrumento appoſitę,& quando obligatio Cameralis eribuat viam exequutiuam pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione iuris, vbi quod in conſtitutione dotis venit in neceſſariam conſequentiam illius reſtitutio, & pro hac poteſt agi exequutiuè,& an hoc procedat ſolum fauore Vxoris,non autem fauore Tertij & quando? Dos quādo fuit conſtituta in pecunia, & poſtea aſſignata bona in fundum dotalem, an illa cenſeantur data inſolutum pro quantitate promiſſa, vel cenſeantur aſſignata in fundum dotalem?

Papien. Archipresbyteratus. Luna 11.Maij 1648.

Argumentum 260.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficij cōceditur Reſignatario, qui poſſeſſionem ritè, & rectè fuit adeptus poſt factam reſignationem, & à Pontifice admiſſam, non autem reſignanti, etiamſi reſignatio fuerit conditionalis, & eaſignans prætenderet non fuiſſe impletam conditionem, donec enim in petitorio cognoſcatur de illius implemento debet reſignatarius manuteneri.

Romana Subhaſtationis de Alexijs. Ven.15.Maij 1648.

Argumentum 261.

Creditor anterior poſſidens bona communis debitoris tantummodo iure pignoris, non poteſt impedire illorum ſubhaſtationem Creditoribus poſterioribus ſi illa ſequatur abſque eius damno, & præiudicio alij ſque Creditoribus afferat vtilitatem, licet ſecus ſi poſſideat iure proprietaris, & dominij,vt ex datione in ſolutum quę venit probanda,& qualiter probetur,& quādo poſſeſſor non teneatur docere de titulo ſuę poſſeſſionis?

Catacen.Hæreditatis. Ven.15. Maij 1648.

Argumentum 262.

Poſſidens bona ſui fratris pro indiuiſo intelligitur ſolum modo poſſediſſe iure familiaritatis, itavt nullum ius poſſidenti quæſitum, nullumque præiudicium fratri illatum dicatur, poſſeſſio poſterior nulla, & attentata non priuat anteriorem poſſeſſorem ſua poſſeſſione, qui nunquam ſe habuit pro ſpoliato, & ex quibus poſſeſſio dicatur nulla, & attentata?

Auenionen.Pecuniaria. Luna 18.Maij 1648.

Argumentum 263.

Hęc deciſio ob ſui breuitatem non indiget Argumento:

Caſa-

Digitized by Google

reuocationis,& quare? & an hoc procedat ad effectum incurrendi pœnam attentatorum? Et quid si in commissione, cuius vigore inhibitio emanauit, fuerit apposita clausula, *sine præiudicio obligationum in forma Cameræ*, earumque executionis.

Lucerien. Attentatorum. Ven.26.Iunij 1648.

Argumentum 278.

Inhibitio an censer attentata, quamuis in actis Notarij causæ non fuerit legitimo tempore reproducta, eruditissimè resoluitur. Iudex à quo an licitè possit suam sententiam executioni demandare, quando appellatio in Curia reperitur commissa, licet postmodum fuerit effecta deserta, clarè demonstratur.

*Romana,seu Ianuen.Locorū Montiū. Merc.1.Iul.*1648.

Argumentum 279.

Loca Montium ab eo probantur possessa, in cuius fauorē sunt descripta, sicque illi in eis debetur manutentio, quæ non retardatur per exceptiones nullitatis, & falsitatis, cum istæ ad petitorium remittantur.

*Romana,seu Albinganen.Bonorū.Merc.1.Iul.*1648.

Argumentum 280.

Tutor, qui non procurat, vt pupillus debita cum reuerentia mandatis Rotalibus obediat, ipse non autem pupillus declaratur excommunicatus seruatis tamen adhanc materiam seruari solitis, & hæc excommunicatio, eo magis conceditur, vbi constat de recursu ad Iudices Laicos.

Farfen.Bonorum. Veneris 27.*Nouemb.*1648.

Argumentum 281.

Transportationis defectus inductus vigore *Concil. Trident.sess.*24.*cap.*20.*de reformat.* non procedit in causis prophanis, in quibus ea solum acta transportare necessarium est, quæ tendunt ad iustitiam, vel iniustitiā causæ. Bona emphyteutica, quando ob delictū inuestiti possint confiscari, & ad Dominium directum reuerti in præiudicium comprehensorum in inuestitura, & ex propria persona venientium, & quando in concessione inuestituræ,etiā Fiscus censeatur cōprehensus.

*Alexandrina Canonicatus. Merc.9.Decemb.*1648.

Argumentum 282.

Possessio Beneficij ad effectum concedendi manutentionem, ex quibus sufficienter probata remaneat, clarè demonstratur. Clausulæ *Dummodo tempore præsentiū non sit alteri ius quæsitum, & amoto exinde quolibet illicito detentore*, in literis Apostolicis appositæ, quid operentur, eruditè tractatur.

*Anconitana Dotis. Merc.9. Decembr.*1648.

Argumentum 283.

Remedium *Auth. res, quæ Cod. comm. de legat.* competit Vxori pro restitutione dotis contra bona fideicommissi ascendentis non extantibus bonis viri, & si extet duplex fideicommissum,alterum vniuersale, alterum particulare,non cogitur mulier excutere prius vniuersale, quam particulare.

Catbacen. Hæreditatis. Ven. 11.*Decemb.*1648.

Argumentum 284.

Manutentio datur in possessione mobiliū anteriori possessori in concursu posterioris, iustificata tamen illorum possessione. Possessio autem mobilium probatur ex diuisione eorundem sequuta, & possessione domus in qua reperiuntur mobilia, & competit etiam ei manutentio,qui per Procuratorem, seu alieno corpore possedit, & quando quis per lapsum temporis dicatur cecidisse a commodo possessionis?

Treueren. seu Colonien. nullitatis Professionis.

Lunæ 14. *Decembris* 1648.

Argumentum 285.

Professio emissa in Monasterio ob vim, & metum est ipso iure nulla, & qualiter metus adhunc effectum dicatur sufficienter probatus, & quas requirat probationes?

Romana Fideicom.de Maximis. Lunæ 11.*Ian.*1649.

Argumentum 286.

Fideicommisso auito an censeatur à filijs renunciatum per acceptationem Testamenti Paterni, & diuisionem bonorum fideicommissariorum inter eos sequutam,in dubio declarat subsequuta obseruantia cui tamen fideicommisso, si diuidentes non fiot vltimi vocati non possunt renunciare in præiudicium aliorum vocatorum, & ex propria persona venientium.

*Celsonen. Præceptoriæ. Merc.*27.*Ianuary* 1649.

Argumentum 287.

Arbitrium pro retardanda vlteriori executione tunc intrat, quando exequutio non est integraliter consumata, & perfecta, quando Iudex, vel nulliter, vel iniustè processit, & quando executor literarum Apostolicarum dicatur nulliter processisse.

*Romana,seu Albanen.Diuisionis. Lun.*1.*Febr.*1649.

Argumentum 288.

Diuisio facta per Peritos dum habetur pro valida, & iusta,nec impugnatur in totum non potest ab altero ex diuidentibus in parte acceptari, & in parte recusari, maxime quando pars quæ recusatur est correspectiua ad cæteras portiones, nec est separata ab ipsa diuisione, nec adiecta post perfectum contractum, & quando clausula,*Actum*, iuuicet consumationem actus, & perfectionem contractus,& quando non?

*Romana, seu Veliterna Pecuniaria. Lun.*1.*Febr.*1649.

Argumentum 289.

Solutio pecuniarum facta nulla expressa causa soluendi deficientibus coniecturis donationem suadentibus referri debet ad titulum, & causam mutui, proindeque recipiens tenetur ad solutionem, & restitutionem exacti, & quomodo probetur solutio.

*Sagonen.Iurispræsentandi. Ven.*26.*Febr.*1649.

Argumentum 290.

Contra Episcopum non parentem mandato Rotali conceditur interdictum ab ingressu Ecclesiæ, contra alios autem inobedientes declaratoria relaxatur, & ex quibus actibus resultet positiua inobedientia, & an adhunc effectum sufficiat contra Episcopum intimationem fuisse exequutam absque Testibus adhibitis in actu præsentationis.

Firmana Codicillorum. Lunæ 1.*Martij* 1649.

Argumentum 291.

Ex quibus appareat legatum vsusfructus relictum vxori non esse relictum ad sola alimenta, sed integrè debere etiam existenti filio, & ipsa vxor dicatur impleuisse conditiones appositas?

*Ariminen.Fideicommissi. Merc.*17.*Martij* 1649.

Argumentum 292.

Sententia, quando fuit processum per contradictas,nulla præcedente citatione personali, remanet nulla, & ex quibus per relationem Nuncij deducatur citationem fuisse personaliter executam, vel domi dimissa copia. Possessio ciuilis, quando per negligentiam recuperandi naturalem dicatur amissa, & quando præsumatur possessorem habuisse se pro spoliato, & quid si possessor huiusmodi esset minor.

Romana Residui Dotis. Lunæ 19. *Apr.*1649.

Argumentum 293.

Creditor posterior licet habuerit notitiam anteriorum creditorum, si iusto titulo pecunias à communi debitore exegerit, illasque bona fide consumpserit, pulsari nequit ab ipsis creditoribus super reuocatione exacti, licet anterioribus, sed ad effectum vt eis competat actio reuocatoria propter malam fidem consumptionis copulatiuè requiritur, & quod creditor poste-rior

Digitized by Google

riot ante consumptionem pecuniarum de anterioribus notitiam habuerit, & quod sciuerit debitorem ipsis non esse soluendo etiamsi anteriores creditores ratione sui crediti essent priuilegiati si ipsum creditũ posterioris esset pariter priuilegiatum, & in quibus casibus inter duos priuilegiatos anterior præferri debeat ;& quid si creditor posterior, qui in præiudicium anteriorum suum creditum fuit consequutus esset Tutor communis debitoris.

Romana Hæreditatis de Gratianis. Ven. 28. Maij 1649.

Argumentum 294.

Filiatio respectu Patris, cum sit difficilis probationis, probatur per coniecturas, quarum nonnullæ recensentur, & per Testes etiam alias inhabiles, & quomodo per confessionem illius, de cuius negotio agitur. Legitimatus per subsequens matrimonium, efficitur verè, & propriè legitimus.

Cathacen. Hæreditatis. Ven. 28. Maij 1649.

Argumentum 295.

Immissio in possessionem bonorum hæreditatis conceditur, nedum hæredi scripto in Testamento, verbis claris, & expressis, verum etiam hæredi qui virtualiter institutus censetur ex verisimili, & interpratata mente Testatoris, vbi quod variatio nominis non vitiat dispositionem certam in substantia, & quæ facile ex coniecturis haberi potest, quod maximè procedit fauore piæ causæ, quo casu testamentum etiam ambiguum pro ipsa semper solet interpretari, & quot demonstrationes, & coniecturæ adhunc effectum sufficiant, & ex quibus deducantur. Testes etiam vnici, & singulares attenduntur, quando agitur non ad probandum actum institutionis, sed ad declarandam, & interpretandam mentem Testatoris.

Bononien. de Tostinis. Lunæ 31. Maij 1649.

Argumentum 296.

Transactio habet in ventre exceptionẽ litis finitæ. Emanata ex falsa causa, est ipso iure nulla, debet tamen per tres sententias conformes declarari. Sustinetur ex quauis probabili dubitandi ratione. Fideicommissarius, quando possit impedire immissionem hæredi scripto.

Florentina Parochialis. Merc. 2. Iunij 1649.

Argumentum 297.

Lis super regressu introducta à Resignante contra Resignatarium, qui allegauit nullitatem Pensionis in resignatione reseruatæ fauore Resignantis ad hoc vt calumniosa dicatur calumnia debet esse adeò euidens, vt nulla tergiuersatione excusari valeat, & quælibet causa probabilis, & colorata est sufficiens adhunc effectum, & quid si resignatarius post litem introductam super nullitate pensionis, renunciauerit Iudicio.

Anconitana Census. Merc. 2. Iunij 1649.

Argumentum 298.

Census impositus à muliere, tàm nomine proprio, quàm nomine filij pupilli, non seruata forma constitutionis Ægidianæ *lib. 5. cap. 25.* neque solemnitatibus statutarijs, est omninò nullus, neque mulier, neque pupillus, ciuiliter, aut naturaliter obligantur, & quid si Census fuerit emptus ab alijs minoribus, an priuilegia isto casu conquassentur, vbi quod minores emptores census non possunt agere contra mulierem, vel pupillum pro recuperatione pecuniarum, nisi probata versione, & quare. Ratificatio contractus nulli ex defectu solemnitatum facta à muliere sine solemnitatibus contractum non firmat, sed ipsa pariter est nulla, & ad effectum vt contractus nullus vires assumat ex subsequenti ratificatione, requiritur in ratificante specifica, & certa scientia nullitatis illius, neque sufficit præsumpta, & confusa.

Cæsaraugustana Distributionum. Luna 7. Iunij 1648.

Argumentum 299.

Statutum clarè, & specificè loquens, ad vnguem seruandum est, præsertim si emanauerit de partium consensu, & fuerit Apostolica authoritate confirmatum, & hinc demonstratur, quæ forma seruanda sit in condendis statutis, facultate Apostolica impetrata; pariterque explicatur an, & quando statutum confirmatũ à Sede Apostolica tolli, vel aliter statuendo reuocari possit.

Tiburtina Saluiani. Luna 7. Iunij 1649.

Argumentum 300.

Immissio ex remedio vtilis Saluiani concurrentibus omnibus requisitis non denegatur etiam contra tertium possessorem, qui emit à debitore, licet res vendita debitori fuerit in dotem tradita, & vxor in contractu venditionis consenserit, ex hoc enim non potest emptor se tueri aduersus creditorem ex iuribus anterioribus vxoris, si res erat propria mariti, & integrum pretium ad eius manus peruenerit, neque ex consensu mulieris præsumuntur translata in emptorem iura dotalia, sed tantummodo censetur mulier ad maiorẽ cautelam emptoris renunciasse hypothecæ, quæ ei cõpetebat super re vendita extantibus alijs bonis mariti.

Vladislauien. Villæ de Hoppembruch. Merc. 9. Iun. 1649

Argumentum 301.

Declaratoriæ locus esse non potest, si actus inobedientiæ præcesserit intimationem mandati Rotalis. Per specialem inhibitionem quilibet venit manutenendus in statu, in quo reperitur de tempore motæ litis, attendendo nudum factum possessionis vsque ad iudicium ordinarium. Monachus ad effectum manutentionis probat pro Monasterio etiã contra tertium & quare;

Eugubina Pradij. Lunæ 14. Iunij 1649.

Argumentum 302.

Statutum Eugubinum vult haberi duas sententias conformes pro re iudicata. Sententia in secunda instantia lata in Curia vtique comprehenditur sub dicto Statuto, sicut sub omni alio loco primæ instantiæ. Appellationis simplex delatio non facit appellabilem causam, alias inappellabilem. Venditor promittens rem liberam potest cogi in casu oneris detecti, deponere pretium ad defensionem rei, donec liberetur, immò emptor potest contra eum agere pro rescissione contractus. Relatio periti de consensu partiũ facit probationem probatam.

Interamnen. Vsusfructus. Ven. 18. Iunij 1649.

Argumentum 303.

Statutum excludens fœminas dotatas simpliciter, non habet locum si de tempore successionis fœminæ non sunt dotatæ, si autem illas excludat propter masculos, & mandet dotari, dotatio non est necessaria pro illarũ exclusione, & quando fœminæ censeantur dumtaxat exclusæ ab hæreditate dotantis, & quando non. Pater retinendo bona vxoris vsque ad eius obitum censetur adiuisse hæreditatem nomine filiorum, quibus delata fuerat, & quando hoc procedat. Vsufructuarius quando teneatur præstare cautionem sine mutianam, siue de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri. Hæres beneficiatus non impeditur sibi satisfieri de suo credito cum hæreditate, & an hoc possit hæres absque beneficio inuentarij, & quando Legatum factum ad fauorem hæredis, dicatur inutile, & accrescat collegatario, & quando sustineatur.

Romana Dotis. Veneris 18. Iunij 1649.

Argumentum 304.

Dispositio *l. hac edictali, C. de secund. nupt.* habet locum nedum fauore filiorum primi matrimonij, sed etiam Nepotum, & pronepotum, quamuis Vitricus non sit institutus, sed tantummodo proprijs filij substitutus,

& quan-

relictorum pro Sacristia, & infirmaria. Breue in forma commissaria præsumitur iustificatum si cum sententia concurrat lapsus temporis cum obseruantia.

Interamnen. Vsusfructus. Lunę 14. Martij 1650.

Argumentum 320.

Statutum excludens fæminas simpliciter iuncto masculis. onere illas dotandi excludit etiam à legitima, & quando temporaliter, & quando perpetuo illas exclusisse dicatur. Hæres creditor Testatoris de tempore aditionis, licet omittendo inuentarium non posit eius creditum detrahere propter iurium confusionem, hoc tamen non procedit in credito ab eo post aditam hæreditatem acquisito, mediante satisfactione alterius creditoris hæreditarij de proprio, in cuius locum ipse soluendo succedit, vsufructuarius omnium, & singulorum bonorum tenetur debita hæreditaria satisfacere, de corporibus, vnde percipere debet vsumfructum, quamuis vsusfructus redderetur inutilis, & tenetur vsumfructum semper cum hærede proprietario communicare, quãdo Testator hoc onus iniunxit, quo casu proprietarius tenetur recipere de manu vsufructuarij.

Romana Renunciationis. Merc. 22. Mart. 1650.

Argumentum 321.

Quando, & ex quibus dicatur captatoria voluntas. Et renunciatio matris facta filio, vt de suis bonis disponat ad fauorem familiæ, non dicitur captatoria dispositio, neque à iure improbata.

Auersana Iurispatronatus. Merc. 22. Martij 1650.

Argumentum 322. Patet ex Summario.

Romana Vineæ. Luna 28. Marty 1650.

Argumentum 323.

Paupertas, quando debet probari ad aliquem certum, & determinatum effectum, non sufficit probare paupertatem in genere, sed iustificari debet in specie, adeò concludenter, vt probetur facultates non sufficere ad soluendam quantitatem pro illo effectu necessariam, & ex quibus plena probatio paupertatis adhunc effectum non dicatur sufficienter probata.

Auriacen. Laudemij. Ven. 29. Aprilis 1650.

Argumentum 324.

Probato, quod Castrum cum omnibus eius prædijs, & pertinentijs est feudale non inde probatur directum dominium ad effectum consequendi laudemium, respectu bonorum intra illius fines positorum, nisi concludenter probetur illa bona esse de pertinentijs Castri maximè si bona fuerint semper reperta feudalia.

Vicentina Iurisdictionis. Luna 2. May 1650.

Argumentum 325.

Sententia lata contra sententiam, licet non valeat, nisi prima infirmetur, tamen secus esse firmatur, quando vigore clausulæ, *quam, & quas*, in commissione appositæ, fuerit pronuntiatum, prout in prima. Ordinarij nomen si commodè adaptari potest tam ad Episcopum, quam ad alium inferiorem, qui ordinariam habet iurisdictionem, quando ad ipsum solum Episcopum referri debeat clarè demonstratur. Priuilegia, & iura antiquorum Abbatum, & Monachorum non transeunt in nouos Archipresbyteros, & Canonicos deinde principaliter institutos, & sub diuersa natura, & qualitate subrogatos; quid autem dicendum sit, si suppressionibus, & nouis erectionibus Pontifex declarauerit se nolle præiudicare antiquis priuilegijs, & iurisdictionibus erudite tractatur.

Calagaritana Quarti Beneficij S. Ioannis de Molinar. Merc. 4. May 1650. Argumentum 326.

Recurrentes ad Iudices laicos pro impedienda executione mandati Rotalis incidunt in excommunicationem Bullæ in Cæna Domini, neque sunt audiendi, sed à limine Iudicij veniunt repellendi, & licet ad effectum censurarum, & excommunicationis requirantur plenæ probationes, secus tamen est ad effectum, illis denegandi audientiam, pro quo quælibet leuis, informis, & imperfecta probatio suffragatur.

Leodien. Præpositura de Nansia. Merc. 4. Maij 1650.

Argumentum 327.

Regula de Triennali tuetur possessorem in quouis Iudicio, tam possessorio, quam petitorio adeovt ad vlteriorem iustificationem sui tituli non teneatur, & quænam extrema ad hoc vt intret dicta regula necessario sint probanda, & qualiter dicantur sufficienter iustificata, & quando possessor censeatur renunciasse beneficio dictæ regulæ, & eius pacificam possessionem interumpisse. Possessor anterior venit manutenendus in concursu cum posteriore, & quando.

Melenitana Commenda de Vaonrs. Ven. 13. Maij 1650.

Argumentum 328.

Sequestrum apponi debet super possessione capta post interpositam legitimè appellationem, tamquam notoriè nulla, & attentata, etiamsi alias sententia non reciperet appellationem, quando appellatio fuit simpliciter admissa, & commissa, quæ commissio operatur vt causa à sui principio iudicari debeat appellabilis, itàvt omnia gesta tam infrà decendium, quàm post interpositam appellationem subiaceant vitio attentatorum, & quando, in beneficialibus an detur sequestrum contra possessorem habentem sententiam fauorabilem.

Leoden. Personatus. Luna 16. Maij 1650.

Argumentum 329.

Mandatum de manutenendo in possessione beneficij conceditur probanti suam possessionem per publicum instrumentum illius adeptionis, & per subsequutam perceptionem fructuum, eoque libentius si possessio sit titulata, neque huiusmodi possessio redditur attentata etiam si capta fuerit post affixa, & publicata Edicta super institutione beneficij, cum affixio edictorum, antequam compareat legitimus contradictor, sit actus merè extraiudicialis, qui nunquam attentata operatur, eo maximè si publicationes non fuerint particulariter contra possessorem factę, sed generaliter, & quid requiratur in hoc casu ad effectum attentatorum, & quando exceptio iurispatronatus admittatur ad impediendam manutentionem prouiso ab ordinario, & quinam status sit attendendus.

Romana Parochialis. Luna 23. Maij 1650.

Argumentum 330.

Manutentio conceditur nominato etiam per modum prouisionis docto de eius possessione, & licet nominatus per modum prouisionis possit quandocunq; amoueri, etiam sine causa, ideoque nullum ei competat remedium possessorium, hoc tamen procedit, quando remoueretur ab eo, qui clare ostenderet se habere legitimam potestatem deputandi, & remouendi, donec enim disceptetur in petitorio de huiusmodi potestate, manutentio conceditur ad statum.

Perusina Bonorum. Luna 30. Maij 1650.

Argumentum 331.

Identitas bonorum ex quibus, & quando probetur. Filius hæres quando possit prætendere detractionem legitimæ, & quando non; cum alijs de quibus in summario.

Terracinen. Fideicommissi. Lun. 30. Maij 1650.

Argumentum 332.

Est confirmatoria alterius quæ supra 21. *Iunij* 1649. *Decisione* 306.

Melenitana Territorij. Ven. 3. Iunij 1650.

Argumentum 333.

Quod non possit fideicommissarius propria capere auctoritate possessionem bonorum fideicommissi, sed illã

de

Digitized by Google

eande-

Digitized by Google

eandemet remanſam in hæreditate fideicommittentis, & ex quibus identitas iuſtificetur .

Cathacen. Hæreditatis . Merc.1. Febr.1651.

Argumentum 347.

Pendente lite ſuper hæreditate coram vno Iudice , non poteſt pars coram alio Iudice immiſſionem petere abſque vitio Attentatorum, etiamſi diuerſa eſſet actio, & cauſa petendi dictã immiſſionem , ſi omnia habeant connexionem ad inuicem . Clauſula *quam, & quas*, &c. quid operetur , & quomodo , & quando procedat regula , qui continuat , non attentat .

Melenitana Expenſarum . Merc.1.Febr.1651.

Argumentum 348.

Expenſarum taxatio , quæ in poſteriori ſententia reſeruatæ fuerunt prout de iure , eſt intempeſtiua antequam cauſa appellationis terminetur , & quidem per tres conformes , maximè ſi pars fuit condemnata in priori ſententia , non ſimpliciter , ſed pro rata Victoriæ , ad quem effectum attenditur vltima ſententia , quæ primam in aliqua parte reformauit,& an etiam litis conſortes teneantur pro virili ad expenſas, quando ab vno tantũ fuit appellatũ,& fuit cauſa defenſa fauore omniũ

Oppiden. Parochialis . Lunæ 6. Febr.1651.

Argumentum 349.

Mandatum de manutenẽdo conceditur in concurſu probanti anteriorem poſſeſſionem , & qualiter adhuc effectum ſufficienter probetur,non obſtante proteſtatione,& qualiber oppoſitione facta à perſona non legitima , etiamſi pars citata non fuerit , dum ipſa neque poſſidebat , neque conſtabat de illius aliquo intereſse & quid ſi impetrata eſſet commiſſio anteriori poſſeſſore non citato .

Interamnen.Vſusfructus . Lunæ 6.Febr.1651.

Argumentum 350.

Statutum licet ab hæreditate Patris excludat filiam dotatam propter fratrem , hoc tamen intelligitur ſi frater velit vti huiuſmodi beneficio, cui poteſt renunciare adeundo hæreditatem paternam , vna cum ſorore , & an requiratur in fratre ſpecifica ſcientia ſtatuti , ad hoc vt renunciatio operetur , & quæ ſint verba renunciationem importantia ?

Treueren.ſeu Colonien.Nullitatis Profeſſionis . Lun.13. Februarij 1651. Argumentum 351.

Remiſſoria data probabili releuantia articulorum, etiam ſuper iiſdem articulis poſt dídicitas, & publicatas Teſtium depoſitiones conceditur , & quando . Metus ad inualidandam profeſſionem quomodo, & qualiter ſufficienter probetur ?

Bononien. Succeſſionis . Vener.3. Martij 1651.

Argumentum 352.

Nepotibus ex Filia præmortua in Teſtamento Aui præteritis debetur legitima in bonis ipſius aui , vna cum filijs diuidenda tam reſpectu nepotum in ſtirpes , reſpectu filiorum in capita , & an nepotes teneantur dotem eorum matri traditam imputare in legitimam ? Legatum factum ab auo Nouercæ , æqualiter inter filios primi matrimonij , & ipſam Nouercam diuiditur ex diſp. L. Hac Ædictali , quod procedit etiam fauore nepotum vtriuſque ſexus ex filio priori matrimonij , inter quos æqualiter, & in capita diuiditur, & hoc habet locum tam in legato proprietatis , quam vſusfructus , & quando procedat etiam in legato alimentorũ, & quando legatum vſusfructus vxori factum extantibus filijs communis matrimonij reſtringatur ad alimenta ſecundum Bulgari conſuetudinem ?

Calaguritana Quarti Beneficij S. Ioann. de Molinar. Ven.31.Martij 1651. Argumentum 353.

Recurrens ad Iudices Laicos obtenta etiam abſolutione ab incurſu excommunicationis audiri non debet ; niſi refectis parti collitiganti omnibus expenſis tam iudicialibus , quam etiam extraiudicialibus , loco damnorum, & intereſſe,neque ſufficit oblatio reficiendi cum depoſito vnius Iulij , ſed cum effectu ſunt reficiendæ ; etiamſi in breue obtentæ abſolutionis non adſit clauſula , *refectis expenſis*, & qualiter ad hunc effectum expenſæ dicantur ſufficienter iuſtificatæ vbi , quod ſufficit eas eſſe veriſimiles .

Leodien.Præpoſituræ de Nanſinnes.Lun.6.Martij 1651.

Argumentum 354.

Declaratoria relaxatur contra non docentem ſe paruiſſe mandato Rotali poſt ſeruatos terminos de ſtylo ſeruari ſolitos,etiamſi mandatum Rotale ei perſonaliter intimatum non fuerit , ſed tantumodo executa citatio Domi dimiſſa copia,& ad valuas Eccleſiæ Cathedralis, quæ æquipollet perſonali citationi, quando non patet tutus acceſſus circa quem Notario creditur .

Romana Fideicommiſſi de Mutis. Ven.10.Mart.1651.

Argumentum 355.

Dotis creditum ſolutum dicitur mediante venditione facta pro iuribus hæreditarijs maternis , quorum in locum bona vendita ſucceſſiuè dicuntur quantumvis pretium fuerit in aliam cauſam erogatum .

Interamnen.Vſusfructus . Lunæ 20.Mart.1651.

Argumentum 356.

Legatum vſusfructus cum onere illud communicandi cũ hæredibus proprietarijs vxori factum diſtinctè , & ſeparatim à proprietate , & cum verbis importantibus præeminentiam , & adminiſtrationem operatur vt vxor licet legataria poſſit propria auctoritate legatum vſusfructus capere , neque teneatur recipere de manu hæredum , & quod hæredes ab ipſa legataria , legati portionem conſequantur , & quando legato vſufructu vxori,& hæredibus nomine collectiuo vocatis cenſeatur factum legatum proportionabiliter vxori , & cuilibet hæredi in capita , & quando in ſtirpes ?

Romana Vineæ . Veneris 24.Martij 1651.

Argumentum 357.

Inueſtitura conditionaliter conceſſa cum pacto reſolutionis , non verificata conditione, remanet ipſo iure , & abſque alia declaratione reſoluta ; extinguitur verò, & terminatur ob Canones non ſolutos per integrum biennium nedum ex pacto adiecto in inſtrumento , verum etiam ex diſpoſitione iuris , & quando emphyteutæ cenſeatur remiſſa caducitas à Domino directo per receptionem Canonum , cum clauſula *ſine præiudicio* caducitatis iam incurſæ ?

Rauennaten.Bonorũ Emphyteuticorũ. Lunæ 27.Martij 1651. Argumentum 358.

Eccleſia , quæ finita inueſtitura non declarauit velle bona pro ſe retinere , tenetur illam renouare ad fauorem proximioris ſuperſtitis , tam maſculo, quam fœminæ, non ſolum ex æquitate legis verum etiam ex concordia inita in Ciuitate Rauennæ ad quam partes explicitam habuerunt relationem , & quænam ſit diſpoſitio illius concordiæ? Fœminæ an comprehendantur in emphyteuſi Eccleſiaſtica recepta pro filijs, & nepotibus , & an deficientibus maſculis, renouatio inueſtituræ debeatur fœminis proximioribus,licet in inueſtitura non comprehenſis ? & quando Statutum laicale diſponens de bonis emphyteuticis reſtringitur ad bona priuatorum , neque comprehendit bona emphyteutica Eccleſiæ,ſiue agatur cum ipſa Eccleſia de directo dominio , ſiue inter laicos ſuper ſolo dominio vtili , & quare ? In emphyteuſi Eccleſiaſtica ſucceſſorum appellatione, veniunt tantumodo ſucceſſores ſanguinis , deſcendentes ſcilicet ab ipſis inueſtitis , etiamſi non habeant qualitatem hæreditariam,quando fuit facta mentio de ſucceſsoribus,non autem de hæredibus . Renunciatio

Digitized by Google

facta à filia fauóre Patris, quænam iura comprehendat, & ad quænam bona extendatur ?

Auellina Canonicatus. Luna 27.Martij 1651.

Argumentum 359.

Beneficij vacationem probat, qui eandem vacationis assertionem in proprijs literis expressit, sicque dum litigatur inter parem titulum habentes non executiuè, sed ordinariè proceditur, & quando ?

Romana Fructuum Dotis. Ven.21.Apr.1651.

Argumentum 360.

Fructus dotis, quæ in pecunia erat soluenda, licet fuerint in instrumento promissi, non possunt tamen exigi à marito post mortem vxoris absque labe vsurarum extantibus etiam filijs communibus, & etiamsi dos fuisset alias inuestienda, si onus inuestiendi fuit iniunctum ipsimet viro creditori, non autem debitori, prout neq; exigi possunt ratione, vel lucri cessantis, vel damni emergentis, nisi concurrentibus requisitis Castr. & nisi maritus debitores interpellauerit, & an adhunc effectum sufficiat interpellatio præsumpta resultans ex multiplicatis solutionibus, & ad cuius fauorè admittatur, & an in materia interpellationis ad euitandam vsurariam prauitatem stetur partium assertioni ?

Romana Fideicommissi de Nicolinis. Ven.28.Aprilis 1651. Argumentum 361.

Dos licet in subsidium constitui possit de bonis fideicõmissarijs, tamen si fructus sufficerent ad bonorum alienationem deueniri non debet, quatenus verò non sufficerent, ea tantum bona sunt alienanda, quorum distractio sit minus nociua vocatis: quid autem dicendum sit, quando mulier, stante quod bona sui viri erant fideicommisso obnoxia, specialiter conuenit de inuestiendis pecunijs dotalibus pro eius cautione ?

Romana Renunciationis. Luna 22.Maij 1651.

Argumentum 362.

Renuncians licet renunciationem acriter impugnet, tamen pendente lite super eius inualiditate potest petere executionem promissorum in ea, & quare ? Filius, quidquid sit, an censeatur in dubio præstitisse matri alimenta animo repetendi, vel potius donandi, certum est illa non donasse, quando præcedit causa obligatoria illam alendi, & quomodo alimenta taxari debeant ?

Asculana Renunciationis. Luna 22.Maij 1651.

Argumentum 363.

Maritus, qui accepta, & consequuta dote promisit dotanti renunciationem vxoris cum iuramento obligatione Camerali, alijsque Clausulis amplissimis, & præsertim cum clausula, *alias de proprio*, tenetur eius promissionem cũ effectu implere alias tenetur ad omnia damna, & interesse, neq; excusatur faciendo possibilia, nisi tamen vxor renunciando enormissimè læderetur, quæ læsio etiam marito suffragaretur, & quando in Renuntiatione facta ab vxore fauore dotantis possit læsio considerari. Promissio autem facti alieni quomodo exequatur vide in Summario ?

Melevitana Parochialis. Ven.26.Maij 1651.

Argumentum 364.

Beneficium super quo lis pendebat in Rota, si ab alio ex collitigantibus per nouam gratiam fuit à Pontifice impetratũ, facta tamen litis mentione, licet impetratio attentata dici non debeat, illius tamen verificatio corã executore facta à vitio attentatorum saluari nõ potest.

Farfen. Bonorum. Ven. 2. Iunij 1651.

Argumentum 365.

Mandatum de manutenendo conceditur finito vsufructu per mortem hæredis vsufructuarij hæredi proprietario vniuersaliter in Testamento instituto contra hæredem ipsius vsufructuarij, maximè si constat de apprensione possessionis, & quando adhuc effectum sufficiat instrumentalis possessio ?

Leodien. Præposituræ de Nansinnes. Lun.5.Iunij 1651.

Argumentum 366.

Declaratoria contra eum relaxari debet qui mediante dolosa resignatione, lite pendente, & in præiudicium collitigantis ab antecessore facta in possessionem beneficij se intrusit, donec pareat mandato contra eius antecessorem relaxato, licet ipse in sententia aut in mandato specialiter nominatus non fuerit.

Auximana Fideicõmissi de Tibaldinis. Lun.5.Iun.1651.

Argumentum 367.

Fideicommissum nomine collectiuo factum ad fauorem Stirpis, Agnationis, Familiæ &c. non concurrentibus verbis, vel alijs legitimis coniecturis tractum temporis, & perpetuitatem importantibus regulatur ad similitudinem successionis ab intestato, ideoque vltra decimum gradum regulariter non extenditur: vndè qui ad illud succedere prætendit, non simpliciter consanguinitatẽ, sed illius certũ gradũ iustificare tenetur.

Romana Fideicommissi de Coronis. Lun.12.Iunij 1651.

Argumentum 368.

Testator si instituerit hæredes suos nepotes ex fratre natos, & in casu deficientiæ lineæ masculinæ substituerit filias institutorum, magis proximiores, dubitatur, an in casu deficientiæ dictæ lineæ masculinę dicta substitutio comprehendat fœminas sorores germanas dictorum hæredum institutorum, & resolutio est negatiua, ex rationibus in decisione deductis.

Auellina Canonicatus. Luna 12.Iunij 1651.

Argumentum 369.

Impetratio Canonicatus non dicitur subreptitia, licet Canonicatus non fuerit impetratus vti vacans per incompatibilitatem, si lis adhuc cum antiquo possessore tunc temporis pendebat, & quid si lis iam erat extincta ob non interpositam appellationem intra legitima tempora, & quando verè lis extincta ex hoc capite dicatur, quando prouisus de nouo Canonicatu, teneatur primum Canonicatum dimittere, & quandiù priorem possessionem possit continuare ? prout neque subreptio inducitur non facta mentione de prouisione ab altero obtenta, & de subsequuta possessione, si prouisio erat nulla, & possessio vitiosa, licet in literis impetrationis adesset clausula, *dummodo ius alteri &c.* quę clausula, quænam iura præseruet, & comprehendat ?

Lucana Beneficij. Veneris 16. Iunij 1651.

Argumentum 370.

Arbitrium licet solum operetur suspensionem exequutionis faciendæ, non autem reuocationem iam factæ, hoc tamen non procedit, quando executio non est perfecta, & Iudex nulliter, & iniustè processit, Prouisus ab Ordinario tamquam possessor cum titulo, est legitimus contradictor ad impediendam executionem immissionem prouiso Apostolico etiamsi cum eo parem titulum non habeat, & quando adhuc effectum requiratur paritas tituli ? Sententia, quæ respicit executionem literarum Apostolicarum non est appellabilis ad effectum suspensiuum, sed deuolutiuum tantum, & quando etiam ab huiusmodi sententia detur appellatio ad vtrumque effectum ? Ordinarius ex collationibus à se factis de iurepatronatus tamquam de libero, & effectu sortitis, quasi possessionem acquirit, & quando ? & quid si collationes fuerint factæ ab Ordinario in mense reseruato ?

Romana Renunciationis. Ven.23.Iunij 1651.

Argumentum 371.

Renunciatio facta à matre filio simpliciter ad fauorem familiæ comprehendit omnes de familia, nec potest filius de bonis renunciatis disponere nisi ad fauorem om-

Digitized by Google

omnium , ſecus autem ſi renunciatio ſibi facta vt filius ad ſui libitum hæredem ſibi inſtitueret pro conſeruandis bonis in agnatione , & familia,tunc enim poteſt filius vnum tantum de familia ſibi benè viſum inſtituere , in cuius tamen , eiuſque deſcendentium perſonis conſeruetur agnatio , quæ optimè dicitur conſeruata, ſi filius diſponendo inter aliquos de familia primogenituram inſtituerit ,

Meleuitana Territorij . Luna 26.*Iunij* 1651.

Argumentum 372.

Spoliator in ſua petitione audiri non debet , niſi actualiter reintegrauerit ſpoliatum, nedum ad poſseſſionem, ſed etiam ad integros fructus , adeò quod vnus nummus non deficiat , etiamſi ſpolium fuerit iudiciale , quando Iudex nulliter proceſsit, vbi quod ſi ſpoliator ad vlteriora intendit procedere ipſe fructuum liquidationem curare tenetur , & impetrare commiſſionem in qua præfigatur terminus alteri parti ad liquidandum , & hoc de ſtylo Rotæ .

Meleuitana Parochialis . Luna 3. *Iulij* 1651.

Argumentum 373.

Poſseſſori pro renunciatione attentatorum conceditur manutentio , quando non habuit ſe pro ſpoliato , & qualiter anterior poſseſſio dicatur iuſtificata?

Romana Societatis Officij . Luna 17.*Nouembr.*1651.

Argumentum 374.

Mandatum executiuum relaxari debet,quando agitur vigore publici inſtrumenti Camerali obligatione vallati, neque obligatio Cameralis dicitur vulnerata ex ſententia iniuſta . Forma ſpecialiter data in mandato Procuræ ad contrahendum , quando per æquipollens poſſit adipleri? Mandatum factum ad contrahendum an ex longo temporis curſu cenſeatur reuocatum , & an ex conſtitutione noui Procuratoris generaliter ad lites , & cauſas , præſumatur ademptum mandatum anteriori Procuratori ſpecialiter ad aliquem actum deputato? Simulatio Contractus abſq; veriſimili cauſa , etiam concurrentibus coniecturis numquam præſumitur , & ex quibus conniecturis tollatur omnis ſimulationis ſuſpicio?

*Calaguritana Beneficij S.Ioannis de Molinar . Ven,*17. *Nouembris* 1651. *Argumentum* 375.

Beneficia , quæ dignioribus ſunt conferenda, ſi quis à Sede Apoſtolica obtinuit nulla facta mentione litis , & qualitatum collitigantis , talis prouiſio ei ſuffragari non poteſt , cum numquam cenſeatur Pontificem tertio præiudicare voluiſse .

Hiſpalen.Decimarum . Luna 20.*Nouembr.*1651.

Argumentum 376.

Priuilegia exemptionis à ſolutione decimarum conceſsa à diuerſis Summis Pontificibus Monaſterijs S. Claræ , non eſt generalis, ſed in quibuſdam caſibus , ideoque niſi illi verificentur ceſſare dicuntur talia priuilegia .

Romana Vineæ . Luna 27.*Nouembris* 1651.

Argumentum 377.

Pactum reſolutiuum ſpecialiter in aliquo caſu appoſitũ , eo eueniente operatur ipſo iure reſolutionem inueſtituræ abſque alia declaratione , & proinde tenetur emphyteuta omnes fructus ex emphyteuſi perceptos reſtituere,cum quibus per viam retentionis veniunt cõpenſandæ pecuniæ debitæ à Domino directo ipſi emphyteutæ . Emphyteuta ob non ſolutos Canones per biennium, incurrit pænam caducitatis,à qua licet quælibet credulitas , & cauſa etiam minus iuſta , erronea, & irrationabilis ſoleat excuſare non excuſat tamen cauſa nimis craſsa , & ſupina .

*Romana Fideicommiſsi de Mutis. Ven.*1.*Decẽb.*1651.

Argumentum 378.

Fideicommiſsarius,quando agitur de fideicommiſſo pro conſeruatione agnationis conſtituto poteſt à quocũq; tertio poſseſsore bona alienata per grauatum recuperare, ſiue grauatus,& emptor ſciuerint , ſiue ignorauerint fideicommiſſum ; ſi autem agatur de ſimplici fideicommiſſo non poteſt fideicommiſsarius agere contra tertium poſseſsorem , quando tam venditor , quam emptor fideicommiſſum ignorabaat , ſed tenetur agere contra hæredes grauati alienantis pro reſtitutione pretij , quod tamen procedit ſi vterque fideicommiſſum ignorabat , ſecus ſi vterque , vel alter eorum de ipſo notitiam habebat ,

*Leodien. Perſonatus de Fleron. Lun.*4.*Decemb.*1651.

Argumentum 379.

Declaratoria relaxatur contra non parentes executorialibus Rotæ , & contra impedientes exequutionem litterarum Apoſtolicarum, & mandatorum Rotaliũ,etiam ſi perſonaliter mandata contra inobedientes executa non fuerint , ſi exequi non potuerint ob non tutum acceſſum , quo caſu ſufficit affixio copiæ ad valuas Cathedralis vicinioris , & dimiſſa copia domi , quæ adhunc effectum æquipollet perſonali intimationi.

Leodien.Canonicatus S.Martini . Luna 15.*Ian.*1652.

Argumentum 380.

Penſionem ſuper Canonicatu impoſitam perſoluendam eſſe à Capitulo , quando illius fructus propter abſentiam , obitum,vel aliam cauſam percepit , in præſenti deciſioue conſtanter firmatur ; penſio enim eſt onus fructuum , & ipſis fructibus inhæret , vnde ab eo perſolui debet,qui fructus percepit,& quid ſi vigeret conſuetudo in contrarium, an & quando attendenda ſit , clarè demonſtratur .

Albinganen.Canonicatus. Luna 15.*Iann.*1652.

Argumentum 381.

Prouiſo ab Ordinario in concurſu prouiſi Apoſtolici cõceditur mandatum de manutenendo , quatenus eius anteriorem poſſeſſionem probauerit , & ex quibus ad hunc effectum ſatis probata dicatur ?

Romana Cambij . Veneris 10.*Martij* 1652.

Argumentum 382.

Obligans ſe ad ſoluendum alicui, quotieſcumque per Iudicem fuerit aliquid declaratum poſtquam emanauit ſententia , & tranſiuit in iudicatum , conditio dicitur impleta , & ipſe remanet ſtatim , & purè obligatus etiamſi in dicta ſententia citatus non fuerit , & quare? Acta Iudicij Criminalis non ſunt tranſportanda in ciuili, & vbi Iudex Ciuilis declarat inſtrumentum validum , & exequendum , ſublata remanet omnis prætenſio criminalitatis , & vſuræ , diciturque paritum rei iudicatæ in Iudicio criminali per ſententiam latam in Iudicio ciuili .

Romana Cenſus . Luna 11.*Martij* 1652.

Argumentum 383.

Via executiua non dicitur vulnerata ex ſententia , quæ non tangit ſubſtantiam obligationis Cameralis , ſed dumtaxat illius executionem . Donatio facta à conſanguineis quæ non emanauit contemplatione certi,& determinati matrimonij , ſed in genere remanet pura, & matrimonium dicitur cauſa impulſiua illius,& quãdo matrimonium dicatur finalis cauſa donationis , & quid in vtroque caſu operetur ? Filij in conditione poſiti non cenſentur in donatione vocati,ſi fauore donatarij fuerit appoſita clauſula, ***ad habendum***, in inſtrumento, & quare? & ratio adiecta donationi , ſi fuit ad certum caſum reſtricta, nõ extenditur ad caſum diuerſum, & dumtaxat illas perſonas comprehendit de quibus in ea fuit facta aliqua mentio .

Roſſanen.Iuriſpatronatus . Luna 11.*Martij* 1652.

Argumentum 384.

Manutentio datur illi,qui eſt in poſſeſſione,vel quaſi,& in

Digitized by Google

eodem iudicio poteſt dari pluribus ad diuerſos effe-ctus, cum alijs de quibus in Summario.

Leodien. Præpoſituræ de Manſiſnes. Ven. 15. Mart. 1652.

Argumentum 385.

Aggrauatoria concedirur contra non parentem executorialibus Rotæ, ſi poſt ſeruatos terminos, & poſt relaxationem declaratoriæ continuat in eius pertinacia, & inobedientia.

Romana, ſeu Nepeſina Reſtitutionis in Integrum. *Lun.* 18. *Mart.* 1652. *Argumentum* 386.

Reſtitutio in integrum aduerſus confectionem inuentarij non factam in tempore, ſi adſit iuſta, & legitima cauſa, excludatur dolus, & conſtet de læſione, etiam maiori conceditur, & qualiter de his omnibus adhunc effectum ſufficienter appatere dicatur?

Romana Fideicommiſſi. Lunæ 15. *Aprilis* 1652.

Argumentum 387.

Fideicommiſſum ordinatum in caſum delicti, non extenditur ad caſum mortis, licet fuerit habita ratio con, ſeruandæ agnationis. dum illa ſtat dependenter, & conſecutiuè ad caſum delicti. Prohibitio autem alienationis in Fiſcum ex delicto non comprehendit alienationem ex contractu, & quare? & an ad purificationem fideicommiſſi in caſum delicti, requiratur tale delictum, per quod ſequatur realis confiſcatio, vel ſufficiat tale, per quod imponatur ſola pęna pecuniaria?

Bononien. Bonorum. Lunæ 13. *Maij* 1652.

Argumentum 388.

Mandatum de manutenendo conceditur probanti ſuam poſſeſſionem apprehenſam auctoritate Iudicis, ritè, & rectè procedentis, & ex quibus poſſeſſio adhunc effectum dicatur ſufficienter probata? Exceſſus executionis venit ab allegante concludenter probandus, & quomodo probetur?

Calaguritana Beneficij S. Iacobi de Molinar. Merc. 29. *Maij* 1652. *Argumentum* 389.

Regula de triennali, non habet locum vbi deficit pacifica poſſeſſio, quæ per litis introductionem excluditur, quæ lis finita non dicitur per ſententiam fauore poſſeſſoris emanatam, ſi ab ea fuerit per partem aduerſam appellatum, & quando lis dicatur extincta per deſertionem, & rem iudicatam.

Cathacen. Legati. Veneris 7. *Iunij* 1652.

Argumentum 390.

Sub Legato mobilium quamuis veniant etiam pecuniæ, tamen id intelligitur, quando pecunia manet domi prædidij cauſa, ſecus ſi cauſa fœnerandi domi retineatur, attamen ſecus dum tale legatum factum eſiet ſub verbis ampliſſimis; & generalibus, cenſus, & fructus eiuſdem an veniant appellatione mobilium?

Peruſina Fideicommiſſi de Rodulphis. Ven. 14. *Iun.* 1652.

Argumentum 391.

Tranſactio ve reſcindatur ex capite doli, vel læſionis, quæ requirantur? Detractiones an, & quando cenſeantur conſumptæ ob alienationes factas? Compendioſa ſubſtitutio an, & quando non contineat pupillarem cum alijs, de quibus in Summario.

Leodien. Succeſſionis. Ven. 14. *Iunij* 1652.

Argumentum 392.

Sub diſpoſitione facta de bonis prouenientibus ex latere paterno veniunt nedum ea, quæ ab ipſomet patre, fuere acquiſita, ſed etiam illa, quæ mediante ſucceſſione maiorum ad eundem patrem ſpectabant. Cum talis expreſſio de bonis prouenientibus ex latere paterno ad contradiſtinctionem bonorum maternorum dicatur appoſita.

Lucana Bonorum. Lunæ 17. *Iunij* 1652.

Argumentum 393.

Eccleſiæ ex ſpeciali priuilegio ſemper ſuccurritur per reſtitutionem in integrum aduerſus incurſam præſcriptionem, etiamſi agatur contra aliam Eccleſiam remedio Canonis reintegrandæ, maximè ſi Eccleſia agens enormiſſimè lædere tur, neque per lapſum quatrienij priuilegio præfatæ reſtitutionis expirat, ſi vtraque Eccleſia agat de damno vitando, ſemper videtur fauorabilior cauſa illius, cui aliter ſuccurri non poteſt, quam reintegrando illam ad ſua bona, quam illius, quæ ſequuta euictione ſuos habet releuatores, & quænam in concurſu de damno vitando dicatur agere?

Tudertina Donationis. Lunę 17. *Iunij* 1652.

Argumentum 394.

Donatio anterior, quando prætereunda ſit poſteriori, licet iſta fuerit executioni demandata per actualem traditionem rei donatæ elegantiſſimè diſcutitur. Donatio omnium bonorum mobilium, & immobilium, quando comprehendat etiam iura, & actiones, & quando ſecus clarè demonſtratur.

Romana Fideicõmiſſi de Druſolinis. Ven. 21. *Iun.* 1652.

Argumentum 395.

Sententia nulla, & iniuſta non tranſit in iudicatum, nullitas autem redditur clara quotieſcumque iura, & acta in primo iudicio reſpectiuè facta, & producta non fuerunt coram ſecundo Iudice traſportata, & quotieſcumque coram eo non fuit præſtitum iuramentum calumniæ ab altera parte petitum. Ceſſio facta per Monaſterium abſque iuſta cauſa, & beneplacito Apoſtolico tamquam nulliter facta non ſuſtinetur. & an Eccleſia in repudiatione iuris non dum quæſiti teneatur ſeruare ſolemnitates requiſitas in *Extrauag. ambitioſæ de reb. Eccleſ. non al. a. nd.* & quando Eccleſia dicatur renunciare ius quæſitum? Et quid ſi iura eſſent quæſita, ſed Eccleſia non poſſideret?

Viterbien. Canonicatus. Merc. 26. *Iunij* 1652.

Argumentum 396.

Poſſeſſio capta pendente termino ad appellandum ab inſtitutione tamquam attentata venit reuocanda, etiamſi in inſtitutione iudicialiter proceſſum non fuerit, ſi cõtradictor, comparuerit ſeque oppoſuerit, & quare? Idque procedit etiamſi alias, appellatio non eſſet admittenda, quando per ſignaturam fuit commiſſa ſimpliciter cauſa appellationis, etiamſi commiſſio ſubreptitiè reportata fuerit, & quare? & quid operetur huiuſmodi commiſſio ad effectum attentatorũ, & per quaſnam exceptiones illorũ reuocatio poſſit impediri?

Romana Legati. Mercurij 26. *Iunij* 1652.

Argumentum 397.

Sub legato domus venit etiam pars inferior ipſius quæ eſt membrum partis ſuperioris, ac ſub iiſdem finibus, & muri lateribus continetur, & ex quibus dignoſcatur, quid, & quantum in legato comprehendatur, & quando verba huic adiecta dicantur ſtare demonſtratiuè, non autem taxatiuè? vbi quod fauore piæ cauſę, quando alias legatum in totum, vel pro parte adimeretur verba ſemper veniunt accipienda demonſtratiuè. Teſtator poteſt legare rem propriam, etiam hæredis, ſiue ſciuerit, ſiue ignotauerit, eam eſſe hæredis, & quid in hærede beneficiato, & vſquequo hæres beneficiatus teneatur voluntati Teſtatoris parere?

Eugubina Teſtamenti. Veneris 28. *Iunij* 1652.

Argumentum 398.

Primum Teſtamentum, licèt habeat clauſulam derogatoriam, attamen per ſecundum validè factum, reuocatur quoties, vel de clauſula derogatoria fuit facta expreſſa mentio in ſecundo, vel quando inter primum, & vltimum Teſtamentum interceſſit ſpatium decennij, quo caſu primum per ſecundum reuocatur etiam abſque ſpeciali derogatione, & quare?

Aſcu-

Digitized by Google

Asculana Renunciationis . *Lunæ* 1. *Iulij* 1652.

Argumentum 399.

Promittens factum alienum licet regulariter excusetur adhibitis diligentijs,quas potest , hoc non procedit,si promittens voluit ad impossibilia teneri, addita clausula, *alias de proprio* . Renunciatio promissa placitum alieuius de iure adhuc quærendo , & sub incerta spe consistente , non potest dici læsiua , quamuis postea de tempore quo reununciatio petitur ius esset quæsitũ , adhuc enim effectum attenditur tempus promissionis , & non subsequutæ petitionis .

Leodien.Archidiaconatus . *Luna* 1.*July* 1652.

Argumentum 400.

Beneficio sub duplici modo vacationis obtento , vel ob factam collationem ab Ordinario ad fauorem consanguinei resignantis contra Constitutionem B.Pij V. vel ob non factam publicationem resignationis in tempore , qualiter respectu primæ vacationis , consanguinitas respectu verò secundæ negatiua non factæ publicationis dicatur sufficienter iustificata pro exequendis literis Apostolicæ prouisionis ?

*Romana Fideicommissi, seu Saluiani. Lun.*1.*Iul.*1652.

Argumentum 401.

Desumitur ex Summarijs .

Pisauren. Iocalium . *Merc.*27.*Nouembris* 1652.

Argumentum 402.

Remissoria conceditur in prophanis ex sola releuantia articulorum , eamque non impedit antecedens examen, quoties proue hic articuli in substantia sunt magis distinctè concepti .

Leodien. Canonicatus S.Martini . *Ven.*13.*Ian.*1653.

Argumentum 403.

Declaratoria conceditur contra non parentem executorialibus Rotæ , etiamsi verbaliter se offerat paratum ad solutionem fructuum facta liquidatione, & ad refectionem expensarum, respectu enim fructuum fieri debet depositum in actis cum obligatione soluendi residuũ sequuta liquidatione, circa verò expensas in mandaro Rotali taxata actualis illarum refectio requiritur.

Auellina Canonicatus . *Ven.*7. *Febr.* 1653.

Argumentum 404.

Declaratoria contra contumaces , & non parentes mandaris Rotalibus , relaxatur probata concludenter inobedientia, & ex quibus probetur ?

Rossanen.Iurispatronatus . *Luna* 10.*Febr.*1653.

Argumentum 405.

Episcopus cum habeat assistentiam iuris pro administratione oblationum , & elemosinarum ad se spectante eo magis est manutenendus in quasi possessione deputandi Quæstores pro illis recipiendis, & administrandis , si probet suam quasi possessionem , non obstante quasi possessione alterius , quæ non potest esse manutenibilis, nisi probata scientia , & patientia ipsius anterioris possessionis , & quid si Parochus sub cuius Parochia est Ecclesia , cui fiunt oblationes prætenderet ad se spectare administrationem in concursu : Continuans possidere post inhibitionem, & litem quando attentatacommittitur , & quando non ?

Romana Census . *Veneris* 14.*Febr.*1653.

Argumentum 406.

Sententia , quæ non tangit validitatem instrumenti , & obligationis Cameralis , sed tantummodo modum exequendi , non vulnerat viam exequutiuam , & proindè licet Actor ab hac sententia appellauerit , causaque simpliciter commissa fuerit , non potest etiam Reus à mandato contra se postea appellare saltem ad effectũ suspensiuum . Donatio facta à fratribus alteri fratri pro contrahendo matrimonio in genere , nulla expressa persona,cum qua illud contrahi debeat, dicitur pura , neque ex ea aliquod ius acquiritur filijs ipsius donatarij , & ex quibus excludatur in huiusmodi donatione fideicommissum ad fauorem filiorum , licet in donatione sint positi in conditione , & ex Statuto Vrbis censeantur dispositiuè vocati, & licet donantes,habuerint rationem ampliandi familiam,& conseruandi bona in linea masculina ?

Mantuana Bonorum . *Lunæ* 17.*Febr.*1653.

Argumentum 407.

Remissoria in causa prophana data releuantia articulorũ etiam sine fumo in qualibet instantia conceditur , & adhuc effectum satis est , quod materia articulata aliquo modo faciat ad causam , vel quod possit dubitari , an sit releuans , ad quam impediendam tollitur omnis suspicio calumniæ concurrente cum releuantia fumo veritatis .

Bononien.Fideicommissi . *Lunæ* 3.*Martij* 1653.

Argumentum 408.

Remissoria regulariter concedi non solet in remedijs possessorijs,nisi cum clausula , *siue retardatione* , quod cum limitetur , quando concurrit magnus , & vrgens fumus materiæ articulatæ, quando petitur ad fundandam replicationem rei conuenti , quando alias sequeretur damnum irreparabile , & quando demum materia articulata respicit ipsum Iudicium possessorium , hic stante releuantia materiæ articulatæ decisum fuit dandam esse remissoriam cum retardatione , vel sine , arbitrio Rotæ,vt nemini sit præiudicium,& petens remissoriam quantocitius suas probationes absoluat .

*Romana Fideicõmissi de Maximis.Ven.*14.*Mart.*1653.

Argumentum 409.

Testator, dum in defectum omnium filiorum masculorum per lineam directam ex legitimo matrimonio descendentium Bastardos substituit per necesse sequitur quod absolutum perpetuum, & reciprocum fideicommissũ inter omnes descendentes in infinitũ ordinare, voluerit concurrentibus præcipuè requisitis pro tacita reciproca , nempè quod omnes sint honorati, quod substitutio sit facta vltimo morienti,& in tota hæreditate,& ex quibus hæc omnia requisita deducantur , & quænam coniecturę pernecesse reciprocam inducant ?

Rauennaten. Bonorum . *Lunæ* 24. *Martij* 1653.

Argumentum 410.

Res iudicata si per biennium , & vltra post interpositam appellationem à sententia valida , & iusta nihil fuerit actum in causa, nec prorogata fatalia, perinde inducitur, ac si numquam fuisset appellatum . Extrema in Iudicio spolij necessaria sunt , antiqua possessio spoliati , & recens spoliantis, quibus concurrentibus spoliato reintegratio conceditur, & ex quibus vtraq; possessio adhuc effectum requisita sufficienter probetur ?

Leodien. Canonicatus . *Ven.*28. *Martij* 1653.

Argumentum 411.

Agenti vigore subrogationis gratiosè conceditur immissio, absque eo , quod eius præcedentem gratiam iustificare debeat,docto de ipsius Clericatu , qui probatur ex literis patentibus,de obitu colitigantis in possessione , qui probatur per Testes de publica voce , & fama fundato instrumento illius adeptionis , quæ non docto de alterius intermedia occupatione præsumitur continuata vsque ad mortem,& docto denique de lite inter ipsos vertente,qui probatur ex sententia appellatione , & causæ commissione , de qua lite sufficit , quod constet eo modo, quo fuit Papæ narrata, etiamsi non esset super titulo , sed super solo possessorio .

Romana Census . *Lunæ* 28. *Aprilis* 1653.

Argumentum 412.

Creditor potest agere contra debitorem sui debitoris , & contra eum omnes actiones exercere , quæ eius debi-

Digitized by Google

debitori competunt, & qualiter de realitate crediti constare dicatur?

Catbacen. Hæreditatis. Lunæ 28. Aprilis 1653.
Argumentum 413.

Res empta à grauato hærede eius nomine proprio, & pecunia retracta ex redemptione census fideicommissarij, licet regulariter acquiratur emptori, eiusque hæredibus, cum obligatione solum restituendi pretium fideicommissario, hoc tamen limitatur, quando adest præceptum Testatoris de reinuestienda pecunia, tunc enim res præsumitur empta in executionem dicti præcepti, & tamquam fideicommissario subrogata, spectat ad fideicommissarium, quamuis empta proprio nomine grauati fideicommisso inter diuidentes reciproco, & nondum purificato, ex quibus clausulis, & coniecturis præsumatur renunciatum?

Casenaten. Census. Veneris 2. Maij 1653.
Argumentum 414.

Manutentioni, seu reintegrationi locus esse non potest si bona fuerunt iudicialiter subhastata, & deliberata, quatenus illorum subhastatio iustificetur, & Iudex ritè, & rectè processerit, census quando est nulliter impositus ratione solius materiæ, non autem ratione formæ, debitor non liberatur à solutione fructuum, saltem loco damnorum, & interesse, & an hoc procedat, si census fuerit impositus super bonis emphyteuticis reseruato consensu Domini directi cum clausula, *Non alias, aliter, nec alio modo* consensu deficiente iniustitia sententiæ licet post executionem iustificari debeat ex iisdem actis, & non admittantur nouæ probationes, & quando tamen admittatur coadiuuatio antiquarum?

Romana Domorum. Lunæ 5. Maij 1653.
Argumentum 415.

Pactum de sublocando, finita locatione, fauore conductoris adiectum, donec ei reficiantur melioramenta, illis non refectis durat retentis terminis primæ locationis, quod si pactum fuerit in voluntatem conductoris collatum per dictionem facultatiuam *Possa* durabit locatio vsque ad tempus moræ litis . . . . . vel eius hæredes quandocumque locatoribus disdictam indicerent, & quando pactum de sublocando tribuat dumtaxat actionem personalem?

Romana Prætensi Fideicommissi de Tronsarellis. Lun. 12. Maij 1653. Argumentum 416.

Fideicommissum restrictum ad filios illorumque descendentes non egreditur familiam effectiuam institutorũ, neque debet extendi ad alios de familia in dispositione non comprehensa. Legatum si concurrat fauore piæ causæ, non fit caducum, si legatarius prædecesserit Testatori, & quare?

Romana Fideicõmissi de Nicolinis. Ven. 23. Maij 1653.
Argumentum 417.

Dario in solutum bonorum fideicommissi facta mulieri pro satisfactione suæ dotis per hæredem grauatum, postquam illam mediante assignatione bonorum liberorum eidem facta, & ab ea acceptata erat iam satisfacta non sustinetur in præiudicium fideicommissarij, etiamsi fideicommissarius esset hæres grauati, sed cum beneficio legis, & inuentarij, & quid si esset hæres simpliciter? quod tamen procedit nisi prior assignatio fuisset potius causa præambula ad dationem in solutũ postea subsequutam, quia realis, & effectiua assignatio, & quando talis dicatur, & an datio in solutum bonorum fideicommissi excessiua in parte, corruat in totum? Mulier creditrix pro sua dote, si vna cum filijs habitauerit, eorumque bona, & fructus omnes longe maioris quantitatis, quam esset eius creditum administrauerit sibi satisfecisse præsumitur.

Calaguritana Beneficij. Ven. 23. Maij 1653.
Argumentum 418.

Beneficium illi venit ad iudicandum qui vltra concursum requisitum à Clementina Constitutione maiores qualitates iustificauit, quam pars aduersa probauerit nempè grandiorem ætatem antiquius Sacerdotium, & approbationes ad audiendas confessiones, & exercendam curam Animarum; vbi quod qualitas oriunditatis dicitur iustificata ab eo, qui est oriundus in loco beneficij, cui est vnita Ecclesia controuersa, licet non sit oriundus eiusdem Ecclesiæ, & quando electo ad beneficium nouum examen sit concedendũ, si primum fuit nulliter factum?

Romana Pecuniaria. Lunæ 26. Maij 1653.
Argumentum 419.

Pecunia, quæ de ordine meo Titio nil postulanti fuit persoluta, an censeatur mutuata, an depositata, an potius donata relinquitur in dubio prudentis Iudicis arbitrio, qui talem initum fuisse contractum pronunciabit, qualis suadetur ex coniecturis, quæ vel personam dantis, vel recipientis merita, & qualitates, vel tempus, vel actus ipsos contemporaneos concernunt, quæ omnia hic examinantur.

Romana Fructuum Census. Ven. 30. Maij 1653.
Argumentum 420.

Ecclesia, quæ cum beneplacito Apostolico super eius bonis censum imposuit, cum pacto, quod in casum redemptionis fieri deberet depositum ad effectum reinuestiendi pro fideicommissarijs non liberatur si simpliciter soluat creditori, licet pecuniæ fuissent postea per creditorem reinuestitæ, & inuestimentum euanuerit, & licet in beneplacito, & licentia Apostolica, non fuerit expressum onus faciendi depositum, & ex quibus deducatur onus depositi fuisse magis iniunctum Ecclesiæ soluenti, quam creditori recipienti?

Benonien. Pecuniaria. Lunæ 16. Iunij 1653.
Argumentum 421.

Maritus, dum habebat ab vxore generale mandatum ad administrandum omnia illius bona extra dotalia probato quod aliqua bona particulariter administrauerit exindè generalis administratio præsumitur, adeovt ipse, vel eius hæres de vniuersis bonis teneatur vxori rationem reddere, quæ generalis administratio probata in præteritum, dicitur etiam probata, & continuata in futurum vsque ad mortem, vsquequo probetur mandatum fuisse reuocatum, & ex quibus illius reuocatio præsumatur?

Lucana Bonorum. Veneris 20. Iunij 1653.
Argumentum 422.

Ecclesia restituitur in integrum aduersus præscriptionem longissimi temporis etiam elapso quadtiennio probata tamen enormissima læsione, quæ læsio non consideratur circa rem præscriptam, sed respectu totius patrimonij, adeovt Ecclesiæ præscriptionem passæ vltra rem præscriptam, non remanet in bonis, vnde sustentare possit; neque huiusmodi restitutio peti potest contra Tertium possessorem, nisi prius excussis bonis alienantium pro releuatione, & eorum hæredum hocque procedit etiamsi ageretur contra aliam Ecclesiam, & quænam Ecclesia inter possidentem, & vindicantem bona agat de damno vitando?

Leodien. Decimarum. Lunæ 23. Iunij 1653.
Argumentum 423.

Mandatum de manutenendo in quasi possessione exigendi decimas debetur Capitulo pro quo non solum concurrit assistentia iuris ratione vniuersalis curæ Animarum, quam exercet loco Parochi, sed etiam actualis possessio exigendi, quæ probatur ex continuatis locationibus omnium decimarum, & licet per longum tem-

tempus non exegerit sufficit tamen Capitulo ad effectum manutentiouis eiusdem possessionem semper animo retinuisse.

Licien. Administrationis. Luna 23. Iunij 1653.

Argumentum 424.

Arbitrium intrat ad effectum supersedendi in exequutione concurrente rationabili causa. Tutor dum non recusat reddere rationem suæ administrationis, & eam reddet eo modo, quo potest non est cogendus ad factum melioris redditionis, si ei sit impossibile, sed loco facti tenetur ad interesse arbitrio boni viri taxandum, & contra eum iuratur in litem si actor proprium interesse probare nequeat, quod iuramentum Tutor euitare potest, si aliunde, quam ex libro tutelari paratus sit reddere rationem, & donec redditio rationis discutitur contra eum debet in executione supersederi.

Romana Censur. Luna 23. Iunij 1653.

Argumentum 425.

Tertius dum aliqualiter, & apparenter docet de eius interesse debet admitti ad causam, qui si veniat adhærendo iuribus colligantis admittitur tantum in statu, & terminis, si autem ex iure proprio, & independenter ab alijs habet electionem veniendi ad causam, vel in statu, & terminis, vel vt in prima quam electionem habet inuito etiam Collitigante, qui prius iudicium incohauit.

Romana Fideicommissi de Mutit. Ven. 27. Iunij 1653.

Argumentum 426.

Non eget Argumento, nec Summario.

Hieracen. Beneficiorum. Ven. 27. Iunij 1653.

Argumentum 427.

Manutentio in possessione beneficij est concedenda probanti eius possessionē ex instrumento illius actualis apprehensionis factæ à Procuratore ad id specialiter deputato, quæ de iure præsumitur continuata vsque ad diem motæ litis, non docto de alterius intermedia legitima apprehensione, hocque non obstante possessione posterius capta, & non citato anteriori possessore prout requirit illam apprehendens, siue sciuerit, siue ignorauerit illum possidere. Hęc enim dicitur turbatiua, & clandestina, nec impedit manutentionem anteriori, qui non habuit se pro spoliato.

Rauennaten. Bonorū Empyteuticorū. Ven. 27. Iun. 1653.

Argumentum 428.

Identitas probatur ex duobus solis demonstrationibus, seu confinibus maxime in antiquis, licet vnum confine sit particulare, alterum generale. Probata autem identitate in emphyteuticis, conceditur immissio ad instar *l. fin. C. de edict. D. Adr. tollend.*

Bononien. Beneficij. Veneris 27. Iunij 1653.

Argumentum 429.

Manutentio in beneficio est illi concedenda, qui probat eius instrumentalem possessionem captam à Procuratore, quæ est manutenibilis non docto de alterius tunc temporis legitima possessione, licet non constet de legitimo mandato procuræ in personam apprehendentis, & quare?

Leodien. Personatus de Fleron. Ven. 4. Iulij 1653.

Argumentum 430.

Iuspatronatus probatur ex enunciatiuis, quæ tamen debent esse supra centum annos, secus autem si recentes, & præsertim si emanauerint ab habentibus interesse, & ab ijs ad quos de iurepatronatus cognoscere non spectabat, multoque magis dum principaliter dubitatur de existentia iurispatronatus, tunc enim ex istis enunciatiuis non probatur iuspatronatus, & per consequens prouisus ab Ordinario tamquam de libero venit absoluendus ab impetitis.

Tudertina Successionis. Veneris 4. Iulij 1653.

Argumentum 431.

Sententia, quatenus sit valida, & iusta transit in iudicatum, & appellatio efficitur deserta si causa non fuerit commissa infra decendium à die reuerentialium, quod tamen limitatur, quando appellans infra dictos decem dies fecit diligentias pro committenda appellatione, vel præsentauit Commissionem coram Domino Regente Cancellariæ.

Leodien. Personatus de Fleron. Merc. 29. Nouemb. 1653.

Argumentum 432.

Absolutio ab incursu declaratoriæ est concedenda petenti, postquam paruerit mandato Rotali de manutenendo, adhibuerit diligentias, vt amoueantur impedimenta, & turbationes, & expensas refecerit, in quibus fuit in ipsa declaratoria condemnatus, & ex quibus de his omnibus sufficienter adhuc effectum apparere dicatur?

Romana Prætensi Supplementi Dotis. Ven. 5. Decembris 1653. Argumentum 433.

Promittens assignare annuum redditum Ecclesiæ pro eius dotatione, satisfacit eidem assignando bona stabilia tanti redditus, neque ad aliquid aliud tenetur, si tractu temporis redditus bonorum diminuantur, secus autem si promissa fuerit annua quantitas, & quare? & quid si huiusmodi assignatio haberet tractum successiuum, & esset correspectiua ad manutentionē Ecclesiæ.

Meleuitana Territorij. Merc. 10. Decembr. 1653.

Argumentum 434.

Reintegratio non datur absque anteriori possessione, & quando locum sibi vindicet, Statutum continuans possessionem defuncti in hæredem. Immissio non competit hæredi hæredis grauati contra fideicommissarium, quoties ille incontinenti docet de iure suo possidet sine vitio, & nihil est detrahendum, quando nihil est detrahendum potest fideicommissarius propria authoritate ingredi possessionem etiam non citato hærede grauati, & quando detractio Trebellianicæ cessat prohibita. & à quo sit detrahenda, & ex quibus bonis sit deducenda legitima, & ex quibus soluenda debita fideicommittentis?

Melenitana Donationis. Ven. 12. Decembr. 1653.

Argumentum 435.

Donatio facta sponso, & filijs licet regulariter quæratur omnibus filijs eiusdem sponsi, siue primo, siue ex secundo, vel vlteriori matrimonio suscepti fuerint; maximè si donatio facta non fuerit contemplatione certi matrimonij, attamen si fuit facta sponso, & sponsæ, & eorum filijs, nepotibus, & descendentibus dicitur tantum restricta ad filios, & descendentes ex illo matrimonio, ex quibus hoc deducatur?

Meleuitana Parochialis. Luna 15. Decembr. 1653.

Argumentum 436.

Liquidatio fructuum, qui fuerunt attentatè percepti spectat ad eum, qui petit procedi ad vlteriora in negocio principali, quomodo autem de stylo Rotæ admittatur attentans ad huiusmodi liquidationem faciendam, & ex quibus iustificata remaneant, non minus clarè, quam eruditè tractatur.

Romana Fideicommissi, seu Saluiani. Ven. 24. Ian. 1654.

Argumentum 437.

Emptor rei fideicommisso suppositæ, cui in licentia Pontificis fuerat iniunctum onus inuestiendi pretium ad fauorem fideicommissariorum non potest ab ijs molestari, facto legitimè inuestimento, licet postea illud absque eius culpa euaserit minus idoneum, & inexigibile; si autem onus inuestiendi illi non fuerit impositum, sed aliter inter partes conuentum cum authoritate Pontificis, tunc neque de versione, neque de inue-

Bononien.

Bononien. Bonorum . Lunę 2. Martij 1654.
Argumentum 448.

Sententia, quæ simpliciter immissionem non concedit, sed dumtaxat facta liquidatione, exequi non potest, nisi liquidatio pręcedat, ideoque possessio capta non facta liquidatione tanquam nulla, & spoliatiua non impedit manutentionem anteriori possessori.

Meleuitana Bonorum . Ven. 6. Martij 1654.
Argumentum 449.

Immissio in Saluiano competit donatario super rebus donatis probata possessione donantis de tempore donationis, & hypotheca, licet sententia criminalis declarans donationem nullam, & simulatam non fuerit in sententia ciuili reuocata, dum sententia ciuilis fuit lata ex nouo processu ve in prima? Actor dū petit vnā rem ex vna causa, & aliam possidet ad reum spectantem ex alia causa, vterque debet experiri iura sua, nec interim datur compensatio de specie ad speciem, secus si agatur ex eodem contractu ex quo hinc indè fuit aliquid correspectiuè promissum, & in quibus casibus sit locus retentioni, & compensationi? Detractiones præsumuntur consumptæ iunctis alienationibus cum omissione inuentarij?

Camen. Funeralium . Luna 16. Martij 1654.
Argumentum 450.

Funeralia, quæ in Parochialibus Collegiatis ratione sepulturæ percipiuntur in Ciuitate debentur Præposito, & singulis Canonicis pro virili, cum in istis cura habitualis Animarum spectet ad Capitulum, & cura actualis ad Præpositum licet secus sit in Cathedralibus, & ex quibus Parochialis dicatur Collegiata? Transactio inita inter Præpositum, & Canonicos non afficit successores, quando super iure Capituli in ea non interuenit consensus omnium Canonicorum, nec fuit impetratum beneplacitum Apostolicum, vel authoritas Episcopi, & an sufficiat transactionem confirmatam à solo Vicario, & in quibus actibus consensus omnium Canonicorum sit necessarius?

Comen. Canonicatus . Luna 23. Martij 1654.
Argumentum 451.

Lis dum non fuit Papæ narrata in genere non est opus iustificare illam super titulo beneficij, sed sufficit illam verificare eo modo, quo fuit expressa; non dicitur autem iustificata, nec introducta ex sola commissione causæ, absque citatione ad dicendum contra, etiamsi commissio impetrata fuerit vtraque parte informante, & si narratiua loquatur de lite introducta, siue commissa, debet intelligi de commissione effectuata per successiuam citationem ad dicendum contra, & quando lis inter vtramque partem dicatur introducta, & quando quoad impetrantem dumtaxat commissionem, & quid requiratur adhoc vt lis introducta quoad impetrantem, dicatur etiam introducta quoad alteram partem.

Romana, seu Albinganen. Bonorum . Mercurij 18. Martij 1654. Argumento 452.
Non indiget.

Bononien. Apotheca Pilarum. Merc. 18. Martij 1654. Argumento 453. Non indiget.

Leodien. Officij, seu Capellania Episcopalis . Luna 4. Maij 1654. Argumentum 454.

Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta semper est timenda, & causat attentata, quæ ante omnia veniunt reuocanda, licet personaliter executa non fuerit, sed tantummodo domi dimissa copia, cum affixione ad valuas si non erat tutus accessus, vel si Index, vel pars de ea notitiam habuerit, eoque grauiora redduntur attentata si pars habuerit recursum ad laicos pro contemnenda jurisdictione Rotali.

Romana Bonorum . Lunæ 18. Maij 1654.
Argumentum 455.

Bona emphyteutica finita inuestitura deuoluuntur ad dominum directum, dummodo à vinculo feudalitatis liberata non fuerint; Bonorum autem libertas excluditur ab inuestituris sæpius iteratis, & recognitionibus inuestitorum per longum temporis spatium continuatis, ex quibus dominium Domini directi, & feudalitas ad omnem effectum, etiam contra tertium iustificatur, & quid requiratur ad effectum præscribendi libertatem bonorum; inuestitura quando dicatur per errorem concessa, & quando præsumatur suscepta à debitore in fraudem creditorum.

Tudertina Donationis . Lunæ 18. Maij 1654.
Argumentum 456.

Donatio non præsumitur simulata, nisi probetur, nec probatur simulatio ex coniecturis cessante causa simulandi, quæ tamen non requiritur vbi adest confessio contrahentium clara, & non dubia. Reuocatio donationis in dubio nō pręsumitur, & ex quibus dicatur reuocata

Leodien. Bonorum, seu Attentatorū. Ven. 29. Maij 1654.
Argumentum 457.

Inhibitio Rotalis non minus inhibitum, quam obtinentem afficit, ideoque quidquid agit iste post inhibitionem, & litem est attentatum, pro cuius reuocatione conceditur parti collitiganti mandatum de manutenendo, quatenus probet eius possessionem, & quando intret regula, qui continuat non attentat.

Calaguritana Beneficij de Lanciego. Merc. 3. Iun. 1654.
Argumentum 458.

Constitutio Clem. VIII. edita super beneficijs Calaguritanis, præscribit in eorum adiudicatione pręferendum esse digniorem, dignior autem est ætate senior; Sacerdos respectu Clerici, licet beneficium ordinem Sacerdotalem non requirat; Approbatus ab Ordinario ad audiendas fidelium confessiones per totam Diœcesim, & denique pauperior inter concurrentes, & quid si alter fuerit ab Ordinario institutus, & an semper instituto assistat Iudicium Ordinarij. Regula de Triennali ex quibus excludatur.

Cathacen. Beneficiorum . Luna 8. Iunij 1654.
Argumentum 459.

Gratia Apostolica dùm est in omnibus iustificata venit exequenda, & ex quibus vacatio per obitum, Clericatus, & habilitas impetrantis. Valor per non excessum, & denique quod beneficium sit sine cura, satis dicatur iustificatum? Vnio beneficiorum non probatur ex publica voce, & fama, sed vel immemorabilis requiritur, vel quadragenaria cum titulo, & qualiter probetur immemorabilis?

Romana Fideicommissi de Drusolinis . Ven. 12. Iunij 1654. Argumentum 460.

Substitutio facta de aliquo, & eius filijs, licet regulariter respectu filiorum intelligatur facta ordine successiuo post Patrem per solam vulgarem non autem per fideicommissariam, hoc tamen non procedit, quando Testator sub vnica Periodo, & Oratione substitutionem de omnibus sub commemoratione mortis concepit, per verba futuri temporis, sed dumtaxat vbi verba habentia tractum temporis successiuum sunt ad personam Patris restricta, & quando inter omnes collectiuè vocatos censeatur inducta reciproca substitutio? Monasterium non succedit loco filij, quando Testator vocauit filios legitimos, & naturales.

Romana Fideicommissi de Mutis. Luna 15. Iun. 1654. Argumento 461. Non indiget.

Perusina Fideicommissi de Rodulphis . Luna 15. Iunij 1654. Argumento 462.
Non indiget.

Astoricen.seu Nullius Iurisdictionis. Veneris 19. Iuny 1654. Argumentum 463.

Abbas,cui per priuilegium Papæ fuit concessa iurisdictio alicuius Oppidi, illam potest exercere priuatiuè quoad Episcopum,licet oppidum sit intra fines illius Diecesis, qui Abbas non potest in præiudicium successorum iura Abbatiæ ex huiusmodi priuilegio competentia compromittere absque beneplacito Apostolico, & per consequens laudum fauore Episcopi prolatum, non afficit successores Abbatiæ,& ex quibus huiusmodi beneplacitum probetur,neque sufficit præsumptum ex lapsu temporis, cum requiratur copulatiuè obseruantia dicti laudi,& quenam obseruantia sit sufficiens, & quomodo probetur, & quando priuilegium dicatur in forma probanti productũ,quamuis sit transumptũ.

Romana Vineæ. Lunæ 22. Iunij 1654. Argumentum 464.

Dominium directum licet ad effectum deuolutionis sit plenè, & concludenter probandum, attamen ad effectum recognitionis, & perceptionis Canonum, Leuiores probationes sufficiunt, & probatur dominium adhunc effectum ex enunciatiuis ipsius dominij, & Proprietatis ex promissionibus soluendi Canones, & ex susceptionibus terminorum ad illos soluendum, in instrumentis publicis emanatis. Dominium bonorum quanto tempore præscribatur ad effectum deuolutionis, & quanto tempore ad effectum percipiendi Canones, & contra quos præscriptio non possit incipere, & contra quos incæpta non currat, & quomodo interrumpatur,& quando ea completa competat aduersus eam restitutio in integrum.

Romana Domorum. Lunæ 22.Iunij 1654. Argumentum 465.

Conductori, post locationem finitam competit retentio aduersus locatorem pro melioramentis donec sibi reficiantur impensæ legitimè factæ, quod ius retentionis transit ad quoscumque hæredes, siue vniuersales siue particulares,etiam sine cessione, nec locatori conceditur manutentio exigendi pensiones extincta locatione, sed priuatiuè quoad eum conceditur conductori in exactione affictus melioramentorum stante pacto sublocandi donec ea reficiantur,ad quem effectum sufficit vnica tantum exactio.

Bononien. Fideicommissi Io. Mariæ de Bolognini. Ven.26.Iuny 1654. Argumentum 466.

Executio non potest dici attentata,vbi cessat contemptus Iudicis, & præiudicium partis. Hæres grauatus, vt præsumatur satisfactus de detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ non est opus iustificare integram illarum satisfactionem, sed sufficit aliqua alienatio, iuncta omissione inuentarij.

Calagurritana Beneficy de Clanixo.Ven.26.Iun.1654. Argumentum 467.

Beneficium in concursu est adiudicandum digniori; Dignior autem reputatur is, qui actualiter inseruiuit Ecclesiæ beneficij controuersi,& qui est altero pauperior, quæ qualitates multum attenduntur, & tribuunt prælationem, præsertim, quando qualitates alterius non sunt magni ponderis, vel quando de cætero sunt pares, & quomodo probentur istæ qualitates, & quænam veniant attendendæ.

Calagurritana Cantoriæ. Ven.26.Iunij 1654. Argumentum 468.

Mandatum de manutenendo conceditur possidenti vigore literarum Apostolicarum, & mandari de immittendo ab illarum executore relaxati etiam in concursu anterioris possessionis, dum executor ipso citato, ritè & rectè processit. Recurrens ad Iudices laicos pro retardanda executione literarum Apostolicarum audiri non debet, nec minus in iudicio manutentionis.

Calagurritana Decimarum de Ocon. Merc.1.Iul.1654. Argumentum 469.

Validitas, & iustitia sententiæ copulatiuè requiritur cum lapsu biennij post interpositam appellationem ad inducendam rem iudicatam: decimæ prædiales spectant ad Parochum ex omnibus prædijs existentibus intra fines illius Parochiæ, nec contra eum suffragatur aliqua præscriptio,nisi sit immemorabilis cum bona fide, vel quadragenaria cum iusto, & rationabili titulo, & qualiter immemorabilis iustificetur.

Hispalen. Decimarum. Mercurij 1.Iulij 1654. Argumentum 470.

Declaratoria contra non parentem executorialibus Rotæ relaxatur post personalem illorum intimationem, & reproductionē seruatis solitis quatuor terminis ad docendum de paritione eoque magis contra personas Ecclesiasticas, & Animus non parendi dignoscitur ex contradictionibus, & appellationibus, vbi quod si quantitas mandati est liquida requiritur pro paritione vera, & realis solutio,si autem est illiquida debet reus ad effugiendam declaratoriã, vel instare pro liquidatione, vel deponere penès Notarium causæ aliquam summã cũ obligatione soluendi residuum ea sequuta.

Leodien. Successionis. Merc.1. Iulij 1654. Argumentum 471.

Remissoria non datur stante irrelevantia articulorum, & suspicione calumniæ,nec datur hæredi ad probandum contra confessionem Testatoris emissam in Testamento; præsertim dum non concurrit fumus erroris? Appellatione bonorum prouenientium ex latere Patris veniunt omnia bona paterna, & non solum prouenientia à maioribus eiusdem patris, sed etiam ab ipsomet Patre quomodocumque acquisita, & quid de consuetudine Leodien.

Calagurritana Cantoriæ. Venerij 31.Iulij 1654. In Congregatione. Argumentum 472.

Possessorium ex stylo Rotæ suspenditur vsque ad sententiam in petitorio inclusiuè proferendam, quando agitur per contradictas,& vltra montes? Literæ Apostolicæ vbi sunt in totum iustificatæ veniunt exequendæ.

Monasterien.Canonicatus.Ven.20.Nouemb.1654. Argumentum 473.

Turni mutatio licet sit actus voluntarius ac propterea fieri non possit à maiori parte Canonicorum aliquibus contradicentibus, attamen fieri potest quando actus est vtilis Ecclesiæ, & ipsis Canonicis; quod tamen solummodo procedit in actibus spectantibus ad Canonicos vti vniuersos, & Capitulum repræsentantes secus verò in spectantibus ad ipsos vti singulos, hocq; habet locum licet iua spectet ad corpus, exercitium verò ad singulos hoc enim casu omnium consensus requiritur nec attenditur an actus sit vtilis, nisi etiam sit necessarius.

Perusina Fideicõmissi de Rodulphis. Lun.26.Apr.1655. Argumentum 474.

Remissoria, dum fumus in prophanis faciliter conceditur? Remissoria perperam petitur,dum in contrarium adest confessio partis, & licet id limitetur quando datur fumus erroria dictæ confessionis, & quando non sufficiat talis fumus.

Romana,seu Albinganen. Bonorum.Lun.26.Apr.1655. Argumentum 475.

Reagrauatoria semper de stylo Rotæ conceditur si post decem dies à die affixionis Aggrauatoriæ non constet de paritione,nec est opus in relaxatione reaggrauatoriæ denuò seruare quatuor terminos cũ interuallo decem dierũ inter vnũ,& alterũ,& quãdo sufficiat aggrauatoriã fuisse affixã ad valuas,licet personaliter intimata nõ fuerit. I co-

Digitized by Google

Leodien. Attentatorum. Ven. 30. Aprilis 1655.
Argumentum 476.

Quibus concurrentibus declaratoria contra contumaces non possit denegari, per contradictas, quando quis valide possit procedere, & quando non.

Romana Census, seu Saluiani. Merc. 5. Maij 1655.
Argumentum 477.

Creditoribus defuncti, licet competat immissio etiam super bonis hæredis, quando hæres simpliciter, & absque Beneficio inuentarij hæreditatem adiuit, & Testator etiam illius bona hypothecauit, hoc tamen non procedit contra illorum possessorem, qui illa possidet ex causa potioris, & anterioris crediti, per quod eidem competit retentio, & immissio cæteris creditoribus impeditur. Mulier pro hypotecha dotali licet posterior præfertur cæteris creditoribus anterioribus etiam expressam hypothecam habentibus, & quare.

Calaguritana Beneficij de Clauixo. Merc. 5. Maij 1655.
Argumentum 478.

In adiudicatione beneficij præfertur is, qui ante vacationem inseruiuit Ecclesiæ, vbi vacauit beneficium, & qui habet qualitatem nobilitatis, & paupertatis, & quomodo probentur huiusmodi qualitates.

Romana Reintegrationis. Ven. 7. Maij 1655.
Argumentum 479.

Reintegratio ad hoc vt competat aduersus sententiam Iudicis ex capite nullitatis, & iniustitiæ probanda est iniustitia ex iisdem actis, & non ex nouiter deductis, & qualiter nullitas, nec vlli vmquam concedenda venit reintegratio, & iniustitia probetur ex persona illius, qui non appellauit à sententia, nec reclamauit à subsequenti executione, & quare.

Bononien. Fideicommissi. Ven. 14. Maij 1655.
Argumentum 480.

Fideicommisso non dicitur renunciatum à transigentibus, quando illud in instrumento transactionis fuit explicitè reseruatum, licet aliter fuisset dispositum in Capitulis, in quorum executionem emanauit instrumentum, quando apparet transigentes ex mutuo consensu voluisse in instrumento nouam dispositionem inducere, & alia facere vltra conuenta in Capitulis, & ex quibus coniecturis, & verbis huiusmodi transigentium intentio eruatur.

Cathacen. Beneficiorum. Ven. 14. Maij 1655.
Argumentum 481.

Declatoria est relaxanda contra Canonicos, & interdictum contra Capitulum, dum post intimationem mandati Rotalis capitulariter factam illiusque reproductionem saltem verbaliter non paruerunt, licet se non opposuerint, neq; sufficit verbalis paritio, si mandatum Rotale contineat dimissionem possessionis cũ restitutione fructuum iam liquidatorum, sed realis, & effectiua paritio requiritur.

Romana Fideicommissi de Mutis. Ven. 21. Maij 1655.
Argumento 482. Non indiget.

Barchinonen. Præpositura. Merc. 26. Maij 1655.
Argumentum 483.

Præpositura, quando est creata in beneficium, seu officiũ Ecclesiasticum collatiuum cadit sub reseruatione; secus autem si pro temporali dumtaxat administratione bonorum Ecclesiæ fuit instituta? Ad hoc autem dignoscendum, vltimus status est attendendus, nisi de anteriori statu contrario appareret, vel per rem iudicatam, seu instrumentum publicum, vel confessionem partis vltimus tamen status attenditur, quando vel per spatium 40. annorum est præscriptus, vel quando ex defectu plenæ probationis anterior redditur turbidus; Prouisiones Apostolicæ quando immutent statum beneficij, & quando non.

Romana Domorum. Lunæ 31. Maij 1655.
Argumentum 484.

Conductor lucratur fructus melioramentorum, quando inter contrahentes fuit conuentum, quod liceret conductori finita locatione bona sublocare, donec pretiũ melioramentorum sibi restitueretur, seu quando post facta melioramenta pensio non fuit aucta, sed fuit conuentum, quod solum augeretur restitutis impensis meliorationum, & an melioramenta bona fide facta sint compensanda nec ne quando eorum fructus spectant cum fructibus ad Conductorem, qui meliorauit, vel ad Dominum.

Romana, seu Nepesina Restitutionis in Integrum.
Ven. 4. Iunij 1655. Argumentum 485.

Restitutio in integrum aduersus nõ confectionem inuentarij in tempore, concurrente etiam iusta causa, & cessante dolo, non conceditur nisi constet de læsione, quæ non venit metienda ab vno, vel altero corpore hæreditario, sed à tota hæreditate restitutis simul acceptis. Donatio facta contemplatione certi matrimonij sponsæ, & filijs nascituris, dicitur facta filijs, vti filijs, non vti hæredibus; sed quid si post matrimoniũ contractum Notarius in instrumento donationis stipulatus fuerit pro sponsa absente, illiusque hæredibus, & successoribus quibuscumque.

Placentina Bonorum. Ven. 4. Iunij 1655.
Argumentum 486.

Remissoria in prophanis data releuantia vnius articuli super omnibus conceditur; Requiritur tamen summa veritatis; Maximè quando materia est obiectiua, licet sit de iure dantis, & an probatio ignobilitatis contra aliquem possit dici materia obiectiua.

Ariminen. Fideicommissi. Lunæ 7. Iunij 1655.
Argumentum 487.

Fructus in spolio non violento, nec attentato debent restitui à die occupatæ possessionis, & non à die motæ litis, quando fuit actum in petitorio, & via ordinaria, secus autem si fuit actum in summarissimo manutentionis, spoliator vero in Iudicio spolij non violenti, nec attentati, tenetur solum ad fructus perceptos, non autem ad eos, qui percipi potuerunt, & ad quam rationem fructus veniant taxandi, & liquidandi.

Cæsaraugustana Canonicatus. Merc. 9. Iunij 1655.
Argumentum 488.

Sententię, quando dicantur conformes, Capitulum quando fuit interdictum, & licet Canonici aliqui sint innocentes, & non afficiantur interdicto, tamen ipsi non representant Capitulum, & non possunt facere actus Capitulares, ne detur illud absurdum, vt in eadẽ Ecclesia dentur duo Capitula vnũ bonum, & alterum malũ.

Lunen. Sarzanen. Beneficiorum. Lun. 14. Iunij 1655.
Argumentum 489.

Beneficij possessio, quando constat, quod est attentata, & quidem hinc inde, tunc locus est sequestro. Edictorum affixio quando sit actus iudicialis, & quando non.

Romana Pecuniaria. Ven. 18. Iunij 1655.
Argumentum 490.

Instrumentum cum obligatione Camerali habet paratam executionem, licet sit copia, dummodo vel ex attestatione Notarij Actuarij appareat illam fuisse cum originali collationatam, vel si concurrant adminicula, præsertim in antiquis? Statutum laicale licet sit confirmatum à Papa ex certa scientia, & in forma specifica, nũquã tamen clericos cõprehendit, nisi specialiter, vel sub verbis generalibus fuerit facta mentio de ipsis; Clericus verò licet per modũ priuilegij possit vti Statutis laicorũ fauorabilibus, nec de clericis vllã mentionẽ facientibus; id tamen debet declarare à principio contractus, non autẽ de tempore, quo conuenitur, & quare.

Digitized by Google

Romana Census. Veneris 18. Iunij 1655.

Argumentum 491.

Fideicommissum incontinenti probatum impedit viam executiuam, dicitur autem constare de fideicommisso ad fauorem cuiuslibet descendentis ex fratre fideicommittentis, quando Testator in defectu omnium eius filiorum, & descendentium substituit filios, & nepotes ex fratre addita ratione conseruandæ Agnationis, tam in eius linea effectiua, quam in linea fratris, cum dictionibus *semper, & in infinitum*, & an appellatione nepotum veniant omnes descendentes:

Meleuitana Saluiani. Lun. 21. *Iun.* 1655.

Argumentum 492.

Donatio nunquam in dubio præsumitur dato aliquo alio possibili titulo. Hæres qui erat Creditor Testatoris præsumitur ex bonis hæreditarijs sibi satisfecisse, & si fuerit institutus hæres ad tempus sub conditione, statim ac desinit esse hæres, liberatur ab actionibus hæreditarijs, & facta restitutione fructuum, & omnium bonorum hæreditariorum non tenetur amplius ad debita defuncti. Vnus ex correis soluens integrum debitum, an, & quando possit pro rata alios correos conuenire.

Pientina Parochialis. Luna 28. *Iunij* 1655.

Argumentum 493.

Iuspatronatus, quando fumus in personis non suspectis de potentia, qualiter probetur, iuspatronatus quando dicatur hæreditarium, & veniat sub vniuersitate bonorum, & aliqua circa prouisionem eius attentatam.

Camerinen. Reinuestimenti, seu Multiplici. Luna 28. *Iunij* 1655. *Argumentum* 494.

Bancherius obligatus in instrumento ad faciendum inuestimentum pecuniarum in eius Banco depositarum tenetur quandocumque de inuestimento depositi docere, nec potest allegare ignorantiam depositi, & quare; hocque procedit, licet ipse declarauerit, quod semper, & quandocumq; ei liceret recedere à pacto inuestiendi, & ad quid in isto casu teneatur, & quomodo huiusmodi pactum veniat intelligendum.

Calaguritana Decimarum. Luna 5. *Iulij* 1655.

Argumentum 495.

Remissoria ad probandam immemorabilem denegatur, quando redditur impossibile, quod Testes reperiantur, qui ante motam litem deponant per 40. annos de visu; Et quinam Testes requirantur ad probationem immemorabilis, & quomodo probetur.

Cæsaraugustana Canonicatus. Merc. 4. *Augusti* 1655.

Argumentum 496.

Interdictum Ecclesiasticum, an sit generale, vel particulare, quid veniat considerandum, & tunc remoto omni scrupulo, iudicandū est generale, dum non solum capit delinquentes, sed etiam non culpabiles, & innocentes.

Bononien. Fideicommissi. Merc. 4. *Augusti* 1655.

Argumentum 497. Patet ex Summario.

Aretina Plebaniæ. Veneris 19. *Nouembris* 1655.

Argumentum 498.

Iurispatronatus præsumptio vsurpationis cadit in personis potentibus, & ideo tunc dum non constat de instrumento fundationis, vel dotationis non sufficit centenaria, vel quadragenaria quasi possessio præsentandi cum fama, sed requiritur præscriptio immemorabilis cum præsentationibus effectuatis per 50. annos. Quasi possessionem præsentandi habens centenariam, potest allegare meliorem titulum de Mundo. Familia Nobilis in aliquo loco ex hoc non intrat præsumptio pro vsurpatione iurispatronatus, & alia, vt in Summarijs.

Spoletana Iurispatronatus. Merc. 24. *Nouembr.* 1655.

Argumentum 499.

Iuspatronatus, licet in dubio censeatur sibi reseruatum, per fundantem, vel dotantem, tamen quando constat de contraria mente erigentis beneficium contrarium est dicendum, ad acquisitionem iurispatronatus est necessarius consensus Ordinarij, & quanto tempore præsumatur.

Bononien. Fideicommissi Io. Mariæ de Bologninis. Ven. 29. *Nouēb.* 1655. *Argumentum* 500.

Hæres grauatus iunctis aliquibus alienationibus cum omissione inuentarij præsumitur satisfactus de omnibus detractionibus, licet quid modicum alienatum fuerit, nec adæquans detractiones, sed quid si hæres grauatus erat creditor fideicōmittentis, puta ex causa dotis maternæ? an tunc censeatur hæres grauatus per imaginariam solutionem alienasse bona propria, vel bona hæreditaria, ad effectum euitandi præsumptionem consumptionis detractionum?

Bononien. Fideicommissi Bartholomei de Bologninis. Lun. 29. *Nouēb.* 1655. *Argumentum* 501.

Legitima non debetur filio adoptato in bonis adoptantis, nisi constet de contraria illius voluntate, de qua constare dicitur si filium adoptatum hæredem vniuersalem instituit, licet fideicommisso grauauerit; detractiones verò legitimæ, & Trebellianieę, vel præsumuntur consumptæ ex alienationibus per grauatum factis, quas non æquant detractiones; ipse probare tenetur licet inuentarium confecerit, vel in ipsis sunt imputandi fructus tam percepti ab ipso grauato, quam post motam litem ab habentibus causam ab eo; sed quid si sententiæ, quæ dant immissionem fideicommissarijs condemnent etiam ad fructuum restitutionem? Quinam fructus erunt in detractionibus imputandi.

Lunen-Sarzanen. Beneficiorum Ven. 3. *Decembr.* 1655.

Argumentum 502.

Iuspatronatus de iure præsumitur hæreditarium, & in tot partes diuiditur, quot sunt hæredes? Iuspatronatus, licet transitorium sit ad extraneos non tamen transit ad fideicommissarios, cum remaneat penes primum grauatum, & quare.

Palentina Decimarum. Luna 24. *Ianuarij* 1656.

Argumentum 503.

Remissoria numquam venit concedenda super materia articulata, quando contrarium apparet ex scripturis, quibus potius est credendum, & quando pars obtentis alijs remissorijs in partibus numquam super huiusmodi articulis Testes examinari curauit; præsertim si dicta Testium sint didicita per traportationem actorum in Rota, non attento prætextu, quod Testes magis explicent materiam articulatam, quando hæc maior explicatio consistit in solo cortice verborum, immemorabilis ad sui probationem requirit, quod nil visum, vel auditum fuerit in contrarium, & ex quibus probata.

Mantuana Bonorum. Ven. 28. *Ianuarij* 1656.

Argumentum 504.

Bona feudalia finita inuestitura ad Dominum directum reuertuntur vna cum meliorationibus, & licet sint redacta ad instar allodialium, non transeunt ad extraneos; liberatio bonorum à feudalitate dicitur nulla ex defectu euidentis vtilitatis Ecclesiæ Dominæ directæ, ad quam considerandam, non primæua sterilitas, bonorum, sed posterior fertilitas est attendenda; potest autē præteriti status feudalitatis per 30. annos cū bona fide à Prælato successore, quamuis scientiam habuerit de alienatione facta ab antecessore, & quare.

Terracinen. Fideicommissi. Ven. 28. *Ianuarij* 1656.

Argumentum 505.

Filius hæres grauatus præsumitur bona alienata elegisse pro eius legitima. Ideoq; emptor est tutus aduersus fideicommissarium agentem ex *remed. l. fin.* hocque licet

Digitized by Google

licet filius inuentarium non confecerit, dummodo vlterius non concurrant alienationes, nec sufficit sola hypotheca, & obligatio, sed requiritur effectiua alienatio, cum translatione dominij, & quænam in legitimam veniant imputanda. Res iudicata resultat, siue quando appellans post habitos, à Iudice reuerentiales in forma non curauit infra decendium causam committi, nec aliquas fecit diligentias pro commissione impetranda, siue quando post interpositam, appellationem per annum, aut biennium nihil fuit actum in causa, nec prorogata fatalia.

Beneuentana Iurisdictionis. Luna 31. Ianuarij 1656.
Argumentum 506.

Episcopus habet fundatam intentionem in assistentia iuris super omnimoda iurisdictione in locis sitis intra fines illius Diœcesis, illique mandatum de manutenendo est concedendum, nisi aliquis alius per immemorabilem illius iurisdictionem præscripserit, quæ tamen immemorabilis numquam dicitur iustificata, concurrente dumtaxat vnico actu in contrarium, & quænam sint requisita ad probandam immemorabilem necessaria, ab hac autem immemorabili tempus Sedis Episcopalis vacantis, & litis est detrahendum, & an lis per solā impetrationē commissionis dicatur introducta, & an ab ista impetratione sit desumendum litis initium.

Placentina Bonorum. Ven. 4. Februarij 1656.
Argumentum 507.

Primogenitura dicitur instituta ex substitutione à Testatore facta de primogenito in primogenitum, substitutio proximiorum de Domo, & familia, licet regulariter euanescat vno semel admisso proximiore, vbi non adsunt verba tractum temporis successiuum denotantia, hoc tamen non procedit si ex legitimis coniecturis appareat Testatorem voluisse perpetuum, & successiuum fideicommissum ordinatum in casu, quo hæres instituturus decederet sine filijs, & absque testamento expirar condito testamento per hæredem, licet sine filijs decesserit. Facultas alienandi an sit compatibilis cum fideicommisso; & quomodo.

Romana, seu Ianuen. Prætensæ Nullitatis Professionis, Luna 7. Febr. 1656. Argumentum 508.

Alimenta, & sumptus litis debentur concurrente insimul paupertate, & præsumptione boni iuris. Paupertas autem probatur per Testes deponentes de summa egestate, qui adhuc effectum coarctarent negatiuam dicendo aliter esse non posse quin ipsi scirent, cui tamen æquipollent si dicant se esse bene informatos. Præsumptio autem boni iuris oritur ex sententia fauorabili, quamuis per appellationem suspensa, dummodo non sit notoriè nulla, quæ pariter præsumptio, coucurrit in fratre agente pro alimentis aduersus fratres eius renunciatarios pendente lite super petitione hæreditatis paternæ, quæ tamen alimenta veniunt regulanda iuxta quantitatem patrimonij controuersi, & non constito de hac quantitate debet subministrari aliqua summa in causam per Iudicem declarandam.

Bononien. Bonorum. Luna 7. Febr. 1656.
Argumentum 509.

Attentata omnia in primis veniunt reuocanda; Dicuntur autem attentata omnia gesta tam præcedenter tēpore illegitimo, quam post commissam causam, & præsentatam inhibitionem, non autem gesta antea tempore legitimo stante rescripto signaturæ, cum facultate manutenendi, quem de iure, & quid operetur huiusmodi rescriptum. Continuatio possessionis, quando excuset ab attentatis, & quando non.

Cæsarauguſtana Distributionum. Luna 21. Febr. 1656.
Argumentum 510.

Absolutio conceditur excommunicato illam humiliter petenti, docto de paritione, & licet ex pluribus causis sit excōmunicatus, potest respectu vnius causæ absolui, & respectu aliarum remanere excommunicatus, quod tantum procedit in foro Iudiciali, non autem in foro pœnitentiali, in quo quis non potest respectu vnius causæ absolui, & quænam sit ratio diuersitatis ad hunc effectum inter forum Iudicialem, & pœnitentialem.

Romana Testamenti. Merc. 22. Martij 1656.
Argumentum 511.

Testamentum iure militari conditum etiam sine solemnitatibus sustinetur quomodocumque appareat de voluntate Testantis, & cuinam militi competat priuilegium condendi testamentum iure militari dispositio ad pias causas pariter absque solemnitatibus sustinetur, & sufficit piam causam fuisse substitutam, licet instituta non fuerit, & quando dispositio dicatur ad piam causam; Repudiatis autem legatis pijs, alijsq; dispositionibus subintrat R. Fabrica S. Petri, illique debetur immissio? Identitas schedulæ testamentariæ manu Testatoris scriptæ qualiter probetur, & qualiter deponere possint Testes super recognitione manus Testatoris ad istum effectum.

Bambergen. Præpositura. Ven. 24. Martij 1656.
Argumentum 512.

Literę subrogationis dum sunt iustificatę veniunt exequēdæ, pro obtinēda autē executione subrogationis requiruntur lis, & obitus collitigantis in possessione, nec lis debet esse calumniosa, ad quam calumniā excludendā quælibet causa, etiam leuis, & colorata est sufficiens.

Interamnen. Bonorum. Luna 15. Maij 1656.
Argumentum 513.

Appellatione hæredum, & successorum in substitutionibus regulariter veniunt dumtaxat hæredes sanguinis, & quando comprehenduntur sub dicta appellatione tam masculi, quam fœminæ, & an debeant esse hæredes, & successores vniuersales, an sufficiat si sint particulariter instituti, & an possit hæres grauatus non substituendo sibi hæredem sanguinis à Testatore vocatum illum à vocatione excludere. Instituta certa persona, & eius hæredibus, quando hęredes censeantur vocati per simplicem vulgarem, & quando per fideicommissariam, & quando filij in reciproca substitutione hæredum nominati censeantur vocati ad portionem Patris, & Patrui, & quando secus.

Romana Dotis. Luna 15. Maij 1656.
Argumentum 514.

Hæres communis debitoris, si agat repellitur exceptione *l. vindicantem. ff. de euict.* qua ipse defunctus repelleretur, hęres autem substitutus in casu, quo institutus de bonis hæreditarijs non disposuerit, an censeatur hæres Testatoris, an hæres hæredis instituti, si in eius personam hæres institutus disposuit, & quando.

Bononien. Hæreditatis de Pepulis. Merc. 17. Maij 1656.
Argumentum 515.

Ægidiana sicuti non intrat in bonis Ecclesiasticis, licet solum agatur in possessorio de vtili dominio inter laicos ita nec etiam respectu bonorum laicalium in eadē sententia comprehensorum habet locum, & quando pars appellabilis sententię trahat secum partem non appellabilem incestus si incontinenti probetur impedit immissionem in bonis fideicommissarijs, & quomodo incestus probetur.

Romana Census. Luna 22. Maij 1656.
Argumentum 516.

Substitutio ordinata sub conditione si institutus sine filijs decederet, expirat per obitum ipsius cum filijs iuxta *Consil. Oldrad. 21.* & licet filius in conditione posi-

Digitized by Google

Præ-

Præsentatio ad Beneficium facta à patronis de eo, in quo non concurrunt omnia requisita à Constitutione Alexandri VI. est inutilis, & inualida, & huic præsentato est alter in concursu præferendus, in quo concurrunt omnia requisita, etiam si ab vnico tantum Patrono fuerit præsentatus.

Romana de Mellinis . Ven. 27. Aprilis 1657.

Argumentum 530.

Qui Religionem ingreditur facta prius renunciatione intuitu professionis emittendæ, si post professionem supprimatur Religio bona iam Renũciatario quæsita non recuperat, quærenda verò sic; quod certius procedit, si vltra ingressum in Religionem Donans aliam donationi adæquatam causam adiecit.

Astoricen. Parochialis de Rubiana. Lun. 30. April. 1657.

Argumentum 531.

Aggrauatoriæ est locus aduersus non parentẽ literis executorialibus Rotæ, & quando ad hunc effectum quis non dicatur integrè, & sufficientèr paruisse.

Meleuitana Donationis . Lun. 14. Maij 1657.

Argumentum 532.

Donatio facta Sponso, vel Sponsę pro se, & hęredibus quibuscunque, nulla facta mentione filiorum, censetur æqual itèr acquisita pro omnibus filijs cuiusuis Matrimonij hæredibus tamen, & hoc idem est si donatio sit facta à Tertio habita mentione filiorum, respectu aliquorum Coniugum. Donatio verò copulatiuè facta Viro, & Mulieri, corumque filijs, vel facta ab vno ex coniugibus alteri coniugi solis liberis communibus acquiritur; maximè si donatio fuerit correspectiua ad dotem illius matrimonij, ex quo cõmunes liberi procreati sunt. Ad has donationes distinguendas multum influunt pacta in ipsarum Instrumentis apposita.

Mantuana Bonorum . Ven. 25. Maij 1657.

Argumentum 533.

Admissio ad Causam regulariter conceditur petenti, constito de illius interesse, etiam summariè, & apparenter.

Romana Census seu Saluiani . Ven. 25. Maij 1657.

Argumentum 534.

Saluianum, quod competit, vbi de credito cum hiphotheca, & possessione debitoris. Reique conuenti docetur, locum habet possessione prædicta, etiam per simplicem locationem cum perceptione pensionum probata.

Calagurritana Beneficij Ondategui . Lun. 28. Maij 1657.

Argumentum 535.

In concursu duorum habentium qualitates à Clementina constitutione requisitas, etiam si alter sit beneficatus, & alter non dignior tamen ad beneficiũ est præeligendus & dignior cẽsetur, qui est ætate, & Sacerdotio antiquior

Leodien. Successionis . Luna 28. Maij 1656.

Argumentum 536.

Cessio facta de Iuribus quę cędenti nullatenus competebant, nil tribuit Cessionario? Sententia lata non citato possessore bonorum, maxime si posseſsor se opposuit in actis pro omni suo interesse, dicitur notoriè nulla, Ideoq; omnes probationes in ea factæ nullam fidẽ merentur, hocque procedit, licet sententia esset antiqua, ideoque haberet pro se præsumptionem Iustitiæ, & validitatis dum constat de defectu dictæ citationis, & sic habetur probatio cõtraria pręsũptioni? Exceptio de Iure tertij quæ dicatur, & quando allegari possit.

Firmana Bonorum . Merc. 30. Maij 1657.

Argumentum 537.

In Renunciationibus, vel Donationibus quæ fiunt in sæculo ante ingressum in Religionem, non sunt necessariç solemnitates requisitę per Sacr. Concil. Trid. sess. 25 cap. 16. de Regul. neque est necessaria insinuatio in donatione facta ex causa ingressus in Religionem, vel si agatur dę donatione Iuris non dum quæsiti, & euentualis, & si fuerit à filio facta fauore parentum non solum de iuribus competentibus, sed etiam competituris illorum hæreditas non deuenit ad donantem, licet parentes moriantur ab intestato, maximè si supersint illorum filij, quorum fauore censetur etiam stipulata donatio, quamuis filij essent vterini, & vno tantum latere coniuncti, & an in respicientibus formam donationis, & solemnitates attendatur locus, vbi ipsa donatio celebratur, quamuis donator sit forensis.

Bononien. Bonorum de Graffis . Merc. 13. Iunij 1657.

Argumentum 538.

Ad effectum, vt Fideicommissarius sit legitimus contradictor ad impediendam immissionẽ hæredi Tria copulatiuè probare debet nempè, quod sit nominatim vocatus, quod nihil sit detrahẽdũ, & quod possideat sine vitio. *Interamnen. Bonorum . Merc. 13. Iunij 1657.*

Argumentum 539.

Per reciprocam Substitutionem, quis intelligitur vocatus non solum ad portionem Patris, sed etiã Patrui, quando adsunt illa verba *vnus alteri, & alter alteri*, per quæ substitutio dicitur facta vltimo morienti, & si substitutio sit facta de filijs, hæredibus & successoribus, filius licet non sit hæres vniuersalis Patris adhuc succedit ex reciproca, cum ad hunc effectum sit sufficiens, vel quod fuerit institutus in re certa, vel quod per eum non steterit quo minus fuerit hæres vniuersalis.

Ariminen. Bonorum . Luna 18. Iunij 1657.

Argumentum 540.

Cum ea præsumatur possessio anterior, quæ habet adnotatam horam, ideo existenti in tali possessione manutentio conceditur, imo ad tuendam huiusmodi possessionẽ ex remedio adipiscẽdę ipsi debetur etiã immissio

Bononien. de Bologninis . Ven. 18. Iunij 1657.

Argumentum 541.

Sententiæ priores latæ ad fauorem fideicommissariorum faciunt numerum trium conformium, cum posterioribus sententijs reportatis per alios confideicommissarios in eodem gradu, atque sub vna, & eadem substitutione vocatos pro indeque ad ipsorum fauorem sunt exequendæ, nec illorum conformitas impeditur ex quo aliæ sententiæ emanauerint in possessorio, & aliæ in petitorio, cum sententia lata in petitorio de Iure habeat in ventre possessorium, & cum eo dicatur conformis, & si fuerit actum Iudicio vniuersali petitionis hæreditatis, & fideicommissi, in ipso non solũ venit illa pars Bonorũ, cuius respectus purificata erat cõditio de tempore litis cõtestatę, sed etiã alia pars, quæ lite pendente superuenit per mortem cõfideicommissarij, & quare,

Romana Pecuniaria . Ven. 22. Iunij 1657.

Argumentum 542.

Statutum Laicorum confirmatũ à Papa ex certa scientia & in forma specifica, vel de eius mandato conditum, licet dicatur Papale, Clericos tamen non ligat, nisi de ipsis expressam mentionem faciat, vel Papa mandet seruari in omnibus, & quibuscunque curijs; Quia in eo præsumitur defectus voluntatis statuentium.

Viterbien. Saluiani . Lun. 25. Iunij 1657.

Argumentum 543.

Remissoria de nouo non est concedenda super ijsdem articulis post didicita testificata, neque etiam sub pretextu maioris specificationis articulorum, dum ista maior specificatio consistit in solo cortice verborum, & articuli in substantia eandem prorsus materiam continent; neque conceditur remissoria post rem iudicatam, commissa etiam causa restitutionis in integrum, nisi prius docto de causis dictæ restitutionis, & dato magno fumo veritatis materiæ articulatæ.

Palentina Decimarum . Merc. 27. Iunij 1657.

Argumentum 544.

Sen-

Digitized by Google

agi

agi dicatur de iure prorſus quærendo, nec dici poſſit quod bona hæreditaria ex erronea aditione fuerint illi acquiſita, data autem legitimâ repudiatione, ſit locus ſubſtituto in vim vulgaris, nec ad impediendam illi immiſſionem dicitur legimus contradictor veniens ex antiquiori fideicommiſſo niſi cōcurrant omnia ad id requiſita nempè quod doceat incontinenti de fideicommiſſo, & iure ſuo, quod nihil ſit detrahendum, & quod ipſe ſine vitio poſſideat, & qualiter de his omnibus dicatur ſufficienter conſtare?

Romana de Mellinis. Merc. 20. Ianuarij 1658.

Argumentum 556.

Renunciatio ſimpliciter facta de bonis, & hæreditatibus Paterna, Materna, Fraterna, æquè comprehendit tam hæreditates præteritas, quam futuras, & tam ex Teſtamento quam ab inteſtato, & propterea impedit immiſſionem à renunciante petitam, & quid ſi eſſemus in dubio an renunciatio etiam futura comprehenderet? Teſtamentum à Notario rogatum, qui præcedenter fuerat ſuſpenſus ab exercitio Notariatus dicitur nullum, nec meretur fidem publici inſtrumenti, hocq; procedit licet Notarius fuerit rehabilitatus antè rogitum teſtamenti niſi probetur quod rehabilitatio, & eius reſtitutio ad officium facta fuerit ab habente iuriſdictionem, & facultatem.

Auenionen. Iuriſdictionis. Lunæ 11. Martij 1658.

Argumentum 557.

Remiſſoria in cauſa profana conceditur etiam ſine ſumo, data releuantia materiæ articulatæ, & etiam ſufficit, quod de releuantia poſſit dubitari.

Bononien. Fideicommiſſi Io. Mariæ de Bologninis. Mercurij 15. Martij 1658. Argumento 558.

Non eget.

Romana Redditionis Rationis. Ven. 22. Mart. 1658.

Argumentum 559.

Adminiſtrator non tenetur reddere rationem niſi à tempore ſuſceptæ adminiſtrationis, & ea ſemel reddita iterum conueniri non poteſt, niſi concludentiſſimè conſtet de errore, nec tenetur rationem reddere de ijs, quæ non probantur fuiſſe propria illius, cuius nomine adminiſtrauit, & dicitur ſufficientem reddidiſſe rationem de omnibus ab eo adminiſtratis dum ab altera parte non iuſtificatur quod alia bona ad eum peruenerint, præter comprehenſa in redditione rationis. Ad effectum autem vt teneatur de non factis exactionibus creditorum requiritur dolus, vel lata culpa quam excludit ignorantia facti, quæ de iure præſumitur niſi ſciētia ab altera parte concludenter iuſtificetur cū ſuis requiſitis, & ex quibus ſcientia huiuſmodi excludatur?

Romana Cenſuum, ſeu Saluiani. Merc. 27. Mart. 1658.

Argumentum 560.

Locatio cum perceptione penſionis probat poſſeſſionem. Prælegata non veniunt in reſtitutione fideicommiſſi conſtituti cum clauſula, *Exceptis legatis*.

Bononien. Hæreditatis de Pepulis. Ven. 29. Mart. 1658.

Argumentum 561.

Immiſſione conceſſa filijs in omnibus bonis proprijs, & liberis Teſtatoris, non comprehenduntur bona emphyteutica, quæ ad ipſum Teſtatorem ſpectabant vnde fauore filiorum locus eſt Ægidianę, filij inceſtuoſi licet præter alimenta ſint incapaces ſucceſſionis, hoc tamen non procedit ſi mater ignorauerit anteriorem viri cōcubitum cum conſanguinea; Ignorantia enim huiuſmodi excuſat ab inceſtu, & filij inde progeniti naturales tantū, non autem inceſtuoſi, neç ſpurij reputantur.

Nouarien. Capellaniæ. Ven. 29. Martij 1658.

Argumentum 562.

Donans omnia eius bona præſentia, & futura ſi eius vita durante tantum reſeruauerit ſibi vſumfructuum bonorum donatorum, an poſſit teſtari de illis fructibus, qui ſuperſunt ex vſuſructu reſeruato an vero poſſit ſolummodo de illis diſponere per actum inter viuos maximè ſi in donatione reſeruata fuerit certa, & limitata quantitas ad effectum teſtandi? Valde controuerſia eſt materia, & magiſtralis deciſio.

Romana Cambij. Luna 8. Aprilis 1658.

Argumentum 563.

Contractus cambij initus ad biennium abſq; beneplaciti reſeruatione lapſo termino non durat, & fructus ſoluti cedunt in extinctionem ſortis, cambia vt debeantur debet probari tranſmiſſio pecuniarum ad nundinas.

Romana Fideicommiſſi de Mutis. Ven. 10. Maij 1658.

Argumento 564. Non eget.

Bononien. Iuriſpatronatus. Luna 13. Maij 1658.

Argumentum 565.

Licet iuſpatronatus ex dotatione, & fundatione, vbi non cadit præſumptio vſurpationis ſufficienter probetur, vel per centenariam, vel per quadragenariam cum fama de eo tamen non dicitur ſatis conſtare ſi adſint prouiſiones Apoſtolicæ poſteriores cū aſſertiua Pontificis, quod iuſpatronatus dumtaxat competebat ex conſuetudine, quod per Sacr. *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *c. 9. de refor.* expreſsè abrogatur, & quid ſufficiat ad excluſionē iuriſpatronatus ex dotatione, & fundatione?

Cæſarauguſtana Cathedralitatis. Luna 27. May 1658.

Argumentum 566.

Remiſſoria an concedatur poſt rem iudicatam, & poſt commiſſam cauſam reſtitutionis in integrū, & quando ſit deneganda attenta irreleuantia materiæ articulatę?

Romana Vſusfructus. Ven. 31. Maij 1658.

Argumentum 567.

Pactum reuerſiuum fauore donantis in inſtrumento donationis appoſitum, caſu quo donatarius deficeret in præſtatione alimentorum, non habet locum vbi donatarius decedens reliquit donanti menſtruum legatum animo compenſandi cum eius debito licet vlterius alimenta non fuerint ab eius hærede donanti præſtita dummodo legatum integraliter fuerit ſemper perſolutum. Legatum autem cenſetur animo compenſandi relictum, quando quantitas legata correſpondet debito alimentorum eiq; eſt adæquata, vel quando mēſtruum legatum fuit factū perſonæ pauperi, & quare?

Romana Donationis. Luna 3. Iunij 1658.

Argumentum 568.

Donatione facta Patri, & filijs, iſti dicuntur condonatarij equè principaliter, eiſque debetur donatio licet ad ſint Patris hæredes. Reſolutio donationis prætenſa ob pacta non ſeruata tunc ſolum intrat, quando adeſt pactum reuerſiuum ad donantem cum clauſula, *non alias aliter, nec alio modo*.

Romana Legati. Luna 3. Iunij 1658.

Argumentum 569.

Fructus licet regulariter non veniant in reſtitutione fideicommiſſi, etiamſi Teſtator vſus fuerit verbis amplis, & generalibus: hoc tamen fallit, vel quando quis fuit explicitè rogatus etiam fructus reſtituere, vel quando hoc ex coniecturata mente Teſtatoris deducitur, & quænam ſint coniecturæ ad id ſufficientes?

Calaguritana Decimarum S. Aſcentij, & Daualillo. Merc. 26. Iunij 1658. Argumentum 570.

Tranſactio, quæ emanauit de legitimo vtriuſque partis conſenſu præuijs omnibus ſolemnitatibus, & ex iuſta cauſa, dicitur valida, ſi autem ſpatio longiſſimi temporis fuerit obſeruata quælibet nullitas excluditur, & ex quibus de his omnibus conſtare dicatur?

Romana, ſeu Reatina Beneficij. Merc. 26. Iunij 1658.

Argumentum 571.

Iuſpatronatus laicorum vacans in curia per obitum poſ-

Digitized by Google

fessoris remanet sedi Apostolicæ affectum, & pro illa vice collatio pertinet ad Pontificem, exclusò quocunq; alio collatore inferiori, ideoque in concursu dicitur potius constare de bono iure prouisi Apostolici, quam ab ordinario præuia Patronorum præsentatione instituti, hocque licet prouisio Ordinarij non sit Papę narrata: & licet in litteris Apostolicis adsit Clausula, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*, & quare?

Hildesimen. Præpositura. Ven. 28. Iunij 1658.

Argumentum 575.

Literæ prouisionis Apostolicæ à Papa motu proprio & certa scientia, & mera liberalitate concessæ habent paratam executionem etiam absque præcedente narratorum iustificatione, nec illarum executio potest retardari ab allegante immemorabilem pro exclusione reseruationis beneficij, donec ipsa immemorabilis per tres conformes canonizata non fuerit, & ex quibus præscriptio immemorabilis excludatur?

Perusina Testamenti. Lunæ 28. *Iunij* 1658.

Argumentum 573.

Testamentum sigillatum ad hoc vt certitudo illius identitatis habeatur ita debet esse alligatum, & complicatum ve nullo modo extrahi possit, alias si reperitur apertum, præsertim in manibus intestati euitatur certitudo identitatis, & oritur vehemens suspicio, quod vnum loco alterius potuerit supponi, & qualiter certitudo identitatis excludatur Testamentum absque solemnitatibus tam inter liberos, quam fauore piæ causæ substinetur, & quando Testamentum dicatur conditum fauore piæ causæ, & an priuilegium Testamenti inter liberos suffragetur etiam respectu legatorum extraneis relictorum, & quando?

Auenionen. Attentatorum. Lunæ 1. *Iulij* 1658.

Argumentum 574.

Arbitrium, ad effectum reseruandi attentata in fine litis, intrat, quando constat de paupertate prætensi attentātis, & quando abest dolus, maxime si causa commissa fuerit appellatione remota, & qualiter de absentia doli in attentante, illiusq; paupertate satis cōstare dicatur?

Bononien. Attentatorum. Lunæ 1. *Iulij* 1658.

Argumentum 575.

Actus gesti in spretum litis pendentiæ, & Rotalis inhibitionis, tamquam attentati veniunt reuocandi, nec potest pars inhibita, vel alius Index de viribus inhibitionis cognoscere sed habito recursu ad superiorem, nihil interim debent innouare, Pro purgatione verò attentatorum, nedum omnia sunt in pristinum reponenda, verum etiam sunt reficiendæ omnes expensæ attentata passo vsque ad vltimum quadrantem siuè expensæ sint viuæ, siue non.

Interamnen. Bonorum. Lunæ 1. *Iulij* 1658.

Argumentum 576.

Mandatum de manutenendo conceditur anteriori possessori, qui numquam se habuit pro spoliato; Non dicitur autem sua possessione priuatus ex adiudicatione, & deliberatione pretij nulliter facta per Iudicem, & absque citatione, & sufficit quod aliquis citatus non fuerit, vt tam quod ad ipsum, quam etiam quoad alios pro indiuiso possidentes, & legitimè citatos deliberatio corruat, & ex quibus de nullitate deliberationis appareat?

Leodien. Parochialis. Lunæ 1. *Iulij* 1658.

Argumentum 577.

Remissoria pro iustificatione literarum Apostolicarum petita, tamquam rationabilis, & necessaria est concedenda, & data releuantia alicuius articuli super omnibus concedenda, & quando petens remissoriam in beneficialibus teneatur iuxta stylum Rotæ consentire sequestro, & promittere de stando vnicæ præuio speciali mandato?

Elboren. Beneficij. Ven. 15. *Nouembris* 1658.

Argumentum 578.

Gratia prouisionis Apostolicæ remanet inefficax ob non expressionem veri valoris; Valor autem si fuerit narratus per Ascensum specificas requirit probationes; Si verò per non excessum leuioribus indiget iustificationibus, imò in hac vltima narratiua datur diminutio sextæ partis pro sustinenda prouisione Apostolica, quod tamen procedit fauore impetrantis beneficium ob fallam narratiuam valoris ab altero factam, & quare?

Bononien. Domus. Merc. 27. *Nouembris* 1658.

Argumentum 578.

Transactio semper obstat transigenti, donec fuerit per tres conformes rescissa, & inita bona fide afficit etiam vocatos ad fideicommissum ex propria persona, quamuis non sint hæredes transigentis. Substitutio facta sub conditione, illa non impleta habetur pro non scripta, & corruit etiam subsequens dispositio ab illa dependens, & quando filij ex propria persona vocati possint ex contrauentione matris sub conditione institutæ à successione repelli, & quando conditio per Testatorem adiecta dicatur pœnalis, nec sustineatur? In emphyteusi ecclesiastica appellatione hæredum veniunt dumtaxat hæredes sanguinis descendentes scilicet ab inuestito, in quibus debet simul concurrere, etiam qualitas hæreditaria, & quando bona emphyteutica possit alienari, & quænam inuestituræ sint attendendæ?

Romana Beneficij. Merc. 27. *Nouembris* 1678.

Argumentum 580.

Pendente causa in Rota quidquid gestum est coram alio Iudice dicitur attentatum licet exequutor processerit vigore literarum Apostolicarum.

Placentina Parochialis. Lunæ 2. *Decembr.* 1658.

Argumentum 581.

Auditor Rotæ, vbi lis super beneficio fuit in Rota introducta, potest cognoscere de iustificatione literarum Apostolicarum ipsisque decernere debitam exequutionem, licet alteri illarum exequutio directa, & demandata fuerit, & quare? Quo casu prouiso suffragatur approbatio per ipsum obtenta ab examinatoribus Vrbis, sed quid si beneficium sit aliqua Parochialis, & requiratur approbatio, etiam circa mores, super quibus non inquirunt examinatores Vrbis? Resignatio facta ad fauorem eius, qui fuit ab examinatoribus reprobatus non requirit publicationem, non inducit vacationem, nec abdicat ius à resignante, non probata in eo certa, & indubitata scientia illius inhabilitatis, simonia qualiter sit probanda, & ex quibus exceptio homicidij in Presbytero excludatur.

Ragusina Pecuniaria. Lunæ 2. *Decembris* 1658.

Argumentum 582.

Procurator ad negocia, licet possit alium substituere, periculo tamen suo substitutionem facit, & tenetur pro substituto ad interesse erga mandantem, si ille negligit, vel dolosè versatur, nec liberatur cædendo actiones contra substitutum, vel fideiubendo de restituendo si aliquid recusauerit. Hoc tamen limita non procedere quando, mandatarius notificauit mandanti substitutionem, & ipse eam acceptauit, quando teneatur mandatarius etiam de casu fortuito?

Romana Cambij. Merc. 4. *Decembris* 1658.

Argumentum 583.

Cambia loco damnorum, & interesse lucri cessantis, & damni, emergentis promissa à debitore ad certū tempus ex casu non factæ transmissionis eo elapso pecuniarum ad Nundinas amplius non debentur, nec etiā si debitor elapso tempore fuerit morosus in restitutione pecuniarū, nisi cū mora debitoris copulatiuè concurrant

Digitized by Google

tant requisita Castrens.& ex quibus mota excludatur?

Salamantina Cuculle. Luna 9.Decembr.1658.

Argumentum 584.

Cuculla quid, & quotuplex sit, & à quibus monachis,& sub qua forma gestari possit?

Auglonen. Canonicatus. Lunæ 9.Decembr.1658.

Argumentum 585.

Euicto beneficio, quod secundo loco fuerat impetratum, datur regressus ad primum eius contemplatione dimissum, impetrans certior factus de eius malo iure, licet fuerit alteri collatũ, dummodo tamen nulla mora adhibita, nec expectato exitu causæ secundũ dimittat.

Romana Residui Dotis. Merc.11.Decembr.1658.

Argumentum 586.

Hæres cum beneficio legis, & inuentarij quousque suppetunt vires hæreditariæ factum, & promissionem defuncti seruare tenetur, & si contraueniat tenetur in solidum, quamuis pro medietate solum sit hæres, & potest conueniri à cohærede ad damnum eius culpa, & facto sequutum. Creditor in actione reali,& hypothecaria potest agere contra alterum ex hæredibus pro integro debito defuncti, si ille possidet tot illius bona, quæ pro solutione integri debiti sufficiant, quamuis in actione personali deficiente obligatione hæredum in solidum, ipsi teneantur tantum pro virili,& non vltra portionem hæreditariam vnicuique obuentam.

Sypontina Cathedralitatis. Lunæ 13.Ian.1659.

Argumentum 587.

Ex quibus actibus probetur ius Cathedralitatis, & an data primordiali eius legitima impressione vnicus sufficiat? Mala fides semper excludit immemorabilem,& facit illam cessare etiam simplex rumor incontrarium.

Romana de Mellinis. Merc.18.Ianuarij 1659.

Argumentum 588.

Religiosus suppressa religione, licet aliquid annuum fuerit ei per Pontificẽ assignatũ, potest tamen supplementũ alimentorũ petere à renunciatarijs,nec tenetur illud petere à possidentibus bona religionis suppressæ; Alimentorum autem taxatio relinquitur arbitrio Iudicis, qui debet ponderare qualitatem personarum quantitatem patrimonij, & consuetudinem loci.

Aueniouen. Fideicommissi. Ven.24.Ian.1659.

Argumentum 589.

Testamentum conditum ab ægroto phrenesi, & delirio correpto non sustinetur, & qualiter probetur delirium de tempore conditi testamenti,& potius quando testibus licet numero paucioribus deponentibus de sana mente sit deferendum, quam pluribus deponentibus de delirio? Testamentum autem an possit impugnari à muliere tanquam conditum à delirante, postquam ipsa illud approbauit agnoscendo portionem sibi in eo relictam.

Romana Donationis. Ven.24. Ianuarij 1659.

Argumentum 590.

Donatio an, & quando resoluta dicatur, si donatarius pacta non seruauerit, & dispositis in ea contraueneri, & quando dicatur pura ab initio, & quando conditionalis? Bona expressè alienari prohibita sub pœna priuationis non veniunt sub generali hypotheca omnium bonorum; ideoque super ijs nullum ius acquiritur creditoribus, sed quid si debitor de tempore hypothecæ alia bona libera non habebat?

Mantuana Fideicommissi. Lunæ 27.Ianuarij 1659.

Argumentum 591.

Cessio licet facta ab Ecclesia absque beneplacito Apostolico sustinetur si fuit facta super iure non dum acquisito, sed dumtaxat acquirendo, & incerto, & an tertius possit opponere defectum beneplaciti Apostolici. Monasterium non habetur loco filij, quando testator vel adiecit qualitatem legitimitatis, & naturalitatis, vel substituit post obitum filiorum piam causam.

Forosiulien. Lucri Dotalis. Ven.31.Ian.1659.

Argumentum 592.

Maritus quando habuit expressam notitiam, quod bona sibi in dotem tradita partim erant fideicõmisso subiecta,& partim libera, si sibi non prouidit ex pacto de lucro dotali, vel si non iotrat remedium Auth. res quæ non potest consequi lucrum sibiâ statuto delatum nisi pro rata bonorum liberorum non autem fideicommissorum, & quare?

Calaguritana Decimarum S.Ascentij,& Daualillo: Ven.7.Febr.1659. Argumentum 593.

Transactio inter Ecclesiam Parochialem, & Monasterium super decimis inita, quando dumtaxat sustineatur, quoad bona præsentia, non autem quoad bona post transactionem acquisita, & an ex communicatione omnium priuilegiorum, & exemptionum alicui Monasterio competentium, generaliter facta censeatur etiam communicata exemptio à decimis? Priuilegium ab exemptione decimarum concessum, quando tractu temporis incipit esse damnosum,& infert enorme præiudicium Ecclesiæ, cui decimæ debentur, ipso iure inficitur, & reuocatur, & ad sustinendam transactionem quæ requirantur?

Interamnen. Bonorum. Ven.7.Februarij 1659.

Argumentum 594.

Adiudicatio rei magni valoris facta creditori pro exiguo credito, & absque citatione est reuocanda, & in ea venit debitor manutenendus, qui se non habuit pro spoliato, & qualiter defectus citationis, & excessus dicatur sufficienter probatus,& an detur retentio creditori pro alijs creditis diuersis ab eo, pro quo emanauit adiudicatio?

Asteriten. Parochialis de Rubiana. Lun.10.Febr.1659.

Argumentum 595.

Absolutio quando sit concedenda petenti ex stylo Rotæ post relaxatam aggrauatoriam?

Bononien. Bonorum de Graffis. Lunæ 17.Martij 1659.

Argumentum 596.

Fideicommissarius an, & quando dicatur legitimus contradictor ad impediendam immissionẽ hæredi scripto in testamento, & quando sustineatur tanquam valida possessio bonorum hæreditariorum capta deputato Curatore hæreditati iacenti, licet hæres adesset.

Romana Supplementi Legitimæ. Lun.24 Mart.1659.

Argumentum 597.

Filia fœmina si ei minus legitima iure institutionis fuit in testamento relictum, an, & quando possit illius supplementum petere in bonis matris, etiamsi illa à statuto excludatur, nedum à coæquali successione, sed etiam à legitima, & licet dotata à Patre excludatur etiam ab hæreditate matris?

Romana Vsusfructus. Lunæ 31. Martij 1659.

Argumentum 598.

Electio facienda à muliere, vel de vsufructu, vel de alimẽtis in executionem pacti adiecti in instrumento antecedenter cum omnibus solemniratibus statutarijs celebrato, non indiget nouis, & reiteratis solemnitatibus, sed satis est, quod re ipsa, vel verbis fiat huiusmodi electio, & respectiuè renunciatio vni ex duobus.

Firmana Beneficij. Lunæ 28. Aprilis 1659.

Argumentum 599.

Attentata quando commissa dicantur,& de illis satis constare dicatur? Agens remedio; *l.diffam-C.de ingen. & manum.* quando sit Actor,& quando reus, lis in beneficialibus, an,& quãdo mortuo Actore finiatur, vel duret.

Auximana Redditionis Rationis. Ven.2.Maij 1659.

Argumentum 600.

f 2 Tutor,

Digitized by Google

Bene-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

Refer-

Digitized by Google

Digitized by Google

Arti-

Digitized by Google

Articuli in curia passim admittuntur etiam didicitis testificatis, constito, de illorum aliquali releuantia, præsertim quando comprobantur à iuris præsumptione.

Bononien. Donationis. Ven. 10. Februarij 1662.

Argumentum 698.

Manutentio in concursu est concedenda primo donatario, quamuis possessionem habeat ex solo constituto secundus vero realem traditionem, & actualem possessionem obtinuerit, & quando possessor est simplex vsufructuarius, & deinde in ipsum ex donatione, seu ex alio capite consolidatur dominium, censetur mutasse causam suæ possessionis, absque alia animi declaratione, itavt ei concedenda sit manutentio, etiam quoad proprietatem.

Mantuana Bonorum. Ven. 10. Martij 1662.

Argumentum 699.

Renunciatio feudi, seu subinfeudatio non tollit ius à renunciante, sed ex defectu personarum, quibus fuit facta renunciatio, feudum ad ipsum renunciantem reuertitur, non autem ad Dominum directum.

Romana Domus de Vfazzijs. Lunæ 13. Martij 1662.

Argumentum 700.

Alienatio facta ab hærede grauato extraneo de bonis fideicommissi non sustinetur sub prætextu detractionis Trebellianicæ, alijs concurrentibus alienationibus cum omissione inuentarij, vel si ante alienationem fructus ex hæreditate fuerunt percepti, quos propterea in dictam Trebellianicam imputare tenetur, & quid si hæres fructus dumtaxat percepit ex hæreditate post factam vanditionem.

Parmen. Feudi. Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 701.

Ecclesia, dum non vult bona emphyteutica pro se retinere, tenetur inuestire proximiores masculos, & his deficientibus proximiores fœminas, quamuis in prima inuestitura non comprehensas, & si agatur de feudo debet fœmina pariter inuestiri, quæ per substitutum potest supplere, vbi etiam debeat præstare seruitium personale, & si sit in possessione bonorum, venit manutenenda contra posteriorem possessorem.

Hortana Fideicommissi. Merc. 22. Martij 1662.

Argumentum 702.

Masculorum appellatione veniunt etiam masculi ex fœminis, vbi non agitur de fideicommisso agnatitio: tunc enim masculinitatis expressio importat solum sexus prædilectionem; maximè concurrentibus coniecturis.

Romana Concursus Creditorum. Ven. 24. Mart. 1662.

Argumentum 703.

Creditores ex causa societatis officij, an præferantur creditoribus anterioribus in pretio retracto ex eodem Officio, & si habeant Chirographum Papæ, cum expressa decreti reseruatione super eodem Officio, an præferantur tam quoad sortem, quam quoad fructus, & quando.

Leodien. Archidiaconatus. Ven. 24. Martij 1662.

Argumentum 704.

Relaxatis exequutorialibus cum comminatione censurarum, illisque legitimè exequutis, & in actis reproductis, frustratis solitis quatuor terminis ad parendum, si adhuc de paritione non constet, est locus declaratoriæ, quæ debet relaxari contra non pareotem, licet exequutoriales personaliter exequutæ non fuerint, si non erat tutus accessus, & alias constet de ipsorum scientia in non parente, per recursum ab ipso habitum ad Iudices laicos.

Vrbinaten. Prædij. Veneris 21. Aprilis 1662.

Argumentum 705.

Fideicommissum particulare, licet resultet super certo corpore quando Testator rogauit hæredem, curam habere de illo, hoc tamen procedit, quando hæredi fuit datus aliquis substitutus, alias nullo successore vocato, remanet nulla prohibitio absque causa, quæ resoluitur in simplex consilium, licet Testator prohibendo alienationem, vsus fuerit verbis perpetuitatem temporis denotantibus.

Romana Cambij. Lunæ 24. Aprilis 1662.

Argumentum 706.

Debitor tenetur ad solutionem cambiorum eo ipso quod constat de eorum realitate, & si non adimpleuerit onus cambiandi in se susceptum tenetur ad fructus loco damnorum, & interesse.

Pamphilonen. Parochialis. Ven. 28. Aprilis 1662.

Argumentum 707.

Beneficium in concursu debetur præsentato pro maiori parte à Patronis, dummodo ab examinatoribus Synodalibus fuerit habilis repertus. Ipso vero reprobato beneficium est alteri adiudicandum, licet habeat minorem partem vocum.

Interamnen. Dotis. Veneris 5. Maij 1662.

Argumentum 708.

Soluens, non seruata certa forma solutioni adiecta in instrumento dotali, an liberetur ab eius obligatione, & an denuo possit conueniri, & à quibus.

Romana Legati. Mercurij 10. Maij 1662.

Argumentum 709.

Legatum licet ad pias causas, censetur reuocatum, si testamentum, seu codicillum fuerit à testatore annullatum, dummodo legatum, non fuerit relictum pro malè ablatis, & sic censeri non debeat potius vti debitum, quam vti legatum, & quando legatum præsumatur relictum pro malè ablatis, & quænam concurrere debeant adhunc effectum.

Naulen. Parochialis. Lunæ 15. Maij 1662.

Argumentum 710.

Beneficium in concursu est adiudicandum ei, qui fuit ab examinatoribus Synodalibus approbatus, & successiue ab Episcopo declaratus magis idoneus: pro qua declaratione non tenetur Episcopus sequi maiorem numerum votorum, sed potest considerare alias qualitates sibi bene visas, dummodo in concursu fuerit seruata forma Concilij, & pianæ constitutionis, & quænam adhunc effectum requirantur.

Aquilana Beneficij. Mercurij 17. Maij 1662.

Argumentum 711.

Literæ Apostolicæ prouisionis beneficij sufficienter dicuntur iustificatæ si pluribus narratis vacationis speciebus cum clausula generali *quouis modo* altera ex illis iustificetur, & quando valor sufficienter sit iustificatus.

Sabinen. Fideicommissi. Lunæ 22. Maij 1662.

Argumentum 712.

Substitutio *si sine filijs* expirat per obitum instituti cum filijs *iuxt. const. Oldrad.* 21. à quo licet ex coniecturis recedatur, istæ tamen debent esse vrgentes, & necessariæ, & desumptæ ex verbis dispositiuis testamenti.

Romana Census. Veneris 26. Martij 1662.

Argumentum 713.

Census impositus super fundo partim libero, & partim grauato onere fideicommissi sustinetur super rata libera, ac etiam super melioramentis, & in dubio potiori libera censetur capax, donec insufficientia ab allegante probetur. Quando census non est nullus ex defectu formæ, sed solum ex defectu materiæ, puta fundi alienari prohibiti, licet fructus non debeantur vti fructus, debentur saltem vti damna, & interesse.

Auenionen. Fideicommissi. Lunæ 26. Maij 1662.

Argumentum 714.

Remissoria in causa prophana, stante releuantia materiæ articulatæ, de qua sufficit posse dubitari, conceditur etiam

Digitized by Google

etiã post didicita testificata,& transportationem actorum,& etiam super ijsdem articulis,quando continent materiam magis distinctam,& specificatam non in solo cortice verborum, sed in substantia, & etiamsi testes essent examinandi contra publicum instrumentũ.

Bononien. Fideicõmissi de Bologninis. Lun. 5. Iun. 1662.

Argumentum 715.

Filiatio in antiquis probatur ex Testibus deponentibus de publica voce & fama iunctis adminiculis. Testium dicta non vitiantur vbi solum patiuntur exceptionem circa accidentalia. Filiatio respectu matris licet exigat probationes certas, & indubitatas, iustificatur presumptionibus, & coniecturis, quando ob diuturnitatẽ temporis testes haberi non possint. Legitimatio per subsequens matrimonium ex quibus probetur.

Romana Bonorum. Merc. 7. Iunij 1662.

Argumentum 716.

Donatio ad fauorem matris facta à filio ante ingressum Monasterij non expirat per eiusdem matris prædecessum ab intestato cũ natura donationis sit vt bona donata nunquam reuertantur ad donantem,sed transeant ad quoscunq; hæredes etiam extraneos donatarij, nisi in instrumento aliter fuerit expressum insinuatio non requiritur in donatione facta ob causam ingressus in Religionem, & per lapsum 30. annorum præsumitur.

Pisauren. Primogenituræ. Merc. 7. Iunij 1662.

Argumentum 717.

Legatum, etiam non agnitum à legatario, ad hæredes transmittitur, quamuis illud esset annuum, si petatur pro annis decursis in vita legatarij, & an legatum annuum, sit conditionale, vel purum, & an transmissibile ad hæredes.

Sabinen. Status Montis Libretti. Luna 12. Iun. 1662.

Argumentum 718.

In venditione status, si fuerit comprehensa Angaria, & Perangaria, tenetur venditor etiam pro ea ad euictionem fauore emptoris, & quando Perangaria censeatur vendita, quid sit, & quid debeant iustificare Barones recognoscentes superiorem, ad hoc vt illam contra Vassallos possint exigere.

Romana Vineæ. Veneris 16. Iunij 1662.

Argumentum 719.

Emphyteusis Ecclesiastica de sui natura non est transitoria ad hæredes extraneos non obstantibus clausulis *in perpetuum & ad habendum*, & sine beneplacito Apostolico in illius concessione non potest alterari forma precedentium inuestiturarum, & quando in hac materia suffragetur obseruantia.

Romana Augumenti Dotis. Veneris 16. Iun. 1662.

Argumentum 720.

Hæres Beneficiatus non tenetur vltra vires hæreditatis; si de illis rationem reddat. Inuentarium non dicitur imperfectum,quando continet clausulam & protestationem addendi si quid apparebit omissum cuius vigore hæres præseruatur à dolo,sine quo non priuatur commodo inuentarij.

Florentina Oratorij. Luna 19. Iunij 1662.

Argumentum 721.

Præsumptio iuris, quod natus ex muliere vxorata, censeatur filius mariti,& non adulteri,nõ procedit, vbi filius probatur conceptus, & natus in domo ipsius adulteri benè custodita,& in qua marito non patebat accessus, quo in casu,non est opus coarctare negatiuam accessus mariti, ad hoc vt filius censeatur genitus ex adultero, & quando ad hunc effectum sit necessaria coarctatio huiusmodi negatiuę, & quomodo probata dicatur.

Tudertina Census. Luna 19. Iunij 1662.

Argumentum 722.

Creditor principalis nullam habet actionem aduersus eũ qui simpliciter se obligauit ad releuandum in demnẽ fideiussorem sui debitoris, ideoq; mandatum contra ipsum obtentum à creditore nullatenus est exequendum.

Lucen. Iurisdictionis. Luna 26. Iunij 1662.

Argumentum 723.

Ex dispositione S. Concil. Trident sess. 7. capit. 8. de reform. subiacent Ordinarijs Ecclesiæ curatæ, licet exemptæ, non autem illæ,quæ sunt nullius Diœcesis, præsertim quando concurrit obseruantia interpretatiua.

Romana Casalis S. Agathæ. Veneris 26. Iunij 1662.

Argumentum 724.

Immissio non conceditur fideicommissarijs, nisi doceant bona fuisse possessa à fideicommittente de tempore obitus. Emens pro persona nominanda, facta nominatione amittit omne dominium, & possessionem, & contractus perinde censetur ac si ab ipsis nominatis celebratus fuisset. Res vendita cum pacto redimendi non potest ab emptore grauari onere fideicommissi, ità quod redempta vigore pacti remanet libera, ac si nunquam alienata fuisset.

Romana Dotis. Marc. 28. Iunij 1662.

Argumentum 725.

Iudex,cui fuit commissa causa,cum clausula, *Paritio iudicato* non potest cognoscere super meritis, antequam integrè doceatur de paritione.

Comen. Mansionariatus. Merc. 28. Iun. 1662.

Argumentum 726.

Pęna priuationis fructuum à fundatore primo anno imposita beneficiato propter eius absentiam; siue interpolatam, siue continuam si pro secundo augeatur ad priuationem ipsius met beneficij, absentia debet esse continua, nec sufficit interpolata, quamuis post primam pœnam adiecta fuerit dictio *Pariter*, quæ absentia ad hunc effectum debet concludenter probari.

Mediolanen. Iurispatronatus. Luna 3. Iul. 1662.

Argumentum 727.

Præsentatus ad beneficium, dicitur habere interesse in causa, quæ vertitur super pertinentia iurispatronatus inter presentantes,& prouisum Apostolicum,ideoq; debet ad illam admitti,vt ipse possit curare illius expeditionẽ,ad effectũ obtinendi institutionẽ ad beneficium.

Leodien. Testamenti. Luna 3. Iulij 1662.

Argumentum 728.

Testamentum conditum coram Parocho,& duobus testibus,sustinetur concurrentibus omnibus requisitis *cap. cum esses de testam.* quamuis testes adhibiti in huiusmodi testamento, essent legatarij, dummodo non agatur de viribus legati inter ipsos, & hæredem, sed dumtaxat de viribus ipsius testamenti inter hæredem, & venientes ab intestato.

Meleuitana Canonicatus. Ven. 1. Decembr. 1662.

Argumentum 729.

Facta per Papam collatione dignitatis incompatibilis de mense apostolico vacantis in Canonicũ,seu aliũ beneficiatum optionem habentem,beneficium,cuius inde vacatio resultat,remanet ipsi Papæ reseruatum, non obstante quod in mense vacationis sequutæ prætenderet Episcopus alternatiuam habere,cum optio penitus excludat libertatem requisitam ad effectum alternatiuæ.

Calaguritana Decimarum S. Asensij, & Danalillo.

Lun. 4. Decembr. 1662. *Argumentum* 730.

Decimæ vigore vnionis debentur illi Parochiali Ecclesiæ, cui altera Parochialis vnita est & ex quibus Parochialitas probetur.

Romana Societatis Fundaci. Luna 11. Decembr. 1662.

Argumentum 731.

Societate effectum sortita, & nunquam dissoluta mutuo consensu sociorum agi non potest ad restitutionem capitalis. Societas non dicitur dissoluta ex quo alter ex so-

Digitized by Google

con-

committendi, & substituendi consanguineos, etiamsi ipsorum personas inferius post hæredis institutionem non expressèrit, ceditur enim Testator intellexisse de consanguineis, quibus supra legata reliquerat, vel de ijs, pro quibus lex supplet, deficiente expressione testatoris interpretando fauore venientium ab intestato.

Bonon. Fideicōmissi de Herculanis. Lun.4.Febr.1664.

Argumentum 766.

Hæres grauatus non præsumitur satisfactūa de suis detractionibus ex quacumque alienatione facta de bonis fideicommissarijs, quoties validum, & solemnè inuentarium totius hæreditatis confecit.

Romana Domus de Vsazzijs. Luna 18.*Febr.*1664.

Argumentum 767.

Donatio causa mortis continens pactum de non reuocando adhuc reuocari potest, dummodo pactum huiusmodi, non in substantialibus, sed in executiuis eiusdem donationis adiectum fuerit. Donatio non pure lucratiua sed mixta facta absenti exigit indiuiduam acceptationem donatarij, nec per solam acceptationem Notarij pro ipso perficitur.

Melenitana Contributionis. Luna 10.*Mart.*1664.

Argumentum 768.

Remissoria in prophanis conceditur data releuantia articulorum, imo data dubietate super releuantia vnius dumtaxat articuli, hæc sufficit, vt super omnibus remissoria non denegetur.

*Triuentina Iurisdictionis. Ven.*14.*Martij* 1664.

Argumentum 769.

Vt Iudex non possit procedere in causa sine vitio nullitatis, & attentatorum tamquam pro suspecto recusatus, requiritur legitima recusatio in scriptis proposita preuia appellatione ab vlteriore processu ac modio iuramento suspicionis.

Romana Legati. Luna 17. *Martij* 1664.

Argumentum 770.

Dominus, qui iure legati reliquit suo familiari donec vixerit partem, suis familiaribus dari solitam, pro ipso & vno famulo, censetur reliquisse panem, & vinum; non autem pecuniam pro obsonijs.

Assisien. Manutentionis. Luna 17.*Mart.*1664.

Argumentum 771.

Possessio, quæ habet horam est potius manutenibilis, cum præsumatur anterior in concursu alterius horam non habentis, ad dignoscendam autem anterioritatem possessionis, non inspicitur tempus concessę immissionis, sed apprehensæ possessionis.

Perusina Census. Luna 24. *Martij* 1664.

Argumentum 772.

Retrouenditio census conditionaliter facta, cum clausula præseruatiua priorum iurium, & pacto resolutiuo, conditione non impleta, penitus euanescit, & perinde est ac si numquam facta fuisset. Vnde per huiusmodi retrouenditionem, qui in census constitutione pro emptore fideiussit, non liberatur.

Romana Pecuniaria. Veneris 28.*Martij* 1664.

Argumentum 773.

Creditum probatur ex simplici copia instrumenti, non reperto originali in prothocollis, concurrentibus adminiculis, quorū vnum, & validum est, si pars non neget existentiam instrumenti, sed eius tantummodo validitatem. Statutum Vrbis, in quo annullantur dotes excedentes summam ducatorum bis mille de carollenis est merè laicale. Statutum propter confirmationem Apostolicam dicitur Papale, & consequens aptum comprehendere clericos, dummodo tamen in ipso espressa mentio facta sit de clericis, vel adsint in eo verba apta comprehendere clericos, qualia sunt *quod statutum seruetur in omnibus, & quibuscumque curijs*, & verba pariter *ogni persona di qualsiuoglia stato grado, ò preeminenza si sia* prolata in lege ab eo condita, qui subditos habet clericos.

Leodien. Bonorum. Luna 31. *Martij* 1664.

Argumentum 774.

Ad successionem decedentis ab intestato sine descendentibus, admittuntur collaterales æqualiter iuxta gradus prærogatiuam, sublata sexus differentia, ipsisque competit immissio super bonis defuncti ex interdicto quorum bonorum. Testes ad probandum testamentum nuncupatiuum debent de toto tenore testamenti deponere, contestes esse, & ad id specialiter rogati.

Mediolanen. Iurispatronatus. Luna 3. *Mart.*1664.

Argumentum 775.

Præsentatus à Patrono intra legitima tempora, constito de beneficij vacatione, & clericatu præsentati venit instituendus; nec potest excludi per prouisum Apostolicum ex rescripto gratioso, si in supplicatione mentio iuspatronatus facta non fuerit, tunc enim gratia remanet nulla, & ea non obstante potest Rota ad præsentati institutionem deuenire.

Fauentina Successionis. Veneris 7.*Maij* 1664.

Argumentum 776.

Res iudicata clara est vbi lapsi sunt plures anni à die interpositæ appellationis; Restitutio in integrum cessat sententia existente valida, & iusta, cum tali casu cesset læsio, quæ sola est fundamentum restitutionis. fœminæ de iure ad successionem matris admittuntur æquè ac masculi, nec repelluntur à statuto exclusiuo; fœminarum in concursu masculorum, cum statutum huiusmodi tamquam correctorium iuris communis debeat strictè interpretari, & restringi ad successiones ascendentium ex linea paterna tantum; maximè vbi statutum huiusmodi excludit fœminas non simpliciter à successione ascendentium, sed cum qualitate dotationis, vel ratione conseruandæ agnationis.

Bononien. Officij Proxenetæ. Luna 5. *Maij* 1664.

Argumentum 777.

Filius Officialis, qui vigore indulti Pontificij fit omnibus præferendus in successione ad officium sui Patris, quatenus de tempore mortis eiusdem habilis fuerit, & à D.Card. Legato approbatus; si sub prætextu inhabilitatis exclusus fuerit, & eo non audito, alius prouisus fit, benè potest, interposita appellatione, aduersus factā electionem, propriam habilitatem iustificare, & consequenter prælationem, & immissionem debet obtinere.

Barchinonen. Parochialis. Luna 26.*Maij* 1664.

Argumentum 778.

Remissoria denegatur propter irreleuantiam materiæ articulatæ.

Amerina Saluiani. Veneris 30. *Maij* 1664.

Argumentum 779.

Filius hæres patris venditoris non potest obtinere contra emptorem, cui tenetur de euictione promissa per Patrem. Nec iuuari potest per aditionem hæreditatis factam cum beneficio legis, & inuentarij, si inuentarium non fuerit legitimè confectum, vel si appareat ipsum possidere bona hæreditaria, hoc enim casu tenetur hæres beneficiatus seruare factum defuncti, quousque suppetunt vires hæreditariæ, cum beneficium inuentarij inductum sit vt præseruet hæredem à damno, non autem, vt ei præstet lucrum cum aliena iactura.

*Romana Census Vitalitij. Ven.*6.*Iunij* 1664.

Argumentum 780.

Acquisitio facta per administratorē, quem non probetur aliunde habuisse pecunias, censetur facta administratorio nomine, & de pecunijs eius, cuius bona administrātur. Acquisitio facta pro persona nominanda nō exigit precisā nominationē, sed sufficit quod hęc ex coniecturis deducatur.

Fer-

Digitized by Google

vulgarem subintrat in locũ gradus caducati perindè ac si immediatè primo hæredi fuisset substitutus coniecturæ admittuntur ad inducendum reciprocum fideicommissum de linea ad lineã,& si deficiant vulgata tria requisita quod scilicet omnes fuerint vocati, substitutio fuerit facta vltimo morienti, & in tota hæreditate.

Moguntina Canonicatus. Luna 26.Ian. 1665.

Argumentum 797.

Beneficia promoti ad Episcopatum vacant nisi adsit indultum Apostolicum illa retinendi per quod promotus eadem retinere valet absque tituli innouatione, & beneficia non vacant,nisi per illius obitum.

Carpentoraten. Bonorum. Ven.30.Ian.1665.

Argumentum 798.

Reintegratio denegari non solet constito de præcedenti possessione Actoris,& præsẽti possessione Rei,vbi Iudex nulliter, & iniustè processit, dicitur autem Iudex nulliter, & iniustè processisse, quando absque præcedente citatione pro certa die sententiam protulit, in qua condemnauit leuis delicti Reum in pœnam exilij,& cõfiscationis bonorum, pœna enim confiscationis hodiè non nisi pro maximis criminibus irrogatur, immò sẽper cessat vbi delinquẽs extraordinaria pœna punitur.

Barchinonen. Parochialis. Ven.30.Ian.1665.

Argumentum 799.

Remissoria in causis beneficialibus, vt concedatur, non solum requiritur releuantia materiæ articulatæ, sed etiam fumus veritatis, hæc autem requisita deficere dicuntur,quotiescumque articuli,super quibus petitur Remissoria tendunt ad faciendam tantummodo probationem in genere aduersus speciales probationes, quibus in concursu magis est deferendum. Testes extraiudicialiter examinati, & absque citatione partis admittuntur ad probandum fumum veritatis, & ad alium quoque excludendum, sicuti etiam sufficienter probant, vbi agitur de repellendo aspirante ad Parochialem in concursu alterius nullam exceptionem habentis, secus si de priuando aliquem beneficio iam obtento ageretur.

Toletana, seu Nullius Iurisdictionis. Ven.6.Febr.1665.

Argumentum 800.

Remissoria in materia grani, quando in partibus nullæ sunt factę probationes, & materia articulata est releuans, nunquam denegatur, maximè in prophanis,vbi conceditur etiam sine fumo: & quando concedatur ad retardandum summarijssimum possessorium.

Æsina Census. Ven.27.Feb.1665.

Argumentum 801.

Venditore non tradente scripturas crediti venditi iuxtà promissionem factam, competit emptori retentio pretij, donec illæ tradantur; nec possunt per venditorem sub prætextu retardatæ solutionis fructus prætendi, cum hi tamquam sorti accessorij non debeantur ipsa non debita, & mora cessante; In moram autem nequit emptorem constituere venditor, qui ex parte sua contractum non adimpleuit per traditionem scripturarũ, quę licet promissę non fuerint ad diem certam,attamẽ de natura cõtractus præstandę sunt,itã,vt ipsis nõ exhibitis, non dicatur venditor rem venditam tradidisse. Mora non incurritur ab eo, qui potest aliqua exceptione iuuari. In concursu morę venditoris non adimplentis, & emptoris non soluentis, attendenda est mora venditoris, qui priùs contractum adimplerę tenetur.

Romana Pecuniaria. Ven.27.Feb.1665.

Argumentum 802.

Mercatorum libri, vt pro Tertio contra Tertium probent quid requiratur; literę cambij quando præsumantur solutæ. Actor intentionem suam, in qua se fundat probare tenetur.

Romana Palatij de Capranica. Ven.6.Martij 1665.

Argumentum 803.

Vocata ab initio tota familia cum onere restituendi posteris, & successoribus in perpetuum,censentur omnes de familia inter se reciproce substituti, & fideicommissum defertur vsque ad vltimum, maximè attenta prohibitione alienandi extra familiã concepta absque vlla restrictione ad certos casus, vel personas, & etiam stantibus verbis testamenti directis ad certa bona particularia, quo casu fideicommissum dicitur reale Enunciatiuæ antiquæ in instrumentis emissæ æquiualent famæ, Remedium saluiani datur etiam fideicommissario particulari, pro recuperatione fideicommissi.

Romana Habitationis Merc.11.Martij 1665.

Argumentum 804.

Epistola nimis vaga, & verbis generalibus concepta non obligat scribentem, maximè si constet fuisse præsentatam post mortem scribentis. Epistola licet regulariter probet inter scribentem, & eum ad quem mittitur, pro tertio tamen contra tertium nullam probationem inducit. Actori non sufficit de bono iure suo per præsumptiones docere; sed fundamentum propriæ intentionis debet concludenter probare, maximè vbi vrgent præsumptiones in contrarium.

Romana Legati Habitationis. Ven.13.Martij 1665.

Argumentum 805.

Legatarius, cui relicta est habitatio in genere, idest ius percipiendi fructus,potest eam locare,& in alium transferre, si verò legatus fuerit solus vsus habitationis tunc habitatio restringitur ad nudam facultatem habitandi, quæ non potest in alium transferri,nudum autem factum habitationis relictum censetur si testator legatario iniunxerit onus habitandi cum hærede, eoque certius si legatum restrinxerit ad tempus,legata habitationis à circumstantijs facti, & verisimili mente testatoris interpretationem recipiunt imo interdum veniunt improprianda, ita vt intelligi debeant de simplici vsu, & facultate habitandi, si qne in eis nulla fiat mentio domus intelligi debent de domo, quam testator habitare consueuit.

Aquilana Beneficij. Ven. 13.Martij 1665.

Argumentum 806.

Gratia iustificata debet executioni demandari, & sufficit vt iustificetur eo modo, quo fuit narrata. Vnio facta ab Episcopo, nisi approbetur, non subsistit.

Romana Vineæ. Ven.20.Martij 1665.

Argumentum 807.

Appellatione filiorum, nepotum, & pronepotum legitimorum & naturalium, veniunt etiam fœminæ in vltimis voluntatibus, vbi masculinum concipit fœmininum; nisi tamen appareat de contraria mente Testatoris, & quando constet testatorem habuisse ratione conseruandi agnationem, ad effectũ fœminas excludendi.

Glresnen.Iurispatronatus. Ven.17.Aprilis 1665.

Argumentum 808.

Iurispatronatus probatio resultat ex collitigantis confessione, ex quo fuerit à Patrono præsentatus, nec non ex antecedentibus præsentationibus effectum sortitis. Habilis ad beneficia semel reputatus, sępet talis præsumitur,nisi de inhabilitatis superueniẽtia doceatur. Dispẽsatus ad ordines,non cẽsetur dispensatus ad Beneficia.

Leodien.Canonicatus: Ven.22.Maij 1665.

Argumentum 809.

In concursu duarum prouisionum sub eadem data, illa Papæ semper præfertur, Probatio, quæ consistit in tempore, si de illo præcisè testes non deponant, nullius est roboris.

Ariminen.Castrorum. Ven.29.Maij 1665.

Argumentum 810.

Appel-

Appellatione descendentium masculorum in materia indifferenti veniunt tam masculi, ex masculis, quam masculi descendentes ex fœminis, secus tamen est vbi cōstat testatorem voluisse dumtaxat admittere lineā masculinam, quia tunc masculi ex fœminis à successione repelluntur. Subrogatus subintrat in omnia iura subrogantis. Clausula *pleno iure* importat omnimodam translationem dominij, etiam ad effectum disponendi.

Perusina census. *Ven. 29. Maij.* 1665.

Argumentum 811.

Census non extinguitur per assignationem reuocabiliter factam, neque inducitur liberatio fideiussoris, namq; eo ipso quod fit locus resolutioni contractus, iura census in totum reuiuiscunt. Solutio in dubio cedere debet in causam antiquiorem, & duriorem.

Romana Domus. *Lunæ* 1. *Iunij* 1665.

Argumentum 812.

Sententia continens mixturam petitorij, cum possessorio est appellabilis, quoad vtrumque effectum, & proinde Ægidianam excludit, accedente maxime ipsius iniustitia. Contractus au sit locationis, vel potius emphyteusis ex quibus dignoscatur. Caducitas incursa propter alienationem factam sine consēnsu Domini directi censetur remissa per receptiones factas sine protestatione etiam à Procuratore constituto ad exigendum cuius exactiones censentur à Domino approbatæ, vnde ministri confessio ipsi præiudicat. Caducitas non incurritur ob Canones non solutos etiam pendente lite, stante oblatione iudicialiter facta, quæ etiamsi sit tantummodo verbalis, habet vim solutionis ad effectū euitandi caducitatem, pro qua euitanda, quælibet causa etiam minus iusta, & erronea debet excusare.

Narnien. Bonorum. *Lunæ* 1. *Iunij* 1665.

Argumentum 813.

In summarijssimo possessorio ille venit manutenēdus, qui in concursu alterius possidentis melius probat suam possessionem. Tutor non potest per solum constitutum possessionem transferre; cū requiratur vera & realis traditio, & vbi sunt duo tutores alter non potest possessionē transferre inscio, & irrequisito contutore.

Romana Dotis. *Merc.* 3. *Iunij* 1665.

Argumentum 814.

Obligatio Cameralis paratam habet executionem etiam contra tertium Possessorem, quando agitur de dote, *ex Statut. Vrb. lib.* 1 *cap.* 85. Hæres cum beneficio legis, & inuentarij potest sua credita deducere ab hæreditate, cum inuentarium præseruet bona, ac iura hæredis, perindè ac si hæreditatem non adiuisset, & hæres beneficiatus non tenetur credita hæreditaria exigere, sed cogere potest creditores ad illorum exactionem.

Leodien. Matrimonij. *Merc.* 3. *Iun.* 1665.

Argumentum 815.

Pendente iudicio super nullitate Matrimonij, mulier venit custodienda vsque ad causę decisionem, loci autem destinatio tota remittitur Iudicis arbitrio, qui dum matrimonium impugnatur ex defectu consensus puellæ, non debet illam collocare penès consanguineos, sed potius intra septa Monasterij.

Romana Pensionis. *Lunæ* 8. *Iun.* 1665.

Argumentum 816.

Pensio per Pontificem reseruata, & ab eodem motu proprio extincta ampliùs non debetur; nec impugnari potest validitas extinctionis sub prætextu quod non fuerit facta derogatio regulæ de iure quæsito, aut non interceßerit consensus Pensionarij, hic enim non requiritur, dum pontifex motu proprio procedit, illaque in gratijs de sui natura præiudicialibus absque speciali expressione de necessitate continetur. Neque prætendi potest reuocata pensio, seu ineffectuata eiusdem extinctio per contrariam obseruantiam, & plurimas exactiones à Pensionario factas per lapsum longi temporis, cum pensio semel extincta absque nouo consensu Pontificis nequeat reconualidari, maximè vbi in literis extinctionis adiecta fuerit clausula, *Sublata, & decretum irritans*, ex quibus contraria quælibet obseruantia infringitur. Exactiones factæ cum expressione tituli inualidi, numquam possunt per lapsum temporis alterius tituli validi præsumptionem inducere. Bona fides, & iustus titulus vltra cursum temporis requiruntur ad præscriptionem rerum Ecclesiasticarum, cumque præscriptio dicatur odiosa quilibet defectus temporis eam excludit, nec annus cæptus habetur pro completo ad ipsam inducendam.

Leodien. Bonorum. *Lunæ* 8. *Iunij* 1665.

Argumentum 817.

Declaratoria, licet regulariter non concedatur, nisi præcedente seruatione quatuor terminorum ad docendum de paritione, attamen constito de impedimento executioni præstito per parere debentem, & de eius animo non parendi, etiam absque seruatione terminorum conceditur.

Romana Contributionis. *Lunæ* 15. *Iunij* 1665.

Argumentum 818.

Per Constitutionem S. M. Clementis VIII. bona Baronum eximuntur à vinculis cuiuscunque fideicommissi & fauore Creditorum reputantur tanquam libera, & allodialia. Quod procedit siue fideicommissa sint ascendentium, siue collateralium, siue etiam extraneorum & etiam si agatur de Feudo hæreditario, vel ex pacto & prouidentia.

Romana Domus. *Lunæ* 15. *Iunij* 1665.

Argumentum 819.

Iudicia diuersificantur ex diuersitate commissionum, & ad dignoscendam Iudicis iurisdictionem, semper tenor commissionis attendi debet.

Romana Legati. *Lunæ* 22. *Iunij* 1665.

Argumentum 820.

Legatum à Domino factum vni ex familiaribus suis *pro se, & famulo de parte familiaribus dari solita* sicuti respectu famuli non est intelligendum comprehendere nisi portionem panis & vini, ita & respectu familiaris in eadem oratione copulati censendum est, cum in hisce dispositionibus dubijs illa facienda veniat interpretatio, quę magis fauet hæredi.

Calagurritana Archidiaconatus. *Lunæ* 22. *Iunij* 1665.

Argumentum 821.

Recurrens ad Iudices laicos incidit in penam excommunicationis comminatam in Sacr. Canonibus, & Bulla Cænæ Domini §. 14. & 16. Absolutio vigore Breuis habentis conditionem *refectis expensis* non suffragatur ante conditionis implementū, etiamsi fuerit factum depositum vnius Iulij cum obligatione soluendi residuum facta liquidatione. An & quando ab excommunicatione nulliter impensa detur noua reintrusio sine causæ cognitione.

Romana Prætensi Matrimonij. *Ven.* 26. *Iunij* 1665.

Argumentum 822.

Consensus patris ad matrimonij validitatem non requiritur, ne libertas matrimonij impediatur. Attamen fœmina, quæ dixit se velle contrahere accedente eiusdem consensu ad matrimonium, non est cogenda.

Leodien. Bonorum. *Ven.* 26. *Iunij* 1665.

Argumentum 823.

Remissoria etiā in prophanis denegatur, quoties de articulorū irrelevantia apparet, & maximè quando id quod probari intēditur per testes, probari potest per scripturas. *Leodien. Bonorum*. *Merc.* 1. *Iuly* 1665.

Argumentum 824.

Ex

 stitui

Digitized by Google

ſtitui debere, hæres non ſatisfacit illius voluntati eligendo vnum, & poteſt vti facultate ſibi conceſsa moderando, vel augendo portiones, non autem in totum diſpoſitionem, & fideicommiſſum euertere.

Romana Tranſactionis. *Ven.12.Febr.1666.*

Argumentum 840.

Tranſactio enormiſſimè læſiua ſubſtineri non poteſt, & licet prætextu inſtrumentorum de nouo repertorum non reſcindatur, niſi fuerint per alterum ex tranſigentibus occultata, attamen hoc non procedit, vbi ex inſtrumenris de nouo repertis dolus reſultet, dolus autem dicitur probatus eo ipſo, quod adeſt enormiſſima læſio longè vltra dimidiam; legatum ſub conditione relictum non imputatur, ſicuti neque imputatur vbi vltra ipſum etiam dos iure inſtitutionis relinquatur. Impugnatio teſtamenti paterni facta, per petitionem ſupplementi legitimæ non ſufficit ad inducendam priuationem legati, cum de iure nouo legitima filij nullo onere grauari poſſit, & grauata non præiudicet, niſi appareat expreſsè per filium ſub tali onere acceptata, interueniente ſpecifica, & indiuidua renunciatione legitimæ.

Romana Fideicommiſſi de Rigatys. *Ven.19.Febr.1666.*

Argumentum 841.

Caducata prima ſubſtitutione, cenſetur pariter caducatæ cæteræ ab illa dependentes, quod procedit, quando ſubſtitutio, vel eſt concepta ſub aliqua conditione voluntaria, quę deficit, vel eſt reſtricta ad certum caſum, qui non euenit, ſecus autem, quando ſubſtitutio fideicommiſsaria, ſeu compendioſa vel ſimpliciter facta fuit, vel ſub conditione neceſsaria mortis, quia tunc ſubſtitutus per vulgarem Anomalam iure proprio admittitur in locum præcedentis gradus caducati. Ius accreſcendi habet locum inter coniunctos verbis, & realiter, non totaliter diſiunctis.

Fauentina Succeſſionis. *Ven.19.Febr.1666.*

Argumentum 842.

Statutum mandans, quod mortuo Patre, vel aſcendente ab inteſtato, tota hereditas morientis deferatur ad maſculos, excluſis fęminis, non habet locum, vbi agitur de hęreditate matris. Similia ſtatuta excluſiua fœminarū propter maſculos tanquam iuris cōmunis correctoria debent reſtringi, vt minus, quam fieri poſſit ius commune lędatur.

Taurinen-Scamni. *Ven.26.Febr.1666.*

Argumentum 843.

Eccleſiam patronatam defendere à qualiber ſeruitute ſpectat ad patronum. Laicus de conſenſu Epiſcopi poteſt acquirere ius ſedendi in Eccleſia, non tamen patronata, vbi talis conſuetudo apponendi ſcamna non adeſt, & ob anguſtiam loci eſſent impedimenti.

Firmana Teſtamentorum. *Luna 1.Martij 1666.*

Argumentum 844.

Remiſſoria in cauſis prophanis conceditur etiam bis data releuantia materiæ articulatæ, immo data ſola dubietate huiuſmodi releuantiæ. Teſtamenta in terris Eccleſiæ condita coram Parocho, & duobus teſtibus ſuſtinentur, Teſtamentum, in quo Parochus coram duobus teſtibus ſcripſit ſe cohæredem licet reſpectu Parochi ſuſtineri poſſe non videatur ſtante prohibitione S.C.Libonian.reſpectu tamen cohæredis non videtur corruere.

Meclinien. Matrimonij. *Luna 15.Martij 1666.*

Argumentum 845.

Matrimonium celebratum interueniente mutuo conſenſu amborum coniugum coram Sacerdote habente licentiā à Parocho vnius ex contrahentibus non poteſt de nullitate redargui, vt pote quod fuerit contractum extra Parochiam eius, qui licentiam dedit, vel quia non fuerint in licentia expreſſa nomina contrahentium, vel quia ſolitæ denunciationes non præceſſerint; his enim non obſtantibus formam concilij tridentini in ſubſtantialibus ſeruata cenſetur, accedente maximè diuturna coniugum cohabitatione, & publica reputatione.

Moguntina Canonicatus. *Merc.17.Martij 1666.*

Argumentum 846.

Ad obtinendē ſubrogationem conſtare debet de Clericatu obitu defuncti in poſſeſſione, & de reſeruatione per clauſulam *cuius ſtatum &c.* mentio litis habetur pro expreſſa, & literæ nō poſſunt de ſubreptione redargui. Gratia conditione non purificata, non tribuit paritatem tituli, minuſque efficit legitimum contradictorem ad impediendam gratioſam ſubrogationem.

Æſina Fideicommiſſi. *Luna 22.Martij 1666.*

Argumentum 847.

Si Teſtator conſignauerit Notario coram ſeptem teſtibus folium ſigillatum, in quo aſſerat ſuū contineri teſtamentum, & huiuſmodi folium cum cooperta, & ſupraſcripto directum fuerit alicui Religioſo, in tali caſu teſtamenti identitas concludenter iuſtificata remanet per exibitionem illius folij à religioſo factā cum aſſertione iurata, quod ſit idem in corpore, & ſubſtantia, accedente pariter atteſtatione iurata, & recognitione eiuſdem Notarij. Fideicommiſſum ordinatum ſub conditione non exiſtentiæ filiorum maſculorum, licet interdum per exiſtentiam eorumdem dicatur expiraſſe, hoc tamen non procedit vbi concurrunt coniecturæ contemplationis, agnationis, digreſſus ad plures ſubſtitutionum, & ſignanter volūtas Teſtatoris, quod cōſeruētur perpetuò bona in familia.

Romana Augumenti Dotis. *Lun.29.Mart.1666.*

Argumentum 848.

Ad effectum, vt mulier teneatur reſtituere bona hæreditaria viri debet probari exiſtentia penes eam, quodque illa ad eius manus peruenerint, quæ quidem non iuſtificantur ex aſſertione Mariti facta in Teſtamento; acquiſitio facta per Mulierem conſtante Matrimonio, pręſumitur ex pecunijs viri ad euitandā pręſumptionem turpis quęſtus.

Calaguritana Archidiaconatus. *Ven.2.Apr.1666.*

Argumentum 849.

Recurrens ad Iudices laicos tenetur colligitanti reſtituere omnes expenſas tanquam damna, & intereſſe, ſiue expenſę ſint Iudiciales, ſiue extraiudiciales.

Romana Canonum. *Luna 5.Aprilis 1666.*

Argumentum 850.

Inſtrumentum generaliter ſe referens ad aliud intelligi ſemper debet exceptis ijs, quæ in inſtrumento referente expreſsè diſpoſita legūtur; ſique in eo expreſſa fuerit relatio diei, menſis, anni, & Notarij de altero rogati, hæc idem operatur ac ſi totus tenor alterius inſtrumenti in ipſo referente eſſet inſertus, & certam ac ſpecificam ſcientiam in contrahentibus cuiuſlibet erroris excluſiuam inducit.

Romana, ſeu Albanen.Vineæ. *Luna 5.Apr.1666.*

Argumentum 851.

In concurſu teſtium præferuntur hi, qui nullam contradictionem patiuntur, licet numero pauciores, defectus conſenſus Domini directi in contractu donationis, illū non inualidat, vbi legitur reſeruatus, cum clauſula *Quatenus opus ſit & requiratur, & non alias.* Exceptiones requirentes altiorem indaginem, non admittuntur ad retardandam exequutionem obligationis Cameralis.

Romana Contributionis. *Lunæ 10.Maij 1666.*

Argumentum 852.

Fideicōmiſſarius ſoluens debita, pro quibus ex diſpoſitione Bullę baronum ſunt obligata etiā bona fideicōmiſſis ſuppoſita, iuſtè petit contributionē aliorum ſimul cum ipſo ad eadem fideicommiſſa concurrentium contra quos habet actionem negotiorum geſtorum pro eorum quotis.

Romana Succeſſionis. *Luna 10.Maij 1666.*

Argumentum 853.

Alimenta, & ſumptus litis à Reo Actori veniunt ſubminiſtranda concurrentibus fauore Actoris paupertate, & boni iuris pręſumptione, quarum prima concludenter debet iuſtificari, altera verò ſi verſemur in prima inſtantia, & agatur de filio concurrente ad hęreditatē Patris, videtur

Digitized by Google

sufficiéter probata;Si verò agatur de successione in bonis Patrui contra Tertium hæredem institutum præsumptio boni iuris ex obseruatione iuriū vtriusque litigatoris venit deducenda, in secunda verò,seu vlteriori instantia boni iuris presũmptio ex sententia,seu mandato deducitur

Romana Testamenti. Ven.14.Maij 1666.

Argumentum 854.

Testamentum nuncupatiuum nuncupatione implicita per relationem ad schedulam tenet,& validum est,licet Testator corã testibus nomẽ hęredis non publicauerit, & schedula non fuerit eius manu scripta, vel subscripta. Requiritur tamẽ quod verba à Testatore prolata in traditione, & consignatione schedulæ sint omninò dispositiua, ita vt non sufficiant simpliciter assertiua, & vlterius requiritur quando schedula est præsens,quod Testator proprijs manibus illam tradat Notario coram Testibus. Legatum non debetur ex testamento nullo.

Romana Separationis Thori. Veneris 14. Maij 1666.

Argumentum 855.

Vxor agens ad separationẽ Thori, & à viro recedens quando constat de matrimonio legitime contracto & est dubium, an iuxte vel iniuste recesserit interim consequi debet alimenta, & sumptus litis ex veriori DD. sententia, sicut etiam illa consequi debet quotiescumque obtinuit cõmissionem à signatura Sanctissimi,cum clausula, *Sublimini stratis prias alimentis,& sumptibus litis &c.* hæc autem alimenta Iudicis arbitrio taxantur secundũ casuum contingentiam, & circumstantias facti reiecta opinione *Massuer.* illa restringente ad quartam partem fructuum.

Valentina Annatarum. Veneris 4. Iunij 1666.

Argumentum 856.

Episcopus habet potestatem condendi constitutiones in propria Dięceſi seruandas,quę si onus aliquod imponant beneficiatis, & fuerint de consensu totius Capituli promulgatæ validæ reputantur,& de iure seruari debent, accedente maximè confirmatione Apostolica,& earum approbatione in Diœcesana Synodo facta cum subsequuta obseruantia.

Meleuitana,seu Perusina Bonorum. Lunæ 7. Iunij 1666.

Argumentum 857.

Testamentum conditum ab Equite Hierosolimitano quod iuxta stabilimenta Religionis nõ valeret, sustinetur dum non constat de valida professione expressa Testatoris; Quę quidem professio inualidatur ob defectum Nouitiatus ex dispositione *S.Conc.Trid.sess.25.c.15.de Regular.*

Pampilonen.Vicariæ. Lunæ 17. Iunij 1666.

Argumentum 858.

Ius nominandi Vicarium, qui curam exerceat vigore vnionis pertinet ad Prælatum Ecclesiæ, cui beneficium reperitur vnitum, & quidem cum facultate illum ad nutum amouendi. Vnionem Ecclesiæ ad alteram pleno iure spectantis non excludunt actus iurisdictionales ab Episcopo facti in Ecclesia vnita,cum Episcopus tamquã Sedis Apostolicæ Delegatus habeat generalem iurisdictionem super omnibus Ecclesijs eius Dięcesis subiectis, & facultatem eas omnes visitandi, in quam facultatem tamquam perpetuò iure delegato Episcopis attributam Sede vacante Capitulum quoque succedit.

Romana Donationis. Merc. 9. Iunij 1666.

Argumentum 859.

Remissoria etiam in causis prophanis denegatur stante irreleuantia materiæ articulatæ,nec vmquam conceditur ad probandum id, quod potest per scripturas iustificari. Compulsoria quoq; concurrente irreleuantia non datur.

Portuen.Tenutarum. Ven. 18. Iunij 1666.

Argumentum 860.

Bona Ecclesiastica non possunt alienari, vel in emphyteusim perpetuam concedi, nisi copulatiuè concurrant beneplacitũ Apostolicum,& iusta causa necessitatis,& euidentis vtilitatis; de huiusmodi autem solemnitate dubitari non potest stante confirmatione Pontificis in forma specifica facta, quæ talis dicitur, quotiescumq; in gratia registratus fuerit tenor instrumenti concessionis. Concessio facta de bonis Ecclesiasticis in empyteusim perpetuam, & inconcussè obseruata per longum tempus habet pro se præsumptionem, quod fuerit vtilis Ecclesiæ, itavt asserenti contrarium incumbat onus illud per plenas, & concludentes probationes iustificandi.

Romana Canonum. Lunæ 21. Iunij 1666.

Argumentum 861.

In contractu emphyteusis non sit remissio ob sterilitatem contingentem in fructibus, etiamsi canon nõ sit modicus, sed magnus,cum ad istum effectum non attendatur quãtitas sed causa, pro qua soluitur canon. Contractus ex quibus dignoscatur emphyteusis,vel locationis, pœna caducitatis iuxta veriorem, non habet locũ in contractu locationis etiam ad longum tempus.

Mogantina Canonicatus. Merc. 23. Iunij 1666.

Argumentum 862.

Quando quis dicatur legitimus contradictor habentis gratiosam subrogationem. An clausulæ generales aliquid operentur,quando ex litterarum contextu,certus modus dignoscitur expressus.

Leodien.Nullitatis Matrimonij. Lunæ 28.Iunij 1666.

Argumentum 863.

Matrimonium contractum inter raptorem, & raptam est nullum,quamdiù ipsa in potestate raptoris manserit,nisi in loco tuto, & libero constituta illum in virum habere consenserit, & quando raptus ad hunc effectum dicatur sufficienter probatus. Irritatur etiam matrimonium si non contrahatur præsente proprio Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarij licentia.

Varmien. Canonicatus. Lunæ 28. Iunij 1666.

Argumentum 864.

Gratia conditionalis ante adimplementum conditionis non potest executioni demandari, ab obtinente gratiam iustificari debet etiamsi in negatiua consistat.

Meleuitana Mercium. Lunæ 28. Iunij 1666.

Argumentum 865.

Mercator potest etiã per indicia, & coniecturas merciũ dominium probare,cum difficilis sit illius probatio. Vnde si probet nauilium esse suum, merces etiam in eo existentes prēsumuntur esse suę.

Colonien. Iurisdictionis. Lun.5.Iunij 1666.

Argumentum 866.

Remissoria de stylo Rotæ etiam in beneficialibus conceditur vbi materia articulata est releuans, & datur quoque fumus veritatis; Immemorabilis si fuerit articulata sufficit ad hoc vt articulus dicatur releuans; Nec non pro fumo veritatis sufficiunt depositiones Testium absq;citatione partis ad perpetuã rei memoriã examinatorum ad effectũ remissoriç,quę libentius in principio causę concedi debet,vt iudicia primæ instantiæ in curia discutiãtur.

Meleuitana Commendæ. Lunæ 5.Iunij 1666.

Argumentum 867.

Inter Equites Hierosolymitanos concurrentes ad commendam magis autianus venit præferendus, etiamsi sit armorum seruiens in concursu cum Capellano, & Sacerdote,& commenda habeat annexam curam, potest enim nominare Sacerdotem idoneum pro administratione Sacramentorum per Episcopum loci approbandum.

Auenionen.Fideicommissi. Ven.26.Nouembr.1666.

Argumentum 868.

Remissoria in causis prophanis conceditur ex sola releuantia vnius articuli super omnibus,maximè in 3.instantia, vbi nõ tã rigidè discutitur releuantia materię articulatę.

Melenitana Habitus. Lunæ 29. Nouembris 1666.

Argumentum 869.

Ad effectum consequendi habitum Religionis Hierosolymitanę inter cætera necesse est iustificare sanguinis puritatem,

Digitized by Google

ratem, pro qua tamen cum militet iuris præsumptio allegantı contrarium incumbit onus probandi, & fauore puritatis admittuntur testes deponentes de publica voce & fama. In concursu testium debent præterri ij, qui vel deponunt de bona fama, vel fauent iuris præsumptioni, vel alias sunt adminiculati.

Romana Domorum. Veneris 3. Decembris 1666.

Argumentum 870.

Iniustitia sententiæ impedit rem iudicatam, & viam aperit restitutioni in integrum. Immissio ex Saluiano non competit creditori posteriori aduersus possidentē pro credito anteriori. Soluens creditoribus anterioribus etiamsi ab eis cessionem iurium non reportet, potest tamen ad effectum retentionis excipiendo eorum iuribus se tueri. Mulier relicta vsufructuaria etiā titulo institutionis non tenetur conficere inuentarium ad euitandam confusionem actionum, cum simplex legataria dicatur.

Romana, seu Albanen. Bonorum. Merc. 19. Ian. 1667.

Argumentum 871.

Restitutio in integrum datur aduersus sententias confirmātes subhastationem nullam, & læsiuam, dicitur autem subhastatio nulla si fuerit facta non seruata forma per constitutiones præfixa & seruari solita, & pro modica summa fuerint subhastata bona maximi valoris. Retentio non competit creditori, nisi quando bona ad eum peruenerunt ex causa illius crediti pro quo vult retinere.

Marsicen. Iurisdictionis. Veneris 28. Ianu. 1667.

Argumentum 872.

Declaratoria non conceditur, nisi constet de contumacia, & inobedientia parere debentis, de hac autem constare nō dicitur, etiamsi post intimationem personalē, & fetuationem quatuor terminorum seruari solitorum de paritione non doceatur, quia quando executoriales non continent tale præceptum, quod ad sui implementum requirat factum positiuum, tunc sola patientia, vel verbalis paritio sufficit, secus autem vbi paritio requirit factum positiuum, tunc enim ad effugiendam declaratoriā omnino docendum est de actuali, & effectiua paritione.

Fulginaten. Affictus. Lunæ 31. Ianuarij 1667.

Argumentum 873.

Exceptiones turbidæ retardare non debent solutionem affictuū, stante iuramento, & obligat. Camerali, quæ executionem paratā habent, maximè si conductores excipiant de non adimplemento vigore capituli continentis onus antecessorū in affictu, non autem obligationem locationis.

Romana Fructuum Dotis. Ven. 4. Febr. 1667.

Argumentum 874.

Celebris disputatio quādo nam dos debeat dici potius cōstituta in pecunia numerata, quam in fundo dotali in hac decisione declaratur & obiter quādo conuentio inuestiēdi in fundum dotalē etiā fauore vxoris nihilominus non importet fundū dotalem propriū. Et hoc ad effectū fructuū restitutionis ad ratā potius quantitatis, quā fundi.

Rauennaten. Fideicommissi. Lunæ 7. Febr. 1667.

Argumentum 875.

Frater præfertur quibusque alijs in successione fideicommissaria tanquam proximior grauato, quia regulariter in successionibus fideicommissarijs attenditur proximitas grauati, & non grauantis: & multo magis id procedit stante declaratione Testatoris, & ex quibus appareat Testatorem noluisse filium subintrare in locum Patris.

Lauretana Pensionis. Ven. 11. Febr. 1667.

Argumentum 876.

In iudicio ordinario validitatis, vel inualiditatis pensionis, valor beneficij narratus debet per Pensionariū plenè iustificari, etiā in casu, quo possessor pensionis, reseruationi assenserit, & onus probandi assūpserit, quoties agitur cōtra successorē, qui ab ipso possessore causam non habet.

Romana Hæreditatis. Lunæ 14. Febr. 1667.

Argumentum 877.

Facultas disponendi à Testatore concessa heredi, si nō fuerit seruata ad modū præfixū, omnis dispositio facta ab hærede est nulla. Itidem talis facultas non intelligitur extensa ad bona fideicommissaria quoties adsint bona libera.

Hispalen. Præeminentiarum. Ven. 25. Febr. 1667.

Argumentum 878.

Mandati duplicatum est concedendum etiam post decennium, quando constat ipsum fuisse relaxatum & expeditum ad effectum vt penes eum, qui illum obtinuit reperiatur, si vero obtinens duplicatum post decennium illius petierit executionem, tali casu de stylo Rotæ, non aliter nisi iustitia conceditur executio.

Biteten. Bonorum. Lunæ 28. Februarij 1667.

Argumentum 879.

Interusuria dotis debentur à die initi matrimonij, in quibus taxandis attenditur loci consuetudo, & pro illis sicuti competit hypotheca debetur immissio ex Saluiano, non obstante excessus in ipsa dote cum ea in hoc iudicio non admittatur.

Æsina Census. Veneris 4. Martij 1667.

Argumentum 880.

Venditor cum de iure teneatur scripturas pro iustificatione dominij rei venditæ emptori tradere itavt ipsis non exhibitis res vendita non dicatur, ideò ante ipsarū consignationem agere non potest ad consecutionem pretij, nec minus ad damna, & interesse pro retardata solutione pretensa, etiamsi solutioni certa dies adiecta sit, & scripturarum traditio ad simplicem requisitionem emptoris promissa fuerit, de qua requisitione non constet, non dum enim dici potest emptor in mora constitutus, cum ex parte venditoris prius implere debentis contractus per traditionem scripturam non fuerit adimpletus.

Bononien. Hæreditatis de Pepulis. Lun. 10. Mart. 1667.

Argumentum 881.

An ignorantia antecedentis concubitus cum sorore excuset mulierem ab incestu, itavt filij ex ea nati naturales tantummodo reputentur, non autem incestuosi, non solū ad effectum obtinendæ legitimationis, vel euitandæ pænæ corporalis, aut bonorum in criminalibus, verum etiā vbi agitur ciuiliter ad successionem in bonis patris.

Amerina Saluiani. Veneris 11. Martij 1667.

Argumentum 882.

Quod inuentarium factum præuio Iudicis decreto, & apud acta publica remaneat validum, etiamsi deficiat in illo subscriptio hæredis in præsenti decisione firmatur, prout etiam successiuè concluditur non officere defectum trium Testium loco legatariorum, & creditorum absentium, si ita de stylo loci seruatur.

Meleuitana Commenda. Lunæ 14. Martij 1667.

Argumento 883. Non indiget.

Calaguritana Archidiaconatus. Lunæ 14. Mart. 1667.

Argumentum 884.

De resetuatione beneficij subcollectorū vigore regulę Cancellarię plene in hac decisione tractatur, vbi etiā similiter declarantur aliæ duæ regulæ cancellariæ altera de annali, alia vero de possessore triennali. Quomodo nempe, & quatenus illæ procedant. Hinc etiam plura de decreto irritanti; deq; impedimēto alicui præstitis, quę in odium impedientis efficiunt, vt sic impeditus totum id impleuisse dicatur, ad quod tenebatur.

Romana Primogenituræ de Bubalo. Ven. 18. Mart. 1667.

Argumentum 885.

Fideicōmissario venienti ex fideicōmisso conditionali, ante implementū conditionis non cōpetit immissio. Filij legitimarū masculi dicuntur cōprehensi; in dispositiua Testamenti, in qua vocantur filij masculi, & omnes descendentes masculi, in infinitū, sicut etiā cōprehenduntur in parte cōditionali, in qua substitutiones conceptæ sunt in casum quo totaliter linea deficeret. Ratio conseruandæ agnationis nō desumitur ex institutione primogenituræ,

aut

Digitized by Google

aut ex repetita qualitate masculinitatis cũ fœminarum exclusione ratio conseruandæ agnationẽ, nec nõ qualitas masculinitatis considerata in descendentia substituti,nõ debet ad descendentiam hæredis extendi, imo cessat vbi potest dari casus,quod extranea debeat agnato præferri,vbi Testator prætulit fictam agnationem veris,& propria agnatis. Fictitiam agnationem considerasse dicitur Testator qui ad effectum conseruandi perpetuam primogenituram sub suo cognomine ininxit onus etiã extraneo desumendi suum nomen, & insignia.

Pampilonen. Vicaria. Merc. 13. Martij 1667.

Argumentum 886.

Duplex in hac decisione quæstio resoluitur: altera vnionis Ecclesiæ Parochialis Monasterio factæ,vnde nam scilicet vnio probetur,& ex quibus arguatur esse plenaria: altera vero deputationis Vicarij, quando scilicet & ex quibus illa potius amouibilis,quam perpetua debeat iudicari.

Romana Censuum. Merc.23. Martij 1667.

Argumentum 887.

Quando cõpensatio admittatur contra obligat.Cameralem & Census sustineri possit super bonis fideicõmissarijs, & vnde nam correspectiuitas vnius contractus cũ altero eadem die,& coram iisdem Notario, ac testibus arguatur.

Romana Testamenti. Luna 28. Martij 1667.

Argumentum 888.

Quoad validitatẽ testamẽti nuncupatiui nuncupatione implicita omnino requiritur consignatio schedulę testamẽti proprijs manibus notario facenda:quãdo tamen schedula est presens,cũ alioquin sufficiat habere relationẽ ad illã. *Ferrarien.Pecuniaria. Ven 15.Apr.1667.*

Argumentum 889.

Mandatum suspicionis fugæ pro maiori summa relaxatum si illius vigore ad exequutionem deuentum sie, non solum remanet nullum sed vlterius etiam exequutio tamquam excessiua reuocanda est, quo circa plura etiam de qualitate huius iudicij in hac decisione resoluuntur.

Romana Casalis. Merc.27.Aprilis 1667.

Argumentum 890.

Transactio inita ab hærede grauato intuitu, & contemplatione fideicommissi, cum non nomine proprio, sed fideicommissario facta dicatur,quidquid ea mediante acquisiuit hæres non sibi sed fideicommisso quæsiuit. Quod etiã procedit in solutione facta de pecunijs hęreditarijs, vt queuis cessio ab hęrede reportata sibi nihil suffragetur

Cæsaraugustana Beneficiorum. Ven.29.Aprilis 1667.

Argumentum 891.

Prouisis Apostolicis denegari non potest immissio ad instar *l. fin. Cod. de edicto D. Adriani tollen.* quoties omnia contenta in literis sunt plenè iustificata.

Melenitana Mercium. Luna 2. Maij 1667.

Argumentum 892.

Quod dominium mercium remanet probatum ex eorum possessione, vel eo quia in alicuius nauigio sint repertæ, vel etiam,ex quo in libris Dohanæ ad eius creditum fuerint adnotatæ hac decisione firmatur.

Romana Census Vitalitij. Luna 2. Maij 1667.

Argumentum 893.

Acquisitio facta ab administratore paupere de tempore,quo apud ipsum reperiebantur pecuniæ æquiualentes præsumitur facta administratorio nomine, non proprio, nisi contrarium ex eeddiöne rationis appareat. Declaratio eius, qui in acquisitione nomen præstitie asserentis rem acquisitam ad aliam spectare, eiusdem probæ dominium, Acquisitio facta pro persona nominanda,non secuta nominatione absolutè cedit primo acquisitori.

Toletana Decimarum Horti. Luna 4.Maij 1667.

Argumentum 894.

Decimas ex noualibus ad culturam redactis, & Religiosis concessis, quando ijdem Religiosi soluere non teneantur vel quia proprijs ma nibus eą incolant: vel quia nullus ex illis per antea fructus reciperetur.

Aquilana Beneficij. Ven.1.Iulij.1667.

Argumentum 895.

Materiam liquidationis fructuum à die motæ litis in fauorem eius, qui fuit gratiose subrogatus,non solum ad ius, & possessionem Beneficij, sed etiam ad prosecutionem litis hæc decisio complectitur; in eo etiam casu, quo ipse subrogatus Apostolicus non nisi pluribus annis post subrogationem fuerit litem prosecutus.

Rauennaten.Fideicommissi. Sabb.26.Nouemb.1667.

Argumentum 896.

Lineæ pluriũ institutorũ ad fideicommissũ vocatę censentur vocatæ secundũ ordinẽ intestatæ successionis, ideo non omnes simultanee, sed seruata prelatione proximiorum sunt admittendę. Quando autem filios premortuo Patre ad fideicommissum vocetur per viam repręsentationis, & quando per viam substitutionis vulgaris anomalæ.

Romana Domus de Vfazzijs. Luna 28.Nou.1667.

Argumentum 897.

Tria in hac decisione resoluuntur.Primũ quod donatio causa mortis neque per pactũ de illa non reuocando fiat iure irreuocabilis; secundum quod assignatio generalis ex indeterminata ab vno ex duobus hæredibus facta intelligatur tantum de sua portione,non autem comprehendat portionem cohæredis, Tertium quod ex compromisso inter cohæredes facto super diuisione hæreditatis eorundem aditio non desumatur.

Fulginaten.Pecunaria. Luna 28.Nou.1667

Argumentum 898.

Vendito negotio,seu taberna fundacali,possunt percipi fructus recompensatiui absque labe vsurarum, & debentur etiamsi fuerit data dilatio ad soluendum pretium, vbi constat de conuentione,quæ ad istum effectum sufficienter ex coniecturis elicitur,libri mercatorum quando probent in præiudicium tertij,

Calaritana Pensionis. Ven.2. Dec.1667.

Argumentum 899.

Valor in literis affirmatiue expressus per assensũ debet plene,& concludẽter iustificari à Pensionario,maxime in iudicio petitorio, alias Pensio non sustinetur & eo magis si gratia sit cõditionalis vigore clausulę *vt asseris*, quę quidẽ iustificatio non sufficit præsumpta ex lapsu temporis quandò per litem excluditur pacifica quasi possessio exigendi. *Romana Pecuniaria. Luna 16.Ian.1668.*

Argumentum 900.

Solutio dotis à Clerico constitutę, & vigore publici instrumenti cum obligatione camerali peciræ retardari non potest exceptione excessiuitatis innixa statuto Vrbis, quod clericos promittentes nullatenus comprehendie, nisi de eis expressam mentionem fecerit.

Romana Collectæ. Luna 23.Ian.1668.

Argumentum 901.

Licet possit vniuersitas deficientibus bonis cõmunibus ad Collectę impositionem deuenire,ad quam singuli omnes de Vniuersitate teneantur. Hoc tamen procedit solũmodo respectu illorum,qui cum de tempore impositę collectæ essent de gremio,impositioni consenserint. secus verò respectu posteriorum successorum, qui non obligantur,nisi collecta fuerint imposita pro debito necessario.

Bitecten.Bonorum. Luna 23.Ianuar.1668.

Argumentum 902.

Creditor sortis, & fructuũ licet fuerie satisfactus per dationem insolutum, & fecerit quietantiam pro residuo, non prohibetur petere fructus, vbi apparet quantitati sortis correspondere valorem bonorum in solutum datorum, & dictio pro residuo illi non præiudicat, si antecedenter fructus fuerunt in iudicio æque principaliter petiti.

Hildesimen.Præpositura. Luna 30.Ian.1668.

Argumentum 903.

Prouisio gratiose facta per Pontifi. em motu proprio cum clau-

clausula, *Dummodo dispositio ad nos hac vice pertineat*, dicitur conditionata, ita vt necessaria sit præcisa iustificatio aut reseruationis, aut deuolutionis: iustificata autē deuolutio censetur vbi electus ab alio ius habēte intra sex mēses prouisionē à Sede Apostolica non obtinuerit, minusq; de diligentijs apud Datariā factis cū protestatione docuerit. *Fulginaten. Affictus. Lunæ 20. Febr. 1668.*

Argumentum 904.

Portio pensionis est remittenda conductori ad ratam, & pro ea parte bonorum, quæ est infructifera. Non vero solutio pensionis est impedienda per exceptionem non adimplementi promissionis non bene resultantis ex pacto ad fauorem ipsius locatoris apposito.

Romana Successionis. Lunæ 20. Febr. 1668.

Argumentum 905.

Statutum Vrbis, quo cauetur *lib. 1. c. 144.* quod pater prolē habens legitimam filios, nepotes ac, etiam fratres non possit relinquere filijs legitimatis vltra medietatē suorū bonorum: tanquam correctorium iuris communis, & se restringens ad Ciues Romanos, non comprehendit incolas, nec habet locum in donationibus inter viuos.

Ariminen. Castrorum. Ven. 24. Febr. 1668.

Argumentum 906.

Ad titulum Marchionatus alicui concessum à Summo Pontifice, eiusque primogenitis masculis, veniant ne soli masculi ex masculis, an etiam masculi ex fœminis hac decisione declaratur, prout etiam an sub concessione prædicta, & vocatione primogenitorum censeatur quoque perpetua primogenitura ab eodem Pontifice instituta.

Romana Residui Dotis. Lunæ 27. Febr. 1668.

Argumentum 907.

Licet obligatio minoris facta pro constituenda dote Sorori non subiacet Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 151.* Hoc tamen debet intelligi respectu illius dotis ad quam idem minor cogi poterat, secus autem respectu dotis, ad quam non tenebatur, attentò quod soror aliunde congruè esset dotata. Quo circa sicuti minor obligari non valet, ita nec valet transactio ab eodem iam effecto maiore facta.

Fulginaten. Domus. Lun. 5. Martij 1668.

Argumentum 908.

Emphyteusis, quam Ecclesia non potest pro se retinere, sed vigore transactionis tenetur renouare, concedenda venit proximiori decedentis. Ius accrescendi licet regulariter non habeat locum in emphyteusi, hoc tamen fallit vbi inuestitura à principio fuit cōcessa pluribus personis insolidum. Inuestitura suscepta à marito, & vxore ex pecunijs proprijs solius mariti dicitur simulata ad effectū patiandi donationem prohibitam inter virum, & vxorem, nisi tamen vir in ea voluntate permanserit vsque ad mortem Inuestitura renouata in præiudicium comprehensorum in prima concessione adhuc viuentium est nulla.

Marsicen. Iurisdictionis. Merc. 14. Martij 1668.

Argumentum 909.

Expensæ litis, ad quas succumbens tenetur quonam tempore debeantur, & quomodo sint taxandæ, hac decisione firmatur, ac non solum respectu expensarum iudicialium sed etiam extraiudicialium.

Romana Primogenituræ de Bubalo. Ven. 8. Iunij 1668.

Argumentum 910.

Quamuis masculi ex fœminis censeantur regulariter vocati sub nomine filiorum nepotum, & pronepotum, ij tamen a primogenitura excluduntur si à Testatore expressè fuerit habita ratio conseruandæ agnationis. Quę quidem ratio, quibus nam ex coniecturis, & argumentis deducatur plene in hac decisione enucleatur.

Romana Repetitionis indebiti. Merc. 13. Iunij 1668.

Argumentum 911.

Census translatiuè cessus etiam ipsi fideiussori in actu solutionis, cum nullo pacto dicatur extinctus ideò non datur repetitio fructuum ab eodem fideiussore tanquā cessionario receptorum: & hoc quamuis fideiussor per antea fuisset dominus rei censitæ, dummodo tamen de tempore acquisitæ cessionis, iam illam distraxerit.

Perusina Bonorum. Merc. 13. Iunij 1668.

Argumentum 912.

Immissio ex *l. final. cod. de edict. Din. Adrian tollen.* denegari non potest hæredi, doctò de testamento, & de indemnitate bonorū, neque exceptione fideicommissi retardatur, nisi concurrant illa tria vulgata requisita, quod fideicōmissarius incōrinēti, docuerit de iure suo, quod nullæ cōpetant detractiones, quodq; possessio non sit vitiosa. Hęc verò requisita ex quibus & quando deficiant, hac decisione aperitur. *Romana Sepis, & Arborum. Ven. 17. Iunij 1668.*

Argumentum 913.

Statutū de duabus conformibus non intrat in sententijs nō conformibus & iniustis. Non conformitas porro arguitur ex eo quod vna plus altera contineat. Iniustitia vero considerabatur per præsentem decisionem in eo quod arbores plantatæ non dimisso quinque pedum spatio à fundo alieno per sententias non fuerit declaratum prout debuerat illas esse euellendas.

Romana seu Vrbenetana Census. Lunæ 18. Iunij 1668.

Argumentum 914.

Obligatio per mulierem maiorem ex causa dotis facta sine solemnitatibus iuris, aut statutorum est valida. Actio pro dotis restitutione constante matrimonio non competit vxori, si tamen constet maritū non posse onera matrimonij substinere, & eius vergentia ad inopiam per sententiam definitiuam fuerit declarata, tunc vxori competit actio pro dotis repetitione ad effectū vt deferuire valeat pro oneribus matrimonij, maxime contra tertium, qui dotem receperit, & restituere in omnem casum seu constante, seu soluto matrimonio promiserit.

Eugubina Saluiani. Ven. 22. Iunij 1668.

Argumentum 915.

Sententia si à die interpositæ appellationis per biennium aut vltra nihil in causa actum fuerit, transitum facit in iudicatum, quod eo magis procedit, si clara resultet eiusdem sententiæ iustitia.

Romana, Sen Alban. Donationis Vineæ. Lun. 25. Iunij 1668

Argumentum 916.

Plures tam iuris quam facti exceptiones, quæ opponebantur contra executionē instrumenti obligatione Cam. munito tanquā turpidæ, & illiquidæ in hac decisione reijciuntur.

Romana, seu Albanen. Bonorum. Lunæ 25. Iunij 1668.

Argumentum 917.

Plura requisita pro sustinenda deliberatione in præsenti decisione cumulantur, & inter ea principaliter discutitur materia læsionis, quæ etiam ad huc effectum dimidium vltra excedere omnino debet, vt proinde ad illam excludendam onera, aliaque debita rei subhastatæ, & deliberatę plurimum sint consideranda.

Romana, seu Ianuen Hæreditatis. Lunæ 25. Iunij 1668.

Argumentum 918.

Remissoria non conceditur ad effectum probandi exceptionem illegitimitatis eius, qui tanquam legitimus admissus est ad successionē, & aliunde etiā ex pluribus instumētis publicis apparet ex legitimo matrimonio natus.

Amerina Saluiani. Merc. 27. Iunij 1668.

Argumentum 919.

Remissoria in prophanis data aliquali releuantia materię articulatæ conceditur, imò sufficit releuantia vnius articuli ad effectum vt super omnibus concedatur. Inuentarium vt effugiat vitiū defectuosi debet continere omnia bona in hęreditate remansa etiam si fuerint aliena commodata vel locata, & licet vigore protestationis addendi, & minuendi posset semper fieri descriptio bonorum non dolosè omissorum, attamen si probetur hæredem habuisse scientiam bonorum omissorum, eo quia post mortem testatoris ea possederit non poterit protestatione iuuari.

Leo-

Index Argumentorum.

Leodien. Testamentorum. *Merc. 27. Iunij 1668.*

Argumentum 920.

Immissio datur hæredi in posteriore testamento instituto, quamuis huiusmodi testamentum fuerit per simplicem schedulam factum, dum sic statuto cauetur, & quamuis etiam illud non contineat derogationem derogatoriæ tacitè à iure in primo testamento tanquam fauore piæ causæ facto intellectæ, quia hæc tacita derogatoria potuit per tacitam reuocationem in secundo testamento tacitè reuocari.

Romana Fideicommissi de Rigatijs. *Merc. 27. Iunij 1668.*

Argumentum 921.

Substitutio in qua fuerunt substituti filij, & descendentes dicitur compendiosa etiamsi careat dictione *quandocunque* & ideo sub ea cōprehenditur vulgaris anomala, quæ efficit, vt si primi substituti nollent, aut non possent adire subintrent eorum filij substitutio facta sub conditione superuiuentiæ aliquorum per eorum prædecessum expirat, vbi autem superuenientiæ conditio non legitur in testamento expressa non valent argumenta, & coniecturæ ad illam inducendam, maximè ad exclusionem filiorum, quos si testator admittere voluit post quam eorum parentes adiuerint, multo magis præsumendum est testatorem voluisse succedere quatenus parentes morte præuenti hæreditatem consequi non potuerint.

Calagurritana Archidiaconatus. *Merc. 4. Iulij 1668.*

Argumentum 922.

Prouisio Apostolica de beneficijs subcollectorum non suffragatur prouiso, vbi subcollector non erat vnicus. Eoq; magis si prouisus infra sex menses possessorem in iudicium non vocauit iuxta regulam de annali, nec causa infra annū est prosequutus. Quæ quidē nullitates nō euitantur ex quo per recursus ad iudices laicos impedita fuit citatio Rotalis, quoties ab eodem prouiso literæ non fuot expeditæ.

Coloniem. Iurisdictionis. *Merc. 4. Iulij 1668.*

Argumentum 923.

Ordinarius qui habet de iure iurisdictionem in omnibus Ecclesijs intra limites suæ diœcesis existentes potest procedere ad illarū visitationem, & maxime quidem si fuerit in quasi possessione visitandi, neq; pretendentes exemptionem de contraria quasi possessione docuerint.

Meleuitana Mercium. *Mercurij 4. Iulij 1668.*

Argumentum 924.

Mercium valor liquidatur per Testes de communi æstimatione deponentes. Cumq; ad effectum liquidandi etiam admittatur vnicus testis ab alijs minus concludentibus adminiculatus, is eo magis admittitur in præsenti decisione, vbi agitur de liquidando pretio mercium deprædatarum.

Romana Domus. *Lunæ 3. Decembris 1668.*

Argumentum 925.

Deliberatio ex defectu conditionis resoluta nullum ius tribuit deliberatario aduersus creditores anteriores, ad quorū manus pretium eiusdem deliberationis minime deuenerat, prout est omnino necessarium ad hoc vt deliberatarius iura eorundem creditorum acquisiuisse dicatur.

Bononien. Fideicommissi de Herculanis. *Merc. 5. Decembr. 1668.*

Argumentum 926.

Fideicommissum per diuisionem factam inter primo vocatos non censetur remissum in præiudicium substitutorum ex propria persona venientium maximè si verba non sint clara & indubitatam remissionem importantia, immissio fideicommissario per exceptiones detractionum illiquidas non retardatur.

Romana Redditionis Rationis. *Lunæ 5. Decembr. 1668.*

Argumentum 927.

Exequutor testamentarius stante matre à testatore in tutricē, & administratricem deputata, dicitur administrator particularis. Neq; tenetur reddere rationem maxime de ijs, quæ ad eius manus peruenerunt, exigendo nomine eiusdem matris.

Romana Hæreditatis. *Merc. 5. Decembris 1668.*

Argumentum 928.

Vxor instituta hæres vsufructuaria in omnibus bonis iuribus actionibus cum facultate disponendi etiam de aliqua summa in proprietate, addita prohibitione quod nequeat ex quacumque causa aliquid vlterius prætendere ex dicta hæreditate, si hæres proprietarius post eius obitū substitutus ipsi prædecesserit, in tota hæreditate pleno iure succedit tamquā caducata ad eius fauorem ex defectu conditionis superuiuentiæ proprietarij hæredis substituti, quæ in huiusmodi dispositione subintelligitur, non obstante prohibitione supradicta vxoris institutioni apposita, quæ cessare dicitur, vbi hæres proprietarius vniuersalis non vult, aut non potest capere hæreditatem, & tanto magis quia hæres proprietarius non est à principio institutus, sed post obitum vsufructuariæ substitutus.

Romana Æconomia. *Lun. 14. Ian. 1669.*

Argumentum 929.

Deputatio æconomi, seu administratoris perpetui facta à bonorum Domino etiā iurata quandocūq; reuocari potest, sique conuentū fuerit æconomiā duraturam vsq; ad certū tempus, & ante ipsius aduentum fuerit reuocata, amplius non durat; quidquid sit in administratore à iudice deputato, se in tutore, aut curatore generalem administrationem habente, à iudice pariter confirmato; Eoque fortius supradicta procedunt cessante pro maiori parte causa administrationis, nimirum facta distractione bonorum.

Romana Fideicommissi de Spinis. *Merc. 16. Ianuarij 1669.*

Argumentum 930.

Petens immissionem tenetur probare pro fundamento suæ intentionis rem petitam fuisse de dominio testatoris, maximè contra tertium possessorem. Mulier post obitum viri habet dominium tam ciuile, quam naturale super eius fundo dotali, & vbi maritus decedat non soluendo potest mulier actione rei vendicationis certum fundum acquirere, etiamsi dos consisteret in quantitate.

Burgen. Funeralium. *Lunæ 15. Iunij 1669.*

Argumentum 931.

Parochis debetur quarta funeralis ex iuris dispositione, in qua dicuntur habere intentionem fundatam contrarijs consuetudinibus, & priuilegijs non obstantibus, quando non continet derogationem *cap. dudum de sepult.* vel Parochi habent consuetudinem specialem, vel possessionem quadragenariam.

Ariminen. Castrorum. *Veneris 1. Februarij 1669.*

Argumentum 932.

Dotis detractio ex bonis fideicommisso subiectis, liberis non extantibus, cōpetit mulieri, licet eiusdē solutio non appareat probata, nisi ex confessione mariti, stante præcedenti promissione, & concurrentibus coniecturis, sicuti etiā vigore statuti Vrbis eadem detractio mulieri competit etiā pro lucro dotis, & ideo donec vsq; detractiones prædictas mulier non fuerit consequuta retinere poterit bona fideicōmissaria, cum huiusmodi retentio ipsi denegari non possit, nisi concludentissime iustificetur vere, & cū effectu ad eius manus tot bona peruenisse, ex quibus potuerit commode satisfieri. Dos vbi congrua dici potest in præiudicium fideicommissi augeri non debet.

Calagurritana Archidiaconatus. *Lunæ 4. Februarij 1669.*

Argumentum 933.

Subcollector Apostolicus debet esse vnicus, & in dignitate ecclesiastica cōstitutus ad effectū vt illius beneficia remaneant reseruata Summo Pontifici, quæ quidem qualitas verificari debet de tempore obtenti muneris, ita quod si postea superuenerit, non suffragetur.

Eugubina Successionis. *Veneris 8. Februarij 1669.*

Argumentum 934.

Nouum examen Rota semper admittit in prophanis data releuantia materiæ articulatæ, & maxime in tertia instantia, non obstante quod super materia articulata fuerint alij testes in præcedentibus instantijs examinati, ad coadiuuandas enim probationes antea non perfectas possunt alij magis informanti Testes induci.

Perusina Bonorum. *Lunæ 18. Februarij 1669.*

Argumentum 935.

Immissio hæredi non denegatur per exceptionem fideicommissi, nisi pro parte fideicommissarij fuerint iustificata illa tria solita requisita, nempe quod in continenti doceatur de fideicommisso, quod nullæ cōpetant detractiones, quodq; ipse sine vitio possideat quæ probata dici nequeunt, si de alio antecedenti fideicommisso constiterit, si sola possibilitas detractionū appareat; & tandem si ipse possessionē propria auctoritate fuerit assecutus nō obstante clausula, *omni meliori modo* in testamento apposita, quæ non suffragatur, vbi vel eædem detractiones competunt, vel etiam fideicommissum impugnatur.

Romana Census. *Merc. 20. Februarij 1669.*

Argumentum 936.

Mandatum executiuum nō relaxatur contra hæredem beneficiatū, nisi præcedente citatione ad docendum de inuentario, & reddendam rationē de bonis in eo descriptis, dūmodo tamen hæres non se obligauerit nomine proprio ad debita defuncti, quo casu cōtra eum agi potest executiue, cū inuentarium præseruet quidē hæredem ab actionibus passiuis descendentibus à defuncto, non autem opituletur hæredi pro ijs ad quæ facto proprio tenetur;

Fauen. Compositionis. *Mercurij 27. Martij 1669.*

Argumentum 937.

Remissoria, quæ in causis prophanis de stylo Rotæ data releuantia etiam sine fumo conceditur; multo magis denegari non debet concurrente fumo veritatis materiæ articulatæ. Hic autem magnus adesse dicitur, vbi resultat ex confessione partis collitigantis, cum ad effectum remissoriæ sufficiat fumus resultans ex qualibet probatione leui, & informi. Articuli dicuntur releuantiam continere vbi tendunt ab probandam enormissimam læsionem.

Romana, seu Ianuen. Hæreditatis. *Merc. 27. Martij 1669.*

Argumentum 938.

Filius vbi tanquā legitimus fuit admissus ad consequendā hæreditatem patris, & patrui, si deinde postea vtpotè illegitimus ab alia hæreditate arceri prætendatur, & ad probandā illegitimitatē remissoria petatur; Illa in hac causa dupliciter fuit denegata, tam ex eo, quod contra approbationem iam factam super legitimitate remissoria non concedatur, quam etiam quia verè de legitimitate constabat ex matrimonio patris fide baptismatis, alijsque pluribus in præsenti decisione consideratis.

Inte-

Digitized by Google

Index Argumentorum .

Interamnen. Fideicommissi. Veneris 29. Martij 1669.

Argumentum 939.

Fideicommissario ante firmatum statum hæreditatis denegatur immissio si reus, & possessor excipiat de detractionibus,& hoc casu ad tuendum possessorem sufficit sola possibilitas quod aliquid sit detrahendum. Immò talis exceptio datur etiam instituto in re particulari quando est reus, & possessor.

Romana Donationis. Lunæ 1. Aprilis 1669.

Argumentum 940.

Baro vt verè nuncupari quis possit, & debeat, requiritur quid actus iurisdictionales ita fecerit, non quidem solo iure familiaritatis, sed proprio; qui actus probantur tam ex literis originalibus ipsius Baronis, quam ex libris publicis communitatis, in quibus expeditiones Officialium adnotantur.

Maceraten. Saluiani. Lunæ 1. Aprilis 1669.

Argumentum 941.

Extrema Saluiani, quæ sunt creditum cũ hypotheca possessio debitoris de tẽpore obligationis,& alia possessio rei conuenti, si fuerint probata, prout probata dicũtur ex instrumẽto crediti, alioq; venditionis instrumento facto cũ clausula, *Constituti*, prębent creditori ius illius vigore immissionẽ petendi, quæ quando petitur pro liberatione à molestijs datur tantũmodo ad effectũ deponẽdi.

Calaguritana Archidiaconatus de Berbetrigo. Ven. 5. apr. 1669.

Argumentum 942.

Absolutio à censuris ob recursus habitos ad Iudices laicos conceditur vigore breuis stante amplissima renunciatione in actis facta, & obligatione reficiendi expensas, quatenus appareat illas fuisse factas. Licet autem in hac materia non dicatur sufficienter satisfactum clausulę in breui adiectę *refectis expensis* per depositum vnius iulij cum obligatione soluendi residuum, postea quam illæ fuerint liquidatæ, cum in his iudicijs priuilegiatis Rota non seruet opinionẽ *Ang. in l. 4. §. aut prater, ff. de re iudicata*, hoc tamen limitetur si de expensis non constet saltem in genere.

Calaguritana Archidiaconatus de Burbarigo. Ven. 10. Maij 1669.

Argumentum 943.

Resignatio beneficij non purè, sed conditionaliter facta non abdicat ius, neq; possessionẽ à resignante nisi cõditione adimpleta, ideoq; facta resignatione occasione permutationis sub conditione quarenus resignatarius super beneficijs permutatis ius habeat, si beneficia prædicta vel alterum eorum euincatur, aut litigiosum reperiatur manutentio resignanti, vel potius reintegratio conceditur, & præcipuè vbi Pontifex permutationem admiserit cum declaratione quod nullum ius per ipsam resignantibus acquiratur super beneficijs resignatis, nisi super ijs huiusmodi ius habuerint de tempore resignationis.

Auenionen. Successionis. Veneris 17. Maij 1669.

Argumentum 944.

Exceptio illegitimitatis non impedit, quin debeatur successio proximioribus coniunctis ex latere materno, si autem prætendatur ex damnato, & punibili concubitu, ex quo fuerit commissum stuprum, hoc plenè, & concludenter iustificandum est tanquam fundamentum actoris. Virginitas, quæ allegatur à tertio, non autem ab ipsa muliere, non præsumitur, sed plenè, & concludenter est probanda.

Vrbinaten. Prædij. Veneris 14. Iunij 1669.

Argumentum 945.

Ex onere perpetuo super aliqua re per Testatorem imposito non inducitur prohibita eius alienatio, nec de ea fideicommissum dicitur ordinatum, vbi onus transiens cum ipsa re possit Æque bene per quemcumq; possessorem, & successorem etiam extraneum impleri. Tacita prohibitio alienationis fundi imposita per testatorem heredibus expresse nominatis, per dictionem relatiuam *fudetti* signatis, licet contineat verba semper, & in perpetuum, non tamen extenditur vltra hæredes nominatim vocatos, nec filios in conditione positos comprehendit sicuti nec fideicommissum inducit vbi in casum contrauentionis non legitur datus substitutus, sed tanquam prohibitio non vestita ab aliqua causa remanet nudum præceptũ, quod in simplex consilium resoluitur.

Romana Fideicommissi de Maximis. Lunæ 17. Iunij 1669.

Argumentum 946.

Retentio competit hæredi grauato, vel habentibus causam ab eo pro detractionibus, tam in quota, quam in quantitate ipsi debitis etiam aduersus sententiam, quæ fideicommissario immissionem concesserit. Immissio enim huic semper est deneganda, vbi nondum firmato statu hæreditario, nondumque detractionibus liquidatis, incertum est quid, & quantum restituendum sit.

Romana Saluiani. Mercurij 19. Iunij 1669.

Argumentum 947.

Immissio in vim Saluiani non denegatur docenti de credito cum hypotheca, de anteriori possessione debitoris, & recenti rei conuenti nec retardari potest per retentionem a reo prætensam ex causa creditorum, vel melioramentorum, nisi ea iustificentur anteriora ista vero saltem in genere doceantur existere, alias pro melioramentis reo satis videtur consultum per cautionem ab Actore præstitam de illis reficendis sequta liquidatione.

Cameeinen. Fideicommissi. Veneris 28. Iunij 1669.

Argumentum 948.

Conditio, *si sine filijs* quamuis regulariter admittat,& comprehendat etiam fœminas siue ex proprietate verborum, siuè ex communi vsu, siuè tandem ex quadam benigna interpretatione: hoc tamen communiter limitatur quoties testator de solis masculis intellexit, eoque magis existente statuto exclusiuo fœminarum, quo in casu sicuti propriæ filiæ remanent exclusæ ab hæreditate patris, ita & à maioritate rationis excludendę sunt neptes quamuis hæc sola coniectura exclusionis maternæ, alias regulariter non sufficiat ad easdem neptes similiter excludendas.

Romana Domus. Veneris 28. Iunij 1669.

Argumentum 949.

Fideicommissum ordinatum fauore illorum de Domo familia, aut casata, non comprehendit masculos descendentes ex fœminis, & appellatione hæredum in substitutionibus, & fideicommissis veniunt soli hæredes sanguinis.

Romana Subhastationis de Alexijs. Veneris 28. Iunij 1669.

Argumentum 950.

Constito de iustitia mandati de subhastando, procedendum est ad deliberationem pro complemento executionis, pro qua dicitur præseruata iurisdictio eidem Iudici per rescriptum Signaturæ cum clausula, *siue præiudicio legitimę executionis*.

Leodien. Præpositura. Lunæ 1. Iulij 1669.

Argumentum 951.

Prouisus à Pontifice per collationem præuentiuam debet institutione præferri prouiso ab habente priuilegia, & indulta, cum ea numquam impediant Papam quin valeat cum ordinario collatore concurrere, quod fortius procedit si Pontifex Sedi Apostolicæ huiusmodi prouisionem reseruauerit, & aliorum priuilegijs derogauerit.

Lucana Capellaniæ. Lunæ 1. Iulij 1669.

Argumentum 952.

Permutatio beneficij de iurepatronatus, cum illius derogatione à Summo Pontifice admissa, quia inducit veram, & propriam vacationem illius, consumitur inde ex ea turnus patroni alternatiuè præsentare debentis, ac propterea secuta noua vacatione ius præsentandi, deuoluitur ad alium Patronum, & hoc non obstante pacto inter ipsos compatronos conuento, quod beneficiari non possint ad permutationem deuenire nisi præuio eorundem patronorum consensu, quia etiam huiusmodi pactum non sustulit vacationem prædictam, & per Pontificem derogantem fuit suppletum.

Romana Administrationis. Lunæ 2. Iulij 1669.

Argumentum 953.

Administratio bonorum filij absentis matri debetur, in concursu cum patruo, cum ipsius magis intersit bona conseruari in hæreditate ob spem successionis, præstita tamen per eam cautione de conseruando, fideliter administrando, & rationem reddendo filio reuertenti, vel quibus opus fuerit, nec obstat ipsi matri transitus ad secunda vota; cum ille solum officiat matri gerenti tutelam, vel curam filij minoris, vnde non applicatur huiusmodi dispositio matri administranti bona filij maioris absentis, cui etiam secundo nubenti defertur filij successio alijs filijs non existentibus.

Anconitana Sedilis. Lunę 1. Iunij 1669.

Argumentum 954.

Laici non prohibentur acquirere in Ecclesia iura sedendi, sepeliẽdi, & similia quoad simplicem vsum, non vero quoad dominium, ad quæ iustificanda non sufficiunt testes de simplici auditu deponentes, nec percutientes tempus, ex quo dignosci possit an ex diuturna possessione potuerit aliquod ius acquiri. Titulus pendente lite acquisitus non attenditur in præiudicium collitigantis.

Meleuitana Habitus. Lunæ 1. Iulij 1669.

Argumentum 955.

Ordinationes Religionis Hierosolymitanæ sub titulo de receptione Fratrum disponentes quod probationes fieri debeant coram Commissarijs deputatis, vt postea pręsententur in capitulo, quodque post illas factas, & præsentatas, non possit ad nouas probationes deuenire, dubium est an comprehendant casum probationis faciendæ coram Iudice appellationis, & ideo Rota concedit nouum examen in Curia, maxime si probationes faciendæ tendant ad coadiuuandas alias factas coram commissarijs.

Asculana Fideicommissi. Merc. 20. Nouembris 1669.

Argumentum 956.

Monasterium non valet impedire immissionem fideicommissario, neque attenditur persona substituti professi in Religione, vbi ex aliqua parte testamenti colligitur intentionem testatoris fuisse excludendi Monasteria. Renunciationes quæ fiunt intuitu religionis, ad distinctionem illarum quæ fiunt a nubentibus in sæculo, reputantur reales, & abdicatiuæ. Prohibitio alienationis vbi non stat de per se, non inducit nouum fideicommissum, sed illud quidem importat, vbi dispositiones sunt inter se contrariæ, & vna ab altera non dependet.

DECI-

Digitized by Google

DECISIONES
SACRAE ROTAE ROMANAE
CORAM REVERENDISSIMO P. D.
CAROLO CERRO DECANO
NVNC
S.R.E. PRESBYTERO CARDINALI
TIT. S. ADRIANI,
EPISCOPO FERRARIENSI.

ROMANA COMPVTORVM.
Lunæ 23. Ianuary 1640.

ARGVMENTVM.
Rationes semèl redditæ cum quietatione generali amplissimis clausulis concepta amplius reuideri non possunt, nec etiam sub prætextu erroris calculi, de quo vltra probationem perfectam, quæ fieri debet, cum confusa, & generica non sufficiat, obstat etiam exceptio solidationis iuramento firmata, & hæc afficit etiam hæredem.

SVMMARIVM:
1 *Sententiæ validitas iustificatur ex reuolutione actorũ.*
2 *Ratio dicitur sufficienter reddita ex solidatione computorum administratori facta.*
3 *Ratio semel reddita iterum reddi non debet.*
4 *Ratio semel reddita ex causa erroris potest pluries reuideri, & retractari.*
5 *Ratio semel reddita ad hoc, vt ex causa erroris reuideri, & retractari possit debet de errore constare in specie, non in genere.*
6 *Ratio semel reddita habet pro se præsumptionem veritatis, & validitatis.*
Rationem semel redditam impugnans clarissimis probationibus errorem, dolum, & collusionem probare tenetur, num.6.
7 *Dolum in redditione rationis interuenisse non sufficit præsumptiuè probare, sed necesse est quod de vero dolo constet.*
8 *Calculus solidatus, & per quietantiam amplissimis clausulis conceptam approbatus, non potest ex causa solius erroris reuideri.*
9 *Calculi errori, & cõputorũ reuisioni potest renunciari.*
10 *Hæres seruare tenetur iuramentum defuncti approbantis solidationem computorum.*
11 *Iuramentum semper seruari debet, quoties absque interitu salutis æternæ seruari potest, num. 10.*

DECISIO I.
CVM Io: Ventuncellus cor. Gubernatore peteret à D.Felice Zacchia, vti hærede bo:mem: Card. Zacchiæ, salarium multorum annorũ ratione seruitij per eum præstiti eidem Cardinali in officio Magistri Domus; Fuit ab ea recõuentus ad reddendam rationem suæ administrationis, & restricta ad id disputatione lata fuit Sententia absolutoria ad fauorem dicti Ioannis, declarans eum benè, & sufficientèr reddidisse rationem.

Fuit ab ista Sententia appellatum, & Causa commissa bo: mem: Buccabellæ, in cuius locum suffectus dubitaui: An dicta Sententia esset confirmanda, vel infirmanda? & Domini dixerunt esse confirmãndam.

1 Quia de eius validitate cõstat ex reuolutione Actorum, *Caputaqu. decis.260. par.2.* Iustitiæ verò nulla
potest haberi iustificatio melior ea quæ datur. Nam
2 Ioannes ostendit Instrumentum publicum, in quo
idem Cardinalis cum iuramento asseruit adæquasse, reuidisse, & solidasse computa, ac de omnibus, & singulis rebus, & bonis per eum administratis vsque & per totum annum *1636.* æquiparato Dato cum Accepto, & compensatis inuicem partitis introitus, & exitus, inuenisse Ioannem in nihilo teneri, cumque in aliquo non repertum debitorem, amplissime quietauit, liberauit, ac penitus absoluit; Renuncians pariter cũ iuramento, cuicumque exceptioni erroris calculi, ac alterius cuiuscumque reuisionis computorum, ac expressè declarans, & volens huiusmodi quietantiam comprehendisse, & comprehendere in genere, & in specie quæcumque gesta, procurata, negociata, exacta, & administrata, & extendi ad cognita, & incognita, cogitata, & non cogitata, expressa, & non expressa, etiamsi necessariò de iure exprimenda fuissent.

Pro alio tempore verò subsequenti vsque ad mortem Cardinalis, quod fuit octo mensium, & pro alio mense, & diebus 13. in quibus post illius obitum administrauit, dantur solidationes computorum singulis mensibus factæ cum d.D.Hærede, & ab eo subscriptæ, ex quarum vltima apparet quod illi restituit scuta decem, quæ penès ipsum erant reliqua, vt in *Summario Ioannis num.3.*

Ex quibus cum appareat Ioannem rectam, & sufficientem rationem reddidisse iuxta *Text. in l.Cum ser-*
3 *uus 81.ff.de condit.& demonstr.* intrat vulgaris regula,
quod ratio semel reddita iterum reddi non debet, *l.semel, C.de publ. Apoc.lib.x. Io:Monach. in cap.vnic. numer.9. de Cler.ægrot.in 6.* & ibidem notant *Archid. num.xi. Io:Andr.num.3. Card.in Clemen.2. §.illi,nu.4. de Relig. Dom. Soccin.sen. cons. 92. num. 1. lib.4. Paris. consil.89. numer.1. lib.1. Rota Ianuen. decis.24. num.1. Rota decis.184. num.1. par. 2. & decis. 256. numer.4 part. 4. Recent.* & fuit dictum in *Meliten. Reuisionis Computorum coram bon: mem: Cardinali Pamphilio,* quæ est *decis.101. post 2.vol. Consil.Farinacij num. 1.*

Non obstat quod ex causa erroris ratio semel red-
4 dita, possit pluries reuideri, & retractari, *l. vnica , &*
5 *ibi Doctores, C.de error. calc.* quia ad hoc vt prætextu
erroris rationes ad petitionem Partis possint iterum
reuideri, debet prius constare Iudici qualiter in eis
erratum fuit idque in specie, non autem in genere al-
legatis, & probatis erroribus, vt notant *DD. in dicta
l.vnic. C.de error.calc. Neuzan. cons.94. ad fin. Rol. à
Valle cons.49.num.50.lib.1. Soccin.sen. cons.190. nu.3.
vers. sed quia allegantí , lib.3. Guttierez de iur. confir.
par.1.cap.40.num.15. Bobadill.lib.5. Pol.cap.4 nu.76.*
6 *ad fin.* Et ratio huius conclusionis ea est , quia cum
rationes semel calculatæ habeant pro se præsumptio-
nem quod ritè , & rectè dispunctæ fuerint , qui con-
trarium dicere intendit perspicuis , & clarissimis pro-
bationibus de errore, dolo , & collusione , quam dicit
in illis interuenisse, docere debet *Dec.cons.94. num.4.
post med. vers.quia respondetur, Menoch. de arbitr. iud.*
7 *cas.209. num.40.* vbi post alios dicit quod non sufficit
probare dolum præsumptiuè, sed opus est, vt de verò
dolo constet, & sequitur *Escobar. de ratiocin. administ.
cap.41. nu.28. & seq.* vbi latè *Rota d.decis.184.num.4.
par.2. Recent.*& in d.*Meliten.Reuisionis Cōputorū.nu.4.*

Quæ fortius procedunt hic,quia non interuenit so-
la, & simplex redditio rationis, sed vlterius post red-
ditas rationes, & post perfectam calculationem,Car-
dinalis fecit quietantiam generalissimis , & amplissi-
mis clausulis conceptam , & iuramento firmatam cū
pacto, & promissione de illis semper, & perpetuò stā-
do, & de non contraueniendo tacitè vel expresè, di-
rectè vel indirectè, sub quouis prætextu, ingenio, ti-
tulo, & quæsito colore, vt in Instrumento dato *eodem*
8 *Summario num.1.* Quo fit vt ex causa solius erroris
non possit vltimus calculus reuideri , & computatio
retractari, *Gloss. & DD.in l.Emptor , §.Lucias, ff. de
pact. & in dicta l. vnica , C.de error. calc. Bort. in l.2.
num.10. vers. si vero contineret pactum , C. de iur. fisc.
lib.x.* quem sequūtur *Soccin. sen. dicto cons.190.num.5.
lib.2. Paris.39.num.6.& xl.lib.1. Dec. in dicta l. vnica
num.3.C.de error.calc.* & latè *Mascard. de probat. con-
clus.253. num.10. & 11. & num.21. cum duobus seqq.
Menoch. de arbitr. ind. dicto cas 209. num. 37. & 38.
Rota decis. 184.par.2. & dec. 257.num.1.par.4.Recent.*
& in dicta *Meliten. Reuisionis Computorum, num. 2.*

Et cessat omnis difficultas cum fuerit renunciatum
cum iuramento exceptioni erroris calculi , & reuisio-
9 nis Computorum quibus renunciari potest, vt probat
Text.in l. Lucius, in fin. in illis verbis : *Nisi & hoc spe-
cialiter ei remissum esset. ff.de lib.leg. Thesaur. dec.260.
num.7. Escobar. de ratiocin. dicto cap.41. sub num 32.
vers.& pro hac sententia .* Vndè dict. D. Hæredi, qua-
10 tenus prætextu erroris peteret iuratam reuisionem
computorum, obstat semper dicta renunciatio. & iu-
11 ramentum quod omninò seruandum est , cum illud
absque interitu salutis æternæ seruari possit, *Faber in
Auth.sacramenta,in princ. ibi : Et hoc nisi iurauerit, C.de
ind. Ruin. cons.134. num.3. & cons.135. num.3. lib.1.
Mascard.dicta concl.253. num. 27. Thesaur. dicta decis.
260. num.11.* Et ita, &c.

NEAPOLITANA LAVDEMII

Lunæ 27. Februarii 1640.

ARGVMENTVM.

Ecclesia retinens bona emphytheutica tenetur ad solu-
tionem Laudemij. & Quindennij domino directo, ne
dum ex propria obligatione , verum etiam ex disposi-
tione iuris

SVMMARIVM.

1 *Laudemium, & Quindennium debentur nedum ex pa-
cto verum etiam ex iuris dispositione .*
2 *Dominus directus habet intentionem fundatam de iu-
re pro Laudemio.*
3 *Laudemium ex dispositione* l. fin. C. de iur. emphyt.
est quinquagesima pars rei alienatæ .
4 *Emphytheusis natura perinde est in Ecclesia, sicut, &
in priuata persona .*
5 *Laudemium est onus reale inherens rebus emphytheu-
ticis , & pro eo competit hypothecaria contra eius-
dem rei possessorem .*
6 *Res emphytheuticæ transeunt in Ecclesiam acquiren-
tem cum onere legali certo, & determinato*
7 *Possessores Domorum possunt ad illorum venditionem
compelli pro ædificanda noua Ecclesia , vel Mona-
sterio ampliando, ex dispositione* l si quis sepulcrū,
ff.de Relig. & sumpt. fun.
8 *Laudemium non debetur ex alienatione facta ex causa
necessaria .*
9 *Directum dominium dicitur pretio æstimabile .*
10 Ecclesia *ex generali , & recepta consuetudine non po-
test inuito Domino directo retinere bona emphy-
theatica .*
11 Ecclesia *non potest de facili distrahere bona immobilia
prout distrahunt personæ priuatæ .*
12 *Ecclesia si retineret bona emphitheatica nimis graua-
retur Dominus directus ob impossibilitatem deuo-
lutionis ob lineam finitam , & cessationem aliena-
tionum .*
13 *Quindenaij solutio fuit introducta ad reddendam Ec-
clesiam capacem bonorum emphytheuticarum abs-
que eo quod Dominus directus amittat spem lau-
demiorum .*
14 *Quindennium soluitur etiam pro Beneficijs vnitis.*
15 *Et etiam seruatur quando Ecclesia retinet bona feu-
dalia , & alibi seruatur etiam de quadraginta in
quadraginta annos .*
16 *Ecclesia retinens bona emphytheutica soluit quinden-
nium Domino directo .*
17 *Laudemia, & quindēnia sunt fructus directi dominij.*
18 *Ecclesia quæ iustitiam præceteris profitetur non debet
locupletari cum alieno iactura .*
19 *Ecclesiæ antiquatores non sunt possessione , & iure suo
priuandæ, vt nouis tribuantur .*
20 *Res Monasterij nullo titulo possunt ab eius iure sepa-
rari sub prætextu fabricandæ nouæ Ecclesiæ .*
21 *Situs in quo fundatur Ecclesia debet esse liber ab omni,
censu,atque tributo,ex dispositione* cap.1. de Cens.
22 *Intellige tantum de tributis, quę soluuntur laicis in
recognitione iurisdictionis temporalis , non autem
de oneribus certis, & ipsis rebus infixis .*
23 *Ecclesia potest esse censuaria , & redditititia alterius
Ecclesię onere reali .*
24 *Relenium assimiliatur quindennio .*
25 *Situs quo fundatur Ecclesia potest esse emphytheuti-
cus, & Canones debentur, & solum non intrat de-
uolutio .*
26 *Debet tamen fieri liber iuxta declarationem* Card.Za-
barell in cap.1. de Cens.
27 *Situs seu mansus Ecclesiæ potest fieri liber amortizan-
do , seu affrancando directum dominium , quod est
affrancabile, & redimibile .*

DECISIO II.

1 PAtres Theatini pro fundanda noua Ecclesia in Ci-
uitate Neapolis , emptis nonnullis domibus sub
proprietate , & directo dominio Carthusiæ S. Marti-
ni dictæ Ciuitatis conuenerunt cum Ministris dictæ
Carthusiæ soluere Laudemium , & in futurum quin-
dennium , deinde pro ampliando Monasterio , emp-
tis alijs Domibus eiusdem qualitatis , cæperunt præ-
tendere ad d. Laudemij , & quindennij solutionem
non teneri . Vnde Causa desuper in partibus introdu-
cta ,

& exindè per appellationem ad *Rotam* deuolu-
dubitatum fuit coram bo: me: Buccabella, An
husiæ deberetur Laudemium, & quindennium,
m quo fuit resolutum deberi ex eo principaliter,
dd. Patres Theatini promiserant vtrumque sol-
, & propterea teneri ex propria obligatione, vt
decisione post eius obitum per Reuerendissimum
meum Decanum extensa.

Hodie coram me causa super eisdem repropositæ;
. persistendo in decisis censuerunt Laudemium,
quindennium deberi, nedum ex pacto, vt fuit in
ecisione firmatum; Verum etiam ex dispositione
ris quia cum dd. Domus sint emphythæuticæ, Car-
Domina directa habet pro d. Laudemio inten-
onem fundatatam, *in l.fin.C.de Iur. emph.* generali-
r disponente quod in Translatione rei Emphytheu-
æ, in aliam personam Dominus directus recipiat
nouo Emphithæuta quinquagesimam partem præ-
j rei alienatæ, quod nuncupatur Laudemium, Quā-
biem cum d. lex loquatur indistinctè, & Ecclesia in
mphythæuticis, sicut, & in fæudalibus aliquo pri-
ilegio munita non sit, quinimò Emphythæusis na-
ra perinde sit in Ecclesia, sicut & in priuata perso-
a, *Germon. de Sacr. Immun. lib. 3. cap. 17. num. 87. Ca-
l. de Grass. de effectibus Cler. effect. 1. num. 721. Anton.
Nigr. in Extrauag. vnic. de vit. & honest. cleric. num.
46.* dictumque Laudemium sit onus reale, inhæ-
ens rebus Emphyteuticis ex *dispos. d. l. final. Menoch.
nsf. 297. num. 1. & cons. 444. num. 18. Burg. de Lau-
em. part. 1. inspect. 9. num. 20.*, & ob id pro eo com-
etat Hypothæcaria contra rei emphytheuticæ pos-
essorem *Gratian. attestans* de Communi *distept. 272.
num. 5.* Consequitur dd. res emphytheuticas transi-
e in Ecclesiam acquirentem cum dicto onere legali
certo, & determinato, ac ipsis rebus infixo, vt respe-
ctu onerum realium certorum, vniformium, & de-
terminatorum quod transeant in Ecclesiam acquiren-
tem res ipsis grauatas, plenè firmauit. *Rota in Al-
ben. Gabellæ, seu onerum coram R. P. D. meo Merlino
quæ est dec. 339. num 55. part. 6. rec.* & in specie quod
Ecclesia emens res emphytheuticas, teneatur ad So-
lutionem d. Laudemij, tenent, *Boer. decis. 231. nu. 2.
Menoch. d. cons. 444. num. 53. Burg. de Laudem. d. insp. 3.
num. 16. Carol. Anton. Blancard. in addit. ad Amad. à
Ponte de Laudem. quæst. 50. vers. Præstationi.*

Nec visum fuit obstare, quod cum ageretur de no-
ua Ecclesia ædificanda, & Monasterio ampliando,
& sic fauore Religionis, possessores dd. Domorum
potuerint compelli ad illas vendendum per *l. si quis
Sepulchrum ff. de Relig. & sumpt. funer. vt fuit benè fir-
matum in Rom. Deuolutionis Domus 29. Febr. 1608.
coram Patriarcha Manzanedo*, & propterea ex d. alie-
natione tamquam facta ex causa necessaria, Laude-
mium non deberi, vt in terminis firmant, *Gerardi.
Maynard. dec. Tholos. 43. lib. 4. d. Blancard. vbi supr. quæ
26. in princ. Cancer. var. resol. tit. 11. num. 81. in fine lib.
1. Io. Maria Nouar. in Explicat. Bullar. inter prætermis-
sas de solut. quindenn. sub num. 31. & in add. ad decis.
Franch. 277.*

Fuit enim responsum quod ista potuissent proce-
dere quando iuxta dispositionem, *d. leg. si quis Sepul-
9 chrum* soluta fuisset Carthusiæ æstimatio eius directi
dominij, quod est prætio æstimabile, *Rip. in l. Natu-
raliter, §. nihil commune num. 9. ff. de acqu. possess. Bald.
cons. 103. per tot. lib. 1. Papon. super arrest. Franc. lib. 1.
tit. 14. arrest. 6. vers. quartum singulare*: Quia dicta lex
compellit quidem ad vendendum fauore Religionis.
sed sine præiudicio alterius, & soluta prius ipsius rei
æstimatione, vt eadem lex semetipsam declarat in
illis verbis, ibi - *Præses etiam compellere debet iusto
„ prætio iter ei præstari, ita tamen, vt Iudex etiam de
„ opportunitate loci prospiciet, ne vicinus magnum patia-
tur detrimentum*, & notant ibi, *Alber. num. 2. Odofred.
num. 1. & sequitur gloss. in cap. quæsti sunt in verbo re-
uertantur in fine 17. quæst. 4. Gomez. var. resol. tom. 2.
cap. 2. num. 51.* & in Specie propositæ quæstionis vbi
scilicèt quis cogitur vendere pro constructione Eccle-
siæ, & ampliatione Monasterij, quod ita demum co-
gi possit si iustum pretium soluatur, *Florian. de S. Pe-
tro in d. leg. si quis sepulchrum num. 1. Cepoll. de seruit.
Vrban. præd. cap. de sepulchr. violat. quod est cap. final.
illius Tract. sub num. 4. & seqq. late Couarr. var. re-
sol. lib. 3. cap. 12. num. 8. Fontanell. de pact. nuptial. claus.
4. gloss. 12. num. 25. iuncto num. seq. Francisc. Marc. dec.
534. per tot. Valasc. dec. Lusitan. 32. per tot.*

Dum itaque Carthusiæ non fuit soluta æstimatio
eius directi dominij, nec fuit alio modo eius indem-
nitati consultum, cessat dispositio dictæ leg. & Lau-
demium debetur, ac subinde Quindemnium. Quan-
doquidem cum Ecclesia ex generali, & vbique re-
10 cepta consuetudine de qua per *Speculat. in Tit. de
Emphit. quæst. 117. num. 143.* non possit inuito Domi-
no directo retinere bona Emphytheutica, eo quia est
perpetua, & nunquam mori nec deficere potest. *Cap.
si gratiosè de rescript. in 6. Rimin. sen. cons. 400. num. 31.
& 34.* & non potest de facili distrahere bona Immo-
11 bilia, prout distrahunt personæ priuatæ, quo circa
12 si illa retinere posset, Dominus directus nimis gra-
uaretur inspecta impossibilitate deuolutionis ob li-
neam finitam, & consequutionis Laudemiorum ob
cessationem alienationum, vt fuit latissimè deductum
in causa *Mediolanen. Bonorum 5. Iuly 1634. coram R.
13 P. D. meo Merlino.* Propterea ad reddendam Eccle-
siam capacem retentionis dictorum bonorum absque
eo quod D. directus amittat spem laudemiorum, ino-
leuit praxis, quæ sub verisimili supposito quod dicta
bona Emphytheutica existentia penes personas pri-
uatas possint alienari de quindecim in quindecim an-
nos, introduxit solutionem dicti quindennij, hoc est
illiusmet Laudemij quod succedentibus dictis alie-
nationibus, solui debuisset. Eademque quindennia-
14 lis solutio seruatur pro beneficijs vnitis, cum
enim per vnionem amplius non vacent, ne Annatistæ
priuentur iure suarum annatarum, super eodem ve-
risimili supposito, quod illorum vacatio, & annatæ
solutio contingere possit singulis quindecim annis,
reiteratur illius solutio de quindennio in quindenniū
vt per *Anton. Marc. de annat. in fine vers. est aliud annua-
15 te nomen*, eademque quindennialis solutio seruatur
quando Ecclesia retinet bona fæudalia, & alibi etiam
seruatur similis solutio de quadraginta annis in qua-
dragita annos, *Guliel. de Benedictis in repet. cap. Rai-
nutius verbo Et vxorem nomine Adelasiam decis. 5. n. 5.
Andr. Capan. de Iur. releuij quæst. 27. num. 7. cum seqq.
lib. 4. Papon. super arrest. Franch. lib. 1. tit. 14. per tot.
arrest. 4. post princ. versic. Indemnitas videlicet talis est
Fontanell. de pact. nuptial claus. 4 glos. 12. num. 23.* & in
16 puncto quod Ecclesia retinens bona Emphytheutica
soluat quindemnium Domino directo *Ricc. decis. 10.
inter omiss. post eius praxim, & Nouarr. loco citata nu.
16. fol. 633. & admisit Rota dec. 280. nu. 4. part. 1. rec. &
in Romana* Laudemij *4. May 1635. coram R. P. D. meo
Ghisilerio in §. final.*

17 Aliàs si non soluerentur Laudemium & quinden-
nia quæ sunt fructus directi dominij, Dominus dire-
ctus contra omnem iustitiam, & æquitatem spoliare-
tur iure, & dominio directo causatiuo dd. Laudemio-
rum, quod habet in dd. bonis, contra *Text. in cap.
Excommunicamus ad finem verbo Saluo Iure Domini
principalis de hæretic. gloss. in cap. 1. in verbo vllo onere*

18 *post med.de Cens.* Præsertim ab Ecclesia, quæ iusti-
tiam præ cæteris profitetur, & vti sedula cultrix re-
cti & æquitatis cum aliena iactura locupletari non
debet, *cap.vnic.§.sed diuersum de alienat. feud. Innoc.
in cap.secundum canonicam num.3. 23. quæst.8.* & benè
probatur hæc conclusio in terminis nostris per *Text.
in cap. Ecclesia,& ibi gloss.in ver.vt nauis & cap. Qui-*
19 *cumque 16. qu.1.* quibus statuitur ne antiquiores Ec-
clesiæ possessione, & Iure suo priuentur, vt nouis
tribuantur, & in *d. cap.quæsti sunt 17.qu.4.* Vbi quod
res Monasterij nullo titulo possunt ab eius iure sepa-
20 rari sub prætextu fabricandę nouæ Ecclesiæ, & vtro-
bique notant, *Archid. & Ioannes de Turr.*, *& benè
Abbas in cap.Nouum genus sub num.6. vers. Nam Ec-
clesiæ de Decim.Io.Franc.Leo Thesaur.for.Eccles.part.
2 cap 12.num.55. ad fin.Rota coram Cardin.Seraph. de-
cis.847.num.1.*

Nec obstat, *Textus in cap.1. de Censib.* dùm inquit
quod mansus, siue locus in quo Ecclesia fundatur
21 debet esse liber ab omni censu, atque Tributo quia
22 d.Textus videtur intelligendus de Tributis, quę so-
luuntur laicis in recognitionem Iurisdictionis tem-
poralis; Secus autem in his oneribus certis, & rebus
ipsis infixis, quia ita transeunt cum bonis iuxta supra
deducta, & signanter in dicta *dec.339. nu.13. & seq.
part.6.rec.* Quod maximè procedit in ordine ad aliã
23 Ecclesiam, inter quas non repugnat quod vna sit
Censuaria, & reddiditia alterius onere reali, *gloss.in
d.cap.1. in verbo vllo onere vers.sed verius credo, &
ibid.Abb.num.4.*, *qui testatur de Communi de Cens. &
in d cap. Nauum genus sub dicto num. 6. ante fin. de
Decim.benè Monach.in cap. nonnulli de Immunit. Ec-*
24 *cles.* vbi loquitur de Relenio quod quindennio assi-
miliatur *Calderin.cons.7.sub num.2.post med vers.si au-
tem possessio illa de Constit.Suarezz.de Relig. tom.2.lib.
1. cap. 17. num.28. & seqq.* vbi dicit esse vulgare, &
receptissimum, & loquitur in terminis de oneribus
infixis manso Ecclesiæ *Io.Franc.Leo vbi supra eod.cap.
12. num.55.& Rota dec.294. num.1.part.4.recent.*vbi
25 quod situs super quo Ecclesia fundatur potest esse
Emphytheuticus, & Canones debentur, & quod so-
lum non intrat deuolutio.

26 Aut, & in omnem casum Domini dixerunt, quod
Text.in d.cap. 1. de Cens., dum inquit quod mansus
debet esse liber potest intelligi prout illum exponit.
*Card. Zabarell.ibid.oppos.1.vers.sed instruitur Episcop.
& cons. 38.numer. 5. vers. si ergo* videlicet quod de-
27 beat fieri liber, prout Patres Thearini illum liberum
facere possunt amortizando, sub affrancãdo directum
dominium, quod est affrancabile, & redimibile, *So-
la super Constit.Saband. in decreto Rempublicam part.
3.gloss.vnic. numer.22.* Et ita vtraque &c.

ARIMINEN. FIDEICOMMISSI.

Mercurij 14. *Martij* 1641.

ARGVMENTVM.

Agens remedio l.fin.de ædicto diui Adr. toll. ad immis-
sionem bonorum fideicommissariorum in primis pro-
bare debet bona, super quibus immissionem petit
tempore mortis fuisse à fideicommittente possessa,
hic de probanda bonorum possessione disceptatur,
& ex Instrumento diuisionis lib æstimi, ac denique
denunciatiuis, & testibus illa concluditur.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum aduersus sententiam conceditur stante illius iniustitia.*
2 *Bona subiecta fideicommisso fuisse de tempore obitus à fideicommittente possessa probare debet, qui ad illarum agit immissionem.*
3 *Possessio vnius rei non potest eodem tempore esse penes duos.*
4 *Instrumentum diuisionis sicut probat rem alicui in diuisione obtigisse ita in eius bonis fuisse demonstrat.*
5 *Instrumentum diuisionis eo fortius probat possessionem bonorum diuisorum, si iustificatur illud fuisse effectum sortitum.*
6 *Libri publici descriptionem bonorum continentes authoritate publica confecti, & in publico Archiuio custoditi, probant bona illius esse ad cuius fauorem sunt descripta, & num.seq.*
7 *Liber æstimi probat bona esse illius cuius in fauorem sunt descripta, maximè si eo tempore non appareãt descripta ad æstimum alterius.*
8 *Enunciatiuæ plurium Instrumentorum probant possessionem.*
9 *Enunciatiuæ plene probant contra quem emanarunt*
10 *Enunciatiuę probant contra habentes causam ab illis, cum quibus emanarunt.*
11 *Testis colonus, vti deponens de facto proprio plenè probat possessionem.*
12 *Possessio probatur ex testibus, qui de illa optimam sciẽtiam habent.*
13 *Probationes iungi debent, vt possessionem perfectè concludant.*
14 *Demonstrationes duæ tantum sufficiunt ad probandũ confinium identitatem, & num.seqq.*
15 *Identitas duorum confinium sufficit etiam quod in alijs esset diuersitas.*
16 *Diuersitas confinium excluditur quotiès apparet modernos confines fuisse in locum antiquorum subrogatos, indeque satis resultat bonarum identitas.*
17 *De bonorum identitate constare sufficit, quamuis moderni fines cum antiquis non conueniant.*
18 *Fides Regulatoris Catastri probat circa bona in catastrum descripta.*
Officialis fides in eo quod ad eius spectat officium probat, nu. 18.
19 *Testes debent ad concordiam reduci, & à contrarietate saluari.*
20 *Probationes ex scripturis desumptæ præualent testibus in antiquis.*
21 *Testes adminiculati præferuntur testibus non adminiculatis.*

DECISIO III.

DOmini persistendo in decisis sub die 25. Iunij 1638
coram bo. me. Buccabella, iterum responderunt
ad fauorem illorum de Battaglinis constare de causa
restitutionis in integrum aduersus sententiam concedentẽ Immissionem Georginis, & Fusconis in posses-
1 sionẽ petij Terræ, de quo agitur stante illius Iniustitia,
propter quam datur restitutio *Rot. dec.1. de restit. in in-
tegr. in non. cum cumulat per add. ad s.me. Gregor.XV,
decis.459. & coram Reuerendiss. D.meo Decano dec.1.
num.1. par.6.rec.*

Iniustitia enim visa est manifesta, quia cum Geor-
gini, & Fusconi agerent ex remedio, *l. final. C.de
Edict. Diu. Adr. toll.* pro obtinenda Immissione in di-
cto petio Terræ tanquam subiecto fideicommisso Ca-
2 roli Mercati tenebantur probare illud fuisse de tem-
pore obitus possessum à fideicommittente cum hoc sit
necessarium antecedens in hoc Iudicio, *Bald. cons.4.
num.1. lib.4. Crauett.cons.61. num.6. Decian. respons.
76.num.1.lib.3. Peregr. de fideic.art.44. num.1. Magon.
decis. Florent.10. nu.9. Rot. decis.599. nu. 1. part.3.rec.*

Hoc verò tantum abest quod fuerit probatum,
quod immò Battaglini probant concludenter dictum
petium Terræ de eo tempore fuisse in bonis Danielis
Mercati ipsius Caroli Patruelis, & deinde Gasparis
eius filij, à quo postea Titulo emptionis peruenit in
Ludouicum Casottum, & ab ipso in Battaglinos, ad
eo vt excludatur omnis possessio Caroli fideicommit-

ten-

tentis, cum possessio eodem tempore penès duos esse
non possit *l. 3. §. Ex Contrario ff. de acqu. possess. l. si vt*
certo § si duobus Vehiculum vbi gloss. in verbo dominij
& Castr. num. 7. ff. Commod.

Constat enim hoc petium Terræ d… o tempore
fuisse in bonis Danielis. Primo ex Instrumento diui-
sionis bonorum communitèr, & pro indiuiso posses-
sorum ab ipso, & Carolo fideicommittente factæ de
anno 1524. vt in *Summ. Battaglinorum num. 11.* Ex
4 quo sicuti probatur dictum petium obuenisse Danieli
in sua portione, ita & consequentèr probatur fuisse
in eius bonis, *Alex. cons. 152. numer. 1. lib. 7. Soccin. sen.*
cons. 46. n. 1 lib. 3. Decian. d. respons. 76. num. 9. lib. 3. Ri-
minald. Iun. cons. 23. num. 280. & seq. Peregr. cons. 48. n.
6. lib. 1. & idem in Tract. de fideic. art. 44. num. 5. Rota
dec. 706. num. 11. par. 2. rec., & coram R.P.D. Merlino
decis. 42. numer. 1. part. 5. recent. Quæ probatio eò
magis concludit, cum ex Instrumento venditionis
eiusdem petij Terræ postea factæ Ludouico Casotto à
Gaspare filio, & hærede Danielis, vt in d. *Sum. num.*
5 6. appareat diuisionem sortitam fuisse effectum, & ex
illius titulo Danielem acquisiuisse Dominium, quod
deinde Gaspar transtulit in Emptorem prædictum,
vt in his terminis considerat *Rota coram R.P.D. meo*
Merlino dec. 125. num. 5. & 6. part. 6. rec.

Secundo. Ex partitis extractis, tàm ex libro nun-
cupato l'Appasso, qui continet Mensurationem gene-
ralem omnium bonorum existentium in Territorio
Arimini factam ab Agrimensoribus publicè deputa-
tis de anno 1547. quam ex libro æstimi antiqui huius
Ciuitatis, in quibus istud petium Terræ legitur ad
scriptum hæredibus Danielis. Qui libri cum sint fa-
6 cti authoritate publica, & in Archiuio publico, ab
Officiali ad id deputato custoditi, probant bona fuis-
se in bonis illius, ad cuius fauorem sunt descripta,
Bero. cons. 77. num. 13. & 14. & cons. 79. num. 13. & 15.
lib. 3. Ruin. cons. 40. num. 7. lib. 4. Socc. sen. cons. 205. per
tot lib. 2. Mendil. cons. 6. num. 8. Peregr. de fideic. eodem
art. 44. num. 7. Rota dec. 706. num. 6. par. 2. rec. præser-
7 tim cum non appareat, quod de eo tempore foret de-
scriptum ad æstimum alterius, *Castr. in l. si Pater sub*
num. 2. C. de Act. empt. quem sequitur Socc. sen. in l. 1. n. 37
ff. de acqu. poss. & cons. 89. num. 12. in fine lib. 1. & d. cons.
205. lib. 2. & cons. 46. num. 3. lib. 2. Bero. d. cons. 77. nu. 9.
Roland. à Valle cons. 4. num. 17. lib. 2. Bertazzol. consil.
52. num. 37. lib. 1.

Tertiò ex enunciatiuis, quæ habentur tam in æsti-
mo Valerij Tingoli, quam in Instrumento diuisionis
bonorum pro indiuiso possessorum à Carolo fideicō-
mittente, & Augustino eius Nepote, ac etiam in In-
8 strumento Dotis datæ per eundem Carolum Claræ
eius filiæ, in quibus omnibus pro confine bonorum
ab eis possessorum ac respectiue in Dotem assigna-
torum in ea parte, qua huic petio Terræ cohærent,
vocatur, & designatur illud petium Terræ ad Da-
nielem vti Dominum, & possessorem spectasse, alias
enim inepta fuisset huiusmodi confinis expressio, *vt*
post Alex. cons. 89. num. 6. lib. 5. Mandell. d. cons. 6 nu. 9.
Menoch. cons. 1110. num. 25. Peregr. de fideic. d. artic. 44.
num. 19. Marescott. var. resol. lib. 1. cap. 12. num. 41. & 42
& firmanit Rota in hac eadem causa coram D. meo Mer-
lino d. dec. 125. num. 7. & postea coram eodem in Vernla-
na Fideicommissi 236. num. 9 part. 6. rec. Quibus enun-
9 ciatiuis eò magis videtur deferendum, tum quia
vltimæ duæ emanatunt cum ipso fideicommittente.
Vnde quemadmodum contra ipsum probarent *DD.*
in l. eum aliquis C. de Iur. deliber. Alex. d. cons. 89. nu. 6.
lib. 5. Afflict. decis. 83. num. 2. Cæsar. Barz. decis. Bonon.
10 *2. num. 21. cum seqq.* ita etiam probant contra Geor-
ginos, & Fusconos ab ipso causam habentes, *Aretin.*
cons. 36. num. 3. vers. secundo duo Socc. cons. 46. num. 1.
lib. 2. Crauett. cons. 29. num. 1. cum cumulatis per Fusar.
de substit. quæst. 618. num 50. Rota coram Greg. dec. 172.
num. 1. & coram Card. Caual. decis. 624. num. 2. Tùm
quia postrema emanauit decem tantum diebus ante
obitum Caroli Vndè tanto magis excluditur eius
possessio de tempore mortis, dum de eo tempore
alius enunciatur Dominus, & possessor, Iuribus su-
pra allegatis.

Quarto denique ex depositione duorum Testium,
11 quorum alter cum fuerit Colonus dd. hæredum in
eisdem Terris, tantò magis probat tāquam deponens
de facto proprio, *Gregor. decis. 351. num. 11. vbi adden.*
12 *num. 50.* Alter verò reddat optimam rationem, quia
continuò accedebat, & versabatur in illis locis, ideò
ex Testibus, qui ipsius facti scientiam habere possunt,
benè probatur possessio defuncti, *Bald. cons. 89. nu. 1.*
lib. 1. Bero: cons. 79. lib. 3. Petra de fideicommiss. qu. 12.
num. 45. & seqq. Simon. de Pret. de interpetr. vltim. vo-
lunt. lib. 5. interpr. 2. dubit. 4. nu. 310. fol. 553. & nu. 354.
fol. 555. Peregr. dicto art. 44. nu. 13. Fusar. dict. qu. 618.
num. 20. Vndè multò magis visum fuit ex prædictis
omnibus simul iunctis resultare sufficientem proba-
13 tionem, cum in hac materia probationes iungantur
ad perfectam probationem complendam, *Bero: dicto*
cons. 79. sub num. 6. lib. 3. Crauett. cons. 406. num 4. &
fuit dictum in *Nonarien. Bonorum coram Reuerendiss.*
D. meo Coccino Decano, quæ est *decis. 120. numer. 20.*
par. 6. Recent.

Quæ probationes dubitari non potest quin conclu-
dant de Prædio possesso à Battaglinis, in quo Gior-
gini obtinuerunt immissionem; Identitas enim benè
deducitur ex conuenientia, & verificatione confinium.
Siquidem conueniunt ne dum generales demonstra-
tiones loci, & quantitatis Tornaturarum, sed etiam
particulares, nempè via Communis, Riuus Mauonus,
14 & aliæ, cum tamèn ad hunc effectum duæ tantum
demonstrationes sufficiant, *Bartol. in leg. Demonstratio*
falsa, num. 14. ff. de condit. & demonstr. Rota decis. 313.
num. 2. par. 2. Recent. & coram *Gregor. XV. decis. 272.*
num. 2. & decis. 575. num. 4.

Nec obstat, quod æstimum, diuisio, Testes, & alia
adducta per Battaglinos vltra viam Communem, &
Mauonum referant duos alios confines, videlicet, *del-*
la Bella, & Tingulum, qui hodie non inueniuntur,
neque conueniunt huic petio Terræ, quod alijs diuer-
sis finibus, nempè Caroli Battaglini demonstratur.
15 Quia præter quod sufficit conuenientia duorum cō-
finium, etiam quod in alijs esset diuersitas iuxta verio-
rem, & communiorem Sententiam, *Ruin. consil. 50.*
num. 10. lib. 1. Decian. respons. 17. numer. 9. lib. 3. Cefal.
cons. 44. num. 34. & seqq. Hieronym. de Monte, de finib.
regund. cap. 87. num. 4. Marescott. variar. resolut. lib. 1.
cap. 12. num. 23. quam sequuta est *Rota in Bononien. fi-*
deicommissi de Rubeis 15. Decembr. 1597. coram Card.
Lancellotto, & in *Romana Census 13. Februarij 1632.*
coram R.P.D. meo Merlino, quæ est *decis. 98. numer. 10.*
par. 6. Recent. Tollitur omnis difficultas ex facto, cū
appareat Carolum Battaglinum, qui hodie datur pro
confine successisse in locum prædictorum, *della Bella,*
& Tinguli, qui erant antiqui confines. Tingulus enim
Terras, quas possidebat huic petio Terræ confinantes
vendidit Constantino Arigono, & iste eas in Dotem
dedit Carolo prædicto, vt constat ex Instrumentis pu-
blicis in *Summ. num. 17. & 18.* & comprobant Testes
vtriusque partis deponentes loco Tinguli, successisse
Battaglinos, vt in *Summ. Battaglinorum numer. 19. &*
Summar. Giorginorum num. 2. Et confirmatur etiam ex
Catastro, in quo supra Tingulum est descriptus Ari-
gonus, & supra Arigonum Carolus Battaglinus, ex hoc

enim

enim deprehenditur Prædium Tinguli ab ipso ad Ari-
gonum, & ab Arigono ad Carolum peruenisse, quod
cum demum fateantur ipsimet Giorgini in quarto ar-
ticulo redditur indubitabile: Eademque prorsus af-
fertur probatio respectu illorum, *della Bella*, nam ex
depositionibus Testium, & ex part itis æstimi apparet
illas duas Tornaturas, quæ cohærent huic petio Ter-
ræ, in ea parte, quæ respicit plagam occidentalem
fuisse possessas à prædictis, *della Bella*, & ab eisdem
datas in dotem Hieronymo Bizoccho, & deinde per-
uenisse ad Carolum Battaglinum, vt in *Summario à
num. 20. vsque ad 25.* sicque dùm constat modernos
16 confines fuisse in locum antiquorum subrogatos non
solum excluditur diuersitas, sed hinc magis confirma-
tur identitas dùm confines sunt ijdem, & solùm mu-
tati sunt Domini, & possessores rerum confinantium
ad tradit. post *Bart. in dicta l. Demonstratio falsa, in fi-
ne, ff. de condit. & demonstr. Crauett. cons. 57. numer. 7.
Dec. cons. 109. num. 2. in princ. Vrsill. in addit. ad Afflict.
decis. 23. num. 12. Rota coram Gregorio decis. 575. sub
num. 4. & dicta decis. 125 num. 2. par. 6. Recent.* Sufficit
17 enim quod constet de identitate corporis, quamuis
fines noui cum antiquis non conueniant, vt ex *Text.
in l. idem Pomponius, §. final. ff. de rei vendic. & in leg.
Testamento ff. de condit. & demonstr. Afflict. dict. dec. 23.
num. 2. vers. Item quia, & Marescott. var. resol. lib. 1.
dicto cap. 12. num. 36.*

Neque his aduersatur quod tres Testes inducti per
Giorginos videantur deponere Carolum, hoc petium
Terræ possedisse, quia omissis exceptionibus, quæ il-
lis obyciuntur; Respondetur ex circumstantijs satis
colligi, quod non loquuntur de isto petio Terræ, sed
de alio diuerso Tornaturarum duarum, dato in Dotē,
vt dictum fuit, Claræ eius filiæ, quod ipse in eodem
loco possidebat. Sextus enim dicit Prædium de quo
ipse loquitur fuisse possessum à dicto Carolo in cōmu-
ni, & pro indiuiso cum Augustino de Mercatis eius
Nepote, vt in *Summ. num. 31.* Quæ qualitas possessio-
nis pro indiuiso nō potest verificari in isto petio Ter-
ræ, sed conuenit dicto Prædiolo in Dotem dato, quod
in communi possidebatur, & in portione Carolo ex
diuisione obuenta continetur, vt patet ex Instrumen-
to, *Summ. num. 31.* Quod confirmatur etiam ex fide
Regulatoris Catastri, attestantis Carolum Mercatum
18 in dicto loco non possedisse nisi dictum Prædiolum
in Dotem datum, cui multum deferendum est cum
fidem faciat de spectantibus ad eius officium, *Rota de-
cis. 525. sub num. 2. & decis. 24. num. 17. par. 6. Recent.*

Quæ interpretatio magis visa fuit amplectenda,
19 quia ita Testes ad concordiam reducuntur, & a con-
trarietate saluantur prout fieri debet, *cap. Cum tu vbi,
gloss. in verb. Benigne*, & ibidem *DD. communiter de
Testibus, Rutn. cons. 130. num. 6. lib. 4. Natta cons. 516.
num. 14. Surd. cons. 530. num. 13. Cæsar de Graff. dec. 4.
nu. 5. de Testib. Greg. dec. 252. nu. 11. & dec. 315. nu. 38.*

Et nihilominus cum Battaglini habeant pro se tot
Instrumenta, tria Catastra, Testes, ac etiam Plantas de
ordine Rotæ factas, ex quibus apparet dictum petium
Terræ, revera non à Carolo fideicommittente saltē
de tempore obitus, sed à Daniele, & successiuè à Ga-
spare eius filio fuisse possessum, & deindè ab eo ad
Ludouicum Casottum, & ab isto ad Battaglinos per-
uenisse, DD. censebant in omnem casum eorum pro-
bationes esse præferendas Testibus Georginorum,
20 tum quia in antiquis probationes ex scripturis desū-
ptæ præualent Testibus, *Gloss. in cap. 1. in verb. in scri-
pturis, in fine, de Censib. in 6. spec. de Instrum. edit. §. Re-
stat, num. 3. & seqq. Crauett. cons 54. num. 15. Rota co-
ram Card. Seraph. decis. 339. num. 7. coram Reuerendiss.
Vrzellen. decis. 131, nu. 13. & in Recent, decis. 582, nu. 6.
par. 1.* Tum etiam quia Testes Battaglinorum ex tot
21 Instrumentis, Plantis, & Catastris adminicula i præ-
ferendi sunt Testibus Georginorum non adminicu-
latis, *Bold. in l. ob carmen, § si Testes, nu. 1. in 2. notab.*
& ibidem late *Iacob. de S. Georg. à num. 5. vsque ad 14.
ff. de test. Gabriel eod. tit. concl. 4. nu. 89. Farinacc. eod.
tract. qu. 6. nu. 129. & Rota cor. Greg. dec. 23. sub nu. 5.*

Et ita resolutum vtraque parte informante, &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 26. Martij 1640.

ARGVMENTVM.

Mandata quando sint exequenda, & quando adhuc
effectum, de illorum vniformitate satis constare dica-
tur? Promissio de euictione ex dato, & facto suo tan-
tum non obligat venditorem ad illius præstationem,
si non ex aliqua eiusdem obligatione prouenat.

Emens scienter rem alteri obligatam absque nulla pro-
testatione, an possit agere contra venditorem pro eui-
ctione, vel solum ad præstationem rei liberæ, vel de-
nique ad solam restitutionem pretij?

SVMMARIVM.

1 *Mandatorum conformitas resultat ex eo quod primus Iudex ea relaxauerit, & alter illa exequi mandauerit.*

2 *Voluntas defuncti non præsumitur continuata in hæredem.*

3 *Iudex appellationis debet procedere per viam confirmationis, non autem exequi mandata relaxata.*

4 *Mandatum procura attenta clausula, releuans, &c non expirat morte mandantis.*

5 *Amplia etiam si mandans reliquerit hæredem pupillū, vel minorem.*

6 *Iudex appellationis etiamsi expressè non dixerit prima mandata esse confirmanda, cum tamen decreuerit esse exequenda, ac nouum exequatur relaxauerit virtualitèr, & implicitè illa confirmasse censetur.*

7 *Tertia Sententia ad hoc vt dicatur valida, & faciat numerum trium conformium, sufficit, si virtualiter, & implicite, licet non expressè confirmet præcedentes.*

8 *Mandatum de exequendo implicat confirmationem priorum decretorum, & licet expresse illa non confirmet, vttamen conformitatem non impedit.*

9 *Sententia ad hoc vt non dicantur conformes, opus est, quod adsit aliqua difformitas circa substantiam, vel qualitatem principalem.*

10 *Venditor si se obligauit de euictione ex dato, & facto suo tantum, minimè tenetur, si ea sequatur ex alia causa.*

11 *Emptor sciens rem alteri obligatam, si absque vlla protestatione rem emat, excluditur ab exceptione petendi euictionem.*

12 *Emens scienter bona hypothecata censetur eadem acceptare cum suis vinculis, & hypothecis, quibus erant obnoxia.*

13 *Scientia debiti in hærede probatur ex appositione debiti in Inuentario.*

14 *Euictionem non præstat venditor obligatus ex dato, & facto suo tantum, vbi illa sequatur ex alia causa.*

15 *Venditor etiam probata scientia oneris rei venditæ in emptore tenetur ad restitutionem pretij.*

16 *Pretium semper venit à venditore ex æquitate restituendum emptori secuta euictione quotiescumque non adsit pactum expressum in contrariū, sed contra.*

17 *Limita probata scientia oneris in emptore, & illius acquiescentia.*

18 *Venditor vbi specialiter prouidit se nolle teneri de euictione, quæ sequi posset ex aliqua certa causa, si*

ex

ex illa causa sequatur, ipse nec ad euictionem tenetur, nec ad restitutionem pretij.

Promissio tradendi rem liberam, venit ex natura venditionis.

Emens scientèr rem oneratam censetur eamdem acceptare cum suis oneribus, & illud ius tantum emere voluisse, quod venditor habebat super illa re.

1 Cessio iurium talium qualium importat, vt sic cedens non habeat facere bona, nec vera iura, quæ cedit.

1 Dictio prout inducit repetitionem omnium qualitatū præcedentis dispositionis ad quam habetur relatio.

3 Retrovenditio stantibus clausulis in Instrumento appositis, dicitur facta cum ijsdem oneribus, quibus facta fuerat venditio non attenta diuersitate personarum.

DECISIO IV.

AD instantiam DD. de Baccellis fuerunt de anno 1631. ab A. C. relaxata duo mandata executiua contra DD. de Nappijs. Alterum pro scutis 7700. occasione Cambiorum; Alterum pro scutis 5000. debitis pro rata sortis maturatæ de eo tempore, iuxta conuentionem inter eos factam, à quorum relaxatione appellantes Nappij obtinuerunt Causam committi R.P.D. Verospio, cum clausula: *Si quid exequendum*, & dubio sæpius proposito Domini post longam disputationem responderunt: Mandata esse exequenda, cum autem appellassent iterum Nappij Causa per Signaturam commissa simplicitèr R. P.D. meo Pirouano, coram eo idem pariter responsum fuit.

Demum tertiò mihi commissa cum clausula: *Constito de tribus conformibus exequatur, sin minus, &c.* DD. tàm quoad conformitatem, quàm quoad validitatem, & Iustitiam in prioribus Decisionibus abundè deductas, & comprobatas censuerunt constare de tribus conformibus, quæ sint exequendæ.

Etenim quoad trium cōformitatem visum fuit dubitari non posse, cum primò A. C. relaxauerit mandata pro Cambijs, & rata sortis principalis, & DD. mei Verospius, & Pirouanus, secunda, & 3. vice cadē mandata exequi mandauerint.

Quo verò ad nullitates, alteram scilicet ex defectu citationis, cum citatus tantum fuerit Procurator cōstitutus à Carolo, cuius tamen mandatum expirasse prætendebatur per obitum eiusdem relicta Virginia filia, & hærede infante, in qua non præsumitur continuatio voluntatis defuncti.

Secunda ex defectu Iurisdictionis, quia causa commissa secunda vice D. meo Pirouano simplicitèr, ipse debuerit tamquam Iudex Appellationis procedere per viam confirmationis, non autem exequi mandata relaxata, iuxta *Text. in l. eos, §. 1. C. de Appell. Vestr. in prax. lib. 8. cap. 2. num. 5. circa fin.*

Placuit DD. quoad primam responsio alias data in *decis. 1. Iulij 1639. coram D. meo Pirouano*, tolli ex clau-

4 sula *Releuans, &c.* apposita in dicto mandato procuræ, quæ operatur, vt mandatum non expiret morte mā-

5 dantis, etiam vbi relictus sit hæres minor, vel pupillus, *l. sed etsi pupillus, in princ. & l. si quis mancipys, §. si impubes, ff. de Instit. Act. Soccin. sen. cons. 87. num. 16. vers. circa quartum, lib. 1. Acchil. decis. 14. num. 3. de procur. Buratt. decis. 440. sub num 2. vers. quod procedit etiam.*

6 Secunda verò visa est etiam nō releuare, licèt enim D. Pirouanus expresse non dixerit mandata esse cōfirmanda, cum tamen decreuerit esse exequenda, ac nouum exequatur relaxauerit, virtualiter, & implici-

7 te illa confirmasse censetur, quod sufficit ad effectum, vt tertia Sententia dicatur valida, & faciat numerum trium conformium, *Angel. cons. 257. nu. 6. ad med. vers. contrarium dico, Scacc. de Appellat. qu. 17. limit. 1, nu. 30. vers. exemplifica septimo, Grat. discept. for. cap. 42. nu. 5. Rota decis. 241. num. 1. & 6. & decis. 450. num. 1. par. 1. Diuers. & in Romana Successionis, coram Orano impressa per Marches. de Commiss. par. 2. fol. 123. num. 2.*

Quod facilius dictum fuit procedere attento stylo huius Tribunalis, in quo nunquam pronunciatur super executione Sententiarum aut decretorum nisi priùs maturè discusso toto negocio principali, ac extensa decisione prout factum fuit in hoc casu.

Ex quibus etiam cessat obiectum informantium pro Nappijs, qui conantur deducere difformitatem decretorum, ex eo, quod primum decretum directè decidat negocium principale, reliqua verò concernant tantum simplicem exequutione, nō autem nego-

8 cij principalis definitionem, quia cum vt supradictum est mandatum de exequendo implicet confirmationem priorum decretorum, & in substantia contineat idem quod priora decreta parum refert, quod expressè illa non confirmauerit, & hoc confirmitatem non impedit. *Bald. in l. Creditor §. cum de sorte num. 1. ff. de solut. Socc. Iun. cons. 73. num. 2. lib. 2. Thes. dec. 228. num. 2. Rota coram Buratt. dec. 852. num. 1. & in rec. dec.*

9 *98. num. 4. par. 1.* Ad effectum enim vt sententiæ non dicantur conformes opus est quod adsit aliqua difformitas circa substantiam vel qualitatem principalem, *Card. in Clem. 1. num. 2. de sent. & re iudic. Alex. cons. 77. num. 3. vers. sicut ergò lib. 2. Rota d. decis. 98. n. 4.*

Iustitia etiam sufficienter in Actis probata ex Instrumento Cambij, & illius realitate non tollitur per exceptiones oppositas, quod Terræ per Baccellos Nappijs venditæ traditæ non fuerint liberæ, sed cum hypotheca ad fauorem Montistarum Montis Sixti secundæ Erectionis, quodque eadem bona fuerint à Montistis euicta, vel saltem sint in limine euictionis, ob quam sicuti possent retinere prætium bonorum venditorum, ita pariter possent retinere fructus Cambiorum loco pretij subrogatorum, neutra enim visa fuit releuare.

Quod enim attinet ad euictionem cum Baccelli

10 eam promiserint ex dato & facto suo tantum, Euictio autem seu occupatio bonorum facta à Montistis non prouenerit ex aliqua obligatione Baccellorum. Sed ex hipotheca constituta à Nappijs vel eorum auctoribus ante dationem in solutum, imò ex eorum culpa dùm fructus decursos soluere neglexerunt, vtique de euictione ex prædicta causa sequuta minimè tenebantur, *Textus est expressus in l. fundum meum ff. de Euict. Bart. in l. Qui Romæ §. duo fratres numer. 10. circa med. vers. quarto dicit malefi. ff. verb. oblig. Socc. Iun. cons. 128 num. 131. lib. 1.* quem sequitur, *Surd. cons. 15. num. 24. Gaspar. Caball. de Euict. §. 5. num. 51. inter tract. magn. tom. 6. part. 1. fol. mihi 96. Mangil. eodem Tract. quæst. 10. numer. 1. cum alijs adductis in decisione in hac eadem Causa facta 1. Iulij 1639. in §. vltim. coram Domino meo Pirouano.*

11 His etiam addebatur quod Nappij venditores, & reemptores scientes, & notitiam habentes huius oneris, & hypothecæ absque vlla protestatione, seu declaratione bona prædicta receperunt, ex quibus fortius excludebantur ab exceptione petendi euictionem, *l. si fundum sciens 47. C. de euict. Bero. cons. 2. num. 12. 15.*

12 *& 17. lib. 1. Surd. decis. 265. nu. 36.* quia scientèr emētes bona hypothecata censentur eadem acceptasse cū suis vinculis, & hypothecis, quibus erant obnoxia, *l. cum ab vno, in princ. ff. de leg. 2. Crauett. cons. 174. nu. 9.* cum alijs quos refert, & sequitur *Surd. cons. 150. n. 22.*

Scientia verò, & quidem clara colligitur non solum

13 ex eo, quod Nappij hæredes beneficiati in confectione Inuentarij hoc debitum apposuerunt, & aliquos fructus desuper soluerunt, sed etiam ex pluribus clau-

sulis

fulis in alio Instrumento inter partes confecto ad fauorem dd. de Nappijs appositis, præcipuè quia contrahentes expresse conuenerunt, vt in casum inundationis dictorum bonorum deberet prorogari terminus datus Nappijs ad restituendum cambium scutorum 44000.& quod Baccelli reuenditores tenerentur præstare Cedulam Bancariam gratis pro Nappijs ad fauorem bon: mem: Marchionis Entij Bentiuogli pro locis 485. Montis Sixti Secundæ Erectionis eodem modo, quo ipse Marchio, & Alexander Nappius erat obligati ad fauorem Cammeræ Apostolicæ, ex quo pacto non potest amplius impugnari Nappios agnouisse debitum Montis,& sciuisse bona sibi retrouendita fuisse iam antea ad fauorem Montistarum pro eodem debito hypothecata.

Nec vrget replicatio facta ab Informantibus pro
14 Nappijs, quod scilicet scientia oneris, & promissio euictionis ex dato, & facto venditoris tantum releuent quidem venditorem ab onere præstandi euictio-
15 nem vbi illa sequatur ex alia causa, non tamen ab
16 onere restituendi prætium, quod ex æquitate semper debetur quoties non adest pactum expressum in contrarium, ex *Bald.in l.non dubitatur,num 1.C. de euict. & in l. emptorem, § final. ff. de act. empt. Buratt. decis.*
17 *399.* præcipue sub *num.4.* quia probata scientia oneris in emptore, & illius acquiescentia, verius est venditorem, nec ad euictionem præstandam,nec ad prætium restituendum teneri, *Text.est, in l.si fundum sciens, vbi gloss. in verbo si sciens, ibi prætium quod soluisti petere non potest,* & *in l.si fratres, C.com.vtriusq;iud.* & benè *Castr. in l.emptorem, §.qui autem, num.3. ff. de act. empt. Conar.var. resolut. lib.3. cap.17. sub num.2. vers.ad eam quæstionem, Tiraquell.de retract.lignag. §. 12.gloss.1.num.11. Caballin. de euict. §. 3. num.166. & §.4.num.50. Natt.conf.181.num 8.*

Præterea aduertebant DD. Baccellos venditores videri satis exclusisse casum euictionis, quę sequi posset ex causa crediti Montistarum, dùm illud scientes; tamen expressè noluerunt teneri de euictione, nisi ex dato, & facto suo tantum, ex quo dictum fuit limitari conclusionem in replicatione suprapositam, quę licet posset suis casibus procedere, & vbi generaliter tantum fuit conuentum, vt venditor non teneatur de euictione, nisi ex dato, & facto suo certè procedere
18 non potest, vbi venditor specialiter prouidit se nolle teneri de euictione, quæ sequi posset ex aliqua certa causa, vbi enim euictio sequatur, ex illa causa venditor, nec ad euictionem tenetur, nec ad prætij restitutionem, benè *Castr.in dicta l.emptorem, § fin. circa fin. vers. secundus casus, ff. de act. empt.* dicens hoc modo limitari prædictum *Textum in l.non dubitatur. C. de euict. Tiraquell.* vbi proximè *num.14. Gomes var. resolut.tom.2.cap.2. num.40.vers.quod sternm subintellige de empt.& vendit.*& in terminis consuluit *Natta dicto cons.181.a num.5.vsque ad num.8.post med. Mantic.de tacit.109.num.5.*

Quod verò attinet ad traditionem rei liberam nec minus ad eam videbantur cogendi Baccelli, quia vbi
19 etiam admittendum esset promissionem tradendi rem liberam venire ex natura venditionis. vt probat *Text. in l.in venditione, ff. de act.empt. l. si Pater, C.eodem, Dec.cons.281.nu.7. Rota coram Gregor.decis.119.nu.2. & in Recent.decis.67. num.1. par.3.* Adhuc tamen in casu præsenti ex alio cessare videtur difficultas. Constat enim hæc eadem bona paulò ante fuisse in solutu data Baccellis ab eisdem Nappijs obnoxia huic oneri,& hypothecæ ad fauorem Montistarum, ac proindè, aut Nappij priùs defecerunt non tradendo rem liberam, aut eadem bona iterum reemendo à Baccel-
20 lis scientes esse obnoxia huic oneri, censentur eadem acceptasse cum hoc onere, & illud Ius tantum emere voluisse, quod Baccelli habebant super istis bonis, *L.qui tabernas.ff.de contrah.empt Alex. in l.si domus, §.final. num. 4. vers. & magis communis conclusio, ff. de leg.1. Gozad.conf. 24.nu.7. Surd.decis. 264.nu.6. vers. omnes tamen, Mantic.decis.109.nu.8. Gregor. decis.90.nu.11*

Et hic intellectus manifestè colligitur aduertendo, quod Baccelli eaute processerunt in retrouenditione cedendo omnia, & singula iura, talia, qualia ipsi habebant, vigore Dationis in solutum,nec voluerunt teneri de euictione, nisi ex dato, & facto suo tantum, & non aliàs aliter, nec alio modo expressa causa,propter quam teneri voluerunt, quia scilicet ipsi in eisdè bonis non habebant aliud ius, nisi quod acquisierant ex immediata præcedenti datione in solutum,& ideò retrouendiderunt bona cum ijsdem iuribus, & pertinentijs ac prout ipsi acquisierant, ex quibus clausulis apertè demonstratur Baccellos id totum egisse ad requisitionem Nappiorum, ad eo vt ipsi nollent ex hoc pati damnum aliquod, sed solùm bona eo modo,quo acceperant restituere cum omnibus suis vinculis, & hypothecis antea impositis,& signanter cum hypotheca Montistarum, de qua Contrahentes erant optimè informati, vt supra dictum fuit, ponderando præser-
21 tim cessionem iurium, talium, qualium, quæ importat, vt sic cedens non habeat facere bona, nec vera iura quæ cedet, sed si nihil habet, ad nihil teneatur Cessionario, *l.quod si in venditione, ff.de hæred. vel act.vend. Angel.in l.si fie legatum, §. si mihi, num.5,* & ibidem *Ias.num.22. & Imol.in fin. ff.de leg.1. Alex. cons.27.num.4.lib.2. & cons.93.num.2.lib.4. Mantic.de*
22 *tacit.lib.4.tit.13.num.9.* & dictionem *prout* sæpius in Instrumento repetitum, quæ inducit repetitionem omnium qualitatum, & onerum præcedentis dispositionis, ad quam habetur relatio, *gloss.in cap. quamuis in vers.renouandi,in fin.de offic. ordin. lib.6. Signorel. 22.num.12.in fin. & 13.*

Hinc non releuat quod Nappij dederint in solutum bona prædicta, vti hæredes Alexandri, eademque bona retroemerint nominibus proprijs, quia ista diue-
23 sitas personarum non impedit quominus stantib. pactis, & clausulis in Instrumento retrouenditionis appositis, re emptio dicatur facta cum ijsdem oneribus quibus facta fuerat venditio, vt optimè colligitur ex *Natta dicto conf.181. num.5. 6.7.& 8.*

Et ità vtraque, &c.

ROMANA COMPVTORVM.

Veneris 20. Aprilis 1640.

ARGVMENTVM.

Iudicium Reconueutionis quod alioquin simultaneè cũ causa conuentionis expediri debet, si est illi præiudicialis,& de eo liquido constet, vbi causa conuentionis est turbida, potest per Iudicem ea ommissa per sententiam expediri. Sententia absolutoria à redditione rationum, libris non exhibitis, dicitur iniusta, & quando?

SVMMARIVM.

1 *Causa Conuentionis, & Causa reconuentionis simultaneo processu, & eadem sententia terminari debet.*
2 *Iudex potest ommissa causa conuentionis pronuntiare super causa reconuentionis, si hęc appareat clara, & liquida, illa autem turbida.*
3 *Administrator non potest dici debitor, vel Creditor, nisi præuia computorum discussione,& solidatione.*
4 *Iudex bene pronuntiat super causa reconuentionis etiam omissa causa conuentionis, vbi illa esset præiudicialis, & ab ea penderet resolutio primæ.*
Regula qui prior prouocat, prior agat, quando procedat, num. 4.

5 Sen-

5 *Sententia super absolutione à redditione rationum iniusta dicitur, si absque librorum exhibitione appareat lata, intellige, vt num. seq.*
Redditio rationum non potest dici perfecta nisi exhibitis libris, num. 5.
6 *Libri rationum si non fuerint in prima instancia petiti sufficit quod in secunda fuerint producti.*
7 *Administrator nō tenetur ad exhibitionem scripturarum, quæ penes ipsum extare non probatur.*
8 *Partitæ semel approbatæ amplius impugnari non possunt, nisi errorem, vel dolum interuenisse probetur.*
9 *Renuncians liti, & sententiæ excluditur à iure illam impugnandi propter exceptionem litis finitæ, & extinctæ.*
10 *Renunciatio generalis liti, & sententiæ facta comprahendit totum tempus, quod in sententia continetur.*
11 *Renunciatio facta à prudenti muliere, & sagaci seruatis solemnitatibus statutarijs, ac negotio nature discusso substineri debet.*

D E C I S. V.

FVit resolutum Sententiam Gubernatoris absoluentem Io: Venturellum ab impetitis, & declarantem ipsum reddidisse sufficientem rationem suæ administrationis, esse confirmandam, & sic persistendum in decisis coram Me sub die 23. Ianuarij præteriti.

Neque enim refragantur duæ nullitates deductæ, siquidem quod citatus fuerit Laurentius Gauocciolus, vti Procurator D. Felicis, de cuius tamen mandato Procuræ non constat, tollitur ex facto cum ex originalibus citationum appareat eas fuisse exequutas contra D.Felicem principalem, non autem contra Gauocciolum.

Altera quod fuerit expedita causa reconuentionis
3 ommissa causa conuentionis, quæ tamen simultaneo
processu, & eadem sententia erant terminandæ, iuxta
theoricā *Bart.in auth. & consequenter nu.4. vers. item*
dictæ causæ, C. *de sentent. & interloqnut. omn. Iud.* cessat, quia cum Venturellus haberet pro se generalem
quiètantiam cum amplissimis clausulis, ac menstruas
solidationes, ex quibus clarè videbatur integram, &
sufficientem per ipsum redditam fuisse rationem,
ideoque causa petitæ redditionis rationis citius, & facilius expediri posset, potuit Iudex omissa causa con-
2 uentionis, quæ tam apertè non liquebat, pronunciare
super causa reconuentionis, quæ ex publico Instrumento reddebatur clara, & indubitata, vt arg. *l. final.*
C.*de compensat.tradunt speculat.lib.2. partic.1. tit. de Reconuent. §.videndum, num.5. vers.cæterum si de vna, Abb.cap.1.nu.9. vers.sed limita, de mut.petit. Marant. de ordin.Iudic.par.4. distinct.6. nu.*10. & alijs quos sequitur *Rota in Toletana Pecuniaria 13. Aprilis 1587. coram bo:mem:*Card.*Pamphilio*, quæ est *decis.1.post Pacific.de Saln.*

Præsertim quia cum Venturellus peteret solutionem mercedis ob seruitium plurium annorum præstitum in administran. & gubernan. domo bo: mem: Cardinalis, idque obtinere non possit nisi præuia di-
3 scussione, & solidatione computorum, ex qua dignosceretur an remaneret debitor, vel creditor, vt per *Rotam coram* Buratt.*decis.443.num.2.* ritè, & rectè pro-
4 cessit Iudex expedien. priùs causam redditionis rationis in reconuentione petitam cum esset præiudicialis,
& ab ea penderet resolutio primæ; *l.1. cum trib. seqq. & l.cum status, vbi gloss.* C.*de ordin.cognit. Henric.* Boich. *in cap.cum dilectus, num.1. & 3. vers. aut secundo proposita extra eodem tit.* qui firmat hoc casu non procedere regulam, qui prior prouocat, prior agat.

Minusque subsistunt ea quæ obijciuntur contra iu-
stitiam Sententiæ, quod enim lata fuerit libris admi-
5 nistrationis non exhibitis, quorum tamèn restitutio
requirebatur, vt posset dici perfecta redditio rationis, *l.final. §.inter cætera, vbi* Bart. *ff.de lib.leg. Soccin. sen.cons.190.num.5.post medium, vers.sed præmissis non obstan. & num.6.lib.2.* Visum fuit parum vrgere, quia
cum petita non fuerit in prima instantia, exhibitio
postea facta à Venturello in secunda, parte tunc pe-
6 tente, illi suffragatur; non obstante quod simul exhibitæ non fuerint receptæ, & quietantiæ particulares
multorum opificium, quibus diuersæ pecuniarum
quantitates solutæ fuerunt, quia vltra quod præsumuntur restitutæ Domino quando ab eo reportata
fuit quiètantia generalis, & computa fuerunt solida-
7 ta, Venturellus ad earum exhibitionem non tenetur,
nisi concludenter penès eum probetur existentia, per
l.3. in princ. vbi gloss. in §.sciendum, in verbo summatim, ff.ad exhiben. Rota coram Card.*Seraph. dec.1224. nu.1. & dec.259.num.1. par.1.Recent.* & coram Card. *Caual.dec.82.nu.1.*

Nec releuat, quod pro administratis post quietantiam Cardinalis spatio nouem mensium, & dierum
13. exhibeatur per Venturellum tantummodò solidatio computorum facta singulis mensibus cum Dño
Felice, absque eo quod probetur ipsum exposuisse in
rebus emptis illam quantitatem pecuniarum, quæ in
dictis partitis enunciatur, resque emptas fuisse versas
in vtilitatem Domus, quia cum singulis mensibus rationes dispunctæ fuerint, ac solidatæ, & vltima die
administrationis Venturellus restituerit D. Felici scuta decem, quæ penès ipsum erant reliquæ, æstimarūt
8 DD. non posse amplius dictas partitas impugnari. cū
semel fuerint approbatæ, & error, vel dolus interuenisse non probetur, vt latè fuit dictum in *decis.quæ reuidetur*.

Accedente etiam amplissima renunciatione, & ces-
9 sione per D.Felicem facta liti, & sententiæ, per quam
excluditur à iure illam impugnandi propter exceptionem litis finitæ, & per renunciationem extinctæ, *leg. postquam liti*, C. *de pact. Caputaq.decis.310. par.1. Put. decis.481.lib.2.in correct.* Cum finis siuè effectus renunciationis sit priuatio, quæ nihil in renunciatione relinquit, *Bart.in l.1. num.4. ff. de acqu. hæred.*

Et licet replicetur renunciationem esse restrictam
ad redditionem rationis vsque ad quietantiam reportatam à Cardinale, fuit responsum obstare generalitatē
10 renunciationis, quæ secundum regulas iuris est trahenda ad totum tempus, quod in sententia continetur,
Crauett.cons.227.num.13. Decian.cons.39. nu.5. lib.2. Rota decis.664.num.8.par.1. Diuers.

Præsertim cum de validitate, & subsistentia renun-
11 ciationis dubitari non possit tamquam factę negocio
maturè discusso, seruatis solemnitatibus Statutarijs à
muliere admodum prudenti, & sagaci, & optime certiorata de iuribus sibi competentibus, ad tradit per
Tiraquell. in l.si vnquam in præfatione, num.101. C.*de reuocat. Donat.*

Et ità vtraque parte informante fuit resolutum.

R E C A N A T E N. B O N O R V M.

Resoluta coram R.P.D.Buccabella die 14. *Martij* 1639.
extensa à R. P. D. Cerro 21. *Aprilis* 1640.

A R G V M E N T V M.

Ægidiana non intrat respectu Clerici, cui bona in Patrimonium à Patre fuerunt donata lite pendente cum Laico, dummodo Clericus fuerit ad causam admissus ante sententiam.

S V M M A R I V M.

1 *Ægidiana non comprahendit Ecclesiasticos ex defectu potestatis Cardinalis AEgidij illius conditoris in temporalibus dumtaxat iurisdictionem habenti.*

2 *Appellatio à possessorio admittitur de iure Canonico.*
3 *Priuilegium competens Clerico prodest etiam litis cõsortibus propter indiuiduitatem, & connexitatem causæ, in quibus non concurrat qualitas Clericatus.*
4 *Bona assignata à patre filio Clerico ad titulum patrimonij tanquam Ecclesiastica gaudent priuilegio exemptionis.*
5 *Bona patrimonialia Clerici non subsunt Ægidianæ comprehendenti tantum bona laicalia.*
6 *Ægidiana ad hoc vt non sit locus sufficit, quod Clericus fuerit admissus ad causam ante sententiam.*
7 *Ægidiana an intret inspicitur tempus sententiæ non autem petitionis, ex quo Ægidius disposuit super appellatione, quæ datur à sententia, non autem super petitione.*
8 *Ægidiana non intrat quoties Clericus fuit citatus ante sententiam, & immissio fuit concessa super bonis à Clerico possessis, licet sententia lata fuerit principaliter contra laicum.*
9 *Donatio lite pendente facta dicitur in fraudem litis pendentis.*
10 *Pater donans filio bona controuersa, vt sacris ordinibus initietur non dicitur donare in fraudem litis pendentis.*
11 *Donatio facta à patre filio vt sacris ordinibus initietur, etiam facta de bonis controuersis, & lite pendente sustinetur.*
12 *Donatio vt sustineatur de bonis super quibus lis pendet, sat est adesse bonam fidem.*

DECIS. VI.

INtroducto Iudicio, *l.finnl. C.de edict.Diu.Adrian.toll.* per Ludouicum Alemannum coram A. C. contra Petrum Antonium Mastruccium, possidentem bona subiecta asserto fideicommisso Theodoræ, Philippi, & Guidobaldi, de Alemannis, ad sui fauorem, vt ipse prætendebat, aperto; Petrus Antonius lite pendente donauit bona controuersa Francisco eius filio, iam antea effecto Clerico, vt ad Sacros Ordines promoueri possit, quo admisso ad Causam, cum lata fuerit Sententia ad fauorem Ludouici, appellatione commissa bo: mem: Buccabellæ cum clausula, *Constitio, quod sit locus Ægidianæ*, DD. ipso proponente negatiuè responderunt tam ex capite Clericatus Francisci, quàm ex qualitate bonorum.

1 Quo enim ad Clericatum, quia certum est Ægidianam non comprehendere Ecclesiasticos qualis est Franciscus ex defectu potestatis Cardinalis Ægidij illius conditoris in temporalibus dumtaxat iurisdictionem habentis *cap. Ecclesia S.Mariæ de Constit. vbi Canonistæ Communiter Hond. cons.20. num.5.& seq.lib.1. Rota coram Card. Seraph. dec.424. nu.1. & in Romana Domus de Scappuccijs cor. R. D. meo Decano post Pacif. de salu.dec. 238.num.1.* & in alijs passim.

2 Item cessante d. Constitutione seruanda est dispositio Iuris Canonici admittentis appellationem in possessorio, *cap.Cum ad sedem vbi gloss.in verbo Interdictam ad fin.de restit.Spol.coram Prat.quæst. cap. 23.nu. 8.vers.1.concludo, Hond. vbi proximè nu.3.*

Quod procedit etiam quoad Petrum Antonium Patrem Francisci laicum, quia propter indiuiduita-
3 tem & connexitatem causæ Beneficium Appellationis competens Clerico prodest etiam litis consortibus in quibus non concurrat qualitas Clericatus, *l. si Commuuem, ff. quemadmodum seruit. amittat l. si is qui duas.ff.de liberat.legat.Surd.dec.301. num.9. Caral.de Graff.de effect.cleric. effect.2. num.55. & seqq. Rota in Perusina Attentatorũ 17. Aprilis 1614.cor.Eminentiss. D.Cardin. Pamphilio, & in Perusina fideicommissi de Garoffanis 22.Iunij 1636. coram R. P. D. meo Dunozetto.*

Quò verò ad qualitatem bonorum, quia cum ho-
4 die illa possideantur à Francisco assignata à Patre ad titulum patrimonij sicut tanquã Ecclesiastica gaudẽt priuilegio exemptionis *Felin.in d.cap.Ecclesia S.Mariæ num.10.de Constit.Menoch.de recuperan. remed.15.*
5 *num.21.Grat.disc.for.cap.159. num.27.*, Ita etiam nõ subsunt Ægidianæ comprehendenti tantum bona laycalia *Rota dec.32.num.2.part.1.rec.*

Idq; non obstante quod Instãtia fuerit inchoata cõtra Petrum Antonium Laycum non autem contra
6 Franciscum Clericum, quia sufficit quod Clericus ante sententiam fuerit admissus ad causam, cum ad
7 hunc effectum inspiciatur tempus sententiæ, non autem petitionis ex quo Ægidius disponit super appellatione, quæ datur à sententia, non autem super petitione, *Rota Bonon. ad statut.dec.138. num.1.* quam refert & seq. *Rota Romana in Bononien. Fideicommissi de Manzolis coram Reuerendiss. D.meo Decano, qua est dec.51.num.15.par.5.rec.*

8 Et licet sententia lata fuit principaliter contra Laycum, tamen cum Clericus fuerit citatus in illius prolatione, & Immissio fuerit concessa etiam super bonis à Clerico possessis negari non potest quin eidem sit præiudicialis canonizando Ius per eum non impugnatum, & ideò cessat d. Constitutio vt in terminis fuit decisum *in Vrbenetana Successionis 25. Iunij 1635 coram bo.me. Motmanno.*

9 Nec visum fuit subsistere quod hæc Donatio diceretur facta in fraudem litis pendentiæ contra. *Text. in cap.2.de Alienat.Iud.mut.caus.fact.*, quia vltra quod fraus non præsumitur, illa etiam excluditur ex quali-
10 tate causæ cum Pater filio donauerit d. bona vt Sacris ordinibus initiaretur iuxta rescriptum, *S. Concilij Trid.de reform.sess.21.cap.2.* Quæ causa tanquam le-
11 gitima, & necessaria tollit suspicionem fraudis, & substinet donationem etiam lite pendente factam, *l. Non solum §.si quis autem vbi Bart. ff.de alien. Iud. mutand.caus.fact.& benè Innoc. in cap.ex parte num.1.*
12 *eod.tit.* Ad hunc enim effectum satis est adesse bonã fidem vt de donatione facta Clerico lite pendente tradit *Abban d.cap.Ex parte numer.10. circa medium vers.si autem cessio fiat Clerico.*

Et ita vtraque parte informante fuit decisum reseruato tamen vt super Iustitia sententiæ particulariter videatur &c.

TAVRINEN. PRÆTENSI MATRIMONII.
Veneris 30. Aprilis 1640.

ARGVMENTVM.

Remedium l. diffamari C.de Ingen. & manumiss.vindicat sibi locum etiam in causis matrimonialibus aduersus diffamãtem contraxisse matrimonium cum aliquo.

SVMMARIVM.

1 *Remedium leg. diffamari habet locum etiam in causis matrimonialibus.*
2 *Terminus ad probandum iactationes bis præfixus sufficit ex dispositione leg. diffamari.*
3 *Ad remedium l diffamari sufficit, si summariè probentur vexationes, & molestia extraiudiciales.*
4 *Diffamanti perpetuum silentium imponi debet, vbi concurrunt requisita l. diffamari.*
5 *Iactationes ad effectum, vt intret remedium l.diffamari satis probatæ dicuntur, oppositionibus, & iudicialibus contradictionibus.*
6 *Matrimonium requirit de esentia præsentiam Parochi, ac testium iuxta disp. S. Conc Trid.*
7 *Parochi ac testium præsentia requiritur in matrimonio ad euitandam clandestinitatem.*
8 *Fides Parochi probat veritatem matrimonij.*
9 *Parochus tenetur habere librum, ad hoc vt Ecclesia con-*

confiet de matrimonio.
10 *Coniuges tam de iure diuino, quam naturali tenetur insimul cohabitare.*
11 *Vxor contracto matrimonio tenetur sequi virum.*

DECISIO VII.

CVm Maria Sanduer Parisien. iactaret Franciscum
Carron Dominum S. Thomæ secum sponsalia
contraxisse cum successiua Copula Carnali, proinde-
que ipsum teneri ad eantrahendum matrimonium.
Cupiens Dominus S.Thomæ ab huiusmodi iactatio-
nibus, & molestationibus liberari, conuenit Mariam
coram Ordinario Taurinen. coram quo assignato illi
termino 40.dierũ ad probandum iactationeseoq; etiã
prorogato ad alios 20.dies, & Maria non eligente
Procuratorem Reuerendiss. D. Archiepiscopus depu-
tauit Iacobum Tirticum Decanum Collegij Procura-
torum cum presentia, & interuentu Procuratoris Fis-
ci, sed cum Maria comparuisset, & constituto
Procuratore, illique nouo termino decem dierum
præfixo nihil releuans deduxisset, lata fuit sententia
absolutoria ad fauorem D. S.Thomæ cum impositio-
ne perpetui silentij, á qua interposita per Mariam
appellatione ad Reuerendissimum D. Nuncium, da-
tisque coram eo positionibus, & habita illis respon-
sione, multisque alijs actibus hinc inde factis, &
reiteraris, emanauit secunda sententia confirmatoria
primæ declarans de matrimonio non constare. De-
mumque causa per appellationem ad Rotam deuolu-
ta, dubitatum fuit an Domino S.Thomæ sit danda
absolutio ab impetitis per Mariam & DD. affirmati-
uè responderunt.

Nam cum fuerit actum remedio, *l. Diffamari C. de*
1 *ingen. & manumiss.* quod habet locum etiam in causis
matrimonialibus aduersus diffamantem contraxisse
matrimonium cum aliquo, vt notant *Contard. ad di-
ctam l. in ampliat. nu. 168. cum seq. Bald. cons. 230. num.
2. lib. 3. Gabr. de Act. concl. 6. num. 10. & testatur de sty-
lo Curiæ Marches. de Commiss. iact. §. 2. num. 34. part. 3.
fol. 343.* & in prima Instantia nedũ bis præfixus fue-
rit terminus ad probandum sub comminatione per-
2 petui silentij, quod sufficere iuxta dispositionem di-
ctæ legis tradunt, *Contard. ibidem in limit. num. 30.
Gabr. d. Concl. 6. num 21. & plures congesti per Couarr.
var. resol. lib. 1. num. 2.,* Sed etiam Ter cum termino
competenti mensium ferè quatuor immò postmodũ
in secunda Instantia coram Nuncio datæ fuerint aliæ
dilationes, & causa agitata per spatium aliorum
trium mensium Maria nihil probauerit, & vlterius
probatæ fuerint molestiæ, & vexationes extraiudicia-
3 les, quas ad hunc effectum sufficit summariè proba-
re, *Bart. in l. Titia in fin. de accusat. Alex. in l. si finita §.
eleganter num. 26. ff. de damn. infect. Gaill. pract. obseru.
lib. 1. obseru. 10. num. 7. & fuit dictum in Leodien. Cano-
nicatus 10. Decembris 1624. coram R.P.D. meo Mer-
lino.* Visa sunt concurrere omnia requisita, ex qui-
bus Dominus S. Thomæ diffamatus absoluendus sit
à Iactationibus, & molestationibus sibi illatis, &
4 Mariç diffamanti perpetuum silentium imponendum
sit, vt firmatum latè fuit in *Florentina de Barbadoris
16. Decebris 1639. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Non solum enim Maria verbalitèr se opposuit in
Iudicio, sed Iura sua, positionibus ad hunc effectum
datis, ac pluribus alijs comprobare conata fuit, ex
5 quibus oppositionibus, & Iudicialibus contradictio-
nibus iactationes ad effectum de quo agitur satis pro-
batæ remanent *Contard. in d. l. diffamari qu. 6. num. 47.
Vant. de Nullit. ex defect. process. num. 65. Couarr. var.
resolut. d. lib. 1. cap. 18. sub num. 2. in fin. Gaill. lib. 1. ob-
seru. 12. num. 2. vers. si verò diffamator Cas. de Grass. de-
cis. 1. num. 4. de Iudic. Rota in Rom. Proprietatis Vineæ
19. Decembris 1627. coram R.P.D. meo Dunozet to, &
in d. Florentina de Barbadoris coram Reuerendiss. D. meo
Decano.*

Eòque facilius DD. in hanc sententiam iuerunt,
6 quia cum ageretur de matrimonio ad quod iuxta
disposit. S. Concilij Trid. de essentia requiritur præsen-
tia Parochi, ac Testium, cuius decretum est etiam
7 conforme dispositioni Iuris Communis ad euitandam
clandestinitatem, *cap. prim. 30. qu. 55. cap. fin. de Clan-
dest. desponsat.*, eius probatio erat facillima cum sa-
8 tisfecisset fides Parochi per quã probatur veritas ma-
trimonij *Rota dec. 340. num. 2. part. 2. diuers. & in Rom.
Matrimonij 22. Iunij 1611. coram R.P.D. meo Pirouano
quæ est dec. 337. inter impress. post 2. vol. cons. Farinac. &
in Burgi S. Sepulchri beneficij 25. Maij 1626. coram R.
P.D. meo Merlino quæ est dec. 15. num. 4. part. 5. recent.*
9 Cum Parochus teneatur habere librum ad hoc vt Ec-
clesiæ constet de Matrim. *Sanchez. de matrim. lib. 7. dis-
put. 11. num. 22.*

Sed cessat omnis difficultas cum non solùm defi-
ciat probatio asserti matrimonij, sed penitus illud ex-
cludatur tam ex contradictione ipsius Mariæ, dùm in
suis positionibus dixit super asserto matrimonio litẽ
fuisse motam coram Ordinario Parisiensi, in cuius
tamen Curia nullum Vestigium litis motæ repertum
fuit, vt constat ex attestatione Actuarij, & Cancella-
rij, quàm etiam ex ipsius confessione, dùm fatetur
post contractum matrimonium, illudque carnali Co-
pula consumatum Dominum S. Thomæ frequentasse
Domum suam, secumque vti amantem egisse, quę ta-
men repugnant legibus matrimonialibus secundum
quas coniuges maritali affectione tractant ad inuicem,
10 & tàm de Iure diuino quam naturali tenentur insi-
mul cohabitare, *cap. 1. & 2. de Coniug. leprof. & late
probat Sanchez. vbi supr. lib. 9. disp 4. nu. 1. & seqq.* Imò
quod plus est fatetur Consanguineos, & Parẽtes por-
rexisse quærelam contra eundem Dominum Sancti
Thomæ de sui raptu. quod fortius probat matrimo-
nium non fuisse contractum, cum alias illo contra-
11 cto Mulier teneatur sequi virum vt tradit idem *San-
chez. lib. 1. disput. 41. num. 1. & seqq.*

Et ita informante tantum Domino S. Thomæ re-
solutum, &c.

ROMANA SVPPLEMENTI LEGITIMÆ.

Veneris 18. Maij 1640.

ARGVMENTVM.

Legitimæ Supplementum an possit petere hæres Filiæ quæ acceptauit testamentum, in qua fuit instituta hæres cum alia sorore cum reciproco fideicõmisso absque nulla detractione, Hæreditas vnius potest diuerso iure Censeri, & consideratur ac si essent plures hęreditates, quando bona sunt in diuersis Territorijs sita, ibique adsint diuersa statuta: Statutum non comprehændit forenses, & quid requiratur adhoc quod incola possit gaudere beneficio statuti?

SVMMARIVM.

1 *Legitima statim mortuo patre debetur filijs amplia deberi statim heredibus filij, num. 2.*
2 *Actio petendi legitimam, & supplementum transit ad quoscumque heredes.*
3 *Testamentum acceptatum non potest amplius impugnari.*
4 *Fideicommissum reciprocum inter filios non impedit integra legitima detractionem.*
5 *Legitima non potest à patre prohiberi.*
Verba in testamento prolata quando possunt ad plura referri non sunt referenda ad id de quo testator disponere non valet, num. 5. 6.
7 *Approbatio de sui natura non extendit dispositionem*

approbatam, & per consequens non operatur quod verba generalia testatoris trahantur ad supplementum legitimæ, numer. 8.

9 *Legitima non recipit onus, & grauamen, & nu. 14.*

10 *Legitimæ, & supplemento non censetur renunciatum ex approbatione testamenti in qua prohibita sint.*

Ea ratione, quia indiuidua, & specifica renuntiatio requiritur, & num. 11. & 16.

Amplia etiam si filius in acceptatione nullum sibi ius reseruasset, num. 12.

Ea ratione quia hæres adeundo in tantum se obligat quatenus lex disponit, nu. 13. & 14.

15 *Decisio Tiburtina hæreditatis coram R.P.D. Verospio declaratur.*

16 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 141. declaratur, num. 17. 18. & 19.*

20 *Statutum fauore agnationis non habet locum instituta causa pia, quæ qualitatem statuti non habet.*

21 *Bona non subiecta iurisdictioni statuentium non ligantur statuto.*

22 *Merenda Contr. lib. 11. cap. 45. reprobatur.*

23 *Hæreditas cuiuscumque hominis singulari numero in Iure semper enunciatur.*

Intellige si bona sint in eodem territorio, vel etiam in diuerso, vbi de Iure Communi succedi debent, numer. 23. & num. 24.

24 *Secus e contra quando bona sunt in diuersis territorijs sita, & vbique adsunt diuersa statuta, quia tunc hæreditas vnius multiplex censetur.*

25 *Hæreditas est ius intellectuale, ac persona imaginaria defunctum representans.*

26 *Iurisdictio statuentium limitatur à finibus Territorii.*

27 *Ius Commune statuentium seruatur quoad bona extra statutum sita.*

28 *Hæreditas vnius hominis quando plures hæreditates censeantur, & num. 29.*

30 *Militibus specialiter indultum est quod eorum voluntas prout scripta est seruetur.*

31 *Text. in* l. si cæterum ff. de testam. milit. *declaratur num. 32. & 33.*

34 *Patrimonium vnius licet diuidatur ad effectum succedendi non tamen inducitur distractio obligationis soluendi æris alieni.*

35 *Nec tollitur creditoribus ius eligendi vnā rem ex pluribus hypothecatis, num. 34.*

36 *Hæreditas non potest pro parte adiri, & pro parte repudiari.*

37 *Quod est verum quando hæres censetur vnus homo, & vnica eius hæreditas, secus e contra, quando plures censentur hæreditates, nu. 36. & 37.*

38 *Partes vnius rei dicuntur quæ simul iunctæ constituūt vnum totum.*

39 *Ius accrescendi non habet locum inter hæredes vnius, quando plures iudicantur hæreditates, secus e contra num. seq.*

41 *Edictum successorium non habet locum primis hæredibus hæreditatem capientibus, quod fallit, quando hæres habetur loco plurium hæredum, quia diuersæ censetur hæreditates nu. 42.*

43 *Statutum vt intret requiritur subiectio personæ, & bonorum.*

44 *Statuentium voluntas præsumitur fuisse prospiciendi ciuibus non exteris, & nu. seq.*

45 *Statuta disponentia, quod fœmina sint dote contentæ dicuntur condita ad hoc, vt agnationes, & familiæ diuites conseruentur.*

46 *Statuta esclusiua fœminarum non habent locum respectu forensium, & si bona sint in territorio Statuti.*

47 *Incola ex diuturna in Vrbe habitatione gaudet statutorum beneficio, sed debet esse decennalis, & continua animo contrahendi incolatum, n. 48. 49.*

48 *Fides non facit facit fidem.*

50 *Ciuis Romanus aliquis factus, ex priuilegio gaudet beneficio statuti.*

51 *Quod est verum si in eo concurrunt, & habitatio, & onerum substentatio.*

52 *Ciuilitas ad effectum gaudendi statutis requiritur de tempore delatæ, & aditæ hæreditatis, nec superueniens releuat.*

53 *Ciuilitas superueniens non potest retractare effectus, iam consumatos nu. 54.*

55 *Substitutus sub conditione si sine filijs non dicitur proprie vocatus, sed habet spem incertam, quæ ante conditionis euentum idem est, ac si non esset in rerum natura.*

56 *Substitutus sub conditione si sine filijs non potest impedire filiæ detractionem legitimæ saltem cum cautione restituendi, & nu. 57.*

58 *Substitutus dicitur hæres testatoris etiam ad effectum vt intret dispositio statuti.*

59 *Intellige adueniente casu substitutionis, & post purificatam conditionem.*

DECISIO VIII.

Riccardus Rottignus in eius Testamento prælegatis Annæ, & Mariæ filiabus, scutis decem millibus cuilibet ipsarum in dotem traditis, quæ in legitimam omni meliori modo imputari mandauit, easdem vniuersales hæredes instituit cum reciproca substitutione in omnibus, & per omnia, absque vlla detractione, & ambobus sine filijs decedentibus, substituit immediatè Ioannem Mariam ex fratre Nepotem, & illius filios, similitèr absque detractione aliqua, vt supra; aliam verò medietatem reliquit pro nubendis 101 puellis pauperibus Patriæ suæ.

Defuncto Testatore, & mortua sine filijs Maria, instituto hærede Alexādro Cherubino viro, cum is prætenderet scuta decem millia Vxori prælegata esse minus legitima, ideoque supplementum sibi deberi per Annam: Causa in Rota commissa, & dubio super huiusmodi supplemento pluries proposito, & nō resoluto, tandem hodie Domini responderunt illud deberi.

1 Quemadmodum enim Maria mortuo Patre, statim
agere potuisset ad supplementum, *l. omnimodò, & leg.*
scimus, vbi notant omnes, C. *de inoffic. Testam. Gomes.*
var. resolut. tom. 1. cap. 11. nu. 23. Vasq. de success. creat.
lib. 3. §. 3. num. 79. Cras. *in §. legitima, qu. 32. nu. 3. vers.*
sed contrariam, & alij relati per Mangil. *de imput. qu. 49*
sub nu. 12. & seqq. & Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 3. qu. 1.
num. 1. & Rota post eum decis. 85. num. 1. Ita etiam facere
potest Alexander illius hæres, quia cum repletio
legitimæ fiat ipso iure, & purè ideoque pro dicto supplemento,
illicò competat conditio ex lege, ista actio
2 ad quemcumque hæredem transit, sicut transeunt cæteræ
omnes actiones, *Salicet. in l. scimus, nu. 4. vers. in*
casu, & ibidem *Ias. num. 2. vers. tamen,* C. *de inoffic. Testament.
Angel. cons. 287. num. 3. vers. quinto præmitto,*
Alex. cons. 150. num. 8. lib. 2. & cons. 188. num. 1. lib. 6.
Dec. cons. 81. num. 1. & cons. 217. nu. 4. Corn. *cons. 116.*
à num. 21. vers. tamen his non obstantibus, vsque ad fin.
lib. 2. Ruin. cons. 107. num. 12. lib. 3. Boer. dec. 150. vers.
Per quod resoluitur, plenè Mantic. de coniect. vltim. vol.
*lib. 7. tit. 8. num. 10. vers. Immo hoc supplementum Merlin.
vbi supra lib. 5. tit. 3. qu. 7. num. 1. vers. Contrariam*
*tamen Rota dec. 668. num. 1. part. 1. diuers. & coram Reuerendiss.
Vrgellen. dec. 76. num. 55.*

Neque visum fuit subsistere obiectum, quod cum
in Testamento Riccardi acceptato à Maria sit prohi-
3 bita petitio supplementi, non possit amplius ex eius
persona impugnari Testamentum nec consequenter

agi

Digitized by Google

agi ad supplementum à Testatore prohibitum *ex Rota in Tiburtina hæreditatis 13. Febr. 1638. coram R. P. D. meo Verospio quæ est dec. 113. post Fenzon. ad statut. Vrb.* fuit enim responsum, quod in Testamento nullibi expresse legitur facta prohibitio d supplementi, nec etiam inducta prætendi potest tacitè ex dispositis in eo. Non enim censeri potest prohibita petitio supplementi ex qualitate fideicommissi reciproci inter
4 Annam, & Mariam. Quoniam fideicommissum reciprocum secundum veriorem & communiorem non impedit integrè legitimæ detractionē, *gloss. in l. si Pater puellæ in verbo poterit ibiq; etiam Bart. Salic. Castr. & Ias qui testantur de communi, & quod ita obseruat consuetudo C. de Inoff. testam. & plenè discutit Roderic. Suarez. in l. Quoniam in prioribus num. 5. & seqq. C. eod. tit. Ripa in l. qui Romæ §. duo fratres num. 42. ff. de verb. oblig. Dec. cons. 456. numer. 3. vers. Non obstat Honded. cons. 42. num. 23. lib. 2. Crau. in d. §. legitima quæst. 39. num. 5. & num. 19. vers sed tamen cum alijs relatis per Fusar de substit. quæst. 296. num. 23. qui sub nu. 25. vers. Ego sentio,* dicit ita vidisse semper seruari in praxi, nec ab hac sententia in consulendo & iudicando recedēdum esse, *& cons. 23. num. 4* quam opinionem sequitur etiam *Rota dec. 488. num. 8. part. 1. diuers. & in alijs.*

Nec minus prohibitio induci potest ex illis verbis *vna succeda all'altra in tutto, e per tutto senza detrattione alcuna*, quia cum non fiat mentio de legitima,
5 dicta verba quæ possunt intelligi de alijs detractionibus non compræhendunt legitimam, quam Pater
6 prohibere non potest, sed solum ad ea referuntur de quibus disponere valet, *Peregr. de fideic. art. 36. nu. 83. vers. sed horum opinio. & Fusar. vbi sup. d. quæst. 296. num. 40.* Ideòque cum Testator non prohibuerit petitionem supplementi legitimæ, Maria sibi non præ-
7 iudicauit approbando Testamentum, quia approbatio de sui natura non extendit dispositionem approbatam *l. Aurelius §. Testamento vbi Bart. ff. de liber. le-*
8 *gat.*, & consequenter non operatur quod verba generalia Testatoris trahantur ad supplementum legitimę *Peregr. d. art. 36. nu. 81. in fine vers. ratio est, Fusar. ead. qu. 245. nu. 93. Mart. de Success. legal. part. 4. qu. 23 ar. 8. num. 11. & 12.*

Et nihilominus etiam si petitio supplementi fuisset expressè prohibita, non tamen Alexander excluderetur ab illius petitione ex eo solum quod Maria
9 adeundo dicatur Testamentum Patris approbasse, quia cum hodiè de legitima reijciatur omne onus, & grauamen, *l. omnimodo, & l. quoniam in prioribus C. de Inoff testam.* non præiudicat simplex agnitio hæredi-
10 tatis, sed requiritur specifica, & indiuidua renunciatio, vt ad legitimam vel supplementum illius agi non possit, vt est *Text. expressus in l. si quando §. Et generaliter vbi notant omnes C. de Inoff. testam. & latè Suarez. in d. l. quoniam in prioribus ampliat 9. per tot. Ruin. cons. 56. nu. 8. & cons. 57. nu. 3. lib. 2. Cephal. cons. 95. n. 7. & seqq. lib. 1. cum alijs per Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 8. num. 10. & lib. 10. tit. 2. nu. 19. Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 3. quæst. 3. nu. 2. & seqq. Mart. vbi supr. d. art. 8. nu. 10. & seq. vbi nu. 13.* dicit, quod acceptatio testamenti resultans ex aditione non potest importare aliud quam renunciationem tacitam, sed legitimæ
11 nunquam intelligitur renunciatum nisi per verba expressa specifica, & indiuidua, iuribus supracitatis, & latissimè, *Ioseph Ludouic. dec. Lucen. 28. nu. 18.*

Quod procedit etiamsi filius in acceptatione Ius
12 aliquod sibi non reseruauit, quia non requiritur aliqua protestatio, dum filius scit Ius suum esse Saluum, & Patrem non posse prohibere detractionem legitimæ, & illius supplementum, *Suarez. in d. l. Quoniam in prioribus ead. ampliat. 9. sub nu. 3. 10. Amic. cons. 58. nu. 3. Soccin. sen. cons. 1. à num. 1. vsque ad 5. lib. 4. Alex. cons. 69. nu. 3. lib. 1. Bero. cons. 136. nu. 16. lib. 2. Guidop. dec. 93. num. 1. cum ibi addit. Mantic. vbi sup. lib. 7. tit. 8. num. 10. in fin. Merlin. d. qu. 3. nu. 4.* Et ratio adducitur notabilitèr per *Bald. cons. 184. sub num. 2. Vers. respon-*
13 *dit Testator, & sub num. 4. lib. 5.* quia hæres adeundo non videtur consentire se teneri, nisi quatenus lex disponit, cum ea lege videatur adire, & non aliàs *Peregr. de fideic. d. ar. 36. num. 36. Fusar. vbi sup. d. qu. 296. num. 37. Mart. de success. legal. par. 3. art. 2. nu. 8.* Ac proindè cum lex ipso Iure, & statim à legitima resecet omne grauamen, non est opus, quod filius prouideat
14 protestando, dum lex satis pro eo prouidit, *Suar. in d. l. Quoniam in prioribus ampliat. 10. n. 1. & 8. vers. Ex prædict. de success. creat. lib. 1. §. 10. in repet. d. l. Quoniam in prioribus ampliat. 22. nu. 154.* vbi dicit quod est vera & communis opinio *Bursatt.* pariter de communi attestans *cons. 245. num. 19. vers. Respondetur libr. 3. Gomes. var. resol. lib. 1. cap. 11. de success. contra Testam. nu. 25. vers. Item etiam extendo, & istam opinionem perpetuo tenuit Rota, vt apud* Greg. *dec. 489. num. 20. vers. Neq; tandem cum duobus seqq. & ibi Add. nu. 27. & in rec. dec. 200. nu. 5. & dec. 206. num. 6. dec. 449. num. 3. & seqq. & dec. 653. num. 9. part. 1. & coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 148. num. 33. & coram R. P. D. meo Dunoz. dec. 342. num. 9. part 5. rec. & in alijs per Add. ad bo. mem. Buratt. dec. 922. num. 11.*

Et ex his patet non applicari *decisionem Tibur-*
15 *tinam hæreditatis coram R. P. D. meo Verospio*, quia ibi agebatur de dote voluntaria relicta à Patre filiæ, quam instituere non cogebatur extantibus masculis ex Statuto Vrbis, ac propterea dùm acceptauit legatum Patris voluntarium, illud amplius impugnare non poterat, sed in legitima quam Pater necessariò, & absque vllo grauamine relinquere tenetur, non præiudicat simplex Agnitio relicti, seù approbatio
16 testamenti cum legitimæ numquam censeatur renunciatum nisi per expressam, & indiuiduam renunciationem vt dictum est, & hos casus benè distinguit, *Castr.* allegatus in eadem *dec. Tiburtina cons. 266. n. 2. vers Nec quicquam videtur lib. 1. cons. 73. quod est duplicatum eod. lib. 1. cons. 73.*

Nec placuerunt DD. aliæ duæ Annæ obiectiones,
17 prima nempe quod cum ipsa sit hæres, & Agnata, obstet Alexandro Statutum Vrbis lib. 1. cap. 141. disponens quod filiæ fœminæ sint contentæ dotibus quas Pater illis reliquit in testamento, nec occasione falcidiæ seu debiti de Iure naturæ possint aliquid petere ab hæredibus Patris de agnatione, etiam Transuersali. Altera verò quod cum vtraque filia decedente sine filijs fuerit pro medietate substitura causa Pia, & pro alia medietate Ioannes Maria ex fratre Nepos, & sic masculus de agnatione à quo idem
18 Statutum prohibet peti supplementum, huiusmodi substitutio sufficere videatur ad exclusionem supplementi vt tenuit, *Rota in Romana de Taglettis 25. Iunij 1635 coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano impressa post Fenzon. ad statut. Vrbis dec. 97. vers. circa secundam inspectionem.*

Nam prima tollitur, quia dum statutum disponit, quod filiæ fœminæ paterno testamento acquiescant
19 nec aliquid petant ab hæredibus Patris de agnatione intelligitur de hæredibus masculis per quos conseruatur agnatio, non autem de fœminis, in quibus finitur Gabr. *cons. 10 num. 8. vers. In hoc statutum, & num. 10. vers. Et consequenter & 12. sub vers. minus refert, & 15. & cons. 11. nu. 1. vers. Sed asserimus, & cons. 135. nu. 19. lib. 2. Crauett. cons. 180. nu. 1. Cephal. cons. 511. n. 27. Brun. ad statut. quod stantibus masculis art. 12. nu. 204. Rota dec. 232. nu. 1. & 7. & per tot. part. 1. & decis. 425. nu. 1.*

Digitized by Google

nu.1.part.4.diuers.& in rec.dec.770.n.4.& 5.par.2.

Secunda verò non releuat, non solum quatenùs causa Pia pro medietate est substitura, quia cum statutum emanauerit dumtaxat fauore Agnationis vt fuit dictum, & causa Pia non possit dici de agnatione statutum sibi suffragari non potest tamquam non 20 habenti qualitatem à statuto requisitam vt firmauit, *Rota coram bo:me: Card:Sacrat. post Merlin.de legitim. decis.64.nu.7.vers. Quoad testamentum, & dec.65. n.6. quæ habentur in 3.par.rec.in ord.dec.518 & dec.538. Et referuntur in his terminis per Fenzon.in annot: ad idem statut. sub num. 32. & per Rub. singular. Rota tom.2 part.6. num.14.*

Sed etiam quatenus in alia medietate est substitutus Io:Maria masculus de Agnatione quia cum Testator duplicis generis bona reliquerit,alia sita in Agro Romano, alia in Territorio Bergomensi, ista tamquam non subiecta Iurisdictioni statuen., statuto 21 Vrbis non ligantur iuxta veriorem, & receptiorem opinionem, quam Rota semper approbauit sequendo, *Bart.in l. Cunctos Populos C. de summ. Trinit. & fid.Cathol.*& alios, quos,& illorum rationes, & fundamenta recensere non est opus, cum omnia non minus plenè, & luculentèr, quam doctè deducta & discussa fuerint in *Narnien.successionis 22.May 1628.coram R.P.D.meo Merlino, quæ est dec.177. p.5. rec.*

Cuius decisionis solida fundamenta dictum fuit non subuerti ex ijs, quæ subtiliter nupet in contrariũ 22 deduxit, *Anton. Merend:in eius contr. lib.11. cap.45.* Primum enim quod si statutum non extenderetur ad bona extra Territorum inducerentur plures eiusdem hominis hæreditates, quod etiam firmatur in *d.decis. D.mei Merlini num.35.*, ipse tamen id negat fieri posse ea ratione quod hæreditas cuiusque hominis, hoc 23 est illa persona ficta, quæ defunctum repræsentat semper in Iure nostro singulari numero enuncietur, vt in *l.hæreditas in multis 61.ff.de acqu. rer.dom.& l.1. §.scæuola ff.si quis lib.in test.Iuss.esse fuer.*Tollitur quia hoc procedere posset quando bona essent sub vno, & eodem Territorio. vel vbi existerent in diuersis, in 24 ijs tamen succederetur de Iure Communi, quod vbique seruatur *l.3.C.de leg.cap.1.de Constit.* Tunc enim bene procedit quod hæreditas cuiusq; hominis; quæ nihil aliud est quam Ius quoddam intellectuale, & 25 quædam veluti persona Imaginaria à Iure formata defunctum rappresentans vt notant, *Bart. Alex. Ias.*& *alij in rubr.ff.de acqu. hæred.Vasqu.de success. creat. lib. 1.§.1.vers.quoad quartum num.9 post Princ.* sit dumtaxat vnica,sicuti Ius producens d.personam est vnum, & idem in omnibus locis. At si diuersum sit,& multiplex,vt euenit quando bona existunt in diuersis Territorijs, quorum quodlibet regitur diuersis legibus, & statutis, & succedere volens se fundat in aliqua 26 consuetudine locali, vel statuto, quod circumscribitur à finibus Territorij, intra quos Iurisdictio statuentium realiter limitatur, *l. duum virum C. de decur. lib.10.* Et consequenter extendi non potest ad bona 27 alibi sita, sed seruatur Ius Commune secundum doctrinam omnium in *l. Cunctos Populos C. de Summ. Trinit.& fid.Catholic.* Et isto casu cum defunctus non possit repræsentari vbique vniformiter ab vno Iure, 28 sed diuersimodè, & sub contrarijs qualitatibus,prout diuersa sunt Iura locorum in quibus habet bona, quod Ius nostrum non patitur in eodem homine,*Soccin.in l.si mihi, & tibi num. 4. post med. vers. Et tamen hic non admittitur per de leg. 1. Cagnol.in l.Ius nostrum sub num.4.ff.de reg.Iur.* Ideò lex fingit defunctum esse diuersum, ac multiplicem hominem, alium scilicèt in loco statuti, & alium extra Territorium, & repræsentatio quæ inducitur à Iure cuiuslibet loci, censetur hæreditas illius hominis quem in eo loco defunctusrepresentat, & sic plures, & diuersæ quasi diuersorum hominum producuntur hæreditates, *Ruin. cons.48.nu.2.lib.3. Roland.cons. 80. num.37. vers. Nec obstat, & tribus num seqq.lib.4.Soccin.cons.288 sub n. 1.& cons.292.vers.Sed præmissis non obstantibus lib.2. Gozad.cons.49.nu.8.vers. secundo istam opinionem Paris.cons.84.num.42.in fin.& num.seq.lib.1.Cephal.cons. 309.num.46.Aldobr.cons.cons.2.nu.13.& 14 lib.1.Menoch cons.1021.sub num.8. vbi num.10.* refert 56. Doctores hanc sententiam firmantes, & benè explicat *Surd.cons.553.num.16.Gail. pract.obseru. lib.2. obseru. 124.num.14.Albert. Brun.ad stat. quod stantibus masculis art.8.nu.123.& 124.Mart.de success.legal.part.1. quæst.13.art.12.num.19. & seqq. Bellon. de Iur.accr. cap 6.quæst.52. nu.2.*

30 Nec subsistere videtur quod hoc fuerit inductum fauore Militum tantum, in *l.si certarum, ff.de Testam. Milit.* quibus specialitèr indultum est, quod eorum voluntas, prout scripta est, obseruetur *l.1. ff. eod. tit.* Ac proinde non posse extendi ad Paganum *l.ius singulare, & l.quod verò, ff.deleg.* Quia inconueniens nõ videtur, quod prout Ius commune id statuit in milite, vbi distinxit patrimonia, vt in dicta *l.si certarum*; Idẽ ex causa de Iure municipali statuatur in Pagano, quã-31 do contingit illum habere diuersa Patrimonia in diuersis Territorijs, quæ diuerso iure in diuersis Territorijs vigente censeri debeant. Nam dato vno speciali, scilicet, quod Paganus plura habeat patrimonia, resultat aliud, quod ipse possit habere plures hæreditates, ex trad.per *Corn cons.202.nu.10. post med. vers. nec obstat illa ratio,lib.2. & cons. 85. num.8.& 9. lib.3.* Vbi ex mente Baldi dicit, quod si quis habet bona in diuersis Territorijs in quibus sunt diuersa iura in successione testamentaria, vel ab intestato æquiparatur Militi testanti in diuersis Patrimonijs, Statutum 32 enim sicut lex facere potest, quod aliquis plures habeat hæreditates, *Alex.& aly in l.moribus, ff. de vulg. & pupill. Dec.in l.Ius nostrum,num.12.ff.de Regul. Iur. Brun.ad dictum Statutum, art. 8. num.125. Vasqu. de success.tom.2.lib.2. §.13.par.1. num.13.*

Minusque vrgere videtur, quod admissa hac distin-33 ctione hæreditatum, necessariò sequetur distinctio obligationis soluendi æs alienum, iuxta *Text. in dicta l.si certarum*, quia illa cessat in casu nostro cum non militet eadem ratio. Nam distinctio obligationis soluendi æs alienum, in dicta *l.si certarum*, non inducitur ex eo, quia Patrimonium diuidatur post mortem in plures hæreditates, sed ex alia diuersa ratione, nempè quia à principio de tempore creatæ actionis, & contracti æris alieni patrimonia erant diuisa, & distincta. Ideoque Creditores ex causa vnius patrimonij non possunt conuenire hæredem alterius patrimonij. vt firmant DD. mox alegandi. & simile habetur in *leg.hi nc quæritur, §.potest, ff.de pecul.* vbi seruus cui adiuersis personis concessum erat duplex peculium,si contraxit ex causa dictorum peculiorum diuersarum personarum, illi qui sunt creditores ex causa vnius peculij agere primò debeant contra Dominum, & possessorem illius peculij, & sic à principio peculia erant diuisa, & respiciebant diuersos Dominos, quæ ratio cessat in Pagano, nam Paganus viuens non potest habere plura patrimonia, licet possit habere res existentes in diuersis Territorijs, sed omnes res faciunt vnũ patrimonium, *l.Iuris peritos, §.cum oriundus, ff.de excusat.Tut.* licèt ergò post mortem scindatur patrimonium ex forma Statuti ad effectum successionis, non 34 tamen inducitur distinctio obligationis soluendi æris alieni. Quia cum æs alienum de tempore quo contractum fuit, non potuerit respicere partem patrimonij

nij, nec facultates certi loci, sed vniuersum patri-
monium pro indiuiso respiciat, *l. si fideic. §. tract. ff. de*
Iud. l. 2. § si hæres ff. ad Trebell. Imol. cons. 35. n. 25. Diui.
sio, quę ex post sequitur non inducit distinctionẽ obli.
gationis defuncti, quia hæc ex qualitate hæredum nõ
immutatur, *l. 2. §. Ex his vbi DD. ff. de verb. oblig.*
35 nec potest tollere Ius quod habent Creditores conue-
niendi debitorem in quocumque foro velint, & eli-
gendi in qua re velint satisfieri ex pluribus sibi hypo-
thæcatis, vt per *Imol. in l. Ex facto la 2. nu. fin. ff. de*
hæred. Instit. & in d. cons. 35. Cuius doctrinam appro-
bauit, *Rota dec. 565. sub nu. 5. part. 3. rec.* Et ita decla-
rando *d. l. si certarum, & d. l. hinc quæritur §. potest* res-
pondent *Castr. in eod. §. potest nu. 3. Iacob. à S. Georgio*
in Tract. de Roydis seu operis num. 18. in fine vers. Nec
etiam probatur, & num. seqq. vers. orguit 1. Alex. cons.
31. num. 8. & 9. lib. 1. Tiroq. de Iur. primog. qu. 32. num.
27. Costa de port. rat. cap. 24. nu. 4.

Indeque videntur corruere cætera omnia, nempe
quod posset contingere vt ex his hæreditatibus altera
36 adeatur, & altera dimittatur, vt sic defunctum pos-
se partim habere hæredem, partim sine hærede exis-
tere contra *Text. in princ. Auth. de hær.* Iur. *à mor. præsi.*
Quia hęc vigerent, quando defunctus consideraretur
37 tãquam vnus homo, & vnica censeretur hęreditas, nã
pro parte hæredem habere, & pro parte sine hære-
de existere supponit vnitatem, & identitatem perso-
næ, & hæreditatis, vt notantur *in l. Ius nostrum ibi eũ-*
dem ff. de regul. Iur. Partes enim dicuntur eiusdem
38 rei, quæ scilicet vnitæ, & simul iunctæ constituunt
vnũ totum ex alleg. per *Bellon. de Iur. accresc. c. 1. qu.*
1. nu. 22. Quæ vnitas, & identitas cessat in casu nostro
tàm respectu personæ, quam hæreditatis, quia licet
defunctus re vera sit vnus, & idem homo, & succe-
datur in eius hæreditate, quæ in effectu vna est tamen
Iuris fictione perindè habetur ac si plures essent ho-
mines, & hæreditates diuersæ, vt fuit supra proba-
tum, & benè *Bald. in l. 1. num. 2. C. de testam. milit.* Et
propterea quamuis altera ex his hæreditatibus dimit-
tatur non potest dici eundem partim cum hærede
partim sine hærede decessisse, dùm defunctus non iu-
dicatur idem vnus, & idem homo in dd. hæreditati-
39 bus. Quod efficacius probatur ex eo, quod Ius ac-
crescendi non habet locum inter hæredes dictarum
hæreditatum, quia censentur vocati ad diuersas hæ-
reditates diuersorum hominum *Bald. in l. 1. n. 9. in fin.*
C. de summ. Triuit. & fid. Cathol. & in l. si arrogator nu.
26. ff. de adopt. Notta cons. 514. num. 16. lib. 3. Menoch.
cons. 1021. nu. 6. in fin. vers. Nec dicotur Surd. cons. 553.
num. 14. in princ. Brun. ad statut. quod stantibus mascu-
lis art. 8. nu. 21. Tiraq. de Iur. primog. quæst. 46. num. 27.
Quod secus esset si hæreditas censeretur vna, & eius-
40 dem hominis, tunc enim intraret Ius accrescendi, &
portio repudiata accresceret portioni agnitæ, nec v-
nus, & idem homo partim cum hærede partim sine
hærede existeret, vt notant DD. in d. *l. Ius nostrum*
ff. de regul. Iur. & multos cumulat Bellon. vbi sup. cap.
7. quæst. 35. nu. 1. & tribus seqq.

Et ex hac ratione diluitur etiam illud, quod hæ-
redibus primi gradus repudiantibus alteram ex d. hę-
reditatibus, esset locus successorio edicto, etiamsi al-
41 teram retinerent, cum tamen successorio edicto lo-
cus esse non possit primis hæredibus hæreditatem ca-
pientibus, *l. final. ff. de success. Edict.* Quia cum presen-
ti hæredes non habeantur loco Cohæredum, sed cen-
42 seantur vt separati hęredes diuersarum hęreditatum,
nihil interest quod hæredes vnius hæreditatis suam
retineant hæreditatem, quia hoc non impedit quomi-
nus fiat locus successorio Edicto, respectu alterius hę-
reditati repudiatæ penitus diuersæ cessante inter dd.
hæredes Iure accrescendi vt fuit dictum.

Quo verò ad bona in Territorio Romano existen-
tia, cum masculus excludere volens sit forensis, &
43 sic deficiat subiectio personæ quæ copulatiue requi-
ritur cum subiectione rerum, iuxta Theoricam,
quam pluribus relatis firmauit *Rot. in Fauentina Dotis*
seu successionis 21. Febr. 1638. coram R. P. D. meo Du-
noz. Cessat dispositio statuti ex defectu voluntatis sta-
44 tuentium, qui Ciuibus suis dumtaxat non autem ex-
teris prospicere voluisse præsumuntur, tam ratione
naturalis æquitatis, vt qui onera non subeunt, nec
etiam beneficio gaudeant statutorum *Marescott. var.*
resol. lib. 1. cap. 9. num. 2. cum alys per Alderon. Mascard.
de general. statutor interpret. concl. 6. nu. 74. & 75. Mart.
de success. legal part. 3. quæst. 25. artic. 3. num. 1. & seqq.
Quam ratione publicæ vtilitatis vt Agnationes, & fa-
45 miliæ diuites conseruentur ad quem effectum huius-
modi statuta fuerunt condita, *Bald. in l. Cunctos popu-*
los n. 9. C. de summ. Trin. & fid. Cott. Ladereb. *cons. 74.*
n. 28. ver. 3. quio Ceph. *scons. 53. n. 76. & 77. Brun. ad stat.*
ar. 3. n. 7. vsq. ad 13. Ciriac. contr. 137. n. 15. quę ratio cessat
in forensibus; parum enim interest statuentium Roma-
norum familias exterorum conseruari, *Rota dec. 177.*
part. 5. rec. Immò militat contraria ratio, quoniam
forenses amore Patriæ vt plurimum vendunt bona,
& redeunt ad proprios lares, vt in proposito consi-
derat, *Soccin. sen. cons. 128. sub num. 5. lib. 4.* Vndè po-
tius supplantaretur statuentium intentio, quia vice
conseruandi in familijs, & Ciuitate diuitias, & opu-
lentiam, illæ depauperarentur, & exteri ditescerent
ex quibus communitèr itũ est in sententiam, quod hu-
iusmodi statuta exclusiua fœminarum licet in Terri-
46 torio statuentium sint bona, non tamen intrent res-
pectu forensium *Bald. cons. 460. num. 2. lib. 1. Alex. cons.*
44. num. 10. lib. 5. & cons. 41. num. 2. & per tot. lib. 7.
Paris. cons. 12. num. 15. & seqq. lib. 3. Ruin. cons. 48. nu. 4.
lib. 3. Soccin seu. cons. 128. num. 4. & seq. lib. 4. & Soccin.
Iun. cons. 49. num. 2. & seq. & cons. 80. num. 4. & plurib.
seqq. lib. 4. Flam. Rub. cons. 2. per tot. lib. 1. Peregr. cons.
90. num 13. lib. 1. & dec. Patau. 117. num. 3. Fachin. cons.
9. num. 18. & seqq. lib. 1. Hond. cons. 5. num. 16. & cons. 11
per tot. lib. 1. Menoch. cons. 890 num. 2. & seqq. Valenz.
cons. 55. num. 24. post. med. & seqq. Maresc. d. cap. 9. n. 1.
& seq. Roland. de luer. dot. quæst. 36. num. 12. Brun. ad d.
statut. art. 6. num. 3. vers. Aut. verb. statutum Grat. di-
scept. for. cop 441. num. 26. Marta d. qua. 15. num. 3. per
tot. quam opinionem perpetuò amplexa est etiam,
Rota dec. 295. num. 5. part. 1. & dec. 413. nu. 1. part. 4. di-
uers. & in Perusina Bonorum de Balchouibus 8. & 13.
Iunij 1590. coram Comitulo, & in Perusina successionis
coram bo: me: Cardin. *Verospio impressis penès Gilian ad*
statut. Perusin decis. 7. & 47. & coram san. mem. Gregor:
XV. decis. 255. num. 2. & ibi add. num. 8. & decis. 279.
num. 25. & latissimè coram bo: me: Burott. dec. 188. nu.
4. vbi dicit esse communem, & contrariam opinio-
nem esse damnatam, & in *Recanaten. Hæreditatis 10.*
Mart. 1623. cor. bo: me: Card. Verospio confirmato cor.
bo: me: Seleucien. 15. Ian. 1624. relatis per add. ad d. dec.
Buratt. 188. num. 20. & reprobatis Thesauro Iniore, a-
lijsque contrariam opinionem sectantibus firmatum
fuit in *Romana seu Spoletana successionis 4. Iulij 1631.*
coram R. P. D. meo Merlino quæ est decis. 68. num. 13.
part. 6. recent.

Nec subsistit, quod Ióannes Maria vti Incola ex
47 diuturna habitatione in Vrbe Statutorum gaudeat
Beneficio, vt per *Rotam decis. 137. nu. 2. por. 5. Recent.*
48 Quia vltra quod ad hoc non adducitur nisi simplex
fides, quæ fidem non facit, vt in his terminis respon-
dit *Rota coram Buratt. decis. 224. num. 2. & decis. 599.*
num. 8. Non concludit etiam de habitatione decen-
nali

Digitized by Google

na'i continua, & de tempore mortis Testatoris, nec
49 ue animo contrahendi Incolatum prout ad hunc effectum requiritur, *Rota coram eodem Buratt. decis. 188.num.8. & duobus seqq. & dicta decis.244. num.5. & 6. & decis.599.nu 1. cum tribus seqq.& in impress. post Picum ad Statutum Vrbis decis.63.num.18.*

Minus suffragatur, quod cum Ioannes Marta fuerit à Senatu per Priuilegium Ciuitate Romana Do-
50 natus, dicatur verè, & propriè Ciuis, etiam ad effectum, vt Statutorum gaudeat beneficio, iuxta opinionem approbatam à *Rota in Ciuitatis Castelli Supplementi Legitimæ 14. Nouembris 1603.coram bo: m: Card. Lancellotto impress. post Feuzan.ad Statut. Vrbis decis.22. vers.de ciuilitate autem, & in Romana Hæreditatis 16. Nouembris 1619.coram R.P. D. meo Pirouano,* relata per *Merliu. de Legitima, decis.24.nu.5. & in Signina Castrorum 19.Iunij 1634.coram R.P.D. meo Panzirolo,* quæ est *decis.292.par.6.Recen.* Nam
51 istud procedit concurrente habitatione, & onerum substentatione, quæ qualitates in Ioanne Maria non iustificantur, *Bald.cons.60. num.3.lib.1. Castr.in l.omnes populi, in pri. ff.de Iust. & Iur. Anchar. cons.169. sub num.2. vers.quinimò descripti, Socc. sen. cons.241. num.5.vers.quinimò Incolæ, lib.2. & Socc.iun. cons 49. sub num.2.& 5. & cons.80. nu.5. lib.4. Ruin. cons.200. sub num.12.lib.2.* & firmauit *Rota in Recent.dec.168. nu.2.vers.quia forsan,par.2. & in dicta decis.24.nu.6. post Merliu. de Legitima,* & in allegata *Narnien. Successionis, coram R.P.D. meo Pirouano in 6.par.Recent. decis.160 num.28.*

Præterea cum Ciuilitas superuenerit septem annos post delatam, & aditam hæreditatem, Testator enim obijt de anno 1630. & Ciuilitas fuit acquisita de anno 1637. tantò minus suffragari potest, quia requiri-
52 tur de tempore delatæ hæreditatis, & superueniens non releuat, *Anchar.dicto cons. 169.num.2. vers.& licet hæres, Socc.iun.cons.49. num.9. & seqq. lib.1. Dec. cons.661.num.12.in fin. & num.14.& seqq. Alciat. respons.31.num.46.lib.9.secundum impress. Basil.Peregr. cons.4.num.4.lib.5. Decian.cons.56.nu.40. lib.4. Ruin. cons.200.nu.17. in fin. & seqq.lib.2. Menoch.cons.890. num. 5.* & in terminis Statuti Vrbis *Houded. cons. 5. nu.22.& seqq. lib.1. Costa de Retrotract.cap.9. ex.14. num.4.& per tot. Surd.cons.487. num.28. & alios congerit, Cyriac.controu.205.num.37. & seqq.* & sequuta est *Rota coram Gregor. decis.279.nu.20. & 21. & coram Buratt.decis.188.num.10. & decis.244. nu.5. circa fin. & decis.599.num.4.*

53 Et quamuis contrarium teneant *Castr. cons.286. num. 2.& 3.lib.2.* & alij relati per *Cyriac.dicta contr. 205. nu.90. & in Arminen.Gabellæ 19.Aprilis 1627. coram bo:me: Cardinali Virili, quæ est decis.52. num.2. par.5. Recent.* Attamen non videntur obstare cum loquantur in terminis Statuti prohibentis alienationem in forenses, in quibus sufficere videtur Ciuilitas superueniens de tempore acquisitionis. At secus videtur dicendum in casu Statuti disponētis de Successione ad fauorem suorum Ciuium, quod suffragari non potest, si de tempore delatæ hæreditatis non concurrit Ciuilitas, quia lex statim defert hæreditatem in fœminas, & ipso iure adimit, & resecat legitimam à toto patrimonio absque facto, & ministerio hominis, *l.omnimodò, l.quoniam in prioribus, & l.*
54 *sancimus, C.de inoffic. Testam.* Ideoque cum ius sit delatum, agnitum, & re ipsa quæsitum, nō potest Ciuilitas superueniēs retractare effectus iam consumatos, iuxta *doctr. & decis. supra allegat.*

Quibus etiam accedit, quod Io: Maria nō est simpliciter institutus, sed substitutus sub conditione si filiæ sine filijs decedant, qua conditione pendente, verè nulla adest vocatio, sed solummodò spes incerta, & vocatio quædam in abstracto, seu potentia,
55 succedendi, quæ ante euentum conditionis perindè est, ac si non esset in rerum natura, *Aret. in l.Centurio,nu.14.vers.est igitur quarenda,ff.de vulg.& pupill. latè Bologn.cons.vlt.pro Triuultijs num.19. 20. & 79. Rauden.de Analog.lib.1.cap.27. num.48. & seqq. Menoch.cons.105.nu 64. & seqq.* & benè *Rota decis.206. num. 3. post med. par.3. Recent.* Vndè solo prætextu iuris Tertij non dum in esse producti, & consistentis solummodò in spe incerta, quæ deficere potest, si filiæ Testatoris cum liberis decedant, iuxta vulgar.
56 *Cons.Oldrad.21.* non videtur,quod debeat impedire filiæ detractionem Legitimæ, saltem reuocabiliter, cum onere scilicet restituendi eueniente casu restitutionis, vt in simili dicitur de Trebellianica contra plam causam substitutam, *Bellon.iun.cons.84.num.35. & seqq.* & alij relati per *Rotam decis.373.nu.7.par.2.*
57 *& decis.27. nu.13.par.5. Recent.* Quod non inficiantur etiam contrariæ opinionis asseclæ admittentes, quod illi ad quos bona spectatent interim non impediantur apprehendere, & retinere eorum possessionem, donec spes manet in incerto, & dubium est an conditio sit extitura, licet velint, quod resoluatur purificata conditione, *Papon.cons.57. num.9. Peregr. cons 97. num.9. lib.5.* cum alijs allegatis per *Cyriac. dicta controu.205.num 88.& seqq.*

Nec obstat quod substitutus dicatur hæres Testa-
58 toris, etiam ad hunc effectum, vt intret dispositio dicti Statuti, vt fuit dictum in allegata *Romana de Tagliettis coram Reuerendiss. D.meo Decano,*quia hoc
59 intelligitur facta restitutione, & sic quando venit casus substitutionis, & fuit purificata vocatio, & in his terminis procedit *dict.decisio,* & loquuntur *Text. in §.restituta,Instit.de fideicommiss.hæred. Bald.cons.79 num. 1.lib.1. Cornu.cons.164.nu.1.lib.2. Boer.decis.156 num.10. Decian.cons. 21.num.35. lib.2. Alex.cons.64. in princ. lib.5. in dicta decis. allegat.* Secundùm quas doctrinas decisio est intelligenda, & declaranda, secùs autem pendente ad huc conditione, quia substitutus tunc non dicitur hæres, & non habet aliquod ius nisi in spe incerta, quæ deficere potest iuribus supra allegatis.

Et ita resolutum, &c. vtraque, &c.

IMOLEN. SVCCESSIONIS.

Veneris 18. Martij 1640.

ARGVMENTVM.

Testamentum coram Confessario,& tribus testibus conditum, sustinetur tamquam factum coram Parocho vigore *cap.cum esses, de Testamen.* etiam si testes in eo adhibiti nō fuerint ad id specialiter rogati, prout requiritur, ex dispositione *Auth.rogati,C.de Testibus,* dummodò ex coniecturis appareat Testatorem ita voluisse disponere, & quæ sint coniecturæ ad hunc effectum sufficientes?

SVMMARIVM.

1 *Testamentum coram Parocho, & duobus testibus cōditum, sustinetur vigore* cap.cum esses, *de Testament.*
2 *Confessarius,in Testamento succedit loco Parochi.*
3 *Verba cum prolata fuerint animo deliberato procul dubio important testamentariam dispositionem.*
4 *Verbum*, volo, *semper importat Testamentariam dispositionem, quoties ad sui essentiam non expectat actum alterius voluntatis.*
5 *Verbum*, volo, *probat enixam voluntatem proferentis ita disponendi.*
6 *Amplia licet fuerit prolatum ad instantiam Amicorum.*

7 Li-

Digitized by Google

7 *Limita nisi fuerit ad blandiendum, aut incidenter prolatum.*
8 *Testes adbibiti in Testamento requiritur quod fuerint rogati.*
9 *Non solum de Iure Ciuili, sed etiam de Iure Canonico.*
10 *Testamentum vbi sustineri debet vigore* cap. cum *esses, requiritur, quod Testes in eo adhibiti fuerint ad id rogati.*
11 *Testes rogari debent in Testamento ad effectum, vt appareat Testatorem habuisse animum deliberatum disponendi.*
12 *Testes sufficit si ex coniecturis appareat, quod fuerint rogati.*
13 *In Testamento rogitum Testium necessarium est, saltem præsumptum, vel aliquid tale, quod illi æquipolleat.*
14 *Testes adbibiti in Codicillo satis est si fuerint præsentes actui, licet rogati non fuerint, sed sortuitò venerint.*
15 *Verbum,* volo, *de per se principaliter prolatum, importat fideicommissum.*
16 *Voluntas defuncti ob inanem obseruationem irritari non debet.*

DECISIO IX.

DVm quæstio esset in partibus de hereditate q. A-
chillis inter Catholicam Amitam, & Hyeroni-
mum, ac Dominicum fratres Patrueles Achillis, e-
manarunt duæ Sententiæ ad fauorem Catholicæ, sed
cum postmodum 10. Februarij 1640. in Tertia in-
stantia fuerit coram me dubitatum ad quem specta-
ret successio in bonis Achillis, & resolutio penderet
tàm ab inspectione Statuti Ciuitatis Imolę excludē-
tis fœminas dotatas, quam dispositionis Testamen-
tariæ dicti Achillis, placuit Dominis primò aggredi
disputationem; An constet de Dispositione Testa-
mentaria, & hodiè de hac constare magis inclina-
runt, respondendo contra Catbolicam, & successio-
nem spectare ad Hyeronimum, & Dominicum, qui
à dicto Achille in Testamēto nuncupatiuè facto co-
ram Confessario, & tribus Testibus fuerunt hæredes
instituti, quæ dispositio sustinetur de Iure Canonico,
ex cuius permissione in Terris Ecclesię sufficiunt duo
1 Testes, & Parochus, iuxta dispositionem *cap. cum esses*
2 *de Testamen.* & loco Parochi succedit Confessarius,
*Corn. cons. 261. num. 31. lib. 4. Madalen. de num. Testiū
in Testamento, par. 2. cap. 8. num. 1. vers. & idem si esset
Confessarius, Put. decis. 421. lib. 1 in Correctis.*

Quod autem Achilles per viam Testamenti dispo-
suerit de bonis suis ad fauorem Hieronymi, & Do-
minici, satis colligitur ex depositionibus Testium,
nempè 5. 6. 7. & 8. concludentium Achillem in lecto
iacentem dixisse, quod volebat suam hæreditatem
peruenire ad dictos Hyeronimum, & Dominicum,
3 eosque suos hæredes, quæ verba cum prolata fuerint
animo deliberato, proculdubio important Testamē-
tariam dispositionem, *l. quoniam indignum, ff. de Te-
stament. l. qui volebat, ff. de haredit institut. l. Pomphilo
37. §. propositum, vbi Barthol. ff. de leg. 3. Alexand.
cons. 190. num. 32. lib. 6. Socc. Iun. cons. 179. nu. 77. lib. 2
Odd. cons. 64. nu. 56. Menoch. de Arbitr. Iudic. cas. 490.
num. 14. & 15. Rota coram Vrgellen. decis. 17. num. 12.*
vbi sequendo distinctionem *Bald. in Auth. & qui iu-
rat, num. 17. C. de bon. auct. Iud. possid.* Firmant quod
4 verbum *volo*, semper importat Testamentariam di-
spositionem, quoties prout in casu nostro ad sui es-
sentiam non expectat actum alterius voluntatis.

Nec dubitari posse visum fuit quin defunctus ea
verba protulerit animo determinato, & deliberato ita
disponendi. Tùm, & Primò, quia præcedentèr idem
defunctus vni Testium, qui ad eum accesserat ad soli-
danda computa, respondit: *Che voleua lasciare la
sua robba o' suoi Cuggini.* Tùm & Secundò, quia
hæredibus institutis iniunxit solutionem plurium
Legatorum, necnon onus tradendi ælemosynam
pro celebratione Missarum S. Gregorij subdens quod
ea benè poterant exequi sui hæredes: *Perche gli la-
sciaua il modo di farlo, e che perciò gli aggrauoua la
Conscienza.* Tùm & Tertiò, quia instantibus Ami-
cis, vt Testamentum ad scripturam redigeret, respō-
dit: *Che faceua conto, che Fra Aurelio* (idest Con-
fessarius) *fosse buono più di sette Testimonij*; & demùm
quia Confessario, Testibus, & Amicis, imò ipsi met
Aduersariæ cum interroganti, & hortanti, vt Testa-
mentum conderet, respondit quod relinquebat bona
sua Hyeronimo, ac Dominico, quos suos hæredes
5 esse volebat, quæ licèt ad instantiam Amicorum,
6 cum tamèn non ad blandiendum, aut incidentèr, sed
7 propter se alitèr prolata fuerint, probant enixam, &
deliberatam voluntatem proferentis, ita disponendi
dicta *l. qui volebat, ff. de hæred. institut. dicta l. Pom-
philo 37. § propositum, ff. de leg. tertio, Faber super C.
lib. 4. tit. 14. de probat. definit, 23. num. 4. plenè Odd.
dicto cons. 64. num. 56. vers. primum est cum pluribus
seqq. vbi num. 57.* ait hoc esse absolutum extra casum
fauore piæ causæ.

Nec obstat vnicum fundamentum alterius partis
8 desumptum ex eo, quod Testes rogati non fuerint,
prout requiritur, *Auth. rogati, & ibi gloss. in verbo,
vt in Testamento, C. de Testibus, l. final. §. in omni au-
tem voluntate, & ibi gloss. in verbo excepto, C. de Co-
dicillis, gloss. in l. hæredes palàm, §. in Testamentis, in
9 verbo rogati, ff. de Testament.* Non solum de Iure
10 Ciuili, sed etiam de Iure Canonico, & vbi agitur de
sustinendo Testamentum vigore *cap. cum esses*, prout
contra *Butrium, & Abbatem, in dicto cap.* Sequendo
veriorem opinionem firmant *Barbat. cons. 32. num. 6.
lib. 1. Onded. cons. 77. num. 9. lib. 1. Surd. consil. 414.
nu. 2. Vasqu. de Success. part. 1. lib. 2. §. 13. requisit. 8.
num. 59. & duobus seqq. Farinacc. de Testibus, qu. 62.
num. 145.*

Quia pro responsione aduertebant Domini. Ro-
11 gitum Testium requiri tantummodò ad effectum,
vt appareat Testatorem habuisse animum delibera-
tum disponendi, non autem iocosa, vel blanditoria
verba loquutum fuisse, *l. Diuus 25. ff. de Milit. Testa-
ment. Corneus cons. 52. num. 17. lib. 2. & cons. 7. nu. 3.
lib. 4. Soccin. Iun. cons. 178. num. 14. in princip. vers. &
eò maximè, lib 2. Mantic. de Coniectur. vltim. volunt.
lib. 2. tit. 12. numer. 24. in princip. Gratian. Discept.
Forens. cap. 93. num. 5.* Ideoque retenta etiam genera-
li conclusione, dixerunt illam esse declarandam, vt
12 non procedat quando ex circumstantijs facti facilè
percipi, aut præsumi potest, quod Testes non tran-
seuntes, nec fortuiti tali Testamento interfuerint
quodque Testator enixè, & deliberatè voluerit de
suis bonis disponere, prout ex omnibus supra ponde-
ratis colligitur in nostro casu *Gratian. discept. forens.
dicto cap. 93. nu. 1. & 2. & 10. Rota in Perusina Bo-
norum 7. Februarij 1583. coram Gipsio, in princip.* vbi
13 dicit necessarium esse rogitum saltem pręsumptum,
vel aliquid tale, quod illi æquipolleat, & clarius in
fine.

Addebat etiam vnus ex Dominis, quod cum hæ-
reditas non petatur Iure directo, sed oblique dicta
14 dispositio substineri potest Iure Codicillorum in
quibus satis est, quod Testes fuerint præsentes actui,
seù dispositioni, etiam quod rogati non fuerint, &
fortuitò venerint, *l. final. §. in omni autem voluntate,
C. de Codicill. Menoch. cons. 45. num. 15. Surd. cons.*

Digitized by Google

414. *num.* 32. *Ioseph Ludouic. conclus.* 63. *limit.* 5. *Farinace. de Testibus, dicta quæst.* 62. *nu.* 150. *&* 151.

Et licet pro parte Catholicæ allegaretur dispositionem predictam substineri non posse in vim Codicilli cum ex verbis defuncti claré liqueat eum voluisse condere Testamentum, respondebatur ex depositionibus Testium non magis conuincei Achillem voluisse testari, quam Codicillari, seù quouis alio modo bona sua peruenire ad Hyeronimum, & Dominicū, ponderando non solùm verba Testatoris super primo in *Summario Hyeronimi litt. M.* ibi: *Et anco l'essortai à far Testamento, e lui mi rispose, che non occorreua far'altro Testamento, ma che confermaua il fatto*
35 *dalli suoi Vecchi*, sed etiam verbum, *volo*, quod de per se personaliter prolatum importat fideicommissum, *Ruin. cons.* 128. *num.* 17 *lib.* 3. *Mazar. cons.* 40. *num.* 8. *Rota decis.* 193. *num.* 6. *vers. verbum enim volo, par.* 1. *Recent.*

Præsertim cum ad effectum substinendi voluntates defunctorum reijciendæ sint omnes subtilitates, &
36 indignum sit ob inanem obseruationem eas irritari ad *Text. in l. quoniam indignum, C. de Testament.*

Et ita vtraque parte informāte resolutum fuit, &c.

CRACOVIEN. DECIMARVM.

Lunæ 21. *May* 1640.

ARGVMENTVM.

Rector Collegij Societatis IESV non potest transigere super Decimis absque consensu Reuerendissimi Patris Generalis cum Societas prælata sit à Decimis immunis, & exempta.

SVMMARIVM.

1 *Collegia, & Domus Societatis Iesu in vim Indultorum Apostolicorum sunt exempta, & immunia à quacumque Decimarum solutione.*

2 *Rector Collegij Societatis Iesu non habet facultatem transigendi super Decimis, nec renunciandi Priuilegijs Religioni concessis, & num.* 3. *Vbi Religionis Societatis Iesu potestas residet penes Patrem Generalem.*

4 *Alienatio rerum, siuè iurium Ecclesiæ non substinetur absque beneplacito Apostolico, & euidenti vtilitate.*

Amplia etiam si sit vigore Concordiæ, & Transactionis, num. 5.

6 *Solemnitates eædem requiruntur in remissione iurium Ecclesiæ, quæ in alienatione desiderantur.*

Quod procedit, & si fiat fauore alterius Eccl. & n. 7.

8 *Nuncius, & si habeat potestatem Legati de Latere, non tamen auctorizare potest alienationem rerum Ecclesiæ, cum specialitèr sit riseruata Papæ.*

Fortiùs si appareat de nullitate alienationis rerum Ecclesiæ, num. 9.

10 *Concordia non suffragatur non docto de adimplemento, & non adimplens non potest illius vigore agere.*

Fortiùs si sit Correspectiua, quia tunc vnum censetur contemplatione alterius promissum, num. 11.

11 *Obligationes correspectiuæ eatenus ligant, quatenus omnes obseruentur.*

12 *Concordia inita sine præiudicio iurium partium, & successorum est personalis, & per consequens successorem non ligat.*

DECISIO X.

ORta controuersia inter Plebanum loci Golambie, & Rectorem Collegij SS. Apostolorum Petri, & Pauli Societatis IESV Cracouieñ super Iure Decimādi Bona dicti Collegij, deuentum fuit ad Concordiā, in qua Rector permisit Plebano ex tunc, & in futurū liberam decimationem, sub conditione tamèn quod Plebanus teneretur soluere de proprio florenos 1300 pro obtinenda reuocatione Excommunicationis, & bannimentorum relaxatorum ad eius instantiam cōtra P. Albertum Mesinzxi ob pretensam non solutionem Decimarum, & insuper illi concessit, quod eius vita durante posset qualibet hæbdomanda extrahere tres currus lignorum ex syluis Collegij, idque facere declarauit quodā sinceritatis affectu, & amoris gratitudine, licèt Plebano nullum Ius competeret in dictis syluis.

Cum verò modernus Rector recusasset tàm Decimas, quàm Currus lignorum præstare, causa in partibus introducta, & exindè per Appellationem ad Rotam deuoluta dubitaui. An Concordia suffragetur Plebano loci Gulambiæ, & Domini informāte tantùm Rectore, negatiuè responderunt; quia cum
1 Domus, & Collegia Societatis IESV in vim Indultorum Apostolicorum sint exempta, & immunia à quacumque Decimarum solutione, vt pluriès fuit in hoc S. Tribunali discursum, & Canonizatum, & in specie in alia *Cracouien. coram Card. Seraphin.* in qua Rota declarauit prædictas Domus, personas, & bona esse libera, exempta, & immunia à quibuscumque Decimis, & Patres absoluendos esse ab impetitis per Plebanum in Dobradenik, vt in Sententia in iudicatum transacta, *Summ. num.* 1. Et omissis antiquis Decisionibus fuit etiam firmatum in *Ciuitatis Castelli Decimarum* 25. *Iuny* 1626. *coram R. P. D. meo Ghisilerio*, & recentiùs latissimè in *Corduben. Decimarum de Lucena* 10. *May* 1634. 27. *Februarij* 1636. 30. *Ianuarij* 1637. *coram Reuerendiss. D. meo Decano*, 27. *May* 1638. *coram R. P. D. meo Carillo, &* 7. *Februarij* 1639. *coram R. P. D. meo Merlino, & in Granaten. Decimarum* 20. *Ianuarij* 1636. *coram Illustriss. D. meo Patriarca Constantinopolitano*, nullo modo poterat Rector ad huiusmodi Concordiam deuenire in præiudicium Collegij.

2 Primo ex defectu potestatis illius, quia Rector Collegij nō habet facultatem transigendi super Decimis, & renunciandi Priuilegijs, ac subijciendi bona Collegij perpetuo oneri Decimarum inconsulto Reuerendiss. Patre Generali, penès quem tota Religionis potestas residet, *Sanchez super Decalog. lib.* 7. *cap.* 27. *num.* 38. & in puncto similis Concordiæ initæ per alium Prouincialem eiusdem Societatis considerauit *Rota coram Reuerendiss. D. meo Decano in dicta Corduben. Decimarum de Lucena* 10 *May* 1635. & confirmauit in eadem 29. *May* 1638. *corā R. P. D. meo*
3 *Carillo*. Cum enim Priuilegia fuerint concessa fauore totius Religionis, cum clausula, *sublata*, & decreto, *irritanti*, non potuit per solum Rectorem illis renunciari, *Felin. in cap. cum accessissent, nu.* 8. *de Constit. Natta cons.* 160. *num.* 46. *lib.* 1. *Rota decis.* 63. *num.* 10. *par.* 5. *Recent.*

Secundo ex defectu beneplaciti Apostolici, ac etiā iustæ causæ euidentis scilicet vtilitatis dum Rector
4 disposuit contra libertatem, & exemptionem Collegij illud subijciendo dd. oneribus absque vlla prorsus retributione. Quinimo in quantum concessit Ius lignandi in syluis Collegij voluit exercere liberalitatē etiamsi certo sciret plebano nullum Ius competere, quæ duo copulatiuè requirebantur, vt possit sustineri alienatio rerum, & Iurium Ecclesiæ, *cap.* 1. *de reb. Eccles. non alien. in* 6. *Clem.* 1. *eodem tit.* DD. *in cap. sine exceptione* 12. *quæst.* 2. vbi latissimè *Laurentius de Rodulphis in* 3. *quæst. Couar. var. resolut. lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 2. *Rota coram Card. Seraphin. decis.* 508. *nu.* 1. *& in Recent. decis.* 430. *num.* 4. *par.* 2. cum alijs per *Add.*
5 *ad Buratt. decis.* 690. *sub num.* 18. Idque etiam si fiat vigore Concordiæ, & transactionis, *Federic. de Sen. cons.* 94. *per tot. Crauett. cons.* 323. *num.* 1. *vers. dico quod*

Præ-

Digitized by Google

Prælatus, plenè *Gratian.discept.forens.cap.846. nu.6.
& 7. Verall.decis.318. par.3.* & fuit dictum in *Medio-
lanen. Rescissionis Permutationis* 10. *Ianuarij* 1597.*co-
ram bo: mem:* Cardinali *Pamphilio penes Marches. de
Commiss. part.1. fol.*112. Cum enim per huiusmodi
Concordiam concederetur Plebano Ius Decimandi,
& Collegium priuaretur exemptione sibi competeñ
negari non potest, quin hæc esset species alienationis
rei Ecclesiasticæ, in qua propterra debent interueni-
te eædem solemnitates, quæ in alienatione desiderã-
6 tur cum idem sit Ius certum remittere, quod aliena-
re, *Bartol.Castr. Ias. & alij in l. nulli, ff. de Transact.
Pinell. in l.*1.*par.*3. *num.*45. C.*de bon.matern. Anton.
Gomes in l.*Tauri 40. *num.*86. plenissimè *Gratian. di-
scept.forens.cap.*476.*num.*16. *& dicto cap.*846.*num.*8.
*cum seqq. Verall.decis.*106.*par.*1. *Add.ad Gregor.decis.*
418.*num.*17. *Reuerendiss.D.meus Decanus decis.*301.
*num.*1. & in hac specie Transactionis initæ super De-
cimis, *Rota decis.*362.*nu.*3. *coram Reuerendiss. D. meo
Decano, & in Spoletana Decimarum de Menania* 14.
Nouembris 1638.*coram R.P.D.Panzirolo*, etiam si a-
7 lienatio fieret fauore alterius Ecclesiæ, *Seraphin. de-
cis.*22. *Rota in Neapolitana Spolij* 3.*Iunij* 1601.*coram*
Card.Lancellotto in Treueren. Bonorum 15. *Maij* 1621.
coram bo: mem: Dunozetto in Eluen. D*istributionum* 4.
Decembris 1634.*coram bo.me: Buccabella, & in Tar-
raconen.*Cappellaniæ 28. *Februar.* 1036.*coram R.P.D.
meo Pirouano.*

Nec visum est releuare quod Reuerendissimus Nũ-
cius interfuerit huic contractui, illumque sua autho-
ritate confirmauerit, asserens tendere potius in vtili-
tatem quam in damnum vtriusque partis, quia licet
Nuncius Apostolicus habeat potestatem legati de la-
8 tere, tamen non potest authorizare alienationem re-
rum Ecclesiæ, quia hoc est de specialiter reseruatis
Papæ in vim. *Extrauagantis ambitiosæ de reb. Eccles.
non alien.* vt tradit Gambar.*de offic. & potest.legat.de
later.lib.*2 *tit.de var.ordin.nou. nu.*415. *inter tract.ma-
gn. tom.*13. *part.*2. *fol.* 156. Præsertim quia deregitur
eius assertio erronea cum asß. vtilitas nullibi iustifice-
tur imò ex prædictis conuincitur conditionem Col-
9 legij fuisse effectam deteriorem, *Bart. in l. sed, & si
preces*, C.*de præd.minor. Alex.cons.*69. *lib.* 3. *Honded.
cons.*32.*num.*111.*lib.*1. Menoch.*cons.*314.*num.*27. Gre-
*gor.decis.*495. *num.*11. & 12.

Præterea visum fuit DD. Concordiam suffragari
non posse, quia cum fuerit inita sub ea conditione
quod Plebanus teneretur soluere florenos 1300.& ob-
10 tinere reuocationem bannimentorum non docto de
adimplemento ex parte sua, non potest agi vigore
illius, *Roland. à Valle cons.*53.*num.*17. *lib.*1. Gozad.
*cons.*1. *in princip. Paris.cons.*33.*nu.*17.*lib:*1. *Rota decis.*
369.*nu.*1.*in princ.par.*4. *Diuers. & decis.* 397. *num.*13.
*par.*5.*Recent.* Præcipuè cum versemur in Contractu
11 cuius omnes partes sunt inuicem correspectiuę, quia
tunc vnum censetur promissum contemplatione alte-
rius,& eatenùs obligationes ligant quatenùs omnes
obseruentur *Crauett. cons.*461. *num.*39. *Gratian. di-
scept.forens.cap.*759. *num.*11.& 12. & *Rota decis.*428.
*num.*3. *par.*1. *Recent.*

Denique cum in transactione adiecta fuerit clausu-
la citra tamen præiudicium quorumcumque Iurium
vtriusque partis, & successorum dictum etiam fuit
12 concordiam esse mere personalem, & proindè ex ea
nullum fuisse illarum præiudicium successori, cui
fuit Ius expresse reseruatum, *Oldrad.cons.*237.*num.*9.
*Paris.cons.*23.*num.*142. *lib.*1. *Scraph. decis.*144. *num.*6.
& *in Bonon. Fideicomm. de Desiderijs coram R. P.*D.
meo Merlino, *quæ est decisio* 118. *num.*20. *par.* 5. *Rec.*

Et ita, &c.

LEODIEN. BENEFICII.

Veneris 25. Maij 1640.

ARGVMENTVM

Mandatum de manutenendo in possessione beneficij va-
cantis per obitum resignantis intra 20. dies est con-
cedendum vltimo prouiso post obitum, non autem
primo de tempore resignationis, licet infirmitas su-
perueniat resignanti post factam resignationem.

SVMMARIVM.

1 *Possessio anterior præferri debet posteriori in iudicio Monutentionis.*

2 Prouisio, *& subsequta possessio Beneficij euanescunt per obitum Resignantis intra* 20. *dies.*

3 *Regula de Infirmis, vt ceteræ omnes continent decretum irritans.*

4 *Possessio anterior, quando est infecta aliquo vitio non impedit, quin posterior sit manutenibilis.*

5 *Resignans* Beneficium, *si moriatur intra* 20. *dies censetur mortuus in possessione, perinde ac si* Benefi*cium non resignasset, & possessio interim capta. censetur vacua, num.*6.

7 *Regula de Infirmis comprahendit tantummodo resignationes factas in* Curia, *non autem factas extra Curiam.* Contrarium, *num.* 8.

9 *Resignans non potest de* Beneficio *in extremo suæ vitæ disponere contra* cap.Apostolica 8. quæst. 1.

10 *Regula de Infirmis habet locum tam in resignatione facta in infirmitate, quam tempore sanitatis, dummodo Resignans moriatur intra* 20. *dies, ex declaratione* Clem. VII.

11 *Resignatio, &* Collatio *sunt actus correspectiui.*

12 Collatione *sublata, quæ est finis Resignationis censetur quoque sublata Resignatio, quæ est necessarium antecedens ad illam.*

13 Beneficium *vacans intra* 20.*dies post Resignationem, dicitur vacare per obitum, non autem per Resignationem.*

14 *Vacationes duæ ex vna, eademque persona, constitui non possunt.*

DECISIO XI.

RESignato Beneficio sub inuocatione Sancti Marti-
ni de quo agitur, à Simone Parenier, in manibus
Decani Ecclesiæ Leodieñ, vti Ordinarij Collatoris,
fuit de eodem prouisus Gulielmus Bierares, qui il-
lius possessionem accepit, secuto autem obitu Simo-
nis Resignantis intra 20. dies idem Decanus dictum
Beneficium, vti vacans per obitum contulit Henrico
Lamberti, qui vigore istius prouisionis fuit etiam
immissus in possessionem; Vndè in gradu Appella-
tionis dubitatum fuit cui esset dandum Mandatum
de Manutenendo, & Henrico dandum esse, Domini
responderunt.

Quamuis enim controuerti nõ possit possessio an-
1 terior Gulielmi, cuius Causa in concursu possessio-
nis, quam postea adeptus fuit Henricus videretur
præferendus in hoc Iudicio Manutentionis, tamen
2 cum Resignans decessetit intra 20. dies, tàm proui-
sio. quàm subsequuta possessio euanuerunt, ex dispo-
3 sitione Regulæ de Infirmis, quæ, vt cœteræ omnes
continet decretum irritans, *Gonzal.ad* Regul.8. *qu.*1.
*num.*9. & 10. *Gratian.discept.forens. cap.*574. *nu.*32.
4 ex quo possessio anterior remanet adeò infecta, vt
impedire non possit, quin posterior sit manutenibi-
lis, *Cresc.decis.*1.*de caus. poss.& propriet. Caputaq. de-
cis.* 325.*nu.*2.*par.*1. *Rota diuers.decis.*189. *nu.*4. *par.*2.
*Mansic.decis.*40.*num.*8. & *in Recent. decis.*48. *num.*3.
par. 5. *coram Eminentiss.Card.Vbaldo, Add. ad* Greg.
5 *decis.*268. *num.*9. habetur enim pro vacua, & Resi-
6 gnans censetur mortuus in possessione perindè si nõ
resignasset.

Digitized by Google

Nec visæ sunt releuare exceptiones adductæ pro Gulielmo ad excludendam Regulam.

7 Primò enim, quod ea compræhendat tantummodo Resignationes factas in Curia, non autem quæ fiunt extra Curiam coram Ordinario, iuxtà *Consil. Decij 223. num.4.* Cuius Sententiam sequitur *Man-*
8 *dos. in dictam Regulam quæst.16. per totam*, non placuit Dominis, cum verior æquior, & communior sit opinio contraria, quam latè tuentur *Sarnen. super eadem Regula, quæst.26. num.4.* rationibus, & authoritatibus comprobans hanc esse veriorem, *Rebuff. in Tractat. Nominationem, quæst.17. num.17. vers. contrarium tenet, & in praxi par.3. de Infirm Benef. resig. gloss. 12. num.3. & cons.72. nu.2. latè Paris. de Resig. Benef. lib.12. quæst.5. num.8. Azor. Instit. Moral. par.1. lib.7. cap.18. vers. quarto quæritur, ChoKier in comm. ad dictā Regulam, num.20. vers. quæ opinio, & 21. Borell. Summ. Decis. de Benef. resig. tom.1. tit.26. nu.6. & tenuit Rota apud Cassad. decis. 768. par.3. Diuers.*

Rationes enim super quibus Mandosius se fundat quod Regula non procedat vbi Beneficium resignatur extra Curiam in manibus Ordinarij nullius sunt roboris, siuè enim Beneficium resignetur in manibus Sanctissimi ad fauorem certæ personæ, siuè libere in manibus Ordinarij ab Infirmo morti pro-
9 ximo, semper videtur Resignans de Beneficio in extremo suæ vitæ disponere contra *cap. Apostolica 8. quæst.1.* & in specie considerat *Gulielmus de Benedictis in cap. Raynutius de Testam. par.3. qu. . de Episc. num.26. fol. mihi 29.* & intrat præiudicium quod inferri potest expectantibus ideoque ratio Regulæ militat tàm in Resignationibus factis in Curia, quam extra Curiam, vt præter allegatos bene aduertit dicta *decis. Cassad.31. num.3. vers. aliàs pars.*

Idemque etiam suadetur ex generalitate verborũ, quibus Regula concipitur, ibi: *Quauis authoritate conferatur*. Per quæ Summus Pontifex videtur voluisse regulam habere locum quauis authoritate beneficium conferatur, & sic etiam includere Collationem Ordinariorum, *Paris. dicta quæst.5. nu.8. Chokier. vbi sup. num.20.* & agnouit idem *Mandos. d. qu. 16. in fin. vers. Quo verò*, qui proinde in ea opinione pedem figere non fuit ausus, sed post excitatas difficultates articuli discussionem remittit arbitrio Sacræ Rotæ.

Altera quod regula non procedat vbi Infirmitas superuenit post factam resignationem etiam non
10 subsistit attenta declaratione facta à Clemente VII. sub illis verbis etiam vigore supplicationis dum esset sanus signatæ, per quæ ostenditur dispositionem regulę non solum compræhendere Resignationes factas de tempore Infirmitatis, sed etiam quæ fiunt tempore sanitatis, dummodò tamen intra 20. dies sequatur obitus Resignantis, prout hac ratione firmant, *Sarnen. super eadem regula qu:12. in fine, & qu.31. in fine Paris. de Resign. d. lib.12. quæst.6. num.5. & 25. Bursatt. cons. 93. num.2. lib.4. Azor. vbi supra lib.7. cap: 28. vers 3. qu:15. n.68.*, quia æquiparantur hæc duo resignare, & præstare Resignationi consensum.

Nec etiam visum fuit subsistere per hanc regulam irritari solum collationem, ibi *Collatio huiusmodi sit nulla*, non autem resignationem, quæ in suo robore remanere debeat cum sint Actus diuersi, & distincti,
11 quia cum negari non poterit quin saltem sint correspectiui. *Put. dec.511. num.1. & 3. lib* 2. vtique sublata Resignatio, quæ est necessarium antecedens ad illam *Sarnen. super d. regul. lotter: d. lib:3. quæst:15. num: 34. & seqq.*

Cuius rei alia etiam reddi potest ratio, quia scilicet si in casu istius regulę substineretur Resignatio, quę est causa vacationis substineretur etiam ipsa vacatio, quę est effectus illius ex regula quod sicuti cessante causa cesset effectus, ita etiam causa non cessante non cessat effectus *l. sicuti §. Tam diu ff. ex quib. caus. maior.* sicque
13 beneficium vacaret per resignationem quod tamen est falsum quia Regula expresse decernit Beneficium vacare per obitum, vt late post, *Paris. explicat Azor:*
14 *d. lib.7. cap:28. vers 8. quæritur*, Nec possunt ex vna eademque persona duæ constitui vacationes *cap: susceptum de rescript in 6. Sarnen. d. qu:35. n:3. latè lotter. d. lib:3. q.15. n.16. vers. Præterea cum seqq.*

Et ita resolutum vtraque &c.

BARCHINONEN. ADMINISTRATIONIS.

Mercurij 16. Iuny 1640.

ARGVMENTVM

Administratio bonorum Ecclesiæ sæcularizatæ, quæ prius erat penès Priorem, & Canonicos Regulares manet penes Priorem, & Canonicos Sæculares, cum per sæcularizationem nihil præter regularitatem immutetur.

SVMMARIVM.

1 *Administratio bonorum Ecclesiæ de iure debet esse penès Priorem Canonicos, & Capitulum.*
2 *Sæcularizatio Ecclesiæ præter qualitatem regularitatis nihil immutat.*
3 *Administratio quæ ante secularizationem spectabat ad regulares, postea spectat ad sæculares in illorũ locũ.*
4 *Bona donata communiter Ecclesiæ Priori, & Canonicis debent insimul ab eisdem administrari.*
5 *Actus à Priore Ecclesiæ gesti non tollunt, sed conseruant ius Capituli in rebus communibus.*
6 *Ius Ecclesiæ non potest prescribi nisi per lapsum quadraginta annorum cum illius scientia, & patientia. Et quidem deducto tempore litis, nu.7.*

DECIS. XII.

SAN: me: Clemens Octauus in generali suppressione Ordinis Canonicorum Regularium San. Augustini Principatus Cathaloniæ Sæcularizauit Ecclesiam S. Annæ Ciuitatis Barchinonẽ antea ab eisdem Canonicis Regularibus rectam sub nomine Domus San. Sepulchri Hyerosolimitani, remansitque eadem Ecclesia sic sæcularizata sub Regimine vnius Prioris, & tot Canonicorum Sæcularium quot prius existebant, dum erat in statu Regularitatis, cum verò Modernus Prior prætenderet Excluso Capitulo sibi soli competere Administrationem bonorum ac reddituum, præsertim Iurisdictionalium Ecclesiæ tempore Regularitatis, simul à Priore, & Canonicis acquisitorum, propositum dubium ad quem spectet administratio, & per DD. ad Priorem simul vna cum Capitulo pertinere responsum fuit, motique sunt ex eo, quia cum d. Ecclesia S. Annæ sit effecta sæcularis sicut dum erat in statu Regularitatis regebatur, & administrabatur simultaneè per Priorem, & Canonicos, vt clarè patet ex pluribus concessionibus bonorum, & acquisitionibus factis ab Ecclesia, alijsque Actibus coniunctim gestis, & datis per Capitulum in *summ. num. 11. 12. 13. 14. & 15.* quod est etiam conforme dispositioni
1 Canonum ex quo apud omnes simul debet esse Administratio, *cap. Nouit: cap: Quanto, et cap:* Ea *noscitur vbi Abb: num:4. de his quæ fi. à Præl: sine consen: cap: Rota in Gerunden. Administrationis coram R.P.D. meo Verospio, quæ est dec:252. num:1: part:5. rec:* Ita etiam
2 post factam sæcularizationem, cum sæcularizatio præter illam qualitatem Regularitatis nihil aliud immutauerit, vt in his terminis ratione Ecclesiæ B. Mariæ Villæ Bertrandi Diœcesis Gerunden. pariter sæcularizatæ à sa: me: Clem. VIII. dixit, *Rota in dicta Gerunden. Administrationis coram R.P.D. meo Verospio,*

pro. à num. 2 vsque ad tertium, & confirmauit in eadem
causa 30. *Aprilis* 1632. *coram R.P.D. meo Merlino, &*
priùs in Vicen. Parrochialis coram bo: mem: Patriartha
Manzanedo dec. 323. *num.* 7. *par.* 2. *rec.* Omnia enim
Iura concernentia administrationem quæ ante sæcu-
larizationem spectabant simul ad Priorem, & Cano-
3 nicos Regulares censentur translata in Priorem, &
Canonicos Sæculares, qui in eorum locum fuerunt
subrogati, *Rip. resp.* 31. *aliàs* 3. *num.* 22. *de Eccles. Ti-*
raquell. in tract. le mort. saisit le Vif par. declar. 9. *nu.* 18.
& in d. Gerunden. cor. D. meo Verospio nu. 4. *& cor. D.*
meo Merlino, § fauet demum.

Quod eò magis confirmatur ex obseruantia subse-
quuta nam ex datis in dicto. *summ. ijsdem num.* 11. 12.
13. 14 *&* 15. constat plures acquisitiones, concessio-
nes in Emphythæusim, Transactiones. receptiones
Canonum, annuas præstationes, aliosq; Actus fuis-
se gestos à Priore & Canonicis insimul. Et ex quali-
tate bonorum cum fuerint donata communiter Ec-
clesiæ, Priori, & Canonicis, seù Conuentui vt eod.
4 *summ. num.* 1. *vsque ad x.* quo fit vt illorum admini-
stratio tamquam propriorum Ecclesiæ pertineat si-
mul ad omnes, *cap. cum omnes vbi gloss in verbo Cō-*
stitutum de Constit. cap. Relatum il 2. *vbi Abb. num.* 5.
de Testam. Cæs. de Graff. dec. 4. *de his quæ fin. à ma. part.*
Cap. Rota dec. 16. *& dec.* 183. *num.* 1. *par.* 1. *rec.* Quam
obseruantiam hoc casu ponderauit etiam, *Rota in di-*
cta Gerunden. coram D. meo Merlino dicto §. fauet de-
mùm.

Non obstant Actus aliqui à solo Priore gesti; tùm
5 quia tamquam facti à capite non tollunt imo conser-
uant Ius totius capituli in rebus communibus, dùm
præsertim non constat de animo Prioris contrario
derogandi Iuribus Canonicorum, *Roto dec.* 640. *n.* 4.
par. 2. *& d. dec.* 252. *n.* 9. *&* 10. *par.* 5. *rec.*

Tum quia non probatur scientia, & patientia Ca-
pituli, imò cum appareat Canonicos reclamasse, &
litem vsque ab anno 1623. introduxisse, non fuit ex
illis sublatum Ius Canonicorum aut inducta aliqua
præscriptio contra Ius, & Ecclesiam, cum ad hunc
effectum requiratur lapsus 40. annorum cum scientia
& patientia, vt firmauit *Rota in d. decis.* 252. *&* 373.
7 *vbique num.* 11. *& seqq. part.* 5. *rec.* & quidem deducto
tempore litis, *iuxta Theoric. Bart. in l. Celsus num.* 27.
ff. de vsucap. quam sequuta est Rota coram Buratt. decis.
598. *num.* 9. *& d. dec.* 373. *n.* 10.

Et ita decisum Capitulo tantum informante, &c.

ROMANA CAMBIORVM

Lunæ 18. *Iunii* 1640.

ARGVMENTVM.

Nec euictionem, nec restitutionem pretij venditor præs-
tat obligatus ex dato, & facto suo tantum, euictione
sequuta ob aliam causam, maxime concurrente
scientia oneris, & hypothecæ in emptore cum eius
acquiescentia, & stante cessione iurium venditoris
talium, qualium, etiamsi prætium fuerit in vtilita-
tem venditoris conuersum.

SVMMARIVM.

1 *Euictionem non præstat venditor obligatus ex dato, & facto suo, nec restitutionem pretij, vbi euictio sequatur ex culpa Emptoris, vel eiusdem Auctoris.*

2 *Euictionem non præstat venditor, nec restitutionem pretij probata scientia oneris, & hypothecę in emptore cum eius acquiescentia.*

3 *Emptor rei quam sciebat esse alienam vel alteri hypothecatam censetur prætium venditori donare.*

4 *Venditor sequuta euictione tenetur emptori ad restitutionem pretij, si illud fuit in eius vtilitatem conuersum.*

Contrarium, num. 5.

6 *Emptor prędij à non Domino, illud vero Domino restituere non cogitur.*

7 *Limita nisi Dominus restituat pecuniam eius creditori solutam, cui prædium fuerat datum pignori.*

8 *Emptor prætium non recuperat à venditore, si sciuit obligationem, vel rem esse alienam.*

9 *Scientia oneris, & debiti in hærede desumitur tam ex descriptione debiti in Inuentario apposita, quam ex fructuum solutione.*

10 *Emptor dicitur habere notitiam oneris, & hypothecæ rei emptæ ad fauorem alterius, si erat informatus de obligatione, quam venditor habebat cum tertio, quæ notitia dicitur specialis, & indiuidua, n.* 11.

12 *Emptor conscius de obligatione venditoris fauore tertij poterat cogitare de obligatione, & hypotheca rei emptæ.*

13 *Emptor nec euictionem, nec prætium consequitur à venditore, si sciuit obligationem venditoris fauore tertij.*

14 *Amplia etiam si habebat notitiam solum in genere licet non in specie, & indiuiduo.*

15 *Emptor quando est certificatus à venditore de oneribus, quibus res vendita erat obnoxia, censetur venditor alienando, vendere ius, quod habet, nec tenetur de euictione.*

16 *Venditor cedens emptori iura talia, qualia liberatur ab onere faciendi bono iura cessa, & si nihil habet iuris non tenetur emptori.*

17 *Summa minor continetur in maiori.*

18 *Solutio semper cedit in extinctionem debiti antiquioris, & durioris absque alia partium expressione.*

19 *Causa durior ad effectum, vt in ea dicatur cessisse solutio dicitur illa pro qua datus est fideiussor.*

20 *Fideiussor liberatur per solutionem factam à principali debitore.*

21 *Licet per principalem debitorem ex post facta fuerit declaratio in contrarium.*

22 *Hæres cum benef. l. & Inuent. non tenetur de proprio ad solutionem debitorum hæreditariorum.*

23 *Beneficium legis, & Inuentarij non suffragatur hæredi quousque vires hæreditariæ suppetunt.*

24 *Hæres etiam beneficiatus tenetur habere ratum factum defuncti, quousque vires hæreditariæ suppetunt.*

DECISIO XIII.

COnstare de validitate, & iustitia trium conformium
Rota respondit *sub die* 26. *Martij* 1640., & repro-
posita hodiè causa super eisdem, stetit in decisis, &
omissa disputatione validitatis, quam Informantes
pro Nappijs modò non impugnabant, reassumendo
ea, quæ contra iustitiam sententiarum opposita fue-
runt, ac hodiè de nouo opponuntur, dictum fuit
quod cum Baccelli euictionem bonorum, de quibus
agitur, promiserint ex dato & facto eorum tantum,
occupatio verò Montistarum in illis bonis sequuta
fuerit non ex ipsorum obligatione, sed facto, & cul-
pa illorum de Nappijs, siue eorum Auctoris, qui
post quam hæc bona cum suis oneribus dederunt in
solutum Baccellis illa ab ijsdem redemerunt, Bac-
1 cellos nec ad euictionem præstandam cogendos esse,
nec ad prætium restituendum iuxta *Text. in l. fundum*
meum ff. de Euict. & vltra adductos in alia *decis. vers.*
Quod enim attinet ad euictionem, istud etiam tenent,
Alciat. in l. Qui Romæ §. duo fratres col. 8. *vers. Idem*
dicendum ff. de verb. oblig. Socc. sen. cons. 30. *num.* 7. *lib.* 4.
Marescott. var. resol. lib. 2 *cap.* 19. *num.* 36. *Menoch. de*
præsumpt. lib. 3. *præsumptione* 18. *num.* 11. *Fachin. Contr.*
Iur. lib. 6. *cap.* 68. *vers.* 4. *Conclusio & latè Cyriac. Contr*
for. cap. 191. *num.* 3. *&* 4. *& cap.* 197. *nu.* 1. *cum seqq.*

Con-

2 Concurrente præsertim præcedenti scientia illo-
rum de Nappijs, dùm bona prędicta ceæmerunt huic
oneri obnoxia absque vulla peotestatione aut declatione
*l.si fundum sciens 47.C.de Euict. Bald.in l.Non
dubitatur,num.2.C.eod.tit.Imol.in l.cum vir. sub nu.9.
vers.si adsetnit ff. de Vsncap.Gozad.cons.24. nu.7. vers.
Quarto est Text.Panzirol.cons.112. num.25.Mangil.de
Euict.quęst.151.num4.& seq.& quæst.162.num.23.Fachin.Contr.Iur.lib.2.cap.40.in princ.qui testatur de vera
& communi sententia Rota Iannen.decis.190. nu.16.
vers.* Nec officit *& num.17.Magon.decis. Florent.51.n.
7.sess.dec.Aragon.14.nu.2.* cum alijs congestis in *decis:
3 vers.Nec vrget replicatio.* Emptor enim rei, quam
sciebat rsse alienam, vel alteri obligatam, censetur
præcium venditoei donace, vt argumento *l.cuius per
errorem ff.de regul. Iur. tradunt Cyn:in dicta l.si fundum
sciens in princ.Cod.de Euict. ibique* Salyc.*in fin.Gomes.
var.resol.tom.2.cap.2.num.42.post princ. vers. cuius ratio
potest esse*, qua ratione venditoe potest emptoeem
scientem cui dictam rem tradidit ad solutionem prætij
conuenire, *Petr.de* Bellapert. *in d.l.si fundum sciens
in fin.& ibidem Cyn.vers.Pone quod Alberic.& Salicet.
num.2.Gomes.vbi proximè vers.Quod extende,& facit
Odd.cons.41. num.103.*

Neque obstare visum fuit, quod dispositio *d:l:si fū-
4 dum* locum non habeat quoties prætium ex venditione
redactum fuit conuersum in vtilitatem venditoris,
tunc enim possit emptor sequuta euictione illud
cepetere, quamuis scientet emerit rem alteri obligatam,
vt declarat Gomes:*dicto cap:2.nu:42.ad fin:sept:
casus, vers. secundo limita, & intellige*, & sentire videntur,
G*uttierez.pract.quęst.ciuil.lib.3.quæst:*8.*nu:*20.
*Odd.dicto cons.41.nu:11.vers:2. moneor eum seqq: Ferdinand:Rebell:de
oblig.Inst:lib.9.de Contract: empt: &
vendit.quæst:*18.*num:*11.*less.de Iust.& Iur.lib.2.cap:21.
dub:13.nu:134.*
5 Quoniam pro responsionè animeduerterunt Domini
quod si ista limitatio esset vera inanis eedderetue
dispositio *d.l.si fundum*, cum prætium rei venditæ
semper soluatur venditoei, & in eius vtilitatem
conuertatur, & destrueretue etiam eatio illa quod
stante scientia venditoeis, illud præsumatur donatum
iuxta supeeiùs allegata, idroque Docteina *Gomes.* &
aliorum supra allegatoeum debet intelligi iux: *Text.
in l.Emptor 65.ff.de rei vendit.* super quo ipsi se fundant
secundū TheoricamBart. *in l.Arelius§.idem quæsyt
ff.de liberat.legat.*qui *Text.* solùm peobat empto-
6 rem Prædij à non domino empti, illud vero Domino
cestituere non cogi, nisi restituat pecuniam eius
7 Ceeditori solutam, cui præedium fuerat datum pignori,
vt etiam ibidem tradunt, Bart. *Odofred:* & alij
DD. & *gloss. in l.1. C.de præscript.30. vel 40. annorum
vbi Cyn:num:2.vers:1. casu* Bart*:num:1.vers.Item oppono
Salic:num:3.vers:oppono 4.quod vendicans Angel.
in princ.vers.Et Dominus vendicat*, & tradit Adrian.
*Pulu:*Tract:*de rei aliena distract:cap:11. in princ. inter
tract:magnos.tom.6.p.2. fol:336.* Et ita bene declarat,
Guttierez. vbi supea, Et sic *Gomes.* debet intelligi
de prætio conuerso in vtilitarem veri Domini ad effectum
illum repellendi à vendicatione Prędij sui ante
solutionem, vt loquitue Text. *in d:l.Emptor*. Non
autem de prætio conuerso in vtilitatem vrnditoris,
contra quem ce euicta à verò Domino agatue pee
emptoeem ad cestitutionem, tunc enim illud non re-
8 cuperat Emptoe si sciuit obligationem vel rem esse
alienam, vt est Text:*in l.si fundum*, & distinguendo
tradit *Cyn:in dicta l.1.num:2. vers:Ad omnia contraria
distinguo C.de prescr:30.vel 40.annor.*,& catio diuersitatis
intee vnum,& alteeum Text.est manifesta quia in
casu *l. si fundum* est imputandum Emptoei qui sciens
periculum Euictionis sibi non cauit de restitutione
prætij in casu Euictionis, Et ideò præsumitue illud
donace voluisse iuxtà superius allegata. At in casu d.
l.Emptor non constat quod Emptor sciret venditorē
non esse Dominum, nec etiam agitur de prætio recuperando
a venditore, sed ab ipso Domino exceptione
doli repellendo à cei vendicatione, donec prętium
solutum eius Creditori cestituerit ne contingat
ipsum habere rem, & prætium contra æquitatem, *l:
Curabit:C.de Act. Empt.* & locupletetur cum aliena
iactura contra *l.Nam hoc natura ff.de cond. Indeb.* &
declarat G*uttierez:* dicto loco, & tradunt etiam *Odd.
less:*& *Rebell.* in locis supra allegatis licèt in diueesis
terminis loquantur. Et nihilominus quando etiam
limitatio esset intelligenda de peætio conuerso in vtilitatem
venditoris, vt ipse loquitur, non applicaeetur
huic casui in quo prætium licet solutum fuerit
Baccellis, negari tamen non potest, quin cum effectu
potiùs in vtilitatem illorum de Nappijs cessisse
dicatur, qui huiusmodi bona ptiùs obligauerant in
fauorem Montistarum, in cuius debiti extinctionem
cum bona ipsis in solutum data per Montistas ablata
fuerint, euaserunt Creditoees Nappiorum eiusdem
summæ, & ita cessat locupletatio, qua sæclusa venditor
non tenetue Emptori scienti onera, & ex cuius
Authoris causa sequuta est euictio restituere prætium
vt firmatum fuit.

Quod veeò Nappij habuerint plenam notitiam
9 dicti oneris desumebatur non solum ex desceiptione
facta in aditione hæreditatis, aefructuum solutione
sed etiam ex eo, quod Nappij expressè voluerunt, vt
dictoeum bonorum procogaretur terminus sibi datus
ad resstiturndum cambium scutoe. 44. mil. quod
qur Baccelli venditores tenerentur præstare Cædulam
Banchariam geatis pro ijsdem Nappijs ad fauorem
bo:me: Marchionis Entij Bentiuolijs pro locis 485.
Montis Sixti secundæ erectionis eodem modo, quo
10 ipse Marchio, & Alexandee Author Aduersarioeum
11 eeant obligaei ad fauorem Cameræ Apostolicæ, ex
quibus deducitue scientia non solum in genere, sed
in specie, & indiuiduo, quod bona hæc essent hypothecata
ad fauorem Montistaeum vt in simili pondeeat,
*Rota in Romana Census 15. Aprilis 1633. coram
R.P.D. mto Merlino, qua est decis.194. nu.14.& 15.
part.6.recent.*

Nec dicatur ex prædictis argui quidem scientia
oneris hæreditarij, non autem quod pro eò bona de
quibus agitur essent hypthæcata, quia in hoc casu
satis fuit, quod Nappij notitiam habuerint, Alexandrum
eorum Authorem se obligasse ad fauorem Mō-
12 tistarum, cum ex hoc solo potuerint cogitare de
hypotheca, quæ apponi solet non solùm in obligationibus
ad fauore Montistaeum, vt est ista, verum
etiam in quauis alia, vt respondit *Natta cons.426.nu.
16.in fine Surd.dec 265.nu.36.& 37. Rota in Rec. dec.
78.nu.4.part.2.* Maximè verò cum ad istum effectum
13 non requiratur scientia adeó specifica, & indiui-
14 dua sed sufficiat Emptorem habuisse notitiam obligationis
in genere vt post, *Bald. in dicta l.si fundum in
princ.quem sequitur Gomes.d.cap.2.num 8. & 42.vers.
2.extende tradit Gratian.discept:forens:cap:864. nu 4.
Mangil.dè Euict quæst.151.num.18. & seq. Rota d.dec.
78.num.4.vers.Et quod sufficiat scientia in genere.*

Quæ omnia faciliùs Dominis visa sunt amplectēda,
cum Baccelli in instrumento retrouenditionis dd.
bonorum cautè dixerint quod nolebant teneri de euictione,
nisi ex dato, & facto suo tantum, & non
aliàs, aliter, nec alio modo, expressa causa, quia ipsi
in ijsdem bonis non habebant aliquod Ius, nisi acquisitum
ex præcedenti datione insolutum ab eisdem

Nap-

Digitized by Google

Nappijs ipsis facta, ideoque reuendidisse bona cum
eisdem pactis ac Iuribus, prout ipsi acquisiuerant.
15 Et his non elicitur Bacellos illud Ius tantum vende-
re voluisse quod habebant in his terris, & Nappios
quoque idem Ius solummodò emere intellexisse, vt
præter alios allegatos in decisione bene, *Natta cons.*
38. in princ. vsque ad num. 2. Mangil. de euict. dicta quæst.
151. num. 3. & seqq. Rota Ianuen. dec. 190. nu. 16 in fin.
& 17. Præsertim cum Baccelli cesserint etiam omnia
16 Iura talia qualia ipsi habebant vigore dationis in so-
lutum, per quæ verba venditor sic cedens liberatur
ab onere faciendi bonà Iura cessa adeo vt si nullum
reperiatur habere Ius super re vendita, tamen non
teneatur Emptori *Natt. dicto cons. 38 num. 1. Aton. de*
Amat. decis. Ferrarien. 65. num. 18. vers. Nec huiusmodi.

Non obstat obiectum principaliter hodie excitatũ
ab informantibus pro Nappijs desumptum ex pluri-
bus obligationibus per Baccellos contractis antequã
bona hæreditaria Alexandri insolutum acciperent,
quibus sicuti dicebantur remansisse abnoxia bona sta-
tim ac in dominium, & possessionem Baccellorum
transierunt, ita tenebantur Baccelli ea libertati dona-
re, non solùm ex dispositione *l. ex his Pradys C. de*
euict., sed etiam ex propria obligatione dùm in In-
strumento reuenditionis asseruerunt bona non esse
alteri obligata ex dato & facto proprio, & amplius
facere consentire omnem personam. Nam, & hoc
Dominis visum fuit ex facto cessare respondendo ad
singulas obligationes.

Prima enim obligatio fideiussionis factæ de anno
1619. pro locis 500. ad fauorem Montistarum restri-
cta fuit ad solutionem fructuum debendorum pro ra-
ta dictorum locorum pro tribus annis proximis, quos
tamen ex receptis Montistar. apparet fuisse solutos.

Secũda facta pariter de anno 1619. pro locis 2350.
Intuitu Marchionis Bentiuoli fuit extincta. Marchio
enim Bentiuolus eodem anno obtinuit secundam e-
rectionẽ Montis Sixti pro locis 1250. pro quibus Bac-
celli fideiusserant, quæ deindè aucta fuit ad alia loca
1100. facientia in totũ loca 3450, pro quibus Baccelli
non fideiusserunt sed Nappij recognouerunt bonã fi-
dẽ pro locis 485. cum promissione soluendi fructus, &
extinguendi sortem principalem, & Marchionẽ eiusq;
fideiussoris ab omni molestia, & dãno liberando. Post-
modum de anno 1639. idem Marchio præuia faculta-
te obtenta a Sanctiss. extinxit loca 2965. reliqua au-
tem loca 485. spectantia ad Nappios ex recognitione
bonæ fidei relinquit inextincta, in hac autem extincti o-
ne locorum 2965. dictum fuit contineri extinctionem
locorum 2350. pro quibus Baccelli fideiusserunt non
17 solùm quia in maiori summa continetur minor *l. 1.*
§. si stipulanti ff. de verb. oblig. l. Qui concubinam §. cum
ita legatum ff. de leg. 3. sed etiam quia solutio Iure me-
18 mediante semper cedit in extinctionem debiti anti-
quioris, & curioris absque alia partium expressione
l. 1. & 2. ff de solut. Corn. cons. 295. n. 1. lib. 3. Surd. decis.
186. num. 5 Rota dec. 679. nu. 6. p. 1. diu. & Seraph. decis.
19 *1454. num. 1.* Causa enim durior ad hunc effectum da-
tur illa pro qua datus est fideiussor, *Bart. in l. cum ex*
pluribus nu. 2. vers. Item si debeo cum fideiussione ff. de
solut. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 136. num. 7.
Grat. dis. forens. cap. 224. nu. 70. Rota cor. Card. Canall.
dec. 99 num. 4. & coram Greg XV. dec. 554. n. 1.

Nec vrget quod post factam extinctionem dictorũ
locorum 2965. Idem Marchio fassus fuerit reman-
sisse inextincta loca 485. ad Nappios spectantia, ea-
que esse de compræhensis in summa illorum locorũ
2350. pro quibus Baccelli fideiussores accesserant.
20 Quia cum semel in actu extinctionis ex Iuris Benefi-
cio Baccelli consequuti fuerint proprij debiti libe-
21 rationem, illud non potuit propter declarationem
Marchionis factam ex interuallo, & post sequutam
extinctionem reuiuiscere, nec ipsis auferri Ius, quod
ex solutione quæsitum fuerat, *Gloss. in l. 1. in verbo*
tempore, C. de solut. Grat. discept. forens. cap. 224. nu. 62
in fin. Monter. decis. 2. num. 47. Rota decis. 113. num. 8.
par. 1. Diuers. & coram Gregor. decis. 7. num. 10.

Pro dictis verò locis 485. quæ remanserunt inex-
tincta non tenentur Baccelli, nec ad liberationem,
nec ad extinctionem præstandam, quia ex recognitio-
ne bonæ fidei facta per Alexandrum, constat nõ fuis-
se hypothæcata ex facto illorum de Baccellis, sed il-
lorum de Nappijs, siue Alexandri eorum Authoris,
ac propterea intrat conclusio in hac Causa in priori
Decisione firmata, quod scilicèt dùm occupatio bo-
norum sequuta est ex hypothæca, & obligatione cõ-
stituta à Nappijs eorumque Authoris ante dationem
in solutum Baccelli ad euictionem ex hac Causa se-
quutam, minimè teneantur, ex *Text. in dicta l. fun-*
dum meum, & alys supra cumulatis.

Minus releuat, Nappios vti hæredes Alexandri cũ
22 benef. Leg & Inuent. non teneri de proprio ad solu-
tionem debitorum hæreditariorum, proindeque oc-
cupationem, non posse dici sequutam ex dato, & fa-
cto eorum, fuit enim pro responsione dictum Bene-
23 ficium Inuentarij præseruare quidem hæredem a
damno, sed non suffragari quousque vires hæredita-
riæ suppetunt, *Gloss. & DD. in l. final. §. in computa-*
tione, C. de Iur. delib. Aym. cons. 225. num. 12. Rota
coram Gregorio decis. 416. num. 6. & 7. Ac proindè
hæres recusare non posse debitum Montis, vel pati, vt
bona hæreditaria Alexandri subhastentur, & vendan-
tur pro soluendo debito dictorum locorum 485. quæ
24 remanserunt inextincta ad debitum Alexandri, cum
hæres, etiam beneficiatus, teneatur habere ratum fa-
ctum defuncti, quousque ferunt vires hæreditariæ,
Gabriel. cons. 125. num. 11. lib. 1. Honded. cons. 3. nu. 53
lib. 1. latè *Add. ad Gregor. dicta decis. 418. num. 15.*

Tertia obligatio facta de anno 1616. à Baccellis,
vti Depositarijs dicti Montis Sixti Secundæ Erectio-
nis, pariter cessauit: quia Baccelli desierunt esse De-
positarij dicti Montis de anno 1637. fructusque de-
cursos durante eorum depositaria persoluerunt. Et li-
cet fuerit obtentum decretum relaxationis Mandati à
D. Thesaurario, ad instantiam Montistarum pro fru-
ctibus decursis, & non solutis, tamen vt extortum,
non constito de aliquo eorum debito, fuit postea ab
eodem reuocatum.

Quarta demum obligatio pro duobus Censibus,
altero scutorum 15000. altero 10000. minus visa est
releuare, cum vterque deuenerit ad Baccellos, & ho-
diè possideantur ab eis, & primus scutorum 15000.
expressè reseruatus fuerit in Instrumento Dationis in
solutum, vt consideratum fuit in Decisione facta in
hac Causa corã *R. P. D. meo Verospio sub die 17. Iu-*
ny 1633. Alter verò scutorum 10000. fuerit extin-
ctus pro rata scutorum 6000.

Et in omnem casum cum hoc debitum vtriusque
Census fuerit contractum ab Alexandro, & vti tale
fuerit appositum in Inuentario ab eius heredibus, qui
desuper fructus soluerunt, negari non potest quin de-
bitum prouenerit ex dato, & culpa eorum Authoris,
propter quam iuncta scientia, & acquiescentia hære-
dum procedunt conclusiones supra firmatæ.

Et ita resolutum vtraque parte informante, &c.

AVXIMANA PRÆTENSI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 25. Iuny 1640.

ARGVMENTVM.

Mandatum de Manutenendo in concursu, non est con-
ceden-

cedendum immisso ex decreto Iudicis, quando, immissio est vitio nullitatis infecta, sed probanti possidere de tẽpore motæ litis. Ægydiana non intrat cõtra clericum,& qualiter Clericatus dicatur probatus?

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex confessione partis, etiam ad effectum Manutentionis.*
2 *Factum Iudicis nullitèr, & iniustè procedentis, non priuat possidentem sua possessione.*
3 *Legitimatio personæ in quocumque iudicio etiam summario, & executiuo, est necessaria.*
4 *Maximè parte opponente.*
5 *Citatio partis ad dicendum contra Iura producta est necessaria, vt Iura dicantur de actis, & probent.*
6 *Possessio capta pendente termino ad appellandum est nulla, & attentata.*
7 *AEgydiana non intrat contra Clericum.*
8 *Clericatus probatur ab expressione nominis ab Aduersario facta.*
9 *Clericatus probatur ab Adiectiuo, seù titulo Reuerendi.*
10 *Titulus Reuerendi exprimit, & designat personam Ecclesiasticam de qua sola prædicari potest.*
11 *Vicario debetur fides in spectantibus ad eius officiũ.*
12 *Clericatus probatur in præiudicium confitentis ex præsentatione facta ad Beneficia.*
13 *Clericatus non probatur ex simplici attestatione Vicarij.*
14 *Clericatus non probatur ex confessione partis.*
15 *Clericatus vt probetur requiritur canonica promotio.*
16 *Limita vt hoc procedat in petitorio, non autem in possessorio.*
17 *Summarissimum Manutentionis iudicium leuiores recipit probationes.*

DECISIO XIV.

Dubium à me propositum, cui sit dandum Mandatum de Manutenendo in possessione Prædij, & aliorum bonorum de quibus agitur, fuit resolutum ad fauorem D. Vitaleonis Bartoli Clerici Auximani, de cuius possessione constabat de tempore motæ litis, ex confessione D. Vincentij Vitaleonis Aduersarij emanata in Monitorio, contra eundem, ad relaxandam possessionem dictorum bonorum, quod pernecesse supponit illum possidere, cum priuatio præsupponat habitum, *leg. decem 116. ff. de verb. obligat.*
1 Ex qua partis confessione possessio probatur, *Dec. consil. 125. vers. de possessione*, & in specie ad effectum Manutentionis, *Rota coram Sa: mem: Gregorio XV. decis. 200.* vbi etiam *Add. in Recent. decis. 326. num. 2. par 6. Recent.*

Nec obstare, dixerunt DD. mei, Immissionem à Vincentio obtẽtam de mandato Iudicis in possessio-
2 nem dictorum bonorum, quia cum Iudex nullitèr, & iniustè processerit, non priuauit Bartholum à sua possessione, & passim Rota aduersus huiusmodi factum Iudicis, nullitèr, & iniustè procedentis dat Manutentionẽ, *Rota d. decis. 161. n. 3. & Reuerendiss. Vrgellen. decis. 114. nu. 3.* qui allegat concordantes.

Nullitas Sententiæ omisso quod dicitur de Iniu-
3 stitia ex duobus apertè colligitur; Primò, ex defectu legitimationis personæ Vincentij, quæ in quocumque Iudicio, etiam Summario, & Exequutiuo est necessaria, vt tradunt communiter Doctores in *leg. 2. C. de Ed. Diu. Adr. Toll.* vbi præsertim *Iaf. nu. 4 Dec. num. 47. Rota decis. 18. num. 3. & decis. 142. num. 2. vbi Add. nu. 5. Buratt. decis. 337. sub nu. 19. & seqq. &*
4 *decis. 434. num. 6.* Maximè parte opponente prout fuit factum in hoc casu, iuxta distinctionem Rotæ, vt in *decis. 18. sub num. 3. & dicta decis. Gregor. 264. num. 2.* vbi etiam *Add. num. 6.*

Non obstat fides Magistratus Ciuitatis Auximi producta à Vincentio super legitimatione suæ personæ, quia vltra quod fuit producta sine citatione
5 partis ad dicendum contra, quæ in quacumque valida Iurium productione, est necessaria, vt Iura dicantur de Actis, & probent, iuxta *Theoricã Baldi in l. Iudices, num. 3. vers. quarto nota, C. de fid. Instrumen. Gabriel. Tit. de Citat. conclus. 1. num. 107. coram Gregorio decis. 209. num. 5. & ibi Addens nu. 8. & in Ferrarien. Archipresbyteratus coram Reuerendiss. D. meo Decano, decis. 197. num. 15. & 16. part. 5. Recent.* Est etiam extraiudicialis, ideoque non est attendenda, vt sentit *Rota coram Buratt. decis. 244. nu. 2. & 468. num. 3. & 5. & in Moguntina Hæreditatis 15. Decembris 1638. coram R. P. D. meo Carillo, §. final.*

Secundò, nullitas huius Sententiæ redditur clara,
6 quia cum ab hac Sententia daretur appellatio, possessio indè sequuta pendente termino ad appellandum, est nulla, & attentata, *Modern. Perus. de Manutentione, obseruat. 12. num. 134.* vbi cumulat infinitas *Rotæ Decisiones.*

Quod autem esset appellabilis patet, quia cum lata
7 fuerit contra Clericum cessabat Ægydiana, & seruãdum erat Ius Canonicum, secundum quod in possessorio, datur Appellatio ad vtrumque effectum, *cap. Cum ad sedem, vbi gloss. in verbo Interdictum, ad fin. de restitut. spoliat.* cum alijs relatis in *Recanaten. Bonorum 21. Aprilis 1640. & in eadem 6. Iunij eiusdem anni coram me.*

De Clericatu autem Bartholi visum est satis constare in Actis, ad effectum, vt Iudex deberet appella-
8 tioni deferre, ne dum ex ipsius nominis expressione pluries facta etiam ab Aduersario, & adiectiuo, seù
9 Titulo Reuerendi, & signanter in Actu Appellationis, prout latè in facto ostenditur, qui Titulus expri-
10 mit, & designat personam Ecclesiasticam, de qua sola prædicari potest. Verum etiam ex fide Vicarij Generalis Auximi attestantis, illum esse Clericum, semperque incessisse in Habitu, & Tonsura, ac duo
11 Ecclesiastica Beneficia possidere, vt *Summar. num. 5.* cui vti in spectantibus ad eius Officium est deferendum, vt in his terminis dixit *Rota in Ianuen. Parrochialis coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 74. num. 12. & 13. & in Nicien. Parrochialis, coram eodem decis. 137. num. 10.* Et demum ex confessione partis ema-
12 nata in Instrumento præsentationis ad prædicta Beneficia, ex qua probatur Clericatus in præiudiciũ ipsius confitentis, *Gemin. in cap. 1. num. 6. de eo qui mittit. in possess. in 6. Crauett. consil. 93. num. 5.*

Neque dicatur Clericatum non probari sufficien-
13 ter ex simplici attestatione Vicarij, vt respondit
14 idem *Crauett. consil. 134. num. 41.* nec minus ex confessione partis, eo quod quis non possit facere de nõ
15 Clerico Clericum, sed requiratur Canonica promotio, vt præter allegat. à *Carolo de Graff de effect. Clericat. in prælud. num. 202.* tenet *Grammat. decis. 81.*
16 *num. 4. cum seqq.* Quia fuit responsum, ita procedere posse si ageretur in petitorio, & ad effectum probationis ipsius Tituli, seù adiudicationis Beneficij, secus vbi prout in casu nostro agitur possessorio, & ad coadiuuandam tantummodò dubiam probationem in præiudicium ipsius confitentis, vt optimè distinguendo declarat *Gemin. dicto cap. 1. num. 6. in fin.* vbi etiam *Franch. num. 9. circa med. vers. & aduerte quia, Rota decis. 19. num. 2. de restitut. spoliat. in nouis, & de caus. possess. & propriet. num. 2. & 3. in antiqu. Crauett. dicto consil. 93. nu. 4. & seq. Patian. de probat. lib. 2. cap. 34. à num. 67. vsque ad 70. Ca-*
17 *rol. de Graff, vbi supra*, Præsertim quia sumus in sum-

summarijssimo Manutentionis Iudicio, in quo sufficiunt leuiores probationes, *Rota coram Buratt. decis.222. num.5.* & alibi sæpissimè.

Et ita Bartholo tantum informante, Procuratore tamèn partis aduersæ pluries citato resolutum, &c.

ROMANA DOTIS.

Mercurij 4. *Iulij* 1640.

ARGVMENTVM.

Mulier creditrix Mariti pro sua Dote, & Quarto dotali, potest petere separationem suorum creditorum ex bonis ipsius ab ea possessis, & post eius mortem ex fideicommisso restituendis.

SVMMARIVM.

1 *Creditor, & hæres Beneficiatus potest petere separationem bonorum debitoris pro eo quod sibi debetur.*

2 *Quartum Dotale ex dispositione Statuti Vrbis venit taxandum, nedum ad rationem Dotis realitèr soluta verum etiam promissa.*

3 *Lucrum Dotale non debetur antequam ipsa Dos debeatur.*

4 *Creditor ante purificatam conditionem agere nequit ad consequtionem crediti.*

5 *Potest tamen pendente conditione, & antequam dies solutionis cadat instare, vt adueniente die sibi soluatur.*

6 *Onus inuestiẽdi pratium Dotale pro maiori securitate Vxoris iniunctum Marito non inducit fundum dotalem, nec impedit translationem dominij in Maritum.*

7 *Clausula,* ad haben. Ponens, &c. *translationem dominij important.*

8 *Dos Viro tradita cum æstimatione, quæ faciat emptionem, & venditionem, transfert illico in Virũ dominium illius.*

9 *Clausula,* Constituti, *operatur translationem possessionis etiam in incorporalibus.*

10 *Fundamentum intentionis partis, est ab ea concludẽter probandum.*

11 *Vxor repetit Dotem etiam solummodo promissam Marito, si culpa Mariti integraliter illa non fuit exacta, & num.12.*

DECISIO XV.

Resolutum fuit die 23. Ianuarij 1638. coram bon: mem: Buccabella, ad fauorem D.Catherinæ de Fabijs, separandam esse ex bonis Fideicõmisso suppositis quantitatem scutorum 7883. pro Dote, quam ex Apoca Matrimoniali, & Instrumento Dotali in eius exequutionem celebrato apparet eam q. Io:Frãcisco Formicino eius Viro assignasse, ac postea tradidisse; necnon aliam summam scutorum 1977. ba.2. cum dimidio, pro Quarto Dotali ab ea superlucrato per Prædecedentiam Viri, ex dispositione *Statuti Vrbis lib.1.cap.131.* Et demum scuta 93. ba.75. pro lucro medietatis Quarti Dotalis, quod Victoria Catherinæ Mater superlucrata fuerat per obitum Iacobi de Fabijs sui Viri, & Io: Francisco pro augumẽto Dotis filiæ, promiserat post ipsius mortem consignandam. Quæ omnia hodiè me Causam iterum extra Rotam proponente, placuit DD. confirmare.

Certum enim est, quod cum per obitum Io: Francisci factus fuerit locus restitutioni Dotis ad fauorẽ Catherinæ superstitis, potest ipsa implorando officium Iudicis ex bonis per eam possessis, & fideicommisso post eius mortem restituendis, petere separationem bonorum pro tara sibi debita prout dicitur
1 de Creditore hærede Beneficiato, qui potest petere separationem bonorum debitoris pro eo, quod sibi debetur, iuxta doctr. *Bald. in l. Debitori, num.4. vers. sed pone quod adiecit,* C. de *pact. & in l. final. §. in computatione, num.3. in fin. & num. 4.* C. de *Iur. deliber.* communiter approbatam à DD. relatis per *Bertrãd. cons. 304. num.6. lib.1. par.1. Surd. decis.310. num.14. Rota in Recent. decis. 528. num.1. par.2.* Ea scilicet ratione, vt antequam casus fideicommissi eueniat Catherina scire de quibus bonis disponere, & testari valeat *Castr. cons.186. num.2. lib.2. Rota coram Caual. decis 341. num.3. Add. ad* Gregorim *decis.134. litt.A.*

Creditum verò Catherinæ in totum ascendere ad dictam quantitatem deducebant Domini ex Instrumento Dotali, in quo non sollum Io: Francisco Viro fuit pro Dote tradita medietas bonorum paternorũ, quam ipsa pro indiuiso possidebat cum Petro fratre, & cohærede, constituens dictam summam scutorum 7883. Sed etiam pro augumento Dotis fuit eidem à Victoria promissa medietas Quarti Dotalis per obitum Iacobi Viri ab ea superlucrati, ascendens ad scuta 375. ex quo liquet lucrum Catherinæ debitum ob prædecessum Viri esse scutorum 1977. ba.2. cum dimidio, habito respectu ad Dotem solutam, respectu verò augumenti promissi à Victoria esse scutorũ
2 93. ba.75. cum ex dispositione Statuti illud taxandũ sit non solum, iuxta Dotem verè, & realitèr persolutam, verum etiam tantummodò promissam, *Ias. in l.1. num.9. ff. si cert. pet. Gabr. cons.12. num.3. lib.1. Socc. Sen. cons.22. num.6. vers quibus suppositis, & nu.7 lib.3. Menoch. de præsumpt. lib.6. præsumpt. 1. num.21. Gaspar. Antonius Thesaur. quæst forens. lib.2. quæst.75. per tot.* qui de veriori testatur *Osasch. decis. 21. nu.5. Gregorius decis.21. num.1.* præter alios allegatos in Decisione quæ reuidetur.

Nec visum fuit subsistere lucrum illius portionis à Victoria promissæ hodie ipsa viuente peti non posse,
3 cum pro eo non detur Actio antequam Dos ipsa debeatur, vt ex *Bald. cons 46. num.1. vers. Item illud lucrum, lib.4.* dixit *Rota coram Mantica decis. 337. per totum.* Quoniam responsum fuit, Catherinam hodiè non agere ad consequutionem istius lucri, sed petere solummodò separationem, vt ipsa sciat de quibus bonis disponere possit, quod valde differt a
4 conclusione in *decisione Mantica* firmata, licet enim Creditor ante purificatam conditionem agere ne-
5 queat ad consequendum creditum, potest tamèn pendente conditione, & antequam dies solutionis cedat petere, vt adueniente die sibi soluatur, *l. cedere diem, vbi Alciat. num.10. ff. de verb. signif. Surd. decis.120. num.13. & decis.151. num.6. cum seqq. Rota coram Gregorio decis.418. num.14.* Sed hodiè difficultas cessat ex facto, cum ex obitu Victoriæ nuper sequuto cesserit dies solutionis, vt ex fide obitus.

Non obstat quod loca Montium fuerint tradita Viro sub onere inuestiendi prætium, quasi quod indè excludatur Maritum illa recepisse insolutum.
6 Quia cum id actum fuerit pro maiori cautela, & securitate Vxoris, & ad indicandam specialem hypothæcam, non autem vt remanerent in fundum dotalem, nec propterea potuit impediri effectus dationis in solutum, nec minus quod dominium locorum Montium transierit in Maritum vigore præsertim
7 clausularum, *ad haben. ponens, &c.* Quæ dominij translationem important, communiter DD. in *l. qui Romæ, § duo fratres, ff. de verb. oblign. Surd. cons.450. num.27.* cum pluribus alijs latè congestis in Decisione.

Minus ad excludendum solutionem Dotis releuare visum fuit. Primò, Loca Montium semper remansisse tam ad dispositionem Tutoris ipsius Catherinę, quam Petri fratris, & cohæredis, prout antea erant. Secundò, Ipsum plura loca Montium resignasse, ac prætium recepisse, nam quod attinet ad primum,

8 tum loca Montium fuerint tradita Viro præuia æsti-
mattione, quæ faciat emptionem, & venditionem,
l. cum fundum, ff locat. Dominium eorum, ac pos-
9 sessio illico transiuerunt in Virum, attenta clausula,
constituti, quæ operatur translationem possessionis,
etiam in incorporalibus, *Bartol. in l. quod meo, num. 6.
& 7. Angel. num. 2. Corn. num. 8. in fin. ff. de acqu. hæ-
red. Rota decis. 764. num. 2. par. 2. Recent.* Parum ob-
stante, quod in litteris patentibus non fuerit facta
mutatio nominis, quia id fieri potuit ad euitandas
expensas renouationis earum, nec impediuit, quo
minus vigore dictæ clausulę possessio translata fue-
rit in Virum, cui loca Montium in Dotem fuerunt
assignata, vt in his terminis dixit *Rota in Romana lo-
corum Montium 14. May 1629. coram bo: mem: Card.
Viril. quæ est decis. 284. par. 5. Recent.*

Quo verò ad secundum, cum Petrus haberet, &
ipse pro sua medietate similia loca, præsumi debet
resignasse illa sibi pro sua portione contingentia,
non autem ea quę Catherinæ in portionem obuene-
10 rant, & Viro consignata fuerant, quod tamquam
fundamentum intentionis alterius partis, esset con-
cludenter probandũ, *l. si rem, in fin. ff. de rei vindicat.*
Et in omnem casum, vt spatio tanti temporis, quo
Matrimonium durauit Io: Franciscus neglexerit cu-
rare, vt Patentes in eius personam renouarentur, ip-
11 seque describeretur Creditor in libris Montistarum,
dixerunt DD. ipsius negligentiam non potuisse no-
cere Vxori, eiusque culpæ esse adscribendum si in-
12 tegram Dotem non exegit, proindeque contra eum
agi posse vigore solius promissionis ad integræ Do-
tis restitutionem, *l. si Socer, §. Lucius, vbi Bartol. nu. 3.
vers. oppono, ff solut. matrim. Corn. cons. 145. num. 13.
lib. 2. Mantic. de taci. & amb. lib. 12. tit. 5. num. 22.* quos & a-
lios refert, & sequitur *Rota in Camerinen. Dotis 28.
Iuny 1627. coram bo: mem: Vbaldo.*

Et ita resolutum fuit standum esse in decisis, Pro-
curatore Sanctissimæ Annuntiatæ non informante,
licet pluries citato, &c.

CRACOVIEN. DECIMARVM.

Mercury 4. Iuly 1640.

ARGVMENTVM.

Transactio super Decimis sine solemnitatibus non sub-
sistinetur.

SVMMARIVM.

1 *Transactio inita per Rectorem super Decimis non
substinetur sine beneplacito Apostolico, iusta cau-
sa, & euidenti vtilitate.*

2 *Transactio inita à Rectore super iuribus ad Colle-
gium spectantibus, non subsistetur ex defectu po-
testatis ipsius.*

3 *Amplia etiamsi licentiam obtinuerit à Patre Pro-
uinciali.*

4 *Facultas transigendi super iuribus ad Collegium
spectantibus, residet in Rectore Reuerendiss. Pa-
tris Generalis.*

DECISIO XVI.

SVb die 21. Maij proximè præteriti Rota coram me
censuit Concordiam non suffragari Plebano loci
Golanbiæ super Iure Decimandi bona Collegij Sã-
ctorum Apostolorum Petri, & Pauli, Societatis Iesu
Cracouien.

Et licet postea ex parte eiusdem Collegij instare-
tur pro expeditione, Plebanus verò peteret dilatio-
nem, placuit DD. nihilominus nouam audientiam
concedere, mandantes tamen, quia Procurator par-
tis aduersæ sæpius citatus numquam informare vo-
luerat, vt rursus proponeretur in hac Rota, in qua
etiam Plebano non informante voluerunt capere
resolutionem persistendo in decisis.

Quia ex deductis in Decisione Exemptio Colle-
giorum Societatis Iesu, remanet extra controuersiã,
1 & apparet Transactionem super Decimis per Recto-
rem tunc temporis factam esse rescindendam, nec
iuribus subsistere ex defectu Beneplaciti Apostolici
2 iustæ causæ, euidentis scilicet vtilitatis, ac etiam fa-
cultatis Rectoris super ijs, nec minus super iuribus
3 ad Collegium spectantibus transigendi non obstante
quod interuenerit consensus, ac licentia Patris Pro-
4 uincialis, cum ista facultas resideat in Scrinio Recto-
ris Reuerendissimi Generalis supremi, & absoluti
Moderatoris totius Religionis, vt latè fuit compro-
batum in Decisione. Et ita, &c.

ANCONITANA DOTIS.

Mercury 4. Iuly 1640.

ARGVMENTVM.

Vxor petens sibi Dotem restitui aduersus hæredes Ma-
riti, tenetur ad restitutionem omnium mobilium pe-
nes eam remansorum, nisi sint mobilia illius speciei,
quæ vsu consumuntur, & sit lapsum decennium.
Bonorum autem mobilium identitas probatur ex cõ-
uenientia demonstrationum, & qualitatum, & ex
qualitate etiam personarum.

SVMMARIVM.

1 *Vxor petens sibi Dotem restitui aduersus hæredes
Mariti, non tenetur mobilia restituere, quæ apud
eam non remanserunt, nec culpa, nec facto proprio
defecerunt.*

2 *Mobilia consistentia in massaritys, vtensilibus, sup-
pellectilibus, & pannis lineis, præsumuntur vsu
tantum consumpta per lapsum decenny.*

3 *Mobilia non tenetur is restituere, nec de illis rationẽ
reddere, qui allegat quod ex cursu tanti temporis,
bona verisimiliter fuerint consumpta.*

4 *Restitutio eiusdem rei dupplicitèr fieri non debet.*

5 *Identitas quorumlibet bonorum probatur ex conue-
nientia demonstrationum, & qualitatum.*

6 *Identitas bonorum mobilium est difficilioris proba-
tionis.*

7 *Identitas bonorum mobilium probatur ex signis, &
demonstrationibus.*

8 *Identitas mobilium fortiùs deprehenditur ex quali-
tate personarum.*

9 *Qualitas personarum possidentium inducit ad cre-
dendum, quod corpora bonorum sint eadem.*

10 *In depositionibus testium capienda est ea interpreta-
tio, per quam tollitur contrarietas, & ad concor-
diam reducantur.*

DECISIO XVII.

CVm per obitum Hyeronimi Fanelli, Francisca Lã-
françona eius Vxor obtinuisset ab A. C. relaxari
mandatum cõtra illius hæredes pro restitutione Do-
tis scutorum 4000. sub obligatione tamen restituẽ-
di in actu solutionis omnia mobilia, quæ ipsa pro
securitate suæ Dotis retinere declarauerat; Appella-
runt Fanelli hæredes Hyeronimi, pretendentes Do-
tem non ascendere ad eam summam, & adita Signa-
tura, quæ quoad scuta 2259. rescripsit; *Sine præiu-
dicio*, quo verò ad scuta 1750. *Esse exequendum*, per
binas Decisiones fuit negatiuè responsum, eo quod
non constabat de traditione Dotis vsque ad eam sũ-
mam. Verum cum postea pro parte Franciscæ pro-
batum fuisset eam plura mobilia ad computum Do-
tis Viro consignasse, quæ iuxta descriptionem, &
æstimationem factam à Palazzina, ascendebant ad
scuta 8021. DD. reproposita Causa, pro hac quoque
sum-

Digitized by Google

summa, *Mandatum*, dixerunt, *esse exequendum.*

Hinc orta controuersia circa restitutionem Mobilium, proponente paritèr bon: mem: Buccabella, dictum fuit, hæredibus Hyeronimi restituenda esse, non solùm Mobilia, quæ continentur in Inuentario confecto per Franciscam de tempore obitus, sed insuper ea omnia, quæ fuerunt de tempore nuptiarum æstimata per Palazzinam, & ab eadem in quodam folio separato descripta, exceptis quibusdam, quæ dicebantur subhastata propter debita hæreditaria, & respectiuè consumpta, & oppignorata, prout latius recẽsetur in *Decisionibus* in hac Causa factis sub diebus 20. *Nouembris* 1637. & 15. *Martij* 1638. á quibus hodiè coram me, Domini. recesserunt, quoad mobilia in folio Palazzinæ descripta firmantes, restitutionem esse tantummodò faciendam de bonis appositis in Inuentario confecto per Franciscam, & in ipsius Domo de tempore obitus Viri receptis.

Et in hanc Sẽntentiam iuerunt Domini aduertentes Mobilia descripta in folio Palazzinæ esse triplicis speciei, quarum tamẽn nullam Francisca restituere tenetur.

Prima namque species continet quædam mobilia signata in *d. fol. litt. A.* videlicet *Vn Quadretto d'argẽto di S. Francesco, vn Centiglio da Cappello, vna Croce d'oro con Brilli vn Anello con'vn diamante, & vna Collanetta d'oro*, quæ omnia fuerunt distracta per Hyeronimum constante adhuc matrimonio, vt ex duobus, Testibus pro hac parte examinatis, qui optimè probant; cum vnus deponat de facto proprio dicens se emisse á Hyeronimo prædicta mobilia, alter verò de visu asserens fuisse præsentem dictæ venditioni, & vidisse recipi prætium á Hyeronimo. Et ad horum restitutionem dixerunt D. Franciscam nul-
1 latenùs cogi debere cum nec apud eam remanserint, nec culpa aut facto proprio defecerint *Alex, cons. 36 num. 18. vers. Aut d. res vsque ad fin. lib. 6. latè Fusar. de substit. qu. 624. nu. 6.*

Secunda verò species continet quam plura mobilia in *eodem fol. signata litt. C.* consistentia in massaritijs, suppellectilibus vtensilibus, pannis lineis, &
2 alijs huiusmodi, quæ cum ab anno 1622. quo contractum fuit matrimoniũ vsq; ad obitum viri sequutum de anno 1632. præsumantur vsu consumpta, *Peregr. cons. 70. num. 21. lib. 1. Rota coram Durano, dec. 192. num. 11.* vtique ad eorum restitutionem Francisca non videtur cogenda, cum generaliter quilibet qui tenetur restituere vel reddere rationem de mobi-
3 libus eximatur ab vlteriori restitutione allegando, quod ex cursu tanti temporis bona verisimiliter fuerunt consumpta vt ex doctr. *Bartol. in l. Quoad præsens num. 3. C. de Murilegul. lib. 11. tradunt Paris. cons. 55. num. 27. lib. 2. Riminald. Iun. cons. 459. num. 18. lib. 4 Peregr. de fideicomm. art. 10. num. 40.* Quam opinionẽ sequitur *Rota*, & signanter *coram Martin. Andr. dec. 69. num. 3. & dec. 55. num. 1. dec. 80. nu. 7. & cor. Greg. decis. 285. num. 3. ibique Addens. num. 4. vers. benè verum est.*

Tertia demum species continet mobilia quæ in d. folio apparent signata *litt. B.* quæ cum sint omninò eadem cum ijs, quæ fuerunt inuentariata per Franciscam de tempore mortis, satis visum fuit quod Frã-
4 cisca semel illorum restitutionem exhibeat, absque eo quod duplici restitutionis onere grauetur ad *Text. in l. bona fides ff. de regul. Iur. & cap. Bona fides extra eod. tit. in 6.*

Quod autem bona descripta in folio Palazzinæ sint eadem signata de tempore obitus cõuincitur manifestè ex oculari inspectione si folium ac Inuentarium simul conferantur, liquet enim easdem qualitatum ac denominationum demonstrationes mobilibus tàm in Inuentario quam in folio descriptis pari-
5 formiter cõuenientia sicuti probaretur identitas quorumlibet bonorum *Dec. in cap. Prudentiam §. Sexta num. 10. vers. Sed dicit de offic. delegat. Alex. cons. 133. n. 5. lib. 1. Crauett. cons. 198. num. 2. Menoch. cons. 409. nu. 85. & dixit Rota in Nonarien. Bonorum 30. Aprilis 1632. coram Reuerendiss. D. meo Decano impress. in Rec. decis. 120. nu. 19. par. 6.* Ita fortius bonorum mobilis
6 quorum identitas est difficilioris probationis iuxta Thæoricam *Bartoli in Tract. testimon. num. 30. & 31.*
7 Vbi quod ad hunc effectum sufficiunt signa, & aliæ demonstrationes sequitur, *Peregrin. de fideicomm. art. 44. numer. 47.*

Et pro hac identitate concurrit etiam vehæmens præsumptio desumpta ex eo quod Hyeronimus tàm ante contractum matrimonium quam postmodum eo constante fuit filius familias Exul à Patria, & cui mẽstruatim subministrabantur victui necessaria, adeout cum inverisimile admodum sit eum alia mobilia suis expensis comparasse, præter ea, quæ ad computum dotis sibi consignata fuerant à Francisca fortius
8 conuincitur identitas horum mobilium, quæ ex qualitate eorum personarum deprænditur *Bart. in dicto tract. testam. eod. nu. 30. vers. vel quid si apud te fa-*
9 *mulum,* Vbi quod ex qualitate personarum habentium adducimur ad credendum, quod corpora bonorum sint eadem, *Crauett. cons. 191. num. 8. Natta cons. 235. num. 17.*

Nec aduersus distractionem factam à Viro & consumptionem à Iure præsumptam releuat, quod Frãcisca articulauerit Vestes, & alia omnia penès se existentia esse eadem met corpora, & substantia, quæ viro in computum Dotis fuerunt consignata. Quia, non est concludens probatio mobilia penès Franciscum de tempore obitus reperta sunt eadem, quæ fuerant tradita in dotem, ergò omnia mobilia in dotem tradita hodiè penès illam existunt, quia possunt stare simul quod hæc sint eadem, sed non omnia, quę in dotem fuerunt tradita. Imò hæc assertio potius vrget contra hæredes Hyeronimi, & magis conuincit identitatem bonorum, quia si mobilia descripta in Inuentario de tempore obitus viri sunt eadem corpore & substantia quæ ei consignata fuerunt pernecesse sunt eadem cum bonis descriptis in folio Palazzinæ, quia in eo apposita sunt bona, & mobilia tradita viro ad computum Dotis.

Minus ad hunc effectum releuant Testes pro Francisca examinati dum 4. super 42. asserit hodie in Domo Franciscæ reperiri eadem mobilia quæ ipsa habebat in Terra Stacciolæ, & quintus super 13. testatur mobilia quæ hodiè reperiuntur in dicta Domo Franciscæ esse eadem quæ ipsa consignauerat viro in dicta Terra Stacciolæ, & idem quartus super nono recitat de verbo ad verbum se vidisse omnia mobilia quæ in capsis asseruabantur, & dicit esse illa eadem quæ continentur in folio Palazzinæ tunc sibi lecto, Quia si eorum dicta interpretarentur de omnimoda existentia horum bonorum in Domo Franciscæ conuincerentur manifestè de falso non solum ex alijs Testibus, qui vt superiùs dictum fuit deponunt de alienatione quinque corporum facta a Hyeronimo constante matrimonio, quæ proindè apud ipsam non remanserunt, ideoque quatenùs dicunt mobilia hodiè reperta in Domo Franciscæ esse eadem cum cõsignatis in Terra Stacciolæ, intelligendi sunt iuxta interpretationem datam assertioni factæ per Franciscam in articulis, vt scilicèt bona hodiè reperta penes ipsam sint eadem cum traditis in Dotem sed non sint omnia. Quatenùs verò de verbo ad ver-

bum recitant se vidisse singula bona quę in capsis ser uabantur caquæ dicunt esse eadem cum descriptis in folio Palazzinæ leguntur descripta. non autem percutiant tempus obitus Hyeronimi non solùm quia ijdem Testes *summ. heredum num. 1.* fatentur de eo tempore se non vidisse mobilia in capsis, vt apertè secundus Testis iuxta 28. ibi - *l'hò vedute portare dalli Facchini al Porto della Stracciola, & adesso, l'hò viste in casa della Signora Francesca, mà vltimamente*
10 *dentro non l'hò vedute* sed etiam quia in depositionibus Testium capienda est ea interpretatio per quã euiterur contrarietas, & ad concordiam reducantur *cap. cum tu vbi gloss. & DD. de Testib.*

Et ita vtraq; parte informante resolutum fuit, &c.

ROMANA PENSIONIS.

Lunę 19 Nouembris 1640.

ARGVMENTVM

Pensionario debetur integra pensio, quoties remaneãt centum pro Rectore imputando tamen in eius congruam tantummodò, & quæ percipit de iuribus Ecclesiæ, non autem quæ percipit extra, & an ad hunc effectum legatum factum Cappellæ cum onere celebrandi missas per Rectorem dicatur de iuribus Ecclesiæ?

SVMMARIVM.

1 *Rector tenetur imputare in eius congruam ea tantummodo, quę percipit de iuribus Ecclesia, non autem ea qua percipit ab extra.*

2 *Parochus tenetur ratione Curæ solum diebus festiuis vel per se, vel per alium celebrare in Ecclesia. Relictum Rectori pro celebratione missarum debetur eidem ratione particularis seruitij, quod præstat, non autem ratione curæ parochialis, nu. 2.*

3 *Fructus certi si ita debeantur, vt nemo alius percipere valeat, quam Parochus tenetur imputare illos in eius congruam.*

4 *Limita si non percipiantur iure Parochiæ.*

5 *Parochus idem non prohibetur esse rector, & Cappellanus in sua Ecclesia.*

6 *Congrua Rectoris in Vrbe ascendit ad scuta centum monetæ Romanę ex declaratione Eminentissimor. Cardinalium Sacri Concilij interpretum.*

7 *Confessio Rectoris contra ipsum probat valorem beneficij.*

8 *Pensionarius relevatur ab onere probandi valorem beneficij per Confessionem Rectoris.*

DECISIO XVIII.

CVM disputaretur coram RR. PP. DD. M. M. Merlino, & Verospio An Saraceno debeatur integra pensio scut. 40. cui Petrorlius cum obligatione Camerali consensit, & resolutio penderet ab eo An deductis oneribus remanerent centum pro Rectore, Rota præuijs multis decisionibus affirmatiuè respõdit computando in congruam Rectori debitam scuta 40. quæ ipse percipit ex legato facto Cappellæ in eius Ecclesia existenti, ac proindè integram pensionem deberi, & mandata ab A.C. contra Petrorsium relaxata esse exequenda.

Causa postmodum tertio loco mihi commissa à Signatura Iustitiæ cum clausula *sine præiudicio*, quoad scuta 28. simpliciter verò quoad alia scuta 22. & deinde à Signatura Sanctiss. Appellatione, & restitutione in integrum remotis, post plures dubij propositiones Idem responsum fuit non tamen ex eo fundamento quod in congruam imputanda sint illa scuta 40. quæ Rector percipit Iure legati. Quia cum hodiè dictum fuerit fructus huius legati percipi a Rectore vti Cappellano, & non Iure Parrochiæ dixerunt DD. illos non esse in congruam computandos,
1 cum in ea computentur dumtaxàt illa emolumenta quæ Rector percipit Iure Ecclesiæ, & quæ Ecclesia Iure suo obtinet, non autem ea quæ obueniunt ab extra, & aliunde quam ex eius redditibus, *Rebuff. in tract. de Congrua port. quæst. 11. num. 85. Lar. de Anniuers. & Cappell. cap. 1. lib. 2. num. 36. Barbos. in l. Diuortio §. quod in anno num. 7. ff solut. matrim. Rota dec. 5. num. 8. part. 2. diuers. & coram Montie. dec. 269. n. 5.* & in terminis reseruationis pensionis coram *Buratt. decis. 357. num. 8.*

Quod autem fructus legati non spectent ad Ecclesiam sed ad Cappellam, nec debeantur Rectori vti Rectori sed vti Cappellano satis constare visum fuit ipsa ordinatione Testatoris, non solùm quia Cappellam construi mandauit, dotem illi assignauit, & fructus Parocho ad implenda onera prædicta Electo solui mandauit ex quibus apertè liquet hos fructus Testatoris destinatione fuisse distinctos ab alijs Ecclesiæ redditibus. Sed etiam quia onus celebrandi Missas iniunxit, ex quo clarum remanet hanc quãtitatem fructuum non deberi Parocho ratione Curæ Parochi cum ex hac teneatur solum diebus festiuis
2 per se vel per alium celebrare, vt tradunt *Azor. Instit. Moral par. 1. lib. x. cap. 24. quæ est 2. & 3. latè Barbos. de Offic. Paroch. cap. 11. num. 5. & 6.* sed deberi ratione particularis, & personalis seruitij, quod præstat celebrando Missas iuxta præscriptum Testatoris, sicque personæ potiùs seruienti, quam Ecclesiæ cui inseruitur esse debitam *Petr. de Vbald. in tract. de port. Canonic. cap. 7. num. 57. & seqq. Rebuff. dicta quæst. 11. num 86. ibi - gratia renumerationis, & sequitur Grat. discept. forens. cap. 6. num. 11. 12. & 13. & fuit dictum in Carauien. quartę Portionis 25. Iunij 1604. coram sacrato §. Non obstat quod.*

3 Nec releuat hos fructus esse certos, & ita deberi Rectori vt nemo alius eos percipere valeat ex quo dicebatur in 2. decis. *R.P.D. mei Verospij sub die 28. Iunij 1638.* fore computandos in congruam ex *Rebuff. dicta qu. 11. cum alijs allegatis.* Quia ad hunc
4 effectum non sufficit redditus esse certos nec ab alio percipi posse quam à Rectore, nisi etiam percipiantur Iure Parrochiæ, & pro oneribus Parrochialibus vt clarè explicat, *Rebuff. in sæpiùs citata qu. 11. nu. 85.* ibi - *omnia certa quæ habet ratione sui beneficij, & Vicariæ.*

Neque ex solo quod Rector electus fuerit ad implenda onera per Testatorem iniuncta. adeut ex hac ordinatione nullus alius dictos fructus percipiat, dici potest eos percipere Iure Parrochiæ, & tamquam fructus ad Parrochialem spectantes. Quia hoc non prouenit ex eo quod hij fructus de sui natura non sint perceptibiles ab alio, quam à Parocho, sed prouenit ex accidenti, quia scilicet Testator voluit percipi ab eo, & non ab alijs, ex quo eidem adimplementum, & non alijs iniunxit, hoc tamen non probat fructus ei deberi vti Parocho cum possit ipse reprae-
5 sentare duplicem personam, nec prohibeatur idem esse Rector, & Cappellanus in sua Ecclesia, *Felin. in cap. Ex parte il 2. num. 3. Dec num. 4. de rescript. DD. communiter in cap. 1. de consuetud. in 6. lap. alleg. 116. num. 5. & seqq. Rebuff in praxi part. 2. Tit. de non promot num. 76.*

Fundamentum itaque resolutionis quia Sacra Cõgregatio Eminentissimor. DD. Cardinalium Sacri
6 Concilij Interpretum declarauit verba ducatorum 100. pro congrua Rectoris de quibus in *cap. 13. sess. 24 de reformat.* in Vrbe intelligi debere de scutis 100. monetæ Romanæ ad rationem Iuliorum decem pro scuto, quibus declarationibus Rota absque alia discussione reuerenter deferre solet, *Cauall. decis. 627. nu. 8.*

num. 8. & fuit dictum in Vicen. Portionum 18. Martij 1639. coram R.P.D. meo Dunoz. Vnde etiamsi ex fructibus huius beneficij essent detrahenda vt Petrorsius prætendit scuta 71. pro oneribus Ecclesiæ, & scuta 24. pro habitatione Domus Rectoris & scuta 40. quæ ipse percipit Iure legati ac demum scuta 100. pro congrua constituentia in totum scuta 235. adhuc tamen remanerent Rectori scuta 63. pro soluenda pēsione quæ non excedit scuta 40. Cum valor beneficij ascendat ad scuta 298. vt ipsemet Rector suscepto in se onere huius probationis declarauit cū Iuramento
7 in Concordia inita cum Pensionario, quæ Rectoris Confessio contra ipsum probat valorem, & releuatur Pensionarius ab onere vlterioris probationis, vt
8 latè firmatum fuit in *decisionibus in hac causa factis coram prædictis DD. meis Merlino, & Verospio.*

Et ita vtraq; parte informante responsum fuit integram Pensionem deberi, & mandata esse exequenda, &c.

PLACENTINA CENSVS

Merc. 28. Nouembris 1640.

ARGVMENTVM

Census impositus super certo fundo fructifero capaci, & certis finibus designato in prompta, & numerata pecunia dicitur ad formam Bullæ Pianæ, & sustinetur etiamsi impositus fuerit super fundo alieno cum consensu domini, & qualiter ad hunc effectum dicatur apparere de hoc?

SVMMARIVM.

1 *Bulla Pij V. de Censibus prohibet ne census remaneat super persona constituentium.*

2 *Census potest imponi super re aliena domino consentiente.*

3 *Consensus censetur reciprocus in duobus simultaneè ad eumdem actum concurrentibus.*

4 *Dominus fundi præsens contractui verisimiliter reclamasset, si alienationi rei propriæ non consensisset.*

5 *Solemnitates eædem, quę ex forma Bullę requiruntur in vno, debent ab omnibus obseruari.*

6 *Declara procedere quando agitur de habilitanda persona contrahentis, & de solemnitate personali, secus vbi solemnitas respicit realem obligationem, & num. 7.*

8 *Obligatio plurium personarum est vna tantum nec multiplicatur, ex personarum multiplicatione.*

9 *Dominus fundi si illum census subiugauit, nulla remanet pars libera, quæ possit præsumi alteri communicato ad effectum creandi censum pro illo.*

Limita si dominus fundi consentiat, vel præsens contractui non dissentiat, num. 10.

11 *Res aliena vendi potest consentiente domino.*

12 *Dominum fundi consentire, & cum alio simul vendere paria sunt.*

13 *Dominus fundi idem facit alienando, quod alienationi consentiendo.*

14 *Hypotheca non dicitur prius, vel posterius contracta in actu simultaneè explicato.*

15 *Donatio facta ab vxore de consensu viri dicitur facta ab ipso viro, qui est dominus rei ex dispositione text. in l. si queat C. de Inoff. donation.*

16 *Mulier prohibetur simul cum viro obligari, ex auth. si qua mulier C. ad sen. cons. vell.*

17 *Vxor ex dispositione l. si queat de Inoff. donat. præsumitur intercedere, & fideiubere pro viro quantumuis in solidum se obliget.*

18 *Contrahentes vbi non prohibentur insimul obligari actus tribuitur vnicuique ęque principaliter.*

19 *Venditori dicitur solutum id quod de eius consensu alteri soluitur.*

20 *Contrahentes vbi declararunt velle contrahere iuxta formam Bullæ, & non aliàs puta omnia quæ contrariantur Bullæ annullantur firmo remanente contractu.*

21 *Census valet stante protestatione partium velle contrahere ad formam Bullæ concurrentibus omnibus requisitis à Bulla, licet pacta essent Bullæ contraria.*

22 *Limita nisi pacta essent contra substantiam census, sed contra accidentalia.*

23 *Declaratio ex post facta, & ex interuallo, non tollit ius alteri quæsitum, ex aliquo actu.*

24 *Census impositus a pluribus insimul contrahentibus valet etiam si vnus tantum sit dominus fundi, & declaratur* Surd. cons. 318. 421. 511.

DECISIO XIX.

VNanimiter DD. censuerunt sententiam Rotalem esse confirmandam, & Censum de quo agitur sustineri cum fuerit impositus super certo fundo fructiferò, & capaci certis finibus designato in prōpta, & numerata pecunia, vt disponitur in *Bulla S. m. Pij Quinti.*

Nec obstant exceptiones quæ denuò obijciuntur & primo quod Census fuerit constitutus coniunctim & simultaneè à Pontio Ructo, & Prato, & tamen fuerit subiugatus fundus solius Pontij adeout propterea excepto Pontio nullus alius certum fundum Censui supposuerit, sed quoad eos Census remanserit dùmtaxat super persona constituentium contra expressam formam *Bullę* quæ mandat Impositoribus Censuum ut certum fundum finibus designatum
1 supponant, & subiugent, ne remaneat super persona constituentium.

Secundo quod prætium non fuit integralitèr solutum Pontio Domino fundi sed pro rata etiam singulis alijs, cum tamèn *Bulla* prohibeat creari Censum non recepto integro prætio.

Quantum enim ad Primum licet petiū Terrę perticarum 170. super quo Census fuit impositus spectaret ad solum Pontium vti Dominum, Ructus tamen, & alij simul cum Pontio fundum hunc simultaneè Censui supposuerunt, cum hac tamen differentia quod respectu Pontij Census remanet impositus super fundo proprio, respectu vero aliorum di-
2 citur impositus super re aliena, quod cum fieri possit D. consentiente vt ex *Text. in l. Rem alienam ff. de contr. empt. firmant præter allegatos in decisionibus in hac causa factis 16. Nouembris 1639. & 14. Martij 1640. coram R.P.D. meo Pirouano Ludou. Moltn. de contract. disput. 394. num. 9. part. 2. Azor. Instit. Moral. part. 3. lib. x. cap. 7. quæst. 7. vers. septimo quæritur Boccac. de cens. par. 2. num. 69. Scacc. de Commerc. & Camb. §. 1. quæst. 1. num. 181. Cenc. de cens. quæst. 14. nu. 8. iuxta modern. impress. Taurinen. Duard. de cens. §. 1. qu. 25. num. 21. qui alios infinitos refert & §. 3. qu. 12. num. 7. & post eum Rota dec. 337. in princ. & in Vrbeuetana Census 2. Maij 1625. cor. R.P.D. meo Dunoz.* fuit adimpleta dispositio Bullæ quæ non prohibet imponi Censum super re aliena, sed solum curat ne Census remaneat super personis constituentium, sed habeat fundum subiugatum vt explicat *Nauarr. in c. si fęneraueris 14. quæst. 3. num. 85. vers. Glosa secunda de vsuris Surd. cons. 421. num. 2. & 511. num. 2. Ioann. Franc. Leo in suo Thesauro for. Eccles. part. 2. cap. 15. num. 6. & seqq. Cenc. vbi proximè quæst. 34. num. 39. Duard. eodem Tract. §. 1. quæst. 2. num. 5. Azor. vbi sup. part. 3. lib. 10. cap. 7. quæst. 7. in princ. Rota in Romana Pratij Palatij 15. Ian. 1607. coram Iusto, quæ est decisio 80. num. 1. & 2. post eosdem Cenc. Duard. impress.*

Et quamuis Informantes pro Prato replicent non pro-

Digitized by Google

probari Pontium consensisse, quod cæteri fundum
suum Censui supponerent adhuc tamen, quia Pon-
tius non solùm præsens, & tacens, sed simul cum
alijs Censum super suo fundo constituit, visum fuit
ex hac simultanea subiugatione colligi manifestum
3 Pontij consensum ex quo duobus simul actum faci-
entibus vnus videtur alteri consentire, *l. Titius, ff. quib.mod.pign.vel hypoth.solu. l.cum pater, §. libertis, ff.de leg. 2. Dec.cons.121.sub num.2. vers.praterea de consensu, Bero.cons. 64.nu.8.lib. 1. Surd.cons.15.n.20.*
Præsertim cum Pontius non solùm cum alijs Præ-
dium pro Censu hypothæcauerit, sed etiam partem
prætij solui promiserit, vt ex doctr. *Bart. in l.qua do-
tis, nu.21.& seqq. dixit Rota in Romana Officij 31.Ia-
nuarij 1628.coram R.P.D meo Pirouano, quæ est decisio*
4 *140.nu* 10.*par.5. Recent.* Vbi ponderat quod Domi-
nus verisimiliter reclamasset si alienationi rei pro-
priæ non consensisset ob præiudicium quod sibi infe-
rebatur.

Nec releuat quod vnusquisque impositor debeat
5 proprium fundum subiugare, cum eædem solemni-
tates, quæ ex forma Bullę in vno requiruntur debeãt
ab omnibus obseruari, vt ex *l.eandem §.fin ff.de duob.*
6 *reis consuluit, Surd.cons.318.nu.13.* Quia obiectum
procederet si fundi subiugatio requireretur ad habi-
litandum personas contrahentes, seù pro solemnitate
personali; prout à Statuto requiritur interuentus Iudi-
cis, & Curatoris ad habilitandũ personas contrahen-
tes; Tunc enim si plures minores contrahant, quili-
7 bet eorum indiget aucthoritate Curatoris, & Iudicis
secus autem vbi; solemnitas non respicit personalẽ
obligationem, sed realem, seù effectum ipsius obli-
gationis, prout in casu nostro Bulla requirens pro-
prij fundi subiugationem non considerat obligatio-
nes personales, sed tantummodò reales, seù effectum
ipsius obligationis, qui vt superius dictum est consi-
stit in eo, quod Census non remaneat super perso-
nis Contrahentium; eo enim casu verius est non
requiri in quacumque persona eandem solemnitatẽ;
Ratio autem disparitatis est euidens, quia vbi solem-
nitas requiritur ad validandam obligationem per-
sonalem, cum tot sint obligationes, quot sunt perso-
næ debet in vnoquoque seruari eadem solemnitas,
vbi verò requiritur propter obligationem realem,
seù propter effectum obligationis, cum obligatio
8 plurium personarum quoad effectum sit vna tantũ,
nec multiplicetur ex multiplicatione personarum,
Text.in l.duobus, §.final. ff.de duob. reis, ibi: *Vtique
enim cum vna sit obligatio*, vt tradit *Bart. in l.2. & l.
eandem vtrobique, nu.4.ff.eodem, Roderic.de ann.reddit.
lib.2.qu.5.nu.2. Mastrill.dec.141.nu.13.& plurib.seqq.*
non est necesse, vt eadem solemnitas in vnoquoque
seruetur, vt in his terminis firmant *Roder.& Mastrill.
in alleg.locis, nu.15.*

Nec dicatur Censum posse quidem imponi super
re aliena consentiente Domino, quando tamèn Do-
minus simpliciter consensit, secùs si ipse etiam Do-
minus super eodem fundo Censum imponat, ponde-
9 rando pro ratione diuersitatis, quod vbi Dominus
fundum subiugat nulla remanet pars libera, quæ
possit alteri communicari ad effectum vt iterum ab
altero Censui supponi possit, vt arguit *Surd.dict.cons.
318. nu.7. vers secundo dico*, quoniam hæc distinctio
videtur imaginaria. Admisso enim quod Census im-
10 poni possit super re aliena de consensu Domini ni-
hil referre videtur an imponatur Domino solum
consentiente, vel etiam eo simul imponente. Sic e-
11 nim videmus, quod cum res aliena vendi possit de
consensu Domini, *l.Rem alienã, ff.de contrahen.empt.*
12 nihil interest an Dominus tantummodo consentiat,
vel etiam simul vendat, vt enim ait *Bald in l.quoties,
num.5. in fin. C. de fideicommiss.* & ibi *Fulgos.num.1.*
13 Paria sunt duo simul vendere, & venditioni con-
sentire, sequitur *Surd.cons.15.nu.20. Tiraquell.de leg.
Connubial, gloss.7.nu.24. vers.vbi dicit ipse Baldus*, &
in puncto *Mastrill.d.decis.141. num.29.* Ratio autem
pro distinctione ponderata, quod scilicet Dominus
imponens Censum super suo fundo nullam partem
liberam relinquat, quæ possit alijs hypothæcari,
quicquid sit vbi prius hypothæcaretur à Domino v-
tique non procedit vbi simultaneè, & eodem conte-
xtu Cẽsus imponitur, & fundus hypothæcatur à Do-
14 mino simul cum alijs de consensu ipsius, quia in hu-
iusmodi actu simultaneè explicato non datur prius,
& posterius, nec potest considerari, quod in aliqua
parte temporis fundus esset iàm hypothæcatus.

Minus facit quod licet alij Censum imposuerunt
super fundo Pontij, solus tamèn Pontius ad quem
spectat petium terræ iure dominij, dici debeat Cen-
sum imposuisse, per *Text.in l.liqueat, C.de inoff. don.*
15 vbi sancitur Donationem factam ab Vxore de con-
sensu Viri, dici factam ab ipso Viro, qui erat Do-
minus rei, quoniam aduerterunt Domini hoc esse
16 speciale in Muliere, quæ cum prohibeatur simul
cum Viro obligari, *Auth.si qua Mulier, C. ad Senat.*
17 *Consult.Vell.* & lex præsumat eam intercedere, &
fideiubere pro Viro quantumuis in solidum oblige-
tur, *Bald.& Salyc.in d. Auth.si qua Mul.ambo sub n.9
Honded.cons.45.nu. 20. lib.1. latè Mastrill. in alia dec.
140.nu.2.& 3.* Ideoque actus factus à Muliere simul
cum Viro, semper attribuitur Viro, qui in Contractu
præsumitur principalis, hoc autem non procedit in
18 casu nostro, vbi quia Contrahentes non prohiben-
tur insimul obligari, actus tribuitur vnicuique æquè
principalitèr, vt aduertit idem *Mastrill. decis. 141.
num.32.*

Quantum verò ad secundum caput prætensæ in-
ualiditatis Census, ex quo prætium non fuerat inte-
grè persolutum Domino fundi Censuati, sed vnicui-
que pro sua rata sibi tangente. Responsum fuit quod
licèt non alitèr Census creari valeat, quàm soluto
receptoque respectiuè integro prætio, non tamen
probibitum reperitur, quin de voluntate venditoris
possit prætium, vel illius pars alteri solui, cum dica-
19 tur solutum venditori id quod de eius consensu alte-
ri soluitur, *l.solutio, §.solutam, ff.de pignorat.act. l.in-
nito, C.de solut. Cenc.de Censibus, quæst.50. num.22.
Duard.eodem tract.§.7.qu.1.nu.8.* Imò nec alitèr fie-
ri poterat in casu nostro, quia cum non solus Pon-
tius, sed etiam alij tres Censum imposuissent, æquũ
fuit vt non soli Pontio, sed singulis etiam prætium
distribueretur, vt firmatur in 1.*dec.* huius Casæ in §.
vlt. & egregiè ad hoc propositum firmat nouissimè
*Modern.Forolimens. Contr. Iur. vol.2. lib.11. cap.10.
num.5. in fine.*

Quod autem venditores promiserint dare Instru-
mentum publicum impositionis Census contra mẽ-
tem Bullæ, quæ citra fructuum solutionem vult im-
positores non esse ad alios cogendos visum fuit nul-
lius ponderis, stante protestatione partium, quod in-
tendebant velle contrahere iuxta formam Bullæ, &
20 & non alitèr quæ protestatio operatur, vt pacta
omnia quæ contrariantur Bullæ habeantur pro non
appositis, & annullentur, firmo in reliquis remanẽ-
te Contractu, *Gabr.cons.47.num.7.lib.2. Grat.discept.
forens.cap.75.nu.39.cum seqq. Rota dec.219.nu.4. p.2.*
21 *Recent.* Quæ conclusio indubitantèr procedit quã-
do nihil omittitur ex requisitis à Bulla, & pacta ad-
iecta non sunt contra substantiam Census, sed tantũ-
22 modò præter illius naturam, vel contra naturalia,
aut

Digitized by Google

ius accidentalia illius, prout in nostro casu tūc enim omnes vnanimiter firmant pactis illis remotis Censum substineri, *Gutierez pract. quaest. lib. 2. quaest. 176. per tot. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. qu. 4. num. 1. & 2. Grat. discept. foren. cap. 141. nu. 21. Cenc. de Cens. qu. 53. nu. 11. Rouit. dec. 33. nu. 7. Hactor. Capic. Lair. dec. 116 nu. 22. cum seqq. Rota coram Card. Seraph. decis. 269. per tot. & dec. 1418. num. 6. & coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano in Nullius, seu Millinicen. Census 26. May* 1614. quae est post *Cenc. & Duard. de Censibus*, vtrobique *dec. 146. per tot.*

Demum non visa fuit obstare declaratio postmodum ex interuallo facta à Pontio, quod scilicet Pratus, & Socij in contractu Census nudum tantum nomen habuerint, commodum verò, & incommodum
23 spectauerit ad Pontium, quia effectus huius declarationis restringitur ad Pontium tantum, non autē extenditur in praeiudicium Emptoris Census cui ex primo Contractu perfecto fuit Ius quaesitum, nec immutat aut minuit primam obligationem simultaneè factam ad fauorem emptoris, vt in materia Societatis Officij tradit *Zacch. de Societ. Offic. num. 20. & seq. Rota coram Greg. dec. 167. sub nu. 4. vers. & recognitio* & in terminis Census *Rota coram eod. Greg. dec. 157. nu. 6. in fin. vers. nec facit declaratio, cum seqq.*

24 Ex quibus dixerunt Domini satis constare de valida Census impositione non obstantibus in contrariū adductis per *Surd. cons. 318. 421. & 511.* aduertentes non solùm quod ipse in casu, quo quidam solus imposuerat Censum, & deinde alij simul cum eo illū vendiderant, praetiumque pro rata receperant, qui casus valdè distat à nostro vbi omnes simul ab initio simultaneo actu, & vnico contextu imposuerunt Censum super fundo Pontij, sed etiam quia confutatis eius rationibus hanc Sententiam benè fundarūt *Cenc. de Censib. qu. 52. num. 14. & 21. Roderic. de ann. redditt. lib. 2. qu. 11. nu. 9. Merend. contr. iur. vol. 1. lib. 11. cap. 10. per tot.* & signanter *nu. 5. Duard. de Cens. §. 3. qu. 12. nu. 6. & 7. Mastrill. dec. 141. num. 10. per tot.* qui benè satisfacit rationibus per *Surd.* in contrarium adductis, quorum opinionem, vti veriorem amplectendo DD. resoluerunt pro validitate Census vtraque parte informante, &c.

FINIS ANNI M. DC. XL.

LEODIEN. CAPPELLANIAE.

Veneris 1. February 1641.

ARGVMENTVM.

Litterae Apostolicae non sunt exequendae via exequtiua quoties non continent subrogationem gratiosam per verba subrogamus, sed simplex mandatum de subrogando, seu subrogationem rigorosam per verba subrogari mandamus.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de subrogando, seu subrogatio rigorosa per verba subrogari mandamus, non habet viam exequtiuam.*

2 *Maxime in concursu alterius possidentis, & habentis titulum prouenientem ab eodem fonte.*

3 *Subrogatus veniens ex iure diuersae personae, non est legitimus contradictor ad impediendam alicui immissionem.*

4 *Limita quando immissio petitur vigore simplicis mādati de subrogando.*

5 *Et quando mandatum de subrogando conceditur in ius alterius non possidentis.*

6 *Subrogatus in ius non possidentis, tenetur ad iustificationem suae gratiae perinde acsi ad canonizationem ageret.*

7 *Subrogatus in ius non possidentis non executiuè, sed via ordinaria procedere debet.*

8 *Via executiua non datur quando agitur de praeiudicio possessori.*

9 *Lis oblapsum decennij habetur pro derelicta.*

10 *Vacatio per publicationem non comprenditur in vacatione per obitum, quantumuis concessa verbis generalibus.*

11 *Publicatio requisita ex Bulla Greg. XIII. de publ. non requiritur in cessione facta ei, qui possidebat.*

DECISIO XX.

ORta lite in partibus inter praesentatos ad Cappellaniam de qua agitur, videlicet, Io: Franciscum Medicem, à quo D. Abbas Vrsinus causam habet, & Calixtum Conradum authorem Pauli Ludouici Villanouae, & per Appellationem introducta in Rota coram bo: me: Card. Caualerio, inter caetera fuit disputatum an Cappellania esset adiudicanda Conrado, & DD. tunc responderunt, non esse adiudicandum magis Mediceo, quam Conrado, sed potius ex paritate vocum esse locum gratificationi, vt apparet ex *dec. 436. & seq.* inter eius impress.

Interim D. Abbas qui antea obtinuerat sibi prouideri à Sede Apostolica de dicto Beneficio vti libero, ac ratione mensis reseruato, & possessionem vigore Breuis Cameralis acceperat, mediante Concordia cum Mediceo, impetrauit à San: mem: Paulo V. subrogationem in eius Iuribus, & gratificationem cum derogatione Iurispatronatus in totum, attenta lite, ac pacificè continuauit in sua possessione spatio circiter 20. annorum.

Verùm quia duobus ab hinc annis, Villanoua obtinuit Iurium cessionem à Conrado, & Litteras Apostolicas expediuit sub forma mandati de subrogando, cum narratiua, quod Causa fuerat in Rota introducta, & adhuc continuabat, & indecisa pendebat coram Me suffecto Card. Caual. dubitatum fuit; An Litterae Apostolicae ad fauorem Villanouae essent exequendae, & DD. dixerunt, non esse exequendas, saltem via exequutiua.

Moti sunt, quia Villanoua non habet subrogationem gratiosam, per verbum subrogamus, sed solùm mandatum de subrogando, seu subrogationem rigorosam, per verba subrogari mandamus, cuius vigo-
1 re non competit via executiua, nec conceditur immissio, nisi ministerio Iudicis, qui partes prius audire debet, & eorum Iura discutere, *Cassad. decis. 1. nu. 4. per tot. vt lit. pend. Mohed. dec. 21. eod. Tit. Rota in Rec. dec. 378. nu. 1. par. 1.*

Praesertim cum D. Abbas Vrsinus reperiatur in
2 possessione huius Cappellaniae, & alleget Titulum prouenientem ab eodem fonte nempè à Sede Apostolica, iuxta *Doctr. Bartan l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.* quam in his terminis probauit *Rota vt in decis. Capnt aqu. 329. par. 1. Mohed. dec. 13. vt lit. pend. Serafin. dec. 1153. nu. 2. Rota coram San: mem: Greg. dec. 46. nu. 6. coram bo: mem: Cocc. dec. 431. nu. 2.* & in alijs relatis per *D. Argelum de Legit. contrad. qu. 2. art. 1. num. 45.*

3 Nec obstat replicatio Villanouae, quod subrogatus veniens ex Iure diuersae personae non dicatur le-
4 gitimus contradictor ad impediēdam alicui immissionem, quia conclusio non procedit quando immissio petitur vigore simplicis mandati de subrogando,
5 vt dictum fuit, & multò minus quando mandatum de subrogando conceditur in Ius alterius non possi-
6 dentis, talis enim subrogatus tenetur ad iustificationem suae gratiae perinde, ac si ad canonizationem
7 ageret, & ideò omninò procedendum est ordinariè non executiuè, *Rota in Cartaginen. Portionis 21. Octobris*

Digitized by Google

bris 1588. coram Gipsio, & in Cartaginen. Canonicatus
21. Fabr. 1609. coram Card. Lancell. & in alijs relatis
per Garz. *de Benef. par. 6. cap. 4. num. 36. & seq.* Vbi
8 quod via exequutiua datur quando non agitur de
præiudicio possessoris, quod in casu nostro est notorium,
eo quia contingere posset, quod Abbas priuaretur
sua possessione via exequutiua, quam postea
via ordinaria recuperare deberet. *Mohed. dec. 5. nu. 2.
circa med. vers. & tanto magis, vt lit. pend. Put. dec. 313
vers. quod tamen, lib. 1. in correct.*

Vlterius ponderabant DD Litteras Villanouæ nō
solum fuisse obtētas postquam D. Abbas spatio tanti
temporis pacifice permanserat in possessione Cappellaniæ,
sed imò fuisse concessas cum expresso supposito,
quod lis adhùc duraret, & indecisa penderet, &
9 tamèn re vera lis fuerat habita pro derelicta ob lapsum
decennij iunctis Decisionibus Rotæ super non
Iure Conradi, iuxta *decis. Cassad. 5. vt lit. penden. Acchil.
dec. 3. nu. 2. eod. tit. Rota decis. 342. nu. 8. vers nam
fuit dictum, par. 1. Rec.*

Minus facit quod D. Abbas suam Cessionem non
expediuerit, neque publicauerit, quia quod attinet
ad expeditionem sufficit, quod doceat de Litteris expeditis
quoad ius, & possessionem Cadamusti, quia
sic semper firmum remanet habere Titulum ab eodē
fonte, *Rota in Recent. decis. 197. num. 4. par. 2.* Quod
verò attinet ad non publicationem visum fuit DD.
hanc exceptionem non posse opponi pro parte Villanouæ.
Quia dùm ipse impetrauit Beneficium de
quo agitur, vti vacans per obitum Cadamusti, non
10 potest opponere de non publicatione, quia talis vacatio
ob non publicationem non compræhenditur in
vacatione per obitum quantumuis concessa verbis
generalibus, vt tenuit *Rota in Mediolanen. Præpositure
28. Iunij 1589. coram Platto, impress. apud Garz. de
Benef. par. 11. cap. 3. nu. 305.* & in alijs Decisionibus relatis
in *Legionen. Beneficij 4. Iulij 1640. coram R. P. D.
Ghisilerio.*

11 Vltra quod etiam facilis est responsio, ex lectura
Constitutionis Gregor. *XIII. de public. impress. apud
Paris. de Resignat. lib. 11. in præfat. §. cæterum.* Vbi
excipitur casus Cessionis ad fauorem possessoris, qualis
erat D. Abbas Vrsinus, *Paris. de Resignat. lib. 5. n. 58*
& in terminis similis Concordiæ, *Rota coram bo: me:
Card. Canal. dec. 459. nu. 4.*

Et ita placuit DD. pro nunc firmare Litteras Apostolicas non esse exequendas saltem vt nō sit locus viæ exequutiuæ; An verò Villanoua possit agere via ordinaria poterit particulariter videri, &c.

INTERAMNEN. BONORVM.

Veneris 1. Februarij 1641.

ARGVMENTVM.

Ægydianæ non est locus vbi sententia Immissionis fuit iniusta.

SVMMARIVM.

1 *Cessionarius agendo ijsdem repellitur exceptionibus, quibus cedens repelli potest.*
2 *Fideicommissario non competit ius agendi ad bona fideicommisso supposita, nec illa cedendi, donec ad ipsius fauorem fuerit purificata conditio.*
3 *Immissio Creditori concessa in alicuius bonis tanquam ad illum ex fideicommisso spectantibus non sustinetur, antequam fideicommissum ab eo fuerit agnitum.*
4 *Sententia corruit in totum propter eius indiuiduitatem.*
5 *Minor valide non potest hæreditatem adire absque solemnitatibus.*
6 *Procuratoris constitutio facta à minore ad aliquem actum non suffragatur, nisi pro illo actu, de quo principaliter fuit actum.*
7 *Iudex non præsumitur habuisse intentionem interponendi decretum nisi super eo, quod principalitèr fuit deductum.*
8 *Consanguinei non præsumuntur habuisse intentionem præstandi consensum & authoritatem minori, nisi super eo, quod principalitèr fuit actum, non autem super alio diuerso, & incidentèr probato.*
9 *Alienatio rerum minoris, vt sit valida requiritur copulatiuè decretum Iudicis, & vtilitas minoris.*
10 *Conditio dicitur statim purificata ad fauorem vltimi ad fideicommissum vocati reportata iurium cessione super fideicommisso à primis hæredibus.*
11 *Renunciatio facta a primo grauato ad fauorem vltimi vocati operatur, ac si primus renuncians nunquam extitisset in rerum natura.*
12 *Immissio denegari non potest præstita cautione de restituendo alijs cohæredibus quandocumque petentibus.*
13 *Renunciatio fideicommissi supponit præcedentem illius agnitionem.*
14 *Creditum pluribus competens pro virili, non potest ab vno exigi nisi pro rata.*
15 *Verba, & cuiuslibet ipsorum, operantur, vt actus insolidum tribuatur singulis in dispositione comprahensis.*
16 *Limita si ista verba non respiciant personas contrahentium, sed dumtaxat eorum hæredum.*
17 *Verba,* e ciascuno di essi, *in cessione operantur, vt iura in quemlibet cessionarium dicantur insolidum translata.*
18 *Limita quando verba prædicta fuerunt adiecta obligationi cessionariorum, non autem ipsi cessioni.*
19 *Creditum aliter debet apparere, quam per confessionem cedentis.*
20 *Cessio præsumitur simulata, quando est facta ex causa crediti, de quo non apparet.*

DECISIO XXI.

Disputato dubio coram bo: me: Buccabella iuxta Rescriptum Signaturæ: An esset locus Ægydianæ die 23. Martij 1639. Domini responderunt negatiuè, vt in Decisione extensa à R. P. D. meo Panzirolo, quia Sententia lata ad fauorem Margheritæ, & Petrocli de Magalottis, visa fuerat iniusta, ex pluribus.

Et primò, quia cum Marchio Iulius Castillus iunior, qui cessit Margheritæ Iura sibi competentia
ad effectum recuperandi bona subiecta fideicommisso
Iulij Senioris de Castillis esset hæres Ioannis Baptistæ
Castilli eius Aui, qui vendidit dicta bona Mini,
& Setti atricis, quemadmodum ipse non potuisset
impugnare venditionem factam à Ioanne Bapti-
1 sta eius Autore, ita nec Margherita cessionaria, quæ
eisdē exceptionibus repellitur ab agendo ex pluribus
allegatis in *Decisione vers. Iniustitia verò est patens.*

Secundò, quia Marchioni Iulio de tempore factæ
cessionis, nullum poterat competere Ius agendi ad
dicta bona subiecta fideicommisso, cum adhuc viuerent
Gabriel Gaudius, & Honufrius de Castillis antè
2 ipsum vocati, & nondùm purificata conditione eius
vocationis, vt dicitur in *Decisione vers. Addatur insuper.*

Tertiò, quia conceditur Immissio Margheritæ in
dictis bonis vti spectantibus ad filios Io: Baptistæ in
vim fideicommissi Iulij Senioris, quod tamèn non
3 apparet fuisse ab eis agnitum, prout erat necessariū
ad hoc, vt ipsa ratione sui crediti obtinere posset,
*Franch. dec. 101. nu. 25. & per tot. Surd. dec. 140. n. 4.
vers. & licet vsque ad fin.*

Et

Et demum quia Sententia continet excessum ma-
4 nifestum, vndè in totum corruere debet proptèr eius
indiuiduitatem, Put.decis.329.per tot.lib.1.in correct.
quam passim Rota sequitur.

Hodie coram me vti successore eiusdem Buccabel-
læ Causa proposita super eisdem Domini censuerũt
persistendum esse in decisis moti potissimùm ex hoc
vltimo fundamento nàm quoad alia habuerunt mo-
dicam difficultatem.

Primum enim Decisionis fundamentum, quod
Marchio Iulius Iun. cedens adeundo hæreditatem
Io: Baptistæ non posset alienationem ab eo factam
impugnare, tollitur quia cum ipse tunc temporis
5 esset minor non potuit validè hæreditatem adire
absque solemnitatibus Statuti, & Constitutionis Mar-
chiæ, Bart.in l.More, ff.de acqu.hered. Castr.in l.Matũ,
nu.8.ff.eod.tit. vbi dicit opinionem hanc esse veriorẽ,
& vidisse seruari de facto, Lambertengh. de Contract.
gloss.3.in verb.ex contractu, vel quasi, nu.1.fol.mihi 179
& sequuntur multi quos cumulat Tiraquell. qui ean-
dem communem dicit de legib.connubial.in verb.con-
tractus, gloss.5.nu.125. Pic.ad Stat.Vrb.gloss.7.n.108.
Boccat.ad Const.March.gloss.8.nu.7. Cartar.dec.74.n.8.
& seq. & de magis communi testatur Cæual.commun.
contra commun.qu.235.nu.3. par.1. & tenuit Rota dec.
456.sub nu.4.par.4.Rec.

Nec videbatur posse suffragari Constitutio Pro-
curatoris ad suscipiendam hæreditatem cum benef.
leg. & Inuent. facta coram Iudice, & cum præsentia
Proximiorum, & Curatoris, vt legitur in Summ. dd.
de Minis nu.10. Quia cum dicta Constitutio fuerit fa-
cta personalitèr ad effectum obtinendi derogationẽ
Fideicommissi à Papa, & in solutum dandi certa bo-
na quibusdam creditoribus hæreditarijs, vt in Summ.
Margherita nu.1. apertè liquet Iudicem non cogno-
uisse præcisè de aditione, sed solùm de præfata Con-
6 stitutione Procuratoris, & ad effectum prædictum,
& proptérea suffragari non potest nisi pro illo actu,
de quo principalitèr actum fuit, non autem pro alio
7 diuerso enunciato tantùm incidentèr, super quo præ-
sumendum est, nec Iudicem habuisse intentionem
8 interponendi decretum, nec Consanguineos consen-
sum, & authoritatem præstandi vt in proximis termi-
nis dixit, Pic.vbi sopra d. gloss.7.nu.132.& facit Rot.
in rec.decis.73.num.19.par.5.& dec.81.nu.5.p.6.

Præsertim quia cum hæreditas esset maximo ære
grauata, & iam repudiata ab alijs, qui erant maio-
res, & in primo gradu successionis, ex cuius adi-
tione Marchio maximè lædebatur, si Iudex de
aditione ipsa cognouisset decretum certe non in-
terposuisset, nec interpositum suffragaretur defi-
9 ciente vtilitate, quæ copulatiuè requiritur cum
decreto in alienationibus rerum minoris, l. Magis
puto §. Non passim l.si pupillorum § si Prætor ff.de reb.
eorum & dixit Rota d.dec.81.num.29.

Secundum pariter non subsistebat quod Marchio
Iulius de tempore factæ cessionis non haberet Ius ad
bona fideicommissaria Marchionis Iulij Senioris, ex
quo viuebant Gabriel, & Gaudius ante ipsum vo-
cati. Quia cum hi Iura sua superdictis bonis anno
præcedenti ante cessionem renunciassent ad fauorẽ
Marchionis Iulij, statim fuit purificata conditio suæ
10 vocationis vt in his terminis decisum fuit in Vrbe-
uetana Castrorum coram Card. Seraph. quæ est decisio
458.num.3.vers.Non obstat par.4.diuers.vbi refert ita
11 alias fuisse iudicatum, Nam huiusmodi Renuncia-
tio operatur ac si ipsi in rerum natura non extitissent
l.1.§.final.vers. Quidam filius ff.de bon.poss. contr. ta-
bul.l.si necem §.si deportatus ff.de bon.libert.l.2. §.sed
& si sint sui ff.ad S.Consul. Tertull. Ias.cons.72.nu.10.
lib.8. Giouagn.cons.14.num.13.& 18.lib.2. Capic.dec.
158.num.4.vers.secundus cum alijs adduct. per Cyriac.
contr.forens.43.num.13. & apertè sensit, Rota in Bo-
nonien. fideicomm.15. Febr. 1636.vers.Et visa fuit ces-
sare coram R.P.D. meo Dunoz.

Nec obstat quod cum non constet de cessione Ho-
nuphrij fideicommissarij Gabriel, & Gaudius cede-
re non potuerint Margheritæ Iura integri fideicom-
missi sed tantum ratas ad se spectantes, pro quibus
dumtaxàt ipse agere poterat, Castr.455. num.2.lib.1.
& cons.77.num.6.ad fin.lib.2.Crauett.cons.144.in fin.
Fusar.cons.49.num.28. Peregr.de fideic.art.9. num.12.
Quia cum de hoc numquam fuerit oppositum, &
hodiè dum opponitur Margharita offerat se paratam
præstare cautionem de restituendo Honuphrio par-
12 tem suam, quandocumque petierit, Immissio dene-
gari non potest iuxt.pract.quam tradit Surd.cons.445
& canonizauit Rot.in Viterbien. fideicommissi coram
Card.Sacrato quam retulit, & sequuta etiam fuit cor.
Reuerendiss.Vrgellen. dec 448. num.10.

Ex qua renunciatione remouetur etiam tertium o-
biectum decisionis quod dicti de Castellis agnoue-
13 rint fideicommissum Iulij Senioris, quia actus re-
nunciationis supponit præcedentem aut saltem simul-
taneam agnitionem, sine qua Renunciatio fuisset
inanis Corn.cons.211.num.2. lib.1.& cons.236.nu.10.
lib.4.Crauett.cons.200.num.2. Menoch.cons.1.nu.489.
lib.1.& alijs relati per Marches.de success.legal.par 4.
quæst.14.art.2.num.29. Rota dec.47.num.3.par.2.diu.
& dec.265.nu.4. part.3.rec. & fuit dictum in Callien.
hæredit.1.Febr.1638.cor.R.P. D.meo Verospio.

Cæterum omnibus supradictis non obstantibus
Dominis excessus sententiæ visus est euidens tàm in-
specta obligatione Ioannis Baptistæ, quam cessione
Marchionis Iulij Iunioris. Nam quoad obligatio-
nem Io: Baptistæ, cum ipse se constituisset debito-
rem Liuij Petrochi, & Margharitæ de Magalottis nõ
poterat sola Margherita agere pro toto credito, sed
14 dumtaxat pro eius rata, cum huiusmodi creditum
cuique eorum debeatur pro virili, iuxta Text. in l.
Reis §.Cum Tabulis vbi Roncbegal. nu.23.ff.de duob.
Reis Alex.cons.196.in fin.lib.7.

Nec releuat quod in Instrumento addita sint illa
15 verba, & cuiuslibet ipsorum, per quæ actus insoli-
dum attribuitur singulis in dispositione comprehen-
sis l.si pluribus vbi Bart. Imol. & alij ff.de leg.2. Ron-
chegall.in l.Eandem in princ.num.130.ff.de duob. Reis
Socc.sen.cons.50.num.1.lib.1. Rota dec.22. num.2.post
Zacch.de oblig. Camm. cum alijs relatis per Barbos.de
dict.dict.320.num.4.

Quia pro responsione animaduertebant DD.con-
trarium ex verbis Instrumenti dicendum esse, quæ
sic se habent D. Io: Baptista Castillus supradictus ac
DD.Gabriel & Gaudius eius filij, fuerunt confessi
esse debitores prædicti Liuij presentis, & acceptantis
pro se, & Nepotibus nempe Patrocho, & Marghe-
16 rita, & eorum, & cuiuslibet ipsorum hæredibus.
Ac proindè cum dicta verba, & cuiuslibet ipsorum
non fuerint adiecta personis creditorum stipulantiũ
nec ad eos, salua ratione recti Sermonis possint re-
ferri, sed respiciant tantùm personas hæredum non
possunt attribuere actum insolidum personis credi-
torum ad quas non referuntur, vt latè, & eleganter
deducit, Ancharan. cons. 245. num. 4. quem sequitur
Alex.cons.13. nu.14.lib.5. Ruin. cons.47.num.5. vers.
Et idem si esset distributiuum lib.1. Bellon.sen.cons.20
num.4.Gabriel. cons.87. num.3. vers.tamen illud ver-
bum lib.1.Curt.Iun. cons.55. num.13. circa med.vers.
Ego in hoc nullatenus miror Ronchegall. in l. Eandem
in princ.nu.132.ff.de duob.reis Corbul.de Iur. Emphit.

Tit. de cauſ. priuat. ob lin. finit. num. 88. cum alijs relatis per *Bellon. de Iur. accreſc. c. 6. q. 37. n. 141. cum duobus ſeqq. & quæſt. 38. num. 102. cum duobus ſeqq.*

Idem reſponſum fuit quoad ceſſionem Marchionis Iulij cum illa fuerit facta Margheritæ, & Petrocho, & ſic vnicuique pro ſua rata.

Nec obſtat quod in Inſtrumento dictum fuerit, *che detti Magalotti, e ciaſcuno di eſſi ſiano tenuti pro-*
17 *ſeguire detta recuperatione*. Et quod d. verba, *e ciaſcun di eſſi*, operentur vt Iura ceſſa in quemlibet ceſſionarium translata dici poſſint inſolidum ex ſupra
18 deductis quia cum non fuerint apposita ceſſioni ſed obligationi ceſſionariorum, eatque reſpiciant ac determinent non poſſunt operari ſolidum reſpectu ceſſionis quæ fuit facta de per ſe ſimpliciter, & abſque dicta clauſula ex traditis in fortioribus terminis præter alios ſupra allegatos per *Alciat. conſ. 7. num. 10. in fine, & num. ſeq. lib. 1. & Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 34. nu. 6 quos ſequuta fuit Rota in Portuen. Stagni 27. Aprilis 1640. verſ. Nec Contrarium ſuadetur coram R.P.D. meo Panzirolo.*

Et demum exceſſus reſultat, quia cum creditum non iuſtificetur niſi in ſcutis 950. non poterat concedi Immiſſio pro ſumma ſcutorum 1314. non ſuffragante quod Marchio Iulius in Inſtrumento Ceſſionis factæ Margheritæ, & Petrocho confeſſus fuerit
19 ipſos eſſe Creditores Io: Baptiſtæ, & aliorum de Caſtillis in dicta ſumma cum de veritate crediti debeat conſtare aliter quam per confeſſionem cedentis, *l. Per diuerſas C. mandat. Corn. conſ. 230. nu. 4 lib. 2 Socc. conſ. 18. n. 10. & ſeq. lib. 2. Barbat conſ. 2. n. 11. verſ. & Bart. lib. 3.* cũ alijs multis allegatis per *Tiraq. de re tract. lignag. §. 1. gloſſ. 10. n. 78. & 79. Rot. dec. 1. in addit. n. 3. de alienat. Iud. cauſ. fact. ia non. & in rec. dec. 443. n.*
20 *6. p. 1. & cor. Card. Seraf. dec. 1139. n. 3.* aliàs reſpectu ſummæ non iuſtificatæ præſumitur ſimulata *Fulgoſ. conſ. 239. nu. 1 ſ. me. Greg. XV. dec. 47. n. 6.* & fuit dictum in *Eſina bonorum 1. Iulij 1640. coram R.P.D. meo Bichio.*

Nec facit quod Caſtilli accollauerint in ſe onus ſoluendi fructus nonnullorum Cenſuum dd. de Magalottis, quos cum numquam ſoluerint, ipſi fuerũt coacti pati ſubhaſtationem ferè omnium bonorum, propterquam ratione damnorum, & Intereſſe eorum creditum prætenditur aſcendiſſe ad dictam ſummam ſcut. 1314. Quia cum hæc in facto non iuſtificentur illorum non eſt habenda ratio.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA DOMVS DE VRSINIS.

Lunæ 25. Februarij 1641.

ARGVMENTVM.

Creditum cum hypotheca ſi fuit probatum, & poſſeſſio debitoris de tempore hypothecæ, & poſſeſſio eius, contra quem agitur de tempore litis, tunc non poteſt denegari immiſſio vigore Saluiani? Sententia difformis libello ſuſtinetur in iudicio ſummario, & quare? Inſtrumento impugnato quouſque quis vti valeat?

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore Saluiani quando non poſſit denegari.*

2 *Sententia non debet eſſe difformis libello, & petitionem in eo contentam excedere.*

3 *Non dicitur tamen difformis libello, & exceſſiua ſi aliquid concedat quod veniat acceſſoriè, & inſit virtualitèr in petitione.*

4 *Sententia etiam non conformis libello in iudicio ſummario, quale eſt Saluianum ſuſtinetur.*

5 *In iudicio ſummario non attenditur quid fuerit petitum, ſed quid in proſecutione Iudicij fuit probatum.*

6 *Inſtrumenti impugnatio non impedit quominus, quis eo vti poſſit, & petere eius executionem, donec pendet lis ſuper illius reſciſſione,*

7 *Præſtationem annuam exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi, conſequi debet non obſtante pendentia litis.*

8 *Donatione quis non eſt priuandus donec non fuerit per rem iudicatam reſciſſa, & reſoluta.*

9 *Donatarius pendente lite eſt manutenendus in poſſeſſione rerum donatarum.*

10 *Donatarius ſicuti pendente lite eſt manutenendus in poſſeſſione rerum donatarum, ita & tenetur ad ſolutionem pecuniarum in recompenſam donationis promiſſarum.*

11 *Retentio pro melioramentis non datur niſi fuerit probatus ſtatus anterior rei, & an melioramenta ſint neceſſaria, vel vtilia.*

Melioramenta voluptaria non reficiuntur, nu. 11.

12 *Melioramentorum exceptio non eſt apta ad impediendam immiſſionem.*

Et hoc maximè quando in ipſa ſententia fuit ordinatum de præſtanda cautione, quatenus melioramenta probentur, & veniant reficienda, & numer. 12.

13 *Creditor Creditorum ſuccedit in eorum locum ac ius, & habet, ac exercere poteſt omnes actiones vtiles, quas ſui debitores exercere valerent.*

14 *Iudicium Criminale priùs inceptum, impedit ne iterum iudicium Ciuile poſſit exerceri.*

15 *Retentio nulla poteſt competere pro credito litigioſo ac illiquido aduerſus Creditũ liquidum, & certum.*

DECIS. XXII.

ANNO 1625. D. Paulus Emilius Vrſinus donauit inter viuos omnia, & ſingula bona ſua, & ſignãter Domum de qua hodie agitur D. Claricì Sabellæ, quæ vice verſa eidem donanti ſoluere promiſit annua ſcuta 800. monetæ eius vita durante ſub obligatione Camerali, & hypothæca omnium bonorum præſentium, & futurorum.

Deficiente poſtmodum Clarice in ſolutione dictæ Præſtationis D. Vrſinus intentauit coram A.C. Saluianum Interdictum aduerſus Lucretiam Fedelem ſuper dicta Domo ſibi vendita à Clarice petendo ſe immitti in poſſeſſionem illius donec ſibi ſatisfieret de ſcutis 500. pro aliquibus terminis decurſis, & non ſolutis, ac pro ſcutis 800. interim decurrendis.

Cum verò A. C. pro Vrſino contra Lucretiam ſententiam definitiuam protuliſſet in gradu Appellationis fuit coram me dubitatum An ſententia A. C. eſſet confirmanda vel Infirmanda, & Rota confirmandam cenſuit.

Nam tria extrema in hoc Iudicio requiſita, nempè creditum cum hypothæca D. Vrſini, poſſeſſio Claricis debitricis de tempore hypothecæ, & poſſeſſio Lucretiæ de tempore motæ litis, contra quam hodiè dirigitur Saluianum, in controuerſiam non cadunt, & pars non impugnat, quibus probatis im-
1 miſſio non ſolet denegari iuxta opinionem quam ſequitur *Rota coram Card. Seraf. deciſ. 1200. in princ. ſ. me. Greg. XV. deciſ. 491. Reuerendiſſ. D. meus Decanus dec. 135. num. 4. par. 6. rec.*

Nec obſtant tria ab Informantibus pro Lucretia contra ſententiam oppoſita.

2 Primum enim quod ſententia ſit difformis libello, & exceſſiua, cum in monitorio petita fuerint ſolummodò ſcuta 500. ſententia verè condemnet in ſcutis 860. dictum fuit non ſubſiſtere, quia petitio nõ fuit reſtricta ad ſola ſcuta 500. ſed vlterius petita fuerunt ſcuta 800. pro terminis impoſterùm decurrendis vt in ſummario Lucretiæ num. 3. & ita cum

à die

Digitized by Google

3 à die petitionis decurrissent alia scuta 360. Iudex po-
tuit etiam pro illis condemnare Lucretiam nec indè
sententia dicitur difformis,& excessiua cum venirent
accessoriè, & inessent virtualitèr in petitione, *Bald.
in l,final.num.10.C.de fideic.libert. Felin.in cap.licet n.
23.& 25.de Simon. Osasch. dec.1.num.24.* maximè in
4 Iudicio summario, quale est Saluianum in quo susti-
netur sententia etiam non conformis libello, *Verall.
in decis.126.num.1. part.3.Rota decis.256.sub num.2.
& num.seq.par.1.& dec.44.num.2.& 3.part.2.diuers.
& in rec.dec.611.num.5.par.1.& coram s.me.Gregor.
5 XV.decis.186.num.1.&* 2. Nec attenditur quid pe-
titum fuerit sed quid in prosequutione Iudicij fuerit
probatum *Felin.vbi supra nu.28.Paris cons.76.nu.12.
cons.90.num.20.& seq.cons.113.num.3.lib.1. Rota a-
pud Caputaqu.dec.262.num.1.& 2.& in rec.decis.69.
num.15.par.1.*

6 Nec refragatur, quod pro terminis lite pendente
decursis Vrsinus agere non potuerit, cum ad eius
Instantiam fuerit introducta lis super rescissione do-
nationis, quia impugnatio Instrumenti non impe-
dit quo minus quis possit eo vti,& petere illius exe-
quutionem donec pendet lis super illius rescissione,
*Felin.in cap.Capitulum nu.9.& 13.de rescript.Rebuff.
ad constit.Regn.Tit.de resciss.contr.num.7. Franch.de-
cis.373.per tot. Intrigliol. sing.55.lib.2. Cartar.decis.
Geunen.2.nu.*3. cum alijs plenè adductis per, *Giurb.
decis.2. num.1.dec.55.num.11.& decis.100.num.33.*
7 Immò cum Vrsinus reperiatur in quàsi possessione
exigendi hanc annuam præstationem, agere potest
ad solutionem non obstante pendentia litis, quia
8 non est priuandus sua possessione, donec donatio
non fuerit per rem iudicatam rescissa, & resoluta.
*Bero.cons.119.num.1.vers.3.disputatio lib.3. Honded.
cons.17. num.45.lib.2. Guttierez.de Iurament. confir-
mat.par.1.cap.2.nu.23. vers.sic etiamsi sit Instrumen-
tum Franch.dicta decis.373.vers. Et sicut Reus Grat.
disc.for.cap.796. num.39.& seqq. Rota post Cenc. de
cens.decis.213.num.7.& 8.dec.235.in fin.* Et id suadet
maxima æquitas, quia sicuti Clarix non obstante
9 lite permansit, & adhuc permanet in possessionem
bonorum donatorum, & fructus ex illis percipit,
ita etiam omnis ratio postulat quod teneatur ad so-
lutionem pecuniarum in recompensam donationis
10 promissarum, ex traditis per *Bald.in l.2.num.7.C.de
vsur.Cagnol.in l.curabit. num.31.& seq. C.de act.em-
pti Dec.cons.119.num.5.vers.sexto adduci potest Nat-
ta cons.384. nu.12.Cesal.cons.609.num.3.vers.sed his
non obstantibus, & num.seqq.plenè Surd.cons.101.nu.
23.Gabr.Tit.de empt.& vendit.concl.4.num.9.Couar.
var.resol.lib.3.cap.4.num.6.vers.duodecimo hinc addu-
citur Burgnin.Canalc.dec.5.num.5.par.1.Mastrill.dec.
160.num.13.& seqq.*

11 Secundum verò quod Lucretiæ competat reten-
tio pro melioramentis DD. non placuit, quia cum
non fuerit probatus status anterior domus, & an
melioramenta sint necessaria vel vtilia, quia volup-
tuaria non reficiuntur *Rota coram Card.Serafin.decis.
1453.num.5.& coram Buratt.dec.834.num.11.* eorum
exceptio non est apta retardare Immissionem, *Rota
dec.312.num.4.par.2.diuers.& in rec. dec.610. num.3.
par.1.* Et in omnem casum Lucretiæ fuit consultum
12 per condemnationem in ipsa sententia factam de
præstanda per Vrsinum cautione de illis reficiendis,
quatenùs probari, & liquidari contingerit, *Put.de-
cis.461.lib.2.in correct.Rot.in rec.decis 322.sub nu.13.
part.4.& dec.276.num.3.& 4.par.6.*

Maior difficultas videbatur consistere in tertia
oppositione, nempè quod cum Honorius, & Lucas
de Sabellis ex vna parte sint debitures Lucretiæ ob
fideiussionem, & promissionem de euictione ad eius
fauorem præstitam in emptione eiusdem Domus, ex
alia verò sint Creditores anteriores Vrsini in maio-
ri quantitate occasione Census ab eodem impositi
vsque, & de anno 1623. ad fauorem prodictorum
Honorij, & Lucæ quemadmodum ijsdem compete-
ret retentio aduersus Vrsinum eorum debitorem,
13 ita eadem competere debeat Lucretiæ, quæ vti
Creditrix Creditorum succedit in eorum locum, &
Ius, & habet ac exercere potest omnes actiones vti-
les, quas sui debitores habere, & exercere possent *l.
Nomen C.quæ res pign.oblig.poss. Bart.in l.Cum grege
§.Cum pignori num.3.& ibidem Salyc.num.3. ff.de pi-
gn.Negus.de pign.3.membr.2.par.num.24.Surd cons.4.
num.23.Quos refert,& sequitur Thomat.decis.Mace-
raten.44.num.13.*

Sed obiectum hoc visum est facilè euitari, quia
14 cum super Instrumento Census pendeat Iudicium
Criminale quod vti prius in ceptum impedit ne in-
terim Ciuilis possit haberi ratio eiusdem Instrumen-
ti *l.final.C.de ordin.cognit.Dec in l. Edita num 65.* C.
de *Edend.Put.decis.268.per tot.lib.1.in correct.* pro di-
15 cto credito litigioso, & illiquido nulla potest com-
petere retentio aduersus creditum Vrsini certum, &
liquidum, *Negus.de pignor.5. par. membr.1. num.37.
vers.Ex quo etiam infertur Surd. decis.184. num.12.in
fine vers. Et dicit Negus.Mastrill.dec.88. num.4. Rota
decis.433.num.5.vers.Et consequentèr par.2.rec.& Re-
uerendiss.Vrgellen. dec.113.nu.7.*

Et ita resolutum vtraque, &c.

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.

Lunæ 1. Martij 1641.

ARGVMENTVM.

Contractus quod sit Emphytheuticus ex quibus argua-
tur ? Dominus directus sicuti inuitus Cogi non po-
test ad vendendum emphytheutæ ius directum, ita
cogi nequit ad admittendam redemptionem annuæ
præstationis. Census in dubio iudicatur irredimibilis.

SVMMARIVM.

1 *Contractus essentia regulariter declaratur ex verbis contrahentium.*
2 *Modicitas annuæ præstationis arguit contractum esse emphytheuticum.*
3 *Contractum esse emphytheuticum arguitur ex pacto, quod in casu mora dominus possit redire ad bona concessa vti propria.*
4 *Dominus directus cogi non potest ad redimendam redemptionem annuæ præstationis ei debita per Emphytheotam.*
5 *Dominus directus cogi non potest inuitus ad vendendum emphytheutæ directum dominium.*
6 *Census in dubio iudicatur irredimibilis.*
7 *Census antiquissimis illis temporibus ante Bullā Pij V. de censibus frequentissimè erant irredemibiles.*
8 *Census ex quo arguatur quod fuerit irredimibilis?*
9 *Census si fuerit constitutus in perpetuum absque vlla præfinitione temporis arguitur quod sit irredimibilis.*
10 *Dominus directus aliud est quod titulo venditionis directum dominium vel annuam præstationem cedat.*
11 *Et aliud est quod debitori Canonis det facultatem redimendi, seq; in posterum liberandi ab annua præstatione, & seq.*
12 *Illatio non fit ad diuersa.*

DECISIO XXIII.

SEntentias de partibus condemnantes Abbatem
Ecclesiæ Vallis Santi Lamberti ad admittendam
redemptionem annuæ præstationis 24. modiorum

 Spel-

Digitized by Google

Spectæ, quam Ludouicus Marsilion hodiè soluit dictæ Ecclesiæ, dixerunt DD. tamquam iniustas esse infirmádas cum Abbas nullatenus astringi posset ad huiusmodi redemptionem admittendam, siuè contractus de quo agitur iudicetur Emphithæuticus, siuè Censualis.

Si enim iudicatur Emphitehæuticus, vt videntur suadere tùm verba contrahentium, ibi: *in emphitheu-*
1 *sim perpetuam*, ex quibus regulariter essentia Contractus declaratur, vt ex *Text. in leg. Qui fundum, §. qui Agrum, vers. suadi venditor, ff. de contrah. empt.* tradunt in proposito *Natt. cons. 49. nu. 13. post med. vers. Tamèn præmissis, & cons. 194. num. 1. Decian. resp. 2. nu. 62. lib. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 105. num. 1. & 2.* Tùm modicitas præstationis respectu bonorum, quæ nedùm numero plura recensentur in
2 Instrumento Concessionis factæ vsque, & ab anno 1394. sed etiam à qualitatibus expressis liquet esse magni valoris, ex qua modicitate, Contractum præsumi Emphithæuticum aduertunt *Specul. tit. de emphiteb. §. nunc aliqua, num. 2. vers. secundo quæritur, Iason l. 1. num. 35. C. de Iur. Emphitb. Bald. in cap. litteræ, num. 3.* extra de dilat. *Ruin. cons. 161. nu. 22. lib. 1 Barbat. cons. 14. num. 35. & seq.* Vbi quod ita pluries consuluit, & vidit iudicari, & alij allegati per *Menoch. vbi supra dict. præsumpt. 105. nu. 5. & seq.* iuncto præsertim pacto apposito in dicto Instrumento, quod in casum moræ in soluendo dictam præstatio-
3 nem, possent Ioanna, quæ concessionem fecit, & ab ea causam habentes redire, & manus apponere ad prædicta bona vti propria, ex quo etiam Contractum iudicandum esse Emphithæuticum firmant *Dec. cons. 138. num. 7. vers. secundo personalitèr, Brunor. à Sole, Quæst. Legal. 5. num. 15. Roderic. de ann. reddit. lib. 2.*
4 *qu. 22. nu. 11.* vtrique Abbas cogi non poterat ad admittendam redemptionem huiusmodi præstationis debitæ ex causa Emphithæusis, quia aliàs Dominus
5 directus cogeretur inuitus ad vendendum Emphitheutæ directum dominium contra *l. Inuitum 11. & l. dudum 14. de contrah. empt.* quas probauit *Rota in Recent. decis. 372. num. 2 par. 1.*

Quatenus verò ex verbis, & pactis appositis in dicto Instrumento, & in alijs, quæ datur in Sūmario posset iudicari Censualis, prout multis rationibus vnus ex DD. deducebat, nihilominus dicta præstatio erat irredimibilis, vti debita pro Censu reseruatiuo anti-
6 quissimo longè ante Bullam Sanct. Mem: Pij Quinti, qui in dubio irredimibilis iudicatur, vt tradunt *Couar. var. resolut. cap. 12. num. 5. vers. Primum illud, & vers. Tertio deprehēdi potest, & vers. Quarto quoties, lib. 3.* quem referunt, & sequuntur *Boccacc. de Censibus par. 2 num. 188. Roderic. de ann. reddit. lib. 5. qu. 15. num. 43. & Molin. de Contract. disput. 382. nu. 2. vers. Secundum Contractu*, & plenè, ac indistinctè *Auendan. de Cens. Hispan. cap 14. num. 6.* quem sequitur nouissimè multis argumentis confirmans hanc opinionem *Duard. de Cens. in Prohem. qu. 19. num. 3. & seq.* eaque
7 affertur ratio, quia antiquissimis illis tēporibus istorum Censuum irredimibilium vsus erat frequentissimus, vndè tales præsumendi sunt, vt ex *Paris. cons. 12 num. 44. & cons. 13. num. 29. lib. 1. & Cald. de Emphitheu. lib. 3. cap. 11. num. 11.* tradit *Gratian. discept. forens. cap. 985. num. 12.* & firmauit *Rota in Romana Cēsus 9. Decembris 1621. coram bo: mem: Card Verospio*, quæ est *decis. 394. num. 1. & 2. post Cenc de Censibus,*
8 *secundum modernam impress. Taurinen.* Ponderando præsertim in casu nostro illud verbum in perpetuū,
9 quod denotat Censum fuisse constitutum sine vlla præfinitione temporis, eumque semper duraturum, *l. pure, § final. ff. de dol. except. Calder. cons. 17. de verb. signif.* & in puncto *Bald. cons. 372. sub num. 2. lib. 4. & Rota in dicta Romana Census num. 1.*

Nec ex eo quod Ioannes de Liers, & eius filia, al-
10 teri vendiderint huiusmodi præstationem illa videtur effecta redimibilis, nàm aliud est quod Dominus titulo venditionis in alium transferat suum directum dominium, vel annuam præstationem sibi debitam,
11 aliud verò quod debitori Canonis, Emphithæutici, vel Census reseruatiui det facultatem redimendi, sique in posterum liberandi ab eorum præstatione, quia hæc nihil commune habent inter se, vt patet ad
12 sensum, ideoque intrat vulgata regula *l. Papinianus ff. de inuor.* quod ex diuersis non fit illatio.

Et ità resolutum informante tantum Abbate, &c.

ROMANA CAMBIORVM.
Lunæ 15. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Instrumenta, & Scripturæ debent de iure produci in publicam, & authenticam formam, & arbitrium non intrat ad effectum, vt debeat stari illorum indicationi, maximè concurrente suspicione calumniæ, & ex quibus in indicatione Instrumentorum de calumnia oriatur præsumptio?

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intelligitur prout de iure.*
2 *Instrumenta debent de iure produci authentica, & in publicam formam.*
3 *Clausula arbitrio aperit viam æquitati.*
4 *Æquitas suadet, vt quod vni non nocet, & alteri prodest concedatur.*
5 *Calumniæ præsumptio in indicatione Instrumentorū oritur ex eo quod non fuerint indicata Instrumenta particularia, nec nominati Notarij de illis rogati, nec exhibitæ illorum copiæ.*
6 *Calumnia dicitur manifesta, quando petitur stari indicationi Instrumentorum, quæ non releuant.*
7 *Indicatio Instrumenti non releuantis facit præsumere, quod indicans non habeat meliora Instrumēta.*
8 *Instrumenta irreleuantia etiam authentica debent reiici per suspicionem calumniæ.*
9 *Expeditio Causæ non debet per calumniam protrahi.*
10 *Remissoria, & Compulsoria per irreleuantiam, & suspicionem calumniæ deneganttur.*
11 *Examen Testium in Curia ob irreleuantiam, & suspicionem calumniæ sæpius à Rota non admittitur.*

DECISIO XXIV.

Fuit responsum non intrare arbitrium ad effectum, vt debeat stari Indicationi Instrumentorum, &
1 Scripturarum, quia arbitrium intelligitur prout de
2 Iure secundum quod Instrumenta debent produci authentica, & in publicam formam, *l. sancimus*, & ibidem *gloss. in verbo, Non exempla, C. de diu. rescr. l. 2. ff. de fid. Instrum. cap. 1. extra eod. tit. Roman. cons. 336. nu. 5. Tiraqu. de Retract. lignag. §. 2. gloss. 1. n. 10.*

3 Nec obstat quod clausula *arbitrio* aperiat viam æquitati, & æquitas suadere videatur, quod stetur indicationi, cum hoc nullum inferat præiudiciū Baccellis, & resultat in magnam vtilitatem Nappiorum, qui sic releuantur ab ingenti impensa releuendi quāplurima Instrumenta in publicam formam; Vndè
4 æquum videtur, vt quod vni non nocet, & alteri prodest concedatur, prout ex hac ratione stante clausula *Arbitrio*, in Curia obseruari dicit *Marches. de Cōmiss. par. 1. cap. 2. Tit. de Signat. Grat. diu. num. 424. & num. seq. fol. 89.* & fuit dictum in *Romana Separationis Bouorum 4. Decembris 1630. coram Reuerendiss. D. meo Pirouano Decano.*

Quia in hoc casu censuerunt DD. non esse locum huic æquitati, cū adsit vehemens præsumptio, quod hæc

hæc petitio fuerit calumniosè opposita in hac vltima instantia ad protrahendam litem, & causæ expe-
5 ditionem impediendam; siquidem Nappij non indicarunt Instrumenta particularia, nec nominarunt Notarios de illis rogatos, nec minus illorum copias, aut exempla exhibuerunt, vt fieri debebat ad diluendam calumniæ suspicionem, *Vestr. in prax. lib. 3. cap. 1. nu. 12. vers. Item si odsit. iudicium, Scacc. de Ind. lib. 2. cap. 11. num. 842.*

Quod eo magis suadetur, quia Nappij indicarũt Instrumenta obligationis factæ à Baccellis occasione assumptionis Depositariæ Montis Sixti, & aliud fideiussionis præstitæ ab iisdem pro locis 2350. eiusdem Montis, quæ obligationes aliàs in Rota discussę, fuerunt habitæ irreleuantes, & signanter in *decis.* emanata coram me die 18. *Iunij anni præteriti, §. se-*
6 *cunda verò, & §. tertia obligatio.* Ex quo non solùm detegitur calumnia euidens dum petitur stari indicationi Instrumentorum, quæ non releuant, *Verall.*
7 *decis. 54. num. 3. par. 3.* Sed oritur etiam præsumptio contra Nappios, quod ipsi non habeant meliora Instrumenta, quo indicare possint, quia si haberent verisimiliter indicassent, *Innoc. in cap. Auditis, num. 3. de in integr. restit. Aym. cons. 134. nu. 3. Rota coram Buratt. decis. 23. num. 3.*

Et propterea quemadmodùm propter irreleuan-
8 tiam, & præsumptionem calumniæ Instrumenta deberent reici etiam si exhiberentur, Authentica, vt de Instrumentis irreleuantibus, *Bold. in l. super Chirographarijs sub nu. 6. C. si cert. pet.* & de præsumptione calumniæ plenè *Felin. in cap. de cætero, num. 12. de Sent. & re iudic. Alex. cons. 65. nu. 5. lib. 1.* Ita & multò magis dictum fuit esse reijciendam Indicationem, ne sub prætextu captiosæ æquitatis aperiatur via
9 tergiuersantibus, & ita causæ expeditio per calumniam protrahatur, quod non est admittendu, *Auth. Iubemus, in fin. C. de Indic.* sic in simili propter irre-
10 leuantiam, & suspicionem calumniæ denegatur cõpulsoria, & remissoria, vt sæpiùs Rota resoluit, & in
11 fortioribus examen Testium in Curia, vt fuit decisum in hac eadem *Rota in Tudertina Societatis corã R.P.D. meo Carillo.* Et ita vtraque, &c.

ANCONITANA DOTIS.

Veneris 19. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Mulier potest agere ad restitutionem Mobilium in dotem Viro assignatorum, & ab eo alienatorum, constito de illorum identitate, & qualitèr ad istum effectum identitas Mobilium, dicatur sufficienter probata, & quando intret præsumptio illorum consumptionis?

SVMMARIVM.

1 *Testium singularitas vbi non est obstatiua, quæ destruat eorum dicta, sed tantum subalterna, & adminiculata non adimit illorum fidem.*

2 *Amplia, & si testes deponant de confessione extraiudiciali.*

3 *Identitas mobilium probatur ex coniecturis, vt ex conuenientia nominum, & demonstrationum.*

4 *Pretij diuersitas non est sufficiens ad arguendã pluralitatem.*

5 *Prætium eiusdem rei minui, aut augeri potest, vel ex speciali affectione venditoris, vel ex eo quod magis, aut minus inseruiat emptori.*

6 *Prætium eiusdem rei plus est in manibus viri, quam mulieris.*

7 *Prætium eiusdem rei plus augetur penès vnum, quã penès alium.*

8 *Mobilia nõ præsumuntur consũpta nisi lapso decennio.*

9 *Limita hoc non procedere quoad mobilia solidioris materiæ, quæ non ex solo decennio, sed ex longissimo temporis cursu consumantur.*

10 *Mobilia fragilioris materiæ lapsu decennij præsumũtur consumpta.*

DECIS. XXV.

PLacuerunt Dominis fundamenta Decisionis emanatæ sub *die 4. Iulij anni præteriti*, in quibus perstiterunt non obstantibus ijs, quæ in contrarium adducebantur.

Primum enim Decisionis fundamentum firmans Franciscam Laufranconam non teneri ad restitutionem certorum Mobilium prætiosiorum, quæ in folio Palazzinæ describuntur sub *litt. A.* quia ex Testibus apparet fuisse constante Matrimonio per Virum alienata, impugnabatur duplici medio; Altero quia Testes ad id probandum assumpti videntur singulares; Altero quia non constat Mobilia quæ per Virum fuerant vendita esse illa eademmet, quæ in Dotem sibi fuerant consignata, sed vtrumque facilè cessare DD. dixerunt, quia quod attinet ad Testes singularitas in facto non iustificatur, & in omnem casum cum sint concordes in substantia, & vtrque concludat venditionem eorumdem corporum in indiuiduo, singularitas si quæ adesset non esset obstatiua, quæ laceraret dicta Testium, sed potius subal-
1 terna, & adminiculatiua quæ non adimit fidem Testibus, quoties illi in substantia probationis conueniunt, vt declarat *Caccialup. in l. admonendi, num. 4. ff. de Iur. Iur. gloss. & DD. in l. ob carmen, § si testes, ff. de testib.* & fuit dictum in *Romana Hæreditatis de Virilis 3. Decembris 1640. coram bon: mem: Coccino.*
2 Quod procedere etiam vbi Testes deponunt de confessione extraiudiciali aduertit *Roland. cons. 82. n. 45. lib. 1.* & firmauit *Rota in Rec. dec. 87. nu. 4. par. 6. Add. ad bon: mem: Burott. dec. 458. nu. 8.*

Quod autem attinet ad identitatem cum agatur de Mobilibus, quorum identitas est difficilioris pro-
3 bationis, illa sufficienter probatur ex conuenientia nominum, & demonstrationum cum ad hunc effectũ sufficiant signa, & coniecturæ, vt firmatur in *decis.* quæ reuidetur §. *quod autem*, & in terminis Gẽmarum tradit *Cyriac. contr. forens. cap. 299. n. 5. & 6.*

Nec in contrarium facit quod non conueniant in
4 prætio, quia sola diuersitas prætij non est sufficiens ad arguendam pluralitatem, cum eiusdem rei præ-
5 tium minui, & augeri possit extrinsecus, vel scilicet ex speciali affectione venditoris, vt notat *Cranetr. cons. 1000. in vltimo particula, num. 160. lib. 6. Ferdinand. Rebell. de oblig. Iust. lib. 9. par. 1. num. 36. Castill. dec. 127. num. 22. vers. Quarta erga rem, par. 2.* vel ex eo quod magis, aut minus deseruiat emptori, vt dixit *Rota in Romana Domus de Montegotilijs coram bo: mem: Otano, impress. per* Cyriac. *post consr. 261. nu. 8.*

Attenta præsertim diuersitate personarum in quas hæc bona deuenerunt, quia cum de tempore æstimationis factæ per Palazzinam corpora illa essent penes Lanfranconam, de tempore verò venditionis penes Hyeronimum virum, hæc diuersitas persona-
6 rum valde confert, ad augendum, seu minuendum valorem rei illiusque æstimationem, cum vna eademque res plus valeat penès vnum, quam penès alium, vt aduertunt *Bald in l. per diuersas, sub num. 28. Cod. mandati, Menoch. de Arbitr. cas. 248. num. 2. Cyriac.*
7 *contron. for. cap. 182. num. 52.* vbi in nostris terminis ponderat rem plus valere in manibus Viri, quàm Mulieris.

Secundùm, Decisionis fundamentum nixum in eo, quod Mobilia in folio Palazzinę descripta, *litt. C.* præsumantur ex lapsu temporis consumpta, ideoque

non

non sint per Lanfranconam restituenda, impugnaba-
8 tur pariter dupliciter. Primò, quia præsumptio cō-
sumptionis non intrat nisi elapso decennio, quod ta-
9 mèn integrum negatur effluxisse. Secundò, quia
eadem præsumptio consumptionis ex cursu decen-
nij admittitur tantummodo respectu mobilium
fragilioris materiæ, secùs autem respectu materiæ
solidioris, quæ non ex solo decennio, sed ex longis-
simo tanto temporis cursu consumuntur, vt distin-
guit *Pereg. de fideicommiss. art. 10. num. 40. Cyriac. cō-
trou. forens. cap. 16. num. 2. & 3. Afflict. dec. 13. num. 17.
Rota in Rec. dec. 305. num. 22. par. 5.*

Sed vtrumque obiectum ex facto remouetur, quia
ex fide Matrimonij, *Summ. Lanfranconæ, num. 3.* con-
stat Matrimonium fuisse contractum die 9. Ianuarij
1621. & ex particula Inuentarij, *Summ. num. 4.* ap-
paret Hyeronimum obijsse de mense Iunij 1632. &
10 sic Matrimonium durasse vltra decennium, ex cu-
ius temporis cursu bene intrat præsumptio consum-
ptionis, ex doctrina Bartoli *in l. quoad præsens, num. 3.
C. de Murileg. lib. 12.* firmatum fuit in *dec. vers. secun-
da verò species,* & ex lectura mobilium designatorū,
litt. C. quæ in Decisione dicuntur præsumi consum-
pta, constat omnia esse fragilioris materiæ quoti-
dianæ massaritiæ linteamenta, aliaque quæ ad le-
ctum, & mensam dietim inseruiunt, cœteræ verò so-
lidioris materiæ, & quæ seruando seruari possunt le-
guntur ad vnguem descripta in Inuentario confecto
per Mulierem de tempore obitus, eaque parata est
restituere.

Contra tertium, Decisionis fundamentum in quo dicebatur Lanfranconam non esse iteratò cogendam ad restituendum mobilia descripta in folio Palazzinæ sub *litt. B.* cum sint eadem, quæ registrata legūtur in Inuentario de tempore obitus pariter opponebatur defectus identitatis, verùm licet à scribentibus pro Fanellis numerentur quam plurima mobilia quæ prætenduntur diuersa, ex oculari tamèn inspectione, & confrontatione folij Palazzinæ, cum folio Inuentarij, visum fuit diuersitatem probari tantummodò in aliquibus, quorum prætium Lanfrancona non negat restituere, & in restitutione Dotis excomputare.

Et ita vtraque, &c.

TOLETANA CANONICAT-PÆNITENTIARIÆ.

Lunæ 22. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Ad Beneficiorum electionem, in casu quo est necessaria scriptura, tunc si ea exhiberi non potest ex facto Aduersarij, eo casu perinde est, ac si exhibita fuerit. Plura deducuntur circa probationem ætatis, & diluuntur plures oppositiones, & plura etiam doctissime deducuntur ad confirmationem Decisionis iam in altera instantia emanatæ in hac eadem causa coram bon: mem: Coccino facta.

SVMMARIVM.

1 *In Actorum transportatione non est necesse, vt inseferantur iura, quæ extraiudicialiter fuerunt Iudici ostensa.*

2 *Instrumentum, vel Scriptura electionis exhiberi debet quotiescumque agitur de ipsa electione probanda ad effectum adiudicationis.*

3 *Electio ad Beneficia quando est facienda iuxta terminos, cap. quia propter de electione tunc requiritur scripturo.*

4 *Ad scripturæ exhibitionem quatenùs quis teneatur, excusatur, quando impedimentum prouenit à parte aduersa.*

5 *Nam tunc in odium impedientis, & ipsius præiudicium habetur, ac si esset exhibita.*

6 *Confessiones partis habent vim Scripturæ, & publici Instrumenti.*

Illorumque vices supplent etiamsi scriptura esset de necessitate, num. 6.

7 *In Canonicatibus Pænitentiarijs requiritur ætas 40. annorum.*

8 *Testes probant ætatem alicuius si deponant interfuisse eius baptismo.*

9 *Scholares dum referūtur in matricula fingunt se iuniores, vt magis elucescat eorum peritia.*

Matricula probat aliquem esse scolarem, non autem eius ætatem.

10 *Ad Ordinem Subdiaconatus suscipiendum requiritur ætas 22. annorum.*

11 *Fides Baptismi dum est suspecta de falsitate non releuat, & num. 19.*

12 *Testi nulla fides est adhibenda si habeat effectionem in Causa.*

13 *Index remissorialis si est pars formalis in Causa in præiudicium alterius partis collitigantis, nullam habet iurisdictionem.*

14 Fides *Baptismi extracta ex libro Parochi, & ab ipso recognita plenè probat ætatem.*

15 *Partitæ quando sunt diuersa, & diuersis temporibus factæ, tunc diuersitas atramenti, & characteris, non tollit fidem, immo auget, & num. 18.*

16 *Rasura Scripturæ, quādo non est in corpore eiusdē, sed in spatio ante principium, tunc illam non vitiat.*

17 *Testis habens affectionem, & interesse in Causa, non attenditur.*

20 *Ex actuū multiplicitate, & multitudine personarum deponentium de veritate Scripturæ, tollitur prorsus omnis suspicio falsitatis.*

Persona plures, quod omnes voluerint conspirare in eamdem falsitatem mens ipsa percipere nequit, num. 20. & 21.

22 *Eligentium vota ad Beneficia, vbi in duas partes se diuiserint, metropolitani iudicio præfertur is qui maioribus iuuatur studijs, ac meritis.*

23 *Electiones factæ in paritate votorum nō sustinentur.*

24 *Limita si merita electorum sint inæqualia, quia tunc dignior est eligendus, & num. 25.*

26 *Decisiones in Causa Pampilonen. Canonicatus de Roncesualles coram Coccino, & Dunozetto, quo casu loquantur? & num. 27.*

28 Text. in Can. si forte 63. dixt. *cum loquatur indistinctè de quauis electione, non debet restringi ad solam electionem* Episcopi.

29 *In electione Prælatorum requiritur minor pars Capituli.*

30 *In electionibus quando vota sunt paria, tunc dignior est præferendus.*

31 *In electione Canonicorum seruanda est forma* capit. quia prop. de elect.

32 *Vota, Capituli vbi sunt paria in electione aliquorū, tunc in vtrisque deficit consensus Capituli.*

33 *Limita vbi electus in paritate excedit alios in meritis, quia tunc dicitur habere maiorem, & saniorē partem Capituli.*

34 *Pars maior, & sanior Capituli dicitur illa, quæ est iustior, & maiori nititur rationi, & æquitati.*

35 *Consensus maioris partis Capituli quando dicatur adesse, immo etiam totius Capituli.*

36 *Consensus alicuius benè deducitur ex confessione facta in Commissione.*

37 *In electionibus, quando vota sunt paria, tunc locus est gratificationi.*

38 *Meritā eligendorum discutienda sunt ante adiudicationem Beneficij.*

39 Conditio *necessaria ad aliquid obtinendum de iure* ba-

Digitized by Google

habetur pro adimpleta, quoties non stetit per eum, qui id adiemplere debebat.

40 *Electus, paria sunt, quod in discordia moriatur, vel quod propria iuri ad fauorem coelecti renunciet.*

Vacatio Beneficy per mortem, vel per cessionem aquiparantur, num.40.

41 *Meritorum, & qualitatum discussio fieri non debet, nisi inter habiles.*

42 *Ex defectu positiui non potest fieri comparatio.*

43 *Per cessionem Coelecto renunciatoria non acquiritur nouum ius, prater illud quod habebat.*

44 *Dispositio si comprahendat indeterminatè duo supposita, illud in quo per euentum terminatur ipsa dispositio habetur, ac si ab initio adesset, & num. 45. & 46.*

47 *Coelectus ad Beneficium si decedat, vel cedat, antequam electio sortiatur effectum, tunc alteri Coelecto superstiti ipsum Beneficium debetur.*

48 *Electio dicitur attentata si fuerit facta, postquam lis fuerit inita inter electos.*

49 *In electionibus postquam fuit publicatum scrutinium tunc non est licita variatio.*

50 *Meritorum discussioni amplius non est locus in electionibus, quando superest tantum vnus habilis.*

51 *Inhabilitas superueniens ante ius perfecte quasitum, semper operatur exclusionem, vbi agitur de actibus, qui in eorum exercitio exposcunt vsum rationis.*

52 *De depositione, quando agitur, cuius effectus differuntur in tempus futurum, tunc habilitas attenditur de tempore exercitij.*

53 *Clausula,* sublata, *& Decretum,* Irritans, *positi in aliqua Constitutione, quid operetur? nu.55. & 56.*

54 *In Ecclesia Toletana adest Constitutio Synodalis similis Constitutioni Gregor. XV. super electione ad Beneficia.*

55 *Dictio,* dumtaxat, *vi sua omnes alios casus, vel personas excludit.*

56 *Decretum,* Irritans, *habet inhibitionem implicitam in venire.*

Decretum, Irritans, *habet vim priuatiuam, seu abdicatiuam potestatis aliter faciendi, num.56.*

57 *Electio facta in paritate votorū licet nō tribuat ius, si electi habent, tribuit tamen ius excludendi alios.*

58 *Electus in paritate votorum, dicitur habere ius sufficiens pro exclusione concurrentium, & proinde ius priuatiuum quoad omnes alios.*

59 *Pralatio in necessarium antecedens supponit validitatem electionis.*

60 Co*nstitutio habet locum dumtaxat quoad expressè disposita, & reliqua ommissa remanent sub dispositione Iuris* Communis.

61 *Mens disponentis est attendenda.*

62 Scrutinium, *& electio sunt partes cōcursus, & nu.63.*

64 *Dictio,* & alias, *stat ampliatiuè, & argumentatiuè ad expressa.*

65 *Relatio facienda est ad dispositionem principalem, maximè quando id suadet identitas rationis.*

66 *Electio* Canonicatuum *Magistralium, & Doctoraliū, quod in paritate votorum sit dirimenda per sortes & quare, num.67.*

68 *Ratio eadem vbi viget, quamuis simus in materia stricta, & correctoria, tunc dispositum in vno censetur quoque dispositum in alio.*

69 Constitutio Gregor. *XV. super electionibus ad Beneficia, &c. licet loquatur de Regnis Aragoniæ, ad quod etiam extendatur ex identitate rationis?*

70 *Rescripta declaranda sunt à precibus.*

71 *Consuetudo notoria, & inueterata venit attendēda.*

72 *Maximè attenta illius obseruantia.*

DECISIO XXVI.

Sententiam Rotalem adiudicātem Doctori Michaeli
Ferrerio Canonicatum Pœnitentiariæ de quo agi-
tur, vti validam, & iustam dixerunt Domini esse cō-
firmandam.

Duæ enim nullitates, quarum altera desumebatur
ex omissione termini ad articulandum, & altera ex
defectu transportationis Actorum facilè tolluntur.
Quia ex *Summ. Michaelis num.1.* apparet terminum
ad articulandum, omnesque alios terminos substan-
tiales fuisse ad vnguem seruatos. Et ex *Summ. Ca-
pituli num.4* constat Iura quæ prætenduntur deficere
non fuisse in hoc Iudicio in Actis producta; Sed so-
1 lùm extraiudicialitèr osteosa Iudicibus ad effectum
faciēdi recognitionem Iurium productorū per com-
parationem, quorum proindè transportatio necessa-
ria non erat, *Rota in Rec. dec.561. num.10. Add. ad
Gregor. dec.59. num.10.*

Ita pariter cessare dixerunt DD. tria illa quę con-
tra iustitiam deducebantur, & hodiè iterum repe-
tuntur.

Primum enim quod in Sententia electio declaretur
Canonica, licèt de ea nullum exhibeatur Instrumē-
2 tum, vel Scriptura, prout est necesse quotiescumque
agitur de probanda electione ad effectum adiudica-
tionis, videtur abundè sublatum. ex adductis in De-
cisione huius Causæ coram *bon:mem: Coccino. 25. Iunij
1640.* Tam ex eo quod Constitutiones Sixti, & Leo-
nis id non præcipiunt; nec in Iure reperitur disposi-
3 tum, quod requiratur Scriptura, nisi quando electio
fieri debet, iuxta terminos *cap. quia propter de Elect.*
quod locum habet quando Ecclesia viduatur, *vt* fuit
animaduersum in *Logionen. Canonicatus Magistralis
12. Iunij 1634. coram bo:me: Coccino,* quæ est *dec.289.
nu.29. & 30. par.6. Rec.* Quam etiam ex eo quod vbi
etiam Scriptura fuisset necessaria, satis esset Doctori
Ferrerio pluriès coram Ordinario Toletano, & Nū-
cio Apostolico institisse pro illius exhibitione etiam
medio Censurarum, & declaratoriæ, & Capitulum
semper renuisse illam exhibere comminādo desuper
4 implorationem Brachii Regij, ex hoc enim impedi-
mentó præstito per Capitulum, non solùm excusare-
tur Ferrerius ab exhibitione Scripturæ si confecta
fuisset, *l. siue herede, §. Idem Iuris, ff. ad leg. Rhod. de
5 Iact. l. non exigimus §.1. ff. si quis caut.* Sed in odium
impedientis, & in ipsius præiudicium haberetur pro
exhibita ad not. per *Felin. in cap. quoniam frequētèr,
num.7. vt lit. non contest.* cum pluribus ad propositum
adductis in *dicta Decis.* Et vlterius super veritate
6 huius electionis emanarunt plures Capituli confes-
siones, quæ habent vim Scripturæ, & publici Instru-
menti, illorumque vices suppleant etiam, vbi Scri-
ptura de necessitate requiritur, *Bald. in Auth. sed no-
uo Iure, num.12. C. si cert. petat. Dec. in rubr. nu.10.
Extra de probat. Surd. dec.10. num.12. & 13. Rota in
Rec. dec.157. num 4. in fin. par.4.*

Secundum, quod principalitèr contra Iustitiam
7 opponebatur, erat defectus Quadragenariæ ætatis
requisitæ in Pœnitentiarijs, tùm à *Sacr. Concil. Trid.
Sess.24 cap.8. de Reformat.* tùm à Constitut. *san: mem:
Gregor.* XV. Sed huic paritèr obiecto fuit abundè
satisfactum in dicta Decisione, vbi ex partita Baptis-
matis, & ex descriptione facta à Patre in libro Fa-
miliari in quo adnotabat natiuitates, & obitus filio-
rum, firmatur Michaelem de tempore oppositionis
8 secutæ de mense Februarij 1631. fuisse ætatis an-
norum 40. completorum iunctis depositionibus Te-
stium, quorum aliqui cum interfuerint Baptismati,
& alij sint vicini, & familiares optimè probant æta-
tem, iuxta Theoricam Bartoli *in l. de ætate, num.7.
vers.*

Vers. sed si haberi ff. de minor. Rota in rec. decis. 779. nu. 9. par. 3. & alij adducti in *decis. vers. Et adsunt etiam Testes*.

Nec iustificatur Michaelem fuisse baptizatum in Ecclesia S. Nicolai Ciuitatis Pamphilonen die 3. Octobris 1594. à quo tempore ducto calculo Michaelē de tempore concursus habiti de anno 1631. fuisse tantummodò in trigesimo septimo suæ ætatis anno. Quiavel hęc probatio desumitur ex eo quod Michael in ingressu Collegij Complutem. vsus fuerit fide baptismatis extracta ex libro Ecclesiæ dicti S. Nicolai, eademque vsus fuerit in ingressu Ecclesiæ Pacensis, quando in ea fuit assequutus Præbendam magistralem, & non iustificatur in facto, quia Testes dati in *Summ. num. 13. & 14.* potiùs conuincunt Michaelem fuisse baptizatum in Ecclesia Sancti Saturnini, & signanter Decimus in *Summ.* dùm *super 7. art.* asserit se audiuisse quod quando Michael se opposuit ad Collegium Maius S. Idelphonsi Oppidi Compluten. extraxit fidem ætatis ex libro baptizatorum in Ecclesia Santi Nicolai, sed quod pariter dici audiuit, quod prędictus Informans commisit errorem, quia dicunt quod tenebatur extrahere fidem ab Ecclesia S. Saturnini Immò constat Michaelem de anno 1629. quo incidit præcedens vacatio huius Pœnitentiariæ, vsum fuisse contraria fide extracta à libro S. Saturnini eamque exhibuisse, nec vllum de eius veritate fuisse suspicatum, Vel deducitur ex Confessione eiusdem Michaelis, qui vt prætenditur de anno 1610. dùm fuit matriculatus in studio Complutensi, fassus fuit se esse ætatis annorum Sexdecim, quod ad vnguem respondet partitæ libri S. Nicolai. Et obiectum pariter cessat ex ponderatione facta in decisione, & à
9 Testibus comprobata, quod scilicèt Scholares dùm referuntur in matricula, fingunt se Iuniores, vt magis eluceat eorum petitia, vltra quod huiusmodi confessio legitur tantummodò in libro Matriculæ, qui tamen non probat ętatem, sed solùm quod aliquis sit Scholaris, *Bart. in l. final. numer. 2. C. de reb. Credit. Paris. cons. 159. nu. 16. lib. 4. Hond. cons. 78. n. 8. lib. 2. & d. dec. vers. Nec etiam prædicta*.

Et ad hunc effectum DD. plurimum ponderabant quod de mense Septembris 1625. Michael suscepit Ordinem Subdiaconatus, ad quem tamen ex defectu
10 ætatis promoueri non potuisset si attendenda esset partita S. Nicolai, quia iuxta illam non habuisset ętatem sufficientem annorum 22. vt in his terminis arguit *Rota in Elnen. Canonicatus cor. R. P. D. meo Ghisiler. quæ est dec. 45. nu. 23. p. 6. rec.*

Nec minus subsistit partitam libri Baptismalis Ec-
11 clesiæ S. Saturnini fuisse suppositam, & esse de falsitate suspectam.

Respondendo singulariter ad quatuor genera probationum quibus Capitulum nitebatur.

Primò enim attestatio Notarij in Actu exhibitionis dictæ partitæ dicentis illam apparere scriptam de recenti, & meliori caractere, interiecto spatio
12 duarum linearum, nullius est momenti; Tum quia est Procurator Capituli, cui prohindè nulla fides videtur adhibenda, propter affectionem, *cap. Romana vbi gloss. & DD. de Test. in 6. Felin. in cap. Cum à nobis num. 14. eod. Tit. Paris. cons. 70. nu. 1. & seq. lib. 4. Rota dec. 52. num. 1. de Appell. in nou. Cæs. de Graff. dec. 2. num. 1.* & fuit dictum in *Gerunden. Beneficij 14. Maij 1629. coram Reuerendiss. D. meo Decano*. Tum
13 quia fuit nulliter facta coram Archidiacono Toletano, qui erat pars formalis, & membrum Capituli Colliitigantis, nullamque prorsus habebat iurisdictionem *gloss. in cap. Cum causam verbo voluerint in fine de Testib. Socc. sen. cons. 244. sub num. 3. lib. 2.* Et in omnem casum dictum fuit prævalere attestationem Parochi qui de mandato Iudicis partitam extraxit an te vacationem huius Canonicatus, & affirmauit di-
14 ctum librum fuisse semper in eius Custodia, & partitam esse veram, prout etiam pro tali formitèr recognita fuit, adeout de illius fide non sit amplius dubitandum, dixit *Rot. in rec. dec. 643 nu. 4. par. 3. & decis. 532. num. 1. part. 4. & decis. 260. num. 14. part. 6. Recent.*

Secundum verò genus probationis, quatuor scilicet Testium, qui conantur probare dictam partitam videri abrasam, & lineam pariter non concludit. Quia duo ex ijs, Primus scilicet, & Quartus nihil
15 dicunt de rasura, sed solum deponunt super diuersitate atramenti, & Characteris, quæ tamen diuersitas quando, prout hic, constat partitas diuersis tēporibus, & à diuersis personis fuisse conscriptas non solum non minuit, sed imò auget fidem libri, & partitæ, vt in his terminis, ponderauit *Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 207. num. 12.* Alij verò scili-
16 cet secundus in ordinatione nihil deponit de rasura in corpore partitæ, sed solum de rasura partis in spatio, quod est ante principium partitæ, quæ proindè non vitiat per *Text. apertum in cap. Ex litteris de fid. Instrum.* cum alijs adductis *in d. dec. Vers. Nec prædictis* Tertius autem est contrarius prædictis, & reliquis omnibus Testibus in causa examinatis, nullamque meretur fidem, quia detegitur habere affectionem, & Interesse in causa propter scommissam à se factam quod Michael non esset Canonicus To-
17 letanus, sed Bezzerra victoriam reportasset, *capit. Tuas & cap. Nuper de Testib. Felin. in cap. Insuper nu. 6. eod. tit. Paris. cons. 27. num. 48. lib. 1.* & fuit dictum in *Ram. reddition. rationis Tutelæ coram Reuerendiss. D. meo Decano quæ est decis. 10. 169. nu. 7. part. 6. rec.*

Et ex his etiam tollitur tertium genus probationis desumptum ex relationibus quatuor scribarum To-
18 letan. quia omnes nituntur in asserta diuersitate atramenti, & Caracteris, & rasura in spatio, quod est ante partitam ex qua tamen nulla potest oriri suspicio falsitatis, vt superius dictum, latè in *dicta dec.*

Quartum, & vltimum genus probationis desumitur ex fide Notarij Actuarij super ruptura paginæ in qua dicta partita est descripta, cui nec minus vide-
19 batur insistendum quia vt idem testatur, postquam liber baptismalis Ecclesię S Saturnini fuit asportatus ad Ordinarium Toletanum, ne pagina in qua erat descripta partita baptismi dicti Michaelis rumperetur, stante quod in extremitate paginæ rumpi cæperat, fuit de mandato Ordinarij instante eodem Michaele apposita Hostia cum Papiro. Hinc autem liquet quod partita Baptismi non erat abrasa sed solùm quod ex nimia diuersatum manuum contrectatione incipiebat rumpi.

Et cessare dictum fuit omnem suspicionē ex multiplicitate probationum in Contrarium, iunctis quam pluribus adminiculis desumptis ex tribus productionibus dictæ partitæ, ex litteris patentibus sacrorum ordinum, ex attestatione Parochi, ex Testamento matris, & ex depositionibus 60 testium, quorum aliqui interfuerunt Baptismati, alij verò sunt Consanguinei Nutricis, & Michaelis vicini, pariter deponunt de natiuitate concorditèr cum partita Baptismi S. Saturnini. Ex hac enim actuum multipli-
20 citate, & multitudine personarum tollitur omnis
21 prorsus suspicio falsitatis, quia mens ipsa percipere nequit tot personas in vnam falsitatem conspirasse, *l. hac consultissima in fine C. qui Testam. fac. poss. Dec. cons. 78. num. 21. & cons. 102. num. 27. libr. 1. Aym. cons. 75. numer. 19. Gabriel cons. 169. numer. 9. & seq. Surd.* *cons.*

Digitized by Google

cons. 531. num. 20. ad fin. & 21. cum seqq. Add. ad Alb. cons. 224. litt. A. vers. Et falsitatis præsumptio cessat, & Foller. in prax. Criminal in verbo Item quod commisit falsitatem num. 80. & 94. vers. sexto cessat præsumptio', & in his terminis ad substinendam fidem Baptismatis aduertit, Rota cor. Renereud. Vrgellen. dec. 207. n. 13.

Tertio contra iustitiam sententiæ Rotalis, & validitatem electionis principaliter opponebatur quod esset nulla, tamquam facta in paritate votorum super quo cũ fuerit specialitèr informatum, DD. dixerunt electionem fuisse validam tam inspecta dispositione Iuris Communis, quam Constitutionis Gregorianæ.

22 Quantum enim ad Ius Commune clara est dispositio, Text. in cap. si forte 63. volentis quod vbi Eligentium vota in duas se diuiserint partes Metropolitani Iudicio præferatur ille qui maioribus iuuatur studijs, ac meritis, quod idem voluit gloss. in cap. obeuntibus 33. §. Nunc primo quæritur post medium vers. sed quid eadem 63. distinct. Et in cap. Ecclesia vestra il 2. verbo non consenserit post med. vers. sed quid de elect. Vbi quod si par est Zelus, numerus, & Aucthoritas Eligentium hinc indè recurritur ad meritum electi, idemque tradunt Butr. in dicto cap. Ecclesia vestra n. 25. vers. Quandoque hinc Turrecrem in dicto cap. si fortè num. 1. vers. In primo notab. Innoc. in cap. cum in Iure 33. num. 2. de Elect. in 6. Hostien. in cap. Venerabilem 34. de Elect. D. Antonin. tit. 19. de Elect. cap. 2. §. 7. Lambert. de Iurep. 3. part. 2. qu. 5. art. 1. num. 1. Bertacchin. de Episc. 2. principalis quæst. 21. Tract. tom. 13. part. 2. fol. 319. à tergo Tiraquell. de Iur. primog. qu 17 opin. 3. num. 2. post med. vers. Et in Capitulo Azor. Instit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 16. qu. 40. Fr. Sigismundus a Bononia de elect. dub. 47. num. 9. vers. si verò vota Ferdinand. a Castro Palao tom. 2. Tract. 13. de Benef. Eccles. disput. 2. punct. xi. §. 6. n. 3. & ita tenuit Rot. in Toletana Canonicus cor. Clem. VIII. relata per Garz. p. 5. c. 4. n. 166.

23 Nec in contrarium faciunt Text. in cap. Cumana 6. In genesi & cap. Eccl. vestra de Elect. vbi Abb. nu. 13. post med. vers. si autem omnia cum alijs ad propositũ cumulatis firmantes neutram electionem factam paritate votorum esse validam, cum neutra dici possit

24 facta à maiori parte Capituli, quia præfatas aucthoritates dixerunt DD. procedere tantummodò vbi cũ paritate vocum concurrit etiam paritas meritorum omniumque aliorum qualitatum, vt claré apparet ex eorum lectura, secus verò vbi cum parita-

25 te vocum merita sunt inæqualia, quia tunc iuxta dispositionem d. cap. si fortè dignior est eligendus, vt admittit etiam gloss. in d. cap. Eccl. vestra exadu. cit. in verbo consenserit de Elect.

26 Et in his terminis dictum fuit intelligendas esse decis. in Pamphilonen. Canonicatus de Roncesualles cor. Reuerendiss. D. meo Decano & R. P. D. meo Dunozett. non solùm quia nituntur aucthoritate gloss. & Abbatis qui loquuntur in his terminis, sed etiam quia

27 verè in dictis decisionibus non agebatur de excessu meritorum, sed in omnibus supponebatur æqualitas, vt apparet ex earum lectura. Neque ibi aderat constitutio specialis disponens digniorem esse eligendum prout in nostro casu, vt inferiùs dicetur, quando tractabitur de constitutione.

28 Neque vis huius responsionis tollitur, Primo ex eo quod d. cap. si fortè loquatur tantummodo in electione Prælati, non autem in electione Canonicorũ, aut alterius dignitatis. Tùm quia cum loquatur indistinctè de quauis electione non videtur arctandum

29 ad solam electionem Episcopi. Tum quia si de illa dumtaxàt loqueretur adhuc fortiùs procederet in electione Canonicorum, aliorumque dignitatum in-

30 feriorum, quia si in electione Prælati quæ requirit maiorem partem Capituli per Tex. in d. cap. Quia

31 propter. nec irritatur electio facta in paritate votorum ex Iuribus superiùs adductis.

Minus, & secundo tollitur dicta responsio ex eo quod vbi vota sunt paria, deficiat in vnoquoque

32 Consensus maioris partis Capituli, qui tamen essentialitèr requiritur in qualibet electione. Quia pro responsione fuit animaduersum quod vbi electus in paritate votorum excedit in meritis, dicitur habere consensũ maioris, & Senioris partis Capituli, quia

33 maioritas, & Senioritas non coalescit solùm ex numero sed etiam ex meritis electorum, & dignitate eligentium, cum quibus in paritate numeri efficitur maior, & Senior pars, vt apertè declarat gloss. in dicto cap. In Genesi in verbo ad Zelum, & in dicto cap. Quia propter in figuratione casus in verbo sic collat. de elect. Innoc. in cap. Dudum num. 2. vers. sanitas Bart in l. Testium num. 1. ff. de Testib. illa enim maior pars, &

34 Sanior censetur, quæ est iustior, & maiori nititur ratione, & æquitate l. Maiorem vbi gloss. ff. de pact. cap. Multi in fin. 40. distinct. & benè gloss. in dicto cap. In Genesi verbo ad Zelum in fine Abb. in dicto cap. Ecclesia vestra num. 13.

Quod eò facilius procedi videtur in nostro casu propter iuramentum, quod præstatur in electione Pænitentiarij de eligendo digniorem iuxta Constitutionem s. me: Gregor. XV. Ex hoc enim fit quod sicut ob excellentiam meritorum arctatur Capitulum etiam in casu paritatis vocum ad consentiendum ex necessitate in eum, qui dignior apparet, ita dici

35 potest pro eo non solùm adesse consensum maioris partis, sed etiam totius Capituli saltim implicitum in actu scilicèt iuramenti P. Baisio Tit. de Elect. cap. 1. n. 5. inter tract. magn. to. 15. par. 1. fol. mihi 381. Imò & explicitum ad fuisse constat, dùm facta electione in paritate vocum, Capitulum illã approbauit eligendo

36 Bezerram tanquã digniorem, & excludẽdo Michaelem ob defectum ætatis, vt apparet ea confessione eiusdem Capituli in cõmissione, ex quo elicitur consensus nedum maioris partis, sed imò totiùs Capituli in digniorem ex electis in paritate.

Et cessare visa fuit omnis difficultas, quia cum deuentum fuerit ad primum, & secundum scrutinium, & in vtroque Michael, & Bezzerra fuerint pares

37 in votis erat locus gratificationi secundùm communiorem, & veriorem opinionem quam tenet gloss. in d. cap. Ecclesia vestra verbo non consenserit post med. vers. In casu isto, & in cap. Venerabilem 34 verbo fauere de Elect. Abb. in dicto cap. Ecclesia vestra nu. 13. in fin. vers. dicit tamèn quod superior Anchar. in fine vers. Quandoque in omnibus Tiraquell. de Iur. primog. qu. 17. opin. 2. num. 7. vers. At si iterum Fr. Sigismund. a Bonon. d. tit. de elect. dub. 47. num. 9. vers. Vel idem sequitur Lotter de re benef. lib. 3. quæst. 17. n. 193.

38 Neque obstat quod retenta dispositione cap. si fortè ante adiudicationem Canonicatus fuissent prius discutienda merita vt cõstare posset vter electorum esset dignior, de quorum tamen discussione non docetur. Quia ad hoc obiectum in quo pars aduersa acritèr insistebat fuit multiplicitèr responsum. Et primo satis esse Ferrerio pluries in Actis institisse, & petijsse quod super discussione meritorum fieret processus,

39 licèt deindè facto Capituli, & Bezerræ prætendentium Ferrerium non fuisse legitimæ ætatis, excessus in meritis iustificari non potuerit. Conditio enim necessaria ad aliquid obtinendũ de Iure habetur pro impleta, quotiès non stetit per implere debenté, l. In re Ciuili 24. & l. Iulius Paulus 81. in fine ff. de cond. & Demonstr. in l. Exequutione 85. §. final. ff. de verb. oblig.

Secundo dictum fuit discussionem super potiorita-

te meritorum non respicere Interesse Capituli, quod
eo ipso quod ex concurrentibus elegit Idoneiores sa-
tisfecit Concilio, & Constitutioni Gregorianæ, &
functum dicitur officio suo, sed interesse tantummo-
dò electorum in paritate vt scilicèt electio confirme-
tur in personam dignioris, Vndè sicuti illud Interes-
se cessasset si Bezerra coelectus concordasset, aut Ius
suũ alteri Coelecto cessisset, itaquoque cessare debet
40 per obitum, cum paria sint quod electus in discordia
moriatur vel quod Iuri proprio renunciet ad fauo-
rem Coelecti *Caldas. de Empt. cap. 15. nu. 33. circa med.*
& Vacatio per mortem, & cessionem æquiparen-
tur ex tradit. à *Paris. de Resign. benef. lib. 1. quæst. 5. nu. 4. & quæst. 6. num. 15. Gonzalez ad reg. 8. §. 5. præmial. num. 25.*

Tertio responsum fuit per obitum Bezerræ cessare
non solùm necessitatem, sed etiam facultatem, &
potentiam discutiendi merita. Quia cum discussio
41 qualitatatum, & meritorum fieri non posset nisi in-
ter habiles *l. Gradatim vers. Et si lege ff. de muner. & honor Gutier. cons. 31. num. 21. 22. & 26. Garz. de Benef. par. 5. cap. 4. num. 212. in dict.* per obitum verò Co-
electi cessauerit omnis eius habilita, vtique non po-
42 terat esse locus vlteriori discussioni ex defectu posi-
tiui sine quo fieri non potest cõparatio, vt in propo-
sito post *Hostiens. not. Io: Andr. in d. cap. Ecclesia vestra num. 33. post med. vers. Imò sola de elect. Anchar. cons. 215. nu. 6. vers.* Decimo.

Quod faciliùs suadetur aduertendo quod per obi-
tum Bezzerræ res deuenit ad eum statum, vt Cano-
nicatus esset de necessitate adiudicandus Coelecto
43 superstiti. Quia licèt per obitum vnius non acqui-
ratur nouum Ius superstiti, exemplo Cessionis per-
quam Coelecto Renunciatario non acquiritur no-
uum Ius vltra proprium, negari tamen non potest
quin Ius illud quod ex vi electionis in paritate vo-
torum erat æqualitèr indeterminatum ad vtrumque
per mortem vnius totum remaneat ad superstitem,
non quidem ex noua acquisitione, sed ex determina-
tione sui Iuris, & quia per remotionem competi-
toris superestes remanet necessariò inclusus Iure pro-
44 prio: vbi enim dispositio aut materia compræhen-
dit indeterminatè duo supposita, illud in quo per
euentum subsequentem terminatur ipsa dispositio,
habetur ac si ab initio in ea specialitèr, & determi-
natè comprehensum fuisset, quod autem antè deter-
45 minationem defecit per mortem, aut alio modo
mutat ita. um. habetur ac si ab initio non fuisset com-
præhensum, *cap. Nam, & Ego de verb. signif. & cap. Pastoralis in fin. de Rescript. Tiraquell. de Iur. primog.*
46 *quæst. 40. num* 198. & quando electio debet esse vnius
ex duobus, deficiente vno necessaria remanet electio
de superstite iuxta regulam *l. Stychum aut Pamphilum 95 §. quod si promiseris, ff. de solut.* & notat ibidem
Alberic. in princ. & numer. 1. in fin. & 2. post med. vers. Vndè, & Bart. nu. 1. vers. Venio ad secundum & nu. 5. vers. si antè, & consuluit *Bald. cons. 324. num. 1. colu: 2. vers. Nam conditio lib. 2. Garz. de Benef. par. 9. cap. 2.*
47 *num 221. cum seqq.* Vbi quod cedente, vel deceden-
te altero Coelecto, antequam electio sortiatur effe-
ctum aperitur via superstiti, illique debetur Canoni-
catus etiamsi defunctus esset magis idoneus, dum-
modò superstes sit habilis.

Nec resistit quod antè obitum Bezerræ Capitulum
deuenerit ad nouam electionem in personam eiusdẽ
ideoque dici nequeat Bezerram obijsse in paritate
votorum quia vltra quod ad nouam electionem de-
48 uentum fuit ex falso supposito, quod Ferrer defece-
rit in ætate, electio fuit attentata vt potè facta post-
quam inter electos lis introducta fuerat, *cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. Garz. de Benef. par. 6. cap. 4. num. 39. & 41. Rota coram Card. Seraf. decis. 990. num. 3.* cum
pluribus relatis in *Aquilana Beneficij* 14. *Decembris 1640. coram R. P. D. meo Ghisilerio.* Et vlterius non
49 est attendenda cum facta fuerit publicato scrutinio,
post Cuius tamèn publicationem variatio est prohi-
bita, *cap. publicato 58. cum ibi not. per gloss. & scribentes, gloss. in dicto cap. Quia propter verbo publicent de Elect. Ricc. in prax. rerum Ecclesiast. resol. 370. num. 6. Franc. Marc. dec. 1344. nu. 6.* qui loquitur in casu pari-
tatis votorum.

Quarto dictum fuit cessare difficultatem ex rela-
tione medicorum testantium Bezerram, coelectum
fuisse dementia affectum, & vsu perfectæ rationis
destitutum, ac proindè effectum incapacem: Vn-
de meritò non erat ampliùs locus discussioni meri-
50 torum, sed Canonicatus erat ex necessitate adiudi-
candus Ferrerio, qui supererat habilis, vt aduertit
Garz. de Benef. in addit. addit. ad 5. part. cap. 4. nu. 212. Rota in rec. decis. 342. nu. 3. p. 3.

Præsertim quia dicta incapacitas licet superuene-
rit lite pendente, cum tamèn adhuc non fuisset de-
uentum ad meritorum discussionem, à qua pende-
bat vnius magis, quam alterius confirmatio, & quæ
fieri debebat postquam cessasset lis mota super defe-
ctu ætatis, dicitur superuenisse re integra, nempè
antè adiudicationem Canonicatus, & antequam ele-
ctio sortiretur effectum, ideoque satis operatur ex-
clusionem, etiamsi superuenerit post Canonicatus
51 vacationem, quia vbi agitur de actibus qui in ipso-
rum exercitio exposcunt vsum rationis Inhabilitas
superuenta antè Ius perfectè quæsitum semper ope-
ratur exclusionem *Tiraquell. de Iur. primog. qu. 23. nu. 8. & clariùs quæst: 40. num.* 182. Et quando prout hic
agitur de dispositione, cuius effectus, & exercitium
52 differuntur in tempus futurum, quale est officium
administrandi Sacramentum pænitentiæ, habilitas,
vel Inhabilitas consideratur inspecto tempore effe-
ctus, & exercitij *l. Quod sponsa vbi Bart. C. de donat. antè nupt. Tiraquell. dicta quæst. 40. num. 176. 177. & 178. cum seqq. & quæst. 43 num. 16.*

Quod autem attinet ad constitutionem f. me: Gre-
gor. XV. quod est alterum resolutionis fundamen-
tum conclusiones huc vsque firmatæ faciliùs proce-
dunt duplici ratione.

Primo quia dicta Constitutio mandat eligi Idone-
iorem, ibi - *Quibus peractis &c. qui magis habiles, & idonei Reperti fuerint, assumi seù eligi debeant, &c.*
53 Iunctis clausula sublata, & decreto irritanti, ex qui-
bus fit quod in casu paritatis non irritetur electio, sed
pernecesse recurri debeat ad meritoritorum discus-
sionem, & ille præferendus qui magis Idoneus re-
pertus fuerit, vt in terminis similis electionis factæ
54 in paritate votorum in Canonicatu Sacræ Scriptu-
ræ eiusdem Ecclesiæ Toletanę, vbi viget Constitu-
tio Synodalis similis dictæ Constitutioni Gregorianę
firmauit *Rota in d. Toletana Canonicatus coram Clemente Octauo relata per Garz. de Benefic. dicta part. 5. cap. 4. num. 166.*

Ponderando præsertim quod præceptum de eligẽ-
do idoneiorem concipitur per dictionem taxatiuam
dumtaxat, ibi - *peracto examine illi dumtaxat concurrentes, qui cæteris omnibus Iudicio Ordinarij, & capituli magis habiles, & idonei reperti fuerint assumi seù eligi teneantur.* Vndè cum istorum iudi-
cio magis habilis, & idonei præcæteris reperti fue-
rint Doctor Ferrer, & Bezerra, vnus ex istis neces-
sario erat eligendus omnibus alijs exclusis vigore
55 dictionis illius *dũtaxat*, quæ vi sua õnes alios exclu-
dit prætèr repertos magis habiles secundũ sententiã

Bar-

Digitized by Google

Bartol.in l.1.ff.si quis ius dicent. non obtemp. Card. in Clem.1.vers.nos igitur de Summ. Trinit.& fid.Catholic. Decian.cons.34.num.61.lib.3. Et quoad alios habet vim tacitæ prohibitionis, Roman.cons.144 nu.5.
56 Iuncta virtute decreti irritantis, quod habet Inhibitionem implicitam in ventre, Cassad.dec.1. num.1. de Preb. & vim priuatiuam, seu abdicatiuam potestatis aliter faciendi, Ferret.cons.314.nu.10.lib.2. Gonzal. ad reg.8.gloss.67.num.16.

Maximè quia totum hoc est conforme dispositio-
57 ni Iuris Communis, secundùm quod electio facta in paritate votorum, licet non tribueret sic electis ius petendi confirmationem, tribuit tamen ius sufficiens includendi quosuis alios concurrentes, ratione
58 cuius dicuntur habere ius priuatiuè quoad omnes alios, itaut alter eorum necessariò veniat eligendus iuxta distinctionem magistralem, Bald.in proem.ff.§. itaque,num.13.vers.sed numquid curren t ij duo.

Secundo quia præfata Constitutio expressè se refert in omnibus, & per omnia ad Canonicatus magistrales, & Doctorales, in quibus Constitutiones Sixti V. & Leonis X. non respuunt electionem fa-
59 ctam in paritate votorum, sed disponunt esse deueniendum ad discussionem meritorum, vel ad sortes, ad hoc vt magis qualificatus, vel super quo ceciderit sors præferatur, prælatio autem in necessarium antecedens supponit validitatē electionis, Bellon. Iun. cons.62.num.31. Put.dec.214.num.3. lib.3.

Neque dici potest Cōstitutionem Gregorij referri ad Constitutiones Sixti, & Leonis tantummodò quoad concursum, ibi: *Et aliàs in omnibus, & per omnia, prout concursus præbendarum Magistralium, & Doctoralium fieri consueuit*, adeout in reliquis electio
60 remaneat in dispositione Iuris Communis; quia fuit animaduersum verba illa, *& aliàs in omnibus, & per omnia, prout concursus præbendarum Magistralium, & Doctoralium fieri consueuit*, includere etiam scrutinia in quibus concurrere dicuntur oppositores pro-
61 pter vota quæ habent, & quorum vigore excludunt alios concurrentes, & se ipsos includunt, non solùm ex intentione Pontificis, qui appellatione concursus intellexit etiam concursum in scrutinio, vti apparet ex illis verbis, ibi: *De illis partibus fiat secundū scrutinium quis illorum concurrit cum primo*, & inferiùs, ibi: *Si iterum fuerint pares sorte dirimatur quis cō-*
62 *currit cum primo*. Sed etiam quia verè scrutinium, & electio sunt pars concursus, qui finitus non dicitur ante electionem magis digni, sed durat vsque ad illius perfectionem, vt aduertit Garz.de Benefic.p.9. cap.2.nu.222.vers.si enim.

Secundo quia verba prædicta: *Et aliàs in omnibus, & per omnia*, fuerunt apposita postquam specialiter actum fuerit de oppositione, examine, lectione argumentis, alijsque similibus actibus scrutinia
63 præcedentibus, ideoque intelligenda sunt vltrà specificata, nempè de continuatione concursus in scrutinijs, & de alijs vsque ad perfectionem electionis,
64 virtute dictionis, *& aliàs*, quæ stat ampliatiuè, & augumentatiuè ad expressa, Dec.cons.63.nu.6.Natta cons.403.num.7. Rota coram Card. Seraph. decis.257. num.3.& quia relatio facienda est ad principalem di-
65 spositionem, maximè quando id suadet identitas rationis, Rota corom R.P.D.meo Merlino dec. 167.nu.3 & 4. cum seqq.par6. Rec. quæ identitas in vtraque electione concurrit, cum negari non possit quin vti-
66 litas Ecclesiarum, Animarum salus, & gloria Diuini Nominis, ad quas respexit Leo Decimus, quando præcepit electionem Canonicatuum Magistralium, & Doctoralium dirimendam esse per sortes, vbi ca-
67 sus paritatis contigisset, considerari etiam debeant in electione Canonicatus Pœnitentiariæ, ex cuius dilatione ob discordiam votorum nimis graue damnum paterentur Populus, & Ecclesia, & vice versa per emissionem sortis faciliùs, & celerius succurri posset
68 Ecclesiarum necessitatibus. Vbi autem viget omnimoda ratio quantumuis in materia stricta, & correctoria dispositum in vno censetur, & in altero dispositum virtute compræhensiua, præsertim ad euitandum absurdum cui lex occurrere voluit, Gloss.in Clement.final. verbo nostras de rescript. Corn.cons.188. per tot.lib.2. Paris.cons.83.num. 21.& seq. lib.3. Aym. de antiqu.tempor.par.4. in princ. nu.137. & in proximioribus terminis fuit dictum in Terulen. Canonicatus 2.Martij 1637.coram R.P.D. meo Carillo, vbi firmatū
69 fuit Constitutionem Gregorianam, licèt non loquatur de Regnis Aragoniæ, ex identitate tamen rationis illa compræhendere, præsertim cum Gregorius ad supplicationem Regis Catholici petentis fieri electionem Canonicatuum Pœnitentiariæ ad instar Magistralium, & Doctoralium, annuendo precibus supplicantis, concessit prædictam Constitutionem cum relatione in omnibus, & per omnia ad Magistrales, & Doctorales. Hinc enim verisimile admodum est Summum illum Pontificem voluisse non
70 solùm æquare Canonicatus Pœnitentiariæ cum Canonicatibus Magistralibus, & Doctoralibus quoad concursum; Sed vlterius etiam quoad electionem declarando rescriptum à precibus, illudque intelligendo, prout fieri debet, iuxta formam petitionis, cap. Cum dilectus, circa fin. vbi gloss. in verbo petitionis, de fid. Instrum. Natta cons.98.nu.22. Peregr. cons. 107.num.14.lib. 2. Menoch.cons.33. num.14. Surd. dec. 288.num.42. Rota coram Card.Caual.dec.117. num.4. & num.5.
71 Iunctis præsertim notoria, & inueterata consuetudine illarum partium admittendi similes electiones factas in paritate votorum, de qua testatur Garz. de Benef.par.5.cap.4. num.205. cum seqq. Et acquiescientia Capituli, quod per spatium decem annorum, & vltra quo hanc litem substinuit in partibus, num-
72 quam electionem impugnauit ex defectu numeri, aut paritatis votorum, signum euidens, quod ex isto capite, & propter cōtrariam obseruantiam verè impugnari non poterat, Abb.in cap. cum Ecclesia nu. 49. de caus. possess. & propriet. Gomes var. resolut. tom.2. cap.11.num.17. vers.similiter etiam adde, Menoch. de præsumpt.lib.3.præsumpt.131.num.61. Alex.cons.219. num. 2.lib. 6. Rota in Rec.dec.15.nu.11. par.6.

Et ita vtraque parte informate resolutum fuit, &c.

MESSANEN. ARCHIPRÆSBYTERATVS.

Luna 29. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Subrogationem Gratiosam, quando quis obtinuit ad hoc, vt eius vigore possit obtinere immissionem, tria opus est, vt iustificet, nempè litem, & quidem super titulo Beneficij Clericatū, & obitum in possessione illius, in cuius locum petitur subrogatio, & qualiter prædicta tria requisita probentur?

SVMMARIVM.

1 *Subrogato Gratiosè doceuti de Lite, de Clericatu, & de obitu in possessione illius, in cuius locum petitur subrogatio, non est deneganda immissio.*
2 *Lis benè probatur ex actis in Causa factis.*
3 *Et ad istum effectum lis debet esse super titulo.*
4 *Commissio generaliter loquens, dicitur continere tam petitorium, quàm possessorium.*
5 *Maximè in ea stantibus clausulis, quam, & quas, & cum omnibus incidentibus, & dependentibus, & num.6.*

7 *Beneficium quando fuit effectum litigiosum, & quidẽ super titulo, tunc intrat subrogatio gratiosa.*

8 *Beneficium quando non fuit petitum tamquam conferendum, sed tamquam collatum à Papa id sufficit ad litem super titulo deducendam, & num. 9.*

10 *Ob concursus inualiditatem fit deuolutio Beneficij ad Sedem Apostolicam.*

11 *Concursus dicitur inualidus si in eo quis ad examinandum interuenit, qui non esset de numero examinatorum Synodalium.*

12 *Ad calumniæ suspicionem tollendam sufficit causa colorata, & probabilis.*

13 *Calumnia, vt excludat collitigantem à subrogatione gratiosa, debet esse, manifesta, & euidens, & ab initio clara.*

14 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*

15 *Mors alicuius, probatur ex partita extracta ex libro Parochi, in quo nomina defunctorum scribuntur.*

16 *De possessione alicuius docetur ex ipso Instrumento captæ possessionis.*

17 *Instrumentum captæ possessionis Beneficij suffragatur ad effectum obtinendi immissionem in vim gratiosæ subrogationis.*

18 *Per Contradictas procedere potest agens ad subrogationem gratiosam mortuo collitigante, contra omnes interesse putantes.*

19 *Et etiam contra intrusum, quatenus adsit.*

DECISIO XXVII.

FVit resolutum esse dandam immissionem Marcello
Impallomeni gratiosè subrogato ad Ius, & posses-
sionem Bartoli, vltimi possessoris Ecclesiæ de qua a-
1 gitur, docet enim de lite, de suo Clericatu, de obitu
in possessione illius, in cuius locum petitur subro-
gatio, quæ sunt requisita necessaria ad hunc effectũ,
*Mohed. dec. 10. num. 1. & sequ. vt lit. pend. Rota coram
Card. Seraph dec. 990. num. 1. & coram Sa: mem: Greg.
XV. dec. 307. num. 1. & dec. 394. num. 1. & in Recent.
dec. 321. num. 1. in fin. & dec. 629. num. 1. par. 1.*

2 Lis enim probatur tam ex Commissione iactatio-
nis, & iactationum præsentata in Rota à Bartolo
cum integro processu confecto inter ipsum, & Mar-
cellum, quam ex Commissione obtenta à Marcello;
Vt in hac causa procederetur omni, & quacumque
Appellatione remota, & ex Citationibus cum Inhi-
bitione decretis, & vsque tunc reproductis, alijsque
pluribus actis in causa factis, ex quibus lis dicitur
probata, *Rota dicta dec. 321. nu. 2. & dec. 629. nu. 2.
par. 1. Recent. & coram Reuerendiss. D. meo Decano
decis. 187. num. 12. par. 6. Rec.*

3 Nec dubitari potest quin lis fuerit super titulo
4 prout ad hunc effectum requiritur; Tum quia Com-
missio Bartoli fuit Iactationis, & iactationum, per
quam cum nulla in eo extet, Taxatiua dicitur indu-
cta lis tàm super Possessorio, quàm super Petitorio.
*Vestr. in prax. lib. 8. cap. 4. num. 24. Mandos. in Regul. de
subrogan. quæst. 14. num. 4. cum duobus seqq. Cassador.
dec. 6. per tot. de Rescript. Rota dec. 9. num. 2. vers. præ-
terea dixerunt* DD. *de caus. poss. & propr. in nou. & in
Rec. dec. 426. num. 2. par. 4. Add. ad sa: mem: Greg:
XV. dec. 125. num. 18. in fin.*

5 Accedentibus præsertim Clausulis, *Quam & quas
cum omnibus incidentibus, & dependen. totoque nego-
cio principali*, quibus clausulis censetur deductus in
iudicium Titulus, & proprietas, & commissum tàm
6 possessorium, quàm petitorium, vt de Clausula, *quam
& quas*, tradunt *Gomes. in Regul. de Infirm. Resignat.
quæst. 34. num. 4. Mohed. dec. 6. post med. vers. insuper de
Rescript. Rota dec. 306. num. 1. par. 1. & dec. 455. nu. 2.
par. 2. Rec.* Et de clausula, *cum omnibus inciden. &
dependen.* sæpius firmauit *Rota vt apud Ægid. dec. 618
vers. & maximè clarius est, Cassad. dec. 9. num. 13. de
caus. possess. & propriet.* Caual. dec. 200. num. 5. & inter
Rec. dec. 342. num. 2. par. 1. & dec. 426. sub nu. 2. par. 4.
& aliàs refert *Barbos. de Clausulis, claus. 37. num. 1.* &
de clausula cum toto negocio principali, *Caputaqu.
dec. 152. per tot. par. 1. & dec. 177. num. 1. & 7. par. 2.*
cum alijs relatis a *Marches.* de Commiss. *par. 1. de com-
miss. appellat. in possess. salu. §. 2. nu. 71. & 72. fol.* 1005.
& par. 3. de commiss. Iactat. Iact. §. 1. num. 19. fol. 327.
7. Et per consequens Beneficium effectum fuit litigio-
sum, & intrat subrogatio, *Rota in Rec. dec. 342. nu. 2.
par. 1. & dicta dec. 426. nu. 2. par. 4.* & fuit dictum in
*Elnen. Præceptoriæ 28. Nouembris 1608. coram bo: me:
Card.* Marquemontio, & in *Leodien.* Canonicatus *6. No-
uembris 1623. coram R. P.* D. *meo* Merlino.

Tum etiam quia Marcellus in eius Commissione
narrauit, quod erat prouisus Apostolicus ex quo e-
8 tiam Beneficium euasit litigiosum, quia non fuit pe-
9 titum tamquam conferendum, sed tamquam colla-
tum à Papa prout requiritur ad litem super Titulo
inducendam, iuxta doctrinam *Innoc. in cap. cum m.
sub num. 9 de constit.* quam refert, & sequitur *Baldus
in auth. litigiosa, num. 1. C. de litig.* & sæpiùs canoniza-
uit Rota, & signantèr coram *Gregor. dec. 325. num.* 5.
& ibid. *Add. nu. 8. in princ.* & fuit dictum in *Romana
Cappellaniæ 15. Ianuar. & 3. Aprilis coram bo: me:* Coc-
cino, cum alijs relatis per *Add. ad Buratt. decis. 927.
num. 24.*

Præsertim cum appareat litem non esse calumnio-
10 sam, quia Marcellus obtinuit à Sanctissimo dictam
Ecclesiam vti vacantem, & Sedi Apostolicæ reser-
uatam ob inualiditatem concursus ad illam habiti,
ex quo illi interuenit, & cum Examinatoribus Syno-
dalibus examinauit quidam Religiosus Societatis Ie-
11 su, qui non erat Examinator Synodalis, nec Iura-
mentum præstiterat de hoc munere fideliter exe-
quendo, quacumque humana affectione posposita,
neque cum alijs Examinatoribus de idoneitate Con-
currentium attestantibus, se subscripserat, iuxta for-
mam prescriptam à *Sacr. Concil. Trid. Sess. 24. cap. 18
de Reformat.* vt declarauit Sacra Congregatio Emi-
nentissimorum DD. Cardinalium Sacri Concilij In-
terpetrum sub die 9. Septembris 1628. & sub die
15. Decembris 1629 vt in declarationibus datis;
12 Ex quibus oritur Causa iusta cum tamen sufficeret
colorata, & probabilis ad calumniæ suspicionem
diruendam, *Rebuff. in regul. de subrogan. gloss. 7. num 3.*
13 *Rota dec. 342. num. 7. par. 1. Rec.* Calumnia enim vt
collitigantem à subrogatione excludat, debet esse
manifesta, & euidens, & ab initio clara, *Rota coram
Gregor. dec. 426. num.* 8. & ibidem *Add. num.* 11. & co-
ram *Buratt. dec. 927. num. 10.*

14 Clericatus autem Marcelli probatur ex litteris pa-
tentibus Præsbyteratus, *Gramm. dec. 81. nu. 1.* quem
semper Rota sequitur.

Denique constat quod Bartolus obijt in possessio-
15 ne dicti Beneficij, nam de obitu docetur ex partita
extracta ex libro Parochi, in quo nomina mortuorũ
describuntur, quæ mortem probat, *Mandos. super re-
gul. 18. qu. 10. sub nu. 4. Rota coram bo: mem: Buratt.*
16 *dec. 407. nu. 2.* de possessione verò constat ex Instru-
mento possessionis ab eo captæ, *Abb. in cap. cum no-
bis, sub num. 5. de præscript. Rota dec. 700. nu. 3. par. 1.
Recent.* Et ex Manutentione illi concessa *Rota coram*
Card. *Caual. dec. 217. num. 2.* cum alijs multis relatis
17 per *Modern. de Manut. obs. 29. num 10.* quæ possessio
præsumitur continuata vsque ad obitum, ad not. in
L. siuè possidetis, C. *de probat.* & suffragatur ad effe-
ctum obtinendi Immissionem in vim gratiosæ sub-
rogationis, *Rota coram sa: me: Gregor. XV. decis. 166.
num. 9.*

num.9. & latè *Add.ad dec.* eiusdem 307.*nu.24.ad fin.* *& dec.394.num.4. & in Receat. dicta dec.321. num.4. in fin. par.1.* & fuit dictum in Conthen. *Beneficy* 10. *Iunij* 1624.*coram bo:me:Manzaaedo, & cor. R. P. D. meo Ghislerio dec.45.num.4. par.6. Rec.*& in *Cæsaraugustana Parrochialis de Maiella 5.Nouembris* 1640.*coram bo:me:Coccino.*

Ex quibus ita fuit resolutum solo Marcello Infor-
18 mante, & perContradictas quo modo benè procedi-
tur mortuo Collitigante contra omnes interesse pu-
19 tantes , & contra intrusum quatenus adesset , *Rota dec.8. vt lit.pend.in nou.* & inter *Rec.dec.629. nu.5. in fin.par.1.* & fuit dictum in allegata *Leodien.Canonicatus 6.Nouembr.1623.coram R.P.D.meo Merlino,&c.*

RECANATEN. BONORVM.

Luna 29. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Fideicommissarijs quibus concurrentibus immissio in Bonis Fideicommissi concedenda sit in vim *l. fin. de Edict. D. Adr. Tollend.* & etiam contra hæredem grauati? miles Hierosolymitanus tamquam Religiosus incapax est Testamenti factione? & quid si super hoc amplam obtinuerit licentiam, & an indistinctè, & de omnibus bonis,& ad sui libitum possit testari?

SVMMARIVM.

1 *Religio Cappuccinorum est incapax bonorum tam in particulari, quam in communi.*

2 *Mors Ciuilis ad effectum successionis æquiparatur naturali, & operatur eosdem effectus.*

3 *Fideicommissario quibus concurrentibus non possit denegari immissio?*

4 *Remedium,* l.fin.C.de edict. D.Adr. tollend. *datur Fideicommissario, & aduersus grauati hæredem.*

5 *Quod procedit etiam reiecta distinctione restitutionis realis, siuè verbalis, & hoc ad euitandos circuitus.*

6 *Miles Hierosolimitanus tamquam persona Religiosa prohibetur testari tam secundum stabilimenta dicta Religionis, quam de Iure Communi.*

7 *Quod tamen cessat stante super hoc licentia Magni* Magistri.

8 *Magnus Magister Religionis Hyerosolimitana secundum stabilimenta non potest impartiri licentiam testandi nisi de certa parte bonorum, & quid antea eidem licitum erat? num.9.*

10 *Bonorum Patrimonialium appellatione comprahenduntur bona omnia quocumque titulo conuenientia.*

11 *Bona, propria industria, & titulo singulari acquisita veniunt etiam appellatione bonorum patrimonialium.*

12 *Verba generalia ob earum vniuersalitatem omnia comprahendunt.*

13 *Verbum,* alienandi, *ex sui amplitudine non restringitur ad actus inter viuos tantùm.*

14 *Verbum,* alienare, *quando subijcitur verbo ,* vendere, *vel alijs verbis denotantibus actus inter viuos, restringitur ad illorum terminos.*

15 *Non autem ad alienationem per viam institutionis, vel substitutionis testamentariæ.*

16 *Verbo,* alienare, *si adiungatur verbum,* vendere , *tunc alienatio restringitur ad actus inter viuos, quando de alienatione fit mentio prohibitiuè.*

17 *Verba prohibitiua sunt odiosa, & strictè interpretãda, num.16.*

18 *Testandi facultas facilius permittitur, quam alienatio inter viuos.*

19 *Alienatione permissa, non solum censetur permissa alienatio, quæ fit per vltimam voluntatem, sed etiam quæ fit per contractus.*

20 *Verba generalia, & vniuersalia non patiuntur restrictionem.*

21 *Rescripta declarantur à precibus, & iuxta formam petitionis sunt intelligenda.*

22 *Testandi licentia concessa Religioso, intelligi debet, vt testetur ad pias causas.*

23 *Declaratur hoc procedere respectu bonorum Ecclesiasticorum, secus patrimonialium, & propria industria acquisitorum, & num.24. & 25.*

26 *Bona acquisita ex propria industria à Religioso, si habeat licentiam testandi ad sui libitum potest de illis disponere.*

27 *Fides extracta lite pendente, & sine citatione partis non est attendenda.*

28 *Obseruantia interpretatiua colligi non potest ex actibus æquiuocis.*

29 *Clausula,* Constituti , & Constituentis , & Constitutarij, *possessionem probat tàm contra ipsos Cõtrahentes, quàm contra omnes ab eis causam habentes.*

30 *Clausula,* Constituti,*remanet inefficax, si contractus super quo fuit apposita nullitatis vitio laboret.*

31 *Nullitas arguit defectum consensus.*

32 *Ex actu etiam nullo transfertur possessio.*

Possessio nunquam censetur translata quando deest animus transferendi, num.32.

33 *Possessio eodem tempore non potest esse penes duos.*

DECISIO XXVIII.

PHilippus Alemannus Eques Hierosolymitanus, & Guidobaldus germani fratres vna cum Thædora communi matre anno 1585. condiderunt insimul eorum vltimum Testamentum, in quo institutis, & substitutis se ad inuicem hæredibus, post eorũ mortem substituerunt Horatium, & Camillum, pariter germanos fratres, & respectiuè filios dictæ Thæodoræ, & successiuè post eos, eorum Primogenitos masculos, & descendentes.

Deficiente verò linea Masculina, voluerunt successionem deferri ad Proximiorẽ de Cippo Domus Masculum natu maiorem, legitimum tamen, & naturalem, vt ex Testamento dato in vtroque *Summar. num.1.*

His peractis decesserũt Eques Philippus, & Theodora mater morte naturali, Guidobaldus autem Ciuili, per ingressum in Religionem Cappuccinorum ideoque factus fuit locus vocationi Cammilli superstitis, quo paritèr vita functo anno 1635. nulla relicta sobole masculina,orta cõtrouersia coram A. C. inter q. Petrum Antonium Massuccium, vti proximiorem ab intestato, ac q. Guidobaldum Alemannũ prætendentem vigore dicti Testamenti, factum fuisse locum substitutioni ad sui fauorem, vti natu maiorem de Cippo Domus Alemannorum, fuit ab eodem per Sententiam diffinitiuam, & per capita separata pronunciatum dictum Ludouicum immittẽdum fore, & esse in possessionem bonorum, tàm Equitis Philippi, quàm Guidobaldi fratris.

Vndè cum hodiè coram me in gradu Appellationis dubitaretur, an Sententia A. C. esset confirmanda, vel infirmanda, cuius effectus erat, an hæredes Ludouici essent immittendi in possessionem omnium Bonorum dd. Fratrum, DD. quoad Bona Equitis Philippi affirmatiuè responderunt, quo verò ad bona Guidobaldi dixerunt etiam esse concedendam immissionem in omnibus, præterquam super quarta parte Prædij del Cardetto, & super toto Prædio della Piana,quorum possessio de tempore obitus Ciuilis Guidobaldi aliquibus ex DD.non videbatur plenè iustificata.

De Fideicommisso enim ad fauorem Proximioris natu maioris de Cippo Domus Fideicommittentium apparet ex prædicto Testamento.

De

De obitu verò substitutorum pariter constat ex
depositionibus Testium formitèr examinatorum, qui
eum deponant, Guidobaldum emisisse Professionem
1 in Religione Cappuccinorum, quæ est incapax bo-
norum, tàm in particulari, quàm in communi, vt ex
Clementina exiui de Paradiso, de verb.signif. expresse
cauetur *à S.Concil.* Trident.*sess.25. cap.3. de Regular.*
2 *& Monial.* concludunt eius mortem Ciuilem, quæ
in hoc casu æquiparatur naturali, & parit eosdem
effectus, *Abb.in cap.in præsentia, num.58. & seqq. de*
probat. Surd.cons.90.nu.7. Guttierez *Canonic. Quæst.*
lib.2.cap.1.nu.18.& 45.cum seqq. Sanc.ad Prac.Dec.
lib.7.cap.3.nu.69. & in terminis Cappuccinorum cō-
suluit *Honded.cons.62.nu.18.35.& 36.lib.1.& add.*
ad Buratt.dec.461. nu.15. plures Doctores, & Rotæ
nostræ Decisiones cumulat.

Demum quod Ludouicus esset natu maior de
Cippo Domus proximior legitimus, & naturalis, cla-
rè liquet non solum ex arbore in qua distinctè legi-
tur descendētia singulorum per gradus distinctos vs-
que ad Ludouicum; Verum etiam ex Testibus, &
Iuribus in *Summ. Alemannorum, num.3. & seqq.* Ac
3 proindè præfatis concurrentibus immissio illi dene-
gari non poterat vigore *l.final. C de Edict. Diu. Adr.*
Toll. Cuius remedium competit etiam Fideicom-
missario, *Rota coram bo: me:* Coccino *dec.167. num.2.*
cum seqq. inter eius impress. & in *Rec. dec.301. nu.1.*
par.6. & in Bonon. *Fideicomm. de Clauarinis 23. Ian.*
1636.coram R.P.D.meo Ghisilerio, & in alia Bonon.
Fideicommissi de Ramundinis 9. Maij eiusdem anni co-
ram R.P.D.meo Dunozetto, quæ sunt decision.88.nu.2
& dec.131. nu.1.par.7.Rec.& dec.51.nu.5.& seqq.p.5
4 *V*bi etiam ampliat competere aduersus grauati hæ-
redem, reiecta distinctione restitutionis realis, siue
verbalis, quam dicit non habere locum quando agi-
tur prout in casu nostro contra hæredem grauati, &
5 quod de Iure Canonico ex quadam æquitate ad tol-
lendos diuersos circuitus, actiones absque aliqua re-
stitutione transeunt *ipso* Iure in Fideicommissarium
qui illas exercere potest.

Quod autem attinet ad primum caput Sententiæ
concedentis immissionem in bonis Equitis Philippi,
6 licèt ipse vti Miles Hyerosolimitanus, ac verus Re-
ligiosus prohibeatur de suis bonis testari, tam ex di-
spositione stabilimentorum illius Religionis, vt ha-
betur in nouis Statutis *cap.33.* quam ex dispositione
Iuris, vt notat Abb. *in cap.2. num.4. de Stat. Monach.*
Bald.in Auth.Ingress.in 2.notabil. num.3. C.de Sacros.
Eccles. & in puncto *Grat.discept.forens.cap.363.n.24*
& cap.880.nu.8. Sanch.in Decalog.*tom.2. lib.7. cap.8.*
nu.36. Rota coram sa:me:Greg.XV. dec.87. num.3. &
dec.109. num. 1. cum alijs allegatis per *D. Sperellum*
Decision. For. Eccles. 21. num.41.

Cum tamen exhibita fuerit licentia sibi à Magno
Magistro concessa, DD. dixerunt fuisse sublatam
7 omnem inhabilitatem ex hoc capite prouenientem,
eique licitum fuisse testari, vt aduertit Grattan. *dicto*
cap.880. num.34.35. & 45. Sanch. & Sperell. in præ-
citatis locis, & admisit *Rota in Neapolitana Domus*
14.Martij 1625. coram Reuerendiss. D.meo Pironano
Decano, *& in Perusina Hæreditatis de Vincinlis 16.*
Nouembris 1637. coram R.P.D. meo Dunozetto.

Nec visa sunt releuare ea, quæ ad insufficientiam
licentiæ deducebantur, tàm ex defectu potestatis,
quàm ex defectu voluntatis concedentium.

8 Quia quoad potestatem licet de anno 1585. vigo-
re veterum stabilimentorū Religionis Magnus Ma-
gister non posset impertiri licentiam testandi nisi de
certa parte mobilium, aut pecuniarum, aderat tamen
decretum Capituli Generalis editum de anno 1583,
9 & sic biennio ante conditum Testamentum, in quo
eidem tribuitur potestas concedendi Equitibus licē-
tias nedùm ad effectum vendendi, donandi, sed etiā
in articulo mortis disponendi. Quæ facultas licet
loquatur de bonis Patrimonialibus, ibi: *Nec non li-*
centiam concedere fratribus donandi, & alienandi bona
Patrimonialia, de eisque in articulo mortis disponendi.
10 Dubitari tamen non debet quin etiam compræhē-
dat bona propria industria, & titulo singulari à Mi-
11 litibus acquisita, cum etiam huiusmodi bona sicut,
& cœtera omnia vndecumque prouenientia veniant
appellatione patrimonialium, & in nostro patrimo-
nio esse dicantur ad *Text. in §. si quis a non Domino,*
Instit.de rer.diuis. Bald.cons.351.num.5. lib.1. Rebuff.
in l. Rei appellatione 5. col.11. verbo patrimony, cum
seqq. ff.de verb.signif.

Quo verò ad voluntatem ea videtur satis clara,
cum licentia loquatur non solum de facultate ven-
dendi, sed etiam alienandi, & in alias quascumque
personas transferendi, omnesque actus iuridicos fa-
ciendi, quos veri Domini possunt, & debent facere,
12 quæ verba ob sui vniuersalitatem omnem legitimū
disponendi modum includunt: Ponderando præ-
13 sertim verbum illud *Alienandi*, quod ex sui ampli-
tudine non restringitur ad actus inter viuos, sed ca-
pit etiam alienationem per actum vltimę voluntatis,
l.si quis prioris, §.certum vbi, Alber.nu.1.C.de secund.
nupt. Dec.cons.660.nu.9.in fin.& nu.10.Surd.cons.10
nu.12.& 13. Menoch.cons.1130.nu.19. vers.& verè,
cum alijs relatis per *Fusar.de substit.qu.550. nu.12.*
14 Nec subsistit replicatio quod vbi verbum *alienare*
subijcitur verbo *vendere*, alijsque denotantibus actus
inter viuos restringatur ad illorum terminos, & cō-
præhendat tantummodò alios actus similes expræs-
15 sos, non autem alienationem per viam Institutio-
nis, & Substitutionis Testamentariæ, vt ex *Alex.*
cons.155.nu.1.cum seqq.lib.2. Grat. disc. for. cap.594.
nu.7. fuit dictum in *Perusina Fideicommiss. de Cincus*
19.Ianu.1635.coram R.P.D.meo Dunozetto, quæ ha-
betur impress.in *1.par. Rec.dec.8.nu.3.& 4.*
16 Conclusio enim posset procedere in prohibitione
alienationis, seù quando de alienatione habetur ser-
mo per verba prohibitiua, quæ cum sui natura sit
odiosa, & strictius interpretetur quam concessio,
Surd. decis.279. num.10. vers. Accedit etiam. Non
17 extenditur ad dispositionem Testamentariam, sed
restringitur ad actus inter viuos similes expressos, in
qua facti specie loquuntur decis. & DD. exaduerso
congesti; Secùs verò in permissione alienandi, seù
quando de alienatione fit mentio permissiuè, quia
18 cum faciliùs permittatur facultas testandi, quam
disponendi per Contractus inter viuos, & fauorabi-
lior sit actus vltimæ voluntatis, vt aduertunt Gabriel
cons.132.qu.1.nu.2.lib.1. Menoch.cons.210. num.4. &
15. de præsumpt. lib.4. præsumpt.189. num.5. Surdus
cons.10. num.16. Barz. Decis. Bonon. *121. num.4.*
19 *V*tique permissa alienatione non solùm censetur
permissa alienatio, quæ per Contractus, sed etiam
ea, quæ fit per vltimam voluntatem, vt optime di-
stinguendo tradunt *Bartol. in l. si ita quis, §. Ea le-*
ge, num.7. vbi *Imol.nu.1. Ias. nu.41. ff.de verb. oblig.*
Surd. dicto cons.10. & cons.71. vtrobique *num.12. &*
cons.313.nu.4. & dec. 124.nu.16. & 279.nu.10.vers.
accedit etiam, Menoch.*de præsumpt.dicto lib.4. præsum-*
pt.189.nu.5. vers.& accedit, eandemque conclusionē
latè tuentur, *Honded.cons.33.nu.44. lib.1. Dec. cons.*
78.nu.21.& 48.lib.3. Riminald.Iun.cons.9.num.103.
Pereg.cons.53.num.13. & 14.lib.1. Osasch.Dec.Pede-
mont.85.nu.3. cum plutibus relatis per *Fusar.cons.8*
num.11.

Id·

Digitized by Google

20 Idque facilius admittendum est in proposito casu
ponderando non solùm generalitatem verborum ip-
sius licentiæ, ibi: *Et in alias quascumque personas
transferendi, omnesque actus iuridicos faciendi,
quos veri Domini possunt, & debent facere.*
Quæ verba non patiuntur restrictionem ad facultatē
alienandi inter viuos, vt ex supra allegatis dictum
fuit, sed etiam tenorem supplicationis in qua Philip-
pus expresse petijt licentiam disponendi de bonis in
21 articulo mortis, & per vltimam voluntatem; hinc
enim est, quod facultas ad illius supplicationem
concessa censetur comprehendere etiam alienatio-
nem per viam Institutionis, cum rescriptum decla-
retur à precibus, & iuxta formam petitionis intelli-
gi debeat *cap. Inter dilectos, circa fin.* vbi *gloss. in
verbo petitionis, de fid. Instrum. Natta conf.98.nu. 22
Menoch.cons.33.num.14. Rota coram Card.Canal.dec.
117.nu.4. & 5.* & fuit dictum in *Toletana Canonica-
tus Pœnitentiariæ 22. huius coram me in fine, vers. se-
cundò quia.*

Quod autem dicebatur licentiam testandi Reli-
22 gioso concessam, intelligi debere, dummodò Re-
ligiosus testetur ad pios vsus, nec propterea extendi
posse ad institutionem Maioratus, aut Fideicommis-
si aliosque prædictos vsus, vt tradunt *Azor. Instit.
Moral.tom.1.lib.12.cap.9.q.10.propè finem, vers. Ro-
gabis quando Pontifex, Sanchez ad praecepta Decalogi,
lib.7.cap.8. num. 51. & 55.* cum alijs allegatis.
23 Visum fuit non applicari siquidem prædicti Do-
ctores loquuntur in ordine ad bona Ecclesiastica,
& vbi conceditur licentia testandi de bonis proue-
nientibus ex redditibus Beneficiorum, vel Commen-
darum, secus verò dicendum est vbi agitur de licē-
24 tia, & facultate disponendi de bonis patrimoniali-
bus, & propria industria quæsitis, cum clausulis
amplissimis, ibi: *Ad suum beneplacitum, & liberam
voluntatem, &c. & infra in alias quascumque perso-
nas transferendi, & in alio loco in fauorem cuiuscum-
25 que liberè cedendi.* Hæc enim bona poterunt etiam
in vsus profanos distrahi, vt admisit *Rota in dicta
Neapolitana Domus, cor. Reuerendiss.* D. meo Decano.

Ita pariter dictum fuit, licentiam non esse restrin-
gendam ad bona, quæ Iure tantùm hæreditario suc-
cessionis, & legati ad Philippum spectabant, quan-
tumuis hæc verba tantum in licentia legantur, quia
dùm Magnus Magister subdit stabilia tantum aliena
26 prorsùs, & separata à Nostra Religione excipiendo
quæsita ex bonis Religionis, cœtera bona etiā pro-
pria industria quæsita, omniaque alia vi huius exce-
ptionis inclusit *Natt.cons.159.num.30. in fin. & 31.
Rota dec.56.nu. 2.vers.hæc enim exceptio, & dec.203.
num. 5. par.4. Rec.*

Quæ verò dicebantur de fide Magni Magistri at-
testantis similes licentias non extendi ad facultatem
testandi, & de obseruantia comprobata facto Reli-
gionis, quæ statim mortuo Testatore possessionem
bonorum accepit, & post diù agitatam litem transe-
git cum hæredibus pro omni, & toto eo, quod præ-
tendere poterat ab hæreditate Equitis Philippi nul-
27 lius visa sunt releuantiæ. Quia fidei extortæ lite
pendente, & parte non citata nullatenùs est deferen-
dum *Capntaqu.dec.265. par.1. Rota in Rec. dec.323.
num.4.par.2.* & prædicta Concordia pro scutis ter-
centum fieri potuit pro mobilibus in licentia dispo-
28 nendi exceptuatis, ac proindè ex ea tamquam æqui-
uoca nulla deduci potest obseruantia interpretatiua
in contrarium *Aret.cons.115.sub num.3. Rota decis.
294.num.6.par.2.Diuers. & dec.120 nu.2. par.2. Rec.
Reuerendiss.Vergellen. dec.173. num.5.* & hæc quoad
bona Philippi.

Quod autem attinet ad secundum caput Sententiæ
concedentis immissionem super bonis Guidobaldi
opponebatur pro parte Maffucci inter alia non pro-
bari eius possessionem de tempore obitus, quo ad
Prædium *del Portone*, sed tamen Domini dixerunt
eam sufficientèr iustificari ex donatione de eo sibi,
& Equiti Philippo facta à Theodora communi Ma-
29 tre cum clausula Constituti, quæ Constituentis, &
Constitutarij possessionem probat tàm contra ipsos
Contrahentes, quàm contra omnes ab eis causam
habentes, *Ruin.cons.169.in fin.lib.1. Natta cons.439
nu.3. sa:me:Greg.XV.dec.362. nu.2.* cum alijs pluri-
bus relatis à *Modern.de Manutentione, obser.20. n.30.*

Ad probandam possessionem alterius Prædij nun-
cupati, *di Cardetto*, afferebatur Instrumentum ven-
ditionis factæ Guidobaldo per Camillum Philippū,
& Horatium fratres, cum clausula paritèr *Constitu-
ti*, fauore eiusdem Guidobaldi; verum quia dice-
batur venditionem ex defectu Insinuationis, fuisse
nullam pro parte Camilli de eo tempore Minoris,
possessio pro quarta parte ad Camillum spectante,
30 non potest probari ex clausula *Constituti*, cum hæc
ob nullitatem Contractus remanserit inefficax, nec
vllam transtulerit possessionem in Constitutarium,
*Ias.in l.Non est dubium, num.56. C.de leg. Alex.in l.1.
§.si vir, nu.8. vers.Item habens, ff.de acqu.poss. Hond.
cons.23.nu.24.& seqq.lib.1. Rota coram Card. Canal.
dec. 473. num.3.* & in terminis nullitatis ex defectu
insinuationis fuit decisum in *Romana, seù Æsina Do-
nationis 23.Martij 1640. vers.data autem nullitate,* &
in eadem 26.*Nouembris eiusdem anni, vers.neque sub-
sistit, coram R. P. D. meo Ghisilerio.*

Præsertim quia huiusmodi nullitas arguit defectū
31 consensus, quo casu possessio, quæ aliàs ex actu etiā
nullo transferri potest, *l.1. §.si vir vxor, ff. de acqu.
32 poss.* numquam translata censetur, ex quo deest ani-
mus transferendi, vt optimè distinguendo tradunt,
*Bald. in l. Non dubium, num.18. in 10.opposit. C.de leg.
Honded.dicto cons.23. nu.27. lib.1. Put.dec.176. nu.6.
vers.si autem contractus est nullus, lib.3. in correctis,
Reuerendiss.Vrgellen.dec.155.num.20.cum seqq.*

Idemque dictum fuit quoad Prędium della Piana,
quia cum in facto iustificetur vsque ad annum 1577
fuisse possessum à Hyeronimo Patre, & ex tunc in
posterum à Philippo, qui decessit post emissum à
33 Guidobaldo Professionem in Religione Cappucci-
norum, nullo medio tempore potuit ab eodem pos-
sideri, cum possessio non detur penes duos eodem
tempore, vt ex *l.3. §.ex contrario, ff.de acqu.possess.&
in l.si vt certo, §.si duobus vehiculum, vbi gloss.in ver-
bo dominium, & Castr. num.7. ff. commodat.* dixit *Ro-
ta in Ariminen. Fideicommissi* 14. Martij 1640. *vers.
hoc verò tantum, coram me.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit
hæredibus Ludouici dandam esse Immissionem in
bonis relictis per Equitem Philippum, in bonis verò
Guidobaldi, exceptis Prædio *della Piana*, & quarta
parte Prædij, *di Cardetto, &c.*

ÆSINA FIDEICOMMISSI.

Veneris 10. Maij 1641.

ARGVMENTVM.

Filius hæres grauatus concurrentibus alienationibus,
& omissione Inuentarij, præsumitur satisfactus pro
suis detractionibus, nisi probet alienationes à se fa-
ctas, non adequare detractiones Legitimæ, & Tre-
bellianicæ.

SVMMARIVM.

1 *Legatum vsufructus, & alimenta imputantur filio
in eius legitima.*

2 *Alie-*

1 *Alienationes stante ommissione Inuentarij præsumuntur adequare legitimam.*
3 *Limita nisi probetur contrarium.*
4 *Filius ob ommissionem Inuentarij non ammittit legitimam.*
Detractiones censentur consumptæ, stante ommissione Inuentarij, & alienationibus per hæredem granatum factis, quæ etiam præsumuntur adequare legitimam, nisi probetur contrarium, nu.4.& 6.
5 *Vsufructuarius non tenetur facere Inuentarium solemne, sed simplicem descriptionem.*
6 *Detractiones impediuntur ex sola ommissione Inuentarij, vbi de necessitate illud conficiendum nõ erat.*
7 *Inuentarium factum respectu vnius causæ, vel personæ, non trahitur ad aliam causam, vel personã.*
8 *Inuentarium factum ab alia persona, & ad aliud effectum, non excusat grauatum.*
9 *Productio scripturæ facta à Procuratore, non habente ad id speciale mandatum, non præiudicat principali.*
10 *Producens scripturam non censetur illam approbasse nisi quatenus probet, & non alias.*
11 *Producens scripturam alienam cum clausula,* in parte, & partibus, *sibi non præiudicat.*

DECIS. XXIX.

DOmini responderunt esse standum in decisis corã bo: me: Pirouano sub die 17. Martij 1631. scilicet legitimam Io: Francisci esse consumptam ex benè deductis in decisione, & signanter ex eo, quia Io: Franciscus adiuit hæreditatem Patris, nullo con-
1 fecto Inuentario; & vltra Legatum vsusfructus, & alimenta, quæ in Legitimam imputantur, *Rota coram Card.Seraph.dec.1365.num.7. & coram sa:me:Gregor. XV.dec.186.nu.1.* alienauit bona mobilia, ac semo-
2 uentia, arbores non ceduas, ac quamplurima stabilia, quæ alienationes, stante omissione Inuentarij
3 præsumuntur adequare legitimam, nisi doceatur illas pro prætensis detractionibus non suffecisse, iuxta opinionem, quam seruat *Rota vt apud Card. Caual. dec.540.num.2.* & in *Rec.dec.47.num.9. par.5. & dec. 301.nu.8. par.6.* & fuit decisum in *Bonon. Fideicommissi de Glauarinis 5. Iulij 1637. coram R. P. D. meo Royas.* Vbi quod hæc conclusio est vera, & à Rota recepta, & pleniùs in eadem die 10.*Decembris 1638 coram eodem*, & in *Auximana Fideicommissi 13. Ianuarij 1640. coram R.P.D.meo Dunozetto,* & in alijs per *Add.ad sa:me:Greg.dec.185.nu 6.*

Nec obstant tria quæ obijciebantur. Primum e-
4 nim quod filius, qualis erat Io: Franciscus ob ommissionem Inuentarij non amittat legitimam, iuxta veriorem opinionem quam Rota sequitur, vt patet ex adductis in *Rec.dec.399.nu.25.& 26. par.5. & coram Reuerendissimo Vrgellen. decis.213. numer.1. & 15.* & post *Merlin. de Legitima, decision.109. numer. tertio*: dictum fuit non aduersari, & dictas decisiones casui nostro non applicari, quia Domini non fundant se in sola omissione Inuentarij, nec indè deducunt quod Io: Franciscus amiserit legitimam, quo casu intraret obiectum exaduersò excitatum, sed fundant se in alienationibus ab eo factis, quæ præsumuntur adequare legitimam, nisi ipse doceat eas pro prætensis detractionibus non suffecisse; quæ duo sunt inter se valdè diuersa. Aliud quippe est quod filius, qui non confecit Inuentarium non amittat detractiones sibi competentes, in quibus terminis loquuntur prædictæ Decisiones, & alij in contrarium allegati. Aliud quod alienationes factæ à filio, qui Inuentarium non confecit, præsumatur consumpsisse detractiones, vt benè distinguit in Decisionibus mox allegandis. Isto enim casu cum lex præsumat filium, qui Inuentarium non confecit subtraxisse bona hæreditaria, talis præsumptio iunctis alienationibus transfert in illum, & in habentem causam ab eo onus probandi alia bona in hæreditate non extitisse, ex quibus ac bonis alienatis detractiones fieri potuissent, vt in proposito dixit *Rota in Rec.dec.399.nu. 28.& seq. par.5.* & in dicta *Bonon. de Glauarinis 10. Decembris 1638. coram R. P. D. meo Royas.*

Minus obstat secundum, quod Io: Franciscus non
5 fuerit hæres, sed simplex vsufructuarius, qui non tenetur facere Inuentarium solemne, sed solummodò simplicem descriptionem, *Paris.cons. 95.nu.62. lib.2. Roland.de Inuentar.par.2.qu.19.nu.3. inter tract.mag.*
6 *to.8.par.2.fol.170.* Ex quo inferebatur, quod cessante necessitate conficiendi Inuentarium, non potest ex illius omissione induci præsumptio subtractionis, nec per consequens impediri quominus legitima detrahatur. Quia vltra quod nec etiam hæc descriptio apparet facta à Io: Francisco, obiectum tollitur eadem responsione, quod præsumptio satisfactionis elicitur non ex sola omissione Inuentarij, sed ex alienationibus factis, quæ vt dictum fuit præsumuntur sufficientes pro legitima, nisi contrarium probetur, vt in præcitatis Decisionibus, & vltra eas firmauit *Rota post Merlinum de legitim.dec.109. nu.6. & 7. & corã bo:me: Buratt. dec.693. num.9.* & alias cumulat *Add.ad eundem Buratt.dec.115.nu.18.*

Denique non releuat tertium quod Io: Franciscus confecerit Inuentarium, quia Inuentarium quod exhibetur est Inuentarium Tutelare quod non suffragatur, cum illud respiciat solummodò Tutorem, & Pupillum, & propterea trahi non debet extra suos terminos inter hæredem, pro quo non est confectum & fideicommissarium, cum Inuentarium factum
7 respectu vnius causæ, vel personæ non trahatur ad aliam causam, & personam, *Castr.cons 36.nu.1.lib.2. Crauett.cons.312.num.3.Caball.cons 156.nu.43. & 44. lib. 1. Rota in Sancti Seuerini Dotis 28. Nouembris 1618.coram bo.me. Vbaldo, & in dicta Bononien.fideicommissi de Glauarinis 10. Decembris 1638. coram D. meo Royas.*

Quæ eò magis obtinent cum dictum Inuentarium non sit factum à Ioanne Francisco, sed post eius mortem à Tutore Petri Francisci Nepotis Testatoris, quod propterea tantominus suffragari potest tam-
8 quam factum ab alia persona, & ad alium finem, & effectum. *Marquez.de diuis.bonorum lib.1. cap.1. nu. 20.24.& 28.& seqq.Giurb.in consuetud.Messan.cap 9 gloss.5.par.1.num.45.* quos refert, & sequitur *Rota in supradicta Bononien. Fideicommissi de Glauarinis coram D.meo Royas.*

Neque hoc fundamentum tollitur ex replicatione quod dictum Inuentarium fuerit productum à DD. Castracanis, & quod propterea censeatur ab eis approbatum, quia vltra quod productio fuit facta à
9 Procuratore non habente ad id speciale mandatum quod præiudicare non potest *Rota coram sa:me: Greg. decis.467.num.10. cum alijs per add.ad Buratt. decis. 294.num.13.* Respondetur quod cum dictum Inuentarium per se esset insufficiens, & non probaret nul-
10 lum potuit recipere fomentum à dicta productione, quia producens scripturam non censetur illam approbare nisi quatenus probat, & non aliàs, *Verall. dec.199.num.1.par.1.Rota in Rec.dec.236. num.4.p.3. & coram Gregor.dec.432.num.4. Add.ad eundem dec. 238. nu.15.vers.pred. concl.*
11 Et cessat omnis difficultas, quia productio fuit facta per compulsum in parte, & partibus fauorabilibus tantum, quo casu Producens scripturam alienam sibi non præiudicat *Vestr.in praxi lib.6.cap.1.num 6.*
Ca-

Caputaqu.dec.193.num.5.par.1.Greg, decis.270.nu.7. Buratt.dec.708.nu.6.

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit coram bo: mem: Pirouano in cuius loco subrogatus Ego extendi decisionem, cum ille morte præuentus extendere non potuerit.

ROMANA CAMBIORVM.

Lunæ 3. Iuny 1641.

ARGVMENTVM.

Nec euictionem nec restitutionem pretij venditor pręstat obligatus ex dato, & facto suo tantum euictione sequta ob aliam causam, etiam si pretium fuerit in eius vtilitate conuersum, maxime concurrente scientia oneris, & hypothecæ in emptore cum eius acquiescientia, & stante cessione iurium venditoris talium, qualium, dummodo cessio ista fuerit facta in actu ipso venditionis in Instrumento, & non postea.

SVMMARIVM.

1 *Cessio iurium talium, qualium, vbi non est facta à venditore in ipso actu venditionis, sed ex post, & consequtiuè non est apta adimere venditionem antea factam.*

2 *Venditio quid comprahendat licet arguere ex quantitate pretij.*

3 *Emens scienter bona onere hypothecæ obnoxia non potest agere ad restitutionem pretij ex l.si fundum sciens C.de euict. & num.7.*

4 *Limita hoc tantum procedere si nihil fuit cantum de euictione.*

5 *Promissio euictionis quamuis limitata ad datum, & factum venditoris facta emptori scientirem esse alienam, sequta etiam euictione ex alia causa non liberat venditorem à pretij restitutione contrarium, num.7.*

6 *Dictio, prout, repetit omnes qualitates in Instrumento relato contentas.*

7 *Emèns scientèr rem esse alienam, vel alteri obligatam, nec ad euictionem agere potest, nec ad pretij restitutionem.*

8 *Relatio non porrigitur adea de quibus facta est specialis prouisio in contrarium.*

9 *Minor, & Ecclesia recuperant rem nulliter venditam absque pretij restitutione.*

10 *Limita nisi aliàs ostendatur versio in eorum vtilitatem.*

11 *Emptor prędij a non Domino non tenetur illud verò Domino restituere nisi restituat pecuniam eius Creditori solutam, cui prædium fuerat datum pignori.*

DECISIO XXX.

IN relationibus causarum ad impediendam causæ expeditionem Nappij pluribus medijs impugnabant decisiones curam me emanatas ad fauorem Baccellorum.

Et contra primum decisionis fundamentum repetebant, quod licet euictio fuerit à Baccellis promissa ex dato, & facto suo tantum, & non aliàs, adhuc sequuta euictione ex causa Montistarum teneantur ad prætij restitutionem ex *l.Emptorem 12.§.Qui autem ff.de Contrah empt.*

Nec obstare responsionem allatam in decisionibus: quod scilicet cum Baccelli cautè processerint in retrouenditione, & pręuia narratiua quod ipsi in eisdem bonis non habebant aliquod Ius, nisi quod acquisiuerant ex immediata præcedenti datione in solutum, retrouendiderint bona cum eisdem Iuribus, & pertinentijs, & prout ipsi acquisiuerant, & Iura talia qualia cesserint, releuentur ab onere manutenendi, & faciendi bona Iura emptoribus cessa, vt respondetur in *dec.1.§.Et hic intellectus*. Quia cum prius fuerit simpliciter facta venditio bonorum ad corpus non ad mensuram &c titulo venditionis &c. dedit, cessit &c. *Summ. Nappiorum num. 2.* Et propterea dictum fuerit quod ex causa venditionis hu-
1 iusmodi Baccelli cedebant Iura talia qualia, cessio ista vti non apposita in ipso actu venditionis, sed ex post, & consequutiuè, consideratur vt quid diuersum, nec propterea apta est adimere præcedentem venditionem corporum, vt in puncto respondit, *Aldobrand. cons.107.num.23.cum seqq. lib.1. & facit decis.Put.265.lib.2.in correct.* allegata ad propositum ab Informantibus pro Nappijs.

Sed hoc obiectum ex facto euitatur, quia ex lectura Instrumenti constat non solùm sequuta euictione sed in ipso actu, immò etiam antè Baccellos protestatos fuisse, quod super ijs bonis nullum aliud Ius habebant, nisi quod acquisiuerant ex immediata præcedenti datione in solutum, ideòque claris verbis declararunt se retrouendere dicta bona cum ijsdem Iuribus, & pertinentijs, prout ipsi acquisiuerant insolutum. Ex quibus cum appareat Baccellos non vendidisse hæc bona liberè, aut pleno Iure, sed solùm cum iuribus super illis sibi competentibus ex præcedenti datione insolutum, non applicantur Doctrinæ *Aldobrandini, & decis. Putei* locis supra allegatis; Decisio enim Putei firmat quod venditis Iuribus competentibus venditori super Valle censetur venditum Ius directum Vallis, quia in narratiua Instrumenti de eo mentio facta fuerat, eiusque Dominium venditor declarauerat velle transferre, & *cons.Aldobrand.* emanauit in Actu quo Venditor priùs liberè, & absolutè vendiderat hæreditatem, & postea cesserat Iura talia qualia sibi competebant ad consequendam hæreditatem, quorum neutrum concurrit in casu nostro cum Baccelli narrauerint, vt dictum est se nullum aliud habere Ius superhis bonis in ipso actu venditionis, & non postea.

Nec contrarium suadet quantitas prætij scutorũ
2 44.mil: quo fuit facta reuenditio si enim ex quantitate prętij licet arguere quid in venditione fuerit cõpræhensum, vt notat *Mantic.de tacit. & ambig.lib.4 tit.9.nu.8. & dixit Rota coram Card. Serafin.dec.932. num. 13.* Argumentum potiùs retorquetur contra Nappios, quia cum eodem prætio hæc bona vendita fuerint Baccellis obnoxia hypothæcis ad fauorem Montistarum, potius arguendum est Baccellos in retrouenditione eorumdem bonorum facta eodem prætio noluisse liberare bona alijs ab oneribus cum quibus emerant, sed voluisse tantum vendere bona cum iuribus, quæ mediante prima emptione eodem prætio acquisiuerant.

Alterum principale fundamentum, scilicèt quod
3 Nappij scienter emerint bona tali onere hypothæcæ Montium obnoxia, & propterea non possint agere ad prætij restitutionem, vt colligitur ex generalitate *l. si fundum sciens C. de euict.* impugnabant triplici medio limitando triplicitèr dispositionem dictæ legis.

Et primo contendebant dispositionem dictæ legis procedere solùm quando per contrahentes ni-
4 hil fuit cautum de Euictione vt apparet ex lectura dicti *Text.* ibi - *Nec quid quam de euictione conuenit*, tunc enim intrat præsumpta condonatio prætij, secus quando prout in hoc casu promissio Euictionis ex pacto fuit restricta ad casum quo sequeretur ex
5 dato, & facto venditorum, hæc enim promissio quãtumuis stricta, & limitata non excludit obligationem restituendi prætium licèt ex alia causa sequatur

euictio, & emptio facta fuerit à sciente vt ex *l. Emptorem in §. qui autem ff. de Contrah. empt.* firmant *Bartol. in l. si familia C. famil. hersic. num. 1. ibique Bald. num. 3. Castr. pariter nu. 3. ante med. vers. 2. oppono Angel. Aret. in §. vlt. nu. 6. Instit. de empt. & vendit Mandell. cons. 552. num. 3 Curt. Sen. cons. 63. num. 19. circa med. vers. si aliquis iuret Crauett. cons. 77. num. 18. post med. vers. simile videmus Surd. cons. 36. num. 22. Gomes. var. resol. tom. 2. cap. 2. num. 8. vers. si verò fuerit sciens Grat. discept. forens. cap. 166. nu. 2. Mangil. de euict. qu. 57. nu 3. & qu. 163. nu. 2.*

Secundo dicebant dispositionem dictæ legis excludi in nostro casu, quia venditio bonorum facta fuit tanquam de liberis. Cum enim Baccelli priùs illa accepissent insolutum ab hæreditate Alexandri Nappij cum promissione quod essent immunia, & exempta ab omni onere, eademque postmodum reuendiderint Nappijs cum eisdem conditionibus, & prout sibi insolutum data fuerant, sequi videbatur quod fuerint reuendita cum eadem promissione libertatis, & immunitatis, attenta natura dictionis
6 *Prout*, quæ repetit omnes qualitates in Instrumento relato contentas, vt aduertit *gloss. in cap. Quamuis in verbo Euocandi in fine de offic. ord. in 6. cum alijs in 1. dec. relatis vers. Et hic intellectus in fin.*, vbi autem cōcurrit libertatis promissio cessat omninò *d. l. si fundum, vt firmauit Rota in Romana Pecuniaria 15. Iunij 1626. coram Remboldo*.

Tertiò demum repetebant prætium ex venditione redactum fuisse conuersum in Cambium ad fauorem & vtilitatem Baccellorum, quo casu cessare dispositionem dictæ *l. si fundum*, & intrare obligationem restituendi prætium saltem ex æquitate firmant *Gomes. var. resol. tom. 2. tit de empt. & vendit. num. 42. in fine less. de Iust. & Iur. lib. 2. cap. 21. dub. 17. num. 133.* cum alijs *in 2. dec. relatis §. Neque obstare visum fuit*.

7 Sed ad primam limitationem fuit responsum contrariam opinionem, quod scilicèt Venditor Emptori scienti rem esse alienam, vel alteri obligatam nec de euictione teneatur nec ad prætij restitutionem esse veriorem, & communiorem, vt probant omnes cumulati in 1. *decis. vers. Neque vrget replicatio*. Ea scilicèt ratione quia Venditor sciens rem esse alienam, vel alteri obligatam censetur prætium venditori donare, vt ponderatur in *vltima dec. §. Concurrente præsertim vers. emptor. enim*, quæ ratio indistinctè procedit, siue nihil fuerit actum de euictione, siue Euictio fuerit promissa ex dato, & facto venditoris, Vndè DD. allegati pro contraria opinione non sunt attendendi, quia *Castr. & Gomes.* sunt sibi met contrarij, tum quia *Gomes. eod. cap. 2. num. 42.* firmat nostram opinionem, & dicit ea in re lapsum esse. *Arect. in l. si aliquam rem nu. 5. ff. de acqu. poss. Castr. autem in l. Emptorem §. qui autem, ff. de act. empt. numer. 3.* ait dispositionem legalem, quod quis non teneatur de euictione operari ne teneatur ad prætij restitutionem, idemque ait procedere in Emptore sciente rem esse alienam. Tùm quia omnes loquuntur contra communem, & receptam opinionem, vt aduertunt *Emanuel Suarez. in addit. ad Gomes. tom. 2. cap. 2. Tit. de empt. & vend. litt. A.* Vbi repræhendens *Gomes.* ait confusè, & non sine mendo loqui *nu. 8. vers. si verò fuit sciens*, cum certum, & frequentèr placitum sit quod qui scienter rem alienam emit, nec sibi de euictione cauit nullam actionem contra venditorem habet, nec ad prætium ipsum recuperandum, *Iachin. Contr. Iur. lib. 2. cap. 40. in princ.* vbi quod non potest satis mirari de Aretino contrarium sentiente, & *Barbos.* qui pariter repræhendit *Aretin.* & testatur de Communiori, & receptiori in *l. 1. part. 5. num. 37. vers. Nec obstat tertium ff. de solut. matrim.*

Secundam autem limitationem, quod scilicèt *l. si fundum*, non procedat quando venditor promisit bona esse libera, dictum fuit non applicari, quia Baccelli non promiserunt bona esse libera, sed imò expresserunt se in bonis venditis nullum aliud habere Ius nisi quod acquisiuerunt ex præcedenti datione in solutum, & propterea voluerunt teneri ex dato, & facto eorum tantum, & non aliàs.

Et licet præcedens datio in solutum emanauerit ab hæreditate Alexandri cum promissione quod bona essent immunia, & exempta ab omni onere, & deindè vendita fuerunt Baccellis cum eisdem conditionibus; & prout ipsis in solutum data fuerunt, cùm tamen Baccelli expresè protestati fuerint se nolle teneri de euictione nisi ex dato, & facto suo tantum, & non aliàs vt dictum est, non poterat censeri repetita promissio, quod bona sint libera, & immunia, quia hęc manifestè aduersantur protestationi, & pro-
8 uisioni superiùs factæ, virtus autem relationis non porrigitur ad ea, de quibus fuit facta specialis prouisio in contrarium, quæ repugnat expresè voluntati disponentis *Paris. cons. 39. nu. 18. & seq. lib. 1. Becc. cons. 102. nu. 19. lib. 1. Dec. cons. 362. in princ. & num. 1. & fuit dictum in Spoletana successionis 1. Martij proxime preteriti coram R. P. D. meo Penting.*

Ad Tertiā demum limitationem, quod scilicet dispositio dictæ legis non procedit quando prætium fuit conuersum in vtilitatem venditoris fuit responsum in *vltima dec. §. quoniam pro responsione*, vbi fuit ponderatum quod si vera esset illa limitatio inanis redderetur dispositio dictę *l. si fundum* cum prætium rei venditæ semper soluatur venditori, & in eius vtilitatem conuertatur, & destrueretur etiam illa ratio, quod stante scientia emptoris, prætium præsumatur venditori donatum.

Nec satisfacit replicatio quod per solutionem in manibus venditoris prætium semper non dicatur
9 conuersum in eius vtilitatem, prout contingit in Ecclesia, & minore, qui propterea quantumuis receperint prætium rei nulliter venditæ, nihilominus rem vendicant absque prætij restitutione, nisi aliàs
10 ostendatur versio in eorum vtilitatem, quia pro responsione fuit animaduersum, quod si hoc esset verum dispositio dictæ *l. si fundum*, solùm procederet in minore, & Ecclesia, ad quorum fauorem specialitèr inductum est, vt ex sola solutione in eorum manibus, non probetur versio in eorum vtilitatem, & sic nimis restringeretur, cum tamen DD. loquantur generalitèr in quolibet Venditore. Vnde potiùs debent intelligi iuxta *Text. in l. emptor 65. ff. de rei vendicat*, super quo ipsi se fundant, qui *Tex.* nō loquitur de Venditore sed de Domino vindicante, & solùm probat Emptorem Prædij à non Domino empti nō
11 cogi illud restituere verò Domino, nisi restituat pecuniam eius creditori solutam, cui Prædium fuerat datum Pignori, vt ibidem tradunt *Bart. Odofred. & alij in 2. dec. adducti d. vers. Quoniam pro responsione* vbi latè id comprobatur, & affertur ratio diuersitatis inter vnum casum, & alium.

Ad ea quæ reperuntur contra vltimum fundamentum decisionis vbi firmatur bona hæc fuisse liberata à nexibus obligationum, quas Baccelli contraxerunt fideibendo pro Marchione Bentiuolo, fuit abundè satisfactum in dicto *vers. Non obstat obiectum*, vbi sigillatim respondetur ad singulas obligationes, quæ propterea non indigent noua responsione.

Et ideo prædictis non obstantibus fuit resolutum pro causæ expeditione, &c.

RO-

ROMANA DIVISIONIS.
Lunæ 10. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

Pater si filio ducenti vxorem donauerit bona aduentitia alterius filij cum promissione de faciendo eum ratificare ex quibus, & quando prædicta ratificatio dicatur subsequuta? & diluuntur plures exceptiones circa hanc materiam, & præsertim plura deducuntur circa probationem, & præsumptionem scientiæ.

1 *Sententia quando est indiuisibilis, & lata sub vnica verborum structura, tunc si sit nulla in parte est nulla in totum.*

2 *Forma in sententijs potiùs attenditur quam materia.*

3 *Donationem quis nunquam præsumitur voluisse ratificare, si eam ignorauerit, & nu. 4. vbi quod parum iuuat lapsus longissimi temporis.*

5 *Scientia contractus ad effectum ratificationis non sufficit præsumptiua, maximè vbi ratificatio esset præiudicialis.*

6 *Probatio generica non est sufficiens ad effectum præiudicij eum requiratur distincta, & specifica.*

7 *Minoris ratificatio non est valida, nisi fiat expressè, ac solemnitèr, seruata forma statuti.*

8 *Ratificatio donationis excluditur ex illius ineffectuatione, & inobseruantia, & num. 9.*

10 *Ratificatio ex cursu longissimi temporis tunc præsumitur, quando etiam concurrit obseruantia alius secus.*

11 *Ratificatio ex cursu longissimi temporis satis intrat dum ex pluribus constat de scientia, & patientia ratificantis.*

12 *De donatione facta, quando quis se vocat contentum per necessarium antecedens fatetur se donationi consensisse.*

13 *Donatarius dum possedit bona donata per annos 30. certè donans nisi consensisset donationi reclamasset.*

14 *Ignorantia verisimilitèr non præsumitur, dum aliquid est publicum, & notorium.*

15 *Ex cohabitatione, licet præsumatur scientia, tamen ista præsumptio non iuuat nisi iunctis adminiculis.*

16 *Solemnitates præsumuntur adhibitæ stante lapsu 30. annorum.*

17 *Donatio bonorum dum fuit prohibita sine alicuius consensu, tunc ipsius consensu accedente, valida dicitur donatio.*

18 *Alienatio dum fit ex causa necessaria, puta alimentorum, tunc cessat generalis prohibitio alienandi, & num. 19.*

20 *Bona donata quando sunt inter se distincta, & separata, tunc ex ineffectuatione partis non infertur ad ineffectuationem totius.*

21 *Actus gesti ad maiorem cautelam, & securitatem non præiudicant, nec immutant rerum statum, nu. 22. & seq.*

24 *Principalis in contractu dicitur ille, ad quem res spectat, licet contractus fiat etiam nomine aliorum, & num. 25.*

26 *Res inter alios gesta non præiudicat tertio, qui non interuenit.*

27 *Donationem quando quis ratificauit, si de ea nunquam reclamauerit, non censetur tacitè ab ea voluisse recedere.*

28 *Donatione facta alicui intuitu certi, & determinati matrimonij dicitur ius quæsitum etiam vxori. & eius filijs, ex eodem matrimonio natis, & sine eorum consensu reuocari non valet, num. 29.*

30 *Præscriptio dicitur impleta, vbi non datur actus intermedius excludens possessionem.*

31 *Pater potest inequalitèr bona diuidere inter filios illesa tamen legitima vnicuique.*

32 *Pater super bonis aduentitijs filiorum habet vsumfructum, & potest iusta causa absque consensu filiorum alienare eius vita durante, declara, vt nu. 33. 34. 35., & intellige vt nu. 36.*

37 *Donatio facta intuitu, & occasione ditissimi, & honorifici matrimonij reputatur ex iusta causa facta.*

38 *Fratres studentes honori, & conseruationi familiæ permittunt, vt vnus solus frater vxorem ducat, & omnia bona habeat reseruatis solum alimentis aliis fratribus.*

39 *Pater validè potest alienare bona aduentitia filij, & num. seq.*

41 *Consensus postea præstitus, retrotrahitur ad diem contractus, ad effectum illum validandi, quando actus non est omninò nullus.*

42 *Religio Hyerosolimitana succedit in omnibus, & singulis bonis suorum militum defunctorum.*

43 *Miles Hyerosolmitanus dum habet testamenti factionem, tunc in eius bonis non succedit amplius religio, sed heredes ab intestato.*

44 *Miles Hyerosolimitanus habens indultum disponendi non potest disponere de bonis fideicommiss. & n. seq.*

46 *Obseruantia subsequuta bene denotat qualis fuerit mens disponentis.*

47 *Actio petendi diuisionem non competit nisi probato dominio, & communione, & num. 48.*

49 *Iudicium diuisorium dicitur duplex, & in eo vterque sociorum est actor, & vterque reus.*

50 *Ad iudicium diuisorium fundandum requiritur, quod possessio, vel proprietas sit communis.*

51 *In Iudicio diuisorio non sufficit possessio bona fide, sed requiritur titulus, & illius iustificatio.*

Dominium ex sola possessione non præsumitur ibid.

DECISIO XXXI.

Lata sententia Rotali absoluente ab Impetitis D. Vrbanum, & Fratres de Millinis, & declarante non esse locum diuisioni petitæ per Hyeronimū dubitabatur hodiè an dicta sententia esset confirmanda vel infirmanda, & Domini confirmandam esse dixerunt ex eisdem duobus fundamentis in decisionibus huius causæ *coram R. P. D. meo Bichio* latissimè discussis videlicèt propter ratificationem donationis & præscriptionem 30. & ampliùs annorum.

Quibus non obstant ea quæ de nouo repetuntur, & adducuntur ab Informantibus pro Benedicto.

Dicebatur enim primo sententiam esse excessiuam, & excessus deducebatur ex eo quia Hyeronimus prouocauit ad diuisionem Vrbanum, & fratres non solùm super bonis, quæ in donatione facta Paulo continentur, sed vniuersalitèr super omnibus bonis tàm in dicta donatione comprehensis quam super reseruatis, & tàm super hæreditarijs Equitis Antonij eius fratris, de cuius ratificatione non constat, quam etiam super quibusuis alijs ratione dotium suarum ascendentium, & quouis alio Iure ad ipsum delatis, & sententia vniuersaliter absoluit Reos ab impetitis, Actorique perpetuum silentium imponit, & tamen decisiones restringuntur ad bona quæ Marius Communis Pater donauit Paulo eius filio cōtemplatione certi matrimonij cum Portia de Amantico contrahendi, in quibus solùm procedunt rationes in decisionibus ponderatæ. Ac propterea cum sententia ratione suæ Vniuersalitatis capiat etiam bona reseruata, & hæreditaria Equitis Antonij, ac alia quæcumque contineat excessum manifestum, qui
1 licèt respectu corporum, vitiat omninò sententiam quando proùt hic est indiuisibilis tamquam lata sub vnica structura verborum, *Affl. dec. 218. nu. 4. Rota*

dec.356.nu.6. vers. Præterea animaduerterunt Dñi post secundum vol. consil. Farinacc. potiùs enim attenditur
2 respectu formæ quam respectu materiæ; *Put. decis. 315. lib. 1. in correct. Rota dec. 35. num. 6. & dec. 221. nu. 1. & 2. cum seqq. par. 2. diuers.*

Repetebantur secundo nec minus respectu bono-
norum donatorum sententiam substineri posse ex plu-
3 ribus. Primò quia Hyeronimus in paterna donatio-
ne non interuenit, & licet pater promiserit Hyero-
nimum ratificaturum, tamèn de eius expressa ratifi-
4 catione non constat, & tacita præsumi potest, cum
non probetur de donatione scientiam habuisse quæ
tamèn de necessitate requiritur etiam vltra lapsum
longissimi temporis ad inducendam ratificationem
Menoch. cons. 561. num. 19. & 20. Becc. cons. 195. nu. 7. Surd. cons. 28. nu. 118. Barz. dec. Bonon. 48. num. 27. Præ-
5 sertim cum ad effectum inferendi præiudicium præ-
sumptiua non sufficiat vt notat *gloss. in cap. concerta-
tioni in verbo sciuerit de Appell. in 6. & dictum fuit in
Romana Pecuniariã 27. Iunij 1633. coram Reuerendiss.
D. meo Pirouano Decano quæ est dec. 360. num. 3. & 4.*
6 *par. 6. rec.* Nec minus generica sed requiritur distin-
cta & specifica *Add. ad sa. me. Greg. XV. dec. 208. nu. 9.*
cum pluribus quos refert, & sequitur *Rota coram Re-
uerendiss. Vrgellen. dec. 459. num. 9.*

Secundo quia Pater in Actu donationis non pro-
7 misit filium vtrumque ratificaturum, sed cum qua-
litate validitatis, hæc autem qualitas haberi non
potest nisi ratificatio fiat expresse ac solemnitèr ser-
uata forma *statuti Vrbis lib. 1. cap. 149. & 151.*

Tertiò quia in facto iustificatur Hyeronimum se-
quuta donatione, & Benedictum eius filium de præ-
senti continuare in possessione vnius Domus, quæ in
donatione legitur compræhensa, & huic promissioni
8 Paulũ aliosq; fratres semper acquieuisse, ex hoc au-
tem non solùm excluditur tacita Hyeronimi ratifi-
catio sed manifestè probatur donationis ineffectua-
tio, & inobseruantia, aliàs enim nec Hyeronimus,
qui erat exclusus a donatione bona donata possedis-
set, nec Paulus, alijque fratres huic possessioni ac-
quieuissent.

Quartò demum, quia ex pluribus Instrumentis per continuatum cursum 22. annorum post donationem ab anno scilicet 1584. vsq; ad annum 1606. bona ipsa, quæ soli Paulo dicuntur donata apparet fuisse semper à dicto Paulo alijsque fratribus simul cum Hyeronimo communi nomine possessa Anno enim 1586. per Marium eiusque filios, ad quos fuit expressum iure hæreditario materno spectare tertiam partem quatuor Apothæcarum in Platea Montis Iordani, fuit vendita Tarquiniæ Iacobatiæ Matris Domini Marchionis Palutij dicta tertia pars, quæ tamèn est in donatione compræhensa cum explicita promissione faciendi consentire Hyeronimum tunc minorem *Summ. Benedicti num. 4.* Anno 1588. ijdem cum eadem rati promissione vendiderunt prædictæ Tarquiniæ tertiam partem alterius Apothæcæ similitèr in donatione compræhensam asserendo illam spectare, & pertinere ad omnes prædictos fratres eodem *Summ. num. 5.* successiuè anno 1590. Ascanius Palcarius nomine Marij eiusque filiorum, ac etiã nomine Tarquiniæ Iacobatiæ locauit Dominico Bruno ad annos nouem quoddam eorum Casalettum positum extra Porta Piam, vel S. Laurentij in loco nuncupato Pietra lata, pro annua pensione scutorum 120. monetæ soluenda eisdem D. Mario, eiusque filijs, ac dictæ D. Tarquiniæ absentibus nulla prorsus habita ratione, nec facta mentione dictæ donationis in qua erat compræhensum *dicto Summ. nu. 6.* similique nomine anno 1591. idem Palcarius locauit D. Cardin. de Terranoua Palatium positum ad Dohanam pro annua pensione scutorum 650. quæ communi pariter nomine recepta fuit *d. Summ. nu. 7.* Rursus anno 1592. nominibus R.P.D. Garziæ Millini, & eius fratrum, quos fuit narratum esse Dominos, & Patronos vnius tertiæ partis cuiusdam Domus siue furni positi in Platea senarum, fuit idem furnum locatum Iosepho q. Gaspatini ad quinquennium pro annua pensione scutorum 90. & primi semestris pensio communi nomine recepta *eod. Summ. num. 8.* eademque die fuerunt solidata computa cum Iuliano de Iulianis Inquilino antecessore, qui constituit se debitorem pro residuo pensionis decursæ in scutis 17. promisitque eadem soluere infra decẽ dies DD. de Mellinis, & Iacobatijs *Summ. num. 9.* continuando pariter in obseruantia prædicta anno 1593. R.P.D. Gaspar de Palutijs, præuia narratiua quod ad Tarquiniam Iacobatiam matrem spectabant pro duobus Tertijs partibus tria Canneta extra Portam S. Laurentij, quæ pro reliqua tertia parte ad R.P.D. Petrum, & fratres de Mellinis pertinebant, nominibus omnium ea vendidit Io: Petro Valerio prætio scutorum 150. monetæ quorum tertiam partem recepit nomine DD. de Mellinis *d. Summ. num. 10.* Demum de anno 1601. R.P.D. Garzias, & Paulus de Mellinis germani fratres filij, & hæredes pro tertia parte q. Hortentiæ Iacobatiæ eorum matris, tàm suis proprijs nominibus quam vice, & nomine D. Marij Mellini eorum patris locarunt D. Cardinali Gesualdo Palatium positum ad Dohanam, cum omnibus Iuribus, & membris quibus gaudebat dictus Cardinalis de Terranoua vltimus dicti Palatij Inquilinus *d. Summ. num. 11.* & quod plus est non solùm venditiones cæterique contractus communi nomine fuerunt initi, vt supra, sed etiam debita quibus bona donata reperiebantur obnoxia fuerunt de anno 1593. & 1594. communi nomine persoluta, *eod. Summar. num. 12.*

Vnde cum hæc omnia, & singula sint de Com-
præhensis in donatione, ex quo spectant ad tertiam
partem hæreditatis de Iacobatijs in donatione com-
præhensam, cuius hæreditatis Inuentarium datum
9 *eod. Summ. Benedicti nu. 13.* consequens videtur dona-
tionem non fuisse obseruatam cum euidentèr appa-
reat bona donata non à solo Paulo, sed ab omnibus
simul fratribus fuisse in communi possessa, & pror-
sus excluditur omnis ratificatio, cum ita demum ex
lapsu longissimi temporis intercedente scientia ra-
10 tificatio præsumatur, si concurrat obseruantia actus
qui dicitur ratificatus, aliàs secùs, vt notat *Alciat.
de præsumpt. regul. 2. præsumpt. 13. in fine Menoch. cons.
1. num. 82. Rota coram Seraf. dec. 1080. ad fin. & decis.
1085. sub nu. 1.*

His tamen non obstantibus DD. censuerunt sententiam esse confirmandam, & obiecta penitus non releuare.

Primò enim respectu bonorum in donatione com-
præhensorum sentẽtia non meretur improbari, quia
11 Hyeronimum ratificasse Donationem non solùm
præsumitur ex lapsu 30. & amplius annorum, quibus
ipse sciens quod intuitu certi matrimonij Marius Pa-
ter quamplura bona donauerat Paulo filio, passus
fuit bona donata à solo Paulo donatario possideri,
sed manifestè deducitur ex Epistola ab eo conscripta
de anno 1631. vbi vocat se contentum de assignatio-
ne scutorum 180. sibi per Patrem facta, & petit tan-
tùmmodo portionem legati scutorum quatuor mille
sibi tangentem, subdens pro ratione, *Perche questi
Signori Nepoti hanno hauuto heredità assai, che si pos-
sono contentare, & io mi sono contentato di quel poco*

che

Digitized by Google

che la felime: di nostro Padre mi assegnò 44. anni sono, Et infrà- Ne voglio permettere che mi si leui questo poco aiuto che Dio mi hà mandato di questo legato, e se io hò vissuto fin' hora con questi 180. scudi l'anno, essi Nepoti possono ben viuere con tante heredità, che hanno hauute, &c. Cum autem hæc assignatio facta fuerit à Patre in rrcompensam donationis, eiusque ratifi-
12 cationis, eo ipso quod Hyeronimus vocat se de ea assignatione contentum, fatetur per necessariam antecedens se donationi consensisse, vt optimè deducitur in decis. R. P. D. mei Bichi sub die 20. Iunij 1639 vers. 2. consensus Hyeronimi.

Præsertim quia rationabiliter dubitari non potest quin Hyeronimus notam habuerit donationem à Communi parente soli Paulo factam, ponderando non solùm ipsum acquieuisse per annos 30. & vltra possessioni, quam solus Paulus donatarius continua-
13 bat super bonis donatis, à qua tamen verisimilitèr reclamasset si donationem ignorasset, vel suum illi non præbuisset assensum, sed etiam donationem emanasse contemplatione honorifici ac ditissimi ma-
14 trimonij cuius ignorantia verisimiliter præsumi nō debet, cum esset in Vrbe Notorium, & publicum, vt ponderatur in dicta dec. vers. dictam in quam sciētiam, & vlteriùs alios fratres expresse prædictam donationem ratificasse, & quod plus est Hyeronimum acceptasse assignationem annui redditus scut. 180., quam vt dictum est Pater correspectiuè ad ratificationem donationis sibi fecerat non solum verbis, dū declarauit se de ea assignatione contentum, & satisfactum, vt in Epistola scripta de settimium, & superiùs ponderata, sed etiam facto, dùm in eius possessione semper continuauit, ac demum fidem D. Marchionis Palutij firmiter attestantis Hyeronimum semper fassum fuisse, quod assignatio facta sibi fuerat à Patre ex causa dictæ donationis, quæ omnia iuncta coniunctione sanguinis cum donante, ac donatario, & Cohabitatione Hyeronimi cum Patre,
15 & fratribus, qui vt dictum est donationem expressè ratificarunt, licet per se sola non sufficeret iuncta simul conuincunt notitiam donationis in Hyeronimo, cum adhunc effectum sufficiat scientia ex coniecturis elicita, vt optimè deducitur in vtraque dec. in 1. sub vers. quia scientia Hyeronimi, & in 2. sub vers. Eoque magis concurrente, in quibus luculentèr respōdetur ad omnia quæ contra scientiam afferebantur.

Secundum obiectū quod scilicèt ratificatio Hye-
16 ronimi deberet esse valida, & sic cum solemnitatibus statutarijs facilè cessar quia ex lapsu 30. annorū cum successiua obseruantia donationis omnes solemnitates præsumuntur adhibitæ, Feliu. in cap. Illud un. 6. de præsumpt. Dec. cons. 409. num. 9. Cefal. cons. 47. nu. 13. lib. 1. Rota decis. 406. num. 3. par. 1. Recent. & coram Card. Seraphin. 108. num. 7. & coram bon: mem: Buratt. decis. 45. numer. 6. & 8. Add. ad Gregorium decis. 354. num. 18.

Ad tertium obiectum arguens inobseruātiam donationis ex eo quod vna ex Domibus donatis fuerit perpetuò à Hyeronimo possessa facilis est responsio
17 quia in donatione fuerat tantum prohibita alienatio sine consensu Donatoris, sicque accedente eius consensu bona donata erant alienabilia, vndè alienatio istius Domus facta cum expresso consensu Marij Donatoris, & Pauli Donatarij in causam alimento-
18 rum Hyeronimi fratris, & respectiuè filij tantùm abest quod resistat Titulo præcedenti donationis, quod immo vt illi conformis tamquam facta in exequutionem paternæ reseruationis de validè alienando bonis donatis sub ipsius consensu, præsertim in causam alimentorum fratris, quæ vti necessaria
19 non comprehēditur sub generali prohibitione alienandi apposita in donatione, sed semper censetur permissa l. alienationes ff. famil. hercisc. l. Diuus Pius, ff. de petit. hæredit. Feder. de sen. cons. 189. sub n. 1. vers. Et maximè in casu necessitatis Rom. cons. 219. n. 8. & 9. Castr. cons. 400. num. 3. vers. Nec videtur obstare lib. 2 Bellam. cons. 35. nu. 4.

Cæterum vbi etiam hæc Domus fuisset alienata contra præceptum Testatoris, indè non potest inferri ad ineffectuationem donationis, quoad alia
20 bona, quæ numquam probantur possessa per Hyeronimum, quia cum corpora donata sint inter se distincta, ex ineffectuatione quoad vnum corpus nō arguitur ineffectuatio quad alia Card. Causal. dec. 500. num. 5. nec ex possessione vnius rei inferri potest ad possessionem aliarum l. 1. §. Veteris, & ibi gloss. ff. de acqu. possess. Giouagn. cons. 8. num. 129. lib. 1. Surd. cons. 135. num. 64. & seq. & cons. 160. num. 12. Misyng. obseru. cent. 3. obseru. 39. num. 2. Gail. lib. 2. obseruat. 139 num. 6. Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 62. nu. 30 & in Romana Hæreditatis de Fabijs 29. Aprilis Preteriti coram R. P. D. meo Bichio.

Nec minus talis inobseruantia deduci potest ex locationibus, venditionibus, alijsque contractibus
21 celebratis communi nomine Pauli, & Hyeronimi, quod quarto loco obijciebatur; Ad hoc enim dupliciter respondetur primo quod contractus initi anno 1586., & 1588. absente Hyeronimo non sunt habendi in consideratione, quia tunc temporis Hye-
22 ronimus erat minor, nec dùm ratificauerat Instrumentum donationis, cum ratificatio promissa fuerit postquam maior factus esset; cæteri verò initi communi nomine non concludunt animum recedendi à donatione, nec illius inobseruantiam cum verisimile sit quod initi fuerint communi nomine ad maiorem cautelam, & securitatem contrahentium, quo-
23 rum interesat vt singuli fratres consentirent, ne ab eisdem pati possent Euictionem casu quo per obitum Pauli Donatarij sine filijs bona reuerterentur ad alios fratres Marij Donatoris, & fratres Pauli, prout expresse fuerat in donatione dispositum, vt præter allegatos, in d. dec. sub die 20. I unij 1639. vers Minus deducere potest Natta cons. 552. nu. 6. vers. Videtur autem Aym. cons. 91. num. 2. Cyriac. contr. forens. c. 251. num. 29. & 30. Boer. dec. 23. num. 7. & fuit dictū in ferrarien. Manutentionis 28. Ian. 1641. vers. Quoad verba cor. Reuerendiss. D. meo Pirouano Decano.

Ex eo etiam, quod omnium consensus fuerit adhibitus, non conuincitur bona ad omnes nominatos spectare, quia sæpè in contractu rei ad vnum solùm
24 spectantis, plures nominantur, & contrahunt ratione scilicèt particularis eorum Interesse, quod in casu nostro non est modicum propter pactum reuersiuum ad eorum fauorem appositum in donatione, & tamen licet prima facie omnes videantur principales, iste solus dicitur principalis super cuius re contrahi-
25 tur, cæteri verò interuenisse dicuntur fideiussoria ratione proprij interesse l. si liqueat C. de Inoffic. donat. Bald. in Auth. hoc amplius num 21. vers. sed quando ibi - nisi contrahatur C. de fideicomm. Natta dict. cons. 552. num. 2. Seraph. de Priuileg. Iurament. priuileg. 65. num. 5. Cyriac. plures referens, Contr. 37. numer. 28. & seq.

Similique modo respondetur ad solutiones æris alieni factas communi nomine omnium fratrum, sic enim fieri potuerunt quia originalitèr omnes reperiebantur obligati, eorumq; obligatio respectu cre-
26 ditorum non fuerat extincta per donationem inter eos factam, quæ tamquam res inter alios facta creditoribus præiudicare non potuit, vt dictum fuit in Signi-

*Signina Saluiani 14. Martij 1639. coram R.P.D. meo
Carillo vers. hinc existimarunt Domini in fine* , *&* in
Romana Palatij seù Saluiani :. *Febr.* 1640. *cor. R.P.D.
meo Verospio vers. Verum aderant* .

Et hæc facilius suadentur aduertendo Hosce con-
tractus non solùm fuisse initos nomine Hyeronimi,
de cuius ratificatione dubitatur, sed etiam nomine
27 Septimij aliorumque fratrum, quos tamèn certum
est non interfuisse contractibus animo recedendi à
donatione, cum nusquam ab ea reclamauerint, sed
palàm, & expresse approbauerint, & hucusque ra-
tam habuerint.

Immò nec alia capi debet interpretatio, quia cum
28 donatio facta fuerit Paulo, intuitu certi, & determi-
nati matrimonij fuit ex ea Ius quæsitum non solum
Paulo filio, sed etiam sponsæ, & filijs ex eodem ma-
trimonio natis *Bald. in l. si Præses vers. Noto benè di-
co C. de donat. Menoch. cons. 203. nu. 13. & seqq. Becc.
cons. 20. num. 9. & seq. lib.* 1. & fuit dictum in *Romana
Domorum de Sciandelerijs 4. April. 1636. cor. R.P.D.
meo Panzirolo* .

29 Vndè non potuerunt fratres de Consensu Pauli
Donatarij, absque tamen consensu Vxoris, & filio-
rum contrahendo communi nomine à donatione re
cedere, aut alio quouis modo præiudicare, seù de-
teriorem reddere conditionem Vxoris, & filiorum
vt præter adductos *in dec. ad hoc propositum vers. alia
Instrumenta* tradunt *Sanchez. de matrim. lib. 6. disput.
32. num. 2. vers. Quia illa Patris assertio Giurba de
Consuetud. Messanen. par. 1. cap. 1. gloss. 8. nu. 75. & 76.
Franc. à Pont de potest Proreg. tit. 6. de Assens. regio su-
per dotibus §. 2. n. 21. & seq. Antonin. Amat. var. resol.
lib. 1. resol. 30. n. 12. Surd. cons. 143. n. 33. vers. sexto ad-
uertendum est Rondens. cons 94. n. 22. Marcell. Mar-
cian. cons. 33. num. 2. & per tot. add. ad Buratt. dec. 861
vers. Nec donatio Rota in S. Seuerini* Dotis 12. *Iunij
1631. cor. R.P.*D. *meo Merlino* .

Secundo respondetur quod cum post dicta Instru-
menta effluxerint alij 30. anni, & de eo tempore nul-
30 lus detur Actus intermedius possessioni Hyeronimi
adhuc secluso tempore Actuum, qui cadunt in con-
trouersiam, & incipiendo à die quo solùs Paulus
cæpit possidere fuisset completa præscriptio, vt ad-
uertit postrema decisio huius causæ *vers. Non obstat.
Instrumenta venditionum* .

Neq; huic præscriptioni potest opponi mala Fides
Marij, quia vt respondetur in d. postrema decisione
31 aut agitur de bonis paternis, & cessat mala fides,
quia hæc potuit Pater inequalitèr diuidere inter fi-
lios salua eorum legitima, vel agitur de bonis ad-
uentitijs, & paritèr mala fides prætendi non potest,
quia cum in his Pater haberet Vsumfructum potuit
32 ex iuxta causa eadem alienare etiam absque consen-
su filij, & absque decreto Iudicis saltem eius vita du-
rante dicta decisio *vers. Neque obijci Paulo potest* .

Nec applicatio huius conclusionis tollitur ex eo,
quod illa intelligi debeat de causa iusta, & vtili con-
33 cernente vtilitatem filij, & non alterius vt declarat
*Bald. in l. Quæcumque 4. num. 1. vers. Quod Immò po-
test fieri pro vtilitate filij C. de bon. quæ lib. Tiraquell.
in l. si vnquam in præfat. nu. 34. in princ.* vbi etiam ipse
34 conclusionem intelligit quando Pater alienat im-
mobilia ob filiorum necessitatem, *Conor. var. resol.
lib. 1. cap. 8. nu. 6. post princ. vers. Cum Azonis dictum*,
35 vbi quod intelligitur de alienatione necessaria, quæ
fit ob æs alienum, aliamque vrgentem necessitatem,
quæ filio familias immineat *Paschal. de Iur. patr. po-
test par. 1. cap. 2. num. 8.* Vbi declarat conclusionem
36 procedere quando huiusmodi alienatio resultat in
euidentem filij vtilitatem, aliàs secus *Franch. decis.
665. n. 1. post med. vers. Vndè cū in casu de quo agitur* .

Quoniam vltra quod negari non potest quin do-
natio intuitu, & occasione ditissimi, & honorifici
matrimonij ad totius familiæ decorem, reputari de-
beat causa iusta, & vtilis, omnibus fratribus, habi-
37 to præsertim respectu ad conseruationem diuitiarū
pro manutentione nobilitatis suæ familiæ, prout
multi boni fratres facere solent, qui studentes hono-
ri, & conseruationi familiæ, eamque præponentes
38 proprio commodo, promittunt quod vnus solus fra-
ter totum possideat, cæteris verò annuum redditum
pro alimentis persoluat vt aduertit, *Thes. dec. 205. sub
num. 2. vers. Imò fortiùs contra Ruinum*. Difficultas
cessat ex facto quia obiectum procedit tantummodò
vbi agitur de alienatione facienda per Patrem abs-
39 que consensu filij, eoque irrequisito, ac proindè nō
applicantur nostro casui, vbi tantum abest quod Pa-
ter alienauerit irrequisito Hyeronimo, quod imò in
donatione expresse reseruauit eius consensum, eum-
que promisit ratificaturum cum primum ad maio-
rem ætatem peruenisset, sicque suę Auctoritati vo-
luit accedere consensum filij effecti maioris quo ca-
su nemo ex Doctoribus in contrarium adductis ne-
40 gat posse Patrem validè alienare bona aduentitia
filij, immo cum posteà Hyeronimus verè consen-
serit, & donationem ratificauerit, vt supra ostensum,
41 dubitari nequit de validitate alienationis per Patrē
antea factæ, quia consensus postea præstitus retro-
trahitur ad diem alienationis ad effectum illam vali-
dandi, quando prout hic actus non erat omninò nul-
lus *Alex. cons. 78. nu. 18. in fin. & 19. lib. 5. Natta cons.
262. num. 10. Mandos. super regul. 21. qu. 10. sub num. 8.
Surd. dec. 70. num. 21. & 22. Rota in Rec. dec. 65. num. 3.
part.* 2. & habetur perindè ac si ab initio interuenis-
set. *Cap. Cura, & ibi gloss. in verbo consensum de Iu-
repatronatus in 6. Paris. cons. 37. num. 45. lib. 1. Surd. di-
cto dec. 70. num. 21. & 22. Rota in rec. decis. 65. num. 3.
part.* 2. & habetur perindè ac si ab initio interuenis-
set, & fuit dictum in *Cremonen. Præpositura* 15. *De-
cembris 1631. coram bo: me: Motmanno quæ est dec. 82.
num. 6. cum seqq. par. 6. rec.*

Secundo verò quod attinet ad excessum licèt sen-
tentia, Rotalis indefinitè absoluat DD. Vrbanum,
& fratres a diuisione petita per Hyeronimum, dici
tamèn non debet excessiua quoad bona reseruata in
donatione Marij patris, quia Hyeronimus de illis
habuit à Patre suam portionem vt ipse fatetur in sæ-
pè memorata Epistola anni 1631. ibi - *io mi sono con-
tentato di quel pocho, che la fel: me: di nostro Padre mi
assegnò 44. anni sono, &c.* Et vlterius super illis Hyero-
nimus euiusq; hæres nihil pretēdere potest, quia fuer
unt à communi parente assignata Garziæ à quo per-
uenerunt in solùm D. Vrbanum eorum hæredem Te-
stamentarium.

Quo verò ad portionem Equitis Antonij, qui Dona-
tioni minimè ratificauit, maior adest difficultas, quia
licèt ab Informantibus pro Vrbano prætenderetur
Hyeronimum excludi ab eius hæreditate à propria
42 Religione Hierosolymitana, quæ succedit in omni-
bus hæreditatibus Militum defunctorum, tàm ex il-
lius stabilimentis, quàm ex Iuris dispositione, vt la-
tè fuit dictum in *Rauennaten. Bonorum 29. April. hu-
ius anni coram me*, tamèn cum fuissent exhibita In-
dulta fel. rec. Pauli V. & Gregorij XV. permittentia,
& volentia, vt dictus frater Antonius nedum habe-
43 ret Testamenti factionem, sed etiam quatenus de
eis non disponeret, hæreditas illius non ad Hospita-
le, seù Religionem, sed ad eius hæredes abintestato
spectare, & peruenire debeat, Hyeronimus non vi-
debatur exclusus.

Pro

Digitized by Google

Pro responsione tamen dicebant DD. distinguenda esse bona libera Equitis à bonis Fideicommisso subiectis, quantum enim ad fideicommissaria, indul-
44 ta suffragari non possunt, quia cum Marius Donator pro perpetua firmitate donationis factæ fauore Pauli, & communium filiorum ex Portia de Amantico nasciturorum, promiserit filios consensuros pro omni eorum Iure etiam fideicommissi tàm materni, quàm Auiti, per consequens intelligitur etiam promisisse filios ratificaturos, & renunciaturos cuicumque Iuri superuenienti, quo potuissent infringere Donationē. Vndè esto quod per obitum Equitis Antonij Ius a-
45 liquod successionis esset delatum Hyeronimo, quoad Domos per ipsum possessas. Vtique hoc ipsum Ius qualecumque sit cadit sub illius renunciatione, & ratificatione superiùs canonizata, ratificādo enim, & acceptando Donationem paternam, censetur etiā acceptasse, & ratificasse cum oneribus, & qualitati-
46 bus iniunctis, & sic animo illam perpetuo obseruandi, ratamque, & firmam habendi, prout manifestè conuincitur ex obseruantia subsequuta, & clariùs ex epistola superius ponderata.

Quo verò ad bona libera pro sustinenda sententia dictum fuit, quod licèt Hyeronimus, & ex eius persona Benedictus in petitorio prætendere posset aliquid ratione successionis super bonis Equitis Antonij, & alijs quibuscumque, cum tamen non constet
47 adiuisse illius hæreditatem, nec minus bona controuersa possedisse, iniustè prouocasse dicitur ad diuisionem, quod sufficit ad hoc, vt sententia absoluēs Vrbanum, & fratres ab impetitis non possit de iniustitia redargui, cum hæc actio non competat nisi
48 probatis dominio, & communione, iuxta *Text. expressum in l. 1. vers. sed si is qui possidet*, ibique notat *gloss. in verbo, exceptionem, ff. famil. hercisc. l. magis puto, §. fin. & l. seq ff. de reb. cor. l. si mancipium, §. communi diuidundo, ff. de euict. Azon. in summa, num. 20. C. commun diuidund. Neuiz. cons. 65. nu. 6. Surd. cons. 26. nu. 2. & 3. & cons. 377. num. 1. Rota in Albanen. Diuisonis 2. Decembr. 1620. coram Reuerendiss. D. meo*
49 *Pirouano Decano*. Ea scilicèt ratione quia Iudicium diuisorium duplex dicitur, & ideo vterque sociorū est Actor, & vterque Reus, vbi autem conuentus negat se habere consortem impossibile est, quod iudicium ineentet, & quod sit Actor, qui enim negat al-
50 terum possidere, & dicit se solum esse Dominum, nullam diuisionem petere potest, oportet ergò ad fundandum hoc iudicium, quod possessio, vel proprietas sit communis, vt optimè ratiocinatur *Bald. in l. si probatum, sub nu. 1. vers. sed hic quæro, C. commun. diuidund. Salic. ibid. nu. 6. in fin. Surd. dict. cons. 26*
51 *num. 1. in fin.* Immò ad hunc effectum non sufficit possessio bona fide, sed requiritur Titulus, & illius iustificatio, quia in his Iudicijs diuisorijs ex sola possessione dominium non præsumitur, vt notat *gloss. in l. commun. diuidund. §. qui rem*, ibique *Bald. nu. 2. in fin. & 3. ff. commun. diuidund.* quos refert, & sequitur *Surd. d. cons. 260. nu. 3. vers. & optimè declarat Baldus.*

Et ita vtraq; parte informante resolutum fuit, &c.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 10. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

Census licèt eo ipso extinguatur, quod fundus super quo impositus fuit per anteriores creditores euictus appareat, attamen interdum reperitur in statu validitatis debentur fructus. Census dum fuit impositus super diuersis fundis, si aliqui ex eis fuerint euicti, dum illi qui remanent, sunt eius valoris, vt illum sustinere valeant, tunc Census nō dicitur extinctus.

SVMMARIVM.

1 *Census resoluitur eo ipso, quod fundus Censualis euincitur, seù auocatur per creditores anteriores.*
2 *Census quando stat in validitatis statu adhuc non dicitur extinctus, & ideo debentur fructus.*
3 *Census imponi potest etiam super fundo obnoxio hypothecis, & durat quousque fundus euincatur ex causa necessaria.*
4 *Fundus Cēsitus præsumitur sufficiens, donec doceatur de insufficientia ab allegante.*
5 *Census si impositus reperiatur super diuersis bonis, si aliqua ex eis euincantur, dum ea quæ remanserūt sint capacia illius, non dicitur extinctus.*
6 *Census quando fuit impositus bona fide, & fundus de tempore impositionis reputabatur liber, & euictio eius sequta fuit ignorante creditore, tunc debentur fructus.*
7 *Fructus Census quando fuit bona fide impositus, & fundus fuit euictus, debentur ratione damnorum, & interesse vsque ad integram sortis satisfactionem.*
8 *Fideiussor Census eo extincto regulariter, non tenetur ad damna, & interesse.*
9 *Declara hoc procedere quando fideiussor retinuit suā obligationem dumtaxat ad causam fructuum.*
10 *Fideiussor Census tunc tenetur ad damna, & interesse etiam extincto Censu, quando se obligauit, vti principalis principalitèr, & insolidum.*
11 *Compensatio ipso iure intrat ad impediendum cursū vsurarum.*
12 *In Censibus compensatio non fit ipso iure, sed solum facta congrua oppositione, quæ loco oblationis est, & num. 13.*
14 *Census quando est redimibilis ex vtraque parte sequuta euictione fundi Censuati, statim agendum est ad restitutionem pretij, & num 15.*
16 *Census cum non differat ab alijs creditis vsurarijs in eo inducitur compensatio ipso iure.*
17 *Census per euictionem fundi nō efficitur redimibilis.*
18 *Census quando per euictionem bonorum non fuit extinctus, vt quia adsunt alia bona sufficientia ad illum sustinendum, tunc non obstante tali euictione Census remanet irredimibilis sicuti antea, & n. 19*
20 *Ignorantia stante, cessat omnis negligentia.*
21 *Compensatio tunc solum intrat, quando creditor potest sortem exigere.*
22 *Compensatio quando euitari non potest tunc potius admittitur, quoad extinctionem fructuum, quam sortis.*
23 *Compensatio regularitèr non admittitur inter debita diuersarum personarum.*
24 *Compensatio non admittitur de credito particulari ad debitum sociale.*

DECISIO XXXII.

SEntentias Rotales, quæ in prima parte declarant Censum scutorum 12800 fuisse extinctum tantūmodò pro rata scutorum 7000. firmo, & in suo robore remanente pro residuo pretij non restituti vsq; ad summam scutorum 5800. in secunda verò firmāt fructus illius ratæ Census inextincti cucurrisse, & currere, & propterea D. Nicolaum, & fratres de Gauottis condemnādos fore, & esse ad soluendum fructus hactenus decursos, & non solutos, confirmandas esse responsum fuit, cum earum validitas non controuertatur, & de iustitia satis constet ex deductis in Decisionibus huius Causæ sub die 2. *Decembris 1639. & 11. Maij 1640. coram R. P. D. meo Merlino, & 4. Februarij præsentis anni coram R. P. D. meo Peutingerio.*

Nec visa sunt obstare ea, quæ contra primam par-

partem sententiarum nouitèr in contrarium excita-
ta fuerunt, quod enim Dorothea Manfrona Vxor
Vallati impositoris Census ob Vergentiam Viri ad
inopiam, obtinuerit anno 1626. associationem ad
possessionem bonorum Censui suppositorum, super
quibus habebat hypothæcam anteriorem ratione suç
1 Dotis. Nihil facit quia licet Census resoluatur, &
euanescat statimac eò ipso quod fundus Censualis
euincitur, seù auocatur per Creditores anteriores, vt
aduertit *Cenc.de Censib.qu.116.nu.1.& seqq.* secundā
impress.Taurineñ, & sæpius fuit à Rota firmatum
in *Romana Census 29.Aprilis 1630.& 14.Nouembris
1631. coram R. P. D. meo Dunozetto,* quæ habentur
post eundem *Cenc.* in ordine *dec.548. & 549.* & in
*Firmana Census 14.Iunij 1634.cor. R.P.D. meo Mer-
lino, & coram Reuerendiss.Vrgell dec.449. nu. 2.* & in
alia *Romana Census 21.Maij 1635.coram R.P.D.meo
Verospio.*

Pro responsione tamèn huius obiecti DD.duo tē-
pora distinxerunt, alterum à die impositionis Cen-
sus vsque ad annum 1626. quo prætenditur sequuta
euictio, & alterum post dictum annum 1626. Pro
2 primo tempore sine vlla hęsitatione, dictum fuit Cē-
sum non fuisse extinctum, sed fructus percipi potuisse
tamquam de Censu verò, & validò, quia cum eui-
ctio, vt pars aduersa contendit, sequuta non fuerit
nisi de anno 1626. quantumuis fundi per prius essent
hypothæcati ad fauorem Dorotheæ, adhuc pro tem-
3 pore antecedenti Census fuit in statu validitatis, &
minime defecit, cum etiam super fundo hypothæ.
eis obnoxio Census imponi possit, & impositus duret
quousque fundus euincitur ex causa necessaria prio-
ris hypothæcæ, *Intrigliol. super Bulla de Censib.qu.29
nu.2. Petr.de Greg. de Cens. qu. 5. nu.9.* cum pluribus
quos refert, & sequitur *Cenc. de Censib.* vbi supra *qu.
19. nu.1. & qu.44. nu.7. & Rota* post eundem *dec.6.
nu.4.in fin.* & dd.*dec.548. & 549.* vtrobique *num.2.
coram R.P.*D.*meo Dunozetto.*

Idemque responsum fuit pro tempore subsequen-
ti. Cum enim Censui subiugata fuerint Vinea pe-
tiarum 35. in loco nuncupato Rosaro, vnum Can-
netum in eodem vocabulo, tres Domus cum Apo-
thæcis in Platea Iudæorum, ac aliæ duæ Domus po-
sitæ in Foro Piscium, *Summ.de Gauottis nu.1.* Asso-
ciatio autem fuerit solum concessa super Vinea ex-
tra Porta Portuensem, super vna Domo, ac duabus
Apothæcis in Foro Piscium, & super alijs duabus
Apothæcis in Platea Iudæorum, & petio Terræ nū-
cupato *il Canneto, Summ. num.7.* Ideoque ex bonis
Censitis adhuc remaneant tres Domus in Platea
4 Iudæorum, & alia Domus in Foro Piscium, quæ sup-
petere præsumuntur pro substinendo Censu scutorū
5800. donec insufficientia probetur ab allegante, vt
in his terminis dixit *Rota in Rec.dec.350. nu.2.par.1.*
5 Census pro ea rata dici nequit extinctus, quantumuis
aliqui ex fundis, super quibus est impositus euicti
fuerint, & auocati cum adhuc remaneant alij fundi
capaces, pro illius substentatione ex adductis per
*Duard.de Censib.§.1.qu.3.nu.6.& 10.cum plurib.seqq.
& nu.30.vers.nisi pereat, in Romana Census 14 Ianu.
1602.coram bo:me:Card.Sacrato,* impress. per eosdem
Duard. & Cenc. vtrobique *dec.9. nu.8.* & in *Romana
Census 1.Iulij 1627.coram R. P. D. meo Merlino* post
Cenc. dec.542. num. 7. & in *Imolen Salutani 11.Maij
1635.coram Reuerendiss.*Ferrarien.

Præterea vbi etiam suisset sequuta totalis euictio
omnium corporum Censualium, quod tamen abso-
lutè non potest dici, non ideo minus fructus debe-
6 rentur, quia cum Census fuerit impositus bona fide,
& fundus de tempore impositionis reputaretur liber
euictio verò sequuta fuerit ignorante Creditore, si-
7 cuti Census substinetur in præiudicium imponentis,
ita certum est deberi fructus saltem ratione damno-
rum, & interesse vsque ad integram sortis restitutio-
nem, *Cenc.* vbi supra *qu.9. à nu.41.vsque ad fin. & qu.
42.nu.13. cum seqq. Rota post eum, dec.13. num.1. &
dec. 17.nu.2.& 3. & dec.59.num.12.& 13. & coram
Card.Seraph.dec.787.nu.7. & coram Reuerendiss. Vr-
gellen. dec.449. nu.15.* & in pluribus alijs relatis a
*Duard. vbi supra § .1. qu.5. num.8. & qu.7. num.43.
& seqq.*

8 Nec releuat quod agatur contra Gauottum fide-
iussorem, qui regularitèr extincto Censu non tenetur
ad damna, & interesse, *l.2.§.fin. ff. satisd. cog.* Con-
clusio enim procedit quando fideiussor restrinxit suā
9 obligationem dùmtaxàt ad causam fructuum, quo
casu natura eius obligationis non patitur, vt exten-
datur vltra causam expressam, *DD.in l. Quaro, vbi
Salic. num.1. in fin. ff.locat. gloss. in l.*Centum *Capua,
verbo, augeri, vers. sed opponitur, ff.de eo quod certo loco,*
10 secus quando prout hic se obligauit, vt principalis
principalitèr, & in solidum pro toto Contractu, tunc
enim indistinctè tenetur etiam ad damna, & interes-
se, prout ipse principalis imponens, vt post *Alex.cōs.
34 nu.5.lib.2.* Crauett.*cons.45. num.6.* firmat articulo
plenè discusso, *Bero.cons.193. nu.34. vers. Aggredior,
vsque ad nu.56.lib.1.* quem Rota sequitur sic distin-
guendo in *Romana Census 29.Aprilis 1630.coram R.
P.D.meo Dunozetto,* impress post *Cenc. in ord dec.549
nu.6. & 7.*& admisit in alia *Romana Fructuum Census
21.May 1635.coram R.P.*D. *meo Verospio.*

Minus contra secundam partem Sententiarúm re-
fragari dictum fuit, quod Puteobonellus esset Cre-
ditor R. P. D.Herreræ in summa, vt pręteditur scu-
torum 1636. pro quibus proindè, sicut & pro alia
quantitate pecuniarum eidem solutarum pro fructi-
11 bus ratæ Census scutorum 5800. decursis ab anno
1614. vsque ad annum 1617. videtur ipso Iure in-
ducta compensatio ad impediendum cursum vsura-
rum, iuxta *Text.in l.si constat,* C.*de compensat. Surd.*
qui plures cumulat *dec.117. nu.2.* & dictum fuit in
Romana Computorum 22. Martij 1618. *coram bo: me:
Coccino,* quia vltra quod exceptio compensationis,
12 non est præsentis inspectionis, cum hodie quæratur
tantummodò de extinctione Census, & de firmando
credito D.Herreræ, qui verè dici potest creditor ex
causa fructuum, quamuis ex alia Causa esset debitor
in magna quātitate, vt dixit *Rota in Meleuitana Ex-
pensarum 31.Ianu.1631.coram R.P.D.meo Ghisilerio,*
quæ est *dec.10.nu.18.par.6.Rec.* Responsum fuit cō-
clusionem non procedere in Censibus in quibus cō-
13 pensatio non fit ipso iure, sed solùm facta congruæ
oppositione, quæ loco oblationis sit, *Pereg. cons.107.
nu.3.vers.& ad hoc extat, lib.2. Nauarr.de vsur.quæst.
40.n.125. Roderic.de ann.redd.lib. 2.qu.18.n.9.& seqq*
& ita consultus respondit *D. Ranuccini*, qui in hac
Causa contrarias partes defendit, in eius responso al-
legato per extensum a *Cenc.de Cens.qu.88.sub num.6.
vers. contrarium tamèn existimo sententiam, impress.
Taurinen.*

Nec euertitur ista responsio ex replicatione quod
14 hoc procedat ex Censu verò, & irredimibili ex par-
te creditoris, secùs autem quando est redimibilis ab
vtraque parte, prout contenditur fuisse Censum de
15 quo agitur, cum stante euictione fundi Censualis D.
Herrera statim, & quandocumque agere posset ad
restitutionem prætij, *Grat.Decis.Marchia 13.nu.18.*
16 *Rota* apud *Cenc.dec.46.nu.1.& 2.* Ac proindè cum
esset redimibilis ex parte vtriusque, statim & ipso
iure inducta fuerit compensatio, cum isto casu Cen-
sus

Digitized by Google

sus nihil differat ab alijs creditis vsurarijs, in quibus
etiamsi liciti sint datur compensatio ipso iure *Pereg.
d.cons.107.nu.3.& 4. Roderic.vbi supra dicta quaest.18
num.14.*
17 Plures enim fuerunt datæ responsiones, & primo
negatum fuit per euictionem fundi Censum fuisse
effectum redimibilem, quia cum in facto fuerit iusti-
ficatum ex corporibus Censitis remansisse quatuor
Domus, quæ præsumuntur sufficere pro substinendo
residuo Census inextincti, vt supra dictum est, vtique
18 non obstante euictione illorum corporum Census
remansit in eodem statu validitatis, eiusdemque na-
turæ, & sic irredimibilis, prout erat antea ex iuribus
supra allegatis.
Secundò, fuit animaduersum dictam replicationē
potuisse procedere si Dominus Hærrera sciens agi
19 posse ad repetitionem sortis propter associationem
obtentam à Creditoribus anterioribus super fundo
Censuato, neglexisset agere pro illius consequutio-
ne, tunc enim induceretur compensatio, & præsu-
meretur, quod ideo non exegisset, quia pecunias de-
bitoris penès se retinebat in computum proprij cre-
20 diti. Verum cum penitus ignorauerit factum asso-
ciationis, & euictionis non solùm cessat quælibet ne-
gligentia, & præsumptio, sed sicuti propter ignoran-
tiam reputatur perindè acsi sortem exigere non
potuisset, *l.Annus*, ibi: *Qui nescit videtur faculta-
tem experiundi non habere, ff. de calumniat.* Ita & cō-
21 sequentèr excluditur prætensa compensatio, quæ
locum solùm habet, quando creditor potest sortem
exigere, vt declarando, *Text.in d. l.si constat*, tradit
*Roderic.de anu.reddit.qu.18.nu.14.vers.& intellige ex
eo tempore.*
Tertiò, cum de eo tempore essent in magna quā-
titate decursi fructus diuersorum Censuum pro qui-
bus Puteobonellus, vti principalis principalitèr, &
22 in solidum erat obligatus ad fauorem D. Hærreræ
in omnem casum quatenùs compensatio euitari non
possit cessisset priùs in extinctionem dictorum fru-
ctuum, sicuti cessisset ipsa realis solutio, iuxta *Text.
in l.Paulus la 2.§.1.ff.de solut. & l.cum in sortis, ff.de
pignorat.act. Grat.disc.for.cap.224.nu.30. & seqq.* in
puncto *Roderic.d.qu.18.nu.8.* & firmauit *Rota in Rec.
dec.403. num.16.|par.5.* & fuit dictum in *Mediolanen.
Census 17.May præteriti, coram R.P.D. meo Verospio,*
& in *Senogallien. Compromissi 3.huius, coram R.P.D.
meo Dunozetto.*
Quartò, & demum cessare visa fuit omnis diffi-
cultas, quia debitum Census est sociale, & commu-
ne intèr Gauottos, & Puteobonellos, creditum au-
tem scutorum 1636. est proprium, & particulare
ipsius Puteobonelli; Vndè cum societas sit quid di-
23 stinctum à Socijs in particulari, non potest esse lo-
cus compensationi, cum regularitèr non admittatur
24 intèr debita diuersarum personarum, nec de credito
particulare ad debitum sociale, *Salic.in l. Eius, nu.2.
C.de compens.Cuman.cons.172.in princ. Soccin.sen.cōs.
73.nu.10.lib.1. Tindar.de compensat. §.omnem debito-
rem, nu.7.* Grat.*disc.foren.cap.948. nu.3. Rota Ianuen.
dec. 26.nu.30. & Rota nostra dec.380.sub nu.1. par.3.
Rec. & coram* Card.*Caual. dec.38. nu.5.* cum alijs al-
legatis per *add.od sa:me:Greg.XV.dec.366.nu.7.*
Et ita resolutum fuit vtraque parte informante, &c.

BONONIEN. BONORVM.

Lunæ 17. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus de reinuestiendo, & ponendo ad mul-
tiplicum fructus hæreditatis, si aliquid emit, etiam
nomine proprio, præsumitur de pecunijs prouentis
ex fructibus hæreditarijs, acquisiuisse, ac proinde
totum id uenit in restitutione fideicommissi, Possesionem ad probandam sufficit clausula, *constituti*, quæ suum operatur effectum, etiam quod in tempus mortis fuerit concepta. Testis vnicus quando sufficiat in materia Manutentionis, & an clausula, *sine præiudicio iurium partium*, sit impeditiua acquisitionis possessionis?

SVMMARIVM.

1 *Emptio per hæredem grauatū obligatum de reinuestiendo fructus hæreditatis, de illius pecunijs facta præsumitur, & num.seqq.*

Et proinde cadit sub fideicommisso, ac in illius restitutione venit, num. 3. & seqq.

4 *Hæres grauatus de reinuestiendo fructus, si aliquid emit etiam nomine proprio primo sibi, postea verò alijs vocatis, acquirere voluisse præsumitur.*

5 *Venditio bonorum fideicommissariorum facta de Testatoris licentia, contra tamen formam ab eo traditam, est nulla.*

6 *Grauatus de inuestiendo fructus pro fideicommisso, si omittit inuestire, tenetur ex proprijs bonis fideicommissum reintegrare.*

7 *Dictio,* quomodolibet, *est adeo effrenata, vt includat quemcumque modum acquisitionis.*

8 *Amplia quia comprahendit omne ius imaginabile ex quauis causa etiam incogitata, & improprijssime.*

9 *De facultatis alicui tributæ validitate dubitari non potest, quoties non sumus in materia prohibita, vel suspecta.*

10 *Hæres non potest impugnare confessionem, seu declarationem defuncti.*

11 *Actus non tribuitur exequenti, sed ordinanti, & mādanti.*

12 *Subrogatio communicat subrogato, in eumque transfert omnes qualitates, ac alia quæcumq; quæ inerant in eo in cuius locum subrogatur.*

13 Verba, in omnibus, & per omnia, *sunt adeo vniuersalia, vt omnia comprahendant, & nihil excludant, & num.14.*

15 Copulo, &, *de sui natura dispositionem ampliare solet.*

16 Dictio, di più, *est inclusiua præcedentium qualitatū, arguitque totalem diuersitatem dispositionis sequentis à præcedenti.*

17 *Bonum ius etiam ad effectum* Manutentionis *ex diuturna possessione colligitur.*

18 *Clausula,* constituti, *suum operatur effectum tam contra constituentem, quàm contra habentem causam ab illo.*

19 *Clausula,* constituti, *vtramque possessionem ciuilem nempè, & naturalem in constitutarium transfert.*

20 *Constitutum quamuis collatum in tempus mortis, tamèn operatur translationem possessionis ab initio.*

21 *Possessio iure familiaritatis ex sola superuenientia noui tituli, præsumitur mutata absque alia animi declaratione.*

22 *Possidere iure proprio dicitur, qui Iudicis auctoritate, nomen suum in libris negotij inscripsit.*

23 *Possessionem dicitur ammisisse ille, qui videns, & sciens alium possidere non reclamauit, & ad hunc effectum sufficit etiam modicum tempus.*

24 *Confessionem extraiudiciolem ad probandam testes duo de tempore, loco, & verbis contestes requiruntur.*

25 *Testis interessatus, qui agit de se eximendo à restitutione rei, quam ipse recepit non probat.*

26 *Testis vnicus sufficit in iudicio Manutentionis, intellige, vt num.28.*

27 *Manutentionis in iudicio non admittuntur exceptio-*

nes contra personas testium, intellige, vt num. 29. & seqq.

30 *Manutentionis in iudicio, vt depositioni vnius testis credatur, requiritur, quod nihil releuans in contrarium probetur.*

31 *Clausula*, sine præiudicio, iurium partium *non importat conditionem suspensiuam repugnantem acquisitioni possessionis.*
Sed solum resolutiuam inficientem actum post damnum, quod inde sequtum fuisset ibidem, & num. sequ.

32 *Clausula*, sine præiudicio iurium partium, *nullã tribuit possessionem, quoties alteram partem antea possedisse docetur, cuius possessio per dictam clausulam fuit præseruata.*

33 *Petens admitti ad fructuum portionem, eosq; ab alio recipere non recusans, fatetur non se, sed alterum possidere.*

DECISIO XXXIII.

IOannes Bauosius Mercator Bonon. in Testamento, quod condidit de anno 1609. instituta hærede vsufructuaria Hyppolita Vxore, mandauit eidem vt dempto victu, & vestitu solutisque Legatis per Testatorem relictis, & annuis quibusdam præstationibus, id omne quod spatio 12. annorum incipień. à die sui obitus superesset ex fructibus bonorum, ac lucri duorum capitalium Aromatariæ, & Artis Sericę, deponeret penès ædem Sacram Ciuitatis Bonoiæ, ad effectum illud cum eius fructibus inuestiendi in tot bonis stabilibus, quę deberent esse subiecta perpetuo fideicommisso ad fauorem filiorum Thomæ fratris sui, intèr quos primo loco vocauit Vincentium si superuixerit de tempore obitus Testatoris, sin minus eius filios legitimos, & naturales, & descendentes masculos in infinitum, eo verò decedente sine filijs masculis legitimis, & naturalibus, vocauit secundo loco Hyeronimum Vincentij fratrem pariter si superuixeret de tempore obitus, sin minus eius filios masculos legitimos, & naturales, vt supra, quod si eum mori contingeret absque filijs, vel filij decederent ante completum duodecimum annum, tunc & eo casu vocauit tertio loco Ioannem filium Cæsaris cum eisdem supradictis conditionibus, & substitutionibus; Hyppolita verò decedente ante dictum terminum substituit in dicto vsufructu primò Vincentium, & deinde Hyeronimum sub eodem tamèn onere multiplicandi, & inuestiendi fructus durante eo tempore; Hæredes demùm proprietarios nominauit, & esse voluit filios Cæsaris alterius sui fratris, eiusque filios, ac descendentes, quibus omnibus sine filijs decedentibus hęreditatem redire voluit ad prędictos Vincentium, & Hyeronimum, *Summ. Hyeronim. num. 1.*

Defuncto Testatore anno 1613. Hyppolita vsufructuaria detulit administrationem bonorum, & capitalium Vincentio, & anno 1616. non dum elapsis duodecim annis Hyppolita, & Vincentius ex vna, ac hæredes proprietarij ex altera deuenerunt ad Transactionem in qua hæredes proprietarij non vocatis omnibus substitutis, nec seruatis alijs conditionibus per Testatorem iniunctis, vendiderunt eidem Vincentio prædicta capitalia pro lib. 35. mil. mox defuncta Hyppolita anno 1617 Vincentius suscepto vniuersali vsufructu cum prędicto onere inuestiendi, continuauit in administratione omnium bonorum hæreditariorum, ac in perceptione fructuum, necnon in administratione vtriusque capitalis integro duodennio, quo elapso assumpsit in socium in dictis capitalibus Hyeronimum fratrem, vt ex libris communi nomine inscriptis, *Summ. num. 3.* Demum anno 1629. collocata in Matrimonium Laura vnica filia cum Dote lib. 30. mil. carens filijs masculis, & cupiens conseruare agnationem in descendentibus Hyeronimi donauit eidem absenti, & Notario pro eo stypulanti irreuocabiliter, & intèr viuos medietatem bonorum suorum præsentium, & futurorum, & insuper præueniens purificationem fideicommissi ex nunc prout, ex tunc eueniente casu suæ mortis restituit Hyronimo substituto omnia, & singula bona, res, & iura quæcumque fideicommissi supposita tam ante quæsita, & quomodolibet ex hæreditate Testatoris ad se peruenta, & ex illa parata, & iam empta, & acquisita, quam imposterum acquirenda, & quatenuùs posset dubitari de compræhensione, voluit in hoc standum esse simplici dicto, & assertioni ipsius Hyeronimi absque vlla detractione cuiusius portionis vel melioramentorum adiecta clausula, *Constituti, Summ. num. 4.*

Mortuo igitur Vincentio de anno 1637. Hyeronimus habita notitia huiusmodi restitutionis factæ ad sui fauorem, ac etiam Donationis, declarauit omnia bona quomodolibet acquisita ex redditibus hæreditarijs prædicti fideicommittentis se velle habere ac possidere iure fideicommissi, illisque deductis, si quid aliud superesset habere velle in vim Donationis, quam propterea acceptauit in parte, & partibus fauorabilibus, & citra præiudicium suorum iurium, ideoque contra Lauram filiam defuncti aspirantem ad huiusmodi bona titulo successionis ab intestato, petijt Manutentionem, Causaque ad Rotam deuoluta die 5. Iunij 1638. fuit resolutum coram bo: mem: Buccabella, Hyeronimo dandum esse mandatum de Manutenendo in possessione capitalium Aromatariæ, & Artis Sericæ, aliorumque bonorum fideicommisso subiectorum, necnon medietatis bonorũ in eodem fideicommisso non compræhensorum, illique per Vincentium donatæ, reseruato vt particulariter videretur de alia medietate, quam Hyeronimus prætendebat vti creditor hypothecarius, super quo cum fuisset renouata disputatio sub die 26. Nouembris anni præteriti, Domini ordinarunt vt videretur de bono iure etiam ad effectum Manutentionis, quo dubio proposito hodiè à me in locum bo: me: Buccabellæ suffecto affirmatiuè responsum fuit, siuè attendatur Testamentum Ioannis fideicommittentis, siuè Instrumentum Restitutionis Fideicommissi sibi á Vincentio factæ.

Ioannes enim Senior instituto fideicommisso ad fauorem Vincentij, & deindè Hyeronimi supposuit eidem lucra Aromatariæ, & artis Sericæ, ac alia omnia, & quæcumque bona non solùm tunc existentia, sed etiam imposterum duodecim annorum cõpendio ex fructibus vniuersæ hæreditatis acquirendæ, dempto vt supra dictum est victu, & vestitu Hyppolitæ Vxoris, nonnullisque annuis præstationibus. Vndè cum de purificatione fideicommissi ad fauorem prædicti Hyeronimi non dubitetur, & bona de quibus agitur fuerint per Vincentium acquisita intra eosdem annos, & durante administratione,
1 quam gerebat hæreditatis præfatæ, sicuti præsumi debet, quod empta fuerint ex pecunijs, & fructibus hæreditarijs ad ipsum vti administratorem peruentis, vt notat *Bart. in l. Imperator 72. §. cum autem, nu. 3 Bald. nu. 1. in fin. vers. sed quid si non apparet, ff. de leg. 2 Ruin. cons. 199. nu. 1. lib. 2. Giouagn. cons. 23. nu. 2. lib. 2 Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 22. n. 20. Capic. dec. 194. n. 15 Surd. dec. 15. nu. 4. & dec. 55. n. 6. Magon. dec. Florent. 16. nu. 6. vers. & ex hæreditate, Giurb. dec. 111. nu. 20.*
2 *ad fin.* Et in executionem præcepti præambuli de inuestiendo, sicque ex causa necessaria, *Pereg. de fideic. art.*

art.44.sub nu.28.vers.quorum opinio, Surd. d. dec.15. nu.12.& 13.cum seqq. Rota in Rec.dec.653. nu.2. p.2.
3 Ita per consequens cadunt sub fideicommisso, & veniunt in illius restitutione, l.Imperator, §.fin.cũ duob. seqq.ff.de leg. 2. Castr.cons.326.nu.3. par.2. Gionog. d. cons.23.nu.9.lib.2. Surd. d.dec.15.nu.18. Gurb. d. dec. 111.nu.21.& seqq. Rota in d.dec.653 nu.2.par.3.Rec. & coram Buratt.dec.229. nu.9.

Idque non obstante, quod Vincentius in Instrumento acquisitionis fuerit stypulatus pro se, & hæ-
4 redibus cum clausula ad habendum. Dum enim ipse hæreditatem administrauit, cuius fructus erant inuestiendi, præsumitur eum voluisse primo loco acquirere sibi postea verò vocatis post eum, ex eadem dispositione Perrg. dec. Patau.2. nu.9. vers.sed tamẽ quem refert, & sequitur Fusar. de subst.qu.627.nu.27

Nec releuare dictum fuit, quod à fideicommittẽte data fuerit licentia alienandi bona subiecta fideicommisso, & sic dicta Capitalia per venditionem ab hæredibus factam, Vincentio fuerint à nexu fideicommissi liberata, & effecta liberum patrimonium emptoris, quia cum Testator ordinauerit venditionem fieri non debere, nisi citatis omnibus vocatis ad fideicommissum, & sic de ipsorum licentia saltem
5 tacita, venditio autem facta fuerit ijs non vocatis ob huiusmodi formam non seruatam, remansit nulla, & inefficax, vt diffusè Becc.cons.12.nu.30.lib.1. Surd. cons.282.nu.9.cum seqq. Rota in Rec.dec.30. sub nu 3. par.1.

Et quamuis etiam per dictam venditionem fuissent exempta à fideicommisso Ioannis facto ad fauorem filiorum Cæsaris, cum tamẽ exemptio præsumatur facta ex fructibus bonorum hæreditariorum eo ipso remansisset obnoxia alteri fideicommisso ad fauorem Hyeronimi compræhendenti omnia bona ex dictis fructibus empta, & acquisita, vt supra dictum est.

Comprobantur hæc omnia ex relationibus Peritorum electorũ pro firmando statu hæreditatis Ioãnis, & Vincentij, qui calculatis omnibus ex hæreditate Ioannis, Vincentio obuentis, ac paritèr omnibus inuestimentis ab eo factis retulerunt omnia bona, de quibus agitur absorberi ab hæreditate Ioãnis, & Vincentium remanere debitorem hæreditatis, & multiplici in notabili quantitate. Vndè vel istæ emptiones factæ fuerunt ex lucris capitalium, & ex redditibus aliorum bonorum in exequutionem præcepti Testatoris, & sumus in claris, vel ex bonis proprijs, & adhuc spectant ad fideicommissum, quia
6 grauatus de inuestiendo pro fideicommisso si omittit inuestire tenetur ex proprijs bonis fideicommissũ reintegrare, & damna resarcire, Pereg. de fideicomm. art.45. nu.14.post med.vers.etsi qua consumpsit,& dec. Patau.120.nu.3. Molin.de Hispan.Primog. lib.4. cap. 47.sub nu.16. Cyriac.controu.5. nu.23. & alios alleg. Fusar.de subst.qu.518.& Rota coram bo: me: Buratt. dec.401.nu.6.in fin.& nu.seq. & in Rec.dec.355. n.11. cum seqq. par.6.

Inspecto pariter Instrumento Restitutionis dixerunt Domini constare de bono Iure Hyeronimi, quia cum Vincẽtius declarauerit se eidem restituere omnia, & quæcumque bona, ac iura quomodolibet peruenta ex hæreditate Testatoris, & ex illa parata etiam empta, & acquisita, dubio procul voluit dicto fideicommisso subiacere, & sub dicta restitutione compræhendi tam capitalia ab ipso empta ann. 1616 quam alia quæcumque empta, & acquisita intra annos duodecim à die obitus Testatoris, quo cœpit administrare vsumfructum hæreditatis dicti Ioannis cum onere inuestimenti. Ponderanda enim est vniuersalitas, & amplitudo verborum, quibus cõcipitur restitutio, ibi: Ex hæreditate Ioannis ad Vincentium
7 quomodolibet peruenta. Dictio enim illa, quomodolibet est adeo effrenata, vt includat omnem, & quẽcumque modum excogitabilem per quem bona directè, vel indirectè ad eum peruenire potuerint secũdum sententiam, Gloss.in Clement.2.§. Nec igitur, verbo quomodolibet, de sent. excommu. Paris.cons.58.nu.10.lib.1. & cons.142.nu.6.lib.4. Ces.de Grass.dec.1.num 4. de verb.signif. Rota dec.364.nu.1. & 505.num.19. par.1.
8 Diuers. Imò, & omne Ius imaginabile ex quauis causa etiam per impropriissimã significationem, & quæ alias non compræhenderentur, l.1. ff. de leg.1. Riminald.Iun.cons.513.nu.35. & 36. lib.5. & multos allegat Barbos.de Dict. dict.330. per tot. & fuit dictũ in Sabinen.Castri Montis Rotundi 8.Febr.1627. coram bo: me: Coccino, quæ est dec.36. nu.4.& 5.par.5. Rec.

Et quamuis super præmissis adesset aliqua dubitatio satis cessare visa fuit ex facultate per Vincentium tributa Hyeronimo, vt scilicet declarare posset quænam bona essent subiecta fideicõmisso subdens quod in hoc staretur simplici dicto, & assertioni ipsius, qui inhærendo huiusmodi facultati, declarauit omnia Bona controuersa velle possidere iure fideicommissi, & tamquam prouenientia ex hæreditate Ioannis Te-
9 statoris eiusque fideicommisso supposita, de facultatis enim validitate dubitari non potest cum non simus in materia prohibita, vel suspecta, vt notat Bart. in l.final.§.huiusmodi, nu.30.ff de prætor.stipulat. Alex. cons.37.nu.31.lib.2. Socc.sen.cons.90.n.12.& seq. lib.4 Rota dec.891.num.2.par.4. Diu. cum alijs relatis in Decis. huius Causæ sub die 5. Iulij 1638. coram bo:
10 me: Buccabella, & confessio, seu declaratio Vincentij nullatenus à Laura potest impugnari cum sit illius Filia, & hæres, vulg.l.cum à Matre, C. de rei vindic. & l.1.ab eo, C.de liber.caus. Roman. cons.18. sub num.4. Surd. dec.161.nu.20. quos Rota passim sequitur.

Nec obstat primò, quod Vincentius in Instrumẽto Restitutionis inseruerit notulam bonorum fideicommisso subiectorum, eaque distinxerit à bonis donatis, quia Domini aduerterunt eundem Vincentiũ non habuisse huiusmodi Donationem pro tuta, imò dubitans sub fideicommisso Ioannis compræhendi maiorem quantitatem bonorum, quam superius expresserant, retulit se ad declarationem faciendam à Hyeronimo à qua propterea non erit recedendum,
11 præsertim quia cum facta sit vigore facultatis sibi in Instrumento Restitutionis concessæ, perindè, ac si ab ipso Vincentio emanasset, arg. l.vnam ex familia. §. si de falcidia, & §.sed si duos, vbi gloss. in verbo hæreditario, ff.de leg.2. Aym.cons.144.nu.1.& 3. Crot. cõs. 48.nu.13.lib.1. Surd.cons.29.nu.3. & 4. Menoch. cons. 1107.nu.1. Qui omnes firmant actum non tribui exequenti, sed ordinanti, & mandanti.

Minus, & secundo subsistit, quod onus inuestiendi fructus à fideicomittente impositum Hyppolitæ eius Vxori hæredi vsufructuariæ non censetur repetitum in substitutione facta ad fauorem Vincentij, quẽ solũm videtur grauasse ad inuestienda scuta mille quolibet anno, quia cum Testator in casum obitus Hyppolitæ nondũ elapso duodennio, vocauerit Vincentium, & successiuè alios subijciens hæc verba: *Grauando esso Testatore tutti gl'altri eredi instituti, & sustituti sopradetti, durante il detto termine di dodici anni solamente, e non più oltre, à pagare li Legati, Censi, e sostenere l'altre grauezze, in tutto per tutto, come era grauata la detta Signora sua Consorte, e di più à depositare sopra il Monte della Pietà ogn'anno scudi mille, ad effetto d'inuestirli, &c.* Liquidò constat Vincentiũ fuisse subrogatum in locum Hyppolitæ, primo loco

grauatæ in omnibus, & per omnia, & sic etiam in
12 onere inuestiendi tum virtute subrogationis, quæ communicat subrogato, & in eum transfert omnes qualitates, ac alia quæcumque quæ inerant in eo in cuius locum subrogatur ad *not.in §.si igitur, verf. vnde consequens, Auth.de hered. quæ ab intio, Aret. in rubr.ff.de acqu.poss.nu.5 aute fin. verf.Ideo non est cũ seqq.* Natta *cons.346.sub nu.5. verf. & quod subrogatur, lib.2. Surd.cons.42.sub nu.11. Grat. disc. for. cap.*
13 *719.nu.9.& seqq.* Tum ratione verborum, *in omnibus, & per omnia,* quæ sunt adeò vniuersalia, vt omnia comprehendant, & nihil excludant, *l.1. & ibi omnes, ff.deleg.1. Surd.cons.412. num.29. Rota dec.8. nu.5.cum seqq.par.2. Diu. & coram bo:me.Buratt.dec.*
14 *193. nu.1.* si autem onus inuestimenti sub his verbis non includeretur, non esset verum dicere quod sub illis omninò veniret, vt aduertit idem *Surd. cons.73. sub.nu.62. cum seqq. Rota in Cæsaraugustana Cameraria 29. Nouembris 1632. coram Reuerendiss. D. meo Pirouano Decano,* quæ est *dec.157.nu.19.& 20.par.2. Rec.*

Tum denique quia onus inuestiendi alia scuta mille quolibet anno fuit separatum, & de nouo appositum vltra alia, vt manifestè colligitur ex illis verbis in eodem Testamento adiectis, ibi: *E di più,* necessariò inserentibus ad diuersitatem, & ampliationem oneris tàm propter copulam, *&,* quæ de sui
15 natura dispositionem ampliari solet, *l. qui fundum, §.qui agrum, ff.de contr.empt. Surd.cons.315. num.17. Gonzal. ad Regul. Cancell. gloss.3. nu.5. & seq. Rota coram Card.Seraph.dec.1396.nu.4.& in Rec. dec.680.*
16 *sub nu.9.par.2.* quam propter dictionem, *di più,* quę est inclusiua præcedentium qualitatum, & arguit totalem diuersitatem dispositionis sequentis à præcedenti, *Gemin. cons.62.sub num.7. Rota coram Buratt. dec.480.nu.5.circa med.verf.Imò tunc.* Nec mirum quod Testator voluerit grauare Vincentium, cœterosque substitutos ad inuestiendum alia scuta mille, quod onus non apposuerat Hyppolitæ, quia Hyppolita iam senex, ipsius solùm vita durante, frui poterat commodò hæreditatis, cœteri verò hæredes, & substituti perpetuò erant recepturi commodum inuestimenti, & fideicommissi, quod erigebatur in fauorem ipsorum, & cuiuslibet eorum in infinitum.

Quod autem de bono iure Hyeronimi constet etiã
17 ad effectum obtinẽdi Manutentionem liquet eo ipso, quod docetur de eius diuturna possessione, vt in his terminis dixit *Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. dec.23.num.6.* & in *Placentina Decimarum de Trufillo 17.Iunij 1630.coram R. P. D. meo Verospio,* impress. apud *Posth. post tract.de Manut.in ord.decc.281.nu.1.*

Possessio verò Hyeronimi satis, & primo iustificatur ex clausula *Constituti* apposita in Instrumen-
18 to Restitutionis fideicommissi factæ per Vincentiũ, quæ vtramque possessionem ciuilem, & naturalem transfert in constitutarium, *l. quod meo, ff. de acqu. poss. Houd.cons.42.nu.37.lib.1. Surd.cons.481.num.6. Rota coram Greg.dec.437.nu.1.& seqq.*& alibi sæpè.
19 Quæ suffragatur non solum contra constituẽtem, sed etiam contra quemcumque habentem Causam ab illo prout est Laura, *Ruin. cons.169. nu.16. lib.1. Tiraqu.de iur.const.par.3.lim.1.nu.20. & 23. Rota in Recanaten. Bonorum 20. Aprilis huius anni coram me,*
20 *verf.quod autem attinet,* iuncta clausula *ex nunc prout ex tunc,* quæ sustinet constitutum licèt sit collatum in tempus mortis, & operatur translationem possessionis ab initio, licet eius effectus differatur in tempus mortis, iuxta *cons. Oldrad.139.nu.5.verf.tertium erit, Alex. cons.85. nu.6. verf.confirmatur, lib.2. Surd:cons.171.nu.22. Guidopap. dec.268. sub num.1. Rota in Rec.dec.258.nu.3.in fine, & dec.408. num.6. verf.stante maximè, par.4. & coram bo:me:Buratt. dec. 179. nu. 8.* & fuit dictum in *Bonon. de Bologninis 11. Decembris 1619, coram bo:me:Card.Verospio,* impress. post *Posth.* vbi supra in *ord.dec.150.nu.4.& 5.*

Secundo iustificatur ex depositionibus duorum Testium nuper inductorum ex parte Hyeronimi exactè concludentium, vino adhuc Vincentio, & de illius tacito consensu Hyeronimum possedisse, & administrasse capitalia, omniaque alia bona priuatiuè, quoad Lauram, eoque defuncto continuasse in administratione, & possessione retinendi claues, cęterosque Actus possessorios faciendi, adeout quamuis antea possediset iure familiaritatis, tamẽ cum po-
21 stea declarauerit velle possidere iure fideicommissi, consequenter cessauit possessio iure familiaritatis, quæ ex sola superuenientia noui Tituli absque alia animi declaratione mutata præsumitur, *Dec. consil. 400.nu.5. Cresc.dec.5. de restit. spol. Achil. dec.4. sub nu.1.& seqq.de caus.poss. & propriet. Mantic. dec.21. nu.2. Rota in Rec.dec.108.nu.2.par.5. & cor. fæ:mem: Greg.XV.dec.546.nu.1.* & ibi *Add.nu.15.* & in *Ferrarien.Manutentionis 28. Iunij 1641. coram Reuerendiss.D.meo Pirouano Decano, verf.*Non *obstat quod huiusmodi possessio, in fin.*

Et pro iustificatione huius possessionis aduertebãt etiam Domini quod Hyeronimus statim sequuto obitu Vincentij, mediante authoritate Iudicis Merca-
22 torum in libris istorum capitalium, nomen suum dumtaxàt inscripsit, & hoc enim clarius declarasse videtur iure proprio voluisse possidere, aliosque noluisse habere socios, ad *not.in l.Nesennius, num 6. C. commu.vtriusque Iud.* & post eos *Mantic.de tacit. lib. 6.tit.10.nu.4.cum seqq. & Rota in Rec. dec.700.nu.8. in fin.par.2.*

Nec visa fuit attendenda depositio vnius Testis pro Laura, examinati ad probandam illius possessionem, continens Lauram occasione mortis Vincentij Patris se contulisse ad domum paternam, in qua Hyeronimus inhabitabat, adeoque fuisse receptam bonis verbis, & beneuolentia plenis, ne in vim publici Instrumenti possessionem caperet; quoniam ex hac depositione euidentèr colligitur Lauram non solùm possessionem non cepisse, quin potius permisisse quod Hyeronimus omnia possideret, & sic ciuilem possessionem si quam habebat animo retentam amisisse, dum videns, & sciens alium possidere non reclama-
23 uit, cum in huiusmodi casu etiam modicum tempus sufficiat, *Innoc. in cap.de seruorum, nu.4. verf. Et ideo non placet de seru.non ordin. Alex.cons.35.nu.12 lib.6. Crauett.cõs.235.sub n.1.Rota in Romana Stagni 6.Iun.1612. & 21.Iunij 1625.cor.bo:me:Cocc.*altera *dec.129.nu.1.*altera *dec.298.sub nu.2.* inter impress. à *Posth. de Manutentione,* & in *Bonon. Professionis 14. Martij 1622. coram R.P.D.meo Merlino, verf.Nec decenuio opus erat,* quæ est apud eundem *Posth.dec.164. num.4.*

Et vlterius hic Testis fidem non meretur, quia præter multas exceptiones quas patitur in dictis, & persona, cum sit contrarius scripturis, fit famulus salariatus Lauræ, & ipsius Viri, vt ipse fatetur, iuxta secundum, *Summ.nu.17.* & loquatur nimis affectatè, cum Laura nihil aliud petat nisi medietatem bonorum Vincentij Patris, Testis verò deferat illi totam, vt iuxta septimum, *Summ.num.19.* ostendatque se parum informatum, dum iuxta *16.* inquit se numquam audiuisse quod in Apothæca Aromatariæ vllus alius præter Vincentium habuerit interesse, *Summ. nu.20.*
24 Sitque vnicus, & vt plurimum deponat de solo auditu, & de confessione extraiudiciali Hyeronimi ad quam

Digitized by Google

quā probandam duo saltem Testes de tempore, lo-
co, & verbis cōtestes requiruntur, *Cæsar de Grass.dec.
4. de sent.& re iudic.* Rota *cor. Card.Seraph.dec.*1172
*nu.*5. & in *Rec.dec.*700.*nu.*33.*&* 34.*par.*2. *&* *dec.*137
*nu.*15. & 264.*nu.*43. *par.*5. Habet interesse in causa,
& agit de se eximendo à restitutione plurium fru-
25 ctuum, quos iuxta decimum deponit de facto se
percipere ex his bonis, vnde debet repelli, *l.Nullus,
ff.de Testibus, Alex.* & alij in *l.*3. *ff.eodem,* Rota *cor.
Card.Seraph.dec.*768. & coram *Reuerendiss.Vrgellen
dec.*462.*nu.*18.

26 Nec releuat quod in Iudicio manutentionis vnicus
Testis sufficiat *s.me.Greg.dec.*160.*ibique Add.num.*3.,

27 Nec admittantur exceptiones contra eorum per-
sonas *Rota coram* Card.*Seraph. dec.*392.*num.*2. Quia
28 quoad vnicitatem conclusio non procedit quando in
Contrarium adsunt alij Testes diuersa deponentes,
Tunc enim Testi vnico non est credendum, neque
in hoc Summarijssimo possessorio, vt ex *Io: Andr.in
cap.Auditis num.*3.*&* *Innoc. ibidem num.*4. *de praescr.*
firmauit *Rota coram Buratt.decis.*591.*nn.*4.*&* 5.

29 Quò verò ad exceptiones licet illæ non admittan-
tur quando non sunt probatæ, nec adsunt contrarie-
tates, & notat Gemin.*in cap.* 2.§.*fin.de Testib.in* 6.vbi
omnes prout hic incontinenti probantur, & agitur
de probatione priuilegiata faciendi per vnum Te-
stem, proculdubio veniunt admittendæ, etiam in
30 Iudicio manutentionis, requiritur enim quod nihil
releuans in contrarium deducatur, vt optimè distin-
guendo firmauit, *Rota in Botan.Pensionis* 27.*Octobris*
1600.*coram bo:me:Pania impress. per Marches.de com-
miss.tom.*1.*Tit.de* Commiss:*Appellat.in caus.pens.part.*
1.§.2.*num.*5.*fol.*618. quam refert, & sequitur idem
*Marchesan.loco citato fol.*590.*num.*88.

Nec ad probandam possessionē lauræ vis vlla fie-
ri potest in diuersis decretis prouisionalibus Arbitro-
rum, qui decreuerunt vt durante compromisso lau-
ra deberet recipere quandam portionem lucrorum
Capitalis Aromatariæ, & fructuum nonnullorum
stabilium. Quia pro responsione fuit animaduersum
Decreta emanasse per modum prouisionis, & cum
clausula præseruatia *sine praeiudicio Iurium partium*,
31 quæ licet secundum veriorem opinionem non im-
portet conditionem suspensiuam repugnantem ac-
quisitioni possessionis, sed solùm resolutiuam inficiē-
tem actum post damnum quod inde sequutum fuis-
set, vt dixit *Rota dec.*9.*num.*3.*de Concess. praebend. in
antiqu.& in Ferrarien.Bonorum de Tassonibus* 26.*Iu-
nij* 1613.*coram Card.Pamphilio dec.*513.*num.*3.*in fine
par.*1.*Rec.* Vbi cum hac distinctione dicitur intelli-
gendam esse *dec.Putei* 32.*alias* 34.*lib.*2.*in correct.* quę
absolutè firmauit huiusmodi clausulam reddere Ac-
tum conditionalem, & idem repetijt in *Ferrarien.
Manutentionis cor. Reuerendiss. D. meo Pirouano De-
cano vers.Ex hac eadem, & in Romana* Pensionis *coram
R.P.D. meo Verospio vers.Neque visa fuit obstare v-
traque sub die* 28. *Ian.currentis anni.* Cum tamen in
casu nostro constare dictum fuerit quod de eo tem-
pore Hyeronimus possideret, procul dubio nulla
fuit quæsita lauræ possessio, sed per dictam clausu-
32 lam fuit præseruata anterior Hyeronimi, & in nihi-
lo præiudicatum, vt distinguendo firmant *Honded.
cons.*86.*num.*51 *&* 52.*lib.*2.*Peregr.de fideic. art.*48.*n.*
46.*vers. Et indubitanter Ces.de Grass.dec.*194. *num.*2.
*de verbor. signific.Rota in Maceraten.*Hareditatis 4.*Iu-
nij* 1590.*coram bo:me:*Card.Pamphilio *impress. per Po-
sth.post eius tract.de manut.dec.*74.*num.*5.*&* *in Bonon.
hareditatis de Armis* 18.*Aprilis* 1622.*coram R.P.D.
meo Merlino quæ est decis.*47.*num.*5. *inter impress. post
tract.Merlin. de legit.num.*4.*vers.Nec vllo modo, &*
*coram Buratt.dec.*511.*num.*4.*&* *in Rec.dec.*513.*nu.*33
*par.*1.vbi dicitur in his terminis procedere dictam
Putei decisionem.

Et vlterius respondetur ex prædictis arbitrorum
decretis, ac eorum subsequuta acceptatione potiùs
argui Hyeronimi possessionem, quodque Laura
eundem in possessorem acceptabat, qui enim petit
33 admitti ad fructuum portionem, eosque ab alio re-
cipere non recusat, fatetur non se sed alterum possi-
dere, vt notat *gloss.in l. Quisquis in verbo Credatur C.
de donat.Rota in dicta Ferrarien. Manutent. coram R.
P.D.meo Pirouano Decano vers. Et huic opinioni pro-
pè finem.*

Demùm non obstat *Statutum Bononien.sub rubric.
Quod nullus occup.poss. rei hared.* Quia in casu nostro
nulla adest vsurpatio, vel occupatio, & statutum
expressè excipit possessionem, quæ continuatur vel
accipitur de licentia defuncti, vel in vim clausulæ
Constituti, prout continuata seù capta fuit in hoc
casu ex supradictis.

Et ita resolutum vtraque, &c.

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS.

Lunæ 21. *Iunij* 1641.

ARGVMENTVM.

Agitur de hypotheca apposita in contractu donationis pro obseruantia contentorum in ea, an illa censeatur etiam apposita ex parte donatariorum, & successorum in donatione inter se. Stipulatione Notarij an acquiratur ius absenti ante acceptionem, & quid in actibus lucratiuis, in quibus sola scientia sufficit ad effectum acceptationis, & de coniecturis ex quibus probetur hæc scientia; An, & quando Creditores ex titulo lucratiuo præferantur Creditoribus ex causa onerosa: *An Auth.resq. C.Comm. de legat.* habeat locum in fideicommisso ordinato in contractibus inter viuos, & an consentiens alienationi aliquorum bonorum fideicommisso subiectorum sibi præiudicet in beneficio dictæ auth: & demùm an hypotheca competens in vim dictæ auth: transeat cum priuilegio prælationis in hæredes extraneos, & singulares successores?

SVMMARIVM.

1 *Saluianum non intrat vbi deficit hypotheca.*

2 *Hypotheca apposita in contractu donationis censetur apposita pro obseruantia donatoris, & non donatariorum inter se.*

*Fallit quando fundamentum obseruantiæ donationis consisteret ex parte donatariorum, & quando in Instrumento adessent clausulæ importantes talem obseruantiam respectu eorum, nu.*16.*& seq.q.*

3 *Absenti ante acceptionem non acquiritur ius reales vel actio hypothecaria, quę requiritur ad Saluianum.*

4 *Etiamsi interueniat stipulatio Notarij nomine absentis.*

5 *Iuramentum non supplet defectum acceptationis requisitæ ad effectum acquisitionis realis, & dominij.*

6 *Retrotractio non potest fieri in præiudicium tertij.*

7 *Retentio datur habenti anteriorem, & potiorem hypothecam.*

8 *Saluianum cessat contra habentem potiora, & anteriora Iura.*

9 *Item, & contra habentem causam ab eo, qui eodem iure vtitur.*

10 *Cessionarius, prout, & quilibet singularis successor tueri se potest eadem exceptione, qua vtebatur cedens.*

11 *Hypotheca cum priuilegio prelationis in vim* auth: *resq;C. Comm:de legat; competit in bonis fidei-*
com-

Digitized by Google

commisso subiectis, quando non adsunt alia bona, preter fideicommisso subiecta.

12 Auth: resq; *dispositio procedit tam in fideicommisso facto in vltima voluntate, siue illud sit particulare, siue vniuersale.*

13 *Quam in conuentionali facto in contractu inter viuos.*

14 *Licet Rota quandoque contrariam opinionem communem dixerit, tamen hanc opinionem vltimo loco approbauit, & in ea resedit, n. 15.*

16 Clausula pro quibus omnibus, *refertur ad omnes dispositiones in Instrumento contentas, & etiam trahitur ad enunciata.*

17 *Obligatio Cameralis extenditur etiam ad enuntiata in Instrumento.*

18 Hypotheca *constituitur ex sola voluntate, & ex verbis generalibus, etiam indefinitis.*

19 *Immò sufficit verisimilis mens ad eam contrahendam.*

20 *Ad hypothecam inducendam, quando opus est, admittitur etiam extensiua interpretatio.*

21 *Obligatio Cammeralis habet in ventre stipulationem pro omnibus quorum interest.*

22 *Acceptatio vnius ex condonatarijs prodest etiam alijs.*

23 *Maxime si impossibile esset, quod alij acceptare potuissent.*

24 *Scientia sola sufficit ad effectum acceptationis in actibus lucratiuis, & fauorabilibus.*

25 *Etiam probata coniecturis, & præsumptionibus.*

26 *In his enim lucratiuis scientia habetur pro acceptatione, quia est actus delectabilis, & num. 27. & seq.*

28 *Consensus præsumitur vbi agitur de actu, qui affert vtilitatem.*

29 *Præsumptio præsumptionis non datur.*

30 *Fallit quando vna præsumptio venit in consequentiam alterius.*

31 *Scientia aliud est esse præsumptam, & aliud probari præsumptionibus.*

32 *Scientia vera, & concludens probatur etiam coniecturis.*

33 *Acceptatio tam ex facto, quam ex non facto probatur.*

34 *Voluntas non solum ex verbis, sed etiam factis declaratur.*

35 *Et qualis ab initio fuerit, facta subsequuta ostendunt, & num. 36.*

37 *Donatio facta Consanguineis cum apparatis, & pompa inducit coniecturam, quod deuenerit ad notitiam Consanguineorum.*

38 *Et ista coniectura est adeo efficax, quod transfert onus probandi contrarium in partem aduersam.*

39 *Præsertim quando agitur de summa notabilis quantitatis.*

40 *Scientia arguitur ex cohabitatione, & coniunctione sanguinis.*

41 *Scientia vt præsumatur inspici debet verisimilitudo.*

42 *Verisimilitudo enim tamquam Amica natura omnem probationem concludit, & operatur, quod probent illa, quæ aliàs non proborent.*

43 *Paria sunt venditionem non esse factam, & effectum sortitam non fuisse.*

44 *Voluntas ad actum non producta, nihil operatur.*

45 *Hypotheca competens pro dote est tacita.*

46 *Et competit à die mortis fideicommittentis, quando fideicommissarius tenetur dotem restituere.*

47 Hypotheca *expressa, & anterior est praferenda.*

48 Hypotheca *ad effectum retentionis, debet esse anterior, vel potior.*

49 *Creditores ex causa onerosa præferuntur Creditoribus ex titulo lucratiuo.*

50 *Intelligitur hoc de Creditoribus ex titulo lucratiuo, qui habent solum personalem actionem, secus autem quando habent etiam hypothecariam.*

51 *Bona exempta à fideicommisso authoritate Apostolica remanent libera.*

52 *Maximè quando fuerunt assignata pro tali Credito.*

53 *Consentiens alienationi, & distractioni bonorum fideicommissariorum priuatur beneficio auth. resq., nec potest amplius habere regressum ad bona fideicommissi, num. 60.*

54 *Remedium d. auth. est subsidiarum.*

55 *Creditor dotis consentiendo alienationi aliquorum bonorum sibi non præiudicat, quominus possit satisfieri in Cæteris.*

56 *Limita non procedere, quando intentatur remedium subsidiarium, d. Auth. resq. & nu. 57.*

58 *Cautio de restituendo prioribus, & potioribus operatur, ac si solutio facta non sit, & pretium adhuc extare dicitur ad beneficium potiorum, & anteriorum.*

59 *Remedium* Auth. resquæ *tanquam subsidiarium non competit, quando adsunt bona libera.*

60 *Cessionarius plus iuris habere non potest, quam habeat cedens.*

61 *Creditor creditoris exercere potest omnes actiones, quas eius debitor habet ac exercere potest.*

62 *Et nedum personales, sed etiam hypothecarias.*

63 *Fallit hæc conclusio in actione subsidiaria deducta ex dispositione aut. resq., quia hæc actio non transit ad hæredes extraneos nec ad singulares successores.*

64 *Et extra filios difficile esset obtinere.*

65 *Priuilegium prælationis competens in vim d. auth. indubitanter non transit ad hæredes extraneos, nec ad singularem successorem quidquid sit an transeat hypotheca?*

66 *Saluianum non impeditur per exceptionem requirentem altiorem indaginem.*

DECISIO XXXIV.

Decisionem emanatam coram bo: me: Buccabella sub die 17. Nouembris 1637. in qua dictum fuit DD. de Casalibus immittendos esse ex remedio Saluiani in possessione Domus possesse à R.P. D. Prospero Caffarello tamquam Creditore Bernardini Caffarelli in scutis 4000. hodiè DD. confirmatur. Nam creditum eum hypothæca quod est necessarium antecedens in hoc Iudicio clarè probatur ex publico Instrumento donationis factæ à Bernardino, in quo deficiente linea masculina Marij Caffarelli eius donatarij vniuersalis mandat solui dicta scuta 4000. Michaeli de Casalibus eius Consanguineo, & illius filijs, ac descendentibus, pro cuius donationis ac omnium in ea contentorum obseruantia tàm ipse Donator, quam Marius Donatarius, se se hæredes, & bona quæcumque in ampliori forma Cam. Apostol. obligarunt. Et quod defecerit linea masculina Marij, & sic euenerit casus quo Donator voluit solui dicta scuta 4000. quodque isti de Casalibus qui agunt pro illorum solutione sint de descendentibus Michaelis, ad quorum fauorem Donator disposuit, plenè firmatur in dicta decisione, prout etiam in ea concludenter probatur possessio tàm Bernardini donantis quam D. Prosperi, contra quem dirigitur Saluianum, quæ sunt requisita in hoc iudicio nec ista in hac positione causæ fuerunt ab altera parte controuersa. Solum impugnabatur qualitas, & essentia erediti, quod non suffragari ab informantibus ex tribus.

1 Primò quia deest hypothæca, sine qua non competit

petit Saluianum, vt latè probat statil.de salu.inspect.
1.cap. 4. num. 107. Defectus autem deducebatur ex
eo, quia licèt Donator, & primus Donatarius in
Instrumento Donationis pro illius obseruatione
obligauerint se hæredes, & omnia eorum bona in for-
ma Cameræ, Attamèn dicebatur huiusmodi hypo-
thæcam fuisse appositam pro obseruantia eorum, quę
vnusquisque ipsorum pro parte sua promiserat, ad
effectum vt in casu contrauentionis eorum bona es-
seur obligata pro implemento promissorum, non
2 autem pro obseruantia, & exequutione eorum quæ
erant præstanda ab vltimo masculo lineæ Marij, vel
ab eius hęrede quorum factum neuter ipsorum pro-
misit, ac propterea ad eos extendi non posse, sed
esse restringendam ad ea, quæ vnusquisque eorum
ex parte sua promisit, ex traditis per Giouagn. cons.
34.nu.43. vers.non obstat cum num.seqq. lib.2. & latè
Ger.Spin.cons.54.à num 18.vers.Sed dicimus vsque 52
vers.Verum, Quod priùs etiam sensisse videtur Socc.
sen.cons.115.num.13.post med. vers. Nec contra posses-
sores lib.4.

Secundo objjciebatur quod concesso etiam quod
in dicto Instrumento donationis adesset hypothæca
illa tamen non erat experibilis super domo de qua
àgitur, quia cum Donatio fuisset facta ad fauorem
Casalium absentium, & ante illorum acceptationem
domus fuisset alienata in D.Caffarellum singularem
successorem non poterat contra eum intentari Sal-
uianum cum ante acceptationem non acquiratur
3 Ius reale, & actio hypothæcaria vtilis, quæ requi-
ritur ad effectum vt Saluianum intentari possit con-
tra Tertium, in quem res debitoris titulo singu-
lari peruenit, iuxta Consil. Honded.25.à numer. 40.
vsque ad fin. præsertim à numer. 57. libr. 2. qui in
fine dicit ita fuisse iudicatum absoluendo possesso-
rem, & eum sequitur, Scapuccin. de Salu. interdict.
libr.2.quæst.16.numer.11. maximè sub vers. Et in for-
fortioribus.

Nec releuare dicebatur quod interuenerit stipu-
latio Notarij nomine Casalium, quia licet per hanc
stipulationem Contractus reddatur irreuocabilis ex
4 parte promissoris, & acquiratur absenti actio per-
sonalis, & hypothæcaria directa ad illam accesso-
ria, quæ exercentur contra obligatum, & illius hæ-
redes, & successores vniuersales, non tamèn acqui-
ritur Ius reale neque Actio hypothæcaria vtilis,
experibilis contra singularem successorem, Alciat.in
cap.Cum contingat num.332.in fine. & seqq.de Iur.Iur.
Couar.in rubr.de Testam.por. 3.num.13.vers.Nec item
refert benè Hond.dicto cons.25.num.44.& 45.lib.2.Ce-
phal.cons.440.num.30.& seqq.præsertim num.49. Gio-
nagn.d.cons.34.num.40.Vegg.cons.51.sub num.36. La-
dereh.Imolen.cons.76.num.1.Bero:cons.4.nu.34.& 35:
lib.1.Cyriac. contr.322.nu.2.vers.Mihi verò cum seqq.
& aliòs refert, Antoniu.de Amat. Panorm. var.resol.
tom.1.resol.30.num.6.& Rota decis.683.num.4.par.1
diu.quæ est decis.Card.Seraph.inter eius impress.474.n.
4.& in Rec.decis.142.num.6. part.4.|& coram san:me:
Greg.dec.567.num.3.& add.ad eiusd.decis.97.sub nu.8
& coram bo:me: Burott.dec.773.num.2.& decis.98.n.6
& fuit dictum in Arimmen. Donationis 22.Iunij 1640.
coram R.P.D. Panzirolo. Prout etiam non suffraga-
tur interpositum fuisse iuramentum, quia illud non
5 supplet defectum acceptationis requisitę ad effectum
acquisitionis realis, & dominij. Abb. in Cap.sicuti il
3.num.5.de Iur. Iur. Alciat. in d. cap. Cum contingat
335.in fine cum seqq. Purpurat.cons.478.num.28. Gut-
tierez.cons.41.per tot Honded.cit. cons.25.numer.46.&
duob.seq. Rota decis.683.num.4.vers.Et procedit etiam,
& dec.27.n.11.cum seqq.p.7.rec.& fuit dictum in Ro-
mana Census 25.Iunij 1640.cor. R.P.D. meo Bichio.

Nec minus acceptatio superuenta post factam alie-
6 nationem suffragari potuit, quia non præiudicat,
nec retrotrahitur in præiudicium Tertij cui interim
Ius, & dominium est quæsitum Alex.in l.Quod meo
num.5.ff.de acqu.poss.Dec.in l.Contractus num.20.ff.de
reg.Iur.Couar.d.rubr.3.num.13. vers.Est tamèn neces-
saria de Testam.Castr.cons.195. numer.3.part.2. Bero:
cons.164.num.1.& seqq.præsertim num.6.lib.1. Purpu-
rat.cons.396.num.58. Curt.Iun.cons.74. nu.9.& cons.
76.nu.6.Menoch.cons.858.num.2.Bellon. Iunior. cons.
38.num.13.& cons.69.num.47.Honded. dicto cons.25.
num.25.& seqq.Montic.de Tacit.lib.3.Tit.48. nu.17.
Rota decis.124.num.10.post Zacch.de oblig.Cammeral.
& coram Card.Seraph.dicta decis.472.num.6.

Tertia oppositio in eo consistebat, quod Marius
Caffarellus iunior à quo D.Prosper emit dictam Do-
mum habet hypothæcam anteriorem, vel certè po-
7 tiorem, Vndè sicuti ipsi competisset retentio aduer-
sus Casales Rota dec.303.num.2.& 3.par.4.rec.& co-
ram Buratt.decis.854.num 3., & contra eum haben-
8 tem potiora, & anteriora Iura cessaret Saluianum,
l.2.ff.qui post. in pign.hab.Mant.decis.69.num.1.Buratt.
9 decis.844.num.1. Ità etiam cessare debeat contra D.
Gasperum emptorem, qui vtitur eodem Iure defen-
sionis l.Inuitus §.plerumque ff.de regul. Iur. Bald.in l.
10 Emptori in princ. C.de euict., & potest se tueri eadem
exceptione retentionis tamquam illius Cessionarius
& singularis successor, l. si potiores C. de his qui in
prior. creditor.loc.Succed.Surd.cons.4.num.8.Statil.de
Salu.inspect.2.cap.2.numer.229.Rota coram Card.Ca-
ual.decis.652.num.1.& coram R. P. D. meo Verospio
dec.318.nu.26.par.6.rec.

Potioritas autem desumebatur ex eo quia cum
Marius esset creditor Dotis Faustinæ matris scut.
9000. & pro illius satisfactione elegisset hanc do-
mum fideicommissariam Bernardini vigore Aut. Res
quæ C.Comm.deleg. ex quo non aderant alia bona li-
bera, euaserat potior, & erat præferendus Casalibus
11 cum pro restitutione dotis facienda in vim d. Auth:
competat hypothæca cum priuilegio prælationis in
bonis subiectis fideicommisso, & alienari prohibitis
si bona libera mariti non extant, vel non sufficiunt,
vt in specie tradunt Castr.in l.Mulier 22. §.Cum pro-
poneretur sub nu.3.ff.ad Trebell. Curt.in l.filius famil.
§.Diui num.171.ff.de leg.1.Padill.in d.Auth. Res quæ
num.47.Gozad.cons.97.num.10. Castr.cons.15.num.2.
vers.his non obstantibus, & cons.219. num.3. vers.Et
sic dicendum par.1.Dec.cons.519. per tot Roland. cons.
85.à num.29.vsque ad 34.lib.1.Didac.var.resol. lib.3.
cap.6.nu.10.vers.4.non tantum Menoch. de præsumpt.
lib.4.præsumpt.190.num.1.& seqq.& de arbitrar.Iud.
cas.182.num.29.Peregr.de fideic.art.42.num.13.& 81.
Odd.de fideicom.ex prohib alienat.qu.44.art.8.num.33.
& seqq.Couar.resol.par.1.cap.9.num.175.in vltim.im-
press.Ioseph. Ludouic.decis.lucens.28. num.91. & seqq.
Thes.decis.151.per tot.viu.decis.18.num.8.lib.1. Rota
coram Seraph.dec.678.num.5.& dec.37.num.4.part.4.
diuers.& in Romana Dotis 30.Martij 1618.coram E-
minentiss.Card.Pamphilio impress.post Fenzon. ad stat.
Vrbis decis. 93. & in Anconitana Fideicommissi coram
Card Blanchetto post Merlin.de legitim.dec.33.sub n.6.
& 7.& in rec.decis.154.num.4. coram Reuerendiss. D.
meo Pirouano Decano, & dec.312.a num.13.vsque ad
18.coram R.P.D. meo Merlino part. 6. & fuit dictum
in Romana Dotis 13. Febr.1641. coram R.P.D. meo
Panzirolo cum alijs relati per add.ad Baratt.dec.641
num.23. & seqq.
12 Cuius Auth. dispositio procedit tàm in fideicom-
misso facto in vltima voluntate, siue illud sit parti-
cula-

culare siue vniuersale, vt post *Bald. Castr. Ruin.*, &
alios, quos referunt & sequuntur Peregr. *de fideic. art.*
42. num. 54. Cauc. vbi supra dicto cap. 9. nu. 365. Fusar.
de Substit. dicta quæst. 571. num. 58. firmant *Ias. in dicta*
Au b. num. 32. vers. Nono extendè Decian. cons. 18. num.
28. lib. 2. & Rota coram R. P. D. meo Merlino dicta dec.
312. num. 35. part. 6. rec. Quam in conuentionali facto
13 in contractu inter viuos, vt post *Franc. Tigrin. de Pi-*
sis, & Vireduttum de Perusio firmat Baptista de S. Bla-
sio in Tract. de priuil. Dotis cent. 4. priuil. 321. num. 14.
inter tract. magn. tom. 9. fol. mihi 460. Ambros. de Opilo-
nibus inter repetentes in l. filius familias §. Diui n. 121.
vers. Et pondera vnum ff. deleg. 1. Curt. Iun. in d. Auth.
res quæ num. 35. Iup. in rubr. de donat. §. 16. nu. 14. vers.
Pater Ias. cons. 157 num. 21. vers. huic difficultati vsque
ad fin. lib. 2. Bero: cons. 38. num. 35. vers. Non aduersatur
Tertium & num. seq. lib. 1. Fontanell. de pact. nuptial.
claus. 5. gloss. 1. par. 2. num. 49. vbi istam opinionem ra-
tionibus firmat, & a contrarijs vendicat, & alij per
Fusar. dicta quæst. 331. numer. 81. & Rota nostra licet
14 contrariam opinionem communem dixerit coram
Card. Seraph. decis. 314. num. 3. Tamèn ibidem subdit
non esse opinionem omnium tutam, & Seueram, &
partes esse vlterius super articulo audiendas, cum
æque in vno, atq; in alio casu militent rationes *auth.*
res quæ, & demum in hac Sententia vltimo loco re-
sedit coram *Card. Virili decis. 128. num. 2. & seqq. par.*
5. Recent.

Tamèn hæc non obstare dixerunt Domini, &
propterea steterunt in decisis.

Ad primum enim fuit responsum, quod quicquid
sit de opinione, quam subtilirèr disputant *Giouagn.*
& Gerins Spin. in præcitatis locis An scilicèr hypo-
thæca simplicitèr apposita in Contractu donationis
15 censeatur apposita solum pro obseruantia donatoris,
& non donatariorum inter se, in hoc casu visa fuit
cessare hæc difficultas, cum hic non solum donator
sed etiam Donatarius generalitèr promiserint obser
uantiam omnium contentorum in donatione, vt pa-
tet ex Instrumento *Summ. Casalium num.* 1. nec du-
bitari potest quin hypothæca fuerit adiecta etiam
pro obseruantia eorum, quæ fuerunt disposita ad fa-
uorem Casalium, quibus Donator mandauit solui
dicta scuta 4000. in defectu lineæ masculinæ Marij
Tum quia in hoc consistit obseruantia donationis ex
16 parte Donatariorum. Tum quia in Instrumento
adest clausula *Pro quibus omnibus*, & obligatio Cam-
meralis, quæ referuntur ad omnes dispositiones in
instrumento principaliter vel accessoriè, seu inciden-
tèr contentas, trahuntur etiam ad enunciata, vt de
clausula *pro quibus omnibus*, tradunt *Alex. cons. 17.*
num. 2. lib. 3. Ruin cons. 137. num. 6. lib. 1. & cons. 103.
num. 11. lib. 4. Paris. cons. 97. num. 91. lib. 1. Rota decis.
741. num. 2. par. 1. diuers. & dec. 69. num. 4. post Zacch. de
oblig. Cammeral. Et de obligatione Cammerali con-
tinente subse hypothæcam quod exerceatur etiam
17 pro enunciatis in Instrumento. *Rota dec. 70. num 9*
par. 1. rec. & apud Statil. de Salu. dec: 308. quæ habentur
etiam apud Zacch. vbi supra Altera decis. 5. num. 10.
& altera decis. 85. nu. 1. & 2.

Et in hanc sententiam facilius iuerunt Domini cū
id suadeat etiam verisimilis mens, & Intentio Do-
nantis. Quia dùm iste in Instrumento donationis
apposuit hypothecam, & deindè expresse mandauit
quod in defectum lineæ Marij primi Donatarij sol-
uerentur Casalibus scuta 4000. adiectis tot clausulis
& obligatione Cammerali, vt faciliùs, & efficacius
dictum relictum consequi possent, verisimilitèr etiā
censetur voluisse ad hoc vt huiusmodi effectus iuxta
eius votum sequeretur, quod eius bona illis essent
hypothæcata, quæ verisimilis mens, & intentio suf-
ficit ad hoc vt hypothæca constituta dicatur etiam
pro ista obligatione, & obseruantia donatariorum
ad fauorem Casalium, cum hypothæca ex sola vo-
18 luntate, & ex verbis generalibus imò etiam indeffi-
nitis constituatur *Bursatt. cons. 39. nu. 37. Cephal. cons.*
41. num. 19. Riminald: sen. cons. 299. nu. 10. & 12. lib. 2.
19 sufficit enim verisimilis mens ad eam inducendam
Text. in l. Creditor la 1. §. post diuisionem ff. qui pot. in
pign. hab. & admittit Ger. *Spinell. dec. cons. 54. num. 35.*
in fine, & num. 36. ante finem Vers. Erit igitur verum.
20 Quod procedit etiamsi aliqua extensione opus es-
set cum interpretatio extensiua ad hypothæcam in-
ducendam admittatur, vt per *Bald. in dicta l. final. C.*
quæ res pign. oblig. poss. Fulgos. cons. 83. numer. 2. versic,
final. Ger. *Spin. dicto cons. 54. num. 36. dicto vers. Erit*
igitur verum.

Et cessat omnis difficultas, cum obligatio Cam-
meralis habeat in ventre stypulationem pro omnibus
quorum intererest, quæ operatur vt cuilibet absenti
21 interesse habenti, acquiratur Ius, & Actio. *Vnde*
dubitari non potest, quin fuerit acquisita Casalibus
de quorum interesse, & quidem principali apparet,
ex præmissis latè *Zacch. de oblig.* Cammeral. *quæst. 5.*
num. 6. & Rota post eum decis. 86. num 2. 97. num. 1. 99.
num. 7. & 137. num. 1. & in rec. dec. 285. num. 9. & 10.
par. 6. & coram R. P. D. meo Dunoz. dec. 46. num. 7. par.
7. & coram bo: me: Buratt. dec. 788. nu. 3.

Secundum verò quod antè acceptationem ex sola
stypulatione Notarij non acquiratur absenti Ius rea-
le, & actio hypothæcaria vtilis experibilis contra
singularem successorem, visum fuit cessare in facto ex
duplici fundamento. Primo quia cum Donatio fue-
22 rit facta Mario præsenti, & acceptanti, illius acce-
ptatio suffragatur etiam Casalibus condonatarijs, vt
per *Text. in l. Quoties C. de Donat. quæ sub modo fir-*
mauit Rota dec. 683. nu. 8. par. 1. diuers. Ipse enim cen-
setur acceptasse nomine omnium *Cyriac. Contr. 312.*
num. 89. Imo cum de illo tempore quoad descenden-
23 tes Michaelis, impossibile esset quod ipsi Donationē
acceptarent, ex quo nondum erant nati lex admittit
eam acceptationem quę secudum naturā fieri potest,
vt ex *Molin. de Primog. Hispan. lib. 4. cap. 2. numer. 75.*
vers. in secundo firmat Cyriac. dicta Contr. *312. numer.*
89. & seq.

Secundo quia agitur de donatione, quæ cum sit
24 actus lucratiuus, & fauorabilis sufficit sola scientia,
vt censeatur accepata *Bart. in l. Quò enim §. 1. num. 1.*
vers. Aut geretur ff. rem. rat. hab. Aret. in l. Qui absenti
sub num. 4. ff. de acqu. poss. Crauett. cons. 261. nu. 5. Dec.
cons. 558. num. 2. vers. Imo ex eo Menoch. cons. 229. nu.
26. Rota dec. 262. num. 6. par. 1. rec. & coram bo: me: Bu-
ratt. dec. 47. num. 2. etiam probata ex coniecturis, &
25 præsumptionibus *Bursatt. cons. 33. nu. 5. Roland. cons.*
19. num. 34. & seq. lib. 1. & cons. 4. num. 31. lib. 2. Cephal.
cons. 33. num. 19. Borgnin. Caualc. dec. 42. num. 24. & 25.
par. 1. Thesaur. dec. 70. num. 12. vers. quin immò videtur
Rota dec. 142. num. 7. vers. Imò solis coniecturis part. 4.
26 *rec.* In his enim lucratiuis scientia habetur pro acce-
ptatione *Surd. dec. 111. num. 12. in fine nu 13.* vbi red-
dit rationem, quia est actus delectabilis, & *206 nu.*
27 11. vbi inquit acceptationem præsumi ex quo Actus
affert vtilitatem *Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 29. nu. 8.*
Ancharan. Inn. quæst. famil. lib. 2. quæst. 23. num. 23. Ri-
28 *minald. Iun. cons. 88. num. 13.* vbi quod semper pręsu-
mitur consensus, quando Actus est concupiscibilis,
Cyriac. Contr. 313. num. 27. & latè Rota dicta dec. 142.
num. 7. par. 4. rec, Add. ad Gregor. *dec. 97. num. 8. in fine,*
vbi quod ex sola scientia constare dicitur de accep-
tione in his quæ afferunt commodum.

Non

Digitized by Google

Non subsistere dictum fuit hoc habere locum
29 quando scientia probatur verè, secùs autem si pro-
betur præsumptiuè, cum ex vna præsumptione alia
oriri non possit secundùm *gloss. in l. 1. C. de dot. pro-
miss. Ruin. cons. 90. num. 4. vers. Secus autem si Tutorem*
30 *lib. 3.* Quia vltra quod regula prædicta fallit quando
vna præsumptio venit in consequentiam alterius, vt
declarat *Christophor. Castillion. in repet. l. sciendum n. 9
ad fin. de verb. oblig. Bart. in l. si is qui pro emptore num.
71 ff. de Vsu. cap. Rota in Elboren. Iuris conferendi 4.
Iulij 1640. coram R. P. D.* Carillo, & in his indiuidua-
libus terminis respondendo huic obiectioni *Rota co-
ram Mantic. decis. 21. num. 2.* respondetur obiectum
cessare, quia licet scientia probetur coniecturis, &
præsumptionibus, vt infrà dicetur, dicitur tamèn
scientia vera, & concludentèr probata, cum aliud sit
31 scientiam esse præsumptam, aliud eam probari præ-
sumptionibus, & coniecturis ex quibus scientia vera
probatur *Aymon. cons. 73. num. 19. & 178. num. 1. coram
Card. Seraph. dec. 1459. num. 4. & 5.* Vbi quod per co-
32 niecturas probatur scientia vera Concludentèr.

Coniectutoe autem ex quibus huiusmodi scientia
probatur visæ sunt concurrere, & quidem rele-
uantes.

Prima desumpta fuit ex eo quod Donatio fuit fa-
cta Michaeli, & eius descendentibus, cum pacto
quod ipsi nihil petere aut prætendere possent contra
bona, & hæreditatem q. Isabellæ Auiæ Maternæ
Bernardini Donatoris, vt clarè legitur in donatione
d. Summ. num. 1. Vndè cum nec Michael, nec illius
descendentes aliquid imposterum petierint contra
dicta bona, ex hac acquiescientia, & non petitione
inducitur tacita acceptatio dictæ donationis, quasi
agnouerint onus illi iniunctum. Acceptatio enim
33 tàm ex facto, quàm ex non facto probatur *Aymon.
in puncto cons. 91. num. 10. Menoch. cons. 313. nu. 5. Rota*
34 *decis. 647. num. 3. par. 4. diuers.* Et non solùm ex ver-
bis, sed etiam ex factis declaratur voluntas, *l. Paulus
respondit ff. rem rat hab. Soccin. sen. cons. 125. nu. 1. lib. 1.*
Dec. *cons. 58. num. 1. in fin. Crauett. cons. 130. sub nu. 10.
Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 13. in fine*, & qua-
35 lis ab initio fuerit facta subsequuta ostendunt *l. qua-
dam in princ. ff. de reb dub. Mantic. decis. 313.* Greg. *dec.
163. num. 3.* Non enim verisimile est quod Michaèl
36 remisisset hanc prætensionem ita magnificatā à do-
natore, nisi quia nolebat sibi præiudicare in donatio-
ne sibi facta sub ista conditione, vt argumento, *leg.
Cum de indebito ff. de probat. Tiraquell. in l. si vnquam
in verbo donationem largitus num. 206. cum seqq. C. de
reuoc. donat.* Et hoc argumento vsa fuit in simili *Rota
in Romana Census 25. Iunij 1640. §. respondetur 1. co-
ram R. P. D. meo Bichio.*

Secunda insurgit ex eo quod Bernardinus fecit di-
ctam donationem ad fauorem plurium Consangui-
neorum cum magno apparatu, & Pompa ad eorum
animos sibi conciliandos. Vndè maxima hinc ori-
37 tur coniectura, quod deuenerit ad notitiam eorum-
dem Consanguineorum, & Sic Michaelis, & alio-
rum, quibus Donator gratificari voluit, quam Co-
niecturam in hac specie præsumendæ scientiæ ad ef-
fectum acceptationis magni faciunt Doctores, *Bur-
satt. dicto cons. 33. sub num. 5. Cephal. d. cons. 33. nu. 19.
Roland. à Vall. d. cons. 4. num. 35.* vbi inquit quod ista
38 coniectura est adeo efficax quod transferat onus pro-
bandi contrarium in partem aduersam, quod antea
cum dixerat *Guidop. cons. 23. num. 20. vers. Et ista præ-
sumptio Socc. Iun. cons. 67. num. 11. lib. 3. Menoch. cons.
371. sub num. 19. Borgnin. Caualcan. d. decis. 42. num. 24.
par. 1. Surd. dec. 111. num. 13. Rota dec. 142. num. 7. in*
39 *fine par. 4.* Præsertim cum agatur de summa notabi-
lis quantitatis *Roland. d. cons. 4. sub num. 33. vers. Et
tanto magis.*

Tertia his accedit quod Michael habitabat in Vr-
be, vt colligitur ex Instrumento fideiussionis per ip-
sum factæ ad fauorem Donantis per annum ante do-
nationem *Summ. nouo Casalium num. 1.*, & erat Ciuis
Romanus, vt apparet dicto Instrumento fideiussio-
nis, vbi talis enunciatur, & ex inscriptionibus noto-
rijs in Capitolio, ex qua habitatione iuncta coniun-
40 ctione Sanguinis, & alijs supra ponderatis solet ar-
gui scientia rei notabilis prout erat dicta donatio fa-
cta à Consanguineo, vt præter *Doctor. sup. alleg* ad-
uertit *Rota in Romana Diuisionis 15. Iunij 1640. vers.
Eo magis concurrente coram R. P. D. meo Bichio, &
eurentis mentis vers. Præsertim quia rationabilitèr co-
ram me*: Ex quibus omnibus saltem simul iunctis vi-
sum fuit Dominis probari scientiam, quæ sufficiat
ad hunc effectum, concurrente etiam cum his veri-
41 similitudine elicita ex supra perpensis, quæ in illa
præsumenda inspici debet *Mandel. Alba. cons. 229. nu.
18. lib. 2. Honded. cons. 80. num. 50. lib. 2.* Verisimilitu-
42 do enim tamquam amica naturæ omnem probatio-
nem concludit, & operatur quod probent illæ quę
aliàs non probarent. *S. me. Greg. XV. decis. 245. nu-
mer. 8. & 9.*

Tertium verò quod Marius Iunior elegerit d. Do-
mum pro Dote Faustinæ Matris vigore *Auth. Resqua
C. Comm. deleg.* eamque vendiderit D. Prospero, ac
proindè quemadmodum ipsi competeret retentio ra-
tione potioritatis hypothecæ Ita etiam compete re
debeat eidem D. Emptori dictum fuit cessare etiam
ex facto. Quia venditio prædicta cui D. Prosper in-
nititur non habuit effectum, vt est in confesso apud
partes, & patet etiam ex eo quod eadem Domus
post Marij obitum fuit in illius hæreditate reperta,
& ad creditorum instantiam subhastata, ac ipsimet
D. Prospero tamquam vltimo, & maiori oblatori
deliberata, vt firmatur in *decis.* quæ reuidetur §. *neq;
obstat.* Vndè nullum in ea potest fieri fundamen-
43 tum, cum paria sint venditionem non esse factam,
& effectum sortitam non fuisse, *Surd. dec. 51. num. 21
& 22.* saltem ad effectum inferendi præiudicium.
Tertio. Nec indè argui potest voluntas Marij eligē-
di d. Domum pro Dote materna, quia dùm hoc ad
actum non deduxit, effectuando venditionem perin-
dè est ac si non habuisset animum eligendi, nàm
44 voluntas ad Actum non producta nihil operatur,
nec in Iure est considerabilis *l. Iubemus §. seruus, &
ibi Bald. nu. 1. C. de Episc. & Cleric. Rota coram Card.
Caual. dec. 635. num. 1. & dec. 150. num. 11. post statil. de
Salu. Int.*

Et visa fuit cessare difficultas, quia etiamsi Vendi-
tio fuisset effectum sortita, non ideò tamèn D. Pros-
pero potuisset competere retentio ex persona Marij,
quia cum hypothæca competens Mario, cuius ratio-
45 ne prætenditur retentio sit tacita vti introducta à
lege *statil. de Salu. inspect. 3. cap. 4. num. 1. Rota dec. 174
num. 7. par. 2. diuers.* Et competat sollum à die mortis
46 Bernardini fideicommittentis, vt fuit dictum in *Ro-
mana Dotis 3. Febr. 1640. coram R. P. D. meo Panzi-
rolo.* Non potest parere exceptionem retentionis
aduersus hypothæcam Casalium, quæ cum sit con-
47 uentionalis expressa, & anterior est potior, & præ-
ferenda, vt per *gloss. communitèr approbatam in l. As-
sidnis in verbo licet anterioris circa fin. vbi etiam Bald.
num. 9. Salic. num. 4. C. qui potior. in pign. hab. Ias. in l. 1
in secunda lectur. num. 9. & 10. & ibidem Ripa nu. 27.
ff. Solut. matr. Neguf. de Pignor. in 4. memb. 2. par. nu. 98.
vers. Tamen. Mulier Mantic. de Tacit. libr. 11. tit. 22.
nu. 30. Statil. de Salu. inspect. 3. cap. 4. num. 6. vers. ver-*

Digitized by Google

48 *sa vice & num.122.* Hypothæca enim ad effectum
retentionis debet esse antetior vel potior *Rota in rec.*
decis.303.num.2.& 3. par.4. & coram Rcu. Vrgellen.
dec 412.num.1.

Idque procedit etiam non obstante quod credi-
tum Casalium proueniat ex Titulo lucratiuo dictæ
49 donationis, quia licet Creditores ex causa onerosa
præferantur Donatarijs, qui tuentur ex titulo lucra-
tiuo *Cuman. in l. Priuilegia num.10. vers. Aliud est ff. de*
Priuileg. Credit. Cephal. cons.555. num.11. Capic. decis.
78. num. 7. Tamen hoc intelligitur de Creditoribus
50 ex titulo lucratiuo, qui habent solùm personalem
Actionem, secùs autem quando habent etiam hypo-
thecariam, vt in hoc casu, tunc enim præferuntur
posterioribus etiam ex causa onerosa *Mant. de Tacit.*
lib.11. Tit.22. num.23. & seq. statil. eadem inspect.3.c.
2. num.469. & duob. seqq.

Immò nulla videtur potuisse competere hypothe-
ca Mario vigore *d. Auth. res qua* super prædictis bo-
nis fideicommissarijs Bernardini cum adessent bona
libera super quibus ista Dos detrahi poterat. Ade-
rant enim bona, quæ s.me: Paulus V. speciali Chi-
rographo permisit alienari ad effectum satisfaciendi
diuersis Creditoribus Maximiliani illius Patris ascé-
dentia ad valorem scutorum 25. mill. Nec non 54.
loca montium, quæ idem Pontifex simili Chirogra-
pho concessit posse distrahi ad effectum soluendi di-
51 ctam Dotem, quæ bona vti exempta à fideicom-
misso authoritate Apostolica remanserunt libera *Ro-*
ta in rec. decis.209. num.3. par. 1. & decis.312. num.46.
par.6. & fuit dictum in *Romana Casalis Aguzan. 27.*
Iunij 1640. vers. Responderunt Domini coram R.P.D.
meo Roias. Et vlteriùs Mario fuerant assignata an-
52 nua scuta 360. super Palatio pro eodem Credito
Dotis maternæ, & fuit dictum in *Romana Dotis 2.*
Martij 1635. coram R.P.D. meo Dunozetto quæ habe-
tur in 7. part. rec. decis.24. num.20. vers. Quo verò ad
secundam partem, quæ decisio iuxta stylum huius sa-
cri Tribunalis est supponenda, vnde vel præsumitur
quod Marius se satisfecerit ex dictis bonis, vel non
habuerit notitiam d. donationis, & de omnibus in
ea contentis, vt patet ex dictis Chirographis, & ex
alijs in decisione quę reuidetur ponderatis, & nō cu-
rauerit ex prętio dictorum bonorū satisfieri, sed alijs
Creditoribus longè posterioribus, solui consenserit,
ei est imputandum, nec potest hodiè in prçiudicium
Casalium, & aliorum fideicommissariorum habere
53 regressum ad bona fideicommissi vigore *d. Auth. Res*
qua, quia consensiendo alienationi, & distractioni
prædictorum bonorum ab eius beneficio remanserit
exclusus, vt præter *Curt. Iun. Ias. Bursatt. Menoch.*
& Fusar. allegatos in decis. §. Propterea firmant Padill.
in dicta Aauth. num.121. in fine Paris cons.63. num.45.
lib.2. Cephal. cons.344. num.35. Federic. Scott. respons.
tom.2. resp.4. num.21. lib.1. Peregr. *de fideic. art.42. sub*
num.16. Intrigliol. de substit. cent.3. quæst.73. num.39t.
54 *Fusar. cod. tract. quæst.532. num.30.* Remedium enim
dictæ *Auth.* est subsidiarium, & competit quando non
adsunt bona libera *DD. in eadem Auth. Et innumeros*
refert Fusar. quæst.531. num.121. & d. quæst.532. n.35.
& sepiùs Rota firmauit vt post Merlin. *de legitim. dec.*
124. in princ. & coram s.me. Greg. XV. decis.266. n. 10.
& coram Buratt. decis.641. num.1. & ibi Add. *num.19.*
qui alios cumulat.

Nec releuat responsio quod in primo Chirogra-
pho alienatio fuerit concessa præcisè ad effectum
soluendi prætium nonnullis Creditoribus Maximi-
liani in supplicatione nominatis, inter quos ipse
non erat descriptus; facultas verò distrahendi dicta
54. loca Montium concessa in secundo Chirographo
haberet insertam conditionem, quod in primis, &
ante omnia erogarentur scuta 2000. auri in auro in
extinctionem Census similis summæ debiti per eun-
dem Maximilianum q. Christoforo Rotigno, ac pro-
pterea cesset nedùm prçsumptio, sed etiā possibilitas,
quod Marius potuerit inde satis fieri, quia dempto
prætio bonorum alienatorum soluto creditoribus no-
minatis iuxta formam Chirographi, quæ ad vnguem
erat seruanda, & demptis scutis 2000. auri ex præ-
tio locorum montium, erogatis in extinctionem
Census Rotigni, non remansit pro Mario nisi resi-
duum prætij locorum Montium, quod erat scuto-
rum 3200. quibus etiam detractis ex credito Dotis
maternæ scutorum 900. Marius adhuç remanebat
Creditor in scutis 5800. absorbentibus valorem Do-
mus qui non excedit scuta 5000. iuxta id quod ven-
dita fuit.

Quia vltrà quod dicta Chirographa sunt manife-
stè subreptitia, vt fuit dictum in *d. decis. 24. à nu.20.*
vsque ad fin. par.7. recent. Responsum fuit quod licet
Pontifex mandasset vt ex prætio dictorum Bonorum
& locorum Montium satisfieret Creditoribus in sup-
plicatione nominatis hoc tamen non facit quo mi-
nus Marius posset agere pro credito Dotis maternæ
& in concursu aliorum posteriorum obtinere illius
satisfactionem, quia Papa hoc Ius illi non abstulit
imò expresè reseruauit, disponens quod Credito-
res, quibus prætium dictorum bonorum destinaue-
rat tenerentur in Actu receptionis dare idoneam cau-
tionem de illud restituendo prioribus, & potioribus,
vt apparet ex lectura Breuium *Summar. D. Prosperi nu.*
2 Vndè cum posset nec curauerit satisfieri ex prætio
dictorum bonorum, permittendo illud solui poste-
rioribus sibi præiudicauit, nec potest amplius habe-
re regressum ad bona fideicommissi vt dictum est.

Nec refragatur, quod creditor Dotis consentien-
55 do alienationi aliquorum bonorum sibi non præiu-
dicet, quominus possit satisfieri in cęteris, *Surd. cons.*
513. nu.25. Rota dec.229. nu.9. par.5. Rec. Quia fuit
responsum conclusionem istam non procedere quā-
56 do intentatur remedium subsidiariū, *Auth. Res quæ.*
Tunc enim si creditor Dotis culpa sua, & facto pro-
prio facit quominus satisfieri possit ex bonis liberis
illa dissipando, vel consentiendo eorum alienationi
57 ammittit subsidium, dictæ *Auth.* nec est ei succur-
rendum, tamquam qui sua sponte in necessitate se
posuit, *Castr. in dicta Auth. Res quæ, nu.11.* & ibidem
Ias. nu.34. in 14. limit. Pereg. *dicto art.42. nu.72. Fusar.*
de substit. dicta qu.151. nu.156. Menoch. de præsumpt.
lib.4. præsumpt.190. nu.47. & duobus seqq. Aliàs esset
in potestate descendentium alienare bona libera in
fraudem fideicommissariorum, & deindè sub præ-
textu detrahendi Dotes euertere fideicommissum,
quod non est dicendum. Sed tollitur omnis ama-
ritudo, quia cum prædicti creditores quibus prætē-
ditur fuisse solutum prætium dictorum bonorum, &
locorum Montium tenerentur dare cautionem de
restituendo prioribus, & potioribus, iuxta legem prę
58 scriptam in dictis Chirographis, perinde est ac si so-
lutio facta non fuisset, & prætium adhuc extare di-
citur ad beneficium potiorum, & anteriorum, vt per
Text. in l. ex facto, in fin. ff. de pecul. & in *l. Procura-*
torio, §. fin. ff. de trib. & act. firmant *Castr. cons.286. in*
princ. vers. Nec obstat quod creditores, lib.1. Straccb.
de decoct. par. vlt. tit. qui potior. in bon. decoct. hab. n.25
Franch. dec.75. nu.9. & *dec.200. nu.4.* Giurba plures
referens, *dec.4. nu.40.* & firmauit *Rota in Rec. dec.48.*
nu.5. par.3. & *dec.133. num.11. post Pacif. de Salu.* &
fuit dictum in *Romana Pecuniaria de Gallis 15. Maij*
1609. cor. Iusto, & in *Romana Census scutor.18. mil.16.*

No-

Digitized by Google

Nouembris 1620. *coram bo:me: Coccino*. Vndè qua-
tenùs creditum dictæ Dotis sit anterius, & potius, vt
59 D. Prosper prætendit, actio dirigenda est contra di-
ctum pretium, nec potest intentari remedium sub-
sidiarium, *Auth. Res qua*, cum illud non competat
quando adsunt bona libera, vt supra probatur.

Et ex his tollitur etiam quod D. Prosper ex ces-
sione reportata a creditoribus Marij vti possit reten-
tione, ceterisque actionibus Mario cedenti compe-
tentibus, quia cum ex supra deductis talis hythæca
Mario non suffragatur, multò minus potest suffraga-
ri D. Prospero cessionario, qui plus iuris habere nō
60 non potest, quam habeat cedens, *l. Nemo plus, ff. de
Regul. Iur.*

Et in omnem casum retentio si quæ potuisset cō-
petere Mario, non tamèn posset competere illius
creditoribus, à quibus D. Prosper reportauit cessio-
61 nem. Quia licet creditor creditoris habeat, ac e-
xercere possit omnes actiones quas eius debitor ha-
ber, & exercere potest, *l. Nomen*, & ibi DD. *C. qua res
pign. oblig. poss.* cum pluribus alijs ad propositum re-
latis in *Romana Domus* 23 *Februarij* 1641. *coram me*.
62 Et non solùm personales, sed etiam hypothæcarias
vtiles, quando istæ fuerunt sibi obligatæ, vel saltem
adest obligatio omnium bonorum, vt saluando *gloss.*
communitèr impugnatam quatenùs indistinctè fir-
mat creditori creditoris competere hypothæcarias,
in dicta *l. Nomen, in verb. vtilibus*, & in *l. Grege, §. cū
pignori, in verb. solut. ff. de pignor.* Dixtinxerunt *Sa-
licet.* in eadem *l. Nomen, sub nu.* 1. circa med. & in di-
cta *l. Grege, §. cum pignori, nu.* 3. & 4. *Castr. in l. si cō-
uenerit la* 2. *nu.* 2. *ff. de pignorat. act. Socc. sen. cons.* 158.
nu. 29. & 30. *lib.* . *Neguſ. de pign.* 3. *memb.* 2. *par. n.* 24.
Attamèn hæc conclusio non procedit in huiusmodi
actione subsidiaria deducta, ex dispositione *Auth.*
63 *Res qua*, quia hæc actio non transit ad hæredes ex-
traneos, nec ad singulares successores, iuxta veriorē
opinionem, quam probarunt *Curt. Iun.* in dict. *Auth.
nu.* 22. Vbi ostendit quod in hoc casu cessant ratio-
nes omnes eiusdem *Auth.* & eum sequitur *Padill. ibid.
nu.* 71. *Petr. de fid. qu.* 8. *n.* 447. & *seqq. Pereg. eod. tract.*
64 *art.* 42. *num.* 43. & 44 vbi in fine dicit quod extra fi-
lios difficilè est in practica obtinere, *Menoch. de præ-
sumpt. lib.* 4 *præsumpt.* 189. *nu.* 194. *Thes. Iun. Quæst.
For. lib.* 1. *qu.* 5. *nu.* 5. *vers. placuit enim Senatui*, & alios
refert, & sequitur *Fusar. de substis. qu.* 531. *n.* 46. & 47
in fine, dicit quod hæc opinio sibi magis placet, & ea
absolutè est vera quoad priuilegium Prælationis,
quod indubitanter non transit ad singularem succes-
65 sorem, nec ad hæredes extraneos, quicquid sit an
transeat hypothæca, vt aliquibus placuit, *Ias. in §.
fuerat, nu.* 94. *Instit. de act. Ripa in l.* 1. *nu.* 33. *ff. solut.
matrim. Alex. cons.* 58. *nu* 4. *lib.* 7. *Neguſ. de pig. in* 4.
memb. 2. *par. nu.* 94. *Bald. Nouell. de Dot. par.* 10. *nu.* 26.
Statil. de Salu. Interd. inspect. 3. *cap.* 4. *nu.* 67. & admisit
Rota cor. Card. Seraph. dec. 678. *n.* 3. & 11. Cessante au-
tem prælatione, cessat etiam retentio ex supradictis.

Ex quibus videtur penitus excludi exceptio retē-
tionis, aut saltem negari non potest quin remaneat
valdè turbida, & offuscata, quod sufficit, vt Casali-
66 bus non possit impediri Immissio in Saluiano, quæ
in hoc Idicio per huiusmodi exceptiones dubias, &
altiorem indaginem requirentes non retardatur, vt
per *Statil.* vbi supra, *inspect.* 2. *cap.* 1. *nu.* 71. & *cap.* 2.
nu. 42. & 254. vbi plures *Rota Decisiones* cumulat.

Et ita resolutum vtraque &c.

AVXIMANA PRÆTENSI FIDEICOMMISSI.

Veneris 21. *Iunij* 1641.

ARGVMENTVM.

Ægidiana non habet locum contra personas Ecclesia-
sticas, & possessio dicitur attentata, neque est manu-
tenibilis contra Clericum possidentem, vbi illa se-
quuta fuit pendente termino ad appellandum, & hoc
etiam si Iudex præsumptiuè tantum habuit notitiā
de Clericatu, licet non fuerit ante executionem op-
positus.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex confessione partis in monitorio ad relaxandum possessionem bonorum de quibus agitur.*

2 *Ægidiana non habet locum contra personas Ecclesiasticas.*

3 *Possessio capta pendente appellatione dicitur nulla, & attentata, & sic non manutenibilis.*

4 *Immissio Iudicis contra Clericum executa pendente appellatione, non dicitur attentata, & est manutenibilis, vbi ante executionem de Clericatu non fuit oppositum.*

5 *Limita nisi Iudex habuerit notitiam, vel solum præsumptionem ex actis de Clericatu, vt num.* 7.

6 *Titulus*, Reuerendi, *conuenit solum personis Ecclesiasticis.*

7 *Iudex præsumitur acta vidisse.*

8 *Iudex quidquid scientèr facit pendente appellatione, remanet nullum, & attentatum.*

9 *Titulus*, Reuerendi, *inducit solam præsumptionem de Clericatu, non autem certam scientiam.*

10 *Possessio contra Clericum executa pendente appellatione adhoc, vt dicatur attentata, sufficit sola scientia partis de Clericatu, vbi Iudex ad eius instantiam processit.*

11 *Iudici sufficit si præsumptiuè constet de causis appellationis, saltem vt interim debeat suspendere executionem, donec melior probatio afferatur.*

12 *Possessio capta pendente appellatione dicitur nulla, & non manutenibilis.*

DECISIO XXXV.

PLacuit DD. Decisio emanata in hac Causa, coram
me sub die 25. Iunij anni præteriti, qua firmatum
fuit, Bartholo esse dandum Mandatum de Manute-
nendo in possessione Bonorum de quibus agitur, quia
1 eius possessio probatur ex confessione partis in Mo-
nitorio ad relaxandam possessionem prætensorum
bonorum, quæ sufficit ex Iuribus in dicta Decisione
citatis.

Nec obstare visa fuit possessio Vincentij capta vi-
gore Mandati de Immittendo, quia vt in alia Deci-
sione dicebatur cum à dicto Decreto daretur Ap-
2 pellatio cessante Ægidiana, quæ non habet locum
contra Personas Ecclesiasticas, qualis est Bartolus,
3 possessio indè sequuta pendente Appellatione dici-
tur nulla, & attentata, & sic non manutenibilis, *Ro-
ta dec.* 225. *nu.* 4. *par.* 1. *Rec.* cum aliàs allegat.

4 Nec resistit quod Bartholus non opposuerit de
Clericatu ante exequutionem, ideoque Iudex proce-
dere potuerit non obstante Appellatione, vt fuit di-
ctum in *Romana Bonorum de Cæsarijs* 20. *May* 1639.
5 *coram R. P. D. meo Ghisilerio*. Quia animaduertebant
Domini, quod cum Iudex de Clericatu Bartholi ha-
beret notitiam stante quod in Actis eius nomen ex-
6 pressum fuit cum Titulo Reuerendi, qui conuenit
7 solis Personis Ecclesiasticis, quæ Acta Iudex vidisse
præsumitur, *Franch. cap. Dilecto, num.* 165. *de Appell.*
& pars colitigans de eo certam scientiam haberet,
ex quo cum præsentauerat vti Clericum ad duo Be-
neficia Simplicia, sufficit dicta sciēntia, ad effectum
vt Iudex debeat abstinere ab exequutione quamuis
de Clericatu non fuerit expressè oppositum, vt di-
stinxit *Rota* declarando dictam *Decisionem R. P. D.*

mei Ghislerii in eadem *Romana de Cæsareis* 22. A-
prilis 1640.*coram R. P. D. meo Carillo*, quæ fuit con-
firmata 17. huius mensis coram eodem, & ratio est
manifesta.

Quia cum Iudex statim habita notitia Clericatus
sciat esse permissam Appellationem non suffragante
Ægidiana contra Personas Ecclesiasticas, quicquid
8 scienter facit pendente Appellatione remanet nullū,
& attentatum, *Franch. in cap. si duobus, num.* 26.*in fin.*
iuncto *num.* 29. & ibidem *Ia: Andr. sub num.* 5. *Abb.*
num. 4. 14 *&* 16. *Anchar. num.* 4. *Extra de Appell.*

9 Nec dicatur quod ex Titulo Reuerendi, resultat
solùm præsumptio Clericatus, non autem certa
10 scientia respectu Iudicis, quia præter quod isto ca-
su sufficeret sola scientia partis, cum ad eius instan-
tiam Iudex processerit, vt post *Abb. dicto cap. si duo-*
bus, dicto num. 14. *post med. vers. Aut pars scinit, &*
Franch. ibid. num. 29. *post princ. vers. sed eo casu de Ap-*
pellat. firmanr *Lancellott. de Attentat. par.* 2. *cap.* 20.
ampliat. 19. *num.* 2. *& declarat.* 1. *num.* 14. & *Rota in*
Rec. dec. 296. *num.* 8. *par.* 6. dictum fuit ad hunc effectū
11 sufficere quod Iudici constet præsumptiuè de Causis
appellationis, saltem vt interim debeat supersedere
in exequutione, donec melior probatio afferatur,
Franch. in cap. interposita, sub num. 3. *Dec. sub num.* 2.
vers. secundo ista prima Regul. & Proposit. *sub num.* 3.
Follen. 4. *de Appellat. Contar. de* Moment. *possess. qu.* 1.
num. 41. *Scacc. de Appellat. qu.* 11. *num.* 66.

Et in omnem euentum cum Ægidianæ non sit lo-
cus, & Causa de Iure Canonico sit appellabilis qua-
tenùs dicta possessio posset dici non attentata, esset
12 tamèn nulla vti capta pendente appellatione, &
consequentèr non manutenibilis, *Rota in Romana*
Vineæ de Capocefalis *coram R. P. D.* Dunozetto, quæ
est *decis.* 330. *num.* 4. *&* 5. *par.* 6. *Rec.* cum alijs relatis
per *Add. ad sa: mer Gregor. XV. dec.* 339. *num.* 6. & fuit
dictum in citata *Romana de Cæsareis* 22. *Aprilis* 1641
coram R. P. D. meo Carillo.

Et ita resolutum vtraque, &c.

ROMANA LEGATI SCVTORVM 50. MILL.

Lunæ 26. *Iunij* 1641.

ARGVMENTVM.

Testator, si alicui reliquerit aliquod notabile Legatum persoluendum ex fructibus hæreditarijs, & postquā fuerit satisfactum omnibus suis Creditoribus, si successiuè Testator emerit Officia, & loca Montium, cum reseruatione Decreti ad fauorem dicti Legatarij post obitum ipsius Testatoris, quæritur modo vtrum hoc casu mens Testatoris fuerit faciendi duo Legata, aut aliam particularem Donationem causa mortis, vel id fecerit præueniendo solutionē primi Legati, & hæc vltima opinio alternatiuè resolutur.

SVMMARIVM.

1 *Legatum quod quis voluerit duplicare non est præsumendum, & nu.* 7.

2 *Actus in dubio præsumitur factus ex causa preambula, non autem ex nouo.*

3 *Donatio nunquam præsumitur, quando alia interpretatio fieri potest.*

4 *Donatio nunquam censenda venit, quando alia causa præsumi potest.*

5 *Donatio vt excludatur sufficit quæuis coniectura, vel leuis occasio.*

6 *Legatario valde vtile est, vt quanto citius legatum suum ipse consequatur.*

7 *Legatum numquam censetur duplicatum.*

8 *Legatum si erat persoluendum post longum tempus, & celeri satisfactione soluatur hoc legatario non parum commodum affert. nu.* 9. 67. *&* 68.

10 *Legatum factum à debitore suo creditori valet, si afferat aliquom vtilitatem.*

11 *Maritus legans vxori dotem, antequam aduenerit tempus restitutionis ex tali legato vxor commodum consequitur.*

12 *Solutio accelerata est pretio æstimabilis.*

13 *Solutionis dilatio non solum affert incommodum, sed etiam facit, vt longe minus datum videatur.*

14 *Legatum summendum est de manu hæredis.*

15 *Donatio causa mortis est pinguior legato, quia statim secuta morte donantis recipit perfectionem, non expectata hæredis aditione.*

16 *Legata ad sui perfectionem requirunt aditionem hæredis cuius è manibus sunt accipienda.*

Legata non tantum confirmantur morte testatoris, verum etiam requiritur aditio hæredis nu. 16.

17 *Testatoris voluntas, quando magna apparuit conseruandi bona in agnatione, & augendi primogenituram, tunc non est verisimile voluisse donare extra eam bona magni, & notabilis valoris, & n.* 18.

19 *Testator præsumitur minus, quam potuit voluisse grauare suum hæredem.*

20 *Prohibitio plus non petendi facta per testatorem legatario operatur, vt legatum dicatur factum animo compensandi, & n.* 25. 33.

21 *Ex dispositionum conuenientia, et conformitate arguitur qualis sit mens disponentis, & nu.* 24.

22 *Dispositio vna, quando censeatur facta in executione alterius.*

23 *In symbolum habentibus facilior est transitus.*

24 *Testator ex quibus præsumatur voluisse accelerare in vita solutionem legati?*

25 *Compensatio de specie ad quantitatem non datur.*

26 *In locis montium duo considerantur titulus, qui non cadit in dispositionem, & pretium, cuius creditor remanet ille, cuius pecunia empta fuerunt.*

27 *Compensatio de specie ad quantitatem tunc non fit quando fit in iudicio, altera parte dissentiente, & inter viuos, secus autem si fiat ex voluntate, & num.* 28.

29 *Voluntatem suam, quod quis incontinenti voluerit mutare non est præsumendum.*

30 *In voluntate eadem, quis præsumitur voluisse perseuerare, vsque ad mortem, dum eam non immutauit.*

31 *Testamentum vltimum vti assumens vires de tempore mortis semper reputatur vltima dispositio.*

32 *Legatum acceptans, onus continens, quod legatarius non possit aliud prætendere, tunc censetur renunciatum omnibus prætensionibus.*

34 *Legatum acceptans intelligitur illud acceptare cum suo onere, & cum omnibus suis qualitatibus.*

36 *Amplia id multo magis procedere quando legatarius amplam fecit quietantiam hæredi.*

38 *Creditores non tenentur expectare solutionem minutatim ex fructibus.*

39 *Legata vti debita voluntaria peti non possunt nisi iuxta præceptum Testatoris.*

Testator in legatis potest apponere eam legem quam vult num. 39.

40 *Res pro alio simpliciter acquisita censetur donata.*

41 *Officia, & loca montium pro alijs empta, etiam cum decreto ad fauorem alterius, præsumuntur donata contra num.* 42. 43. *declara vt num.* 44.

45 *Actus præsumitur gestus in executionem causæ præcedentis.*

46 *Legatum quando præcedit, tunc subsequens traditio, seu assignatio, licet habeat vim donationis non tamen habet vim tituli, seu duplicationis legati, sed solum executionem præcedentis dispositionis, & n.* 47. 48.

49 *Dispo-*

Digitized by Google

49 *Dispositio tunc censetur facta lu executionem præcedeatis actus, quando causa pro qua præcessit dispositio non recipit daplicationem.*

Secus verò si recipiat multiplicationem, quia tunc vtraqae saam effectum sortiri debet, & na. 49.

50 *Legatum ansit multiplicatum atteadi debet causa vtrum sit multipllcabilis.*

51 *Item attendi debet an secaada dispositio possit referri ad causam necessariam.*

52 *In legato secundo, quanda non est expressa certa causa, nec potest assignari causa necessaria. tunc debet fieri impatatio in præcedens legatum, & n. 55. 56. & 57.*

Causa dua lucratiua de iure simul aon possuat concarrere ibidem.

53 *Limita ia duobus legatis qaorum vtramque soluendam esset eodem tempore.*

54 *Et quoram alterum esset iaaaè aisi intraret daplicatio.*

58 *Consanguinitas, & sola effectio aon est sufficiens ad præsumendam donationem, aisi inter filios.*

59 *Saagainis coniunctione non est habenda ratio ad effectum iaterpratandi dispositionem contra baredem, & nam. 60.*

61 *Coniunctio saaguiais, & affectio quantum operatur id collgi debet ex verbis testatoris, & n. 62.*

63 *Testator si aliqaid volaisset id expressisset, & maxime, si in simili occasione fecerit talem expressionem.*

64 *Emens loca Montiam, & officia vacabilia faaore legatarij dicitur volaisse prauenire baredem in solutione legati, & n° 65. & 69.*

66 *Notala simplex coatineus incertam annotationem non releuat.*

68 *Verisimiliora magis veniunt attendenda.*

69 *Conditio resolutiua iu casu dispositionis, si dispositio nou sequatar, euaaescit, cum puri, & parificati idem sit indiciam, & na. 70.*

71 *Compensatio non admittitur, qaando legatum fait factum cum onere restitaendi.*

72 *Testator præsumitur in eadem voluntate permansisse, eo ipso qaod de contrario non apparet nu. 73.*

74 *Ad legati duplicationem excladendam safficit qualibet leais coniectura.*

75 *Legati daplicatio vt excludatur safficit causam coniecturari posse.*

DECISIO XXXVI.

LAta Sententia Rotali, in qua declaratur, Officia, & loca Montium, de quibus agitur, non cedere in diminutionem Legati facti per Marchionem Vincentium Iustinianum, ad fauorem Cammilli de Maximis, & Causa per Appellationem ad me deuoluta dedi dubium, an Sententia sit confirmanda, vel infirmanda, eoque per duas vices proposito, cum multa pro parte Marchionis hæredis de nouo deducerentur non fuit capta resolutio, sed randèm hodiè omnibus maturè discussis, Domini resoluerunt, Sententiam esse infirmandam.

Quia cum Marchio Vincentius reliquerit iure Legati Camillo de Maximis scuta 50. mill. monetæ soluenda ab eius hærede ex fructibus hæreditarijs, postquam ex eisdem fructibus, alijsque pecunijs ad hunc effectum destinatis, fuisset satisfactum omnibus eius Creditoribus, & successiuè emerit Officia, & loca Montium, cum reseruatione Decreti ad fauorem eiusdem Camilli Legatarij post obitum ipsius Testatoris, non videtur Testator fecisse duo Legata, vel vnom Legatum, & aliam particularē Donationem causa mortis, ve fuit præsuppositum in Decisionibus emanatis coram R. P. D. Dunozetto. Sed vnicum Legatum scutorum 50. mill, quod cupiens Testator solui promptè, & cum omni facilitate, ibi: E *questo pagamento delli scudi* 50. *mila, il mio Erede vniuersale, ò quelli che li succederauno, in vigore di questo mio vltimo Testamento, lo debbiano fare prontamente, & con ogni facilità.* Adhuc viuens curauit colligere pecunias ex fructibus suorum bonorum, ex eisque emere Officia, & loca Montium, cū reseruarione Decreti ad sui fauorem quoad vixerit, sequuto verò eius obitu ad fauorem Legatarij. Ac
1 proindè præsumendum visum fuit, emptionem istā
fuisse factam in præparationem satisfactionis pro
celeri solutione præcedentis Legati, potiusquam a-
nimò nouam Donationem faciendi, vel Legatum du-
plicādi, vt declarant *Vasqu. de Success. creat. lib. 2. §. 17*
requisit. 28. nu. 112. Couarr. in Rubr. de Testam. par. 2.
num. 21. in fin. vers. & ideo irreuocabile, Rim. sen. cons.
230. num. 3. in fin. lib. 2. Laderch. *Imol. cons. 127. nu. 12.*
Surd. cons. 14. num. 10. vers. non etiam non soluto, quia
2 actus in dubio præsumitur factus ex causa præam-
bula, non autem ex noua, *l. 4. §. vndè queri potest, ff.*
de manumiss. l. ad solutionem, C. *de re iudic. Surd. cons.*
3 *119. nu. 15.* Sed etiam quia Donatio numquam pre-
sumitur quando alia interprætatio fieri potest, *l. cum*
indebito, ff. de probat. Menoch. *lib. 3. præsumpt. 12. na. 10*
Honded. cons. 50. num. 23. lib. 2. Dec. cons. 176. num. 1.
4 *Rota dec. 21. nu. 3. par. 4. Rec.* vel vbi alia causa potest
præsumi, *Honded. cons. 39. num. 35. & 40. lib. 2. Becc.*
cons. 52. nu. 70. Tiraquell. multos cumulans in *l. si vn-*
quam, in verbo Donatione largitus, num. 206. & sequ.
C. de reuoc. donat. Rota dec. 262. num. 8. par. 1. Diuers.
& dec. 151. num. 4. post Pacific. de Salu. & fuit dictum
in *Romana, seu* Bonon. *Pretij* Clericatus *Cammera, co-*
ram R. P. D. Merlino, quæ est *dec. 54. par. 5. Rec.* & in
eadem 1. *Decemb. 1625. coram bo: mem:* Coccino, *& 2.*
5 *Decemb. 1626. coram bo: mem:* Card. *Virili*. Et sufficit
quævis coniectura, vel leuis occasio ad exclusionē
Donationis, *Bald. in l. 1. num. 3. vers. item vbi*, Cod. *ad*
Senat. Consult. *Trebell. Natta cons. 73. num. 9. Casa-*
natt. cons. 45. num. 98. cum alijs latè adductis per *Ti-*
raquell. vbi supra, num. 207. vers. etiamsi leuis.

Et in hanc Sententiam facilius iuerunt Domini
6 aduertentes emptionem istam Officiorum, & loco-
rum Montium fuisse valdè vtilem Legatario, vbi au-
tem secunda dispositio non remanet vana, & inuti-
7 lis, sed cedere potest in solutionem, vel executionem
præcedentis, Legatum numquam præsumitur dupli-
catum, & cessat dispositio, *l. quinquaginta, aliàs quin-*
genta 12. ff. de probat. vt expressè firmat *Fabius de*
Anna, cons. 91. nu. 45. circa fin. Laderch. Imol. cons. 125
num. 12. Camill. *Medices, cons. 125. nu. 8. Franch. dec.*
422. num. 5. & 8.

8 Vtilitas autem, & quidem magna resultat, primò
& principaliter, quia ex dispositione clara Testato-
ris Legatum erat soluendum paulatim ex fructibus
hæreditarijs, sequuta prius satisfactione omnium, &
singulorum Creditorum, ac de integra solutione
9 debitorum, quæ cum ascenderent ad summam scu-
torum 100. mill. & vltra. Legatarius vix sua vita
durante Legatum consequi potuisset, vt agnouit e-
tiam ipse Testator, ibi: *Al che con progresso di qual-*
che poco tempo si potrà arriuare. Ex reseruatione
verò Decreti in emptione Officiorum, & locorum
Montium fauore Legatarij, satisfactio sequuta erat
statim post Testatoris obitum. Vndè acquisitio, seu
inuestimentum pecuniarum in tot Officijs, & locis
10 Montium, cum tali reseruatione Decreti tamquam
præueniens, & accellerans solutionem cessit euidē-
tèr in vtilitatem, & commodum Legatarij, quod
sufficit pro substinenda dispositione per *Text aper-*
tum, in §. ex contrario, & §. sed si Vxori, Instit. de legat.

vbi

Digitized by Google

vbi gloss. in verbo, pleniùs, & Aret.nu.1. Vbi quod
11 Maritus legans Vxori Dotem, quæ tamquam consi-
stens in pecunia, non erat restituenda nisi in fine an-
ni, commodum repræsentationis, seù accelerationis
legare videtur, l.1. § si quis creditori suo, ff.ad l. Fal-
cid. l.debitar decem 84. ibi: Medij temporis cõmo-
dum, ff.delegat.2. Castr.in l.verbis legeti, num.1.& 2
vers.sed si plus tempore, ff.ad l.falcid. Florian.de S.Pe-
tro in l.vnum ex familia, in princ. num.12. ff.delegat.2.
Emanuel Costa in cap.si Pater, par.1. verbo legauerit,
num.21,& seqq. de Testam. in 6. vbi nu.25. latè pro-
12 bat repræsentationem, seù acceleratam solutionem
esse prætio æstimabilem, Crass.de successff. §.legatum,
qu.42.num.1.& 2. Salzendo de repræsent. lib.1. cap. 2.
num.1.& 2. Castill.Quæst.Controu.par.3.cap.19.nu.4
Laderch.Imol.dict.cons.127.nu.12. Bellon.cons.23 n.1
Surd.cons.113.nu.25. Rota coram Card.Seraph.dec.487
13 num. 18. Dilatio enim non solùm affert incommo-
dum, sed etiam facit, vt longè minus videatur Le-
gatum, §.plus autem, Instit.de act. Dec.cons.46. nu.1.
vers.ex qualitate enim sa.me:Greg.XV.dec.73.nu.1.

Secundò. quia Legatum erat accipiendum de ma-
14 nu hæredis, Officia verò, & loca Montium propria
authoritate sine vllo Iuris, aut hominis ministerio
propter decretum appositum ad fauorem Camilli,
& hoc etiamsi illa censerentur donata causa mortis
in locum Legati, quia licet huiusmodi donatio quo-
ad effectum, & efficaciam æquipararetur Legato, est
tamen illo pinguior, & vtilior, quia statim sequuta
15 morte Donantis, Donàtio quę in tempus mortis est
collata suam recipit perfectionem, & sola morte cõ-
firmatur, non expectata hæredis aditione, quod se-
16 cus est in Legatis, quæ ad sui perfectionem requi-
runt aditionem hæredis cuius è manibus sunt acci-
pienda, & aditione non autem sola morte confirmã-
tur, Ripa. qui communem dicit in l.sciendum, nu. 18
ff.delegat.1. Couarr.in Rubr.de Testam. par. 3. num.22.
Gomez.var.resolut. cap.4.num.16. Clar.in §.Donatio,
qu.5. num.2. Molin. de Primog. Hispan. lib.1. cap.12.
num. 14. & seq.

Et hanc interpretationem Domini censuerunt re-
manere admodum comprobatam, & firmitèr am-
17 plectendam. Primò proptèr enixam voluntatem
Testatoris conseruandi bona in Agnatione, & augẽ-
di Primogenituram, inuerisimile enim admodùm
videbatur quod Marchio Vincentius, qui tantùm
18 studuit conseruationi, & ampliationi suæ Primoge-
nituræ voluerit vltrà Legatum tàm notabilis quan-
titatis, illam adeò extenuare, donando etiam Officia,
& loca Montium valoris scutorum 36.mill. Menoch.
lib.4. præsumpt.110. num.43. vers.vel esset valdè ex-
hausta, Aym. cons.686. num.7. vers.postremò, Afflict.
dec.44.num.21. & seq. Rota in Auenionen. Fideicom-
missi 10. Maij 1637.coram R.P.D. meo Panzirolo, im-
press.in 7.par.Rec.dec.312. num.6. & admisit etiam in
Mutinen. Dotis 16. Ianuarij 1641.vers.nec releuat, co-
ram eodem. Maximè in præiudicium hæredis, quẽ
negari non potest, quin Testator Summoperè dile-
19 xerit, cum eum titulo Institutionis Vniuersalis ho-
norauerit, vndè verisimile etiam est quod illum mi-
nus quam fieri potuit grauare voluerit, l.vnum ex fa-
milia §.si rem ff.delcg.2. Honded.cons.57. n.37.& seqq.
lib.1. Rota coram b.me:Buratt.decis.580.num.10.

Secundò quia Marchio Vincentius postquam in
eius Testamento magnifecerat eius consanguinitatẽ
cum Camillo, & affectionem qua eum prosequeba-
tur legauit eidem scuta 50.mil. cum expressa prohi-
bitione quod ex suis bonis, aliud prætendere non
20 posset. Ex hoc enim manifestè colligitur Testatoris
voluntas, vt idem Camillus in totum non haberet
nisi dicta scuta 50.mil. computato omni, & toto,
eo quod idem aliter prætendere posset, & sic quod
cum officijs, & locis Montium induceretur com-
pensatio legati, vt arguunt, Abb.cons.81.nu.2. vers.
Reliquis enim par.1.Castr. cons.193.nu.2.vers.super se-
cundo verò dubio lib. 2. Ruin.cons.116. nu.17.in fine,
& 18.lib.3.Aym.cons.131. num.17.& cons.149. nu.3.
Grat.discept.for.cap.274. nu.4.& 5. Mart.de successf.
legal.par 4.quæst.18.art.6.n.58.

Tertiò quia idem Marchio Vincentius easdem
conditiones, quas apposuerat in legato, repetijt
etiam in acquisitione locorum Montium, & Offi-
ciorum, nempè quod si Camillus de his non dispo-
neret, remanere deberent hæredi ipsius Testatoris,
reseruando sibi in vita facultatem disponendi de
eisdem officijs, & locis Montium, vt posset eodem
modo reuocare hanc dispositionem factam pro Ca-
millo, sicut poterat reuocare legatum scutorum
50.mil. Ex huiusmodi enim conuenientia, & con-
21 formitate dispositionum comprobatur voluntas,
quod officia, & loca Montium cederent in diminu-
tionem legati, quodque vnam dispositionem fece-
rit in executionem alterius, vt de duabus disposi-
22 tionibus eiusdem qualitatis, notat gloss. in l.fideic.
§ si rem in verbo Pro deposito ff.de leg.3. Doctores in l.
filia legatorum C.de legat. Bart.in l.2. nu.3. ff.de cond.
& demonstr. Gabr. cons.103. num. 10. in fine vers.3.
non obstat, & num.11. lib. 1. Surd.cons.119. num.14.
23 & facit Regula quod in habentibus simbolum faci-
lior est transitus, l.sed cum Patrono ff.de bon. possess.
Castr.cons.414. nu.3.vers.Nam in habentibus lib.2.

Quartò demùm ex eo quia ab vna parte Testator
mandauerat solui legatum ex fructibus hereditatis,
& postquam alia debita soluta fuissent, ab alia verò
cupiebat vt Camillus consequeretur dicta scuta 50.
24 mil.promptè, & cum omni facilitate. Vndè vi-
dens postmodum quod si fuisset expectanda satisfa-
ctio creditorum, Camillus Senex vix in vita legato
frui potuisset, vt euentus postea docuit, præuenien-
do tempus, & hæredem in solutione, cæpit emere
officia, & loca Montium, quæ statim sequuto obi-
25 tu Testatoris remansura erant ad liberam disposi-
tionem legatarij, quasi idem Testator per repræ-
sentationem, seù acceleratam solutionem loca
montium, & officia loco pecuniæ legatæ subroga-
re voluerit, vt probat Text.in l.Pater inter filios 23.
ff.de adim. leg. & in l. fideic. §.si rem suam ff.de leg.3.
Gabr.dicto cons.103.num.11.lib.1.

Nec ex eo quod Testator legauerit quantitatem
26 & postea emerit speciem excluditur compensatio
quæ de specie ad quantitatem non datur, vt pon-
deratum fuit in decis. D.mei Dunoz.16. Ianu.1640.
Nam vltra quod dici potest nos versari in duabus
quantitatibus, cum fuerit reseruata dispositio Offi-
ciorum, & locorum Montium, quæ non verifica-
tur in specie sed in quantitare, in Officijs enim,
27 & locis Montium duo considerantur, Titulus qui
non cadit in dispositionem, & prætium cuius Cre-
ditor remanet ille, cuius pecuniæ emptio facta fuit
l.Et si de tua l.si filij, & ibi gloss.in verbo pecunia C.
de donat.inter vir. & vxor. Rota apud Cenc. de Cens.
decis.166.num.7.& in supradicta Romana seù Bonon.
28 prætij Clericatus Cameræ, dictum fuit conclu-
sionem procedere in compensatione, quæ fit in Iu-
dicio altera parte in vita, & inter viuos, secùs in
illa quę fit ex voluntate, & dispositione Testatoris
in vltima voluntate: Hæc enim non regulatur in
29 omnibus secundũ naturam compensationis inter vi-
uos, sed fit etiam de specie ad quantitatem, vt pro-
bat Text.in l.si compensandi C.de hæred. Inst. & in l.

Qui

Digitized by Google

Qui non militabat ff.eod. Imol.in l.si cum Dotem §.si
Pater ad fin.vers.Item aduerte ff.solut. matr. Rom.in
*Auth.*Praterea *num.16.* & ibidem *Alex.nu.13.Dec.*
num.10.C.Vndè vir , & Vxor Simon de Prat. de In-
terpret.vltim.volunt.lib.4.dub.6.num.3.& 4.Maluas.
cons.72. num.25.

Minus ex eo quod Testamentum fuerit antea fa-
ctum , minuitur vis huius præsumptionis , & pro-
hibitionis factæ per Testatorem , quia cum statim
30 ipse cœperit emere Officia, & loca Montium, non
estdicendum , quod incontinenti voluerit mutare
voluntatem , imo cum postea superuiuens per plu-
31 res annos testamentum non mutauerit præsumitur
in eadem voluntate perseuerasse de tempore dictæ
emptionis , ac postea vsque ad mortem , *l.Sancimus*
C.de Testam. l.fideicomm. §.si rem certam ff. de leg.3.
Mantic.de coniect.vltim.volunt. lib.5.tit.5. nu.6.Me-
noch.lib.6.præsumpt.34. num.23. Et vltimum Testa-
32 mentum vti assumens vires de tempore mortis sē-
per reputatur vltima dispositio , etiam quod alia
post Testamentum in vita Testatoris fuerit subse-
quuta Cels.*Hugo cons.120. num.17. & 43. Menoch.*
cons.926.num:3. & 29. & fuit dictum in *Placentina*
Pensionis 17.Iunij 1602.coram bo:me:Corduba, & in
Fauentina legatorum 29.Febr.1636. coram R. P. D.
meo Panzirolo , quæ est in 7. part. Recent. decis.104.
num.7.& 8.

Neque supradicta prohibitio visa fuit posse intel-
ligi de alijs prætentionibus , quas Camillus habere
potuisset ex persona matris in bonis, & hæreditate
Testatoris , vt ponderatum fuit in *decis.1.coram eo-*
dem R.meo Dunozetto . Quia Camillus nec illam ,
nec aliam similem prætentionem habere poterat ,
33 de qua d. prohibitio posset intelligi , cum ipse om-
nibus prædictis prætentionibus antea renunciasset
acceptando legatum scutorum 5000. quod Ioseph
Iustinianus Auus illi fecerat , cum hoc , quod pro
omni , & quocumque suo Iure ex eius hæreditate
nil aliud prætendere posset , vt patet ex quietantia
Summ. num. 3. exhibita de nouo in hac secunda in-
stantia , non solùm quia acceptatio legati huius-
34 modi onus continentis de per se operatur vt cen-
seatur renunciasse omnibus hisce prætentionibus,
per *Text. clarum in cap. Officij de Testam.* Nam ac-
35 ceptans legatum intelligitur illud acceptare cum
onere suo , & cum omnibus suis qualitatibus *l.Im-*
perator §.si centum,& l.Titia cum testam.§.qui in vi-
ta, & ibi gloss.in verbo petitione ff.de leg.2. Dec.*cons.*
299.num.13.Ruin,cons.79. num. 20.lib.2. Soec. Iun.
cons.173. num.3.lib.2. Natta cons 186.num.1. Surd.
cons.7. sub num.5. sed etiam quia Camillus expresè
renunciauit omnibus dictis prætentionibus, & fecit
36 hæredi quietantiam finalem , quæ operatur plus
quam simplex agnitio legati,vt aduertit *Castr.cons.*
cons.73.num.2.vers. sed agnoscens, & cons.266.n.2.
vers.posito autem lib.1.

Nec satisfacit quod eadem prohibitio non impe-
diuerit Testatorem , quominus potuerit donare
37 etiam Officia , & loca montium , siue eorum præ-
tium prout habetur in *d.2.dec. D.mei Dunoz.* Quia
in præsenti casu non controuertitur potestas,sed di-
citur nullibi apparere quod vltra legata scutorum
50000. voluerit donare Officia , & loca montium
quinimò ex prohibitione, alijsque supra deductis,&
infra deducendis contrarium conuinci .

Nec subsistit in facto hæredem potuisse statim se-
quuto obitu Testatoris soluere legatum mediante
venditione locorum Montium. In Testamento enim
expresè legitur Testatorem præcepisse hæredi vt
inter alia poneret in Sacro Montis Pietatis fructus
maturatos , & maturandos locorum Montium ,
Censuum , & aliorum bonorum hæreditariorum ad
effectum vt ex eis soluerentur debita Testatoris , &
& postea legatum Camillo , subdens postea quod si
debita solui non potuissent ex dictis fructibus pos-
set hæres pro eorum solutione imponere Census ,
38 vel tot loca Montium alienare , Vndè clarè patet
facultatem alienandi fuisse restrictam ad solutionē
Creditorum,qui non tenentur expectare solutionem
minutatim ex fructibus *l.1.& tot.tit.C.debit.vendit.*
*pign.imped.non poss.Natta cons.145.nu.22.*cum alijs
relatis per *Fusar.de substit.quæst.541. nu.9.* nec posse
39 extendi ad solutionem legati , quod vti debitum
voluntarium prætendi non poterat nisi ex fructibus
iuxta præceptum Testatoris , qui potuit in eo quā-
cumque legem apponere , vt declarat *Bart.in l.Ne-*
mo potest ff.de leg.1. Vasq.de success. creat. lib.1. §.9.
num 8.Surd.decis.28. num.9. & fuit dictum in *Meli-*
ten.hæreditatis 6.*Febr.* 1640.*coram R.P.D. meo Ve-*
rospio in fine .
40 Minus obstat quod res simplicitèr pro alio ac-
quisita censeatur donata *l. donari ff.de reg.Iur.*quod
procedere etiam in Officijs , & locis Montium em-
41 ptis cum decreto ad fauorem alterius firmauit ,
Thesaur.Iur.quæst.form.lib.1.quæst.52.nu.4.& seqq.
& Rota coram Card.Seraphin. decis.16303.num.3.&
*coram bo:me: Buratt.decis.863. num.6.*cum alijs ad-
ductis in 2.*dec.* Quoniam vltra quod in dictis deci-
42 sionibus agebatur tantummodò de interpetranda
emptione Officij cum reseruatione decreti ad fauo-
rem Tertij non autem de duplicatione legati aut al-
terius dispositionis , nec præcedebat legatum , &
43 contrarium fuit resolutum respectu prætij , & æsti-
mationis in *d. Romana seù Bonon. Prætij Clericatus*
Cammera coram R.P.D. meo Merlino , & in eadem 1.
Decembr.1627.coram bo:me: Coccino . Respondetur
44 prædicta procedere , quando nulla alia præcedit
causa , & appositio decreti ad fauorem alterius re-
maneret inutilis , vt ponderatum fuit in *Rom. Scri-*
ptoriæ 5.Iunij 1609. coram Cardinali Marcomontio ,
impress. apud Grat.disc. for. cap.221. num.14. secùs
autem quando præcessit causa legati , tunc enim
45 Acquisitio , & decreti reseruatio præsumuntur po-
tiùs factæ in satisfactionem præcedentis legati,quā
animo illud duplicandi , vt in his terminis *ad l. do-*
nari specialiter respondet Vasq. de success. creat.lib. 2.
§.17.requisit. 28.num.112.in fine Surd.cons.14 nu.10.
vers.Non etiam Camil.Medic.cons.99.num:17.Prete-
rea,& duob.seqq. Quando enim præcedit legatum
46 traditio subsequens , vel assignatio licèt de sui na-
47 tura habeat vim donationis , non tamèn habet vim
noui tituli seù duplicationis legati , sed solum exe-
quutionem præcedentis dispositionis, vt aduertunt
Gomez.var.resol.lib.1.cap.12 num.4.vers.si verò Te-
stator Couar.in 2.par.rubr.de Testam. in fine vers.bis
omnibus Surd.cons.320.num.6. Marescoit.var.resolut.
lib.1.cap.58.num.24.vers. Postremo . Et censetur so-
48 lùm additus nouus Titulus præcedenti legato , vt
legatarius celerius , & efficacius illud consequatur
Aym.in rubr.ff.de leg.1. num. 167. & 169. circa fin.
vers.Vt celerius Surd.cons.14.nu.5. Gratian. discept.
for.cap.910.num.8. Afflict.dec.275.nu.3.& 4.

Nec releuat quod sequens dispositio tunc censea-
tur facta in executionem præcedentis,quando causa
49 pro qua præcessit legatum non recipit duplicatio-
nem , secùs autem quando causa duplicationem
recipit , & est multiplicabilis , quia tunc vtraque
suum debet sortire effectum , vt respondendo ad *l.*
libertis 18.ff.de Alim.& Cib.legat. tradunt Salic.Ca-
50 *str.* & alij allegati *in d.1. dec.* fuit enim responsum
in

50 in hac materia duplicationis legati attendi quidem
causam, & an illa sit multiplicabilis quando est ex-
pressa iuxta terminos *d.l.libertis*, vel quando secun-
da dispositio potest referri ad causam necessariam,
51 *vt in d.san:mem:Greg.XV.236.num.2.* Secus verò
quando in legato non est expressa aliqua causa, ne-
que potest assignari causa necessaria in secunda di-
52 spositione, vt in hoc casu. Nam tunc fieri debet
imputatio in præcedens legatum, dum non proba-
tur voluntas duplicandi, vt supra firmatum, alias
darentur duæ causæ lucratiuæ,quæ non sunt admit-
tendæ, *vt in ead.dec. Gregor.236. numer. 7.* expressè
firmatur.

Et ex his patet non applicari *Textum in d.l.quin-
quaginta ff de probat.* in quo principaliter fundantur
decisiones in hac causa factæ. Primo quia illa pro-
cedit in duobus legatis, quorum vtrumque solue-
53 dum erat eodem tempore, & quorum alterum esset
inane, nisi speraretur duplicatio, vt patet ex eo-
dem Textu vbi deciditur duplicatum censeri, quia
54 vna dispositio remaneret varia, & inutilis, ac pro-
indè non applicatur præsenti casui, in quo emptio
Officiorum, & Locorum Montium cum reseruatio-
ne decreti ad fauorem Legatarij sequuto obitu Te-
statoris notabiliter accelerat solutionem Legati.
55 Vbi enim secunda dispositio non remanet super-
flua non intrat *d.l.quinquaginta*, sed præsumitur fa-
56 cta in executionem, & satisfactionem præceden-
tis legati, vt declarant *Imol. in l. huiusmodi §. Cum
Pater sub num.2.vers.Si verò legat quantitatem, &
ibidem Alex. num. 4. vers. Tertius est articulus Ias.
num. 17.vers.Sed ego clarius ff.de leg.1. Fulgos.in l.fi-
lia legatorum num.1.vers.Et est ratio C.delegat.Alex.
in l.Triticum num.7. ff.de verb. oblig.* & hoc idem
admisit *Rota in Placentina Pecuniaria 14. Maij 1632
coram R.P.D. meo Verospio, quæ est decis.132. nu.22.
cum seqq. par.6.rec.*

Secundo quia loquitur in duobus legatis factis in
duabus dispositionibus distinctis, & separatis, ideo-
que non debet procedere in casu nostro; in quo vt
supra ostensum est, vnicum tantum legatum repe-
ritur expressè factum, & decretum appositum cen-
setur in emptione Officiorum, & locorū montium
57 pro acceleranda legati satisfactione, ratio enim
dictæ l. non sistit in eo quod adsint duæ scripturæ,
sed in eo quod adsint duæ certæ dispositiones inter
se distinctæ, & separatæ eodem tempore exequutio-
tioni demandandæ, vt declarat, *Fulgos.in d. l. Quin-
quaginta num.1.* ibi non ergo Scripturarum, sed di-
spositionum pluralitas, *& Florian.d. S.Petro num.2.
vers.Item nota quod vbi duæ Scripturę.*

Neque releuare visæ sunt aliæ coniecturæ in con-
trarium deductæ ad præsumendam duplicationem
legati. Nam illa deducta ex coniunctione sangui-
nis, & affectione, qua Testator prosequebatur Ca-
millum Legatarium, nullius est roboris, sola enim
58 affectio, & coniunctio sanguinis non sufficit ad
præsumendam donationem nisi inter filios, *Rota
dec.262.num.6. par. 1. diuers. & coram Card. Caual.
decis.635.num.2.* nec de coniunctione sanguinis est
59 habenda ratio ad effectum interpretandi disposi-
tionem contra hæredem, vt in fortioribus terminis
de filia notant *DD. in d. l. filia legatorum vbi Al-
beric.num.2.C.delegat.* præsertim quando agitur de
60 grauando hærede duplici præstatione, hoc enim
Testator non præsumitur voluisse etiam vbi concur-
rit fauor sanguinis, & filiationis *l. Titia cum Testa-
mento §. Qui in vita ante fin. & l.huiusmodi §. Cum
Pater, & ibi Ias.num.2.ff. deleg.1.in princ.& §. Vlt.
& in l.penult.ff.de Dot.pręleg. Cuman. cons. 134. sub
num. 1.Crauett.cons.167. num.14.* cum alijs quos re-
fert, & sequitur *Man tic. de Coniect. vltim. volunt.
lib.6.tit. 11. num.28.* & hic manifestè conuincitur,
quod coniunctio sanguinis, & affectio non impulit
Testatorem ad relinquendum Cammillo vltra dicta
scuta 50. mill. cum ipse Testator post exageratam
61 suam sanguinis coniunctionem, & affectionem, le-
gatum ad dictam summā restrinxerit expressè pro-
hibens quod Camillus vltra eam non posset quid-
quam aliud prætendere, neque consequi ex eius hę-
62 reditate, ex quibus patet quantum in eo operata
fuerit coniunctio sanguinis, & affectio.

Alia deducta ex pregnantia verborum quibus Te-
stator præcepit vt legatum solueretur absque aliqua
diminutione, & ex eo quod in alio legato facto
63 Mauritio Iustiniano expressè declarauerit adeptum
intelligi certo eueniente casu, quod verisimiliter
etiam expressisset in legato de quo agitur, si de il-
lius ademptione aut diminutione in aliquo casu co-
gitasset, tollitur vnica responsione. Quia Marchio
64 hæres non negat soluere legatum, neque contendit
probare, quod Testator emendo loca montium re-
uocauerit, vel minuerit legatum, ad quod præsu-
mendum opus esset, vel declaratione Testatoris, vel
coniecturis id efficaciter importantibus, sed solum
65 dicit, quod per emptionem Officiorum, & locorum
montium præuenit hæredem in solutione legati;
quod non est adimere, seu minuere, sed legatum v-
tiliter, & pinguius implere, vt supra fuit ostensum.

Prout etiam alia elicita ex diuersitate onerum, &
conditionum vtriusque dispositionis non subsistit in
facto, quod enim Testator reseruauerit officia,& lo-
ca montium ad fauorem Camilli statim sequuto o-
bitu ipsius Testatoris cum onere soluendi pluribus
personis earum vita durante annua scuta 700. nulli-
66 bi iustificatur, nec prætensa declaratio Camilli suf-
fragatur, quia fundatur in simplici notula continen-
te incertam adnotationem, quæ non probat *l. In-
strumenta domestica C.de probat.* & quatenus etiam
dictum onus probaretur, non est perpetuum, sed
temporaneum finiendum cum vita eorum quibus
debent solui dicta annua scuta 700. & debet solui
ex fructibus. Vnde legatum per illud non potest
dici diminutum. Et demum cum Testator median-
te emptione officiorum, & locorum montium ac-
67 celerauerit præstationem legati; quod minutatim,
& post plures annos erat soluendum cum magno
incommodo legatarij, & insuper præparauerit pe-
cunias fructiferas, videtur hoc onus apposuisse
quasi voluerit cum eo compensari commodum hu-
ius acceleratæ solutionis, & fructuum ex pecunijs
præparatis percipiendorum ad tradita per *Alex.
cons.12.num.15. vers. Non obstat vltimum vsque ad
num.16.lib.2.* Et in omnem casum neque ex prædi-
68 cta declaratione, neque aliundè probatur dictum
onus fuisse potius appositum correspectiuè ad em-
ptionem officiorum, & locorum montium, quam
ad integrum legatum tām notabilis quantitatis,
prout est magis verisimile.

Altera desumpta ex incerto euentu, cui dicta
officia, & loca montium subijciebantur vti empta
per Testatorem sub periculo vitæ plurium persona-
rum, & acquisita legatario sub conditione quatenus
ipse Marchio Vincentius non disposuisset, nullius
videtur efficaciæ. Nam vltra quod etiam legatum
erat reuocabile. In omnem euentum legatarius sem-
per, & omni casu vbi officiorum, & locorum mon-
tium vacatio contigisset fuisset consequutus integrā
summam scutorum 50.mil.sibi legatam, & vacatio
69 cessisset damno ipsius Testatoris tantum. Quo verò
ad

Digitized by Google

ad acquisitionem conditionalem placuit responsio, quod in isto casu conditio non est suspensiua, sed resolutiua in casu dispositionis, vt fuit dictum in *Romana Scriptoria coram Card. Marcomontio impress. apud Grat. disc. forens. d. cap. 221. num. 16. & 17. cum seqq.* Ideoque cum Testator de eis non disposuerit, & sic conditio euanuerit, acquisitio perinde habetur, ac si fuisset pura, ex vulgari regula quod puri, & purificati idem est iudicium *l. final. §. primo ff. de vulg. l. si pupillus in fine ff. de condit. Instit. Dec. conf. 551. num. 7. Soccin. Iun. conf. 69. num. 4. lib. 3. Tiraquell. de retract. Lignag. §. primo gloss. 2. num. 27. Rota coram bon: mem: Buratt. dec. 842. num. 50.* & de legato
71 sub conditione iam purificata ad effectum compensationis tradit, *Hond. conf. 50. nu. 35. libr. 2. Grat. disc. for. cap. 274. num. 17.*

Quod demum Testator toto tempore, quo superuixit post conditum Testamentum, & subsequutam emptionem officiorum, & locorum montium num-
72 quam declarauerit se ademisse, vel minuisse legatum præcedens, ex quo infert vtraque decisio præsumi quod continuauerit in eadem voluntate vsque ad obitum, visum fuit nihil releuare, imò potiùs retorqueri; quia cum Testator expressè dixerit legatarium nihil aliud consequi debere ex sua hæreditate nisi scuta 50000. & emendo prædicta officia
73 non declarauerit velle augere aut duplicare legatum, quod tamen facilè declarare potuisset præsumitur in eadem voluntate continuare, sicque officia, & loca montium emisse eo animo vt pro concurrenti quantitate cederent in solutionem legati, alias legatarius vltra 50000. consequeretur aliascuta 36000. contra expressam voluntatē Testatoris.

Et ex his rationes, & fundamenta pro imputatione officiorum, & locorum Montium in satisfactionem legati, seù pro exclusione duplicationis, visa fuerunt Dominis adeo certa, & comprobata, vt coniecturæ, & alia in contrarium adducta non sint alicuius ponderis, & momenti, quinimò benè tollantur tam ex supradictis quam ex alijs pro D. Marchione Andrea allegatis, & facit quod vbi agitur de
74 duplicatione legati ad effectum cuitandi pluralitatem dispositionum sufficit quælibet leuis coniectura, *Fulgos. in d. l. quinquaginta circa fin. vers. Arbitrio Iudicis ff. de probat. Bald. conf. 163. num. 4. vers. Quod habita ista coniectura lib. 5. Grat. discept. forens. cap. 327*
75 *num. 4.* Imò sufficit causam coniecturari posse *Surd. conf. 119. num. 16. vers. sufficit namque secundum eos:*

Et ità vtraque parte informante resolutum fuit.

LAVDEN. CAPPELLANIÆ.

Mercurij 26. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apostolicæ cum mandato de subrogando super iure Patronatus obrentæ cum clausula verificato in primis coram loci Ordinario Iurepatronatus, non sunt exequendæ etiam via ordinaria, vbi coram Ordinario non fuit de Iurepatronatus cognitum, etiamsi de eodem iustificatio fuerit facta in Rota coram causæ Ponente, prout neque sunt via ordinaria exequendæ vbi in totum non apparent iustificatæ.

SVMMARIVM.

1 *Executor litterarum Apostolicarum in materia Iurispatronatus est subordinatus Ordinario, & coram eo fieri debet iustificatio iurispatronatus, nisi aliter fuerit prouisum in litteris.*
2 *Iuspatronatus interest Ecclesiæ cognosci ab Ordinario, vt possit pro illius libertate Promotor Fiscalis assistere, atque citari.*
3 *Litteræ Apostolicę vbi non sunt iustificatę nulla via sunt exequenda.*
4 *Litem si sciuisset Papa non fuisse continuatam gratiam difficilius concessisset.*
5 *Lites suscitare non est intentio Papę, sed illarum succedere anfractus.*
6 *Procurator constitutus ad pręsentandū duos cumulatiuè non potest alterum eorum prętermittere.*
7 *Gratificatio ab vna ex pręsentatis obtenta eidem suffragatur stante paritate vocum.*
8 *Publicatio non habet locum, quando cessio fit ad fauorem possessoris.*
9 *Supplicatio in forma gratiosa consumit vacationem, etiam si litterę non sint expeditæ.*
10 *Supplicatio probat, etiam sine litteris, vbi non agitur de canonizatione gratię, et suffragatur ad excludendum Actorem.*
11 *Presertim vbi supplicans reperitur in possessione.*
12 *Titulus presumitur per lapsum decennij, vbi lis non fuit continuata, sed habita pro derelicta.*
13 *Vacatio stante lite derelicta, & subsequta possessione spatio triennij excluditur, et prouisus dicitur tutus ab omni molestia.*

DECISIO XXXVII.

Prosequendo disputationem super reseruatis prima Februarij præteriti, in qua fuit resolutum litteras Apostolicas ad fauorem Villanouæ via executiua non esse exequendas, proposui hodie dubium, an sint exequendæ via ordinaria, & Domini negatiuè responderunt, quia cum Papa narrata lite in Rota cessionem Iurium ad fauorem dicti Villanouæ factam per Calixtum Corradum admiserit cum restrictiua, verificato in primis, & ante omnia coram loci ordinario, quod Iuspatronatus ex dotatione, & fundatione existit, non sufficit verificatio firmata in Rota coram bon: mem: Cardinali Caualerio *decis. 362.* Sed produci debet in Rota coram Me noua verificatio in executionem harum litterarum facta coram Ordinario, vt firmauit *Rota in Aprutina, seu Asculana Iurispatronatus 19. Ianuarij 1618. coram bon: mem: Card. Sacrato.*

1 Ratio est quia in his gratijs Apostolicis executor litterarum est subordinatus Ordinario, qui propterea debeat cognoscere super verificatione Iurispatronatus, eaque postmodum coram executore producta super alijs narratis cognoscitur, vt passim seruatur in praxi, & refert *Viuian. de Iurepatr. libr. 13. cap. 8. num. 12. & seq.*

Et quando Papa verificationem vult fieri in Rota, seù coram alio executore, vel eidem specialiter committit, *vt in decis. 251. sub nu. 2. in principio vers. per clausulam verificato prius coram Te d. Iurepatr. par. 2. recent.* Vel simpliciter, & generaliter mandat Iuspatronatus verificari, vt in *decis. Buratt. 178. num. 1.* Quod tamen non ità facilè concedi solet,
2 quia interest Ecclesiæ cognosci ab Ordinario, vt possit pro illius libertate Promotor fiscalis assistere, atque citari *iuxt. decis. Seraph. 1395. num. 7. vers. nec fuit citatus, Rota in recentior. decis. 197. numer. 54. part. 5.*

3 Præterea cum dictæ litteræ Apostolicæ non sint iustificatæ nulla via sunt exequendæ *DD. in cap. 1. de lit. contest. in 6. Cas. de Grass. d. 12. de probat. Rota in recent. dec. 251. num. 2. par. 2. & decis. 27. num. 2. & 3. & dec. 166. num. 1. par. 6. Buratt. decis. 942. num. 1. & sæpe in alijs.*

Narratur enim litem in Rota fuisse continuatam, & indecisam pendere, quod est iustificandum, quia
4 Papa si sciuisset litem non fuisse continuatam difficilius cessionem admisisset, cum eius intentionis sit

K non

5 non suscitare lites, sed illarum succedere anfractus iuxta notata in *cap. finem litibus de Dol. & Contum.* & disponitur *in reg. Cancell. 29. de subrogan. litigan. vbi Sarn. Mandos. & cæteri scribentes.*

Et quamuis ex narratiua Abbatis in commissione mihi directa probetur litem pendere, non tamen verificatur alia qualitas continuationis, imò penitùs excluditur dum ex reuolutione actorum apparet ab anno 1619. vsque ad annum 1640. nihil actum fuisse in causa, vnde infertur stantibus decisionibus *coram Card. Caual.436. & 519.* in quibus fuit decisum Cappellaniam non esse adiudicandam Calixto, litem fuisse habitam pro derelicta, vt firmatur *in d. prima decis.*

Alia narratiua quod Calixtus fuerit intra legitima tempora præsentatus à maiori parte, vel saltem meditate Patronorum non solum non iustificatur, sed contrarium firmatur *in d. decis. coram Card. Caual. 436. num. 2. vers. Accedebat;* Nec Instrumentum procuræ in persona Fabritij de Corradis hodiè exhibitū potest suffragari, quia cum in eo essent cumulatiué nominati Calixtus, & Mediceus, non poterat
6 Procurator excedendo fines mandati solum Calixtum præsentare *cap. cum venissent vbi Bald. n. 3. vers. Item nota de eo qui mittit in possess. Paris. cons. 47. art. 17. num. 3. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 72. nu. 157. vers. nisi d. Procurator.*

Minus iustificatur narratiua quod Cappellania adhuc vacet, vt prius, prout esse iustificandum latè firmauit *Rota in Conchen. Prastimonij 27. Nouembris 1637 coram R.P.D. meo Carillo*, sed potiùs constat omnem vacationem fuisse consumptam ex duplici capite; Primo quia D. Abbas vltra prouisionem tamquam de libero obtinuit cessionem à Mediceo
7 in forma gratiosa cum gratificatione oportuna, quæ suffragatur stante paritate vocum in decisione Caualerij firmata, *Paris. de resignat. lib. 2. quæst. 4. nu. 53. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 85. Mantic. decis. 248. in fine Rota in Lucana Iurispatronatus 25. Iunij 1638 coram R. P. D. meo Carillo.*

Quod procedit etiam si D. Abbas non doceret de publicatione cessionis, quia publicatio non habet
8 locum quando cessio fit ad fauorem possessoris, vt fuit firmatum *in prima decis.* ac vlterius procedit etiamsi D. Abbas litteras Apostolicas non expedi-
9 uisset, quia sola supplicatio in forma gratiosa consumit vacationem *Cassador. decis. 2. de caus. possess. & propriet. Garz. de benef. par. 4. cap. 2. num. 11. Rota in rec. decis. 92. num. 8. par. 6. & in d. Conchen. Prastimonij coram R. P. D. meo Carillo*, & suffragatur ad exclu-
10 dendum Villanouam actorem, *Garz. vbi proximè num. 23. et 24. Rota in rec. decis. 649. num. 5. par. 1. coram Papa Greg. decis. 540. num. 6. Buratt. decis. 775. num. 3. & in Illerden. Canonicatus 19. Aprilis 1624. coram Reuerendiss. D. meo Decano*, præsertim cum
11 D. Abbas ante cessionem in possessione existeret iuxta *decis. 205. num. 3. par. 1. diu.*

Secundo excluditur vacatio, quia cum lis spatio
12 tanti temporis non fuerit continuata, sed habita pro derelicta per lapsum decennij præsumitur titulus, *Sarn. super reg. de trien. quæst. 26. vers. Sed aduertendum est, & ibi Cocchier. nu 86. Rota in Legionen. Præstimoniorum 20. Iunij 1594. coram Card. Pamphilio, et in Regien. Iurispatronatus 21. Maij, et 6. Iunij 1625. coram bon. mem. Vbaldo Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 53. nu. 32.* & stante possessione subsequuta spatio Trien-
13 nij D. Abbas dicitur tutus ab omni molestia, ac penès illum præsumitur omne ius, ac verus titulus vacationem præcedentem consumens *Sarn. d. regul. de Trien. quæst. 24. num. 7. et quæst. 26. num. 7. Lotter. de re benef. d. quæst. 53. num. 31.* etiam contra Præsentatum *Sarn. super d. regul. quæst. 9. Rebuff. super regul. de annal. gloss. 3. in principio, et ibi Mandos. quæst. 18. Sanchez. cons. moral. lib. 2. cap. 1. dub. 29. num. 18.*

Plura alia narrata non sunt iustificata, prout sigillatim ponderabant informantes pro Domino Abbate, cum quibus Domini transierunt.

Et ita vtraque &c.

ROMANA SEPARATIONIS DOTIS.

Veneris 28. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

Ad effectum, vt sit locus Iuramento in litem de necessitate requiritur, quod res pro qua petitur deferri sit debita, & de hoc constare debet legitimè. Insuper exguntur duo copulatiuè, nempè dolus ex parte eius contra quem defertur, & difficultas probationis ex parte illius, cui defertur ex dolo causata; dolus autem debet esse verus non autem præsumptus.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem, vt locum habere possit necessarium est probare rem, super qua petitur iuramentum esse de iure debitum.*

2 *Dictio vltre indicat separationem, & exclusionem vnius rei ab alia, etiam sub dispositione eadem contentæ.*

3 *Legato facto de centum vltra dotem huiusmodi verba indicant illa centum non esse computanda in dotem.*

4 *Acconcium datum inæstimatum, & absque vlla taxatione valoris non restituitur vxori soluto matrimonio, nisi quatenùs extet, & eo modo quo reperitur, & num. 13.*

5 *Inuentarium ab harede confectum probat bona in eo non descripta non fuisse in hæreditate reperta, vbi agitur contra ipsum hæredem.*

6 *Appannamenta in acconcium data præsumuntur cōsumpta, si matrimonium per spatium annorum viginti durauit.*

7 *Ampla quia sufficit solus lapsus decennij.*

8 *Gemmæ, & mobilia solidioris materia præsumuntur durare vltra decennium.*

9 *Gemmæ, & alia huiusmodi generis solent gestari per vxorem ornatus gratia.*

10 *Gemmæ, & res similes solent penès vxorē asseruari, & custodiri.*

11 *Maritus si se obligauit dotem restituere, omniaq; in Instrumento dotali comprehensa, eique consignata etiam de acconcio intellexisse præsumitur.*

12 *Intellige conclusionē procedere vbi agitur de acconcio æstimato, & in dotem comprahenso, secus si illud fuerit datum absque vlla expressione valoris, & num 13.*

13 *Acconcium datum æstimatum assumit naturam dotis, & cum illa venit restituendum, siue extet, siue non, secus si inæstimatum, & supra num. 12.*

14 *Prouisio hominis facta per pactum, vel stipulationem nunquam censetur facta animo nouandi dispositionem legis.*

15 *Obligatio restituendi totam dotem intelligitur, prout de iure in casu scilicet, quod tota debeat restitui.*

16 *Iuramento in litem, vt locus esse possit duo copulatiuè requiruntur, nempè dolus illius contra quem defertur, & difficultas probationis ex dicto dolo causata.*

17 *Dolus regulariter non præsumitur.*

18 *Dolus probari debet ab allegante clarissimis probationibus.*

19 *Dolus vbi requiritur probari debet dolus verus non præsumptus.*

20 *Iu-*

Digitized by Google

20 *Iuramentum in litem duo non potest continere specialia, nempè quod actori credatur in propria causa, & quod dolus rei conuenti præsumatur, ac proindè dolus verus non presumptus probari debet, ibid.*

21 *Maritus omittens æstimare acconcium sibi traditum an in dolo fuisse dicatur?*

Iuramentum in litem requirit dolum in committendo, nec sufficit illud in omittendo fuisse commissum, num. 21.

22 *Difficultas probationis ad hoc vt locus esse possit iuramento in litem debet esse causata ex dolo rei, contra quem petitur iuramentum.*

23 *Iuramento in litem, vt locus esse non possit, quælibet causa sufficit, etiam minima, quæ tollat suspicionem doli.*

24 *Iuramentum in litem non competit contra heredes post obitum dolosi, & num. 26.*

25 *Intellige vbi lis non fuit cum defuncto contestata alias secus.*

DECISIO XXXVIII.

Victoria de Fabijs vltra dotem constitutam Catherinæ filiæ nuptui traditæ Io: Francisco Formicino eidem consignauit acconcium, consistens partim in lineis, & partim in sericis appannamentis, necnon in torque aureo, ac flore margharitis contexto, & in alijs mobilibus descriptis in notula in Instrumento dotali inserta, quam dotem, & alia in dicto Instrumento expressa, & consignata in euentum restitutionis Io: Franciscus sub obligatione Camerali restituere promisit.

Defuncto Ioanne Francisco de anno 1623. Catherina illius Vxor, & hæres præter dotem, & quartum dotale ab ea superlucratum ob prædecessum coniugis, necnon medietatem alterius quarti dotalis, quam Victoria Catherinæ mater superlucrata fuerat per obitum Iacobi de Fabijs sui viri, dictoque Io: Francisco pro augumento dotali Catherinæ filiæ post ipsius mortem consignari mandauerit, quorum separationis iudicium introduxerat aduersus Societatem SS. Annuntiatæ de Vrbe hæredem substitutam, vt apparet ex decisionibus in hac causa factis *die 23. Ianuarij 1638. coram bon: mem: Buccabella, & & coram me sub die 4. Iulij* 1640. Prætendebat vlterius esse sibi restituendum acconcium, & loco illius cum amplius non extet, æstimationem, ad quam probandam duo Periti de ordine Rotæ fuerunt electi, qui per comparationem, ostensis priùs Catherinæ pluribus, ac diuersis gemmarum, & appannamentorum speciebus, eique delato iuramento, quod res per ipsos æstimandæ essent similes, & omninò coæquales à se traditis, retulerunt valorem Torquis ascendere ad scuta 27. Appannamentorum, & aliorum mobilium ad scuta 172. *vt in Summ. Catharina num. 1. & 2.* super quibus cum Catherina instaret sibi deferri iuramentum in litem contra hæreditatem dicti eius Viri dubitaui an esset locus delationi huius iuramenti, & DD. negatiuè responderunt ex triplici capite.

Primo quia in necessarium antecedens huius iudicij semper præsupponitur quod res pro qua peti-
1 tur deferri iuramentum in litem, sit debita, & de hoc
debet legitimè constare, absque eo quod petens iuramentum exceptione remoueri possit, vt optimè probat *Text. in l. a possidentibus C. de rei vendic.* & ibi notat *gloss. in verbo impleueritis, & in verbo intentionem, & Odofred. in princ. & Doct. Comm. & in l. Qui restituere ff. eod.* Hic autem non solum deficit probatio quod huiusmodi acconcium sit debitum Catherinæ, sed immò verius est non deberi, quia
cum illud fuerit datum distinctum, & separatum a
dote, vt apparet ex notula, & Instrumento, ibi *Ol-*
2 *tre alla detta dote*, ponderando dictionem *oltre*, quæ
de sui natura indicat separationem, & exclusionem
vnius ab alio etiam sub eadem dispositione contento *l. si ita legatum 68. ff. de leg. 1. Dec. in l. Actione n. 9. vers. Et illa verba C. de Transact.* vbi in proposito
3 ait quod in legato centum vltra dotem, huiusmodi
verba dicuntur apposita ad ostendendum, quod illa centum non debent computari in dotem *Cas. Manent. dec. 4. num. 17.* & fuit dictum *in Mutinen. Dotis 16. Ianuarij 1641. vers. Præterea valdè Domini coram R. P. D. meo Panzirolo*, & inæstimatum vt patet ex notula, vbi corpora mobilium exprimuntur absque vlla taxatione valoris, vtique non potest dici debitum, & restituendum Catherinæ cum ampliùs non extet, & vsu consumptum sit, quia acconcium hoc
4 modo consignatum non est debitum, nec restituitur
vxori soluto matrimonio, nisi quatenùs extet, & eo modo quo reperitur, & si vsu consumptum sit, illius consumptio cedit periculo vxoris, *Text. est ad litteram in l. plerumque in princ. ff. de Iur. dot.* & tradunt *Bald. in l. de his 17. C. de donat. inter vir. & vxor. Alex. in l. æstimata ff. sol. matr. Socc. Sen. cons. 122. num. 5. lib. 3. Fran. Cremen. singul. 142. num. 1. Chassan. in consuet. Burgund. rubr. 4. §. 24. num. 8. & 9. col. mihi 801. Ferrer. in addit. ad Guidopap. decis. 468. in fine Fontanell. de pact. nuptial. tom. 2. claus. 6. gloss. prima par. 7. num. 13. & seqq.*

Quod autem dictum acconcium hodiè non extet nec fuerit repertum in hæreditate Io: Francisci probatur non solum ex Inuentario bonorum hæreditariorum ipsius confecto ab eadem Catherina, in quo
5 descriptum non legitur, quod plenè probat inexi-
stentiam contra ipsam *l. final. §. licentia dand. C. de Iur. deliber.* cum alijs relatis *per Reuerendiss. Vrgellen. dec. 212. nu. 2.* Sed etiam præsumptione Iuris, quia cum acconcium consisteret partim in vestibus, & appannamentis, partim in auro, & gemmis, vt dictum est, & matrimonium durauerit supra 20. an-
6 nos, vestes, & appannamenta præsumuntur intra
dictum tempus vsu consumpta *iuxta Theoric. Bartol. in l quoad præsens nu. 3. C. de Furtiv.* immò ad
7 ad hunc effectum sufficeret lapsus decennij, vt latè
firmauit *Rota in his terminis in Anconitana Dotis 4. Iulij 1640. vers. Secundo verò, & 19. Aprilis 1641. vers. Sed vtrumque obiectum coram me.* Gemmæ ve-
8 rò, & alia solidioris materiæ licet longiori tempo-
re præsumantur durare, vt aduertunt *Cyriac. contr. for. cap. 16. num. 2. et 3.* & alij allegati *in d. Anconitana Dotis 19. Aprilis vers. Secundũ dec. fundamentum,* Tamen cum sint res quæ venustatis, & ornatus
9 gratia solent gestari per vxorem iuxta *Text. in l.*
quamuis ibi, *Quibus vti Mulieres venustatis, et ornatus causa ceperunt ff. de aur. et arg. leg.* Præsu-
10 muntur remansisse apud vxorem penès quam so-
lent asseruari, quæ propterea, & non maritus de illis tenetur reddere rationem *gloss. in l. si ego Dotis autem in verbo commisse ff. de Iur. Dot.* & ita fuisse decisum à Senatu Cathaloniæ testatur *Fontanella de pactis nuptial. tom. 2, claus. 6. glos. 2. par. 5. num. 16.* cuius decisionem approbauit etiam Rota nostra coram *bon. mem. Motmanno dec. 225. num. 15. et 16. part. 6. recentior.*

Non obstat quod Io: Franciscus se obligauerit ad restitutionem dotis cum omnibus in Instrumento expressis, & consignatis, *vt Summ. Catherinæ; nu. 3.* ac proinde non obstante dicta præsumptione consumptionis, ipsa nihilominus vigore dictæ obligationis Io: Francisci possit agere pro liquidando va-

lore acconcij quod fuit in Instrumento expressum, & consignatum, & recipere sui crediti æstimationem vt videtur sensisse *Rota in Romana Tutelæ* 11. *May* 1612. *coram Eminentissimo Card. Pamphilio confirmata* 27. *May* 1639. *coram R.P.D. meo Dunozetto*, quia responsum fuit dd. decisiones firmantes vxori esse hypothecata omnia bona mariti pro restitutione acconcij esse intelligendas prout illæ loquuntur de
12 acconcio æstimato comprehenso in Dote, & simul cum ea restituendum est siue extet, siue non extet iuxta declarationem *Rotæ coram Card. Seraf. dec.* 132. *num.* 1. *et* 2. *repetitam per Add. ad sua mem. Greg. XV. decis.* 80. *num* 12. Secùs autem est quando acconcium fuit datum separatum à dote, & inæstimatum, vt in hoc casu, tunc enim, nec naturam dotis assumit, nec
13 à Marito restituendum est, nisi quatenùs extet, & eo modo quo reperitur de tempore restitutionis, vt fuit supra probatum & bene vtrumque casum distinguunt *Paris. cons.* 95. *num.* 15. *lib.* 2. *et Soccin. sen. cons.* 289. *num.* 1. *per* 101. *lib.* 2.

Et in omnem euentum dixerunt Domini huiusmodi promissionem esse intelligendam iuxta dispositionem iuris, & singula singulis congrue referendo, vt scilicet quoad dotem, promissio intelligatur facta simpliciter, quo vero ad acconcium prout de iure, nempè si de tempore restitutionis extaret, &
14 eo modo quo reperitur, quia prouisio hominis per pactum vel stipulationem numquam censetur facta animo nouandi dispositionem legis descendentem à iure communi *l.* 4. *§. Ex conuentione ff. de re iudic. Surd. cons.* 34. *num.* 34. *& cons.* 339. *num.* 24. *vers. Quod autem dicebatur cum num. seq.* & in proximis terminis, quod obligatio de tota dote restituenda intelligi debeat in casu in quo de Iure tota
15 debet restitui, & non alias, optimè firmant *Florian. de Sancto Petro in l. Neratius num.* 2. *&* 3. *ff. de relig. & sumpt. fun. & Afflict. dec.* 339. *num.* 14.

Secundo quia ad hoc vt sit locus iuramento in
16 litem duo copulariuè requiruntur, nempè dolus ex parte eius contra quem defertur, & difficultas probationis ex parte illius, cui defertur, ex dicto dolo causata *Bart. in l. in Actionibus num.* 2. *ff. de in litem iur. Ias. cons.* 121. *num.* 12. *lib.* 1. *Paul. de Monte Pico cons.* 67. *num.* 7. *Putp cons.* 369. *num.* 44. *& seq. par.* 1. *Menoch. de arbitr. l. b.* 2. *cas.* 208. *num.* 1. *Rota in Romana redditionis Computorum* 14. *May* 1593. *coram Litta, & in Romano de Thesauris* 18. *Martij* 1611. *coram Eminen. ss. Card. Pamphilio, & in Anconitana Pecuniaria, seu Coriorum* 21. *Iulij* 1638. *coram bon. me. Coccino, & in eadem* 10. *Ian.* 1639. *coram R. P. D. meo Royas*.

Neutrum autem in casu isto concurrere dicebant DD. non primum, quia nihil deducitur, ex quo di-
17 ci possit constare de dolo, & tamen cum regulariter dolus non præsumatur *l. merito ff. pro Soc. l. quoties § Qui dolo ff. de probat.* esset probandus ab alle-
18 gante perspicuis indiijs *l. dolum C. de dolo Cor. cons.* 181. *num.* 4. *ante fin. lib.* 4. Et quidem verus non au-
19 tem præsumptus *Cotta in mem. in verbo Iuramentum in litem*, vbi assignat rationem ne duo specialia concurrant eo loco, quod Actori credatur in pro-
20 pria causa, & quod dolus præsumatur. *Phanuc. de Iuram. in litem par.* 2. *cap.* 2. *num.* 5. & fuit dictum *in d. Romana de Thesauris, & in dicta Anconitana Pecuniaria, seu Coriorum b. m. Coccino*.

Neque dici potest probari dolum in Io: Francisco ex omissione æstimationis in recuperatione dictorũ bonorum, quia de Iure non tenebatur facere huiusmodi æstimationem, & cum ex iuribus supra deductis teneretur tantummodò restituere eadem bona,
quatenus extarent, & in eo statu, quo reperirentur
21 de tempore restitutionis, omissio nullo modo potest dici culpabilis, & in omnem casum fuisset simplex culpa omissionis propter quam non datur iuramentum in litem cum ad hunc effectum requiratur dolus in committendo *Seraph. de priuil. Iuram. priuil.* 31. *num.* 55 *vers. Cæterum, & num.* 56. *vers. Cum primo Aymon. cons.* 947. *num.* 3. *Menoch. de Arbitr. d. cas.* 208. *num.* 14.

Minus videbatur concurrere secundum, quia licet acconcium amplius non extet, nec ad oculum demostrari possit, in quo dicitur consistere difficultas probationis attamen non docetur, quod huius-
22 modi difficultas fuerit causata ex dolo Io: Francisci, prout requiritur, adhuc vt sit locus Iuramento in litem *Purpur. d. cons.* 369. *num.* 45. & fuit dictum *in dd. Romana redditionis Computorum, & Romana de Thesauris, & alys*.

Immò omnis penitus excluditur dolus, quia cum acconcium quoad mobilia præsumatur vsu consumptum, quo verò ad gemmas, & alia solidioris materiæ præsumatur remansisse penès vxorem, vt fuit dictum, & sic appareat de causis propter quas acconcium desijt extare, diluitur omnis suspicio doli ne sit locus iuramento in litem ad quem effe-
23 ctum sufficit quælibet causa etiam minima *Afflict. dec.* 360. *nu.* 6. & fuit dictum *in Romana Tutelæ de Marco Osascb. dec. Pedem.* 96. *num.* 5. Non tamen cõ-
24 petit post obitum dolosi contra heredem illius qualis est Societas Sanctissimæ Annunciatæ, *l. alio Iure C. de iu lit. iurand. Angel. cons.* 308. *post med. vers. Et mala fides Fulgos. cons.* 25. *num.* 5. *in fine vers. Nec rursus Castr. cons.* 212. *num.* 3. *lib.* 1. *Rimin. Sen. cons.* 442
25 *num.* 22. *lib.* 3. Nisi lis fuerit contestata cum defuncto *Ias. in l. in Actionibus nu.* 38. *ff. de in lit. iurand. Plott. cod. tit. num.* 774.

Et ex his respondetur ad *Seraph. de Priuileg. Iuram. priuil.* 31. *nu.* 103. in contrarium allegatum dicentem valorem rerum illatarum per vxorem in domo viri probari per iuramentum, quando Maritus de eis rationem reddere recusat, quia loquitur quando agitur cum viro recusante restituere vxori res quas habuit, & propterea applicari non potest
26 quando agitur cum hærede, vt in casu nostro, qui non recusat illas restituere, sed allegat ex cursu tanti temporis fuisse consumptas, nec de iure ad illarũ restitutionem teneri.

Et ita vtraque &c.

ARIMINEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur antiquo possessori nulliter, & iniustè per Iudicis sententiam sua possessione priuato: Iudicio per contradictas agitato sine præcedenti citatione personali. Tempus ad appellandum incipit currere à die habitæ notitiæ: Ægidiana Constitutio, quæ Clericos ligandi potestatem non habet, efficit, vt ius Canonicum etiam in iudicijs possessorijs seruetur, secundum quod appellatio ad vtrumque effectum conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Immissio ab actore petita arguit possessionem rei conuenti*.
2 *Sententia lata contra aliquem, quem illa mandat eijci, et expelli, eius probat possessionem*.
3 *Possessor anterior in concursu posterioris manuteneri debet*.

4 *Reo*

4 *Reo, & possessori licet per sententiam, & attentate à sua possessione eiecto competit remedium retinendæ ratione* Ciuilis *possessionis, & numer. 5. & 14.*

Possessio Ciuilis *animo retenta attrahit ad se naturalem, num. 4.*

5 *Manutentio conceditur reo possessori etiam aduersus factum Iudicis, qui nullitèr, & iniustè procedens illud sua possessione priuauit, num. 4. & 5. & infra, num. 14.*

6 *Citatio personalis requiritur vt per contradictas valeat iudicium agitari.*

7 *Acta vbi sunt releuantia, & ab illis pendet iustitia, vel iniustitia, sententiæ transportari debent & num. seq.*

Sententia lata non visis omnibus actis dicitur nulla, num. 7. & 10.

9 *Immissio in vim l. f. concedi non potest cessante possessione testatoris, & num. 10.*

10 *Possessio capta pendente termino ad appellandum est attentata.*

Terminus ad appellandum in iudicio per contradictas agitato non incipit currere nisi à die habita notitiæ, num. 11.

11 *Appellatio suspensiua quando fuit actum ex remedio leg. finali non datur sine iure* Ciuili *inspecto, siue Ægidiana constitutione attenta.*

Possessio potest capi etiam pendente termino ad appellandum vbi non conceditur appellatio suspensiua num. 12.

12 *Sententia vbi est nulla, & iniusta quamuis agatur remedio possessorio recipit appellationem.*

13 *Manutentio competit in iudicio possessorio, vbiquis per sententiam nullam, & iniustam infrà tempus ad appellandum fuit sua possessione priuatus, & super num. 4. cum seq.*

14 *Ægidiana non habet locum quoties in causa adest* Clericus.

15 *Appellatio ad vtrumque effectum conceditur de Iure* Canonico *etiam in iudicijs possessarijs, n. 15.*

16 *Amplia conclusionem etiam quod agatur remedio* l. fin. C. de adict. d. Adr. tollen.

17 *Possessio capta in vim rei iudicatæ reuocari non potest per viam manutentionis sub prætexta iniustitiæ, nisi illa sit patens, & notoria quæ nullo volamine offuscari possit.*

18 *Intelige conclusionem procedere vbi petitur manutentio primario, & principaliter, ex capite iniustitiæ secus verò si ex capite nullitatis, & attentatorum.*

19 *Clausula* sine præiudicio rei iudicatæ, *licet præseruet facultatem Iudicis, à quo suam exequendi sententiam citra vitium attentatorum.*

Non tamen impedit quin Iudex ad quem comperta deinde nullitate, & iniustitia executionis possit concedere manutentionem ibid.

DECISIO XXXIX.

PRætor Arimini de Anno 1607. tulit sententiam absolutoriam ad fauorem Battaglinorum possessorem vnius petij Terræ, super quo Georgini, & litis consortes petebant Immissionem *ex remed. l. final. C. de Edict. Diu. Adr. toll.* sub prætextu quod esset suppositum fideicommissoCaroli Mereati ad eorum fauorem purificato, sed causa ad Rotam deuoluta *R. P. D.* meus Dunozettus dictam sententiam reuocauit, & tulit sententiam pro Immissione ad fauorem Georginorum, quæ ob non interpositam Appellationem fecit transitum in rem iudicatam, & fuit executioni demandata, & eius vigore capta possessio.

Demum de anno 1634. commissa causa Appellationis, & restitutionis in integrum bo: me: Buccabellæ, dubioque desuper proposito, Domini sub die 4. Iunij 1638. dixerunt constare de causis restitutionis in integrum, dictamque resolutionem confirmarunt *sub die 14. Martij 1640.* coram me in locum Buccabellæ suffecto ex rationibus deductis in decisionibus desuper extensis.

In hoc causæ statu Battaglini petierunt mandatum de manutenendo in possessione dicti petij Terræ, Vnde proposui dubium, An esset illis concedendum, & Domini affirmatiuè responderunt.

Constat siquidem de eorum anteriori possessione
1 non solùm ex iudicio Immissionis intentato per
Georginos, ex quo resultat confessio ex parte Acto-
ris quod Reus possideat *Rota in rec. decis. 561. num. 2*
par... & coram bo: me: Buratt. decis. 161. num. 4. vbi
Add. num. 17. refert concordantes, & fuit dictum
in *Bononien. fideicomm. de Bologninis 17. Martij 1641.*
coram R. P. D. meo Merlino. Sed etiam ex senten-
tia per eosdem Georginos obtenta, & executioni
2 demandata cum Clausula eiectis, & expulsis Batta-
glinis, quæ pariter probat eorum possessionem
Rota coram Buratt. decis. 908. num. 3. & decis. 104. sub
num. 4. post Pacific. de Salu. Interd. & decis. 182. nu. 5.
post Modern. de manut. Et consequenter danda est
3 cis manutentio cum anterior possessor in concursu
posterioris sit manutenendus, *cap. licet causam cum*
ibi notat. de probat. Rota coram s. me: Greg. *XV. dec. 6.*
num. 3. & decis. 9. num. 5. & multas cumulat *Posth. de*
manut obs. 71. num. 20.

Nec obstat quod Georgini fuerint immissi in
vim sententiæ, & mandati Rotalis. quia cum sen-
tentia fuerit nulla, & Iniusta, & possessio attentata
non priuauit Battaglinos sua possessione, & ipsis sic
4 de facto eiectis, qui numquam habuerunt se pro
spoliatis competit remedium retinendæ ratione
ciuilis possessionis animo retentæ, quæ attrahit ad
se naturalem, vt norant *Doctores in l. Clam. possidere*
§. qui ad nundinas præsertim Ias. num. 62. Angel. nu. 4.
ff. de acq. poss. & Rota coram Greg. dec. 203. num. 2. &
3. & dec. 323. num. 2. & in rec. decis. 211. num. 1. part. 3.
& dec. 226. num. 4. penès Modern. de Manus. & fuit
dictum in *Legionen. Confirmationis electionis 1. Iunij*
1609. coram Lancellotto impressa apud Marches. de
Commiss. *par. 1. fol. 987.* & inter easdem personas in
Ariminen. Molendini 29. Nouembr. 1638. coram R. P.
D. meo Verospio in §. Neque visum fuit obstare, & in
easdem 1. Iunij 1640. coram R. P. D. meo Bichio *§. Nec*
Ricciardellos, & Rota passim aduersus huiusmodi
5 factum Iudicis nulliter, & iniustè procedentis con-
cedit mandatum de manutenendo, *Reuerend. Vrgel-*
len. dec. 114. num. 3. & 4. Buratt. decis. 393. num. 3. &
fuit dictum in *Auximana pratensi fideicomm. 5. Iunij*
1640. coram me vers. Nec obstare dixerunt Domini.

Nullam autem fuisse sententiam apparet tùm ex
eo quia fuit processum per contradictas, nec vlla
præcessit citatio personalis contra Hyeronimum,
6 & Scipionē de Battaglinis, prout præcedere debe-
bat, vt per contradictas posset procedi *Vestr. in prax.*
lib. 1. sub num. 4. Rota coram Card. Seraph. decis. 1100.
num. 5. & coram Card. Caual. dec. 410. num. 1. & in rec.
decis. 104. num. 24. & seq. par. 6. & in dicta Ariminen.
Molendini coram R. P. D. meo Bichio vers. Est in quam
nulla, Tùm denique quia Georgini in secunda In-
stantia non transportarunt Instrumenta, & Cata-
stra, nec Testes pro Battaglinis examinatos, & pro-
ductos in prima Instantia. Quæ iura cum iustifi-
cent iustitiam sententię de partibus denegantis Im-
missionem Georginis in dicto petio Terræ, veluti
quæ

quæ conuincunt illud numquam fuisse in bonis Ca-
roli fideicommittentis, vt firmatum fuit in *dec. Buc-
cabella*, & in illius confirmatoria coram me ema-
nata, Erant omninò transportanda, non obstante
quod simus in causa prophana, quia etiam in pro-
7 phanis Acta debent transportari quando sunt rele-
uantia, & conferunt ad iustitiam, vel iniustitiam
detegendam, aliàs sententia dicitur nulla tamquam
lata non visis omnibus Actis *Felin. in cap. Ecclesiæ S.
Mariæ num. 16. in fine de Const. s:me. Greg. XV. decis.
320. num. 1. & 485. num. 11. Rota in rec. decis. 18. nu. 1.
& 2. & decis. 192. num. 3. par. 5. & dec 356. nn. 4. post
secundum vol. consil. Farinacc. & admisit in Narnien.
successionis 18. Martij 1630. coram R.P.D. meo Mer-
lino quæ est decisio 274. num. 2. post Modern. de manut.*
& materia plenè discussa in *Leodien.* Dominij de *Ste-
nordia 3. Iulij 1623. coram bo:me: Coccino quæ habetur
post Fenzon. ad stat. Vrbis in ordine dec. 165.* & in his
8 terminis ad effectum obtinendi manutentionem in
causa restitutionis in integrum fuit dictum *in Vrbe-
uetana legati 21. Aprilis 1603. confirmata 5. Decem-
bris eiusdem anni coram Litta.*

Iniustam paritèr fuisse conuincitur, quia conce-
dit Immissionem Georginis agentibus ex remedio,
l. final. C. de Edict: Din. Adr. toll. in possessione dicti
petij Terræ tamquam subiecti fideicommisso Caro-
li Mercati nec tamen fuit probatum quod fuerit in
eius bonis, & ab eo possessum de tempore obitus,
imò ex deductis per Battaglinos excluditur quod
potuerit ab eo possideri de dicto tempore, cum
fuerit concludentissimè probatum, quod tunc pos-
sidebatur à Daniele Caroli Patruele, vt fuit plenè
firmatum in *dec. emanatis coram Buccabell. & coram
me*, & consequentèr cessante possessione Testatoris
non poterat dari Immissio ex *remed. l. final.* Cum hoc
9 sit necessarium antecedens in hoc Iudicio sine quo
non competit Immissio *Castr. cons. 455. num. 1. Bur-
satt. cons. 372. num. 1. lib. 1.* & fuit dictum in *d. Arimi-
nen. Molendini §. de Iniustitia sententiæ coram R.P.D.
meo Verospio*, & in alijs allegatis decisionibus.

Demum possessio fuit attentata cum fuerit capta
10 pendente termino ad appellandum, qui stante
processu facto per Contradictas non incepit curre-
re nisi à die habitæ notitiæ *Tiraq. de retract. lignag.
§. 9. gloss. 2. n. 42. Loncell. de Attent. Appell. pend. par.
2. cap. 12. lim. 50. num. 146. Rota decis. 46. de Appell.
in antiqu. & decis. 22. in fin. eodem Tit. in non. & inter
diu. decis. 55. num. 2. par. 1. & in Romana* Vineę *de Ca-
pocefalis coram R.P.D. Dunoz. quæ est dec. 326. n. 10.
par. 6. rec.* & fuit dictum in *d. Ariminen. Molendini co-
ram R.P.D. meo* Verospio *vers. Nec visum fuit obsta-
re, & coram R. P. D. meo Bichio vers. Nec Riccar-
dellus.*

Nec refragatur quod cum fuerit actum ex *remed.
l final.* in quo non datur Appellatio suspensiua tam
de Iure Ciuili, quam ex dispositione. Ægidianæ
11 prohibentis Appellationem in possessorio potuerit
absq; vitio Attentatorum exequi sententia, & capi
possessio etiā pendente termino ad appellandū *lanc.
vbi supra por. 2. cap. 11. de Attent. pend. termin. ad Ap-
pell. num 47. Rot. coram Card. Canal. dec. 42. num. 4. &
in rec. dec. 137. sub num. 3. part. 1. & decis. 84. num. 2.
par. 7.* Quia in hoc casu dabatur Appellatio, tum
12 quia sententia erat nulla, & iniusta, quo stante
etiam in possessorio admittitur Appellatio, *Corn.
cons. 10. num. 2. vers. Nisi fortè diceretur libr. 4. Con-
tard de moment. poss. limit. 9. num. 1. & seq. & per tot.
Rota in rec. decis. 391. num. 6. par. 2. & dec. 102. num. 4.
par. 4. coram bo:me: Coccino dec. 417. num. 1. & seq.* Vbi
13 pariter quod competit manutentio, & alias refe-
runt, *Statil. de Saluian. interdict. inspect. 4. cap. 2.
num. 68. & Posth. de Manut. obseru. 8. num. 79.* Tum
& potissimum quia cum in causa adesset Hyeroni-
14 mus Clericus cessabat Ægidiana quæ non habet lo-
cum contra personas Ecclesiasticas, & seruandum
erat Ius Canonicum, secundū quod in possessorio da-
15 tur Appellatio ad vtrumq; effectum *cap. Cum ad se-
dem vbi gloss. in verbo Interdictum in fin. de restit. spo-
liat. Honded. cons. 20. num. 3. lib. 1.* & fuit dictum in
in Recanaten. Bonorum *21. Aprilis 1640. & in Auxi-
mona prætensi fideicomm. 5. Iunij eiusdem anni coram
me*, & quod agatur in remedio *dictæ l. final.* iuxta
16 veriorem Opinionem de qua *Contard. de moment.
possess. limit. 3. num. 6. & seq.* quam Rota passim se-
quuta fuit in *Rauennaten. Attentatorum 20. Maij
1611. coram bo:me: Coccino impress. penès Marches.
de Commiss. par. 2. fol. 31. vbi aliæ referuntur, & cor.
Ren. Vrgellen. dec. 240. nu. 2. & in rec. dec. 4. num. 4. &
in fine par. 3.*

Non obstat quod possessio capta in vim senten-
tiæ; & rei iudicatæ non possit reuocari per viam ma-
nutentionis sub prætextu Iniustitiæ nisi talis iniu-
17 stitia sit patens, & notoria per rem iudicatam, vel
per Confessionem partis, adeout nullo velamine
offuscari, vt fuit latè firmatum *in Romana de Bom-
bellis 31. May 1613. coram Card. Sacrato, & in Ro-
mana* Vineę *7. Febr. 1620. coram R.P.D. meo* Dunoz.
*quæ sunt apud Posth. de manut. altera decis. 9. à n. 19.
vsque ad 31. altera dec. 27. num. 5. & 6.* fuit enim res-
ponsum dd. decisiones procedere quando petitur
18 manutentio primario, & principaliter ex capite
Iniustititiæ, secùs verò vbi iniustitia deducitur se-
cundario, & incidenter, vt in casu nostro vbi ma-
nutentio petitur primario, & principalitèr ex Ca-
pite nullitatis, & Attentatorū ob sequutam senten-
tiā, & captā possessionem pendente termino ad Ap-
pellandum, & iniustitia deducitur solùm inciden-
ter ad corroborationem aliorum, tunc enim eie-
ctus nullitèr, & attentatè potest petere mandatum
de manutenendo in prima secunda, & vlteriori in-
stantia, & pendente etiam causa restitutionis in in-
tegrum, vt in specie distinxit, *Rota in allegata Vr-
beuetana legati 5. Decembr. 1603. coram Litta §. fi-
nal.*

Demum non aduersatur quod causa Appellatio-
nis à sententia Immissionis fuerit commissa cum
19 clausula *sine præiudicio rei iudicatæ*, quia stante
nullitate, & Iniustitia sententiæ supra firmatis non
aderat res iudicata, & dicta clausula licet præser-
uet Iudici à quo facultatem exequendi citrà vitium
Attentatorū Nō tamen impedit quin Iudex ad quē
comperta deinde nullitate, & iniustitia exequutio-
nis possit cōcedere manutentionem eiecto qui non
habuit se pro spoliato *s. me: Greg. XV. dec. 91. nu. 11.
vbi latè Add. & Buratt. decis. 185. num. 6.* & fuit di-
ctum in *Mutinen. legati Pij 16. Nouembris 1637. co-
ram bo:me: Coccino* vbi aliæ allegantur, *& dec. 137.
nn. 8. par. 7. rec.*

Quæ dicuntur super identitate Prædij fuerunt
plenè discussa, & reiecta coram me, vt dictum est
nec pertinent ad hoc Iudicium.

Et ita, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 1. Iulij 1641.

DECISIO XL.

SEntentiam Rotalem præuijs duabus decisionibus
latam coram R.P.D. meo Roias confirmatoriam
alterius sententiæ pariter de voto Rotæ coram Re-
ueren-

Digitized by Google

uerediff. D. meo Pitouano Decano latæ ab A. C. In qua declaratur constare de Primogenitura iostituta per q.lo: Paulum Mansionij ad fauorē D. Comitissæ Iuliæ de Pepolis hodiè DD. dixerunt vti iustā, & validam esse confirmandam ad fauorem eiusdem D. Comitissæ infotmantis.

Nihil enim in Contrarium deducitur ab altera parte cum informare neglexerit, licèt sæpius fuerit intimata, vt apparet ex fasciculo Intimationum. Et Nihilominus de validitate constat ex reuolutione Actorum ex quibus apparet concurrere omnia requisita tradita à *Capuiaq. decis. 260. par. 2.*

Iustitia verò probatur ex latè deductis in decisionibus Causæ quibus nihil superest addendum, cum in eis fundamenta huius partis fuerint plenissime discussa, & comprobata.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA VINEÆ AD AQVAM SANCTAM.

Lune 1. Iulij 1641.

ARGVMENTVM.

Actor tenetur exhibere libros ad fundandam rei exceptionem concurrentibus tamen probatione existentiæ apud eum, & interesse rei.

SVMMARIVM.

1 *Actor tenetur exhibere reo ad fundandam exceptionem.*

2 *Salarium præstari solitum Antecessoribus in officio successoribus debetur.*

3 *Compensatio inducitur ipso iure ad euitandam penam ob non solutionem Canonum incursam.*

4 *Reus habet actionem contra Actorem pro exhibitione, probata existentia, & interesse.*

5 *Possessor potest agere ad exhibitionem, etiam pro solo interesse suæ possessionis.*

6 *Solutione eius quod debetur tollitur omnis obligatio.*

7 *Societas administratrix bonorum hospitalis tenetur ratione sui officij libros conficere, & custodire.*

8 *Successor in officio censetur admissus cum emolumēto solito dari antecessoribus, nisi appareat de alia conuentione.*

9 *Exhibitioni scripturarum non est locus, vbi probatio non est profutura, aut redditur inutilis, & irreleuans, & num. 10.*

11 *Factum sui Auctoris nemo potest impugnare.*

12 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in summarissimo possessorio.*

DECISIO XLI.

PRætendente Societate Sanctissimi Saluatori ad S. Sanctorum allociari ad Vineam inEmphyteusim concessam Iulio Grappolino ob non solutos Canones, Laura Vxor relicta dicti Iulij, & eiusdem Vineæ pro sua dote detentrix, Tria excipiendo opposuit, ex quibus dixit non esse locum pretensæ Associationi, & Primo quod ex libris Societatis apparet quod tam ipsa quam Iulius eius Maritus soluerunt Societati multiplicem quantitatem Vini, atundinum, & pecuniarum, ex quibus valor Canonum absorbetur vndè cum Actor teneatur exhi-
1 bere Reo ad fundandam exceptionem, *l. Non est nouum l. Iustum, & plenè DD. in l. final. C. de Edend.* Petijt dictos libros exhiberi per Societatem Actricem, vt ipsa suam defensionem ex inde instruere possit.

Secundo quod Iulius inseruiuit Societati in Officio Secretariatus, & Notariatus, & nullam apparet fuisse taxatam Salarij quantitatem, ac proindè cum debeat censeri admissus ad dicta Officia cum
2 Salario solito præstari eius prædecessoribus, *Bart. in l. Magistratus ff. ad Municipal. Ias. in l. Vt liberis num. 12. C. de Collat. & in l. diem functo num. 17. ff. de Offic. sen.* & alij relati per *Caroc. de locat. part. 1. Tit. de substant. locat. qu. 2. num. 10. fol. mihi 7.* institit non solùm exhiberi omnes libros in quibus sunt ad notatæ solutiones mercedis, & salarij quotannis præstiti Laurentio Bonincontro eius prædecessori in dd. Officijs, vt ex illis constare possit sub qua Mercede Iulius fuerit illi suffectus sed insuper destinari Notarium qui notet ac describat omnes rogitus, & acta facta à Iulio prodicta societate, pro quibus sibi debetur salarium, & merces, quoniam liquidata summa his de causis debita Iulio obsta-
3 bit Societati exceptio compensationis quæ ipso Iure inducitur ad euitandam pœnam ob non solutionem Canonum incursam *Fulgos. in l. si Constat in fine C. de Compensat. Alberic. in l. Cum alter ff. de compensat. Ias. in §. bonæ fidei num. 83. & ibi d. Zaz. nu. 27 Instit. de Act. Imol. in cap. Bona fides nu. 20. post princ. & hic Barbat. num. 9. extra de deposit. Soccin. sen. consf. 99. num. 5. lib. 1. Curt. sen. consf. 70. num. 8. vers. Transeo ad 3.* vbi dicit ita seruari in Palatijs, *Guidopap. dec. 171. nu. 5. & ibi Rancbin. in addit. post med. vers. Queris demum Author.*

Demum & tertio excepit quod Canon scutorum 85. prætensus à Societate vigore Instrumenti concessionis factæ Iulio de anno 1631. est excessiuus, & reducendus, cum pensio solita solui pro dicta Vinea ante huiusmodi concessionem esset longè minor, & ad id probandum petijt exhiberi Instrumenta locationum, & libros in quibus sunt adnotatæ exactiones pensionum ab anno 1600. vsque ad dictum annum 1631.

Societate verò negante teneri ad huiusmodi exhibitionem Proposui dubium An, & quos libros Societas teneatur exhibere, & DD. ponderarunt teneri exhibere solùm libros in quibus sunt adnotatæ solutiones factæ ab anno 1631. vsque in præsens.

Pro dictis enim libris constat de Interesse Lauræ & de existentia penès Societatem, quibus concur-
4 rentibus intrat Officium Iudicis pro exhibitione, *l. in hac Actione in princ. & §. sciendum vbi gloss. & DD ff. ad exhiben. Rota dec. 250. num. 1. dec. 348. n. 3. par. 1. Rec.*

Et quidem Interesse Lauræ visum fuit satis clarū non solum cum ipsa possideat, nam Interesse quod
5 quis habet ratione possessionis sufficit ad effectum exhibitionis, *vt per Ias. in §. Præterea num. 44. Inst. de Act.* sed etiam quia ex libris quorum petit exhibitionem intendit probare quod Societas recepit in satisfactionem Canonum, multiplicem quantitatem Vini, Arundinum, & Pecuniarum, qua receptione probata cessabit omnis prætensio Societatis
6 quia solutione eius quod debetur tollitur omnis obligatio *Instit. Quib. mod. toll. oblig. in princ.*

Existentia pariter visa est indubitata cum Societas eosdem libros aliàs in hoc Iudicio exhibuerit, quamuis hoc casu non fuisset opus probare existen-
7 tiā de tempore motæ litis, quia cum Societas sit administratrix bonorum Hospitalis ratione sui Officij tenetur libros conficere, & custodire, vt Sepiùs firmauit *Rota, & signanter coram bo. me: Coc.* inter eius impressas *decis. 63 num. 3. & decis. 339. nu. 5. post secundum vol. consil. Farinacc.* cum alijs relatis per *Add. ad Greg. dicta dec. 129. num. 7. & per add. ad bo: me: Buratt. dec. 278. nu. 13.*

Libros verò in quibus Laura prætendit esse ad notatas solutiones salarij præteriti Secretarij, & Notarij Societatis DD. dixerunt non esse exhiben-
8 dos, quia licet vera sit Conclusio quod Successor in

in officio censetur admissus cum emolumento solito dari Prædecessoribus quando non apparet de alia conuentione, tamen hic nullibi constat quod Iulius fuerit ad dicta officia admissus imò excluditur quod hoc potuerit esse, quia ex parte Societatis ostenditur quod Laurentio Bonincōtro Secretario antecessori existenti infirmo fuit per Officiales Societatis illi deputatus Coadiutor Franciscus Pacchinellus, & quod Laurentio paulò post vita functo fuit in eius locum subrogatus, vt constat ex litteris patentibus
9 *Summ.num.3.* ac proindè frustrà petitur exhibitio dd.librorum ad probandum quantitatem Salatij, cum hæc probatio nihil prodesse possit dum non constat Iulium dictis Officijs fuisse perfunctum, *Corn.cons.72. num.29. vers. Insuper quod dicti Rei*, *& num.seq.lib.3.Crouett.cons.182.sub num.8.*

Et visa est cessare omnis difficultas, quia quatenus etiam constare posset Iulium fuisse Secretarium, adhuc tamen exhibitio esset inutilis, & irrelevans
10 cum ex forma statutorum Societatis ad quorum præscriptum Iulius censeretur d. Officia assumpsisse Secretarij pro parte, & commodo Societatis teneantur gratis, & sine spe mercedis inseruire, *vt in Summ. num.4.* & consequenter non est concedenda, vt præter *Corn.& Crauett. in locis supracitatis firmat Bero.cons.19.num.12.& n.18. in fine lib.3.*

Et eadem ratione dictum fuit esse denegandam destinationem Notarij ad perquirendos prætensos rogitus, quia nullus datur fumus existentiæ prout requiritur, & quatenus etiam daretur non releuaret cum Iulius pro illis nullam mercedem prætendere possit, vt dictum est.

Idemque responsum fuit respectu librorum in quibus adnotatæ dicuntur solutiones factæ ab anno 1600.vsque ad annum 1631.quos Lauta petebat exhiberi ad probandum excessum Canonis, quia cum Iulius cuius iure ipsa vtitur consenserit dicto Canoni, vt constat ex Instrumento celebrato de dicto anno 1631. *Summ.Societatis num.1.* non potest Laura
11 hodie dare de excessu, & impugnare factum sui authoris *vulg.l.cum à matre C.de rei vindic. & Rota coram R.P. D.meo Verospio dec.5.num.13. par.6.rec.*
12 vltra quod exceptio ista cum requirat altiorem indaginem non est admittenda in hoc summarijssimo possessorio, *Contard.de moment.poss.limit.19. nu.24. Rota coram bon: mem: Buratt. decis.420. num. 4. & in alijs.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA GRANI.

Mercurij 13 Nouembris 1641.

ARGVMENTVM.

Emptor frumenti cuius consignatio erat certo loco destinata non potest cogi ad illud accipiendum in alio, & quid si venditor se offerat paratum præstare impensas emptori ad id necessarias? Emptori debetur damnum, & interesse aduersus venditorem constitutum in mora, etiam per vnicam interpellationem, & ad quæ teneatur emptor, ad hoc vt venditor dicatur constitutus in mora?

SVMMARIVM.

1 *Venditor ad hoc, vt constituatur in mora, etiam vnica sufficit interpellatio.*

2 *Venditor morosus tenetur emptori ad damna, & interesse ob non factam consignationem rei in tempore.*

3 *Amplio etiam habita ratione quanti plurimi res vendi potuisset.*

4 *Dictio* in, *coniuncta cum ablatino denotat intrinsicitatem.*

5 *Correctio non admittitur incontinenti.*

6 *Verbum* expeditum *significat certum explanatum, & ab omni prorsus difficultate remotum.*

7 *Verbum* franco *idem sonat, quod liberum, & ab omni onere absolutum, & immune.*

8 *Venditor nō dicitur constitutus in mora tradendi, vbi emptor non est paratus recipere in loco, vel ibi non adest persona legitima, cui consignatio fiat.*

9 *Illatio non fit ad diuersa.*

10 *Venditor frumenti liberatur, & omne periculum trāsit in emptorem, si persona legitima adsit mensurationi, & offerat quietantiam.*

11 *Creditor nō tenetur ire paratus ad locum destinatum quando scit debitorem non habere facultatem soluendi.*

12 *Creditor non tenetur ire paratus cum sacco quando scit debitorem habere difficultatem præstandi, sed sufficit si interpellet.*

13 *Implementum hinc inde ordinatum requiritur in contractibus vltro citroque obligatorijs.*

14 *Implementum in contractibus vltro, citroque obligatorijs præstatur ab illo, qui prius secundum ordinem rerum debet implere.*

15 *Mora prima attenditur in contractibus vltro citroque obligatorijs.*

16 *Consignatio frumenti in loco destinato præcedere debet, antequam ad aliquid emptor teneatur.*

17 *Fidibus mercatoris, & eorum dictis multum est deferendum in interpretandis verbis à mercatoribus prolatis.*

18 *Verba à mercatoribus prolata non sunt accipienda secundum apices iuris, sed prout ipsi illa intelligunt.*

19 *Solutio certo loco destinata potest fieri in alio deducto, eo quod Creditoris interest.*

20 *Limita dummodo partes sint concordes super quantitate interesse, vel debitor sit de ea contentus flore turomento creditoris, & num.22.*

21 *Probatio lucri cessantis est difficilis, veluti quod pendet à futuro euentu, cuius non est determinata veritas.*

22 *Creditor nō debet onere probationis granari aduersus expressa stipulationis verba.*

23 *Debitor offerens interesse potest soluere alibi, quam in loco conuento.*

24 *Declara dummodo offerat totale interesse cum omni vtilitate, quam creditor potuisset habere ex solutione in loco destinato, & num.26.*

25 *Interesse lucri cessantis fauore emptoris consideratur, vbi venditor est in mora tradendi rem in loco destinato.*

26 *Periculum frumenti venditi ante mensurationem spectat ad venditorem, ea verò sequuta transit in emptorem.*

27 *Emptor non potest cogi ad recipiendam consignationem dimidiatam, vbi vnica fuit venditio vnico pretio facta.*

28 *Solutiones particulares multa incommoda afferre solent.*

29 *Contrahentes præsumuntur se voluisse conformare consuetudini, cum qua regulatur contractus.*

30 *Consuetudo contractus inter mercatores potissimum attendi debet.*

31 *Testes deponentes de consuetudine probare debent ita fuisse obseruatum in loco præciso, & in specie actus controuersi.*

32 *Contrahentes sponte conuentione particulari censentur recessisse à consuetudine.*

33 *Consuetudo non attenditur quoties apparet contrahentes expressè, vel tacitè voluisse ab ea recedere.*

34 *In-*

Digitized by Google

34 *Iudex non praesumitur voluisse remittere moram iam incursam, & alteri partium praeiudicare, ubi in decreto reseruantur iura ambarum partium, & decretum emanauit per modum prouisionis.*

35 *Executio decreti peti non potest ab eo, qui illud pro sui parte non adimpleuit.*

DECIS. XLII.

De anno 1637. frater Carolus Aldobrandinus, tunc temporis pro religione Hyerosolomitana ad Sanctiss. D.N. Orator, rubra bis mille frumenti paulò ante empta à Syris vendidit Petro Nerlio, & Socijs pretio scutorum 13. pro quolibet rubro sub obligatione illa consignandi *in Montalto ad ogni loro piacere buono, & mercantile, franco di Tratta, e spedito alla vela*, in cuius obligationis executionem, cum Syri in particulari ordine praecepissent Ascanio Falsacappae eorum Ministro quod consignaret dictum frumentum, cui Dominus Orator mandasset, ipse verò in calce eiusdem ordinis rescripsisset, quod consignaretur cui Nerlius iussisset, iste mandauit consignari Ascanio Scarlatto, ad hunc effectum ad Oppidum Montis Alti transmisso. Verum quia Falzacappa inspecto ordine caepit praetendere frumentum esse consignandum in eisdem locis, in quibus reperiebatur, nempè in Oppidis Valentani rubra 175. Graduli 20. Capitis Montis 89. Martae 285. Cellenis 50. Canini 103. Iochiae 150. Castri 60. & Montis Alti 42. ac etiam in foueis, & puteis diuersarum personarum, ut in lista *Summar. Nerlij num. 50.* Scarlattus agnoscens hoc cedere in praeiudicium suorum principalium quorum intererat totius frumenti consignationem iuxta conuentionem fieri in Monte Alto, illud recipere recusauit, & saepiùs ac iudicialiter tam ipse in partibus Falzacappa quam Nerlius in Vrbe Dominum Oratorem interpellarunt ad consignandum totum frumentum Montis Alti, alias de damnis, & interesse protestati sunt, & vlterius Nerlius opposuit etiam contractus resolutionem ob defectum implementi ex parte Oratoris.

Cum autem interim pretium frumenti decreuisset partes concorditer conuenerunt quod sine praeiudicio iurium vtriusque frumentum venderetur, & id quod minoris venditum fuisset in illud refunderet, qui à Iudice teneri declaratur, & vendito frumento scutis decem tantum quolibet rubro A. C. à Sanctissimo specialiter deputatus, condemnauit Nerlium ad soluendum dicto Oratori scuta 5971. pro supplemento pretij, vnà cum Cambijs ad rationem octo pro centenario. Ideò in gradu appellationis causa mihi commissa dubitaui an sententia A.C. esset confirmanda, vel infirmanda, & Domini infirmandam esse censuerunt.

Quia ex iudicialibus, ac reiteratis interpellationibus, tàm Romae contra D. Oratorem quam in partibus contra d. Falzacappam factis, & ex saepiùs declarata praetensione Falzacappae, quod non teneretur consignare frumentum in Oppido Montis Alti, sed in horreis, & conditorijs, in quibus repetiebatur, manifestè apparet venditorem fuisse constitutum in mora, ad quam inducendam sufficit etiam

1 vnica interpellatio *Bart. in l. Qui Romae 122. §. Seia num. 4. vers. In contrarium ff. de verb. oblig. & in l. Titia Seio 87. §. Vsuras num. 3. ff. de leg. 2. Dec. in l. vinum 22. num. 13. vers. Et sufficit & ibidem Purpurat. num. 42. Rub. num. 5. ff. si cert. pet. Alex. cons. 81. nu. 1. lib. 4.* & consequenter non solum Nerlius emptor erat absoluendus ab vlteriori solutione residui, sed

2 etiam D. Orator venditor erat condemnandus ad interesse, & damna passa ob non factam consignationem in tempore *iuxta Text. in l. Datio §. Si per venditorem ff. de Act. empt. Bart. in l. prima in princ. ibique Castr. num. 1. & 7 ff. eod. Afflict. dec. 280. num. 7 & 8.* & quidem habita ratione quantiplurimi fru-

3 mentum vendi potuisset *Cagnol. in d. l. vinum num. 29 ff. si cert. pet. Rota Genuen. dec. 144. num. 5. Giurb. dec. 115. per tot.*

Nec visum fuit obstare tria, quae adducebantur pro D. Oratore.

Primum enim quod cum ex conuentione frumentum esset consignandum *spedito alla vela*, consignatio non esset facienda in Oppido Montis Alti, sed in littore maris, vbi naues onerari possent, tollitur ex superius relata conuentione quod frumentum consignaretur in Oppido Montis Alti, ibi, *Per consignarle in Montalto*, quae manifestè ostendit consignationem fuisse promissam Montis Alti, ponde-

4 rando illam dictionem *in* coniunctam cum Ablatiuo, quae denotat intrinsicitatem, & indicat actum debuisse expleri in loco expresso, ac si dictum fuisset intra terram Montis Alti, *Bald in rubr. ff. sol. matrim. num. 3. vers. Aut cum verbo, & ibidem Ripa n. 2. vers. Si verò Alex. cons. 22. num. 7. vers. pondero lib. 4. Socc. cons. 211 num. 3. lib. 2. Put. dec. 220. num. 4. libr. 2. in correctis*. Nec sequentia verba, *E spedito alla vela* dici potest apposita fuisse ad mutandum locum consignationis expressum, & iam destinatum, quia aliàs

5 sequeretur incontinenti correctio contra regulam *l. non ad ea ff. de condit. & demonstr.* Sed solum ad demonstrandum vsque quo venditor teneretur etiam post consignationem frumenti assistere emptori pro libera illius expeditione, & ita referenda sunt ad remotionem impedimentorum, & difficultatum, quae facto principis, aut alias quomodolibet oriri potuissent, etiam post consignationem vsque tota-

6 lem onerationem in nauibus, verbum enim *spedito*, latinè expeditum significat certum explanatum, & ab omni prorsus difficultate remotum, *vt per Text. in l. contra 25. §. si filius ff. de pact. & in l. 2. ff. rem pupil. sal. for. declarant Plateius, & Caluinus in Lexicon in verbo expeditum*.

Tria enim discretiuè fuerunt promissa à D. Oratore in Apocha venditionis, primum in illis verbis *Per consegnarle in Montalto ad ogni lor piacere buono, e mercantile*, quae continent promissionem consignandi in Terra Montis Alti frumentum bonum, & mercantile. Secundum in alijs verbis *franco di Tratta*, quae important pactum, quod nulla subiri

7 deberet impensa pro extractione, verbum enim *franco*, idem sonat quod libertum, & ab omni onere absolutum, & immunè *Oldrad. cons. 234. num. 2. vers. Et intelligitur Surd. cons. 218. num. 9.* Tertium in verbis, *E spedito alla Vela* continentibus promissionem remouendi omnia impedimenta, & quascumque difficultates, quae post factam consignationem vsque ad onerationem, & extractionem frumenti contingerent.

Et haec non sine ministerio Nerlius voluit sibi promitti. Sed cum ratione. Cum enim Terra Montis Alti sit celebre emptorium illius Orae maritimae, quo appellunt, & ex omni parte confluunt Mercatores frumenti, appositè voluit Nerlius, quod in ea fieret consignatio, vt posset vel ibi vendere frumentum, si lucri prompta se se offerret occasio, vel inde extrahere alibi vendendum si spes maioris quaestus id suaderet.

Et hinc cessat etiam secundum obiectum, quod cum Nerlius non haberet naues paratas non poterit constituere in mora D. Oratorem, vt fuit decisum *in Romana pretij grani 10. Decembris 1628. & 13. Maij 1630. coram bon. mem. Coccino*. Pro respon-

sione

Digitized by Google

sione enim fuit animaduersum carentiam Nauium
in illis decisionibus non fuisse consideratam
solam, & in abstracto, sed vna cum qualitate
loci Ghori, vbi fuerat promissa consignatio. Ghorus
enim est locus apertus ad Mare, vt vulgò dicitur
Spiaggia Marina sine conditorijs, & horreis, in qui-
bus frumentum à venditore deferendum, & consi-
gnandum seruari non posset, donec Naues adueni-
rent. Et vlterius nullus aderat ex parte emptoris, qui
reciperet vt ex expressè habetur in prima decisione
ibi, *Propterea cum Falconerio non fuerit denuntiatum
quis esset recepturus granum, & super quibus Nauibus
deberet onerari vtique ipse non fuit in mora.* Proinde-
que dum non aderant Naues, in quibus frumen-
tum onerari, & horrea in quibus seruari posset, nul-
la æquitas patiebatur quod venditor teneretur illud
deferre in incertum, ne interim diu maneret expo-
situm Cœli, & hominum iniurijs, nec emptor pote-
8 rat dici paratus ad recipiendum dum non aderat
persona legitima cui consignatio fieri possit prout
opus erat ad effectum constituendi debitorem in
mora *iuxta doctr. Bart. communiter approbatum in l.
Item ille num. 1 1. ff. de Constit. pecun. in qua se fundant
dictæ decisiones.* At in præsenti casu consignatio fuit
conuēta in Oppido Montis Alti, quo Naues appelle-
re non possunt, & vbi adsunt optima Orrea in qui-
bus frumentum custodiri potest, donec partita cum
mercatoribus fiat, & aderat Scarlattus cum suffi-
cienti mandato ad recipiendum, & de recepto quie-
tandum, Vnde cessat ratio conducendi frumentum
in incertum in dictis decisionibus considerata, nec
aliquid ex parte emptoris deficiebat, quo minus
posset dici paratus ad recipiendum, & per conse-
9 quens ex illo casu ad istum omninò diuersum in-
ferri non potest *vulg. l. Papinianus exuli ff. de Minor.*
Et venditori satis erat consultum dum aderat rece-
ptor qui præesset mensurationi, & consignationi, &
quietantiam offerebat, ex quibus ipse liberationem
consequebatur, & omne periculum transibat in em-
10 ptorem *l. 1. §. priusquam enim ff. de pericul. Commod.
rei vendit.*

Eoque minus visum fuit Nerlio opponi posse,
quod non haberet Naues paratas, cum frumentum
adhuc non fuisset à venditore coadunatum in Oppi-
do Montis Alti, vt debeat præcedere consignatio, &
Falsacappa sæpius interpellatus ad illud coadunan-
dum, & consignandum, declarasse nolle alibi consi-
gnare, quam in horreis, & locis in quibus reperie-
batur, dum enim frumentum non erat nec esse spe-
rabatur paratum, & promptum onerationi, ipse
non tenebatur inutiliter conducere naues, & fru-
stratorias subire expensas, quia creditur non tene-
11 tur ire paratus ad locum destinatum, quando scit
debitorem non habere facultatem soluendi vt bene
Iacob. de Rauuen. in l. item illa in fine ff. de const. pecun.
quem sequitur in his terminis *Io: de Amic. cons. 152.
num. 2. & per tot. & Manent. cons. 79. num. 22. & seq.
lib 1.* & quod creditor non teneatur ire paratus cum
12 sacco, quando scit debitorem habere difficultatem
præstandi, sed sufficiat interpellare tradunt *Castr. in
l. Quod tumen 13. ad med. vers. Aut Creditor nunquā
fuit, & ibidem Alex. num. 9. ante med. eod. vers. ff. si
cert. pet.* Prius enim debeat D. Orator venditor ad-
implere ex parte sua consignando frumentum, &
postea Nerlius emptor conducere naues, vt seriatim
possent omnia congruo tempore perfici, quia in his
13 contractibus vltrò citroque obligatorijs, requiritur
14 implementum hinc indè ordinatum, vt scilicet prius
impleat, qui secundum ordinem rerum prius inci-
15 pere debet, & mora prima attenditur *Ancher. cons.
cons. 86. num. 2. & 3. Socc. cons. vlt. num. 3. vers. Non
obstat lib. 3. Becc. cons. 106. num. 38. Dec. cons. 421. n. 6.
& infra Bimius cons. 115. num. 1. & 4. lib. 2. Muncabr.
ab Anguill. cons. 105. num. 156. & seqq. Grat. discept.
for. cap. vltimo sub num. 24. & 25.* fuit dictum *in Ma-
ceraten. Grani 9. Iunii 1593. coram Otano, quæ est
decis. 368. num. 2. par. 4. diuers.* Et præcisè quod debeat
16 præcedere consignatio frumenti in Ciuitate, vel
Castro, & prius ibi sit congerendum frumentum,
antequam ad aliquid teneatur emptor tradit *Rota
Genuen. dicta decis. 144. num. 13. vers. secundo respon-
detur.*

Cui interpretationi adstipulatur etiam fides plu-
rium Vrbis Mercatorum, qui super hoc facto consul-
ti responderunt venditorem cogi posse ad prius cō-
signandum frumentum in Terra Montis Alti, quibus
17 plurimum est deferendum in interpetrandis verbis
à Mercatoribus prolatis, quæ non sunt accipienda
18 secundum apices Iuris, sed prout ipsi illa intelli-
gunt *Alex. cons. 102. num. 11. ad fin. vers. Præsertim
cum d. fratres, & num. 12. lib. 6. Put. dec. 16. nu. 3. lib. 1
in Correct. Greg. dec. 126. num. 7.* & fuit dictum in
*Romana Pecuniaria 13. Martii 1628. coram Reueren-
dissimo D. meo Merlino Decano, quæ est decisio 156. nu.
19. in fine, & 10. par. 5. rec.*

Minus visum fuit releuare secundum, quod pro
substinenda sententia adducebatur, nempè quod li-
cet frumentum esset consignandum in Oppido
Montis Alti, attamen cum Falsacappa obtule-
rit subire onus expensarum non potuerit emptor
recusare illud in dictis locis recipere, cum sua nihil
interesset, dum expensis venditoris deferri poterat
ad dictum Oppidum, sicut solutio certo loco desti-
19 nata potest fieri in alio, deducto eo, quod interest
creditoris *iuxt. gloss. in l. Qui Romæ in verbo obtulerit.*
& ibidem notant *DD. communiter ff. de verb. oblig.
Scacc. de Camb. §. 2. gloss. 5. num. 200. Crescent. dec. 2. de
solut. Rota dec. 253. num. 8. par. 1. rec.*

Primo enim fuit responsum conclusionem istam
non esse indistinctè receptam cum multis placeat il-
lam ita demum procedere si partes de quantitate
20 interesse sint concordes, vel debitor sit contentus
de ea stare iuramento Creditoris, vt per *Raphael.
Cuman. in d. l. qui Romæ in princ.* quem ibidem se-
quuti sunt *Castr. num. 3. vers. Sed hic Alciat. num. 12.
& 13. & Ias. num. 16. vers. Ego postremo, & num. 17.*
vbi respondet *Alex. & aliis contrarium sentientibus.*
Et efficax ab eis adducitur ratio quia alias nimis
grauaretur creditor, qui si in loco conuento accipe-
ret non cogeretur liquidare suum interesse, nec vl-
terius laborare, at si alibi accipere cogatur, probare
debet quantum sua interest loco destinato non ac-
cepisse, quod difficile existimatur, maximè, cum &
lucri cessantis ratio hoc casu habenda sit, cuius pro-
21 batio est difficilis, veluti quod pendet à futuro euen-
tu, cuius non est determinata veritas vt tradunt
Ias. & Alciat. in præallegatis locis. Vnde iniquum
22 esset creditorem onere huiusmodi probationis gra-
uari aduersus expressa stipulationis verba. Quod a-
deo magni facit *Alciat.* vt dicat *sub num. 13.* Quod
offerens alibi non est audiendus, etiamsi quantum-
cumque offerat vtilitatem nisi partes in æstimatio-
nem vtilitatis sint concordes.

Secundo fuit responsum, quod etiamsi sequenda
23 esset opinio, quod debitor offerens interesse possit
soluere alibi, quam in loco conuento, illa tamen
24 procedit quando offertur totale interesse cum om-
ni vtilitate, quam creditor potuisset habere ex so-
lutione in loco destinato, vt per *Bart. in d. l. qui Ro-
mæ num. 2. vers. Quod intelligo Cuman. in princ. Aret.
col. 3.*

Digitized by Google

col. 3. circa med. vers. Item aduerte Imol. num. 1. Alex. num. 5. in princ. Socc. num. 6. Alciat. num. 10. & 11. Ias. num. 14. vers. Et isto, Castrens. num. 3. & Ant. Fab. in Cod. lib. 3. tit. 15. definit. 2. per tot. Ac proinde cum oblatio Falsacappæ fuerit restricta ad solas impensas vecturarum, vti insufficiens suffragari non potest, quia debuisset etiam offerri interesse lucri cessantis,
25 cuius in hoc casu ratio est habenda l. 3. in fine ff. de eo quod cert. loc. Socc. in d. l. qui Romæ num. 7. & alij supracitati. Et vlterius cum in extrahendo frumento de loco ad locum, maximè per Mercatores forenses in tam magna quantitate multa possent contingere
26 pericula, quæ ante mensurationem spectassent ad venditorem, ea vero sequuta transijssent in emptorem l. 1. §. priusquam ff. de priuil. & commod. rei vend. Et requireretur maximus labor, & diligentia cum impensa pro Ministris, & cauerent à fraudibus Rusticorum hæc omnia erant offerenda, vt de huiusmodi impensis tradunt Castr. in l. Item illa num. 3. & 9. in fine ff. de const. pecun. Scacc. de Commerc. & Camb. §. 2. gloss. 5. num. 210. post med. Et de cautione aduersus periculum rerum, l. si in Asia §. primo ff. de pos. ibi, suis expensis, suoque periculo Angel. in l. quod legatum 38. num. 2. vers. In ead. gloss. vbi etiam Castr. numer. 2. post princ. vers. dicit tamen gloss. ff. de Ind.

Nec suffragatur, quod in Oppido Montis Alti adesset aliqua quantitas frumenti quam Falsacappa obtulit, & Scarlattus recipere recusauit, quia cum vnica esset venditio rubrorum bis mille facta vnico
27 pretio, non poterat emptor cogi ad recipiendum consignationem dimidiatam l. Tutor §. lucius ff. de vsur. Surd. dec. 186. num. 2. Cyriac. contr. for. Contr. 327
28 num. 38. huiusmodi enim particulares solutiones multa incommoda afferre solent l. planè ff. famil. hercisc. gloss. Bart. Alex. & Ias. in l. quidam existimarunt ff. si cert. pet. Neguf. de Pignor. 3. membr. 5. par. nu. 12. Conar. var. resol. lib. 3. cap. 18. num. 4. vers. 1. ne cogatur Surd. dec. 345. num. 9. Rota dec. 168. num. 2. par. 1. diuer. & add. ad Greg. dec. 194. num. 27. post med.

Minus fundamentum fieri potest in asserta consuetudine illarum partium, in quibus dicitur probari ex nonnullis Testibus perpetuo obseruatum, vt frumentum venditum sub obligatione consignandi spedito alla vela mensuretur, & consignetur in locis in quibus reperitur & indè sūptibus venditoris
29 deferatur ad naues, cui consuetudini contrahentes voluisse se conformare præsumendum est, Crauett. cons. 20. num. 7. & cons. 343. num. 10. Mantic. de Tacit.
30 lib. 3. tit. 9. num. 11. illaque inter Mercatores potissimum attendi debet Corn. cons. 319 num. 12. libr. 3. Rota Ianuen. dec. 91. num. 5. Quia omisso quod Te-
31 stes non probant ita fuisse obseruatum in loco præciso, & in specie actus controuersi prout esser probandum Aymon. cons. 99. num. 4. Cas. de Graff. decis. 6. num. 5. de Prabend. Greg. dec. 62. num. 2. Nec minus emptorem volentem recipere frumentum in Oppido Montis Alti fuisse iudicialiter prohibitum prout opus erat ad tradit. per DD. in l. 2. C. qua sit long. consuet. & in cap. fin. de consuet. Abb. cons. 54. num. 3. lib. 1. & fuit dictum in Comen. Beneficij 11. Ian. 1635. coram R. P. D. meo Panzirolo, quæ est dec. 82. num. 12. par. 7. rec. Dictum fuit cessare obiectum ptopter particularem conuentionem, quod frumentum consigna-
32 retur Montis Alti, per quam contrahentes videntur à dicta consuetudine recessisse, Natta cons. 384. nu. 11 Surd. cons. 34. num. 28. quos refert, & sequitur Grat. discept. for. cap. 722. num. 33. Non enim consuetudo
33 debet attendi, quoties apparet contrahentes expressè, vel tacitè voluisse ab ea recedere, Mant. de Tacit. lib. 3. tit. 9. num. 69.

Tertium denique quod pro defensione Sententiæ adductum fuit quod scilicet emanauerit decretum ab Annonæ Præfecto mandantis quod nisi infra octo Nerlius reciperet, liceret venditori frumentum deponere, aut vendere, ideoque ipsum non fuisse obligatum ad vlteriorem oblationem, aut consignationem, sed tribuendum esse culpæ emptoris, qui triticum tempore præfixo recipere recusauit, dictum etiam fuit non releuare, quia cum dictum decretum emanauerit per modum prouisionis cum clausulis præseruatiuis, & sine præiudicio iurium ambarum
34 partium, dici non potest Iudicem voluisse remittere moram iam incursam ab Oratore, aut alteri partium præiudicare, dum iura ipsarum expressè præseruauit, Rota coram bon. mem. Buratt. dec. 166. nu. 8. & in Maceraten. hæreditatis 4. Iunij 1590. coram bon. mem. Card. Pamphilio impress. post tract. de manut. decis. 74. num. 5. & 9. eoque magis cum decretum loquatur de consignatione facienda in loco conuento, quam Falsacappa ibidem facere recusauit, vnde non potest Dominus Orator fundare se in decreto, quod
35 ipse ex parte sua non adimpleuit l. Iulianus §. Offerri ff. de Act. empt.

Et ex his dixerunt DD. magis constare de iniustitia sententiæ pro Cambijs, quia cum ex hactenus deductis Nerlius non teneretur soluere Oratori residuum pretij ab initio conuenti, multo minus tenebatur ad Cambia quæ tam de iure, quàm ex concordia debebantur solùm in casu quo Nerlius fuisset morosus in solutione.

Et ita fuit resolutum vtraq; parte informante &c.

FANEN. DOTIS,

Mercurij 20. Nouembris 1641.

ARGVMENTVM,

Vxori repetenti dotem, & habenti pro se mandatum relaxatum debent subministrari alimenta, & sumptus litis, quia paupertas, quod est alterum requisitum in hoc iudicio, vltra quod in quolibet præsumitur naturaliter inesse, fortius cadit in muliere, quę iuris præsumptione nihil aliud possidet præter dotem.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta, & sumptus litis subministrari debent quoties, & paupertas, & præsumptio boni iuris concurrunt.*

2 *Vxori pauperi repetenti dotem subministrari debent alimenta, & sumptus litis.*

3 *Paupertas de iure præsumitur, cum quilibet nudus, & pauper nascatur.*

4 *Mulier præter dotem nihil aliud habere præsumitur.*

5 *Mulierem aliud habere præter dotem qui dicit, probare debet.*

6 *Sententia cuius effectus fuit appellatione suspensus, an habeat pro se præsumptionem boni iuris ad effectum alimentorum?*

7 *Alimenta, & sumptus litis subministrari debent pauperi litiganti habenti ad sui fauorem sententiam, quamuis ab ea fuerit appellatum debentur tamen in subsidium, quando Actor non habet aliundè.*

8 *Fructus bonorum stabilium calculari debent ad rationem quinque pro centenario.*

9 *Alimenta, & sumptus litis debentur actori pauperi de cuius bono iure constat ne litem cogatur deserere.*

10 *Alimenta, & sumptus litis, vbi sunt debiti subministrantur, siue ad vniuersitatem bonorum, siue ad maiorem partem, siue ad res particulares agatur.*

11 *Vxori pauperi dotem repetenti subministrari debent
alimenta, & sumptus litis, quamuis illa secun-
de viro diuiti fuerit nupta, & num. 15.*
12 Maritus cui *dos soluta non fuit vxorem alere non
tenetur, dummodo illam non acceperit indotatam.*
13 Maritus *tenetur tantum vxorem alere pro parte
dotis sibi soluta.*
14 Expensa *litis difficilius debentur, quam alimenta.*
16 *alimenta, & sumptus litis vt pauperi debeant sub-
ministrari, si agatur in prima instantia leuis, &
summaria probatio sufficit, & num. seqq.*
*Si vero in secunda dicitur sufficiens probatio, qua o-
ritur ex sententia ibidem.*
17 *Vxori repetenti dotem, vbi alimenta taxari debent
illa ad rationem quinque taxantur.*
*Quandoque vero Rota taxauit ad rationem quatuor
ibidem.*

DECISIO XLIII.

FVit resolutum intrare Arbitrium ad effectum sub-
ministrandi alimenta, & sumptus litis Victoriæ
Castracanæ agenti post Transitum ad secunda vota
ad repetitionem suæ dotis scutorum 3000. monetæ
Vrbini contra bona hæreditaria Raynerij Nulphi
eius primi Viri, concurrunt enim pro ea paupertas,
1 & præsumptio boni Iuris, quæ sunt duo requisita,
*l. final. §. Quod si ei C. de ord. cognit. Arct. in cap. si qui
Testium num. 14. & 15. ibique Felin. nu. 9. vers. secun-
dus casus de Testib. Surd. de Alim. Tit. 1. qu. 130. num. 9
Guidop. dec. 561. num. 1. Boer. decis. 304. num. 4.* & in
2 terminis Vxoris repetentis Dotem *Afflict. decis. 10.
num. 1. & apud vtrumque plenè notant Add.*

Paupertas visa est sufficienter probari, Tùm
quia de Iure præsumitur cum sit connaturalis, &
3 intrinseca, qualitas verò diuitiatum aduentitia, &
repugnans Naturæ cum quilibet nudus, & pauper
nascatur iuxta moralem, & elegantem *Text. in c.
sicut 12. 47. distinct. vers. quando in hanc ingressus, &
Lucen. Arct. cons. 66. num. 8. Alciat. de præsumpt. reg. 2.
præsumpt. 27. in princ. & per tot. Beninens. tract. de pau-
per. qu. 3. nu. 5. & seqq. Ioseph. Ludon decis. Perus. 35.*
4 *num. 20. vers. Imo cum simus in dubio.* Tum quia
sumus in muliere repetente suas dotes, quæ vl-
tra eas nihil aliud habere præsumitur *Angel. cons. 81
num. 2. vers. Primo quia Socc. sen. cons. 126. num. 2. lib. 1
Rota coram Greg. decis. 398. sub num. 5. & coram Bu-
ratt. decis. 906. num. 3. & in Iannen. Separationis Tho-
ri 4. Iuly 1633. coram bo. me:* Coccino, quæ præsum-
5 ptio sufficit nisi exaduerso doceatur de Contrario,
*Thesaur. decis. 43. num. 5. & in his terminis fuit dictū
in Romana Alimentorum 1. Aprilis 1639. coram bon:
me: Pirouano.*

Præsumptio boni Iuris oritur ex mandato pro
restitutione dotis Victoriæ ab A.C. relaxato, quæ
non eneruatur ex eo quod fuerit à dicto mandato
6 prouocatum, quia licet disputetur a DD. an bonum
Ius præsumatur per sententiam, cuius effectus fuit
per appellationem suspensus, vt per Abb. *in cap. Quo-
niam contra num 19. & seqq. de probat. & ibi Felin. n.
21. & seqq. & latè Bero: num. 228. cum pluribus seqq.*
Omnes tamen Cõmuniter in hoc conueniunt quod
indè oriatur quædam præsumptio Iustitiæ, & recti-
tudinis quæ operatur vt pauperi Colligitanti sint
7 præstanda alimenta, & sumptus litis, vt per cele-
brem, *Text. in l. si Instituta 5. de Inofficioso ff. de inoff.
testam. firmant Dec. in dicto cap. quam contra num. 31.
vers. 4. facit Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 9. nu.
5. Menoch. eod. tract. lib. 3. præsumpt. 67. nu. 81. Conar.
pract. quæst. cap. 6. nu. 6. vers secundum quod Doctores*,
& sic Rota semper tenuit, & coram Card. *Canall.
decis. 554. num. 2. & coram Buratt. dicta dec. 906. nu. 7.*
cum alijs per *Add. ad Greg. d. dec. 189. num. 7. vers.
præsumptio boni Iuris.*

Non obstat quod Victoria exegerit scuta 1200.
ad computum suæ dotis, ex quibus cum possit ali,
& sumptus litis soluere, cesset necessitas cogendi il-
los de Nulphis ad eorum præstationem, cum ali-
menta, & sumptus litis subministrentur Actori so-
lùm in subsidium quando non habet aliundè quia
fuit responsum quod scuta 1200. monetæ Vrbini so-
luta Victoriæ in tot bonis respondent solum scutis
800. monetæ Romanæ, & fructus qui percipi pos
8 sunt facto calculò ad rationem quinque pro cente-
natio prout fieri debet cum in stabilibus consistant
iuxt. gloss. in Auth. Præterea C. *de Sacr. sanct. Eccles.*
non excedunt scuta 40. quæ nullo modo sufficere
possint pro alimentanda nobili muliere, & substi-
nenda lite Rotali cogeretur Victoria de cuius boni
Iuris præsumptione iam constat propter impoten-
9 tiam litem deserere, ad quod inconueniens euitan-
dum semper à Collitigante debentur Alimenta, &
sumptus litis vt per *Rubuff. ad comm. Reg. sit de sent.
prouisional. art. 1. alias si gloss. 2. num. 5.* quod proce-
10 dit siue agatur ad vniuersitatem bonorum vel ad
maiorem partem vt in hoc casu siue etiam agatur
ad res particulares prout reprobata *Surdi*, distin-
ctione Tenuit *Rota dec. 749. num. 5. part. 2. rec.* quam
sequutus est *Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 2.
part. 4. in fine* vbi testatur quod Senatus Cataloniæ
ita obseruat *add ad Greg. dicta decis. 189. numer. 7. &
add. ad Buratt. dicta decis. 707. sub num. 6.*

Minus restitit quod Victoria dicatur nupta Equi-
ti de Pazzis secundo virò diuiti qui potest submini-
strare alimenta, & sumptus litis, quia vltra quod di-
uitię dicti Equitis non probantur, respondetur quod
etiamsi de illis constaret hoc tamèn non suffragetur
11 Nulphis, quia diuitiæ Mariti non faciunt quomi-
nus Conuentus ab Vxore paupere teneatur ei præ-
stare alimenta, & sumptus litis, *Crauett. cons. 164.
num. 2. vers. Non obstat secundum vsque ad finem:* non
enim inde tollitur paupertas Vxoris, quia Maritus
12 cui dos soluta non fuit eam alere non teneatur si in
dotatam non accepit *l. final. C. ad s. Consult. Velleian.
Alex. in l. si cum dotem §. fin. autem num. 8. ff. sol. matr.
& cons. 56. num. 10. lib. 4. Roman. cons. 517. nu. 2. vers.
Aut est indotata, & ibi plenè Add. sublitt. D. Neu-
zan. in Silua Nupt. lib. 1. num. 45. Guidopap. dec. 439.
sub num. 1. Boer. decis. 22. num. 1. & Rota dec. 907. nu-
mer. 3. par. 4. diuers.* & si partem tantum promissæ do-
13 tis recepit non tenetur ad integra alimenta sed so-
lùm pro rata solutæ dotis vt latè *Surd. de Alim. Tit.
7. qu. 17. num. 5. & seqq Gemes. in l. 50. Tauri nu. 31.*
14 & multo minus tenetur ad expensas litis quæ diffi-
cilius debentur cum his cesset fauor Alimentorum
*Innoc. in cap. Per vestras in fine de donat. inter vir. &
Vxor. Cephal. cons. 127. nu. 10. vers. Non obstat Cresc.
dec. 8. nu. 1. & 2. de Iud. Surd. vbi supra Tit. 1. qu. 120.
num. 10.* Vndè frustra, & properam allegantur di-
15 uitiæ Mariti cum Vxor non possit indè sperare suæ
calamitati subsidium *l. Ad probationem 21. in fin. de
probat.*

Demum non obstat multa quæ obijciuntur con-
tra validitatem, & Iustitiam dicti mandati, quia
hæc non sunt discutienda in hoc articulo sed in co-
gnitione negocij principalis repetitionis dotis vbi
omnia plenè examinabuntur. Nunc enim pro de-
cernendis Alimentis, & sumptibus litis sufficit so-
la præsumptio boni Iuris quæ hic non defuit vt su-
pra ostensum, aliàs si Actor cogeretur Ius suum
plenè iustificare numquam esset locus Alimentis,
& sumptibus nisi lite finita, & post totalem causæ
expe-

Digitized by Google

16 expeditionem, & pauper propter impotentiam cogeretur causam deserere, ad quod absurdum euitandum Tribunalia totius Orbis admiserunt quod sufficiat præsumptio quæ oritur ex sententia, vel leuis, & summaria probatio si agatur in prima Instantia, & nullatenus fuerit lata sententia, Nec enim facit sententia, *Rotę antiquæ decis. 2. de Iud. in antiquior. & Afflict. dec. 10. & 11.* qui testatur ita bis diffinitum fuisse in Concilio Neapolitano, idemque probat asserens ita obseruari in Regno Franciæ *Rebuff. ad Constit. Regias de sent. prouisional. d. art. 1. alios si gloss. 2. num. 5. Couar. pract. qu. cap. 6. sub Vers. secundus quod Doctores Molin. de Primog. Hispan. lib. 2. cap. 16. num. 39. Grat. disc. for. cap. 236. num. 50. & cap. 567. num. 25. & latè Fontanell de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 2. num. 51. & tribus seqq.*

Quo verò ad quantitatem cum residuum Dotis non solutæ sit scutorum 1800. monetæ Vrbini pro nunc arbitrati sunt Domini quod vltra fructus qui ex bonis iam receptis per Victoriam percipi possunt, debeantur scuta sex eiusdem monetæ quolibet mense, itaut facta reductione monetæ Vrbini ad Romanam habitura sit Victoria pro hoc residuo dotis inexactæ scuta quatuor pro Centenario, cui taxationi visum fuit Nulphos acquiescere posse, cum aliàs quotiès pendenté lite Vxori repetenti dotem
17 sunt taxanda alimenta, & taxari soleant ad rationem quinque pro Centenario quantitatis petitæ, quando illa est certa vt in hoc casu, vt per *Text. in §. Quia verè Leonis Auth. de non alien. firmat Afflict. dec. 284. in fine quem sequutus fuit Fontanell. vbi sup. claus. 4. gloss. 18. par. 1. num. 52. & 53.* reseruando tamen DD. sibi facultatem in processu causæ, & arbitrium huiusmodi alimenta augendum vel diminuendum.

Et ita resolutum vtraque, &c.

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.

Veneris 29. Nouembr. 1641.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione an pactum de retrouendendo, quod hodie in emptione annui redditus semper apponitur, intelligatur inesse in redditu constituto cum clausulis in perpetuum, & temporis infinitatem denotantibus maximè in antiquis, quo tempore huiusmodi redditus ita creari solebant.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata sine citatione est nulla.*
2 *Citationis defectus potet ex reuolutione, & inspectione actorum.*
3 *Instrumenta vt probent produci debent authentica, nec copiæ, aut exempla sufficiunt.*
4 *Amplia licet fuissent exemplata per plures Notarios.*
5 *Redditus annuus constitutus cum clausulis denotantibus infinitatem intelligitur perpetuus, & irredimibilis.*
6 *Redditus annuus olim constitui solebant irredimibiles.*
Redditus annuus præsumitur constitutus iuxta frequentiorem vsum illius temporis, quo venditus fuit num. 6.
7 *Pactum de retrouendendo non est de substantialibus seu naturalibus emptionis Censas, sed de accidentalibus.*
Accidentalia contractus non præsumuntur illi inesse cum possint abeo separari, num. 8.
9 *Contractus censetur initus secundum suam naturam.*
10 *Annuus redditus censetur emptus absque pacto redimendi.*
Emptionis natura ea est vt rei emptæ dominium acquiratur emptori perpetuo, & irreuocabiliter.
11 *Perpetuum, & temporale vbi aliquid esse potest semper præsumitur perpetuum.*
12 *Redditus annuus emphytheuticus, aut debitus pro locatione perpetua de sui natura est irredimibilis.*

DECISIO XLIV.

IVdex primę Instantiæ tulit sententiam ad fauorem Io: Holing. Scabini Leodien. qua declarauit quod annua responsio modiorum 14. Speltæ ante 200. annos solui solita ex diuersis bonis Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ Collegiatæ Sancti Dionisij esset redimibilis, dictoque Ioanni competere Ius illam reluendi pro eadem sorte principali, qua empta fuit, dictaque sententia fuit confirmata à Iudice secundæ Instantiæ coram quo post obitum Ioannis causa reassumpta fuit à Francisco Haling. Scabino, & Petro Bez. exconsule Leodien.

Interposita ab his sententijs Appellatione, & causa mihi in Rota commissa proposui dubium An illæ essent confirmandæ vel infirmandæ, & Domini pro infirmatione responderunt stante earum nullitate, & Iniustitia.

1 Nullitas prouenit ex defectu citationis ad sententiam, quæ nominatim præcedere debet alias sententia non subsistit, *Clem. sæpe de verb. signific. Rota decis. 17. numer. 2. de re iudic. in nouis & coram Card. Mantic. dec. 291. num. 1. & coram Reuerendiss. D. meo Decano dec. 165. num. 18. par. 6.* qui defectus patet ex
2 inspectione, & reuolutione Actorum ex quibus huiusmodi negatiua probatur, *Dec. cons. 483. num 6. Becc. cons. 40. num. 20. in Hercul. de probat. negat. nu. 176. Rota decis. 64. num. 2. par. 1. diuers. & coram S. M: Greg. XV. decis. 416. num. 5.* cum alijs relatis per *Add. num. 8.*

Iniustitia verò probatur ex eo quod dictæ sententiæ pronunciant dictum annuum redditum esse redimibilem, & Ioanni competere Ius illum reluendi mediante restitutione sortis principalis, de qua fit mentio in quodā documento sub data anni 1422 in quo tamen nulla vis fieri poterat, nec inde aliqua probatio desumi cum sit simplex copia extracta per Notarium non rogatum, quæ originali non exhibito fidem non meretur. Instrumenta enim ve
3 probent, debent produci Authentica, nec sufficiunt copiæ, & exempla, *l. sancimus, & ibid. gloss. in verbo non exempla C. de diuers. rescript. l. 2. ff. de fid. Instrum. cap. 1. Extra eod. Tit. latè Purpurat. in Auth. si quis in aliquo d. num. 2. vsque ad 12. C. de edend.* cum alijs adductis in *Romana Cambiorum 15. Aprilis præteriti coram me,* quod procedit quamuis plures Notarij illud exemplassent *Purpurat. in d. Auth. si quis in aliquo num. 14. & ibid. Castr. nu. 2. in fine Socc. sen. cons. 120. num. 1. in fine vers. Et hac opinio confirmatur lib. 1. Curt. Iun. cons. 166. num. 3. lib. 1.* vbi testatur de communi, & alios cumulat, *Grat. discept. for. cap. 859. num. 1. & 32.*

Et circumscripta etiam fide d. documenti adhuc tamèn redditus prędictus non poterat declarari
5 redimibilis, quia cum ibi legatur quod eius venditio fuit facta in perpetuum, aliæque adsint clausulæ denotantes infinitatem apertè conuincatur fuisse constitutum sine aliqua præfinitione temporis, eúque perpetuo duraturum, & irredimibilem, *l. parè §. final. ff. de vol. except. Bald. cons. 372. sub num. 2. lib. 4 Grat. discept. for. cap. 985. num. 11. & Rota in Romana Census 9. Decembris 1621. coram b. me: Card. Verospio quæ est dec. 394. n. 1. post Cenc. de Cens. secundam modernam impress. Taurinen., & in his terminis* fuit dictum in alia, *Leodien. modiorum Speltæ 1. Martij 1641. cor. me.*

Quod

Digitized by Google

Quod eo magis roboratur tùm quia agitur de
redditu vendito in perpetuum supra duo sæcula,
quibus antiquis temporibus frequentissimus erat v-
sus similium Censuum irredimibilium, vndè præ-
6 sumendum est talem fuisse constitutum iuxta fre-
quentiorem illorum temporum consuetudinem,
Couarruu.var.resol.lib.3.cap.10.num.5.vers.3.si mini-
mè Cald.de Iur.Emph.lib.3.cap.11.nu.11. Grat. vbi
supra d.cap.985.nu.12.Rota d.dec.394.n.2.post Cenc.
de Cens. cum alijs adductis in *dicta Leodien. coram*
me.

Tùm quia huius redditus Constitutio fuir facta
per viam Emptionis, & venditionis neque apparet
per scripturam aut per Testes nec alio modo pro-
batur fuisse conuentum quod redimi posset, vnde
in dubio præsumi debet perpetuus, & irredimibilis
7 non solum quia pactum de retrouendendo in ven-
ditione non præsumitur nisi probetur, vt per *Tex.*
in l.Cum ibinotatis C. de pact.inter emptor. & vendi-
tor.argnunt in his terminis Couar.d.cap.10.nu.5.vers.
4.quoties Boccatc.deCensib.par.1.num.36.Duard.eod.
tract.tom.1.in Præhem.qu.19.num.13 & 14. Federic.
Martin, de Iur.Cens.cap.7,nu.132.cum seqq. illud e-
8 nim non est de substantialibus emptionis Census,
sed de accidentalibus, quæ non præsumuntur in
esse contractui cum possint ab eo separari, *Menoch.*
cons.35.num.19.& 20.& in puncto Duard.vbi supra
dicta qu.19.num.7.& 8.& Federic.Martin. dicto cap.
7.num.133.& seqq. sed etiam quia contractus cen-
9 setur initus secundum naturam suam *l. quæro §. in-*
ter locatorem ff.locati Menoch.de præsumpt.lib.3.præ-
sumpt.38,nu.1.& seqq. & consequenter dictus red-
10 ditus debet censeri emptus absque pacto redimen-
di secundum naturam emptionis, quæ est vt rei
emptæ dominium acquiratur Emptori perpetuò,&
irreuocabilitèr *Federic.Martin.dicto cap.7.num.136*
& 137.

11 Et demum quia vbi aliquod potest esse temporale, & perpetuum in dubio perpetuum censeri debet *Ias.in l.sufficit num.2.ff.de Cond.Indebit.Menoch. de præsumpt.lib.2.præsumpt.16.num.16.& multa congent Tiraquell.de retract. conuentional.§.2.gloss.1.numer.39.*

Et visa fuit cessare omnis dubitatio, quia cum
ex Iuribus datis in *Summ.huius partis num.4.* appa-
reat quod Ioannes Helman successor venditoris d.
redditus de anno 1519. Decano, & Capitulo em-
ptoribus fecit releuium conuentum in ipso Instru-
mento venditionis de diuersis bonis eum promis-
sione quod illa conseruaret absque eorum damno,
eisque annuatim præstaret dictos modios 14. Spel-
tæ, etiamsi posset dici quod dictus redditus pro-
priùs, & ab initio esset redimibilis, ex tunc tamen,
& imposterum fuit indubitanter effectus irredimi-
bilis, quia per dictum releuium transit in reddi-
tum Emphythæuticum Decano, & Capitulo debi-
tum pro dictis rebus tamquam eorum proprijs per
ipsum promittentem vigore dicti releuij recognitis
& proindè nullomodo poterat iudicari redimibilis
12 cum redditus Emphytheuticus vel debitus pro lo-
catione perpetua de sui natura sit irredimibilis, vt
firmauit *Rota in d.Leodien.&c.*

Et ita vna tantum &c.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 2. Decembr. 1641.

ARGVMENTVM.

Saluianum interdictum competit tam pro annuis præstationibus ante sententiam quam postea decursis.

SVMMARIVM.

1 *Rationes in vno Iudicio firmatæ pro terminis decursis ex diuersitate terminorum diuersitatem non recipiunt.*

DECISIO XLV.

DOm. Clarix Palumbaria de Sabellis ob causam, & in recompensam donationis omnium bonorum sibi factæ à D. Paulo Æmilio Vrsino promisit cum obligatione Camerali eidem soluere annua scuta 800. monetæ sed cum in istorum præstatione postmodùm defecisset, Vrsinus intentauit coram A.C.Saluianum interdictum aduersus Lucretiam Fidelem detentricem vnius domus eiusdem Claricis debitricis, & sententiam pro immissione reportauit quam vti validam, & iustam confirmandam esse Rota respondit, *vt in dec.emanata sub die 28. Febr. præteriti coram me*, & cum nihil releuans contra eam deduceretur, fuit mihi ordinatum vt causam expedirem.

Verum cum de terminis decursis vsque ad sententiam quos illa tantummodò cóplectebatur Vrsinus hoc medio tempore fuisset ferè satisfactus, & interim decurrissent alia scuta 800. circiter pro quibus consequendis ipse pariter Saluianum superdicta domo ab eadem Lucretia possessa intentare cupiebat, ne de Iurisdictione dubitari posset, adiuit signaturam mihique obtenuit rescribi vt etiam pro d. terminis post sententiam decursis in causa prout Iuris esset procederem vt in commissione.

Quare super hoc Hodiè facto verbo in relationi-
bus causarum Domini etiam pro terminis dictæ an-
nuæ præstationis post sententiam decursis causam
expediri mandarunt ex rationibus in eadem decisio-
1 ne deductis, quæ ex diuersitate terminorum cum
sub eadem cognitione versentur diuersitatem in Iu-
re non recipiunt, *l.Nam vt ait ff.de legat. l.Illud.ff.*
ad l.Aquil.cum similibus.

Et ita resolutum vtraque, &c.

ANCONITANA CENSVVM.

Mercurij 11. Decembris 1641.

ARGVMENTVM.

Sententiæ quando dicantur conformes, & an diuersitas Actionum impediat conformitatem, & ex quibus diuersitas actionum deducatur?

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ dicuntur conformes vbi sunt latæ super eadem re inter easdem personas, & conueniunt in substantia.*

2 *Sententiæ stante conformitate sunt exequendæ.*

3 *Sententiæ latæ in actionibus diuersis non possunt dici conformes.*

4 *Clausula*, quam,& quas, &c. cum suis incidentibus, &c.*& toto negotio principali æquipollent deductioni totius iuris, & actionis.*

5 *Sententia semper censetur lata ex ea causa, ex qua de iure ferri debuit.*

6 *Actio tantummodo subsidiaria competit contra bona subrogata, cum illa non sint immediatè hæreditaria.*

7 *Actio qualis fuerit cognoscitur ex qualitate probationum, & ex clausulis in sententia appositis.*

8 *Clausula*, non solum præmisso, sed omni meliori modo, *apposita in sententia ostendit Iudicem non voluisse pronunciare, nisi eo meliori modo, quo potuit, & debuit.*

9 *Actio pendente conditione stat in suspenso.*

10 *Inuentarium probat non adesse alia bona, quam descripta in eo, donec de contrario doceatur ab allegante.*

Digitized by Google

11 *Et ostendit hareditatem exhaustam ad instar sententia Iudicis pronunciantis hareditatem non esse soluendo.*

12 *Actio non est prius in sui substantia, quam sit in exercitio.*

13 *Sententia lata per vnicum caput, & sub vna verbarum structura continens excessum in parte, corruit in totum ratione indiuiduitatis, declara num. 18.*

14 *Sententia Iudicis indefinite prolata adaptatur ijs tantummodo rebus quibus de iure potest.*

15 *Index indefinitè pronuncians censetur condemnare prout de iure debet.*

16 *Actio in qua fundari debet iudicium, attenditur de tempore litis contestata.*

17 *Condemnatio vbi minuenda est attenditur tempus sententiæ.*

18 *Sententia dicuntur conformes, & sunt exequenda vbi conueniunt in minori summa, non obstante, quod vna contineat plusquam alia.*

19 *Sententia nulla potest confirmari, vel reformari quãdo de nullitatibus non fuit oppositum.*

20 *Limita dummodo nullitas non sit talis, quæ influat in alias sententias, & duret in alijs instantijs.*

21 *Appellatio datur a sententia ratione noui grauaminis ex liquidatione illati.*

22 *Appellatio stante nono grauamine datur in tatum à sententijs propter connexitatem, quam habet nouum grauamen cum reliquo in quo sententia sunt conformes.*

23 *Actio subsidiaria est regulanda pro modo valoris, & quantitatis bonorum Hæreditariorum.*

24 *Appellatio non datur à conformitate sententia cessãte grauamine.*

25 *Conformitas sententiarum impeditur, quando Index in sententia aliquid de nouo declarat, per quod altera pars Læditur.*

26 *Limita quando grauamen in aliqua parte diminuitur & temperatur.*

27 *Probationes, quæ sunt deducta in actis attenduntur in moteria executiua, non autem quæ possunt in futurum deduci.*

28 *Probationes petitæ post testes iam examinatos non sunt admittendæ, sed petitia reycienda tanquam culumniosa.*

29 *Iudex stante suspicione calumniæ non debet admittere probationes non factas, sed causam expedire.*

30 *Prabationes de nono non attenduntur in vltima instantia, ad impediendam rei iudicatæ executionem.*

DECIS. XLVI.

PEr binas decisiones coram bo:me: Buccabella alteram 2. *Iunij* 1638., & alteram 1. *Aprilis* 1639. resolutum fuerat non constare de tribus conformibus quæ sint exequendæ sed causa super eisdem proposita coram bo:me: Pirouano in locum Buccabellæ subrogato, Domini recesserunt à decisis, & de conformibus constare dixerunt per aliàs duas decisiones sub *die* 30. *Ian. & die* 28. *Nouembr.* 1640. quibus non acquiescentibus Triumphis concessa illis noua audientia dubitatum fuit coram me in locum Pirouani subrogato. An standum sit in primis decisionibus difformitatem sententiarum firmantibus, An potiùs in duabus vltimis pro conformitate emanatis, & in vltimis standum esse DD. responderunt.

1 Adsunt tres sententiæ super eadem re, inter easdem personas, & conueniunt in substantia, & effectu, quod solum attenditur, vt dicantur, & sint conformes, *Gabriel. de execut. rei ind. concl.* 1. *nu.* 33. *Ruginell. de* Appell. §. 12. *gloss.* 1. *num.* 8. *& duob. seqq. Scacc. eod. tract. lib.* 3. *cap.* 2. *limit.* 1. *num.* 21 *Thesaur. decis.* 229. *num.* 2. *Rota decis.* 98. *num.* 3. *post med. part.* 1. *rec.* & fuit dictum in *Romana Cumbiarum* 26. *Maij* 1640. *coram me, & in* Elboren. *Iuris conferendi* 5. *Decembris* 1640. *coram R.P.D. meo Panzirolo*, & in multis alijs relatis per *Add. ad* Buratt. *decis.* 567. *nu.* 10.
2 Proindeque stante conformitate sunt exequendæ,
Clem. prim. de sent. & re iudic. Rota decis. 98. *in fine par.* 1. *Rec.*

Non obstat toties decantata exceptio quod sen-
tentiæ Stellæ, & bo:me: Vbaldi sunt latæ in actio-
ne directa petitionis hæreditatis sententia autem
Reuerendiss. D. mei Merlini Decani sit lata in Actio-
ne, & remedio subsidiario, quod Actioni directæ
3 aduersatur, proindeque sententias tam quam la-
tas in Actionibus contrarijs non posse dici confor-
mes, Quicquid enim sit an diuersitas Actionum
impediat conformitatem, quando sententiæ sunt
latæ super eadem re, & inter easdem personas. O-
biectum corruit in facto, quia dici non potest, quod
sententia Stellæ sit lata in Actione directa petitio-
nis hæreditatis cum non sit restricta ad aliquam
certam actionem sed solùm generalem concedatur
Immissio leonijs in bonis, & Censibus subrogatis,
sententiæ verò Vbaldi, & Reuerendiss. D. mei De-
cani illam simplicìter confirmant. vt benè animad-
uersum fuit in decisione quæ reuidetur, ac propte-
rea cum ab initio in commissione causæ quæ est lo-
co libelli nulla fuerit specificata Actio sed confusè,
& in genere deductum omne Ius, & omnis Actio
4 vigore illatum clausularum *Quam, & quas, &c. cum
suis incidentibus, &c.* & toto negocio principali,
quæ æquipollent deductioni totius Iuris, & Actio-
nis, vt fuit dictum in *Placentina Aquarum* 8. *Maij*
1596. *coram Card. Arigonia impress. apud* Marches. *de
Commiss. par.* 1. *fol.* 232. cum alijs allegatis in 1: *dec.
carom bo:me: Pirouano*, vtique dictæ sententiæ non
debent censeri latæ in Actione directa petitionis
hæreditatis, quæ non poterat exerceri, sed in sub-
sidiaria quæ Leonijs competebat, cum sententia
5 semper censeatur lata ex ea causa ex qua de Iure
ferri debuit *Castr. cons.* 270. *num.* 1. *vers. quia lib.* 2. *Ro-
ta decis.* 40. *num.* 10. *& decis.* 112. *num.* 2. *par.* 2. *diuers.
& in rec. decis.* 319. *num.* 10. *part.* 1. *& coram* Cardin.
Mantic. decis. 349. *nu.* 5. *& coram s.me. Greg. XV. dec.*
156. *num.* 3. *&* 4.

Quod apparet etiam ex probationibus factis, &
ex verbis sententiæ Stellæ, siquidem coram eo pro-
ducta fuerunt Inuentaria bonorum hæreditariorum
Petri ad probandam insufficientiam eius patrimo-
nij, & coctum de magna quantitate æris alieni ex
concursu plurium Creditorum Petri, qui de eorum
credito satisfieri minimè potuerunt vt consideratũ
fuit *caram bo. me: Vrgell. dec.* 212. *nu.* 29. ex qua ne-
cesse inferebatur actionem subsidiariam fuisse inten-
tatam, & ipse in sententia concessit Immissionem
6 in Censibus subrogatis, contra quos cum non essent
immediatè hæreditarij non poterat agi nisi in subsi-
dium *iuxta Doctr.* Castr. *in l. sed, & si lege §. fin. n.* 5.
*in lect. Aneniou. ff. de pet. hæred. quam sequuntur dicta
magis communitèr, & Rota canonizauit sæpiùs in hac
causa coram bo:me: Buratt. decis.* 784. *num.* 9. *& seq.*,
& dec. 874. *per tot. & coram Reuerendiss. Vrgellen. dec.*
63. *num.* 3. *& seqq.* Ex quibus apertè liquet sentèn-
tiam fuisse latam in actione subsidiaria, cum ex
7 qualitate probationum, & Clausulis in sententia
benè cognoscatur qualitas Actionis *Abb. in cap. Ca-
terum num.* 20. *vers. debet enim intelligi da Ind. Felin.
in rubr. de præscript. nu.* 8. *& in cap. olim num.* 18. *delit.*
con-

contest. Sanct:me: Greg. *decis.*470. *num.*7. & fuit dictum in *Ariminen. Bonorum* 5. *Martij* 1627. *coram bo. mem.* Coccino.

Et talem fuisse eius sensum euidentius apparet ex clausula illa, *non solum permisso, sed alias omni meliori modo* apposita in fine sententiæ, quæ ostendit
8 non voluisse pronunciare nisi eo meliori modo, quo potuit, & debuit *Felin. in cap. cum super num.* 11. & ibidem *Dec. num.* 57. *& seqq de offic. deleg.* *Vant. de nullit. ex defect. Iurisdict. num.* 174. *Gabr. cons.* 132. *q.* 2 *num.* 57. *lib.* 1. *Buratt. dec.* 337. *num.* 26. & saluat sententiam eo modo quo ferri debuit, *Rota coram Buratt. dec.* 241. *num.* 7. & in puncto quod sententia vigore dictæ clausulæ substineatur in remedio subsidiario, si in eo erat ferenda *Costa de remed. subsid. prælud.* 7. *numer.* 3. *& prælud.* 8. *numer.* 1. *& remed.* 41. *num.* 14.

Nec obstant duæ replicationes nuper in contrarium excitatæ. Prima enim quod dicta sententia Stellæ non potuit censeri lata in actione subsidiaria, ex quo actio ista non esset tunc in esse deducta, cum eius origo penderet ab excussione non dum facta de sui natura importante conditionem, qua pen-
9 dente actio stat in suspenso *l. decem s* 16. *de verb. oblig. Bald. in l. sub cond.* 17. *num.* 1. *& seqq. ff. de condict. indebit.* visa fuit non subsistere, quia cum ex Inuentario bonorum hæreditariorum Petri in actis prædicto constaret, quæ bona remansissent in eius hæreditate, & vlterius probatum fuisset omnia bona Inuentariata fuisse distracta, aut occupata per Creditores hæreditarios, nulla erat necessaria excussio cum
10 Inuentarium ne dum probet non adesse alia bona quam descripta in eo, donec de contrario doceatur ab altera parte, in quam transfertur hoc onus *l. final.* §. *licentia danda C. de iur. deliber. gloss. in l. de lege ff. de probat.* Alciat. *de præsumpt. reg.* 3. *præsumpt.* 2. *Menoch. eod. tract. libr.* 6. *præsumpt.* 26. *numer.* 3. *Herculan. de negat. probat. numer.* 95. *& sæpius Rota tenuit, & signanter Cardinal. Seraf. decis.* 504. *numer.* 6. *coram Cardinal. Canal. decis.* 233. *numer.* 2. *& dec.* 246. *num.* 3. *& in rec. dec.* 607. *nu.* 1. *par.* 1. *& dec.* 89. *num.* 5. *part.* 7. cum alijs allegatis, *& in hac causa coram Vrgellen. dec.* 212. *num.* 2. *&* 3. Verum etiam peti, ne sit locus excussioni ad instar sententiæ
11 Iudicis pronunciantis hæreditatem non esse soluẽdo *Montecul. de Inuent. cap.* 9. *n.* 137. *vers. Et si ex serie, & n.* 159. *& n.* 267. *in fine*.

Altera verò quod de releuantia probationum super exinanitione hæreditatis Petri actum fuerit solummodò coram Domino Vrgellen. coram quo Inuentaria fuerunt discussa ad effectum cognoscendi, an subsidiariæ actioni esset locus, habitis desuper multis disputationibus vt patet ex eius decis. impressis 212. 241. 264. 282. 229. & 339. Ac proindè cum pro exercitio subsidiariæ producendo opus fuerit tam longa discussione, non possit dici illam prius
12 fuisse in esse cum actio priùs non sit in sui substantia quam sit in exercitio *iuxta doctr. Baldi in alleg. l. sub condict. num.* 4. *ff. de condict. indebit.* Pariter habita fuit irreleuans, quia non subsistit quod actio subsidiaria fuerit intentata in exercitio solummodo coram Durano, longè ante deducta fuit nempè in prima instantia coram Stella, coram quo factæ fuerunt probationes inferentes subsidiariam, de qua non releuantia fuit postea discussum coram Durano, & licet desuper non emanauerint decisiones, hoc euenit quia insufficientia bonorum Petri productiua subsidiariæ tunc non controuertebatur, sed supponebatur tamquam certa, & indubitata, vt sæpiùs dictum fuit in decisionibus huius causæ coram *Buratto dec.* 784. *num.* 10. *vers. quod autem Leonij*; *& dec.* 874. *num.* 5. *& coram Reuerendissimo Vrgellen. dec.* 63. *num.* 2. *vers. sed Nihilominus & dec.* 212. *num.* 1. *vers. sed Triumphi*, *& num.* 24. *cum seqq. præsertim num.* 27. *& dec.* 264. *num.* 1. *vers. tum quia*. Vnde non fuit opus extendere decisiones, quæ non sunt necessariæ vbi non adest partis contradictio, coram Durano verò cum Triumphi reuocarent in dubium insufficientiam prædictam antea semper admissam prætendentes in hæreditate Petri extitisse alia bona præter descripta in Inuentario, & quod propter eorum existentiam cessaret, aut saltem minueretur exercitium subsidiariæ. Placuit DD. eos audire super huiusmodi pretensione, & vlterius eis concesserunt etiam remissoriam, vt latior esset probationum campus, sed nullo probationis genere potuerunt vnquam excludere dictam insufficientiam, quinimò discussis, & examinatis dd. probationibus, quæ in contrarium afferebantur clarior apparuit. Vndè tantum abest quod ex his possit dici actionem subsidiariam fuisse detectam, & in exercitio solummodò coram Durano quod imò manifestè conuincitur illam fuisse in esse, & intentatam vsque ab initio dum ex prædictis apparet quod insufficientia bonorum Petri dictæ actionis productiua vsque nunc fuit allegata, & probata, & semper habita pro certa, & indubitata.

Et tunc corruit etiam obiectum deficientiæ actionis, ex quo Leonijs fuerit concessa immissio, quæ tamen illis non competijsse dicebatur, neque in remedio *l. final. C. de Edict. D. Adr. toll.* Neque in remed. Vtilis Saluiani interdict. Cum isti census numquam fuerint in bonis Hyeronimi Testatoris, prout requirebatur ad effectum, vt immissioni in dictis remedijs esset locus.

Minus obstat quod in Sententijs Stellæ, & Vbaldi non fuerint detracta scuta 400. restituta Petro pro rata Census in quo remansit extinctus, neque scuta 450. in quibus extincta fuerunt quatuor salmæ Terræ emphithæoticæ, & melioramenta, quæ dempta fuerunt in sententia Reuerendissimi D. mei Merlini,
13 ac propterea cum sententiæ contineant excessum in hac parte corruunt in totum ratione indiuiduitatis, tamquam latæ per vnicum Capitulum, & sub vna verborum structura *iuxta decis. Put.* 315. *num.* 1. *& seqq. lib.* 1. *in correctis cum alijs allegatis in Romana diuisionis* 10. *Iunij* 1641. *coram me*.

Quia quoad ratam Census extincti placuit respõsio, quod cum de extinctione dictæ ratæ constaret
14 in actis sententia Stellæ loquens indefinitè de censibus subrogatis non potest intelligi nec adaptari ad dictam ratam extinctam, quæ non erat amplius in rerum natura, & de qua qualitas subrogationis verificari non poterat, sed debet intelligi de rata remanente, & extante pro qua poterat fieri condem-
15 natio, cum Iudex censeatur condemnare prout de iure debet, eiusque mens talis semper interpretanda sit qualis esse debet, Iuris ratio persuadet vt in puncto *Aymon. cons.* 74. *numer.* 9. *Gregor. decis.* 74. *numer.* 7. *& seq. Mantic. decis.* 281. *numer.* 3. *& decis.* 349. *numer.* 5. *& inter diuers. decis.* 112. *num.* 2. *par.* 2.

Quo verò ad valorem, & prætium melioramentorum, & bonorum emphithæuticorum fuit responsum quod cum de tempore intentati iudicij dicta bona non possiderentur à Leonijs, sed fuissent occupata à Rectore Sancti Appollinaris, vt habetur in *dec. Durani* 212. *num.* 22. *in fine, & num. seq. &* 241. *num.* 17. *&* 24. Leonij qui erant hæredes cum *benef. l. & Inuent.* non tenebantur illa excutere, & a ter-

tijs

tijs possessoribus vendicate, vt firmatur in eisdem decisionibus, ac proinde cum dicta bona quoad Leonios haberentur perindè, ac si tunc non extarent, nullus ex hoc capite potest allegari excessus, quia
16 ad effectum tribuendi competentiam actionis, & qualitatem in qua fundari debet iudicium, tempus litis contestatæ est attendendū, quicquid sit ad effe-
17 ctum minuendæ condemnationis, quo casu tempus sententiæ attenditur, *Bart. in l. litis contestata ff. de negoc. gest. Bald. in l. in Pupillo ff. de solut. Imol. in l. Rei iudicatæ num. 1. ff. sol. matrim.*

Et cessat omnis difficultas cum hodiè agatur de conformitate sententiarum ad effectum illas exequendi excessus etiamsi adesset non obstaret, quia
18 isto casu attenditur minor summa in qua sententiæ dicuntur conformes, & sunt exequendæ nō obstante quod vna contineat plusquā alia, iuxta veriorem, & receptiorem sententiam fundatam in *Text. in l. diem proferre §. si plures vbi gloss. ff. de recept. arb. & in cap. 1. de Arbitr. in 6. quam tenuerunt Zanzel. in Clem. 1. & ibidem Card. num. 2. de sent. & re iud. Alex. cons. 77 num. 3. lib. 2. Barbat. cons. 10. col. 3. lib. 1. Couar. pract. quæst. cap. 25. num. 6. vers. 11. Ruginell. de Appellat. §. 12. gloss. 1. num. 11. Scacc. de Iudic. lib. 2. cap. 2. nu. 576. vers. Tertia aduertenda est, & de appell. cap. 2. quæst. 17 limit. 1. num. 32. Afflict. dec. 362. num. 2. vbique Vrsill. num. 1. Thesaur. dec. 122. num. 10. Rota Bononien. dec. 38. num. 31. & seqq. in nouiter impress. & ibi late Gipsius in Add. & Rota nostra perpetuo tenuit hanc opinionem, & signanter dec. 241. num. 4. par. 1. diuers. & dec. 487. num. 3. par. 3 lib. 3. & coram Buratt. decis. 577. num. 2. & in Romana Successionis de Iustis coram Orano impressa penes Marches. de Commiss. par. 2. fol. 123. sub num. 2. sub num. 2. & in Bonon. Pecuniaria 13 Maij 1611. coram bonæmem: Pirouano impressa post secundum vol. consil. Farinacc. dec. 328. num. 1. vers. Et in tantum, & Interamnen. Censuum 18. Decembris 1626 coram eodem Pirouano, & in Colonien. Suspensionis 25. Maij 1640. coram R. P. D. meo Bichio.*

Contraria enim conclusio quod sententia excessiua in parte corruat in totum, quando continet venium capitulum, & in eodem periodo fit condemnatio iuxta allegatam *decis. Puteí cum concordan.* Procedit quando agatur de validitate vnius, & eiusdem sententiæ ante illius confirmationem parte opponente, sed quando post illius confirmationem tractatur de conformitate ad effectum executionis non habetur ratio diuersitatis Capitulorum, seu verborum quibus est concepta prima sententia ad minorem summam redacta, sed solummodo an concordent in substantia hoc est in maiori summa, in qua si conueniunt dicuntur conformes, & executioni mādantū iuxta præallegatas doctrinas, & ita in effectu distinguunt, *Laderch. Imol. cons. 73. n. 1. Rota Bonon. d. dec. 38. num. 32. & seq. in nouis, & ibi Gipsius in add. & innuit Scacc. de Appell. cap. 2. quæst. 17. limit. 1. nu. 31. in fine, & seqq.* & in his terminis procedunt decisiones supra allegatæ, quæ loquuntur de sententia vnica verborum structura concepta respectu condemnationis, præsertim illa *Romana Successionis de Iustis coram Orano.*

19 Et ratio est quia nulla potest confirmari, vel reformari quando de nullitatibus non fuit oppositum
20 dummodò nullitas non sit talis, quæ duret in alijs instantijs, & influat in alias sententias *Alex. cons. 122. num. 15. lib. 2. & cons. 73. num. 11. lib. 6. Rota dec. 116. par. 3. & in rec. dec. 319. num. 11. part. 1. & decis. 607. num. 1. & 2. lib. 3. & in rec. dec. 319. num. 11. par. 1. & dec. 57. num. 2. par. 2.*

Denique non obstat vltimum super quo acriter insistebant informantes pro triumphis, nempè quod sententia Domini mei Merlini inferat nouum grauamen, non solùm quatenus æstimat illas quatuor salmas Terræ, & melioramenta in solis scutis 450. cum prætēdant longè plus valere: sed etiam quatenùs firmat non adesse alia bona hæreditaria Petri, cum tamen ipsi probare possint aliorum existentiā, ac propterea quemadmodum in hac parte aduer-
21 sus sententiam daretur appellatio ratione noui grauaminis illati ex dicta liquidatione *Angel. in l. prima sub num. 1. C. ne liceat 3. Appellat. Aymon. cons. 183 num. 4. Couar pract. quæst. cap. 25. num. 6.* Ita etiam
22 intret appellatio in totum propter connexitatem quam habet dictum nouum grauamen cum reliquo in quo sententiæ sunt conformes *Lancellott. de attent. Appell. pend. par. 2. cap. 12. num. 25. Boer. decis. 73. num. 6. Rota dec. 93. num. 2 par. 1. rec.* Connexitas autem deducebatur ex eo, quia dicta liquidatio non respicit quantitatem, quæ diuidua est, & pro qua intrat regula sæpiùs firmata quod sententiæ dicuntur conformes, & sunt exequendæ in minori summa in qua conueniunt, sed tangit ipsam substantiā actionis subsidiariæ, veluti quæ pender à liquidatione bonorum an scilicet adsint, in qua summa
23 cum pro modo valoris, & quantitatis bonorum extantium dicta actio sit regulanda, vt benè *Rota coram Durano dec. 241. num. 20. & tribus seqq.*

Pro responsione enim fuit dictum nullum ex huiusmodi liquidatione fuisse illatum grauamen triū-
24 phis, & consequenter non esse locum appellationi, quæ non admittitur vbi non est grauamen, *cap. cum cessante cum ibi not. de appell. speculat. de appell. §. in quibus num. 26. in fine Bald. in cap. dilecto ante nu. 1. extra cod. titu. in l. finol. num. 2. vers. Sed hoc falsum C. quand. pronoc. non est necess. Pasett. cons. 27. numer. 19. Ofasch. dec. 61. num. 3.* Non enim possunt prætendere se grauatos in æstimatione illarum quatuor salmarum, & melioramentorum facta in scutis 450. detractis in sententia D. mei Merlini sub prætextu quod pluris valeant, quia cum in præcedentibus sententijs ad ea condemnatentur, sententia D. mei Merlini, illa detrahendo, non solum grauauit, sed grauamen in hac parte leuauit, & eorum conditionem meliorem fecit, & per consequens cessat omnis Appellatio, quia licet quando Iudex aliquid de
25 nouo facit, seù declarat in sententia per quod altera pars grauatur impediatur conformitas sententiarum, & intret appellatio suspendens earum exe-
26 cutionem, secus tamen est quando grauamen diminuitur, & temperatur, vt in hoc casu, quia tunc non admittitur appellatio, nec impeditur conformitas sententiarum, vt ponctualiter firmant *Contard. in comment. ad l. vnicam C. si de moment. poss. fuerit appell. limit. 19. num. 19. vers. quod declara Surd. cons. 102. num. 13. Thes. dec. 122. num. 7. vers. Vnde resultat conclusio, & benè Rota Bonon. inter recollect. per Cas. Barz. dec. 38 num. 11. & 12.* vbi reddit optimam rationem, quod si posterior Iudex simpliciter confirmasset primam, vel priores sententias appellans non potuisset conqueri cum non liceat, nisi semel supplicare, & bis appellare, vnde si in aliquo detrahat, & temperet grauamen præcedentium sententiarum, cum sit in eius fauorem non habet, de quo conqueri possit, & per hanc rationem ita tenuit, eandem *decis. sequutus Cancer. var. resol. p. 3. cap. 17. tit. de sent. & earum exequut. num. 320. & seq. et eadem Rot. Bonon. inter nouiter compilatas à Gipsio dec. 38. num. 19. vers. Ex quo, et duobus seqq. et per tot. vbi articulum latè discussit, et Rota nostra decis. 100. num. 27. vers. Sed ad effectum, et num. seq. part. 1, diuers.*

diuers. et apertius iu dicta Bonon. pecuniaria 13. Maij 1611. coram bon: mem: Pirouano dec. 328. post med. vbi canonizat. Surd. allegat. cons. 102. num. 13.

Minus etiam prętendi potest illatum nouum grauamen ex eo quod sententia D. mei Decani exeludat existentiam aliorum bonorum hæreditariorum Petri, quia in hoc conuenit eum alijs sententijs, quæ emanarunt cum eodem supposito; Vndè eum in hoc sit cum alijs conformis, est exequenda, nihil obstante, quod triumphi allegent se posse facere probationes super maiori quantitate Patrimonij;
27 tum quia in hac materia executiua non attenditur quod potest in futurum deduci, sed quod probatum est, & constat in actis, vt in his terminis respondit *Rota dec. 100. num. 27. par. 1. diuers.* Tum quia ista possibilitas probandi maiorem quantitatem prorsus excluditur, cum insufficientia bonorum Petri probata fuerit ab initio, & semper habita pro certa & indubitata, & triumphi quamuis tentauerint contrariam probationem sufficientis solutionis Patrimonij, nunquam potuerunt aliquid probare, neq; in Curia, neque extra vigore litterarum remissorialium, dum causa penderet coram Durano, & coram Reuerendissimo D. meo Merlino, qua impossibilitate inspecta cum triumphi petijssent nouam remissoriam Rota bis illam denegauit, nempè sub *die 26. Ianuarij, & 23. Martij 1635. coram eodem D. meo Merlino*, quæ aperte conuincitur allegata possibilitas probandi existentiam aliorum bonorum nedum esse inuerisimilem, quia si triumphi potuissent illam probare verisimiliter probassent de eo tempore de quo toto eorum conatu super hoc insistebāt, cum
28 tunc censeantur induxisse meliores testes, quos habebant, & fecisse meliores probationes quas potuerunt *iuxt. doctr. Innoc. in cap. Auditis sub num. 3. de in integr. restit. Aymon. cons. 134. num. 3. Rota coram Buratt. dec. 23. num. 3.* Sed esse calumniosam, & hodiè in calculo ferendæ sententiæ allegari solum causa protrahendi litem, & effugiendi expeditionem causæ, vndè est reijcienda non solum ita suadente summa equitate quæ militat in hac causa, quam Leonij per tot annos tot laboribus, & expensis sustinue-
29 runt, sed etiam Iustitia cum Iudex vbi subest suspicio calumniæ debeat arripuratis omnibus diffuggijs sententiam proferre, ne litigantibus maletractantibus liceat causarum exitos vltra protrahere, vt sunt verba *Text. in Auth. Iubemus in fine C. de iud. quem Text.* ita respondit insimili *Rota in Romana Cambiorum 15 Aprilis 1641. coram me.* Pręsertim cum
30 simus in vltima instantia, in qua non admittuntur nouæ probationes ad retardandam rei iudicatæ executionem, *Verall. dec. 51. par. 3. Rota coram Card. Caual. dec. 208. num. 1.*

Cætera vel sunt leuia, & non indigent responsione, vel sublata fuerunt in præcedentibus decisionibus. Et ità resolutum vtraque &c.

FINIS ANNI M. DC. XLI.

ANCONITANA RESTITVTIONIS IN INTEGRVM.

Veneris 24. Ianuarii 1642.

ARGVMENTVM.

Restitutio in integrum aduersus non confectum inuentarium in tempore competit ei, qui facto Aduersarij, vel alia iusta causa non confecit, nec sublatio impedimenti postea sequuta potest allegari ab eo, qui impedimentum præstitit concurrente præsertim bona fide committentis.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum aduersus non confectum Inuentarium in tempore, competit ei, qui facto aduersarij fuit impeditus.*

2 *Negligentia aduersus non confectum Inuentarium non potest ab illo allegari, qui præstitit impedimentum.*

3 *Inuentarium habetur pro facto vsque ab initio præstiti impedimenti in odium impedientis.*

4 *Tempus ad conficiendum inuentarium computatur solum a die aditæ hæreditatis.*

5 *Tempus trium mensium præfigitur à lege ad conficiendum inuentarium.*

6 *Heres stante bona fide, nec concurrente præsumptione occultationis excusatur à pœnis ommissi Inuentarij per simplicem descriptionem.*

7 *Amplia etiamsi seruata non fuerit forma, vel solemnitas in confectione Inuentarij requisita.*

8 *Sed vbi non fuit in totum neglecta, cessare debet illius rigor, cum æquum non sit, vt quis pro modico peccato magnum damnum patiatur.*

9 *Terminum suspiciens ad soluendum nomine hæreditario cogi non potest ad soluendum de proprio obligatio quæcumque numquam præsumitur facta animo nouandi legalem prouisionem.*

DECISIO XLVII.

FVerat resolutum coram bon: mem: Buccabella fanellos esse in integrum restituendos aduersus confectionem Inuentarij non factam in tempore, prout in decisione extensa *sub die 5. Iulij 1638.* quam hodiè coram me in eius locum suffecto, Domini confirmarunt, quia de impedimento præstito per Lanfranconam constat nedum ex declaratione per ipsam facta, quod omnia bona Hyeronimi viri retinere intendebat pro suæ dotis satisfactione, sed efficacius ex inhibitione per eam obtenta ab A.C. im-
1 peditus autem facto, & culpa Aduersarij, vel ex alia legitima causa debet restitui aduersus non confectionem Inuentarij in tempore *Castr. cons. 398. num. 3. vers. Tertio ex quo lib. 2. Grat. discept. forens. cap. 656. num. 89. & seq. cum alijs adductis in decis. quæ reuidetur.*

Nec obstare dictum fuit quod die 20. Iulij sublatum fuerit impedimentum per decretum A.C. mandantis fieri descriptionem bonorum, inhibitione nō obstante, & fanelli neglexerint confecisse Inuentarium vsque ad 24. Setembris sequentis, quia hæc
2 negligentia non potest allegari à Lanfrancona, quę impedimentum præstitit; in illius enim odium Inuentarium habetur pro facto vsque ab initio præstiti impedimenti, *Surd. cons. 374. num. 4.* & alij adducti *per Rotam coram san. mem. Greg. XV. dec. 341. num. 2. vbi Add. plures cumulat.*

4 Imò cum tempus ad conficiendum Inuentarium computetur solum à die aditæ hæreditatis, vt de communi testantur *Castr. cons. 399. num. 1. vers. Ita verò lib. 2. Cuman. cons. 73. num. 3. & cons. 179. post med.* cum alijs relatis *per Roland. à Valle de Inuent. par. 3. num. 5. vers. Quæritur quo tempore*, & fuit dictum *in Romana de Caualerijs 4. Februarij 1630. coram bon. mem. Coccino.* Fanelli autem declarauerint se velle adire hæreditatem die 13. Iulij 1632. vtique Inuentarium confectum die 4. Septembris sequentis non videtur factum extra terminum trium men-
5 sium ad perficiendum Inuentarium à Iure indultum *iuxta Text. in l. final. §. primo C. de Iur. delib.*

Et in hanc sententiam facilius iuerunt Domini aduertentes omnia bona mobilia, & immobilia fuisse retenta per Lanfranconam, & in eius manibus remansisse, & insuper vt ambæ partes fatentur, &

firma-

Digitized by Google

firmatum fuit in pluribus decisionibus huius causæ coram me, In hæreditate Hyeronimi nihil aliud fuisse repertum, nisi quod vel Francisca possidebat, vel fuit in Inuentario descriptum à Fanellis, ex quibus cum appareat hanc bonorum descriptionem fuisse bona fide factam absque vlla fraude, & dolo, nec vllam timeri posse subtractionem, aut occulta-
6 tionem bonorum, hæres excusari debet à pœnis
7 ommissi Inuentarij, licet seruata non fuerit forma, seu solemnitas in huiusmodi confectione requisita, *Crauett.cons.1.pro genero num.476. Rota coram Reuerendissimo Vrgellen.dec.387.la prima num. 17. & 18.*
8 Vbi enim lex non fuit omninò neglecta cessare debet illius rigor, cum æquum non sit, vt quis pro tàm modico peccato tantum damnum patiatur, vt ad propositum ratiocinatur, *Bart.cons.154. numer.* 10. quem sequitur in his terminis *Franc. decis. 229. num.5.& 6.*

Minus releuare dictum fuit Fanellos suscepisse terminum ad soluendum hoc debitum, & præuia illius agnitione se obligasse ad illius solutionem; quia cum susceptio facta fuerit nomine de quo in Actis, in quibus iudicium non proprio, sed hæreditario nomine agitabatur, non nisi eo nomine
9 censetur se obligasse, & sic saluo beneficio Inuentarij prout ius commune disponit, *vt ex Lqnarta § de conuentione ff.de re iud.c.col.penult. C.de exequut. rei iudic.* dixit *Rota dec.392.num.3.par.1.recent.* repetit etiam *post Pic.dec.43.* cum promissio, & obligatio
10 quæcumque nunquam censeatur facta animo nouandi legalem prouisionem, vt in similibus terminis *Rota in Senogallien. Compromissi 3.Iunij 1641. coram R.P.D.meo Dunozetto, & in Romana Separationis dotis 28.eiusdem mensis, & anni coram me.*

Et ita vtraque parte informante resolutum,&c.

BONONIEN. PRÆDII

Luna 27.Ianuarii 1642.

ARGVMENTVM.

Pactum francandi certo, & determinato tempore conuentum nullius est momenti, vbi extra determinatum tempus fuit francatio petita, eoque magis si depositum pro francatione obtinêda fuit merè verbale, & de sola sorte, non autem cum vsuris. Statutum Bononiæ de renouatione locationis qualiter, & quando procedat? Restitutio inintegrum non competit, neque minori aduersus lapsum temporis ad redimendum vbi agitur de tempore conuentionali, & contractus fuit cum defuncto celebratus.

SVMMARIVM.

1 *Depositum esse debet reale, & actuale, nec oblatio verbalis sufficit.*
2 *Depositum fieri debet vna cum fructibus alias non valet.*
3 *Decretum Iudicis factum cum intimatione, si intimatio non fuit secuta non sufficit.*
4 *Francandi pactum vsque ad certum tempus promissum, si eo elapso fuit francatio petita nihil operatur.*
5 *Locatio expirat per disdictam.*
6 *Relocatio tacita in prædiis rusticis durat tantum de anno in annum, licet tempus longius fuisset in locatione conuentum.*
7 *Statutum loquens de locatione habet tantum locum in locatione simplici, secus in mixta, cum pacto frantandi, & vide num.8.10.11.13.& 14*
9 *Relocatio tacita non inducitur, quando conductor deficit in implimento contractus.*
11 *Pactum francandi in locatione appositum cum locatione expirat.*
15 *Locatio non censetur renouata si conductor cessauit in solutione pensionum.*
16 *Pactum quod conductor expelli non possit locatione durante, intelligitur, quatenus non defecerit in solutione pensionum.*
17 *Pluralis locutio duobus tantum numeris contenta est.*
18 *Restitutio in integrum competit minori aduersus lapsum temporis ad retrahendum, & redimendum.*
19 *Ad restitutionem in integrum petendam speciale requiritur mandatum.*
20 *Pactum redimendi cum defuncto conuentum,vbi fuit expiratum non tribuit restitutionem in integrum illius hæredibus, licet minoribus.*
21 *Restitutio in integrum non competit minori aduersus lapsum temporis ad redimendum vbi agitur de tempore conuentionali, & nu. seq.*
23 *Restitutio in integrum non datur minori sine lesione.*
24 *Minor non dicitur lesus ex solo lapsu temporis ad redimendum, & num.25.*
26 *Minor non restituitur aduersus lapsum temporis ad redimendum, si non docet de lesione, & super nu. 23.cum seqq.*
27 *Restitutio in integrum non conceditur minori ex capite ignorantiæ, vbi constat de scientia tutoris.*

DECISIO XLVIII.

Robertus Ratta anno 1626. vendidit Augustino de Nigris quoddam Prędium situm in communi Bononien vocabulo *Azzola* prætio librarum 6000. & in eodem Instrumento Augustinus locauit illud ad septennium dicto Ruberto venditori pacto adiecto, quod durante d. locatione, aut qualibet illius tacita vel expressa renouatione, & interim quandocumque liceret Ruberto eiusque hæredibus, & successoribus francare, & remediare prædium pro eodem met prætio libr. 6000. vt habetur in Instrumento dato ex vtraque parte *Summ. num.* 1.

Anno 1634. fuit idem Prædium ex causa diuisionis ita mandante D. Legato Bonon. ab Augustino assignatum Iosepho fratri.

Anno 1635. hæredes Roberti prætendentes francationem Prædij interpellarunt Iosephum, quod francare volebant, eoque recusante, Prædium retrouendere, Locumtenens generalis D. legati Bononien. supponens prætium fuisse depositatum super Monte Pietatis, declarauit Affictos amplius nõ currere, dictosque hæredes ad eorum solutionem amplius non teneri, & id totum Augustino, & Iosepho intimari mandauit *Summ. eorumdem n.3.*

Verum quia depositum factum non fuerat, vel saltem non integrè, nec minus decretum Iosepho intimatum, idem Ioseph anno 1637. conuenit iudicialitèr hæredes Roberti, eosque obtinuit condẽnari ad sibi soluendas libr.9000. pro Affictibus decursis, & non solutis à die 12. Octobris 1634. citra, ac pro decurrendis aduenientibus terminis, & temporibus *Summ. num.4.* & subindè sub die 6.Iulij 1638. citauit Curatorem hæredum ad constituendum in Vrbe Procuratorem ad effectum disdicendi locationem, quo constituto, fuit eidem sub die 20. eiusdem intimatum qualitèr Ioseph non intendebat amplius continuare locationem bonorum locatorum *d.Summ.num.5.6.7.& 7.* & demum sub die 19.Nouembris obtinuit à Iudice Bononien. mandatum de associando cuius vigore adeptus fuit actuale possessionem prędij controuersi *dicto Summ. num.* 19.

Et licet expressa locatio cœpta 19. Septembris anni 1626. expirasset de anno 1633. adhuc tamen

M 2 sup-

Digitized by Google

supponentes hæredes Roberti quod tacita fuisset renouata, & adhuc duraret, & sibi per consequens competeret Ius franeandi iuxta pactum, & formam Instrumenti facto de anno 1640. actuali deposito institerunt pro francatione, & Iudex Bononiæ protulit ad eorum fauorem sententiam, quæ postea in secunda instantia fuit ab A. C. confirmata, sed causa per Appellationem ad hoc Sacrum Tribunal deuoluta, & proposito á me dubio sub die 16. Decembris, An, & cui esset dandum mandatum de manutenendo fuit ordinatum, vt videretur de bono Iure, & hodie in hac dubij repropositione DD. responderunt constare de bono Iure Iosephi.

Aut enim pro parte hæredum fit fundamentum in oblatione facta de anno 1635. ab eodem Tutore
1 & suffragari non potest. Tum quia fuit merè verbalis, & numquam factum fuit actuale, & reale depositum nec cum pecunia comparitum vti fieri debebat *Alex. cons. 130. num. 11. lib. 4. Rota in rec. dec. 431. num. 2. in fin. par. 3.* tùm quia continebat solam
2 sortem principalem, tamen singuli etiam fructus deponi debuissent, nedum ex pacto conuento in Instrumento *Summ. num. 1. ibi- francare, & retroemere prætendentes pretio libr. 6000. vna cum Affictibus decursis, & non solutis*, sed etiam ex dispositione Iuris communis iuxta *Text. in l. Acceptam Cod. de Vsur. ibi sortem cum Vsuris offeras Signorol. cons. 254. num. 4. Cancer. var. resol. cap. 8. num. 5. part. 3.* & multos refert *Ginrba cons. 93. num. 16. vers. Etnedum in sorte*.

Parum obstante quod Iudex Bononię in exequutionem huius oblationis mandauerit Affictos amplius non currere; quia cum depositum verè factum non fuerit decretum remanet notoriè iniu-
3 stum, & vlterius Iudex præcepit illud intimari Iosepho, & tamen intimatio facta non fuit, vnde ex illius defectu non afficit *Put. dec. 168. lib. 1. in correct. Rota din. decis. 3. num. 3. par. 4. & coram fa. me. Greg. XV. decis. 31. num. 8. & coram bon. mem. Buratt. decis. 124. num. 22. & coram Cad Canal. dec. 486. nu. 1.*

Aut verò fundamentum fit in Deposito facto de anno 1640. & nec minus hæredes illo iuuari possunt, quia cum ex pacto in Instrumento conuento, francatio fuisset tantùm promissa durante locatione, locatio verò tàm expressa quam tacita de eo tempore expirasset, vtique prædictum depositum, &
4 instantia francandi vti facta post tempus præfixum attendi non debent *Gozzadin cons. 94. num. 51. Tiraquell. plures referens de retract. connentional. 8. §. 1. gloss. 2. num. 43. & seqq. Rota in rec. dec. 369. nn. 2. & dec. 431. num. 1. par. 3.*

Quod autem vtraque locatio expirasset visum fuit DD. satis clarum, quia expressa cæpta de anno 1626. duratura ad septennium expirauerat de anno 1633. tacita verò biennio antea fuerat terminata, per disdictam factam à Iosepho de anno 1638., vt
5 consuluit in his terminis *Bero: cons. 153. nu. 48. vers. sed in casu nostro lib. 1.*

Nec releuare dictum fuit locationem ab initio factam fuisse ad septennium, ideoque tacitam reconductionem censeri inductam pariter ad aliud septennium, nedum ex Iuris dispositione, sed clarius ex statuto Bononien. mandante, vt tacita locationis reconductio inducta censeatur pro eodem tempore expressæ locationis.

Pro responsione enim aduerterunt DD. agi de
6 Prædijs rusticis in quibus quod attinet ad dispositionem Iuris Communis, terminata expressa locatione, tacita de anno in annum dumtaxat renouata censetur, licet tempus longius in locatione fuisset conuentum, *l. Item quæritur §. Qui impleto ff. locat. Alex. cons. 76. num. 8. ante fin. lib. 5. Ruin. cons. 61. nu. 10. lib. 2. Hondcd. cons. 85. num. 7. lib. 1.*

Statutum vero Bononiæ *lib. 1. Rub. de pen. vend. rem alien. §. Præterea*, disponens tam in Vrbanis quā in Rusticis tacitam locationem intelligi renouatam eisdem pactis, pensionibus, & conuentionibus, & pro eodem tempore quo, & quibus prima locatio facta fuerat veteri *Summ. hæredum num. 2.* dictum
7 fuit loqui in simplici locatione, & sic non comprehendere locationem mixtam paret in hoc casu cum pacto francandi, vt distinguendo consuluerunt, *Alex. cons. 76. num. 5. & 10. lib. 5. Bero: cons. 153. nn. 18. & seqq. lib. 1. Ruin. cons. 118. num. 4. & seqq. pariter lib. 1. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de locat. resolut. 2. num. 14. Mantic. de Tacit. lib. 5. lib. Tit. 15. nn. 32. Rota Bonon. diuers. decis. 119. nn. 9. vbi Add. in §. 1. vers. circa statutum, idem Add. ad dec. 20. vers. deficit quoque pactum, & ad dec. 80. vers. Circa tertium vbi veriorem, & magis receptam opinionem affirmat.*

Nec aduerfantur *Cagnol. in l. 2. sub num. 188. C. de pact. inter empt Alex. cons. 28. per tot lib. 4. Ruin. cons.*
8 *78. num. 4. & 6. lib. 1.* qui firmare videntur quod statutum præsatum de renouatione locum etiam habet in locatione cum pacto francandi, quod etiam videtur tenuisse *Rot. in Bonon. Bonor. 20. May 1622. coram b: me: Vbaldo*.

Quia *Cagnol. in citato nu. 188.* potius firmat non
9 intrare statutum, & prope finem ait, nec minus ex dispositione iuris relocationem tacitam induci quando prout hic, conductor deficit in implemento Contractus, idemque aduertit *Ruin. in allegato cons. 78. num. 3. lib. 1.* Imò idem *Ruin. in cons. 114. nn. 4. & seqq. dicto lib. 1.* contrarium consuluit, & reiectis prioribus fundamentis ex alijs melioribus rationibus iuit in contrariam sententiam, firmans præ-
10 dictum statutum non compræhendere relocationem factam cum pacto francandi, *Alex.* verò pariter recessit ab illa sententia, & contrarium postea defendit, & sequutus est in *cons. 76. nu. 5. & 11. et seqq. lib. 5.* & vbi etiam adhærerent illi opinioni, non forer attendendi cum in contrarium sit verior, &
11 magis recepta opinio, vt testatur *Bero: dicto cons 153 sub num. 18. & 19. lib. 1. Add. ad Rotam Bonon. dec. 20 vers. deficit quoque pactum statutum*, decisio autem *Bonon. Bonorum coram Vbaldo*, loquitur incidentèr, & allegat solum Monterentium ad dictum statutum qui potiùs fauet huic parti, cum in *gloss in verbo*
12 *locatione* firmet prędictū statutum non compræhendere locationem factam cum pacto francandi, & pro hac opinione citatur á *Rot. Bono. d. dec. 119. sub num. 9. vers. Attamen Statutum prædictum*, imò etiā in ipsamet *Bonon.* firmatur ad fauorem Iosephi finita locatione expirasse etiam pactum francandi.

Distinctio verò, vt tunc demùm statutum non intret quatenus vnicus adest contractus locationis,
13 cum pacto francandi, secùs quando præcedit alius contractus translatiuus dominij, cum tunc præiudicium ponderatum ratione translationis dominij non proueniat ex contractu locationis, sed ex alio
14 præcedenti, neque pactum francandi facit mixturam, aut qualificat locationem, sed alium contractum translatiuum Dominij, vt benè in his terminis distinxit *Mandell. cons. 178. sub num. 4. vers. Nisi scilicèt* non applicatur nostro casui, quia licet in Instrumento, de quo agitur præcedat venditio, & deindè subsequatur locatio, pactum tamen francandi adhæret locationi, & in corpore ipsius fuit appositum, ibi, *Et vlterius dictus emptor dedit, concessit, & locauit, &c.* cum pacto quod durante

dicta

dicta locatione, aut quelibet illius tacita vel expres-
sa renouatione licitum sit dicto D. Roberto vendi-
tori, vel eius hæredibus, & successoribus dicta bo-
na vt supra vendita francare, & retroemere, & in
his proprijs terminis non intrare statutum dixit *Ro-
ta Bonon. dicta dec. 119. num. 9.*

Idque sine difficultate debet admitti in proposi-
to cum hæredes Roberti per plures annos ante dis-
dictam defecerint in solutione Affictuum, & sic pro
eorum parte promissa in contractu non impleuerint
licet enim aliàs effluxo septennio prætendi posset
15 renouata locatio ad aliud septennium, obstaret
illis defectus solutionis, & implementi, ob quem
cecidissent ab hoc commodo, vt in his terminis
aduerterunt *Alex. d. cons. 76. num. 6. in fin. & num. 7.
lib. 5. Ruin. d. con. 114. sub num. 5. libr. 1.* Bero: *d. cons.
153. num. 39. lib. 1. Aym. cons. 87. num. 3.* vbi enim ex-
pressè fuit conuentum quod intra certum tempus
16 conductor expelli non possit intelligitur nisi cessa-
uerit in solutione pensionis *l. quæro §. inter locatorem*
& ibi *gloss. in verbo parnerit ff. locat. Ruin. d. cons. 114.
sub num. 5. post med. lib. 1.* & *in his terminis statuit* A-
*lex. dicto cons. 76. sub nu. 7. vers. Et idem debemus di-
cere*.

Neque ex citatione facta à Iosepho de anno 1627
contra hæredes Roberti ad soluendum Affictus de-
cursos, & in futurum decurrendos inferri potest ad
renouationem locationis pro alio septennio, intel-
ligi enim potest pro decurrendis, donec fuerit dis-
dicta imò cum citatio facta fuerit de mense Octo-
bris, Affictus verò destinati in duos semestres sol-
uendos, Alterum in Natiuitate S.D.N., alterum in
mense Augusti, qui nondum aduenerat, intelligi-
tur facta pro decurrendis in illis duobus semestri-
bus illius anni, absque eo quod inferatur ad vlte-
17 riorem reconductionem, prædicta enim pluralis
loquutio, duorum terminorum numero contenta
est *l. vbi numerus ff.* de *Testibus cap. si* Testes *§. vbi nu-
merus 4. qu. 3. Ioseph. Roman. cons. 23. nu. 24. lib. 1. Be-
ro: dec. 131. nu. 23. Barz. dec. 32. n. 29.*

Ad prætensam autem restitutionem in integrum
dictum fuit recurri non posse, quia licet hæc regu-
18 lariter competat minori aduersus lapsum tempo-
ris, vt de tempore ad retrahendum *cap. Constitutus*
8. *de Integr. restit.* Franc. Aut. *Cost. cons. 94. n. 26.* cum
pluribus *seqq. Boer dec. 63. num. 3.* Guidopap. *dec. 257.
num. 3.*, & de lapsu temporis ad redimendum *Tex.
in l. si* Creditor *§. illud ff. de distract. pign. Guidop. dec.
dec. 31. in princ.* & *num 4. Boer: d. dec. 63. num. 3. in fine*,
tamèn vsque nunc non fuit in Actis petita, nec ho-
19 die docetur de speciali mandato petentis, prout re-
quiritur *l. illud 265. §. si talis ff. de* Minor. *25. annis
cap. coram §. Verum propè fin. & ibi gloss. in verbo mã-
datum de integr. restit. Turrett. cons. 54. num. 18. lib. 3.
Rota in rec. dec. 33. num. 3. in fine par. 3.*

Et vlterius placuit responsio. quod cum huius-
modi venditio cum pacto retrouendendi intra cer-
tum tempus celebrata non fuerit cum hæredibus,
20 sed cum Roberto eorum. Authore, vtique ipsius
hæredibus quantumuis minoribus non competit
restitutio aduersus lapsum temporis ad redimendũ,
vt distinguendo, tradit *gloss. in l. si cum verbo distra-
xerunt C. de restit. milit.* Curt. *sen. cons. 58. num. 2. in fi-
ne vers. sed præmissis*, & *num. 3.* Castr. *cons. 306. nu. 5.
propè fin. vers. super materia lib. 2. Bertrand. cons. 184.
in fine lib. 1. par. 1. Natt. cons. 490. à num. 2. vsque ad
vltim. & latè probat Tiraquell. de retract. conuentio-
nal. §. 1. gloss. 2. num. 16. cum seqq.* præsertim quando
21 prout hic, non agitur de temporis lapsu legali, sed
conuentionali vt pariter distinxit *gloss. in dicta l. si cũ
verbo distraxerunt*, quam mirabilem affirmant ibi-
dem *Bart. in princ. Castr. nu. 1. sequitur Tiraquell. vbi
supra dicta gloss. 2. num. 52. cum seqq.*

Nec non applicatur *Text.* in contrarium allega-
tus *in l. si* Creditor *§. Illud ff. de distract. pign.* quia ibi
Minor non restituitur aduersus lapsum temporis cõ-
uentionalis, & ab emptore constituti, & contractus
22 fuerat celebratus cum ipso minore, qui casus val-
dè differt à nostro, vbi tempus fuit inter partes cõ-
uentum, & contractus non cum ipsis minoribus,
sed cum eorum Authore fuit initus, prout in puncto
vtramque distinctionem ponderat ad propositum
Tiraquell. d. gloss. 2. n. 59.

Et in hanc sententiam facilius iuerunt Domini,
23 quia hæredes non docent de læsione, sine qua mi-
nori restitutio non conceditur *l. Verum §. Sciendum
l. in causa §. Causa cognita ff. de Minor. cap.* Ex *litteris
de rest. in integr.* ex solo enim lapsu temporis ad re-
24 dimendum minor læsus dici non potest, vt de ve-
riori, & magis recepta opinione, testatur *Facchin.
cons. 64. num. 15. & seqq. lib. 1. & egregiè Io: Battista
Larrea dec. Granaten. 70. num. 12. vsque ad fin. qui nu-
mer. 16. testatur ita per senatum fuisse resolutum lib. 2.*
potest enim contingere, quod de tempore quo Mi-
nor petit in integrum restitutionem non habeat in
promptu pecuniam, quodque per consequens lon-
gè grauiùs sit ipsi minori eam sub vsuris accipere,
quam non redimere, siue quod minor ære alieno
reperiatur oppressus, vel indigeat pecunia ad alios
vsus magis necessarios, vel quod Emptores propter
vicinitatem cum alijs eorum Terris vel ea causa af-
fectionis, habito etiam respectu dicti pacti plus sol-
25 uerint bona, quam in effectu valerent, ideoque ex
solo lapsu temporis læsio pernecessè non inducitur
vt ex his, & alijs rationibus resoluit *Facchin. d. cons.
64 num. 15. & Larrea d. dec. 70. sub nu. 17. à vers. quid
quæro de restit.*

Vndè non obstat sed expressè retorquetur alter,
26 *Text.* in Contrarium adductus *in cap. Constitutus de
integr. restit.* quia ibidem Pontifex pro concedenda
restitutione aduersus lapsum temporis ad redimen.
læsionis probationem expressè requirit, vt in §. *Quo
circa* ibi *Et eos læsos esse constiterit*, ibiq. *gloss. in ver-
bo constiterit* ibi - *probabunt ergò isti se minores, &
læsos, aliàs non audientur.* prout explicando dictum
Textum ponderant *Facchin. & Larrea locis supraci-
tatis.*

Ea capite autem Ignorantiæ restitutio concedi
non debet, quia constat eorum Tutorem habuisse
notitiam, nedum Instrumenti locationis, sed etiam
pacti francandi ibidem appositi ex Interpellatione
27 ab eo facta de anno 1635. pro obtinenda franca-
tione. Vndè ex hoc capite restitui non debent, *l. 3.
§. final. ff. de Tribut. l. si Tutores* C. *de Admin. Tutel.
Natt. cons. 492. num. 6.* Vbi quod, eo casu debet
Minor agere contra Tutorem.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI.

Luna 27. Ianuarij 1642.

ARGVMENTVM.

Sententia à fideicommissarijs obtenta ex remedio, *l. f.*
C. *de edict. diu. Adr. tollen.* debet executioni deman-
dari, quoties fuit in iudicatum transacta, etiam
contra tertios possessores, & successores extraneos.

SVMMARIVM.

1 *Causa dicitur desserta si post appellationem per bien-
nium & vltra persequuta non fuit.*

2 *Sententia in iudicatum transacta debet executioni
demandari.*

3 Con-

3 *Confessio nocet confitenti ac illius haeredi, & habenti causam ab illo.*

4 *Sine filijs unumquemque decedere praesumitur, dummodo illum filios aliquando habuisse non constet.*

5 *Inuentarium haeredis probat qualia fuerint testatoris bona.*

6 *Inuentarium afficit heredes conficientis, & habentis causam ab illis.*

7 *Fideicommissarijs competit immissio ex remedio, l.f. dum de eorum vocatione constet ex publico Instrumento non abolito, aut cancellato.*

8 *Immissio vigore l. f. quae datur fideicommissarijs in bonis testatoris competit etiam contra tertios possessores, & successores extraneos.*

9 *Tribellianica non detrahitur ex fideicommisso facto fauore piae causae, & ubi restitutio eidem est facienda mediatè, vel immediatè.*

DECISIO XLIX.

Decessit Caesar Iuuenalis, instituto haerede Mario Iuuenali eius ex Alexandro fratre Nepote, cui sine filijs masculis quandocumque obeunti substituit Alexandrum Patrem, & casu quo dictus Alexander sine filijs masculis pariter moriatur, vocauit ad suam haereditatem Archiconfraternitatem Sanctorum Apostolorum SS. Trinitatis S. Mariae Consolationis, Monasterium pauperum puellarum dispersarum, & S.Catherinae de funarijs.

Sequuto obitu Marij,& Alexandri sine filijs masculis cum peruenisset haereditas Caesaris ad Isabellam Menichellam haeredem Sulpitiae filiae d. Alexandri, loca pia praetendendo fuisse apertum fideicommissum ad sui fauorem, Iudicium contra dictam Isabellam instituerunt, & cum vsque ab anno 1621 sententiam fauorabilem obtinuerint, proposui dubium, An constet de re iudicata quae veniat exequenda, & Domini locis Pijs tantum informantibus affirmatiuè responderunt.

Etenim licet à sententia lata de ãno 1621.pro parte D. Menichellae fuerit appellatum, tamen quia
1 post interpositam Appellationem nihil fuit Actum in causa, non solùm per biennium, sed nec per 20 annos, causa spatio tanti temporis remansit deserta, & transitum fecit in iudicatum *iuxta Text. in Auth. Et qui C. de tempor. & repar. Appell. cap. Cum sit Romana de Appell. Clem. sicut eodem Tit.* Et propterea
2 venit exequenda *l. 1. C. de exequut rei ind. Rota dec. 176. num. 3. part. 5. Rec.* Tanto magis cum de illius validitate non dubitetur, vt ex reuolutione processus,& de Iustitia clarè appareat cũ constet de obitu Marij, & Alexandri sine filijs masculis, de bonis à Caesare fideicommittente relictis, & de vocatione purificata ad fauorem dictorum locorum.

Obitus enim Marij, & Alexandri sine filijs masculis non solùm deducitur ex confessione Alexãdri, qui caepit haereditatem Marij filij, & sulpitiae, quae
3 adiuit haereditatem Sulpitiae prout in *Summ. nu. 3. 4. & 5.* quae confessiones nocent tam confitentibus, quam haeredibus, & successoribus causam ab illis habentibus *l si superatus in princ. ff. de pignor. Rota in rec. dec. 119. nu. 1. in fine par. 2. & coram b.me: Buratt.*
4 *dec. 733. num. 5.* Sed etiam ex naturali praesumptione dum non constat filios aliquando extitisse *Alex. cons. 20. num. 12. & cons. 39. num. 2. libr. 1. Aldobr. cons. 80. num. 5. lib. 1. Capic. decis. 159. num. 11. Put. dec. 43. lib. 1. in correct. Rota in rec. dec. 436. num. 3. part. 1. & dec. 580. num. 2. par. 4.* & fuit dictum in *Viterbien. fideicomm. 4. Decembr. 1619. coram Card. Sacrato, & in Florentina fideicomm. de Cambijs 9. Iunij 1627. coram R.P.D. meo Dunoz. quae est in 5. part. Recent. decis. 84. num. 7.*

Bona verò à Caesare fideicommittente relicta
5 benè probantur ex Inuentario à Mario haerede gratuito confecto *s. me: Greg. XV. dec. 575. num. 3. & bo:*
6 *me: Card. Caual. dec. 357. num. 2.* Quod afficit ipsius haeredes, & ab eis causam habentes *Capic. dec. 107. num. 1. Peregr. de fideic. art. 44. num. 2. & 6. Fusar. de subst. quaest. 618. num. 1. iuncto num. 50. & saepius tenuit Rota vt patet ex relatis per Add. ad. Buratt. dec. 637. num. 15.*

De vocatione demum nulla est dubitatio, cum constet ex plublico Instrumento non abolito, nec cancellato in Actis producto, & propterea meritò
7 locis Pijs fuit concessa Immissio competens fideicommissarijs *ex remed. l. final. C. de Edict. Diu. Adrell. Rota dec. 176. num. 2. in fine par, 2. rec.* cum alijs multis adductis in *Recanaten. Bonorum 29. Aprilis*
8 *1641. coram me,* etiam aduersus Tertios possessores, & successores extraneos *Rum. cons. 28. num. 1. libr. 5. Gabr. cons. 44. nu. 1. 6. & 30. lib. 2. Rimnald. Iun. cons. 390. num. 35. lib. 2.* & alios referunt *Marches. de success. leg. par. 4. qu. 16. art. 1. nu. 88. D. Argelus de acqu. possess. quaest. 8. num. 805. & num. seq. & tenuit Rota dec. 237. num. 1. par. 1. rec.*

Nec dicti haeredes possunt praetendere aliquam detractionem ex haereditate Caesaris, non legitimae,
9 quia versamur in Transuersalibus, non Trebellianicae, quia sumus in fideicommisso fauore piae causae *DD. in l Marcellus ff. ad S.C. Trebell.* Et in casu in quo est purificata conditio, & restitutio est faciẽda mediatè vel immediatè Piae causae *Alex. cons. 20. num. 14. lib. 3. Socc. sen. cons. 144. num. 7. lib. 1. Bellon. Iun. cons. 84. num 23. & 15. seqq. num. Honded. cons. 64 num. 66. & seqq. lib. 1. Mangil. de imput. qu. 119. n. 16. & 19. cum alijs in Caesenaten. Bonorum 11. Ianuarij 1627. coram Reuerendiss. Decano, quae est decisio 27. num. 12. par. 5. rec.*

Et ita vtraque &c.

ANCONITANA DOTIS.

Veneris 7. Febr. 1642.

ARGVMENTVM.

Vxor si post mortem mariti declarauerit se detinere mobilia pro securitate suae dotis non tenetur ad illorum restitutionem, & stante mora haeredum dotem non restituentium, potest ad subhastationem illorum procedere etiam si facultas subhastandi expressa non fuerit in Instrumento dotali non obstante deposito dotis ab haeredibus facto vbi illud ad integrae dotis restitutionem non est sufficiens, neque stante mora haeredum tenetur ad restitutionem comestibilium propter alimenta sibi debita ab haeredibus dotem non restituentibus.

SVMMARIVM.

1 *Vxor stante mora haeredum mariti dotem restituentium potest procedere ad subhastationẽ Pignoris pro satisfactione sui crediti.*

2 *Amplia etiam si facultas expressa subhastandi non fuerit in Instrumento dotis apposita.*

3 *Pignus dotale quod vendi possit inest ipsi hypothecae dotali, licet facultas vendendi non fuerit in Instrumento apposita.*

4 *Creditor licet non stipulauerit facultatem vendendi pignus, illa tacitè censetur à lege permissa.*

5 *Limita nisi adsit pactum in contrarium.*

6 *Creditor vbi facultatem vendendi pignus non fuit stipulatus, grauatur ante illius venditionem ad illud denuntiandum debitori; Secus autem si talis facultas fuit expressè stipulata, & num. 7.*

8 *Mobilia esse diuersa non infertur ex qualitate vetustatis,*

9 Iden-

9 *Identitas mobilium probatur, vbi mobilia conueniunt in omnibus speciebus numero, & demonstrationibus.*

10 *Identitas mobilium est difficilis probationis.*

11 *Creditori licet ad vlteriora procedere in subhastatione pignoris non obstante deposito crediti à debitore facto, vbi illud non sufficit pro integro credito.*

12 *Debitor offerendo debitum potest à suo creditore pignus reluere, vbi apud eumdem reperitur, tanquã si nulla pignoris venditio secuta fuisset.*

13 *Fides non recognita fidem non facit.*

14 *Ius offerendi non competit vbi venditio pignoris fuit facta iure creditoris anterioris.*

15 *Clausula sine præiudicio legitimę executionis pręseruat iurisdictionem Iudicis, à quo itaut coram ipso executio cognosci, & terminari debeat.*

16 *Clasula sine pręiudicio legitimę executionis, non impedit, quin Iudex, ad quem possit cognoscere de iustitia, & reuocarè quæcumque à Iudice à quo vbi constiterit iniustè processisse, & num. seq.*

17 *Clausula sine præiudicio legitimæ executionis non operatur effectum suspensiuum, sed deuolutiuum.*

18 *Comestibilia nec illorum pretium tenetur vidua restituere hęredibus mariti dotem non restituentibus, sed cedunt in causam alimentorum.*

DECISIO L.

PRosequentes DD. disputationem super reseruatis coram bon. mem. Buccabella censuerunt Lanfranconam non teneri ad restitutionem mobilium, quæ in satisfactionem dotis fuerunt subhastata, nec minus comestibilium prout erat frumentum, & similia, quæ fueruut consumpta. Quia cum post obitum Francisci viri Lanfranconua vxor declarauerit illa retinere pro securitate suæ dotis, prout in decreto dato in eius *Summ. num. 1.* Vtique ob moram hære-
1 dum dotem non restituentium potuit ad subhastationem procedere, & pignus in satisfactionem crediti alienare *§. primo instit. quib. lic. alien. vel non Negus. de pignor. memb. 1. par. 6. num. 1. Grat. discept. for cap. 777. num. 14. cum pluribus seqq. Rota in Placentina Pecuniaria 14. Maij 1632. coram Eminentissimo Verospio, quæ est decisio 132. num. 14. par. 6. recent.*
2 licet de hoc in Instrumento dotis specialiter non
3 fuerit conuentum, quia facultas vendendi pignus
4 inest ipsi hypothecæ dotali, & tacite censetur à lege permissa licet à Creditore non fuerit stipulata, *vel conuenerit* ibi, *Sed & si non conuenerit de distrahendo pignore, hoc tamen Iure vtimur vt liceat distra-*
5 *here, si modo non conuenerit ne liceat, ff. de pignorat. Act. l. de Accessionibus ff. de diuer. & tempor. præscript. Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 445. num. 82. cum seqq. & in Aesina Bonorum 20. February 1641. coram R. P. D. meo Bichio.*

Vnde ob non existentiam pacti expressi, non adimitur Creditori facultas vendendi, sed solum grauatur onere id totuus denunciandi debitori, quæ ta-
7 men denunciatio non fuisset necessaria si facultas vendendi fuisset expressè stipulata *l. 3. §. Sancimus itaque C. de Iur. dot. impetran. gloss. in l. Creditor la 2. vers. Testator C. de distract. pign. Castr. in d. l. si conuenerit num. 1. vers. quando fuit actum ff. de pign. act.* & distinguendo dixit *Rota d. dec. 445. sub num. 12. vers. præcedenti casu coram Reuerendiss. Vrgell.*

De identitate autem mobilium subhastatorum visum fuit amplius non disceptandum, cum illa satis iustificentur ex folio aliàs exhibito sub oculis omnium Dominorum, vt latè fuit ponderatum in dictis vltimis decisionibus huius causæ coram me, ex quo apparet mobilia subhastata conuenire in qualitate, & demonstratione cum mobilibus in Inuentario descriptis exceptis aliquib', quæ ex *Sum. de nono dato in hodierna disputatione*, dignoscuntur discrepare ab Inuentarijs, quorũ excomputatio sit in relaxatione mandati, vt dictum fuit in alia huius causæ decisione, parum obstante quod in lista pignorum per Massarolum Ciuitatis Anconę fuerint adnotata cum qualitate vetustatis, quia ab anno 1632. & à die confecti Inuentarij vsque ad annum 1637. sequentis subhastationis potuerunt de facili, & præsertim quæ consistebant in pannis lineis, & vtensilibus pati aliquam temporis iniuriam, & aliquantu-
8 lum lacerari, & consumari, sed ex hac qualitate vetustatis inferri non debet ad diuersitatem, quia adhuc mobilia subhastata, & inuentariata conueniunt
9 in nominibus speciebus cum alijsque qualitatibus, & demonstrationibus ex quibus abundè probari
10 identitatem mobilium, quæ est difficilis probationis, dictum fuit in vtraque vltima huius causæ decisione.

Nec reluare dictum fuit depositum ab hæredibus viri factum, quia cum depositata fuerint scuta 850 creditum verò Lanfranconæ esset longè maius tamquam non integrum non debuit attendi, eoque
11 non obstante licitum fuit ad vlteriora in subhastatione procedere *ad not. per DD. in l. debitores C. de debit. vend. pign. Crauett. cons. 106. num. 1. Tiraquell. de retract. Conuentional. §. 4. gloss. 6. num. 23. Rota in rec. dec. 45. num. 3. par. 1. & coram sa. mem.* Greg. *dec. 480. num. 4. & 505. num. 6.* Et ad huiusmodi insufficientiam Signatura nihil rescripsit in causa Appellationis, sed A. C. mandauit ad vlteriora procedi, deposito non obstante.

Nec obstat mobilia huiusmodi, sequuta subhastatione, fuisse verè traducta ad domum Lanfranconæ, ex quo inferebant informantes pro Fanellis, aut subhastationem fuisse fraudulenter factam, vel sal-
12 tem non præiudicare debitori, quin ipse offerendo debitum possit à suo Creditore repetere, ac reluere pignus, ac si venditio facta non fuisset, vt probat *Text. in l. Et qui sub Imagine vbi Bald.* & cæteri scribentes C. *de distract. pign. Negus. de Pignor. prima membr. 6. p. num. 26.*

Quoniam pro responsione aduertunt Domini ad probandã hanc traductionem fuit exhibita fides Ba-
13 iulorum Ciuitatis Anconæ, quæ tamen vti extraiudicialis, & non recognita fidem non facit *Cæs. de Graff. dec. 2. num. 13. de sponsal.* & in hoc Tribunali non attenditur *Rota coram bon. mem. Buratt. dec. 199 num. 50.* & etiamsi probaretur non releuaret, quia cum venditio facta fuerit ad instantiam Lanfranco-
14 næ, & iure creditoris anterioris, ius offerendi non competit *per Text. in l. cum prior ff. de distract. pign. Vinc. de Franc. dec. 69. num. 2. & 3. ibique Amendol. in addit. num. 7. in fine Vinc. de Ann. sing. 56.* & articulo maturè discusso firmauit *Rota coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 445. n. 85. & 86. cum seqq. & in Aesina Bonorum supracitata coram R. P. D. meo Bichio.*

Ad id verò quod causa Appellationis commissa fuerit bon. mem. Buccabellæ cum clausula *sine præiudicio legitimæ exequutionis*, ideoque validitas subhastationis, qui est actus consequutiuus executionis cognosci debeat ab A. C. cui vigore dictę clausulæ
15 fuit præseruata iurisdictio iuxta *d. 3. Cæsar de Graff. de sent. & re iudic. num. 9.* itaut coram ipso exequutio cognoscij, & terminari debeat, vt consuluit *Lancellott. de ottent. par. 2. cap. 12. limit. 53. num. 33. & c. 20. limit. 13. num. 17. Gonzal. super reg. 8. in annot con. nullit. à n. 229. cum plribus seqq. Rota coram* Gregor. *dec. 232. num. 1. & in rec. dec. 416. num. 2. par. 5.*

Placuit responsio quod commissio Appellationis pro-

propter dictā clausulā non suspendat iurisdictionē Iudicis à quo, nec impediat quo minus nō obstante appellatione possit ipse ad vlteriora procedere, sed
16 tamen non operatur quin Iudex ad quem non possit de Iustitia cognoscere, & reuocare omnia gesta per Iudicem, a quo si constiterit iniustè processisse, vt fuit dictum *in Placentina fideiussionis 22. Iunij 1592. coram bon. mem. Pænia relato per Marches. de commiss. par. 1 fol. 278. num. 2. & 3. & coram Cardin. Seraf. dec. 845. num. 2.* Vbi quod dicta clausula si non
17 operatur effectum suspensiuum, operatur tamen deuolutiuum, & ideò non impedit iurisdictionem Iudicis ad quem, quominus possit de iniustitia causæ cognoscere *Add. ad Greg. dec. 91. num. 13. & dicto dec. 232. num. 4. in fine, & Rota coram bon. mem. Burat. dec. 185. num. 6.* ibique pariter *Add. litt. B. & in Leodien. Castri de Monbechi 9. Maij 1636. coram bon. me. Buccabello, quæ est decis. 132. num. 8. port. 7. recentior.* In quibus omnibus firmatur posse iudicem ad quem non obstante clausula sine præiudicio cognoscere causam Appellationis, & agnita iniustitia sententiæ reuocare quæcumque gesta per Iudicem à quo, ne dum via ordinaria, sed etiam per viam manutentionis.

18 Quo verò ad comestibilia consumpta, pariter dixerunt DD. Lanfranconam non teneri ad eorum restitutionem, nec ad prætium, aduertentes illa cessisse in causam alimentorum, quæ Lanfranconæ Viduæ non habenti aliundè vndè se alere posset, debebantur ab hæredibus viri, dotem non restituentibus, vt de communi tradit *Conor. lib. 1. var. resol. cap. 1. num. 3. vers. Sexto tum pluribus relatis à Rota in rec. decis. 383. num. 5. & 6. cum seqq. p. 5.*

Et ita vtraque &c.

PERVSINA OBLATIONVM.

10. Februarij 1642.

ARGVMENTVM.

Ecclesia non tenetur restituere ea quę prætenditur recepisse ex contractu nullo ob non seruatam formam ex causa necessaria, cum ea inito, nisi copulatiuè probetur perceptio, & versio in eius vtilitatem, & quando adhuc effectum perceptio, & versio dicantur sufficienter probatæ?

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia non tenetur restituere id quod prætenditur ab eo perceptum ex contractu nullo ob non seruatam formam, nisi copulatiuè probentur perceptio, & versio in eius vtilitatem.*
2 *Limita quod non sit opus probare versionem in eius vtilitatem vbi sumus in contractu inito non ex causa necessaria, sed merè voluntaria.*
3 *Versio in vtilitatem Monasterij deducitur ex probata introductione rerum in Monasterium.*
4 *Probationes, quæ aliàs essent insufficientes probant concurrente magna, & vehementi verisimilitudine.*
5 *Christifideles ferè in toto orbe Christiano, & præcipuè in regionibus Italiæ offerunt in festiuitate S. Antonij oblationes dicto Sancto pro domo, & familia, & animalibus.*
6 *Oblationes secundum consuetudinem debitæ, præsumuntur receptæ ab illo, cui debebantur, & in eius vtilitatem conuersæ.*
7 *Ecclesia est cultrix Iustitiæ, & pietatis.*
8 *Probatio à solito est releuans, & sufficiens in materia liquidationis.*
9 *Fructus præsumuntur percepti in ea quantitate, in qua constat omnis preteritis fuisse perceptos.*
10 *Præsumptio stat pro Iustitia pratij conuentis, nisi probetur in contrarium.*
11 *Amplia etiam si agatur contra Ecclesiam.*
12 *Testes singulares in materia liquidationis admittuntur.*
13 *Testes in minori summa, in qua concordant, dicuntur contestes.*
14 *Probationes leuiores sufficiunt in materia liquidationis.*

DECISIO LI.

Fuit dictum standum esse in decisis coram bo. me. Merlino Decano sub die 27. Ianuarij 1640. nempè contractum locationis factæ à Thimothæo Monachis Oliuetanis esse inualidum, ex rationibus, & fundamentis in decisione desuper extensa plenè, ac concludenter deductis; quæ Dominis placuerunt, Monachos tamen teneri restituere Timothæo omnia percepta in quantitate scutorum 50. pro quolibet anno in qua testes tamquam in minori summa sunt concordes.

Quia licet vera sit conclusio quod stante inualiditate contractus nulliter cum Ecclesia celebrati, ob non seruatam formam Ecclesia non tenetur restitue-
1 re id quod prætenditur fuisse ab ea ex illo contractu perceptum, nisi copulatiuè probentur perceptio, & versio in eius vtilitatem *Couar. vor. resol. lib. 2. cap. 17 num. 3. Roto dec. 287. num. 3. post. Cenc. de Cens. coram Reuerendissimo Vrgellen. decis. 256. num. 5.* Vtrumque tamen satis superque in præsenti casu visum fuit probari.

Nam quod Monachi perceperint oblationes solitas fieri Ecclesiæ Sancti Antonij in die illius festiuitatis clarissimè probant Testes examinati pro Thimoteo, qui discretè deponunt quod in dicta die Christifideles obtulerunt Ecclesiæ, & sancto, pecunias, frumentum, ligna, oleum, ceram, carnes, aliasque species oblationum, quas ipsi figgillatim recensent, & quod illæ receptæ fuerunt à Monachis, & eorum famulis ad id specialiter deputatis, *vt in Summ. num. 1.* Et quod versæ fuerint in vtilita-
2 tem Monasterij, licet non esset opus probare versionem, cum non simus in contractu inito ex causa necessaria, sed merè voluntaria, quo casu contrahens cum Ecclesia non tenetur esse sollicitus circa versionem, nec ad illam probandam astringitur, vt sæpius Rota distinxit, & signanter apud *Cenc. de Censib. secundum Modern. impress. dec. 8 num. 10. & 11. & dec. 25. num. 22. & dec. 287. num. 5. & dec. 463. num. 13. & in rec. dec. 68. sub num. 5. cum olijs per odd. ad son. me. Greg XV. dec. 511. num. 33. in fine.*

In hoc tamen casu versio visa fuit sufficienter probata ex eisdem testibus, dum deponunt oblationes fuisse in Monasterium introductas, & in eo reli-
3 ctas, Hinc enim insurgit præsumptio, quod cesserint in vtilitatem Monasterij, quæ sufficit ad effectum de quo agitur *gloss. in auth. hoc ius porrectum in l. probaturi vtilitatem C. de sacros. Eccles. Cancer. var. resol. lib. 2. cap. 1. num. 252. Rota coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 256. num. 6.*

Concurrente præsertim cum his magna, & vehementi verisimilitudine supplet, ac perficit omnes probationes, & facit vt probent illæ, quę aliàs essent insufficientes, & non probarent late *Tiraquell. in l. vnquam in præfat. num. 5. C. de reuocand. donat. Rot. coram san. mem. Greg. dec. 245. num. 7. & duobus seqq. & in Romana Saluiani de Casolibus 21. Iunij 1641. coram me.* Certum namque est & notorium quod ferè in toto Orbe Christiano, & præsertim in Regio-
5 nibus Italiæ Christifideles in festiuitate Sancti Antonij offerunt similes oblationes dicto Sancto supplicantes eius tutelam pro domo, familia, & præter-

tim

tim animalibus, quibus dictus Sanctus praeesse pietate Christiana creditur, & infinita miracula comprobarunt, easque consignant Rectori, vel Ministris illius Ecclesiae ibidem ad hunc effectum pro illis recipiendis in illa die assistentibus, omnesque sciunt dd. Rectores, & Ministros in illis colligendis nullatenus esse negligentes, sed vigili cura, & solerti studio omnia excipere, seduloque custodire, & reponen. in usus Ecclesiae, & proprios conuertere.

6 Vnde verisimile est quod oblationes, de quibus agitur eodem modo, & secundum consuetudinem vbique receptam fuerint à Monachis per se vel per Ministros receptae, ac repositae, & in vsus proprios, & Monasterij vtiliter consumptae, vt benè *Surd. dec.231. num.* 18. & propterea suadet, & impellit omnis Iustitia, & aequitas, vt dum Monaci nolunt stare contractui omnia percepta restituant, cum nemo debeat locupletari cum aliena iactura *l. Iure naturae ff. de reg. iur. & cap. locupletari extra eod. tit. in 6.*
7 praesertim Ecclesia, quae est cultrix Iustitiae, & pietatis *cap. vnico §. Sed diuersum de alienat. feud. gloss. in l. Iubemus la seconda §. Sanè verbo acquirentis C. de Sacr. Eccles. Dec. consf.* 28 t. *num.*4. cum alijs adductis *in Neapolitana Laudemij* 27. *Februarij* 1640. *coram me*, quod tunc in primis locum habet quando Ecclesia ex perceptione locupletior facta est *cap. si quis Presbyterum de reb. Eccles. non alien. in fine Rota post Cenc. de Censf d. dec.* 287. *num* 2.

Quod verò praedictae oblationes ascendant ad dictam summam scutorum 50. quolibet anno, probant Testes secundae remissoriae, qui deponunt de perceptione multorum annorum, & referunt sigillatim vniuscuiusque rei valorem concludentes, quod earum valor computato anno fertili cum sterili, non solùm implet dictam summam scutorum 50. sed longè excedit, vt patet ex eorum depositionibus, *Summ. num.*4.

Nec obstat quod non deponant de tempore quo Monachi illas perceperunt, sed de tempore Thimotei, quia cum deponant de solito, & de tempore proximo concessionis factae Monachis, vt ostenditur in facto, ab isto tempore potest etiam inferri ad tempus Monachorum, cum in hac materia liqui-
8 dationis probatio à solito sit releuans, ac sufficiat *Acchil. dec.22. num.1. de restit. spoliat. Rota coram Buratt. decis.* 13. *num.*5. *& 6. & in rec. dec.*474. *num.*1. *in fine par.*2. & fructus praesumuntur percepti in ea
9 quantitate, in qua constat annis praeteritis fuisse perceptos *Rota in rec. dec.*343. *num.*3. *& 4. par.* 1. *& coram Buratt. dec.*779. *num.*3. & fuit dictum *in Gerunden. Admiuistrationis* 18. *Decembris* 1634. *& in Asculana Spolij* 5. *Martij* 1638. *coram bo: me: Merlino*. Maximè cum partes in eodem contractu tanti aestimauerint, ac taxauerint dictas oblationes. Vndè dicta summa praesumitur iusta, & congrua, cum omnis praesumptio fiet pro iustitia pretij conuenti, nisi probetur contrarium *Rota coram san. mem. Greg. dec.*322. *num.* 10. *latè Add. ad Buratt. dec.* 399. *littera A. & plenè in Bonon. Pradij* 28. *Ian. &* 7. *Iunij* 1641. *coram R.P.D. Peutingero*, etiam quando vt hic agitur contra Ecclesiam *Crauett. consf* 894 *nu.*23. *Mancic. de tacit. lib.*4. *tit.*20. *num.* 21. *Rota in Romana Iusti Pratij Domus* 31. *Ian.* 1625. *coram Reuerendissimo D. meo Dunozetto hodie Decano*.

Minus obstat quod isti Testes sint singulares in eorum dictis, ex quo non deponunt vniformitèr, sed diuersimodè circa valorem singularum oblationum, quia dictum fuit hoc non aduersari, cum calculatis minoribus summis à Testibus relatis, constituatur dicta quantitas scutorum 50. & vltra, quod quod sufficit, quia in hac materia testes singulare
12 admittuntur cum in minori summa, in qua concor-
13 dant, dicantur contestes, & probent *Afflict. dec* 240 *num.*5. *vers. per totum consilium Rota in rec.* 551. *n.*1. *in fine par.*1. *& coram Seraph. dec.*115. *sub num.*2. *& coram Greg. dec.*558. *num.* 2. *vbi add. sub litt. A. alios cumulat, & coram Buratt. dec.*865. *num.*2.
14 Nec ad effectum liquidationis exiguntur probationes ita exactae, sed sufficiunt leuiores, *vt in dicta dec. Buratt.*865. *num.*3. vbi innumerae coaceruantur, *& coram Card. Seraf. dec.* 1245. *n.*7. & saepius in alijs.

Caetera visa sunt leuia, Vndè ità resolutum vtraque parte informante.

BONONIEN. BONORVM.

Veneris 21. *Februarij* 1642.

ARGVMENTVM.

Haeres licet emat bona de pecunijs haereditatis pro se suisque haeredibus, & cum clausula *ad habendum* in dubio dicatur voluisse acquirere pro se, cum haeres non teneatur esse negotiorum gestor pro fideicommisso. Attamen id dicitur cessare stante praecepto testatoris facto eidem de inuestiendis pecunijs in bonis stabilibus.

SVMMARIVM.

1 *Emens nomine proprio pro se, & haeredibus iuncta clausula* ad habendum *quamuis ex pecunia aliena sibi acquirit.*
2 *Sub obligatione tamen restituendi pretium.*
3 *Emens bona cum clausula* ad habendum *ostendit acquisitionem fuisse factam eo animo, vt emens liberè emat, & de re empta absolutè possit disponere.*
4 *Haeres non obligatur esse procurator, seu negotiorum gestor pro fideicommissario.*
5 *Haeres in dubio praesumitur voluisse acquirere, ad sui, & haeredum commodum.*
6 *Haeres quando ex praecepto testatoris tenetur ex pecuniis haereditariis emere bona pro fideicommisso, tunc quamuis emat nomine proprio, tamen censetur voluisse emere pro fideicommisso, n.*7. *&* 8.
9 *Haeres emens nomine proprio bona ex pecuniis haereditariis verificatur. quoad tempus, quo ipse possidere debet.*
10 *Confessio propria tollit omnem dubitationem.*
11 *Subrogato censentur communicatae omnes qualitates, & translata omnia iura, & onera imposita illi, in cuius locum subrogatur.*
12 *Verba in omnibus, & per omnia nullum onus, & grauamen excludunt.*
13 *Verba, e di più ampliant, & includunt omnia praecedentia.*
14 *Grauaminis appellatione venit inuestimentum à testatore iniunctum haeredi, ex quo omnia incommoda, quae prouentunt ex haereditate dicuntur grauamina, & onera.*

DECIS. LII.

Sub die 17. Iunij praeteriti fuit resolutum coram me constare de bono iure Hyeronimi, etiam ad effectum obtinendi manutentionem super bonis de quibus agitur, & hodiè causa reproposita, Domini steterunt in decisis, non obstantibus in contrarium adductis, quod enim dicebatur Capitalia Aromatariae, & artis sericae empta fuisse infra annum à die obitus Testatoris, ideòque praesumi non posse, quod emptio facta fuerit ex fructibus bonorum haereditariorum, cum de eo tempore vsusfructus resideret penès Hyppolitam, nec tot fructus extarent, qui deducta impensa necessaria pro concedenti substentatione Hyppolitae cum familia numerosa sufficere

possent

possent pro dicta emptione capitalium, ex facto
cessare dictum fuit, quia licet ex dispositione Testa-
toris vsusfructus hæreditatis spectare deberet ad
Hyppolitam, quoad ipsa viueret, tamen statim de-
functo Testatore noscens Hyppolita, quod cum ipsa
personaliter interesse non posset negocijs Aromata-
riæ, & serici, ea pati potuissent graue damnum, &
detrimentum, detulit vniuersalem bonorum hæredi-
tariorum administrationem Vincentio de prædictis
omnibus informato cum omnimoda authoritate, &
facultate dicta capitalia, negociationes, omniaque
alia ab illis quomodolibet dependentia administrā-
di *Summ. Hieronymi num. 2.* Testator autem obijt de
mense Martij 1613. & acquisitiones factæ fuerunt
anno 1616. & sic triennio post ipsius obitum, cuius
Intermedij temporis fructus, & vtilia, deductis om-
nibus oneribus, & impensis, ascendebant ad libras
3352.48. vt ex relatione Peritorum data in nouo
Summ. Hyeronimi num. 1. Ideoque nedum non defi-
ciebant, sed valdè excedebant summam lib. 35. mill.
erogatam in emptione Capitalium.

Nec visum fuit inconueniens; quod fructus, &
vtilia prouenientia ex capitalibus bonorum hære-
ditariorum ex præcepto Testatoris inuestienda in
bonis stabilibus fuerint implicata in emptionem
eorumdem Capitalium, seù quod fuerint alienata
bona hæreditaria, prætiumque solutum ex pecunijs
hæreditarijs bona verò ab hæredibus alienata eis-
dem hæredibus vigore dictæ venditionis fuerint ac-
quisita.

Quia cum duplex adesset fideicommissum alterū
consistens in proprietate bonorum relictorum à
Testatore, alterum in inuestimentis faciendis ex
fructibus eorumdem, nec idem esset hæres institu-
tus in proprietate, & vsufructu, nullum videtur ab-
surdum, quod hæredes proprietarij vendiderint
capitalia hæredi vsufructuario, seù quod hæres vsu-
fructuarius ex vtilibus, & fructibus bonorum ad se
spectantibus emerit bona ad hæredes proprietarios
spectantia, cum quilibet hæres haberet res suas di-
stinctas, & separatas.

Minus referre visum est acquisitiones fuisse factas
à Vincentio nomine proprio pro se, & hæredibus,
1 iuncta etiam Clausula *ad habendum, &c.* quia li-
cèt communis sit opinio quod res taliter æmpta ac-
quiratur Emptori sub obligatione solùm restituen-
2 di prætium, vt tradunt *Menoch. cons. 213. num. 23.
Peregr. cons. 31. num. 11. vers. secundus Casus lib. 4. &
in tract. de fideicomm. art. 44. num. 28. Rota decis. 421.
num. 4. vers. quæ duo, & 14. & 15. post Cenc. de Cens.
sen. Modern. impress. & coram Reuerendiss. Vrgellen.
decis. 63 num. 2.* Præsertim quando fuit addita clau-
sula, *ad habendum, &c.* quæ ostendit acquisitionem
fuisse factam eo animo, vt emens liberè posset de
re empta disponere *Peregr. dicto cons. 31. num. 16. in
fine, & Rota dicta decis. 421. num. 4. eodem vers. quæ
duo, &c.*

Pro respōsione tamen aduertebant Domini om-
nes Doctores supracitatos loqui in simplici hærede
absque vllo præcepto Testatoris de Inuestiendo,
4 cum enim hæres non cogatur esse Procurator, seù
negotiorum gestor pro fideicommissario, *l. Postu-
lante §. sed, & in huiusmodi ff. ad Trebell. Peregr. dicta
cons. 31. num. 11. vers. 2. quia hæres, & de fideic. dicto
art. 44. num. 28. vers. Nam non cogitur*, hęres in du-
5 bio præsumitur voluisse acquirere ad sui, & hære-
dum commodum, vbi autem prout hic pecuniæ ex
præcepto Testatoris destinatæ sunt ad emptionem,
6 & inuestiendæ pro fideicommisso in quibus termi-
nis loquitur decisio, *vers. Idque non obstante* Veris-
sima est Conclusio, quod non obstante stypulatio-
ne pro se, & hæredibus cum clausula *etiam ad ha-
7 dum, &c.* adhuc acquisitio censeatur facta hæredi-
tati, & ad commodum fideicommissariorum vt prę-
ter adductos in decisione tuentur *Molin. de Hispan.
Primogen. lib. 4. cap. 4. num. 34. vers. Cum enim cum a-
lijs adductis per Rotam decis. 653. num. 2. par. 3. rec. &
in Romana Successionis 23. Martij 1640. coram R. P.
D. Carillo vers. Ex dicto enim pacto.* Præsumitur
8 enim quod Vincentius voluerit implere obligatio-
nem sibi iniunctam à Testatore, & in eius executio-
nem pecunias inuestire *Peregr. de fideicomm. dicto ar.
44. num. 28. ante fin. ver. Quorum Surd. decis. 15. n. 12.
& seq. Molin. vbi sup. lib. 4. cap. 4. numer. 34. vers. Cum
enim prætium Rota dicta dec. 653. nu. 2. par. 2. rec.* sty-
pulatio verò nomine proprio intelligitur facta pro
9 tempore tantum quo ipse possidere debebat, *vt ex
Bart. & Cuman. in l. Imperator §. Cum autem ff. deleg.
2. aduertit Giouagn. cons. 23. nu. 12. in fine lib. 2. vltra
decis. Peregr. & Fusar. alleg. in alia decis.*

Omnemque dubietatem tolli visum fuit ex In-
strumento restitutionis, vbi Vincentius præuenien-
do casum fideicōmissi de anno 1629. restituit Hye-
ronimo omnia, & quecumque bona, ac Iura quo-
modolibet ex hæreditate Testatoris prouenientia, &
per eum ex illa parte empta, & acquisita, ac etiam
alia in futurum acquirenda, dans insuper facultatē
10 Hyeronimo declarandi quæ bona essent fideicom-
misso supposita, quatenus super hoc aliqua caderet
dubitatio, sub obligatione standi ipsius declaratio-
ni patet in eius exequutionem Hyeronimus decla-
rauit omnia bona controuersa prouenire ex hære-
ditate Ioannis Testatoris, eaque Iure fideicommis-
si possidere velit. Vndè non videtur amplius du-
bitandum de compræhensione omnium bonorum
sub vinculo fideicommissi.

Quod autem Vincentio fuerit iniunctum onus
inuestiendi tantum annua scuta mille non iustifica-
tur, & contrarium apparet ex verbis quibus onus
iniungitur, ibi *grauando esso Testatore tutti gl'altri
heredi instituiti sopradetti durante il detto termine di
dodici anni solamente, e non più oltre à pagare li lega-
ti, Censi, e sostenere le altre grauezze in tutto, & per
tutto come era grauata la detta Signora sua Consorte,
e di più à depositare sopra il Monte della Pietà ogn'an-
no scudi mille ad effetto d'inuestirli, &c.* Ex his e-
nim elicitur Vincentium fuisse subrogatum in lo-
cum Hyppolitæ in omnibus, & per omnia, quod
11 sufficit vt subrogato censeantur communicatæ om-
nes qualitates, & translata omnia onera imposita
illi in cuius locum subrogatur *Ad notat in §. si igitur
vers. Vnde consequens Auth. de hæredit. quæ ab intest.
12 defer.* Additis præsertim verbis generalissimis in
omnibus, & per omnia, quæ nullum onus, & gra-
namen excludunt *leg. 1. & ibi omnes ff. de leg. 1. Surd.
cons. 412. num. 29.* cum alijs ad propositum adductis
in *dec. vers. Minus, & 2. substitit, &c.*

Nec refragatur Testatorem declarasse quenam
essent onera quibus subesse voluit Institutos, & sub-
stitutos, & inter ea non apposuisse onus inuestien-
di omnes fructus, quia ibidem Testator se non re-
strinxit ad ea onera, quæ expressit, sed retulit se
ad superius dicta ibi - *Dichiara che oltre le sopradet-
te sono l'infrascritte,* & ibi *e di più à depositare sopra
il Monte della Pietà ogn'anno mille scudi,* quæ de sui
13 natura ampliant, & includunt omnia onera præ-
cedentia *ad tradita in l. Qui fundum 40. §. Qui A-
grum ff. de Contrah. empt. & dixit Rota coram Card.
Seraph. dec. 1396 num. 4.* Præsertim cum sub Appel-
latione grauaminis compræhendatur etiam onus
Inue-

Digitized by Google

Inuestimenti; ex quo omnia incommoda quæ pro-
14 ueniunt ex hæreditate dicuntur grauamina,& onera l.3. ff. de Transact. ibi - aut sibi cauet pro omnibus hæreditarijs l.pro hærede §.si quis ff.de acqu.hæred.Re. buss.in I. Rei Appellatio col.mihi 6.vers onera hæreditaria ff. de verb.signif.

Reliqua vel tolluntur ex decisione vel non egent alia responsione, præsertim quatenus spectant ad articulum manutentionis, cum vila sint sufficienter sublata tàm in præcedenti decisione, quam ex deductis per Informantes pro Hyeronimo.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA DE GHEZZIS.

Veneris 21. Februarij 1642.

ARGVMENTVM.

In redditione rationis illarum expensarum non est habenda ratio, quæ non sunt verisimiles, nec consuetæ, & quæ sunt in confuso descriptæ sine die, Anno, & mense, nec specificatur qui, ob quam Causam, & quantum singulariter datum sit, & vt attendantur vltra hanc specificationem, copulatiuè requitur Iuramentū, nec vnum absque altero sufficit,& an veritàs detecta in multis partitis pro maiori parte faciat præsumere veritatem in cæteris,& quando salarium dum non fuit conuentum remittitur arbitrio Iudicis, qui illum taxare debet pro modo, & quantitate laborum, & debetur pro tempore quo quis laborauit. Prælatio concessa posteriori Creditori, qui nullam spem habebat pro consecutione eius crediti, est pretio æstimabilis, tantum valet, quantum ipsum creditum. Compensatio debiti cum credito fieri non potest à posteriori Creditore in præiudicium anteriorum.

SVMMARIVM.

1 *Validitas sententiæ resultat ex actis, ex quibus apparet concurrere omnia requisita* caputaq; decis. 260.par.2.

2 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*

3 *Expensæ factæ in substentatione litis sunt reficiendæ administratori in redditione rationis tanquam verisimiles, ex quo lites non solent instrui, & defendi sine sumptibus.*

4 *Partita descripta in libro rationum Administratoris non attenduntur, quando non sunt nec verisimiles, nec consuetæ, nec rationabiles, nec vlla concurrunt adminicula, quæ moueant Animum Iudicis ad præstandam illis fidem.*

5 *Partita non attenduntur dum sunt in confuso, & inordinatè descripta sine die, mense, & anno,nec specificatur cui, ob quam causam, & quantum singulariter datum sit.*

6 *Partitæ inconfusa, & inordinatæ descripta, absque specificatione causæ personarum diei, mensis, & anni, reijciuntur,cum aliàs comprehendi non possint, & aliquid machinationis in se contineant.*

7 *Partitæ vt attendantur debent specificare causam, quantitatem, personas, diem,mensem, & annum, & debent iuramento firmari.*

8 *Amplia vt alterum ex istis non sufficiat, nempe specificatia sine iuramento, nec iuramentum absque specificatione.*

9 *Reuelantibus bona debitoris ammissa, & abscondita, licitè solui potest, dummodo non sint participes Criminis.*

10 *Administratori venit reficienda impensa rationabilis à Creditoribus facta reuelantibus bona occulta Communis debitoris.*

11 *Scriptura priuata contra communem debitorem debet exhiberi alijs Creditoribus ad effectum vt videri possit, aut sit trino teste adscripta, aliaque concurrant requisita ad diluendam suspicionem Antidatę.*

12 *Administrator quod proprio nomine gessit non debet in communi calculo computare.*

13 *Procurator quicquid impendit sine mandato repetere non potest.*

14 *Partitę admissa dum fuerunt reperta vera, cætera quaque sunt habenda pro veris, & admittenda, cum veritas quæ apparet in multis, faciat præsumi veritatem in cæteris.*

15 *Declara hoc non procedere,quando expensæ non sunt verisimiles, nec rationabiles.*

16 *Item quando expensæ sunt modicæ non autem magnæ.*

17 *Vel quando expensæ sunt modicæ, sed in simul coaceruatæ constituunt summam notabilem.*

18 *Expensæ factæ ab Administratore ad effectum cognoscendi an sint modicæ, vel magnæ, habetur respectus adualorem negotij administrati.*

19 *Expensę modicæ quando insimul coaceruatę constituunt summam notabilem, vel quando sunt magnæ non est standum verbo, nec libro Administratoris, sed debent aliunde iustificari.*

20 *Fraudibus quantum fieri potest est obuiandum.*

21 *Partitę aliquę si fuerunt detecta erronea, dolosæ, & mendaces, ita potuit in cæteris euenire, ideoque non sufficit, quod sint verisimiles, & quod aliqua ex illis fuerint iustificata, sed omnes indistinctè iustificari debent.*

22 *Prælatio concessa Creditori posteriori, qui nullam spem habebat consequendi satisfacti onem sui crediti est pretio extimabilis,& tantum valet,quantum ipsum creditum.*

23 *Compensatio crediti cum debito opponi non potest à posteriori Creditore in praiudicium anteriorum.*

24 *Res inter alios acta nemini potest præiudicare.*

25 *Ex stipulatione Notarij fauore omnium quorum interest, acquiritur etiam ius, & actio absenti.*

26 *Salarium dum non fuit ab initio conuentum, taxandum est arbitrio Iudicis pro modo, & quantitate laborum.*

27 *Salarium debetur tantummodo pro tempore,quo quis laborauit, non autem pro eo, quo operas suas non impendit.*

DECISIO LIII.

Mandatum relaxatum contra Franciscum Rotellam à Reuerendissimo D. meo Patriarcha Panzirolo tamquam deputato A.C. Domini dixerunt esse exequendum. Illius enim validitas non
1 controuertitur, & ea satis iustificatur ex Actis ex quibus apparet concurrere omnia requisitã, *Caputaqu. decis.260,par. 2.*

Iustitia verò ex eo manifestè conuincitur, quia cum Rotella, suscepta insolidum cum Francisco Leonio Administratione bonorum,& effectuum Io: Baptistæ, & aliorum de Ghezzis, promiserie cum obligatione Camerali reddere omnibus, quorum interest bonū ac fidele computum tamde rebus fundacalibus descriptis in Inuentario, quam de pecunijs indè retrahendis, & alijs ab eis exigendis, & deindè conuentus à Cecilia, & alijs sororibus ac filiabus respectiuè q. Caroli de Ghezzis Creditoribus anterioribus pro earum dotibus, ad reddendam rationem suæ Administrationis factis calculis, & computis ex integro dispunctis, detractisque omnibus compensandis repertus fuit liquidus ac certus debitor scutorum 1021. & ba. 34. vt optimè firmatur in dec.D.mei Patriarchæ emanata in hac causa sub die 1.Decembris anni 1636.Iure, merito pro istis con-

tra eum fuit relaxatum mandatum, quod est exe-
2 quendum stante notoria vi, ac virtute obligationis Cameralis, quæ habet exequutionem paratam, *Zacch. de oblig. Cammeral. qu. 2. num. 4. & Rota post eum decis. 12. num. 1. decis. 98. num. 1. & dec. 155. nu. 3. & coram bo: me: Buratt. dec. 779. num. 1. & 910. nu. 1. & in rec. dec. 199. nu. 1. & 258. pariter num. 1. part. 2.* & in alijs sæpissimè.

Nec obstat quod in decisione reiectæ fuerint nõnullæ partitæ continentes expensas, quas Rotella allegat fecisse, pro inueniendis, defendendis, ac recuperandis bonis fratrum de Ghezzis, ad beneficium, & vtilitatem omnium Creditorum, & præsertim tres nempe Primam scutorum 173. & b. 50. pro expensis factis in Iudicio Ciuili, vt in *Summ. num. 7.* & secundam scutor. 8. b. 60. ac tertiam scutor. 907. b. 60. pro totidem diuersimodè erogatis pro instruenda, & prosequenda causa in Iudicio criminali vt in eodem *Summ. num. 8. & 9.* Quas partitas ipse prætendebat esse admittendas absque alia iu-
3 stificatione, allegans quod stante existentia, & substentatione litis, de qua non dubitatur sunt expensæ verisimiles ex quo lites non solent instrui, & defendi sine sumptibus, & per consequens admittendæ, *Escobar. de ratiocin. Administr. cap. 10. nu. 63. vers. Rursus viden.*, & sæpiùs *Rota* censuit, & signanter in *Parmen. Expensar. 23. Martij 1640. coram eodem Reu D. meo Patriarcha*.

Quia fuit responsum quod partitæ verisimiles fuerunt in calculis receptæ, & quidem non in modica quantitate sed in magna nempè scutorum 979. b. 18. vt patet ex dicta dec. anni 1636., & singulæ distinctæ recensentur à Scribente in facto; istæ verò
4 reiectæ fuerunt quia non sunt nec verisimiles nec consuetæ nec rationabiles, nec vlla concurrunt adminicula, quæ possint mouere animum Iudicis ad præstandum illis fidem, sed potius videntur confictæ, de capite, & ex Industria positæ ad extenuandum proprium debitum, vt quilibet oculatus conijcere potest perpensis eisdem partitis, & omnibus
5 huius facti circumstantijs dictæ enim partitæ descriptæ sunt in confuso, & inordinatè sine die, mense, & anno, nec specificatur cui, ob quam causam, & quantum singulariter datum sit prout de Iure fieri debet, ac propterea non merentur attendi, vt per *Text. in l. Neminem in illis verbis - cogantur exponere quibus titulis suscepta dispersierint C. de suscept. præposit. & axiat. lib. 10. probat Bart. in l. Compertmus C. de Nauicular. lib. 10.* vbi pro ratione dicit quod
6 partitæ sine istis requisitis reijciuntur cum aliàs cõprehendi non possit si aliquid Machinationis in se contineant, & idem repetit in *consil. 150. num. 9 par. 1. Roland. à Valle cons. 49. num. 22. lib. 1.* & alios recenset *Escobar. de ratiocin. admin. cap. 10. num. 42. & seqq. Ioseph. Ludouic. conclus. 29. ampl. 13. vers. Et ad hoc Genua. descript priuat. lib. 4. Tit. delib. admiss. 3 4. & 5. Grat. disc. for. cap 563. num 32. Aym: de Antiquit. temp. §. 4 limitatur num. 45. & 46.* & sæpiùs *Rota* tenuit, & signanter in *rec. dec. 590. num. 5. part. 1. & dec. 111. n. 5. p. 7.* & fuit dictum in *Arim. Administrat. Tutela 24. Nouembr. 1625. coram bo: m: Merlino*, & alijs multis relatis in *Romana redditionis rationis 15. Decembris 1636. coram bo: me: Coccino.*

7 Vlterius illarũ veritas non fuit Iuramento firmata, prout copulatiuè requiritur, quia iuramentũ fuit præstitum solummodò super partitis admissis, & non autem super istis reiectis, & sic etiam ex hoc
8 defectu veniunt reijciendæ, cum non sufficiat alterum ex istis nempè specificatio sine iuramento; nec iuramentum sine specificatione aliàs enim periculo-

sum esset, & daretur causa committendi fraudes, si altero standum esset, vt bene *Io: Andr. in Addit. ad specul. Titul de Instrum. edit. §. Nunc verò aliqua 13. num 21. sub Litt. A. Garz. de expens. cap. 20. num 23. vers. Præterea 15. Becc. de Admin. Tutor. cap. 21. num. 28. vers. Maximè autem Guttierez. de Tutel. part. 3. cap. 1. num. 156.* & de praxi huius Sacri Tribunalis testatur dicta *decis. anni 1636. coram Reuerendiss. D. meo Patriarcha*.

Eoq; efficacius dd. partitarum irreleuantia probatur singulas discutiendo in prima enim de qua in *Summ. num. 7.* Rotella inter cætera asserit soluisse scuta 130. cuidam N. qui reuelauit Cambium scutorum 500. quę præstatio licèt non sit verè im-
9 probata cum taliter reuelantibus licitè solui possit, dummodò non sint participes Criminis, vt innuunt *Tex. in l. Item 5. sibi ob inditum ff. de Condit. ob turp. Causam*, & *in l. solent ff. de præsumpt. verbo* Et
10 *debuisset accepto fieri saltem in summa rationabili tamquam vtilis omnibus Creditoribus consilio desolutione*. Hæc tamèn cessant in hoc casu, quia ex confessione eiusdem met Rotellæ apparet ipsum dicta scuta 130. non soluisse, sed solum confecisse Apocham confecti, & simulati mutui, vnde pretendere non potest, quod hæc summa in calculis recipiatur, dum verè per eum soluta non fuit, nec minus habenda est ratio dictæ promissionis, dum non specificatur cui sit facta, nec illius veritas Iuramentò firmatur, atque deficiunt superius narrata requi-
11 sita. Præsertim cum dicta Apocha non exhibeatur prout esset necesse ut videri possit quomodo cãtet, & habeat subscriptiones trium Testium, aliaque concurrant requisita ad diluendam suspicionẽ Antidatæ, & alterius cuiuscumque Machinationis, *iuxt. dispositionem Text. in l. scripturas C. qui potior. in pign. hab.*

Paritèr Rotella in eadem partita inseruit summã scutorum 19. & 90. quæ dicit expendisse partim prò diligentijs factis in diuersis Officijs Notariorũ prò inueniendo Testamento Caroli de Ghezzis, partim prò Informantibus in voce, & in scriptis, quæ tamen expensæ fuerunt ab eo factæ nomine proprio, & prò se antequam à Creditoribus deputaretur Pro-
12 curator, vt in *Summ. num. 7.* Et ideo quod proprio nomine gessit, non debet in communi Calculo computari, *Bald. in l. fin. § in computatione num. 3.* & ibidem *Castr. nu. 3. C. de Iur. delib.*

In tertia verò partita sunt adnotatæ multæ expensæ factæ in Iudicio Criminali à mense Augusti 1632. quæ vltra prænarratos defectus Iuramenti, & copiosæ, ac inordinatæ Adnotationis, sine die, sinè causa, ac sine specificatione personæ prò maiori parte fuerunt factæ postquam Creditores simul coadunati consenserant cassationi querelæ, & constituerant eundem Rotellam Procuratorem ad consentiendum dictæ cassationi prout ipse cum effectu consensit, vt in *Summ. num. 12.* Vnde cum non posset amplius causam prosequi nomine, ac sumptibus
13 creditorũ, quicquid ab inde citrà sine mandato impendit repetere non potest, vt sunt *Text.* apertissimi in *§. qui instit. de mandat. & in l. Præterea 3. cum l. seq. & l. diligenter 5. & l. potest 41. ff. mandat. latè Parif. consf. 47. num. 41. & pluribus seqq. lib. 2.*

Hinc non releuat quod partitæ admissæ compertæ sint veræ, ex quo inferebatur Cæteras etiam es-
14 se habendas prò veris, & admittendas, cum veritas quæ apparet, in multis faciat præsumi veritatem in cæteris, vt *Rota apud Buratt. decis. 344. n. 14. & ibi Add. sub litt. A.* & alios congerit ad *s. me: Greg. decis. 79. num. 70.* Tùm quia ista conclusio non habet

15 bet locum, quando expensæ non sunt verisimiles,
nec rationabiles, quales esse istas reiectas ex supra-
dictis conuincitur *Castr. ind. l. fin. §. in comput. nu. 2. in
fin.* & ibidem *Ias. sub num. 7. C. de Iur. deliber.* quos
refert, & sequitur *Garz. de expens. d. cap. 20. num. 23.
vers. Iudex autem arbitrabitur* Guttierez. *de Tutel.
par. 3. cap. 1. num. 159. Becc. de* Decim. *Tutor. dicto cap.
21. num. 28. vers. Dùm tamen,* Tùm quia procedit in
16 expensis modicis, non autem in magnis, nec mi-
17 nus quando partitæ coaceruatæ constituunt nota-
bilem summam, vt in hoc casu, cum in prima par-
tita adsint illæ duæ summæ, nempè summa scuto-
rum 130. & vltra scutorum 19. & b. 90. de quibus
supra, & in tertia partita in vna summa adnotan-
tur scut. 50. prò recognitionibus multorum, qui di-
cuntur indicasse, & ad manus Rotellæ peruenire
18 fecisse Apochas falsas, & cum Antidata, quæ sum-
mę dubitari non potest quin sint magnæ habito res-
pectu ad negocium administratum, cuius valor nõ
excedit scuta 4300. monetæ, ex tradit per *Guttie-
rez. vbi sup. par. 3. cap. 1. num. 155. & seqq.* & omnes
summæ in simul coaceruatæ constituunt notabilem
summam scutorum 229. b. 70. vt patet ex calculo.
His enim casibus iustificatio, & veritas multorum
partitarum non facit quod cæteris sit standum ver-
bo, & libro Administratoris, sed omnes aliundè
debent iustificari, vt quando expensæ sunt de ma-
19 gnis *Castr. ind. §. in computis num. 2. vers. si verò sint
magnę* C. *de iur. deliber. Gen. de script. priuat. lib. 4.* Tit.
deliber. Iur. num. 2. fol. 207. Guttierez. *vbi sup. part. 3.
cap. 1. num. 153.* & *Becc. vbi supra de Decim.* Tut. *cap.
21. sub num. 28. Rota in Rom. de Montorijs* 17. *Mar-
tij* 1608. *coram* Card. Sacrato, & *add. ad fa. me: Greg.
XV. dec. 475. num. 11.* & quando insimul coaceruatæ
constituunt notabilẽ quantitatem, dixit Rota *diuers.
dec. 743. num. 5. vers. Et tanto magis part. 3.* & viua
est ratio dictarum limitationum, quia si Admini-
stratores sub hoc prætextu eximerentur à iustifica-
tione similium partitarum possent in redditione ra-
tionis iustificare aliquas partitas, & etiam illarum
maiorem partem, & postea inter illas inserere vnã,
vel plures de magnis, vel multas de modicis, quod
idem coincidit, cum multa parua faciant vnum sa-
tis. vt notum prouerbium, & ità daretur occasio
committendi fraudes, quibus quantum fieri po-
20 test obuiandum est, vt est *Text. expressus in l. lex 72.
post princ. C. de Administr. Tutel.*

Et cessat omnis difficultas cum multæ partitæ
descriptæ à Rotella in dictis computis repertæ
fuerint duplicatæ, eedem cum illis, quæ in calcu-
lo admissæ fuerunt, aliæ detectæ fuerint erroneæ,
dolosæ, & mendaces, & obid aliquæ fuerunt à Pe-
rito in totum reiectæ, aliæ reductæ, & reformatæ,
vt patet ex multis relatis in *Summ. num.* 10. hoc e-
21 nim casu non sufficit verisimilitudo, & iustificatio
aliquarum partitarum, sed omnes indistinctæ de-
bent iustificari, quia sicut in illis interuenit Dolus,
& error, & mendacium, ita etiam in cæteris po-
tuit interuenire *Gabr. cons. 148. numer. 9. lib. 1. Farin.
Cons. 100. num. 14. lib. 2. Rot. diuers. dec. 743. num. 1.* &
per tot. par. 4. & coram f. me: Greg. dec. 79. num. 2. & *ibi
Adden. num. 9.* & *in rec. dec. 111. num 9. par. 7.* & fuit
dictum in *Papien. Bonor. 1. Iunij* 1605. *coram Ortem-
bergo,* & bis in *Romana Tutelę de Ferracinis* nempè
12. *Martij* 1595. & 19. *Iunij* 1600. *coram b: me: Card.
Pamphilio,* quæ tres decisiones sunt impressæ apud
Marches. de commiss. par. 2. fol. 898. correcto tamen
errore foliorum, & latè in dicta *Rom. reddit. rationis
15. Decembr. 1636. coram Coccino.*

Minus obstat quod non fuerit habita ratio Salarij
debiti Rotellæ prò opera, & laboribus ab eo peti-
tis in administratione dicti negocij, quia Rota hac
de causa illi accepto tulit scuta 330. prò condigna
mercede omnium ipsius laborum, & licet in hac
summa computata fuerit prælatio illi concessa prò
quodam eius credito scutorum 321: 28. hinc tamẽ
non potest dici, quod minus fuerit solutum, quia
cum Rotella nullam haberet probabilem spem con-
sequendi d. suum creditum, ex quo ipse est inter
Creditores posteriores Ioannis Baptistæ pro quibus
actio remanet inanis, & sine vlla spe satisfactionis,
cum bona quę extant vix sufficiant prò Creditori-
bus Caroli, quibus prius est soluendum vtique dicta
22 prælatio est prætio estimabilis, & tantum valet
quantum ipsum creditum, cum ea mediante con-
sequatur satisfactionem sui crediti de quo alias mi-
nimè satisfieri potuisset, vt benè consideratum fuit
in dicta *decis.* anni 1636.

Idque multò magis procedit, quia Rotella
est Debitor dictorum N. Ghezzis, in summa
scutorum 73: 65: prò rebus habitis à fundaco, &
stante d. prælatione ei concessa à Creditoribus se
exemit à solutione dictæ quantitatis compensando
illam cum dicto suo credito, vt refertur in dicta
dec. anni 1636. nàm aliàs coactus fuisset soluere abs-
que eo: quod potuisset se tueri exceptione compen-
sationis ratione suorum Creditorum, quia cum alij
23 Creditores sint Anteriores, compensatio in præiu-
dicium Anteriorum à posteriori opponi non potest
*Castill. contron. quotid. lib. 4. cap. 40. nu. 117. seù de inhi-
bit. cap. 5. §. 7. num. 10. vers. Ita etiam, & num. seq. Ro-
deric. de Feren. red. lib. 2. qu: 19. num. 2. Franch. dec. 53.
num. 10. & decis. 527. num. 5. Rota Genuen. dec. 190.
num. 19.* Et istam opinionem quicquid in contrariũ
sentiant multi, quos refert, & sequitur *Carneual. de
Ind. tit. 2. disput. 27. per tot.* tenuit *Rota in Roman. de
Cangijs 16. Nouembr. 1615. coram bo: me:* Card. Sacra-
to quæ est *in rec. dec. 703. par. 3.* & *in hac causa dicta
decis. 177. nu. 8. par. 7. rec.*

Nec subsistit quod Deputati Congregationis vltra
prælationem dicti crediti promiserint Rotellæ etiã
mercedem laborum, obiectum enim tollitur ex fa-
cto, quia ex tenore Congregationis desuper habi-
tæ, qui integrè, & fideliter datus fuit, apparet quod
mentio salarij fuit facta solummodo respectu Ta-
ganellæ Procuratoris, & quod Rotellæ non fuit
promissum salarium, sed solum correspectiuè ad la-
bores concessa fuit deputatis facultas solui faciendi
Rotellæ suum creditum, etiamsi esset posterior, &
eisdem quoque fuit remissa recognitio ab eo præ-
tensa, qui deputati solummodo consenserunt coram
A. C. eius graduationi, & sic voluerunt istud esse
præmium sufficiens pro dd. laboribus absque alia
recognitione, & A. C. graduauit Rotellam secundo
loco in concursu eorum tantum, qui consenserunt,
vndè cum istæ sorores Congregationi non interue-
nerint, neque super hoc tacitè, vel expresè consen-
24 serint res inter alios acta eis præiudicare non potest
*iuxt. Text. in l. de vno quoque ff. de re iudic. & tot. tit.
C. res inter alios acta,* & ita expresè contrà eundem
Rotellam fuit decisum in alia *Romana de Ghezzis 5.
Decembris 1634. coram Reuerendissimo D. meo Pa-
triarcha.*

Nec refragatur, quod cum ipsę vtantur obliga-
tione facta a Rotella ad fauorem Congregationis
teneantur etiam stare pactis ab eadem Congregatio-
ne factis, quia vltra quod pacta non concedunt Ro-
tellæ aliud, quam solam prælationem pro eius cre-
dito vt supra fuit dictum, Domini animaduerte-
runt, quod Rotella sub die 21. Aprilis 1632. se obli-

gauit

Digitized by Google

gauit reddere rationem, & deponere pecunias ad fauurem omnium, quorum interest postmodum verò in separato Instrumento sub die 26. Augusti eiusdem anni Creditores in rimunerationem labotum consenserunt eius prælationi, ac proindè istæ mulieres, absque eo quod sint de Congregatione, & eius pactis, & promissionibus ligentur, possunt eum
25 conuenire cum vigore prædictæ præcedentis, ac separatæ stipulatiunis fuerit sibi quæsita actio quāuis absentibus *Natr. qui de communi testatur cons. 534 num. 8. Paris. cons. 82. num. 2. lib. 1. Afflict. super constit. Regul. lib. 1. rubr. 73. sub num. 41. vers. & hoc habet locum Corn. cons. 139. num. 6. lib. 3. san. mem. Greg. dec. 97. num. 3.*

Quod verò attinet ad quantitatem salarij taxati in dictis scutis 330. dictum fuit illam esse congruā, & sufficientem, nec Rutellam habere, de quo iustè
26 conqueri possit, quia cum salarium non fuerit ab initio conuenium, & propterea taxandū sit arbitrio Iudicis pro modo, & quantitate laborum *l. scio ff. de ann. leg. Bald. in l. Binas C. de aduoc. diuers. Iud. Roman. cons. 25. num. 2. Surd. cons. 42. num. 10. & cons. 66. nu. 5. Rot. in dec. 442. num. 3. par. 4. & dec. 156. num. 4. pa. 5. recent.* eius labores non sunt nisi ita immensi, & digni maiori mercede, prout exagerantur, quia Rotella parum, aut nihil fecit, tum in causa Ciuili, cum fuerit defensa cum patrocinio certi Procuratoris salariati, & Rotella substinuerit solummodo vices meri sollicitatoris, quàm etiam in Criminali, quia eam instruxerunt, & defenderunt Procuratores, Aduocati, & alij, quibus semper fuit soluta debita merces, vt patet ex partitis admissis pro Informationibus iuris, & facti, tàm in voce, quam in scriptis, & pro recognitionibus multorum, qui dictæ causæ interuenerunt, relatis tam in *Summar. hodiernæ positionis, quàm præterita de anno* 1636. ac proptera cum respectu dictarum causarum, prætendere non possit, nisi mercedem meri, & simplicis sollicitatoris, & institoris respectu aliarum rerum administratarum dubitari non potest quin hæc summa scutorū 330. sit condigna, & sufficiens pro eius laboribus computato eius credito vt supra, eoque magis cum ex quinque annis cum dimidio, quibus eius administratio durauit, appareat ipsum in primis duobus annis tantum laborasse, in alijs verò nihil, aut parum fecisse, vt colligitur ex adnotatione accepti, &
27 expensi, & sic pro dicto tempore tantum salarium debetur, non autem pro toto integro quinquennio, quo ipse operas non impendit *Bart. in l. 1. ff. de var. extraord. cognit. Soccin. sen. cons. 196. in fin. lib. 2. Feder. de Sen. cons. 218. num. 12. Surd. d. cons. 42. num. 9. Rot. in recent. dec. 291. num. 3. part. 1.*

Nec releuat, quod similibus exactoribus solitum sit relaxari quarta, & aliquando etiam tertia pars omnium exigendorum, vt ex Instrumento executiuo dato, quia vltra quod d. solitum non probatur cum debitis requisitis, responsum fuit, quod vt legitur in eodem Instrumento illo casu exactores tenentur de suo facere omnes expansas necessarias, quæ aliquando æquant sortem, & aliquando penduntur, & iactantur, cum sæpe eueniat, vt actiu, & exactio reddatur, inanis vel causa actionis malæ intentatæ, vel deficientis, ac alijs multis de causis, quibus subiacent incerti litium euentus; vndè his casibus non immeritò assignatur merces in simili quantitate, cum illi præponderent labores, expensæ, & periculum, quibus cōmittuntur similes exactiones, quæ non militant, nec applicantur in casu nostro, quia hic omnes expensæ, factæ fuerunt à Creditoribus, & cum patrocinio Zagarellæ Procuratoris de cōmuni Burza Salariati, & Rotella nihil aliud præstitit, quam operam, quæ nō exigua mercede scutorum 330. fuit recompensata.

Et ita vtraque parte informante fuit resolutum, *coram bon. mem. Merlino Decano*, & a me in eius locum subrogato decisio fuit extensa &c.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Luna 17. Martij 1642.

ARGVMENTVM.

Dotes in Vrbe non sustinentur vbi excedunt summam scutorum 5550. resistente Constitutione Sixti V. dotium moderatoria, & ad huiusmodi summam venit regulandum quartum dotale debitum vxori, & dispositione Statuti Vrbis ob viri prædecessum.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio san. mem. Sixti V. dotes in Vrbe moderatur ad scuta 5550. & constitutas vltra dictā summam annullat, & aufert actionem quamcumque pro illarum exactione.*

2 *Constitutio san. mem. Sixti* V. *moderatoria dotium in Vrbe est in viridi obseruantia.*

3 *Instrumentum publicum facit probationem probatam.*

4 *Fides Parochi extracta à libro in quo nomina defunctorum describuntur, mortem probat.*

5 *Cessionarius quoad omnia succedit in locum cedentis, & potest exercere omnes actiones, quas cedens potuisset:*

6 *Constitutio san. mem. Sixti V. moderatoria dotium in Vrbe non infringit infra summam in ea taxatam. Instrumenta dotalia, sed tantum in excessu.*

7 *Instrumenta dotalia habent viam executiuam in foro Capitolino vigore Statuti Vrb. cap. 85. lib. 1.*

8 *A.C. potest executiuè procedere in casibus in quibus Curia Capitolina, & alia tribunalia procedere possunt.*

9 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*

10 *Commissio causæ cum clausula concepta per ablatiuū absolutum tribuit iurisdictionem conditionalem, qua nisi explera conditione exerceri non potest.*

11 *Expensæ vbi non sunt liquidæ sufficit deponere vnum iulium cum obligatione soluendi residuum secuta liquidatione.*

12 *Limita vbi sunt liquidæ, quia neque depositum, neque obligatio sufficit.*

DECISIO LIV.

ODoardus Lopez Catherinam filiam nuptui tradidit Laurentio Anticio cum dote scutorum 8. mill. eoque defuncto, illam iterum cum eadem Dote collocauit in matrimonium Felici Donato, cui in computum dotis dedit, & assignauit scuta 2. mil. quorum pro quarto dotali superlucrato per mortem dicti Laurentij primi viri, Catherina creditrix remanebat illius hæreditatis, & Pompei Anticij Laurentij Patris pro dictæ dotis restitutione insolidum eum filio obligati. Deinde Odoardus volens dictum creditum sic assignatum in pecunia persoluere, cessit eisdem coniugibus censum correspondentis summæ sibi debitum à Patribus Societatis Iesu, & è contra Felix stante supradicta cessione, tàm nomine proprio, quam vxoris omnia, & singula iura, & actiones sibi, & vxori competētes contra Anticios pro dicto quarto, & lucro retrocessit, & renunciauit Odoardo, qui pro illius consequutione iudicium coram A.C. introduxit, eoque defuncto eius hæredes illud continuarunt, & mandatum exequutiuum obtinuerunt.

Verum cū Anticij a dicto mandato appellassent,

& Si.

Digitized by Google

& Signatura commisisset causam in Rota bon: me. Buccabellæ, cum clausula *Si quid exequendum*, eo quia quartum in mandato fuerat taxatum, habito respectu ad Dotem scut.8.mil. in qua summa sub-
1 sistineri non poterat resistente Constitutione san.me. Sixti Quinti 52. in Bullar. nouo, quæ dotes moderatur, & restringit ad scu:.5550. & constitutas vltra d.summam annullat, & irritat, auferens quamcunque actionem, quæ pro illarum exactione compe-
2 teret, quæ est in viridi obseruantia, vt sæpius fuit dictum *in Romana Dotis 23. Ianuarij 1619. coram bo. me. Pirouano, quæ est post Fenzon. ad statut. Vrbis in ordine dec. 75. & in Romana quarti dotalis 4. Iulij 1636. & in Romana Donationis 26. Iunij 1637. coram bon. mem. Buccabella, & in Romana, seu Ianuen. quarti Dotalis 14. Nouembris 1639. coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Costantinopolitano, & in Romana quarti Dotalis 17. Iunii 1641. coram bon. mem. Pirouano.* Ideò volentes hæredes Odoardi nouum iudicium intentare, & petere quartum iuxta formam dictę Constitutionis, adiuerunt Signaturam, & mihi in locum Buccabellæ suffecto obtinuerunt rescribi, vt facta ab eis renunciatione Iudicij, & refectis expensis causam dicti quarti dotalis, ex integro cognoscerem. Vndè dedi dubium an, & pro qua summa mandatum esset relaxandum, & Domini informantibus solum dictis hæredibus responderunt esse relaxandum pro scutis 1375. quæ constituunt quartam partem scutorum 5550. ad quæ dicta Constitutio restringit dotes.

3 De credito enim dotis constat ex Instrumento publico quod facit probationem probatam *Bald: in l. quoties in fin. C. de Iud. coram san: mem. Greg. XV. decis. 180. num. 1. & in recent. dec. 431. num. 1. part. 1.* & quod Laurentius prædecesserit constat ex partita extracta à Parocho de verbo ad verbum ex libro in quo nomina defunctorum describuntur, quæ mor-
4 tem probat *Rota in rec. dec. 221. num. 3. & dec. 629. num. 4. par. 1. & dec. 605. num. 4. par. 2. & coram Buratt. decis. 11. num. 2. & ibi add. num. 4. & 5. & decis. 563. num. 1. & coram Greg. decis. 78. num. 2.* cum alijs cumulatis *per adden.* & consequenter sicuti quartum debetur Catherinæ coniugi superstiti ex clara dispositione statuti Vrbis *lib. 1. cap. 131.* Ita debetur Odoardo Cessionario & eius hæredibus cessionarius
5 quoad omnia succedat in locum cedentis, eumq; repræsentet, & habeat, ac exercere possit omnes actiones, quas cedens habet, ac exercere potest *Bald. in l. Emptor in princ. C. de hæred. & act. vend.* & multos cumulat *Statil. de salu. in terdict. inspect. 3. cap. 2. n. 901. Rot. in rec. dec. 411. num. 25 part. 5. & dec. 88. n. 10. & seq. par. 6. & dec. 79. num. 3. & dec. 300. num. 5. par. 7.*

Nec obstat quod dicta Constitutio irritet Dotes vltra dictam summam constitutas, quia illa non in-
6 fringit obligationes, & instrumēta insra dictā summam, sed tantum in excessu, vt patet ex eius lectura.

Quod verò pro huiusmodi credito competat via executiua, patet non solum, quia quartum petitur vigore publici Instrumenti dotalis pro quo sicuti
7 possit exequutiuè procedi in foro Capitolino vigore Statuti Vrbis *cap. 85. lib. 1.* dantis viam executiuā huiusmodi Instrumentis, ita procedi potest in Rota cum causa reperiatur commissa cum facultatibus A.C. qui potest exequutiue procedere in casibus, in
8 quibus Curia Capitolina, & alia Tribunalia Vrbis procedere possunt *Rot. dec. 107. num. 4. in fin. par. 1. recent. & coram bon. mem. Buratt. dec. 462. & ibi add. & dec. 537. in fin.* Sed etiam, & sine vlla difficultate, cum Instrumentum, cuius vigore agitur sit val-
9 latum obligatione Camerali, quæ habet exequutionem paratam, vt multis comprobat *Zacch. de oblig. Camer. quæst. 2. num. 4. & seqq. Mohed. dec. 2. de except. & inter diuers. dec. 800. num. 6. par. 3. & millies Rota respondit.*

Denique non obstat quod Signatura mihi cōmiserit causam cum clausula *facta renunciatione Actorū, & refectis omnibus expensis*, quæ clausulę vti concep-
10 tæ per ablatiuum absolutum tribuunt iurisdictionem conditionalem, quæ nonnisi purificata conditione exerceri potest, vt in puncto *Caputaq: dec. 150. per tot. par. 1.* & fuit dictum *in Romana rescissionis contractus 30. Octobris 1602. coram bon. mem. Cardinali Pomphilio impress. apud Marches. de Commiss. par. 3. fol. 20. & coram Reuerendissimo Vrgellen. decis. 133. num. 8.* & alias refert *Mart. de Claus. claus. 124. nu. 2.* Quia quoad renunciationem fuit responsum conditionem fuisse impletam, stante renunciatione, in actis facta per dd. hæredes, vt in *Summ. num. 6.* Quo verò ad expensas cum illæ non sint liquidæ, & hæredes Odoardi citauerint Anticios ad liquidandum, illisque in termino præfixo non liquidantibus, deposuerint vnum iulium cum obligatione soluendi residuum, quando erunt liquidatæ, dictum fuit huiusmodi depositum cum tali obligatione sufficere
11 ex traditis per *Alex. in l. 4. §. Ait Prætor num. 2. ff. de re iudic. Dec. in l. adita num. 94. C. de edend.* cum alijs per *Asin. in prax. §. 32. cap. 2. ampliat. 15. num. 4.* & alios adducit *Borbos. de claus. 132. num. 11. circa me-*
12 *dium*; secus autem si essent liquidæ, quo casu neque depositum, neque obligatio satis fuisset, sed deberent, verè, & realiter refici, vt per *Barbos. claus. 132 num. 1. & seqq. Marth. eod. claus. 124. num. 1. Rot. coram Put. dec. 114. num. 2. lib. 1. in correct. & coram Gregor. dec. 492. num. 2.* & fuit dictum *in Pampilonen. Beneficii de Sos 28. Ianuarii 1577. coram Blanrbetto impress. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 432.*

Et ità &c.

FANEN. DOTIS.

17. *Martii* 1642.

ARGVMENTVM.

Confessio dotis à viro facta constante matrimonio an probet numerationem?

SVMMARIVM.

1 *Confessio dotis receptæ à marito facta in testamento præcedente promissione ex Instrumento, vel apocha matrimoniali probat numerationem contra maritum, & eius hęredes.*

2 *Amplia vt probet etiam contra creditores, & tertios quoscumque.*

3 *Decretum Iudicis tollit suspicionem fraudis illius actus, super quo interponitur.*

4 *Confessio dotis facta in testamento, si aliud non appareat, resoluitur in legatum, vel fideicommissum.*

5 *Dotis numeratio probatur ex coniecturis, nempè ex lapsu temporis, substentatione onerū matrimonii, verisimilitudine, ac ex aliis de quibus &c.*

6 *Minor cui dos promissa fuit, potest se pro illius restitutione obligare absq; insinuationis solemnitate. Secus si dotem promittat.*

7 *Minor hypothecando bona pro dotis restitutione non eget Iudicis decreto, cum id dicatur factum in consequentiam actus validi, & liciti.*

8 *Nullitatis defectus opponi non potest nisi ab eo in cuius fauorem nullitas fuit inducta.*

9 *Mulieri, quæ viri bona administrauit non potest opponi, cum ea repetere vult dotes se satisfecisse ex bonis administratis, nisi doceatur insimul ad eam peruenisse tot bona ex quibus commodè satisfieri potuerit.*

10 *Rationem reddere non tenetur, qui semel reddidit dum non constat de dolo, vel errore claris, ac perspicuis probationibus.*

11 Creditor *quando ei nullo existente licitatore bona in subsidium adiudicantur, & insolutum dantur, tenetur ea recipere iuxta extimationem factam, secus quando deliberantur tertio plus offerenti.*

12 *Pretium oblatum in subhastatione a licitatore præsumitur iustum, & qui vult illud redarguere iniquitatis tenetur probare.*

13 *Fideicommissum non impedit viam exequutiuam, obligationis Cameralis, dum non apparet sufficienter iustificatum.*

DECISIO LV.

DOmini dixerunt mandatum relaxatum ab A. C.
ad fauorem Victoriæ Castracanæ pro eius credito dotali scutorum 300. esse exequen. contra bona
hæreditaria Raynerij tantum.
1 Creditum enim visum fuit probari ex confessione Raynerij in Instrumento quoad scuta 2900. vt
in Testamento quoad integram summam scutorum
3000. quæ confessio, cum præcedat promissio eiusdem quantitatis in apoca matrimoniali, probat receptionem dotis, nedum contra Reynerium confitentem, & eius heredes *l. in contractibus §. Sed quoniam, & ibi Cin num. 3. in fin. C. de non numer. pecun.
Bart. in Auth. de tempor. non solut. pecun. num. 6. Castr.
in l. 1. num. 8. vers. quartus est, ff. solut. matrim. Gabr. de
tur. dot. conclus. 4. vbi de magis communi Menoch. de
præsumpt. lib. 3. præsumpt. 12. num. 53. Marescott. var.
resol. lib. 1. cap. 8 num. 13. Sanch. de matrim. lib 6. disput.
9. num. 10. Molin. de contract. disput. 439, num. 6 Fontanell. de pact. nuptial. caus. 4. glos. 26. num. 32. volu. 1.
Afflict. dec. 402. num. 3. circa fin. Ioseph. Ludou. d. Perus.
66. n. 25. Gratian. d. March. 103. num. 7. Castill. decis.
106. num. 36. Valasc. decis. lusit. 5. num. 5. Rot. coram
Cardinali Seraph. dec. 678. num. 10. & coram san. mem.
Greg. XV. dec. 62. nu. 6. & dec. 491. num. 7. vbi Adden.
num. 12.* alias concordantes allegat.
2 Sed etiam contra creditores, & tertios quoscumque quicquid sentiat *glos. in l. assiduis in verb. Dante
C. qui potior. in pign.* habeantur, quã sequutus est *Valasc. d. lusit. 6. num. 12. & seqq.* nam contrariam seruari affirmat *adden. ad eamdem glos.* & tenent magis
communiter Doctores, vt testantur *Socin. Inn. in d.
l. 1. num. 95. ff. solut. matrim.* vbi ait ab ista opinione
non esse recedendum, neque in iudicando, neque
in consulendo *Faber. in C. lib. 5. de dot. caut. num. tit.
10. definit. 3. Loffred. cons. 22. num. 2. Cephal. cons. 239.
in fin. Roland. à Valle post multos, quos allegat, cons. 20
num. 18. lib. 4. Gabr. cons. 163. num. 10. & seqq. libr. 2.
Couar. var. resol. lib. 1. cap. 7. sub num. 6. vers. Cæterum
Facchin. controu. iur. lib. 8. cap. 87. Molphes. in consuet.
Neapolitana par. 6. quæst. 9. nu. 14.* & multis relatis
*Antonin. de Amat. resol. 5. num. 19. Afflict. d. decis. 402.
nu. 2. vers. Sed contrarium Gratian. allegat. dec. 103. n. 8
Magon. dec. Florent. 68. nu. 10. Surd. dec. 116. nu. 1. Ioseph Ludou. ead. decis. 66. nu. 28. Rota cor. Cardinali
Seraph. dec. 795. nu. 1. & coram Greg. dec. 491. nu. 7.
vers. Sed etiam Creditoribus, & in recent. dec. 15. nu. 2.
& seq. par. 4. & in Soranen. bonorum 22. Maii 1587. coram Orano impressa post statil. de Saluian. interdict. in
ordine dec. 36. num. 4.*
3 Et in hanc sententiam eo facilius iuerunt Domini in proposito casu, tum quia in ipsa confessione cum insertione Apocæ matrimonialis interuenit
Iudicis Decretum, ex quo diluitur omnis suspicio
fraudis *l. 1. C. si in caus. iud. pig. Bart. in l. 1. C. de præd.
Decurion. lib. 10. Angel. in cons. 142. sub num. 2. Paris.
cons. 39, nu. 15. lib. 4. Bursatt. cons. 144. nu. 19. libr. 2.
Honded cons. 33 num. 25. lib 2. Caputaq. dec. 163. n. 8.
par. 3. Mantic. dec. 151. nu. 7.* & fuit dictum *in Neapolitana pensionis 27 Maii 1641. coram R. P. D. meo
Bichio.*
Tùm quia cum Instrumento concordat confessio
4 testamentaria, quæ sustinetur saltem in vim legati,
& fideicommissi, quamuis non constaret de vero debito, neque Testator aliquid vlterius vltra confessionem disposuisset, vt firmat *latè Felin. in cap. 1. caue x.
num. 9. & ibi Abb., & alij de fid. Instrum. Bero. cons. 15.
num. 21. & seq. lib. 3. Cephal. cons 297. num. 1. Gomez.
var. resol. lib. 1. cap. 12. de leg. 81. Surd. decis. 285. nu. 4.
& seq. & ponderauit in his terminis Rota In Perusina
Dotis 9. Iunij 1619. coram bo: me: Vbaldo, quæ est in recent. par. 3. dec. 587. numer. 1. vers. Præsertim cum Confessio.*
Et deuique quia concurrit lapsus temporis, subsĕ-
5 tatio onerũ matrimonij, verisimilitudo, ex quo matrimonia sine dote contrahi non solent *s. me: Greg. dec.
62. num. 4.* consuetudo patrię, & qualitas familiæ,
tàm mariti, quã Vxoris, ex quibus præsumptionibus
& adminiculis probatio resultans ex dicta confessione, & plenè probat *Bald. in rubr. C. de priuil. Dot.
Nenizan. cons. 57. nu. 8. vers. & prò Bald Roland. cons.
85. num. 43. lib. 1. Crauett. cons. 40. num. 4. Menoch. cons.
7. num. 10. Grammat. decis. 103. num. 6. Rot. diuers. decis.
155. num. 2. & seqq. par. 2. & in Maceraten. pecuniaria
14. Iunij 1641. coram. Reuerendiss. D. meo Decano.*
Nec obstant ea, quę in contrarium obicijebantur.
Primò enim quod deficiat insinuatio, quæ rèquiritur etiam in Instrumentis dotalibus ex forma constitutionis Marchiæ uisum est nullius esse momenti,
6 quia non versamur in minore, qui dotem promiserit, quo casu obiectum procederet, sed in minore cui Dos, promissa fuit, quo casu cum minor recipiendo Dotem non diminuat patrimonium sed augeat, & suam conditionem meliorem faciat, potest
se prò illius restitutione obligare etiam absque insinuationis solemnitate, vt per *text. in princ. instit. de
auct. tutor. & l. contra viris ff. de pact. argunnt Barbos.
in l. si constante 25. in princ. num. 128. ff. solut. matrim.
Gratian. discept. Faren. cap. 367. num. 7.* & 8. Non ob-
7 stante quod occasione receptionis eius bona prò restitutione hypothecẽtur, quia cum id fiat ex dispositione legis, & in consequentiam actus validi, & liciti, Decretum non requiritur *Barbos. vbi supra sub
eodem num. 128. vers. & quamuis*
Et cessat omnis difficultas, quia cum Hyeroni-
8 mus non sit hæres Raynerij, in cuius fauorem hæc
nullitas fuit introducta, nõ potest huiusmodi defectum opponere, quia vbi actus annullantur fauore
alicuius, is solus allegat nullitatem, in cuius fauorem fuit introducta, non alius *Surd. cons. 284. num. 6
vers. hæc tamen responsio, & num. seq. & decis. 179. nu.
17. & 108. num. 2. & seq. Tiraqu. in l. si vnquam verb.
reuertantur num. 393. & de legibus connubb. gloss. 8. n.
97. Rot. in rec. dec. 179. num. 5. part. 5.* & in puncto insinuationis fuit dictum *in Bonon. fideicomm. de Glanarinis 5. Martij 1636. coram* R. P. D. *meo Ghisilerio
quæ est in 7. par. rec. dec. 126. n. 15.*
Minus obstat secundum, quod Victoria administrauerit bona Raynerij, & rationem non reddiderit, & propterea intret præsumptio satisfactionis:
9 dupliciter enim respondetur, Primo quod sumus in
muliere repetente Dotem, cui obijci non potest
præsumpta satisfactio ex administratis, nisi simul
doceatur ad eam peruenisse tot bona, ex quibus cõmode satisfieri potuerit iuxt. veriorem, & communem opinionem, quam firmant *Negusant. par. 1
membr. 5, num. 36. vers. tamen istis tractatibus tom 6.
fol. 224.*

Digitized by Google

fol.224.Guttier.de tut.par.2.cap.9.num.52.& hanc opinionem verissimam esse, & secundum illam fuisse iudicatum affirmauit *Caualcan.de tut.cap.1.nu.219. Vin.dec.317.num.1.& seqq.lib.2.Grammat.cons.Ciuil. 114.num.11. qui testatur ita fuisse iodicatum in consil. Neapolitano Borell.in summa decis.par.3.tit.de priuil. dotal.num.23.Ricc.collect.decis.par.3.collect.1917. ad fini vers.quarto an retentio Tapia decis. Neap.42. per tot. Tassan.obseru.super pragmat.vers.5.obseru.1.n.32. & seq.& perpetuò sequuta est Rota reiecta opinione Soccini sen.cons.126 lib.2.& sequacium*, & *signanter apud Sarnen.dec.66.lib.1.& penès Put.dec.141.nu.3, lib.1.in correct.& coram* Card.*Seraph.decis.1455.n.1. & seqq.& inter diuers.dec.1055 lib.3.part.3.& coram bo:me:*Buratt.*dec.862.num.3.vbi* Adden. alias refert, *& coram* Reuerendiss. *Vrgellen.dec.347.num.19. & in* Romana *seù Viterbien. restitutionis dotis 8. Februarij 1627.coram bo:me:*Card.*Virili.*

10 Secundo ex depositione Lauræ cohæredis, con-
stat, quod ipsa reddidit rationem, vndè ampliùs
reddere non tenetur, nisi constet de dolo, vel erro-
re, claris, & perspicuis probationibus *l.semel.C.de
publ.apoc.lib.10.Menoch.de Arbitr.cas.209. num.37.
Rot.in rec.decis.184.n.1.p.2.& coram Greg.decis.536.
num.12.ibiq.Add. num.3.* cum alijs latè adductis in
Romana Computorum 13.Ianuarij 1640.coram me.

Ad tertium quod duo prædia deliberata prò scu-
tis 1200. estimata fuissent scuti 1645. 10. Ideoque
pro dicta summa debeat Creditum Victoriæ rema-
nere extinctum. Responsum fuit, quod cum dicta
estimatio non fuerit nec à partibus acceptata, nec à
Iudice approbata, & prædia deliberata fuerint plus
offerenti, prætium oblatum in subhastatione à lici-
tatore est attendendum; & detrahendum ex credi-
11 to Victoriæ, non autem illud quod fuit in dicta
æstimatione taxatum, cum tunc solummodo atten-
datur æstimatio, quando non inuento ẽptore, & nul-
lo existente licitatore, bona in subsidium adindican-
tur, & insolutum dantur Creditori, secus quando
bona deliberantur tertio plus offerenti, vt distin-
guendo tradunt *Surd.cons.256.num.4.vers.tertio res-
pondeo vsque ad ad 8.Grat.discept.Forens.cap.7.nu.23
& 24.Mangil.de subhast.quæst.18.numer.6.7.& 8. &
quæst.19. num.4. Rot: coram bo:me:Coccinc decis.109.
12 num.14.* & qui prætium oblatum vult redarguere
iniquitatis tenetur probare, aliàs præsumitur prò
iustitia prætij inuenti *Surd. d.cons.256.num.4. vers.
tamen qui vult Rot. post Mangil. de subhast. decis. 38.
sub num.15.& in rec.dec.648.sub.num.1.par.1. & dec.
411.num.10.par.5.& coram bon:me:*Buratt.*decis.538.
num.1.& seqq.*

Quartum Denique quod Hyeronimus possideat
bona Raynerij non vti illius hæres, sed titulo, & vi-
gore fideicommissi alterius Hyeronimi Nulphi Se-
13 nioris, Domini non habuerũt in Consideratione quia
fideicommissum non fuit visum sufficienter iustifi-
catum prout requiritur ad effectum impediendi viã
executiuam obligationis Cameralis, *Rot.diuers.dec.
641.num.16.vers.quouero ad fideicommiss.& in recent.
dec.559.num.7.& 8.& dec.387.nu.3.part.1.& coram
bo:me: Buratt.dec.822.n.4.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA VINEÆ AD AQVAM SANCTAM.

Lunæ 31.Martij 1642.

ARGVMENTVM.

Actor non tenetur exhibere libros, & instrumenta reo ad fundandam eius exceptionem, nisi probata existentia, & interesse. Remedium *l.2.C.de rescin.Vend.* intrat in contractu locationis in quo ad probandam læsionem inspicitur tempus contractus, & quomodo ad hunc effectum læsio dicatur sufficienter probata, & quando, & quomodo possit allegari?

SVMMARIVM.

1 *Exhibitioni concurrentibus existentia, & interesse locus esse debet saltem officio Iudicis.*

2 *Præsumptio, quæ alias contra denegantem exhibitionem adesse solet, tollitur ex oblatione scripturarum ab eodem facta.*

3 *Exhibitio librorum qui sunt futuri irreleuantes peti non potest.*

4 *Læsio vbi est estimanda in locationis contractu pacta magis onerosa iniuncta conductoribus præcedentibus considerari debent tanquam pars prætij.*

5 *Valor rei augetur tam beneficio temporis, quam ratione melioramentorum.*

6 *Tempus contractus ad effectum læsionis attenditur.*

7 *Probationes requirentes altiorem indaginem non attenduntur in iudicio summario, & executiuo stante instrumento vallato obligatione camerali.*

8 *Probationes requirentes altiorem indaginem non admittuntur ad retardam executionem pacti de capienda possessione authoritate propria.*

9 *Amplia etiam si agatur contra tertium possessorem vigore dicti pacti.*

10 *Reus fauore miserabilium personarum tenetur edere iura.*

11 *Limita nisi cum eis concurrat alia miserabilis persona, vel locus pius, & stante irreleuantia.*

12 *Remedium* l. 2. C. de rescin. Vend. *locum habet in contractu locationis fauore conductoris, quando læsio incontinenti probatur.*

13 *Limita vbi per plures annos contractus locationis fuit obseruatus.*

Obseruantia habet vim ratificationis ibid.

14 *Et vbi conductor erat informatus de qualitate rei conducta.*

15 *Actio personalis pro rescissione contractus ex reme-* l.2. C. de rescin. vend. *non transit in singularem successorem.*

16 *Clausula* quam, & quas, operatur, *vt possit actor ommissa prima actione deducere nouum iudicium.*

DECISIO LVI.

Decisum fuit coram me prima Iulij 1641. societatem SS. Saluatoris ad Sancta Sanctorum teneri exhibere Lauræ relictę Iulij Grappolini libros ab anno 1631. vsque ad præsens in quibus possunt esse adnotatæ solutiones Vini arundinum, & pecuniarum per Iulium factæ prò annuo Canone scutorum 85. in locatione Vineæ, de qua agitur promisso. Non autem teneri exhibere alia Instrumenta, & libros ex quibus apparere potest de Salario promisso, seù præstito Laurentio Bonincontro prò officio Secretariatus eiusdem Societatis; Neque destinandum esse Notariatum, qui describat omnes rogitus, & acta prò Societate à Iulio facta, & minus eandem Societatem teneri exhibere libros ab anno 1600. vsque ad 1631. ex quibus constare potest Canonem prò Vinea solui solitum fuisse longe minorẽ ex pluribus dicta die deductis Indecisione, qua hodie reproposita, Domini perstiterunt in decisis.

Et quoad libros ab anno 1631. vsque ad præsens
ex quibus apparere potest de dd. Canonis solutioni-
bus ex eo moti sunt, quia constat de Interesse; cum
Laura possideat, & de existentia librorum pænes so-
1 cietatem, quibus concurrentibus exhibitioni locus
esse debet, saltem Officio Iudicis *l. in hac actione in
princ. & in § sciendum vbi gloss. & DD. ff.ad exhib.
Rota dec.348.nu.3.par.1.rec.& de stylo Rotæ Seraph.
decis.1224. num.3. & 4.* cum alijs allegatis in *dicta*

Digitized by Google

decis. in qua firmatur etiam tàm interesse quam existentia, & quoad istos libros officiales Societatis iam illos exhibuerunt, & prò vlteriori illorum exhi-
2 bitione se paratos obtulerunt, per quam oblationem tollitur præsumptio, quæ aliàs contra denegantem exhibitionem adesse solet *iuxt. l. fin. C. de fid. Instrum. Aym. cons. 112. num. 16. & cons. 134. num. 17. Buratt. cons. 39. num. 29. lib. 1.*

Quoad instrumenta, & libros ex quibus constare potest de Salario prestito Bonincontro, vti Secretario, Dominis visum fuit non esse locum exhibitioni tùm quia non constat, quod Iulius fuerit vnquam per Societatem deputatus, sed potius apparet, quod ex causa infirmitatis Bonincontri per Officiales Societatis fuit eidem Bonincontro deputatus coadiutor Franciscus Pacichellus, qui etiam post illius obitū in eius locum subrogatus fuit tùm etiam quia Secretarius ex forma statutorum Societatis prò parte, & commodo ipsius Societatis tenetur illi inseruire gratis, & consequenter cum dicti libri quamuis ex-
3 hibeantur sint futuri irreleuantes, & inutiles illorū exhibitio peti non potest *Corn. cons. 72. num. 9. vers. insuper quod d. rei, & num. seq. lib. 3. Ber: cons. 19. n. 12. & 18. in fin. lib. 3.* cum alijs in decis. allegatis.

Quantum verò attinet ad destinationem Notarij prò describendis rogitibus, & actis per Iulium prosocietate factis, Domini censuerant non esse concedendam, quia non constat quod ipse successerit in Officio Secretariatus, seù Notarij, nec quod aliter huiusmodi rogitus, & acta penès Societatem existant prout ad istum effectum necessario requiritur ex supradictis vltrà quod Societas huic destinationi non contradicit, sed agnoscens bonam fidem consensit, dummodo fiat sine retardatione processus.

Quod autem alij libri ab anno 1600. vsque ad annum 1631. non sint exhibendi, visum fuit Dominis ex eo clarè deduci, quia licet ex illis apparere possit Canonem solui solitum ante concessionem factā Iulio, fuisse longè minorem, quam promissum per Iulium in summa scutorum 85. sicque dictam locationem ad fauorem Iulij fuisse læsiuam, & dd. tamen Canones diminuti per seipsos, læsionem non concludunt, quia diminutio prouenire potuit, vel
4 quia in præcedentibus conductionibus adiecta fuerint pacta conductoribus magis onerosa, quæ in æstimanda læsione considerari debent, cum sint pars prætij *l. fund. partem ff. de contrahend. Empt. Surd. cons. 217. num. 6.* Vel quia Vinea tempore locationis ad fauorem Iulij fuerit in meliori statu, quam esset an-
5 tea, cum valor rei augeatur tàm beneficio temporis quam etiam ratione melioramentorum ad *text. in l. pretia rerum §. fin. ff. ad l. Falcid. Rot. in rec. dec. 457. nu. 2. par. 2. & decis. 46. num. 9. & 11. part. 6.* Et tempus
6 contractus ad effectum læsionis attenditur *Bald. in l. 2. num. 61.* & ibid. *Cagnol. num. 213. in fin. & seqq. vsque ad 220. C. de rescind. vendit. Rot. dec. 18. nu. 4. par. 2. diuers.* Hinc sequitur quod cum ex istis libris læsio non possit dici concludentèr probata, sed depēdeat ab alijs probationibus, quæ requirunt altiorem indaginem, nullatenus est concedenda illorum exhibitio, quia illi per se ipsos sunt irreleuantes,
7 vt dictum fuit, & exceptiones quæ requirunt altiorem indaginem in hoc iudicio, quod est summarium, & executium stante publico instrumento vallato obligatione Camerali, & pacto de capienda
8 possessione propria aucthoritate, non admittuntur ad illius retardationem, & de læsione dixit *Rota decis. 139. num. 14. post Zacch. de oblig. Camer. & coram bo: me: Buratto dec. 914. num. 3.* & de exceptione requirente altiorem indaginem eadem *Rot. dec. 48. n. 2. & coram s: me. Gregor. decis. 120. num. 16.* & 17. Etiam
9 si agatur contra Tertium possessorem, prout vigore d. pacti de capienda possessione propria aucthoritate *Bald. in l. Titius ff. de seru. expos. ortan. Zacch. de oblig. Cam. qu. 5. nu. 39. & Rot. dec. 149. num. 7. post Ceuc. de Censib. secund. nouam impress.*

10 Non obstat quod miserabilibus personis speciali earum fauore, etiam Reus teneatur adere Iura *Dec. in cap. 1. num. 80. de probat. Rebuff. in Constit. Gallia tit. de sentent. prouis. art. 3. gloss. vlt. num. 22.* cum alijs per *Nouar. de priuileg. miserabil. personar. priu. 2. nu. 4.* Quia fuit responsum id non procedere Primò quan-
11 do cū eis concurrit alia miserabilis persona, vel locus Pius, qualis est societas, quia tunc priuilegia conquassantur, & cessat huiusmodi priuilegium editionis, vt per *text. in l. sed etsi milites ff. de excusat. l. scire vbi gloss. in verbo hæredem C. de priuileg. Barbos. in Topic. verbo priuilegium num 46. Marches. de commiss. part. 2. fol. 322. num: 146.* secundò stante irreleuantia, quia tunc pariter cessat necessitas edendi, vt supradictum minus facit, quod in contractu locatio-
12 nis sit locus remedio *l. 2. C. de rescind. vend.* ad fauorem Conductoris ex capite enormissimæ læsionis secundum *gloss. fin. in l. si ea pact. C. de vsur. Rom. cons. 423. num. 1. vers. Igitur, & num. seq:* quia præter quod id procederet quatenus ex diminutione Canonum in præcedentibus locationibus, vel alitèr enormissima læsio posset dici concludenter, & incotinenti probata, quod non subsisteret, vt dictum est Placuit responsio quod quando contractus locationis fuit
13 per plures annos obseruatus, prout in isto casu, tunc cessat remedium *l. 2. 2. vt est text. in cap: contingit* ibi. *si fuerit aliquot annis seruata extra de transact. Crauett. cons. 151. num. 30. in fin. & num. seq.* obseruantia enim habet vim ratificationis, maximè cum Iulius qui ante per plures annos huius Vineæ concessionē
14 habuerat, verisimiliter de illius qualitate esset informatus, quo etiam casu remediū *d. l. excluditur Castr. cons 386. nu. 2. vers. hac pars fortificatur lib. 2. Cagnol. in eadem l. 2. n* 124 C: *de rescind. vendit.*

15 Et in omnem euentum actio personalis prò rescissione contractus *ex d. l. 2.* non transit in singularē successorem, qualis est Laura, quæ detinet Vineam tanquam Creditrix Iulij ratione suarum Dotium *l. actionum genera §. in personam ff. de act. l. si tertius §. si quis prius vbi Bart. ff. de aqu. plu. ascend. Crauett. cons. 298. num. 7.*

Nec demùm releuat quod Societas ab initio intentauerat, *remed. l. diffamari* C. *de ingen.* & *manumiss.*
16 Quia nihilominus cum in concessione adsit clausula *quam, & quos*, potuit illius vigore omisso primo deducere nouum Iudicium associationis proCanonibus decursis *Achill. decis. 22. n. 2. de appellat. Rota coram bo: me. Buratt. num. 6.* cum alijs per *Barbos. de claus. claus. 121. nu. 7.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 7. Aprilis 1642.

ARGVMENTVM.

Actio directa mandati competit contra Procuratorem, vt restituat pecunias exactas. Libri mercatorum legaliter tenti cum adminiculis etiam pro tertio contra tertium, & vbi agitur de probando nudo facto exactionis probant factum in illis contentum etiam sine adminiculis.

SVMMARIVM.

1 *Actio directa mandati competit contra Procuratorem, cuius vigore compelli potest ad restituendas pecunias exactas.*

2 *Pro-*

Digitized by Google

2 *Procurator si pecuniam exactam statim restituere recuset, & in sui vtilitatem conuertat nedum ad restitutionem exacti, verum etiam ad interesse, & vsuras est compellendus.*

3 *Libri Banci legaliter retenti cum adminiculis probant etiam pro tertio contra tertium.*

4 *Amplia vt etiam probent sine adminiculis, quando agitur de probando nudum factum exactionis, quia probant factum in illis contentum rem scilicet ita se habere.*

DECISIO LVII.

DOmini dixerunt D. Abbatem de Angelis teneri restituere Reuerendiss. D. Episcopo Pactarum scuta mille de quibus agitur, & sic sententiam A.C. esse confirmandam constat enim quod ipse tamquã Procurator eiusdem Episcopi, & vigore eius mandati exegit dicta scuta mille à Prioribus Cassinensibus prò fructibus Census dicto Episcopo debitis, &
1 propterea competit actio directa mandati, cuius vigore cõpelli potest ad restituendas pecunias exactas cum dispositum sit in quolibet procuratore, qui alienas pecunias exegit, vt illas Domino restituere teneatur *l. procuratorem* 8. §. *dolo. eum ll. seqq. l. si verò non remunerandi* 12. §. *si mihi l. Procurator* 55. *l. si mãdato* 59. *in princ. ibi Idem est si exacta est à Calphurnio pecunia ff. mandat. DD. in l.* 1. *C. eodem Honded. conf.* 38. *num.* 5. *lib.* 2. *Gratian. discept. Forens. cap.* 67. *num.* 6. Tacite enim inter principalem, & Procuratorem hoc actum intelligitur, vt pecunia exacta statim Do-
2 mino reddatur, & propterea si Procurator illam statim restituere recuset, & in sui vtilitatem conuertat, nedùm ad restitutionem exacti, sed etiam ad interesse, & vsuras, est compellendus, *l. idem* x. §. *si Procurator ibique tenet per illum text. Alber. ff. mandat, & sequitur Lupus de Vsur. in* 1. *commentar. super l. Curabit.* §. 3. *num.* 62. *& seq. C. de act. Empt. Honded. dicto conf.* 38. *num.* 39. *Gratian. vbi supra eodem cap.* 67. *num.* 8.

Abbatem autem exegisse dicta scuta mille, vltra quod hodie non negatur, probatur ex partitis citata parte, & de mandato Iudicis formiter extractis ex
3 Libris Banchi illorum de Bonannis, qui Libri cum sint rectè, & legaliter retenti, & adiuue ntur adminiculis in hac materia ponderari solitis, probant etiam prò Tertio contra Tertium *Rot. dec.* 375. *num.* 2. *& decis.* 707. *num.* 3. *par.* 1. *diuers. & in recent. dec.* 481. *n.* 1 *par.* 4. cum alijs per *Adden. ad bo: me: Buratt. dec.* 159. *num.* 10. maximè quia agitur de probando cum dictis Libris nudum factum exactionis, quo casu e-
4 tiam sine adminiculis probãt factum in illis contentum, rem scilicet ita se habere, *Mantic. decis.* 144. *num.* 2. *san. mem. Gregor. XV. decis.* 302. *num.* 6. & ibi latè *Adden.*

Et ita vna tantum.

AVXIMANA ATTENTATORVM.

Veneris 16. *May* 1642.

ARGVMENTVM.

Attentata stante possessione adepta appellatione pendẽ-re venire purganda ab attentante, nec per solam dimissionem possessionis dicuntur sufficienter purgata, cum teneatur attentans ad restitutionem omnium fructuũ perceptorum vsq; ad diem relaxationis possessionis ad damna passa, & ad expensas, etiam vsque ad refectionem expensarum, & condemnationem Iudicis Criminalis ab attentante promoti contra tuentem suam possessionem, quæ possessio an tueri possit traditur in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Transactio non potest allegari ab eo, qui eam non adimpleuit, nec obseruauit.*

2 *Possessio, absque vitio attentatorum potest à possidente tueri per regulam qui continuat non attentat.*

3 *Sententia Criminalis lata in contumaciam, delictum sufficienter non probat.*

4 *Possessio quæ pendente appellatione de facto apprahenditur, ita etiam de facto potest à possidente tueri*

5 *Excessus non causat attentatum, sed spolium.*

6 *Exceptio Spolij non potest retardare purgationem attentati commissi in spretum Iudicis, & inhibitionis.*

7 *Exequutio facta pendente appellatione est attentata.*

8 *Attentatum non dicitur sufficienter purgatum ex sola dimissione possessionis.*

9 *Attentans tenetur ad restitutionem omnium fructuum perceptorum vsque ad diem relaxationis possessionis ad damna passa, & ad expensas.*

10 *Fructus probata possessione præsumuntur percepti à possessore.*

11 *Sententia lata in Iudicio Criminali, non probat in Ciuili, neque attenditur in Rota sine actis.*

12 *Armata vt sit punibilis, quæ requirantur?*

13 *Armata est prohibita pro defendenda possessione attentata, & de facto capta, non autem pro tuenda legitima.*

14 *Possessor etiam per vim potest suam legitimam possessionem defendere contra attentantem.*

15 *Attentata veniunt purganda etiam per Iudicij Criminalis renunciationem, & exculpationem, & refectionem expensarum.*

16 *Amplia vt neque de iure nec de facto possit præiudicium sentire ille qui passus est attentata.*

17 *Damna licet causata à Fisco veniunt reficienda ab attentante, qui Fiscum instigauit.*

18 *Attentans tenetur facere diligentias, vt sententia Criminalis lata contra partem reuocetur, & de diligentijs docere.*

DECISIO LVIII.

DVbitaui An constet de Attentatis hinc inde quæ veniant reuocanda, & Domini concorditer dixerunt constare tantũ de attentatis cõmissis à Vincentio, ea verò, quæ Bartbolo obijciuntur, non releuare. Nàm licèt Bartholus denuo apprehensus sit possessionem, & vi frumentum, & alios fructus nocturno tempore leuauerit post initam concordiã, in qua possessioni super bonis controuersis renunciauerat, donec per Arbitros, vel per aliam viam declaratum fuisset, ad quem dicta bona spectarent, tamen non potest dici eum attentasse, cum talis concordia numquam seruata probetur, & ea non obstante Bartholus, nedum continuauerit possidere, sed tamquam possessor de anno 1639. conuentus fuerit coram A.C. à Vincentio, qui sententiam immissionis obtinuit, & indè possessionem attentatè apprehendidit, contra formam eiusdem transactionis
1 quæ propterea hodie ab eo contra Bartholum allegari non potest, cum nec etiam ipse eam adimpleuit, *Dec. conf.* 380. *num.* 1. *&* 2. *Bece. conf.* 45. *num.* 7. & 11. vbi allegantur *concord. Menoch. conf.* 1. *numer.* 369. & in terminis ad effectum attentatorum, fuit dictũ in *Æsina Laudi* 19. *Decembris* 1625. *coram bon: mem: Pirouano.*

Minus vrget quod Bartholus pendente appellatione à sententia A.C. fructus per vim abstulerit, & ex hoc saltem attentasse videatur, quia cum ipse antè motam litem possideret, potuit absque vitio at-
2 tentatorum suam possessionem continuare ex *vulgat.*

regul. quod qui continuat non attentat *Lancellott.*
de attent.par.2.cap.4.lib.3.dec.557.num.1.

Nec vllum fundamentum fieri potest In asserta
violentia. Tum quia de illa non constat, nisi ex
sola Sententia Criminali lata incontumaciam, quæ
3 delictum sufficientèr non probat *Rot.dec.175.nu.1.*
& 2.& dec.145.num.2.inter impress. post 2.vol. cons.
Farin tum quia omnis violentia, & iniuria exclusa
remanet per ea, quę dixerunt Coloni in exculpatio-
ne, & reuocatione quęrelæ, & demum, quia non
releuaret, nam sicuti de facto Vincentius pendente
4 appellatione possessionem est ingressus. Ita etiam
Bart.de facto potuit suam possessionē tueri *l.1.§.eam*
qui, & l.3.§.cum igitur ff.de vi, & vi armat Arctin.
In §.recuperandæ num.1.in fin.& seq.instit. de interd.
Vbi declarat quandò recuperatio intelligatur facta
incontinenti, etiamsi facta sit ex interuallo *Ias. in*
l.vi vim num.13.ff de iust. & iur.Farin. in terminis
cons.65.num.64.& seq.lib.1. & in add. ad q.113.nu-
mer.145.160.& 170.vbi Canal.dec.475. num. 1.

Minus obstat dicere Bartholum excessisse in exe-
cutione mandati Rotalis occupando de facto par-
tem prius possessam per Vincentium, quia (vltra
quod excessus non iustificatur) in omnem casum
hinc non potest inferri ad attentata; quia excessus
5 non causat attentatum, sed spolium, de quo hodie
6 non agitur, neque exceptio spolij, quamuis vltimi
potest retardare reuocationem attentati commis-
si inspretum Iudicis, & inhibitionis *Dec. cons.*
199.num.5.Menoch.de recuper.remed.17.num.28. &
Lancellott.de attent.cap.24.num. 6. Rota in Romana
Sancti Thomæ coram bo: me: Coccino in fin impress.
apud Marches.de Commiss.par.2.Col. 207. & in alijs
per Adden.ad Greg.dec.485.num.14.

De attentatis autem commissis à Vincentio cla-
re constare visum fuit. Primo, quia cum Bartho-
lus, qui à Sententia A. C. appellauit esset Clericus,
ac proinde Egidiana cessaret, non potuit Vincen-
tius absque vitio attentatorum pendente appella-
7 tione ad executionem procedere *cap.cum ad Sedem*
vbi glos. in verbo inte: dictum de restit. spoliat.Caual.
dec.2.n.8.& dec.598. num.2.& fuit dictum coram me
in hac causa 25. Iunij 1640.& 2. Iunij 1641.

Neque ex sola possessionis dimissione hoc atten-
8 tatum dici potest sufficienter purgatum, quia at-
9 tentans tenetur etiam omnes fructus perceptos resti-
tuere vsque ad diem relaxationis possessionis, nec
non damna passa, & expensas reficere *Lancellott.*
de attent.cap.20.num.25.& n. 114. & 174. Coccin.
dec.37.n.9. Adden.ad Greg.dec.486.n.2.& dec. 503.
num.6.

Nec releuat, quod non probetur fructus fuisse
per Vincentium perceptos, quia hoc suadet præ-
10 sumptio resultans ex possessione maximè coadiu-
uata ex fide Colonorum *Summ.n.10. Seraph. decis.*
1245.num.6.Gregor.dec.50.n.2. Rot.dec.269. num.2.
par.1. recent. quam præsumptionem in terminis at-
tentatorum admisit *Rota coram Buratt.dec.777.n.8.*
vbi Adden.n.9.

Secundo, quia ipse in spretum inhibitionis Ro-
talis, & mandati de manutenendo habuit recur-
sum ad Iudicem Criminalem ad effectum expellen-
di Bartholum à sua possessione porrigendo quære-
lam, ac Iudicium Criminale, prosequendo vsque
ad condemnationem in scutis 500. pœnam exilij,
excommunicationem, & fructuum restitutionem,
quæ excusari non possunt à vitio attentatorum, eo
prætextu, quod Iudicium Criminale fundetur in
vi illata contra constitutionem Sixti V. & banni-
menta generalia, & sic super facto diuerso à lite

Ciuili, quia asserta violentia nullibi probatur, nisi
11 ex sola sententia Criminali, quę vt dictum est non
probat, & sine actis in hoc sacro Tribunali attendi
non solet *Put.dec.401.num.2.lib.1.Cess.de Graff.de-*
cis.1.n.8.de locat.Gregor. dec.208.n. 5. & in terminis
sententiæ Criminalis est *decisio 123.num.11. impress.*
post cons.Farinac.

Eo magis stante in contrarium exculpatione Co-
lonorum deponentium de accessu Bartholi ad Præ-
dium sine iniuria, violentia, armis, aut comitatu
12 sufficienti ad constituen. armatam punibilem, de
qua *per DD. in addit.ad d.cons.Farinac.65. lit.E.lib.*
1. dicta Constitutio, & bannimenta prohibent ar-
13 matam pro defensione possessionis violenter, & de
facto adeptæ, non autem pro retinenda, seu de-
fendenda possessione legitima, in qua licet posses-
14 sori etiam per vim se manutenere ad expellen. at-
tentantem, vt in puncto *Farin.quæst.175.nu.85.&*
bo:me:io: Baptista Spada inter cons. Farin. cons. 229.
num.20.& 26.lib.3. qui Paul. V. testimon. pluriès
fuit laudabiliter approbatus, teste *Iaert.Cherub. in*
Compend.Bullar.ad Constit. 75. Sixti V. tom. 2. pag.
132.schol. 2. & idem Paul. V. ita etiam declarauit
per specialem Constitutionem *impress. ab eod. Che-*
rubin.d.Constit.Sixti V.pag.132 §.3.

Vndè omnia tamquam attentata in primis ve-
15 niunt reuocanda per Iudicij Criminalis renun-
ciationem, Bartholi exculpationem, & refectio-
nem omnium damnorum, ac expensarum, itaùt
16 Bartholus non possit vllo vmquam tempore in iu-
re, seu de facto præiudicium sentire *Rot. dec. 329.*
num.2.par.1.recent.& dec.173.n.13.par.6.

Nec obstat, quod damna sint causata à fisco,
quia cum fiscus à Vincentio fuerit instigatus, dam-
17 na ab ipso sunt reficienda, & attentata purganda
Farin.in prax.lib.1.quæst.16.num.14.Rota in Cusen-
tina attentatorum 9.Decembris 1637. coram B.P.D.
meo Dunozetto, & eadem facilitate, qua Vincen-
tius instigando induxit Iudicem Criminalem,
& fiscum ad molestandum, censetur posse illos à
18 molestijs remouere, & ideò tenetur facere suas di-
ligentias, *vt Sententia Criminalis reuocetur, & de*
diligentijs docere, vt fuit firmatum in d. dec. 173.
nu.14.par 6.recent.& in Pampilonen. electionis Cano-
nicorum 11.Martij 1640. coram R. P. D. meo Duno-
zetto. &c.

Et ita vtraque.

PERVSINA MANVTENTIONIS.

Mercurij 21. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

Constitutario datur manutentio constito de posses-
sione Constituentis de tempore Constituti aduer-
sus posteriorem possessorem; maximè si posterior
possessio fuerit Capta non citato anteriori possesso-
re, & quando possessio licet Instrumentalis ad effe-
ctum manutentionis sufficiat? Possessio capta ab
hærede ad cauthelam, & cum animo potiùs con-
tinuandi possessionem defuncti non continuatur,
nisi adsit Statutum continuans possessionem de-
functi in hæredem, siue hæres sit extraneus, siue
suus, & quare? Alienatio facta de rebus litigiosis
non animo vexandi litigantem, sed ex iusta, &
necessaria causa sustinetur, & quænam ad hunc ef-
fectum dicatur iusta, vel necessaria causa? prout
etiam substinetur, si alienatio non fuit particularis
de rebus tantum litigiosis, sed vniuersalis omnium
bonorum, & quare?

SVMMARIVM.

1 *Possessio licèt Instrumentalis, si alius de eo tem-*
pore

pore non possidebat suffragatur, & est manutenibilis.

2 *Clausula* constituti *transfert omuem possessionem, quæ erat penes constituentem in constitutarium etiam ad effectum, vt illi competat manutentio.*

3 *Possessio posterior presumitur elandestina, & turbatiua, nec potest impedire manuientionem anteriori possessori.*

4 Maximè *si possessio posteriar fuerit capta non citato anteriori possessore.*

5 *Possessionis continuatio, siue præexistenti possessione non datur.*

6 *Continuatio possessionis defuncti in hæredem de iure non datur, nisi adsit statuiam continuans possessionem defuncti in heredem.*

7 *Heres adheundo hæreditatem, licet efficiatur dominus omnium rerum hæreditariarum, uon tamen acquirit possessionem, sed opus est facto appræhensionis.*

8 *Possessionis translatio non infertur ex translatione dominy, cum hæc sint inter se diuersa.*

9 *Possessio in aequirendo plus facti habei, quam iuris, ideoque opus est facto, hoc est actuali possessione.*

10 *Hæres siue sit suus, siue sit extraneus non acquirit possessionem ex aditione hereditatis, nisi illam actualiter appræhendat, & num. 11. 12. & 13.*

14 *Possessio cum ipso defuucto desinit, quippe, quæ pendet ab Animo, qui eum eo moritur, nec ad hæredes transit.*

15 *Possessio defuncti cum ipso extiuguitur, ideoque possessio, quæ in rerum uatura non est, in heredem continuari non potest.*

16 *Donatio facta lite pendente de rebus litigiosis est nulla.*

17 *Alienatio facta ex iusta, & rationabili causa, & non animo vexandi collitigantem, valet non obstante vitio litigiosi.*

18 *Vitium litigiosi non impedit alienationem factam ex causa constituendi dotem.*

19 *Dos non minus dicitur, quæ constituitur pro nuptijs spiritualibus, quam quæ datur pro matrimonio carnali.*

20 *Matrimonium carnale, & spirituale in iure æquiparantur, ideoque de vno ad aliud valet argumentum.*

21 *Alienatio nisi sit particularis de certis rebus, sed vniuersalis omnium bonorum valet, & substinetur non obstante lite.*

22 *Bona, & iura litigiosa possunt cedi, & donari cum vniuersitate bonorum.*

DECISIO LIX.

FRancisco Peñogallo cui Calidonia fecit donatio-
nem, & renunciationem omnium Iurium, &
actionum sibi competentium contra bona, & hære-
ditatem, tam Anibalis Vegli Aui paterni, quàm
Pauli eius Patris cum clausula constituti, Domini
dixerunt esse dandum mandatum de manutenen in
possessione quartæ partis bonorum, de quibus
agitur. Constat enim de possessione Calidoniæ ex
Instrumento adeptionis *Summ. num. 6.* Vnde sicut
illi danda est manutentio, non obstante quod sit In-
1 strumentalis, quia cum de illo tempore alius non
extiterit in possessione suffragatur, & est manute-
nibilis *vulg. l. prædia cum ibi notat ff. de acq. poss. Rot.
coram S. me. Greg. dec. 268. n. 1. & ibi Add. n. 8. & in
rec. dec. 92. n. 1. & dec. 618. n. 1. par. 1. & decis. 56. n. 1.
& dec. 525. n. 1. par. 2.* & aliàs Innumeras cumulat
Posth. de manut. obseru. 21. n. 25. Ita dãda est Francis-
2 co, in quo vigore clausulæ *constituti* transiuit om-
nis possessio, quæ erat pœnes Calidoniam Consti-
tuentem etiam ad effectum, vt illi competat ma-
nutentio *l. quod meo, & l. interdum ff. de acquir. poss.
osasch. dec. 133. n. 6. & 7. Andr. dec. 61. n. 2. & coram
bo: me: Buratt. dec. 179. n. 5. & dec. 299. n. 2. post Pacif.
de Saluian. Interd. & in rec. dec. 551. n. 2. par. 2. & de-
cis. 258. n. 2. par. 4. & dec. 265. n. 2. post modern. de ma-
nut. & fuit dictum in Romana Palatij 16. Nouembris
1639. R. P. D. meo Carillo.*

Nec obstat possessio illorum de Velgis, quia cum
Calidonia eam ceperit die 22. Augusti 1615. Et Ve-
gli die 24. eiusdem mensis, & sic post biduum,
3 tamquam posterior præsumitur clandestina, &
turbatiua, nec potest impedire manutentionem
anteriori possessori *cap. licet causam de probat. Surd.
cons. 481. num. 4. Rot. in recent. dec. 476. n. 4. par. 1. &
dec. 35. n. 3. par. 2. & dec. 258. num. 1. & dec. 471. n. 2.
par. 4. & 175. n. 2. apud. Posth. de manut. & coram Bu-
4 ratto d. dec. 179. num. 6.* Eoque magis, quia Vel-
gi cæperunt possessionem non citata Calidonia,
quæ erat in possessione. Vndè illi nullatenus præ-
iudicari potest. *glos. in cap. licet Episcopus in verb. te
non vocato de præbend. in 6. Rot. d. dec. 476 n. 3. par. 1.
rec. & dec. 802. n. 8. par. 1. diuers. & coram Card. Se-
raph. dec. 1041. n. 2. & dec. 169. n. 6. apud posth. de ma-
nut.*

Nec releuat verbalis cauthela quam Vegli vsi
sunt in appræhensione possessionis dicentes, illam
appræhendere animo continuandi; Quia aut in-
tellexerunt de Continuatione propriæ possessio-
nis, & cum non constet, quod ipsi haberent ali-
quam possessionem anteriorem cessat omnis conti-
5 nuatio, quia hæc sine præxistenti possessione non
datur *Posth. de manut. obseru. 1. n. 74. & Rot. post eum
dec. 196. n. 4.* Aùt intellexerunt continuare possessio-
nẽ Octauiani eorum Aui, & Anibalis eorum Patris
defunctorum vti eorum hæredes, & de Iure talis
6 contiuuatio nondatur, nisi adsit statutum, conti-
nuans possessionem defuncti in hæredem de quo
hic non docetur *l. cum hæredes 23. ff. de acquir. poss.*
7 Quamuis enim quis adeundo efficiatur hæres do-
miniumque omnium rerum hæreditariarum ac-
8 quirat, non tamen acquirit possessionem cum hæc
sint interse diuersa, & propterea ex translatione
Dominij non infertur translatio possessionis *l. natu-
raliter §. nihil commune ff. de acquir. poss.* Sed opus est
9 facto hoc est actuali possessione, quia possessio in
acquirendo plus facti habet, quam Iuris *text. express
in l. deniq. & ibi glos. in verbo plurimum ff. quibus ex
caus. maior; & gl. in l. si fratres §. item respondit in
verb. Dominium ff. pro soc.* quæ conclusio procedit,
non solum in heredibus extraneis, sed etiam in
10 hæredibus suis quibus ex aditione non acquiritur
possessio, nisi illam actualiter appræhendant vt re-
11 probata opinione *Accursij in l. in suis in verb. quo-
dammodo ff de lib. & posth. & in §. sui Inst. de hæred.
qual. & differ*, qui censuit in suum hæredem tras-
ferri, & continuari, nedum dominium rerum
paternarum, sed etiam possessionem, tenent com-
muniter omnes *glos. in l. cum miles in verbo quasi
coniunctim ff. ex quibus causis maior. Bart. in l. 1. §. ve-
teres n. 2. ff. de requir. poss. Alex. in l. si sorori C. de Iur.
deliber. Bald. in l. fin. Cod. de edict. diu. Andr. toll.* vbi
12 dicit, quod existentia sui hæredis facit quidem
hæredem, sed non possessorem *Innoc. in cap. In præ-
sentia sub n. 2. C. de probat. pulchrè. Zas. cons. 10. nu. 8.
& seqq. lib. Cephal. con. 30. n. 8. lib. 1. Honded. cons. 18.
n. 11. lib. 2. Gail. obseru. 129. n. 2. & 3. & obseru. 152.
num. 3.*

Digitized by Google

*num.3.& seqq.lib.2. Gabr.de acquir. poss. concl. vlti-
ma num.1.& latè alias cumulans Tiraquell. in tract.
l. mort.sait lcuit.par.1.decl.3.n.6.Marches. var. resol.
lib.2.cap.116.num.1.& seqq.Marc.Ant.var.resol.resol
100.num.5.Scace. de appell. cap. 2. quæst. 17. lim. 6.
membr.9.n.116.& seqq. Afflict.dec.299.num. 4. & in
puncto similis Cauthela Ioseph. Ludouic. decis. Perus.*
13 *69.per.tot.*& hanc opinionem perpetuò tenuit *Ro-
ta, & signanter coram Verall.dec. 420. num. 1. & 2.
par.2.diuers.dec.27.sub n.13.par.1.& in rec.dec.260.
n.4.& dec.392.num.3. post med. par. 3.* vbi quod est
communis, & quod hanc opinionem seruat *Rot.
& coram bo:me:Coccino dec.464.n.3. & in Anconita-
na bonorum coram Litta impress. apud Marches. de
commiss..par.1.fol.989.sub num.1.& dec.123.n.3.& 4
par.7.rec.& in alijs multis apud Posth. de manut. vi-
delicet dec.120.num. 11.dec.150.num.9.& dec.195.nu-*
14 *mer.2.& passim in alijs*. Et ratio est quia possessio
cum ipso defuncto desinit, quippè, quæ pendet
ab Animo, qui cum eo moritur, nec ad hæredes
transit, *vt per text.in l. 4. ff.locat. arguunt in his
terminis Alex. in l. suis sub n.8. ff. de liber. & posth.
Castr.in l.sorori sub num.2. C. de iur. de liber. Ioseph.
Ludouic.de.Perus.69.n.10.et 11. Rot. coram Durano
dec.62.n. 2. et tribus seqq.* Vnde cum possessio de-
15 functi cum ipso extinguatur, possessio, quæ in
rerum natura non est, continuari non potest *Zas.in
tract.de feud par.6.num.41.Gail.d.obseru:129. nu. 3.
vers.ergo possessio lib.2.et præ allegat DD.*

Denique non obstat, quod cum super istis bonis
16 penderet lis donatio de illis facta tamquam de re-
bus litigiosis sit nulla; quia duæ fuerunt allatæ res-
ponsiones, quæ Dominis placuerunt. Prima, quod
Donatio non fuit facta à Calidonia animo vexandi
collitigantem, sed ad effectum habendi Dotem
traden. Monasterio, intra ? quod cupiebat Deo in
Religione famulari, & sic valuit non obstante vi-
17 tio litigiosi, non solum tamquam facta Iusta, & ra-
tionabili causa, & non animo vexandi *glos.in l. per
diuers.in verb.venditionis* C. *mandat Gabr.alios ad-
ducens de action.concl.5.n.11.Soccin sen.cons.170.n. 3.
ante fin.vers.et probatur in simil: lib.2. Menoch. cons.
513.n.17.et de præsumpt.lib.3.præsumpt.129. n. 16.*
18 Sed etiam tamquam facta causa constituendi
Dotem, quo casu vitium litigiosi non impedit alie-
nationem, *vt est text. expressus in l. fin.* & ibi *Odo-
fred.num.1.Sicard.n.21.C.de litigios.Angel. in Auth.
multa sub n.7.eodem tit. Bald.in l.ante diuisionem in
fin.C.de Iur.dot.Padill.in Auth.res, quæ num.43.C.
comm.delegat Lanecllott.de attent.par.2.cap.4.n.464
et n. seq.Crauett.cõs.481.n.2.Natt.cons.401.n.1.Rot.
coram Reuerendissimo Vrgellen. dec.281. n. 3. et seqq.*
Quorum Iurium dispositio dubitari non potest
19 quin habeat locum in Dote. quæ datur pro ingres-
su Monasterij, cum non minus dicatur dos, quæ
constituitur pro Nuptijs spiritualibus, quamquæ
datur pro matrimonio Carnali *Bald.in Auth.nisi ro-
gati in princ.C.ad Trebell.S.me.Greg. XV. dec. 301.*
20 *n.2.*& valet argumentum à matrimonio Carnali
ad spirituale, , quia in Iure æquiparantur *cap. quo-
niam frequenter §.porrò vt lit.non contest. cap. inter
Corporalia, et cap.fin.de translat.Episc. Euerard. In
loc.argumentandi loc. 77. n. 1. et ijdem priuilegijs po-
tiuntur Barbos. de off. et potest Episc. alleg. 20. nu-
mer. 19.*

21 Altera responsio fuit quod donatio facta à Cali-
donia non fuit particularis decertis rebus, sed vni-
uersalis de omnibus bonis, & ideò valet, & sustine-
tur non obstante lite, quia iura, & bona litigiosa
22 possunt cedi, & donari cum vniuersitate bonorum,
*Dec. cons.109.num.11.& 12.lib.3.Cepal.cons.64.n.15.
Menoch.cons.513.num. 14.Lancell.de attentior. par.2.
cap.1.num.470.Carpan.ad stat. Mediol. par. 1. cap.68.
num.89.Rot.in Camerinen. Donationis coram Cardin.
Marquemontio impress.apud Marches.de commis.par.2
fol.57.num.12.& in recent.dec.173.num.21. & seqq.
& dec.228.num.58.par.7.* & fuit dictum *in Bononien.
Transactionis 25. Februarij 1639. coram Reuerendis-
simo D.meo Merlino Decano*.

Et ita resolutum vna tantum parte informan-
te, &c.

ROMANA DOMVS.

Veneris 23.Martij 1642.

ARGVMENTVM.

Immissio in vim *l.fin.C.de edict.diu.* Adr.*tollend.* non
est concedenda petenti, & etiam probanri omnia
requisita ad id necessaria contra possidenrem cum
titulo habito à fideicommittente, etiamsi solum-
momodo habeat titulum ab administratore eius-
dem.

SVMMARIVM.

1 *Immissio in vim* l.fin.C.de edict. D. Adr. toll. *iam probatis omnibus requisitis, non conceditur contra habentem titulum à fideicommittente.*

2 *Possidens ministerio administratoris à defuncto deputati, dicitur habere titulum à defuncto.*

3 *Pontifex in derogatione fideicommissi tollit ius quærendum, non autem alteri quæsitum.*

4 *Licentia alienandi bona fideicommisso subiecta non non comprehendit alienationes antea factas.*

5 *Limita nisi conscius Pontifex illas confirmet.*

6 *Licentia vbi ad actus validitatem requiritur necessario semper actum debet præcedere.*

7 *Alienatio bonorum fideicommissi facta contemplatione derogationis in futurum obtinendæ ex superueniente derogatione vires assumit, & censetur in illud tempus collata.*

DECISIO LX.

Domini dixerunt Domino Francisco Serlupio nõ
esse dandam immissionem in domo, de qua agi-
tur, quia licet ipse probet purificationem fideicom-
missi ad eius fauorem, & possessionem Salustiæ Cer-
rinæ fideicommittentis de tempore obitus, & Iulij
1 Pocobelli de præsenti, quibus concurrentibus solet
concedi immissio fideicommissario, vel *ex remed. l.
fin.C.de edict.diu. Adr. toll.* vel ex vtili saluiano in-
terdicto, vt latè alijs relatis firmatum fuit *in Bonon.
fideicommissi de Pancaldis die* 11. Maii 1640. *coram
Reuerendissimo Domino meo Panzirolo Patriarcha
Constantinopolitano*.

Attamen cum Iulius Pocobellius possideat cum
titulo habito à Romolo Cerrino Administratore
hæreditatis Salustiæ fideicommittentis, qui ei loca-
uit dictam Domum ad vitam, dicitur legitimus
contradictor, & potest impedire immissionem, non
obstante concursu dictorum requisitorum, quia
2 possidens ministerio administratoris à defuncto de-
putati dicitur habere titulum à defuncto, perinde ac
si ab eo titulum, & possessionem obtinuisset, vt ple-
nè firmat *R.P.D.Argel.tract.de legit.contrad.quæst.7.
art.1. num. 30. cum seqq.* & dictum fuit *in Romana
Vineæ 15. Ianuarii 1590. coram bon. mem. Cardinali
Mellino, & in illius confirmatoria emanata 7.Februar.
eiusdem anni, quæ habentur apud Marches.de Commis.
par.1.alt.fol.1031.alt.1032.*

Nec obstat quod Salustia subiecerit hanc domum
strictissimo fideicommisso cum arctissima prohibi-
tione alienandi, quia ommissis alijs responsionibus,
in quibus DD.non fuerunt concordes, illam ample-

xi

Digitized by Google

xi sunt, quod san mem. Paulus V. propria deroga-
gatione fideicommissi concessit, quod ex dicto fidei-
commisso possent alienari bona, quę ascenderent ad
summam scutorum 25. mil. adeout potuerit etiam
fieri dicta locatio, cum per supradictam derogatio-
nem fideicommissi, & licentiam alienandi fuerit
sublatum quodlibet obstaculum, & dissolutum vin-
culum prohibitionis, quod Pontifex facere potuit,
3 cum non tolleretur ius quæsitum, sed quærendum, *Molin. de primog. Hisp. lib. 1. cap. 8. num. 28. & lib. 4. cap. 3. num. 1. Rota in Romana Palatii 14. Nouembris 1622. coram bon. mem. Coccino.*

Nec obstat quod derogatio post dictam locatio-
nem obtenta fuerit, & quod propterea illam com-
præhendere non potuerit, cum regulariter huius-
4 modi licentiæ non comprehendant alienationes an-
5 tea factas nisi Pontifex conscius illas confirmet, vt
per *Molin. Theolog. de Iust. & Iur. tract. 3. disp. 652. num. 4. & Molin. Iurist. d. tract. de primog. Hispan. lib. 4. cap. 5. sub num. 34. vers. sed verius cum aliis per Add. ibidem, & Rota in Auximiana Bonorum 2. Iunii 1595 coram bon. mem. Card. Mellino impress. apud Marches. de Comm. tom. 1. fol. 867. & in recentior. decis. 261. nu. 12. par. 7. & dec. vltima num. 9. inter impres. post Mangil. de subhast.* Princeps namque non censetur cogi-
6 tare nisi de futuris, & semper vbi ad actus validi-
tatem requiritur licentia, illa necessariò præcedere
debet *Auth. licent. C. de Episcop. & cler. l. si quis mihi bona §. Cursum ff. de acquir. hered. cum aliis allegatis per Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 35. sub num. 8.*

Quia quicquid sit in terminis alienationis simpliciter factæ, in casu nostro pro responsione Domini aduerterunt, quod contrahentes fecerunt locationem contemplatione derogationis in futurum obtinendæ, vt patet ex lectura locationis *Summar. numer..... Vtendo quibuscumque derogationibus &c. concedendis in futurum, & earumdem derogationum, indultorum facultatum concessarum, seu concedendarum vigore &c.* Quo casu alienatio ex superuenienti derogatione vires assumit, & confirmatur quia in illud tempus videtur collata, *Alex. cons. 146 sub nu. 8. vers. quæ ratio cessat lib. 5. Surd. cons. 351. nu. 49. Gomez. ad l. Taur. 42. nu. 2. Molin. de primog. lib. 4. cap. 3. nu. 48. Gratian. discept. for. cap. 514. sub nu. 17. vers. vno Afflict. in cap. imperialem nu. 6. vers. Id quaro de prohib. alien. per Federic. & in dicta Romana Palatii coram Coccino.*

Et ita veraque &c.

BONONIEN. LIQVIDATIONIS FRVCTVVM.

Veneris 30 Maii 1642.

ARGVMENTVM.

Liquidatio fructuum est facienda iuxta pensiones locationum præcedentium inspiciendo tamen locationes propinquiores liquidationi. Locatio an, & quando censeatur tacitè renouata?

SVMMARIVM.

1 *Conductor soluta locatori pensione conuenta facit fructus suos.*

2 *Cessionarius iisdem iuribus vtitur quibus cedēs eumque in omnibus repræsentat.*

3 *Et plus iuris habere non potest, quam haberet illius Auctor.*

4 *Locatio censetur tacitè renouata vbi conductor soluendo, & locator recipiciendo pensiones perseuerarunt nulla facta disdicta.*

5 *Locatio tacitè renouata habet easdem vires, & eosdem effectus, quos habet expressa.*

6 *Locator recipiendo pensiones à conductore illas asserens recipere pro affictu, censetur approbare nedum tacitam reconductionem, sed etiam ipsam quantitatem pensionis.*

7 *Amplia etiam si locator protestatus fuerit recipere pensiones absque præiudicio suorum iurium, & litis pendentis.*

8 *Protestatio contraria facto non releuat.*

9 *Testis qui fuit Procurator partis non probat pro ea, & etiam si Testes essent inimici.*

10 *Probationes in materia liquidationis debent concludere de tempore liquidationis facienda, vel de illi proximo.*

11 *Fructus cursu temporis variantur.*

12 *Prædia stante peste præsumuntur effecta minus fructifera, & num. 13.*

14 *Locatio proximior tempori, de quo facienda est liquidatio, magis attenditur, quam aliæ remotiores.*

15 *Liquidatio semper solet fieri à Rota in minori quantitate.*

DECISIO LXI.

ROta Bonon. per diffinitiuam sententiam condemnauit Ballatinum ad restituendum D. Marchioni Facchinetto bona Sancti Augustini vnà cum fructibus percipiendis post finitam locationem factam per Laurentium Salam Authorem eiusdem Marchionis Sigismundo Zuffo, in cuius locum Ballatinus successit, causaque ad Rotam delata, dicta sententia fuit primo ab Eminentissimo Domino Cardinali Hyeronimo Verospio, deindè à bon. me. Merlino Decano in omnibus confirmata, & in vim trium conformium fuerunt relaxatæ executoriales, & istarum vigore apprehensa bonorum possessio terminato negotio principali cum superesset viden. de fructibus ex vi sententiæ restituendis dubitatum fuit coram eodem Merlino ad quam summam, illi essent liquidandi, & responsum fuit esse liquidandos in summa librarum 2800. quo vita functo, fundamēta huius resolutionis ego extendi ex votis Dominorum, qui duo distinguebant tempora, alterum ab anno 1620. vsque & per totum annum 1629. quo durauit locatio facta Zuffo, alterum à dicto anno 1629. vsque ad annum 1639. quo Marchio obtinuit immissionem.

Pro primo tempore vltra quod dici posset, non esse locum vllæ liquidationi, quia tā sententia Rotæ Bonon. quam sententiæ Rotales simpliciter confirmant, fructus dicti temporis non comprehendit, cū condēnet solum ad percipiendos post finitam locationem, & sic de illis esset agendum, non autem de perceptis durante locatione, de quibus sententia non loquitur, vt patet ex eius lectura *Summ. Ballatini num. 5.* Tamen etiamsi de dicto tempore esset facienda liquidatio, illam fieri non posse existimarunt Domini in maiori quantitate quam in dictis libris 2800. quia cum Laurentius Sala, qui dicta bona donauit Marchioni, illa locauerit Zuffo pro eadem quantitate, quemadmodum ipse maiorem liquidationem prætendere non potuisset, sed tenebatur acquiescere pensioni conuentæ, & ea soluta Zuf-
1 fus cōductor fructus fecisset suos *l. si apes §. 1. vbi glo. ff. de furt. Angel. Aretin. cons 23. num. 14. Surd. dec. 97. num. 3. Rot. coram bon. mem. Buratto dec. 575. num. 4.*
Ita etiam suos fecit Ballatinus Zuffi cessionarius,
2 qui eodem iure vtitur, & in omnibus eum repræ-
sentat *l. emptor vbi Bald. in primo notab. C. de hared. vel act. vend.* Nec maior liquidatio prætendi potest
3 à Marchione, quia maius ius habere non potest,
quam haberet Laurentius illius Author, *l. nemo plus 54. & l. in omnibus 135. §. non debeo ff. de reg. iur.*

Idemque dictum fuit pro secundo tempore de-

cursu

curso ab anno 1629. vsque ad diem immissionis ob-
tentæ à Marchione; quia cum finito tempore loca-
tionis nulla facta fuerit disdicta, sed eodem modo,
quo antea continuauerint Ballatius, & Marchio, ille
soluendo, iste recipiendo solitam pensionem, loca-
4 tio censetur tacitè renouata, tàm de iure communi
tacitam renouationem hoc casu inducēre *l. item quæ-
ritur §. qui impleto ff. locati* quam ex dispositione *Sta-
tuti Bonon. lib. 1. de pœnis vend. rem alien. §. præterea*,
expresse disponentis locationem intelligi tacitè re-
nouatam, tàm in rusticis, quàm in Vrbanis, nisi præ-
cedat disdicta per tres menses ante, vt dictum fuit
in alia *Bonon. prædii 27. Ianuarij 1642. coram me.*
Et proindè sicuti durante tempore locationis ex-
pressæ, non erat locus vllæ liquididationi, sed so-
lum exactioni pensionis conuentæ, vt fuit dictum,
5 ita etiam durante tempore tacitæ renouationis, cum
hæc habeat easdem vires, & eosdem effectus, quos
habet expressa locatio *d. l. item quæritur §. qui imple-
to, & ibi DD. Bald. in l legem num. 4. C. eodem Dec.
cons. 407. nu 8. cum alijs adductis per Carocc. de locat.
par. 3. tit. de renouat. locat. quæst. 30. nu. 1.* Maximè stan-
te statuto prædicto expresse disponente, quod reno-
uatio intelligatur facta cum eisdem pactis pensio-
nibus, conditionibus, & qualitatibus, ac pro eodem
tempore quo, & quibus prima locatio facta fuerat, vt
in *præcitata Bonon.*

Eoque magis cum interuenerit etiam ratificatio
Marchionis, qui singulis annis recipit à Ballatino
eandem pensionem libr. 2800. asserens illas recipere
pro affictu: per hanc enim receptionem cum tali
6 assertione censetur approbasse, nedum tacitam re-
conductionem locationis, sed etiam ipsam quanti-
tatem pensionis, *Bald. cons. 184. num. 5. vol. 2. Alex.
cons. 1. 7. sub num. 2. vers. sed ita est vol. 5. Paris. cons.
49. num. 17. lib. 1. Menoch. cons. 98. num. 42. lib. 1. &
cons. 1274. num. 8. & tract. de præsumpt. lib. 3. præsum-
pt. 39. n. 6.*

7 Nec releuat protestatio facta quod recipiebat
senza pregiuditio delle sue raggioni, e della lite, quia
huiusmodi protestatio respicit negotium principa-
le in litem deductum, super quo D. Marchio noluit
sibi præiudicare, non autem tollit tacitam recon-
ductionem, quæ est res omninò diuersa, & se cum
lite compatitur, cum quis possit prosequi iudicium
reiuendicationis, & nihilominus consentire, quod
bona per aduersarium titulo locationis detineantur;
alias oriretur contrarietas ineuitabilis, quod Mar-
chio reciperet pro affictu, & quod nollet rem esse
locatam, quæ implicant apertam contradictionem,
8 & esset protestatio contraria facto, quæ non releuat,
vt notant *DD. omnes in cap. cum M. de constit.*

Sed quod tollit omnē amaritudinē est quod Mar-
chio non probat fuisse perceptos fructus in maiori
quantitate libr. 2800. licet enim eius testes depone-
re videantur de maiori sūma, & vlterius dentur duę
locationes factę pro libris 3200. altera de anno 1611
altera de anno 1616. neutra tamen ex his probatio-
nibus suffragari potest. Nam omisso quod testibus
obstant releuantissimæ exceptiones ex quibus eorum
dictis adimitur omnis fides. Alter enim, nempè
Zuffus fuit procurator contra Ballatinum in hac
9 causa, vt ipse deponit *Sum. Ballatini nu. 9.* Et ambo
sunt eius inimici, vt constat ex depositionibus alio-
rum *eodem Sum. n. 8.* & proindè nihil probant, vt de
teste procuratore *text. in cap. insuper in fin. de Testib.
& ibi DD. speculator tit de test. §. 1. num. 74. Paris.
cons. 58. num. 17. lib. 4. Cephal. cons. 65. nu. 22. lib. 1. cum
alijs per Farinace. tract. de testib. quæst. con. 196.* Et de
teste inimico *l. 3. & ibi Bart. & DD. ff. de test. l. si quis
Testibus C. eodem* cum alijs *per eundem Farinac. q. 53
nu. 3.* Testes, & locationes percutiunt tempus valdè
remotum à tempore de quo facien. est liquidatio, &
consequenter non releuant, quia probationes in hac
10 materia debent concludere de ipso tempore facien-
dæ liquidationis, vel de illi proximo alias si percu-
tiunt tempus remotum, non attenduntur, cum fru-
11 ctus cursu temporis varientur, vt post *Iacob. de
Arn. aduertit Bald. in l. si fundum sub n. 5. C. de rei vē-
dicat. & in l. 1. sub num. 22. vers. adde quod fructus C.
de fructibus, & lit. expens. Rot. coram san. me. Gregor.
dec. 76. num. 7. & coram Buratt. dec. 538. sub n. 15.*

Imò quod fructus in his prædijs cursu temporis
fuerint diminuti, videbatur Dominis valdè verisi-
mile, stante illorum locatione facta Zuffo de anno
1620. prò minori pensione, quam anteà locarentur,
scilicet prò dictis Libris 2800. Non enim verisimi-
le est quod locata fuissent minoris solito si eosdem
fructus reddidissent, & isti tanti valuissent quanti in
præcedentibus annis, & hæc verisimilitudo reddi-
tur probabilior respectu temporis decursi post loca-
tionem ab anno scilicet 1629. vsque ad diem Im-
missionis stante peste, quæ tunc temporis per totam
fere Italiam grassans, Ciuitatem, ac Territorium
12 Bononien. potissimum afflixit, & Colonorum par-
tem occidit, partem ab agrorum cultura dimouit,
qui sunt effectus pestis, aduertit *Ripa tract. de pest.
cap. 1. de priuileg. contract. caus. pest. num. 17.* cum alijs
per *Ciriac. controu. 544. num. 98. & seqq.* stante enim
tot colonorum excidio, sicuti non est dubium quod
prædia passa sunt magnum detrimentum in cultura,
Ita certum est, quod hinc effecta fuerunt minus fru-
13 ctifera, vt considerat *Cagnol. in l. 2. num. 233. vers.
& prædictis rationibus C. de rescind. vendit. & Rot. in
rec. decis. 343. sub nu. 5. par. 1.*

Sicque cum probationes D. Marchionis in suo ge-
nere non concludant, & altera pars exhibeat d. lo-
cationem de anno 1620. In qua partes fructus æsti-
mauerunt in dicta quantitate libr. 2800. Domini
censuerunt iuxtà dictam summam fructus esse liqui-
dandos. Tùm quia dicta locatio est magis proxi-
14 ma tempori de quo facienda est liquidatio. & con-
sequenter magis attendenda, quam aliæ factæ de
tempore remotiori, *vixt. Theoric. Bald. in l. 2. nu. 22.
C. de fruct. & lit. expens.* & alij relati per *Surd. cons.
293. num. 31.* Tùm quia est verisimile, quod illa
maior quantitas, quæ percipiebatur de tempore, de
quo concludunt probationes Marchionis decreuerit
& diminuta sit diuturnitate temporis ex supra pō-
deratis, Ac demùm quia hæc est minor summa, in
15 qua Rota semper solet facere liquidationem, *iuxt.
decis. Card. Seraph. 1399.* quam postea sequuta fuit *co-
ram Card. Caual. decis. 370. num. 2. & decis. 586. nu. 3.
& coram bo: me: Buratt. decis. 577. numer. 3. & sæpius
alijs.*

Et ita vtraque parte informante resolutum, &c.

BITVNTINA IVRISPATRONATVS.

Veneris 6. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Institutio ad beneficium, & possessio illius capta pen-
dente appellatione à sententia lata super pertinen-
tia præsentandi, & post inhibitionem dicitur at-
tentata, & omninò venit reuocanda, & quando ab
institutione ad beneficium detur appellatio?

SVMMARIVM.

1 *Attentata dicuntur omnia gesta pendente lite, &
post inhibitionem, & ideo veniunt reuocanda.*

2 Acta

Digitized by Google

2 *Acta pendente termino ad appellandum remanent attentata, sine appellatio praecedat, siuè subsequatur.*

4 *Appellatio datur ab institutione ad beneficium iudicialiter facta, secus si extraiudicialiter.*

5 *Verba institutionis ad beneficium declarant an Episcopus instituendo processerit iudicialiter.*

6 *Iudex cui fuit commissa causa appellationis potest solus de desertione cognoscere.*

7 *Rota de stylo non exequitur sententias aliorum tribunalium nisi constito de illarum iustitia.*

DECISIO LXII.

Domini respondendo ad primam partem dubij dixerunt Constare de attentatis ex duplici fundamento Primo quia D. Episcopus Bituntinus ad nominationem Lauræ Lambinæ instituit Ioannem Rugerium de Beneficio de quo agitur de Iurepatronatus familiæ de Lambinis, & Ioanes cæpit illius possessionem non solùm post commissam in Rota ad instantiam Antoniæ Lambinæ causam appellationis interpositæ à sententiam eiusdem Episcopi lata de anno 1628. super pertinentia Iuris præsentandi ad d. Beneficium, sed etiam executam post inhibitionem Rotalem, tàm contra Episcopum, quam

1 contra Lucretiam, & consequenter prædicta omnia vti gesta lite pendente, & post Inhibitionem sunt attentata, & reuocanda, *l. e. & tertia ff. nihil innouar. appellat. pendent., & extra tot sit vt lit. pend. nihil innouetur cap. non solum de appell. in 6. Lancellot. de attent. post Inhibit. par. 2. cap. 20. num. 226. Rot. decis. 20. de appellat. in nouis, & coram f. me: Greg. XV. dec. 435 num. 6. & 465. num. 4. & coram bo: me: Buratt. dec. 181. num. 1. & 434 num. 1.*

Secundo Episcopus per sententiam diffinitiuam pronunciauit d. Ioannem fore, & esse instituendum, cumque actualiter instituit de supradicto beneficio, & Ioa eadem die qua fuit lata sententia, nempè 22. Iunij 1641. cæpit possessionem, & sic solum pendente termino ad appellandum, quod sufficit adhoc,

2 vt omnia sine reuocanda saltem per viam nullitatis, *Franc. in cap. ad audientiam in fin. de appell. lup. alleg. 1. num. 11. vers. dubitatur 3. Ferrett. cons. 209. n. 7. vers. quinto est nulla lib. 1. Cæsar. de Graff. decis. 2. num. 5. de appell. Seraph. decis. 229. num. 3. & 4.* Præsertim cum Hyeronimus dell' Ermo præsentatus ab Antonia eadem die qua fuit lata sententia, & sic in tempore congruo appellauit, quo casu omnia quæ ge-

3 runtur pendente termino ad appellandum remanet attentata, siuè appellatio præcedat, siuè subsequatur, ideoque meritò debent in primis, & antè omnia reuocari, *gloss. in d. cap. non solum de appell. in 6. Lancellott. de attent. appell. pend. cap. 12. lim. 49. per tot. Rot. diuers. dec. 6. num. 2. & duobus seqq. par. 2. & in rec. dec. 613. num. 1. par. 4. & plenè dec. 197. num. 6. & 2. part. 5.*

Nec obstat quod ab Institutione non detur appellatio, quia obiectum procedit quando institutio datur extraiudicialiter prout fuit factum in hoc casu, tunc enim intrat certissima Iuris conclusio, quam tenent DD. communiter, & Rota perpetuo est

4 amplexa, quod ab Institutione iudiciali datur appellatio, & omnia quæ committuntur pendente appellatione, vel termino ad appellandum sunt attentata, & reuocanda, vt distinguit *Lapus. Abb. in cap. fin. num. 6. de elect. in 6. & ibid. Franc. num. 7. part. 2. qu. 11. art. 4. num. 1. Lancellott. de attend. d. limit. 49. n. 4. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 9. ant. §. 1. in adnot. contra nullit. & attent. num. 14. & plurib. seqq. Garz. de benef. par 9. cap. 4. num. 66. & seqq. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 13 num. 8. & seqq. Rot. diuers. decis. 266. per tot. par. 3. lib. 3. & in rec. dec. 613. num. 1. par. 4. & dec. 197. num. 1. & 2. par. 5. & coram Card. Seraph. dec. 152. num. 2. & coram f. me: Greg. XV. dec. 251. num. 3. & 4. & ibi latè Addens num. 14. & coram bo: me: Buratt. dec. 53. num. 6.* & ibidem Addens alias referens, & fuit dictum in *Calaguritana Beneficij de Cornago 19. Nouembr. 1638. & 14. Ianuarij 1639. coram R. P. D. meo Ghislerio, & in Mediolanen. Beneficij 17. Decembris 1640. coram R. P. D. meo Bichio, & in Calagnritana Beneficij de la Braza 27. Maij 1641. coram R. P. D. meo Peutingerio,* & in alia *Calaguritana Beneficij de Comago 24. Ianuarij 1642. coram R. P. D. meo Carillo, in quibus aliæ Doctorum auctoritates, & Rotæ decisiones allegantur.*

Quod autem fuerit processum iudicialiter apparet nedum ex eo quia Episcopus diffiniuit, & per cedulam pronunciauit, sed etiam ex verbis sententiæ ibi *factis hinc inde nonnullis actis,* & infra *visis; omnibus actis,* & ibi- *excluso dicto Hyeronimo dell' Ermo,* quæ conuincunt Reuerendiss. Episcopum partes Iudicis assumpsisse, & cum oppositore iudicialiter,

5 ac iuris ordinatione seruato processisse, vt post *Gonzal. ad regul. 8. d. gloss. 9. post §. 1. in adnot. contra nullit. num. 38. & 39 firmauit Rot. in dicta dec. 613. in princ. par. 4. rec. & coram Buratt. decis. 895. num. 2.* & plenè in allegatis *Calagnritanis coram RR. PP. DD. meis Ghislerio Carillo, & Peutingerio.*

Non obstat quod Causa Rotalis fuerit effecta deserta per lapsum fatalium, & ideò cum prima sententia fecerit transitum in Iudicatum, gesta per Episcopum non possint dici attentata, quia vltra quod remanerent semper attentata cōmissa pendente termino ad appellandum à secunda sententia lata super institutione, fuit responsum quod stante dubietate actuali an causa esset deserta, poterat de de-

6 sertione cognoscere solus Iudex cui fuit commissa causa appellationis *Rot. dec. 296. nu. 4. & 5.*

Quò verò ad secundam partem Dubij An scilicet constet de re iudicata, quæ sit exequenda Domini nihil statuere voluerunt, cum sit Inueteratus stylus

7 Rotæ, vt non exequatur sententias aliorum Tribunalium, nisi prius gustet de illarum Iustitia, *Mohed. dec. 3. de testib. & dec. 11. num. 2. de sent. & re iudic. Put. decis. 198. num. 1. & 2. lib. 1. in Corr. Card. Seraph. dec. 1098. num. 1. & dec. 1259. nu. 1.*

Et ita resolutum, &c.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 16. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Attentata non censentur commissa pendente appellatione à sententia immissionis in vim *l. f. C. de Edict. Diu. Adr. toll.* propter Ægidianam, & hoc etiam si intra terminum decem dierum ad appellandum fuerit doctum de Clericatu, dummodo ante executionem non peruenerit ad notitiam partis vel Iudicis, & ad effectum inducendi attentata quæ scientia sit sufficiens, & quæ requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Appellatio suspensiua non datur à sententia Immissionis in vim* l. f. C. de Edict. Diu. Adr. toll. *propter Ægidianam.*

2 *Ægidiana non habet locum, quoties in causa adsunt Clerici, & personæ Ecclesiasticæ.*

3 *Clericatus quando fuit deductus ad notitiam partis, vel iudicis ante exequutionem sententiæ omnia acta pendente appellatione dicuntur attentata.*

4 *Scientia superueniens non retrotrahitur nec causat attentata.*

5 *Frater præsumitur habere scientiam de Clericatu Fratris.* P 6 Scien-

6 *Scientia ad effectum inducendi attentato debet exactè probari, nec sufficit præsumpta.*

7 *Attentata non possunt dici, quæ à Iudice, & à parte non informatis fuerint gesta.*

8 *Ægidiana cessat quoties agitur de bonis sub proprietate Ecclesiæ.*

9 *Sententia licet concepta sub vnica verborum structura ratione materiæ de sui natura diuidua fit diuidua. & pro parte appellabilis.*

10 *Dilatio omnis censetur renocata, cum fuerint seruati termini substantiales.*

11 *Sententia retrotrahitur ad diem termini habiti pro seruato.*

12 *Citatio non circumducitur per solam partis protestationem. nisi super eadem protestationem emanauerit Iudicis decretum.*

13 *Attentata vbi fuerunt opposita, & reiecta in sententia secunda. non possunt amplius in tertia opponi.*

DECISIO LXIII.

RESolutum fuit non constare de attentatis, quia cum Franciſchinus obtinuerit ab A.C. sententiã Immissionis in bonis, de quibus agitur, ex *remed l. fin.C.de Edict.Diu.Adr.toll.* in quo proptèr Ægidia-
1 nam non admittitur appellatio suspensiua, *Couar. pract. quasi cap.23.num.8. vers.3. conclus. Lancellott. de attent.par.2.cap.12.lim.25.num.27.Menoch.de adipisc.remed.4.num.826 Grat.discept.For.cap.383.nu.5 Rot.in rec.dec.287.n.7 p.2.& dec.84. n.1.par.7.* potuit etiam absque Vitio attentatorum pendente termino ad appellandum, ad sententiæ executionem deuenire *Lancell.de attent.cap.11.num.27.& cap. 12. lim. 25.num.1.& seqq.Roland.cons.77.num.20.lib.2. Sard. cons.160.nu 54 Rot.dicta dec.84.num.2.part.2. rec.* & fuit dictum alijs relatis *in Arimin.fideicomm.28.Ianij 1641.coram me §.nec refragatur.*

Non obstat quod intra terminum decem dierum datum ad appellandum fuerit appellatum, & doctũ de Clericatu Vincentij, & Ignatij, & sic cum non
2 intraret Egidiana, quæ non habet locum quotiescumque in causa adsunt Clerici, & personæ Ecclesiæ intrauerint attentata, vt dixit *Rota in Roman. Bonorum 22. Aprilis 1641.coram R.P.D.meo Corillo, & in Auximana prætensi fideicommissi 25.Ianij cor.me.*

3 Quia obiectum procederet quando Clericatus fuisset deductus ad notitiam partis, vel Iudicis antè sententię exequutionem secus autem quando post exequutionem consumptam, vt in presenti casu, tunc
4 enim scientia superueniens non retrotrahitur, nec causat attentata, *Rot.diuers.dec.120 num.2. par.1.* & fuit dictum *in Aesina Bonorum 10. Iunij 1633. cor. Eminentiss. D. Card. Verospio, & in Rom. Bonorum 30.May cor.R.P.D.meo* Ghisilerio.

5 Minus vrget præsumpta scientia Clericatus, quam Franciſchinus vti frater habere poterat, prout alias videtur sensisse *Rot.in præcitatis Aesina* Bonorum *coram Card.Verospio, & Rom.Bonorum coram R.P.D. meo Carillo.*

Quia dictæ Decisiones non applicantur, dum in terminis illarum multa alia concurrebant. ex quibus scientia vera resultabat, quæ cum hodie non concurrant, sola scientia præsumpta ex sanguinis Coniunctione, non visa est sufficiens ad inducendum
6 attentata, ad quem effectum requiritur plena, & exacta probatio, nec sufficit præsumpta *Rot. coram bo:me: Buratt.decis.4.num.4 & dec.644.num.4. & in rec.dec.500.sub num.5.par.1.* Vltrà quod omnis sciẽtia remansit penitùs exclusa ex Iuramento præstito à Franciſchino *coram R.P.D. Celso Decian. cons.11. num.33. lib.5.Crot.cons.102.*num.. *lib.1.Bursat.cons. 344.num.36.Menoch. cons.120. num.3. Sutil.de Salu. Interd. inspect.4. rop.3. num.39. & Rota post eumdem dec.257.num 6.*

Nec facit quod signatura Iustitiæ Causam simpliciter commiserit, quia hoc euenit ex eo, quia ei narratum fuit, quod cessabat Egidiana ex quo sententia lata fuerat contra Clericum, & de Clericatu sibi Constitit, sed ob id non possunt dici atten-
7 tata, quæ à Iudice, & à parte de eo non informatis, antea gesta fuerunt ex rationibus, & decisionibus supra deductis.

Nec vis fieri potest in Vinea Emphitheotica Ecclesiæ, quæ inter bona controuersa reperitur quia
8 licèt cesset Egidiana quoties agitur de bonis sub proprietate Ecclesiæ, Attamen cum possessio Vineæ iam fuerit dimissa à Franceſchino, & hodie pacificè per illos de Brunis possideatur, sententia non fuit effecta appellabilis, quoad alia corpora in ea compræhensa, etiamsi esset concepta Vnica structu-
9 ra verborum, quia adhunc effectum sententia est diuidua ratione materiæ de sui natura diuiduæ; *Dec. cons.33.num.4.& 5.Posth.de manut.obseru.8.n.67. & Rot.post eum dec.257.num.2.*

Nec etiam Egidiana excluditur ex capite nullitatis sententiæ Prima enim nullitas desumpta ex eo quod sententia lata fuit pendente termino ad recipiendum Iuramenta testium, non releuat, quia
10 cum fuerint seruati termini substantiales omnis dilatio censetur reuocata *s.me:Greg.XV.dec.327. n.11.* vbi testatur de stylo Rotæ, eumque secuta est etiam *Rota in rec.dec.192.nu.5.& 6.par.5.*

Minus subsistit altera nullitas nimirum, quod sententia fuerit lata post circumscriptam citationem per partis protestationem. Quia cum citatio caderet prò die 26. Iunij sub qua Iudex habuit terminum
11 prò seruato. exui dicti termini sententia retrotrahitur, & censetur lata sub eadem die 26. dum super
12 protestationibus non emanauit Iudicis decretum, prout requiritur ad circumducendam citationem, cum id non pendeat à voluntate partium, quæ solis protestationibus non possunt sistere Iudicem, quin ferat sententiam *Rota in rec.dec.69.num.4. vers. non obstat par.6.*

His omnibus accedit quod de huiusmodi attentatis fuit oppositum coram Iudice appellationis in secunda Instantia, qui illis reiectis confirmauit sen-
13 tentiam A.C. Vndè non potuit amplius in tertia Instantia de illis opponi *Lancellott.de atteat. part.2. cap.12.lim.42 num.3.& Marches. de Commiss. part.2. cap.2.num.54.fol.22.Rot.dec.102.num.2. part. 6.rec.*

Et ita prò exclusione attentatorum resolutum fuit vtraque, &c.

PAMPHILONEN. VICARIÆ DE STELLA.

Lunæ 16. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Vnio beneficij facta alicui Monasterio ex quibus probetur? & ex quibus non? & quando dicatur probata talis vnio ex donatione beneficij facta alicui monasterio, & probata tali vnione ad quem spectet prouidere in eo de Rectore?

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia quando fuit vnita alicui Monasterio ius deputandi Vicarium in d. Ecclesia spectat ad Abbatem eiusdem Monasterij,* & n.2 & 3.

4 *Vnio probatur ex donatione Ecclesiæ facta alicui Monasterio vigore Priuilegij Summi Pontificis.*

5 *Vnio non infertur per necesse ex simplici donatione.*

6 *Limita vbi donatio est concepta verbis amplissimis, & continet decimas, primitias, oblationes, & obuen-*

Digitized by Google

obuentiones omnium Parochianorum, & num. 7.
8 *De vnione vt constet, satis est si tacitè resultet ex Instrumento donationis, licet expressè de ea non fuerit facta mentio, & nu. 9.*
9 *Decisiones plures concordantur quarum aliqua asserunt ex donatione non inferri ad vnionem aliæ, quod ex donatione inferatur ad vnionem.*
10 *Vnio bene probatur ex tribus sententijs desuper latis, & in iudicatum transactis.*
11 *Testes deponentes dè publica voce, & fama sufficiũt ad probandam vnionem beneficiorum.*
12 *Amplia si concurrat exactio redditũum, prouentuum & decimarum ad Ecclesiam vnitam spectantium.*
13 *Testes non concludentes non releuant.*
14 *Testes dum non probant consuetudinem multo minus probant immemorabilem.*
15 *Immemorabilis cum fama priuilegij requiritur vt nõ intret Bulla Papæ Pij V. circa deputationem Vicariorum in Ecclesijs vnitis.*
16 *Præscriptio non intrat contra constitutiones habentes clausulam, sublata, & decretum irritans.*
17 *Constitutio Pij V. circa prouisionem Vicariorum in Ecclesijs vnitis habet locum nedum in Vicarijs perpetuis, verum etiam in amouibilibus, & numer. 18. & 19.*

DECISIO LXIV.

DVM coram bo: me: Merlino Decano vtraque parte informante disputaretur cui esset concedendum mandatum de manutenendo in possessione seù quasi deputandi, seù nominandi Vicarium in Ecclesia Parochiali S. Ioannis Oppidi de Stella, An scilicet Parochianis dicti Oppidi, an verò Abbati Monasterij B. Mariæ de Hyrachæ Ordinis S. Benedicti. Domini ordinarunt, vt videretur de bono Iure, & postea Abbate tantum Informante fuit resolutum constare de eius bono Iure.

1 Cum enim dicta Ecclesia sit vnita cum Monasterio B: Mariæ de Hyrachæ, ius nominandi, seù deputandi Vicarium Ecclesiæ vnitæ spectat ad eos,
2 quorum Ecclesijs reperitur facta vnio iuxta *Constitut. f. me: Pij V.* pluries Canonizatam, tàm à sac. Congregatione Concilij, vt referunt, *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. §. 3. & 54. Garz. de benef. par. 9. cap. 2. nu. 291.*
3 *cum seqq.* Quàm à Rota, *vt coram bo: me: Buratt. decis. 214. num. 1. & dec. 923. num. 2. & coram Cardin. Caual. dec. 595. num. 3. vers. stante autem tali ratione, & in Cæsaraugustana Vicaria coram R. P. D. meo Ghislerio, quæ est in recent. decis. 16. part. 6.* vbi aliæ referuntur.

4 Vnio probatur ex donatione dictæ Ecclesiæ facta ipsi Monasterio per Sancium Reggem Nauarræ vsque de anno 1225. vigore priuilegij Pontificis Vrbani Regibus Hyspaniarum concessi postmodum confirmata ab ordinario Pamphilonen., & Archiepiscopo Tarraconensi.

5 Licet enim ex simplici donatione Beneficij non inferatur per necesse ad vnionem, vt aduertit *Rot. in Taruisina Parochialis 1617. coram Vbaldo*, quia tamen hoc casu vltra plura adminicula, donatio
6 concepta fuit verbis amplissimis, & continet decimas, primitias, & oblationes, ac obuentiones omnium Parochianorum, per necesse importat vnio-
7 nem, cum hæc omnia alio titulo obtineri non possint ad tradita per *Vitalin. in Clem. frequens num. 48. & 49. de excess. Prelat. Rot. coram Martino Andrea decis. 11. num. 1. & in Salernitana Portionis fructuum coram Eminentiss. D. Card. Verospio decis. 50. num. 11. par. 7. rec. Et in eadem Causa coram Card. Seraph. dec.*
8 *1303. num. 3. vers. vltim. non obstat*; sufficit enim in donatione virtualiter contineri vnionem, licet expressa mentio de ea facta non fuerit, *Paris. cons. 44. num. 5. lib. 1. Crauett. cons. 49. num. 10. Garz. de benefic. par. 11. cap. 2. num. 256. Rot. coram Seraph. decis. 1272. num. 1. & dicta dec. 1304. sub num. 3. Et in dicta decis. 11. num. 1. coram Martino Andrea, & d. dec. 50. vbi proximè par. 7. rec.* Et ita conciliantur contrariæ Rotæ decisiones firmantes ex donatione, non inferri ad vnionem, intelliguntur enim de donatione simpli-
9 ci, non de concepta verbis amplissimis, & ex pluribus adminiculata, vt distinguendo tradit *Add. ad Gregor. decis. 77. sub numer. 11. vers. Quæ tamen decisiones.*

Adminicula autem, & quidem efficaces desumũtur Primo ex vniformi, & continua obseruantia, & fortius quia Abbas per tres sententias Rotales bon:
10 me: Seraphini, Penæ, & Coccini conformes, & in iudicatum transactas obtinuit d. vnionem canonizzati, ex quibus nedum resultat vehemens vnionis adminiculum, & præsumptio, sed illa redditur indubitata, notoria, & manifesta *Rot: dec. 210. nu. 1. par. 5. rec.* Secundo ex Testibus datis in *Summ. Abbatis numer. 4.* deponentibus de publica voce, & fama,
11 quæ sufficit ad probandam vnionem *Felin. in cons. 2. num. 16. & 21. Caputaq. dec. 347. num. 4. par. 3. Add. ad Greg. dec. 196. num. 3. vers. arguitur circa med. Rot. in rec. dec. 724. num. 2. par. 2.* Attenta præsertim qualitate actorum vnioni, maximè congruentium, Ab-
12 batem scilicet exegisse redditus, prouentus, & decimas, olim ad Ecclesiam S. Io: spectantes, detracta certa portione prò Vicario, quod manifestè supponit vnionem *Card. in Clem. 1. num. 10. qu. 9. de offic. Vicar. Add. ad Greg. d. dec. 296. num. 3. eodem vers. arguitur post princ. Rot. in rec. d. dec. 102. num. 3. part. 1. & dec. 204. num. 1. vers. tum ratione perceptionis decimar. par. 2. & dec. 16. num. 6. & 8. p. 6.*

Nec aduersari dixerunt Domini Testes prò Parochianis examinati, quia prætèr quod deponunt de
13 simplici Instantia, nec vllatenus concludunt de de aliquo Iure nominandi obligatorio, & coactiuo, vt distinxit *Rot. coram Card. Caual. d: dec. 419. num. 3.*
14 *vers. Et licèt.* Non probant aliquem titulum, vel consuetudinem legitimè præscriptam, multoque minus immemorabilem cum fama priuiegij, vt opus
15 esset ad firmandum in Parochianis competentiam coactiuam Iuris nominandi contra dispositionem dictæ Constitutionis Pij Quinti, vt inter alios aduertunt *Rocch. de Iurepatr. in verbo ipse, vel is qu. 36. Lambert. in eodem tract. lib. 1. part. 1. qu. 10. principali art. 8. vers. tamen considera Card. Cauall. dicta decis. 419. num. 5.*

16 Et in omnem Casum quæuis contraria possessio, & obseruantia vbi etiam probaretur, non releuaret tanquàm infecta ex clausula *sublata*, & decreto irritanti, quibus munita est eadem Constitutio, *cap. si eo tempore de elect. in 6. Caputaq. dec. 325. num. 2. par. 1 Lotther. de re Benef. lib. 1. quæst. 31. num. 25. Rot. in rec. d. dec. 710. num. 6. par. 2. & dec. 16. num. 17. par. 6.* cum pluribus adductis in *dicta Dertusen. Vicaria coram bo: me: Merlin. apud Posthum. de manuteut. decis. 186. num. 4.*

Quod autem dicebatur Constitutionem Pianam
17 loqui solum de Vicarijs perpetuis, qualis non est ista, quæ est ad nutum amouibilis, & fuisse reuocatam, per Constitutionem 15. Gregorij XIII. nullum habet fundamentum, Quia licet Constitutio exprimat Vicarias perpetuas tamquam eas, in quibus aderat maior ratio dubitandi, verè tamen comprehendit etiam ad nutum amouibiles, vt in *d. Const. sub §. 4. vers. Ecclesiæ de Parochiales*, ibi *teneantur in Vicarias ad nutum tamen Superiorum suorum amoui-*

Digitized by Google

biles deputare; & apertè tradunt *Gonzal. super regul. 8. gloss. 5. 3. nu. 79. & Barbos. de offic. & potest Episcopi par. 3. alleg. 73. num. 190. vers. Quæ omnia confirmabis*, Non fuisse autem reuocatam per Constitutionem Gregorii notant Idem *Gonzal. vbi supra eodem num. 79.* Dicens Gregorium ore proprio reualidasse d. Constitutionem Pianam, solumque præscripsisse certum modum in nominando Vicarium Religiosum amouibilem.

Et ita vna tantum &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCALDIS.

Mercurij 18. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Immissio in vim *l. f. C. de Edict. diu. Adr. toll.* conceditur probanti existentiam fideicommissi purificationem ad eius fauorem, possessionem bonorum fideicommittentis de tempore obitus, & de præsenti possessionem Aduersarij, & qualiter ad istum effectum dicantur sufficienter probata omnia requisita, & quãdo ex prohibitione alienationis inducatur nouũ fideicommissum?

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio alienationis vestita ratione*, quia voluit bona sua conseruare in familia, *quando est concepto per modum nouæ, & separatæ orationis, & continet nouas personas, inducit nouum, ac separatum fideicommissum ad fauorem familiæ.*

2 *Verbum* Insuper, *est noua orationis principium.*

3 *Verbum* Prohibens *importat continuationem sermonis, & connexionem dispositionis.*

4 *Limita quando illi adiungitur verbum* Insuper, *quod est noua orationis principium.*

5 *Verbum* Insuper *tunc solum incipit nouam orationem, quando habet verbum proprium, & separatum, secus verò quando regitur à verbo præcedentis orationis.*

6 *Dictiones de sui natura repetitiuæ quando ponuntur inter duas orationes, quarum vna est perfecta altera imperfecta ex parte verbi, aut ex parte suppositi, sequens Oratio suppletur ex præcedenti vna cum omnibus suis qualitatibus.*

7 *Secus autem quando ponuntur inter duas orationes perfectas, quia tunc præcedentia non repetunt, & num. 8.*

8 *Prohibitio alienationis vbi est facta in capitulo diuerso per verba separata inducit nouam dispositionem, & licet proprium verbum non habeat, non regitur ab illo præcedentis orationis, sed à participio*, prohibens, *quod tunc iure verbi fungitur.*

9 *Verbum* dictis *operatur, vt prohibitio alienationis censeatur stare accessoriè, & restringatur ad terminos præcedentis substitutionis, quamuis sit posita in oratione diuersa, & separata.*

10 *Limita hoc non procedere, quando prohibitio est magis ampla, & latior quam sit præcedens substitutio.*

11 *Prohibitio alienationis, quando est magis ampla, & lata, quam sit præcedens substitutio, tunc non restringitur ad personas supra expressas, nec etiam ex vi dictionis relatiuæ.*

12 *Testator, vbi vocauit simpliciter illos de familia & non addidit*, sua, seu ipsius, *vel similia censetur vocasse non solum familiam effectiuam, sed etiam contentiuam, & sic transuersales.*

13 *Familiæ cognomen quando est expressum à Testatore vocatio familiæ non restringitur ad solam effectiuam, sed vniuersam familiam comprahendit.*

14 *Familiæ appellatione venit etiam contentiua, quando agitur de fideicommisso resultante ex prohibitione alienationis. quæ stat principaliter, & de per se.*

15 *Dictio*, perpetuò *ostendit testatorem voluisse inducere fideicommissum duraturum absque vlla præfinitione temporis in omnes trãsuersales eiusdem familiæ.*

16 *Verbum*, ipsius *est relatiuum, & demonstrat personam testatoris.*

17 *Secus quando testator vtitur numero plurali, & genitiuus respicit illos de familia nuncupatiuè expressos.*

18 *Verbum* ipsorum *non potest ad testatorem referri tamquam pluralis numeri, qui in vna tantum persona verificari non potest.*

19 *Familiæ nomen quando est expressum in genere non restringitur ad solos descendentes testatoris, sed latius patet, & cognitos etiam transuersales comprahendit.*

20 *Testator licèt in substitutione, & prohibitione alienationis loquutus fuerit de familia sua effectiua, illa sola non censetur substituta, quando in ratione prohibitionis loquutus est in genere de familia contentiua.*

21 *Fœminæ excluduntur, quando fideicommissum est masculinum, & ordinatum fauore familiæ cum dictione ipsorum.*

22 *Limita fœminas excludi tantum extantibus masculis, vel in concursu cum ipsis.*

23 *Fœminæ censentur perpetuò exclusæ à fideicommisso ordinato ad fauorem familiæ pro conseruatione agnationis.*

24 *Secus si non fuerit expressè habita ratio conseruandæ agnationis, sed vocata familia, quia tunc succedunt, masculis non extantibus cum dicantur de familia.*

25 *Limita etiam, vt non sint perpetuò exclusæ si non adsint verba, & coniecturæ, ex quibus deducatur vocationem familiæ esse restrictam ad solos masculos.*

26 *Familiæ nomen non coarctatur ad solos masculos, quoties verba, & coniecturæ non vrgent, etiam si fideicommissum fuerit factum fauore agnationis.*

27 *Ad fideicommissum perpetuum, & successiuum ordinatum ad fauorem familiæ etiam transuersalium, non admittantur alij de aliena familia, sed admittitur superstes de familia, quam testator vocauit, licet fœmina.*

28 *Testes examinati contra auctorem partis litigantis probant contra ipsam.*

29 *Testes examinati in vno Iudicio probant etiam in alio quando deponunt de statu personæ.*

30 *Testes examinati ad perpetuam rei memoriam præstant magnum adminiculum.*

DECISIO LXV.

PRætendens Thomasia de Pancaldis, quod fideicommissum institutum à Berto eiusdem cognominis esset sibi apertum, tanquam vltimæ, & superstiti in dicta familia, iudicium in Rota introduxit prò recuperatione bonorum fideicommissariorum contra Palmerios, & fratres B. Mariæ Charitatis Bononiæ illorum possessores, & sub die 16. Februarij 1640. disputato dubio contra Palmerios. An constaret de fideicommisso ad eius fauorem purificato, fuit affirmatiuè responsum, & successiuè sub die 11. Maij fuit dictum illi dandam esse immissionem, vt in decisionibus desuper extensis coram Reuerendissimo D. meo Panzirolo Patriarcha

Con-

Constantinopolitano, prosequendo postea iudicium contra fratres Charitatis, ego in locum D. Patriarchæ absentis subrogatus, dubitaui sub die 7. Aprilis præteriti, An Thomasiæ esset danda immissio super bonis ab eis possessis, sed quia fratres allegarunt se non fuisse auditos in decisione canonizatoria fideicommissi emanata inter Thomasiam, & Palmerios, fuit dilata resolutio, & ordinatum, quod dicta decisio cum ipsis reuideretur. Quare super his, assumpta hodie disputatione Domini applectentes fundamenta dictæ decisionis dixerunt Thomasiæ esse dandam immissionem.

Concurrunt enim omnia requisita, nempè existentia fideicommissi illius purificatio ad fauorem Thomasiæ; identitas bonorum, & possessio Berti fideicommittentis de tempore obitus,& fratrum de præsenti, quibus concurrentibus de stylo huius sac.Tribunalis, conceditur Immissio, vel ex remedio *l.fin.C.de edict.Diu.Adr. toll.* vel ex vtili saluiano interdicto *Rota in rec.dec.104.n.2. par. 5. & dec. 298.num.1.& 2.par.6.& dec.88.n.1.& 2.par. 7. cum alijs adductis in dec.Reuerendissimi D. mei Patriarchæ.*

Et quod attinet ad fideicommissum, visum fuit illud clarè resultare ex prohibitione alienationis immediatè post reciprocam substitutionem inductam inter Io: Baptistam, & Iacobum eius filios hæredes institutos, & eorum filios superstites, his verbis concepta. *Prohibens insuper, & expressè vetans ipse Testator dd.suis filijs, & heredibus, & eorum descendentibus venditionem alienationem, & obligationem, quorumcumque bonorum ipsius Testatoris, quia voluit ipsa bona perpetuò remanere in familia ipsorum de Pancaldis* Hæc enim prohibitio vestita illa
1 ratione *Quia voluit &c.* cum concepta sit per modum nouæ, & separatæ Orationis, & dispositionis argumentatiuè ad præcedentem substitutionem,
2 vt ostendit illud verbum, *insuper*, quod est nouæ Orationis principium. & contineat nouas personas, nempè descendentes in præcedentibus substitutionibus non compræhensas, dicitur stare independenter, & de per se, ac propterea non restringitur ad terminos præcedentis substitutionis compræhendentis solum filios, & nepotes, iuxta celebre, ac in Rota sepius canonizatum *Dec.cons. 636.* Sed nouum, ac separatum fideicommissum inducit ad fauorem familiæ Pancaldæ, in qua, Testator voluit bona sua perpetuò conseruari nō solū in casu contrauentionis, quatenus fieret alienatio contra prohibitionem Testatoris, sed etiam in casu mortis, itaùt vnus alteri teneatur gradatim restituere, donec supersit aliquis de familia, *vt* late Doctorum, & Rotæ auctoritatibus firmatur *in 1. dec. D. mei Patriarchæ,* cuius fundamenta Dominis placuerunt.

Nec refragantur ea, quæ nuper in contrarium ex citata fuerunt ad probandum, quod imò dicta prohibitio stet consecutiuè, non autem independenter, & de per se, *vt* in decisione firmatur; Nihil enim obstat, quod oratio incipiat per participium,
3 prohibens, quod importat continuationem sermonis, & connexionem dispositionis, & per consequens non possit dici, quod prohibitio stet principaliter de per se, sed famulari, & stare consecutiuè ad præcedentem substitutionem, & iuxta illius terminos restringi, vt in terminis respondis Gabr. *cons.124.n.12.& cons.128.n.25.vers.stante igitur lib. 2.Rot.coram bo:me:Coccino dec.294.n.7.& in Bonon. fideicommissi de Boatterijs 27. Februarij præteriti coram Reuerendissimo D. meo Merlino Decano*, quia *Gabr.& dd. decisiones loquuntur*, quando adest solummodò participium, *probibens*, in quibus terminis non versamur, quia in casu nostro vltrà d.
4 participium adest dictio, *Insuper*, quæ vt dictum fuit, est nouæ orationis principium, & ostendit Testatorem, vltra præcedens fideicommissum voluisse aliud nouum, & separatum fideicommissum subiungere, vt in puncto respondit *Bero. cons. 80. n.4.vers.præmissis, & num.seq. lib. 3. Rim. iun. qui consuluit in terminis huiusmet testamenti cons. 482. num.38 Giouagn.cons.39.n.15.in fin.lib.1.Rut.dec.21 num.35.par.5.rec.*

Nec vrget replicatio, quod dictio, *Insuper*, tunc
5 solum sit nouæ orationis principium, quando, oratio cui præponitur, habet verbum proprium, & separatum; secus quando regitur à verbo præcedentis orationis, vt in hac prohibitione, in qua nullum adest verbum, quod faciat orationem perfectam, quo casu hæc dictio dicitur stare continuatiuè, addendo ad superiora, retentis eisdem terminis, vt distinguunt *Paris.de resignat. tom. 2. lib. 2. quæst.11.n.22. vers. sed huic argumento, et num. 24. Maresc.var.resol.lib.1. cap. si n.8.* Nàm vltra, quod retentio, quæ fit vigore dictionis *Insuper*, fit per modum implicationis, non autem repetitionis; supponit enim terminos antecedentes non repetit *Florian.de S.Petro in l.seruus, § si ita scriptum nu.8. ff.de leg.1. Vulpell.de præposit.in dict.in infinitum n. 6. vers. et est implicatiua*, Responsum fuit, quod o-
6 biectum procedit, quando hæc dictio, & aliæ similes de sui natura repetitiuè ponuntur inter duas orationes, quarum prima est perfecta, alia imperfecta ex parte verbi, aut ex parte suppositi, vel appositi: hoc enim casu verum est, quod sequens oratio supletur ex præcedenti cum omnibus suis qualitatibus, vt tradit *Bart.in l.1. in princ.ff.de vectigal.et publican.et cons. 27.sub num.1. lib. 1. Ias. in §.equa n.45.inst.de act.et cons. 207.n.5.et seqq. lib. 2.*
7 At secus est quando ponuntur inter duas orationes perfectas, vt in hoc casu, quia prohibitio alienationis fuit concepta principaliter, & de per se in periodo, & oratione ex omni parte perfecta, & in capitulo diuerso per verba separata, & inducentia nouam, & perfectam dispositionem absque aliquo modo connexionis, & dependentiæ, & licet non
8 habeat verbum proprium, non tamen regitur à verbo præcedentis orationis, sed ab illo participio *prohibens* quod vice verbi fungitur, & in verbum resoluitur *Ias.in l.Centurio num.43.ff. de vulgar. Feder.de Sen.cons.145.n°8. vers. item alia ratione*, tunc enim huiusmodi dictiones, non stant per modum repetitionis, & copulationis qualitatum, & conditionum præcedentium, sed incæptiuè, faciendo duas dispositiones diuersas, & separatas, & innuunt *Bart. et Ias.in præallegatis locis*, & apertè ità distinguunt *Ruin.cons.176.num.8. vers. ad istud autem lib.2.Socciu.cons.10. n.26.lib.1. Rolan. alios referens cons.34.num.36.lib.3. late Peregr. de fideicomm. art.16.num. 12. et Gratian. discept. cap. 828. n. 11. et 12.*

Minus obstat, quod in prohibitione alienationis adsit illud relatiuum, *dictis*, ibi, *Prohibens dictis suis filijs etc.* quod operatur, vt prohibitio censea-
9 tur stare accessoriè, & restringatur ad terminos præcedentis substitutionis, quamuis sit posita in oratione diuersa, & separata, vt firmat, multis adductis, *Fusar.de substit.quæst.683.num.20.* Quia con-
10 clusio non procedit quando prohibitio est magis ampla, & latior quam sit præcedens substitutio, vt in hoc casu, cum contineat descendentes, & om-

nes

nes de familia Pancalda in præcedenti substitutione non comprahensos hoc enim casu quàmuis ad-
11 sint dictiones relatiuæ prohibitio non restringitur ad personas supra expressas, sed omnes afficit *Pasetb. conf.92. num. 10. vers. non tantum addam Decian conf.86.num.23.et seqq.lib.3.Menoch.conf.90. nu.18. vers. septimus est casus Gratian. alios latè adducens discept.for.cap.828.num.15.fusar.d.quæst.683. nu. 23. Rot.diuers.decis.133.n.5.et 6.par. 4.*

Quod autem fideicommissum sit purificatum ad fauorem Thomasiæ, visum fuit clarissimum, quia ex pluribus Testibus per gradus distinctos optimè deponentibus probatur, quod ipsa descendit à Polo communi stipite, vt in arbore data, & quod hodie sola superest in familia Pancalda, cum obierint tàm Bertus testator, & omnes eius ascendentes, & descendentes, quàm omnes ascendentes Thomasiæ, vt benè firmatur *in dec. Reuerendiss. D. mei Patriarchæ*. Ac proinde dubitari non potest de purificatione fideicommissi ad eius fauorem; quamuis non sit descendens, & de familia effectiua testatoris, ab ipso scilicet effecta, & procedente, sed transuersalis, & de familia contentiua; Quia Testator non dixit vellebona remanere in familia simpliciter nec in familia sua, seu ipsius, nec vlla addidit similia verba possessiua, & personalia, quo casu dubitari posset an intellexisset de familia sua effectiuè, sed dixit velle remanere in familia ipsorum de Pancaldis, exprimendo absolutè cognomen familiæ, in qua ipse continetur, quo casu recepta est ab omnibus conclusio, quod censetur contem-
12 plata vniuersa agnatio, & veniunt etiam transuersales illi de familia contentiua, vt firmauit *Bart. in l.vnic.n.4. C. de condict.lib.11.Rnin.conf.24.n. 5. et conf. 110.num. 14.lib. 2. Rolan. conf. 23. num. 29. et plurib.seqq.lib.4.Gabr.conf.132.num.58.et seqq.et numer.70.lib. 1.Menoch.conf.424 per tot. præsertim numer.12.Parif.conf.92.nu.32.& seqq.par.2. Dec.conf. 23.num.3. Decian.conf.86.num.18.vers. tertio,quod, et plurib.seqq.lib.3.Mart.conf.18.num. 12. Giouagn. conf.75.num.3.vers. stringitur fortius, et seqq. lib. 1. Peregr.conf.16.num.11.lib.3.Fusar.conf.72.num. 13. et in tract.de substit.quæst.351. num. 37. Ciarlin. contron.for.cap.107.un.50.Barbos.tract. de appell. verb. appell.94.n.5.et Rot.dec.490.sub num.10. par. 4. diuers.*& in terminis huiusmet testamenti, egregiè respondit *Rmin. iun.d.conf 482.num.46.et plur.seqq.* quod *conf.* in his terminis sequuti sunt, & canonizarunt *Peregr.conf.31.num. 6. antè fin. lib. 4. et conf. 149.num.10.vers.2.extat, et num. 21.lib.5.Ludouic. Ricciard.inter conf.Fusar.conf.169.num.45.et 52.ante fin.vers.addito, et num.seq.* vbi dicit quod quan-
13 do expressum est proprium cognomen familiæ, receptum est vocationem familiæ non restringi ad effectiuam, sed vniuersam familiam comprahendere, eamque sequitur etiam *Odd.de fideicomm. q.8. num.68.*

Quod eo fortiùs obtinet in casu nostro, tum quia sumus in prohibitione, quæ stat principaliter
14 & de per se, vt fuit dictum, quo casu comprahendit etiam familiam contentiuam, vt agnouit *Peregr.conf.57.num. 12.vers. 3.dico lib.5 Rot Florentina in dubijs datis in causa de editis inter conf. Fusar. conf. 169.num.13,et ibidem Ludouic. Ricciard. num. 62. et 63.et Rot.dec.193.n.6.et 7.par.1.recen.et in d.dec.15. per tot.par.7.recent.* vbi cum distinctione dependentiæ, & independentiæ conciliantur contrariæ opiniones, tum quia adest dictio, *perpetuò*, quæ
15 ostendit Testatorem habuisse rationem perpetuæ conseruationis bonorum in familia, & voluisse inducere fideicommissum duraturum absque vlla præfinitione temporis in omnes transuersales eiusdem familiæ, vt benè firmatur in decisione, & admittitur etiam *in d. dec.15.num.16.par.7. rec.*quando prohibitio stat independenter, & in separata oratione de per se, vt in præsenti casu.

Nec obstat, quod Testator vsus fuerit illo relatiuo, *ipsorum*, quod est personalissimum, & demonstrat ad oculum personam Testatoris, vt fuit dictum *in Bononien. fideicommissi de Nascentorijs 19. Decembris 1638.coram R.P.D.meo Ghislerio, ac 3. Decembris 1640.et 4.Decembris 1641. coram Eminentissimo D. meo Cardinali Hieronymo Verospio*. Quia fuit dictum hoc habere locum quando Testa-
16 tor vtitur d. genitiuo in numero singulari relato ad eius personam, in quibus terminis non versamur,
17 secus est quando eo vtitur in numero plurali, & genitiuus respicit illos de familia nuncupatim expressos, vt in casu nostro cum fuerit dictum in familia ipsorum de Pancaldis; tunc enim non solùm veniunt descendentes ad ipso Testatore, sed etiam transuersales, & illi de familia contentiua, vt in puncto distinguendo, respondit *Rimin. iun. d. conf. 482.d num.46.vsque ad 54.præsertim num.53.* quem referunt, & sequuntur *Peregr.alleg.conf.149.num.50. vers.quare vbi Testator, & num.21. lib. 5. Ludouic. Ricc.d.conf.169. num 45 & sub num.57.Fusar.d quæst. 351.n.3.vbi quod in facto obtinuit, & num.37.* Et vi-
18 ua est ratio huius distinctionis, quia verbum *ipsorum* non potest ad Testatorem referri tanquam pluralis numeri, qui in vna tantum persona verificari non potest *l. vbi numerus ff.de testib.*& ita arguit *Rimin.iun.d.conf.482.n.53.*

Nec euitari potest ista responsio ex replicatione, quod cum Testator supranotauerit Io: Baptistam, & Iacobum eius filios, & ad eos, eorumque descendentes restrinxit prohibitionem alienationis, ibi, *Prohibens dd.suis filijs, & eorum descendentibus venditionem &c.* censeatur cum illo verbo, *ipsorum* demonstrasse eosdem Ioannem Baptistam, & Iacobum supra nominatos, & intellexisse de ipsorum familia, cogitans ipsos habituros descendentes, & familiam, & sic genitiuum, *ipsorum* quamuis in numero plurali, posse restringi ad eius descendentes, dùm non refertur ad Testatorem, sed ad eius filios supra nominatos, quia obiectum forsan vrgeret si Testator dixisset simpliciter. Quia voluit ipsa bona remanere in familia *ipsorum* non adiectis illis verbis de Pancaldis; tunc enim posset attentari, quod voluisset intelligere de familia *ipsorum* Io: Baptistæ, & Iacobi supra nominatorum, sed cum dixerit in familia ipsorum de Pancaldis, ex-
19 primendo nomen familiæ in genere, non potest restringi ad solos descendentes Testatoris, cum familia de Pancaldis latius pateat, & agnatos etiam transuersales complectatur, vt benè respondit *Rimin. iun. in sæpius citato conf.482.n.48.*& propterea licèt supra in substitutione, & prohibitione lo-
20 quutus sit in specie de descendentibus tantùm, & per eos voluerit denotare familiam suam effectiuam, dum tamen in ratione loquutus est in genere de familia contentiua, non potest ex præcedentibus in sequentibus inferri, & quod in vna parte expressum est, non debet in alia censeri repetitum vt in puncto *Decian.conf.10.num.73.lib.3.*quem in proposito sequitur *Rimin.iun.vbi supra n.54.*

Minus facit, quod Thomasia sit fœmina, ex quo inferebatur, quod succedere non possit ad dictum fideicommissum, cum non fuerit institutum pro fa-
21 milia simpliciter, sed pro familia ipsorum de Pancaldis

caldis, quo casu fideicommissum dicitur masculi-
num, & fœminæ excluduntur, vt per *Fusar. de subst.*
quæst.352.num.9. & Barbos. de appellat. verb. appellat.
94.num.17. qui latè alios adducunt, & fuit dictum
in *Bonon. fideicommissi 10. Decembris 1634. coram*
Eminentissimo Domino meo Cardinali *Macchiauello.*
Quia Domini admittebant conclusionem pro vera,
22 quosque extant masculi, aut quando cum illis fœ-
mina concurrit, sed quando, illis sublatis, superest
sola fœmina, illa admittitur ad huiusmodi fidei-
commissum, vt firmant *Peregr. in cons. 42. num. 10.*
vers. aut ibi masculus, & cons.58.num.2. & per tot. &
cons.149.num.24.lib.5. Ruin. cons. 130. num. 12. &
cons.140.num.4. & cons.154.num.3. lib. 2. Soccin. sen.
cons.227.num.6.lib.2. Soccin. Iun. cons.94.num.10.libr.
Pedroc. cons.12.num.34. & seq. & cons. 40. num. 345.
Molin. de primog. Hispan. lib.3. cap.4. num. 10 Gabr.
cons.132.num.54.lib.1. & Fusar. vbi supra quæst.352.
num.12. & tenuit Rot. coram bon mem. Buratt. dec.107
num.1. & in Ferrarien. de Rasuris 24. Martij 1621.
coram bon. mem. Cardinali Verospio, & in eadem 25.
Februarij 1622. coram Reuerendissimo D. meo Merlino
Decano, & in Bonon. *Fideicommissi de Boatterijs 13.*
Maij 1641. & 17. Februarii 1642. coram eodem Reue-
rendissimo D. meo Decano.

Nec negotium facessunt *decis. in causa Carpenflo-*
raten. fideicommissi coram bon. mem. Manzanedo, *Lan-*
cellotto, & Sacrato, quæ sunt in *recent. dec.203.217.*
& 432. par. 2. & coram bon. mem. Buratt. dec. 272. &
454. & decis. in causa Bonon. de Glanariais 5. Maii
1636. coram R.P.D. meo Ghisilerio firmantes quod
23 ad fideicommissum institutam fauore familiæ pro
conseruatione agnationis non admittuntur fœminæ
licet defecerint masculi, sed perpetuò remanent ex-
clusæ; quia vltra quod in casu dd. decisionum Te-
stator habuerat rationem conseruationis, de qua
expressè fecerat mentionem hic verò de illa nullum
verbum fecit, sed solum dixit velle bona remanere
in familia ipsorum de Pancaldis, qui casus valdè di-
24 stat à Superiori, quia in primo fœminæ censentur
exclusæ, cum agnationem conseruare non possint,
in secundo verò admittuntur, cum dicantur de fa-
milia Testatoris, in qua ipse voluit sua bona rema-
nere. Responsum fuit, quod exclusio fœminarum
in dd. decis. non inducitur ex eo solo quod fideicom-
missum fuerit factum pro conseruatione, & perma-
nentia bonorum in agnatione, sed quia vlterius ibi
25 extabant verba, & coniecturæ, ex quibus depre-
hendebatur vocationem familiæ esse restrictam ad
solos masculos, vt in puncto declarando supradictas
decisiones dixit *Rot. in d. Bononien. fideicommissi de*
Boatteriis 17. Februarii 1642. coram Reuerendissimo
D. meo Merlino Decano, at vbi verba non cogunt,
26 nec coniecturæ vrgent, nomen familiæ non coar-
ctatur in solis masculis, nec impedit quominus fœ-
minæ illis deficientibus admittantur, quamuis fi-
deicommissum sit factum fauore agnationis, vt fir-
mant DD. & decisiones supracitatæ, & præsertim
mox allegata *dec. Bonon. de fideicomm. de Boatteriis,*
& prius in alia Bonon. *fideicommissi de Leonoriis 2.*
Martii 1640. coram R.P.D. meo Carillo.

Denique non subsistit quod expirauerit fideicom-
missum eo ipso, quod admissa fuit Francisca neptis
Testatoris, & decessit cum filijs. quia cum agatur
27 de fideicommisso perpetuo, & successiuo ad fauo-
rem omnium de familia, etiam transuersalium, non
possunt dici ad illud vocati filij Franciscæ, qui sunt
de aliena familia, sed est admittenda Thomasia, quæ
est superstes, in familia de Pancaldis, quam Testa-
tor vocauit, vt *Soccin. iun. cons. 2. num. 19. lib.* Decian.
cons.7.num.32.lib.2. Mantic. de coniecturis vlt. volunt.
lib.8. tit.12. vers. item si relictum Peregr. cons.47. n. 3.
& seqq. lib.4. Marzar. in epitom. fideicommissi par. 2.
quæst.43. in fine cum aliis per Fusar. de substit. quæst.
352. num.56. Pret. de interpret. vltim. volunt. lib.3. so-
lut.3 num.10. fin. fol.337. Ratio est quia ordo suc-
cessiuus non intelligitur vocatus per vulgarem, sed
per fideicommissariam, *Peregr. de fideic. art. 18. nu.*
12. & 22. & art.19. num. 11. & seqq.

Quæ verò obijciebantur Testibus inductis à Tho-
masia ad proban. eius descendentiam, nimirum
quod alij sunt examinati inter alios, alij ad perpe-
tuam rei memoriam, ac proinde non probent, di-
ctum fuit non aduersari, quia vltra quod descenden-
tia Thomasiæ probatur ex multis enunciatiuis plu-
rium antiquorum Instrumentorum, vt benè percur-
runt informantes, & firmat *decisio D. mei Patriarchæ,*
responsum fuit, quod Testes examinati inter alios
fuerunt alias formiter, ac ser. ser. cum interrogatorijs
partis in hac eadem causa examinati inter authores
modernorum collitigantium, ac proinde contra
28 istas partes ab illis causam habentes, & quæ eam-
dem litem reassumpserunt, & prosequuntur, pro-
bant, *Soccin. sen. cons.82. num.4. lib.3. Ruin. cons.128.*
sub num.16. lib.2. Put. dec.42. de Indic. Cas. de Grass.
dec.2. num.3. de Ind. Greg. dec.535 num.1. & ibi Add.
litt. A. Præsertim cum deponant super statu perso-
næ, quo casu Testes examinati in vno iudicio pro-
29 bant etiam in alio iuxta vulgat. *text. in l. ingenuum ff.*
de stat. homin.

Testibus verò ad perpetuam rei memoriam exa-
minatis Thomasia vtitur tantum pro adminiculo
probationis super filiatione probata ex libro Paro-
30 chi, qui Testes non est dubium, quod præstant ma-
gnum adminiculum, vt sæpius Rota respondit, &
signanter *in recens. dec.160. sub num.12. dec.193. nu 5*
& dec.194. num.3. & 4. par.4. & in alijs.

Quod verò attinet ad identitatem bonorum, quod
scilicet hæc bona super quibus petitur immissio sint
eadem, quæ olim possessa fuerunt à Berto fideicom-
mittente, & quod hodiè possideantur à fratribus
Charitatis, benè firmatur ab informantibus pro
Thomasia, nec ab altera parte controuertitur, &
ideò cum concurrant omnia requisita, conclusum
fuit pro immissione.

Vtraque parte acerrimè informante &c.

RECANATEN: BONORVM.

Lunæ 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Licentia concessa à Magno Magistro Religionis Hie-
rusolymitanæ eius militibus disponendi de bonis
suis intelligenda venit de bonis patrimonialibus
prouenientibus à Patre, Matre, alijsque coniunctis,
& non censetur data facultas alienandi bona acqui-
sita ex propria industria, & an talis facultas restrin-
gatur ad actus inter viuos, & non per viam vltimæ
voluntatis?

SVMMARIVM.

1 *Verba quando stent limitatiuè ad designandum au-*
ctoritatem delegatam?
2 *Relationis virtus restringit referentem ad terminos*
relati.
3 *Statuentes præsumitur, voluisse quod statuta ser-*
uentur.
4 *Militibus Hyerosolimitanis, quando conceditur li-*
centia, vt possint testari de bonis patrimoniali-
bus censetur concessa, dumtaxat respectu bono-
rum prouenientium ex hæreditate coniunctorum.
5 *Miles Hyerosolymit. quando obtinuit licentiam te-*
standi

Digitized by Google

standi de bonis patrimonialibus talis licentia nunquam extenditur ad ea, quæ acquisiuis miles propria industria, aut alienando acquisiuit.

6 *Testibus reddentibus optimam sui dicti rationem, & deponentibus de facto propria, plena fides est adhibenda, & num. 7.*

8 *Testes non probant consuetudinem si non perentiunt tempus cantrauersum.*

9 *Testes deponentes de auditu, tunc probant obseruantiam, quanda addunt de eo de quo quæritur, fuisse publicam vocem, & famom, & n.10.*

11 *Consuetudo interpretiua non requirit tàm exactam probationem, sicut consuetudo inductiua, & n.12. & n.13. vbi quod non requiritur tempus sufficiens ad præscribendum.*

14 *Minusque quod sic fuerit obtentum in contradictario iudicia.*

15 *Testes vt probent consuetudinem interoretatiuam, sufficit quod deponant ita fuisse obsernatnm per annas decem citra.*

16 *Quod procedit etiam si in sua dicto essent singulares, vbi agitur de consuetudine particulari.*

17 *Religio* Hyerosolimitana *semper consueta fuit apud se retinere bona militum, acquisita propria industria.*

18 *Vel aliunde quam ex hæreditate patris, matris, & aliorum collateralium, & hoc non obstante facultate eis data testandi.*

19 *Fides quanda sunt iuratæ, recognitæ, & de actis emanarunt à personis eximia dignitatis, & probitatis probant, & num. 38.*

20 *Bonarum patrimonialium appellatione veniunt etiã bona vndequaque quæsita, & sic etiam bona propria industria habita, si dictum verbum sumatur in lata significatiane, & num. 21.*

22 *Interpretatio stricta facienda est in materia odiasa, præiudiciali, & deuiante à iura communi.*

23 *Bona patrimanialia propriè sunt, quæ proueniunt a Patre,* Matre*, & aliis coniunctis, & non illa quæ proueniunt ab extraneis, & quæ propria industria comparantur, & nu. 24.*

25 *Statutum concedens retractum consanguineis in bonis patrimonialibus habet tantum locum in bonis ab hæreditate patris, & coniunctarum acquisitis.*

26 *Statutum si declaret aliquod verbum non est recedendum ab eius declaratione, & n. 27.*

28 *Rubrica declaratur per nigrum magis clarum, & speciale.*

29 *Verba geminata fortius denotant animum disponentis.*

30 *Acquisitia facta per Equites Hyerosolimitanos censetur facta intuitu ex bonis religionis, si contrarium non probetur.*

31 *Et quatenus quis asserat talem acquisitionem non fuisse factam ex dd. bonis ei incumbit onus probandi talem acquisitionem aliundè.*

32 *Testamentum est materia fauorabilis, & facilius permittitur, quam alienatio inter viuos, & num. 33.*

Alienatio inter viuas est materia de sui natura odiosa, nu. 33.

34 *Ius magis resistit religioso ad disponendum in vltima volnutate, quam inter viuos.*

35 *Religioso licentia testandi non censetur data nisi sit expressa ad prædictum effectum.*

36 *Dispositio testamentaria cum sit valde odiosa, & à religioso instituto valde aliena exigit expressam testandi mentionem.*

37 *Alienandi facultas, si fuerit concessa. vt quis melius suis necessitatibus possit subuenire, id excludit testandi facultatem, tamquam tollata in tempus, in quo nulla daar necessitas.*

38 *Testibus deponentibus contra proprium commodum, firmiter credendum est.*

DECISIO LXVI.

DEcisio emanata sub die 29. Aprilis anni præteriti concedit hæredibus q. Ludouici Alemanni immissionem in bonis Philippi de Alemannis Equitis Hierosolymitani ex eo potissimum fundamento, quod licentia disponendi per dictum Philippum obtenta à Magno Magistro comprehenderet facultatem disponendi, nedum inter viuos, sed etiam per actus vltimæ voluntatis, nec esset restricta ad bona, quæ in dictum Equitem peruenerunt titulo hereditario successionis, & Legati, sed comprehenderent etiam cætera titulo emptionis, vel aliter quomodocumque quæsita, etiam propria industria post ingressum Religionis, sed agentes pro Massuccio produxerunt iura, & induxerunt testes super interpretatione, & declaratione licentiæ, & super obseruantia Religionis huic interpretationi conformi ex quorum releuantia causa bis proposita DD recesserunt à decisis agnoscentes huiusmodi licentiam suffragrari non posse quod bona de quibus hodie agitur.

Etenim licentia est restricta ad limites auctoritatis, & facultatis Magno Magistro tributæ in Capitulo generali ibi *auctoritate nobis in Capitulo gene-*
1 *rali concessa*, quæ verba stant limitatiuè ad signandam auctoritatem delegatam, vt in specie ponderat
Barbat. in cap. cum in iura nu. 4. de offic. delegat. decretum vero Capituli generalis, vndè desumitur facultas Magni Magistri, loquitur solum de bonis patrimonialibus, ibi, *necnon concedere fratribus licentiam vendendi, donandi, & alienandi bona patrimonialia,*
Vndè elicitur manifestè Eminentissimum *Dominũ*
2 Magnum Magistrum voluisse tantum impartiri licentiam de huiusmodi bonis nedum virtute relationis, quæ restringit referentem ad terminos relati,
Paris. cons. 18. num. 31. cum seqq lib. 2. Sed etiam quia
3 concessa fuit à Cardinali Verdala, statutorum conditore, qui potiùs præsumitur detulisse legi à se
3 conditæ eandemque voluntatem seruasse in licentia concedenda, quam antea habuerat.

Verum ex depositionibus Testium, qui dantur in *Summar. Massuccy num. 11. & seqq.* constat similia
4 decreta, licentias, & statuta tribuentia facultatem disponendi de bonis patrimonialibus fuisse semper in tota Religione Hierosolymitana intellecta, & exposita de bonis prouenientibus ex successione
5 patris, matris, aliorumque coniunctorum iure hæreditario successionis, legati numquam verò fuisse extensa ad bona, quæ Equites propria industria, aut alias quoquomodo compararunt, & ita fuisse tentũ, & inconcussè obseruatum, concludit primus super secundo articulo inquiens, *che li statuti della sudetta sacra Religione Gerosolimitana, i quali danno facoltà all'Eminentissimo Gran Mastro di conceder licenza a' Caualieri del medemo ordine di disporre, e testare de beni patrimoniali, sempre sono stati intesi, e s'intendano de beni, che prouengono dalla successione paterna, e materna, ò da altri loro parenti, ne mai di quelli, che dalli Caualieri con loro industria, ò in qualsiuoglia modo sono stati, e sono, acquistati, e così sempre, e non in altro modo sono stati intesi, non solo li Statuti, & ordinationi sudette, ma anco le licenze concedute pro tempore dalli Gran Mastri,* vt latius *in Summ. Massuccij num. 11. cum seqq.* & secundus super secundo *eodem Summ.* quibus tanquam informatis, & deponentibus de facto proprio, ex quo secundus inseruiuit per plu-

Digitized by Google

plures annos apud Magnos Magistros in officio Se-
7 cretariatus, similesque licentias expediuit, plena
fides est adhiben. *l. solum C. de Testib. optimè Rot. co-*
ram Cardinali Caualerio dec. 361. num. 2. & in Roma-
na nullitatis obligationis 11. Maij 1629. coram Eminen-
tissimo D. Card. Hieronymo Verospio.

Nec visum fuit subsistere, quod dicebatur ex eo-
rum depositionibus non oriri probationem conclu-
8 dentem consuetudinis, quia non percutiunt tempus
impetratæ licentiæ, vt debent *Rot. dec. 37. nu. 35. &*
dec. 39. num. 12. par. 2. diuers. & dec. 136. num. 6. par. 1.
rece. nec deponunt cum requisitis per *glos. & DD.*
in l. 2. C. quæ sit. longa consuetudo, contrarium enim
9 apparet ex eorum lectura, cum non loquantur so-
lum de tempore examinis, sed deponant ita etiam
in præteritum fuisse obseruatum, vt probat primus
super secundo articulo, ibi, *e così esser stato osseruato,*
e pratricato, anche per i tempi passati senza che mai
si sia veduta, ò sentita cosa alcuna in contrario, & se-
cundus super primo, *e dalle scritture viste in occasio-*
ne delle cause di essi spogli, fatti prima cominciassi ad
esser Procuratore, hò visto anche, che si è osseruato co-
sì per il passato, & intesolo anche da Ministri della me-
dema Religione, più antiani di me, qui licet quo ad
hoc tempus deponant de auditu, cum tamen addant
10 de hoc fuisse, & esse publicam vocem, & famam,
obseruantiam benè probant ex *Cyn. in l. 2. vers. se-*
cundo quæritur C. quæ sit longa consuetudo tradunt A-
lex. cons. 14. num. 1. lib. 5. & seqq. Hippol. de Marsil.
in l. de minor. §. plurimum num. 76. ff. quæstion. Rot. in
Rossanen. Decimarum 28. Iunij 1641. coram R. P. D.
meo Bichio, maximè cum non agatur de probanda
aliqua consuetudine iuris inductiua, sed solum de
interpretatione verborum; & seu quid Magni Ma-
11 gistri intelligant appellatione bonorum patrimo-
nalium, & sic de consuetudine tantum interpreta-
12 tiua, quæ non requirit adeo exactam probationem,
vt bene admonet *Decian. respons. 51. n. 50. vers. 3. con-*
siderans, & sub n. 95. vers. quare ex promissis, & nu.
110. vers & præcipuè cum agatur lib. 2. nec quod lap-
13 sum fuerit tempus sufficiens ad præscribendum,
Dec. cons. 11. sub num. 10. prope fin. vers. secus videtur,
& cons. 441. num. 13. Decian. vbi supra plures referens
cons. 29. n. 55. vers. & ista consuetudo Menoch. cons. 21.
num. 15. Surd. cons. 140. nu. 45. Soccin. cons. 99. sub n. 3.
vers. & licet consuetudo libr. 1. Minusuè fuisse ita
14 obseruatum in contradictorio iudicio idem *Decian.*
vbi supra n. 64. Aym. cons. 201. num. 22. vers. nec requi-
ritur Rot. Bonon. diuers. decis. 57. num. 57. sed sufficit
15 quod testes deponant audiuisse se sic fuisse obserua-
tum à decem annis citra, vt monet *Bart. in l. labeo*
per totum, & signanter num. 11. de suppell. leg. Decian,
vbi supra num. 51. etiamsi in suo dicto essent singu-
16 lares vbi prout hic agitur de probanda consuetudi-
ne particulari *Io. Faber. in §. ex non scripto num. 23.*
institut. de iur. naturali Alex. cons. 172. num. 10. lib. 2.
cum alijs relatis per *Decian. vbi supra num. 111.*

Quibus adstipulantur etiam attestationes trium
Oratorum Sacræ Religionis, ac fides quindecim
Equitum, & Commendatorum necnon Receptoris
Vrbis *eodem Summ. num. 12.* Vno ore concludentium
17 sacram Religionem consueuisse semper retinere pro
se bona à militibus acquisita propria industria, vel
aliundè, quam ex hæreditate Patris, Matris,
aut aliorum ascendentium, & collateralium etiamsi
à fratribus prouenerint non obstante facultate data
18 disponendi de bonis patrimonialibus, quorum ap-
pellatione cēsentur solum comprehensa bona, quæ
à Patre, Matre, vel cæteris ascendentibus, & colla-
teralibus proueniunt, vt distinctè legitur *in d. Sum.*
num. 12. quæ licet habitæ fuerint lite pendente, quia
tamen sunt iuratæ recognitæ, & de actis, & ema-
19 narunt à personis eximiæ dignitatis, & probitatis,
benè probant stylum, & obseruantiam, vt conclu-
dit *Bald. cons. 149. nu. 3. lib. 1. Cardin. Mantic. dec. 325.*
nu. 1. in fin. & num. 4. fuit dictum *in Auenionen. Simu-*
lationis 29. Ianuarij 1635. coram Reuerendissimo D.
meo Patriarcha Constantinopolitano, & in Romana
Pecuniaria 9. Iunij 1636. coram bon. mem. Merlino.

20 Nec releuat primo quod appellatione patrimo-
monialium veniant bona vndecumque prouenien-
tia, sicque etiam propria industria à militibus acqui-
sita, cum hæc etiam in patrimonio esse dicantur, vt
ex *Text. in §. si quis a non Domino Institut. de rerum*
diuis. firmatur in decis. in §. quia quod potestatem con-
21 clusio enim benè procedit sumendo dictum ver-
bum in ampla forma, & lata significatione, in qui-
bus terminis loquūtur DD. in decisione allegati vbi
verò agitur de interpretando statuto concedente fa-
cultatem habilitandi Religiosos, odioso præiudicia-
22 li Religioni, & deuianti à iure communi stricta
fieri debet interpretatio, vt aduertit *Dec. cons. 512.*
num. 2. Soccin. iun. cons. 80. nu. 28. lib. 1. Tob. Non. cons.
18. num. 7. Bursatt. cons. 168. num. 15. Gamma dec. 388.
num. 2. & per tot. Sanchez. respons. moral. libr. 2. cap. 2.
dub. 52. num. 1. vers. sed hæc concessio, sub qua veniunt
tantummodo ea bona, quæ ab hæreditate Patris
Matris, aliorumque coniunctorum proueniunt, non
23 autem ea quæ ab extraneis, vel aliter propria indu-
stria comparantur, vt distinguendo tradunt, *Rebuff.*
in decis. alleg. Luc. de penn. in l. patrimoniorum n. 1. C. de
muner. patrim. lib. 10. & in rubr. C. de fund. patrim. lib.
11. Soccin. Iun. cons. 20. nu. 10. lib. 1. & cons. 1. nu. 213.
lib. 2. Pancirol. cons. 195. num. 27. subdens ita vulgò ab
24 hominibus intelligi *Solon. de Paz. cons. 30. nu. 4. cum*
plurib. seqq. prout in simili statutum concedens con-
sanguineis retractum in bonis patrimonialibus *lo-*
25 cum tantum habet in bonis ab hereditate Patris
aliorumque vt supra quæsitis, vt firmant omnes re-
lati per *Tiraquell. de retract. lignag. §. 32. glos. 1. nu. 1.*
Solon. de Paz. d. cons. 30. num. 9. & 13.

Accedit expressa declaratio statuentium *in cap.*
26 *enim 10. sub tit. de Magno Magistro*, post rubricam
conceptam sub his verbis, *Che il Maestro possa dar*
licenza à i fratelli di disporre de beni patrimoniali,
sequitur Nigrum sub his verbis. *Che il Maestro possa*
dar licenza à i fratelli di vendere, e donare, & aliena-
re qualsiuoglia beni stabili tanto paterni, quanto ma-
terni di ascendenti, e Collateroli a loro spettanti per
ragione di heredità di successione ò di Legato eodem
27 *Sum. num. 1.* Vndè ab hac declaratione recedendum
non est, vt in specie quando statutum declarat ver-
bum patrimoniale *Dec. cons. 88. num. 1. vers. ex quo*
enim Soccin. Iun. cons. 1. num. 28. & 29. lib. 2. Nigrum
enim est declaratorium rubricæ, vt post alios *Ias.*
quem refert, & sequitur, *Menoch. cons. 822. num. 15.*
28 *Gabr. cons. 12. lib. 1.* Vbi quod rubrica declaratur per
Nigrum magis clarum, & speciale, & quod bona
debent esse qualia Nigrum requirit.

Et huic interpretationi consonant etiam verba
licentiæ in qualibet sui parte cantantia de bonis iu-
re hæreditario successionis, & legato ad Equites
spectantibus, prout in narratiua, ibi; *exposuisti no-*
bis te quadam bona tenere quæ iure hæreditario succes-
sionis, & legati &c. & in parte dispositiua, ibi, *nos*
igitur omnia bona quouis iure tàm hæreditario, quàm
successionis, & legati ad te spectantia &c. & in parte
exequutiua, ibi *promittentes emptoribus, aut donata-*
rijs rerum hæreditariarum successionis, & legatorum
29 *huiusmodi, &c.* Hæc enim geminatio fortius con-

Q cit

Digitized by Google

cit Magnum Magistrum voluisse restringere licentiã
adhanc tantum speciem bonorum ad tradita, *in l.
Balista ff.ad Trebell.Crauett.cons.105.num.4. Rot.de-
cis.167.numer. 28. part. 5. & decis. 310. numer. 23.
qu 6.rec.* Regulando voluntatem à potestate vt fieri
debet *l. Lucius 21.§. Imper.ff.ad municipal.*

Secundò non obstat, quod fuerint exceptuata
tantummodo bona quæsita ex bonis Religionis, &
redditibus Ecclesiasticis ibi, *alieno prout, & separata
à nostra Religione*, itaut excipiendo bona huius ge-
30 neris cætera omnia videantur inclusa; præter alias
enim responsiones placuit, quod cum Alemanni
non probent vndè prouenerint, præsumptio
est quod acquisitiones factæ fuerint ab Equite
Philippo intuitu, & ex bonis Religionis, adnotata
*in cap.1.vbi Canonistæ communiter, & præceteris Co-
uar.num.7.de Testam.Auth.licentiam C.de Episcop.&
Cleric.Bursat.cons.379.n.1.lib.4.Paris.de resign.Benef.
libr.14.p.6.num.48. Menoch. de præsumpt.53.libr.3.
num.23.Socc.sen.cons.91.nu.1.lib.3.Boer.dec.61.n.16.
Greg.dec.87.num,18.Rot.diuers.dec.705.num.2 par 1.
& dec.380.num.1.par.3.* præsertim fauore Massuccii
rei, & possessoris nomine Religionis, contra quem
31 alleganti bona non fuisse quæsita ex redditibus Ec-
clesiasticis incumbit onus negatiuam concludentèr
probandi, vt declarat *Couar.d.cap.3.nu.2.vers.quod
intelligunt quidam eodem.tt. Bald.ind. Auth. licentiam
sub num.4. vers.secundo ratio C.de Episcop. & Cleric.
Menoch.de arbitr.lib.2.centur.2.trt.195. num.9. vers.
hic casus tamen.*

32 Et hinc non est opus discutere an licentia sit re-
restricta ad alienationem explendam per actus inter
viuos, licèt aliqui ex Dominis id firmiter tenerent
distinctio enim allata in *dec.vers. nec subsistit replica-
tio*, scilicet, quod vbi de alienatione fit mentio
33 permissiuè capiat etiam Testamenti factionem, quę
est fauorabilior, & facilius permittitur, quam alie-
natio intèr viuos, vb. verò prohibitiue restringi-
tur ad actus inter viuos, cum prohibitio de sui natu-
ra odiosa ex iuribus ad propositum cumulatis, non
videbatur applicabilis huic casui, tùm quia Ius
34 æqualiter, imò magis resistit Religioso ad dispo-
nendum per viam vltimæ voluntatis, vt consuluit
35 *Nauar. cons.7.de donat.* inferens propterea sufficere
quod in Iudicio non sit expressa facultas testandi,
vt dumtaxat inter viuos indulta præsumatur, *Idem
Nauarr. cons. 7. in fin.de Regular. in prima adit. Bar-
tholom. à Sancto Fausto in Thesauro Religionis lib.8.
qu.70.Barbos.in cap. quia ingredientibus num.12. de
testam.Sanchez ad percepta decalogi tom.2. lib 17.cap.
36 8.num.55.* ponderans pro ratione quod cum dispo-
sitio testamentaria sit valdè odiosa, & à Religioso
instituto aliena, exigit expressam testandi mentio-
nem, vt permissa censeatur.

Tùm quia repugnat causa finalis concessionis ex-
37 pressa in prohemio, ibi, *vt tuis necessitatibus subueni
re posiis*, quæ excludit facultatem testandi tanquam
collatam in tempus, quo nulla datur necessitas, vt
in puncto arguunt, *Rimin. cons.528. num.31. Sarmi-
nent.de reddit.Eccles part.4.cap.4.nu.7. Surd.dec.124.
num 11.* & mens concedentis elicita ex fidibus ora-
torum Equitum Receptoris Vrbis, & ipsius Magni
Magistri *Summ.Massucci num.14.* attestantium sub si-
mili facultate non censeri permissam factionem te-
stamenti, sed adesse diuersas licentiarum formulas,
& vbi Magnus Magister vult concedere facultatem
38 testandi solitum esse in indiuiduo, & specificè il-
lam exprimere, quibus vti deponentibus contra
proprium commodum firmitèr est deferendum etiã
si sint de gremio Religionis, cui attestatio fauet *Fo-
rin.tract.de testib. qu.60. num.45. Menoch. de Arbitr.
Cas.106.num.4.*

Et ita vtraque recedendo à decisis denegata fuit
immissio in bonis Equitis Philippi.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Luna 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Quartum Dotale vxori debitum ex dispositione statuti Vrbis ob prædecessum Viri, taxatur nedum ad rationem dotis solutæ, verum etiam promissæ, & non exactæ, factis etiam per maritum diligentijs contra promittentem, & qualiter in Curia sint faciendæ diligentiæ ad hunc effectum?

SVMMARIVM.

1 *StatutumVrbis mandat quartum dotale deberi Vxori ob prædecessum viri, etiam ex dote promissa.*

2 *Lucrum dotale de iure communi non debetur mulieri pro rata dotis non solutæ.*

3 *In diligentijs, quæ fiunt in Curia deputantur duo officiales, qui medio Iuramento referre debent, & pars citatur ad videndum fieri relationem diligentiarum.*

4 *Negligentia viri in non exigendo dotem promissam ab alio, quam ab Vxore, eidem non præiudicat, quominus non consequatur lucrum dotale.*

5 *Vxor indistinctè lucratur quartum ex dote, siue fuerit promissa à Patre, siue ab extraneo, siue cum dilotione, siue non.*

6 *Vxor potest imputare marito negligentiam in non petendo dotem promissam à Patre, saltem extraiudicialiter.*

7 *Dotis periculum non spectat ad maritum, si illam nõ exegit, quando fuit à Patre promissa.*

8 *Maritus quando pater dotat, non tenetur nisi pro dote exacta, secus autem quoad lucrum dotale, quod stante negligentia Viri debetur etiamsi dos fuerit à Patre promissa.*

9 *Pater, qui dotem promisit non potest conueniri nisi quantum facere potest.*

10 *Lucrum dotale debetur propter fœdus matrimonij, vel in præmium ammissæ Virginitatis, & passæ deflorationis, & n.11.*

12 *Confessio mariti asserentis se dotem recepisse in præiudicium ipsius confitentis, & eius hæredum plenè probat.*

13 *Præsertim post eius obitum.*

DECISIO LXVII.

Resolutum fuit coram me die 23. Iunij 1641. relaxandum esse mandatum ad fauorem Catherinæ Lopez siue eius Cessionarij contra hæredes Laurentij Antici Viri prò quarto Dotali superlucrato in summa scutorum 1375. constituentibus quartam partem scutorum 5550. ad quam vsque quantitatẽ indipplomate fel. rec. Sixti V. de moderandis dotibus permissæ sunt dotium constitutiones.

Sed quia ex nouis fundamentis in dicta decisione
non deductis, resolutio iterum impugnabatur, hodie
reassumpta disputatione DD. perstiterunt indecisis,
cum Iustitia mandati sit clara, tàm ob expressam
Dotis promissionem de qua in capitulis matrimo-
nialibus ab Odoardo Procuratore d. Catherinæ fir-
matis, ibi, *esso Sig:Odoardo promette dare*, quam e-
tiam ob claram dispositionem *Statuti vrbis cap.132
1 lib.1.* volentis quartum dotale, deberi etiam ex do-
te promissa, vt tradunt *Gaspar. Ant.Thesaur.quæst.
Foren.lib.2.qu.75.Grat.pariter Forens.discept.cap.666
num.22.coram Greg.dec.5.num.1.& decis. 21. pariter.
numer.1.* cum alijs per *Adden. ad Buratt. decis.432.
num.11.*

Nec

Digitized by Google

Nec obstat, quod Odoardus in Constitutione seu promissione huius Dotis prò rata scutorum sex mille assignauerit Laurentio Genero loca Montium 59. tamen factis diligentijs in libris Secretariorum, non fuerint reperta nisi loca 18. in creditum supradicti Odoardi, & ideò cum huiusmodi promissio appareat erronea, & simulata, hæredes seu Cessionarij iuuari non possent dispositione supradicti Statuti, sed imo seruanda sit Iuris Cõmunis dispositio, quo
3 cauetur prò rata dotis non solutæ à muliere lucrũ non fieri per *text. in §. illud quoque Auth. de non eligendo secund. Nupt. Natt. consf.258. sub num.1. Surd. de alim.tit.7.quest.17.nu.35.* & in his terminis, quando Dos fuit à Patre promissa, *text.est. in l. si extraneus ff.de Iur.dot.*

Fuit enim primo responsum diligentias, de quibus Notarius attestatur in perquirendis libris Secretariorum non releuare; Tùm quia Notarius refert se perquisiuisse librum incipiendum à mense Octobris 1624. & finiendum de mense Iunij 1628. quod tamen non concludit negatiuam, cum Odoardus potuerit alia loca acquirere antè, vel posteà: Tùm quia fuit omissa forma in huiusmodi actibus requisita; cum nulla præcesserit citatio prò faciendis di-
3 ligentijs, sed solùm prò extrahendis partitis, & tamen in diligentijs, quæ fiunt in Curia deputantur duo Officiales, qui medio Iuramento referre debẽt & pars citatur ad videndum fieri relationem diligẽtiarum *Rot.dec.332.num.4.par.2.rec. add.ad Gregor. decis. 287.num.10.sequendo decisionem Caputaq. 265. part.2.*

Secundo fuit responsum, quod cum dos ista non fuerit promissa per ipsam mulierem, sed per eius Pa-
4 trem, negligentia viri in non exigendo dotem promissam mulieri præiudicare non potuit, quominus ipsa ex dote sibi à Patre constituta, siuè soluta, siuè non, lucrum consequatur, sicut consequeretur si ab extraneo fuerit promissa *Ranchin.in addit.ad Guidopap.dec.274. post med. vers. vbi autem non mulierem*
5 *Ferrerius ibidem* firmans indistinctè mulierem lucrari quartum ex dote non soluta, siuè fuerit promissa à Patre, siuè ab extraneo, siuè cum dilatione, siuè non idem *Guidop.dec.565. Riminald. Iun. consf. 36.num.7.Cancer.var.resolut lib.1.cap.9.tit.de dot.& donat.propter Nupt. sub num.148.* vbi postquam retulit contrariam sententiam, esse æquitati consonam cum rationabile non videas, vt mulier possit imputare marito, quarè non vrserit Patrem ad solutionem adhæsit tamen huic sententiæ, quando maritus fuit
6 negligens in petendo dotem saltem extraiudicialitèr *Text aut. in l. extraneus*, non loquitur de lucro
7 Dotis, sed de illius periculo, quod ad maritum spectat, si dotem non exegerit, vt explicant *Idem Ferrerius in addit. vbi supra circa med. vers. Nec obstat textus Fontanella de pact. nuptial. clous.7. gloss. p. 2.num.48. & 49.* Vndè ex eo textu solum desumi-
8 tur quod maritus, quando Pater dotat, non tenetur nisi, prò dote exacta, quod nihil infert ad sponsalitium, aut lucrum, vt declarat *Fontanell.vbi sup:* dif-
9 ferentia autem est patens, quia in primo casu, cum Pater conueniri non possit, nisi in quantum facere potest, non est imputandum marito, si dotem non exegerit minusque audienda est mulier, si Marito opponatur cum Patrem ad solutionem non vrserit, vbi verò agitur ad luctum, hæ rationes nihil operantur siue sequantur opinionem, *Rotæ apud Achillem dec. 13.num.5. & 6. de consti.* ponderando, hoc
10 lucrum deberi, ne Vir, & Vxor adimparia iudicentur, siuè Aliorum volentium huiusmodi lucrum
11 deberi propter Fædus matrimonij, vt aduertit *Socin.consf.32.in fin.lib.3.* siuè demum quamplurimorum dicentium deberi impræmium amissæ Virginitatis, & passæ deflorationis hac enim ratione retenta, nihil refert, an Pater totam Dotem, vel partem soluerit, dummodo causa lucri consisten. in traditione pudicitiæ sequuta fuerit, vt in terminis tradunt *Ant. Faber.in Codic.lib.5.tit.7.defin.1.in fin.Cutell.de Donat.contemplat.matrim.fol.mihi 478. nu.12. latè Fontanell. de pact.nuptial.vbi sup.nu.52.* vbi post relatam opinionem Senatus in contrarium, firmat sibi magis placere opinionem Ferrerij, & Fabri propter rationes supra adductas.

Sed cessat difficultas duobus concurrentibus, vltra quod non versamur in Dote per fraudem assignata genero, sed in dote promissa, pro cuius solutione fuerũt Pariter promissa loca Montium, ibi, *Esso Sig. Odoardo suo Padre promette di dare, &c. cioè scudi sei mila subito contratto il matrimonio in tanti luoghi de Monti*, & sic sumus in terminis statuti de ferentis lucrum ex dote promissa, & non soluta ex Iuribus in principio allegatis. Altera quod Laurẽtius ipse primus Vir confessus fuit se recepisse prò dote scuta sex mille in 59. locis Montium sibi ab Odoardo Socero assignatis, hæc enim confessio in præiudicium ipsius confitentis, eiusque hæredum
12 plenè probat, vt in his terminis tradit *Fontanell.de pact.nupt.tom.2.clausf.4.gloss.vnic.par.2. sub num.3.*
13 Præsertim post eius obitum, *Conar.var. resol.lib. 1. cap.7.num.4. vers. Quid si confessio* cum alijs per *Menoch.præsumpt. 12.nu.67.lib.3.*

Et ita vtraque &c.

ALBANEN. HÆREDITATIS.

Lunæ 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Statutum particulare dum adest in Ciuitate, vel Castro nunquam recurritur ad statutum Ciuitatis dominantis, debet tamen statutum loci subditi specialitèr, & in indiuiduo disponere super casu contingenti ad quem effectum satis est, quod generalitèr loquatur, & sub generalitate etiam casum contingentem com præhendat. Pactum inter fratres initum succedendi super omnibus eorum bonis tanquam continens votum captandæ mortis, & adimens facultatem testandi non sustinetur, & quando per enumerationem specierum factam post genus dicatur, vel non dicatur restricta generalitas antecedens? & quando sub appellatione bonorum mobilium, & immobilium veniant etiam iura, & actiones, & nomina debitorum?

SVMMARIVM.

1 *Femina ex dispositione Iuris sublata sexus differentia equaliter vocantur ad successionem cum masculis.*

2 *Statutum Vrbis* cap.149.lib.1. *vocat solos fratres ad successionem fratris ab intestato defuncti exclusis sororibus.*

3 *Statutum particulare disponens super aliquo casu, dũ adest in Ciuitate, vel Castro illud attenditur, non autem statutum Ciuitatis dominantis.*

4 *Declara tamen hoc procedere, quando statutum loci subditi specialiter, & indiuiduo disponit super casu contingenti, secus si solum generaliter loquatur & nihil in specie disponat.*

5 *Statutum Ciuitatis dominantis attenditur quando statutum loci subditi super casu contingenti nihil specialiter disponit.*

6 *Statutum generalitèr loquens est generaliter intelligendum de quocumque casu, etiam in materia odiosa, & restringibili.*

Q 2 7 Sta-

Digitized by Google

cit Magnum Magistrum voluisse restringere licentiã adhanc tantum speciem bonoruin ad tradita, *in l. Balista ff. ad Trebell. Cranetr. cons. 1c5. num. 4.* Rot. de-*cis. 167. numer. 28. part. 5. & decis. 310. numer. 23. qu 6. rec.* Regulando voluntatem à potestate vt fieri debet *l. Lutius 21. §. Imper. ff. ad mancipal.*

Secundò non obstat, quod fuerint exceptuata tantummodo bona quæsita ex bonis Religionis, & reuitibus Ecclesiasticis ibi, *aliena prout, & separata à nostra Religione*, itaut excipiendo bona huius ge-
30 neris cætera omnia videantur inclusa; præter alias
enim responsiones placuit, quod cum Alemanni non probent vndè prouenerint, præsumptio est quod acquisitiones factæ fuerint ab Equite Philippo intuitu, & ex bonis Religionis, adnotata *in cap. 1. vbi Canonistæ communitèr, & præceteris Conar. num. 7. de* Testam. *Anth. licentiam* C. *de Episcop. & Cleric. Bursat. cons. 379. n. 1 lib. 4. Paris. de resign. Benef. libr. 14. p. 6. num. 48.* Menoch. *de præsumpt. 53. libr. 3. num. 23. Socc. sen. cons. 91. nn. 1. lib. 3.* Boer. *dec. 61. n. 16. Greg. dec. 87. num, 11. Rot. diners. dec. 705. num. 2 par. 1. & dec. 380. num. 1. par. 3.* præsertim fauore Masucci rei, & possessoris nomine Religionis, contra quem
31 allegantí bona non fuisse quæsita ex redditibus Ec-
clesiasticis incumbit onus negatiuam concludentèr probandi, vt declarat *Conar. d. cap. 3. nn. 2. vers. quod intelligunt quidam eodem. tt. Bald. ind.* Auth. *licentiam sub num. 4. vers. secundo ratio* C. *de* Episcop. *&* Cleric. *Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 2. rrt. 195. num. 9. vers. hic casus tamen.*
32 Et hinc non est opus discutere an licentia sit re-
stricta ad alienationem explendam per actus inter viuos, licèt aliqui ex Dominis id firmiter tenerent distinctin enim allata in *dec. vers. nec subsistit replicatio*, scilicet, quod vbi de alienatione fit mentio
33 permissiuè capiat etiam Testamenti factionem, quę
est fauorabilior, & facilius permittitur, quam alienatio intèr viuos, vbi verò prohibitiue restringitur ad actus inter viuos, cum prohibitio de sui natura odiosa ex iuribus ad propositum cumulatis, non videbatur applicabilis huic causui, tùm quia Ius
34 æqualiter, imò magis resistit Religioso ad dispo-
nendum per viam vltimæ voluntatis, vt consuluit
35 *Nauar. cons. 7. de donat.* inferens propterea sufficere
quod in Iudicio non sit expressa facultas testandi, vt dumtaxat inter viuos indulta præsumatur, *Idem Nauarr. cons. 7. in fin. de Regular. in prima adit. Bartholom. à Sancto Fousto in Thesauro Religionis lib. 8. qu. 70.* Barbos. *in cap. quio ingredientibus num. 12. de eestam. Sanchez ad percepta decalogi tom. 2. lib 17. cap.*
36 *8. num. 55.* ponderans pro ratione quod cum dispo-
sitio testamentaria sit valdè odiosa, & à Religioso institutn aliena, exigit expressam testandi mentionem, vt permissa censeatur.

Tùm quia repugnat causa finalis concessionis ex-
37 pressa in prohemio, ibi, *vt tuis necessitatibus subueni-
re posits*, quæ excludit facultatem testandi tanquam collatam in tempus, quo nulla datur necessitas, vt in puncto arguunt, *Remin. cons. 528. num. 31. Sarmi-nent. de reddit. Eccles part. 4. cap. 4. nu. 7. Surd. dec. 124. num 11.* & mens concedentis elicita ex fidibus oratorium Equitum Receptoris Vrbis, & ipsius Magni Magistri *Summ. Massucci num. 14.* attestantium sub simili facultate non censeri permissam factionem testamenti, sed adesse diuersas licentiarum formulas. & vbi Magnus Magister vult concedere facultatem
38 testandi solitum esse in indiuiduo, & specificè il-
lam exprimere, quibus vti deponentibus contra proprium commodum firmitèr est deferendum etiã si sint de gremio Religionis, cui attestatin fauet *Fa-rin. tract. de testib. qu. 60. num. 45. Menoch. de Arbitr. Cas. 106. num. 4.*

Et ita vtraque recedendo à decisis denegata fuit immissio in bonis Equitis Philippi.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Lunæ 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Quartum Dotale vxori debitum ex dispositione statuti Vrbis ob prædecessum Viri, taxatur nedum ad rationem dotis solutæ, verum etiam promissæ, & non exactæ, factis etiam per maritum diligentijs contra promittentem, & qualiter in Curia sint faciendæ diligentiæ ad hunc effectum?

SVMMARIVM.

1 *StatutumVrbis mandat quartum dotale deberi Vxori ob prædecessum viri, etiam ex dote promissa.*

2 *Lucrum dotale de iure communi non debetur mulieri pro rata dotis non solutæ.*

3 *In diligentijs, quæ fiunt in Curia deputantur duo officiales, qui medio Iuramento referre debent, & pars citatur ad videndum fieri relationem diligentiarum.*

4 *Negligentia viri in non exigendo dotem promissam ab alio, quam ab Vxore, eidem non præiudicat, quominus non consequatur lucrum dotale.*

5 *Vxor indistinctè lucratur quartum ex dote, siue fuerit promissa à Patre, siue ab extraneo, siue cum dilatione, siue non.*

6 *Vxor potest imputare marito negligentiam in non petendo dotem promissam à Patre, saltem extraiudicialiter.*

7 *Dotis periculum non spectat ad maritum, si illam nõ exegit, quando fuit à Patre promissa.*

8 *Maritus quando pater dotat, non tenetur nisi pro dote exacta, secus autem quoad lucrum dotale, quod stante negligentia Viri debetur etiam, si dos fuerit à Patre promissa.*

9 *Pater, qui dotem promisit non potest conueniri nisi quantum facere potest.*

10 *Lucrum dotale debetur propter fædus matrimonij, vel in præmium ammissæ Virginatis, & possæ deflorationis, & n. 11.*

12 *Confessio mariti asserentis se dotem recepisse in præiudicium ipsius confitentis, & eius hæredum plenè probat.*

13 *Præsertim post eius obitum.*

DECISIO LXVII.

Resolutum fuit coram me die 23. Iunij 1641. relaxandum esse mandatum ad fauorem Catherinæ Lopez siue eius Cessionarij contra hæredes Laurentij Antici Viri prò quarto Dotali superlucrato in summa scutorum 1375. constituentibus quartam partem scutorum 5550. ad quam vsque quantitatẽ indipplomate fel. rec. Sixti V. de moderaudis dotibus permissæ sunt dotium constitutiones.

Sed quia ex nouis fundamentis in dicta decisione non deductis, resolutio iterum impugnabatur, hodie reassumpta disputatione DD. perstiterunt indecisis, cum Iustitia mandati sit clara, tàm ob expressam Dotis promissionem de qua in capitulis matrimonialibus ab Odoardo Procuratore d. Catherinæ firmatis, ibi, *esso Sig: Odoardo promette dare*, quam etiam ob claram dispositionem *Statuti vrbis cap. 132*
1 *lib. 1.* volentis quartum dotale, deberi etiam ex do-
te promissa, vt tradunt *Gaspar. Ant. Thasour. quæst. Foren. lib. 2. qu. 75. Grat. pariter Forens. discept. cap. 666 num. 22. coram Greg. dec. 5. num. 1. & decis. 21. pariter. numer. 1.* cum alijs per *Adden. ad Buratt. decis. 432. num. 11.*

Nec

Digitized by Google

Nec obstat, quod Odoardus in Constitutione seù promissione huius Dotis prò rata scutorum sex mille assignauerit Laurentio Genero loca Montium 59. tamen factis diligentijs in libris Secretariorum, non fuerint reperta nisi loca 18. in creditum supradicti Odoardi, & ideò cum huiusmodi promissio appareat erronea, & simulata, hæredes seù Cessionarij iuuari non possent dispositione supradicti Statuti, sed imo seruanda sit Iuris Cõmunis dispositio, quo
3 cauetur prò rata dotis non solutæ à muliere lucrũ non fieri per *text. in §. illud quoque Auth. de non eligendo secund. Nupt. Nat. cons. 258. sub num. 1. Surd. de alim. tit. 7. quæst. 17. nu. 35.* & in his terminis, quando Dos fuit à Patre promissa, *text. est. in l. si extraneus ff. de Iur. dot.*

Fuit enim primo responsum diligentias, de quibus Notarius attestatur in perquirendis libris Secretariorum non releuare; Tùm quia Notarius refert se perquisiuisse librum incipiendum à mense Octobris 1624. & finiendum de mense Iunij 1628. quod tamen non concludit negatiuam, cum Odoardus potuerit alia loca acquirere antè, vel posteà: Tùm quia fuit omissa forma in huiusmodi actibus requisita; cum nulla præcesserit citatio prò faciendis diligentijs, sed solùm prò extrahendis partitis, & ta-
3 men in diligentijs, quæ fiunt in Curia deputantur duo Officiales, qui medio Iuramento referre debẽt & pars citatur ad videndum fieri relationem diligẽtiarum *Rot. dec. 332. num. 4. par. 2. rec. add. ad Gregor. decis. 287. num. 10. sequendo decisionem Caputaq. 265. part. 2.*

Secundo fuit responsum, quod cum dos ista non fuerit promissa per ipsam mulierem, sed per eius Pa-
4 trem, negligentia viri in non exigendo dotem promissam mulieri præiudicare non potuit, quominus ipsa ex dote sibi à Patre constituta, siuè soluta, siuè non, lucrum consequatur, sicut consequeretur si ab extraneo fuerit promissa *Ranchin. in addit. ad Guidopap. dec. 274. post med. vers. vbi autem non mulierem*
5 *Ferrerius ibidem* firmans indistinctè mulierem lucrari quartum ex dote non soluta, siuè fuerit promissa à Patre, siuè ab extraneo, siuè cum dilatione, siuè non idem *Guidop. dec. 565. Riminald. Iun. cons. 16. num. 7. Cancer. var. resolut lib. 1. cap. 9. tit. de dot. & donat. propter Nupt. sub num.* 148. vbi postquam retulit contrariam sententiam, esse æquitati consonam cum rationabile non videas, vt mulier possit imputare marito, quarè non vrserit Patrem ad solutionem adhæsit tamen huic sententiæ, quando maritus fuit
6 negligens in petendo dotem saltem extraiudicialitèr *Text aut. in l. extraneus*, non loquitur de lucro
7 Dotis, sed de illius periculo, quod ad maritum spectat, si dotem non exegerit, vt explicant *Idem Ferrerius in addit. vbi supra circa med. vers. Nec obstat textus Fontanella de pact. nuptial. clausf. 7. gloss. p. 2. num. 48. & 49.* Vndè ex eo textu solum desumi-
8 tur quod maritus, quando Pater dotat, non tenetur nisi, prò dote exacta, quod nihil infert ad sponsalitium, aut lucrum, vt declarat *Fontanell. vbi sup:* dif-
9 ferentia autem est patens, quia in primo casu, cum Pater conueniri non posset, nisi in quantum facere potest, non est imputandum marito, si dotem non exegerit minusque audienda est mulier, si Marito opponatur cum Patrem ad solutionem non vrserit, vbi verò agitur ad lucrum, hæ rationes nihil operantur siuè sequantur opinionem, *Rotæ apud Achillem dec. 13. num. 5. & 6. de constit.* ponderando, hoc
10 lucrum deberi, ne Vir, & Vxor adimparia iudicentur, siuè Aliorum volentium huiusmodi lucrum
11 deberi proptèr Fœdus matrimonij, vt aduertit *Socein. cons. 32. in fin. lib. 3.* siuè demum quamplurium dicentium deberi impræmium amissæ Virginitatis, & passæ deflorationis hac enim ratione retenta nihil refert, an Pater totam Dotem, vel partem soluerit, dummodo causa lucri consisten. in traditione pudicitiæ sequuta fuerit, vt in terminis tradunt *Ant. Faber. in* Codic. *lib. 5. tit. 7. defin. 1. in fin. Cutell. de Donat. contemplat. matrim. fol. mihi* 478. *nu. 12. latè Fontanell. de pact. nuptial. vbi sup. nu. 52.* vbi post relatam opinionem Senatus in contrarium, firmat sibi magis placere opinionem Ferrerij, & Fabri proptèr rationes supra adductas.

Sed cessat difficultas duobus concurrentibus, vltra quod non versamur in Dote per fraudem assignata genero, sed in dote promissa, pro cuius solutione fuerũt Pariter promissa loca Montium, ibi, *Esso Sig. Odoordo suo Padre promette di dare, &c. cioè scudi sei mila subito contratto il matrimonio in tanti luoghi de Monti*, & sic sumus in terminis statuti deferentis lucrum ex dote promissa, & non soluta ex Iuribus in principio allegatis. Altera quod Laurẽrius ipse primus Vir confessus fuit se recipisse prò dote scuta sex mille in 59. locis Montium sibi ab Odoardo Socero assignatis, hæc enim confessio in præiudicium ipsius confitentis, eiusque hæredum
12 plenè probat, vt in his terminis tradit *Fontanell. de pact. nupt. tom. 2. clausf. 14. gloss. vnic. par. 2. sub num. 3.*
13 Præsertim post eius obitum, *Conar. var. resol. lib. 1. cap. 7. num. 4. vers. Quid si confessio* cum alijs per *Menoch. præsumpt. 12. nn. 67. lib. 3.*

Et ita vtraque &c.

ALBANEN. HÆREDITATIS.

Lunæ 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Statutum particulare dum adest in Ciuitate, vel Castro nunquam recurritur ad statutum Ciuitatis dominantis, debet tamen statutum loci subditi specialitèr, & in indiuiduo disponere super casu contingenti ad quem effectum satis est, quod generalitèr loquatur, & sub generalitate etiam casum contingentem compræhendat. Pactum inter fratres initum succedendi super omnibus eorum bonis tanquam continens votum captandæ mortis, & adimens facultatem testandi non sustinetur, & quando per enumerationem specierum factam post genus dicatur, vel non dicatur restricta generalitas antecedens? & quando sub appellatione bonorum mobilium, & immobilium veniant etiam iura, & actiones, & nomina debitorum?

SVMMARIVM.

1 *Fœmina ex dispositione Iuris sublata sexus differentia eqaaliter vocantur ad successionem cum masculis.*

2 *Statutum Vrbis* cap. 149. lib. 1. *vocat solos fratres ad successionem fratris ab intestato defuncti exclusis sororibus.*

3 *Statutum particulare disponens super aliquo casu, dũ adest in* Ciuitate, *vel Castro illud attenditur, non autem statutum* Ciuitantis *dominantis.*

4 *Declara tamen hoc procedere, quando statutum loci subditi specialiter, & indiuiduo disponit super casu contingenti, secus si solum generaliter loquatur & nihil in specie disponat.*

5 *Statutum Ciuitatis dominantis attenditur quando statutum loci subditi super casu contingenti nihil specialiter disponit.*

6 *Statutum generalitèr loquens est generaliter intelligendum de quocumque casu, etiam in materia odiosa, & restringibili.*

7 *Statutum reducens successiones ad terminos Iuris cõmunis nulla facta distinctione sexus nequit dici odiosum, sed potius fauorabile, & est latissime extendendum.*

8 *Casus ad hoc vt dicatur specificè expressus à statuto satis est quod comprehendatur sub generalitate verborum.*

9 *Expressio indiuidua dicitur etiam illa, quæ venit sub generalitate verborum.*

10 *Statutum habens relationem ad ius commune, dicitur propriè, & indiuiduè expressisse omnes casus, qui in corpore iuris continentur.*

11 *Statutum eo ipso quod vocauit generaliter ad successionem fœminam proximiorem, non solum dotatam, sed etiam nuptam extra familiam inclusit.*

12 *Sub appellatione hæredum legitimorum veniunt etiã transuersales, & agnati remotiores.*

13 *Declara hoc procedere in vocatione positiua, secus in dispositione conditionali, in qua sub appellatione hæredis legitimi, veniunt dumtaxat filij, & descendentes, non autem transuersales, nec agnati remotiores.*

14 *Pactum initum inter fratres succedendi inuicem super omnibus eorum bonis, tanquam inducens votum captandæ mortis, & adimens liberam testandi facultatem, omni iure reprobatur.*

15 *Secus autem si pactum sit restrictum ad certa, & particularia bona, nec adimat in totum facultatem testandi.*

16 *Dictio detti est relatiua, & repetit omnia de quibus supra fuit facta mentio, ac si indiuidualiter fuissent repetita.*

17 *Verba vniuersalia comprahendunt omnia bona contrahentium nihilominus excluso.*

18 *Dictiones* tam, & quam, *idem operantur quod dictio* maximè.

19 *Dictiones* tam, & quam, *sunt augmentatiua, & ampliatiua, & nu.24.*

20 *Dictio* maximè, *est augmentatiua non diminutiua, & exprimit casum magis dubitabilem, ne restringit dispositionem ad species enumeratas.*

21 *Specierum enumeratio facta post genus non restringit generalitatem antecedentem quando species non fuerunt enumeratæ cum aliqua dictione taxatiua, seu limitatiua.*

22 *Pactum succedendi inter fratres initum super omnibus bonis tam paternis, quam maternis, censetur vniuersaliter comprahendere omnia, licet species fuerint enumeratæ.*

23 *Coma, seu punctus succedit loco copulæ.*

25 *Dictiones copulatiuæ ampliant, & faciunt, vt expressio specierum copulatarum censeatur facta gratia maioris declarationis, non restrictiuè.*

26 *Amplia hoc facilius procedere, quando omnia reguntur ab vnico verbo.*

27 *Pactum de succedendo in bonis maternis, viuente matre iniri non potest absque illius consensu.*

28 *Amplia vt tale pactum neque sustineatur ad fauorem piæ causæ.*

29 *Pactum futuræ successionis non potest dici vniuersale quando comprahendit solum mobilia, & stabilia.*

30 *Appellatione bonorum mobilium, & immobilium non continentur iura, nec nomina debitorum.*

31 *Iura, & nomina debitorum constituunt tertiam speciem bonorum.*

32 *Appellatione bonorum mobilium, & immobilium non continentur iura, nec nomina debitorum, quando illorũ expressio facta fuit per dictiones taxatiuas.*

33 *Secus vbi illorum expressio facta fuit per dictiones augmentatiuas* tam, & quam.

34 *Appellatione bonorum mobilium, & immobilium veniunt etiam iura, & actiones quando illorum expressio facta fuit cum dictione vniuersali, omnibus, nisi subiecta materia aliud suadeat.*

DECISIO LXVIII.

Consulta Rota sub die 24. Maij præteriti, coram Eminentissimo D. Cardinali Verospio super diuisione hæreditatis Francisci de Gallis, ab intestato defuncti, superstitibus Virginia, & Domitilla sororibus, ac Petro fratre, & filijs Antonij alterius fratris, Domini transeundo eum dispositione Iuris,
1 secundum quod, sublata sexus differentia, fœminæ vocantur ad successionem æqualiter cum masculis, vt disponitur in *auth.cessante C de legit. hæred. & in §.si igitur defunctus Auth. de hæred. ab intest. venien.* Dixerunt hæreditatem prò vna parte spectare ad Petrum, prò altera ad filios Antonij alterius fratris, prò alijs verò duobus ad Domitillam, & Virginiam sorores defuncti, & prò totidem immittendas esse in possessione bonorum hæreditariorum defuncti.

Hodie repropositâ causâ super eisdem coram me in locum d. Eminentissimi subrogato, cum informantes prò filiabus Petri impugnarent decisionem huius causæ, nedum ex capite statuti Vrbis *cap.149*
2 *lib.1.* vocantis solos fratres ad successionem fratris ab intestato defuncti, exclusis sororibus, in decisione, quæ retideretur reiecto, & confutato, sed etiam ex capite cuiusdam transactionis initæ inter Petrũ, & Franciscum, Domini neutrum obstare dixerunt, & ita standum esse in decisis.

Quod enim attinet ad statutum Vrbis, dixerunt remanere firmum, & inconcussum fundamentum decisionis, quod illud non habet locum in Castro Gandulphi, quia cum ibi adsit statutum particulare disponens quod huiusmodi successio deferatur ad eos, quibus debita est de Iure Communi, dictum statutum est seruandum, tùm quia statutum Vrbis in alio Capitulo disponit, quod statuta locorum, quæ sunt intra districtum, seruentur in Casibus, in quibus particulariter prouident; Tum quia hoc est conforme dispositioni Iuris Communis à quo statuta recipiunt interpretationem passiuam. Quia
3 de Iure quando in aliqua Ciuitate, vel Castro adest statutum particulare disponens super aliquo casu, statutum eiusdem Ciuitatis, vel Castri attenditur, non autem statutum Ciuitatis dominantis, vt firmãt *Doctr. communitèr in l.omnes populi.ff.de Iust. & Iur. & multi congesti indecis., qua reuid.*

Nec vrget allegata distinctio, quod hoc procedat, quando statutum loci subditi specialiter, & in diuiduò disponit super casu contingenti, secus esset, si
4 solum generalitèr loquatur, & nihil in specie disponat, vt dicitur esse in hoc casu. Quia statutum Castri Gandulphi solum generaliter prospicit, vt cuicumque decedenti sine legitimo hærede, & absque testamento succedat proximior secundum Ius commune, nec determinat istum casum specialem, quando cum fratre superstite concurrit soror dotata
5 hoc enim casu attenditur statutum Ciuitatis dominantis, & casus contingens, à statuto particulari non decisus tamquam omissus, debet decidi, ac terminari secundum dispositionem statuti Ciuitatis dominantis super eodem casu disponentis, vt distinguendo tradunt *Bart. in l.1.num.41. Cod. quæ sit long. consuet. Socein. Sen. consf.7. sub numer.7. libr.1. Cephal. consf.43.num.26. Rim. Iun. consf.73.nu.6. Decian. consf. 32.num.27.cum seqq.lib.2. Ciarlin. contrau. Forens. cap 3. sub num.6.7., & 8. latè Cirinc. contron. Forens. cap. 477.à num.13. vsque ad 17. Borgain. decis.42.num.57. par.1. Rot. coram Greg. dec.269.num.2. & in Perusina Fidriuss-*

Digitized by Google

fideiussionis 26. Nouembris 1611. coram Cardinali Pamphilio impress. per Pie. ad stat. Vrb. in ordine decis. 8. n. 6. 7. & 8 cum seqq.

Quia pro Responsione Domini dixerunt, quod
6 Statutum generaliter loquens, est generaliter, &
indistinctè intelligendum de quocumque casu suc-
cessionis, etiam in materia odiosâ, & restringi-
bili, vt aduertunt *Hond. cons. 4. num. 59. lib. 1. Surd.
cons. 553. num. 27. & seqq. lib. 4. Mangil. de imputat. qu.
52. num. 1. &* 40. Ideoque cum Statutum d. Castri lo-
quatur generaliter, & per verba indefinita, ibi:
*Che qualunque persona morisse senza legitimo herede,
& senza Testamento succeda il più prossimo. secondo
la legge comune*, non est restringendum ad vnum
tantum casum, sed intelligendum de omnibus.
7 Eoque facilius, quia dum reducit successores ad
terminos Iuris communis, nulla facta distinctione
sexus, nequit dici odiosum, sed potius fauorabile,
& latissimè extendendum, *Felin. in cap. cum acces-
sissent sub n. 5. de const. Rot. coram Reuerendissimo Vr-
gellen. dec. 140. n. 2. & 8. & in Bonon. successionis 10.
Ianuarij 1633. coram Reuerendissimo D. meo Merlino
Decano in recent. dec. 167. n. 17. par. 6.* Certumque est,
8 quod ad hoc vt casus dicatur specificè expressus,
satis est, quod compræhendatur sub generalitate
verborum *Surd. cons. 143. n. 30. Thomat. dec. 50. nu-
mer. 199. Rot. in rec. dec. 439. n. 3. par. 2. & coram Re-
9 uerendiss. Vrgellen. dec. 36. n. 7.* vbi quod indiuidua
expræssio etiam dicitur illa, quæ venit sub gene-
ralitate verborum. Præsertim, quia loquitur etiam
per verba relatiua, ibi: *Succeda il più prossimo se-
10 condo la legge comune*; Quæ operatur propriam, &
indiuiduam expressionem omnium casuum, qui in
corpore Iuris continentur, *l. ait Prætor §. 1. vbi
Doct. ff. de re iud. Alex. cons. 80. nu. 9. lib. 1. Rot. coram
bo: me. Buratt. dec. 61. n. 6. & coram Reuerendiss. Vr-
gellen. dec. 145. num. 19. & dec. 211. num. 5. par. 6.
rec.*

Vltra, quod fœminam esse dotatam, necne
non diuersificat casum de Iure comuni, vt in ter-
minis successionis inter transuersales est *Text. ad
literam in l. 1. C. de legit. hæred.* ibi. *Nec huic deroga-
tur, quod amitas vestras ab auo vestro dotatas esse
proponitis*. Et eo ipso, quod statutum vocauit ge-
neraliter ad successionem proximiorem fœminam
non solum dotatam, sed etiam nuptam extra fa-
miliam inclusit *Cephal. cons. 53. num. 86. lib. 2. Gabr.
cons. 195. n. 3. & 8. post med. lib. 1. cum alijs adductis in
Florentina fideicommissi de Guidaccijs 21. Februarij
1628. & 5. Decembris 1629. coram R. P. D. meo Du-
nozetto, altera dec. 151. n. 2. & 3. altera dec. 326. nu-
mer. 1. & 2. par. 5. rec.*

Nec refert statutum loqui de successore obeun-
ti sine legitimo hærede, qui non est casus noster,
12 cum Franciscus decesserit superstitibus fratre ger-
mano, & filijs alterius fratris, qui sunt legitimi
hæredes *Auth. cessante C. de suis, & legit. hæred* Pla-
cuit enim responsio, quod dispositio facta, est
conditionalis, ibi *Si quis sine legitimo hærede decesse-
rit, succedat proximior*. In qua sub appellatione
13 hæredis legitimi veniunt dumtaxàt filij, & descen-
dentes, non autem transuersales, nec agnati remo-
tiores, qui venirent in vocatione positiua, *Cuman.
in l. Gallus §. etiamsi n. 1. ff. de lib. & posth. Gratian. di-
scept. for. cap. 313. n. 1. cum pluribus seqq. & n. 19.* vbi
testatur de magis comuni, *Fusar. de substit. q. 339.
n. 73. & 75.* vbi de receptissima omium sententia,
et n. 84. vsque ad fin. Guidopap. dec. 457. n. 3. & in ter-
minis Statuti, *Natt. in tract. quod stant. mascul. q. 4.
n. 140. in fin. vsque ad 152. Brun. eodem tract. art. 12.
n. 314. cum. seqq.* quos refert, & sequitur *Rot. diuers.
dec. 332. num. 1. & per tot. par. 1. & dec 158. num. 1.
par. 2.*

Quo verò ad transactionem licet aliqui ex Do-
minis dubitauerint dictum fuit non substineri, quia
pactum succedendi initum fuit super omnibus eo-
rum bonis stabilibus, & mobilibus, presentibus, &
futuris, ibi: *Che venendo il caso della morte di cias-
cuna di essi, vogliono, e si conuengono per moda di
transattione, e concordia, che vno di loro succeda al-
l'altro in detti beni tanto mobili, come stabili presenti
e futuri*.

Quod tanquam inducens votum captandæ
mortis, & adimens liberam testandi facultatem
14 omni Iure reprobatur, *l. pactum, quod dotali 15. l.
licet 19. et l. fin.* ibique communiter *doct. C. de pact.
Curt. Iun. cons. 15. n. 4. et 15. et cons. 25. nu. 1. et 6.* qui
de communi testatur *Bart. cons. 212. lib. 1. Paris.
cons. 26. n. 69. et 103. lib. 2. Menoch. cons. 62. n. 7. et 50.
Peregr.* pluribus comprobans *art. 5. n. 24. et seqq. Fu-
sar. de substit. qu. 308. n. 5. Cyriac. controu. forens. cap.
88. n. 3. & 6. cum seqq.*

Nec releuat pactum loqui de bonis paternis, &
maternis, ideoque vti restrictum ad certa, & par-
ticularia bona dici nequeat de integra, & tota
hæreditate, nec adimat facultatem testandi de bo-
nis proprijs, & aliunde quam à patre, & matre
prouenientibus, proindeque sustineri possit ad no-
tata communiter per *Doctor. ind. l. fin. oltrad. cons.
139. per tot.* Dec. *caus. 224 sub n. 4. vers. primus est ca-
sus*, Tab. *Non. cons. 43. nu. 2. cum seqq. Paris. cons. 36.
n. 81. et 103. lib. 2. Hond. cons. 40. sub n. 31. vers. con-
firmatur hæc opinio* cum pluribus *seqq. lib. 1. Fonta-
nell. de pact. nupt. claus. 4. glos. 9. par. 4. n. 117.* & 118.
Rot. in recent. dec. 490 n. 8. par. 4.

Fuit enim animaduersum, pactum concipi ver-
bis, ibi: *In detti loro beni tanto mobili, come stabili
16 presenti, e futuri*, ponderando illam dictionem
(*detti*) quæ est relatiua; Ideoque intelligendum es-
se de ijsdem bonis, de quibus supra fuerat facta
mentio, ac si indiuidualiter fuissent repetita *ad l. 1.
§. hoc edicto vbi Bart. n. 2. ff. de postul. Ruin. cons. 55.
n. 4. lib. 3. Rot. coram* Cardinali *Seroph. dec. 584. n. 8. et
dec. 148. n. 5. par. 6. rec.* In capitulo autem præceden-
ti fuerat expresse dispositum de omnibus bonis,
ibi: *In quanto all'amministratione di tutti loro beni,
tanto paterni, quanto materni*, quæ verba tamquam
17 vniuersalia compræhendunt omnia bona contra-
hentium, nihilo penitus excluso, *Marescott. var.
resol. cap. 72. n. 18. lib. 2. Card Seraph. d. dec. 584. n. 7. et
& seq. Rot. dec. 198. n. 4. par. 6. rec.*

Nec dici potest generalitatem dd. verborum re-
stringi ex dinumeratione bonorum paternorum, &
18 & maternorum. Quia cum numeratio specierum
non sit facta cum aliqua dictione limitatiua, seu
taxatiua, sed per dictiones (tàm, & quam) quæ
sunt augmentatiuæ, & ampliatiuæ, vt aduertunt
*Cranett. cons. 227. n. 9. in fin. Menoch. cons. 195. n. 7. re-
lati per Rot. dec. 120. n. 1. par. 6. rec.* Idemque operan-
19 tur, quod dictio (maximè) quæ est augmentati-
ua, non diminutiua, & exprimit casum magis du-
birabilem, sed non restringit dispositionem ad spe-
20 cies enumeratas, *Cranett. vbi supra n. 10. latè. Bar-
bos. de diction. dict. 197. n. 1. & 5. & dict. 399. n. 3. & 6
Rot. dec. 529. sub n. 9. circa med. par. 3. rec.* Vtique per
dictam specierum enumerationem factam post ge-
21 nus non fuit restricta generalitas antecedens *iuxt.
theoricam Bart. in l. quæsitum 12. § fin. num. 15. & seq.
ff. de fund. instruct. Cephal. cons. 372. n. 18. & 19. cum
seqq. Surd. cons. 352. n. 14. & 15. Gratian. discept. fo-*

rem

Digitized by Google

ren.cap.921.n.1.& seq.Crauett.conf.227.n.8.& seqq.
Afflict.dec.107.n.4.Hieron.Laurent.dec. Anenion.14.
n.4.& 5. Rot.dec.366.n.18.par.1.& dec.261.n.3.& 4
par.2.diuers.Greg.dec.257.n.7. ibique additio n. 13.
Coccin.dec.444.n.5. & in proprijs terminis, quod
communicatio facta inter fratres cum specificatio-
ne bonorum hæreditariorum, & paternorum non
dicatur ad bona paterna tantum, sed compræhen-
dat omnia etiam non specificata. *Paris.cons.92.lib.*
1.per tot. & signanter *à n.31.vsq.ad fin.*qui *n. 26.&*
22 27.loquitur etiam de pacto succedendi inter fra-
tres, & ait censeri vniuersaliter compræhendere
omnia bona *Grat.discept.foren.d.cap 692 n.50.Rot.*
coram bo:me.Buratt.dec.366 n.3. vbi quod specifica-
tio bonorum maternorum non restringit, sed cen-
setur adiecta gratia maioris demonstrationis.
Idque facilius est admittendum in nostro casu,
quia post illam generalem expressionem, *di tutti*
i loro beni, adest coma, seù punctus, & postea
23 subsequuntur alia verba, *tanto paterni, quanto ma-*
terni, quæ coma succedit loco copulæ, vt notant
Grat *d.cap.922.n.5.& Rot.dec.261.n.4.par. 2. di-*
24 *uers.*quia etiam dictiones, iàm, & quàm, de quibus
Surd. cons.407.num.4.lib. 3. cum pluribus alijs per
Pusar.de substit.qu.379.num. 22. Dictiones autem
25 copulatiuæ ampliant, & faciunt, vt expressio
specierum copulatarum censeatur facta gratia ma-
ioris declarationis, non restrictiuè, vt ad propo-
situm arguunt *Gratian.d.cap.922.n.7.& Rot.d. dec.*
*261.num. 4.& 5,*vbi *n.3.*ponderat, id facilius pro-
cedere, quando omnia reguntur ab vnico verbo,
prout in casu nostro ibi; *resti communemente*.
His accedit, quod respectu bonorũ Maternorum,
cum mater de eo tempore viueret, non potuis-
27set absque illius consensu iniri pactum de succeden-
do in ipsius bonis per *Text.apertum in l. fin.*C. *de*
28 *pact.Menoch.cons.92.n.9.&* 10. amplia tale pactum
nec minus sustineri fauore piæ causæ Gratian. *dis-*
29 *cept.foren.c.470.n.7.Add.ad Buratt.dec 894.n.9. &*
seqq.& latè dictum fuit *in Romana, seu Aquilana*
nullitatis donationis 31.Martij 1631. coram R.P.D.
meo Dunozetto, quæ est *dec.34.par.6.rec.*
Demum nec dici potest pactum non esse vniuer-
sale, ex quo compræhendit solum mobilia, & sta-
30 bilia, quorum appellatione non continentur Iura,
nec nomina debitorum, quæ cõsistituunt tertiam
31 speciem, *l.quam Tuberonis §.fin.ff.de pecul.l.d Dino*
Pio §.in venditione ff.de re ind. Bart. in l.Centurio in
2.qu.princ.vers.item quid sit. Testator, *ff. de Vulg. &*
*pupil.*obiectum enim procederet si expressio mobi-
32 lium, & stabilium facta fuisset per dictiones taxa-
tiuas, tantùm, vel similes secus vbi prout hic fa-
cta fuit per dictiones augmentatiuas, tám, & quám;
33 Intrat enim responsio superius data, nempè quod
dispositio non censetur facta de solis mobilibus, &
stabilibus, sed de alijs etiam non specificatis, vl-
tra quod hæc expressio mobilium facta fuit cum
dictione vniuersali, omnibus, ibi: *In tutti i loro*
beni tanto mobili, come stabili, quo casu appella-
tione mobilium veniunt etiam Iura, & actiones,
34 nisi subiecta materia aliud suadeat, *Tiraq. de re-*
tract.lignag.§.1.glos.7.n.20.cum seqq. & fuit dictum
in Panormitana pensionis 24 Martij, proximi prateri-
ti vers.non obstat, quod Creditor coram R.P.D. meo
Dunozetto.
Et resolutum vtraque &c.

PERVSINA LEGITIMÆ.
Luna 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Legitima taxata concorditer à partibus incerta quantitate iuxta illam debetur, non obstante, quod ob eius liquidationem nõ fuerint detracta bona detrahenda, dum non probatur dicta bona in liquidatione fuisse compræhensa, prout omnia debita præsumuntur detracta, quando in eius liquidatione fuit dictum esse detractum omne id quod vsque ad illum diem erat deducendum, qua occasione traditur, quando compensatio possit allegari, & habeat locum in legitima?

SVMMARIVM.

1 *Apocha cum fuerit ab vtraque parte subscripta, & approbata impugnari non potest, sed est seruanda*
2 *Confessio partis oritur ex apocha subscripta, & ab vtraque parte approbata, qua stante nulla alia sunt partes Iudicis, quam in exequendo.*
3 *Annullatio actus operatur illius resolutionem perindè, ac si non emanasset.*
4 *Pacta, & conuentiones recipiunt interpretationem ex verisimili mente contrahentium.*
5 *Dispositio vbi vnum præsupponit, & aliud disponit non habet locum dispositio, nisi verificetur præsuppositum.*
6 *Legitima debetur filijs absque vlla diminutione.*
7 *Donatio piae causa non præsumitur, & ad eam excludendam omnis sumitur interpretatio, & sufficit qualibet leuis coniectura.*
8 *Verbum* omne *est generalissimum, & comprahendit omnia, etiamsi alias non includerentur.*
9 *Exceptio firmat regulam in non exceptis.*
10 *Compensatio non inducitur nisi parte opponente, ac debitore volente, & n.11.*
12 *Compensatio opposita ante sententiam, & non admissa reddit sententiam iniustam.*
13 *Compensatio vbi post sententiam opponitur, sententiam non impugnat, sed eam implet, & est quadam solutio, & exequtio iudicati.*
14 *Legitima tanquam debita in bonis est creditum speciei.*
15 *Compensatio non fit à specie ad quantitatem, & è conuerso.*
16 *Compensatio pro alterius debito intrare non potest, sed debet allegari hinc inde inter creditorem, & debitorem.*
17 *Legitima licet debeatur in singulis corporibus hæreditarijs, non tamen est ab ijs minutatim retrahenda, sed arbitrio boni viri.*
18 *Facultas eligendi expirat sequuta prima electione.*
19 *Iudex indefinitè condemnans, censetur condemnare prout ius disponit.*
20 *Legitima non potest eligi ad libitum in melioribus corporibus, sed assignanda venit à Iudice in mediocribus.*
21 *Probatio comparatiui resultat ex probatione positiui.*

DECISIO LXIX.

MAndatum Rotale relaxatum ad fauorem Francisci Cantuccij pro legitima illi debita, tamquam hæredi Vincentiæ Cantucciæ in bonis Iosephi Cantuccij senioris in quantitate scutorũ 1312. Domini dixerunt esse confirmandum.

Nam quod attinet ad illius validitatem, vltra, quod non controuertitur satis probatur ex reuolutione actorum, ex quibus apparet concurrere omnia requisita caputaque *dec.260.p.2.*

Iustitia verò manifestè liquet, quia quod legitima sit debita Vincentiæ in dicta quantitate scut.1312. pro qua fuit relaxatum mandatum, apparet ex apocha data *In Summ.Iosephi n.4.*in qua partes detra-

ctis

ctis detrahendis, & excomputatis fructibus, &
alijs excomputandis, illam stabilierunt, & liqui-
darunt in supradicta quantitate, quæ apocha cùm
1 sit ab vtraque parte subscripta, & approbata, non
potest impugnari, sed seruanda est, prout latè fir-
matum fuit *in dec.huius causa die 26. Septembris
1639. coram R.P. D. meo Peutingerto* Inde enim
2 oritur confessio partium, quæ est probatio supe-
rans omnes alias probationes, & ea stante, nullæ
aliæ sunt partes Iudicis, quam in exequendo *Mar-
sil.singular.201.n.1.& 2 Surd.cons.60.n.1.Rot. coram
bo.me.Burutto dec.378.n.3.*

Nec obstat, quod mandatum dicatur excessiuũ
sub prætextu, quod ex dicta summa scut. 1312.
detracta non fuit rata bonorum emptorum, post
mortem Iosephi Senioris, vt partes expresse con-
uenerant, ne dùm in Instrumento concordiæ cuius
vigore fuit actum ibi: *Non comprendendo nella de-
trattione da farsi di dette legitima li beni acquistati
dopo la morte del detto Sig. Giosepppe Seniore, da det-
ti Ludouico, e Gio.Battista posseduti hoggi dal Sig.
Giosepppe Iuniore*. Et in apocha Antinori, ad quam
se refert apocha liquidatoria, ibi: *Che secondo det-
ta transattione si debono detrahere tutte le compre,
che mostraru esser fatte comunemente doppo la morte di
esso Sig.Giosepppe Seniore da detti Signori Gio. Batista
Ludouico, e Gio.Antonio Cantucci figliuoli del detto
Sig.Giosepppe Seniore*, sed etiam in ipsa apocha li-
quidatoria, ibi, *la legitima della Signora Vincenza
si è ridotta al præsente in scudi 1312.de quali però si
dourauno dedurre quei debiti, e compre, che oltre
alle già prodotte produrrà il Sig. Giosepppe per tutto
il corrente mese di Giugno 1637.*

Quia placuit responsio quod Ioseph non probat,
quod dicta bona sint de illis ex quibus detracta fuit
legitima Vincentiæ, vt ipse tenetur probare, cum
hoc sit fundamentum suæ intentionis, vt firmatur in
*dec.emanata die 26 Nouembris 1640. coram R.P.D.
meo Peutingero*. Nihil obstante quod huiusmodi o-
nus non legatur, nisi in laudo lato de anno 1618.
quod fuit declaratum nullum per tres sententias
conformes, ex quo inferebatur, quod in eo vis fieri
non potest, cum annullatio actus operetur illius re-
3 solutionem perinde, ac si non emanasset, vt in ter-
minis *Rolan.cons.76.num.21. lib. 1. Rimin. sen. cons.
212.n.40.& 43.lib.2.Giurb.dec.55.sub num.19.* Quia
Domini vim non fecerunt in dicto laudo, sed in pa-
cto inter partes facto, quod bona acquisita post
mortem Iosephi senioris subducantur ex legitima
Vincentiæ, quod pactum dictum fuit aliter intelligi
non posse, quam præsupposita eorum comprehen-
sione in calculo hæreditatis, ita suadente tam sub-
4 iecta materia, & natura rei, quam verisimili mente
contrahentium ex quibus pacta, & conuentiones re-
cipiunt interpretationem. Nam alia non potest assi-
gnari ratio, ita paciscendi, nisi quia legitima de-
trahi non poterat ex dictis bonis, cum non sint
hæreditaria Iosephi senioris, ex cuius bonis legitima
debetur, hoc autem in necessarium antecedens præ-
supponit dicta bona fuisse comprehensa in calculo
hæreditatis quando legitima fuit liquidata in supra-
dicta quantitate, & consequenter vt subductio lo-
cum habeat, debet probari supposita qualitas com-
prehensionis, quia vbi dispositio vnum præsuppo-
5 nit, & aliud disponit, non habet locum dispositio,
nisi verificetur præsuppositum *glos.in l. mancipia in
verbo auocandum C.de seru.fugit.Cur.iun.in l.prima 2.
ff.si cert.pet.Felin.in cap.nonnulli num.34.vers.amplia
istam de rescript. Rom.sing.495.& ibi Add.Surd. cons.
379.num.39.& cons.400.num.19.Becc.cons.53.n.8.&
seq.lib.1.* Alias si dictũ pactum aliter intelligeretur
magnum sequeretur absurdum, quod Ioseph posset
prætendere quascumque emptiones esse detrahen-
das, & sine vlla rationabili causa legitima Vincen-
tiæ, nedum diminuere, sed in totum absoluere cõ-
tra omnem iustitiam, secundum quam filijs debetur
6 legitima integra absque vlla diminutione *l. scimus,
l.omnimodo C. de inoff. testam.* & contra verisimilem
mentem contrahentium, quos non est credendum
intellexisse detrahere ex legitima ratam dd. emptio-
num, nisi cum præsupposito, quod fuerint erroneè
computatæ in ratione legitimæ. Alias enim indu-
ceretur inanis iactatio sui, & sine causa donatio, si
absque causa consensissent posse indistinctè detrahi
ex legitima cuiuscumque generis emptiones, ad
7 quam excludendam omnis semper sumitur inter-
pretatio, & sufficit quælibet leuis causa, & conie-
ctura *l.cum de indebito ff.de probat.latè Tiraq. in l. si
vnquam in verbo Donatione largitus num. 206. cum
seqq.C.de reuoc.donat.*

Minus facit quod in dicto mandato non fuerit ex
computata, & compensata partita scut.508 soluta à
Iosepho de Cantuccijs Io.Antonio Patri Francisci,
pro quibus fuit contra ipsum relaxatum aliud man-
tum Rotale, quia Domini censuerunt dictam par-
titam fuisse excomputatam in apocha liquidatoria,
quia cum in ea dicatur fuisse deductum omne id,
quod vsque ad illum diem erat deducendum, hoc
pernecesse supponit fuisse etiam deductam istam
partitam, quæ partibus erat benè nota, ponderando
illud verbum omne, quod est generalissimum, &
8 comprehendit omnia, etiamsi alias non include-
rentur, vt firmatur in decisione D. mei Peutingerij
de anno 1641. & alios allegat *Barbos. de dict. dict.
241.num.1. 3.& seqq.*

Eoque facilius Domini iuerunt in hanc sententiã,
quia in dicta apocha reseruatæ fuerunt emptiones
& debita, quæ vltra iam producta produxisset Io-
seph, quæ reseruatio indicat omnia alia fuisse de du-
cta, alias verisimile est quod dictam partitam reser-
uassent, sicut dictas emptiones, & dicta debita reser-
uarunt, si deducta non fuisset *l.quæsitum §.Denique,
& ibi glos.in verb.non potest ff. de fund. instruct. Cra-
uett.cons.214.num.13. Ciriac. contron.55. num. 2. &
seqq. Rot.coram Greg.dec.257.num. 4.* cum alijs alle-
gatis *in decis. de anno 1641.*

Et quicquid sit an ista deducta fuerit, hinc tamen
non destruitur validitas mandati, quia compensatio
ante illius relaxationem opposita non fuit, & per
consequens mandatum redargui non potest, ex eo
quod Iudex dictam partitam non compensauerit,
10 quia compensatio ad hoc vt habeat locum debet
opponi, cum alias Iudex non possit de ea vaticina-
ti, vt inquit *Tindar.de compensat.art.6. num.62.vers.
quinto illud Magon.decis. Florent.5. num.2.& 3.* hinc
11 recepta est apud omnes conclusio, quod compen-
satio non inducitur, nisi parte opponente, ac debi-
tore volente, vt probat *Text.in l. 2. ibi si paratus est
compensare ff. de compensat.* & ita tenent DD. com-
muniter, sic enim tenet *glos.prima in l.si constat, &
ibi Bart.de compensat.glos.in §.bonæ fidei in verb.com-
pensatio instit.de act.vbi Dyn.Nicol. de Neapol.* & a-
lij quos citat, & sequitur *Ias num.77.* vbi latè, & de
communi testatur. Et ita etiam voluerunt *Azo.Pet.
Cyn.Bart.speculat.Bald.Salicet.Corn.in locis allegatis
per Tiraquel.in l.si vnquam in verb.reuertantur nu.15
C.de reuoc.donat.Rot. Bonon. apud Beninten. dec. 37.
num.22.& seqq.Surd.dec.117.num.4.& dec.191.n.13
& duob.seqq. & Rot.* hanc opinionem perpetuo te-
nuit nempè inter *diuers.decis.69.num.10.par.4.& in
recen.*

Digitized by Google

recen. dec 433. num. 4. par. 2. & dec. 703. num. 1. post med. par. 3. & dec. 334. num. 17. par. 5. & coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 235. num. 8.

Et quatenus hodiè opponeretur non obstat validitati, & Iustitiæ mandati, quia licet sententia remaneat iniusta, & reuocanda quando ante illius
12 prolationẽ cõpensatio opponitur, & non admittitur, secus tamen est quando post sententiam opponitur, quia isto casu compensatio sententiam non
13 impugnat, sed eam implet, & est quædam solutio, & exequutio iudicati, & sententiæ *Bald. & Salicet. in l. 2. C. de compensat. quos citat, & sequitur Felin. in cap. suborta num. 2. de re iudic. & in cap. cum Io. n. 52. de fid. Instrum. Surd. dec. 191. num. 7. & Rot. coram Card. Seraph. dec. 814 sub num. 3. & inter diuers. decis. 854. sub num. 4. par. 4.*
14 Immò omnis compensatio videtur exclusa, tum quia legitima tanquam debita in bonis, est creditũ speciei, non cumpensabile cum credito Iosephi, quod in quantitate consistit, quia compensatio non
15 fit de specie ad quantitatem nec è conuerso *l. si conuene it ff. de pignorat. act. Surd. cons. 112. num. 55. Bart. decis. Bonon. 86. num. 42. Rot. coram Cardinali Seraphino dec 1455. num. 5. & coram bon. mem. Coccino decis. 65. num, 4. & in recen. dec. 405. num. 17. par. 5.* & in individuo huius legitimæ fuit decisum *in Perusina pecuniaria 5. Nouembris coram R.P.D. meo Carillo.*

Tum quia creditum Iosephi est cõntra hæredem Ioannis Antonij Cantuccij patris Francisci, pro cuius debitis ipse non tenetur de proprio, cum sit illius hæres cum benef. l. & Inuentarij, legitima verò petitur à Francisco non ex persona Patris, sed ex
16 persona Vincentiæ, & sic cum non sint hinc indè creditores, & debitores compensatio pro debito alterius intrare non potest *Surd. cons. 69. num. 12. & cons. 327. num. 39. Corn. cons. 288. nu. 4. vers. Nec cadit compensatio lib. 1. Seraph. dec. 1214. num. 1. & Rot. in recen. dec. 634. num. 9. par. 1. Buratt. decis. 325. numer. 8. & 12.*

Denique non obstat quod mandatum dicatur nullum ex quo fuit decretum ad effectum illud exequendi in tot bonis hæreditarijs Vincentij senioris, quot ascendant ad scut. 1312. pro satisfactione legitimæ Vincentiæ, quod dicitur non potuisse relaxari, resistente, iam conuentione partium, quæ conuenerunt, quod legitima assignaretur ab hominibus hinc inde eligendis, quam dispositione Iuris, secundum quod licet legitima debeatur in singulis
17 corporibus hæreditarijs, non tamen est minutatim detrahenda de vno quoque corpore, sed ex vno, vel pluribus arbitrio boni viri, ne alias vniuersi Patrimonij substantia dilacerari contingat *Pereg. de fidei. art. 36. num. 74. Puth. dec. 410. lib. 1. in correct. Rot. dec. 235. sub num. 1. par. 4. recent.*

Quia quod attinet ad connentionem partium vltra quod facultas hominum non respicit electionem, & qualitatem bonorum, quæ hodie controuertuntur, sed solummodo diuisionem, & consecutiuam consignationem illorum, vt patet ex lectura *in Summar. Iosephi num. 3.* ibi *tutti li beni hereditarij lasciati dal Signor Gioseppe Cantucci seniore da dividersi, e consignarsi da gl'huomini da elegersi, &c.*
18 Responsum fuit quod sequuta electione hominum, & per ipsos lato laudo de anno 1618. Ioseph illud exequi noluit, vnde aut per primam electionem, & subsequutum arbitramentum quamuis nullum, cessauit, etiam facultas *Signoiol cons. 38. nu. 3. Rot. dec. 678. num. 3. par. 2. rec.* aut saltem cessauit ex eo quia ijdem homines iam obierunt, itaut non possit amplius nouum proferre iudicium *in fin. §. fin autem C. de contrahen. empt. ibi glos. verb. pro nihilo.*

Quo verò ad dispositionem iuris dictum fuit mãdatum illi non aduersari, quia dum Iudex in eo mandat tradi, & consignari fratribus de Cantuccijs tot bona Iosephi senioris quot ascendant ad sum-
19 mam legitimæ, intelligitur eo modo, quo fieri debet, cum Iudex condemnare censeatur, prout ius disponit, eiusque mens talis semper interprætetur, qualis esse debet, & iuris ratio persuadet, vt in puncto *Aym. cons. 74. num. 9. Muntic. dec. 281. num. 3. & dec. 349. num 5. & Greg. dec 74. num. 7. & seq.* cum alijs adductis *in Anconitana Censuum 11. Decembris coram me §. quia quoad ratam.*
20 Quæ verò dicuntur de executione quod fuerit facta in vno ex prætiosioribus prædijs, quod fieri non poterat, cum hæres non possit ad sui libitum eligere legitimam in melioribus Corporibus, sed assignanda sit à Iudice in mediocribus *Aretin. cons. 155. num. 7. post med. vers. prædicta non licuit iuncto vers. ergo non licuit quem sequitur Peregr. de fideicom. art. 36. num. 28. Crass. de success. in verb. legitima quæst. 16. num. 14. Surd. dec. 316. num. 18. Rot. post* Merlin *de legit. dec. 113. num. 2.* visa sunt non esse pręsentis inspectionis, cum hodie non agatur de validitate executionis, sed de mandato, an scilicet sit confirmandũ, vel infirmandum, vltra quod etiam non probatur qualitas aliorum bonorum, prout esset opus ad effectum, vt apparere posset, an pręedium executatum
21 sit prætiosius, quia probatio comparatiui resultat ex probatione positiui, *Anchar. cons. 215. numer. 6. vers. Decimo.*

Et itaque.

RECANATEN. MANVTENTIONIS.

Veneris 27 Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Testator quando fecit aliquem hæredem vsufructuarium omnium suorum bonorum, & eo mortuo aliũ fecit hæredem proprietarium, tunc statim mortuo vsufructuario directè transit vsufructus in proprietarium, & multa deducuntur circa materiam, quando quis dicatur tantum institutus hæres in vsufructu, & quid si hæres proprietarius prædecedat vsufructuario?

SVMMARIVM.

1 *Vsufructuario mortuo manutentio conceditur proprietario, ipsiusque hæredi, & hæredis hæredi, quoad vsufructum.*
2 *Vsufructuario mortuo possessio naturalis consolidatur cum ciuili, quæ est penès proprietarium.*
3 *Vsufructuarius hæres dicitur ille, qui talis à testatore fuit in testamento vocatus.*
Et ex quo testator vsus fuit verbis vti, & frui.
4 *Institutus, quando quis fuit vita durante ex hoc apparet, quod fuit institutus hæres vsufructuarius.*
5 *Remissionem confectionis Inuentarij, & cautionis de bene vtendo, & fruendo arbitria boni viri, indicant solum vsufructum fuisse relictum, & quidem formalem.*
6 *Prælegatum alicui factum demonstrat illum non esse hæredem proprietarium, sed vsufructuarium.*
7 *Obseruantia declarat verba testatoris quatenus sint dubia, n. 8.*
9 *Hæres institutus post mortem vsufructuarij etiam viuente vsufructuario, adhuc dicitur hæres in proprietate.*
10 *Et ista est æquior, & communior opinio.*
11 *Id enim censetur factum non ad differendam institutionem in proprietate, sed ad euitandas molestias, quæ à proprietario vsufructuario inferri possunt.*

12 *He-*

Digitized by Google

12 *Hæres vsufructuarius legata annua soluere tenetur.*

13 *Verba impersonaliter probata ad certam personam non possunt adaptari.*

14 *Fideicommissarius debet capere hæreditatem de manu hæredis grauati.*

15 *Hæres proprietarius capit possessionem bonorum de manu hæredis vsufructuarij non iure fideicommissi, vel transmissionis, sed iure deuolutionis, seu consolidationis absque vlla traditione.*

16 *Dominus directus petens manutentionem ex capite deuolutionis, siue caducitatis, non ita facile auditur, sicuti proprietorius defuncto vsufructuario.*

17 *Vsufructu finito per mortem vsufructuarij non potest denegari manutentio proprietario.*

Vsusfructus est ius personale cohærens personæ, & extinguitur cum persona, & consolidatur cum proprietate, num. 17.

18 *Possessio iure familiaritatis tunc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest.*

19 *Possessio iure familiaritatis ad obtinendam manutentionem nihil suffragatur.*

20 *Vsufructuarius habet tantum naturalem possessionem, quæ non est manutenibilis ad fauorem hæredum, ad quos transire non potest, & num. 21. 22.*

23 *Possessio ciuilis semper remanet penès proprietarium.*

24 *Vsufructuarij morte statim secuta ipso iure, & eodem momento vtraque possessio residet penès proprietarios, qui illicò incipiunt possidere naturaliter absque alio ministerio hominis, & n. 25.*

26 *Proprietarius statim mortuo vsufructuario incipit possidere non per viam nouæ possessionis, sed per viam continuationis.*

27 *Possessio posterior, & turbatiua non est manutenibilis.*

28 *Interesse non habens in causa non est audiendus.*

29 *Priuilegia pro retentione crediti dotalis non transeunt ad hæredes extraneos.*

30 *Retentio pro credito dotali competit etiam hæredi extraneo, secundum aliquos, & num. 32.*

31 *Priuilegium retentionis competit etiam singulari successori, & num. 32.*

33 *Hæres extraneus non facit fructus suos pro tempore retentionis crediti dotalis, sed tenetur restituere, vel in computum sui crediti excomputare.*

34 *Beneficium retentionis non datur sine possessione.*

35 *Retentio multo minus datur, quando possessio non est vacua, sed ab alio occupata.*

36 *Vidua quando constat ad eius manus peruenisse ingentē pecuniarum summā ex substantia viri præsumitur de sua dote satisfacere, si sit æquiualens doti.*

37 *Probationes quæ non sunt in actis non habentur in consideratione.*

38 *Retentio non datur quando creditum est turbidum, & illiquidum.*

DECISIO LXX.

MArmilius Massuccius in Testamento sub quo decessit, relicto vsufructu totius hæreditatis Cinthiæ vxori, post eius mortem nominauit sibi hæredem vniuersalem Antonium Massuccium germanū fratrem in hæc verba. *In omnibus autem bonis stabilibus, mobilibus, & semouentibus &c. relinquo volo, & nomino meum vniuersalem hæredem proprietarium post mortem supradictæ meæ vxoris hæredis vsufructuariæ, D. Antonium Massuccium meum fratrem germanum ex latere Patris &c. & decedente d. Antonio sine filijs, & filiabus legitimis, & naturalibus, d. mea hæreditas transferatur ad infrascriptos meos hæredes fideicommissarios, hoc modo, videlicet, medietas totius hæreditatis ad D. Iulium Monaldum meum Nepotem carnalem ex D. Liuia mea sorore dilectissima, & alia medietas totius ad D. Flauianum Constantinum meum nepotem ex D. Semidea mea nepte, & alia medietas ad omnes filios tam masculos, quam fœminas D. Simonæ Patronicebia meæ sororis &c. Summar. Monaldi num. 1.*

Decessit Testator, & Antonius hæreditatem adiuit, quam deindè, decedente Antonio sine filijs, adiuerunt Iulius Monaldus Iulij filius, & Io. Baptista Constantinus, alijque dictorum substitutorum hæredes. Obijt postremo Cinthia, condito Testamento, in quo hæredes sibi scripsit Mariam Alemannam neptem, & vxorem Equitis Benedicti Massucci, ijsque defunctis Aurelium, cæterosque filios masculos nascituros ex eis, & prætendentes hæredes Marmili per obitum Cinthiæ fuisse extinctum vsumfructum, obtinuerunt ab Ordinario Recanaten. mandatum de manutenendo in possessione bonorum hæreditariorum d. q. Marmilij *d. Summ. num. 5.* quæ manutentio eisdem fuit etiam concessa ab A.C. in secunda instantia. Tandem causa commissa in Rota cum facultate manutenendi quem de iure, & hodie disputato dubio, cui esset dandum mandatū de manutenendo, DD. dixerunt illud esse concedendum Thomæ Monaldo, Ioanni Baptistæ Constanti-
1 no, alijsque hæredibus substitutis à Marmilio, quia
post obitum vsufructuarij manutentio conceditur
proprietarijs, vt probant *Natt. cons. 419. num. 2. & 3*
Bero. cons. 60. num. 27. lib. 1. Menoch. cons. 139. num. 16.
in fin. lib. 2. Aldouin. cons. 76. num. 25. Valasch. decis. Lusitan. 76. sub num. 9. par. 1. Rot. in recent. dec. 258. nu. 2.
in fin. par. 4. & decis. 359. num. 2. par. 5. Ipsorumque hæredibus, & hæredum hæredibus, vt firmat *Cassan. ad Consuetud Burgund. in tit. de succes. §. le mort saisit le vif. sub num. 6. in verb. dico plus vers. hæredes mariti fol. 894. Tiraquell. tract. le mort. saisit le vif p. 3 declar. 1. num. 8. vers. aut eius hæres. Rot. in recent. d. decis. 359. num. 3. par. 5. & apud Posth. de manut. decis. 293. num. 2. in fin.* Ea scilicet ratione, quia mortuo
2 vsufructuario, possessio naturalis consolidatur cum
ciuili, quæ est penès Proprietarium, & eius hæredem, attrahens ad se naturalem *Giurb. cons. 56. n. 6. Peregr. dec. Patauin. 127. num. 5. & 7. Cardin. Mantic. decis. 167. num. 7. Rot. in recent. decis. 203. num. 6. par. 3. & decis. 515. num. 3. & 4. part. 4. decis. 240. num. 3. part. 6.*

Nec dubitari potest, quin Cinthia fuerit dumtaxat vsufructuaria; hoc enim visum fuit Dominis
3 satis apparere, tàm ex eo quod Cinthia sæpiùs fuit
à marmillo in illius Testamento vsufructuaria denominata *l. si alij fundum, cum ibi notatis ff. de vsu, & vsufruct. legat.* & Testator vsus fuit verbis, vti, & frui, *l. 1. & l. 7. ff. de vsufruct. Bellon. cons. 6. num. 4. & 5. Bertazzol. cons. ciuil. 4. num. 24. Reuerendiss Vrgellen. dec. 146. num. 11.* Quam etiam quia institutio fa-
4 cta fuit, vita durante, quod pariter indicat restrictionem ad vsumfructum, vt aduertit *Rot. in recent. decis. 162. num. 3. par. 2. & dec. 535. num. 5. par. 4:* & fuit dictum *in Mutinen. Dotis 16. Ianuarij 1641. coram Illustrissimo D. meo Patriarcha Panzirolo.*

Et huic intellectui consonant, tum remissio confectionis inuentarij, & cautionis de vtendo, & fruēdo arbitrio boni Viri, quæ remissio tanquam non
5 conueniens hæredi proprietario, indicat solum
vsumfructum fuisse relictum, *Misinger. obseruat. cen. 5. obseruat. 38. num. 3. Thesaur. inn. quæst. forens. lib. 1. quæst. 54 num. 5. Modern. Eugubin. controuers. forens. 47. n. 12. Rot in recent. dec. 667. num. 4. par. 2.* & quidem

formalem *Caphal.cons. 37.n.24.Odd.cons.91.n.41.&
42.Rot. in Romana Apotheca Prosumeria 11. Martij
1615.coram bo:me: Vbalda Soniore, & in d.Mutinen.
Dotis coram D. meo Patriarcha Panzirola*. Tum
prælegatum auri, & argenti, ac Margaritarum
factum Cinthiæ, quod demonstrat illam non fuis-
6 se proprietariam, cum proprietario à se ipso præ-
legari non possit, nè sui ipsius debitor efficiatur *l.
plane 24.§.si duobus & l. legatum 119.§.1.ff.de leg. 1.
Bero.cons.40.num.60.lib.1.Surd.dec.250.nu.3. sanct.
mem.Greg.XV.dec.206.n.3.* Et denique obseruantia
subsequuta, quia Cinthia semper se gessit pro vsu-
fructuaria, aliosque in hæredes proprietarios agno-
7 uit ne dùm verbis, sed etiam factis soluendo eis
scuta 300. ex vsufructu sibi relicto, emendo à di-
ctis hæredibus nonnulla bona hæreditaria sub ex-
pressione, quod erant hæreditaria q. Marmilij, &
ad venditores tamquam Proprietarios spectabant
eisdemque intimauit, vt tanquam Proprietarij lites
& hæreditatem defenderent *d.Summ.n.3.&* 4. quæ
8 obseruantia declarat verba Testamenti quatenus
essent dubia, vt in terminis *d. Modern. Eugubin. d.
controu.47.num.14.Rot.in rec.d. dec.663.num.6.par
te 2.*

Nec referri dictum fuit, quod Antonius fuerit
9 institutus heres post mortem Cinthiæ vsufructua-
riæ. Quia non propterea desijt esse hæres pro-
prietarius, etiam viuente Cinthia *Ladereb.cons.57.
n.1.Facchin.contr.Iur.lib.4.cap.16.circa fin.vers. ego
priorem Odd.cons.91.num.21.*vbi testatur de æquiori
10 & communiori *Card.Canal.dec.310.n.1.Rot.in Ro-
mana hæreditatis de Vanninis* 17.*February* 1606.*co-
ram Marcomontio, quæ est in rec.dec. 162.num.1. &
seqq.par.2.& in Tudertina bonorum* 2.*Aprilis* 1606.
coram Sacrato,& in Auenianen.vsusfructus 18.*Mar-
tij* 1634. *circa fin. vers.Ideoque bene intrat torom R.
P.D. meo Ghisilerio* Idem enim censetur factum,
11 non ad differendam institutionem in proprietate.
sed ad euitan.molestias, quæ vsufructuariæ à Pro-
prietario inferri possent, vt aduertunt *Paris. cons.
97.n.1.2.& 3.lib. 3.Bursatt.cons. 245.num. 4. lib. 3.
contr.var.resol.lib.2.cap.2.sub num.5.Gall.pract. ob-
seruat.lib.2.obseru.143.n. 4.* Gratian. *discept. forens.
cap.628 n.40.Rot.in rec.dec.162.sub num.1.par.2.&
in supracitata Mutinen.Dotis coram Illustrissimo D.
Patriarcha Panzirolo, & latius in Camerinen. hære-
ditatis 2. Februarij 1631. coram bon. mem. Merlino
impress. in recent. decis. 22. num. 7. & per tot.par-
te 6.*

Minusque refragatur onus iniunctum Cinthiæ
soluendi Proprietarijs annua scuta 300. hoc enim
maximè conuenit vsufructuariæ vniuersali, quæ
12 legata annua debet, vt declarant *Borgnin.de vsu-
fruct.num.221.cum seqq.Pic.in l.Titia §. Titia q.90.
n.153.de leg.2.Rub.Alexand.cons.158.num.2.Bellon
cons.7.sub num. 6.* Menoch. *de præsumpt. lib. 4. præ.
sumpt.143.num.18.Gratian. discept. foren. cap. 294.
num.1.& 2.Surd.dec.193.num.1.& Thomat.dec.106.
num.7.*

Quod autem Testator voluerit bonorum restitu-
tionem fieri ab vsufructuaria, visum fuit in facto
non iustificari; Testator enim solùm disposuit, vt
Proprietarij reciperent bona talia, qualia reperi-
rentur de tempore obitus Cinthiæ, & vt taciti es-
sent de quacumque bonorum restitutione, sed non
expressit, quod restitutio fieri deberet à Cinthia,
13 ideoque dicta verba tanquam impersonaliter pro-
lata referri non possunt ad certam personam *l.stipu-
latio ista §. si quis ita ff.de verb.obligat.& in l.fin. ff.
si cert.pet.vbi communiter scribentes Buratt.dec.443.
num.3.*Sed intelliguntur prout de Iure *cap. cum Di-
lectus de consuetud.*

Hinc non adaptatur exemplum de fideicommis-
sario prædefuncto hæredi grauato, qui capere de-
14 bet possessionem de manu hæredis, quia Cinthia
15 non fuit grauata, nec hæredes Proprietarij præ-
defuncti capiunt vsumfructum iure fideicommissi,
vel transmissionis, sed iure deuolutionis, seù con-
solidationis, vt considerat *Seff.dec.Aragon.25.n. 70.
Rot.in rec.d.dec.22.n.20.par.2.* Ad hoc autem ne-
cessaria non est aliqua traditio, vt firmant *Thomat.
dec.118.n.9.Rot.coram Mantic.dec.167.num. 7. & in
Anconitana bonorum 3. Iunij 1628.coram bon.mem.
Merlino.*

Minusq; congruit simile Domini directi petentia
manutentionem ex capite deuolutionis, siuè ca-
ducitatis, quia cum in d. casu possit de facili cade-
re dubietas super huiusmodi deuolutione, seù ca-
16 ducitate, manutentio de facili non conceditur,
quæ tamen Proprietario concedi debet absque vlla
hæsitatione post obitum vsufructuarij, cum indu-
17 bitatum sit vsumfructum veluti Ius personale co-
hærens personæ extingui per obitum vsufructua-
rij, & consolidari cum proprietate *§.finitur instit.
de vsufruct.& l.antiquitas §.tales altercationes, & l.
corruptionem §. sed neque C. de vsufruct. & habit.
Thesaur.tun.controuers.forens.lib.2.qu.96. sub nu.4.
& 6.franc.Marc.dec.864.per tot.par.1. Rot.coram bo:
me: Coccino dec.291.n.3.& in Anconitana Prædij 19.
Iunij 1634.coram bo: me: Merlino, quæ est dec. 291.
n.1.par.7.recent.*

Eoque facilius Domini in hanc sententiam de-
scenderunt, quia Maria Alemanna, cæterique
Cinthiæ hæredes, non probant se esse in possessio-
ne bonorum hæreditariorum Marmilij. Aut enim
fundant se in possessore habita promiscuè cum Cin-
thia, ipsa viuente, & cum ex supra deductis, Ma-
18 ria nullum super illis Ius haberet possessio hæc
censetur Iure familiaritatis, *l.quæ Iure familiarita-
tis ff.de acquir.possess.Valasc.consult.180.n.7. tom. 2.
Surd.cons.160.n.17.Rot.coram bo:mem: Coccino dec.
180.n.5.& dec.239.n. 2.* Quæ nullius est momenti
19 ad effectum obtinendi manutentionem *Rot. coram
eodem Coccino dec.479.n.6. Reuerendissimus Vrgel.
gellen.dec.40.num.7.*

Vltra, quod Cinthia tanquam vsufructuaria ha-
20 bet solum possessionem naturalem *Honded. cons.
18.n.47.lib.2.Gratell.dec.Dolan. 37. n. 12. Rat. post
21 Pacific.de Saluian.interd.dec.156.n.4.* Quæ non est
22 manutenibilis ad fauorem hæredum, cum statim
sequuto ipsius obitu expirauerit, nec ad hæredes
transire potuerit, *§.finitur Instit.de vsufruct. Me-
noch.cons.201.n.36.fab.de Anna cons.113.n.19.lib.2.
Ianar.cons.59.n.32 Boer.dec.172.n.29.*

Aut verò fundant se in possessione acquisita post
obitum Cinthiæ, & hęc pariter suffragari non po-
23 test. Quia cum possessio Ciuilis, semper fuerit
penès Proprietarios *Pontan.de spol lib.1.sub.n. 140.
vers.translata tamen ciuili Cyriac.controu. forens. ca-
pit.243.Valasch.d.dec.79.n.9.par.1.Mantic.dec.167.
24 num.7.*Et sequuto obitu Cinthiæ per viam consoli-
dationis ipso Iure, & eodem momento vtraque
possessio resederit penès Proprietarios, proindè
25 illico cæperunt naturaliter possidere absque ho-
minis ministerio *Aldocin.cons.76.n.24.Rosental. de
feud.cap.10.concl.41.n.57.in fin.& nu.58. Fontanell.
de pact.nuptial.claus.4.glos.22.n.34.35.& 36. Gra-
tian.discept.forens.cap.779.sub n.5.Seff.dec.Aragon.25.
n.78.Magon.dec.lucen.4.num. 20. Rota in Ferrarien.
manutentionis 28.Ianuary 1641. coram bon.mem. Pi-*

rona-

Digitized by Google

romano, *vers. nam vltra, quod statuti prædicti disposi-*
26 *tionem* Et quidem non per viam nouæ possessionis sed per viam continuationis, *Rot. post Pest. de manut. dec.* 119. *num.* 5. vtrique qualibet alia possessio tanquam posterior, & turbatiua non est manutenibilis *Rot. coram Card. Caual. dec.* 2. *n.* 2. *coram Sacc. mem. Greg. dec.* 171. *n.* 1. *cum pluribus adductis in d. Ferrarien. manutentionis.*

Nec pariter obstare potest exceptio caducati fideicommissi, quia de ea hæredes Cinthiæ vsufru-
28 ctuariæ excipere non possunt, tanquam carentes interesse ex adductis *per Rubin. consil.* 129. *n.* 1. *lib.* 2. *Rimin. iun. consil.* 230. *num.* 20. *lib.* 2. *Greg. XV. dec.* 118. *n.* 5. *&* *dec.* 410. *n.* 6.

Demùm nullum visum fuit posse fieri fundamentum super exceptione retentionis ratione crediti Dotalis. Quia siuè sequamur opinionem vo-
29 lentium priuilegium retentionis non transire ad hæredes extraneos, vt sunt hæredes Cinthiæ, quam tenuerunt *Mier. in Constit. Cathalon. super tit. solut. matrim. n.* 24. *&* 79. *& ibidem Desput. in add num.* 39. *Cancer. var. resolut. cap.* 9. *de Dote, & donat. propter nupt. n.* 35. *&* 36. *Grat. discept. forens. cap.* 143. *n.* 43. *&* 44. *Thesaur. iun. quæst. forens.* 5. *n.* 5. *lib.* 1. vbi testatur sic in senatu Pedemontano fuisse decisum, & concordantes decisiones refert. Siuè sequamur contrariam opinionem afferentium d. priuilegium
30 transire etiam ad extraneos, quam latè tuentur *Canalcan. de vsufruct. mulier. relict. num.* 201. *Cephal. consil.* 98. *n.* 32. *Costa de port. rat. quæst.* 58. *nu.* 3. *Franc. Marc. dec.* 181. *par.* 1. *Gramm. dec.* 92. *n.* 19. *&* 20. *Cancer.* licet in contrarium allegetur *var. resolut. capit.* 9. *tit. de dot. & donat. propter nupt. n.* 61. Dicens
31 hoc esse indubitatum, cum Ius retentionis transeat in singularem successorem *Fontanell.* pariter in contrarium allegatus *claus.* 7. *glos.* 3. *par.* 7. *sub nu.* 2. *vers. fuit enim condemnatus.* Referens ita fuisse iudicatum in Senatu Cathaloniæ, cidemque opinioni videtur adhæsisse *Rot. in Romana Casalis Agnezani* 2. *Iunij* 1640. *coram R. P. D. meo Royas vers. moti ex eo,* vbi infirmatur Sententia alias lata, ex eo potissimum fundamento, quod concessetat Immis-
32 sionem illis de maximis non obstante retentione quæ competebat Alexandræ, & ex eius persona PP. S. Siluestri, & Garauinis (qui tamen erant extranei) pro Dote sibi super d. Casali assignata. Cum hac tamen distinctione, quod hæres extraneus
33 non facit fructus suos pro tempore retentionis, sed tenetur, vel illos restituere, vel in computum sui crediti ex computare, vt distinguendo tradunt *Cancer.* loco supra citato *d. n.* 61. *vers. Ad extraneum tamen heredem dictum ius retentionis transire censeo, sed Ius faciendi fructus suos non transire opinor,* quod idem reperit *Fontanell.* loco pariter supracitato, ibi, *fuit enim condemnatus hæres extraneus ad restituen. fructus perceptos à die mortis Viduæ, soluta tamen prius* Dote concedendo per ea verba retentionem hæredi, donec restitutio esset facta.

Quicquid enim sit de istis opinionibus, fuit pro responsione animaduersum satis esse, quod ex supra deductis appareat hæredes Cinthiæ nunquam pos-
34 sedisse, ad hoc, vt excludantur à beneficio retentionis, quæ sine possessione non competit *Vincent. de Franch. dec.* 527. *n.* 11. *Rot. apud Posth. de manuc. de-*
35 *cis.* 140. *n.* 10. multoque minus quando possessio non est vacua, sed ab alio occupata, prout hic late *Gratian. discept. forens. cap.* 700. *n.* 35. *Anton. de Amat. plures referens resolut.* 33. *n.* 66. *Cartar. dec. Fauent.* 73. *n.* 11. *Magon. dec. lucen.* 64. *n.* 13. *Cornazan. ott.* 57. *n.* 22. *Vimus dec.* 317. *n.* 5.

Cessatque difficultas, quia ex datis in *Summ. Monaldi n.* 9. Constat ad manus Cinthiæ peruenisse
36 ingentem pecuniarum quantitatem credito Dotis æquiualentem, ex qua præsumitur de suo credito satisfacta *Neuizan. consil.* 57. *sub. n.* 11. *Afflict. dec.* 113. *n.* 16. *Rot post Pacific. de Salutan. interdict. dec.* 19. *n.* 4. *&* 5. *& in rec. dec.* 275. *n.* 4. *vers. Tandem omnes par.* 4 *cum aliis relatis in Fanen. Dotis* 17. *Martij.* 1642. *coram me.*

Nec refragatur, quod pars dictarum pecuniarum fuerit inuestita in Censibus fauore hæreditatis.
37 Quia de huiusmodi inuestimento non constat in actis, nec per consequens habendum est in consideratione præsertim, quia deberet constare prætensum inuestimentum adæquare consumptiones factas, & adhuc effectum requiritur Calculatoris
38 electio, & illius relatio, quibus non habitis, creditum remanet turbidum, & illiquidum, ita vt interim retentio competere non possit *Rot. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec.* 113. *sub. n.* 7. *cum pluribus adductis in Romana Domus* 25. *Februarij* 1641. *coram me in fine.*

Et Ita decisum vtraque parte informante &c.

VRBEVETANA PRÆDII.

Veneris 27. *Iunij* 1642.

ARGVMENTVM.

Immissio hæredi scripto in testamento impediri non potest per fideicommissarium possessorem nisi duo copulatiuè probetur, quod scilicet doceat in continenti de fideicommisso, & quod possideat sine vitio, & qualiter legitime possidere dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Immissio denegari non potest hæredi scriptioni testamento non raso, non abolito, nec cancellato.*

2 *Clausula constituti transfert possessionem tam ciuilem, quam naturalem in constitutarium.*

3 *Clausula constituti non probat contra tertium, nec in fauorem illius, cuius gratia apponitur nisi probetur possessio constituentis de tempore constituti.*

4 *Clausula constituti facit qualem qualē probationem possessionis etiam contra tertium.*

5 *Instrumentum pleni probat contra producentem, et censetur in omnibus, & per omnia ab eo approbatum.*

6 *Fideicommissarius non dicitur legitimus contradictor ad impediendam, immissionem hæredi scripto nisi copulatiuè doceat incontinenti de fideicommisso, & quod possideat sine vitio.*

7 *Enunciatiua quando nihil certi continet, & est dubia, & requirit altiorem indaginem non probat bonum ius fideicommissarij, ad hoc vt valeat impedire immissionem hæredi scripto.*

Enunciatiua non probat vbi principaliter dubitatur de enunciato ibidem.

8 *Scriptura non producta cum non sit de actis, perinde est ac si non esset in rerum natura, & nulla de ea est habenda consideratio.*

9 *Testes examinati in vno iudicio non probant in alio.*

10 *Limita nisi deponant super statu personæ.*

11 *Probationes factæ super statu personæ in vno iudicio, vt probent in alio requiritur legitimus contradictor, qui causam defenderit.*

12 *Probationes factæ super statu in alio iudicio etiam si sint factæ cum legitimo contradictore ei non nocent, qui habet ius æque principale.*

Digitized by Google

13 *Praeiudicium, vt alteri per alterum non inferatur, est de natura partum.*

14 *Monasterium, vel Ecclesia non potest venire loco filij, quando resistit expressa mens testatoris, & num. 18.*

15 *Testatoris voluntas est seruanda cum ipse possit rebus suis, quamlibet legem imponere.*

16 *Fœminæ moniales possunt succedere eorum vita durante ad commodum monasterij, quando ingressæ sunt in monasterio capaci, cum retineant Iura suitatis.*

17 *Monasterium aliud est, quod succedat ex persona monialium eorum vita durante, aliud quod illis mortuis succedat loco filij ad effectum vt deficiat conditio* si sine liberis *ad exclusionem substituti*

18 *Monasterium, nec ex persona propria, nec monialium potest succedere, quando repugnat voluntas testatoris.*

19 *Exceptio fideicommissi non solum dicitur requirere altiorem indaginem ex dubietate facti, sed propter perplexitatem, & subtilitatem Iuris.*

20 *Fideicommissarius ad hoc vt non possit impedire immissionem hæredi sufficit, quod contra fideicommissum aliquid colorate, vel probabile opponatur.*

21 *Possessio fideicommissarij non legitima sufficit de per se, ad hoc, vt idem non valeat impedire immissionem hæredi scripto, etiam quod constaret de eius bono iure.*

22 *Possessio non capta de manu hæredis non est legitima sed vitiosa.*

23 *Fideicommissarius etiam vbi restitutio fideicommissi fit ipso iure non potest capere possessionem propria auctoritate, sed illam debet capere de manu hæredis.*

24 *Occupatio rerum fideicommisso subiectarum facta hæreditate iacente debet ab Inuasoribus auocari, & hæredi restitui.*

DECISIO LXXI.

AVrelio Auueduto Domini dixerunt esse dandam
immissionem in possessione Prædij ornani, olim
possessi à Siluia Palatia contra Angelicam, &
Ludouicam de Palatijs Moniales in Monasterio S.
Ludouici Vrbisueteris. Quoniam ipse docet se esse hæredem scriptum in eius Testamento non raso,
1 non abolito, nec cancellato, & propterea sibi denegari non potest Immissio ex remed. *l. fin.* C. *de edict. Diu. Adrian. tollend.* in bonis à dicta Testatrice possessis de tempore mortis *gloss. & DD. communiter in d. l. fin. & multi cumulati per D. Argel. in tract. de acquir. poss. qu. 6. n. 6. Rot. in recent. dec. 654. num. 1. par. 1. & dec. 108. par. 7. & coram Card.* Canal. *decis. 469. n. 1. & in alijs.*

Quod autem d. prædium fuerit possessum à Siluia, probatur ex clausula *constituti* apposita ad eius
fauorem in Instrumento transactionis celebrato inter ipsam, & quandam Rosatam, quæ possessionem
d. prædij penes se existentem dimisit, & relaxauit
ad fauorem Siluiæ constituens se interim eius nomine illud possidere, per quam clausulam fuit trans-
2 lata in Siluiam omnis possessio, tàm ciuilis, quàm
naturalis *l. quod meo, & l. interdum, & ibi DD. ff. de acquiritur possess. Rot. in rec. dec. 770. n. 2. par. 3. & coram bo: me.* Buratto *dec. 145. n. 2. & coram s. me: Greg. XV. dec. 437. n. 1. & vtrobique* Add. præsumitur continuata vsque ad obitum *l. fine possidetis C. de probat. Rot. coram Buratt. dec. 158. n. 3.*

Non obstat, quod clausula *Constituti* non pro-
3 bet contra tertium, & in fauorem illius, cuius gratia opponitur, nisi probetur possessio constituentis de tempore ipsius constituti, vt multis
DD. Auctoritatibus, *& Rota dec. probat Posth. de manutenend. obseru. 20. num. 32.* Quia vltra, quod
4 Constitutum facit qualē qualem probationem, etiam
contra tertiū *Socein. sen. cons. 187. n. 14. lib. 2. Mazzol. cons. 107. n. 65. & seqq. Giouagnon. cons. 14. n. 64. lib. 1.* Visū fuit cessare ōnem difficultatē in præsenti casu
cum Instrumentum præfatum, in quo adest clausula *Constituti* fuerit productum ab Angelica, & Ludouica in prima instantia huius causæ coram Vicario
Vrbisueteris, à quo obtinuerunt absolutoriam,
5 vndè plenè probat contra ipsas cum per talem
productionem censeantur illud, & omnia in eo
contenta approbasse *Rot. in rec. dec. 360. nu. 3. par. 5. & dec. 88. num. 20. par. 6. & coram Buratt. dec. 260. num. 3.*

Minus releuat, quod d. prædium dicatur subiectum fideicommisso Hieronymi Palatij purificato, vt prætenditur ad fauorem Angelicæ, & Ludouicæ, & propterea cum reperiantur in possessione possint Aurelio impedire Immissionem. Quia
fuit responsum, quod ad effectum, vt fideicommis-
6 sarius sit legitimus contradictor pro impedienda
immissione hæredi scripto duo copulatiuè requiruntur, quod scilicet in continenti doceat de fideicommisso, & quod possideat sine vitio *Bart. in d. l. fin. n. 2. Menoch. de adipiscend. remed. 4. n. 634. & seqq. & n. 638. Rot. coram Greg. dec. 206. n. 9. & diuers. decis. 103. n. 1. & in rec. dec. 115. n. 2. 10. & 11. par. 1. & dec. 94. n. 5.*

Hic autem neutrum ex dictis requisitis visum fuit
concurrere. Nam quod attinet ad fideicomissum,
de illo non constat, nisi ex simplici enunciatiua,
quæ quicquid sit, an probet, cum hodiè de enunciato specialiter dubitetur, certum est, quod ex illa non apparet, quod Angelica, & Ludouica sint
vocatæ cum nulla de eis fiat mentio in dicto Instrumento, ac propterea cum dicta enunciatiua nihil
7 certi contineat, sed sit dubia, & altiorem requirat indaginem, non potest ex ea prætendi probatio boni Iuris ad hunc effectum neque sub hoc prætextu hæredi immissio retardari, vt in puncto
Dec. cons. 424. n. 18. vers. non obstat, & n. seq. Roland. à Valle cons. 1. n. 73. & seqq. lib. 1. Rot. in recent. dec. 36. n. 1. vers. secus autem par. 1. & dec. 94. n. 12. in fin. par. 5. et fuit dictum in Reatina successionis 15. *Aprilis* 1641. *coram R. P. D. meo Peutingerio.*

Nec suffragatur, quod de illarum expressa vocatione dicatur constare ex Testamento Hieronymi fideicommittentis quia vltra, quod illud nunquam fuit productum, nec in prima instantia coram Vicario Vrbisueteris, nec in secunda coram
A.C. nec in hac tertia vertente in Rota, & sic cum
8 non sit de actis perindè est ac si non esset in rerum
natura, & nulla de eo habenda est ratio *Rot. decis. 404. sub n. 2. par. 1. rec. & dec. 197. n. 15. par. 5. & coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 409. n. 7.*

Responsum fuit, quod etiamsi esset productum,
& de actis non releuaret ex duobus. Primo quia
Angelica, & Ludouica, ex quarum personis Monasterium prætendit succedere, non leguntur in
eo nominatim vocatæ, sed comprehensiue sub nomine collectiuo filiorum Sigismundi hæredis grauati sub conditione, si idem Sigismundus, et
Astulphus filij Testatoris, & eorum filij sine filijs
& descendentibus decederent; Vnde non solum
essent legitimandæ personæ, sed etiam esset probandum, quod prædecesserint Astulphus, & Sigismundus, & eorum filij instituti, & respectiuè substituti, sine filijs, & descendentibus. Et vlterius
esset

Digitized by Google

esset probandum, quod prædium, de quo agitur
fuerit in bonis Hieronymi fideicommittētis quę ta-
men hic nullatenus iustificantur. Nam Testes ad
hunc effectum producti, cum sint examinati in alio
9 Iudicio non probant, non obstante, quod dicantur
deponere super statu, quia licet probationes super
10 statu factæ in vno iudicio probent in alio iuxtà
text. in l. ingenuum ff. de stat. hom. quem Rot.
sæpius canonizauit; hæc tamen conclusio non
procedit in casu nostro, tùm quia dicti Testes non
fuerunt examinati cum legitimo contradictore,
11 qui causam defenderit, prout requiritur ad effectū
vt probationes factæ super statu in vno Iudicio
probent in alio, vt per Bart. in d.l.ingenuum n.1.et
ibidem Alberic.n.3.Alex.in l.sæpe n.76.et 78.ff. de re.
Iud.Bald.in l.2.nu. (quibus res Iud. non noc. Couar.
pract.qu.cap. 13. n.5. vers.sane ratio Gonzal. ad reg.
Cancell.glos.9.§.1.n.86.Rot.coram Greg.dec.486.nu-
mer.10.et coram Card.Caual.dec.250.n.5.et dec.294.
n.2.Tum quia Aurelius habet ius æq;principale ad
successionem, quo Casu probationes super statu la-
12 ctæ in alio Iudicio, etiamsi sint factæ cum legiti-
mo contradictore, non nocent, ea ratione, quia
13 cum quis habet ius æquè principale, natura parium
est, vt vni per alterum non inferatur præiudi-
cium vt eleganter in his terminis deducunt Zas.
in d.l.sæpe n.69.et 84.et ib. Alex.n.25.post med. vers.
item talis, et n.60.vers.putat tamen, & n.77. ff. de
Iud.Bald.in citat.l.ingenuum n.5.ff.de stat.hom.Tira-
quell.alios allegans in tractat.de nobilit.cap.37. nu. 7.
Franch.dec.523.n.16.& seqq.& dec. 524. n. 1. & fuit
dictum in Britenorien. fideicommissi 24. Martij
1642.coram R.P.D.meo Bichio.

Secundo, quia Hieronymus testator pro intel-
ligentia substitutionum in eius Testamento facta-
rum declarauit, quod in omnibus casibus in quibus
est facta mentio de masculis, & fœminis, mona-
sterium, vel Ecclesia, tàm in conditione, quàm
in vocatione non intelligatur. esse loco filij, as-
serendo se id non facere principaliter ad exclusio-
nem Monasterij, vel Ecclesiæ, sed pro conserua-
tione suorum bonorum in personis vocatis; Vn-
14 de in hoc casu siue monasterium sit capax siue, in-
capax, non videtur posse succedere ex personis An-
gelicæ, & Ludouicæ cum repugnet, & resistat ex-
15 pressa voluntas Testatoris, quæ est seruanda, cum
ipse potuerit rebus suis quamcumque legem sibi be-
ne visam apponere, vt multis probant de commu-
ni attestantes Peregr.de fideicommissis art.28.n.70.&
82.Fusar.de substit.qu.429.n.18. & seqq. Mantic. de
coniect.vltim.vol.lib.11.tit.7.n.18.Couar.var. resol.
lib.1.cap.19.n.8.Franch.dec.29.n.34.& 7. Rot. in rec.
dec.335.n.15.

Nec dicatur, quod hodie non agitur an Mona-
sterium ex se posſit succedere loco filij, quo casu
procederet superius firmata conclusio, sed an An-
gelica, & Ludouica in Testamento vocatæ possint
ex eorum personis succedere ad commodum Mo-
nasterij, & de hoc non posse dubitari, cum ipsæ
16 quamuis Moniales retineant Iura suitatis, & san-
guinis, & ingressæ sint in Monasterio bonorum
capaci iuxt.distinct.Surd.cons.557.num.13. vers.dum
verò Quia pro responsione animaduerterunt Do-
mini, quod testator non dixit simpliciter, quod
monasterium non habeatur loco filij in conditione
quo casu vrgeret obiectum, cum verè aliud sit
17 quod monasterium succedat ex persona monialium
earum vita durante, aliud, quod illis mortuis ha-
beatur loco filij ad effectum, vt deficiat conditio
Si sine liberis ad exclusionem substituti, vt benè
Surd.d.cons.557.n.13.& priùs in cons. 228. sub.n.5
Sed in casu nostro testator vlterius progressus dixit,
quod Monasterium non habeatur loco filij tam in
conditione, quàm in vocatione, quæ verba res-
pectu vocationis non possunt verificari, nisi quan-
do, vt in casu nostro, vocati fuerunt filij alicuius,
& eorum vita durante, Monasterium ex eorum per-
sonis vult succedere, vnde cum etiam isto casu re-
18 pugnet voluntas Testatoris, nec moniales, nec
Monasterium ex eorum personis succedere possunt
vt supra firmatum fuit, ex Couar. Peregr. in Man-
tic.Fusar.& Franch.& idem dixit Menoc.de præsum-
ption.lib.4. præsumpt.83.sub num. 26. vers. Et his in-
telligimus, & Rot.d.dec.135.n.16.par.7.recent.

Et sic tantum abest, quod possit dici constare de
fideicommisso, quod imò dicta exceptio, vel pror-
sus eliditur, vel saltem conuincitur requirere al-
19 tiorem Indaginem, non solum propter dubieta-
tem facti, sed etiam propter perplexitatem, &
subtilitatem Iuris Aretin.in §.bonę fidei n.6.Instit.de
act.Soccin.sen.cons.59.n.2.in fin.lib.3. Rot. in recent.
dec.36.n.1.vers.secus autem par. 1. & coram Card.
Seraph.dec.271.n.5.& 8.Vndè non potest obstare,
vt fuit dictum, cum etiam ad hunc effectum suffi-
20 ciat, quod contra fideicommissum aliquid colo-
ratè, vel probabile opponatur adhoc vt fideicom-
missarius non dicatur legitimus contradictor, nec
possit impedire Immissionem hæredi ad trad. per
Rip.in l.4.§.condemnatum n.17. in fin. ff. de re indic.
benè Rot.diuers.dec. 520.n.1.vers. Et tamen Domi-
nus Vincentius vsque ad n.6.par. 1. & in rec. d.dec.
115.n.10.in fin.par.1.

Deficit pariter alterum requisitum possessionis
21 sine vitio, quod de per se solùm sufficeret, etiam
quod constaret de bono iure, vt dixit Rot in deci-
sionibus mox allegandis. Possessio enim Monia-
22 lium non fuit capta de manu hæredis, vt requiri-
tur, vndè non est legitima, sed vitiosa l.1 ff. quo-
rum legat.Bart.Castren.et alij in l. filiam ff. ad Tre-
bell.nec in d.l.fin.n.48.et ibidem Zuccard.n.379. C. de
edict.Diu.Adrian.tollen.Idem Dec.cons.84.n. 1. circa
med.vers.similiter si fideicommissarius, & cons. 424.
num.14.post med.Rolland.cons.78.n.14.lib.3.Argel.de
legitim.contrad.qu.10.n.207.Rot.coram Card.Seraph
dec.271.num.1.& coram sanct.me.Greg. XV. dec.206
n.5.et ibi Add.n.10.& coram Card.Canal dec. 106.n.
6.& in recent.dec.776.n.6.par.3.& dec.94.n.22.par-
te 5.quod procedit etiam quando restitutio fidei-
23 commissi fit ipso Iure, quia nihilominus non po-
test fideicommissarius propria authoritate possessio-
nē apprendere, sed debet illam capere de manu hæ-
redis Dec.cons.424.n.15.Matt.cons.223.n.2. & cons.
395.n.8.et seqq. Riminald.Iun.cons.363.n.21. cum
alijs quos citant Roland.d.cons.78.n.15.lib.3. Surd.
latè cons.73.n.29.Mart.de success.leg. par. 4. qu. 22.
art.4.n.11.Rot.d.dec.115.n.3.par.1.& isto casu occu
24 patio rerum fideicommisso subiectiarum hæredi-
tate iacente, facta debet ab Inuasoribus auocari,
& hæredi restitui, vt tenent glos. Bart.Alex.& alij
in l.non est dubium C.de legat.& in l.Paulus ff. ad Tre-
bell.Angel.in l.extat n.7.ff.quod met.caus.Odofred. in
l.1.C. quorum legat Alberic. in l. fin. eodem tit. cum
alijs latè adductis d.dec.115.n.3.vers.fin.par. 1.& be-
nè Rot.diuers.dec.520.n.13.par.1.

Et ita cum deficiant debita requisita Domini
concluserunt Aurelio hæredi dandam esse Immis-
sionem vtraque parte Informante &c.

LEODIEN. CANONICATVS.

Veneris 27. Iunii 1642.

AR-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Gratia vbi est iustificata debet exequutioni demandari, nec impeditur ex eo quod collitigans exhibeat titulum inualidum, & non sit legitimus Contradictor.

SVMMARIVM.

1 *Immissio conceditur quando omnia narrata in gratia sunt iustificata.*

2 *Fides Parochi formiter extracta ex libro mortuorum probat obitum.*

3 *Instrumentum possessionis captæ alio non existente in possessione probat continuationem vsque ad obitum.*

4 *Clericatus probatur ex litteris Ordinarij.*

5 *Fructus Canonicatuum ex consuetudine totius Germaniæ solent exprimi per non excessum inducatis 24.*

6 *Possessio, & titulus vbi sunt infecti, tunc possessor non est legitimus contradictor ad impediendam alteri immissionem.*

7 *Multo minus si possessio sit vacua.*

DECISIO LXXII.

COtam bo:me: Merlino Decano sub die 14. Martij proximè præteriti fuit resolutum Canonicatum de quo agitur ob vacationem sequutam de mense Nouembris 1634. esse reseruatum Sedi Apostolicæ, prosequendo deindè disputationem An Ioanni Busthman esset danda Immissio, Domini affirmatiuè responderunt.

1 Datur enim Immissio quando omnia narrata in gratia apparent iustificata prout in Casu nostro iuxtà notata communiter in *cap. si caputulo vbi gloss. in verb. exequatur de concess. prabend. in 6. Rot. dec. 48. & 506. num. 1. par. 1. & dec. 283. nu. 1. p. 7. rec.*

Nam obitus Gabrielis ex cuius persona incidit
prima vocatio probatur ex partita formiter extracta
2 ex libro Parochi *Mandos. sup. reg. 18. qu. 10. sub num. 4.*
& Rot. cor. bo: mem: Buratto dec. 407. num. 2. & quod
idem Gabriel obierit in possessione probatur ex In-
strumento possessionis ab eo captę *Summ. nu. 1.* quod
3 alio non existente in possessione benè probat ad
hunc effectum, vt pluribus relatis firmatum fuit in
Messanen. Archipresbyteratus 29. Aprili 1641. coram me, & constar per obitum d. Gabrielis fuisse proui-
sum Ioannem Dunvvaldt ex literis datis *num. 30.* ex
cuius Ioannis dimissione postea fuit prouisus Bust-
man.

4 De Clericatu eiusdem Busthman constat ex litte-
ris Ordinarij, quæ illum sufficientèr probant *Grã-
mat. dec. 81. num. 1.* quem Rota semper sequitur, va-
lor non indiget iustificatione, quia fructus Cano-
5 nicatuum illatum partium solent exprimi per non
excessum inducatis 24. vt de consuetudine totius
Germaniæ dixit Rota *in Leodien. Canon. 9. Decembr. 1589. coram bo: me: Card. Pamphilio, & in Leodien. Canonicatus, & Scolastria 27. Febr. 1612. coram bo: me: Card. Sacrato* cum alijs allegatis in *Cameracen. Canonicatus 20. Nouembris 1642. coram bon: mem: Merlino.*

Nec Immissio impediri potest à Iacobo Selessin
de eodem Canonicatu prouiso à Magistris faculta-
tum Vniuersitatis Louanien. prætendentibus colla-
tionem eiusdem Canonicatus, tamquam positi in
Diœcesi Leodien. ad ipsos spectare vigore nonnul-
lorum Indultorum, quæ eidem Vniuersitati Sum-
mi Pontifices concesserunt. Quia in dicta *decis. bo: me: Merlini* firmatum fuit huiusmodi indulta non
comprehendere Canonicatum de quo agitur, & ideo
non potest dici legitimus contradictor ad impediē-
dum Immissionem, cum iàm constet de Inualidi-
6 tate eius tituli, & tàm idem titulus, quam possessio
quatenus de illa constaret, prout non constat, in
actis, fuissent infecti ex clausulis regulæ nonæ, stan-
te vacatione in mense fixo Apostolicæ Sedi; multò
7 minus autem dato, quod possessio sit vacua, *Coputaq. dec. 346. nu. 4. p. 2. latè Rot. in Valent. Decan. & Canon. coram bo: me: Coccino, quę est in rec. dec. 225. num. 25.* cum duobus *seqq. par. 7. rec.*

Et ita vna tantum, &c.

FERRARIEN. PAROCHIALIS.

Veneris 4. Iulij 1642.

ARGVMENTVM.

Ciuitas aliqua si potiatur priuilegio à Sede Apostolica concesso, vt non nisi eius Ciues possint habere illius beneficia, an tale priuilegium extendatur ad Ciues, idest origine, & natiuitate vel etiam ad Ciues ex incolatu priuilegio, &c. Papa concedendo alicui priuilegium aliquod non censetur voluisse sibi ligare manus.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas Ferraria habet priuilegium, quod beneficia illius loci non dentur nisi Ciuibus, & nu. 5.*

2 *Benificium aliquod impetrans sub narratiua, quod prouisus est incapax, hoc concludenter venit probandum.*

3 *Incapacitas, & defectus qualitatum narratus in litteris Apostolicis ab impetrante est concludentèr probandus.*

4 *Quod procedit etiamsi narratiua consistat in negatiua. nec ad hoc sufficiunt coniecturæ.*

6 *Habitans in aliquo loco vltra decem annos, ex hoc acquiritur incolatus illius loci.*

7 *Clericus per assecutionem beneficij residentialis acquirit priuilegium ciuilitatis, & gaudet omnibus priuilegijs Ciuibus illius loci concessis.*

8 *Priuilegium simpliciter alicui Ciuitati concessum, quod eius beneficia non dentur nisi Ciuibus, cum sit fauorabile non est strictè intelligendum.*

Beneficialis materia est fauorabilis nu. 8.

9 *Ciuium appellatione veniunt non solum Ciues veri, scilicet ex natiuitate, & origine verum etiam Ciues ex priuilegio, & etiam incolæ.*

10 *Priuilegium concessum à Papa alicui Ciuitati vt eius beneficia non dentur nisi Ciuibus non comprahendit beneficia reseruata ipsi Papæ.*

11 *Papa concedendo alicui priuilegium non censetur voluisse sibi manus ligare, nec impedire prouisiones Apostolicas.*

12 *Decretum irritans appositum in gratijs Apostolicis, non ligat ipsum Papam, nec eius prouisiones, nisi expressè irritet prouisiones proprias.*

13 *Beneficia patrimonialia deuoluta ad Papam intelliguntur cum sua causa, intellige tamen, quando aliquod onus, fuit impositum in fundatione. n. 14.*

15 *Secus vero si id fit ex priuilegio Apostolico, tunc enim ad Papam spectat libera collatio, cum talia priuilegia non ligent Papam.*

DECISIO LXXIII.

GRatiam Nicolai non esse iustificatam responde-
runt Domini, & omissis alijs, ex eo potissimum
narrauit Papæ Alexandrum Puzzolum prouisum de
1 Parochiali controuersa esse incapacem, seù ad il-
lam obtinendum non qualificatum iuxt. priuilegia
concessa à Sede Apostolica Ciuitati Ferrarien. dis-
ponentia, quod beneficia illius loci non nisi Ciui-
bus conferri possint. Vndè tenetur concludentèr
2 probare allegatam incapacitatem, vt dictum fuit in
Tridentina Decanatus coram bo: me: Coccino impress.
3 *in rec. dec. 352. num. 4. & 5. part. 6.* Et generaliter
quod incapacitas, & defectus qualitatum narratus
in

Digitized by Google

in litteris Apostolicis ab impetrante sit concluden-
4 ter probandus, etiamsi in negatiua consistat, nec
sufficiant præsumptiones firmat *Garz. de benef. par. 6*
cap. 2. num 163. & seqq. & *Rot.* sæpius respondit, &
signanter coram bo:me: *Buratt. dec. 948. num. 1. &*
seq. Et in rec. dec. 27. nu. 10. & seqq. par. 6.

Hic autem narrata incapacitas nullatenus iusti-
5 ficatur si enim deducitur ex eo quod Alexander non
sit Ciuis Ferrariensis, vt dicta priuilegia requirunt,
hæc negatiua tantum abest, quod a Nicolao probe-
tur, quod immò contrarium manifestè conuincitur
siquidem ex datis *in Summ. Alexandri num. 4.* constat
quod ipse, non solum habitauit in Ciuitate Ferra-
6 riæ vltra decem annos, ex qua decennali habita-
tione contraxit incolatum, & acquisiuit Ciuilitatē,
vt in terminis Ciuitatis Ferrariæ dictum fuit in *Fer-*
rarien. Manutentionis 14. Iunij 1641. coram bo:me: Pi-
ronano §. quia ex allegata, sed quod vlterius ibidem
in Cathedrali obtinuit Cappellaniam perpetuam ha-
bentem annexum onus residendi impositum à Syno-
7 do, ratione cuius certum est, quod fuit effectus Ci-
uis, quia Clericus per assecutionem Beneficij re-
sidentialis acquirit priuilegium Ciuilitatis, & gau-
det omnibus priuilegijs Ciuibus illius loci conces-
sis, vt tradunt, *Bart. in l. 1. num. 14. ff. ad municipal.*
vbi etiam Alberic. num. 8. Oldrad. cons. 32. per tot. An-
gel. cons. 23. num. 2. Boer. dec. 260. nu. 20. Surd. cons. 301.
num. 7. ad med. Graff. de effect. Clericat. in prælud. num.
369. Bellett: disquisit. Cleric. tit. 1. §. 20. nu. 15. & seq.
fol. 16. in Paucis prouidetur ex hoc capite non po-
8 test dici incapax, quia cum præfata priuilegia sim-
pliciter disponant, quod Beneficia non nisi Ciuibus
conferantur in hac materia beneficiali, quæ est fa-
uorabilis, vt firmat *Gonzal. ad regul. Cancell. gloss. 9.*
§. 1. num. 113. vers. sed neque in hac materia Rot. in re-
cent. dec. 188. num. 6. par. 2. appellatione Ciuium non
9 solum veniunt Ciues veri, qui scilicet sunt tales na-
tiuitate, & origine sed etiam Ciues ex priuilegio,
vt in terminis similis Priuilegij Bononiæ concessi
dixit *Rota in Bonon. Canonicatus 28. Iunij 1610. coram*
Penia, & in alia *Bonon: Canonicatus 28. Iunij eiusdem*
anni coram bo:me: Coccino, quas refert, & sequitur
Lotter. de re benef lib. 1. qu. 25. num. 78. & seqq. Et in-
colæ, vt tradunt *Alex. cons. 20. num. 10. & seqq. lib. 2.*
Soccin. Sen: cons. 129. num. 4. & seqq. lib. 1. Alciat. in l.
Prouincialem num: 2. & num. 5. ff. de verb. signif. Sil-
uan. cons. 1. num 107. & 108. Surd. cons. 59. numer. 5. &
seqq. Menoch. cons. 692. num. 5. & seqq. Merlin. de legi-
tim. lib. 3. tit. 1. qu. 18. num. 56. Gail. obseru. lib. 2. ob-
seruat. 35. num. 1. & 6. latè Marth. de success. par. 2. qu.
4. art. 8. num. 21. & 22.

Et cessat omnis difficultas, quia admisso etiam
quod Alexander non esset Ciuis, quod tamen cessat
ex supradictis, hic tamen non iustificatur, nec iusti-
ficari potest, quod huiusmodi priuilegia compræ-
10 hendant beneficia reseruata, vt est dicta Parochia-
lis, & sic etiam ex hoc capite gratiam Nicolai re-
manet non iustificata. Papa enim in dictis priuile-
11 gijs nullam mentionem facit de beneficijs reserua-
tis, vt propterea non possunt censeri compræhensa,
quia Papa cum dicto Priuilegio censetur solum vo-
luisse ligare inferiores, non autem voluisse ligare
se ipsum, nec impedire prouisiones Apostolicas, vt
in puncto firmat *Gonzal. ad regul. mens. gloss. 9. §. 1.*
num. 55. vers. quia, & seqq. & sæpe firmauit Rota
nempè coram *Put. dec: 301. num. 1. post med. & numer*
seqq. lib. 3. in correct. & in Calaguritana Beneficij rela-
ta per *Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 25.* & in alia
Calaguritana Benef de Brantenilla 17. Aprilis 1606.
coram Card. Saerato, & in Tridentina Decanatus, &
Canonicatus coram bo:me: Coccino *intèr rec. dec. 183.*
num. 2. par. 6.

Nec obstat decretum irritans in dictis priuilegijs
12 appositum, quia vltra quod stat accessoriè, nec
ampliat dispositionem principalem, *Crescens. dec. 7.*
num. 11. de concess. præbend. alijs relatis in *dec. 569. nu.*
7. 8. & 9. part. 2. rec. Responsum fuit quod huiusmodi
13 decretum appositum in priuilegijs non ligat ipsum
Papam, nec eius prouisionem, nisi expressè irritet
prouisiones proprias *Mohedan. decis 21. numer. 2. post*
med, & num. seq. de præben., & fuit dictum *in Cordu-*
ben. Cantoria 15. Febr. 1557. coram Quiroga, & in
Tridentina Canonicatus 21. Aprilis 1570. *coram Lan-*
cellotto, & in *Romana Casalis Magistri Oddarij 23.*
Decembris 1574. coram Robust. quas refert, & sequi-
tur *Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 19. 21. & 25. & in*
diuers. dec. 106. num. 2. & 3. par. 1. vbi declarat Paris.
qui contrarium voluit in *cons. 37. nu. 2. lib. 4. & in rec.*
dec. 2. num. 2. par. 3.

Denique non obstat quod huiusmodi beneficia
Patrimonialia deuoluta ad Papam intelligantur de-
14 uoluta cum sua causa, dummodò scilicet conferan-
tur Patrimonialibus, Quia hoc procedit in eis, quę
habent simile onus in fundatione, secus autem
quando habent ex priuilegio, tunc enim ad Papam
spectat libera collatio, cum priuilegia eum non
15 compræhendant, vt in puncto distinxit *Rot. ind. Tri-*
dentina coram Coccino *inter rec. dec. 183. num. 2. 7. & 8.*
par. 6. & prius coram bo:me: Pironano dec. 375. num. 6.
par. 4. rec.

Et ita vna tantum parte Informante, negotio ta-
men maturè discusso fuit resolutum, &c.

PERVSINA BONORVM.

Veneris 4. Iulii 1642.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in possessione prædij cō-
petit possidenti Authore Prætore, & quilibet alius
possessor anterior dicitur priuatus sua possessione,
nec contra istum suffragatur possessio posterior, vbi
illa fuit pendente termino ad appellandum nulliter
capta.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum venditionis facta à Iudice exequen-*
te ad fauorem alicuius cum clausula Constituti,
probat possessionem manutenibilem, & nu. 2.
3 *Possessio redditur indubitabilis, & debet manutene-*
ri, quoties actualiter fuit capta, & possessor prò
tali fuerit recognitus à Colonis, & tanquam ta-
lis locauerit.
4 *Clausula* Constituti *non transfert possessionem vbi*
constituens non possidet.
5 *Iudicis factum in audiendo, & transferendo posses-*
sionem per eum iam captam in executione facta
ex primo decreto repræsentat factum partis.
6 *Iudex sicut ipsa pars potest transferre possessionem*
per constitutum.
7 *Limita si sola præcesserit sententia, nec fuerit capta*
tenuta ab ipso ex primo decreto.
8 *Iudex potest transferre veram possessionem rei,*
quando res subhasta ponitur, & est sub manu
ipsius.
9 *Possessor anterior per mandatum Iudicis exequutum*
fauore alterius est sua possessione priuatus.
10 *Possessio nulla, & attentata non est manutenibilis,*
nec impedit, quin anteriori possessori detur manu-
tentio.
11 *Supersessoria reddit omnia gesta interim attentata.*
12 *Ignorantia supersessoria excusat à pœnis attentato-*
rum non verò à purgatione eorum.

Su-

Digitized by Google

13 *Superſeſſoria adhoc vt ſit locus purgationi attentatorum ſufficit quod fuerit intimata vel Procuratori in Curia, vel Parti.*
14 *Ignorantia non excuſat ab attentatis quando poſt modum habita notitia non fuit renunciata poſſeſſio capta, ſed continuatum in ea.*
15 *Decretum Iudicis quando reuocat priorem ſententiam in qua quis obtinuit manuteneri non obſtante ſententia dicitur implicare poſſeſſorium cum petitorio, & eſt appellabile, & nu. 16.*
17 *Poſſeſſio capta intra decem dies ad appellandum eſt nulla, & reuocanda.*
18 *Amplia etiam ſi poſtea non fuerit appellatum.*
19 *Appellationis renunciatio deducitur ſi procurator redijt ad Iudicem à quo.*
20 *Limita ſi ad illum redijt poſt ſecundum decretum à quo licet appellare.*
21 *Reditus ad Iudicem à quo non inducit renunciationem appellationis, quando appellans cõparet coram eo pro impugnãda ſentẽtia vel reuocãdo grauamine.*
22 *Comparitio coram Iudice à quo quando tendit ad eius iuriſdictionem declinandam, & tendit ad eũdem finem ad quem tendit appellatio non inducitur actus contrarius appellationi.*
23 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio manutentionis.*
24 *Poſſeſsio nuda, & ſola inſiſtentia, ac detentio attenditur in iudicio manutentionis.*
25 *Poſsidens Authore Pretore iuſtè poſsidere dicitur.*
26 *Poſsidens Authore Prætore non debet ſua poſſeſsione priuari ſub prætextu iniuſtitiæ vel nullitatis niſi de nullitate, & iniuſtitia ita clarè, pateat vt nul la tergiuerſatione defendi poſsit.*
27 *Poſſeſsio nulla, & attentata dicitur ſpoliatiua.*
28 *Spolium purgari inſtans tenetur purgare ſpolium à ſe poſterius commiſſum.*

DECISIO LXXIV.

ROta cenſuit Antonio Pelliciario dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij de quo agitur. Nam illius poſſeſſio, quæ ſola attenditur in hoc iudicio §. *retinendæ Inſtit. de Interd.* remanet ſufficienter probata, tum ex Inſtru-
1 mento venditionis factæ ad eius fauorem à Iudice exequente cum clauſulam *Conſtituti*, per quam fuit in eum translata omnis poſſeſſio, etiam ad effectum, vti illi competat manutentio, *l. quod meo, &*
2 *l. interdum ff. de acquir. poſſ. Oſaſch. dec. 133. num. 6. & 7. Rot. coram Sa: me: Greg. XV. dec. 437. num. 2.* & ibi, *Add. n. 6.* cum alijs allegatis *in Peruſina manutent. 21. Maij proxim. præteriti coram me.* Tùm, & multò magis ex eo quia Pelliciarius, obtento mandato de
3 aſſociando appræhendit illius vigore realem, & actualem poſſeſſionem d. prædij fuitq; recognitus in Dominum, & poſſeſſorem à Colonis, & tamquam talis illud locauit, quæ reddunt indubitabilem eius poſſeſſionem, in qua debet manuteneri, vt ſæpius Rot. reſpondit, & ſignanter in *Ferrarien manutentionis 28. Ian. 1642. coram bo: me: Piron.*

Nec obſtat quod ex clauſula *Conſtituti* appoſita in ſupradicto Inſtrumento venditionis nulla poruerit in Pelliciarium transferri poſſeſſio, cum Iudex
4 qui conſtituit ſe eius nomine poſſidere, d. prædium non poſſideret ex tradit per *Gomeſ. in l. Tauri 45. n. 88. & per Tiraquell. de Conſtit poſſeſſ. part. 3. limit. 17. num. 1.* hanc concluſionem firmat alijs adductis, & veram dicit *Anton. de Amat. reſolut. 95. num. 7.* Quia illorum authoritates non applicantur caſui noſtro, nec concluſiones ſuprà firmatæ contrariantur, *Gomeſ.* enim loquitur de Tutore, Procuratore, Sindico, & ſimilibus, qui nullum habent mandatum ad tradendam poſſeſſionem neque ad conſtituendum, Vnde non mirum vt ipſe inquit non transfertur per clauſulam *Conſtituti* ab eis appoſitam in contracti-
5 bus. At diuerſum eſt in Iudice, cuius factum in adiudicando, & transferendo poſſeſſionem, iam per eum captam in executione facta ex primo Decreto repræſentat factum partis, & quicquid facit dicitur factũ ab ipſo debitore vt benè *Surd. conſ. 39. n. 10. & dec. 266. nu. 13. Gratian diſcept. Forenſ. capit. 784. num. 11. Sa: me: Greg. dec. 193. num. 3.* Vndè ſi-
6 cut, & ipſa pars, poteſt transferre poſſeſſionem per Conſtitutum, vt firmat *Rot. coram Card. Caual. dec. 319. nu. 3. & 4.*

7 Tiraquel. autem loquitur vbi præceſſit ſola Iudicis ſententia abſque eo quod capta eſſet tenuta ex primo decreto, quo caſu vera eſt concluſio per eum firmata, quod Iudex non poteſt per conſtitutum transferre poſſeſſionem illius rei, quam ipſe non poſſidet ſecus eſt quando mediante executione capta eſt tenuta ex primo decreto, vt hic. iſto enim caſu
8 cum res ponatur ſubhaſta, & ſub manu Iudicis, ipſe poteſt veram poſſeſſionem transferre vt poſt *Bald. in Auth. ei qui Iurat. num. 11. C. de bonis Ind. author. poſ. ſiden. & Caſtren. in l. 4. §. ſi intra num. 5. verſ. Item nota §. de damn. infect. benè Neguſant. de pignor. memb. 2. par. 3. num. 6. verſ. Fallit autem tom. 6. tract. part. 1. ibi. Decian. conſ. 3. num. 42. & 48. lib. 4.* cum alijs per *Coller. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 12. num. 41. & 60.*

Et ceſſat omnis difficultas, quia capta fuit actualis poſſeſſio, quo caſu non intrat d. diſputatio, vt firmat *Rot coram Card. Caual d. dec. 319. num. 4.*

Minus releuat poſſeſſio illorum de Podianis, quia aut ſe fundant in illa anteriori quam habebant ante poſſeſſionem Pelliciarij, & hæc ſuffragari non poteſt quia per mandatum Iudicis conceſſum Pelli-
9 ciario, & executioni demandatum fuerunt d. poſſeſſione priuati *text. in l. qui vniuerſas §. Item cum Prætor ff. de acquir. poſſeſſ. Angel. in l. clam. poſſidere §. qui ad nundinas num. 2. in ſu. ff. eod.* & ibid. *Alex. pariter num. 2. in fin. Imol. ante num. 2. Rom. nu. 3. Ferrett. conſ. 18. n. 10. lib. 1. Mohedan. de reſtit. ſpoliat. dec. 4. num. 4. Rot. in rec. dec. 306. num. 3. part. 7. & coram Card. Canal. dec. 42. nu 2.*

Aut ſe fundant in poſteriori capta vigore mandati de manutenendo obtento ab A. C., & hæc
10 tamquam nulla, & attentata non eſt manutenibilis *Rot. in rec. dec. 225. num. 4. par. 1. dec. 326. nu. & 339 num. 5. par. 6.* Nec impedit, quin Pelliciario Anteriori poſſeſſori ſit concedenda manutentio, *Rota coram Reuerendiſſ. Vgellen. dec. 4. num. 6.* cum alijs adductis à *Poſth. de manutenen. obſeruat. 48. num. 1. & 2.*

Nulla autem fuit, & attentata ex duplici Primo quia fuit capta pendente termino ſuperſeſſoriæ cõ-
11 ceſſæ ab Eminentiſſimo Sig: Præfecto, quæ reddit omnia geſta attentata, non obſtante quod dicta ſuperſeſſoria dicatur intimata ſolummodo Procuratori in Curia, non autem principali in partibus, qui fecit executionem in tempore de quo nullam habuit de dicta ſuperſeſſoria notitiam, quia huiuſmodi
12 ignorantia excuſat quidem à pænis attentantium, ſed non excuſat à purgatione attentatorum ad quẽ
13 effectum ſufficit ſuperſeſſoriam fuiſſe intimatam in Curia principali, vel procuratori, vt diſtinxit *Rot. in Gerunden. Beneficij 10. Februarij 1620. coram bo: me: Coccino, & in Vicentina Parochialis 1. Decembr. 1644. coram Patriarcha manzanedo, & in Valentina Præceptoria 10. Maij 1627. coram bo: me: Card. Virili*, & eandem diſtinctionem ſequuta fuit referendo eaſdem deciſ. *in Leodien. Matrimonij 4. Martij 1641 coram Eminentiſſ. D. meo Card. Veroſpio.*

Id-

Ideque multo magis, cum idem principalis habita postmodum notitia dictæ supersessoriæ sibi personaliter intimatæ, non modo non renunciauerit possessioni captæ, vt tenebatur ad effectum, vt excusa-
14 retur ab attentatis, sed in ea continuauerit, & vlterius curauerit fieri executionem pro expensis mandati de manutenendo, ex quibus appatet eum dicta attentata rata habuisse, adeout nullo modo excusari possit *Lancellott.de attent.par.1.cap.1. nu.5. & pluribus seqq.Veral.dec.53.n.6.& dec.58.num.10.par.1.* & fuit dictum in præcitatis *Geruuden.& Leodien.*

Secundo quia dicta possessio fuit capta intra decem dies datos ad appellandum à dicto decreto, quod est appellabile, ex quo implicat petitorium nexum cum possessorio, cum in eo reuocetur prior
15 sententia lata ad fauorem Pelliciatij, qui obtinuit manuteneri, non obstante sententia, quæ reuocatio inducit mixturam, & complicitatem Petitorij,cum possessorio propter quam intrat appellatio, vt in simili dicit *Bald.in l.vnica num.9. vers. Quid si in possessorio C.si de moment.poss.* vbi quod si Iudex pronunciauit non obstante exceptione, quæ tangit
16 petitorium licet appellare late *Scacc.de appellat.qu.17.limit.6.memb.9. num.1. cum seqq.* & præcisè ac in puncto *Rot. in Rauennaten. Saluiati coram Iusto impressa post Statil. de Salutan. interd. in ordine decis. 144.num.6. secundum modernam impressionem.* Ideoque dicta possessio tamquam capta intra decem
17 diem datos ad appellandum, est nulla, & reuocan-
18 da, etiamsi postea non fuisset appellatum *cap. non solum de appellat.in 6.Franc. in cap. ad audientiam in fin. eod.tit.Rot.coram Card.Mantic.dec.165.num.1.& coram fa.mem.Greg.XV. dec.339. num.4.* cum alijs adductis *in Bitunttua Iurispatronatus 6. Iunij 1642. coram me.*

Non obstat quod procurator huius partis post primum decretum dicatur redijsse ad Iudicem à
19 quo, ideoque censeatur appellationi renunciasse; quia, vltra quod, sufficit illum non redijsse post se-
20 cundum Decretum, à quo poterat appellari ex supra deductis; responsum fuit, quod redditus ad Iu-
21 cem à quo non inducit renunciationem appellationis, quando, prout hic, appellans comparet coram eo pro impugnanda sententia, vel pro reuocando
22 grauamine, cum enim isto casu compatitio tendat ad Iudicis iurisdictionem declinandam, & ad eundem finem, ad quem tendit appellatio non facit actum contrarium appellationi, nec potest præsumi, quod velit appellationi renunciare *glos. in cap. si à Iudice in verbo teneris de appel.in 6.Soccin.sen.cons.21 num.3.lib.4. Gabr.de appellat.conclus.2.num.14.* benè, ac plenè *Scacc.de appellat.cap.2.qu.17.limit.2. nu.21. Rot. dec.2. vers. crederem quod si actus de renunciat. in nouis.*

Ad ea verò quæ longa serie obijciuntur contra validitatem, & Iustitiam mandati, & liberationis, cuius vigore fuit capta possessio, vltra quod visa sunt in facto non iustificati, responsum fuit illa requirere altiorem indaginem, ideoque non esse atten-
23 denda in hoc summarijssimo iudicio manutentionis, in quo attenditur solum nuda possessio, & sola
24 insistentia, ac detentatio, vt latè *Cyriac. controuers. forens.tom.1.contro.10.num.6. Rot.dec.97. num.10. par.5. recent.* Cum Pelliciarius possideat authore
25 Prætore iustè possidere dicitur, nec sub prætextu iniustitiæ, vel nullitatis sententiæ debet à sua pos-
26 sessione amoueri, nisi de nullitate, & iniustia, ita clarè appareat, vt nulla tergiuersatione defendi possit, vt fuit dictum in illa *Romana de Bombellis impress.apud Posth.de manuten. decis.9. num.19. & seqq.* quam sequitur, & alias concordantes refert *Rot. in recent.decis.306.num.1.por.7.*

Et in omnem casum cum possessio capta à Podianis sit nulla, & attentata, vt fuit dictum, quo casu
27 dicitur spoliatiua, antequam agatur de spolio Pelliciati,Podiani tenentur purgare posterius à se com-
28 missum *Rot.dec.27.in fin.de appellat.in nouis, & inter diuers.dec.870.numer.2. Greg.decis. 485.num.12. vbi addens num.14. & in Albanen. Vineæ coram bon. mem.Remboldo impress.apud Posth.dec.146. num.8.*

Et ita vtraque.

ROMANA LEGATI.

Veneris 4. Iulij 1642.

ARGVMENTVM.

Iudex exequendo post commissionem causæ non committit attentata, quando non interuenit citatio partis, vel inhibitio Iudicis, etiam si commissio fuerit facta vtraque parte informante, & Iudex de ea fuerit ante executionem iustificatus, & qualiter Iudex tenetur parere præcepto Papæ, & non simplici rescripto ad instantiam partis?

SVMMARIVM.

1 *Commissio causa sine citatione non efficitur de actis.*
2 *Lis non dicitur introducta ex sola commissione causæ sine citatione.*
3 *Attentata sine lite non committuntur.*
4 *Commissio obtenta vtraq; parte informante in actis producta, & Iudici præsentata efficitur communis, & causa dicitur introducta fauore vtriusque partis.*
5 *Declara, vt huiusmodi commissio efficitur communis ad effectum, vt altera pars possit eadem vti inuito impetrante.*
6 *Lis vt dicatur contra reum introducta, & fundata iurisdictio Iudicis ad effectum reuocandi attentata, requiritur quod vltra vsum, & præsentationem commissionis, fuerit facta citatio ad dicendum contra.*
7 *Iudex sine vitio attentatorum non potest ad vlteriora procedere, habita notitia commissionis.*
8 *Declaratur procedat tantum si Papa mandauerit,non autē si simpliciter rescripserit ad instantiā partis.*
9 *Attentata vt dicantur commissa à Iudice, non sufficit sola notitia commissionis per simplicem rescriptum ad instantiam partis,sed opus est vt pars citet ad dicendum contra, & Iudex inhibeat.*
10 *Commissio causa non tribuit iurisdictionem nisi sub conditione, si impetrans vti voluerit.*
11 *Impetrans commissionem non aliter ea vti velle deducitur, quam si citauerit ad dicendum contra.*
12 *Decretum Iudicis post auocationem causæ ab eo factum est attentatum.*
13 *Limita quando auocatio fuit facta ad instantiam partis, & pars rescripto non vtitur, vel citando,vel faciendo alium similem actum iudicialem.*
14 *Iudex potest validè procedere, quousque pars non vtitur auocatione, etiamsi habeat de auocatione causæ notitiam.*

DECIS. LXXV.

Dictum fuit nulla adesse attentata, quæ sint reuocanda, quia licet decretum manutentionis factum ad fauorem Archiospitalis Sancti Spiritus executum fuerit post signatam commissionem in Signatura Gratiæ, attamen non causauit attentata, quia Ecclesia de Anima, ad cuius instantiam commissio fuerat signata, non citauerat ad dicendum contra commissionem, sine qua citatione commis-
1 sio non efficitur de actis, vt plenè *Rot.coram Buratt.* dec.

2 *dec.138.num.3.& 4.* nec vlla dicitur introducta litis
pendentia *bo.me. Coccino dec.169.num.4. Rot. in rec.*
dec.57.nu.39. par.7. Et per consequens cessant quæ-
3 cumque attentata, quia hæc sine lite non commit-
tuntur, *Cassod.dec.6.sub num.2. super regul. Cancell.*
Rot.diuers.decis.1.num.2. & 18. *par. 2. cum alijs per*
Marches.de commiss.par.2.tit.de Com.super attent.§.1.
num.1.fol.18.

Nec obstat quod commissio fuerit impetrata
vtraque parte informante, & quod Ecclesia de Ani-
ma ea vsa fuerit, illam in actis producendo, & Iu-
dici præsentando, quo vsu stante, commissio effici-
4 tur communis, & causa dicitur introducta fauore
vtriusque partis *Rot.in Hispalen. Præeminentiarum*
16. Nouembris 1618.coram bon.mem.Vbaldo, quam
referunt, & sequuntur *add.ad san. mem. Greg. decis.*
512.num.7.in fin.& add.ad bon.mem.Buratt.dec.138.
littera B. & dictum fuit *in Toletana Pensionis 27.*
Iunij 1629. & in Ariminen. fideicommissi 7. Aprilis
1642.coram R.P.D.meo Dunozetto.

5 Quia fuit responsum quod ex his commissio ef-
ficitur quidem communis ad effectum, vt altera
pars possit illa vti, inuito impetrante, & citare ad
dicendum contra pro firmanda iurisdictione, quod
alias facere non potuisset iuxta opinionem, quam
seruat *Rot. vt in Salamantina Pensionis 13. Ianuarij*
1584.coram Bubalo impress.per Marches.in tract. de
Commiss.par.1.fol.172. vt benè declaratur in prælle-
gatis decis. sed non indè sequitur quod sit firmata
Iurisdictio, & inducta litis pendentia quo ad reum,
6 quia ad hunc effectum vltra vsum, & præsentatio-
nem commissionis requiritur citatio ad dicendum
contra, vt optimè declarat *Aretin.cons.33.sub nu. 3.*
qui in puncto dicit vltra præsentationem rescripti
requiri citationem, eumque sequitur, *Add.ad Greg.*
dec.552.num.7.vers.vlterius, & Rot.in rec.decis.317.
num.2.ante fin.par.2. & firmat Lancellott. de attent.
lit.pend.cap.4.num.15.& seqq.& tenuit Rot.d.dec.57.
num.39.par.7.recent. & idem supponit allegata To-
letana Pensionis coram R. P. D. meo Dunozetto,
dum dicit, quod commissio efficitur communis ad
effectum, vt altera pars possit citari, & firmare
iurisdictionem.

7 Minus facit, quod stante notitia, quam Iudex ha-
buit dictæ commissionis non potuerit procedere ad
vlteriora absque vitio attentatorum, vt dictum fuit
in Mediolanen. Canonicatus 17. Iunij 1641. coram
Reuerendissimo D. meo Patriarcha Constantinopo-
litano.

8 Quia dicta decisio loquitur de mandato, & præ-
cepto Papæ cui Iudex debet parere statim ac per ci-
tationem, aut quouis alio modo fuit de illis certifi-
catus, vt benè firmatur in dicta Mediolanen. &
propterea non applicatur casui nostro, quando adest
solum simplex rescriptum concessum ad instantiam
partis; hoc enim casu sola notitia non facit quod
9 postea gesta sint attẽtata, sed opus est quod pars ci-
tetur ad dicendum contra, & quod Iudex inhibeat,
alias non committuntur attentata, vt clarè *Paris.*
cons.81.num.17.lib.4.Rot.diuers.decis.1.nu.2. & qua-
tuor seqq.par.2. & coram Cardinal. Caual.decis.499.
num.1.& coram bon.mem.Buratt. decis.280. num.9.
10 & ratio est quia commissio non tribuit iurisdictio-
nem; nisi sub conditione, si impetrans vti voluerit,
non aliter autem vti velle deducitur, quam si cita-
11 uerit ad dicendum contra *Egid. decis. 456. A-*
chill. decis.10. num.1. de rescript. Rot. d. decis. 317.
num.2. par.2.rec. & dicta decis.138 numer.3. coram
Buratt.

Denique non obstat quod eo ipso quod Papa
commisit alteri hanc causam, quæ secundum pro-
prias facultates spectabat ad Iudicem S. Spiri-
tus ordinarium causarum d. Archiospitalis, censea-
12 tur illam auocasse à dicto Iudice, ac proindè de-
cretum ab eo post auocationem factum, sit attenta-
tum ad *tradit.per Lancell. de attent. post auoc causar.*
cap.10.num.4.vers.regula, & seqq.

Quia quicquid sit, an hæc fuerit vera auocatio.
placuit responsio, quod conclusio præfata non pro-
13 cedit quando auocatio fuit facta ad instantiam par-
tis, vt in hoc casu, tunc enim dum pars non vtitur
rescripto auocationis, citando, aut faciendo posi-
tiuè aliquem alium similem actum Iudicialem, po-
test Iudex validè procedere quousque pars non vti-
14 tur auocatione etiamsi habeat de auocatione noti-
tiam, vt post *Archidiacon.& Bald. declarando supra-*
dictam conclusionem firmat Lancellot.d.cap.10.nu.33.
cum seqq.

Et ita vtraque &c.

ROMANA SEV NEPESINA TVTELÆ.

Veneris 4.Iulij 1642.

ARGVMENTVM.

Tutor si promiserit reddere bonum, vt fidele compu-
tum alias voluit teneri ad damna, id includit obli-
gationem restituendi reliquatum; Tutor, quod re-
manserit debitor in redditione rationum, ex qui-
bus satis dicatur constare?

SVMMARIVM.

1 *Administrator quilibet tenetur reddere rationem, &*
restituere reliquatum.
2 *Administrator promittens reddere bonum, & legale*
computum alias voluit teneri ad omnia damna,
quid hoc includat?
3 *Mandatum exequtiuum venit relaxandum stante o-*
bligatione Camerali.
4 *Inuentarium tutelare bene probat contra Tuto-*
rem.
5 *Libri depositaria publicę sufficienter probant pro ter-*
tio contra tertium.
6 *Liber priuatus benè probat contra scribentem, &*
eius hæredes.
7 *Librum priuatum à se rescriptum in actis producens,*
fortius contra ipsum probat, cum censeatur illum
quoad omnia approbasse.
8 *Tutor in actis producens librum tutelarem, si ex eo*
non potest elici veritas partitarum, non probat ad
sui fauorem.
9 *Liber tutelaris, vt validè dicatur factus, & tentus*
quæ requirantur?
10 *Liber tutelaris si in aliquibus partitis reperitur erro-*
neus, nulla fides in reliquis est adhibenda.
11 *Tutor administrans gregem, & armenta non solum*
tenetur restituere animalia, verum etiam fructus,
& fętus.
12 *Liber tutelaris constito de errore aliquarum partita-*
rum non probat nec etiam quoad reliquas.
13 *Inuentarium plenè probat contra tutorem scriben-*
tem.
14 *Testes aliqui si deponant de maiori summa, & alij de*
minori, in ista minori summa dicuntur omnes con-
cordes.

DECISIO LXXVI.

CVm Veronica de Piscibus tanquam filia, & hæ-
res quondam Iacobi de Piscibus conuenisset Dio-
nisium de Sanctis ad reddendam rationem admini-
strationis bonorum, & introituum, cæterorumque
effectũ hæreditariorum dicti Iacobi, quæ ipse vt
eius

eius Tutor, & curator spatio 14. annorum admini-
strauit, ista obtinuit à Sanctissimo huiusmodi cau-
sam cognosci ab A. C. de voto *Rotæ* appellatione
remota. *V*ndè proposito hodiè dubio, an, & pro
qua summa mandatum sit relaxandum. Domini in-
formante tantum Veronica, dixerunt pro nunc esse
relaxandum per scutis 4587. Necnon pro restitutio-
ne animalium descriptorum in Inuentario tutelari,
siue eorum valore, ac pro rata vaccarum. aliorum-
que animalium num. 113. quæ constat remansisse in
hæreditate Iacobi, & à Dionisio fuisse retenta in
Societatem, sine tamen præiudicio residui.

Nam quoad scuta 4587. constat Dionisium esse
debitorem scutorum 19233. pro fructibus bonorum
hæreditariorum, pecunijs in hæreditate repertis,
creditis exactis, ac pro pretio frumenti, & anima-
lium, aliorumque fructuum, quæ ad eius manus
peruenisse apparet ex partitis registratis *in Summar.
Veronicæ num. 3. cum seqq.* Ex quibus demptis scutis
11955. erogatis in emptionibus censuum, & loco-
rum Montium ad fauorem pupillæ, ac in expensis
necessarijs, quæ informantes pro Veronica admit-
tunt esse ponenda in creditum Dionysij, necnon re-
lictis in suspenso quatuor partitis constituentibus in
totum scuta 2695. nempè prima scut. 1836. pro ru-
bris 51. sementæ, secunda scutor. 240. pro rubris de-
cem ordei, tertia scutorum 319. pro tot suibus da-
tis, vt dicitur *à credenza* diuersis personis, & quar-
ta scutor. 300. pro sorte vnius census, qui prætendi-
tur extinctus cum Communitate Formelli, quæ
Domini censuerunt adhuc non esse sufficienter iu-
stificatas, debitum Dionisij remanet certum, & li-
quidum in dictis scutis 4587. pro quibus manda-
tum est relaxandum, tàm ex dispositione iuris com-
munis, cum quilibet Administrator de iure teneatur
1 reddere rationem, & restituere reliquatum *l. 1. §. Of-
ficio ff. de tutel. & rat. distrahen. l. rationes C. de admi-
nistr. tutor.* quam etiam vigore eius particularis pro-
missionis, quia ipse sub obligatione Camerali pro-
misit de administratis reddere bonum, & legale
2 computum, alias teneri voluit ad omnia damna, vt
in Summ. num. 2. quæ promissio includit obligatio-
nem soluendi reliquatum *l. cum seruus, ff. de condit.
& demonstr. l. boues §. fin. & ibi gloss. ff. de verb. signif.
Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 554. numer. 2. & in
Romana fideiussionis 21. Iunij 1631. coram Eminentis-
simo meo Cardinali Verospio.* Et stante obligatione
3 Camerali relaxandum est mandatum executiuum,
vt dictum fuit *in Imolen. Tutelæ 2. Decembris 1593.
coram bon. mem. Cardinali Pamphilio sen. & in Roma-
na redditionis rationum 19. Decembris 1598. coram
Litta, & in Ariminen. administrationis Tutelæ 24.
Nouembris 1625. coram R. P. D. meo Merlino De-
cano.*

Nec dubitari potest de veritate partitarum, ex
quibus deducitur debitum Dionisij. Quia pleuè iu-
4 stificantur partim ex inuentario tutelari, quod con-
tra tutorem scribentem plenè probat *id trad. in l. fin.
vbi gloss. & DD. C. arbitr. tut. Rot. coram bon. memor.
Buratt. decis. 557. num. 6. & 7. & decis 637. num. 6. &
in recent. dec. 301. num. 4. par. 6. & in supracitata Ari-
minen. Administrationis coram eodem D. meo Merlino:*
5 Partim ex publicis Instrumentis, & ex partitis for-
miter extractis ex publicis libris Depositariæ Sacri
Montis Pietatis Vrbis, qui sufficienter probant pro
tertio contra tertium *Bart. in l. quædam, §. nummula-
rios num. 4. ff. de eden. Card. Seraph. dec. 1088. num. 4.
Rot. in recent. dec. 19. num. 3. par. 7.* & fuit dictum in
*Tiburtina administrationis, seu redditionis rationis 9.
Decembris 1641. coram R. P. D. meo Dunozetto.*
6 Partim ex receputis, & notulis manu eiusdem Dio-
nisij descriptis in suo libro, qui licet confectus à pri-
uato, probat tamen contra ipsum, eiusque hære-
dem *l. publica 16. §. fin. ff. deposit. specul. in secunda par-
tit. de instrument. edit. §. 7. Nunc dicendum nu. 5. vers.
nisi contra eum Alex. cons. 84. num. 1 libr. 7. Surd. cons.
439. num. 20. lib. 4. Rot. in recent. dec. 195. num. 6. &
7. par. 6. & in supracitata Tiburtina Administratio-*
7 *nis*; Præsertim cum dictus liber fuerit in actis pro-
ductus ab eodem Dionisio, qui propterea censetur
tacitè, quoad omnia approbatus *l. scripturas, C. qui
pot. in pign. hab. Boer. dec. 333. num. 9. vers. Et in hac
causa Reuerendissimus Vrgellen. decis. 352. num. 2. &
decis. 368. numer. 4. cum pluribus adductis in dicta Ti-
burtina.*

Nec releuat dictus liber quatenus Dionisius illum
exhibet pro sui exoneratione, & ad suum debitum
extenuandum. Quia cum appareat confectus de re-
centi, & in eo fere omnia sint in confuso inordinatè,
& in genere descripta, sine expressione causæ, &
diei, itaut non possit dici veritas, & deprehendi
iustificatio partitarum in eo descriptarum, non
probat ad eius fauorem, nec deseruire potest pro
redditione rationis, quia ad huiusmodi effectum li-
9 ber tutelaris debet distinctè, & singulariter conti-
nere, quid in singulos annos, menses, & dies per-
ceptum fuerit, quibus, & qua de causa datum, &
impensum, à quo fundo fructus recollecti, exactam-
que, & integram continere descriptionem omnium
datorum, & receptorum, ac introitus, & exitus to-
tius temporis, quo continuauit administratio *Bart.
in l. comperimus, C. de naucul. lib. 10. & cons. 150. nu.
9. in fin. par. 1. Rip. in l. admonendi num. 116. ff. de iur.
iur. Escobar de ratioc. admin. c. 10. n. 42. & 43. & n. 47.
cũ seqq. Roland. à Valle cons. 49. n. 5. & seqq. lib. 1. Gra-
tian. disc. for. cap. 563. n. 32. Menoch. de arbitr. iudic. cas.
208. n. 18. et seqq. et sæpius Rota tenuit, et signanter in
rec. dec. 590. num. 5. par. 1. et dec. 111. n. 5. par. 7.* & fuit
dictum *in dicta Ariminen. coram Reuerendissimo D.
meo Merlino*, & alijs multis relatis *in Romana reddi-
tionis rationis 14. Decembris 1636. coram bon. memor.
Coccino, et in dicta Tiburtina coram R. P. D. meo
Dunozetto.*

Idque multo magis procedit, cum in multis par-
10 titis dictus liber derectus sit erroneus, nempè in se-
ptima, octaua, & nona, in quibus Veronica crea-
tur debitrix scut. 1512. 20. pro expensis in alendo
boues, vaccas, & cætera animalia, eorom custodes,
quæ tamen non erant ponendæ ad sui debitum, tùm
quia huiusmodi expensæ spectant ad socium mino-
rem iuxtà morem consuetum omnium locorum, &
vsum specialem illarum partium, de quo dantur at-
testationes *Summ. nu. 23.* Tum quia compensantur
cum fructibus eorumdem animalium, quarum Tu-
tor mentionem non fecit, prout debebat, cum Tu-
11 tor administrans gregem, & armenta, non solum
tenetur restituere animalia, sed etiam fructus, &
fætus *l. sed, et si 25. §. fin. cum duobus seqq. ff. de petit.
hæred latè Laderch. cons. 99. num. 9. et* 10. Item crea-
tur debitrix in quinque partitis constituentibus scu-
ta 2411. 34. pro alimentis præstitis Donato, Vero-
nicæ, & Hortensiæ de Piscibus, felicique eorum
matri, Antinæ, & alijs personis spatio quatuor an-
norum, hoc est ab anno 1624. vsque & per totum
1628. ad rationem scut. sex pro singulis quolibet
mense, & tamen ex testibus datis *in Summ. num. 21.
& 22.* probatur Autinam nihil habuisse pro victu,
Donato verò, Veronicæ, cæterisque personis submi-
nistrata fuisse solum scuta tria, vel tria cum dimi-
dio pro omnibus insimul, multæque aliæ partitæ

Digitized by Google

fuerunt appositæ ad debitum Veronicæ nullatenus apponendæ, & aliæ plures repertæ sunt excessiuæ, quas sigillatim denumerant informantes pro Veronica, & propterea dicto libro ad eius fauorem minime est standum, nisi omnes partitæ aliundè
12 plene iustificentur, quia sicut in supradictis interuenit error, ita etiam in cæteris potuit errari, *Gabr.cons.148.num.9.lib.1.Farinac. cons.100. nu.14. lib.2. Rot.diuers.decis.743.num.1.& per tot.par.4.& coram san.mem.Greg.XV.dec.79.& ibi Adden.nu.6. & in recent.d.decis.111.num.9. par. 7. & fuit dictum in Popien. bonorum prima Iuny 1605. coram Oetembergo, & bis in Romano Tutelæ de Ferratinis nempè 13.Martij 1595.& 19. Iuny 1600. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio, quæ tres decis.habentur impressa apud Marches.de commis.par.1.fol.898.correcto tamen errore fol. & lotè in dicto Romana redditionis rationis 15.Decembris 1636. coram bon.mem.Coccino.*

13 Quo verò ad animalia, pro illis, quæ descripta sunt in inuentario nulla adest difficultas, cum inuentarium plenè probet contra Tutorem scribentem *l.fin.C.arbitr.tut. Bart.in l. tutor qui repertorium num.12.ff.administr. tut. Paris.cons.26.num.55.lib.2. Rot.diuers.decis.7.num.3.par.1.& in recent. dec. 762. numer.1.par.2. & in dicta Ariminen. administrationis tutelæ 24. Nouembris 1625.coram Reuerendissimo D. meo Decano*. Pro alijs verò quę in societatem retinebat ipse Dionisius, dictus numerus 113. animalium iustificatur ex duobus Testibus datis *in Summ. num.*18. quibus non obstat, quod sint in quantitate discordes, ex quo alter deponat de 150. alter de 113.quia in hoc minori numero,in quo conueniunt dicuntur contestes, & probant *l.diem proferri, §. si plures, ff.de arbitr.DD. in l. penult. ff. de in litem iuran. & in l.1.§.si stipulanti, ff.de verb.oblig. Rot. coram Greg.dec.558.num. 2.vbi adden.sub littera A. & coram Buratto dec.865. num.2.*

Et ita vna tantum &c.

CIVITATIS VETVLÆ.

Veneris 4. Iuly 1642.

ARGVMENTVM.

Compulsoriæ speciales sunt concedendæ petenti probata existentia, & releuantia, & ex quibus existentia probetur?

SVMMARIVM.

1 *Compulsoria specialis conceditur concurrente existentia Instrumenti, & releuantia.*

2 *Existentia instrumenti probatur ex eo quod fuerit alias parte citato productum in actis.*

3 *Credita extinguuntur, & confunduntur actiones sponte aditione hæreditatis absque inuentario.*

DECISIO LXXVII.

VIsum fuit Dominis concedendas esse Dominico compulsorias speciales, cum concurrant solita requisita nempè existentia instrumenti compulsan-
1 di, & releuantia quibus concurrentibus semper conceditur *Vestr.in praxi lib.6. cap. 1. sub num. 12. Rot.coram bon.mem.Buratto decis.555. num.1.*

Existentia non reuocatur, nec reuocari potest indubium, quia dictum Instrumentum fuit alias pro-
2 ductum in actis parte citata. Releuantia verò ex eo patet, quia Dominicus intendit probare cum dicto Instrumento quod Veronica agens tamquam creditrix Marini de Matheis adiuit hæreditatem eiusdem Matthæi, & in ea reperijt magnam quantitatē frumenti, illamque vendidit, ac distraxit, quę probatio erit releuans, quia probata aditione hæreditatis, ac frumenti hæreditarij distractione, cessabit quodcumque creditum Veronicæ, cum per aditionem hæredis sine Inuentario confundantur actiones,& credita extinguantur *l.debitori C.de pact. Ruin.cons.67.num.13.lib.2.Surd.decis.224.num.7.Rot. coram Card.Seraph.dec.504.num.3.*

Et in hanc resolutionem eo facilius descenderunt Domini, quia sumus in tertia Instantia, & instant feriæ generales, quibus pendentibus cum non possit ad vlteriora in causa procedi, dilatio danda pro compulsoria, nullum, aut modicum est allatura præiudicium alteri parti.

Et ita fuit decisum vtraque.

MACERATEN. BONORVM.

Ven. 4. Iulij 1642.

ARGVMENTVM.

Possessio capta per alium, vt mandanti suffragetur debet constare de eius speciali mandato, & quid si talis actus fuerit ratificatus post quam alius iam cęperit possessionem medio tempore? In possessione capienda potissimum attenditur animus capientis.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur anteriori possessori.*

Possessio sufficit, quod sit anterior per horam, vt ea veniat manutenenda n. 1.

2 *Possessio capta per alium non suffragatur, quando est capta sine speciali mandato.*

3 *Ratificatio superueniens re non integra non iuuat.*

Ratificatio non iuuat si fuerit facta postquam ius alteri fuit quæsitum. cum tunc nihil ponat in esse num.3.

4 *Retrotractio non fit vsque ab initio in præiudicium tertij.*

5 *Possessio capta nomine proprio, & alieno donec ille non ratificet, possessio tota remanet penes eum num.6.*

7 *Possessio dum non est vacans si capiatur non citato possessore nulla est, & vitiosa.*

8 *Possessionem quando quis dicatur accepisse nomine suo tantum? & num. 10.& seqq.*

9 *Possessionis acquisitio pendet ab animo, & ab eo regulatur.*

Possessio acquiri non potest deficiente animo acquirendi num.9.

11 *Plures eamdem rem insolidum eodem tempore possidere non possunt.*

12 *Verba vbi sunt dubia, interpretantur contra eum, qui potuisset se melius declarare.*

13 *Possessio ad effectum manutentionis sufficit, quod fuerit capta cum tali quali animo, licet imperfecto.*

14 *Et animus sufficit quod concurrat aliqualiter, licet imperfectè, & non eo modo quo debet. nu.15.*

16 *Animus, & voluntas alicuius probatur potius ex declaratione, quā ex simplici alterius assertione.*

17 *Index, quod dedit in mandatis obseruandum est, & non potest exequutor aliquid contra mandatum exequi.*

18 *Exequtor dum exequendo se remittit ad mandatum non censetur illius fines velle transgredi.*

19 *Immissionem petens fatetur se non possidere numer.19.*

Possessionem petens ex hoc ammittit possessionem ciuilem num.19.

20 *Mandatum ex productione iurium non præsumitur quando verisimiliter quis aliundè potuerit habere, quam à principali.*

21 *Iurium productio facta à domestico non inducit præsumptionem mandati.*

Digitized by Google

DECISIO LXXVIII.

DOmini dixerunt Ven. Monasterio Sanctæ Claræ dandam esse manutentionem in possessione Palatij ac Prædiorum Montanellæ, & Cæresolæ, quia ex datis in eius *Summ. num. 8. cum seqq.* constat sub die 31. Maij 1638. Ignatium Angelinum Procuratorio nomine Monialium, & vigore mandati de Immittinen. obtenti à Vicario Episcopi Maceraten. cæpisse possessionem Palatij de quo agitur, & Angelum q. Dominici eatum Monialium factorem cæpisse possessionem prædictorum Montanelli, & Cæresolæ, eademque die Abbatissam, & Moniales possessionem earum nomine captam solemniter ratificasse, vt ex Instrumento, quod datur *In*
1 *Summ. n. 10.* Vndè sibi tamquam anterioribus debetur manutentio *vulg. §. retinendæ Inst. de interdict. l. 1. §. Interdictum autem ff. vti possid.*

Nec obstare possessionem eadem die per horam
2 ante captam à Camillo nomine Pompei Fratris, quia cum capta fuerit sinè speciali mandato, non potuit suffragari Pompeio *l. 1. §. 1. procuratorem l. possessio §. & si possessio, ff. de acquir. poss. Corn. cons. 46 n. 11. Vers. Nec reperitur ista spectalitos lib. 3. Aym.*
3 *cons. 5. n. 16. Rot. coram s. me. Greg dec. 50. n. 3.* Nihil obstante, quod postea fuerit à Pompeo ratificata, quia cum ratificatio non superuenerit re integra, sed post captam possessionem à Monialibus, non
4 potuit in earum præiudicium quibus medio tempore fuerat ius quæsitum retrotrahi ad diem captæ possessionis *per text. in l. bonorum ff. rem rat. haber. & in l. aliena res in princ. ff. de pignorat. act. Rot. coram Reuerendissimo Vrgellen dec. 265. n. 42. cum pluribus in hac eadem causa cumulatis in decisione emanata coram Reuerend. D. Episcopo Patauino vers. vltimo.*

Minusque dictum fuit releuare possessionem
5 fuisse captam à Camillo, non solum nomine fratris, sed etiam pro omni suo Iure, & interesse ibi *ad instantiam D. Cap. Camilli Compagnoni, vti fratris germani, & coniunctæ personæ D. Pompei pro quo de rato &c. ac etiam per omni suo Iure, & interesse Summ. de Compagnonis n. 1.* ex quo inferebant infor-
6 mantes interim, Pompeo non ratificante, possessionem remansisse penès Camillum, vt disponitur *in l si absentis vbi scribentes C. si cert. petat. Bald. in l. multum interest n. 13. vers. sed quid si pro parte C. si quis alter. vel sib. Alex. cons. 22. n. 2 lib. 5. Grat. discept. forens. cap. 704. n. 44. & 53. Rot. diuers. dec. 641. n. 1. par. 1. & in recent. dec. 761. num. 2. vers. Etante ratificationem par. 2. & dec. 557 n. 3. par. 3. coram Burratt. dec 67. num. 9. & prius in Bonon. hæreditatis de Garganibus 16. Nouembris 1601. coram bo. me. Mellino* Proindeque ratificationem Pompei super venisse re integra, non obstante possessione Monia-
7 lium medio tempore capta, cum hæc tamquam capta de tempore, quo possessio non erat vacans, non citato Camillo possessore nulla fuerit, & vitiosa *cap. licet causam vbi DD. de probat.*

Pro remotione enim huius obiecti, in quo totam suam vim faciebant informantes pro Compagnonis, fuit animaduersum Camillum satis declarasse animum suum capiendi possessionem tantummo-
8 dò nomine fratris, dum petijt a Iudice mandatum de immittendo solius fratris nomine. Vndè quid quid sit si habuisset animum capiendi nomine proprio, hoc casu propter defectum voluntatis possessio non suffragatur, quia tota hæc materia acqui-
9 sitionis possessionis pendet ab animo, ab eoque ita regulatur, vt eo deficiente acquiri non possit *l. 1. §. per procuratorem, & l. 3. §. inamittenda, & l. quemadmodum ff. de acquir. poss. l. licet C. eod. Rot. coram s. me. Greg. dec. 252. n. 4. & in recent. dec. 35. n. 2. par. 5.*

Ideoque verba illa pro omni suo iure, & interes-
10 se, interpretanda videntur, quatenus sua interesset possessionem capere nomine fratris, nec referenda sunt ad possessionem nomine proprio, cum simul
11 stare non possint, vt quis acquirat nomine proprio dum declarat acquirere alieno, cum eodem tempore duo simul, & insolidum eamdem rem possidere non possint *vulg. l. possidere §. ex contrario ff. de acquir. poss. l. si vt certo loco §. si duo vehiculum ff. commodat;* & satis est verba esse turbida, & æquiuoca, vt veniant interpretanda contra Camillum,
12 qui si habuisset animum capiendi possessionem nomine proprio, potuisset clariùs suam voluntatem exprimere, petendo mandatum de immittendo etiam nomine proprio ad tradita in *l. veteribus C. de Pact. l. quicquid adstringendæ ff. de verb. oblig. Surd. de alim. tit. 6. qu. 1. num. 26. Cyriac. controu. for. cap. 378. n. 42.*

Et licet exequutor postmodum in actu immissionis enunciauerit immissum Camillum vtroque nomine, proprio scilicet, & pompei Fratris, ibi, *ibiq; personaliter d. Alexander exequutor supradictus cum*
13 *assistentia &c. inactualem, realem, & Corporalem possessionem supradictæ &c. immisit præfatum* D. *Camillum tam suo nomine proprio, quam nomine, & vice supradicti Pompei* quod sufficere videtur in in-
14 dicio manutentionis, vbi sufficit possessionem effectualiter fuisse captam cum tali, quali animo licet imperfecto, vt aduertit *Aret. in l. is qui putat num. 5. vers. expone tamen ibiq; Roman. n. 3. ff. de acquir. poss. Surd. cons. 93. n. 12.* reddens rationem, quia in acquirente possessionem non requiritur tanta certitudo, ideoque sufficit, vt factum perfectè interueniat scilicet ingressus, & animus concurrat
15 aliqualiter licet imperfectè, & non eo modo, quo debet, idem repetit *Rota in Vigelien. Beneficij* 14. *Februarij 1605. coram bo. me: Ortemberghio.*

Super hac tamen enunciatiua dictum fuit nullum fieri posse fundamentum, tum quia cum agatur de probando animo, & voluntate Camilli, potiùs attendi debet expressa ipsius declaratio capiendi
16 possessionem nomine fratris, quam simpliciter assertio exequutoris, qui voluntatem Camilli declarate non potuit ad tradita *per Rot. in recent. decis. 225. n. 5 par. 6.* Tùm quia Exequutor expressè se retulit ad mandatum obtentum à Iudice, eiusque vigore Camillum immisit. Vndè cum Iudex de-
17 derit solùm facultatem ingrediendi possessionem nomine Pompei non potuit exequutor contra formam mandati immittere Camillum nomine proprio, nec minus id voluisse præsumitur propter
18 expressam relationem ad mandatum *Bart. in l. si quis seruum §. fin. ff. de leg. 2. Paris. cons. 18. n. 31. & 32. lib. 2. & in proximis terminis Rot. in Recanaten. bonorum Iunij 1642. coram me.*

Idque apertius declarauit idem Camillus, dum consensit ratificationi factæ per Pompeum, nullo sibi Iure reseruato, & vna cum alijs vsufructuarijs petijt immitti in possessionem bonorum ratione vsusfructus iuxt formam Codicillorum; dum enim
19 approbauit ratificationem fratris absque vlla præseruatiua, satis declarauit ad se solum spectare possessionem, dum verò petijt Immissionem fassus fuit se non possedisse *Rot. coram Mantic. dec. 20. n. 1. & dec. 174. n. 5. par. 4. diuers. & dec. 7. n. 14. par 6. recent. & in Ferrarien. manutentionis 28. Ianuarij 1641 coram bon. mem. Pironano.* Imò vbi etiam possedisset ex hac sola petitione possessionem Ciuilem ami-

Digitized by Google

amisisset Rot. coram Card. Caual. dec. 534. n. 6. & coram s. m. Greg. dec. 46. n 4. & 5.

Quæ dicebantur de mandato præsumpto ex productione Iurium, cum impensa non applicantur.

10 Quia impensæ non probantur, & sola productio non sufficit, quando Iura producta potuerunt alia via haberi, quam ab ipso principali, vt distinguendo tradunt *Alciat. de præsumpt. 1. præsump. 33. n. 6. Caputaq. dec. 185. n. 2. par. 2. quos refert, & sequitur Add. ad Greg. dec. 44. n. 10.* Vbi proinde firmat ad nostrum propositum hanc præsumptionem non esse

11 se efficacem in domestico.

Et ita vtraque parte Informante fuit resolutum coram bo: me: Merlino Decano in cuius locum sub rogatus ego extendidi Decisionem, quia ille morte Præuentus extendere non potuit.

ARIANEN. ARCHIPRESBYTERATVS.

Veneris 4. Iuly 1642.

Argumento non indiget.

1 *Manutentio in summarissimo possessorio datur absque exhibitione tituli, et num. 2.*

3 *Ampla procedere etiam in beneficialibus.*

4 *Mandatum generale quando suffragetur ad capiendam possessionem?*

DECISIO LXXIX.

Vincentio Corso Informante Domini dixerunt dandum esse mandatum de manutenendo in possessione Archipræsbyteratus de quo agitur, quia ex publico Instrumento constat de eius possessione capitulariter capta nemine contradicente, quinimò Canonicis, & dignitatibus eum in Archipresbyterum recipientibus, illum de osculando, stallum in Choro ei assignando, & sedere faciendo, aliaque faciendo, denotantia, veram, & realem d. Archipresbyteratus possessionem, ac proinde dandum est ei mandatum de manutenen. quod in hoc

1 Iudicio semper conceditur docto de possessione,

2 etiamsi titulus non exhibeatur, & simus in benefi-

3 cialibus, vt sæpiùs *Rota respondit, & signanter inter diuers. dec. 595. n. 8 par. 1. in recent. dec. 287. num. 8. par. 2. coram s. me. Greg. XV, dec. 323. nu. 2. & ibi late add. & penes Post. de manuten. dec. 328. nu. 8. & alius cumulat idem Posth. in d. tract. obseru. 42. num. 24. & seqq.*

Non obstat, quod Vincentius non apprehenderit possessionem per se ipsum, sed per Procuratorem generaliter constitutum ad Capien. possessio-

4 nem quarumcumque dignitatum, & Beneficiorum non expresso in specie Archipresbyterato de quo agitur, quia huiusmodi mandatum visum fuit sufficiens, cum sub illa generalitate comprehendatur etiam species, vt alias tenuit *Rot. in Imolen. Præceptoriæ 30. Maij. 1607. coram bo: me: Manzanedo, quæ est dec. 10. n. 3. & 4. penes Posth. de manut.*

Et ita fuit decisum &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE BOATTERIIS.

Veneris 12. Decembris 1642.

ARGVMENTVM.

In fideicommissis agnatitijs, & perpetuis fauore familiæ, si testator vsus est verbis denotantibus masculos, & fœminas, qualiter præsumatur facta talis vocatio fœminarum, cum perpetuatio familiæ non possit fieri per fœminas, sed bene per masculos?

SVMMARIVM.

1 *Sub verbis filij, nepotes descendentes, linea, & familia, veniunt tam masculi, quam fœminæ.*

2 *Fideicommissum, quando fuit factum, pro conseruatione familiæ, & agnationis, tunc sub nomine filiorum, nepotum descendentium non veniunt fœminæ, declara vt n. 5. & 6.*

3 *Fœminæ non possunt conseruare agnationem, & familiam.*

4 *Agnationis conseruatio in testatore excluditur, si vocauerit fœminas ad fideicommissum.*

5 *Testator in fideicommisso agnatitio vocando fœminas etiam id intelligitur in subsidium, & vbi masculi amplius non extant, & n. 6.*

7 *In fideicommissis perpetuis, & absolutis ordinatis fauore agnationis, si testator procliuior appareat erga masculos, & vocauit etiam fœminas tunc fœminæ non possunt concurrere cum masculis, sed bis deficientibus admittuntur & n. 9.*

8 *Fœminæ non possunt nisi temporaliter conseruare agnationem.*

10 *In fideicommisso relicto pro conseruatione familiæ testatoris, non repugnat, quod in subsidium succeedant fœminæ, quando ipse vsus est verbis denotantibus tam masculos, quam fœminas, & numer. 11.*

12 *Fœminæ iura sanguinis retinent, & agnationem conseruant eo modo, quo possunt, quamuis in aliena familia nupta.*

13 *Testator dum vocauit familiam expresso proprio cognomine videtur voluisse admittere solos masculos ad fideicommissum, non autem fœminas.*

14 *Familia perpetuatio non potest fieri, nisi per masculos, & non per fœminas ibidem.*

15 *Fœminæ propriè continentur sub verbis* familiæ, & agnationis.

16 *Testator præsumitur voluisse se conformare cum dispositione statuti.*

17 *Statutum excludens fœminas propter masculos intelligitur extantibus masculis, alias illis non extantibus censentur fœminæ ad successionem reintegratæ.*

18 *Voluntas, quæ deducitur ex actis non extenditur vltra quàm de necessitate ex ipso actu infertur.*

19 *Voluntas testatoris ita debet interpratari, vt sit conformis statutaria dispositioni.*

20 *Testator vbi discretiuè locutus est de masculis, & fœminis, censetur diuersimodè voluisse de eis disponere.*

21 *Fœminæ in fideicommisso non possunt succedere, si testator eas perpetuo exclusit, & num. 22. & 23.*

24 *Verba communia comprehendunt tam masculos, quã fœminas, & n. 28.*

25 *Fœminæ licet a testatore dotatæ, & exclusæ succedunt masculis non existentibus, vbi dispositio est apta illas comprehendere.*

26 *Verba* dicti, & supradicti *de sui natura repetunt omnes qualitates supra expressas, & n. 27.*

29 *Testator non censetur voluisse excludere fœminas à fideicommisso, dum vsus fuit verbis denotantibus masculos, & fœminas.*

30 *Testator ex quibus manifestè conuincantur, quod non excluserit fœminas à fideicommisso?*

31 *In fideicommissis agnatitijs semper desumitur interpretatio, vt fœminæ post masculos censeantur admissæ, quando in aliqua parte testamenti vocantur.*

32 *Testator quando post masculos vocauit fœminas, & illius filios, ex hoc conuincitur, quod ipse non sumpsit nomen familiæ in rigido, & stricto sensu.*

33 Fe-

Digitized by Google

33 *Fœminæ admittuntur saltem post masculos ubi agitur de fideicommisso instituto fauore filiorum, nepotum, descendentium, familiæ, & similium.*

DECISIO LXXX.

Sententiam Rotalem confirmandam esse dixerunt Domini, quia illius validitas non controuertitur, & iustitia clara redditur ex luculenter deductis in duabus decisionibus coram bon. mem. Merlino, altera sub *die 13. Maij 1642. altera sub die 17. Februarij anni præteriti*, in quibus optimè probantur constare de fideicommisso ad fauorem Franciscæ Auctricis, & ascendentis illorum de Lucatellis firmatis, ac plenè discussis tribus conclusionibus. Prima, quod filij nepotes, & descendentes Annibalis Boatterij Testatoris sunt positi in conditione. Secunda, quod omnes positi in conditione sunt vocati. Tertia, & vltima, quod inter ipsos positos in conditione, & vocatos comprætenditur Francisca, ad cuius fauorem fideicommissum est apertum quarum conclusionum subsistunt, ne dùm primæ duæ, vt latè deducitur in eisdem decisionibus, & videntur admittere informantes pro Dominis de Vrsis, dum illas non impugnant, sed etiam tertia, ad quam hodie vnicè se restringunt.

Ex lectura enim Testamenti apparet, quod fuerunt positi in conditione filij nepotes, descendentes, linea, & familia, sub quibus nominibus, &
1 vno quoque eorum Franciscam comprehendi, quamuis fœminam, non est dubium, cum sint nomina Communia, quæ ad vtrumque sexum referuntur, & tam masculis, quam fœminis conueniunt *l. pronunciatio ff. de ci. verb. & rer. significatione l. voluntas C. de fid. vbi vtrobiq; communiter* DD. & latissimè de singulis his nominibus firmatur in prima ex d. decis.

Nec resistit obiectum sæpius repetitum, & in secunda decisione latè confutatum, quod licèt dicta verba ex sui natura ad vtrumque sexum refe-
2 rantur, secus autem fit quando, vt in hoc casu, fideicommissum fuit factum pro conseruatione familiæ, & agnationis, quia tunc ad solos masculos restringuntur; nec fœminæ admittuntur, cum
3 ipsæ non possint conseruare agnationem, ad quod potissimum Testator respexit, vt tenent communiter DD. quorum magnum numerum cumulat. *Fusar. de substit. qu. 352. num. 10. & Rot. sæpius respondit, & signanter dec. 44. n. 4. por. 1. dei. 203. n. 8. & dec. 217. n. 1. & 4. par. 2. & dec. 126. par. 7. rec. & in Bonon. transactionis 30. Aprilis 1638. coram Eminentissimo* D. meo Cardinali Verospio, & in alijs.

Quia vtraquod stante vocatione fœminarum
4 & illarū descendentia excluditur consideratio agnationis, vt firmatur in dd. duabus decisionibus: fuit responsum conseruationem agnationis contemplatam
5 à Testatore operari quidem, vt dicta verba restringantur ad masculos, sed temporaliter, quamdiù ipsi extant, ità vt extantibus masculis cuiuscumque gradus per quos agnatio, & familia propriè conseruatur, non pateat locus fœminis, sed vbi masculi amplius non extant, fœmina de familia,
6 & agnatione admittitur, quasi per posterius vocata, & posita in sequenti gradu successionis, cum ipsa etiam sub proprietate dictorum verborum contineatur, & quousque viuit agnationem conseruet *Rain. cons. 130. num. 12. & cons. 144. num. 4. lib. 2. Socin. sen. cons. 227. num. 6. lib. 2. et Iun. cons. 94. num. 10. lib. 1. Cephal. cons. 252. n. 23. et benè Peregr. c ons. 42. num. 10. vers. At vbi masculus non extat, et cons. 58. per tot. et cons. 149. num. 24. in fin. & cons. 159. nu-*
14. vers. Tertius casus lib. 5. Quibus in locis Peregr.
7 inquit, quod licet in his dispositiuis fideicommissis perpetuis, & absolutis ordinatis fauore descendentium, & agnationis mens Testatoris appareat magis propensa, & procliuior erga masculos, quia
8 isti per se, & descendentes suos masculos possunt perpetuare familiam, & agnationem, fœminæ verò non possunt, nisi temporaliter earum vita durante. Attamen, quia proprietas verborum à qua in totum recedi non debet, fœminis etiam conuenit, sumitur media quædam, & æqua interpretatio, quo hæc procliuior Testatoris affectio in hoc iuuet masculos, vt ipsi in concursu præferantur
9 fœminis, quamdiù extant, sed masculis deficientibus, fœminæ admittantur, quasi per posterius vocatæ, & masculis vulgariter substitutæ, & pluribus relatis per *Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. n. 7. Fusar. de substit. d. quæst. 352. nu. 12. Surd. dec. 84. n. 9. & Rota hanc opinionem perpetuò tenuit nempè coram bo: me: Burott. dec. 107. num. 1. ad fin. et coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 126. nu. 39. & in duabus Ferrarien. de Rasurijs allegatis in 2. dec. altera 24. Maij 1621. coram bo: mem. Cardinali Verospio, altera 25. Februarij 1622. coram bon. mem. Merlino, & in Bonon. fideicommissi de Pancaldis 15. Februarij 1640. coram Reuerendissimo D. meo Panzirolo Patriarcha Constantinopolitano, et in eadem 10. Iunij 1642. coram me §. minùs facit.*

Nec menti Testatoris, & optatæ ab eo conseruationi agnationis repugnat, quod fideicommis-
10 sum relictum in sua familia agnatitia, cessantibus masculis continuet in fœminas, nàm imò ita magis conseruatur, & longè progreditur, quousque scilicet durat vita fœminæ admissæ, qui sanè effe-
11 ctus non est contrarius, sed proprietius menti Testatoris, quia fideicommissum, quod deficientibus masculis statim expiraret, & extingueretur, vlterius extenditur, & magis durat, quamdiù scilicet viuit fœmina, quæ iura sanguinis retinet, &
12 agnationem conseruat saltem eo modo, quo potest, quamuis in aliena familia sit nupta, & ita magis perpetuatur agnatio iuxt. votum Testatoris vt ponderat *Peregr. d. cons. 42. n. 10. vers. at vbi masculus in fin. & cons. 58. n. 9. vers. ad quartum in fin. lib. 5. Giouaga. cons. 39. n. 9. 10. & 11. lib. 1. Fusar. d. q. 352. n. 31. Cyriac. controu. 281. n. 89. Rot. in recent. dec. 567 n. 8. pat. 1 Add. ad s. mem. Greg. XV. dec. 293. n. 23. & latè in rec. dec. 282. n. 2. par. 2. & dec. 349. num. 30. parte 6.*

13 Et hinc etiam educitur responsio ad illud quod Testator non vocauerit familiam simpliciter, sed familiam de Boatterijs, expresso proprio Cognomine, ex quo inferebatur illum accepisse nomen familiæ, & agnationis in potiori, & potentiori significatu de solis masculis, cum talis expressio ostendat enixam voluntatem ipsius Testatoris perpetuandi suam familiam de Boatterijs, quæ per-
14 petuatio cum fieri non possit nisi à masculis, ad istorum fauorem solum censetur instituisse fideicommissum, & fœminas exclusisse *ex Grat. cons. 68. n. 17. lib. 2. Curt. iun. cons. 154. num. 10. benè Ruin. cons. 24. n. 5. 6. & 7. cum alijs allegatis per Fusar. vbi*
15 *supra quæst. 252. n. 9.* Quia potior, & potentior significatus in hoc prodest masculis, vt in concursu cum fœminis præferantur, illis autem sublatis, fœminæ admittuntur, cum verba, & nomina familiæ, & agnationis illas propriè contineant, *Gabr. cons. 132. n. 54 lib. 1. Peregr. in d. cons. 42. n. 10. vers. At vbi masculus, & cons. 58. n. 2. & 3. per tot. & cons. 119. n. 24. in fin. lib. 5. Pedroc. cons. 12. n. 34. & seq. n. 345. Molin.*

de

Digitized by Google

de primog. Hispan. lib. 3. cap. 4. n. 10. cum alijs per Fusar. in d. quæst. 352. n. 12. & ità distinguendo respondit Rot. alijs pluribus relatis in allegata *Bonon. fideicommissi de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram me.*

Et hæc eadem responsio tollit obiectum excitatum ex statuto Bononiensi exclusiuo fœminarum
16 cum quo dicebatur præsumendum esse Testatorem voluisse se conformare, & sic fœminas excludere, quam coniecturam pro exclusione fœminarum magni faciunt DD. vt apparet ex multis, quos congerunt *Peregr. de fideicomm. art. 25. n. 50. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. art. 12. n. 7. & 10. Intrigliol. de substit. cent. 3. qu. 83. n. 3. Fusar. de substit. d. qu. 352. numer. 18.* cui opinioni sæpiùs etiam adhæsit Rot. & signanter *coram Card. Caual. dec. 125. n. 4. & 5. & dec. 296. n. 4. & in rec. dec. 255. n. 3. par. 1. & dec. 318. nu. 3. par. 2. & coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 126. n. 25.*
Quia dicta coniectura habet locum quando extant
17 masculi, sed masculis non extantibus (vt hic) fœminæ censeantur eo casu post eos vocatæ, ad successionem reintegratæ *Ruin. cons. 117. n. 6. & 15. & cons. 140. n. 4. & cons. 154. n. 4. & 5. lib. 2. Soccin. sen. cons. 227. n. 5. & 6. lib. 2. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 18. n. 7. & 10. Peregr. de fideic. art. 25. n. 52. & ar. 27. n. 22. latè alios adducens Fusar. de substit. q. 311 n. 45. & 46. dicta qu. 352. n. 17. Rot. in recent. dec. 475. n. 2. par. 2. & coram Buratt. dec 852. n. 7.* & sæpiùs in alijs, et hæc responsio optima ratione fulcitur, quia voluntas, quæ deducitur ex actu, non extenditur vltra quam de necessitate ex ipso actu inferatur *Bart. in l. 1. §. hoc interdicto ff. de itiner. actuq. priuat Surd. cons. 52. n. 73.* Quemadmodum ergo statutum ex quo deducitur coniectura voluntatis in Testato-
19 re excludendi fœminas, istas non excludit, nisi quandiù extant masculi, ita etiam interpretari debet Testatoris dispositio, vt sit statuto conformis, vt in proposito arguit *Surd. dec. 84. n. 9. in fin. & Fusar. d. qu. 311. n. 46.*

Minus obstat, quod Testator dicatur discretiuè inter masculos, & fœminas disposuisse, masculos scilicet instituendo cum substitutione ad fauorem superuiuentium, & eorum filiorum, & fœminis re-
20 linquendo quædam Legata pro toto eo, quod prætendere possent ex qua discretiua dispositione inferebatur Testatorem intellexisse fideicommissum in masculis coarctare, & fœminas perpetuo excludere, vt tradunt *DD. adducti per Menoch. præsumpt. 84. n. 9. lib. 4. & Rot. in illis Carpentoracten. fideicom. impress. in rec. in ordine dec. 203. num. 2. & 10. & decis. 207. num. 2. et 3. & dec. 432. sub n. 3. par. 2. & in illa Bonon. de Glauarinis, quæ pariter impressa est in rec. dec. 126. n. 3. par. 7.*

Fuit enim responsum supradictas doctrinas, & decisiones non applicari, nec aduersari casui no-
21 stro, in dictis enim decisionibus perpetua exclusio fœminarum ex eo coniecturata fuit, quia institutio fuerat concepta cum expressione qualitatis masculinæ, & ipsam lineam masculinam posuerat Testator in conditione, eidemque lineæ masculinæ in subsequentibus substitutionibus totam eius reseruauerat hæreditatem, filiabus verò certum quid ex vniuersa hæreditate detractum destinauerat; Vnde cum Testator discretiuè filias in certa quantitate instituerit, filios verò masculos, & eorum descendentes pariter masculos ad vniuersam suam hæreditatem vocauerit expressa in institutione, ac repetita in substitutionibus qualitate masculinitatis aliud dici non poterat, nisi quod Testator acceperit nomina filiorum familiæ, & agnationis in
22 potiori, ac potentiori significatu, & in illa rigida, & stricta significatione, quæ solos masculos includit, sicque voluisse sub dictis nominibus solos masculos compræhendi, non autem fœminas, quibus qualitas masculinitatis sæpius repetita conuenire non poterat, prout Rot. ex coniecturata mente Testatoris declarauit in supradictis decisionibus Carpentoracten. sicq; doctrinæ in contrarium allegatæ loquuntur vt ostendit *Peregr. in sæpius citato cons. 58. n. 8. & per tot. lib. 5.*

Sed hæc cessant in casu nostro, quia hic Testator nunquam expressit qualitatem masculinitatis, neq; in institutione, neque in substitutionibus, ac demum in nulla parte Testamenti, sed vbique, & semper vsus fuit verbis communibus scilicet filijs, linea, familia, agnatione, & similibus, nunquam expressa, ac nullibi adiuncta qualitate masculina;
24 Vndè cum dicta verba sic simpliciter prolata propriè fœminis etiam conueniant, ipsæ quoque admitti debent postquam defecerunt masculi, cum proprietas verborum illas contineat nihil refragante, quod Testator illas in principio dotauerit, & excluserit, quia dum non fuit facta expressio qualitatis masculinæ, dotatio, & exclusio intelligitur facta ad Commodum masculorum, ad hoc vt ipsi præferantur fœminis quousque extant sicque mas-
25 culi per prius fœminæ, per posterius vocatæ censeantur, quasi masculis substitutæ, & in sequenti gradu positæ, vt in puncto respondent *Soccin. sen. cons. 227. n. 7. vers. non obstat quarta ratio lib. 2. Ruin. cons. 117. n. 24. & cons. 154. n. 7. lib. 2. Paris. cons. 35. num. 24. lib. 3. Ias. cons. 142. n. . . & n. . lib. 2. Peregr. cons. 42. n. 10. vers. quod autem Testator, & cons. 58. sub n. 2. & n. 3. vers. nec obstare, & num. 10. lib. 5.*

Et hinc pariter non aduersari, quod Testator in substitutionibus vsus fuerit illis dictionibus, *dictis*
26 *& supradictis*, quæ de sui natura repetunt omnes qualitates supra expressas, ex quo inferebatur, quod cum supra in institutione vocauerit filios masculos
27 ijdem etiam ex vi repetitiua dictarum dictionum debeant censeri vocati in sequentibus substitutionibus, vt dixit *Rot. coram bon. mem. Buratto dec. 27. n. 6. & dec. 454. n. 4.* Quia Domini aduerterunt, quod in institutione filij non fuerunt nominati cum adiuncto masculinitatis, vt in obiecto supponitur,
28 sed simpliciter, & cum verbis communibus absq; vlla expressione qualitatis masculinæ Testator illos instituit per nomen proprium quemq; vocando, vt patet ex lectura ibi *P. Prædictus D. Testator Iulium, Marcum Antonium, & Herculem fratris filios ex dicta D. Taddea eius vxore prædicta legitimos,*
29 *& naturales instituit &c.* sicque dum qualitatem masculinam nunquam expressit, sed vbique vsus fuit verbis collectiuis, & vtrique sexui, scilicet masculis, & fœminis communibus, fœminæ non possunt censeri exclusæ, cum ipsæ etiam ex proprietate dictorum verborum contineantur, *vt per Soccin. Ruin. Iason. Curt. Cephal. & alios DD. supra allegatos.*

Sed inconuincibile argumentum, quod Testator non reiecerit absolutè fœminas, nec voluerit Franciscam à fideicommisso excludere, indè deduce-
30 bant DD. quod ipse ad idem fideicommissum capacem fœminam vocauit. Hinc enim manifestè conuincitur ipsum non habuisse absolutam rationem agnationis, & fœminas in totum non abhorruisse, sed solum in concursu masculorum, quos præferri voluit, ac fœminis præualere quamdiu extarent, cum in huiusmodi fideicommissis agnati-
31 tijs talis semper desumatur interpretatio, vt fœminæ post masculos censeantur admissæ, quando

in

in aliqua parte Testamenti vocantur *Molin. de primog. Hispan. lib. 3. cap. 5. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 6 tit. 15. n. 9. Rot. in recen. dec. 386. n. 4. par. 5. & dec. 538 num. 3. ac 556. n. 10. par. 2. & coram Card. Canal. decis. 125. n. 10. & admisit etiam in decisionibus in contrarium allegatis nempè in vna ex illis Carpentoraten. videlicet in dec. 217. n. 4. par. 2. rec. & coram bon. mem. Buratt. dec. 272. sub num. 15. vers. quia ista declaratio.*

Idq; efficacius suadetur in hoc casu, quia Testator post masculos vocauit ne dum Ferrapacem Ferrinam de sua agnatione, sed etiam illius filios, qui
32 non erant de agnatione Testatoris, sed de aliena familia, quod manifestè conuincit ipsum, non accepisse verbum familiæ, & agnationis in rigido, & stricto significatu pro solis masculis, sed in minori, & legali fœminas etiam admittendo.

33 Et ita cum his responsionibus, et distinctionibus omnia contraria resoluuntur, quia ex doctrinis, et decisionibus in contrarium allegatis multæ precisè loquuntur quando masculus concurrit cum fœmina; Aliæ vbi Testator discretiuè disposuit intèr fœminas, et masculos, expressa, et repetita qualitate masculinitatis, nec fœminas in aliqua parte testamenti vocauit, quæ omnia cũ deessent in hoc casu, non est recedendum à propria significatione verborum, quæ operantur, vt in fideicommisso instituto fauore filiorum nepotum descendentium, familię, et similium, fœminæ etiam admittantur saltem post masculos cum proprietas verborum illas contineat, vt in præallegatis locis.

Cætera in decisionibus bon. mem. Merlini tolluntur.

Et ita vtraque &c.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 12. Decembr. 1642.

ARGVMENTVM.

Citatio personalis ad sententiam, quando non requiritur an sufficiat domi dimissa copia, idque probetur ex attestatione cursoris, mandatum siue ratificatio ex quibus inducatur?

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad sententiam non requiritur personalis, quoties monitorium fuit exequutum personalitèr, & sufficit si fiat domi dimissa copia.*
2 *Cursor quando à tergo citationis attestatus fuit, se domi aliquem citasse, ei credendum est.*
3 *Attestatio simplex, & extraiudicialis non releuat.*
4 *Fides priuata Cursoris, seu Nuncij non attenditur in concursu publicæ relationis eiusdem.*
5 *Cursori, seu Nuntio attestanti de actu præterito non creditur.*
6 *Ex scientia Citationis ad sententiam conualidatur citatio, & substinetur sententia.*
7 *Mandatum tanquam quid facti non presumitur, & ideo probandum venit.*
8 *Quod maximè procedit si agitur de inducenda obligatione ibidem.*
9 *Procurator quidquid fecit absque mandato, & commissione principalis sibi imputet.*
Obligari quis non potest ex facto alieno, nu. 9.
10 *Mandatum si non sit perfectum ex eo non iuuat, & nulla oriri potest actio, vel obligatio, & nu. 11. & seqq.*
14 *Mandatum non potest dari ad illud, quod iam est factum.*
15 *Mandati natura est, vt conferatur super futuro, & non super preterito.*
16 *Ratificatio retrotrahitur, & mandato æquiparatur.*
17 *Ratificatio non inducitur ex verbis imperfectis, & indeterminatis.*
18 *Ratificatio non inducitur ex verbis, quæ nullum habent affirmare, vel negare.*
19 *Declaratio voluntatis non potest desumi, si quis eam non expresserit, nec factis nec verbis.*
20 *Voluntatis declaratio requiritur, vt quis dicatur se ratificasse, quod aliquid de eius voluntate fuerit factum.*
21 *Armorum appositio in aliqua Cappella arguit mentem imponentis fuisse sibi ædificare, & acquirere, & num. 23.*
22 *Ratificatio non inducitur de eo, quod est gestum nomine alieno, sed solum quod est gestum nomine proprio.*
24 *Ratificatio non inducitur per verba, quæ proferuntur per modum admirationis, & contradictionis & num. 25.*
26 *Verba quando sunt clara non admittitur quæstio voluntatis.*
27 *Actus facti lite pendente, & contra protestationem non iuuant.*

DECISIO LXXXI.

SVb die 7. Aprilis præterni informante tantum Reuerendissimo Episcopo Pacten. resolutũ fuit R. D. Abbatem de Angelis teneri restituere eidẽ Episcopo scu. mill. quæ ipse tanquam eius procurator exegit, & sic sententiam A. C. illum condemnantem ad dictã restitutionem esse confirmandam, cui resolutioni nõ acquiescente Abbate, iterum proposui Causam super eisdem: & Domini atticulo semel, & iterum discusso, steterunt indecisis, cum visæ sint non obstare exceptiones, quæ allegatæ fuerunt contra validitatem, ac iustitiam sententiæ.

1 Nullitas enim deducta ex eo, quod citatio ad sẽtentiam non fuerit exequuta personaliter, prout requiritur, sed domi dimissa copia; non releuat, quia cum ab initio contra Abbatem fuisset personalitèr executum monitorium, sufficit dicta citatio exequuta ad domũ postquam Abbas semel fuit personalitèr appręhensus, *Rot. dec. 8. de dol. & contum. in antiq. et dec. 1. eod. tit. in nou. et apud Cas. de Grassis dec. 7. n. 1. de sent. & re iudic. Caputaq. dec. 117. nu. 1. par. 1.*

2 Nec resistit quod citatio dicatur exequuta in domo alterius, & non Abbatis, vt Cursor, qui citationem fecit, attestatus est, & ille, in cuius domo prætenditur executa protestatus fuit. Quia cum à tergo citationis, sub qua sententia fuit lata, Cursor publica eius relatione dixerit se citasse Abbatem domi, quæ relatio plenè probat *Mi. sig. obseru. 51. n. 51. cent. 5. Rot. in rec. dec. 561. n. 14. p. 1. & cor. s. me: Greg. XV. dec. 426. num. 6.* Hæc probatio non elidi-
3 tur neque ex protestatione illius, qui asseruit Abbatem fuisse citatum in eius Domo, cum sit simplex & extraiudicialis assertio vnius, quæ non releuat, *cap. 2. in fin. & cap. nuper de testibus Rot. coram bo: me: Buratt. dec. 1035. nu. 14.* Neque ex priuata fide Cur-
4 soris facta in manibus partis, quia presumitur extorta in fraudem, neque attenditur in concursu publicæ relationis, vt dixit *Rot. coram Greg. dec. 131. n. 2.* Eoque magis cum emanauerit tribus mensibus post latam sententiam, quæ propterea tanto minus suf-
5 fragari post cum sit fides de actu præterito, de quo non creditur Nuncio. *Innoc. in cap. 1. num. 6. vers. si enim aliud, de fid. Instrum. Alex. cons. 241. sub nu. 6. lib. 6. Aym. cons. 171. num. 5. Put. dec. 61. num. 1. lib. 1. in correct. & Rot. coram bo: me: Buratt. dec. 270. n. 3.*

Et indè etiam cessat omnis difficultas, cum probetur Abbatem ante prolationem sententiæ habuisse notitiam dictæ citationis, & adhuc effectum si-

mul cum Procuratore comparuisse in Officio: ex
6 hac enim scientia quoquommodo probata conualidatur citatio, & sententia sustinetur, vt est textus apertus in l.1.§.sed si Prætor, & ibi Alex. num.3. ff. de Per. Sarnen. in compendio vtriusque signat; quod est post reg. de non indican.qu.16.num.68. Vant.de nullit. ex defectu process.§.qualiter senten.& processus, qui dicuntur nulli, defendi, seù reparati &c.num.122. & 123. Gail.obseru.48.num.4.lib.1. vbi quod ita sæpius vidit obseruari in Cam.Imperiali & misinger.obseru. 18.num.2.vers.hoc tamen vsque ad fin. centur.2. Vbi quod sic fuit conclusum, & iudicatum in Consilio Boer.dec.261.num.17.in fin.& Rot. sæpius ità respondit, vt diuers.dec.422.num.5. par.1.& dec.151. nu.6. par.2.& in rec.dec 409.num.1.par.1.& dec.412. n.2. par.2.& decis.485.nu.4.in fin.par.3.& bene dec.124. nu.54.par.6.& sæpiùs in alijs.

Minus tollitur Iustitia sententiæ eo prætextu, quod pecuniæ, ad quarum restitutionem Abbas condemnatur fuerint ab eo erogatæ de mandato Episcopi in Constructione Cappellæ S.Rosaliæ ædificatæ in Ecclesia B. Mariæ Constantinopolis Nationis Siculorum. Quia non probatur quod Cappella fuerit constructa nomine Episcopi, nec quod ipse dederit mandatum ad Construendum, prout esset ple-
7 ne probandum, quia mandatum, tamquam quid facti non præsumitur; latè Cagnol.in l.velle nu.12. & 13.ff.de reg.Iur.Bald.cons.383.num.5. libr.5. Cephal.qui plures allegat cons.65 num.16.Mantic.de tacit.lib.7.tit.4.num.1.& seqq. Præsertim quando, vt
8 hic agitur de obligatione inducenda, cum permittendum non sit, vt tertius possit alium obligare eo inscio, & inuito, vt benè Gratian.discept.Forens.cap. 948.num. 16. Et propterea quicquid Abbas suo arbitrio absque mandato,& commissione Episcopi fe-
9 cit, & impendit, sibi imputare debet, ne aliàs Episcopus ex facto alieno obligetur, vt in his terminis respondent Dec.cons.437.num.1 & num.seq.& Paris. cons.47.sub num.98.lib.1.

Nec vlla vis fieri potest in duabus litteris transmissis ab Episcopo Abbati: Altera sub die 2. Maij 1631 Altera sub die 20. Iunij eiusdem anni. Quia
10 Episcopus in dictis litteris non mandat Abbati quod construat Cappellam eius nomine, & impensis: sed solum, & simpliciter dat intentionem faciendi aliquam eleæmosynam pro fabrica: quod est quid diuersum, vt patet ad sensum, Nec istam eleemosynam perfectè, & firmiter promisit sed de illa disponere,& deliberare reseruauit vsq; ad alium eius ordinem, vt patet tam in prima Epistola, Hò ricenuto la lettera di V.S. insieme con quella de sonti, & hò inteso quanto mi dice per l'eleemosina della Cappella della gloriosa S. Rosalia: e molto volontieri darò alcuna somma per questo effetto. Per tanto V. S. potrà trattenersi questo denaro in mano sino ad altro ordine mio. Quam in secunda ibi: Hò inteso come V. S.haueua ricuperato il denaro del Sig.Canonico, e me ne sono rallegrato, quale V.S. terrà in mano insieme con gl'altri sino ad altro ordine mio, che io assegnarò à V.S.la partita per l'elemosina della Cappella della glo-
11 riosa S. Rosolia Ex quibus verbis manifeste conuincitur Episcopum non solum non dedisse mandatum ad construendum Cappellam eius nomine, & impensis, vt dictum est, sed nec etiam ad elargiendum eleemosynam, in dictis litteris enunciatam; Quia dum perfectè de illa, & de eius quantitate non disposuit, sed suam dispositionem suspendit vsque ad alium eius ordinem, à quo voluit illam recipere determinationem, & perfectionem, nulla hinc potuit
12 oriri actio, & obligatio, cum opus sit quod res, quæ sunt tractatæ à partibus habeantur prò absolutis, perfectis, & firmatis, adhoc, vt oriatur obligatio, & ius partibus tribuatur, vt per optimum text. in l.sciendum §.dictum, ibi, ea autem sola, ff. de ædilit. edict.respondit Bald.in l.cum allegas nu.8.C.de vsur. & rursus in l.multum num.16. C.si quis alteri, vel sibi, & bene Alex.cons.28.num.4. lib.1. Gail. obseruat. lib.2.obseruat.140.num.10.& duob seqq.

Minus suffragatur, quod Episcopus, dùm erat Romæ de anno 1640. interrogatus ab Abbate in faciem dictæ Cappellæ: Che li paresse di quella sua Cappella dicatur respondisse. Perche non ci hauete messe le mie armi? Quia ommisso quod testes indu-
13 cti ad probandum Episcopum talia verba dixisse, illa perfectè, & concludentèr non probant, Responsum fuit ex his verbis nihil deduci, aut inferri posse, quod releuet. Quia aùt Abbas prætendit ex illis deducere quod Episcopus tunc dederit sibi mãdatum ad construendum Cappellam eius nomine,&
14 impensis: Et hoc dici non potest, quia cum Cappella esset iàm constructa mandatum dari non poterat ad illud, quod erat factum, cum hoc repugnet
15 naturæ mandati, quæ est vt conferatur super futuro & detur super eo, quod est faciendum, non autem super eo, quod est factum, text.in l.si vero non remunerandi, §.si post creditum, & ibi notat Bart.& alij ff.mandati Alex.cons.146.sub n.14.lib.5.
16 Aùt verò prætenditur ex dictis verbis inducta ratificatio, quæ trahitur retro, & mandato æquiparatur. Et multò minus dici potest; Tùm quia dicta verba non sunt de per se apta inducere ratifica-
17 tionem, seù mandatum cum sint imperfecta, & indeterminata, nec consensum, seù dissensum per necesse inferant, veluti quæ non continent vllum affirmare, vel negare. Tùm quia deficit primum re-
18 quisitum ratificationis, quod scilicet Cappella fuerit constructa nomine Episcopi. Hoc enim Abbas non declarauit: Nec verbis, quibus numquam ex-
19 plicauit se construere nomine Episcopi, nec factis, quia in Cappella tunc temporis non apposuerat insignia Episcopi, vt patet ex dictis verbis, nec aliud signum, seù factum expresserat, quo talem fuisse
20 intentionem declararetur, prout omninò declararè debebat vt posset prætẽdere,& asserere construxisse nomine Episcopi Osasch.decis.Pedemont. dec.138. nu. 18. sed sua, & suæ familiæ insignia insculpi, & depingi fecerat, vt probatur tàm ex attestatione confraternitatis, & eius decretis, quam ex depositione vnius ex testibus ipsius Abbatis, & ex attestatione
21 aliorum, vt in Summ. nu.8. Quæ appositio Armorum Abbatis, & eius familiæ indicat ipsum sibi, & suis voluisse edificare, & acquirere, non autem Episcopo l.1.vt nem.liceat sin.Iud.auctor.sign. reb.imposs.l.Basilicam C.de oper.public.Boer.cons.6.sub n.13. benè,& in terminis Cassan.Catalog.glor. mund.par.1. concl.55.fol.mihi 22.Rot.coram Card.Seraph.dec.652. num.2.& dec.1141. num.7. & fuit dictum in Lucana Iurisp.post tract.Viuiani dec.56.num.15.& 16.& latè, ac diserte in Florentina Porticus 23.Martij 1624. coram Queppio. Et propterea cum Cappella non
22 fuerit cõstructa nomine Episcopi, sed Abbatis, non solum excluditur quæcumque prætensa ratificatio, cum hæc non inducatur de eo quod gestum est nomine alieno, sed solum de eo quod gestum est nomine ratificantis, cap.ratum,vbi Dyn.& alij de reg. iur. in 6. Vbi quod quis ratum habere non potest quod ipsius nomine non est gestum Bart. in l.si Pupilli §.si ego num.3.ff.de negot. gest. & in l.1. §.sed cum quis ff.de vi, & vi armat. Feder.de sen. cons.15. num.1.vers.secundo probo Surd.decis.33. num.15. vbi

quod

Digitized by Google

quod ratum habere non possum, quod nomine meo non est gestum, & *Rat. in recent. dec. 149. num. 3. circa med par. 1.* Sed etiam manifestè apparet, quàm malè hodie Abbas alleget, & excipiat se erogasse pecunias Episcopi de ipsius mandato in ædificio huius
23 Cappellæ, cum ex prædictis clare conuincatur ipsum pro se, & suis construxisse, non autem pro Episcopo, vt fuit probatum.

Et cessat omnis difficultas, quia alter ex duobus Testibus quos Abbas induxit ād probandum dicta verba Episcopi, in repetitione facta de ordine Rotę declarauit Episcopū huiusmodi verba hoc modo nō
24 dixisse nec per modū ratificationis, & approbationis loquutum esse, sed per modū admirationis, & contradictionis. Deponit enim Episcopum ad illam interrogationem Abbatis dicentis, *Che li paresse di quella sua Cappella*, non respondisse simplicitèr *Perche non ci hauete messe le mie arme?* Sed admirantem, & contradicentem dixisse: *Come volete dire d'hauer fatta la Cappella per me, & à mie spese, se ci hauete messa la vostra arma, e non la mia?* vt ex declaratione data in *Summ. num 4.* Quæ verba non so-
25 lum ratificationem excludunt, sed expressam contradictionem Episcopi ostendunt: Et sic dum sumus
26 in claris, non est opus diuinare de mente, & voluntate: quia vbi verba sunt clara voluntatis quæstio non cadit, *l. Ille vt ille, ff. de leg. 3.*

Denique nihil facit quod hodie dicantur adesse arma Episcopi. Quia hoc nihil releuat, cum pro-
27 betur illa apposita fuisse pendente lite, & contra protestationem Episcopi, qui antea expressè protestatus fuerat, quod non apponerentur, *vt in rubr. vt lit. pend. & in specie est text. in l. 1. & ibi DD. C. vt nemini liceat sin. Iud auctor. sign. reb. imposs.* & fuit dictum in *Mediolanen. S. Ambrosij 24. Ianuarij 1613. coram bo: me: Vbaldo.*

Et ita vtraque, &c.

PERVSINA TESTAMENTI.

Luna 15. *Decembr.* 1642.

ARGVMENTVM.

Testamentum nuncupatiuum per relationem ad certam scripturam, qualitèr probetur fuisse conditum, & dum non reperitur in Protocollo Notarij rogati an censeatur subtractum, & occultatum ab habentibus interesse, si postea metu excommunicationis, seu pro exoneranda conscientia d. testamentū exhibeatur, & quidem in vltimo folio, in quo regularitèr adsunt sigillum, testes, rogitus Notarij, an probet?

SVMMARIVM.

1 *Testamenti nuncupatiui solemnitas, & validitas in quo consistat?*

2 *Testamentum fuisse conditum satis probatur per duos testes.*

3 *In testamento fuisse adhibitas solemnitates necessarias probari potest per duos testes.*

4 *Testamentum nuncupatiuum per relationem ad certam scripturam ad eius probationem non requirit quod testes deponant de eius tenore, sed satis est, quod se referant ad scripturam, & nu. 5.*

6 *Testatoris, assertio quod ipse de suis bonis disposuerat, probata per testes de auditu ab eo probat eundem fecisse testamentum.*

7 *Liber priuatus in quo aduotantur memoria plurium rerum probat in qualibet materia.*

8 *Parocho attestanti sibi fuisse dictum ab infirmo quod iam confecerat testamentum, est deferendum, nisi probetur mutatio voluntatis, quæ non præsumitur, & num. 9.*

10 *Voluntatis mutatio non præsumitur, & hoc maximè quando intercessit paruum tempus inter testamentum, & mortem.*

11 *Testamentum ad effectum consequendi legatum sufficit vt probetur leuioribus probationibus, secus ad effectum substinendi hæredis institutionem et n. 12.*

Legatum non requirit tantam solemnitatem, quantū hæredis institutio, num. 12.

13 *In testamento nuncupatiuè facto per relationem ad certam scripturam, debet certò, & indubitanter constare de identitate scripturæ ad quam testator se retulit.*

14 *Alias tale testamentum nullius est roboris.*

15 *De Testamenti identitate conditi per relationem ad certam scripturam, quando non possit dubitari? & num. 16.*

17 *Testamentorum pluralitas non præsumitur.*

18 *Identitas testamenti nuncupatiui per relationem ad schedulam probatur demonstrationibus? & coniecturis.*

19 *Testamenti identitas ex quibus coniecturis, probetur? nu. 20. 22. & 23.*

20 *Testamentum quando est scriptum manu testatoris tunc de eius identitate non est amplius dubitandum.*

21 *Testamentum præsumitur perfectum quando reperitur subscriptum à testatore.*

24 *Legatum quando præsumitur relictum animo compēsandi cum debito?*

25 *Pluralitas testamenti præsumitur ex difformitate, & varietate dispositionis.*

26 *Identitas probatur ex conformitate scripturæ.*

27 *Testamentum si fuerit repertum metu censurarum, excommunicationis, seu pro exoneratione conscientię, tunc illud præsumitur de quo queritur, & num. 28.*

29 *Testes non probant manum alicuius, si non viderunt eum scribere; limita si agatur de scriptura non solita fieri in præsentia testium, num. 30.*

31 *Testes de stylo probant manum alicuius si deponant illam esse manum eius, asserendo eam sibi notam esse.*

32 *Rogitus Notarij, subscriptio testium, & sigillorum appositio in testamento nuncupatiuo fieri solent in folio exteriori, & num. 33.*

34 *Testamentum nuncupatiuum non vitiatur ex eo quod fuerit amotum folium exterius, vbi adesant rogitus, testes, & sigilla, vbi aliter constat de identitate.*

35 *Testamentum dum inter instrumenta Notarij rogati non reperitur præsumitur subtractum, & occultatum ab interesse habente.*

36 *Scriptura vbi præsumitur occultata ab interesse habente, censetur etiam in odium occultantis continere omnia, quæ ad illius validitatem requiruntur.*

37 *Testamenti aperitio, eiusque dissigillatio importat voluntatem decedendi ab intestato.*

38 *Limita si non sit facta ab ipso testatore, vel de eius mandato, sed vel casu, vel ab alio data opera.*

39 *Testamentum repertum alibi, quam in domo testatoris non præsumitur apertum, & dissigillatum à testatore nec de eius mandato,*

40 *Aperitio, & publicatio requiritur in testamento clauso, & sigillato.*

41 *Aperitio, & publicatio testamenti vbi fieri non potest propter culpam alicuius adhuc testamentum probat fauore eorum, qui non sunt in culpa.*

42 *Testamēti publicatio non requiritur quoad legata & fideicommissa.*

43 *Processus vt valeat, debet citari is, de cuius interesse*

resse principaliter agitur.

44 *Possessor omnium bonorum, & qui pro herede se gerit solus citari, & conueniri potest, & processus est validus.*

DECISIO LXXXII.

HOratius, & Fratres de Perinellis prætendentes
Ludouicum Montemellinum in suo Testamento
reliquisse sibi iure legati quamplura bona mobilia
æquantia valorem bonorum Ludouici Senioris, ad-
quæ reintegrari debebant ex dispositione statuti Pe-
rusini propter obitum Ludouici Iunioris sinè filijs
masculis, iudicium in partibus introduxerunt con-
tra Taddeum Notarium super exhibitione Testa-
menti, & sententiam fauorabilem reportarunt con-
tra d. Taddeum, cuius hæres à prædictam sententia
appellauit, causamque appellationis in Rota com-
mitti obtinuit, sed quia interim hoc medio tempo-
re ad instantiam dictorum de Perinellis fuerāt pu-
blicatæ, & fulminatæ excommunicationes contra
occultantes d. Testamentum, comparuit in actis Cu-
riæ Episcopalis Fr. Iacobus de Meuania Prior Con-
uentus S. Dominici de Perusia, ibique exhibuit te-
stamentum manu d. Ludouici scriptum, & subscri-
ptum, asserens sibi traditum fuisse sub sigillo con-
fessionis ad effectum illud exhibendi. Vndè Peri-
nelli, eo prius in partibus exhibito, obtinuerunt
pariter in Rota committi causam contra Iacobùm,
bona omnia hæreditaria Ludouici abintestato occu-
pantem, & dato dubio, An constet de tali Testamen-
to, quod suffragetur, Domini affirmatiuè respon-
derunt.

Testamentum enim fuisse conditum, illudque
consignatum Notario clausum, & de consignatio-
1 ne Notarium fuisse rogatum, in quibus consistit so-
lemnitas, & validitas testamenti clausi, *adnot. per*
Bart. [illegible] in l. si ita scripsero, ff. de condit., & de-
monstr. sufficienter probari dictum fuit ex tribus te-
stibus testamentarijs datis in *Summ. de Perinellis nu.*
1. Quorum tantum duo sufficerent ad probandum
2 testamentum fuisse conditum *gloss. in l. 2. verbo dore-*
ri C. de bon. poss. secundum Tabul. Castr. in l. heres pa-
lam in princ. num. 8. ff. de testam. Soccin. sen. cons. 92. nu.
9. lib. 3. & Soccin. Iun. cons. 189. num. 3. lib. 2. Odd. cons.
64. num. 40. Mantic. de coniecturis vlt. vol. lib. 12. tit.
17. nu. 14. & 15. Et fuisse adhibitas solemnitates in
illius celebratione necessarias, *Bald. in d. l. 2. num. 3.*
in fin. vbi Ias. nu. 13. C. de bon. poss. secundum Tabul. &
in l. hac consultissima nu. 3. C. de testam. Surd. cons. 378.
num. 32. Alciat. cons. 126. num. 8. lib. 9. Mantic. de Co-
niect. vbi sup. ad nu. 14.

4 Nec obstat, quod non deponant de tenore Testa-
menti, quia cum agatur de testamento nuncupati-
uo facto per relationem ad certam scripturam, ad
cuius probationem non requiritur, quod Testes le-
5 gerint, viderint, aut alias certiores facti fuerint de
contentis in dicta scriptura, satis est quod se referant
ad scripturam, vt tradit *Corn. in l. publicati nu. 10. C.*
de testam. Roland. cons. 36. nu. 16. in fin. lib. 1. Alex. cons.
176. num. 6. lib. 5. Decian. cons. 74. num. 14. vers. secun-
do præsupposito lib. 5. Mantic. de coniect. vlt. vol lib. 1.
tit. 7. num. 7. Gutier. tract. quæst. lib. 2. qu. 41. nu. 4. cum
pluribus in Rom. Legati librariæ apud Fenzon. *post stat.*
Vrbis in ordine decis. 36. vers. quia fuit responsum cum
duobus seqq. & in Rom. Testamenti 9. Decembris 1620
coram bo: me. Coccino, *& pluries per Add. ad Buratt. de-*
cis. 475. num. 22. vbi in numeris auctoritatibus id com-
probat, & ampliat [illegible]

6 Præsertim quia dictis testium consonat etiam as-
sertio Ludouici Testatoris probata per Testes de
auditu ab eo, quod ipse disposuerat de suis bonis,
quæ probat etiam eumdem fecisse Testamentum,
Paris. cons. 33. num. 42. lib. 2. Aymon. cons. 65. n. 7. vers.
quarto probatur, Gratian. discept. for. cap. 93. num. 10.
Iuncta etiam confessione Taddei Notarij de Te-
stamento rogato, & adnotatione particulari in li-
7 bro domestico memoriarum ipsius Ludouici, qui li-
ber priuatus, & memorialis plurimum probat in
qualibet materia, *l. Instrum. domestica, vbi glos. in ver-*
bo Instrumenta, & ibi Salicet num. 4. C. de probat. &
faciunt tradita per Ripam in l. admonendi num. 117. ff.
de iur. iur. Rot. Iannen. dec. 1. nu. 19. & dec. 96. num. 6.
Rot. in rec. dec. 127. nu. 9. par. 7.

Accedit etiam depositio Parochi data *in Summ.*
numer. 3. attestantis post confessionem Sacramenta-
lem Ludouicum sibi dixisse, quod de rebus suis dis-
8 posuerat vsque ad minimum quadrantem, & cun-
cta benè cessura, quoad Deum, & Mundum, huius-
modi enim assertioni æmanatæ paulo antè mortem
plurimum est deferendum ad probandum, quod
idem testatus decesserit *argum. l. si ventri ff. de priuil.*
credit. Paris. cons. 33. num. 43. lib. 2. Nisi probetur mu-
9 tatio voluntatis, quæ aliàs non præsumitur *l. non ad*
ea ff. de legat. 1. l. eum qui mutatam ff. de probat. l. cum
hic status ff. de donat. inter vir. & vxor. Præsertim
quando prout hic intercessit ad eo paruum tempo-
10 ris spatium inter prædictam assertionem, & obi-
tum, *Honded. cons. 69. num. 12. lib. 1.* Alba *cons. 123.*
num 9. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 165. nu. 1.
2. 3. & 4.

11 Et hanc sententiam facilius amplexi fuerunt Do-
mini, quia quicquid esset si ageretur de probando
Testamento pro substineuda hæredis Institutione
cessat difficultas, cum agatur pro consequutione
12 legati, ad quem effectum leuiores sufficiunt proba-
tiones, quia legatum non requirit tantam solemni-
tatem, quantam requirit hæredis Institutio *l. nutu ff.*
de legat. 3. l. cum proponebatur ff. de legat. 2. l. & in Epi-
stola ff de fideicomm. glos. in l. iubemus verbo ex voce C.
de testam. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 8. tit. 1. nu. 1
& 2. Clar. in §. Testam. qu. 36. num. 2. Ruin. cons. 193.
num. 9. & 10. lib. 2. Guidop dec. 459. num. 1. & seq. Rot.
in d. Rom. Legati Librariæ apud Fenzon. dec. 36. in fin.
vers. Postremo placebat.

Nec aduersatur quod vbi agatur de probando te-
stamento nuncupatiuo facto per relationem ad cedu
13 lam debeat certò, & indubitantèr constare de iden-
titate scripturæ, seu quod scriptura, quæ exhibetur sit
14 ea, ad quam Testator se retulit, vel quam Testator
demonstrauit, itaut aliàs talis depositio nullius sit
momenti, vt aduertit *Bart. in d. l. si ita scripsera circa*
med. & ibi comm. scribentes, & optimè Paris. cons.
19. num. 26. lib. 3. Menoch. cons. 313. sub num. 47. Clar.
in §. Testamentum qu. 36. in fin. Menoch. vbi sup. libr. 1.
d. tit. 7. num. 7. ad med. Gutier. eadem qu. 41. num. 4. ad
fin. & Rot. in supracitata Rom. Testamenti.

Quia in casu nostro visum fuit controuerti non
posse Testamentum exhibitum à Priore Conuentus
15 D. Dominici esse illud idemmet, quod clausum, &
sigillatum fuit à Ludouico traditum Bonsio Notario
eo ipso, quod ex Testibus datis *in Summ. nu. 1.* & ex
16 confessione Notarij, & ipsius Testatoris constat Te-
stamentum fuisse conditum, & scriptura exhibita,
scripta est manu Testatoris: hæc enim præsumitur
esse illa eadem, quæ clausa fuit consignata Nota-
rio, cum pluralitas Testamentorum non præsuma-
17 tur *l. omnium C. de testam. & notant Canonistæ commu-*
niter in cap. Ioannes Eremita de fid. Instrum. Ias. in l. 2.
num. 7. de bon. poss. secund. Tabul. Alex. in his terminis
cons. 4. num. 12. lib. 7. Ruin. cons. 49. nu. 11. lib. 4. Natt.
cons. 166. nu. 5. Neuizan. cons. 24. nu. 14. Surd. cons. 173.
nu. 43.

Digitized by Google

num.43. Mantic.de coniect. vltim. volunt.lib.2. tit.2.n. 1.Borgnin.dec.14.nu.37.par.1.

Concurrentibus maximè pluribus demonstratio-
18 bus, & coniecturis, ex quibus identitatem probari monuerunt in his terminis *Decian.d.cons.74.n.16. lib.5.Rot.dec.96.num.2.& 10.vers.vlterius par.5.rec.* Quarum prima desumitur ex eo, quod testamentum
19 in actis productum non solum continet dispositionem perfectam cum Institutione hæredis, & legatis, ibi, *Et hoc est, & esse volo vltimum meum nuncupatiuum Testamentum, & vltimam voluntatem ac bonorum meorum, & iurium vltimam dispositionem, quam valere volo iure Testamenti nuncupatiui, & si hoc Iure non valeret, valere volo iure Codicillorum, & cuiuscumque alterius voluntatis vltimæ omni meliori mo-*
20 *do &c.* Sed etiam habet diem, & annum, & quod plus est apparet scriptum, & subscriptum manu Ludouici Testatoris, vt deponunt Testes super recognitione dati *in d.Summ.num.1. & seqq.* Vndè non ui-
21 detur amplius dubitandum, An hæc fuerit scriptura præparata ad tradita in *l. hac consultissima in princ. vbi gloss.in verb.conscriptam, & ibi notant Bart. Bald. & cæteri scribentes C.de testam.l.cum antiquitus §.fin.C.eodem.*

Secunda, deducitur ex conformitate, & conuenientia dispositionis, quæ legitur in Testamento pro-
22 ducto, cum illa de qua deponunt Testes exauditu ab ipso Testatore, & scriptura quæ continebatur in libro memorialis ipsius, concordant enim primò in tempore, quia Testes examinati de mense Nouembris 1622. deponunt illud fuisse conditum, seù consignatum Notario *da quattr'anni fà in circa*, & cor-
23 respondent tempori adiecto in Testamento producto habente datam de mense Octobris 1618. *Summ. num.4.* secundo conueniunt in dispositione facta ad fauorem Lauræ Vxoris, & legato relicto Perinellis, ac Mariotto famulo, quæ omnia correspondent cum eadem dispositione, quam Idem Ludouicus post conditum Testamentum, illiusque consignationem declarauit fecisse ad fauorem prædictorum *Summ. num.2.& 6.* secundo conuincitur etiam in qualitate legati, quia Testes deponunt de legato relicto Perinellis pro reintegratione sibi debita ex statuto Perusino, & ad tollendum ansam litigandi cum herede, quod prorsus adaptatur legato, quod continetur in testamento exhibito relicto, vt legitur Perinellis sub prohibitione aliud non petendi, & sic ani-
24 mo compensandi cum eo, quod ipsis debebatur vigore statuti ad tradita *in l.si compensandi 6.C.de hered.instit.l.si vxor tua C.de bon.auct. Iud.possiden. Crauett.cons.13.in fin.& cons.149. num. 3.* cum pluribus adductis *per Menoch.lib.4. præsumpt. 10.num.31. &*
25 *33.* Vndè sicuti ex difformitate, & varietate dispositionis præsumitur pluralitas, seù diuersitas Testamenti *Alex.in l.2.nu.5.vers.substinenda Ruin.cons. 10.num.10.lib.3. Paris.cons.19.num.24. lib.3.* sic etiā
26 ex conformitate probatur identas scripturæ *Aym. cons.198.nu.1.in fin.vers.actis etiam.*

Idemque comprobat modus ipse quo testamentum prodijt in lucem, metu nempè Censurarum, &
27 excommunicationis, seu prò exoneratione Conscientiæ, si enim fuisset scriptura diuersa, non erat, cur illam exhibens excommunicationem formidaret
28 vel conscientiæ stimulis grauaretur; quia Censuræ afficiebant solum occultantes testamentum conditum à Ludouico de anno 1618. & Notario consignatum.

29 Minus releuat quod Testes inducti super recognitionè non fuerint præsentes, nec viderint Testatorem scribere; quia cum non agatur de scriptura
30 fieri solita in præsentiā Testium, sed de Testamento sigillato, & clauso facto absque Interuentu Te-
31 stium, tàm de Iure, quam de stylo sufficiunt Testes habentes notam manum, vt aduertit *Soccin.sen.in d. l.si ita scripsero num.3.post med.ff.de condit.& demonstrat.Rot.dec.500.num.2.par.1.diuers.& dec.772.n.9. par.2.rec.& coram Card.Seraph.dec.150.numer.2. & decis.700.nu.2.in fin.& coram bo:mem: Buratto decis. 474.num.5. & decis.658. num.1. vbi testatur de stylo Tribunalium Add.ad eundem dec.143.nu.4. & distinguendo dictum fuit in Perusina Dotis 17. Martij 1630. coram Illustriss. D.meo Decano.*

32 Demùm non obstat testamentum, de quo deponunt Testes fuisse solemnitèr factum cum interuentu septem Testium, & Notarij, qui In actu consignationis fuit rogatus, hoc autem in actis productum carere sigillo, & Testibus, quia Testes non dicunt rogitum Notarij, & sigilla fuisse apposita in ipsa carta testamenti; Vndè cum potuerit apponi in fo-
33 lio exteriori, in quo apponitur sigillum secundum formam traditam *à Fulgos. cons.56.* quam probauit *Rot.in Romana Hæreditatis de Arigonijs 28. Iunij 1627.coram bo:me: Card.Vrili impress. in rec. Inordi-*
34 *ne dec.96. num.9. part.5.* si posteà sigilla fuissent amota, ex huiusmodi defectu non tollitur probatio identitatis, nec vitiatur ipsum testamentum *l.non ideircò C.de Testam.& ibi gloss.in verb. substractum, & notant ibi Bald. & Salicet. cæterique scribentes communiter l.1.§.sufficit ff.de bon.possess.secund. Tabul.*

Immò, eo ipso, quod adhibitis diligentijs intèr Instrumenta Notarij rogati, nec illud, nec aliud fuit repertum testamentum Ludouici, nec aliqua quie-
35 tantia de illius restitutione, vtique præsumendum est illud fuisse subtractum, & occultatum ab interesse habentibus *Barthol.in l.fin. num.5.ff.de quæst. Rot. dec.368. num.2.in fin.post.2. vol.cons. Farinac.* & in odium occultantis præsumitur rogitum, subscri-
36 ptionem, cæteræque solemnitates, quæ deficiunt contineri in folio exteriori, quod fuit laceratum, vt inquit *Boer.dec.15.in fin. Rot.in rec.dec.611. nu.4. par.1.& dec.604.nu.2.par.2.*

37 Et licet quandoque aperitio testamenti, & illius dissigillatio, importet illius renunciationem, & voluntatem decedendi ab intestato, conclusio tamen
38 intelligitur quando aperitio facta est ab ipso Testatore, vel in eius Vita ab altero de eius mandato, secus quando facta est casu, vel ab alio data opera, tunc enim non inducit reuocationem *l.1.§.sed consultò in fin.ff.de his quæ in testam.del.l.nostram, verb.non valere, & vers. Iudices C. de testam.* Proùt in casu de quo agitur non fuisse apertum, nec dissigillatum à Testatore, vel ab alio de eius mandato, conuincitur manifestè uedum ex modo restitutionis factæ, vt dictum est in manibus Religiosi sub sigillo Confessionis pro ex oneratione Conscientiæ, & dilucidatione veritatis, qua cauthela non fuisset opus si Testamentum ab eodem Testatore fuisset apertum, sed fortius ex assertione eiusdem paulò antè mortem, quod Testatus decedebat etiam cum dispositione rerum suarum, vt supra dictum est, & ex eo quod
39 non fuit repertum in domo Testatoris, sed aliundè exhibitum, quod sufficit adhoc, vt præsumatur apertum, & sigilla amota ab alio, quam à Testatore, benè *Bald.in l.1.in fin.ff.de his quæ in testam. delect.& ibi Castr.num.6. Imol.in l.proximè nu.10.ff.eodem Ias. in l.si vnus num.9.C.de testam. Ioann.de Anan.cons.28 in princ. vers.vnde talis Menoch. de præsumpt. libr.4. præsumpt.165.num.25. Mantic.de coniect.lib.12.tit.1. nnmer.30.*

Ad nullitates autem, quæ opponebantur facile fuit

Digitized by Google

40 fuit Dominis respondere. Prima enim ex defectu apertionis, & publicationis, quæ requiritur in Testamento clauso, & sigillato, cessat ex eo solo quod Testamentum tempore mortis Testatoris fuit subtractum, & deinde sola illius scriptura fuit Confessatio tradita sine folio exteriore complicante, & continente cogitum Notarij, sigilla, & nomina
41 Testium; omissio enim publicationis, quæ propter casum fortuitum, siue ex alieno delicto adhiberi nō potuit, non debet nocere Legatarijs, sed solum ei, qui fuit in culpa, ne publicaretur, contra quem proinde Testamentum etiam non publicatū probat, *Rot. dec. 5. num. 5. par. 1. diuers.* Vltra quod quoad legata, & fideicommissa non est necessaria publica-
42 tio, quando constat de veritate testamenti, *Rimin. sen. cons. 329. n. 30. lib. 2.*

Secunda verò contra validitatem examinis Testium propter defectum citationis trium monialiū sororum Iacobæ pariter facilè tollitur, quia cum moniales non essent in causa, pro validitate pro-
43 cessus satis fuit citare Iacobum, cum qua lis agebatur, & de eiius interesse principaliter agebatur, vt ex doctrina *Castr. in l. publicati sub nu. 3. C. de testam.* dixit *Rot. in d. Romana legati librariæ apud Verson. dec. 36. vers. Nec obstare videbatur, il secondo.* Præsertim cum ipsa sola esset in possessione omnium
44 bonorum hæreditariorum, & gereret se pro hærede vniuersali, quæ proinde sola, & insolidum conueniri potuit, & debuit *ex doctr. Bald. in l. 3. § Hæres ff. commod.* quem adhuc effectum ponderauit *Rot. in Bononien. de Ramazzottis 23. Ianuarij 1593. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio*, & in his terminis pro consequutione legati, *Rot. in Asculana Dotis 21. Februarij 1622. coram bon. mem. Nauarro.*

Et ità vtraque &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCALDIS.

Veneris 23. Ianuarij 1643.

ARGVMENTVM.

Filius quidquid habet multo magis à Patre prouenisse præsumitur, quando bona sunt in eo loco, quo à Patre possidebantur, nisi doceatur de eius noua acquisitione. Plura adducuntur circa probationem identitatis; & maximè in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Filius quidquid habet à Patre prouenisse præsumitur.*
2 *Bona possessa à filio in loco, vbi pater eius possidebat præsumuntur esse illa eadem, quæ à Patre possidebantur.*
3 *Intellige dum non exhibetur alius titulus, nec apparet de acquisitionibus filij, amplia num. 4.*
5 *Ad bonorum identitatem probandam sufficiunt duæ dimonstrationes, maximè iunctis præsumptionibus & duobus seqq.*
8 *Identitas in materia antiqua iustificatur solis coniecturis, & præsumtionibus.*
9 *Identitatis probatio iustificata respectu vnius personæ afficit omnes successores ab ea quomodolibet causam habentes, & num. 10. 11. & 12.*
13 *Testes non probant inter diuersas personas.*
14 *Testium depositiones afficiunt hinc inde successores tam particulares, quam vniuersales.*
15 *Tertius admissus ad causam in statu, & terminis in quibus causa reperitur, omnia acta facit sua.*
16 *Tertius admissus ad causam, in statu, & terminis in quibus reperitur, dicitur ratificasse omnia gesta in lite, & num. 17.*
18 *Ius idem est de parte, quam de toto.*
19 *Summa minor inest in maiori.*

DECISIO LXXXIII.

SVpposita existentia fideicommissi ad fauorē Thomasiæ de Pancaldis in omnibus alijs decisionibus huius causæ latè deductis, & præcipuè 18. *Iunij 1642. coram me*, prò obtinenda Immissione super prædio Tornaturarum triginta de quo agitur contra fratres B. Mariæ Caritatis Bononiæ illius possessores, Domini etiam hodie steterunt in decisis quo ad identitatem prædicti prædij, super qua fuit solum ordinatum, vt strictè informantes insisterent.

Nam quod prædium de quo agitur fuerit possessum à Berto Testatore de tempore obitus, ex eo benè deducitur, quod idem Testator possedit, in Cōmuni Longariæ multas petias Terræ aratiuas, arboratas, et vitatas iuxtà bona illorum ab oleo, & alios confines, vt apparet ex eius Testamento, & post eius obitum Io: Baptista eius filius, in eodem loco, & vocabulo possedit terras, de quibus hodie agitur ab eo peruentas ad fratres Charitatis, mediante Alberto Barzano, vt infrà probabitur, habentes easdem qualitates, & eosdem confines; vnde præsu-
1 muntur illæ eædemmet, quas Bertus Testator in dicto loco possedit, non solum hoc suadente illa generali præsumptione, quod quicquid habet filius à patre prouenisse præsumitur *l. 2. C. de patr. potest. Menoch. cons. 207. num. 17. Marzar. in epitom. de fideicom. quæst. 58. vers. et pro fideicommisso Petr. de fideic. quæst. 12. num. 1368. Rot. in Montis Falisci fideicommissi 10. Aprilis 1628. coram Eminentissimo Cardin.*
2 *Vbaldo.* Sed etiam ex alia magis stricta, & vegenti præsumptione, quod bona possessa à filio in loco, in quo eius Pater possedit, præsumuntur illa eadémet, quæ ibidem pater possidebat, dum non exhi-
3 betur alius titulus, nec apparet de acquisitionibus filij iuxta vulgatum *cons. Fulgos. 145. sub nu. 2.* quod sequitur *Peregr. de fideicomm. art. 44. num. 22. Cyriac. contr. forens. controu. 204. num. 15. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 575. num. 9. & 11. et decis. 131. num. 5. par. 2. et decis. 42. num. 4. et dec. 129. num. 2. par. 5. et passim in alijs.*
4 Quod efficacius procedit in casu nostro, cum hic non habeamus solummodo præsumptiones, sed
5 vlterius concurrant qualitates, & demonstrationes concludentes identitatis probationem, nempe qualitas Prædij aratiui, arborati, & vitati, ac etiam
6 conuenientia confinium cum identificentur confinia viæ publicæ, stradelli, & bonorum illorum ab oleo, cum tamen sufficiant duæ *iuxt. doct. Bart. in l. demonstratio falsa ff. de condit. et demonstrat.* quæ qualitates, & demonstrationes iunctis cum supradictis
7 præsumptionibus, non est dubium quod plenè probant identitatem accedentibus præsertim depositionibus Testium examinatorum in hac causa de anno 1579. deponentium, quod bona hæreditaria Berti Testatoris peruenerunt ad Ioannem Baptistam eius filium, vt patet ex datis in *Summ. vltima positionis num. 19.* maximè cum versemur in materia adeò
8 antiqua vltra 100. annos, quo casu identitas probatur etiam solis coniecturis, & præsumptionibus, *iuxt. cap. cum causam de probat. Soccin. sen. cons. 166. num. 2. lib. 1. Rimin. iun. cons. 254. nu. 11. Rot. in recent. dec. 81. nu. 20. et 360. num. 10. par. 5. et dec. 58. nu. 14. et 164. nu. 38. par. 6. cum alijs in decis. allegatis.*

Quod autem Io. Baptista possederit terras, de quibus hodie agitur, & quod ex eo deuenerint ad fratres Charitatis, prout probandum est ad effectum,
9 vt probationes identitatis percutientes personam Ioannis Baptistæ afficiant, etiam dictos fratres, tanquam illius successores, & ab eo causam haben-

tes

tes clarissimè patet. Nam mortuo dicto Ioanne
Baptista, Albertus Balzanus eius ex Francisca filia
nepos adiuit eius hæreditatem, & cæpit possessio-
nem omnium eius bonorum, & signanter terrarum
10 quas ille possidebat in communi Longariæ, haben-
tes easdem qualitates, & eosdem contines quantita-
tis tornaturarum 120. vt apparet ex petitione eius-
dem Alberti iudicialiter facta necnon ex mandato
de immittendo ad eius fauorem expedito, & de-
mum ex Instrumento possessionis illius vigore adep-
tę, vt in eodem *Summ. n.19.* ex quibus terris postea
fratres Charitatis acquisiuerunt istas tornaturas 30.
quæ hodie controuertuntur mediante mandato de
associando, quod ipsi obtinuerunt contra Albertum
11 pro quodam eorum credito, cuius vigore in posses-
sionem dictarum tornaturarum 30. immitti obtinue-
runt, vt in dicto *Summ. nu.* 21. Ex quo transitu bo-
norum Testatoris de illo in Ioannem Baptistam
eius filium, & successiuè de isto in Albertum, & de
Alberto in fratres certissima redditur identitatis
probatio, non solum respectu ipsius Ioannis Bapti-
12 stæ filij Testatoris, sed etiam respectu dictorum
fratrum, & aliorum quorumcumque illius successo-
rum, & alias causam ab eo tam mediate, quam
immediate habentium tàm titulo, & nomine vni-
uersali, quam particulari *Castr.cons.94. in fin. libr.2. Barbat.latissimè cons.37.per tot.lib.3. Cranett.cons. 29.nu.1.Marzar.in epitom.fideicom.quæst.60. Peregr. de fideic.art.44.nu.22.Fusar.de substit. q. 628. nu.50. Rot.in recent.dec.706.num.2.par. 2.et dec.160. nu.1. part.5.*

Nec obstant ea, quæ ad infringendam identita-
tis probationem in contrarium excitata fuerunt.
13 Et primò quod testes deponant super successione
Ioannis Baptistæ in bonis paternis fuerint de anno
1579 inter alios examinati, quia vltra quod uis pro-
bationis, non desumitur ex solis Testibus, vt patet
ex iam dictis, respondetur quod dicti testes fuerunt
ser.ser.examinati ad instantiam Petri Aui Thoma-
siæ, & aliorum de Pancaldis, qui tunc agebant cō-
14 tra tertios possessores pro istis, & alijs bonis vin-
dicandis ab auctoribus fratrum, & ab alijs, ac pro-
indè probant pro, & contra hinc indè successores,
tàm particulares, quam vniuersales *Aretin. cons.36. nu.3.vers.secundo dico, Soccin.sen.cons.82.nu.4. lib.3. Peregr.de fideic.art.47.nu.27.in fin. Rot.coram Greg. dec.535.num.1. cum alys in decis. coram me allegatis vers.quæ verò obyciebantur.*

Eoque magis, quia Thomasia post mortem pa-
rentum obtinuit admitti ad prosequutionem causæ
15 per eius auctores motæ in statu, & terminis, in
quibus ea reperiebatur, & ad eamdem fratres quo-
que postea vocati venerunt, quo casu ipsi collitigā-
16 tes dicuntur fecisse omnia acta sua, & ratificasse
omnia antea gesta, *Innoc.in cap.cum super n.6.vers. si autem hæc tertia persona, et ibi Butr. nu.18. Felin. nu.17.de re indic. Put.dec.32 nu.2.lib.3. Rot.in Casarauguſtana distributionum 4. Decembris 1634. coram Reuerendissimo D.meo Patriarcha Panzirolo.*

Minus obstat secondo, quod prædium adiudica-
tum fratribus sit tornaturarum 30. & prædium
quod Albertus habuit ab hęreditate Io. Baptistæ
17 esset tornaturarum 120. quia dum ex pręcedentibus
constat, quod fratres non acquisiuerunt totum præ-
dium, sed solummodo ex eo tornaturas 30. hinc
nulla potest prætendi diuersitas, nec offuscari iden-
titatis probatio, sed immò magis elucescit, quia
dum non controuertitur, nec controuerti potest,
quod totum integrum prædium fuerit possessum à
18 testatore, ita etiam dicendum est de his triginta
tornaturis ab eo detractis, cum idem ius sit de par-
te, quod de toto, *l.quę de tota ff.de rei vindic. l.cuius effectus ff.de regulis iuris, et vtrobique DD.* & regu-
lariter minor summa inest in maiori, vt in his termi-
nis pro saluanda identitate respondit *Rot. dec. 87. nu.8.par.5. recent.*

Et ita decisum vtraque parte informante.

ROMANA VINEÆ AD AQVAM SANCTAM.

Lunæ 28. Ianuary 1643.

ARGVMENTVM.

Associatio Domino directo agenti ad Canones decursos, quibus concurrentibus non possit denegari?

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus, si concesserit emphiteusim sibi reseruata facultate in casu non solutionis Canonis, ingrediendi possessionem, propria auctoritate debet associari ad bona in casu non solutionis, & num.2.*

3 *Facultas ingrediendi possessionem propria auctoritate restringitur ad casum immediatè præcedentem.*

4 *Clausula inter duos casus posita, vtrique casui famulatur, & num.5.*

6 *Clausula repetitiua, repetit omnes qualitates præcedentes.*

7 *Copula & equaliter copulat, vt idem sit de vno, quam de alio ex copulatis.*

8 *Dictiones, tam, & quam stant argumentatiuè.*

9 *Dictiones tam, & quam pariformiter qualificant copulata.*

10 *Dictio* oltre che *omnes qualitates adiectas in prima dispositione repetit in secunda.*

11 *Domino directo ob non solutionem Canonum multo magis est concedenda associatio, si habeat facultatem arrestandi fructus non citatis emphitheutis.*

12 *Citatio partis in petenda associatione vigore pacti capiendi possessionem propria authoritate non requiritur licet imploretur officium Iudicis.*

13 *Intellige dummodo officium Iudicis non imploretur pro obtinenda licentia ingrediendi, sed pro obtinenda familia, vt associet.*

14 *Reseruatio dominij, & specialis hypotheca super fructibus rei data in emphyteusim importat ius petendi associationem, & n.15.*

16 *Nouatio de iure nouissimo non præsumitur nisi probetur, & n.17.*

18 *Fides extraindiciales simplices regulariter fidem non faciunt, præsertim si fuerint factæ lite pendente.*

19 *Testes deponentes de simplici tractatu non tamen ritè, & sufficienter concluso non releuant ad effectum, vt partibus aliquod ius tribuatur, & num.20.*

21 *Attestationibus virorum nobilium, & fidei probatissimæ in concursu magis standum est.*

22 *Testibus deponentibus verisimiliora magis est credendum.*

23 *Voluntas à potestate metienda est, & numer.seq.*

25 *Traditio rei æstimatæ perinde facit, ac si soluta fuisset ipsa pecunia.*

27 *Protestatio licet ex post facto emanata deseruit ad declarationem actus præcedentis.*

28 *Voluntas contrahentium nedum à priori, sed etiam à posteriori, scilicet, ex post facto gestis declaratur.*

29 *Immissio in Saluiano quibus concurrentibus non possit denegari? & num.30.*

31 *Dominus directus, qui in concessione reseruauit sibi Dominium, & specialem hypothecam super fru-*

ctibus

Digitized by Google

ctibus pro satisfactione Canonum praeferri debet creditoribus emphiteotę etiam anterioribus, & priuilegiatis.

33 *Iactationis, & iactationum causam committens, id est iudicium ordinarium.*

34 *Commissio si habeat in ventre clausulam* quam, *&* quas, *tunc censetur data omnis iurisdictio Iudici circa omne ius, & iudicium tam in petitorio, quam in possessorio, & num. 35.*

36 *Clausula* quam, & quas *si quis habeat in commissione non censetur se restrinxisse ad certum caput, nec elegisse certam viam.*

DECISIO LXXXIV.

Dato dubio, an societati Sanctissimi Saluatoris
ad Sancta Sanctorum danda esset associatio, vel
potius immissio super vinea, & canneto ad aquam
sanctam olim concessis in emphiteusim q. Iulio
Grappolino, Laura eius vxor, & eiusdem Vineae,
& canneti detentrix multas opposuit exceptiones
pro excludendis dictis remedijs, & signanter tres.
Primum quod ex libris societatis apparet ipsam,
& Iulium eius virum soluisse societati multiplicem,
quantitatem vini, arundinum, & pecuniarum, cum
quibus eius debitum remansit extinctum, & ad effectum probandi dictas solutiones petijt eosdem libros exhiberi. Secundum quod Iulius eius maritus
inseruiuit societati in eius officio Secretariatus, &
Notariatus, pro quibus seruitijs erat ei debita merces, & salarium, & quod propterea ipso iure inducta fuit compensatio huius crediti cum debito Canonum. Tertium denique quod quantitas Canonum,
quae hodiè soluitur, est maior solito, & excessiua, &
per consequens reducenda. Ad quas exceptiones
restricta disputatione, Domini per binas decisiones,
alteram sub die 1. Iulij 1641. alteram sub die 30.
Martij 1642. coram me, responderunt illas non
suffragari.

Firmata dictarum exceptionum irreleuantia,
hodie ad instantiã societatis assumpta disputatione
super dubio principali, an eidẽ societati danda esset
associatio, vel potius immissio, & DD. etiam in
hoc responderunt pro societate ei scilicet competere associationem, & quatenus opus sit immissionem.

Quo enim ad associationem, cum in Instrumento concessionis factae Grappolino marito, & authori Laurae societas sibi reseruauerit facultatem ca-
1 piendi possessionem de facto, propria authoritate,
absque licentia Iudicis, & vitio spolij, casu, quo
2 Grappolinus eiusque successores cessarent per triennium in solutione Canonum, & iste casus hodiè euenerit, merito eidem competit associatio *l. Creditores, ibique Bart. num. 18. C. de pignor. Imol. in cap. posuit num. 32. extra locat. Afflict. dec. 326. num. 1. Magon. decis. Lucen. 82. num. 5. & coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 105. num. 2 & in Romana Census coram bo. me. Merlino impress. post Cenc. de Censib. in ordine dec. 542. num. 3. secundum modernam impress.*

3 Nec subsistit, quod facultas praedicta restricta sit
ad casum immediatè praecedentem quando ob non
solutos canones ageretur ad deuolutionem vineae,
proindeque applicari non possit ad casum nostrum.
in quo citra deuolutionem, solum, & simpliciter
agitur pro consecutione canonum super fructibus,
quia vltra quod ad effectũ, vt cẽseatur vtriq; casui a-
4 iecta, & vtrumq; qualificare satis est, quod sit posita
inter vtrũq; nã tanquã in medio censetur vtriq; casui
famulari *l. & si pepererit 3. §. filius ff. de lib. & Posth. l. quisquis 93. ff. de leg. 3. Bart. in l. 1. n. 4. C. de liber. praeterit.* difficultas remouetur ex lectura Instrumenti,
5 in quo post reseruatam facultatem manus iniectionis in casu deuolutionis expressè fuit addita clausula extensiua eiusdem facultatis, tàm in casibus supra
expressis, quam in postea exprimendis, ibi, *E tanto nelli casi sopra espressi, quanto nell'altri da esprimersi qui sotto nel presente Instrumento.* Ac proindè cum
tam supra, quam infra fiat mentio de casu non solutionis canonum, negari nequit, quin etiam ad effectum illos consequendi, liceat capere possessionem
6 propria auctoritate, quia ista clausula repetit omnes qualitates praecedentes, & operatur, vt censeantur in esse subsequentibus cum omnimoda paritate,
7 non solum ex vi illius copulae, quae aequaliter copulat, at idem sit de vno, quod de alio *l. si mihi, & Titio ff. de verb. oblig. l. vos, §. cum in tab. ff. de duobus reis Menoch. cons. 56. num. 35. Rot. coram fa. me Greg. XV. dec. 308. num. 3.* sed etiam ex vi, & efficacia
8 illarum dictionum *tam, & quam*, quae stant augmentatiue *Aym. cons. 227. num. 9. Menoch. cons. 195. num. 7.* cum alijs allegatis *in Albanen. hereditatis sub die 23. Iunij 1642. coram me.* Et pariformiter quali-
9 ficant copulata *l. sancimus C. de testam. Surd. cons. 317. num. 16. & cons. 401. num. 13. & alij per Barbos. dict. 399. nu. 1. & 2.*

Idque efficacius probatur ex verbis immediatè
post reseruatam praedictam facultatem sequentibus,
Oltre, che il detto Signor Giulio, & altri possessori pro tempore di detta vigna, e canneto possino sempre esser sforzati per vigore del presente contratto al pagamento de Canoni decorsi, e non pagati, e li frutti di detta vigna si possino arrestare, e far apporre, e destinare il Custode etiam non citati li detti enfiteoti, etiam che contradicessero. Ex his enim verbis apertè conuincitur praecedens pactum capendi possessionem propria auctoritate fuisse appositum etiam pro consequutione Canonum, ponderando non solum illam
10 clausulam. *Oltre che*, quae omnes qualitates adiectas
in prima dispositione facta circa deuolutionem repetit in secunda respiciente exactionem Canonum,
Dec. in l. lecta num. 24. ff. si cert. pet. & cons. 189. nu. 7. Surd. dec. 185. num. 10. & seqq. Sed etiam ponderan-
11 do facultatem arrestandi fructus, non citatis emphiteotis, qui modus procedendi, non citato debitore, congruit facultati capiendi possessionem propria auctoritate ex *remed. d. l. creditores*, pro cuius
12 executione non est necessaria citatio, licet imploretur officium Iudicis, dummodò, prout hic, non imploretur pro impetranda licentia ingrediendi, sed
pro obtinenda familia, vt associet, vt aduertunt,
Salicet in eadem l. Creditores num. 29. vers. alio modo C. de pignor. Ias. in l. 2. num. 113. C. de iur. emphit. Menoch. de adipisc. remed. 5. num. 150. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 5. num. 5. Afflict. dec. 326. num. 1. & 2. praesertim stante reseruatione dominij, & specialis hypo-
14 thecae super omnibus, & singulis fructibus vineae
cum pacto, quod inde amoueri nequeant, nisi societate integraliter satisfacta de omnibus Canoni-
15 nibus sibi debitis, quae reseruatio tribuit indubitanter reseruatario ius petendi associationem, vt fuit
dictum *in Romana Saluiani 7. Iunij 1635. coram R. P. D. meo Ghisilerio, & in Romana Vinea 4. Iunij 1635. & 14. Maij 1636. coram bon. mem. Pirouano.*

Minus obstat altera principalis exceptio, quam
16 opponebant informantes pro Laura, quod scilicet
fuerit facta nouatio circa modum soluendi Canones, itaut qui prius soluendi erant in pecunia, modo
soluerentur in tot cadis musti, quia asserta nouatio
17 nullibi probatur, cum tamen debeat concludenter
verificari, ex quo de iure nouissimo nouatio non
praesumitur, nisi fiat expressè *l. fin. C. de nouat. Mantie.*

Digitized by Google

tic.de tacit.lib.17.tit.3. nu. 3.& seqq.Rot.coram Card. Seraph.decis.1172.num.2.& in recent. dec.523. nu.2. par.4. Attestationes quæ exhibitæ fuerunt ad probandam assertam nouationem, vltra quod sunt simplices fides extraiudiciales, quæ regulariter fidem non faciunt ex vulgat. Præsertim cum sint factæ lite pendente *Rot.coram bon.mem.* *Buratto decis. 479. nu.* 12. non firmant quod asserta nouatio fuerit perfectè firmata, & absolutè conclusa, sed solum attestantur de modo, & simplici tractatu oretenus habito, non tamen rite, & sufficienter concluso, sicq; nihil releuant, quia oportet, quod res, quæ sunt tractatæ à partibus, habeantur pro perfectis, firmatis, & absolutis ad effectum vt ius partibus tribua-
20 tur, multa enim tractantur, quæ non perficiuntur, nec concluduntur *l.secundum §.dictum ibi, ea autem sola ff.de edilis edict.Bald.in l.multum num.5.C.si quis alteri, vel sibi benè Alex.cons.28. num.3. libr.1. Dec. cons.488.n.16.Gail.obs.140. num. 10. & duob.seqq. lib.1.Rot.diuers.dec.104.num.6.par.2.& in recentior. dec.677.num.3.in fin.par.2.* cum alijs allegatis *in Romana pecuniaria 12.Decembris 1642.coram me*.

Eoque minus in eis vis fieri potest,cum elidantur ex contrarijs fidibus Custodum Societatis illius tēporis, attestantium nullam nouationem fuisse conclusam, quorum attestationes in concursu præpon-
21 derant, & præualent, tum quia sunt viri nobiles, & probatissimæ fidei, quibus propterea magis est deferendum tanquam dignioribus, & nobilioribus, *l.3.in princ.& l.ob carmen in fin. & ibi glos. in verb. imponi ff.de test.c.in nostra, extra eodem tit. Farinac. multos cumulans tract. de testib. quæst. 165. num.14. Mantic.dec.317.num.12.* Tum quia deponunt verisi-
22 miliora: nam, & primo non constat, quod fuerit
23 seruata forma præscripta à statutis Societatis, vndè metiendo voluntatem à potestate, non est cre-
24 dendum, quod Custodes absque solemnitatibus requisitis fecerint nouationem, quam facere non poterant. *Honded.cons.69.num.60.lib.2.cum alijs per Rot.dec. 186.num 8. par. 5. recent.* Secundò quia vinum fuit consignatum æstimatum,redacto illius va-
25 lore ad quantitatem, quę estimatio facit, vt perindè sit, ac si soluta fuisset ipsa pecunia *l.si pro mutua, C. si cert.pet.l.si pretiu̅ caus.vbi Bald.in princ.C.de rescin. vendit.Rot.in recent.dec.52.num.8.par.6. & dec.114. nu. 15.par.7.* & tamen si mediante nouatione vinum
26 fuisset subrogatum loco pecuniæ dicta æstimatio nō fuisset necessaria. Tertiò denique quia in secunda partita in actu consignationis vini fuit facta prote-
27 statio quod accipiebatur sine præiudicio deuolutionis, & citra nouationem aliquam, quæ protestatio, licet ex post facto deseruit tamen notabiliter ad declarationem præcedentis tractatus, cum nedum à priori, sed etiam à posteriori, scilicet ex post
28 facto gestis declaretur quid partes ab initio egerint, & intellexerint *Mantic.dec.313.num.3*.

Quatenus autem opus sit, immissionem etiam competere, dictum fuit, quia creditum cum hypotheca probatur ex Instrumento concessionis, posses-
29 sio Iulij de tempore hypothecæ, vel postea non controuertitur, detentatio verò Lauræ probatur ex Instrumento captæ possessionis, & sustentatione litis
30 quibus concurrentibus datur immissio in Saluiano iuxt.opinionem, quam passim Rota seruat.

31 Nec Lauræ suffragari potest eius creditum dotale, quia præter quam quod in actis non constat, cum societas in concessione vineę reseruauit sibi Dominium, & specialem hypothecam, super fructibus pro satisfactione Canonum, præferri debet in con-
32 cursu quibuslibet Creditoribus,etiam anterioribus, & priuilegiatis *iuxt.doctrinam Bart. in l. licet C. qui potior.in pign.hab.Scacc.de Camb. à §.1.quæst. 7. p.2. ampliat.8.num.165. Grat.discept.foren.cap.527.n.13. & 14.& cap.730.num.1.& cap.900.nu.15. Franch. decis.506.n.6.*

Defectus autem iurisdictionis deductus ex eo quod societas ab initio obtinuerit committi causam iacta-
33 tionis,& iactationū ex remed.*l. diffamari C.de ingen. & manumis.* quod est iudicium ordinarium, vnde videbatur deficere iurisdictio respectu associationis, & immissionis, nullatenus probatur. Quia cum commissio habeat in ventre clausulam *quam,& quas*
34 absque vlla taxatiua, & restrictiua, censetur data iurisdictio, nedum respectu iudicij ex dicto remedio *l.diffamari*, sed etiam associationis,& immissionis ex vi, & natura latissima dictę clausulæ omnem causam, omneque iudicium, ac ius iam in pe-
35 titorio, quàm in possessorio quomodolibet deductum, & deducen.cōprehendentis *Rot. diuers. decis. 684.num.2. vers.alij dicebant par.3. lib.3. & decis.16. num.2.par.4.& in recent.dec.210.num.6.in fin. & decis.789.num.4. par. 3.& dec.57.num.33.par.7.* & ea
36 stante quis non censetur se restrinxisse ad certum caput, neque elegisse certam viam *Rot. coram san. memor.Gregor.decis.270. num.4. cum alijs ibidem peradd.*

Ea quæ iterum in hac disputatione repetebantur de compensatione rogituum factorum à Grappolino cum debito Canonum, de Notarij destinatione ad effectum perquirendi dictos rogitus, & demum de excessu Canonis, præter quod sunt extra dubium, fuerunt abundè sublata in dictis duabus decisionibus coram me.

Et ita vtraque parte informante resolutum &c.

LEODIEN. CANONICATVS.

Lunæ 23. Februarij 1643.

ARGVMENTO. Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Gratia vbi est iustificata debet executioni demandari.*

2 *Valor in Canonicatibus Ecclesiæ Leodien. cum soleat exprimi per non excessum in ducatis 24. non indiget alia iustificatione.*

3 *Exceptio respiciens merita causæ non admittitur ad retardandam immissionem prouiso Apostolico.*

DECISIO LXXXV.

Domini dixerunt standum in decisis 27. Iunij 1642. coram me scilicet Ioanni Busthman dandam esse immissionem in canonicatu de quo agitur cum iustificauerit omnia narrata in eius gratia, nempè obitum Gabrielis in possessione beneficij de quo agitur ex cuius persona incidit prima vacatio, resignationem Dunualdt, qui per obitum Gabrielis fuerat prouisus,& denique suum Clericatum, quæ sufficiunt, vt illi danda sit immissio, non ob-
2 stante quod valor dicti Canonicatus non fuerit iustificatus, quia non indiget alia verificatione ex quo fructus Canonicatuum illarum partium solent exprimi per non excessum in ducatis 24.;vt de consuetudine totius Germaniæ attestatur, *Rot. in plurib. decis.in ista qua reuidetur relatis*.

Non obstat quod Iacobus Sclefsin fuerit de eodē Canonicatu prouisus à Magistris facultatum Vniuersitatis Louanien. prætendentibus collationem dicti Canonicatus, tanquam positi in Diœcesi Leodien. ad eos spectare vigore nonnullorum indultorum, quæ eidem Vniuersitati Summi Pontifices concesserunt, quia irreleuantia huius exceptionis
3 respicientis merita causæ fuit latè discussa in deci-

V sio-

sione emanata coram bon. mem. Merlino à die 14. Martij 1642. & ostensum dictum Canonicatum sub dictis indultis non esse comprehensum cōtra quam decisionem, cum altera pars vnquam opposuerit, licet spatio plurium mensium fuerit expectata, & sæpius citationibus lacessita Domini hac parte tantum informante ita resoluerunt.

CIVITATIS VETVLÆ DOTIS.

Veneris 27. Februarij 1643.

ARGVMENTVM.

Restitutioni dotis, quando est factus locus, tunc quod fuerit soluta debet plenè, et concludenter probari, et non sufficit id probare præsumptiuè, nisi tamen præsumptiones essent plures, & concludentes. Administrator in dubio præsumitur sibi satisfecisse de suo credito. Legatum factum à marito vxori non censetur relictum animo compensandi cum dote.

SVMMARIVM.

1 *Dos tradita primo viro, censetur etiam consignata secundo.*
2 *Restitutioni dotis, vt sit locus est probanda vera solutio.*
3 *Instrumentum publicum receptionis dotis facit probationem probatam.*
4 *Dos præsumitur exacta stante cursu temporis cum præstatione alimentorum.*
5 *Et hoc præsertim cum maior eius pars soluta iam appareat.*
6 *Viri negligentia in non exigendo dotem non debet nocere vxori.*
Vxor stante negligentia viri potest agere ad restitutionem dotis ab extraneo promissæ n.6.
7 *Administrator præsumitur sibi satisfecisse de bonis administratis, circa suum creditum, quod habebat cum eo, cuius bona administrabat.*
8 *Administrator quilibet, qui administrabat bona sui debitoris præsumitur de illis satisfactus.*
9 *Probationes præsumptiuæ non releuant, quando quis tenetur aliquid concludenter probare.*
10 *Sed ista conclusio procedit, quando vna tantum esset coniectura, vel plures, sed imperfecta nu.11.*
11 *Ex præsumptionibus pluribus simul iunctis oritur plenissima probatio.*
13 *Ex præsumptionibus pluribus simul iunctis Rota multoties condemnauit hæredes mariti ad restitutionem dotis.*
14 *Administrator emens bona pro se de pecunijs eius, cuius bona administrat efficitur debitor eiusdem pretij &c. & n.15.*
16 *Debitum an si voluntarium, vel necessarium inspici debet eius origo.*
17 *Ad dotis restitutionem, quando quis dicatur voluntariè se obligasse?*
18 *Legatum nunquam censetur factum animo compensandi cum debito voluntario.*
19 *Maritus nunquam censetur legare vxori animo compensandi cum dote nisi expressè dicat.*
20 *Legata quando sunt facta cum onere fideicommissi, in eis cessat Animus testatoris compensandi, & num.21.*
22 *Legatum quando fuit factum personæ valdè dilectæ, non censetur relictum animo compensandi, & 23.*
24 *Testator instituendo hæredem suum debitorem, censetur voluisse, quod eius creditum cum eo compensaretur.*
25 *Institutio in legato non inducit compensationem cum debito, & n.27. & 28.*
26 *Legatarius si fuerit institutus hæres in suo legato, id operatur, vt ipse possit legatum capere propria auctoritate, & n.43.*
29 *Compensatio inducitur contra legatarium vbi testator ordinauit fideicommissum, quod alias in totum euerteretur.*
30 *Intellige si fuerit firmatus status, & valor hæreditatis, vnde dignosci posset, quod reiecta compensatione fideicommissum verè subuerteretur, aliàs secus, & num.seq.*
31 *Hæreditas semper præsumitur opulenta, & apta ad ferendum onera legatorum.*
32 *Testatoris voluntas non est defraudanda, dum eius hæreditas est ampla ad soluenda legata, & nu.33 & 34.*
35 *Coniecturæ leuiores vincuntur à fortioribus.*
36 *Vxori maritus non censetur legare animo compensandi, & in dubio ab ista regula non est recedendum.*
37 *Præsumptio, quod Administrator sibi satisfecerit de suo credito cedit veritati.*
38 *Administrator soluens debitum relictum à testatore non potest dici, quod sibi satisfecerit de suo credito.*
39 *Hæres soluendo debitum defuncti dicitur ex hoc adire hæreditatem.*
Hæredis actiones cum illis defuncti confunduntur, per aditionem hæreditatis n.39.
40 *Hæres institutus in certa re censetur tanquam legatarius, & hæres particularis.*
41 *Actionum confusio, quæ inducitur per aditionem hæreditatis, procedit solum in hærede vniuersali, non autem in particulari, & legatario.*
42 *Hæres tantum vniuersalis repræsentat personam defuncti in omnibus iuribus, actiuis, & passiuis.*
43 *Hæres particularis non repræsentat personam defuncti nec in eum transeunt iura passiua, nec confunduntur actiones, & n.44. & 45.*
46 *Hæreditatis aditio non inducitur per illos actus, qui citra nomen hæredis fieri possunt.*
47 *Actus dubij, & facti cum protestatione non operantur, vt quis dicatur admisisse hæreditatem, num.48.*

DECISIO LXXXVI.

Responsum fuit pro confirmatione sententiæ Rotalis, quia ex reuolutione actorum apparet valida, & de Iustitia dubitari non potest; Nàm quo ad scuta 300 quæ sententia dicit esse soluenda Veronicæ prò totali restitutione suæ dotis, eius creditum est certissimum, Quia cum ipsa in primo matrimonio dederit Ioanni Philippo Zazzarello dotem scut. 1200. nempè scuta 900. in tot bonis stabilibus margaritis, & mobilibus, & dicta scuta 300, de quorum restitutione agitur in pecunia numerata vt benè firmatur in decisione huius causæ emanata *sub die 17. Martij 1642. coram Reuerendissimo D. meo*
1 *Dunozetto Decano* eadem dos censetur tradita Marino Mattheo secundo Viro *l. dotem 31. & l. diuus 41. ff. de iur. dot.* & consequenter ipse tenetur dictam Dotem restituere *l. 2. ff. solut. matrim. & l. fin. C. eodem.*

Nec obstat, quod restitutioni non sit locus, nisi
2 vbi probatur vera dotis solutio *l. Mania 50. ff. solut. Matrim. glos. in d. l. fin. in verbo vel promissa C. eod. & Rot. in rec. dec. 306. n. 39. & 40. par. 7* Quia hæc scuta 300. probantur soluta Ioanni Philippo. Nam res-
3 pectu scutorum 150. redditur certissima ex Instrumento quietantiæ ab eo factæ, quod facit probationem probatam *Bald. in l. inter est n. 2. C. de solut. S. mem. Greg. XV. dec. 180. n. 1.* Respectu verò aliorum scutorum 150. cum fuerint promissa Veronicæ in

Digitized by Google

in instrumento dotali, tàm à fratre, quàm ab Auia
4 vel præsumuntur exacta stante cursu temporis cum
præstatione alimentorum, *Soccin.sen.conf.82. nu.3. lib.3.Surd.conf.489.nu.10.& seqq.Rot.in rec.dec.24.*
5 *n.11.par.7.*Præsertim dum constat de solutione
maioris partis dotis *Greg.dec.62.n.7.Reu.Vrgellen. dec.409.n.21.& 22.*vel in omnem casum quatenus
6 exacta non fuissent, hoc non præiudicaret Vero-
nicæ, quia negligentia Viri in exigendo non nocet
vxori, quo minus possit agere ad restitutionem
Dotis ab extraneo promissæ *l. si extraneus 33. cum ibi notatis ff.de Iur.dotium, & l.ob æs ibi, & si non petierit Maritus ff.de pact. dot. Fontanell. de pact. nupt.claus.6.glos.1.par.2.n.77.Cyriac. controu. 110. num.5.Rot.in rec.dec.114.n.16.par.6. & in Romana restitutionis dotis 9.Aprilis 1612. coram Eminentissimo Cardinali Pamphilio cum alijs late adductis in decisione huius causæ.*

Solutio verò facta Marino à quo, hodie d. scuta
trecenta repetuntur, ex eo fit manifesta, quia con-
stat Veronicæ obuenisse multa bona extradotalia
7 ex hæreditate primi Viri, & Marinum ista admi-
nistrasse, & fructus percepisse. Vndè intrat præ-
sumptio, quod ex eisdem bonis de dicto Credito se
satisfecerit *Nenizan.conf.57.sub n.11.Afflict.dec.13. n.13.vers.Adducit 4.& n.16.Rot.coram Reuerendissimo Vrgellen.d.dec.409.sub n.19.& dec.428.sub numer.3. cum alijs relatis in Racanaten. manutentionis 27.Iunij 1642. coram me.* Et generale est in quoli-
8 bet administratore qui administrat bona sui debi-
toris, quod præsumatur ex illis satisfactus *l. peculium la 2.ff.propterea ff.de pecul. Angel. in l. sed si d. damnum §.peculium n.3.ff.eod. Rot.coram bo: me: Buratto dec.420.n.2.& post statil.de Saluian. interd. decis.87.n.2.*

Nec refert, quod istæ dicantur probationes præ-
9 sumptiuæ, quæ non sufficiunt, vbi mulier, prout
hic grauatur onere concludentis probationis ex ad-
ductis *per Add.Greg.dec.53.n.5.* quia conclusio pro-
10 cedit vbi adest vnica tamen coniectura, vel plures
11 sed debiles, & imperfectæ secus quando prout hic
plures concurrunt efficaces, & perfectæ, vt distin-
guendo dixit *Rot.in recent.dec.336.n.4.in fin.par.2.*
ex cumularis enim præsumptionibus simul iunctis
12 oritur plenissima probatio *Bald.conf.3.nu. 4.lib. 3. Soccin.Iun.conf 32.n.24.& conf.39.n.14. lib. 2. Cyriac.controu.291. n.21.Rot.coram bo: me: Coccino inter eius impressas dec.297.n. 2. & in Romana diuisionis 15.Iunij 1640.coram R.P.D. meo Bichio,& Rot.*
13 ex probatione resultante ex huiusmodi præsum-
ptionibus sæpe condemnauit hæredes viri ad resti-
tutionem Dotis, vt in *Romana Dotis secunda Martij 1635.coram Reuerendissimo D.meo Dunozetto Decano & in Camerinen.Salutaui 20.Iulij 1636.coram bo:me.Merlino.*

Quo verò ad scuta mille, ad quorum restitutio-
nem sententia condemnat hæreditatem Marini pro
bonis extra dotalibus ab eo distractis, iustitia pa-
riter est indubitata, quia in confesso est Veronicam
acquisiuisse ex hæreditate primi viri multa anima-
lia, & Marinum illa vendidisse Terentio Collemo-
dio per pretio scutorum 1000.vt patet ex publico
Instrumento, & deindè cum dicto prætio æmisse
loca 17.montium, vt deponunt Testes. Vndè ef-
14 fectus fuit debitor eiusdem pretij, illudque restitue-
re tenetur, cum stante inuestimento de eo facto in
dictis locis montium, extare dicatur ad effectum,
15 vt vxori sit restituendum, vt in his terminis
Bald.in l.vbi adhuc n.56.& 57.C.de Iur.dot.& bene Soccin.sen.conf.82.n.24.vers.2.concludo lib. 4. Surd.2 conf.290.n.7.& seqq.sub.de anu.conf.119.n.14.& 15. lib.2.Giurb.dec.59.n.28.cum alys in decisione huius causæ allegatis.

Nec restitutio euitari potest sub prætextu com-
pensationis quàm heredes Marini prætendunt esse
faciendam cum legatis ab eo factis Veronicæ, quia
16 cum eius creditum tàm pro rata, quæ debetur ex
causa dotis,quàm pro reliquo debito pro dictis bo-
nis extradotalibus per Marinum distractis,tanquam
descendens ex contractu, vel quasi dicatur volun-
tarium, inspecta origine, quia Marinus ab initio
17 nulla Iuris seu legis subsistente necessitate cogeba-
tur se obligare ad restitutionem dotis, sed propria
voluntate, & facto in d.debitum incidit, vt benè
Surd.conf.112.n. 44. & 64. nulla potest prætendi
Compensatio, cum legatum nunquam censeatur
18 factum animo compensandi cum debito volunta-
rio, nisi id suadeant vehementes, & vrgentissimæ
coniecturæ *l.Creditorem, & ibi scribentes ff.de leg.2.*
19 Quod potissimum procedit in marito, qui nun-
quam censetur legare vxori animo compensandi
cum dote, nisi expressè dicat, vt est textus clarissi-
mus *in l.vnic.§. primum itaque C.de rei vxor.act, & per d.textum* ita communiter tradunt DD. & si-
gnantèr *Alex.conf.7.n.16.lib. 6. Castr. conf. 229. in princ.lib.2.Capr.conf.72 n.18.post med. Signorol. conf. 176.n.4.& 9.post med.Eugen.conf.79.n.6.lib.2. Bertazzol.conf.Ciuil.59.n.4.& seqq.Surd.conf.112. numer.44 & 64.qui latè alios allegat Add. ad Afflict. dec.44.in princ.Facchin. controu. lib. 5. cap. 33. sub vers.quid igitur dicemus, & cap.36.per tot. Thomat. dec. Maceraten.56.n.195.& Rot. nostra sæpius firmauit nempè in rec.dec.649.n.2. par. 1. & coram Card. Caual.dec.318.n.2. & seqq.& coram Buratt.dec.291. nummer. 4. & in Romana quarti Dotalis 21. Aprilis 1617. coram Andrea, & sæpius in alijs.*

Hic autem non solum nullæ adsuerunt conie-
cturæ, quæ releuent, sed è contra multæ adducun-
20 tur validæ, & efficaces, quæ omnem animum
compensandi penitus excludunt, & omissis alijs
duæ potissimum visæ sunt vrgere. Prima, & illa
maxima est, quod legata sunt prò maiori parte cum
21 onere fideicommissi ad fauorem quorumdam ne-
potum,qui propterea censeri nō potest voluisse com-
pensare, dùm relicta grauauit onere restitutionis,
vt præter allegatos in decisione benè *Capra conf. 143.n.5.in fin.& n.6.Menoch.de præsumpt.lib.4.præsumpt.lib.4.præsf.110.n.27.Mantic. de coiect.vlt.vol. lib.10.tit.2.n.11.Rot.diuers.dec.456.n.2.par.4.*

Secunda coniectura resultat ex eo quod legatum
22 est factum personæ multum dilectæ ob magnum
amorem, & ingentem beneuolentiam vt dicit idem
Testator ibi; *Item Iure legati, & insignum Beneuolentiæ, & amoris eximij, quo prosequutur d. Veronicam eius vxorem dilectissimam reliquit &c.* Hoc
23 enim casu Testator non censetur legasse animo
compensandi, sed vt liberalis erga personam di-
lectam existeret, vt eleganter *Corn.conf.288. in fin. vers.nec est verisimile lib.1.Soccin.Iun.conf. 79. numer.83.& n.112.lib.2.Bero.conf.46.n.7. lib. 2. Menoch.conf.56.n.5.& conf.162.n.25.quos idem refert, & sequitur in tract.de præsumpt.lib.4.præsumpt.110 num.12.*

Nec aduersantur coniecturæ in contrarium pon-
24 derare. Prima enim, quod Testator instituendo
Veronicam hæredem censeatur, voluisse, quod
eius debitum compensaretur, vt dixit *Rot. in rec.*
25 *dec.19.n.16.par.5.*nullius est momenti; Quia insti-
tutio in legato non inducit compensationem cum
26 debito, sed solum operatur, vt legatarius possit

capere legatum propria auctoritate, quod alias
seclusa institutione capere debuisset de mame hæ-
redis *Alex. in l. quoties sub n. 4. C. de hæred. institut.*
27 *Franch. dec. 293. n. 4.* Nec contrarium firmat per
allegata *dec. 19. par. 5. rec.* quia loquitur in hærede
vniuersali; vnde applicari non potest ad casum,
28 quando vxor est solummodo legataria, & hæres
particularis, vt in hoc casu.

Secunda verò, quod Marinus bona omnia subie-
cerit fideicommisso, quod euerteretur, nisi indu-
29 ceretur compensatio, vt *Rot. dixit in Aueniones. fi-
deicommissi coram Reuerendiss. D. meo Patriarcha
Constantinopolitano, quę est dec. 312. n. 6. et seqq.
par. 7. rec.* cessat, quia hæredes Marini non pro-
30 bant statum, & valorem hæreditatis, prout esset
opus, vt dignosci posset an reiectione compensa-
tionis fideicommissum subuerteretur; Vndè cum
hæreditas semper præsumatur opulenta, & apta
31 ad ferendum onera legatorum *Couar. in cap. si hę-
redes sub num. 9. vers. etsi minime de Testam. Rot. in
rec. dec. 696. n. 2. par. 1. cum alijs per Add. ad Buratt.
dec. 589. n. 23.* Non debent hoc prętextu legata re-
32 tineri, & defraudari voluntas defuncti, qui ita
legando, videtur habuisse suam hæreditatem prò
sufficienti ad supportanda dicta legata, vt in pro-
posito *Rot. coram Card. Seraph. dec. 1394. sub num. 5.
et in Mutinen. dotis 16. Ianuarij 1641. coram eodem
Reuerendissimo meo Patriarcha §. nec releuat vltima
in fin.*

Et cessat difficultas, quia ex adductis prò Vero-
nica apparet in hæreditate relicta fuisse, nedum sta-
bilia ingentis valoris, sed quamplura mobilia pre-
33 tiosa, & alia non modicæ æstimationis, & fructus,
ex quibus facilè legata solui possunt sine euersione,
& considerabili diminutione fideicommissi, quod
34 sufficit, quia contraria conclusio, eatenus intrat,
quatenus hæreditas remaneret damnosa, et notabi-
liter exhausta, si reijceretur compensatio; secus au-
tem vbi non patitur magnum detrimentum, et pa-
tet ex *Menoch. in contrarium alleg. præsumpt. 110. nu-
mer. 49. ibi, vel esset valdè exausta Afflict. dec. 44. nu-
mer. 12. 16. & 25 & in his terminis loquitur d. decis.
312. n. 6. & seqq. par. 7. rec.*

Et in omnem casum cum istæ coniecturæ eli-
35 dantur, & conquassentur ex alijs fortioribus pro
parte Veronicæ allegatis in dubio non est receden-
dum à regula, quæ stat pro Veronica, quod mari-
36 tus nòn censetur legare vxori animo compensandi
vt benè *Surd. d. cons. 112. n. 101. ante vlt. vers.*

Denique non refragatur, quod Veronica dicatur
distraxisse frumentum existens in Ciuitate Vetulæ,
37 quia quatenus indè infertur ipsam se satisfecisse ex
pretio, cessat difficultas ex facto, quia constat ip-
sam cum interuentu Petri Francischini executoris
Testamentarij illud soluisse Danesio Danesij prò
complemento scutorum 800. quę Testator eidem
38 debere asseruit in Testamento, vt patet ex quie-
tantia *Summ. num. Vndecimo.*

Quatenus verò ex huius debiti solutione deduci-
39 tur, quod adiuerit hæreditatem Marini, inferen-
do per aditionem eius actiones remansisse confusas
ex text. in l. Debitoris C. de pact. obiectum corruit,
quia Veronica non fuit hæres vniuersalis, sed alius,
& ipsa fuit instituta dumtaxat in certis rebus, nem-
40 pè in rebus existentibus in Ciuitate Vetula. Vndè
cum censeri non possit, nisi legataria *l. quoties C.
de hæred. instit. Couarr. var. resol. lib. 2. cap. 18.* & hæ-
res particularis *Alex. in d. l. quoties n. 4. & seq. C. de
hæred. Inst. & cons. 175. n. 1. lib. 6.* Cessat ōnis confu-
41 sio actionum, nec habet locum illa Imaginaria
solutio, quæ ex aditione inducitur, quia procedit
solum in hærede vniuersali, qui representat perso-
nam defuncti in omnibus Iuribus actiuis, & passiuis
42 secus in particulari, quia is non representat de-
functum, nec in eum transeunt Iura passiua
*Bald. in l. cum à Matre n. 5. C. de rei vend. Roland. de
Iuuent. par. 3. §. quid si pater n. 9.* Vndè nec etiam
43 confunduntur, vt benè distinguit *Fontanell. de
pact. nupt. claus. 7. glos. 3. par. 7. n. 53. et duobus seqq. et
sensit Rot. in Sabinen. hęreditatis 7. Iunij 1630. coram
bo: me: Pirouano.*

Et excluditur quæcumque dubitatio, quia fru-
mentum existebat in Ciuitate Vetula cum alijs
rebus, quas Testator legauit Veronicæ cum onere
44 soluendi nonnulla debita ipsius *vt in Summ. num. 7.*
Vndè cum ipsa tanquam legataria à die mortis Te-
statoris effecta fuisset Domina frumenti sibi lega-
ti, dum illud vendidit, vt oneribus sibi iniunctis
satisfaceret, hinc inferri non potest, ipsam adiuisse
45 hæreditatem, quia non potuisset, dum non fuit in-
stituta hæres *l. si quis §. interdum ff. de acquir. hær.*
Nec voluisse præsumi debet, dùm isti actus potue-
46 runt fieri alio Iure quàm hæreditario *l. pro hęrede
ff. de acquir. hęredit. Rot. diu dec. 474. n. 5. par. 1. et co-
ram Greg. dec. 460. n. 6. et coram Buratt. dec. 589. nu-
mer. 12.*

Et ex huius facti inconuincibilem veritatem
ostendit protestatio eiusdem Veronicæ, dum in actu
47 solutionis declarauit soluere *senza pregiuditio delle
sue ragioni, che le competono contra gli hęredi, et
hęredità del q. Marino etc.* Ex his enim verbis mani-
festè deducitur eam non intellexisse gerere se pro
48 hærede; dum eius personam à personis hæredum
distinxit, & separauit *Rot. coram Buratt. dec. 207.
n. 12. in fin. et n. seq. etc.*

Et ita Vtraque &c.

NEPESINA TVTELÆ.

Lunæ 2. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Tutori legitimo non est locus, sed alius debet à Iu-
dice subrogari, quando primus tutor datiuus post
acceptatam tutelam, se ab illa eximit ministerio
Iudicis, & quando deficiente tutela datiua sit locus
legitimæ, & ex quibus appareat de suspecto tu-
tore?

SVMMARIVM.

1 *Tutor datus a Iudice, si se excusauerit à tutela, non admittitur legitimus, sed est à Iudice alter subrogandus in locum excusati.*

2 *Tutor testamentarius si deficit, fit locus tutori legitimo, qui datiuum excludit.*

3 *Declara hoc procedere, si testamentarius deficiat non petito alio tutore, et tutela ipso iure deferatur.*

4 *Secus si per testamentarium alius tutor à Iudice petatur pupillo, et tutela deferatur ministerio Iudicis.*

5 *Tutela datiua deficiente est locus legitimæ si tutela datiua deficiat absque ministerio Iudicis puta morte naturali, vel ciuili.*

6 *Secus quando datiua deficit ministerio Iudicis puta quia tutor datus se excusauit, à tutela.*

7 *Subrogatus capit naturam eius, in cuius locum subrogatur.*

8 *Vicegubernator, absente vel defuncto gubernatore non fungitur auctoritate delegata, sed ordinaria.*

9 *Vicegubernator tutorem dare potest absente, vel defuncto Gubernatore.*

10 *Iu-*

Digitized by Google

10 *Iudex in datione tutelæ potest quodcumque tempus & quemcumque locum eligere.*

11 *Tutor ille debet excludi, qui propter absentiam praeesse non potest rebus pupilli.*

12 *Tutela non est æquum, vt decernatur tutori absenti excluso præsente.*

13 *Tutores ex vicinis Ciuitatibus solum inquiruntur, quando deficit persona idonea ad exercitium tutelę in loco originis pupilli.*

14 *Tutor peti debet in loco, vnde pupillus originem trahit suasque habet facultates.*

15 *Iudex in decernendo tutore pupillo debet respicere maiorem vtilitatem, & capere consilium, quo consulatur melius personę, & patrimonio pupilli, & maiores expensę euitentur.*

16 *Tutor si tutelam affectat pro illa obtinenda lites introducendo ex hac sola causa potest remoueri.*

DECISIO LXXXVII.

LVcretia Corsaria Mater & Tutrix Benedicti filij, cupiens transire ad secundas nuptias, præuia tutelæ renunciatione, petijt à Iudice Campagnani alium Tutorem, qui tutelam acceptauit, sed eodem postea recusante, idem Iudex ad instantiam Diambræ Amitæ Dosium subrogauit, qui pariter se immiscuit tutelæ.

Interim Franciscus Saulus prætendens tanquam proximior huiusmodi munus, Iudicium introduxit coram d. Iudice Campagnani, qui partibus auditis cum voto Consultoris eumdem dosium confirmauit, appellauit Saulus, & ex rescripto signaturæ fuit commissum A.C. vt deputaret, quem de Iure, cui placuit Saulum deputare. Qua propter in gradu etiam appellationis dubitaui, ad quem spectet tutella, & ad Dosium spectare dictum fuit.

Quicquid enim sit de proximioritate Francisci,
quæ non probatur, vbi adhùc probaretur, DD. dixerunt
non releuare, quia cum mater antè transitum
ad secunda Vota vocauerit in Tutorem Marcilianum
isque acceptata Tutela postea ministerio
Iudicis ab ea se exemerit, allegando plures causas
excusationis, non erat ampliùs locus Tutori legitimo,
sed in locum excusati alius erat per Iudicem
1 subrogandus *per text. in l. si quis sub conditione ff. de
testam. tutel.* ibi, *Et si semel ad Testamentarium deuoluta
sit tutela deindè excusatus sit Tutor Testamentarius
adhuc dicimus in locum excusati alium dandum
non ad legitimum Tutorem redire Tutelam.* Licèt
enim deficiente Tutore Testamentario per transi-
2 tum Matris ad secunda vota fiat locus Tutori legitimo
§.1 vbi gloss. vers. Tutor instit. de act. lit. Tutor:
qui datiuum excludit *l. si sororis C. qui Tutor vel
Curator dat poss l. si Tutor Reipublicę §.1. ff. de Tutel.*
Id tamen intelligitur quando Mater transiuit
ad secunda vota non petito Tutore filijs, hoc enim
3 casu, cum Tutela ipso Iure deferatur absque facto,
& Ministerio Iudicis, spectat ad legitimos, in quibus
terminis loquuntur *Alex. cons. 161. nu. 2. lib. 5.
Curt. Iun. cons. 94. n. 4. cum alijs per Borgnin. de Tutor
cap. 1. n. 2.* Secus quando Mater suscepta Tutela
adiuit Iudicem, & exposita causa nouarum nuptiarum,
petijt alium in Tutorem deputari, tunc
4 enim non est amplius locus Tutelæ legitimæ, sed
datiuæ, cum eo casu non deferatur ipso Iure, sed
facto, & ministerio Iudicis, qui aditur ad hunc effectum,
vt det alium Tutorem, vt originaliter distinxit
*Bart. in d. l. si quis sub conditione num. 27. & in
auth. sacramentum num. 2. C. quin Mulier offici tutel.
fun. poss. Bald. ibidem n. 1. Salicet. n. 2. Angel. in aut h.
Matri, & Auię n. 1, C. eodem Dec. in cap. ex parte il
2. n. 3 de. appell. Ias. cons 189. in 3. fundam. lib. 2. Curt
Iun. cons. 94 n. 5. Rum. cons. 125. n. 7. lib. 1. Gabr. cons.
27. n. 2. lib. 1. Egregiè Fabius de Auna cons. 50. per tot
& præcipuè a n. 8. vsque in fin.* vbi pluribus conclusionem
exornat *Bero qu. 66. num. 5. Guttier. de tutel.
par. 1. cap. 9. n. 21. & firmauit Rot. in Romana tutelę.
5. May 1632. coram bon. mem. Pirouano, quę est dec.
123. n. 1. & 2. cum seqq. par. 6. rec. confirmata coram
eodem sub die 28. Iunij eiusdem anni, & articulo plenè
discusso in alia Romana tutelę 15. Martij 1641.
coram Eminentissimo D. Card. Hieronymo Verospio.*

Nec facit, quod cum Tutela datiua semel habuerit
effectum in persona Marciliani, ea cessante debeat
redire ad legitimam obiectum enim procedit
5 quando datiua deficit, & expirat absque ministerio
Iudicis, puta morte naturali, vel ciuili, secus quando
prout hic, deficit ex ministerio Iudicis, ex quo
6 Marcilianus excusans se ab hoc onere indiguit ministerio
Iudicis, qui cognosceret de causis excusationis,
& super illa interloqueretur. tunc enim
non redditur ad legitimam, sed adhuc remanet datiua,
quia Iudex isto casu duo agit, excusatum scilicet
eximit, & de alio Tutore prouidit, vt apertè
declarat text. ibi, *Et si simul ad Testamentarium &c.
Nam, & hic idcireò abit vt alius detur; Quod si
Tutor Testamento datus decesserit ad legitimum tutela
redit*, & ex mente legis ita distinguendo tradit
*Angel. in §. Quod autē n. 2. & 3. instit. de legit. agnat.
tutel. & antè eum* Bart. *in d. l. si quis sub conditione
n. 3. Bald. n. ff. de Testam. tutel.* quos sequuta fuit *Rot.
in d. dec. 123, n. 8. & seqq. par. 6. rec.* Subdens nullam
adhunc effectum esse constituen. differentiam intèr
7 mulierem recusantem, & ipsum subrogatum pariter
recusantem, dum subrogatus assumpsit naturam
eius, in cuius locum fuit subrogatus, *& in d.
Romana tutelę coram Eminentissimo* D. *Card. Hieronymo
Verospio supra citato.*

Nec subsistunt nullitates oppositæ contra deputationem Dosij. Prima enim, quod deputatio
facta fuerit à Vice Gubernatore Campagnani, cui
tamen ius dandi Tutorem delegari non potest *iuxt
gloss. ordinariam in l. 2. C. de offit. eius, qui Vices Alterius
Iud. ibi cum alijs allegatis per Bellon. Ian. de
manda Iurisdict. cap. 8. qu. 3. num. 84. cum seqq.* cessat
ex facto, quia quicquid sit de hac quæstione, quam
in apicibus iuris, de antiquis Prouinciarum Præsidibus,
ac locorum municipalium Magistratibus
disputant DD. Vice Gubernator non decreuit tutelam
auctoritate delegata, sed ordinaria, qua simi-
8 les auctoritates vtuntur absente, vel defuncto
Gubernatore, quo casu Tutorem quoque dari pos-
9 sunt, vt in his terminis est *text. in l. 1. & ibi glos. in
verbo Commissa ff. de Tutor. et Curator dat. ab his, et
ibidem tradunt* Bart. *et Bald. n. 1. Bellon. sen. supput.
lib. 1. cap. 12. Bero cons. 102. n. 5. l. b. 3.*

Secunda, quod Acta deputationis Tutelæ fuerint
conscripta à Notario extraneo, non Actuario
quodque facta fuerint non in loco Iudicij, sed in
domo priuata, nihil releuat, quia Iudex in da-
10 tione Tutelæ potest quodcumque tempus, &
quemcumque locum eligere per textos apertos *in l.
3. §. pen. ibique glos. in verbo quolibet tempore ff. de
tutel. et in l. 2. ff. de ferijs*, et *in l. nec mandanti §. dare
Tutor ff. de Tutor, et Curat. dat. ab his Bart. in l.
Tutor. n. 5. in fin. ff. eodem.*

Vlterius pró ōnimoda exclusione Sauli duo ponderabant DD. Alterum, quod ipse degit Romæ assiduè vacans negotijs, & litibus, vndè licet eius fides, & integritas alioquin non sit improbanda, non videtur præferendus Dosio degenti in Terra

Cam-

Campagnani, vbi pupillus domicilium habet, &
bona satis ampla in agris, & precudibus consisten-
11 tia, cum enim propter absentiam preesse non possit
rebus Pupilli *l. impuberibus §. fin. ff de suspic. Tutor. Rot. in recent. dec. 668. n. 1. in fin. par. t. rec:* æquum
12 non videtur vt excluso Dosio sibi decernatur Tu-
tela *l. Diuus Marcus ff. de Tutor. et Curat. dat. ab his*
Vbi quod tunc solum inquiruntur Tutores ex vi-
13 cinis Ciuitatibus, quando deficit in loco originis
pupilli persona idonea ad exercitium Tutelæ, *et l. vnic. C. vbi pet. Tut.* Vbi quod Tutor peti debet in
14 loco, vbi pupillus originem trahit, habetque suas
facultates idemque dixit *Rot. in d. dec. 668. n. 1. vers.*
15 *Tum quia par. t. recent.* Et regulare est vt Iudex in
decernenda persona ad Tutelam, & educationem
pupilli debeat respicere maiorem vtilitatem pupil-
li, & capere consilium, quo melius consulatur
personæ, & patrimonio illius, & maiores expensæ
euitentur, vt ratiocinatur *Iacob. de Guidon. inter cons. vlt. volunt. lib. t. cons 159. n. 56.* & aduertit in
simili *Rot. in Romana, seu Tudersina educationis 3. Iunij 1639. coram bon. mem. Merlino vers. Nec obstat integritas.*

Alterum, quod ipse nimium Tutelam affecta-
16 uit, plures lites ad illam obtinen. inducendo in
Tribunalibus Bracchiani, Campagnani, Curiæ
Nepesinæ, coram A.C. & in Rot. ex qua nimia an-
sietate ita redditur suspectus, vt ex hac sola ratio-
ne remoueri debeat *Corn. cons. 288. n. 8. lib. 3. Io. de Imol. cons. 78. in princ. Gozzadin. cons. 54. nu. 9. Gabr. cons. 27. n. 14. lib. 3. cum alijs per Montan.* de Tutor. *cap. 26. n. 46.*

Et ita vtraque &c.

ALBANEN. HÆREDITATIS.

Lunæ 2. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Transactio licet sit nulla, cum contineat pactum futuræ successionis, quod omni iure est prohibitum, attamen si non appareat de omnibus bonis, sed de quota bonorum, tunc cum cessent rationes propter quas pactum dicitur prohibitum, sustinetur.

SVMMARIVM.

1 *Transactio tanquam nulla non sustinetur, si contineat pactum futuræ successionis.*
2 *Pactum futuræ successionis est omni iure prohibitum.*
3 *Pactum futuræ successionis non dicitur prohibitum, quando est restrictum ad certa bona.*
4 *Cum tunc nec adimat facultatem testandi, nec votum captandæ mortis inducat.*
5 *Dictiones* tam, & quam, *non restringunt vniuersalitatem dispositionis, sed censentur apposita gratia maioris dispositionis.*
6 *Qualitas posterius adiecta restringit genus, & speciem superius expressam, & nu. 7.*
8 *Qualitas adiecta signo vniuersali, siue per adiectionem, siue per substantiuum illud restringunt.*
9 *Sed hoc procedit, vbi qualitas adiecta adijcitur, cum alia taxatiua, vel saltem simpliciter.*
10 *Secus autem si apponitur cum dictionibus ampliatiuis, & augumentatiuis, quia tunc non restringit.*
11 *Transactionis prohæmium denotat causam finalem.*
12 *Verba quantumuis generalia semper restringuntur ad causam in dispositione expressam.*
13 *Transactio semper est restringenda ad controuersias, & contentiones ortas, & nu. 14.*
15 *Transactio non restringitur à causa expressa, quando apparet de voluntate in contrarium ex amplitudine dispositiuæ.*
16 *Transactio non restringitur ad terminos litis præcedentis quando verba sunt ampla, & generalia, itaquod respectu deductorum in litem valet, vt transactio, & respectu aliorum in vim pacti, & conuentionis.*
17 *Species vbi præcedit, & postea sequitur genus, istud restringitur ad speciem expressam, & nu. 18.*
19 *Qualitas in vna parte orationis posita non censetur repetita in alijs partibus distinctis, & separatis, nec ad illas refertur.*

DECISIO LXXXVIII.

NOn acquirentibus Faustina, & Sororibus de Gallis resolutionibus factis diebus 24. Maij 1641. *coram Eminentiss. D. Card. Hieronymo Verospio, & 23. Iunij 1642. coram me,* iterum tertia vice posita
causa super eisdem, Domini steterunt indecisis, exi-
1 stimantes transactionem, ad quam fuerat restricta
difficultas, non sustineri, tanquam continentem
2 pactum futuræ successionis omni Iure, reprobatum
l. pactum quod Dotalis 15. l. licet 19. & leg fin. Cod. de pact.

3 Quibus non obstat, quod aliàs dicebatur, pactum
loqui solum de bonis Paternis, & Maternis, ideoq;
vti restrictum ad certa bona, non cadere sub prohi-
bitione dd. legum, cum nec adimat facultatem te-
4 standi, nec votum captandæ mortis inducat placuit
Dominis responsio data in *decisione diei 23. Iunij coram me,* pactum fuisse conceptum verbis generali-
bus ibi, *In quanto all'amministratione di tutti i loro beni,* dinumerationem verò Paternorum, & Mater-
5 norum factam fuisse per dictiones augumentatiuas,
tam, & quam, quæ non restringunt vniuersalitatem
dispositionis, sed censentur appositæ gratia maioris
declarationis *iuxt. Theoric. Bart. in l. quæsitum §. fin. ff. de fund. Instruct.* communiter receptam, vt pluri-
bus firmatum fuit *in d. dec. vers. nec dici potest,* qui-
bus addi possunt *Burs. cons. 19. num. 4. Rot. coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 233. num. 19. propè finem.*

6 Ex his habetur responsio ad id, quod replicatur
nos propriè non esse in dinumeratione specierum
post genus, sed in qualitate adiecta generi, & spe-
ciebus, cum primò loco fuerint expressa bona in
genere, secundo dinumeratæ species bonorum mo-
7 bilium, scilicet immobilium, tertiò verò loco adie-
cta qualitas his speciebus, Paternorum, & Mater-
norum per quam adiectionem, & genus, & species
restringuntur, vt admonet *Bart. in l. doli verbum ff. de seru. corrupt. Dec. in cap. sedis num. 108. de rescriptis cons. 92. nu. 1. in fin. vers. Sed tamen cum seqq. Surd. cons. 131. num. 23. in fin.*

8 Vbi quod regulare est qualitatem adiectam signo
vniuersali siuè per adiectionem, siuè per substan-
tiuum, illud restringere, & *cons. 321. num. 14. in fin. & 16. & cons. 389. nu. 23. & 24. Vsill. ad Afflict. dec. 106.*
9 *num. 6.* Obiectum enim procedit vbi qualitas adijci-
tur cum aliqua taxatiua, vel saltem simpliciter in
quibus terminis loquuntur omnes supra citati; secùs
autem; vbi ponitur cum dictionibus ampliatiuis, &
augumentatiuis, tunc enim non restringit, sed cen-
setur solum apposita prò maiori declaratione, vel
10 ad exprimendum casum magis dubitabilem, vt
probant omnes *in superiori vers. & in alia dec. add.*

11 Nec releuat deuentum fuisse ad transactionem
propter controuersias ortas super bonis Paternis, vt
apparet ex prohemio, quod causam finalem
ostendit *Bart. in l. si o. num. 3. ff. de hæred. instit.* & men-
tem contrahentium detegit *l. 1. vbi scribentes ff. ad macedon. ibi, Essendo, che questi giorni passati, sia na-*

ta

Digitized by Google

ta discordia trà Pietro del q. Andrea Galla, e Francesco suo Fratello carnale sopra il maneggio de beni Paterni, che in Communione hanno sin'al presente giorno goduto, & godono, ex quo inferri videbatur, tran-
12 sactionem licet generalitèr conceptam, dici non posse vniuersalem, cum verba quantumuis genera-
lia semper restringantur ad causam in transactione
expressam *l. si de certa C. de transact. Roman. cons. 284*
num 2. Ruin. cons. 210 nu. 3. in princ. lib. 1. Bellon. cons.
56. num. 14. Natt. cons. 546. num. 10. & seqq. & praec.
pue num. 12. & 17. Roc. coram Mantic. dec. 245. nu. 13.
& in rec. dec. 29 num. 14. par. 1. & consequenter ad ea
13 super quibus erant ortae contentiones, & contro-
uersiae *l. Emptor §. huius ff. de pact. Corn. cons. 267. sub*
num. 5. Paris. cons 20. num. 77. lib. 1. Honded. cons. 6. nu.
65. lib. 1. Greg. dec. 158. ibiq, Add. num. 6.

14 Quia fuit animaduersum Indispositiua verbis cla
ris habitam fuisse mentionem bonorum Materno-
rum, caeterorumque mobilium, & Immobilium,
praesentium, & futurorum, de quibus tamen nul-
lum verbum factum fuerat in prohaemio, Vndè vi-
debantur manifestè apparere transigentes noluisse
se restringere ad bona controuersa, ideoque intret,
15 limitatio ad Conclusionem supra firmatam, vt
scilicet transactio non restringatur à causa expressa,
quando apparet de voluntate in contrarium ex am-
16 plitudine dispositiuae, sed respectu deductorum
in litem, & controuersiam valet, vt transactio, res-
pectu verò aliorum in vim pacti, & Conuentionis
Salic. in d. l. si de certa num. 2. C. de transact. Alex. cons.
21. num. 3. lib. 3 Honded. cons. 49. num. 34. vers. insuper
dico lib. 1. Greg dec. 286. num. 7. Adden. ad eandem dicta
dec. 158. num. 7. relati in Rom. Fideicomm. de Ceulis 14.
Iunij 1641. coram R. P. D. meo Carillo vers. & quam-
uis in lite.

17 Quod autem dicebatur in transactione prius fa-
ctam esse mentionem de bonis Paternis, ideoque dici
nòn posse speciem subsequi genus, sed potius illud
praecedere ac proindè potius intrare contrariam
dispositionem de qua *Bart. in d. l. quaesitum §. si quis*
fundamentum num. 5. de Fund. Instruct. firmans, vbi
praecedit species, & postea sequitur genus illud re-
18 stringit ad speciem expressam, quod idem tradit
Felin. Inc. nonnulli 28. sub num. 6. vers. sed debito de
rescript. Paris. cons. 26. nu. 83. vers. Nec potest dici lib. 2
facilè tollitur, cum mentio bonorum Paternorum
facta fuerit in separata paenitus, & distincta parte
orationis; quo casu cessat ratio supra posita, quia
19 qualitas in vna parte orationis posita, non cense-
tur repetita in alijs partibus distinctis, & separatis,
nec ad illas refertur *Gratian. discept. forens. cap 769.*
num. 54. Rot. dec. 42. num. 14. par. 2. diuers. & dec. 206.
num. 2. par. 3. rec.

Et ita vtraque.

FERRARIEN. PAROCHIALIS.

Veneris 6. May 1643.

ARGVMENTVM.

Remissoria non conceditur stante irreleuantia articulorum, & qui dicantur irreleuantes; & quando ex releuantia vnius articuli concedatur remissoria?

SVMMARIVM.

1 *Remissoria super articulis irreleuantibus non est concedenda.*

2 *Beneficiorum prouisiones, & collationes non probantur per testes, sed per bullas, & litteras Collatorum.*

3 *Testes deponentes de obseruantia debent deponere de actibus in indiuiduo in quibus ita fuit obseruatum.*

4 *Remissoria non datur ad probandum per Testes id, quod probari potest per scripturas.*

5 *Probatio per scripturas est magis certa, & expedita, quam probatio per testes, qui obliuione, vel alio defectu labi possunt, & ad istam est recurrendum.*

6 *Interpretatio priuilegiorum spectat ad solum pontificem, & ad eius tribunalia non autem ad inferiores.*

7 *Interpretari priuilegium à Bonifacio Ferrariç concessum Ferrariensibus non licuit.*

8 *Residentia siue sit necessaria, & praecisa, siue solum causatiua ad effectum lucrandi distributiones, semper facit beneficium residentiale.*

9 *Amplia etiam ad effectum, vt titularis acquirat ciuilitatem saltem donec residet.*

10 *Ciuilitas acquiritur per beneficium residentiale.*

11 *Siue residentia sit coactiua, & prçcisa, siue solum causatiua.*

12 *Residentia causatiua operatur, vt quis dicatur cogi, licet non inferatur necessitas praecisa.*

13 *Abbates, & Monaci non habent necessariam residentiam, sed transire possunt ad alia Monasteria, si velint.*

14 *Clerici non solum originarij, sed alienigeni habentur pro Ciuibus, si habitent in loco beneficij dum moram trahunt.*

15 *Monaci, & Cçteri Religiosi non desinunt esse Ciues suae Patriç per assumptionem habitus.*

16 *Amplia vt etiam sint Ciues illius Ciuitatis, in qua situm est Monasterium, quod ingrediuntur.*

17 *Remissoria ex releuantia vnius articuli, tunc solum conceditur, quando ille sufficit ad victoriam causç.*

DECISIO LXXXIX.

CVm sub die 4. Iulij praeteriti resolutum fuisset, gratiam Nicolai non esse iustificatam, tàm ex eo quod Alexander Puteolus prouisus de Parochiali controuersa effectus erat Ciuis Ferrariensis propter decennalem habitationem, & Cappellaniam perpetuam residentialem, quam prius in Cathedrali dictae Ecclesiae fuerat assecutus: Quam etiam quia Indultum Gregorij XIII. concessum Ciuibus Ferrariensibus non compraehendit beneficia reseruata, idem Nicolaus ad euertenda huiusmodi fundamenta produxit nouos articulos, & tam super istis, quam super alijs productis ante decisionem, petijt remissoriam, quàm tamen hodie Domini dixerunt esse denegandam.

Quinq; enim articuli producti ante emanatã decisionem sunt prorsus irreleuantes, quia primus continet vacationem huius parochialis contigisse per obitum Lauallorij, quod non negatur, secundus autem, & tertius continent dictum Lauallorium fuisse familiarem prius Cardinalis Beuilacquae, postea Cardinalis Clesellij, quod nedùm non obstat resolutioni factae, sed immò magis confirmat reseruationem Sedis Apostolicae, sic paritèr nihil releuat, quod Nicolaus sit Sacerdos, & originalis Terrae Ficaroli Ferrarien. Diaecesis, vt quarto loco articulatur, nec minus quod quinto loco dicitur de valore fructuum, quia ab altera parte iste non negatur,
1 & ideò super illis tanquã irreleuantibus Remissoria non est concedenda *l. ad probat. C. de probat. Cassad. dec. 2. de dilat.* conteritur enim tempus, & litigantes vexantur tedio, & expensis, dum ad inanes probationes conuertuntur vt dixit, *Rot. in Gerunden. Scribaniae 27. Nouembris 1637. coram bo: me: Merlino.*

Multoq; magis super alijs articulis de nouo productis, quia in primo, & secundo articulatur indultum praedictum fuisse semper obseruatum, vt beneficia collata non fuerint, nisi Ciuibus Originarijs,

etiam

Digitized by Google

etiam in casibus, in quibus prouisio spectabat ad Pontificem, si aliquando collatio facta fuit extero, illum fuisse reiectum super quibus dictum fuit non esse concedendam Remissoriam, quia quoad assertas collationes, & prouisiones beneficiorum illæ
2 non probantur per Testes, sed per Bullas, & litteras Collatorum, vt aduertit *Rot. apud Cassad. dec. 20. n. 2. in princ. de præbend. Add. ad Sanc me: Greg. X V. decis. 471. num. 12.* Quo verò ad obseruantiam, cum Te-
3 stes debeant deponere in indiuiduo de actibus, in quibus ità fuit obseruatum, super quibus actibus conficiuntur acta, & feruntur sententiæ, non est danda Remissoria ad hæc probanda per Testes, cum
4 possint probari per scripturas, vt in his terminis *Egid. dec. 9. num. 1. de rescript. Rot. in rec. dec. 196. n. 8. par. 1. & coram Reuerendiss. Vrgell. dec. 127. nu. 4.* Probatio enim super assertis contradictionibus factis prouisis exteris, cum hæc pariter probari possit,
5 & debeat per acta Secretarij, & per scripturas *Rot. in rec. dec. 314. nu 3. par. 1.*

Tertiò articulatur appellatione Ciuium in Statutis, & Priuilegijs, etiam à Sede Apostolica concessis, comprehendi solum Ciues Originarios, exclusis quibuscumque alijs, qui vel ex habitatione, vel quocumque alio modo Ciuilitatem acquisiuerint, & Ciues solum primi generis fuisse admissos ad participationem huiusmodi Priuilegiorum, cæteros verò fuisse reiectos, & huiusmodi reiectioni acquieuisse, ità semper fuisse obseruatum absque vlla contradictione, & minus super hoc visum fuit esse concedendam Remissoriam. Quia vltra quod reiectio Exterorum, & obseruantia articulata potest probari per scripturas per ea quæ superius dicta fuerunt: respondetur quod interpretatio priuilegio-
6 rum non spectat ad inferiores, sed ad solum Pontificem, & sua Tribunalia *Peregr. cons. 9. num. 6. & 7. lib. 4.* firmans non licuisse Ferrariensibus interpræ-
7 tari Priuilegium sibi à Bonifacio concessum, quam sequuta fuit *Rot. in Rauennaten. Census dec. 94. num. 13. in fin. post Merlin. de legitima.*

Denique in quarto, & quinto articulatur Cappellanias Ecclesiæ Cathedralis Ferrariæ non habere residentiam necessariam sed solum causatiuam, ad effectum participandi distributiones quotidianas, & de hac simili residentia loqui Constitutiones Synodales, quæ pariter non releuare dictum fuit, quia
8 residentia siue sit necessaria, & præcisa, siuè solum causatiua ad effectum lucrandi distributiones semper facit beneficium residentiale ad effectum vt titu-
9 laris acquirat Ciuilitatem, saltem donec residet, *iuxt. Doctrinam Bart. communiter receptam in l. 1. num. 13. ff. ad municipalem cum alijs in dec. Cumulatis.*

Nec contrarium probat *Bald. in l. Senatus in fin. ff. de senat. & Butr. in cap. postulasti 14. num. 5. & 6. post med. de for. compet. Feliu. ibidem num. 1. vers. Intellige, & in cap. dilectus il 2. num. 2. de rescript.*, quia isti fir-
10 mant solum prò Ciuilitate acquirenda requiri beneficium residentiale, sed non excludunt residentiam
11 Causatiuam, cum beneficium non minus efficiatur residentiale per residentiam coactiuam, & præcisam quam per solam causatiuam, vbi scilicet beneficiatus absque residentia lucrari non potest distributio-
12 nes quotidianas talis enim necessitas causatiua operatur, vt quis dicatur cogi, licet non inferatur necessitas præcisa *Bald. in l. siquis Institutus §. sed si bonorum num. 2. ff. de hæred. Instit. Rot. in rec. dec. 253. nu. 8. par. 7.* Hinc *Bart. in d. l. 1.* extendit conclusionè procedere etiam in Abbate, & Monacis, & similibus,
13 quos tamen certum est necessariam residentiam non habere, sed transire posse ad alia Monasteria, si velint, quod idem tradit *Feliu. in d. cap. dilectus n. 1. vers. nisi ibi*, & consuluit *Surd. cons. 301. nu. 7. vers. id quod locum*, vbi quod non solum Clerici Origina-
14 rij sed etiam alienigeni, si habitent, & morentur in loco beneficij, habentur per Ciuibus, dùm moram trahunt *Carol. de Graff. de effect. Cleric. in præm. numer. 371. in fin. vers. Et quod dictum est*, vbi dicit
15 quod Monaci, & cæteri Religiosi per assumptionè habitus non desinunt esse Ciues suæ patriæ, & nihi-
16 lominus sunt etiam Ciues illius Ciuitatis, in quo situm est Monasterium, quod ingrediuntur.

Sed cessat omnis difficultas, quia vbi etiam iste, alius articulus releuaret contra primum fundamentum decisionis firmantis, non requiri veram ciuilitatem originis, & Natiuitatis, adhùc tamen non cessaret aliud fundamentum, quod scilicet indultum non comprehendit beneficia reseruata, vt late in eadem decisione deductum, & proindè Remissoria non est concedenda, quia ita demum ex releuantia
17 vnius articuli conceditur, quando ille sufficit ad victoriam Causæ *Mantic. dec. 313. num. 1. & in Bonon. dismembrationis 11. Decembris 1634. coram R. P. D. meo Ghisilerio.*

Et ita vtraque &c.

CÆSARAVGVSTANA DISTRIBVTIONVM.

Veneris 13. Martii 1643.

ARGVMENTVM.

Remissoria data articulorum irreleuantia non conceditur prout neque si articuli possunt per scripturas probari, & quoties adest suspicio Calumniæ, & quando ex hac sola suspicione non fit locus denegationi remissoriæ?

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non est concedenda ad probandum id, de cuius veritate facile constare potest per scripturas.*
2 *Probatio facta per scripturas est certior, quam sit probatio per testes, & ad istam est recurrendum.*
3 *Articulus superfluus est reijciendus.*
4 *Remissoria est deneganda ex capite irreleuantiæ.*
5 *Scripturis in concursu, magis quam testibus est deferendum.*
6 *Probatio per testes solet à Rota admitti etiam in materijs, quæ continentur in scripturis.*
7 *Declara si probatio tendit ad coadiuuandum probationes factas per scripturas; secus si tendit ad illas euertendas, & destruendas.*
8 *Remissoria non datur ad probandum contrarium illius, quod continetur in scripturis.*
9 *Remissoriam concedendi non præbet causam sufficientem expensa compulsationis, etiam maxima, dum irreleuantia, & verisimilis calumniæ suspicio, & alia eius concessionem dissuadent.*
10 *Remissoria requirit maiores expensas, quam compulsoria.*
11 *Remissoria ex suspicione calumniæ solet indistinctè à Rota negari.*
12 *Testes non admittuntur in ijs, quæ non sunt facti, sed Iuris.*
13 *Testes debent deponere, non iudicare.*
14 *Remissoria concessa in prima instantia, iterum in eadem causa non conceditur.*
15 *Amplia etiam si noui Articuli producerentur.*
16 *Remissoria propter inuerisimilitudinem est deneganda.*
17 *Suspicio calumniæ oritur eo ipso, quod toto tempore litis non fuit articulata materia super qua in præsens petitur remissoria.*
18 *Articuli potius præsumuntur imaginarij, quam veri* ex

Digitized by Google

ex illorum variatione, & contrarietate.
19 *Occultatio librorum facit præsumere, quod faciant contra occultantem.*
20 *Diminutio debet probari talis, vt quantitas conuenta distribui non possit.*
21 *Remissoria non denegatur ex sola suspicione calumnia, quando articuli sunt releuantes.*
22 *Præsumptio calumniæ ad obtinendas remissoriales cessat, data releuantia articulorum.*
23 *Intellige quando cum releuantia datur fumus, quod res ita se habeat.*

DECISIO XC.

CVm post factas probationes in prima Instantia
tàm per Testes, quàm per scripruras fuisset de-
negata coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha
Constantinopolitano noua Remissoria Capitulo, A-
gentes illius in hac tertia Instantia afferentes proba-
tiones anteà factas non excedere annum 1626. pro-
duxerunt tribus distinctis vicibus alios duodecim
articulos, quatuor scilicet de mense Iulij, quatuor
de mense Octobris, & quatuor de mense Nouem-
bris proximè præteriti, qui tamen ferè omnes in
substantia sunt illi ipsi iàm à Rota reiecti, & prò il-
lis quatuor vltima vice productis iterum prætende-
bant Remissoriam, sed disputato dubio per quatuor
vices Domini denegandam esse dixerunt ex ijsdem
rationibus.

Primus enim articulus continens redditus tàm
antiquæ bursæ, quàm nouæ esse diminutos, & ex-
pensas prò illis exigendis auctas obdiuersa acciden-
tia, variasque causas per Testes insurmatos expri-
mendas, probari potest per compulsationes libro-
rum, exitus, & introitus, ex quibus apparebit, vel de
prętensa diminutione vel de sufficientia reddituum,
ac proindè non est concedenda Remissoria ad pro-
1 bandum id de cuius veritate facile constare potest
per scripturas. *Felin.in cap.1.num.4.vers.& ad pro-
bat.de appell. Rot.dec.x.nu.6.de Offic.deleg.in nou.* cum
2 alijs relatis *in decisionibus huius causæ.* Probatio e-
nim per scripturas est sincerior, & expeditior, &
sic non est recurrendum ad Testes, quorum proba-
tio est minus certa, & minùs tuta cum obliuione vel
alio defectu labi possunt *Bellamer.dec.9. num.1. Rot.
in rec.dec.252.nu.2. & 3.par.7.cum alijs in Ferrarien.
Parochialis 6.Martij 1640.cor.me.*

Quæ conclusio in nostro casu procedit sine diffi-
cultate, aut enim Testes sunt deposituri idem quod
in scripturis cõtinetur, & Articulus vti superfluus est
3 reijciendus. *Roman.cons.226.n.3.Cassador.dec.2. de
dilat.cum alijs allegatis in dec. emanata sub die 10.
Februarij 1640. coram D. meo Perriarcha.* Aùt
deponent contrarium, & remissoria est deneganda
4 ex capite irreleuantiæ, quia in concursu scripturis
5 magis, quam Testibus deferendum est *Roman.cons.
319. n.1.Cassar.cons.16.nu. 1. Rot. coram Card. Se-
raph.dec.339.n.7.cum mille Concordantibus.*

Secundus verò continens, expensas, pariter
probari potest per scripturas, ex quo Capitulum
ipsum fatetur expensas adnotari in libris capitula-
ribus, vlerà quod detegitur irreleuans ex relatione
peritorum, qui computatis his omnibus expensis,
retulerunt introitus Capituli superare exitus in scu-
tis 2579.11.2.vt habetur *in dec.115.nu.8. vers. nam
vltra responsiones par.6. rec.* Vndè ex capite irrele-
uantię non est concedenda remissoria *vulg l. ad pro-
bationem C.de probat.*

Nec obstat, quod Rot. soleat probationem per
6 Testes admittere, etiam in materijs, quæ conti-
nentur in scriptis, vt coram *Cæsar. de Graff.dec.1. n.
8.& seqq.de dilat.& cor. Card.Caual.dec.271. in fin.
& in rec.dec.196.n.6.par.6.& in alijs,* quia vltra quod
In casu decisionis Cæsaris de Grassis remissoria pe-
tebatur ad probandas nonnullas prætensiones adno-
7 tatas in libris, qui supponebantur lacerati, *vt ibi-
dem n.7.* & ideò opus erat recurrere ad Testes, vt be-
nè aduertit *decis. emanata sub die 15. Iunij.
1640. coram Domino meo Patriarcha,* & deci-
sio Caualerij loquitur in Casu quo aderant
aliqui acticuli, qui solum per Testes probari pote-
rant, *vt ibidem num.5.* & omnes loquuntur quando
probatio per testes tendit ad corroborandum, & ad
coadiuuandum probationes factas per scriptures,
secus quando tendit ad illas euertendas, & destruen-
das, vt hoc casu: tunc enim Remissoria non datur
8 ad probandum contrarium illius, quod continetur
*in scripturis Rot.coram Card. Seraph.dec. 1460. nu.3.
& coram Domino Vrgellen.dec.196.n.3.& in rec. de-
cis.589.n. 1.in fin.par.2.& dec.235.n.11.par.5.& dec.
217.n.1.par,7.*

Minus releuat, quod huiusmodi compulsatio sit
futura ingentis voluminis, & proindè intollerabi-
les paritura expensas, quia cum istorum librorum
compulsario facta ab anno 1605. vsque ad annum
1626. constiterit in solis folijs 262. clarum remanet,
quod pro tempore ab indè citra fieri poterit mino-
ri foliorum quantitate, cum pauciores effluxerint
anni, nec sola expensa compulsationis, etiam ma-
9 xima præbet sufficientem causam concedendi Re-
missoriam, dum irreleuantia, inuerisimilitudo, sus-
picio calumniæ, aliaque dissuadent illius concessio-
nem, quinimò aduertebant DD. quod hinc non
euitarentur expensæ, sed potius augerentur, quia
etiam pro Remissoria requiruntur expensæ, & abs-
10 que dubio maiores, quàm pro compulsorijs vt
aduertit. *Rot.coram Egid.dec.9. in princ.& rec. dec.
142.n.7.p.6.& dec.763.n.14.par.7.* Vndè eo magis
censuerunt esse denegandam, cum ex his rationi-
bus potius apparentibus, quam veris maxima in-
surgat suspicio, quod studiosè, & ex artificio pe-
tatur, causa protelandi litem, & differendi causæ
11 expeditionem ex quo capite Rot. illam indistinctè
denegare solet *Cassador. dec. 3. de dilat. Rot. dec.
146.n.10.par.5.& dec.31.n.9.par.7.*

Irreleuans pariter visus fuit tertius articulus, in
quo deducitur ius legitime faciendi expensas ex-
traordinarias cum scientia, & acquiescentia Por-
tionariorum, quoniam cum hoc casu nulla possit
considerari præscriptio, super qua Testes debeant
deponere, ex quo ab anno 1604. factæ secularisa-
tionis vsque ad annum 1611. quo fuit cæpta ista
lis, elapsi sunt septem tantummodo anni, non
sufficientes ad præscribendum, non est idcircò
opus ministerio Testium, cum Ius faciendi huius-
12 modi expensas non sit facti, sed iuris, cuius discus-
sio pertinet ad Iudicium Rotæ non Testium *Bur-
satt.cons.366.n.14.& 33.lib.4.Alex.cons.114. n.17.
lib.4.Dec.cons.256.n.5.Gabr.cons.178.n.10.lib 1.Af-
flict.dec.381.n.7.& fuit dictum in sæpius citata dec.
D.M.Patriarchæ* Testes enim debent deponere, non
13 iudicare *Alex.cons.74.n.6.lib.1.Paris.cons.56.n.14.
lib.2.& cons.152.n.15.lib.4.Gabr.cons.168.n.9.lib.
2.Rot.in recent.dec.539.in fin.par.2.*

Quartus denique tendens ad probandum aliqua
onera descripta in listis A. & B. ponenda esse ad
exitum, non ad introitum Capituli reiectus, iam
dudum fuit à Rot. optimis rationibus deductis
in d. decisione D.M. Patriarchæ cum quibus hodie
DD. transierunt.

Eoque magis, quia præter irreleuantiam plura
alia concurrunt ad illam denegandam.

Digitized by Google

Primò, quia fuit concessa in prima instantia, &
14 illius vigore plures testes examinati, vndè in eadem causa iterum concedi non debet *Farinac. de testib. q. 77. n. 30. Rot. coram Greg. dec. 367. n. 2. & in recent. 235. n. 1. par. 5. & dec. 306. num. 6. & seqq. par. 6.*
15 etiamsi darētur noui articuli *Rot. dec. 16. de testib. in nou. & in Corduben. decimarum 4. Iunij* 1610. *coram Eminentissimo D. Cardinali Pamphilio apud Marches. de Com par. 1. fol. 287. Add. ad Greg. d. decis. 367. sub n. 4.* credendum namque est, Capitulum fecisse meliorem probationem, quam posset *Crauett. cons. 134. n. 5. Greg. dec. 414. n. 1. Rot. dec. 406. n. 2. par. 2. rec.*

Secundò, quia materia articulata est inuerisimilis; cum enim redditus Bursæ veteris ex relatione peritorum *Summ. portionariorum n. 8.* sæpius excedat annua scuta 20000. introitus autem Bursæ nouæ annua scut. 18. milia, & pro soluendis huiusmodi distributionibus trium, & sex regalium, ad quod vtraque Bursa primario est destinata, sufficiant quot annis scuta circiter 14 millia, non est verisimile, quod diminutio si quæ contigit, possit esse talis, & tanta, vt absorbeat quantitatem prò istis distributionibus necessariam, ac proindè pro-
16 pter inuerisimilitudinem Remissoria non est concedenda *capit. quia verisimile de præsumpt. Rot. decis. 23. de testib. in antiqu. & dec. 99. n. 1. par. 4. diuers. & in rec. dec. 325. n. 23. par. 5. & dec. 276. n. 9. par. 6. & coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 13. n. 12.*

Tertiò, denique quia corruit vehemens suspicio calumniæ, satis euidenter deducta, tum ex eo, quod toto tempore quo lis hæc durauit, eiusque materia plenè fuit discussa ab anno 1611. vsque in præsens, nunquam hæ materiæ fuerunt articula-
17 tæ, quod magnam ingerit suspicionem, quod hodie articulentur ad impediendam causæ expeditionem, vt ponderauit *Rot. coram Caual. dec. 87. n. 2. & coram Greg. dec. 211. n. 4. ibique add. lit. B.* Tum quia Capitulum pluries, ac diuersis vicibus exhibuit articulos, illosque semper varios, & diuersos prout magis expedire visum fuit, ad tollendas exceptiones portionariorum, & euertenda decisio-
18 num fundamenta, ex qua variatione, & contrarietate præsumitur articulos potius esse imaginarios, quam certos, vt aduertit *Rot. coram D. Vrgellen. d. dec. 131. n. 8.* Tum quia Capitulum ad probandum huiusmodi diminutionem vigore Compulsorialis expeditæ de anno 1640. cumpulsauit libros capitulares, in quibus dietim omnes redditus, & expensæ adnotantur, & licet huiusmodi processus ad eius instantiam fuerit consignatus portitori vsque de mense Augusti 1641. adhuc tamen noluit illum exhibere in Rota, ex hac autem occultatione præsumitur, quod faciant contra
19 Capitulum, quodque ex eis potius augumentum quam diminutio reddituum probetur, alias illas exhibuisset, *argum. l. 2. §. Diuus ff. de Iur. fisc. Paris. cons. 67. n. 27. & 28. lib. 3.* & in terminis Capituli non exhibentis libros capitulares *Crauett. cons. 134 n. 17. & fuit dictum in Toletana Canonicatus Penitentiariæ 19. Iunij 1643. coram me vers. Et hanc sententiam.*

Nec obstant Bellici tumultus in loco Monzoni, quia non docto, quod ibi extent redditus Ecclesiæ quinimò dum ex eisdem libris compulsatis constat de contrario, nihil releuat, vltra quod non sufficeret docere de qualibet diminutione, nisi probe-
20 tur talis, vt quantitas in statuto conuenta distribui non possit *Ias. in l. si constante n. 145. vers. sicut etiam ff. sol. matr. Rot. dec. 48. n. 3. & 4. par. 2. diuers. & in his terminis dec. 413. n. 4. par. 5. rec.*

Demùm non obstat, quod ex sola præsumptione
21 calumniæ non denegetur remissoria, quando articuli sunt releuantes *iuxt. dec. 306. n. 1. post 2. vol.*
22 *cons. Farinac.* quia præter quod data releuantia, quæ hic non adest, cessat præsumptio calumniæ, vt aduertit eademmet *dec. in pric.* & fuerat *dictum in Toletano mercedis 3. Iulij 1579. ibidem relata* Conclusio non procedit simpliciter, & indistinctè, sed
23 quando cum releuantia datur fumus, quod res ita se habeat, vt declarando d. decisionem respondit *Rot. in rec. d. dec. 41. n. 39. & seqq par. 7.*

Ex quibus, & alijs deductis in decis huius causæ DD. vtraque parte acerrimè informante denegarunt Remissoriam, vt aliquando huic tricennariæ litis finis imponatur.

GERVNDEN. BENEFICII.

Lunæ 16. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Exequtio facta pendente termino ad appellandum, tanquam attentata venit reuocanda, & licet sententia fecerit transitum in iudicatum reuocatur de stylo Rotæ saltem per viam nullitatis, quod tamen procedit si exequutio fuit obliqua, secus si directa, & quæ sit ad hunc effectum differentia inter directam, & obliquam exequtionem?

SVMMARIVM.

1 *Possessio cōpta intra decem dies datos ad appellandum est attentata, & per consequens est reuocanda.*
2 *Attentata non sunt reuocanda post desertam appellationem, & rem iudicatam.*
3 *Attentata saltem per viam nullitatis de stylo Rotæ reuocantur etiam post desertam appellationem, & rem iudicatam.*
4 *Declara vbi agitur de exequtione obliqua, & indirecta puta captione pignoris.*
5 *Secus autem vbi agitur de exequtione directa puta de possessione controuersa.*
6 *Exequtio directa licet attentata non reuocatur, neque per viam nullitatis, quando sententia transiuit in iudicatum propter desertionem appellationis.*
7 *Appellatione sublata tollitur suspensio iudicati per eam inducta.*
8 *Exequtio quamuis malefacta non reuocatur ad excitandum circuitum, quando de nouo fieri deberet.*
9 *Sententia firmata firmatur, & exequtio.*
10 *Exequtio directa, quæ fit per traditionem possessionis, vel solutionem iudicati, est magis propinqua iudicata, quam exequtio obliqua.*
11 *Exequtio directa si tanquam nulla reuocaretur esset necessariò reiteranda.*
12 *Secus autem exequtio obliqua, & indirecta.*
13 *Exequtio directa firma sententio conualescit, non autem obliqua, & indirecta.*
14 *Sententio in iudicatum transacta præsumitur de iure valida, & iusta.*
15 *Conclusio in causa habet vim citationis ex stylo Hyspaniarum.*

DECISIO XCI.

ORta controuersia coram Ordinario Gerunden. siuè illius Vicario, An Beneficium de quo agitur esset conferendum Francisco Faxat, vel potius Aciscio Misiacula, Iudex tulit sententiam ad fauorem Francisci, qui illius possessionem accepit intra decendium. Appellauit Aciscius, & post lapsum nedum biennij, sed etiam quadriennij volens pro-

prosequi appellationem iam interpositam, insterit
coram me, vt disputarem dubium, An constaret de
Attentatis, quod Domini absque difficultate nega-
tiuè resoluerunt.

Licet enim vera sit conclusio millies firmata à
Rota, quod Possessio capta intra decem dies datos
1 ad appellandum est attentata, & per consequens
reuocanda *iuxt.cap. non solum de appell.in 6.* Nihi-
lominus cum sententia Vicarij transierit in iudica-
tum ob non prosequutam appellationem, nedum
intra biennium, sed nec etiam intra quadriennium
scilicet à die 1. Decembris 1638. qua fuit lata sen-
tentia, non potest hodie post desertam appellatio-
2 nem, & rem iudicatam agi de illorum reuocatione,
vt limitando supradictam conclusionem dixit *Lan-
cellott.de attent.oppell.pend.cap.12.ampl.1.num. 1.9.
& 20.Rot.dec.76.de appel.in antiq.& dec.1. à nu. 1.
vsque ad tertium eod.tit.in nou.*

3 Et licet de stylo Tribunalis etiam post desertam
appellationem, & rem iudicatam reuocentur at-
tentata saltem per viam nullitatis, Teste *Cas. de
Graff.dec.2.sub n.4.de appell.* quam sequuta fuit *Rot.
in Arien.Parochialis coram Penia impress.apuds Mar-
ches.de Comm.par.2.fol.471.n.4.& in Placentina Be-
neficij corom bo.me: Buratt.inter eius impress.in ordi-
ne dec.72.n.3.repetita in rec.dec.556.n.3. par. 2.* fuit
tamen responsum præfata procedere solum vbi agi-
4 tur de executione obliqua, & indirecta, puta de ca-
ptione pignoris prò debito pecuniario, vel de
excommunicatione lata adhoc, vt quis pareat iu-
5 dicato, secus autem vbi agitur de executione dire-
cta, qualis est actualis possessio Beneficij contro-
uersi capta vigore sententiæ, hęc enim non reuoca-
6 tur, nec minus per viam nullitatis quando senten-
tia transiuit in iudicatum proptèr desertationē ap-
pellationis, vt distinguendo tradunt *DD. in cap.licet
de sent.excommunicat.in 6.& signanter Io.Monach.sub
n.1.Vers.sed quare non sic,& n.2.Io.Andr.n. pariter
2.vers.in glos.antè penultimo, & num.seq.Franch.sub
num.4.vers.quid autem, & sequitur Lancell.de at-
tent:cap.12.ampl.1.n.4. cum duob.seqq.* & recedendo
à d. Placentina Beneficij *Rot. in eadem causa coram
eodem Buratt.dec.77.n.3.& 4.* vbi etiam *n. 6.* firma-
tur eo casu non applicari *dec. Cas. de Graff.& in re-
cent.dec.592.par.2.* sublata enim appellatione tolli-
7 tur suspensio iudicati per eam inducta, & exequu-
tio firma remanet, & quamuis malè facta non re-
8 uocatur ad euitandum circuitum, cùm de nouo fie-
ri deberet, & firmato principali videlicet senten-
9 tia, firmatur accessorium scilicet exequutio, vt
ad propositum post *Io:Monach.Io:Andr.Franc.aliosque
supra citatos*, ratiocinatur *Rot.d.dec.592.num.2.
vers.sublata enim*, & per eadem ferè verba reperit.
*Sperell.in suis dec.fori Ecclesiast.dec.35.n.4. & pluri-
bus seqq.*

Ratio autem differentiæ inter exequutionem di-
rectam, & obliquam esse potest, quia exequutio di-
10 recta, quæ fit per traditionem possessionis, vel so-
lutionem eius, super quo iudicatum fuit, est magis
11 propinqua iudicato, esseque necessarium iteran-
da, si tanquam nulla reuocetur, cum aliter senten-
tiæ satisfieri non possit, quam capiendo possessio-
nem, vel soluendo debitum; ideoque benè interat
ratio vitandi circuitus, aliaque supra ponderata.
12 Obliqua autem, & indirecta, puta captio pigno-
ris, vel excommunicatio non esset de necessitate
iteranda, quia posset condemnatus, parere senten-
tiæ, aut iudicatum soluere, absque eo, quod com-
pellatur excommunicatione, vel pignorum captio-
ne, ideoque cessat in eo ratio vitandi circuitus, nec
est adeo propinqua, cum non versetur immediatè
circa iudicatum, sed fiat solum, vt ad iudicati exe-
qutionem deueniatur, ideoque non mirum si firma
13 sententia conualescit exequtio directa ratione
maioris propinquitatis, non autem indirecta, &
obliqua, quæ est remotior, vt distinguendo mo-
nuit *Io:Andr.vbi supra num.3.vers.Io:Monach. qui
monuit.*

Quod autem sententia transire non potuerit in
rem iudicatam ob nullitatem, & iniustitiam, dictum
fuit non pertinere ad præsentem quæstionem, sed
reijciendam esse ad discussionem dubij principalis,
& interim sufficere Francisco sententiam in indica-
14 tum transactam de iure præsumi validam, & iustam
cap.cum inter, & cap sicut de re iudic. licet ex abun-
danti dici posit nihil cōtra iustitiam opponi posse,
quod releuet, & defectum citationis oppositum con-
tra validitatem non subsistere propter conclusionē
in causa *Summ.nouo Francisci num. 2.* quæ de stylo
15 notorio illarum partium succedit loco citationis,
vt fuit dictum *in Burgen. iuris adificondi 21. Aprilis
1586.coram Orano cum pluribus adductis per san. me.
Greg.XV.dec.140.num.2.ibique Add. num.11.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA SALVIANI.

Veneris 17. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

Saluianum interdictum, quibus concurrentibus intret?
Bona quantumuis sint prohibita strictè alienari, &
hypothecari &c. nihilominus immisio potest con-
cedi super commoditate percipiendi fructus, donec,
& quousque creditor de suo redito sibi satisfiat.

SVMMARIVM.

1 *Creditum cum hypotheca, probandum venit in iudicio Soluiani.*

2 *Stipulatio releuationis indemnitatis dicitur commissa eo ipso, quod creditor obtinuit immissionem.*

3 *Possessio de tempore obligationis probanda venit, vt obtineatur in iudicio Saluiani.*

4 *Possessio collitigantis de tempore mota litis, probatur ex ipsa litis substentatione.*

5 *Domus si sic prohibita quoquo modo vendi, aut alienari irrequisito proprietorio sub pœna caducitatis, tunc super ea non potest constitui hypotheca,*

6 *Alienatio latissimè sumpto vocabulo hypothecam. etiam comprahendit.*

7 *Bona per hypothecam simplicem non alienantur, sed remanent in bonis hypothecontis, & num.8.*

9 *Immissio potest concedi super commoditate percipiendi fructus.*

10 *Commoditas percipiendi fructus venit in generali obligatione, & semper remanet hypothecabilis quamuis omnis hypotheca prohibita fuerit.*

11 *Quod procedit etiam in materia feudali.*

12 *Fructus peccipiendi, qui habet facultatem, & commoditatem, alienare non dicitur obligando illos.*

13 *Saluianum etiam intrat, ratione commoditatis percipiendi fructus, cadentis sub obligatione generali.*

14 *Immissio conceditur creditori in possessionem rei prohibitæ alienari, vt tamdiu fructibus fruatur, donec sibi de suo credito satisfiat.*

15 *Immissio quando conceditur super commoditate percipiendi fructus non tangitur substantia rei, aut vtile dominium.*

16 *Domino directo nullum præiudicium infertur, si alius habet vtile dominium, & iste alteri fructus consignet, vt sibi satisfaciat de suo credito.*

Digitized by Google

17 *Fructus percipiendi facultas non est perpetua, nec ad heredes extraneos transitoria, sed restringitur ad vitam obligantis.*

18 *Emphitheusis quando est hereditaria, tunc primus acquirens potest illius fructus, nedum eius vita durante, sed perpetuo etiam hypothecare in praeiudicium emphitheuta, & quorumcumque heredum, & Successorum. & num. 19.*

20 *Primus acquirens titulo oneroso potest praeiudicare vocatis in emphiteusi, & omnibus ab eis causam habentibus, & num. 21.*

D E C I S. XCII.

ANno 1580. Vincentius de Vetera super vna
eius domo dotali imposuit annuum perpetuum
censum scut: 35. sortis principalis scut. 500. ad fauorẽ
filiorum, & hæredum bon. me. Hieronymi Verospij
sub fideiussione q. Lutij Lilij, quę dictus Vincentius
impositor releuare, & indemnẽ seruare promisit sub
obligatione Camerali *Summ. illorum de Vetera n. 1.*
Decessit postmodum dictus Lutius fideiussor, in-
stituto sibi hærede vniuersali Torquato de Vetera
eius Nepote, cui quandocumque decedenti, substi-
tuit primum filium masculum Valerij, si vocabitur
Lutius Lilius, sin minus secundum, seù illum, qui
huiusmodi nomen, & cognomen habuerit cum fa-
cultate illud assumendi *eodem Summ. num. 3.* Vndè
cum per obitum Torquati factus fuerit locus sub-
stitutioni præfatæ in fauorem Lutij Vincentij Lilij
secundi geniti dicti Valerij, & ab Ersilia Zimenes
cessionaria creditrice census fuisset euicta vna do-
mus hæreditaria dicti Lutij Lilij fideiussoris, fuit
pro releuatione indemnitatis introductum iudiciũ
Saluiani à Lutio Vincentio Lilio substituto contra
Petrum Paulum Rosciolum detentorem vnius do-
mus olim spectañ ad q. Vincentium principalem
debitorem dicti Census, & sententiam fauorabilem
immissionis super commoditate fructuum à Iudice
ab A. C. deputato obtinuit, à qua commissa tantum
in deuolutiuo causa appellationis in Rota, dubitaui
an immissio sit reuocanda, vel confirmanda, & Do-
mini confirmandam esse dixerunt.

Quia cum de validitate dubitari non possit, &
legitimatio personarum iustificetur in actis ex fide
obitus Torquati primi hæredis instituti, & ex Te-
stibus deponentibus Lutium Vincentium Lilium
esse filium secundogenitum Valerij, eiusque cogno-
men assumpsisse statim, ac notitiam habuit de obitu
Torquati, primogenitum verò dicti Valerij ante
obitum dicti Torquati ingressum fuissę Religionẽ
Canonicorum Lateranen. ibique professionem e-
mittendo amisisse nomen, & cognomen Testatoris,
quod habebat. Iustitia patet ex concursu trium
extremorum ad obtinendũ in hoc iudicio. Credi-
1 tum enim cum hypoteca probatur ex Instrumento
census, in quo Vincentius sub obligatione Camera-
li promisit releuare indemnem Iutium fideiussorem,
2 iuncto alio Instrumento immissionis obtentæ ab
Ersilia pro fructibus dicti Census super domo hære-
ditaria Lutij, per quam fuit commissa stipulatio re-
leuationis. *Rot. in recentior. decis. 456. nummer. 2.*
3 *par. 2.* Possessio verò domus de qua agitur de tē-
pore obligationis probatur ex Instrumento acquisi-
tionis factæ per Vincentium ab illis de Natis, à
quibus fuit inuestitus de dicto Terreno, super
quo domum postea fabricauit *d. Summ. num. 6.* Iu-
4 nior autem possessio Roscioli satis probatur ex litis
subsistentatione *Caputaq. decis 369. par. 2. Cæsar de*
Graff. dec. 4. de restit. spoliat.

Non obstat defectus hypothecæ ex eo quod do-
mus hæc sit emphiteotica prohibita quoquomodo
5 vendi, aut alienari irrequisito proprietario sub pœ-
na caducitatis. Quia præter quod non fuit expres-
6 sè prohibita hypotheca, nec alienatio sumpto lati s-
simè vocabulo, quæ hypothecam etiam compræ-
henderet, *glos. in l. fin. verbo, vel hypothecam, C. de*
reb. alien. non alien. Socein. cons. 75. num. 2. lib. 1. Sed
7 solum venditio, & alienatio, per quam scilicet ius
illud emphiteoticarium, in alterum transferatur,
quę nullo modo capit simplicem hypothecam, per
quam bona non alienantur, sed remanent in bonis
8 hypothecantis *l. pignus C. de pignor. Mantic. de tacit.*
& ambig. lib. 22. tit. 28. num. 51. cum duobus seqq. Rot.
diuers. decis. 426. num. 6. & 7. par. 1. Immissio fuit so-
9 lum concessa super commoditate percipiendi fru-
ctus, quæ venit in generali obligatione, & semper
10 remanet hypotecabilis quantumuis omnis hypo-
theca prohibita fuerit, vt post *Bart. in l. si is qui, §.*
vsus fructus num. 2. ff. de pignar. tradit. Negus. eo tit. 2.
memb. 5. par. num. 9. ante med. vers. tamen hoc non ob-
stante Aym. cons. 213. num. 2. Menoch. cons. 1022. nu. 6.
vers. tertia est dubitatio, & num. 7. & 8. cum pluribus
Grasus cons. 54. num. 14. & seqq. lib. 1. Giurb. ad con-
suetud. Messanen. cap. 1. glos. 2. par. 1. nu. 110. Gratian.
discept. forens. cap. 43. nu. 11. cum seqq. Rot. coram Put.
decis. 111. lib: 3. in correctis. Quod idem in materia
11 feudi tradunt *Ioann. Faber. in §. Item Seruiana n. 26.*
vers. sed fructus inst. de actio. Isernia in cap. Imperia-
lem num. 3. ibique Aluarott. & cæteri communiter de
probib. feud. alien. per Federic. Alex. cons. 18. num. 4. an-
te med. vers. sed hanc obligationem lib. 5. Clarus atte-
stans de communi, §. feudum quæst. 31. num. 9. Rosen-
tal. de feud. cap 9. conclus. 10. num. 4. vers. hoc omnibus
placet, Scrader. eodem tract. par. 8. num. 25. cap. 1. ad
fin. vers. licet feudum, Coler. de process. exequut. par. 2.
cap. 3. nu. 289. cum pluribus seqq. & præcipue nu. 295.
Rapper. decis. German. 39. num. 12. cum seqq. qui enim
12 habet facultatem, & commoditatem percipiendi
fructus alienare non dicitur illos obligando, *Molin.*
de primogen. Hispan. lib. 1. cap. 20. num. 10. cum seqq.
Et ratione huius commoditatis cadentis sub o-
13 bligatione generali intrat saluianum, & concedi-
tur immissio creditori in possessionem rei prohi-
14 bitæ alienari, ad effectum, vt immissus tamdiu
fructibus, & commoditatibus fruatur, donec sibi de
suo credito satisfiat *Specul. de pignor. §. 1. num. 30.*
in fin. vers. creditor tamen, Coler. d. par. 2. cap. 3. nu. 29.
cum sequen. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. glos. 7. nu.
49. cum seqq. & dixit Rota in Romana Saluiani 15.
Aprilis 1623. coram bon. mem. Merlino, impress. apud
Cene. de Censib. in ordine 403. num. 7. & 9. Non enim
15 modo immissio datur in ipsa re, vt tangatur eius
substantia, aut vtile Dominium ad hoc, vt Domino
directo inuito alter introducatur, sed ad effectum
16 dumtaxat percipiendi commoditates, ex quarum
perceptione nullum Domino directo pręiudicium
infertur, *Coler. vbi supra cap. 3. num. 297. Ropper.*
d. dec. 39. n. 11.
17 Minus obstat quod huiusmodi facultas percipien-
di fructus non sit perpetua, nec ad extraneos transi-
toria, sed restringatur ad vitam obligantis, & tan-
diu duret, quandiu durat ius obligantis; obiectũ
18 enim procedit in emphyteusi ex pacto, & prouiden-
tia; secus in mere hæreditaria, prout hæc acquisita
à laicis pro se, & hæredibus: in hac enim primus
acquirens potest illius fructus nedum eius vita du-
19 rante, perpetuò obligare, & hypothecare in præ-
iudicium emphiteutæ, & quorumcumque hæredum,
successorum, & ab eis causam habentium, vt distin-
gendo tradunt, *Ruin. cons. 176. num. 13. & 14. lib. 1.*
Alex. cons. 173. num. 3. & 4. lib. 2. Roland. cons. 55. n. 39

cum

Digitized by Google

cum seqq. lib. 3. Caldas de Emphyt. extinct. lib. 4. cap. 5. num. 75. Scappuccin. de Saluian. lib. 2. quæst. 10. num. 3. Gratian. discept. for. cap. 43. num. 15. Rot. in Cesenaten. emphyteusis 14. *Decembris* 1635. *coram bon. mem.* Merlino. Præsertim quia acquisitio fuit facta titulo oneroso, dum Vincentius non solum promisit pro situ infructifero annuum canonem soluere, sed domum suo proprio ære fabricare, quo casu reputatur sicut reliquum patrimonium, & primus acquirens potest absque difficultate hæredibus successoribus, & ab eis causam habentibus præiudicare, *Marescott. var. resol. lib. 1. cap. 74. num. 3. & 4. Rot. in Perusina de Alphan.* 4. *Decembris* 1624. *&* 2. *Maij* 1625. *coram bon. mem.* Coccino.

Et ita vtraque &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE IVVENALIBVS.

Lunæ 20. *Aprilis* 1643.

ARGVMENTVM.

Fideicommissarius non potest petere immissionem vigore *l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.* quando non cõstat de possessione testatoris de tempore obitus, simulatio perperam dicitur probari, si deficiat causa ipsa simulationis, etiamsi adsint coniecturæ, ex quibus solet probari, & induci præsumptio simulationis.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum conceditur aduersus rem iudicatam, quando ex nouiter deductis constat de bono iure.*

2 *Restitutio in integrum aduersus sententiam conceditur, etiamsi iniustitia non sit notoria, cum ad hunc effectum sufficiat qualibet iniustitia.*

3 *Et hoc eo magis quando agitur de vnica sententia.*

4 *Fideicommissarius non potest obtinere immissionem vigore* l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. *deficiente possessione testatoris de tempore obitus.*

5 *Possidens cum titulo dicitur legitimus contradictor ad impediendam immissionẽ* vig. l. fin. C. de edict. diu. Adr. tollend.

6 *Cessio simulata, & effectum non sortita non inuat.*

7 Coniectura *non releuant ad probandam simulationem, quando non fuit doctum de praecedenti causa simulationis.*

8 *Simulatio in cessione arguitur, quando cedens remansit in possessione rei cessa.*

9 *Clausula* Constituti *elidit præsumptionem simulationis resultantem, ex eo quod cedens continuauerit in possessione rei cessæ.*

10 *Cedens si continuet in possessionem rei cessa non ex hoc præsumitur simulatio, si talis continuatio sit iure familiaritatis inter affines.*

11 *Declaratio facta super re, quæ ab animo declarantis pendet, est attendenda.*

12 *Possidens cum alio iure familiaritatis, omnes actus possessorij ab eodem facti præsumuntur eodem iure familiaritatis.*

13 *Pater interueniens non priuato nomine, sed publico, puta ex dispositione statuti pro actus validitate in Instrumento filij, non enim ex tali interuentu, & consensu ibidem præstito, sibi præiudicat, & num.* 14.

15 *Consensum præstans non simpliciter, sed cum clausula præseruatiua* sine præiudicio *&c. ius suum illesum reddit.*

16 *Consensus præstitus cum clausula præseruatiua est conditionalis, itaut stante præiuditio, non dicitur consensus præstitus.*

17 *Clausula* non alias, aliter, nec alio modo *remouet consensum ab actu perinde, ac si non esset actus gestus.*

18 *Enunciatiua emanata incidenter ad alium finem, & effectum non probat, dum principaliter agitur de veritate enunciati.*

19 *Coniecturæ præponderantes elidunt alias coniecturas, & destruunt.*

20 *Bonorum indebita descriptio in inuentario non præiudicat vero Domino.*

21 *Mandatum de manutenendo non conceditur nisi possessori.*

22 *Locationem faciens nomine alterius illum dicitur agnoscere in verum dominum, & possessorem.*

23 *Cessio satis superque dicitur effectuata, si cessionarius eius vigore possessionem acquisiuit.*

DECISIO XCIII.

DOmini dixerunt constare de causis restitutionis in integrum ad fauorem Isabellæ Menichellæ, & sic recedendum esse à decisis coram me sub die 24. Ianuarij 1642. Quia sententia de qua agitur
1 iniusta detegitur ex instrumento hodie producto, quod sufficit, vt restitutio sit concedenda, *Soccin. Iun. cons. 128. num. 158. lib. 1. ibi de magis communi Cephal. cons. 180. num. 12. d. vers. sed his, non obstantibus lib. 2. Rot. coram Caputaq. dec. 94. par. 3. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 137. num. 7.* etiamsi iniustitia
2 non esset notoria, cum ad hunc effectum sufficiat quelibet Iniustitia *Rot. in rec. dec. 635. numer. 4. in fin. par. 2. dec. 343. num. 1. par. 6. & dec. 50 num. 2. par. 7. & coram Card. Caual. dec. 164. num. 1. vers. & quod Iniustitia, & coram bon: me: Buratto dec. 452. num. 6.* Et
3 eo facilius cum hic agatur de vnica sententia *Fontanell. dec. 271. nu. 22.*

Iniustitia autem deducitur, quia conceditur Immissio Confraternitatibus Sanctorum Apostolorum, SS. Trinitatis, & Sanctæ Mariæ Consolationis, ac Monasterijs pauperum Puellarum dispersarum, & Sanctæ Catharinæ de Funarijs super medietate Domus magnæ positæ in Platea S Mariæ de Monticellis, ac super alijs domunculis illi contiguis cum supposito, quod sint subiectæ fideicommisso q. Cæsaris Iuuenalis ad fauorem dictorum locorum Piorum purificato, quod tamen in facto non subsistit, quia licèt dictæ Domus ab initio possidentur à Cæsare, fideicommittente communitèr, & pro indiuiso cum Alexandro eius Fratre, tanquam bona Paterna, & Materna, vt apparet ex Inuentario bonorum Paternorum, & Maternorum confecto à Mario filio Alexandri, & primo hærede Cæsaris producto à dictis locis Pijs; Attamen ex Instrumento nouitèr reperto constat, quod Cæsar cessit Alexandro Fratri omnia Iura sibi competentia super bonis Maternis, & Paternis pro solutione debitorum scutorum 4000. auri, quæ ipse debebat Alexandro pro debitis hæreditarijs ab isto solutis de proprio, & prò alijs, quæ Cæsar restituere debebat occasione administrationis bonorum communium, vt *vt in Summ. Isabellæ numer.* 1. vigore cuius cessionis portio spectans ad Cæsarem fuit acquisita ab Alexandro, qui in totum euasit Dominus, & possessor dd. domorum, & pro consequens cum prædictæ Domus exierint de Dominio, & possessione Cæsaris fideicommittentis, antequam ille moreretur, & transierint ad Alexandrum authorem Isa-
4 bellæ, non poterant dicti loci Pij tanquam fideicõmissarij Cæsaris obtinere Immissionem super illis ex remedio *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* deficiente primo extremo huius Iudicij, scilicet possessionẽ de tempore obitus *Castrens. cons. 455. num. 1. lib. 1. Bursatt. cons. 372. num. 1. lib. 1. Decian. respons. 76. num. 1. lib. 3.*

Digitized by Google

lib.3. Rot.dec.599.num.1.par.3.rec. & fuit dictum in *Arminen.Fideicomm.28. Iunij 1641. coram me §. Iustitia pariter* vbi in specie agebatur ad effectum restitutionis in integrum, præsertim contra Isabel-
5 lam, quæ cum tanquam hæres Alexandri iusto titulo supradictæ cessionis possideret, erat legitima contradictrix ad impediendum immissionem, *Rot.in Bonon. de Floranantis 18. Iunij 1601. coram Lancellotto, & in Rom. Palatij 5.Iunij 1602. coram Sacrato, & in Rom.Fideicomm.de Zuccaris coram Reuerendiss.D.meo Dunozetto Decano.*

6 Nec obstat quod ista cessio dicatur simulata, & effectum non sortita. Quia coniecturæ ad hunc effectum adductæ non docto de præcedenti causa simulandi nihil operantur, vt est inconcussa Docto-
7 rum sententia, quorum magnum numerum refert *Farinac.de falsit.& de simulat. qu.162. num.136. & perpetuo tenuit Rot. & signanter post 2. vol. cons. eiusdem Farinacc.decis.247.num.4.& in rec.dec.307. in fin. par.1.& dec.344.nu.3.part.4.& coram Buratt. decis.99. num.1. & decis.365. num.3. & vtrobique Add.sub litt. A.*

8 Præsertim cum omnes sint leues, & Equiuocæ. Prima enim, & Principalis, quod Cæsar, non obstante cessione facta Alexandro, continuauerit in possessione dictarum domorum vsque ad obitum, non releuat ex duobus, primo quia in Instrumento
9 cessionis adest clausula *Constituti* ad fauorem Alexandri per quam clausulam excluditur præsumptio simulationis oriens ex continuatione possessionis, *Menoch.de arbitr.Iud.cas.39.num.6.Tiraquell.de Iur. Constit.limit.9.num.4.& seqq.Mantic.de tacit lib.10. tit.31.num.56.* cum alijs per *Farinac.de simulat. dicta qu.162.nu.233.& Rot.coram Card.Caual.dec.13. num.4.& post statil.Pacific.de Salutan. dec.40. num.5.* Secundo quia stante præcedenti acquisitione Alexandri continuatio possessionis Cæsaris eius Fratris
10 simul cum eo conuiuentis, & cohabitantis præsumitur Iure familiaritatis ex qua propterea nulla potest elici coniectura simulationis, vt in puncto, *Soccin.Sen.consf.60.num.4.lib.1. Marius Antonin.var. resolut.lib.1.resolut.88. num.14. vers. præsumptio 4. Gratian.decis. Marcb.90.nu.16.& 17.Rot.coram bon. me:Greg.dec.401. num.16. & in Ferctrana Prædij 1. Iulij 1641. cor.R.P.D.meo Bichio.*

Et huius facti veritatem aperuit Alexander, qui in mandato procuræ facto in personam Horatij de Fabijs ad petendum manutentionem dictarum Domorum asseruit, & declarauit; quod ipse motus pietate, ac iteratis præcibus Cæsaris Fratris consensit, quod iste posset simul cum eo cohabitare, vt suble-
11 uaretur ab expensa alterius habitationis, quæ declaratio tanquam facta super re dependente ab animo Alexandri est attendenda *Menoch.de arbitr. Iud. cas.86.num.6.* Et actum dictæ habitationis quatenus esset dubius declarat, *Buratt.dec.279. n.17.*

Et hinc educitur etiam responsio ad secundam coniecturam desumptam ex locationibus dictarum Domorum, & exactionibus pensionum factis à Cæ-
12 sare post cessionem quia dum ex prædictis conuincitur, quod Alexander erat Dominus, & verus possessor, & Cæsar possidebat solum Iure familiaritatis, locationes, & exactiones prædictæ præsumuntur factæ à Cæsare eodem Iure familiaritatis, vt in proposito respondit *Neuizan.cons.8.num.53.vers. Potest etiam, & seqq. Ruin.cons.34.num.13.lib.1. bene Curt.Iun.cons.108.num.26.Menoch.vbi supra Iud. cas.160.nu.15.*

Minus obstat tertia deducta ex eo, quod Marius filius Alexandri, eo præsente, & non reclamante descripserit in Inuentario bonorum hæreditariorum Cæsaris medietatem dictarum Domorum, tanquam
13 spectantium ad hæreditatem Cæsaris, quia vltra quod ex Inuentario non apparet, quod Alexander interfuerit illius confectioni, sed solùm eius consignationi, placuit responsio, quod ipse interfuit tanquam pater præstando consensum iuxtà dispositionem *Statuti Vrbis lib.1.cap.152.* ad effectum, vt Marius eius filius cum eius consensu posset validè adire hæreditatem Cæsaris, & ideò eum non consenserit
14 nomine priuato sed ratione officij obtenti à Iure municipali, & Statutario sibi cōmissi, ex huiusmodi consensu sibi non præiudicauit *iuxt. text.in l.cū quædam C.de administr.tut.prn quem text.ità inspetie. respondit Bald.cons.102. numer.2.lib.2. quem sequitur Tiraquell. de retract.lignag.§.1.gloss.9.nu.141.*

Præsertim cum Alexander consensum simpliciter
15 non præstiterit sed cum clausula præseruatiua *sinè præiudicio omnium, & quorumcumque Iurium suorum*, quæ præseruat illæsa omnia Iura *Roc.dec.785. num.4.par.1.diuers.* & reddit actum conditionalem
16 adeò vt si inferatur præiudicium habeatur pro non facto *Paris.cons.23.num.142.lib.1.Puth.dec.34.sub n. 1.lib.2.in correct.& in rec dec.340.num.12.par.5. & in alijs per Rub.singular.par.4.claus.754. num.6. fol.*
17 *459.* addita etiam scilicet. *Et non alias aliter, nec alio modo*, quæ remouet consensum ab actu, perindè, ac si non esset gestus *Grat.cons.138.num.13.lib. 1.Caputaq.decis.82.num.4.par.3. Rot.in rec. dec.115. num.6.circa med.par.1.& dec.104.num.34.par.6.*

Denique non releuat quarta in eo fundata, quod Alexander ratificauerit Impositionem Census factam super vna ex prædictis domibus à Mario cum enunciatiua, quod illa esset eiusdem Marij, quia talis e-
18 nunciatiua emanauit incidenter ad alium finem, & effectum, & ideò hodie non probat, dum principaliter agitur de veritate enunciati *Rot. corem Buratt.dec.394.num.4.& in rec.dec.279.nu.5.par.5.*

Et eo faciliùs Domini inclinarunt in hanc sententiam, cum Isabella non nitatur solum dicto Instru-
19 mento cessionis, sed vlterius per ea concurrant actus positiui, & coniecturæ præponderantes, quæ contrarias elidunt, & destruunt constat enim quod Alexander eius author statim habita notitia, quod Marius eius filius descripserat in inuent. d. domus, tanquam hæreditarias Cæsaris, constituit procuratorem ad petendam eius nomine manutentionem
20 super illis, ad effectum, vt ex illa descriptione non posset vllo vnquam tempore sibi inferri præiudicium vt *in Summ.num.4. Summ.secunda positionis nu. pariter 4.* Hinc enim apparet quod Alexander non consensit dictæ descriptioni dùm illam impu-
21 gnauit, sed quod ea non obstante suam possessionem continuauit, dùm obtinuit mandatum de manutenendo, quod non conceditur nisi possessori *Rot. coram Card.Caual.dec.217.num.2.& dec.501.num.1.* cum pluribus allegatis per *Buratt.dec.221.n.2.*

Et quod plus est, Marius post hæc locauit vnam ex prædictis domibus nomine, & tanquam Procurator Alexandri, ex quo manifestè conuincitur, quod
22 ipse agnouit Alexandrū prò Domino, & possessore, dùm eius nomine, & tanquam eius Procurator locationem fecit, *vt in Romana successionis 28. Iunij 1641. coram Reuerendiss.D.meo Decano,*

Et hinc patet non subsistere, quod dicebatur de inessectuatione d. Cessionis, quia dum ex prædictis apparet, quod Alexander eius vigore acquisiuit pos-
23 sessionem, & eam semper continuauit nulla maior potest haberi effectuatio.

Et itaque.

RE-

Digitized by Google

RECANATEN: MANVTENTIONIS.

Veneris 24. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

Hæces tenetuc capere possessionem bonorum defuncti, cum eius possessio in eo non continuetuc Vsus fructus statim mortuo vsufcuctuario ministerio legis, transit in propcietarium, etiam ignorantem. Vsufructuarius licet dicatur habere mandatum in re sua, & agere possit sine mandato pcoprietarij, tamen id intelligitur quoad vsumfructum, non quoad pcoprietatem. Vsufructuarius æquiparatur hæredi grauato, quoad alienationem.

SVMMARIVM.

1 *Possessio defuncti non continuatur in hæredem absque noua apprahensione.*

2 *Ex possessionis defectu, non potest fieri consolidatio bonorum defuncti in hæredem.*

3 *Possessionis naturalis consolidatio cum ciuili per obitum vsufructuarij non exposcit factum hominis, sed fit ex ministerio legis etiã contra ignorantẽ n.4*

5 *Et tunc id potius fit per viam consolidationis quam transmissionis.*

6 *Clausula* Constituti *eueniente casu restitutionis operatur retrotranslationem possessionis, nedum naturalis, sed etiam ciuilis, & nu.7.*

8 *Manutentio nunquam datur constituenti, vel ab eo causam habenti, etiamsi actualiter possederit aduersus constitutarium, cuius nomine ab initio, se possidere constituit, & num.9.*

10 *Vsumfructum ad hæredem non potest vsufructuarius transmittere, cum eiusdem morte extinguatur.*

11 *Vsumfructum alicuius rei retinens videtur se constituere possidere nomine proprietarij, vnde illius hæres etiam stante clausula* Constituti, *non potest pretendere manutentionem.*

12 *Vsufructuario mortuo, competit manutentio non hæredi eius, sed proprietario.*

13 *Vsufructuario, quando competit aliqua retentio, per mortem vsusfructus cum proprietate non solidatur.*

Vnde proprietario non est danda manutentio sed hæredibus vsufructuarij num.13.

14 *Ad hæredis manus, quando constat ingentem pecuniarum summam peruenisse, præsumitur sibi satisfecisse de suis creditis.*

15 *Prælegata facta à marito vxori cedere non debent in satisfactionem suæ dotis, & num.16.*

17 *Vsufructuarius an possit retronendere census hæreditarios?*

18 *Vsufructuarius non potest propria auctoritate veteres Census hæreditarios extinguere, & nouos creare, saltem sine consensu proprietarij.*

19 *Vsufructuarius licet dicatur procurator in re sua, & agere possit absque mandato proprietarij.*

Tamen id intelligitur in his quæ respiciunt vsumfructum, cum in alijs quæ respiciunt proprietatem, non habet aliquod mandatum.

20 *Hæres grauatus potest Censum hæreditarium extinguere, intellige quando retronenditio est necessaria, & coacta num.21.*

22 *Vsufructuarius æquiparatur hæredi grauato, saltem in concernentibus facultatem alienandi.*

23 *Vxor defuncti sufficit, quod habuerit aliquam summam pecuniarum, pro satisfactione suæ dotis, vt non competat retentio.*

Retentio competere non potest pro credito turbido, & illiquido.

24 *Possessio per venditionem, & assignationem transfertur in emptorem, & assignatarium, & n.25.*

26 *Manutentionem petere non potest qui facto proprio cecidit à possessione.*

DECISIO XCIV.

ITerum responsum fuit manutentionem super Corporibus hæreditarijs Marmilij concedendam esse Tobię Monaldo, Io:Baptistæ Constantino, alijsque hæredibus substitutis à Marmilio, exceptis tamen duobus Censibus scut. 370. in sorte principali, qui fuerunt consignati Cinthiæ in satisfactionem sui crediti ab hæredibus substitutis *Summ. Mariæ nu.10.* & exceptis alijs qui fuerunt assignati Benedicto Melchiorio primo Viro Mariæ Alemeunæ in satisfactionem legati scutorum bis mille sibi à Marmilio relicti, & postea ab eodem Melchiorio venditi eidem Cinthiæ *d. Summ. num. 11. & 12.*

Moti fuerunt Domini ex eisdẽ fundamentis primæ decisionis, quia scilicet mortuo vsufructuario, possessio naturalis existens apud vsufructuarium consolidatur cum Ciuili existente penès proprietarium, & eius ratione proprietarijs, eorumque hæredibus competit manutentio, vt late dictum fuit *sub die 22. Iunij 1642.*

Non obstant tria de nouo excitata ad impediendam huiusmodi consolidationem.

Primum enim, quod tempore obitus Cinthiæ,
non viueret Antonius proprietarius, nec Iulius Mo-
naldus substitutus, sed solum hæredes substitutorum
quos non docetur hæreditatem adiuisse, minusuè
nouam possessionem appræhendisse, adeout cum
1 in hæredem non transferatur, nec continuetur pos-
sessio defuncti sinè noua appræhensione *l. cum hære-
des, & l. qui vniuersas §. quod per Colonum ff. de ac-
quir. hæred. Honded. cons. 18 num. 41. libr. 2. Surd. cons.
117. sub num. 7. Mareschott. var. resol. lib. 2. cap. 116.
num. 1. & seqq. Cyriac. contron. for. cap. 247. n. 15. Rot.
diuers. dec. 27. num. 13. par. 1. & in rec. par. 2. dec. 392.
num. 2. & 3. & in Anconitana bonorum coram Litta,
penes Marches. par. 1. fol. 989. num* 1. Ex defectu pos-
sessionis non potuerit fieri consolidatio, quæ tota
2 pendet ab attractione, quam possessio Ciuilis facit
de naturali, vt subtiliter more suo docuit. *Bald. in
l. 1. num. 38 ff. de rer. diuis. Menoch. cons. 139. num. 16.
Aldobra. cons. 76. nu. 24.* cum alijs adductis per *Gra-
tian. discept. Forens. cap. 779. n. 6. Thomat. dec. March.
118. num. 9.* Cessat ex facto, & ex Iure tum quia
ex Iuribus datis pro hac parte in actis constat, An-
tonium primam hæredem proprietarium cæpisse
actualem possessionem bonorum hæreditariorum,
eiusque substitutos pariter actualiter possedisse, &
demum hęredes substitutorum fuisse semper vti pos-
3 sessores approbatos à Cinthia, tum quia consoli-
datio possessionis naturalis cum Ciuili per obitum
vsufructuarij non exposcit factum hominis, nec tra-
4 ditionem, aut transmissionem sed fit ex solo Mini-
sterio legis contra etiam Ignorantẽ, *Castill. foro ma
ior. de vsufruct. lib. 1. c. 61. n. 7. & 8. Fontanell. de pact.
nupt. claus. 4. gloss 22. nu. 35. Grat. discept. for. cap. 779.
sub num. 5. in fin. Thomat. d. dec. March. 118. numer. 9.
Card. Mantic. dec. 167 sub num. 7. vers. quia absq; tra-
ditione Rot. in Anconitana bonorum 3. Iunij 1628. cor.
5 b: m: Merlino,* potius per viam consolidationis, quã
transmissionis, *Rot. in Tudertina Prædij coram b: me:
Ortembergo Impress. per Posth. post tract. de manut. de-
cis. 119. sub num. 5.*

6 Secundum quod in Constitutione Dotis fauore
Cinthiæ fuerit apposita clausula *Constituti,* quæ eue-
niente casu restitutionis operatur retrotranslationẽ
7 possessionis vsque à die promissionis, nedum natu-
ralis, sed etiam Ciuilis ex *l. quadam Mulier, & ibi
gloss. verb. possess. ff. de rei vindic. dixit Rot. in Mediola-
nen. donationis de Porris coram bo: me: Card. Pamphi-
lio sen. & in Ciuitatis Castelli honor. cor. bo: me: Mot-
manno*

Digitized by Google

manno penès Posth. in ordin. dec. 85. nom. 6. & dec. 27.
nu. 2. Adeout proindè non potuerit fauore proprie-
tarij fieri consolidatio, cum vtraque possessio etiam
viuente Marmilio constituente extiterit pænès Cin-
thiam Constitutariam; Multoque minus prætendi
8 manutentio ab hæredibus d Marmillij, cũ hæc nun-
quam detur constituenti, vel ab eo causam habenti,
etiãsi actualiter possederit aduersus constitutariũ cu-
9 ius nomine ab initio se possidere cõstituit vt aduertit
Grat. disc. Forens. c. 113. n. 3. Rot. diu. dec. 878. n. 3. & 4
& in Bonon. de Gozzad. 4. Iuly 1618. cor. Remboldo, im
pressa apud Posth. in ordin. dec. 145. n. 2. Facilè tollitur,
quia licet Cinthia vigore constituti possideret bona
Marmillij, acceptando vsumfructum sibi à Marmi-
lio relictum, per huiusmodi actum renunciauit pos-
10 sessioni, quam habebat, siuè potius declarauit se
possidere ex iure vsufructus, quod ad hæredes non
est transitorium, sed extinguitur per mortem vsufru-
ctuarij, *Tiraquell. tract. le mort. saisit par. 3. declar. 1.*
num. 2. & 3. benè ad propositum, *Gratian. discept.*
Forens. cap. 779. num. 21. & 22. Capic. latr. decis. 108.
11 *num. 36.* Itaut per consequens heredes Cinthiæ nul-
lam possessionem ex huiusmodi clausula consequi
potuerint, vt benè arguunt *Menoch. cons. 139. nu. 2.*
Gratian. d. discept. 779. num. 2. & 22.

Tertium quod Cinthia esset creditrix pro restitu-
tione suæ Dotis scutor. 3200. necnon pro alijs scutis
500. vt prætenditur solutis de proprio q. Antonio
12 Massutio per legato sibi relicto, Ideoque consolida-
tio fieri non potuerit, minusuè concedi manutentio
proprietarijs, vt in his punctualibus terminis tradit
Posth. in suo tract. de manut. obseru. 16. numer. 42. vbi
quod quando vsufructuario competit aliqua reten-
tio per mortem ipsius possessio naturalis non con-
13 solidatur cum Ciuili apud proprietarium, nec mi-
nus eius hæredi datur manutentio, sed potius hære-
dibus vsufructuarijs quod Idem docuerunt *Gratian.*
discept. Forens. cap. 899. num. 6. & 7. Fontanell. de pact.
nupt. claus. 4. gloss. 22. num. 46. & seqq. vbi testatur sic
quoque iudicasse Senatum, *Franc. Marc. dec. 867. nu.*
3. par. 1. Non applicatur in facto, quia ex datis in
calculo DD. de Monaldis apparet ad manus Cinthię
peruenisse ingentem quantitatem pecuniarum cre-
ditum Dotis longè excedentem, eamque extinxisse,
14 & retrouendidisse quamplures Census hęreditarios
ex quorum prætio præsumitur integraliter de suis
creditis satisfacta, vnde cessat prætensio retentionis.

Nec releuat, aurum, argentum, & Margaritas
repertas in hæreditate fuisse eidem Marmilio præle-
15 gatas, vt dictum fuit *In alia dec. vers. Et huic intel-*
lectui quasi quod propterea cedere non habeant in
satisfactionem Dotis per *text. in l. vnica, §. primum*
Itoque C. de rei vxor. act. Paris. cons. 95. nom. 37. vers.
& proprie ac num. 38. par. 2. Thomat. dec. 50. nu. 195.
Rot. coram Buratt. dec. 291. num. 4. & in Ciuitatis Ve-
tulæ Dotis 27. February præteriti coram me. Et vl-
terius pecunias redactas ex venditione Censuum,
fuisse in magna quantitate erogatas in Emptione
aliorum Censuum ad fauorem hæreditatis. Quia
16 quoad prætensum aurum, & argentum prælegatũ
eo etiam secluso, Cinthia consequuta fuit integram
Dotis satisfactionem, vt *ex calculo dato in Summar.*
DD. de Monaldis. Quo verò ad alia Inuestimenta,
præterquam de eis non docetur, nisi in modica
quantitate non excedente scuta 750. non sunt atten-
17 denda ad præseruandum eius creditum. quia licet
aliqui teneant vsufructuarium posse retrouendere
Census hæreditarios, quam opinionem defendunt
Roderic. de ann. redd. lib. 2. qu. 15. nu. 89. Ludou. Auen-
dan. de cens. Hyspan. cap. 108. num. 7. sess. dec. Aragonen.
63. num. 3. cum seqq. Giurb. dec. 79. num. 39. verior ta-
18 men est opinio, quod vsufructuarius non potest pro-
pria authoritate veteres Census hæreditarios ex-
tinguere, & nouos creare saltem, sinè consensu pro-
prietarij, vt latè *Felician de Censib. lib. 4. cap. 1. n. 7.*
& plures relati per *Giurb. d. decis. 79. num. 14. seqq.*
Gratian. discept. for. cap. 585. nu. 28. subdens, quod
19 licet vsufructuarius dicatur procurator in rem suã
& agere possit absque mandato proprietarij, id ta-
men intelligitur in his, quæ respiciunt vsumfructum
cum in alijs respicientibus proprietatem non ha-
beat aliquod mandatum. Contraria verò opinio
20 intelligenda est de retrouenditione necessaria, &
coacta quæ scilicet fit à debitore Census, hæc enim
sicuti recipi potest ab hærede grauato vt distinguen-
21 do inter retrouenditionem voluntariam, & necessa-
riam tradunt *Roderic. d. qu. 15. num. 85. cum seqq. lib.*
2. Cenc. de Cens. qu. 104. num 58. & 59. secundum no-
uam impressionem, latè Giurb. plures referens *d. dec.*
79. num. 18. & 19. Rot. in Auenionen. Census 26. Iunij
1620. coram bo: me: Remboldo, & in Rom. liberationis
à fideiussione 20. Nouembris 1619. coram eodem im-
pressa apud Cenc. in ordin. dec. 351. n. 4 & 363. num. 1.
22 *cum seqq.* Ita etiam fieri potest ab ipso vsufructua-
rio, cui hæres grauatus assimilatur saltèm in con-
cernentibus facultatem alienandi, vt per *text. in l.*
Fœmina §. illud C. de secund. nupt. tradit Molin. de pri-
mogen. Hyspan. lib. 1. cap. 15. sub nu. 14. §. ex his tamen.
vers. si autem ad ius alienand. suar. alleg. quast. per tot.
Guttier. pract. qu. lib. 2. qu. 17 n 2. Monach. dec. Aragon.
17. num. 11. Et sufficit Monaldis, & Consortibus,
23 Cinthiam quamplures pecunias habuisse ad Com-
putum Dotis adhoc, vt prò eius credito Dotali, e-
tiam non docto de integrali satisfactione, retentio
interim competere non posset, tamquam pro credi-
to turbido, & illiquido, vt sæpiùs dixit *Rot. coram*
Reuerendiss. Vrgellen. dec. 116. sub num. 7. cum alijs
adductis in alia *dec. vers. vltimo*, & in pluribus rela-
tis *in Rom. retentionis* Domorum *27. May 1642. coram*
Reuerendiss. D. meo Ghisilerio.

In alijs verò Censibus, de quibus supradictum
est manutentio dari non potest Monaldo, & Con-
sortibus. Quia cum partim empti fuerint, à Cin-
thia, ex proprijs pecunijs, partim assignati in satis-
24 factionem dicti legati, cessat quoad hos, funda-
mentum decisionis, & consolidationis; dicti enim
Census spectabant ad Cinthiam, nedum quoad sim-
plicem vsumfructum, sed etiam quoad plenum
dominium, & proprietatem, nec per obitum Cin-
thiæ erant reuersuri ad proprietarium, sed ad Cin-
thiæ hæredem imò nec minus possidebantur am-
plius ciuiliter à proprietarijs, cum per venditionem,
& assignationem omnis possessio, quæ erat apud
25 hæredes translata fuerit in Cinthiam assignatariam,
vt docuit *Bart. in l. si constante num. 47. vers. modo is-*
tud verbum, & 98. vers. contrarium dico ff. solut. matr.
Rot. coram bo: me: Buratt. dec. 952. nu. 3. Ideoque nec
26 consolidatio fieri potuit, nec proprietarijs conce-
di manutentio, cum ex proprio contractu eccide-
rint à possessione *Soccin. in l. res qua nobis num. 8. ff. de*
acquir. poss. Ruin. cons. 49. num. 4. vers. quarto non com-
petit lib. 4. Menoch. de recup. remed. 15. numer. 95. Rot.
dec. 2. de rar. permut. in nou. & in Rom. affictus 27. Ia-
nuary 1627. & in Firmana Domus 27. May 1632. co-
ram bo: me: Pirouano impress. apud Posth. in ordine dec.
217. num. 27. & dec. 314. nu. 4.

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit
standum esse in decisis, & concedendam manuten-
tionem Monaldo, & litis consortibus super bonis
hæreditarijs Marmilij, exceptis tamen ijs de qui-
bus supra, &c. AN-

Digitized by Google

ANCONITANA DOTIS.
Veneris 24. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

Exequutio quando dicatur cæpta, vt ea non possit impediri? Exequutio vt possit impediri exceptione fideicommissi, quid requiratur? & talis exceptio non attenditur, quando sumus in terminis *Auth. resq; C. comm. de legat.* priuilegia dotis non transeunt in extraneum, & singularem successorem, sed in filios tantum.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio dicitur capta quando mandatum fuit relaxatum.*
2 *Exequutio quando fuit capta procedendum est adulteriora, vt finis tandem litibus imponatur.*
3 *Exequutiuè contra tertios possessores non potest agi præsertim post allegatam cautelam* Angel. in l. à DiuoPio §. si super n. 1. ff. de re indic. *&* n. 4.
5 *Fideicommissi exceptio turbida, & illiquida non potest impedire executionem.*
6 *In heredes transeunt omnia iura actiuè, & passiuè.*
7 *Via executiua, qua agi poterat contra defunctum, eadem etiam agi potest contra eius hæredem.*
8 *Bona supposita fideicommisso ascendentis, non extantibus liberis, distrahi possunt pro dotis restitutione in vim* Auth. resq; C. comm. de legat. & 9. & 10. 12. & 13.
11 *Cauthela Angeli in l. à diuo Pio à possessore allegata tunc valet retardare executionem, quando bona ab eo possidentur alio titulo, quam hæreditario & nullam habet causam à debitore, alias secùs.*
13 *Fideicommissarij, quando non dicantur legitimi contradictores ad impediendam executionem mandati vigore dotis relaxati?*
14 *Fideicommissi exceptio vt impediat executionem debet incontinenti doceri de eo quod sit clarum, in dubitatum, & releuans.*
15 *Et ita quotidie praticatur in omnibus tribunalibus.*
16 *Fideicommissi exceptio, quando sit efficax ad impediendam executionem?*
17 *Executiuè potest agi contra tertium, quando in actu quolibet fuit citatus iuxta Canthelam Castr.*
18 *Dotis priuilegium circa prælationem competit ad fauorem extranei, & singularis successoris.*
19 *Dotis prælationis priuilegium competit solum mulieribus, & filijs.*
20 *Mulieri priuilegium concessum, vt in sua dotis hypotheca præferatur omnibus mortua muliere ad solos filios transit.*
21 *Dotis hypotheca, & actio petenda dotis vigore* auth. resq. C. com. de leg. *competit etiam hæredi extraneo mulieris.*
22 *Quod maximè procedit, quando viuente muliere fuit incohatum iudicium restitutionis.*

DECISIO XCV.

Postquam ad Instantiam Franciscæ Lanfraoconæ
obtentum fuerat mandatum executiuum contra
bona hæreditaria q. Hieronymi Fanelli sui Viri prò
restitutione Dotis, & præuijs pluribus decisionibus
coram me firmatum Franciscam teneri ad restitutio
nem mobilium, quæ prætendebantur ab hæredibus
d. Hieronymi, vt in decisione diei 4. Iulij 1640. confirmata
sub diebus 19. Aprilis 1641. & 7. Februarij
1642. obijt Francisca relicta sibi herede Diana Masseria
Matre, quæ d. Creditum cessit Demetrio Pætritio
in satisfactionem tot debitorum Franciscę, vndè
Demetrius prò consecutione sui crediti produ-
cta in actis cessione instetit disputari dubium, An
1 esset procedendum adulteriora? DD. affirmatiue
responderunt, quia cum per relaxationem mandati
executiui fuerit iamdiù cępta exequutio *Rot. in Burgen. decimarum de scalante 28. Octobris 1586. & in
Cartaginen. Decanatus 18. Decembris 1587. cor. Bubalo* cum alijs relatis in *Cornetana Pecuniaria 1601.
coram bo: me: Card. Hieronymo Pamphilio, qua est decisio 328. sub num. 1. vers. in casu vero de quo agitur
2 par. 4. diuers.* consequens est adulteriora procedi, vt
finis tandem litibus imponatur *l. quidam existimatur
in fin ff. si cert. pet.*

Nec obstat obiectum hodie excitatum, quod bo-
3 na reperta in hæreditate Hieronymi sint subiecta
Auito fideicommisso Galeatij, & vti talia possideā-
tur ab Equite, & fratribus de Fanellis, adeòut proindè
contra ipsos tanquam tertios non possit exe-
cutiuè procedi iuxtà Theoricam *Alex. in l. à Diuo
Pio § si super rebus num. 28. vers. & bene facit ff. de re
Iudic.* cum præsertim sequendo cautelam *Angeli in
4 d. §. super rebus num. 1.* protestati fuerint ne super his
bonis vlla fieret executio vt post *Bart. in l. ob maritorum
num. 5. vers. Quæro non quid pendente d. protestatione, l. ne vxor pro marito dixit Rot* in *S. Seuerina
Laudi 23. Ianuarij 1638. coram Reuerendiss. D. meo
Decano.*

Cessat enim difficultas, quia cum non iustificetur
nec doceatur omnia, & singula corpora reperta
in hæreditate Hieronymi absorberi ab huiusmodi
fideicommissis, minusque fuit discussum, quæ bona
sint subiecta fideicommisso Francisci Senioris,
nec demum an ex persona Hieronymi possint su-
5 per illis fieri detractiones, exceptio fideicommissi
tanquam turbida, & illiquida non impedit vlteriorem
executionem, & vt firmauit *Rot. coram Card.
Serob. dec. 1200. num. 5. & 6. & in Rom. Legatorum
de Columna 27. Ianuarij 1601. coram Sacrato impress.
post Pacific. post tract. de Saluian. interdict. dec. 83. nu. x.
cum seq. & alibi sæpè* Pręsertim quia ex datis in *Sum
mar.* Pieritij apparet Fanellos esse hæredes Hierony-
mi, & cæpisse possessionem bonorum ab eo relictorum
cum mandatis de immittendo obtentis, tàm
hæreditario nomine ipsius Hieronymi, quàm etiam
6 fideicommissario Galeatij, & semper in hoc Iudi-
cio vti tales comparuisse, vndè cum in heredes tran-
seant omnia Iura actiua, passiua *l. pro hæreditarijs
7 C. de hæred. act.* Eadem via executiua, qua agi poterat
contra Hieronymum potuit etiam agi contra
illius hæredes *Gollef de oblig. Camer. qu. 4. nu. 1. & 12
Rot. in rec. dec. 630. num. 1. par. 1. & decis. 97. num. 12.
part. 2.*

Et quatenus etiam hæc omnia iustificarentur non
8 releuarent, quia cum simus in fideicommisso ascendentis,
& sit inconfessò intèr partes nulla alia adesse
bona libera, vtique eo non obstante distrahi po-
9 terant huiusmodi bona prò dotis restitutione *Auth.
res quæ C. commun. de legat Bart. ibid. num. 4. Ias. nu.
12. Conor. vor. resol. lib. 3. cap 6. num. 10. vers. proptèr
illud Rot. diuers. dec. 37. num. 2. part. 1. & in rec. decis.
314. nu. 2. par. 6.* vbi in specie loquitur de bonis Aui,
vndè sicut ipsi fratres de Fanellis vti Successores Ga-
10 leatij tenerentur ad huiusmodi restitutionem, ità
multò minus per exceptionem huiusmodi fideicō-
missi possunt impedire vlteriorem executionem in
istis corporibus, eo quod ipsimèt vocarunt hæreditaria
Hieronymi, & fideicommissaria Galeatij.

Contraria verò procedunt quando bona possi-
dentur alio titulo, quam hæreditario, vel quando
possessor non habet causam à debitore, in quibus
11 casibus locum habet Angeli cautela, & loquun-
tur omnes allegati in dicta S. Seuerini laudi, vel
vbi non agitur de restituenda dote ex fideicommisso

ascen-

Digitized by Google

ascendentis, vel saltem vbi adhùc probatum non
est alia bona non extare, tunc enim pendente pro-
batione supersedetur in executione, vbi verò, prout
12 hic, agitur per rehabenda dote aduersus fideicom-
missa ascendentis, & ex propria confessione hæ-
redum probatur non existentia aliorum bonorum
exceptio fideicommissi, tanquam incontinenti dete-
cta ireleuans, non impedit processum ad vlteriora
13 nec facit fideicommissarios legitimos contradicto-
res, cum imò ad hunc effectum sufficiat, quod in
14 continenti non doceatur de fideicommisso claro,
indubitato, & releuante, vt dixit *Rot. coram Card.
Seraph. dec. 757. n. 1. & 2. & decis. 83. n. 11. post Paci-
fic. de salu. interd. cum alijs relatis in dec. 185. n. 5. & 6
cum seqq. par. 9. recent.* & ita quotidie seruatur in pra-
15 xi in omnibus Tribunalibus, & in hoc præcipue
relaxantur mandata executiua contra bona hæredi-
taria debitorum ne mandata relaxata exequan-
tur contra bona, quæ ipse possidere allegat iure fi-
deicommissi dotis donationis, & similium, nisi
16 doceatur de fideicommisso dote, vel donatione,
quæ sit efficax ad impediendam executionem, &
quæ nullam patiatur difficultatem mandatur ad vl-
teriora procedi d. exceptione, protestatione, & in-
hibitione non obstantibus, vt dictum fuit *in Seno-
gallien. prędij 10. Iunij 1659. coram R. P. D. meo Piro-
uano, & in alijs pluribus relatis in* Romana, *seù Æsi-
na donationis 23. Martij 1640. coram R. P. D. meo
Ghisilerio.*

Idq; Domini facilius āplexi fuerunt, quia dicti de
Fanellis in toto hoc iudicio restitutionis dotis sem-
17 per. & in quolibet actu fuerunt citati, vndè licet
essent tertij ex hoc solo posset contra illos executi-
uè procedi iuxc. celebrem Theoricam *Castr. in l. cum
fil. fam. sub n. 3. vers. ex quibus scilicet ff. de verb. oblig.*
Quam probarunt *Dec. cons. 69. n. 32. lib. 2. Ruin. cons.
34. in fin. vol. 5. Surd. cons. 334. n. 12. Rot. plures refe-
rens in Narnien. successionis 18. Iunij 1631. coram E-
minentissimo Verospio, quæ est impress. post Posth. in
ordine dec. 325. & in Ciuitatis Castelli Spolij 7. Maij
1638. & 10. Maij. coram R. P. D. meo Ghisilerio.*

Nec facit, quod hodie restitutio non petatur à
18 muliere, vel filio, sed à Diana Masseria, seù Deme-
trio Pieritio illius cessionario, quia licet in hære-
19 dem extraneum, & singularem successorem non
transeat priuilegium prælationis solis mulieribus,
& filijs competens ex dispositione *l. assiduis vers. ex-
ceptionis C. qui pot. in pign. hab. vt aduertit* Alex.
cons. 58. n. 4. lib. 7. vbi quod priuilegium concessum
20 mulieribus, vt in suæ dotis hypotheca præfera-
tur non transit mortua muliere nisi ad filios, quem
sequitur *Facchin. contr. iur. lib.* 10. *cap.* 30. §. *priuile-
gium circa med. vers. ad hæredes*, nihilominus tran-
21 sit hypotheca, & actio petendi dotem competens
vigore *d. Auth. res quæ Gozzad. cons. 97. n. 10. Add. ad
Alex. d. cons. 58. n. 4. lib. 7.* & distinguendo dixit *Rot.
coram Card. Seraph. dec. 678. n. 10. & seqq. & in Ro-
mana Saluiani de Casalibus coram me 24. Iunij 1641.
§. & in omnem casum vers. & ea absolutè est vera con-
firmata sub 11. Martij præteriti coram R. P. D. Peutin-
22 gerio*, maximè quando prout hic iudicium restitu-
tionis ab ipsa muliere viuente fuit incoatum, vt ele-
ganter prę cæteris consuluit *Menoch. cons. 33. n. 8. &
42. cum seqq. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 7. glos. 2.
par. 10. n. 48. cum seqq Card. Seraph. dec. 618. n. 11. &
plenius in Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram
Reuerendissimo D. meo Decano.*

Et ita vtraque &c. resolutum fuit proceden. esse
ad vlteriora non obstante fideicommisso Galeatij
Senioris Aui &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Luna 27. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

In primogenituris appellatione primogeniti veniunt etiam fœminæ nisi adsint coniecturæ, quæ fœminarum exclusionē conuincant, & nisi euacuata linea descendentium ex primogenitis non sit locus successioni alterius lineæ secundo, & tertio genitorum.

SVMMARIVM.

1 *Primogeniti appellatione veniunt, ne dum masculi, sed etiam fœminæ.*

2 *Ampla siue sit dictum filij primogeniti, siue simpliciter primogeniti.*

3 *Verba* de progenie in progeniem *etiam fœminas comprehendunt.*

4 *Masculus ex linea secundo genitorum non excludit in primogenitura fœminam ex linea primogenitorum, vbi non adsunt coniectura, quæ fœminarum exclusionem conuincant.*

5 *Masculinitatis mentio facta cum dictionibus perpetuitatem importantibus non inducit perpetuam exclusionem fœminarum, quando illa verba non stant de perse principaliter prolata, sed accessori ad aliquem casum.*

6 *Masculinitatis qualitas expressa in vno casu non censetur repetita in alio, dum non apparet Testatorem habuisse rationem conseruandæ agnationis.*

7 *Testamenti vna pars aliam declarat.*

8 *Verba,* secondo si è detto di sopra *ostendunt omnimodam similitudinem vtriusque dispositionis, & operantur, vt successio eodem modo deferatur.*

9 *Testator vbi vocauit fœminas secundo genita minus dilecta, multo magis censendum est voluisse vocare fœminas descendentes ex primogenita hærede instituta, & magis dilecta.*

10 *Descendentes ab eodem stipite, non dicuntur diuersæ lineæ, sed vnius lineę diuersi palmites, & rami.*

11 *Fœminæ, vbi etiam possent succedere in primogenituris, adhuc non censentur vocatæ, nisi deficientibus omnibus masculis eiusdem lineę.*

12 *Linea ad effectum succedendi in primogenituris, & maioratibus non consideratur habito respectu ad primum acquirentem, sed ad vltimum possessorem.*

13 *Linea descendentium diuiditur in lineam primogenitorum, secundo genitorum, tertio genitorum, sic de alijs.*

14 *descendens ex linea primogeniti, siue masculus, siue fœmina præfertur alijs ex linea secundo, & tertio genitorum, quæ ad hunc effectum diuersa censetur.*

15 *Neptis ex primogenito, quæ ius primogenituræ, acquisiuit, excludit Patruum à successione, quamuis natu maiorem.*

Linea vltimi possessoris in primogenituris debet prius euacuari, antequam fiat transitus ad alias lineas n. 15.

16 *Masculinitatis qualitas expressa in conditione negatiua censeri debet repetita in dispositione.*

17 *A dispositione conditionali non infertur ad dispositionem puram.*

18 *In substitutionibus dispositio prout iacet attenditur.*

19 *Inter conditionem, & substitutionem diuersa ratio consideratur, nec vna ex alia potest interpretari.*

20 *Primogenitura instituta cum conditione si, siue masculis*

Digitized by Google

culis decesserit, incapta per masculum superstitem. & sic defecta conditione continuatur in fęminas eiusdem lineæ primogenitorum, vbi etiam adsunt masculi ex secundo genitis.

21 *Limita nisi aliter sit expressum, vel fœminę reperiantur perpetuò exclusæ, vel habita sit ratio conseruandę agnationis.*

22 *Fęmina ex secundo genitis si sint vocatæ ad primogenituram ante masculos ex tertio genitis, multo magis censentur vocatę fęminæ ex primogenitis Testatoris magis dilectæ.*

23 *Testator si post mentionem masculorum in conditione, in dispositione expresse vocauit fęminas non potest tota dispositio intelligi de solis masculis.*

DECISIO XCVI.

DEcisionem coram me emissam sub die 1. Iulij
1641. informante tantum Comitissa Iulia hodie
vtraque parte informante DD.comprobarunt, ite-
rum respondendo pro confirmatione sententiæ.
Vt enim dictum fuit in alijs quinque decisionibus
huius causæ, dum Ioannes Testator institutis primo
loco hæredibus eius filijs masculis, & ijs non ex-
tantibus Isabellam filiam post illius obitum primo-
genitam instituit inter filios illius, & aliarum ip-
sius Testatoris filiarum, expressè declarans suæ in-
tentionis esse, quod eo casu facultates ipsius defe-
rantur ad primogenitum suæ familiæ, & sic de pro-
genie in progeniem ad primogenitos filiorum ne-
potum, & pronepotum in infinitum dictæ filiæ, fi-
liam verò secundo genitam, eiusque descendentes
vocauit tantummodò, casu, quo Isabella filia pri-
mo loco vocata sine filijs decesserit, & cum hodiè
ex dicta Isabella superstit adhuc Comitissa Iulia, vtiq;
ad eam spectare debent bona primogenituræ su-
biecta, tanquam descendentem ex primogenitis di-
ctæ Isabellæ, non autem ad Marchionem Guidum
descendentem ex Taddeo tertiogenito eiusdem
Isabellæ, licèt isti sint masculi, & illa fœmina, cum
appellatione primogeniti, ne dum veniant masculi
sed etiam fœminæ ex latè deductis in dictis decisio-
1 nibus, & benè comprobat *Ludouic. Bell.cons. 1. nu-
mer.*187.inquiens hoc indistinctè procedere, siue di-
2 ctum sit, filijs primogeniti, siuè simpliciter pri-
mogeniti, & verba *de progenie in progeniem* etiam
3 fœminas comprehendant, vt optimè *Curt. Iun.
cons.49. n.5.Crass.in §.fideicommissum q.15.n.5. Rom.
cons.vlt.n.388.cum alijs latè alleg. in dec.* Dum enim
4 adhùc superest persona capax ex linea primogeni-
torum d.Isabellæ, non potest fieri transitus ad aliam
lineam secundo, vel tertio geniti, quantumuis isti
sint masculi, dum hoc Testator non dixit, nec ad-
sunt coniecturæ, quæ fœminarum exclusionem
conuincant, vt de magis vera, & communi testan-
tur *Couar.var.resol.lib.3.cap.5.n.5.vers.rursus septi-
mo principaliter, & practic.quæst.cap.38. nu.8. Mel-
chior.Paleaz.de meliorat.par.2.qu.6.n.9.& 10.Molin.
de primogen. Hispan.lib.3.cap.4.n.3.& per tot. & ca-
pit.5.n.50.& 71.cum alijs per fusar.de substit. q. 385.
n. 12.*

Ideò nihil refert, quod Testator mentionem fe-
cerit de masculis cum dictionibus denotantibus per
petuitatem ibi: *E mancando lei senza figli intenden-
do sempre de maschi*, adeout proindè videatur per-
petuo, & omni tempore fœminas exclusisse. quia
vt semper fuit responsum, cum dicta verba non fue-
5 rint de per se principaliter prolata ad regulandum
totam dispositionem, sed adiectiuè tantum, & ac-
cessiuè ad casum, quo Isabella sine masculis decesse-
rit ibi: *E mandando lei senza figli Intendendo sempre
de maschi*, Et casus hic non venerit cum Isabella, re-
liquerit Cæsarem primogenitum masculum, & iste
Ioannem Paulum, ex quo nata est Comitissa Iulia
trahi non possunt ad casum omninò diuersum à
Testatore non prouisum, nec cogitatum, quo sci-
licet Isabella masculos suscepisset, & primogenitus
masculus vnicam tantum filiam fœminam reliquis-
set, ex regula passim recepta in simili materia,
6 quod qualitas masculinitatis expressa in vno casu
non censetur in alio repetita, dum prout hic, non
apparet Testatorem habuisse rationem conseruandi
agnationem, vt probant omnes adducti in alijs de-
cisionibus, quibus addi possunt *sess. dec. Aragon.
402. n. 43. & Rota in Bonon. fideicommissi de Turri
18. Iunij 1635.coram Eminentissimo* D. *Card.Verospio. quæ est in rec.dec.581.n.2.& 3. & per tot.par. 5.
tom. 2.*

Quod fortius videlicet admittendū hoc casu, dum
idem Testator in linea secundogenitæ, deficientibus
masculis, expressè vocauit fœminas, vt succedere
deberent antequam fieret transitus, & hæreditas
deueniret ad masculos lineæ tertiogenitæ ibi *voglio
che succeda la secondogenita, se ve ne sarà, e suoi figli
essendoce ne, & non ce ne essendo succedino le fœmine
intendendo sempre delli primogeniti, e primogenite se-
condo si è detto di sopra nella Signora Isabella, e man-
cando la secondogenita, succeda la terzogenita.* Cum
enim ex hac fœminarum vocatione clare liqueat
Testatorem voluisse primogenituram in secundoge-
nita extendi, etiam ad fœminas descendentes ex
masculis, & quousque illæ extarent, non esse admit-
tendos masculos alterius lineæ; Idem quoque cen-
sendum est voluisse in linea Isabellæ, nedum ex ge-
7 nerali regula, quod vna pars Testamenti aliam de-
clarat *l.si seruus plurium §.fin.ff. de leg. 1. l.qui filiabus
de leg.3.*sed etiam specialiter quia successionem in
linea secundogenitæ voluit pariformiter eodem
modo fieri, quo facienda erat in linea Isabellæ, vt
8 indicat dictio illa *secondo*, ibi: *secondo si è detto di
sopra, nella Signora Isabella*, quæ ostendit omnimo-
dam similitudinem vtriusque dispositionis, & ope-
ratur, vt successio eodem modo deferatur, vt opti-
mè consuluit *Soccin.cons. 75.n.25.lib.3. Decian.cons.
84. n. 15. lib. 3. Surd. cons. 448. n. 16.& 17. fusar.
cons. 100. n.26.* vt quæ Testator declarasse dicatur
supra in dicta Isabella, eodem modo fœminas com-
prehendisse: *Natt. cons.4.n.9.Decian.resp.59.nu. 61.
lib. 2.Grat.decis.Mareb.103.n.15.* Et sanè dum Testa-
9 tor admisit, & vocauit fœminas secundogenitæ
minus dilectę, multò magis censendū est voluisse vo-
care, & ad successionem admittere fœminas descen-
dentes à primogenita hærede instituta, & magis di-
lecta, vt in simili arguit *Rot.diuers.dec.495.n.2.vers.
Quarta fit coniectura par.4.*

Nec releuat primum obiectum ab informantibus
pro masculis hodie excitatum, quod hic non agatur
de transitu primogenituræ ex vna linea ad aliam,
cum tam Comitissa Iulia, quam Marchio Guidus
descendant ex filijs Isabellæ, itaut propterea non
10 dicantur diuersæ lineæ, sed vnius, & eiusdem lineę
diuersi palmites, & rami *ex Surd.cons.17.n.11. cum
alijs per Escobar. de nobilit.qu.4. §. 1. n. 18. cum seqq.*
& ita cum in dicta linea adsit masculus admitti
non possit Comitissa Iulia, ex quo vbi etiam fœmi-
11 næ succedere possent in primogenituris, adhuc ta-
men non dicuntur vocatæ, nisi defectis masculis
eiusdem lineæ, vt aduertit *Molin.vbi supra lib.3.ca-
pit.5.n.71.*

Fuit enim responsum lineam ad effectum succe-
12 dendi in primogenituris, & maioratibus, non con-

Digitized by Google

ſiderari habito reſpectu ad primum acquirentem,
quo caſu omnes poſſunt dici de eadem linea, ſed
conſiderari, habito reſpectu ad vltimum poſſeſ-
ſorem, qui ex ipſius perſona conſtituit lineam diuer-
ſam, & diſtinctam à lineis aliorum *Palear. vbi ſupra
par. 2. quaſt 7. numer. 29. verſ. vbi Paulus addit.* linea
enim deſcendentium diuiditur in plures deſcenden-
tium ſpecies, nempè in lineam deſcendentium pri-
13 mogenitorum in lineam deſcendentium, ſecudo-
genitorum, & in lineam deſcendentium tertiogeni-
torum, & ſic de alijs, vt optimè aduertit *Celſ. vgo
conſ. 120. ſub n. 12.* Et proinde dum ſupereſt aliquis
deſcendenſ ex linea primogeniti, ſiue maſculus, ſiuè
14 fœmina, præfertur alijs ex linea ſecundo, & tertio
genitorum, quæ diuerſę cenſentur, vt benè poſt alios
explicat *Ludouic. Bell. d. conſ. 1 n. 122. & conſ. 2. n. 55.
& conſ. 2. n. 55. & conſ. 3. n. 45. & 46. Gutier. conſ. 13.
n. 11. 12. & 14. Theſaur. ian. qu. for. lib. 2. qu. 12. n. 18.
& n. 58. ante fin. verſ. non obſtat* Grammot. *dec. 354. ſub*
15 *n. 6.* Et hinc eſt, quod neptis ex primogenito maſcu-
lo, qui ius primogenituræ acquiſiuit, & excludit
patruum, quamuis natu maiorem, hac ſola ratione,
quia linea vltimi poſſeſſoris debet prius euacuati an-
tequam fiat ſaltus, & tranſitus ad alias lineas *Bell. d.
conſ. 2. n. 15. & 37. Grammatic. dec. 1. n. 28. per tot.*
16 Prout etiam minus releuat, quod expreſſio ma-
ſculinitatis facta fuerit in conditione negatiua, ſub
qua cum omnes deſcendentes cenſeantur vocari,
ſtantibus coniecturis ab informantibus pro maſcu-
lis ponderatis, & attenta conſuetudine Status Ve-
neti, de qua Teſtantur *Card. Mantic. dec. conteſt. vlt.
vol. lib. 11. tit. 2. n. 18. Peregr. de fideicomm. art. 28. n. 2.
Aldoala. conſ. 117. n. 16.* Per conſequens eadem qua-
litas cenſeri debeat repetita in diſpoſitione, nè
alias adeſſet repugnantia inter vnam, & alteram
vocationem ex *Aldobrand. conſ. 3. n. 72. verſ. confirma-
tur lib. 1. & Peregr. de fideic. art. 25. num. 32. cum alijs
ad materiam allegatis.*

Quia, præter quod coniecturæ ponderatæ non
ſunt efficaces, vt requiritur adhunc effectum, cum
multæ ex illis tangant præcedens fideicommiſſum
factum expreſſe pro conſeruatione agnationis, & ſic
referri non poſſint ad primogenituram ſubſequenter
inſtitutam, non prò conſeruanda agnatione, ſed vt
hæreditas conſeruaretur pœnes vnicum hæredem
ex ſuo corpo e deſcendentem, ceſſat difficultas, quia
vbi etiam deſcendentes maſculi comprehenderentur
in conditione ſi ſinè filijs, non ideò maſculi tan-
17 tum eſſent vocati in diſpoſitione affirmatiua, cum
a diſpoſitione conditionali, non poſſit inferri ad
diſpoſitionem puram, ex quo in conditionalibus
affectio naturalis inſpicitur, & agitur tantùm de
quadam prælatione, & comparatione perſonarum,
18 quæ non cadit in ſubſtitutionibus, in quibus diſpo-
ſitio prout iacet attenditur *Bald. conſ. 13. nu. 2. & 3.
lib. 3. Simon de Prat. conſ. 90. n. 24. & de interpret. vlt.
vol. lib. 2. interpret. 3. dub. 1. ſolut. 3. n. 85. Honded. conſ.
57. n. 36. lib. 1.* Vbi quod inter conditionem, & ſub-
19 ſtitutionem diuerſa ratio conſideratur, & ſic ex vna
alia non poteſt interpretari, vt in deciſione huius
cauſæ ſub die 30. Iun. 1640. verſ. minus facete di-
ctum fuit coram R. P. D. Royas, vel ſaltem operatur
vt qualitas maſculinitatis neceſſaria ſit in filio, vel
nepote Iſabellæ, ita ut primogenitura non poſſit in-
20 cipere in eius linea, niſi à maſculo, ſed non facit,
quod defecta conditione, & cępta primogenitura
in maſculo, debeat continuari in maſculos alterius
lineæ, etiamſi fœminę ſuperſint in linea, quam pri-
mogenitura fuit ingreſſa, hoc enim non ſubintelli-
21 gitur niſi fuerit expreſſum, dùm fœminæ non repe-
riuntur perpetuò excluſæ, nec habita fuit ratio
agnationis, vt aduertunt *Roman. d. conſ. vlt. num. 392.
& 394. Valenzuel. conſ. 97. n. 49. Bell. Molin. & alij ſupra
citati, & fuit conſideratum in dec. bon. mem. Pirouani
ſub die 27. Nouembris 1637. §. quoniam vltra quod, &
in alia* D. mei *Royae 27. Iunij 1639. verſ. ex prædictis
ſatis extat.*

Sic autem non adeſt repugnantia, ſtant enim ſi-
mul, quod fœmina ab initio non faciat conditio-
nem, ſed vbi ea defecit per maſculum, intret ſuc-
ceſſiuè fœminarum, comprehenſio, quod ex neceſ-
ſitate dici debet in noſtro caſu, dum Teſtator in vo-
catione diſpoſitiua ſecundogenituræ, vocauit expreſsè
fœminas, eaſque præferri voluit maſculis tertiogeni-
tæ; ſtante enim clara vocatione, ceſſat præſumpta,
ducta ex mentione maſculinitatis in conditione, &
intrat validior præſumptio, quod dùm voluit ad-
22 mittere fœminas, ex ſecundogenita minus dilecta,
eaſque præferri maſculis tertiogenitæ, multò ma-
gis, cenſetur voluiſſe admittere fœminas primoge-
nitæ ſibi magis dilectæ, quo genere argumenti vti-
tur *Rot. d. dec. 495. n. 2. verſ. quarta ſit coniectura par-
te 4. diu.* & ideo non applicatur tradita *per Aldo-
brand.* & *Peregr.* quia loquuntur, vbi eedem perſonę,
quæ ſunt poſitæ in conditione vocantur in diſpoſi-
tione, & vbi eadem ratio militat in conditione, ac
indiſpoſitione, nec apparet de contraria volunta-
te teſtatoris; ſecus vbi prout hic, poſt mentionem
maſculorum in conditione Teſtator in diſpoſitione
vocauit expreſſe fœminas, tunc enim non poteſt to-
ta diſpoſitio intelligi de ſolis maſculis, & ceſſat prę-
ſumpta repetitio de conditione ad diſpoſitionem,
quæ pendet, vt plurimum à Teſtatoris voluntate,
vt admitrit *in d. Peregr. d. art. 25. ſub n. 32. verſ. vbi
autem diſſuaderet ratio.*

Et ita vtraque fuit reſolutum cum omnia, quæ in
contrarium deducuntur fuerint non ſolùm bis, ſed
ter, & quater ſublata, & reiecta in omnibus deciſio-
nibus.

PISTORIEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 29. Aprilis 1643.

A R G V M E N T V M.

Tranſactio non ſuſtinetur ſi fuit facta ex aliquo certo
ſuppoſito, quod poſtea non verificatur, ſecus autem
ſi ad eam fuit ſimpliciter deuentum ob receſſum à
lite iam mota, vel in futurum mouenda, quo in ca-
ſu ſufficit etiam ſolus timor futuræ litis, & ad ſu-
ſtinendam tranſactionem, quæ requirantur?

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactionis ſuppoſitum ſi corruat, corruit, & ip-
ſa tranſactio.*
2 *Repudiatio hæreditatis reuocari poteſt intra trien-
nium re integra.*
3 *Repudiatio hæreditatis cenſetur reuocata, ſi repu-
diantes diſpoſuerint ex poſt de rebus repudiatis de
quibus non alio, quam hæreditario nomine diſpo-
nere poterant.*
4 *Proteſtans, quod non intelligit gerere ſe pro hærede,
ſi faciat actum proteſtationi contrarium cenſetur
à proteſtatione recedere.*
5 *Hæreditatis aditio inducitur ex donatione rei hæreditariæ.*
Amplia, vt n. 6.
7 *Repudiationis reuocatio inducitur ex diſpoſitione rei
hæreditariæ facta intra triennium.*
8 *Repudiationis reuocatio fieri poteſt non ſolum ex-
preſsè, ſed etiam tacitè.*
9 *Approbatio ſemel facta amplius ab approbante, vel
eius Auctore impugnari non poteſt.*

10 *Inſ-*

Digitized by Google

10 *Iuspatronatus si erat hæreditarium non potuit valide donari, nisi ab habente qualitatem hæreditariam.*

11 *Iuspatronatus contra alium compatronum præscribitur per præsentationes factas spatio 46. Annorum.*

12 *Amplia etiam contra ignorantem, & quamuis adesset mala fides præsumpta.*

13 *Præscriptio non interrumpitur per oppositiones per modum exceptionis factas.*

14 *Præscriptio non dicitur interrupta, quando interrumpens in lite succubuit, & vlterius non appellauit.*

15 *Transactio, vt sustineatur sufficit tantummodo timor futuræ litis.*

16 *Transactio facta ex aliquo certo supposito ipso corruente corruit, & ipsa.*

17 *Transactio inita ad tollendas lites iam motas, vel futuras, satis est, vt sustineatur, vel quod lites actu pendeant, vel quo de facili suboriri possint, vel quod litigantes illas existimauerint aliquo modo dubias.*

18 *Transactio tunc nulla redditur, quando suppositum, quod erroneum reperitur dedit causam transactioni, fuitque illius causa finalis.*

19 *Transactio sustineri debet, si vera sit causa finalis transactionis.*

20 *Transactio, vt sit valida, sufficit vt sit recessus à lite.*

21 *Transactio vt sustineatur. sufficit modica occasio dubitandi, imò etiam vexationes iniustæ, & de facto.*

22 *Transactio vt sustineatur satis est. quod non constet de dolo, & calumnia.*

23 *Distributio vocum fit vocatis per nomina propria in capita, & non stirpes.*

24 *Limita si non sint primo vocati, sed habentes causam ab ipsis, & ex eorum persona succedant.*

25 *Transactio priores titulos innouat, & eos perimit.*

26 *Limita tamen in illis, qui non sunt transactioni contrarij.*

27 *Transactio non primit titulos validos, qui cum ipsa compatiuntur.*

28 *Nouatio censetur inter actus inducta, qui se ad inuicem non compatiuntur.*

29 *Titulus posterior præcedentem non innouat. quando vnus non pugnat cum altero.*

30 *Transactio, quæ fuit obseruata per nonaginta ferè Annos præsumitur in omnibus valida, & facta cum suis solemnitatibus.*

31 *Transactio si diu fuerit obseruata non sufficit si allegetur erronea, nisi doceatur de errore cum dolo, & falsa causa.*

32 *Sententia iniusta nunquam valet transire in iudicatum, nec desertio causa potest opponi.*

33 *Res iudicata non solet in tribunali Rota attendi, si de iniustitia constiterit.*

34 *Amplia etiam si iniustitia non sit notoria.*

DECISIO XCVII.

IN alia huius causæ instantia plures emanarunt decisiones, quæ licet fuerint conformes circa qualitatem patronatus de quo agitur, ac si sit hæreditarium, circa pertinentiam tamen, fuerunt valdè difformes, & discrepantes sub die 19. Febr. 1632. dictum fuit Iuspatronatus non spectare ad hæredes Baccij postmodum verò sub die 14. Ianuarij 1639. exhibitis nouis scripturis, DD. recedendo à decisis censuerunt insuper spectare ad Baccium, eiusque hæredes, & tandem sub die 1. Februarij 1641. exhibito instrumento transactionis initæ inter compatronos auctores modernorum litigantium vsque, & de anno 1550. cum subsequuta confirmatione Iulij Papæ Tertij, DD. causa maturè discussa, & examinata responderunt Iuspatronatus prò vna medietate spectare ad Cancellarios, pro altera verò ad Cellios Baccij hæredes, & iuxta hanc resolutionem fuit lata sententia, à qua interposita appellatione cum vtraque pars prætenderet sententiam esse infirmandam in parte sibi præiudiciali Cancellarij enim prætendebant ad se pertinere integrum Iuspatronatus, exclusis Cellijs Baccij hæredibus; Cellij verò prætẽdebant nullam portionem spectare ad Cancellarios, sed integrum Iuspatronatus fuisse ad eorum fauorem consolidatum, proposito dubio DD. responderunt sententiam Rotalem esse confirman. & Iuspatronatus pro medietate spectare ad Cancellarios, & prò alia medietate ad hæredes Baccij.

Fundamentum resolutionis totum fuit positum in transactione inita, vt dictum est de anno 1550. inter Patronos tunc collitigantes, nempè Domitium q. Iacobi, Ricciardum, Lazzarum, Vincentium, & Iacobum fratres, & filios respectiuè Iacobi Senioris de Cancellarijs, Iosephum Francisci filium, tam suo proprio nomine, quam vice, & nomine Io: Baptistæ sui Germani fratris, & Petrum q. Hieronymi stipulante pro eo Ricciardo, in qua conuentum fuit, quod dimidia Iurispatronatus, & sic vnciæ duę spectarent ad Domitium, alterius verò medietatis tertia pars, & sic vnciæ duæ pertinerent ad DD. Iosephum, & Io: Baptistam filios Francisci altera tertia pars, & sic aliæ duæ vnciæ spectarent ad Ricciardum, Lazzarum, Vincentium, & Iacobum filios Iacobi Ricciardi de Cancellerijs, alia demùm tertia pars, & sic reliquæ vnciæ duæ ad Petrum q. Hieronymi, cum hoc, quod eueniente casu Vacationis datio, Nominatio, & præsentatio fieri deberet alternatiue, videlicet vna vice per dictum Domitium, & successiuè per eius filios hæredes, & successores, perindè ac si ipse, seù ipsi pro ea vice essent Patroni in totum d. Ecclesiæ, pro altera verò vice, Electio, Nominatio, & præsentatio fieri deberet per omnes alios supra nominatos, & successiuè per eorum filios hæredes, & successores, perindè, ac si illi essent patroni d. Ecclesiæ insolidum pro ea vice *Summ. de Cancellarijs n. 2.*

Cum itaque per mortem Domitij Iurelegati tres ex dictis sex vncijs deuenerint ad descendentes Fràcisci, & reliquæ tres ad descendentes Iacobi, qui ex transactione duas alias vncias habebant; Per mortem Petri vna ex duabus vncijs ad eum in transactione delatis, accreuerit Iosepho, & Ioaanni Baptistæ fratribus, & respectiuè filijs Francisci, a ltera verò vncia accreuerit descendentibus Iacobi, vt firmatum fuit in dec. emissa *sub die 15. Ianuarij 1621. coram bon. mem. Pirouano impress. post Viuian. de Iurepatronatus in ordine dec.* 78. & latius in alia *sub die 1. Februarij 1641. coram bon. mem. Merlino, vers. & proterea*, consequens est, vt stante dicta transactione medietas patronatus hodie spectet ad Cancellarios descendentes à Francisco, & altera ad Cellios habentes causam à Baccio descendente à d. Iacobo, prout in sententia pronunciatum fuit.

Neque obstat, vt dicitur, quod transactio emanauerit ex falsa causa, & ex supposito, quod sex ex his vocibus spectarent ad Domitium, reliquæ verò ad cæteros in transactione nominatos, quod tamen subsistere non potest ex quo Paulus pater dd. de Cãcellarijs, & Ricciardus fratres de anno 1574. quo obijt Io: Baptista hæreditatem paternam expressè

presſè repudiarunt, quæ repudiatio (cum Iuſpatro-
natus ſit hæreditarium, etiam ex tenore tranſactio-
nis, & competat etiam alijs compatronis, nempe
auctoribus Baccij) operatur vt portio repudiata re-
maneat, & accreſcat alijs compatronis, ab eiſque
cauſam habentibus, vt latè dicitur *in dec. huius cau-
ſæ 9. Februarij 1632. quæ eſt 96. num. 7. par. 6. rec.* Ideo-
que ſtante hac repudiatione, quæ tranſigentibus
1 fuit ignota corruat ſuppoſitum tranſactionis, & per
conſequens ipſa tranſactio, vt conſuluit *Surd. conſ.
37. n. 11. cum alijs relatis per Gratian. diſcept. for. cap.
788. n. 4. & 5.* dupliciter enim reſpondetur.

Primò, quia iidem Paulus, & Ricciardus intra
triennium intra quod reuocari poteſt hæreditatis
2 repudiatio *l. ſi quis ſuus ff. de Iur. deliber. l. fin. vbi
DD. C. de repud. hæred. Surd. conſ. 457. n. 35. Magon.
dec. Florent. 10. n. 16.* & ſic re adhuc integra, diſpo-
ſuerunt de hoc Iurepatronatus, donando Ius præſen-
tandi pro vna vice Iacobo fratri ac Lazzaro de Can-
cellerijs, cum enim huiuſmodi donatio alio Iure
fieri non potuerit, quàm hæreditario, eo ipſo, quod
donarunt, & de bonis repudiatis diſpoſuerunt, cen-
3 ſentur à repudiatione receſſiſſe, & hæreditatem ad-
iuiſſe *ad text. in l. pro hærede 5. Papinianus ff. de
acquir. hæred. & ibi Bart. n. 6.* Vbi quod ſi quis fecit
4 proteſtationem, quod non intelligebat gerere ſe
pro hærede, ſi faciat actum proteſtationi contra-
rium, cenſetur ab ea recedere, *Alberic. in l. fin. n. 2.
C. de repudiat. hæred.* Et in ſpecie, quod ex donatio-
5 ne rei hæreditariæ inducatur aditio, cum ſit actus,
qui fieri non poteſt abſque acceptatione hæredita-
tis, probat *Corn. conſ. 79. n. 9. verſ. præterea, & n. 10.
& conſ. 110. n. 3. lib. 4. Surd. conſ. 523. n. 7. Menoch. de
præſumpt. lib. 4. præſumpt. 101. nu. 15. latè Corn. conſ.
236. n. 10. lib. 2.* vbi quod hoc procedit, etiamſi do-
6 nans in Inſtrumento Donationis appoſuerit clauſu-
lam, quod prædictis omnibus, & alijs Iuribus ſibi
competentibus renunciauit, & in proximioribus
terminis, quod ex diſpoſitione rei hæreditariæ intra
7 triennium inducatur reuocatio repudiationis antea
factæ, latè comprobat *Alex. conſ. 126. n. 3. & 4. lib. 7.*
8 vbi quod dicta reuocatio fieri poteſt, non ſolùm
expreſſè, ſed etiam tacitè, quod idem monuit *Alex
in l. 1. n. 1. in fin. C. de Iur. deliber.* reprobans gloſ. &
ſequaces contrarium tenentes, & inquiens hoc eſſe
de mente *DD. in l. Iulianus §. fin. ff. de acquir. hæredit.*

Et hanc veritatem agnouerunt etiam auctores il-
lorum de Cancellerijs, dum non ſolum verbis, ſed
etiam facto declararunt medietatem huius patro-
natus ſpectare ad præfatos Paulum, & Ricciardum,
admittendo eos, etiam iteratis vicibus ad præſen-
tandũ pro æquali portione, quod vtique non feciſ-
ſent niſi credidiſſent eos adiuiſſe paternam hære-
ditatem, & repudiationem factam, re adhùc inte-
gra, rèuocaſſe: Vnde non poſſunt hodie Cellij, &
ab eis cauſam habentes impugnare, quod Cancella-
rij ſint compatroni ad tradita *in l. cum à Matre C.
de rei vindicat. cum concordantibus.*

Nec dicatur huiuſmodi donationem fieri potuiſ-
ſe citrà Ius, & nomen hæredis, quia cum Iuſpatro-
natus ſit hæreditarium, non potuit validè donari, ni-
10 ſi ab habente qualitatem hæreditariam, vt probat
Lambert. de Iurepatronatus lib. 1. par. 2. qu. 2. art. 34.

Et in omnem caſum dicta repudiatio fuiſſet præ-
ſcripta ſpatio 40. & amplius annorum ex præſenta-
tionibus per eos, eorũq; ſucceſſores factis pro æqua-
11 li portione, quod ſufficit ad præſcriben. Iuſpatro-
natus contra alium compatronum *Lambert. vbi ſu-
pra lib. 1. par. 2. qu. 11. art. 5. Rot. diuerſ. dec. 229. &
dec. 407. vtrobique n. 1. par. 1. & dec. 191. n. 13. par. 5.
rec.* etiam contra ignorantem *l. fin. C. de præſcript.
12 long. tempor. l. ſicut C. de præſcript. 30. vel. 40. anno-
rum Rot. dec. 229. n. 6. par. 1. diuerſ.* quamuis etiam ad-
eſſet mala fides præſumpta, vt poſt multos probat
Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. n. 418. cum ſeqq.

Nec interrupta prætendi poteſt ex oppoſitione
Procuratoris Baccij. Tum quia oppoſita per mo-
13 dum exceptionis non interrumpunt præſcriptio-
nes, vt notat *Innoc. in cap. 2. n. 10. de ordin. cognition.
Abb. in cap. illud ſub n. 13. verſ. per exceptionem verò,
& ibi Felin. n. 12. de præſcript. Rot. dec. 726. n. 6. in fin.
par. 2. rec.* Tum quia Baccius in lite ſuccubuit, & vl-
14 terius non appellauit, vndè eo minus potuit inter-
rumpi præſcriptio *Felin. in d. cap. illud n. 17. verſ. de-
cimaquarta concluſio de præſcript: quem Rot. paſsim ſe-
quitur, vt in dec. 534. n. 6. par. 1. diuerſ. coram Card. Se-
raph. dec. 1027. n. 14. coram S. me. Greg. dec. 467. n. 1. et
coram bo. me. Buratt. dec. 172. n. 16.*

Quod autem in tranſactione fuerit narratum,
quod tunc temporis vertebat lis inter Dominium ex
vna, & Petrum, ac alios ex altera, & tamen Petrus
non erat in lite, DD. non habuerunt in conſideratio-
ne, quia ad ſubſtinen. tranſactionem, ſatis eſt reſ-
15 pectu Petri ad fuiſſe timorem tantummodo fu-
turæ litis *per text. clarum in l. 2. ibi & ſi nulla fuiſſet
quæſtio hæreditatis tamen proprio timore litis tranſa-
ctioni interpoſito, ibique gloſ. & Bart. C. de tranſact. &
l. 1. ibi, & lite incerta ff. eodem Roman. conſ. 244. nu. 2.
Angel. Aret. conſ. 38. n. 16. Crauett. conſ. 717. n. 27. Rot
apud S. me. Greg. dec. 149. n. 2. & dec. 113. n. 6. par. 5. &
dec. 161. n. 5. par. 7. rec.*

Secundo principaliter reſponſum fuit, non fuiſſe
deuentum ad tranſactionem ex aliquo certo ſuppo-
ſito, quod non fuiſſet facta repudiatio, vel quod
Iuſpatronatus eſſet gentilitium, vel quod vna por-
tio magis, quam altera ſpectaret alicui tranſigentiũ
ſed tantummodo ad tollendas lites motas. Aliud
autem eſt, quod tranſactio fiat ex aliquo certo ſup-
poſito, quod poſtea reperiatur erroneum, quo caſu
corruente ſuppoſito, corruit, & ipſa tranſactio,
in quibus terminis loquuntur *Surd. d. conſ. 37. n. 10.
cum alijs.* Aliud quod nihil certi ſupponatur, ſed
tranſactio fiat tantummodo ſuper prætenſioniue
vtriuſque partis, ad lites iam motas dirimendas, vel
futuras, quæ excitari poſſunt impediendas; hoc
enim caſu non diſputatur amplius de veritate præ-
tentionum, nec admittitur probatio erroris, ſcum
17 ſatis ſit, vel quod lites actu pendeant, vel quod de
facili ſuboriri poſſint, & quod litigantes illas exiſti-
mauerint aliquo modo dubias, vt bene diſtinguen-
do docuit *Bart. in l. vnic. & ibidem Bald. n. 7. C. de er-
ror. calcul. Ruin. conſ. 134. n. 12. lib. 1. Rot. in dec. huius
cauſæ ſub 1. Februarij 1641. verſ. quoniam vltra quod*
Error enim, & falſitas cauſæ, tunc reddunt nullam
18 tranſactionem, quando ſuppoſitum illud, quod er-
roneum reperitur, dedit cauſam tranſactioni, fuit-
illius cauſa finalis, vt notat *Bart. in l. demonſtratio fal-
ſa §. quod autem n. 16. ff. de condict. & demonſtrat. Soc-
cin. ſen. conſ. 159. n. 22. lib. 2. & declarauit Rot. diuerſ.
dec. 160. n. 1. par. 1. coram Card. Seraph. dec. 976. nu. 3.
coram S. me. Greg. dec. 149. n. 1. & in Meleuitana hære-
ditatis 1. Iulij 1633. coram R. P. D. meo Ghiſilerio* Hic
autem cauſa tranſactionis fuit tantummodo receſ-
ſus à lite expenſis, & Iurgijs inter coniunctos, vnde
cum hæc cauſa vera ſit, & ſubſiſtens, tranſactio ſub-
19 ſtineri debet *Becc. conſ. 190. n. 11. lib. 2. Rot. dec. 715.
num. 14. & dec. 348. cum 1. cum ſeqq. par. 4. rec.* Alias
tranſactio fere nunquam primeret lites, ſi eius va-
liditas ſemper eſſet metienda ex Iure tranſigentium
20 ſufficit itaque receſſus à lite pro illius validitate

Bald.

Digitized by Google

Bald. in l. fin. §. Sed si quis C. comm. de legat. Roland.
cons. 28. num. 24. lib. 4. Surd. cons. 481. num. 48. & seqq.
vbi probat sufficere modicam occasionem dubitandi qnamnis prætensio non esset satis iuridica, quod
idem dixit *Rot. in rec. decis. 281. num. 6 par. 6.* Imò
ad hunc effectum sufficere etiam vexationes iniustas,
& de facto dixit *Rot. in Romana Nullitatis Transactionis 29. Nouembris 1616. coram bon. mem. Vbaldo,*
& in Meleuitana Beneficiorum 8. Martij 1641. coram
Reuerendissimo D. meo Decano, satis enim lucratur,
qui se à litibus eximit, *Surd. cons. 451. num. 27. cum*
seqq.

Idque tantò facilius, quia de tempore transactionis, non erat adeò certa, & indubitata qualitas istius
Patronatus, vt super ea non posset iniri transactio,
super ea enim de factolis pendebat in hoc Sac. Rot.
Auditorio coram Iacobo Puteo, & vlterius poterant adesse tituli, vel ante repudiationem, vel posteriores post repudiationem, ex quibus vel iustificaretur, vel probabile redderetur Ius illorum, quibus
præsentatio pro certis vncijs assignabatur satis autem est quod non constet de dolo, & calumnia ad
22 hoc vt sustineri debeat, quando præsertim, prout
hic, fuit à Sanctissimo confirmata cum insertione
totius tenoris, & cum clausulis *sublata*, ac decreto
irritanti, vt per eadem ferè verba dictum fuit *in decis. huius causæ 1. Febr. 1642 sæpius citata.*

Prout etiam non obstat, quod in transactione
medietas huius patronatus non legatur expresse assignata Cancellerijs in stirpes, sed potius simpliciter septem personis in ea nominatim descriptis ibi,
Ad Ricciardum Vincentium, Iacobum, & Lazzarum
Iacobi ad Iosephum, & Ioannem Baptistam Francisci,
& ad Petrum Hieronymi, quo casu cum transactio
habeat vim nouæ concessionis, distributio vocum
23 fieri debeat pro virili, & in capita, non autem in
stirpes *iuxt. text. in l. nonnunquam vbi glos. & dd. verbo Nominibus ff. ad Trebell. §. si plures instit. de hered.*
qualit. & differ. Surd. cons. 159. nu. 34. cum seqq. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 4. tit. 11. sub num. 2.
vers. Et si plures Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt.
10. n. 2. Rot. dec. 138. n. 1. cum seqq part. 7. rec. & in materia Iurispatronatus per *Alex. de nouo cons. 63. sub n. 2*
Peregr. cons. 32. num. 13. lib. 1. Lotter. de re benefic. lib.
2. quæst. 11. num. 128. cum seqq. Rot. coram bon. memor.
Buratt. decis. 481. num. 1. vbi Add. litt. A. & in Piscien.
Beneficij 29. Ianuarij 1635. quę est decis. 2. num. 1. par.
7. recentior.

Placuit enim responsio quod transactio non fuit
inita per Cancellarios, vti primo vocatos, sed vti
habentes causam à suis maioribus, & propterea diuisio inter eos non censetur facta in capita, sed in
24 stirpes, prout regulariter fit, quando non ex propria, sed ex mera eorum persona in patronatu succeditur *Clem. per plures vbi glos. &* Doctores *communiter de iurep. Rocch. de Curte eodem tit. in verb. ipsi*
velis, à quo num. 5. Lambert. eodem tract. par. 2. libr. 1.
quæst. 1. art. 25. num. 7. & seqq. & nu. 16. Et licet tran-
25 sactio priores titulos innouet, & illos perimat, *Bald.*
in rubr. de transact. num. 1. verbo Item quia Dec. cons.
400. sub num. 9. ad fin. vers. et per transactionem Bero.
cons. 32. num. 38. inde tamen non sequitur, quod nominati in dicta transactione inita super pertinentia
iurispatronatus capiant vti primo vocati, & primi
acquisitores iurispatronatus, quoniam transactio
innouat quidem, & perimit priores titulos, eos tamen, qui sunt transactionis contrarij, & cum ea
incompatibiles, itaut illi aduersus transactionem
26 exindè amplius opponi non possint, in quibus terminis loquuntur *Bald. Dec. & Bero. supra adducti,*
27 sed non perimit, nec tollit titulos validos, & qui
cum ipsa transactione compatiuntur; isti enim poterunt quandocumque allegari, cum per transactionem potius comprobati, quam innouati dicantur;
28 nouatio siquidem inducitur inter actus, qui se ad
inuicem non compatiuntur, vt in terminis transactionis benè declarat. *Dec. d. cons. 4000. num. 9. vers.*
et his stantibus, & cons. 564. num. 13. in fin. cum seqq.
Secus verò quando vnus non pugnat cum altero,
sed singuli compatiuntur; tunc enim remanet prior
titulus, & posterior præcedentem non innouat, vt
29 plenè notat *Menoch. cons 381. num. 32. & 33. & de*
præsumpt. lib. 3. præsumpt. 134. num. 39. cum seqq. Mantic. vbi supra lib. 17. tit. 3. num. 13.

Sed hodiè ob lapsum tanti temporis non debet
amplius impugnari huiusmodi transactio, tum quia
lapsis triginta annis, non potest amplius inter priuatos agi de validitate, vt in his terminis consuluit. *Cauett. cons. 276. sub num. 50. vers. Aut vult vniuersitas, & melius cons. 435. num. 60.* Tum quia
cum fuerit obseruata per nonaginta ferè annos, præ-
30 sumitur in omnibus valida, & facta cum omnibus
solemnitatibus de iure requisita *Rot. dec. 159. num. 5.*
par. 1. & dec. 3. num. 2. par. 4. rec. add. ad san. memor.
Greg. dec. 152. num. 4. & dictum fuit *in Elboren. Iuris conferendi 1. Ianuarij 1640. coram R. P. D. meo*
Carillo, adeout hodie non sufficiat allegari, quod
31 fuerit erronea, nisi cōcludenter doceatur de errore
cum dolo, ac falsa causa, *Rot. coram Cardin. Seraph.*
decis. 275. numer. 2. & decis. 976. pariter numer. 3.
& coram Card. Caual. decis. 643. num. 6. firmata Iustitià sententiæ Rotalis nullitates adductæ non releuant; quod enim non fuerint legitimatæ personæ
dd. de Cancellerijs tollitur ex confessione hæredum
Baccij, qui hodiè sunt in causa, & semper cognouerunt, & approbarunt Cancellarios vti tales.

Quod autem lata fuerit perempta instantia, &
fatalibus non prorogatis, vltra quod hoc obiectum
tantummodo procederet respectu causæ, quę vertebat inter Bartholomæū, & Ricciardū Cancelleriū,
non autem respectu causæ, quæ hodie vertitur inter
Lellium Baccij hæredem, & Cancellerios, & in
qua bon. mem. Merlinus pronunciauit, prout in
prima, satis est quod ex hactenus dictis appareat
sententiam de partibus declarantem integrum iuspatronatus spectare ad Baccium, & illius successores esse notoriè iniustam, adhoc vt desertio opponi
non possit, & nunquam transire valeat in iudicatum, vt in his terminis dixit, *Rot. decis. 564. num. 2.*
par. 2. & dec. 102. num. 5. par. 4. recentior. Præsertim
in hoc supremo Tribunali, quod non solet attende-
33 re res iudicatas, si de earum iniustitia constiterit,
Rot. dec. 134. num. 2. part. 1. recent. Etiam si iniustitia
non esset notoria. *Cæsar de Grassis decis. 10. num. 12.*
& 13. de re iudic. Rot. d. decis. 134. num. 3.

Et ita vtraque, &c.

CIVITATIS VETVLÆ DOTIS.

Mercurij 29. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

Dos constituta primo vero licet etiam censeatur constituta quoque secundo viro, itaut si vir secundus
administrauerit bona extradoralia præsumatur de
sua dote sibi satisfecisse, tamen id non procedit,
quando dictus secundus vir ignorauit quantitatem
dotis datam primo viro, quæ tamen ignorantia
non præsumitur in viro sagaci, & industrioso, &
præsertim cum in hoc soleant esse soliciti, mariti
ad

ad scientiam quantitatem dotis. Hæres quando dicatue particularis.

SVMMMRIVM.

1 *Dos constituta primo viro censetur data quoque secundo, limita num.3.*

2 *Maritus si administrauerit bona extradotalia vxoris presumitur sibi satisfecisse de sua dote.*

4 *Martius quando est sagax, & industriosus non est verisimile, quod per longum tempus non inuestigauerit quantitatem dotis sibi promissę.*

5 *Maritus quilibet solet esse valde sollicitus in inuestiganda quantitate dotis, eoque magis dum administrat bona extradotalia vxoris, in quibus nullum habet interesse.*

6 *Maritus dum est informatus de bonis extradotalibus vxoris multo magis censetur informatus de bonis dotalibus, quorum fructus ad eum spectant.*

7 *Ignorantia dum est iusta, & probabilis excusat, secut vero si fit crassa, et supina.*

8 *Fructus bonorum extradotalium, quando spectant ad maritum, tunc cessat præsumptio, quod maritus sibi satisfecerit de sua dote.*

9 *Fructus bonorum extradotalium, quando de voluntate vxoris percipiuntur â marito, et fuerunt consumpti in eius vtilitatem, vel communem vsum, tune cessat præsumptio sasisfactionis dotis.*

10 *Secus vero, si ad huc extent, et maritus factus fuit locupletior.*

11 *Fructus bonorum extradotalium maritus non lucratur, sed omninò restituendi sunt vxori, vel hæredibus eius.*

12 *Debitor si sit institutus hęres vniuersalis â creditore tunc actiones remanent confusę, et extinctę.*

13 *Limita si fuerit tantum hęres particularis, et legatarius.*

14 *Institutio generalis quando restriugitur ad certa bona particularia, non ideo dicitur hæres generalis, sed particularis.*

15 *Institutio semper reputatur particularis, si non sit de integra hęreditote, vel quota.*

16 *Institutus in re certa bene colligitur, quod sit hęres particularis, si postea alius hæres vniuersaliter fuerit nominatus.*

17 *Hęres vniuersalis, quando est institutus procul dubio institutus in re certa remanet particularis, & legatarius.*

18 *Institutus in re certa particulari, tunc habetur pro hærede, quando alius hęres vniuersalis non fuit datus, vel datus deficit.*

19 *Instituto in re certa particulari non dato alio hęrede vniuersali tota hęreditas defertur per ius accrescendi, ne hęreditas fiet in suspenso.*

20 *Testator non potest pro parto testatus, at pro parte intestatus decedere.*

21 *Institutus in re certa particulari, semper remanet hęres particularis dato vniuersali hęrede.*

DECISIO XCVIII.

ITerum placuit DD. respondere pro confirmatione sententiæ Rotalis ex ijsdem fundamentis, cum enim negari non posit Io: Philippo primo viro; dotis nomine, vltra scuta 900. in mobilibus stabilibus, & lapidibus pretiosis, soluta fuisse per Veronicam scuta 300. constituentia in totum scuta 1200. eademque ex præsumptione *l. dotem 31. et l. Diuus 41. ff. de iur. dot.* fuisse tradita Marino secundo viro; vtique hæredes illius tenentur ad restitutionem cum
2 ex administratione bonorum extradotalium, ipse præsumatur sibi de sua Dote satisfecisse, vt latissimè firmatum fuit in decisione huius causæ emanata 17. *Martij 1642. coram Reuerendissimo D. meo Dunozetto Decano vers. quod autem, et in alia 27. Februarij preteriti coram me vers. solutio vero.*

Et licet hæc conclusio limitetur, quando secun-
3 dus vir ignorat quantitatem dotis primo viro traditam, iuxtà distinctionem *Ruini* communiter receptam *in rubr. ff. sol. matr. num.* 207. quem refert, & sequitur Menoch. *de pręsumpt. lib. 3. pręsump. 6. nu. 43.* huiusmodi tamen ignorantia non potest allegari à Marino, cum matrimonium inter ipsum, & Veronicam duxerit per quindecim annos, & vltra, ipseque esset Physicus, vir sagax, & industriosus, vt deponunt Testes; verisimile enim non est, eum fuisse adeo supinum, & negligentem, vt tanto tempore,
4 quo habuit vxorem, & substinuit onera matrimonij, nunquam inuestigauerit dotem primo viro traditam sibique debitam, de quo quilibet solet esse
5 valdè sollicitus, eoque magis dum administrauit bona extradotalia Veronicæ, vndè sicut ex eorum administratione notas habuit facultates extradotales mulieris, in quibus nullum habebat interesse. *Honded. cons. 66. num. 88. lib. 1. Rot. in Bonon. denegationis audientię 24. Nouembris 1636. coram Reuerendissimo D. meo Decano*, multo magis præsumi de-
6 bet informatus de bonis dotalibus, quorum fructus ad ipsum spectabant *l. dotis fructum ff. de vir. dot. l. pro oneribus* Cod. *eod.* & in quibus agebatur de proprio interesse ad tradita *in l. quamquam ff. ad Vellian.* limitatio autem superius adducta recipitur solum, quando ignorantia est probabilis, ac iusta, secus vbi crassa est, & supina: tunc enim non excusat. *Roman. cons. 340. in fin. Aretin. cons. 15. pariter in fin.* Roland. *cons. 59. num. 21. lib. 4. Rot. coram bon. mem. Buratto dec. 134. num. 7.*

Non obstat fructus bonorum extradotalium spectare ad maritum, ideoque non cessisse in dotis sa-
8 tisfactionem; hoc enim procedit, vbi fructus de voluntate vxoris à marito percepti, fuerunt con-
9 sumpti in eius vtilitatem, vel in communes vsus ad honorem matrimonij, & communium liberorum, secus quando, peout hic, adhuc extant, ex eisque maritus fuit effectus locupletior, emendo decem-
10 septem loca montium, aliaque ad sui fauorem, vt apparet ex datis *in Summ. Veronicę nu. 7.* Hos enim
11 maritus non lucratur, sed omninò restituendi sunt vxori, vel eius hæredibus, vt distinguendo tradunt, *Bart. in l. penult. in princ. ff. ad l. falcid. Bald. cons. 276. in fin. lib. 3. Soccin. sen. cons. 82. sub numer. 8. post med. vers. circa primum casum lib. 4. Menoch. de pręsumpt. lib. 3. præsumpt. 9. numer. 6. lat. Fontanell. de pact. nupt. claus. 6. glos. 2. p. 7. num. 18. Thesaur. decis. 187. num. 3. Vrsell. ad Afflict. dec. 44. num. 7.*

Minusque iustificatur alterum suppositum, in quo hodiè valdè insistebant informantes pro altera parte Veronicam scilicet fuisse institutam hæredem
12 vniuersalem, indeque actiones fuisse confusas, & extinctas *per text. in l. debitori* C. *de pact.* quia vt aduertebatur in alia *decis. coram me vers. quatenus verò* Veronica fuit solum instituta hæres in certis bonis sitis in Ciuitate Vetula; vndè dici non potest hæres vniuersalis, sed particularis, seu legataria ex adductis *per DD. in l. quoties C. de hæred. Instit.* cuius actiones non confunduntur, nec extinguuntur, vt probat *Fontanell. de pact. nupt. claus. 7. glos. 3. par. 7. n. 53. cum alijs in d. decis. addductis vers. quatenus verò.*

Nec contrarium suadent verba vniuersalia, quibus institutio concipitur ibi, *& in his omnibus, & alijs bonis in* Ciuitate *Vetula ad ipsum spectan. hæredem instituit vniuersalem*; cum enim hæc vniuersalis institutio fuerit restricta ad bona certi loci, nè-

pè

Digitized by Google

pè Ciuitatis Vetulæ, non ideò desijt esse particula-
ris, vt probat *text. in l. vbi autem §. illud ibi si qui vi-
num, aut oleum, vel triticum, quod in Horreo est sti-
pulatur certum stipulari intelligitur ff. de verb. oblig.*
15 sufficit enim institutionem non esse de integra, aut
de quota hæreditatis, vt semper reputetur particu-
laris, & de re certa, D*D. omnes in d. l. qantiet C. de hæ-
red. instit.* Bald. *in l. cum à matre num. 5. vers. aduerte
C. de rei vindic. Alex. cons. 175. in princ. & nu. 1. lib. 6.
Molin. de primog.* Hispan. *lib. 1. cap. 8. num. 13. vers. vt
autem cum seqq.*
16 Idque sine difficultate, cum subsequuta fuerit hæ-
redis vniuersalis institutio ad fauorem alterius, ibi,
*in omnibus autem suis bonis mobilibus, stabilibus, se-
mouentibus, iuribus, actionibus, vbicumque vndecum-
que, & qualitercumque ad ipsum* Testatorem *spectan.
exceptis bonis Ciuitatis Vetulę relictis supradictæ Ve-
ronica hæredes suos vniuersales instituit, & ore pro-
prio nominauit* Dominicum *Stephani, et Catherinum*
17 *Augustini*, quando enim alter est institutus vniuer-
salis hæres proculdubio institutus in re certa rema-
net particularis, & Legatarius, vt distinguendo tra-
dunt *Alex. in d. l. quoties sub num. 5. vers. quod videtur
intelligendum ibique* Alberic. *num. 3. vers. si vero insti-
tuit Molin. de primog. Hispan. d. lib. 1. cap. 14. num. 8.
vers. aut institutus fuit Couarr. var. resolut. lib. 2. cap.
18. sub num. 5. §. 11. in vers. modo alius* Menoch. *de ad-
pisc. rem. 4. quæst. 19. et 20. Crost. in §. hæreditas quæst. 7.
num. 7. Franc. dec. 285. num. 3. et 4. Reuerendiss.* V*rgel-
len. dec. 224. n. 18.*
18 Et proindè non aduersantur, *Bertrand. cons. 808.
lib. 8.* nec B*ellon. de Iur. accrescen. cap. 7. qu. 10. num. 2.
cum seqq.* probantes institutum in re certa reputari
hæredem vniuersalem, loquuntur enim quando nul-
lus alius datus est hæres vniuersalis, vel datus defi-
cit, quo casu ne hæreditas remaneat in suspenso, vel
19 defunctus partim remaneat Testatus, partim inte-
status, tota hæreditas per Ius accrescendi defertur
ad institutum in re certa, vt claris verbis docet *Bel-
lon. vbi sup. in princ.* secùs verò, alio dato vniuersali
20 hærede, tunc hæreditas non est in suspenso, nec
defunctus remanet prò parte intestatus, cum integra
hæreditas deueniat ad hæredem vniuersalem, ideo-
que non recedendum à communi conclusione supra
21 firmata, sed sic institutus semper remanet hæres
particularis, vt probant omnes supra Adducti, &
optimè explicat *Surd. cons. 439. num. 18. cum seqq.*

Quæ repetebantur ad inducendam compensatio-
nem cum legato DD. non habuerunt in considera-
tione, cum abundè fuerint sublata in alijs decisio-
nibus huius causæ adeò vt superuacaneum sit illis de-
nuò respondere.

Et ità vtraque &c.

PERVSINA OBLATIONVM.

Lunę 4 Maij 1643.

A R G V M E N T V M.

Ecclesia quæ non vult stare locationi, tenetur ad resti-
tutionem omnium perceptorum ex illo contractu,
probata versione in eius vtilitatem, & quæ probatio
sufficiat ad hunc effectum?

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesia si nolit stare locationi debet omnia percepta restituere, ne locupletetur cum aliena iactura.*

2 *Ecclesia præcæteris iustitiam colit, & pietatem profitetur.*

3 *Solutio, & consignatio facta particularibus Monacis non preiudicat Monasterio, vel Ecclesia.*

4 *Mandatum sufficiens ad exigendum præsumitur in ministro, qui publice, & palam patiente Domino exegit.*

5 *Ministri Monacorum dum continuarunt per plures Annos in exactione sub oculis superiorum, præsumitur eos habuisse sufficiens mandatum, & facultatem.*

6 *Versio in vtilitatem Monasterij satis probata dicitur, dum probatur res in illud fuisse introductas.*

7 *Frumentum comparatum à seruo ad familiam alendam satis dicitur in vtilitatem Domini conuersum, si in orreum fuit inductum.*

8 *Versio in vtilitatem recipientis non probatur ex sola perceptione, nisi specialiter constet in quam causam versa fuerit.*

9 *Limita hoc tantum procedere in contractu gesto cum minore.*

10 *Ecclesia non præsumitur perperam iactare recepta, cum regatur à viris timoratæ conscientię, & prudentiæ, sed in vsus necessarios conuertere.*

11 *Probatio pręsumptiua non suffragatur ad iustificandam versionem.*

12 *Limita nisi coniectura essent vehementes, & efficaces.*

13 *Pecunia recepta ex contractu inito cum Monacis, & Capitulo, pręsumitur versa in vtilitatem Ecclesiæ.*

14 *Coniecturæ sufficiunt ad probandam versionem in vtilitatem Ecclesiæ.*

15 *Contrahens non tenetur esse sollicitus de versione in vtilitatem Ecclesiæ, vbi sumus in contractu nõ ex necessitate, sed necessariè gesta.*

16 *Limita nisi contractus fuerit ab initio nullus, siue voluntarius, siue necessarius fuerit.*

17 *Quæ limitatio procedit tantummodo si cum minore fuerit contractum.*

18 *Secus autem cum Ecclesia voluntarie contrahit.*

19 *Contrahens cum minore grauatur onere probandi concludentissimè versionem in eius vtilitatem.*

20 *Ecclesia tenetur ad restitutionem perceptarum ex cõtractu voluntariè gesto etiam versione in eius vtilitatem concludenter non probata, & seq.*

22 *Probatio desumpta ex solito plurium Annorum dicitur sufficiens ad iustificationem quantitatis.*

23 *Conuentio facta in contractu iusta pręsumitur, donec contrarium probetur.*

24 *Contractus locationis præsumitur esse vtilis, cum à communiter accidentibus conductores multum lucrari soleant.*

25 *Contrahentes non solent esse fatui in conducendo bona, vt perdant.*

D E C I S I O   XCIX.

NON acquiescentibus Monacis Oliuetanis reso-
lutioni factæ *coram bo: me: Merlino Decano sub
die 10. Februarij 1642.* à me in eius locum suffe-
cto extensæ in ea parte in qua dictum fuit ipsos te-
neri restituere Thimoteo oblationes perceptas ad
annuam rationem scut. quinquaginta; proposita
iterum causa, DD. decisionem confirmarunt.

Adhuc enim visum fuit satis probari Monacos
percepisse ea quæ fuerunt oblata iuxta solitum à
Christi Fidelibus in die festo S. Antonij, ac proindè
omnem Iustitiam, & æquitatem exposcere, vt dùm
1 ipsi ratam habere nolunt locationem in eis factam
à Thimoteo, restituant omnia percepta, nè cum
aliena iactura locupletentur, quod si generaliter,
& indistinctè omnibus vetitum est, vt *l. iure naturæ
ff. de reg. iuris. & cap. locupletari extra eodem tit.* multò
2 magis obtinet locum in Ecclesia, quæ præcæteris
Iustitiam colit, & pietatem profitetur, *cap. vnic. §.
sed diuersum de alien. feudi gloss. in l. iubemus in 2. § sa-
nè vers. acquirantur C. de Sacros. Eccl. cum alijs in dec.
allegatis.*

Digitized by Google

Neque obstat contra hoc fundamentum, quod oblationes fuerint perceptæ à particularibus Monacis, & famulis, non autem à persona legitima, itaut talis perceptio Monasterio præiudicare non
3 possit, cum solutio, & consignatio facta particularibus Monacis, non officiat Monasterio vel Ecclesiæ *cap.1.de depos. Bald. in auth. hoc ius porrectum n 9 C. de Sacrosf. Eccles. Cresc. dec. 2. de loc. & conduct. Rot. in Tiburt. locationis 5. Decembr. 1597. cor. bo: me: Merlino impress. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 10.*

Quia præter quamquod de eorum deputatione deponunt Testes dati in *Summ. præterita positionis*
4 *nu.* 1. sufficiens mandatum præsumitur, tàm ex precedenti Instrumento conductionis, quàm ex successiua perceptione in executionem d. Instrumenti facta publicè, & palam à Ministris, videntibus Abbate Celerario, & Monaci, vt pariter deponunt Testes *l. qui patitur ff. mandati Purpur. cons. 140. num. 3. lib. 1. Natt. cons. 262. circa med.*
5 Iuncta verisimilitudine, quia aliter ministri Monacorum non continuassent per tot annos in receptione huiusmodi oblationum sub oculis superiorum, nisi habuissent sufficiens mandatum, & facultatem, vt inhis terminis *Dec. cons. 36. num. 8. per tot. & præsertim vers. & talis videtur casus, & facit etiam Gozad. cons. 11. num. 14. & Grat. discept. 505. per tot.*

Subsistit pariter alterum decisionis fundamentum, quod scilicet huiusmodi oblationes versæ fuerint in vtilitatem Monasterij, dùm probatur in illud fuis-
6 se introductas *ad text. in l. 3. §. in rem vers. vndè rectè ff. de in rem vers.* vbi quod frumentum compara
7 tum asserto ad familiam alendam, satis dicitur in vtilitatem Domini versum, si in horreum fuit inductum *gloss. in auth. hoc ius porrectum vers. probat. C. de Sacros. Ecclesiis Ant. Monac. dec. Bonon. 51. num. 4. & seq. Rot. coram Reuerendiss. Vrgelleu. dec. 256. nu. 6.*
8 Nec dicatur quod versio in vtilitatem recipientis non probetur ex sola receptione, nisi specialiter constet in quam causam versæ fuerint, ex authoritatibus allegatis.

Placuit enim responsio, huiusmodi conclusionem recipiendam esse in contractu gesto cum mi-
9 nore, qui propter imbecillitatem Iudicij, & intellectus præsumitur recepta malè expendere, ac perperam iactare, secus autem in contractu inito cum
10 Ecclesia, quæ cum regatur à Viris probis, timoratæ conscientiæ, & prudentiæ, non præsumitur perperam iactare recepta, sed in vsus necessarios, ac vtiles erogare, saltem donec contrarium probetur, vt post *Gemin.* & alios Canonistas firmant *Menoch. cas. 432. nu. 36. Grat. cap. 632. num. 28. & 19. Surd. cons. 181. num. 42. vers. vltimo non admodum, & num. 46. D. Vrgellen. d. dec. 256. nu. 6.*
11 Et licet posset replicari, hanc esse probationem præsumptiuam, quæ non suffragatur ad probationem versionis ex *Signorolo cons. 212. num 2.* quia ta-
12 men coniecturæ sunt admodum vehementes, & efficaces, agiturque de contractu maturè, ac deliberatiuè inito, ac de actibus palam, & publice gestis, dictum fuit sufficere ad concludendum versionis probationem, vt in hac specie tradit idem *Si-*
13 *gnorol. dicto numer. 2. vers. his tamen*, vbi quod inito contractu cum Monacis, & Capitulo, pecunia indè recepta præsumitur versa in vtilitatem Ecclesiæ, & melius *Surd. cons. 181. num. 43. vers. sufficit*, vbi quod
14 coniecturæ sufficiunt ad probandam versionem in vtilitatem Ecclesiæ, idemque tradit *Mant. de tacit. lib. 8. tit. 14. num. 4. vers sed diuersa sententiam verior videtur.*
15 Tertio loco subsistit alterum fundamentum quod cum simus in contractu voluntariè gesto, & non ex necessitate, contrahens non tenetur esse sollicitus de versione, nec adstringitur onere huius probationis vt firmatur in *dec. vers. vam quod Monaci.*
16 Licèt enim huiusmodi distinctio recipiatur, vbi contractus ab initio fuit validus; secus verò vbi fuit ab initio nullus, quasi quod eo casu recedens à contractu, siuè fuerit voluntarius, siuè necessarius non teneatur ad restitutionem perceptorum nisi probata concludenter versione in eius vtilitatem.

Huiusmodi tamen limitationem DD. dixerunt es-
17 se amplectendam, vbi fuit actum cum minore, qui si nullitèr contrahit ex causa voluntaria, non tenetur accepta restituere, ex quo vt superius dictū est, præsumitur perperam iactasse, & malè perdidisse pecuniam ex contractu nullo, quantumuis voluntariè celebrato, receptam.
18 Secus autem in contractu voluntariè gesto cum Ecclesia cuius ministri ob maturitatem Iudicij, & ætatis non præsumuntur male versari circà res Ecclesiæ, Nec pecunias ab ea receptas in malos vsus conuertere, ideòque cessat motiuum malæ consumptionis propter quod contrahens cum minore gra-
19 uatur onere probandi concludentissimè versionem, & intrat contraria ratio, vt scilicet non liceat Ecclesiam locupletari cum aliena iactura, ex quibus rationibus Rota sequuta fuit hanc distinctionem, &
20 firmauit Ecclesiam teneri ad restitutionem perceptorum ex causa voluntaria, etiam versione concludentèr non probata, vt *in Rom. Censuum de Romulis apud Cenc. dec. 287. & dec. 29. & in Rom. Census vital. ty apud eundem dec. 463. num. 2.* quod etiam dixit *Rot. coram Buratt. dec. 714. numer. 2. vbi allegatur alia decis. in Treueren. Spolij coram D. Nauarro, aliasque citant, & sequuntur Gratian. cap. 45. num 34. & seq. & cap. 576. num. 27. Ant. de Amat. resol. 3. num. 55 & Surd. dec. 156. num. vlt. vers. vltra quod*, vbi dicit
21 hanc esse veriorem, & magis communem DD. sententiam.

Quo verò ad quantitatem, ea satis videtur probata, nedum ex solito tot annorum, vt deponunt Te-
22 stes, quæ est probatio releuans, & sufficiens, vt tenuit *Rot. coram bo: me: Buratto dec. 173. num. 5. & 6* vbi dicitur Rotã sequi passim *dec. Achill. 22. de restit.*
23 *spoliat.* sed etiam ex conuentione facta in contractu, prò cuius Iustitia interim præsumitur donec contrarium probetur, maximè cum sit maturè celebratus per Abbates, & Monachos, qui præsum-
24 ptione Iuris censetur, & solet esse vtilis. cùm à cõmuniter accidentibus conductores in huiusmodi cõtractibus multum lucrentur, vt benè aduertit *Rot. apud Reuerendiss. Vrgell. dec. 250. nu. 3.* vbi quod ho-
25 mines nõn solent esse fatui conducendo bona, vt perdant.

Et ità vtraque parte informante resolutum fuit.

ROMANA GRANI.

Lunæ 11. Maij 1643.

ARGVMENTVM.

Emptor non præstat prætium rei emptæ immo ei debentur damna, & interesse aduersus venditorem constitutum in mora tradendi, stantibus interpellationibus, & quando venditor, qui tenetur ex conuentione ad traditionem rei in aliquo certo oppido, dicatur obligationem impleuisse per traditionem in territorio illius Oppidi?

SVMMARIVM.

1 *Venditor morosus in traditione rei conuincitur stante protestatione ipsius, quod non tenetur ad consignationem in certo loco destinato.*

2 Ven-

2 *Venditor morosus in traditione rei vendita debitis loco, & tempore non est audiendus in petitione pretij.*

3 *Immo est condemnandus ad omnia damna, & interesse passa ab Emptore ob non factam consignationem in tempore.*

4 *Ciuitatis appellatione venit etiam illius comitatus, & territorium.*

5 *Qualitates, qua sub vnica verborum structura continentur, & ab eodem verbo reguntur debent impleri vnico actu, & sunt verificanda de tempore verbi.*

6 *Verbum vnum plura determinans debet aqualitèr omnia determinare.*

7 *Ciuitatis, vel loci nomen, quando fuit expressum in genitiuo, vel alio casu absque dictione in comprahendit etiam comitatum, & territorium.*

8 *Legatum frumenti existentis Papię Florentia &c. comprehendit etiam frumentum existentem in earum territorijs, & suburbijs.*

9 *Ciuitatis, vel loci nomen quando fuit expressum in ablatiuo cum prępositione, in, coarctat amplitudinem illius nominis, & dispositionem restringit ad locum expressum, nec comprahendit territorium.*

10 *Ciuitatis mentio vbi est facta cum praepositione, in, excluduntur ea, qua sita sunt in suburbijs.*

11 *Opus factum in ripa Fluminis non dicitur factum in flumine.*

12 *Fluminis appellatione comprahenditur etiam Ripa.*

13 *Insultans in Porticu domus non incurrit panas cōminatos insultanti in domo.*

14 *Prohibitio, ne ostium, vel fenestra fiat in muro non extenditur ad fenestram, qua fieret in tecto supra murum.*

15 *Promissio duorum, qua eodem tempore expleri non possunt, maximè vbi agitur de euitanda contrarietate, relatio ad vtrumque fieri non debet.*

16 *Oratio, licet sub vnico verborum contextu concepta non censetur vna sed duplex, neque vnica, sed plures, & diuersa dispositiones reputantur.*

17 *Nouatio obligationis prius facta de consignando re vendito in certo loco non censetur inducta per ordinem Venditoris ab emptore acceptatum, in quo pracisus locus non adijcitur, quando ille amonauit in executionem Apocha, & promissorum in eo.*

18 *Obseruantia seu consuetudo non suffragatur nisi ostēdatur ita fuisse obseruatum in casu in quo concurrebant eędem circumstantię ad vnguem.*

19 *Obseruantia tollitur ex eoquod aliquando fuerit praticatum contrarium, etiam per vnicum actum.*

DECISIO C.

PEr sententiam A. C. fuerat condemnatus Petrus Nerlius ad solutionem scutorum 5971. pro residuo prætij Rubrorum bis mille frumenti sibi venditi à fratre Carolo Aldobrandino, tunc temporis præfatę Religionis Hierosolymitanę ad S.D.N. oratore, vna cum Cambijs ad rationem octo prò Cētenario; sed quia ex pluribus interpellationibus, tam Romæ contra d. oratorem, qui frumentum vendiderat, quam in partibus contra falsacappam, qui habebat ordinem ad consignandum, & ex sæpiùs declarata prætensione quod, frumentum non erat
1 consignandum in Oppido Montisalati, sed in horreis, & conditorijs, in quibus recondebatur, constitit venditorem fuisse morosum in traditione rei venditæ; & implemento promissorum Rot. in gradu appellationis censuit sententiam A. C. esse infir-
2 mandam, quia venditor morosus in traditione rei venditæ loco, & tempore nedum non est audiendus in petitione prætij, *l. Iulianus 14. §. offerri, & l. ex empto ff. de action. Empt. Surd. cons. 36. num. 9. Osasch. dec. Pedemon. 50 nu. 90. Rot. in rec. dec. 33. per tot. par. 1. & dec. 19. num. 2. part. 3.*, sed insuper est condem-
3 nandus ad omnia damna, & interesse passa ab Emptore, ob non factam consignationem in tempore, *per text. clarum in l. Dutio § si per venditionem ff. de action. empt.* cum pluribus adductis in alia decisione *diei 13. Nouembris 1641. coram me*, quam hodie ex ijsdem fundamentis Domini confirmarunt.

Licet enim hodiè scribentes prò Domino Oratore valdè institerint super defectu interpellationum, prætensio tamen nullo nititur fundamento, quia ex datis *in Summ. Nerlii* clarè apparet nedùm semel, aut bis, sed quinquies, & sexies iudicialitèr fuisse interpellatum venditorem, eiusque mandatarium ad tradendum, & consignandum. Primò enim Scarlattus Nerlij mandatarius, non reperto Falsacappa in loco Montisalati, ad quem directus erat ordo venditoris, adiuit eum commorantem Corneti, & sub die 20. Martij eum interpellauit ad consignandum frumentum, Falsacappa autem respondit se illud consignaturum in foueis, & puteis, in quibus recondebatur prout in notula, quam exhibuit Secundò, sub die 24. eiusdem mensis, Nerlius monitus à Scarlatto de huiusmodi prætentione Falsacappæ, iudicialitèr hic in Vrbe protestatus fuit de renitentia venditoris, & declarauit frumentum non aliter esse consignandum ex forma conuentionis, quam in Oppido Montisalati. Tertiò sub die 30. sequen. commorante adhuc Scarlatto in dicto Oppido, iterùm Nerlius hic in Vrbe protestatus fuit contra venditorem de omni damno, & interesse obuenturis ex mora consignandi, quam protestationem monitus adhuc de contumacia Falsacappæ, iterum quarta vice repetijt sub die 31. eiusdem. Quintò sub die 2. Aprilis, cum Falsacappa Montaltum adiuisset, Scalattus eum iudicialiter requisiuit ad tradendum ibi frumentum nō autem in horreis descriptis in notula. Sextò, demum sub die 3. eiusdem Scarlattus iterum requisiuit Falsacappam, ipse autem perseuerauit in sua prętēsione consignandi frumentum sparsum in conditorijs aliorum locorum, vnde de sufficientia interpellationum ex parte emptoris, & de renitentia ex parte venditoris, non est ampliùs hæsitandum.

Non releuat Primò, quod promissio cantet de consignatione facienda *in Montalto*, ibi *per consignarle in Montalto*, non expresso nomine terræ, vel oppidi, cuius appellatione venit etiam comitatus, &
4 territorium iuxtà Theoricam *Bart. in l. 1. §. cum verbis n. 11. ff. de offic. Præfecti Vrb. & in l. 2. nu. 2. & 3. ff. de verb. significat. cum plu. per Rot. in Romana Legati 24. Ionnarij 1642. coram R. P. D. meo Royas*, ad eo vt propterea ex intentione partium promissio non videatur restringenda ad consignationem faciendam in oppido, sed extendenda etiam extra oppidum ad loca sita intra comitatum, & territorium, illiusque oras maritimas. cum præsertim consignandum esset frumentum bonæ qualitatis liberum ab omni datio, & expeditum ad Velam, ibi, *buono, e mercantile, franco di tratta, espedito alla vela*, quæ tamen expeditio ad velam non erat exequibilis intrà oppidum, ad quod Naues appellere non possunt; Vndè cum respectu huius qualitatis implementum non esset passibile intra oppidum, eo facilius argui licet, contrahentes intellexisse de consignatione facienda in littore maris, vbi consignatio cum omnibus hisce qualitatibus vnico actu poterat expediri; omnia enim hæc continentur sub vnica oratione, &

Digitized by Google

6 *Procurator, qui ex pecunijs domini assernit se emisse rem fructiferam, licet non emerit, tenetur ad restitutionem pretij, & interesse fructuum, qui percepti fuissent, si illam emisset.*

7 *Recognitio scripturę, quod scilicet illa fuerit manu alicuius conscripta fieri debet per testes, qui fuerint præsentes.*

8 *Hoc tamen non exigitur in recognitione literę missiua cum satis sit testes deponere se habere notam manum scribentis.*

9 *Referens continens perfectam orationem, & certam confessionem eius de quo quæritur probat etiam sine relato, & n. 10.*

11 *Numerus pluralis duo saltem concludit.*

DECISIO CI.

ANno 1630. D. Episcopus Pacien. discessurus ab Vrbe, constituit suum Procuratorem Abbatem Paulum de Angelis ad exigendum quamcumque pecuniarum summam, & de exactis quietandum, & in specie ad vendendum currum, & Equos, quos Romæ relinquebat *Summ. Episcopi num.* 1. in quorum exequutionem, absente iam Episcopo, Idem Abbas qui onus mandati susceperat per literas missiuas certiorauit Episcopum de venditione equorum, & currus cum subsequuto inuestimento pretij in locis Montium, sed renuente postmodum Abbate restituere Episcopo tàm literas patentes locorum montium, quam illorum fructus, fuit datum dubium, An Domino Episcopo sint restituenda per Abbatem loca montium cum fructibus? Et affirmatiuè resolutum.

Extrema enim necessaria ad huiusmodi restitutionem, seu condemnationem sufficientèr proban-
1 tur, quia precedens mandatum cum facultate vendendi equos, & currum, probatur ex instrumento procuræ rogato per Notarium publicum dato *in Summ. Episcopi nu.* 1. subsequens verò venditio cum
2 inuestimento pecuniarum in locis montium probatur nedum ex partita libri Gabellariorum, ex qua venditio probatur ad notata *in authentica ad hæc, C. de fid. Instrum. Bart. in l. quædam, §. nummularios nume. 3. in fin. ff. de eden. cum pluribus per Rotam in* Romana, *seù Ianuen. locorum montium* 1. *Martij* 1641. *coram R.P.D. meo Royas confirmata sub die* 26. *Februarij* 1643. *coram R.P.D. meo Meltio*, sed Clarius
3 ex confessione Abbatis in Epistola ad Episcopum transmissa, ibi, *D'intorno poi à luoghi de monti compri della vendita di* Carozza, e *Caualli ne hò scritto*
4 *più à longo per la mia vltima*: quæ cum sit sufficienter recognita, plenè probat contra scribentem, *l. publica §. fin. vbi Bart. ff. de posit. Ias. in l. admonendi in repetit. n.* 139. *& seqq. ibique Rip. nu.* 133 *ff. de iur. iur.* Menoch. *de arbitr. Iudic. cons.* 94. *num.* 9. *Rot. coram*
5 Card. *Seraph. dec.* 996. *num.* 1. Vnde aut vera sunt quæ in Epistola enunciantur, & procul dubio Abbas tenetur ad restitutionem locorum cum fructibus in-
6 de perceptis, aut loca montium, empta non fuerunt, & teneturpariter ad pretium, & ad interesse fructuum, qui percepti fuissent, si loca montium, prout asseruit, æmisset *l. idemque §. procurator, & ibi* DD. *ff. mandat.* Honded. *cons.* 82. *n.* 19. *cum tribus seqq. lib.* 2. *Rot. in Romana de Cenlis* 25. *Iunij* 1601. *&* 26. *pariter Iunij* 1602, *coram Penia, & in Romana pecuniaria* 16. *Iunij* 1624. *&* 2. *Februarij* 1625. *coram bon. mem. Remboldo.*

Nec obstat primo defectus sufficientis recogni-
7 tionis manus, ex eo, quod testes non deponant se fuisse præsentes, dum Abbas scripsit Epistolam
8 Quia cum simus in literis missiuis, in quibus non solent adhiberi testes, vtique de stylo Curiæ sufficit recognitio per testes habentes notam manum, vt testatur Tiber. *in sua praxi lib.* 1. *cap.* 34. *nu.* 10. & distinguendo tradunt Ruin. *cons.* 70. *num.* 4. *lib.* 4. *Rot. dec.* 343. *n.* 4. *par.* 1. *diuers. & coram bo: me: Buratto decis.* 143. *num.* 28. *ibique Add. num.* 41. *& ex pluribus relatis in* Perusina *Doti* 12. *Martij* 1630. *coram Reuerendissimo D. meo* Decano, *& in Romana successionis bonorum* 26. *Iunij* pariter 1630. *coram bon. mem. Coccino.*

Secundo non obstat, quod Epistola sit relatiua ad aliam ibi, *Ne hò scritto più à longo per la mia vltima*
9 Quia cum satis in ea exprimatur equos, & currum fuisse venditos, & pretium inuestitum in locis montium, parum releuat, quod enunciet, se alias latius de hoc scripsisse. Cum enim referens continet certam, & perfectam orationem, & determinatam
10 confessionem eius, de quo quæritur, probat etiam sine relato, vt latè contra *Decium tradit Cagnol. in auth. siquis in aliquo, num.* 74. *C. de eden.* & eleganter consuluit *Surd. cons.* 540. *num.* 5. *Rot. coram* Card. *Seraph. decis.* 1083. *num.* 3. *& in recent. decis.* 24. *num.* 10. *par.* 7.

Tertiò demum nihil refert, quod Edistola non exprimat quantitatem pecuniarum, nec locorum
11 numerum. Quia cum loquatur in plurali de locis montium, duo saltem loca montium empta fuisse concludit *ad l. vbi numerus, ff. de Testibus* Dec. *cons.* 562. *num.* 3. *Rot. in recent. decis.* 709. *n.* 6. *par.* 1. *& in* Bonon. *fideicommissi* 14. Decembris 1636. *coram bo: me: Motmanno.*

Et ita reiectis ijs, quæ obijciebantur contra personas, & dicta Testium, tanquam nullius ponderis, resolutum fuit, vtraque parte informante, Abbatem teneri ad restitutionem duorum locorum montium vna cum fructibus.

LAVDEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 21. *May* 1643.

ARGVMENTVM.

Beneficium Iurispatronatus, quando sumus in dubio, an sit gentilitium, mixtum, vel hæreditarium, tunc præsumendum venit esse hæreditarium, cum hoc sit conforme Iuri communi, & naturæ iurispatronatus, & maximè, quando super hoc concurrunt præsentationes tanquam de hæreditario factæ,

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus in dubio semper censetur hæreditarium, & transitorium ad quoscumque hæredes.*

2 *Iuspatronatus præsumitur hæreditarium, nisi contrarium doceatur ex tenore fundationis.*

3 *Iuspatronatus, cuius qualitatis sit ex effectuatis præsentationibus, scilicet à quibus personis, & de quibus fuerint facta inspiciendum venit.*

4 *Iuspatronatus idem respectu vnius non potest censeri hæreditarium, & respectu alterius gentilitium.*

5 *Qualitates gentilitię, & hæreditaria in eodem iurepatronatus non possunt concurrere, cum vna destruat aliam.*

6 *Ad iuspatronatus, quoties admittuntur descendentes ex fœminis, vel extranei cessat qualitas gentilitia, vel mixta.*

7 *Iuspatronatus gentilitium, vel mixtum extraneos non admittit.*

Iuspatronatus mixtum vtramque qualitatem admittit, scilicet sanguinis, & hæredis num. 7.

8 *Iuspatronatus pernecesse dicendum est hæreditarium quando extranei fuerunt admissi ad præsentandum.*

9 *In iurepatronatus qualitas hæreditaria est magis cõsentanea*

sentanea iuri communi, & natura iurispatronatus
10 *Filij quantumuis presentauerint ad iuspatronatus non ex hoc tollitur qualitas hareditaria iurispatronatus dum etiam se enunciant heredes, & numer. 11.*
12 *Qualitas filiationis censetur apposita demonstratiue, non autem taxatiuè in presentationibus.*
13 *Iuspatronatus esse hereditarium in dubio dicendum est, & omnis alia interpretatio dicitur violenta, & num. 14.*
15 *Probationes dubia, & equiuoca non sufficiunt ad iustificandam contrariam obseruantiam in iure presentandi.*
16 *Reo, & possessori sufficit actiones esse offuscatas, & turbidas, & vincere per non ius actoris.*
17 *Vocem vnam habens non potest concurrere cum habente duas, & n. 18.*
19 *In votorum paritate in præsentatis ad iuspatronatus ille est preferendus, qui habet gratificationem à Papa obtentam.*

DECISIO CII.

Decisionem emissam *coram bon. mem. Merlino sub die 14. Iunij 1641.* hodie coram me in illius lo-
1 cum suffecto DD. confirmarunt; Qualitas enim
hæreditaria patronatus, de quo agitur, in quo de-
cisionis totum sistit fundamentum, benè probatur
ex natura Iurispatronatus, quod semper censetur
hæreditarium, & transitorium ad quoscumque etiã
2 extraneos, nisi de contrario doceatur ex tenore fun-
dationis, vt disponitur *ex Clem. plures de iurepatr.*
iunctis tribus effectuatis præsentationibus factis ab
habentibus qualitatem hæreditariam, quæ arguunt
3 Iuspatronatus esse hæreditarium, vt dixit *Rot. in
recent. dec. 707. num. 6. par. 1. cum alijs cumulatis in de-
cisione, quæ reuidetur vers. postrema præsentacio.*

Obseruantia verò contraria, super qua insiste-
bant informantes pro Alexandro non iustificatur,
licet enim in vacatione anni 1504 presentauerint
aliqui sub expressione filiationis, nulla facta men-
tione qualitatis hæreditariæ, tunc tamen præsenta-
runt pro portionibus hæreditarijs Albertus Maria,
& Ardisius à Canibus fratres de Bisnare hæredes
Catherinæ de Curte hæredis Io: Erasmi ex Capita-
neis de Curte, in quibus deficiebat qualitas genti-
litia, cum essent prorsus extranei. Vndè cum
4 vnum, & idem Iuspatronatus non possit diuersi-
modè censeri nec respectu vnius presentantis esse
merè hæreditarium respectu verò alterius genti-
litium, aut mixtum, cum hæ qualitates inuicem
pugnent, & vna aliam destruat, præualere debet
qualitas hæreditaria, propter præsentationem fa-
5 ctam ab extraneis habentibus solam qualitatem he-
reditariam, *Roch. de iurep. verbo competens alicui nu-
mer. 2. Rot. in recent. d. dec. 707. num. 6. par. 1. & 336.*
6 *num. pariter 6. par. 5.* Eo enim ipso quod admittun-
tur descendentes ex fœminis, seù extranei, excludi-
tur qualitas gentilitia, vel mixta, cum hæc extra-
neos non admittat, sed vtramq; qualitatem requirat
7 sanguinis scilicet, & hæredis *Lotther. de re benef. lib.
2. quæst 11. n. 41. & 42. Rot. post Viuian. de Iurepatr. in
ordine 41. num. 21. & in Aquilana Cappellę 17. Fe-
bruarij 1634. coram bon. mem. Pirouano.*

Vndè non est curandum, quod eodem anno 1504.
præsentauerint etiam filij, quia cum, vt dictum est,
8 eædem præsentationes factæ etiam fuerint ab extra-
neis, qui in Iurepatronatus gentilitio, vel mixto non
admittuntur, interpretatio potius sumẽda est prò he-
reditario, quæ per necesse resultat ex admissione ex-
9 traneorum, quàm prò mixto, quæ præsentationem
filiorum non excludit, dummodò sint hæredes, cum
præsertim qualitas hæreditaria sit magis expressa,
& præcisa, ac conformior Iuris Communis disposi-
tioni, & naturæ Iuris prò vt ratiocinatur *Rot. in rec.
d. dec. 336. nu. 5. & 6. part. 5. cum alijs in dec. quæ reui-
ditur vers. non obstat.*

10 Similiter non obstat, quod illi qui præsentarunt
anno 1600. enunciauerint se filios, quia etiam dixe-
runt se hæredes, & expressio filiationis non sufficit
ad probandum contrariam qualitatem, nisi simùl do
11 ceatur ad fuisse alios hæredes extraneos, ijsque ex-
clusis solos filios fuisse admissos, vt arguit *Calderin.
cons. 12. & 15. in fin. de Iurepatr.* quod Rota semper
probauit *in dec. 288. num. 6. par. 5. & in Pistorien. Iu-
rispatr. 9. Febr. 1624. etiam 31. Maij 1628. coram bon:
me: Merlino,* vbi quod huiusmodi expressio non ap-
12 ponitur taxatiuè, sed demonstratiuè ad ostendẽ-
dum eos, qui hodie sunt in quasi possessione præsen-
tandi, & coram *Reuerendiss. Vrgellen. dec. 173. nu. 2.
3. & 4.*

Proùt minus releuat sententia lata de anno 1593.
ab Ordinario Laudeñ per duas Rotales coram bo:
me: Decano, & Gypsio in iudicatum transactas, con-
firmata, in qua declaratum; fuit Iuspatronatus de
quo agitur spectare dumtaxat ad Luciam Ioannem
Baptistam, & Ioannem Angelum, vtramque quali-
tatem habentes familiæ scilicet, & hæreditatis cæ-
teros verò illas non habentes, fuisse exclusos: Quia
cum sententia non exprimat exclusionem præter-
missorum ex defectu qualitatis; nullaque cogat ne-
13 cessitas ad huiusmodi interpretationem, non est
recedendum à natura Iurispatronatus, cum æquè
bene dici possit fuisse ad fauorem illorum trium
pronunciatum, ex quo erant hæredes, & habebant
14 causam ab illis qui alias præsentauerant, cæteros
verò fuisse exclusos ex quo nec vnquam præsentaue-
rant, nec à præsentatibus causam habebant, &
omnis alia interpretatio est violenta contra naturã
scilicet Iurispatronatus, & assistentiam Iuris vt su-
pra dictum est.

Præter quod sufficit huiusmodi probationes per
15 necesse non concludere, sed esse æquiuocas, adhoc
vt ex eis prætensa contraria obseruantia desumi nõ
possit *Aret. cons. 115. nu. 3. Rot. dec. 294. num. 6. par. 2.
diuers.* & in alijs terminis *coram Reuerendiss. Vrgell.
decis. 173. num. 5. & dec. 336. num. 5. part. 5. rec. sæpiùs
citata,* præsertim contra Oliuerium reum, & pos-
sessorem, cui sufficit probationes Actoris esse offus-
16 catas, & turbidas, & vincere pro non ius illius ad
*trad. in l. fin. C. de rei vindic. Cassad. dec. 2. de except. &
alibi passim.*

Firmata autem qualitate hæreditaria, consequẽs
est, vt excluso Alexandro instituatur Oliuerius, tùm
17 quia ille non probat eos à quibus fuit præsentatus
esse hæredes eorum adquorum fauorem lata fuit
sententia de anno 1593. Tùm quia probata etiam
hac qualitate haberet vnam tantum vocem, Ideòq;
non posset concurrere cum Oliuerio habente duas
18 voces, alteram Ioannis Baptistæ, mediante præ-
sentatione Christophori Tini filij, & hæredis Camil-
læ, hæredis vniuersalis dicti Io: Baptistæ, alteram
Luciæ mediante præsentatione Marchionis Vista-
rini dictæ Luciæ donatarij, vt pluribus firmatur in
vlt. dec. bo: me. Merlini, vers. hoc autem iacto, Necnon
19 Pauli Mariæ Perretti eiusdem Luciæ filij, & hære-
dis. Et quatenus vterque vnam tantum vocem ha-
beret adhùc in paritate votorum esset præferendus
Oliuerius proptèr gratificationem obtentam à San-
ctiss. vt prætèr allegatos in decis. tradunt *Gloss. in c.
Ecclesia vestra verbo non consenserit post med. vers.
in casu isto, & in cap. Venerabilem 34. verb. fauore de
elect.*

Digitized by Google

elect. Fr. Sigismundus à Bononia d. tit. de elect. dub. 42. n. 9. vers. vel Idem sequitur adducti in Toletana Canonicatus Penitentiaria 22. Aprilis 1641. coram me vers. & cessare visa fuit.
Et ita vtraque &c.

PAMPHILONEN. VICARIÆ DE STELLA.

Mercurij 3. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Remissoria non conceditur vbi materia articulata est immaginaria inuerisimilis, & improbabilis. Absque iurepatronatus non possunt laici acquirere in Ecclesia ius nominandi Rectorem, & nominationes factæ alio iure eos non constituunt in quasi possessione nominandi, Immemorabilis quomodo dicatur probata?

SVMMARIVM.

1 *Ius nominandi Rectorem in Ecclesiis vnitis spectat ad eos, quorum Ecclesiis facta est vnio.*
2 *Nominandi Parochum quasi possessio non probatur ex Testibus, & Instrumentis dum non concludit de aliquo actu coactiuo, & obligatario.*
3 *Decretum irritans, & clausula sublata, tollunt, & inficiunt omnem possessionem, & quamcumque obseruantiam in contrarium.*
4 *Causa super iure nominandi ad effectum remissoria iudicatur profana, vbi sufficit quod materia sit relenans.*
5 *Immemorabili, vt dicatur derogatum, debet de ea fieri specialis mentio.*
6 *Immemorabilis, si sit immaginaria inuerisimilis, & penitus improbabilis tunc denegatur remissoria ad eam probandam.*
7 *Probatio illa non est expectanda, quæ verisimiliter haberi nequit cum alias partes grauentur tedio, & expensis.*
8 *Ius nominandi laicis non potest competere in Ecclesia sine iurepatronatus.*
9 *Immemorabilis, quando constat de certo initio, impossibile est, quod possit probari.*
10 *Immemorabilis requirit quod initij memoria non extet.*
11 *Nominationes factæ per viam petitionis, & ad præces admissæ non constituunt in quasi possessione nominandi.*
12 *Lis de quo tempore fuerit introducta, id probatur ex tempore data commissionis.*
13 *Testes deponentes de immorabili debent esse ætatis annorum 54. completorum ante motam litem.*
14 *Homines centum annorum, hac nostra ætate, vt experientia demonstrat non reperiuntur.*
15 *Remissoriam Rota non solet concedere attenta inuerisimilitudine, & impossibilitate probationis.*
16 *Commissionis verba attendi debet ad effectum digno scendi an causa sit eadem, vel diuersa.*
17 *Verbum Præsentandi significat etiam nominationem*
18 *Ratificatio æquiparatur mandato.*

DECISIO CIII.

Defuncto Ioanne de Munariz Vicario Parochialis Ecclesiæ S. Io: Ciuitatis de Stella, contendere cæperunt super nominatione noui Vicarij Economi & Parochiani eiusdem Ecclesiæ ex vna, & Abbas Monasterij Beatæ Mariæ de Yrace ex altera, prætendentes hinc inde ius nominandi Vicarium ad se pertinere super quo introducta causa coram Ordinario Pamphilonensi, & exinde ad Rotam deuoluta, fuit disputatum cui ex his partibus esset concedendũ mandatum de manutenendo, sed quia multa hinc inde deducebantur respicientia petitorium, fuit ordinatum quod videretur de bono Iure, superquo proposito dubio coram bo: me: Merlino sub die 16. Iunij 1642. Rota, Abbate tantum informante, respondit constare de eius bono Iure; Quia Ecclesia S. Ioannis reperitur vnita Monasterio B. Mariæ de Yrace, & in Ecclesijs vnitis clara est dispositio Constitutionis S. me: Pij V. 47. in Bullario nouo, quod
1 ius nominandi Vicarium spectet ad eos, quorum Ecclesijs facta est vnio, quam Constitutionem sæpius canonizauerunt Rota, & Sacra Congregatio Concilij vt patet ex decisionibus, & resolutionibus eiusdem Congregationis adductis in decisione dicta die à me extensa.

Nec obstat quasi possessio nominandi, quam Parochiani allegarunt tùm quia Testes, & Instrumenta ex quibus ea deducebatur, non concludebant de
2 aliquo Iure coactiuo, & obligatorio, prout requiritur *iuxt. dec. Card. Cauall. 419. sub nu. 3.* Tùm quia in omnẽ casum in Constitutione Pij V. adest clausula *Sublata*, & decretum irritans, quæ tollunt, &
3 inficiunt omnem possessionem, & quamcumque obseruantiam contrariam, vt latè in eadem decisione firmatur.

Emanata hac resolutione Parochiani prò euertendis illius fundamentis articularunt se esse in ista quasi possessione nominandi à tempore immemorabili, & petierunt remissoriam prò examinandis Testibus, sed contradicente Abbate, proposui de more dub. An remissoria esset danda, & non esse dandam in hac quarta propositione DD. responderunt.
4 Quia licèt causa vertens super Iure nominandi, ad effectum remissoriæ iudicetur profana *Achill. dec. 11. de Iurepatr. Cæsar de Grassis dec. 1. nu. 11. de dilat.* cum alijs per *Add. ad Sanct. me: Greg. dec. 164. sub n. 7.* Et in causa prophana secundum ordinarias regulas Iuris pro concessione remissoriæ sufficiat materiam esse releuantem absque aliquo fumo, & talis videatur articulata immemorabilis, quia ea probata
5 cessabit Constitutio Pij V. per quam non potest cẽseri sublata immemorabilis, cum de ea nõ fiat mentio in dicta Constitutione prout est opus ad effectum, vt immemorabili censeatur derogatum *Mascott. var. resol. lib. 2. resol. 101. num. 4. & seqq. Gratian. discept. forens. cap. 492. num. 5. & cap. 578. num. 12 & seqq. Gonzal. sup. reg. 8. gloss. 33. nu. 6. Rot. in rec. decis. 614. num. 1. par. 2.* & in his terminis *Sanchez. supr. decalog. lib. 7. disput. 29. num. 191. vers. 3. fallit.* & alij, quos allegant ipse, *Barbos. de offic. & potestate Episcopi par. 3. alleg. 72. n. 190.*
6 Attamen contrarium in hoc casu censuerunt Domini, cum allegata immemorabilis, visa sit Imaginaria inuerisimilis, & prorsus improbabilis, quo casu remissoria semper denegari consueuit, ne cun-
7 cteratur tempus, & partes defatigentur tædio, & expensis expectando probationem, quæ verisimiliter fieri non potest *Rot. diuers. dec. 99. num. 1. part. 4. & in rec. dec. 146. num. 13. par. 5. & dec. 315. nu. 4. par. 6. & dec. 128. num. 1. par. 7* & dictum fuit *in Ferraríen Parochialis 6. Martij 1642. coram me.*

Talem autem esse hanc, quam Parochiani prætendunt posse probare, ex eo liquet, quia ipsi articularunt se esse in quasi possessione Iuris nominandi, tamquam Patroni laici a tempore immemorabili, & tamen in facto apertissimè constat, quod ipsi non habent, nec vnquam habuerunt iuspatronatus dictæ Ecclesiæ, cum illud ab initio fuerit acquisitum à Sancto Rege Nauarræ ex fundatione, & dotatione, & ex eo transierit ad Monasterium B. Mariæ de Yrace, cui fuit concessum à dicto Rege in donationem dictæ Ecclesiæ, quam fecit d. Monasterio liberè absque vllo onere, & sinè subiectione alicuius per

Digitized by Google

personæ secularis, vel Clericalis, vt apparet ex In-
strumento donationis, & ex illius confirmatione
facta ab Ordinario Pamphilonensi *in Summ secundæ*
8 *positionis num.* 1. Vndè non solùm est inuerisimile,
quod ipsi possint probare ius nominandi, cum cer-
tum sit, quod illud Parochianis non competit sinè
Iurepatronatus, vt post *Innoc. Io: Andr. & alios tra-
dit Abb. in cap. querelam numer. 2. antè fin. de elect. &
Gonzal. sup. regul. 8. gloss. 18. num. 90. vers. Parochiani
namque*. Sed prorsus impossibile, quod eius respectu
9 possit probari immemorabilis, quia dùm constat de
fundatione, & sic de certo initio dictæ Ecclesiæ ces-
10 sat, & excluditur immemorabilis, cum hæc requi-
rat, quod initij memoria non extet *Rot. cor. san. me:
Greg. XV. dec. 467. num. 6. & in rec. dec. 285. numer. 4.
par. 2. & dec. 56. num. 18. & dec. 137. n. 6. par. 7. & cor.
bo: me: Buratt. dec. 831. nu. 6.*

Nec refragantur multę nominationes factæ à Pa-
rochianis in quibus ipsi potissimum se fundabant,
quia cùm non sint factæ, nec fieri potuerint ratio-
ne Iurispatronatus, quod alijs competebat, sed ap-
pareant factæ per viam petitionis, & admissæ ab Ab-
batibus ad præces, & supplicationem Parochiano-
rum non probatur ex illis aliqua eorum possessio,
sed solum quædam honorantia, & prærogatiua no-
minandi Vicarium gratum, & beneuolum, quæ
non constituit in aliqua possessione, nec attribuit
aliquod ius coactiuum, & obligatorium *Gemin. cons.
45. num. 4. Dec. cons. 134. num. 3. vers. postremo Ferrett.
cons. 33. num. 4. & cons. 212. num. pariter 4. Rocch. de
Iurepatr. in verbo competens nu. 60. Gonzal. super reg.
8. dicta gloss. 18. nu. 90.*

Sed cessat difficultas ex alio irrefragabili funda-
mento, propter quod Domini potissimum denega-
runt Remissoriam, quia videbatur inuerisime, quod
12 repetiantur Testes tantæ ætatis, qui possint proba-
re hanc Immemorabilem, cum enim demendum
sit tempus huius litis, quæ fuit introducta *cor. Card.
Seraph. vsq. de anno* 1598. vt patet ex commissione
causæ *in Summ. Tertiæ positionis litt. H.* & alijs acti-
bus datis *in eodem Summ. litt. I.* & eo dempto, Testes
adhunc effectum debeant habere ad minus 54. an-
nos completos *Paris. cons. 27. num. 97. lib. 1. Gabr. de
præscript. concl. 1. num. 83. Caputaq. decis. 290. part. 3.
Greg. decis. 298. num. 1. & ibi Add. nu. 12. cum alijs per
Add. ad Buratt. dec. 673. num.* 12. inuerisimile repu-
tatur, quinimò impossibile, quod possint reperiri
homines iàm annosi, & decrepiti, qui possint de-
ponere de allegata immemorabili, quia deberent
14 attingere centesimum annum. cuius ætatis non
reperiri homines his nostris temporibus, quoti-
diana experientia docet, qua inuerisimilitudine, &
15 impossibilitate attenta *Rot.* semper denegat Re-
missoriam, vt coram *Card. Seraph. dec* 1450. & 1460
*vtrobique num. 2. & in rec, dec. 235. nu. 13. & 14. par.
5. & dec 266. num. 16. & seqq. par. 6 & passim in alijs.*

Nec facit replicatio data, quod causa, quæ ho-
die pendet sit diuersa ab illa introducta coram
Cardinali Seraphino, quæ dicebatur esse inter Ab-
batem, & Episcopum super Iure visitandi Ecclesiam
S. Ioannis, non autem super Iure nominandi Vica-
16 rium, quia hoc tollitur ex verbis commissionis im-
petratæ ad instantiam ipsorum Parochianorum ex
quibus clarè apparet quod causa erat non solum su-
per Iure visitandi, sed etiam super Iure nominandi
vt patet ex illis verbis, ibi, *vertens super Iure visi-
tandi d. Ecclesiam necnon super Iure presentandi, seù
instituendi, & ponendi Vicarium* illud enim verbum
17 *Præsentandi*, significat etiam nominationem, vt
per *Lotter. de re benef. par. 2. qu. 15. num. 10. & seqq.*

Præsertim cum subsequantur illa verba; & appo-
nendi Vicarium, quæ ostendunt quod verè agebatur
de nominatione Vicarij. Et hoc efficacius proba-
tur ex articulis ab eisdem Parochianis datis coram
Pena super iure nominandi, ex quibus declarantur
verba dictæ commissionis.

Nec obstat, quod ista commissio dicatur impetrata à
Procuratore, de cuius mandato non constat, quia
cum in actis appareat, quod Parochiani vigore
eiusdem commissionis impetrauerunt compulsoria-
les generales, easque præsentauerunt Iudici de par-
tibus, coram quo fecerunt plures actus, & in illius
executionem causam prosecuti sint, tàm coram
Cardinali Seraphino, vt patet eius *dec.* 1304. quàm
coram Coccino vt in eius *dec.* 81. & 121. ex hoc vsu
commissionis satis probatur mandatum, vel saltem
18 ratificatio, quæ mandato æquiparatur, vt in ter-
minis gestorum à Procuratore *Greg. dec. 176. nu. 9.
& fuit dictum in Firmana compromissi 2. Iunij 1625.
coram bo: me: Pirouano.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA PECVNIARIA.

Mercurij 3. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Sententia est nulla ex defectu citationis, si illa fuit exe-
quuta in domo, quam Citatus non habitabat, nec
huiusmodi nullitas sanari potest per superuenientē
notitiam partis, dum non probatur superuenisse in
tempore habili ad dicendum contra, sed post la-
tam sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Citatio quæ non fuit exequuta in domo habitata per citatum causat nullitatem insanabilem.*

2 *Citatio non exequuta in domo per citatum habitata perinde habetur ac si facta non fuisset.*

3 *Citationis defectus non potest suppleri per superuenientem notitiam citati post publicatam sententiam.*

4 *Sententia ad hoc vt suppleatur defectui citationis requiritur tempore habili ad deducendum iura, & re adhuc integra, & quod presente citato, & contradicente sententia feratur.*

5 *Citationis defectus opponi non potest quando pars reperitur præsens.*

6 *Citatio nulla conualidatur, si citatus sponte compareat in iudicio.*

7 *Testes numero plures, & de facto proprio deponentes in concursu sunt preferendi.*

8 *Scientia, & notitia superuenta re non integra, & post latam sententiam non suffragatur ad effectū conualidandi citationem nullam.*

DECISIO CIV.

BIS fuit coram me resolutum Abbatem de Angelis teneri ad restitutionem scutorum mille D. Episcopo Pactensi, & sic sententiam A.C. illum condēnantem ad huiusmodi restitutionem esse confirmandam tamquam validam, & iustam, sed hodie tertia vice proposita causa, licèt DD. de iustitia nō dubitauerint, & in hac parte confirmauerint alias decisiones, quoad aliam tamen partem validatis recesserunt à decisis.

1 Defectus enim citationis exquo procedit nulli-
tas insanabilis, est euidens, quia non fuit exequuta
in domo inhabitata per Abbatem, vt requiritur *l. 4.
§. Prætor ait ibi, Domum in qua degit denunciari ff.
de damn. infect. & l. 1. §. domum ibi hospitium si in Ci-
uitate maneat ff. de liber. agnoscen. Clem. causam vers.
quod si forsan ibi in domo. quam ipse appellatus habi-
tare consueuit de elect. Rot. apud Caputaq. decis.* 117.
nu. 1.

Digitized by Google

nu.1.par.1.& dec.1191.num.5.vers. propterea part.3. Sed in alia Domo Francisci Meocci, vt probatur nedum ex priuatis, & extraiudicialibus fidibus prout fuit suppositum in alia decisione, sed ex depositionibus Cursoris, & dicti Francisci Meoccij, qui aliã domum, vbi citatio fuit exequuta inhabitabat formitèr, & parte citata receptis cum responsione ad interrogatoria deponentium citationem fuisse exequatam sub die 8. Augusti 1641. in quadam domo posita in facie muri lateralis, & Ianuæ paruæ S. Siluestri de Capite, quæ tunc temporis non inhabitabatur per Abbatem, sed à dicto Meoccio, idque accidisse per errorem Cursoris, qui vnam domum cum alia contigua equiuocauit, Vndè citatio
2 huiusmodi haberi debet perindè, ac si facta non fuisset, vt dixit *Rot. in Rom. nullitatis obligationis 2. Decembris 1639. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in Bonon. Fideicommissi de Dulphis 9. Ianuarij præteriti cor. R. P. D. meo Ghisilerio.*

Nec refragatur responsio decisionis, quod huiusmodi defectus fuerit conualidatus ex notitia extraiudiciali, quam d. Abbas habuit de huiusmodi citatione, dum simùl cum Procuratore comparuit in officio, quia ex depositione quatuor Testium hodie formitèr examinatorum prò parte Abbatis constat eum non habuisse notitiam citationis, nisi post prolatam sententiam: omnes enim concordant, quod Abbas visa citatione sibi à Meoccio transmissa sub die 9. sequentis, statim post prandium contulit se ad Domum Procuratoris, & secum domo exijt, vt simul Iudicem adirent, sed dùm ad illius domum appropinquarent, obuiam sibi factum Notarium vidit, è domo Iudicis exeuntem, qui interrogatus ab Abbate respondit *Non sete piu à tempo, perche Mõsignore questa mattina all' Informatione hà spedito la causa*, quibus firmiter credendum est, cum sint cõtestes de loco, tempore, & verbis, omnesque simul interfuerint eis, quæ deponunt; Vndè scientia ista
3 seu notitia tanquam superuenta post subscriptam cedulam, & publicatam sententiam, non potest suffragari adsupplendum defectum citationis, cum adhuc effectum requiratur scientia tempore habili
4 ad deducendum Iura sua coram Iudice, re adhuc integra, quodque citatus compareat, & sententia feratur eo præsente, & contradicente, vt apertè dicit *text. in l.1. §. sed si prætor ibi si quidem sententiam dixerit præsentibus illis, & sponte litigantibus sententia valebit, sin verò eum abesse perseuerauerint, sententiam protulerint etiam illis absentibus consequens erit dicere sententiam nullius esse momenti ff. de ferijs, & dilat. Marant. in sua praxi par.6. tit. de cit. nu. 12.*
5 vbi defectum citationis ait opponi non posse, quando pars reperitur præsens, quia lex adhunc effectum solum pondetat præsentiam partis *Gaill. plures referens lib.1. obseru.48. num.4.* vbi tradit citationem
6 nullam conualidari si citatus spontè comparet in Iudicio.

Nec aduersantur alij duo Testes inducti per Episcopum deponentes Abbatem fuisse ad Officium de mane ante prandium simùl cum Procuratore, preterquod conuincuntur de mendacio ex alijs quatuor prò parte Abbatis probantibus, id totum ac-
7 cidisse post prandium, qui tanquam numero plures, & de facto proprio deponentes in concursu essent preferendi *cap. licet causam vers. ex præmissis de probat. Alex. cons.64. num.2. lib.2. Greg. dec.322. numer.6.* sufficit quod omnes conueniant in substantia, scilicet de tempore comparitionis sententiam latam fuisse, adhoc vtillorum fides non adimatur, vt declarat *Caccialup. in l. admonendi num.9. ff. de reg. Iur. gloss. & dd. in l. ob carmẽ § si Testes ff. de Testibus cũ pluribus relatis in Rom. hæreditatatis de Virilis 3. Decemb. 1640 coram bo: me: Coceino, & in Anconitana Dotis 19. Aprilis 1641. vers. primum enim coram me*, & ad hoc vt
8 tollant vires scientiæ, & notitiæ, quæ superueuta re non integra, & post latam sententiam non refragatur ex iuribus superius adductis.

Quò vero ad iustitiam DD. perstiterũt in decisis ex fundamentis vltimæ decisionis, quia scilicet non probatur Cappellam fuisse constructam ab Abbate nomine Episcopi minusque Episcopum dedisse mãdatum ad construendum, cuius probationis onus incumbit Abbati, vt pluribus firmatum fuit in postrema decisione, vbi distinctè fuit ostensum huiusmodi probationem non erui ex Epistolis ab Episcopo ad Abbatem transmissis, cùm ex ijs non probetur animus perfectus, & deliberatus construendi Cappellam, sed potius suspensio vsque ad alium eius ordinem, à quo explicanda melius esset ipsius intẽtio, minusque ex verbis Episcopi Romæ emissi, in faciem Cappellæ continentibus quærimoniam super eo quod Abbas non curauerit in dicta Cappella apponi Episcopi insignia, quia ex eis nec mandatum induci potest, cum actus iàm esset expletus, minusque ratificatio, cùm à principio non doceatur actum gestum fuisse nomine Episcopi, quia præsertim vnus ex dictis Testibus inductis per Abbatem deponat Episcopum huiusmodi verba protulisse per modum admirationis, & contradictionis, quasi quod Abbati interroganti quid sibi videretur de illa sua Cappella, de contrario vellet illum redarguere, respondendo, *Come volete dire d'hauer fatta la Cappella per me, e à mie spese, se ci hauete messa la vostr' arme, e non la mia?* vt latius in d. decisiones minus suffragatur vsque ad fin.

Et ideò vtraque parte informante recedendo in hac parte à decisis resolutum fuit sententiam esse nullam sed tamen iustam.

ROMANA DOTIS.

Luna 15. Iunii 1643.

ARGVMENTVM.

Hæres de restituendo grauatus, si sibi hæredem instituat eamdem, personam, cui restituere tenebatur, an dicatur liberalitatem exercere, vel potius restatoris adimplere præceptum, eo in casu, quo sibi disponendi facultas fuerat concessa, & multa pro intelligentia tex. in l. prima §. vnum ex familia ff. de legat. 2. & in l. si sponsus §. si quis rogatus ff. de don. inter vir. & vxor.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones omnes, quæ obstabant defuncto, eius obstant hæredi.*
2 *Substitutus dicitur succedere testatori non hæredi grauato, & num. seqq.*
3 *Substitutio facta sub conditione euanescit ob defectum illius.*
4 *Substitutus dicitur succedere hæredi grauato non testatori, quoties ille habebat facultatem relinquendi bona cui vellet, & n.7.*
5 *Hæres grauatus relinquendo substituto non dicitur dedisse de suo, quod de alieno restituit, & num 6.*
8 *Hæres de restituendo grauatus etiam quod haberet liberam disponendi facultatem, tamen si substituto reliquit, præsumitur testatoris fidem exoluere voluisse, & num. seqq.*
9 *Defunctum sæpe aliquid voluisse credimus, quod tamen non rogauit.*
10 *Filij in conditione positi ex statuto Vrbis vocati dicuntur.*

11 *Hæres de restituendo grauatus non potest apponere onus fideicommissi, aut aliud grauamen adiungere.*

DECISIO CV.

Anna Crescentia tanquam hæres Lauræ Crescentiæ creditricis Maximiliani Caffarelli vsque, & de anno 1590. occasione suæ Doris iudicium pro illius recuperatione instituit contra nonnullos creditores posteriores, qui pretium Casalis Tuffelli per eum venditi bon. mem. Cardinali Burghesio in locum eiusdem Casalis à san. mem. Paulo Quinto subrogatum receperant cum cautione de restituendo prioribus, & potioribus, & inter alios conuenit, fratres de Euangelistis, qui sex loca Montium ex dicto pretio, & sub dictis vinculis æmpta detinebant contra quos commissa causa in Rota Reuerendissimo D. meo Decano, & disputato dubio An Instrumentum dotale esset exequendum DD. sub die 14. Februarij 1640. affirmatiuè responderunt.

Emanata hac resolutione, Co: Io: Franciscus Albanus Creditor etiam Maximiliani, qui ex dicto pretio fuerat satisfactus, illudque in tot locis montiumfidei sub eisdem vinculis inuestiuerat, necnon Leuizarij, & Berlendi, ad quos ex comite hæc loca deuenerant, audito, quod Anna etiam contra eos supradicto nomine hæreditario Lauræ experiri satagebat eam præuenientes obtinuerunt mihi eom mitti causam iactationis, & iactationum ex remed. *l. diffamari C. de ingen. & manumiss.* quapropter proposui idem simile Dubium An Instrumentum dotale sit exequendum, & non esse exequendum responsum fuit.

Quia Anna agit tanquam hæres Lauræ, & decisio Reuerendissimi D. mei Decani ad eius fauorem ænanit cum hoc supposito, & tamen hodie constat illam non esse talem, sed esse hæredem particularem Crescentij, qui ei reliquit omnia bona mobilia, quæ tempore sui obitus reperirentur in Vrbe extra Palatium, seu Domum habitaram per eius hæredes, ac etiam bona omnia iura, & actiones quascumque per ipsum Testatorem reperta in hæreditate Lauræ suæ germanæ sororis, & proinde sicut Crescentius propter obligationem insolidum cum Maximiliano fauore comitis repelleretur exceptio-
1 ne *l. vindicantem ff. de euict.* Ita etiam repelli debet Anna eius hæres, cui obstant omnes exceptiones, quæ obstarent Crescentio eius auctori *l. cum à Matre C. de Rei vindic. l. venditrici C. de reb. alien. non alienandum l. seyam ff. de euict. Roman. cons. 140. in fin. Rot. in rec. dec. 430. num. 4. par. 3. & dec. 48. n. 4. par. 7.*

Quod autem Anna non sit hæres Lauræ, sed Crescentij, qui est effectus præsentis disputationis, deducebant DD. quia licet ipsa in Testamento Lauræ
2 fuerit substitura Crescentio, & substitutus dicatur succedere Testatori, non autem hæredi grauato *l. cohæredi §. cum filiæ ff. de Vulgar. & pupill.* fuit animaduersum eius substitutionem non habuisse effectum, quia fuit facta sub conditione, si Crescentius institutus de illis non disposuerit, iuxt. facultatem amplissimam sibi à Laura tributam, quæ conditio deficit per dispositionem à Crescentio factam, & per consequens Anna non dicitur succedere Lauræ
3 iuim substitutionis, quæ euanuit ob defectum conditionis sub qua facta fuit *l. 1. C. de instit. & substit. Dec. cons. 465. n. 16. vers. vnde viden. est Honded. cons. 78. num. 32. & seq. lib. 1. Simon. de prat. de interpret. vltim. vol. fol. 316. num. 16 cum alijs per Fusar. de*
4 *substit. qu. 444 num. 1.* sed successit Crescentio, ex cuius dispositione, & liberalitate habuit ista bona, quæ ipse relinquere poterat cui vellet *l. 1. 5. sciendum ff. de leg. 3. Surd. cons. 29. n. 18. Fusar. cons. 63. num. 14. & de tract. qu. 511. num. 2. Peregr. decis. Patan in. 106. nu. 3. cum seqq.*

5 Nec aduersatur textus *in l. vnum ex familia §. si de falcidia ff. de leg. 2.* disponens, quod si hæres grauatus restituere hæreditatem Sempronio post mortem instituat hæredem Sempronium, adhuc Sempronius bona huiusmodi restitutioni subiecta habere dicetur à grauante, non à grauato, quasi quod hæ-
6 res grauatus, relinquendo substituto, non dicatur dedisse de suo, quod de alieno restituit, vt latè illum textum explicant *Paris. cons. 75. num. 15. & seqq. lib. 2. Crauett. cons. 144. n. 1. vers. & pro fundamento, & numer. seq. Surd. d. cons. 29. num. 3. vers. similiter si hæres, Menoch. cons. 1107. num. 1. cum alijs per Fusar. vt supra dicta quæst. 511. num. 5. cum seqq.*

Quia præfatus textus, & DD. supra citati loquuntur de hærede grauato, qui iussu Testatoris cogitur omninò restituere hæreditatem, & solum habet facultatem eligendi vnum ex pluribus vocatis, quo casu verissimum est taliter electum non capere ab eligente, sed à primo Testatore cui successit mediante persona eligentis; facultas enim necessariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium non est, & nihil de suo videtur reliquisse, qui quod reliquit, omninò reddere debuit, vt sunt verba textus secus quando, prout hic, hæres nulla adstringitur necessitate restituendi, sed habet liberam, & absolutam facultatem disponendi, & relinquendi cui maluerit; tunc enim si hæres habens huiusmodi absolutam facultatem instituit aliquem, rite, ter institu-
7 tus dicitur succedere ipsi hæredi disponenti, & ab eius liberalitate capere hæreditatem, de qua erat in eius potestate disponere, & non disponere, & cuique vellet suo arbitrio relinquere, vt distinguendo tradunt *Surd. d. cons. 29. num. 18. Fusar. & Peregr. loc. supra citato.*

Prout etiam non intrat replicatio, quod supradicta procederent, quando Crescentius habens liberam facultatem disponendi, disposuisset fauore alterius quam substituti, secus dum substituto reliquit, quasi quod relinquendo substituto præsumatur, potius voluisse fidem Lauræ Testatricis ex soluere, quam de
8 suo dare, vt scilicet plenius defunctæ voluntatem impleret, vt aperte decidit *text. in l. si sponsus §. si quis rogatus ff. de Donat. inter Vir. & Vxor.*

Quia licet hoc motiuum, in quo totam vim suam faciebant informantes pro Anna, præseferret magnam difficultatem, & apud DD. esset magni ponderis propter verba clara text. quæ videntur hunc casum decidere, ibi, *si quis rogatus perrepta tertia quantitate Vxori suæ hæreditatem restituere, & is sine deductione restituerit Celsus scripsit magis pleniori officio præstandæ fidei functum maritum, quam donasse videri*, & rectam rationem adiecit, quod plerique magis fidem exsoluunt hoc casu, quam donant, nec de suo putant proficisci, quod de alieno plenius restituunt voluntatem defuncti sequuti, nec immeritò:
9 sæpè enim credimus aliquid defunctum voluisse, & tamen non rogasse, quem textum expendunt in his terminis *Fachin. contr. Iur. lib. 5. cap. 7. vers. sed contraria sententia Caldas de Iur. emphiteot. par. 3. cap. 4. n. 4. cum seqq. Fontanell. de pact. nupt. tom. 2. claus. 5. glos. 8. num. 23.*

Adhuc tamen visum fuit posse euitari, non solum aduertendo differentiam inter casum d. legis, & nostrum, ex quo in casu legis hæres tenebatur præcisè, & purè restituere hæreditatem substituto, & solum poterat deducere certam portionem, quam non deduxit; in casu autem nostro Crescentius nihil cogebatur

batur restituere Annæ, sed poterat de omnibus bo-
nis plenè, & absolutè disponere, prout cum effectu
disposuit, vndè dici non debet restituisse substituto,
dum ipse disponendo cessare facit, & deficere sub-
stitutionem, quæ effectum sortiri debebat solum, ca-
su quo Crescentius non disposuisset, sed etiam, &
hæc responsio magis placuit, quia Crescentius non
disposuit solum, & simpliciter ad fauorem Annæ,
10 sed etiam fauore filiorum, quos posuit in conditio-
ne, & sic vocasse censetur iuxt. dispositionem *Stat.
Vrb.lib.1.cap.142.* Neque hic suam dispositionem
conclusit, sed vlterius progrediens mandauit, vt de-
cedente Anna sinè filijs, bona distribuerentur pau-
peribus per Co. Franciscum Crescentium *Summ nu-
mer.2.* Ex his enim apertè conuincitur ipsum non
intellexisse purè, & simpliciter restituere Annæ, sed
voluisse potius vti facultate disponendi sibi concessa
& dedictis bonis tanquam suis plenè, & in totum
disposuisse, aliàs enim si intellexisset simpliciter hę-
11 reditatem restituere, non potuisset apponere onus
fideicommissi ad fauorem filiorum, nec adiungere
aliud grauamen distribuendi pauperibus in casu,
quo Anna substituta sinè filijs decederet *ad not. in d.
l.vnum ex familia, §.sed si fundum vbi* DD.*ff.de leg.2.
Molin.de primog.Hispan.lib.2.cap.4.n.10.cum alys per
Fusar.de substit.d.qu.511.n.5.& per totam.*

Nec contrarium deducitur ex pręcepto Crescentij de soluendis certis debitis, postquam Dos Laurę fuerit restituta, ex quo videtur inferri Crescentium agnouisse, quod bona Lauræ non erant effecta proprium patrimonium, cum aliàs si fuissent effecta propria, non potuisset eligere certos Creditores exclusis alijs. Quia cum Crescentius instituerit Annam filiam hæredem tantummodo particularem in mobilibus, & iuribus, vt supra hæredes autem vniuersales fecerit Franciscum, & Antonium de sellupis, specificatio creditorum facta non fuit ad exclusionem cæterorum quibus etiam volens Crescentius præiudicare non potuisset, sed solum potiùs ad exonerationem hæredum vniuersalium, & ad declarandum, quod intentio Testatoris erat, vt debita specificata soluerentur ab Anna ex bonis Lauræ sibi cum hoc onere relictis, vt ex verbis Testamenti, ibi. *Reliquit D.Anna Crescentia &c.omnia bona intra &c. per ipsum Testatorem reperta in hæreditate Lauræ, &c.cum onere soluendi debitum &c.* hinc autem non eruitur animus excludendi creditores non nominatos, sed solum voluntas minus grauandi hæredes vniuersales, eosque exonerandi ab ijs solutionibus, quas specialiter Annæ iniunxit.

Demum non officit, quod propter obligationem insolidum Crescentij ad fauorem creditorum maximiliani, Anna illius hæres agere non potuisset prò recuperatione Dotis Lauræ, quam Crescentius in primis, & ante omnia restitui mandauit, quia vendito Casale Tuffelli pretio scutorum 37. mil. portio scutorum 3500. fuit inuestita in locis montium multiplican. vsque ad summam 28. mil. primariò pro securitate emptoris, & secundariò pro fideicommisso, & vocatis ad illud, alia portio scutorum 25. mil. fuit soluta illis Maximiliani creditoribus, qui habebant obligatos Crescentios, præstita fideiussione restituendi prioribus, & potioribus creditoribus Maximiliani, qui haberent obligatos dd. de Crescentijs. Residuum verò scutorum 8500. fuit inuestitum in locis montium, vt ex eorum fructibus satisfieret reliquis creditoribus Maximiliani, non habentibus fideiussionem Crescentij, Vnde licèt Anna propter exceptionem *l.Vendicantem* non potuisset auocare pecunias solutas Maximiliani creditoribus, potuisset tamen recuperare dotem Lauræ super multiplico scut.8550. quod specialiter fuit ordinatum prò satisfactione creditorũ non habentium obligatum Crescentium, quale est debitum dotis de quo agitur) cum super illo translatę fuerint omnes hypothecæ, quibus erat obnoxium Casale Tuffelli. Vndè ex ordinatione restituendi Dotis Lauræ, non arguitur Crescentium instituisse Annam, potiùs animo restituendi dotem Lauræ, quam de proprio disponendi, & satis esse debet, Crescentium in hæreditate Lauræ apposuisse noua onera etiam fauore filiorum à Laura non vocatorum ad hoc, vt arguatur voluntas disponendi tanquam de re propria si enim fidem Lauræ exsoluere intellexisset, eiusque voluntatem pinguius implere, hæreditatemque simpliciter restituere, nec noua pacta apponere, nec alias personas comprehendere potuisset ex traditis in supra citata *l.vnum ex familia* cùm cæteris superiùs allegatis.

Et ita vtraque &c.

TOLETANA CANONICATVS POENITENTIARIÆ.

19. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Electionis materia in decisione declaratur ad quæstionem de duobus electis in paritate votorum; An ij tantum, vel omnes ad nouam electionem admitti debeant? Hinc quando eligendi facultas per primam electionem remaneat consumpta? pluraque alia ad eamdem electionis materiam pertinentia declarantur.

SVMMARIVM.

1 *Electio quando est in paritate votorum tunc, est in arbitrio Episcopi eliggere quem velit ex coelectis.*

2 *Comparatiuum supponit positiuum.*

3 *Electio nihil aliud est, quam vocatio personæ idoneæ ad dignitatem, vel prębendam.*

4 *Prærogatiua magis qualificati in duobus electis supponit in necessarium antecedens pręlationem, respectu minus qualificati.*

5 *Pręlatio non datur nisi inter personas habentes ius in eo, in quo illa prætenditur.*

6 *Sortes emissa inter habentes paria vota includunt implicitum consensum eligentium in eum in quo sors ceciderit.*

7 *Possessio beneficij non traditur nisi præcedente electione.*

8 *Decretum capituli, quod alicui tradatur beneficij possessio habet vim electionis, seu collationis.*

9 *Electio canonicatus nullam habet formam specialem.*

Consensus capituli in electione canonicatus sufficit quoquomodo probetur num. 9. & seqq. ac etiam num.13.

11 *Eligentium consensus vbi non seruatur forma cap. quia propter de elect. non minus probatur verbis quam factis.*

12 *Electio, quæ fieri debet pro maiori parte votorum tenet habito respectu ad minorem, licet non sit maior respectu totius capituli.*

14 *Electio a principio nulla non conualidatur per consensum postea præstitum.*

15 *Electio noniter facta post electionem in paritate votorum valet ex nunc quamuis secunda electio non fuerit formalis, vbi forma non requiritur, & numer.16.& seqq.*

17 *Nullitas si prouenit non ex defectu formæ, sed consensus, sanatur eo ipso, quod quomodolibet superueniat consensus.*

Digitized by Google

18 *Electio conditionalis, & incerta est nulla.*

19 *Qualitas maioris idoneitatis, vel nobilitatis apposita in electione non dicitur conditio, nec actum suspendit, aut substantiam illius.*

Amplia conclusionem à pari procedere in qualitate idoneitatis requisita in forma dignam ibid.

Qualitas expressa, quæ non pendet à futuro euentu, sed quę inest de præsenti, vel de præterito non importat conditionem, & actũ non suspendit num. 19.

20 *Qualitas necessaria, & quę non potest non esse non facit actum conditionalem, neque illum suspendit.*

21 *Qualitas, quæ inest actui de iure etiam adiecta per modum conditionis non suspendit electionem.*

22 *Qualitas eligendi magis qualificatam inter coelectos inest actui de iure communi.*

23 *Qualitas maioris nobilitatis inter coelectos inhæret actualiter, & de certo, licet ignoretur in quonã sit.*

Ignorantia qualitatis nobilitatis appositę in electione non tollit certitudinem electionis, sed solum retrahit effectũ illius, donec examen notificetur n. 23

24 *Electia generose facta de aliqua dignitate non expresso nomine valida est, licet persona ignoretur.*

Qualitas personę ita habet determinare illam sicut expressio nominis n. 24. & 25.

24 *Nominatim etiam exprimi dicitur, quod ommisso proprio nomine, nomine officij, aut alia determinatione vocatur.*

26 *Voluntas non dicitur ferri in incognitam, quoties fertur ad personam aliqua qualitate designatam.*

27 *Eligendi facultas alicui competens per electionem consumitur.*

28 *Electio facta pendente lite, & post inhibitionem superioris est manifestè nulla, & attentata.*

29 *Electio vbi fieri debet de magis idoneo, & qualificato, ac eam interessentia contradictorum requirit iudicialiter processam.*

30 *Actus quantumuis extraiudicialis in iudicialem transit, si adest cõtradictor, & requiritur causæ cognitio.*

31 *Causa semel iudicialis facta, non potest amplius fieri extraiudicialis.*

32 *Appellatio etiam suspensiua datur in electione in qua requiritur causæ cognitio, & determinatio super habilitate, & in habilitate.*

33 *Electio facta pendente termino ad appellandum dicitur attentata vbi admittitur appellatio.*

34 *Appellatio extraiudicialis licet non soleat suspendere, si tamen offeratur probatio, eoque fortius si illa iustificetur, efficit, vt omnia iustificari debeant tanquam attentata.*

35 *Electio vbi est valida, vel saltem non euidenter iniusta præstat impedimentum secundæ.*

Electia quoties irritari debet venit iudicialitèr cassanda num. 35.

36 *Eligendi facultas non consumitur per electionem nullam, sed iterum ad nouam electionem deueniri potest.*

37 *Facultas siue a lege, siue ab homine data, catenus consumitur, quatenus actus validè, & vtiliter geratur.*

38 *Conditio, cum nupserit, non impletur per nuptias inutiliter contractas.*

39 *Electione legata de centum amphores vini si eligere debens eligat acetum, facultatem eligendi non ammittit, sed potest deinde vinum eligere.*

40 *Paria sunt non facere, vel non iure facere.*

41 *Potestas prorogandi arbitrium, non consumitur per actum prorogationis, qui non habuit effectum.*

42 *Electores pendente lite possunt accedere ad alterum ex coelectis, & variare eligendo, quem maluerint.*

43 *Intellige conclusionem procedere eo tantum casu, quo lis vertitur inter electores, secus autem quando est inter ipsos, & electos n. 44.*

45 *Eligentium consensus præsumitur sufficienter præstitus quoties eligentes actus electionis exhibere recusant.*

46 *Eligentes, si vnum de duobus eligere decreuerunt pata digniorem, tunc ad illos tantum arctatur scrutinium.*

47 *Ludentium ad taxillos, ille vincit, qui plura puncta proijcit.*

Ludentium ad taxillos, si duo eadem puncta proiecerunt, illi tantum, & non alij experiri debent n. 47

48 *Currentium ad Brauium, si duo æqualiter metam attingant, illi tantum, & non alij iterum currere debent.*

Quod tamen intellige vbi pręmium est indiuisibile, quia si diuidi potest pro medietate vnicuique eorum tribuitur ibidem.

49 *Capitulum non potest se retrahere sine legitima causa ab electione magis qualificati ex duobus in paritate votorum electis cum discussione meritorum magis idonei.*

50 *Electio de duobus in paritate votorum electis. altero vita functo, fieri debet de superstite.*

51 *Collatione iniustè denegata à magno magistro à Rotę Auditore debet concedi.*

52 *Auditor Rotæ immittendo aliquem in possessionem vig. Clem Auditor de rescript. videtur per priùs beneficium contulisse saltem virtualiter.*

53 *Electas in paritate votorum dicitur habere ius considerabile, quoties, verificauit qualitates necessarias.*

DECISIO CVI.

SVb die 22. Aprilis 1641. me proponente, Rota respondit Sententiam Rotalem adiudicantem, Canonicatum de quo agitur Doctori Michaeli Ferrer esse confirmandam ex eo potissimum capite, quod electio esset valida, non obstante quod facta
1 fuisset in paritate votorum, ad quod allegabatur *text. in cap. si forte. 63. dist.* præcipiens Metropolitani iudicio præferendum illum, qui maioribus iuuatur studijs ac meritis, vbi vota eligentium in duas se diuiserint partes, cum alijs concordantibus, sed iterùm proposita Causa super eisdem, cum Agentes pro Capitulo acriter impugnarent, fundamenta decisionis nullo modo posse subsistere, tam de Iure communi, quam ex opinione, quam alias tenuit Rot. igitur in hac noua propositione, dum causa pluries fuisset dilata, tandem DD. illa reiecerunt amplectentes alia fundamenta ex quibus hodie iterum dictum fuit constare de valida electione Michaelis. Moti sunt quia ex datis *in Summ. d. Michaelis* apparet Capitulum, sequuta electione Ferrer, & Bezerre in paritate vocum decreuisse, & declarasse ex his duobus assumen. magis qualificatum, & denuò præstitisse nouum consensum in illũ ex coelectis, qui dignioribus polleret qualitatibus, & alterum in nobilitate antecelleret, sicque fecisse nouam electionem.

Primò enim opposita exceptione defectus ætatis Michælis impediente discussionem aliarum qualitatum, Capitulum deputauit Commissarium ad capiendam Informationem super ætate dicti Michælis *Summ. nu. 2.* & mandauit per coelectos dumtaxat deponi scuta 800. pro Salario Commissarij, & Notarij *Summ. nu. 3.* prout cum effectu deposita fuerunt.

Secundo in executionem mandati Capitularis, Commissarius super dicta ætate examinauit plurimos Testes, & fabricauit Processum fol. 350. & quia

quia prætendebatur Capitulum à quo Commissarius fuerat deputatus carere Iurisdictione contentiosa, Ordinarius deputauit alium Commissarium, qui plures alios Testes examinauit, aliumque confecit processum fol. 3000.

Tertio in facto concordato intèr Patres coram Notario, & Testibus de mandato Iudicis, post narratam paritatem vocum inter Ferrer, & Bezerram, fit expressa confessio, quod Capitulum vt procederet ad verificationem qualitatum Nobilitatis, & traderet possessionem cui melius illam probasset, voluit primò examinare defectum oppositum ætatis, tanquam præiudicialem *Summ. n. 6.*

Quartò Capitulum allegauit in electione huius Canonicatus esse obseruandum idem quod fuit obseruatum in alijs electionibus Canonicatus Magistralis, factis in paritate, signauter in electoine Gabrielis de Cardenas, & Barrio, & alia Doctoris Barreiro, in quibus electus fuit magis nobilis de consensu Capituli, vt de electione d. Gabrielis refert *Rot. penes Garz. par. 5. cap. 4. nn. 166.*

Quintò in commissioue causæ Capitulum fatetur post electionem in paritate vocum fuisse deuentum ad discussionem qualitatum, & proptèr defectum ætatis Michælis Bezertam fuisse iudicatum digniorem, eique traditam posseßionem *Summ. nn. 7.* Quę commißio impetrata per Procuratorem in Curia, fuit in partibus ab ipso Capitulo acceptata, & Iudici, cui erat directa, præsentata, & illius vigore obtenta inhibitio *Summ. nn. 7. & 8.*

Sexto, idem Bezerra pariter fassus fuit post electionem in paritate suffragiorum deueniendum esse ad discussionem qualitatum adhoc, vt magis qualificatus assumi posset *Summ. n. 10.*

Septimò idem Capitulum dixit se deuenisse ad electionem Bezerræ, quia in eo concurrebant qualitates necessariæ quæ non aderant in Ferrer ob defectum ætatis *Summ. num. 11.*

Octauò, Ordinarius tulit sententiam, in qua pręuia declaratione, quod constabat de legitima ætate Michælis remisit ad Capitulum discussionē qualitatum iuxta ipsius consuetudinem *Summ. nn. 1.*

Nono, dictus Michael medio censuratum, & declaratoriæ pluries institit, vt Capitulum exhiberet acta electionis, in quibus expresè continebatur eius decretum, & consensus in electione magis qualificati, & Capitulum semper renuit, vt habetur etiam *in dec. bo: me: Cocc. §. & cessat.*

Et his autem omnibus euidentèr arguitur Capitulum post illam electionem in paritate vocum deuenisse ad nouam electionem de eo, qui discussis meritis reperiretur magis Idoneus, & qualificatus, aliàs enim frustratoriumfuisset eligere Cōmissarium prò iustificanda ætate Ferrer, deponere scuta 800. prò salario Iudicis, expensis vtriusque Coelecti, examinare tot Testes, fabricare ingentes processus, silere durante confectione Processus, & in electione post quinque menses facta de Bezerra exprimere causam defectus ætatis dicti Ferrer, illumque vti inhabilem, excludere, & præferre Bezerram, tanquam qualificatum, litemque adeò tenaciter spatio 13. annorum defendere, nisi Capitulum post electionem in paritate deuenisset ad nouā electionem de eo, qui discussis qualitatibus detegeretur magis Idoneus, & frustratoria pariter fuisset sententia Ordinarij, qui præuia declaratione legitimæ ætatis dicti Ferrer, remisit ad Capitulum discussionem aliarum qualitatum Coelectorum, debuisset enim potius deuenire ex integro ad nouam electionem, nulla habita ratione de electis in paritate,

neque de omnibus supradictis ad quæ deuentum
1 fuit, dùm absque eis extante electione in paritate
erat in eius arbitrio eligere, quem vellet; Vndè
dum nihilominus Capitulum mandauit discuti qualitates illorum, hæc omnia fuerunt gesta cum supposito, quod magis qualificatus censeretur electus,
2 quia discußio qualitatum, & comparatio meritorū
supponit vocationem *§. præferuntur instit. ad Tertull.*
l. cū filius §. Pater, vbi Bald ff. de leg. 2. Io: Andr. in cap.
cum dilecti verbo digniores de elect. Surd. dec. 65. nu. 8.
3 Electio autem nihil aliud est quam vocatio personæ
Idoneæ ad Dignitatem, vel Præbendam, vt per
Hostien. & Io. Andr. initio tituli de elect. in 6. Et præ-
4 rogatiua magis qualificati supponit in necessarium
antecedens prælationem respectu minus qualifi-
cati *§. cæterum vers. Ideò nos Instit. de legit. agnat. suc-*
ces. §. si verò neque Fratres auth. defuncto 2. ad Ter-
tull. Bell. Iun. cons. 72. num. 3. Rota in Rom. de Pacifi-
cis 5. Iulij 1632. coram bo: me: Cocc. vbi quod Præla-
5 tio non datur, nisi inter personas habentes Ius in eo
in quo prælatio datur *tot. tit. ff. qui potior. in pignor.*
6 *habeantur* Exemplo emißionis sortium intèr haben-
tes paria vota casibus à Iure permißis, quæ impli-
cite includit consensum eligentium in eum, inquem
sors ceciderit, eiusq; validam electionem inducit.
Quod faciliùs procedit, dum Capitulum voluit,
ei, qui ex Coelectis melius probasset suas qualitates,
tribui possessionem, vt in *d. Summ. num. 6.* sub hoc
enim Decreto est vniuersalitèr inclusa electio, cum
7 alias ad traditionem possessionis deueniri non pos-
sit, nisi præcessisset electio *Rom cons. 337 nu. 5. Gon-*
zal. super regul. gloss. 5. num. 54. Garz. de benefic. par. 5.
cap. 4. num. 47. Rot. dec. 16. num. 2. de concess. preb. in no-
8 *uis*, habet enim tale decretum vim nouæ electionis
& collationis, vt loquendo de Capitulo Toletano di-
cit *Put. dec. 119. lib. 3. in correctis Achill. dec. 4. num. 3.*
& 4. de præb.
Huiusmodi verò electio de Iure fuit valida, quia,
9 cum non agatur de electione Prælati per quem Ec-
clesia viduatur, sed de electione Canonicatus, in
qua de Iure nulla requiritur forma Specialis, sufficit
consensus Capitularis quoquo modo præstitus, *Ho-*
stien. in cap. in Genesi, num. 14. Card. ibidem num. 3. sub
fin. 4. opposit. vers. & dic. Abb. in cap. quia propter n. 9.
& in cap. Ecclesia vestra nn. 3. Bald. in cap. auditis n. 37
vers. Item nonus, & in text. ibi conualescere de elect.
gloss. in cap. si vni, verb. præter, & verbo Concilium de
elect. in 6. Franc. Marc. dec. 924. num. 1. part. 1 specula-
tor in tit. de elect. §. de via inspirationis num. 10. lib. 4.
par. 1. Bellamer. in cap. publicato num. 22. de elect. Rot.
dec. 289. num. 20. & 38. par. 6. recent. vbi quod in ele-
10 ctionibus Canoniæ, & alijs inferioribus non requi-
ritur forma aliqua specialis, sed sufficit quilibet eli-
gentium consensus absque solemnitatibus, *cap. quia*
proptèr, siuè manifestetur per verba, siue per facta,
quia vbi non sumus in forma *d. cap. quia proptèr*, in
qua verba sunt de substantia, non refert quoquomo-
11 do declaratur voluntas eligentium, ad cuius ex-
pressionem non minus valet factum, quam verba.
Archid. in cap. vt quis duas in gloss. quis intèr duos de
elect. in 6. Innoc. in cap. cum Bertoldus in glos. mirum
videtur de re iudic. Abb. in d. cap. Ecclesia vestra il 1.
num 3. de elect. Rot. in Toletana Canonicatus scriptu-
ra, penès Garz. part. 5. cap. 4. num. 166. vbi post vo-
cum paritatem fuit electio canonizata ex solo con-
sensu Capituli postea præstito in eo, qui erat nobi-
12 lior, Quod idem videmus in electione facta in dis-
cordia, quæ de Iure inualida est, si enim eligentes
faciant dispositionem, vt habeatur prò electo qui
habuerit maiorem partem votorum respectu mi-
noris,

Digitized by Google

noris, licèt non respectu totius Capituli, tenet ele-
ctio nonobstante quod de iure debebat esse maioris
partis respectu totius, ea ratione, quod postea om-
nes consentire videntur vigore illius dispositionis,
*Abb.in d. cap. Ecclesia vestra numer.4. de elect. Franc.
Marc.d.dec.924.num.6. part.1.* Vndè facilius debet
admitti in casu nostro, in quo adest consensus, non
solùm maioris partis respectu minoris, sed totiusCa-
pituli circa electionem dignioris, nec electio habet
iuris resistentiam sicut illa.

Quod magis est admittendum, attenta *Constit.
Gregor. XV.* in qua non datur certa forma eligendi
ad Canonicatum, de quo agitur, sed totum relin-
quitur verbo Capituli, & Ordinarij circa electio-
nem dignioris, imò nec requiritur propria electio,
sed sufficit quælibet assumptio, seù modus assumē-
di magis qualificatum, seù dignum, vt demon-
strant verba Constitutionis ibi, *Qui Iudicio Ordina-
rij, & Capituli magis habiles, & idonei præcæteris iudi-
cati fuerint, assumi seù eligi*, illa discretiua *seù* du-
pliciter repetita indicat sufficere quemcumque mo-
dum adiudicandi Canonicatum arbitrio Capituli,
cum in illius potestate sit, nedum eligere, sed assu-
mere magis idoneum, & qualificatum, ad quem effe-
13 ctū sufficit consensus Capituli quomodocūq; præ-
stitus, vt in puncto tradit *Bellamer.in dicta cap.quia
propter §.statuimus num.15.de elect.Suarez.tom.4.de
Relig.lib.2.cap.5.num.7.*

14 Nec obstat primo electionem ab initio nullam
non conualidari per consensum postea præstitū ex
dispos. *cap. auditis de elect.* & ideo cum electio in
paritate vocum fuerit ab initio nulla, conualidari
minimè potuerit, placuit enim responsio, quod Fer-
rer non prætendit ex consensu postea præstito fuis-
se conualidatam electionem illam factam in parita-
te, sed Capitulum post dictā electionem in paritate
fecisse ex integro nouam electionem de magis qua-
lificato, ex illis duobus decernendo discussionem
qualitatum ipsorum, & adiudicando Canonicatum
15 magis qualificato, quæ noua electio non fuit in
paritate, sed cum consensu totius Capituli vt su-
pra dictum fuit, & sic valet prout ex nunc secundum
*Baldum in d.cap.auditis sæpiùs citata numer.37.verbo
conualescere*, *Hostien. in cap.in genesi nu.14. vers.non
tamen, & vers.ratio prædictorum est de elect.*

Licèt etiam dici posset, quod, vbi in electione
requiritur certa forma, vel solemnitas, prout *in cap.
quia propter*, tunc si electio ab initio est nulla, non
conualidatur per consensum posteà præstitum, sed
requiritur vt cum consensu interueniat eadem for-
ma, quando vero, prout in casu nostro non est da-
ta certa forma, tunc licet per consensum singulorū
electio non conualidetur, conualidatur tamen per
consensum collegialiter præstitum, & sic valet pro-
16 ùt ex nunc, quia adest consensus, & solemnitas,
pro qua requiritur solum, vt consensus præstetur
collegialiter *Abb.in c.quia propter n.9. & in c.in ge-
nesi n.4. Hostien.n.14.Card.n.3.de elect. Franc. Marc.
dec.202.n.3.& dec.926.n.2.par.1.Garz.de benef.p.1.
17 cap.6. num.* 20. Et regulare est, quod, vbi nullitas
prouenit non ex defectu formæ, sed consensus, eo
quomodolibet superueniente, conualidatur actus.
Dec.cons.367.n.4.lib.2.Rot.in rec.dec.65.n.3.par.2.

18 Minus obstat secundo, quod electio ista tanquam
conditionalis, & incerta sit nulla per *text. in cap.2.
19 de elect. in 6.* conditionalis enim dici non potest,
cùm qualitatis maioris Idoneitatis, seù nobilitatis,
non sit conditio, nec per modum conditionis ap-
posita, sed pura, ac certa in rerum natura, licèt ab
examinatoribus ignorata antequā fieret discussio me
ritorum imò cum non sit qualitas pendens à futuro
euentu, sed, quæ inest de præterito, vel de præsen-
ti, non suspendit actū, nec substantiam electionis, vt
in simili de Idoneitate requisita in forma dignum
dixit *Rot.in Burgen. Canonicatus coram bo:me:Card.
Pamphilio apud Marches.de* Commiss.*par.1.fol.142.et
in Abulen.* Beneficij *coram Litta*, *apud* Garz. *part.6.
cap.2.n.55.* Et in terminis electionis Corass.*de elect.
par.4.cap.3.n.24.Bellamer.in c.significasti n.2. de elect.*
Cuech.*Instit.moral.lib.4.tit.1. num.216.benè Decian.
Cons.8.n.69.cū seqq. vbi n.75.* quod electio facta per
viam modi non facit conditionē, neq; suspendit a-
ctū, sed obligat tantum ad id faciēdum, quia qualitas
probanda non tollit deliberationē consensus in cer-
ta persona, nec inducit conditionē quę annullet actū
cum respiciat qualitatem præsentem, non futuram.

Et multò minus quando dicta qualitas non est cō-
tingēns, nec dubia, sed omninò necessaria, proùt est
maior qualitas intèr duos; tunc enim cum, non
exprimitur dubitatiuè, aut suspensiuè, & de præ-
20 senti tanquam necessaria, & quæ non potest non
esse, non suspendit *§.conditiones Instit.de verb.obli-
gat.Sanch.de matrim.lib.5.disp.2.num.3.*

21 Quæ conclusio est indubitata, dùm qualitas inest
actui de iure, nàm, etiamsi adijceretur per modum
conditionis, non suspendit electionem *Viuian.in ra-
tionali §.1.pag.155.Bellam.in d.cap.significasti num.2.
Abb.num.6.Dec.num.32.& 37.Innoc.num.1.de elect.
Compostell.in cap.2.de elect.in 6. Fr. Sigismun. à* Bo-
non.de elect.dub.27.seù aliàs 28. num.5. qualitas au-
tem maior inter duos Coelectos, supposita ordina-
tione Capituli eligendi magis qualificatum, inest
22 actui, tàm de Iure Communi, *Lotter. de re benef.
lib.2.qu.31.à num.135.* quàm etiam ex Constitutio-
ne Gregorij statuente electionem magis digni iudi-
cio Ordinarij, & Capituli.

Proùt etiam dici nequit incerta persona electa,
nedum quia electio fuit intèr duos tantùm, sed etiā
quia qualitas maioris actualitèr, & de certo inhæ-
23 ret, & iam est certa in rerum natura, vti iam con-
tracta per generationem, vndè, licèt ignoretur, in
quo nam sit, ista tamen ignorantia non tollit certi-
tudinem, sed solum retrahit effectum electionis, do-
nec tollatur per examen, vt dictum fuit in dictis
*Burgen. Canonicatus, & Abulen. Beneficij Decian.d.
cons.8. num.89. & 214. ac 217.* Quod idem contin-
git, quando electio fit genericè alicuius Dignitatis,
non expresso nomine, quæ valida est, licèt persona
24 ignoretur, solumque retardatur effectus, quous-
que ad notitiam veniat, ea ratione, quia illa perso-
na genericè electa, licèt nobis ignota, in se tamen
est certa, & per illam qualitatem determinatur, si-
cuti si per nomen exprimeretur, *l.nominatim de con-
dit. & demonstr.* vbi quod non solum per nomen, sed
etiam pro alias qualitates habetur determinatio, &
certitudo, *Oldr.cons.61.num.3 Card.Canal.decis.212
num.5.Rot.in rec.dec.219.num.7.par.7.rec.* Nomina-
25 tim enim dicitur exprimi, nedùm quod proprio
nomine vocatur, sed etiam quod nomine Officij,
vel alia denominatione seù qualitatis appositione
demonstratur, per quam ad certitudinem deueniri
posse *l.1.& 2.ff.de liber. & posth.* Nec voluntas fer-
26 tur in incognitum, quia tendit in personam,
designatam illa qualitate, cuius existentia est nota,
& certa, & per eam indiuiduatur persona *D. Tho.
in 4.senten.disp.3. artic.2.in respons.ad S. Nauarr.in
summa cap.22.num.26.cum alijs per Sanch.de matrim.
lib.7.disp.18.n.27.cum pluribus seqq.*

Tertiò demum non obstat Capitulū post electio-
nem in paritate, reiecto Michæle, elegisse Bezer-
ram,

Digitized by Google

27 ram, vti magis qualificatum sicque facultatem eli-
gendi fuisse consumptam per *regul. sex. in l. Banes §.*
hoc Sermone ff. de verb. signific. quia huiusmodi ele-
28 ctio lite pendente facta, & post Ordinarij Inhibi-
tionem *Summ. num.* 13. fuit manifestè nulla, & atten-
tata *l. 1. & tot. tit. vt lit. pend.*

Nec quidquam releuat Ordinarium moderatum
fuisse suam inhibitionem, quia cum moderatio fue-
rit limitata, quoad extraiudicialia *Summ. nu.* 14. suf-
fragari non potuit pro hac electione, quæ, cum fa-
cienda esset ex decreto Capituli de magis Idoneo,
& qualificato, proindeque requireret discussionem
meritorum cæterarumque qualitatum, cum interes-
29 sentia contradictorum, erat omninò iudicialis pro-
cessus, vt dicit *textus in cap. si fortè* 11. *de elect. in 6.*
30 vbi enim adest contradictor, & requiritur causæ
cognitio, actus etiam extraiudiciales transeunt in
Iudiciales, vt probat *Lambert. de Iurepatr. par. 2. lib.*
1. qu. 9. art. 12. num. 1. post Felin. in cap. fin. num. 27. de
præsump. Garz. in puncto d. part. 5. cap. 4. num. 214. Et
31 regula est, quod causa semèl effecta Iudicialis non
potest ampliùs effici extraiudicialis *Bart. in l. Socie-*
tatem §. Arbitrorum, ff. de Arbitrum Felin. in capit.
ex Officij numer. 23. de præscript. Imò cùm requi-
32 reretur causæ cognitio, & determinatio Capituli
super inhabilitate Michælis, à qua datur appellatio,
etiam suspensiua *Gonzal. in annot. contra nullit. & at-*
tent. num. 187. cum seqq. Rat. in Melenitana Marescial-
latus 26. May 1642. coram Reuerendiss. D. meo Deca-
33 *no*, eo magis fuit attentata, tanquam facta penden-
te termino ad appellandum, *cap. non solum de appell.*
in 6.

Quibus addi potest, quod Michael ad impedien-
dum electionem Bezerræ obtulit probationem suæ
habilitatis *Summ. num.* 13. & concludentèr probauit
se esse in ætate legitima, vt resolutum fuit in deci-
sionibus in causa factis; constat ex sententijs Ordi-
narij, & bo: me: Coccini, & ideò licèt appellatio
extraiudicialis non soleat suspendere, si tamèn of-
feratur probatio, & multo magis si posteà iustifice-
34 tur causa ipsius appellationis, omnia gesta post di-
ctam appellationem extraiudicialem reuocantur v-
ti attentata *cap. consideramus, ibique gloss. in verb.*
appellationem de elect. Lancellott. de attent. appell. pend
par. 1. limit. 3. à num. 17. cum seqq. Achill. dec. 24. de ap-
pell. in nouis, & coram bo: me: Burat. *dec. 771. nu. 4.*
& 5.

Et quatenus electio facta non fuisset priùs à Capi-
tulo de magis qualificato, in cuius præiudicium
non potuit de Iure fieri secunda electio, cum illa
prima fuerit valida, vt firmatum est, & electio quã-
35 do est valida, vel saltèm non est euidentèr nulla,
etiamsi veniat irritanda, & propterea debeat priùs
iudicialitèr cassari, præstet impedimentum secundæ
text. in d. cap. consideramus, & ibi Bellam. num. 8. &
in cap. cum Terra num. 6. Compost. in cap. quod sicut de
elect. Mundag. cap. 31. & 32. de elect. Lotter. de re be-
nef. lib. 3. qu. 17. num. 110. & 124. cum seq. adhuc ta-
men per eiusmodi electionem Bezerræ nullam, &
36 inualidam, facultas eligendi residens penès Capi-
tulum consumpta non fuit, sed iterum ad nouam
electionem deueniri potuisset, vt apertè disponitur,
in cap. si electio de elect. in 6. vbi si prima vice electus
electioni consentire noluerit, vel renunciauerit, aut
morte præuentus electio effectum sortiri non po-
37 tuerit eligentes denuò possunt eligere; quælibet e-
nim facultas siuè à lege data, siue ab homine, tunc
consumpta dicitur, cùm actus validè, & vtilitèr ge-
ritur, & ita effectum sortitur, vt menti concedentis
plenè sit satisfactum, aliàs secus *l. hæc conditio filia*
mea in princ. ff. de condit. & demonstr. vbi conditio
38 cum nupserit non impletur, contractis inutilibus
nuptijs *l. si maritus §. fin. ad l. Iulium de adulter l. 2. §.*
39 *1. de opt. leg.* vbi si is cui electio centum amphora-
rarum Vini legata sit, acetum elegerit, actus optio-
nis non dicitur consumptus, sed potuit de nouo vi-
40 num eligere, vbi *gloss.* ait nihil referre, an aliquid
non fiat, vel non iure fiat *Bald. in cap. olim ex litteris*
41 *de rescript.* vbi quod potestas prorogandi arbitrium
non consumitur per actum prorogationis, qui non
habuit effectum.

Prout etiam non releuat lite pendente Electores
posse accedere ad alterum ex coelectis, & variare,
eligendo quem maluerint iuxtà opinionem *Inno-*
42 *centij in cap. auditis de elect.* quam etiam probauit
Bald. in cap. publicato, ibidem, eorum enim opinio
43 procedere potest, quando lis est inter Electores, vt
se ipsum declarat *Innoc. d. cap. auditis num. 2. & 3.*
44 Secus verò, quando, prout hic, lis est inter Electos,
& Electores, tunc enim lite pendente est prohibitus
accessus, & variatio, vt tradit idem *Innoc. in d. cap.*
auditis num. 2. vers. Sed tamen credunt isti, & in cap.
cum venissent num. 7. de in integr. restit. Lacellott. de
attent. lite pen. par. 2. cap. 4. limit. 22. numer. 10. & 11.
Ferrett. cons. 292. num. 15. Lotter. de re benef. lib. 3. qu.
17. num. 123. & 142. cum seqq.

Et horum etiam doctrina procedit stando in mera
paritate vocum, nos autem sumus in electione facta
à toto Capitulo post paritatem vocum de magis
qualificato, & sic non possunt electores variare in
huiusmodi electione ab eo, in quem concurrunt
maiores qualitates.

Et hanc sententiam DD. facilius fuerunt amplexi
propter renitentiam, & repugnantiam Capituli in
45 exiben. actis electionis, in odium enim recusantis,
præsumitur constare de sufficienti cõsensu adnotata
per Felin. in cap. quoniam frequenter num. 7. vt lite non
contestata Gonzal. ad regul. 8. §. 3. proem. num. 36. cum
seqq. Rot. coram Greg. *dec. 327. num. 11: & dec. 341. nu.*
2. & coram bon. mem. Burat:. decis. 426. num. 7. & fir-
matur *in d. decis. Coccini*.

Et demum, quia vbi etiam extot actibus positiuis
electionem necessariò inferentibus, & renuentia
Capituli in exhibendis actis, non constaret de suf-
ficiente electione formali, certum est, quod dum
Capitulum commisit discussionem qualitatum vnius
cuiusque ex coelectis, adhoc vt digniori traderetur
possessio, illosque grauauit in expensis, fuit illi ius
quæsitum priuatiue quoad omnes alios. & Capitu-
46 lum adeò se arctauit ad electionem vnius ex duo-
bus, vt de illis amplius exire non possit, sed Cano-
nicatus de necessitate alterutri ex duobus sit confe-
rendus, vt expressè fatetur Capitulum *Summ. nu. 9.*
dum dicit esse necessarium, quod prosequatur Ca-
pitulum suam electionem declarando alterum ex
duobus, tanquam verum electum, & est *text. in cap.*
constitutis 46. ibi & iuxta conscientiam suam vnum eli-
gerent de duobus, in quos partes videbantur oculos ex-
tendisse. quem Ecclesiæ magis vtilem, & idoneum re-
putarent de appell. Io. Andr. ibid. num. 5. vbi quod iam
ex voluntate eligentium ad illos duos arctatur scru-
tinium. *Præposit. ibidem num. 11. Alex. de Neuo nu.*
19. Butr. num. 3. Franc. num. 2. Imol. num. 2. & 3. In-
noc. num. 1. Bald. num. 12. Anan. num. 3. & 4. glos. in
cap. duobus verbo teneantur de rescript. in 6. magistra-
liter idem Bald. in prohem. ff. §. itaque vers. sed numquid
currentij duo, & in prohem. decret. §. Rex pacificus nu.
35. Fr. Sigismundus de elect. dub. 50. vol. 52. secundum
aliam impressionem num. 5. vers. quod sanè verissimum
est Rot. penès Garz. par. 9. cap. 2. num. 150. cum alijs
cumu-

Digitized by Google

cumulatis in præterita vers. maximè quia, exemplo
47 ludentium ad taxillos in quibus vincit plura puncta
proijciens, si enim duo eadem puncta proiecerint,
ij solum duo experiri debent, & non alij, & duorũ
48 pariter currentium, & ęqualiter metam tangentiũ,
si enim præmium est diuisibile, inter eos æqualiter
diuiden. est, si autem indiuisibile inter ipsos dum-
taxat exclusis reliquis, est iterum cursus peragen-
dus, ratione maioris laboris, & meriti ex parte sua
interuenientis, *arg. l. semper §. negotiatores ff. de iur.
immun. cum alijs adductis in decis. d. vers. maximè
quia*.

Et ratio est euidens, quia, vbi, prout hic, ex de-
creto Capituli. & Constitutione Gregorij sancitum
est, illum dumtaxat ex concurrentibus assumendũ,
seù eligendum esse, qui iudicio ordinarij, & Capi-
tuli magis habilis, & idoneus repertus fuerit, & pro
verificatione qualitatum deuentum fuit ad discus-
49 sionem inter duos, Capitulum non potest absque
iusta, & legitima causa retrahere se ab electione
magis qualificati ex duobus, vt voluit *Rot. coram bo.
mem. Coccin. dec. 215. num. 13. & 14.* sed ex debito
iustitiæ commutatiuæ, & distributiuæ, qui dignior
repertus fuerit, præferendus est cæteris, & eligen-
dus *Marc. Anton. Gen. in praxi cap. 65. num. 8. Garz. de
benef. part. 7. cap. 16. à num. 37. vsque ad 54. Molin. de
Iust. & Iur. tract. 2. disput. 714. num. 9. Rebell. de o-
blig. inst. par. 1. lib. 1. q. 3. num. 18. & lib. 3. quæst. 8.*

Vndè cum in altero ex duobus esset necessaria
electio vigore consensus Capitularis antecedentis, &
subsequentis electionem in paritate, & per obitum
Bezerræ cessauerit omnis oppositio, & concursus, e-
50 lectio de necessitate est facienda in personam Mi-
chaelis, quatenus hucusque facta non fuerit, *Dec. in
cap. t. num. 15. de elect. Abb. cons. 25. num. 2. & 3. par. 2.
Menoch. cons. 1226. num. 1. Garz. de benef. par. 9. cap. 2.
num. 221.* & fuit dictum *in Aquitanien. Prioratus 21.
Februarij 1625. coram bon. mem. Seleucien.* vbi etiam
subiungitur, quod oppositor, cui iniustè denegata
51 fuit collatio à Magno Magistro, illam obtinere
debet à Rotæ Auditore iuxtà *Clem. Auditor. de re-
script.* quod etiam dixit *in Calagnritana Beneficij de
Arnedo 22. Iunij 1622. coram bon. mem. Merlino, & in
Pistorien. Parrochialis 6. Februarij 1623. coram eodem
impressa apud Viuianum de iurepatr. dec. 81. num. 11.*
vbi quod Auditor Rotæ immittendo in possessio-
52 nem vigore *d. Clement.* videtur prius saltem virtua-
liter beneficium contulisse cum cæteris ibidem
allegatis.

Quod multo magis procedit, dum Michael veri-
ficauit qualitates necessarias, & per Capitulum de-
53 uentum est ad huiusmodi actus, nam ex hoc habet
ius considerabile, *Put. dec. 252. num. 3. lib. 3. in corre-
ctis Seraph. dec. 1091. nu. 2. vers. Ideout dicatur Esco-
bar. de purit. par. 1. qu. 7. num. 106. & 150.*

Et ita vtraque parte acerrimè sæpius informante,
resolutum fuit constare de valida electione Michae-
lis, & sic sententiam Rotalẽ esse confirmandã omis-
sis nullitatibus contra eam oppositis, cum abundè
sublata fuerint in alia decisione, & latius hodiè ab
informantibus pro Michaele.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCALDIS.

Veneris 19. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Immissio in vim *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.* est
concedenda probanti omnia requisita ad id neces-
saria, nempè existentiam, & purificationem fidei-
commissi ad eius fauorem, possessionem testatoris
de tempore obitus, & possessionem de præsenti Ad-
uersariorum, & identitatem bonorum, etiam contra
vsufructuarium dum ille citatus ad iudicium com-
parere neglexit.

SVMMARIVM.

1 *Testes cum sint informati, & deponant de visu, &
certa scientia, et de actibus possessorijs continua-
tis probant possessionem.*

2 *Possessio ex sustentatione litis cum adminiculis regu-
lariter probatur.*

3 *Possessio illius probatur contra quem fuit tanquam
possessorem executum mandatum.*

4 *Identitas bonorum probatur sufficienter ex duabus
demonstrationibus.*

5 *Identitas bonorum in antiquis, & vltra centum an-
nos, probatur ex præsumptionibus, & coniecturis.*

DECIS. CVII.

THomasia de Pancaldis tanquam vocata ad fidei-
commissum Berti de Pancaldis egit contra Pal-
merios, & contra Fratres Beatæ Mariæ Charitatis
Bononiæ pro obtinen. immissione super nonnullis
bonis eidem fideicommisso subiectis, quæ Palmerij
in loco Padulæ, & fratres Charitatis in loco Lon-
gariæ possidebant, & disputato prius dubio contra
Palmerios, an constaret de purificatione fideicom-
missi ad eius fauorem Rota sub die 16. Februarij
1640. proponente Reuerendissimo D. meo Patriar-
cha Panzirolo affirmatiuè respondit, & successiuè
sub die vndecima Maij 1641. coram eodem dixit,
Thomasiæ esse dandam immissionem. Deindè pro-
sequendo iudicium contra fratres Charitatis, obti-
nuit coram me in locum D. Patriarchæ absentis sub-
rogato, disputari Dubium, an sibi esset danda im-
missio, & Domini sub die 10. Iunij 1642. pariter af-
firmatiuè responderunt, vt in decisionibus.

In hoc causæ statu se opposuit Eques Sauignanus
vsufructuarius protestans nihil fieri nisi eo citato,
& audito; quapropter hodie proposui dubium, an
esset recedendum à decisis sub dictis diebus coram
D. Patriarcha Panzirolo, & Domini non esse rece-
dendum responderunt informãte solum Thomasia,
quia Eques Sauignanus, licet pluries citatus, & inti-
matus, informare neglexit.

In dictis enim decisionibus firmatum fuit Tho-
masiæ esse dandam immissionem in terris positis in
loco Padulæ, ex quo concurrunt, & iustificantur
omnia requisita ad illam obtinen. necessaria, nem-
pè existentia, & purificatio fideicommissi ad eius
fauorem, possessio Berti Testatoris de tempore o-
bitus, & illorum de Palmerijs de præsenti, ac de-
mum identitas bonorum, quę omnia iterum visa
sunt subsistere.

Nam quod attinet ad existentiam, & purificatio-
nem fideicommissi, hæc duo requisita latè pro-
bantur in prima decisione D. Panziroli, & in alia
emanata coram me sub die decima Iunij 1642. con-
tra fratres Charitatis, in quibus omnibus rationi-
bus omnia firmantur, & cõtraria remouentur, adeout
non sit opus amplius super his insistere, præsertim
hodiè, dum altera pars nihil opponit.

Quod Bertus Testator possederit de tempore obi-
tus apparet ex Testibus ser. ser. examinatis deponen-
tibus, quod ille possedit in loco Padulæ terras pra-
tiuas de quibus agitur, illas locando, & dislocando,
aliosque actus possessorios facien. & vnus ex illis di-
cit, quod Bertus continuauit possidere vsque ad
mortem, & alter addit, quod post eius obitum di-
ctæ Terræ deuenerunt ad Ioannem Baptistam eius
1 filium, qui Testes cum sint informati, & deponant
de visu, & certa scientia, & de actibus possessorijs
con-

Digitized by Google

continuatis vsque ad mortem, satis adhunc effectum probant possessionem *iuxt. Text. in l. Titia ff. de solut. Cesar. de Grassis decis. 10. de caus. possess. & propr. & fuit dictum in Ariminen. fideicommissi 4. Martij 1640. coram me cum alijs in secunda decis. D. Panzirolii allegatis.*

2 Possessio verò illorum de Palmerijs de præsenti probatur, nedum ex substentatione litis, quæ regulariter sufficit cum adminculis, vt pluries Rota respondit, & signanter *coram bon. memor. Buratto decis. 693. num. 5. cum alijs allegatis ibi per add.* sed etiam ex mandato contra eos, tanquam contra possessores

3 relaxato, & ex subsequuta illius executione cum relatione executoris, quod illi possident, quæ satis probant possessionem illius, contra quem mandatum fuit exequutum *Menoch. de adipiscend. remed. 4. num. 921. san. mem Gregor. XV. decis. 105. num. 1. & dec. 402. numer. 1. & Rot. post Posth. de manut. decis. 319. numer. 5.*

Denique probatur identitas, quia vltra generalem demonstrationem loci, concurrit qualitas, quod terræ sunt pratiuæ, & conueniunt aliqua confinia, vt patet ex deductis in secunda decisione, quæ satis,

4 superque sunt ad identitatis probationem, ad quem effectum sufficiunt duæ demonstrationes *iuxt. Theorica Bart. in l. demonstratio falsa ff. de condit. & demonstrat.* Præsertim cum simus in antiquis vltra centum annos, quo casu requiritur minor probatio, & sufficiunt solæ præsumptiones, & conjecturæ iuxta *cap. causam de probat. Soccin. sen. consf. 166. num. 2. libr. 1. Riminald. iun. consf. 254 num. 11. Rot. in recentior. decis. 81. num. 20. & decis. 360. num. 10 par. 5. & decis. 58. num. 14 & dec. 164. num. 38. par. 6 cum alijs allegatis in decis.*

Et itaque &c.

ROMANA SVPPLEMENTI LEGITIMÆ.

Lunæ 22. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Filia fœmina etiam dotata, hæres, & agnata testatoris excludit alteram filiam, & sororem respectiuè pariter dotatam a Patre à supplemento legitimæ, quando ex statuto prohibente huiusmodi supplementum peti posse ab hæredibus agnatis patris, vel aliunde non habetur certitudo, quod statuentes intellexerint de hærede agnato masculo, etiamsi agnationis ratio fuerit habita.

SVMMARIVM.

1 *Filia, & hæres Testatoris, cum sit de illius agnatione licet fœmina, excludit sororem, & filiam respectiuè dotatam à supplemento legitimæ ex Statuto Vrbis disponente supplementum peti non posse ab hæredibus agnatis Patris, & nu. 5.*

Fœmina dicitur de agnatione licet nupta in aliena familia, num. 1.

2 *Statutum prohibens filiam petere supplementum legitimæ ab hæredibus agnatis intelligendum est de hæredibus masculis in quorum fauorem emanasse præsumitur.*

3 *Filia dotata incongruum est vt possit excludere à supplemento legitimæ alteram filiam dotatam.*

4 *Statutum prohibens filiam fœminam dotatam non succedere, illam non excludit in concursu aliæ fœminæ pariter dotata.*

5 *In statuto non est recedendum à proprietate, & certa significatione verborum, quæ vtrique sexui sunt communia, & tam masculis, quam fœminis conueniunt.*

6 *Verba in interpretatione statuti sunt accipienda in propria eorum significatione.*

7 *Amplia etiam si dispositio videatur dura.*

8 *Limita dummodo ex ipso statuto, aut aliundè clarè non constet de contraria mente statuentium.*

9 *Statuentes si voluissent fœminas comprahendi expressissent qualitatem masculinitatis.*

10 *Agnationis ratio considerata à statuentibus, si masculi deficiunt, & fœmina agnata succedat, sortitur magis effectum suum, cũ vlterius extendatur.*

11 *Agnatio quæ deficientibus masculis fruitur si fœmina agnata succedat, magis durat.*

12 *Fœmina agnata, iura sanguinis retinet, & agnationem conseruat, saltem eo modo, quo potest, licet in aliena familia nupserit.*

13 *Statutum exclusiuum fœminarum propter masculos habet locum, etiam fauore masculi religiosi incapacis conseruandi agnationem.*

14 *Agnationis qualitas conseruatur in Monacho, dum viuit.*

15 *Fœmina licet sit finis agnationis, sufficit, quod habeat qualitatem agnationis à statuentibus requisitam.*

16 *Agnatio conseruatur per fœminam agnatam deficientibus masculis.*

17 *Agnatio cum finitur nihil interest an magis in masculo, quam in fœmina conseruetur.*

DECISIO CVIII.

Proposito dubio, an Alexandro Cherubino debeatur supplementum legitimæ, quod ipse petebat in bonis Ricciardi Rotigni, tanquam hæres Mariæ eius vxoris, & filiæ Ricciardi, Anna altera filia, & hæres pro excludendo Alexandro tres principales exceptiones opposuit. Primam quod petitio supplementi fuit prohibita à patre in eius testamento per Mariam acceptato, & quod propterea non poterat Alexander ex eius persona agere ad supplementum prohibitum in dicto testamento, & à Maria eius auctrice acceptato. Secundam, quod cum Anna esset hæres agnata patris excludebat à petitione huius supplementi Mariam sororem iam dotatam, vt disponitur in *Statuto Vrbis lib. 1. cap. 141.* præcipiente, vt filiæ dotatæ a patre petere non possint supplementum legitimæ ab eius hæredibus agnatis. Tertiam denique, quod in casum, in quem vtraque filia Ricciardi decederet sine filijs, fuit pro medietate substituta causa pia, & pro alia medietate Io. Maria Nepos Ricciardi ex fratre, & sic masculus de agnatione, à quo idem statutum prohibet peti supplementum, non obstante, quod non esset directè institutus, sed substitutus; quia substitutio dicebatur pro repellenda filia à petitione supplementi, super quibus exceptionibus partibus pluries auditis, tandem DD. sub die 18. Maij. 1640. resoluerunt non obstare, quin Alexandro debeatur supplementum, vt in decisione dicta die emanata coram me, in qua omnia fuerunt latè discussa.

Sed huic resolutioni non acquiescens Anna causam ad disputationis trutinam reuocari obtinuit, in cuius discussione, omissis prima, ac tertia exceptione, ad secundam dumtaxat se restrinxit fundatam in dispositione statuti, ex quo tantum capite placuit hodiè DD. recedere à decisis.

Fundamentum fuit, quia cum statutum claris verbis præcipiat, vt filia cui pater in vita dedit, vel testamento reliquit dotem, nõ possit petere aliquod supplementum legitimæ ab hæredibus agnatis eiusdem patris, videbatur suffragari Annæ, quæ est

1 filia, & hæres Ricciardi, & quidem de illius agnatione licet sit fœmina, *iuxt. text. in l. pronunciatio ff. de verb. significat. §. item vetustas instit. de haredit. quæ ab intest. defer. §. Cæterum instit. de legit agnat. success.*

 Soccin.

Soccin.iun.cons.194.num.10.lib.1. Thesaur. decis.37. num.4.cum alys per Rotam *dec.282.num.2.& 4.par.2. recent.* Et in aliena familia nupta, *Rota in rec. decis. 587.num.8.par.1.& dec.151.num.3. par.5. & in Bonon. fideicommissi de Boatterys 17. Februarij 1642. coram bon.mem.*Mer *lino confirmata coram me 12. Decembris eiusdem anni.*

2 Et licet dictum statutum prohibens filiam petere supplementum legitimæ ab hæredibus agnatis intelligendum sit de hęredibus masculis, per quos conseruatur agnatio, & in quorum fauorem statutum emanasse præsumitur, vt consuluit Gabr. *cons. 10.num.8.vers.in hoc, & num.10. vers. et consequenter lib. 2.Rot.decis.425.num. 1.cum seqq. par.4. diuers. cum alys adductis in 1.decis.vers.nam prima tollitur.* Quæ authoritates valdè vrgebant, cum loquantur in punctualibus terminis huius statuti, eo magis, quia Anna altera filia, & soror respectiue ipsa quo-
3 que fuit dotata, vndè incongruum videbatur, vt filia dotata excludi possit ab altera filia pariter dotata, vt ponderat *Surd.cons.185.num.13.cum seqq.* vbi
4 quod stante statuto quod filia fœmina dotata non succedat, non est locus exclusioni, si concurrant aliæ fœminæ pariter dotatæ.

Placuit tamen DD. sequi contrariam sententiam, eo quia in statuto nulla mẽtio fit masculinitatis, ne-
5 que agnationis conseruandæ, nec aliundè habetur certitudo, quod statuentes intellexerint de hærede agnato masculo, vndè non videtur receden. à proprietate, & certa significatione verborum, quæ sunt vtrique sexui communia, & tàm masculis, quàm fœminis conueniunt, vt in simili dictum fuit in allegata *Bonon.fideicommissi de Boatterijs coram bon. mem.Merlino, & coram me.* Præsertim cum agatur
6 de interpretatione statuti, cuius verba accipienda
7 sunt in propria eorum significatione, etiamsi dispositio videatur dura, dummodo ex ipso statuto,
8 aut aliundè clarè non constet de contraria mente statuentium, *Lap.alleg.101.num.19.& Natt. ad statut.quod stantibus masculis 4.quest. princ. numer.135.*
9 Si enim statuentes noluissent fœminas comprehendi expressissent qualitatem masculinitatis, ad tradita per *Soccin.iun.cons.10.num.15.vers.et quando statuentes lib.2.Dec.cons.511.num.6.ante med.Rot.decis.282 num.4.part.2.recent.*

Et in omnem casum, quatenùs dici posset statuentes respexisse conseruationem agnationis, hinc non excluditur, quin huiusmodi statuti dispositio locum
10 sibi vendicet in hærede fæmina agnata, quando deficientibus masculis, ipsa sola superest de agnatione, vt in casu nostro, quia ex illius admissione, nòn solum nõ cessat ratio conseruandi agnationem considerata à statuentibus, sed imò magis sortitur
11 effectum suum, cum agnatio, quæ deficientibus masculis finiretur ità magis duret, & vlterius extenditur quatenus scilicet viuit fœmina agnata, quæ iu-
12 ra sanguinis retinet, & agnationem conseruat saltem eo modò quo potest, licet in aliena familia nupserit, vt firmatur in præallegatis *Bonon. fideicommissi de Boatterys.*

Et hic intellectus corroboratur ex simili, quod alias resoluit *Rot.ia Bonon.successionis 9. Decembris 1622.coram bon. mem. Vbaldo*, vbi quod statutum
13 exclusiuum fœminarum propter masculos, habet locum etiam fauore masculi Religiosi incapacis conseruandi agnationem hac sola ratione, quia statutum respexit dumtaxat qualitatem agnationis,
14 quæ in Monacho dum viuit conseruatur ex *Paris. cons.48.num.62.lib.3. Ciph. cons.53. num.98. & alys adductis in d.decis.Vbaldi, 5.neque obstat.*

Ex quibus parum obstat quod fœmina sit finis agnationis, quia sufficit quod habeat hanc qualita-
15 tem expetitam à statuentibus, & quod deficientibus masculis agnationem conseruet iuxta votum statuẽtium, qui hoc solum cogitasse præsumuntur, vt agnatio quantum fieri possit duraret, & perpetuaretur cum alias vbi finitur agnatio nihil intersit, an magis in masculo, quam in fæmina conseruetur.

Et ità decisum vtraque &c.

ANCONITANA DOTIS.

Mercurij 1. Iulij 1643.

ARGVMENTVM.

Hęres mariti obligati ad dotis restitutionem non tenetur soluere mulieri aliqua interusuria stante deposito ipsius dotis facto de ordine Iudicis, quod eo magis procedit, si & ipsa mulier, quæ dotis erat creditrix, etiam erat debitrix de aliquibus bonis viri ad ipsam peruentis, quæ per illam ante dotis restitutionem eisdem hæredibus consignari debebant, hinc de deposito, & oblatione dicuntur plura.

SVMMARIVM.

1 *Hæredes mariti durante anno luctus non tenentur restituere vxori dotem in pecunia consistantem, sed tantum illi præstare alimenta.*
2 *Alimenta vxori debita durante anno luctus debentur in quantitate taxata à statuto.*
3 *Interusuria dotalia non debentur vxori ob retardatam illi dotis solutionem, si non concurrit mora hæredum.*
4 *Oblatio iudicialis cum subsequuto deposito habet vim solutionis, & liberat deponentem.*
5 *Oblatio verbalis sufficit stante recusatione partis.*
6 *Oblatio verbalis vt debitorem liberet stante recusatione partis, non requiritur expressa, & specifica recusatio, sed etiam tacita sufficit.*
7 *Taciturnitas creditoris post oblationem illi factam habetur pro recusatione.*
Litis subscentatio à creditore facta post oblationem inducit recusationem, n.7.
8 *Dare, & recipere, vbi quis vna simul tenetur, tenetur prius dare, vel offerre quod debet, si vult alium constituere in mora, & n. seq.*
9 *Vidua si ex vna parte est creditrix dotis, ex alia vero debitrix aliquorum bonorum mariti, tenetur prius bona restituere, & postea dotem sibi debitam, petere, necnon interusuria.*
10 *Verba prolata per ablatiuum absolutum inducunt conditionem.*
11 *Conditionis ea est natura, vt illa adimpleatur antequam dispositio suum sortiatur effectum.*
12 *Depositum vbi non est integrum non suffragatur.*
13 *Creditori vt dicatur licuisse distrahere pignora sui debitoris, requiritur quod ille sit creditor in maiori quantitate, quam important pignora.*
14 *Depositum dicitur integrum etiam quod non fuerit factum de tota summa, si integra rata liquida fuit depositata.*
15 *Debitor excusare se non potest à mora, & culpa sui facto causata.*
16 *Petitio plus debito facit, quod debitor non dicatur in mora, etiam ad effectum, vt illi non currat interesse.*
17 *Depositum iudiciale non vitiatur ex conditione intrinseca per Iudicem apposita.*

DECISIO CIX.

FVit responsum nõ deberi interusuria Dotalia hęredibus q. Franciscæ Lanfranconę, quia aut petuntur pro anno luctus, & cum dos consisteret in pecunia, & mobilibus nulla debentur interusuria, quia hæ

Digitized by Google

hæredes viri durante dicto anno non tenentur restituere dotem in pecunia, & mobilibus consistentem,
1 sed solum præstare alimenta, & interim faciunt fructus suos iuxtà opinionem, quam originaliter tenuit *glos.in l.vnic.§. exactio C. de rei Vxor. act.* & communiter sequuntur DD. vt ibi notat alia *glos ad dit;* & patet ex relatis per *Honded.cons.36.n.1.lib.2.* & latius per *Surd.de alim.tit.1.qu.44.num.11. 29.& 30.*& approbauit *Rot.coram sanct.mem.Greg.XV.decis.462.num.2.* alimenta autem præstita fuerunt, &
2 quidem in quantitate sufficienti, quia illa taxantur à statuto Anconitano in solis scutis 60.quæ taxatio de iure licita est, & debet attendi *Abb. in cap. salubriter num.6.Surd.d.quæst.44.num.33.*&tamen Francisca habuit quantitatem longe maiorem retractam ex fructibus censuum, pensionibus Domorum venditione certorum mobilium, & ex alijs multis de quibus *in Summ.illorum de Fanellis num.16.*

Alit verò petuntur interusuria pro tempore post annum luctus, & ab indè citrà decursa, & ista pariter non debentur, cum nulla possit considerari
3 mora in hæredibus Hieronymi mariti Franciscæ sine qua huiusmodi interusuria non debentur *Alciat. cons.59.& cons.113.num.5.lib.5.Surd.cons.211. nn. 9. & Rot.in recent.dec.132.num.17.par.6.*

Cum enim dd. hæredes statim ac dies solutionis aduenit fecerint in iudicio plures reales oblationes, & actuale depositum quantitatis debitæ, vt eorum *Summ.num.4.6.10. & 13.* cessat quæcumque mora, cum similes oblationes factæ in iudicio, &
4 depositum habeant vim solutionis, & inducant liberationem, *Surd.cons.86. num. 28.& 29. & cons. 142.num.8.& cons.331.num.39.& seqq.& dec. 262. num.2.& 3.Gratian.discept.for.cap.38.num.32.& capit.786.num.2.*vbi quod quando versamur in oblatione iudiciali, quod tali casu indubitanter habet vim solutionis *Natt.cons.631. num. 6. post med. Roland.cons.7.num.29.lib.3.Cephal.cons.207.num.44.& pluribus seqq.*Qui tres consuluerunt in eodem casu, & alios allegat *Cyriac.contron.228.num.19.& 35.et sequitur Rot.in rec.dec.219.num.13.par.5.*& de deposito *Rot.dec.291.num.13.post cenc.de censib.secundum nouam impressionem.*

Quæ multo magis procedunt in casu nostro, cum
5 Francisca semper recusauerit recipere, quo casu non solùm sufficit oblatio realis, sed imò etiam sola verbalis, vt per *Surd.d.cons. 86. num. 29.& d. cons. 331.num.39.& alij per.Cenc.de censibus qu.3.num.30. vers.nisi creditor expressè recuset, & Rot. coram Reuerendissimo Vrgellen.dec. 108. num.4. & coram bon. mem.Buratt.dec.517.num.3.& 4.& coram Greg. dec. 214.num.1.in rec.dec.137.num.1.par.2.*
6 Nec ad istum effectum requiritur expressa, & specifica recusatio, sed sufficit, quod constet creditorem recepturum non esse *Bart.in l.prætor.ait § si quis paratus in fin.ff.de nou.oper nunc Ber. cons.196.num.3. lib.1.Cephal.cons.207.num.54.& seq.* vbi optime distinguit, & *Surd.d.cons.86.num.30.& cons.142. sub num.8.& cons.331.num.39. ante finem* Qui ampliant
7 id procedere, etiam si creditor audita oblatione taceat, & non acceptet, quia secundum eos talis taciturnitas habetur pro non acceptatione, & sufficit sola litis sustentatio, *Natt.d.cons.631.sub num. 4. Rot.coram Duran.dec.508.num.5.*

Quibus etiam accedit, quod dicta Francisca, tam ex forma mandati A. C. quam ex forma mandati Rotalis tenebatur restituere dictis hæredibus in actu solutionis mobilia ad eos spectantia, quæ ipsa apud se retinebat, & tamen ipsa non solum mobilia non restituit, sed nec etiam obtulit, quamuis fuerit sæpius interpellata, vndè tantò minus potest imputari mora dictis hæredibus, qui non tenebantur soluere nisi facta eis prius oblatione, & successiue restitutione suorum mobilium, sed potiùs Francisca fuit in mora, dum ipsa non obtulit mobilia, prout te-
8 nebatur ex lege vtriusque mandati cum semper vbi quis debet dare, & recipere, prius debeat dare, vel offerre id, quod tenetur si vult recipere id quod ei debetur iuxt.celebrem *glos.in l. ædiles in fin.in verbo præstet ff. de ædilit. edict.* quam sequuntur *Dec. cons. 422.num.10.& Roman.cons.244.num.4.*Qui præcisè in nostris terminis consuluit de quadam Vidua, quæ recusabat restituere certa bona, quæ ad eam peruenerant de bonis mariti, quod illius hæredes non
9 tenebantur ei soluere dotem per suprascriptam rationem, quod illa debebat priùs dare, vel offerre, si volebat recipere, & *sub num.5.* subiungit, quod cum hæredes mariti obtulerint velle soluere cum hoc, quod illa Vidua faceret, ea ad quæ tenebatur, quod interim non poterat dici in mora, & *Add. ibi citat.*alios concordantes.

Præsertim cum onus restituendi mobilia fuerit iniunctum Franciscæ per viam conditionis, vt apparet ex illis verbis, *Restitutis omnibus mobilibus in inuentario descriptis*, quæ verba tanquam prolata
10 per ablatiuum absolutum conditionem inducunt. *l.ab empt.& ibi Bart.n.1,Castren.n.13. & alij ff. de pact.Rot.coram Buratt.dec. 696. num. 2.* Vndè tantò magis debebat præcedere restitutio, vel saltem obla-
11 tio mobilium, cum proprium conditionis sit vt priusimpleatur, antequam dispositio sortiatur effectum, & exequutionem *Bart. in l.quibus diebus 40. §.Termilius num.1.in fin.vers.hoc dico ad doctrinam conditionis ff.de condic.& demonstrat. Bald. cons. 219. sub numer. 5. lib. 2. Crauet. cons. 59. numer. 1.Corn. cons. 102. numer.19.lib.2.Cephal.cons. 207. num. 52. Menoch.cons.131.num.1.Honded.cons.58.num. . . lib. 2.Rot.in recent.dec.268.num.1.par.1.*

Nec obstant ea quæ in contrarium obijciuntur, & primò, quod non fuerint depositata, nisi scut. 850.
12 & tamen creditum dotis esset scutorum 3052.& sic depositum, tanquam non integrum, non suffragari, vt responsum fuit in hac causa *sub die 7.Februarij 1642.coram me*, quia in dicta decisione hoc dictum fuit ad effectum excusandi delictum Franciscæ vendentis pignora, & sic agebatur de damno vitando, ad quem effectum sufficiebat, quod Francisca esset creditrix in maiori quantitate, ad hoc vt sibi liceret
13 distraere pignora insatisfactionem sui crediti *§. 1. instit.quibus liceat.alim. vel non l. si conuenerit ff. de pignorat.act.*sed hodie cum de hoc principaliter agatur prò captando lucro ex mora debitoris non soluentis, ad hunc effectum dixerunt DD. satis esse; quod eo tempore dos non esset liquida in maiori quantitate, adhoc vt mora non dicatur incursa, licet enim integra dos esset scutorum 3052.baioc.54. de tempore tamen oblationis erat solùm liquida in scutis 2140.pro quibus Signatura rescripserat *sine præiuditio*; Vndè cum ex his Francisca iam fuisset consequuta scut. 1400.redacta ex tot Censibus hæreditarijs, subhastatis, remanebant solù liquida scuta 850.oblata, & depositata. Reliqua verò scuta 802.54.erant illiquida, cum Signatura quoad ea rescripsisset cum clausula *Si quid exequen.*Adeoque depositum scutorum 850.licet non integræ summæ, fuit validum, & sufficiens, cum pro ea solum rata
14 dos esset liquida, nec aliqua potuit incurri mora respectu residui non depositati, quia cum esset illiquidum opus erat expectare illius liquidationem, & postea depouere prout dicti hæredes fecerunt *Ri-*

pa in l.quod te.num.67.in fin.ff.si cert.pet. Bald. conf. 461, num.3.lib.2.Rimin.sen.conf.361.n.6.& 10. lib.2. Soccin.sen conf.107.n.2.lib.1.Anchar.conf.135 num.2. Crauett.conf.89.num.5.Surd.dicto conf. 331. num. 42. Tiraquell.de retract.lignag.§.1.glof.19.n.1.Rot. coram Cardin.Seraph.dec.473.nu.2.& in rec dec.331 num 6. in fin.par.1.

Nec resistit, quod hæc posterior summa dicatur
remansisse illiquida, culpa, & facto dictorum hæ-
15 redum, qui diu litem sustinuerunt, & varijs præ-
textibus, & diffugijs solutionem distulerunt, ex quo
infertur ipsos non posse excusari à mora eorum cul-
pa, & facto causata ex adduct. per *Tiraquell.de vtro-
que retractu §.6.glos.3.num.1.& 2.*

Quia placuit responsio, quod imò hæc summa
remansit illiquida culpa, & facto ipsius Franciscæ
quæ dedit ansam liti, & illius continuationi, peten-
do, plus debito, nempè scuta 4000. cum tamen
verò non essent debita, nisi scuta 3052.& b. 54. vt
comperijt Rota, quæ absoluit dictos heredes à scu-
tis 947.& b.46. quæ plus debito petebantur cum
condemnatione Franciscæ in expensis, *vt in Summ.
num.9.*& sic non potest dici dictos hæredes hoc res-
pectu fuisse in mora, quia dum ab eis plus debito
16 petebatur habuerunt iustam causam litigandi, quæ
excusat à mora, etiam ad istum effectum ne possit
peti interesse *Rip.in d.l.quod te num.5.ff si. cert. pe-
tat Aretin.conf.149.num 9.Soccin.sen.d.conf. 107. sub
num.2.lib.1.Roman.conf.244.num.5.vbi Add.alios ci-
tat.*& in his terminis quando plus debitum fuerat
petitum *Surd.conf.142.num.6. & 7. Tiraquell. de re-
tract.lignag.§.6.glos.2.n.1.*

Denique non obstat, quod depositum non fuerit
liberum, sed cum vinculis, & conditionibus, quia
alia non ad fuit conditio, nisi quod restituerentur
17 mobilia, quæ conditio eum fuisset apposita à Iudice
in decreto, tanquam intrinseca non vitiat deposi-
tum *Scacc.de Camb.§.2.glos.5.num.5.vers.contingit.
Cenc.de cens.qu.3.num.29.in fin.Add.ad Greg.dec.105
num.12.& idem Greg.dec.347.num.12.Rot.diuers.de-
cis.813.num.1.par.4.& coram Durano dec.421. nu. 8.
& Add.ad Buratt.dec.429.num. 7.& coram Coccino
dec.15.num.3.*

Et ita vtraque &c.

FANEN. DOTIS.

Mercurij 1. Iulij 1643.

ARGVMENTVM.

Mandatum relaxatum contra bona hereditaria non est exequendum in bonis fideicommissarijs, & leuiores probationes admittuntur ad effectum impediendi executionem in bonis à tertio possessis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxatum contra bona hereditaria non comprehendit bona fideicommisso subiecta.*

2 *Via executiua non potest agi, sed ordinaria contra tertium possidentem alio titulo, quam hereditario.*

3 *Probatio, quæ contra aliquem probat, probat etiam contra habentem causam ab eo.*

Identitas probatur ex combinatione qualitatum, & conuenientia demonstrationum.

4 *Clausula* constituti *transfert omnem possessionem in constituentem.*

5 *Possessio probatur ex instrumento adeptionis illius, non docto de possessione alterius tunc temporis.*

6 *Probationes leuiores sufficiunt ad effectum impediendi executionem in bonis à tertio possessis.*

DECISIO CX.

IN altera decisione huius causæ emissa sub die 8. Martij 1642. dictum fuit mandatum relaxatum ab A.C. ad fauorem *Victoriæ* Castracanæ esse exequen, contra bona hæreditaria Raynerij tantum reiecta exceptione fideicommissi, tanquam non iustificati, cui resolutioni licèt in hac parte Hieronymus acquiesceret, quia tamen Agentes pro *Victoria* prætendebant exequi mandatum, etiam super bonis per Hieronymum possessis titulo fideicommissi q. Hieronymi Nulphi Senioris, iterum proposita causa, responsum fuit mandatum esse exequendum contra bona hæreditaria Raynerij tantum.

Quãtum enim ad huiusmodi bona res transit sine
difficultate, & vt dictum est resolutio non impu-
gnatur: Quantum verò ad bona subiecta fideicom-
misso Hieronymi Senioris executio fieri non de-
1 bet, quia mandatum relaxatum contra bona hære-
ditaria non comprehendit bona fideicommisso su-
biecta *Rot.in Romana pecuniaria 1.Iuly 1626.coram
bon.mem.Merlino, & dec.101.num.2. coram Reueren-
2 dissimo Vigellen.*Nec contra tertium possidentem
alio titulo, quam hæreditario agi potest via exe
quutiua, sed ordinaria *iuxt.Theoric.Alex.in l.à D.Pio
§.si super rebus n.28. vers. & pro hoc bene facit ff. de
re iudic.* passim à Rota probatum, *vt in Anconitana
Dotis 4.Aprilis præteriti coram me.*

Nec refert, vt in alia decisione dicebatur, fidei-
commissum huiusmodi non esse sufficienter iustifica-
tum, quia ex Testamento hodie in actis exhibito
constat q. Hieronymum Nulphum Seniorem consti-
tuisse perpetuum fideicommissum ad fauorem pro-
ximioris ex masculis de sua familia, qualis est Hie-
ronymus Iunior; Identitas verò probatur ex combi-
natione qualitatum, & conuenientia demonstratio-
num expressarum in ipso Testamento, quæ descri-
3 ptio probat, nedùm cotra Raynerium primum in-
stitutum, sed etiam contra Victoriam creditricem,
& ab eo causam habentem *Bald.conf.29.num.3.lib.1.
Cephal.conf.386.n 29.Peregr.de fideicomm.art.44. n.
2.vers.item asserito.*

Huiusmodi autem bona hodie possideri à Hiero-
nymo Iuniore, cumque vocatum esse ad fideicom-
missum conuincitur ex eo, quod post longam litem
fuerunt tanquam fideicommisso subiecta restituta
d. Hieronymo, vti proximiori, & ad fideicommis-
sum Vocato per Lauram Marcolinam hæredem
Raynerij vltimi morientis ex linea Masculina ipsius
fideicommittentis, prout in concordia, & transa-
ctione cum clausula *constituti*, & facultate capiendi
possessionem propria authoritate, & absque alicuius
Iudicis licentia, & mandato *Summ. Hieronymi n. 2.*
4 per quam omnis possessio fuit translata in Hiero-
nymum constituentem *vulg.l.quod meo vbi DD. ff.
de acq.poss.* iuncta vlterius possessione effectualiter
eius vigore apprehensa, vt ex instrumento adeptio-
5 nis *eodem Summ.num.3.* quod non docto de posses-
sione alterius, benè probat *l.prędia, & ibi glos. in
verbo declarauit, & Bart.sub num. 1 ff.de acquir.pos-
sess. Rot.corom bon.mem* Buratto *dec.67.num.1.*

Ideoque quicquid sit de iustificatione fideicom-
missi, super qua DD. noluerunt insistere, cum ho-
die non agatur ad illius canonizationem, ad effe-
ctum impediendi exequutionem super bonis à ter-
tio possessis, probationes visæ sunt sufficientes, cum
6 ad hunc effectum concludentes non requirantur, sed
sufficiant leuiores. *Bart.in extrauag. ad reprimendũ
verbo summariè n.31.& in l.1.C.quorum bonorum cũ
alijs per* Rotam *dec. 568. num. 1. & seqq.par. 5.
tom.2.rec.*

Et ita vtraque parte Informante &c.

ROMANA LEGATI.

Mercury 1. Iuly 1643.

AR-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Manutentio in quasi possessione exigendi annuum Legatum est concedenda petenti attentis solucionibus continuatis, etiam si solutiones fuerint factæ sine præiudicio iurium suorum, quoties ista clausula fuit apposita à parte sponte soluente, non autem à Iudice præsertim quando quasi possessio exigendi est nixa Testamento.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio exigendi pcobatur ex continuatis solutionibus.*

2 *Quasi possessio exigendi probatuc ex confessione partis, dum petit, committi causam supec cepetitione pecuniarum indebitè salutarum.*

3 *Mandatum de manutenendo conceditur pcobanti quasi possessionem exigendi.*

4 *Quasi possessio exigendi annuum Legatum eo facilius est manutenenda, si est nixa testamento.*

5 *Clausula prçseruatiua iurium si fuit apposita à parte sponte soluente non impedit acquisitionem possessionis in cecipiente.*

6 *Clausula pcaseruatiua iurium pręsccuat salum iuca soluentis in petitocia.*

7 *Secus si ista clausula fuisset pec Iudicem apposita.*

8 *Manutentio debet cessare extincto debito, & sic cessante causa in futurum abligatocia.*

9 *Datio in solutum est de sui natura perpetua, & translatiua dominij.*

10 *Verba in perpetuum, apposita in datione in solutum opecantuc, vt transferatum censeatur dominium perpetuò, & irreuocabilitec.*

11 *Clausula ad babendum, & ponens transferunt dominium.*

12 *Manutentionis iudicium nan admittit exceptiones, quæ cespiciunt merita causç, sed eas ceycit ad petitocium.*

DECISIO CXI.

IAcobus Briosus, instituta sibi hærede vniuersali Ecclesia de anima leganit in perpetuum annua scuta 80. monetæ infirmariæ, & sachristiæ Conuentus Bearæ Mariæ de Araceli: hoc legatum fratres d. Conuentus præuio beneplacito Apostolico, cesserunt Ioannino de Frantis Lanioni pro satisfactione debiti scutorum 1150, Quæ Conuentus ei debebat, & iste illud exegit vsque, & per totum annum 1619. Deindè eo defuncto exactum fuit ab Administratoribus eius hæreditatis vsque ad annũ 1626. ab indè citra vsque, & per totum mensem Martij anni 1636. ab Archihospitali S. Spiritus, quod in vniuersum Ius, & hæreditatem d. Ioannini successit prout de dictis solutionibus constat ex datis *in Summario Archihospitalis*.

De anno 1639. cum Archihospitale esset creditor trium annorum conuenit prouisorem Ecclesiæ de Anima ad soluendum terminos dicti Legati decursos, & non solutos, sed ipse denegata solutione, prætendens Ecclesiam non teneri ad d. Legatum, adiuit Signaturam Sanctissimi, & obtinuit rescribi R.P.D. Vicario Præceptori S. Spiritus, vt causam cognosceret de voto Rotæ appellatione Remota: quare cum ego fuissem deputatus, proposui hodie dubium inter partes concordatum, an Archihospitali dandum esset mandatum de manutenendo, & DD. affirmatiuè responderunt.

Quia probatur eius quasi possessio exigendi, non
1 solum ex tot continuatis solutionibus supra relatis,
quæ plenè probant quasi possessionem egigendi
Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 53. de caus. poss. & propr. Gratian. discep. for. cap. 552. num. 2. & seqq. Rota post Moaern. de manut. dec. 141. nu. 4. & dec. 142. & post Cenc. de cens. dec. 144. num. 2. sed etiam ex confessione partis, dum petijt committi causam super
2 repetitione pecuniarum indebite solutarum *Rot. coràm Sanct. mem. Greg. XV. dec. 365. num. 1. & in rec. dec. 140. num. 1. par. 1. & post Cenc. de cens. dec. 212. n. 1.*
3 Vnde Archiospitale debet in sua possessione manuteneri *Bout. de interdict. vti possid. cap. 7. num. 8. Rugin. de appellat. §. 2. cap. 2. num. 684. Rot. coram eodem San. mem. Greg. dec. 438. n. 1.*

Præsertim quia ex eodem Testamento Iacobi, cui hæres extitit Ecclesia B. Mariæ de Anima, apparet de onere soluendi hoc Legatum infirmariæ, & sacristiæ Conuentus B. Mariæ de Araceli, in cuius locum successit Ioanninus, & ex eius persona Archihospitale S. Spiritus, vnde eius possessio tanquam nixa
4 Testamento eo faciliùs est manutenenda *Put. dec. 75. lib. 3. Rot. dec. 104. n. 5. par. 2. diuers. Add. ad S. me. Greg. dec. 327. n. 9. & 6. cum seqq.*

Nec releuat solutiones fuisse factas ab Ecclesia de Anima sine præiuditio Iurium dictæ Ecclesiæ, quia cum dicta clausula non fuerit apposita à Iudi-
5 ce, sed à Parte spontè soluente, non impediuit acquisitionem possessionis in recipiente, quæ hodie non fit manutenibilis, sed solum præseruauit iura
6 soluentis in petitorio *Mantic. dec. 332. num. 2. & 3. Seraph. dec. 756. num. 2. cum alijs per modern. Bonon. de legitim. contradict. qu. 12. num. 9.* Quicquid secus di-
7 cendum esset, si per Iudicem fuisset apposita, vt conciliando opiniones, quæ inter se videbantur pugnantes, dixit *add. ad S. mem. Greg. dec. 332. num. 6. vers. verum concordari possunt Rosa post d. Modern. Perus. de manut. dec. 151. & dec. 161. n. 6.*

Minus obstat. quod creditum Ioannini Authoris Archihospitalis, pro quo habuit concessionem dicti Legati à Conuentu de Araceli, dicatur extinctum cum solutionibus factis ab Ecclesia de Anima longè excedentibus d. creditum, & ideò cessante causa in
8 futurum obligatoria, debeat cessare manutentio, ex trad. *per Grat. disc. forens. cap. 113. num. 60.* quia Domini aduerterunt, quod cessio dicti Legati non fuit temporalis, donec ex eius paghis extingueretur creditum Ioannini, sed fuit perpetua, & insolutum in pagamentum eiusdem crediti, vt patet ex verbis cessionis, ibi, *cesserunt, & insolutum. ac pro soluto pagamento dederunt d. Ioannino Legatum scutorum 80. &c. in perpetuum, &c.* Quæ datio insolutum est de sui
9 natura perpetua, & translatiua dominij *Soccin. sen. cons. 69. num. 15. lib. 4. Cephal. cons. 351. n. 13. Rot. in rec. dec. 52. n. 10. par. 6. & dec. 261. num. 19. par. 7.* Maximè stantibus illis verbis *in perpetuum*, quæ ap-
10 posita insolutum operantur, vt transferatur dominium perpetuò, & irreuocabiliter *Roland. cons. 86. num. 12. & 13. lib. 4. Menoch. cons. 1209. num. 9. lib. 13. & tenuit Rota in Interamnen: Dotis 2. Februarij 1589 coram Plato, & in Bononien. Pecuniaria 17. Februarij 1615 coram Eminentissimo Pamphilio, & Ciuitatis Castelli, seù Perusina dotis 18. Aprilis 1614. coram bon. mem. Rembalda*, quas refert, & sequitur *Rota decis. 52. num. 11. par. 6. recent.*

Et absque vlla prorsus difficultate cum dicta cessio, & datio insolutum fuerit facta cum clausula ad *habendum*, & cum clausula *ponentes*, quæ duæ
11 clausulæ transferunt dominium, vt in puncto *Menoch. cons. 361. num. 38. & Rot. in Romana Dationis in solutum 15. Iunij 1587. coram Comitulo, quæ est dec. 46. post primum volum. cons. Farinac.*

Subreptio asserti beneplaciti Apostolici, asserta nullitas Sententiæ Iudicis exequutoris, & prætensa inualiditas relictorum Ecclesiæ B. Mariæ de Araceli non veniunt examinanda in hoc summarissimo

Iudi-

Digitized by Google

12 Iudicio manutentionis, eum respiciant merita causæ, sed reicien. ad petitorium iuxta stylum &c.
Et ita vtraque &c.

BARCHIONEN. LEGATI. PII.

Mercurij 1. Iulij 1643.

ARGVMENTVM.

Arbitrium in executione Breuis Apostolici licet regulatur à iure secundum cuius dispositionem Breue Apostolicum, est exequendum, si tamen breue emanauerit cum clausula dummodo, & si credatur conditionale, sufficit, si adsit solus fumus, & probabilis dubitatio non adimpletæ conditionis ad effectum retardandi illius executionem

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Breue Apostolicum de iure est exequendum.*
3 *Conditio si non fuerit iustificata non est locus executioni gratiæ.*
4 *Clausula arbitrio, operatur vt ex sola probabili dubitatione sit supersedendum in executione.*
5 *Enunciatiua vnica, & testes singulares non sufficiunt ad probandam descendentiam.*
6 *Testis vnicus est insufficiens ad probationem:*
7 *Arbitrium, vt intret pro retardatione executionis sufficit probabilis dubitatio, immo solus fumus.*
8 *Filij legitimi, & uoturales præferuntur naturalibus tantum.*
9 *Clausula (dummodo) in breui apposita, præseruat ius alteri quæsitum.*
10 *Monasterium, quod monialem recepit sub spe futuræ dotis, & monialis, quæ habitum suscepit decipi non debent, & dote promissa carere,*
11 *Priuilegium Principis aquipollet naturæ.*
12 *Filius naturalis dispensatus, & habilitatus à Principe ad certum effectum, non dicitur per hoc legitimatus.*
13 *Dispensatio Principis ad certum effectum personam Filij naturalis legitimare non dicitur.*
14 *Filius naturalis quondo non est legitimatus, sed tantum dispensatus ad certum effectum non potest concurrere cum legitimis, & multo minus eos excludere.*
15 *Naturales existentibus legitimis in eorum præiudicium non censentur legitimati.*
16 *Limita nisi Princeps vtatur plenitudine potestatis, & procedat ex certo scientia.*
17 *Opponens se pro omni suo Iure, & interesse debet citari.*
18 *Clausula* dummodo *facit executorem mixtum, & requirit partis citationem.*
19 *Executio suspenditur data nullitate sententiæ.*

DECISIO CXII.

Anna de Requisins Montonquans in eius Testamento disposuit, quod dificientibus omnibus hæredibus ab ea institutis, & substitutis, eius bona, & hæreditas distribuerentur in collocandis filiabus consanguineorum suorum pauperum, inter quas tamen eas præferri voluit, quæ Religionem ingredi vellent, cumque multæ pecuniæ in hanc causam distribuendæ reperirentur iam depositatæ penes tabulam, seu banchum Ciuitatis Barchinonæ, Ludouicus de Tormo narrauit Sanctissimo D.N. se esse vnum ex proximioribus d.Annæ Testatricis ortum ex nobili genere, & grauatum vna filia naturali, adeò tamen pauperem, vt se sustentari iuxta eius qualitatem non posset, & dictæ filiæ, quæ in Monasterio educationis causa morabatur, & Religionem ingredi intendebat, dotalem eleemosinam ad id sufficientem suppeditare non valeret: Ideò supplicanit humiliter, vt prò monacanda d. eius filia, sibi concederentur scuta 1200. ex pecunijs vt supra depositatis, cuius supplicationibus inclinatus Sanctissimus per Breue commisit Episcopo Barchinonen. siue eius Vicario, vt tantam summam ei assignaret, cum qua eius filia Religionem profiteri posset, cum clausula, dummodo tamen hæc scuta 1200. pro dotali Eleemosina sint necessaria, nec ad sint aliæ puellæ magis, vel equè qualificatæ add. legatum adspirantes.

Præsentato Breui Vicario Episcopi Barchinonen. & coram eo agitata causa inter d. filiam Ludouici nuncupatam Mariam de Tormo ex vna, & Administratores præfati Legati, nec non alias septem puellas de genere Testatricis ad d. Legatum adspirantes partibus ex altera, lata fuit à dicto Vicario Sententia condemnans Administratores ad soluendum dicta scuta 1200. non obstan. deductis, & allegatis pro parte ipsorum, & Puellarum *vt in Summ. Mariæ num.3.*

Appellarunt Administratores, & puellæ causaq; mihi commissa cum clausula *Partto Breui arbitrio Rota,* dubitaui, An intret arbitrium, & Domini affirmatiuè responderunt, licet enim arbitrium regu-
1 letur à Iure, & de Iure Breuesit exequen. *cap. si ca-*
2 *pitulo, & cap. sesoli de concess. probend.* & in terminis similis Breuis *Rot. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 98. n. 1. & 2. & in rec. dec. 558. sub n. 1. & 2. p. 1.* Quia tamen Breue emanauit cum clausula *dummodo non ad sint aliæ puellæ eque, vel magis qualificatæ, quæ ad prædictum Legatum adspireut,* & hoc nullatenus
3 fuit iustificatum; sicuti de Iure conditione non iustificata, non erat locus exequutioni gratiæ *Roc. dec. 71. n 2. par. 6. rec.* Ità multò minus stante clausula *ar-*
4 *bitrio* quæ multum relaxat de rigore Iuris, & operatur, vt ex sola probabili dubitatione sit supersedendum in exequutione *Cresc. dec. 4. num. 3. de Testibus Rot. in rec. dec. 228. num. 2. & dec. 235. sub n. 1. par. 1. & dec. 174. nu. 3. par. 7. & fuit dictum in Astoricea. Prioratus 9. Decembris 1596. coram Litta, & Tarraconen. Parochialis 4. Februarij 1604. coram eodem apud Marches. par. 1. fol. 448. num. 1. & sol 461. num. par. 1. & in Aquilana Beneficij 14. Decembris 1640. coram R. P. D. meo Ghislerio.*

Quod autem clausula non fuerit iustificata, manifeste apparet, quia ad præfatum legatum adspirāt Margarita Capons, & Catherina de Requesins Puellæ de genere Testatricis æque pauperes, Maria verò non probauit se magis qualificatam, & proxi-
5 mam; enunciatiuæ enim, & testes adhuc effectum adducti non sufficiunt, quia illæ sunt vnicæ, & singulares *Rot. in rec. dec. 160. num. 6. & dec. 169. num. 2. par. 1. & dec. 71. num. 5. & dec. 170. num. 3. par. 2.* cum pluribus *apud S. me: Greg. dec. 407. num. 2. ibique adden. num. 6. & bo: me: Buratt. dec. 737. numer. 3.* Testes verò sunt duo solum, quorum vnus deponit de reputatione propria, & alter qui deponit de fama re-
6 manet Vnicus, & sic insufficiens *cap. licet, & cap. veniens il 1. de Testib. l. Iuris iurandi C. eod.* Vndè licèt prò parte Margaritæ, & Catharinæ non detur aperta probario proximioritatis, ad effectum tamen
7 vt intret arbitrium pro retardatione, satis est probabilis dubitatio, imò solus fumus, *Rot. coram S. me: Greg. d. dec. 58. num. 2.* cum alijs *in d. Aquilana Beneficij coram R. P. D. meo Ghislerio.*

Eoque minus quia dd. Margarita, & Catharina, probāt se legitimas, & ex legitimo Matrimonio natas, vndè cæteris paribus, videntur præferendæ Ma-
8 riæ, quæ est tantum naturalis *auth. licet, C. de natural. liber. l. si qua Illustris C. ad S. C. Orfitian. Alex.* in

in l.xx facto,§.si quis rogatus num.26.& ibi DD.commun.ff.ad S.C. Trebell.latè Menoch.conf.285.num.34. cum seqq.Peregr.de fideicomm.art.22.num.80.& art. 28.num.50.Grat.discept.for.cap.218.nu.25.cum seqq. Rot.in rec.dec.155. sub num.3.par.t.& in Ianuen. Iurispatr.12.Febr.1607.coram Card.Lancellotto.

Insuper aduertebant DD. alteram ex his, nempè Catherinam iam assumpsisse habitum Monialis quãuis nondum professionem emiserit, vt probant Testes in Curia examinati *Summ.nu.6.*& ad ipsius fauorem antè motam hanc litem fuisse expeditum mandatum de consignando pecunias depositatas,vt profiteri posset *Summ.num.7.* & sic vndequaque fuisse ei
9 quæsitum Ius,quod per clausulam *dummodò* in Breui appositam fuit à Sanctissimo præseruatum *Rot. coram Card.Seraph.dec.1234.num.4.& coram bo:me: Buratto dec.65,nu.1.vbi Add.plures cumulat* : Equitas autem non patitur, vt Catharina, quæ iam ha-
10 bitum suscepit, & Monasterium, quod eam recepit sub spe futuræ consignationis, decipiantur, & dote promissa careant, vt aduertit *Surd.conf.143.nu. 33.vers.sexto aduertem.est Reuerend.ss.Vrgell. dec.98. numer. 13.*

Nec releuat Mariam narrasse Sanctiss.se esse naturalem, & hoc non obstante fuisse habilitatam ad d. legatum, adeoùt hodie defectus Natalium sibi obstare non possit, quo minus concurrere valeat cum legitimis, attento, quod Breue maculam naturalitatis ità aspersit, vt perindè haberi debeat, acsi om-
11 ni tempore fuisset legitima, cum Priuilegium Principis æquipolleat naturæ, iuxtà *text.in l.2. & vltim.ff.de nat.restit.& in l.Imperialis C.de Nupt.et latè tradit Tiraquell.de Iur.Primogen.qu.34.n.24.*

Quia vltrà quod non cessant aliæ qualitates proximioritatis, & Iuris quæsiti ob susceptum habitum quæ solæ sufficerent, vt in concursu istæ Puellæ dici possint magis qualificatæ, & excludere Mariam
12 *vulg. §. Affinitatis Instit. de Nupt.* Responsum fuit dictam dispensationem operari quidem, vt Maria efficiatur habilis ad consequendum legatum, adquè effectum Pontifex eam dispensauit, vt notat *Felin. in cap.si quando num.6.vers.dic 1.de rescript.* cum alijs per *Mandos.de signat.Gratia in verb.dispensatio,vers. dispensationum*, sed non efficere, vt eius persona efficiatur legitima per eam; enim defectus Natalium, & illegitimitatis non remansit abolitus, cum aliud
13 sit dispensare ad certum effectum, aliud verò personam simpliciter legitimare *Corn.conf.9.num.6.& 7.lib:4.Castill.de tertio.ultim.volunt.cap.22.nu.148.* quem refert, & sequitur *Add.S.me:Gregor.dec.201. num.11. vers contrarià verò opinio* : Ideoque dum
14 non est legitimata, sed solum dispensata,non potest concurrere cum legitimis, multoque minus eas excludere *Cornel.d.conf.9.numer.6.& 7.lib.4. Gozad. conf.6 num.74.& 75.Dec.conf.52.numer.2.vers.2.ista conclusio Syluan.conf.45. num.22. cum seqq.* cum alijs adductis per *Molin.de Hispan.Primog.lib.3.cap.3.nu. 35.*Quinimò etiamsi dictũ Breue importaret legiti-
15 mationem, non autem simpliciter dispensationem, & habilitationem,adhuc nihil releuaret,quia quando Princeps non vtitur plenitudine potestatis, nec
16 procedit ex certa scientia, Naturales, existentibus legitimis, in eorum præiudicium non censentur legitimati, *Auth.quib.mod.natural.effec.sui §.generaliter in illis verbis, ibi, Omninò enim legitimus existen. deinde naturalibus proueuientibus nequaquam his legitimorum adycimus*, & tradit ibidem *glos.in verb. in quibus, vers. Vel verius dic Ias.in l.Gallus §.& quidsi tantum num.94.cum seqq.ff.de liber.,& posthum. Alex. conf.187.num.3.& 4.lib.5. Molin.de Primog. Hispan. lib.3.cap.2.num.2.cum seqq.Grat.discept.forens.capit. 218.nu.26.27.*& 30. & fuit dictum in *citata Ianuen. Iurispatr.12. Febr.1607.coram Card. Lancellotto, §. Et hinc regulariter.*

Eoque faciliùs dixerunt DD.intrare Arbitrium pro retardatione exequutionis, quia Iudex non solum iniustè processit, dùm postposuit puellas magis qualificatas, sed etiam nulliter ex defectu cita-
17 tionis,cum enim istæ puellæ se opposuissent pro eorum interesse, saltem erant citandæ, stante clausu-
18 lam *Dummodò*, quæ facit Exequutorem mixtum, & requirit partis citationem *Rot.coram Buratt.dec.*
19 *650.nu.3.* Data etiam nullitate suspenditur exequutio *Rot.coram S.me:Greg.dec.53.in princ.& coram b: me:Cocc.dec.177.n.2.& per tot.& in Tarracouen.Parochialis supra citat.*

Et ita Vtraque &c.

BARCHINONEN. BENEFICII;
Mercurij 1. Iuly 1643.

ARGVMENTVM.

Possessio siue vacans, siue attentata debet sequestrari de stylo Rotæ. Appellatio datur ab institutione, quando fuit iudicialiter processum, & quando dicatur iudicialiter processum?

1 *Sequestrum apponi debet vacante possessione, ne interim fructus dilapidentur.*

2 *Possessio capta pendente termino ad appellandum tanquam attentata debet sequestrari iuxta stylum Rotæ.*

3 *Lis censetur inducta inter partes, & contestata absque alia citatione, si in collatione beneficij facienda, oppositores comparuerint, & sese hinc inde opposuerint.*

4 *Collatio beneficij facta in contradictorio iudicio habet vim definitiuæ à qua datur appellatio.*

5 *Commissio appellationis ad vtrumque effectum, operatur vt omnia interim gesta nulla, & attentata remaneant.*

DECISIO CXIII.

IN mense Nouembris 1641.vocauit beneficium personale,de quo agitur sub inuocatione Sanctæ Agnetis in Ciuitate Barchinonen. & orta controuersia in partibus inter Iacobum Alamannum præsentatum à legitimis personis ex vna, & Iacobum Galter, & Garbeller ex altera, qui se opposuit, vti de genere Fundatoris, Vicarius Episcopi dictæ Ciuitatis sententiam fauorabilem tulit ad fauorem Galter appellauit intra decem dies Alamannus, & non obstante commissione in Rota,idem Galter adeptus fuit possessionem Beneficij controuersi, vnde dato dubio an constet de attentatis, vel potiùs si apponendum sequestrum, prò Alamanno informante responsum fuit esse opponendum sequestrum.

1 Quia aut possessio est vacans, & apponi debet sequestrum,ne interim possessione vacante fructus beneficij dilapidentur per *text. in cap. olim. de rescript. vbi Felin.num.1.Abb.in cop.2. nu.14.de sequestr.poss. & fruct. Archidiac.in cap.quia res num.9. vers.quod si duo 11.qu.1.Rot.coram* Card.*Seraph.dec.1403.num.1 & in Calaguritana Beneficijs 15.Febr.1610.cor. Ortembergo, & in Burgen. dimidij beneficij 5. Decembris 1639.coram R.P.D.meo Rotas* cum alijs congestis in *Calaguritana beneficij de Victoria 6. Martij præteriti coram R.P.D.meo Verospio.*

2 Aùt est plena, & cum capta fuerit pendente termino ad appellandum tanquam attentata debet pariter sequestrari iuxt. stylum Rotæ Teste *Cassador. dec.3.n.6.de restit.spoliat.coram San.me: Greg.dec.29.*

& de-

& decis.92.& dec.252.vbique num.1. cum alijs pari-
tèr relatis *in dicta Calaguritana beneficij de Victoria,*
& in alia Calaguritana Beneficij de Iecora resoluta
hac eadem die cor. R.P.D. meo Verospio.

Nec dubitari potest quin sententia lata esset ap-
pellabilis, quia cum super Institutione facienda ap-
posita fuerint edicta, & Oppositores, in eiusdem
edicti termino comparuerint, fuitque facta proba-
tio, & discussio qualitatum omnium oppositorum,
quorum alteri altèr se opposuit, & Vicarius pronū-
ciauerit beneficium esse conferendum Galter, nul-
lumque super eo Ius competere Alemanno, fuit in-
3 tèr omnes inducta lis formalis, & contestata, etiam
sinè alia partis citatione, vt pluries in similibus ca-
sibus, firmauit *Rot. in Calaguritana beneficij de oli-*
uar. 28. Ianuarij 1640. coram Penia, & in d. Calaguri-
tana Beneficij de Torres coram Ortembergo in rec. dec.
613. nu.1. in fin. part.4. & Calaguritana Beneficij de
Cornago 9. Nouembris 1638. & 19. Ianuarij coram R.
P.D. meo Ghisileria, & in Calaguritana Beneficij de
la Baza 17. Maij 1641. coram R.P.D. meo Peutinge-
rio, & in Calaguritana Beneficij Cornago 24. Ianuarij
1642. coram R.P.D. meo Carillo, & in Salernitana Iu-
risp. 4. Iulij 1642. coram R.P.D. Roias cum pluribus
in dd. Calaguritana Beneficij de Iecora coram R.P.D.
4 *Veraspio*, Ideòque licitum erat appellare, quia ea
collatio tanquã facta in contradictorio iudicio vim
habuit diffinitiuæ, vt post *Gemm. & glos. in cap fin.*
& cap. auaritia de elect. in 6. fuit dictum in omnibus
causis supra relatis.

5 Licèt ad hunc effectum sufficeret Signaturã Cō-
misisse causam appellationis in Rot. ad vtrumque ef-
fectum, vt omnia interim gesta nulla, & attentata
remaneant, perindè enim est ac si fuisset ab initio
declaratum per appellationem fuisse inductum effe-
ctum suspensiuum *Rot. coram Reuerendiss. Vrgell. dec.*
240. num.3. & in dd. Calaguritana de Brazza de Cor-
nago, & Salernit. Iurisp.

Et ità resolutum Alemãno solum informãte, &c.

BARCHINONEN. IVRISPATRONATVS.

Merc. 1. *Iulij 1643.*

ARGVMENTVM.

Beneficium de iurepatronatus resignatum ad effectum permutationis contradicente patrono fit vacans nec prouisus ab Ordinario eiusdem collationem obtinet, sed subsequentèr præsentatus à Patrono, & quando huiusmodi resignatio habeat in se implicitum statum validitatis, & quando sit nulla ipso iure, & quando Patronus per lapsum termini ad præsentandum dicatur cecidisse à iure præsentandi?

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus fit vacans facta permutatione ipsius per resignationem coram Ordinario patronis contradicentibus.*

2 *Iuspatronatus fit vacans propter defectum potestatis Ordinarij conferendi beneficia de iurepatronatu Laicorum.*

3 *Resignatio facta spreto Patrono, non est ipso iure nulla, sed habet implicitum statum validitatis, donec patronus post resignationem infra tempus datum ad consensum præstandum contradicat, & alium præsentet num.4.*

5 *Limita requisito, & contradicente patrono, quia tunc resignatio est ipso iure nulla.*

6 *Tempus præfixum patronis ad præsentandum incipit currere die habita notitiæ, & scientiæ vacationis.*

7 *Patronus per lapsum temporis ad præsentandum non cecidit à iure præsentandi, nisi docto, quod notitiã habuerit vacationis.*

8 *Scientia certa, & indubitata vacationis requiritur ad effectum, vt Patronus per lapsum temporis ad præsentandũ dicatur cecidisse à iure præsentandi.*

9 *Amplia vt non sufficiat scientia præsumptiua, & interpretatiua.*

10 *Vacationis notorietas ad effectum, vt patronus ceciderit à iure præsentandi debet esse talis, vt inde appareat negligentia Patroni in præsentando.*

11 *Patronus non censetur negligens in præsentando, si ignorauit vacationem tametsi notam in Ecclesia.*

12 *Patronus non tenetur inuestigare an beneficium sit vacans.*

13 *Ordinarius ex munere sui officij tenetur inuestigare vacationem beneficij.*

14 *Terminus ad præsentandum præfixus Patronis potest ab Ordinario prorogari.*

DECISIO CXIV.

Volens Mattheus Anell Canonicus Barchinonen. permutare Beneficium simplex, quod ipse possidebat in Ecclesia Parocchiali S. Stephani Oppidi Granullariorum sub inuocatione S Saluatoris de Iurepatronatus ex fundatione, & dotatione illorum de Roccaberti cum Matthia Tort, sub die 25. Febr. 1641. requisiuit Mariam de Roccaberto tunc Patronam dicti Beneficij ad præstandum consensum huiusmodi resignationi ex causa præmutationis *Sũmar. Iosephi nu.1.* Eaque recusante consensum præstare, vt ex actu recusationis *eod. Summ. num.1.* Idem Matthias resignauit beneficium in manibus Ordinarij Barchinonen., & Resignatio fuit admissa cum subsequuta collatione præfati beneficij ex causas præmutationis ad fauorem Matthiæ Tort, vt ex litteris collationis sub datum Barchinonen. 27. Febr. 1641. *Summ. num.2.*

Verum Maria Patrona, habita notitia supradictæ resignationis ipsa contradicente factæ, præsentauit ad dictum Beneficium, tanquam vacans, Iosephum Valmater Præsbiterum Barchinon., quæ præsentatio à Vicario Generali Barchinon. fuit admissa *Summar. num.3.* Vndè introducta lite intèr istos coram eodem Ordinario, per eius sententiam fuit declaratum nullum Ius competere Matthiæ, sed beneficium esse adiudicandum Iosepho legitimè à Patrona præsentato *Summ. num.4.* Ideoque hodie in gradu appellationis dubitaui, cui sit adiudicandum beneficium, & DD. responderunt esse adiudicandum Iosepho.

Existentia enim Iurispatronatus pertinentia Ma-
riæ, præsentatio, & admissio Iosephi, ac illius ido-
neitas à parte non controuertuntur, Vacatio verò
probatur, quia Mattias Anell. resignans sciuit be-
neficium permutandum, esse de Iurepatronatus Ma-
riæ Tutricis, & Curatricis Mariæ Iunioris filiæ Mi-
chaelis Patroni, dùm illã prius requisiuit ad præs-
tandum consensum, vndè dum nihilominus ea re-
cusante, & contradicente, beneficium ad effectum
permutationis resignauit in manibus Ordinarij, ab
1 eoque fuit admissa permutatio per resignationem
cum scientia Iurispatronatus, successit vacatio ad
notata *per Lambert. de Iurep. part.1. lib.2. qu.6. art.6.*
num.4. vers. Alias illis Garz. de benef. par.11. cap.3. nu.
23. Conar. pratic. quæst. cap.36. num.9. §. his denique
vers. Idem pratici Calderin. cons. 2. num.1. & 2. vers.
Tamsi electores de rer. permut., & articulo maturè
discusso firmauit *Rot. in rec. dec.152. num.5. cum seqq.*
& 190. numer.11. vers. verum in casu cum seqq. part.5.
2 Et proptèr defectum potestatis Ordinarij conferen-
di beneficia de Iurepatronatus laycorum *cap. decer-*
nimus 16. qu.7. Calderin. cons.2. in fin. rer. permut. fuit
apertus locus Patrono ad præsentandum alterum

vt

vt pluribus relatis firmatum fuit *in dd.dec.152.nu.5. & 6.& 190.num.1.& 2.d.par.5.rec.*
3 Nec prò excludenda vacatione releuat, quod re-
signatio facta spreto Patrono non sit ipso Iure nul-
la, sed habeat implicitum statum validitatis, donec
Patronus post resignationem infrà tempus datum
ad præsentandum contradicat, & alium præsentet,
itaut aliàs Resignatio firma maneat, vt post *Garz.*
de benefic.par.5.cap.9.num.232.240.&242.cum seqq.
dixit Rot.in rec.dec.186.nu.6.par.6. obiectum enim
4 procedit, quando resignatio facta fuit spreto, hoc
est non requisito patrono, hoc enim casu, cum Pa-
tronus possit non contradicere, sed acquiescere per-
mutationi, & collationem approbare, interim resi-
5 gnatio habet implicitum statum validitatis: Vbi ve-
rò, prout hic, Patronus fuit ab Initio requisitus ad
consentiendum, ipse verò nedùm dissensit, sed præ-
ueniendo collationem contradixit, Ideoque nedùm
interuenit simplex spretus ante Ignorantiam Patro-
ni, sed manifesta contradictio, resignatio nunquam
fuit in statu implicito validitatis, sed ab initio nulla
fuit, & irrita, vt optimè distinguendo tradunt *Lam-*
bert.de Iurepatronatus part.1.lib.2.qu.6.art.6.nu.40.
Garz.de benef.par.11.cap.3. num.53. latè Lotter.de
re benef.lib.2. qu.14. num.75., & respondendo huic
obiecto dixit *Rot.d.dec.152.n.7.cum seqq.*

Proùt minus releuat, quod ex forma, & tenore
fundationis Patronus habeat mensem ad præsentā-
dum, præsentatio verò facta fuerit post duos menses,
& vltra: Quia cum huiusmodi tempus incipiat so-
6 lum currere à die habitæ notitiæ, & scientiæ *Rot.*
dec.7.de præbend.in antiquior sub nu.3. Domini tenent
Caputaq.dec.248.num.1.par.3.Rot.diuers. dec.241.n.
1.par.1. cum pluribus relatis per *Garz.de benef.p.10.*
7 *cap.2.num. 34.in princ.* Nec doceatur Mariam Patro-
nam habuisse priùs notitiam huiusmodi vacationis,
per lapsum temporis non cecidit à Iure præsentan-
di ex Iuribus superius adductis.

Nec dicatur scientiam in Maria probari, tàm ex
præcedenti requisitione ad consentiendum, quam
ex eo, quod talis resignatio patens erat omnibus,
& facilis ad perquirendum, adeout propterea faci-
le fuisset Resignationis, & vacationis notitiam ha-
8 bere. Quia adhunc effectum requiritur scientia cer-
9 ta, & indubitata, præsumptiua autem, & Interpre-
tatiua non sufficit, *Mandas.ad lap. allegat. 78. qu.4.*
num.12.litt.T.Tiraquell.de retract.lignag.§.25.nu.7.
Caldas.de reuocat. Emph.qu.6.nu.53.cum seqq. cum
pluribus relatis à *Garz.d.cap 10. sub nu.34. vers sed*
à die notitia, talis autem non eruitur ex præcedenti
requisitione ad consentiendum, quia propter subse-
quutam cōtradictionem Maria potuit credere Mat-
thiam abstinuisse ab vlteriori resignatione, minusq;
ex eo quod resignatio esset nota in Curia Barchino-
10 næ, quia notorietas debet esse talis, vt indè appa-
reat negligentia Patroni *cap.quia diuersitatem in fin.*
de concess.præbend. Rocch.de Curte de Iurepatronatus
11 *in verb.honorificum qu.27.* Patronus autem non po-
test censeri negligens si ignorauit vacationem, ta-
12 metsi notam in Ecclesia, vel loco beneficij, quia
id inuestigare non tenetur, vt in his terminis res-
pondendo huic obiecto consuluit *Gabr. cons.185. n.*
9.cum seqq.lib.5. quem refert, & sequitur Garz. vbi
sup.d.num.34.vers.& cum lapso suprà, contrarium
13 firmantes in Ordinario, qui ex munere sui officij
tenetur inuestigare.

Prætereà dictum fuit satis esse, quod Maria fue-
rit admissa ab Ordinario ad præsentandum etiam la
14 psotermino, cum hic ab ordinario prorogari possit,
vt tradit *Lambert.de Iurepatronatus qu.1.lib.5.par.2*
art.27.num.4.& qu.6.art.32.num.3.Cresc.decis.11.&
12.de dilat. & probat. cum alijs relatis in *Calagurl-*
tana Beneficij 13. Iunij 1639. coram Eminentiss. D.
Card.Hieronymo Verospio. Et ita vtraque &c.

BVRGEN. DECIMARVM.

Veneris 13. Nouembr. 1643.

ARGVMETVM.

Mandatum de manutenendo in quasi possessione exigendi decimas est concedendum probanti possessionem immemorabilem, etiam non exhibito titulo contra Parochum, & qualitèr immemorabilis probata dicatur? & an titulus sit necessarius ad hunc effectum manutentionis, si agatur contra Beneficiatos, & contra Parochum, & quando cum Parocho debeat titulus exhiberi?

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis probatur per Testes de visu à sexaginta annis, & vltra cum requisitis à* glos. in c. 1. verb. memor. de præscript. in 6.

2 *Manutentio in quasi possessione percipiendi decimas Conceditur probanti possessionem immemorabilē.*

3 *Decimę de iure debentur Parocho.*

4 *Manutentis in quasi possessione exigendi non conceditur probanti suam possessionem contra Parochū non docto etiam de titulo.*

5 *Limita nisi quasi possessio esset immemorabilis.*

6 *Quasi possessio longeua, & immemorabilis facit cessare quamcumque vehementem præsumptionem in contrarium.*

7 *Quasi possessio immemorabilis habetur pro titulo sufficienti ad obtinendam manutentionem contra Parochum in quasi possessione percipiendi decimas.*

8 *Quasi possessio immemorabilis præbet meliorem titulum de Mundo.*

9 *Possessio immemorabilis habetur pro titulo etiam in ijs, quæ Principi sunt reseruata, licet contra præscribentem obstaret præsumptio iuris communis.*

10 *Possessio immemorabilis sufficit si allegetur absque titulo.*

11 *Titulus requiritur quando quis vult præscribere decimas contra Parochum.*

12 *Secus quando præscribitur contra beneficiatos qui Parochi non probantur.*

13 *Amplia licet ipse præscribens certam Parochiam non habeat.*

14 *Præsumptio iuris licet faciat contra præscribentem decimas, quia Parochus non est, non tamen facit pro beneficiatis contra quos præscribitur, qui Parochi non probantur.*

15 *Beneficiati, quamuis etiam haberent exercitium curę Animarum, non tamen possent prætendere vltra congruam.*

16 *Limita nisi decimæ fuissent ijs assignatæ pro congrua.*

17 *Scientia, & patientia in præscribendis decimis, est omnino necessaria, et inseruit pro titulo fauore præscribentis.*

18 *Priuilegium fel: me. Vrbani Papæ II. concedit Regibus Hyspaniarum, & eorum successoribus omnes decimas percipiendas è terris, quas à Saracenorum, manibus recuperassent.*

19 *Ius percipiendi decimas potest per Papam concedi alicui Principi, vel alteri ex causa.*

20 *Decimæ si fuerunt auctæ censentur spectare ad eum, qui illas auxit.*

21 *Transactis super re certa non patitur extensionem de re ad rem, siue de casu ad casum.*

DECISIO CXV.

LAta sententia in partibus de anno 1635. supra pertinentia decimarum, quæ colliguntur intrà fi-

Digitized by Google

nes Ecclesiæ Parochialis Oppidi de Argonos, in
qua declaratum fuit decimas maiores, minores, &
minutas spectare ad Abbatem, & Monachos Con-
uentus B. Mariæ de Nagera, exceptis decimis decē
Parochialium, & proprijs beneficiatorum, quas vna
cum præmissis oblationibus, & alijs ad ingressum
Ecclesiæ spectantibus declaratur etiam spectare ad
Beneficiatos pro congrua portione Abbatis, fuit ap-
pellatum à partibus præiudicialibus, & causa com-
missa Reuerendissimo Domino Cornelio Episcopo
Patauino, tunc Rotæ Auditore dubitatum fuit sub
die 26. Maij 1642. an dicto Abbati concedenda esset
manutentio in possessione, seù quasi percipiendi dd.
decimas, & DD. ipso tantum informatione negati-
uè responderunt, verum hodie reproposita huius-
modi causa coram me, qui in locum dicti Reueren-
dissimi Patauini fui subrogatus, ex nouiter deductis
censuerunt receden esse à decisis.

Fundamentum resolutionis in hoc potissimum
consistit, quia cum Abbas probauit se fuisse in pa-
cifica possessione, seu quasi percipiendi dictas deci-
mas, dimissa tantummodo quarta parte in causam
fabricæ, & congruæ substentationis Beneficiatorū,
non solum à quatraginta annis citrà, cum fama pri-
uilegij *Summar. dicti Abbatis nu. 6.* verum etiam ab
1 immemorabili per testes deponentes de visu à se-
xaginta, & vltra annis, de auditu à maioribus, qui
similiter idem audiuisse asserebant, & quod nihil au-
diuerunt in contrarium per verbum fuit & est dicto
Summar. num. 10. & sic cum requisitis *glos. in cap. 1. verb. memoria de præscript. in 6.* Existimarunt DD.
2 ipsum deberi manuteneri in sua quasi possessione
illas percipiendi iuxtà *§. retinend. in tit. de interd. l. 1. §. huius interdicti ff. uti possidet Couarruu. pract. quæst. cap. 17. nu. 6. vers. secundo oportet, Rot. diuers. dec. 595. num. 4. par. 1. & dec. 341. nu. 1. par. 1. recent.* cum alijs
allegatis *in Ilerden. Decimarum de Albelda 26. Maij 1642. coram R. P. D. meo* Ghisilerio.

Nec releuat, quod cum locus de Argonas sit in
aliena Parochia, & sic ius commune resistat Abbati,
3 cum de iure decimæ debeantur Parocho, *cap. fin. de Paroch. cap. cum sint, & cap. cum contingat de decim.*
4 *Rot. dec. 304. num. 7. par. 7. recent.* teneatur dictus Ab-
bas omninò docere de titulo ex allegatis in alia de-
cisione in huiusmodi causa emanata, tum quia hæc
5 conclusio non procedit quando adest immemorabi-
lis, eo enim casu titulus non est necessarius pro ob-
tinenda manutentione, etiamsi ius commune resi-
steret, vt probat *tex. in cap. cum venissent de institut.*
& in specie tradunt *Abb. in cap. 1. num. 8. vt lit. pendent. Franch. in d. cap. 1. num. 3. de præscript. in 6. latè Capic. dec. 189. per tot. Couarr. pract. quæst. d. numer. 6. vers. vndecimo est animaduerten. Rot. dec. 534. sub n. 7. vers. vltra quod, & d. dec. 595. num. 1. & 4. part. 1. diuers.* vbi etiam *num. 7.* quod hæc longæua possessio
6 cessare facit quamcumque vehementem præsum-
ptionem in contrarium *in Oueten. Iurisdictionis 22. Martij 1627. coram Eminentissimo D. Cardinali Vbaldo Greg. XV. dec. 370. num. 2. vbi Add. sub num. 10. in recen. dec. 85. nu. 7. par. 5. & dec. 49. num. 9. part. 7.* &
in his terminis iuris decimandi consuluit *Cardinal. Zabarell. cons. 88. num. 2. & sub num. 7. vers. item omnibus prædictis, & tradit* Felin. *qui latè comprobat in cap. si diligenti n. 11. de prescr. Rot. dec. 685. sub num. 3. par. 1. recent.*

7 Ipsa enim immemorabilis habetur pro titulo
sufficienti ad eam obtinendam, *Abb. in cap. cum venissent num. 8. de Constitution.* Menoch. *de retinend. remed. 3. sub n. 593. vers. hoc intelligitur Rot. decis. 4. n. 7. & 8. par. 2. diuers. & in recentior. decis 397. numer. 4. part. 2.* quia præbet meliorem titulum de mun-
8 do *cap. super quibusdam, & ibi gloss. de verb. signific. Buratt. dec. 673. num. 5.* Itaut per illam acquirantur
9 etiam ea, quæ Principi sunt reseruata, licet contrà
præscribentem obstaret presumptio iuris communis
l. hoc iure §. ductus aq. ff. de aqu. quot. & æstiu. Abb. in c. cum nobis olim n. 2. 3. & 11. vers. quandam sunt de præscript. Franc. Aret. cons. 30. nu. 5. & seq. Dec. cons. 85. num. .. *vers. his tamen non obstantibus, Rot. decis. 11. num. 2. par. 2. recent.* & proindè sufficit eam
10 allegare absque titulo *glos. in d. cap. super quibusdam verb. non extet memoria de verb. significat. plenè Alex. cons. 6. num. 1. lib. 1. Rot. dec. 10. numer. 2. de reb. Eccles. non alienan. in antiq. & d. dec. 11. n. 2.*

11 Tum etiam quia fuit animaduersum, quod ille
quidem requireretur, quando Abbas præscribere
12 vellet dicimas contra Parochum, in quibus ter-
minis procedunt iura allegata in dicta decisione,
quæ reuidetur, non autem quando præscribit con-
tra huiusmodi beneficiatos, aut alios, qui Parochi
non probantur, licèt ipse præscribens certam Paro-
13 chiam non habeat, vt reprobata contraria senten-
tia docuit *Rebuff. d. quæst. 13. num. 63.* quem sequitur
Monet. d. quæst. 4. num. 107. in fin. & num. 108. & ratio
est, quia isto casu licet ius commune faceret con-
14 tra Abbatem præscribentem, quia Parochus non
est, non tamen facit pro beneficiatis, contra quos
præscribitur, vt in puncto declarat *glos. in d. cap. 1. verb. titulum circa fin. vers. et secundum hoc de præscript. in 6.* cum qua omnes ibi transeunt, vt dicit
ibidem *Franch. num. 7. Anchar. cons. 162. num. 3. vers. super quo est diligenter aduertendum,* & alij, quos
refert, & sequitur, *Rot. in Valentina Decimarum de Gandia coram Card. Seraph. impress. apud Marches. de commis. par. 1. fol. 674. sub num. 2. vers. neque obstat.*
15 Quoniam isti quamuis etiam haberent exercitium
Curæ Animarum, nihil tamen vltrà prædictam
congruam possent prætendere *Abb. in cap. extirpandæ §. quia verò in repetitione num. 15. de Præbend. Rota apud* Mohed. *dec. 5. de Decimis, Crescent. dec. 2. nu. 3.*
16 *eod. tit.* vbi declaratur contraria procedere, quan-
do decimæ pro congrua ijs fuissent assignatæ, *Caputaq. dec. 339. par. 3.* Greg *XV. dec. 174. num. 3. cum ibi adductis per Add. sub num. 8. in Aquilegien. Congrua 23. Ianuarij 1603. coram Card. Sacrato decis. 30. num. 6. & seq. par. 6. & dec. 192. nu. 11. part. 7. rec.*

Eoque magis quia nec probatur Beneficiatos vllo
17 vnquam tempore possedisse has decimas, quo casu
scientia, & patientia patientis præscribi, inseruit
pro titulo *Monet. d. cap. 5. q. 4. sub num. 112. vers item ad hoc,* vt in puncto præscriptionis Decimarum Ec-
clesiæ contra Ecclesiam *Rot. apud Coccin. d. dec. 485. numer. 8.*

Vltra quod cum titulus Abbatis optimè iustifice-
tur per Testes *d. Summ. num. 6.* deponentes quadra-
genariam ipsius possessionem percipiendi istas De-
cimas titulo donationis Regum Hispaniarum, de
cuius validitate non est dubitandum, quia cum per
18 priuilegium fel. mem. Vrbani Papę Secundi datum
in Summ. num. 7. Regibus huiusmodi, & ipsorum suc-
cessoribus concessę fuerint omnes Decimæ perci-
piendæ è terris, quas à Saracenorum manibus re-
cuperassent, quod facere potuisse dictum Pontificem
19 est indubitatum ex tradd. per *Rebuff d. quæst. 13 nu. 110. Monet. d. cap. 5. quæst. 4. n. 83.* & in specie huius
priuilegij *Card. Seraph. dec. 1304. nu 1. Card. Canal. dec. 229. puriter num. 1.* illas proindè potuerunt dd.
Reges donare Abbati *Innoc. in cap. dudum de decim.*
quem ibi sequuntur, *Hostien. sub num. 7. post med. vers. sed obycies Butr. n. 15. Io. Andr. sub n. 8. vers. re-*

spon-

Digitized by Google

spondeo hic simpliciter Parorm.n.11. Rot.dec.31. nu.6. par.2.diuers.& coram Caual.d.dec.229. nu.25.

Nēc immemorabilem excludit concordia inter Abbatē, & Beneficiatos inita de anno 1585. quandoquidem ea non emanauit super iure aut quasi possessione percipiendi Decimas, sed solum super sufficientia congruę assignatæ Beneficiatis, quam auxit Abbas assignando alios duos Decimatores, quod quidē optimè retorquetur contra Beneficiatos, quia ostendit Abbatem ante concordiam fuisse Dominum, & Decimatorem vniuersalem dicti loci de Argonos, ex quo certè illas augere non potuisset
20 Abbas, quando Decimæ ipsarumque dispositio ad eum non spectassent, vt benè ad propositum ratiocinatur *Rot.d.dec.192.sub nu.11.vers.quod si ponderatur, & num.12.par.7.recent.* neque transactio facta
21 super congrua extendi debet ad possessionem, seu ius percipiendi Decimas; quod non patitur extensionem de re ad rem, siuè de casu ad casum *l. si de certa C. de transact.l.cum Aquiliana, & l.qui cum Tutoribus §.fin.ff.eod.l. iubemus ff. ad Velleian. l. si cum dies §.plenum ff.de arbitr.* & in terminis Decimarum *Rot.dec.30.num.3.par.7.rec.*

Et ita pro Abbate tantum informante ex nouiter deductis DD. recesserunt à decisis.

NEPESINA TVTELÆ.

Veneris 13. Nouembris 1643.

ARGVMENTVM.

Iudicium tutelæ de sui natura celeritatem desiderat ob indemnitatem pupilli, & ne iudicium reddatur inane illud protrahendo vsque ad tempus pubertatis.

SVMMARIVM.

1 *Pupillo interest causam tutelæ expediri, ne dum dubitatur apud quem debeat esse tutela interim eius bona depereant.*

2 *Tutelę iudicium celeritatem desiderat, ne adulto pupillo, exitus iustitiæ reddatur inutilis.*

DECISIO CXVI.

EManata decisione sub die 2. Martij in qua dictum fuit Tutelam spectare ad Dosium, Sacchus aduersus eam petijt nouam audientiam, quæ illi benignè concessa fuit, sed postea numquam curauit informare, quamuis diù expectatus fuerit, quare hodiè proposita causa super eisdem, Domini dixerunt esse standum in decisis. Quia cum bonum ius Dosij ex dicta decisione reddatur indubitatum, non est vlterius protrahenda resolutio huius causæ, quæ de sui natura desiderat celeritatem, tum vt prouideatur indemnitati pupilli, cuius interest causam expe-
1 dire, ne, dum dubitatur apud quem debeat esse tutela, interim eius bona depereant, vt sunt verba *text.in l.cum quidam post med.C.de verb.& rer.signif.* Tùm vt Dosio consuletur, qui amitteret causam tempore, quam de iure vincere debet. Dum enim disputationes iterantur, & dilationes multiplicantur, labitur tempus tutelæ, & pupillus peruenit ad pubertatem, & ita Saulus, qui in tutela persistit, obtineret ex arte, quod de iustitia consequi non potest, vnde maximè æquitati congruit, quod causa tandem expediatur, ne iudicium reddatur inane, & exitus iustitiæ longis, apertisque frustrationibus remoretur *iuxt.text.in l. Auth.iubemus C.de iudic.*

Et ita altera tantum, &c.

ROMANA DOMVS.

Lunę 16. Nouembris 1643.

ARGVMENTVM.

Immissio non est concedenda vocatis ad fideicommissum in possessionem domus alienatæ per Administratorem hæreditatis à fideicommittente deputatum ex causa extinctionis debitorum testatoris cum subsequenti derogatione fideicommissi, & qualiter probetur adfuisse huiusmodi debita testatoris, & ex prætio extracto fuisse pariter extincta, & quando emptor bonorum fideicommissariorum ex causa necessaria alienatorum teneatur esse sollicitus de versione prætij in dictam causam, ad effectum, vt venditio eidem vendenti noceat, & successiuè ad fideicommissum vocatis?

SVMMARIVM.

1 *Emptor qui emit ab Administratore hæreditatis deputato à testatore perinde est, ac si possessionem, & titulum à testatore obtinuisset.*

2 *Fideicommissum expirat per alienationem ex causa necessaria factam ab Administratoribus hæreditatis, habita eiusdem derogatione.*

3 *Aes alienum testatoris probatur ex assertione Administratoris in instrumento venditionis rei hæreditariæ, quod eam alienauit pro soluendis debitis illius.*

4 *Maxime concurrentibus adminiculis.*

5 *Fides administratoris approbata in testamento à testatore probat æs alienum hæreditatis.*

6 *Derogatio fideicommissi non solet concedi nisi, cum magna maturitate, & iustificato ære alieno.*

7 *Sententia iudicis emanata super executionem derogationis fideicommissi, citato tutore, vel Curatore vocati, facit præsumere veritatem narratorum in precibus.*

8 *Hæres ad fideicommissum vocatus, citatus ad derogationem fideicommissi verisimiliter reclamasset, si narrata in precibus vera non fuissent.*

9 *Hęres ad fideicommissum vocatus tacens per triginta, & vltra annos facit præsumere veritatem narratorum in precibus pro obtinenda derogatione fideicommissi.*

10 *Testatoris assertio iubentis in testamento sua debita exolui probat illorum existentiam cōtra ab eo causam habentem.*

11 *Creditores defuncti ab Administratoribus censentur satisfacti de pretio redacto ex alienatione rei hæreditariæ.*

12 *Creditores per lapsum triginta annorum tacite præsumuntur satisfacti de suis creditis.*

13 *Alienatio quando fit ex causa necessaria pro soluendo ære alieno de bonis alienari prohibitis, emptor tenetur esse sollicitus de versione.*

14 *Presertim ad effectum, vt alienatio nedum alienanti noceat, sed cæteris ad fideicommissum vocatis.*

15 *Limita nisi Pontifex in derogatione fideicommissi releuauerit emptorem ab onere probandi versionem in extinctionem debitorum.*

16 *Emptor rei fideicommissariæ, quem Pontifex in derogatione fideicommissi releuauit ab onere probandi versionem, est tutus etiam si versio pecuniarum in causam expressam non probetur.*

17 *Hæres ad fideicommissum vocatus potest agere contra alienantem rem fideicommissariam non probata versione in causam expressam in derogatione, non autem contra emptorem, quem Pontifex voluit esse securum, etiam non sequuta versione.*

18 *Clausula in primis, & ante omnia importat conditionem.*

19 *Clausula non debet esse superflua, sed aliquid operari.*

20 *Licentia debet præcedere, & non sequi venditionem ad hoc vt alienatio alias prohibita sustineatur.*

21 *Expeditio litterarum non requiritur in licentia alie-*

nandi, sed sola signatura sufficit.

22 *Alienatio facta contemplatione derogationis in fu-*
turum obtinenda, comprahenditur in derogatio-
ne posteo secuta, & ab ea robur assumit.

23 *Secus autem si fuit facta simpliciter.*

DECISIO CXVII.

DEnegandam esse immissionem Domino Franci-
sco Setlupio in domo de qua agitur, licet pro-
bauerit purificationem fideicommissi ad eius fauo-
rem sub die 23. Maij 1642. coram me DD. respon-
derunt, hodie iterum proposita causa super ijsdem,
steterunt in decisis, eo potissimum fundamento,
quia cum Iulius illam emerit ad vitam à Romulo
Cerrino Administratore hæreditatis Salustiæ fidei-
committentis, est legitimus contradictor ad im-
1 pedien. immissionem, ex quo perindè est ac si à Te-
statrice possessionem, & titulum obtinuisset, *Bart. in*
l. vnum ex familia §. 1. num. 2. ff. de legat. 2. Abb. in c.
causis num. 6. de elect. vltra alios in decisione alle-
gatos.

Non enim obstat fideicommissum super ea impo-
situm à Salustia, quia cum vendita fuerit ab Admi-
nistratore per eumdem fideicommittentem deputa-
to, hadita à san. mem. Paulo V. opportuna dero-
2 gatione fideicommissi pro soluendis debitis ipsius
Testatricis fideicommissum expirauit, *l. filiusfami-*
lias 117. § Diui ff. de legat. 1. l. Pater filium ff. de legat.
3. l. cum fidei heredis ff de fideic. libert. Natt. cons. 110.
num. 13. Surd. dec. 62. num. 21. Rot. coram Buratt. dec.
920. num. 3. & in Romana fideicommissi de Zuccoris
14. Nouembris 1639. coram Reuerendissimo D. meo
Decana, & est receptissima omnium sententia vt per
Fusar. de substit. q. 541. n. 1.

Existentia autem dicti æris alieni controuerti nõ
3 potest, quia constat ex assertione prædicti Admini-
stratoris in Instrumento venditionis dictæ domus,
quod eam alienauit pro soluendis debitis Testatri-
4 cis, cui creditur concurrentibus adminiculis, vt in
puncto dixit *Rot. in Romana Vinea 15. Ianuar. 1600*
num. 8 coram bon. mem. Cardinali Mellino apud Mar-
ches. par. 1. fol. 1031. & in simili latè comprobant,
Alex. cons. 18. sub num. 2. vers. tamen in præmissis lib. 3
Dec. in l. si donatione num. 31. C. de collat. & cons 96.
num. 3. vers. nec obstat Tiraquell. in l. si vnquam verb.
donatione largitus n. 100. C. de reuoc. donat.

Pro adminiculis autem, & quidem vrgentibus
ponderata fuerunt, & primo fides dictæ administra-
5 toris approbata à Testatrice. In eius Testamento,
vbi postquam deputauit illum in administratorem
suæ hereditatis, & tribuit omnimodam facultatem
exigendi, quietandi, & faciendi omnia alia, quæ
expedire putauerit, subiungit, *E che non se le possa*
veder conto alcuno perche lo canosco huomo di buona
canscienza, libera, e sincero, e fidandomi della sua bon-
tà in tutto, e per tutto mi rimetto alla sua conscienza,
& in his terminis considerat *Rot. in d. Ramana Vi-*
neæ sub num. 8. *vers. tum quia fides exequutoris est*
approbata.

Secundo, Instrumentum accollationis debitorum
factæ per dictam Salustiam ad fauorem illorum de
Crescentijs de anno 1605. & sic per sex annos ante
dictam alienationem.

6 Tertio, Impetratio derogationis fideicommissi,
quæ non solet concedi, nisi cum magna maturitate,
& iustificato ære alieno.

7 Sententia Iudicis super exequutione dictæ dero-
gationis, citata etiam Liuia Tutrice, & Curatrice
dicti Francisci, ex qua præsumitur veritas narrato-
rum *Gabr. conclus. 5. per tot. lib. 2. de sent. Rot. coram*
Card. Seraphino dec. 737. num. 6. cum præsertim ipsa
8 verisimiliter reclamasset si narrata non fuissent
vera.

9 Et demum taciturnitas eiusdem Francisci per
triginta, & vltra annos, vt in simili perpendit, *Rot.*
coram Card. Mantic. dec. 370. num. 3.

His accedit quod fideicommittens in eodem Te-
stamento iussit sua debita exolui, hæc autem asser-
tio, etiam in genere, probat illorum existentiam,
10 vt in specie dictum fuit *in dicta Romana Vinea sub*
num. 8. maximè contra Franciscum ab ea causam
haben. *Aym. cons. 29. sub num. 1. Rot. apud Coccin. dec.*
120. num. 2. in fin. decis. 131. num. 4. & dec. 261. num. 7.
part. 7. recent.

Nec dubitari potest de versione prætij in extin-
ctione dicti æris alieni Testatricis, quia cum dictus
administrator, & Crescentius eius Procurator loca-
tores huius domus, qui prætium receperunt, solue-
runt plures pecuniarum summas Depositarijs Mon-
tis Crescentij, & alijs creditoribus accollatis à di-
cto fideicommittente dictæ solutiones factæ præsu-
11 muntur de prætio redacto ex alienatione huius do-
mus, argumento *tex. in l. fin. C. de pignor.* vbi quod
militia præsumitur empta de pecunia sibi antea mu-
tuata, & in specie tradunt *Bart. in l. fin. § et si præfa-*
tam in fin. C de iur. deliber. Castr. in d. l. fin. § in compu-
tatiane num. 4. C. eodem Roman. cons. 276. num. 7. Pe-
regr. de fideicom. art. 55. num. 34. Surd. decis. 15. nu. 16.
12 concurrente præsertim lapsu triginta annorum
cum taciturnitate tantæ molis creditorum. Vndè
illi præsumuntur satisfacti, *Cesal. cons. 24. num. 9. &*
10. lib. 2.

13 Vltra quod nec Iulius emptor tenebatur esse sol-
licitus de illa, quia licet quando alienatio fit ex cau-
sa necessaria pro soluendo ære alieno de bonis alie-
nati prohibitis emptor tenetur esse sollicitus de
versione iuxta doctrinam *Bald. in auth. hoc Ius porre-*
ctum num. 22. & 23. C. de Sacr. Eccles. add. ad Gregor.
decis. 511. num. 33. Rot. in Leodien. Census 11. Decem-
bris 1596. & in Romona Censuum de Romulis 18. Iu-
nij 1599. impress. post. Cene. de Censib. in ordine dec. 8.
num. 10. & 11. & dec. 287 num. 3. & 4. cum seqq. Præ-
14 sertim ad effectum, vt alienatio per Iudicem nedũ
alienanti, sed cæteris ad fideicommissum vocatis
noceat, vt monuit *Bart. in l. doli num. 7. ff. de Nouat.*
Menoch. dec. 31. num 27. Giurb. dec. 79. num. 7. & repro-
batis *Surd. Molin.* & alijs contrarium sentien. dixit.
Rot. in Bonon. fideicommissi de Rubeis 4. Maij 1641.
coram Eminentissimo D. Cardinali Panzirolo, & prius
in Bononien fideicommissi de Ramundinis inter recen.
dec. 131. num. 6. par. 7, vbi quod huiusmodi defectus
annullat venditionem, & gratiam sub hac lege con-
15 cessam: quando tamen, prout hic, Pontifex in de-
rogatione fideicommissi releuauit emptorem ab o-
nere probandi versionem in extinctionem debito-
rum ibi, *nec emptores præfatos eorumque heredes, ac*
successores &c. ad proban. seu verificandum, quod pre-
tium antecedentem in narratas, seu alias causas con-
uersum fuerit vllo vnquam tempore teneri &c. Non
procedit conclusio supra firmata, sed substinetur a-
16 lienatio, & emptor tutus est, & si versio pecunia-
rum in causam expressam non probetur, & tunc
17 competit quidem actio vocatis ad fideicomissum
contra alienantem, sed non contra emptorem, quem
Pontifex voluit esse securum, etiam non facta ver-
sione *Vinc. de Franch. dec. 355. nu. 6.* & in his terminis
Rot. in rec. dec. 301. num. 9. par. 1. & in Romana Vinea
23. Iunij 1642. coram R. P. D. meo Bichio.

Et hinc non releuat onus multiplici adiectum in
18 Breue derogationis cum clausula *volumus autem in*
primis, & ante omnia, quæ conditionem importat,
Rot.

Digitized by Google

Rot.dec.131.num.5.par.7.recent. quia clausula huiusmodi est restricta ad venditores, vt paret ex sequentibus, ibi, *Volumus autem quod Romulus, & Marius, & eorum quilibet in primis, & ante omnia*, nec se extendit ad Iulium Emptorem, qui cum expressis verbis, ab hoc onere eximatur, tutus esse debet, etsi pecuniæ in aliam causam erogatæ fuerint, ex superius adductis. Eo magis quia Iulius emptor fuit in Breui liberatus à probatione versionis pretij, nedum in extinctionem æris alieni Testatricis, de quo in Testamento, sed etiam in alias omnes, ibi, *quod pretium antedictum in narratas, seu alias causas conuersum fuerit*, quæ clausula certè denotat liberationē ab onere multiplici, ne alias rema-
19 neat superflua, & absque operatione contra *text.in l.si quando, & ibi Bart.ff.de leg.1.Rolan.cons.61.n.14. & seq.lib.3.Surd.dec.272.on.36.*

Nec obstat quod derogatio san.mem.Pauli Papæ Quinti obtenta fuerit post factam venditionem, ideoque nun suffragetur, cum licentia præcedere
20 debeat, & non sequi venditionem, ad hoc vt alienatio alias prohibita substineatur, vt laté fuit ostensum *in Bonon.fideicommissi de Rubeis 2. Marty 1643. coram R.P.D.meo Peutingero*, nam omisso, quod nō potest absolute dici venditionem in nostro casu præcessisse huiusmodi derogationem, licet literæ Apostolicæ post aliquot menses fuerint expeditæ, cum
21 in licentia alienandi non requiratur expeditio literarum, sed sola signatura sufficiat, *Molin de primogen.lib.2.cap.7. num.55. & 56.* vbi testatur de communi *Paris.cons 5.num.60. lib.4.* & in terminis derogationis fideicommissi dictum fuit *in Bonon.de Boriarinis 5.Marty 1618.coram Andrea, & in Romana Palaty 14.Nouembris 1622 coram bon.mem.Coccino,*
22 adhuc placuit responsio in decisione firmata, quod cum huiusmodi locatio facta fuerit contemplatione derogationis in futurum obtinendæ comprehendatur in derogatione postea facta, & ab ea robur assumat, quidquid secus dicendum esset, si locatio simpliciter facta fuisset, vt præter *Surd.cons.351.nu.49.Gras.discept.514.sub nu.17.vers.Immo, & alios ibi allegatos tenuit etiam Castr. in l. si quis §. Iurium sub numer.4. vers.quia ex quo consensit ff. de inius. rup. & irrit.*

Et ita resolutum vtraque &c.

VITERBIEN. PECVNIARIA.

Lunę 14. Decembris 1643.

ARGVMENTVM.

Via executiua potest contra tertium procedi, quando alienatio fuit facta de omnibus bonis debitoris lite pendente, & vtraque pars habuit notitiam litis, & qualiter notitia litis probetur? Societas inita cum Patre quomodo possit continuare in filium hæredem pupillum? Pecunia licet proueniat ex capitali fundaci; dum non probatur illam fuisse inuestitam, nec tantum lucrum inde percipi solitum, sed mediante transactione fuerit translata in purum creditum ex illa nulli fructus debentur.

SVMMARIVM.

1 *Via executiua non competit contra tertium.*
2 *Limita nisi alienatio in tertium fuerit facta de omnibus bonis debitoris, lite pendente, & vtraque pars notitiam litis habuerit.*
3 *Inopia executati probatur per relationem executoris testificantis nihil, aut parum inuenisse in eius bonis super quibus fieri posset exequtio.*
4 *Creditum nullius est releuantia, dum illud apparet extinctum per transactionem.*
5 *Transactio etiam super tutela licite fieri potest.*
6 *Transactio retractari non potest nisi appareat de dolo, errore, vel falsa causa.*
7 *Confessio debitoris non probat fauore alterius creditoris in praiudicium alterius creditoris non vocati, nec citati.*
8 *Tutor qui dedit administratorem pupillo tenetur de male gestis per eumdem administratorem.*
9 *Hypotheca super omnibus bonis tutoris fuit specialiter ex dispositione legis inducta eadem die susceptæ tutelę fauore pupilli.*
10 *Creditum quod cum tutore habebant eius hæredes remansit obligatum pupillo, tanquam res propria tutoris.*
11 *Producens scripturam pro qua commodum reportauit non potest amplius illam impugnare.*
12 *Pupillus licet non possit societatem contrahere, potest tamen iam contractam à Patre cum authoritate tutoris renouare.*
13 *Amplia nedum expressè, sed etiam tacitè cōtinuanda negotium cum socijs patris, cum pasientia tutoris.*
14 *Fructus à partibus conuenti non habentur in consideratione, vbi alias non debentur.*
15 *Pecunia quæ mediante transactione fuit translata in purum creditum, licet proueniat ex capitali fundaci, dum nōn probatur eam fuisse inuestitam, nec tantum lucrum inde percipi solitum, ex ea nulli fructus debentur.*

DECISIO CXVIII.

IN transactione inita anno 1634. inter Franciscum Zuccarum, & Flaminiam filiam, & hæredem quo. Baptistæ Stuanzæ declaratum fuit eumdem Frāciscum remanere debitorē dictæ Flaminiæ in scutis septem millibus ex causa administrationis mercium fundacaliun ab eo exercitæ, vsque ad dictum annum, ad quorum computum soluit in pecunia onmerata scuta mille, reliqua vero sex mille soluere promisit in termino septem annorum, & interim teneri voluit ad fructus recompensatiuos ad rationem scut. sex pro quolibet Centenario, & anno *Sum.num.1.*

Egit Flaminia prius pro fructibus decursis, postea verò lapso septennio pro residuo Capitalis, & ab A.C. obtinuit relaxari mandatum contra bona Francisci debitoris, sed quia, eo defuncto, & hac lite pendente, omnia ferè illius bona fuerunt á suis hæredibus alienata in Bonellos fratres consobrinos, vt ex alia transactione inita de anno 1642. inter Nicolaum Bonellum Procuratorem, & legitimum Administratorem filiorum Portiæ, & Christophorum Zazzaram Tutorem, & Curatorem filiorum, & hæredum dicti Francisci Zazzaræ *Summ.n.5.* Præuia istorum citatione obtinuit mandari exequi mandata super bonis in transactione comprehensis *Sum. n.6. & 8.* A quo decreto cum Bonelli appellassent, & Signatura rescripserit cum clausula *Si quid exequen.* Dubitaui hodie, an mandata prædicta sint exequenda & pro Flaminia tantū informante responsum fuit esse exequenda pro residuo Capitalis tantum licet enim contra tertium executiuè procedi non possit,
1 vt disponitur *in l.à Diu.Pio §. si super rebus ff. de re iudic.* Quando tamen vtraque pars habuit notitiam litis, & alienatio facta est de omnibus bonis debitoris, receptum est executionem directè fieri posse
2 contra Tertium, in quem lite pendente facta fuit alienatio, tanquam his duobus concurrentibus præsumatur facta in fraudem paratæ executionis, vt distinguendo tradunt, *Couarr.pract.quæst. cap.15. n.7. vers.erit igitur Surd.cons.405.n.10. ad med. vers. tamen caret difficultate*, & articulo maturè discusso firmanit *Rot.coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 364. nu.24.*

Digitized by Google

*num.24.26.& 32.*vbi pluribus hanc conclusionem
exornat, & distinguendo plures casus, conciliat de-
cisiones Rotales, quæ inter se pugnare videbantur,
& coram *Card. Caual. dec.131.nu.2. & coram Buratt.
dec. 166.n.1.cum seqq. & in Meliten. hæreditatis 6.Fe-
bruarij 1640. coram Eminentissimo D. Card. Hierony-
mo Verospio*.

Scientia autem litis sufficienter probatur ex eo,
quod Flaminia sub die 11. Februarij 1642. Intermi-
no citationis ad dicendum contra per protestatio-
nem deduxit ad notitiam dd. de Bonellis suum Cre-
ditum, protestans nihil innouari, nisi ipsa citata
Summ. n.9 sicut etiam ex relatione exequutoris da-
3 ta *n.10.* testificantis nihil, aut parum remansisse in
bonis Francisci super quibus fieri possit exequutio,
ex qua probatur eius inopia, vt notat *Angel. Are-
tin. in §. Item si quis in fraudem n. 13. Ias. n.86. instit.
de act. Rot. dec.14. sub n.2. vers. vltra quod par.2. rec.*

Nec obstat, quod Bonelli sint creditores ante-
riores Francisci ex causa Tutelæ Portiæ eorum ma-
tris, quia creditum huiusmodi redditur valdè sus-
4 pectum desimulatione, & fraude, dùm ex quietan-
tia Tutelari data *in Summ. num.15.* apparet extinctũ
5 per transactionē, quę etiam super Tutela licitè fieri
potuit *per text. in l.1. C. de transact.* allegare autem
quod transactio sit erronea nullum habet funda-
6 mentum, dum non apparet de dolo, errore, vel
falsa causa, quibus cessantibus, transactio retracta-
ri non potest *l.1. ad fin. ibi, firmiter sint rata maneant
ff. ad Tertul. Card. Seraph. dec.976. num.3.*

Prout etiam non releuat, quod in Instrumento
alienationis factæ pendente lite hæc transactio fue-
rit declarata læsiua, quia hæc confessio non probat
7 in præiudicium Flaminiæ non vocatæ, nec citatæ,
vt in specie tradit *Surd. dec.256 num.5. cum seqq. Ca-
pic. dec.91. n.1.* Alias esset in facultate debitoris frau-
dare alios creditores, & ideo similes confessiones
non attenduntur *Socein. sen. cons.78. n.2. lib.8. Tiraq.
de retract. lignag. §.1. glos.18. num.78. cum seqq.*

Præterea cum Franciscus fuerit in Administrato-
rem assumptus à Pacifico, qui fuerat Flaminiæ re-
lictus Tutor, non solum d. Flaminia est creditrix
Francisci, sed etiam Pacifici, cum hic teneatur de
8 male gestis per Franciscum *l. si Procurator § si Tu-
tores ff. mandati l. decreto ff. de Administr. Tut. l. ita
etiam § gessisse eodem tit. Rot. in recent. dec.355. n.4. &
dec.440. n.15. par.1.* Ideoque Bonelli nequeunt dici
Anteriores, quia Flaminia meritur suam hypothe-
cam à die susceptæ Tutelæ per Pacificum, ea enim
9 die omnia eius bona ex legis dispositione fuerunt
sibi specialiter hypothecata *l. pro officio vbi DD. C.
de Administr. Tut. Socein. sen. cons.62. num.1 lib.1. Ne-
gus. de pignor. in 4. membr. 2. par. num. 6. & 12. Rot.
dec.83. num.1. & 2. par. 4. diuers.* Imò si quod credi-
10 tum habebant Bonelli hæredes Pacifici remansit
obligatum Flaminiæ tanquam res propria *Bart. in l.
Quintus §. argento ff. de aur. & arg. legat. Paris. cons.
num.12. lib.2. & cons.107. num.65. & 66. lib.3.*

Vlterius cum dicta alia transactio super admini-
strationе fundaci contineat quietantiam, & libera-
tionem, etiam ad fauorem hæredum Pacifici, & ipsi
illam producendo Commodum reportauerint ob-
11 tinen. eius vigore renocationem mandati prò certo
credito ad fauorem Flaminiæ relaxati *Summ. nu.12.*
Eo minus illum impugnare possunt *Becc. cons.3. nu
38. & seqq. Rot. dec.157. n.4. par.3. rec.*

Demùm non obstat, quod societas dissoluta re-
manserit per obitum Io: Baptistæ, quia cum inter
Tutores Flaminiæ actum fuerit de continuando ne-
gotio fundacali, vt patet ex actu Tutelari, ibi, *Cir-
ca il negocio della Bottega per mantener la riputatio-
ne di tutt'il negocio si stabilisce, e si termina da tutti
vnitamente &c. solo attendere à vendere quelle che si
trouano in Bottega, e quelle che si trouano commesse
sotto nome di Lazzera, & Stuanza che possano venire
liberamente, e mettersi nel negocio communemente come
era per il passato Summ. num. 14.* Renouata proinde
remansit, cum certum sit, quod licet pupillus non
12 possit Societatem contrahere, potest tamen iam
contractam à Procuratore cum auctoritate Tutoris
renouare, nedùm expressè, sed etiam tacitè, conti-
13 nuando negotium cum socijs Patris, sicut prius,
etiam cum patientia Tutoris, vt egregiè tradunt
*Bald. in l. mandatum numer.5. vers. alij dicunt C. man-
dati Soccin. sen. cons.160. n.14. lib.2. Barbat. cons.31.
n.2. ad med. vers ad hoc respondeo lib.1. Dec. cons.441.
n.5. cum seqq. Corn. cons.1. n.7. ad fin. & 8. lib.1. cum
alijs per Mantic. de tacit. lib.6. tit.26. in fin.*

Quo verò ad fructus inter partes Conuentos ad
rationem sex pro centenario DD. censuerunt man-
data esse suspendenda, donec eorum taxactio aliun-
dè iustificetur, quam ex partium Conuentione, quæ
14 non fuit habita in consideratione iuxt. opin. *Rot. in
dec.325.331. & 372. n.9. post 2. vol. cons. Farin. & latè
in Auenionan. Pecuniaria 10. Februarij 1640. coram
R.P. D. meo Bichio* licèt enim pecuniæ proueniant
ex Capitali fundaci, tamen cum non probetur eas
fuisse inuestitas, nec tamen lucrum, Indè percipi
solitum, sed mediante transactione fuerint transla-
tæ in purum creditum, ex eis nulli frutus debentur
vt in terminis firmauit *Rot. in Romana Domorum, seu
fructuum 3. Iunij 1575. coram Cotta, quæ est dec.7. per
tot. in impress. post 2. vol. cons. Farin.*

Ex quibus resolutum fuit mandata relaxata, ab
A.C. pro residuo Capitalis tantùm forè exequenda.

ROMANA DE MELLINIS
Veneris 15. Ianuarij 1644.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione positi ex statuto *Vrbis* censentur
solummodo vocati ad portionem patris non autem
patrui, nisi vehementes pro vocatione ad portio-
nem patrui concurrant coniecturæ, & quęnam con-
iecturę in casu decisionis reputentur insufficientes,
& irreleuantes?

SVMMARIVM.

1 *Actio familię hereiscundę, vt competat, quæ nam
requirantur?*

2 *Filij in conditione positi ex statuto Vrbis censentur
dispositiue vocati ad portionem patris non patrui,
& num.3. fallit concurrentibus coniecturis pro
vocatione etiam ad portionem patrui num. 4.*

5 *Ratio conseruandi bona in agnatione excluditur ex
vocatione fœminarum.*

6 *Representatio cum detur in fideicommissis ascenden-
tium efficit, vt nepos possit ad portionem patrui
præmortui succedere limita n.7. & 8.*

9 Glos in l. cum ità §. in fideicommisso de l. 2. *in
quibus terminis loquatur & num.10.*

11 *Transmissio locum non habet in fideicommisso condi-
tionali, etiam ad fauorem filiorum, quando pater
pendente conditione decessit.*

12 Gloss. opinio in l. is cui verbo creditorem ff. de
actione, & oblig. *reprobatur à DD. etiam in
terminis statuti Vrbis n.13. & 14.*

15 *Legitimatio in amplissima forma suffragatur etiam
ad effectum excludendi substitutum.*

16 *Presertim quando legitimatio non fuit facta cum
clausula preseruatiua* sine præiuditio venientiũ
ab intestato, *nec vocatio filiorum continet qua-
litatem*

litatem, quod sint ex legitimo matrimonio nati num.17. limita num.18. Declara num.19.

Legitimatus quando est restitutus ad dignitatem bonorem, & nobilitatem habetur, ac si esset de legitimo matrimonio natus idem nu.19.

20 *Bulla Pij IV. probibens legitimationes fieri in praeiudicium vocatorum comprebendit solum legitimos volentes succedere contra voluntatem Testatoris, non secundum illius voluntatem, & n.21. ubi declarantur auctoritates, quę in contrarium allegantur.*

22 *Praescriptio 30. annorum operatur effectum suum post quam est completa, & non antea.*

23 *Restitutio in integrum aduersus praescriptionem datur haeredi ex capite probabilis ignorantiae, in quo regulariter praesumitur.*

24 *Ignorantia praesumitur in haerede absente spatio plurium annorum ad excludendam praescriptionem, & in quibus terminis procedant decisiones de hac praescriptione loquentes? num.25.*

26 *Impensa funeris detrahitur per haeredem, ex quo as alienum reputatur, & ad quam summam, sit taxanda num. 27.*

28 *Legata à fideicommittente relicta, & ab haerede soluta veniunt detrahenda.*

29 *Legata annua in restitutione fideicommissi detrahenda non sunt sed dietim soluenda veniunt.*

30 *Legitima filiorum detrahitur ex bonis fideicommissi*

31 *Trebellianicę detractio competit etiam non confecto inuentario iuxta veriorem opinionem à DD. receptam, & num.32.*

33 *Heres grauatus quo casu non presumatur de credito Trebellianicae competen. satisfactus?*

34 *Mulier preter dotem nihil aliud habere presumitur*

35 *Detractiones consumptę presumuntur mediantibus alienationibus per haeredem grauatum factis, & num. 36.*

37 *Heres grauatus alienando bona fideicommissaria censetur illa eleggisse pro suis detractionibus.*

38 *Mulier conscateus alienationi bonorum viri, remittit hypothecam super bonis alienatis sibi competen. quod declara num.39.*

DECISIO CXIX.

Hieronymus Mellinus dum viuebat prouocauit ad diuisionem DD. Vrbanum, & fratres de Mellinis haereditatis maternae, Auitae, caeterorumque fratrum, & coram R.P.D. meo Bichio pluries proposita causa, praemijs duabus decisionibus, lata fuit sententia, in qua fratres de Mellinis fuerunt absoluti ab impetitis, & declaratum non esse locum diuisioni petitae per Hieronymum, causa postea in gradu appellationis ad me deuoluta, sub die 10. Iunij 1541. fuit resolutum Sententiam Rotalem esse confirmandam: Ex eo potissimum fundamento, quia Hieronymus nullo vnquam tempore bona

1 controuersa possederat, cum tamen actio familiae herciscundae, non competat, nisi probatis dominio, & communione, vt aperte probat *texs in l. 1. vers. sed si is, qui possidet, & ibi gloss. in verb. exceptionem ff. famil. hersic. cum alijs adductis in decisione coram me emanata.*

Verùm cum moto Iudicio obierit Hieronymus, & Benedictus filius, & haeres agnoscens remedium diuisionis sibi non competere, mutato consilio, petierit immissionē ex remedio *legis fin. C. de edict. D. Adr. tol.* & respectiuè *Quorum bonorum* Domini dilata resolutione sub die 5. Decembris 1642. ordinarunt, vt videretur, An Benedicto esset danda immissio, & super quibus bonis. Quo dubio proposito per binas vices, & non resoluto, sub die 22. Maij 1643. fuit dictum, vt informaretur strictè super detractionibus, & delata causa ad trutinam sub die 1. Iulij eiusdem anni, nec eapta resolutione, hodie tandem fuit resolutum Benedicto dandam esse immissionem super domo Marij Mellini Senioris nuncupata *Torre Mellina* prò residuo dotis Ersiliae, quae fuit in totum scutorum 1745. monetae. Prò residuo verò dotis Hortensię, quae fuit scutorum 6249.98. monetę, dandam pariter esse immissionem in bonis Marij iunioris eius viri, hypothecatis pro dicta restitutione dotis nimirum *in Casaletto* ad Montem Marium, & in Canonibus scutorum 260. circiter: Et vltrà dotem praedictam super domuncula ab eadem empta pro scutis 494. 49. monetae; Et super altera medietate domus ab eadem pariter empta pro scutis 850. monetae, factis tamen detractionibus, vt infrà.

Fundamentū resolutionis fuit: quia cum tā Hersilia, quam Hortensia in Testamentis, sub quibus decesserunt, haeredes vniuersales pro aequali portione instituerint Petrum, Septimium, Io: Garziam, olim huius Sacri Tribunalis Auditorem, & postea S.R.E. Cardinalem, Paulum Hieronymum, & Antonium Equitem Hierosolymitanum, eosque inuicem substituerit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum quandocumque sine filijs legitimis, & naturalibus decesserint; postea verò sine prole decesserint ab intestato primo loco Petrus, indè Eques Antonius, & successiuè Paulus, relictis dd. Vrbano, & fratribus ex Portia Vxore susceptis, & postmodum pariter decesserint sine filijs Cardinalis, & Septimius, superstite solo Hironymo, sicut in ipsius personam purificatae fuerunt omnes reciprocae substitutiones vtriusque fideicommissi, ita consequens est, vt Benedicto eius filio, & haeredi debeatur immissio vigore d. legis finalis.

Nec obstat, quod dum dicti fratres in vtroque

2 Testamento fuerint in conditione positi, censeantur proindè vocati, nedùm ad portionem Pauli Patris, sed etiam ad portiones patruorum, qui sine filijs decesserunt. Quia licet *ex statuto Vrbis lib. 2.*

3 *cap.142.* filij in conditione positi, censeantur dispositiuè vocati; Eorum tamen vocatio restringitur ad portiones Patris, cui sunt in conditione positi, sed non extenditur ad portiones patruorum, vt notant *Doctores in l. haeredes mei, §. cum ita. ff. ad Trebell. Rip. in l. Centurio n.166 in fin ff. de vulg. & pupill. & in l.1. vers. vltimò declarando, C. de pactis Castr. cons. 355. ad fin. lib.2. cum pluribus latè congestis à Fusar. de subst. qu.440. n.1. & seqq.* & vti veriorem sequuta fuit *Rot. coram Card. Serap. dec.1281. num.3. & in recent. dec.100. n.3. par.1. & dec.667. num. 8. par. 2. & in alijs.*

Contraria verò opinio tunc solùm recipitur, quā-

4 do pro altera parte concurrunt vehementes coniecturae, scilicet votum conseruandi agnationem, & bona in familia, cum similibus, de quibus *in decis. 266. num.15. & 16. & dec.320. num.17. cum seqq. par. 1. rec. & coram Greg. dec.337. n.6. & 7. vers. Rursus; vbi Add.* Quae tamen in casu nostro prorsus deficiunt cum Hortensia, institutis, inuicemque substitutis filijs, ad vlteriores substitutionum gradus non processerit: Hersilia verò nedum extraneos vocauerit, sed etiam foeminas, quarum vocatio repugnat de

5 directo voto conseruandae agnationis, vt aduertit *Crauett. cons.306. n.3. & 4. Rot. coram Card. Seraph. dec. 1014. n.5. ad fin. vers. Nec coniectura Card. Caual. dec.125. n.10. & in rec. dec.538 sub nu.3. & dec. 667. sub n.10. par.2. & dec. 118. n.3. par.3.*

Prout minus obstat, quod in fideicommissis ascendentium

dentium, deficeret repraesentatio, ratione cuius illi de Millinis ex persona patris ad spirare possint ad portiones patruorum praemortuorum, vt notauit *glos. communiter recepta in l.cum ita §.in fideicommisso, ff. de legat.2.Odd.cons.39.n.27. & 36.* Quoniam cum
7 ambae Testatrices haeredibus nominatim institutis sine filijs quandocumque decedentibus substituerint superstitem, cessat repraesentatio. vt per text.in *l.qui plures ff.de vulg.* tradunt in his terminis *Curt. Iun. cons.57.n.9.Paris.cons.57.n.54.& 70.lib 2.Mantic.de coniect.vltim. volunt.lib.8.tit.9.n.5. egregie Card. Seraph.dec.1281.n.1.* Eoque magis, quia Hieronymus
8 vocatus fuit nomine proprio, nepotes verò fuerunt in conditione positi sub nomine appellatiuo : quod pro exclusione repraesentationis valdè ponderant *Doctores in d.l.cum ita,§.in fideicommisso ff. de leg. 2. l.haeredes mei §.vlt.ff.ad Trebell.Cur.Iun.d. cons. 57. n.1.& cons.161.n.7.vers.ex praemissis,* vbi quod *glos. in d.§.in fideicommisso,* intelligitur secundum termi-
9 nos textus, quando, scilicet omnes vocantur nomine collectiuo, ex quo dignosci non potest, testatrices vnum magis, quam alterum dilexisse; Et ita consuluit *Ruin.cons.25.n.24.lib.1.& cons.134.n.23. & 24.lib.2.Rot.diuers.dec.482.nu.3. par. 4. & coram Card.Seraph.dec.1281.n.1.in fin.& dec.1479.sub n.2. vers. Verum hae regula.*
10 Et hinc est quod cum dicti fratres non possint succedere iure propriae vocationis, nec repraesentationis ex praedictis, ita multo minus succedere possint iure transmissionis, cum simus in fideicommisso
11 conditionali, quod nec ad filios transmittitur, quando, prout hic, patet pendente conditione decessit *glos.communiter approbata in l.1.verb.de relictis,C.de his qui ant. apert. tabul. Bart. in l. haeredes mei, §. cum ita n.2.ff.ad Trebell. Bursatt.cons.1.num.4. Rot. coram Card.Seraphin.d.dec.1479.n.5.& in rec.dicta dec.100*
12 *n.3.par.1.*Et reprobata opinione *gloss. in l. 15. cui verb.creditorem esse ff.de act.& oblig.tradunt Bart.in l.1.n.9.ff de legat.1. Bald.cons.115.& cons.146. nu. 1. lib.5. Ruin.cons.83.n.3.lib.3. Gabr.conclus.2.nu. 10.de hared.instit.Mantic.de coniect.lib.11.tit.20.num.1.Peregr.de fideicommiss.art.31.n.6.*Et in terminis statuti Vrbis *Gabr.cons.91.n.6.& 7.lib.2.*dicens leuem esse coniecturam prò inducenda transmissione, quae su-
13 mitur ex eo quod vocati sint à statuto ad portionem patris, quia intelliguntur quidem praedilecti omnibus in portione patri relicta; sed non in portione
14 patruorum ad tradit. *in l. cum Auus, & l. cum acutissimi C.de fideicommissis Card. Seraph. dicta decis.1014.num.1.*

Et haec eo fortius procederent, si, vt aliqui ex dominis aduertebant, opponi non posset Benedicto defectus legitimatis propter legitimationem in
15 amplissima forma, quae videbatur illi suffragari etiam ad effectum excludendi substitutum *§. quoniam, & §.reliquum autem quibus mod.natur.effic.sui, & notat Bal.in l.cum acutissimi n.12.C. de fideicomm. Rustic.in l.cum Auus lib.2.cap.5.n.32.cum seqq. ff. de condit.& demonstr.Peregr.de fideicomm.art.23.n.41.in fin.Menoch.de praesumpt.lib.4.praesumpt.79. n. 103.& pluribus relatis Rot.coram Card.Seraph.dec.880.n.5. & in rec. dec.100.n.4.&6.*Praesertim, quia legitima-
16 tio non fuit facta cum clausula praeseruatiua sine praeiudicio venientium ab intestato, nec Testatrices vocauerunt filios legitimos, & naturales cum qualitate, quod essent ex legitimo matrimonio nati, nec aliter constat de contraria voluntate testatricum.
17 His enim cessantibus, legitimatio facilius suffragatur; vt distinguendo tradunt *Eugen.cons.52.n.66.cum seqq.Laderch.cons.23.n.23. Rot.in rec.dec.388.nu.1.& 2. par. 1.*

Et licet fideicommittentes essent Mulieres hone-
18 stissimae & nobilissimae, quae praesumuntur magis ab horrere ab illegitimis: & proinde non censentur de illis sensisse, vt notant *DD.in l.ex facto §.si quis rogatus ff.ad Trebell.* Huiusmodi tamen limitatio non videbatur recipienda, quando, prout hic, legitimatus specialiter est restitutus ad dignitatem honorem & nobilitatem, ita quod efficiatur, & sit Nobilis de Domo, familia, & Prosapia de Mellinis, & ha-
19 beatur perindè, acsi legitimus esset, ac de legitimo matrimonio natus, vt respondendo huic limitationi consuluit *Alex.cons.2.n.19.vers.denique per legitimationem lib. 1.Ruin.cons.76.n.13.vers. quod ex alio lib. 3.Menoch.cons.459.n.13.vers.respondendo secundo,*dicens hanc esse receptam sententiam, *& praesumpt. 79.n.11 lib.4. Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib. 11. tit.10.n 37.& 41. Fusar. de substit.plures refereas qu. 408.n.46. Gionagn. cons.21.n.30.lib.1.qui n.38.*subdit Bullam Pij Quarti prohibentis fieri legitimationes
20 in praeiudicium vocatorum, comprehendere solum legitimos volentes succedere contra Voluntatem testatoris, non autem secundum illius voluntatem; Quod idem alijs relatis firmauit *Rot. in rec. d. dec. 388.n.1.cum seqq.par.1.& dec.100.n.55.& 56.par.5.* Auctoritates vero, quae in contrarium allegari possent, vel sunt intelligendae in casu, quo Testator vocasset tantummodo filios legitimos, & ex legitimo matrimonio natos: vel quando legitimatus succe-
21 dere vellet contra voluntatem Testatoris, vt dictum est: Vel demum quando legitimatio facta esset cum clausula sine praeiudicio venientium ab intestato, vt declarando decisionem *Card. Seraph. 880.n.5. dixit Rot.in rec.dec.667.n.5.in fin.par.1.*

Obiectum praescriptionis cessat, quia cum in vtroque Testamento fuerit dispositum, quod vltimus ex vocatis superuiuens succedat in tota haereditate, & huiusmodi conditio in persona Hieronymi purificata non fuerit, nisi post obitum septimij sequutum de anno 1637.à quo tempore citrà fuit illi
22 aperta successio ad totam haereditatem; Vtique ex defectu temporis sufficientis praescriptio opponi non potest, cum illius effectus reseruetur in fine triginta annorum, & non antea *Bart. in l. ab Hostibus §.sed qui simpliciter sub n.8.ad fin. vers. quaedam sunt praescriptiones ff Ex quibus causis maior in integr.rest. Ias.in l.is qui putat n.12.& 13.ff.de acquir.hered.*

Et in omnem casum succurrendum illi esset ope restitutionis in integrum ex capite probabilis igno-
23 rantiae, quae semper in haerede praesumitur *Alex. cons.71.d n.3.vsque ad 8.lib.1.Pad.de restit.in integr. q.90.art.5.Affl.dec.33.num.1.& 2.vbi de communi Rot.dec.257.n.3.& seq.& dec.258.nu.2.& 3.& dec. 259.n.6.& 7.post Pacific.de Salutan. interd.& coram Buratt.dec.457.n.2. & in Bononien. fideicommissi 22. Iunij 1639.coram R.P.D.meo Bichio* Attenta praesertim eius absentia ab Vrbe spatio continuato an-
24 norum triginta nouem, propter quam in eo facilius praesumitur ignorantia, vt notat *Bal.in l.Titius § lucius ff.de lib.& posthum. Dec.cons.460,nu.27. cum alijs per Gabr.de praesumpt.conclus.6 n.3.* Decisiones autem huius causae in quibus allegatur praescriptio
25 loquuntur de bonis donatis, non autem reseruatis, super quibus hodie cadit disputatio.

Quo verò ad detractiones competentes Mellinis
26 contra Benedictum: Dixerunt Domini primo loco detrahendam esse impensam funeris Hersiliae, & Hortentiae, quae dicitur aes alienum *l.in restituenda C.de petit.hared.l.impensa ff.de religios.& sumpt. funer.l.Papinianus §. Quarta, ff.de inoffic. testam. Gabr. cons.95.num.4.lib.2.Greg.dec.421.nu.* 1. cuius quan-

tas

titatem cum prò parte illorum de Mellinis non iu-
stificetur, Hersilia obierit de anno 1572., Horten-
27 tia verò de anno 1584. Domini arbitrati sunt in
scuris centum prò vnaquaque earum, inspecto tem-
pore solutionis, prout fieri debet, non autem restitu-
tionis fideicommissi *Surd.cons.291. num. 12.circa fin.
& dec.92.num.40.Menoch.cons.183.nu.35. cum seqq.
Rot.dec. 267.nu.2.par.1.rec.*
28 Secundò dixerunt detrahenda esse legata à fidei-
committentibus relicta, & ab hæredibus soluta *l.2.
& l.vlt.C.ad Trebell.l.irritum, & l.in imponendo,C.
ad l.falcid.Fusar.de substit.qu.667.nu.7.cum seqq. Rot.
dec.399. num. 38.* Quæ ex relictis ab Hersilia ascen-
dunt ad scuta 257.50. & ex Testamento Hortentiæ
ad alia scuta 150. monetæ.
Legati verò eiusdem Hortentiæ scutor. 900. prò
tot missis in singulis diebus celebrandis, non est ha-
bendum in consideratione, nec detrahendum in re-
29 stitutione fideicommissi. Quia cum non fuerit re-
lictum vna vice præstandum, sed annuatim, & die-
rim, soluendum est per hæredem cum fructibus *l.
liberto, §.1. ff.de ann.legat. Doctores in l.deducta, §.
qui post ff.ad Trebell.Peregr.de fideicomm.art.4.n.24.
in fin.& art.34.num.9. Fusar.de substit.quæst.667.n.5.
& cons.77.num.1.Rot.in rec.dec.432.num.17. part.4.
& dicta dec.399.num.38. par.5.*
Tertio ex bonis Hersiliæ detrahendam esse legi-
timam Marij filij, & ex bonis Hortentiæ, legitimam
30 filiorum, dempta sexta parte prò portione spectan-
te ad Hieronymum cum rata legitimæ Antonij fra-
tris ab intestato prædefuncti, *l.scimus, §.cum autem
l.cum antiquioribus, & l. ex tribus C. de in offic. Te-
stam.l.si pater, vbi gloss.& DD.* C.de instit., *& sub-
stit.* Prout etiam Trebellianicam, *cap.Rainaldus,&
cap.Raynutius, extrà, de testam.Greg.dec.166.n.4.*
Quibus non obstat, quod cùm hæredes non con-
fecerint Inuentarium, vel amplius non possint de-
trahere Trebellianicam, vel satisfacti præsuman-
tur ex iocalibus, alijsque mobilibus repertis in ea-
rum hæreditate. Quia quoad primum, verior, &
31 communior est opinio. quod ob non confectionem
Inuentarij non amittatur Trebellianica; vt de verio-
ri tradit *Bart.in auth.sed cum testator numer.* 12. *vbi
Add.* C.*ad l.falcid.& in l.Marcellus in princ.nu.8.vbi
Angel.num.2.Alex.nu.*10.*Ias.nu.57.&* 68. vbi quod
32 ab hac opinione in consulendo, & iudicando, non
est recedendum *Alex.cons.67.nu.2. lib.4.* Gabr.*cons.
138.num.34.lib.2.Vasq.de success. creat.§.8. num.15.
lib.1.*Cassad.*dec.3.num.6.de Testam. Rot. diuers. dec.
519.ant.num.1.par.4.& eorum* Greg.*dec.266.num.5.
& in rec.dec.432.num.3.part.4.& d.decis.399.num.5.
& 6. part.5.*
33 Secundum verò procederet, quando Benedictus
probasset dicta iocalia, & mobilia in hæreditate
ipsarum remansisse *Peregr.de fideicomm.art.35.n.24.
& dec.5.num.7.& 9.Fusar.de substit.qu.670. num.15.*
alias hoc non probato, cessat præsumptio satisfa-
ctionis; cum præsertim agatur de hæreditatibus
34 Mulierum, quæ prætèr dotem nihil aliud habere
præsumuntur *l.3.§.sed vnum, in fin.de minor.Angel.
cons.81.nu.2.post med.vers.primo, quia Honded. cons.
16.num.18.lib.2.*Greg.*dec.398.num.5. Rot.in rec.dec.
231.num.2.par.6.& in Interamnen. prætensi fideic. 2.
Decebr.1643. coram R.P.D.meo Meltio.*
Verùm quia Benedictus per Instrumenta publica
ostendit in hæreditate Hortentiæ, vltra dotem, de
qua nunc agitur, & prædicta bona stabilia, adfuisse
alia bona ingentis valoris, & in specie Tertiam
35 partem bonorum hæreditariorum q. Iacobi de Ia-
cobacijs, quæ per dictos hæredes grauatos fuit alie-
nata, mediante consensu præstito donationi di-
ctorum bonorum, factæ ab eorum Patre Paulo fi-
lio, & fratri respectiuè, contemplatione Matrimo-
nij, vt dictum fuit in alijs decisionibus huius causæ,
36 Detractiones videntur abvndè consumptæ ex hu-
iusmodi alienationibus *Rot.dec.2. num.14. post Mer-
lin.de legit.* Hæres enim alienando Corpora bono-
37 rum fideicommisso subiectorum illa censetur ele-
gisse prò detractionibus sibi cōpetentibus *iuxt.text.
in l.Marcellus, §.resque vbi Bart., & cæteri scriben-
tes ff.ad Trebell.Surd.cons.71. num.1. Fusar.de substit.
qu.543.n.19.Rot.dec.747.n.2.par.1.diuers.*
Nec satisfacit responsio, quod fratres consentiē-
do huic donationi, remiserint tantummodò hypo-
thecam, quam habebant super bonis de eorum cō-
sensu donatis; sed non præiudicauerint sibi, quo
minus super alijs non donatis consequi possent suas
38 detractiones: vt de muliere consensiente alienatio-
ni certorum bonorum viri, probat textus *in l. iube-
mus*, C. *ad Senat. Consult. Vellcian.* Et generalitèr
etiam extra causam dotis, probat *text. in l.si vnus
§.antè omnia, vbi Ias.in fin.Fulgos.in l.creditor, §.fin.
ff.qui pot.in pign.hab.*Barbos.*in l.1.par.5.nu.6.ff.solut.
matrim.*Castr.*cons.70.num.1.lib.2.* Boer. *dec. 23.nu.9.
vers.quemadmodum* Magon *dec.Lucen.*SS.*nu.14. vers.
Quod declarat.* Quia vt aliquis ex Dominis aduer-
tebat, Doctores allegati loquuntur in consensiente
alienationi rei alienæ sibi hypothecatæ, quo casu
sibi non præiudicat in cæteris non alienatis. Hic
39 autem sumus in alienatione rei propriæ, quia bona
donata Paulo intuitu matrimonij, erant propria
dictorum fratrum consensientium, & ad eos deue-
ta ex testamento Hortentiæ ideoque non sumus in
simplicitèr consentiente, sed in alienante, qui sem-
per præsumitur res alienatas in computum detra-
ctionum elegisse ex Iuribus supra deductis.
Super hoc tamen Domini nihil firmare voluerūt,
& ideò tàm de hoc, quàm etiàm de quarto dotali
per fratres de Mellinis prætenso ex dote eiusdem
Hortentiæ; quod expressè Domini reseruarunt; po-
terit particularitèr videri.
Et ita resolutum vtraque, &c.

TVDERTINA IVRISPATRONATVS.

Veneris 19. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, quod ex reseruatione Pontificis erat
acquirendum per refectionem, & restaurationem
Ecclesiæ non dicitur acquisitum per solam restau-
rationem nisi probetur reædificatio Ecclesiæ, quæ
ita debet esse diruta, vt indigeat noua consecratio-
ne, & ad acquisitiones Iurispatronatus Ecclesiæ,
quid requiratur, vbi quod sublata probatione nouæ
reædificationis reseruatio Iurispatronatus remanet
ex mero priuilegio, quod reuocatur per constitu-
tionem Innocent. VIII. de qua in decisione per
quam expressè riuocantur omnia iura patronatus
ijs concessa, qui Ecclesias reparassent, dummodo
non omnino, ac funditus dirutas reædificassent, &
quænam Iura patronatus cadant sub dicta reuoca-
tione, & quando Iuspatronatus ex præsentationi-
bus dicatur probatum, & quomodo probari debeat
maximè à potentibus, in quibus potest esse præ-
sumptio vsurpationis?

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus si erat acquirendum ex refectione, &
restauratione Ecclesia non acquiritur ex sola re-
stauratione.*
2 *Iuspatronatus Ecclesia, vt acquiratur, opus est, vel*

Digitized by Google

quod quis præbeat fundum pro illius constructione vel quod construat à fundamentis .

3 *Iuspatronatus, vt acquiratur ex readificatione Ecclesia, ita debet esse diruta Ecclesia, vt indigeat noua consecratione .*

4 *Iuspatronatus, vt dicatur acquisitum ex readificatione Ecclesia probari debet concludenter totalis Ecclesia destructio, & fundamentalis readificatio*

5 *Verba, & narratiua partis nihil probant ad eius fauorem .*

6 *Sententia exequutoris non probat antiquum statum Ecclesię, si Pontifex illi non demandauit, vt cognosceret de primeuo statu .*

7 *Ad exequtionem Bulla requiritur solum verificatio Clausula si & post posita in parte dispositiua, absque alia iustificatione narratiua .*

8 *Iura patronatus omnia ijs concessa, qui Ecclesias reparassent expresse reuocantur per constitutionem Innoc. VIII. aditam de Anno 1485. inter Constitutiones dicti Pontificis in ordine la secunda Bullar. nou. tom. 1. & ex regula Adriani 6. in ordine la 3. eodem Bullar. tom. 1.*

9 *Declara dummodo non omnino, ac funditus dirutas readificassent .*

10 *Iuspatronatus ad hoc, vt cadat sub regulis reuocatorijs Innoc. VIII. & Adr. 6. satis est quod non fuerit concessum ex causa noua readificationis, quodque Ecclesia non esset pænitus diruta, etiamsi fuerit concessum ex causa onerosa .*

11 *Iuspatronatus non probatur ex præsentationibus factis, qua non probantur effectum sortita, & n. 12.*

13 *Prasentationes, & collationes ad effectum Iurispatronatus probari debent effectum sortita ex successiua prouisione vnius per mortem alterius iuxta consil. Oldrad. 229.*

14 *Quasi possessio etiam longeua præsentandi non suffragatur ad effectum Iurispatronatus, quando constat de titulo inualido, & infecto.*

15 *Sententia ordinarij canonizatoria Iurispatronatus non attenditur, si non fuit citatus Procurator Curia Episcopalis .*

16 *Iudicis assertionibus non creditur, nisi id appareat in processu, & iustificetur ex actis .*

17 *Iuspatronatus vbi sumus in personis potentibus, in quibus oritur præsumptio vsurpationis per maiores, & concludentiores probationes debet iustificari .*

18 *Constitutio Innoc. irritans, & annullans iuspatronatus ex priuilegio concessa loquitur de illis patronatibus, qua à 25. Annis citra fuerint concessa .*

19 *Regula reuocatoria Iurispatronatus Adriani VI. est restricta ad illas concessiones, & priuilegia, qua ab anno primo Pontificatus Innoc. VIII. citra concessa fuerint .*

20 *Iuspatronatus debet probari per Iura, qua sint in forma probanti.*

21 *Sumptum lite pendente, extractum sine compulsoria, sine decreto Iudicis, & sine citatione partis, nullam fidem meretur .*

DECISIO CXX.

REsponsum fuit non constare de Iurepatronatus quia licèt de anno 1419. Martinus Quintus reseruauerit familiæ de Aptis Iuspatronatus de quo agitur, dummodò proprijs expensis refecerint & restaurauerint Prioratum Ecclesiæ S. Laurentij Tudertini de Vbiata, & Abbas S. Pancratij exequutor in litteris deputatus asserens præfatam Ecclesiam esse restauratam anno 1421. hoc Iuspatronatus ad
1 eorum fauorem reseruauerit, quia tamen non probatur Ecclesiam fuisse de nouo constructam, & reædificatam, sed solum reparatam, & restauratam, vt clarè indicant verba indulti reparare, reficere, & restaurare non fuit acquisitum Iuspatronatus ex constructione, vel reędificatione, cũ adhuc effectum
2 non sufficiat simplex reparatio, sed opus sit, vèl quod quis præbeat fundum prò constructione Ecclesiæ, vel quod eam construat à fundamentis, vèl
3 quod penitus dirutam reædificet, & eo casu debet esse diruta, vt indigeat noua consecratione *glos. commun. approbata in cap. Quoniam cum, verbo fundatores de Iurepatr. Lambert. hoc tract. art. 3. sexta qu. princ. lib. 1. num. 11. Rot. in verbo construxerit nu. 22.* Gonz. *ad Regul.* Cancel. *glos. 18. num. 53.* Garz. *de benef. par. 5 cap. 9. num. 127. Lotter. de re benefic. lib. 2. qu. 8. nu. 19.* Grat. *disc. for. cap. 177. nu. 27. Rot. coram* Card. Seraph. *dec. 555. num. 1. cum seqq. & coram* Buratt. *dec. 931. nu. 5. & coram bo: me:* Cocc. *dec. 106. nu. 7. & in rec. dec. 58. num. 5. par. 1. Rocch. de* Curt. *vbi sup. nu. 12. qu. 8. Lambert. ibid. num. 2. & 3.*
4 Hæc autem totalis Ecclesiæ destructio, & fundamentalis, ac noua reædificatio non probatur in casu nostro concludentèr ab illis de Aptis, prout opus esset Gigas. *cons. 49. numer. 24.* Card. Seraph. dec. *952. nu. 1. & 2. Rot. in* Comachen. *seù Ferrarien. Praepositura, &* Beneficij *15. Decembr. 1625. coram bo: me ر Ebboldo vers. Rursus priuilegium.* Quia verba illa Bullæ, ibi, *illisque Ecclesia destructa, ac ruina exposita,*
5 cum sint verba, & narratiua partis, vt appares ex antecedentibus, ibi, *exhibita nobis petitio continebat,* nihil probant ad eius fauorem *Rot. in his terminis dec. 58. num. 4. in fin. par. 1. & dec. 46. num. 2. par. 2. rec.* sen-
6 tentia vero Exequutoris non probat antiquum statum Ecclesiæ, quia cum Pontifex illi non demandauerit, vt cognosceret de primæuo statu, sed solum, quod postquàm Orator Ecclesiam ita reparasset, vt diuina ibidem celebrare valerent, Iuspatronatus illi reseruasset, satisfuit coram eo docere de dicta reparatione, quodque Diuina in Ecclesia celebrari poterant, absque eo quod doceretur de antiquo statu, vel noua reædificatione: Ea enim non probata adhuc ferri poterat sententia iuxt. formam Bullæ, cum ad illius exequutionem solum require-
7 retur verificatio Clausulæ, *si, & post*, positæ in parte dispositiuæ absque alia iustificatione narratiuæ, Garz. *de benef. par. 6. cap. 3. num. 25. Rot. dec. 45. nu. 1. par. 2. diuers.*

Et hinc est, quod, sublata probatione nouæ reædificationis, Iuspatronatus quæsitum ex Bulla Martini, remanet ex mero priuilegio, quod tamen fuit
8 reuocatum per constitutionem *Innoc. 8. edita de Anno 1485. intèr constit. d. Pontificis in ordine la 5. Bullar. nou. tom. 1. & ex Regula Reuocatoria* Adriani *6. in ordine la 3. eodem* Bullar. *tom. 1.* in quibus expresse reuocantur omnia Iurapatronatus ijs concessa, qui Ec-
9 clesias reparassent, dummodò non omninò, ac funditus dirutas reædificassent, vt notant Garz. *de benef. d. cap. 9. num. 127. Lotter. d. lib. 2. qu. 8. nu. 16. Rot. apud* Card. *Seraph. d. dec. 555. in princ. & nu. 1. & in d. Comachen seù Ferrarien. Praepositiua supra citat. vers. 3. fuit responsum.*

Nec obstat primo quod cum hoc priuilegium concessum fuerit ex causa onerosa, non comprehen-
10 datur sub *Conc. d. cap. 9. sess. 25. de reformat.* Quia satis est, quod concessum non fuerit ex causa nouæ reædificationis, quodque Ecclesia non esset penitus diruta adhoc, vt cadat sub regulis reuocatorijs, *Innoc. 8. & Adrian. 6.* vt respondit Garz. *de benef. loc. supra citat. dicto cap. 9. num. 12.* referens ità fuisse tentum in vna *Valentina* Beneficij *de Carlettis* 4. Maij 1610. *cor.* Card. *Lancellotto.*

Prouìt

Digitized by Google

Prout etiam secundò non obstant iteratæ præ-
sentationes datæ *in Summ. d. partis nu. 3. et seqq.* Tùm
11 quià, excepta secunda præsentatione facta de anno
1535. in persona Sforziæ, reliquæ non probantur
effectum sortitæ, Tùm quia non probantur conti-
12 nuatæ ordine successiuo vna post aliam, & vnius
post mortem alterius, prout opus esset adhunc effe-
ctum, iuxt. consilium *Oldradi* 229. in hoc Tribuna-
li sæpiùs approbatum coram sa. mc. Greg. *dec.* 215.
num. 1. coram Card. *Seraph. dec. 294. num. 1. 337. num. 2:*
1141. *num. 1. et dec. 360. num. 7. part. 2. rec.* Tùm de-
mùm quia præcesserunt Regulam Reuocatoriam
Adriani, & sic earum effectus remansit sublatus, eum
13 dicta Regula tollat omnem, & quameumque pos-
sessionem præteritam, & futuram *Card. Serap d. dec.*
555. *num. 5. vers. Nec possessio;* Vltra quod quatenus
etiam ex his probaretur longæua quasi possessio, suf-
14 fragari non posset, eum appareat de titulo inualido,
& infecto producto per illos de Aptis in hoc Iudi-
cio, ad not. *per Couar. in Reg. Possessor. par. 2. §. 3. n. 7.*
ad fin. vers. quo fit de reg. Iur. in 6. Paris. de confident. q.
28. n. 240, vers ex illud Ganz *super d. reg. 8. glos. 18. n.*
48. cum seqq. Caputaq. dec. 304 par. 3. sa. me: Greg. *dec.*
367. num. 6. & 7.
15 Super sententia autem Ordinarij Tudertini Cano-
nizatoria huius Iurispatronatus lata de anno 1601.
nullum potest fieri fundamentum, quia non fuit ci-
tatus Procurator Curiæ Episcopalis, de cuius inte-
resse agebatur Card. *Seraph. dec. 1395. num. 7. bon: me:*
Burati dec. 178. nu. 18. vers. Maximè quia.
16 Eoque minus quia non iustificatur ex actis, & Iu-
dicis assertionibus non creditur, nisi de illis appa-
reat in processu *Innoc. in cap. Quoniam contra depro-*
bat. Grat. *discept. for. cap. 310. num. 89. Rat. dec. 235. n.*
17 *4. part. 2. rec.* Et tamen cum simus in personis po-
tentibus, in quibus cadit præsumptio vsurpationis,
requiritur maior, & concludentior probatio, vt ad
litteram declarat *Concilium d. Sess. 26. cap. 9. de Re-*
format. & firmauit Rat. coram Seraph. dec. 952. n. 6. et
in Sapè citata Comachen. seu Ferrarien. Præpositura co-
ram Remboldo, & alibi sæpè.
18 Erit tamen aduertendum, Constitutionem Inno-
centij VIII. Irritantem, & annullantem Iurapatro-
natus ex priuilegio concessa, loqui de illis patro-
natibus, quæ à 25. annis citrà fuerint concessa, vt
in narratiua, ibi, *Retroactis temporibus, & præsertim*
25. annis citrà, & in dispositiua, ibi, *omnes, & singu-*
las concessiones, reseruationes, & assignationes Iuris-
patronatus &c. per Sedem ac legatos, & Nuncios *præ-*
19 *dictos à dictis 25. annis citrà.* Et Regulam Adria-
ni 6. paritèr esse restrictam ad illas concessiones, &
priuilegia, quæ ab anno primo Pontificatus Inno-
centij 8. citrà concessa fuerint, ac apertè indicant
verba Regulæ ibi, *omnes, & Singulas Reseruationes*
Iurispat. ac facultates, & indulta præsentandi &c. qua-
litercumque &c. per Prædecessores, , & Sedem Aposto-
licam, aut eius legatos, Nuncios, &c. ab anno 1. Pon-
tificatus eiusdem Innoc. prædecessoris citrà, Ideoque
non comprehendere Iuspatronatus de quo agitur,
nec indultum Martini Quinti, quod concessum non
fuit, nec post primum annum Pontificatus Innoc. 8.
qui sedit anno 1484. nec à 25. annis ante, sed lon-
gè prius, scilicet de anno 1419. vt aduertebat vnus
ex Dominis ideò in noua causę propositione erit su-
per hoc particulariter videndum.

Aduertebant etiam Domini non constare de Iu-
repatronatus, quia quicquid sit de comprehensiuue
constitutionis Innocentij, Iura ad probationem Iu-
rispatronatus adducta, non sunt in forma probanti,
20 prout requiritur in Iurepatronatus priuatorum ex
d. dispositione *Sac. Concil. Trid. sess. 29. cap. 9. de refor-*
mat., & signantèr præfatum priuilegium Martini
21 Quinti est sumptum lite pendente extractum, sinè
compulsoria, sinè Decreto Iudicis, & sinè citatione
partis, quod propterea nullam meretur fidem, vt in
specie ad hoc propositum firmauit *Rot. coram Burati.*
dec. 472. num. 2. & per tot. & in Regien. Iurispatr. cor.
bo: me: Pirouano impress. per vin. de Iurep. dec. 16. n. 7.
Et ita decisum vtraque parte informante.

CÆSARAVGVSTANA PAROCHIALIS DE MAELLA.

Mercurij 24. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Quomodo, & quando agitari debeat processus per au-
dientiam contradictarum contra eum, qui in princi-
pio causæ fuit personalitèr citatus, vbi etiam de
habente recursu ad Iudices Laycos, vel alias se cita-
ri impedientem, quod scilicet habeatur prò legiti-
mè citato.

SVMMARIVM.

1 *Citatus personalitèr in principia causæ si est contu-*
max potest contra illum procedi per contradictas.
2 *Citationes per contradictas, quæ contra personalitèr*
citatum fiunt, dicuntur potius fieri ex vrbanita-
te, quam ex necessitate.
3 *Citatio noua requiritur, vbi noua adest commissio,*
nec sufficiens reputatur citatio facta vigore pri-
mæ commissionis.
4 *Citatia quę fit in benefitialibus in principio causæ*
compræhendit omne ius, quod citanti competebat.
5 *Commissio noua tunc diuersificat iudicium, quando*
est independens à prima, vel prima fuit nulla, a-
lias secus.
6 *Citatus personaliter in principio causę debet venire*
vel mittere Procuratorem *ad curiam sufficienter*
instructum ad omnia, quæ contra eum possent prę-
tendi.
7 *Processus per contradictas faciliùs admittitur, si pars*
citata comparuit, & postea ab Vrbe recessit nul-
lo dimisso Procuratore.
8 *Citatio facta domi, & per affixionem ad valuas suf-*
ficit contra eum qui latitat, & personaliter habe-
ri non potest.
9 *Notario creditur sine testibus, vbi ita de stylo ser-*
uatur.
10 *Citatus ille dicitur, quidem legitime, si se citari im-*
pediuit.
11 *Recurrens ad Iudices laicos, vt sic se citari impe-*
diat habetur pro citato.

DECIS. CXXI.

VAcante mense Maij 1638. Ecclesia Parochiali Oppidi de Maella Cæsaraugustanæ Diæcesis, Marchio, & Marchionissa de Torres Domini temporales d. loci prætendentes se Patronos, præsentarunt Augustinum Pedrò, qui successiuè mediantibus recursibus habitis ad Consilia Regia per dd. DD. temporales, institutionem extorsit ab Ordinario, & possessionem appræhendidit, quam adhùc retinet.

Sed quia vacatio contigerat in mense Maij, qui est perpetuò reseruatus Sedi Apostolicæ, fuit de eadem Parochiali prouisus Fr. Hyacintus de ;Alos Ordinis S. Io: Hierolymitani, qui ad partes expediuit subrogationem gratiosam ad ius, & possessionem Dominici fortes vltimi possessoris, & coram bo: me: Coccino, tunc Rotæ Decano Exequutore specialitèr deputato in litteris Apostolicis petijt Immissionem, citatis Augustino, & Marchionissa; vt ex citatione data *in Summ. nu. 1.* qua inactis reproducta, & lon-

Digitized by Google

eo tempore vtroq; istorum expectato, ob contumaciam fuit contra vtrumque decretus processus per audientiam contradictarum, & Fr. Hyacintus obtinuit sententiam diffinitiuam super exequutione litterarum gratiosæ subrogationis, & subinde mandatum de Immittendo.

Appellauit Augustinus, & signatura Iustitiæ rescripsit in Rota Eminentiss. D. Cardinali Panzirolo, tunc Auditore cum clausula non retardata exequutione litterarum Apostolicarum arbitrio, & disputato dubio An intraret Arbitrium, Rot sub die 3. Iunij 1641. negatiuè respondit, & crescente Augustini contumacia, fuit successiuè deuentum contra ipsum ad inuocationem Bracchij sæcularis, vndè Augustinus recessit à Curia, nullo dimisso Procuratore, & adhùc insordescens in Censuris per annum, & vlta sacramenta, & cætera ad curam Animarum pertinentia per Vicarium administrat.

Ideò ad occurrendum his malis, fuit prò parte fratris Hyacinti adita signatura Gratiæ, & à SS. impetratum rescriptum, vt procederetur à pellatione remota, & istius vigore contra vtrumque expedita citatio cum inhibitione, quæ contra intrusum fuit bene exequuta, nempe per affixionem ad valuas Ecclesiæ Parochialis, & dimissa copia Domi Rectoris; contra verò Marchionissam non potuit exequi, quia ipsa sciens se fore citandam, prò impedienda huiusmodi citationis exequutione adiuit consilium Regium, & per istius Ministros curauit subtrahi à Notario commissionem Originalem, vt patet ex attestatione Officialis Maioris Consilij facta sub die 22. Augusti 1643. *Summ. nu. 3.* & cùm iterum prò parte Hyacinti instraretur ab alio Notario personalitèr præsentari copiam authenticam eiusdem commissionis, secundò adiuit præfatum Regium Consiliũ, & curauit hanc quoq; copiam subtrahi vt in relatione Notarij, & Ministri Regij *num. 4.* ex quibus licèt citatio sufficeret sic exequuta ad effectũ decernendi contra vtrumque processum per audientiam contradictarum, placuit tamèn Dominis propter grauitatem causæ, de hoc specialitèr dubitare, & me proponente, vti subrogato in locum Eminentissimi D. Cardinali Panziroli, fuit affirmatiuè responsum, quia cum tàm Marchionissa, quam Augustinus in

1 principio causæ fuerint personalitèr citati, potest contra illos ob contumaciam in comparendo procedi per contradictas, vt de stylo testatur *Vestr. in praxi lib. 1. cap. 5. sub num. 4. vers. si quis legitime citatus, Rot. apud Put. dec. 371. circà fin. libr. 2. in correct. Greg. dec. 430. num. 1. ibique Add. num. 5. Rauerendiss. Vrgell. decis. 94. num. 3.* Immo quando citatus perso-

2 nalitèr non comparendo, sit contumax, reliquæ citationes per contradictas fiunt potiùs ex vrbanitate Palatij quam ex necessitate *Rot. coram Put. vbi supra in fin. Greg. pariter vbi supra num. 6.* vbi quod possit procedi etiam absque alia citatione.

Nec releuat, quod cum citatio fuerit exequuta in iudicio possessorio, quod agebatur vigore subrogationis gratiosæ, suffragari non possit in hoc Iudicio diuerso; quod agitur in petitorio vigore prouisionis Apostolicæ, & in quo adest noua commis-

3 sio, quæ operatur, vt sit opus noua citatione, nec sufficiat semel facta vigore primæ commissionis, *Achill. decis. 13. de dol. & contumac. bon. mem. Coccino dec. 6. num. 1.*

Quia cum in citatione nedum fuerit insertus tenor subrogationis gratiosæ, sed etiam prouisionis Apostolicæ, & facta fuerit super omnibus in dictis literis contentis, bene suffragatur, præsertim in

4 beneficialibus, vbi per citationem omne ius censetur ab initio deductum *cap. statuimus de elect. in 6. Aegid. dec. 66.* quem sequuta fuit *Rota in Calagaritana beneficiorum de Aurel. 9. Aprilis 1613. coram bon. mem. Sacrato impress. apud Marches. de commis. tom. 2. fol. 478. coram Coccino dec. 443. num. 2. & in Maioricen. Parochialis 1. Iulij 1643. coram R. P. D. Cerillo.*

5 Noua verò commissio, tunc diuersificat iudicium, quando est independens à prima, vel prima fuit nulla, in quibus terminis loquuntur decisiones Achillis, & bon. mem. Coccini, ac quotquot possunt ad propositum allegari, secus verò quando à prima dependit, tunc enim iudicium remanet idem, nec opus est noua citatione, cum citatus à principio

6 debuerit venire, vel mittere Procuratorem ad Curiam sufficienter instructum ad omnia, quæ possint occurrere, vel contra eum impetrari in causa *Rot. dec. 15. de rescript. in nouis, & in Romana Vinea de Fabris 24. Iunij 1612. coram bon. mem. Litta impress. apud Marches. tom. 2. fol. 239. num. 2.* cum aliis allegatis *in Meleuitana hæreditatis 16. Ianuarij 1637. coram Eminentissimo Domino Cardinali Panzirolo*, vbi in specie agebatur de causa cæpta coram vno Auditore, & continuata coram subrogato, vt in casu nostro.

Et hoc fine difficultate dixerunt DD. procedere in hoc casu, tum quia vltra dictam citationem personaliter ab initio exequutam, Augustinus recessit à

7 Curia, nullo dimisso Procuratore, quo casu facilius admittitur processus per contradictas *Vest. vbi sup. sub d. num. 4. vers. si quis semel comparuerit, Rot. apud Gregor. decis. 110. vbi Add. num. 7. plures cumulat.*, Tùm quia fuit citatus domi dimissa copia, & per affixionem ad ianuas Ecclesiæ Parochialis, quam occupat, ex quo factis diligentijs, nusquam fuit repertus, quod pariter sufficit contra eum, qui latitat, & personaliter haberi non potest *iuxt. text. in Clemen. causam de elect. glos. final. in clem. vnic. vbi Card. n. 23. de renunciat. Paris. de resignat. lib. 9. quæst. 26. num. 11. Rot. in recent. dec. 130. num. 29. cum sequen. par. 6. & in Ianuen Separationis thori 16. Februarij 1632. coram bon mem. Coccino §. sed huic fundam.*

Marchionissa verò semel, atque iterum per recursum habitum ad consilia, & substractionem commissionis impediuit, ne citari possit, vt constat ex

9 attestatione Notarij, cui de stylo illarum partium creditur sine testibus, vt admisit *Rot. coram bon. me. Coccino dec. 404. num. 5. & dec. 146. nu. 3. & 4. coram bon. mem. Buratto.* Vndè in odium impedientis ha-

10 betur pro legitimè citata *cap. quoniam frequenter §. porrò, vt lit. non contest. glos. in cap. si capitulo, vbe Ancar. num. 2. vers. quaro post glos. de concess. præbend. in 6. Gonzal. ad regul. 8. §. 3. proem. num. 41. Cresc. dec. 18. num. 5. de sent. & re iudic. Add. ad decis. Gregorij 584. num. 6. vers. prout regulariter Rot. in Corduben. Archidiaconatus apud Marches. fol. 89. num. 1. part. 3. & in Hispalen. legitimitatis post 2. vol. cons. Farin. in ord. dec. 348 num. 3.* & in specie recurrentis ad con-

11 silia, & sic impedientis se citari dixit *Rot. coram Card. Seraph. dec. 1094. num. 1. 2. & 3.* Itaut si posteà legitimè non comparuerit valeat processus per audientiam contradictarum.

Idque tanto magis, quia hodie fuerit delatum ad Curiam Instrumentum authenticum citationis, & intimationis personaliter exequutæ contra modernam Marchionissam Dominam temporalem dicti loci prætensam panonam, & sic cessat omnis difficultas.

RO-

Digitized by Google

ROMANA PENSIONIS, SEV EXPENSARVM.

Veneris 26. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Obligatus in Instrumento vigore obligationis Cameralis ad reficienda damna, interesse, & expensas, tenetur solummodo ad solutionem pro expensis iudicialibus non autem pro alijs.

SVMMARIVM.

1 *Expensæ, quæ iure actionis petuntur, & non officio Iudicis, extenduntur ad ea, quæ fiunt terminato iudicio.*

2 *Expensæ, quæ tamquam promissa petuntur iure actionis non sunt accessoria, sed pars debiti principalis, cum plus non habebat debitum principale, quam huiusmodi expensæ.*

3 *Expensarum promissio operatur, quod etiam debeantur, quæ alias refici non debuissent.*

4 *Expensas recipiens simpliciter absque aliqua præseruatione, & taxatiua, sibi non præiudicat, quo ad residuum.*

5 *Clausula pro vltima, & finali solutione expensarum taxatarum, restringitur ad expensas taxatas, & specificatas.*

6 *Condemnatio in expensis semper fit de stylo Rotæ.*

7 *Fides extraiudiciales regulariter fidem non faciunt.*

8 *Pecunias fuisse versas in causam pro qua petuntur is probare tenetur, qui allegat, cum in aliam causam vertere potuerit.*

9 *Promittens reficere damna, expensas, & interesse, tenetur solummodo pro expensis Iudicialibus, non autem pro alijs.*

10 *Expensæ aliæ, quam iudiciales non solent attendi etiam in iudicijs, quæ fiunt vigore Instrumentorum cum obligatione Camerali.*

11 *Verba interpretari debent, secundum ea, quæ solita sunt, obseruari, & practicari.*

12 *Verba nunquam sunt mutanda, quæ certam interpretationem semper habuerunt.*

DECISIO CXXII.

POstquam Saracenus reportato ab A. C. mandato
fauorabili contra Petrortium pro pensionibus de-
cursis obtinuerat causam appellationis ab eo inter-
positæ committi in Rota cum clausula non retar-
data solutione arbitrio Rotæ, & cum facultate sub-
ministrandi sumptus litis, prout de iure, prosequu-
tum fuit iudicium in negotio principali, eoque ad
sui fauorem terminato, & illi solutis à Petrortio, non
solum pensionibus decursis, sed etiam expensis iu-
dicialibus, à me vltimo Iudice taxatis in scutis o-
ctuaginta monetæ, & alijs scutis 19. 70. similibus
pro sumptibus mandatorum, petebat hodiè expen-
sas, etiam extraiudiciales, tam ex quo pro illis fa-
ciendis, æs alienum contraxisse dicebat, quam, &
fortius vigore specialis promissionis expensarum,
damnorum, & interesse contentæ in clausulis obli-
gationis Cameralis, sub qua Petrortius se obligaue-
1 rat soluere pensionem, quia cum sibi deberentur iu-
re actionis non officio Iudicis, nihil releuabat, quod
terminatum iam fuisset iudicium *Bald. in l. terminato num. 9. Castr. nu. 1. in fin. & Salic. num. 2. C. de fruct. & lit. expens. Ias. in l. 1. §. Huc Iudicium num. 7. in fin. ff. si quis iud. non Obtemp. Add. ad Gidopap. decis. 57. vers. Item fallit superior regula, & in puncto fuit dictum in Romano expensarum 26. Maij 1614 coram bo. me. Patriarcha Manzanedo,* ea ratione, quia tunc ex-
2 pensæ non sunt accessoriæ, sed pars debiti principa-
lis, cum plus non habeat debitum principale, quam
huiusmodi expensæ *Fontanell. dec. 95. num. 11. & 12.*
3 & talis promissio operabatur, quod etiam debe-
rentur expensæ, quæ alias refici non debuissent, vt
conciliando decisiones contrarias, distinguendo concludit *Rot. in Maceraten. hæreditatis 24. Ianu. 1642. coram R. P. D. meo Bichio.*

4 Et prædicta locum habere asserebat, quamuis
ipse receperit expensas taxatas absque aliqua præ-
seruatione, quia recipiendo eas simpliciter absque
taxatiua, non sibi præiudicauit quoad residuum
l. rationes iuncta glos. in verb. quantitatem C. de probat. Bart. in l. si cum n. 2. & 3. ff. de act. rer. amot. Castr. in l. lucius 78. §. fin. num. 2. ff. ad Trebell. Surd. cons. 224. sub num. 4. vers. sed in terminis Rot. in Romana Retrouenditionis domus 9. Maij 1642. coram R. P. D. meo Ca-
5 *rillo,* non obstante, quod eas acceptauerit pro vl-
tima, & finali solutione expensarum taxatarum, quia
dicta clausula restringitur ad expensas specificatas,
vt probat *text. in l. si ex pluribus 89. ff. de solut. Bertazol. claus. 34. glos. 11. nu. 3. & 4. Io. Bapt. Castr. in Addit. ad Mart. claus. 333. sub num. 2. vers. limitatur secundo par. 1.*

Nec releuare prætendebat, quod Petrortius in
tertia instantia succubuerit ex noua causa, nimirum
ob declarationem paulo ante editam à Sac. Congre-
gatione Concilij, ideoque debeat excusari ab ex-
pensis aliarum, instantiarum, non obstante stylo
Rotæ semper condemnandi in expensis *Rota apud Caputaq. dec. 330. num. 3. & 4. par. 1. & coram bon. me. Coccino dec. 56. num. 6.* Quia cum Petrortius asserue-
rit à principio medio iuramento redditus esse suf-
ficientes, quia de valore beneficij fuit, & erat ple-
nissimè informatus, nullo tempore dici potest fuisse
in bona fide, quamuis mala solum in fine litis fue-
rit detecta, ideoque absque illa temporis distinctio-
ne in expensis condemnari debere, vt post *Mier. Grannt. ac alios tradit Fontanell. dec 96. n. 14.*

His tamen non obstantibus DD. contrariam am-
plexi sunt sententiam, & expensas prædictas non
deberi responderunt nam quod Sarracenus in fa-
ciendis huiusmodi sumptibus scutorum 100. mutuo
acceperit, vltra quod non iustificatur nisi per fides
7 extraiudiciales. quæ regulariter nullam fidem fa-
ciunt, fuit etiam responsum, quod cum Petrortius
8 iam illi refecerit expensas Iudiciales, ipse probare
tenetur, quod has pecunias sibi mutuatas verterit in
causam harum expensarum extraiudicialium, quia
potuit in aliam vertere *l. 2. §. Sed si accepit ff. de in rem vers. auth. hoc ius porrectum in fin. C. de sacr. Eccles. Amat. resol. 3. num. 53. lib. 1. Capic. Latro dec. 106. nn. 48. & 49.* cui responsioni etiam addebatur, quod
Serracenus ex scutis circiter 100. sibi solutis à Pe-
trortio pro supradictis expensis litis, hoc præten-
sum æs alienum eiusdem summæ potuit dissoluere.

Nec obstare dixerunt, quod Petrortius in obliga-
9 tione Camerali solendi pensionem, damna expen-
sas, & interesse promiserit reficere, quia hoc intel-
ligitur de expensis iudicialibus, non autem de alijs,
10 quorum nulla solet haberi ratio, etiam in iudi-
cijs, quæ fiunt vigore Instrumentorum cum obli-
11 gatione Camerali, nam huiusmodi verba interpre-
tari debent secundum ea, quæ solita sunt obseruari,
& practicari *Bart. cons. 54. num. 3. lib. 1. Bald. in l. illud ff. de excus. tutor. Decian. cons. 124. num. 7. libr. 3.*
nam vt inquit *text. in l. minimè ff. de legib.* ea minimè
12 mutanda sunt, quæ interpretationem certam sem-
per habuerunt.

Et ita vtraque &c.

ROMANA DE ALEXIIS.

Lunæ 29. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Interesse ad effectum, vt quis sit admittendus ad causam

Digitized by Google

sam sufficit, quod summariè constet, immò per possibile, & appatenter. Regula filius ergò hæres procedit agendo, non autem excipiendo.

S V M M A R I V M.

1 *Interesse ad effectum, vt quis sit admittendus ad tansam sufficit, quod summariè constet.*

2 *Amplia etiam apparenter, & per possibile.*

3 *Actiones omnes competentes Patri, transeunt in filium heredem.*

4 *Filius, eo ipso, quod agit præsumitur heres.*

5 *Filius quando conuenitur non præsumitur heres, nisi probetur propter beneficium abstinendi.*

6 *Regula, filius ergo heres semper procedit, quando filius agit.*

DECISIO CXXIII.

DOmini dixerunt constare de interesse Eminentissimi Domini Cardinalis Panziroli ad effectum,
vt sit admittendus ad causam, quia ad hunc effe-
1 ctum sufficit, quod de interesse constet summariè,
& apparenter, quinimmò etiam per possibile iuxtà
2 doctrinam *Felin. in cap. venient il secondo num. 13. de Testibus Rota coram Cardinali Canal. dec. 144. nu. 2. & coram bon. mem.* Coccino *dec. 47. num. 19. & in recen. dec. 490. num. 6. par. 5. & dec. 176. num. 10. par. 7.* Hic autem habetur sufficiens probatio interesse Domini Cardinalis ex instrumento Census imposito ab Alexio de Alexijs super domibus controuersis, & venditis eius Patri cum hypotheca, & obligatione omnium bonorum, ratione cuius, cum ipse sit creditor hæreditatis Alexij, debet admitti ad causam, vt possit concurrere cum alijs creditoribus, & sua iura ex-
3 periri, quia omnes actiones competentes Patri pro dicto censu transierunt in Dominum Cardinalem eius filium, & hæredem *l. cum heredes ff. de acquir. poss. l. 1. ff. de bon. poss. Rot. coram Canal. dec. 536. num. 3. & coram* Buratto. *dec. 621. per tot.*

Quod verò D. Cardinalis sit hæres Patris, clarum est, quia sumus in filio, qui eo ipso, quod agit, præ-
4 sumitur hæres *Imol. in l. si cum dotem §. suspendiam col. 1. ff. sol. matr. Rol. cons. 70. nu. 19. lib. 1. Grat. discep. for. cap. 215. num.* 15. quicquid enim sit quando fi-
5 lius conuenititur, quo casu propter beneficium abstinen. non præsumitur hæres, nisi probetur, quã-
6 do tamen ipse agit semper admittitur regula filius ergo hæres *Surd. cons. 259. num. 17. Grat. vbi supra cap. 330. num. 11.*

Et ità &c.

CESENATEN. CENSVS.

Veneris 11. Martij 1644.

A R G V M E N T V M.

Excessus etiam si in minimo consistat vitiat sententiam in totum, & nullitas proueniens ex hoc excessu influit etiam in omnes alios actus subsecutos pro executione huiusmodi sententiæ stante clausula si quid exequendum, quando possit ostendi à reo ex nouiter deductis.

S V M M A R I V M.

1 *Excessus vitiat sententiam in totum.*

2 *Amplia etiam si in minimo consistat.*

3 *Nullitas sententia excessiua influit in omnes alios actus subsequutos pro illius vlteriori executione.*

4 *Nullitas, & iniustitia sententia potest detegi ex nouiter deductis, quando non petitur exequtio, sed agitur de illa impedienda.*

5 *Nullitas, & iniustitia potest ostendi ex nouiter deductis, etiam post sententiam, quando tamen id tendit ad corroborationem antiquarum probationum.*

DECISIO CXXIV.

AD instantiam Ludouici Manzini Cappellani Cappellæ S. Seueri in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Cesena fuerunt relaxata duo mandata contra Comites Aurelium, & Valerium de Rouerellis, vti hæredes Comitis Hippoliti, alterum de anno 1632. scutorum 776. 66. alterum de anno 1634. scutorum 225. pro fructibus Census assignati in dotem dictæ cappellæ *Summar. de Rouerellis num.* 1. & commissa causa in Rota cum clausula *Si quid exequendum*, Reuerendissimo D. meo Decano, fuit resolutum mandata esse exequenda, prout eum effectu exequuta fuerunt super Castro subriuoli pro scutis mille, & vltrà. sed compertis postea pluribus solutionibus factis ab auctoribus dd. de Rouerellis, vt ex receptis datis in *Summ. num.* 3. ex quibus apparet executionem fuisse factam pro plus debito, fuit coram me in gradu appellationis dubitatum, an decretum Rotale esset confirmandum, vel infirmandum, & infirmandum esse responsum fuit.

Quia cum ex calculo de quo *in Summ. d. num.* 3. appareat mandata ab A. C. relaxata esse excessiua in scutis 727. resultat nullitas ineuitabilis propter
1 excessum, qui vitiat sententiam in totum, etiamsi
2 in minimo consisteret, vt notant *Bart. Castr. Ias. & alij in l. si non sortem §. si certum ff. de condit. indebit. & Rot. coram fel. mem. Greg. XV. dec. 198. num. 1. coram bon. mem. Buratto dec. 91. num. 2. & 3. & in recentior. dec. 359. num. 8. par. 1. & dec. 630. num. 3. par. 3.* & per consequens nullum etiam remanet decretum Rotale pro illorum exequutione relaxatum, cum nulli-
3 tas dictorum mandatorum influat in illud, & in omnes alios actus subsecutos pro eorum vlteriori exequutione, *Gabr. cons. 49. sub num. 5. libr. 1. Rot. coram Greg. decis. 555. num. 5. coram Buratto decis. 361. sub num. 3. in recentior. dec. 689. num. 5. par. 1. & decis. 630. sub num. 4. par. 2.*

Nec obstat, quod nullitas, & iniustitia detegan-
4 tur ex nouiter deductis, quia cum non petatur exequutio, sed agatur de illa impedienda, sufficit, quod nullitas, & iniustitia detegantur ex nouiter dedu-
5 ctis, cum id tendat ad corroborationem probationũ antiquarum, quod potest fieri, etiam post sententiam *iuxt. theoricam Bald. in cap. 1. in princ. de fid. Instrum. & in auth. auth. si quis in aliquo sub num. 2. & seq. C. de eden.* quem sequitur *Rot. post Pacific. de Saluian. interd. dec. 64. num. 3. & seqq. & coram bon. memor. Coccino dec. 56. sub num. 5. cum alijs plenius relatis per Add. ad Buratt. dec. 650. num. 18.*

Et ità vna tantum parte informante, altera verò pars pluries citata &c.

VALENTINA PAROCHIALIS.

Veneris 8. Aprilis 1644.

A R G V M E N T V M.

Discrepantia, vbi inter litteras Apostolicas, & registrum Datariæ inuenitur semper attenditur registrum, cum Datarius, eiusque libri non possint argui de mendacio, conditio apposita in mandato ad resignandum debet adimpleri, vt resignatio valeat, quamuis fuerit concepta cum clausula *Si Sanctissimo placuerit.*

S V M M A R I V M.

1 *Resignatio remanet nulla ex defectu consensus resignantis.*

2 *Registrum Dataria in concursu litterarum Apostolicorum debet attendi.*

3 *Datarius eiusque libri non possunt argui de mendacio, num. 2.*

4 Of-

Digitized by Google

4 *Officiali Datariæ plenè creditur in spectantibus ad eius officium.*
5 *Resignatio conditionalis remanet nulla ex defectu consensus, conditionibus non adimpletis.*
6 *Clausula* non alias, aliter, nec alio modo *si non adimpletur reddit actum ipso iure nullum.*
7 *Valor expressus intelligitur deductis oneribus.*
8 *Fines mandati ad resignandum sunt diligenter custodiendi, alioquin Procurator illos excedens nulliter resignat.*
9 *Reseruatio nouæ pensionis est nulla, non facta expressione oneris perpetui.*
10 *Conditiones impossibiles contentæ in mandato ad resignandum exprimi debent in reseruatione pensionis.*
11 *Resignatio beneficij facta non adimpletis conditionibus impossibilibus contentis in mandato ad resignandum, vt sustineri possit requiritur, quod Procurator suas fecerit diligentias de obtinendo à Summo Pontifice illarum confirmationem.*
12 *Resignatio conditionalis cum clausula,* Si Sanctissimo placuerit *non abdicat ius à resignante, nisi conditione adimpleta.*
13 *Clausula,* & non alias, aliter, nec alio modo *est resolutiua, & operatur, perinde, ac si nihil fuerit actum.*

DECISIO CXXV.

Michael Thomas Insa frater Militiæ Montesiæ die 14. Nouembris 1639. cõstituit duos Procuratores insolidum ad resignandum Parochialem Ecclesiam de Moncada ad fauorem Thomæ Insæ eiusdem Militiæ sui Nepotis; cum decreto tamen quod super fructibus iam grauatis alia pensione duorum Cussiriorum Tritici, sibi reseruaretur noua pensio annua duc. 200. auri de Camera liberè, & integrè soluen. etiam literis non expeditis, & quod Thomas Resignatarius, eiusque successores vllo vnquam tempore inualidari, aut annullari, seu ad minorem summam reduci, etiam ratione alimentorum eiusdem Thomæ, & successorum suorum, nec alia quauis causa petere, nec pretendere valeant, non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs, quibuscumque, si ità Sanctissimo placuerit, & non alias aliter, nec alio modo, *vt in Summ. dato pro Morello num. 1.*

Thomas etiam Resignatarius constituit Procuratores ad acceptandam dictam Resignationem eum ijsdem prorsus decreto, reseruatione *ex Summar. numer. 2.*

Obijt Michael Thomas resignans die 27. Septembris 1640. & ordinarius Valentinus fecit concursum huiusmodi Parochialis tamquam vacantis per obitum iuxta Constitutionem Clementis Octaui super huiusmodi Parrochialibus, eamque contulit Io: Baptistæ Morillo eiusdem militiæ fratri, qui possessionem adeptus fuit 2. Februarij 1641.

Interim vnus ex Procuratoribus ad resignandum deputatus porrexit supplicationem, in qua nullam fecit mentionem pensionis antiquæ, neque aliorum in mandato Procuræ ad resignandum sibi præscriptorum, & Sanctissimus resignationem admisit, reseruata quidem dicta pensione 200. ducat. resignati soluenda, sed additis clausulis vigore literarum Apostolicarum infra nouem menses proximos expediendarum, Nec alias, alioquin reseruatio nulla sit eo ipso, & dummodo centum ducati remaneant pro Rectore; & quod literæ expedirentur, tam super prouisione, quam reseruatione vnico contextu, non autem separatim, alioquin tàm prouisio, quam reseruatio nulla sit eo ipso, vt in supplicatione data per extensum *in Summ. num. 1.*

Hinc orta controuersia inter Thomam Insam Resignatarium ex vna, & Io: Baptistam Morillum prouisum Apostolicum partibus ex altera super validitate resignationis, & proposito dubio corã Reuerendiss. D. meo Carillo: Domini dixerunt non constare de valida resignatione moti ex duplici fundamento.

Primo quia in registro Datariæ apparet supplicationem fuisse signatam 3. nonas Ianuarij Pontificatus anno decimooctauo, qui correspondet anno à
1 Natiuitate 1641. de quo tempore cum resignans obijsset, resignatio remanet nulla ex defectu consensus resignantis *iuxt. glos. in clem. in verbo quomodolibet de renunciat. Paris. de resignat lib. 9. quæst. 24. n. 9. & seqq. & pluries dixit Rot. coram Cassadoro dec. 1. de renunciat. & in Seguntin. Canonicatus 26. Nouembris 1616 coram Manzanedo, & decis. 68. numer. 5. & seq. par. 5. recentior.*

Nec obstat quod in litteris Apostolicis expeditis ad fauorem Resignatarij legatur data sub 3. nonas Ianuarij anno 1639. à Natiuitate Pontificatus autem 17. quia in concursu potius est adhibenda fides Registro Datariæ, cum Datarius, eiusque libri de
2 mendacio redargui non possint, vt firmauit *Rot. decis. 838. num. 4. & 5. coram Buratt. & coram Cardin. Caual. dec. 255. num. 8. cum seqq.*

Tantò magis quia error litterarum Aduersarij conuincitur ex fide officialis data *in Summ. num. 4.* deponentis de consuetudine adnotandi supplicationes in libris eo anno Pontificatus, quo sunt datæ, & hanc supplicationem Thomæ nõ reperiri sub anno 17. sed solum sub anno 18. expeditam, quæ at-
3 testatio officialis cum sit de spectantibus ad eius officium, plenam fidem facit, vt tradit *Barth. in l. 2. nu. 1. C. de pond. lib. 10. Rum. cons. 56. num. 5. lib. 1. Gabr. de Testib. concl. 5. numer. 19. Rot. decis. 525. numer. 5. par. 5. recentior.*

Secundo principaliter quia mandatum datum ad resignandum erat conditionale, scilicet cum decreto exprimendi onus duorum Cassiriorum tritici, & reseruata pensione duc. 200. aur. de Camera liberè, & integre soluen. etiam literis non expeditis, cum pacto expresso, quod de nullitate, aut inualiditate pensionis dari non possit, neque reductio vnquam peti ex quouis capite, etiam ex causa alimentorum Thomæ, & successorum suorum, quæ tamẽ non solum non fuerunt impletæ, sed immò porrecta supplicatio, & signata cum clausulis omninò repugnantibus, nempè reseruata pensione vigore litterarum Apostolicarum infrà nouem menses expediendarum, & dummodo centum ducati remaneant pro Rectore, addito etiam quod alias eo ipso, tam prouisio, quam reseruatio nulla sit, vt in supplicatione data per extensum *Summ. n. 3.*

4 Vnde resignatio est omninò nulla ex defectu cõsensus resignantis, qui sub illis expressis decretis, & conditionibus consensit, *Paris. de resignat. libr. 1. quæst. 2. num. 21. & seq. & lib. 9. quæst. 17. num. 3. & 22. Rot. coram Crescent. dec. 8. nu. 3. de renunciat. & dec. 293. num. 1. & seqq. par. 2. recent. & dec. 437. n. 6. & 7. dec. 512. & 830. num. 3. coram Buratto, & in Sauonen. Cantoria 27. Iunij 1642. coram R. P. D. meo Peutingerio confirmata 22. Iunij anni præteriti.*

5 Cum præsertim mandatum conceptum fuerit cũ clausula *non alias, nec alio modo Rot. coram Veralla dec. 82. num. 1. par. 3. & coram Buratt. dec. 431. & d. decis. 437. & 512.*

Neque obstat, quod onus perpetuum duorum cofiriorum tritici sit in specie, non autem in quantitate

titate, ex quo videatur sufficere expressisse valo-
6 rem, qui intelligendus sit deductis oneribus *Muatic. dec. 220. num. 6. Greg. XV. dec. 357. num. 4.*

Quia cum hoc esset de mente, & mandato Resignantis sub huiusmodi conditione, quod exprimeretur, non erat relinquendum; cum fines mandati
7 sint diligenter custodiendi, alioquin Procurator illos excedens nulliter resignat *Paris. de resignat. lib. 9. quaest. 17. num. 3.* Sed quod etiam onus perpetuum necessariò exprimi deberet in reseruatione nouae pensionis, adeout ob non factam eius expressionem
8 reseruatio secundae pensionis sit nulla, & firmauit, *Rot. penès Verall. dec. 314. par. 2.* & post alios probat *Garz. de benef. par. 1. cap. 5. num. 564.* cum alijs adductis *per Paris. vbi supra lib. 6. q. 2. n. 47.*

Minus obstat, quod aliquae conditiones vti impossibiles non deberent exprimi, quia praeter quod non docetur de singularum impossibilitate, adhuc
9 erant exprimendae, vt in terminis clausulae *litteris non expeditis Paris. d. lib. 9 quaest. 17. num. 54. & seqq.* vbi ità fuisse resolutum *in vna Cordubeu. dimidia portionis 14. Nouembris 1558. coram Chirogha*, & allegat rationem, quia licet non sit de stylo, debet attendi mandatum, non autem stylus.

Praeterea aduertebant DD. non fuisse adhibitas diligentias per Procuratorem ad obtinen. à Summo
10 Pontifice confirmationem dictarum conditionum, prout tamen erat necessarium, vt benè probat *Paris. Paris. d. q. 17. n. 21. cum seqq.*

Demum non obstat quod conditiones huiusmodi conceptae fuerint sub reseruatione si Sanctissimo placuerit, quia praeter quod non constat, quod fuerit facta diligentia pro indaganda Pontificis voluntate ex supra deductis, hoc non facit, quod si Sanctissimo non placuisset resignatio posset fieri sine
11 illis, sed quod ità deberet fieri si Sanctissimo placuisset, sin minus non fuisset deuenien. ad resignationem, nec ius à resignante abdicandum *Paris. d. quaest. 17. nu. 42. & seq. vers. ad secundum respondetur.*

Maximè stante clausula *non alias aliter*, nec alio modo apposita post verba si Sanctissimo placuerit,
12 quae est resolutiua, & operatur perindè, ac si nihil actum fuerit *Mart. de claus. cl. 71 nu. 9.* & ex alijs supra ponderatis.

Et ità vtraque parte informante fuit resolutum coram R.P.D. meo Carillo, ob cuius discessum ab Vrbe, in eius locum subrogatus in Rota mihi fuit demandatum à R.P.D. meo Ghisilerio Prodecano decisionem extendi iuxta stylum, quem praeter alios casus discendente aliquo Auditore, seruat hoc Sacrum Tribunal.

ROMANA SVPPLEMENTI LEGITIMAE.

Veneris 15. Aprilis 1644.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 14.* prohibens filiae à Patre dotatae supplementum legitimae intelligendum venit, prout etiam omnia similia statuta, quando adsunt masculi, & sic quatenus agatur de conseruandis bonis in agnatione, ideoque quatenus non adsunt masculi, & solum adessent filiae tunc tamquam deficiente statuti fundamento, necesse est, vt corruat quoque statuti dispositio.

SVMMARIVM.

1 *Femina quamuis nupta in aliena familia tamen dicitur agnata.*

2 *Statuta exclusiua feminarum facta sunt pro conseruatione agnationis, illiusque fauore, & nu. seqq.*

3 *Agnatorum appellatione in statutis respicientibus conseruationem agnationis veniunt tantummodo masculi, non autem femina.*

4 *Statuta exclusiua feminarum non faciunt condita intuitu absolutae potestatis parentum, vt scilicet bona pro eorum libito relinquere possent, sed fauore agnationis quatenus bona masculis relinquantur.*

5 *Pater non potest feminis minuere legitimam, vbi non adsunt masculi, quod procedit etiam stante statuto exclusiuo feminarum.*

6 *Statutum exclusiuum feminarum ab haereditate patris, quod admittat feminam extraneam, & excludat propriam filiam non est dicendum.*

7 *Statuta exclusiua feminarum etiam à supplemento legitima dicuntur habere locum quoties femina petit supplementum ob agnatis masculis.*

8 *Agnatorum appellatione non veniunt femina, sed soli masculi, vbi in statutis viget ratio conseruanda agnationis.*

9 *Masculinum non concipit femininum in statutis respicientibus agnationem num. 9.*

10 *Illatio de vno casu ad alium fieri non potest in materia exorbitanti.*

11 *Filia potest viuens sicut alia femina conseruare agnationem, ideo non debet ipsa excludi à successione propter aliam mulierem.*

12 *Statutum exclusiuum feminarum non habet locum vbi propter masculorum defectum ad successionem concurrit filia dotata cum alia aequaliter dotatà, quidquid dicendum sit, vbi altera dotem non habuisset.*

13 *Statutum exclusiuum feminarum propter masculos suffragatur etiam Religioso professo.*

14 *Ratio conseruanda agnationis intelligitur in statutis exclusiuis feminarum propter masculos, quamuis in illis non fuerit expressa.*

15 *Statutum Vrbis antiquum super exclusione feminarum propter masculos non differt ratione à statuto nouo.*

16 *Ius petendi supplementum legitimae, quod defuncto competebat per mortem in aliquo non minuitur, sed quale penes defunctum erat ad haeredes transmittitur.*

DECISIO CXXVI.

FVerat decisum sub die 18. Maij 1640. deberi supplementum legitimae Alexandro Cherubino heredi Mariae Rotigna in bonis Ricciardi Rotigni eius Patris, sed reproposita causa super eisdem sub die 22. Iunij 1643. Rota recessit à decisis ex vnico dumtaxat fundamento *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 141.* disponentis filiam à Patre dotatam non posse petere dictum supplementum ab illis haeredibus Agnatis, quare cum in hac decisionum diuersitate, dubitauerim hodie, an sit standum in primo, vel in secundo loco decisis, Domini recedendum ab vltimo loco decisis responderunt.

Licet enim praedictum Vrbis statutum prohibeat petitionem supplementi ab haeredibus Agnatis Pa-
1 tris, & Anna sit Agnata licèt faemina, & nupta in aliena familia *text. text. in l. pronunciatio ff. de verb. signific. cum alijs latè adductis in secunda dec.* Aduertebant tamen Domini simile statutum non esse intelligendum indistinctè de omnibus, & quibuscumque Agnatis, tàm masculis, quam faeminis, sed tantum-
2 modo de masculis, quia cum huiusmodi statuta exclusiua faeminarum facta sint prò conseruatione Agnationis eiusque fauore, vt in terminis huius statuti consuluit *Gabr. cons. 10. nu. 2. & num. 15. vers. & statutum huiusmodi lib. 1. Rot. in rec. dec. 770. nu. 4. par. 2. & dec. 518. num. 4. part. 3.* Et generalitèr de omni-
3 bus statutis exclusiuis faeminarum cum hoc affinita-

teru

item habentibus tradit *Socein. Iun. conf. 1. n. 43. & 44.*
vers. dicens quod prædicta ratio Rom. conf. 16. n. 5. Ruin.
conf. 22. n. 10. & seqq. & conf. 25. n. 3 lib. 3. Crauett. conf.
250. n. 2. antè fin. vers. Ideo videmus. late Brun. ad sta-
tut. quod stantib. masculis art. 3. n. 12. & per tot. & art.
12. n. x28. Georg. Natt. eod. tract. q. 1. n. 23. vers. hoc con-
firmo cum tribus seqq. Mart. de success. legali p. 2. qu. 4.
art. 4. n 18. & seqq. & p. 3. q. 1. art. 4. n. 22. cum seqq. Cy-
riac. controu. for. c. 137. n. 15. Rot. diuers. dec. 232. n. 3.
vers. alioquin p. 1. vbi quod alioquin d. statuta essent
iniquissima, nisi substinerentur ex ratione conseruan-
di Agnationem, vtiq; necesse est, vt de solis masculis
intelligantur, non autē de fœminis, cum in statutis
4 respicientibus cōseruationē Agnationis appellatione
Agnatorū veniant tantùmodò masculi, per quos illa
conseruatur, non autē fœminæ in quibus finitur *Bald.*
inter conf. Angeli conf. 280. col. 2. vers. nec debemus Pur-
pur. conf. 409. a. 6. lib. 2. Ruin. d. conf. 25. n. 3. vers. & quā-
uis lib. 3. Socein. iun. d. conf. 23. sub n. 22. lib. 1. Crauett.
conf. 180. n. 1. Abb. conf. 371. n. 1. & seq. vbi Add. dat cō-
cordantes & conf. 705. a. 3. Rimin. iun. conf. 31. num. 11.
Surd. conf. 100. n. 2. vers. dùm verò, & n. 3. Hoaded. conf.
7. n. 32. & seqq. lib. 2. Osaseb. dec. 127. n. 4. & 5. vers. neq;
obstat Thesaur. *dec. 37. n. 7. Roc. in rec. dec. 373. n. 3. p. 3.*
Comprobatur hic intellectus, quia huiusmodi sta-
tutum non fuit conditum contemplatione libertæ,
& absolutæ potestatis Patris, vt scilicet prò libito
5 suæ voluntatis posset auferre legitimam filiæ, &
eam cui vellet relinquere, sed fauore Agnationis,
quatenus scilicet id quod Pater adimit filiæ, relin-
quit masculis, vt tenuerunt *Castr. conf. 196. num 1.*
lib. 1. Dec. *conf. 295. num. 6. Brun. d. tract. art. 7. nu. 23.*
& magis in terminis Gabriel. d. conf. 10. nu. 15. in princ.
& vers. non obstat, quod statutum, & num. 18. & 19.
in fin. Rot. diuers. dec. 265. num. 2. par. 1. quam refert, &
sequitur Giouagn. *conf. 41. num. 6. libr. 1.* Vndè non
alitèr intelligi debet, quàm de ijsdem masculis, quo-
rum gratia fœminæ excluduntur, & quibus accres-
6 cere debet portio fœminarum, non autem fœminis,
cum deficientibus masculis, non sit in facultate
Patris minuere legitimam filię, vt aduertit *Cyriac.*
d. controu. 400. *nu. 49.* Ponderando præsertim quod
statutum prohibet huiusmodi petitionem etiam ab
extraneis, & transuersalibus, ibi: *Etiam ab Agnatis*
de Agnatione transuersali, absurdum autem esset, &
iniquum, quod filia propria esset deterioris condi-
7 tionis, quam fœminæ extraneæ, quodque Testator
posset illi quamlibet extraneā præferre, vt post *Curt.*
iun. conf. x59. num 5. firmat *Gabr. d. conf. 10. num. 8. &*
clarius num. x9. lib. 2. Rot. d. decis. 232. num. 2. vers. prò
absurdo, & num. 8. vbi quod inuerisimile est *id* po-
tuisse cadere in mentem statuentium.
Et hanc interpretationem Domini fuerunt am-
plexi, nedùm ex rationibus, sed etiam ex auctoritati-
bus doctorum, vno ore concludentium, similia sta-
8 tuta exclusiua fœminorum à legitimæ supplemento
locum habere, quando fœmina petit supplementum
ab Agnatis masculis, vt in specie dixerunt *Castr. d.*
conf. 196. nu. 3. vers. Quidam verò lib. 1. capra conf. 19.
num. 13. Curt. sen. conf. 37. num. 23. Manent. conf. 3. per
tot. & præcipuè sub num. 29. 38. & 39 cum alijs per
Cyriac. d. controu. 400. num. 23. 49. & per totam Gabr.
in his terminis d. conf. 10. nu. 8. vers. puto igitur, & nu.
9. vers. & consequenter, & conf. 11. num. 4. & 9. vbi re-
fert his ità fuisse conclusum in Rot. lib. 2. Rot. diuers. d.
dec. 232. in princ. & dec. 142. num. 3. par. 2. & dec. 425.
num. 1. par. 4. repetit. apud Moder. Foroliuien. de legit.
in ord. 41. num. 2. Card. Seraph. dec. 271. num. 6. vers. &
statutum, & late in Rom. de lante x4. Martij 1635. &
21. Ianuarij 1636. coram bo: me: Cocc. *panet Fenzon.*
dec. 99. in princ. & in §. præscriptum igitur Statutum,
& in §. non obstat, & dec. 100. vers. 1. quod in fin.
Nec obstabant ea, quæ in secunda decisione addu-
cebantur, & primò, quod filia dicatur Agnata, li-
cèt in aliena familia nupta sit, vndè cum illi conue-
niant verba statuti, suffragari quoque debeat statu-
ti dispositio; hoc enim procedit in materia indif-
ferenti, & vbi nec verba, nec ratio suadent verbum
Agnatos esse restringendum ad masculos, tunc enim
indistinctè compræhenduntur, & masculi, & fœ-
9 minæ; secus in materia differenti, & vbi statuta
facta sunt prò conseruatione Agnationis: Cum e-
nim per fœminas Agnatio conseruari non possit,
masculinum in hoc casu non concipit fęminum, nec
appellatione Agnatorum veniunt fœminæ, sed so-
li masculi, vt distinguendo, consuluit *Ruin. conf. 24.*
num. 8. lib. 2. & d. conf. 25. num. 3. vers. & quamuis lib.
3. Socein. Iun. conf. 1. num. 115. lib. 1. Crauett. conf. 180
num. 1. & conf. 250. num. 3. & conf. 188. numer. 9. Ceph.
conf. 490. num. 36. Menoch. conf. 807. num. 67. cum seqq.
late Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. nu. 192. Thes.
d. dec. 37. num. 8. vers. neque obstat cum seqq. Rot. coram
s. me: Greg. dec. 293. nu. 15.
Prout secundò non aduersantur decisiones in
causa Bonon Fideicommissi de Boetterijs, in qui-
bus dictum fuit, non obstante contemplatione
Agnationis, admittendas esse fœminas, quæ Agna-
tionem conseruare, & in longius protrahere possunt
quandiù scilicet viuunt. Quantum enim ille casus
distet à nostro facilè dignoscitur, aduertendo ibidē
agi prò admittendis fœminis ad successionem, & sic
in materia fauorabili, hic autem agitur de earum
exclusione à legitima iure naturæ debita, & sic in
10 materia odiosa, & exorbitanti, vndè non potest de
vno casu ad alium fieri illatio vlgata *leg. Papinianus*
exul. ff. de minor, eo magis, quia eadem ratio mili-
tat in filia petente supplementum, quæ pariformi-
11 tèr sicuti quęlibet alia fœmina potest viuens Agna
tionem conseruare, vndè non debet esse deterioris
conditionis, vt ex hac ratione prætèr allegatos tra-
dunt *Bald. conf 473. num. 4. lib. 5. Menoch. conf. 807. nu.*
12 *69.* Cum præsertim Anna sit æqualiter instituta, &
à Communi Parente dotata, quo casu multo minus
intrat exclusio, ad notata per *Surd. conf. 185. sub nu.*
13 *13. vers. non obstat igitur, & sequet.* quicquid dicen-
dum esset si Anna dotata non fuisset, vt aduertit Idē
Surd. d. conf. 100. nu. 14.
Decisio verò *Bonon. success. coram bo: me: Vbaldo*,
nullatenus applicatur licèt enim firmet statutum
exclusiuum fœminarum proptèr masculos suffraga-
ri etiam Religioso professo, qui Agnationem con-
seruare non potest, eo tamèn casu in Religioso ad-
erat qualitas masculinitatis nimis expresè compre-
hensa in verbis statuti, & ad quam statuentes enixè
respexerunt, & vlterius Religio, in qua professionē
emiserat, capax erat successionis, bonorum in com-
muni, vt certè firmatur in supradicta *dec. vers. Prima*
est an istud statutum, quod cessat in casu nostro cum
Anna careat dicta qualitate masculina.
14 Nec quicquam facit, in statuto, de quo agitur,
non legi expressam rationem conseruandę Agnatio-
nis nec qualitatem masculinitatis. Quia cum ista
sit ratio vnica, & finalis, subintelligitur quamuis ex-
pressa non fuerit, vt in specie respondendo huic o-
biecto dixit *Georg. Natt. in repet. cap. Quamuis num.*
421. vers. An autem hoc statutum de pactis Brun. dicto
tract. quod stantibus masculis d. art. 3. per totum, & præ-
sertim num. 5. late Cyriac. dicta controu. 400. à num. 60
vsque ad 75.
Quod verò *Gabr.* & decisiones superius allegatæ

Digitized by Google

loquantur in terminis statuti antiqui, non fuit habi-
tum in consideratione, tùm quia *dec. in Rom. supple-
menti legitimæ coram bo: me: Card. Sacrato post Pacific.
de salu. interd. dec. 160. nu. 4. vers statutum verò vrbis
& num. 5. & dec. 161. num. 6.* loquuntur expressè de
statuto nouo; Tùm quia statutum antiquum non
15 differt ratione ab hoc nouo, verumque æmanauerit
pro Agnationis conseruatione, licèt in nouo exten-
sa fuerit dispositio ad hæredes transuersales de Agna-
tione, quos in antiquo non compræhendi Rota sæ-
pius firmauerat, & propterea dum in vtroque viget
eadem ratio. neutrum potest compræhendere fœmi-
nas, quæ Agnationem conseruare non possunt ex
iam deductis.

Tandem non obstat, quod Cherubinus supple-
mentum petens sit extraneus, quia cum illud fuerit
ipso Iure acquisitum Mariæ in ipso mortis instante
Riccardi Patris iudicare debet secundum illud tem-
pus, quo Pater obijt, & Mariæ Viuenti ius quæsitū
fuit, adeò vt non potuerit ius hoc iàm quæsitum, &
radicatum alterari, aùt immutari ex morte subse-
16 quuta, ideoque quale penes eam erat fuit ad hære-
des transmissum, quantumuis extraneos, qui non
ex propria persona, sed ex persona D. Mariæ agunt
& iudicari debent, vt post *Alex. & alios probat Mant.
de coniect. liq. 7. tit. 8. sub num. 10. vers. vndè repleti, &
post alios Noual. de transmissis cas. 10. num. 5. & seq.*
qui ampliùs sub *num. 7.* inquit ius huiusmodi ad hæ-
redes extraneos transmitti cum eodem Priuilegio,
quo erat penès ipsam filiam *Modern. Foroliuien. de
legitim. lib. 3. tit. 3. qu 7. num. 1. vers. contraria tamen o-
pinio* cum alijs adductis *in prima dec. in princ.*

Et ita Vtraque &c.

MELEVITANA HÆREDITATIS.

Veneris 15. February 1644.

ARGVMENTVM.

Cum non solum iuris, sed ipsius naturæ præsumptio sit quemlibet esse sanæ mentis, qui dicit testatorem non fuisse talem exactissimæ, & liquidissimæ probationis onere grauatur, & præcisè de tempore, quo suum condidit testamentum, & quomodo hoc dicatur probatum ad istum effectum?

SVMMARIVM.

1 *Nullitas in prima instantia opponi debet.*

2 *Nullitas in prima instantia non opposita ampliùs allegari non potest, si sententia fuit in iudicatum transacta, & num. seq.*

3 *Res iudicata facit Ius, & habetur pro veritate.*

4 *Mentis compos quilibet præsumitur.*

Amplia conclusionem etiam in Sene procedere nu. 5.

6 *Dementiam, & furorem allegans plenè, & concludenter suam intentionem probare debet, & grauatur onere exactissimè probationis.*

7 *Testes deponentes de Iudicio suo non probant.*

8 *Testes super dementia deponentes debent suorum dictorum rationem reddere etiam non interrogati.*

9 *Testatorem non fuisse in statu dementiæ, quæ illi testamenti factionem impediret, non concluditur si faciebat actus non omninò conuenientes homini sanæ mentis.*

10 *Testatorem non fuisse in statu Dementiæ satis est licèt non haberet sensum omninò perfectum.*

11 *Dispositio facta per eum, qui valdè mortis cogitatione premebatur, reputatur valida, quamuis talis cogitatio solitum sensum impepedire valeat.*

12 *Semimortuus testari potest.*

13 *Viri sapientes licet faciant aliqua lania non ex hoc dementes reputantur.*

14 *Testamentum factum ab eo, quem constat totali vsu rationis, & intellectus non caruisse iudicatur validum, quamuis in illo concurrant aliqua signa dementiæ.*

15 *Dementiæ signa, vt facultatem impediant testandi præcisum tempus conditi testamenti perentere debent.*

16 *Testamentum facere potest habens dilucida internalla.*

17 *Dementia ad effectum impediendi, seu irritandi testamentum, non remanet probata ex sola deputatione curatoris testatori facta ex capite non sanæ mentis, & num. 18.*

18 *Curatoris datio propter dementiam probat furorem tantummodo de tempore, quo ille fuit constitutos non autem ex post & n. 20.*

21 *Testibus deponentibus Testatorem fuisse sanæ mentis magis creditur, quam illi, qui de insania deponunt, quamuis isti sint numero plures, & n. seq.*

23 *Mentis sanæ nulla potest dari coniectura, quam illa desumpta ex qualitate testamentariæ dispositionis.*

24 *Testamenti qualitas, scilicet, quod benè fuerit ordinatū optimè concludit Testatorem fuisse sanæ mentis, præsertim vbi probatio dementiæ, est dubia.*

25 *Transactio facta ex falso supposito non sustinetur, & ob enormissimam læsionem rescinditur.*

DECISIO CXXVII.

Sententiam ordinarij Meleuitani declarantem secundum Testamentum conditum à Fiderico Attardo sub die 20. *Maij* 1620. ad fauorem Ioannis Mariæ Attardi eius Pronepotis, & proximioris de familia præualere primo, & tertio testamentis per ipsum factis ad fauorem Catherinæ Matris Andreæ Vassalli, & aliorum, ac proindè rescindendam esse transactionem per eos dolosè extortam sub falso prætextu, quod ipsi essent veri illius Hæredes.

Rota, præuia vt moris est decisione, nè dum confirmauit per sententiam R. P. D. mei Ghislerij in iudicatum transactam, sed etiam postea per duas decisiones coram Eminentissimo D. Cardinali Panzirolo emanatas respondit: Non constare de causis restitutionis in integrum.

Verum cum dictus Andreas, habito iterum recursu ad signaturam, committi obtinuisset Reuerendissimo D. meo Dunozetto Decano causam nullitatis, & notoriæ iniustitiæ ad cuius propositionem impediendam, & causæ expeditionem longius protrahendam, exhibitis nonnullis articulis, ad effectum probandi prętensam Federici dementiam de tempore secundi Testamenti institisset pro Remissoria, quæ tam ex capite irreleuantiæ, quam euidentis calumniæ bis illi fuit denegata rationibus, & fundamentis in vtraque decisione d. Reuerendissimi D. mei Decani luculenter ponderatis; Qua propter ob eius discessum ab Vrbe, proposito à me in eius locum subrogato dubio, iuxt. formam Commissionis, an constaret de nullitate, & notoria iniustitia DD. absque difficultate responderunt negatiuè.

Nullitas enim ex defectu citationis ex eo, quod
sententia iudicis Meleuitani lata fuerit die, pro qua
1 non cadebat citatio tollitur, quia cum de hac nul-
litate non fuerit specificè oppositum in prima in-
stantia, nec super ea institum, prout opus erat,
vt ex alijs *Rot. decis. declarat addens ad Greg. dec. 176.
sub num. 16. vers. requiritur* tamen Et sententia con-
2 firmatoria transierit in iudicatum, non potest am-
plius de hac nullitate opponi vt per *Franc. in cap.
dilecto n. 116. de appellat. Alex. cons. 111. n. 3. vers. ta-
men fallit lib. 5. Gabr. cons. 49. n. 1. & seq. lib. 1. Card.
Mantic. dec. 301. n. 2. addens ad Greg. dicta dec. 176. nu-
mer. 15.*

Digitized by Google

mer. 15. latè in recent. dec. 474. n. 4. & 572. num. 1. cum seqq. par. 2. & dec. 312. n. 6. par. 5. stante enim re iudicata præcluditur via dicendi de nullitate senten-
3 tiæ confirmatoriæ, cum ipsa sola faciat Ius, & pro veritate habeatur *cap. cum inter de re iudic. Innoc. in cap. 1. n. 2. de confirmat. vtil. vel inutil. Ias. cons. 101. n. 28. lib. 4. Rot. in decisionibus supra citatis.*

Multoq; minus constar de iniustitia, quia omissa validitate tertij testamenti, super qua hodie informantes prò Vassallo amplius non insistunt, agnoscentes fundamenta decisionum benè subsistere, obiectum ad quod hodie se restringebant, Federicum scilicet de tempore secundi testamenti non fuisse mentis suæ compotem, sed dementem, ideoq; primum Testamentum reuocare non potuisse, nullius
4 est momenti, cum indubitata sit Naturæ, & Iuris præsumptio, quod quilibet censeatur mentis compos *l. nec codicillos vbi Bald. Alex. & cæteri C. de codicill. cap. fin. de success. ab intest. Rot. dec. 233. n. 18. par. 7. rec.* quamuis etiam fuerit senio confectus *Bald. in*
5 *l. fenium n. 1. vqi etiam salic. pariter n. 1. Castr. n. 2. in fin. C. qui test. fac. poss. Rot. in Romana donationis 11. January 1619. coram bon. mem. Archiepiscopo Seleucien. & coram bon. mem. Buratto dec. 256. n. 2.* qui contra-
6 rium dicit, & dementiam, ac furorem allegat, tenetur concludentissimis rationibus probare, & granatur onere exactissimæ probationis, vt notat *Bart. in d. l. nec codicillos, quem ibi sequuntur Castr. & salic. n. 2. in fin fulgos. n. 1. Menoch. cons. 683. n. 1. Rot. decis. 525. n. 1. par. 4. & dec. 233. n. 19. & 20. par. 7. rec.*

Talis autem probatio non affertur, quia testes prò Vassallo inducti præter plures exceptiones, quas possent pati in personis, & in dicto non concludunt,
7 cum deponant de eorum, iudicio, ibi, *E perciò io lo tengo, che non era più in se, & ibi in quanto à mio giuditio lo tengo hoggi peggio, che mai*, & sic non probant *Flam. Rub. cons. 5. nu. 108. lib. 2. Afflict. dec. 381. n. 7. Rot. dec. 380. n. 16. par. 7. rec. & coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 208. num. 13.* minusque reddunt
8 concludentem sui dicti causam, quam tamen in isto casu, etiam non interrogati reddere debuissent, cum agatur de re, circa quam error facillimè committi potest *Innoc. in cap. cum causa de Testib. Bald. in d. l. furiosum nu. 2. & 3. C. qui test fac. poss. Soccin. sen. cons. 42. n. 4. lib. 1. Dec. cons. 448. num. 31. & 32. Paris. cons. 88. n. 54. & seqq. vbi ac comm. lib. 3. Honded. cons. 77. n. 70. lib. 2. & reprobato Curt. iun. in cons. 153. n. 8. Magon. dec. Floren. 97. n. 15. Rot. dec. 557. n. 8. par. 1. & dec. 107. n. 4. par 2. diuers. & d. dec. 233. n. 28. p. 7. rec.*

Præterea Testes isti non deponunt de actibus continuatis, & qui totalem vsum rationis remoueant, sed adducunt tantummodò nonnullos actus imbecillitatem ingenij, & memoriæ denotantes, qui proptereà tollere non possunt testamenti factionem, cum possint stare simul, vt Federicus stante
9 eius graui ætate ingenium haberet imbecille, aliàs actus fecisset non omninò conuenientes homini sanæ mentis, & nihilominus quod non esset in totali statu Dementiæ, quæ proptereà Testamenti factionem, illi auferre potuerit, vt in fortiori aduertit, & comprobat *Menoch. cons. 683. n. 14.* vbi in fin.
10 dicit, quod Testator licet aliqua phrenesi laborare consueuisset, non tamen impediebatur de rebus suis liberè disponere, cum adhuc effectum non requiratur Sensus omninò, perfectus, sed sufficiat, quod non sit furiosus, vel in statu dementiæ, vt probat *text. in l. hac consultissima 5. At cum humana fragilitas*
11 *C. qui test. fac. poss.* vbi quod mortis cogitatio, quamuis impediat solitum sensum, dispositio nihilominus facta per existentem in tali cogitatione est valida, & *in l. quoniam indignum C. de Testam.* vbi quod
12 semimortuus testari potest, & tamen certum est in eo non extare integritatem mentis, & cerebri, & tradunt *Ias. in d. l. furiosum n. 2. Ferrett. cons. 207. n. 3. Corn. cons. 261. n. 21. lib. 4. Paris. d. cons. 88. n. 41. lib. 3. Magon. d. dec. Flor. 97. n. 17. Boer. dec. 23. n. 79. Rot. d. dec. 107. n. 28. par. 2. diuers. d. dec. 384. n. 5. par. 1. & d. decis. 233. n. 23. par. 7. rec. Buratt. d. dec. 256. n. 2. & seq.* & ratio est quia huiusmodi actus non excludunt vsum rationis, sed intellectus, nec mentis alienationem
13 inducunt, cum viri etiam sapientes, licet quandoque faciant aliquia leuia, non per hoc dementes reputentur *Rot. dicta dec. 233. nu. 24.* vnde infortiori, quod Testamentum validum fuerit, in quo quamuis
14 concurrerent diuersa signa dementię, non tamen Testator carebat totali vsu rationis, & intellectus respondit *Rot. in Romana hæredit. de Gracchis 5. Decembris 1618. coram bon. mem. Remboldo, & vt refert dec. 298. n. 8. par. 7. rec.*

Idque eo magis, quia non percutiunt tempus præ-
15 cisum conditi Testamenti, prout opus esset *l. 2. ff. de testam. Soccin. in d. l. furiosum n. 2. idem Soccin. cons. 42. n. 9. lib. 1. Boer. d. dec. 23. n. 78. Rot. coram Cardin. Caual. dec. 366. n. 7. & d. dec. 298. n. 7.* multoque minus excludunt Federicum habuisse lucida interualla, quod satis esset ad substinendum Testamentum, cum habens dilucida interualla testari possit adno-
16 tata per tex. *in d. l. furiosumC. qui test. fac. poss. §. propterea. vers. furiosi, instit. quibus non est permiss. fac. test. flam. Rub. d. cons. 5. n. 71. lib. 2.*

Nec releuat deputatio Curatoris facta per Iudicem Federico tribus mensibus ante conditum secundum Testamentum ad instantiam consanguineorum; Quicquid enim sit de validitate, & affectione illius deputationis, certissimum est ex sola constitutione Curatoris non inferri ad dementiam, ad effectum impediendi, & irritandi Testamen-
17 tum, vt post *Io: Fab. in d. §. Præterea instit. quib. non est permissum fac. test. & alios tradit Ias. in l. furiosum 2. vers. 3. singulariter limita,* vbi, quod sola Curatoris datio non impedit Testamenti factionem, quia licèt
18 quis sit imbecillis intellectus, & ideò etiam Curatorem habeat, testari, tamen poterit, quodque hoc est adrò verùm, vt nullum habeat contradictorem *Decian. cons. 127. n. 32. lib. 3. Paris cons. 88. n. 40. lib. 3. Boer. d. dec. 23. n. 79. & in terminis Rot. dicta dec. 233. n. 36. par. 5. rec.* vltra, quod cum fuerit datus die 17. Februarij 1620. non concludit dementiam secundi Testamenti conditi die 20. Maij sequentis, quia datio
19 curatoris, etiam retenta contraria opinione probat tantummodo furorem de tempore, quo fuit constitutus, non antè ex post *Hond. d. cons. 28. n. 75. & seq. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 50. n. 41. ad fin. vers. & prædicta.*

20 Nec applicatur *dec. 8. de testam. in antiqu.* In qua altera pars multum insistebat, licet enim firmet consanguineum ad cuius instantiam fuerat datus curator seni, eo supposito, quod esset furiosus, non posse postea ad sustinendum testamentum ad sui fauorem conditum allegare illum fuisse sanæ mentis, loquitur tamen in casu, quo ille idem, qui Curatorem se dari procurauerat, allegat postea sanitatem & negat dementiam, inquiens non esse admittendum ad allegandam propriam turpitudinem, & ad probandum contrarium eius, quod ipse in Constitutione, & impetratione Curatoris asseuerat, proindeque non procedit, nec applicatur nostro casui, vbi Io: Maria, nec institit dari Curatorem, minus se ipsum deputari petijt, sed Curator datus fuit ad aliorum instantiam, vt habetur *in Summ. Vassalli n. 1. &*

Digitized by Google

2. Nec in Testamento huiusmodi interuenit, aut au-
ctoritatem præstitit, hoc enim casu decisio non ha-
bet locum, prout illam explicando declarat, *Hon-
ded. d. cons. 78. n. 90. in fin. & 96. lib. 2.*

Sed ex duobus dixerunt DD. cessare difficultatem.
Primò ex alijs Testibus prò Io: Maria examinatis
deponentibus Federicum, tam antequam in actu ce-
lebrationis Testamenti fuisse sanæ mentis, quibus
21 inconcursu, licèt essent numero pauciores, cum
nitantur præsumptione Iuris, magis credendum est
quam pluribus deponentibus de Insania vt tradunt
*Honded. d. cons. 78. n. 73. lib. 2. Mantic. de Coniect. lib. 2.
tit. 5 n. 6. vers. adde, quod etiam Rot. dec. 384. n. 9. p. 1.
rec. & firmatam fuit in hac causa, vt in decisionibus
sub die 26. May 1642. & 26. Ianuarij 1643. coram Re-
uerendissimo D. meo Decano*, plus enim creditur
22 duobus Testibus de sana mente, deponentibus quā
mille de insania, *Ias. cons. 2. n. 10. & seqq. lib. 1.* Hond.
*quam d. cons. 78. n. 14. Boer. d. dec. 23. n. 93. Rot. d. dec.
384. sub n. 9. In fin. vers. quod plus credetur.*

Secundo ex qualitate Testamenti ad fauorem Ne-
potis in omnibus partibus rectè, & prudenter ordi-
natis; nulla enim maior coniectura sanæ mentis da-
23 ri potest, quam illa, quæ desumitur ex qualitate
testamentariæ dispositionis, vt notat *Bald in d. l. fu-
riosum n. 2. Corn. cons. 226. num. 14. ad fin.* & *15. lib. 3.
Rot. dec. 525. n. 7. p. 5. rec. & coram Reuerendissimo Vr-
gellen. dec. 178. n. 13.* quæ coniectura, licet in furioso
24 de tempore Testamenti posset esse dubia, tamen
bene procedit in isto casu, quo potest dubitari Fe-
dericum tunc temporis fuisse dementem, *Rimin. Iun.
cons. 376. n. 34. lib. 4.*

Firmato autem, quod per secundum Testamen-
tum fuerit primum reuocatum, quodque tertium
fuerit per vim, & metum extortum, vt in alijs de-
cisionibus latè dictum fuit, nullum potest fieri fun-
damentum super transactione, quia præter, quod
25 emanauit ex falso supposito, quod substineretur.
Tertium Testamentum, vt apertè dignoscitur ex il-
lius lectura, quidquid dicant informantes pro Vas-
sallo, facta fuit durante eadem causa metus, & sic
corruit, non minus, ac ipsum Testamentum, præ-
sertim, quia fuit enormissimè læsiua, ex quo in
transactione Io: Maria recepit solum scuta 263. cum
tamen hæreditas ascenderet ad scuta decem milla,
vndè ob hanc enormissimam læsionem esset rescin-
dendā, vt satis fuit ostensum in dd. decisionibus.

Et ita vtraque &c.

NAVIEN. PAROCHIALIS.

Luna 18. Aprilis 1644.

ARGVMENTVM.

Resignatio Beneficij facta ab eo, qui non habet, vndè se alat nullam inducit vacationem ob resistentiam Conc. Trid. sess. 21. de reform. prout neque possessio, & dominium ammittitur per resignationem factam ignaro Episcopo, coram solo Notario, antequam ab Episcopo fuerit acceptata. Ordinarius qui collationem non facit intra tempus à Constitutione Piana, & Sacr. Concil. Trident. præfixum, quando excusetur ab ignorantia vacationis, ad effectum, vt prouisio Beneficij non deuoluat ad Sedem Apostolicam, & quando scire teneatur?

SVMMARIVM.

1 *Vacatio narrata in gratia debet euidenter iustificari.*
2 *Amplia quando sumus maximè in impetratione odiosa, puta, quia agatur de vindicando beneficio è manu viuentis, nam omnia narrata sunt ad vnguem iustificanda.*
3 *Resignatio facta à non habente, vnde se aleret nullam inducit vacationem propter resistentiam Concil. Tridentini sess. 21. de reform.*
4 *Resignationes eorum, qui sunt ordinati ad titulum Beneficij, quando illis non remanet vnde viuere possunt remanent nulla ex dispositione Conc. Trid.*
5 *Priuatio præsuponit habiturum.*
6 *Dictio circiter tempori adiecta de modico tantum intelligitur.*
7 *Possessio, & Dominium Beneficij non ammittitur per resignationem factam ignaro Episcopo coram solo Notario, antequam ab eo fuerit acceptata.*
8 *Resignans debet constare, quod sit senio confectus, & quod possit aliunde commode sustentari iuxta const. 58. sa. me. Pij V. Bull. nou. tom. 2.*
9 *Resignatio facta contra constitutionem Pij V. nullam inducit vacationem.*
10 *Vacatio omnis dicitur consumpta stante manutentione in possessione Beneficij obtenta, & prouisione eiusdem habita ab Ordinario.*
11 *Vacatio narrata in gratia non remanet iustificata, stante prouisione Beneficij ante impetrationem ab altero obtenta, non iustificato, quod huiusmods prouisio fuerit nulla.*
Narratiua vocationis Beneficij, altero prouiso existente in possessione non verificatur nisi probata nullitate dictæ prouisionis.
12 *Prouisio Parochialis deuoluitur ad Sedem Apostolicam si per Ordinarium non fuerit collata intra tempus à Piana, & Sacr. Concil. Trident. præfixum.*
13 *Limita dummodo constet, quod Ordinarius habuerit certam notitiam vacationis.*
14 *Episcopus tenetur scire vacationem Parochialis ex obligatione visitandi Ecclesias suæ Diœceses, & eius notitia præsumitur.*
15 *Limita dummodo vacatio Parochialis contingat, tam de Iure, quam de facto.*
16 *Secus quando vacatio de facto non contingit puta, quia resignans non fecit actualem relaxationem Beneficij.*
17 *Tempus ad conferendum Beneficium non currit Episcopo vacationem ignoranti.*
18 *Amplia vt etiam excusetur ab ignorantia probabili.*
19 *Resignatio facta etiam sine superioris authoritate inducit vacationem.*
20 *Resignatio sine superioris authoritate omnino annullatur.*
21 *Resignatio facta sine superiore licentia sustinetur in præiuditium, & pœnam ipsius resignantis, qui scienter nulliter renuntiauit ad hoc, vt à superiore etiam inuitus Beneficio, sic resignato priuari possit.*
22 *Secus verò in præiudicium ipsius superioris.*
23 *Clausula siue permisso, siue alio quouis modo apposita in literis Apostolicis regulantur ex subsequenti conditione dummodo.*
24 *Clausula dummodo collatio ad nos hac vice pertineat totam gratiam, & omnia in ea contenta, qualificat, & restringit.*
25 *Clausula siue permisso, siue alio quonismodo apposita in literis prouisionis non suffragantur, quando vacatio dispositiue narrata non fuit vllo modo iustificata saltem de facto.*

DECISIO CXXVIII.

DEnegari immissionem Petro Criuello Prouiso Apostolico DD. non dubitarunt, quia narrauit Sanctissimo Parochialem Ecclesiam de qua agitur vacasse decem ab hinc annis circiter, & adhùc vacare de tempore impetrationis, & non probauit vtram-

Digitized by Google

1 vtramque hanc vacationem, prout opus erat ad iu-
stificationem gratiæ *ixt.glos.in l.2.C.de probat.Paris.*
de resignat. libr.11. quæst. 14. num.9. & fuit dictum
in Cæsaraugustana Parochialis de Maella 8. Nouembris
1599.coram bon.mem.Card.Pamphilio, & dec.379.n.
8.par.1.& dec.323.num.1.ad fin.par.2.recentior.& in
Panormitana Archipresbyteratus 6. Marty 1623. co-
ram bon.mem.Vbaldo, & in Conchen. *Præstimony, &*
Cappellania *27.Nouembris 1637.coram R.P. D. meo*
Carillo, præsertim cum simus in impetratione, quę
2 est odiosa, ex quo agitur de vindicando beneficio è
manu viuentis, vt in his terminis *Mandos. cons. 20.*
sub num.9. vers. qua tanto magis Gonzal. ad regul. 8.
glos.15.sub num.123.& seq. Rot. coram Buratt.*decis.*
175.num.5.et per tot.et dec.132.num.3. par.1.rec.

Et non iustificauit vacationem à decennio circi-
ter, quia resignatio facta de anno 1628.à Bartholo-
meo de Andreis, tunc istius Ecclesiæ possessore,
3 tamquam facta à non habente, vndè se aleret, nul-
lam induxit vacationem, ob resistentiam dispositio-
nis Concily *Trid.sess.21.de reformat.* annullantis re-
4 signationem eorum, qui sunt ordinati ad titulum
beneficij, quando illis non remanet vndè viuere
possint, ne resignans cum ordinis dedecore mendi-
care cogatur, vt tradunt *Paris. de resign. libr.2. qu.6.*
*num.4.et 35.*Garz.*de benef.par.2.cap.5. num. 195. et*
pluribus seqq.et par.11.cap.3.num.56. & dixit *Rot.in*
Leodien.Canonicatus *25.Iunij 1622. coram bon. mem.*
Card.Verospio, et in alia Leodien.Canonicatus *S.Dio-*
nisij 25.May 1626. et 28.Iunij 1628. coram bo. mem.
*Pirouano.*Maximè cum fuerit declarata,nulla & resi-
gnans reintegratus ad illius possessionē per sententiā
Ordinarij ab ipso acceptatam S*umm.Io.Andreę n.4.*
5 & effectuata pateat, ex quo idemmet Bartholomæus
tamquam possessor dictæ Parrochialis eam de an-
no 1631.& sic triennio post, denuò dimisit; priua-
rio enim præsupponit habitum *l.manumissione ff.de*
iust.et iur. l.decem vbi Barb. *nu. 1. ff. de verb. oblig.*
cum vulg.

Dimissio verò facta de anno 1631. non probat
vacationem per decennium circiter ante impetra-
tionem, prout fuit narratum in literis Apostolicis,
quia non effluxerunt, nisi septem anni, & tamen
6 illa dictio *circiter* de modico tantum tempore in-
telligitur *cap.continebatur vers.si autem vbi glos. in*
verb. proxima de desp. impub. & benè explicat *Me-*
noch.de arb.lib.2.cas 57. sub num.30.

Tanto magis quia facta fuit non solum absente,
& ignaro Episcopo, coram solo Notario, & Testi-
bus, sed etiam extrà Diœcesim, & Ciuitatem Nau-
len. vndè ex eo minus potuit eo tempore vacatio-
nem inducere, cum non fuerit ab Episcopo accep-
tata, ante cuius acceptationem non ammittitur pos-
7 sessio, & dominium beneficij *iuxt.text.in cap. fin de*
renunciat.DD.in cap.quod in dubys eodem tit. Paris.
vbi supra lib.1.quæst.5.nu.24.cum seqq. idem Menoch.
de arbitr.cas.201.n.47. vers. ratio est.

Prætereà propter Episcopi absentiam, non fuit
coram eo iustificata causa expressa, resignantem
8 scilicet esse senio confectum, & aliundè posse com-
modè sustentari, prout expresse cauetur *in constit.*
58.san.mem.Pij V.Bull.nou. tom. 2. & tradunt *Paris.*
vbi supra lib.5.quæst.6.num.225.cum seqq.Marc.Ant.
9 *Gen.in praxi Cur.Archiep.Neap.cap.53.n.1.Gonz.ad*
reg.8.glos.14.num.24.& seqq. Ideoque tamquam fa-
cta contra formam dictæ Constitutionis nullam in-
duxit vacationem, vt pluries firmauit *Rot.coram bo.*
me.Coccino dec.358.num.3. Reuerendiss. Vrgellen.de-
cis.237.vers.quia scilicet penitus, & in alys.

Minus, & secundo iustificauit vacationem de
tempore impetrationis,quia cum Ioannes Antonius
per biennium ante impetrationem extiterit in a-
ctuali possessione huius Parochialis, in qua Rota
per binas decisiones alteram *sub die 31. May 1642.*
coram bon. mem. Merlina, alteram sub die 10. Iunij
coram R.P.D.meo Peutingerio, dixit dandam esse
sibi manutentionem Ecclesia de facto non vacabat,
10 prout etiam non vacabat de iure, quia cum Ioan-
nes Antonins vsque de Anno 1638.fuisset de ea pro-
uisus ab Ordinario ob liberam dimissionem Bar-
tholomæi, antequam Criuellus prouisionem Aposto-
licam obtinuisset, omnis vacatio erat consumpta
Simonett.de reseruat.q.55.num.3. Gomes. in reg de
trien.quæst.30.num.2.& 3. Rot. decis.498. num.1. &
decis.691.num.5.par.2.recent. & fuit dictum *in præ-*
dicta Conchen.*Præstimony*, ideò non probato quod
11 prouisio Ioannis Antonij fuerit nulla, narrati-
ua vacationis non remanet iustificata, vt in ter-
minis dixit, *Rot.dec.379.num.9.par.1.rec.*

Et ex prædictis prorsus etiam cessat iustificatio
narratiuæ, quod prouisio istius Parochialis fuerit
12 deuoluta ad Sedem Apostolicam, eo quod per Or-
dinarium non fuerit collata intra tempus à dicta
Constitutione Piana, & Sacro Concilio Tridentino
præfixum, quia cum dicta renunciatio facta non
fuerit coram habente facultatem, constare deberet,
13 quod Episcopo habuerit certam notitiam huius va-
cationis, *cap.3.cum gl.in verbo notitia de supp.neglig.*
Prælat.cap.quia diuersitatem in fin.de concess prabend.
Garz.de benef.par.10.cap.3.num.15. & seqq. Buratt.
d.dec.18.num.5.cum alys alleg. in Parmen. Beneficij
31.January 1642.coram bon.mem.Merlino vers. quo-
niam ad effectum, licèt enim eius notitia satis præ-
14 sumatur ex obligatione visitandi Ecclesias suæ Diœ-
cesis, quia id scire debuit *Rot.dec.7. num. 4. de præ-*
ben in antiq. Bisignett.& decis.309.num.2.ad fin. p.3.
recentior. hoc tamen procedit si dicta Parochialis
15 vacasset tam de iure, quam de facto per actualem
relaxationem dicti Bartholomæi, quia tunc eius rei
ignorantia non esset in eo admittenda, at secus est,
quando non constat de actuali recessu, nam donec
16 ab eo beneficium detinebatur, non præsumitur in
17 Episcopo notitia vacationis illius, & propterea illi
non currit tempus ad eam conferendum, vt decla-
rat *Lotter.de re benef.lib.2.quæst.24.sub num.11.vers.*
in primis, & seq.sequitur Modern. Alex. in prax. ha-
ben.concurs.requis.7. dub.2. num. 10. & 16. Maximè
cum prima resignatio fuerit de anno 1629. per ipsū
declarata nulla: Altera verò in loco extra Diœce-
sim, & à Notario extero fuerit recepta, vndè illa
18 probabilis eius ignorantia eum debet excusare,
§.sed vtilitas instit.mandat.cum simil.Card.Mantic.de-
cis.271.num.2. & decis.120.num.4.par.4.recentior.
19 Non obstat quod etiam ex resignatione facta sine
superioris auctoritate inducatur vacatio; nam vltra
quod hoc locum non habet in isto casu, quo per di-
20 ctam Constitutionem Pij ea fuit omninò annullata,
vt in §.si certum, ibi, *Id totum ex nunc decernimus vi-*
res, & effectum non habere, Fuit etiam responsum
21 hoc procedere posse in præiudicium, & pœnam
ipsius resignantis, quando scienter, nulliter renun-
ciat, ad hoc, vt à Superiore etiam inuitus Beneficio
22 sic resignato priuari possit, non autem in præiudi-
cium ipsius superioris *per text.in cap. admonet, &*
d.cap.quod in dubys de renunciat. Rot: dec.3.de renunc.
in antiq.Bisignet. Cassad.*dec.2.num. 3. vers. quia re-*
spondetur eod.tit.cum alys congestis per Garz.*de benef.*
d.par.11.cap.3.à num.219.vsque ad num.224.
23 Neque releuant clausulæ appositæ in literis pro-
uisionis Criuelli, *siuè præmisso, siuè alio quouis mo-*
do,

Digitized by Google

do, & similes, tùm quia regulantur ex subsequenti
24 conditione, *Dummodo collatia ad nos hac vice pertineat*, quæ totam gratiam, & omnia in ea contenta qualificat, & restringit *Simonett. de reseru. qu. 61. num. 3. Rot. coràm Card. Caual. dec. 595. num. 4. & coram Buratt. dec. 150. num. 7.* Tùm quia non suffragā-
25 tur, quando vacatio dispositiuè narrata non fuit vllo modo iustificata, saltem de facto *Rot. in d. decis. 120. num. 8. par. 4. recent.*

Et ità vtrabue parte informante &c.

ÆSINA CENSVS.

Merc. 27. Aprilis 1644.

ARGVMENTVM.

In tertium redimentem censum pro alio, an actiones transeunt translatiuè, vel extinctiuè. Verba cessit, concessit, & trastulit, licet importent veram translationem, tamen secundum subiectam materiam sunt intelligenda.

SVMMARIVM.

1 *Censum tertius redimens pro alio potest acquirere iura translatinè, etiam si inscio debitote soluat.*
2 *Sed non patest acquirere iura extinctionis.*
3 *Ad census redemptionem inuitus non potest cogi debitor ad redimendum, & num. 4.*
5 *Verba cessit, concessit, & transtulit important veram dominij translationem, & num. 13.*
6 *Clausula ponens in suum locum idem importat.*
7 *Tertius soluendo pro alio censum extinguit declara, & nu. 8. & seqq.*
9 *Debitor, & creditor eiusdem census quis esse non potest.*
10 *Tertius soluendo pro alio censum, dum solum intendit liberare debitarem, censum extinguit.*
11 *Tertius soluens inscio debitore, & stipulans ad sui fauorem cessianem, hac censetur facta translatiuè non extinctiuè.*
12 *Census de sui natura est perpetuus.*
14 *Verba sunt intelligenda secundum subiectam materiam, num. 15.*
16 *Contrahentium mens potius est attendenda, quam verborum formula.*
17 *Obsernantia subsecuta deseruit pro actus interpretatione.*
18 *Obseruantia subsecuta plurimum deseruit in materia Cessionis iurium an sit translatiue, vel extinctiuè, & num. seqq.*
20 *Probatio ad effectum declarandi voluntatem suffragatur, etiom si ex internallo facta fuerit.*
21 *Cessio reportata ab eo, qui soluit censum pro alio, verisimiliter censetur translatiua, nō extinctiua.*

DECISIO CXXIX.

ANnuum perpetuum censum scutorum 16. quam Ludouicus Bondolus anno 1616. imposuerat super quodam eius prædio Esino, & prætio scutorum 200. vendiderat Hieronymæ Ridolphinæ, eadem Hieronyma anno 1621. retrouendidit eidem Bondulo absenti, & pro eo Baldassino præsenti, cui eiusque hæredibus, & successoribus quibuscumque omnia iura, & priuilegia prioritatis, & potioritatis cessit, concessit, transtulit, & renunciauit ad haben. &c. ponens &c. constituens, &c. declarans hanc retrouenditionem, & cessionem facere, eo quia manualiter habuit, & recepit à dicto Scipione præsente soluente, & soluere declarante de suis proprijs pecunijs pro habendis supradictis iuribus, & actionibus, & non alias aliter, nec alio modo scuta bis centum pro sorte principali &c. vt latius habetur ex Instrumento retrouenditionis *Summ. Baldassini numer. 1.*

Decessit Ludouicus Census Impositor, eique successit Isabella germana soror, cui pariter decedenti, hæres remansit Ioanna Vrsina; Scipioni verò census Redemptori successit Petrus Nicolaus Baldassinus frater, inter quos orta controuersia super extinctione dicti census, & moto Iudicio coram Iudice Æsino, fuit ab eo pronunciatum censum fuisse extinctum, eiusque sententia fuit ab A.C. in gradu appellationis confirmata; sed obtenta per Baldassinum commissione restitutionis in integrum aduersus prætensam rem iudicatam, fuit me proponente dubitatum, an constet de re iudicata, seu potius de causis restitutionis in integrum, & DD. negatiuè quoad primam, affirmatiuè verò quoad secundam partem responderunt ob euidentem iniustitiam sententiarum.

Siquidem retrouenditio facta fuit à Scipione, nedum absque mandato Bonduli debitoris, sed eo inscio, & absente, & quod plus est pecuniæ fuerunt solutæ, non ad effectum liberandi debitorem ab obligatione Census, sed ad effectum acquirendi cessionem Iurium contra eundem met debitorem census, ibi *Soluente, & soluere declaronte de suis proprijs pecunijs pro habendis supradictis iuribus, & actionibus & non alias aliter, nec alio modo*, vndè videtur facta
1 translatiuè, non extinctiuè, quia tertius redimens censum pro alio, potest quidem acquirere iura translatiuè, etiamsi inscio debitore soluat, vt latè probat *Rodericus de annuis reditibus lib. 2. quæst. 17. num. 1. cum sequentibus*, & plures relati per *Modern. Hispanum de iudic. tom. 2. disp. 35. numer. 23. Hector. Capic. Latro dec. 16. num. 28. & 29.* Sed non potest
2 acquirere iura extinctionis, cum debitor inuitus, cogi non possit ad census redemptionem, & ex-
3 tinctionem, vt expressè cauetur in Bulla Piana, & de veriori tradunt *Roderic. vbi supra quæstion. 16. num. 7. cum seqq.* quem sequuntur, *Auoud. de censibus cap. 106. num. 6. Felician. eodem tract. tom. 1. lib. 4. cap. 1 num. 11. vers. verum cum alijs adductis à Cincio q. 105. num. 13. & seqq.* & dixit *Rota in Romana Salutani interdicti coram bon. mem. Pirouano, quæ est decis. 388. num. 5. post med.* Alias cessio, quam Scipio tantoperè
4 desiderauit foret inutilis, ex quo, extincto censu, fructus amplius non deberentur, & sors principalis à debitore inuito extorqueri non posset.

Idque manifestè deducitur ex verbis cessionis, ibi, *Cessit, concessit, & transtulit*, quæ cum veram dominij translationem importent, acquisitionem potius
5 translatiuam, quam extinctiuam significant, vt ad propositum notant, *Hector. Capic Latro d. decis. 16. num. 14. 34. & 45. & Rot. in dec. 368. num. 2. post Cinc.*
6 & ex clausula *Ponens in locum suum*, quæ idem operatur *Capic. d. decis. 16. num. 55.* nec non ex clausula *Constituti*, quæ alias esset inutilis, vt aduertit, *Cinc. quæst. 103. num. 17. vers. mentem autem.*
7 Nec aduersantur Authores, & Rotæ decisiones firmantes, posse tertium soluentem pro alio censum extinguere, quia vel loquuntur in soluente de consensu, & mandato debitoris, vel quando solutio fit
8 ab accollatario census in quibus terminis loquitur *d. dec. 368. & 369. post Cinc.* hoc enim casu, cum Accollatarius sit verus debitor, non potest ad sui fauo-
9 uorem acquirere iura translatiuè, propter incompatibilitatem, quod idem sit debitor, & creditor eiusdem census, vt aduertit eadem *decis. 368. nu. 2. 3. & 4.* & clarius declaratur *in decis. 559. num. 18. 19. & 20. penès eundem Cinc.* vel demum loquuntur
10 quando tertius intendit solum liberare debitorem, in quibus terminis loquuntur *decisio 27. num. 2. & 3. post eundem Cinc.* & consonant tradita per *Roderic.*

lib. 2.

Digitized by Google

lib.2.quæst.17.num.1.cum seqq. vbi verò tertius sol-
11 uit inscio debitore, & stipulatur ad sui fauorem cessionem iurium, cessio non potest censeri facta extinctiue, sed translatiue, ne vel remaneat inuti-
12 lis, vel debitor inuitus cogatur ad sortis restitutionem, contra naturam census de sui forma perpetua, & contra mentem expressam Bullæ, vt superius dictum est.

Et hinc nullum potest fieri fundamentum super
13 illis verbis *retrouendit, retrocessit*, quæ videntur importare veram census retrouenditionem, & extinctionem: quia cum hæc sicut omnia alia sint in-
14 telligenda secundum subiectam materiam, possent quidem operari extinctionem in redemptione census facta per debitorem, vel extraneum, qui in se censum accollasset, vel qui non fuisset sollicitus de cessione iurium, sed non curassent solum debitoris libertatem, sed in redemptione facta, prout hic,
15 per extraneum soluentem de proprijs pecunijs, ad effectum in specie reportandi cessionem contra debitorem non potest intelligi de extinctione, sed de translatione, vt insequiant menti contrahentium,
16 quæ potius attendi debent, quam verborum formula, vt ad propositum arguunt in terminis, *Cenc. quæst.103.nu.17. vers. etiam quod Antonin. de Amat. var.resolut.resol.7.sub n.34.Modern. Hispan.d disput. 35.num.45.tom.2.Hector.Capic. Latro d.decis.16.nu. 33.& 34.Rot.dec.366 num.8.& 9.post Cenc.*
17 Comprobatur hæc interpretatio ex obseruantia subsequuta Isabella enim hæres Ludouici impositoris, & auctrix Vrsinæ agnouit censum non fuisse extinctum, sed translatum in Baldassinum, obligan-
18 do se ad fructuum solutionem ad ipsius fauorem, obseruantia autem plurimum deseruit in hac materia, vt in terminis admisit *Rot. d. decis.368. num. 4.*
19 Vbi quod hoc casu recedi potest à proprietate verborum iuncta præsertim declaratione Hieronimæ cedentis, quod intellexit Censum transferre, non extinguere *Summ. num. 3.* quę cum adducatur
20 tantummodo ad proban.& declaran. eius voluntatem, suffragatur, licet ex interuallo facta fuerit, vt distinguendo tradit *Bart.in l.non solam §. Morte in prima specie protestationis ff.de nou.oper.Nunciat.* quē sequitur *Rain cons.149.num.14.in fin.vers. Et est satis lib.3.Merlin.de legitim.lib.2.tit.2.quæst.25.n.4,5. & 6.* Verisimilius enim est tertium soluentem de proprijs pecunijs cum supradicta declaratione voluisse potius censum acquirere, & fructus lucrari, quam illum extinguere, & simplicem pecuniæ solutæ creditorem effici, vt dixit *Rot. d. decis. 366. num.8.& 9.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA LEGATI.

Lunæ 2. May 1644.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio in incorporabilibus, quomodo dicatur probata ad effectum obtinendi manutentionem?

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio in incorporalibus acquiritur per vnicum, & simplicem actum.*
2 *Solutio facta de ordine Prouisorum alicuius Ecclesiæ eidem præiudicat in summarissimo manutentionis, secus in possessorio plenario.*
3 *In iudicio manutentionis cum agatur de probando facto ipsum tantum factum attenditur.*
4 *In manutentione sola detentio consideratur.*
5 *Confessio prouisoris, & ministri ad effectum manutentionis præiudicat etiam Ecclesiæ præsertim, quando actus essent plures, & considerabiles, & num.seq.secus si prouisor non haberet actum neq; verum, neque præsumptum num.8.*
7 *Solutiones factæ ab eo de cuius mandato non constat, concurrentibus adminiculis constituunt recipientem in quasi possessione exigendi.*
9 *Solutiones factæ per Economum sequestratarium, vel depositarium non constituunt exigentē in quasi possessione exigendi.*
10 *Possessio exigendi quando est ob causam temporalem, tunc ea deficiente, corruit quasi possessio.*
11 *Datio in solutum facit emptionem, & venditionem, & in recipientem transfert dominium, & seq.*
13 *Clausula in perpetuum importat totalem dominij translationem.*
14 *Verba subsequentia declarant pręcedentia.*
15 *Solutiones, quando fuerunt canonizatæ per sententiam, tunc amplius non est dubitandum, quo titulo factæ fuerint.*
16 *Decretum irritans inficit titulum, & possessionem.*
17 *Decretum irritans dum dubium est, an intret nec ne, interim possessor manutenendus est in sua possessione.*
18 *Decretum irritans licet annullet possessionem, non tamen tollit detentionem, & insistentiam.*
Detentio sola et insistentia satis sunt ad obtinendam manutentionem, n.18.
19 *Hæreditas de iure præsumitur opulenta.*
20 *Hæres quousque non docet hæreditatem non esse soluendo tenetur ad præstationem legatorum, & cætera onera hæreditaria.*
21 *In possessorio summarissimo non admittuntur, quæ respiciunt petitorium, & seq.*

DECISIO CXXX.

Confirmarunt Domini hodiè decisionem coram me emanatam in ista causa sub die prima Iulij 1643. in qua firmatum fuit Archiospitali Sancti Spiritus concedendum esse mandatum de manutenendo in possessione, seu quasi exigendi legatum annuorum scutorum octuaginta monetæ, de quibus agitur, cum ipsius quasi possessio clarè pateat ex tot solutionibus per plures annos reiteratis, quarum
1 tamen vnica in isto casu sufficeret, cum in incorporalibus illa acquiratur per simplicē, & vnicū actum, *Rom.cons.311.n.7.& seqq.Rot.cor.Serap.dec.1417.n. 2.inter diuers.decis.196.num.2.par.1.decis.318. nu.1. post Modern.Perus.de manut.& dec.43.num.1.post Pacific.de saluan.interd.*

Nec releuant ea, quæ iterum obijciebantur per informantes pro Ecclesia Beatæ Mariæ de Anima ad impediendum dictum mandatum de manutenendo. Ad primum enim, quod solutiones istius Legati factæ de ordine prouisorum dictæ Ecclesiæ nō
2 potuerint illi pręiudicare, & constituere Archihospitale in dicta quasi possessione exigendi, fuit responsum, quod huiusmodi conclusio, licet procedere possit ad effectum præiudicij diffinitiui, vel possessorij plenarij, locum tamen non habet in iudicio
3 summarijssimo manutentionis, in quo solum agitur de probando facto, & ideò tales confessiones possunt dictæ Ecclesiæ præiudicium inferre, vt benè distinguendo declarat *Rot.dec.573.num.6. par.2. recent.cum alijs per d.Modern.obser.19. num.52.* quia
4 in manutentione nudum factum, & sola detentio consideratur, *Castr.in l.Aquilius num. 5.ff. de donat. cum alijs per Rotam dec.97.num.10.part.5. recentior.*
5 Accedentibus præsertim pluralitate solutionum, &
6 notabili quantitate pecuniarum solutarum, ex quibus robur sumitur eadem confessio, & præiudicat etiam Ecclesiæ *Lotter.de re benef.quæst.38. num.142. & seqq.lib.1.Gregor.decis.275.num.4.ibi Adden.n.19*

Rot.

Rot.dec.27.num.1.post Zacch.de soc.offic.& dec.15. n.
16.par.6.recent. prout in fortiori, quod solutiones
7 factæ ab eo, de cuius mandato non apparet, con-
currentibus adminiculis constituant recipientem in
quasi possessione exigendi, tradit idem *Modern. de*
Manut.obseru.35.num.71.& 73.Rot.post d.tract.decis.
318.num.6.& 7.& dec.43.nu.3.& seqq. post Pacific.
de salu.interdict. nec dissentiunt allegati *per Add. ad*
Greg.d.decis.275.num.22. quia loquuntur in terminis
8 solutionum factarum per Economos sequestrarios,
vel Depositarios, qui nullum habent mandatum, ne-
que verum, neque præsumptum à principali, vndè
eorum dicta non procedunt in isto casu, cum pro-
uisores sint legitimi Procuratores ipsius Ecclesiæ,
& plenum babeant mandatum in negotijs ad eam
9 spectan. tàm iudictalibus, quam extraiudicialibus,
vt ex Summ.Archihospitalis num. 4. & sequentibus,
& num. 10.

Ad secundum verò quod huiusmodi quasi pos-
sessio proueniat ex titulo, seu causa temporali, ac
resolubili, satisfactione scilicet crediti scutorum
1200. monetę Ioannini Auctoris dicti Archihospi-
talis, quod cum ex solutionibus annuatim factis hu-
10 ius legati prætenderetur extinctum, resoluta etiam
proindè remanserit quasi possessio, & per conse-
quens nulla danda sit manutentio, fuit responsum
prout in alia *decis.vers.minus obstat* cessionem huius
legati facti Ioannino per fratres de Obseruantia non
11 fuisse temporaneam, vsque quo de annuis fructibus
legati fuisset de prædicto eius credito satisfactus, sed
perpetuam, cum huiusmodi legatum illi fuerit assi-
gnatum in solutum, vt patet ex eodem Instrumento
cessionis ibi, *Cesserunt, & in solutum dederunt dicto*
Ioannino legatum scutorum 80. in perpetuum, nam
12 datio in solutum facit venditionem, & in recipien-
tem transfert dominium *l. fin. ff. quibus ex causis in*
possess.eat. l.si prædium in fin. C.de euict. Roland. cons.
86.num.5.lib.4.Dec.cons.586.num.7.& 8.Rot.dec.52
num.10 par.6 & dec. 261. num. 19. par. 7. recentior.
13 Concurrente præsertim clausula *in perpetuum*, quæ
importat totalem translationem dominij *Rol. dicto*
cons.86.num.12. et 13. Rot.d. dec.52. num.11. cum
alijs cumulatis in preterita.

Quod autem dicta cessio non fuerit obseruata ex
eo, quod Ioanninus auctor Archiospitalis de anno
1619. exegerit legatum vigore ordinis prouisoris,
vt in Summar. Archihospitalis num. 5. his verbis, *e*
questi se li pagano con espresso ordine del Guardiano
del detto Conuento per esser egli come disse Creditore
del detto Conuento, itaut non exegerit tanquam
14 cessionarius, sed vti creditor, & tamquam talis fue-
rit enunciatus in aliquibus alijs ordinibus factis à
prouisoribus ibi, *Già creditore*, *vt in eodem Summ.*
num.6.et 7. Etenim placuit DD. responsio, quod in
primo tantum ordine de anno 1619. fuit enunciatus
simpliciter creditor, sed in subsequentibus fuit di-
ctum *già Creditore*, & in alio ordine fuit enunciatus
cessionarius, *vt in Summ.num.7.litt.B.* & quod ma-
gis est, datur sententia lata super illius confirmatio-
ne, citato Prouisore, & Administratoribus Ecclesię
de Anima, *vt in eodem Summar.num.4.* itaut non sit
15 amplius dubitandum, quo titulo huiusmodi solutio-
nes factæ fuerint *ad Text.in l.2.C.de acquir. possess.*

Neque obstat, quod Constitutiones Summorum
Pontificum, quæ dictos fratres de Obseruantia, vt
16 prætenditur, legati perpetui, reddunt incapaces,
munitæ sint decreto irritanti, quod inficit titulum,
& possessionem, quia cum dubitari possit, an di-
ctum decretum intret necne, interim Archihospita-
17 le possessor manutenendus est in sua possessione, eo
non obstante, vt in his terminis, *Rota coram Card.*
Seraph.dec.1471.num.5.post Modern.de manut. decis.
139.nu.12. et dec.183. num. 5. et 6. in Hydruntina
Beneficij 30.Octobris 1613. et Salernitana Præbendæ
10.Nouembris 1617 coram bon. mem. Vbaldo senior,
in recentior.dec.341.num.3.dec.514.num.4.et dec.652
num.3.par.1.dec.48.num.5.par.5. & latè fuit dictum
in Cæsenaten. seu Sarsinaten. Emphiteusis 27. Iunij
1640.vers.non obstant priuilegia coram R.P.D. meo
Ghisilerio, vbi etiam redditur ratio, quia licet decre-
18 tum irritans annullet possessionem, quoad iuris ef-
fectum, non tamèn tollit detentionem, & insisten-
tiam, quæ solum sufficit ad manutentionem.

Demum ad secundum quod hæreditas Iacobi, qui
huiusmodi legatum instituit non sit soluendo, non
19 iustificatur, & quousque non docetur de tali insuf-
ficientia, de iure ea præsumitur opulenta, vt tradunt
Conar in cap.si hæres sub num.9.vers. etsi minimè de
testam.Card.Seraph.dec.1394. num.4. et 5. Reuerendissimus Vrgellen.dec.1.nu.33. & in his terminis *Rot.*
decis.696.sub num.2.vers.nam quousque par.1.recent.
20 vbi quod hæres quousque non docet hæreditatem
non esse soluendo, tenetur ad præstationem legato-
rum, & cætera hæreditatis onera.

21 Quæ repetebantur circa subreptionem benepla-
citi Apostolici, incapacitatem fratrum legatariorũ,
nullitatem dationis in solutum, & alia tamquam
respicientia merita causæ optimo iure fuerunt in
22 præterita reiecta ad petitorium, quia non sunt exa-
minanda in hoc iudicio summatissimo manuten-
tionis, in quo non admittuntur exceptiones respi-
cientes petitorium iuxtà stylum.

Ex quibus, & alijs deductis in alia decisione pla-
cuit DD. persistere in decisis, & concedere Archi-
hospitali petitam manutentionem. Vtraque &c.

TOLETANA CANONICATVS POENITENTIARIÆ.

Mercurij 4. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

Electores quando se coarctant ad duas tantum perso-
nas, tamquam digniores, cum ex hoc censeantur ex-
clusisse cæteros concurrentes, & si vnus ex eis mo-
riatur superstes dicitur electus, ita vt nullo modo
variare possint, & quare? Aetas alicuius ex quibus
dicatur probata?

SVMMARIVM.

1 *Electionem habentes ad eligendum ad beneficium possunt ex pluribus se restringere ad duos tantum, et num.20.*

2 *Quod procedit, siue talis coarctatio proueniat ex ipsorum voluntate, siue ob defectum aliarum personarum idonearum.*

3 *Eligentes dum ad duas tantum personas se restrinxerunt, si vnus ex illis moriatur, superstiti debetur beneficium.*

4 *Electio quando est facienda vni ex duobus, mortuo vno, electio necessario facienda est de superstite, et num.7.*

5 *Auditor Rotæ deputatus, potest conferre beneficium absque alia commissione ad euitandos circuitos superfluos, et num.6.*

8 *Beneficium, quod sit collatum alicui, vel quod ei debeatur, paria sunt, ne alteri fiat collatio.*

9 *Exclusio aliquorum, indicat inclusionem non expressorum, et num.seq.*

11 *Inclusio vnius, est exclusio ulterius.*

12 *Vocati quando sunt aliqui ex pluribus, cæteri censentur exclusi.*

13 *Eligentes quando ad certas personas se restrinxerunt,*

runt, sequitur, quod extra eos, alios non possint eligere, & n. 14. 15. & 16.

17 *Dictio dumtaxat se restringit ad expressa, ita ut cetera excludat.*

18 *Dictio* dumtaxat *cum sit restrictiua ad expressa ita ut quoad reliqua non solum habeat vim taciti prohibitionis, verum etiam expressi.*

19 *Verbum* teneatur *inducit formam, & importat necessitatem.*

20 *Electio restringi potest, & coarctari ad duas personas eligendas, vel ex voluntate eligentium, vel etiam ex accidenti.*

21 *Electio illa est propria, quando ex duobus unus preficitur.*

22 *Consuetudo an valeat quod eligentes se restringant ad certum genus personarum.*

23 *Matrimonium metu contractum nullum est, siue quis fuerit coactus contrahere cum certa muliere, siue ad contrahendum cum incerta de certis.*

24 *Electionis conditioni non repugnat, quod electio fiat inter duos.*

25 *Eligentes dum sponte se restringunt ad duos, vel tres id facere validè valent.*

26 *Secus verò si restringerentur per superiores, quia id esset contra libertatem Electionis.*

27 *Electio facta pendente lite est nulla, & attentata, quod procedit siue lis pendeat inter electos, siue inter electos, & electores ibidem.*

28 *Ætatis discussio inter eligendos est actus iudicialis, & præiudicialis.*

29 *Actus extraiudicialis per contradictorem efficitur iudicialis.*

30 *A decreto inhabilitatis datur appellatio.*

31 *Appellatione pendente gesta sunt attentata, & maximè si secuta fuerit appellatio.*

32 *Appellationis causa iustificata eo magis intrant attentata, quod procedit etiam si appellatio esset extraiudicialis.*

33 *Eligentes admittendo duos discussione meritorum, non possunt interim sine iusta causa alterum ex illis excludere.*

34 *Res, quando amplius non est integra, non est amplius voluntaria, & num. 36. & 37.*

35 *Ius ad rem considerabile dicitur quaesitum ab eo, qui qualitates necessarias pro ipsius electione verificauit.*

38 *Metam si duo ex pluribus insimul concurrentibus attigerint uno, & eodem tempore ipsi soli cæteris exclusis iterum currere debent.*

39 *Ætas alicuius ex quibus satis dicatur probata?*

40 *Falsitatis sola suspicio in ciuilibus habetur pro falsitate.*

41 *Falsitatis suspicio tollitur ex adminiculis, & coniecturis in contrarium.*

42 *Falsi suspicio etiam in ciuilibus, non habetur pro falsitate, ubi pro veritate adsunt coniecturæ.*

43 *Coniectura illa attendenda veniunt, & præualent, quæ pugnant pro Instrumento.*

44 *Probationes si hinc inde sint pares non debet reprobari instrumentum, quia in dubio pro eo præsumitur.*

45 *Ætatis probatio illa est melior, & paratior, quæ fit per fidem Baptismatis.*

46 *Legalitas libri Baptismatum ex quo dicatur probata?*

47 *Falsitatis suspicio tollitur, ex Testibus maximè si sint numero plures.*

48 *Instrumentum laborans vitio visibili suppleri potest ex Testium depositionibus.*

49 *Ætas probatur per Testes informatos, & reddentes rationem sui dicti, & num. seq.*

51 *Ætas etiam probatur per testes singulares.*

52 *Ætas ad effectum, ut quis possit promoueri ad Ordines, regulariter computatur potius à tempore Baptismi, quam Natiuitatis.*

53 *Promotus ad ordinem Subdiaconatus censetur habuisse ætatem sufficientem, quam pro forma requirit Concil. Trident. sess. 23. cap. 12. de reform.*

54 *Falsitatis suspicio cessat quando non apparet de aliquo interesse.*

55 *Mater censetur habere notitiam ætatis filiorum eiusque attestationi in hac materia plurimum defertur.*

Præsertim si fuit facta tempore non suspecto, & mater ignorabat, an eius assertio esset filio profutura, vel non.

56 *Quod procedit etiam si adesset præsumptio in contrarium, & num. 57.*

58 *Falsitas partitæ libri Baptismatum pœnitus excluditur ex quo fuit in Iudicio approbata.*

59 *Sententiæ faciunt transire instrumenta in perpetuam fidem.*

60 *Probatio legalitatis, & fidei scripturæ resultat ex pluribus simul iunctis tendentibus ad eundem finem, & inuicem sibi adminiculantibus.*

61 *Actus cum de sui natura sit difficilis probationis optimè probatur per coniecturas, & indicia.*

62 *Ætas quadraginta Annorum dicitur longeua ad effectum probationis, & multò facilius probatur per coniecturas.*

DECISIO CXXXI.

POst binas decisiones æmanatas coram me sub die 22. Aprilis 1641. & 19. Iunij Agentes Capituli iterum redierunt ad defectum ætatis aliàs oppositum, & sublatū in decisione emissa sub die 25. Iunij 1640. coram bo:me: Coccino, & coram me sub die 22. Aprilis 1641. & tàm ex hoc capite, quam ex alio, etiam non validæ electionis dicebant substineri non posse sententiam Rotalem adiudicantem Canonicatum, de quo agitur Doctori Michaeli Ferrer, sed articulo semel, & iterum maturè discusso, DD. steterunt indecisis, & sententiam Rotalem confirmandam esse responderunt.

Nàm quod attinet ad electionem, visum fuit irrefragabile fundamentum, aliàs ponderatum coram me sub die 19. Iunij 1643. quod cum Capitulum se
1 coarctauerit ad eligendum vnum de duobus, Michaelem scilicet, aut Bezzeram, prout facere poterat, cum id non solum non sit de iure prohibitum *Innoc. in c. Constitutis 46. in princ. vers. tu dic cum de duob. de App.* quinimò concessum *Host. in d. c. constitutis n. 2. vers. tu verò dicas Io: Andr. num. 5. vers. sed ipse tenet Butr. n. 11. Bellam. n. 2. ad fin. vers. sed ipse,* quemadmodum viuente Bezzerra cogi potuisset à superio-
2 re ad eligendum alterum ex his duobus, siuè dicta coarctatio prouenerit ex voluntate eligentium, siuè ob defectum aliorum idoneorum, absq; eo quod læsa diceretur libertas in electione requisita, *Card. Zabar. in d. cap. constitutis num. 4. vers. Innocentius videtur dicere Praeposit. n. 11. vers. tamen potest fieri Butr. n. 3. & 11. ad fin. Alex. de nouo. n. 18. vers. sed ipse tenet Butr. sexto nota, & num. 19. bene Imol. n. 2. & ità resoluisse S. Congr. Concilij, testatur Fr. Sigism. d Bonon. de elect. dub. 50. alias 25. sub num. 5. vers. quod fane versi-*
3 *simum est par. 2.* Ità etiam per eius obitum, redacto idoneorum numero ad Michaelem tantum, sibi soli debetur Beneficium, vt in fortioribus tradit *Garz. de benef. par. 2. cap. 2. numer. 221.* & sequuntur *Moder. Alex. in prax. bab. concurs. requisit. 4. dub. 11.* & gene-
4 raliter de electione facienda vnius ex duobus, quod mortuo vno, necessaria remaneat electio de super-

 stite

ftite per regulam *text. in l. ftichum, aut Pamphilum 95. §. Quod si promissoris ff. de solut.* notat ibi *Bart. num. 1. vers. venio ad secundum*, & *numer. 5. vers. si ante*, consuluit *Bald. cons. 324. num. 1. vers. nam conditio libr. 2. præter alios cumulatos in decis. diei 22. Aprilis 1641. coram me, vers. quod facilius*.

Et propterea attento prædecessu Bezzerræ, nedum Capitulum cogi potest ad eligendum Michae-
5 lem superstitem, sed ipse ad euitandos circuitus huiusmodi Canonicatum obtinere debet à Rota in vim *Clem. Additor de rescript.* eo quod Auditor deputa-
6 tus supplere potest consensum Capituli, & procedere ad ipsius Collationem absque alia Commissione, vt disponit *text. d. Clem. ibi Auditor in Roman. Curia deputatus à Nobis de beneficio, quod pronunctabit alicui fore de Iure debitum, poterit sibi absque alia commissione, vt euitetur Circuitus prouidere, & dixit Rota in Legionen. Canonicatus 25. Octobris 1574. coram f. m. Clem. PP. 8. tunc Rotæ Auditore impress. apud Marchesi. de commiss. fol. 366.* quia, dum mortuo Bez-
7 zerra, idoneiores ad Michaelem solum fuerunt redacti, ipse propterea debet habere huiusmodi Canonicatum absque alia electione, vt in terminis *Dec. cap. 1. num. 15. vbi siln. Aldobr. in Addit. lit. G. de elect. cum alijs per Menoch. cons. 1226. num. 3. vers. Ita quoque & seq.* & meritò, nàm paria sunt, quod ille fue-
8 rit collatus iste Canonicatus, vel quod ei debeatur ad effectum, nè alteri fiat collatio *Rot. in Burgen. Canonicatus coram bo: me: Pamphilio punc Marchesi. dicta par. 1. fol. 142. sub num. 2. vers. cum pluribus paria sint, quod alicui*.

Capituli autem coarctatio conuincerit non potest, nedùm quia post primum scrutinium, in quo inter omnes concurrentes plura, & æqualia vota habuerunt dd. Ferrer, & Bezzera fuit intèr hos duos solos secundum scrutinium, vnde ista cæterorum cõ-
9 currentium exclusio indicat coarctationem ad duos qui in secundo scrutinio fuerunt admissi *Bald. in l. Tribunus §. fin. nu. 2. ff. de Testam. milit. Beec. cons. 55. num. 11. & seqq. Surd cons. 279. num. 21. vers. & est tex-*
10 *tus*, quoniam hos duos solos admittendo ex pluribus alios reiecisse censetur, vt tradit idem *Surd. cons. 467. num. 5. & seqq. ex text. in cap. nonne, cum ibi no-*
11 *tat de presumpt.* eo quod istorum inclusio fuit cæterorum exclusio *l. eum Prætor ff. de Iudic. Surd. cons. 262. nu. 14. cum similibus*.

Sed etiam quia, peracto dicto secundo scrutinio, in quo vota iterum fuerunt æqualia, Capitulum mãdauit sumi informationem solùm de qualitatibus ip-
12 sorum ad effectum tradendi possessionẽ magis qualificato, quamobrem apertè declarauit, quod cęteri omnes essent exclusi, & ipsi duo tantummodo vocati *Bart. in l. 2. §. videndum num. 2. circa med. vers. sed ex eo ff. ad S. C. Tertull. Natt. cons. 581. num. 28. Rot. dec. 401. num. 14* & *15. par. 5. rec. & in terminis electionis Baratt. dec. 547. num. 1. ad fin. vers. secundo dicitur*.

Et clarius ex decreto deputationis Commissarij prò verificanda, ante reliquas qualitates, ætate
13 Ferrer, cuius defectus ei fuerat à Bezzerra oppositus, & ordinatione, quod illi duo soli deponerent, prout cum effectu deposuerunt scut. 400. prò quolibet, & cæteris ponderatis *in dicta dec. diei 19. Iunij 1643. à §. Primò enim vsque ad §. ex his autem*, cum enim isti actus clare ostendant Capitulum in hos duos solùm extendisse oculos, & voluntatem ha-
14 buisse eligendi vnum ex ipsis, sequitur quod adeos ità se coarctauerit, vt non possit postea ab altero illorum recedere, vt per *text. in d. cap. constitutis*, ibi *vnum eligerent de duobus, in quos partes videbantur oculos extendisse, quem Ecclesię magis vtilem, & idoneum indicarent, de appell.* docuerunt *Anan. ibi. nu. 3*
15 vbi dupliciter exemplificat hanc coarctationem, vno modo, si eligentes ad hoc se adstrinxerunt in tractatu, vel quia in numero illorum non erant nisi duo Idonei *Bald num. 12. vers. & primo quæro, vltra Io: Andr. & alios adductos in preterita §. & demũ quia*.

Idque non solum ex dispositione iuris communis sed, & fortiùs ex præcisa necessitate Constitutionis f. me: Greg. Papæ XV. clarissimè præcipientis, quod
16 in huiusmodi Canonicatibus electio non solum facienda sit ex concurrentibus, sedet ex ijs dumtaxat quos intèr concurrentes magis habiles, & idoneos Capitulum iudicauerit, ibi, ad *Canonicatus, & prabendas Panitentiarios huiusmodi, illi dumtaxàt concurrentes, qui peracto examine cæteris omnibus Iudicio ipsorum Ordinary, & Capituli magis habiles, & idonei reperti fuerint, assumi, sui eligi teneantur*, ex quo
17 nedum dictio taxatiua *dumtaxat* præter repertos magis habiles, cæteros excludit *Cardin. in Clem. 1. vers. nos igitur de summ. Trinit. & fid. Cathol. Decian. cons. 34. num. 31. lib. 3. Barbos. dict. 97. num. 4.* & quoad
18 alios habet vim, non solum tacitæ prohibitionis, sed expressæ *Roman. cons. 124. num. 5. Grat. d. dict. 47. num. 2. Barbos. d. dict. 97. in fin. Amat. dec. March. 14. nu.*
19 *14.* verumetiam verbum, *teneantur* formam, & necessitatem importat *Paris. cons. 19. numer. 132. libr. 1. Barbos. dict. 405. num. 1. Magon. dec. Flarent. 7. num. 10. & 11. Menoch. dec. Lucen. 53. num. 34. Rot. decis. 276. num. 2. par. 1. rec.*

Neque dici potest coarctationem de Iure fieri posse solùm ad certum genus personarum veluti ad eligendum ex aliquo Collegio, non autem ad duos solos, nempè Michaelem, & Bezerram, quia con-
20 trarium in puncto, quod inò electio restringi possit ad duas personas eligendas, vel ex voluntate eligentium, aut ex accidenti, quando electio fieri debet ex certo gremio, in quo non sunt, nisi duo idonei, tradit *Franc. in d. cap. Constitutis numer. . de appell.* & ratio est, quia quando duobus vnus præfi-
21 citur, ibi propriè est electio, vt ex *Host. in d. capit. Constitutis tenuerunt ibi Io: Andr. num. 5. vers. Et vt dicebat Host. Butr. nu. 11. ad med. vers. & dicebat Host. Bellamer. num. 3.* Neque contrarium faciunt allegati
22 per informantes per Capitulo, Nam *Silnestr. in sũmar. in verb. elect. 1. num. 26.* quærit solum an valeat consuetudo, quæ electionem restringit ad certum genus personarum.

23 *Couarruu. de spos sal. par. 2. cap. 3. §. 5. num. 8.* loquitur de matrimonio metu contracto, quod nullum est, siuè fuerit quis coactus ad contrahendum cum
24 muliere certa, aut ad contrahendum cum incerta de certis, Imò sub *n. 9. vers. nec mihi placet*, expressè dicit, quod intèr duos electio optimè contingit, nec repugnat conditioni Electionis.

Rodericus autem de regul. tom. 2. qu. 52 art. 11. non
25 negat eligentes ex eorum libera voluntate, vt in isto casu posse se coarctare ad duos, vel tres, sed tantum
26 negat eos coarctari posse à superiore, vel alijs, quia lederetur libertas electionis, quæ non læditur, quando coarctatio fit à se ipsis.

Hinc nihil prorsus releuat obiectum in hac tertia propositione causæ denuò repetitum, quod ante obitum Bezzerræ Capitulum deuenerit ad illius electionem, quia huiusmodi electio fuit manifestè attentata, non solùm ex rationibus deductis in alijs
27 decisionibus huius causæ, sed etiam quia cum lis penderet super cognitione ætatis, vt apparet ex libello, citationibus, & Instantijs per Michaelem factis, prohibita erat electio, seù variatio, siuè lis penderet

Digitized by Google

deret inter electos, & electores, vt notat *Innoc. in cap. auditis num. 2. vers. sed tamen credunt isti de elect. & in rep. cum venissent num. 7. de integr. rest. Lancellot. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. limit. 22. num. 10. & 11 Ferrett. cons. 292. num. 15. Lotter. de re benef. lib. 3. qu. 17. num. 23. & 142.*

28 Tantò magis quia discussio ætatis est de sui natura iudicialis, & præiudicialis *cap. si forte 11. de elect. in 6. Clem. dispendiosam de iudit. Garz. de benef. par. 5. cap. 4. num. 214.* Accedente præsertim contradictore, 29 qui actum extraiudicialem transire facit in iudicialem *Lambert. de Iure patr. par. 2. lib. 1. qu. 9. art. 12. n. 1.* Vndè eo minus, discussione pendente, poterat ad vlteriora procedi *d. cap. si forte de elect. in 6. Lambert vbi sup. d. par. 2. lib. 2. qu. 1 art. 9. nu. 12.*

His accedit electionem Bezzerræ falsam fuisse ex supposito defectu ætatis in Michaele; Capitulum enim declarauit illum inhabilem exhac causa, & 30 postea, eo excluso, elegit Bezzerram, abhac autem declaratione inhabilitatis dabatur appellatio suspēsiua *Menoch. de adipisc. rem. 4. num. 824. Gonzal. in annot. contra nullit. & attent. num. 167. Rot. in Melenita-* 31 *na Marescallatus 26. Maij 1641. cor. Reuerendiss. D. meo Decano* Ideoque gesta pendente termino appellationis, & præsertim subsequuta, excusari non possunt à vitio attentatorij *cap. non solum de appell. in 6.*

Et prò horum corroboratione valdè ponderabāt DD. grauamen Iniunctum Michaeli, dum postea 32 per sententias Ordinarij, ac Rotæ fuit declaratus legitimæ ætatis. Iustificata enim causa appellationis, faciliùs intrant attentata, etiamsi appellatio fuerit extraiudicialis, vt relato *Lancellott. & alijs Rota decisionibus firmatum fuit in postrema decis. huius causæ coram me, vers. Quibus addi potest.*

Sed præterea placuit alia responsio, quod cum Capitulum peracto secūdo scrutinio inter solos Michaelem, & Bezerram cœpisset viam discussionis meritorum per admissionem eorum ad probationes faciendas, ad effectum tradendi possessionem magis nobili, vt apertissimè declarauit in decreto, ibi, *y porque para procedèr à verification de calidades de nobleza, y dar la possession à quienmas bien la prouasse* 33 non erat propterea amplius in ipsius libertate absque iusta, & legitima causa, eligendo Bezerram, excludere Michaelem, quamuis etiam aliàs non facta dicta admissione, id facere non potuisset, quia 34 scilicet, res non erat amplius integra ad notata *in cap. publicato, vbi glos. in verb. variare de elect. in c. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. & in terminis Rot. apud bo: me: Coccinum dec. 215. num. 13. & 14.* maximè, quia dum ex dicta constitutione Gregoriana ille dumtaxat ex concurrentibus assumendus est, seu eligendus 35 qui iudicio Ordinarij, & Capituli magis habilis, & idoneus fuerit repertus, Michael idcircò verificando posteà qualitates necessarias, acquisiuerat Ius ad rem considerabile, itaut non nisi ex iusta causa repelli posset *Escobar. de purit. sang. par. 1. qu. 7. n. 106. & 150. & qu. 13. § 4. num. 15. Put. dec. 252. num. 2. & 3. lib. 3. in correct. & bene Mandos. cons. 51. ex numer. 7. vers. sequenda igitur declaratio vsque ad decimam*, vbi 36 quod acquisiuit ius considerabile etiam in re, & quod hoc etiam fatetur *Cassad. dec. 18. num. 5. de præbend.* nec dissensit *Mohed. dec. 1. cod. tit.* quia intelligitur secundum *Cassador.* quem allegat prò fundamento resolutionis, ac etiam loquitur tantummodo de 37 simpliciter concurrentibus, non autem de iis, qui inter concurrentes fuerunt à Capitulo Idoneiores declarati, vt in simili, quod si duo ex pluribus simul concurrentibus metam attingerint vno, & eodem 38 tempore ipsi soli, exclusis cæteris, iterùm concurrere debeant, quia licet inter se victores non extiterint, nihilominus respectu cæterorum victores extiterunt, præter *Bald in prohem. ff. §. itaque nu. 13. post med. vers. sed numquid concurrent hi duo, & alios alleg. in preterita dec. §. Et demum quia ad fin.* latè firmat *Vasqu. contron. illustr. 91. vbi de receptiori lib. 3.*

Quo verò ad secundum caput ætatis, super quo hodie specialiter fuit inita disputatio, probati visum fuit Michaelem de anno 1631. quo se opposuit 39 ad istum Canonicatum, fuisse in legitima ætate 40. annorum, tàm ex deduct. in *der. bo: me: Coccino à §. Quod autem vsque ad §. iustificatis*, quam etiam coram me *sub die 22. Aprilis 1641. à §. secundum quod vsque ad §. Tertio contra Instiliam*, in quibus fuit abvnde satisfactum omnibus, quæ prò Capitulo denuò repetebantur.

Nec fidem aliquarum scripturarum minui debere 40 ex prætenso vitio visibili, licet in Ciuilibus sola suspicio sufficiat, vt notat *Cranett. cons. 134. nu. 26.* 41 cum alijs ad propositum allegatis; quia omnis defectus abundè suppletur ex pluribus adminiculis, vt consuluit *Alex. cons. 114. nu. 14. & 18. lib. 6. Cranett. cons. 28. n. 9. Natt. cons. 132. n. 1. in fin. & seq. Bertazol. cons. 521. nu. 6. & 7. vbi quod omnes admittunt lib. 2. Menoch. cons. 48. n. 22. Surd. cons. 173. n. 56. & sequ. vbi sub n. 60. vers. 2. respondeo*, respondet ad id quod in 42 ciuilibus suspicio falsi habetur pro falsitate, *& cons. 263. n. 6. Beltra ad Greg. dec. 546. sub num. 17. vers. nec etiam procedit regula Add. ad Buratt. dec. 611. sub numer. 15. vers. Et quia Gasp. Ant. Thesaur. qu. 47. nu. 3. in fin. lib. 1. Rot. dec. 610. n. 1. & 2. par. 1. diuers.* Et in 43 dubio coniecturæ illæ attenduntur, & præualent, quæ pugnant prò Instrumento *Bart. in l. 1. §. si quis neget n. 1. 2. ad med. vers. sed si essent, ff. quemadm. testam. aper.* vbi dicit, quod si probationes hinc inde sint paris potentiæ, non reprobatur Instrumentum, 44 quia in dubio pro eo præsumendum est *Neuizan. cons. 68. n. 34. in fin. Surd. d. cons. 173. n. 58. & cons. 535. num. 7. Franc. Marc. dec. 163. n. 18. Canaller. dec. 205. numeri 10.*

In præsenti verò, nedum plura adsunt adminicula, sed plenę probationes, quæ circumscripta etiam fide Baptismatis, satis essent ad probationem ætatis.

Namq; vltra legalitatem libri publici ad hunc finem deputati ex dispositione *Sacr. Sanct. Concil. Tri-* 45 *dent.* quæ est melior, & paratior via, qua dicta ætas possit probari, vt latè firmat *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 49. num. 32.* Adsunt plures Testes in partibus 46 examinati deponentes, tàm super dicti libri legalitate, & fide *Summ. Michaelis n. 2.* quam etiam super veritate, & certitudine d. Partitæ *d. Summ. num. 3.* & præsertim Parochus, qui vidit hanc eandem partitam ante oppositionem ad hunc Canonicatum, quo tempore omnis prorsus aberat suspicio, & testatur d. librum semper in eius custodia retinuisse, & Io: de Agramonte, qui deponit vidisse d. partitam de anno 1613. occasione extractionis alterius partitæ *Summ. n. 4.* nam ex dictis testibus specificè de illa deponentibus comprobatur veritas illius, & cum sint num. plures, excluditur omnis falsitatis suspicio 47 *Cronet. cons. 65. num. 13. Menoch. præsumpt. 20. nu. 55.* 48 *lib. 5.* & in specie, quod Instrumentum laborans vitio visibili suppleri possit ex testium depositione, latè comprobat alios citans, *Surd. d. cons. 173. nu. 55. ante med. vers. & quod Instrumentum*. mutuò enim se iuuant scripturæ, & testes, vt inquit *Bald. cons. 443. n. 3. in fin. lib. 1.* accedentibus præcipuè alijs 60. testibus, qui deponunt d. Michaelem natum, & Baptizatum fuisse in Parochia S. Saturnini de an-

Digitized by Google

no 1590. & esse maiorem natu, non solum Michaele
49 Secundo, sed etiam alijs omnibus suis fratribus,
reddentibus optimam rationem eorum dicti quia
alij inter fuerunt baptismo ipsius, & Ientaculo in
Baptismo natorum præstari solito, alij verò, qui
sunt vicini familiares, & domestici, cum viderunt
in Infantili ætate, & respectiuè cognouerunt ambos
fratres eiusdem nominis Michaelis, & quod maior
natu est Michael, nam secundus obijt vsque de an-
no 1605. & præsentes fuerunt, quando fuit sepultus
in Monasterio Sancti Francisci, ac etiam cognoue-
runt alios fratres ab infantia, & vocabant illum
50 Michaelem *il Vecchiarello*, quia licèt esset maior
natu, tamen erat minor statura, ità vt istis nulla
dari possit probatio melior, vt præter *Bart. in l. de
atate n. 7. vers. sed si haberi ff. de minor, & cateras cu-
mulatos in dicta decisione Coccini*, §. *Et ad sunt etiam
testes, & coram me die 22. Aprilis 1641.* §. *sciendum*,
quod probant etiam *Lotter. de re benef. d. lib. 2. qu. 49.
n. 36. Vinc. de* Franch. *dec. 119. n. 10. Rot. dec. 737. nu. 1.
& dec. 779. n. 3. par. 3. & dec. 45. n. 13. par. 6. recent.* &
51 plenè probant dictam ætatem, quamuis etiam essent
singulares *Lotter. vbi supra dicta qu. 49. n. 37. Rot. di-
cta dec. 45. n. 11. & firmatur in d. dec. Coccini*.

Plurimum etiam vrgebant vltra deducta in alijs
decis. Primò Informationes sumptæ prò assequen-
dis ordinibus minoribus de anno 1610. & promo-
tione ipsius Michaelis ad Subdiaconatum die 19.
Septembris 1615. in quibus producta fuit eadem
met fides Baptismi per Parochum, & Notarium
extracta ex libro Ecclesiæ Parochialis S. Saturnini
per Parochum cū examinatione testium, cum enim
de eo tempore Michael ad S. Subdiaconatus ordi-
nem ex defectu ætatis promoueri non potuisset, si
attendenda esset partita S. Nicolai continens Bap-
tismum Michaelis Secundi, die 3. Octobris 1594. eo
52 quod, siue attendatur tempus Natiuitatis, siue
tempus Baptismi, quod regulariter attendi debet,
non fuisset de eo tempore completus annus 21. &
inceptus annus 22. vt prò forma requirit *d. Conci-
lium Tridentinum sess. 23. cap. 12. de reform.* adeò vt
si vna hora deficiat, Incurratur suspensio, & exer-
cendo irregularitas, non est præsumendum Michae-
lem, etiam tempore non suspecto, & quo huiusmodi
53 concursus diuinari non poterat, incidere voluisse
in dd. pœnas, & officiales sui muneris oblitos vo-
luisse oscitanter promouere inhabilem, vt in his ter-
minis arguit *Rot. d. dec. 45. n. 23. & 24. par. 6. rec. &
probauit prima decisio coram me, vers. Et adhuc ef-
fectum*.

Secundò, quod eadem partita Baptismi fuit etiam
per Michaelem producta de anno 1629. in prima
oppositione, vndè cum ex ea appareret de insuffi-
cienti ipsius ætate, nullam perinde alterationem
in ipsa adesse constat, quia si alterata fuisset, vtiq;
legitima ipsius ætas vsque de eo tempore apparuis-
set, & ideò cum de eo tempore cessaret omnis vti-
litas, indè prorsus excluditur omnis præsumptio
falsitatis *Rub. Alex. cons. 15. n. 3. & 6. Cravett. cons. 75.
n. 13. 17. & 18. Roland. à Vall. cons. 38. nu. 38. & seqq.
lib. 1. Menoch. cons. 283. n. 15. Honded. cons. 109. nu. 23.
lib. 1. Farinac. de falsit. q. 153. n. 204. & seqq.*

Tertiò, Testamentum Matris conditum de Anno
1611. & sic sex annis post obitum Michaelis Secun-
di, sequutum de anno 1605. in quo licet haberet
duos filios tunc viuentes, Antonium, & Ioannem
natos de annis 1592. & 1593. respectiuè, nihilomi-
nus huic Michaeli Maiori natu legauit quædam bo-
na stabilia, quod proindè concludenter ostendit eum
natum fuisse de anno 1590. nam, quod in huiusmo-
54 di materia iunctis adminiculis plurimum deferatur
matris Testimonio, ex quo præsumitur veram habe-
re notitiam ætatis filiorum probat text. *in l. etiam
matris 16. & ibi glos. communiter approbata ff. de pro-
bat. Salic. in l. si minorem n. 6. C. de integr. restit. minor.
Bart. cons. 92. n. 5. vers. nec obstat, quod si Mater lib. 1.
Bal. cons. 19. lib. 5. Soccin. Iun. cons. 3. n. 9. lib. 2. lotter. de
re benef. quæst. 47. n. 89. & 90. lib. 2. Mascard. de probat.
clus. 668. n. 10. & 15. Rot. dec. 200. n. 3. par. 2. rec. & in
Tridentina Canonicatus coram Iusto, quæ est dec. 262
n. 3. post lib. 2. cons. Farin.* quando præsertim, vt in
isto casu, vtilitas nedùm erat incerta, sed nec etiam
55 cognita, & Mater scire non poterat, an plus vtili-
tati, vel damni allatura fuisset huiusmodi assertio,
cùm de eo tempore casus iste præuidere non potue-
rit, & sic nulla fraudis suspicio excogitari, vt con-
ciliatas dictas opiniones interse dissidentes di-
stinguendo concludit *Sfort. Odd. de restit. in integr.
qu. 37. n. 57. vers. aut vtilitas est in incerto, & sensit
Rot. apud Mantic. dec. 124. n. 4.*

Idque procedit quamuis etiam adesset præsum-
ptio in contrarium, eo quod Michael, quando ma-
56 triculatus fuit in studio compluten- se minorem
professus fuerit, *Cart. Iun. cons. 118. n. 8. Lotter. de re
benef. dicta qu. 49. n. 34.* & in fortiori de eo, qui in
57 Canonicatu, etiam medio Iuramento se maiorem
asseuerauerat *Soccin. Iun. d. cons. 3. sub n. 15. vers. nec
prædictis, & seqq iuncta n. 9. lib. 2.*

Quartò demum sententia lata ab ordinario Tole-
tano, qui visa ipsa partita baptismatis, & alijs pro-
bationibus desuper factis, non obstantibus opposi-
tionibus Capituli declarauit d. Michahelem de tem-
pore oppositionis ad istum Canonicatum fuisse æta-
58 tis Legitimæ annorum 40. ex hoc enim, quod prò
veritate d. partitæ, quæ prætenditur suspecta de fal-
so, fuerit iudicatum, & ipsa approbata pro certa
in iudicio, prorsus excluditur falsitatis suspicio
*Bald. cons. 402. n. 9. lib. 5. Cravett. cons. 70. n. 4. Berta-
zol. d. cons. 528. n. 22.* vbi quod sententia facit transire
59 Instrumenta Inperpetuam fidem, *Farinac. de falsit.
qu. 153. n. 227. Rot. dec. 260 n. 1 par. 2. diuers.*

Ex quibus omnibus simul iunctis tendentibus ad
eundem finem, & inuicem sibi adminiculantibus,
euidentissima resultat probatio legalitatis, & fi-
dei d. partitæ Baptismi Michaelis, & illius legitimæ
60 ætatis *l. licèt Imperator vbi Bart. ff. de legat. 1. Mant. c.
dec. 21. n. 11.* quia ætas, quæ de sui natura est diffici-
lis probationis, optimè probatur per coniectu-
61 ras, & indicia *l. cum de ætate, vbi glos. ff. de probat.
Socc. Iun. d. cons. 3. n. 2. Rot. d. dec. 260. n. 1. vers. ætas enim
62 par. 2. diuers.* quando maximè agitur de ætate lon-
geua 40. annorum *Bald. cons. 213. n. 4. lib. 2. Mascard.
de probat. concl. 675. n. 3. Rot. d. dec. 45. n. 9. & seqq. p. 5.
recentior.*

Ex quibus ita fuit conclusum vtraque &c.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI, SEV ATTENTATORVM.

Veneris 13. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

Optima est decisio ad dignoscendam diuiduitatem,
vel indiuiduitatem sententiæ pro excludenda, vel
admittenda appellatione in sententia, quæ in vna
parte sit appellabilis, in alia verò non ad intellectum
Ægidianæ Constitutionis in possessorijs reicientis ap-
pellationem; quod scilicet si sententia comprehen-
dit bona Ecclesiastica, & laicalia, cum respectu Ec-
clesiasticorum cesset Ægidiana, illa erit ex omni par-
te appellabilis, vbi ex eadem causa, & actione, vni-
coque Decreto, & capitulo vtraque bona fuerunt
petita, & plura etiam de attentatis.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Causa simpliciter per signaturam commissa efficit, vt omnia medio tempore gesta sint attentata, quamuis fuerit actum remedio, l. fin. C. de edict. Diui Adriani toll.*

2 *Appellatio licet de Iure non esset recipienda, nihilominus, si signatura illam admisit signando commissionem simpliciter, causat attentata in eo, quod post sententiam fuit innouatum.*

3 *Causa per signaturam simpliciter commissa, si altera pars non institit pro reformatione cõmissionis, sed ea fuerit vsa, dicitur effecta appellabilis non solum ex rescripto signaturæ, sed etiam ex ipsius partis consensu.*

Ægidiana etiam in casibus, in quibus locum habere solet cessat, si causa fuit ex partium consensu effecta appellabilis n. 3.

4 *Ægidiana non habet locum contra Clericos, & hoc ex defectu potestatis n. 10.*

5 *Seminaria non possunt recipere nisi Clericos.*

6 *Habitans in Ciuitate præsumitur scire ea, quæ ibi publicè fiunt, & inspiciuntur.*

Amplia conclusionem fortius procedere in sanguine coniuncto num. 7.

8 *Scientiam aliud est esse præsumptam, aliud verè illam oriri ex coniecturis, & præsumptionibus.*

Scientia vera probatur etiam coniecturis, & præsumptionibus n. 8.

9 *Attentata ad inducenda, sufficit scientia elicita ex notorietate facti, & vrgentissimis coniecturis.*

11 *Scientia, vel ignorantia non attenditur, vbi vis non stat in facto, seu voluntate partium, & n. seq.*

13 *Ignorantia in attentatis excusat quidem à pœna, non autem impedit illorum reuocationem.*

14 *Attentatorum vitio subiacent quæcumque fuerunt gesta ab impetrante contra prohibitionem iuris, vel superioris.*

15 *Attentata quoties non reuocantur per viam Priuilegij, & attentatorum saltem reuocari debent officio Iudicis, & per viam nullitatis, & n. seqq.*

17 *Ægidiana Constitutio intrare non potest vbi res controuersa est sub dominio Ecclesiæ quamuis agatur in possessorio, & de solo dominio vtili inter laicos.*

18 *Ægidiana cessat etiam super bonis merè laicalibus, vbi eadem causa, & actione fuit petita immissio super omnibus bonis eaque vnico decreto, & capitulo concessa.*

Sententia pars appellabilis, trahit ad se partem non appellabilem, vbi eadem actione, eodemque capitulo continetur n. 18.

19 *Sententia vbi corpora sunt distincta, & separata diuidi potest ratione materiæ, & sic in parte executionem habere, & in alia appellationem admittere.*

Intellige conclusionem procedere, & in eo casu, quo fuerit lata per capita separata, vel petantur res ex diuersis causis, & actionibus, secus si illa sit omni ex parte indiuidua n. 20. & seqq.

22 *Indiuiduitatem sententiæ operatur conceptio illius sub vnica verborum structura.*

23 *Sententia vnica verborum structura concepta si est in vna parte appellabilis, remanet appellabilis in totum.*

24 *Sententia non diiudicatur indiuidua ratione materiæ sed ratione formæ.*

25 *Executio nulla in parte est nulla in totum.*

26 *Dilatione ad examinandum concessa officium Iudicis conquiescit.*

27 *Sententia dicitur nulla si fuit lata extra diem citationis, & sequentem.*

Sententia nulla non cadit sub Ægidiana n. 27.

28 *Termini substantiales, vbi fuerunt seruati, tunc omnes dilationes dicuntur reuocatæ intellige, vt numer. seq.*

29 *Iudex non potest reuocare dilationem ad examinandum concessam, si pars petijt terminum ad conficiendum interrogatoria, cum dicatur consensisse.*

30 *Stylum non sufficit probare in genere, sed probari debet in loco præciso, & de actu controuerso.*

31 *Citatio ad sententiam remanet circumducta, si post illam intimetur examen, & pars petijt terminum ad conficiendum interrogatoria.*

Amplia conclusionem procedere etiam, quod in petitione termini fuerit apposita clausula sine præiudicio citationis ad sententiam n. 32.

33 *Attentata opponuntur etiam in tertia instantia, quamuis Iudex secundæ pronuntiauerit super meritis, si pars sententiæ non acquieuit, sed ab illa appellauit.*

DECISIO CXXXII.

PRætendentibus Ignatio, & Vincentio Fratribus de Brunis possessionem bonorum de quibus agitur captam à Francisco altero fratre, pendente termino ad appellandum, esse attentatam, proposui dubium sub die 16. Iunij anni præteriti, An constaret de attentatis, quod tunc fuit negatiuè resolutum, sed hodie; seproposita causa super eisdem, ex multis nouiter deductis, fuit recessum à decisis, & prò attentatis responsum.

Quia licèt actum fuerit in remed. *l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. toll.* In quo Ægidiana prohibet appellationem, sicut in quolibet alio possessorio signatura tamen Iustitiæ commisit causam appellationis simpliciter, cuius rescriptum retrotrahitur ad diem sententiæ, & operatur effectum suspensiuum, per-
1 indè ac si ab initio fuisset admissa appellatio, adeoque facit vt omnia mèdio tempore gesta sint attentata, vt sæpiùs dixit *Rot. in rec. dec. 136. num. 7. p. 6. coram bon. mem. Buratt. dec. 902. num. 2. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 96. n. 4. & in Leodien. Beneficij 4. Iuly 1642. & 1. Iuly 1643. coram R. P. D. meo Bi-*
2 *chio*, Etiamsi alias appellatio non esset recipienda *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. Limit. 6. num. 36. cum seqq. Add. ad Buratt. d. dec. 902. num. 6. Rot. coram D. Vrgellen. dec. 230. num. 3. & latè fuit dictum in Melenitana Merescialiatus 10. Iun. 1642 coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

Quæ conclusio facilius est recipienda in hoc casu cum altera pars non solum non institerit pro reformatione commissionis, sed illi consenserit, vtendo & citando ad dicendum contra, ad eo vt causa fuerit effecta appellabilis, nedum, vt dictum est ex re-
3 scripto signaturæ, sed etiam ex consensu Partis, qui operatur, vt intret appellatio, & cesset Ægidiana, etiam in casibus, in quibus illa locum haberet, & causa non esset appellabilis *Lancellott. vbi supra parte 3. cap. 24. qu. 31. num. 9. Nicell. super cond. gloss. n. 26. in fin. vers. 12. moderatur, & n. 27. inter tract. magnos tom. 18. fol 192. Achill. dec. 8. num. 2. de Appellat.*

Sed vlterius aduertebant DD. hoc casu verè non intrare Ægidianam, cum Vincentius, & Ignatius rei conuenti essent Clerici, quos certum est à dicta
4 Constitutione non Ligari ob defectum potestatis illius conditoris, vt perpetuò tenuit Rota, & signantèr *in rec. dec. 32. n. 2. par. 1. & coram Buratt. dec. 315. num. 6. & in Auximiana prætensi fideicommissi 21. Iunij 1640. coram me.*

Nec fuit habitum in consideratione signaturam commisisse causam simpliciter, ex quo sibi constitit de Clericatu, qui nec parti, nec Iudici exequenti inno-

Digitized by Google

innotuerat, adeoùt proindè non possint dici attentata, quæ à Parte, & Iudice de Clericatu non informatis antea fuerit gesta.
Quia responsum fuit scientiam Clericatus in Francisco plenè probatam fuisse ex arctissimo
sanguinis vinculo, & ex cohabitatione cum fratribus. tam antè, quam post susceptum ordinem *Summar. Ignatij, & Vincentij nu.4.* Et ex qualitate actus
non momentanei, nec clandestinè gesti, sed Clericatus palam, & publicè suscepti, ac habentis tractum successiuum, & fortiùs ex eo quod erat notorium in Ciuitate Viterbij, & Ignatius, ac Vincentius præsente, ac vidente Francisco eorum fratre
morabantur in Seminario Ciuitatis, in quo non nisi
5 Clerici recipi possunt *iuxt. præscript. Sac. Concilij Tridentini sex. 23. cap. 18. de reformat.* Continuòque, ac publicè in tonsura, & habitu Clericali inseruiebant diuinis Offitijs in Ecclesia Cathedrali, & alibi, adeoùt proindè non possit huius rei allegari igno-
6 rantia, cum omnis habitans in Ciuitate præsumatur
scire ea, quæ ibi publicè fiunt, & inspiciuntur *cap. quanto de translat. Episcop. Surd. dec. 265. nu. 59. Et in his terminis Rot. in Romana bonorum 22. Aprilis 1641 & in Romana Saluiani. seù Attentatorum 29. Maij 1643. coram R.P.D. meo Carillo,* quod fortiùs proce-
7 dere in sanguine coniuncto consuluit *Fab. de Anna cons. 103. n. 16. lib. 2.* ex quibus omnibus, nedum scientia præsumpta, sed vera, & concludens probatur, cum aliud sit scientiam esse præsumptam, aliud ori-
8 ri ex coniecturis, & præsumptionibus, ex quibus
scientia vera probatur, vt aduertit *Rot coram Card. Seraph. dec. 1459. n. 4. & 5. & fuit dictum in Romana Saluioni de Casalibus 21. Iunij 1641. §. Nec subsistere dictum fuit, & in Romana diuisionis eiusdem Anni vers. Præsertim, quia coram me* Et in his terminis,
9 quod ad inducendum attentata sufficiat scientia elicita ex notorietate facti, & vrgentissimis coniecturis admisit *Rot. in dd. Romana bonorum, & Romana Saluiani, seù attentatorum.*
Vlterius poterat considerari ad hunc effectum non attendi scientiam, vel ignorantiam, quia cum
10 Ægidiana, tanquam Constitutio laycalis nequeat comprehendere Clericos ex defectu potestatis iuxt. *vulg. cons. Honded. 20. n. 5. & n. 10. lib. 2. semper à Rota approbatum*, exclusio non pendet ex facto, aut voluntate partium, sed ex propria incapacitate, & de-
11 fectu potestatis in Constituente, circa quem non
attenditur scientia, vel Ignorantia, sicuti nec consensus, vel dissensus partium aut Iudicis, vt dixit *Rota in Romana bonorum 10. Ianuarij 1643. coram R. P. D. meo Ghisilerio*, vbi enim vis non stat in facto & voluntate, partium non attenditur, quod ipse
12 sciuerit, vel ignorauerit, vt in simili dixit *Rot. in rec. dec. 343. n. 4. 5. & 6. par. 6 rec.*
In omnem casum huiusmodi ignorantia, licet, etiam fuisset probata, quod negatur ex supradictis,
13 excusaret tantummodo à pœna, sed non impediret reuocationem attentatorum iuxt. opinionem *Rot. vt in Valentina Præceptoriæ 10. Maij 1627. coram bon. mem. Cardinali Virili*, gesta enim ab impetrante
14 contra prohibitionem Iuris, vel superioris subiacent vitio attentatorum, vt fuit dictum in *Gerunden. Beneficij 11. Februarij 1620. coram bon. mem. Coccino, & in Vincentina Parochialis 2. Decembris 1624. coram bon. mem. Patriarcha Manzan., & in Tarraconen. Beneficij 20. Nouembris 1620. coram Eminentissimo D. Cardinali Pamphilio*, & reuocantur si non ex
15 Priuilegio, & per viam attentatorum, saltem officio Iudicis, & per viam nullitatis, vt optimè distinguit *Lancellott. de Attent. par. 2. cap. 10. n. 51. antè fin. vers. nisi capiatur Cæsar. de Grassis dec. 2. num. 5. de Appell.* vbi quod Rota passim sequitur hanc distin-
16 ctionem *Card. Seraph. dec. 229. n. 3. Rot. in rec. dec. 513 n. 18. par. 1. & coram Buratt. dec. 72. num. 3. Sanct. me. Greg. dec. 339. num. 4. & ibi Add. num. 6. D. Vrgellen. dec. 177. n. 5.*
Præterea Ægidianæ locus esse non potest, cum inter bona controuersa ad sit vinea existens sub proprietate, & directo dominio Ecclesiæ S. Mariæ Inuialata, respectu cuius, sicuti certum est quod dicta Constitutio vti laicalis intrare non potest quamuis agatur in possessorio de solo dominio vtili inter
17 laycos, vt articulo discusso firmauit *Rota in illa celebri Romana Domus de Scappuccis coram bo: me: Coccino impress. post Pacific. de Salu. interdict. in ord. dec. 238.* quam Rota sequuta est in alijs pluribus decisionibus cumulatis *à Moderno Perusino de manut. obseru. 8. n. 66*
Ita etiam cessat etiam respectu aliorum bonorum, & corporum in sententia comprensorum, dum
18 enim Vinea fuit petita ex eadem causa, & actione, eodemque decreto, & capitulo fuit super omnibus conuersa immissio, considetatur tanquam vnita cum alijs, & sententia remanet in totum appellabilis, quia pars appellabilis trahit partem non appellabilem *Fran. in cap. si duobus num. 7. de appell. Alberic. in l. etiam §. 1. num. 3. ff. de minor. Contard. in l. vnic. Limit. 24. num. 10. C. si de mom. possess. cum alijs congestis per Giurb. dec. 101. num. 1. & 2.*
Nec releuat, quod vbi corpora sunt distincta, &
19 separata sententia diuidi possit ratione materiæ de sua natura diuiduæ, & sic excludi possit Appellatio respectu huius Prædij Ecclesiastici, & admitti respectu aliorum corporum non Ecclesiasticorum, quæ dictæ Constitutioni subijciuntur, per text. in dicta *l. etiam §. 1. ff. de minor. Roman. cons. 281. n. 2.* Quibus auctoritatibus inhærendo Rota firmauit hanc conclusionem *In Bonon. de Manzolijs 16. Februarij 1629 coram bon. mem. Caccino, quæ est dec. 257. n. 1. cum duobus seqq. post d. tract. de manut.*
Quia conclusio procedit, & intelligitur, vbi sententia est aliquo modo diuidua, quia scilicet lata est per capitula separata; vel petuntur res ex diuersis causis, & actionibus, in quibus terminis loquitur *text. in d. l. etiam* in quo tamen se fundant *Rom. & Rot. in dicta Bonon. de Manzolijs*, vt egregiè explicant *gl. in d. l. etiam §. 1. in verb. Audiendus vers. dic. ergo, & ibidem Bart. num. 1. & Alberic. n. 3. per tot. & in his terminis loquitur etiam Rot. coram Card. Caual. dec. 484. sub n. 2. vers. nam fuit responsum, & num. 3. ibi, quia tot. censentur sententiæ quot sunt Capitula, & s. mem. Greg. dec. 552. n. 1 ibi quia cum sic lata in diuersis terminis, quæ diuersis ex causis prætendebantur de-*
21 *bita &c.* At secus est quando sententia est omni ex parte indiuidua, prout hæc, tàm ratione actionis intentatæ, cum prò omnibus bonis fuerit intentatum remedium *l. fin.* quæ vnitas reddit sententiam indiuiduam, vt post *Bart. Aug. & mol. benè Gabr. cons. 56. num. 2. & seqq. lib. 1.* quam ex voluntate par-
22 tium res omnes vnico libello petentium, & Iudicis vnica sententia, & per vnum Capitulum, vnica verborum structura conceptum pronunciantis, quod pariter operatur indiuiduitatem sententiæ *Bursatt. cons. 176. sub num. 39. lib. 2. Afflict. dec. 218. num. 40. Hect. Capic. latro dec. 83. num. 10. & 11. per tot. Put. decis. 315. num. 4. & 5. lib. 1. & Rot. in rec. decis. 63. nu-*
23 *mer. 5. par. 3.* Hoc enim casu si sententia in vna parte est appellabilis, remanet appellabilis in totum obsus indiuiduitatem, & præter *Franch. & Giurb. supra allegatos*, ità in specie concludunt *Nicolau d. concord. glos. num. 384. & Turrett. cons. 45. num. 15. & seqq. lib. 2. &*

2. & Clar. Cost. de ration. rat. qu. 137. num. 26. & 27. &
in effectu idem voluit Put. in cit. dec. 315. num. 3. cum
seqq. nec vlla habetur ratio isto casu, quod materia
14 sit diuidua, quia sententiæ indiuiduitas non desu-
mitur, neque consideratur ratione materiæ, sed ra-
tione formæ, quæ de sui natura est indiuidua, vt
distinguit Salic. in l. 2. circo med. vers. sed contra istam
glos. vsque ad fin. C. de re iudic. Rot. Bonon. diuersorum
dec. 38. num. 11. & Rot. nostra dec. 221. num. 2. par. 2. &
dec. 356. num. 2. vers. Praeterea inter impress. post 2. vol.
cons. Farin. cum alijs adductis in Romana diuisionis 10.
Iunij 1641. coram me.

Nullamque hic Articulus recipit dubitationem,
cum non agatur simpliciter de admittenda appella-
tione, seù committenda exequutione, sed de exe-
quutione iam facta, quo casu Rot. sequitur d. decis.
Afflict. 218. quod exequutio nulla in parte sit nulla
25 in totum, vt distinguendo admisit Rot. in dicta Bo-
non. de Manzolis num. 5. & dec. 323. nu. 4. & dec. 334.
num. 28. post d. tract. Modern. de manut. & in alijs rela-
tis per Grat. discet. for. cap. 162. n. 20. cum seqq.

Et in hanc sententiam facilius iuerunt DD. quia
26 sententia fuit lata, ne dum pendente dilatione
concessa ad examinandum, qua durante officium
Iudicis conquiescit l. fine pars C. de dilat. Ias. in l. qui
pro Tribunali numer. 38. ff. de re iud. Rot. in rec. dec.
173. num. 5. par. 1. & dec. 521. num. 2. par. 5. & coram
Card Caual. dec. 42. num. 5. sed etiam extra terminum
citationis, quę citatio cadebat sub die 29. Iunij 1641.
& tamen ex actis colligitur, quod nec dicta die,
27 nec in sequenti fuit lata sententia, & sic tamquam
nulla ex defectu citationis non cadit sub Ægidiana
Rot. in recent. decis. 18. num. 1. par. 1. & decis. 88. nu-
mer. 3. par. 6.

Nec releuant adducta pro saluandis his nullitati-
bus; quatenus enim pro defensione primæ dice-
batur fuisse seruatos terminos substantiales, per
28 quorum seruationem de stylo Rotæ omnes dilatio-
nes censentur reuocatæ, vt fuit dictum in alia de-
cisione placuit Responsio, id intelligi de dilationi-
bus pręteritis, & antecedentibus, non autem de fu-
turis, præsertim, quia stylus Rotæ non potest huic
casui applicari, vbi pars petijt terminum ad confi-
ciendum interrogatoria, cum enim ex hac petitione
29 censeantur tacitè dilationi consensisse, non potest
Iudex illam reuocare Butr. in cap. significasti num. 16.
vers. fallit 3. & ibidem Franch. vol. 4. vers. Limi-
ta tamen de appellat. Gabr. de dilat. concl. 1. numer. 10.
Tum demum, quia causa non agebatur in Rota,
sed in Tribunali A.C. coram quo non docetur serua-
ri huuc stylum, prout opus esset ad hunc effectum,
30 cum non sufficiat probare stylum in genere, nisi
probetur in loco pręciso, & in specie actus contro-
uersi, vt consuluit Surd. cons. 74. num. 13. Casor. de
Grass. dec. 6. n. 5. de pruben. & dictum fuit in Romana
grani 13. Nouembris 1641. coram me.

Quod autem dicitur sententiam fuisse latam intrà
terminum proseruato habitum vigore cuius retro-
trahi solet ad diem citationis, nihil releuat, quia
cum ante prolationem sententiæ fuisset intimatum
examen pro die, & hora certis, & pars petijsset ter-
minum ad conficienda interrogatoria, & ob id Te-
stes examinari non potuerint, citatio ad sententiam.
& terminus prò seruato habitus ex his remanseruut
31 circumducti, & sententia sub illis lata fuit nulla, vt
in praxi testatur Salust. Tiber. lib. 2. cap. 40. per tot.
Gratian. discept. for. cap. 156. num. 37. & seqq. Rot. de-
cis. 291. post d. Modern. de manut. & in Romana pecu-
niaria, seu restitutionis in integrum post Seuzon. ad stat.
32 Vrb. decis. 161. vers. Nam & si: Et in fortioribus ter-
minis, vbi scilicet dictum fuerat sine præiuditio ter-
mini pro seruato habiti, quod nihilominus Citatio,
33 & terminus circumducantur, & sententia remaneat
nulla Grat. discept. for. cap. 438. n. 1. cum seqq. Add. ad
Greg. dec. 140. n. 17. Rot. in Mediolanen. decimarum co-
ram bon. mem. Cardinali Pamphilio, quæ est apud Mar-
ches. de Commmis. par. 3. fol. 21. num. 2. cum alijs à dicto
Modern. Perus. relatis obseru. 102. num. 32.

Denique non releuat Iudicem secundæ instantiæ,
reiectis attentatis pronunciasse super negotio prin-
cipali, & ideò de illis amplius opponi non posse,
quia cum isti de Brunis, qui passi sunt attentata,
semper institerint pro illorum reuocatione, nec
34 vnquam illis renunciauerint, quinimò appellaue-
rint ab eorum reiectione, & Signatura commiserit
causam in Rota cum facultate reuocandi in primis,
& ante omnia attentata, reuocanda videntur, non
obstante quod Iudex secundæ Instantiæ, illis om-
missis, pronunciauerit super negotio principali,
cum non reuocando attentata illos grauauerit, Rot.
coram san. mem. Greg. dec. 91. num. 7. & coram Burutto
dec. 72. num. 4. vsque ad fin. & in recentior. dec. 79.
sub num. 2. part. 2. & latè dec. 75. num. 6. cum duobus
seqq. part. 6. recentior.

Et ità vtraque parte informante fuit resolutū &c.

SENOGALIEN. BONORVM.

Lunæ 30. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

Legatum factum fauore piæ causæ ad interrogationem alterius, non probatum remanet, si Testator nihil aliud respondit, quam *Padre si fate voi*, cum huiusmodi verba, vltra quod non important dispositionem perfectam censeantur potius prolata, ex quodam morientium vsu, qui omnibus interrogantibus facilimè affirmatiuè respondent ad euitandas eorum importunas interrogationes, quam ex eorundem deliberata voluntate.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à sententia contra alium lata facit omnia acta sua, perindè ac si eo citato facta fuissent, & seqq. vsque ad n. 4.*

2 *Tertius veniens ad causam si venit iure proprio, non adhærendo iuri colliegantium potest venire prout in prima, secus si venit per viam appellationis.*

3 *Clausula quam, & quas facit, vt in causa procedi possit pro vt in prima, & quando?*

5 *Successio debetur proximiori in bonis defuncti sine testamento, eique competit immissio ex interdicto quorum bonorum.*

Interdictum quorum bonorum *competit etiam pro rebus particularibus.*

6 *Verba* Padre si fate voi *non important dispositionem perfectam, sed simplicem declarationem, seù præparationem faciendi actum in futurum, & numer. seqq.*

7 *Legatum non censetur relictum per interrogationem moribundo factam, an vellet relinquere, cui ille respondit,* Padre si fate voi.

8 *Testatorem ita voluisse non sufficit, nisi etiam insimul doceatur voluntatem transiuisse in dispositionem.*

9 *Dispositio à moriente facta ad interrogationem alterius per sola Verba* Padre si, *absque alia expressione, si de nulla constat præordinata eius voluntate reputatur imperfecta, & sic non valet.*

Intellige num. seqq.

10 *Legatum factum ad interrogationem alterius, &*

solo

solo nutu substinetur fauore piæ causæ.
12 *Amplia conclusionem procedere etiam si fuerit collatum in voluntatem tertii, ibid.*
13 *Intellige conclusionem ita demum procedere quotiescumque cessat omnis suspicio insanæ mentis, & importunæ suggestionis, & constat Testatorem indeterminatè voluisse, alias secus.*

DECISIO CXXXIII.

DEfuncto anno 1642. Petro de Albis de Corinaldo Deputati, Sindicus Communitatis prætendentes iure legati fuisse sibi relictum vnum prædiũ situm in territorio dicti loci in contrata dicta *il Roueto seù Monte della Penna* pro erigenda Collegiata in dicto loco, Insteterunt pro immissione in possessionem dicti prædij, & nemine citato obtinuerunt.

Interim verò Lauinia Cina soror Vterina defuncti alibi degens, habita notitia de prædicto obitu fratris, statim se contulit ad locum Corinaldi, & adito Iudice, seruatis seruandis, obtinuit sibi tamquam proximiori, & ab intestato hæredi tradi claues domus, consignari pecunias in domo defuncti repertas, & successiuè vel talis adepta fuit possessionem bonorum hæreditariorum, ad quam pacificè conseruandam obtinuit prius ab A. C. Monitorium cum inhibitione vti vidua in vim *l. vnic. Cod. quando Imper.* quod præsentari fecit non solum deputatis, & Sindico Communitatis, sed etiam Hieronymo Mannello Rectori Ecclesiæ Parrochialis Sancti Petri dicti loci, cum quo nunc causa agitur, postmodum verò per aliud monitorium speciale contra solos deputatos, & sindicum, non vocato Hieronymo, mouit iudicium coram eodem A. C. à quo petijt, & obtinuit immissionem in possessionem dicti prædij, appellarunt ab hoc decreto deputati, & sindicus, & commissa causa an esset locus ægidianæ, fuit per Iudicem appellationis affirmatiuè responsum, & proindè exequendam esse sententiam, & mandatum de immittendo relaxatum.

Insurrexit in his terminis Hyeronimus, & prætextu, quod non fuisset in causa citatus, obtinuit denuò committi causam appellationis in Rota cum clausula *sine præiudicio legitimæ executionis*, vnde dubitaui an esset locus executioni dictæ sententiæ, & mandati etiam in præiudicium dicti Hyeronimi, & DD affirmatiuè responderunt.

1 Defectus enim citationis Hyeronimi, quæ pro nullitate sententiæ allegabatur tollitur, quia cum ipse appellauerit à sententia lata cõtra deputatos, & causam appellationis, & nullitatis committi fecerit, fecit omnia acta sua, quæ proindè illum afficiunt, ac si eo citato facta fuissent, vt monuit *Innoc. in c. cum super num.6.vers.si attamen hac tertia persona de re iudic. Rot. penès Put. dec.71.lib.3. Achill. dec.13.de appellat. ac dec.98.suq num.5.par.5. recentior.* & in alijs relatis per *Adden. san. memor.* Gregor. XV. *dec. 259. numer.2.*

2 Licet enim tertius veniens ad causam non adhærendo iuri collitigantium, sed ex proprio, & separato iure possit venire, prout in prima, committendo nouam causam, & hoc casu non faciat acta sua, nec sententia lata eum afficiat; vbi tamen, prout hic, venit per viam appellationis, licet alleget nullitatem sententiæ, semper facit omnia acta sua, quia aliter ius appellandi, & dicendi de nullitate sibi non competeret, vt distinguendo dixit *Rot. in recentior. dec.98.num.5.in fin. & 6.par.1. Add. ad Greg. d. dec.259. num. 3.* & fuit dictum *in Montis Regalis Iurisdictionis 10. Iuny* 1602. *coram* Cardina*li Mellino impress. per* Marches*. par.2. fol.265. num.4. cum seqq.* Et hoc casu non attenditur clausula *quam,*
3 *& quas* apposita in commissione, cuius vigore
procedi potest, prout in prima, etiamsi de hac non
fuerit habita expressa declaratio, vt aduertit *Rot.
coram Card. Seraphino dec.1241. num.2.* quia præter
quod dicta decisio loquitur in casu, quo reuera nulla fuerat interposita appellatio, in casu tamen nostro Rector in commissione exposuit se valdè læsum à dicta sententia, ibi, *sentiens à dicta sententia, & alys grauaminibus, totoque processu se valdè læsum,* quod cum esse non possit, nisi cum supposito,
4 quod sententia eum afficiat, vtique appellans cum
hac expressione proculdubio fecit acta sua, vt notauit, *Rot. d. dec.98. num.6. in fin.* & admittit *d. decis. Seraph. 1241. sub num.3. vers. non obstat, & in dicta Montis Regalis iurisdictionis penès Marches. num.6.* vbi quod dicta clausula, *quam, & quas* operatur solum, vt non constito de appellatione, seu etiam deserta, possit pronunciari, prout in prima, sed ex hoc non sequitur, quod non fuerit appellatum, & commissa causa appellationis, ex quibus actibus oritur approbatio sententiarum.

Iustitia verò est patens, quia dum Petrus testator
decessit, nullo condito testamento, & Lauina soror
5 vterina est proximor, ad eam spectat hæreditas ab
intestato, & competit immissio ex interdicto quorum bonorum *l. 1. ff. et* C. *quorum bonorum Menoch. de adipisc. remed. 1. num.49. et seqq. Rot. dec.115. num.1. et dec.415. nu.2. par.5. recent.* etiamsi agatur de re particulari vt habetur *in l.2.* C. *quorum bonorum bon. me. Buratt. 386. num.2.*

Nec obstat prætensio, quod prædiũ de quo agitur fuerit legatum pro Collegiata erigenda, quia præter quod testes inducti pro Rectore ad probandum huiusmodi legatum pati videntur plures exceptiones, vt latè deducitur ab informantibus pro Lauinia. DD. visum fuit de eo non constare, quia ex attestatione Patris Iosephi de Paronis confessarij habetur ad suggestionem quorundam amicorum, & consanguineorum ibidem adstantium se interogasse ægrotum morti proximum, an vellet relinquere legatum scutorum mille pro erigenda Collegiata in dicto loco, ægrotumq; respondisse per hęc verba *Padre si*, quo responso habito agnoscentes ijdem scuta 1000. non sufficere pro perficiendo opere, curasse, vt ipse iterum interrogaret ægrotum, an vellet pro erectione Collegiatæ relinquere. Prædium situm in Territorio dicti loci, eumque respõdisse. *Padre si fate voi*; hæc attamen verba nullate-
6 nus important legatum, quia non continent dispo-
sitionem perfectam, vt opus esset, sed simplicem declarationem, quod erat contentus relinquere, quę cum expectet post se complementum dispositionis, actus remanet simplex præparatio sine effectu perfectæ dispositionis, vt post *Oldrad. cons. 119. dixit Rot. coram Card. Seraphino dec.623. num. 3. et decis. 1357. num.71. et in Romana, seu Tudertina educationis 1. Marty 1638. coram R.P.D. meo* Carillo, erat
7 enim necessarium Testatorẽ actualiter, & deliberate
voluisse, & disposuisse absque eo, quod legatum distulisset in futurum ad voluntatem interrogantis ibi *Fate voi, Bald. cons.12. num.3. lib.2. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib.12. tit.16. num.11. Rot. apud Seraph. vbi supra num 8 & in dicta Romana, seu Tudertina.* Alias
8 nihil prodest Testatorem ità voluisse; nisi doceatur
voluntatem transiuisse in dispositionem, *Bald. in l. quidam cum filium in 30. notab. ff. de hared. instit. Dec. cons.287. num.7. & cons.513. num.11. Gabr. cons.111. num.16. lib.1. Rot. coram Seraph. dec.1486. n.15.*

Eoque magis quia agnoscens idem Confessarius imperfectionem huiusmodi voluntatis subdit, *Signor Pic-*

Digitized by Google

Pietro non tocca à me il disporre della vostra robba, quibus verbis nullum aliud responsum dedit, quam *sapere, e zappare*, quibus sæpius repetitis illinc ad modicum reddidit animam Deo. Hinc attamen duplicites excluditur perfectio voluntatis. Primo quia non solum Testator non habuit legatum pro facto, sed interrogatus, nec minus illud perficere voluit, dum responsum dedit omninò alienum, & extraneum. Secundo quia morti proximus morbo valdè grauatus, & fortè etiam mente non sanus, nõ ex aliqua præordinata eius voluntate, aut determinatione relinquendi huiusmodi prædium pro erectione Collegiatæ, sed solum ad suggestionem Patris Confessarij sic impulsi à circostantibus, respõdit *Padre si* absque alia verborum expressione, seu clariore suæ voluntatis declaratione. Vndè dispo-
9 sitio tanquam imperfecta ratione voluntatis non substinetur, quippeque non censetur facta ex animi deliberatione, sed ex quodam morientium vsu, qui omnibus interrogationibus facillimè applaudentes affirmatiuè respondent, ad euitandas importunas interrogantium vexationes eo tempore, quo mortis cogitatione turbati, ac summis morbi cruciatibus affecti liberum prorsus discursum, ac distinctam cognitionem non habent, vt ad propositum ratiocinatur, *Clar.in* §. *Testamentum quæst.* 37. *sub num.* 7. *vers.tertio scias*, dicens quoniam concurrunt hæc
10 duo, quod scilicet Testator sit valdè grauatus infirmitate, & puod non constet ipsum habuisse prius animum ita testandi, hanc opinionem esse magis cõmunem, magis æquam, & magis tutam, & secundum eam fuisse iudicatum, & latè comprobat *Dec. cons.*86 *num.*22.*& seqq.* & plures alij relati *per Modern. Mantuan.controu.*549.*num.*65.*cum seqq.*72. 73. *&* 80.*Surd. cons.*373. *num.*11. vbi quod præsumitur sic respondisse, vt se liberaret à molestis suggestionibus.

11 Nec releuat fauore piæ causæ substineri legatum nedum ad interrogationem alterius, & solo nutu factum, sed etiam in alterius voluntate collatum, vt notant communiter *Doct.in cap.cum sibi vbi glos.fin. extra de testam.ibique* Couarr.*in relect.* dicens magis communem *sub num.* 11. *& seqq. vers.Tertius huius Capituli intellectus, & dixit Rot.diuers. dec.*74. *n.*19. *& seqq.par.*2. Id enim recipitur, quando cessat om-
12 nis suspicio insanæ mentis, ac importunæ suggestionis, & constat Testatorem ità voluisse determinatè disponere, vt explicat Couar. *vbi supra num.* 4. *vers.et tamen intelligenda, &* Clar.*d.quæst.*37 *sub nu.* 6.*vers.scias*, ergò secus, vbi, prout hic, de præordinata, vel determinata voluntate non constat, & dubitari potest Testatorem non fuisse sanæ mentis, & interrogans, nedum non redegit in scriptis, sed intellexit interrogatum nolle disponere subdens illi propterea verba superius relata, quod ad eum non spectabat disponere de illius bonis; hoc enim casu
13 ex defectu perfectæ voluntatis dispositio non sustinetur, nec minus fauore piæ causæ, vt notat pro indubitato, *Couar.in cap. relatum il primo sub nu.* 9. *& seqq.de testib.Clar.*§.*Testamentum quæst.*7. *sub n.*3. *&* 4.*Grat.discept. for. cap.* 895. *sub num.* 21. *&* 23. *Surd.dec.*292.*sub num.*15.& firmauit *Rot. in recent. dec.*576.*sub num.*3.*par.*3.

Et ità constito de validitate, & iustitia dixerunt DD. mandatum A.C. esse exequen. vtraque &c.

TREVEREN. ARCHIDIACONATVS.

Lunæ 13. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Dignitatis possessio, quando dicatur benè capta? actus possessorij facti ab administratore beneficij an valeãt si prouisio fuit facta in titulũ. Carceratio cõnumeratur inter causas excusãdi à caducitate, & quãdo secus.

SVMMARIVM.

1 *Instrumenta publica faciunt probationem probatam.*

2 *Possessio instrumentalis alio non existente in possessione est manutenibilis.*

3 Dignitatis *possessio capi debet in propria sede.*

4 *Dignitatis possessio, dum non est de capitulo, non est necesse, vt capitulariter capiatur, & num.*5.

6 *Possessio dicitur probata ex recognitione facta per colonos.*

7 *Beneficium, quando fuit vnitum capitulo, tunc eius possessio capi non potest, illo non citato.*

8 *Vnire aliud est, & aliud tractare de vniendo.*

9 *Actus possessorij facti ab aliquo tamquam administratore non iuuant ad effectum manutentionis.*

10 *Beneficii prouisio, quando fuit facta in titulum, tunc cessant actus omnes prouisionales, & possessorij custodis, & administratoris.*

11 *Nec sufficiunt ad obtinendam manutentionem aduersus prouisum.*

12 *Clausula* amoto *posita in litteris Apostolicis nihil operatur deficiente legitimo possessore.*

13 *Possessionem dicitur approbasse, qui illam apprehendenti gratulatur.*

14 *Prouisio tamquã de deuoluto, ad effectum, vt fieri possit iuxta dispositionem* text.in cap. 2. de concess. præbend. *est plenè, & concludenter probanda deuolutio.*

15 *Deuolutio satis dicitur probata, vbi constat de culpa, & negligentia collatoris.*

16 *Detentio violenta personæ connumeratur inter legitima impedimenta, ad excusandam deuolutionem, & quando cesset? & num.*18.

17 *Ius conferendi beneficiu connumeratur inter actus voluntariæ iurisdictionis.*

18 *Deuolutionis iustificatio est reijcienda ad petitorium, & de ea non debet agi in iuditio summarissimo.*

19 *Concordata Germaniæ non loquuntur de beneficiis deuolutis.*

DECISIO CXXXIV.

Vacauit in Ecclesia Metropolitana Treueren. dignitas Archidiaconalis nuncupata de Cordona, & de ea tamquam vacante per obitum vltimi possessoris ex iure deuoluto fuit authoritate Apostolica prouisus Hermannus Otho Comes de Nassau Canonicus eiusdem Ecclesiæ, vt in litteris Apostolicis directis Officiali Episcopi Treueren. *Summar. Comitis num.*1. qui visis litteris contulit Archidiaconatum dicti Comiti prouiso Apostolico, mandatumque de immittendo in possessionem ad eius fauorem relaxauit, vt in mandato *eodem Summar.n.*1. in cuius executionem possessio fuit capta capitulariter cum assignatione stalli in Choro, cum apprehensione domus, vinearum, aliorumque corporum ad Archidiaconatum spectan. præuia etiam Colonorum resignatione *d.Summar. n.* 3.

Verum quia Decanus, & Capitulum recusabant parere mandato de immittendo, ex supposito, quod alias prædictus Archidiaconatus fuisset in Comendam obtentus ab Eminentissimo Domino Cardinali Ginnetto, tunc in illis partibus de Latere Legato, & interposita appellatione à dicto mandato, turbabant possessionem prouisi Apostolici, & legitimi possessoris, idem obtinuit coram dicto Officiali monitorium contra Capitulum, & Inquilinum Domus Archidiaconalis in Cordona, aliosque turbatores super paritione dicti mandati cum comminatione

Digitized by Google

excommunicationis, & reuocatione attentatorum,
illudque intimari fecit Decano, & Secretario Capi-
tuli, & per affixionem ad valuas Ecclesiæ Metro-
politanæ, & ad valuas domus Archidiaconalis,
Summ. num. 4.

Appellarunt Capitulares a dicto monitorio, &
pendente adhuc lite super paritione, sub die 22. O-
ctobris 1642. mediante auxilio brachij sæcularis, &
militaris occuparunt possessionem bonorum Archi-
diaconatus *Summar. num.* 5. & Officialis Treueren.
tulit sententiam, in qua declarauit Capitularibus
non licuisse, nec licere contrauenire dicto mandato
de immittendo, reseruata sibi facultate relaxandi
declaratorias, vt in sententia lata sub die quinta
Nouembris eiusdem anni *Summ. num.* 6. A qua pa-
riter interposita appellatione per Capitulares, &
obtenta commissione in Rota cum clausula, *sine
præiudicio exequutionis litterarum Apostolicarum*, fuit
coram me dubitatum, cui esset dandum mandatum
de manutenendo, & Comiti Othoni prouiso Apo-
stolico dandum esse DD. responderunt.

Etenim de illius possessione capta auctoritate exe-
1 quutoris litterarum Apostolicarum constat ex pu-
blicis documentis, quæ faciunt probationem pro-
batam *Bald. in l. quoties in fin. C. de iudic.* possessio au-
2 tem Instrumentalis alio non existente in possessione
sufficit ad manutentionem *vulg. l. prædia ff. de ac-
quir. possess.*

Tanto magis quia nedum semel, sed bis etiam
fuit capta, primo scilicet sub die tertia Iunij aucto-
ritate exequutoris in propria sede dignitatis *Summ.
Comitis num.* 3. quæ bene suffragatur, cum de Iure
3 possessio dignitatis capi debeat in propria Sede
Card Caual. dec. 198. *num.* 1. licet capitulariter capta
4 non fuerit, ex quo dignitates non sunt de Capitulo
Rot. coram Card. Seraph. dec. 98. *num.* 1. *& in Astoricen.
Scholastriæ* 9. *Nouembris* 1623. *coram Vbaldo post Mo-
dern. Perus. de manut. dec.* 177. *num* 4. *&* 5. Secundo
sub die nona eiusdem mensis authoritate eiusdem
5 exequutoris, & capitulariter, & Decanus, & Capi-
tulum de huiusmodi possessione congratulati sunt,
iuncta possessione bonorum Archidiaconatus cum
recognitione facta per Colonos, vt ex iuribus datis
in Summar. num. 3. ex quibus omnibus possessio re-
6 manet concludentissimè probata, vt dixit *Rota in
Mediolanen. Canonicatus* 6. *Iunij* 1607. *coram Emi-
nentissimo Cardinali Pamphilio, & in alia Medio-
lanen. optionis coram* Monzanedo *post d. Modern. decis.*
112. *num.* 3.

Nec obstat primo huiusmodi Archidiaconatum
ab Eminentissimo Cardinali Legato fuisse conces-
sum in Commendam, seu vnitum eidem Capitulo,
7 quod plures actus possessorios exercuit, adeout
proinde, eo non citato, non potuerit alteri tradi pos-
sessio; quia præter quod talis vnio, seu concessio in
Comendam non probatur, & scriptura data *in Sum.
num.* 7. vnionem non continet, neque concessionem
8 in Comendam, sed solum tractatum de vniendo qui
vnionem non probat, cum aliud sit vnire, aliud tra-
ctare de vniendo ad tradita per *san. memor. Gregor.
dec.* 28. *num.* 1. *cum seqq.* Actus possessorij sunt merè
prouisionales facti à Capitulo tanquam Custode, &
9 Administratore bonorum, & Iurium Archidiacona-
tus eo vacante, vnde cum superueniente prouiso in
titulum cesset omne ius Custodis, & Administrato-
ris, actus possessorij ab eo antecedenter facti non
10 sunt amplius habendi in consideratione *iuxt. doctr.
Innoc. in cap. ex parte nu.* 3. *de arbitr. & Lap. alleg.* 81.
num. 8. *&* 9. quam probauit *Rot. in Cesenaten. Paro-
chialis* 27. *Iunij, &* 17. *Nouembr.* 1642. *coram R. P. D.
meo Pentingerio, & in Florentina Parrochialis* 10.
Ianuarij 1643. *coram R. P. D. meo Bichio*, nec suffi-
11 ciunt pro manutentione contra prouisum in titulū,
vt firmauit *Rot. in Nanlen. Parochialis* 31. *Martij*
1642. *coram bon. mem. Merlino, & in eadem* 10. *Iunij*
1643. *coram R. P. D. meo Pentingerio, & in Florenti-
na Parochialis supracitata.*

Et hinc nihil releuat clausula *Amoto* apposita in
litteris Apostolicis, quia cum ex superius dictis Ca-
pitulum in effectu non esset in possessione Archi-
diaconatus, & omnis possessio, si quam habebat,
12 cessauerit per superuenientiam prouisi in titulum,
deficiente legittimo possessore, clausula *Amoto* nihil
operatur, *Rebuff. in praxi de form. nou. prouis. in ver-
bo Amoto vers. Nec virtute huius clausulæ* Garz. *de
benef. par.* 6. *cap.* 2. *nu.* 14. & fuit dictum in *Vercellen.
Coadiutoriæ* 27. *Ianuarij* 1608. *coram Cardinali Lan-
celiotto, & in Pacen. puritatis sanguinis, seu Canoni-
catus* 11. *Decembris* 1609. *coram* Manzanedo.

13 Præsertim quia Capitulum acquieuit, & omnes
Canonici gratulati fuerunt Comiti in actu adeptio-
nis possessionis, vt supra dictum est, & sic possessio-
nem illius approbarunt, *Rot. dec.* 175. *num.* 2. *&* 3.
post d. Modern. Perus.

14 Minus, & secundo obstat prouisionem Archi-
diaconatus factam fuisse tanquā de deuoluto iuxtà
Concilij Lateranen. Decretum relatum in cap. 2. *de con-
cess. præben.* non probata plenè, & concludenter de-
uolutione, vt debebat ad ea quæ dixit *Rota dec.* 186
num. 5. *par.* 2. *recent.*

Quia cum deuolutio intret stante culpa, vel ne-
gligentia collatoris in conferendo, & Dominus Ar-
15 chiepiscopus Treueren. neglexerit per septennium
conferre huiusmodi Archidiaconatum, vt ex con-
fessione partis admittentis vacationem à septennio,
deuolutio videtur sufficienter probata.

Nec pro excusanda negligentia huiusmodi rele-
uat absentia Archiepiscopi, eiusque carceratio, seù
potius detentio apud Imperatorem, quasi quod vio-
lenta detentio personæ connumeretur inter legitima
impedimenta ad excusandam deuolutionem, vt per
16 *Rebuff. ad concordat.* §. 1. *in verb. impedimento cessante
vers. item si erat in carcere de collat.*

Quia cum idem Archiepiscopus commoretur in
Ciuitate Viennensi, & vt supponitur pateat omni-
bus liber aditus ad eum, & absque vllo impedimen-
17 to exerceat omnes actus voluntariæ iurisdictionis,
inter quos connumeratur ius conferendi iuxtà *Cal-
der. cons.* 2. *de elect.* quem refert, & sequitur *Lotter.
de re benef. lib.* 2. *quæst.* 50. *nu.* 81. Non potuit ex hoc
capite dici impeditus, nec excusari à deuolutione.

Et in omnem casum dictum fuit iustificationem
deuolutionis reijciendam ad petitorium, nec esse
faciendam in hoc summarijssimo manutentionis ad
quod sufficit sola possessio, etiamsi de titulo non do-
ceatur. *Rot. dec.* 595. *num.* 8. *par.* 1. *diuers. & coram
san. mem. Greg. dec.* 325. *num.* 1. *&* 2. *vbi Adden.* plures
refert *num.* 4. *& in* Valuen. Canonicatus 30. *Maij*
1644. *coram R. P. D. Cecchino.*

Quæ dicuntur de concordatis Germaniæ, & Bul-
la Nicolai Quinti non applicantur, quia non agi-
tur de auferendo iure conferendi competenti Eccle-
sijs, alijsque inferioribus collatoribus, sed solum de
collatione ex iure deuoluto, de quo casu nec Bulla
nec concordata loquuntur.

Et ita vtraque &c.

FAVENTINA BENEFICII.

Lunæ 27. *Iunij* 1644.

ARGVMENTVM.

Pro-

Digitized by Google

Probationes, quæ non fuerunt factæ in prima instantia possunt fieri in altera, quia tunc non deducta possunt deduci, & non probata probari verisimilitudo trahit ad concessionem remissoriæ, ita vt ea inducat ad illam benignè indulgendam, remissoriæ plures in eadem causa possunt concedi, si tamen testificata non sint, didicita, & quando non dicantur didicita.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus à vero Patrono est instituendus.*

2 *Probationes nouæ, & nouus processus possunt fieri in gradu appellationis, & restitutionis in integrum.*

3 *In oppellationis gradu non deducta possunt deduci, & non probata probari.*

4 *Probationes non sunt coangustandæ, sed amplianda probandi via non est præcludenda, & maximè circa eo, quæ fundant intentionem partis, n.4.*

5 *Articulorum releuantia, ex quo appareat?*

6 *Præsentatus à medietate patronorum est instituendus si pro altera parte obtinuerit derogationem à Sanctissimo.*

7 *Nominis identitate stante præsumitur consanguinitas, quando sumus in parua terra.*

8 *Remissoria facilius conceditur, quando probatio est verisimilis.*

Verisimilitudo inducit, vt remissoria facilius concedatur, num.8.

9 *Remissoria semel, & pluries concessa iterum concedi potest stante legitimo causo.*

10 *Quod multo magis procedit cessante calumnia præsumptione.*

11 *Probationes necessariæ inuestigari possunt.*

12 *Testium depositiones quando sunt didicita non admittitur nouum examen.*

13 *Testificata in curia nunquam dicuntur didicita, cum non publicetur processus originalis.*

14 *Testificata dicuntur didicita, quando nomina, & cognomina testium quoque publicantur.*

15 *Testium summarium, quando parti fuit communicatum, non dicitur processus publicatus.*

16 *Remissoria, vt iterum concedatur, sufficit, quod vnus articulus nouus releuans detur.*

17 *Immo sufficit, quod partim sit nouus, & partim antiquus.*

18 *Remissoria noua, vt concedatur, quid sufficiat?*

19 *Testes iam examinati si non appareant informati, possunt iterum alii informati induci.*

20 *Testes qui non reddunt concludentem rationem non releuant.*

21 *Testes vt probent intentionem agentis, debent etiam excludere probationem contrariam.*

22 *Testis ignarus rei super qua deponit non habetur in considerotione.*

DECISIO CXXXV.

Licet in alia instantia Dominus à Valle obtinuerit remissoriam, & illius vigore fuerint examinati Testes, visum tamen fuit DD. iterum illi esse concedendam aliam nouam remissoriam, quia cum tunc fuisset articulatum dictum D. à Valle fuisse præsentatum ad hoc beneficium ab eo, qui prætendebant descendere à veris patronis, vt in decisione emissa sub die 15. Iunij 1640. coram Eminentissimo
1 D. Cardinali Panzirolo, & probatio huiusmodi nõ fuerit plenè facta in prima instantia, benè poterit
2 perfici in hac secunda, cum in gradu appellationis, & restitutionis in integrum licitum sit nouum processum, & nouas probationes facere, non deducta deducere, & non probata probare *l. per hanc C. de tempor. & repar. appell. Card. Mantic. decis. 374. nu. 5. & sæpè in aliis*, Non enim sunt coangustandæ pro-
3 bationes, sed ampliandæ, ne præcludatur via probandi ea, quæ fundant, & iustificant intentionem,
4 partis *l. quoniam multi in fin. C. de hæred. & man. d. l. per hanc C. de tempor. & repar. appellat.*

Maximè stante releuantia articulorum, quæ apparet ex eorum lectura, cum tendant ad probandū
5 magis distinctè, & specificè descendentiam Ioannis qui præsentauit Dominum à Valle à Nicolao fundatore huius Iurispatronatus mediante Philippo eius Patre, Virgilio Auo, & Gaspare Proauo, qui est communis stipes eiusdem Ioannis, & Alphonsi, qui præsentauit Cæsarem, vt in *1. 2. & 3. art. dato in Summar. num. 2.* quo probato resultabit Dominum à
6 a Valle fuisse præsentatum à medietate patronorum, & sic illi deberi beneficium, cum pro altera medietate obtinuerit derogationem à Sanctissimo, *Rot. dec. 275. num. 2. par. 7. recentior.* & fuit dictum *in Placentina Cappellaniæ 10. Iunii 1622. coram bon. mem. Coccino, & in Beneuentana Iurispatronatus 26. Iunii 1628. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Accedit etiam ad eorumdem articulorum releuantiam, quod sunt iam probati aliqui gradus, vt admisit Rota in alia decisione huius causæ emanata pariter coram Eminentissimo Domino Cardinali
7 Panzirolo 1. Iunij 1642. vndè verisimilis redditur probatio futura, concurrente maximè identitate cognominis, quo stante, in parua terra, qualis est Brisighella præsumitur eadem consanguinitas *Calcan. cons. 8. num. 2. Caph. cas. 90. numer. 18. lib. 1.* Vndè
8 remissoria facilius conceditur, quia sicut inuerisimilitudo rettahit ab eius concessione, ità verisimilitudo inducit ad eam benignè indulgendam *Reuerendiss. Vrgellen. dec. 462. num. 6.*

Neque obstat quod fuerit alias concessa in prima instantia, & examinati sex Testes, quia remisso-
9 ria semel, & pluries concessa, iterum concedi solet, concurrente legitima causa, vt post *Vestr. in prax. lib. 6. cap. vlt. num. 3. vers. singe cum*, dixit *Rota in Rauennaten. Censuum 8. Maii 1618. coram Manzanedo, & in Pampilonen. Decimarum 23. Iunii 1600. coram bon. me. Cardinali Pamphilo, & in Hispalen. Archidiaconatus 4. Iulii 1607. coram bon. mem. Cardinali Martomontio, & in alia Hispalen. præminentiarum 26. Iunii 1615. coram bo. me. Cardinali Sacrato*; maximè si cesset om-
10 nis calumniæ suspicio, vt in hoc casu, quod Aduersarius possidet *Buratt. dec. 816. num. 5.*

11 Ponderando præterea, quod agitur de probando facto antico in diuersis locis, & per D. à Valle in Curia commorantem, & non plenè informatum, à quo ideò non sine cura, sollicitudine, & temporis interuallo informationes, & probationes necessariæ inuestigari possunt, vt latè firmauit *Rota in Ariminen. Legati 17. Maii 1596. coram Litta vers. nec obstare dixerunt, & in Pampilonen. Decimarum 23. Iunii 1612. vers. Neque obstat, & prius in Burgen. Sepultura 21. Aprilis 1616. coram Ottemberga, & penès bon. me. Buratt. dec. 816. num. 5. & decis. 824. & coram bo. me. Coccino dec. 10. num. 8. & dec. 338. sub nu. 2. & 3. & coram D. Cardinali Panzirolo in Valentina Iuris sedendi 15. Martii 1638. ac dec. 517. part. 3. recentior. & alibi.*

12 Minus obstat quod post didicita testificata Testes admitti non debeant super iisdem articulis *iuxt. tex. in auth. qui semel C. de probat. & in cap. fraternitatis de testibus* cum aliis adductis *per Rat. dec. 266. par. 6. recentior.*

13 Placuit enim responsio, quod in Curia nunquam dicuntur didicita testificata, cum non publicetur processus originalis, sed datur solum summarium absque Testium nominibus ex notorio stylo, de

Digitized by Google

quo penès *Cas. de Graff. dec. 11. de testib. & d. dec. 517 num. 6. par. 4. recentiar. & per* Add. ad Greg. *dec. 497. sub num. 8.* & alias Rota post examinatos 154. Testes, illosque discussos per plures decisiones, & sententias Rotales, nouam remissoriam, & super ijsdē materijs concessit *vt in decis. 289. num. 1. & 2. coram Card. Caual.*

14 Testificata enim dicuntur didicita, quando publicata fuerunt dicta Testium, eorum nomina, & cognomina, secus quando fuit publicatum solum summarium; nomina verò, & cognomina Testium non fuerunt notificata, tunc enim non dicuntur didicita testificata, licet summarium depositionum fuerit
15 vtrique parti communicatum, vt distinguendo dictum fuit *in Romana successionis 4. Iulij 1642. coram D. meo Carillo.*

Præterea articuli modo exhibiti in pluribus sunt diuersi ab alijs, super quibus factum fuit aliud esa-
16 men, vndè faciliùs sunt admittendi, cum ad hunc effectum sufficiat vnum articulum esse nouum, & diuersum *Rot. in recentiar. dec. 183. num. 2. par. 4. et coram bon. mem. Buratto dec. 392. num. 5.* quinimò satis
17 etiam est articulum esse partim nouum, & partim antiquum, vt post *Butr. et Feliu. in cap. Fraternitatis de Testib. Rot. coram sanct. mem. Greg. dec. 497. num. 2.* Imò cum negari non possit quin contineant materias magis explicitè distinctas, & specificatas, & hæc maior distinctio, non consistat in solo cortice verborum, sed etiam in substantia, cum hodie articule-
18 tur descendentia per gradus distinctos, & continuatos, hoc solum sufficeret, vt noua remissoria foret concedenda, vt post Abbatem, qui ita distinguit in *d. cap. fraternitatis num 8.* dixit *Rot. dec. 23. num. 2. coram bon mem.* Cocciua, *inter eius impressas, et in recen. dec. 266. num. 13. part. 6.* cum alijs adductis *in Camerinen. pensionis 4. Maij 1640. coram R. P. D. meo Bicho.*

Eoque magis, quia non tendunt ad probandum contrarium eius, quod Testes deposuerunt, in quibus terminis loquuntur, quæ in contrarium alleguntur, seu ad coadiuuandas, & perficiendas probationes descendentiæ Ioannis à veris Patro-
19 nis, quod si Testes primo loco inducti, probare ignorauerint, possunt induci alij melius informati, vt dixit *Rot. in Recent. dec. 517. num. 2. et 4. par. 4. et in Pampilonen. Decimarum 23. Iunij coram bon. mem. Card. Pamphilio,* quam sequuta fuit *in Hispalen. Preeminentiarum 26. Iunij 1615. coram bon. memor. Card. Sacrato.*

20 Testes verò pro alia parte examinati non reddunt concludentem rationem, ad effectum probandi negatiuam, scilicet non esistentiam Virgilij fratris Stephani, & Aui Ioannis, à quo fuit præsentatus Dominus à Valle, & contrariam probationem non excludunt, scilicet illum extitisse, recessisse à
21 Patria, in alium locum se transtulisse, & tanquam rusticum ignarum fuisse huius iuris sibi competen-
22 tis, & ideò non fuerunt habiti in considerationc.

Et ita vtraque parte informante &c.

PERVSINA PRÆTENSÆ MANVTENTIONIS.

Lunæ 27. Iunij 1644.

A R G V M E N T V M.

Possessio posterior adepta non citato possessore anteriori tamquam clandestina, & turbatiua non est manutenibilis in concursu duarum eadem die captarum, & illa præsumitur anterior, quæ habetur ex Instrumento cum espressione horæ, & ex quibus possessio sit nulla, & quando per lapsum decennij ammittatur?

S V M M A R I V M.

1 *Possessio adepta per Instrumentum, cum expressione horæ præsumitur anterior possessione eadem die capta per alterum, quæ horam non habet.*
2 *Possessio posterior præsumitur clandestina, & turbatiua, nec est manutenibilis.*
3 *Maximè dum capta fuit non citato anteriori possessore.*
4 *Colonus de iure nouo non potest interuertere possessionem veri Domini, alium recognoscendo in Dominum, vel ei trudendo possessionem.*
5 *Limita nisi de hoc Dominus notitiam habuerit.*
6 *Possessio non probatur per Colonos deponentes attulisse alicui modicam partem fructuum, quia intelliguntur attulisse de parte ad eumdem tangente non autem de tota in præiudicium possessionis alterius.*
7 *Possessio defuncti in hæredem continuari non potest absque noua apprehensione, quando non adest statutum in loco, continuans possessionem defuncti in hæredem.*
8 *Continuatio possessionis defuncti in hæredem per statutū inducta restringitur ad limites portionis cuique tangentis.*
9 *Manutentionis ius, quod alias sibi potuisset competere non præsumitur quis iactare voluisse.*
10 *Auia materna stante marita tutelam assumere non potest.*
11 *Maritus recurrens ad tutelam vxoris debet præferri Auiæ maternæ.*
12 *Auia materna potest esse tutrix marito non contradicente.*
13 *Clausula* Constituti *per quam fuit translata possessio non operatur, quando constituens minimè possidebat.*
14 *Confessio interpretari debet in dubio ad fauorem confitentis, præsertim mulieris.*
15 *Verba indefinitè prolata in materia probationis non æquipollent vniuersali confessioni.*
16 *Correctio incontinenti in eadem dispositione numquam præsumitur.*
17 *Possessio amittitur per decennalem negligentiam.*
18 *Limita quando causa iam erat iudicialiter instructa super manutentione, quia cessat acquiescentia.*
19 *Instantia de iure canonico est perpetua.*
20 *Attentata amplius opponi non possunt ab eo, qui passus fuit discuti super negotio principali, & de illis nihil opposuit.*
21 *Manutentionis iudicium nudum factum possessionis attendit, non autem iustitiam.*

D E C I S. CXXXVI.

POssidentibus pacificè Quintiliano, & fratribus de Vaglia tres portiones hæreditatis eorum Patris, prætendebat etiam Quintilianus manutentionem in possessione alterius quartæ partis dictæ hæreditatis, quam vigore mandati de manutenendo à me de ordine Rotæ relaxati, præuia decisione sub die 21. Maij 1641 possidet Franciscus Petrogallus donatarius vniuersalis cum clausula constituti Calidoniæ nepotis ex filio prædefuncto, & hæredis pro quarta parte Anibalis. Verum DD. denegandum esse responderunt, quia cum eius possessio cæpta diebus 24. 25. 26. & 27. Augusti sit posterior, nedum in bonis die 22 dicti mensis, & sic biduo antè possessis per d. Calidoniam, sed etiam in alijs, quorum ipsa ingressa fuit possessionem die
1 24. eiusdem mensis Augusti cum expressione horæ 13. in Instrumento, quæ propterea præsumitur anterior possessione eadem die per Quintilianum adepta,

pta ; quæ horam non habet glos. in cap. si à sede verb.
non appareat de præbend in 6. Bald. in l. Impetrator la
prima in prima Lectura ver. & nota quod dies ff. de stat.
hom. Soce. in l. pront num. 11. vers. 3. limita. ff. solut. ma-
trim. Muscard. de probat. conclus. t 171. num. 37. Cassa-
dor. dec. 20. num. 1. & ante finem de præbend. Mohed. de-
cis. 12. num. 2. de restit. spoliat. Buratt. dec. 32. nu. 1. vbi
Add. num. 6. & dec. 67. num. 5. Reuerendissimus Vrgel-
len. dec. 29. num. 2. Rota in Maceraten. Magazzeni, seù
manutentionis 28. Iunij 1641. coram bon. mem. Merlino
2 ideircò vti cladestina, & turbatiua, non est manu-
tenibilis. Capit. causam de probat. Buratt. decis.
263. num. 3. Rot. dec. 35. num. 3. par. 2. & dec. 78. nu-
3 mer. 1. par. 6. & præsertim dum capta fuit non citata
Calidonia, quæ in possessione iam reperiebatur glos.
in cap. licet Episcopis in ver. te non voc. vers. Hinc est
de præben. in 6. Rot. dec. 169. num. 6. post modern. Perus.
de manut. & dec. 19. n. 1. par. 2. diuers. vltra alios cumu-
latos in præterita.

Non obstat, quod possessio defuncti continuata
prætendatur in Quintilianum, & fratres per reco-
gnitionem Colonorum, qui deponunt, quod sequen-
ti die post mortem dicti Anibalis illis attulerunt
quid modicum vuæ, & aliorum fructuum, quia
præter quod hodie de Iure nouo Colonus non potest
4 interuertere possessionem veri Domini, alium re-
cognoscendo in Dominum, vel ei tradendo posses-
sionem, si Dominus de hoc notitiam non habuerit,
5 quidquid secus esset de Iure antiquo iuxt. receptam
opinionem, quam Rota probauit in Colimbrien. Præ-
stimoniorum coram Reuerendissimo D. meo Decano, quæ
est dec. 139. num. 18. cum plurib. seqq. par. 6. rec. Cessat
6 ex facto difficultas, quia cum Coloni non depo-
nant attulisse Quintiliano omnes fructus prædio-
rum, sed solum modicam portionem, vt dictum est
non excludunt possessionem Calidoniæ, sed intelli-
gendi sunt de parte ad eos spectan. nō de tota Alex.
cons. 110. num. 1. vers. non obstat attestatio, & num. 2.
lib. 1. Curt. Iun. cons. 17. num. 14. vers. Istam doctrinam
Surd. dec. 263. num. 11. & in his terminis Rot. coram
bon. mem. Buratt. dec. 566. num. 7. & 8.

Sicuti etiam non releuat, quod Quintilianus de-
functo Patre claues Apotecæ retinuerit, & do-
mum semper inhabitauerit, ex quibus inferebat
ad continuationem suæ possessionis, saltem in istis
7 bonis; Nam vltrà quod de Iure, defuncti possessio
in eum continuari non poterat absque noua appre-
hensione, cum non adsit Perusiæ statutum conti-
nuans possessionem defuncti in hæredem, vt latissi-
mè comprobatum fuit in alia decis. vers. nec releuat.
Ad huc certum est quod huiusmodi continuatio re-
8 stringeretur ad limites portionis ipsi, & fratribus
tangen. vt in simili scripsit Surd. cons. 260. num. 17. &
seqq. aliàs enim contradixisset, quando Calidonia
cæpit possessionem alterius quartæ partis horum
bonorum nec passus fuisset, quod ipsa pacificè, &
quietè, nemine contradicente, eam fuisset ingressa,
vt ex Instrumento possessionis Summ Francisci nu-
9 mer. 4. Cum non præsumatur eum iactare voluisse
ius manutentionis, quod aliàs sibi potuisset compe-
tere adnotat. in l. cum de indebito ff. de probat.

Nec prætendi potest possessionem Calidoniæ fuis-
se nulliter captam, tanquam captam à Procuratori-
bus constitutis ab Auia Materna vti eius Tutrice,
quæ tamen stante Marito Tutelam assumere non
10 poterat, ex Port. Imol. cons. 193. quia Portius non
dicit, quod Auia sit inhabilis, sed tantum, quod re-
11 currente ad Tutelam Marito, iste præferatur, vt
declarat Gabr. cons. 29. n. 7. lib. 2. Vndè cum in casu
nostro Maritus non contradixerit, Auia potuit esse
Tutrix, vt de Iure recentiori text. est in au th. Matri
& Auiæ C. quando Mulier. Tutel. offic. fung. poss. & tra-
dunt Bald. cons. 224. num. 3. lib. 1. Guttier. de Tutel. p. 1
cap. 8 num. 7.

Minus refragantur verba posita in donatione fa-
cta Francisco à Calidonia, ibi Dona al Signor Fran-
cesco Petrogallo tutte le sudette ragioni, & attioni,
che li competono contra l'heredità, e beni del d. Signor
Anibale suo Auo Paterno, e contra li possessori delli be-
ni di d. hæredità Summ. Quintiliani num. 1. Vndè di-
cebatur, quod cum ipse vocando alios in possesso-
res bonorum dictæ hæreditatis, fassa fuerit se non
possidere, non propterea Franciscus manutentio-
nem prætendere potest, quia clausula Constituti per
13 quam in ipsum fuit translata possessio, nihil opera-
tur, quoties constituens tempore Constituti, mi-
nimè possidebat; quoniam prò responsione ad huius-
modi obiectum. in quo plurimum insistebant infor-
mantes prò Quintiliano, fuit animaduersum, quod
ipsa cum supra in Narratiua dixerit, quod possidе-
bat bona d. hæreditatis sibi pertinentia, ibi, E beni
da lei posseduti Verba proindè inferiùs prolata Con-
tro li possessori delli beni di d. heredità restringenda
sunt, ad tres partes bonorum per d. Quintilianum,
& fratres possessas, nedum quia huiusmodi Con-
14 fessio interpretari debet in dubio ad fauorem d.
confitentis, præsertim mulieris l. si quis intentione ff.
de Iudic. Rom. cons. 455. num. 4. & 6. Mohed. dec. 2. de
restit. spol. Rot. dec. 551. num. 6. par. 1. rec. Sed etiam
cum sint indefinitè prolata, in materia probationis
15 non æquipollent vniuersali, vt in terminis confes-
sionis Corn cons. 103 sub num. 3. vers. tamen his lib. 1.
Rot. diuers. dec. 806. sub nu. 5. vers. quoad secundam &
num. 6. par. 1. Attento maximè, quod aliàs sequere-
16 tur correctio in continenti, quæ in eadem disposi-
tione nunquam præsumitur vt per l. non ad ea 89. ff.
de legib. & alios allegatos firmauit Rot. in Ariminen.
Castrorum 14. Februarij 1642. vers. nec proindè releuat
in fin. coram Reuerendissimo D. meo Decano.

Nec possessio Calidoniæ ammissa fuit per Fran-
ciscum Constitutarium, etiamsi per decennium,
& vltrà à die mortis Ciuilis d. Calidoniæ possessio-
nem naturalem à Quintiliano occupatam non ap-
prehenderit, licet enim regulariter possessio am-
mittatur per huiusmodi decennalem negligentiam
Rot. dec. 34. num 3. par. 6. rec. cum alijs cumulatis per
Add. ad Buratt. dec. 604. num. 18. hoc tamen limitatur
18 in nostro casu, quo causa iam erat iudicialiter in-
structa super manutentione, quia cessat acquie-
scentia, & de Iure Canonico instantia est perpetua
Rot. apud Coccin. dec. 494. num. 8. & 9 in rec. dec. 78. nu-
mer. 18. vers. nec decennium par. 6. rec. & in Romana
domus 6. Februarij 1640. vers. nec etiam ex eo, vbi
quod ità seruat Romana Curia Confirmata 14. Iunij
eiusdem Anni coram Eminentissimo D. meo Cardinali
Panzirolo.

Quod verò possessio Calidoniæ fuerit attentata
ex decisione in hac eadem causa coram Cardinali
Caualerio, non subsistit in facto, quia dicta decis. non
loquitur de possessione per ipsam capta ab initio
ante motam litem, quando per mortem Anibalis
bona erant vacantia, sed loquitur tamtummodo de
quibusdam molestijs ab ea illatis contra Colonos
vigore mandati de manutenendo obtenti in tertia
instantia ab A. C. vt patet ex lectura, & in omnem
euentum quatenus etiam subsisteret non releuaret;
Quia dum Quintilianus passus fuit discuti de nego-
tio principali absque eo quod de illis opposuerit;
Hinc vel tacitus est eorum purgationem, vel ità re-
nunciasse censetur, vt hodie non possit de illis am-
plius

Digitized by Google

plius opponere *Cresc. dec.7.nu.1. de re iud. Rot.dec. 102.num.10.par.6.rec.& In Meleuitana attentatorum 14.Martij 1640.coram Reuerendissimo D.meo Decano.*

Prætensa verò nullitas donationis Calidoniæ, &
purificatio fideicommissi Quintiliani senioris reiecta
fuerunt ad petitorium iuxt. stylum. Quia in hoc
21 summarissimo Iudicio nudum factum possessionis,
non autem Ius illius attendi solet *Rot.dec.228 nu.6. post Moderu.de manut.*

Et ità ex his alijsque deductis in alia dec. coram me, quæ DD. placuerunt, resolutum fuit denegandam esse manutentionem Quintiliano in possessione bonorum de quibus agitur vtraque parte informante.

CESENATEN. CENSVS.

Lunæ 27. Iunij 1644.

A R G V M E N T V M.

Sententia excessiua in parte vitiatur in totum, & omnes actus subsequti pro illius executione remanent nulli, detecta etiam nullitate sententiæ. Ex nouiter deductis, quando agitur prò impedienda illius executione.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia excessiua vitiatur in totum.*

2 *Decretum subsecutum pro execusione sententiæ excessiuæ remanet nullum, prout omnes alij actus indè sequuti.*

3 *Nullitas satis est quod detegatur ex nouiter deductis, quando agitur pro impedienda executione.*

D E C I S I O CXXXVII.

Domini steterunt in decisis, quia deducta pro Ludouico Mauzino non tollunt fundamenta decisionis æmissę corā me sub die 11.Martij preteriti, vnde cum firmum maneat in facto mandata relaxata ab A.C.contra comites Aurelium, & Valerium de Rouerellis, alterum pro scutis 726.b.16. alterum scut.225. pro fructibus Census esse excessiua in scu-
1 tis 727.vt ex calculo dato *in Summario præteritæ decisionis*, intrat certa Iuris conclusio, quod ex hu-
2 iusmodi excessu, non solum vitietur in totum sententia, sed etiam nullum remaneat decretum Rotale pro illorum exequutione relaxatum cum omnibus indè sequutis, vt ex *Gabriel.cons.49. sub. num. 5. lib.1.relatis pluribus Rotæ decisionibus dictum fuit in dec.huius causæ vers. Quia cum*, vbi etiam deducitur
3 satis esse huiusmodi nullitatem detegi ex nouiter deductis, dum agitur pro impedienda exequutione, iuxtà Theoricam *Bald.in cap.1.in princ. de fid. Instrum.cum alijs ibidem allegatis.*

Exceptiones verò datæ contra calculum, vt scilicet contineat plures quietantias duplicatas, & quamplures alias, quæ non veniunt apponendæ ad creditum de Rouerellis, cum gratis opponantur, & nullatenus iustificentur, non fuerunt habitæ in consideratione.

Et ita decisum vtraque parte informante &c.

BAREN. SEV NVLLIVS PECVNIARIA.

Veneris 1.Iulij 1644.

A R G V M E N T V M.

Manutentio in concursu conceditur probanti possessionem anteriorem, qui per decretum Iudicis nulli non dicitur priuatus sua anteriori posessione, & ex quibus huiusmodi nullitas iustificatur? Clericus ligari non potest constitutionibus laicalibus, nec ad illarum formam obligari etiam sponte. Contractus ad fauorem alicuius celebratus in carceribus dicitur factus vi, & metu, nec inde oritur obligatio, & quando ad hunc effectum dicatur in Carceribus celebratus pro se ab illis eximendo.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo ei competit, qui de eius anteriori possessione docet.*

2 *Possessio anterior probatur tam ex Instrumento dationis in solutum, quam per exequutionem, ac subhastationem bonorum factam ad fauorem alterius.*

3 *Decretum Iudicis nullum quemquam non priuat sua possessione, nec potest impedimento esse, quo minus ille sit manutenendus.*

4 *Sententia, quę lata fuit die, qua non cadebat citatio, & absente parte, perinde est, ac si absque citatione fuerit prolata.*

5 *Iudex quando Reus est contumax, accusata in termino citationis contumacia, potest absque alia citatione sententiam ferre.*

6 *Intellige, dumodò die immediate sequenti sententia feratur, & non vltra.*

7 *Marito sustinenti onera matrimonij cōpetit via executiua pro fructibus dotalibus tamquam pro alimentis Vxoris.*

8 *Limita quando agitur ad sortem, cuius respectu cessat Priuilegium alimentorum.*

9 *Instrumenta etiam dotalia non habent de Iure executionem paratam.*

10 *Clericus non potest ex defectu potestatis statuentiū ligari à Constitutionibus laicalibus.*

11 *Constitutiones laicales, contra libertatem Ecclesiasticam semper reyciuntur à Rota.*

12 *Constitutiones laicales non comprahendunt Clericos, etiam si Clericus iuxta illarum formam contrahere profiteatur.*

13 *Clericus sicuti quelibet alia Persona potest ex pacto exequutiuè conueniri.*

14 *Id tamen locum habet, vbi simpliciter conceditur Creditori facultas agendi exequutiuè, secus vbi facultas ista Creditori non datur, sed solum contrahitur iuxta formam Constitutionum laicalium.*

15 *Clericus sicut ex defectu potestatis ligari non potest Constitutione laicali, ita ex se voluntarie non potest eidem se subijcere.*

16 *Subhastatio, & deliberatio facta post interpositam appellationem, & præsentatam inhibitionem tamquam attentata non habentur in consideratione.*

17 *Instrumentum dationis insolutum factum ab aliquo in Carcere, vbi iniuste detinebatur, ad fauorem alterius, est ipso Iure nullum ratione metus, quem carcer solet inducere.*

18 *Solutio facta per iniuste carceratum dicitur facta per metum.*

19 *Maximè stante protestatione antea facta, quod erat soluturus pro se eximendo ab iniusto carcere, non autem animo soluendi.*

20 *Protestatio qua fit ab eo, qui se obligauit, quod contractum erat facturus pro eximendo se ab iniusto Carcere, non animo se obligandi remouet consensum sine quo nulla oritur obligatio.*

21 *Amplia, quamuis huiusmodi protestatio fuerit occultè facta coram Notario, & Testibus, dum protestans ausus non fuit illam deducere ad notitiam partis ob iustum metum permanendi in Carceribus.*

22 *Instrumentum factum fauore alicuius metu Carceris nullam tradit acquirenti possessionem, etiamsi fuerit deuentum ad actualem traditionem bonorum.*

23 *Contractus, quando est nullus ratione consensus deest Animus transferendi dominium.*

24 *Instrumentum licet celebratum extra Carceres dicitur stipulatum metu Carceris, dùm se obligans nō*

pote-

Digitized by Google

poterat ab eo loco ad libitum discedere , immo si
fuit remissus ad Carceres, à quibus postea per De-
cretum Iudicis fuit liberatus.
25 *Salutus vinculis ille non dicitur , qui non habet li-*
beram recedendi facultatem.

DECISIO CXXXVIII.

Obtento ad instantiam Ioannis Andreæ Merti de-
creto, relaxationis exequutorialium contra Io:
Baptistam Continisium prò solutione ducatorum
1600. pro residuo dotis , & fructibus, & interposi-
ta statim per Continisium appellatione, fuit nihilo-
minus processum ad exequutionem personalem præ
dicti Continisij, & post obtentam ab A.C. citatio-
nem cum Inhibitione in forma , eaque notificata
parti , & exequutori , ac Reuerendissimo D. Nun-
tio Neapolis, in spretum illius fuit etiam deuentum
ad exequutionem realem, & subhastationem bono-
rum de quibus agitur , cum subsequuta venditione,
& consignatione eidem Ioanni Andreæ pro dicta
summa ducatorum 1600. *Summ. Continisii num.5.*
Sed quia non obstante huiusmodi exequutione,&
venditione prò toto credito, adhùc Continisius de-
tinebatur in carceribus absque vlla spe excarcera-
tionis, ad effugiendas vlteriores vexationes, coactus
fuit eadem bona dare dicto Merto pro prædicta
summa ducatorum 1600. cum obligatione insuper
soluendi alios ducatos 185. prò fructuum interesse,
præuijs tamen protestationibus triduo ante factis
coram alio Notario, & testibus, quod sic contrahe-
bat non animo se obligandi , sed tantum se liberan-
di ab iniusto carcere *d.Sum. n.6.*& 7.
Quo circa sequuta excarceratione , & obtenta
ab Eminentissimo Cardinali Vicario Vrbis obsolu-
tione à iuramentis in eodem contractu præstitis,ac
prosequuta appellatione coram A.C. proptèr noto-
riam nullitatem , & iniustitiam sententiæ , fuit ci-
dem decreta manutentio super bonis , de quibus a-
gitur , à quo decreto interposita per Ioannem An-
dream appellatione,& commissa causa in Rota cum
facultate manutenendi quem de iure , fuit, me pro-
ponente, resolutum Continisio informanti dandum
esse mandatū de manutenendo,ex quo de anteriori
1 possessione constat,tàm per instrumentum dationis
2 insolutum, quam per exequutionem,ac subhastatio-
nem,& deliberationem dd. bonorum factam ad fa-
uorem eiusdem Merti *Rot.dec.225.nu.1.& 2. par.7.*
3 *rec.* & decretum D. Nuntij tanquam nullum non
priuauit Continisium sua possessione, nec potest im-
pedimento esse , quo minus ipse sit manutenendus
Corn.cons.193.num.4.lib.3.Rot.apud s.me: Greg.dec.
105.num.22.& in rec.dec.114.nu.7.par.7.
Nullitas autem est euidens primo quia d. decre-
tum emanauit die 6. Iulij , & nihilominus citatio
cadebat prò die prima eiusdem , vndè cum latum
4 fuerit die, qua non cadebat citatio, & absente Con-
tinisio, perinde est ac si absque citatione fuerit pro-
latum *Bart.in l.ant. qui aliter in princ.ff.quod vi aut*
clam.Vant.tit.de nullit.ex defectu citationis nu 73. &
inhis terminis Ruin.cons.136.nu.1.lib.5.Rot. dec.340.
num.1.par.1.rec.in Regien.seù in Salernitana bonorum
13.Iunij 1642.coram R. P. D. meo Pentingeria & in
eadem 19. Iunij 1643. coram R. P. D. meo Carillo ,
præsertim cùm non æmanauerit die immediatè se-
quenti post citationem , sed longè post ; Quamuis
5 enim vbi Reus est contumax . In termino citatio-
nis accusata contumacia , possit Iudex absque alia
citatione sententiam ferre, vt disponitur *in c.consul-*
uit de off.deleg.& notant DD.in l.cum non, & die C.
*quando prouoc.non est necess.*id tamen intelligitur dū-
6 modo die immediatè sequenti feratur, & non vltra,
vt apertè probat. *text.in dicto Capitulo consuluit , &*
declarat Alex.in l.si finita §.Iulianus num.48. vbi de
magis communi ff. de damn. infect. Ruin. qui etiam
huiusmodi opinionem magis communem,& verio-
rem esse profitetur *d.cons.136.sub n.2.vers.& quam-*
nis, & reprobatis Bald.& Castr.contrarium sentienti-
bus dicit Rot.dec.365,num.4.par.1.rec. & in d. Regi-
nen.seù Salernitana bonorum coram D.meo Carillo.
Secundo principaliter, quia relaxatæ fuerunt lit-
teræ exequutoriales contra bona, & personam
Continisij, contra quem tamen exequutiuè procedi
non poterat , quamuis enim pro fructibus dotali-
7 bus, qui debentur marito substinenti onera matri-
monij tanquam alimenta vxoris detur via exequu-
tiua, in quibus terminis loquuntur *decis. Hydrunti-*
na pecuniaria 26.Iunij 1641.coram bon. mem. Merli-
no, vbi tamen, prout hic , agitur ad sortem , cuius
8 respectu cessat priuilegium alimentorum , non po-
test exequutiuè procedi, quantumuis agatur de do-
9 te, cum de iure Instrumenta , etiam dotalia non ha-
beant exequutionem paratam, vt monuit *Angel. in*
l.si cum dotem num.2.& ibi etiam Alex.num.6. ff. sol.
matri.Alciat.in l.si pacto quo pœnam C.de pact. Grat.
discept.455.num.17.Thes.dec.26. num. 3. Rot.coram
D.Vrgellen.dec.37.num.6.iuncto num.4.ad med.
Nec vllum fundamentum fieri potest super ritu
magnæ Curiæ, & nouella pragmatica de censibus ,
quia cum Continisius sit Clericus , non poterat ex
10 defectu potestatis statuentium contra illum exerce-
ri, *cap.quod Clerici de for.compet. Castr.cons.157. sub*
num.1.lib.2.Hond.cons.3.num.11.lib. 1. & Rota sem-
11 per reiecit huiusmodi Constitutiones laicales tan-
quam contra libertatem Ecclesiasticam , vt in alia
Baren.seu Neapolitana pecuniaria 24. Maij 1641. co-
ram R.P.D.meo Royas , & in dicta Hydruntina co-
ram bon.mem.Merlino, & in dicta Reginen. in quibus
12 optimis rationibus , & fundamentis ostenditur hu-
iusmodi leges laicales non comprehendere Clericos
etiam si Clericus iuxtà illorū formā contrahere pro-
13 fiteatur, nam licet ipse, sicut quælibet etiā alia per-
sona possit ex pacto exequutiuè conueniri *l.quæsiff.*
*sol.matr.l.penult.C.de pign.*id tamen locū habet , vbi
14 simpliciter conceditur creditori facultas agendi
exequutiuè; secus vbi facultas ista creditori non
datur, sed solum contrahitur iuxtà formam Consti-
tutionum laicalium , semper enim intrat ratio,quod
15 sicut Clericus ex defectu potestatis , non potest li-
gari constitutione laicali , ita ex se voluntarie non
potest eidem se subijcere, argumento *text.in d. cap.*
si quis Clericus, & cap.si diligenti vbi gloss.& DD.*de*
far.compet. & fuit luculenter dictum *in dd.Baren. &*
Hydruntinen.
16 His accedit, quod ad exequutionem , subhasta-
tionem, & deliberationem deuentum fuit post ap-
pellationem interpositam,& præsentatam inhibitio-
nem A.C. Ideoque manifestè attentata , non sunt
habenda in consideratione *cap. non solum de appell.*
Neque dici potest Continisium cecidisse à posses-
sione facto proprio ex contractu dationis in solutum
facto ad fauorem Mirti, quia cum fuerit celebratus
17 in carcere, vbi iniustè detinebatur , ob non serua-
tum iuris ordinem, fuit proindè nullus ipso iure
ratione metus, quem carcer solet inducere, *l. qui in*
*carcerem ff.quod me caus.*Gutier *de iur. confir. par.1.*
cap.57.sub num.7.& seqq.Menoch.de arbitr. cas. 136.
num.4.& 5.lib 2.Farin.de carcer.quæst.35.nu.28. p.1.
Afflict.dec.149.num.2.Rot.dec.286.num.4.post.2. vol.
cons.Farin.in rec.dec.490.num.1.& 2.par.1.dec.500.
num.1.par 3.& dec.26.num.5.& seqq.par.6. & in dd.
Reginen. & fuit dictum *in Neapolitana Domorum 13.*
Maij

Digitized by Google

Maii 1641. *coram Eminentissimo Domina Cardinali Hieronymo Verospio*, & in specie quod solutio facta per iniustè carceratum dicatur facta per metum,
18 tradunt *Bald. in l. falsus num. 36. C. de furt. Roll. à Vall. cons 2. n. 51. lib. 1.*

19 Eoque magis, stante protestatione per ipsum antea facta, quod huiusmodi contractum erat facturus solum pro se eximendo ab iniusto carcere, non autē
20 animo se obligandi: huiusmodi enim protestatio remouet consensum, sine quo nulla potuit oriri obligatio *l. qui in aliena §. fin. ff. de acquir. hered. Gabr. cons. 149. num. 94. lib. 2. Honded. cons. 23. sub num. 21. lib. 1. Menoch. præsumpt. 126. num 23. lib. 3.* bene explicat *Surd. cons. 37 num. 20. vers. alius est casus lib. 1. Rota d. decis 500 sub num. 1. par. 3. recentior.* Quamuis
21 huiusmodi protestatio occultè facta fuerit, quia dum ob iustum metum permanendi in carceribus ausus non est Continisius illam deducere ad notitiam Mirti, potuit ideireò illam facere, eo absente coram Notario, & testibus, *Abb. in cap. 1 num. 6. de iis, quæ vi metusue caus. Bart. in l. de pupillo §. Si quis ipsi Prætori nu. 22. ff. de oper. non. nunc Natt. cons. 451. num. 22. Crat. cons. 53. pariter num. 22.* Vndè ex eo
22 nulla fuit Mirto acquisita possessio;, quamuis etiam post illius celebrationem deuentum fuisset ad actualem traditionem possessionis *Bald. in l. non dubium num. 78. C. de legib. Alex. cons. 69. num. 14. lib. 5.* & fuit dictum *in d. Neapolitana domorum*, & ratio est, quia
23 quando contractus est nullus ratione cōsensus deest animus transferendi dominium, ac possessionem, *Honded. cons. 23. num. 27. Put. dec. 176. num. 2. libr. 3. in correct. Rot. 251. num. 6 par. 6. recent.*

24 Demum nihil releuat, quod huiusmodi Instrumētum celebratum dicatur in quodam loco nuncupato extra carceres, quia dum Continisius non solum non poterat ab eo loco ad libitum discedere, sed imo statim fuit ad carceres remissus, à quibus non fuit liberatus, nisi post per Decretum Iudicis, non est curandum de loci denominatione, sed perindè est, ac si in carcere fuerit stipulatum *Ruin. cons. 113. num. 3. lib. 5. Natt. d. cons. 451. num. 15. & seqq. Rot. d. dec. 490. num. 4. par. 1. & d. dec. 500. num. 2. par. 3. recen.*
25 & meritò, nam ille solutus vinculis non dicitur, qui non habet liberam recedendi facultatem *iuxt. text. in l. qui neque 45. cum glos. fin. de verb. signif.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA LEGATI SCVTORVM 50. MILL.

Veneris 1. Iulij 1644.

ARGVMENTVM.

Excluditur in decisione tam multiplicatio legati, quā præsumptio donationis, eo in casu, quo testator post factum legatum superuiuens emerat in fauorem legatarij officia, & loca montium conditione adiecta quod si ipse de illis non disposuisset spectarent ad legatarium, quæ in legatum esset imputanda, non autem fuisse donata concluditur, vbi firmatur totum id, quod quoquomodo apparet factum post aliquam causam, puta promissum, concessum, traditum, seù datum semper censetur factum iuxta præcedentem causam, & ab illa regulatur.

SVMMARIVM.

1 *Res vnius potest ad alium spectare, pertinere, seu in eum transferri ex pluribus, & diuersis titulis.*

2 *Verbum* dò, concedo, *& simile non importat donationem, vbi non apparet quo titulo quis det, seù concedat.*

3 *Verbum* dò, concedo, *& similia intelliguntur secundum subiectam materiam, & secundum suas causas, & titulos regulantur.*

4 *Officia, & loca montium empta per Testatorem ad fauorem legatarij in legatum imputantur, & nu. 22 ac per totam decisionem.*

5 *Verbum* dò, concedo, *& similia non important donationem quando alia causa præcedit.*

6 *Dans, vel dare promittens, in dubio præsumitur id facere ex causa præcedenti.*

7 *Donatio non præsumitur, vbi alia subest causa etiā si quis dixerit, tolle hanc pecuniam, vel dò tibi, & concedo hanc pecuniam.*

8 *Traditio nuda absque causa, puta venditionis, vel similis non importat translationem dominij.*

Amplia, quia nec minus importare potest donationē, numer. 9.

10 *Officium emptum cum renouatione Decreti ad fauorem alicuius, non censetur illi donatum, sed contra num. 33. & seqq.*

11 *Solutionis anticipatæ commodum est in Iure valdè considerabile, pretio æstimabile, & num. seqq. vbi amplia.*

12 *Commodum anticipatæ solutionis efficit ne inducatur noua donatio.*

13 *Legata non sola morte Testatoris, sed hæreditatis aditione confirmantur.*

Legata accipi debent de manu hæredis num. 13.

14 *Legatum per Testatorem in vita traditum præsui confirmatione non requirit aditionem.*

15 *Testator in dubio non præsumitur voluisse grauare hæredem ad fauorem legatarij duplici onere, & num. 27.*

16 *Testator superuiuens potest hæredem in solutione legati præuenire siue tradendo legatum siue aliam rem subrogando, aut alium similem actum faciendo, & num. 18. & 60.*

17 *Legatum factum de pecunia ex certa negotiatione redigenda, si Testator superuiuens ex eadem pecunia prędium emerat, eo casu prædium dicitur subrogatum loco pecuniæ legatæ.*

19 *Promissio facta per Testatorem ad fauorem legatarij refertur ad causam præcedentis legati.*

Amplia conclusionem procedere etiam si causa legati non sit necessaria num. 20.

22 *Res per Testatorem legatario in vita simpliciter tradita cadit in causam præcedentis legati, non autem pro nouo donationis titulo interpretatur.*

23 *Solutio qualibet à Testatore facta legatario intelligitur facta, vt legatum exoneretur.*

24 *Donationis titulus præsumi non debet, si actus potest ad aliam referri causam.*

25 *Donatio non præsumitur vbi alia fieri potest interpretatio.*

Donationem ad excludendam qualibet coniectura, vel leuis occasio sufficit nu. 25.

26 *Legatum eiusdem quantitatis factum in diuersis scripturis vtrumque debetur iuxta dispositionem text. in l. quinquaginta, alias quingenta ff. de probationibus declaratur num. 26. & nu. 28. 31. & seq. ac num. 39 & 43.*

30 *Legatum duplex numquā debetur etiam quod Testator bis legauerit, si aliqua potest in legatario considerari vtilitas, siue ratione modi, siue temporis, aut executionis.*

32 *Hæres probare debet voluntatem testatoris, quod scilicet ex duplici legato facto ad fauorem alicuius vnum tantum solui voluerit, & supra n. 26.*

34 *Verba generalia, quæ ad vnam tantum causam referri possunt, habentur pro specialibus, & expressis.*

35 *Verba licet generaliter prolata nihilominus ad causam præcedentem referri debent.*

Digitized by Google

36 *Factum posterius generale, & dubium intelligitur secundum ordinationem praecedentem.*

37 *Dominij translatio in dubio censetur facta ex causa praecedenti.*

38 *Donatio causa mortis rectè fit per verba generalia,* dò, concedo, *& similia intellige, vt numer.40. & 41.*

39 *Donatio causa mortis aequiparatur legato.*

42 *Verba generalia non important donationem nisi illam per necesse inferant.*

44 *Legatum factum per maritum vxori de certa quantitate illi debetur vltra dotem.*

45 *Verbum* lego, *importat donationem expressam.*

46 *Promissio simplex sine titulo facilius praesumitur facta, animo compensandi, quam legatum.*

47 *Causae duae lucratiuae non concurrunt in vxore recipiente dotem, & legatum.*

Vxor recipiens dotem, recipit id quod alias ipsa soluit num.47.

48 *Compensatio, quae prouenit ex vltima voluntate testatoris fit etiam de specie ad quantitatem, & è contra ac, nu.65.66.& 67.*

49 *Emens propria pecunia nomine alterius remanet creditor pecuniae.*

50 *Coniectura multum attenduntur ad effectum excludendi duplicationem legati.*

51 *Testator, qui primogenituram ad fauorem agnationis reliquit non est verisimile, quod illam voluerit extenuare ad fauorem legatarij in notabili sũma vltra legatum, praesertim sine causa, & numer.25.*

53 *Legatum factum ratione affectionis, & coniunctionis sanguinis, licet noua causa non superuenerit, nihilominus potest ex illa capi coniectura, quod fuerit auctum, & duplicatum, sed contra n. 57.*

54 *Verba improprientur ad excludendam multiplicationem legati, vbi nulla subest causa multiplicationis illius.*

Amplia conclusionem procedere etiam ad excludendam nouam donationem ibid.

55 *Traditio simpliciter facta censetur facta, ex causa, & titulo praeexistenti si vnicus sit, si vero sint plures refertur ad causam necessariam, & in concursu ad duriorem, & nu.seq.*

57 *Affectio, & ratio sanguinis non sufficiunt ad multiplicationem legati.*

Affectio. & ratio sanguinis plurimum operantur ad interpretationem legati, vt valeat, & substineatur num.57.

58 *Coniectura deducta ex affectione sanguinis reputatur friuola, & inefficax, vbi agitur de summa notabili.*

59 *Voluntas hominis licet sit ambulatoria, tamen mutatio non ita de facili praesumitur, dum causa non affertur.*

60 *Emptum ex pecunia redacta ex eo corpore hereditario, ex quo legatum erat soluendum si fuit legatario traditum, datum intelligitur ex causa praecedentis legati, non autem donatum.*

61 *Coniectura elicita ex verbis testamenti plurimum attendi debet ad interpretationem voluntatis testatoris.*

62 *Diuersitas modica duarum dispositionum non tollunt concordiam, & vniformitatem in illis partibus, quae substantiam respiciunt.*

63 *Legatum non fuisse ademptum, sed illi fuisse plenius, & vtilius satisfactum sunt termini valde diuersi.*

Diuersitas summae licet arguat diuersitatem dispositionis, hoc tamen non procedit, quando aliud suadetur ex coniecturata mente Testatoris.

65 *In Officijs, & locis montium non consideratur titulus, qui non est in comercio, sed pretium, & aestimatio.*

66 *Compensatio licet non fiat de specie ad quantitatem, admittitur tamen in vltimis voluntatibus ex coniecturata mente Testatoris, & nu.67.*

68 *Periculum, quod dependet à voluntate partis non habetur in consideratione.*

69 *Compensatio cum legato inducitur ex quoad manus legatarij peruenit pecunia Testatoris.*

70 *Legatum non efficitur irreuocabile nisi per mortem.*

71 *Coniecturam ad eius fauorem, quis non potest deducere ex propria assertione.*

72 *Testator cum potuerit aliquod declarare, & non declarauit noluisse censetur.*

Coniectura, quae resultat ex eo, quod Testator poterat si volebat se declarare, non habet locum quoties illa aequiuoca redditur, cum in vtramque partem declarationem facere potuisset, nu.72.

73 *Testator, quod facere omisit coniecturis suppletur.*

DECISIO CXXXIX.

POst resolutionem in hac causa emanatam 26. Iunij 1641. ad fauorem Marchionis Andreae pro reuocatione sententiae Rotalis, noua audientia per Camillum de Maximis ex solita DD. benignitate propter grauiuitatem causae obtenta pluries proposui causam super eisdem, & Domini re diligenter, ac maturè discussa, hodiè steterunt in decisis ex pluribus.

Et praecipuè quia Marchio Vincentius in eius Testamento Camillo eius Nepoti scut.50. mil. tantum iure legati reliquit, & successiuè officia, & loca Montium diuersis temporibus emit cum decreto ad fauorem legatarij per huiusmodi, vel similia verba. *Et casu quo Marchio Vincentius de illis in vita non disposuerit ad Camillum spectent, & pertineant &c.* quae quidem verba *spectent, & pertineant* sunt generalia, & neque legatum, neque expressam donationem inter viuos, vel causa mortis de necessitate important, sed potius in eorum generalitate remanent, cum res vnius ad alium spectare, & pertinere, seù in eum transferri posit ex pluribus, &
1 diuersis titulis, nempè legati, commodati, praecarij, mutui, & similibus, de quibus per *glos. in cap.1. in verb. titulo de vsuris in 6. Imol. in l. si fundum n.3. post med. vers. sed certè ff. de verb. oblig. Menoch. libr. 3. praesumpt. 34. num. 21.* & quod verbum Dò, *concedo*,
2 & simile etiam transferendo, dominium per se ipsũ non importet donationem, quando non apparet, quo titulo quis det, seu concedat, tradit *Abb. in cap. cum venerabilis num.11. vers. quod puto verum de except. Felin. in cap. si cautio num.5. post princ. vers. nisi alia coniectura de fid. Instrum. Bart. in l. 1. §. si parens num.1. ff. si à parent. quis manum. Ias. in l. si quando §. et generaliter num.3. vers. secundo nota limita C. de inoff. test. Alex. in l. si donatione num.17. in fin. C. de collat. & cons.142. num.22. lib.2. Corn. cons.64. num.8. lib.2. Cephal. cons.183. num.42.* dicta enim verba semper
3 intelliguntur secundum subiectam materiam, & secundum causas, & titulos praecedentes regulantur, vt in fortioribus terminis de verbo, *dono*, est text. expressus *in l. si vno in princ. vers. Et si verbo, & ibi glos. in verb. sed transactio ff. locat. Aret. cons. 159. num.15. & 16.*

4 Vndè sequitur quod supradicta verba in praesenti casu non important donationem, sed potius ad praecedentem causam legati referri debent; itaut omninò dicen. sit istam subsequutam emptionem officiorum, & locorum montium factam fuisse in satisfactionem praecedentis legati, vt firmatum fuit

in decisione, quæ reuidetur, & faciunt tradita
5 *per Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 5. num. 2. in fin.* vbi quod
huiusmodi verba, *dò, concedo,* & similia non impor-
tant donationem, quando alia causa præcedit. Et
6 quod, quis aliquid alteri dat, vel dare promittit,
in dubio præsumatur id facere ex causa, quæ præ-
cedit, *Bart. in l. triticum num. 2. ff. de verb. oblig. Alex.*
in l. à Titio num. 6. vers. 2. limita ff. eod. Corn. cons. 220.
num. 4. in fin. vers. Nec *obstant libr. 1. Phanuc de lucr.*
dot. glos. 8. n. 96. Crauett. cons. 686. num 6. & 7. Surd.
cons. 14. num. 24. vers. sequens actus, & numer. 10. &
cons. 119. num. 16. & vbi præcedit alia causa dona-
7 tio, non præsumitur, etiamsi quis dixerit; tolle
hanc pecuniam, vel do, seu concedo tibi hanc pe-
cuniam, vt dicit idem *Bart. in l. cum quid num. 11.*
vers. sed si non fuit actum ff. si cert. pet. Imol. in d. l. si
fundum 114. post princ. vers. & nota prædicta ff. de
verb. oblig. Soccin. sen. cons. 93. num. 16. in fin. & nu. 17.
8 *lib. 1.* Et facit quod sicut nuda traditio absque cau-
sa, puta venditionis, vel similis non importat trans-
lationem dominij *l. nunquam nuda ff. de acquir. rer.*
domin. Ita tanto minus importare potest donationē,
9 quæ vltra dominij translationem continet etiam
causam ipsius, quæ est liberalitas, & munificentia
l. 1 ff. de donat. cum similibus. Et ità ponderat *Soccin.*
sen d. cons. 93. num. 16. in fin. vers. confirmatur etiam
lib. 1. & in terminis decreti reseruati ad fauorem
10 alterius *Honded. cons. 39. num. 35. & seq. lib. 2. Rota*
diuers. dec. 262. num. 8. par. 1. & in Romano seù Bonon.
pratensi Clericatus Cameræ coram bon. me. DD. *Card.*
Virili, Pirouano, & Merlino, & alijs in decis. qua re-
uidetur in princ. alleg.

Vlterius placuit etiam DD. quod vt in decis. post
princ. ponderatum fuit, cum legatum scut. 50. mil.
esset soluen. per plures annos post mortem Testato-
ris, vt paulatim in annua summa ex fructibus bo-
norum hæreditariorum, ac certis alijs pecunijs hæ-
11 reditarijs erigenda, solutis prius debitis hæredita-
rijs ascenden. ad considerabilem summam scutor.
100. mil. & vltrà, vt clarè deducitur ex verbis Te-
stamenti, ibi, *Da pagarseli dal mio herede &c. quando*
restaranno pagati, e sodisfatti tutti i miei creditori, che
si troueranno nel tempo della mia morte, & applican-
doui tutti li frutti de censi, e de Monti, e d'altre entra-
te mie, che di mano in mano si anderanno riscotendo, e
si doueranno depositare nel Monte della pietà nel conto
sotto mio nome num. 4. &c. Officia verò, & loca
montium remanere debent, prout remanserunt ipsi
Legatario, statim mortuo Testatore subintrat re-
præsentationis, seu anticipatæ solutionis præce-
dentis legati commodum, quod est in iure valdè
considerabile, & prætio æstimabile *iuxt. l. 1. si quis*
creditori suo ff. ad l. falcid. l. debitor. decem ibi medij te-
poris commodum, ff. de leg. 2. §. ex contrario, §. sed si
vxori instit. de legat. Nouar. cons. 25. num. 2. Vbi quod
12 commodum anticipatæ solutionis operatur, ne
inducatur noua donatio, cum alijs latè *in decis. de*
qua agitur adductis post princ. vers. vtilitas autem.

Quinimmò huiusmodi commodum repræsenta-
tionis placuit, posse etiam deduci ex eo, quia Ca-
millus officia, & loca montium vigore dicti decreti
consequi poterat, prout consequutus fuit propria
authoritate, & ante hæreditatis aditionem, quod fa-
cere non potuisset de simplici legato scut. 50. mil. ex
13 quo legata non sola morte Testatoris, sed hæredita-
tis aditione confirmantur, & de manu hæredis capi
debent *Rip. in l. sciendum nu. 18. ff. de leg. 1. cum alijs*
adductis in d. decis. de qua agitur fol. 2. in princ. & quod
14 legatum à Testatore in vita traditum pro sui con-
firmatione aditionem non requirat, dicit *Ias. in l.*
eam quam num. 20. vers. vltra, Bart. adde casum C. de
fideic. Surd. cons. 14. num. 5. Afflict. decis. 275. num. 5.

Præterea pro præmissorum comprobatione, ite-
rum DD. ponderauerunt, quod si emptio officiorū,
& locorum montium cum dicto decreto interpræ-
taretur pro nouo titulo donationis, eadem bona, seù
hæreditas Testatoris grauarentur duplici onere,
summa scilicet legati scut. 50. mil. & prætio officio-
rum, & locorum montium aliorum scutor. 36. mil.
15 quod tamen Testator in dubio voluisse non præsu-
mitur, *l. Titia la prima §. qui inuita ff. de legat. 2. l.*
huiusmodi §. cum Pater ff. de legat. 1. cum alijs in dicta
decis. de qua agitur adductis fol. 3. in fin. vers. præsertim
quando agitur.

Ac etiam ponderarunt non esse nouum in iure,
quod Testator superueniens, hæredem in solutione
16 legati præueniat, siue tradendo legatum, siue aliā
rem subrogando, siue alium similem actum facien-
do, vt in *l. pater inter filios ff. de alim. l. vbi pater,*
legauerat pecuniam ex certa negociatione redigen-
dam, & quia ipsemet superuiuens ex eadem pecu-
17 nia prædium emerat, Tex. dicit Testatorem censeri
subrogasse prædium loco pecuniæ legatæ *in l. fidei-*
commissa §. si rem suam ff. de leg. 3. vbi res dicitur per
18 Testatorem empta, vel pecunia depositata in satis-
factionem præcedentis legati, & de legato per Te-
statorem in vita legatario tradito loquuntur *Ias.*
Surd. & Afflict. in locis supracitatis cum simil. & de
19 promissione facta per Testatorem, quod illa refera-
tur ad causam præcedentis legati *Corn. d. cons. 210.*
num. 4. in fin. vers. Nec obstant lib. 1. Phanuc. de lucr.
dot. glos. 8. num. 96. etiam quod causa legati non sit
20 necessaria, quia ius præuentiuæ satisfactionis, quæ
fit per Testatorem, non stat in præcedenti causa
necessaria, sed in eo quod Testator intendit dissol-
uere obligationem futuram *Marescott. var. resol.*
lib. 1. cap. 58. num. 25. & 26.

Ex quibus eo facilius consequitur, quod etiam
in præsenti casu dicatur testamentum continere
substantiam legati scut. 50. mil. & præfatum decre-
tum emptionis officiorum, & locorum montium
21 operetur eiusdem legati solutionem, vt in similibus
terminis, vltra supra allegatos, dixit *Surd. d. cons. 119*
num. 18. vers pariter non aduersat. post Alex. in d. l. hu-
iusmodi §. cum Pater num. 5. post med. vers non obstat d.
l. libertis ff. de legat. 1. sensit Bart. in d. l. triticum n. 2.
ff. de verb. oblig. Et specialiter quod res per Testato-
22 rem legatario in vita simpliciter tradita cedat in
causam præcedentis legati, non autem pro nouo do-
nationis titulo interpretetur, tradit *Vasq. de succes.*
creat. lib. 2. §. 17. requis. 28. num. 112. Couar. in rubr. de
Testam par. 2. num. 21. in fin. vers. Et ideò irreuocabi-
lem Rimin. sen. cons. 230. num. 3. in fin. lib. 2. vbi pro re-
gula firmat, quod omnis solutio in dubio videtur
facta, vt legatum exoneretur, *Laderch. Imol. cons. 127.*
num. 12. Surd. d. cons. 14. num. 10. vers. non etiam subsi-
stit. vbi quod donationis titulus præsumendus non
24 est, quando actus referri potest ad aliam causam,
nempè ad legatum *Fab. de Ann. cons. 91. nu. 45. circa*
fin. & faciunt regulæ generales quod donatio nun-
quam præsumitur, quando alia interpraetatio fieri
potest, & quod quæuis coniectura, vel leuis occa-
sio ad excludendam donationem sufficit, & similes,
25 de quibus *in dec. de qua agitur post princ.*

Non obstat, quod vbi Testator in diuersis scrip-
turis facit duo legata eiusdem quantitatis, vtrum-
que in dubio debeatur, nisi hæres contrariam volun-
tatem testatoris probauerit *iuxt. d. l. quinquaginta*
26 *alias quingenta ff. de probat.* quia fuit responsum
terminos huius legis esse longè diuersos, tum quia
ibi

Digitized by Google

ibi duo legata sunt specialiter, & expresse facta.
Tùm etiam, quia solutio vtriusque legati erat col-
lata in idem tempus mortis; in præsenti autem
casu, neque adsunt duo legata, cum verba decreti
officiorum, & locorum montium sint generalia,
neque specialem titulum legati, seù donationis con-
tinent, nec etiam solutio legati collata est in tempus
mortis, sed longè post mortem, & cum Testator in
casu isto expresse suum hæredem, seù bona hære-
27 ditaria duplici onere non grauauerit, id voluisse
non præsumitur, maximè concurrentibus etiam
coniecturis cum alijs pro Marchione Andrea supra,
& in decisione de qua agitur ponderatis.

Et quod *d.l.quinquaginta* procedat, quando solu-
tio vtriusque legati collata est in idem tempus mor-
28 tis, ità, & taliter, quod nisi vtrumque deberetur,
alterum remaneret inane, apparet ex lectura ipsius
text.& trad.ibi Doct. qui proindè inferunt, quod
29 vbi secunda dispositio potest aliquid operari *dicta
l.quinquaginta* locum non habet, vt post alios ex-
presse firmat *Fab.de ann.d.cons.91.num.45. circa fin.
Franch.dec.422.num.5.& 8. cum aliis adductis in de-
cisione de qua agitur fol.1.vers.Et in hanc sententiam,
& fol.3.vers.Et ex his patet.*

30 Imò sufficit quæcumque vtilitas, vel ratione mo-
di, vel temporis, vel declarationis, vel executionis,
vt sunt apertissimi *text.in l.si socer ff.de dot.praleg. l.
filio legatorum C.de legat.§.si quis debitori, §. ex con-
trario instit.de legat.Ias. in l. huiusmodi §. cum Pater
num.7.vers.sed ego clarius ff. de legat. 1. Camill. med.
cons.125.num.8.Laderch.Imol.cons.127.num.12.vers.
non obstat.*

Neque *d. l. quinquaginta* est fundata solum in
31 in eo, quod ipsæ scripturæ contineant duas ex-
pressas, & distinctas dispositiones, eodem tamen
tempore executioni demandandas, vt declarat ibi,
*Fulgos.num.1.Florian.de S. Petro num. 2. vers. Item
not.glos.in l.Sempronius Proculo in verbo aurei ff.de leg.
2.cum alijs in decisione alleg.*

Hinc sequitur quod in præsenti casu onus pro-
bandi contrariam voluntatem Testatoris non possit
32 dici spectare ad hæredem *ex d.l.quinquaginta*, quia
illa loqvitur in diuersis terminis *iuxt. l. Papinianus
in princ.ff.de minor. l.naturaliter §. nihil commune ff.
de acquir. possess.* Præsertim quia in casu isto agitur
de vnico legato contento in Testamento, & de de-
creto facto per verba generalia absque alio speciali
titulo legati donationis, seu alio, vt supra, & latius
in decisione firmatur.

Nec subsistit, quod huiusmodi decretum in offi-
33 cijs, & locis montium etiam per verba generalia
appositum, expressam donationem importet, ex
allegatis *in Romana Scriptoriæ coram bon.mem. Lug-
duuen. relata per Gratian. disc.222. num. 19.* Quia
placuit responsio id esse intelligendum quoad po-
tentiam tantum, quatenus scilicet non præcedit a-
lius titulus, vel alia causa, nam tunc verba genera-
34 lia, quæ ad vnam tantum causam referri possunt
pro specialibus, & expressis habentur, *Alex.cons.29.
num.1.vers.et subdit quod speciale lib.1.Ruin.cons.68.
num.1.vers.et tanto magis, & vers.nec etiam respectu
lib.4.Peregr.de fideicom.art.6.num.16. in fin. Rot. co-
ram Greg.XV.dec.90.num.3.* Aliud autem est quan-
do, prout in præsenti casu præcedit alius titulus
35 quia tunc verba generalia ad causam tantum præ-
cedentem referri debent, vt dicit etiam *Bald. in d.
decis. Romana scriptoriæ allegatus in l. filia numer. 1.
in fin. C. famil. ercisc.* Vbi quod factum posterius
36 generale, & dubium, secundum ordinationem præ-
cedentem intelligitur, Et in terminis decreti *Rot.
dec.151.num.41.apud Pacif.de Saluian.& in Romana
legitimæ 22.Iunij 1640.coram Reuerendissimo D. meo
Decano*, & manifestè apparet ex pluribus supra de-
ductis, ex quibus remanet etiam sublatum, quod
eadem verba Decreti generalia importent transla-
tionem dominij in ipsum legatarium, quia ex ea
ad donationem necessariò non infertur, cum do-
minij translatio ex pluribus, & diuersis causis, seù
37 titulis fieri possit. Et in dubio regulariter ex causa
præcedenti facta censeatur ex iam dictis, quod etiã
fuit admissum in priori instantia huius causæ *in se-
cunda decis.coram Reuerendissimo D.meo Decano.*

Ex his visum etiam fuit cessare quod huiusmodi
decretum in officijs, & locis montium appositum,
importet donationem causa mortis, quæ habet mi-
norem iuris resistentiam, quam donatio inter viuos,
38 itaut per verba generalia *dò, concedo*, & similia do-
natio causa mortis rectè fiat, *vt in l. 2. vers. tertium
genus ff.de donat. caus. mortis cum alijs pro legatario
allegatis*: fuit enim responsum, quod cum dictum
decretum in præsenti casu sit solum factum per ver-
ba generalia absque aliquo speciali, & expresso ti-
tulo donationis inter viuos, causa mortis, vel alio,
ipsum decretum in præexistentem causam, ac in ti-
tulum legati factum censetur, vt dictum est, & facit
quod sicut in præsenti casu non applicatur, quod di-
citur de duobus legatis iuxta terminos *d. l. quinqua-
ginta* ex supradictis. Ita etiam cessat, quod dici po-
39 test de legato, & donatione causa mortis, quæ le-
gato æquiparatur, *l. et si debitor in fin. ff. de donat.
caus.mort.cum simil.* & ad id quod verba generalia
40 *do, concedo*, & similia importent donationem cau-
sa mortis, placuit responsio id esse intelligendum,
quando quis aliquid dat expresso titulo donationis
causa mortis, vt *in d.l.2.vers.tertium genus ff.de do-
nat.caus.mortis Soccin.cons.93.num.15.lib.1. & alijs*,
41 vel vbi non adest alius titulus qui exprimi possit,
nisi titulus donationis causa mortis, qui proindè pro
expresso habetur. Aliud autem est, quando, prout
in casu isto, præcedit alius titulus, vt supra dictum
est, & benè etiam probat *Anchar.cons.32.num.4.an-
te fin.vers.ex quibus satis apertè*, & in terminis De-
creti *Rot.in decis.151.num.4. apud Pacif. de Saluian.*
42 vbi quod verba qantumuis generalia donationem
non important, nisi illam pernecesse inferant, *& in
Romana, seù Bonon. pratij Clericatus Cameræ supra
allegatis.*

Et supradicti DD. non faciunt vim in eo, vt præ-
tendunt scribentes pro Domino Camillo, quod se-
cunda dispositio sit inter viuos, sed in eo quod ha-
bet, & habere potest effectum executiuum primæ,
43 quæ est ratio, ob quam cessat *l.quinquaginta*, vt ipsi
considerant, & idem firmat *Marescott.var.resol.lib.
1.cap.58.num.25.& alij omnes supra, & in decisione,
quæ reuidetur allegati.*

44 Neque etiam obstat, quod si maritus leget vxori
certam quantitatem, illa vxori debeatur vltra do-
tem *l.vnic.§.primum itaque vers. sciendum C.de rei
vxor.act. l. creditorem ff. de leg. 2.* Quia placuit re-
sponsio, quod in his, & similibus legibus agitur de
45 secunda dispositione per verbum, *lego*, quod im-
portat donationem expressam *l.legatum ff. de legat.
2.instit.eod.tit.in princ.* in præsenti autem casu sim-
plex decretum vti factum solum per verba genera-
lia non continet aliquem specialem, & expressum
titulum legati, donationis inter viuos, causa mortis,
vel similem, ac propterea eo facilius in præceden-
tem causam legati cedere debet, ex iam dictis. Et
hanc differentiam inter legatum, & simplicem pro-
missionem sine speciali titulo, quod scilicet in pro-

46 missione sine titulo facilius præsumatur animus compensandi, quam in legato in terminis *d.l. vnic. & simil.* tradit *Corn. conf. 210. num. 4. iuncto num. 11. vers. facit etiam vsque ad num. 17. lib. 1. sequitur Phanuc. de lucr. dot. glor. 8. num. 96. Barb. in l. 1. par. 4. sub num. 58. & 60. ff. solut. matr. & alter Barbos. iun. in collect. super C. in d. l. vnic. §. primum itaque num. 18. C. de rei vxor. act.* Maximè quia in d. *l. vnic. & simil.* hæres non potest dici duplici onere grauatus, dum soluit, seu restituit dotem, quæ erat propria ipsius vxoris legatariæ, nec in ipsa vxore creditrice concurrunt duæ
47 causæ lucratiuæ, quæ concurrerent in hoc casu, cū ipsa vxor respectu dotis recipiat id, quod alias soluit, prout similiter ita specialiter ad *text. in d. §. primum itaque vers. sciendum respondet Bald. in eodem §. primum itaque in princ. Ioan. Lopez. super ll. Tauri l. 36. num. 15. Natt. conf. 109. num. 9. vers. & si dicatur Rot. coram Papa Greg. dec. 236. num. 7.*

Minus releuat, quod cum Testator legauerit quātitatem, postea emerit officia, & loca montium, remaneat exclusa compensatio; quæ de specie ad quantitatem non datur. Placuit enim responsio, quod in casu isto non agitur de compensatione, sed de subsequenti dispositione facta in satisfactionem, seu executionem præcedentis ex pluribus supra deductis, & facit quia compensatio, quæ prouenit
48 ex vltima voluntate Testatoris fit, etiam de specie ad quantitatem *l. si compensandi C. de hæred. instit. cum alijs in dec. de qua agitur adductis ver. nec ex eo in fin.* in qua fuit etiam pro responsione ponderatum, quod in emptione officiorum, & locorum montium, non tàm considerantur ipsa officia, & loca
49 montium, quam pretium, quod Testator de suis pecunijs soluit, & cuius propterea creditor remansisset *iuxt. l. & si de tua C. de donat. inter vir. & vxor. cum adductis per Rot. dec. 166. num. 7. apud Cenc. de cens. & simil.*

Sed visa fuit cessare omnis disputatio ex pluribus coniecturis etiam ex verbis Testamenti desumptis,
50 quæ ad istum effectum excludendi duplicationem dispositionum plurimum attenduntur, *fulgos. in d. l. quinquaginta circa fin. vers. refert. Alberic. Alex. nu. 4. vers. & hæc verba ff. de probat. Bald. conf. 163. num. 3. vers. quod habita lib. 5. Abb. conf. 4. num. 8. vers. Præterea par. 2.*

Prima est, quia Testator expressit enixam voluntatem ipsius integrè conseruandi Bona, & primogenituram in eius agnatione, mandando eandem primogenituram augeri ex certo annuo inuestimento redituum hæreditatis incipien. statim, atque creditoribus hæreditarijs, & legatario de eisdem redditibus satisfactum fuerit, & postmodum. In perpe-
51 tuum continuando itaut non sit verisimile, quod idem Testator voluerit eadem bona, & hæreditatem extenuare in tam notabili summa scut. 36. mil. vltrà Legatum scut. 50. mil. vt per *Afflict. dec. 44. numer. 21. Rot. dec. 312. num. 6. par. 7. rec.*

Secunda huic succedit, quæ præcedentem fortificat. Quia à dicto tempore Testamenti, quo Marchio Vincentius legauit scut. 50. mil. Camillo ad tempus, quo incepit, & successiuè vsque ad mortem continuauit emere officia, & loca montium, nulla adducitur, neque apparet superuenisse noua causa maioris affectionis in Testatore, vel maioris meriti in Camillo, vel grauioris istius necessitatis, seu purpuræ fortunæ adauctiuæ status Testatoris, vel aliqua alia causa, ob quam verisimiliter præsumi possit ipsum fuisse inductum ad augendum legatum, seu addendam nouam donationem tantæ summæ scutorum 36. mil. quam si facere voluisset poterat
52 vno eodemque legato in Testamento comprehendere, ac proindè ab omni verisimilitudine alienum visum fuit, quod Testator, qui tam anxiè, & sollicitè suarum facultatum conseruationi, & augumento incubuit pro decore, & ampliatione eius primogenituræ, vt apparet ex toto eius Testamenti contextu, voluerit absque vlla noua superuenienti causa, tàm profusam liberalitatem exercere, & noua donatione se suumque hæredem grauare *Rimin. iun. in repet. rubr. instr. de donat. num. 113. Honded. conf. 30. num. 27 lib. 2. Phanuc. de lucr. dot. gloss. 8. num. 95. vers. pro compensatione Cyriac. contr. 326. num. 6.* vbi post *Bald.* quod hoc casu argueretur stultitia, fatuitas, & dementia.

Nec obstat, quod dicatur hoc legatum fuisse factum ex causa affectionis, & coniunctionis sanguinis, quæ causæ operantur, quod licet noua causa superuenisse non doceatur, nihilominus præsumi
53 possit legatum ex illis fuisse actum, & duplicatum *Rimin. Iun. conf. 492. num. 4. Manent. conf. 117. num. 6. Franch. dec. 422. num. 4. Greg. dec. 236 num. 8. & seqq.* Quia vltra responsiones datas in *altera dec. §. nec relenat*, DD. dixerunt istam distinctionem non applicari, quia illa iuuat, quando agitur de subsequenti legato facto expressè ob eamdem causam, tūc quam fuit factum præcedens, quo casu cum titulus legati nouam donationem importet, lex quæ illam excludere intendit inuestigat naturam causæ expressæ. Etsi talis sit, quæ non requirat multiplicationem,
54 itaut censeri possit per vnius legati potestatem impleta, & consumpta impropriat verba, & præsumptionem nouæ donationis, & duplicationem legati excludit *iuxt. text. in l. libertis ff. de alim. & cibar. leg.* & in his terminis loquuntur adducti in contrarium secus est quando, vt in casu nostro agitur de traditione simpliciter facta absq; titulo, & sine expressione alicuius causæ, quia tunc non attenditur, An causa, quæ præcedit sit multiplicabilis, vel non, sed tra-
55 ditio indistinctè præsumitur facta ex illo titulo, & illa causa præexistenti, si vnica sit. *Cranett. conf. 686 num. 6. & 7.* Si verò essent plures, quarum vna esset
56 voluntaria, alia necessaria traditio ad causam necessariam refertur, *iuxt. dec. Greg. 326. per tot.* Vtraque verò existente necessaria, seu voluntaria præsumitur facta in causam duriorem.

Verùm cessat omnis difficultas, quia affectio, & ratio sanguinis non sunt causæ sufficientes, vt lega-
57 tum multiplicetur, solum enim operantur, quando agitur de facienda fauorabili interpretatione legati vt valeat, & sustineatur, non autem, vt duplicetur & hæres in plus grauetur, vt not. *Alber. in l. filia legatorum n. 2. C. de legat. iaf. in l. huiusmodi § cum pater n. 7. ff. deleg. 1. Decian. resp. 89 num. 11. lib. 5. Menoch. conf. 1248. num. 6. Gabr. conf. 103. num. 10. lib. 1.* quæ efficacius procedunt, cum hic non agatur de parua sed de magna summa, quo casu coniectura adducta
58 ex affectione, & coniunctione sanguinis friuola, & inefficax reputatur *gloss. in l. cum quid in verbo pro cauto, vers. sed quid si non appareat, ff. si cert. petat. cum alys adductis per mantic. de tacit. lib. 13. tit. 2. n. 6. vers. & si.*

Tertia est efficax, ac valdè releuans coniectura, quod de tempore legati vigebant eedem causæ affectionis, & sanguinis, & tamen Testator noluit legare nisi dicta scuta 50. mil. Quinimò expressè mandauit, quod Camillus non posset quidquam aliud ab eius hæreditate prætendere, quæ verba ostendunt eius animum in futurum non relinquendi aliud, &
59 licet voluntas hominis sit ambulatoria, attamen mutatio non ita de facili præsumitur, dum non constat super-

superuenisse aliquam causam nouam, ob quam verisimiliter censeri possit facta immutatio, vt in terminis sic ratiocinatur *Menoch.d.cons.1248.num.7.& 8.cum alijs in dec. quæ reuidetur ex supra allegatis.*

Quarta coniectura ex eo desumitur, quia hic ad est probabilis causa, ob quam Testator verisimiliter potest censeri motus ad emendum officia, & loca montium cum reseruatione decreti ad fauorem Camilli, quæ sola sufficeret ad excludendam donationem præsumptam, ad quem effectum satis est causam coniecturati posse, vt fuit dictum: Cum Testator enixè cuperet, quod legatum scut.50.mil. ab eo factum Camillo, quem maximè diligebat eidem promptè, & cum omni facilitate persolueretur, vt viuens eo frui posset, prout ipse hanc sui animi sollicitudinem exponit his verbis. *Et questo pagamento delli scudi 50.mil.il mio herede, ò quelli, che li succederanno in vigore di questo mio vltimo testamento lo debbano fare prontamente, & con ogni facilità. &c.* E contra verò cognosceret id iuxta eius votum succedere non posse, quia legatum erat soluendum paulatim ex fructibus hæreditarijs, postquã ex eisdem fuissent satisfacti omnes eius creditores ad magnam summam ascendentes, quod non nisi considerabili temporis interuallo fieri poterat, vt agnouit etiam ipse Testator, ibi, *Il che con pregresso di qualche poco tempo si potrà animare*. Adeout Camillus qui iam Senior euaserat, & alijs vitæ ærumnis confectus erat vix, sua vita durante, legatum consequi, & frui potuisset, uerisimile est, quod Testator animaduertens post testamentum dannum, quod Camillus pati poterat ex hac dilatione temporis ab eo præuisa, & ex alijs etiam, quæ ex diuersis casuum circumstantijs in similibus committi solent inuenerit hunc modum, quo sublata omni mora, indemnitati Camilli consuleret, & quod præueniendo hæredem, cæperit emere officia, & loca montium cum reseruatione decreti ad fauorem Camilli qua mediante commodum legati, statim mortuo ipso Testatore, consequeretur. Et quod ita officia, & loca montium quodammodo loco pecuniæ Legatæ subrogare voluerit *iuxt.text.in l.Pater inter filios 23.ff.de alim. leg.* Præsertim cum officia, & loca montium empta fuerint ex fructibus perceptis ex illo eodem Corpore hæreditatis, ex quo legatum erat

60 soluen. quo casu traditio sequens semper intelligitur facta ex causa præcedenti, non autem ex causa donationis, vt expressè post *Bart.* firmat *Castr. in l. frater à fratre num. 29. & ibidem Ias. num. 37. post med.vers.dicit tamen singulariter Bart.vbi dicit esse mente tenendum, & bis fsiguendum ff. de cond. indeb. & egregie Petr.Gerard.de Petra sau.Sing.56.int.sing. doct.tom.1.fol.mihi 294.*

Et stringit efficaciùs hæc coniectura, cum ex alijs etiam appareat vniformis intentioni, & menti Testatoris, qui hoc in animo præcipuè gerebat, quod eius debita quantum fieri posset soluerentur absque diminutione, & incommodo suæ hæreditatis, vt ipse expressit illis verbis *senza incomodo, e diminutione della mia heredità*. Idque semper se persititisse, & in posterum curaturum fore declarauit, ibi, *In conformità di quanto hò sempre vsato, & professato, e che spero piacendo à Dio di continuare fino alla morte* Quare multum verisimile est, quod hac etiam intentione æmerit officia, & loca montium, vt solutio legati fieret eodem tempore cum vtilitate Camilli, & absque incommodo, & diminutione suæ hæreditatis, prout ipse etiam post factum Testamentum velle curare prædixit, quæ coniectura vti

61 elicita ex verisimili mente Testatoris, & verbis Testamenti præcipuè attendi debet prò interpretanda eius voluntate *l.in obscuris ff.de Regul. iur. l. cum in Testamento ff.de reb.dub. Rot.penes Sanct.mem. Greg. dec.301.sub num.9.& 17.Mastrill.dec.305.nu.14.Sim. de Prçt.de interpret vlt.volunt.lib.1.interpret.1. dub. 4.solut.2.fol.mihi 28.cum alijs adductis per Castill. de Coniect.cap.15.num.20.& seqq.*

Quinta denique deprehenditur ex vniformitate istarum dispositionum, quæ habent ferè easdem conditiones, & qualitates, & in substantialibus ferè in omnibus conueniunt. Nam sicuti legatum, viuente Testatore poterat reuocari, & nonnisi, eo mortuo, firmitatem irreuocabilem obtinebat; Ità etiam officia, & loca montium adimi poterant, cum Testator reseruasset sibi inuita facultatem disponendi de illis, nec poterant acquiri Camillo, nisi postquam Testator, non facta de illis dispositione, obijsset. Secundò quemadmodum mortuo Testatore pecunia legata potius penes Camillum, quàm penes hæredem Vincentij esse debebat, ita officia, & loca Montium. Et denique sicuti Camillo de pecunijs legatis non disponente reuertebantur ad hæredem Testatoris, ita etiam officia, & loca montium ad eundem reuerti hoc casu debebant, vigore similis conditionis appositæ in reseruatione decreti, quæ conuenientia, & vniformitas efficaciter suadet, quod Testator hæc officia, & loca montium loco pecuniæ legatæ subrogauerit, & quod pro exequutione legati dictas acquisitiones fecerit non obstante, quod latior videatur concessa Camillo facultas disponendi de pecunijs legatis, quam de nonnullis ex officijs, & locis montium, plusquam in aliquibus ex istis reseruatum eius hæredi, quam in legato, quia huiusmodi modicæ diuersitates in ijs, quæ post acquisitum Camillo emolumentum contingere poterat, non

62 videntur offendere concordiam, & vniformitatem dispositionis in illis partibus, quæ substantiam acquisitionum tam pecuniarum, quàm officiorum, & locorum montium respiciunt *l. Lucius titius, & l. Titia cum testamento §.qui in vita ff. de leg.2. l.a.ff.de dot.præ leg. Alciat.cons.17.sub n.19.& seqq.tom 3.lib. 8.Negus.inn.cons.12.sub num.4.vers.exposito.*

Nec releuant coniecturæ in contrarium adductæ quia omissis, quæ adducuntur ad probandum legatum non censeri adeptum, quia non sunt termini præsentis disputationis, hæres enim non dicit legatum fuisse ademptum, sed fuisse plenius, & vtilius illi satisfactum, & primam dispositionem continere substantiam legati. Emptionem verò officiorum, & locorum montium illius exequutionem, qui sunt termini valdè diuersi ab emptione *Crauett.cons.784*

63 *num.1.vers.Itaque text.non obstat lib. 5.* Nec non omissis leuibus, & illis quibus in altera decisione, & supra in resolutione obiectorum fuit responsum, disputationem restringendo super alijs: Non obstat prima, quod vtraque dispositio contineat summam diuersam, quia licet ex diuersitate summæ arguatur

64 diuersitas dispositionum; hoc tamen non procedit quandò, prout hic, aliud suadetur ex coniectura rara mente Testatoris, quæ locum habet in ea summa in qua dispositiones conueniunt ad effectum, vt fiat compensatio, & imputatio pro rata *l cum censum ff.de adim.leg.Ceph.cons.486.num.29. Surd. cons. 119.num.17.& 18.Fab.de Anna cons.91.num.14.Negus Iun.d.cons.12.num.4. & seqq.Franch.d. dec. 422. numer. 6.*

Secunda verò, quod in Testamento legata fuerit quantitas: Inter viuos autem empta officia, & loca montium, quæ tanquam species censentur, & sic intret conclusio, quod de specie ad quantitatem, & è

Digitized by Google

ſionem qui fatetur non ſe, ſed alterum poſſidere,
Roe.apud Greg.dec.200.num.3. Buratt.dec.160. nu.4. & dec.306.num.1.& dec.393.num.1. & 2. & in rec. dec.661.nu.2. p.1. & ratione huius confeſſatę poſſeſ-
3 ſionis, non ſibi, ſed alteri, contra quem petit immit-
ti, datur manutentio *Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed.1.num.215.cum ſeqq. Rota in* Maceraten. *Saluiani 28. Aprilis 1626.coram bo:mem: Cocc.Reuerendiſſ.* Vrgellen.*dec.118. num.1. &* latè fuit dictum in *Ferraten.* Manutentionis *28.Ianuary 1641.coram bo.me. Pirouano & in* Maceraten. *Bonorum 4. Iulij 1642. coram me*.

4 Accedente præſertim ſententia Rotali ad fa-
uorem Andreæ condemnatoria dicti Franciſci ad dimittendum, & relaxandum huiuſmodi Beneficiũ *Summ.nu.6.*ibi, *ab occupatione dicti Beneficij amouen.* quæ proindè in neceſſarium antecedens præſupponit ipſius poſſeſſionem, vt in terminis ponderauit, *Rota coram* Buratt.*d.dec.160.num.5.& dec.491.nu.2. vbi add.litt.* B. plures refert *concord.in Rom.* Domor. *de Zacconibus 17. Maij 1621.verſ.2. probatur coram Vbaldo Sen.& dec.551.n.2.par.2.rec.* ex regul.quod
5 priuatio præſupponit habitum præcedentem *l. manumiſſus ff.de Iuſt.& Iur.l.decem ff.de verb.oblig.cum Vulgat.*

Non obſtat quod Andreas, vt prætenditur poſ-
ſeſſionem cæperit iſtius Beneficij in vim dictæ ſen-
tentiæ, & mandati de immittendo in eius exequu-
tionem per Rotam relaxati, quia cũ à dicta ſenten-
tia daretur appellatio, poſſeſſio capta, pendente
6 termino ad appellandum, fuit nulla, & attentata,
& ideò non manutenibilis *cap. non ſolum de appell. in 6.Lancellott.de attent.par.2. cap.12. Limit.49.nu. 3.Rot.dec.225.num.4.part.1. dicta dec.326.num.4.& dec.330.num.2.par.6. rec.in Vrbeuetana Bonorum 26. January 1624. coram Vbaldo,* & in his præciſis terminis, quod à ſententia lata ſuper inſtitutione
Beneficij detur appellatio, & proindè poſſeſſio il-
7 lius vigore capta intrà terminum datum ad appel-
8 landum reputetur attentata, latè firmauit *Rot.in Salernitana Iurispatr.4.Iuly 1642. coram R.P.D. meo*
9 *Roias*, & ideò manutenendus interim eſt Franciſ-
cus, qui non habuit ſe prò ſpoliato, dùm appellauit à prædicta ſententia Gregor. *deciſ.46.num.9. Seraph.dec.1045.num.4.& dec.1056.num.1.& 2.Rot.in d.Rom.Domor.de Zacconibus coram Vbaldo, & dicta Vrbeuetana Bonorum 26. January 1624. confirmata 27.Marty eiuſdem anni coram eodem Reuerendiſſ.Vr-*
10 *gellen.dec.138.num.5.*præſertim quia ſemper inſte-
tit prò manutentione coram omnibus iudicibus, *Greg.XV.dec.555.nu.1.& ibi add. num.11. Rot.dec. 330.nu.7.par.6.rec.*

Nec releuat, quod ſententia prædicta, ob non interpoſitam appellationem in tempore, tranſitum fecerit in iudicatum, & proptereà poſſeſſio inde ſequuta, etiam pendente termino ad appellandum dici non poſſit attentata, quia fuit reſponſum,
11 quod iſta poſſeſſio, quamuis ob non interpoſitam
appellationem tempore congruo non eſſet attentata; nihilominus cum fuerit capta intrà terminum ad appellandum conceſſum, remanſit nulla *Mohed.dec. 8.num.2.de præbend.Cæſar.de Graſſ.dec.2.nu.4. verſ. ſed placuit de appell.Seraph.dec.229. nu.3.& 4.* quæ quidem nullitas operatur, vt non ſit manutenibilis *Purpur. conſ.43.num.14.lib.1.Menoch.de retin.remed. 1.num.2.Caſſad.dec.5.in fin.de Iurepatr.Rot.deciſ.41. num.1.part.2.diuerſ.& dicta deciſ.330.numer.4.& 5. part.6.recent.*

Neque dubitari poteſt quod huiuſmodi poſſeſſio capta fuerit pendente termino ad appellandum,
12 quia cum proceſſum fuerit per contradictas, termi-
nus prædictus contra non verum, ſed fictum contumacem currere non incepit, niſi a die habitæ notitiæ *Veſtr. in prax.lib.7.cap.3. num.21. Scacc.de appell.qu.12.num.7.& 26.*vbi quod hoc procedit, quã-
13 uis præceſſiſſet citatio perſonalis *Rot.dec.2. & dec.
16.de dol.& contum.in nou.dec.55.num.3.par.1.diuerſ. & in dict.*Vrbeuetana *Bonorum 27.Marty 1624.verſ.*
14 *neque obſtat.* & in dubio ſemper præſumitur appel-
lationem fuiſſe intrà legitimum tempus à die habitæ notitiæ interpoſitam *Bellamer.dec.344. num.1. Rota d.dec.55.num.3.par.1. diuerſ.*

Idque faciliùs ex quo ſignatura Cauſam appellationis ſimpliciter commiſit, vnde declaraſſe cenſe-
15 tur appellationem fuiſſe ab initio admittendam, &
exequutionem nullam, & reuocandam, vt pluribus relatis firmat *Rot.dec.134.num.7.& dec.305.num.11. par.6.rec.*& inhis terminis, quod proptereà non ſit deneganda manutentio anteriori poſſeſſori, quia
16 virtus prædictæ ſententiæ, & effectus remanet
ſuſpenſus, & perindè ac ſi lata non fuiſſet *Modern. Peruſ.de manutenen.*

Et ita concluſum vna tantum parte, &c.

ROMANA DOTIS.

Veneris 2. Decembris 1644.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio facta ad fauorem alicuius eo in caſu, quo hæres inſtitutus de bonis ſibi relictis non diſpoſuerit, euaneſcit quoties illum diſpoſuiſſe conſtat, nec reuiuiſcit ex quo Hæres eundem inſtituerit, qui fuerat per Teſtatorem vocatus in caſu nõ factę diſpoſitionis ab Hærede, cum ſic inſtitutus ab illo, non autem à Teſtatore hæreditatem habere dicatur, & expenduntur duo textus, ſcilicet in *l. vnum ex familia 67.§.ſi falcidia ff.de leg.& in leg. ſi ſponſus §. ſi quis rogatus ff.de donat.* inter virum, & vxor, qui in hac facti ſpecie obſtare videbatur.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi eædem obſtant exceptiones, quæ eius obſtarent authori.*
2 *Subſtitutio conditionalis euaneſcit eo ipſo, quo defiecit conditio ſubqua illa fuerat concepta.*
3 *Hæredem nullum fuiſſe inſtitutum, & Hæredem repudiaſſe paria ſunt.*
4 *Hęrede repudiante, vel renuente hæreditatem adire intrat ſubſtitutio facta ad fauorem aliorum.*
5 *Poſſeſſio bonorum hęreditariorum inducit hęreditatis acceptionem in illo, qui alio titulo poſſidere nequit.*
6 *Electio facta vigore facultatis eligendi vnum ex vocatis tribuit ius Teſtatori, non autem eligenti.*
7 *Hæres illius, qui habebat liberam facultatem diſponendi, & relinquendi, cui maluerit, ei ſuccedere dicitur non Teſtatori, qui illi liberam facultatem reliquit.*
8 *Hæres relinquens ſubſtituto videtur potius fidem primi Teſtatoris exoluere, quam quidquam de proprio donare.*
Declara, vt ibidem, & n.ſeqq
Teſtatoris vbi manifeſta redditur voluntas omnis ceſſat diſputatio.
10 *Pręſumptio, ſeu coniectura non admittitur, ſi res euidenter apparet.*
11 *Diſpoſitionis coniunctura vna pars declarat aliam.*
12 *Hæres reſtituens hæreditatem, non poteſt onus in reſtitutione adijcere.*

DECISIO CXLI.

FVndamenta deciſionis æmiſſę coram me ſub die 15.Iunij 1643. hodie Domini confirmarunt: Iterum

rum

Digitized by Google

rum respondendo , Instrumentum dotale non esse exequen. quia cum Anna non sit hæres Lauræ , sed Crescentij , qui cum Maximiliano insolidum erat obligatus ; sicuti Crescentius agens prò recuperatione Dotis contra creditores Maximiliani repelleretur actione *l.vindicantem ff. de euict.* Ità pariter
1 repelli debet Anna eius hæres , cui obstant eædem exceptiones , quæ Crescentio eius authori obstarent *vulg.l.cum à Matre C.de rei vindic.*

Neque enim dici potest Annam esse hæredem Lauræ vigore substitutionis in eius Testamento cõtentæ , quia substitutio non fuit pura , & libera , sed conditionalis, quatenus scilicet Crescentius hæres institutus de illis non disposuisset, iuxtà facultatem sibi in Testamento expresse tributam . Vndè eo ipso quod Crescentius, vtendo facultate disposuit de
2 bonis per Lauram sibi relictis , defecit conditio, sub qua vocata fuerat Anna , & per consequens euanuit substitutio sub ea conditione concepta *ad notat. per Dort.in l.1.C.de Instit.& substit.* cum alijs latè adductis in alia decis. *vers. Quod autem*.

Ea veròque in contrarium deducuntur non releuant; quod enim Anna institutionem Crescentij nõ
3 acceptauerit , proindeque idem sit , ac si instituta non fuerit, cum paria sint nullum esse hæredem institutum , & institutum repudiasse ex *Ruin. cons.46. num.10.lib.2.* Nullo nititur fundamento . Quia præter quod posset dici , quod dispositio adhùc in suo robore remaneret , cum renuente Anna hæredita-
4 tem adire, vel eam non acceptante , intraret substitutio ad aliorum fauorem facta *Peregr.de fideic.art. 34.num.19. Fusar.de substit.qu.238. num.9.* obiectum cessat ex facto, , quia de acceptatione Annæ constat sufficientèr ex consecutione , & possessione mobilium eiusdem Crescentij in eodem Testamento sibi reli-
5 ctorum, cum enim ea non alio titulo consequi posset, quam hæreditario, consequens est, vt ex eorum possessione resultet hæreditatis acceptatio, vt notat *Bart.in l.gerit num.2.ff.de acquir. hæred. & cons.129. num.4.lib.1.Menoch.de presumpt.lib.4.præsumpt.101. num.27.*& fuit dictum in Maceraten. *Interusuriorum 11.Febr.1608 cor.bo:me: Manzanedo .*

6 Alterum fundamentum sumptum ex dispositione *l.vnum ex familia 67.§.si falcidia ff.de leg.2.* non applicatur , Textus enim, & DD.super eo scriben.loquuntur in hærede grauato, qui iussu Testatoris cogitur omninò restituere hæreditatem, solumque habet facultatem eligendi vnum ex vocatis,eo enim casu electus non dicitur capere ex Testamento eligentis, sed eius qui restitui iussit, cum facultas necessariæ electionis, propriæ liberalitatis beneficium non sit, & nihil de suo reliquisse videatur, qui,quod reliquit, omninò reddere debuit, vt inquit Impera-
7 tor , Hic autem versamur in hærede, qui nulla adstrictus necessitate restituendi, sed habens liberam facultatem disponendi,& relinquendi cui maluerit, disposuit ad fauorẽ Annæ, vndè meritò ipsa dicitur succedere hæredi, à cuius liberalitate capit hæreditatem non autem Testatori, qui liberam hæredi reliquit facultatem disponendi, vt optimè distinguẽdo consuluit *Surd.cons.29.num.28.*cum alijs in *1.decis.alleg.*

8 Neque huic responsioni aduersatur text. *in l. si sponsus §.si quis rogatus ff.de donat.intèr vir.& vxor* vbi quod hæres relinquens substituto videtur potius fidem primi Testatoris exoluere, eiusque voluntatẽ pinguius implere,quam quicquam de proprio donare . Prò explicatione enim huius textus , in quo præcipua consistebat causæ difficultas, aduertebãt Domini textum loqui in hærede, qui præcise cogebatur hæreditatem restituere substituto , solumque poterat certam portionem deducere, inferens,quod d.portionem non deducens, voluerit pinguius defuncti voluntatem implere, dum hæres sciebat substitutum ex voluntate defuncti totum assem, dempta certa portione, consequutum,vtique dum hęres noluit illam portionem deducere , proculdubio id egisse videtur , vt integra hæreditas absque vlla diminutione deueniret ad substitutum, quem certũ erat purè, & præcisè fuisse per Testatorem ad successionẽ vocatum,At in præsenti casu Laura non vocauit Annam purè, & simpliciter, sed sub conditione , quatenus Crescentius hęres institutus de bonis relictis non disponeret; Vndè voluntas Lauræ erga Annam non erat constans , sed totum erat positum in facultate Crescentij , sicque deficit ratio fundamentalis *textus* posita in libera, & clara voluntate Testatoris , quod substitutus deberet hæreditatem assequi , obquam infert *Vulpianus*, quod hæres relinquens substituto videatur sequi voluntatem defuncti , eamque pinguius implere ; Dùm enim Testator commisit successionem Annæ in liberam voluntatem Crescentij , videtur potius ipsam sequi voluisse hæredis voluntatem , quam è contra. proindeque dum Crescentius disposuit in fauorem Annæ, non tam videtur sequutus defunctæ voluntatẽ, quam propriam aperuisse, vtendo facultate sibi tributa, eamque ad successionem vocando, quam potuisset prò libito suæ voluntatis priuare , Hinc autem satis patet , quam distent termini illius *text.* ab hoccasu , neque enim valet replicare , quod etiam in casu legis potuisset hæres vnam portionem deducere; Vis enim stat in hoc, quod dum substitutus capere debebat reliquatum hæreditatis , si hæres portionem, quam poterat non ademerit , id egisse videtur , vt pinguius impleret voluntatem defuncti , hoc autem applicari non potest , vbi , prout hic, substitutus non potest assequi hæreditatem, nisi de voluntate hæredis , & quatenus ipse de bonis non disposuerit. Cum enim Testatrix totum negocium commisserit hæredis voluntati, dici nequit hæredem voluisse sequi defuncti voluntatem , sed potius suã aperire , vt dictum est .

Prætereà aduertebant Domini *text.* loqui solum præsumptiuè, ibi, *magis pleniore Officio præstandæ fidei functum maritum, quam donasse videri*,& ibi Celsus adiecit , quod plerique magis fidem exoluunt in hoc casu quam donant . Nec de suo putant profecisse quod de alieno pleniùs restituunt. Vndè hęc præsumptio admittit probationem in contrarium , & cessat quando constat hæredem, non tam voluisse implere defuncti voluntatem,quam de suis bonis disponere vt apertis verbis declarauit Crescentius in principio Testamenti ibi *volens de suis bonis disponere* , & ibi, *in omnibus autem alijs suis bonis* , & infrà de his,in quibus à Laura fuerat institutus cum d.facultate specificè disposuit si enim tanquam de bonis sui disposuit , ergo non disposuit tanquam de bonis Lauræ . Vbi autem clara est Testatoris de
9 claratio cessat omnis disputatio *l.ille aut ille ff.de leg.*
10 *3.* & non admittitur præsumptio, nec coniectura, vbi res apparet euidentèr *l.continuus §. cum ità ff.de verb.oblig. l.si certis annis C.de pact.*

Idque tanto magis, quia Crescentius , vltra bona reperta in hæreditate Lauræ , reliquit etiam mobilia proprijs pecunijs comparata , vndè sicut de his, tanquam de proprijs disposuit , ità etiam de
11 alijs censetur disposuisse, cum simus in vna , eademque dispositione coniunctiuè , & copulatiuè facta cuius vna pars aliam declarat *Soccin. in l.1. in s. notab.*

Digitized by Google

tab.ff.de reb.dub.Rnin.conf.7.num.10.in fin.lib.2.Surd. decis.124.num.9. Et vlterius adiecit etiam nouum
1 onus distribuendi bona in pauperes, casu quo Anna sine filijs decederet. quod adijcere non potuisset si simpliciter iuxt. mentem Lauræ hæreditatem restituere cogitasset *adnotat. per DD. in d. l. vnam ex familia, §. si fundum ff. de leg. 2. cum alijs in alia decisione cumulatis vers. adhuc tamen.*

Reliqua quæ subtiliter longa serie adducebantur visum fuit non indigere alia responsione. Et ità vtraque &c.

TOLETANA CANONICATVS POENITENTIARIÆ.

Veneris 2. Decembris 1644.

ARGVMENTVM.

Mandatum procuræ quando censeatur reuocatum per Constitutionem alterius Procuratoris resoluitur ex coniecturis, & clausulis in Instrumentis appositis, & ex actibus subsequutis, & quando quis possit esse Procurator ex sua persona, & substitutus ex persona alterius Procuratoris, vbi quod nisi soluta mercede, & refectis expensis non admittitur reuocatio Procuratoris.

SVMMARIVM.

1 *Instrumenta faciunt probationem probatam.*
2 *Mandatum procuræ probatur ex litteris missiuis stantibus maximè gestis procuratoris nomine.*
3 *Mandatum procuræ tacitè reuocatur per secundum mandatum factum in personam alterius.*
4 *Dummodo tamen facta fuerit simplex reuocatio, & eo animo, vt cesset officium primo loco constituti.*
5 *Clausula in secundo mandato procuræ apposita,* Ità quod non sit melior conditio occupantis, & peior subsequentis, sed quod vnus incæpit, alter possit ad finem perducere, *operatur, vt procurator primo loco constitutus remaneat cum priori facultate.*
6 *Reuocatio primi mandati præsumpta per secundum mandatum Procuræ, cessat ex contrarijs coniecturis, ex quibus possit dici primum Procuratorem non fuisse reuocatum?*
7 *Reuocatio primi mandati procuræ per secundam dignoscitur ex actibus subsequentibus.*
8 *Procurator non fuisset de lite sollicitus, nec se ingressisset, minusque fecisset expensas si habuisset suum mandatum pro reuocato per constitutionem noui Procuratoris.*
9 *Clausula* ita quod vnusquisque incæperit &c. *apposita in secundo mandato procuræ, æquipollet clausulæ citra reuocationem stantibus maximè coniecturis.*
10 *Procurator constitus à Domino, non potest reuocari, nec impediri in executione sui mandati à Procuratore posterius constituta habente mandatũ cum facultate reuocandi Procuratores ab ipso substitutos, quia primus Procurator non est suus substitutus.*
11 *Mandata plura, quando sunt facta eidem per secundum non censetur reuocatum primum, si vnum plus alio contineat, & si vtrumque insimul se compatiatur.*
12 *Procurator, quis esse potest ex sua persona, & substitutus ex persona alterius procuratoris.*
13 *Contestatione litis, quis efficitur* Dominus *instantia non autem causa.*
14 *Declaratio facta ex post in Instrumenta reuocationis mandati, quod per secundum mandatum principalis* Dominus *intellexit reuocare mandatũ primi Procuratoris non suffragatur stantibus coniectaris in contrariam.*
15 *Reuocatio Procuratoris non admittitur nisi prius soluta mercede, & refectis omnibus expensis.*
16 *Reuocatio Procuratoris non admittitur non facta intimatione, saltem, ad effectum, vt principalis remaneat obligatus Procuratori.*

DECISIO CXLII.

SVb die 26. Maij 1636. Franciscus Viarius fuit cõstitutus Procurator à Capitulo Tolerano ad effectum comparendi coram Sacro hoc nostræ Rotæ, & alio quocumque Tribunali in causa vertente inter idem Capitulum, & Michaelem Ferrer super Canonicatu Pœnitentiariæ Ecclesiæ Toletanæ, cum expressione, quod hoc fieret sine limitatione, & coarctatione temporis *Summ. Viarij vltima positionis n. 1.* quod procuræ mandatum fuit etiam ab eodem Capitulo confirmatum die 15. Martij 1639. occasione obitus Ioannis Bezerræ litis consortis in eadem causa eiusdem Capituli, & signanter ad impedien. surrogationem gratiosam, aut nouam aliam gratiam, quam obtinere intenderet idem Michael Ferrer in iuribus dicti defuncti *eod. Summ. n. 5.*

Rursus die 27. Martij 1639. fuit ab eodem Capitulo constitutus Procurator Canonicus Petrus de Pesquera, vt se Romam conferret ad hanc eandem litem in genere, & in specie cum facultate substituendi, & substitutos reuocandi, absque clausula citra tamen reuocationem aliorum *d. Summ. num. 6.* qui Petrus cum incidisset in aduersam valetudinem, substituit eundem Viarium, ipseque substitutionem acceptauit *Sum. n. 9.* postquam verò conualuit eam reuocauit *Summ. Capituli a. 5.*

Petente postmodum Viario mercedem suorum laborum, fuit oppositum à Capitulo ipsum non fuisse Procuratorem, ex quo ipsius mandatum procuræ fuisset reuocatum per aliud subsequens factum in personam dicti Petri de Pesquera. Vndè causa introducta in Rota coram me, dubitaui, an Franciscus Viarius sit Procurator Capituli Toletani.

Et DD. dixerunt fuisse Procuratorem vsque ad diem intimatæ reuocationis, quia de eius mandato procuræ constat non solum ex duobus Instrumentis, in quibus semel, atque iterum fuit constitutus
1 Procurator, quæ faciunt probationem probatam *Clem. prima de procur. c. licet causam de probat. l. fin. & ibi gloss. in verb. manifestam C. de restit. cred. l. 1. & l. si Procurat. ff. de Procur. Rot. diuers. dec. 334 in fin. par. 4. & dec. 227. num. 1. par. 5. recent.* Sed etiam ex pluribus litteris missiuis de ordine, seu consensu eiusdem Capituli scriptis *Sum. n. 7.* ex quibus rectè
2 etiam probatur mandatum *d. l. si Procurat. ff. de Procurat. 65. l. 1. ff. mandati l. si litteras C. eodem,* stantibus maximè gestis ab eodem Vicario, de quibus *in Summ. num. 21. Rot. dec. 536. num. 1. & seqq. part. 4. recentior.*
3 Neque obstare visa fuit prætensa tacita reuocatio per secundum mandatum Pesqueræ *ad text. in l. si quis Procurat. §. Iulianus ff. de Procurat. C. eodem cum simil.* quia dato quod procedat in simplici re-
4 uocatione facta eo animo, vt cesset officium primo loco constituti, *ex cap. si quem de Procurat. in 6.* non applicatur casui nostro ex clausula in mandato Pesqueræ apposita, *Ita quod non sit melior conditio oc-*
5 *cupantis, & peior subsequentis, sed quod vnus incæperit, possit alias ad finem perducere,* ex qua non censetur Viarius primo loco constitutus Procurator, sed remansit cum eadem, vt prius facultate, prout in specie dictæ clausulæ extat *text. in l. pluribus 32. & ibi glos. de procurat.* alias enim non posset dari casus præoccupationis *ad text. in cap. si duo de Procur. in 6.*

Gratian. disrept. 201. *num.* 56. *& seqq.*

6 Et eo magis quia cum allegata reuocatio per secundum mandatum sit præsumpta, cessat ex contrarijs coniecturis, ex quibus optimè etiam dicitur primum Procuratorem non fuisse reuocatum per Constitutionem alterius *ad text. in d. c. si quem post med. de Pror. in 6. Paris. consi.* 88. *num.* 23. *in fin. & seqq. libr.* 4. *Menoch. lib.* 2. *præsumpt.* 36. *sub nu.* 6. *Rot. decis.* 18. *de Procur. in nou. & Mediolanen. restrictionis Canonicatus* 17. *Iunij* 1602. *coram Sacrato*.

Quæ coniecturæ satis apparent ex tot Epistolis missiuis Viario ab eodem Pesquera post dictum mandatum sibi datum, in quibus status huius litis exquiritur, multa super ea iniunguntur, & plurimum eiusdem diligentiæ commendatur, *vt in eodem Summ. num.* 6. quæ à dicto Pesquera, cum sit de gremio Capituli, & ideò conscius eiusdem intentionis, non erant, aut petenda, aut iniungenda Viario, si fuisset reuocatus *Grat. d. discept.* 101. *n.* 71. *&* 72. Animus enim non reuocandi dignoscitur ex

7 actibus subsequentibus *Socrin. cons.* 27. *num.* 12. *lib.* 3. *bon. mem. Coccino dec.* 17. *num.* 9. *lib.* 3. nec Viarius a-

8 liter de hac lite sollicitus fuisset, neque se ingessisset sine mandato *Rot. dec.* 440. *num.* 6. *par.* 2. maxime faciendo plures impensas *Rot. decis.* 536. *num.* 1. *& seq. par.* 4. *recentior.*

Præterea colligitur etiam ex eo, quia si Capitulum intendisset reuocare Viarium per Constitutionem secundi Procuratoris, interim negotium Romæ sine defensore longo tempore remansisset, ex quo expectandus erat aduentus eiusdem Pesqueræ, & quidem cum magno discrimine, & euidenti periculo, quod saltem Ferrer obtineret surrogationem gratiosam in iuribus defuncti, nemine opponente,

9 contra euidentissimam Capituli mentem, de cuius maxima sollicitudine super hoc apparet ex eodem mandato procuræ, in quo facta mentione de primo, eoque confirmato, adhoc specialiter secundo fuit deputatus idem Viarius *in Summ. nu.* 5.

Minus obstat prætensa expressa reuocatio, quia aut intelligitur de facta à Capitulo, & hæc non legitur in secundo mandato Pesqueræ, in quo non fuisset omissa, si Capitulum hoc voluisset, neque suffragatur, quod non fuit apposita clausula *citra reuocationem*, quia sufficit dicta alia clausula *Ita quod vnus inceperit &c.* quæ illi æquipollet, vt dictum est stantibus maximè coniecturis superius deductis.

Aut intelligitur de reuocatione facta à Pesquera, & quicquid sit, an etiam potuerit fieri sine causa, postquam Viarius erat Dominus litis effectus, nihil releuat, cum Pesquera non haberet facultatem reuocandi nisi Procuratores à se substitutos, vt patet ex lectura sui mandati per extensum *Summar. num.* 6. & Viarius habebat æqualem facultatem,

10 quæ facit, vt constitutus non possit reuocari, nec impediri in executione sui mandati, cum non sit suus substitutus, sed constitutus a Domino, vt benè considerat *Bald. in rubr. extr de sum. Trinit. & fid. Cath. num.* 33. *& in specie dixit Rot. in Hispalen. mandati* 15. *Decembris* 1625. *&* 2. *Martij* 1626. *coram bo. mem. Coccino quarum vltima est impressa apud Posth. dec.* 199 *sub num.* 3. *&* 9.

Nec facit, quod Viarius acceptauerit dictam substitutionem, quia dictus Pesquera videtur potius Constitutus tanquam superintendens, vt assisteret liti, in qua Viarius erat Procurator constitutus ab eodem Capitulo, ibi, *Accioche tu nome di detto Capitolo vada alla Corte di Roma, & assista, e stia alla difesa, & intelligenza della causa, che si tratta con il Dottor Michele Ferrer sopra il Canonicato &c. Summ.* *dicti Viarij dato in prima positione num.* 7. & vlterius nedum fuerit specialiter constitutus ad hanc causam, sed generaliter ad omnes lites motas, & mouen. ibi *Se ne vada alla Corte di Roma, e generalmente li diamo questo mandato di procura per tutte le liti, e cause di questo Capitolo Ciuili, e Criminali, che hà di presente ò che hauerà con tutte le Communità, e persone di qualsiuoglia qualità, conditione, ò che sia attore, ò reo Summar. dato in vltima positione num.* 6. eius substitutio, vel tanquam ex abundanti, quoad hanc causam factam, vel tanquam excedens facultatem, quoad alias causas motas, & mouen. & contra quascumque personas, prout in mandato procuræ facto Pesqueræ continebatur, ibi, *Ad omnia in dicto mandato procuræ contenta Summ. vltimæ positionis num.* 9. non operatur reuocationem præcedentis mandati facti in eius personam, nam quando sunt

11 plura mandata facta eidem per secundum, non censetur reuocatum primum, si vnum plus alio continet, & sic vtrumque insimul se compatiatur *Angel. in l. si quis §. Iulianus num.* 1. *post med. ff. de Procur. & ibidem Fulgos. num.* 2. *Paris. d. cons.* 88. *num.* 15. *libr.* 4 *Menoch. d. lib.* 2. *præsumpt.* 36. *num.* 2. *ad med. Boer. dec.* 347. *sub n.* 3. & potest quis esse Procurator ex sua

12 persona, & substitutus ex persona alterius Procuratoris *Mohed. decis.* 5. *de procur.*

Minus officit, quod per sententiam latam à bon. mem. Coccino, Viarij officium expirauerit, cum per litis contestationem, quis fiat Dominus instantiæ, non autem causæ *Rota dec.* 20. *in fin. de Procur. in nou.* vbi hoc in additionibus particulariter notatur, quia Viarius fuit constitutus Procurator ad hanc litem cum facultate appellandi sine limitatione, & coarctatione temporis, & cum generali administratione, vt in primo mandato, & in secundo, cum in eodem, & dependen. annexis, & connexis, & cum libera, & generali administratione, ideoque non applicatur decisio, ibidem enim non fit fundamentum in eo, quod per sententiam expiret mandatum procuræ, sed in eo quod lata sententia idemmet principalis comparuerat, appellauerat,

13 aliosque actus fecerat, & nouos Procuratores constituerat, ex quibus omnibus inducebatur præcedentis mandati reuocatio, vt ponderat *eadem decis. sub num.* 1. *vers. & alij, & maior pars*, quæ tamen in casu nostro non concurrunt.

Declaratio autem in Instrumento reuocationis facta sub die 14. Aprilis 1643. quod per secundum mandatum Pesqueræ Capitulum intellexerit reuocare omnia mandata, & signanter illa Viarij, visa fuit mendicata, & affectata post litem super hoc motam, & ideò non suffragari, stantibus in contrarium coniecturis supra deductis.

14 Et hanc sententiam DD. libenter fuerunt amplexi, quia Viarius non insistit pro huiusmodi ini mādati prosequutione, sed pro consequutione debitæ

15 satisfactionis, qua non sequuta, & non refectis expensis, non admittitur reuocatio *l. quę omnia* 25. *§. planè in fin. vbi glos. in verb. si retentione ff. de procurat. Gratian. discept.* 56. *num.* 17. *&* 18. nec etiam admittitur, non facta intimatione, saltem ad effectum

16 vt principalis remaneat obligatus Procuratori *l. si mandutum ff. mandati ibi tu antequam sciat me vetuisse emisses mandati sibi obligatus ero*.

Et ita vtraque parte informante &c.

TAVRINEN. REGRESSVS.

Lunæ 5. *Decembris* 1644.

ARGVMENTVM.

Regressus ad beneficium resignatum ad hoc vt competat,

petat; requiritur, nedum magna proteruia, & pertinacia resignatarij pensionem non soluentis, sed vlterius constare debet de præterita possessione regressum petentis, & quare? & quid si pensio reseruata ei qui beneficium numquam possedit, sed vigore subrogationis in locum illius, qui beneficium possedit, & resignauit cum omnibus clausulis, & facultatibus ad eius fauorem appositis? & quomodo intelligenda sit moderna praxis constituendi pensiones cum regressu ad fauorem cuiuscumque pensionarij relata per Paris. loco citato in decisione.

S V M M A R I V M.

1 *Regressui vt sit locus, nedum requiritur pertinacia, & magna proteruia Resignatarij pensionem non soluentis, sed vlterius, opus est, quod cumulatiuè constet de præterita possessione regressum petentis.*

2 *Regrediens ad beneficium ius suum continuare dicitur.*

3 *Regressum impetrare non valet, qui numquam possedit.*

4 *Regressus dicitur habere causam de præterito, itaut ea non præcedente, competere non possit.*

5 *Resignans beneficium cum reseruatione pensionis potest in defectu solutionis illius, alijsque casibus expressis sibi reseruare regressum ex stylo Datariæ illum reseruandi cuicumque resignanti, seù beneficio cedenti.*

6 *Clausulæ omnes in resignatione fauore resignantis appositæ, si ad fauorem alterius reseruatarij apponantur, intelligi debent congrua congruis referendo, de ijs scilicet, quæ ipsius personæ, & habilitati conueniunt.*

7 *Non autem de regressu, qui cessante possessione de præterito, illi tanquam incapaci competere non potest.*

8 *Amplia etiamsi reseruatio concepta esset per viam subrogationis.*

9 *Subrogatus non assumit naturam eius in cuius locum subrogatur, quando in illo viget diuersa qualitas.*

10 *Obligatio Cameralis regulatur iuxta reseruationem, itaut quidquid sit in litteris reseruationis in promissione esse dicatur.*

11 *Pensiones constituendi cum regressu ad fauorem cuiuscumque pensionarij est moderna praxis relata per Paris.*

12 *Declara hoc non procedere indistinctè in quibuscumque pensionibus, sed dumtaxat in ijs, quę reseruantur gratia resignationis Beneficij, vel cessionis, in quibus cum necessario præcesserit possessio competit etiam regressus.*

13 *Secus verò quando pensio reseruatur per Sedem Apostolicam super beneficio iam pleno, quod cum pensionarius numquam possederit, super eo regressum obtinere non valet.*

D E C I S I O CXLIII.

IVlius bon. mem. Cardinalis Sabellus Commendatarius Monasterij Sancti Petri, & Andreæ de Riualia Taurinen. Diœcesis anno 1626. Commendam huiusmodi resignauit Claudio Amodeo Vibo, reseruata sibi annua pensione scutorum mille, & centum cum indulto regrediendi ad commendam, tam casu, quo molestaretur in illius exactione, & perceptione, quam in defectu solutionis faciendæ per resignatarium, illiusque successores *Summ. Claudij numer.* 1.

Anno 1633. extincta fuit hæc pensio, & alia similis scutorum 550. reseruata Thomę Vibo per Sedem Apostolicam, ac de consensu eiusdem Resignatarij cum omnibus, & singulis libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, & decretis, cæterisq; vniuersis clausulis in priori reseruatione ad fauorem Cardinalis appositis *Summ. num.* 2. qui prætendens Claudium defecisse per aliquot terminos in illius solutione introducto prius iudicio coram A. C. ibiq; impetratis duobus mandatis exequutiuis, & successiuè coram Reuerendissimo Domino meo Decano exequuatur, vna cum sequestro super omnibus bonis proprijs *Summ. Thomæ num.* 6. & 7. Instituit coram me causam regressus ad Commendam resignatam, & disputato dubio fuit per DD. hodiè negatiuè resolutum.

1 Ratio resolutionis fuit quia ad effectum, vt sit
locus regressui, nedum requiritur pertinacia, & magna proteruia Resignatarij pensionem non soluen-
tis, vt tradunt *Ant. August. in epitom. de pens. tit. de*
priuat. ob non solut. Lotter. de re benef. lib. 1. quæst. 40.
num. 277. Paris. de resignat. lib. 6. quæst. 3. num. 13. cum
alys per Rotam in Theatina, seu nullius Abbatiæ 10.
Decembris 1640. *coram bon. me.* Coccino, & 10. *Mar-*
tij 1642. coram R. P. D. meo Bichio. Sed vlterius opus
2 est quod cumulatiuè constet de præterita possessio-
ne regressum petentis, cum regrediens ad benefi-
cium ius suum continuare dicatur, vt resoluit *Rota*
coram Put. dec. 260. num. 5. lib. 1. in corr. & tradit Pa-
ris. vbi supra d. lib. 6. quæst. 5. num. 41. dum itaque
3 Thomas uunquam possedir Commendam de qua
agitur regressum impetrare non valet, vt resolutum
fuit in *Troiana Pensionis* 14. *Maij 1629. coram Quip-*
po impress. post Modern. de manut. decis. 316. num. 13.
decis. 206. nu. 1. vers. et tanto magis par. 2. & decis. 287.
num. 18. par. 5. recentior. Regressus enim dicitur ha-
4 bere causam de præterito, *Cassad. dec. 1. num. 1. & 3.*
de pact. Reodan. de Simon. par. 2. cap. 17. & cap. 18. n. 26
Paris. d. lib. 6. quæst. 5. num. 8. Mandos. de Signat. Grat.
tit. Regressus, & accessus col. 3. vers. Regressus dicitur
in fin. Put. decis. 142. num. 1. lib. 2. in correct. Itaut ea
non præcedente, competere non possit *ad text. in l.*
decem ff. de verb. oblig.

Non obstat, quod Thomæ reseruata fuerit pensio cum omnibus exemptionibus decretis, & clausulis, prout reseruata fuerat bon. mem. Card. Sabello.

5 Quia Cardinalis Sabellus Commendam posse-
dit, illamque resignauit cum reseruatione pensio-
nis, & consequenter benè potuit in defectu solutio-
nis, alijsque casibus expressis, sibi reseruare regres-
sum, iuxtà stylum Datariæ illum reseruandi cui-
cumque resignanti, seù beneficio cedenti, vt testatur
Mandos. loco cit. d. tit. Regressus, & accessus col. 7. vers.
Regressus, & accessus ob non solutionem, &c. Secus
tamen est respectu Thomæ, qui dum nunquam
possedit Commendam, de qua agitur, est penitus
incapax regressus, ex iuribus supra allegatis. Re-
6 seruatio verò cum omnibus, & singulis clausulis, &
decretis fauore Cardinalis appositis intelligi debet
congrua congiuis referendo, de ijs scilicet, quæ
ipsius personę, & habilitati conueniunt, non autem
7 de regressu, qui cessante possessione de præterito,
illi tanquam incapaci competere non potest, vt in
8 terminis resolutum fuit *in Veronen. Pensionis* 14.
Ianuarij 1613. *coram bon. mem.* Card. Fabr. Verospio *in*
rec. decis. 119. num. 6. par. 4. Idque etiamsi huiusmo-
di reseruatio concepta esset per viam subrogationis,
9 cum subrogatus non assumat naturam eius, in cuius
locum subrogatur, quando in illo viget diuersa
qualitas, *Paris. cons. 49. num. 78. lib. 3. Menoch. cons.*
340. sub num. 43. vers. et ad Rom. & Arbitr. lib. 1. q. 54.
num. 29. vers. solitum satis facit Gabr. *de regul. iur. con-*
clus. 2. num. 66. vt dixit *Rota in hac eadem causa Tau-*
rinen. pensionis 29. Maij 1643. coram Reuerendissimo

Digitized by Google

D. meo Decano, nam restringuntur, nec sunt aptæ facere de non possessore, possessorem, & sicut clausulæ secundæ reseruationis intelliguntur, iuxtà habilitatem reseruatarij, vt supra firmatum fuit, ità etiam intelligi debet consensus, & obligatio, cum pari passu ambulent, vt in simili, quod obligatio

10 Cameralis reguletur iuxtà reseruationem, itaut quicquid sit in litteris reseruationis, in promissione esse dicatur, resoluit *Rot. coram bon. memor. Buratto decis. 915. num. 3. & 5.*

11 Nec obstat moderna praxis constituendi pensiones cum regressu ad fauorem cuiuscumque pensionarij relata per *Paris. loco cit. d. lib. 6. d. quæst. 3. nu. 3. & 6. vers. sed aduertendum.*

12 Quia non procedit indistinctè in quibuscunque pensionibus, sed dumtaxat in ijs, quæ reseruantur gratia resignationis, vel cessionis beneficio, in quibus cum necessariò præcesserit possessio, competit etiam regressus, ex deductis per eumdem *Paris. ibidem*, secus verò, quando, prout hic, pensio reseruatur per Sedem Apostolicam super beneficio iam pleno, quod cum pensionarius nunquam possederit, super eo regressum obtinere non valet, vt resoluit *Rota in d. Troiana Pensionis coram Queippo, & in recentior. dicta decis. 206. sub num. 1. par. 2. & d. decis. 283. numer. 18. par. 5.*

Et ità vtraque &c.

ROMANA SALVIANI.

Veneris 9. Decembris 1644.

ARGVMENTVM.

Immissio in vim Saluiani competit creditori super bonis debitoris, licet bona sint emphiteutica prohibita quoquomodo vendi, aut alienari irrequisito proprietario sub pœna caducitatis, licet prohibita etiam esset hypotheca, & quare? & ex quanam prohibitione alienationis censeatur etiam prohibita hypotheca? In feudo, primogenitura, vel emphyteusi ex pacto, & prouidentia licet per mortem vocati, vel emphyteutæ resoluatur etiam, & extinguatur Ius creditorum, secus tamen est, quando emphyteusis est merè hæreditaria acquisita à laicis pro se, & hæredibus titulo oneroso, in qua primus acquirens potest illius fructus, nedum eius vita durante, sed perpetuò obligare, & hypothecare in præiudicium emphyteutæ, & quorumcumque hæredum, & successorum ab eo causam habentium, & an hoc procedat tantum in hærede, & successore vniuersali, non autem in tertio, & successore singulari, & quando? & an per huiusmodi immissionem tangatur substantia rei, aut directum dominium, & quandiu creditor immissione fruatur sub generali obligatione bonorum, quod veniant fructus pendentes, & futuri, quando procedat, & in quibus fructibus, & quid comprehendatur sub huiusmodi generali obligatione?

SVMMARIVM.

1 *Bona embiteutica licet prohibita quoquomodo vendi, & alienari irrequisito proprietario sub pœna caducitatis; attamen si non fuerit expressè prohibita hypotecatio, nec alienatio latissimè sumpto vocabulo simplex hypotheca non censetur prohibita.*

2 *Res hypotecata non dicitur alienata, sed remanet in bonis hypothecatis.*

3 *Dictio quomodolibet alienare æquipollet prohibitioni alienationis latè sumpto vocabulo, & capit quemlibet modum improprium, & abusiuum.*

4 *Hypotheca censetur prohibita ex prohibitione alienationis cum dictione quomodolibet alienare.*

5 *Saluiani si fuit intentatum super cōmoditate percipiendi fructus immissio substinetur etiam prohibita hypoteca latissimè sumpto vocabulo, vel per quascumque dictiones, quantumuis generales, & latius patentes.*

6 *Prohibitio alienationis non comprehendit, neque afficit commoditatem percipiendi fructus, quæ est quoddam ius distinctum, & separatum ab ipsa re semper hypothecabile, & veniens in generali obligatione bonorum tamquam non immutans dominium prohibentis.*

7 *Commoditas percipiendi fructus rei alienari prohibita venit in generali obligatione bonorum, tamque ius quoddam distinctum ab ipsa re semper hypotecabile, & non immutans dominium prohibentis.*

8 *In bonis emphytheuticis non obstante amplissima prohibitione alienandi, & hypothecandi, remanet semper hypothecabile ius, & commoditas percipiendi fructus.*

9 Hypothecatio *commoditatis percipiendi fructus tam diu durat, quamdiu durat vita hypothecantis, ita vt ea defuncto hypotheca expiret, & res transeat libera ad alios, ad quos successio defertur.*

10 Declara *hoc procedere in Feudo Primogenituræ, vel emphyteusi ex pacto, & prouidentia, secus in emphyteusi hæreditaria concessa pro se, & hæredibus titulo ônero so.*

11 *In feudo primogenitura, vel emphyteusi, ex pacto, & prouidentia non solum inest prohibitio hominis non alienandi, sed etiam legalis.*

12 *In feudo primogenitura, vel emphyteusi ex pacto & prouidentia sicuti per mortem vocati, vel emphiteutæ omne ius resoluitur, ita etiam resoluitur ius creditorum.*

13 *Secus verò si emphiteusis sit mera hæreditaria acquisita à laicis pro se, & hæredibus titulo oneroso, potest illius fructus, etiam perpetuo hypothecare in præiudicium successorum ab eo causam habentium.*

14 *Emphiteuta primus acquirens pro se, & hæredibus titulo oneroso potest illius fructus, nedum eius vita durante, sed perpetuo obligare in præiudicium quorumcumque hæredum, & successorum, & ab eo causam habentium.*

15 *Hæres, & successor vniuersalis factum defuncti ex quasi contractu per aditionem hæreditatis cum creditoribus inito seruare tenetur,*

Secus autem tertius, & successor singularis.

16 *Hypoteatio commoditatis percipiendi fructus res emphiteuticæ non tribuit nisi actionem personalem non autem ius aliquod in re ipsa, & per consequens exerceri non potest contra singularem successorem, sed tantum contra hæredem vniuersalè tamquam obligatum ad tradendum singulis annis fructus emphiteusis.*

17 Hypothecatio *commoditatis percipiendi fructus rei emphitheuticæ licet non constituat ius aliquod in re scilicet in ipsa emphiteusi in præiudicium Domini directi constituit tamen ius quoddam afficiens illam commoditatem percipiendi fructus distinctum ab ipsa re, quod sicuti fundus, & proprietas est hypothecabile.*

18 *Amplia, vt hoc veniat sub generali obligatione bonorum, ac etiam super eo hipotheca sit exercibilis ad effectum Saluiani, absq; eo quod contraueniatur prohibitioni alienationis.*

19 *Emphiteuta primus acquirens, si ius, & commoditatem percipiendi fructus rei emphiteuticæ obligationi, & hypotheca fauore creditoris supposuerit,* emptor

emptor causam habens ab eodem emphiteuta, etiã si sit successor singularis, arctatur causatiuè ad debita sui authoris; itaut licitum sit creditori super ipso iure, & commoditate sibi prius obligata exequutionem facere, & immissionem obtinere.

20 *Res faudalis, & emphiteutica reddit libera ad dominium directum ab omni onere hypotheca, & obligatione per vassallum, vel emphiteutam contracta, quando ad illum reddit ex causa necessaria, scilicet ex natura rei, vel vigore inuestitura.*

21 *Secus tamen est quando reddit ex causa voluntaria scilicet donationis, venditionis, vel similis tunc enim ad illum reddit cum suo onere etiam in illius præiudicium.*

22 *Directum dominium, neque substantia rei tangitur per obligationem commoditatis, & iuris percipiendi fructus factam ab emphiteuta fauore tertij creditoris, & per immissionem super huiusmodi commoditate obtentam in* Saluiano, *neque alius sequitur effectus per quem dici potest facta alienatio rei contra voluntatem Domini directi.*

23 *Domino directo nullum infertur præiudicium ex eo quod creditor emphiteutę fuerit immissus super iure percipiendi fructus distincto, & separato ab ipsa re emphiteutica, ad effectum, vt tandiu hac commoditate fruatur, quamdiu satisfiat de suo credito, cum sequuta satisfactione, & resoluta emphiteusi res libera ad ipsum deuoluatur.*

24 *Fructus pendentes, & futuri licet veniant sub generali obligatione bonorum, id tamen habet locum quando fructus aliquo modo extant penès debitorem de tempore obligationis, vt quia sint nati, vel saltem sati, & concepti penès obligantem.*

25 *Secus autem, si nec nati, nec sati sunt penes debitotorem, sed per tertium, quo casu, cum numquam fuerint in dominio illius non possunt venire sub hipotheca ab eo contracta.*

26 *Declara hoc tantum procedere in fructibus industrialibus, non autem ciuilibus, & naturalibus.*

27 *Fructus industriales licet percipiantur ex bonis debitoris, percipiuntur tamen mediante cultura, & speciali labore, & industria possidentis, ideoque acquiruntur possessori, & non veniunt in obligatione defuncti.*

28 *Fructus naturales, & ciuiles, cum nullam requirant culturam, vel laborem possidentis, censentur tamquam pars fundi, & sequuntur fundum ipsum, vnde veniunt sub obligatione defuncti.*

29 *Obligatio generalis omnium bonorum continet non solum præsentia, sed etiam futura, & non existentia in rerum natura de tempore contractæ obligationis.*

30 *Pensiones domorum tamquam fructus ciuiles æquiparantur naturalibus, & veniunt in generali obligatione fauore creditoris.*

31 *Creditor potest exercere hipothecam, quam habet in omnibus bonis debitoris super fructibus rei emphiteutica, quacumque probibitione non obstante, tamquam super re pęnitus distincta, & separata ab ipsa emphiteusi alienari prohibita.*

DECISIO CXLIV.

DEcisionem coram me emanatam die 17. Aprilis anni superioris hodiè DD confirmarunt, iterũ respondendo sententiã immissionis in Saluiano latam per Iudicem deputatum ab A.C. ad fauorem Lutij Vincentij Lilij super quadam domo nunc retenta à Petro Paolo Rosciolo, & olim possessa à Vincentio de Vetera eius debitore, esse confirmandam, non obstante allegato defectu hypothe-
cæ, quia licet præfata domus sit emphiteutica pro-
1 hibita quoquo modo vendi, aut alienari irrequisito
proprietario sub pęna caducitatis; attamen cum non
fuerit expressè prohibita hypothecatio, nec alie-
natio latissimè sumpto vocabulo, simplex hypo-
2 theca, per quam bona non alienantur, sed rema-
nent in bonis hypothecantis prohibita censeri non
debet *iux. dispositionem text. in l. pignus C. de pignor.*

Nec obstat, quod in hodierno Summario Roscio-
li prohibitio alienationis legatur concepta per di-
ctionem quomodolibet, ibi, *Non possint modo aliquo*
vendere, nec quomodolibet alienare dictum situm, &
melioramenta &c. irrequisitis DD. *Proprietarijs sub*
pæna caducitatis &c. Per quam dictionem cũ ęqui-
3 polleat prohibitioni alienationis latè sũpto vocabu
lo, & capiat quemlibet modum improprium, & a-
busiuum Gozad. *cons. 14. num. 22. Roland. cons. 2. n. 23.*
& seqq. lib. 4. Rot. dec. 364. num. 1. & dec. 505. num. 19.
par. 1. diuers. & in recentior. decis. 602. numer. 4. part. 2.
4 Censeatur etiam prohibita hypotheca *Bursatt. cons.*
151. num. 42. Cephal. cons. 296. num. 43. Odd. de fideic.
quæst. 20. art. 16. num. 226. Rot. diuers. dec. 426. num. 9.
vers. ex prædictis par. 1.

Quia quicquid sit de veritate præfatæ opinionis,
5 dum Saluianum intentatum fuit dumtaxat super
commoditate percipiendi fructus, immissio substi-
netur, etiam prohibita hypotheca latissimè sumpto
vocabulo, vel per quascumque dictiones, quantum-
uis generales, & latius patentes, cum huiusmodi
6 prohibitio non comprælendat, neque afficiat præ-
fatam commoditatem percipiendi fructus, quæ est
quoddam ius distinctum, & separatum ab ipsa re
semper hypothecabile, & veniens in generali obli-
7 gatione bonorum, tanquam non immutans domi-
nium prohibentis, vt *Bart. in l. Codicillis §. Instituto*
num. 4. ff. de legat. 2. & in l. si is qui §. vsusfructus nu.
2. ff. de pignor. firmant Aym. *cons. 213. num. 2. Menoch.*
cons. 777. num. 9. & cons. 1022. num. 6. vers. tertia est
dubitatio, & num. 7. & 8. Roman. cons. 176. num. 13.
lib. 1. Gratian. *cons. 54. num. 14. & seqq. lib. 1. Negus. de*
Pignor. *2. memb. 5. part. nu. 9. part. med. vers. tamen hoc*
non obstante Giurb. *ad consuetud. Messanen. cap 1. glos. 2*
par. 1. num. 110. Grat. discept. foren. cap. 43. numer. 11.
cum seqq. Rota coram Put. *dec. 111. lib. 3. in correct. cum*
cæteris allegatis in alia decisione, & postremo dictum
fuit in Romana nullitatis deliberationis 27. Aprilis pro-
xime præteriti coram R.P.D. meo Ghisilerio, vbi re-
ceden. à decisione emissa sub die sexta Iunij antece-
dentis dictum fuit, quod in bonis emphiteuticis, nõ
8 obstante amplissima prohibitione alienandi, & hy-
potecandi, remanet semper hypothecabile ius, &
commoditas percipien. fructus.

Nec subsistit quod obligatio, & hypothecatio di-
ctæ commoditatis tamdiù duret, quamdiù durat vi-
9 ta hypotecantis, itaut eo defuncto hypotheca
expiret, & res transeat libera ad alios, ad quos
successio defertur, vt sensisse videntur DD. supra
citati, & dixit *Rot. coram bon. mem. Coccino decis. 59.*
num. 9. & 10.

Quia iterum Domini responderunt obiectum
10 procedere in fæudo, primogenitura, vel emphi-
teusi ex pacto, & prouidentia, in quibus non solum
inest prohibitio hominis, sed etiam legalis, & per
11 mortẽ vocati vel emphiteutę cũ onere ius resolua-
tur resoluitur etiam, & extinguitur ius creditorũ *per*
tex. in l. lex vectigali 31. ff. de pignor. Secus verò vbi,
12 prout hic, emphiteusis est merè hæreditaria, acqui-
sita à laicis pro se, & hæredibus titulo oneroso.
13 In hac enim primus acquirens potest illius fructus,
nedum eius vita durante, sed perpetuò obligare,
& hi-

Digitized by Google

& hipothecate in præiudicium empbiteutæ, & quorumcumque hæredum, & successorum, ac ab eo causam habentium, vt præter allegatos in alia decisione consuluit *Ias. cons. 23. num. 3. vers. seu præmissis non obstantibus, & num. 4. lib. 4. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. glos. 7. num. 4. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 142. num. 11. bene Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 18. num. 9. cum duob. seqq. & dixit Rot. in Perusina de Alfanis 4. Decembris 1624. coram bon. memor. Coccino post Merlin. de legit. dec. 125. num. 3.*

Necquicquam releuat replicatio, quod deducta procedant in hærede, & successore vniuersali, qui
14 factum defuncti ex quasi contractu per aditionem hæreditatis cum creditoribus inito seruare tenetur,
15 non autem in tertio, & successore singulari, prout est Rosciolus, ea ratione, quia cum hipothecatio huiusmodi commoditatis non tribuat nisi actionē personalem, non autem ius aliquod in re ipsa, consequens est, vt exerceri non possit contra singularem successorem, sed tantum contra ipsum obligatum, qui singulis annis compelli potest ad tradendum
16 fructus emphiteusis per *Bart. Bald. & Cum. in l. Codicillis §. institutæ ff. de leg. 2. Alex. cons. 18. num. 3. lib. 5. Neguf. vbi supra 2. memb. 2. par. num. 49. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. quæst. 17. num. 23. Cordub. de caus. priu. abalien. Amphib. 49. per tot. Surd. de alim. tit. 4. quæst. 10. num. 29. & 31. Gratian. discept. for. cap. 43. numer. 11.*

17 Placuit enim responsio, quod licet per huiusmodi obligationes, & hipothecam non constituatur aliquod ius in re, scilicet in ipsa emphiteusi in præiudicium Domini directi, constituitur tamen ius quoddam afficiens illam commoditatem, & ius percipiendi fructus distinctum, & separatum ab ipsa re, quod, vt dictum fuit, tamquam proprietas, & fundus, est hypothecabile, & venit sub generali o-
18 bligatione bonorum, ac super eo hipotheca est exercibilis etiam ad effectum Saluiani absque quod contraueniatur prohibitioni alienationis, vt sequēdo *Molin. de primog. Hispan. lib. 1. c. 20. num. 11. resolutum fuit in Romana Saluiani 15. Aprilis 1622. coram bon. mem. Cardinali Mellino impress. post Cenc. de Censib. dec. 403. n. 8. & 9. & in Bonon. vsusfructus 18. Iunij 1640. coram bon. mem. Merlino, §. tertio est casus.*

Dum itaque hæc domus deuenit ad Rosciolum habentem causam mediatè à Vincentio emphiteu-
19 ta, qui illud ius, & commoditatem percipiendi fructus obligationi, & hypothecæ supposuit, successor, etiam si singularis, arctatur causatiuè ad debita sui authoris, itaut licitum sit Creditoribus super ipso iure, & commoditate sibi prius obligata executionem facere, & immissionem obtinere, ex iuribus supra allegatis, & in fortioribus, *Surd. decis. 102. sub num. 14. vers. inserunt autem cum seqq. ibique Hodiern. in addit. nam. 3.* ponderans, quod res feu-
20 dalis, & emphiteutica libera ad Dominum ab omni onere hypotheca, vel obligatione contracta per Vassallum, aut emphiteutam, quando ad illum redijt ex causa necessaria, scilicet ex natura rei, vel vigore inuestituræ, secus tamen est quando redijt
21 ex causa voluntaria, scilicet donationis venditionis, aut similis, tunc enim redijt cum suo onere, etiam in illius præiudicium.

Et in hanc sententiam eo libentius DD. inclina-
22 runt, quia per huiusmodi obligationem, & immissionem non tangitur substantia rei, nec directum dominium, nec alius sequitur effectus, per quem possit dici facta alienatio rei, seu supposita seruitus in re contra voluntatem, & vtilitatem D. directi, pro cuius indemnitate prohibitio alienationis principalitèr apposita fuit, sed creditor immittitur su-
23 per illo Iure percipiendi fructus distincto, & separato ab ipsa re, ad effectum, vt tamdiu hac commoditate fruatur quandiu satis fiat de suo credito, ex quo nullum infertur præiudicium Domino directo, ad quem sequuta satisfactione, & resoluta Emphiteusi res libera deuoluitur, vt optimè aduertit *Coler. de proces. execut. par. 2. cap. 3. num. 295. post Martin. lauden. in cap. 5. §. 1. & §. Quid ergo num. 112. in fin. de inuestitura de re alien. fact. Bald. in cap. 1. §. Aut si libellario n. 4 vers. sed commoditates tit. quib. mod. feud. amitt. Tiraquell. vbi supra d. §. 1. d. glos. 78. n. 48. cap. fin.*

24 Quibus firmatis, non obstat quod licet in generali obligatione veniant fructus pendentes, & futuri, id tamen habeat locum, quando fructus aliquo modo extant penes debitorem de tempore obligationis, vt quia sint nati, vel saltem sati, aut concepti
25 penes obligantem, secus autem vbi, prout hic, nec nati, nec sati sunt penes debitorem sed per tertium, quo casu cum nunquam fuerint in dominio illius, non possint venire sub hypotheca ab eo contracta per *text. in l. Paulus §. 1. ff. de pignor. Merlin. Pignatel. controu. for. cap. 24. num. 5. & seqq. Surd. dec. 97. num. 12 Rot. dec. 133. num. 10. post Pacific. de Saluiano.*

Fuit enim responsum obiectum procedere in fru-
26 ctibus merè industrialibus, qui licet percipiantur ex bonis debitoris, percipiuntur tamen mediante cultura, ac speciali labore, & industria possidentis,
27 ideoque acquiruntur. Possessori, & non veniunt in obligatione defuncti: secus tamen in fructibus na-
28 turalibus, alijsque ciuilibus, prout sunt fructus de quibus agitur, hi enim, cum nullam requirant culturam, vel laborem possidentis, censentur tamquam pars fundi, & sequuntur fundum ipsum *l. fructus ff. de rei vendic. l. Iulianus §. si fructibus ff. de act. empt. quam distinctionem amplexa fuit Rot. in rec. dec. 3. num. 49. cum seqq. par. 7.* Proindeque nihil refert, quod non fuerint in bonis debitoris de tempore obligationis, quia satis est, quod de eo tempore in eius bonis adesset ius, commoditas illos percipiendi, cum dictum Ius operetur, vt eodem momento, quo dicti fructus debentur, cadant, & includantur in hipotheca. & obligatione generali, quæ continet,
29 non solum præsentia, sed etiam futura, & non existentia in rerum natura de tempore contractæ obligationis, vt probant *text. in l. potior. 11. §. si de futura ff. qui pot. in pign. hab. in l. ea quæ nondum ff. de pignor. & in l. fin. ff. quæ res pign. oblig. poss. idem Merlin. Pignat. vbi supra d. cap. 24. num. 7. & 8. Grauell. dec. Dolan. 51. num. 9. & seq. ac per tot. iuncto num. 26. Manet. dec. 34. num. 28. vsque in fin.* Pensiones enim domorum, tanquam fructus ciuiles æquiparantur na-
30 turali &c. *Bart. in l. diuortio num. 78. in fin. ff. solut. matrim. Io: Franc. à Pont. cons. 32. n. 3. Guttier. de Tutel. par. 3. cap. 3. num. 7. Manen. d. dec. 34. num. 20 cum alijs per Rot. d. dec. 3. num. 33. par. 7. rec.* Et veniunt in generali obligatione bonorum fauore creditoris,
31 qui super eis exercere potest hipothecam, quacumque prohibitione non obstante, tanquam super re penitus distincta, & separata ab ipsa Emphiteusi alienari prohibita ex Iuribus supra, & in alia decisione alleg.

Et ità vtraque parte informante resolutum fuit, &c.

RONANA SVBHASTATIONIS DE ALEXIIS.
Lunæ 12. Decembris 1644.
ARGVMENTVM.

Contra tertium creditorem non potest ab altero creditore

tore executiuè procedi ad subhastationem, & deliberationem bonorum communis debitoris etiam ad effectum illum satisfaciandi ex ipsius pretio retracto de suo credito, quando creditor est in possessione bonorum, & allegat illa possidere non iure pignoris, sed pleno iure proprietatis, & ad istum effectum sufficit, quod ipse reperiatur in possessione, & titulum alleget, absque eo quod habeat necesse illum iustificare.

S V M M A R I V M.

1 *Executiuè contra tertium possidentem procedi non potest.*

2 *Creditor anterior possidens bona communis debitoris impedire nequit, quominus creditor posterior deueniat ad subhastationem ad effectum, ut ex pretio illi satisfiat pro suo credito, & residuum in satisfactionem proprij crediti conuertatur.*

3 *Limita hoc non procedere, si creditor anterior non possideat bona debitoris iure pignoris, sed alleget ad se illa spectare pleno iure proprietatis.*

4 *Creditor possidens bona communis debitoris non iure pignoris, sed pleni dominij, impedit executionem ob alio faciendam.*

5 *Datio in solutum alicui creditori non operatur in praeiudicium tertij creditoris, quando datio est vniuersalis omnium bonorum, secus si sit facta de particularibus bonis.*

6 *Tertius possessor ad effectum impediendi executionem non habet opus iustificare titulum, sed ei satis est probare possessionem, & titulum allegare.*

7 *Tituli iustificatio spectat ad petitorium, & quando agitur de illius canonizatione.*

8 *Tertius possessor ad effectum impediendi executionem non tenetur docere de titulo sua possessionis.*

9 *Executio potest fieri contra possidentem bona communis debitoris, quando ille possidet iure pignoris, secus si iure proprietatis, & dominij.*

10 *Bonorum assignatio, quando non apparet, an fuerit facta in pignus, vel in dationem in solutum si praecedat causa habilis ad transferendum dominium simplex, censetur facta cum trãlatione dominij, & proprietatis, non autem tantummodo iure pignoris.*

11 *Rescriptum recipit interpretationem à iure.*

12 *Clausula seruato iuris ordine dat formam praecisam, & restringit facultatem ad limites iuris.*

13 *Subhastatio, & deliberatio bonorum fieri non potest nisi transportatis actis, & obtentis mandatis executiuis.*

14 *Subhastatio est nulla, & irrita non seruata forma à iure praescripta.*

15 *Immissus in Saluiano, obtento rescripto, & licentia à Principe potest deuenire ad subhastationem absque alia relaxatione mandati executiui.*

16 *Declara hoc procedere, quando petens subhastationẽ, vel ipse possidet, vel agit contra tertium possidentem solo iure pignoris, secus si tertius alleget bona possessa à se pertinere iure proprietatis, & dominij.*

D E C I S I O CXLV.

ALexius de Alexijs viuens plura contraxit debita fauore diuersarum personarum, & signantèr die 27. Octobris 1598. imposuit censum scut. 37. quem sic impositum vendidit Io: Baptistae Seniori de S. Petro pretio scutorum 500. aliumque similem censum scutorum 42. imposuit die 2. Iulij 1603. quẽ pretio aliorum scutorum 600. vendidit similiter eidem Io: Baptistae. Deindè sub die vltima Ianuarij 1600 alium censum imposuit scutorum 130. quem pretio scutorum bis mille vendidit Praeposito, & Cappellanis Cappellae, B. Mariae de Clementia sitae in Ecclesia Collegiata S. Mariae ad Transtiberim de Vrbe: Et vlterius sub die 3. Iunij anni 1611. alium censum imposuit scutorum 52. quem pretio scut. 808. Vendidit Patri Eminentissimi D. Cardinalis Panziroli.

Idem Alexius in Testamento sub quo decessit post plura legata haeredem vniuersalem instituit Iulium Vrsinum eius ex sorore Npotem cùm onere adeundi haereditatem, & in ea se ingerendi sine beneficio legis, & Inuentarii, vt in Testamento, quod datur *in Summ. Creditorum num.* 1.

Post eius obitum Creditores mouerunt iudicium coram A.C. contra d. Iulium haeredem super immissione. In possessionem bonorum haereditariorum remedio vtilis Saluiani, & sub die 25. Septembris 1620. sententiam fauorabilem reportarunt cum subsequuta bonorum possessione *Summ. Creditorum num. 2. & 3.*

Verùm etiam Antonina Vrsina Creditrix supradicti Alexij, prò residuo Dotis scut. 3000. adiuit A. C. & praeuia narratiua, quod ipsa erat creditrix ratione dotium, quodque fuerat immissa in possessionem bonorum Alexij vigore sententiae de anno 1620. latae ad fauorem creditorum, & vlterius, quod ipsa erat cessionaria aliquorum creditorum Io: Baptistae, & Alexij, eo quod Iulius Vrsinus d. Alexij haeres perstiterat consensum, quod ipsa prò satisfactione suarum Dotium bona praefata possideret, & haberet pleno naturali, & titulari Dominio, sub die 27. Nouembris 1622. obtinuit mandatum de immittendo in possessionem bonorum hereditariorum Alexij cum clausula sine praeiudicio habentium meliora, & petiora iura, cuius vigore omnia bona hereditaria Alexij occuparet, tenor autem mandati talis est *Noueritis &c. cum Domina Antonina Vrsina Vidua de anno 1620. obtinuerit vigore vtilis Saluiani immitti in possessionem omnium bonorum foren. & Vrbanorum spectan. ad d. haereditatem de Alexijs citato D. Iulio Vrsino haerede d. q. Alexij, & alijs Creditoribus pro omni suo Iure, & interesse &c. Verum quia dicta bona &c. sunt ad eo tenua, vt de eorum redditibus vix partem partis fructuum dotalium satisfactionem recipiat*, & *propterea ad subhastationem deliberationem, adiudicationem, & eorumdem bonorum totalem distractionem intentare vellet in maximum damnum, & praeiudicium d. D. Iulij Vrsini haeredis, qui ad euitandum huiusmodi damnum, & vlteriores, & superfluas impensas consensit, & suum perfectum consensum dedit, & praestitit, vt iure medio d. D. Antonina pro satisfactione antedicti sui crediti dotalis dd. bona habeat, possideat, fruatur, & gaudeat pleno naturali, & titulari, Dominio: Vndè super hoc requisiti a d. D. Antonina, vt vellimus de opportuno Iuris remedio prouidere quocirca, &c. mandamus &c. vt d. D. Antonina, siue eius legitimum Procuratorem in possessionem omnium, & singulorum bonorum Vrbanorum, & forensium &c. illorumque pensionum, fructuum, Iurium, redditum, & emolumentorum pleno planorio, & plenissimo, ac naturali, & vniuersali dominio vigore l. fin. &c. ac alterius cuiusuis remedij possessorij sibi magis de Iure proficui, & competen. immittatur &c. quam sic in possessionem eorumdem immissam impositam*, & *collocatam manuteneatis, & pacificè, ac perpetuò conseruetis sine tamen praeiudicio possidentium, & meliora Iura habentium si qui sunt.*

Continuãte Antonina in quieta, & pacifica possessione dd. bonorum, creditores praefati, adita Signatura Sanctissimi, obtinuerunt causam praefatam, praeuia auocatione à quocumque alio Tribunali, committi A.C. qui ad vlteriora in causa, seù causis, & ser-

seruato Iuris ordine procedat, etiam ad subhasta-
tionem, & deliberationem bonorum hæreditario-
rum D. Alexij, vbique locorum existen. iuxtá sty-
lum curiæ, & pretium exindè redigen. deponeretur
penes Montem Pietatis, ad effectum consignandi
prioribus, & potioribus creditoribus d. Alexij, &
satisfaciendi eidem Antoninæ de suo credito, qua-
tenus existat creditrix, &c. & successiuè inhærendo
possessioni captæ de anno 1620. vigore mandati de
immittendo ad eorum fauorem relaxati, obtinue-
runt á iudice per A. C. deputato mandatum de ma-
nutenen. in possessionem bonorum hæreditariorum
Alexij, sed interposita pro parte Antoninæ appel-
latione, causaque alteri commissa de consensu par-
tium, lata fuit sententia fauorabilis ad fauorem An-
toninæ, à qua interiecta appellatione, causaque
mihi commissa cum speciali rescripto Sanctissimi, vt
in causa procederem iuxtà commissiones in actis
præsentatas, dubitaui An esset deuenien. ad subha-
stationem, & DD causa ter proposita, negatiuè re-
sponderunt, Quia cum Antonina sit tertia, & re-
periatur in possessione horum bonorum ex alio ti-
1 tulo, non potest contra ipsam executiue procedi
iuxta celebrem Theoricam Alex. in l. à Diuo Pio §.
si super rebus num. 28. vers. vt benè facit ff. de re ind.
quam probauit in l. ob Maritorum num. 5. vers. Quæro
nunquid pendente C. ne vxor prò marito, & sæpiùs fir-
manit Rota, & signanter in S. Seuerini Landi 23. Ia-
nuarij 1638. coram Reuerendissimo D. meo Decano, &
in Anconitana Dotis 24. Aprilis 1643. coram me.
2 Nec obstat quod Creditor Anterior possidens bo-
bona communis Debitoris Impedire nequeat, quo-
minùs alter creditor posterior deueniat ad subha-
stationem, dummodo subhastatio fiat ad effectum,
vt ex pretio in primis, & ante omnia satisfiat ante-
riori Creditori possidenti, & postmodum de eo,
quod superest posteriori, vt probat text. in d. l. à Di-
no Pio §. Quod si res fuerit pignorata ff. de re iudic.
Gvat. discept. for. cap. 942. num. 3. cum seqq. Neguf. de
pignor. par. 5. memb. 3. num. 3. & Rot. in Romana Palatij
11. Nouembris 1630. coram Eminentissimo D. Cardi
nali Verospio, & in Romana Nullitatis Deliberatio-
nis 27. Aprilis 1644. coram R. P. D. meo Ghisilerio.
Conclusio enim procedit, quando tertius credi-
3 tor res detinet Iure pignoris, & fatetur rem quoad
proprietatem spectare ad debitorem, sed allegat fuis-
se sibi prius hypothecatam, secus quando allegat
proprietatem non spectare amplius ad debitorem,
sed rem esse suam titulo plenæ proprietatis, & do-
minij, tunc enim non intrat dispositio d. §. sed Cre-
4 ditor, & sic possidens impedit executionẽ ab alio fa-
ciendam, vt optimè distinguendo inter vnum casum
& alterum declarat Alex. in d. l. à Dino Pio §. sed, &
illud num. 40. vers. sed 2. limit. ff. de re ind. & eo relato
Rot. coram bon. mem. Buratto dec. 572. num. 7. & decis.
627. num. 4.
Hoc autem casu Antonina non allegat se posside-
re bona Alexij Iure pignoris temporaliter, ad effe-
ctum sibi satisfaciendi de suo credito, sed pleno Iu-
re proprietatis, & dominij, mediante datione inso-
lutum sibi facta de consensu d. Iulij hæredis Alexij,
vt aperte habetur in d. mandato de immittendo vi-
gore huius consensus obtento de anno 1622. ideoq;
contra ipsam non potest ad subhastationem procedi
ex Iuribus supra allegatis: Decisiones autem in Ro-
mana Palatij, & in Romana Nullitatis Deliberationis
loquuntur in primo casu, quo scilicet creditor ante-
rior possidebat tantummodo iure pignoris, non
autem pleno Iure proprietatis, & dominij, ideoque
nullatenus applicantur.
Neque DD. voluerunt attendere Exceptiones,
quæ adducebantur contra dationem insolutum, &
præsertim quod ea non suffragatur, nec operatur in
5 præiudicium tertij creditoris, quia prætetquod
conclusio non procedit, nisi quando datio est vni-
uersalis omnium bonorum, non autem quando est
facta de particularibus bonis, ex adductis latissimè
per Reuerendissimus D. Vrgellen. dec. 364. ponderatũ
6 fuit, quod ad effectum impediendi exequutionem
tertius non habet opus iustificare Titulum, sed sa-
tis est probare possessionem, & titulum allegare, vt
benè monuit Bart. in d. l. à Diuo Pio §. si super rebus
n. 4. cæteriq; scribentes Communiter Castr. cons. 143. sub
n. 30. vers. Et si quæretur lib. 1. Rot. coram S. mem. Greg.
dec. 22. num. 3. cum seqq. Iustificatio enim tituli spectat
7 ad petitorium, seu quando agitur de illius Canoni-
zatione, secus autem, vbi agitur tantummodo ad
8 impedien. Viam Exequutiuam, ad hunc enim effe-
ctum possessor non cogitur docere de titulo suę pos-
sessionis l. cogi C. de petit. hæred. Greg. vbi supra nu. 4.
contraria verò procedunt quando tertius allegaret
9 se tantummodo Iure prignoris possidere res com-
munis debitoris, secus autem vt dictum est quando
allegat se possidere pleno Iure proprietatis, & Do-
minij.
Et in omnem casum potest dici satis constare de
titulo ex enunciatiua consensus in mandato de im-
mittendo concesso ab A. C. in exequutionem eius-
dem consensus, & ex productione Iurium enuncia-
torum in dicto mandato, & in quibus Iudex se fun-
dauit, de quorum productione constat ex fide No-
tarij Actuarij, ex ea enim apparet à Procuratore An-
toninæ fuisse repetitum instrumentum cessionis
Iurũ creditorum, necnon copiam sententiæ, vna cum
mandato relaxato instrumentum consensus Iulij,
necnon omnia alia iura in actis producta de immit-
tendo in possessionem bonorum; Quamuis N. de-
præsenti non reperiatur hic consensus, ideoque non
possit ex eius lectura dignosci, an constet in pignus,
10 vel in dationem insolutum, quia tamen præcedit
causa habilis ad transferendum dominium, simplex
illa assignatio bonorum censetur facta cum transla-
tione dominij, & proprietatis, non autem tantum-
modò Iure pignoris, vt notat Bart. in l. si constante
n. 99. vers. Imo dico, ff. sol. matrim, & tradunt commu-
niter DD. in l. Dotis fructus, §. fin. ff. de iur. Dot. Rot.
coram bo. mem. Buratt. d. dec. 574. n. 4. & d. decis. 627.
num. 1.
Eoque minus dixerunt DD. deueniri posse ad
subhastationem cum adhuc acta non sint trasportata,
nec mandata exequutiua relaxata, sine quibus cer-
tum est ad subhastationem deueniri non posse: Nihil
enim refert, quod causa reperiatur commissa cum
clausula firmo remanente Notario, & cum faculta-
te cogendi partes ad standum indicationi instru-
mentorum, & iurium quorumcumque, seù simplici
copiæ absque alia confectione extractus, seù Rege-
stri, quia dicta clausula fuit apposita in commissio-
ne directa A. C. ad tollen. dubitationem, an causa
ita esset affecta commissaria, vt spectaret ad Nota-
rium Archiuij, potius quam ad Notarium A. C.
hodie autem sumus in gradu appellationis, & com-
missio mihi directa cum insertione aliarum com-
missionum reperitur in actis Notarij Rotalis, apud
quem fuerunt à Creditoribus producta instrumenta
censuum; Vndè dicta clausula non suffragatur, &
Notarius huius causæ est Rotalis, apud quem acta
non sunt transportata.
Ideo nihil releuat quod Sanctiss. rescripserit cum
facultate subhastandi, & deliberandi omnia & sin-
gula

Digitized by Google

11 gna bona, &c. quia cum rescriptum recipiat interpretationem à iure *l. Rescriptu C. de precib. Imper. off. Mantic. dec. 213. n. 3.* & quod plus est in eius ventre ad sit clausula *seruato iuris ordine*, quæ dat for-
12 mam præcisam, & restringit facultatem ad limitis iuris, si de iure communi deueniri non potest ad
13 subhastationem, & deliberationem nisi prius transportatis actis, & obtentis; mandatis exequutiuis vt *in d. l. à Diuo Pio*, vtique nec minus ad eam deueniri poterit vigore rescripti, quod seruare voluit formam & ordinem à iure communi præscriptum;
14 alias enim hæc forma non seruata, subhastatio erit nulla, & irrita *cap. cum dilectu, §. dictum in super, ibiq; Fœlin. num. 6. vsque ad 14. de rescript. Abb. in cap. cum causam num. 10. de re iudic. Reuerendissimus Vigellen. dec. 205. nu. 3.*

15 Nec quidquam refert, quod obtento rescripto, & licentia à SS. immissus in Saluiano Deuenire possit ad subhastationem, etiam absque alia relaxatione mandati exequutiui, vt probat alijs relatis *Mangil. de subhast. qu. 126. num. 14.* & pluries firmauit *Rota coram Card. Seraph. dec. 1100. n. 2.* vbi ponderata distinctione An sententia, & mandatum de immittendo sit in hypothecaria, vel simplici Saluiano, & firmato, quod in primo tantum casu Creditor immissus procedere possit ad subhastationem, non autem secundo cōcludit tamen quod si impetretur à Principe licentia, etiam in secundo casu, immissus in Saluiano procedere possit ad subhastationem, etiam alio mandato non obtento, quod idem dixit *Rot. in rec. dec. 161. num. 14. & 15. part. 6. & in Ariminen. Bonorum 4. Martij 1622. coram bo: me: Coc. & in Romana Domus cor. Card. Sacrato impressa per Modern. Perusin. post tract. de manut. dec. 296. n. 1. & 2.*

16 Fuit enim responsum decisiones allegatas, easque dicta procedere, quando petens subhastationem possidet, vel agitur cum tertio, qui possideat tantum Iure pignoris, ad effectum sibi satisfaciendi ex fructibus; secus quando tertius qui reperitur in possessione, allegat bona, quæ olim ad communem debitorem spectabant, ad se modo pertinere titulo plenæ proprietatis, & Dominij, tunc enim non potest exequutiuè procedi ad subhastationem, & deliberationem ex Iuribus supra allegatis, nec decisiones loquuntur in his terminis.

Et ita vtraque &c.

VALENTINA PAROCHIALIS.

Veneris 13. Ianuarij 1645.

ARGVMENTVM.

Resignatio deficiente consensu Pontificis supplicationem signantis, & eiusdemmet resignantis redditur omnino nulla, & ex quibus defectus huiusmodi consensus tam in Pontifice, quam in ipsomet resignante colligatur?

SVMMARIVM.

1 *Pontifex signans supplicationem Resignantis de tempore, quo iam resignans obierat, resignatio remanet nulla ex defectu ipsius consensus.*

2 *Resignans sub certis conditionibus illis non impletis non censetur consentire, & multo minus sub conditionibus contrarijs.*

DECIS. CXLVI.

Placuerunt DD. fundamenta Decisionis à me extensæ sub die 8. Aprilis anni præteriti; quia cum supplicatio fuerit signata à fel. rec. Vrbano VIII. 3. Nonas Ianuarij Pontificatus an. 18. qui est quadragesimus primus à natiuitate, de quo tempore Resi-
1 gnās obierat, ex defectu ipsius cōsensus Resignatio remanet omninò nulla, vt sequendo *Gloss. in Clem. 1. in verbo quomodolibet de Renun. tradunt. DD. in decis. alleg. vers. 1. quia.*

Præterea mandatum datum ad resignan. non fuit liberè, & indefinite conceptum, sed sub certis pactis, ; & conditionibus, scilicet, quod reseruaretur annua Pensio Ducatorum bis Censum auri de Camera liberè, & integrè soluen., etiam literis non expeditis sub ea lege, quod de nullitate, aut inualiditate Pensionis, dari non possit, neque reductio vnquam peti ex quouis capite, etiam ex causa alimentorum, sub clausula *non alias, aliter, nec ullo modo*, & tamen supplicatio fuit signata cum clausulis omninò contrarijs; quia Pensio fuit reseruata vigore literarum Apostolicarum infrà nouem menses expediendarum, & dummodo centum Ducati remanerent prò Rectore, cum alijs, de quibus in supplicatione data *in præterito Summ. n. 3.* Vndè quia
2 Resignans sub certis conditionibus, illis non impletis, non censetur consentire, & multo minus sub cōditionibus contrarijs, Resignatio hæc ex defectu consensus Resignantis sustineri non potest, & ex *Decisionibus in causa Sauonen. Cantoriæ cor. R. P. D. meo Peutingerio*, fuit probatum, & in decisione, quam placuit DD. quoad vtrumq; caput hodie confirmare, cum nihil fuerit ab altera parte oppositū.

Et ita informante tantum Murillo fuit resolutum cum Thomas Iusa Resignatarius pluries citatus, & à me diù expectatus non comparuerit.

INVEN. LEGATI.

Lunæ 16. Ianuarij 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatū excedens in parte annullatur in totū propter eius indiuiduitatem in legato, vbi est facta mentio simpliciter de scutis intelligitur de scutis monetæ librarum quatuor, tamquam exiguioribus, & multa de valore, & variatione monetæ. Statutum, quando comprehendat forenses, & quandò præscriptio statutaria contra ipsos allegari possit, & quando ab illa excusentur, vel interrupta dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Legatum scutorum mille intelligitur de scutis monetæ librarum quatuor tamquam exiguioribus, currentibus in Ciuitate, vbi fuit celebratus contractus.*

2 *Verba Testatoris intelligenda sunt iuxta consuetudinem loci.*

3 *Mandatum, & eius executio excessiuum in parte reuocatur in totum propter eius indiuiduitatem etiamsi excessus consistat in minimo.*

4 *Excessus non solum consideratur in executione, sed damnum, quod prouenit debitori ex nulla, & iniusta deliberatione, vel adiudicatione.*

5 *Testis deponens de sua credulitate non venit attendendus.*

6 *Testes numero plures, & melius informati veniunt præferendi.*

7 *Argumentum valet de parte ad totum, & eiusdem Iuris dicitur pars, & totum.*

8 *Præscriptio etiam per interpellationem extraiudicialem interrumpitur.*

9 *Præscriptio vt tollatur sufficit qualis, qualis interruptio.*

10 *Præscriptio statutaria procedit etiam contra forenses, qui iudicium introduxerunt in Vrbe.*

11 *Statuta producentia effectum in lite, quæ post contractum oriuntur propter negligentiam non petentis comprehendunt etiam forenses.*

12 *Ignorantia probabilis sufficit ad obtinendam restitutionem in integrum aduersus præscriptionem.*

13 *Præscriptio obstante mala fide nemini suffragatur.*

Digitized by Google

14 *Possessio non ammittitur per executionem nulliter factam, & execessiuam.*

DECISIO CXLVII.

COmmissa in Rota Reueredissimo D meò Decano causa appellationis interpositæ per Angelum Lomellinum à Mandato executiuo scut. 848. monetæ Romanæ contra eum relaxata ab A.C ad fauorem Hieronimæ eius sororis pro solutione legati scutorum mille, illi relicti in Codicillo Ianuæ celebrato de anno 1613. à Maria communi Matre vna cum illius executione facta super locis decem montium ipsius Angeli succursus Auenlonen. per obitū postea secutum tàm d. Hieronimæ, quam Procuratoria ab ipsa, dùm viuebat in Vrbe, Constituti, citatis eius hæredibus, primò per edictum præuio examine super non tuto accessu, & posteà per contradictas; iuxtà stylum lata fuit sententia Rotalis, quæ reuocauit d. mandatum A. C. cum executione prædicta; cuius vigore dicto Angelo supradicta loca Montium fuerunt restituta: Sed cum ab ista sententia appellassent Lercarij filij, & hæredes præfatæ Hieronimæ, & causa fuisset mihi commissa cum facultate manutenendi, quem de Iure proposito semèl, & iterum dubio, cui dandum esset mandatum de manutenendo, DD. sub die 4. Febr. 1643. voluerunt videre de bono Iure, quo hodie discusso responsum fuit constare de bono Iure Angeli.

Fundamentum resolutionis fuit, quia cum d. legatum scutorum mille factum per Ianuen. in Ciui-
1 tate Ianuæ intelligatur de scutis monetæ librarum quatuor, tanquam exiguioribus, non solum ex dispositione *tex. in l. nummis 73. vbi dd. ff. delegat. 3. Roland. cons. 16. num. 32. lib. 3. Grat. discept. 565. n. 1. Cyriac. coutron. 153. num. 20.* sed etiam ex consuetudine inueterata Ianuæ sic intelligendi, quando de scutis simplicitèr disponitur, vt deponunt testes formitèr examinati *Summ. Angeli num. 4.* & attestatur Cancellarius Magistratus monetarum Ianuæ *Summ. Cernarij sub die 12. Ianuary 1643. nu. 6.* iuxtà quam con-
2 suetudinem intelligenda sunt verba Testatricis *Anchar. cons. 163. nu. 3. vers. his non obstantibus Alex. cons. 131. nu. 4. lib. 7. Mantic. de coniect. vlt. volunt. tit. 8. n. 9. antè med. vers. & verba testatoris lib. 6. Surd. dec. 227. num. 4. & seqq.* & libra huiusmodi, quæ tanquam imaginaria semper fuit, & est viginti solidorum, vt per Testes d. *Summ. Angeli num. 3.* & tradit *Scac. de Camb. glos. 3. § nu. 54.* quæ importat secundum naturalem valorem baioccos viginti monetæ Romanæ ad vnguem, quicquid sit, quando agitur ratione Cambij, vt per eosdem Testes *d. Summ. nu. 2.* consequens est, quod legatum istud scutorum mille de libris quatuor conficiat solummodo scuta 800. monetæ Romanæ, vt proindè mandatum prædi-
3 ctum, & illius executio facta super dd. locis montium prò scutis 848. similibus, vti excessiua in scutis 48. nulla fuerint in totum proptèr indiuiduitatem iuxtà *Theoricam Bart. communitèr approbatam in l. si non sortem §. si Centum num. 6 ff. de Condit. indebit. Bald. in l. certi conditio §. quoniam sub num. 8. vers. secundus si Iudex ff. si cert. petat. Ruin. cons. 57. num. 3. lib. 5. Curt. Iun. cons. 170. num. 3. Afflict. dec. 218. nu. 3.* & *4. Rot. apud Greg. XV. dec. 198. nu. 1. vbi per Add.* plures aliæ *decis. cumulantur,* quamuis etiam excessus fuisset in minimo *Castr. in d. §. si centum num. 2.* & *ibi etiam Ias. sub num. 1.* & *seq. Paris. cons. 81. num. 36. lib. 2. Bursatt. cons. 73. num. 27. Grat. discept. 122. nu. 6. Rot. cor. Greg. dec. 480. num. 5. Card. Caual. dec. 84. n. 2.* & *rec. dec. 359. sub n. 12. vers.* & *clarum est par. 1.* ca ratione quia, non solum consideratur excessus, sed
4 dammum quod prouenit debitori ex nulla, & iniusta deliberatione, vel adiudicatione, vt his terminis ponderauit *Rot. in Rom. spolij coram Iusto impress. penes Marches. p. tr. 3. fol. 45. nu. 5.*

Neque visa fuerunt releuare adducta per informantes prò Lercarijs, quod enim vnus ex testibus examinatis prò Angelo dixerit non recordari valorem libræ Ianuen. de annis 1612. & 1613. sed credere, quod de eo tempore illius valor esset maior quam sit de tempore præsenti, nihil facit, quia vti
5 deponens de sua credulitate, non venit attendendus *Corn. cons. 189. numer. 1. lib. 1. Menoch. cons. 1004. num. 3. Rot. dec. 264. num. 6. part. 5. rec.* & in omnem
6 euentum præferendi sunt alij testes de illius inuariabilitate deponentes, qui sunt numero plures, & melius informati *Rot. dec. 45. num. 25. & seq. part. 6. & dec. 267. nu. 7. par. 7. rec.*

Quod autem alius Testis dixerit scutum argenteum, quod est effectiuum, esse variabile, non facit ad rem, quæstio est de scutis librarum quatuor, quę cum sint Imaginaria, & conflata ex dd. libris Ianuę inuariabilibus, nullam proindè recipere possunt al-
7 terationem, cum de parte ad totū valeat argumentum *Menoch. cons. 854. numer. 10. Rimin. Iun. cons. 633. num. 48. Rot. dec. 174. num. 5. part. 1. rec.* eiusdemque Iuria dicantur pars, & totum *l. quę de tota in princ. & ibi gloss. Bart. & cateri ff. de rei vendic. Rot. decis. 214. num. 6. post Cinc. de Censib. in vltim. edit.*

Nec refert, quod Petia Hispana effectiua per decretum senatus Ianuen. ibi valeat solum libras quatuor, vndè inferebatur, quod cum in vrbe valeat Iulios octo cum dimidio, indè resultet, quod in exequutione facta prò dd. scut. 848. nullus adsit excessus, ex quo scutum prædictum librarum quatuor, si reducatur ad monetam Romanam, facta ratiocinatione secundum valorem dictæ Petiæ, ascendit ad scuta 850. similia. Quia fuit responsum quod Angelus non tenetur soluere dd. Petias Hispanas, quæ tanquam effectiuæ secundum maiorem, & minorem earum copiam recipere solent augumentum, vel diminutionem, sed tantummodò est obligatus soluere scuta imaginaria librarum quatuor, quæ proptereà nullam pati possunt alterationem ex supra deductis.

Quò verò ad præscriptionem, seù præsumptam solutionem ob lapsum 16. & vltra annorum ex statuto *lib. 1. cap. 158.* DD. censuerunt illam non habere locum quia ex testibus in partibus examinatis *Sum. Lercary num. 1.* constat, quod vsque de anno 1626. dictus Angelus fuit interpellatus per maritum Hie-
8 ronymæ ad solutionem huius legati; præscriptio verò etiam per interpellationem extraiudicialem interrumpitur, vt distinxit idem statutum ibi, *vel extraiudiciali interpellatione,* & firmauit *Rota decis. 301. num. 3. post Pacific. de Salu. interd. dec. 603. nu. 3. part. 1. diuers.* Imò quod ad hunc effectum sufficiat
9 qualis qualis interruptio dixit *Rot. dec. 148 vers. quo verò apud Fenzon. sup. statut. Vrb.*

Cui responsioni etiam addi poterat, quod licèt verior, & magis recepta sit conclusio, quod præs-
10 criptio statutaria procedat etiam Inter forenses, qui iudicium introduxerunt in Vrbe, ea ratione, quia
11 statuta producentia effectum in his, quæ post contractum oriuntur proptèr negligentiam non petentis, compræhendunt etiam forenses *Rot. in Roman. Mercedis coram Bubalo apud d. Fenzon. decis. 158. per tot & dec. 764. num. 2. par. 4. diuers. & in alijs cumulatis in alia decisione huius causę sub die 23. Ianuarij 1641. coram Reuerendiss. D. nico Decano vers. primum ex eo,* nihilominus cum d. Hieronyma, & eius fi-

lij

lij semper fuerint absentes ab Vrbe, & permanserint
in loco eorum originis, verisimillimum est, quod
12 nesciuerint dispositionem huius statuti, & per con-
sequens succurri debet ijs per restitutionem in inte-
grum ex capite probabilis ignorantiæ *Alex. cons. 37*
num. 23. lib. 2. & in his terminis Caputaq. dec. 207. n. 5
& seq. par. 3. & admittit Rot. dec. 124. num. 5. & seq.
post .... in compend. statut. Perus. & præsertim quia
Angelus, vti hæres Matris sciuit hoc legatum ab
13 ab ea relictum, vndè non potest ipse tueri præscri-
ptione, obstante mala fide per *text. express. in cap. fin.*
de præscript. Rot. dec. 270. nu. 4. p. 6. rec.

Et ità ex capite excessus tantum fuit resolutum
constare de bono Iure Angeli, saltem ad effectum,
vt illi sit danda manutentio in locis Montium de
quibus agitur, cum per huiusmodi executionem
14 nulliter factam, & excessiuam non fuerit sua pos-
sessione priuatus.

Et ita resolutum vtraque parte audita.

ROMANA SEV ANAGNINA SALVIANI.

Lunæ 16. Ianuary 1644.

A R G V M E N T V M.

Saluianum non potest denegari Creditori hæredis nō reddentis rationem bonorum hæreditariorum aduersus emptorem causam habentem ab eodem hærede concurrentibus tamen solitis requisitis pro obtinenda immissione. Hæres Beneficiatus quo casu iuuari nequeat Beneficio Inuentarij?

S V M M A R I V M.

1 *Instrumentum publicum facit probationem probatā.*

2 *Clausula* Constituti *plene probat possessionem constituentis contra constitutarium.*

3 *Emptor cum clausula* Constituti *fatetur rem emptam posideri per venditorem.*

4 *Possessio rei conuenti probatur ex sustentatione litis iuncta præsertim clausula* Constituti *ad eius fauorem adiecta in Instrumento venditionis.*

5 *Saluianum quibus concurrentibus non sit denegandū?*

6 *Conuentus actione hypothecaria soluere tenetur debitum spectan. ad eius authorem, quamuis ad non ipsum spectet.*

7 *Hæres Beneficiatus nomine hæreditario contrahens non præsumitur velle se de proprio obligare.*

8 *Fallit quoties obligatio continet etiam bona propria eiusdem hæredis.*

9 *Inuentarium præseruat hæredem ne ad onera hæreditaria vltra vires teneatur nō autem illi subuenit aduersus actiones, quibus ex facto proprio tenetur, & num. 10.*

11 *Inuentarium non prodest hæredi contra factum proprium.*

12 *Immissio in vim Saluiani concedi potest contra possessorem causam habentem ab hærede, donec ipse hæres rationem redderet de bonis hæreditarijs.*

13 *Non obstante quod hæres ad reddendam rationem obligatus fuerit postea effectus demens; nam demētia superueniens creditori obesse nequit, nu. 14.*

15 *Sententia lata in Iudicio Saluiani vt sustineatur cōtinere debet summam certam.*

16 *Hæres non reddens rationem de bonis hæreditarijs tenetur de proprio ad onera hæreditaria.*

17 *Hæres etiam Beneficiatus quousque non docet hæreditatē non esse soluendo illa sufficiens præsumitur.*

18 *Hæreditas in dubio præsumitur opulenta.*

19 *Retentio datur emptori si pretium rei emptę peruenit ad manus creditoris anterioris venditoris. Declara nu. 20. 21. 22. 23. & 24.*

25 *Emptor succedit in locum anterioris creditoris, cui propria pecunia satisfactum est,*

26 Gloss. in l. si possessores C. de his, qui in prior. loc. Succed. & in l. 1. ff quib. mod. pign. vel hypotec. soluat. declaratur, & *num. 27. & 28.*

29 *Confessio debitoris facta lite pendente non præiudicat creditori anteriorem hypothecam habenti, nisi aliunde iustificetur.*

30 *Census extinctio est actus omnino voluntarius.*

31 *Retentio non datur pro censibus voluntarie extinctis.*

D E C I S I O CXLVIII.

IOANNES Baptista Scottus coactus soluere de anno 1630. R. C. Apostolicæ cum reportatione cessionis iurium scut. 9000. monetæ ad computum similium scut. 30. mil. occasione fideiussionis per ipsum factæ prò Adriano Panzerio, & Georgio Arzusso, cum releuatione indemnitatis ab ijs insolidum sibi promissæ, etiam nominibus proprijs, cum obligatione Camerali, hypotheca omnium bonorum, vt se cautum, ac tutum redderet propria restitutione scut. 8000. sibi facta à Petro Panzerio hærede cum beneficio legis, & inuentarij d. Adriani præ defuncti, conuenit cum eo, quod in casu solutionis aliarum pecuniarum vigore fideiussionis prædictæ antè redditam rationem per d. Petrum de bonis hereditarijs Adriani, ipse sibi soluere deberet sc. 4000. cum effectibus d. hæreditatis, & prò maiori eius securitate, nedum post redditam huiusmodi rationem d. Petrus obligatus esset prò omni, & toto eo, quod penès ipsum remansisset ex d. hæreditate, sed etiam teneretur d. rationem reddere infrà tres mēses tunc proximos, qui Petrus prò obseruatione præmissorum obligauit se de proprio sub hypotheca, & obligatione omnium bonorum, etiam propriorum in forma Cameræ *Summ. d. Io. Bapt. n. 2.*

Cum autem posteà dictus Ioannes Baptista, coactè solutis integris dd. scut. 30. mil. eidem R. Cam. reportata similiter Iurium cessione, mandatum proindè adsui fauorem relaxatum pro recuperatione scut. 12444. contra bona hæreditaria d. Adriani exequi obtinuisset à Thesaurario contra personam, & bona propria d. Petri, ob non sufficientem, & legitimam reditionem rationis d. hęreditatis Adriani, quod in gradu appellationis fuit deindè confirmatum, egit propterea coram A. C., & reportauit Immissionem in vim Saluiani prò consecutione scutorum 8000. sinè præiudicio maioris quantitatis super bonis ipsius Petri emptis à Francisco Melis de anno 1637. hac lite pendente donec, & quousque fuerit à dicto Petro, siuè alia persona legitima prò eo reddita ratio hæreditatis prædictę cum restitutione reliquatus ad formam supradicti Instrumēti celebrati de Anno 1631. data tamen prius per d. Io: Baptistam Idonea cautione de restituendo fructus ex istis bonis percipien., casu quo prædicta adimplerentur; Ideò cum in gradu appellationis coram me interpositæ, dubitauerim an sententia A. C. confirmanda esset, vel infirmanda, prò illius confirmatione resoluerunt hodie DD.

Validitas enim non controuertebatur, iustitia
verò patet, quia de credito cum hypotheca d. Io: Ba-
ptistæ, etiam contra bona propria Petri constat,
ex quo dictus Petrus rationem non reddidit bono-
rum hæreditariorum Adriani debitoris d. Io: Bapti-
stæ in magna pecuniarum quantitate, quem ipse
vigore fideiussionis prædictæ soluere coactus est Ca-
meræ Apostolicæ, quamuis ipse adhoc specialiter
se obligauerit sub hypotheca, & obligatione om-
niū bonorū, etiam propriorū, vt apparet ex d. publi-
1 co Instrumento anni 1631. quod facit probationē
probatam *Ias. in l. 1. sub nu. 10. vers. alibi dicit Bald.*

Digitized by Google

ff.de oper.nou.nunc.Paris.cons.104.nu.64. & seq.lib.1.
& in specie Saluiani Rot.in rec.dec.669.num.1.par.2
& dec.59.num.3. part.6. De possessione autem Petri
post hypothecam ab ipso contractam ad fauorem
Io: Baptistæ constat ex venditione per eum facta
Francisco de anno 1637.cum clausula Constituti per
2 quam plenè probari possessionem Constituentis cō-
tra Constitutarium tradunt Grat.cons. 42.num.12.&
13.lib.2.Natt.cons.439.nu.3. & iu his terminis Card.
Seraph.dec.1415.num.2. Reuerendiss.Vrgellen. dec.40.
num.3.& 4.Rot. dec:150.num.5. post Ciuo.de Cens.in
vlt.impress.in rec.dec.539.sub num.2. port.4. & alibi
3 sæpiùs, quia per eam Franciscus Emptor fassus fuit
Petrum venditorem possidere, secundum Angel. in
l.quadam mulier.ff.de rei vendic.Ruin.cons.169. nu.16.
lib.1.fa.me.Greg.XV. dec.362.n.1. sicut etiā moder-
4 na possessio Francisci probatur ex substentatione
litis iuncta Clausula Constituti ad eius fauorem ap-
posita Rot.dec.202. num.1. post Pacific.de Saluian. &
in punct.d.dec.535.num.3 quibus concurrentibus in-
5 dubitatum est competere Saluianum Castr. in l. rem
alienam num.11.ff.de pignor.act.Put.decis.201.num.2.
lib.1.in correct.Greg.XV.dec.491.num.6. Reuerendiss.
Vrgellen.d.dec.40.num.6.& dec.193.num.4.Rot.dec.
456.num.1.par.2. rec. & præsertim quia dictus Frā-
ciscus Emptor istorum bonorum, quæ Ioanni Ba-
6 ptistæ prò huiusmodi redditione rationis fuerant
anteà obligata, conuentus actione hypotecaria sol-
uere tenetur istud debitum, licèt ad ipsum non spe-
ctet hanc rationem reddere per text. egregium iu l. si
statu libera 6. §. fin ff. de statu liber. vbi quod con-
ditio reddendi rationes diuiditur, & quoad Codi-
cum traditionem, & dispunctionem remanet pe-
nès seruum, qui tenetur reddere, quia consistit in
facto, & quoad reliqua, & debita soluenda transit
in Emptorem, quia consistit in dando.

Nec dicatur agi non potuisse contra bona pro-
pria Petri, ex quo ipse tanquam hęres Adriani cum
7 beneficio legis, & Inuentarij, hæreditario nomine
contrahendo, non præsumitur voluisse obligare se
de proprio Rot.dec.392.num.3.part.1.rec. Quia cum
ipse in dicto Instrumento expresse promiserit ratio-
nem reddere d.hæreditatis intrà tres menses cum
restitutione reliquatus, & prò obseruantia obliga-
8 nerit, tàm hæreditatem prædictam, quam se ipsum,
& sua bona propria, non potest ampliùs allegare
Beneficium Inuentarij, dum rationem non reddidit
prout facere promiserat, sed remanet obligatus de
proprio Angel.cons.31.num.6.ad med.vers.& insuper
hoc dico, Aret.cons.147.num.3.Surd.cons.191.nu.26.
& dec.197.num.11.Ciriac.controu.225.nu.17. Grat.
discept.646.num.26. Boer.decis.53.in fin.Rot.in Rom.
Cambiorum 7.Iunij 1634.coram Eminentiss. D.Card.
Panzirolo, & in imolen.Bonorum 10. Decembr.1638.
9 coram bo:me:Cocc., & ratio est quia beneficium in-
uentarij prouidet, ne hæres teneatur ad onera hæ-
reditaria vltra vires hæreditatis, & sic prouidet hę-
redi circa actiones passiuas descendentes à defuncto
10 non autem illi subuenit adoersus actiones, quibus
tenetur ex suo facto, prout contingit in isto casu,
quo ipse conuentus fuit ex propria promissione, vt
benè explicat Corn.cons.31.nu.11.lib.3.& Ideò quod
11 Inuentarium non prosit hæredi contrà factum pro
prium tradit Bald.in l.scimus 22.§.& si præfatam nu.
3.C.de Iur.deliber.quem refert, & sequitur Corn.vbi
sup.sub num.11. vers.adhoc facit Baldus.

Et quod huiusmodi immissio condedi potue-
rit super istis bonis donec, & quousque fuerit reddi-
12 ta ratio d. hæreditatis, etiam quod Petrus obierit
in statu dementiæ patet, quia cum de tempore pu-
rificatæ huius obligationis, ipse non fuisset adhuc ef-
fectus demens, etiam antea relaxata fuissent manda-
13 ta cōtra eū pro huiusmodi redditione rationis, pro-
inde ista dementia ob esse non potest d.Io.Baptistæ
creditori, qui tempore habili diligens fuit, & adhoc
14 etiam iudicialiter institit, negligentia enim, aut
contumacia Petri in reddenda ratione prædicta illi
nocere non debet l.rem hæreditariam in fin.ff.de euict.
Cephal.cons.374.num.5.Rimin.Iun.cons.262.num.32.
lib.3.

Prout etiam ex facto tollitur obiectum, quod ista
15 sententia sustineri nequeat, ex quo non continet sum-
mam certam, prout in saluiano requiritur Rot.
dec 203.post Pacif. Quia ea concedit Ioanni Bapti-
stæ immissionē pro scut. 8000. illi debitis in maio-
ri summa à Petro per duas sententias, in iudicatum
transactas, ob non redditam rationem hæreditatis
16 Adriani, cum de iure certum sit, quod hæres non
reddens rationem tenetur de proprio ad onera hæ-
reditaria Phanucc. de inuentar.par.5.num.130. Rota
in Cesenaten.bonorum 13.Iunij 1608. coram Sanctiss.
D.N. Romana Anuli 5.Iulij 1621.coram.bo.me.Card.
Verospio, Romana legatorum Hæbreorum 20. Decem-
bris 1630. coram Reuerendiss. D. meo Decano & de-
17 cis.2.num.5.port.6 recent. ea ratione; quia quousque
hæres, etiam beneficiatus non docet hæreditatem
non esse soluendo ea præsumitur sufficiens. Couarr.
in cap.si hæredes num.9.post med.vers. sed etsi minimè
de testament. Rot.dec.696.sub num.2.vers.nam quousq;
part.1.recent. nam in dubio hæreditas præsumitur
18 opulenta, & post alios firmat Reuerendiss. Vrgellen.
dec.1.num.33. & sic non applicatur d. dec. 203. post
Pacif. quia in illo casu non constabat de aliquo cre-
dito certo, vt legitur ibi num.1. prout constat in isto
casu, ex supra deductis.

Nec intrat retentio à Francisco prætensa, prę-
textu, quod ex prætio bonorum, de quibus agitur
scut. 600. conuersa fuerint in extinctionem Census
19 fructuum S.Honofrij anterioris credito Ioannis Ba-
ptistæ, quia cum non versamur inter creditorem, &
debitorem, aduersus quem semper datur retentio
ex quo vtile negocium fuit gestum, ex adductis per
Io.Franciscum à Pont.cons.87.num.7. lib.1. sed ver-
semur inter possessorem, & creditorem, DD. pro re-
sponsione distinxerunt duos casus.

Primus est, quando ipsemet emptor soluit An-
20 terioribus prætium rei æmptæ, & tunc verum est
succedere in locum eorum absque vllo pacto, & ces-
sione, & ità loquuntur. Surd.cons.183.num 18.Gra-
tian.discept.734. num.18. & 19. cum alijs ad proposi-
tum allegaris per informantes pro Francisco, sed hic
21 non est casus noster, quia huiusmodi solutio non à
Francisco Emptore, sed à Petro Venditore facta
prætenditur.

Alter vero casus est, quando emptor simpliciter
reæmit, & venditori pretium libere, & absque vllo
pacto soluit, quod postea idem venditor conuertit
in extinctionem creditorum anteriorum, & isto ca-
22 su, quo nos versamur, non potest Franciscus Æm-
ptor retentionem prætendere, quia tradendo libe-
ram pecuniam venditori; In eum transtulit do-
minium ipsius, quæ proindè soluendo propriam
23 pecuniam in extinctionem census, non, voluit iura
transferrè in emptorem; dum tale pactum non in-
tercessit, vt tradit gloss.in l.Aristo, verbo pignus ff.
quæ res pignor.oblig.poss. & in l.1. verbo non accepisse
Cod.de his, qui in prior. Creditor.loc.succ. Rot.diuers.
24 decis.293. num.4. & per tot. part. 4. Et in terminis
quod non detur retentio latissimè firmat Io. Franc.
à Ponte d.cons.87.à num.4.vsque ad fin. Magon.decis.
Flo-

Florent.59.num 14.vers. & allegata declaransitâ forè
25 *intelligendos DD. allegatos in contrarium*. Vndè
nihil est curandum quod *Mantic.de tacit. & ambig.*
lib.11.tit.29. sub nu.5. indistinctè tenuerit Aempto-
rem succedere in locum anterioris creditoris, cui
dicta sua pecunia satisfactum est, siuè ab eodem
Aemptore, siuè è Venditore solutio facta fuerit,
quia fundat se in authoritate *glos. in l. si possessores C.*
de his qui in prior.creditor.loc.succed. & in l.1. ff.quib.
26 *mod.pign.vel hypotec. solut.* quæ tamen nihil tale
dicit, sed solum firmat conclusionem generalem,
Emptorem scilicet succedere in locum primi cre-
ditoris, vt possit se tueri aduersus posteriores, quod
27 in effectu idem est, ac si fuisset dictum ad effectum
excipiendi, non esse necessarium pactum, prout
opus est ad effectum agendi, & vlterius eius opinio
est contra Communem, & contra manifestam
rationem, quia dum pecunia traditur venditori,
efficitur libera illius, & libera transit in illius do-
minium, adeout dum ipse postea eam anteriori
28 tradit dici nequit, quod soluat de aliena pecunia,
sed de propria ideoque nulla datur emptori succes-
sio nec per viam actionis, nec per viam retentionis,
vt bene ratiocinatur. *Idem Io.Franciscus à Ponte vbi*
supra sub num.21. cum seqq.

Sed cessat omnis difficultas; Tùm quia talis ex-
tinctio non probatur facta ex dictis pecunijs Fran-
cisci, nisi per solam assertionem Petri, lite iam mo-
29 ta, quæ non potest præiudicare Io.Baptistæ, ante-
riorem hypothecam habenti, dum aliunde non iu-
stificatur. *Surd.decis.218.num.5. Rot.apud Buratt.de-*
30 *cis.9.num.1.* Tùm quia agitur de extinctione cen-
sus, qui est actus omninò voluntarius, vnde sicuti
creditor census non poterat eius vigore agere ità
etiam non potuit ius istud transferre in redimen-
31 tem, ideoque pro censibus voluntariè extinctis non
datur retentio, vt in terminis dixit *Rot.coram Card.*
Canal.decis.539.num.2.in fin. cum seqq. & in Romana
Domus coram bo. mem. Vbaldo impres. per Mangil. de
subhastat. in ordine 54. num.8.

Et ita vtraque &c.

LEODIEN. DECIMARVM.

Lunę 23. Ianuary 1645.

ARGVMENTVM.

Declaratoriæ locus est contra non parentem executorialibus Rotæ, si executoriales fuerunt in partibus personaliter intimatæ, & productæ, & seruatis solitis terminis, & ex quibus innobedientia probetur?

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria denegari non potest executorialibus personaliter in partibus intimatis, & seruatis terminis ad docendum se paruisse, si de aliqua paritione non doceatur.*

2 *Inobedientia voluntaria est, qua quis monitionem Iudicis implere recusat, & contemnit.*

3 *Contradictio euidens executorialibus Rotæ exuberat pro concessione declaratoriæ.*

4 *Declaratoria, vt concedatur satis est sola protestatio de recurrendo ad Iudices laicos ad impediendam executionem sententię Rotalis.*

DECISIO CXLIX.

VErtente lite inter Abbatem, & Monachos Sancti Lamberti Leodien. Diœc. ordinis Cistercien. ex vna, & Albertum de Neuforge partibus ex altera, super eo, an scilicet propter oppignorationem dominij temporalis de Pleneuaulx olim factam à tunc temporis Abbate, & Conuentu detineri possint occupatæ decimæ eiusdem loci, Rota negatiuè respondit secunda Decembris 1643. coram R. P. D. meo Carillo, in cuius locum, cum fuissem subrogatus ob eius ab Vrbe discessum per sententiam diffinitiuam pronuntiaui, oppignorationem, seù alienationem decimarum huiusmodi olim vt supra factã ad fauorem D. Temporalis eiusdem loci de Pleneuaulx fuisse nullam, & irritam, dictasque decimas ad Abbatem, & Conuentum prædictum spectare mandatum de immitten. ad eorum fauorem decreui, & relaxaui contra Albertum, & Annam de Neuforge Dominos Temporales de Pleneuaulx, & huiusmodi decimarum occupatores.

A qua sententia, nulla interposita appellatione; cũ fecisset transitum in iudicatum, fuerunt relaxatæ executoriales in forma, ijsque in partibus personaliter intimatis prædicto Alberto, eo parere recusante, disputaui an esset danda declaratoria?

Et dandam esse Domini responderunt, quia, cum
1 exequutoriales fuerint in partibus personaliter inti-
matæ; eisque reproductis, seruatisque solitis termi-
nis ad docen. se paruisse, de quibus per *Vestr. in*
prax.lib.8.cap.vlt.n.19. Cum de aliqua; paritione,
nec doceatur, nec constet, prout fieri debuisset ad
euitan. contumaciam, quæ consistit in comparen-
2 do, cum sit voluntaria in obedientia, qua quis moni-
tionẽ Iudicis implere recusat, & contemnit, declara-
toria denegari non poterat, iuxta inueteratum Rotæ
stylũ de quo *Cassad.dec.10.n.6. de caus.possess. & pro-*
priet, Mohed.dec.1.de sent. excomm. Rot.dec.339.n.1.
& dec.591.n.5.par.2.rec. Buratt.dec.17.cum ibi rela-
tis per Add. & dec.825. & fuit dictum in Tridentina
Decanatus, & Canonicatus 23. May 1642. coram R.
P.D. meo Royas.

Et quod magis mouit Dominos fuit euidens con-
3 tradictio Alberti, cum in actu intimationis sibi fa-
ctæ declarauerit, se nolle parere, minus proferendo,
& dicendo se habere præceptum imperiale con-
tra Abbatem, quem necare intendebat, si ad perci-
piendum decimas in executorialibus contentas ac-
cederet, propter quod etiam famuli eiusdem Alber-
ti e domo vna cum ipso armati contra bursarium
Abbatis, & Conuentus, qui expectabat Notarium
exequutoriales illi intimantem *Summar.num.1. & 2.*
quod exuberat pro concessione declaratoriæ *vt*
per glos. in cap.2. in verbo videbatur 96. distinct. Abb.
in cap.1.nu.10. de iudic. Rot. in Valentina decimarum
apud Marches. de Commis.par.1.fol.678.num.1. & in
Illerden. electionis Priorissa 8. Iuny 1637. & in Pla-
centina decimarum. 21. Februarij 1642. & in supra-
dicta Tridentina Decanatus coram Rev. P. D. meo
Royas.

Accedit etiam, quod constat vlterius de recursu
habito ad Cameram Spiren. à qua Albertus impe-
trauit contra Abbatem præcepta Imperialia, qui-
bus se velle vti dixit vt in præcitato *Summar. dictis*
nu.1. & 2. ex quo facilius venit concedenda decla-
ratoria ad hunc enim effectum sufficere solam etiam
4 protestationem de recurrendo ad Iudices laicos ad
impedien. exequutionem sententiæ Rotalis, consi-
derauit *Rot. in Vlixbonen. Beneficij 10. Aprilis 1617.*
coram bon.mem. Vbaldo, & sequuta est coram eodem in
Astoricen. præstimoniorum 13. Iunij 1622. & in his ter-
minis recursus ad Cameram Spiren. in Leodien. decla-
ratoria Dominij de flenordia 13. Nouembris 1624.
coram bo.me. Buratt.dec.825.

Et ita informante tantum Abbate, & Conuentu citato prædicto Alberto per contradictas, &c.

LEOPOLIEN. CENSVRARVM.

Veneris 27. Ianuarij 1645.

A R-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Sententia lata vltra mandatum, & à non Iudice est notoriè nulla, & quando Iudex dicatur excedere iurisdictionem sibi in commissione attributam? Hospitale potest à laicis erigi propria authoritate & illud tamquam laicale non est subiectum Ordinario, nec Canonicis. Ab excommunicatione datur absolutio ad cautelam, quando quis allegat excommunicationem, esse nullam, & quare? secus autem si excommunicatus intendit excommunicationem iniustam, quia tunc absolutio est necessaria.

SVMMARIVM.

1 *Iudex habens simplicem commissionem tenetur simpliciter reuocare, vel confirmare primam sententiam pronuntiando bene appellatum, & male iudicatum, vel è contra.*

2 *Iudex qui primam sententiam non reuocauit, sed processit pro eo quo iurisdictionem in commissione non habebat, reddit sententiam notoriè nullam, tamquam latam vltra mandatũ, & à non Iudice.*

3 *Commissio est stricti Iuris, nec extenditur vltra expressa.*

4 *Religiosi regulariter non possunt se ingerere in administratione Hospitalis, in quo viri, & fœminæ commorantur.*

5 *Id tamen fallit si aliter fuit in erectione cautũ, quia in hac materia attenditur forma erectionis, & fundationis, & cui ab initio fuerit data cura, & administratio.*

6 *Hospitale potest à laicis erigi propria auctoritate.*

7 *Hospitale à laicis erectum præsumitur laicale, & per consequens non subiectum Ordinario, & Canonicis.*

8 *Excommunicatio licet regulariter trahat secum executionem, non tamen trahit aggrauatoriam.*

9 *Aggrauatoria non decernitur nisi vbi excomunicatio tenet, & quis indurato corde parere recusat.*

10 *Innouari quicquam non potest stante commissione auocatoria, & quando causa est iam in Rota commissa.*

11 *Commissio auocatoria causæ ad sustinendam nullitatem licet non innotuerit Iudicibus, sufficit quod innotuerit Procuratori, qui interuenit in causa, & dicitur illius pars.*

12 *Auocatio causæ tollit iurisdictionem primo Iudici absque alia notitia Auocationis.*

13 *Sententia excomunicationis vbi allegatur nulla, datur absolutio ad cautelam, vt excomunicatus tuta conscientia possit se Diuinis immiscere casu quo forsan excommunicatio valuisset.*

14 *Absolutio simplex necessaria est, & datur ab ea excomunicatione, quem iniustam esse intendit excomunicatus.*

15 *Absolutio ad cauthelam datur, quando excomunicatus allegat excomunicationem fuisse nullam, non quia necessaria sit, sed vt excomunicatus tuto se Diuinis immisceat, casu quo forsan excomunicatio valuisset.*

16 *Absolutio ad cauthelam semper datur de stylo Rotæ.*

17 *Facultas absoluendi simpliciter, & ad cautbelam secundum antiquiorem Rotæ opinionem requirebatur in commissione.*

18 *Absolutio ad cautbelam comprehenditur etiam in commissione cum simplici facultate absoluendi.*

19 *Absolutio iuxta stylum Rotæ de facili conceditur absque causæ cognitione, quando agitur de Censuris extra Curiam.*

DECISIO CL.

Priores, & fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici Ciuitatis Leopolien. & litis Consortes absoluendos esse ad cauthelam DD. responderunt, cum sententia excommunicationis contra eos lata nulla fuerit, & iniusta.

Nullitas enim est ineuitabilis ex defectu iurisdictionis, quia dum per speciale rescriptum Signaturæ fuerat commissa causa appellationis quibusdam dignitatibus Primisilien. vt in commissione data in *Summ. prioris. nu. 3.* Tenebantur Iudices simplici-
1 ter reuocare, aut confirmare primam sententiam Reuerendissimi D. Nuntij pronunciando benè appellatum, & malè iudicatum, vel è contra *vt not. in l. eos C. de appell. Papien. in prax. cap. 2. lib. 8. num. 5.* Et tamen nedum priorem sententiam non reuocarũt,
2 sed processerunt, pro qua iurisdictio in commissione tributa non fuerat, ideòque sententia est notoriè, nulla, tanquam lata vltra mandatum, & à non Iudice *cap. 2. ad fin. de restit. in integr. Falin. in capit. 2. num. 5. circa fin. vers. est verum de testib. cogen. Mantic.*
3 *dec. 237. num. 1.* Commissio enim est stricti iuris, nec extenditur vltra expressa *gloss. in cap. 1. & cap. dispendia, & in cap. statutum de rescript. in 6.*

Pariter est euidens iniustitia, quia cum Hospitale, de quo agitur erectum fuerit, & Dotatum à DD. Priore, & Fratribus, vna cum confratribus Sanctissimi Rosarij pro pauperibus infirmis, & à Serenissimo Rege Poloniæ fuerit sub sua immediata protectione receptum, eiusque bona exempta ab omnibus collectis, & oneribus, cum prohibitione, ne quælibet persona auderet se in eius gubernio, & administratione immiscere, & vlterius in Prouisores dicti Hospitalis deputari fuerint pro tempore Prior dicti Conuentus, & seniores confratres Sanctissimi Rosarij, cum facultate prouidendi de Idoneo Præsbytero seculari pro Cura animarum, vt ex Indulto Regio *Summ. nu. 1.* non poterunt vti transgressores S. Concilij Tridentini, & Constit. S. Congregationis declarari excommunicati, quia licet regula-
4 riter Religiosi non possint se ingerere in administratione Hospitalis, in quo viri, & fœminæ morantur, id tamen fallit quando aliter fuit in erectione
5 cautum, in hac enim materia attenditur forma erectionis, & fundationis, & cui ab initio fuerit data cura, & administratio, vt aduertit *Rot. coram S. me. Greg. dec. 4. sub num. 2. vers. circa illud cum seqq.* Et
6 dum istud Hospitale fuit à laicis erectum, prout propria auctoritate erigi potuit. *capit. adhæc cum ibi not. de Religios. domib. Nauar. consi. 3. num. 3. de for.*
7 *compet.* præsumitur laicale, & per consequens non subiectum ordinario, nec Canonicis *ad not. per Paris. cons. 34. n. 9. & 10. lib. 4.*

Multo magis fuit iniusta aggrauatoria relaxata
8 sub die 5. Nouemb. 1644. quia licet excõmunicatio regulariter trahat secum exequutionem, non tamen trahit aggrauatoriam, quæ non decernitur, nisi vbi
9 excommunicatio tenet, & quis indurato corde parere recusat, vt in praxi testatur *Vestr. lib. 8. cap. vltim. sub nu. 19. vers. lata denique Rot. dec. 657. nu. 1. in fin. part. 1. recent.* Et cum tunc temporis per commissionem auocatoriam causa fuisset in Rota commis-
10 sa, non poterat quicquam innouari in præiudicium Prioris, & Fratrum. *Lancell. de attent. cap. 2. lim. 21. nu. 19. & 20. cum pluribus seqq.*

Nec obstat, quod ista commissio auocatoria non
11 innotuerit Iudicibus, ad sustinen. enim nullitatem sufficit, quod innotuerit Procuratori, qui interuenit in causa, & dicitur illius pars, *Cassador. decis. 3. de rescript.* & in terminis commissionis causæ emanatæ de consensu Procuratorum tradit. *Lancell. de attent. à*
12 *par. cap. 1. n. 4.* vltra quod non est opus alia notitia, quia auocatio causæ tollit iurisdictionem primo Iudici

dici. *l.1.§.Hac verba ff.quod quisque iur. cap. Pastoralis,§.Proprie de offic.deleg.cap. vt nostrum de appell.* Etiam ante inhibitione *Ferret.cons. 206. per tot.*

Absolutionem autem dandam esse ad cauthelam
DD.censuetunt,quia Prior,& Fratres non solum di-
cunt sententiam contra eos latam fuisse iniustam,
13 sed etiam nullam, vbi autem allegatur sententiæ
nullitas. Absolutio datur ad cauthelam, vt excom-
municatus tuta conscientia posset se Diuinis immi-
scere, casu quo forsan excommunicatio valuisset,
*text.est in cap.solet, vbi glos. & DD.de sent.excomm.
in 6. & de veriori, & communiori opinione testatur
Abb.post Innoc.in cap.Apostolica num.10. circa fin. de
except.bene Conar. in cap.Alma mater §.7.nu.7. vers.
quarta conclusio,& 5.12.de sent.excomm.* distinguens
absolutionem simplicem ab absolutione ad cauthe-
14 lam, ex eo quod absolutio simplex verè necessa-
ria est, & datur ab ea excommunicatione quam in-
iustam esse intendit excommunicatus, absolutio ve-
15 rò ad cauthelam quando, prout hic, excommuni-
catus allegat excommunicationem fuisse nullam, &
conceditur non quia necessaria sit, sed vt excom-
municatus tuto se Diuinis immisceat,casu quo for-
san excommunicatio valuisset, sequuntur *Genuen. in
prax.Archiep.cap.5.nu.2.Ricc.decis. Neapol.2. par.4.
num.1.& 2. & articulo maturè discusso dictum fuit in
Gerunden. Absolutionis, §. Quantum attinet, &
§.Attamen si proponens 31.Iulij 1624. coram bo.mem.
Coccino,* vbi plures distinguuntur casus, & conclu-
16 denter de stylo Rotę dari absolutionem ad cauthe-
lam quando præsertim agitur de censuris latis ex-
trà curiam, *& in Treuiren. Censurarum 7.Nouembr.
1644.coram R.P.D.meo Royas.*

De facultate autem sic absoluendi, dubitari non
potest cum adsit specialis commissio cum expressa
17 facultate absoluendi simpliciter, & ad cauthelam,
prout secundum antiquiorem Rotæ opinionem re-
quirebatur, *vt in decis.3.de sent.excomm. in antiq.&
dec.4.eodem tit.in non.cum alijs adductis coram bo.me.
Buratt.dec.88. in fin.* licet hodie suffragetur com-
18 missio cum simplici facultate absoluendi, ex quo
Papa,committendo causam D. Auditori, vult posse
prouidere pro omnibus indulgentijs, & prout opus
fuerit, & sic complectitur etiam hanc speciem ab-
solutionis ad cauthelam, vt latè firmatum fuit in
dicta *Gerunden.Absolutionis §.Huic obiecto.*

Et itá fuit resolutum eo libentius, quia agitur de
19 censuris latis extra curiam, à quibus iuxta stylum
Tribunalis absolutio defacili conceditur, etiam
absque causæ cognitione *Cæsar.de Graff. decis.1. de
sent.excom.Put.dec.39.lib.1.in correct.& in Vrgellen.
Canonicatus 30.Octobr.1598. coram Blanchetto apud
Marches.de commiss.par.1.fol.276.& in Placentina fi-
deiussionis coram Penia apud eundem Marches.d.part.
1.fol.278.num.5.& in d.Treueren.Censurarum.*

Et ita informantibus solis dictis Priore, & fra-
tribus, &c.

GERVNDEN. BENEFICII.

Mercurij 1. Febr. 1645.

ARGVMENTVM.

Possessio Beneficij licet capta in exequutione littera-
rum Apostolicarum si fuit capta lite pendente est
attentata, & super ea apponi debet sequestrum, &
quando præsumatur mandatum in Procuratore? vbi
quod non sufficit generale mandatum Procuræ; Si
Procurator attentauerit in præiudicium Principalis
sed opus est speciali mandato ad capiendam posses-
sionem, vbi agitur de attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Lis super institutione beneficij probatur ex eo quod partes se opposuerunt ad inuicem coram Ordinario,& oppositiones fuerunt insertæ in Processu,& deuentum fuit ad alios actus Iudiciales.*

2 *Possessio capta lite pendente super institutione Beneficij excusari non potest à vitio attentatorum.*

3 *Possessio attentata, tam ex dispositione Iuris, quam ex stylo Rotæ debet sequestrari.*

4 *Attentans gaudere non debet comodo vitiosę possessionis.*

5 *Mandatum procuræ præsumitur ex multis actitatis in causa, vbi agens tamquam Procurator non est persona domestica principalis, aut nullum interesse in causa potest prætendere.*

6. *Mandatum in materia attentatorum requiritur quod sit,nedum verum, sed etiam speciale.*

7 *Pontifex, licet non attentet, prouidendo attamen possessio capta vigore litterarum Apostolicarum lite pendente est attentata.*

DECISIO CLI.

INtroducta lite de mense Augusti 1639. coram Or-
dinario Gerunden: super institutione huius benefi-
cij de Iurepatronatus laicorũ intèr Franciscum Blan-
quor, ab vna medietate Patronorum, & Andream
Canon ab altera dimidia illorum præsentatos, ob-
tinuit Franciscus litteras Apostolicas prò præsenta-
to à medietate Patronorum cum derogatione alte-
rius medietatis, & immissus, adhuc lite pendente
in possessionem beneficij prædicti de mense Octobr.
subsequentis ab Archidiacono de Silua dictarum
litterarum exequutore, nunquam vocato, neque ci-
tato Andrea Collitigante, causa postea ad Rotam
deuoluta,à me, præuia decisione ipso tantum infor-
mante, manutentionis decretum reportauit, sed
cum Andreas prætenderet dictam possessionem fuis-
se attentatam, & proindè sequestrandam esse, pro-
pterea hodie proposui dubium,an constaret de attẽ-
tatis, itaùt esset apponen. sequestrum, & Domini
affirmatiuè responderunt, quia cum intèr d. Fran-
ciscum, & Andream adesset lis Iudicialis super in-
1 stitutione huius beneficij, ex quo ad inuicem se
opposuerunt coram Ordinario, quas oppositiones
idem Ordinarius mandauit inseri in Processu, &
inter eos deuentum fuit ad alios plures actus Iudi-
ciales *Gonzal.ad regul.Cancell.in annot.contra nullit.
& attent.num.38.& 39. Rot.dec.266.num.4.lib.3.di-
2 uers.& 306.num.1.par.1.rec.* sequitur, quod posses-
sio ista capta dicta lite adhuc pendente excusari nõ
potest à vitio attentatorum *tot.tit. ff.& Cod.vt lit.
pend.Rot.dec.387.num.38. part.5.rec.& in his termi-
nis Lancell.de attent.lit.pend.cap.8.sub nu.349. vers.
& Ideò lite pendente & num.350.in præfat.*& conse-
3 quenter tàm ex dispositione Iuris, quàm ex Inuete-
rato stylo huius Sacri Tribunalis apponẽdum est se-
questrum *Caputaq.dec.157.par.3.s.me.Greg.XV.dec.
10.num.1.Cocc.dec.106. Buratt.dec.695.num.2.& 3*
& fuit decisum sæpius, & signantèr in *Calagurritana
Beneficij de Cornago 24.Ianuar. 1643.coram me,*quia
non est Iuri consentaneum, quod attentans gaude-
4 re debeat commodo vitiosæ possessionis *Archidiac.
in cap.quia res num.9. antè fin. vers.ex quibus iuribus
11.quæst.1.*

Neque enim huiusmodi litis pendentia euitari po-
test, ex quo non constat de mandato expresso Mi-
chaelis, qui Procuratorio nomine ipsius Francisci
coram dicto Ordinario comparuit, quia cum dictus
Michael in termino citationis factæ contra Francis-
cum comparuerit, reproduxerit edicta per eundem
Franciscum obtenta, dederit articulos ad proban-
dam

dam illius intentionem, iuraucrit de calumnia, obtinue ir decretum de examinandis Testibus cum præfixione termini ad danda interrogatoria, ex tot comparitionibus actis, & actitatis, qui non sinè cõsiderabili impensa ab eo fieri non potuerunt, Iuncta productione Iurium supradicta, resultat manda-
5 tum presumptum, cum dictus Michael non esset persona ipsius domestica, aùt in ista causa vllum prætendere posset interesse, *Neuiz.cons.19.num.8.vers. Quod fortias, & num.9.Greg.dec.44. num.4.& 6.& ibi adden.litt.B.Rot.in* Bonon.*Fidec.de Glauarinis* 18 *May* 1640.*coram R.P.D. meo Royas cum alijs cumulat.per adden.ad* Buratt.*dec.*593.*num.*12.& 13.

6 Nec obstat quod in materia attentarorum, quæ sapit delictum, requiratur nedum mandatum verum, sed etiam mandatum speciale, ex quo aliàs Procurator principali præiudicium inferre non potest, quia attentata non fuerunt commissa à dicto Michaele Procuratore, quo casu requireretur, quod ipse fuisset Procurator verus Francisci, & habuisset mandatum speciale, ea ratione, quia in generali mandato nõ censetur quis mandasse Procuratori suo, quod delinquat, in quibus terminis loquitur *Lancellott.de attent.cap.1.num.7.9.& 30.Capataq.dec.*184. *part.2. rec.*cum alijs prò *Francisco allegatis*, sed fuerunt cõmissa à Ioanne Zacci, qui nomine Francisci possesessionem accepit lite pendente, Ioannes autem fuerat Procurator in specie constitutus ad hunc actum, vt apparet ex Instrumento mandati procuræ enunciato in actu capien. possessionis *Summar. Andree num.*8. ideoque hoc prætextu, non possunt euitari attentata.

Minus obstat, quod huiusmodi possessio, vti capta in exequutionem literarum Apostolicarum, dici non possit attentata, ex quo nec Papa, nec eius exequutor attentat *Lancellott.de attent.lit. pend.cap.1.limit.12.num.1.& seqq. Afflict.dec.302.num.2.Rot. dec.64 sub.num 12.& 13.par.1.diuers. Card. Seraph. dec.2003. num.3.& 4.* quia licèt verum sit quod Pa-
7 pa non attentet prouidendo, attamen possessio vigore huius prouisionis capta per Franciscum lite pendente esse potuit, prout fuit, attentata *Rota in Vercellen.Archidiaconatus 13. Aprilis 1616. coram S. D.N.cum alijs per add.ad.*Greg.*dec.2.num.15.& dec.10.per tot.* Nec applicatur *decis. Card.Seraph.*1005. quia vt patet ex lectura, in illo casu nulla extabat lis præcedens, & in commissione cuius vigore emanauerat inhibitio, aderat Clausula *Sine præiudicio literarum Apostolicarum*.

Et ita vtraque &c.

ROMANA PRÆTENSI FIDEICOMMISSI DE STROZZIS.

Veneris 17. February 1645.

ARGVMENTVM.

Recognitio manus per comparationem fieri debet iuxta formam traditam in §. *Si verò authentic. de Instrument. caut. & fid.* & recognitio aliter facta nulla est, & inualida. Iudex compulsor nequit recognitionem scripturarum facere per comparationem. Recognitio scripturarum facta postquam Iudex compulsor fuit suspectus allegatus est attentata. Pro recognitione scripturæ antiquæ, an & quando adminicula non sint attendenda?

SVMMARIVM.

1 *Recognitio per comparationem, vt valeat concurrere debet iuramentum defectus probationis alterius via.*

2 *Recognitio per comparationem est nulla non seruata forma de qua in* §.si verò Authent. de Instrum. caut.& fid.

3 *Recognitio per comparationem est probatio subsidiaria, & locum non habet quoties alia via fieri potest.*

4 *Recognitio per comparationem nulla est si Testes non separatim, sed simul iuncti iurant, ac deponunt.*

5 *Testes inducti ad faciendam recognitionem debent iurare se non accedere ad actum comparationis ex causa lucri, odij, vel fauoris.*

6 *Recognitio facta non seruata forma d. authentic. nulla est & vitiatur.*

7 *Iudex compulsor non potest deuenire ad recognitionem scripturarum per comparitionem litterarum.*

8 *Iudex compulsor generalis deputatur ad nudum ministerium compulsandi, non autem ad causæ cognitionem.*

9 *Recognitio per comparationem, vt valeat præcedere debet cognitio tam super impossibilitate alterius recognitionis, quam super releuantia comparationis.*

10 *Recognitio scripturæ facta postquam Iudex compulsor fuit suspectus allegatus, cum appellatione ab vlteriori processa est nulla, & attentata. Amplia quamuis appellatio in scriptis interposita non fuerit, nam dum compulsor illam admisit à se iurisdictionem abdicauit, num.11.*

12 *Gesta post interpositam appellationem vitio attentatorum subiacent.*

13 *Recognitio facta per comparationem post interpositam appellationem à decreto comparationis quod est appellabile est attentata.*

14 *Appellatio postquam fuit interposita non valet per procuratorem sine speciali mandato ei renunciari in præiudicium principalis.*

15 Procurator *comparens in iudicio cum protestatione quod non intendit in aliquo præiudicare iuribus sui principalis ex hac protestatione omnia iura principalis præseruata censentur.*

16 *Et constito de præiudicio actus factus per procuratorem habetur pro non facto.*

17 *Recognitio scripturæ antiquæ fieri potest per præsumptiones, & adminicula.*

18 Antiquitas *Instrumenti non probatur ex data, sed ex facie eiusdem Instrumenti.*

19 *Antiquitas temporis nihil operatur quando non solum dubitatur de recognitione manus, sed de substantia, & veritate scripturæ.*

Instrumenti publici requisita ex facie scripturæ apparere debent, ibidem num.19.

20 *Recognitio per testes differt à recognitione per comparationem, eo quod illi possunt admitti, etiamsi de forma, & substantia dubitatur non tamen isti.*

21 *Adminicula non attenduntur, quoties in sua specie perfecta non sunt.*

22 Fideicommissi *existentia excluditur ex iurata assertione hæredis quod bona per eum alienata sunt libera.*

23 Præsumptio *fortior tollit aliam debiliorem.*

24 *Sententia lata non afficit interesse habentem, eiusque hæredem ex defectu citationis.*

25 *Gratia nihil operatur non iustificata illius narratiua.*

26 *Protocollum si numquam fuit in rerum natura prætendi nequit quod fuerit amissum.*

27 *Scriptura antiqua non arguitur vera, ex quo in alia scriptura, de cuius veritate non dubitatur de ea fit mentio, & ratio redditur, nu.28.*

29 *Obseruantia sicuti dat robur scripturæ informi ita pari ratione in obseruantia illius fidem minuit.*

30 Rot.decis.693.num.8. par.2. recentior. *in quibus terminis loquatur?*

Ob-

Digitized by Google

Obseruantia alicuius scripturę, ex quibus excludatur? ibid.nu.30.

DECISIO CLII.

Defuncto sub die 29. Iunij 1632. Leone Strozzio sine filiis, DD.Pompeius, & Marius Frangipanius ex sorore Nepotes prætendentes bona per dictum Leonem relicta ad se, tam vti proximiores ab intestato, quam etiam vigore cuiusdam prætensi fideicommissi ad eorum fauorem aperti spectare, & pertinere, omnia defuncti bona occuparunt, sed exhibito pro parte D. Strozzij Testamento, in quo ipse fuerat à Leone hæres vniuersalis institutus, R. P.D.meus Bichius, tunc A. C.Locumtenens tulit ad eius fauorem sententiam, eidemque immissionem concessit vigore *l.fin.C.de edict. Diu. Adr.toll.*

Appellarunt DD.Frangipanij, causaque appellationis commissa bon.mem. Buccabellæ, obtinuerunt litteras compulsoriales, quarum vigore in Ciuitate Parisij extraxerunt quamdam scripturam, vt prætenditur manu Ioannis de la Morque prætensi Notarij illarum partium carentem nomine Regis, clausula actum, loco loci, indictione, & rogitu Testium, & Notarij, in qua continetur Robertum, & Philippum de Strozzijs sub dicta die 22. Februarij 1560. super omnibus eorum bonis instituisse reciprocum fideicommissum, cum hoc quod post mortem Roberti bona deuenirent ad Leonem filium, eiusque filios, & descendentes masculos, ijsque deficientibus ad Philippum, eiusque filios, & descendentes masculos, & in eorum defectum ad filias fęminas, vtriusque *Summar. Domini Frangipanij sub die 18. Iunij 1546. numer. 20.* Sed reuersa ad Vrbem compulsoria, & coram eodem bon.me. Buccabella disputato dubio, an iura essent in forma probanti, fuit dilata resolutio, & ordinatum, quod informaretur strictè super recognitione manus Io.della Marque, quo dubio proposito coram me in locum bon. mem.Buccabellæ suffecto, dilata resolutione, fuit ordinatum, vt fieret noua recognitio: & hodiè super iisdem reproposita causa, respondentibus DD.non constare de sufficienti recognitione manus Io.de la Marque, dictum fuit, quia recognitio de qua agitur facta per comparationem litterarum fuit nulla, & attentata. Nulla, quia constat DD.Frangipanios non iurasse nullam aliam
1 habere viam probationis, hac vna litterarum exceptra, nihilque commisisse, propter quod veritas occultari potuerit, vndè non poterat ad huiusmodi recognitionem deueniri, vt apertè disponit *text. in §. Si verò, ibi, Etiam iusiurandum inijcere proficienti, quia nihil maligni conscius in eo, quod à se profertur, nec quandam artem circa collotionem fieri preparans*, sic vtitur eo *Authen. de Instr. caut. & fid. Bald.in l. comparationes 19.num.7. vers. tertio oppono, & seq. C.de fid.Instrum.* vbi quod dispositio d. *Auth.* est pro
2 forma, & ideò comparatio aliter facta est ipso iure nulla sequitur *Castr.ibid.sub num.12. vers.adde Surd. cons.187.num.26.Menoch.de arbitr.casu 114. num.34. Rot.dec.199.num.20. par. 5.recent.* Recognitio enim
3 per comparationem est probatio subsidiaria, & ideò illi locus esse non potest, quoties alia via fieri possunt probationes, vt aduertit, *glos.in §. si quis igitur in verbo sine termino vers.quia donec d. Auth. de Instrum.caut.& fid. Bald.in d. l. comparationes num. 10. vers.secundo dico, ibique Castr.num.12. vers. quia hoc est remedium Rot.d.dec.199. num. 25.*

Eoque clarius, quia non fuit seruata forma *d. l. Testes* enim non separatim, & quisque de per se,
4 vt opus erat, sed omnes simul turmatim, & in confuso iurarunt, ac deposuerunt *Summar. de Strozzis num.6.* quod sufficit, vt fidem non mereantur *l.3. §. adeoque Diuus vbi Bart. numer. 5. ff. de Testam. Alex. cons.137.num. 9. lib.2. Reuerendiss. Vrgellen. decis.6. num.11.* Et quod peius est, nec minus iurarunt non
5 accedere ad actum comparationis ex causa lucri, vel fauoris, vt expresse requirit *text. in d. lcomparationes §.omnes autem vbi Cyn.Alberic.& Bart.in antiq.lect.num.4.C.de fid.Instrum. Menoch. de arbitr. d. cas.114.num.28.Rot.d.decis.199.num.27.par.5.recent.*
6 Dum enim hoc pro forma requiritur, illius ommissio vitiat actum aliter factum, etiamsi summariè procederetur, & omissis iuris solemnitatibus, vt consuluit *Purpurat. cons.581. num. 11. vers. secundo etiam, quem refert, & sequitur Surd. cons. 187. num. 27.*
7 Præterea fuit nulla ex defectu iurisdictionis, quia compulsor per simplicem compulsoriam generalem non habebat facultatem deueniendi ad recognitionem per litterarum comparationem, vt in his terminis consuluit *Gabr.cons.199.num.1.lib.1.* & dixit *Rot.decis.555.num.3.ad med.par.4.diuers.* Compulsor
8 enim generalis deputatur ad nudum ministerium compulsandi, non autem ad causæ cognitionem, quæ potissimum est necessaria ad effectum comparationis, deferendo iuramenta necessaria pro illa obtinenda, & discutienda, an adsit aliud genus probationis, propter quod locus esse possit huiusmodi subsidiariæ recognitioni, vt ad propositum notat idem *Gabr.vbi proximè num.1. Add.ad formul. term. tit.de compulsor. generali prope fin. vers.& compulsor. Scacc. de Iudic.lib.2.cap.11.num.893.& numer.1060.*
9 vbi quod cognitio præcedere debet, tam super impossibilitate alterius recognitionis, quam super releuantia comparationis, *Rot.decis.2.num.4.post med. de fid.instrum.in nouis Mant.dec.199.num.2. & decis. 76.num.9.par.6.recent.& coram D.Vrgellen. dec.32. num.12.* Tanto magis, quia Rota semel, atque iterum denegauerat hanc facultatem compulsori non aliam ei decernendo, quam generalem *glos. vltim.in l.quorum priore 29.vers.nam non pertinet. vbi Bart.n. 3.ff.ad Trebell.Surd.cons.73.num.17.Honded. pariter cons.73.num.14.Mohed.decis.23.num.3. de preben.*
10 Fuit etiam attentata, cum ad eam deuentum fuerit, postquam Iudex compulsor iuratus fuerat suspectus à speciali Procuratore D.Strozzij cum appellatione ab vlteriori processu, vndè meritò non videtur attendenda, vt in terminis tradunt *Lancell. de attent. par.2.cap.6.num.13. Scacc. de tract.lib.2.c.11 num.888.Caputaq.decis.172.num.1.par.1.Rot.in Salernitana contributionis 12. Februarij 1601.coram recol. mem. Card.Pamphilio.* Idque licet inscriptis ap-
11 pellatum non fuerit, quià dum compulsor appellationem admisit *Summ. D. Strozzi num. 1.* omnem iurisdictionem à se abdicauit, perindè ac si fuisset in scriptis appellatum, *Paris.cons.106.sub nu. 25. vers. ad quod lib.4.idem Scacc.de oppel.q.17. limit.36. n.4 vers.et quod Rot.dec.54.per tot.de appellat. in nouis,*
12 & proindè quiquid ab eo postea gestum fuit excusari nequit à vitio attentatorum *vulg.cap.non solum do appellat.in 6.*

Nec quicquam releuat, quod adita iterum Rota pro parte DD.de Frangipanis fuerit obtenta noua compulsoria generalis, tum quia obstat idem defectus iurisdictionis, tum quia, cum illius vigore compulsor decreuerit procedi ad vlteriora in recognitione per comparationem, & ad hunc effectum mandauerit nominari, & deputari peritos *Summar. impress.D.Strozzij dato in hodierna positione num. 5.* Et Procurator eiusdem ad hoc specialiter deputatus iterum à dicto decreto appellauerit, recognitio post-

postmodum facta, fuit attentata, quia decretum
13 comparationis litterarum de sui natura est appella-
bile vt tradit Scacc. de appell. quaest. 17. limit. 47. num.
142. Cauagnol. ad decretum Montis Ferr. decr. 15. §. 3.
cap. 42. fol. 245. Rugmell. de appell. §. 2. cap 3. num. 185.
Ex litterarum enim comparatione resultat, vel non
resultat probatio; vndè admittere, vel non admit-
tere comparationes litterarum, est admittere, vel
non admittere facultatem probandi, vt ratiocinatur
idem Scacc. loco citata, idque non obstante, quod
idem Procurator D. Strozzij sub die 4. Decembris
1634. declarauerit velle consentire in iurisdictionē,
vt ex protestatione data in Summ. DD. de Frangipanis
sub die 18. Iunij 1638. num. 10. quia dum prius fue-
14 rat à dicto decreto appellatum, non potuit Procu-
rator sine speciali mandato, recedendo ab appella-
tione, consentire in iurisdictionem in præiudicium
sui principalis, adnotat. per Ias. in l. si procurator in 8.
limit. C. de Procur. Surd. dec. 181. num. 16. san. memor.
Greg. dec. 75. num. 1. Cum præsertim idem Procu-
rator expressis verbis protestatus fuerit nolle in a-
liquo iuribus sui principalis præiudicare ibi, Saluis
protestationibus alias factis, & facultate recusandi d.
D. Iudicem, si, & quatenus legitima causa suspicionis,
& recusationis inposterum superuenerint, & quod per
præsentem comparationem non intelligatur præiudica-
tum Iuribus d. D. Ioannis Baptistæ Strozzij sui prin-
cipalis, de quo solemniter protestatus est omni meliori
modo. Stantibus enim huiusmodi clausulis, in nihilo
15 fuit præiudicatum Domino Strozzio, sed omnia
iura sibi competentia fuerunt præseruata, Put decis.
191. nu. 17. lib. 1. in correct. Inducunt enim huiusmo-
16 di clausulæ conditionem saltem resolutiuam, itaut,
constito de præiudicio, actus haberi debeat pro non
facto ad tradit. per Peregr. de fideic. artic. 47. sub
num. 29. vers. et ideò Grat. discept. for. cap. 980.
num. 8.

Nec obstare dictum fuit, quod cum versemur in
17 Instrumento celebrato 80. ab hinc annis, sufficere
debeat recognitio per præsumptiones, & admini-
cula, prout sæpius in Instrumento antiquo dixit Rot.
vt in decis. 184. num. 6. par. 6. recentior. & in alijs rela-
tis in Tiburtina Castri Sancti Angeli 12. Maij 1642.
coram R. P. D. meo Peutingerio. Huic enim obiecto,
cui principaliter Insistebant Agentes pro DD. de
Frangipanijs dupliciter responsum fuit.
18 Primo huiusmodi antiquitatem probari solum
ex data, non autem ex facie Instrumenti, quod nus-
quam fuit ostensum DD. & ideo non suffragari san.
mem. Greg. dec. 393. num. 2. ibique Add. num. 5. Cardin.
Caual. dec. 518. num. 2. bon. mem. Buratt. dec. 290. nu. 8.
vbi Add. litt. C. refert concordantes Rot. dec. 187. n. 10.
par. 5. recent. & in Pacen. Cappellaniæ 10. Nouembris
1635. coram bon. mem. Merlino. Ea ratione, quia
alias confici possunt scripturæ modernæ cum data
antiqua, vt aduertit, Gratian. discept foren. cap. 554.
num. 41. & prius dixit Rot. coram Put. dec. 186. num.
2. lib. 3. in correct.
19 Secundo antiquitatem temporis nihil operari,
quando, prout hic, non solum de recognitione ma-
nus dubitatur, sed etiam de substantia, & veritate
Instrumenti, vt dixit Rot. coram Reuerendissimo Vr-
gellen. dec. 6. num. 14. vers. ex quibus cessat difficultas,
& in Maceraten. legitima 10. Maij 1617. coram bon.
mem. Vbaldo impress. post tract. de manut. decis. 53. sub
num. 3. vers. quia aduertendum. Vndè cum ex facie
scripturæ non appareant requisita publici Instru-
menti, de quibus glos. in l. generali in verbo seruituti
vers. Item ordo Instrumentorum C. de tabul. lib. 10.
& in terminis scripturæ confectæ in Gallia Rebuff. in
tract. de Chirograph. & sched. recognit. in præfat. n.
vers. quarta inferunt &c. Couar. pract. quaest. cap. 20. sub
num. 1. Rot. dec. 50 num. 4 vers. iura, & Instrumenta
par. 2. & dec. 390. sub num. 1. vers. continet enim par. 4.
recent. Adminicula non possunt suffragari ex ratio-
nibus supra adductis, præsertim ad effectum
faciendi recognitionem per comparationem,
20 cum hæc sit differentia inter recognitionem
per testes, & comparationem, quod illi possunt ad-
mitti, etiam si de forma, & substantia dubitetur,
sed non ista, vt post Cin. Bald. Salic. & Castr. in d. l.
comparationes, tradunt Crauett. cons. 216. num. 9. lib. 2.
Purpurat. cons. 581. num. 10. Paris. cons. 27. num. 47.
lib. 2. Surd. dict. cons. 187. num. 28.
21 Sed vlterius fuit animaduersum adminicula, quæ
afferuntur nullius esse roboris, cum in sua specie
perfecta non sint, nec probata, vt notat Bald. in l. si
quis ex argentarijs §. Quod num. 1. cum seqq. ff. de eden.
Alex. cons. 13. sub num. 19. vers. solum enim lib. 1. Rot.
dec. 187. num. 9. par. 5. recent.

Quod enim desumitur ex qualitate personarum
DD. de Frangipanis, eorumque probitate, ac nobi-
litate, prout fuerat ponderatum in d. Tiburtina Castri
Sancti Angeli, eliditur ex nobilitate Roberti, & Leo-
nis, & tamen Robertus alienauit plura bona in præ-
tenso fideicommisso comprehensa sub assertione iu-
rata, quod erant libera, vndè negauit existentiam
22 huiusmodi fideicommissi, vt in simili dixit Rot. in
recent. dec. 741. num. 7. part. 3. Leo verò in articulo
23 mortis de cæteris tanquam liberis disposuit, vndè
ista præsumptio fortior tollit debiliorem ex sola
nobilitate resultantem, Menoch. cons. 22. num. 22. Rot.
apud san. mem. Greg dec. 247 num. 3. & coram Cardin.
Seraphin. dec. 684. num. 4.

Prout etiam fieri non potest fundamentum super
sententia Præpositi Castelletti cum subsequuta ap-
probatione Regij parlamenti, quia cum lata fuerit
24 non citato Leone, de cuius interesse principaliter
agebatur, nec ipsi, nec eius hæredi præiudicare
potest, Bald. in l. fin. num 3. C. de legib. Ias. cons. 20. nu.
22. & cons. 111. num. 18. lib. 1. Menoch. cons. 1192. n. 27
lib. 12. & in & in his terminis Castr. cons. 291. num. 5.
lib. 1. Alex. cons. 198. sub num. 5. & num. 7. lib. 7. Boer.
dec. 37. num. 6. & 7. Rot. coram Buratt. dec. 471. num. 4.
vers. et demum.
25 Attestatio verò Regis Christianissimi, quod hu-
iusmodi Instrumentum sit in forma probanti, &
authenticum, cum non emanauerit motu proprio,
sed ad supplicationem Patris, quæ exposuit Protho-
colla dicti Notarij propter bella ciuilia perijsse, nul-
lum potest operari effectum, non iustificata narra-
tiua. prout loquendo de gratia Summi Pontificis
consuluit Alex. cons. 112. nu. 2. lib. 7. Caputaq. dec. 337.
per tot. par. 3. Rot. dec. 154. num. 4. par. 2. diuers. & dec.
196. num. 5. par. 7. in recent. & in similibus terminis
Geminian. cons. 53. nu. 13. & 14. in fine, quem sequuta
fuit Rota in Tullen. Monasterij 19. Ianuarij 1619. co-
ram Cardinali Sacrato confirmata 20. Maij eiusdem an-
ni in recent. dec. 224. par. 3.

Ad hunc autem effectum duo essent copulatiuè
probanda, & quod Prothocollum fuit ammissum.
26 & quod reuera factum fuerit, si enim huiusmodi
Prothocollum non existit in rerum natura, ammitti
non potuit, Surd. latè comprobans cons. 109. num. 10.
ad med. vers. hoc tamen debet intelligi cum seqq. Rot. in
Aesina Bonorum 11. Ianuarij 1636. coram bon. mem.
Buccabella.

Et demum non potest deseruire pro adminiculo
mentio alterius scripturæ eodem die factæ, cuius
veritas, & obseruantia inter partes non ambigitur.
Ad-

Digitized by Google

Adminiculum enim intraret, si in illa scriptura ve-
27 ra, & indubitata facta fuisset istius mentio *ad not. per Surd.conf.537.num.9.* Secus dum in scriptura,
28 de qua dubitatur fit mentio alterius veræ, & indubitatæ. Eadem enim facilitate, qua recens scriptura effingitur, potest ad colorandam veritatem fieri mentio de alia certa, & indubitata.

Et in hanc sententiam facilius iuerunt DD. Tum quia non desunt contrariæ præsumptiones, & coniecturæ, quæ in disputatione dubij principalis poterunt ponderari. Tum etiam principaliter propter inobseruantiam dictæ scripturæ ex datis enim in *Summ.D.Strozzij sub num.12.13.14. 15.& 16.* Constat tàm Robertum, quam Philippum paulò post assertam illius celebrationem alienasse bona dicto reciproco fideicommisso supposita, & alienari prohibita, & post mortem Roberti bona, quæ permanserunt deueniisse ad Leonem, non iure fideicommissi, sed hæreditatis, & post obitum Philippi non successisse Leonem in eius bonis, prout succedere debent ex dicto fideicommisso, sed Alphonsinam Comitissam de Flisco, vt hæredem ipsius Philippi
29 ab intestato. Sicut enim ex obseruantia magnum robur assumit scriptura antiqua licet informis, ità pari ratione ex inobseruantia minuitur illius fides, & quæuis adminicula, tàm ex temporis antiquitate, quam aliundè deducta plurimum eliduntur, vt latè firmauit *Rot.dec.703.sub num.8. vers. eadem ratione par.2.* & latius *dec.224.num.22.& seqq.vers.sed quod tollit dubitationem par.6.recent. & apud Burat. d. dec.472.sub num.7.& 8.vers.Ideoque, & vers.quin etiam.* Assensus verò præstitus à Philippo permutationi bonorum fideicommissi factæ per Robertum deseruire non potest ad obseruantiam scripturæ,
30 quia dum Instrumentum Fideicommissi non fuit in Instrumento consensus insertum, & enunciatum, nec de eo habita mentio, in quibus terminis loquitur *Rot. dec.693. num. 8. par. 2. recent.* Præsumitur præstitus à Philippo solum ad maiorem cauthelam contrahentium, & proindè ex eo non concluditur obseruantia scripturæ, minusuè, quod bona permutata pertineant ad Philippum vigore fideicommissi, vt in simili dixit, *Rot.coram Card. Caual. decis.100. num.7.vers.nec visum fuit, & in recentior. decis.748. num.6.par.3.& decis.125. num. 6. cum seqq. part. 7.* Eoque magis dum fuit adhibitus consensus Laurentij Cardinalis Strozzij dicti Roberti fratris, qui tamen ad huiusmodi fideicommissum vocatus non fuerat; imò si benè perpendatur, potius eruitur contraria præsumptio; dum enim Robertus in permutatione asseruit bona permutata ad eum pleno Iure dominij spectare, & pertinere *Summ. DD. de Frangipanis num. 12.* Philippus, & Cardinalis consentiendo huiusmodi permutationi, videntur dictam assertionem approbasse, ex quo potius inobseruantia deducitur, quæ etiam elicitur ex eo, quia Philippus non emit terram iurisdictionalem, quam in prætensa scriptura emere promisit, & quia tenor illius non conuenit cum tenore alterius scripturæ eadem die ab eodem Notario paulò antè inter easdem partes celebratæ.

Et ex his liquet non applicari deducta *in recent.d. decis.184.par.6.& in d. Tiburtina Castri S. Angeli.* Ibidè enim instrumenta habebant omnia requisita substantialia, & extracta fuerant ab Archiuijs, & Prothocollis Notarij, qui de illis fuerat rogatus, adeout de substantia non dubitaretur, & vltra antiquitatem, quæ ex eorum facie dignoscebatur, probabatur etiam obseruata. Hic autem adest simplex scriptura carens solemnitatibus à iure requisitis, reperta penès priuatam personam habentem interesse in causa, imperfecta, & inobseruata, adeo cum dubitari possit de ipsius substantia, meritò non fit recurrendum ad recognitionem per comparationem ex iuribus supra deductis.

Et ità re maturè discussa, vtraque parte informante, resolutum fuit &c.

CESARAVGVSTANA DISTRIBVTIONVM, SEV ATTENTATORVM.

Ven. 9. Februarij 1645.

ARGVMENTVM.

Reuocatio Statuti facta à Canonicis, & Capitulo hanc potestatem habentibus lite contra ipsos iam introducta, & pendente, vel post inhibitionem Rotalem est omnino attentata, vel sit iusta, vel iniusta inhibitio, & tamquam talis venit reuocanda à Rota in spretum iurisdictionis, vbi reuocari non posset ad instantiam partis, quæ absque exceptione attentatorum passa fuisset discuti principale negotium.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente nihil absque vitio attentatorum potest innouari.*

2 *Inhibitio Rotalis siue iusta siue iniusta timenda est, & causat attentata.*

3 *Attentata in primis, & ante omnia veniunt reuocanda, tam ex dispositione iuris, quam ex stylo Rotæ.*

4 *Lis introducta illicitum reddit, & attentatum, quod alias licitè fieri potuisset.*

5 *Attentata causantur post inhibitionem Rotalem etiã si actus sint liciti.*

6 *Possidens per litis pendentiam sua possessione priuari non debet, & ideo qui lite pendente continuat possidere faciendo actus possessorios, non attentat.*

7 *Limita stante inhibitione Rotali de cuius viribus cognoscere non spectat ad Iudices inferiores.*

8 *Actor si quantitatem contentam in sententia lata ad eius fauorem consequi non potest nihil obtinuisse dicitur.*

9 *Reus vti debet sua possessione absque præiudicio litis, & partis.*

10 *Attentatorum reuocationi videtur is renuntiasse, qui absque eorum exceptione passus est discuti negocium principale.*

11 *Hoc tamen fallit, quando non excipiens de attentatis obtinuit sententiam fauorabilem super principali negotio, secus si in sententia succubuit.*

12 *Limita supradictam conclusionem, vt is reuocationi attentatorum renuntiasse non dicatur, qui de illis notitiam non habuit.*

13 *Factum alienum, quis præsumitur ignorare.*

14 *Attentata, quæ ad instantiam partis non essent reuocanda reuocarentur officio Rotæ in spratum iurisdictionis, si eius inhibitio sprata fuerit.*

15 *Recurrens ad Iudices laicos pro impedienda executione Iudicis Ecclesiastici incidit ipso iure in censuras, præbenda causam, vt immunitas Ecclesiastica violaretur vigore Bullæ in Cæna Domini quæ quotannis, solemniter celebratur.*

16 *Audientia denegatur recurrenti ad Iudices laicos in causis in Rota pendentibus.*

DECISIO CLIII.

FVit resolutum reuocationem à Capitulo factam de mense Ianuarij 1641. Statuti conditi vsque de Anno 1607. de vnanimi consensu dicti Capituli, Portionariorum, & Beneficiatorum, & confirmati à sede Apostolica, mediante bon. me. Cardinali Mellino, tunc Hispaniarum Nuncio, vbi dispositum fuerat, quod vnaquaque die quilibet Canonicus

pro horis diurnis regalia sex, tria verò singuli Por-
tionarij, & beneficiati consequerentur vnacum con-
fectione alterius statuti editi per idem Capitulum
de mense Iunij d. Anni 1641. vbi referendo in dicti
minutionem bursæ communis omnia Ecclesiæ one-
ra distributiones vniuscuiusque Portionarij à re-
galibus tribus ad baiocos quinque circiter fuerunt
redactæ, excusari non posse à vitio Attentatorum,
cum emanauerit non solum adeludendas plures Ro-
1 tæ decisiones post causam ibi commissam, qua pen-
dente nihil erat innouandum *tot. tit. ff. & C. & in 6.
decretal. vt lit. pendent. Lancell. de Attent. lit. pendent.
in præfat. num. 346. Gregor. XV. decis. 465. numer. 4.*
verum etiam post inhibitionem Rotalem legitimè
Capitulo præsentatam, & quinquies repetitam, quæ
2 siue iusta, siue iniusta timenda est, & causat attentata
*Put. dec. 385. lib. 2. in correctis Caputaq. dec. 93. per tot.
par. 2. Rot. dec. 214. nu. 2. & 3. port. 5. recent.* & ideò
3 veniunt in primis, & ante omnia reuocanda, tam
ex dispositione iuris, quam de stylo huius Sac. Tri-
bunalis *cap. non solum de appell. in 6. Rot. in Toleta-
na Parochialis coram bo. mem. Cardinali Sacrato penes
Marches. de* Commis. *part. 1. fol. 390. num. 5. dec. 8. n. 3.
apud eundem Marches. part. 2. fol. 37. Ianuen. pecunia-
ria seu attentatorum 23. Ianuarij 1633. coram Reue-
rendissimo D. meo Decano, & alibi sæpius.*

Non obstat quod in Bulla Sæcularizationis fue-
rit Capitulo attributa facultas, nedum statuendi, sed
etiam statuta iam facta immutandi, & corrigendi,
aliaque denouò, & ex integro faciendi, quia præ-
ter responsiones datas in decisionibus in ista causa
emanatis, quæ DD. placuerunt, fuit vlterius respon-
sum, quod cum inter Capitulum, & Portionarios
fuerit vsque ab anno 1611. introducta lis super so-
lutione trium Regalium pro distributionibus quo-
tidianis dd. Portionarijs in obseruantiam supradicti
statuti, vt patet tam ex commissione impetrata in
Rota de anno 1618. pro parte portionariorum, ibi
*Introducta alias lite inter Portionarios, & Beneficiatos
Ecclesiæ Cæsaraugustanæ ex vna, & Decanum, & Ca-
pitulum eiusdem Ecclesiæ aduersarios super prætenso
per dd. Oratores, eisque competenti iure percipiendi
rationes quotidianarum distributionum, & personalis
in horis Canonicis assistentiæ medietatem omnium per
Canonicos dict. Ecclesiæ ex eadem causa percipi solita-
rum.* Quam etiam ex alia commissione impetrata
de anno 1636. pro parte Capituli, ibi, *Anno 1611.
prætendentibus Portionarijs, & Beneficiatis Ecclesiæ
Cæsaraugustana ius percipiendi certam quantitatem
distributionum singulo die causam in partibus coram
ordinario, & postea coram Nuncio, super hoc eodem
iure instituerunt,* & paulo infra, *in possessione perci-
piendi dicta tria regalia,* inde sequitur quod huius-
modi facultas per Capitulum, lite pendente, exer-
ceri, non potuit, cum lis introducta illicitum red-
4 dat, & attentatum id, quod alias licitè fieri potuis-
set, vt latissimè comprobat *Lancellot. de attent. lit.
pend. ampliat. 1. per tot.* stante maximè inhibitione
Rotali legitimè præsentata Capitulo ante præten-
sam reuocationem statuti antiqui, & editionem
5 noui, per quam causantur attentata, etiamsi alias
isti actus fuissent liciti *Mandos. de inhib. quæstion. 75.
num. 8. Lancellott. de attent. post inhib. ampliat. 1. per
tot. Rot. in d. Toletana Parochialis sub num. 3. versic.
secundo quia.*

Et quamuis regula sit, quod qui continuat non
6 attentat, vndè inferebatur quod huiusmodi reuoca-
tio statuti fieri potuerit absque vitio attentatorum,
cum Capitulum esset in ista possessione qua priuari
non debet lite pendente iuxtà dispositionem *text.
in capit. 1. & 2. vt lit. pendent.*

Hoc non procedit stante prædicta inhibitione
7 Rotali, de cuius iuribus cognoscere non spectat ad
ad Iudices inferiores, vt relatis alijs decisionibus
dixit *Rota in* Burgen. *Attentatorum 13. Iunij 1636.
coram R. P. D. meo* Ghisilierio, *vers. Nec Abbas po-
test se excusare.* Multoque minùs hoc casu, quo
per continuationem huius prætensę possessionis iu-
dicium tunc pendens, & postea terminatum in Ro-
ta ad fauorem Portionariorum super solutione dd.
trium regalium redderetur elusorium, quia Portio-
8 narij nihil obtinuissent; si quantitatem contentam
in sententia lata ad eorum fauorem consequi non
possent, vt optimè declarat *Rip. in cap. cum M. Fer-
rarien. sub num. 193. ad fin. vers. ad istud respondeo de
Constit. sequuntur* Gabr. *tit. de acquir. possess. conclus. 6.
n. 17. Rot. in* Tarraconen. *Attentatorũ 14. May 1609.
coram bo. mem. Coccino §. neque obstat penes Marches.
part. 2. fol. 60. & inter eius impressas 394.* & ratio est,
9 quia reus vti debet sua possessione absque præiudi-
cio litis, & partis *san. me.* Cardin. *Zabar. in Clem. 2.
n. 7. vt lit. pend.*

Nec vlla vis fieri potest in confirmatione ob-
tenta ab Eminentissimo D. Cardinali Facchenetto
tunc Hispaniarum Nuncio, quia vti subreptitiè ex-
torta, exquo narrata non fuerint litis pendentia, &
decisiones in causa emanatæ, fuit per Eminentissi-
mum D. Cardinalem Panzirolum successorem mo-
tu proprio reuocata, & omninò annullata, ac si nun-
quam concessa, & expedita fuisset.

Neque releuat quod Portionarij renunciasse vi-
deantur reuocationi attentatorum, exquo post re-
10 uocationem dicti statuti passi sunt discuti nego-
tium principale reportando de annis 1641. & 1642.
duas sententias fauorabiles, non opposita excep-
tione attentatorum *ex Doctr. Angel. in l. eius §. si cuius
ff. de appell. recip.* quia omisso, quod ista doctrina
11 Angeli non procedit in isto casu, quo dd. Portiona-
rij obtinuerunt super negotio principali sententias
fauorabiles, quicquid esset dicendum, quando suc-
cubuissent, vt bene declarat in his terminis *Reueren-
dissimus Vrgellen. dec. 313. n. 5. & seqq.* adhuc cum
12 non appareat quod ipsi notitiam habuerint huius
prætensæ reuocationis, nisi die 13. Maij anni præ-
teriti post latas dictas sententias, quando petierunt
coram Capitulo solutionem trium regalium in vim
mandatorum Rotalium ipsis concessorum, igno-
13 rasse proindè præsumitur huiusmodi factum alie-
num *l. verius ff. de probat. cum similib.* & per conse-
quens ius huiusmodi remittere non potuerunt
*l. mater decedens ff. de in offic. testam. Menoch. cons. 848.
num. 41.*

Et in omnem euentum, quatenùs etiam attentata
huiusmodi ad illorum instantiam non essent reuo-
14 canda, nihilominus reuocari deberent ex officio
Rotæ propter spretum iurisdictionis *Franc. in cap.
Bonæ sub n. 15. de appell. Lancell. de attent. par. 3. c. 24.
n. 58. Rot. dec. 2. sub num. 1. vers. secus verò de restit.
spoliat in nou. Cassador. dec. 3. num. 6. eodem tit. & de-
cis. 235. n. 7. par. 1. recent.*

Idque eò libentius, quia cum Capitulum dete-
stabili exemplo recurrendo ad Iudices laycos, ex-
torserit ab ijs firmam directam, etiam Iudicibus Ec-
clesiasticis, & exequutoribus super obseruantia sta-
tuti noui, & antiqui dissuetudine, cum sequestratio-
15 ne bonorum Ecclesię ipso iure incidit in Ecclesia-
sticas censuras præbendo causam, vt immunitas Ec-
clesiastica violaretur, vt præter dispositionem Sa-
crorum Canonum adest *Bulla in Cœna Domini,* quæ
quotannis solemniter publicatur, vbi in §. 16. graui

Ana-

Digitized by Google

Anathemate feriuntur, qui recurrunt ad Iudices fæculares, & ab illis prohibitiones impetrant contra Iudices Ecclesiasticos, & contra eosdem exequi procurant, vt late firmauit *Rota in Oscen. Canonicatus coram bo. me. Penia num. 3. & 4. penes Marchesf. part. 3. fol. 127. & in Tuden. beneficij coram eodem impress.* 76 *ibidem fol. 51.* itaut illi proinde veniat etiam deneganda audientia, vt pluribus relatis Rotæ decisionibus tradit *Buratt. dec. 446. n. 2.*

Et ità vtraque parte informante &c.

BITVNTINA IVRISPATRONATVS.

Veneris 10. Martij 1645.

ARGVMENTVM.

Possessio cui tamquam attentata fuit oppositum sequestrum, non potest ab Ordinario denuo concedi attentanti, nec potest cogi sequestratarius ad consignationem fructuum in spretum inhibitionis Rotalis sequestri, & litis pendentiæ, absque vitio attentatorum, nec procedere ad executionem litterarum super benefitio, quarum cognitio spectat ad Rotam, si habita fuit notitia sequestri, quo in casu firmo remanente sequestro danda est declaratoria.

SVMMARVM.

1 *Ordinarius non potest pronuntiare aliquem forè immittendum in possessionem benefitij in spratum inhibitionis Rotalis sequestri, & litis pendentiæ absque vitio attentatorum.*

2 *Sequestro durante quispiam se non potest intromittere in fructibus beneficij.*

3 *Gratia est subreptitia, non facta mentione de attentatis iam commissis, & de sequestro apposito, licet alias esset facta mentio litis.*

4 *Executor gratiæ pendente lite super negotio principali, & pertinentia iurispatronatus in Rota, non potest ad illius executionem procedere absque vitio attentatorum.*

5 *Possessio non potest capi absque vitio attentatorum vigore gratiæ subrogationis, quando præcessit inhibitio Rotalis.*

6 *Litis mentio, licet operetur, vt gratia substineatur, non tamen operatur, vt ea pendente possit exequutor absque vitio attentatorum procedere ad executionem.*

DECISIO CLIV.

Constare de violatione sequestri, itàut eo firmo remanente, danda sit declaratoria DD. responderunt. Cùm enim sub die 9. Iunij 1642. fuerit in hoc Sacro Tribunali resolutum possessionem captam vigore sententiæ Ordinarij Bituntini, quæ declaratum fuit Io. Rogerium fore instituen. in beneficio de quo agitur esse attentatam, vti captam, non solum intra terminum ad appellan. sed etiam post appellatione intrà decendium iurerpositam; & pro Attentatorum reuocatione præuio legitimo decreto fuerit appositum sequæstrum, & in sequæstratarium deputatus Io. Maria Francauilla Archipresbyter Ecclesiæ Bituntinæ, non poterat idem Ioannes minusque ordinarius per diffinitiuam

1 sentententiam pronunciare d. Ioannem fore, & esse im mitten. in possessorem Beneficij, in spretum inhibitionis Rotalis sequestri, & litis pendentiæ absque vitio attentatorum *cap. non solum de appell.*

Idque multo magis, quia non solum ordinarius immisit Ioannem in possessionem huius Beneficij, sed etiam præcepit sequæstratario, vt ei fructus sequæstratos consignaret, prout metu censurarum fuerunt consignati, vnde multo magis apparet de clara violatione sequestri, quod habet in ventre in-

2 hibitionem, nè durante sequestro possit quispiam se intromittere in fructibus Beneficij sequestrati, *benè Rot. coram Card. Caual. dec. 223 sub num. 3.*

Scientia autem huiusmodi sequestri, tam respectum Ioannis, quam respectu Ordinarij controuerti non potest ex processu enim causæ, & ex actibus datis in Summario informantis apparet sequestrum fuisse Iudici, & parti præsentatum, & in actis productum sub die 30. Maij 1643. litteras verò Apolicas, siue potius copiam impetrationis dicti beneficij fuisse eidem Iudici præsentatas sub die 23. Iulij sequentis, qui vti delegatus Apostolicus mandauit illas intimari Antoniæ de Sabinis, & Hieronymo dell'Erma, qui in termino intimationis opposuerunt de Attentatis commissis, & per Rotam declaratis, ac de subreptione litterarum Apostolicarum, & quod plus est idem Ioann. Rogerius explicite fatendo oppositionem sequestri institit coram Iudice, vt cogeret sequestratarium ad restituen. sibi fructus beneficij, non obstante sequestro Rotali, & Iudex conscius huius instantiæ mandauit, vt dictum est eidem sequestratario sub censuris, vt fructus sequestratos traderet & consignaret Ioanni, vt constar ex Processu, vndè non potest amplius controuerti vtriusque scientia propter quam clarior remanet violatio sequestri.

Nec releuat pro excusatione attentatorum, & violatione sequestri impetratio beneficij facta per Ioannem à Sede Apostolica, vt probant litteræ Apostolicæ directæ ordinario Bituntino, quia præter

3 quod fuerunt notoriè subreptitiæ, tanquam obtentæ, non facta Pontifici mentione de attentatis iam commissis, & per Rotam declaratis, Minusuè de sequestro apposito, vbi etiam præmissa forent narrata, & facta mentio litis, quod adhuc non constat, nihilominus cū negotium principale super pertinen-

4 tia iurispatronatus, ac illius institutione penderet in Rota, non poterat exequutor gratiæ absque vitio attentatorum procedere ad illius executionem, quia huiusmodi etiam Gratiæ cognitio spectabat ad Rotam vigore *Clem. Auditor. de rescript.* & ita similes executiones vti attentatas reuocauit *Rot. in Salamantina portionis 23. Iunij 1586. coram Bubalo, & in Aquilana Beneficij prima Iulij coram Orano relatis per bo. me. Coccinum in dec. 443. n. 3. & 4. & in Toletana Parochialis 26. Iunij 1609. coram S. D. N. 5. non*

5 *obstat quod possessio*, vbi quod possessio vigore gratiæ subrogationis capi potest absque vitio attentatorum, quando præcessit inhibitio Rotalis legitimè intimata, & post *Lancellot.* refert ità fuisse decisum in causa *Legion. Prioratus 4. Iunij 1644. coram bon.*

6 *mem. Coceino* licet enim mentio litis operetur, vt gratia substineatur, non tamen operatur, quod ea pendente possit exequutor absque vitio attentatorum ad executionem procedere, vt sæpius fuit resolutum, & signanter *in Terdonen. iurispatronatus 13. Maij 1616. coram Sanctissimo D. N. & prius in Conchen. Beneficij de Trieste 20. Decembris 1609. coram bo. me. Cocetno, quas refert, & sequitur addens ad sa. me. Greg. dec. 2. nu. 16. & in dicta dec. 443. nu. 3. in fin. & 4. Coccin. & in rec. dec. 534. num. 5. part. 5. tom. 2.*

Et ità fuit conclusum vna tantum parte informante.

CIVITATEN ARCHIPRESBITERATVS.

Veneris 24. Martij 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo conceditur probanti anteriorem possessionem beneficij captam in vim sententiæ exequutoris deputati in litteris Apostolicis, non obstante quod Ecclesiæ fuerint vnitæ, dummo-

do

do beneficia ; quæ ab Ecclesia constituunt corpus separatum non sint vnita, quod procedit etiam non citato Episcopo possessore Beneficij, dum non constabat de illius possessione, neque suspicari poterat, vbi quod Episcopus non potest occupare bona beneficij vacantis, nec sibi fructus applicare sine causa, & licentia Papæ, & ad quid teneatur? Mandatum procuræ ex quibus præsumatur in Procuratore, & an sufficiat mandatum pręsumptum, vbi pats opponit de legitimatione Procuratoris? vbi quod per actus in contrarium gestos censetur recessum ab oppositione legitimi Procuratoris non facta protestatione in omnibus actis.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio anterior probatur ex instrumento adepta possessionis olio non existente in possessione.*

2 *Abunione Ecclesiarum noa insertur ad vnionem beneficiorum, & dignitatum, quæ non sunt de mensa, sed constituunt corpus separatum à mensa, & Ecclesia vnita.*

3 *Ecclesia vnita non concludit, quod sit vnitum beneficium, cum aliud sit disponere de Ecclesia, aliud disponere de Beneficio.*

4 *Beneficium vnitum, nec confertur, nec vacat, ideoque si aliquando fuerit collatum, non diciturvnitū.*

5 *Exceptio vnionis Beneficij tamquam respiciens petitorium non admittitur in Iudicio manutentionis.*

6 *Possessor Beneficij antequam alteri concedatur immissio citari debet.*

7 *Clausula* Amoto quolibet illicito detentore facit executorem mixtum.

8 *Executor litterarū Apostolicarum potest procedere non citato eo de cuius possessione non constat.*

9 *Episcopus non potest occupare bona Beneficij vacantis, nec sibi applicare fructus sinè causa, & licentia Papæ, maxime od longum tempus, alias dicitur esse in dolo, & delinquere.*

10 *Episcopus vacante beneficio debet prouidere de Aeconomo, qui seruet fructus successori.*

11 *Prælati sunt ad instar Tutorum, quia sicuti illi teneatur vtilia facere pro Pupillis, sic isti pro Ecclesiis querendo, & præponendo eorum vtilitatem suæ propriæ.*

12 *Possessor beneficij cuius possessio erat infecta ex decreto irritanti apposito in reg. 4. Cancellariæ reseruatoria dignitatummaiorum post Pontificales, non potest dici legitimus contradictor, nec citandus. nec vocandus erat, quamuis adesset Clausula amoto.*

13 *Possessio habetur pro vacua stante* Decreto *irritanti, num. 12.*

14 *Possessio dignitotis saltem ciuilis residet penès Ecclesiam, & Prælaturam, adeout per mortem illam obtinentis non vacet, sed remaneat plenè penès Ecclesiom.*

15 *Manutentio in concursu conceditur prouiso Apostolico ratione ciuilis possessionis anterioris, quæ penes* Ecclesiam *residebat aduersus eum, qui medio tempore naturalem occupauit.*

16 *Mandatum Procuræ præsumitur ex impensa considerabili, quia nemo præsumitur impendere in alienis negotijs, & sufficiens expensa reputatur ad hunc effectum si excedat Iulios decem.*

17 *Mandatum procuræ facilius præsumitur in Persona fratris.*

18 *Mandatum procuræ præsumitur in eo, qui principalis negocia expediuit.*

19 *Mandatum præsumptum non sufficit facta protestatione à parte neminem audiri nisi docto de legitimo mondato procuræ.*

20 *Limita hoc non procedere ex opinione Rotæ, quando adest notabilis impensa, & concurrunt multa alia quæ necessariè mandatum inferunt.*

21 *A protestatione neminem audiri nisi docto de legitimo mondato, censetur recessum, si non fuerit repetita in omnibus actibus.*

22 *Amplia stantibus maximè gestis protestationi contrarijs.*

23 *Mandatum duplex potest simul concurrere in eadem persona aliud expressum, aliud præsumptum.*

DECISIO CLV.

DVbio bis proposito DD. dixerunt Antonio Vsai
dandum esse mandatum de manutenendo, cum
de eius anteriori possessione capta in vim sententiæ
executoris deputati in literis Apostolicis constet ex
1 publico instrumento, quod alio non existente in
possessione satis probat *vulg. l. prædia vbi Bart. nu. 1.
ff. de acquir. possess.*

Nec obstat exceptio vnionis, quam prætendit D.
Episcopus Ciuitaten. ex literis Iulij 11. ex earum
enim lectura apparet tantummodò fuisse vnitas Ec-
clesias quoad Gubernium, & administrationem, vt
vnus, & idem esset Administrator vtriusque Eccle-
siæ, ibi, *Fructusque prouentus, & Iura quæcumque
ad mensam Episcopalem pertinentia percipien. &c.* Et
ibi, *volumus autem, quod propter vnionem præfatę
Ecclesiæ Ampurien. & Ciuitaten. in spiritualibus non
lædantur, & in temporalibus detrimentum non susti-
neant.* Vndè prætendi nequit fuisse etiam vnita
2 beneficia, cum ex vnione Ecclæsiarum non infe-
ratur ad vnionem beneficiorum, & dignitatum, quę
non sint de mensa, sed constituunt corpus separa-
tum à mensa, & Ecclesia vnita *Gonzal. super reg. 8.
glos. 5. §. 7. nu. 116. vsque ad 125. Rot. dec. 14. n. 7. cum
seqq. & plenius dec. 92. nu. 6. cum seqq. coram Reueren-
diss. D. Vrgell.* vbi quod ex eo, quod sit vnita Eccle-
3 sia, non infertur, quod sit vnitum beneficium, cum
aliud sit disponere de Ecclesia aliud disponere de
Beneficio.

Præsertim cum Archipræsbyteratus de quo agi-
tur sit in statu collatiuo ob prouisiones de eo factas à
Paulo IV. de anno 1558. Ex hoc autem manifestè
4 probatur non esse vnitum, cum aliàs beneficium
vnitum, nec conferatur, nec vacet, *Gombar. de Po-
test. legat. lib. 6. cap. 1. num. 41. Gonzal. vbi sup. d. glos. 5
num. 20. Card. Seraph. dec. 1011. num. 1. in fin. &* 2. vl-
5 tra quod exceptio vnionis tanquam respiciens pe-
titorium non admittitur in Iudicio manutentionis vt
in specie respondit *Rot. dec. 236. nu. 12. post Modern.
Perus. de manut.*

Prout etiam non obstat, quod exequutor litera-
rum Apostolicarum immissionem concesserit, non
6 vocato Episcopo possessore, qui tamèn erat citan-
dus *ad text. in cap. licèt Episc. de præbend. in 6.* cum
7 præsertim in literis adesset clausula *Amoto quolibet
illicito detentore,* quæ facit Exequutorem mixtum,
vt notat *Felin. in cap. de cætero numer. 9. de re iudic.
8 cum alijs.* Quia cum non constaret de Episcopi pos-
sessione, potuit eo non citato procedi ad exequutio-
nem, & immissionem *Rebuff. in prax. benef. tit. de re-
form. & declarant nonæ prouisiones, vers. Nec virtute
huius clausulo Gonzal. ad d. regul. 8. glos. 9. numer. 226.
Garz. de benef. par. 6. cap. 2. num. 141.* & fuit dictum
in Treueren Archidiaconatus 13. Iunij 1644. cor. me,
Ideoque eò magis, quia Exequutor suspicari non
poterat, quod Episcopus cæpisset possessionem be-
neficij, cum ille non possit occupare bona beneficij
9 vacantis, nec sibi applicare fructus sine causa, & li-
centia Papæ, maximè ad longum tempus, aliàs di-
citur esse in dolo, & delinquere, vt concludunt om-
nes

Digitized by Google

ne; in *capit. vnico, vt beneficia Ecclesiastica sine di-*
minut. confer. vbi Anchar. num. 16. latè Imol. sub n. 27.
Entiq. Boich. nu. 8. & sequuntur Aret. cons. 63. nu. 5. sed
solum eo tempore prouidere habet de Economo, qui
10 custodiat, seruet fructus successori, *Glos. in cap* 1.
in verb. defensare de reb. Eccles. non alien. & *ibi not. in*
6. Etiamsi collatio ad Papam pertineat *Idem Aret.*
vbi sup. sub num. 5. vers. & *exhis pater*, vbi etiã quod
11 Prælati sunt ad instar tutorum, quia sicuti illi te-
nentur vtilia facere pro Pupillis, sic isti prò Ecclesijs
quærendo, & præponendo earum vtilitatem suæ
propriæ, vt inquit *Glos. in cap. placuit il 1. in verb. pro-*
prie 7. quæst. 1.
12 Etsi quæ probaretur possessio, cum esset infecta ex
decreto irritanti apposita in reg. 4. *Cancellariæ* reser-
uatoria dignitatum maiorum post Pontificales, qua-
lis est hic Archipræsbyteratus, non ideò diei po-
terat legitimus contradictor, & per consequens nec
citandus, nec vocandus erat, quantumuis adesset
clausula *amoto Staphileus de litter. grat. tit. de vi*, &
effec. clausular. claus. amoto num. 2. Mohed. decis. 13. vt
lit pend. Card. Caual. dec. 278. nu. 8. & 9. Stante enim
decreto irritanti, possessio habetur prò vacua, *Lotter.*
de re benef. lib. 2. qu. 46. num. 64. cum alijs alleg. *Mo-*
dern, Perus. de manut. obseru. 46. num. 5. & alter possi-
dens dicitur intrusus, qui citari non debet *Lotter. vbi*
sup. qu. 20. nu. 199. Rot. in Messanen. Archipræsbit. 19.
Iunij 1643. coram Reuerendiss. D. meo Decano.

Et in omnem casum cum possessio dignitatis, sal-
13 tim ciuilis resideat penes Ecclesiam, & Prælatu-
ram *DD. in l. 1. in fin. ff. de acquir. possess.* adeoùt per
mortem illam obtinentis non vacet, sed remaneat
plena penès Ecclesiam, possessio naturalis occupa-
ta ab Episcopo remanet posterior, & proindè in cō-
14 cursu manutentio concedi debet prouiso Apostoli-
co ratione ciuilis possessionis anterioris aduersus
eum, qui medio tempore naturalem occupauit si nō
ex propria persona, seù immissione Exequutoris,
saltim nomine dignitatis, & Ecclesiæ, vt articulo
maturè discusso firmauit *Rot. in Colimbrien. Præsti-*
moniorum coram bo: me: Cocc. & cor. Reuerend. D. meo
Decano, quæ sunt inter rec. dec. 78. 139. 226. & 275.
par. 6. rec. vbi conciliantur, & declarentur aliæ de-
cisiones, quæ videbantur innuere contrarium, vt
lari ssimè fuit dictum in *Hyspalen.* Decimarum *27. Iu-*
nij 1644. coram R. P. D. meo Corrado, vbi infinitæ de-
cisiones referuntur.

Demum nō fuit oppositus defectus mandati pro-
curæ Io: Manchæ fratris D. Episcopi, quia ex pluri-
bus actibus exercitis proprio nomine Episcopi, in-
15 trat illius præsumptio; illud enim ex præsumptioni-
bus, & coniecturis probatur *Cass. dec. 3. n. 4. de procur.*
Rot. diuers. dec. 350. n. 1. par. 4. Card. Seraph. dec. 1326.
num. 2. Card. Caual. dec. 590. num. 10.

Primò autem à tergo commissionis impetratæ
descriptus legitur Io: Manca Procurator, qui com-
missionem incassauit, & prò incassatione soluit Ma-
gistro Cursorum Iulios quinque. Secundo idem Io-
annes expediuit citationem cum inhibitione ad par-
tes, prò qua soluit Notario Iulios quindecim, & di-
cta citatio fuit in partibus affixa ad valuas Ecclesię;
Tertio idem Ioannes citare fecit in Curia personali-
tèr Antonium Vsai ad dicendum contra commissio-
nem, & citationem exequutam in actis causæ repro-
duxit, vti Procurator Episcopi; Quartò idem Ioā-
nes citatus ad instantiam Vsai ad dicendum contra,
protestatus fuit generalia contra, & non recognosci,
nisi intimata die, & hora recognitionis, quæ pro-
testatio fuit impleta prò parte Vsai. Ex his enim si-
mùl iunctis benè præsumitur mandatum, iuncta
præsertim notabili quantitate expensarum exposita
in hac lite, & arra data pro registro, præterquam
ad omnes regestri impensas remansit obligatus, vt
notat *Vestr. in prax. lib. 7. cap. 1. nu. 2. cum seqq.* Ex im-
16 pensa autem considerabili præsumi mandatum pro-
bat euidens ratio, quod nemo præsumitur impen-
dere in alienis negocijs, *vt dixit Rot. in rec. dec. 440.*
num. 2. par. 2. & dec. 166. num. 3. part. 3. & dec. 187. nu.
16. par. 6. vbi reputatur sufficiens impensa excedens
Iulios decem.
17 Idque tanto magis, quia ipse Ioannes erat frater
germanus Episcopi in quo faciliùs præsumitur mā-
datum *l. 1. C. quibus res iudic. non nocet, & ibi glos. in*
verba Non aberit. Surd. cons. 355. num. 20. & 24. in fin.
Rot. in S. Marc. pensionis apud Marches. par. 2. fol. 487.
18 *num. 6. vers. coniectura autem*, & ille ipsius negocia
expediuit, quod etiam ad præsumendum mandatum
valdè ponderat *Ias. in l. 1. in fin. C. de proc. Vant. de*
nullit. tit. qualit. & quib. mod. sent. nulla, num. 96.

Quibus non obstat, quod Antonius Vsai citatus
ad instantiam Episcopi opposuerit neminem audiri
nisi docto de legitimo mandato Procuræ, per quam
oppositionem non videtur ampliùs sufficere man-
19 datum præsumptum, *vt dixit Rota in vna Rom. se-*
cret. 20. Nouembr. 1592. coram Card. Mellino impress.
apud Marches. de commiss. par. 3. fol. mihi 39.
20 Quia pratèr quod Rota contrarium tenuit, quan-
do adest notabilis impensa, & concurrunt plura
alia, quæ necessariè mandatum inferunt, vt in his
terminis Card. *Seraph. dec. 933. num. 2. Add. ad fa. me.*
Greg. dec. 330. num. 5. ab illa protestatione fuit reces-
sum, dùm posteà Antonius Vsai citare fecit eumdē
Ioannem Mancam, vti Procuratorem Episcopi ad
dicendum contra Iura, & in illius termino compar-
nit d. Manca, & protestatus fuit non admitti Iura,
nisi formitèr recognita fuerint, vndè non sumus in
simplici casu, quo protestatio non fuerit repetita in
21 omnibus actibus, quod solum sufficit adhoc, vt ab
ea censeatur recessum iuxtà opinionem quam tenuit
Rot. coram Card. *Seraph. dec. 1407. & cor. bo: me:* Coc-
cino dec. 28. num. 1. & 2. Sed in casu quo fuerunt facti
22 actus contrarij protestationi, approbando Mancam
in Procuratorem, quo casu dubium non est, quod à
protestatione dicatur recessum, vt admittit *Rot. in d.*
Rom. Secretariatus sup. citata numer. 4. ibi cum effectus
protestationis semper duret, donec sit factus aliquis
actus contrarius.

Prouti etiam non releuat, quod Ioannes produxe-
rit mandatum limitatum ad causam vocationis ad
Synodum: ex hoc enim non excluditur præsumptio
alterius mandati sufficientis, cum detur multiplica-
23 tio mandatorum, & possint simùl duo mandata cō-
currere, aliud expressum, aliud præsumptum, vt
consuluit R*uin. cons. 35. num. 20. lib. 1. cum alijs in Cre-*
monen. Pensionis 26. Ianuarij 1609. coram bo: me: Card.
Sacrato, & latius in Rom. alimentor. 4. Decembr. 1641
coram R. P. D. meo Bichia, & Maceraten. Magazeni
seù manutentionis 24. Ianuarij 1642. cor. Reuerendiss.
D. Episc. Patauino, & in Rom. Domus ad transtiberim
18. Aprilis 1644. coram eodem R. P. D. meo Bichio.

Et ita vna tantum parte informante resolutum
fuit, altera sæpius citata, & informare recusante sub
prætextu defectus dicti mandati procuræ.

FVLGINATEN. PAROCHIALIS.

Ven. 24. Martij 1645.

ARGVMENTVM.

Manutentio in possessione Beneficij datur in concursu
primo prouiso, & de cuius possessione anteriori cō-
stat, non obstante posteriori capta ab altero, si illa
repe-

Digitized by Google

reperiatur nulla, & attentata, contra primum prouisum habentem parem titulum cum vltimo non potest executiuè procedi, ideoque à Decreto immissionis, cuius vigore vltimus prouisus cæpit possessionem datur appellatio, etiam si prima prouisio allegaretur nulla, vel infecta decreto irritanti ob non seruatam formam Concilij in collatione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex publico Instrumento alio non existente in possessione.*

2 *Possessio capta intra decem dies ad appellandum remanet attentata.*

3 *Manutentio prius possidenti conceditur, quando posterior possessio est attentata.*

4 *Executiuè agi non potest contra habentem parem titulum, sed via ordinaria est procedendum.*

5. *Amplia etiam si daretur de nullitate tituli, quia iudicium etium nullitatis terminari debet via ordinario.*

6 *Rescriptum commissionis simpliciter cum facultate reuocandi attentata, operatur effectum suspensiuũ vsque ab initio, & facit vt omnia medio tempore gesta sint attentata etiam si aliàs appellatio non esset recipienda.*

7 *Decretum irritans inficiens Titulum, & possessionem non operatur nisi postquam clarum omnino fuerit, quando versemur in casu Decreti.*

8 *Declaratio magis idonei non spectat ad examinatores, sed ad Episcopum.*

9 *Episcopus non tenetur declarare magis idoneum, & eligere habentem plura vota examinatorum, sed quem ipse præferendo indicauerit ex approbatis.*

10 *Manutenendus est interim habens possessionem anteriorem, donec alter ad probationes recurrit.*

11 *Electio minus idonei, non annullatur ipso iure à Sacro Concilio, vel Piana constitutione, sed solum magis idoneo succurritur remedio appellationis, vt constito de irrationabili iudicio eligentis grauamen retractetur.*

12 *Electio minus idonei pendente appellatione interim tenet, & donec appellans obtineat declarari contrarium satis dicitur fundatum ius praelecti, & num. seq.*

13 *Decretum irritans inficit titulum, & possessionem, adeovt manutentio concedi non possit.*

14 *Id tamen procedit, vbi clarum est intrare Decretũ irritans, secus vbi de hoc dubitari potest.*

DECISIO CLVI.

VAcauit Parochialis Ecclesia S. Blasij Castri Palis Fulginaten. per obitum Bernardini Castelli dictæ Ecclesiæ Rectoris, & habito concursu coram Ordinario, in quo Franciscus de Hieronymis Idoneus fuit repertus, Eminentissimus D. Cardinalis Antonius Barberinus, ad quem vti Abbatem, & Commendatarium Abbatiæ S. Crucis de Saxouiuo spectat huius Parochialis collatio, contulit illam d. Francisco, vt ex literis subscriptis sub die 17. Iunij prædicti *Sum. d. Francisci num.* 1. qui deinceps possessionem fuit adeptus sub die 25. eiusdem mensis, ac ex Instrumento quod datur *eodem Summ. d. n.* 1.

Successiuè prætendens Euangelista Marcus se in concursu fuisse repertum magis idoneum, proindeque sibi deberi Parochialem *iuxt. disposit. Sac. concil. Trid. sess. 24. cap. 18. & Constitut. f. me: Pij V. in Bullar. nou. in ord. 33. tom. 2.* obtinuit ab Eminentiss. D. Card. Francisco Barberino nomine prædicti Eminentiss. D. Cardinalis Antonij nouam Prouisionem, cuius vigore reportauit in partibus ad sui fauorem sententiam immissionis sub die 17. Octobr. præteriti, eademque die cæpit possessionem *Summar. d. Francisci*
nu. 2. & 3. appellauit Franciscus, & causa mihi commissa dubitaui, an sit dandum mandatum de manutenendo, & Francisco dandum esse DD. responderunt, de cuius possessione constat ex publico Instru-
1 mento, quo alio non existente in possessione, optimè probat *l. prędia vbi Bart. ff. de acquir. poss.* cum
alijs *à Rota congestis dec: 62. num: 1. par: 1. rec: & cor: bo: me: Buratt: dec: 56. num: 2.*

Nec releuat immissio concessa Euangelistæ per
sententiam Exequutoris in vim secundæ prouisionis
cum subsequuta possessione, quia cum à dicta sen-
tentia daretur appellatio, possessio capta intra de-
2 cem dies ad appellandum remanet attentata *cap. non
solum de appellat. in 6. Rot. in Mediolanen. Parochialis
3 apud Marches. part. 1. fol. 311. num. 4.* Ideoque prius
possidenti dari debet manutentio *Rot. dec 618. nu. 2.
par. 1. rec. & in Leodien. Parochialis 1. Maij. 1606. cor.
Card. Marcomonte, & coram bo: me: Buratt. dec. 59. n.
4. & 6. & alibi sæpius.*

Quod autem à dicta sententia immissionis dare-
tur appellatio ex eo patet, quia dùm Franciscus pro-
uisus ab Eminentiss. D. Cardinale Antonio, habebat
4 parem titulum cum Euangelista habente similem
prouisionem, non poterat contra eum executiuè pro
cedi, sed agen. erat via Ordinaria, vt in his terminis
tradit *R. P. D. Argelus modo A. C. in ciuilibus locumtenens tract. legit. contradict. q. 15. art. 1. n. 2. cum seqq.* in-
quiens *num. 8. & 9.* id habere locum, & si daretur de
5 nullitate primæ gratiæ, quia causa hæc nullitatis
iudicio Ordinario etiam discutienda erat *numer. 30.
& 31. Et dixit Rot. coram bo: me: Coccino decis. 347.
num. 1. & in Lucana Mainsculatus 7. Iunij 1585. cor.
Orano in Carpen. bonor. 2. Decebr. 1605. coram Card.
Sacrato, Et vbi concurrunt duo testamenta Rota cor.
Card. Cauall. dec. 485. num. 1. & 2. & in Rom. Casalis
Turris vergat. 22. Iunij 1629. cor. bo: me: Piron.*

Vltrà quod, cum Signatura commiserit causam
simpliciter cum facultate reuocandi attentata, non
est amplius querendum de appellatione, cum solum
6 illud rescriptum inducat effectum suspensiuum vs-
que ab initio, & operetur, vt omnia medio tempo-
re gesta sint attentata, & si aliàs appellatio non esset
recipienda, vt sæpius resoluit Rot. & præsertim in
*Viterbien. fideicommissi seù attentator. 13. Maij 1644.
coram me.*

Prout etiam dictum fuit non obesse decretum ir-
ritans appositum in *Concilio Trid. dicta sess. 24. c. 18.
& in constit. 3. f. me: Pij V.* inficiens titulum & pos-
sessionem. Quia huiusmodi Decretum operatur
quidem statim effectum suum, vbi appositum est
super certo corpore Beneficij, vbi verò, prout hic
appositum fuit super Incerto per viam legis genera-
7 lis, non operatur, nisi postquam clarum omninò
fuerat, quod versamur in casu Decreti, vt aduertit,
*Gonzal. ad reg. Cancell. glos. 67. num. 32. & 39. Lotter.
de re benef. lib. 2. quæst. 8. num. 77. Caputaq. dec. 325. nu.
8. & seq. par. 1. Rot. in rec. dec. 34. num 2. & dec. 562. nu.
2. & 3. par. 1. coram Card. Cauall. dec. 8. num. 3. & 4. latè
in Legionen. Canonicat. 4. Iulij 1640. coram R. P. D.
meo Ghisil. & in Leodien. Beneficij 22. Maij 1643. cor.
R. P. D. meo Bichio.*

In hoc autem casu non est clarum, quod ob non seruatam formam Concilij intret decretum irritans, cum verè fuerit adhibitus concursus, & licet collatio facta non fuerit ei quem magis idoneum synodales Examinatores iudicarunt, adhuc tamen non videtur actum contra formam Concilij, dùm electus fuit alter, & approbatus ab eisdem examinatoribus Concilium enim non præcipit esse præferen. magis idoneum Iudicio Examinatorum, sed quem magis ido-

Digitized by Google

idoneum Episcopus iudicauerit. Vnde satis est quod adhuc non constet alium ab Episcopo fuisse magis idoneum declaratum, cum hæc declaratio non spe-
8 ctet ad examinatores, sed ad Episcopum, qui vlte-
9 rius nó tenetur eligere habentem plura vota examinatorum, sed quem ipse præferen. iudicauerit ex approbatis, vt benè explicat Modernus *Alexander. in pract. haben. concurs. requisit. & dub. 4. Barbat. in collect. ad Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 18. num. 131. & 132. & de offic. Paroch. par. 1. cap. 2. num. 90. & 91. Garz. de Benef. par. 6. cap. 2. num. 236. & seq. Mar. Anton. var. resol. lib. 1. resol. 63. nu. 8. Zerol. in prac. Episc. par. 1. verb. Tarodus 5. 2.*

Prout etiam non est clarum quod Hieronymus, etiam circumscriptis Examinatorum votis, sit minus idoneus Maures, indiget enim probatione, qua pē-
10 dente, interim manutenendus est Franciscus habens possessionem anteriorem, vt respondit *Rot. cor. Card. Seraph. dec. 575. sub num. 10. & in Cusentina Cappell. 26. Octobr. 1601. coram Card. Mellino, & in Baren. seù nullius coram Card. Sacrato apud Marches. part. 1. fol. 991. sub num. 3.* Præsertim quia neque Concilium,
11 nec Piana constitutio annullat ipso iure electionem minus idonei, sed solum magis Idoneo succurrit remedio appellationis, vt constito de irrationabili iudicio eligentis, grauamen retractetur; interim tamen electio minus idonei tenet, & donec appel-
12 lans obtineat declarari contrarium, satis dicitur fundatum ius prælecti, vt benè in his terminis *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 31. sub numer. 215. vers. nihilominus & num. 116. & 117. Gonzal. sup. regul. 8 glos. 4. num. 139. cum seq. & ex sententia Sac. Congregationis Concilij dixit Rota coram Reuerendissimo Vrgel-*
13 *len. dec. 137. num. 13. & 14.* Quam sententiam esse magis conformem vsui, & communi sensui tradit, *Garz. de benef. part. 9. cap. 2. num. 235. cum duobus seq. & latè exornat. Pet. August. Morla in suo Emporio iuris tit. 2. de iurisdictione omnium Iudic. quæst. 5. nu. 27. & 28. fol. mihi 128.*

Ideò non refert Decretum irritans inficere titu-
14 lum, & possessionem, adeout propterea manutentio concedi non possit *Rot. dec. 3. per tot. de restit. spoliat. in nouis, & dec. 2. eodem tit. in antiquis cum alijs ad propositum allegatis ab altera parte*; Loquuntur
15 enim, quandò clarum est, & omninò certum non fuisse seruatam Concilij formam, & sic intrare decretum irritans; secus autem, vbi prout hic, de hoc dubitari possit, vt benè declarauit Rota in pluribus causis relatis per *Garz. p. 5. c. 1. n. 415. & 416. & in dicta Baren. seu nullius apud Marches. suprà nu. 3. vers. minus facit, & postremo in Romana Legati coram me 2. Maij 1644. vers. Neque obstat.*

Ex quibus, etiam patet non aduersari deducta in *dec. 613. num. 6. part. 1. rec.* Ibidem enim facta fuerat collatio minus digno, relicto digniore per Episcopum approbato, & sic clarum erat non fuisse seruatam Concilij formam; hic autem non adest declaratio Episcopi super maiori idoneitate, & per consequens non probatur fuisse contrauentum formæ Concilij, adeout proinde meritò concedenda sit manutentio anteriori possessori, quousque in petitorio de hoc plenè Constiterit.

Et ità vtraque &c.

PERVSINA LIBERATIONIS A FIDIVSSIONE.

Lunæ 7. Martij 1645.

ARGVMENTVM.

Fideiussor census petere potest liberationem à principali non sequuta solutione, si diù stetit in obligatione, quod tamen intelligitur de obligatione efficaci, quæ per actionem exerceri potest, non autem de inefficaci, scilicet pro sorte, quæ per Creditorem est irredimibilis, non obstante statuto, quod possit fideiussor etiam non expectato tempore agere contra principalem ad releuationem indemnitatis, tam pro sorte, quam pro damnis, & interesse, quod debet intelligi pro vt de iure, & de ea sorte, quæ repeti potest.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor regulariter non potest agere contra principalem pro releuatione suæ Indemnitatis antequam soluat.*
2 *Limita in fideiussore, qui diu stetit in obligatione, adeo vt dictus fideiussor etiam solutione non sequuta agere possit contra principalem ad releuationem suæ Indemnitatis.*
3 *Declara tamen de obligatione efficaci, & quæ per actionem exerceri potest prout est respectu fructuum, non autem de inefficaci respectu sortis census, ad quam Creditor numquam agere potest.*
4 *Sors principalis census est irredimibilis, & per consequens pro illius recuperatione Creditor agere non potest.*
5 *Fideiussor census, qui diù stetit in obligatione inefficaci puta obligatus pro sorte principali, non potest petere vt liberetur à tali obligatione.*
6 *Fideiussor potest petere liberari quandiu stetit in obligatione efficaci, secus si non fuit efficax.*
7 *Pro sententia semper iudicandum etiam illius verba improprianda.*
8 *Verba vbi non sunt ambigua, admitti non debet quæstio voluntatis.*
9 *Statutum disponens quod fideiussor census possit petere liberationem à principali, tum pro sorte, quã pro damnis, & interesse intelligitur prout de iure, & sic de ea sorte, quæ repeti potest per Creditorem à principali debitore, vel fideiussore, non autem pro sorte census, quæ est de iure irrepetibilis.*
10 *Fideiussor census non potest petere liberationem suæ indemnitatis pro sorte principali, quia pro huius restitutione non est obligatus, nec pulsari potest.*

DECISIO CLVII.

VICARIVS Perusinus condemnauit per diffinitiuam Franciscum, & Fratres de Cantuccijs ad depositandum penes Sacr. Montem Pietatis Perusiæ scuta 600. fortis principalis medietatis Census scutor. 1200. non extincti, & impositi per Marcellum Cantuccium de anno 1574. fauore Polidori Oradini cum fideiussione Io. Baptistæ pariter de Cantuccijs, ibidem permanenda loco fideiussionis, & releuationis indemnitatis Iosephi dicti Io. Baptistæ fideiussoris, filij, & hæredis, ac non amouenda, donec d. Ioseph fuerit à dicta fideiussione per dd. fratres liberatus, quæ sententia cum fuerit postmodum per alteram ab A. C. confirmata, deuoluta causa appellationis ad Rotam in tertia Instantia, & commissa Reuerendissimo Domino meo Præside Vallisoletano, propositoque per me in eius locum subrogatum Dubio, an sententia A. C. sit confirmanda, vel infirmanda, infirmandam esse hodie Domini responderunt ob euidentem illius iniustitiam.

Iniustitia autem apparet manifesta, eo quia condemnantur fratres de Cantuccijs ad releuan. indemnem Iosephum fideiussoris hæredem pro dd. scutis 600. non docto de solutione, & tamen regulare
1 est, fideiussorem non posse agere contra principalem pro releuatione suæ indemnitatis antequam soluat *text. est apertus in l. si pro ea C. mandati.* Quæ
2 conclusio, etiamsi limitetur in fideiussore, qui diù stetit in obligatione, adeout dictus fideiussor, etiam

 solu-

folutione non fequuta, poffit contra principalem ad fuæ indemnitatis liberationem agere, iuxt. difpofitionem alterius *text. in l. Lucius Titius ff. eodem*, & *refoluit Rota coram* Card. Canal. *dec. 320. num. 1. cum alijs per Add. ad bo-mem. Buratt. decif. 401. num. 19.*
3 animaduertetunt tamen DD. prædictam limitationem fibi locum vendicare in obligatione efficaci, & commiffa, quæ per actionem exerceri poteft, prout eft refpectu fructuum; Secus verò refpectu fortis principalis cenfus, quę cum fit per Creditorem irre-
4 dimibilis, & per confequens pro illius recuperatione creditor agere non poffit, vt fæpius refoluit *Rota in Romana Domus, feu Domorum 24. Maij 1619. coram Vbalda poft Cenc. de cenf. dec. 498. num 10. & in Romana Cenfus 13. Maij 1630. coram bo. me.* Merlino *poft eumdem dec. 528. num. 7.* Tamquam in obligatione inefficaci, & non dum orta fideiuffor petere
5 non poteft, vt liberetur, & indemnis releuetur à tali obligatione *Bart. Bald. & Alex. in l. facere poteft ff. folut. matrim. bene idem Bald. conf. 425. fub nu. 1. verf.*
6 *praterea*, ibi, *Praterea tunc fideiuffor poteft petere liberari quandiu ftetit in obligatione efficaci non agen. fecus fi non fuit efficax lib. 4. Mantic. de tacit. lib. 16. tit. 22. num. 27. Gomef. var. refol. lib. 2. cap. 13. num. 10. verf. 2. infero cum feqq. Add. ad bo. mem. Buratt. dicta dec. 401. n. 21. cum feqq.*

Nec quicquam facit quod in *Romana Liberationis à fideiuffione 9. Decembris 1619. coram bo. mem. Card. Sacrato, qua eft dec. 460. poft Cenc. & 4. poft Duard. de Cenfib.* videatur Rotam dubitaffe de hac conclufione. Quia adducta ibidem in contrarium fuerunt folum excitata per modum difcurfus, vt expræfsè dictum fuit in fine decifionis, nihil tamen quoadhunc articulum fuit refolutum, vnde fatis eft, quod poftmodum Rota, articulo maturè difcuffo, confirmauerit fideiufforem adhuc effectum petere non poffe fuæ indemnitatis releuationem, vt coram *Reuerendifs. Vrgellen. dec. 27 ferè per totam, & dec. 75. num. 18. & 19. in Senogalien. Salniani 5. Maij 1627. coram* Manzanedo *poft Cenc. dec. 531. num. 8. cum feqq. Add. ad bo. me. Buratt. dec. 880. litt. B.* qui refpondet omnibus decifionibus, quæ in contrarium allegari poffunt. Non obftat, quod fententia fimpliciter condemnet ad liberandum, & eximendum à fideiuf-
7 fione; Ideoque cum femper iudicati fit pro fententia, etiam illius verba impropriando, interpretari debet refpectu intereffe fructuum decurrendorum, non autem fortis principalis, quia præter quod fententia non poteft recipere hanc interpretationē, dum condemnat ad deponen. fcuta 600. & tamen fructus annuatim decurren. nefciti poterat, an ad maiorem, vel minorem fummam afcenderent, & fic nullo modo poteft intelligi de fructibus, contrarium apertè conuincunt, & clara verba fententiæ ibi, *Pro dimidia tamen & fic pro fcutis 600. fortis principalis, & ibi, deponen. penes Sac. Montem Pietatis pro dicta fumma fcut. 600. fortis principalis non extincta Summario Iofephi num. 5.* Vbicumque
8 enim in verbis non eft ambiguitas, admitti non debet voluntatis quæftio *l. ille aut ille de leg. 3.*

Ideò nihil releuat Statutum Perufinum exprefsè
9 difponens poffe fideiufforem, etiam non expectato tempore, agere contra principalem Debitorem, vel eius hæredem pro liberatione, & indemnitatis releuatione, tam pro forte, quam pro damnis, & intereffe *dict. Summ. num. 7.* Quia debet intelligi prout de iure, & fic de ea forte, quæ repeti poteft à principali debitore, vel fideiuffore, non autem de forte cenfus, de qua ftatutum non loquitur, & quæ obftat perpetuitatem repeti non poteft. Dum enim
10 pro hac fideiuffor pulfari non poteft, non dicitur ad eius reftitutionem obligatus; & per confequens repeti non poteft indemnitatis releuatio, vt in fimili de ftatuto Vrbis refpondit *Rota coram Vrgellen. d. dec. 27. num. 10. & d. dec. 75. num. 18. & 19.*

Et ita vtraque &c.

VALENTINA PAROCHIALIS.

Veneris 28. Aprilis 1645.

ARGVMENTVM.

Refignatio fignata à Papa deletis conditionibus in ea per Refignantem appofitis non fuftinetur ex defectu confenfus in Refignante, maximè fi conditiones fuerunt appofitæ cum claufula, non alias, aliter nec alio modo. Quod tamen procedit fi prius conditiones fuerint appofitæ cum claufula fi Sanctiffimo placuerit, & poftea fupra addita claufula, non alias, &c. ex quo claufula non alias eft potius referenda ad beneplacitum Sanctiffimi, quam ad conditiones appofitas, neque etiam fuftinetur refignatio fignata poft obitum refignantis. Gratia non dicitur fubreptitia licet in narratiua valoris non fuerit onus expræffum, quando tamen onus eft perpetuum, & iniunctum Beneficio à iure, & ad euitandam fubreptionem fufficit, quod Papa in genere potuerit cogitare de eo, quod non fuit expreffum.

SVMMARIVM.

1 *Originali potius ftandum eft in concurfu, quam Regeftro.*
2 *Scriptura omnes poftea facta emendari, & regulari debent fecundum originalem fcripturam.*
3 *Ratificatio fit deactu iam gefto, actumque præcedentem conualidat, non fubfequentem adiuftar confirmationis.*
4 *Litteris potius ftandum eft, quam regeftro Datariæ, dum, cum originali concordant.*
5 *In Regeftro Datarię, quod à folo viro regiftratore conficitur potius præfumitur erratum, quam in originali fupplicatione manu Papa fignata, & vifa per Datarium, & per tot officiales confiderata.*
6 *Onus Beneficij perpetuum non eft de neceffitate exprimendum Pontifici in refignatione.*
7 *Onera perpetua, qua diftrahuntur à corpore beneficij non continentur in valore expreffo, fed illum minuunt.*
8 *Verus valor dicitur qui remanet deductis oneribus.*
9 *Declara hoc intelligi de oneribus perpetuis, non de temporalibus.*
10 *Onus beneficij etiam perpetuum eft neceffario exprimendum.*
11 *Declara hodie feruari ftylum contrarium in Dataria fcilicet non exprimendi fimilia onera perpetua.*
12 *Gratia redditur fubreptitia ex taciturnitate oneris non voluntarij, fed neceffarij, iniunctique Beneficio à iure.*
13 *Papa cum præfumatur optimè fcire omnia Concilij decreta, vel cogitauit, vel cogitare potuit fuper Parrochiali adeffe onus pro Seminario.*
14 *Papa fufficit quod in genere cogitare potuerit ad euitandam in gratijs Apoftolicis fubreptionem ex taciturnitate refultantem.*
15 *Subreptio vt euitetur in gratijs Apoftolicis ea fola funt exprimenda, qua de ftylo, & confuetudine Datariæ folent exprimi, non autem alia.*
16 *Refignatio valet etiam abfque conditionibus in ea per Refignantem appofitis, dum illa fuerunt à Papa deleta.*

17 Ex

Digitized by Google

17 *Ex cassatura, & delineatura facta à Pontifice iuxta stylum Datariæ, & Cancellariæ arguitur petitorum denegatio.*

18 *Clausula* Non alias, aliter, nec alio modo, *apposita in resignatione remouet consensum à resignãte, casu quo conditiones per eum apposita non impleantur.*

19 *Declara hoc non procedere si prius fuerint apposita conditiones cum Clausula, si Sanctiss. placuerit, & postea super addita Clausula non alias &c.*

20 *Resignantem noluisse præsumitur implementum, cõditionum si Papa noluit, dum ipse apposuit Clausulam*, Si Sanctiss. placuerit, & non alias, &c. *etiam, num.* 21.

21 *Clausula*, Si Sanctiss. placuerit non stat resolutiuè ad antecedentia, *sed conditionaliter.*

22 *Clausula*, Non alias, aliter, nec alio modo, *apposita per resignantem, in resignatione post requisitum beneplacitum apostolicum magis ad illud referri debet, quam ad alia magis remota, & num.* 23.

24 *Resignans, dum aliter noluit resignare, quam cũ pactis, & conditionibus in mandato Procuræ appositis non censetur consentire, dum Papa huiusmodi pacta, & conditiones noluit admittere.*

25 *Secus vbi pacta apposuit conditionaliter tantum, ex antecedenti beneplacito Apostolico, eo.n. non accedente censetur resignantem aliter noluisse.*

DECISIO CLVIII.

NON constare de valida resignatione dictum fuit prius vtraque parte informante *die* 8. *Aprilis 1644. coram R.P.D. meo Preside Vallisoletano*, licet decisio propter eius ab Vrbe discessum, à me in Rota subrogato fuerit extensa. Et postea coram me vna tantum parte informante *die* 13. *Ianuarij præteriti* duplici fundamento; Primo scilicet quia ex regestro Datariæ apparebat supplicationem fuisse signatam à *fel. record. Vrbano VIII. Tertio nonas Ianuarij Pontificatus anno* 18. qui est 1641. à Natiuitate, & sic postquam resignans obierat, Secundo quia mandatum ad resignandum erat conditionale cum Decreto exprimendi onus antiquum duorum Cassiciorum Tritici, & reseruata pensione ducat. 200. auri de Camera, integrè soluen. litteris non expeditis; quæ tamen conditiones impletæ non fuerant, sed immò signata supplicatio cum clausulis omnino repugnantibus; Vnde resignatio remanebat nulla ex defectu consensus resignantis, quia sub illis pactis, & conditionibus consensit, vt latius habetur in dd. decisionibus.

Sed hodiè reproposita causa DD. recesserunt à decisis, quia ex nouiter in facto deductis ab altera parte visum fuit vtrumque fundamentum cessare.

Etenim licet supplicatio appareat signata de an-
no 1641. in regestro Datariæ, cui visum fuerat po-
tius adhiberi debere fidem, quam litteris, quæ so-
lummodo ostendebantur, hodie tamen fuit exhibi-
tum originale eiusdẽ supplicationis signatæ *Ter-
tio Nonas Ianuarij Pontificatus fa. me. Vrbani VIII.
anno* 17. quod correspondet anno 1640. quo tem-
1 pore Resignans adhuc viuebat. In concursu autem
magis standum est originali quam regestro iuxtà
Theoricam *Bart. in l. si quis ex Argentarijs §. Prætor
ait ff. de edendo Surd. qui latè exarnat materiam cons.
141. num. 8. & in terminis supplicationis firmat Mandos.
ad regul. Cancell. reg. 15. quæst. 2. num. 13. & in
regul. 27. par. 1. num. 3. Caputaq. dec. 75. num. 6. part. 1.
Rata coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 265. nu. 11.
cum seqq. & dec. 306. num. 1. & coram bon. me.* Buratt.
2 *dec. 294. num. 12.* Immò secundum originalem sup-
plicationem omnes aliæ scripturæ postea factæ e-
mendari, & regulari debent, *gloss. in cap. vt veterum
librorum vers. Greci circa medium in verbo, & est hic
argum. dist. 9.* Rot: *dict. dec. 265. nu. 12. & coram Card.
Caual. dec. 255. num. 8.*

Eoque magis in casu nostro, quia cum originali
supplicationis concordant Parua data, quæ pariter
legitur sub eodem die, & anno *sum. ius. num. 4.* con-
sensus præstitus à Colle Procuratore in Cancellaria
pariter sub eadem die, & anno dicto *Summ. num. 2.*
& ratificatio resignantis facta sub die 26. *Ianuarij*
1650. *Summ. num. 3.* Si enim ratificatio fuit facta
de anno 1640. consequens est supplicationem eo
3 tempore iam fuisse signatam, cum ratificatio fiat de
actu iam gesto, actumque præcedentem conualidet,
non subsequentem, ad instar confirmationis *Gemin.
cons. 128. nu. 4. vers. ratificatio enim Menoch. cons. 364.
num.* 18. iunctis etiam literis ad fauorem Resigna-
4 tarij expeditis, quibus magis standum est, quam re-
gestro, dum cum originali concordant, vt aduertit
Rata coram Vrgellen. d. dec. 306. num. 1. cum præser-
tim de legalitate originalis suspicari non possit,
dum Reuerendissimus tunc Datarius, eo viso, &
diligenter inspecto, testatus mihi fuerit, nec alte-
5 ratum esse, nec in aliqua parte vitiatum, adeout
propterea potius sit præsumendũ erratum fuisse in
regestro, quod à solo viro registratore conficitur,
quam in originali supplicatione signata manu Pa-
pæ, nedum visa per D. Datarium, sed eius manu
datata, & diligenter vlterius examinata per tot of-
ficiales.

Ad alterum fundamentum quod ob non seruatã formam mentio, & conditiones in eo appositas non impletas deficiat consensus Resignantis dictum fuit.

Quod aut agitur de non facta expressione duo-
6 rum Cassiciorum Tritici, & cum hoc sit onus per-
petuum extractum ab Episcopo Valentiæ ex fructi-
bus istius Parrochialis, & assignatum Seminario
dict. Ciuitatis vigore *Concilij Trident. sess. 23. cap. 18.
de reformat.* fortè non erat de necessitate exprimen-
dum, prout similiter non exprimitur onus subsidij
excusati Triremium, & similium, quia scilicet, cum
7 sint onera perpetua, quæ distrahuntur à corpore
beneficij, non continentur in valore expresso, sed
illum minuunt Gigas *de pens. quæst. 96. num. 2. & 3.*
loquens de oneribus Episcopalibus *Put. decis.* 201.
*lib. 3. in nouis Rot. in recent. decis. 158. num. vlt. p. 1.
Add. ad* Greg. *dec. 245. sub num. 12. vers. ad istum au-
tem effectum, & coram Buratto decis. 418. numer. 1.*
8 verus enim valor dicitur qui remanet deductis one-
ribus, vt notat *Bart. in l. fundi Trebiani in fin. ff. de
vsufr. leg. Rot. diuers. 548. par. 1. & in recent. dec. 640.
nu. vlt. par. 3. & coram* Cardinali *Caual. dec. 462. n. 1.*
9 onera autem intelliguntur de perpetuis, non de
temporalibus, vt explicat *Gonzal. ad reg. 8. glos. 5.*
§. 2. *num. 21.* Garz. *de benef. par. 5. capit. 3. num. 161.
cum seqq. Add. ad* Greg. *dec. 490. num. 9.*

Sed quia in contrarium deducebatur huiusmodi
10 expressionem fuisse necessariam, prout in terminis
perpetuæ pensionis impositæ ad fauorem Seminarij
vigore Concilij Tridentini videbatur decisum in
V*alentina pensionis 25. Iunij 1601. coram bon. memor.
Cardinali Millino*, vbi ratio adducitur, quod cum
huiusmodi Pensio sit perpetua, continet in effectu
dismembrationem fructuum.

Adhoc pariter fuerunt datæ variæ responsiones
11 & præsertim fuit allegatum, quod hodiè seruetur
stylus contrarius in Dataria, scilicet non exprimen-
di similia onera perpetua, nedum generalis aliarum
Prouinciarum, & Diœcesum, sed indiuidualis valen-
tiæ.

Digitized by Google

tiæ, & ad hoc comprobandum datæ fuerunt fides, & attestationes plurium officialium, & curialium *in Summ. num. 6.*

Prout etiam deducebatur, quod cum hoc onus
12 non sit voluntarium, sed necessarium à iure, vel
decreto Concilij iniunctum cuicumque beneficio huius Diæcesis, eius taciturnitas non potuit reddere gratiam subreptitiam, ad notat per *Felin. in cap. super litteris num. 8. de rescript. Rot. dec. 75. eod. tit. in in antiq. & dec. 569. num. 15. par. 5. rec. tom. 2.* & in simili de onere perpetuo, quo grauantur Prioratus & Commendæ Religionis Hierosolymitanæ dixit *Rota in Monopolitana Pensionis* 1598. *coram Orano*, quam refert, & sequitur *Garz. de benef. par. 1. cap. 5.*
13 *num.* 564. Ea ratione quia cum Papa præsumatur
optimè scire omnia Concilij decreta, vel cogitauit, vel cogitare potuit super hac Parrochiali adesse hoc
14 onus pro Seminario, quæ sola generica cogitatio
sufficit in gratijs Apostolicis ad euitandum subreptionem ex taciturnitate resultantem *Romin. cons. 68. num. 4 & cons. 75. nu. 16. lib. 3. Hond. cons. 89. num. 27. lib. 1. & alijs relatis, in rec. dec.* 100. *nu. 3. par. 5. recent.*
15 firmans vlterius *num.* 31. ea sola esse exprimenda
ad euitandam subreptionem, quæ de stylo, & consuetudine Datariæ solent exprimi non autem alia.

Aut vero agitur de alijs in supplicatione conditionaliter expressis, ob quorum inobseruantiam dictum fuit in decisionibus fuisse excessum in mandato, & deficere consensum in resignante, & placuit responsio, quod dum istæ conditiones fuerunt à Procuratore in supplicatione appositæ, & per Sanctissimum deletæ, tanquam non solitæ concedi,
16 dicitur satis factum mandato, & valet resignatio,
vt aduertit *Paris. de resignat. lib. 9. q. 17. nu. 2. vers. & hac Lotter. de re benef. lib. 3. q. 16. num. 38. vers. prius autem* in his terminis *decis. 887. num. 2. part. quarta diuers.*

Et hic cessat in facto motiuum primæ decisionis; quod scilicet non fuerint adhibitæ diligentiæ ad illas obtinendas. Dum enim, vt dictum est fuerunt in supplicatione appositæ, & Pontifex illas deleuit, diligentiæ remanent eo ipso probatæ, quia ex cassa-
17 tura, & delineatura iuxta stylum Datariæ, & Can-
cellariæ arguitur petitorum denegatio *Card. Seraphin. dec 683. n. 2.*

Non obstat Clausula *Non alias aliter, nec alio*
18 *modo*, apposita in fine mandati procuræ, quæ re-
mouere videtur consensum, casu quo conditiones non implerentur, quia cum in principio dictum
19 fuerit si ità Sanctissimo placuerit, & subsequatur
postea d. clausula *Non alias aliter, nec alio modo*, atqui debet resignantem, tunc demum voluisse implimentum, casu quo Sanctissimo placuerit, &
20 non alias, vnde dum Papa noluit, censetur, &
regnantem noluisse, vt in puncto extat *decisio Cæsar. de Graf. 10. de probend. alias* 121. *num. 2. 3. & 4. quam sequũtur & referunt* Gonzal. *ad regul. 8. glos. 12. n. 93. & Lotter. de re benef. lib. 3. q. 16. num. 38.* Et ita licet Procurator consenserit absque conditionibus, ex hoc tamen non deficit consensus in mandante, quia dum illas conditiones solum voluit, quatenus San-
21 ctissimo placuerit, eo ipso quod Pontifex eas de-
lendo noluit admittere, censetur etiam illas noluis-
22 se mandantem, quia prædicta verba, si Sanctissimo
placuerit ad antecedentia omnia non stant resolutiuè, sed conditionaliter, vt expræssè firmatur in *d. decis. Cæsar. de Graf. 10. n. 8.*

Nec intrat replicatio, quod dicta clausula *Non alias aliter, nec alio modo*, referri debeat ad conditiones appositas, non autem ad beneplacitum San-
23 ctissimi, quia cum stet apposita post *requisitum*
dictũ beneplacitum, magis ad illud referri debet, quam ad alia magis remota, *ex Doct. Bart. in l. fin. C. de reb. dub.* alias autem superflua fuisset reseruatio beneplacito, si non aliter quod modo expresso resignatio fieri potuisset.

Nec obstant deducta per *Rotam in Corduben. dimidiæ portionis* 14. *Nouembris* 1558. *coram Chsroga*
24 in alia decisione allegata, quia procederent, si re-
signans simpliciter, & absolute noluisset aliter re-
25 signare, quam sub pactis, & conditionibus in
mãdato expressis, secus vbi conditionaliter tantum, & antecedente beneplacito Apostolico, eo enim non accedente, censetur etiam aliter voluisse, vt in dubio respondendo huic obiecto distinxit *Rot. apud Cæsar. de Graff. dict. dec.* 10. ex quibus etiam habetur responsio ad allegat. *decis. in causa Sauonen. Cantoriæ*, quia eo casu resignans liberè, & absolutè protestatus fuerat, non aliter in resignatione consentire, quam sub expressis pactis, & conditionibus in mandato appositis, quod non est in hoc casu.

Et ita vtraque parte &c.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI, SEV ATTENTATORVM.

Ven. 22. Maij 1645.

A R G V M E N T V M.

Possessio capta pendente termino ad appellandum est attentata, tum vi rescripti signaturæ, quæ causam simpliciter committendo operatur, vt omnia medio tempore gesta sint attentata, tum quia non intrat Ægidiana, quando Clerici sunt in causa, & quando inter bona controuersa adsunt aliqua Emphyteotica Ecclesiæ operantur, vt non possit esse locus Ægidianæ respectu aliorum bonorum in sententia comprehensorum. Sententia appellabilis in totum, quando est indiuidua. Attentata veniunt reuocanda, maximè si sententia sit nulla quod operatur ad exclusionem Ægidianæ.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio capta pendente termino ad appellandum est attentata.*

2 *Rescriptum commissionis Signatura reddit attentata omnia medio tempore gesta.*

3 *Aegidiana non intrat quando Clerici sunt in causa.*

4 *Aegidiana non est locus, quando inter bona controuersa ad sunt aliqua Emphiteotica Ecclesia, licet solum de vtili dominio agatur inter laicos.*

5 *Bona Ecclesiæ operantur, vt non possit esse locus Aegidiana, etiam respectu aliorum bonorum in sententia comprahensorum propter indiuiduitatem sententiæ.*

6 *Sententia si est appellabilis in vna parte remanet appellabilis in totum, quando est indiuidua, secus si esset diuidua.*

7 *Nullitas sententiæ operatur ad exclusionem Aegidianæ.*

8 *Confessio partis emanata in commissione plenè probat.*

9 *Attentata stante confessione partis sunt priuilegiatissima, & ante omnia veniunt reuocanda.*

10 *Attentata veniunt reuocanda tam ratione Iudicis cuius Maiestas læditur, quam ratione præiudicij partis, & denique ratione publici interesse.*

11 *Attentata non reuocantur ab eo qui prætendit constare de eius bono iure, de stylo Rotæque tunc mandat de eo videri.*

12 *Limita nisi bonum Ius ex replicatione partis reddatur turbidum, quod ad hunc effectum debet esse vndequaq; clarum, vel per confessionem partis, vel per rem iudicatam.*

13 *Clau-*

Digitized by Google

13 *Clausula arbitrio Rotae solet aliquid minuere de rigore iuris.*

DECISIO CLIX.

DOMINI responderunt standum esse in vltimo loco decisis coram me sub die 13. Maij 1644. ex rationibus in dicta decisione deductis, quae etiam hodie placuerunt. Possessio enim capta 1 à Francisco pendente termino ad appellan fuit attentata, tum principaliter ex vi rescripti Signaturae, 2 quae committendo causam simpliciter reddidit attentata omnia medio tempore gesta. Tum quia 3 verè in hoc casu non poterat intrare Ægidiana, non solum, quia aderant in causa Ignarius, & Vincentius notoriè Clerici, quod esset satis, sed etiam 4 quia inter bona controuersa adest vinea emphiteotica Ecclesiae, respectu cuius, sicuti non erat locus Ægidianae, quamuis agiretur de solo dominio vtili inter laicos, *vt in Romana Domus de Scapuccis corā bo.me. Coccino impress. post Statil. de salu. interd. in ord. dec. 238. & in Romana bonorum 19. Ianuarij 1643.* 5 *coram R. P. D. meo Ghislerio.* Ita etiam illi non poterat esse locus respectu aliorum bonorum in eadem sententia comprehensorum, cum sententia esset ex omni parte indiuidua, quo casu propter sui 6 indiuiduitatem, si est appellabilis in vna parte, remanet appellabilis in totum, quicquid secus dicendum si esset diuidua, vt multis cumulatis firmat. *Cost. de ration. rat. quaest. 137. n. 26. & 27. cum alijs pleniùs in decis. relatis.*

Et denique quia sententia visa fuit multipliciter 7 nulla, vt latè discutitur in decisione, quod pariter operatur exclusionem Ægidianae *Rot. in rec. dec. 18. n. 1. p. 1. & dec. 88. n. 1 par. 6.*

Quod clarius liquet, quia Franciscus pluries citatus ad informan. in hac noua causae repropositione, non solum informare neglexit, sed pro parte fratrum de Brunis fuit ostensa Schedula Commissionis sibi transmissae, quam Franciscus instabat proponi in Signatura Gratiae, in qua taciè confitendo attentata, supplicabat S.D.N: quod rescriberet Rotae, vt illis attentis cognosceret super bono iure, quae 8 partis confessio vti emanata in commissione plenè probat, vt pluries respondit *Rot. per text. in l. cum precum C. de deliber. caus.* Proindè dum vltra deducta in actis, ex quibus attentata clarissimè iustificantur, concurrit etiam confessio partis, visum fuit DD. 9 non esse amplius ambigendum de illorum reuocatione, quia attentata sunt priuilegiatissima, & ante 10 omnia reuocanda, tam ratione Iudicis, cuius maiestas fuit laesa, quam ratione praeiudicij partis, quae ab attentante fuit contra dispositionē iuris temerè sua possessione spoliata, & denique ratione publicae interesse, quia publicè interest, quod iuris, & legum ordo seruetur, Iudicibus obtemperetur, & Partes, quae sub Clypeo legum secure dormiunt, illaesae remaneant, *text. in cap. cordi in fin. de appellat. in 6. Franch. in cap. Bonae num. 14. & 39. de appellat. Alex. cons. 99. nu. 9. & 10. lib. 5. Natt. cons. 568. nu. 4. in fin. Lancellott. vbi supra part. 1. in praefat. nu. 104. & seq. num. 4. & num. 124. par. 3. cap. 3 t. num. 2. & seq. Rot. dec. 5. num. 2. de restit. spoliat. in nouis.*

Nec obstat quod Franciscus praetendat constare 11 de eius bono iure, quo casu attentata non reuocantur, iuxtà stylum Rotae, quae tunc de eo mandat videri, quia cum hoc deductum fuisset ab informantibus in die decisionis quae reuidetur, non fuit habitum in consideratione, prout neque etiam hodie DD. voluerunt attendere ex quo per opposita à 12 fratribus de Brunis fuit redditum valde turbidum, quo casu non retardatur attentatorum reuocatio, cum adhunc effectum bonum ius debeat esse vndequaque clarum, & incontrouertibile, vel per confessionem partis, vel per rem indicatam *Rot. in recent. dec. 251. num. 2. par. 3. & coram bon. mem. Buratt. dec. 177. num. 2. & seqq. & dec. 212: num. 11. & 12.* quae loquuntur in fortioribus terminis, vbi scilicet 13 rescriptum fuerit cum clausula *Arbitrio Rotae*, quae solet minuere aliquid de rigore iuris, & *in Toletana Parochialis 26. Iunij 1609. coram Sanctiss.* D. N. *Innocentio X.*

Et ità vna tantum parte informante, &c.

SENOGALLIEN. BONORVM.

Lunae 15. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Nullitatem ex defectu citationis is non potest opponere; qui à sententia inter alios lata appellauit, & causam appellationis committi curauit, licet in actu appellationis fuerit de nullitate oppositum, & solum ille tertius habet electionem veniendi prout in prima, qui venit ex proprio iure independenter à iure colligitantium, alias non potest venire nisi in statu, & terminis. In Iuditio immissionis sufficie possessorem citare, absque eo quod citentur alij interesse habentes, & ex quibus possessio dicatur probata? legatum ad pias causas factum ab aegroto morti proximo ad sugestionem Tertij, ex quibus dicatur perfectum, & quando non?

SVMMARIVM.

1 *Citationis defectus non potest opponi à tertio, qui à sententia inter alios lata, appellauit, & causam appellationis committi curauit, qua eo ipso fecit omnia sua acta.*

2 *Tertius appellans à sententia inter alios lata, licet appellando nullitatem ex defectu citationis opponat, adhuc facit omnia acta sua.*

3 *Tertius allegans nullitatem sententiae ex defectu citationis debet venire vt in prima, non adhaerendo iuri collitigantium, sed ex proprio, & separato iure.*

4 *Tertius habet electionem veniendi ad causam prout in prima, si venit ex proprio iure, si vero veniat ad defendendum alterum excollitigantibus, vel illi adhaereat non potest venire nisi in Statu, & terminis.*

5 *Possessor satis est si citetur in Iuditio immissionis absque eo quod citentur alij interesse habentes.*

6 *Immissionem non impedit contra possidentem is, qui praetendens interesse non possidet.*

7 *Scriptura priuata tamquam suspecta de Antidata non potest concurrere cum Instrumento publico.*

8 *Fides extraiudicialis non probat.*

9 *Possessio nunquam acquiritur altero existente in possessione nisi sciente, & consentiente ipso possessore.*

10 *Citatio separatim, & nominatim non est in eo necessaria, qui non habet ius diuersum à collitigantibus, sed sufficit citare communem Procuratorem.*

11 *Legatum vt sit perfectum opus est, quod ipse testator actualiter, & deliberate disponat, nec sufficit, quod illud relinquat in suspenso sub futura interrogantis voluntate.*

12 *Aegrotus qui legatum facere noluit, nec oltero interroganti noluit à parte respondere, elicitur, quod non habebat perfectam disponendi voluntatem, & quod sic respondebat ad euitandas molestias interogationes adstantium!*

13 *Aegroti morti proximi, vel grauitate morbi detenti, solent vt plurimum respondere interrogan-*

Digitized by Google

rogantibus ; si,si absque tamen vlla delibera-
tione .
14 *Aegrotus præsumitur non fuisse amplius sana men-*
tis si interroganti super re grauissima respondeat
ad rem non facientem, aut prorsus nihil significan-
te,quod sufficit, vt dispositio non valeat , quan-
tumuis facta ad pias causas.
15 *Dispositio etiam ad pias causas non valet,si Aegro-*
tus non erat tunc sana mentis .
16 *Testator qui ante morbum declarauerat se velle re-*
linquere sua bona puta Patribus Minoribus , nec
postea voluntatem produxit ad actum, non potest
inferri ad diuersam dispositionem , quamuis ad
piam causam , puta quod legatum pro erigenda
Capella relinquere voluerit .
17 *Ex vna dispositione non valet inferri ad aliam di-*
uersam.
18 *Dispositio facta ad sugestionem alterius sustinetur*
quando constat de præordinata mente Testatoris
faciendi illamet dispositionem,quæ ad sugestionem
facta fuit.
19 *Retentio non competit quando creditum non est om-*
nino clarum,certum,& liquidum .
20 *Legatario non licet propria authoritate pro legato*
pecuniario capere corpus Hæreditarium sibi be-
ne visum,alias possessio remanet vitiosa; & spo-
liatiua .
21 *Retentio non datur vitioso Possessori,& spoliatori.*

DECISIO CLX.

AD impugnandam sententiam super im missione
latam ad fauorem Lauiniæ, iterum opponeba-
tur defectus citationis ex eo, quod lata fuerit , non
citato Hieronymo Mannello Rectore Ecclesiæ Pa-
rochialis S.Petri de Connaldo; sed hic defectus fuit
abundè sublatus in alia decisione ex illa solida re-
sponsione, quæ etiam hodiè placuit DD.quod dum
Hieronymus appellauit à sententia lata contra De-
1 putatos, causamque appellationis,& nullitatis com-
mitti curauit , eo ipso fecit omnia acta sua, adeout
citationis defectum amplius opponere non possit ,
iuxta magistralem theoricã *Innocentij passim ab om-*
nibus receptam in cap. cum super n. 6. vers.si attamen
de re iudic.cum alijs in decisione cumulatis, vbi vlterius
fuit responsum non refragari, quod fuerit de nulli-
tate oppositum, dum Hieronymus non venit, prout
in prima, sed per viam apellationis, adhærendo iu-
ri collitigantium, hoc enim casu , quamuis appel-
2 lando, nullitatem deducat , adhuc facit omnia acta
sua ; contraria vero procedunt , quando nullitatem
allegans venit, vt in prima , non adhærendo Iuri
collitigantium, sed ex proprio, & separato iure, vt
optimè distinguendo docuit *Add.ad san.mem.Greg.*
decis.259.num.4.& decis.303.num.3. Vbi quod ele-
3 ctionem veniendi, prout in prima non habet nisi il-
le tertius, qui venit ex proprio iure independente
4 à iure collitigantium, si enim veniat ad defenden-
dum alterum ex litigantibus, vel illi adhæreat, non
potest venire , nisi in statu , & in terminis , quod
idem firmauit, *Rot.coram Put.dec.71. num. 1. & 2.*
lib.3.in correct.& coram bon.mem. Buratt. decis.883.
num.2.in fin.& 3.

Sed vlterius pro euersione huius obiecti aduerte-
bant DD. Rectorem de tempore petitæ, & obtentę
immissionis per Lauiniam non fuisse in possessione
prædij controuersi, ideoque non posse opponi am-
plius huiusmodi citationis defectum , cũ in iudicio
5 immissionis satis sit citari possessorem, absque eo ,
quod citentur alij interesse habentes, vt probat *glos.*
in l.de vnoquoque verbo quos causa ff. de re iudic. Mo-
lin.de primogen.Hispan.lib.4.cap.8.nu.3. Cancer.var.
resol.lib.2.cap.16.num.100. cum seqq. Rot. in Aesina
Salutaui 18.Iunij 1627.coram Reuerendissimo D.meo
Decano, & in Bonon.fideicommissi de Eleanoris 3.De-
cembris 1632.coram D.Queippo ; Dum enim alter
prætendens interesse non possidet, & possessio est
plena, ius illius non læditur per immissionem , sed
venire potest ex iure proprio, si quid habet , ideoq;
6 immissionem non impedit contra possidentem .
Cæsar.de Graff.dec.vlt.numer.4.de verb.signific. Rota
dec.538.in fin.par.4.rec.

Possessio verò Rectoris non probatur ex deputa-
tione Economi ab eo facta, minusque ex eius,& la-
7 boratorum attestatione . Quia deputatio probatur
tantummodo per scripturam priuatam , quæ tan-
quam suspecta de antidata , non potest concurrere
cum Instrumento publico immissionis, & possessio-
nis adeptæ per deputatos Communitatis *l.scripturas*
ibique communiter scribentes C. *qui potior. in pignor.*
8 *habeant.* Attestationes autem tanquam extraiudi-
ciales nullam merentur fidem, *Rot.in recent.dec.471*
num.5.& decis.642.in fin par.2. Tantò magis quia
ijdem laborantes attestantur se recognouisse in Do-
minos deputatos Communitatis , qui possessionem
acceperunt sciente, & consentiente Rectore , vt de-
clarauit per publicum Instrumentum Confessarius
Summ.Lauiniæ num.2. Vndè sine eorumdem depu-
tatorum possidentium scientia, & consensu, nulla
9 potuit Rectori acquiri possessio *l.3.§.in ammittenda,*
& §.si quis nuntiet ff.de acquir.possess.Pontan.de spol.
lib.2.cap.14.num.124.

Licet etiam dici posset in facto non iustificari, hu-
ius citationis defectum, cum ad omnes actus causæ
fuerit citatus Iacobus Amatus, vt Procurator asser-
tæ Collegiatæ erigendæ in terra Corinaldi,& Com-
munitatis dictæ Terræ *d.Summar. Lauiniæ numer.* 2.
qui tamen Iacobus fuerat constitutus Procurator ,
non solum à Deputatis, & Communitate,sed etiam
à dicto Rectore in specie ad causam , quæ agitaba-
tur,& agitanda erat contra dictam Lauiniam *eodem*
Summ.num 4. Vndè cum Rector non haberet spe-
cialiter,& separatum interesse à Iure deputatorum,
seù Collegiatæ erigendæ, sed vnum , & idem , vt
ipsemet expressit in omnibus actibus , quibus inter-
uenit, qui dantur *eodem Summ. num.5. & 6* Conse-
quens est, vt non esse separatim , & nominatim ci-
tandus, sed sufficiat citatio facta contra Iacobum
vti Procuratorem Collegiatæ erigendæ, cui etiam
ipse mandatum dederat .

Iustitia verò est euidens, quia legatum prædij, de
quo agitur non probatur: vt enim dicebatur in alia
decisione ex testibus, & attestatione P.Iosephi Con-
fessarij, probatur tantummodo ægrotum morti pro-
ximum Confessario interroganti . An vellet relin-
10 quere legatum scutorum mille pro erigenda Col-
legiata, respondisse *Padre si* , & Confessario repli-
cante, an vellet pro dicta erectione relinquere præ-
dium situm in Territorio dicti loci , iterum respon-
disse *Padre si fate voi*, quæ verba proculdubio non
important dispositionem perfectam, sed simplicem
declarationem, quod erat contentus relinquere,quę
non important relictum , cum præsertim verba so-
nent, quod negotium innitebatur ipsi Confessario
interroganti, ibi *fate voi*,vndè ægrotus non fecit le-
gatum, sed declarauit se contentum , quod Con-
fessarius ipse ad sui libitum disponeret , quod valdè
11 distat à Legato pro cuius perfectione opus est,quod
ipse Testator actualiter, & deliberatè disponat, nec
sufficit quod illud relinquat in suspenso sub futura
interrogantis voluntate, vt probant *Bald. Mant. &*
alij in dec.adducti, vers.nec obstat . Vbi vlterius ad
dete-

Digitized by Google

detegendam imperfectionem huius voluntatis pon-
deratur, quod Confessarius illam agnoscens subdi-
dit, *Signor Pietro non tocca à me il disporre della rob-
ba vostra*, ægrotus autem responsum dedit *sapere, e
zappare*; quibus articulatis, illinc ad modicum ex-
12 pirauit. Si enim ægrotus, non solum ipse legatum
perficere, sed nec minus Confessario interroganti
voluit apertè respondere, alterum ex duobus elici-
tur, vel quod ipse non habebat perfectam volunta-
tem disponendi, sed sic respondebat ad euitandas
molestas interrogationes adstantium, vt probant
omnes in decisione adducti; quibus addi possunt
idem tenentes *Rece. cons. 86. num. 21. 22. & 23. Siluan.
cons. 54. num. 9. Manent. cons. 7. num. 29. Rot. decis. 37.
num. 6. post secundum vol. cons. Farin.* vbi quod ægro-
13 ti morti proximi, vel grauitate morbi detenti, so-
lent, vt plurimum respondere interrogantibus, *si, si,*
absque tamen vlla deliberatione, vel quod ipse non
erat amplius sanæ mentis, dum interroganti super
vna re grauissima, respondit ad rem non faciente, &
14 nihil prorsus significanre, quod sufficit adhoc, vt
15 prætensa dispositio non valeat, quantumuis facta
sit ad pias causas, vt probat *Couar. cap. relatum il pri-
mo sub num. 9. & seq. de testam. Rot. decis. 576. sub nu-
mer. 3. par. 3. recentior.* cum alijs in prima decisione
allegatis.

Nec quicquam facit, quod ex tribus Testibus da-
tis in *Summario Rectoris num.* 12. habeatur Petrum
defunctum ante infirmitatem confecisse propria
manu minutam Testamenti, in quo relinquebat hæ-
redes vniuersales Fratres minoris obseruantiæ San-
cti Francisci, ex quo inferebat altera pars, quod dum
antecedenter apparet de voluntate relinquendi ad
pias causas, nedum per viam simplicis legati, sed
per viam vniuersalis institutionis, legatum prædij
dici debeat emanasse ex deliberata animi volunta-
te, non autem ad euitandas importunas adstantium
sugestiones. Obiectum enim procederet, si ante
morbum, & suggestiones amicorum defunctus de-
clarasset animum relinquendi pro erectione Colle-
giatæ, de qua agitur; at dum volebat relinquere
Fratribus Minoris Obseruantiæ, & postea volun-
tas non fuit ad actum producta, eoquia, vt ijdem
Testes deponunt, fratres noluerunt illam acceptare
16 proptèr excessiua onera legatorum non potest ex
ea inferri ad relictum prò erigenda Collegiata, tota-
litèr diuersum, & separatum *l. Papinianus exuli ff. de
17 minor.* ex vna enim dispositione, non valet inferri
ad aliam diuersam, & Doctores tenentes substineri
18 dispositionem factam ad suggestionem aliorum,
quando constat de præordinata voluntate Testato-
ris, loquuntur de præordinatione illiusmèt disposi-
tionis, quæad sugestionem facta fuit, non de alia,
vt in specie declarat *Clar. in decis. relatus qu. 37. n. 7.*

Quod autem saltem competat retentio pro lega-
to pecuniario scutorum mille, quod perfectum vide-
detur per primam responsionem factam confessario
cum verbis deliberatis *Padre sì*, nullam babet sub-
stantiam id enim probatur tantummodò per Testes
interessatos; qui dederunt causam interrogationi.
Et confessarius, dicit se non recordari, cum tamen
verisimiliter de hoc etiam recordaretur, sicut de
alijs recordatus fuit, & vlterius non constat, nec
minus de illius perfectione licèt enim prima vice
respondiderit *Padre sì*, dispositio adhùc mansit in
suspenso, dùm confessarius ad commutandum lega-
tum subdidit, an vellet relinquere prædium, exquo
scuta mille non sufficiebant prò erectione Collegia-
tæ. Dùm itaque huic secundæ interrogationi non
fuit data congrua responsio, quæ deliberatam vo-
luntatem continere valeat ex superius adductis, cō-
sequens est, vt non solùm remaneat imperfecta se-
cunda dispositio prædij, sed etiam prima scutorum
mille, quæ nunquam ab hac secunda fuit separata,
sed vsque in fine tractata, & non conclusa; Reten-
19 tio autem non competit, quando creditum non est
omninò certum, clarum, & liquidum *Gabr. comm.
concl. lib. 5. de restit. spoliat. conclus. 1. num. 117. Grat.
discept. for. cap. 734. num. 13. Surd. decis. 46. in fin. vers.
Senatus tenebat, & alijs adductis Rota in Rom. Reten-
tionis Domorum 23. May 1642. coram R. P. D. meo
Ghislerio, & priùs in Rom. Saluiani de Casalibus 21.
Iunij 1641. coram me.*

Et in omnem casum non licuisset deputatis prò
20 legato pecuniario capere propria aucthoritate cor-
pus hæreditarium sibi benè visum, ideoque posses-
sio remanet vitiosa, & spoliatiua, vitioso autem pos-
sessori, & spoliatori, non datur retentio *Alex. in l.
3. §. vltimo num. 33. ff. de acquir. poss. idem Grat. d. cap.
734. nu. 48. cum seqq. Rot. in rec. decis. 411. num. 21. cum
seqq. part. 5.*

Et ita vtraque &c.

LEOPOLIEN. ADMINISTRATIONIS HOSPITALIS.

Lunæ 15. May 1645.

A R G V M E N T V M.

Hospitale erectum, & dotatum à laicis debet ab ipsis gubernari, & administrari, nec ad Ordinarium spectat illius cura nisi aliter in erectione fuerit dictum, maximè si Hospitale fuerit sub Regia aliqua protectione tractatum.

S V M M A R I V M.

1 *Administratio, & gubernium Hospitalis ad illos spectat qui illud erexerunt, proprioque ære dotarunt.*

2 *Hospitale est receptū in Regiam protectionē si fuit exē-ptum ab Ordinario, nec potest Vicarius, vel Canonici se ingerere in illius Administratione.*

3 *Administratio Hospitalis ad eos spectare debet, qui eliguntur in indulto Regio.*

4 *Regulares possunt habere sub se Hospitale, eiusque Regimini præfici.*

5 *Redditio rationis ijs de Iure reddi debet ad quos spectat gubernium, & Regimen, & quibus eadem loca subsunt.*

6 *Determinatio, & confessio Prælati cum adminiculis nocet Episcopo successori.*

7 *Ordinarius quando Hospitale fuit de eius consensu erectum, & habet annexam Ecclesiam, vbi missæ celebrantur, & Sacramenta ministrantur infirmis, habet intentionem fundatam de Iure, secundum quod cura, & gubernium Xenodochiorum, cæterorumque locorum piorum ad ipsum spectat.*

8 *Regula assistentiæ Iuris communis non attenditur, vbi aliter fuit cautum.*

9 *Circa administrationem, & gubernium Hospitalis est attendenda forma in eius erectione, & fundatione præscripta.*

10 *Hospitale quod fuit receptum sub Regia protectione, non cadit sub dispositione Concilij, quod excipit Hospitalia immediatè subiecta protectioni Regū.*

D E C I S. CLXI.

AD Priorem Conuentus S. Dominici, & Seniores Confratres SS. Rosarij spectare curam, & administrationem Hospitalis S. Lazari in Ciuitate Leopolien. DD. censuerunt, quia cum d. Hospitale erectum fuerit à prædictis Priore, & Fratribus, vna cum confratribus SS. Rosarij, ab eisque proprio ære dotatum, apparet, tàm ex laudo per Vicarium Leopolien. aliosque compromissarios lato,

& vs-

Digitized by Google

& vsque de anno 1618. quam ex literis Regijs ema-
natis anno 1534. *Summ. quod datur nu. 1. & 4.* conse-
1 quens est, vt ad eos spectet illius administratio, &
gubernium, vt notat *Abb. in cap. de Xenodochijs nu.
2. de Relig. domib. & in sua qu. 3. signanter nu. 14. Card.
in Clem. 1. num. 13. & in Clem. 2. num. 5. eod. tit. Rocch.
de curt. de Iurepatr. in Verbo in Eccles. sub nu. 9.*

Eoque magis præfatum Hospitale sic erectum,
& dotatum fuit à Serenissimo Rege Poloniæ sub sua
immediata protectione receptum, eiusque bona
exempta ab omnibus oneribus, & collectis, cum
prohibitione nè quælibet persona auderet se in eius
gubernio, & administratione immiscere ibi, *in patro-
cinium nostrum assumendi censuimus, vt quod immedia-
tè in protectionē nostram Regiam assumimus, & recipi-
mus, itaut ad memoratum Xenodochium sub nostra pro-
tectione existens haud præsumat quisque sibi authorita-*
2 *tem aliquam vsurpare.* Cum enim ex huiusmodi im-
mediata receptione in Regiam protectionem fuerit
exēptum ab Ordinario, non potest Vicarius Leopo-
lien. nec Canonici illius Ciuitatis se ingerere in il-
lius administratione, quę tota spectare debet ad Prio-
3 rem, & Confratres, prout fuit in indulto Regio dis-
positum, cum non repugnet Regulares habere sub
4 se Hospitale, eiusque Regimini præfici *Clem. quia
contingit §. præmissa ibique Doctores de religios. domib.
& in terminis consuluit Bald. cons. 160. lib. 5.*

Et ità paritèr reddendam esse rationem bonorum
& rerum Hospitalis responsum fuit, ijs enim de iu-
5 re reddi debet, ad quos spectat gubernium, & re-
gimen, & quibus eadem loca subsunt *d. clem. quia cō-
tigit §. Illis etiam vbi Vitalin. n. 66. & 69.*

Ponderando præsertim, quod q. Andreas Pruch-
niki olim Archiepiscopus Leopolien., & de numero
Confratrum piè elargiendo quædam prædia pró au-
gumento Hospitalis, statuit Prouisores, & Hospi-
talarios ista ratiocinia reddere teneri in conuentu
coram Priore S. Dominici, & Senioribus Confra-
ternitatis. Hæc enim determinatio, & confessio
6 Prælati antecessoris, adminiculata præsertim ex di-
cta fundatione, & dotatione, ac obseruantia præce-
denti, nocet Archiepiscopo successori *Ruin. cons. 142
num. 4. lib. 1.* cum alijs relatis per *san. mem.* Gregor.
decis. 506. num. 3.

Nec obstat, quod dum prædictum Hospitale fuit
7 erectum de consensu Ordinarij, habetque annexam
Ecclesiam, vbi Missæ celebrantur, & Sacramenta
infirmis ministrantur, D. Archiepiscopus habet in-
tentionem fundatam super assistentia iuris commu-
nis, secundum quod cura, & gubernium Xenodo-
chiorum, cæterorumque piorum locorum ad ipsum
spectat, qui potest illa ad libitum visitare, vt dispo-
nit etiam *Sac. Concil. Trid. sess. 22. cap. 28.* Regula
8 enim assistentiæ Iuris communis non attenditur, vbi
aliter fuit cautum in ipsa erectione, & fundatione.
9 Erectionis enim, & fundationis forma est attenden-
da circa gubernium, & administrationem *Rot. cor.
s. me. Greg. dec. 4. sub num. 2. vers. num. 2. vers. circa il-
lud cum seqq* & fuit dictum in alia *dec. super absolu-
tione à censuris sub die 27. Ianuary 1645. coram me.*
Et dum prædictum Hospitale fuit receptum sub im-
10 mediata protectione Serenis. Regis Poloniæ non
cadit sub Concilio, quod in d. *cap.* 8. expressis ver-
bis excipit Hospitalia immediate subiecta prote-
ctioni Regum.

Et ita resolutum informantibus tantum Priore,
& Fratribus.

TRIDENTINA CANONICATVS.
Mercury 17. May 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in possessione Canonicatus illi conceditur, qui docet de anteriori eius possessione, licet prout requiritur in Canonicatibus possessionem capitulariter non ceperit quando Capitulū erat suspensum, & aggrauatum, & Canonici excommunicati, licet aliqui adessent Canonici non excommunicati, & an isti possint nomine Capituli tradere possessionem Canonicatus?

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur probanti anteriorem possessionem ex publico Instrumento, quod alio non existente in possessione benè probat.*

2 *Possessio in Canonicatibus Ecclesiæ Cathedralis, aut Collegialis capitulariter est capienda.*

3 *Amplio etiam si capta fuerit de mandato executoris in literis Apostolicis deputati.*

4 *Capitulum quod est publicè interdictum suspensum, & aggrauatum, & singuli Canonici excommunicati non potest congregari ad tradendā possessionē.*

5 *Excommunicatus, & suspensus destituitur omni potestate, & authoritate num. 4.*

6 *Excommunicatus, & suspensus præstare potest ea quæ sunt nudi facti prout est traditio possessionis.*

7 *Possessio quæ habet admixtum exercitium iurisdictionis, nec peti, nec tradi potest ab excommunicato.*

8 *Excommunicatus caret omni prorsus exercitio Iurisdictionis.*

9 *Capitulum, & Ius totum illius conseruatur apud duos Canonicos, imo in vno solo, quando Canonici fuerunt vti singuli excommunicati non autem fuit excommunicatum integrum Capitulum.*

10 *Capitulum integrum quando fuit interdictum, & suspensum, non possunt reliqui Canonici, si qui sunt non excommunicati remanserunt nomine Capituli possessionem tradere.*

11 *Suspensa toto corpore, non possunt illius membra operationes corporis exercere.*

12 *Communitate, vel Capitulo suspenso licet aliqui de gremio, non participauerint de delicto, adhuc tamen exercere non possunt operationes illius corporis.*

13 *Capitulum, quando est suspensum non est rapresentabile per non excommunicatos, & si rapresentetur, rapresentatur corpus suspensum, & inhabile ad exercendam aliquam iurisdictionem.*

14 *Capitulum stante ob suspensionem non potest per se ipsum exercere, quæ à suspensis exerceri non possunt, ità exerceri non possunt à Canonicis nomine Capituli, à quo non habent Iurisdictionem distinctam.*

15 *Excommunicati communio est euitanda.*

16 *Excommunicati communio ideo prohibetur, vt excommunicatus robore suffusus aeterritus carentia consortis ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum facilius inducatur.*

17 *Possessio posterior, tamquam clandestina constito de validitate anterioris, non est habenda in consideratione.*

18 *Possessio Canonicatus, quæ fuit habita à Canonico excommunicato, cum delatione Iuramenti, & professione fidei, tamquam habita ab eo, qui actus Iurisdictionis exercere nequit est ipso Iure nulla.*

DECISIO CLXII.

VAcante Canonicatu de quo agitur Ecclesiæ Tridentinæ per obitum q. Horatij Guareschetti in mense Nouembris Sedi Apostolicæ reseruato, fuit de eo prouisus Franciscus de Albertis, qui expeditis literis directis Reuerendiss. D. Episcopo Tridentino, eiusque Vicario Generali, commissi capitu-
li

Digitized by Google

li conuocatione, appræhendit actualem, & corporalem possessionem de manu exequutorum in literis deputatorum sub die 11. Ianuarij 1643. sed quinque diebus postea, scilicet sub die 16. eiusdem Bernardinus Malanoctius asserens se quoque de eodem canonicatu prouisum, literas suæ prouisionis præsentauit Ernesto Baroni Canonico Seniori, & ab eo obtinuit sibi possessionem tradi; Vndè orta intèr istos controuersia, & causa commissa R.P.D. Carillo, coram quo disputato dubio, cui dandum esset mandatum de manutenendo, prima vice ordinatum fuit, vt videretur de bono iure, sed repropositо hodiè ad Instantiam Francisci coram me, in locum D. Carilli subrogato eodem dubio, responsum fuit manutentionem esse concedendam eidem Francisco de
1 Albertis de cuius anteriori possessione capta per quinque dies ante constat ex publico Instrumento adeptionis, quod alio non existente in possessione satis probat *vulg. l. præd. vbi Bart. ff. de acquir. poss.*

2 Nec obstat quod huiusmodi possessio non fuerit capitulariter capta, prout requiritur in Canonicatibus Ecclesiæ Cathædralis aut Collegiatæ, vt notant *DD. omnes in cap.* Ex literis *de restit. spoliat. Cassad. dec. 8. de caus. possess. & propriet. Rot. in rec. dec. 701. n. 5. par. 1. & in Narnien. Canonicatus 11. Decembr. 1641 & 28. Nouembris 1642. coram R.P.D. Carillo*, vbi
3 quod hoc procedit, etiamsi capta fuerit de mandato exequutoris in literis Apostolicis deputati, & in *Gerunden. Cappellania 27. Ianuarij 1645. coram R.P.D. meo Bichio.*

Quia cum eo tempore Capitulum esset publicè interdictum suspensum aggrauatum, & reaggrauatum cum conuocatione Bracchij sæcularis ob non paritionem mandati Rotalis, & singuli Canonici ex
4 communicati, non poterant congregari ad tradendum possessionem adnotat per *Glos. & DD. in cap. cum dilectus verbo à suspensis de consuetud. & in cap. tanta est clauis Verba irritas de Excessibus Prælat.* Excommunicatus enim, & suspensus destituitur omni potestate, & auctoritate *Panormit. in cap si verè num. 9. de sent. excomm. sayr. in Thesaur. casuum conscien. lib. 2. cap. 6. de iurisd qua excommunicatus priuatus num. 2. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 41. nùmer. 22. Alter de censur. disput. 17. de suspens. cap. 2. §. pen. vers. ex quibus.*

Nec applicatur distinctio per DD. *in cap. prò illorum de prębend.* vt scilicet excommunicatus, & sus-
5 pensus præstare possit ea, quæ sunt nudi facti, prout est simplex traditio possessionis. Cum enim in Ecclesia Tridentina ante traditionem possessionis
6 deferatur prouiso iuramentum admittatur ad fidei professionem, qui sunt actus iurisdictionis *Caputaq. dec. 167. num. 3. par. 1. Rot. in rec. dec. 18. num. 17. par. 5.* Possessio huiusmodi non consistit in nudo facto sed
7 habet admixtum exercitium iurisdictionis quo casu nec peti, nec tradi potest ab excommunicatis, *gloss. in cap. 1. in verb. culpis de supplem. neglig. Prælat. in 6. & cap. 1. de offic. Vicar. paritèr in 6. ibiq. scribentes*
8 vbi quod Excommunicatus caret omni prorsus exercitio Iurisdictionis *Gemin. in cap. quia Pontifitali num. 8. de off. de leg. in 6. & explicando textum in dicto cap. pro illorum, & conciliando DD. contrarium tenentes tradunt Rebuff. in repetitione cap. postulasti nu. 130. de Clerico. excommunicat. minister. Conar. in cap. Alma Mater par. 1. §. 7. num. 9. vers. quod autèm respondendum sit de sen. excommunicat. in 6. Ricciull. de Iure personarum extra gremium Eccl. existen. lib. 4. cap. 5. num. 2. Henriq. de excomm. lib. 13. cap. 7. §. 2. in annot. litt. B.*

Proùt, etiam non releuat, quod duo essent Canonici non excommunicati, à quibus proindè petenda erat possessio, cum pænès illos duos Ius totius Capituli, & Capitulum ipsum conseruaretur ad
9 not. per *DD. in cap. gratum de postulat. Prælat. & in l. sicut §. fin. ff. quod cuiusq; vniuersitatis nomin. vbi Bartol. num. 1. Bald. num. 2. in 3. notabili Abb. cons. 25. nu. 2. part. 2. Rot. coram Seraph. dec. 105 nu. 5. & in Cremen. Archipræsbiteratus 20. Iunij 1633. coram Eminentiss. D. Card. Panzirolo*, vbi quod etiam in vno solo conseruantur. Conclusio enim procedere posset si soli Canonici, vti singuli forent excommunicati at cū
10 vlterius integrum quoque Capitulum esset interdictum, & suspensum, non poterant reliqui Canonici, siqui non excommunicati remanserunt, nomine
11 Capituli possessionem tradere; dum enim totum corpus suspenditur, non possunt illius membra, operationes corporis exercere, vt benè notat *Suarez. de censib. lib. 5. disput. 28. sect. 4. sub nu. 2. vers. respondent*, vbi quod licet ex alieno debito quis puniri non posset, vbi tamen suspenditur Communitas
12 vel Capitulum, licet aliqui de gremio non participauerint de delicto, adhùc tamen exercere non possunt operationes illius corporis, quod non est propriè puniri ob delictum alterius sed est aliquo modo participare pænam totius, quod nullum est.

13 Et ratio est euidens, dum Capitulum est suspensum non est repræsentabile per non excommunicatos, etsi repræsentetur repræsentatur corpus suspensum, & inhabile ad tradendam possessionem, vndè
14 sicuti Capitulum ipsum ob suspensionem non posset per seipsum exercere, quæ à suspensis exerceri non possunt, ità exerceri non poterunt à Canonicis nomine Capituli, à quo non habent distinctam iurisdictionē, vt probat textus *clarus in capit. 1. de offic. Vicar. in 6. Paris. cons. 89. num. 7. lib. 4. Ricciul. vbi sup. dicto lib. 4. cap. 27. num. 11. Guttier. Canonic. quæst. lib. 1. cap. 1. sub num. 83 Sanchez. de matrim. libr. 30. qu. 3. num. 6. Molin. de iust. & iur. tract. 5. disput. 10. numer. 2.* vbi quod gesta à non excommunicato nullius sunt momenti perinde acsi ab excommunicato gæsta fuissent *idem sayr. d. lib 2. cap. 6. num. 3.*

Eoque libentius DD. fuerunt hanc sententiam amplexi ad euitanda scandala, & impedien. communionem, ac participationem cum excommunicatis, quæ necessaria foret, si requirendi essent prò
15 capienda possessione, quæ tamen communio est vitanda *cap. cum decideres, & cap. significanit, & cap. Concubinæ de sen. excomm. cap. cum excommunicato 11.*
16 *qu. 3.* Ideò enim est admitten. prohibitio communionis vt robore suffulti, & deterriti carentia Consortis, ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum faciliùs inducantur, vt inquit text. in *cap. cum non ab homine de sen. excommun. cap. 1. eodem tit. in 6. benè Ricciul. vbi supra lib. 4 cap. 43. num. 1. & 2. cum seqq.*

17 Constito autem de validitate possessionis captæ per Albertum, possessio Malanoctij, tanquam posterior, & clandestina, non est habenda in consideratione *DD. in cap. licet causam de probat. & in l. si duo ff. vti posid.* imò dum fuit habita à Canonico excō-
18 municato cùm delatione iuramenti, & admissione ad fidei professionem, qui vt dictum est sunt actus iurisdictionis, fuit ipso iure nulla *cap. ad probandum de re iudic. DD. in cap. Quia diuersitatem de concess. prєb. Abb. in cap. Fraternitatis nu. 9. de testib. sayr. vbi supra dicto cap. 6. num. 1. Vgolin. de Cens. cap. 11. §. 1. numer. 1.*

Et ita vtraque &c.

BAREN. SEV NVLLIVS PECVNIARIA.

Veneris 26. May 1645.

ARGVMENTVM.

Citationis defectus, quando est clarus tunc sententia non potest saluari à vitio nullitatis. Instrumenta etiam dotalia de Iure communi non habent executionem paratam. Clerici non possunt se submittere constitutionibus laicorum, quod procedit etiam si pactum esset iuratum. Priuilegia concessa Ordini Clericali, in vanum tolluntur per particulares Personas.

SVMMARIVM.

1 *Possessio quando est certa, tunc non potest denegari manutentio.*

2 *Possessio manifestè nulla non attenditur & n.3.*

4 *Citatio ad sententiam, quando fuit facta pro certa die. si in ea die non fuerit lata dicitur sine citatione lata, & seq.*

6 *Negatiuam allegans tenetur illam iustificare.*

7 *Reus dum non comparet in termino citationis ad sententiam, & allegata fuit contumacia per alteram partem, & Iudex die sequenti tulit sententiam, tunc est locus dispositioni* cap. consuluit de offic. delegat.

8 *Citationis defectus suppletur ex comparitione partis citationis finis aliud non est, quam comparitio n. 8*

9 *Contradictoria iudicia solent fieri extra diem citationis ad libitum Iudicis, & partium.*

10 *Instrumenta etiam dotalia de iure communi non habent executionem paratam, & n.11.*

12 *Executiuè procedi potest pro fructibus dotalibus, cum habeant priuilegium alimentorum.*

13 *Transactiones de iure habent executionem paratam.*

15 *Decretum vnica verborum structura latum dicitur indiuiduum, & si recipiat appellationem in parte, dicitur in totum recipere, & nu.16.*

17 *Subhastatio, & deliberatio facta post interpositam appellationem dicuntur notorie nulla, & attentata.*

18 *Inhibitione præsentata procedi non potest ad executionem sententiæ absq; incursu attentatorum.*

19 *Clericus non potest se obligare sub forma ritus magnæ curiæ, cum non possit se submittere constitutionibus laicorum.*

20 *Quod procedit etiam si adesset pactum iuratum.*

21 *Clericos nullo pacto ligant leges laicales.*

22 *Statuto submitti, & foro paria sunt.*

23 *Clericus si uti per pactum iuratum non potest se submittere foro laicali, ita quoque ex eodem pacto nõ potest se submittere statuta laicorum.*

24 *Clericus potest consentire via executiua absque eo quod lędatur libertas Ecclesiastica.*

25 *Clericus potest simpliciter pacisci, vt contra eum executiuè possit procedi.*

Secus si relatiuè se obliget ad submittendum se dispositioni alicuius statuti laicorum, & nu. seqq.

27 *Priuilegium concessum Clericis toti ordini dicitur concessum, & sic ei non potest à particularibus personis renunciari.*

28 *Clericus vbi simpliciter consenserit via executiuæ non supponit se iurisdictioni laicali, minusq; eam prorogat, prout facit ille qui profitetur se contrahere iuxta formam statutorum laicorum.*

29 *Clerici possunt voluntariè vti lege, vel statuto laicali ipsis, aut Ecclesiæ fauorabili, dummodò de illis expressam mentionem non faciant, & num. 30. & seqq.*

33 *Clericus potest compromittere in Arbitrum laicum, non autem consentire in Iudicem laicum, & quare num. 34. & 35.*

35 *Vmbra præiudicij quoque est euitanda in materia libertatis Ecclesiasticæ.*

36 *Clericus ex pacto potest se subijcere laicali constitutioni, dummodò non lędat priuilegium immunitatis, ne præiudicium inferatur ordini Clericali.*

37 *Ritus magnæ Curiæ Vicariæ continet quoddam iudicium criminale ratione periurij exercibile contra debitorem, & seqq.*

39 *Infamia irrogatur per carcerationem criminalem ex causa periurij.*

40 *Iudicium ritus magnæ Curiæ Vicariæ Neapolitanæ est famosum, quod exerceri non potest à filio contra Patrem.*

41 *Clericus non potest voluntariè se subijcere actui famoso ob præiudicium totius ordinis.*

42 *Iudices Secalares Regni sicuti nullo modo permittunt in eorum foro practicari formam obligationis Cameralis contra laicos, quamuis ex pacto.*

43 *Ita quoque equum est, & ratione consentaneum, vt pariter non permittatur Clericos se obligare iuxta formam laicorum constitutionum, & num. 44.*

45 *Obligationis Cameralis remedium est exequutiuum, & quotidie practicatur in curijs Ecclesiasticis totius Regni.*

46 *Possessio ex actu etiam nullo amittitur, & in alium transfertur.*

Metus exceptio reijcitur ad petitorium, nec discutitur in summarissimo iudicio possessorio n. 46.

47 *Possessio tunc ex actu nullo non amittitur quando nullitas prouenit ex defectu consensus.*

Possessio sine animo nec acquiritur, nec amittitur; num. 47.

48 *Obligatio facta per iustè carceratum est valida, & sequent.*

50 *Protestatio remouet consensum ab acta, & perinde actus nihil operatur.*

51 *Retentio non datur nisi creditum sit certum, clarum, & liquidum, & dicitur tale per confessionem partis, vel per rem iudicatam, nu. 52.*

DECISIO CLXIII.

DEcisionem, informante tantum Continisio emissam *sub die 1. Iuly 1644.* hodie vtraque parte
informante DD. confirmarunt, quia cum anterior
eius possessio non possit in dubium reuocari, & con-
1 cludenter probetur ex Instrumento dationis insolu-
tum, & subsequuta exequutione, subhastatione, &
deliberatione bonorum ad fauorem Mirti, sibi con-
cedenda est manutentio *vulgato § retinendæ instit. de*
interdict. Non obstante immissione per D. Nuncium
2 eidem Mirto concessa, cum hæc vti manifestè nul-
la non priuauerit Continisium sua anteriori posses-
sione *l. iustè possidet ff. de acquir. possess. cum alijs in 1.*
decisione allegatis.

3 Nullitas enim ex defectu citationis satis probatur
quia decretum fuit interpositum sub die 6. Iulij, &
tamen citatio cadebat sub die prima eiusdem, qui
4 defectus euitari non potest ex eo, quod citatio fuerit exequuta prò prima Congregatione, quæ tamẽ,
vt asserebatur, non fuit habita, nisi die 6. quia dum
citatio cantat prò prima Congregatione, quæ erit
1. Iulij, si ea die non fuit habita Congregatio, erat
5 iteranda noua citatio prò Congregatione alia die
facienda, & in omnem casum qui prætendit Con-
gregationem non fuisse habitam, nisi die 6. contra
expressionem in citatione factam, tenetur hanc ne-
6 gatiuam concludenter probare, alias defectus est
inexcusabilis. quia decretum remanet interpositum
post sex dies à die cadentis citationis, quo casu non
intrat dispositio *cap. consuluit de offic. deleg.* quæ lo-
cum tantum habet quando reo non comparente in
ter-

Digitized by Google

termino citationis, & accusata contumacia per al-
7 teram partem, Iudex die immediatè sequenti sen-
tentiam tulit, secus si plures labantur dies, decla-
rando d. textum explicat *Alex. in l. si finita §. Iulia-
nus num. 4. ff. de damn. infect.* cum alijs latè adductis
in 1. *dec. vers. Nullitas autem, &c.*
Prout etiam nulla fieri potest vis in eo, quod de-
8 cretum emanauerit auditis partibus in contradicto-
rio Iudicio, quia licèt ex comparitione partis sup-
pleatur defectus citationis, cuius finis est compa-
ritio, *vt not. Bald. in l. si consentaneum sub nu. 36. C.
quomod. & quand. Iudex, Vant. de nullit. ex defect. cit.
num. 17. Lancellott. de attent. part. 2. capit. 4. num. 128.
Card. Seraph. dec. 141. nu. 4.* Hic tamen non proba-
tur Continisium ea die, qua cadebat citatio compa-
ruisse, quia non constat contradictorium fuisse ea
9 die habitum: vt enim notum est contradictoria so-
lent etiam fieri extra diem citationis ad libitum iu-
dicis, & partium; vndè cum possit esse, quod alia
die fuerit hàbitum, quam ea, sub qua cadebat cita-
tio sublatus non remanet defectus citationis. ad no-
tat. per *DD. in l. 1. ff. de fer.*
Prætereà, vt dictum fuit nullitas est euidens ex
10 alio capite, quia scilicet processum fuit exequuti-
uè contra Continisium, contra quem tamen exe-
quutiuè procedi non poterat, quantumuis debitum
proueniret ex causa dotis, cum de iure Instrumen-
11 dotalia non habeant exequutionem paratam, *Angel.
in l. si cum dotem num. 2. ibique Alex. nu. 6. ff. sol. matr.
Reuerendiss. Vrgellen. dec. 37. nu. 4 & 6.* quicquid in
12 contrarium dicendum sit, quando agitur ad fructus
dotis, qui cum succedant loco alimentorum, ha-
bent priuilegium viæ executiuæ, in quibus termi-
nis loquitur *dec. Hydruntina pecuniaria 26. Iun 1641.
coram bon: mem: Merlino, & latè dictum fuit in alia
decisione.*
13 Nec releuant duo, quæ obijciebantur, alterum
scilicet, quod huiusmodi debitum proueniat ex cau-
sa transactionis, quæ de sui natura paratam habet
exequutionem, *l. non minorem C. de transact.*, & fuit
dictum in alia *Baren. seu Neapolitana pecuniaria 12.
Decembris 1642. coram R.P.D. meo Roias.* Alterum
quod Continisius se obligauerit iuxtà formam Ritus
Magnæ Curiæ, & expressè consenserit, quod instru-
14 mentum ab eo celebratum haberet paratam execu-
tionem, vt sunt verba clara, ibi. *Et si defecerint à
prædict. solut. &c. liceat præsens Instrum. liquidare pro
tot. summa, &c. seruata forma laudabilis ritus Magnæ
Curiæ Vicariæ, & dict. Regia Nouellæ Pragmatica pri-
ma de Censibus &c. Quinimo voluerunt, & se conten-
tauerunt &c. quod præsens Instrum. in omni sui parte
promptam, & paratam liberam, & explicitam haberet
exequutionem con. præfatos debit. &c vt Summ. 1. posi-
tionis Continisij n. 2.*
Quantum enim ad transactionem cum ea conti-
neat solam partitam scutor. 400. *Summar. Mirti n. 3.*
non poterat executiuè agi prò tota summa, sed solum
15 prò portione in transactione compræhensa; Dum
igitur prò tota summa fuit actum, decretumque D.
16 Nuncij sub vnica structura ad integram summam
exequutiuè condemnet, negari non potest, quin ra-
tione indiuiduitatis in totum essee appellabile, vt
notat *Franch. in cap. si duobus num. 7. de appellat. Al-
ber. in l. etiam §. 1. nu. 3. ff. de minor.* cum alijs latè con-
gestis in *Viterbien. fideic. seù attentat.* 13. *May* 1644.
17 *coram me.* Ideòque subhastatio, & deliberatio fa-
cta post interpositā appellationem fuit notoriè nul-
la, & attentata *cap. ad audientiam, & cap dilectis de
appellat. Lancellott. de attent. appellat. pend. ampliat. 17
num. 4. & seqq.* Eoque magis, quia ad eam deuen-
tum fuit, nedùm post interpositam appellationem,
sed etiam post præsentatam inhibitionem A.C. qua
18 stante erat interim abstinendum ab exequutione,
nec vlterius procedi poterat absque incursu attenta-
torum *vulg. cap. non solum de appell. in 6. Rot. cor. sim:
Greg. dec. 251. num. 2. & dec. 305. num. 1.*
Quod autem attinet ad consensum, & obligatio-
nem Continisij seruata dicta forma Ritus, DD. fir-
miter adhæserunt responsioni traditæ in alia deci-
19 sione, quod cum Continisius sit Clericus, non
potuit se submittere constitutionibus laicalibus in
præiudicium Ecclesiasticæ libertatis, *argum. tex. in c.
si quis Clericus, & cap. si delegati vbi gloss. & DD. de
20 for. compet.* etiamsi pactum iuratum interuenerit vt
post alios tenent *Morla in Emptor. Iur. par. 1. tit. de le-
gib. qu. 16. num. 4. Marta Dector Neapolit. de iurisdict.
par. 4. centur. 1. cas. 100. num. 1. cum seqq.* leges enim
21 laicales nullo modo possunt ligare Clericos, si iuxta
illorum formam contrahere profiteantur, vt tenuit
22 Rot. A pari enim ambulant submitti statuto, & fo-
ro *Alex. cons. 211. nu. 5. in fin. lib. 2. Rimin. sen. cons. 268
num. 23. lib. 3. Surd. cons. 2. num. 24. in fin. vers. Nam pa-
ria sunt, & cons. 301. num. 16. cum seqq. Rot. cor. Card.
Seraph. dec. 1018. num: 6. & in rec: dec: 42. num. 7. par. 6*
23 Vndè sicuti Clericus, etiam volens per pactum iu-
ratum non potest se submittere foro laicali per text.
in *dicto capit. si diligenti.* Ita neque cum eodem
pacto iurato poterit se submittere statuto laicorum,
vt in his terminis arguit *Mart. vbi sup. cas. 100. n. 3.*
24 Nec iuuat replicare posse Clericum consentire
viæ exequutiuæ, seù quod contra illum exequutiuè
procedatur, absque quod lædatur libertas Ecclesia-
stica, cùm eo casu non conueniatur vigore statuti
25 vel constitutionis, sed potius vigore conuentionis,
& pacti, quod Clerico non est prohibitum, vt be-
ne ratiocinatur *Abb. cons. 33. sub num. 2. vers. respectu
secundæ partis lib. 2.* Replicatio enim procedit, quan-
26 do simpliciter Clericus paciscitur, vt contra eum
exequutiuè procedi possit, in quib⁹ terminis loquitur
Abb. loc. citat., Secus quando relatiuè ad statutum
se obligat, expressè de illo mentionem faciendo, &
iuxtà illius formam se obligando; tunc enim vide-
tur se submittere constitutioni laicali. Ideòque sem-
per intrat præiudicium, & læsio Clericalis ordinis,
27 eiusque priuilegij, quod cum toti ordini sit conces-
sum, non potest eidem à particularibus personis re-
nunciari *d. cap si diligenti, & cap. contingit de sentent.
excomm. Abb. vbi sup. d. n. 3. & in Baren. seu Neapolit.
pecuniaria. 24 May 1641. coram R.P.D. meo Royas.*
28 Ratio autem diuersitatis est patens, quia vbi Cle-
ricus simpliciter consensit viæ exequutiuæ, non
supposuit se iurisdictioni laicali, minusque illam pro-
rogat, quando profitetur se contrahere iuxta illius
formam. Ideoque in primo casu non læditur li-
bertas Ecclesiastica, prout læditur in secundo; sic
enim in simili licet Clericus possit voluntariè vti le-
29 ge, vel statuto laicali sibi, vèl Ecclesiæ fauorabili
si tamen lex præfata licet fauorabilis mentionem ex-
præssam faciat Clericorum, nulla est, & Clerici, e-
tiam volentes non possunt illa vti quia in effectu ex-
præssa illa mentio sapit quid iurisdictionale, & tan-
30 quam trahens secum subiectionem in laicalem Iu-
risdictionem est immunitati Ecclesiæ præiudicialis,
& infensa *Text. est in c. Eccl. S. Mariæ de constit. Surd.
cons. 2. & cons. 392 nu. 13. Carol. de Graff. de effect. Cle-
ric. effect. 2. nu. 43. cum seqq & 488. benè R.P.D. meus
Sperell. in dec. For. Eccles. dec. 10. num. 32. cum seqq. &
dec. 11. num. 30.*
31 Ideò non refragatur dictum *Abb.* quia vt dictum
est, loquitur in primo casu, quando scilicet Cleri-
cus

Digitized by Google

cus stipulatur, vt certò modo conueniri possit nulla facta mentione laicalis Constitutionis; Nihil autem dicit, quando Clericus se obligat iuxtà formam le-
32 gis, vel statuti laicalis, imò ex rationibus per eum adductis, deducitur contrarium sentire in hoc secundo casu, dum *sub num. 1. vers. & diuersitatis ra-*
33 *tio* admittit Clericum consentire non posse in Iudicem laicum nec illius iurisdictionem prorogare, ideoque posse compromittere in arbitrum laicum, non autem consentire in Iudicem laicum ex quo Iudex habet iurisdictonem, quam non habet arbiter, & quatenus *Abb.* aliter loqueretur, eius dictum
34 non esset tutum, nec sequendum tanquam habens in contrarium tot Authores, & Rotæ resolutiones supracitatas, & tanquam de directo contrarium li-
35 bertati Ecclesiæ, in qua materia etiam vmbra præiudicij est vitanda ad not. per *glos. & Doct. in d. cap. Ecclesiæ S. Mariæ de constit:*

Comprobatur hoc fundamentum, quia, vt inquit idem *Abb.* potest Clericus ex pacto se subijcere lai-
36 cali Constitutioni, dummodo indè non lædatur priuilegium immunitatis, nec præiudicium inferatur Ordini vel Collegio Clericali, vt habetur *sub num. 2. vers. dummodo talia sint*; In hoc autem casu ex consensu præstito iuxtà formam Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ præiudicium infertur toti ordini Clericali, quia Ritus hic continet quoddam iudi-
37 cium Criminale, ratione periurij exercibile contra debitorem illum in carceres detrudendo, & in pe-
38 cuniariam pænam condemnando, vt habetur ex *ritu 166. vsque ad 190. & aduertit Carauit. super Ritu 171. nu. 6. Affict. dec. 64. nu. 2: Franch. dec. 262. sub n. 6. vers. pro parte facit, & n. 17. Rouit. super prag. 4. de instrum. liquid. in fin. n. 33. Capic. latr. consul. 48. num. 9. cum seqq. & dec. 45. num. 10. Ricc. dec. 170. n. 3.*
39 *part. 3.* Per carcerationem autem Criminalem ex causa periurij irrogatur infamia *cap. infames 6. q. 4. cap. querelam vbi glos. & Canonistæ communiter de Iur. iur. l. si quis maior vbi doct. C. de transact. Rip. in cap. ex parte nu. 2. de rescript. Couarr. cap. quamuis part. 1. §. 7. n. 4. de pact. in 6. Seraph. de priuileg. iuram. priuil. primo n. 36. Menoch. de arbitr. cas. 319. num. 3. & magis in terminis Franch. d. dec. 162. num. 8.* vbi quod hoc iudicium via ritus magnæ curiæ est iudicium famo-
40 sum, quod proinde exerceri non potest à filio contra Patrem; Dum igitur ex hoc Iudicio oritur dedecus, & infamia, lædit totum ordinem Clericalem, iuxt. text. *d. cap. contingit:* Vbi expressis
41 verbis statuitur non posse Clericum voluntariè se subijcere actui famoso, ob præiudicium totius ordinis.

Et tanto libentius DD. fuerunt hanc sententiam amplexi. Quia Iudices Sæculares Regni nullo mo-
42 do permittunt in eorum foro practicari formam obligationis Cameralis contra laicos, quamuis ex pacto, & voluntariè ità se obligauerint, immò puniūt
43 laicos ita se obligantes, & Notarios recipientes huiusmodi obligationes, vt notum est versatis in dicto foro, & tamen laici possunt prorogare forum Ecclesiasticum, eique se subijcere. Vndè æquum est, & rationi consentaneum, vt pariformitèr non permittatur Clericos se obligare iuxtà formam lai-
44 calium Constitutionum, quibus certum est non posse se subijcere ex iuribus supra allegatis, cum præsertim nulla necessitas cogat permissionem huius iudicij contra Ecclesiasticos, dum adsunt alia remedia exequtiua, & præcipuè illud obligationis Camera-
45 lis, quod practicatur quotidie in curijs Ecclesiasticis totius Regni.

His positis non iuuat allegare Continisium facto
46 proprio cecidisse à possessione, quę etiam ex contractu nullo ammittitur, & in alium transfertur, quodque metus exceptio reijci debet ad petitorium, nec sit discutienda in hoc summarijssimo possessorio, prò quo sufficit sola renunciatio, ex adductis per *Rot. in Ciuit. Castelli bonor. 5. May 1632. cor. R. P. D. meo Ghisi-*
47 *ler. quæ est 122. n. 6. p. 6. rec.* Conclusio enim non procedit quando actus est nullus ex defectu consensus, prout est quando per metum celebratur, tunc enim possessio nun transfertur, nec ammittitur, cum sinè animo nec ammitti, nec transferri valeat, vt probat, *Bart. in l. non dubium nu. 13. C. de legib.* & fuit dictum in *Neapolit. Domor. 13. Maij 1641. cor. Emiuentiss. D. Card. Verospio*, cum adductis in alia *dec. Quibus addi possunt Rot. cor. fa. me:* Greg. *dec. 194. nu. 28. & cor. Reu. Vrgell. dec. 155. nu. 23.*
48 Decisio verò in causa Ciuitatis Castelli bonorum, non aduersatur, quia eo casu carceratio erat iusta,
49 vt habetur *ibid. nu. 7.* Ideoque benè infertur, quod obligatio facta per iustè carcerarum valida sit, hic autem carceratio est iniusta. Vlteriùs ibidem non aderat antecedens protestatio, quæ concurrit hoc
50 casu, hæc enim cum remoueat consensum ab actu, impossibile est, quod actus ille sit habilis ad transferendam possessionem ex authoritatibus supra adductis, & lariùs *in r. dec.*

Quod autem saltim concedi debeat retentio licèt nullitèr hæc bona deuenerint ad manus Mirti, Do-
51 minis non placuit; quia cum eius creditum non sit ita certum, & liquidum, vt contrarium in petitorio probari non possit, non intrat retentio, vt benè declarat *Surd. dec. 46. in fin. & dec. 148. numer. 6. Rot. apud Posth. de manutent. dec. 323. num. 24. & cor. Card. Caualer. dec. 539. num. 5. & 6.* Quod ad effectum, vt
52 competat retentio, requiritur confessio partis, aut res iudicata, & fuit dictum in supracitata *Regien. seu Salernit. cor. R. P. D. meo Carillo, & in Rom. retentionis* Domorum *23. May 1642. cor. R. P. D. meo Ghisilerio, & in Senogallien. bonor. 15. Maij 1645. cor. me.*

Et ita Vtraque &c.

BONONIEN. NVLLITATIS CONCORDIÆ.

Lunæ 12. Iuny 1645.

ARGVMENTVM.

Transactio nō sustinetur, quæ fuit facta ex aliquo certo supposito, quod postea reperitur erroneum, quando illud erat causa finalis prout non sustinetur si fuit facta super iure certo, & indubitato nihil inde dato, vel recepto, vel denique si in ea interuenerit enormissima læsio, etiam si interuenerit Iuramentum & pactum de non controueniendo, & quæ læsio cōsideretur ad hunc effectum?

SVMMARIVM.

1 *Transactio facta ex falsa causa, & erroneo supposito non sustinetur, & potest ab ea transigiens resilire.*

2 *Dolus dicitur probatus eo ipso, quod quis aliquod minus verè asseruit, vel vbi non sine misterio tacuit, quod erat exprimendum.*

3 *Dolus conuincitur in eo, qui aliquid tacuit, maximè si taciturnitas redundat in eius vtilitatem.*

4 *Transactio quæ propter dolum fuit extorta est ipso iure nulla.*

5 *Causa finalis Transactionis colligitur ex prohemio.*

6 Verba hinc est, *perque incipit dispositiua Transactionis ostendunt causam finalem.*

7 *Assertio illa in transactione, quæ est causa consecutiua imponens quasi necessitatem transigendi dicitur causa finalis, & si falsa reperiatur transactio corruit.*

8 Assertio in Transactione, quam si transigens sciuisset falsam non transegisset dicitur causa finalis, et annullat Transactionem.

9 Transactio pro necessario requisito fieri debet super re dubia, & incerta, super qua adsit lis, vel saltem adsit timor, & materia litis.

10 Transactio fieri debet cum aliqua mutua recompensatione, aliquo hinc inde dato, vel remisso.

11 Transactio facta sine mutua recompensatione nihil hinc inde dato, nec recepto dicitur Leonina.

12 Transactio facta super iure certo, & claro cuius finis erat certissimus valere non potest.

13 Transactio facta super iure certo, cuius finis erat certissimus dicitur continere turpitudinem, & calumniose egerit ad inducendum reum, ad transigendum.

14 Transactio facta super iure certo, & indubitato non valet etiam si fuerit Iuramento firmata.

15 Donationis liberalitatem is exercere non dicitur qui proprium debitum persoluit.

16 Transactio semper rescinditur, quando interuenit læsio in magno excessu vltra dimidiam.

17 Iuramentum vel pactum de non contraueniendo non obligat, quando læsio enormissima vltra medietatem in transactione interuenit.

DECISIO CLXIV.

Domini dixerunt Comitissæ Iulianæ non obstare transactionem initam de anno 1630. inter ipsã, & comitem Alamanum Isolanum ex tribus rationibus in Iure indubitatis.

Primò quia ipsa deuenit ad hanc transactionem cum supposito, quod comes Alamanus, tanquam hæres cum benef. l. & Inuentarij Co: Rodulphi Patris non teneretur ad solutionem, & extinctionem Census, de quo agitur debiti Hospitali Orphanorũ Sancti Honuphrij Bononiæ, & tamen in contrarium hodie probatur, quia Com: Alamanus ante d. transactionem de anno 1641. habens notitiam debiti Paterni, præuia declaratione, quod nolebat gaudere benef. l. & Inuentarij mediante publico Instrumento se obligauit soluere de proprio libras 2000. infrà terminum trium annorum, ad effectum, vt cum illis extingueretur dictus Census, & interim promisit soluere medietatem fructuum, ex quibus cùm pateat de obligatione Com: Alamani, Transactio facta à Comitissa Iuliana cum contrario suppo-
1 sito, quod ipse non teneretur ad solutionem d. debiti, vti facta ex causa falsa, & erronea, corruit, & Comitissa potest ab illa resilire Menoch. cons. 91. n. 26. 40. 59. & 60. & cons. 611. num. 5. Manent. cons. 137. n. 48. & cons. 137. num. 51. Card. Seraph. dec. 275. num. 2. & dec. 705. num. 1. & dec. 190. numer. 3. & postremò in Rom. de Mangellinis 30. Ianuar. 1645. coram R. P. D. Ottbobono.

Idque eò magis, quia Comitissa inducta fuit ad ità credendum, non ex simplici ignorantia, sed ex assertione Co: Alemani, qui non ignarus propriæ obligationis, sed sciens teneri ad solutionem debiti Paterni, nihilominus contrarium asseruit, & suam obligationem tacuit, & celauit, quæ assertio, & taciturnitas conuincunt dolum, qui dicitur proba-
2 tus eo ipso, quod quis aliquid minus verè asseruit, l. si quis affirmauerit ff. de dol. mal. Bart. in l. Procurator, qui prò euict. in fin. ff. de Procurat. Surd. cons. 15. nu. 14. & cons. 149. num. 6. Card. Seraph. dec. 617. num. 4. Vel vbi non sine misterio tacet, & abscondit aliquid, quod erat exprimendum l. quæritur §. si venditor, ibique Bart. de ædilit. edict. Castrens. cons. 338. in princ. & cons. 411. num. 2. antè fin. vers. Nam tacere veritatem lib. 1. Aym cons. 83. num. 3. Becc. cons. 106. nu. 13. & 14 Surd. cons. 36. num. 10. Ber. cons. 158. num. 46. lib. 1. & in puncto eius, qui cælauit Instrumentum Manent. cons. 140. num. 4. & seqq. Maximè cum huiusmodi tacitur-
3 nitas redundaret in ipsius Comitis vtilitatem Abb. cons. 68. n. 2. p. 1. Cranett. d. cons. 83. n. 3. vers. quod præsumit. Succin. cons. 29. nu. 6. lib. 1.

4 Et proindè cum hinc clarè pateat quod dicta transactio fuit ab ea prædicto modo extorta, remanet ipso iure nulla l. & eleganter ff. de dol. mal. l. in sũma 65. §. fin autem ff. de condit. indeb. Bart. in l. si ex falsis num. 2. vbi etiam Angel. num. 1. C. de transact. Ruin. cons. 141. num. 7. vers. 2. præmitt. lib. 1. Bellon. iun. cons. 79. num. 3. & 4. Surd. dec. 253. nu. 13. & 14. & 15. Rot. in rec. dec. 271. nu. 34. par. 6.

Nec dubitari potest quin hæc fuerit causa finalis
5 transigendi, id enim apertè probatur ex prohemio, ex quo causa finalis colligitur vulg. l. fin. vbi Bartol. num. 3. & Bald. num. 2. ff. de hæred. instit. in eo siquidẽ præmittitur narratiua dicti suppositi, quod Comes Alemanus non esset obligatus ad solutionem d. de-
6 biti, quam etiam ex dispositiua, quæ incipit cum illis verbis. Hinc est, quæ pariter denotant causam finalem, vt per text. in cap. inferior. 21. dist. post Host. firmat Gozzad. cons. 9. num. 36. cum alijs per Barbos. dict. 134. num. 4. & denique ex serie, & ponderatione totius huius facti; Nulla enim necessitas adstringebat Comitissã ad ita transigen. cùm Alamano, nisi sola credulitas, quod ipse non teneretur ad solutionem huius debiti, & quod in consequentiam illius solutio spectaret ad ipsam, vti heredem Viucentij Danerij eius Patris, qui occasione dicti census fide-
7 iusserat, quod optimè probat hanc fuisse causam finalem, dum imposuit necessitatem comitissæ, eamque induxit ad sic transigendum, aliàs nullo modo
8 transacturam si dictæ obligationis comitis notitiam habuisset Fulgos. in l. si cum se num. 4. & Castr. num. 3. C. de pact. latè Becc. cons. 20. num. 10. & seqq. Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 12. num. 24. & 25. Seraph. dec. 275. n. 5. 8. & 10. vel quia saltem eo modo non transingisset, Mantic. vbi sup. eodem tit. 12. num. 54. cum alijs in Roman. Successi. 21. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Carillo.

Secundo, prò inefficacia dictæ transactionis considerabant DD. quod hic deficiunt duo substantialia requisita pro illius validitate. Nam primo re-
9 quiritur, quod fiat de re dubia, & incerta, super qua adsit lis l. 1. ff. de transact. vbi DD. vel saltem necessè est, quod adsit timor, & materia litis, Fa-
10 ber. in eius C. lib. 2. tit. 4. de trans. definit. 5. nu. 3. Secũdò necessè est quod fiat cum aliqua mutua recompensatione, aliquo hinc indè dato, vel remisso l. Transactio nullo dato C. de transact. Ias. cons. 18. sub n.
11 14. libr. 1. qui deficiente hoc vltimo requisito, appellat transactionem leoninam Peregr. cons. 37. sub num. 28. lib. 1. manent. cons. 142. num. 2. & 3. libr. 2. Rot. in rec. dec. 447. nu. 3. par. 2. & dec. 231. nu. 2. par. 4. & d. dec. 271. nu. 25. par. 6.

At hic neutrum ex prædictis requisitis concurrit. Nàm primum, quia hic non poterat adesse res dubia, nec vlla aderat materia litis, sed res erat certissima, & clarissima, quia aperto, & lecto supradicto Instrumento obligationis Co. Alamani contro-
12 uersia decidebatur, proindeque transactio ista tamquam facta super iure certo, & claro valere non potuit, nec potest, vt optimè manent. cons. 136. n. 42 vers. Cum agitur, & num. seq. & cons. 137. num. 23. & cons. 139. num. 45. Rom cons. 517. num. 18. vbi inquit,
13 quod transactio non valet quando fit super re indubia, cuius finis erat certissimus Cranett. cons. 152 num. 10. qui dicit transactionem isto casu continere

tur-

Digitized by Google

turpitudinem; & quod præsumitur contra Actorem, quod calumniosè egerit, & petierit ad vexandum reum, eumque inducendum ad transactionem,
14 & cõpositionẽ, & *sub n. 11.* addit huiusmodi transactionem non valere, quamuis iuramento firmatam quod etiam optimis argumentis repetit *cons. 430. num. 7. & seqq.* vbi quod hinc arguitur calumnia, & *Surd. cons. 451. num. 11. & fuit dictum in Meleuitana hereditatis 26. Ianuarij 1637. §. penultimo coram Eminentissimo D. Card. Panzirolo.*

Nec minus concurrit secundum, quia licet Co. Alamanus promiserit soluere libr. 378. pro omni, & toto eo, quod Com. Iuliana posset ab eo vendicare, in hoc tamen nihil de suo dedit, cum teneretur soluere d. summam in vim propriæ obligationis, & instrumenti facti de anno 1614. Vndè nulla hic potest considerari liberalitas; seu donatio, quia libe-
15 ralitatem exercere non dicitur, qui proprium debitum persoluit *l. proximè ff. de ritu nupt. l. si seruo ff. de hered. instit.*

Denique & tertio dictum fuit transactionem corruere, cum contineat magnam, & enormissimam læsionẽ, quia Co. Alamanus pro solutione libr. 375. reportauit absolutionem ab extinctione Census libr. 2000. in sorte, seque exemit ab onere soluendi fructus in futurum, & viceuersa Comitissa remansit obnoxia istis debitis, quæ erant propria Com. Alamani, non autem ipsius Comitissæ, & proindè sub-
16 stineri nequit, quia illa semper rescinditur, quando vt in casu proposito, interuenit læsio in magno excessu vltra dimidiam *Corn. cons. 166. num. 6. lib. 1. & cons. 27. num. 7. cum plurib. seqq. lib. 4. Bero. cons. 180. num. 38. lib. 2. Menoch. cons. 41. num. 153. & seq. Surd. cons. 480. num. 12. vers. 2. & seqq. Rot: diuers. dec. 102. sub num. 2: & 732. num. 3. par. 1. in recent. 539. nu. 2. par. 1. 547. num. 1. part. 4. 125. num. 21. 315. nu. 10. p. 5. in Meleuitana hereditatis 15. Aprilis 1644. coram me.*
17 Non obstante pacto de non contraueniendo, etiam cum iuramento quia non obligat quando læsio valdè enormis intercedit, *Corn. cons. 288. num. 16. lib. 3. Rot. in recent. dec. 218. num. 13. part. 2. & latissimè coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 121. n. 29. & seqq.* vbi quod obtenta absolutione, iuramentum non excludit enormissimam lęsionem iuxtà communem DD. sententiam quam Rota nostra sequitur, & ibi per eum *num. 29.*

Quæ verò pro parte Com. Alamani fuerunt adducta, visa sunt non esse præsentis inspectionis, cum hodie strictè quæratur. An transactio subsistat, & obstet Comitissæ, quam nec subsistere, nec obstare patet, tanquam extortam ex causa non vera, & facta per errorem super iure certo, & ideò hodiè tolenda est de medio.

Et ità vtraque &c.

PERVSINA MANVTENTIONIS.

Lunę 23. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo est ei concedendum cui prædium debitoris à creditoribus per legitimam subhastationem fuit deliberatum, non obstante quod hæredes debitoris prætenderent illud ad se spectare titulo fideicommissi, & possessio fuerit capta contra eorum protestationem, dummodo incontinenti de fideicommisso non doceatur. Nec ad effectum manutentionis potest retractari deliberatio ex nouiter deductis, si tantummodo ex eisdem actis resultet notoria iniustitia. Primum Decretum quando per admissionem, & productionem nouorum iurium dicatur circumductum; non obstante quod fuerit facta admissio absque præiudicio mandati de manutenendo, & quando in hoc casu possessio dicatur capta intra terminum ad appellandum, & attentata dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Executio fieri potest à Creditoribus contra bona Defuncti debitoris, licet eius hæredes intentauerint cauthelam Angeli, dumodo incontinenti non doceatur ab eis de fideicommisso claro, & indubitato.*

2 *Executio, & deliberatio bonorum retractari, non potest nouiter ex deductis per viam manutentionis, sed quando, ex eidem actis constat de notoria iniustitia.*

3 *Executor post addictum pignus, aut rem venditam non potest ad instantiam ex post comparentis summatim cognoscere, sed via ordinaria agendum erit.*

4 *Spolium, vel reintegratio, vt concedatur non attenduntur nouiter deducta.*

5 *Possessio capta pendente termino ad appellandum est nulla, attentata, & spoliatiua.*

6 *Spolium vltimum purgari debet, & res reducenda ad pristinum Statum antequam de alio disputetur.*

7 *Mandatum de manutenendo conceditur prius possidenti.*

8 *Manutentio tamquam remedium summarissimum datur etiam mero detentori, & spoliatori etiam contra ipsum spoliatum.*

9 *Decretum per admissionem nouorum iurium circumducitur non obstante quod admissio fuerit facta sine præiuditio mandati de manutenendo, quia hæc protestatio tamquam contraria facto non recipitur.*

10 *Appellatio ad effectum videndi an fuerit intra decendium interposita, inspicitur tempus secundi Decreti, non autem primi circumducti.*

11 *Appellatio stante noua petitione, & nouo Decreto potest interponi infra decem dies proximos, quamuis alij decem dies lapsi fuerint à primo Decreto.*

12 *Spolium primum prius purgari debet, quam secundum, cum prius attentans prius purgare debeat.*

13 *Supersessoria vti futura respiciens, non autem præterita non trahitur retro, sed conseruat iura partium in eo statu, in quo reperiuntur tempore quo emanat.*

14 *Supersessoria indeterminatè prolata postquam fuit à Iudice reuocata non irritat possessionem postea captam.*

DECISIO CLXV.

FRANCISCVS, & Ioannes fratres de Petrogallis creditores q. Iulij Cęsaris de Podeanis in summa scutorum bis mille obtinuerunt pro eadem quantitate mandatum exequutiuum contra bona hæreditaria dicti Iulij Cæsaris debitoris, sed quia Ludouicus, & alij filij d. Iulij Cæsaris sub die 9. Augusti 1630. protestati fuerunt iuxtà cauthelam *Angeli in l. à Diuo Pio §. si super rebus ff. de re iudic.* præuia citatione contra Procuratorem eorumdem de Petrogallis legitimè exequuta, quod huiusmodi prædium non erat hæreditariũ Patris, sed ad ipsos titulo particularis fideicõmissi spectabat, ideoq; super eo fieri non poterat exequutio *Summar. de Podianis nu. 1.* qua tamen protestatione non obstante, sub die 9. Nouembris eiusdem anni fuit facta exequutio, & die 5. Februarij 1631. decreta deliberatio *eodem Summ. num. 2.* Quibus peractis A. Cam. primo loco tulit sententiam Canonizatoriam dictæ deliberationis, & posteà illinc ad paucos dies, non obstan. supradicta sententia concessit manutentio-

Digitized by Google

tionem Ludouico, & fratribus de Podianis.

Appellarunt ad huiusmodi decreto continente mixturam dicti fratres de Petrogallis, & commissa mihi causa dubitaui sub die 4. Iulij 1642. cui esset dandum mandatum de manutenendo, & Rota resoluit dandum esse Antonio Pellicciario, cui prædium deliberatum fuerat, quam resolutionem etiã hodie DD. confirmarunt.

Nec obstant nullitates oppositæ prima enim quod processum fuerit ad exequutionem nõ obstante protestatione facta iuxtà cautelam Angeli facilè cessat, quia dum non probatur huiusmodi prædium esse fideicomissarum, Imò ex inuentario facto per Podianos constat fuisset descriptum, tamquam hæreditarium Iulij Cæsaris debitoris *Summ. Pellicciarij num. 3.* potuit non obstantibus protestatione, &
1 intimatione ad exequutionem procedi, cũ adhunc effectum sufficiat quod in continenti non doceatur de fideicommisso claro, & indubitato, vt dixit *Rot. coram* Card. *Seraphin. dec. 757. num. 1. & 2. & dec. 83. num. 11. post Pacific. de Saluian. interdict. & dec. 185. num. 5. & 6. cum seqq. part. 5. recent. cum alijs adductis in Romana seù Esina* Donationis *23. Maij* 1640. *coram R.P.D. meo Ghislerio, & in* Anconitana Dotis 24. *Aprilis* 1643. *coram me*, vbi ostensum fuit sic in praxi seruari in quocumque Tribunali.

Secunda verò quod mandatum fuerit relaxatum citato Curatore deputato hæreditati iacenti, deliberatio verò facta fuerit non citatis ipsis de Podianis principalibus, cessat ex facto quia ex datis in hodierno *Summ. Pellicarij num. 5. & 7.* constat in relaxatione mandati nedùm Curatorem, sed ipsos etiã principales fuisse citatos.

Prout etiam non obstant quę deducuntur contra Iustitiam. Quod enim huiusmodi prædium sit subiectum fideicommisso Aldæ Auiæ illorum de Podianis, nihil releuat ad effectum de quo agitur, quia vel probatur eius identitas, vel quatenus iustificetur, cum probationes huiusmodi factæ non fuerint, nisi post exequutionem, subhastationem, & delibe-
2 rationem, non potest ex ijs retractari deliberatio per viam manutentionis, quæ non conceditur ex nouis probationibus, sed quando ex eisdem actis constat de notoria iniustitia, interim verò exequutio cum omnibus indè sequutis firma remanet, & Podianis remanet tantummodò via agendi iudicio ordinario, vt probat *text. in l. à* Diuo *Pio §. si post ad dictũ ff. de re iudic. vbi Bart. in fin. & Castrens. in princ. Ronis. cons. 44. num. 4. & 5.* vbi quod si quis coram
3 exequutore compareat post addictum pignus, aut rem venditam, non debet ipse summarim cogno-
4 scere, sed iudicio ordinario agendum erit: Nouiter enim deducta nou attenduntur ad effectum concedendi reintegrationem, vel spolium R*ot. diuers. decis. 479. num. 1. part. 4. Reuerendiss. V*rgellen. *dec. 454. num. 4.*

Quod autem exequutio cum omnibus indè sequutis fuerit excessiua, ex quo prætenditur ad bonum computum scutorum bismille soluta fuisse scut. 500. DD. faciebant non modicam difficultatem, tamen præter quod negatur dictam solutionem factam fuisse personæ legitimæ, & post inhibitionem ne soluerent: Dictum tamen fuit non esse de hoc hodie agen. quia cum possessio capta
5 per Podianos, pendente termino ad appellan. fuerit nulla, attentata, & spoliatiua, antequam de alio di-
6 sputetur, purgare debet vltimum spolium, & res reducenda in pristinum statum, *capit. fin. vbi* DD. *commun. de ordin. cognit.* A*lex. cons. 6. num. 11. libr. 3. Gabr. cons. 149. num. 12. lib. 2. Menoch. de recuper. re-* *med. 1. nu. 382. Benintend. dec. 8. per tot. Card.* Seraph. *decis. 96. num. 1. sanct. mem. Gregor. dec. 485. num. 12. vbi* Adden. *num. 14. cum alijsque pluribus adductis in*
7 *alia decisione, 5 fia.* Interim verò concedenda est manutentio Pelliciario prius possidenti *Rot. apud Buratt. dec. 59. num. 6. & dec. 306. num. 2. & in* Ferrarien. *Bonorũ de Tassonis 26. Iunij 1614. corã* S.D.N.
8 Manutentio enim tamquam remedium summarijssimum datur etiam mero detentori, & spoliatori, *Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 18. Rot. in recent. decis. 661. num. 2. part. 1. & dec. 284. num.* 10. *part. 5.* etiam contra ipsum spoliatum, vt post *Castren.* & *alios dixit Rot. dec. 641. num. 5. part. 1. diu.* deducta verò per *Rotam dec. 7. n. 1. & 2. eadem part. 1. diuers.* non applicantur, procedunt enim quando tertius comparens petit restitui, secus autem quando idem met spoliatur.

Nec prætendi potest possessionem captam per Podianos non fuisse attentatam, nec captam pendente termino ad appellan. cum manutentio fuerit concessa die 17. Settembris, possessio verò appræhensa fuerit die 4. Octobris, & sic extrà decendium datum ad appellan. placuit enim responsio, quod per productionem, & admissionem nouorum iuriũ
9 primum Decretum fuit circunductum, quantumuis admissio facta fuerit sinè præiudicio mandati de manutenen. huiusmodi enim protestatio tanquam contraria facto non recipitur, vt in simili de admissione facta sinè pręiudicio termini habiti pro seruato, tradunt *Grat. discept. forens. cap. 438. num. 5.* Mo*dern. Perusin. de manut. obseruat. 102. num. 32. Add. ad* Gregor. *dec. 140. n. 17. Rot. in Romana pecuniaria corã Ortembergo penes Marches. part. 3. fol.* 104. *cum seqq.*
10 Ideoque non debet attendi tempus primi decreti, sed tempus secundi, vt benè consulit *Castr. cons. 335. num. 6. lib. 1. Ruginell. de appellation. §. 4. capit. primo num. 13.*

Quod facilius procedit hoc casu, quo facta productione, & admissione iurium Podiani, denuò citarunt, & insteterunt pro expeditione mandati de manutenendo, prout de facto sub die 28. eiusdem mensis Septembris obtinuerunt denuò expediri mandatum, iam decretatum hinc. n. Podiani agnouerunt primum decretum fuisse per productionem, & admissionem iurium circunductum, cum alias, nec noua Instantia; nec nouum decretum fuissent necessaria, & Iudex per hoc secundum decretum de nouo, & iterum grauauit, quo casu à die huius secundi grauaminis potuit intra decem dies proximos appellare, & in terminis opinio *Castren.* procedit sine difficultate, vt latè prosequitur *Lancellott. de*
11 *attent. cap. 12. limic. 50. num.* 80. vbi quod stante noua petitione, & nouo decreto potest appellare infra decem dies proximos, quamuis alij decem dies à primo decreto lapsi fuissent, idemque in his terminis firmat *Ruginell. loc. salic. d. nu. 53.*

Ad euertenda huiusmodi fundamenta opponebatur ab altera parte possessionem etiam Pelliciarij fuisse attentatam, tanquam captam in spretum supersessoriæ, & inhibitionis ab A. C. obientæ sub die 3. Aprilis 1630. & post illius legitimam præsentationem in actis reproductæ sub die 3. Septembris
12 eiusdem anni, ideò huiusmodi spolium licèt primũ purgari prius debere, quam secundum, cum prius attentans prius purgare debeat, *Dec. cons. 199. nu. 5. & pro limitatione regulæ superius traditæ notat Add. ad* Greg. *d. dec. 485. sub num. 14. vers. hoc non procedit Rot. in Romana S. Tomæ* 10. *Nouembris* 1603. *coram bon. mem. Coccino apud Marches. p. 3. fol. 208. sub. n. 7. vers. non obstat.* Huiusmodi tamen difficultas facilè

cilè

Digitized by Google

cilè tolletur: Quo.n.ad inhibitionem fuit reuocaca, & idem Iudex, qui eam concessit, post illius productionem decreuit expeditionē mandari, mandans illud exequi quibuscumque non obstan. *Sum. Pelliciurij nu. 5.* Vndè omne impedimentum fuit sublatum, Quo verò ad supersessorias (fuerunt terminatæ ad certas dies, quibus pendentibus nihil fuit innouatum vltima verò indeterminatè concessa sub die 14. Februarij 1630. non potuit reddere attentatam venditionem anteà factam sub die 5. eiusdem
13 mensis, cum illa tanquam respiciens futura, non autem præterita, non trahatur retro, sed conseruet iura partium in eo statu, quo reperiuntur tempore quo emanat, vt ad propositum dictum fuit *in Ianuen. pecuniaria, seù prætensorum atteutatorum 20. Aprilis 1640. coram Reuerendissimo* D. *meo* Decano,
14 minusuè irritare possessionem postea captam, cum fuerit appræhensa postquam ea fuerat per Iudicem reuocata, vt dictum est *Grut. cons. 77. nu. 17. lib. 2 Lancellott. de attent. dilat. pend. part. 2. cap. 7. num. 10. Add. ad Burutt. dec. 902. in princip. litt.* A.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE SPIRITIBVS.

Mercurij 14. Februarij 1645.

ARGVMENTVM.

Ægidianæ locus est in sententia lata in remedio vtilis Saluiani, quod de iure ciuili non admittit appellationem, etiam in secunda instantia, non obstante quod reus in prima fuerit absolutus, dumodo sententia alias non esset nulla, vel iniusta Procurator constitutus à Patre si eo viuente lis fuerit cum Procuratore contestata, & fuerit effectus Dominus litis, per mortem Patris non expirat mandatum, sed durat etiam, quod filij essent pupilli. Nullitas quando resultet ex eo quod in secunda sententia non fuit prima reuocata, stante maximè protestatione partis, ne Iudex procederet prout in prima, sed vt in secunda, & quando sententia dicatur continere mixturam, & excedere fines simplicis possessoris, ad effectum Appellationis?

SVMMARVM.

1 *Remedium vtilis Saluiani tamquam mere possessorium, non admittit de iure Ciuili appellationem.*

2 *Aegidiana probibet appellare, à quolibet possessorio, & in specie à sententia in Saluiano lata.*

3 *Aegidiana locum habet in quacumque Instantia.*

4 *Aegidiana stante non potest allegari ratio seruandæ æqualitatis, cum Aegidiana generaliter, & per viam legis generalis excludat suspensiuam appellationem, & possit opponi in qualibet instantia, non attenta ratione ęqualitatis seruandæ.*

5 *Aegidiana non intrat ob nullitatem, & iniustitiam sententię.*

6 *Mandatum Procuratoris à Patre constituti per eius mortem expirat.*

7 *Limita nisi viuo Patre lis fuerit cum eum Procuratore contestata, & is fuerit Dominus litis effectus, etiam si filij essent pupilli.*

8 *Sententia quæ primam sententiam non reuocat est nulla.*

9 *Clausula quam, & quas apposita in Commissione Rotali, operatur, vt procedi possit prout in prima.*

10 *Iudex procedens prout in prima non habet necesse reuocare sententiam præcedentem.*

11 *Sententia notoriè, & euidenter iniusta reuocatione non indiget.*

12 *Iudex de necessitate debet reuocare primum sententiam stante protestatione partis, ne procedatur prout in prima, & sed vt in secunda.*

13 *Declara, dumodo hac protestatio fiat ab initio, & non postquam fuit cognitum de iniustitia primæ sententiæ.*

14 *Protestatio partis vt Iudex pronuntiet prius super nullitate non releuat nisi abinitio facta sit antequam de meritis cognoscatur, & antequam seruati fuerint termini substantiales ad sententiam.*

15 *Sententia declarans temerè fuisse illatas perturbationes a Collitigante, & imponens perpetuum silentium dicitur continere mixturam, & videtur excessisse fines simplicis possessorij.*

16 *Sententia quæ imponit perpetuum silentium dicitur habere mixturam petitorij, & possessorij, & ratione mixturæ fit appellabilis.*

17 *Condemnatio fructuum facta in sententia remedij possessorij per Capitulum separatum non reddit totam sententiam appellabilem.*

18 *Dominium deductum incidenter in sententia ad effectum solius possessorij non parit appellationem prout neque impositio perpetui silentij, quæ non fuit facta primario, & principaliter ad canonizandum petitorium, sed incidenter ad effectum possessorij.*

19 *Immissio in possessionem pro rata debiti, & concurrenti quantitate ad effectum solius possessorij non liquidat quantitatem debiti.*

20 *Liquidatio facta in sententia pro concurrenti quantitate ad effectum possessorij non reddit illam appellabilem.*

21 *Immissio semper datur super certis corporibus pro certa, & determinata quantitate.*

22 *Immissio concessa pro rata eo ipso dicitur certa & liquida, quando integrum prętium inter partes est liquidatum, nec admittit appellationem.*

23 *Valor totius quando est certus idem est loqui per nomina numeralia, ac per quotitatiua.*

DECISIO CLXVI.

EGIDIANÆ locum esse responsum fuit, quia sententia lata fuit in remedio vtilis Saluiani,
1 quod est remedium merè possessorium, de iure ciuili non admittens appellationem *l. vnic. Cod. si de moment. possess. Bart. in l. 1. num. 4. de salu. interdict.*
2 Egidiana autem prohibet appellare à quolibet possessorio, & in specie à sententia in Saluiano lata, vt sæpius firmauit *Rot. in Romana* Saluiani *interdict. 29. Aprilis* 1591. *coram Gipsio, & in alia Romana Saluiani interdict 26. Nouembris* 1605. *coram Manzanedo impress. per Pacific. post eius tract. dec. 5. nu. 1. & 5. dec. 228. n. 1. & 2. & coram fa. me. Greg. dec. 491. num. 2.*

Idque non obstante, quod simus in secunda In-
3 stantia, quodque Reus in prima fuerit absolutus, quia Egidiana locum habet in quacumque instantia, vt in punctualibus terminis extat *decis.* Put. *4. per tot. tit. de Egidiana Scacc. de appellat. quæstion. 17. limit. 6. memb. 3. num. 21.* Grut. *discep. for. cap. 266. nu. 1. & 12. Rot. dec. 201. nu. 1. & 2. par. 3. diuers. & dec. 173 num. 3. part. 1. & decis. 264. num. 2. part. 6. recent. Card. Caual. dec. 69. nu. 1. & 2. & in Ariminen. fideicommissi 7. Aprilis 1642. coram Reuerendissimo Domino meo Decano vers. quoniam placuit*, vbi probat stante Egidiana non posse allegari rationem seruandæ æqualitatis, hoc est, quod sicuti licuit semel Actori appel-
4 lare, ità etiam licere debeat reo, quia cum Egidiana generaliter, & per viam legis generalis excludat appellationem suspensiuam, opponi potest in qualibet instantia, non attentà hac ratione æqualitatis seruandæ.

Nec recurri potest ad nullitates, & iniustitiam

ob

Digitized by Google

5 ob quas non intraret Egidiana, vt notat *Contard. in l.1.limit.9.num.23. Rot. in recent. decis.324. num.3. part.2.*

Iniustitia enim tollitur ex abundè deductis in quatuor decisionibus emissis coram R.P.D.Bichio. Nullitas verò ex eo, quod non fuerit citatus Tutor pupillarum, sed solum Procurator constitutus à 6 Patre, per cuius obitum expirauit mandatum procuræ *l.si quis donationis C.de action.& obligat.§.inter causas in princip. ff.mandati, l.mandatum Cod. eodem* 7 facile tollitur, quia eum viuo Patre lis fuerit cum Procuratore contestata, ipsque fuerit Dominus litis effectus, non expirauit mandatum per mortem Patris, sed durauit non obstante; quod filij essent pupilli *text. est in l.siquis 17. §. Si impubis ff. de instit. act.vbi Bald.in antiqua lectura in fin. Alberic.§.num.3. Alex.in l.more n.30.ff.de iurisdict.omn. Iudic. Achill. dec.14.num.3.de Procurat.Rot.coram bo.mem.Buratt. dec.440.num.2.post med. & num.3.& in rec. dec. 172. num.14.& 15.cum seqq.vsq.ad num.30. part. 7.*

8 Altera verò nullitas ex eo, quod in secunda sententia non fuerit prima reuocata contra *text.in l.i:* 9 *C.quand.prouoc.non est necess.* pariter cessat ex clausula, *quam,& quas* apposita in commissione Rotali, cuius vigore procedi potuit, prout in prima *Card. Caual.decis.43.num.3. & 5. & decis.69.num.1.& 2.*

10 vbi autem proceditur vt in prima, non est opus reuocare sententiam præcedentem *Achill.decis.14.n.1. & dec.17.in fin.de rescript.Card.Caual.dec.31.num.3. Rot.in Perusina fideicommissi de Alphanis, quæ est decis.264.num. 1.& 2.cum seqq.part.6.recent.& dec.26. num.3.part.7. & in supracitata Ariminen. fideicommissi coram Reuerendiss.D.meo Decano vers.Nec applicantur decisiones, & vers. sequenti.*

Eoque magis quia prima illa sententia ex tot de-11 cisionibus Rotalibus apparet notoriè iniusta; Sententia autem notoriè, & euidenter iniusta, non indiget reuocatione, vt benè declarat, *Falin. in cap.cum contingat, nu.7.de officio delegat.& in cap. inter Monasterium, num.25.de re iudic.Contard.ad l. vnic. C. si de moment.limit.9.nu.49.Rot.in Rauennaten. Saluiani post Pacific.dec.144.nu.4.et.5.& in rec.dec.264.nu.1. & 3 par.6.*

Ideò non aduersantur deducta per Rotam *in Anconitana hæreditatis, quæ est dec.59. post Posth.* quia eo casu secundus Iudex non poterat procedere, prout in prima; vt declarat *eadem decisio, num.4.* Ideoque appellatio debebat admitti, vt distinguendo firmatur *in eadem decis. Armin.fideicommissi, quæ in specie respondit huic decisioni 59.*

Prout etiam non releuat protestatio facta ab al-12 tera parte, ne procederetur, vt in prima, sed vt in secunda, confirmando sententiam ab A. C. latam, qua stante videtur ex necessitate reuocanda prima sententia, ex adductis per *Rotam in rec.dec. 201.n.3. & 4. part.6.*

Quia cum non constet fuisse ab initio factam, 13 in quibus terminis intelligenda est dict.decisio, sed postquam cognitum fuerat de iniustitia primæ sententiæ, nihil releuat, *Felin.in d.cap. inter Monasterium num.23. de reiudic.* sic insimili quando pars oppo-14 suit, vt Iudex pronunciet prius super nullitate, protestario huiusmodi non releuat, nisi ab initio facta sit, antequam de meritis cognoscatur, & antequam seruati fuerint termini substantiales ad sententiam, vt latissimè dictum fuit *in Romana pecuniaria 17. Martij præteriti coram R.P.D. meo Corrado.*

Ad id quod dicebatur sententiā continere mix-15 turam, dum vnico contextu concedit immissionem pro rata pretij domuncularum, vnà cum fructibus non solutis à die motæ litis, & fortiùs dùm declarat temerè fuisse illatas perturbationes ab Erminia, & Clementia de spiritibus reis conuentis, & perpetuum eis silentium imponit, ex quo videtur sententiam excessisse fines simplicis possessorij, & tetigisse petitorium, vt in his terminis tradunt *Scacc. de appell.quæst. 17.limit.6.memb.9.nu.1.cum seqq.Gratian. decis.Marchiæ 150.num.1.Rot.coram bo.mem.Buratt. dec.212.n.2.& 3.* Et in specie quando sententia im-16 ponit perpetuum silentium *Rot.apud fa.me.Gregor. dec.251.num. 10.* Ideoque saltem ratione mixturæ fore appellabilem *Bald.cons.141. num.7. lib.1. Rot. coram Buratt.d.dec.212.num.2. & in alijs decisionibus relatis per Posth.de manut.obsern.8.num.76.*

Fuit responsum condemnationem fructuum fa-17 ctam esse per Capitulum separatum, ideòque non reddere totam sententiam appellabilē *Rot.dec.297. num. 8 post Pacific.desaln. & in rec. dec.305.num.12. ad med.cumseqq. part.6.* Declarationem verò quod molestiæ fuerant temerè illatæ, quodque ideò perpetuum silentium foret imponendum Erminiæ, & Clementiæ, non fuisse factam primariò, & princi-18 paliter ad Canonizandum petitorium, sed incidenter ad solum effectum possessorij; ideòque non suffraga ri pro inducenda appellatione, vti in simili dixit *Rot.diuers.dec.34,num. 14.15.& 16.part.2.& coram Card.Seraph.dec.452. num. 4 in fin.* vbi quod dominium deductum incidenter ad effectum solius possessorij non parit appellationem, & *decis. 616. num.6.& 7.*

Similique modo etiam responsum fuit ad liquidationem factam in scutis 1600.sententia enim non 19 liquidat quantitatem debiti, sed concedit tantummodo immissionem pro hac rata, & concurrenti quantitate, ad effectum solius possessorij, vt dictum 20 est, talis autem liquidatio non reddit immissionem appellabilem; aliàs enim omnes sententiæ super 21 immissione essent appellabiles, cum semper immissio detur super certis corporibus pro certa, & determinata quantitate, vt benè ratiocinatur *Rot. corā Card.Seraph. dict.dec.452.num.2.vers.non obstant limitationes, & num.3.* vltrà quod, cum ex publicis Instrumentis celebratis inter Authores partium, quæ litigant, liquidatum sit prætium totius domus in 22 scutis 4000. Rata illa dicitur certa, & liquida, nec admittit appellationem, sicuti admitteret si fuisset immissio concessa super vna quota: stante enim æstimatione totius corporis resultante ex dd.instrumentis, quantitas succedit loco quotæ, & idem est, quod immissio data fuerit per nomina numeralia, puta in scutis 1610. ac si data fuisset per nomina quotitatiua, scilicet super tertia, vel quarta parte, 23 idem enim est loqui per nomina numeralia, ac per quotitatiua, quando valor totius est certus, vt benè explicat *Paris.cons.61.num.9.cum seqq. libr. primo, Surd. cons. 168. num. 50. post med. Rot. decis. 130. num.8. cum seqq.part.5. et in Romana, seu Ciuitatis Castelli census 17. Maij 1631. coram bon. memoriæ Pirouano.*

Et ità vtraque &c.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Lunæ 19. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum relaxatum contra bona hæreditaria debitoris potest contra hæredes etiam beneficiatos exequi stantibus eorum debitis, cum hæreditate defuncti, non obstante, quod in inuentario rationem reddiderint, & ostendant se soluisse creditoribus defuncti, si id non constat, nisi per simplices quie-

Digitized by Google

nec iustificetur debitum defuncti, & si solutiones fuerunt factę posterioribus, habita per hæredes notitia de anterioribus creditoribus hæreditatis, & ex quibus probetur scientia anterioris creditoris in hærede, & quando ipse soluendo primò venientibus liberetur? & quando pariter tradendo bona stabilia creditoribus in inuentario descripta vlterius molestari non possit?

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ creditorum non sufficiunt ad effectum liberandū hæredes Beneficiatos, sed vlterius debent iustificari debita Testatoris.*

2 *Hæres beneficiatus soluendo primo venientibus, etiam posterioribus liberatur, & anterioribus seruantur tantum Iura contra posteriores non autem contra hæredem.*

3 *Hoc tamen procedit in hærede bona fide soluente, non autem in eo qui habuit certam scientiam anteriorum Creditorum.*

4 *Hæres Beneficiatus, qui soluit primo venientibus, habita certa scientia de anterioribus creditoribus non liberatur ex illa solutione, sed adhuc tenetur de proprio, tamquam in dolo, & mala fide constitutus.*

5 *Hęres beneficiatus, adhoc vt soluens primo venientibus non liberetur sufficiunt leuiores probationes, & coniectura ad inducendum in eo scientiam anteriorum creditorum, & per consequens malam fidem.*

6 *Mala fides causata per iudicium, non cessat, licet Reus ab illius obseruantione, tamquam nulla fuerit absolutus, dum in eodem Iudicio fuerit aliquid deductum per quod in Reo mala fides deduci poterat.*

7 *Hæres beneficiatus liberatur à vexationibus creditorum bona hæreditaria dimittendo.*

8 *Declara tamen quoties hęres fructus hæreditarios apud se non retinet, sed de ijs rationem reddit.*

9 *Hæres beneficiatus, qui fructus stabilium percepit, & in proprios vsus conuertit, non liberatur assignando stabilia hæreditaria, sed de fructibus etiam tenetur rationem reddere.*

10 *Inuentarium præseruat quidem hæredem à damno, non tamen parit illi lucrum.*

11 *Fructus hæreditatis, detectis creditoribus, augent hæreditatem.*

12 *Hæres beneficiatus tenetur reddere rationē fructuū hæreditatis tamquam illorum merus Custos, & administrator.*

13 *Creditor Defuncti in pecunia numerata potest conuenire in pecunia illius hæredes.*

14 *Obligationis conditio ex persona hæredum non immutatur.*

15 *Hæres beneficiatus dimittendo corpora hæreditaria creditoribus Defuncti in pecunia, tunc solum liberatur, non extante pecunia, vel non suppetente.*

16 *Pecunia pręsumitur extare in hæreditate defuncti, quando fructus ex mala fide hæredis augent hæreditatem.*

17 *Hęres beneficiatus extante pecunia defuncti non liberatur dimittendo bona hæreditaria, sed tenetur in pecunia, creditoribus satisfacere, nec melior sit hæredis conditio, quam defuncti.*

DECISIO CLXVII.

CVm Philippus, & Catharina coniuges obtinuissent coram me, præuijs duabus decisionibus, mandatum executiuum prò quarto dotali in summa scutorum 1375. eis debito contra bona hæreditaria Pompei Antici, citatis Hieronymo, Iulio, & alijs fratribus de Anticijs hæredibus, institerunt iuxta praxim, vt docerent se adiuisse hæreditatem dicti q. Pompei cum ben. l & inuentarij, & de bonis hæreditarijs rationem redderent, qua per Anticios reddita, dubitaui, an d. mandatum essent exequen. contra illorum bona propria, & personas, & DD. affirmatiuè responderunt.

Ratio resolutionis fuit, quia in bilancio calculationis per R.P.D. meum Bichium, tunc in ciuilibus A.C. locumtenentem, de partium consensu deputati apparet Anticios, dempta rata soluta alijs creditoribus, remanere debitores hæreditatis Pompei in scutis 1166. monetæ, nec non in rubris 99. frumenti, quæ ad rationem scut. 6. & b. 50. prò quolibet rubro, iuxta valorem de tempore obitus, vt deponunt testes ab altera parte examinati, & dati in *Summ. Coniugum num.* 2. ascendunt ad scuta 643. b. 50. & in salmis vini 109. pariter valuratis in iulijs sex prò qualibet salma, inspecto eodem tempore, vt pariter habetur ex eisdem Testibus, ascendunt ad scut. 65. b. 40. in totum constituen. summam sc. 1874 b. 90 vndè cum de ijs rationem non reddiderin, meritò DD. censuerunt contra eorum personas, & bona propria esse relaxandum exequatur prò summa in mandato contenta.

Non obstat, quod Anticij hæredes persoluerint aliam ingentem quantitatem pecuniarum, adeout potius remaneant creditores, quam debitores hęreditatis, tum quia, vt aduertit idem calculator, licèt ostendantur receptæ, non tamèn iustificantur creditum exigentium, adhunc enim effectum non suffi-
1 ciunt solę quietantiæ, sed vlterius iustificari debent debita Testatoris, vt post *Fusar. de substitut. q. 541. nu. 2. firmauit Rot. in Bonon. fideic. de Glauarinis 23. Ian. 1636. coram R.P.D. meo* Ghisilerio, *quæ est decis. 88. num. 20. & 21. part. 7. rec.* vbi quod non statur assertioni hæredis.

Tum quia cum Anticij hæredes certam habuerint scientiam huius crediti anterioris, prò cuius solutione fuerunt etiam iudicialiter pulsati, solutiones per eos factæ prædictis creditoribus, qui sunt posteriores, eos non liberarunt, & licèt vera sit con-
2 clusio, quod hæres soluendo primo venientibus, etiam posterioribus liberetur, & Anterioribus seruentur tantum iura contra posteriores, non autem contra hæredem per text. *in l. fin. §. & si præfatam C. de Iur. deliber.*, Ea tamen procedit in hærede bo-
3 na fide soluente, secus vero, prout in præsenti casu, quando detecti fuerunt Anteriores, & hæres de illis habuit certam scientiam, tunc enim solutio facta
4 primò venientibus ei non suffragatur, sed adhùc tenetur de proprio, tamquam in dolo, & mala fide constitutus *l. dolo ff. ad l. Falcid. Bart. Salic. Castr. & alij communitèr in d. l. fin. §. & si præfatam C. de Iur. delib. quos refert, & seq. Gait. de cred. cap. 4. qu. 2. n. 1357 & 1358. Canc. var. resol. par. 13. tit. de inuent. capit. 2. num. 146. Grat. discep. for. cap. 532. nu. 6. & 7. Rot. dec. 48. num. 7. & 8. par. 2. rec.*

Scientia autem controuerti non potest, quia ex d. *Summ. nu. 3.* constat, quod dd. coniuges de mense Maij 1628. Iudicium instituerunt coram A.C. pro hocmet quarto dotali contra Pompeum viuentem, & eo defuncto, illud continuarunt contra Anticios hæredes, repetendo de mense Decembris eiusdem anni omnia Iura, & acta in dicto Iudicio facta, & insuper ijsdem citatis, obtinuerunt mandatum contra bona hæreditaria, ex quibus scientia, & mala
5 fides remanent sufficientèr probatæ, licèt adhunc effectum sufficerent leuiores probationes, & coniecturæ, vt benè ad propositum *Gait. dicto capit. 532. numer. 8. qui numer. 6.* subdit sufficere etiam suspicio-

Digitized by Google

cionem ; quod ad sint Anteriores.

Nec satisfacit responsio, quod coniuges d. Iudi-
cio renunciauerint, quia similis renunciatio ema-
nauit cum protestatione denuò agendi, ex quo illud
pati poterat aliquam difficultatem per constitutio-
nem Sixtinam, prout denuò fuit actum. Vndè sal-
tem ex Instrumento obligationis Pompei contra ip-
sos in illo iudicio repetito, poterant reddi certi de
debito vero, & sic mala fides in soluendo posterio-
ribus euitari non potest, vt in simili arguit *Abb. cons.
19. num. 3. lib. 2.*

6 Mala fides enim causata per Iudicium non cessat,
licèt reus ab illius obseruatione, tamquam nulla,
fuerit absolutus, dum in eodem iudicio fuerit ali-
quid deductum, per quod in Reo mala fides dèdu-
ci poterat, vt notat *Felin. in cap. illud num. 6. de præs-
cript. Et ibid. Abb. num. 14. quem refert, & sequit. Dec.
in cap. ac si Clerici num. 110. de iudic. Caball. cons. 89.
nu. 18. lib. 3.* cum alijs cumulatis in *Messanen. seu Nul-
lius scudi 15. Febr. 1636. coram bo: me: Merlino, quæ
est dec. 94. num. 38. par. 7. rec.*

Nec suffragatur, quod cum Anticij ostendant se
descripsisse in inuentario quam plura stabilia hære-
ditaria, doceant illa adhùc extare; ad aliud non
teneantur, cum hæres beneficiatus liberetur à Ve-
7 xationibus bona hæreditaria dimittendo, vt voluit
*Bald. in d. l. fin. d. §. Et si præfatū in vlt. notab. C. de Iur.
delib. Guidop. de form. inuen. nu. 20 Spin. de testam glos.
35. num. 99. Modern. Mantuan. controu. 525. nu. 8. Rot.
cor. Reu. Vrgell. dec. 1. num. 35. & in Imolen* Bonorum
14. *Iunij 1641. coram R. P. D. meo Bichio vers. maxi-
mè quia.*

8 Primò quia prædicta procedunt, quoties hæres
fructus hæreditarios apud se non retinet, sed de ijs
rationem reddit, in quibus terminis loquuntur Au-
thores, & decisiones supra allegatæ; secus, quan-
9 do prout hic, hæres fructus percepit, & in proprios
vsus conuertit: tunc enim non liberatur assignando
stabilia, sed de fructibus etiam tenetur rationem
10 reddere, cum inuentarium præseruet quidem hære-
dem à damno, non tamen pariat illi lucrum *Bart. in
l. cum Emptor in fin ff. ad l. Falcid. Cirlac. contr. for. c.
24. num. 6. Rot. dec. 690. num. 3. par. 1. diuers. cor. Reue-
rendiss. Vrgell. dec. 245. nu. 5. & in rec. decis. 88. num. 5.
part. 5.*

11 Idque optima ratione, quia detectis creditoribus,
fructus augent hæreditatem per claram dispositio-
nem text. in *l. Item veniunt §. item non solum ff. de pe-
tit. hæred. Vinc. de Franch. dec. 613. num. 19.* Et proin-
12 dè tenetur hæres de illis etiam rationem reddere,
tamquam illorum merus custos, & administrator
*l. Certum C. de reivindic. Surd. cons. 115. num. 4. Rot.
in rec. dec. 305. num. 3. cum seqq. par. 1. & dec. 535. nu. 5
& 6. . . par. 5. tom. 2.* cum alijs latissime allegatis in
*Fulginaten. Pucun. 7. Febr. 1639. cor. bon: me: Merlino
vers. Præterà non videtur, quod etiam agnouit Rot. in
d. Imolen. Bonor. cor. R. P. D. meo Bichio, & postremo
in Tudertina Reddit. rationis 28. Iunij 1645. cor. R. P.
D. meo Otthobono vers. neque, & obstare potest,* Vbi
quod hoc indubitantèr procedit, quando hæres non
solum notitiam habuit de creditoribus, sed etiam
per illorum instantiā fuit in mala fide constitutus.

Secundò quia cum dd. coniuges sint creditores de-
functi in pecunia numerata, illumque in pecunia
13 conuenire potuerint, ex eadem obligatione, & eo-
dem modo illius hæredes conuenire possunt, cum
14 conditio obligationis ex persona heredum non im-
mutetur *l. 2. §. ex his ff. de verb. obl. Ber. cons. 120. sub
num. 16. lib. 1. Grat. discept. for. cap. 259. num. 10. Vinc.
de Franch. dec. 83. nu. 5.* Ideoque conclusio illa, quod
15 hęres liberetur corpora hęreditaria dimittendo, pro
cedit solum, pecunia non extante, vel non suppe-
tente, secus verò, quando prout hic, fructus ex ma-
16 la fide hęredis augent hęreditatem, vt dictū est, tunc
enim, quia præsumuntur, extare *Surd. cons. 4. n. 43.
circa med. cum alijs per Rot. in rec. dec. 304. num. 8. p. 5.*
17 Hæres etiam beneficiatus non liberatur bona hæ-
reditaria dimittendo, sed tenetur in pecunia credi-
toribus satisfacere, nè melior sit hæredis, quam
defuncti conditio ex adductis per *Bursatt. cons. 9. nu.
30. & 31. Modern. Mant. contr. for. contr. 24. numer. 19.
cum seqq. vsque ad 26. Surd. dec. 30. num. 13. vers. se-
cundo motus fuit Senatus, & num. 14. cum alijs per
Rotam coram Reuerendiss. Vrgell. d. decis. 1. per tot. &
signantèr num. 29. & 30.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA SEV NEPESINA TVTELÆ.

Veneris 23. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum pro quibus partitis contra Tutorem rela-
xari in redditione rationis, & liber qui non est ten-
tus legaliter, nec distinctè continet data, & accepta
sed omnia in confuso absque expressione causæ, &
diei, quando probet tantummodò contra scriben-
tem, ad eius autem fauorem nullum faciat gradus
probationis?

SVMMARIVM.

1 *Administrator quilibet tenetur ad restitutionem reli-
quatus.*

2 *Administrator promittens reddere bonum, & legale
computum cum obligatione damnorum, et interes-
se tenetur ad restitutionem reliquatus.*

3 *Liber qui non est tentus legaliter, nec distinctè da-
ta, & accepta, sed omnia in confuso continet absq;
expressione causæ, & diei probat contra scriben-
tem, non autem ad eius fauorem.*

4 *Scriptura in qua quis se fundat tenetur illa vel to-
tam approbare, vel totam reprobare.*

5 *Limita hoc non procedere in libro computorum, qui
non est legaliter tentus, quia is probat partitas fa-
cientes contra scribentem, non autem easque fa-
ciunt ad sui fauorem.*

6 *Scriptura priuata creditur, quo ad partitas enun-
ciotas contra scribentem.*

7 *Partita debiti vbi non est adeo connexa, vt separari
non possit à partita crediti, tunc liber legaliter
non tentus probat tantūmodò partitas contra scri-
bentem.*

8 *Partitæ aliquæ, quæ ad fauorem scribentis in libro
non legaliter tento fuerunt repertę erroneæ, fa-
ciunt præsumere tales cæteras alias ad sui credi-
tum, ibi positas ad effectum, vt eis nulla fides sit
adhibenda.*

9 *Computa vbi non fuerunt solidata, nesciri potest
quis remaneat debitor, vel creditor.*

DECISIO CLXVIII.

INformante tantum Veronica sub die 4. Iulij 1642.
fuit resolutum prò nunc esse relaxandum mandatū
contra Dionisium de Sanctis Tutorem, & Admini-
stratorem prò scutis 4587. Necnon prò restitutione
Animalium descriptorum in inuentario Tutelari, si-
uè eorum valore, ac prò rata Vaccarum, aliorum-
que Animalium vsque ad numerum 113. quæ con-
stabat remansisse in hæreditate Iacobi Patris eiusdè
Veronicæ, & à Dionisio fuisse in soccitam retenta,
sine præiudicio residui. Reproposita causa vtraque
parte informante sub die 17. Aprilis 1653. Cum
multa hinc inde deducerentur, quæ tangebant pe-
ritiam Artis Agrariæ, & iudicium Peritorum, exi-

Digitized by Google

gebant, Placuit DD. ordinare, quod videretur re-
latio Peritorum, ob quorum discordiam fuit de
consensu partium electus in tertium D. Augustinus
Maffeus, qui retulit Dionisium remanere debito-
rem in valdè maiori quantitate, vt apparet ex par-
titis eius relationis, qua exhibita, fuit sub die 1. Iu-
lij 1644. repropositum dubium, & resolutio dilata
ad Kalendas, sed hodie iterum delata causa ad
Trutinam, fuit responsum. standum esse indecisis.

Vt enim dicebatur in alia decisione, ex inuenta-
rio per Dionisium exhibito, necnon ex publicis In-
strumentis, & partitis formitèr extractis à libris pu-
blicis Depositariæ Sacri Montis Pietatis Vrbis. ac
demum ex receputis, & notulis eiusdem Dionisij
descriptis apparet euidenter ad manus Dionisij ex
bonis, administratis deueniffe scuta 19233., vel ad-
minus scut. 18459.50. partim ex fructibus bonorum
hæreditariorum, partim verò ex pecunijs in hære-
ditate repertis, creditis exactis, & prætio frumen-
ti, & similium, vt ex eodem inuentario, & rece-
putis. Vndè cum vice versa Dionisius non probet
erogasse ad commodum, & vtilitatem pupillorum,
nisi summam scut. 11951. vel ad summam scut.
12893., vt ex calculo, qui etiam hodie datur, con-
sequens est, vt relictis in suspenso alijs partitis, de
quibus in d. decisione, remanet debitor liquidus
ad scut. 4587., Prò quibus omninò erit relaxandum
1 mandatum, nedum ex iuris dispositione cogente
quemlibet Administratorem ad restitutionem reli-
quatus *l. 1. §. officio. ff. de tutel. & ration. distraben.* sed
etiam ex particulari promissione reddendi bonum,
2 ac legale computum, cum obligatione damnorum,
& interesse, subqua continetur etiam solutio reli-
quatus *l. cum seruus ff. de condict. & demonstr.* cum a-
lijs adductis in alia decisione *vers. Nam quod, &c.*

Nec obstat, quod ex libro Tutelari per Dionisium
exhibito creditum ascendat ad maiorem summam,
ideoque sicuti ei creditur in partitis positis ad debi-
tum, ita etiam stari debeat in partitis positis ad cre-
ditum, Quia solidissima est responsio data in alia
3 decisione, quod liber qui non est tentus legalitèr,
nec distinctè continet data, & accepta, sed omnia
in confuso scripta sunt de recenti absque expressio-
ne causæ, & diei, sine qua non potest elici veritas,
nec depræhendi iustificatio partitarum, probat con-
tra scribentem, sed non ad ipsius fauorem, vt se-
quendo doctrinam Bart. *in l. comperimus C. de Na-
uicul. lib. 10. dixit Rot. in Rom. & Tiburtina* Redditio-
nis rationis allegatis in alia dec. vers. nec releuat.

4 Nec facit, quod vbi quis se fundat in vna scrip-
tura teneatur, vel totam approbare, vel totam re-
probare, ex adductis per *Rot. cor. Card. Mant. decis.
363. num. 2. & in rec. dec. 388. num. 1. par. 2.* Ideoque
cum Veronica totum suum creditum exhoc libro
desumat, ibique fundet suam intentionem, non
valeat illud acceptare in partitis ad sui creditum,
& reprobare in partitis positis ad debitum.

Placuit enim responsio quod Veronica non desu-
mit suum creditũ exhoc libro tantũmodò, sed ex par
titis publicis Sac. Montis, & ex receputis manu Dio-
nisij conscriptis. Et in omnem casum conclusio
illa, quod fundans se in vno libro computorum de-
bet illum in totum acceptare, non procedit quando
5 liber non est legalitèr, nec distinctè tentus: tunc e-
nim potest approbari quoad partitas facientes con-
tra scribentem, & reprobari quoad eas, quæ faciunt
adsui fauorem, vt probat ad litteram text. in *l. Pu-
6 blica §. fin. ff. deposit.* vbi quod creditur scripturæ pri-
uatæ quoad partitas enunciatas ad sui creditum, &
optimè distinguendo tradit *Abb. in cap. scripta sub n.
10. vers. sed nunc vltra alios extr. de fid. Instrum.*

Deducta verò per Rotam in *d. Dec. Mantic. 363. &
in rec. d. dec. 388. num. 1. part. 2.* non applicantur Pro-
cedunt enim quando partitæ sunt adeò connexæ, vt
partita crediti separari non possit à partita debiti;
Vbi verò partitæ non sunt dependentes, & conne-
7 xæ, tunc separari possunt, ad effectum, vt credatur
in his, quæ sunt contra scribentem, non autem in
his, quę faciunt prò eo, *Abb. in cap. bonæ memoriæ il
2. numer. 29. & 30. Paris. consil. 90. numer. 23. 24. & 25.
libr. 1.*

Quod eò facilius admitti debet hoc casu, exquo
multæ partitæ positæ ad creditum scribentis, sunt
euidentèr erroneæ, vt abundè probatum fuit in alia
decis. constito autem de errore aliquatum, Cæteræ
8 aliæ ad sui creditum positæ præsumuntur erroneæ
ad effectum, vt eis nulla fides sit adhibenda, vt res-
pondit *Rot. in Ariminen. Administr. Tutelæ 24. No-
uembr. 1625. cor. bo: me:* Merlino, & *in Rom. redditio-
nis rationis 15. Nouembr. 1636. cor. bo: me:* Cocc. & in
*Tiburt. paritèr Administr. seu reddit. rat. 9. Nouembr.
1641. cor. Reuerendiss.* D. meo Decano.

Dixerunt etiam DD. standum esse in decisis, quo
ad restitutionem Equarum in duabus vicibus Dio-
nisio consignatatum vsque ad numer. 22. vt constat
ex eodem Inuentario dato in præterita positione:
Necnon aliorum Animalium, quæ idem Dionisius
in soceitam retinebat in *num. 113.* in alia decisione
firmata, & probato ex duobus testibus datis in *Sum.
Veronicę sub die dec. nu. 16.*

Quibus non obstant duo obiecta hodie denuò ex-
citata. Alterum, quod primus Testis depouat tã-
tummodò de quantitate Animaliũ 50. vel 60. adeò
vt, vel tanquam in numero discordes non sint at-
tendendi, vèl ad summum probata, solum rema-
neat quantitas ad numerum 50. vel 60. in qua tan-
quam in minori summa sunt concordes, Alterum,
quod idem Dionisius Equas sibi consignatas vendi-
derit de licentia Exequutoris Testamentarij Ioan-
nis de Santis eius fratri de mense Maij 1633. adeò
ut propterea non teneatur amplius ad earum resti-
tutionem.

Quantum enim ad primum idem Testis benè se
declarat, quod hic erat numerus prò portione spe-
ctante ad hæredem ibi, *De quali 50. ò 60. possono
essere de'* Pesci; Vndè coaceruata cum alia portio-
tione Dionisij, & aliorum sociorum, non solum
ascendit, sed excedit summam in dec. taxatam 113.
& sic nulla adest contrarietas, cum præsertim hæc
veritas adminiculetur ex taxa Communitatis Scro-
fani facta de anno 1631. prò impositione Pascuo-
rum in Vaccis 60. prò portione hæredum de Pisci-
bus *Summmar. præteritæ posit. nu. 27.*

Quantum verò ad secundum non iustificatur in
facto, quod Dionisius Equas vendiderit Ioanni fra-
tri de anno 1633. Imò contrarium probatur ex te-
stibus datis in *Summ. Veronicæ præteritæ positionis n:
23.* claris verbis deponentibus Equas fuisse sem-
per retentas à Dionisio, & adhuc pænès illum exi-
stere, quod idem etiam deducitur ex attestationi-
bus incolarum Scrofani, vno ore affirmantium prę-
dictum Ioannem nunquam retinuisse aliquod genus
Equarum, sempetquè in trituratione adhibuisse
alienas *eod. Summ. nu. 24.* Vndè liquidè apparet li-
centiam habitam ab Exequutore Testamentario, vel
fuisse procuratam adsimulandum hanc venditio-
nem, vèl saltem non habuisse effectum.

Proùt etiam non subsistit prætensio Dionisij quo
ad scuta 2411. quæ ponenda dicit adsui creditum
prò totidem erogatis in Alimentis præstitis in Ter-

ra

ta Scrofani Donato, Veronicæ, & Hortentiæ sororibus, Fęlicitæ eorum Matri, & Catherinæ, & Antiuæ ab anno 1624. vsque, & per totum 1628. ad rationem frutornm sex prõ singulis quolibet mense. Quia Donatus obijt infans paulò post Iacobum Pattem, Veronica autem, Hortentia, & aliæ perceperunt alimenta ex frumento vino, alijsque fructibus recollectis ex stabilibus hæreditarijs, necnon ex Censibus paritèr hæreditarijs existentibus in dicto loco Scrofani, quorum fructus propterea non ponuntur ad debitum Dionisij prò dicto tempore; prò obsonio autem satisfuit iulius vnus tantummodò prò quolibet die, vt deponunt Testes tàm prò parte Veronicę quam prò parte Dionisij examinati, & comprobat receputa Marellarij scut. 28. b. 14. prò spatio integri Triennij *eod. Summar. n. 35.* Ponderando præsertim, quod Pupillæ eranr infantes, & degebant in propria Domo d. loci, vbi probabilitèr non deerant comestibilia prò victu necessaria, cæterique fructus ex stabilibus percipi soliti, & tamen Veronica prò obsonio excomputauit scuta 36. quolibet anno, adeoùt nihil vlterius visum fuerit DD. suprraddendum.

Demum non est habenda ratio scutorum 2559. quæ dicuntur expensa per d. Exequutorem, dùm pupillæ degebant in Monasterio, quia vltra sc. 1200 quæ in calculo bona fiunt à Veronica prò alimentis, & vestiarijs, & vltra sc. 430. soluta Catharinæ Manrinæ, aliaque scut. 416. erogata per D. Exequutorem in æmptionem trium locorum montis Iulij, & alia scut. 70 prò complemento prætij Census Empti ab illis del Drago, quæ paritèr in calculo bona fiunt, & quæ in totum constituunt summam scut. 2116. nihil aliud probatur expensum. Quod autem Testator iusserit standum esse libro existenti penès Riualdos, nihil refert. Tum quia copulatiuè dixit, quod staretur libro existenti penes eodem & alteri libro existenti pen esse *eod. Summ. n. 56.* Qui liber fuit à Dionisio descriptus in Inuentario, nunquam tamen exhibitus, vndè non exhibito hoc libro, nulla probatio haberi potest. Tùm quia iuxta præceptum Testatoris prius erant solidanda cõputa cum dd. Riualdis, quorum Testator erat Creditor, vndè ijs non solidatis nesciri potest. An hæc expensa sit refirienda, tam ex iusso Testatoris, quã
9 etiam de iure, cum non solidatis computis nesciri
possit, quis remaneat creditor, vel debitor *l. t. 5. Præterea ff. de contr. Tutel. & vtil. act. Aym. cons. 275 nu. 13. vers. 3. principaliter Excobar. de ratioc. c. 21. num. 16. cum seqq.* Tùm etiam quia admisso, quod Dionisius remaneret creditor in alijs scut. 443. prò residuo scut. 2559. adhuc remanet debitor in dictis scut. 4589. in decisione firmatis, vt apparet ex calculo debiti, & crediti rum informationibus datis.

Hæc quoad prædictam summam in decisione firmatam, vltra quam Veronica prætendebat adsui fauorem tam partitas relictas in suspenso, quàm cæteras omnes, in quibus tertius Peritus retulit illam creditricem, verum quia prò parte Dionisij nũquam fuit concordatum summariũ licèt altera pars sæpius adhoc institerit, & ob multiplicitatem aliarum causarum non potuerunt DD. his æstiuis caloribus singulas, & tam varias partitarum quantitates, vt moris est diligentèr discutere, placuit illas ad aliã disputationem reijcere, vt materia quæ in facto consistit, possit in altera disputatione melius enodari, & dilucidari.

Et ita vtraque, &c.

CÆSARAVGVSTANA DISTRIBVTIONVM, SEV ATTENTATORVM.

Lunæ 26. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Statutum reuocari non potest à Canonicis pendente lite super facultate reuocandi, licet directè, & explicitè lis non fuerit mota super huiusmodi facultate, sed tantum implicitè, & indirectè, Clausula, *quam, & quas*, & clausula *cum annexis, & connexis, & incidentibus* quid operetur in commissione, & ex quibus non admittitur in Attentante excusatio, ad effectum reuocationis Attentatorum?

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente nihil esse innouandum omnia Iura clamant.*

2 *Attentata induci non possunt lite sublata.*

3 *Inhibitio regulatur à commissione nec plus afficit quam ipsa commissio contineat.*

4 *Inhibitio non arctat nisi quoad ea quæ sunt commissa, & circa alia de quibus commissio non loquitur, attentata non committuntur licet post inhibitionem gesta fuerint,*

5 *Lis trahitur etiam ad connexa ad effectum attentatum causandi.*

6 *Clausula* quam, & quas, *non restringit commissionem ad expressa, dummodò alia in progressu causæ in Iudicium deducantur.*

7 *Clausula* cum incidens, annexis connexis, *in commissione apposita operatur, vt lis dicatur pendere super omnibus, quæ cum articulo controuerso connexionem habent; nec requiritur, quod ad speciem deducantur.*

8 *Continuans in possessione, licet regulariter non attentet, hoc tamen non procedit, quando ex actus continuatione, Iudicium redderetur elusorium.*

9 *Attentans stante eius perfidia in non reuocando attentata, nec etiam excusatur, si simpliciter continuet, sed hoc non obstante attentata reuocantur.*

DECISIO CLXIX.

NON obstantibus ijs, quæ prò parte Capituli deducta fuerunt contra *decisionem cor. me emissam sub die 17. Febr. 1645.* DD. steterunt in decisis, quia cum reuocatio ista statuti de qua igitur, facta fuerit post motam litem intèr portionarios, & Capitulum super præstatione trium Regalium, excusari non possunt, cum omnia Iura clament, pendente
1 lite nihil esse innouandum *tot. tit. ff. Et C. in 6. decretal. vt lit. pend.*

Et licèt altera pars ad euitandum hoc fundamentum acritèr negaret, motam fuisse litem super huiusmodi facultate reuocandi statuta vetera, & noua condendi, inferens propterea, lite sublata, non pos-
2 se dari de attentatis iuxt *decis. 6. Cassad. num. 2. super regul.* Quamuis fuit à Rota inhibitum, cum sempee
3 inhibitio reguletur à commissione, nec plus afficiat, quam commissio contineat, vt late probat *Lancellott. de attent. post inhib. part. 2. cap. 20. decl. 5. num. 1. cum seqq. Paris. cons. 39. sub num. 8. vers. Nam talis inhib. & num. 9. lib. 1. Rot. cor. bo: me: Buratto dec. 15. num. 2.* vbi quod inhibitio non arctat, nisi quo-
4 ad ea, quæ sunt commissa, & proindè circà alia, de quibus commissio non loquitur, attentata non committuntur, licèt post inhibitionem gesta fuerint.

Placuit tamen responsio, quod licèt reuera directè, & explicitè non fuerit mota lis super facultate reuocandi statuta, Capitulo competente, minusque ea facultas fuerit explicitè in controuersiam deducta. Quia tamen fuit mota lis super præstatione trium Regalium, qualibet die facienda Portio-
narijs,

Digitized by Google

narijs, & Beneficiatis; Hæc verò præstatio non ex alio capite fuit prætensa, quam vigore statuti à Capitulo conditi vsque, & de anno 1607. vtique negari non potest, quin implicitè saltem, & indirectè fuerit huiusmodi facultas in litem deducta, tamquam in necessariū antecedens, à quo ius petēdi tria hæc Regalia profluebat; & originabatur: Lis
5 autem trahitur etiam ad connexa, ad effectum causandi attentata, *Lancell. de attent. appell. pend. lim. 2. num. 23. & 24.* vbi quod omnia illa, quæ tangunt articulum, super quo pendet lis, sunt attentata, *Rota in Barchinon. Iurisd. 18. Iunij 1640. cor. Eminentiss. D. Card. Panzirolo.*

Quod eò fortiùs vrget in casu nostro propter clausulam *Quam, & quas*, appositam in commissione; Cum enim in processu causæ fuerit ad speciem deducta, etiam huiusmodi facultas reuocandi Capitulo competens, vt patet *ex decis. facta sub die 3. Decembr. 1640. cor. D. Card. Panz.* vbi in specie ad reuocabilitatem statuti, de qua tunc fuit oppositum, responsum fuit non potuisse reuocari, quia confirmatum erat à Sede Apostolica, quia pendebat lis, quia non aderat legitima causa, & quia in literis secularizationis, vbi talis facultas Capitulo concedebatur, erant simul præseruata iura Portionariorum, & prius etiam in alijs pluribus *dec. emiss. cor. bo: me: Coccino*, discussum fuit hoc ipsum statutum, & resolutum non licuisse Capitulo sinè legitima causa aliquid innouare, *vt in quatuor decis. eiusd. Coccini datis in Summ. Portionariorum num. 8.* Vtiq; perindè est, ac si in commissione facta fuisset mentio huiusmodi facultatis, hæc enim est vis clausu-
6 læ *Quam, & quas*, vt non restringat commissionem ad expressa, dummodò alia in progressu causæ in Iudicium deducantur *Sarn. in reg. de infirm. resign. qu. 34. num. 4. Marches. de commiss. par. 1. pag. 200. nu. 63.* & fuit resolutum in *nullius de carrectis 13. Nouemb. 1587. cor. Comitulo impres. per Marches. d. part. 1. fol. 231. numer. 1. & in Rom. prætensi Spolij 2. Iunij 1664. cor. bo: me: Card. Verospio post Pacific: de Salu. interd. dec. 68. num. 12.*

Immò cum vltra clausulam *Quam, & quas*, adsit etiam alia *cum inciden. annexis*, his dicitur pen-
7 dere superomnibus, quæ cum actu controuersō connexionem habent, nec requiritur, quod ad speciem deducantur *Cassad. dec. 9. num. 13. de caus. poss. & propriet. Rot. in rec. dec. 342. num. 2. par. 1.* cum alijs ad propositum deductis in *d. Barchinon. Iurisd. cor. Card. Panzirolo vers. Nec releuare visum est.*

Et hinc non applicantur responsiones, & limitationes traditæ à scribentibus pro Capitulo omnes enim procedunt cum supposito, quod lis non penderet super huiusmodi facultate reuocandi, quodque ea nunquam fuerit in litem adducta, cuius tamen contrarium satis apparet ex tot causæ decisionibus, vt dictum est.

Vlteriùs aduertebant DD. omnem effectum litis motæ per Portionarios contra Capitulum consistere in effectuatione præstationis trium Regalium, quæ tamen prorsus impediretur per huiusmodi reuocationem, vndè non ex alio capite facta videtur, quam ad eludendas resolutiones hactenùs in Rota factas, & impediendum hac via controuersam præstationem, quam alia via euitare non poterant; Vn-
8 dè intrat clara conclusio in alia decisione firmata pro limitatione regulæ, quod licèt continuans, regulariter non attentet; secus tamen est, quando ex actu continuationis iudicium redderetur elusorum ex authoritatibus allegatis in alia *decis. vers. hoc non procedit*, quam etiā hodiè DD. fuerunt amplexi.

Cæterum valdè mouit DD. duritiés, & proteruia Capituli, & Canonicorum, qui per annos 34. continuos, litigando defatigarunt Portionarios, & post obtenta mandata Rotalia, nedum illis parere recusarunt, sed totis viribus conati sunt impedire eorum exequutionem cùm iteratis recursibus ad laicos, & tandèm pro vltima cautela, de facto reuocarunt Statutum, non obstante, quod prius Rota firmasset illud reuocari non potuisse, & pro obseruantia reuocationis huiusmodi extorserunt firmam Regiam penitùs excludentem Portionarios ab exactione distributionum in mādatis Rotalibus contenta-
9 rum; stante autem perfidia in attentante non admittitur excusatio continuationis, sed ea non obstante attentata reuocantur, vt notabiliter tradit *Abb. in cap. cum M. Ferrariensis sub num. 32. extra de constit. benè Lancellot. de Attent. part. 2. cap. 4. limit. 1. n. 114.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit.

COMEN. EXPENSARVM.

Luna 16. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Taxatio expensarum quando sit excessiua, & quæ expensæ reficiantur parti de stylo Rotæ, & quodnam pariter sit Procuratoris, & Aduocati salarium pro causæ propositione, & quando cessio & Renunciatio litis suffragetur ad effectum euitandi condemnationem in expensis?

SVMMARIVM.

1 *Iudex tenetur victum Victori in expensis condemnare, & de stylo Rotæ non attenditur an quis habuerit iustam causam litigandi.*
2 *Expensæ quæ consistunt in mercedibus Notariorum, & Copistarum, in honorarijs Procuratoris, & Aduocatorum omnes reficiuntur de stylo Rotæ.*
3 *Taxatio scutorum quindecim pro expensis Procuratoris, & Aduocati in tribus causæ propositionibus scutorum scilicet quinque pro quolibet non est excessiua, & quotidiè seruatur in Rota.*
4 *Cessio & renuntiatio litis non suffragatur ad euitandam condemnationem in expensis, vel si renuntiatio fuerit conditionalis, vel si expensæ iam erant factæ & sic tamquam facta post expensas non admittitur.*
5 *Executio fieri non potest super bobus Arratorijs.*
6 *Fides fidem non facit.*

DECISIO CLXX.

OBTENTA per Ludouicum Vaccanum, & Barberam Bollleriam Coniuges reintegratione ad possessionem bonorum, de quibus agitur corā A. C. cūm condemnatione in expensis, eaque per duas sententias Rotales, alteram R. P. D. mei Roias, alteram R. P. D: mei Meltij confirmata, paritèr cūm condemnatione in expensis, idem R. P. D. Meltius in vim sententiarum, & rei iudicatæ illas taxauit, mandatumque exequutiuum pro illis relaxauit in summa scutorum 50. quod desuper fuit exequutioni demandatum.

Post exequutionem factam appellauit altera pars ab excessiua taxatione, & commissa mihi causa dubitaui, an sit procedendum ad vlteriora in exequutione, & DD. affirmatiuè responderunt, cum validitas non possit in controuersiam deduci, & iustitia mandati sit euidens, ex quo Iudex tenetur victum
1 victori in expensis cōdemnare per *text. clar. in l. properandum §. fin autem C. de iudic. Rot. in Lunen. Sarzanen. expensarum 28. Maij 1627. coram bo. me. Coccino, & coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 382. nu. 1. & 2.* Vbi quod de stylo Rotæ non attenditur, an quis habuerit iustam causam litigandi.

Nec

Nec iure prætendi potest taxationem esse excessiuam, dùm omnes sunt expensæ Iudiciales consi-
2 stentes in mercedibus Notariorum, & Copistarum, & honorarijs Procuratoris, ac Aduocatorum, quæ omnes de stylo Rotæ reficiuntur *Rot. cor. Reuerendiss. Vrgellen. d. dec. 382. n. 1. & dec. 420. pariter n. 1. & latè dictum fuit in Parmen expensarum 23. Maij 1640. & 26. Iuny 1641. coram Eminentiss. D. Card. Panzirolo*. Ex quibus deducitur taxationem scu-
3 torum quindecim pro expensis Procuratoris, & Aduocati in tribus causæ propositionibus, scutor. scilicet quinque pro quolibet, non esse excessiuam, vt quotidie de stylo seruatur in hoc Sacro Tribunali.

Prout etiam nihil facit protestatio facta per Procuratorem cùm cessione litis, & renunciatione pos-
4 sessionis facta in limine tertię sententiæ, tùm quia fuit conditionalis ibi, *citra tamen præiudicium obligationis & hypotecæ quomodolibet suo principali competentis pro præsenti, vel quacumque alia causa, etiam citra præiudicium aliorum quorumcumque iurium suo Principali competentium*. Tùm quia de tempore cessionis omnes expensæ erant factæ, prætèr sententiæ promulgationem, quæ tamen erat necessaria, adhoc vt relaxari posset mandatum de reintegran. cui in ipsa cessione consentit, ibi, *quibus saluis consensit in mandatum*. Vnde tanquam facta post expensas non suffragatur.

Demùm nihil facit, quod dicatur executionem
5 esse factam super Bobus aratorijs, quæ tamen verè de iure fieri non potest *per text. in l. executiones C. quæ res pign. oblig. poss.* nec minus attento statuto Mediolani, id enim non probatur nisi per simplicem
6 fidem, quæ tamen fidem non facit, vt centiès respondit *Rot. coram Cæsar. de Gras. dec. 2. de spons. & in pluribus relatis per Add. ad Gregor. decis. 214. n. 2.* Et ità vtraque &c.

TOLETANA CANONICATVS, SEV PENITENTIARIÆ.

Merc. 28. Iuny 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum procuræ continens clausulã amplissimam ad lites reputatur generale non obstante quod post generalitatem sit adiecta clausula specialis quoad aliquod certum negotium salarium non conuentum licet à Procuratore peti non possit actione ex locato & conducto potest tamen implorari officium Iudicis pro constitutione mercedis:

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ generale non restringitur ex clausula post generalitatem adiecta quoad aliquod negotium particulare, quæ apposita censetur gratia maioris declarationis.*

2 *Clausula*, & cum facultate comparendi &c. *non restringit facultatem generaliter tributam in mandato procuræ.*

3 *Mandata procuræ licet sint stricti iuris, si tamen verba sunt apta ad aliquid comprehendendum tunc debent generaliter intelligi.*

4 *Species quando exprimitur post genus absque dictionibus taxatiuis illud non restringit sed expressa censetur ad maiorem declarationem, & num. 5.*

6 *Species expressa post genus tunc illud restringit si fuit expressa cum dictionibus taxatiuis.*

7 *Obseruantia subsecuta declarat an mandatum procuræ sit generale necne, num. 8. & 9.*

10 *Procurator quando non est Doctor, vel approbatus in aliquo Tribunali non præsumitur constitutus generaliter etiam quoad aliquam causam grauem in dicto Tribunali pendentem, declara, num. 11. 12. & 13.*

14 *Procuratoris reuocatio fieri nequit ab eo, qui potestatem reuocandi limitatam habet quoad procuratores ab eo substitutos non quoad alios.*

15 *Reuocatio tacita primi procuratoris resultat ex cõstitutione alterius procuratoris.*

16 *Procurator primus per constitutionem secundi quando non censeatur reuocatus?*

17 *Text. in l. pluribus ff. de procurat. & cap. si duo eodẽ tit. in 6. in quibus terminis loquantur, & n. 18. & 19.*

20 *Procuratoris primi reuocatio per constitutionem secundi non est expressa, sed tacita quæ cessat concurrentibus contrarijs præsumptionibus.*

21 *Animus non reuocandi primum procuratorem ex quibus dignoscatur?*

22 *Præsumptio reuocationis primi procuratoris cessat ex contrarijs præsumptionibus.*

23 *Procuratoris secundi constitutio non inducit reuocationem primi, quando secundus fuit constitutus, vt liti prosequutioni assisteret.*

24 *Præsumptio reuocationis primi procuratoris tollitur contrarijs præsumptionibus.*

25 *Salarium debitum est Procuratori à die illius constitutionis vsque ad diem reuocationis.*

26 *Salarium non conuentum non debetur Procuratori & Aduocato ex reformatione* Sanct. me: Pauli V. tit. de Aduocatis & Procuratoribus, *Declara, num. 27. 30. & 31.*

28 *Salarium etiam non conuentum vt debeatur attenditur solitum.*

29 *Regula quod salarium non conuentum non debetur fallit in Curia, vbi quilibet est solitus locare operas suas.* Amplia, *num. 30.*

32 *Salarium procuratoris est taxandum habito respectu non solum ad laborem, sed ad qualitatem constituentis.*

33 *Verba humanitatis denotantia & curialia non obligant sed inducunt quendam modum curialem tractandi, & num. 34. præsertim quando agitur cum persona quæ solet laboranti suam mercedem retribuere, & num. 35.*

DECISIO CLXXI.

ITERVM responsum fuit Franciscum Viarium esse Procuratorem Capituli Toletani vsque ad diẽ intimatæ reuocationis, eique deberi salarium taxan. ad scut. 150. pro singulis annis, cum de mandato procuræ in eius personam vsque & à die 26. Maij 1636. facto dubitari non possit tàm ex antecedenti constitutione, vt apparet ex instrumento alias dato, quam ex obseruantia subsequuta, & pluribus litteris missiuis de ordine Capituli scriptis, ex quibus manifestè deducitur Viarium hoc toto tempore se gessisse pro Procuratore, eique tanquam tali fuisse à Capitulo negotia demandata, vt latiùs habetur in alia decisione.

Nec in facto iustificatur, tàm primum mandatum factum sub die 20. Maij 1636. quàm alterum sub die 15. Martij 1639. esse restrictum ad certos actus determinatos, scilicet ad impedien. reformationem Breuis, & subrogationem gratiosam, quia immò mandata sunt generalia, & signantèr primũ in, quo apparet Constitutionem esse factam simpliciter, & cum clausula amplissima ad lites, vnde licet postea fuerit superaddita clausula, *& specialiter vt compareat ad contradicen. literis, & breuibus Apostolicis, quæ contra Capitulum concederentur in lite cum D. Ferrerio Facten. in hac parte, & in annexis, & connexis contradictionem, appellationem & omnia acta,*

qua

Digitized by Google

quę indicialiter, & extraiudicialiter essent necessaria absque vlla temporis limitatione, cum libera administratione &c. Dum tamen huiusmodi clausula se-
1 quitur post generalem constitutionem, nō restringit
generalitatem mandati; sed censetur apposita gra-
tia maioris declarationis, ad demonstran. negotiū,
quod de præsenti magis vrgebat, vt ad propositum,
quando clausula, *& signanter ad comparendum coram*
2 A.C. non restringat facultatem generaliter tributam
in mandato, dixit *Rota diuers. dec. 8. n. 9. & 10. par. 2.*
3 concludens, quod licèt mandata sint restricti iuris,
quādo tamen verba sunt apta nata ad aliquid com-
præhendendū tūc debent generaliter intelligi *ibidē*
4 *num. 2. & 3.* Et generale est, vt quando species ex-
primitur post genus siuè dictionibus taxatiuis, illud
5 non restringat, sed expressa tantum censeatur ad
maiorem declarationem, & exprimen. casum magis
dubitabilem *iuxtà Theoric. Bart. in l. quæsitum §. fin. ff. de feud. instruct. Crauett. cons. 227. num. 7. post med. Afflict. dec. 106. num. 2. Rot. diuers. dec. 366. num. 17. & 18. par. 1. & latè dictum fuit in Albanen. hæreditatis 23. Iunij 1642. & 2. Martij 1643. coram me*, vbi
6 responsum fuit contraria procedere, quando species
fuit expressa conditionibus taxatiuis.

Comprobat hoc obseruantia subsequuta, quia
7 Viarius vigore mandatorum, nedum ad impedien-
dam reformationem Breuis, & subrogationem gra-
tiosam, sed vlterius toti liti, quæ acritèr acta fuit
cum Ferrerio, assistentia præfuit, variosque gessit
actus, qui non percutiunt solam reformationem, aut
gratiosam subrogationem, sed vlterius totam cau-
8 sam respiciunt, fecit enim cōmunem, cōmissionem,
expediuit citationem cum inhibitione, obtinuit lit-
teras compulsoriales, citare fecit alterā partem pro
correctione Processus, & ad dicen. contra Iura, in-
super citatus ad dicen. contra Commissionem, &
Iura protestatus fuit in termino citationis, & in ter-
mino pariter citationis ad sententiam appellauit,
obtinuit supersessoriam ab Eminentissimo Domino
Cardinali Signaturæ Præfecto, citauit mihi, com-
mitti causam appellationis, eaque commissa citari
fecit Ferrerium ad dicen. contra Commissionem, &
iuxtà illius formam mandati procedi, & inhiberi,
qui actus proculdubio respiciunt totam causam, &
9 processum; obseruantia autem subsequuta benè
declarat mandatum præcedens, vt benè ponderauit
Rot. dicta decis. 8. num. 2. part. 2. diuers. cum alijs vulg.

Nec releuat quod Viarius non sit Doctor, nec
Procurator in hoc Tribunali approbatus, minusque,
& causarum sollicitator, vndè inuerisimile est, quod
à Capitulo fuerit generaliter adhanc litem grauis-
10 simam constitutus Procurator. Omisso enim, quod
idem Viarius pluribus ab hinc annis varijs Hispa-
niarum negotijs incumbit, quod est DD. & toti Cu-
riæ notissimum, exquo solo cessat omnis inuerisimi-
litudo, & probata remanet sufficiens idoneitas per-
11 sonæ: Placuit responsio, quod qualitas doctoratus
requiritur in ijs, qui sunt Procuratores ad informā-
dum, non autem ad conficiendum processum. Et
notum est mandata Procuræ fieri in personis parti-
cularibus, quæ tamen diriguntur ab alijs Procura-
toribus primarijs. Imò experientia docet prima-
12 rios curiæ Procuratores nullam ferè in eorum
personis habere procuram, sed omnes confici in
personis Agentium, sollicitatorum, & aliorum, quia
13 ab eis postea normam, & directionem accipiunt;
Informationes autem vt plurimū non fiunt à Pro-
curatoribus, qui habent mandatum, vt dixit, *Rota in rec. dec. 104. n. 45. par 6.*

Quoad prætensam reuocationem mandatorum
DD. transierunt cum responsionibus datis in alia
decisione, aut enim loquimur de reuocatione ex-
præssa facta à Pesquera, & hæc ex defectu potestatis
14 non suffragatur, cum ipse haberet tantummodò fa-
cultatem reuocandi Procuratores à se substitutos,
15 Aut loquimur de reuocatione tacita, & præsumpta
ex constitutione alterius Procuratoris *ad text. in l. si quis Procurator §. Iulianus ff. de Procur.* Et hæc præ-
sumptio cessat in casu nostro ex clausula in con-
stitutione noui Procuratoris apposita: *Ita quod non sit melior conditio occupantis, & peior subsequentis, sed quod vnus inceperit possit alius ad finem*
16 *perducere*: hæc enim inducit contrariam præsum-
ptionem, quod primus reuocatus non fuerit argen-
to *tex. in l. pluribus 32. ff.* de Procurat; *& cap. si duo*
17 *eodem tit. in 6.* qui textus licèt loquantur quando in
eodem mandato plures constituuntur Procuratores
insolidum, quo casu videtur intrare de plano, quod
ex huiusmodi clausula præoccupatio vnius, non
inducat reuocationem alterius, nec illius prosequu-
tionem impediat, adhuc tamen applicari possunt
18 huic casui, quo Viarius per prius in alio separato
mandato fuerat Procurator constitutus. Cum enim
in postremo mandato nullus alius fuerit constitu-
tus Comprocurator, clausula huiusmodi remaneret
superflua, nisi intelligeretur de præoccupatione fa-
cta à Viario, licet non in eodem, sed in diuerso
mandato multo prius facultatem accepisset; Vis
19 enim Textus non stat in vnicitate mandati, sed in
præsumpta voluntate Constituentis, qui dum noluit
præoccupantis conditionem fore meliorem, nec
impedire alterius prosequutionem, per necessarium
antecedens, noluit reuocare primum, cum aliàs eo
reuocato, non esset locus præoccupationi ad tradita
per Grat. discept. for. cap. 201. num. 56. cum seqq. Pon-
derando semper quod reuocatio primi Procuratoris
20 elicita ex secunda Constitutione, non est expræssa,
nec certitudinalis, sed tacita, & præsumpta, quæ
propterea cessare debet excōtrarijs, & efficacioribus
præsumptionibus, quæ non solum ex dicta clausula
desumuntur, sed fortius etiam ex literis missiuis
conscriptis ad eundem de ordine Capituli, & ex
actibus supra recensitis ab eodem Viario gestis, e-
21 tiam post Costitutionem Procuratoris animus enim
non reuocandi ex actibus subsequutis dignoscitur
vt notat *Soccin. cons. 17. nu. 12. lib. 3.* Et præsumptio
22 reuocationis cessat, quando ad sunt contrariæ præ-
sumptiones, benè *Paris. cons. 88. sub nu. 23. vers. similiter Procuratorum secundum*, vbi optimè ad man-
datū præsumptum ponderat, quod Constitutio se-
cundi Procuratoris non inducit primi reuocatio-
nem quando secundus fuit constitutus, vt litis etiam
23 prosequutioni assisteret, hinc enim magis argui-
tur, quod voluerit secundum præbere assistentiam
primo, quā primum reuocari *Menoch. de præsump. lib. 2. præsum pt. 36. sub num. 6. vers. Quæ quidem præ-*
24 *sumptio*, vbi quod præsumptio reuocationis con-
trarijs præsumptionibus diluitur cum alijs adductis
in prima decisione vers. Et eo magis.

His positis consequens est, vt eidem debeatur sa-
25 larium pro quantitate supradicta à die Constitu-
tionis, vsque ad diem reuocationis, vt dixit, *Rot. coram bo. me. Coccino dec. 56. sub num. 1. vers. Quantum attinet ad salarium.*

Nec obstat Reformatio, *S. mem Pauli V. in tit. de Aduoc. & Procuratoribus* §. 3. Vbi quod Procuratores
26 & Sollicitatores quarumcumque causarum non
possunt à suis Clientibus petere salarium nisi con-
uentum. Quia dicta reformatio prohibet petitio-
nem salarij non conuenti actione ex locato, & con-
ducto,

Digitized by Google

ducto, sed non prohibet implorare officium Iudicis
27 nobile prò mercedis Constitutione, vt respondendo huic obiecto dixit *Rot. in Rom. Salarij 23. Ianuar. 1626. cor. bo: me: Remboldo*.

Sed vlterius aduertebant Domini non deficere requisita Reformationis solitum enim Capituli conducendi Procuratorem, & Agentem notorium est
28 in Curia, & ab altera parte negari non potest quod pinguem mercedem ab eo recipiat; solitum autem Procuratorum, & Agentium locandi operas suas in Vrbe pluries probauit *Rot. coram Card. Seraph. decis. 1322. num. 1. coram Card. Caual. dec. 400. numer. 2. & coram bon. mem. Coccino dicta decis. 256. num. 2.*
29 vbi quod regula illa, quod Salarium non conuentum non debetur fallit in Vrbe, vbi quilibet est solitus locare operas suas, & de stylo constituendi in Vrbe Salario restatur *Rot. in rec. dec. 238. num. 2. part. 1.*

Immò in hoc casu constat de speciali prouisione
30 ex literis ad eumdem Viarium conscriptis, & signātèr ex illa sub die 13. Nouembris 1639. ibi; *Et questi Siguori la sodisfaranno, & restaranno obligati nell'occasione à V. S. Et il conto si pagherà subito*, & ex alia sub die 29. Aprilis eiusdem anni ibi, *Procurarò sia riconosciuta con molta liberalità*. Et ex alia 11. Nouembris 1636. ibi, *Faccialo V. S. con ogni prontezza, che quella si spenderà, et il trauaglio, et sollecitudine di V. S. si sodisfarà*. Huiusmodi enim verba sufficiunt, vt dicatur satisfactum reformationi, vt in his terminis dixit, *Rot. in Romana Salarij 18. Februarij 1622. corā bo. me. Priouano, et in supracitata Romana Salarij coram Remboldo*, vbi quod in reformatione non requiritur constitutio certa quantita-
31 tis, sufficit, quod saltem in genere salarium fuerit conuentum: facta enim conuentione in genere, subintrat Iudicis officium pro determinanda quātitate, vt fuit dictum *in Romana Mercedis 10. Martij 1599. coram Card. Lancellott. relata in decisionibus su-*
32 *pracitatis*. Hanc autem quantitatem taxarunt Domini ad supradictam summam scut. centum quinquaginta ad minus quolibet anno, attentis non solum labore, & industria Viarij, sed etiam qualitate Constituentis, quod est Capitulum insigne, & ditissimum longè maiorem quantitatem constituere solitum prout eidem Pasquerae pro assistentia in hac causa, nedum singulis annis, sed singulis mensibus soluitur quantitas scutorum centum quinquaginta. Vt deponunt Testes examinati, vndè non videtur, vt reclamare debeat à simili praestatione siuè, illam praestari velit proportionabiliter quolibet mense pro mercede, & salario, siuè vnica vice quolibet anno in recognitionem, & praemium labo ris ab eo praestiti.

Quae dicebantur de cessione litis facta per Viarium in Curia Eminentissimi D. Cardinalis Varij, Domini non habuerunt in consideratione, uia continent solum cessionem litis, non autem renunciationem salarij, vt patet ex lectura Monitij in fin., vbi Viarius reseruauit sibi ius petend salarium. Vndè si quid dixit vrbaniter procedendo
33 cum Capitulo, eiusdem arbitrio, se remittendo, non debet sibi praeiudicare, cum verba humanitatis, & curialia non obligent *cap. cum venissent de vstit. Rt. coram Card. Seraphin. decis. 1322. num. 2.* vbi in his
34 terminis videlicet, quod huiusmodi verba sapiunt potius vrbanitatem quamdam, & modum curialem tractandi cum viris Nobilibus, quam quod inducant pollicitationem aliquam seruitij gratuiti. Et magis in terminis *Rot. in rec. decis. 238 num. p. t.*
35 Praesertim cum agatur cum Capitulo, quod liberaliter solet vnicuique prose laboranti suam mercedem retribuere.

Et ità vtraque parte informante, &c.

BONONIEN. RESCISSIONIS CONTRACTVS.

Mercurij 28. Iunij 1645.

A R G V M E N T V M.

Mandatum de manutenendo conceditur possidenti Authore Praetore, ritè, & rectè procedente in concursu etiam anterioris possessoris non obstante, quod possessio fuerit capta post commissam appellationē, quoties Iudicium secundo loco intentatum est à primo diuersum. & ad effectum attentatorum, quando dicatur constare de diuersitate Iudicij? non obstante quod in commissione fuerit apposita clausula, *quam, & quas* cum toto negotio principali, & quando attentata censeantur remissa?

Procurator quando dicatur nulliter constitutus, & ex quibus in eo resultet praesumptum mandatum?

Sententia an, & quando fecerit transitum in iudicatum ob non interpositionem, & prosecutionem appellationis, & constet de re iudicata.

S V M M A R I V M.

1 *Manutentio conceditur possidenti Authore Praetore in vim sententiae, & rei iudicatae, ac post defertam appellationem.*

2 *Possessores anteriores citato eorum Procuratore constituto stante sententia ritè, & rectè prolata in iudicio reintegrationis remouent spoliati omni possessione tam ciuili, quam naturali.*

3 Commissia tamquam *habens in ventre inhibitionem priuat Iudicem à quo omni iurisdictione, & operatur, vt interim agens nulliter procedat.*

4 *Possessio tamquam attentata non est manutenibilis si fuit capta post deuolutam causam appellationis per commissionem.*

5 *Attentatorum praetesio cessat ex diuersitate causarum, & mutatione Iudicij.*

6 *Actionis diuersitas sufficit, vt causa dicatur diuersa, nec intrent attentata.*

7 *Clausula* quam, & quas *apposita in commissione debet intelligi de, & circa causam intentatam, nec potest extendi ad aliud iudicium diuersum postea inchoatum.*

8 *Attentata censentur remissa si numquam fuerunt opposita*

9 *Mandatum praesumptum in Procuratore resultat ex aliqua impensa facta pro principali, cū eius scientia & acquiescentia.*

10 *Amplia etiamsi superueniat reuocatio.*

11 *Mandatum ex sola impensa Procuratoris absque alia probatione inducitur, etiam si fuerit modica impensa, etiam vnius Ducati.*

12 *Mandatorum multiplicatio datur in Iure, vt possint esse duo mandata in eadem persona, alterum expressum, alterum praesumptum.*

13 *Appellatio simpliciter commissa aperatur attentata vsq; ab initio, etiamsi sententia appellationem non admitteret.*

14 *Appellatio remansit deserta, & sententia fecit transitum in rem iudicatum, si commissio appellationis non fuit praesentata intra decendium post datos reuerentiales.*

15 *Attentata non dicitur possessio, quae fuit captu post elapsas terminos ad docendum de appellatione, & prosecutione appellationis, si de ea non fuit doctum.*

16 *Commissio appellationis simpliciter signata retrotrahitur ad diem sententiae, & possessionem captam in termino ad appellandum, vel post prae-* fe

Digitized by Google

sentatam commissionem irritat.

17 *Commissio causæ, cum clausula* prout de iure nullum affert præiudicium.

18 *Immissio effectuata ante commissionem non debet reuocari.*

DECISIO CLXXII.

COmmissa R.P.D. meo Verospio primo loco causa appellationis per Pompeum Tertium Interpositæ de anno 1639. à decreto relaxationis mandati exequutiui fauore fratrum de Salarolis pro residuo Capitalis, & fructuum non solutorum, ac secundo loco R.P.D. meo Præsidi Vallisoletano ad instantiam DD. de Salarolis appellantium à sententia eiusdem A. C. super rescissione contractus, & reintegratione Pompei ad possessionem stabilium de anno 1643. prolata, quibus causis per Signaturam vnitis, & denuo commissis eidem Domino meo Verospio in statu, & terminis, fuit coram eo dubitatum, an, & cui esset dandum mandatum de manutenendo, & die 15. Aprilis 1644. pro fratribus de Salarolis resolutum, eisdemque concessum mandatum de manutenendo. Verum interposita appellatione per Pompeum, & mihi commissa causa cum facultate manutenen. quem de iure; proposito dubio, DD. hodie resoluerunt Pompeo dandum esse mandatum de manutenendo, cum constet de eius possessione auctoritate Iudicis vigore sententiæ, &
1 rei iudicatæ, ac post desertam appellationem capta *l. iustè possidet ff. de acquir. poss.*

Non obstat possessio anterior dd. fratrum de Salarolis, quia dum citato eorum Procuratore con-
2 stituto A. C. sententiam reintegrationis Pompeo concessit, tamquam iuè, & rectè procedens eosdē tam Ciuili, quam naturali possessione priuauit, *Angel. in l. qui vniuersas §. Item cum Prætor ibique Imol. num. 1 ac cæteri scribent. ff. de acquir. poss.* Abb. in *c. cum aliquibus num. 10. prope fin. vers. quinimò plus sentiunt de sent. & re iudic. Ferret. cons. 5. num. 9. in fin. vers. quæ sibi non suffragatur, Rot. diuers. decis. 62. num. 4. & 5. & coram Card. Seraph. decis. 1325. per per tot.*

Prout minus obstat, quod post deuolutam causam ad nostrum Tribunal per commissionem appellationis primo loco interpositæ à Pompeo, & communem effectā vigore citationis ad dicendum contra, A. C. nulliter processerit, cum per dictam commissionem habentem in ventre inhibitionem,
3 fuerit à se abdicata omnis iurisdictio ac consequenter possessio, tanquam attentata manutenerì non
4 possit, vt probare conatur *decisio D. mei Verospy vers. ea enim.*

Quia hodie, facto melius elucidato, aduerterunt DD. iudicium rescissionis contractus, & reintegrationis secundo loco à Pompeo intentatum esse diuersum ab exequutiuo pro residuo capitalis, & fructuum, in quo emanauit commissio, & inhibitio;
5 stante autē diuersitate causarum cessat prætensio attentatorum *c. ad hæc vbi Franch. in princ. & c. proposuit de appell. Dec. cons. 33. num. 4. vers. Et ad hoc etiam facit, Lancell. de atten. par. 2. cap. 4. limit. 2. num. 1. & 3. cap. 12. limit. 2. num. 1. cum seqq. & cap. 20. limit. 5. num. pariter primo Gratian. discept. foren. cap. 914. n. 3.* Rot. *in recent. dec. 500. num. 6. & 10. coram san. memor. Greg. dec. 345. num. ibique add. litt. A. & coram bon. mem. Buratt. decis. 644 num 5.*

Diuersitas patet, quia in prima agebatur executiuè pro solutione capitalis, & fructuum, in secunda verò fuit actum ordinariè pro rescissione contractus, & reintegratione. Diuersitas enim actionis
6 sufficit, vt causa dicatur diuersa, nec intret attentata, *Grat. dict. capit. 914. numer. 31, Lancell. de attent. dict. capit. 12. limit. 2. num. 10. & 11. Gayl. pract. obseru. 32. num. 11. lib. primo,* Card. *Caual. dec. 623. num. 2. Add. ad bon. mem. Buratt. d. decis. 644. num. 10.* & in fortioribus dixit *Rota coram san. mem. Greg. d. decis. 345. num. 2. & 3.*

7 Nec facit clausula, *quam, & quas vna cum toto negotio principali.* In prima commissione geminata, quia intelligi debet de, & circa causam, & actionem intentatam, super qua fuit pronunciatum, & commissa causa appellationis, nec extendi potest ad aliud iudicium diuersum postea inchoatum, vt notat *Felin. in cap. licet in corigendis numer. 7. in fin. vers. non valet Comm. de off. ord. Marches. de commis. par. 1. cap. 5. num. 67. fol. 201.* Barbos. *de claus. claus. 121. num. 26. Rot. in recent. dec. 87. num. 1. par. 4. & coram san. mem. Greg. d. dec. 345. num. 4.*

Sed cessat omnis scrupulus, quia Procurator DD. de Salarolis impetrauit ab A. C. monitorium, quod Bononiam transmisit, eiusque vigore DD. Salaroli conuenerunt Pompeum, eoque exequuto, & coram A. C. reproducto, obtinuit, dum Pompeus instabat pro remissione causæ ad partes solitam inhibitionem, & decretum, quod cognosceretur per eumdem A. C. cum sui principales essent vidua, & pupilli, vt in *extract. pag. 1. à terg & pag. 70.* ac in toto processu reintegrationis comparuit, nec vn-
8 quam dependentia litis in Rota opposuit, vndè siquidem esset attentatum, censetur eidem sufficienter renunciatum *Lancellott. de att. par. 2. cap. 12. limit. 42. num. 3. & 4.* & fuit dictum *in vna Cæsaraugustana Cathedralitatis cor. Vbaldo, quæ est decisio 102. num. 1. par. 6. recent.*

Nec satisfacit responsio, quod Procurator fuerit nulliter constitutus, dum in sua deputatione omisit consuetum iuramentum vtilia faciendi, & inutilia prætermittendi ex forma specialiter requisitum. Quia dum ipsemet iudicium ad A. C. deuoluit, & inchoauit, expediendo monitorium cum impensa, quod postea fuit à Salarolis acceptatum, data etiam nullitate illius mandati, intrares præsumptio ex
9 scientia, & acquiescentia *per text. apertum in l. qui pariter ff. mandat. benè* Abb. *cons. 7 num. 4. par. 2. Bero. cons. 118. num. 23. lib. 3. Mantic. de tacit lib 7. tit. 7. per tot. Rot. coram san. memor. Gregor. dec. 44. num. 2. vbi Add. litt. A.* dicit hoc esse adeò verum, vt procedat etiamsi superueniat reuocatio: vltra quod ex sola
10 impensa in expediendo dicto monitorio, & iurium productione per dictum Procuratorem facta, mandatum absque alia probatione inducitur, vt de impensa docuit *Bero. cons. 43. num. 57. vol. 3. Surd. cons. 355. num. 24.* & pluries dixit *Rota præsertim* Card. *Seraph. dec. 856. num. 5.* Vbi quod sufficit modica impensa, & coram *san. mem. Greg. dec. 324. vbi add.*
11 *num. 6.* dicit sufficere impensam vnius ducati, & de productione iurium, *Bart. in l. vulgo in fin. ff. de administr. tutor. Aym. cons. 80. num. 5.* & sæpissimè resolutū, *Rota coram san. mem. Greg. dec. 44. num. 4. dec. 86. num. 2. & decis. 176. num. 8.* Nec est nouum in
12 iure, quod detur multiplicatio mandatorum, vt possint simul in eadem persona duo mandata concurrere, alterum expressum, alterum præsumptum, vt alias declaratū fuit resolutum *in Ciuitaten. Archipresbyteratus 24. Martij 1645. coram me.*

Quod verò dicitur possessionem Pompei esse attentatam ex secunda commissione appellationis
13 simpliciter interpositæ pro parte d. de Salarolis, quæ operatur attentata vsque ab initio, etiamsi sententia appellationem non admitteret, ex notat. *per glos. in l. appellatione verb. deliberationis C. de appell.*

cum

Digitized by Google

cum alijs in d. decis. alleg vers. sicut etiam, nullam habent subsistentiam, quia cum hodie doctum fuerit
14 post datos reuerentiales non fuisse intra decendium præsentatam commissionem, appellatio remansit deserta, & sententia transitum fecit in iudicatum *c. cum sit Romana de appellat. Vestr. in praxi lib. 7. cap. vlt. num. 6. Scacc. de appell. quæst. 14. nu. 6. & seq. Lancell. de attent. lit. pend. in præfat. num. 66. Cassador. dec. 1 de appell. Rot. diuers. decis. 276. num. 1. par. 1.* cum alijs relatis *à bon. mem.* Buratt. *dec. 264. num. 1. ibique Add litt. A.*

Idque multo magis, quia post lapsum d. dicendij fuerunt seruati quatuor termini ad docendum de appellatione, illiusque legitima prosequutione, qui-
15 bus elapsis, & de appellatione, vel prosequutione, non docto, potuit citra vitium attentatorum ad possessionem deueniri, *Federic. de sen. cons. 27. nu. 2. Vestr. in praxi lib. 8. cap. vlt. num. 8. & 9.* Mandos. *de form. comm. 23. vers. seruat. quatuor Scacc. de appell. quæst. 11. num. 200. vers. Aut enim agitur, & dixit Rot. coram Cardin. Seraph. dec. 1335. num. 1. & 2. post Modern. de manut. dec. 22. num. 1.*

Non obstante quod superueniens commissio appellationis simpliciter retrotrahatur ad diem sententiæ, & possessionem irritet, quia procederet si possessio fuisset capta in termino ad appellandũ, vel post præsentatam commissionem; secus autem,
16 quando prout hic post seruatos dictos quatuor terminos nihil fuit ab altera parte deductum, nec commissio præsentata *d. cap. cum sit Romana de appell. ibique* Franch. *in vltim. notab. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. ampliat. 1. num. 33.* Commissio enim
17 causæ cum habeat clausulam, *prout de iure* nullum affert præiudicium, argumento *text. in l. fin. C. de sent. resern. non poss. cap. exposita de arbitr. cum alijs ad propositum per Rotam coram san. mem. Greg. decis. 492 num. 4. & per R. P. D Argel. de legit. contrad. quest. 2. art. 3. num. 143.* vbi quod immissio effectuata ante commissionem non debet reuocari, & idem colligitur ex secundo rescripto Signaturæ, in quo causam vniuit R. P. D. Verospio, in statu, & terminis, & sic, cum iam consumpta esset executio rei iudicatæ, hæc censetur per dictam clausulam præseruata.

Vltimo nec releuat quod Pompeus facto proprio cecideri a possessione stante cessione bonorum cum clausula *constituti,* quia ille manutentionem non petit ex antiqua possessione, sed ex noua capta vigore mandati de reintegrando, & rei iudicatæ, vnde tanquam possidens auctore prætore, ritè, & rectè procedente, est manutenendus ex supra deductis.

Et ita resolutum vtraque &c.

CIVITATEN. ARCHIPRESBYTERATVS.

Lunæ 3. Iulij 1645.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in possessione Archipresbyteratus conceditur in concursu Prouiso Apostolico contra anteriorem possessorem, cuius possessio remanet infecta decreto irritanti, nec est manutenibilis, & in quibus dignitatibus decretum irritans vindicet sibi locum?

Episcopus licet possit vnire beneficia reseruata, reseruatio tamen suspendit illius effectum pro toto tempore quo durat prouisio Apostolica, & quæ beneficia reseruata possit Episcopus vnire, & quarum dignitatum possessio sit capitulariter capienda, & quid attendatur ad hunc effectum?

SVMMARIVM.

1 *Archipresbyteratus, quando est prima dignitas post Pontificalem cadit sub reseruatione regula quartæ qua habet decretum irritans, & inficit omnem titulum, & possessionem.*

2 *Amplia etiamsi Decretum irritans non emanauerit super certo corpore beneficij, sed per viam legis generalis, dum reseruatio beneficij, est euidens, & certa.*

3 *Possessio, cui resistit decretum irritans licet anterior tamquam infecta, habetur pro vacua, & posterior in cancursu est manutenibilis.*

4 *Episcopus etiam benefitia reseruata potest vnire.*

5 *Declara tamen, quod licet reseruatio non impediat vnionem beneficij, adhuc, tamen suspendit illius effectum pro toto tempore, quo durat prouisio Apostolica.*

6 *Limita vt non possint vniri beneficia ab Episcopo stante reseruatione perpetua.*

7 *Beneficia vniri non possunt, quæ sunt reseruata reseruatione perpetua.*

8 *Dignitates non sunt de Capitulo, nisi in illarum erectione exprimatur concessio stalli in Choro, & vocis in Capitulo.*

9 *Possessio dignitatis sufficit si fuit adepta manu executoris in litteris Apostolicis deputati licet non fuerit capitulariter capta, quando dignitas non est de Capitulo.*

10 *Capituli appellatione veniunt solum Canonici.*

11 *Exceptio vnionis vnius beneficij non potest impedire manutentionem Prouiso Apostolico de altero beneficio diuerso.*

DECISIO CLXXIII.

CVm vacante per obitum Michaelis Angeli Prõptæ Archipresbyteratu Ciuitaten. fuisset à Sede Apostolica de eo prouisus Antonius Vsari, & Instrumentalem possessionem eiusdem accepisset vigore mandati de immittendo obtenti ab Exequutore Apostolico, ad impediendum dictæ possessionis effectum Reuerendissimus Dominus Episcopu Ciuitaten. & Ampurien. prætendens Archipresbyteratum huiusmodi fuisse auctoritate Apostolica vnitũ suæ mensæ, tàm suo proprio nomine, quam etiam Capituli Ampurien. impetrauit commissionem super iactationibus, & manutentione mihi directam, qua in actis præsentata, fuit citatus ad dicendum contra prædictus Antonius, qui ad docendum de suo bono iure produxit suam prouisionem, & Instrumentum adeptæ possessionis. Quapropter ad eius instantiam dubitaui, an ipsi esset dandum mandatum de manutenendo, quod affirmatiuè fuit resolutum die 24. Martij præsentis anni, non obstan. quod Episcopus informare noluerit, sub prætextu defectus mandati procuratæ.

In hoc statu Capitulum, & Canonici Ampurienses obtinuerunt aliam commissionem pariter mihi directam super iactationibus, & manutentione, & super nullitate dictæ prouisionis Antonij, sub eodem prætextu, quod idem Archipresbyteratus fuisset ab Episcopo vnitus Capitulo, & insteterunt pro admissione Iurium, & articulorum, quæ cum pro parte Antonij protestaretur non esse admittenda, ex quo Canonici non erant legitimi contradictores, consulta à me Rota in relationibus memorialium, DD. ne propositio causæ longius protraheretur, voluerunt, vt reproponerem dubium iam resolutum, quodque tam Episcopus, quam Canonici, & Capitulum audirentur, quo hodiè proposito informãtibus tantum Canonicis, licet noua audientia principaliter esset concessa ad instantiam D. Episcopi,

tam Eleonoram, quam nuptui tradidit Alexandro
Barberio cùm dote libr. 4800. illique ad Computum
dictæ Dotis in actu matrimonij de proprio soluit li-
bras 800. pro reliquis verò libr. 40. mil. delegauit
sponsoe ectium creditum similis summæ, quod ipse
Lucas babebat cùm hæredibus q. Vincentij Banzi,
cum hac tamen declaratione videlicet. *Si dichiara,
le ragioni, che hà d. Signora Eleonora di poter comman-
dare la dote ò qualsiuoglia altra cosa, o pretensioni nelli
beni dell' Auo paterno, & qualsiuoglia altra persona sia
no, e s' Intendino salue, e reseruate à detta Signora E-
leonora intatte, & illese &c. con patto espresso, che
d. Signora Eleonora nè meno esso Sig. Alessandro possa-
no in modo alcuno durante la vita naturale di esso Sig.
Luca, e Gandolfo fratelli de Muzzoli essercitar le su-
dette raggioni Sum. Eleonoræ num.* 2.

Vita functo Luca Patre, & post se relicto Io: Pau-
lo filio maiori annorum 20. & Gandulfo fratre,
egerunt sub indè in Curia Bonon. Alexander, & E-
leonora coniuges pro libris 7200. residuum legati
Auiti scut. 3. mil. & cum Auditor generalis illius cu-
riæ sententiam tulisset absolutoriam fauore illorum
de Muzzolis, appellarunt coniuges, & obtenta ab
A. C. solita citatione cum inhibitione, & apprensis
personalitèr Gandulfo, & Alexandro de Andreis
Curatore Ioannis Pauli *d. Summ. num.* 3. nemine
comparente per contradictas reportarunt ab eodē
A. C. sententiam reuocatoriam illius de partibus, &
declarantem legatum prædictum deberi, & Codi-
cillos esse exequendos vna cum relaxatione manda-
ti, eoquod post seruatos quatuor terminos ad docē-
dum de appellatione à die habitæ notitiæ pro par-
te Gandulfi, & Ioannis Pauli, Signatura mihi re-
scripsit, vt procederem ad vlteriorem legitimam
exequutionem, proposito hodie dubio DD. respon-
derunt pro nunc esse procedendum quoad medieta-
tem supradictæ summæ contra bona lucæ De-
functi.

1 Non enim obstat prima nullitas, quod proces-
sum fuerit per contradictas, quia cum ab initio tam
Gandulfus, quàm Curator Io: Pauli fuerint perso-
naliter appræhensi *Summar. Eleonoræ nu.* 3. & isti in
termino non comparuerint, potuit fieri processus,
& ferri sententia per contradictas *Vant. de nullit. ex
defect. citat. n.* 110. *Egid. dec.* 310. *Cassad. dec.* 6. *in princ.
vt st. pend. Rot. cor. sa. me. Greg. dec.* 430. *num.* 1. *ibique
Ad. num.* 5. *Rot. in rec. dec.* 104. *nu.* 4. *par.* 6.

Prout etiam non obstat altera nullitas ex eo quod
sententia lata fuerit contra Ioannem Paulum mi-
norem indefensum, non dato ei nouo Curatore in
Vrbe, prout opus erat, ex quo Curator deputatus
2 Bononiæ, particularitèr ad hanc causam non tene-
batur comparere Romæ coram alio Iudice, ex ad-
ductis per *Menoch. cons.* 790. *num.* 5. & *Grat. discept.
foren. cap.* 225 *num.* 68. quia obiectum procederet si
causa esset diuersa, in quibus terminis loquuntur,
Menoch. & Grat. vbi supra, secus vbi prout hic, ea-
dem est causa, & instantia; tunc enim non est dan-
3 dus alius Curator, sed contumacia illius Curatoris
nocet minori *Rot. cor. Put. dec.* 297. *per tot. libr.* 2. &
in rec. dec. 674. *num.* 6. *par.* 1. Hic autem sumus in ea-
dem causa, quia agitur in gradu appellationis, quæ
est de appendicijs, & processu primæ instantiæ *Castr.
in l. ab executore* § *si procurator num.* 2. *ff. de appell.*
& *in l. amissus num.* 4. *C. de proc. Angel. de Aret. in l. fin.*
§. *si Procurator nu.* 4. *ff. an per alium caus. app. ag. poss.
Scacc. de appell. qu.* 5. *num.* 12. *vers. ratio est, vt qu.* 18.
num. 2. *vers. quia Rot. diuers. dec.* 330. *num.* 1. *par.* 2. &
cor. Achill. de Grass. dec. 4. *num.* 1. *de appell.*

Iustitia verò resultat attentis verbis Codicillorum
in illis enim Testator prouidens in primis filiabus,
legauit cuicumque earum prò dote scut. 3. mil. com
putatis apparatibus, casu quo nuberent in sæculo,
& deindè descendendo ad Nepotes ab eius filijs su-
scipiendas, declarauit idem quoad eas velle serua-
ri in illis verbis ibi, *& idem disposuit, quoad Nepotes
ex filijs* dictio enim *Idem*, repetit omnes qualitates
4 præcedentium in subsequentes, & eamdem dispoli-
tionem ponit in omnibus *gloss. in l. cum hi* §. *si vni in
verb. obligatus, vers. quia hæc dictio ff. de transact. Bald.
cons.* 94. *num.* 2. *lib.* 3. *trat. cons.* 21. *nu.* 26. *lib.* 1. *Cephal.
cons.* 256. *num.* 41. & *seq.*

Nec apta est interpretatio, cùm qua informantes
pro Muzzolis conantur interuertere prædictam dis-
positionem Testatoris, dicentes legatum factum ne-
ptibus debere declarari, & restringi ad limites se-
quentis dispositionis, in qua Testator legauit fi ia-
bus scut. 4. mil & apparatus condecentes, si mascu-
li decederent sine filijs, & hanc interpretationem
fundat in illa abbreuiatura; *vl* 3., posita post verba
Idem disposuit, quoad Neptes, & cum qua disposi-
5 tionem fuit prosequutus, quam abbreuiaturam *vl* 3.
explanabant prò *videlicet*, quæ dictio stat declara-
6 tiue, & dispositiuè *l. videlicet ff. ex quibus caus. maior.
l. videlicet ff. de pact. & l. si in vendit. ff. comm. præd.* I-
deoque cum non simus in casu conditionis, si sine
filijs, quia superest Ioannes Paulus Masculus, le-
gatum expirasse dicitur iuxt. *vulg. cons. Oldradi* 21.

Verum DD. perpensa serie verborum, & toto
contextu Codicillorum, censuerunt dictam abbre-
uiaturam, *vl3.* nullo modo salua ratione recti Ser-
monis exponi posse prò *videlicet*: si enim ita expo-
neretur verba inter se pugnarēt, & maxima induce-
retur contrarietas in tota dispositione, quæ est e-
7 uitanda, càpiendo interpretationem per quam ver-
ba concilientur *l. vel ad ea ff. de condit. & demonstr.
DD. in cap. cum dilectos* §. *Cæterum de fid. Instrum.
Paris. cons.* 3. *num.* 25. *lib.* 3. *Aret. cons.* 9. *nu.* 1. *Menoch.
cons.* 602. *num.* 2. *Buratt. cons.* 228 *nu.* 29. *Rot dec.* 293.
num. 15. *par.* 6. *rec.* Ideoque secundum germanum in-
tellectum verborum abbreuiatura, *vl* 3. stare debet
8 prò dictione *vlterius* quæ dictio præcedentia inclu-
dit, & nouam dispositionem inducit. Et hunc in-
tellectum DD. cò libentius amplexi fuerunt, quia
Testator duos casus considerauit, alterum, quod
masculis extantibus, fæminæ consequantur sola
scut. 3. mil. Alterum, quod illis deficientibus, scut.
4. mil. consequi debeant, propterea orationem in-
cohauit cum distinctione; *Vlterius*, vt ostenderet
se nouam, & diuersam dispositionem facere in di-
9 uerso casu, quam interpretationem esse capiendam
ostendunt verisimilitudo litterarum, & sensus, qui
nullam contrarietatem, vèl repugnantiam conti-
net *Aret. dicto cons.* 9. *num* 1. *Aym cons.* 301. *nu.* 4. *Rot.
in rec dec.* 711. *ante fin. par.* 3 *dec.* 320 *num.* 11. *part.* 5.
dec. 9. *num.* 11. & *dec.* 250. *num* 15. *part.* 6. & *dec.* 222.
10 *nu.* 27. *par.* 7. Et insuper huic intellectui clara assistit
ratio, cum parentes, vt plurimum maiorem do-
tem constituant filiabus, si careant masculis, quam
si illos post se relinquant, vt considerauit *Rota in
Rom. Casalis Auguz.* 4. *Febr.* 1642. *cor. R. P. D. Royas.*

Et hoc comprobatur ex subsequuta obseruantia,
cò quia Lucas primò vocatus, desponsando Eleono-
ram eius filiam, & Testatoris Neptem, illi intacta
reseruauit Iura competentia ex legato dotis per
Auum sibi relicto, quod si caducatum esset, vtique
illius Iura intacta legatariæ non reseruasset; ex sub-
11 sequuta enim obseruantia declarata remansit volū-
tas Testatoris licèt dubia à principio fuisset, vt post
*Castr. decis. & alios probat. Grattan. discept. Forens.
cap.* 666.

Digitized by Google

capit. 666. num. 28. versic. Quibus accedunt, et seq.

Vltimò opponebatur resistentia pacti in contractu matrimonij stipulati de non petendo legatum, vita naturali durante Lucæ, & Grandulfi, ibi, *Con patto espresso ch'essa signora Leonora, ne meno esso Signor Alessandro possino in modo alcuno durante la vita naturale di esso Signor Luca e Gaudolfo Fratelli de Muzzoli essercitare le dette ragioni in modo alcuno.*

12 Ideoque durante vita Gaudulphi obstet coniugibus proprium pactum, quod impedit effectum cuiuscunque obligationis, *Feder. de senten. cons. 183. circa fin. Aldouin. cons. 70. num. 102. Rot. post Zacch. de oblig. Cam. dec. 23. n. 1.*

Sed altera pars respondebat huiusmodi pactum

13 non suffragari, cum pacta, & dilationes facientes deteriorem conditionem dotis sint inualidæ, & non attendantur per *text. in l. 2. et l. de die ac tot tit. ff. de pact. dotal. sunt. eodem tit. claus. 4. gloss. 9. numer. 181. Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 15. num. 101. Boer. dec. 352. in princip. et per tot. cum alijs cumulatis per Rot. in Interamnen. dotis* 20. Maij 1622. coram Nauarro, & licet responderi possit prædicta procedere, si pacta adversarentur non solum respectu fructuum, sed etiam respectu sortis in quibus terminis loquitur, *decisio in d. Interamnen. dotis coram Nauarro cùm om-*

14 *nibus supradictis*. Secùs vero si consistunt duntaxat in mera dilatione soluendi fructus, vt egregiè distinguit *Anton. Fab. in quo C. lib. 5. tit. 9. de pact. conuent. diff. 2. post med. vers. Pleuè.* Attamen placuit DD. huius articuli decisionem pro nunc suspendere, existimantes esse factum locum petitioni, possessionis Lucæ prædefuncti, quia admisso etiam, quod hæc pacta, constante Matrimonio essent seruanda, tamen cum sint tantum dilatiua, ibi, *durante la vita &c.* Luca vita functo aperta fuit via Eleonoræ, & Mattino agendi, & petendi eius possessionem, non expectata morte vtriusque; dictio: enim; *Et*

15 posita inter diuersas personas resoluitur in disiunctiuam, & diuidit, ac distribuit effectum dispositionis inter omnes æqualiter pro rata, nec requirit concursum omnium copulatorum *l. cum reus §. cùm tabulis, & ibi, Konchegall. nu. 59. ff. de duob. reis. Corn. cons. 281. nu. 2. lib. 3. Gomes. var. resol. tom. 2. cap. 11. n. 19. verf. confirmatur ratione Barbos. dedict. dict. 510 num. 18.*

Et ità vtraque &c.

TERVLEN. BENEFICII.

Lunæ 3. Iulij 1645.

ARGVMENTVM.

Impetratio absolutionis à censuris ex quibus dicatur subreptitia, & quando impetrans absolui non possit à censura, quam non expressit licet petierit in genere absolutionem à censuris stante Clausula, *Parito Breui* in commissione apposita? Oblatio fructuum non sufficit, sed illi veniunt integraliter restituendi absque alia assignatione termini ad illos liquidandos, si à Iudice prius taxati fuerunt, non obstante appellatione interposita ab excessiua illorum taxatione.

SVMMARIVM.

1 *Breue absolutorium à censuris, in quo siletur sententia, & res iudicata, quam si Papa sciuisset illud moderasset cum clausula parito Iudicato, est subreptitium.*

2 *Absolutio impetrata à censuris ab eo qui est innodatus duplici excommunicatione remanet subreptitia quoad illam excommunicationem, quam nō expressit.*

3 *Absolutio obtenta cum clausula generali ab omnibus censuris ad effectum tantummodo consequendi Breue ei non suffragatur, qui in excommunicatione granatus, & rea granatus insorduit.*

4 *Maximè si excommunicatus non paruerit rei Iudicatæ.*

5 *Clausula in prima commissione apposita semper intelligitur repetita in omnibus alijs subsequentibus.*

6 *Clausula*, Parito Breui *ita tribuit iurisdictionem conditionalem, vt neque procedi possit à Iudice, nec audiri, nisi prius verificato, quod fuerit paritum.*

7 *Clausula*, Parito Breui, *quando vltra dimissionem possessionis continet etiam dimissionem fructuum non potest dici fuisse sufficienter paritum per solam dimissionem possessionis.*

8 *Oblatio fructuum stante clausula*, Parito Breui, *non admittitur nec depositum vnius Iuly, cum obligatione soluendi residuum, sed cum effectu debent integre restitui.*

9 *Amplia, vt ad ipsum effectum, neque admittatur assignatio termini ad illos liquidandos, dum pro illis fuit relaxatum mandatum.*

10 *Absolutio à censuris solet concedi pendente appellatione ab excessiua liquidatione fructuum offerenti se paratum illos soluere facta liquidatione.*

11 *Limita stante clausula*, Parito Breui, *& parte opponente.*

DECISIO CLXXV.

POSTQVAM Gregorius Escobedo prouisus Apostolicus beneficio de quo agitur reportauit ab A.C. de anno 1634. sententiam immissionis, & declaratoriam incursus censurarum Con. Michaelem Ioannem Lizanderam intrusum ob non paritionem literarum Apostolicarum in forma Breuis expeditarum, & Signatura per dictum Michaelem adita, pro committenda causa appellationis rescripsit in *Rot. bo. mem Pirouano* cum clausula, *Parito Berui*, idē Michael ad impediendam executionem mandati nedum detestabili exemplo recursum habuit ad Iudices laicos à quibus firmam, seu inhibitionem obtinuit, propter quam Gregorius possessionem huius beneficij, nisi de mense Iulij 1642. consequi non potuit, sed etiam corde, & animo induratis, Dei timore post posito, in huiusmodi excommunicatione per annum, & vltra insorduit, vndè à Locumtenente criminali eiusdem A.C. per diffinitiuam sententiam fuit declaratus suspectus de hæresi omnibusque beneficijs priuatus.

Cum autem de anno 1640. d. bo. me. Pirouanus, præuia decisione coram ipso emanata sub die 16. Decembris 1639. in qua dictum fuit sententiam prædictam A.C. fuisse iustam, & in iudicatum transactam relaxauit literas executoriales contra eundem Michaelem, etiam pro expensis taxatis in ducatis 67. de Camera, & postea coram R.P.D. meo Meltio suffecto in locum dicti bo. me. Pirouani sub die 25. Maij anni præteriti fuisset illi denegata remissoria per ipsum petita, ad probandum quod vacatio beneficij inciderat in mense ordinario, non autem in mense reseruato, & quod illius fructus non ascendebant ad eam quantitatem, quam deposuerāt Testes pro D. Gregorio examinati, & eo potissimum fundamento; quia ipse tanquam dupliciter excommunicatus, & insordescens, nec etiam per modum defensionis Iudicio stare poterat. Ideo præmissa depositione Gregorij, mandatum pro fructibus in summa scutor. 726. contra præfatum Michaelem sibi decerni obtinuit.

Commissa postremo mihi causa appellationis inter

Digitized by Google

ter positæ ab excessiua liquidatione dd. fructuum,
cæpit idem Michael iterum prætendere dict. remis-
soriam, sed cum Gregorius illi obiecisset antiquam
insordescentiam, & ipse obtento Breui à S.D.N. su-
per absolutione à censuris ad dd. recursus ad lay-
cos informa commissatia mihi directo, prætenderet
absolui, & ad prosequutionem causæ admitti, pro-
pterea hodiè proposui dubinm, an constaret de
sufficienti paritione, & Michael veniat absoluendus,
quod DD. quoad vtramque partē negatiue resolue-
1 runt, quia dum Michael ad effugiendam clausulam
Parito Indicato in his mandatis de absoluendo ap-
poni solitam, quando de re iudicata fit mentio, non
narrauit Sanctissimo sententiam prædictam, contra
Ipsum latam ab A.C. neque, quod bo.me. Pirouanus,
attenta reiudicata, relaxauerat litteras executoria-
les, etiam pro expensis taxatis, prout de iure expri-
mi debuisset, *Falin. in cap. super literis num. 14. de re-
script. Rot. in Toletana beneficij* 14. *Nouembris* 1605.
coram Iusto impress. penes Marches. *par. 1. fol. 228. sub
nu. 6. vers. & de sententia*, inde resultat, quod huius-
modi breue est subreptitium, quia si Sanctissimus hęc
sciuisset cùm moderamine dictæ clausulæ, *Parito
Iudicato*, illud concessisset *Conar. var. resol. lib. 1.
cap. 20. nu. 5. post med. vers.* Tunc *etenim, quem refert*,
*& sequitur, Sanch. de matrim. disput. 21. num. 11. circa
fin. vers. Addit. lib. 8.* & in consequens executionem
non meretur vt post *Innoc. & alios dixit Rot. apud
Card. Caual. decis. 92. num. 2. vbi alij plures recen-
sentur*.

Et præsertim quia tacuit etiam se innodatum du-
plici excōmunicatione prima fulminata ab A.C. ob
non paritionem Breuis, altera verò lata à S.Canon.
& Bullæ Cenæ Domini ob recursus prædictos ad
2 laicos, & proindè mandatum istud de absoluendo ab
ista excommunicatione subreptitium remanet, dum
illa tacita fuit, vt tradunt *glos. in cap cum pro causa
27. in verb. tanquam excommunicatum, &c. in fin. vers.
Alias non tenet absolutio per subreptionem obtenta,
& ibi Ancbar. n. 3. de sent. excomm.* Marches. *de commis
cap. 3. §. 3. par. 3. fol. 239. num. 47.*

Nihil enim releuat, quod in isto breui apposita
fuerit clausula absolutionis à censuris ingenere, ad
effectum tantummodo consequen. dict. breue; nam
3 huiusmodi clausula generalis absolutionis D. Mi-
chaeli suffragare non potest, dum in prima excom-
municatione grauatus, & reaggrauatus insorduit, vt
expręsè disponitur, *in regula* Cancellarię 66. *de in-
sordescentibus, & tradunt Mant. de claus. claus. 47. n. 3
part. 1. in vlt. edit. Chochier. de iurisdictione ordin. in
exempt. quæst. 69. nu. 4 & seqq. par. 4. Paris. de resign.
lib. 4. quæst. 3. num. 57. cum alijs per* Barbos. *decis. 179.
4 num. 13.* & quia cum non paruerit rei iudicatæ illi
suffragari non potest, vt habetur *in eadem regul. 66.
ante med. ibi, Nec suffragari non parentibus rei iu-
dicatæ*.

Eoque magis moti fuerunt DD. quia clausula
5 in prima commissione semper intelligitur repetita
in omnibus alijs subsequentibus *Mart. claus. 91. n. 8.
in vlt. impress.* Barbos. *claus. 98. num. 14. Marches. de
commis. caus. ab exequuti Breui, cap. 2. §. 2. part. 1. fol.
397. num. 12.* Rota *in* Compostellana Parochialis 15.
*Decembris 1596. coram Orano post Marches. ibidem
6 fol. 427. n. 2. & 3.* & iurisdictiouem ita tribuit con-
ditionalem, vt neque Rota procedere, nec Michael
audiri possit, nisi prius verificato, quod fuerit pari-
tum Breui Gonz*al. in annot. contra nullit. & attent.
num. 247. & seqq. Rot. in dict.* Compostellana *Paro-
chialis coram Orano, num. 1. coram sa. me. Gregor. XV.
7 dec. 36. pariter, num. 1.* vndè cum illa non solum
contineat dimissionem possessionis, sed etiam fru-
ctuum restitutionē per solam dimissionem possessio-
nis dici non potest fuisse sufficienter paritum, vt in
puncto dixit, *Rota d. dec. 36. sub num. 1. vers. vndè
cum Breue coram d. sa. me.* Greg. *& coram bon. mem.
Buratto dec. 606. n. 3.*

Non obstat depositio vnius Iulij eum obligatio-
8 ne soluen. residuum dd. fructuum, nam ad effectum
vt cesset suspensio iurisdictionis super prosequutio-
ne causæ, illi cum effectum debent integrè restitui,
Mart. d. claus. 91. num. 1. & seqq. C*ard. Seraph. dec. 655.
num. 2. Rot. in* Pampilonen. *benefitij* 28. *Ianuarij* 1577
coram Card. Blanchetto *penes Marches. dicta part. 1.
fol. 432. num 4. & in alia Pampilonen.* Archidiacona-
tus 4. Martij 1596. *coram recod. me.* Card. *Panphilio
relata per* Garz. *de benef. p. 6. c. 3. n. 137.* Itaut nec
9 sufficeret commissio præfixionis termini ad eos li-
quidan. adhiberi solita, dum Gregorius pro illis li-
quidatis mandatum à dicto R. P. D. meo Meltio
iam reportauit, vt bene declarat *Marches. vbi proxi-
me cap. 2. sub num. 20. vers. quod non procedit fol. 399.
part. 1. sequitur* Barbos. *dicta claus. 98. sub. nu. 15. vers.
Limitatque*.

Nec suffragri visum fuit, quod pendente appel-
10 latione ab excessiua liquidatione fructuum detur
absolutio à censuris offerenti se paratum illos solue-
re, facta liquidatione; quia quicquid sit ad effectum
solius absolutionis à censuris, in qua solemus esse
procliuiores, vt benè aduertit *Card. Seraph. dicta de-
cis. 655. in fin. vers.* Neo *obstat Decretum*, quæ tamen
in casu nostro concedi non potest ob euidentiam
11 Breuis subreptionis; Certum est quod interim
contradicente Gregorius audiri non potest super
appellatione, & negocio principali, donec de in-
tegrali fructuum restitutione docuerit, quia vt di-
ctum est clausula hæc *Parito Breui*, vltrà dimissio-
nem possessionis, requirit etiam realem solutionem
fructuum Gonz*al. vbi supra n. 251. & in puncto egre-
giè explicat*, Garz. *de benef. part. 6. cap. 3. num. 135.
& seqq.*

Ex quibus ita fuit decisum vtraque &c.

VERCELLEN. DECIMARVM.

Lunę 13. Nouembris 1645.

ARGVMENTVM.

Pro decimis exigendis ille habet fundatam intentio-
nem de iure, qui obtinuit sententiam ad statum in
Iudicatum transactam maximè si non agat pro de-
cimis contra habentes curam Animarum, quo ca-
su leuiores requiruntur probationes, & sufficit
quasi possessio ad fundandam intentionem.
Priuilegia concessa à Pontifice pro exemptione de-
cimarum, quando, & in quibus decimis locum ha-
beant? Quadragenaria præscriptio non soluendi de-
cimas, quando non dicatur probata, & quid requi-
ratur ad hoc, vt alteri præiudicet, & quid sufficiat
ad excludendum probationem negatiuæ? Statuta
laicorum facta, cum assensu Pontificis, & ab eo con-
firmata ligant etiam Personas Ecclesiasticas. Acta
vt realiter dicantur transportata, quid requiratur?

SVMMARIVM.

1 *Sententia in Iudicatum transacta super iure deci-
mandi tamquam lata in causa status omnes affi-
cit, ex inde probatur ius decimandi spectare ad
eum cuius fauore emanauit.*

2 *Maximè si doceatur de eius effectuatione, et solu-
tione decimarum.*

3 *Probatio maior haberi nequit, quam ex partis con-
fessione.*

4 *Quasi possessio exigendi decimas sufficit ad fundan-
dam*

Digitized by Google

dam de iure intentionem pro illarum exactione, si non agatur contra habentem curam Animarum, quo in casu clariores requiruntur probationes.

5 *Priuilegia Pontificum super exemptione decimarum alicui concessa, si non contineant derogationem claram, & explicitam* cap. Nuper de decim. *non attenduntur.*

6 *Amplia vt neque sufficiant clausulæ apponi solitæ, & derogationes generales.*

7 *Priuilegia concesso super exemptione decimarum, si non contineant expressam derogationem* cap. Nuper de decim. *& simpliciter de decimis loquantur debent intelligi de extraordinarijs, quæ imponuntur à Pontificibus, Legatis, & Nuntijs, non autem de decimis ordinarijs, quæ debentur iure Diuino.*

8 *Testes deponentes super libertate non soluendi decimas debent coarctare negatiuam, quæ concludenter probari debet ante motam litem.*

9 Negatiua *non dicitur probata per Testes deponentes decimas non fuisse solutas tempore recollectionis; quia solui potuerunt in alia parte* Anni.

10 Scientia, *& patientia* Capituli *super non solutione decimarum non præsumitur, quando decimæ ab ipso* Capitulo *non exiguntur, sed arrendantur.*

11 Arrendatarij *decimas non exigentes aut negligentia, aut alia de causa, Capitulo non præiudicant, neque eorum patientia.*

12 *Priuilegium alicui ab Imperatore concessum, & à Pontifice confirmatum afficit etiam personas Ecclesiasticas.*

13 *Statuta laicorum facta cum assensu* Pontificis *& ab eo confirmata, ligant etiam personas Ecclesiasticas.*

14 *Acta non dicuntur realiter producta, sed verbaliter, deficiente clausula facto, &c. vel tenoris, &c.*

DECISIO CLXXVI.

PRÆTENDENTES Moniales Sanctæ Margheritæ Ord. S. Dominici Ciuitatis Vercellen. non teneri ad solutionem decimarum Capitulo, & Canonicis Cathedralis Ecclesiæ S. Eusebij eiusdem loci pro Terris possessis in Territorio Oppidi Cassinarum sitatæ, introduxerunt vsque ab anno 1597. coram Vicario eiusdem Ciuitatis causam super earum exemptione, & e contra Capitulum super solutione. Qui cum non deuenisset ad aliquam expeditionem, reassumpta fuit causa de anno 1635. in stantibus Canonicis coram Episcopo Vercellen. à quo lata sententia absolutoria ad fauorem Monialium, & introducta coram me causa in gradu appellationis, dubitaui, an decimæ debeantur & affirmatiuè hodie DD. responderunt.

Capitulum enim habet fundatam suam intentionem exigendi decimas in dicto Territorio Oppidi Cassinarum sitatæ in sententia antiquissima de anno 1464. ad sui fauorem lata super huiusmodi solutione contra Communitatem, & homines dicti Oppidi, quæ cum postea fuerit confirmata per tres
1 sententias Rotales *Summ. Capituli num. 3.* tamquam in causam status, afficit etiam Moniales *ad l. ingenuum ff. de stat. hom. & in terminis fuit dictum in* Ciuitatis Castelli *Decimorum 25. Iunij* 1629. *coram R. P. Demeo Ghisilerio, quæ est decisio* 508. *num. 6. par. 2. 5. part. rec. & in* Corduben. *decimarum de Lucena* 10. *Martij* 1635. *coram bo. me.* Coccino *dec. 44. num. 6. p. 7. recen.* Et rectè inde probatur ius decimandi spectare ad Capitulum *Rot. dec. 676 num. 3. port. 2. recent.*
2 Maximè cum de earum effectuatione doceatur nedum ex depositionibus plurium Testium *Summar. num. 4.* sed ex instrumentis locationum factarum de huiusmodi decimis à Capitulo *Summ. num. 3.* earumque exactione *Summ. num. 4.* accedente præte-
3 rea confessione Monialium *ipsarum Summ. num. 5.* qua nulla est maior probatio *Rot. d. dec. 673. num. 3. & 4. & coram Andrea dec. 12. n. 3.*

Quod eò fortiùs etiam procedit, ex quo cum
4 non agatur contra habentem curam Animarum, duriores probationes non requiruntur, sed sufficit quasi possessio ad fundandam intentionem *Rot. coram Card. Seraphino dec. 889. nu. 4. & dec. 1387. nu. 6. Reuerendiss. Vrgellen. dec. 46. num. 5. bon. mem. Coccin. dec. 38. num. 2. sa. me. Greg. dec. 429. n. 6.*

Non obstat prætensum priuilegium exemptionis Monialibus concessum à Benedicto XI. & confirmatum à Bonifacio VIII. Quia cum non conti-
5 neant derogationem *cap. nuper de decim.* non debent attendi, iuxta opinionem, quam Rota seruat, vt infinitis decisionibus relatis; postremo dictum fuit *in Hispolen. decimarum 27. Iunij 1644. corā R. P. D. meo Corrado,* eam enim claram, & explicitam requiri dixit, *Rot. & signantèr coram bo. mem. Coccino decis. 279. num. 3. & seqq. in* Toletana *decimarum coram Iusto relatis per Marches. de com. part. 2. fol. 596. n. 1. & seqq. & in* Cæsaraugustana *decimarum 29. Ianua-*
6 *rij 1616.* vbi quod non sufficiunt derogationes generales, nec aliæ clausulæ solitæ apponi, vt in terminis Monialium *latè in Vrbinoten. decimarum 25. Iunij 1618. cor. Santiss.* D.N. *in recent. dec. 42. n. 10. & dec. 103. n. 2. p. 7.*

Hinc autem infertur alia responsio, quod cum
7 non fuerit facta derogatio huiusmodi *cap. nuper. de decim.* Et priuilegia loquantur de decimis simplicitèr, ea esse intelligenda de decimis extraordinarijs, quæ imponuntur à Pontificibus legatis, & Nuntijs, non autem de ordinarijs, quæ debentur de iure diuino, de quibus agitur *Put. decision. 65. lib. 3. Caual. dec. 247. num. 11. Cocc. decis. 269. num. 3. in fin. Seraph. dec. 1293. num. 6. vers. Ideò nulla verba, & latè in dict. Hispalen. decimarum,* vbi considerantur verba priuilegij, quæ etiam in hoc casu leguntur,

Minus obstat quadragenaria præscriptio, quia
8 quicquid sit de Titulo non probatur, cum Testes examinati non coarctent negatiuam ante motam litem, quod est concludenter probandum, *Rota in Cartaginen. decimarum 19. Nouembris coram Orano, & in rec. dec. 667. num. 9. port. 4. & dec. 26. num. 5. p. 6. Cord. Seraph. d. dec. 1102. n. 3. in d.* Corduben. *decimarum* 10. *May* 1604. *coram Ortembergo, & in eadem* 18 *Martij* 1610. *coram Sanctissimo*, vbi etiam dicitur
9 non benè inferri, decimæ non fuerunt solutæ tempore recollectionis, ergò non fuerunt solutæ, quia potuerunt solui in alia parte anni, & hoc sufficere ad excludendam probationem negatiuæ, *Rot. in Cartaginen. decimarum 28. Iunij 1593. coram Card. Lancellotto.*

Minus etiam probatur scientia, & patientia Ca-
10 pituli, quæ tamen non præsumitur, quando decimæ ab ipso Capitulo non exiguntur, sed arrendantur, *Rota in supradicto Corduben. decimarum corā Ortembergo vers. nullus etiam Testis,* vbi quod si Arren-
11 datarij non exigerunt, aut negligentia, aut alia de causa, Capitulo non præiudicāt, & *coram Santissimo* D.N. *vers Demum non probatur scientia, et patientia,* vbi etiam ponderatur, quod patientia Arrendatariorum non præiudicat, & fuit dictum in dicta *Hispalen. decimarum vers. primo quia.*

Vlterius responsum fuit etiam pro parte Capituli, quod quadragenaria præscriptio, etiam probata non sufficeret contra ipsum, ex priuilegio centenariæ sibi concesso per Carolum, & Federicum Impera-

Digitized by Google

peratores ad petitionem Eugenij Papæ Tertij, & eò magis, quia vnacum alijs priuilegijs Capituli fuit confirmatum à generali Consilio Basilien. de
12 anno 1434. *Summ. num.* 10. Et postea inserto eius tenore à Calixto Papa de anno 1455. *Summ. num.* 9. vnde afficit etiam personas Ecclesiasticas *cap. Ecclesia S. Mariæ vbi glos. in verb. ab Ecclesia de Constit. Archid. in c. quo iure n.* 18. & 19. & *Abb. num. pariter* 19. §. 8. *Gemin. nu.* 15. *ad med. distinct.* 8. *Falin. in cap. ad audientiam* 2. *num.* 28. *vers. Demum nota de præscript. Bald. de præscript. par.* 5. *princ. quæst.* 1. *nu.* 2. *inter tract. Magn. tom.* 17. *fol. mihi* 86. *à tergo*. Et idem *Abb. in cons.* 102. *à num.* 3. *vsque ad fin. part.* 1. qui respondendo in puncto huius quæstionis rationibus pro vtraque parte deductis, tandem ità optimè concludit *Amat. decis. Ferrar.* 1. *num.* 29. Et in terminis
13 præscriptionis, quod statuta laicorum facta cum assensu Pontificis, & ab eo confirmata ligent personas Ecclesiasticas, alijs relatis firmat *Azor. instit. moral. part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 37. *versic. Nisi fiant priuilegia.*

Vnico autem fundamento se tueri conatæ sunt Moniales, licèt sæpissimè citatæ, & diu expectatæ potuissent alia si quæ haberent iura deducere scilicet, quod non fuerint transportata integrè acta primæ instantiæ *iuxt. dispositionem Concil. Trid. sess.* 24 *cap.* 2. *de reformat.* prætendentes ex reuolutione processus in actis producti probari negatiuam transportationis huiusmodi, cum in illis non legantur primo acta facta de anno 1597. inter Io. Baptistam Bicoccham Parochum Olcenenghi, & Moniales S. Margharitæ cum examine septem Testium pro Monialibus examinatorum, quæ fuerunt à Capitulo producta, secundo priuilegium Apostolicum exemptionis Monialium, tertiò depositiones Testium pro Capitulo in hac causa examinatorum, & productorum.

Hanc tamen exceptionem, forsan calumniosam ex considerabili dilatione oppositionis, Domini nō habuerunt in consideratione, cum non subsistat in facto.

Quò enim ad Testes examinatos pro Capitulo patet eorum depositiones fuisse inclusas in secundo processu in quo leguntur sub *fol.* 7. & 8.

Acta verò facta de anno 1597. cum Testibus examinatis, & Priuilegium exemptionis Monialium reperiuntur in alio Processu intèr easdem partes fabricato de eodem anno 1597. integrè producto.

Nec erat necessarium, vt hæc etiam includerentur in secundo processu, cum eorum productiones
14 non fuissent reales, sed verbales tantum, deficiente clausula *facto vel tenoris &c.* vt latè per *Addend. ad Greg. dec.* 59. *num.* 11. *cum seqq.* sed rantummodò important allegationem, & repetitionem verbalem de actis, & Testibus productis in alio præcedenti processu intèr easdem partes de anno 1597. fabricato, qui fuit integrè productus, ibique omnia prædicta leguntur.

Et ita vtraque, &c.

ANCONITANA DOTIS.

Veneris 1. *Decembr.* 1645.

ARGVMENTVM.

Debitor stantibus oblationibus debiti, & recusatione creditoris liberatur à mora per depositum summæ liquidatæ, & pro debito non liquido nunquam dicitur in mora, vbi quod mora non incurritur à debitore totum debitum negante, si creditor ab eo plus debito petat etiam quod solutioni sit dies præfixa, & neque summam veram debitam soluerit, si illam Creditor non erat accepturus teneatur creditor depositare.

SVMMARIVM.

1 *Fructus sine mora non debentur, & mora stante oblatione debiti dicitur exclusa per depositum, cum habeat vim solutionis, maxime si creditor debitum recipere recusauit.*

2 *Mora ante liquidationem debiti non incurritur, & debitum illiquidum non erat deponendum.*

3 *Mora nulla debet imputari debitori litiganti contra creditorem plus debito petentem.*

4 *Debitor negando totum excusatur à mora contra creditorem plus debito petentem.*

5 *Dotis restitutioni in pecunia, vel mobilibus consistentis dicitur dies à lege adiecta, quæ Annum huiusmodi præfigit restitutioni.*

6 *Debitor tunc demum à mora excusatur aduersus creditorem plus debito petentem, quando partem debitam, ac liquidam offert.*

7 *Limita nisi constet de voluntate creditoris, & solam procedere, si creditor sit paratus recipere partem debitam, & non constet de eius contrario Animo.*

8 *Debitor excusatur à mora aduersus creditorem plus debito petentem etiam si partem debitam non offerat, si constat creditorem non fuisse recepturum.*

9 *Fructus medio tempore decursi non debentur à debitore, qui integraliter fecit depositum, sed imputandū est creditori, quod illud recipere recusauit.*

10 *Fructus cessante mora post depositum non debentur.*

DECISIO CLXXVII.

Re proposita causa ad instantiam hæredum Francisci Lanfranconæ, non acquiescentium resolutioni iam captæ 1. Iulij 1643. Domini steterunt in Decisis, quia interusuria sinè mora non debentur; Mora verò in hæredibus viri considerari non potest, dum ipsi statim aduenta die solutionis, nedum fecerunt plures, & iteratas oblationes quantitatis debitæ, sed etiam actualiter depositum, quod
1 cum habeat vim solutionis omnem moram excludit ex adductis *in alia dec.* vbi dictum fuit hoc fortiùs procedere ob recusationem Franciscæ semper renentis oblationes, & depositum recipere, vt latius ibidem deducitur.

Obiectum verò semper repetitum, quod depositum scutorum 850. non esset integrum, cum debitum Dotis esset scut. 3052. b. 54. Domini etiam hodiè reiecerunt, quia cum signatura rescripserit sine præiudicio solum quoad scut. 2250. & ad horum computum Francisca consecuta fuisset scut. 1400. ex prætio Censuum subhastatorum, vt est in confesso intèr partes, vtique depositum scutorum 2250. fuit integrum, respectu portionis liquidæ, Residuum enim, pro quo Signatura rescripsit cum clausula *si quid exequen.* tanquam non liquidum non erat de-
2 ponendum, nec antè liquidationem potuit incurri mora, vt præter allegatos *In alia dec. tradit Bald in l. acceptam num.* 11. *C. de Vsur.* & eo relato respondit *Rot. in rec. dec.* 314. *num.* 25. & 26. *part.* 8. & *cor. Reuerendiss. Vrgellen. dec.* 270. *num.* 11. & 15. & *dec.* 346. *num.* 13.

Quod autem dicebatur illiquiditatem prouenisse facto, & culpa hæredum Hieronymi, qui varijs prætextibus litem sustinuerunt, negando se debitores in summa scut. 3052. adquam tamen per Rotam condemnati fuerūt, adeòut non possint ex hoc capite excusari, Dominis faciebat difficultatem, sed quia hæredes Lanfranconæ non petierunt scut. 3052. prò quibus in effectu compertum fuit esse veros Creditores, sed scut. 4000. quæ tamen ipsis non debebantur, cum Rota exceptis scut. 3052. in reliquis absolucrit Fanellos, dictum fuit cessare obiectum, & cul-

culpam fuisse hæredum Lanfranconæ plus debito
petentium: hinc enim Fanelli habuerunt iustam
causam litigandi, vt effugerent solutionem eius,
quod iniuste petebatur, adeout nulla mora posse
3 eis imputari, vt in terminis tradunt, *Surd. cons. 142.*
num. 6. & 7. Tiraquell. de retract. Lignager. §. 6. glos. 2.
4 *num. 1.* Creditore enim plus debito petente, debitor
negando totum excusatur à mora, per ea, quæ magistraliter docuit *in l. Qui solid. in princ. ff. de leg. 2.*
Imol. ibidem vers. Item nota argumentum Castr. in l.
1. §. Si stipulante vers. Ex hoc nota ff. de verb. oblig.
Guidop. quæst. 40. num. 6. latè Gabr. concl. 2. num. 4. de
expensis Canc. var. resol. lib. 2. cap. 6. num. 27. cum seqq.
Rot. Bonon. diuers. dec. 8. num. 65.

Nec applicatur limitatio tradita per *Sigismundum Loffredum cons. 23. sub num. 14. vers. Præterea,*
inquiens præfata non procedere quando solutioni est
adiecta dies, prout hoc casu dici potest adiecta à le-
5 ge, quæ præscripsit annum restitutioni dotis in pe-
cunia, vel mobilibus consistentis *l. vnica, §. cum autem vers. Exactio autem C. de rei vxor. act.* Tunc enim
vt ipse inquit petitio vltra summam debitam non
liberat à mora respectu partis verè debitæ, vt etiam
tradit *Gabr. d. tit. de expens. d. concl. 2. num. 9. vers. 6.*
6 & concordant omnes tenentes debitorem, tunc demum à mora excusari aduersus Creditorem plus debito petentem, quando partem liquidam, ac debitam offert, alias secus, vt declarando originalem
doctrinam *Bart. in d. l. qui solidum concludunt Marcus Antonius Bauerius tract. de mora par. 3. num. 15. in fin. vers. Duodecimo tempera inter tract. magnos tom. 6. par. 2. fol. mihi 410. Rot. Bonon. diuers. d. decis. 8. nu. 70. Hieronim. de Leo decis. 123. numer. 27. & 28. Castill. decis. 148. num. 17.*

Quia Francisca mediante suo Procuratore declarauit nolle recipere minorem summam scutorum
4. mill. *Summ. de Fanellis num. 5. & 6.* instando oblationem ab eis factam reijci tanquam minus integram, vnde superfluum erat offerre scuta 3052. dũ
7 constabat de voluntate Creditoris, & sic non intrat
limitatio *Loffredi, & aliorum*, quæ locum habere
potest, vbi creditor paratus est recipere partẽ debitam, vel saltem, vbi non constat de contrario animo; alias enim constito de eo, doctrina *Bartoli* est
communiter recepta, & debitor excusatur, etiamsi
8 partem debitam non offerant, vt tradunt *Castr. Cancer. & alij superius in conclusione allegati.*

Et hinc corruunt omnes defectus oppositi contra
alias oblationes successiuè factas, ex eo, quod non
fuerint depositati fructus medio tempore decursi,
9 quia dum prima oblatio fuit integra, imputandum
est Creditori, si illam recipere recusauit, adeout
cessante mora fructus ab inde citra deberi non pos-
10 sint, vt dictum est.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA FRVCTVVM CENSVS.

Lunæ 11. Decembris 1645.

ARGVMENTVM.

Sub dispositione facta à debitore in Testamento, vt soluantur eius debita, an ea veniant comprehensa, quorum causa tantum naturaliter tenebatur; creditor an habeat obligatum debitorem debitoris, & quæ præscriptio requiratur in censibus?

SVMMARIVM.

1 *Iuramenti calumniæ defectus reddit processum nullum, si fuit expressè petitum, secus tamen est, quando fuerit actum obligatione Camerali, & constet de bono iure actoris, & nullitas non sit de tribus.*

2 *Res empta ex pecunijs dotalibus, non efficitur dotalis, secus est si maritus declarauerit, se emere de pecunia dotali, & mulier fuerit præsens, vel consensum præstiterit, aut fructus rei emptæ exegerit.*

3 *Maior factus, si ea quæ in minori ætate gesta sunt, ratum habuerit, frustra rescissionem eorum postulat.*

4 *Testator mandans solui omnia ipsius debita præsumitur quod cogitando de salute animæ suæ voluerit, quod soluerentur omnia debita, quæ non solum ciuili obligatione, sed etiam naturali tantum ratione obligatus erat.*

5 *Testator idem mandans videtur disponere pro exoneratione conscientiæ, & tanquam memor salutis æternæ præsumitur comprehendere ea, quæ alias forsan non comprehendesentur.*

6 *Obligationis Cameralis effectus non extenditur ad tertias personas in contractu non expressas.*

7 *Notarij stipulatio pro omnibus, quorum interest in obligatione Camerali contenta prodest omnibus habentibus causam à personis in Instrumento nominatis, & num. 8. respondetur ad aliquas decisiones.*

9 *Actio vtilis directa competens debitori exerceri potest ab eius Creditore.*

10 *Creditor habens obligationem Cameralem potest agere etiam executiuè contra debitorem debitoris ita obligatum, & num. seq.*

11 *Possessionem alicuius rei dimittent, obligatio dimittentis cessat, & transit in secundum possessorem, secus quando possessio fuit dimissa ex causa originata ex mero facto voluntario obligati, num. 13.*

12 *Reseruatio Dominij in venditione vsque ad integram satisfactionem operatur, vt satisfactione non sequuta dominium remaneat penes venditorem.*

14 *Creditor, qui ab accollatore census recepit fructus illius, nunquam censetur liberare principales obligatos, nisi interuenerit expressa delegatio.*

15 *Pactum extinguendi censum infra biennium ad hoc vt ex eo arguatur census extinctio requiritur taciturnitas in petendis fructibus, & stipulatio Domini census.*

16 *Præscriptio de iure communi aduersus contractum iuratum non constituitur, nisi spatio quadraginta annorum.*

17 *In censibus quot sunt solutiones tot requiruntur præscriptiones, & fructus peti possunt per spatium triginta annorum.*

18 *Præscriptio licet currat durante minori ætate, tamen datur restitutio in integrum ex capite probabilis ignorantiæ.*

DECISIO CLXXVIII.

IO: Baptista Poncialius de anno 1576. imposuit super quibusdam eius domibus annuum censum scutorum 32. quem pretio scut. 400. vendidit Antonio de Pisauro, & Cæciliæ Marchesiæ coniugibus.

Idem Poncialius de anno 1594. condidit Testamentum, in quo sibi scripto vniuersali hærede Ven. Hospitale Sancti Iacobi Incurabilium, reliquit iure legati Propertio Fontanellæ duas ipsius vineas petiarum quindecim circiter, onere adiecto, quod Fontanella legatarius pro pretio Vinearum sibi legatarum teneretur infra duos annos erogare scut. 2100. in dissolutionem tot legatorum, & debitorũ Testatoris; residuum verò, si quod superesset, exbursare Hospitali hæredi, pro quorum adimplemento, cum fuerit per Hospitale actum contra Fontanellam, tandem die 15. Iunij 1599. deuene-

runt

Digitized by Google

runt ad transactionem, in qua Fontanella acceptando legatum sibi relictum, promisit ad bonum computum supradicti pretij soluere debita, & legata Poncialli, quæ de iure veniunt soluenda, extinguere omnes, & singulos census, quibus dicta hæreditas reperiebatur grauata infra terminum sex annorum quolibet biennio ratam, soluere illorum fructus decursos à die obitus Poncialli, & decurrendos, indemne conseruare Hospitale ab omnibus molestijs, necnon dictæ transactioni accessitum q. Tiberium Astallum, prout die 17. eiusdem, vti principalis principaliter, & insolidum accessit, & fideiussit, *Summ. Sacconarij num.* 1. 2. 3. & 4.

Io. Franciscus, & Io. Baptista Fontanelli hæredes Propertij Legatarij die 14. Augusti 1612. vendiderunt Iosepho Lisciano prædictas Vineas per Ponciallum legatas pretio scut. 1650. ad quorum computum Liscianus emptor, ita mandantibus venditoribus, inter cætera assumpsit in se onus soluendi scut. 400. dictæ Cæciliæ Marchesiæ pro sorte principali prædicti census vna cum fructibus vsque tunc decursis, & decurrendis *Summ. num.* 5.

De anno 1623. Cæcilia condito Testamento, reliquit Iure legati, & institutionis respectiuè censum vt supra per Ponciallum sibi venditum Ioan. Baptistæ Ridolfetto, Cæciliæ, Antoniæ, & Lauiniæ de Gabicijs eius Nepotibus, qui hæredes, & legatarij respectiuè mediante persona Francisci Berghigni eorum Procuratoris substituti die 26. Aprilis 1644. illum cum omnibus fructibus tunc decursis vendiderunt Fuluio Sacconario pretio scut. 800. *d. Summ. num.* 7. 8. & 9. qui citatis DD. Petro, & alijs fratribus de Astallis, vel filijs, & hæredibus q. Tiberij Astalli fideiussoris, mandatum executiuum contra bona hæreditaria dicti Tiberij reportauit pro fructibus dicti census decursis, & non solutis, à quo cum fuisset pro parte dd. de Astallis interposita appellatio, causaque per Signaturam mihi commissa cum clausula *Si quid exequendum*, proposito dubio per duas vices, hodie Domini responderunt mandatum esse exequendum, cum fuerit relaxatū pro fructibus Census ser. ser. vigore Instrumenti Camerali obligatione Vallati, quod executioni est demandandum vulg. Iuribus.

Nec releuant longa serie deducta per informantes pro Astallijs tàm contra validitatem, quam contra illius iustitiam.

1 Nullitas enim quæ primo loco deducebatur ex defectu iuramenti calumniæ, qui reddit processum nullum ex adductis per *Rotam coram fau. mem. Greg. decis.* 209. *num.* 3. *vbi Add. num.* 6. facilè tollitur, quia cum actum fuerit vigore obligationis Cameralis, & constet de bono Iure Sacconarij actoris, & nullitas non sit de tribus, non est attendenda, vt benè relatis auctoritatibus concludit *Add. ad dictam decis. fan. mem. Greg.* 209. *d. num.* 6. *circa med. & in fin. Rot. in recent. dec.* 45. *num.* 6. *par.* 1. *& decis.* 456. *num.* 3. *in fin. part.* 4.

Secunda verò, quæ deducebatur ex defectu legitimationis personarum, tam ex parte Agentis, quam ex parte reorum corruit ex facto; respectu enim agentis constat ex instrumentis superius recensitis Cæciliam reliquisse hunc censum Ridolfetto, & Gabicijs, qui illum Saccenatio cesserunt, respectu verò reorum producta fuit quædam fides publica *Summario Sacconarij dato in prima responsione num.* 2. in qua Petrus, & alij fratres de Astallijs vocantur filios, & hæredes d. q. Tiberij, & eo nomine contrahunt, quæ confessio licet suffragari non possit pro portione Fulnij prædefuncti, cuius hæredes non fuerunt citati; satis tamen esse potest pro tribus portionibus Petri, Hyeronimi, & Ioan. Baptistæ aliorum fratrum legitimè in toto processu citatorum.

Tertia denique nullitas ducta ab excessiuitate mandati, ex quo census per Poncialium impositus, fuerat venditus, tàm Antonio viro, quam Cæciliæ vxori, & licet emptus cum pecunijs dotalibus, nihilominus pro medietate spectabat ad Antonium emptorem, cum res empta ex pecunijs dotalibus

2 non efficiatur dotalis *l. ex pecunia dotali C. de iur. dot.* nec vxori acquiratur, sed marito, vel ei cuius nomine fuit empta *DD. in l.* 1. *& l. maltam interest C. si quis alteri, vel sibi cum alijs allegatis per Rotam coram bon. mem. Coccino dec.* 498. *nam.* 5. pariter tollitur, quia prædicta procederent, si Antonius vir censum emisset cum pecunia dotali, non expresso, quod esset doralis, nec interueniente consensu vxoris; secus quando, prout hic, maritus in contractu declarauit se emere de pecunia dotali, & mulier fuit præsens, ac consensum præstitit; hoc enim secundo casu non intrat dispositio *d. l. ex pecunia*, sed emptum efficitur dotale, & totum spectat ad vxorem per claram dispositionem alterius, *Textus in l. res quæ dotali ff. de iur. dot. quos textus eam hac distinctione benè conciliat Alex. in l. si cum dotem §. vltim. num* 4. *vers. adde quod ff. sol. matrim. Gattier. pract. quæst. lib.* 5. *quæst.* 57. *numer.* 4. *Mantic. de tacit. libr.* 12. *tit.* 27. *numer.* 4. & 6.

Idque multò magis, quia ex quietantijs datis in *Summario de Astallys num.* 6. apparet Cæciliam, illiusque hæredes die 24. Augusti 1613. vsque per tot annum 1625. exegisse à Liscianis fructus integri Census; ex ista enim continuata exactione præsumitur, vel censum post obitum viri sequutum de anno 1612. fuisse per illius hæredes assignatum Cæciliæ vxori in diminutionem sui crediti dotalis, vel vsque & ab initio de voluntate viri emptum fuisse pro vxore, & dominium eidem à principio quæsitum, vt habetur *in d. l. multam interest. in fin. C. si quis alteri, vel sibi Moder. Mantaant contr. for. coutron.* 524. *num.* 1. *cam alys ad propositam benè congestis per Rotam in decis.* 262. *num.* 4. *par.* 1. *recent.* Magis enim inspicitur, cui contrahentes voluerint acquirere, quā cuius nomen in Instrumento acquisitionis fuerit appositum *l. qui mihi donatum ff. de donat.*

Quo verò ad iustitiam non releuat, quod agatur de obligatione contracta hic in Vrbe per Poncialium minorem 18. annórum sine solemnitatibus sta-

3 tutarijs, quæ per statutum Vrbis *lib.* 1. *cap.* 151. annullatur, & irritatur, quia cum Ponciallus effectus maior per tot annos fructus istius Census sine vlla reclamatione persoluerit, ex ista acquiescentia eum subsequutis solutionibus contractus remansit ratificatus per *text. apertam in l. fin. C. si maior fa7t. Grat. consf.* 47 *num.* 27. *lib.* 1. *Rot. decis.* 306. *numer.* 53. *par.* 7. *recent.*

Eoque magis, quia Ponciallus constitutus in maiori ætate, & morti proximus in Testamento mandauit ex pretio Vinearum legatarum solui per Fontanellam legatarium omnia ipsius debita *dicto Summario Sacconarij numer.* 1. Hinc enim præsumi debet, quod in extremo articulo ductus de salute animæ suæ cogitans, ita disponendo voluerit, vt ea omnia debita soluen-

4 tentur ad quæ non solum ciuili obligatione adstringi poterat, verum etiam omnia alia, ad quæ naturali tantum ratione, & conscientia impeliente se obligatum intelligebat *ex doct. Bald. in l. id quod pauperib. num.* 22. *Cod. de Episc. & Cleric. & in l.* 2. *na.* 4. *C. de*

C.de fideicom. Aret.cons.93. num.47. Sanch cons. mo-
ral.lib.4.cap.1.dub.3. num.3. Testator enim sic man-
dans videtur disponere pro exoneratione conscien-
5 tiæ, & tanquam memor salutis æternæ præsumitur
comprændere ea, quæ alias forsan non compre-
henderentur, vt benè ad propositum pluribus au-
ctoritatibus, & doctrinis ponderauit Rota in Vrbe-
uetana Census 22.Iunij 1635.coram bon.memor. Mot-
manno, quę est decis.62.ferè per tot.par.7. recent. con-
firmata coram eodem die 17.Decembris eiusdem anni,
& 18.Aprilis 1636.in eodem part.7.recent. decis. 81.
num.7.& 8.& dec.119.num.2.

Et ex his tollitur alterum fundamentum nixum
in obligatione Fontanellæ restricta ad debita Pon-
cialli, quæ de iure venirent soluenda, ex quo præ-
tendebatur Fontanellā non intellexisse de censu, de
quo agitur, quia cum ex superius deductis census
remanserit in suo robore, & validitate tàm de iure,
quam de facto erat soluendus, & ideò DD.dixerunt
non applicari deducta pro limitatione ad auctori-
tates quibus nititur, Rot.d.Vrbeuetana Census.

Prout nec releuat, quod obligatio Tiberij solum
respiciat fauorem Hospitalis, ibi, penes dictum Ar-
chihospitale, & propterea suffragari non possit Sac-
6 conario in Instrumento non nominato, cum effe-
ctus Cameralis obligationis non extendatur ad ter-
tias personas in contractu non expressas ex doctr.
Ias in l.iurisgentium §.prætor ait num.9.ff.de pact.cum
alijs per informantes pro Astallijs latè deductis.

Dupliciter enim fuit responsum, primò ponde-
rando, quod obligatio cui Astallius accessit duo
continet, alterum releuare indemne Hospitale hæ-
redem Poncialli debitoris, alterum extinguere cen-
sus, illorumque fructus à die obitus Testatoris de-
cursos, & decurrendos soluere; promissio autem
extinguendi census, illorumque fructus soluendi
necessariò refertur ad fauorem Creditorum, quibus,
& non Hospitali facienda est solutio, & extinctio:
7 Vndè eis quoque prodesse debet, stante maximè
stipulatione Notarij pro omnibus quorum interest
in obligatione Camerali contenta, quæ suffraga-
tur omnibus habentibus causam à personis in In-
strumento nominatis, vt sæpius resoluit Rota post
Zacch.de oblig.Camer.decis.86.num.2.decis.97. num.1.
decis.99.num.7.& decis.137.num.1.in rec. decis. 285.
num.9.& 10 par.6.& decis.46. num. 7. par. 7. coram
bon.mem. Buratt.dec.783.num.2.& in Romana Saluia-
ni de Casalibus 21.Iunij 1641.coram me, vers. et ces-
sat omnis difficultas.

Et hinc non applicantur Decisiones pro altera
8 parte allegatæ. decisio enim 27.num.13. coram Reue-
rendissimo Vrgellen. loquitur in casu quo volens vti
dicta stipulatione de tempore contractus nullum
habebat interesse decisio verò 287.coram eodem, &
33.post Cenc.de Censib.loquuntur in casu quo obli-
gatio fuerat restricta ad personam stipulantis, vt
apertè ibidem habetur, quod idem repetit Grat.
discept. 723. num.4. & 5. qui non est casus noster,
cum Fontanella vltra releuationem indemnitatis
promiserit extinguere census, & soluere fructus,
quæ promissio satis superque ostendit obligationem
non esse restrictam ad solum Hospitale, sed concer-
nere etiam interesse creditorum.

Secundò quia Sacconarius hodiè creditor census
agere potuit contra Astallios fideiussores, tanquam
9 contra debitores Hospitalis sui debitoris, cum om-
nis actio vtilis directa competens debitori, exerceri
possit ab eius crediture l.nomen 4.& ibi glos.in verb.
vtilius, & scriben.communiter C. quæ res pign. oblig.
poss.Surd.cons.4. num. 33. cum alijs cumulatis per Ro-
tam in Panormitana pensionis 24. Martij 1642. coram
Reuerendissimo Domino meo Decano, & quidem via
executiua vigore Cameralis obligationis hinc indè
10 inter contrahentes stipulata, cuius effectus est, vt
omnes in ea comprehensi executiuè conueniri pos-
sint Coller.de process.exequutiuo par.2.cap.3. nu.485.
iuxta nou.impress. Zacch.ad Gales. de obligat. Camer.
quæst 5.num.30. Rot.post eumdem decis.7. num.1. Add.
ad bon.mem. Buratt.decis.793.num.10.

Nec refragatur, quod obligatio Fontanellæ, à
qua regulanda venit promissio Astallij fideiussoris
videatur emissa contemplatione pretij vinearum sibi
ab impositore Census relictarum cum onere soluen-
di debita, & ideo cum hæredes Fontanellæ dd. vi-
neas Lisciano vendiderint, ab eoque reportauerint
obligationem soluendi fructus, & promissiones in-
11 demnitatis, tàm ijdem hæredes, quam etiam A-
stallius remanserint liberati, & satis sit, quod ce-
dant creditori census actiones contra Liscianos ac-
collatarios, cum re dimissa, obligatio dimittentis
cesset, & transeat in secundum possessorem per Bald.
in l.Creditor 28.num.1.ff.si cert.pet. Conar.var. resol.
lib.3. cap. 7. sub num. 6. vers. etiam deducitur Castr.
cons 47.num.1.lib.2.cum alijs per Modern. Mantuan.
contron.440. num.16.& 17.

Primò quià hæredes Fontanellæ nondum dimi-
serunt vineas, ex quo in prædicta venditione adest
reseruatio dominij vsque ad integrā satisfactionē,
quæ satisfactio non sequuta operatur, vt dominiū
12 remaneat penes venditores per text. clar. in l. quod
vendidi ff.de contrah.empt. Decian.cons.10.numer.26.
lib.1.& cons.13.n.81.lib.2. Grat.discept.for.cap.523.
num.1.Magon.decis. Florentin.91.num.8.& decis. Lu-
cen.31.in addit.post litt.H .Surd.dec.157. numer.2. &
dixit Rot.in Lauretana Domus 14. Decembris 1643.
coram R.P.D.meo Bichio.

Secundò quia conclusio procederet si possessio
esset auocata ex causa necessaria trahente originem
aliundè quam ex facto proprio illius, qui obligatio-
nem contraxit, secus tamen, quando prout in præ-
senti casu, possessio fuit dimissa ex causa originata
13 ex mero facto voluntario obligati, quo casu non
cessat obligatio, sed adhuc durat, etiam possessione
dimissa, vt optimè distinguit Castr.in l.cum mulier 55.
numer.3.vers.interdum illud emolumentum, & notant
ibidem Imol.& Alex.ff.solut.matrim. Anton.de Amat.
var.resol.lib.1 resolut.21.num.5.

Nec vis facienda est quod Fontanella promiserit
soluere fructus de prætio, seu valore vinearum, &
quod auctores Sacconarij illos per plures annos
receperint à Liscianis accollatarijs, quia non proin-
de argui potest liberatio Fontanellæ, nec illius fi-
deiussoris, cum creditor recipiendo fructus census
14 ab Accolatore, vel ab alio quocumque nunquam
censeatur liberate principales obligatus, nisi inter-
uenerit expressa delegatio, Textus est apertus in l.
vbi quis pro alio ff. de constit. pecun. Alex. cons. 573.
num.2.& 3.lib.7.Gait.de credit.cap.2.tit.7. nu.2381.
Rot.in recent.dec.392.num.31.par.5.

Nec obstat vltimo, quod in transactione inita
inter Fontanellam legatarium, & Hospitale hære-
15 dem legatur pactum, huiusmodi censum extin-
guendi infra biennium, ex qua pactione, & tacitur-
nitate in petendis fructibus arguitur effectiua dicti
census extinctio ex deductis in Cornetana reintegra-
tionis 26. Iunij 1641.coram R.P.D. meo Bichio.

Quia aduertendum est simile pactum extinguendi
stipulatum non fuisse cum Cæcilia Domina Census,
sed cum Hospitali Poncialli hærede, vndè sicut Cæ-
ciliæ ex illa stipulatione nulla fuerat actio quęsita,
ità

Digitized by Google

itá nec potuit contra eam extinctio præsumi, seu præscriptio inchoari, *Rot. post Cenc. de Cens. dec. 264. num. 1. decis. 265. num. 5. & decis. 303. num. 9.*

Eoque minus, quia cum fructus soluti fuerint à die creationis census vsque ad annum 1626. nulla potest allegari præscriptio, non quidem de iure
16 communi, quæ aduersus contractum iuratum non constituitur, nisi spatio quadraginta annorum *l. nam postea §. si is qui temporal. vbi Bart. & Castr. ff. de iur. iuran. Aym. cons. 71. num. 2. Rot. coram bon. memor. Buratt. dec. 457. num. 1.* Prout nec minùs de Iure municipali, cum statutum *Vrbis lib. 1. cap. 158.* expressè excipiat census *Fenz. in addit. ad d. stat. d. cap. 158. num. 51. cum seqq. Grat. discept. for. cap. 490. num. 2. & 3. & cap. 883. sub num. 15. Rot. post Pacific. de Saluian. dec. 309. num. 1. & 2. & post Cenc. de Cens. dec. 302. num. pariter 1.* In censibus enim vnica præ-
17 scriptio non sufficit, sed quot sunt solutiones, tot requiruntur præscriptiones, & fructus peti possunt per spatium triginta annorum *Rot. post Pacif. de Salu. d. dec. 303. nu. 2. & in Romana Census 15. Iunij 1640. coram R. P. D. meo Bichio.*

Vltra quod cum hæredes Cæciliæ essent minores, & sub patria potestate, esset illis succurrendum per
18 restitutionem in integrum ex capite probabilis ignorantiæ, *Greg. dec. 489. num. 14. Buratt. dec. 774. num. 2. ibique addens littera A.*

Ex quibus cum appareat de validitate, & iustitia mandati A. C. Domini pro nunc resoluerunt esse exequen. pro tribus ratis, relicta in suspensio rata spectan. ad Fuluium, cuius hæredes non fuerunt in processu causæ citati.

Et ita vtraque &c.

ROMANA DE MELLINIS.

Veneris 15. Decembris 1645.

ARGVMENTVM.

Filius per legitimationem amplissimam restitutus, & habilitatus ad succedendum, quando substitutum excludat immissionem fideicommissario, quænam detractiones impediant, & quid requiratur ad hoc, vt alienationes dicantur æquare detractiones?

SVMMARIVM.

1 *Filius legitimatus, & habilitatus ad succedendum tunc demum excludit substitutum, si Testator non vocauit filios legitimos, & naturales, cum qualitate de legitimo matrimonio natos, & non constet de eius contraria voluntate ex coniecturis.*

2 *Ratificatio restringitur ad limites pacti, nec vltra promissa se præsumitur extendere.*

3 *Detractiones legitima, & Trebellianica, & detractiones in pecunia consistentes, licet non sint liquidatæ impediunt immissionem fideicommissario.*

4 *Alienationes si de ijs constat præsumuntur æquare omnes detractiones, donec Inuentarium exhibeatur, & contrarium probetur.*

5 *Filij consentientes donationi bonorum fideicommissariorum viuente Patre, factæ quo tempore nullum ius habebant super bonis donatis non dicuntur ipsi alienasse bona fideicommisso subiecta, sed tantum renunciasse spei succedendi in bonis donatis eueniente casu purificationis fideicommissi conditionalis.*

6 *Remissio facta per vocatos ad fideicommissum non impedit quominus possint iura sua experiri super bonis in remissione non comprehensis.*

7 *Alienatio vera per Dominij translationem requiritur ad effectum, vt detractiones dicantur consumpta per grauatum.*

8 *Hæres grauatus consentiendo donationi bonorum fideicommisso subiectorum, & in eo iam purificatorum dicitur verè, & realiter alienasse.*

9 *Legatum pro celebrandis missis annuatim, & dietim debitum venit præstandum ab Hærede ex fructibus, ideoque non impedit immissionem fideicommissario.*

DECISIO CLXXIX.

IN Decisione huius causæ sub die 15. Ianuarij 1644 fuit dictum dandam esse immissionem Benedicto pro residuo dotis Hersiliæ, & pro residuo Hortensiæ super bonis, de quibus in dicta decisione, factis tamen aliquibus detractionibus Dominis de Mellinis competentibus. Sed super ijsdem suscepta denuò disputatione, informantes pro Mellinis repetebant, quod cum ipsi in vtroque Testamento fuerint in conditione positi censeantur proinde vocati, nedum ad portionem Pauli, sed etiam ad portionem patruorum, qui sine filijs decesserunt, sed iterum fuit responsum, quod in casu, de quo agitur non concurrunt coniecturæ ad hunc effectum necessariæ, & quod Benedictus per amplissimam legiti-
1 mationem fuit restitutus, & habilitatus ad succedendum, perinde ac si de legitimo matrimonio fuisset procreatus: quæ proculdubio eidem suffragatur ad effectum excludendi substitutum, vt fuit probatum *in decisione, quæ reuidetur vers. Et hæc eo fortius.* Quibus non obstante deducta per *Rotam in Bononien. fideicommissi de Bologninis 29. Februarij 1644 coram Reuerendissimo Domino Præside Vallisoletano*, quia vt dictum fuit in altera decisione, procedunt, vbi Testator vocauit filios legitimos, & naturales cum qualitate, quod essent nati de legitimo matrimonio, & vbi alias constat de contraria voluntate testatoris. Quod non applicatur nostro casui: cum neque fuerit requisita hæc qualitas legitimi matrimonij; nec constet de contraria voluntate Testatricum.

Minus refert, quod Benedictus possideat bona annui redditus scutorum 180. Quia Benedictus illa possidet tanquam assignata Hyeronimo per Marinm in recompensam donationis factæ Paulo Fratri, & consensus eidem præstiti, vt dictum fuit in decisionibus coram R. P. D. meo Bichio, & in prima coram me. Ideò nihil habent commune cum bonis, de quibus agitur, quatenus verò dicitur, bona dictarum mulierum, super quibus petita fuit immissio, fuisse comprehensa in donatione, non subsistit: quia ex lectura eiusdem donationis appatet bona præfata esse de reseruatis, non autem de donatis, cum donatio non generalis, sed specialis quorumdam bonorum: & præsumpta ratificatio Hieronymi, licet promissa fuerit per Marium pro omni, & quocumque eorum interesse, tàm ratione legitimæ in bonis paternis, quam successionis maternæ, & Auitæ, attamen non tangit bona reserua-
2 ta; cum ratificatio præsumpta restringitur ad limites ipsius pacti, nec vltra promissa se extendat *Aym. cons. 737. num. 16.*

Domini tamen recesserunt à decisis: quia scilicet DD. Vrbano, & fratribus competant detractiones. Primò pro impensa funeris, quam arbitrati sunt in scutis centum pro qualibet. Secundò, pro legatis scutorum centum quinquaginta ab Hortensia relictis; necnon pro portionibus legitimæ, & trebellianicæ sibi debitis. Quarum aliquæ cum nondum sint
3 liquidatæ; aliæ verò consistant in quantitate: impediunt de iure immissionem fideicommissario, *Decian. cons. 87. num. 2. lib. 2. cum alijs relatis per Rotam in Romana de Spinosis 10. May 1623. coram bon. mem. Pirouano.*

Qui-

Quibus non obstat, quod constet de aliquibus a-
lienationibus, & ideo donec exhibeatur inuenta-
4 rium, alienationes præsumantur æquasse detractio-
nes, vt latissimè firmatum fuit *in Romana fideicom-
missi de Capite Ferreo* 10. *Martij* 1645. *coram R.* P.
D.meo Corrado. Quia alienationes non probantur
aliundè, quam ex consensu præstito donationi factæ
per Marium Paulo filio contemplatione matrimo-
nij: qui tamen ad hunc effectum non sufficit; cum
donatio fuerit facta à Mario Patre, quo viuente, nul-
5 lũ ius competebat filijs super bonis dd. mulierum.
Proindeque dictus consensus, vel nihil aliud impor-
tat, nisi remissionem spei succedendi de futuro in
bonis donatis in euentum purificationis fideicom-
missi conditionalis; quæ tamen remissio non est
alienatio, *l.si sponsus, §. si Maritus ff. de donat. inter
vir.& vxor. Rot.decis.*13.*num.*11.*& seqq.par.6.rec.&
latè in Romana fideicommissi de Formonis 9. Iunij
1634.coram Eminentissimo Domino* Card. *Panzirolo*,
vel restringitur ad remissionem hypothecæ pro do-
tibus ex persona dictarum mulierum eisdem filijs
6 competentis: & hæc non impedit quo minus pos-
sint iura sua experiri super alijs bonis in donatione
non comprehensis; *per text.in l.Iulianus*, C. *ad Se-
natus Consult.Velleian. Boer.dec.*23.*numer.*2. *Magon.
dec.*255.*num.*14.*cum alijs in decisione, quæ reuidetur,
vers.nec satisfacit*. Et consequenter non potest in-
ferri ad consumptionem detractionũ; cum ad hunc
7 effectum requiratur alienatio vera per dominij trã-
slationem, *Peregr.de fideicom.art.*39.*num* 8.*&* 9.*Rot.
dec.*1.*nu.*10.*inter impressas post Merlinum de legiti-
ma.* Quicquid secus dicendum esset, si bona essent
8 propria filiorum, quo casu sic consentiendo, verè, &
realiter alienassent, vt probat, *Bald. in l. si liqueat
num.*2.*C.de inoff.donat.cum alijs allegatis per infor-
mantes pro Benedicto*.

Reliquas verò detractiones dixerunt Domini nõ
retardare immissionem. Quia legatum scutorum
9 noningentorum pro tot Missis, vt respondet Deci-
sio, tanquam annuatim, & dietim præstandum, sol-
uendum venit per hæredes ex fructibus. Quantum
verò dotale expresse in decisione reseruatum non
eget vlteriori discussione, cum quoad illud dicti
fratres fateantur se non fouere bonum ius; *vt vide-
re est in calce informationis facti transmissa* 19. *Iunij
præteriti pro ijsdem de Melliuis*,

Et ita vtraque parte informante &c.

HISPALEN. DECIMARVM DE BARAONA.

Veneris 12. *Ianuarij* 1646.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quasi possession exigendi decimas da-
tur probanti quasi possessionem ante, & de tempo-
re motæ litis, & qualiter huiusmodi quasi possessio
dicatur probata? Testes quinam in concursu ve-
niant præferendi, vbi quod Testis habens tale, qua-
le interesse non excluditur à Testimonio, si habeat
tantummodo secundarium, non principale inte-
resse, & quod Testis conditio attenditur de tempo-
re examinis, quasi possessio quomodo, & quando
dicatur ammissa?

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur probanti quasi possessionem exigendi ante, & de tempore motæ litis.*

2 *Testes informati, & reddentes optimam rationem sui dicti sufficientissimè probant.*

3 *Testes illi in concursu veniunt præferendi qui sunt numero plures, & verisimilia dicunt, & affirmatiuam, non negatiuam deponunt.*

4 *Testibus interessatis, & ad proprium comodum deponentibus fides non est adhibenda.*

5 *Testis conditio non est consideranda de tempore examinis, vt faciat, vel non faciat fidem.*

6 *Testis licet habeat comodum, vel incommodum in causa, non excluditur à Testimonio, dummodo non habeat principale interesse, sed secundarium.*

7 *Testium fides supletur ex numero.*

8 *Mutatio Status ex parte rei nullum infert Actori præiudicium ad effectum exigendi decimas, cum sola quasi possessio attendatur in summarijssimo manutentionis iudicio.*

9 *Priuilegiorum interpretatio, & discussio, tanquam requirens altiorem indaginem, reiciuntur ad petitorium.*

10 *Possessio solo animo retenta sufficit ad effectum manutentionis.*

11 *Officialium negligentia non priuat Capitulum, vel Ecclesiam sua possessione, & adue peti potest manutentio.*

DECISIO CLXXX.

POst resolutionem huius causæ habitam die 15.
Maij 1635. coram bon.mem.Buccabella, in qua
recedendo à decisis sub die 3. Aprilis eiusdem anni
coram eodem, dictum fuit Capitulo Hispalensi dã-
dum esse mandatum de manutenendo in quasi pos-
sessione exigendi decimas bonorum Petri Francisci
de Baraona Equitis Hierosolymitani, dictoque Equi-
te vita functo fuit ad instantiam Capituli mihi
commissa causæ prosequutio contra Rodericum de
Baraona, & Ioannem de Villegas illius filios, & hæ-
redes, ac illis vigore commissionis Rotalis in parti-
bus legitimè appræhensis, diuque expectatis, neque
comparentibus, Capitulum continuauit processum
per contradictas, & dubitato, an esset standum in
primo, vel vltimo loco decisis, Domini ex rationi-
bus, & fundamentis ibidem firmatis standum esse in
vltimo loco decisis responderunt. Quia constat de
1 quasi possessione Capituli exigendi dictas decimas
ante, & de tempore motæ litis, quę est manuteni-
bilis *vulg.§.retinenda instit.de interdict. cum alijs al-
legatis in* 2.*decis.§.*1.

Testes enim pro Capitulo examinati plenissimè
firmant Capitulum, eiusque Arrendatarios extitisse
in quieta, & pacifica possessione decimas ex Terri-
torijs q.Petri de Baraona quousque dictus Petrus su-
scepit habitum Hierosolymitanum, ac de tempore
2 motæ litis, qui cum sint numero plures, & reddant
super prædictis sufficientem causam scientiæ, quia
eorum aliqui soluerunt, aliqui tanquam Arrenda-
tarij exegerunt, alijque soluere viderunt, sufficien-
tissimè probant *ad text.in cap.cum causam, vbi Felin.
num.*2.*de Testib.Bald.in l.Presbyt.in fin. C.de Episc.
& Cleric.Rot.coram bon.mem. Coccino decis.*388. *n.*7.
& in Cusentina Beneficij, seu Attentatorum 27. *Iunij*
1635. *coram bon.memor.*Buccabella. Qui testes etiam
in concursu cum alijs ab altera parte examinatis
3 sunt præferendi, tum quia sunt plures numero, &
verisimilia deponunt, vt benè probat vltima *decisio*,
vers.Nec refragantur, tum quia isti affirmatiuam illi
verò negatiuam exactionis deponunt *glos. in l. diem
proferre §.si plures verb. conseuserunt, & verb. inde
quæritur, ff.de arbitr.& in cap.*1.*in fin.de præscript. in*
6.*Innocen.in cap.quid per nouale de verb.signific.Alex.
cons.*169.*num.*12.*lib.*5.*Paris.cons.*67.*num.*117.*Gabr.
de Testib.concl.*4.*num.*1. *Rot.coram Cardin. Seraphin.
decis.*607.*num.*2. *& coram san.mem.* Gregor.*dec.*449.
numer. 3.

Non obstat, quod nonnullis ex testibus Capituli,

qui

Digitized by Google

qui se dicunt Atrendatarios, tanquam interessatis,
4 & ad proprium commodum deponentibus nulla fit habenda fides, quia ex Summ. huius Partis dato in præsenti disputatione num. 2. apparet, Capitulum reseruasse sub sua immediata administratione exactionem decimarum exigendarum ex territorijs Petri de Baraona, illiusque Colonis, & Affictuarijs à die qua dictus Petrus suscepit habitum Hierosolymitanum, & motæ litis, nec illas amplius concessisse alijs in arrendam, ex quo liquet de tempore examinis testes nullum habuisse interesse, vel commodum:
5 conditio enim Testis est consideranda de tempore examinis, vt faciat, vel non faciat fidem *Bald. in l. etiam num. 4. ibique cæteri scribentes C. de testib.* Sed
6 admisso etiam in ijs tale quale interesse, nihilominus non sunt excludendi à Testimonio, cum recipiatur testis in causa, in qua etiam mixtum commodum, & incommodum habeat, dummodo non sit principale, sed secundarium *Anchar. in cap. super eo il secondo num. 5. de Testib. Gabr. eod. tit. concl. 10. num. 70. Gratian. discept. for. cap. 293. numer. 7. & 8.*
7 Ac generale est fides testium ex numero suppleri *glos. in l. 3. verb. numerus ff. de testib. Soccin. iun. cons. 197. num. 2. vers. secundo propter numerum Rolan. cons. 72. num. 5. circa fin. lib. 2. Rot. coram san. memor. Gregor. dec. 351. num. 5. & in recent. decis. 134. num. 7. & 8. par. 5.*

Nec releuat quod Petrus ex priuilegijs Religioni Hierosolymitanæ per Summos Pontifices concessis, non teneatur ad solutionem huiusmodi decimarū, & proinde antecedens possessio Capituli per mutationem status personę eiusdem Petri extincta fuerit, quodque idem Petrus in susceptione habitus, & emissione professionis solutionem decimarum denegauerit, & Capitulum acquieuerit.

8 Quia per mutationem status ex parte rei nullum præiudicium fuit Capitulo illatum, quoad hunc effectum, cum in hoc summarijssimo sola possessio attendatur, *Abb. cons. 54. num. 3. lib. 1. Menoch. de retinen. remed. 3. num. 135. Rot. dec. 205. num. 1. part. 2. recent.* Nec vis facienda est in dictis priuilegijs, quia illorum interpretatio, & discussio altiorem indaginem requirentes, ad petitorium reijciuntur, vt sæpius fuit resolutum *in recent. dec. 341. num. 2. & dec. 562. num. 3. par. 1. d. decis. 205. num. pariter 3. par. 2. & nuperrimè de ijsdemmet Priuilegijs in alia Hispalen. Decimarum 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Corrado.*

Quicquid verò dicitur de denegatione facta à Petro pro non soluendis decimis Capitulo, eius acquiescentia facillimè tollitur ex duplici capite. Primò, quia ex testibus datis in dicto *Summar. num. 1.* constat, Capitulum exactionem continuasse de anno 1629. 1630. & vsque ad diem motæ litis, quod eo magis comprobatur ex iudicio per idem Capitulum de his decimis contra Petrum instituto, il-
9 liusque hæredes continuato, ex quo tantum abest, quod acquieuerit, quinimò euidentissima resultat contradictio; per quam necessariò dicendum est, nunquam Capitulum intellexisse quasi possessionem dimittere, sed eam saltem animo retinere, quod
10 sufficit ad hunc effectum, *iuxt. glos. in l. 1. §. vltimo in verb. possidet ff. vti possidet, cum alijs allegatis in d. Hispalen. decimarum vers. neque visa fuerunt in fin.*

Secundo quia negligentia officialium non priua-
11 uit Capitulum, vel Ecclesiam sua possessione, sed adhuc illius vigore peti potest manutentio *Innoc. in cap. super hoc. num. 4. vers. propter hoc decimus de caus. possess. & propriet. Bart. in l. 1. §. fin. num. 4. vers. sed in Collegio Ecclesiæ ff. de acquir. possess. Rot. coram Card. Seraph. dec. 1417. num. 3. vers. sed respectu Ecclesiæ in Recentior. dec. 78. num. 4. & dec. 226. numer. 3. part. 6. Adden. ad san. mem. Greg. dec. 116. num. 4. & fuit dictum in dicta Hispalen. decimarum vers. secundo quia, circa medium.*

Et ita resolutum Capitulo tantum informante &c.

VERCELLEN. DECIMARVM.

Lune 15. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Pro decimis exigendis is habet fundatam intentionem qui habet pro se sententiam firmantem statum, etiam contra non expressos in sententia.
Priuilegia super exemptione decimarum concessa, in quibus decimæ intrent, & quando non attendantur etiam si sint concessa, cum clausulis, & derogationibus amplissimis. Priuilegium licet laicale si sit confirmatum à Pontifice comprehendit etiam personas Ecclesiasticas. Quadragenaria cum titulo, quando æquiparetur immemorabili, & in quibus casibus procedat. Paupertas quando dicatur probata, & qualis esse debeat, ad effectum eximendi à solutione decimarum?

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quæ firmat statum afficit etiam non expressos in ea.*
2 *Priuilegium super exemptione decimarum concessum non obstante, quod contineat derogationem quarumcumque constitutionum, & legum Imperialium cum clausula generali quibuscumque; attamen, vt attendatur debet continere claram, & expressam derogationem cap. nuper decim.*
3 *Derogatio Concilij Lateranensis in cap. nup. de decim. non comprehenditur in generali, nec generalissima derogatione.*
4 *Decimarum exemptio est odiosa.*
5 *Moniales in odiosis non veniunt appellatione fratrum, seu Monacorum.*
6 *Priuilegium super exemptione decimarum, quamuis verbis, & dictionibus generalibus legatur conceptum, intelligi tantummodo de extraordinarijs, non autem de Ordinarijs debitis de iure Diuino.*
7 *In priuilegijs ea non veniunt, quæ de facili concedi non solent, nisi de eis fiat specialis mentio.*
8 *Derogatio generalis Conciliorum; cum clausula, quorum tenores, &c. includit etiam derogationem Concilij Lateranensis.*
9 *Conciliorum Prouincialium, & Synodalium appellatione non venit Concilium Lateranense, quod est generale.*
10 *Constitutio Greg. XIII. Bull. tom. 2. Const. 9. q. est vsu recepta.*
11 *Priuilegium licet laicale, cum emanauerit de consensu, & petitione Pontificis, & ab eo fuerit confirmatum, ligat, & afficit etiam personas Ecclesiasticas.*
12 *Præscriptio quadragenaria cum allegatione tituli æquiparatur centennariæ, & parem vim habet cum ea.*
13 *Titulus non admittitur nisi comprehendat rem, & personas de quorum præscriptione agitur.*
14 *Præscriptio quadragenaria cum titulo æquiparatur centennariæ, quando ex particulari lege non requiritur centennaria.*
15 *Præscriptio centennaria, quando requiritur ex particulari lege, vel priuilegio, non sufficit quadragenaria cum titulo.*
16 *Præscriptione centennaria, seu immemorabili opus est, quando non adest Titulus.*
17 *Paupertas olim per sententiam probata non probat paupertatem de præsenti.*

18 Pau-

Digitized by Google

18 *Paupertas non excusatur à solutione decimarum, nisi sit tanta, quod si decimas soluerent, fame perirent.*

DECISIO CLXXXI.

STandum esse in decisis sub die 13. Nouembris præteriti Domini responderunt, cum nequeat dubitari Capitulum in exactione decimarum in territorio Oppidi Cassinarum Stratæ habere intentionem fundatam in sententia antiquissima anni 1464. lata ad sui fauorem super huiusmodi solutione contra Communitatem, & Homines dicti Oppidi, & confirmata per tres alias sententias Rotales, quas effectum sortitas fuisse ostendunt depositiones Testium, locationes de huiusmodi decimis cum subsequuta exactione, & propria confessio earumdem Monialium,
1 *Summ. veteri num. 3. 4. & 5.* quæ sententia cum firmet statum afficit etiam moniales, licet ibidem non expressas, vt fuit probatum *in decisione, quæ reuidetur §. Capitulum enim.*

Nec obstare visa fuerunt DD. priuilegia de nouo adducta, & in quibus fit tota vis ab informantibus pro monialibus: priuilegium enim Bonifacij Noni, vt omnia examinentur datum in earum *Summar. num. 2.* per quod dictæ moniales à solutione huiusmodi decimarum prætenduntur exemptæ, licet
2 contineat derogationem quarumcumque Constitutionum Apostolicarum, & legum Imperialium, cum clausula generali *quibuscumque*. Attamen non continet derogationem Concilij Lateranen. *in cap. nuper de decim.* quod specificam, & expressam re-
3 quirit, nec in generali, vel generalissima comprehenditur, vt probat, *Archid. in cap. primo num. 2. vers. vel dic planius de Constitut. in 6. Mohedan. dec. 7. num. 2. de locat. Rota in Toletana Decimarum 26. Nouembris 1605. coram Iusto num. 2. post Marches. de Commis. par. 2. fol. 596. in Vrbinaten. Decimarum 25. Iunij 1618. coram Sanctiss. D. N. post Tambur. de iur. Abbat. dec. 95 num. 4. coram bon. memor. Coccino decis. 269. num. 2. in recent. dec. 341. nu. 2. par. 1. dec. 229. n. 2. par. 2. & decis. 103. num. pariter 2. par. 7. & in Hispalen. Decimarum 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Corrado.*

Priuilegium verò Gregorij XI. *in Bull. tom. 1. inter eius Constitutiones Constit. 7. §. 22.* quod postea ab Eugenio Quarto, & Martino 5. fuit confirmatum, & per Sixtum Quartum, extensum ad quæcumque bona, & quascumque personas, *vt in d. tom. 1. Constitutio einsdem Sixti V. §. 7.* vltra quod eodem defectu non expressæ derogationis laborat, cum loquatur tantum de Fratribus Ordinis Sancti Dominici non debet extendi ad moniales eiusdem ordi-
4 nis, cum in odiosis, qualis est exemptio à Decimis, vt dixit *Rot. decis. 271. num. 6. par. 4. recent.* Moniales
5 non veniant appellatione fratruum, seù monacorum ex doctrina *Bald. in l. tres fratres num. 1. vers. quia priuilegium, ibique Alberic. idem Bald. ff. de pact. & in l. quicumque num. 17. C. de seru. fugit. Anch. in cap. 2. numer. 277. de Constit. Alex. cons. 15. post litt. fin. vers. Quod priuilegium lib. 4. Roland. cons. 82. num. 37. lib. 3. Honded. cons. 76. num. 25. lib. 2. Curt. sen. cons. 9. nu. 15. benè Cochier. de iurisdict. ordin. par. 1. quæst. 17. num. 27 Mantic. de coniect. lib. 8. tit 6. numer. 29. in fin. Rot. in recent. dec. 388. num. 4. & 5. par. 5.*

Quæ responsio licet etiam adaptetur Priuilegio edito ab eodem Sixto Quarto *d. Constit. 7. §. 7.* cum tantum loquatur de Fratribus Prædicatoribus, non autem de sororibus, nihilominus duas alias ponderarunt DD. responsiones, alteram, quod in dicto priuilegio deest expressa derogatio *d. cap. nuper*, quæ ad hunc effectum requiritur ex iuribus supra alle-
6 gatis; alteram quod ille Pontifex in dicto priuilegio intellexerit solummodo de decimis extraordinarijs, non autem de ordinarijs, debitis de iure diuino, quamuis verbis, & dictionibus generalibus le-
7 gatur conceptum, in his enim priuilegijs non veniunt ea, quæ de facili concedi non solent, nisi de eis fiat specialis mentio, vt sæpissimè tenuit, *Rot. coram Card Put. decis. 65. per tot. libr. 3. coram Card. Seraphin. decis. 1293. nu. 6. vers. ideo illa verba coram bon. mem. Coccino d. decis. 269. nu. 3 & 4.* & hoc idem priuilegium ita pluries *Rot. fuit interpretata in Toletana Decimarum 26. Nouembris 1607. coram Ortembergo coram Cardin. Caual. decis. 247. numer. 11. & postremò latissimè in dicta Hispalen. Decimarum coram R. P. D. meo Corrado vers. tùm quia cum alijs in decis. quæ reuidetur vers. Hinc etiam infertur.*

Nec releuat derogatio ibidem in §. 17. *Ibi non obstan. Constitutionibus &c. ac etiam in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis*: Quia licet derogatio
8 generalis conciliorum cum clausula. *Quorum tenores* includat derogationem Concilij Lateranensis, vt dixit Rota in *Conchen. exemptionis Decimarum 17. Maii 1598. coram Orano relata per Garz. de benefic. par. 4. cap. 5. nu. 29.* In casu tamen nostro derogatio
9 loquitur tantummodo de Concilijs Prouincialibus, & Sinodalibus, quorum appellatione non venit Concilium Lateranense, quod est generale, vt declarando *d. decisionem* Conchen. *Exemptionis Decimarum respondit Rot. in* Cæsaraugustana *Decimarum 17. Iunii 1611. coram Sanctissimo D. N. relata per add. ad Buratt. dec. 704. num. 16. & in d. Hispalen. Decimarum cor. R. P. D. Corrado vers. in proposito autem in fin.*

Denique nec obstat priuilegium san. mem. Pij V. *in Bull. tom. 2. Const. 41. §. 2. num. 14.* vltimo loco exhibitum, quia vltra quod in eo defecit eadem expressa derogatio *d. cap. nuper*. Huiusmodi priuilegiū fuit reuocatum, & ad terminos iuris, ac Concilij Tridentini reductum per Constitutionem Gregor. XIII. *in eodem Bull. d. tom. 2. cent 9 per tot.* quod perinde est, ac si non emanasset, vt in iisdem ferè terminis de eodem priuilegio dixit *Rota in vna Pampilonen.* Decimarum 18. *Decembris 1615. coram bon. me. Coccino, quæ est decis. 728. num. 2. part. 3. recentior.*

Quæ Constitutio Gregoriana non euitatur, allegando eam non fuisse in tempore promulgatam, nèc vsu receptam, quia tanquam promulgata inter alias Bullas Pontificias circumfertur, vt videre est
10 loco supra citato, quod autem sit vsu recepta firmauit *Rot. coram bon. memor. Coccino in d. decis. 728. num. 2. par. 3. recent.*

Prout minus releuat prætensa quadragenaria præscriptio, quia vt respondet *decisio §. vlterius* illa non probatur, & probata non releuaret, cum Capitulum obtinuerit à Carolo, & Federico Imperatoribus ad petitionem Eugenij Papæ III. priuilegium centenariæ, quod licet laicale, cum emanauerit de
11 consensu, & petitione Pontificis, & ab eo confirmatum fuerit, ligat, & afficiat etiam personas Ecclesiasticas *Azo. inst it. moral. par. 1. lib. 7. cap. 37. vers. nisi fiant priuilegia cum alijs in dicta decisione, d. vers. vlterius, quadragenaria non sufficit, sed centenaria requiritur ex pluribus ibidem adductis.*

12 Nec applicatur responsio, quod præscriptio quadragenaria cum allegatione tituli parem vim habet cum immemorabili, & æquiparatur centenariæ per *per textum in cap. 1. de præscript. in 6.*

Primò quia cum titulus deducatur ex huiusmodi priuilegijs, quorum alia loquuntur tantum de deci-

mis

Digitized by Google

mis extraordinarijs, non autem de ordinarijs debitis de iure diuino, alia comprehendunt dumtaxat fratres, non moniales, & omnia carcant derogatione dicti *cap. nuper*, non potest deseruire ad hunc
13 effectum, cum titulus non admittatur, nisi comprehendat rem, & personas, & de quorum præscriptione agitur, *Gemin. in cap. cum persona §. quod si tales ante fin. vers. et sic inspecto de priuileg. in 6. idem Gemin. conf. 96. num. 4. vers. quod secundum Mandell. conf. 34. num. 14. Rot. in recent. dec. 458. num. 7. par. 5. tom. 2.*

Secundo quia præscriptio quadragenaria cum
14 titulo æquiparatur centenariæ, quando ex particulari lege non requiritur centenaria, in quibus terminis procedit *text. in d. cap. 1. de praescript. in 6. cum aliis concordantibus*, quando verò centenaria requiritur ex particulari lege, vel priuilegio, non sufficit
15 quadragenaria cum titulo, nam alioquin superflua esset lex, & priuilegium, cum eo etiam circumscripto, opus sit centenaria, seu immemorabili,
16 quando non adest titulus *ex allegat. per Castrapal. oper. moral. tom. 2. tract. 10. disput. vnic. punct. 5. nu. 2.*

Quod dicitur de Paupertate monialium non releuat, tum quia sententia lata de anno 1434. non
17 probat paupertatem de præsenti, tum quia pau-
18 pertas non excusat à solutione decimarum, nisi sit tanta quod si decimas soluerent fame perirent, *Io. Andr. in cap. cum homines vers. persoluant, ibique Abb. num. 5. de decim. Monet. eod. tract. cap. 5. quæst. 1. à num. 28. vsque ad 32. Tambur. de iur. Abb. disp. 15. qu. 18. num. 51. Franc. Marc. dec. 198. num 2. & 6. part. 2. Rot. in d. Vrbinaten. Decimarum coram Sanctissimo D. N. num. 7.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE SPIRITIBVS.

Luna 15. Ianuarii 1646.

ARGVMENTVM.

Aegidianæ non est locus, vbi in sententia fit liquidatio, & ex liquidatione sententia fit appellabilis, etiã quod liquidatio fuerit tantummodo facta ad effectum solius possessorij, si non constat certitudinaliter de credito petentis immissionem, ac de valore corporis, super quo petitur immissio, quo in casu non est idem loqui per nomina numeralia, & quotitatiua. Sententia potest esse appellabilis in ea parte, quæ lata fuit in Capitulo separato.

Sententia, quando ad effectum appellationis dicatur continere mixturam cum petitorio, & quando non?

SVMMARIVM.

1 *Sententia fit appellabilis ex liquidatione, & Aegidiana locus esse non potest.*
2 *Amplia etiamsi materia esset executiua, cum liquidatio non participet priuilegium executiuum.*
3 *Liquidatio facta ad effectum solius possessorij non reddit immissionem appellabilem data certitudine crediti, & valoris corporis, enim tunc idem sit loqui per nomina numeralia, ac quotitatiua.*
4 *Melioramenta facta post obitum fideicommittentis non cadunt sub fideicommisso.*
5 *Appellatio sienti datur à relatione, & æstimatione peritorum constito de grauamine, ita etiam admitti debet à sententia in vim dictæ relationis prolata.*
6 *Appellare semper est licitum à sententia, quæ detegitur excessiua, & nulla causa est in mundo, à qua non possit appellari ab excessu.*
7 *Sententia concedens immissionem per nomina numeralia non dicitur liquidatoria, si per confessionem partis, vel rem iudicatam, aut aliunde constat de toto valore corporis, tunc enim quantitas succedit loco quotæ.*
8 *Appellatio admittitur in ea parte sententiæ, quæ lata fuit per Capitula separata.*
9 *Protestatio ne procedatur in causa, nisi per viam renouationis, vel confirmationis facta post seruatos terminos substantiales ad sententiam, & postquam fuit cognitum super meritis non reddit nullam ex hoc capite subsequentem sententiam, sed debet fieri ab initio.*
10 *Protestatio respiciens dumtaxat vnum casum, contrarium casum, qui euenit non afficit.*
11 *Sententia imponens perpetuum silentium, & declarans molestias fuisse temerè illatas, si hoc non fuit primario, & principaliter ad canonizandum petitorium, sed secundario, & incidenter ad effectum solius possessorii, non dicitur continere mixturam, & tangere petitorium.*

DECISIO CLXXXII.

Concessa Clementiæ, & litis consortibus de Spiritibus noua audientia à resolutione capta coram me sub die 14. Iunij præteriti, in qua dictum fuit Aegidianæ locum esse, causam super eisdem repropofui, & ea per das viees discussa, ex nouiter in facto iustificatis, Domini recesserunt à decisis ex capite liquidationis tantum.

Etenim sententia R. P. D. Bichi liquidat antiquum valorem domus fideicommissariæ Ioannis in scutis 1600. & pro totidem Michaeli concedit immissio-
1 nem, ex hac autem liquidatione sententia fit appellabilis, & consequenter Aegidianæ locus esse non potest, ex traditis per *Bald. in l. si causam nu. 7. C. de execut. rei iudic. Gallef. de oblig. Camer. quæst. de liquidat. nu. 17. cum seqq. Menoch. de adipisc. remed. 3. n. 192. Grat. discept. for. cap. 716. num. 11. Surd. decis. 27. nu. 9. Rot. post Marches. de commis. par. 1. fol. 724. num. 3. & coram san. mem. Greg. dec. 232. num. 1. vbi Add. num. 5.*
2 ampliat hoc procedere, etsi materia esset executiua, cum liquidatio non participet priuilegium executiuum, *Grat. dec. Marchia 212. num. 13.*
3 Nec applicatur responsio decisionis, quod liquidatio facta ad effectum solius possessorij, non reddat immissionem appellabilem, & quod idem sit concedere immissionem s. per quota, ac super determinata quantitate, dum liquido constat de valore totius corporis, cum data certitudine integri corporis, quantitas succedat loco quotæ, itaut idem sit loqui per nomina numeralia, & quotitatiua.

Quia conclusio procederet, si constaret certitudinaliter de credito petentis immissionem, ac de valore corporis, super quo petitur immissio, in quibus terminis loquitur, *Paris. conf. 55. sub num. 9. vers. secus est, & conf. 61. sub nu. 2. libr. 1. cum alijs in decisione allegatis, & distinguendo consuluit Dec. conf. 225. sub num. 6. in fin. & 7.*

Sed in casu de quo agitur fuit animaduersum, nec de certo credito Michaelis constare, nec de certo valore domus: quantum enim ad creditum, licet sit verum in facto Ioannem fideicommittentem anno 1593. emisse à Petro Paulo Amodeo tres domunculas prætio scut. 400. vt ex instrumento *in extractu A. C. pag. 156.* eumdemque Ioannem de anno 1605. dictas tres domunculas redactas in duas habitabiles diuisisse inter Aegidium, & Pasqualem filios, & fideicommisso subiecisse *eodem extractu fol. 17.* easdemque sic diuisas fuisse à dictis Fratribus per diuersas meliorationes in meliorem statum redactas. Et successiuè defuncto Ioanne communi Patre, Aegidium ære alieno grauatum anno 1614. portionem suam vnà cum melioramentis ab eo fa-

 ctis

ctis vendidisse Pasquali Fratri, pretio æstimando per Curtium Peritum electum de consensu vtriusque, cum promissione de stando eius relationi *extracto pag.* 97. Et Curtum eodem anno portionem huiusmodi æstimasse in scut. 883. b. 86. vt ex relatione *in eod. extr. pag.* 238. Hinc tamen inferri non poterat valorem alterius portionis ad Pasqualem spectantis ascendere ad similia scut. 883., & per consequens valorem totius domus fideicõmissariæ fuisse scutor. 1600. Quia Curtius in æstimatione portionis ad Egidium spectantis calculauit etiam, & æstimauit meliorámenta ab eodem facta post obitũ Ioannis Patris, quæ in specie dixit ascendere ad scut. 153. vt in eadem relatione *dicto extr. pag.* 238. Et sic ex duobus non intrat illatio. Primò quia nescitur, An Pasqualis suam portionem meliorauerit, prout illam melioraucrat Egidius, & an melioratio ascendat ad hanc præcisam summam, casu quo meliorata fuerit. Secundò quia tata illa melioramentorum
4 factorum post obitum Patris, quam Peritus dicit ascendere ad sc. 153. non cadit sub fideicõmisso prius instituto. Vnde attenta etiam illius relatione, sidemantur à scutis 883. scuta 153. remanet portio fideiussoria ad Egidium spectans in scut. 730. & sic ad omne petus tantumdem æstimando alteram portionem ad Pasqualem spectantem (quam certum est fuisse coequalem, & eiusdem valoris) valor totius Domus fideicõmissariæ, qui est creditum Michaelis, non excedit scut. 1460. Dum itaque sententia liquidat hunc valorem in scut. 1600. liquidatio detegitur excessiua, a qua proindè licitum est appellare, vt dictum est in principio.

Quò verò ad valorem totius Domus, nec minus ille dici potest certus ad effectum de quo agitur ex relatione alterius Periti, qui de anno 1644. retulit integram domum in statu antiquo, videlicet vsque ab anno 1613. fuisse valoris scutor. 1563. b. 77. in recenti verò, scilicet melioramenta facta per Pasqualem de anno 1630. ascendere ad scut. 3008. b. 83. vt ex relatione *in regestro rotali pag.* 280. *cum seqq.* Quia huic relationi Erminia, & litis consortes non acquiescunt, & sicut à relatione, & æstimatione Pe-
5 ritorum, constito de grauamine, datur appellatio per *text. in l. iustum C. de iur. fisc. & notant Bart. & Bald. in l. arbitrio ff. qui satisd. cogan. Mangil. de subhast quæst.* 100. *num.* 13. Ita etiam admitti debet à sententia in vim d. relationis prolata *Anton. de Butrio cap. proposuisti num.* 8. *&* 9. *de probat. Aemil. consil.* 99. *num.* 10. *& seq. Menoch. de adip. remed.* 5. *sub num.* 166. 167. *Modern. Perus. de subhast. in spect.* 56. *num.* 34. cum
6 præsertim ex supra deductis appareat excessiua, quo casu semper est licitum appellare per *text. in l. ab executione C. quor. appellat. non recipian. Bald. in capit. licet nam.* 6. *de offic. Iudic. Ordin. Dec. in cap. nouit. n.* 9. *de appell. Rebuff. de sent. exequut. art.* 7. *glos.* 12. *fall.* 1. *sub num.* 4. *Surd. consil.* 271. *num.* 59. vbi quod nulla causa est in mundo a qua non possit appellari ab excessu.

Et ideò non intrat, vt dictum est, responsio *decisionis in versic. final.* Quod sententia concedens
7 immissionem per nomina numeralia non dicatur liquidatoria, quia posset procedere, si per confessionem partis, vel rem iudicatam, aut aliundè certitudinaliter constaret de toto valore coporis, secus vbi prout hic, ob incertitudinem nemo certificari potest, An Immissio concessa pro scut. 1600. constituat tertiam, vel quartam partem, tunc enim quantitas non succedit loco quotæ, nec in his terminis loquũtur. *DD.* ad hoc citati vt dictum est.

Præterea dixerunt DD. sententiam esse appellabilem in ea parte, in qua nedum pronunciat fructus deberi à die moræ litis, sed vlterius illos liquidat in annuis scut. 50. hæc enim liquidatio licet videatur rationabilis, & secundum mentem *glossa in auth. perpetua verb. iusta C. de Sacros. Eccles.* Non tamen
8 impedit, vt in ea parte sententiæ, quæ lata fuit per Capitula separata admittatur appellatio, vt probat *Bald. in l. ab Exequutore num.* 13. *ff. de appell. Ios. in l. properandum §. fin. autem alterutra numer.* 5. *vers. Sed nunquid. à taxatione C. de Iudic. Innoc. in cap. super eo num.* 4. *de his quę vi metusuè caus. Cost. de port. rat. qu.* 194. *num.* 8. *Rot. diuers. dec.* 100. *nu.* 3. *iunctis nu.* 30. *&* 31. *par.* 1.

Seclusa liquidatione, placuerunt DD. fundamenta decisionis, nullitas enim desumpta ex protesta-
9 tione, ne procederetur in causa, nisi confirmando sententiam A.C. vel illam reuocando, iterum visa fuit non subsistere, cum protestatio legatur facta post seruatos terminos substantiales ad sententiã, & postquam cognitum fuerat de meritis; Ad effectum enim, vt subsequens sententia sit nulla ex hoc capite, opus est quod protestatio facta fuerit ab initio, vt probatur *in dec. quæ renidetur §. Quia non constat,* & præteribi allegatos *Aret. consil.* 75. *sub num.* 4. *vers. Verum tamen omnibus Surd. consil.* 150. *numer.* 51. *Rot. diuers. dec.* 114 *per tot. lib.* 1. *& dec.* 55. *lib.* 2. *par.* 3. *cor. fanime; Greg. dec.* 317. *num.* 3. *& in rec. dec.* 151. *nu.* 4. *part.* 1.

Ponderando præsertim, quod huiusmodi protestatio non continet, vt non procedatur nisi, vt in secunda, confirmando, scilicet, vel infirmando primam, sed dumtaxat, vt non deueniatur ad aliquam sententiam, aliàs per eos obtentam ab A.C. *vt in regestro fol.* 397. Huiusmodi autem protestatio cum
10 respiciat dumtaxat casum quo sententia ferretur ad fauorem suorum principalium, contrarium casum, qui euenit non afficit *ad text. in l. in agris ff. de acquirer. domin. l. eaneellauerat ff. de his, quæ in testam. delent. Honded. consil.* 24. *num.* 46. *lib.* 2.

Quod autem sententia contineat mixturam, & tangat, petitorium, dum declarat molestias fuisse temerè illatas, & perpetuum silentium imponit, ces-
11 sat ex deductis *in d. dec. vers. fuit responsum,* declaratio enim huiusmodi, perpetui silentij impositio emissæ non fuerunt primariò, & principaliter ad Canonizandum petitorium, sed solum incidenter ad effectum possessorij ideoque ad illius terminos restringuntur ex iuribus ibidem allegatis, quibus addi possunt *Alex. consil.* 22. *in fin. vers. secunda ratio lib.* 1. *Alciat. consil.* 67. *in fin. vers. non obstat clausula libr.* 8. *Mantic. de tacit. lib.* 6. *tit.* 16. *num.* 4. *in fine,* Et propterea non applicatur *dec. fanime; Greg.* 251. cum in eius casu Iudex egressus terminos possessorij petitorium tetigerit, & absolutè perpetuum silentium imposuerit, non incidenter, nec restrictiuè ad terminos solius possessorij, vt in hoc casu.

Quoad nullitatem deductã ex defectu citationis placuit etiam DD. responsio data *in dec. in vers. in iustitia enim tollitur.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA PENSIONIS.

Ven. 19. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Valor Beneficij ad effectum validitatis Pensionis ex obseruantia, & solutione illius continuata ab antecessoribus per 29. annos præsumitur iustificatus, adeout alia iustificatione non indigeat contra successores, iunctis tamen adminiculis, & quæ sint adminicula ad hunc effectum necessaria non obstante, &

quod

quod gratia sit conditionalis circa huiusmodi valorem cum Clausula, vt *asseris*, & quinam fructus attendantur ad effectum probandi valorem Canonicatus? Occultans libros, ex quibus probationes haberi non potuissent si sit Actor punitur ammissione Causæ; Post rem iudicatam in quibus casibus liceat facere nouas probationes?

S V M M A R I V M.

1 *Gratia Pensionis præsumitur vsque ab initio iustificata stante obseruantia, & continuatione solutionum, nec indiget alia iustificatione.*

2 *Titulus sicuti præsumitur ex possessione vigintinouem annorum, eo magis iustificatio ipsius tituli præsumi debet.*

3 *Valor Beneficij probatur per Testes, & satis est vnũ de certa scientia, alios vero de fama deponere.*

4 *Solutio Pensionis facta per Titulares Antecessores multum facit ad præsumendam iustificationem valoris narrati in gratia Pensionis.*

5 *Valor Beneficij de presenti probatus arguit valorem de præterito, quando modicum tempus intercedit, nisi probetur illum diminutum fuisse.*

6 *Actio ad exibendum competit probata existentia, & interesse.*

7 *Actor si libros non exhibuerit præsumitur eos occultasse, ne possint haberi iustificationes pro Reo.*

8 *Occultans libros, tenetur ac si de Archiuio eos furtiuè subtraxisset.*

9 *Occultans Rationes Aduersarij, si est Actor punitur in ammissione causæ.*

10 *Actor occultans probationes Aduersarij non debet in eius præiudicium vtilitatem ex propria culpa reportare.*

11 *Testes ad probandum valorem Beneficij sufficit si iunctis adminiculis deponant de publica voce, & fama.*

12 *Solutio pensionis stante obseruantia, quæ etiam non fuerit per 30. Annos continuata multum facit pro iustificatione gratiæ, quando obseruantia coadiuuatur ex adminiculis, & verisimilitudine.*

13 *Pensionis nullitas, quando discutitur in petitorio non suffragatur quasi possessio exigendi plurium annorum, sed requiritur concludens probatio, & concludentissima.*

14 *Valor narratus per ascensum per modum affirmatiuum plenam probationem requirit.*

15 *Clausula* vt asseris, *importat expressam conditionem itaut ea non iustificata gratia corruat.*

16 *Verisimilitudo operatur, vt admittantur etiam leuiores probationes, & ea probent, quæ alias nullum gradum probationis facerent.*

17 *Probationes, quæ singulæ non prosunt, vnitæ iuuant.*

18 *Probatio perfecta resultat ex multis probationibus imperfectis simul iunctis.*

19 *Ad valorem Beneficij etiam in conditione positum ex multis probationibus imperfectis simul iunctis, resultat perfecta probatio.*

20 *Præsumptio à tempore præterito ad præsens non bene infertur, quando medio tempore intercessit aliqua causa extrinseca, quæ illud variauit.*

21 *Valor Canonicatus adhuc vt probetur; ea tantum emolumenta computari debent, quæ percipiuntur Iure Canoniæ non autem ea, quæ perueniunt ab extra.*

22 *Verbum circiter verificatur etiam in decima parte minus.*

23 *Valor Beneficij licet deficiens in modica quantitate, si hæc modica quantitas Pontifici fuisset narrata illum non retraxisset à concessione gratiæ.*

24 *Res iudicata non impedit, quo minus possint fieri nouæ probationes, si causa restitutionis in integrum iam erat commissa.*

DECISIO CLXXXIII.

IACOBVS Pergamenus, tunc viuens Canonicus Sancti Angeli in Foro Piscium, consensit de anno 1615. reseruationi annuæ pensionis ducat. 24. auri de Camera fauore Francisci Grilli, à San:me:Paulo V. reseruatæ super fructibus ipsius Canonicatus *Summ. Grilli num. 1.*

Ioannes Baptista Marus vltimus successor in Canononicatu ægrè ferens solutionem d. Pensionis introduxit iudicium coram A.C. super illius nullitate, ex eo præcipuè fundamento, quod valor narratus per ascensum ad similes ducatos centum non esset iustificatus, & sententiam fauorabilem reportauit, quæ cum fecisset transitum in iudicatum, fuit mihi ad Instantiam Grilli commissa causa restitutionis in integrum, & proposito hodie dubio, An constaret de re iudicata, vèl potius de causis restitutionis in integrum, Domini affirmatiuè quoad secundam partem responderunt ob euidentem iniustitiam sententiæ.

Etenim A. C. absoluit Marum, eò quia Grillus suam intentionem non iustificauit, & tamen sufficientissimè apparet iustificata ex subsequuta obseruantia exigendi hanc pensionem, tàm à Pergameno, quàm ab omnibus illius successoribus, & ab eodemmèt Maro *d. Summ. num. 2.* continuata per 29. annos, & vltra, quæ operatur, vt gratia à princi-
1 pio præsumatur iustificata, nec alia iustificatione indigeat *Garz. de benef par. 1. cap. 5. num. 478. & seq. Rot. diuers dec. 534. num. 2. par. 1. Card. Seraph. dec 642 num. 3. Card. Mantic. dec. 356. num. 1. Card. Cauel. dec. 15 num. 3. sa:me: Greg. dec. 431. num. 10. vbi Add. litt.*
2 *B.* Sicut enim ex possessione tanti temporis præsumitur titulus, *Felin. in cap. licet num,* 10. *de Simon* ita eò magis iustificatio ipsius tituli præsumi debet, vt ad nostrum propositum respondit *Rot. dec. 534. nu. 2, par. 1. diuers. dec. 121. num. 5. part. 1. rec. & postremò in Piscien. Pensionis 6. Febr. 1645. coram R.P.D. meo Ottbobono.*

Et hanc obseruantiam dixerunt Domini ex pluribus coadiuuari. Primò ex Testibus pro Grillo examinatis, qui deponunt huiusmodi Canonicatus, cõputato anno fertili cum sterili, ab anno 1614. vsq; in præsens fuisse solitos reddere annuatim sc. 130. non compræhensis pensionibus domorum, & Mantionum, qui cum sint numero plures, & alij de fama, alij de certa scientia, deponant, benè probant; ad-
3 hunc enim effectum sufficit vnicum de certa scientia, alios verò de fama deponere ex notat. à *glos. in cap. 1. in verb. famam de appell. Alex. in l. Gallus §. fin. num. 13. post Bald. ibid. in §. iste casus sub. num. 3. ff. de lib. & posthum. Paris. cons 57. nu. 23. & 24. lib. 1. Ruin. cons. 44. num. 5. lib. 4. Gabr. de probat. concl. 1. nu. 8. Ces. de Grass. dec. 1. num. 2. de spons. & Matrim. Card. Seraph. dec. 1199. num. 4. sa. me: Greg. d. dec. 245. num. 1. & decis. 273. par. 1. Rot. in rec. dec. 340. nu. 3. par. 3.*

Secundò ex verisimilitudine, cum verisimile sit, quod titulares, & successores pro tempore pensiosionem non persoluissent, nisi valor narratus verus
4 & iustificatus fuisset *argum. text. in l. cum de indebito ff. de probat. Rot. cor. bo:me:* Buratto *dec. 261. numer. 5. vers. quam ipse, & coram sanct. me: Greg. d. decis. 245. num. 6.*

Tertiò ex partitis libri Camerariatus Ecclesiæ, de qua agitur de anno 1625. vsq; in præsens d. *Sum. num. 10.* ex quibus constat à dicto tempore citra fructus huiusmodi Canonicatuum, nõ computatis dictis pensionibus domorum, cuilibet Canonicato contin-

gentium, ascendisse ad annua scut. 137. hinc enim
5 vrgentissima oritur præsumptio, quod de tempore
antecedenti redditus dd. Canonicatuum ad d. sum-
mam ascendissent, nisi probetur eos diminutos fuis-
se *ex doctr. Castr. in l. 2. nu. 4. C. de rescind. vend. Natt.*
cons. 352. Rot. coram san. me. Greg. dec. 553. num. 4. ibi-
que Add. num. 15.

Idque etiam, si dd. partitæ non percutiant tem-
pus reseruatæ pensionis, cum melior probatio fieri
non potuerit culpa ipsius Mari, eo quia dd. libri
anni 1610. vsque ad annum 1625. reperirentur amis-
si culpa illius, à tempore, quo fuit Archiuista; pro-
batur enim quod isti libri semper, & de anno 1619
extiterunt in Archiuio Ecclesiæ de qua agitur, quod
que Marus effectus Archiuista deferre fecit ad pro-
priam domũ omnes libros existentes in dicto Archi-
uio, & insuper quod libros anni 1620. & sequentium
penes se retinuit, illosque testibus ostendit, vt in d.
Summ. num. 12. 13. & 14. Itaque sicut probatis exi-
6 stentia, & interesse, poterat cogi Marus ad illos
exhibendum *l. 4. ff. ad exhiben. l. 1. C. de eden. Rot.*
dec. 5. de probat. in non. Card. *Seraph. dec. 1224. num. 4.*
7 *bo: me: Buratto dec. 278. num. 11.* Et nisi exhibuerit
præsumendum erit eos occultasse, ne Grillus gratiã
concludentèr iustificare potuisset *l. hæredes §. fin. ff. ad*
l. Falcid. Bald. cons. 80. num. 2. par. 2. & 3. libr. 3. Vbi
8 quod occultans tales rationes tenetur, ac si eas de
Archiuio furtiuè subtraxisset *Hond. cons. 19. num 13.*
libr. 1. ibi, *& si restituere recusat, quia ipse est actor*
9 *puniri debet in amissione causæ*, prout punitur ille,
qui probationes alterius partis occultat, seu subtra-
hit *Gimb. dec. 29. num. 10. Rot. dec. 418. num. 5. part. 2.*
rec. Ita hæc præsumptio, iunctis supra deductis,
sufficit Grillo ad hunc effectum, nè Marus ex pro-
10 pria culpa vtilitatem reportet in illius præiudiciũ,
l. ne ex dolo ff. de dol. l. itaq; ff. de fur. l. 1. §. 1. ff. de except.
dol. cap. sedes de rescript. Aym. cons. 100. nu. 6.

Quartò ex quo alij Canonicatus huius Colleggia-
tæ sunt grauiori pensione grauati, nec vllus de nul-
litate opponit, vt probant alij Testes *in d. Summ.*
num. 19. qui etiam si deponant de fama, & publica
11 voce, plenè probant, cum iunctis adminiculis, ad-
hunc effectum sufficientem faciant probationem
Alex. cons. 4. num. 4. lib. 6. san. me: Greg. *dec. 277. nu. 4.*
ex quibus omnibus cessat, quod ab altera parte di-
citur obseruantiam huiusmodi requiri per 30. annos
12 completos, quia id procederet in simplici, & nu-
da obseruantia, secùs verò quandò prout hic, ex
tot adminiculis, & verisimilitudine ea, coadiuuatur,
vt sæpissimè respondit *Rot. in Gerunden. vnionis 24.*
Nouembr. 1600. coram Sacratu *in* Gerunden *Prioratus*
10. Decembr. 1614. coram bo: me: Card. Fabritio Ve-
rospio, & Card. Mantic. dec. 340. nu. 6. & 8. san. mem:
Gregor. decis. 245. num. 6. & seqq. & dicta dec. 273. n. 3.
ad fin. & seqq.

Non obstat, quod vbi tractatur de nullitate pen-
13 sionis in petitorio, non suffragetur quasi possessio
exigendi plurium annorum, sed requiratur conclu-
dens probatio, & concludentissima *Paris. de resignat.*
lib. 6. quæst. 2. num. 25. Rot. cor. Seraph. dec. 1122. nu. 2.
Eoque magis in pensione reseruata intuitu expres-
14 sionis valoris facta conditionalitèr, *vt asseris*, cum
valor narratus ad ascensum per modum affirmatiuũ
plenam probationem requirat, vt dixit *Rot. cor. Se-*
raph. dec. 1009. num. 2. bo: me: Buratt. *decis. 437. num. 9.*
& in Perus. Parochialis, seu pensionum 1. Iunij 1641.
coram Reuerendiss. D. meo Decano, & de clausula,
15 *vt asseris*, quæ importat expressam conditionem,
adeoùt ea non iustificatata, gratia corruat Barbos. *in*
prax. exigen. pension. par. 1. qu. 2. sub num. 5. vers. simili-
tèr conditionalis, & fuit dictum in Troiana pensionis
14. May 1629. coram Quaippo impress. post Posth. de
mannt. in ord. dec. 316.

Placuit autem responsio, quod licèt prædicta ob-
seruantia, & probatio per Testes de per se aliquam
difficultatem paterentur, coadiuuantur tamen ex tot
admiculis, & præsertim ex dicta verisimilitudine
resultante ex solutione tanti temporis per omnes
16 Successores, quæ operatur, vt admittantur etiam
leuiores probationes, & ea probent, quæ alias nul-
lum gradum probationis facerent *Alex. in l. edita in*
fin. C. de eden. Tiraquel. in l. si vnquam. verb. donatione
largitus num. 100. & seq. C. de reuoc. donat. Surd. decis.
325. san. me: Greg. d. dec. 245. num. 7. & 8. & dec. 273.
17 *num. 4. & 5.* In materia enim probationum, quæ
singula non prosunt, vnita iuuant *l. Instrumenta* C.
de probat. Abb. in cap. Cum causam num. 2. de probat.
Dec. cons. 146. sub num. 4. vers 6. & vltimo lib. 1. san.
me: Greg. d. dec. 245. num. 2. & ex multis probationi-
18 bus imperfectis simul iunctis, perfecta probatio re-
sultat *glos. in d. cap. cum causam in verb. adminicula de*
probat. Bart. in l. admonendi num. 48. ff. de iur. iur. cum
alijs per Gabr. *de probat. concl. 1. num. 1.* Greg. *d. decis.*
19 *245. num. 5.* etiam ad probandum valorem benefi-
cij in conditione positum Greg. *dec. 277. n. 6.*

Prout non obstat, quod ex libro Capituli ab an-
no 1598. vsque ad annum 1610. appareat huiusmo-
di redditus non excessisse scut. 98. *Summ. Mari nu. 4.*
quia cum medio tempore inter d. annum 1610. &
annum 1615. superuenerit noua assignatio fructuũ
facta à bo: me: Card. Peretto, & constet ab indè ci-
tra ad maiorem summam ascendisse ex supra dedu-
ctis non benè traditur consequentia à valore anni
20 1610. ad valorem anni 1615., & sequentium *Rip.*
in l. rem quæ nobis num. 59. ff. de acquir. poss. Alciat. de
præsumpt. reg. 2 præsumpt. 21. nu. 16. Menoch. *eod. tract.*
qu. 24. num. 17. cum seq. lib. 1. Rot. in Rossanen. decimar.
28. Nouembr. 1639. cor. R. P. D. meo Bichio.

Nec releuat quod prædicti redditus ad prædictã
summam ascendant computatis pensionibus domo-
rum, & mansionum, quæ cum subiaceant optioni
iuxta antianitatem Canonicorum, & sint membra
penitùs à Canonicato distincta non debeant com-
21 putari, cum ea tantum emolumenta ad hunc effe-
ctum computentur, quæ percipiuntur iure Canoniæ
non ea, quæ obueniunt ab extra, vt fuit dictum in
Roman. *Pensionis 17. Martij. 1638. cor.* Eminentiss. *D.*
Card. Verospio, & in eadem 19. Nouembr. 1640. coram
me, & in Cæsaraugustana Emolumentorum *24. Iunij*
1644. cor. R. P. D. meo Bichio.

Quia licèt Domini in hanc sententiam inclina-
rent, eò quia Pontifex grauando Canonicatus re-
spicit dumtaxat ad redditus ipsius Ecclesiæ transmis-
sibiles ad successores Iure Canoniæ, attamèn dixe-
rũt ex facto cessare difficultatem, quia probatur, dd.
pensionibus non calculatis fructus huiusmodi, com-
putato anno sterili cum fertili, ascendisse ad scut.
130. & propterea cum valor fuerit narratus in du-
cat. centum, vel circitèr, qui tunc constituebant sc.
140. satis constat de veritate narratiuæ; verbum
22 enim *circiter* verificatur etiam in decima parte mi-
nus Corn. *cons. 59. num. 5. lib. 4 Rot. cor. sa: me:* Greg. *dec.*
128. num. 6. & hæc modica quantitas licèt Pontifici
23 narrata illum non retraxisset à gratia concedenda,
vt ad nostrum propositum considerauit *Rot. in Bur-*
gen. pens. 4. Nouembr. 1585. cor. Gypsio.

Demum minus obstat, quod Testes fuerint per
Grillum examinati post sententiam A.C. in iudica-
tum transactam. Quia cum fuerit commissa causa
24 restitutionis in integrum, licuit eidem nouas pro-
batio-

Digitized by Google

bationes facere *Laucellott. de attent. qu. 18. num. 133. Verall. dec. 258 num. 5. par. 1. & dec. 67. num. 1. part. 3. Canal. dec. 170. num. 2. Rot. in recent: dec. 125. num. 35. part. 5.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit.

BAREN. SEU NULLIUS PECUNIARIA.

Mercurij 24. Ianuarij 1646.

ARGUMENTUM.

Purgatio non potest opponi à Tertio, licet correo in lite in ter alios acta; Attentata passus potest etiam vti remedio manutentionis pro illorum reuocatione, & quando purgationi attentatorum dicatur renunciatum? fructus non præsumuntur percepti ex sola possessione Domus Vrbana Prædia non docto de locatione de sui natura fructifera non sunt Instrumentum dotale non habet viam executiuam, & quando hæc pro fructibus dotalibus Marito competat?

SUMMARIUM.

1 *Agens vigore Transactionis habet intentionem fundatam, ac paratam executionem.*

2 *Attentans nisi doceat de plenaria purgatione Attentatorum, non potest procedi super negocio principali.*

3 *Attentans non debet audiri in sua instantia nisi restitutis omnibus fructibus perceptis, & refectis omnibus expensis.*

4 *Attentata non possunt à Tertio opponi in lite intèr alios acta, quamquam ille sit correus, si ipse in relaxatione mandati, vel adiudicatione bonorum non fuit vocatus.*

5 *Attentata passus potest etiam vti remedio manutentionis pro illorum reuocatione.*

6 *Appellatio instantiam non autem causam diuersificat*

7 *Attentata passus non censetur renunciasse purgationi Attentatorum ob præstitam patientiam super discussione principalis negocij, quando in eo obtinuit sententiam fauorabilem, secus si succubuit.*

8 *Fructus percepti non præsumuntur ex sola possessione Domus, Vrbana Prædia, non docto de illorum locatione, cum de sui natura non sint fructifera, nisi quatenus extent locato.*

9 *Instrumentum dotale non habet de Iure communi executionem paratam.*

10 *Fructus dotales debiti marito sustinenti onera matrimonij, tamquam alimenta vxoris peti possunt via executiua.*

11 *Declara hoc procedere quo ad fructus à die mota litis decursos, & in futurum decurrendos, non autem, quo ad præteritos ante litem motam, in quibus cessat Priuilegium Alimentorum.*

12 *Fructus dotales ante motam litem decursi non petuntur via executiua, quia in istis cessat Priuilegium Alimentorum.*

DECISIO CLXXXIV.

VINCENTIUS Pater, Io: Baptista, & Pompeus Fratres de Continisijs nuptui tradiderunt Cæsaream eorum filiam, & respectiuè sororem Io: Andreæ Mirto cum dote ducatorum 3. mil. ad cuius compurum illi assignatunt pro ducatis 2300. toi bona æstimanda, à Peritis comunitèr eligèdis, reliquos verò ducatos septigentos soluere promiserunt infra quatriennium, quolibet anno ratam, & interim exbursare fructus recompesatinos ad rationem septem ducatorum pro quolibet Centenario, & anno *Summ. Mirti num. 1.*

De anno 1634. agnoscentes Continisij, vt supra in dotem assignata prò ducatis 2300. fuisse minoris valoris in ducatis 400. per transactionem desuper intèr ipsos contrahentes Initam, imposito super quibusdā eorum bonis stabilibus annuo perpetuo Censu ducatorum 32. ad rationem octo prò cétenario, illum vendiderunt dictis Coniugibus prætio dictorum ducatorum 400. & in solutionem ducatorum 700. prò residuo integrę dotis vendiderunt ijsdem Coniugibus alium similem annuum Censum ducatorum 49. ad Rationem septem prò quolibet centenario, & Anno, prò interusurijs præfatorum ducatorum 400. antè transactionem decursis soluere promiserunt ducatos, 70. *nu. 2.*

Egit mirtus de anno 1643. prò consequutione huius crediti contra Io: Baptistam vnum ex debitoribus, & à Reuerendissimo Nuncio Neapolis obtinuit Decretum relaxationis exequutorialium prò ducatis 1600. fortis, & fructuum, sed interposita per Continisium appellatione ac impetrata ab A. C. solita citatione cum Inhibitione, eaque notificata parti exequutori, & eidem Reuerendiss. D. Nuncio, cum in illius spretu procedendo ad exequutionem, & subhastationem bonorum Censibus suppositorum Mirtus obtinuerit illa sibi adiudicari, Continisius prosequendo appellationem, reportauit ab eodem A. C. Iudice appellationis loco reuocationis attentatorum manutentionem in possessione bonorum, à qua cum appellasset Io: Andreas, & Signatura Causam mihi commisisset cum facultate manutenendi quem de Iure, præuijs duabus decisionibus, altera sub die 1. Iulij 1644. altera sub die 26. Maij superioris anni, firmantibus nullam fuisse, & attentatam adiudicationem dictorum bonorum à Mirto occupatorum eidem Io: Baptistæ concessum fuit mandatum de manutenendo, cuius vigore illorum possessionem fuit consequutus. Verum prosequendo causam super negocio principali, cum Mirtus prætenderet, relaxationem mandati aduersus Io: Baptistam, & Pompeum Fratres de Continisijs, tàm prò summa ducatorum 70. & fructibus Censuum iuxtà formam trāsactionis, quàm pro ducatis 36. b. 75. prò fructibus recompensatiuis dictorum ducatorum 700. ante transationem decursis, Proposui dubium, An; & prò qua summa sit relaxan. mandatum, & hodie DD. resoluerunt relaxandum esse contra Pompeum prò summis tantum contentis in transactione videlicet prò ducatis 70. antè transactionem decursis ex causa crediti ducatorum 400. prò annuis ducatis 32 ex censu dd. sortor. 400. decursis à die 12. Martij 1635. vsque ad diem 12. Nouembris 1645. & prò alijs annuis ducatis 49. ex Censu ducatorum 700. pro eodem tempore debitis, exceptis tamen fructibus prò tempore, quo bona censuata penès Mirtum remanserunt in Vim adiudicationis factæ per D. Nuncium Neapolis

1 Dum enim agit vigore supradictæ transactionis habet intentionem fundatam *l. si quis maior. C. de transact. Dec. cons. 215. sub num. 3.* ac paratā exequutionem *Bart. in l. 2. num. 8. vbi cæteri scrib. ff. de Iur. Iur. Aym. cons. 685. sub num. 27. Grat. discept. for. cap. 665. num. 11. Rot. dec. 402. nu. 2. & 3. par. 5. rec. in Hidruntina Pecuniaria 26. Iunij 1645. coram bo: me: Merlino in Baren. seù Neapolit. Pecuniaria 12. Decembr. 1642. coram R. P. D. Royas, & in alia decisione huius causa sub dicto die 26. Maij 1645. coram me 5. Nec releuant.*

2 Non obstat, quod dùm à Mirto non docetur de plenaria purgatione attentatorum procedi non possit ad Vlteriora in negocio principali, *vt d. Rot. dec. appell. in nou.*

Fuit enim responsum hoc procedere respectu Ioannis Baptistæ attentatum passi, contra quem D. D. nolue-

noluerunt mandatum relaxare, quamuis possessio-
uem recuperauerit per mandatum Rotale, dum
3 eidem restituit omnes fructus perceptos cum inte-
gra refectione expensarum, vt tradit *Lancell. de at-
tent. cap. 29. num. 32. & cap. 31. nn. 22. 26. 112. & seqq.
Rot. dec. 5. de restit. spoliat. in non. & decis. 269. num. 1.
part. 1. rec.*; secus verò respectu Pompei, qui licèt
4 sit Correus debendi, attamen cum in relaxatione
exequutorialium, & adiudicatione bonorum voca-
tus non fuerit, nec attentata passus, & ex propria,
ac particulari obligatione insolidum contracta ho-
die conueniatur, tamquam tertius excipere non po-
test de attentatis gestis in lite inter alios acta, *idem
Lancell. vbi sup. par. 1. cap. 3. num. 156. & 163.* dum
enim ibidem vocatus non fuit, respectu ipsius at-
tentata considerari non possunt, vt dictum fuit in
*Rom. S. Thoma 10. Nouembr. 1603. coram bo: me: Coc-
cino penès Marcb. de comm. par. 2. fol. 156. n. 6.*

Quo verò ad Io: Baptistam, purgatio attentato-
rum euitari non potest, prætextu quod prò obtinen-
da manutentione passus fuerit discuti in Rota meri-
ta causæ super validitate, & iustitia exequutorialium
D. Nuncij Neapolis.

Quia dùm A.C. prò huiusmodi purgatione rela-
xauit mandatum de manutenendo, non dicitur re-
nunciatum attentatis, cum attentata passus possit
5 etiam vti remedio manutentionis pro illorum reuo-
catione, vt dixit *Rot. car. Card. Seraph. dec. 1176. n. 6.*
Vndè licèt ab ea fuerit appellatum, causaque com-
missa in Rota cum facultate manutenendi, quem
de Iure, non ideò per huiusmodi discussionem fuit
diuersificatum Iudicium attentatorum in prima in-
6 stantia terminatum, cum appellatio instantiam, non
autem Causam diuersificet, *Salic. in l. Ita demum in
fin. C. de Procurat. Rot. in Interamnen. Pecuniar. 23.
Iunij 1607. cor. bo: me: Cocc. penès Marches. vbi sup. p.
1. fol. 1290. num. 4. in fin.* Et vlterius placuit Respon-
sio, quod patientia discussionis negocij principalis,
vèl super manutentione non inducit renunciationem
7 attentatorum, quando attentata passus, prout in
casu nostro, sententiam fauorabilem reportauit, li-
cèt secùs dicendum asset si succubuisset, vt resoluit
*Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 313. num. 5. &
seqq. in Bonon. Pecuniaria, seù attentator. 28. Aprilis
1645. coram R.P.D. Bichio, & prius in Cæsaraugu-
stana distribut., seù attentatar. 27. Februarij eiusdem
anni cor. me §. Neq; releuat.*

Neque obstat quod Mirtus teneatur compensa-
re suum creditum cum fructibus, quos percepit ex
bonis nullitèr sibi adiudicatis.

8 Quia cum adiudicatæ fuerint domus, aliaquæ
prædia Vrbana, quæ de sui natura non sunt fructi-
fera, nisi quatenus extent locata, non docto de lo-
cationibus earumque continuatione, vt opus est,
ex sola possessione fructus non præsumuntur perce-
pti *l. Iulianus §. Ex vendito ff. de act. empt. Rot. decis.
304. num. 15. par. 5. rec. cor. Vrgell. dec. 307. num. 5. 6. 7.
in Rom. laudi seù Domus 1. Iulij 1643. cor. R.P.D.
meo Bichio §. Quia hoc, & declarando præcedentes de-
cisiones æmanatas in Rom. Reintegrat. sub die 23. Iunij
1643. cor. Ren. Patan. & sub die 22. Iun. 1643. cor. R.
P.D. meo Caril. dixit Rot. in ead. causa sub die 17. Maij
1645. §. 1. circa medium in hac Rot. in Rom. Domus seù
fideic. de Incoron. cor. R.P.D. meo Peutig.* Satisq; DD.
visum fuit pro nunc relinquere impendenti fructus
Censuum pro toto tempore, quo bona adiudicata
penes creditorem permanserunt.

Pro ducatis verò 36. b. 75. à Mirto prætensis prò
fructibus dotalibus ducatorum 700. decursis ante
initam transactionem vigore instrumenti dotalis
Domini Censuerunt non esse relaxandum mandatũ,
9 cum de Iure communi Instrumentum dotale non
habeat executionem paratam, vt monuit *Angelus
in l. si cum dotem num. 2. vbi etiam plenè num 6. ff. sol.
matrim. Alciat. in l. si pacto quo panam C. de pact. Grat.
discept. for. cap. 455. num. 17. Thesaur. dec. 26. num. 3.*
nec competat via exequutiua *Reuerendiss. Vrgell. dec.
37. n. 3. & in dictis decision. huius causæ 1. Iulij 1644.
§. 2. principalitèr & 26. Maij seq. §. Præterea.*

Nihil enim refert, quod mãdatum petatur etiam
prò fructibus dotalibus debitis marito, onera ma-
trimonij substinenti, tanquam alimenta vxoris, prò
10 quibus dari viam exequutiuam tenuit *Rot. in Hi-
druntina Pecuniaria 26. Iunij 1641. coram bon: mem:
Merlino.*

11 Quia Conclusio procederet in fructibus decursis à
die motæ litis, & in futurum decurrendis, vt per
*Caputaq. decis. 21. per tot. part. 1. cum alijs allegatis a
Grat. discept. for. cap. 726. num. 20.* secus autem in
12 fructibus præteritis decursis antè transactionem, &
motam litem: In his enim, cum cesset causa, &
Priuilegium alimentorum, cessat etiam via exequu-
tiua, vt distinguendo tradit *dec. in l. de alim. sub n. 10.
vbi etiam Ias. num. 5. C. de transact. Aret. cons. 97. n. 3.
Surd. de alim. tit. 8. priuil. 60. num. 15. Scacc. de appell.
qu. 17. lim. 7. num. 14. Grat. d. cap. 726. nu. 19. Modern.
mantuan. contr. for. cap. 34. num. 26. Rot. dec. 764. nn. 4.
par. 1. diuers.*

Et ità decisum vtraque &c.

ROMANA SVPLEMENTI LEGITIMÆ.

Ven. 26. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Statutum prohibens filiam dotatam à Patre, vèl Auo petere posse supplementum legitimæ ab hæredibus Agnatis Patris, vel Aui de agnatione etiam transuersali dicitur emanasse ad fauorem Agnationis, ideoque locum non habet deficientibus masculis hæredibus de agnatione, licet supersint fæminæ hæredes, & Agnatæ in quibus Agnatio finitur, & in quibus casibus fæminæ deficientibus masculis admittantur, & quando nomine Hæredum æquè masculi, ac fæminæ compræhendantur?

SVMMARIVM.

1 *Statuta exclusiua fæminarum sunt condita pro conseruatione, ac fauore Agnationis, & familiæ.*

2 *Statutum emanatum fauore Agnationis, & familiæ debet intelligi de solis masculis descendentibus, non autem extenditur ad fæminas, in quibus Agnatio finitur, cum in ijs cesset fauor, & causa finalis statuentium.*

3 *Statuta fauore Agnationis emanata, non excludunt perpetuò fæminas, sed solum temporaliter, quousque extiterint masculi de Agnatione, itaut ijs deficientibus iterum admittantur fæminæ.*

4 *Declara hoc procedere in casu fauorabili, quando agitur de admissione, & vocatione fæminarum ad successionem pro excludendis extraneis.*

5 *Secus in materia odiosa, & vbi agitur non de admittenda, sed excludenda fæmina Testatoris* Agnata *per alteram fæminam in gradu pari.*

6 *Illatio non bene fit in casu fauorabili ad odiosum.*

7 *Agnationis conseruatio considerata à statuentibus, cessat, deficientibus masculis, ideoque illorum causa finali, cessat per consequens, & dispositio, & casus remanet sub dispositione Iuris communis.*

8 *Mater licet excludatur à successione per existentiam filiorum masculorum, non tamen excluditur per existentiam fæminarum, cum in earum Personis*

ratio-

Digitized by Google

ratione sui sexus cessent rationes à statuentibus considerate, qua vigent in Personis Marium.

9 *Statutum quod coniuncti ex linea Patris excludant Matrem defuncti, mater non excluditur per fœminam coniunctam ex linea Patris, etiam quod sit Agnata.*

10 *Agnationis conseruanda ratio, qua statutum exclusiuum fœminarum (dicitur motum, cessat in fœmina.*

11 *Statutum excludens matrem propter Agnatos non verificatur in Amita, vel in alia Agnata fœmina.*

12 *Statutum excludens fœminas donec extarent aliqui de descendentibus, vel ascendentibus masculis cessat illis non extantibus, & fœmina reassumit Iura successionis sibi Iure communi competentia.*

13 *Amita non excludit matrem defuncti stante statuta exclusiua fœminarum fauore Agnationis, qua fuit causa finalis statuentium.*

14 *Supplementum legitima debetur fœmina dotatæ à statuto exclusa etiam ab illius petitione, & illius Haredibus, deficientibus masculis de Agnatione, cum tunc cesset ratio, & statuentium prohibitio.*

15 *Agnationis conseruanda spes, cum cesset in fœmina etiam qualitas à statuentibus requisita, & consequenter cessat dispositio.*

16 *Verba statuti, intelligi debent iuxta naturalem earum significationem, nec est ab eorū proprietate recedendum.*

17 *Masculinitatis qualitas, quæ numquam expressè legitur in statuto considerata censeri non debet.*

18 *Limita nisi statutum loquatur per verba Agnationes tunc enim debet intelligi de hæredibus Agnatis, sexus dumtaxat masculini.*

19 *Fœmina etiam si Agnatæ numquam censentur vocatæ in statutis fœminas excludentibus gratia conseruandi Agnationem, tamquam exorbitantibus, & præter Ius Ciuile, vocatis etiam illis de Agnatione per nomen masculinum.*

20 *Verbum Hæres in statuto appositum conuenit tam masculis, quam fœminis in materia tamen indifferenti, in qua nulla ratio suadet restrictionem ad masculos.*

21 *Secus quando materia est differens, & constat de contraria mente statuentium, tunc enim ne sequatur repugnantia, vel resultet absurditas, verbum Hæres restringitur ad solos masculos, nec capit fœminas.*

22 *Pater non potest filio prohibere detractionem legitimæ in Testamento.*

23 *Detractiones vbi sunt prohibita in Testamento, non intelligitur prohibita detractio legitimæ, sed aliarum.*

24 *Aditio hæreditatis, non importat renunciationem legitimæ, illiusque supplementi, nisi indiuidua, & expressa concurrat.*

25 *Fœminæ à statuta exclusæ habentur pro extraneis.*

26 *Supplementum legitimæ, quod peti non potest à substituto Masculo, nec etiam peti potest ab instituta fœmina, ne melior sit conditia substitutorum, quam Institutorum, qui solent esse magis dilecti.*

DECISIO CLXXXV.

POst ordinatam huius causæ expeditionem placuit Dominis ex summa ipsorum benignitate, iterum Annam audire super iisdem, & bis copiosè decisis ad fauorem illorum de Cherubinis; Vndè proposito hodiè per me dubio, An in penultimo, vel vltimo loco decisis standum esset, & vltimo loco persistendum esse responderunt, cum vtriusque, primæ scilicet, & vltimæ decisionis fundamenta benè substant.

Nec illis obstare visum fuit repetitum obiectum fundatum in dispositione *Statuti Vrbis lib. 1. capit. 141.* vbi disponitur, quod fœminæ dotatæ à Patre, vel Auo sint contentæ dotibus, nec occasione falcidiæ, seù supplementi aliquid petere possint ab hæredibus Patris, vel Aui de Agnatione, etiam transuersali, vltra id, quod Pater, vel Auus earum reliquit.

1 Quia cum huiusmodi statuta exclusiua fœminarum condita fuerint prò conseruatione, ac fauore Agnationis, & familiæ, vt tradunt *Capr. cons. 19. sub num. 8. vers. quod, & maximè Surd. cons. 443. num. 39. Soccin. Iun. cons. 1. num. 43. lib. 1. Rom. cons. 16. n. 5. Ruin. cons. 22. num. 10. lib. 3. Gabr. cons. 10. num. 2. lib. 2. Cephal. cons. 309. num. 23. lib. 3. & cons. 521. num. 10. lib. 4. Menoch. cons. 95. num. 60. Fenzon. in Annot. ad dictum Statutum d. cap. 141. num. 51. Hodiern. in l. hac Edictali qu. 12. nu. 7. C. de secund. nupt. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 2. num. 283.* quam opinionem semper sequuta fuit *Rot. post Pacif. de Salu. dec. 160. n. 4. & dec. 161. num. 6.* cum alijs in vltima *dec. quæ reuidetur.* Dispositio prædicta intelligitur de solis de-
2 scendentibus masculis, per quos conseruatur, non autem extenditur ad fæminas, in quibus Agnatio finitur, cum in ijs cesset fauor, & causa finalis statuentium, vt præter allegatos in alijs decisionibus firmant *Alex. cons. 169. num. 1. & 2. lib. 1. Soccin. iun. d. cons. 1. num. 14. lib. 1. Ruin. cons. 22. sub num. 11. vers. et insuper lib. 3. Aym. cons. 250. sub num. 2. vers. Ideò videmus Honded. cons. 8. num. 12. & 13. lib. 2. Corn. cons. 26. num. 4. lib. 4. Menoch. cons. 150. num. 38. Merlin. vbi supra nn. 4. & 5. Rot. dec. 179. nn. 5. & 6. par. 6. rec.*

3 Neque dici potest huiusmodi statuta non excludere perpetuò fœminas tanquam inhabiles, sed solum temporalitèr quousque extiterint masculi de Agnatione, itaut ijs deficientibus, iterum admittantur fœminæ, vt tradit *Brun. in tract. quod statut. mascul. art. 10. num. 12. & 23. cum cæteris allegatis prò Anna.*

Quia, vt benè animaduertunt Domini, prædi-
4 cta procedunt in materia fauorabili, vt quando agitur de admissione, & vocatione fæminarum ad successionem prò excludendis extraneis; tunc enim censentur testatores, & statuentes exclusisse solum fæminas temporalitèr in concursu masculorum, illis verò deficientibus voluisse fæminas extraneis
5 præferre; secus verò in materia odiosa, & vbi prout hic agitur non de admittenda, sed de excludenda fæmina Testatoris agnata per alteram fæminam in
6 gradu pari de casu enim fauorabili non bene fit illatio ad odiosum, *vulg. l. Papinianus exuli ff. de mi-*
7 *nor.* Et semper viget efficax ratio, quod deficientibus masculis cessat conseruatio Agnationis, quæ fuit causa finalis statuentium, vt dictum est, & per consequens cessat ipsa dispositio, & casus remanet sub dispositione iuris communis, vt in similibus terminis de statuto excludente matrem propter masculos filios, *Bald. intèr consil. Ang. cons. 281. ante nn. 6. vers. alia ratione,* vbi quod licèt mater excludatur à suc-
8 cessione per existentiam filiorum masculorum, non tamen excluditur per existentiam filiarum fæminarum, cum in personis fæminarum ratione sui sexus cessent rationes statuentium, quæ vigent in personis Marium, *Soccin. Iun. cons. 23. num. 27. lib. 1. ibi, Quia*
9 *si extat statutum quod coniuncti ex linea Patris excludant matrem defuncti, mater non excluditur per fæminam coniunctam ex linea Patris etiam quod sit Agnata*
10 *&c.* quia ratio conseruandæ Agnationis, qua statutum dicitur motum, cessat in fæmina, *& num. 28. Corn. cons. 224. sub num. 5. vers. & prædicta lib. 2. ibi,*

quod

11 *quod statutum excludens Matrem proptèr Agnatos
non verificatur in Amita, vel in alia Agnata fœmina,
&c. quod comprabat pluribus rationibus Caphal. cons.
521 num. 150. lib. 5. Alex. cons 188. num. 2. lib. 6.* vbi,
12 quod statutum excludens fæminas douec extarent
aliqui de descendentibus, vel ascendentibus mascu-
lis, cessat, non superstitibus alijs descendentibus, vel
ascendentibus masculis, & fæmina reassumit Iura
successionis sibi de Iure communi competentia
Ruin. cons. 25. num. 3. lib. 3. vbi quod Amita non ex-
13 cludit matrem, cum in ea cesset sauor Agnationis,
quæ fuit causa finalis statuentium. Defectis itaque
14 masculis, Maria illiusque hæredes consequi debent
supplementum legitimæ, cum cesset ratio Agnatio-
nis, & statuentium prohibitio ex iuribus supra alle-
gatis, & tradit *Brun. in d. tract. quod stant. mascul. qu.
12. num. 147.*

Nec aduersantur *Morot. cons. 7. & Surd. cons. 100.*
quia loquuntur in statuto excludente fœminam do-
tatam obsolam qualitatem dotationis, non autem
ex ratione Agnationis, vel in illius sauorem, vt ex-
præsse ponderat idem *Surd. sub num. 13. vers. non e-
tiam aduersatur cum sequen:*, proindeque non ap-
plicantur exclusioni inductæ à nostro statuto sauore
15 Agnationis, cum enim in fæmina, cesset spes con-
seruandi agnationem, cessat etiam qualitas à statuē-
tibus contemplata, & consequentèr cessat etiam ex-
clusio ex supra allegatis.

Proùt minus mouit Dominos recens considera-
tio informantium pro Anna, quod scilicet si sta-
tuentes qualitatem masculinitatis dumtaxat com-
præhendere voluissent, illam vtique expræssissent,
prout in cæteris casibus expræsse declararunt, & i-
16 deo cum verba statuti intelligi debeant iuxtà natu-
ralem ipsorum significationem, nec ab eorum pro-
17 prietate sit recedendum, qualitas masculinitatis,
quæ nunquam expræssa legitur in dicto capite statu-
ti considerata censeri non debeat.

Quia cum finis, & mens statuentium *in d. c. 141.*
fuerit consulere conseruationi Agnationis, quam
fæminæ conseruare non possunt, vt dictum fuit, dum
18 statutum loquitur per verba Agnationis, ibi, *nihil
petere possint ab hæredibus de Agnatione*, necessariò
fatendum est intellexisse de hæredibus Agnatis se-
19 xus dumtaxat masculini, cum in statutis fæminas
excludentibus gratia conseruandi Agnationem, tan-
quam exorbitantibus, & præter Ius Ciuile, voca-
tis illis de Agnatione per nomen masculinum, fæ-
minæ etiamsi Agnatæ nunquam vocatæ censeantur
*ad trad. per Imol. in l. si Ita scriptum sub num. 4. vers.
Sed si est probatum ff. de leg. 2. Bald. cons. 473. numer. 3.
lib. 5. Soccin. Iun. d. cons. 23. nu. 44. lib. 1. Aym. cons. 180
num. 1. Hond. cons. 7. d. num. 31. vsque in finem benè Si-
mon. de Prat. cons 161. num. 16.* Et licèt verbum *hæres*
20 conueniat tàm masculis, quàm fæminis, attamen
procedit in materia indifferenti, in qua nulla ratio
21 suadet restrictionem ad masculos, secus vero qan-
do materia est differens, & constat de contraria
mente statuentium, tunc enim, ne sequatur repu-
gnantia, & resultet absurditas, verbum, *Hæres*, re-
stringitur ad solos masculos, nec capit fæminas,
vt declarat *Alex. cons. 36. num. 7. vers. in materia au-
tem differenti lib. 3.* vbi quod tunc materia est diffe-
rens, quando non est eadem, & vniformis ratio com-
præhendendi omnem hæredem, *benè Soccin. Iun. d.
cons. 1. num. 120. l. b. 1. Natt. cons. 676. num. 9. & seqq.
lib. 4. Honded. d. cons. 3. num. 21. & 22. lib. 2. & ad pro-
positum consuluit Maluas. cons. 9. num. 32. lib. 1. Gabr. de
verb. signif. concl. 6. num. 49. Surd. dec. 95. num. 4. Rot. in
rec. dec. 663. num. 16. par. 1.*

Parum etiam obstante, quod cum Maria fuerit per
Patrem condecentèr dotata, & in Testamento prò
æquali cum Anna instituta, cum onere restituendi
hæreditatem absque vlla detractione, peterè non
possit legitimæ supplementum.

Quia cum in Testamento expræssa non legatur
prohibitio illud petendi, quod Pater etiam volens
22 prohibere non potuisset, & cum onus hæreditatem
restituendi absque vlla detractione intelligi possit
23 de alijs detractionibus ipsis competentibus, Maria
per aditionem hæreditatis nec sibi, nec suis hæredi-
bus præiudicauit, cum simplex aditio non impor-
24 tèt renunciationem legitimæ, illiusque supplemen-
ti, nisi indiuidua, & expræssa concurrat, vt pluri-
auctoritatibus responsum fuit in *1. decis. sub die 18.
Maij 1640. §. Et nihilominus:*

Doctores, & decisiones allegatę in vltima deci-
sione ad probandum *Statutum in d. cap. 141.* ema-
nasse pro conseruanda agnatione, & fauore dumta-
xat masculorum, licèt nonnullæ loquantur in casu,
quo concurrebat Extraneus, attamen bene applican-
tur casui nostro, cum nulla sit maior ratio in extra-
neis, quam in fæminis, in quibus Agnatio extin-
25 guitur, & regulare est fęminas per statutum exclu-
sas haberi pro extraneis *iux. Theor. Bart. in l. Intesta-
ti §. sciendum num. 3. vers. Quaro, dicit statutum ff. de
suis, & legitim. Rom. in l. ventre num. 10. vers. vlterius
ff. de acquir. hæred. Alex. cons. 20. num. 6. lib. 1. Gionagn.
cons. 70. num. 20. lib. 1.*

Denique non obstat, quod decedentibus Anna,
& Maria sinè filijs fuerit pro medietate substitutus
Ioannes Maria Rotignus Nepos Testatoris, qui est
Agnatus masculus, à quo idem statutum prohibet
peti supplementum legitimæ, & ideò ne melior sit
conditio substitutorum, quam institutorum, qui so-
lent esse magis dilecti; sicut Maria non posset pete-
26 re supplementum à substituto masculo, ita nec mi-
nus ab instituta, licèt fæmina; Quia huic obiecto
fuit plenè satisfactum *in d. dec. 18. May 1640. §. Nec
placuerunt*, cùmqua Domini transierunt.

Et ita resolutum vtraque &c.

IANVEN. FRVCTVVM DOTIS.

Luna 29. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Impedimenta, quæ emanarunt in sprætum Inhibitio-
nis tamquam nulla veniunt remouenda, & an co-
gnitio illorum remotionis spectet ad Iudicem, qui
impedimenta, & inhibitionem concessit, vel ad Iu-
dicem exequentem, & quando mandatum generale
Procuræ non porrigitur ad ea, quæ absque vitio
Attentatorum tangi non possunt? nec taliter man-
dans præsumitur constituisse Procuratorem ad actũ
illicitum, & ex quibus attentata resultent? Decre-
tum irritans in cessione appositum, nec dominium,
nec possessionem abdicat à cedente, etiam quod
cessio fuerit facta cum Clausula *Constituti*, quæ in
cessione nulla nullum operatur effectum.

SVMMARIVM.

1 *Possessio, & dominium per simplicem cessionem ab
dicantur à cedente in corporalibus, prout sunt lo-
ca Montium.*

2 *Impedimenta, quæ emanarunt in spratum inhibitio-
nis tamquam nulla veniunt remouenda.*

3 *Mandatum generale Procura, ea non comprahendit,
in quibus attentata committerentur, cum man-
dans non præsumatur dedisse mandatum ad actum
illicitum.*

4 *Cessio quæ nulla redditur, non abdicat dominium,
nec possessionem à cedente; itaut idem possit alteri
cedere.* De-

Digitized by Google

5 *Decretum irritans appositum in sessione nulla ob nõ seruatam formam Constitutionis, nec possessionem, nec dominium transfert in Cessionarium.*

6 *Clausula Constituti apposita in contractu nullo, nullum operatur effectum.*

7 *Creditori Agenti sufficit solutionem negare, Reus autem allegans satisfactionem probare tenetur.*

8 *Attentata non possunt committi, quoad causam pendentem omnino diuersam.*

9 *Impedimenta, quæ tendunt adimpediendam prosecutionem executionis, cognitio illorum remotionis spectat ad Iudicem exequentem, non autem ad Iudicem impedientem.*

10 *Iudex executor non potest cognoscere exceptiones, quæ respiciunt merita causæ principalis, sed exceptiones tantummodo quæ respiciunt exequutionem.*

DECISIO CLXXXVI.

IOANNI Baptistæ ab Auria vltimo, & plus offerenti anno 1641. deliberata fuerunt Loca quinquaginta Montis fidei, cuius deliberationis cum notitiam habuerit paucos post dies Barbara Spinola, citatis tam Io. Baptista filio deliberatario, siue illius Procuratore, quam Marcello Galleano Marchione ab Auria eius Procuratore obtinuit ab A.C. eisdem Inhiberi, ne scilicet auderent loca Montium, vt supra deliberata distrahere, siuè illorum resignationi vel alienationi consentire in ipsius præiudicium, quæ stare deberent loco depositi, nemini consignanda, nisi ipsa Barbara legitimè citata pro suo iure *Summ. illius, nu. 2.*

Die 10. Martij 1643. Ioan. Baptista deliberatarius præuijs consensu præsentia, & voluntate Patris Procuratorem constituit ad exigen. fructus quorumcũque locorum Montium, annuorum reddituum, & Censuum ad ipsum spectantium, necnon dicta loca Montium, & annuos redditus resignanda, vel insolutum danda cuicumque personæ tàm cum pretio, quàm sinè, cum consensu tamen, & voluntate dicti eius Patris, & non alias &c. *Summ. nu. 7.* Qui Procurator vigore istius mandati per instrumentum publicum, dicta Barbara minimè vocata, loca Montium 50. vt supra deliberata cessit, & assignauit in causam alimentorum eidem Marchioni Patri, quideinde in vim d. Cessionis, & assignationis, litteris tamen patentibus ad sui fauorem non expeditis, impetrauit à Reuerendissimo D. Thesaurario generalem inhibitionem, vt nemo auderet super illis, illorumque fructibus aliquid innouare in illius præiudicium *Summ. num. 5.*

Anno superiori die verò 18. Nouembris eadem Barbara creditrix Marchionis Viri pro fructibus dotalibus vsque tunc decursis obtento prius mandato executiuo, & prçuijs consensibus nedùm Ioannis Baptistæ deliberatarij, sed etiam Isabellæ de Franchis hæredis Michaelis Angeli Bursotti deliberationem passi, literas patentes dictorum locorũ 50. Montis fidei pro concurrenti rata sui crediti ad eius fauorem expediuit, firmis tamen remanentibus citatione cum inhibitione coram Eminentissimo Domino Signaturæ Iustitiæ Præfecto, inhibitione d. Thesaurarij alijsque impedimentis Impositis superdictis locis Montium ad instantiam eiusdem Marchionis ab Auria *Summ. num. 3. & 4.* Verum cum Barbara petierit exactationem fructũ dd. Locorum Montium, quæ sibi Impedita remansit ob præfatas inhitiones per ipsum virum impetratas, insterit coram me Iudice exequente à S. D. N. deputato pro illorum remotione, & proposito dubio, pro negatiua resolutione ex parte Marchionis multa deducta fuerunt: Et primo quod dum Io. Baptista mediante eius Procuratore loca Montium præfata cessit, & assignauit de anno 1643. ipsi Marchioni Patri in causam alimentorũ non valuit postmodum de anno 1645. consentire illorum resignationi ad fauorem Barbaræ Matris, cum in incorpo-
1 rabilibus, prout sunt loca Montium, de quibus agitur, per simplicem cessionem abdicentur à cedente dominium, & possessio *Card. Caual. decis. 319. nu. 5.*

Secundò, quod Barbara videtur plusquam satisfacta de eius Credito dotali scut. 50. mille, & fructibus decursis, ex quo in Regio Consilio Neapolitano obtinuerat sibi adiudicari omnes redditus Fiscales ad ipsum Marchionem spectantes, capitalis ducatorum 107. mill. & annui redditus ducatorum 8000. vel saltem eius Creditum remansit adeò turbidum, vt non possit hodie fructus dotales petere nisi concludenter docuerit de sufficientia dd. redditũum.

Tertiò, quod Isabella de Franchis hæres Michaelis Angeli Bursotti, qui deliberationem passus fuit non potuit absque vitio nullitatis, & attentatorum consentire resignationi horum locorum Montium ad fauorem Barbaræ, non vocato, nec citato Marchione dum inter ipsam consentientem, & eundem Marchionem super eis pendebat, & hodie pendet lis in Rota coram Reuerendiss. Domino meo Decano.

Quartò, demùm, quod dum non agitur de impedimentis præstitis exequutioni, vel subhastationi iam perfectæ vigore mandati Rotalis, sed de impedimentis præstitis resignationi factæ per Patres absque ministerio Iudicis, cognitio illorum remotionis non pertineat ad Rotam, sed spectet ad Iudicem, qui impedimenta, & inhibitionem concessit.

His tamẽ minimè obstantibus, DD. causa terproposita in affirmatiuam sententiam inclinarunt, impedimenta scilicet esse remouenda; Quia cum
2 emanauerint in spretum inhibitionis A. C. & consequentèr nulliter, & attentare *cap. Non solum de appell. in 6.* veniunt remouenda *Rom. cons. 488. nu. 1. & dictum fuit in Leodien. Abbatiæ 25. May 1622. coram bo. me. Vbaldo senior. quæ est dec. 400. num. 3. par. 8. recentior.*

Primò non obstat, quod dicta loca Montium fuerint priùs cessa Marchioni Patri à Procuratore Io. Baptistæ filij in causam alimentorum.

Quia dum A.C. per speciale Decretum illius inhibuit, ne auderent loca præfata alienare, siuè illorum cessioni, seù resignationi consentire, nisi citata ipsa Barbara pro suo iure & interesse, cessio facta per Procuratorem nomine Ioan. Baptistæ nulla fuit ex
3 defectu potestatis, quia mandatum procuræ datum generaliter ad resignandum, & alienandum loca Montium ad constituentem vbique spectantia non porrigitur adhæc loca, quæ alienari spræta Barbara non poterant absque delicto attentati, cum mandans non prçsumatur dedisse mandatum ad actum illicitum *l. Creditor 60. §. Lucius Titius ff mand. Imol. in cap. dilecto, n. 21. de praben: fulgos. in l. si Procurator n. 8. & seqq. ff. de condit. indebit. Cur. Iun. cons. 149. lib. 2. Capell. Tholos. dec. 477. n. 1. Rot. dec. 261. n. 8. p. 1. rec.*
4 Ideoque dum huiusmodi cessio nulla redditur ex præfatis, abdicatum non fuit dominium dictorum locorum Montium a Io. Baptista mandante, & consequenter eidem licitum fuit illa cedere, & resignare ad fauorem Barbaræ Matris *ad reg. text. in capit. non prçstat de reg. iur. in 6. Gabr. de empt. & vendit. concl. 2. n. 50. Surd. dec. 40. nu. 4. vers. ad decisionem, & num. 6. cum seqq. Card. Caual. decis. 612. num. 14. cum pluribus seqq. & dec. 718. per tot.*

Eoque magis dum cesſio ad fauorem Marchionis facta fuit non seruata forma constitutionis ſan. me. Vrbani Octaui, ſcilicet abſque conſenſu officialium, & litteris patentibus non expeditis; ex decreto enim
5 irritanti in dicta Constitutione apposito, nec dominium, nec posseſſio transferri potuit in Marchionem cesſionarium, vt dixit *Rot. dec. 613. num. 7. p. 1. dec. 48 nu. 3. & dec. 200. num. 6. part. 5. recent.* Idque,
6 etiamsi in ceſſione ad ſit clauſula, *Constituti*, cum ea in contractu nullo nullum quoque operetur effectum, vt alijs relatis dictum fuit in *Romano, seù Aesina donationis 23. Martij 1640. coram R.P.D. meo Ghislerio §. data autem.*

Secundò non iuſtificatur Barbaram fuiſſe ſatisfactam ex adiudicatione reddituum Fiſcalium capitalis ducatorum 107. & annui redditus ducatorum 8000.

Quia ex decreto Conſilij Neapolitani conſtat adiudicationem factam fuiſſe pro ſeut. 48. mill. in ſatisfactionem ſortis principalis ſuæ dotis, non autem pro fructibus, de quibus hodie agitur, nec Barbara tenetur docere de inſufficientia reddituum per tranſportationem proceſſus adiudicationis, quia cum Marchio ex ea alleget ſatisfactionem, etiam quoad fructus, tamquam fundamentum ſuæ Intentionis
7 illam concludentèr probare tenetur, Barbaræ verò creditriei, & agenti ſufficit ſolutionem negare *iuxt. gloſ. in l. 2. verb. repellitur ibique Bart. n. 9. Cod. de iur. emphit. Aym. conſ. 313. n. 1. cum alijs per ſan. me. Greg. dec. 139 n. 1. & 3.*

Tertiò non obſtat, quod Iſabella de Franchis attentauerit, conſentiendo reſignationi ad fauorem Barbarę in ſpetum litis pendentiæ coram Reuerendiſsimo D. meo Decano.

Quia animaduetterunt DD. quod lis, quæ pendet coram D. meo Decano eſt ſuper validitate, & iuſtitia deliberationis factæ coram A. C. ad fauorem Io. Baptiſtæ, conſenſus verò, quem Iſabella præſtitit d. reſignationi, nihil commune habet cum præfata litis pendentia, cum illa conſenſerit dumtaxat remotioni ſequeſtri ſuper illorum fructibus, &
8 conſequentèr non poteſt diei attentaſſe, quoad cauſam pendentem in Rota, quæ eſt omninò diuerſa, vt tradit *Lancellott. de attent. p. 2. cap. 4. lib. 3. in princ. nu. 8. quem ſecuto fuit Rot. in Romana de Lante 10. Iunij 1613. coram bon. mem. Vbaldo verſic. Secundo principaliter.*

Quartò demùm pretendi non poteſt, quod cognitio remotionis impedimentorum ſpectet ad D. Theſaurarium Iudicem inhibentem.

Quia cum S.D.N. commiſerit mihi cauſam executionis mandati relaxati ad fauorem Barbaræ pro huiuſmodi fructibus dotalibus in cuius executionem illi facta fuit ceſſio dd. locorum Montium, inhibitio verò tendat ad impediendam illius proſecutionem, videlicet exactationem fructuum, cenſuerunt
9 DD. coram me vti Iudice exequente diſcutiendum eſſe de vitibus huius inhibitionis, tendentibus adimpedien. vlteriorem exequutionem, ſeù effectum ceſſionis factæ in illius exequutionem, iuxtà diſpoſitionem *tex. in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus ff. de re iud. ibi Bart. nu. 6. 7. & 8.* vbi diſtinguit, quod vel ſunt
10 exceptiones, quæ reſpiciunt merita principalis cauſæ, & de iſtis non poterit cognoſcere talis exequutor, vel ſunt exceptiones, quæ ſolum reſpiciunt exequutionem, & de iſtis cognoſcit executor *gloſ. in cap. Paſtoralis 28. §. quia vero in verb. etſi ſciat circa med. verſ. mixta dicitur exequutio de offic. & poteſt Iud. deleg. Cancer. var. reſ. lib. 2. cap. 2. de iuriſdict. omn. Iud. n. 267. Couar. pract. quaſt. cap. 16. nu. 5. §. Hoc probari videtur Menoch. de Arbitr. quaſt. 38. nu. 2. 3. & 6. dixit, Rot. in Vrbeuetana reſtitutionis dotis 14. Decembris 1643. coram R.P.D. meo Peutingerio §. ſecundum vero obiectum.*

Et ità reſolutum vtraque &c.

BONONIEN. AGGREGATIONIS.

Merc. 31. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Legatus à latere non poteſt reſcribere, ſtatuere, nec indulgere contra Iuriſdiſpoſitionem proindeque non poteſt mandare aliquem eligi, & aggregari in aliqua Vniuerſitate non requiſitis ſuffragijs de Vniuerſitate, ad quos de Iure ſpectat electio Officialium, non ad Præſidem, vbi quod legatus à latere non poteſt abſque rationabili cauſa Statutis derogare verba gratiæ, quæ ſtuant aggregationem, vel deſcriptionem de præſenti operantur, vt quis etiam ante actualem deſcriptionem habeatur pro aggregato, & adſcripto, maxime per eum non ſtetit, quo minus adſcriberetur.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ob effectum formæ non ſeruatæ ſuffragari non poteſt.*
2 *Verba gratiæ, quæ ſonant in aggregationem de præſenti ibi* Aggregamus, & mandamus &c. *operantur vt quis ante deſcriptionem habeatur pro aggregato, & adſcripto.*
3 *Rector ſtudij, ſi mandauit aliquem deſcribi in matricula Scholarium hoc ſufficit, vt habeatur pro Scholari, etiam ante deſcriptionem.*
4 *Aggregatus, vel deſcriptus habetur quislibet in odium alterius partis, quæ illum deſcribere recuſauit.*
5 *Amplia vt ad hunc effectum ſufficiat vnica Inſtantia.*
6 *Legatus etiam delatere non poteſt reſcribere, ſtatuere, nec indulgere contra Iuris diſpotionem.*
7 *Reſcriptum mandans aliquem aggregari, & deſcribi in aliquam Vniuerſitate, non requiſitis aliorum ſuffragijs, eſt contra Ius, nec ſuffragatur.*
8 *Electio Officialium Vniuerſitatis ſpectat de Iure ad ſingulos de Vniuerſitate, non autem ad Præſidem.*
9 *Electia Officialium Vniuerſitatis facienda eſt prævio ſcrutinio, & concurſu maioris partis Eligentium.*
10 *Reſcripta conferentia electionem electoribus ſunt iure communi contraria.*
11 *Statuta omnia Ciuitatis Bononiæ ſunt à Pontificibus confirmata.*
12 *Legatus de latere, abſque rationabili cauſa non poteſt Statutis a Pontifice confirmatis derogare.*

DECISIO CLXXXVII.

EMINENTISSIMVS olim Cardin. Bononiæ Legatus die 2. Maij 1644. ad preces Marci Antonij Mazzoni Lanij Bononienſis illum aggregauit ad Societatem Lanionum, prævia ipſius Oratoris habilitatione à quocumque defectu, tam originis, quàm cuiuſcumque rei, eumque ſic aggregatum, & habilitatum ſtatim recipi, & deſcribi mandauit in numero, & conſortio hominū conſilij eiuſdem Societatis, cum primum euenerit obitus alicuius ex dicto numero, & conſortio in hæc verba: *Prævia habilitatione ipſius oratoris a quocumque defectu tam originis, quam cuiuſcumque rei aggregamus ſupradictū Marcum Antonium ad Societatem Lanionum Ciuitatis Bononię, & mandamus eumdem recipi, & adſcribi inter ſocios d. Societatis, in eaque matriculari per Notarium eiuſdē Societatis in complono, & libris eiuſdem &c.* Illumq; *ſic habilitatum, & aggregatum, ſeù deſcriptum, & quem ſtatim, & incontinenti deſcribi mandamus, volumus,*

*mas, & expressè mandamus actualiter recipi, & descri-
bi in numero, & consortio hominum consilij d. Societa-
tis, eueniente casu iuxta supra petita deficientiæ ali-
cuius exaduerso numero dicti Consilij sinè legitima de-
scendentia ad formam Statutorum d. Ciuitatis, vt la-
tius habetur summ. d. M. Antonij num. 1.* & in execu-
tione huius rescripti, ac habilitationis emanauit
præceptum ordinarij de describendo Marronum,
illumque aggregando eidem Societati, sicque ag-
gregatum recipiendo in numero & consortio ho-
minum dicti Consilij cuius Tenor datur *eodem Sum.
num. 2.*

Decessit mense Nouembris eiusdem anni sinè le-
gitima successione Io. Petrus Florenus vnus homi-
num prædicti Consilij, indèque exhibita per Maz-
zonum sua gratia coram Iudice ordinario Bonon.
æmanauit ab eodē aliud preceptum directum Mas-
sario Sindico, cæterisque alijs hominibus de Consi-
lio, vt statim conuocato Consilio, deberent in exe-
quutionem præfatæ gratiæ antedictum Mazzonum
aggregare, & recipere in locum Io. Petri sinè legiti-
ma successione defuncti *Summ. eodem nu. 4.* A quo
cum appellasset societas, causa mihi commissa, quæ-
situm, an præfata gratia Mazzoni suffragetur, &
negatiuè fuit resolutum.

Non equidem ex defectu voluntatis, seù formæ
non seruatæ, ex quo Eminentissimus D. Legatus non
aliter Mazzonum intèr Consiliarios Societatis La-
nionum admitti voluerit, nisi postquam fuisset So-
cietati aggregatus, sed aggregari mandauerit, in-
deque cum Mazzonus non, fuerit præcedenter ag-
gregatus, non potuerit ex abrupto recipi in Con-
1 silio, non ex defectu formæ non seruatę, ob quem
gratia suffragari non potest *cap. cum Dilecta de re-
script. cap. Venerabilis de off. delegat. Abb. in cap. cau-
sam num. 10. de re iudic. Angel. cons. 138. sub num. 2.
vers. & hinc descendit Rota in rec. dec. 62. num. 6. par. 3
& in Bononien. fideicommissi de Ramandinis 9. Maij
1636. coram Reuerendissimo D. meo Decano confirma-
ta 14. Decembris 1637. coram R. P. D. meo Ghisilerio
in recent. decis. 131. num. 7. vers. Ideoque gratia, &
dec. 261. num. 7. vers. Prout nec etiam iuncto num. seqq.
part. 7.*

Quia verba gratiæ sonant in aggregationem de
2 præsenti, ibi, *aggregamus, & mandamus eum recipi,
& describi*, adeòut antequam Mazzonus actualiter
describeretur in libris Societatis dicatur verè, &
propriè aggregatus, itàut eueniente vacatione loci
Consilij recipi ibidem debeat quantumuis actualis
descriptio sequuta non fuerit, cum solum præceptū
legari de describendo, & aggregando sufficiat, vt
quis habeatur pro descripto & gaudeat omnibus
priuilegij, & prærogatiuis quæ competunt verè de-
scriptis. vt notat, *Angel. in l. ex eo tempore num. 14. ff.
3 de testam. Milit.* vbi, quod si Rector studij mandaue-
rit Notario, vt aliquis describatur in Matricula
Scholarium, hoc sufficit vt habeatur pro Scholari,
etiam antè descriptionem, sequitur *Alex. in l. quis id
quod num. 14. vers. Sed contra ff. de iurisd. omn. Iudic.
Rebuff. de priuil. scholar. priuil. 141. num. 2.*

Idque indubitantèr recipi debet hoc casu, quo in
exequutionem gratiæ idem Mazzonus, antequam
locus Consilij vacaret, institerit recipi, & describi
inter socios, & obtinuit ab ordinario præceptum
de describendo, ac aggregando de quo supradictum
est; hinc enim cum per ipsum non steterit, sed per
4 alteram partem, quæ illum aggregare, & describe-
re, vel recusauit, vel distulit, in eius odium haberi
debet pro descripto, vt per *text. in l. iuri ciuili ff.
de vend. & dimiss. consuluit. Alex. cons. 102. nu. 1. & 6.*
vbi, quod adhunc effectum sufficit vnica Instantia
*lib. 6. Rot. diuers. dec. 92. nu. 3. part. 2. & in Romana Pe-
cuniaria 9. Iunij 1604. coram bo. me. Cardinali Millino,*
indeque non potest eidem opponi defectus formæ
non seruatæ, dum facto partis seruari, & impleri
non potuit, *ad text. in l. si cum ipsi vbi Bart. ff. de ex-
cusat. Tutor Parpar. cons. 90. num. 6. Surd. cons. 374.
num. 7. Rota coram san. me. Greg. dec. 341. num. 2. relati
in Meleuitana Antianitatis 12. Februarij 1635. coram
Reuerendiss. D. Præside Vallisoletano, quæ est dec. 19.
n. 9. & 10. p. 7. rec.*

Sed ex defectu Potestatis, quam DD. habuerunt
6 pro solidiori fundamento, cum certum sit Legatum,
etiam de latere non posse rescribere, nec statuere,
nec indulgere contra iuris dispositionem, vt mo-
nuit *glos. in cap. fin. verb. figura, vers. Sed dubitori so-
let de hæretic. Io. Andr. in cap. fin. nu. 7. ibique Hostien.
sub num. 11. vsque ad fin. de off. Archipresbyter, Bald.
cons. 320. num. 4. lib. 4. Abb cons. 1. par. 5. & 6. num. 3.
vers. Quod est notadignum lib. 2. Alex. cons. 17. nu. 14.
lib 4. Soccin. sen. cons 27. num. 9. lib. 3. Ruin. cons. 166.
num. 3. lib. 3. Honded. cons. 93. n. 7. lib. 3. Aym. cons. 103.
num. 3. Menoch. cons. 477. nu 11. & seqq. Grat. discept.
for. cap. 859. num. 8. Rota diuers. decis. 780. nu. 11. p. 1.
& in rec. dec. 490. num. 7. part. 1. repetit. decis. 500. sub
num. 4. versic. & proinde non potuit part. 3. pariter
recent.*

Rescriptum autem de quo agitur est contra Ius.
7 Quia præcipit aggregari, & recipi Mazzonum inter
socios Lanionum, & eueniente vacatione, coaptari
inter Homines de Consilio, suffragijs aliorum non
8 requisitis, & tamen de iure electio Officialium Vni-
uersitatis non spectat ad Præsidem, sed ad singulos
de Vniuersitate *l. 2. C. de Decurion. lib. 10. l. 1. ff. de
decret. ab ordin. facien. l. Nominationes de appellation.
Cancer. var. resolut. lib. 13. cap. 13. num. 16. Capoblanc.
de Baron. prag. matri. 10. num. 108. Mastrill. de Magi-
strat. lib. 4. cap. 17. num. 100. & seqq. Modern. Lucca. de
Vassallorum grauamin. lib. 1. cap. 129. num. 2. Franch.
9 decis. 210. num. 1.* Eaque facienda est præuio scruti-
nio, & concursu maioris partis eligentium *l. Nulli
quod cuiusque Vniuersit. Nomin. l. nominationem, ibique
glos. prima, & fin. de Decurion. lib. 10. cap. Ecclesia no-
stra il primo de elect. cum alijs per Boerium dec. 11 t. n. 2*
& in terminis, quod rescripta conferentia electio-
10 nem Electoribus sint iure communi contraria, tra-
dit *Frater Sigismundus à Bononia de elect. dub. 108.
num. 6.*

Et in hanc sententiam libentiùs iuerunt Domini,
quia vltra iuris Communis dispositionem adest Sta-
tutum Vniuersitatis iuri communi conforme, di-
sponens Consiliarios eligi debere ab ipsa Vniuersi-
tate, mediante scrutinio, & concursu maioris par-
11 tis vocum, quod statutum sicuti cætera omnia
Ciuitatis Bononiæ fuit in forma specifica confir-
matum à diuersis Pontificibus, & signanter bis à
Iulio Secundo in eius *prima Constitutione de Anno*
1510. 10. *Kalen. Decembris, & in secunda eodem anno*
1510. 8 *Idus Martij*, vt in terminis respondit *Mal-
uas. cons. 3. num. 29. & cons. 87. nu. 17. & cons. 95. n. 30.
Laur. de Pina. cons. 71. num. 10. Grat. cons. 75. num. 11.
vers. Nec obstat lib. 2. Ruin. cons. 107. num. 15. versic.
Nec etiam obstat iuramentum lib. 1. Bero. cons. 40. n. 13.
lib. 3. Glossator ad Bullam d. Confirmationis in calce
eorumdem Statutorum volum. 2. sub vers. approbamus
vers. vndè cum viderim obseruari, vbi respondit omni-
bus in contrarium adductis, & firmauit Rota Bonon.
decis. impresso in fin. dicti secundi vol. post præfatam Bul-
lam Confirmationis vers. Nec etiam videbatur obstare,
ac Rota nostra coram bo. me. Baratt. dec. 201. n. 2. & in*

Bonon. de Michelinis 4 Iulij 1618. & 13. May 1620 coram bo. me. Vbaldo. Indeque non potuit Eminentissimus Legatus absque rationabili causa eidem
12 derogare ad tradita *per Abbatem in cap. autboritate num. 2. de instit. Rom. cons. 37. antè nu. 2. vers. Quod secundum Ruin. cons. 166. num. 3. vers. Nec etiam statuta lib. Pacian. cons. 70. numer. 42. Rebuff. de Regum, & Princip. Muner nu. 6. & Perogat. n. 441. fol. mihi 19. Gambar. de Potest. legat. lib. 8. tit. 2. sub num. 24. versic. sexto quero, & in terminis Sauti Bononia dicta Rota in Bonon. bonorum 18. February 1639. coram Reuerendissimo Domino meo Decano versic.* Non obstat *Constitutio*.

Non obstat, *Decisio Bononien. census 4. May 1643. coram* R. *P. D. meo Ghisilerio*, quia ab ea fuit recessum, causa pluribus vicibus reproposita, & maturius discussa.

Et ita vtraque &c.

VERVLANA BENEFICIORVM.

Mercury 31. January 1646.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo *in* possessione Beneficij datur in concursu anteriori possessori, contra habentem possessionem nullam, & attentatam, tamquam captam post interpositam appellationem, maximè si causa fuerit simpliciter commissa, ob quam suspenditur omnis effectus sententiæ. Executor litterarum Apostolicarum vacante possessione potest se etiam extraiudicialiter informare circa litterarum iustificationem, & semper præsumitur rectè processisse, & litteris iustificatis. Titulus in Iudicio manutentionis productus quando contra eum exceptiones admittantur, & possessio sequestretur, & bonum Ius examinetur sequestrum appositum super possessione, appellatione pendente, quibus casibus veniat reuocandum?

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur per Instrumentum adeptionis, quod illam probat non dicto de alterius tunc temporis possessione.*

2 *Appellatio suspendit effectum sententię, maximè si causa fuerit simpliciter commissa.*

3 *Possessio capta post appellationem interpositam, tamquam nulla, & attentata, non impedit manutentionem alterius.*

4 *Executor litterarum Apostolicarum vacante possessione, & non existente legitimo contradictore præsumitur processisse ad executionem litterarum illis iustificatis, cum etiam tunc possit se extraiudicialiter informare.*

5 *Executor etiam cum Clausula* Amoto, *si possessio sit vacans, se extraiudicialiter informanda potest deuenire ad executionem litterarum Apostolicarum.*

6 *Titulus quando fuit productus in Iudicio manutentionis admittuntur exceptiones contra illum, & interim possessioni apponitur sequestrum, & videtur super bono iure.*

7 *Declara hoc tantum procedere, quando vitium paret ex lectura ipsius Tituli, secus quando Titulus nullum habet vitium visibile, sed deceptio deducitur extrinsecus.*

8 *Immissus ab executore ritè, et rectè procedente pendente appellatione est manutenendus non obstante sententia Canonizatoria iuris alterius partis, à qua fuit appellatum, cum per appellationem exceptio reddatur turbida, et suspendatur effectus sententiæ.*

9 *Vnio facta non seruata forma Sac. Concil. Trident. sess. 24 de reform. est ipso iure nulla, et infecta Decreto irritanti.*

10 *Decretum irritans inficit Titulum, et possessionem.*

11 *Manutentio est concedenda anteriori possessori suspensa per appellationem sententia, nec possessio debet sequestrari.*

12 *Sequestrum appositum appellatione pendente venit reuocandum, nisi concurrat metus dilapidationis.*

13 *Subreptio litterarum, et gratiæ tamquam requirens altiorem indaginem non attenditur in summarissimo manutentionis, sed semper reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CLXXXVIII.

ROSATO dandum esse mandatum de manutenendo DD. responderunt, cum constet de eius
1 possessione ex instrumento publico, quod non dicto de alterius tunc temporis possessione, sufficit pro obtinenda manutentione *l. prædia vbi omnes ff. de acquir. poss.*

Non obstat possessio Grappellę capta vigore sententiæ immissionis latæ ab A. C. quia cũ fuerit appręhensa post interpositã, appellationẽ per quã su-
a spensus fuerat effectus sententiæ *Bald. in rubr. C. de appell. n. 2. Rota in recent. dec. 526. n. 3. par. 3. & in Romana Domus 16. Februarij 1632. coram bo. me. Pirouano impress. per Moderu. Perus. de manut. in ordine*
3 *dec. 336. num. 10.* Tamquam nulla, & attentata non impedit manutentionem Rosato anteriori possessori *l. improba C. de acquir. poss. bo. me. Buratt. dec. 491. n. 3. Rota in rec. dec. 225. num. 4. par. 1. in d. dec. 336. nu. 10. in Bononien. fideicommissi de Bologninis 27. Nouembris 1641. coram Reuerendissimo Præside Vallisoletano, & in Fulginaten. Parocchialis 24. Martij 1645. coram me §. nec releuat immissio*: Eoque magis cum Signatura commiserit causam appellationis *simpliciter*, vt semper dixit *Rot. coram bo. me. Buratt. dec. 902. num. 2. vbi Add. lit. B. coram Reuerendissimo Vrgell. dec. 96. num. 4. decis. 191. num. 6. & dec. 240. num. 3. in recent. dec. 136. num. 7. par. 6. in Bonon. Rescissionis contractus 15. Aprilis 1644. coram R. P. D. meo Verospio in Viterbien. fideicommissi, seù attentatorum 13. Maij 1644. & in 12. May 1645. & in d. Fulginaten. Parocchialis, §. vltra quod coram me, & in Calagurritana Beneficij 23. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Arguellio.*

Minus releuat, quod possessio fuerit tradita ab executore, litteris non iustificatis; quia cum de eo tempore possessio esset vacans, & non adesset legi-
4 timus contradictor, executor tamquam merus procedendo ad executionem præsumitur ad illam processisse præuia iustificatione omnium narratorum, de quibus potuit se etiam extraiudicialiter informare, *Put. dec. 140. num. 2. & 3. lib. 2. in correct. bo. me. Buratt. dec. 842. num. 6. Rot. in recent. dec. 71. num. 6. par 6. dec. 51. num. 11. part. 7. dec. 333. num. 3. & 4. p. 8.*
5 & in fortioribus terminis, quod executor cum clausula *Amoto*, si possessio sit vacans, se extraiudicialiter informando, possit deuenire ad executionem litterarum Apostolicarum resoluit, *Rot. in Treueren. Archidiaconatus 13. Iunij 1644. §. & hinc nihil releuat. & in Ciuitaten. Archipresbyteratus 24. Martij 1645. coram me, §. prout etiam.*

Nec obstat, quod dum Rosatus produxit titulum suæ possessionis admitti debeant etiam in hoc Iudi-
6 cio exceptiones contra illum vt dixit *Menoch. de retinen. poss. remed. 3. num. 683.* & interim possessio sequestrari, & videri de bono iure, vt fuit obseruatum *in Mediolanen. Cimiliarcatus coram Eminentiss. D. Card. Panzirolo.*

Quia vt declarat idem *Menochius vbi supra vers.*
7 *modo vitium*, obiectum procedit, quando vitium apparet

paret ex lectura ipsius tituli, vt benè aduertit *Rota in receut. dec. 698. sub num 3. vers. quia hoc procederet part. 2.* secùs vbi, prout hic, Titulus nullum habet vitium visibile, sed exceptio solum deducitur extrinsecus ab alia prouisione antecedentèr facta Grappellæ: licèt enim hæc prouisio fuerit canonizata per sententiam A. C. cum tamen, vt dictum est, sententia fuerit per appellationem suspensa, & causa appellationis simpliciter per Signaturam commissa; eo ipso exceptio apparet turbida, & ob eius turbiditatem appellatione pendente, est manutenendus Rosatus, qui fuit immissus in possessionem ab executore rite, & rectè procedente *Grat. discept. for. cap. 926. num. 27. Modern. Perus. vbi supra obser. 42. nu. 68. Rot. in rec. dec. 366. num. 6. dec. 583. num. 2. & dec. 614. nu. 4. part. 1. & in Fauentina Beneficij 17. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Meltio.*

Et hinc non applicatur, quod obseruauit, *Rota in dicta Mediolanen. Cimiliarcatus*; Ibidem enim nullitas oriebatur ex ventre ipsius vnionis, quæ facta
9 legebatur non seruata forma Concilij, proindeque erat ipso iure nulla, tam ex resistentia eiusdem Concilij *sess. 24. de reform. cap. 15.* quam ex decreto irri-
10 tanti apposito in regula 13. reuocatoria vnionum, quod inficit titulum, & possessionem. Hic autem nullitas tituli deducitur ex simplici sententia
11 A. C. quæ dum suspensa fuit per appellationem, possessio sequestrari non potest, & manutentio est concedenda Rosato anteriori possessori, vt notat, *Card. in Clement. vnic. sub num. 28. vers. si verò de sequestr. poss. & fruct. Lotter. de re beneſic. lib. 3. quæst. 1 t.*
12 *num. 17.* Quinimò si esset appositum sequestrum appellatione pendente, esset reuocandum, nisi concurreret metus dilapidationis, vt respondit, *Rot. coram Card. Seraph. dec. 1126. per totam.*

Quæ dicuntur de subreptione litterarum Apostolicarum Rosati, & de anterioritate gratiæ Grap-
13 pellæ, tanquam altiorem indaginem requerentia, visa fuerunt DD. non esse discurienda in hoc Summarijssimo manutentionis, sed reijcienda ad petitorium ex iuribus supra allegatis.

Et ita resolutum vtraque &c.

TERVLEN. BENEFICII.

Veneris 16. Februarij 1646.

ARGVMENTVM.

Fructuum liquidatio, quæ fit iuxta redditus perceptos, vel percipi solitos non potest dici excessiua, & quãdo dicatur probatus excessus, & an in materia liquidationis admittantur præsumptiones, & coniecturæ?

SVMMARIVM.

1 *Excessus non præsumitur nisi ab allegante per concludentes probationes probetur.*
2 *Excessus semper excluditur quoties liquidatio fit iuxta redditus perceptos, vel percipi solitos.*
3 *Testes ad effectum liquidationis deponentes eos interuenisse recollectioni fructuum, & deponentes de visu, reddentes optimam rationem sui dicti, & deducentes omnes expensas necessarias à redditibus plenam faciunt probationem.*
4 *Liquidatio fructuum est materia difficilis probationis, & in ea admittuntur præsumptiones, & coniecturæ.*
5 *Instrumenta publica habentia omnia solemnia faciunt probationem probatam.*

DECISIO CLXXXIX.

Appellauit Lizandera à decreto R. P. D. Meltij liquidante fructus per eum perceptos Beneficij, de quo agitur in scutis 25. ba. 36. & causa præcentiæ excessiuitatis mihi commissa, dum instabatur pro dubij propositione idem Lizandera obtinuit à S. D. N. Breue super absolutione à censuris mihi in forma commissaria directũ, vnde disputato an constaret de eius sufficienti paritione, itaut veniret absoluendus, vtraque parte informante fuit sub die 3. Iulij præteriti negatiuè resolutum, ideoque hodie aggressa disputatione, an constet de excessiua liquidatione, DD. pariter negatiuè responderunt; excessus enim non præsumitur, nisi ab allegante per concludentes probationes probetur, *Textus est apertus in l. 2. ff. de probat. Card. Seraph. dec. 1189. num. 2. cum alijs in Fanen. Prædij 3. Maij 1644. coram R. P. D. meo Ghisilerio.* 1

Etenim in decreto nullus considerari potest excessus, quia cum redditus dicti Beneficij consistant in frumento, & fructibus censuum, & quoad frumentum Testes pro informante examinati deponant, quod Lizandera ab anno 1634. vsque ad mensem Maij 1642. recollegit ex eiusdem Beneficij tenimentis fanecas Tritici 150. pro quolibet anno, ex quibus annuatim ab omnibus expensis, & oneribus liberas quinquaginta lucratus fuit, vt in dicto *Summ. num 5.* quodque dictæ Fanecæ computato anno fertili, cum sterili consueuerunt vendi regalibus decem pro singula monetæ Castellanæ, quæ constituunt iulios decem monetæ Romanæ *d. Summar. numer. 6.* liquidatio huiusmodi dici non potest excessiua, cum
2 excessus semper excludatur, quoties liquidetur, iuxtà redditus perceptos, vel percipi solitos ex doctrina *Aug. in l. si fundum in fin. C. de rei vindic. Bald. conf. 323 sub num. 5 lib. 2. Natt. conf. 510. sub num. 4. vers. quando petuntur Surd. conf. 293. num. 31 bon. memor. Buratt. dec. 722. num. 4. dec. 777 num. 1. & dec. 921. num. 5. & 6. Rot. in recent. dec. 343 num. 3. vers. vnde à consuetis par. 1.*

3 Cum enim Testes deponant agros, & tenimenta Beneficij toto eo tempore fuisse per dictam Lizanderam culta, & seminata, ac eos interuenisse perceptioni, & recollectioni fructuum, deponentes de visu optimas rationes suarum depositionum reddentes, & omnes expensas necessarias à redditibus deducentes *d. Summ. num. 5. & 6.* ad hunc effectum plenam faciunt probationem *Bald. in l. 1. numer. 22. C. de fruct. & haeredit. expen. Natt. d. conf. 510. d. nu. 4. Rot. in recent. dec. 359. num. 1. par. 2. dec. 270. num. 1. & 2. & dec. 271. num. pariter 1. & 2. par. 7.* Licet in hac
4 materia liquidationis, quæ est difficilis probationis, admittantur etiam coniecturæ, & præsumptiones, vt voluit *Bald. d. conf. 323. num. 5. libr. 2. Surd. d. conf. 293. d. num 31. Card. Caual. decis. 361. d. num. 3. bon. mem. Buratt. d. dec. 722. num. 5. Rot. in recentior. dec. 343. num. 5. par. 1. & dec. 479. num. 2. par. 2.*

Quo verò ad fructus censuum, in illis nulla cadit dubitatio, cum ostendantur Instrumenta *d. Summ. num. 7.* ex quibus constat redditus censuales ascendere ad annua scuta 30. ba. 67. quæ cum sint pu-
5 blica, & habeant omnia solemnia, faciunt probationem probatam *cap. cum dilecti vbi Abb. num. 3 de donation. Bart. in l. 1. num. 8. ff. de nou. oper. nunc Bald. in l. intereſt num. 2. C. de solut.*

Non obstat, quod decisio R. P. D. me. Meltij liquidet fructus in scutis 726. ba. 3. quia licet liquidatio in decisione ascendat ad scuta 726. baioc. 3. Attamen decretum est tantummodo de scutis 645. ba. 36. pro octo annis, ab anno scilicet 1634. quo Lizandera beneficium occupauit, vsque & per integrum annum 1641. quæ ad rationem annuorum scutorum 80. ba. 67. constituunt summam dictorum scutorum 645. ba. 36. reiectis in suspenso fructibus anni

ni 1642. in quo Grègorius Beneficij possessionem cæpit, cum forsan illos idem Gregorius percipere potuerit, dum acceperat possessionem de mense Iulij eiusdem anni.

Et ita resolutum Gregorio tantum informante, altera verò parte diù expectata, sæpius citata, & nunquam informare curante, &c.

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 19. Februarij 1646.

ARGVMENTVM.

Proximior vocatus ad fideicommissum à Testatore post mortem omnium masculorum descendentium, & transuersalium Testatoris ex quibus dicatur probasse deficientiam linearum, obitum vltimi possessoris sine filijs, & suam proximitatem, & identitatem bonorum, & an vocato proximiore attendatur proximitas grauati, vel grauantis?

SVMMARIVM.

1 *Proximior ad fideicommissum vocatus in defectum lineæ masculinæ descendentium, & transuersalium Testatoris, illis deficientibus debet ad fideicommissum admitti.*

2 *Lineæ deficientia præsumitur, donec aliquis compareat, qui se vocatum, & comprehensum iustificet.*

3 *Testes deponentes non extare alium de domo, & descendentia, cum deponant de re eis, & concivibus nota, licet non coarctent negatiuam existentiæ aliorum de familia, validè probant.*

4 *Fides Parochi, continens partitam ex libro mortuorum de verbo ad verbum extractam probat obitum concludenter.*

5 *Obitus concludenter probatur ex confessione partis emissa in littera missiua.*

6 *Mortuus quis præsumitur absque filijs, & descendentibus, donec contrarium probetur.*

7 *Sententia lata in causa status facit ius, quoad omnes etiam ibidem non expressos.*

8 *Enunciatiua in contractu apposita probat inter contrahentes.*

9 *Identitas probatur ex descriptione facta per Testatorem in testamento, & de se sola sufficit contra hæredem grauatum, & habentes causam ab eo.*

10 *Identitas bonorum probatur ex descriptione facta in Catastro communitatis.*

11 *Testator, qui onus proximiori imposuit, assumendi nomen, & cognomen familiæ censetur vocasse proximiorem de aliena familia, alias dictum onus esset superfluum.*

12 *Testator in fideicommisso, & substitutionibus ordine successiuo per nomina collectiua ordinatis ad fauorem proximiorum præsumitur se voluisse conformare cum dispositione iuris communis, & ad successionem vocasse prout ab intestato succeditur.*

13 *Proximitas grauati, & non grauantis attenditur in fideicommissis seclusis coniecturis contrariæ voluntatis, vbi de magis communi, & nu. seq.*

14 *Verba clara nullam admittunt interpretationem.*

15 *Conditio haberi debet pro impleta, si per eum qui tenebatur implere non stetit quin adimpleretur maxime in odium impedientis.*

DECISIO CXC.

Constare de purificatione fideicommissi ad fauorem Hieronymi iunioris de Nulphis DD. responderunt. Quia cum Hieronymus senior in fideicommisso per eum ordinato de anno 1592. tres gradus substitutionum fecerit; in primo vocauit omnes suos descendentes masculos; in secundo deficiente linea masculina suorum descendentium, transuersales masculos descendentes ex columnellis Marci Antonij, & Francisci de Nulphis ipsius fratrum; in tertio denique per hæc verba disposuit, *Et non vi essendo, ò non hauendo doppo loro successori maschi della famiglia de Nolphi debbia succedere il più propinquo al possessore di detta cosa maschio di maggior età &c. Summ. num. 1.* Descendentes verò ex linea masculina Testatoris defecerint per mortem Raynerij, & demum per obitum Nulphi de Nulphis vltimo defuncti pariter defecerit linea masculina descendens ex Columnellis dictorum Marci Antonij, & Francisci, factus est locus purifi-
1 cationi fideicommissi ad fauorem Hieronymi iunioris, tamquam in gradu proximioris dicto Nulpho vltimo possessori *iuxt. cons. Nicolai Bellon. 19. num. 3. & 4. & sæpius à Rota in hac materia probatam.*

Deficientia lineæ masculinæ, tàm Testatoris descendentium, quàm transuersalium, præter quod
2 præsumitur, donec aliquis compareat, qui se vocatum, & comprehensum iustificet *Bart. in l. & si certus §. si vnus num. 1. ff. ad sen. Consul. Syllanianum, Rot. dec. 79. num. 12. par. 5. recentior.* probatur ex depositionibus trium Testium dicto Nulpho viuente examinatorum, & deponentium ex domo Nulpha, alium non adesse, quam eundem Nulphum de Nulphis *Summ. num. 3.* Cum enim deponant de re
3 eis, & concivibus verisimiliter nota, licet non coarctent negatiuam existentiæ aliorum de dicta familia, valide probant, vt tradit *Dec. in cap. tertio loco sub num. 44. vers. sed Aretin ad hoc respondet, ibique Felin. num. 5. de probat. Surd. cons. 196. num. 65. Paris. cons. 162. num. 14. lib. 4. & dixit Rota in Meliten. seu Portugallien. 5. Decembris 1633. coram Eminentissimo D. Cardinale Panzirolo, quæ est decisio 243. nu. 7. par. 6. recent.*

Obitus autem Nulphi vltimi possessoris sine descendentibus per quem factus est locus fideicommisso ad fauorem Hieronymi proximioris, concludenter probatur ex fide Parochi Ecclesiæ S. Michaelis Ciuitatis Fani, continente partitam ex li-
4 bro mortuorum illius Parochiæ de verbo ad verbum extractam *Summ. num. 8.* ex qua concludens obitus probatio resultat, vt perpetuò respondit *Rot. coram Card. Canal. dec. 575. num. 3. fan. memor. Gregor. dec. 78. num. 2. bon. mem. Buratt. dec. 563. per tot. in rec. dec. 301. num. 2. par. 6. & dec. 168. num. 11. par. 7. cum alijs in Portuen. Stagni 27. Aprilis 1640. coram Eminentissimo D. Cardinale Panzirolo.* Concurrentibus præsertim quampluribus enunciatiuis diuersorum temporum in diuersis Instrumentis *Summ. num. 6.*
5 ac confessione alterius partis emissa in quadam littera missiua *d. Sum. num 3.* ex qua obitum concludenter probari in specie firmauit *Rota in Romana de Briscalijs 11. Decembris 1613. coram bon. mem. Pirouano, quæ est decisio 496. num. 4. par. 2. recent.*

6 Quod autem sine filijs, & descendentibus decesserit, præsumitur donec contrarium probatur, *Aldobr. cons. 8. num. 5. lib. 1. Bellon. d. cons. 19. num. 3. Menoch. de præsumpt. 183. num. 5. lib. 4. Fusar. de substit. quæst. 436. num. 3. Card. Mantic. dec. 32. num. 1. Card. Canal. dec. 344. num. 4. & d. dec. 575. num. 3. Rot. d. dec. 30. num. 3. par. 6. recent. & alibi passim.*

Proximioritas verò Hieronymi iunioris Nulpho vltimo possessori probatur ex arbore data, vbi apparet ipsum descedere ex Columnellis Francisci fratris Testatoris, ac esse dicti Nulphi nepotem ex Madalena sorore, iuncta sententia A.C. declarante hæreditatem Hieronymi senioris de Nulphis ad ipsum spectare, vti proximiorem, & ad fideicommissum

vo-

7 vocatum *Summ. num.* 5. quæ licet inter alios, cumi laia fuerit super statu, facit ius quoad omnes, etiam ibidem non espressos, vt pluribus relatis, respondit *Rot. in Bonon. fideicommissi de Nasceutorijs 6. Februarij 1645. coram R. P. D. meo Rojas in Vercellen. Decimarum 15. Decembris eiusdem anni coram me, & postremo in Aquilana Iurispatronatus 24. Ianuarij 1646 coram R. P. D. meo Corrado*.

Quibus accedit declaratio eiusdem Nulphi, qui dum in humanis erat mediante Instrumento declarauit post eius obitum bona hæreditaria Hieronymi senioris restituenda fore Hieronymo Iuniori, tanquam ad eum spectantia, vti proximiorem *Sum. num.* 4. Necnon enunciatiua emissa in quodam Instrumento concordiæ inter Lauram, & Hieronymum collitigantes de anno 1640. stipulato, in quo enunciatur esse factum locum fideicommisso, de quo agitur ad fauorem dicti Hieronymi, tanquam proximioris *Summ. d. num.* 6. Huiusmodi enim enun-
8 ciatiua in contractu apposita probat inter contrahentes *L. optimam C. de contrah. & committ. stipul. Bar. in l. ex hac scriptura num.* 16. *ff. de donat. Alciat. cons.* 9. *nu.* 22. *&* 23. *lib.* 1. *Car. Seraph. dec.* 1339. *num.* 1. *bon. mem. Buratt. dec.* 690. *num.* 8. Ac desuper quia fuit firmatum coram me in alia *decisione Fanen. Dotis 26. Iunij 1643.* bona Hieronymi senioris fideicommittentis possideri à Hieronymo Iuniore, tamquam proximiore, & ad fideicommissum vocato, quæ de stylo Tribunalis supponenda est, vt dixit *Rot. coram bon. mem. Burat. dec.* 596. *num.* 1. *& dec.* 857. *numer.* 4. & alibi passim.

Identitas tandem bonorum fideicommissariorum, non solum probatur ex illorum descriptione facta
9 per Testatorem in testamento, quæ etiam de per se sufficeret adhuc effectum contra dd. Lauram, & Victoriam habentes causam à Raynerio hærede grauato eiusdem Testatoris, vt docuit *Bald. cons.* 89. *nu.* 2. *&* 3. *lib.* 1. *Ceph. cons.* 387. *num.* 29. *Decian. cons.* 76. *num.* 18. *vers. Secundo plura lib.* 3. *Peregr. de fideic. art.* 44. *num.* 20. *vers. Item assertio*; Verum etiam ex particita Catastri, seù æstimi extracta ex libris Communitatis Fani, in quibus reperiuntur descripta pro Hieronimo seniore *Sum. num.* 11. ex huiusmodi enim
10 pa ecitis probari identitatem, non est dubitandum, *Rom. cons.* 165. *per tot. Peregr. de fideic. d. art.* 44. *nu.* 7. *&* 8. *bon. mem. Buratt. dec.* 690. *num.* 2. *Rot. dec.* 706. *num.* 6. *par.* 2. *& dec.* 84. *nu.* 3. *par.* 5. *recent.* & dictum fuit in *Ariminen. fideicommissi* 14. *Martij* 1640. *&* 28. *Iunij* 1641. *coram me*.

Non obstat, quod Hieronymus sit de aliena familia, & proueniat ex fœmina, quia cum Testator, deficientibus omnibus suis, & transuersalium descentibus masculis familiæ de Nulphis, vocauerit proximiorem cum onere assumendi ipsius nomen, & cognomen, suosque filios de dicta familia denominandi, signum est euidens, quod voluerit etiam
11 comprehendere proximiorem de aliena familia, cum alias onus assumendi illius nomen, & cognomen, ac de eadem familia proprios filios denominandi superfluum omninò redderetur, quod est euitandum; ponderando præsertim quod etiam si Testator adeò claris verbis, non esset locutus, nec præfatum onus adiunxisset, sed tantum post suos, & transuersalium descendentes proximiorem indefinitè vocasset, adhuc admittendus esset Hieronymus, qui Nulpho Patruo sine filijs præmortuo ab intestato successerat, cum in hisce fideicommissis, & sub-
12 stitutionibus ordine successiuo per verba collectiua ordinatis præsumatur Testatorē se voluisse conformare cum dispositione iuris communis, & ordine à iure præscripto, & ad successionem vocasse, prout ab intestato succeditur *iuxt. glos. in l. cum ita* §. *in fideicommisso, ibique DD. communiter ff. de leg.* 2. *Corn. cons.* 37 *sub nu.* 3. *vers. Quod & suadetur libr.* 1. *& cons.* 24. *nu.* 11. *lib.* 2. *Peregr. cons.* 42. *num.* 2. *libr.* 3. *Cephal. cons.* 313. *num.* 45. *Decian. cons.* 7. *num.* 71. *&* 72. *lib.* 5. *Fusar. cons.* 76. *num.* 5.

Parum etiam obstat, quod supersint Laura, & Victoria, quæ prætendunt causam habere à Guido, & Raineriu descendentibus Testatoris. Quia præter quod in eis deficit qualitas masculinitatis à Testatore expresse requisita, ibi, *Et non vi essendo, ò non hauendo dopo loro successori maschi della famiglia de Nolphi, debba succedere il più propinquo al possessore di detta casa maschio &c.* in concursu præferri debet Hieronymus proximior vltimo possessori, cum
13 in huiusmodi fideicommissis, seclusis coniecturis contrariæ voluntatis, attenditur proximitas grauati, non grauantis, *Bart. in l. re coniuncti nu.* 3. *& n.* 62. *ff. de leg.* 3. *Cephal. d. cons.* 313. *numer.* 68. *& cons.* 600. *num.* 15. *cum seqq. Peregr. cons.* 64. *num.* 1. *vers. quo circa lib.* 5. *Fusar. d. cons.* 76. *nu.* 1. *& de substit. quæst.* 379. *num.* 69. *cum alijs per Tiraquell. de retract. lignag.* §. 2.
14 *glos.* 1. *num.* 18. & hanc opinionem, tanquam magis communem frequentiori Doctorum calculo receptam sequuta fuit *Rota in Amerina fideicommissi 26. Nouembris* 1644. *&* 17. *May* 1645. *coram R. P. D. meo Otthobono*, eoque facilius in casu de quo agitur, cum Testator verbis apertis vocauerit proximiorē vltimo possessori grauato, ibi, *debba succedere il più propinquo al possessore di detta casa maschio &c.*
15 vbicumque enim verba clara conueniunt, nulla inter pretatio admittitur, *l. ille, aut ille de leg.* 3.

Nec releuat, quod non iustificetur in Nulpho vltimo defuncto, qualitas expressè per Testatorem requisita, scilicet eumdem possedisse domum propriam Testatoris, & ab ipso inhabitatam, quia cum constet ad eius fauorem apertum fuisse fideicommissum, & per ipsum non steterit, quin dictæ do-
16 mus possessionem cæperit, ab alijs de facto occupatę, dum litem egit pro consecutione possessionis, conditio haberi debet pro impleta, iuxta claram dispositionem *text. in l. iure ciuili ff. de condit. & demon. Simon. de Prat. cons.* 28. *nu.* 7. *& cons.* 156. *num.* 2. & pluribus relatis dixit *Rot. coram bon. mem. Buratt. dec.* 339. *num.* 1. Præsertim in odium impedientis, *Molin. de Primogen. Hispan. lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 22. *Sanchez. de matrim. lib.* 1. *disput.* 33. *num.* 27. *vers. fallit primo*. Iniquum enim DD. videbatur, quod quis possit grauari facto alieno, nec est verisimile Hieronymum fideicommittentem voluisse eius successionem pendere ab occupatione bonorum facta à tertio de facto.

Et ità resolutum vnica tantum &c.

TRIDENTINA CANONICATVS.

Luna 26. Februarij 1646.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in possessione Canonicatus non denegatur possidenti, licet possessio huiusmodi non fuerit capitulariter capta, si Capitulum erat suspensum grauatum, & reagrauatum, & quare iuramentum promissorium debet recipi ab habente iurisdictionem, & in quo differant iuramentum promissorium, & iuramentum quod præstatur à partibus in contractu suspensus à Diuinis, & interdictus licet possit exercere ea quæ sunt Iurisdi-

riſdictionis, non tamen poteſt excommunicatus publicè grauatus, & reagrauatus, & quamuis poſſeſſio ab excommunicaro capi poſſit non tamen quis cogitur, nec ob id poſſeſſio aliter capta vitiatur. Aggrauatoria continet in ſui ventre arctiſſimam prohibitionem non participandi, vel alloquendi cum aggrauatis ſub pœna excommunicationis.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum granotum, & reagrauarum, & plures Canonici excommunicati non poſſunt capitulariter congregari ad tradendam poſſeſsionem.*

2 *Iuramentum praſtondum ex forma Concil. ſeſſ. 2. de Reform. cap. 12. vna cum fidei profeſſione praſtari poteſt etiã poſt duos menſes à die capta poſſionis, & tamquam conſiſtens in mero facto etiã ab excommunicatis fieri poteſt.*

3 *Iuramenti receptio eſt actus iuriſdictionis, ideoque ab extommunicoto recipi non poteſt, cum is careat omni prorſus exercitio iuriſdictionis.*

4 *Iuramentum ſuper obſeruantia ſtatutorum eſt merè promiſſorium, & vti tale poteſt etiam recipi à non habente iuriſdictionem.*

5 *Contra tamen quod iuramenta etiam promiſſoria recipi non poſſunt ab alio, quam ab bobente Iuriſdictionem.*

6 *Iuromentum fidei praſtande eſt merè promiſſorium tamquam continens promiſſionem retinendi firmiter, & tuniolabiliter vſque ad extremum vita ſpiritum fidem Catholicam.*

7 *Receptio iuramenti in profeſsione fidei eſt actus iuriſdictionis.*

8 *Iuramentum quod partes praſtant non recipitur à Notario, ſed Notarius, ſolum teſtatur partes ſub iuramento ſibi inuicem promiſiſſe.*

9 *Iuramentum ſeruandi ſtatuta Eccleſia recipitur à ſeniore canonico, & ſic pernecesse includit iuriſdictionem, cum ipſa receptio ſit actus iuriſdictionis.*

10 *Suſpenſus à diuinis, & interdictus poteſt etiam exercere, qua ſunt iuriſdictionis.*

11 Declara *hoc non procedere in publico excommunicato cum affixione cedulonum, & in granato, & reagranato, taliter enim excommunicatus caret prorſus omni iuriſdictione.*

12 *Poſſeſſio licet in ſuis caſibus capi poſſit ab excommunicato, tamen quis ad id compelli non poteſt, nec ob id poſſeſſio aliter copto vitiatur.*

13 *Communicans cum excommunicatis eſt puniendus, & antequam purgetur, nec in templum, nec in forum, nec in Vrbem eſt recipiendus.*

14 *Aggrauatoria habet in ſui ventre arctiſſimam prohibitionem non conuerſandi, & alloquendi cum aggrauatis ſub pœna excommunicationis.*

DECISIO CXCI.

Deciſionem coram me emanatam ſub die 17. Maij anni præteriti hodie DD. confirmarunt, & Franciſco de Albertis dandum eſſe mandatum de manutenendo, iterum reſponderunt, non obſtante quod eius poſſeſſio non fuerit capitulariter capta. Cum enim, vt alias dictum fuit, non ſolum Capitulum eo tempore eſſet publicè interdictum, ſuſpenſum, aggrauatum, & reaggrauatum, ſed etiam plures Ca-
1 nonici excommunicati non poterant congregari ad traden. poſſeſſionem *adnot. per DD. in cap. cum dilectus verb. à ſuſpenſis de conſuetudine, & in cap. tanta eſt clauis verb. irritas, & inanes de exceſsib. Pralat. cum alijs allegatis in alia deciſione.*

Nec obſtat, quod iuramentum præſtandum ex
2 forma Concilij *ſeſſ. 2. de reformat. cap. 12.* vnà cum fidei profeſſione præſtari poſſit poſt duos menſes à die captæ poſſeſſionis, quod tamquam in mero facto conſiſtens, etiam ab excommunicatis fieri poſſit, vt probat *tex. in cap. pro illorum de præben. ibique DD.* quia vltra præſatum iuramentum fidei aliud requiritur ſeruandi ſcilicet ſtatuta dictæ Eccleſiæ, & obſeruauit idemmet Malanoctius, cum quo hodie lis agitur. Dum itaque poſſeſſio tradi non poteſt,
3 niſi præuio iuramento, cuius receptio eſt actus iuriſdictionis *iuxta deciſionem Caputaq. 167. num. 3. p. 1. Rot. in recent. dec. 18. num. 17. par. 7. allegata in alia deciſione,* quod idem tradit *Grat. diſcept. for. cap. 60. num. 36.* recipi non poterat, nec à Capitulo, nec à Canonicis cum excommunicati careant omni prorſus exercitio iuriſdictionis, vt notat *Gemin. in cap. quia Pontificali num. 8. de offic. deleg. in 6. & limitando sext. in d. cap. pro illorum declaratio: Rebuff. in repet. cap. poſtulati num. 130. de Cleric. excomm. Couar. in cap. Alma mater par. 1. §. 7. num. 9. verſ. quod autem reſpondendum de ſent. excomm. cum alijs in prima deciſione adductis.*
4 Similiter non obſtat, quod huiuſmodi iuramentum ſuper obſeruantia ſtatutorum ſit merè promiſſorium, vt declarat *Riec. in prax. for. Eccleſ. par. 3. reſol. 224. per tot.* Ideoque, vt tale non includat per neceſſe exercitium iuriſdictionis, ſed recipi poſſit etiam à non habente iuriſdictionem, prout in iuramentis per partes ad inuicem præſtari ſoliris, quę recipiuntur à Notario iuriſdictionem non habente, vt notat *Bald. in l. cunctos Populos ſub num. 33. in fin. verſ. reſpondeo quia C. de ſumm. Trinit. & fid. Cattolic. Abb. in cap. ſicut te ſub num. 14. verſ. quia afficium Notarij ne Cleric. vel Monac. ſecular. negot. ſe immiſ.*
5 Placuit tamen reſponſio, quod etiam iuramenta promiſſoria non ab alio recipi poſſint, quam ab habente iuriſdictionem; ſic enim iuramentum fidei
6 præſtandę eſt prorſus promiſſorium, tanquam continens promiſſionem retinendi firmiter, & inuiolabiliter vſque ad extremum vitę ſpiritum fidem Cattolicam, vt in forma promiſſionis relati per *Quarant. in Summ. Bullar. in verb. fidei profeſſio,* & tamen
7 illius receptio eſt actus iuriſdictionis. Aliud itaque eſt iuramentum, quod à Partibus præſtatur in contractibus, aliud ſimile iuramentum ſeruandi ſtatu-
8 ta. Iuramentum enim, quod partes præſtant, non recipitur à Notario, ſed Notarius ſolum teſtatur partes ſub iuramento ſibi inuicem promiſiſſe; iura-
9 mentum verò ſeruandi ſtatuta, & alia his ſimilia recipiuntur à ſeniori Canonico, & ſic pernecesse includunt iuriſdictionem, cum ipſa receptio ſit, actus iuriſdictionis ex adduct. *per Rot. d. dec. 18. num. 17. par. 7. recent. cum alijs ſuperius allegatis verſ. Non obſtat.*
10 Minus etiam obſtat, quod ſuſpenſus à Diuinis, & interdictus poſſit etiam exercere, quæ ſunt iuriſdictionis, vt notat *Abb. in cap. tanta num. 1. & 5. de exceſſibus Pralat. Couar. in d. cap. Alma mater par. 2. §. 1. num. 3. Say. de cenſur. lib. 5. cap. 6. num. 12. cum concordant.* Quicquid enim ſit de veritate huius concluſionis, non applicatur huic caſui, quo Capitulum, non ſolum eſt ſuſpenſum, & interdictum, ſed aggrauatum, & reaggrauatum, & Canonici publicè excomunicati cum affixione cedulonum, vt benè deducitur *in deciſione Tridentina Decanatus, & Canonicatus 23. Maij 1642. coram R. P. D. meo Roias,*
11 taliter enim excommunicatus caret omni exercitio iuriſdictionis, vt latè dictum fuit *in primo deciſione verſ. quia cum eo tempore.*

Præterea licet etiam ab excommunicaro capi potuiſſet poſſeſſio in ſuis caſibus, adhuc tamen
12 Franciſcus ad id compelli non poterat, vt benè decla-

Digitized by Google

declarat Suarez de Censur. disput. 14. sess 2. num. 15. Vndè dato millies, quod sustineri posset, cuius possessio quantumuis à Capitulo suspenso, & interdicto capta fuisset, ex eo tamen, quod ab eo capta nō fuerit, non ideò vitiatur.

Ex hoc DD. dixerunt cessare difficultatem, quia dum Capitulum insordescit in censuris cum publico scandalo Christi fidelium, & magno contemptu clauium, tantum abest, quod Franciscus errauerit, non petendo ab eo possessionem, quinimò laudabiliter se gessit, nolens communicare cum excommunicatis, & vitando illorum communionem, iuxta dispositionem *text. in cap. cum desideres, & cap. significauit, & cap. si concubinæ de sent. excom.* & si alter 13 fecisset, fuisset puniendus, & antequam purgaretur, nec in templum, nec in forum, nec in Vrbem fuisset recipiendus, vt alijs relatis tradit *Ricciull. de Iur. personat. extr. grem. Ecclesi. lib. 4. cap. 17. sub numer. 7.* vbi quod vitanda est communio, cum simili genere excommunicatorum.

Ponderando præsertim, quod Capitulum, nedum est simpliciter suspensum, & interdictum, sed etiam aggrauatum, & reaggrauatum, quæ aggrauatoria 14 in sui ventre continet arctissimam prohibitionem non participandi, vel alloquendi cum taliter reaggrauatis, sub pæna excommunicationis, vndè nullo pacto opponi potest Francisco, quod defecerit, non petendo possessionem à Capitulo, dum iuxta formam reaggrauatoriæ, & dispositionem sacrorum Canonum tenebatur omninò abstinere, & nullatenus cum eo participare. Vtraque &c.

AVENIONEN. DILAPIDATIONIS BONORVM.

Veneris 2. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

Remissoria etiam in causa prophana, & in gradu restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam, cessante fumo releuantiæ, & concurrente vehementi suspicione calumniæ denegatur, & ex quibus huiusmodi suspicio resultet.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria si detur fumus releuantiæ etiam post rem iudicatam conceditur in materia profana si sit commissa causa restitutionis in integrum.*

2 *Remissoria cessante fumo releuantiæ, & si constet de vehementi suspicione calumniæ, etiam in gradu restitutionis in integrum denegatur.*

3 *Remissoria non conceditur super articulis, super quibus causa in partibus pendente poterat fieri probatio propter suspicionem calumniæ.*

4 *Remissoria toties denegatur, quoties constat in instantijs factis in partibus fuisse datas dilationes, & nihil probatum.*

5 *Testibus instrumentarijs, tamquam melius informatis in concursu cum alijs magis est credendum.*

6 *Testes instrumentarij tamquam melius informati alijs præferuntur.*

7 *Remissoria stante inuerisimilitudine denegatur, & articuli reijciuntur.*

8 *Remissoria passim denegatur ex timore attentatæ subornationis Testium, ne in futuris probationibus peius fiat.*

DECISIO CXCII.

Commissa mihi ad instantiam Stephanæ Sirensæ causa restitutionis in integrum aduersus sententiam A. C. in iudicatum transactam super reintegratione hæreditatis q. Io. Cardon latā cū clausula, vt præfixo aliquo Breui, & peremptorio termino ad docendum de causis restitutionis in integrum, eoque elapso, & nihil quod releuet docto, constito de re iudicata, dictam sententiam exequatur, dum instabatur pro dubij propositione, Stefana petijt remissoriam, quam tamen hodiè dixerunt DD. esse denegandam ob euidentem suspicionem calumniæ.

1 Licet enim in materia profana, si sit commissa causa restitutionis in integrum, & detur magnus fumus de releuantia, etiam post rem iudicatam remissoria concedatur, vt resoluit *Rot. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 121. num 27. Add ad fan. me. Greg. dec. 184. num. 3. & in recent. dec. 125. numer. 36.* 2 *par. 5.* Illa tamen, dicto fumo cessante, & dum constat de vehementi suspicione calumniæ, etiam in gradu restitutionis in integrum denegatur, vt docuit *Falin. in cap. de cætero nu. 12. de sent. & re iudic. Roman. cons. 273. sub nu. 3. vers. nec in præm ss. Grat. discept. for. cap. 199. num. 5. Card. Serap. dec. 1364. n. 4. & dec. 1460. nu. 6. fan. me. Greg. dec. 48. nu. 7. & decis. 414. num. 8. ibique Add. nu. 13. bo. mem. Buratt. dec. 23. nu. 13. & ibi Add. litt. A. vers. hoc tamen Rot. in rec. dec. 491. nu. 1. par. 2. in Firmana Pensionis 12. Maij 1642. coram R. P. D. meo Bubio, in Romana successionis 4. Iulij 1642. coram Reuerendiss. D. Præside Vallisoletano in Meleuitana hæreditatis 26. Ianuarij 1643. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & in Cæsaraugustana distributionum 13. Martij eiusdem anni coram me.*

Vehemens autem calumniæ suspicio in casu de quo agitur resultat, ex quo lis in partibus diu fuit discussa, & agitata, nec vnquam hæc pars curauit suas probationes facere. Hincenim non leuis oritur calumniosæ petitionis præsumptio, quia si in partibus, vbi faciliori commodo suas probationes facere poterat, illas neglexit, signum est euidens, 3 quod remissoria calumniosè petitur ad protrahendam causæ expeditionem, dum prætendit probare id, quod tunc in partibus probare non valuit *ex dict. Castr. in l. de die §. Tutor nu. 7. ibique Alex. pariter nu. 7. ff. qui satis dat. Cozan. Vestr. in prax. lib. 6 cap. vltimo nu. 3. Afflict. dec. 137. sub num. 4. Rot. diuers. decis. 128. nu. 2. par. 3. coram san. mem. Greg dec. 274. n. 3. coram bo. me. Buratt. d. dec. 23. nu. 2. cor. bon. me. Coccino dec. 338. nu. 4. in rec. dec. 712. nu. 5. par. 1. d. dec. 491. num. 2. par. 2. dec. 578. num. 3. par. 4. dec. 99. num. 11. ead. par. 4. tom. 2. & dec. 111. nu. 5. par. 6.*

Idque tanto magis, cum eadem Stefana in partibus vertente prima instantia, articulos huiusmodi produxerit, eidemque fuerint præfixæ dilationes iuxta praxim illius regionis, nec vnicum quidam testem examinari curauit, vnde pro denegatione. Remissoriæ intrat altera conclusio, quod illa toties 4 denegatur, quoties constat in instantijs factis in partibus fuisse datas dilationes, & nihil probatum vt consuluit *Surd. cons. 8. num. 8. Verall. dec. 50. par. 3. Rot. in Concben. Decimarum de Casteyon. 19. Ianuarij 1615. coram bon. memor. Pirouano in recentior. dec. 634. num. 1. par. 3. & in Ferrarien. Decimarum 27. Aprilis 1622. coram Vbaldo pariter in recen. dec. 381. num. 9. par. 4. tom. 2.*

Demum, & libentius DD. remissoriam denegarunt ob inuerisimilitudinem materiæ articulatæ; articulatur enim inuentarium fuisse confectum præsentibus Andrea filio, & Cursoribus, ibique fideliter fuisse descripta omnia, & singula bona in domo hæreditaria Ioannis existentia, quod adeo inuerisimile detegitur, cum inuentarium fuerit factum de mense Ianuarij; Cursores verò deputati fuere de mense Maij sequentis, & omnes Testes in dicto Inuentario adhibiti cum Notario de eo rogato contrarium de directo deposuerunt, vt constat ex illo-

Tr rum

rum depositionibus datis in extractu, quibus Testi-
5 bus tamquam Instrumentarijs, & meliùs informatis, etiam in concursu cum alijs magis esset credendum *cap. quoties de Testib. Felin. in cap. in nostra sub num. 10. eod. tit. Alex. cons. 141. sub num. 11. lib. 1. Gabr. de Testib. conclus. 4. n. 64. bo: me: Buratt. dec. 193. nu. 5. Rot. in rec. dec. 459 num. 4. vers. Tùm etiam quia par. 1*
6 *dec. 487. num. 5.* vbi quod Testes Instrumentarij, & meliùs informati alijs præferuntur *part. 2. decis. 107. num. 31. & 32. dec. 268. num. 5. & 8. par. 7. & in Casaraugustana destributionum 17. Nouembr. 1623. coram bo: me: Coccino.* Hac enim inuerisimilitudine stan-
7 te, articuli reijciuntur, & Remissoria denegatur. *cap. quia verisimile de præsumpt. Tiraquell. in l. si vnquam in præfat. num. 38. in fin. C. de reuoc. donat. Rot. dec. 23. de Testib. in antiq. sa. me: Greg. d. dec. 414. nu. 3. Rot. in rec. dec. 146. num. 13. & dec. 325. num. 23. par. 5. dec. 266. num. 15. par. 6. dec. 173. num. 6. & dec. 128. n. 1. par. 7. & in Auenian. Hæreditatis 12. Iunij 1634. cor. Eminentiss. D. Card. Panz.*

Accedente præsertim subornationis timore, resultante ex eo, quod Stefana in partibus, dum altera pars inuigilabat pro examine suorum Testium, sæpius illos subtrahere, & ad deponendum in sui fauorem vertere curauit, mediante pecunia, vt constat ex quercla, & decreto capturæ dato in *Sum. informationis num. 5.* Ex timore enim attentatæ subor-
8 nationis passim denegatur Remissoria, ne in futuris probationibus peius fiat *Caputaq. dec. 50. num. 4. & 6. par. 3. Rot. rec. dec. 406. sub nu. 2. vers. & stante part. 2. & postremo dictum fuit in d. Rom. successionis 4. Iulij 1642. coram Reuerendiss. D. Præside Vallisoletano vers. Timor tandem.*

Et Ita resolutum Andrea tantum informante, cum altera pars quæ possidet, & remissoriam petijt forsan desugiendi gratia litis terminum sæpius vocata, & causa bis proposita, numquam informare voluerit &c.

LEOPOLIEN. ADMINISTRATIONIS. HOSPITALIS.

Mercurij 14. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

Hospitalis cura, & gubernium Fundatoribus, seu Dotatoribus competit, quod pariter si fuerit accepta tum sub Regia aliqua protectione, & fuerit Regijs Priuilegijs exemptum non subiacet potestati Ordinarij, nec proinde visitari potest ab Episcopo, Vicario, vel Canonicis eius tamen administrationis ratio reddi debet quot Annis in manibus Ordinarij, nisi aliter in limine erectionis fuerit cautum, & si aliquo Priuilegio alijs ratio reddi debeat, numquam intelligitur priuatiuè, quoad ordinarium, sed simul ipse cum alijs adhiberi debet. Hæc decisio in hac parte tantum recedit à decisis in alia leopolien. Administ. Hospitalis.

SVMMARIVM.

1 *Hospitale, quod est receptum sub Regia Protectione remanet exemptum à quacumque Ordinariorum visitatione ex dispositione Concilij.*

2 *Priuilegium emanatum ex aliquo supposito, si suppositum non verificetur, cessat illius dispositio.*

3 *Laudum in quo firmatur erectionem, & fundationem Hospitalis, illiusque administrationem ad aliquem spectare, licet de per se non sufficiat ad effectum concludenter probandi fundationem pro acquirendo iure patronatus, exuberat tamen ad iustificandam narratiuam Priuilegij obtenti.*

4 *Obseruantia, & pacifica possessio ab initio vsque ad diem motæ litis magis ostendit veritatem, & præcedentem actum corroborat.*

5 *Ius patronatus non acquiritur per donationem factam Hospitali post illius fundationem, & erectionem, cum possit esse pro eleemosina, vel augmento dotis, & ideo donans dicitur simplex Benefactor, non autem fundator, vel dotator.*

6 *Administratio solo fundatori, vel dotatori competit.*

7 *Redditio rationis pro administratione Hospitalis reddi debet quot Annis in manibus Ordinarij, nisi aliter fuerit cautum expressè in fundatione, seu erectione ex dispositione Concil.*

8 *Amplia etiam si ex priuilegio, aut consuetudine, aliae constitutione ratio reddi debeat alijs personis, quia tunc reddi non potest priuatiuè quo ad Ordinarium, sed cum ijs simul adhiberi debet Episcopus.*

DECISIO CXCIII.

IN alia resolutione capta coram me die 15. Maij præteriti, Priore, & Confratribus tantum informantibus duo firmata fuerunt, alterum quod Cura, & administratio Hospitalis, de quo agitur, spectat ad Priorem Conuentus S. Dominici, & Seniores Confratres SS. Rosarij, alterum quod ratio bonorum, & rerum eiusdem Hospitalis reddi debet eisdem Priori, & Confratribus Administratoribus, ad quos spectat Gubernium, & Regimen; sed reproposita hodie causa vtraque parte informante, DD. quoad Curam, & administrationem steterunt in Decisis, quia cum post perfectam erectionem huiusmodi Hospitale fuerit à Serenissimo Poloniæ Rege approbatū, & sub sua immediata protectione receptum, eiusque bona ab omnibus oneribus ciuilibus, & Collectis exempta, immunitatique ac libertati Ecclesiasticæ adscripta, cum expressa prohibitione, ne quisquam se ingereret, conferens omnia illius Iura dictis Priori, Fratribus, & Senioribus Confratribus SS. Rosarij, vt ex priuilegio originaliter dato, manu, signoque dicti Serenissimi Re-
1 gis firmato, remanet exemptum à quacumque Ordinariorum visitatione, vt expræsse disponitur per *Sac. Concil. Trident. sess. 22. cap. 8. de reform. cuius authoritatem referunt Mont. de Iurisdict. part. 2. cap. 18. nu. 3. Ciarlin. contr. for. cap. 65. n. 2. & 3. lib 1. latissime Ricc. dec. Neapolit. 209. num. 1. par. 4. Barbos. de off. & potest. Episc. alleg. 75. num. 2.* qui omnes recensent infinitas resolutiones Sacræ congregationis eiusdem Concilij; Et proinde nec Vicarius, nec Canonici Leopolien. se ingerere possunt in illius administratione, quæ tota spectare debet ad Priorem, & Confratres, prout fuit in indulto Regio dispositum.

Non obstat, quod dictum Priuilegium emanauerit cum supposito, quod dicti Prior, & Confratres essent Fundatores, quo supposito non iustificato,
2 cessat dispositum, *glos. in l. Mancipia in verb. auocandam C. de seru. fugitiu.*

Quia præter ponderata in alia decisione, in proposito satis visum fuit iustificari ex testibus nouiter in facto deductis, deponentibus, quod dicti Prior, & Fratres vna cum dictis Confratribus, præuia Benedictione Archiepiscopi Leopolien., dictum Hospitale de anno 1616. proprijs sumptibus in Monte Calizagora erexerunt, quodque de anno 1618. ijdem Prior, & Fratres in commodiorem situm illud transtulerunt, cuius translationis causa cum orta fuerit controuersia inter eosdem, & Susannam q. Marci Sarferberger, præuio compromisso ab eodem Archiepiscopo in personam eius Vicarij Generalis, aliorumque electorum facto, latum fuit laudum, in quo firmatur, erectionem, & fundationem huiusmodi, illiusque administrationem spectare ad dictos Prio-

Priorum, Fratres, & Confratres *Summar. num. 1. &*
3 *2.* Quæ licèt de per se, non sufficerent ad effectum concludentèr probandi fundationem pro acquirendo Iurepatronatus, vt tenuit *Rot. diuers. dec. 524. n. 5. part. 4.* exuberant tamen ad iustificandam narratiuã Priuilegij, sub qua d. Hospitale sub immediata Regis protectione receptum fuit, iunctis etiam obseruantia, & pacifica possessione Prioris, & Confratrum in administratione d. Hospitalis continuata ab erectione vsque ad diem motæ litis, quæ magis
4 ostendit veritatem, & præcedentem actum corroborat *Aym. cons. 101. num. 4. & cons. 158. num. 1. Rot. diuers. dec. 598. num. 5. part. 2. & dec. 396. num. 10. & 11 par 5. rec.*

Nec obstant oblationes antiqui Archiepiscopi Prælatorum Capitularium, aliorumque fidelium.
5 Quia cum superuenerint post erectum Hospitale, non potuerunt cedere in causam erectionis, vel fundationis, sed tantummodò in augumentum Dotationis, & per consequens dicuntur simplices Benefactores; non autem fundatores vel Dotatores, quibus proinde per huiusmodi oblationes Iuspatronatus acquisitum non fuit *glos. in cap. piæ mentis 16. qu. 7. vers. si quis autem Lambertin de Iurepatr. 3. art. 3. qu. princ. par. 1. num. 1. vers. Ec intellige Rot. diuers. dec. 457. num. 18. par. 1. & coram bo: me: Card. Caual.*
6 *dec. 236. num. 2.* Multoque minus eis competere poteſt administratio, quæ ſolo fundatori, ſeu dotatori competit *§. si quis ædificationem Auth. de Eccles. tit. clem. quia contingit de Religios. domib.*

Quo verò ad redditionem rationis bonorum, & Rerum Hospitalis de quo agitur, licet, vt in alia decisione dictum fuit, de Iure Ratio reddi debeat in manibus eorum, ad quos spectat Gubernium, & Regimen, & sic in manibus Prioris, & Confratrum, secus tamen cautum reperitur à *Sac. Concilio Trid. d. sess. 22. cap. 9. de Reformat.* Vbi expressè percipi-
7 tur, vt Administratores omnes, tàm Ecclesiastici, quam laici cuiusuis Ecclesiæ &c. teneantur rationẽ reddere in manibus Ordinarij, nisi aliter cautum fuerit in limine fundationis, vt sunt verba Clara, ibi, *Administratores tam Ecclesiastici quam laici &c. cuiusuis Ecclesiæ etiam Cathedralis Hospitalis &c. singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario, consuetudinibus, & Priuilegijs quibuscumque in contrarium sublatis, nisi secus fortè in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricę expressè cautum esset &c.* Vndè cum in limine Erectionis huius Hospitalis cautum non fuerit, quod ratio non redderetur in manibus Ordinarij, intrat dispositio Conciliaris, quæ euitari non potest ex eo, quod hoc Hospitale receptum fuerit sub immediata protectione Regis: Quia licèt similia Hospitalia excipiantur expressè à Concilio ab onere visitationis, alijsque contentis *in cap. 8.* vt superius dictum est. Quoad onus tamen reddendi rationem, de quo
8 *in cap. 9.* reperitur dispositum, quod vbi ex priuilegio, aut consuetudine, aliauè constitutione ratio reddi debeat alijs personis, tunc non possit reddi priuatiuè quoad Episcopum, sed cum ijs simul adhiberi debeat Ordinarius, ibi, *Quod si ex consuetudine aut priuilegijs, aut ex constitutione aliqua loci alijs ad id deputatis, ratio reddenda esset tunc cùm ijs adhibeatur etiam ordinarius, & aliter factæ liberationes dictis Administrationibus min mè suffragentur* ibi, *Barbos. in Collect. ad idem Concil. Trid. d. cap. 9. num. 18. & 15. de offic. & potest. Episc. alleg. 82. num. 32. & in collect. dec. Apost. verb. Administr. num. 4. Mart. vbi sup. d. par. 2. cap. 17. num. 6. & 10 Grat. discept. for. c. 395. num. 1. cum seqq. Rot. dec. 355. nu. 1. & 10. & dec 402. nu. 1. par. 1. rec.*

Et ita quoad curam, & administrationem Hospitalis de quo agitur DD. absolutè steterunt in decisis, quo verò ad redditionem rationis censuerunt illam esse reddendam dd. Priori, & Confratribus deputatis in dicto Priuilegio Regio, adhibito tamen cum ijs ipsomet Ordinario.

Et ita vtraque, &c.

HISPALEN. DECIMARVM DE BARAONA.

Ven. 16. Martij 1646.

A R G V M E N T V M.

Capitulũ ratione generalis, & perpetuę administrationis redditũ, & decimarũ, quam exercet vice Episcopi habet pro illarum exactione fundatam intentionem de Iure, adiuncta præsertim obseruantia antiqua, & pacifica possessione exigendi, vsque ad diem motæ litis, quæ Titulum, & illius iustificationem supponit, non obstantibus Priuilegijs super illarum exemptione, in quibus non legatur expressa derogatio *cap. Nup. de Decimis*: Priuilegium super exemptione decimarum generaliter concessum debet intelligi de Decimis extraordinarijs, quæ à Pontificibus, legatis vel Nuntijs imponuntur super introductione, & extractione non autem de ordinarijs Decimis, quæ debentur de Iure Diuino.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum pro exactione decimarum habet fundatam Intentionem in assistentia Iuris, ratione generalis, & perpetuæ administrationis redditũm, & decimarum, quam exercet Vice Episcopi.*
2 *Decimæ spirituales debentur Episcopo, tamquam vniuersali Parocho suæ Diœcesis.*
3 *Obseruantia antiqua, & pacifica possessio exigendi Decimas, continuata vsque ad diem motæ litis supponit Titulum, & illius iustificationem, absque eo quod alia indigeat.*
4 *Priuilegium super exemptione decimarum emanatũ absque expressa derogatione cap. nup. de Decim. qui expressam derogationem desiderat, nec in generali, aut generalissima comprahenditur, nihil suffragatur.*
5 *Priuilegium generaliter emanatum super exemptione decimarum debet intelligi de Decimis extraordinarijs quæ à Pontificibus, legatis, vel Nuncijs imponi solent, non autem de Decimis, quæ Iure Diuino debentur, absque hominis ministerio.*
6 *In priuilegijs ea non veniunt, quæ de facili concedi, non solent, nisi de eis fiat specialis mentio.*
7 *Priuilegium eximens bona Ecclesiastica alicuius à Decimis extraordinarijs, & postea eximens ipsius bona patrimonialia ab omnibus decimis per verba generalia, debet intelligi de extraordinarijs, cum nulla sit maior ratio diuersitatis in Patrimonialibus, ac in Ecclesiasticis.*

D E C I S I O CXCIV.

Post resolutionem captam ad fauorem Capituli Hispalensis super manutentione in quasi possessione exigendi decimas bonorum Petri Francisci de Baraona Equitis Hierosolimitani, petebat idem Capitulum expeditionem mandati, sed quia in causa proceditur per contradictas, & de stylo huius Sacri Tribunalis, vbi partes commorantur vltra montes, prout hic, suspenditur possessorium vsque ad sententiam in petitorio inclusiuè proferendam, ideò proposui dubium, An Rodericus de Baraona, & Ioannes de Villegas hæredes dicti Equitis teneantur ad solutionem decimarum, de quibus agitur, cui hodie DD. affirmatiuè responderunt.
1 Capitulum enim habet intentionem fundatam, nedum in assistentia Iuris ratione generalis, & per-

Digitized by Google

petuæ administrationis redditiuum, & decimarum,
2 quam exercet vice Archiepiscopi, cui tanquam vniuersali Parocho illius Diœcesis, spectant decimæ spirituales, iuxta dispositionem *Text in cap. significauit de Paroch. vt sæpius respondit Rota in Hispalen. Decim. 1635. cor. Eminentiss. D. Card. Verospio, in Hispalen. decimar. de Almonte 5. Decembr. 1636. cor. bon: mem: Pirouano, quæ sunt in rec dec. 22. num. 1. & dec. 180. num. 9. par. 5. & postremo in alia Hispalen. Decim. 27. Iunii 1644. cor. R. P. D. meo Corrado*. Sed etiam in pacifica possessione dictas decimas exigendi de bonis patrimonialibus dicti Equitis de Baraona, continuata vsque ad diem motæ litis, vt probant Testes ponderati in decisionibus huius causæ super manutentione emanatis, quæ cum sit antiqua, titu-
3 lum, illiusque iustificationem præsupponit, adeout nulla alia iustificatione indigeat, vt in simili pluribus relatis resoluit *Rot. in Piscien. 6. Februarij 1645. cor. R. P. D. meo Ottobono, & in Rom. Pensionis 19. Ianuarij 1646. cor. me §. etenim A. C.*

Non obstant priuilegia S. Religionis Hierosoly-
4 mitanæ quia cũ careant expressa derogatione, *c. nup. de decim.* quod cum emanauerit in Conc. Generali Lateranen. edito sub Innoc. 3. expressam desiderat derogationem, quæ nec in generali, nec in generalissima comprænhenditur *ad trad. per Archidiac. in c. 1. num. 2. vers. vel dic plantus; de constit. in 6.* nullum prorsus in eis fieri potest fundamentum, vt perpetuò respondit *Rot. in decision. relatis in dicta Hispalen. Decim. cor. R. P. D. meo Corrado, & in Vercellen. Decim. 15. Ianuarij 1646. cor. me §. nec obstare visa fuerunt.*

Et in hanc sententiam eò libentius Domini inclinarunt, quia cum dicta Priuilegia simpliciter eximant bona equitum dictæ Religionis à solutione
5 Decimarum, sunt tantũ intelligenda de decimis extraordinarijs, vtputà, datijs, Pedagijs, Taxis, & similibus, quæ à summis Pontificibus legatis, vel Nuncijs ratione introductionis, vel bonorum asportationis imponuntur, non autem de ordinarijs, quæ absque vllo prorsus Hominis ministerio, sed de Iure diuino debentur, vt sunt Decimæ, de quibus agitur. Dùm itaque in huiusmodi priuilegijs de dictis Decimis nulla mentio facta fuit, comprænhensæ censeri non debent, cum in ijs non veniant,
6 quæ de facili concedi non solent, nisi de illis fiat specialis mentio. *Put. dec. 65. per totam lib. 3. in correct. Card. Seraph. dec. 1293. nu. 6 vers. Ideo illa verba,* cum alijs allegatis in *d. Verrell. Decim. cor. me, vers. quæ responsio.*

Idque comprobari dixerunt DD. ex proprijs verbis eiusdem Constitutionis san: mem: Pij IV. quæ est in Bullar. nono in ordine *Constit. 9. §. 64. tom. 2.* Pontifex enim fructus bonorum Ecclesiasticorum Equitum d. Religionis eximit à solutione dd. onerum temporalium, videlicet Datiorum, Pedagiorum & similium, orationemque suit prosequutus, eximendo etiam fructus Bonorum Patrimonialium per verba generalia, ibi, *ab omnibus Decimis, & alijs oneribus.* Vndè sicut superius Ecclesiastica bona
7 à temporalibus decimis, & extraordinarijs dumtaxàt expressè eximit, ita etiam sensisse videtur de Patrimonialibus, quorum orationem implicitè, & verbis generalibus prosequutus fuit, cum nulla considerari possit diuersitatis ratio in Patrimonialibus, ac in Ecclesiasticis *iuxt. Theoric. Bart. in l. 2. sub nu. 4. vers. Item intelligeretur ff. de Iur. iur. & in l. vnica n. 2. vers. 2. voto, C. de totat. publici muner. & benè ponderauit Rot. in d. Hispalen Decim. coram R. P. D. meo Corrado §. Tamen quia in eo.* Dùm itaque ab Ordinarijs decimis bona patrimonialia expressè non eximit, prout opus erat ex Iuribus supra allegatis, signum est euidens, quod etiam in patrimonialibus intellexit de temporalibus dumtaxat, & extraordinarijs, cum si voluisset, vtique eas expressisset, *argum. l. vnica C. de caduc. tollen.*

Quia tamen hæc resolutio poterat forsan tangere interesse d. Sacræ Religionis Hierosolymitanæ, DD. mihi mandarunt sub die 19. Februarij præteriti, vt illam audirem, & in hodierna propositione pro parte illius porrectum fuit Memoriale, in quo declaratur, nolle audiri super hoc articulo vertente inter dd. Hæredes Equitis de Baraona, & Capitulum Hispalen. super solutione Decimarum Petitum tamen fuit à Rota non firmari, quod de consuetudine, & obseruantia dictæ Religionis bona stabilia patrimonialia Equitum defunctorum dimittuntur illorum hæredibus, itaut sub spolio comprehendi non soleant, Domini verò licet annuere vellent huic petitioni, advertebant tamen nullum fuisse illarum Religioni præiudicium, quia, & si in dicta *decis. Hispalen. Decim. emissa cor. R. P. D. meo Corrado sub die 27. Iunij 1644.* tacta fuerit hæc conclusio, cautè tamen, & proindè conclusio non fuit firmata, sed solum adducta, & excitata ad ostendendam turbiditatem exemptionis per Equites prætensæ à solutione Decimarum spiritualium, ob quam turbiditatem non poterat impediri Capitulo manutentio in quasi possessione illas exigendi, vt expressè habetur in dicta *dec. vers. hæc tamen Domini absolutè non firmarunt*: Vndè non est vlterius super hoc Immorandum, quia quicquid sit de hac consuetudine, & obseruantia, de qua meminit *Rota Antiqua in Hierosolymitana Pecuniaria 2. Iunij 1588. cor. bo: me: Poleota quæ habetur inter manuscript. bo: me: Verall. dec. 68. in fin. vers. & hoc DD. firmarunt lib. 1.* hodie DD. noluerunt illam firmare, quia cum causa agatur solum inter Capitulum, & Hæredes Equitis possessores bonorum satis est, quod Priuilegia concessa militibus non suffragentur pro exemptione à decimis spiritualibus, vt dictum est; obseruantia verò, & cætera concernentia interesse Religionis, discutienda erunt, quando cum Religione disputari continget.

Et ità decisum vtraque &c.

VLADISLAVIEN. VILLÆ DE HOPPENBVRCH.

Veneris 13. Aprilis 1646.

ARGVMENTVM.

Probans vtile dominium debet manuteneri ad statum in quo reperitur de tempore motæ litis, & ex quibus ad hunc effectum dominium vtile sufficienter probetur, etiam quod à domino directo Emphyteusis deuoluta prætenderetur ex sententia lata in sprætum inhibitionis. Et post quam Iudex fuerat iratus suspectus, quæ tamquam attentatè lata non priuauit Emphyteutam possessione eius vtilis Dominij, & quando Episcopus possit iurari suspectus; Monasterium ad effectum ne incurrat deuolutionem & caducitatem quid sufficiat. Negatiua quasi possessionis non soluendi Canones, quomodo probari possit. Exceptio deuolutionis sufficit, quod sit turbida ad effectum, vt reijciatur ad petitorium, & denegari non possit manutentio Emphyteutæ quasi possessionem probanti super vtili dominio.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio ad statum, in quo reperiebatur de tempore motæ litis competit Emphyteutæ probanti quasi possessionem sui vtilis dominij.*

Pri-

Digitized by Google

2 *Priuatio habitum præsupponit.*
3 *Solutiones Canonum probant possessionem soluentis cum sit penitus inuerisimile, quod Emphyteuta Canones persoluisset, nisi in possessionem permansisset.*
4 *Possessio probata de præterito præsumitur continuata vsque in præsent, nisi ab altera parte doceatur de contrario.*
5 *Manutentio debetur Domino directo etiam quo ad dominium vtile sequuta deuolutione.*
6 *Episcopus potest tamquam Iudex recusari ab altera parte, si commodum, & incommodum ad eum pertineat.*
7 *Ordinarius recusari potest, ne dum vbi res spectat ad mensam Episcopi, sed etiam vbi est Ecclesiæ.*
8 *Sententia lata in spretum inhibitionis, & postquam Index fuerat à parte recusatus, tamquam nulliter, & attentatè prolata allegari non meretur, nec priuauit possessorem sua possessione.*
9 *Caducitatis pœna, vt incurratur à Monasterio constare debet de speciali mandato, Abbatis & Monacorum capitulariter facto.*
10 *Negatiua non soluendi Canones probatur ex attestatione Notarij testantis se fecisse diligentiam de perquirendis solutionibus Canonum in libris in quibus huiusmodi solutiones adnotari solent; nec vllam solutionem inuenisse factam ab Emphyteuta, qui est optimus modus probandi negatiuam.*
11 *Exceptio deuolutionis satis est, quod remaneat turbida ad effectū, vt reyciatur ad petitoriū; & interim domnio vtili denegari non possit manutentio.*

DECISIO CXCV.

PRæuia vnica decisione coram R.P.D. meo Ottobono die 3. Iulij præteriti, Abbate, & Monacis
Pelplinen. tantum informantibus, fuit relaxatum
mandatum de manutenendo ad illorum fauorem,
loco reuocationis attentatorum commissorum per
Reuerendiss. D. Episcopum Vladislauien. à quo interposita appellatione, & mihi per signaturam commissa causa cum facultate manutenendi quem de
Iure, proposui hodie dub. An, & cui esset dandum
mandatum de manutenen. quod DD. dandum esse
eisdem Abbati, & Monacis in quasi possessione vti-
1 lis dominij tantum responderunt, quia cum doceant
de illorum vtilis dominij possessione, sunt manutenendi ad statum, in quo reperiebantur de tempore
motæ litis *ad text. in cap. querelam de elect. Sac. mem: Greg. dec. 569. num. 3. Rot. dec. 259. num. 3. dec. 76. n. 1. & dec. 79. num. 9. & 20. par. 5. rec.*

Huiusmodi autem possessio probatur Primò ex
diuersis edictis, & citationibus per D. Episcopum
contra eos decretis ad effectum procedendi ad priuationem Villæ, de qua agitur *Summar. Abbatis n.*
8. ex quibus necessario resultat antecedens illorum
2 possessio, cum priuatio habitum præsupponat *vulg. l. decem ff. de verb signif.*

Secundò ex continuatis solutionibus Canonum
vsque, & per totū annum 1644. *d. Summar. num. 7.*
3 quæ continuatæ solutiones probant possessionem
soluentium, cum sit penitus inuerisimile, quod dicti Abbas, & Monaci canones persoluissent, nisi in
possessione permansissent *Aret. in l. qui Vniuersas §. Quod per Colonum sub. num. 8. vers. vndè licet ff. de acquir. poss. Gabr. de locat. concl. 4. nu. 7. Rot. in Regien. Bonorum 15. Martij 1630. coram bo: me: Coccino, quæ est decis. 293. n. 38. post Modern. Perus. de manut.*

Accedente præsertim antiquissimo laudo lato de
anno 1519. ab Episcopo Varmien. Iudice arbitramentali deputato à procuratoribus Episc. Vladislauien. vniuerso Capitulo Abbate, & Monacis Pelplinen. & ab ijs omnibus postmodum acceptato *d. Summ. num. 3. 4. 5.* in quo pronunciatum fuit Abbatem, & Monachos predictos restituendos esse ad
actualem, & corporalem vtilium possessionem
4 Villæ, de qua agitur; Hinc enim huiusmodi possessio continuata præsumitur vsque in præsens, nisi
ab altera parte doceatur de contrario *adnot. per glos. in l. sinè possidetis in verb. constitut C. de probat. Aret. in §. retinendæ num. 3. Instit. de interd. Alex. cons. 133. num. 3. lib. 1. Card. Seraph. decis. 1047. num. 8. & decis. 1154. nu. 4. cum alijs in Rossanen. decimar. 4. Iulij 1640 cor. R.P.D. meo Bichio.*

5 Nec obstat quod sequuta deuolutione debeatur
Domino directo manutentio, etiam quoad Dominium vtile. Quia hoc casu deuolutio non probatur
Aut enim deducitur ex sententia D. Episcopi, &
cum ipse processerit in spretum inhibitionis Rotalis, & postquam ab Abbate, ac Monacis fuerat tam-
6 quam suspectus recusatus, prout recusari poterat,
cum commodum, & incommodum ad eum pertineat *l. 1. C. ne quis in sua caus. iudicet Abb. in cap. cum venissent num. 9. vers. item si ibique Felin. numer. 7. & Dec. num. 6. in fin. de Iudic. Natt. cons. 174. num. 7. libr. 1. Surd. cons. 50. num. 18.* vbi quod Ordinarius recu-
7 sari potest nedū vbi res spectat ad mensam Episcopi,
sed etiam vbi est Ecclesiæ *Capic. dec. 137. num 6. & 7 cum alijs copiosè adductis per Modern. Beneuent. de indic suspit. cap. 5. nu. 27. 28. 30. & 32.* Tamquam nul-
8 liter, & attentatè lata allegari non meretur, nec
ipsos sua possessione priuauit, vt fuit resolutum coram *R.P.D. meo Otthobono d. die 3. Iulij præteriti.*

Aut deducitur ex prætensa denegatione directi
dominij ducta ex eo, quod Executores mandati de
manutenendo manutentionem concesserunt Abbati, & Monacis, tàm quoad vtile, quàm quoad directum dominium, & nec etiam releuat, tùm quia
Executores mandarunt illos in Dominos recognosci, prout antè motam litem recognoscebantur *Sum. Episcopi num. 6.* E per consequens ratione solius vtilis Dominij. Tum quia præfatus excessus non fuit
9 ad petitionem Abbatis, nec de speciali illius manmandato capitulariter facto, prout opus esset ad incurrendam pœnam deuolutionis *ad not. glos. in cap. cum dilectus in verb. repromisit vers. Et quia non habuit vbi Innoc. antè fin. vers. sed hic de Relig. domib. Rom. cons. 60. num. 2. Oldrad. cons. 199. num. 11. lap. alleg. 127. num. 4. in fin. & 5. San. me: Greg dec. 520. n. 7.* Tùm demum quia causa fuit mihi commissa cum
facultate manuten. quem de iure, & sic obiectum
non releuat. Posset enim procedere si ageretur de
sustinendo mandato iàm relaxato, Secus autem
quando, prout hic, ex integro quæritur cui sit danda manutentio.

Aút denique ob inobseruantiam pactorum, & non
solutionem duorum denariorum, & cùm constet de
possessione Abbatis, & Monachorum illos non soluendi à dicto Anno 1519. continuata vsque in præ-
10 sens, vt ex fide Notarij *Summ. Abbatis num.* 9. qui
testatur se fecisse diligentias de perquirendis solutionibus dd. denariorum in libris, in quibus huiusmodi solutiones adnotari solent, nec vllam solutionem inuenisse factam ab Abbate, & Monacis in
hanc causam, qui est optimus modus probandi negatiuam *Bart. in l. fin. num 1. & seqq. C. de reb. credit. Surd. cons. 55. num. 14. Rot. in rec. dec. 455. num. 4. par. 2* Nulla considerari potest inobseruantia inducens deuolutionem.

Quæ omnia licèt sufficiant pro ea euitanda, ad
11 hunc tamen satis est quod esset turbida, vt interim Domino vtili denegari non possit manutentio,
reie-

reiecta ad petitoriũ exceptione deuolutionis, *Gabr. cons. 67. num. 12. lib. 2. Franc. Aret. cons. 21. num. 6. Modern. Perus. de manut. obseru. 16. num. 47. & 48. Rot. coram San:me: Greg dec. 105. num. 10. & 18. & postremo resolutum fuit in Fauen. seù Senogallien. Castri Montis Leonis 14. Martij præteriti cor. R. P. D. meo Meltio.*

Et ita resolutum vtraque &c.

FERRARIEN. ARCHIDIACONATVS.

Ven. 20. Aprilis 1646.

ARGVMENTVM.

Impetrans à Sede Apostolica mandatum de prouidendo super Beneficio de Iure Patronatus cum clausula præuio consensu Patronorum, vel illorum maioris partis, si postea literis non expeditis ad Ordinarium recurrat, & ab eo fuerit institutus etiam cum voto omnium Patronorum, illa institutio non tenet ex Constitutione Iulij III. & quando intret dictæ Constitutionis dispositio, & in concursu præfertur alter prouisus Apostolicus à medietate Patronorum præsentatus cum derogatione apposita dummodo, & quatenus idoneus reperiatur, & an ista clausula sit conditionalis, vel pura. Clausula dummodo non sit alteri Ius quæsitum, quod Ius præseruet, & quid operetur? literæ super Beneficij prouisione, quando dicantur super omnibus narratis iustificatæ?

SVMMARIVM.

1 *Iurispatronatus existentia, quando de de eo non agitur principaliter, sed incidenter, nec Ordinarius est in causa pro libertate beneficij probatur sufficienter ex Testamento Fundatoris mandantis erigi, ac dotari, si postea fuit erectum, & dotatum.*

2 *Ius potronatus non potest controuerti à parte, quæ præuia præsentatione Patronorum institutionem obtinuit cum confessione, quod beneficium erat de Iure patronatus.*

3 *Iuris patronatus pertinentia constat ex præsentationibus factis, & effectum sortitis.*

4 *Valor per non excessum per quamlibet probationem iustificatur, & ad hunc effectum sufficiunt Testes de publica voce, & fama.*

5 *Vacatio Beneficij iustificatur ex confessione partis in eius gratia emanata.*

6 *Idoneitas ad effectum obtinendi beneficium iustificatur ex sententia, qua quis fuit Idoneus declaratus & capax omnium beneficiorum etiam cum cura dignitatum, & similium.*

7 *Clausula in forma dignum non reddit gratiam conditionalem, nec verba illa quatenus Idoneus reperiatur suspendunt acquisitionem Iuris, cum qualitas idoneitatis sit certa in rerum natura, licèt à nobis ignorata.*

8 *Gratia concessa in forma dignum per verba, quatenus Idoneus reperiatur, in se pura est, & perfecta, expectans solummodo declarationem Idoneitatis.*

9 *Clausula* Dummodo non sit alteri Ius quæsitum, *non suffragatur prouiso Apostolico, qui literis non expeditis conuolauit ad Ordinarium, & ab eo fuit institutus aduersus posteriorem prouisum cum expeditione literarum.*

10 *Prouisus à Sede Apostolica de Beneficio, si sola supplicatione contentus, literis non expeditis ad Ordinarium recursum habuit, & ab eo fuit institutus, & possessionem ceperit huiusmodi Institutio non tenet, & ipse habetur pro detentore, & intruso, & beneficium dicitur vacans tam de Iure quam de facto ex speciali Constitutione Iulij III* in Bullar. veter. Tom. 1. Constitut. 33.

11 *Declara dictam Constitutionem tantummodo locum habere, quando Institutio Ordinarij superuenit postquam iam obtenta fuerat gratia Apostolica, nō autem casu, quo Institutio Ordinarij præcesserit prouisionem Apostolicam.*

12 *Tempus datæ, non autem registrationis, seu expeditionis attenditur, ad effectum cognoscendi de anterioritate, vel posterioritate supplicationis.*

13 *Clausula* dummodo alteri non sit Ius quæsitum *non præseruat Ius conditionale, incertum, & pendens à futuro euentù.*

14 *Beneficium collatum per Pontificem tamquam amplius non vacans, non potest ab ordinario alteri conferri possessione adhuc non subsequuta.*

15 *Derogatio Apostolica medietatis votorum ad fauorem alicuius perinde habetur, ac si ab omnibus Patronis is fuisset præsentatus, & abdicatum fuit Ius præsentandi pro illo vice alijs, qui non præsentarunt, nec ipsi, nec ordinarius possunt amplius se intromittere.*

16 *Prouisio Papæ sufficit pro institutione, & habet preuentionem in concursu, cum quolibet Ordinario, cum Pontifex sit Ordinarius Ordinariorum.*

17 *Immissio in possessionem Beneficij in remedio possessorio ad instar remedij* l. fin. de Aedict. D. Adrian. toll. *illi conceditur, qui omnia in literis gratiæ narrata iustificauit.*

DECISIO CXCVI.

PEr liberam dimissionem in manibus Ordinarij vacauit die 27. Octobris 1644. Archidiaconatus, de quo agitur tertia dignitas Ferrarien. de iurepatronatus laicorum, & Ecclesiasticorum, pro cuius impetratione die 1. Nouembris eiusdem anni Antonius Braccius supplicauit S D. N. & gratiam Apostolicam reportauit per viam mandati de prouidendo, cum clausula præuio consensu patronorum, vel illorum maioris partis.

Die 5. eiusdem mensis Nouembris Io: Baptista Bernardus præsentatus à medietate Patronorum de eodem Archidiaconatu prouisus fuit à Sede Apostolica cum derogatione alterius medietatis *Summ. illius num. 1.* Braccius verò qui 1. Nouembris gratiam obtinuerat per viam mandati de prouidendo, sola supplicatione contentus, nec literis super ea expeditis, conuolauit ad Ordinarium, & præuia omnium Patronorum præsentatione, obtinuit sub die 22. eiusdem institutionem, illiusque vigore possessionem cæpit, vndè interposita per Bernardum appellatione, & causa mihi commissa; dubitaui an eius gratia sit iustificata, itaut illi sit danda immissio, & hodie per DD. fuit affirmatiuè resolutum.

1 Existentia iurispatronatus mixti laicorum, & Ecclesiasticorum, cum de eo non agatur principaliter, sed incidenter, nec Ordinarius sit in causa pro libertate beneficij, probatur sufficienter ex Testamento Ludouici fundatoris mandantis erigi, fundari, & dotari hunc Archidiaconatum, qui postea erectus, ac dotatus reperitur, & ab altera parte con-
2 trouerti non potest, dum præuia eorundem patronorum præsentatione, institutionem obtinuit cum confessione, quod Archidiaconatus est de iurepatronatus *ad trad per sanct. mem. Greg. dec. 542. num. 2. ibique Add. num. 22. dec. 96. num. 14. & 15. part. 6. recentior.*

Pertinentia verò dicti iurispatronatus ad Episcopum pro vna voce, ad Priorem Collegij Iuristarum pro alia, ad Hieronymum Fabianum pro tertia, & pro alia quarta voce, ad Capitulum, probatur tàm ex dicto testamento, quam ex Instrumento compo-

sitio-

Digitized by Google

sitionis factæ cum hæredibus fundatoris *Summ. dd. num. 7. & 8.* quod autem Fabiano successerit Boetius constat ex Instrumento donationis eidem factæ stipulanti pro se, hæredibus, & successoribus *Summ. num. 9.* quodque Boetio successerint Alexander, Siluestrius, Io:Baptista, & Iulius de Furnis, ac Franciscus Sauanutius, qui pro vnica voce Bernardum
3 præsentarunt, constat ex præsentationibus ab ipsis factis de anno 1590. vsque in præsens, effectum sortitis *Sum. num. 10.* & pariter à parte non controuertitur: Vndè dum Bernardus præsentatus fuit à Priore Collegij Iuristarum, & à præfatis Alexandro, Siluestro, Io. Baptista, & Iulio de Furnis, ac Francisco Sauanutio mediante eorum legitimo Procuratore *Summ. num. 12.* qui omnes dupplicem vocem constituunt, patet euidenter de veritate narratiuæ, quod fuerit præsentatus à medietate patronorum, vt respondit *Rota in Aquilana Iurispatronatus 24. Ianuarij 1646. coram R. P. D. meo Corrado §. Quare cum.*

Valor per non excessum narratus in ducatis 60. auri de Camera iustificatur ex depositionibus testiũ formiter examinatorum, & optimas rationes eorum depositionis reddentium *Summ. nu. 13.* licet ad hunc
4 effectum satis esset quælibet probatio, etiam per testes de publica voce, & fama, *Put. dec. 26. per tot. lib. 1. in correct. Card. Seraph. dec. 1199. num. 4. Card. Mantic. dec. 132. num. 4. Buratt. dec. 255. num. 11. Rot. dec. 512. nu. 1. par. 3. dec. 161. num. 3. par. 6. recentior. in Bonen. Abbatiæ 3. Iulij 1645. coram R. P. D. meo Arguelles §. Valor expressus, & in Melphiten. Cantoriæ 2. Martij præteriti coram R. P. D. meo Ottbobono.*

Vacatio verò per liberam dimissionem in manibus Ordinarij verificatur ex processu coram eodem fabricato, & inter partes est in confesso, dum vtra-
5 que dictum Archidiaconatum impetrauit per dictam vacationem *Rota in Colonien. Canonicatus 20. Maii 1602. coram recol. mem. Card. Pamphilio, relata per Garz. de benef. par. 10. cap. 1. num. 14. coram san. mem. Greg. dec. 137. num. 11. & in recentior. dec. 236. num. 2. par. 7.*

De idoneitate demum, & habilitate Bernardi constat, nedum quia est Sacerdos I. V. D. & ab Ordinario electus examinator Synodalis cum approbatione Capituli *Sum. n. 14.* Sed etiam quia per sententiam delegati declaratus fuit habilis, idoneus, & capax omnium beneficiorum etiam cum cura, om-
6 niumque dignitatum, maiorum siue Cathedralium, siue Collegiatarum *Summ. nu. 15. ad trad. per Rotam in Gerunden. Canonicatus, & Sacristiæ 16. Iunii 1636 coram Eminentissimo D. Card. Verospio, quæ est decis. 152. num. 11. par. 7. recent.*

Non obstat, quod gratia Bernardi fuerit concessa in forma dignum, & cum clausula *dummodo non sit alteri ius quæsitum.*

7 Quia clausula in forma dignum, non reddit gratiam conditionalem, nec verba illa, *quatenus idoneus reperiatur*, suspendunt acquisitionem iuris, cum qualitas idoneitatis sit certa in rerum natura licet à nobis ignorata, sed suspendunt tantummodo acquisitionem, & prouisionem in tempus, quo idoneus
8 detectus fuerit, vndè gratia in se pura est, & perfecta, expectans solummodo declarationem idoneitatis, vt laté fuit resolutum in *Toletana Canonicatus Pænitentiariæ 19. Iunii 1643. coram me, §. minus obstat, & in Maioricen. Parrochialis 1. Iulii eiusdem anni coram R. P. D. meo Carillo §. perinde ac si.*

Clausula verò *dummodo non sit alteri ius quæsitum*
9 non suffragatur Braccio, dum litteris non expeditis conuolauit ad ordinarium, & præuia patronorum præsentatione, ab eo institutionem obtinuit, illiusque vigore possessionem Archidiaconatus apprehendit: Ex Constitutione enim Iulij Tertij, quæ habetur in *Bull. vet. tom. 1. constit. 33.* declarantur si-
10 miles instituti non esse possessores beneficiorum, sed meri, & nudi detentores, violentique, ac sine titulo intrusi, & consequenter ex dicta gratia, quamuis anteriori, nullum fuit illi ius quæsitum, sed Archidiaconatus tamquam de iure, & facto vacans, potuit per Sedem Apostolicam alteri conferri, & commendari, vt in terminis terminantibus resolutum fuit in *Romana Præpositura 6. Iunii 1633. 17. Martii & 9. Iunii 1634. coram bon. mem. Pironano, quæ in recent. sunt decis. 216. nu. 5. 6. & 7. 268. num. 1. & 2. & 287. num. 10. & 11. par. 6.*

Neque dici potest, quod dispositio dictæ Constitutionis intret dumtaxat, quando possessio capta fuit vigore prouisionis Apostolicæ, vel solius supplicationis, non autem quando capta fuit ex alio titulo, scilicet institutionis Ordinarij, nulla facta mentione dictæ prouisionis *ad trad. per Rot. in Aquitana Cappellaniæ 30. Iunii 1558. coram Chiroga.*

11 Quia prædicta procedere possent casu quo Institutio Ordinarij præcesserit prouisionem Apostolicam, vt distinguendo declarauit *Rot. diuer. dec. 205. numer. 3. circa med. par. 1. & in Colonien. Canonicatus 13. Nouembris 1593. coram fel. rec. Clem. VIII. rel. à Garz. de benefic. par. 4. c. 2. num. 51.* Secus verò quando, prout hic, institutio Ordinarij superuenit postquam iam obtenta fuerat gratia Apostolica, & vigore dictæ institutionis, litteris non expeditis, capta fuit possessio, tunc enim expresse intrat dispositio dictæ Constitutionis Iulianæ loquentis non de eo, qui ex sola supplicatione capit possessionem, sed de eo, qui omisso titulo Apostolico, adit Ordinarium, vel alium inferiorem collatorem, vt declarando dictam *Aquitana Cappellaniæ respondit Rot. in d. dec. 226. num. 17. & 18. par. 6. recent.*

Nec releuat, quod supplicatio Bracci non reperiatur registrata, nisi sub die 6. Decembris, & consequenter post possessionem captam vigore institutionis Ordinarij.

Quia cum constet eam signatam fuisse Kal. Nouembris, ambigi non potest, quin signata fuerit ante dictam institutionem ad effectum enim co-
12 gnoscendi de anterioritate, vel posterioritate supplicationis attenditur tempus datæ, non autem registrationis, siue expeditionis, vt tenuit *Rota coram Card. Seraph. dec. 318. num. 1.*

Et ponderarunt Domini, quod huiusmodi clausula, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*, nullam importat conditionem in casu de quo agitur, quæ suffragetur Braccio, quia cum ipsius gratia fuerit pariter conditionalis per clausulam *præuio consensu patronorum, vel illorum maioris partis*, nec doceatur de tempore gratiæ Bernardi dictam conditionem fuisse adimpletam per præsentationem patronorum, quinimò constat eam superuenisse post præsentationem factam de Bernardo à medietate illorum, & gratiam impetratam cum derogatione alterius medietatis, tamquam ius conditionale, in-
13 certum, & pendens à futuro euentu, per huiusmodi clausulam præseruatum fuit, vt docet *Felin. in cap. super litteris ante nu. 12. vers. censetur de rescript Paris. cons. 5. num. 96. & cons. 32. nu. 37. lib. 4. Roman. cons. 256. circa fin. vers. secundo quia Cassador. super regul. dec. 24. num. 4. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 51. num. 52. idque sensit Rota in Leodien. Beneficij 24. Februarij 1644. coram R. P. D. meo Bichio, §. tandem non suffragatur.*

Ideo-

Digitized by Google

reiecta ad petitoriũ exceptione deuolutionis, *Gabr. cons.67.num.12.lib.2.Franc.Aret.cons.21. num.6. Moderu.Perus.de manut.obseru.16.num.47.& 48.Rot.coram Sanme: Greg dec.105.num.10.& 18.& postremo resolutum fuit in Fanen.seu Senogallien.Castri Montis Leauis 14.Martij præteriti cor. R.P.D.meo Meltio.*

Et ita resolutum vtraque &c.

FERRARIEN. ARCHIDIACONATVS.

Ven.20. Aprilis 1646.

ARGVMENTVM.

Impetrans à Sede Apostolica mandatum de prouidendo super Beneficio de Iure Patronatus cum clausula præuio consensu Patronorum, vel illorum maioris partis, si postea literis non expeditis ad Ordinarium recurrat, & ab eo fuerit institutus etiam cum voto omnium Patronorum, illa institutio non tenet ex Constitutione Iulij III. & quando intret dictæ Constitutionis dispositio, & in concursu præfertur alter prouisus Apostolicus à medietate Patronorum præsentatus cum derogatione apposita dummodo, & quatenus idoneus reperiatur, & an ista clausula sit conditionalis, vel pura. Clausula dummodo non sit alteri Ius quæsitum, quod Ius præseruet, & quid operetur? literæ super Beneficij prouisione, quando dicantur super omnibus narratis iustificatæ?

SVMMARIVM.

1 *Iurispatronatus existentia, quando de de eo non agitur principaliter, sed incidenter, nec Ordinarius est in causa pro libertate beneficij probatur sufficienter ex Testamento Fundatoris mandantis erigi, ac datari, si postea fuit erectum, & dotatum.*

2 *Ius patronatus non potest controuerti à parte, quæ præuia præsentatione Patronorum institutionem obtinuit cum confessione, quod beneficium erat de Iure patronatus.*

3 *Iuris patronatus pertinentia constat ex præsentationibus factis, & effectum sortitis.*

4 *Valor per non excessum per quamlibet probationem iustificatur, & ad hunc effectum sufficiunt Testes de publica voce, & fama.*

5 *Vacatio Beneficij iustificatur ex confessione partis in eius gratia emanata.*

6 *Idoneitas ad effectum obtinendi beneficium iustificatur ex sententia, quo quis fuit Idoneus declaratus & capax omnium beneficiorum etiam cum cura dignitatum, & similium.*

7 *Clausula in forma dignum non reddit gratiam conditionalem, nec verba illa quatenus Idoneus reperiatur suspendunt acquisitionem Iuris, cum qualitas idoneitatis sit certa in rerum natura, licèt à nobis ignorata.*

8 *Gratia concessa in forma dignum per verba, quatenus Idoneus reperiatur, in se pura est, & perfecta, expectans solummodo declarationem Idoneitatis.*

9 *Clausula Dummodo non sit alteri Ius quæsitum, non suffragatur prouiso Apostolico, qui literis non expeditis conuolauit ad Ordinarium, & ab eo fuit institutus aduersus posteriorem prouisum cum expeditione literarum.*

10 *Prouisus à Sede Apostolica de Beneficio, si sola supplicatione contentus, literis non expeditis ad Ordinarium recursum habuit, & ab eo fuit institutus, & possessionem cepèrit huiusmodi Institutio non tenet, & ipse habetur pro detentore, & intrusa, & beneficium dicitur vacans tam de Iure quam de facto ex speciali Constitutione Iulij III in Bullar. veter. Tom. 1. Constitut. 33.*

11 *Declara dictam Constitutionem tantummodo locum habere, quando Institutio Ordinarij superuenit postquam iam obtenta fuerat gratia Apostolica, nõ autem casu, quo Institutio Ordinarij præcesserit prouisionem Apostolicam.*

12 *Tempus datæ, non autem registrationis, seu expeditionis attenditur, ad effectum cognoscendi de anterioritate, vel posterioritate supplicationis.*

13 *Clausula dummodo alteri non sit Ius quæsitum non preseruat Ius conditionale, incertum, & pendens à futuro euentũ.*

14 *Beneficium collatum per Pontificem tamquam amplius non vacans, non potest ab ordinaria alteri conferri possessione adhuc non subsequuta.*

15 *Derogatio Apostolica medietatis votorum ad fauorem alicuius periude habetur, ac si ab omnibus Patronis is fuisset præsentatus, & abdicatum fuit Ius præsentandi pro illa vice alijs, qui non præsentorunt, nec ipsi, nec ordinarius possunt amplius se intromittere.*

16 *Prouisio Papæ sufficit pro institutione, & habet præuentionem in concursu, cum quolibet Ordinario, cum Pontifex sit Ordinarius Ordinariorum.*

17 *Immissio in possessionem Beneficii in remedio possessorio od instar remedij l.fin.de Aedict.D.Adrian. toll. illi conceditur, qui omnia in literis gratiæ narrata iustificauit.*

DECISIO CXCVI.

PEr liberam dimissionem in manibus Ordinatij vacauit die 27. Octobris 1644. Archidiaconatus, de quo agitur tertia dignitas Ferrarien. de iurepatronatus laicorum, & Ecclesiasticorum, pro cuius impetratione die 1. Nouembris eiusdem anni Antonius Braccius supplicauit S D. N. & gratiam Apostolicam reportauit per viam mandati de prouidendo, cum clausula præuio consensu patronorum, vel illorum maioris partis.

Die 5.eiusdem mensis Nouembris Io: Baptista Bernardus præsentatus à medietate Patronorum de eodem Archidiaconatu prouisus fuit à Sede Apostolica cum derogatione alterius medietatis *Sum: illius num.1.* Braccius verò qui 1. Nouembris gratiam obtinuerat per viam mandati de prouidendo; sola supplicatione contentus, nec litteris super ea expeditis, conuolauit ad Ordinarium, & præuia omnium Patronorum præsentatione, obtinuit sub die 22.eiusdem institutionem, illiusque vigore possessionem cæpit, vndè interposita per Bernardum appellatione, & causa mihi commissa; dubitaui an eius gratia sit iustificata, itaut illi sit danda immissio, & hodie per DD.fuit affirmatiuè resolutum.

1 Existentia iurispatronatus mixti laicorum, & Ecclesiasticorum, cum de eo non agatur principaliter, sed incidenter, nec Ordinarius sit in causa pro libertate beneficij, probatur sufficienter ex Testamento Ludouici fundatoris mandantis erigi, fundari, & dotari hunc Archidiaconatum, qui postea erectus, ac dotatus reperitur, & ab altera parte con-

2 trouerti non potest, dum præuia eorumdem patronorum præsentatione, institutionem obtinuit cum confessione, quod Archidiaconatus est de iurepatronatus *ad trad per sanct.mem.Greg.dec.542.num.2. ibique Add. num. 22. dec.96. num.14. & 15. part. 6. recentior.*

Pertinentia verò dicti iurispatronatus ad Episcopum pro vna voce, ad Priorem Collegij Iuristarum pro alia, ad Hieronymum Fabianum pro tertia, & pro alia quarta voce, ad Capitulum, probatur tam ex dicto testamento, quam ex Instrumento compo-

sitio-

Digitized by Google

sitionis factæ eum hæredibus fundatoris *Summ. d. num. 7. & 8.* quod autem Fabiano successerit Boetius constat ex Instrumento donationis eidem factæ stipulanti pro se, hæredibus, & successoribus *Summ. num. 9.* quodque Boetio successerint Alexander, Siluestrius, Io:Baptista, & Iulius de Furnis, ac Franciscus Sauanutius, qui pro vnica voce Bernardum
3 præsentarunt, constat ex præsentationibus ab ipsis factis de anno 1590. vsque in præsens, effectum sortitis *Sum. num. 10.* & pariter à parte non controuertitur: Vnde dum Bernardus præsentatus fuit à Priore Collegij Iuristarum, & à præfatis Alexandro, Siluestro, Io. Baptista, & Iulio de Furnis, ac Francisco Sauanutio mediante eorum legitimo Procuratore *Summ. num. 12.* qui omnes dupplicem vocem constituunt, patet euidenter de veritate narratiuæ, quod fuerit præsentatus à medietate patronorum, vt respondit *Rota in Aquilana Iurispatronatus 24. Ianuary 1646. coram R. P. D. meo Corrado §. Quare cum.*

Valor per non excessum narratus in ducatis 60. auri de Camera iustificatur ex depositionibus testiũ formiter examinatorum, & optimas rationes eorum depositionis reddentium *Summ. nu. 13.* licet ad hunc
4 effectum satis esset quælibet probatio, etiam per testes de publica voce, & fama, *Put. dec. 26. per tot. lib. 1. in correct. Card. Seraph. dec. 1199. num. 4. Card. Mantic. dec. 132. num. 4. Buratt. dec. 255. num. 11. Rot. dec. 512. nu. 1. par. 3. dec. 161. num. 3. par. 6. recentior. in Bonen. Abbatiæ 3. Iulij 1645. coram R. P. D. meo Arguelles §. Valor expressus, & in Melphiten. Cantoriæ 2. Martij præteriti coram R. P. D. meo Otthobono.*

Vacatio verò per liberam dimissionem in manibus Ordinarij verificatur ex processu coram eodem fabricato, & inter partes est in confesso, dum vtra-
5 que dictum Archidiaconatum impetrauit per dictam vacationem *Rota in Colonien. Canonicatus 20. Maii 1602. coram recol. mem. Card. Pamphilio, relata per Garz. de benef. par. 10. cap. 1. num. 14. coram fau. mem. Grez. dec. 137. num. 11. & in recentior. dec. 236. num. 2. par. 7.*

De idoneitate demum, & habilitate Bernardi constat, nedum quia est Sacerdos I. V. D. & ab Ordinario electus examinator Synodalis cum approbatione Capituli *Sum. n. 14.* Sed etiam quia per sententiam delegati declaratus fuit habilis, idoneus, & capax omnium beneficiorum etiam cum cura, om-
6 niumque dignitatum, maiorum siue Cathedralium, siue Collegiatarum *Summ. nu. 15. ad trad. per Rotam in Gerunden. Canonicatus, & Sacristiæ 16. Iunii 1636 coram Eminentissimo D. Card. Verospio, quæ est decis. 152. num. 11. par. 7. recent.*

Non obstat, quod gratia Bernardi fuerit concessa in forma dignum, & cum clausula *dummodo non sit alteri ius quæsitum.*

7 Quia clausula in forma dignum, non reddit gratiam conditionalem, nec verba illa, *quatenus idoneus reperiatur,* suspendunt acquisitionem iuris, cum qualitas idoneitatis sit certa in rerum natura licet à nobis ignorata, sed suspendunt tantummodo acquisitionem, & prouisionem in tempus, quo idoneus
8 detectus fuerit, vndè gratia in se pura est, & perfecta, expectans solummodo declarationem idoneitatis, vt late fuit resolutum in *Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ 19. Iunii 1643. coram me, §. minus obstat, & in Maioricen. Parrochialis 1. Iulii eiusdem anni coram R. P. D. meo Carillo §. perinde ac si.*

Clausula verò *dummodo non sit alteri ius quæsitum*
9 non suffragatur Braccio, dum litteris non expeditis conuolauit ad ordinarium, & præuia patronorum præsentatione, ab eo institutionem obtinuit, illiusque vigore possessionem Archidiaconatus apprehendit: Ex Constitutione enim Iulij Tertij, quæ habetur in *Bull. vet. tom. 1. constit. 33.* declarantur si-
10 miles instituti non esse possessores beneficiorum, sed meri, & nudi detentores, violentique, ac sine titulo intrusi, & consequenter ex dicta gratia, quamuis anteriori, nullum fuit illi ius quæsitum, sed Archidiaconatus tamquam de iure, & facto vacans, potuit per Sedem Apostolicam alteri conferri, & commendari, vt in terminis terminantibus resolutum fuit in *Romana Præpositura 6. Iunii 1633. 17. Martii & 9. Iunii 1634. coram bon. mem. Pirouano, quæ in recent. sunt decis. 216. nu. 5. 6. & 7. 268. num. 1. & 2. & 287. num. 10. & 11. par. 6.*

Neque dici potest, quod dispositio dictæ Constitutionis intret dumtaxat, quando possessio capta fuit vigore prouisionis Apostolicæ, vel solius supplicationis, non autem quando capta fuit ex alio titulo, scilicet institutionis Ordinarij, nulla facta mentione dictæ prouisionis *ad trad. per Rot. in Aquitana Cappellaniæ 30. Iunii 1558. coram Chtroga.*

11 Quia prædicta procedere possent casu quo Institutio Ordinarij præcesserit prouisionem Apostolicam, vt distinguendo declarauit *Rot. diuer. dec. 205. numer. 3. circa med. par. 1. & in Colonien. Canonicatus 13. Nouembris 1593. coram fel. rec. Clem. VIII. rel. à Garz. de benefic. par. 4. c. 2. num. 51.* Secus verò quando, prout hic, institutio Ordinarij superuenit postquam iam obtenta fuerat gratia Apostolica, & vigore dictæ institutionis, litteris non expeditis, capta fuit possessio; tunc enim expressè intrat dispositio dictæ Constitutionis Iulianæ loquentis non de eo, qui ex sola supplicatione capit possessionem, sed de eo, qui omisso titulo Apostolico, adit Ordinarium, vel alium inferiorem collatorem, vt declarando dictam *Aquitana Cappellaniæ respondit Rot. in d. dec. 226. num. 17. & 18. par. 6. recent.*

Nec releuat, quod supplicatio Bracci non reperiatur registrata, nisi sub die 6. Decembris, & consequenter post possessionem captam vigore institutionis Ordinarij.

Quia cum constet eam signatam fuisse Kal. Nouembris, ambigi non potest, quin signata fuerit ante dictam institutionem ad effectum enim co-
12 gnoscendi de anterioritate, vel posterioritate supplicationis attenditur tempus datæ, non autem registrationis, siue expeditionis, vt tenuit *Rota coram Card. Seraph. dec. 318. num. 1.*

Et ponderarunt Domini, quod huiusmodi clausula, *dummodo non sit alteri ius quæsitum,* nullam importat conditionem in casu de quo agitur, quæ suffragetur Braccio, quia cum ipsius gratia fuerit pariter conditionalis per clausulam *præuio consensu patronorum, vel illorum maioris partis,* nec doceatur de tempore gratiæ Bernardi dictam conditionem fuisse adimpletam per præsentationem patronorum, quinimò constat eam superuenisse post præsentationem factam de Bernardo à medietate illorum, & gratiam impetratam cum derogatione alterius medietatis, tamquam ius conditionale, in-
13 certum, & pendens à futuro euentu, per huiusmodi clausulam præseruatum fuit, vt docet *Felin. in cap. super litteris ante nu. 12. vers. censetur de rescript. Paris. cons. 5. num. 96. & cons. 82. nu. 37. lib. 4. Roman. cons. 256. circa fin. vers. secundo quia Cassador. supr. regul. dec. 24. num. 4. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 51. num. 52.* idque sensit *Rota in Leodien. Beneficij 24. Februarij 1644. coram R. P. D. meo Bichio, §. tandem non suffragatur.*

Ideo-

Ideò que non obstant institutio facta ab Ordinario die 27. Nouembris, & patronorum præsentatio cum subsequuta possessione. Quia præter quod ex præfata Constitutione Iulii Tertij remanserunt nullius roboris, & efficaciæ, vt dictum est, dum per præsentationem medietatis patronorum de persona Bernardi antecedenter factam, scilicet die 4. eiusdem, & prouisionem à Sede Apostolica impetratam sub die 5. cum derogatione alterius medietatis consumpta fuit vacatio, dictus Archidiaconatus, tamquam collatus per Pontificem, nec amplius vacans, non potuit ab Ordinario alteri conferri, etiam possessione adhuc non subsequuta, vt resoluit *Rota decis. 24. num. 1. & 2. de præbend. in antiq. decis. 523. num. 2. dec. 691. num. 5. par. 2. & dec. 71. num. 4. part. 6. recentior.*

Nec obstat, quod Braccins habeat præsentationem omnium patronorum, Bernardus verò solius medietatis.

Quia cum Bernardo ante dictam præsentationem omnium patronorum concessa fuerit gratia Apo-
15 stolica cum derogatione alterius medietatis, perinde habetur, ac si tunc ab omnibus patronis fuisset præsentatus, & abdicatum fuit ius præsentandi pro illa vice alijs, qui non præsentarunt, nec ipsi, nec Ordinarius potuerunt amplius se intromittere, cum
16 prouisio Papæ vigore dictæ præsentationis Ordinarij Ordinariorum sufficiat pro institutione, & habeat præuentionem in concursu cum quolibet Ordinario *cap. Dudum §. nos igitur, & cap. si à Sede Apostolica de præben. in 6. cum alijs allegatis per Rotam in Cortonen. Plebaniæ 1. Iulij 1633. coram R. P. D. meo Ghisilerio in recent. dec. 228. num. 2. & 3. par. 6.*

Iustificatis itaque litteris gratiæ Bernardi in om-
17 nibus narratis, resolutum fuit eidem dandam esse immissionem in possessionem dicti Archidiaconatus, & quidem iudicio possessorio ad instar remedij *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* vt docet *Bald. in l. 2. n. 59. C. de seruit. & aqu. Mohed. dec. 13. vt lit. pend. Rot. in Colonien. Canonicatus 17. Aprilis 1589. coram Comitulo post Moder. Perus. de manut. dec. 69. nu. 1. dec. 551. num. 1. dec. 583. nu. 17. & 18. par. 5. recent. tom. 2. & in d. Bonen. Abbatia coram R. P. D. meo Arguelles supra citata §. Ratio resolutionis.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Veneris 27. Aprilis 1646.

ARGVMENTVM.

Filius primi matrimonij executiuè agere potest pro consequutione quarti dotalis contra secundum virum, cui mater transiens ad secundas nuptias dotem tradiderat computato in ea dicto quarto.

SVMMARIVM.

1 *Validitas sententiæ elicitur ex reuolutione actorum.*
2 *Quartum dotale consequi debet à filia ab hæredibus matris.*
3 *Secundus vir restituere tenetur nedum dotem receptam, sed etiam quartum dotale in ea comprehensum quod vxor ex primis nuptijs lucrata est quamuis restitutio explicitè de quarto nullam mentionem faciat.*
4 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. concedit viam exequutiuam etiam contra tertios possessores pro dotibus, ac donationibus propter nuptias.*
5 *Obligatio Cameralis in Instrumento adiecta refertur ad omnes dispositiones tam principaliter, quam etiam incidenter enunciatas.*
6 *Obligatio Cameralis tribuit viam exequutiuam tam pro expressis, quam etiam pro virtualiter in Instrumento contentis, & num. 20.*
7 *Obligatio Cameralis continet stipulationem pro omnibus quorum interest, & in futurum quomodolibet intererit.*
8 *Filius pro consequutione quarti dotalis quod eius mater lucrata est post obitum matris vti creditor agere potest.*
9 *Obligatio Cameralis continens stipulationem pro omnibus quorum interest operatur in ipso instanti ad fauorem illius cuius interest.*
10 *Obligatio Cameralis tribuit contra debitorem viam exequutiuam.*
11 *Quartum dotale quod mater superlucrata est per obitum viri peti potest à filijs sequuto obitu matris.*
12 *Hæres in quem transeunt omnes actiones defuncto competentes tam actiuè quam passiuè illas exercere nequit si ipse defunctus dum vixit exercere non poterat.*
13 *De euictione agere nequit qui rem restitutioni obnoxiam sciens acceptauit.*
14 *De euictione non tenetur ei, qui sciens rem grauatam acceptauit, nam cum eodem onere recepisse censetur, num. 15.*
16 *Instrumentum dotale quoties aduersatur apochæ, & capitulis matrimonialibus, tunc illis standum est. Declara num. 17. & 18.*
18 *Verba Instrumenti dotalis sunt accessoria, & consequutiua ad Capitula matrimonialia.*
19 *Contrarietas, & repugnantia cessat quoties compatibilitas concurrit.*
20 *Capitula matrimonialia ante celebrationẽ instrumenti dotalis nullum ius tribuunt. Via exequutiua vigore obligationis cameralis competit nedum pro expressis, sed etiam pro virtualiter contentis. Ibid.*
21 *Interpretatio qualibet capi debet pro euitanda contrarietate etiam impropriando verba.*

DECISIO CXCVII.

DOminus Lelius Baciscianus de Perintijs natus ex matrimonio primo loco contracto cum dote scutorum 4000. inter Imperiam Incasatam, & Iulium Parintium, egit anno præterito, Imperia vita functa, contra Dominum Comitem Fabium Carandinum secundum illius virum, & impetrauit ab A. C. relaxari mandatum exequutiuum pro scutis mille sibi debitis occasione quarti dotalis, quod eadem Imperia mater per prædecessum dicti Iulij eius primi viri superlucrata fuerat, à quo interposita appellatione per Comitem Fabium, & commissa mihi causa cum clausula *sine præiudicio legitimæ executionis*, dubitaui an mandatum A. C. sic confirmandum, & confirmandum esse Domini censuerunt tanquam validum, & iustum.

Validitas resultat ex reuolutione actorum, in
1 quibus concurrunt omnia requisita per *Caputaq. vulg. decis. 260. par. 2.*

2 Nec obstat, quod actum fuerit executiuè non citatis Camillo, & Anna Maria hæredibus scriptis in Testamento Imperiæ, qui de iure quartum dotale restituere tenentur.

Quia dum Comes Fabius dotem recepit in summa scutorum decem mille cum specifica expressione, quod in ea continebantur scuta mille per Imperiam in primis nuptijs superlucrata ratione quarti dotalis, illamque ex Instrumentis publicis, tàm Cõstitutionis, quam receptionis integram conseruare, & assicurare promisit, vigore huius promissionis
3 conueniri potuit, etiam ad restitutionem, quantumuis restitutio explicitè promissa non fuerit *per text.*

in

Digitized by Google

in l. si duo patroni §. Marcellus, vers. Argumentoque hic
vtitur vbi Ias. num. 1. ff. de Iur. iur. Bald. in l. vnicu
§. vt plenius num. 8. C. de rei vxor. action. Bart. in l. 1.
num. 3. ff. de his quæ in testam. de Sent. Alex. cons. 106.
num. 4. lib. 6. cum alijs relatis per Grat. discept. for. cap.
852. num. 34. Et quidem executiuè, tam attenta di-
spositione Statuti Vrbis lib. 1. cap. 85. concedentis
4 viam executiuam etiam contra tertios possessores
pro dotibus, ac donationibus propter nuptias, seu
lucro dotali, vt tenuit Rot. in recent. decis. 161. nu. 4.
part. 4. quam vigore obligationis Cameralis in di-
ctis Instrumentis adiectæ, quæ nedum refertur ad
5 omnes dispositiones in Instrumento principaliter,
sed etiam accessoriè, seù incidenter contentas, ac
simpliciter enunciatas, vt dixit, Rota in Romana Sal-
uiani de Casalibus 21. Iunij 1641. coram me §. ad pri-
mum enim; Verum etiam tribuit viam executiuam
6 exercibilem tam pro expressis, quam pro virtuali-
ter in eadem dispositione contentis, vt resolutum
fuit in Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram Re-
uerendissimo D. meo Decano §. Et maximè.

Idque etiam si Lelius in dictis Instrumentis, nec
interuenerit, nec nominatus fuerit, quia cum obli-
7 gatio Cameralis contineat stipulationem pro omni-
bus, quorum interest, & in futurum quomodolibet
interesit, nec reuocari posit in dubium quin de
tempore dictæ obligationis Lelio interesset, & esset
principalis creditor dicti lucri dotalis, expectantis
dumtaxat futuram purificationem conditionis per
8 obitum Imperiæ matris, iuxta claram dispositioné
eiusdem Statuti d. lib. 1. cap. 131. tanquam principa-
li, & primarium interesse habenti fuit à principio
ipsi quæsita actio directa contra Comitem Fabium
promissorem, & obligatio Cameralis operatur ad
9 eius fauorem, ac si ipso præsente, & acceptante
stipulata fuisset, vt sæpius resoluit Rota post Zacch. de
oblig. Cam. dec. 86. num. 2. dec. 97. nu. 1. dec. 99. num. 7.
& dec. 137. num. 1. in recent. dec. 285. num. 9. & 10.
par. 6 dec. 46. num. 7. par. 7. coram bon. memor. Baratt.
dec. 788. num. 2. in Romana, seù Ianuen. quarti dotalis
27. Iunij 1639. coram Eminentissimo D. Cardin. Pan-
zirolo §. fin. in Romana Census, seu depositi 28. Iunij
1645. coram R. P. D. meo Meltio §. et quatenus consi-
derari vers. dicit parum referre, & prius in dicta Ro-
mana Salutani de Casalibus §. et cessat omnis difficul-
tas, ac postremo in Romana fructuum Census 11. De-
cembris præteriti coram me §. dupliciter enim.

Nec opus fuit citare Camillum, & Annam Ma-
riam hæredes scriptos ab Imperia matre.

Quia dum Comes Fabius sub obligatione Came-
rali virtualiter adstrictus pro restitutione dicti quar-
ti dotalis ad fauorem Lelij; cuius principaliter in-
10 terest, vigore huius obligationis conueniri potuit
executiuè, dictis hæredibus Imperiæ minimè cita-
tis, vt in dicta Romana fructuum Census coram me,
vbi respondetur contrarijs.

Iustitia verò est euidens; quia cum defuncto Iu-
lio Pecintio, & restituta Imperiæ vxori superstiti in-
tegra dote scutorum 4000. in tot effectibus hæredi-
tarijs viri, & specialiter in linea Margaritarum,
illi assignatus fuerit pro quarto dotali superlucra-
to census debitus à Communitate Priuernaten. sor-
tis principalis scutorum mille Summ. Lelij num. 1.
quæ scuta 4000. vnà cum dicto censu, ac alijs bonis
vsque ad summam scutorum 10000. consignata, &
respectiuè promissa fuerunt in dotem anno 1615.
11 Comiti Fabio secundo viro, sequuto obitu Imperię
factus fuit locus restitutioni prædicti quarti dotalis
ad fauorem Lelij ex primo matrimonio susceptis, vt
claré disponit, Statutum Vrbis d. cap. 131. ibi, Si ve-
rò maritus vxore superstite cum liberis decedat vxor
quantum est quarta par dotis pro donatione propter nup-
tias ad vsumfructum tantum de bonis mariti lucretur
pro quo cauere teneatur, quod vsufructu finito illam re-
stitueret, quibus de iure restitui debet.

Non obstat, quod Marcus Antonius Incasatus,
cuius est hæres Lelius huiusmodi dotem Com. Fa-
bio assignauerit, & respectiuè promiserit, & proin-
dè sicut Incasatus agere non poterat ad repetitio-
12 nem huius lucri dotalis, tamquam pro euictione
obligatus per tex. in l. Vindicantem ff. de euict. ità
nec possit agere Lelius in quem omnes dotantis
actiones tam actiuè, quam passiuè transierunt, vt
tenuit Rota in Fauentina, seu Cæsenaten. fideicom-
missi 14. Februarij 1633. coram Reuerendissimo Domi-
no meo Decano in rec. dec. 176. nu. 1. & 2. par. 6.

Placuit enim responsio, quod cum in Instrumen-
to dotali expressum fuerit, quod in dote ibidem
constituta comprehendebantur scuta mille pro
quarto dotali per Imperiam acquisita ob præde-
cessum Iulij primi viri, in quorum solutione Com.
Fabio assignatus fuit prædictus census à Communi-
tate Priuernaten. debitus, quem eadem Imperia
iuxta formam statutorum, scilicet quoad vsumfru-
ctum eius vita durante, in hanc causam sibi elege-
rat Sum. d. nu. 1. litt. A. hæc pars dotis vxoris delata
vigore statuti, illique acquisita dumtaxat eius vita
durante, & habens in se obligationem restituendi
post mortem, tradita, & assignata censetur Com.
Fabio secundo viro cum iisdem pariter onere, &
qualitate. Ideoque vxore defuncta ad Lelium reuer-
ti debet, nec per Comitem Fabium prætendi potest
euictio, cum ob factam expressionem, quod hęc
portio proueniebat ex quarto dotali ex bonis pri-
mi viri acquisito, satis deducta fuerit ad ipsius noti-
tiam qualitas, & natura reuersionis ad filios primi
13 matrimonij hic in Vrbe notoria, adeout dum Fa-
bius specificè hanc euictionem stipulatus non fue-
rit, pro ea, nec agere, nec excipere valeat, vt est
text. clarus in l. à matre C. de iur. dot. ibi, si à matre
vestra superstite aliquid ad vos pertinens in dotem
scienti vitrico vestro datum est, intelligitis nullam fir-
mitatem iuris donationem habere si neque pollicitatio,
neque stipulatio intercessit vbi glos. in verb. nullam
Bald. ante num. primum, cæterisque scriben. in l. si fun-
dum sciens C. de euict. & in cap. nuper extr. de donat.
inter vir. & vxor. Castr. cons. 59. sub num. tertio vers.
breuiter contrarium verò puto verius, & vers. quarto,
& vltimo viden. est lib. 1. Roman. cons. 396. sub num.
tertio vers. et tunc licet Pancirol. cons. 112. num. 25.
Mangil. de euict. quæst. 151. nu. 15. & 16. Faebin. contr.
iur. lib. 2. resolut. 88. nu. 15. Surd. dec. 208. nu. 1. & 2.
Rot. Ianuen. dec. 190. nu. 16. & vers. nec afficit, & nu.
17. Magon. dec. Floren. 51. num. 7. seß. decision. Aragon.
14. num. 2. Cardin. Seraph. dec. 1480. n. 4. Rot. dec. 207.
num. 12. 13. & 14. & dec. 327. num. 24. par. 5. rec. cum
alijs in Romana Cambiorum 26. Martij §. nec vrget re-
plicatio 18. Iunij 1640. §. conueniente præsertim, & 3.
Iunij 1641. §. Alterum principale, & §. sed ad primam
14 coram me. Tradens enim rem grauatam recipienti
scienti non tenetur de euictione, Gozadin. cons. 24.
15 n. 7. & sic recipiens cum eodē onere recepisse cense-
tur, Aym. cons. 12. sub num. 8. vers. quia tunc ob eius
scientiam.

16 Nec quicquam releuat replicatio, quod Instru-
mentum dotale aduersetur apocæ, & Capitulis ma-
trimonialibus, ex quo in illis nulla mentio facta fuit
de dicto quarto dotali, ideoque enunciatiua instru-
menti non possit præiudicare Comiti Fabio, cui à
principio ex dicta apoca, & Capitulis ius quæsitum
fuerat.

Quia animaduerterunt Domini, quod licet in dictis apoca, & Capitulis non legatur expressa mentio quarti dotalis, ad computum tamen dotis ibidem constitutæ promissa fuerunt scuta mille debita à Communitate Priuernaten. pro sorte principali supracitati annui census, ibi, *In nome di Dio &c. hauendo io infrascritta concluso matrimonio frà la Signora Imperia Incasati, & il Signor Fabio Carandini Ferrary per tanto si dichiara per la presente, che il Signor Marc'Antonio Incasati promette &c. e per dote di essa gli constituisce scudi 10. mil. cioè scudi 2. mil. contanti, scudi 1400. pure contanti, &c. e più scudi mille in vn censo con la Communità di Piperno à sette per cento &c.* eodem Summ. num. 1. quem censum biennio ante eadem Imperia sibi elegerat in satisfactio-
17 nem quarti dotalis superlucrati, vt supra dictum fuit; vndè expressio facta in Instrumento de dicto quarto dotali non inducit mutationem animi, nec aduersatur Capitulis, sed stat dumtaxat demonstratiuè ad magis ostendendam naturam, & qualitatem dicti census in secunda dote assignati: licitum enim
18 est in Instrumento exprimere, & addere per verba explicita, quæ fuerunt de mente contrahentium tempore Capitulorum, & ad eadem Capitula sunt accessoria, & consecutiua *ad text. in l. etiam C. de iur. dot.* concurrente autem compatibilitate quæli-
19 bet contrarietas, & repugnantia cessat, vt in his terminis resoluit *Rot. in Romana lucri dotalis 16. Decembris 1633. coram bon. memor. Merlino in recentior. dec. 250. num. 14. & 15. par. 6.*

Nec Comiti Fabio aliquod ius quæsitum fuit ex Capitulis antea confectis, dum in ijs reseruata fuit Instrumenti confectio, quod deindè ante denuntiationem futuri matrimonij stipulatum fuit; ex hoc enim vnum censetur alteri inesse, adeout non potuerint Capitula ante Instrumenti confectionem ius
20 parti tribuere, vndè dum Fabius sub obligatione Camerali promisit obseruantiam omnium contentorum, tam in Instrumento; quam in Capitulis, & apoca matrimoniali, conueniri potuit executiuè tam pro expressis, quam pro virtualiter vtrobique contentis ex latè deductis in dicta *Romana Dotis coram Reuerendissimo D. meo Decano, & in dicta Romana Saluiani de Casalibus coram me.*

Cæterum deducta ad proban. Marcum Antoniū Incasatum de proprio dotasse Imperiam, & signanter illius declaratio facta in Testamento, quod bis illam dotauerat, prima scilicet vice de scutis 4000. altera verò de scutis 10000. non fuerunt habita in consideratione, quia huiusmodi declaratiu, & similia congruè verificantur in vtraque dotatione, eo modo, quo apparet ex publicis Instrumentis, in ea, videlicet parte, in qua de proprio dotem constituit non autem excludunt compræhensionem scutorum mille ex dicto quarto dotali, expressis verbis in hac posteriori dote contentorum, quæ noua quidem dotatio fuit, sed cum explicita comprehensione dictæ summæ, aliorumque censuum pecuniarum, & gemmarum in restitutione primæ dotis assignatarum, vt apparet tàm ex electione facta per Imperiam, quam ex capitulis matrimonialibus, & secundo Instrumento dotali, Alias enim pugnarent inter se Instrumentum capitula, & Testamentaria declara-
21 tio, pro quo euitando quælibet interpretatio admittitur, etiam verba impropriando, *cap. inter dilectos de fid. Instr. Aym. cons. 70. nummer. 5. Rot. dec. 429. num. 25. par. 5. rec. tom. 2.*

Et ita parte vtraque informante resolutum fuit.

SENOGALIEN. PRÆDII.
4. *Maij 1646.*

ARGVMENTVM
Patet ex Summario.

SVMMARIVM.
1 *Remissoria non conceditur quando articuli sunt irreleuantes.*
2 *Remissoria perperam petitur ad probandum id, quod à parte pro probato admittitur.*
3 *Remissoria non conceditur ad effectum probandi per testes, quando veritas per scripturas haberi potest.*

DECISIO CXCVIII.

Simon, & Bernardinus de Nigris existentes in possessione prædij, de quo agitur, quod Franciscus eorum pater emerat per viam subhastationis, & deliberationis, citra tamen processus, & decreti approbationem appellarunt à mandato de manutenendo relaxato per R. P. D. meum Meltium ad fauorem Iannelli, & causam appellationis curarunt mihi committi cum facultate manutenendi quem de iure. Verum cum ad probandam eorum possessionem productis articulis petierant remissoriam, proposui
1 Dubium, & DD. negatiuè responderunt stante illorum irreleuantia.

Articulatur enim in secundo tertio, & quarto articulis pacifica possessio Francisci Patris continuata per Bernardinum, & Simonem filios vsque, & per totum mensem Iulij 1645. quæ probatio licet esset de se releuans, quia tamen à Iannello non controuertitur, superflua Dominis visa fuit. Perperam enim
2 remissoria petitur ad probandum id, quod ab altera parte pro probato admittitur, vt dictum fuit in *Firmana Pecuniaria 30. Martij 1637. coram Eminentissimo D. Cardinali Panzirolo in recentior. decis. 606. nu. 11. par. 5. tom. 2.*

Quatenus verò in quinto, & sexto continetur, quod Iannellus possessionem dicti prædij occupauerit, & dd. de Nigris in eorum pacifica possessione perturbauerit, quodque Nigri iudicialiter protestati fuerint, quod nolebant se pro spoliatis habere, quinimo possessionem animo, & corpore retinere intendebant, redditur pariter irreleuans pro obtinenda remissoria, quia cum adsit publicum Instrumentum possessionis captæ per Iannellam, & similis protesta-
3 tio iudicialiter facta fuerit, non admittitur probatio per testes, dum veritas haberi potest per scripturas, vt semper respondit, *Rot. coram san. mem. Greg. dec. 253. num. 2. in recent. dec. 473. num. 1. par. 5. tom. 2. dec. 252. num. pariter 1. par. 7. & alibi passim.*

Quod ante dictum mandatum fuerit nulliter relaxatum non citatis, vel minus legitimè, vt prætenditur dictis de Nigris possessoribus, quodque Iannellus attentauerit, quia illud exequi fecit in spretum inhibitionis superssessoriæ Eminentissimi Domini Signaturę Iustitiæ Præfecti, non pendere à depositione Testium, sed à disputatione dubij super manutentione iuxta rescriptum commissionis signatæ cum facultate manutenendi quem de iure.

Et ita resolutum vtraque &c.

GERVDEN. BENEFICII.
Ven. 4. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Sequestrum super possessione capta lite pendente tamquam attentata, apponi debet, & ex quibus attentata resultent? mandatum Procuratæ præsumitur ex actis per Procuratorem factis in quibus erat necessaria aliqua impensa, & in quibus casibus mandatum præsumptum sufficiat, & ex quibus actibus præsumatur?

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta pendente lite, vti attentata debet sequestrari.*

2 *Mandatum procurę ex quibus presumatur?*

3 *Actus presumitur factus ad instantiã illius ad cuius fauorem, & vtilitatem refertur, & cuius nomen in principio petitionis reperitur expressum.*

4 *Mandatum procurę ex iurium productione tunc solum arguitur, quando Procurator illa à solo principali habere potuit, secus si aliunde puta à Notario.*

5 *Declara hoc non procedere, quando Procurator fuit prosecutus litem prius à principali introductam, & aliquid reproduxerit, quod principalis ipse expediri curauit, tunc non aliunde, quam à suo principali illud habuisse presumitur.*

6 *Mandatum procurę non presumitur ex sola productione articulorum, & citatione ad dicendum contra.*

7 *Limita multis alijs concurrentibus simul iunctis.*

8 *Actus, qui requirunt impensas presumuntur gesti de ordine, & mandato illius, cuius intererat.*

9 *Mandatum procurę presumitur ex impensa facta etiam vnius ducati.*

10 *Mandatum procurę quod ex coniecturis concludenter probatur, non admittit pro illius exclusione contrarias coniecturas.*

11 *Mandatum presumptum non sufficit ad inducenda attenta, sed opus est expresso, & speciali.*

12 *Possessio capta vigore prouisionis Apostolicę litę pendente est attentata, licet Papa prouidendo non attentet.*

DECISIO CXCIX.

CONSTARE de attentatis, & esse apponendum sequestrum resolutum fuit die 1. Februarij 1645. coram me in qua resolutione hodie Domini persisterunt, quia cum Franciscus possessionem cępetit lite adhuc pendente coram ordinario Geruden. ex-
1 cusari non potest à vitio attentatorum, & consequenter, tàm ex dispositione iuris, quàm ex inueterato stylo huius Sacri Tribunalis est apponendum sequestrum ex allegatis in *decisione, qua reuidetur, §. Sed cum Andreas.*

Non obstat quod ex actibus gestis à Michaele sine mandato procurę lis inducta non fuerit; Quia
2 cum dictus Michael in termino citationis exequutę contra eumdem Franciscum comparuerit, reproduxerit edictum per eum obtentum, dederit articulos ad probandum illius intentionem, iurauerit de calumnia in animam sui principalis, & obtinuerit decretum de examinandis testibus cum pręfixione termini addandum interrogatoria, ex tot comparitionibus actis, & actitatis resultat mandatum pręsumptum, *Cassad. dec. 3. num. 4. de Procurat. & dictum fuit in Ciuitaten. Archipręsbyteratus 24. Martij 1645 coram me, §. Demum non facit eum alijs allegatis in dicta decis. §. Neque etiam.*

Nec subsistit replicatio, quod edictum concessum non fuerit ad instantiam Francisci, sed ad supplicationem factam nomine Mariannę patronę, quę eum pręsentauerat. Quia cum nomen Francisci legatur in principio eiusdem edicti, ibi, *Litera, &c. ad fauorem Francisci Blanquer summario Andreę pręteritę positionis num. 1.* Nomen verò Mariannę fuerit tantum expressum in ipsius ventre tanquam relatiua ad dicta pręsentationem, edictum concessum
3 dicitur ad instantiam illius, nedum quia eius nomen fuerit in principio, petitionis expręssum *Ant. de Burt. cap. 1. num. 8. vers. in dubio tamen de iudic.* sed etiam quia ipsius fauorem, & vtilitatem concernit, *Bero. in dict. cap. 1. num. 13. Menoch. de pręsumpt. lib. 2. pręsumpt. 23. num. 7.*

Nec obstat, quod productio iurium tunc arguat
4 mandatum quando Procurator illa à solo principali habere potuit, secus autem si aliunde, prout sunt edicta, quę à notarijs cuicumque petenti conceduntur, vt tenuit *Rot. in Maceraten. bonorũ 4 Iulij 1642. coram me §. fin.* Quia animaduerterunt DD. quod ipsemet Franciscus vti pręsentatus ad beneficium de quo agitur litem introduxit coram ordinario, vbi petijt sibi illud adiudicari, sibiq; concedi mandatũ de immittendo ad exclusionem cuiuslibet alterius oppositoris, & edictum expediuit, quod affixũ, & publicatum reproductum fuit coram ordinario à Michaele vti illius Procuratore. Dum itaque Pro-
5 curator litem à suo Principali introductã fuit prosequutus, & edictum reproductum non aliundè, quam à suo principali illud habuisse pręsumitur, qui per aliquos dies antè eum expedire curauerat.

Minus releuat, quod ex sola productione articu-
6 lorum, & citatione ad dicen. contra, mandatum non pręsumitur, vt voluit *Rot. in Bonon. de Mangiolis 14. Nouembris 1607. coram bon. mem. Coccino inter eius impress. dec. 378. num. 14. & in rec. dec. 211. num. 5.*
7 *par. 2.* Quia mandatum non deducitur ex hoc solo actu, sed ex tot comparitionibus reproductione edicti, confectione articulorum, quorum materiam verisimiliter, non nisi à suo principali habere potuit, illorumque productione, decreto de examinandis testibus, & iuramento Calumnię omnibus simul iunctis, vt probatur *in d. decisione, §. neque enim,* concurrente pręsertim impensa, quę in fabricatione processus, in impetrandis decretis, & in comparitionibus soluta fuit, vt probatur ex fide originali Curialium Gerundensium attestantium, quod ibi, pro sola confectione articulorum soluuntur Procu-
8 ratori scuta duo auri, actus enim, qui requirunt impensas, gesti pręsumuntur de ordine, & mandato illius cuius intererat *Bart. & Alex. in l. cum secus ff. de verb. oblig. Bero conf. 43. n. 51. lib. 3. Surd. conf. 355 num. 24. Paris. de resignat. lib. 10. par. 8. num. 75. Card.*
9 *Seraph. dec. 856. n. 5.* licet adhunc effectum sufficiat impensa vnius tantum ducati *Adden. ad sanct. mem. Gregor. dec. 324. num. 6. & fuit dictum in d. Ciuitaten. Archipręsbyteratus 5. Primo autem in fin. & in Bonon. rescissionis contractus 28. Iunij 1645. §. Nec satisfacit*
10 *responsio circa med. coram me,* & hinc non applicantur coniecturę ab altera parte ponderatę pro excludendo mandato, quia cum ex supra deductis illud concludenter probetur, non est locus contrarijs coniecturis.

Cęterum, quod ad inducenda attentata, quę sa-
11 piunt delictum non sufficiat mandatum pręsumptum, sed requiratur expręssum, & speciale, vt notat, *Lancell. de attent. par. 3. cap. 26. nu. 102. vers. Quę rationes cum seqq. Rot. coram bo. me. Buratto dec. 644. num. 4.* nihil releuat, quia in casu nostro non pratenditur attentata lis, quam Michael proprio nomine substinuit coram ordinario, & pro qua solum adest mandatum pręsumptum, sed fuit attentata possessio beneficij, capta per Ioannem Gauet hoc mandatum non est pręsumptum, sed exprętsum, & speciale ad capiendam possessionem dicti Beneficij, vt ex instrumento enunciato in actu d. possessionis, vndè ex hoc capite attentata euitari non possunt vt dictum fuit *in alia decisione vers. nec obstat.*

Quod Papa non attentet non controuertitur, sed
12 licet ipse non attentet prouidendo, attamen possessio capta vigore illius prouisionis, lite pendente coram Ordinario, prout hic est attentata ex allegatis

Vv 2 in

Digitized by Google

in d. decisione, §. fin. & dictum fuit in Lucana Canonicatus 30. Aprilis 1646. coram R.P. D. meo Peutingerio §. non obstat, quod Papa.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA FRVCTVVM CENSVS.

Lunæ 7. May 1646.

A R G V M E N T V M.

An Procurarore aduendendum Constituto cum quibusdam solemnitatibus seruari solitis in venditionibus opus sit in actu venditionis iterum solemnitates adhibere, & quando talis Procurator possit habere fidem de prætio, & reseruatio dominij in venditione apposita, quid operetur?

S V M M A R I V M.

1 *Qui pro alio emit nulla sibi acquiritur actio, sed solum ei, cui à principio fuit dominium acquisitum; potest tamen agere in commodum, & vtilitatem eius pro qua in effectu facta fuit venditia, si sibi reseruata fuerit facultas agendi proprio nomine.*

2 *Procurator constitutus ad uendendum seruatis omnibus solemnitatibus ibidem seruari solitis in huiusmodi venditionibus non est opus solemnitates iterum adhibere in actu venditionis.*

3 *Solemnitates qua seruari debent in contractibus requiruntur in loco celebrati contractus, non autem in loco, in quo Procurator fuit constitutus, quando constitutus fuit Procuratar generaliter non ad certum actum, vel casu, qua in Constitutione Procurataris nullæ fuerunt salemnitates seruata.*

4 *Procurator Constitutus aduendendum, cum facultate substituendi contractus venditianis à substituto gestus, dicitur valide, & legitimè gestus.*

5 *Procurator ad uendendum Constitutus potest vendere babita fide de pretia, eoq; magis si in mandato tributa fuerit plena facultas appanendi in venditione pacta, & conditiones sibi bene visas, ac faciendi quidquid sibi placuerit, secus tamen est, si in mandatis committatur, quod vendas præsente pecunia, vel pra certo limitato prætio.*

6 *Dictio pro qualibet, est distributina singularum personarum supra exprassarum, & in legato appasita, operatur, vt legatum cuilibet in salidum attribuatur.*

7 *Venditione perfecta non potest ab ea recedi absque nono contrahentium consensu.*

8 *In contractibus naminatis altero inuito non est locus penitentia.*

9 *Dominij reseruatio conseruat ad fauorem reseruantis specialem bypothecam, vt non facta solutiane præferatur in re vendita cæteris Creditoribus Emptoris etiam anterioribus, sed non potest absque consensu Ementis rescindere venditionem perfectam.*

10 *Obligatio facta ad fauorem alicuius satisfaciendi eius Creditoribus respicit eorum fauorem, sed isti agere non possunt directo contra dictum promissorem de iura communi, quia omnis actia dicitur quęsita ei, cui facta est obligatia, qui eum cogere potest, vt soluat Creditoribus.*

11 *Si obligatio Cameralis, quę continet stipulationem pro omnibus quorum interest operatur vt dicatur à principio ipsis Creditaribus quæsita actio directa contra dictum promissarem, & perinde est ac si ipsis pręsentibus, & acceptantibus stipulata fuisset.*

D E C I S I O CC.

DOmini persliterunt in resolutis sub die 11. Decembris præteriti coram me, mandatum scilicet A.C. esse exequen. pro tribus ratis relicto in suspenso illa spectante ad Fuluium, cuius hæredes non fuerunt in processu Causæ citati, non obstan. de nouo deductis per DD. de Astallijs.

1 Etenim non obstat, quod ex apoca declarationis hodie data in eorum *Summ. num. 1.* appareat nomen Sauonarij fuisse simulatè appositum in contractu venditionis Census, de quo agitur, sed omne commodum, & incommodum spectare ad Thomã Berghignum, & proindè dum Sacconarius emit non pro se, sed pro alio, sibi nulla actio quæsita dicatur, sed dumtaxat ei, cui à principio fuit dominium acquisitum iuxta dispositionem *tex. in l. 4. §. ab ignoto ff. de manumis. Bald. in l. cum precibus sub nu. 3. vers. Adde quod C. de probat. Grat. discept. for. cap. 131 num. 19. Franc. Marc. dec. 46. num. 4. part. 1. cum alijs per Rotam coram Card. Seraph. dec. 660. num. 5.*

Quia cum in eadem Apoca reseruata fuerat facultas eidem declaranti agendi proprio nomine vsque ad recuperationem sortis principalis, & fructuum decursorum, ibi, *Contentandasi però fina alla recuperatione della sorte principale e tutti li frutti di detto Censo si faccia giuditio à sua instantia &c.* Potuit vigore d. facultatis agere ad consequutionem fructuum in commodum tamen, & vtilitatem eius, pro quo in effectu facta fuit venditio *l. Apud Celsum, §. Quod si is cur. ff. de dol. mal. & met. except. Bertazzol. de claus. claus. 29. glos. 4. num. 6. vers. 9. & vltimo circa finem Vrsill. ad Afflict. dec. 335. num. 20.*

Nec obstat prætensa nullitas d. venditionis, vti factæ hic in Vrbe de Censu spectante ad mulieres, non seruatis solemnitatibus statuti nostri *lib. 1. c. 151*

Quia cum ipsæ mulieres in Ciuitate Lauretana
2 Procuratorem constituerint ad certum actum, nempè ad vendendum dict. Censum seruatis omnibus solemnitatibus ibidem seruari solitis in huiusmodi venditionibus, non fuit opus solemnitate iterum adhibere in actu venditionis *Ias. in l. 1. §. Item acquirimus num. 4. versic. Tu autem considera, ff. de acquir. possess. Alex. cons. 189. num. 13. & 14. lib. 7. Soccin. sen. cons. 254. sub n. 2. vers. vbi patet, quod si pupillus lib. 2. Tiraquell. de leg. connubial. verb. contracter, glos. 5. num. 196. Lamberten. de contract. glos. 20. in verb. constituere Procuratare num. 3. Carpan. ad statut. Mediolan. par. 1. cap. 328. num. 517. Gabr. de reg. iur. conclus. 2. num. 34. & 35. Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 3. num. 30 Manent. dec. 65. num. 16. Rot. in Romana Cambiorum 27. Maij 1603. coram bo. mem. Card. Mellino post Pig. ad statut. Vrb. dec. 5. num. 10. & 11.*

Idque non obstante, quod adhunc effectum atten-
3 datur locus celebrati contractus, non autem locus in quo Procurator constituitur, vt tradunt *Corn. cons. 185. sub nu. 10. vers. & ideò quoad ipsum contractum lib. 2. Lamberten. vbi supra num. 6. Carpan. pariter vbi supra num. 92. vers. Quod habet locum Pic. ad statut. glos. 2. num. 42. cum seqq. & 46.*

Quia DD. proximè allegati loquuntur, vel quando constitutus fuerat Procurator generaliter, non autem ad certum actum, vel casu quo in Constitutione Procuratoris nullæ fuerunt seruatæ solemnitates, non autem vbi seruatę fuerunt solemnitates illius loci particularis, vbi mandatum stipulatum fuit; Tunc enim illas sufficere, & non requiri solemnitates loci contractus, in terminis firmauit *Rota in Romana Donationis 19. Aprilis 1641. coram Reuerendissimo D. meo Decano § fin.*

Prout pariter nō obstant reliquæ allegatæ nullitates: Prima enim, quod non constet de mandato Bergbigni facto à dictis mulieribus, cessat ex facto,
4 quia cùm dictæ Mulieres ad illum actum constituerint Procuratorem Ioannem Baptistam Redolfectũ

cum

Digitized by Google

cum facultate substituendi, dictusque Ridolfectus vigore dictæ facultatis substituerit Berghignum, *d. Summ. num. 8.* vtique contractus dictæ venditionis ab eo gestus dicitur validè, & legitimè gestus. *Rot. in Corduben. liquidationis fructuum 6. Februarij 1626. coram bo. me. Merlino, quæ est dec. 638. nu. 9. & 10. tom. 3. rec.*

Ad secundam verò, quod dictus Procurator Cen-
5 sum vẽdiderit, habita fide de pretio, quod facere minimè potuit iuxtà doctrinam *Bart. in l. à Diuo Pio. §. Sed si Emptor nu. 2. ff. de re iudic. Bald. in l. Ciuili 12. num. 3. C. eodem cum alijs allegatis per Gratian. discep. for. cap. 329. num. 32. & 33.*

Placuit responsio, quod cum in mandato tributa fuerit plena facultas apponendi in venditione pacta, & conditiones sibi benè visas, ac faciendi quicquid sibi placuerit, & videbitur, potuit dilata solutione habere fidem de prætio ad *text. in l. qui Romę, §. Callimachus ff. de verb. oblig. vbi Bart. & Castr. n. 1. idem Bartol. in d. l. à Diuo Pio, §. Sed si Emptor ante nu. 3. ff. de re iudic. Soccin. iun. cons. 21. nu. 1. lib. 3. Ber. cons. 174. num. 4. lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 16. nu. 42.* Contraria verò procedunt in Procuratore constituto ad venden. præsente pecunia, vel pro certo limitato prætio, Secus verò vbi, prout hic in mandato dictæ qualitates expressę non fuerunt, vt distinguendo consuluit *Bero. d. cons. 174. num. 5. lib. 1. Soccin. iun. d. cons. 21. num. 2. lib. 2. Rot. coram sa. me. Gregor. dec. 23. num. 4.*

Tertia denique nullitas, ex quo Sacconarius egit
pro fructibus integri Census scutorum 400. vigore
cessionis sibi factæ à Procuratore legatariarum, qui-
bus legata fuit dumtaxat rata scutorum 200. cessat
ex lectura Testamenti Marchesia enim Domina;
Censum illum legauit per hæc verba, ibi, *Iure le-*
gati reliquit Cæciliæ, Lauiniæ, & Antoniæ filiabus qu.
Dominici filij dictę Testatricis scuta centum de paulis
decem pro quolibet, & alia scuta centum similia D. Io.
Baptistæ filio D. Faustinæ filiæ dictæ Testatricis, quæ
dicta Testatrix dixit habere in Alma Vrbe sub annuo
6 *censu, &c.* Dum itaque illis tribus mulieribus le-
gauit scuta centum pro qualibet, legasse dicitur scu-
ra centum singulis consignanda, non autem vt alte-
ra pars prætendit, sola scuta centum inter omnes
diuidenda: Dictio enim illa, *Pro qualibet*, est di-
stributiua singularum personarum supra expressarũ
glos. in l. si pluribus verb. sed omnes, ibique Bart. ff. de
legat. 2. Et operatur, vt legatum cuilibet insoli-
dum attribuetur, *Bart. in l. hoc articulo nu. 3. ff. de hær.*
instit. Soccin. sen. cons. 16. num. 19. lib. 4. Ruin. cons. 76.
num. 4. lib. 1. Corn. cons. 40. num. 19. lib. 2.

Et hinc redditur prorsus nulla, & inefficax secun-
da venditio, quę prætenditur vltimo loco facta ab
eisdẽ legatarijs ad fauorem DD. de Astallijs. Quia
cum venditio facta Sacconario ex supra deductis,
7 fuerit omninò perfecta, non potuit ab ea recedi,
absque nouo omnium contrahentium consensu, *l. si*
quam rem vbi glos. verb. non possunt ff. de rescind. vend.
l. 1. C. quando liceat ab empt. disced. Cephal. cons. 393. n.
35. cum seqq. & cons. 407. num. 9. Surd. cons. 52. n. 19.
& 20. Modern. Mant. controu. for. controu. 375. num. 2.
8 In contractibus enim nominatis altero inuito non
est locus pęnitentiæ *l. in Ciuile vbi Bald. in princ. C.*
de rei vendic. Rot. coram san. me. Greg. dec. 88. numer. 2.
decis. 192. n. 14. part. 5. & decis. 336. num. 31. par. 8. rec.

Nec aliquid adhunc effectum operatur reseruatio
9 dominij vsque ad integram prætij numerationem.
Huiusmodi enim dominij reseruatio conseruat qui-
dem ad fauorem reseruantis specialem hypothe-
cam, itaut in casu non factæ solutionis præferatur
in re vendita cæteris Creditoribus emptoris etiam
anterioribus, non autem vt possit absque consensu
æmentis rescindere venditionem, quæ in omnibus
suum effectum sortita fuit, *Couar var. resol. lib. 3.*
cap. 11. num. 6. Scacc. de Camb. §. 1. quęst. 7. p. 2. ampl. 8.
num. 165. Grat. discept. for. cap. 523. num. 15. cap. 730.
num. 1. cap. 946. num. 4. & cap. 697. num. 1. Vinc. de
Franc. dec. 506. num. 4. par. 2. Larrea decisione Granaten. 42. n. 6. p. 1.

Cæterum minus releuat repetitum obiectum,
quod obligatio Tiberij videatur restricta ad fauo-
rem solius Hospitalis. Quia cum promiserit in-
demne releuare Hospitale, & extinguere censum;
illiusque fructus soluere solutio, & census extinctio
pernecesse referri debet ad fauorem creditorum,
quibus est facienda, non autem Hospitalis, quod est
10 hæres Poncialli debitoris, vt dictum fuit *in deci-*
sione, quę reuidetur, §. Dupliciter enim.

Nec obstat replicatio, quod cum Sacconarius, illiusque Authores non fuerint, nec præsentes, nec nominati in d. obligatione Tiberij, licèt dicta obligatio respiciat eorum fauorem, ex ea tamen agere non possunt directè contrà d. promissorem, sed omnis actio dicitur quæsita Hospitali, quod eum cogere potest, vt soluat creditoribus iuxtà dispositionem textuum *in l. cum Res filio tuo 22. C. de donat. ibique glos. in figurat. casus. & in l. stipulatio ista 38. §. Si stipulatur, vbi glos. verb. fieri, & in l. Liber homo, §. fin. vbi pariter, glos. in verb. in certi, ff. de verb. oblig.*

Quia prædicta procederent iure communi inspe-
11 cto, non autem applicantur, quando prout hic, actũ
fuit vigore obligationis Cameralis: obligatio enim
Cameralis cum contineat stipulationem pro omni-
bus quorum interest, nec reuocari possit in dubium,
quin de tempore dictæ obligationis Sacconario,
vel suis Authoribus interesset, & essent principales
Creditores Census, cuius de causa Astallius fideius-
serat, tanquam Principalibus, & primarium interes-
se habentibus fuit à principio ipsis quæsita Actio
directa contra dictum promissorem, & obligo Ca-
meralis operatur ad eorum fauorem, ac si ipsis præ-
sentibus, & acceptantibus stipulata fuisset, vt sæpius
resoluit, *Rot. in decisionibus allegatis in dicta decisione*
quæ reuidetur sub dicto §. Dupliciter enim.

Quæ repetuntur de legitimatione personarum ex parte Actoris, & de omissione iuramenti calumniæ, tolluntur ex responsionibus datis *in dicta decisione, §. Nullitas enim, & §. Secunda verò*, cum quibus DD. transierunt.

Et ita resolutum vtraque parte informante, &c.

AVENIONEN. DILAPIDATIONIS BONORVM.

Luna 7. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Remissoria in causa Profana etiam sine fumo, data articulorum releuantia denegari non solet in qualibet Instantia, & quando derelcuantia dicatur constare? Suspicio calumniæ ad impediendam Remissoriam quęnam requiratur? & an per suspicionẽ calumniæ denegetur remissoria, data articulorum releuantia. Inuerissimilitudo, quoad alios non impedit Remissoriam super omnibus, & ex quibus remissoria in gradu restitutionis in integrum denegari non soleat? Hæc decis recedit à decisis in hac eadem secunda Martij præsentis anni, quæ supra.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in qualibet Instantia in causa tamen prophana denegari non solet data articulorum releuantia,*

2 Re-

Digitized by Google

2 *Reintegratio spoliato tantum, non spoliatori conceditur.*
3 *Remissoria solet denegari ex suspicione columniç.*
4 *Reo legitimè impedito in faciendis probationibus, vel terminus non currit, vel datur reintegratio.*
5 *Remissoria concurrente fumo futurç probationis ex prçsumpta calumnia denegari non potest, maximè in tertia Instantia, ne probationes angustientur.*
6 *Remissaria ab simplicem suspicianem calumniæ data articulorum relenantia, & canturrente fumo futura probationis non denegatur.*
7 *Remissoria ne concedatur ob inuerisimilitudinem, debet esse talis inuerisimilitudo, vt excludat possibile in contrarium.*
8 *Probatio probationem non excludit.*
9 *Remissaria etiom ex relenantia vnius articuli conceditur super omnibus.*
10 *Testibus examinatis in Iudicio criminali pro informatione Curiç sine citatione partis nihil est deferendum in Iudicio Ciuili.*
11 *Remissoria postquam fuerint didicita, testificata, & publicata dicta Testium non solet conredi supereysdem articulis, vel de directo cantrarys.*
12 *Limita, quando originale processus fuit solummodo dimissum in manibus Procuratoris, secus autem si stetit penes principalem.*
13 *Mulier etiam post didicita testificata per viam restitutianis in integrum potest inducere testes super antiquis articulis, vel de directo contrarys.*

DECISIO CCI.

TRiplici fundamento sub die 2. Martij prçteriti, Andrea tantum informante, denegarunt DD. Remissoriam Sirenæ; Primò quia videbatur concurrere vehemens suspicio calumniæ, dum causa in partibus diù agitata, ac eidem præfixis dilationibus ad probandum, nunquam curauit facere suas probationes. Secundò ob inuerisimilitudinem materiæ articulatæ ex quo articulabatur inuentarium hæreditatis Ioannis fuisse fideliter confectum præsentibus Andrea filio, & Cursoribus, & tamen inuentarium confectum fuit de mense Ianuarij, Cursores verò deputati fuere de mense Maij sequentis, & Testes in eo adhibiti contrarium de directo deposuerunt. Tertiò quia non deficiebat timor subornationis Testium, ex quo Sirena in partibus, dum altera pars inuigilabat pro examine suorum Testiũ, sçpius illos subtrahere, & ad deponen. in sui fauorem vertere curauit, quibus omnibus consideratis resolutum fuit remissoriam esse denegandam ex iuribus in decisione allegatis. Verum per duas vices causa reproposita, vtraque parte informante DD. recedendo à decisis, responderunt pro remissoria, quia cum simus in materia prophana, in qualibet
1 instantia, etiam sinè fumo, data articulorum relevantia, remissoria denegari non solet iuxta *decisione Cаputaq. 68. num. 1. par. 3. san. me. Gregor. decis. 403. n. 3. bo. me. Cocc. decis. 149. n. 1. Rot. in Perusina obligationum 15. Martij 1645. coram R.P.D. meo Octobono, & alibi passim.*

Releuantia autem in proposito casu resultat, quia præsertim in secundo articulo Sirena intendit probare, quod tàm de tempore vltimæ infirmitatis Ioann. Cardoni eius viri, & respectiue Patris Andreæ Collitigantis, quàm post eius mortem idem Andreas è domo illius hæreditaria secretè asportauit, & asportare fecit multa mobilia, scripturas, & magnam pecuniarum quantitatem, prout deponunt tres testes ad perpetuam rei memoriam examinati *Summ. Sirena, num. 2:* hoc enim formitèr probato, nulla sanè competeret hæreditatis reintegratio ad fauorem Andreæ. cum hæc spoliato dumta-
2 xat, non autem spoliatori concedatur *cap. conquerente de restit. spoliat.*

Nec subsistit, vt dicebatur in alia decisione, quod concurrat vehemens suspicio calumniæ, proptèr
3 quam remissoria solet denegari ex deductis *in Firmana pensionis 12. Maij 1642. coram R.P.D. meo Bichia in Meleuitana hæreditatis 26. Ianuarij 1643. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & in Cæsaraugustana distributionum 13. Martij eiusdem anni coram me.*

Quia animaduerterunt DD. quod huiusmodi suspicio calumniç deducitur dumtaxat ex neglecto examine in partibus, quod cessat prorsus ex facto. Tùm quia ab Auditore Ciuitatis Auenionen. Sirenæ denegata fuit remissoria extra Statum, vbi degebant Testes *dumm. num. 1.* Tùm quia Andreas minatus fuit carceres Testibus, qui contra ipsum de-
4 ponerent *Summ. num. 4.* vndè habuit legitimam causam protrahendi suas probationes, propter quã est excusanda, & ad elapsos terminos probationis reintegranda *ad not. per DD. in l. cum ipse, ff. de excus. tut. & in l. fin. C. de adult. & in his terminis resolutum fuit coram bo. mem. Buratto decis. 246. num. 12.* Eoq; magis cum causa pendeat in gradu restitutionis in integrum, & nulla adhuc probatio ex supra
5 deductis fieri potuerit, quo casu ne probationes angustientur cum irreparabili præiudicio partis, dum aliud tempus non superest, concurrente, prout hic dicto magno fumo futuræ probationis, remissoria non solet denegari *Card. Seraph. dec. 500. num. 2. san. me. Greg. decis. 83. num. 5. & dec. 276. num. 2. vbi Add. num. 7. bo. me. Buratt. dec. 555. n. 4. Rot. dec. 125. n. 36. par. 5. & dec. 212. num. 2. par. 6. recent. in Ianuen. Pecuniaria 27. Iunij 1642. coram Reuerendissimo D. meo Decano, §. Non obstat, quod Isabellæ idemque admisit in Meleuitana Hæreditatis 26. Ianuarij 1643. coram eodem §. Nec releuat, & in alia decis. huius causæ, §. Licet enim.*

Præter quod cum de releuantia articulorum ambigi non possit. & simul etiam concurrat fumus futuræ probationis ex depositionibus dd. trium Te-
6 stium remissoria ob simplicem suspicionem calumniæ numquam denegatur. *Egid. dec. 624. num. 2. Rot. dec. 343. num. 6. part. 1. dec. 503. num. 3. circa fin. p. 2. dec. 304. num. 1. & 2. dec. 715. num. 3. par. 3. dec. 575. num. 6. par. 5. tom. 2. recent. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 462. num. 6. & declaran. contrarias decisiones dixit Rota in Cæsaraugustana distributionum corã me §. Demum non obstat, & in dicta Perusina oblationum coram R.P.D. meo Otthobono, paragraph. fin.*

Quo verò ad inuerisimilitudinem tertij articuli, placuit responsio, quod inuerisimilitudo non est ta-
7 lis, vt excludat possibile in contrarium, prout ad hunc effectum requiritur, vt limitando conclusionẽ dixit *Rota in recent. dec. 277. num. 3. par. 3.* & cum deducatur ex solis depositionibus testium alterius partis, dixerunt DD. non exindè denegandam esse
8 remissoriam Sirenæ, cum probatio probationem non excludat *Egid. dec. 565. num. 1. Rat. diuers. decis. 785. num. 5. par. 1. in recentiar. dec. 70. num. 8 par. 6.* Vtraque enim pars est admittenda ad illas faciendas, & ijs peractis Rota iudicabit, quænam ex illis præualeant, vt dictum fuit in *Legionen. Decimarum 22. Maij 1615. coram Manzanedo in recent. dec. 677. numer. 5. par. 1. & in d. Ianuen. Pecuniaria coram Reuerendissimo D. meo Decano.* Vltra quod dum ex superius deductis apparet de releuantia secundi articuli, inueri-
9 similitudo quoad alios non nocet, cum ex releuantia
vnius

vnius articuli. Remissoria etiam super omnibus concedatur *Card. Mantic. dec.* 312. *num.* 1. *& 2. sa. me. Greg. d. decis.* 403. *num.* 7. *Cardin. Caual. dec.* 289. *nu.* 2. *cum alys allegatis in d. Perusina oblationum coram R. P. D. meo Ottobono*.

Demum quoad timorem futuræ subornationis Testium difficultas pariter cessat ex facto, dum pro illius iustificatione nihil aliud fuit deductum, quam quædam simplex quærela, in qua asseritur fuisse examinatos quamplures testes, & iuxta illorum depositiones decretam capturam, ideoque dum huiusmodi iudicium non probatur prosequutum, quinimò fuit derelictum, & pars conuolauit ad ciuile, satis declarauit deficere prætensam subornationem,

10 quæ non probatur ex assertis testibus, quibus nihil est deferendum in hoc iudicio ciuili, tamquam examinatis in causa Criminali pro informatione Curiæ, & sine citatione partis *ad text. in l. vltima vers. sancimus C. de testib. Rot. post. 2. vol. cons. Farinacc. dec.* 128. *num.* 5. *& dec.* 145. *num.* 21. & dictum fuit in Bonon. *Pecuniaria* 26. *Maij* 1645. *§. assertum verò, & 19. Ion. præteriti §. minus vrgent coram R. P. D. meo Bichio*.

Parum etiam obstante, quod fuerint didicita testificata, & publicata dicta Testium pro altera parte examinatorum, quo casu denegatur remissoria

11 super ijsdem articulis, vel de directo contrarijs, vt resolutum fuit in *Cremonen. Pensionis* 4. *Maij* 1635. *coram bon. mem. Coccino in recentior. decis.* 41. *n. prim.* 10. *& 25. par. 7. & in Romana Successionis* 4. *Iulij* 1642. *coram R. P. D. Carillo §. timor tandem circa med. & §. seq.*

12 Quia dum processus non fuit accomodatus principali, sed Procuratori, vt ex fide Notarij *Summar. Andreæ num.* 1. non dicuntur didicita testificata ad effectum denegandi remissoriam, cum ex quadam prærogatiua Curiæ, in qua nonnisi viri probi, & docti exercent munus Procuratoris, Rota soleat de eis confidere, illisque permittere visionem processuum, vt dixit *Rota coram Card. Seraphin. dec.* 688. *n. 2. & coram san. mem. Greg. dec.* 497. *num.* 2. quicquid secus dicendum esset, si probaretur processum peruenisse ad manus principalis, & apud eum per aliquod tempus extitisse, vt distinxit *Rota coram san. memor. Gregor. decis.* 497. *ante numer.* 5. *ibique Add. numer.* 8.

Et remouetur omnis scrupulus, quia sumus in muliere, cui etiam post didicita testificata licitum

13 est per viam restitutionis in integrum inducere testes super antiquis articulis, vel de directo contrarijs *ad trad. per Bald in l. eos §. si quid autem num. 3. C. de appell. Innoc. in cap. auditis num. 2. de restit. in integ. specul. eod tit. §. vltimo num. 3. Afflict. dec.* 216. *num.* 2. *Osasch. decis. Pedem.* 87. *num.* 3. *Rota in Romana Pensionis* 1. *Iulij* 1620. *coram Remboldo post Fenzon. ad stat. Vrb. dec.* 44. *§. De iniustitia vero*.

Et ità resolutum vtraque &c.

VALENTINA PARROCHIALIS.

Veneris 18. *May* 1646.

ARGVMENTVM.

Procurator habens mandatum ad resignandum potest illud implere per æquipollens, nec est necesse quod Pontifici exprimat onus Beneficij perpetuum, & dicitur illud satis impleuisse, si cæteras conditiones in eo per resignantem appositas Pontifici narrauerit, illasque Papa deleuerit, & quando teneatur diligentias renouare? Resignatio autem deletis à Papa conditionibus in ea appositis, non dicitur nulla ex defectu consensus in resignante, quando resignans illas apposuit in resignatione cum clausula: *Si Sanctissimo placuerit, nec alias, aliter, nec alio modo*.

SVMMARIVM.

1 *Resignatio signata, & admissa à Pontifice post obitum resignantis non sustinetur*.

2 *Onus beneficij perpetuum non est de necessitate exprimendum Pontifici in supplicationibus*.

3 *Onera perpetua, quæ distrahuntur à corpore beneficij non continentur in valore expresso, sed illum minuunt*.

4 *Onera perpetua, & necessaria de recenti stylo Datariæ, non solent exprimi in supplicationibus*.

5 *Taciturnitas oneris Beneficij non reddit gratiam subreptitiam, quando onus non est voluntarium, sed necessarium, & perpetuum*.

6 *Pensio antiqua semper venit de necessitate Pontifici exprimenda, quando noua pensio super eadem beneficio ex gratia reseruatur*.

7 *Papa non præsumitur voluisse grauare beneficium duplici onere, seu pensione*.

8 *Pensio antiqua, quando est perpetua, & imposita à Concilia super beneficio, non est de necessitate exprimenda in reseruatione nouæ pensionis*.

9 *Acta facta ad abundantiorem cauthelam non nocent*.

10 *Procurator habens mandatum conditionale ad resignandum conditiones in eo appositas narrauit Pontifici, illæque fuerunt à Sanctissimo deleta tamquam non solita concedi, dicitur satisfecisse mandato, & resignatio sustinetur*.

11 *Procurator licet posuerit in supplicatione conditiones mandati illæque fuerint a Papa deletæ, non dicitur mandatum impleuisse, sed vlterius tenetur ad reiteratas diligentias pro illis impetrandis*.

12 *Declara hoc tantum procedere in conditionibus à Papa concedi solitis, pro quarum impetratione non sufficit illarum expressio in supplicatione, sed reiterandæ sunt diligentiæ*.

13 *Secus in conditionibus numquam solitis concedi in his enim cum nouæ diligentiæ non essent profecturæ, iterari non debent tamquam superfluæ*.

14 *Clausula* Si Sanctissimo placuerit, & non alias, aliter, nec alio modo *operatur, vt nolente Pontifice admittere conditiones in resignatione appositas, illas pariter noluisse censeatur resignans*.

15 *Procurator, dum posuit in supplicatione conditiones mandati, & Papa illas admittere denegauerit, non tenetur reiterare diligentias, pro illarum admissione, quando mandans apposuit conditiones in mandato cum clausula*. Si Sanctissimo placuerit, nec alias aliter, nec alio modo.

16 *Clausula* Si Sanctissimo placuerit operatur, *vt resignatio sustineatur, quoad narrata Pontifici, & ab eo delineata, non autem, quo ad narrata*.

17 *Mandatum satis est quod fuerit impletum per æquipollens*.

18 *Resignatio, dum fuit à resignante ratificata etiam quo ad conditiones per Pontificem deletas, sustinetur, nec amplius potest opponi de defectu implementi ex parte Procuratoris, qui diligentias non reiterauit pro illarum admissione*.

19 *Ratificatio subsequuta suplet defectum præcedentis mandati*.

20 *Littera resignationis licet ex Constitutione Gregoriano debeant expediri intra nouem menses, attamen dum Papa prorogauit terminum ad publicandum possunt in termino prorogato expediri, & publicari*.

21 *In beneficialibus passim admittitur multiplicatio Titulorum*.

DE-

DECISIO CCII.

PLures in hac causa emanarunt resolutiones, prima
sub die octaua Aprilis *1644.* coram R.P. D. meo
Carillo, in qua Domini dixerunt non constare de
valida resignatione, duplici fundamento, altero quia
1 ex registro Datarię apparebat supplicationem signa-
tam fuisse à fæl. record. Vrbano VIII. tertio nonas
Ianuarij Pontificatus anno decimo octauo, qui fuit
1641. à natiuitate, & consequenter post obitum
resignantis; altero quia mandatum ad resignandum
erat conditionale cum decreto exprimendi onus an-
tiquum duorum cafficiorum tritici, & reseruata
pensione ducatorum 200. auri de Camera integrè
soluendorum, litteris non expeditis, quæ cum per
Procuratorem impleta non fuerint, quinimò sup-
plicatio signata cum clausulis omninò repugnanti-
bus, nulla videbatur resignatio ex defectu consen-
sus resignatis, vt ex *decisione à me extensa in eius lo-
cum subrogato*.

Secunda sub die 13. Ianuarij 1645. in qua, Mu-
rillo tantum informante, ex ijsdem fundamentis
iterum responsum fuit non constare de valida resi-
gnatione.

Tertia sub die 28. Aprilis eiusdem anni, in qua
Domini ex nouiter in facto deductis, ex quibus vi-
debatur cessare vtrumque fundamentum, recesserunt
à decisis, & pro validitate resignationis responde-
runt. Verum, cum hodiè dubitauerim, an esset
standum in primo, vel vltimo loco decisis, persi-
sten. esse in vltimo loco responsum fuit.

Quantum enim attinet ad primum fundamentū;
adhuc non subsistit, dum exhibito originali suppli-
cationis apparet illam signatam fuisse tertiò nonas
Ianuarij Pontificatus eiusdem fan. mem. Vrbani O-
ctaui anno 17. qui correspondet anno 1640. quo
tempore resignans erat in humanis.

Quo verò ad secundum, vel prætenditur formam
mandati non fuisse seruatam, ob non factam expres-
sionem duorum Cafficiorum tritici Seminario an-
nuatim debiti, & obiectum non releuat, quia cum
hoc sit onus perpetuum ea dispositione Sacri Con-
2 cilij Tridentini *sess. 23. c. 18. de reformat.* fortè non
erat de necessitate exprimendum, cum similia one-
3 ra perpetua, quæ distrahuntur à corpore beneficij,
non contineantur in valore expresso, sed illum mi-
nuut, vt notat *Gig. de pens. quæst. 96. num. 2. & 3. cum
alijs relatis in vltima decisione §. ad alterum.* Et sine
4 difficultate, attento recenti stylo Datariæ non ex-
primendi in supplicationibus similia onera perpe-
tua, seruato à tempore san. mem. Sixti V. vsque ad
fæl. record. Vrbanum VIII. nedum generaliter in
alijs prouincijs, sed particulariter in Diœcesi, de
qua agitur, vt ex fidibus, & partitis datis, tam in
præterita, quam in hodierna propositione, propter
quem non releuant deducta per *Rotam in Valentina
Pensionis 25. Iunij 1601. coram bon. memor. Cardinali
Mellino*, vt copiosè respondetur in dicta *vltima de-
cis. §. ad hoc pariter cum pluribus sequen.* in qua vlte-
5 rius dictum fuit taciturnitatem huius oneris non
reddere gratiam subreptitiam, cum voluntarium
non sit, sed necessarium à iure, & Concilij decreto
inductum cuicumque beneficio huius Diœcesis.

Et nihil facit altera fides quamplurium sollicita-
torum litterarum Apostolicarum, qui attestantur,
quod in resignationibus cum pensione, quando be-
neficium est grauatum aliqua pensione antiqua,
semper narrari debeat illa antiqua pensio, vt noua
sustineatur.

6 Quia animaduerterunt Domini prædicta locum
sibi vendicare posse in cæteris pensionibus, quæ ex
gratia reseruatur, in quibus, cum non præsumatur
7 Papam dupplici onere voluisse grauare beneficium,
expressio antiquæ pensionis videtur necessaria, in
quibus terminis procedit *decis. Verall. 314. num. 3.
par. 2. cum concordantibus*; secus verò quando, prout
8 hic, agitur de pensione perpetua imposita per De-
cretum Concilij, in quibus cum vigeat modernus
stylus Datariæ illas non exprimendi fundatus in
pręsumpta scientia Pontificis omnium decretorum
Concilij, opus non est illas Sanctissimo exponere,
ex iuribus supra, & in vltima decisione allegatis.

Prout nec obstat vnica reseruatio pensionis cum
expressione dictæ antiquæ pensionis debitæ Semi-
nario *Summ. Murilli num. 6.* Quia cum similis expres-
9 sio facta fuerit ad abundantiorem cautelam, non
exindè cessat recens stylus Datariæ illas non expri-
mendi, cum quo Domini transierunt.

Vel pętenditur excessum in mandato ob inobser-
10 uantiam aliarum conditionum, & cum præfatæ
fuerint in supplicatione appositæ per Procuratorem
& à Sanctissimo deletæ, tanquam non solitæ con-
cedi, satisfactum fuit mandato, & resignatio substi-
netur, vt aduertit *Paris. hoc tract. lib. 9. quæst. 37. n. 2.
vers. Et hæc Lott. de re benef. lib. 3. quæst. 16. num. 36.
vers. prius autem, cum alijs per Rotam decis. 887.
num. 2. par. 4. diuers.*

Vndè non iuuat allegare, quod aliquando clausu-
læ in supplicationibus appositæ deleantur in Data-
ria de consensu partium, ideoque nisi delineatura
probetur facta inuito petente, ea non sufficiat ad ef-
11 fectum probandi implementum mandati, sed vlte-
rius requirantur reiteratæ diligentiæ pro illis impe-
trandis ex adductis in *Sauonen. Cantoriæ 27. Iunij
1642. coram R. P. D. meo Ottbobono, & 6. Martij
1645. coram R.P.D. meo Ghisilerio.*

12 Quia, præter quod hoc procedit in clausulis à
Papa concedi solitis, pro quarum impetratione non
sufficit sola expressio in supplicatione, sed iterandæ
sunt diligentiæ, in quibus terminis loquuntur *deci-
13 siones in dicta Sauonen. Cantorię*, secus in clausulis,
de quibus agitur numquam solitis concedi; in his
enim cum nouæ diligentiæ non essent profecturæ,
iterari non debent, tamquam superfluæ, vt dixit *Rot.
in recent. decis. 261. num. 12. par. 8.* Placuit responsio,
14 quod cum post expressas in mandato has conditio-
nes mandans addiderit, *Si ita Sanctissimo placuerit*,
cum clausula, *non aliar, aliter, nec alio modo*, quæ o-
perantur, vt nolente Pontifice, noluisse etiam cen-
seatur Resignas *Cas. de Grass. decis. 10. de præbend.
num. 2. 3. & 4.* quem referunt, & sequuntur, Procu-
15 rator non tenebatur nouas diligentias adhibere,
sed satis fuit in supplicatione Sanctissimo porrecta
illas exponere, cum sequuta voluntate Pontifici eas
denegandi, defecerit consensus etiam in mandante,
eatanus petente, quatenus Sanctissimus dignaretur
concedere, vt in terminis expresse firmatur in supra
allegata decisione Cæsar de Grass. num. 8. & benè re-
spondet *vltima decisio d. §. non obstat clausula*.

16 Nec quicquam releuat replicatio, quod licet per
clausulam *Si Sanctissimo placuerit*. Resignatio susti-
neatur, quoad ea, quæ Pontifici narrata fuerunt, &
ab eo delineata, sustineri tamen non possit quoad
non narrata, videlicet quoad clausulam, quod pen-
sio non possit reduci, etiam ex causa onerum Eccle-
siæ in supplicatione non expressam.

Quia satis dicitur expressum, dum pensio petita
fuit libera, immmunis, & exempta ab omni onere
imposito, & in futurum imponendo ex causa quan-
17 tumuis necessaria, & consequenter mandatum vi-
detur impletum per æquipollens, quod sufficit per
tex.

text. in l. vltima §. vltimo ff. mand. & in l. non solum vbi Alex. num. 5. ff. solut. matrim. Et in omnem casum cum post signatam supplicationem Resignans ratam habuerit resignationem ab eius Procuratore factam, illamque ratificauerit, tam quoad clausulas delineatas, quàm quoad reductionem pensionis, ibi, *Michael scienter, & sponte meliori modo &c. ratum habebat, & ratificabat &c. omne id, & quicquid per Doctorem Raimundum Coll. Procuratorem suum legittimum fuit factum, gestum &c. nomine proprio in Curia Romana siue eius Cancellaria in expeditione, & negotio resignationis dictæ Parrochialis factæ in fauorem Doctoris Thomæ Iusa &c. etiam ratione alimentorum non posset dictus Thomas, nec Successores minuere pensionem &c. volens, ac cupiens, quod dicta resignatio maneat, & persistat firma, & ratificata, & confirmata modo, & forma in prædictis lineatis clausulis &c. faciens inde generalissimum posse ratificationis aliarum clausularum &c.* Resignatio quoad præfatas clausu-
18 las respicientes fauorem, & vtilitatem Resignantis per huiusmodi ratificationem valida, & firma remansit, adeout amplius opponi non possit de defectu implementi ex parte Procuratoris *cap. Ratihabitio de regul. in 6.* Cum subsequuta ratificatio om-
19 nem tollat difficultatem præcedentis mandati, vt dictum fuit *in Romana pecuniaria* 8. Nouembris 1627 *coram bon. mem.* Coccino *in recent. decis. 103. num. 12. part. 5.*

Quod autem litteræ tam resignationis, quam reseruationis pensionis fuerint expeditæ elapso termino præfixo nouem mensium, non fuit per Dominos habitum in consideratione. Quia quoad litteras reseruationis pensionis illæ non erant amplius expediendæ, dum in dicto termino decessit Pensionarius; quo veró ad litteras Resignationis, non docetur illarum expeditioni fuisse præfixum similem
20 terminum, & licet adsit Constitutio Gregoriana de publicandis infra nouem menses, quæ per necessarium antecedens importat etiam expeditionem, attamen dum Pontifex terminum ad publicandum prorogauit, potuerunt in termino prorogato expediri, & publicari. Et ad tollendam omnem dubitationem datur altera gratia nouæ prouisionis eidem Iusæ per Sedem Apostolicam concessa, quæ illi suf-
21 fragari debet, cũ in beneficialibus passim admittatur multiplicatio titulorum *cap. post electionem vbi Abb. num. 4. de concess. preben. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 46. num. 9. bone mem.* Coccino *dec. 47. num. 20. & decis. 317. num. 4. Rot. decis. 117. num. 2. part. 1. recentior.*

Et ita vtraque &c.

BONONIEN. LEGATI.

Veneris 18. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Legatum quando dicatur purè relictum, & non sub negatiua conditione si sine filijs? conscriptio Notarij inducens contrarietatem dispositionis imputatur eius imperitiæ, & malæ latinitati. Pactum de non petendo legatum durante vita duorum cum copula, & an præmortuo vno, sit locus petitioni illius portionis, altero superueniente?

SVMMARIVM.

1 *Legatum relictum sub negatiua conditione si sine filijs si ea deficiat, legatum quoque ipsum deficit.*
2 *Neptes dotari debent à Patre, non autem ab Auo, quando pater habet commoditatem dotandi.*
3 *Dictio* vlterius *includit præcedentia, & nouam dispositionem inducit.*
4 *Dos maior, vt plurimum à Parentibus filiabus constituitur, si careant masculis, quam si illos post se relinquant.*
5 *Testatoris dispositio, vbi est clara non est insistendum super dispositione iuris.*
6 *Notarij conscriptio, si repugnantiam induceret imputanda est eius imperitię, & malę latinitati, quę alterare non possunt verum sensum dispositionis*
7 *Dictio ambigua, & non intelligibilis quando est apposita in testamento à Notario semper assumi debet ille intellectus, qui ex verbis, & toto contextu dispositionis verisimilius colligi potest.*
8 *Pactum de petendo legato durante vita duorum, est tantum dilatiuum, ita vt sequuto obitu vnius aperiatur via petendi ratam legati non expectata morte alterius.*
9 *Dictio,* Et *cadens inter conditiones requirit verificationem omnium copulatorum.*
10 *Limita hoc tantum procedere in materia de sui natura indiuidua, secus quando copula* Et *posita est inter diuersas personas honoratas, vel grauatas, tunc enim resoluitur in disiunctiuam, & diuidit, & distribuit effectum dispositionis inter omnes ęqualiter pro rata.*
11 *Executio præsumitur valida donec contrarium probetur.*

DECISIO CCIII.

Svb die 3. Iulij anni præteriti coram me resolutum fuit esse procedendum ad vlteriora in executione contra bona Lucę defuncti, quoad medietatem summæ contentæ in mandato ab A.C. relaxato ad fauorem Eleonoræ, & Alexandri coniugum pro libr. 72000. eisdem debitis pro residuo legati scutorum 3000. relict. Eleonoræ à Ludouico de Muzzolis ipsius Auo paterno, causaque hodiè reproposita, cum validitas, & iustitia mandati, quoad dictam medietatem subsistant, DD. steterunt in decisis.

Nullitates siquidem alias deductæ cessant ex responsionibus datis in altera decisione, nec informantes pro Mazzolis amplius de illis opponunt. Iustitia verò clarè resultat ex verbis codicillorum, in quibus Ludouicus disposuit per hæc verba. *Quod si contingat ipsum codicillantem habere filias fœminas cum masculis, tunc eas dotari, & habere, si nupserint in seculo scuta 3000. pro qualibet computatis apparatibus,* & eidem disposuit quoad neptes ex filijs &c.

Nec obstat repetitum obiectum, quod Codicillans, prosequendo dispositiuam, præuia hac formali abbreuiatura *vls.* subiunxerit, si decesserint ipsius codicillantis filij sine masculis superstitibus filiabus fœminis voluit dictus codicillans, quod ipsæ fœminæ habeant, & consequantur scuta 4000. & apparatus pro qualibet earum &c. ideoque dictam abbreuiaturam *vls.* explicando pro dictione *videlicet*, le-
1 gatum videatur relictum sub conditione negatiua, si sine filijs, quæ cum deficiat, ex quo superest Io: Paulus masculus, legatum etiam defecisse dicatur iuxta *vulg. cons. Oldrad. 21.* quem intellectum, & explicationes informantes pro Muzzolis coadiuuare conantur, tum ex dispositione iuris, secundum
2 quam neptes dotari debent à patre, non autem ab Auo, quando pater habet commoditatem dotandi *l. fin. C. de dot. promiss.* Tum etiam ex solito Notarij rogati, dictionem *videlicet* conscribendi præuia illa abbreuiatura *vls.*

Iterum enim placuit responsio decisionis, quod legatum scutorum 3000. purè relictum fuit à codicillante, non autem sub conditione deficientiæ filiorum masculorum, & cum secundum germanum intellectum totius integræ dispositionis dicta abbreuiatura *vls.* significare non possit dictionem declara-

Digitized by Google

ratiuam *videlicet*, sed stare debeat pro dictione *vlterius*, quæ præcedentia includit, & nouam dispositionem inducit, vt tradit *Dec. in l. actione num 9. C. de transact. Soccin. Iun. conf. 107. num. 8. & 9. lib. 3. Dec. conf. 189. num. 7. Surd. conf. 274. num. 16.* & dictū fuit *in Mutinen. Dotis 16. Ianuarii 1641. coram Eminentissimo D. Cardinali Panzirolo §. Praterea*. Ludouicus enim duos casus considerauit, alterum existentiæ masculorum, & hoc casu mandauit, quod fæminæ consequantur scuta 3000. alterum illorum deficientiæ, qua stante scuta 4000. consequi debeant, & propterea orationem incohauit cum dictione *vlterius*, vt ostenderet se nouam, & diuersam dispositionem facere in diuerso casu, ac duplex legatum relinquere, primum scilicet in primo casu, alterum in secundo, & quidem iuris ratione, cum pa-
4 rentes, vt plurimum maiorem dotem constituant filiabus, si careant masculis, quam si illos post se relinquant, vt probatur *in decisione §. verum Domini circa finem*.

5 Ideoque parum referunt dispositio iuris, & solitum Notarij. Quia quoad dispositionem iuris in ea non est resistendum, dum habemus claram dispositionem Codicillantis, mandantis vtroque casu de proprio dotari neptes: solitum verò Notarij præter quod concludenter non iustificatur, etiam iusti-
6 ficatum in casu de quo agitur non esset attendendum ob euidentem repugnantiam, quæ aliàs clara deduceretur in verbis, ad quam euitandam similis conscriptio imputanda est imperitiæ Notarij, & malæ ipsius latinitati, quæ alterare non possunt verum sensum dispositionis *per text. in l. Imperator ff. de stat. homin. Castr. conf. 309. num. 1. & 2. lib. 1. Gabr. conf. 130. num. 42. lib. 6. Corn. conf. 235. num. 9. lib. 4.* nec partibus præiudicare *Menoch. conf. 37. num. 141.* Et
7 semper assumi debet ille intellectus, qui ex verbis, & toto contextu dispositionis verisimilius colligi potest, vt in his terminis resolutum fuit in *Amerina Fideicommissi 17. Maij 1645. coram R. P. D. meo Otthono §. final.*

Quo vero ad pactum non petendi legatum Aui durante vita naturali Lucæ, & Gandulphi, iterum responsum fuit illud nō obstare portioni Lucæ prædefuncti, quia relicta adhuc in suspenso resolutione illius quæstionis, an scilicet pacta, & dilationes, quæ aduersantur nedum respectu fructuum, sed etiā sortis sint inualidæ, & non attenduantur, Domini cē. suerunt esse factum locum petitioni portionis ad Lu
8 cam spectantis, cum huiusmodi pactum sit tantùm dilatiuum, itàut sequuto obitu vnius, aperta fuit via dictis coniugibus petendi ratam legati, non expectata morte alterius, vt firmatum fuit in altera
9 decisione; Idque etiamsi copula *Et*, cadens inter conditiones requirat verificationē omnium copulatorum *ad trad. per Peregr. de fideicom. art. 32. nu. 18. circa med. Guido Pap. dec. 527. num. 2.* Quia hoc pro-
10 cederet in materia de sui natura indiuidua; Secus autem quando prout hic, posita fuit inter diuersas personas honoratas, vel grauatas, tunc enim resoluitur in disiunctiuā, & diuidit, ac distribuit effectū dispositionis inter omnes æqualiter pro rata, vt tradunt, *Gomez. var. resol. tom. 2. capit. 11. num. 19. versic. Confirmatur, cæterique in dicta decisione allegati, §. fin. & præter illos est textus clarus in l si mihi, & Titio, ff. de verb. oblig. & magistraliter distinxit, Bald. in l. Gallus §. etiamsi sub num. 4. vers. Aut Copula eadem, ff de liber. & posthum.*

Denique quod mandatum A. Cam. fuerit demandatum exequutioni pro integro debito, tàm super bonis Lucæ defuncti, quam Gandulphi fratris non
11 iustificatur, & proindè interim est præsumendum pro validitate exequutionis *l. hæreditas §. Titia, ff. de euict. Alex. in l. à Diu. Pio, §. si super rebus num. 17. ff. de re iudic. Rot. coram bon. me. Buratt. dec. 426. num. 3. & dec. 675. num. 3. Et in Vebenetana restitutionis Dotis 14. Decembris 1643. cor. R. P. D. meo Peutingero.* Et ita resolutum vtraque &c.

CÆSARAVGVSTANA DISTRIBVTIONVM, SEV ATTENTATORVM.

Veneris 25. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Declaratoria, quando sit danda contra Contumaces, & non parentes litteris exequutorialibus Rotæ, & quæ requirantur adhuc effectum, & an intimatio dictarū litterarum facta per alium quam per cursorem, & Nuncium publicum suffragetur, & quando facta probetur intimatio ex attestatione Notarij absque relatione Cursoris? De paritione mandati de manutenendo in possessione exigendi, an per aliquas solutiones dicatur constare Declaratoria quando est consequutiua possessorij impediri non debet per litis pendentiam in petitorio, & quando petitur pro reuocatione sententiæ, donec constet de integra eorum purgatione, attentans audiri non debet.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria relaxatur de stylo Rotæ contra contumaces, & non parentes exequutorialibus.*
2 *Intimatio in partibus afficit licet non exequta à Cursore Mandatario, seu Nuncio, sed sufficit exequutam fuisse etiam ab ipsismet principalibus, vel eorum Procuratore.*
3 *Citationis vis consistit in notitia, & certa scientia citati, & si de ea constet quilibet defectus sanatur, & arctat citatum perinde, ac si legitimè exequuta fuisset.*
4 *Attestatio Notarij non probat citationem fuisse exequutam absque relatione Nuncij.*
5 *Limita hoc non procedere in Hispanijs alijsque partibus, in quibus Notarij funguntur Officio Nuncij, & quibus de executione citationum attestantibus creditur etiam absque Testibus.*
6 *Relatio Nuncij non est necessaria illius persona, sed sufficit attestatio Notarij circa executionem citationis, quando citatus habuit de citatione notitiam.*
7 *Citationis intimatio, & præsentatio facta Capitulo controuerti non potest ab alijs Canonicis, dum ex confessione dignitatum, quæ in actu præsentationis interererant manifestè admittitur.*
8 *Paritio mandati de manutenendo in quasi possessione exigendi debet esse successiua, & continuata, nec sufficiunt aliquæ solutiones, nisi etiam ostendatur successiuum, & continuum adimplementum.*
9 *Declaratoria retardari non potest cautra eum, qui litigare continuauit, nec obtulit se paratum parere exequutorialibus Rotæ, nec actualiter paruit.*
10 *Declaratoria, quando est consecutiua possessorij, impediri non potest per litis pendentiam in petitorio, quo durante est manutenendus, qui in præterito possidebat.*
11 *Declaratoria, quando petitur pro reuocatione attentatorum, donec constet de eorum integra reuocatione, attentans audiri non debet.*

DECISIO CCIV.

PEr binas decisiones resolutum fuit coram me reuocationem statuti factam à Capitulo Cæsaraugustano post motam litem à Portionatijs, & sibi præsentatam inhibitionem Rotalem cum omnibus
indè

Digitized by Google

indè sequutis fuisse attentatam, quarum vigore emanauit decretum de reuocando dicta attentata, & omnia in pristinum reponendo, & cum fuissent relaxatæ litteræ exequutoriales, ipsique Capitulo intimatæ, ac seruatis quatuor terminis ad docendum se paruisse, nec de paritione doctum. Proposui dubium, an sit danda declaratoria, quam Domini dandam esse sinè vlla difficultate resoluerunt.

Constat enim de relaxatione dd. litterarum cum comminatione censurarum, de præfixione termini ad parendum, de earum intimatione Capitulariter exequuta, & de reproductione, & lapsu termini ad parendum assignati, necnon de seruatione quatuor terminorum ad docendum se paruisse, & denique de illius contumacia, quibus omnibus concurrenti-
1 bus, deueniendum est ad relaxationem declaratoriæ iuxta inueteratum stylum huius Sacri Tribunalis, sic coercendi contumaces, de quo testatur *Mohed. decis. 1. de sent. excom: Achill. de Graff. dec. 5. num. 2. eod. tit: Card. Seraph. dec: 1113. num. 3. Buratt. dec. 17. n. 1. Rot. in recent. dec. 254. num. 1. cum seqq. part. 6. in Calaguritana Pensionis 4. Decembris 1624. coram Remboldo in Leodien. declaratoria 27. Ianuarij 1642. coram Reuerendissimo D. Præside Vallisoletano in Moguntina hæreditatis 28. Martij eiusdem anni coram R. P. D. meo Ghislerio, & in Ampurien. seù Ciuitaten. conuocationis ad Synodum 13. Februarij 1645. coram R. P. D. meo Meltio.*

Non obstat, quod intimatio dd. litterarum non probetur legitimè exequuta à Cursore, Mandatario, seù Nuncio adhoc specialiter deputato.

Quia cum agatur de intimatione exequuta in partibus, & doceatur per instrumentũ publicũ dictas litteras fuisse toti Capitulo congregato personaliter præsentatas per Procuratorem Portionariorum coram Notario publico Mattia Aquilue, & testibus de huiusmodi intimatione, & præsentatione rogatis,
2 *Summ. illorum nu. 6.* non fuit opus illam exequi per personam exequutoris, sed sufficit exequutam fuisse, & ab ipsismet principalibus, vel eorum Procuratore, vt in praxi seruandum probat, *Vestr. lib. 1. c. 2.*
3 *num. 7.* Et quidem optima ratione, quia cum tota vis citationis consistat in notitia, & certa scientia citati, si de ea constet quilibet defectus sanatur, & arctat citatum, perindè ac si legitime exequuta fuisset *ad text. in Clem. causa in fine de election. Felin. in cap. cum contingat, num. 3. de rescript. & in cap. Gratum sub num. 4. & cons. 410. nu. 2. Ruin. cons. 61. n. 33. lib. 5. Surd. cons. 38. num. 10. Gratian. discipt. for. cap. 156. num. 2. Vestr. vbi supra nu. 8. Bellam dec. 538. per totam.*

Ideoque non releuat, quod attestatio Notarij
4 non probet citationem fuisse exequutam, nisi constet de relatione Nuncij, vt resoluit *Rot. decis. 55. num. 1. part. 1. diuers. & coram bon. mem. Buratto decis. 324. num. 4.*

Quia præterè quod prædicta non procedunt in
5 Hispanijs, alijsque partibus, in quibus Notarij funguntur officio Nuncij, & Cursoris, & quibus de executione citationum attestantibus creditur, etiam absque testibus, vt dixit *Rota coram san. mem Gregor. dec. 426. num. 5. ibique Addit. litt. A. & in Oueten. beneficiorum 12. Iunij 1609. coram bo. me. Coccino, quæ est inter eius impress. dec. 465. nu. 7. & 8.* Dum ex supra
6 deductis probatur non fuisse necessariam personam exequutoris adhunc effectum deputari, dummodo citatus certam notitiam habuit, & Notarius fuit de dicta intimatione, ac præsentatione rogatus coram testibus specialiter ad illum actum adhibitis, non est necessaria relatio Nuncij, sed sufficit attestatio Notarij modo vt supra rogati, *Put. decis. 5. lib. 3. in Correct. Adden. ad Buratt. decis. 324. litt. A. san. mem. Gregor. dicta decis. 426. num. 4. Rota in recen. dec. 624. num. 10. par. 1.*

Minus releuat, quod d. instrumentum Aquilue videatur aduersari in pluribus attestationi alterius Notarij Gabrielis Francisci Garces ab ijsdem portionarijs productæ, qui attestatur de eadem præsentatione rogata ab Aquilue *Summ. Capitul. n. 1.*

Quia animaduerterunt Domini neutram ex adductis contradictionibus subsistere. Prima enim, quod dùm sub die 22. Decembris 1645. Garces attestatus fuerit Instrumentum intimationis, ac præsentationis prædictæ rogatum die 27. Ottobris precedentis fuisse ablatum à Regio Fisco, non potuerit Aquilue de intimatione præsentationis huiusmodi, tradere instrumentum Portionarijs. Cessat ponderando, quod post d. attestationem Garces, Aquilue instrumentum præfatum recuperauit, illudque consignauit Portionarijs, vt constat ex exhibitione, & productione ab eis facta in actis causæ post productam antedictam attestationem. Stant enim simul, quod die 22 Decembris dictum instrumentum extaret penes Fiscum, quodque postea fuerit Aquilue Notario restitutum, ac Portionarijs consignatũ.

Secunda verò, & tertia, quod in dicta attestatione dicatur Procuratorem requisiuisse Capitulum, vt adimpleret contenta in litteris exequutorialibus; in instrumento verò enuncietur requisiuisse, vt solueret tria regalia; Quodque in attestatione habeatur Capitulum nihil respondisse; in instrumento verò respondisse, quod audiebat, & quod infrà tempus iuridicum daret responsum, non fuerunt habitæ in consideratione, quia quoad secundam, cum litteræ in effectu continerent solutionem trium regalium, idem est, quod petitum fuerit in genere implementum contentorum in illis, vel in specie solutio trium regalium. Quo verò ad tertiam attestatio intelligitur de responsione præcisa ad petitionem, quæ in effectu data non fuit, instrumentum verò loquitur de responsione prouisionali, scilicet, quod audiuerant, & dedissent responsum, quæ simul non contradicunt.

Et tollitur omne dubium ex declaratione facta à nonnullis dignitatibus, quæ confitendo dictas litteras exequtoriales fuisse toto Capitulo præsentatas coram dicto Notario, & Testibus ad effugiendum Censuras ibidem comminatas, per instrumentum publicum declararunt se esse paratos dd. litteris parere, attentata reuocare, & regalia soluere, vt ex il-
7 lorum *Summ. num. 1.* Hinc enim veritas intimationis, & præsentationis prædictæ amplius controuerti non potest, dum ex propria confessione dictarum dignitatum, quæ in actu præsentationis intererant manifestè admittitur *ad text. in capit. per tuas de probat.*

Non obstat, quod vel petitur paritio mandati de manutenendo in possessione exigendi regalia diurna, & nocturna, & illi fuerit paritum mediante solutione, vel petitur paritio decreti Rotalis emanati super reuocatione attentatorum, & quoad cum relaxari non possit declaratoria, cum statim ac reuocatio Satuti fuerit declarata nulla, & attentata, perindè habeatur, ac si non fuisset facta, & consequentèr eidem dicatur ipso iure paritum.

Quia quoad mandatum de manuteneudo, cum
8 habeat tractum successiuum, & futurum tempus percutiat, non dicitur paritum per aliquas solutiones, nisi etiam ostendatur successiuum, & continuum adimplementum *l. si pro parte, vers. versum autem ff.*

de in rem, vers. gloss. in cap. duo sunt verb. videbatur 96. distinct. Abb in cap. 1. num. 10. ibique Ripa num. 29. vers. 3. de iudic. Rot. coram bon. mem. Buratto dec. 268. num. 2. Quo verò ad reuocationem statuti, cum in litteris exequutorialibus præcipiatur etiam quod Portionarij reintegrentur ad Statum primeuum exigendi, & percipiendi regalia iuxtà quantitatem, & formam in alijs mandatis Rotalibus decretam *dicto Summ. num. 5.* non potest dici paritum ipso iure per declarationem, quod reuocatio sit nulla, & attentata, nisi Capitulum actualiter soluat, & reintegret Portionarios, prout in dictis litteris conti-
9 netur. Dum itaque continuauit litigare, & non obtulit se paratum soluere, nec actualiter Portionarios reintegrauit, non videtur cessare illius contumacia, & consequentèr declaratoria retardari non potest, vt dixit, *Rota in dicta* Calaguritana *Pensionis 4. Decembris 1624. coram Remboldo cum alijs supra allegatis*.

Denique non obstat, quod pendeat disputatio, & cognitio boni iuris super confirmatione, vel infirmatione sententiarum Rotalium quę pluries discussa, nunquam fuit resoluta.

Quia præterquod cum petitio declaratoriæ sit
10 consequutiua possessorij impediri non debet per litis pendentiam in petitorio, quo durante est manutenendus in possessione, qui in præterito possidebat, *Innoc. in cap. 1. vt lit. pend Bald. cons. 446. sub n. 2. lib. 3. Menoch. de retin. remed. vlt. num. 1. & 2. Modern: Perus. de manut. obseru. 8. num. 1. & 2. cum seqq. Mastrill. decis. 52. num. 4. Caputaq. decis. 189. num. 5. & 6.*
11 Dum declaratoria petitur pro reuocatione attentatorum, donec constet de integra eorum purgatione, attentans audiri non debet *cap. non solum de appell. in 6. Caputaq. decis. 52. num. 2. part. 3. Card. Seraph. decis. 1176. num. 2. Rot. in recent. dec. 94. num 4. part. 3.*

Ad occurrendum itaque perpetuæ contumaciæ, & proteruiæ Capituli, quod per tot annos litigando grauioribus expensis Portionarios defatigauit, dixerunt Domini aduersus illud dandam esse declaratoriam, exceptis Michaele Antonio Frances Archidiacono Cesæraugustæ, Matthia de Bayetola Archidiacono de Daroca, Alphonso de Francia Archidiacono de Belchite, Didaco Antonio Frances Archipresbytero de Daroca, Domenico Cebrian Archipresbytero Cæsaraugustæ, Petro Prudentis Garces Archipresbytero Belchite; Petro Martel Cantore, quorum quilibet obtulit se paratum, & promptam obedientiam exhibet parendi litteris exequutorialibus, ac mandatis Rotalibus, vt paritèr resolutum fuit in hac eadem causa *15. Ianuarij 1635. corā bon. mem. Coccino*.

Et ita vtraque &c.

FVLGINATEN. PAROCHIALIS.

Veneris 25. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Gratia si neutri quando dicatur iustificata, & quęnam requirantur, Renuntians liti, non censetur donasse, sed agnouisse sibi nullū ius competere in re controuersa. Valor Beneficij narratus per non excessum qualiter iustificetur?

SVMMARIVM.

1 *Gratia si neutri requirit rem litigiosam, ideoque litis pendentia debet iustificari.*

2 *Præsbyteratus probatur ex literis remissorialibus Ordinarij.*

3 *Gratia si neutri quoad non Ius impetrantis probatur ex sola illius confessione emissa in narratiua.*

4 *Confessio impetrantis, quo ad non Ius ipsius operatur quod etiam si haberet ius eidem censeatur renunciasse.*

5 *Gratia si neutri, quoad non ius alterius probatur ex actis, ex quorum reuolutione satis probatur negatiua.*

6 *Renuncians liti pernetesse; censetur agnouisse nullum ius habere.*

7 *Renuncians simpliciter liti non præsumitur hoc facere animo donandi, sed quia iater agendum, censetur animaduertisse, sibi ius non competere super re controuersa.*

8 *Valor Beneficij narratus per non excessum probatur ex Testibus deponentibus de publica voce, & fama.*

9 *Gratia, vbi est iustificata venit executioni demandanda.*

DECISIO CCV.

VErtente lite coram me super pertinentia Parrochialis, de qua agitur, Vacantis per obitum Bernardini Castelli intèr Franciscum de Hieronymis prouisum ab Eminentissimo D. Card. Antonio Barberino, vti Commendatario Abbatiæ S. Crucis de Saxouiuo, & Euangelistam Maurum prouisum ab Eminentissimo D. Cardinali Francisco, nomine eiusdem Eminentissimi D Card. Antonij, Impetrauit Franciscus vltimo loco à S.D.N. gratiam si Neutri mihi directam, vndè proposito hodie à me Dubio, An dicta gratia sit iustificata, itaut veniat exequenda, Domini affirmatiue responderunt.

Prouisiones enim factæ à dictis Eminentissimis DD. Cardinalibus ad fauorem informantis, & Mauri, prout in gratia narrantur; iustificantur ex literis vtriusque Prouisionis datis in vtroque *Sum. diei 24. Martij 1645. num. 1.* sub qua die resolutum fuit Francisco dandum esse mandatum de manutenendo prout ex decisione apparet de lite intèr dictos Prouisos Vertente, cuius iustificatio requiritur, nedum ex narratiua, sed ex quo huiusmodi
1 gratiæ desiderant beneficium litigiosum *text. decis. 24. de rescript. in nou.* Constat ex reuolutione Processus, ex commissione causæ, & ex dicta resolutione super manutentione, vt respondit *Rot. dec. 455 num. 1. par. 2. rec.*

Vacatio verò, & Parrocchialitas controuerti non possunt, cum tàm Franciscus, quàm Euangelista illam impetrauerint vti talem, & vacantem per obitum dicti Bernardini vltimi Rectoris, vt in dictis
2 Prouisionibus; Et Præsbyteratus Francisci probatur ex literis Remissorialibus Ordinarij in actis causæ productis *Rot. dec. 91. num. 5. par. 8 rec.*

Quod autem neutri ius competat, respectu impetrantis verificatur ex propria illius confessione geminata in narratiua gratiæ, ibi, *cum autem sicut eadem petitio subiungebat à nonnullis asseratur neutrè Francisco, & Euangelista prædictorum ius in dicta Ec-*
3 *clesia, vel ad illam competere &c.* Huiusmodi enim Confessio non solum operatur narratiuæ, iustificationem *l. cum precum C. de liber. caus. Rot. cor. sa. me. Greg. decis. 89. num. 2. in rec. d. dec. 455. num. 4. dec. 699. num. 2. dec. 726. num. 2. & dec. 736. nu. 6. par. 2. & dec.*
4 *68. num. 3. par. 6.* sed etiam facit, quod etsi illi aliquod ius competeret, huic Iuri renunciasse censetur, vt resoluit *Rota in Iudea. Beneficij de Rosal. 9. Iunij 1595. coram Corduba, quæ est dec. 98. sub num. 1. post 2. vol. cons. Farinacc. Add. ad Sa. mem. Gregor. d. dec. 89. lit. A.*

Respectu verò Euangelistæ Collitigantis, prætèrquod illius non ius probatur ex reuolutione A-
5 ctorum, in quibus non apparet de facultate D. Cardinalis Francisci Barberini, qui nomine Commendata-

Digitized by Google

datarij absentis contulit Parrocchialem, de qua agi-
tur *Garz. de benef. par. 6. cap. 2. num. 216. Card. Maatic.*
dec. 287. num. 1. s. me. Greg. d. dec. 89. num. 3. bo. me. Bu-
ratt. dec. 362. num. 1. in rec. dec. 10. num. 5. dec. 81. nu. 6.
d. dec. 455. numer. 4. vers. respectu autem Abbatis ac d.
dec. 736. num. 5. par. 2. ac d. dec. 65. num. 4. part. 6. in Fe-
sulana Gratiæ si neutri 27. Ian. 1563. coram Robuste-
rio, & in segobricen. Canonicatus 16. Iunij 1641. co-
ram Emitentiss. D. *Card. Verospio*, Remouetur omne
dubium ex cessione litis ab eo facta, medietate
6 speciali Procuratore *Summ. informationis nu. 3.* Hinc
enim dum cessit liti, per necesse censetur agnouisse
nullitatem suæ prouisionis, & nullum Ius habere
ex doctrina *Bald. in l. postquam liti num. 11. vers. Ego*
dico C. de pact. Cagnol. in l. 2. num. 122. vers. respondeo
C. de eden. Tiraquell. *in l. si vnquam verb. Donatione*
largitus num. 203. Vbi quod, qui liti simpliciter re-
7 nunciat, non præsumitur id facere animo donandi,
sed quia intèr agendum animaduertit sibi ius non
esse in re controuersa *C. de reuoc. donat. dixit Rot. in*
rec. dec. 778. num. 7. par. 3. & in Messanen. *Decanatus*
27. Ianuarij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano,
§. eoq; facilius circa finem.

Valor denique per non excessum narratus in du-
catis aureis viginti quatuor de Camera, probatur ex
Testibus de publica voce, & fama, deponentibus
omnes redditus Parrochiales de qua agitur, com-
putato anno fertili cum sterili, non ascendere ad
annua scuta quadraginta monetæ *d. Summ. num. 4.*
8 Valorem enim beneficij narratum per non excessũ
probari ex depositionibus testium de publica voce,
& fama deponentium sæpius respondit *Rot. coram*
Card. Put. dec. 26. per tac. lib. 1. in correct. coram Card.
Seraph. dec. 1199. num. 4. cor. Card. Mantic. decis. 132.
num. 4. cor. bo. me Buratt. *dec. 255. num. 11. in rec. decis.*
517. num. 1. par. 3. dec. 161. num. 3. par. 6. & postremo in
Melphiten. Cantorię 2. Martij 1646. cor. R. P. D. meo
Otthobono.

9 His itaque omnibus iustificatis Gratia est exe-
quutioni demandanda *cap. si Capitulo vbi glos. verb.*
Exequatur de concess. Præbend. in 6. prout resolutum
fuit Francisco de Hieronymis tantum informan-
te, &c.

ROMANA PENSIONIS.

Mercurij 30. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Valor beneficij narratus in gratia reseruationis pen-
sionis præsumitur iustificatus ex continuatis solutio-
nibus per 29. annos etiam ad effectum petitorij,
concurrentibus adminiculis, licet alias requiratur
exactio pensionis per 30. annos continuatos, & quæ-
nam adminicula suffragentur ad hunc effectum;
& qualiter valor narratus in reseruatione pensionis
probari debeat?

SVMMARIVM.

1 *Valor narratus in gratia per ascensum, quando agitur*
in petitorio debet per concludentes probationes
iustificari.

2 *Pensio dicitur iustificata, etiam ad effectum petitorij*
ex possessione exigendi continuata per 29. annos.

3 *Contra quod imò per 30. annos completos quasi pos-*
sessio debeat iustificari adhunc effectum.

4 *Lsmita concurrentibus cum quasi passessione admini-*
culis, tunc enim obseruantia licet deficiant ali-
aliqui menses, perindè habetur, ac si fuisset inte-
graliter completa.

5 *Immemorabilis licet pro integro centenario deficiant*
quatuor, vel quinque anni, dummodo concurrant
adminicula, dicitur iustificata.

6 *Valor beneficij pro iustificatione pensionis probari*
debet pro integro decennio scilicet per quinquen-
nium ante, & quinquennium post reseruationem.

7 *Probationes reputantur sufficientes donec contrarium*
probetur ab eo cuius culpa, & negligentia melio-
res haberi non possunt.

8 *Verisimilitudo multum attenditur in materia pro-*
bationum, & operatur, vt admittantur etiam le-
uiores probationes, quæ alias non sufficerent.

9 *Clausula circiter verificatur etiam in decima parte*
minus, vel plus.

10 *Valor modicæ quantitatis licet fuisset Pontifici nar-*
ratus, illum verisimiliter non retraxisset à gra-
tia concedenda.

DECISIO CCVI.

ITerum DD. responderunt pro Francisco Grillo
Forosempronien. constare scilicet de Causis resti-
tutionis in integrum, persistendo in decisis coram
me sub die 19. Ianuarij præteriti ex late ibidem de-
ductis.

Non obstat, quod cum Grillus in gratia reser-
uationis pensionis ad eius supplicationem concessa
expræsserit valorem Canonicatus de quo agitur per
ascensum in ducatis centum auri de Camera, & aga-
tur in petitorio teneatur per concludentes proba-
tiones dictam narratiuam iustificare *iuxt. doctr. Abb.*
in cap. querelam num. 12. de elect. sæpius à Rota firma-
tam in Vercellen. Pensionis *26. Iunij 1592. coram Card.*
Mantic. *quæ in ordine est dec. 196. num. 2. & 3. in Carta-*
ginen. Pensionis 10. Aprilis 1598. cor. Pen. cum alijs
relatis per *Add. ad bo. me. Buratt. dec. 261. num. 17. &*
in Perusina Parrochialis *seù* Pensianum *1. Iulij 1641.*
cor. Reuerendiss. D. *meo Decano.* Ideoque dum Gra-
tia non fuit concludentèr iustificata, sententia
A.C. lata super nullitate Pensionis tamquam iusta
transitum fecerit in rem iudicatam. Quia cum ipse
per viginti nouem annos, ac nonnullos menses,
videlicet ab anno 1615. quo reseruationem obtinuit,
vsque, & per totum mensem Augusti 1643. conti-
nuò pensionem exegerit, tàm à Pergameno, qui
ipsi reseruationi consensit, quam ab illius successo-
re, & ab eodemmet Maro hodierno titulari, ex hac
2 possessione exigendi, & continuata obseruantia
tanti temporis gratia dicitur iustificata, etiam ad
effectum petitorij *Garz. benef. part. 1. cap. 5. num. 478.*
Rota in Bonon. *Pensionis 17.* May *1593. coram bo. me.*
Card. *Mellino post* Marches. *de commiss. par. 1. fol. 558.*
in rec. dec. 505. num. 3. par. 5. in Piscien. Pensionis 6. Fe-
bruarij 1645. R. P. *D. meo* Otthobono, *& in alijs rela-*
tis in alia dec. §. Etenim A.C.

3 Non obstat, quod adhunc effectum obseruantia
probari debeat continuata per 30. annos completos,
ad tradita per *Lotter. de re benef. lib. 1. cap. 40. nu. 355*
& 356. Rot. in rec. dec. 144. nu. 11. par. 8.

4 Quia animaduerterunt DD. prædicta procedere
in simplici ac nuda obseruantia, secùs verò vbi, prout
hic, cum ea concurrunt quamplura adminicula, &
probationes, tunc enim licèt pro complemento si-
milis obseruantiæ, deficiant aliqui menses perindè
habetur, ac si probaretur integraliter completa ex
allegatis in *d. dec. §. 4. ex quo circa fin.* vt in similibus
quod ad effectum probandi Immemorabilem licèt
5 pro integro centenario deficiant quatuor, vèl quin-
que anni, dummodò concurrant adminicula Imme-
morabilis dicatur iustificata, firmauit *Rot. cor. bo. me.*
Card. Put dec. 206. num. 5. in fin. lib. 1. in Correct. Mo-
hed. dec. 3. num. 1. de iurepatr. cor. bo. me. Buratt. *dec. 142*
num. 10.

Adminicula autem, & probationes visæ fuerunt
DD. non parum releuantes; Primò enim dantur
te-

Digitized by Google

testes, qui computato anno fertili cum sterili deponunt ab anno 1614. vsque in præsens dd. Canonicatus fuisse solitos anouatim reddere sc.130. pro quolibet, non computatis pensionibus domorum, & Mansionum, illis verò computatis annua sc. 150.

Secundo partitæ libri Cammerariarus Ecclesiæ,
de qua agitur, ex quibus constat Anno 1625. aliquando ascendisse ad annua scut.137. dictis pensionibus non compræhensis, quæ licet pro iustificanda
6 pensione desiderentur integri decennij, scilicet per
quinquennium Antè, & quinquennium post diem
reseruationis, vt dictum fuit in *Casertana Pensionis 31. Martij 1645. cor. R.P.D. meo Bichio §. 2. quia*.
Attamen cum in casu nostro liber in quo fuerunt descripti redditus annorum 1610., & sequentium vsque ad annum 1625. reperiatur amissus, Amissio
adscribi possit negligentiæ Mari, illum non custodientis, vt ponderatum fuit in alia decisione, ne
7 ipse ex propria negligentia reportet vtilitatem, dixerunt DD. eas sufficere, donec contrarium probetur iuxta dispositionem *text. in l. ne ex dolo ff. de dol. mal. l. is, qui ff. de furt. & l. 1. §. 1. ff. de except. dol.*

Tertiò concurrit verisimilitudo: Tum ex quo est
verisimile, quod Titulares pensionem non persoluissent, nisi valor narratus iustificatus fuisset: Tũ ex quo
cæteri Canonicatus huiusmèt Collegiatę sunt maiori pensione grauati, & nemo ex Titularibus de nullitate opponit; Hinc enim satis arguitur valorem
illorum ascendere ad ducatos centum de Camera, prout fuit in prædicta Gratia narratum, cum sit
prorsus verisimile, quod Titulares solutiones pensionum contradixissent, nisi verè redditus adhanc
8 summam ascendissent: In materia enim probationum multum attenditur verisimilitudo *Rot. dec. 620 num. 7. par. 8. rec* & operatur, vt admittantur etiam leuiores probationes, quæ aliàs non sufficerent *Alex. in l. edita in fin. Cod. de eden. Tiraquell. in l. si vnquam verb. Donatione largitus nu. 100. & seqq. C. de reuoc. Donat. s. me. Greg. dec. 245. num. 7. & 8. & dec. 273. n. 4. & 5.* cum alijs allegatis *in dicta Decisione* §. *Placuit autem*.

Denique dum Pensionarius valorem expræssit in
ducatis 100. de Camera cum clausula, *circitèr, ibi, ad valorem annuum* Centum *ducatorum similium, vèl circitèr, vt similitèr asseris ascenden.*, quæ de eo tempore constituebant scut. 140. monetæ, satis constat
de veritate narratiuæ, dùm ex prædictis Testibus
probatur, quod per annum ante d. reseruationem,
scilicet de anno 1614. vsque in præsens, computato anno fertili cum sterili, redditus præfatorum
Canonicatuum soliti fuerunt reddere annua scuta
130. non computatis pensionibus Domorum cuili-
9 bet Canonico contingentium, clausula enim, *circitèr*, verificatur etiam in decima parte minus, vel
plus *Corn. cons. 59. num. 5. lib. 4. Rot. cor. sa. me.* Gregor.
10 *dec. 128. num. 6.* Et hæc modica quantitas licet Pontifici narrata illum verisimiliter non retraxisset à gratia concedenda, vt ad nostrum propositum considerauit *Rot. in Burgen. Pensionis 4. Nouembris 1585 coram bo. mem. Card. Griptio relata in dicta decisione* §. *Quia licet*.

Deducta per Marum in hodierna disputatione ad minuendos redditus Canonicatuum, tamquam non iustificata, non fuerunt per DD. habita in consideratione.

Et ita vtraque parte informante &c.

ROMANA PENSIONIS.

Mercurij 30. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in quasi possessione exigendi pensionem, conceditur Pensionario probanti quasi possessionem etiam ex vnica solutione sibi facta à Titulari antecessore non obstante sententia emanata super nullitate pensionis, & in indicatum transacta, quando Pensionarius aduersus eam fuit in integrum restitutus, & ex quibus quasi possessio dicatur sufficienter probata?

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio exigendi pensionem concludenter probatur ex Instrumentis quietantiarum factarum pro diuersis terminis, & in diuersis temporibus.*

2 *Quasi possessio exigendi pensionem probatur ex vnica tantum solutione ad effectum manutentionis.*

3 *Titulus præsumitur iustificatus ex continuata possessione exigendi per 30. Annos.*

4 *Pensionarius non est manutenendus in possessione exigendi postquam per sententiam iudicatum fuit pensionem esse nullam, eaque fecit transitum in iudicatum.*

5 *Limita, nisi Pensionarius aduersus eam obtinuerit restitutionem in integrum, quia interim est manutenendus in sua quasi possessione exigendi.*

6 *Pensionario non competit remedium manutentionis post latam sententiam super nullitate pensionis eamque in iudicatum transactam.*

7 *Restitutio in integrum suspendit virtutem rei iudicatæ, & negocium est repositum in pristinum statum, & causa dicitur adhuc pendere perindè ac si iudicatum non fuisset.*

8 *Pensionarius per restitutionem in integrum aduersus rem iudicatam super nullitate pensionis interim est manutenendus in sua quasi possessione exigendi.*

DECISIO CCVII.

GRillus, ad cuius fauorem de anno 1615. reseruata fuerat annua pensio ducatorum 24. auri de Camera super fructibus Canonicatus Pergameni, tunc temporis Canonici Ecclesiæ S. Angeli in Foro Piscium, continuauit in possessione illam exigendi tàm ab eodem Pergameno, qui illius reseruationi consensit, quàm à suis successoribus, & ab ipsomet Maro nunc prouiso de dicto Canonicatu vsque ad mensem Augusti 1643. quo Marus prætendens gratiam reseruationis non esse iustificatam, introduxit causam illius nullitatis coram A.C., & sententiam fauorabilem reportauit, quæ cum fecisset transitum in iudicatum ob non interpositam appellationem in tempore, fuit mihi commissa causa restitutionis in integrum, & disputato dubio, an constaret de causis dictæ restitutionis sub die 19. Ianuarij præteriti fuit affirmatiuè resolutum, cui resolutioni non acquiescens Marus institit pro noua audientia, quam DD. eidem indulgentes mandarunt, vt eodẽ tempore quo reproponebatur dubium super resolutis, disputaretur etiam dubium super manutentione, quo hodie proposito, responsum fuit eidem Grillo concedendum esse mandatum de manutenendo.

1 Huiusmodi enim possessio continuata vsque ad
diem motæ litis per 29. annos, & vltra probatur ex
ex Instrumentis quietantiarum *Summ. illius præteritæ positionis num. 2.* quæ cum factæ fuerint pro diuersis terminis, & in diuersis temporibus faciunt con-
2 cludentem probationem, etiamsi adhunc effectum
vnica solutio sufficeret *Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 53. de caus. poss. & propriet. Cardin. Seraph. dec. 1411. num. 2. & 3. Rot. post Modern. Perus. de manut. dec. 180. num. 4. cum seqq. & dec. 188. num. 1. & 2. in Rom. Subcollectoriæ 17. Martij 1645. coram R.P.D. meo*

meo Biebio, & in Asten. Pensionis 15. Decembr. eiusdem
anni coram R.P.D. meo Otthobono, eoque magis cum
3 doceat de titulo eius reseruationis, cuius iustificatio
præsumitur ex præfata continuata possessione tanti
temporis, vt dictum fuit in *d. Dec. sup. restitut. in in-*
tegrum §. Etenim A.C.
4 Non obstat, quod Pensionarius non sit manute-
nendus in possessione exigendi postquam per sen-
tentiam iudicatum fuit pensionem esse nullam, ea-
que transitum fecerit in rem iudicatam *cap. Cum di*
lectus de caus. poss. & propriet. Quia cum aduersus d.
sententiam obtenta fuerit causa restitutionis in in-
5 tegrum, interim ille manuteneri debet, qui re-
peritur in sua possessione exigendi *Marescott. var. re-*
sol. lib. 2. cap. 64. num. 10. Cæsar. de Graff. dec. 4. num 4.
in fin. de caus. poss. & propriet. Card. Seraph. dec. 1326.
num. 4. & 5. & fuit dictum in Lucana bonor. 27. Febr.
1606. coram Sanctiss. D. N. in rec. dec. 111. num. 8. par. 1
dec. 591. num. 4. part. 2. & in Anagnina Pensionis 18.
Martij 1630. coram Eminentiss. Card. Verospio.
6 Non obstat, quod post latam sententiam super
nullitate pensionis, eamque in iudicatum transa-
ctam non competat Pensionario remedium manu-
tentionis *cap. Cum dilectus de caus. poss. & propriet.*
cum alijs allegatis in Anagnina Pensionis 18. Martij
1630. cor. Eminentiss. Card. Hieronymo Verosp. Quia
7 cum per restitutionem in integrũ obtentam aduer-
sus d. sententiam fuerit suspensa Virtus Rei iudica-
tæ, & negocium repositum in pristinum statum, &
causa dicatur adhuc pendere, perindè acsi Iudica-
8 tum non fuisset interim Pensionarius existens in pos-
sessione exigendi est manutenendus *Cæsar. de Graff.*
dec. 4. de caus. poss. & propriet. quæ est repetit. par. 1. di-
uers. dec. 35. Rot. in Venetiarum Census 22. Martij 1596
cor. Card. Arigonio, & in Zamoren. Pensionis 23. Octo-
bris 1598. cor. Penia Card. Seraph. dec. 1326. num. 4. &
5. cor. sa. me Greg. dec 58. nu. 8. & in Cartaginen. Pen-
sionis 14. Martij 16.0. cor. Card. Lancellott. & in Lu-
cana Bonor. 27 Febr. 1606. cor. Sanctiss. D. N. in rec.
dec. 111. num. 8. par. 1. & in Rom. Census 9. Nouembr.
eiusdem anni coram eodem Penia, & in dec. 591. nu. 4.
par. 2. rec. & in d. Anagnina Pensionis in Rom. subcol-
lectoriæ §. fin. 17. Martij 1645. cor. R.P.D. meo Bichio,
& in Senogallien. Prudij eiusdem anni coram R. P. D.
meo Meltio §. eoque magis.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA DE LVRAGHIS.

Lunæ 4. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Assignatio alicuius corporis ex bonis cõmunis debito-
ris non determinate pro credito infuturum declarã-
do, in quam causam cedere debeat. Sequuta de-
claratione crediti? Compensatio ad euitandum cur-
sum vsurarum fit ipso Iure non expectata partis op-
positione. Item quando concurrit præiudicium
aliorum creditorum lex inducit compensationem
vsque ab initio etiam non oppositam.

SVMMARIVM.

1 *Assignatio facta creditori in quam causam cedere debeat, quando non est facta determinate pro credito in futurum declarando.*
2 *Declaratio crediti censetur à principio inesse assignationi factę creditori pro credito indeterminato*
3 *Assignatio facta creditori cedit in causam anteriorem. & antiquiorem dum alia contraria conuentio facta non est.*
4 *Assignatio facta creditori cum clausula sine præiudicio creditorum anteriorum non debet cedere in eorum præiudicium.*
5 *Dictio*, in euentum in quem, *denotat conditionem suspensiuam.*
6 *Clausula* non alias aliter nec alio modo, *inducit conditionem suspensiuam, & operatur, vt actus habeatur pro non facto, & remouet consensum ab actu in casu præiudicij, & nu. 7.*
8 *Assignatio facta cum præseruatiua creditorum anteriorum non censetur facta pro credito posteriori in eorum præiudicium.*
9 *Assignatio facta creditori ad dictamen sapientis operatur vt solutio facta censeatur in eam causam, in qua de Iure fieri debet.*
10 *Solutio in sententijs graduatorijs fieri debet gradatim prius anteriori, & deinde posteriori creditori.*
11 *Solutio in quam causam cedat ex quibus deducatur? & num. 12.*
13 *Datio insolutum cedere nequit pro credito non liquido, nam animus non fertur in incognitum.*
14 *Solutio in dubio referenda est ad debitum certum, & non controuersum.*
15 *In materia liquidationis non attenditur tempus sententiæ liquidationis, sed petitionis ad quam liquidatio retrotrahitur.*
16 *Assignatio indeterminate concepta pro summa declaranda non respicit magis tempus primæ, quam secundæ declarationis.*
17 *Tempus indeterminate prolatum non potest referr potius ad vnum, quam ad aliud tempus.*
18 *Iudex si in sententia graduatoria reseruauit sibi facultatem declarandi, & liquidandi aliquod creditum facta declaratione creditum censetur graduatum ab initio.*
19 *Actio, & passio ne datur in eodem subiecto tunc compensatio legis ministerio inducta censetur ipso Iure.*
20 *Compensatio non inducitur ipso Iure, sed parte tantum opponente.*
21 *Fallit quando agitur de impediendo cursu vsurarum nam in illarum odium compensatio fit ipso iure ab initio.*
22 *Compensatio quando non agitur in materia vsurarum sed in alijs casibus tutius est quod illa opponatur.*
23 Surd. dec. 117. *tenens in materia vsurarum non induci compensationem ipso iure communiter reprobatur.*
24 Surd. de alimentis quæst. 42. nu. 85. & seqq. *Distinguens ad effectum compensationis vsuras odiosas, & fauorabiles loquitur sine fundamento.*
25 *Compensatio ipso Iure an fiat quando agitur de vsuris dotalibus? & num. 26.*
27 *Compensatio inducitur ipso iure vsq; ab initio etiam sine oppositione quando agitur de præiuditio aliorum creditorum.*
28 *Compensatio inducitur ipso iure, quando in eadem persona concurrit debitum, & creditum, & DD. contrarium tenentes in quibus terminis loquuntur? & num. 29.*
30 *Sententia lata super liquidatione crediti facta liquidatione, retrotrahitur ad diem petitionis licet de eo tempore creditum esset controuersum.*
31 *Retrotractio non requirit quod extremum actu concurrat sed sufficit potentialiter.*
32 *Liquidatio in materia compensationis retrotrahitur ad principium Iudicij.*
33 *Compensatio vt ipso Iure inducatur non requiritur scientia compensare debentis sed sufficit creditum esse certum, & ratio redditur nu. 35.*
34 *Ignorantia hominis non impedit operationem legis*

DE-

DECISIO CCVIII.

Consulta Rota ab A C. super assignatione Domus traditæ Ven. Congregationi Lateranen. à creditoribus illorum de Luraghis, An scilicet fuerit tradita ad computum primi partiti anni 1585. vel potiùs secundi anni 1588. per binas decisiones *sub diebus 11. Maij 1637. & 26. Aprilis 1638. eorum bo: me: Merlino*, resolutum fuit domum fuisse traditam in computum secundi partiti, & iuxtà Rotæ resolutionem fuit ab A. C. pronunciatum. Sed interposita appellatione per d. Primicerium, & Basilicanos S. Marci Venetiarum Donatarios Delfini, & disputato dubio, An sententia A. C. sit confirmanda, vel infirmanda, me proponente, infirmandā esse responsū fuit

Etenim sub die 25. Ianuarij 1596. factum fuit decretum in Congregatione Deputatorum creditorū qq. Pompilij, & Io: Baptistæ de Luraghis dandi insolutum domum de qua agitur dictæ Ven. Congregationi Lateranensi pro scutis 13. mil. prout sub die 9. Aprilis eiusdem anni fuit actualiter insolutum data pro dicta summa scutorum 13. mill. compensanda in summa, in qua eadem Congregatio fuerit declarata creditrix sub bis pactis, & conditionibus, & per hæc eadem verba *Cum sit, & fuerit &c. quod post decoctionem &c. deputati à creditoribus decreuerint dare, assignare, & transferre, ac dederunt, &c. Ven. Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen. &c. præfatas domum magnam, & Domunculas insolutum, & pagamentum, seu satisfactionem pro scutis 13. mil. monetæ compensan. in summa in qua fuerit declarata ead. Congreg. creditrix eiusdem Luraghi cum alijs pactis in eodem Decreto contentis, & in specie conficiendi desuper Instrumentum ad sensum sapientis, &c. Hinc est, &c. quod Deputati à dictaCongregatione, &c. Reseruata d. creditoribus in omnem, & quemcumque casum, & euentum speciali hypothecu super dictis domo, & Domunculis, quę numquam modo aliquo intelligatur à dictis creditoribus abdicata, & in d. Ven. Congregatione translata, nisi ad finem, & effectum validitatis, & perpetua firmitatis præsentis Instrumenti ac satisfactionis seu insolutum dationis prædictæ, sine tamen præiudicio quorumcumque Iurium alijs creditoribus, potioribus competen. in euentum in quem de tali prioritate, & potioritate aliquo congruo tempore legitimè constaret, & non alias &c. supradictam domum magnam Iure proprio, & in perpetuum cum releuatione d. hipotheca, & alijs reseruationibus, dequibus supra, dederunt, & cesserunt, & insolutum, & pagamentum transtulerunt &c. & inferius, quu scut. 13. m. Idem Procurator &c. bona facere, & compensare proprout ex nunc compensauit, & bona fecit eisdem dd. creditoribus absen. in summa, & quantitate pecuniar. in qua d. Ven. Congregatio fuerit declarata creditrix d. D. Io: Baptista &c.*

Hinc autem fit euidens assignationem factam nō
1 fuisse determinatè pro credito in futurum declarando; Vndè dum postea per subsequutam sententiam bo: me: iusti Congregatio de anno 1602. fuit declarata creditrix vigore primi partiti, consequens est vt in hanc causam cesset assignatio vsque ab initio,
2 perindè acsi ab eo Instante facta fuisset declaratio, cum per relaxationem ad declarationem faciendā eadem declaratio videatur à principio in esse assignationi, *l. usse toto ff. de hered. instit. Caputaq. dec. 204 num. 4. part. 1. Rot. dec. 362. num. 4. par. 1. rec.*

Comprobatur hęc veritas ex antecedentibus, medijs, & subsequentibus. Clemens enim VIII. S. me: per speciale decretum, quod legaliter in eius Breue motu proprio emanato, expressè præcepit assignationem fieri vnicuique ex creditoribus iuxta prioritatem, & potioritatem ipsorum, ac iuxtà æstimationem per Peritos faciendam *Summ. Primicerij numer. 6.* Dùm itaque deputati in exequutionem huius Decreti Domum hanc assignarunt Ven. Congregationi Lateranensi, assignatio censetur facta ad limites Decreti, hoc est in causam anteriorem, & anti-
3 quiorem, in quam, circumscripto etiam Decreto, de Iure cessisset, dum alia consensio in contrarium facta non fuit per *text. claras in l. in his verè, & l. si ex pluribus ff. de solut. Menoch. de præsump. lib. 3. præsum. 136; sub num. 10. & seqq. Surd. dec. 186. sub nu. 5. Rot. dec. 113. sub num. 3. vers. aut saltem par. 1. diuers.*

Pacta etiam, & conditiones apposita in Ipso Instrumento assignationis, hoc clare indicant, quia assignatio fuit facta sinè præiudicio creditorum an-
4 teriorum, quibus tamen fuisset præiudicatum, si assignatio cessisset ad Computum secundi partiti. Et vlterius addita fuit clausula *in euentum in quem de tali prioritate aliquo vnquam tempore legitimè constet, & non alias &c.* Dictio enim *in euentum, in quem* de-
5 notat conditionem suspensiuam. *Cæsar. de Gruss. dec. 11. num. 4. de testam.* Et clausula illa, *& non alias*
6 inducit conditionem suspensiuam, itaut ea purificata actus habeatur pro non facto *Rot. apud Verall. decis. 82. num. 3. par. 1. & dec. 446. num. 5. par. 1. diuers.*
7 Imò remouet consensum ab actu in casu præiudicij *Verall. d. dec. 82. num. 4. Rot. in rec. dec. 115. nu. 6. par. 1. & decis. 746. num. 1. ad fin. part. 2.* Dùm ergo partes
8 tam enixæ præseruarunt præiudicium Anteriorum, volentes, quod aliàs potius actus haberetur pro non facto, suspicari non potest, quod voluerint assignare domum pro secundo partito in euidens anteriorum præiudicium, contra tot expræssas, & gemina-
9 tas protestationes: Cum prętertim assignatio facta fuerit ad dictamen sapientis, quod operatur, vt solutio censeatur facta in eam causam, in quam de Iure fieri debebat, vt notat *Bald. in l. 1. num. 1. C. de solut.* & sic in causam antiquioris debiti, cum de
10 Iure, & consuetudine in discussionibus, & sententijs graduatorijs solutio fieri debeat gradatim priùs anteriori, & deindè posteriori *l. pro debito, & ibi, Bald. & Castr. num. 1. Salic. num. 2. cæteriq; scribentes C. de bon. autor. iudic. possiden.*

Ex subsequutis etiam hoc declaratur: Tùm quia Congregatio mediante suo Procuratore, iteratis vicibus in iudicio declarauit se retinere domum, de qua agitur, ex causa eius crediti prouenientis ex d. primo partito, vt legitur in eodem *Summar. Primicerij num. 16. & 17.* & vigore huiusmodi declarationum se defendidit in eius possessione aduersus alios
11 creditores anteriores secundo partito: Ad effectū enim eligendi in quam causam cedat solutio sufficit generale mandatum, *Bart. in l. cum ex pluribus 103. post princ. ff. de solut. Imol. in l. 1. numer. 6. ad fin. vers. si autem eligit ff. eodem Grat. discept. for. cap. 224. nu. 4.*
12 *vers. Prout Idem esset.* Tùm quia eadem Congregatio obtinuit sibi assignari partem Casalis in computum crediti secundi partiti, quod obtinere non potuisset si hoc secundum creditum fuisset iam extinctum per anteceden tem assignationem domus.

Ideò non obstat motiuum decisionum bon: mem: Merlini, quod cum de tempore dationis insolutum non esset cognitum Deputatis, minusuè liquidum
13 creditum primi partiti, non potuerit in eius satisfactionem cedere datio, cum Animus non feratur in incognitum, *l. Mater decedens, ff. de inoff. testam. l. heres institutus ff. de acquir. hæred. Aret. cons. 5. nu. 1.*
14 Et in dubio solutio sit referenda ad debitum certum, & non controuersum *l. 1. vbi glos. & Bart. ff. de solut. Anna alleg. 112. num. 7. 8. & 9. cum pluribus addu-*

adductis in vtraque decisione.
Quia ex hodierno *Summ. Primicerij sub numer. 14.*
apparet creditum primi partiti deuenisse ad noti-
tiam deputatorum vsque, & ab anno 1595. median-
tibus actibus iudicialibus factis de mense Martij, Et
Octobris eiusdem anni, & licèt adhùc non fuisset li-
quidatum, nec etiam erat liquidatum creditum
prouenieus ex secundo partito. Vndè ex hoc capi-
te non potest referri solutio magis ad creditum se-
cundi, quàm primi. Et sanè defectus liquidationis
obstare non potest, dum partes expræssè se retule-
runt ad tempus futurum, & ad liquidationem in
futurum faciendam, ibi, *in summa, in qua fuerit Con-
gregatio declarata creditrix*, Vndè nihil refert, quod
non esset liquidum, sed satis est, quod vtrumque
creditum fuerit à Congregatione petitum: In ma-
15 teria enim liquidationis, non attenditur tempus
sententiæ liquidationis, sed petitionis, ad quam
liquidatio retrotrahitur *Gallesi. in tract. de formul. Ca
meral. oblig. tit. de liquid. nu. 6. in fin.* Menoch. *cons. 858.
nu. 6. cum seqq.* liquidatio enim nihil aliud est, quam
declaratio, declaratio verò retrotrahitur ad princi-
pium actus, *glos. in l. si mulier in princ. ff. de leg. 3. Soc-
cin. sen. cons. 23. num. 19. lib. 4. benè* Menoch. *vbi supra
d. cons. 858. num. 9. 10. & 11.* vbi quod non est opus
ab initio liquidare, sed liquidatio superueniens tra-
hitur retrò, & operatur, acsi ab initio petitionis fa-
cta fuisset.
Similiter nihil obstat, quod fuerit priùs liquida-
tum creditum ex secundo partito in sententia lata
de anno 1600. quam ex primo per aliam sententiā
anni 1602. Quia cum assignatio, vt dictum est fue-
16 rit indeterminatè concepta pro summa declaran-
da, non respicit magis tempus primæ, quam secun-
17 dæ declarationis, hæc enim est virtus temporis
indeterminatè prolati iuxtà *Theoric. Soccin. in l. So-
lemus num. 6. ff. de condict. & demonstr. quam sequitur
Casanat. cons. 4. num. 105. & 106. Castill. contr. iur. lib.
5. cap. 89. num. 31. & 32.* Et vlterius Iudex in prima
sententia gruaduatoria expræssè sibi reseruauit fa-
cultatem declarandi, ac liquidandi aliud creditum
eiusdem Congregationis ex causa primi partiti an-
ni 1585. vt in ea legitur *sub numer. 8. in fin. vers. & in-
18 super*: Dum itaque subinde illud declarauit, & li-
quidauit, cum expræssa graduatione super omnia
alia credita tempore posteriora in antecedenti sen-
tentia graduata, vt expræssè habetur *sub nu. 9. vers.
Et alterius*, perindè habetur, ac si in eadem prima
sententia illud quoque creditum fuisset graduatum
ad trad. per *Rimnald. Iun. cons. 299. sub nu. 51. vers.
quoniam declaratio cum seqq. Surd. dec. 29. nu. 4.*
Cæterum vbi adhuc ab initio assignatio non ces-
sisset in causam, primi partiti, dum Congregatio
accepit domum insolutum sub obligatione resti-
tuendi Prioribus, & potioribus, eo ipso tenebatur
19 sibi ipsi restituere in causam primi partiti, tanquā
anterioris, proindeque nè in eodem subiecto dare-
tur actio, & passio contra text. *in leg. Frater à Fra-
tre ff. de condit. indebit.* fuit ipso Iure legis ministerio
inducta compensatio ad celebr. text. *in l. si constat 4.
C. de compensat. & in l. Virum, & in l. posteàquam 21.
ff. eodem.*
20 Nec obstat responsio postremæ, *decis. in vers. non
obstat*, scilicet compensatio non inducatur ipso iure
sed parte tantum opponente, & ab ipsa die oppo-
sitionis, ex tradit. *per Surd. dec. 191. num. 15. & 16.
& cons. 246. num. 28. Honded. cons. 38. num. 15. & seqq.
lib. 2.*
Quia præter quod contrariam opinionem tuen-
tur DD. magni ponderis, & in specie *Mantu. antiq.
glossat. relatus a glos. in d. l. constat. & in l. vltim. C. de
compens. Tyndor. de compen. art. 6. num. 47. & 51. cum
alys relatis à Rota in Rom. pecun. 11. Martij 1643. cor.
21 R. P. D. meo Verospio*, opinio contraria non recipi-
tur, quando agitur de inhibendo cursu vsurarum
in odium enim illarum compensatio fit ipso Iure, &
ab initio Ministerio legis, non expectata partis op-
positione, vt probant, *Text. clari in l. eius 7. C. de
solut. Et in l. etiam C. eod. & limitando regulam in con-
trarium tradunt Alex. cons. 74. num. 4. lib. 5. Soccin. cons.
130. num. 20. lib. 4. Peregr. cons. 70. num. 1. libr. 4. Aldo-
nin. cons. 84. num. 17. idem Hond. cons. 38. num. 19. d. lib.
2. Scacc. de comerc. & Camb. §. 2 glos. 2. num. 425. Fon-
tanell. de pact. nuptial claus. 6. glos. 2. part. 6. nu. 61. cum
seqq. referens ita obtinuisse in Senatu Cataloniæ, Crass.
de except. except. 16. sub n. 49. Gigas. de pensionib. q. 92.
num. 8. Roland cons. 87. num. 28. lib. 1. latè Io: Franc. à*
Ponte *cons. 19. per tot. Valenz. cons. 78. num. 34. Rode-
ric. de annuis redditibus lib. 2. qu. 18. num. 1. cum seqq.
& quæst. 19. num. 2. Tiraquel. de retract. lignag. §. 3. glos.
22 3. num. 10. in fine*, vbi quod, & si in alijs casibus tu-
tiùs est hanc exceptionem opponere, vbi tamen
agitur de vitandis vsuris, non est opus alia protesta-
tione, vel declaratione, quod idem refert, & sequi-
tur *Munoz. de* Excobar. *de ratiocin. part. 2. comput. 14.
num. 2. cum plurib. seqq. & num. 13. Franb. decis 642.
num. 5. Rot. Ianuen. dec. 14. num. 2.* Capic. Latr. *dec. 53.
nu. 1. par. 1. & dec. 483. nu. 4. par. 3. rec.*
23 Nec proindè multum est curandum de eo, quod
dicit *Surd. dec. 117.* Quia eius doctrina est commu-
nitèr reprobata, vt aduertit *Hodiern. in addit. ad d.
dec.* & loquitur contra Communem, vt probant, om-
nes supra adducti, & idem *Surd.* tenet contrarium,
in tractatu *de alim. tit. 1. qu 42. num. 85. cum seqq.* Di-
24 stinctio verò ab eodem tradita *num. 6. cum seqq.* in-
tèr vsuras odiosas & fauorabiles caret fundamento,
vt aduertit *idem Fontanell. loco supra citato d. claus. 6.
glos. 2. part. 6. num. 67.* qui proinde tenet contrarium
25 etiam in vsuris dotalibus, quæ sunt fauorabiles con-
suluerunt *Alex. cons. 74. num 4. lib. 5. Pereg. cons. 70. n.
1. lib. 4. Aldonin. cons. 84. num. 16. Surd. de alim. d. quæst.
42. num. 85. Rot. ad dec. 53. num. 1. par. 1. diuers.*, licèt
in casu nostro non agatur de vsuris dotalibus, vèl
26 alijs fauorabilibus, sed de vsuris ob moram non
extincti Census, in quibus, etiam ipse *Surd.* admit-
tit compensationem ipso Iure.
Vlterius in his facti circumstantijs Domini ha-
buerunt hanc conclusionem pro indubitata, alitèr
enim sinè compensatione magnum fieret præiudi-
cium creditoribus, qui ob ingentia damna, & inte-
resse, quæ decurrissent ex primo credito non pos-
sent consequi suam satisfactionem ex bonis commu
27 nis debitoris, vbi autem alias fit præiudicium, &
resultat damnum ei, qui compensare poterat, lex ad
euitandum hoc præiudicium inducit ab initio com-
pensationem, etiam non oppositam, *Faber. in §. bo-
næ fidei, num. 8. instit. de act. Sebast. Medices tract. de
compens. par. 1. qu. 40. num. 2. & 8. Roderic. de Annuis,
reddit. d. lib. 2. quæst. 18. num. 3. & 4. Scac. de comerc. &
Camb. d. §. 2. glos. 5. num. 431. Valenzuel. cons. 78. n. 37.
Hodiern. in addit. ad d. decis. 117. Surd. sub num. 6. & 7.
Capic. latr. d. dec. 25. num. 22. Rota plurib. relatis in d.
Rom. pecun. 11. May 1643. cor. R. P: D. meo Verospio
vers. In ead. etiam.*
Idque tanto magis, quia in hoc casu debitum, &
28 creditum concurrunt in eadem persona, vndè cum
idem non possit esse creditor, & debitor sui ipsius,
ipso iure fit compensatio per extinctionem crediti,
& debiti, vt per *text. in l. Vranius ff. de fideius. optimè
explicat. Alex. cons. 149. sub num. 2. vers. tamen quando*

Digitized by Google

poneremus lib. 2. & co relato Rot. Iannen. decis. 190. num. 10. Doctores autem, qui contrarium tenent, vel non loquuntur, vbi creditum, & debitum concurrunt in eadem persona, vel non loquuntur ad euitandas vsuras, vel intelligendi sunt, vt requiratur
29 quidem partis oppositio pro declarando animo compensare volentis, oppositione tamen semel, & ex interuallo facta, retrotrahitur eius effectus ad tẽpus, quo fieri poterat, vt declarat, *Io. Faber. in §. in bonę fidei, num. 11. & 12. vers. ex hoc concluditur instit. de action. Cost. de retract. capit. 9. cas. 4. num. 13. Surd. de alim. vbi supra tit. 1. quæst. 42. num 88.*

His positis nihil obstat, quod ab initio creditum primi partiti non esset certum, nec liquidum, nec
30 Congregationi notum, quia secuta liquidatione, & certificato credito, sententia retrotrahitur ad diem petitionis, licet de illo tempore esse controuersum id, quod petitur *Bald. cons 274. num. 2. lib. 3. Thesaur. iun. quæst. foren. lib. 4. quæst. 21. num. 7.* ad fictionem
31 enim retrotractionum non requiritur, vt extremũ ad quod concurrat actualiter, sed sufficit, quod potentialiter, vt consuluerunt, *Ber. cons. 46. nu. 34. lib. 1. Gionagn. cons. 35. num. 15. lib. 1.* & in terminis, quod
32 liquidatio retrotrahatur ad principium iudicij ad effectum compensationis dixerunt; *Thesaur. Iun. de d. quęst. 21. num. 7. & 12. lib. 4. Fontanell. dec. 206 n. 16.*
33 Pro facienda verò compensatione ipso iure non requirtur scientia, & notitia compensare debentis, sed sufficit creditum esse certum per rerum naturã;
34 ignorantia quippè hominis non impedit operationem legis, vt probatur ex difficili text. *in l. ventre præterito, 84. l. cum quidam 30. §. suum hæredem ff. de acquir. hæred. vbi Bart. & reliqui scribentes,* & in materia compensationis consuluit, *Corn. cons. 111. nu. 7. lib. 4. & tradit in his terminis Capic. Latr. d. decis. 25. num. 4.* Cum præsertim nihil interesset Congregationi, quod in primum, vel secundum creditum cederet solutio, sed solum intererat exigere à decre-
35 to, & extenuare sua credita, quo casu notitia crediti compensandi non requiritur, vt in similibus terminis respondit *Rot. dec. 131. sub numer. 9. vers. 4. non obstat par. 2. diuers.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit.

FVLGINATEN. DOTIS.

Lunæ 4. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Instrumentum dotale vallatum obligatione Camerali habet executionem paratam. Præscriptio crediti dotalis, quando contra mulierem currere incipiat, & contra Instrumentum iuratum, quænam præscriptio vequiratur, & an possit ab eo inchoari, qui sciebat se debitorem, stante eius mala fide, & an incepta per defunctum possit compleri ab hæreditate iacente, & an per hæreditatem iacentem possit inchoari præscriptio?

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum dotale vallatum obligatione Camerali habet executionem paratam.*

2 *Præscriptio non currit contra non valentem agere.*

3 *Mulier suscipiens alimenta in domo paterna non potest eodem tempore alimenta suscipere, & dotem petere.*

4 *Præscriptio aduersus contractum iuratum non perficitur minori spatio quadraginta annorum.*

5 *Præscriptio non potest incboari à debitore, qui sciebat se teneri ad solutionem propter eius malam fidem.*

6 *Mala fides defuncti nocet etiam hæredibus ad effectum præscriptionis.*

7 *Hæreditas iacens licet compleat præscriptionem ceptam per defunctum, nouam tamen incboare non valet.*

DECISIO CCIX.

Bartolomeus Rubinus de anno 1601. nuptui tradidit Flaminiam eius filiam Petro Nicolao Bernardo cum promissione dotis scutorum 2300. destinatæ in pluribus paghis, vt ex Instrumento *in extractu pag. 4.*

Dissoluto matrimonio de anno 1607. per mortem Petri Nicolai Viri, ac etiam defuncto Bartholomæo patre, dote non soluta, Flaminia redijt ad domum paternam, ibique alimenta suscepit à Francisco eius fratre vsque ad annum 1620. vt ex Testibus *Summar. num. 2.*

Pro consequutione dotis, vt supra promissæ egit Flaminia de anno præterito contra eundem Franciscum vti filium, & hæredem Bartholomæi debitoris, sed repudiata per ipsum paterna hæreditate, fuit illi, adhuc iacenti, deputatus Curator, eoque citato, Flaminia obtinuit ab A.C. relaxari mandatum exequutiuum pro scutis 1300. sine præiudicio residui, à quo cum appellasset dictus Curator, & curasset mihi committi causam appellationis cum clausula, *Si quid exequen.* dubitaui hodiè, an dictum mandatum esset exequen., & DD. affirmatiuè responderunt, cum sit validum, & iustum:

Validitas non controuertitur, Iustitia verò est pa-
1 tens, cum actum fuerit vigore Instrumenti dotalis Camerali obligatione vallati, quod habet exequutionem paratam *Castr. in l. post rem iudicatam in fin ff. de re iudic. Rota in recentior. dec. 168. num. 1. par. 7. & in Camerinen. Dotis 10. Decembris 1638. cor. R.P.D. meo Ghisilerio.*

Non obstat exceptio præscriptionis, quia animaduerterunt DD. quod ab anno 1601. vsque ad annũ 1607. quo matrimonium durauit, nulla potest allegari pręscriptio contra Flaminiam, cum enim constante matrimonio exactio dotis spectet ad virum
2 non autem ad mulierem, contra eam agere non volentem præscriptio non currit, vt est *textus singusingularis in l. rebus C. de iur. dot. Ias. in l. si constante num. 107. ff. solut. matrim. Abb. cons. 31. ante num. primum, & cons. 101. sub num. 6. vers. nec constante lib. 1. Alex. cons. 83. sub num. 11. vers præscriptionem tantummodo lib. 6. Fontanell. de pact. nupt. claus. 5. glos. 1. par. 2. num. 51. Larr. decis. Granat. 49. num. 5. Card. Caual. decis. 213. sub num. 7. vers. et contra mulierem.*

Ab anno autem 1607. quo matrimonium fuit dissolutum vsque ad annum 1620. quo Flaminia cohabitauit in domo paterna, pariter nulla fuit inchoata præscriptio; cum enim dicto integro tempore alimenta susceperit, non poterat eodem tempore, & alimenta consequi, & petere dotem, vt post
3 *Soccin. sen. cons. 126 sub num. 5. vers. secundo libr. 1.* refert decisum *Vinc. de Franch. decis. 217. num. 4. & 5. ibique Nouar. in Addit. post princ. vers. quoniam in hoc casu lib. 1. Vrsill. ad Afflict. dec. 370. num. 3.*

Demum ab anno 1620. vsque ad diem motæ litis non effluxit tempus sufficiens pro præscribendo hoc credito dotali, non quidem de iure communi, cum
4 præscriptio aduersus contractum iuratum non perficiatur minori spatio quadraginta annorum *l. cum postea §. si is, qui temporali vbi Bart. & Castr. ff. de Iur. iur. Aym. cons. 71. num. 2. Buratt. decis. 457. nu. 1.* & dictum fuit *in Romana fructuum Census 11. Decembris 1645. coram me.* Prout nec minus de iure municipali Statuti Vrbis, quatenus intraret, cum illud *lib. 1. cap. 158.* expressis verbis excipiat dotes, ibi, *exceptis dotibus donationibus propter nuptias &c.* &

tra-

Digitized by Google

tradit *Fenzon. ibidem num.44. & 45.*

Et in hanc sententiam eo libentius Domini inclinatunt, stante mala fide Bartholomæi debitoris; dũ enim ipse pro solutione dictæ dotis reperiebatur sub duplici iuramento obligatus, in forma Came-
5 ræ, propter malam fidem, ex quo sciebat se teneri ad illius solutionem, ipso viuente nulla inchoari potuit præscriptio *cap dudum de decim. cap. quoniam de præscript. cap. successor de regul. iur. in 6. Aym. conf. 146. num. 2. Surd. conf. 276. numer. 18. & 21. Honded. conf. 82. num. 39. & seqq. lib. 1. Rot. in recent. decis. 372. num. 9. par. 5. dec. 600. num. 39. eadem par. 5. tom. 2. dec. 281. num. 15. par. 7 & dec. 372. num. 16. par. 8.* Quæ
6 mala fides Bartholomæi defuncti nocet etiam eius hæredi *l. male agitur C. de præscript. 30. vel 40. ann. Alex. conf 4. num. 21. lib. 2.* Honded. *conf. 17. num. 85. & d. conf. 82. num. 46. lib. 1. Aym. d. conf. 146. num. 7.* & in his terminis *Rota coram san. mem. Gregor. dec. 249. num. 6. d. decis 372. num. 3. 4. & 5.* & alijs relatis hanc opinionem sequuta fuit *in Rauennaten. Census 26. Aprilis 1641. coram R.P.* D●neo Bichio, *& postremo in Romana Censuum 16. Martij præteriti cor. R.P.D. meo Rojas, vers. rursus quia.*

Idque tantò magis in casu, de quo agitur, cum actum fuerit contra hæreditatem iacentem: dum enim ex mala fide Bartholomæi, eius vita durante, præscriptio inchoata non fuit, neque ipso defuncto
7 per hæreditatem iacentem inchoari potuit, licet hæreditas iacens compleat præscriptionem cæptam per defunctum *l. cæptam ff. de vsucap.* nonam tamen incohare non valeat iuxtà claram dispositionem, *text. in l. fin. §. post mortem ff eod. ibique punctualiter Castr. num. 2. & 3. Bald. de præscript. par. 2. & 3. principal. quæst. 19. §. tertium, & quartum sub num. 2. vers. quia hæreditas iacens inter tract. magn. tom. 17. fol. mihi 69. à tergo Corn. conf. 211. num. 6. lib. 2.*

Et ita resolutum vnica tantum &c.

ROMANA, SEV NEPESINA TVTELÆ.

Veneris 8. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Tutor non reddit sufficientem rationem de administratis ab eo exhibendo liberculum eius manu conscriptum inordinatè tentum, in quo partitæ sunt in confuso adnotatæ absque appositione causæ, diei, mensis, & anni, sed tenetur exhibere librum tutelarem, qui si probetur penès eum extare, nec illum exhibeat, præsumitur facere contra ipsum, & censetur tutor illum dolosè occultare.

SVMMARIVM.

1 *Alimentorum taxatio fieri debet habito respectu ad qualitatem personarum, & loci.*

2 *Testis depositio primo loco facta iudicialiter, & seruatis seruandis præualet secundæ depositioni factæ extraiudicialiter ad perpetuam rei memoriam.*

3 *Testis dictum primo loco iudicialiter factum non potest reuocari per secundum extraiudiciale.*

4 *Tutor, dum sæpius in redditione rationis variauit in partitis, hic efficaciter, deducitur calculum non esse super veritate fundatum, sed confectum de eius capite pro augendo suo credito.*

5 *Tutor eo ipso quod recusat exhibere librum rationũ, cuius existentia penes ipsum probatur, præsumitur quod contra eum faciat, & ideo occultari, ne contra ipsum detegatur veritas.*

6 *Liber Tutoris inordinatè tentus, & in confuso, absque expressione causæ, & diei, sine qua non potest elici veritas parti non probat, ad eius fauorem.*

7 *Occultans librum cuius existentia penes ipsum probatur præsumitur quod liber faciat contra ipsum.*

8 *Fides extraiudicialis nullam facit fidem.*

9 *Testibus est potius deferendum, quam simplicibus attestationibus.*

10 *Fides extraiudiciales procuratæ lite pendente, nec de iure, nec de stylo attenduntur.*

11 *Contra occultantem scripturas, non solum præsumitur illas contra se facere, sed etiam habentur pro perfectis, & sufficientibus probationibus.*

12 *Leuiores probationes sufficiunt contra occultantem scripturas.*

DECISIO CCX.

Obtenta per Dionisium pro tertia vice noua audientia, fuit exhibitus pro parte ipsius nouus calculus, in quo firmo remanente debito in summa in vtraque decisione taxata scutorum 18459. creditum Tutoris ascendit ad scuta 20716. adeout supposito credito, & debito, Veronica remanet debitrix scutorum 2278. sed reproposita hodiè causa, iterum responsum fuit standum esse in decisis, cum adhuc ex probationibus hinc inde factis appareat Dionisium non erogasse in vtilitatem pupillorum, nisi scuta 12893. quibus subductis à summa scutorum 18459. ad eius manus peruentis ex bonis administratis, Tutor remanet debitor in summa scutorum 5546. quod tamen ab initio placuit DD. firmare solum in scutis 4587. pro omni, & tuto eo, quod forsan potuisset excrescere creditum Dionisij.

Sequendo itaque ordinem Calculi hodie exhibiti: ponitur primo loco ad creditum Tutoris partita scutorum 10005. pro totidẽ ab eo inuestitis ad creditum pupillorum: hæc summa admittitur à Veronica in totum exceptis scutis 149. respectu census empti à Patribus Iesuitis. Licet enim hic census fuerit ab initio impositus pro scutis 1500. Dionisius tamen non probat pro illius emptione expendisse, nisi scuta 1351. vt ex partitis extractis à Sacro Monte, quæ ad maiorem quantitatem non ascendunt. vt vlterius hodie hæc veritas adminiculatur ex fide R.P.D. Riualdi attestantis pro tanta summa, & non amplius fuisse factam emptionem.

Secundo ponuntur ad eius creditum duæ partitæ, altera scutorum 445.55. altera 126. 50 pro totidem erogatis, vt dicitur in solutioem debitorum defuncti, & tamen istæ partitæ non iustificantur, nisi in scutis 469. vt ex receputis coram me exhibitis, & discussis. Quia tamen vltra has expensas dantur aliæ receputæ pariter in solutionem debitorum defuncti ascenden. ad alia scuta 500. bona fiunt in totum, & hac causa scuta 945. b. 55.

Tertio ponitur ad eius creditum partita scutorum 253. pro legato soluto spatio vndecim annorum: hæc partita fuit alias admissa per Veronicam vsque ad summam scutorum 155. b. 50. iustificatam per scripturas productas, negando residuum fuisse solutum de pecunijs Dionisij, sed quia hodiè datur quietantia Commissarij Fabricæ cum absolutione Tutoris à tota summa, nec à Veronica iustificatur hoc residuum fuisse solutum ex prætio bonorum subhastatorum, vt allegabatur, erit admittenda pro tota summa.

Quarto ponuntur ad eius creditum aliæ octo partitæ ex causa alimentorum præstitorum Donato infanti, Veronicæ, & Hortentiæ pupillis, nutrici, & famulo ascenden. in totum ad scuta 3500. sed istæ visæ fuerunt DD. admodum excessiuæ, & inuerisimiles, vt alias dictum fuit tàm attenta qualitate personarum, quæ erant mulieres & pupillæ, quam etiam loci, vbi alimenta præstita fuerunt in Terra,

scilicet Scrofani, vbi nec pro alimentis, nec pro fa-
1 lario Nutricis, aut famuli potuit tantum expendi, quantum Romæ expendi solet: taxatio autem alimentorum fieri debet habito respectu ad qualitatem personarum, & loci *l. si cui ff. de ann. legat. l. Tutor secundum dignitatem in princ. ff. de aministr. Tutar. Surd. de aliment. tit. 4. quæst. 18. num. 1. cum seqq. Rota in recentiar. decis. 418. num 6. part. 8. & prius in Asculana Alimentarum 21. Februarij 1620. caram Cardin. Verospio sen.*

Itaque cum ex prædijs, & vineis relictis à Iacobo fuerit recollectum vinum, & frumentum plusquam sufficiens ad alimenta necessaria pro omnibus, vt deponunt omnes Testes, nec Dionisius liquidauerit ad quam summam ascendant alimenta, sed illa petat arbitrio Iudicis, Domini arbitrati sunt verisimiliter alimenta fuisse habita ex fructibus, & recollectis dictorum prædiorum, ideoque pro Obsonio satis esse scuta illa tria quolibet mense, prout in alijs decisionibus dictum fuit, vel saltem non posse augeri nisi ad scuta quinque pro quolibet mense, iuxta ordinem exequutoris Testamentarij. Retenta autem hac taxatione expensæ pro Obsonio præstitæ à die 28. Nouembris 1624. vsque & per totum diem 15. Augusti 1626. Donato infanti, Veronicæ, & Hortentiæ sororibus, Felicinæ matri, & Caterinæ ancillæ Amitis ascendunt ad scuta 102. b. 50. & à die 11. Augusti 1626. qua die obijt Donatus, vsque ad diem 10. Aprilis 1628. ascendunt ad alia scu. 100 à dicta verò die 11. Aprilis Catarina vnà cum Ancina recesserunt à domo pupillari, & sic vsque ad diē 20. Iulij eiusdem anni 1628. fuerunt solum præstita alimenta Felicinæ, Hortentiæ, & Veronicæ, ac puero, qui inseruiebat, quæ tamen ad eamdem rationem pro his tribus mensibus, & quinque diebus faciunt alia scuta 16. b. 70. demum à die 20. Iulij 1628 recessit Veronica, & ingressa fuit Monasterium Sanctæ Margharitæ, vnde alimenta fuerunt solum præstita Hortentiæ, & Felicianæ vsque ad diem 18. Maij 1630. quo Feliciana iterum nupsit, & Hortentia pariter fuit ingressa Monasterium Sanctę Margharitæ, vbi postea professionem emisit. Vndè cum fuerit diminutus numerus personarum plusquam in dimidia, minuendo pariformiter taxam exequutoris, pro hoc vltimo tempore, alimenta non excedunt scuta 55. circiter, & sic apparet liquidationem factam ab altera parte esse prorsus excessiuam, & imaginariam.

Neque attendi debet decretum factum in partibus ad fauorem Catherinæ pro alimentis ad rationem scut. nouem quolibet mense, quia decretum non fuit effectuatum, & quietantia Caterinæ, quæ datur exprimit habuisse alimenta a pupillis eorum propria domi, vt etiam deponunt testes facta fuit ex causa concordiæ initæ pro toto eo, quod ipsa prętēdere poterat in, & super hæreditate Iacobi, vt apparet ex eius lectura: vndè ex ea non valet inferri ad quantitatem alimentorum, quæ propterea nullo pacto taxari debent ad eam rationem, sed solum ad menstrua quinque, iuxta ordinem exequutoris Testamentarij, aduertendo, quod vinum, & panem habuerunt ex fructibus propriorum prædiorum, qui pro eo tempore ad hanc ratam non petuntur, & vlterius etiam exegerunt fructus aliquorum censuum hæreditariorum ibidem existentium, qui pariter pro toto tempore alimentationis non petuntur; quæ omnia satis fuisse pro alimentis DD. verisimiliter arbitrati sunt, attenta qualitate personarum, & loci, vt dictum est, necnon ordine eiusdem exequutoris testamentarij, ac depositione eiusdem Felicinæ matris, quæ iudicialiter examinata deposuit nihil vlterius fuisse sibi, & toti suæ familiæ à Tutore subministratum. Nihil obstante, quod postea eadem Felix ad perpetuam rei memoriam examinata contrarium forte deposuerit, quia cum prima
2 depositio facta fuerit iudicialiter seruatis seruandis, secunda verò extra formam iudicij solum ad perpetuam rei memoriam, præualet prima, & hæc secunda nullatenus est attendenda, *Bart. in l. eos nu. 4. ff. de fals. Falin. in cap. cum in tua num. 6. de Testib. Clar. in l. 5. sentent. §. fin. num. 11. vers. secnudus est casus*, vbi quod primum dictum iudiciale reuocari nō
3 potest per secundum extraiudiciale, *Menoch. de arbitr. hos, & alios referens cons. 108. num. 19. vers. sextus casus est.*

Vlterius ponderabant DD. Tutorem semper va-
4 riasse in hac petitione alimentorum, dum enim alias causa fuit proposita, petita solum fuerunt scuta 2411. hodie verò in hac vltima propositione petuntur scuta 3500. hinc enim efficaciter deducitur calculum non esse fundatum super veritate expensarum, sed confectum de Capite Tutoris pro augendo suo credito.

Quinto ponitur ad creditum partita scutorum 2505. pro expensis per D. Riualdum in alimentis, & vestiario Veronicæ, & Hortentiæ, tempore quo degebant in Monasterio Sanctæ Margheritæ, sed hæc partita firmata fuit in alijs decisionibus in summa scutorum 2116. Vltra quam nihil aliud probatur impensum. Præceptum verò Testatoris, vt staretur libro existenti penès Riualdos non suffragatur, dum simul non exhibetur liber à Iacobo conscriptus, cui copulatiuè Testator stari voluit, ex vtroque enim simul erunt iustificandæ partitæ, non ex vno solum, cum esse possit, quod partitæ in vno descriptæ in alio appareant solutæ. Imò dum constat de illius existentia ex descriptione facta per Tutorem in In-
5 uentario, eo ipso, quod illum exhibere recusat, præsumitur contra eum facere, & ideò occultari, ne contra ipsum detegatur. *Veritas ad text. in l. hæreditas §. fin. ff. ad l. falcid. Bald. cons. 80. num. 2. libr. 3. Honded. cons. 19. num. 13. & seq. lib. 1. Giurb. decis. 29. num. 10. Rot. dec. 418. num. 5. par. 2. recent. cum alys relatis in Romana pensionis 19. Ianuarij 1646. coram me.*

Sexto ponitur partita scutorum 700. pro expensis litium, factoris, Notarij, & Procuratoris: quod attinet ad salarium factoris in totum scutorum 50. fuit hæc quantitas relicta sub deposito in manibus Simoncini ad hunc effectum, vt admittit idem Dionisius in suis partitis, quo verò ad lites, Notarium, & Procuratorem nulla datur recepuca, immò nec minus probantur adfuisse lites, præter illorum acta cum Catherina quæ durauit spatio octo, vel decem mensium, & postmodum fuit terminata per concordiam; quæ veritas hodie comprobatur ex fide dicti Domini Riualdi attestantis nullam aliam adfuisse litem, nec vnquam à se fuisse constitutum Procuratorem.

Septimo loco pariter partita scutorum 1100. pro totidem solutis Catherinæ in causam concordiæ. Veronica non negat hanc quantitatem fuisse effectiue solutam, sed quia ab initio vsq; & de anno 1628. in ipso actu transactionis fuerunt eidem in hāc causam assignati aliquot census hæreditarij, detrahenda sunt scuta 755; ba. 50. habita ex fructibus eorumdem censuum, qui non ponuntur ad illius debitum, necnon alia scuta 430. eidem soluta per exequutorem Testamentarium, quæ bona fiunt in computis D. Riualdi, adeout his exceptis supersint solum

alia

alia scuta 276.b 50.soluta per Tutorem quæ bona fiunt in computo,

Demum ponuntur ad creditum Tutoris multæ Impensæ factæ pro recollectione fructuum, & salario custodum, quæ in ordine calculi continentur in partita 14. sed pro harum reiectione satis est respondere, quod vltra quantitatem iam accepto latam in alijs decisionibus, cæteræ non aliter iustificantur,
6 quam ex liberculo tutoris, cui tamen vt alias dictũ fuit, cum non sit ordinate tentus, sed in confuso, absque expressione causæ, & diei, sine qua non potest elici veritas partitarum, non creditur ad fauorem scribentis, vt sequendo *Bart. in l. Comperimus C, de Naucul, libr. 10. sæpe firmauit Rota in Tiburtino redditionis rationis 9. Decembris 1641. coram Reuerendissimo D. meo Decano cum alijs in vtraque decisione adductis.* Eoque minus quia ex Epistola conscripta ab eodem, qui patrocinatur causam Tutoris, constat adesse alium librum magis antiquum, qui nun-
7 quam fuit ab eodem exhibitus, ex hac enim renitentia in exhibendo præsumitur librum occultatum facere contra ipsum *ex iuribus supra adductis*.

Ex his dixerunt DD. remanere sublatas omnes Tutoris prætensiones. Cæterum vbi adhuc esset aliquid superaddendum ad creditum Tutoris, & in specie pro alimentis, mandatum tamen substinetur pro summa in vtraque decisione firmata, cum vltra ea supersint ex credito liquido Veronicæ alia scuta septingenta, & vltra.

Sine difficultate tamen DD. censuerunt mandatum subsistere in summa scutorum 4587. quia etiamsi Dionisius vlterius posset fortasse aliquam aliam partitam iustificare, in effectu tamen ex relatione Domini Augustini Maffei tertij periti electi de consensu partium euidenter apparet Dionisium remanere debitorem, non solum in hac summa, sed in longè etiam maiori, prout melius firmabitur, quando super hoc specialiter assumetur disputatio.

Pariter DD. steterunt in decisis quoad restitutionem animalium iuxtà numerum, & quantitatem firmatas in vtraque decisione: solum enim obiectum quod vna tantum fuerit soccita inter Iacobum & Paulum de Rubeis; vel non iustificatur, cum alia etiam soccita descripta legatur in libro soccitarum *nouo Summ. Veronicæ numer. 3.* Vel in omnem casum si vna tantum fuerit soccita, diuersis tamen temporibus fuerunt consignatæ plures quantitates animalium vsque ad numerum in prima decisione specificatum 113. vt ex partitis dicti libri, & ex Testibus datis in primo *Summ. num. 18.*

Nec contrarium probant attestationes datæ per Dionisium super mala recollectione, & mortalitate animalium. Quia præter quod non deponunt de quantitate præcisa, minusque de aliqua insolita mortalitate, sed solum quod aliqua animalia perierunt, prout semper moris est, sunt simplices attestationes, quibus nullatenus est deferendum, tum
8 quia conquassantur contrarijs depositionibus Testium, quibus in concursu magis est credendum,
9 tum quia sunt extraiudiciales procuratæ lite pendẽ-
10 te per modum simplicis fidei, quæ nec de iure, nec de stylo attenduntur, *Rot. coram bon. memor. Buratt. decis. 244. num. 2. & decis. 468. num. 3.*

Et si aliquid deficit de perfecta probatione totum est adscribendum culpæ Dionisij, qui retinet apud se alium librum tutelarem, & recusat illum exhibere: contra occultantem enim scripturas non solum
11 præsumitur illas contra se facere, sed etiam habentur pro perfectis, & sufficientibus adnotata *per add. in l. hæredes §. fin. ff. ad l. falcid. Honded. cons. 19. nu. 13. lib. 1. Rot. dec. 418. nu. 5. part. 2. recentior.* & sufficiunt leniores DD. *in Lactionibus, & præcipuè Dec. nu. 13 ff. de in lit. iuran. Rot. in recentior. dec. 237. num. 5. p. 8. & in supracitata Romana pensionis 19 Ianuarij 1646. coram me.*

Et ita parte vtraque informante resolutũ fuit &c.

TIBVRTINA SALVIANI.

Veneris 8. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

In iudicio Saluiani, quænam extrema sint necessario probanda, & ex quibus sufficienter probentur? Emptor quando contra tertium creditorem posteriorem dicatur successisse in iuribus anterioris creditoris, & an habeat retentionem, & pro qua summa? Vxor præstans consensum in alienatione à viro facta, non dicitur transtulisse in emptorem sua iura dotalia, sed renuntiasse simpliciter hypotecæ, quæ sibi competebat super re vendita, ad maiorem cautelam emptoris, maximè si prætium, non peruenerit ad eiusdem manus, sed integraliter fuerit viro solutum.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum publicum reddit rem claram, & manifestam, & facit probationem probatam.*
2 *Possessio adminiculatur ex litis substentatione.*
3 *Possessio probatur per leniores probationes in iudicio Saluiani.*
4 *Vxor per consensum, & ratificationem venditionis factę de re propria viri, non censetur transtulisse in emptorem iura sua dotalia, sed tantummodo renunciasse hypothecæ, quam habebat super re vendita.*
5 *Vxor censetur accessisse venditioni pro cautela, & securitate emptoris, ne scilicet possit ab ea molestari alijs bonis viri extantibus.*
6 *Vxor consentiens venditioni à viro factæ, si pretium ad eius manus non peruenerit, non censetur transtulisse in emptorem iura suo dotalia, sed ea apud se retinuisse ad effectum exercendi super cæteris bonis viri pro recuperatione integræ dotis.*
7 *Cessio, & translatio iurium non operatur contra tertium nisi pro rata pecuniæ habitæ.*
8 *Instrumentum extractum à Notorio de eo non rogato non est in formo probanti.*
9 *Instrumentum extractum lite pendente, parte non citata nullam fidem meretur.*

DECISIO CCXI.

COnceptius, & Cornelia de Picis filij, & hæredes Ioannæ Tornesiæ Creditricis Dominici Tornesij eius patrui in ducatis 4350. monetę Regni pro illorum consequutione egerunt coram A.C. & legitimatis personis, obtinuerunt immissionem in Saluiano in possessionem vnius domus sitæ in Ciuitate Tiburis olim possessæ per Tornesium debitorem, de recenti verò retentæ à Hyeronimo, & Io: Antonio de Roncettis, & introducta postmodum causa appellationis in Rota, dubitaui an dictis de Picis sit danda immissio super domo, de qua agitur, & dandam esse DD. responderunt, cum concurrant omnia extrema in hoc iudicio Saluiani necessaria.

Creditum enim cum hypotheca iustificatur ex instrumento publico *Summ. num. 1.* in quo Tornesius pro solutione dictorum ducatorum 4350. hypothecauit omnia, & singula eius bona, tàm mobilia, quàm stabilia præsentia, & futura, ac se ipsum obliuit, quod Instrumentum reddit rem claram, & ma-
1 nifestam, & facit probationem probatam *cap. cum dilecti de fid. Instrum.* & in terminis Saluiani dixit Rota *in recent. dec. 294. num. 1. par. 1. cum alijs in Romana*

mana Saluiani de Casalibus 23. Maii 1642. coram bo: me: Meltio.

Quod autem hæc domus possessa fuerit per Tornesium debitorem de tempore, vel post obligationē, & de recenti possideatur à Roncettis reis conuentis, iustificatur, nedum ex alio Instrumento publico, ex quo constat Tornesium de anno 1614. illam vendidisse Io: Antonio Roncetto, à quo causam habent Hieronymus, & Io: Antonius iurior, sed etiam ex depositionibus nonnullorum Testium vtrãque possessionem optimè concludentium *Summ. num. 4.*
2 etiam iuncta subsistentatione Iuis, quæ in proposito satis sufficiunt, cum ad hunc effectum probationes
3 etiam leniores admitti soleant, *Card. Seraph. dec. 462 num. 8. Rot. in dicta Romana Saluiani de Casalibus coram bo. me. Merlino.*

Non obstat, quod Tornesius præfatam Domum vendiderit Io. Antonio, tàm eius proprio nomine, quam vice, & procuratorio nomine Angelelliæ eius vxoris, quæ postea eamdem venditionem ratam habuit, ideoque dictis de Roncettis possessoribus competat retentio pro iuribus doralibus d. Angelellæ aduersus Picos creditores posteriores.

Fuit enim responsum, quod cum huiusmodi do-
4 mus non spectauerit ad Vxorem, sed fuerit propria Tornesij viri, pro restitutione tamen Dotis dumtaxat hypothecata per consensum, & ratificationem ab ea præstitam d. venditioni non fuerunt translata in emptorem iura ipsius doralia, sed solum remissa hypotheca quam habebat super re vendita, vt sunt *text. clari in l. Lutius Titius, & in l. Paulus vbi Bart. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solu. Roman. cons. 140. n. 1*
5 *& cons. 187. n. 1. & 2.* mulierem verò accessisse censetur pro cautela, & securitate emptoris, nescilicet posset ab ea molestari, alijs bonis viri extantibus, vt in his terminis consuluerunt, *Natt. cons. 552. sub n. 6. vers. videtur autem Aym. cons. 91. sub num. 2. Modern. Mantuan. contrau. for. cap. 251. num. 30. & his relatis dictum fuit in Ferrarien. Manutentionis 28. Ianuar. 1641. coram bo. me. Priolano versic. Quod verba.*

Idque eò faciliùs dum non probatur pretium do-
6 mus venditæ deuenisse ad manus mulieris ratificantis, sed integrè legitur persolutum viro venditori; hoc enim casu ipsa mulier per huiusmodi consensum, & ratificationem non censetur transtulisse iura sua doralia in emptorem, sed illa apud se retinuisse, ad effectum exercendi super cæteris bonis viri pro recuperatione integræ Dotis, iuxtà dispositionē *text. in l. egregè, §. etiam, ff. de pignor. l. si rem, §. omnes, ff. de pignor. action.* & ideò etiamsi consensus, & ratificatio importarent translationem iurium, adhuc tamen Emptori, suffragari non possent, cum cessio, &
7 traslatio iurium non operentur contra tertium, nisi pro rata pecuniæ habita per *text. in l. quia Debitore, ff. qui potior in pign. haben. Rot. post Cenc. de Censib. dec. 451. num. 6. post Pacific. de Saluian. dec. 76. nu. 10. & dec. 294. num. 14. par. 1. recen.*

Demum aliqui ex DD. aduertebant, quod instru-
8 mentum Dotale Angelellæ non est in forma probanti, tamquam extractum à Notario de eo non rogato *Falin. in cap. si instrumenta num. 13. vers. vndè*
9 *si de fid. instr.* & hic pendente, dictis de Picis non citatis, adeòut nullam fidem mereatur *capit. 1. eodem tit. Caputaq. dec. 233. num. 1. & 2. par. 3.*

Et ita resolutum vna tantum, &c.

BONONIEN. NVLLITATIS CONCORDIÆ
Mercurij 13. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Transactio facta ex falso supposito super re certa, & nihil hinc inde dato, vel remisso non sustinetur Promittens soluere infra certum tempus summam pecuniarum pro francatione, & extinctione census, & interim respondere de fructibus post elapsum tempus, si factum ad quod obligatus non adimpleuit, tenetur ad solutionem fructuum loco damnorum, & interesse. Solutio, ex quibus dicatur cessisse in solutionem fructuum, non autem in extinctionem sortis?

SVMMARIVM.

1 *Læsio vltra dimidiam requiritur ad effectum impugnandi transactionem, ex hoc capite.*
2 *Transactio extorta ex falsa causa, & falso supposito redditur ipso iure nulla.*
3 *Obligatus ad factum si illud infra tempus præfixum non adimpleuit tenetur ad damna, & interesse.*
4 *Solutio præsumitur in dubio potius facta pro fructibus, quam pro sorte.*
5 *Solutio an censeatur facta pro fructibus, vel pro sorte dignoscitur ex qualitate solutionis, & diuersitate personarum.*
6 *Liberatio extorta cum falso supposito non sustinetur.*

DECISIO CCXII.

Sub die 12. Iunij anni superioris triplici fundamento resolutum fuit coram me, transactionem initam de anno 1631. non obstare Com. Iulianæ, & Primo quià ipsa deuenit ad transactionem ex supposito, quod Comes Alemannus, tamquam hæres Com. Rodulphi Patris cum beneficio legis, & inuentarij non teneretur ad solutionem, & extinctionem census de quo agitur, cuius contrarium appa ret ex instrumento publico celebrato de anno 1614. in quo idem Alemanus habens notitiam debiti paterni, præuia declaratione, quod nolebat gaudere beneficio legis, & inuentarij, se obligauit soluere de proprio lib. 2000. infra terminum trium annorum, ad effectum cum illis francandi dictum Censum, & interim promisit soluere medietatem fructuum. Secundò quià transactio facta fuit super re certa, & clara, non autem dubia, & incerta, nec cum aliqua mutua recompensatione, aliquo hinc indè dato, vel remisso: Tertiò, quia continet magnam, & enormissimam læsionem, dum idem Alemannus pro solutionem libr. 375. reportauit absolutionem ab extinctione census lib. 2000. in sorte, seque exemit ab onere soluendi fructus in futurum, prout se obligauerat de dicto anno 1614. quibus debitis viceuersa obnoxia remansit Com. Iuliana; cui resolutioni cum non acquieuerit Com. Alemanus, causam repropotui, & ex isdem fundamentis standum esse in decisis hodie resolutum fuit.

Nec obstare dixerunt Domini vnicum obiectum nouiter deductum, quod scilicet transactio non fit fundata in sola assertione Alemani, quod non tenebatur ad solutionem debiti paterni, ex quo illius hæreditatem adiuerat cum beneficio legis, & inuentarij, Sed etiam in realitate solutionis lib. 2100. quas ipse asseruit persoluisse officialibus Hospitalis censuarij, ex qua solutione cessare etiam videtur enormissima læsio in decisione firmata, dum solutis libr. 2100. d. Officialibus, & libris 375. Comitissæ transigenti in actu transactionis, remissa fuerit dumtaxat modica quantitas lib. 187. pro complemento totius
1 debiti paterni lib. 2662. quæ non inducit læsionem vltra dimidiam, proùt adhuc effectum requiritur.

Fuit enim responsum, quod in obligatione, quam tacuit, celebrata de anno 1614. Alemannus duo promisit, alterum soluere in manibus Pirri, & Gozzadini lib. 2000. infrà terminum trium annorum ad effectum francandi censum, de quo agitur, Alterū per-

persoluere medietatem fructuum interim decurrẽdorum vndè dùm non ostenditur vera, & realis francatio census, solutio libr. 2100. quas in transactione asseruit diuersis vicibus enumerasse in manibus officialium Hospitalis, cui fructus debẽtur, cessit in causam debiti proprij, videlicet fructuum decursorum, non autem in extinctionem debiti paterni lib. 2662. Et consequentèr semper viget fundamentum decisionis, quod liberatio extorta fuerit cum
2 falso supposito, & falsa causa, ex quibus transactio redditur ipso iure nulla, iuxtà dispositionem *text. in l. Et elegantèr, ff. de dol. malo, & in l. in summa 65. §. sin autem ff. de condict. indeb.*

Nec subsistit replicatio, quod Alemannus promiserit soluere medietatem fructuum solum pro tribus annis, quibus durabat dilatio, itaut dicti libris 2100. solutæ officialibus Hospitalis cessisse videantur in causam extinctionis census, non autem fructuum.

Quià, præter quod verba instrumenti ostendunt obligationem soluendi fructus, etiam post trienniũ in casum non factæ extinctionis, vt clarè legitur, ibi, *promisit, se obligauit d. D. Ludouico Gozzadino, & pro eo, &c. necnon D. Pirro de Blanchis, &c. d. libr: 2000. soluere, & exbursare cum effectu infrà tempus, & terminum trium annorum, &c. & interim respondere de censibus in futurum decurrendis de tempore in tempus, &c. casu quo ex defectu solutionis prædictæ non facienda in præsentiarum huiusmodi francatio fieri non possit prout sic promisit, & se obligauit huiusmodi census pro dimidia tantum illorum necessaria soluere terminis, & temporibus debitis omni meliori modo, &c.*
3 Dum non ostendit se enumerasse præfatis Pirro, & Gozzadino dictas libras 2000 quibus mediantibus extinctio fieri debebat, in pænam non factæ solutionis tenebatur loco damnorum, & interesse ad fructus decursos, etiam post triennium, & decurrendos vsque ad effectiuam solutionem pro extinctione, & francatione d. census *leg. stipulationes non diuiduntur versic. Celsus, vbi DD.* Communiter, *ff. de verb. oblig. Hond. cons. 39. num. 3. & 4. lib. 2. Surd. cons. 330. nu. 5.* Et in terminis de eo qui promisit extinguere censum dixit, *Rot. coram bo. me. Buratto dec. 913. num. 1. coram Card. Caualerio dec. 605. nu. 1. & dec. 85. num. paritèr 1. par. 8. recen.* Et consequentèr quidquid soluit Officialibus etiam elapso termino dilationis, soluit in causam fructuum ob non factam extinctionem.

Comprobatur hoc nedùm præsumptione iuris,
4 cum solutio in dubio potius præsumatur pro fructibus, quam pro sorte, *l. 1. C. de solut. l. ijs, §. Imperator, ff. eodem, leg. fideiussores 69. §. pro Aurelio de fideius.*
5 Sed etiam ex qualitate solutionis, & persona exigentis; Asseritur enim in d. transactione Alemannum persoluisse dd. Officialibus diuersas summas libr. 2100. ad effectum extinguendi censum fieri debebat in manibus Pirri, & Gozzadini, ac in vnica solutione: Ex hac enim diuersitate DD. dixerunt clarè argui solutum cessisse pro fructibus, non autem in extinctionem sortis.

Prout nec releuat, quod Alemannus fuerit liberatus in transactione, etiam à Co. Pirro, qui allegare non potest ignorantiam obligationis per eum contractæ de anno 1614.

Quia dum asseruit se persoluisse officialibus Hospitalis dictas lib. 2100. in satisfactionem debiti paterni, quod omninò falsum apparet ex supra ponde-
6 ratis, liberatio etiam quoad Pirrum remanet ex torta ex falso supposito, & consequentèr transactio substineri nequit *ex iuribus superius, & in alia decisione copiosè allegatis.*

Et ita resulutum vtraque &c.

CREMONEN. PAROCHIALIS;
Vener. 15. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Remissoria in causa beneficiali non conceditur nisi concurrat fumus futuræ probationis, maximè si materia articulata tendat ad probationem delicti, & in hoc fumus resultans ex testibus nulliter examinatis sufficiat, & quid requiratur? prout neque conceditur Remissoria, vbi oriatur timor subornationis Testium, & ex quibus huiusmodi subornatio timeri possit, & quid sit agendum circa examen Testium, quando timetur illorum subornatio? Remissoria non conceditur, quando petitur ad retardandum summarijssimum possessorium.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria quando agitur in causa beneficiali, non conceditur, nisi concurrat fumus futuræ probationis.*
2 *Remissoria denegatur, quando articuli tendunt ad probandum delictum, & redarguendum Testes de falso, nisi concurrat magnus fumus veritatis.*
3 *Remissoria vbi materia est obiectiua non datur sinè magno fumo.*
4 *Laicus Gubernator nullam habet iurisdictionem in causis Ecclesiasticis, ideoque Testes ab eo examinati non attenduntur.*
5 *Testes deponentes ad perpetuam rei memoriam, & examinati absq. citatione partis non attenduntur.*
6 *Testes etiam nulliter examinati sufficiunt pro fumo ad effectum obtinendi remissoriam.*
7 *Declara hoc non procedere, quando materia sapit delictum, & est obiectiua, tunc enim fumus debet esse talis, vt faciat semiplenam probationem.*
8 *Testes existentes in loco, vbi facta fuit resistentia ne caperetur possessio, oritur suspicio illorum subornationis.*
9 *Remissoria denegatur stante præsumptione subornationis Testium.*
10 *Testes vt euitetur subornatio præsumpta debent ad curiam adduci, & examinari in actis Notarij causæ.*
11 *Remissoria concedi non solet, quando petitur ad retardandum summarijssimum possessorium manutentionis ab altera parte petitæ.*
12 *Limita nisi concurrat magnus fumus materiæ articulatæ.*

DECISIO CCXIII.

DE Ecclesia Parochiali Sanctę Mariæ Oppidi Sablonetæ per obitum vacante, prouisi fuerunt Oliuerius Gironus, tanquam magis Idoneus, & approbatus ab Ordinario ad formam Sacri Concilij Tridentini, & Franciscus Ciriolus, tamquam de prima dignitate in Collegiata, & Sedi Apostolicæ reseruata, ac de iurepatronatus DD: Temporalium d. loci, à quibus se præsentatum asseruit.

Gironus obtento mandato de immittendo ab Exequutore suarum litterarum Apostolicarum, constituit specialem Procuratorem ad capiendam possessionem d. Parochialis, qui dùm tentauit cum Notario, & Testibus die 29: Decembris 1645. ingressum in præfatum Oppidum, impeditus fuit à quibusdam Militibus armatis ibidem existentibus, adeòut coactus fuerit illam appræhendere per ocularem inspectionem Tectorum, & Campanilis Ecclesiæ.

Sic

Digitized by Google

Dic 4. Ianuarij 1646. Citiolus præuijs duobus Procuratoribus de mandato Gubernatoris layci Oppidi antedicti immissus fuit in possessionem eiusdem Parochialis à Notario dicti loci. Verum introducta causa in Rota instabat Gironus, vt prius disputaretur dubium super manutentione, è contra verò altera productis articulis, petebat remissoriam cum retardatione propositionis dubij super manutentione; Vndè cum super hoc consuluissem DD. placuit ijsdem, vt prius disputaretur dubium, an Ciriolo sit concedenda remissoria, & an cum retardatione, vel sine, quod propositum, perpensis circumstantijs totius negocij, fuit negatiuè resolutum.

1 Cum enim agatur de causa Beneficiali, remissoria non conceditur, nisi concurrat fumus, futuræ probationis *Put. dec. 356. n. 4. lib. 2. in correct. Buratt. decis. 23. num. 4. bon. mem. Coccin. dec. 165. num. 6. Rota in recentior. decis. 584. num. 8. part. 3. & decis. 585. num. 2. part. 5. tom. 2.*

Idque tanto magis, quia in tertio, quarto, & quinto articulo articulatur quod Ioann Baptista Rota, & Alexander Bizzarrus Testes descripti in instrumento captæ possessionis per Procuratorem Gironi sub dicta die 29: Decembris non interfuerint illius stipulationi. Vndè dùm de dicta possessione constat per instrumentum publicum rogatum à Notario Sacerdote cum interuentu eorumdem Testium præfati articuli, tamquam illi contrarij, tendunt de directo ad dirimendam illius fidem, & illud de falso redarguendum, ideòque vti tendentes ad pro-
2 bandum delictum, nisi concurrat magnus fumus veritatis, remissoria denegatur *Caputaq. dec. 62. & 63. num. 3. part. 3. san. mem. Gregor. dec. 414. num. 10. bon. me. Buratto dec. 28. num. 7. & dec. 58. num. 4. par. 6. rec.*
3 vbi enim materia est obiectiua sine magno fumo nō datur remissoria idem *Caputaq. dec. 60. num. 2. p. 3. Grat. discep. for. cap. 803. num. 3. Card. Caual. dec. 512. num. 1. Rot. in recen. dec. 146. num. 2. & dec. 302. n. 14. p. 5. & in Bonon. fideicommissi de Bolognius 16. Aprilis præteriti coram R. P. D. meo Ghisilerio.*

Non obstat, quod fumus resultet ex depositionibus eorumdem Testium in dicto instrumento descriptorum deponentium se nunquam fuisse præsentes appræhensioni præfatæ possessionis.

Quia in eis nullum constitui potest fundamentū, Tum quia nulliter examinati fuerunt coram Gu-
4 bernatore layco nullam habente iurisdictionem in causis Ecclesiasticis, *cap. cum Ecclesia S. Mariæ cum ibi not. de Constit. cap. si Imperator 96. distinct. cap. at si Clerici de Iudic. Rota in Barchinonen. Exemptionis 20. Iunij 1636. coram bo. me.* Coccino, §. *Remanebat solum circa fin. confirmata die 13. currentis coram* R. P. *D.*
5 *meo Corrado.* Tùm quia deponunt ad perpetuam rei memoriam, & fuerunt examinati absque citatione partis *l. si quando C. de Testib.* Rot. *dec. 128. num. 1. & dec. 259. num. 2. part. 1. recent. coram bo. me.* Coccino *dec. 182. num. 1. & in Maceraten.* Pecuniaria 20. *Iunij 1644. coram R. P. D. Otthobono, §. Denique non obstat.*

Et licet Testes etiàm nulliter examinati sufficiant
6 profumo *Cassador. dec. 3. num. 2. de dilat. san. me.* Greg. *dec. 562. num. 4.* Rot. *dec. 113. num. 1. & decis. 661. nu. 1.*
7 *vers. Et licet part. 2. recent.* Prædicta tamen non procedunt, quando materia sapit delictum, & est obiectiua; tunc enim fumus debet esse talis, vt faciat semiplenam probationem *Caputaq. dicta dec. 62. nu. 1. part. 2. Rot. dec. 637. num. 3. par. 3. diuers. in* Cartaginen. *Archidiaconatus 3. Martij 1592. coram* Platto *in Conchen. Archiprebyteratus 30. Octobris eiusdem anni coram Penia relatis in dicta dec. 302. num. 15. part. 5. rec. & in dicta Bononien. fideicommissi de Balognius coram Reueren. P. D. meo Ghisilerio, §. Quod materia circa medium.*

Et eò faciliùs DD. denegarunt remissoriam, quia petitur ad effectum examinandi Testes commorantes in loco Sabionetę, eiusque districtu, & iurisdictione, quo loco constat fuisset præstitum impedimen-
8 tum, & resistentiam Procuratori Gironi, nè possessionem caperet: Ex hac enim resistentia oritur vehemens præsumptio, & periculum futuræ subornatio-
9 nis Testiū ibidem existentium, ex quo Rota passim denegare solet remissoriam *Caputaq. dec. 50. num. 4. & 6. part. 3. bo. mem.* Coccino *dec. 20. nu. 5. & dec. 164. num. 6. Rot. dec. 406. sub num. 2. vers. Et stante part. 2. rec. in Romana successionis 4. Iulij 1642. coram R. P. D. meo* Carillo, §. *Timor tandem, & in Auenionen. dilapidationis bonorum 2. Martij præteriti coram me.*
10 *Vt* euitetur itaque huiusmodi subornatio, testes deberent adduci ad curiam, & examinari in actis Notarij causę, vt resoluit *Rot. corā eodem Caputaq. dec. 70. per tot. eadem part. 3. & meltus in* Neapolitana *illegitimitatis 18. May 1607. coram Penia post 2. vol. cons. Farin. dec. 239. num. 3. & 4.*

Denique ponderatum fuit, quod petitur remisso-
11 ria ad retardandum summarijssimum possessorium manutentionis ab altera parte petitæ, ad quam impediendam concedi non solet *Sanct. mem.* Gregor. *dec. 367. num. 1. Rot. dec. 212. num. 7. & dec. 424. nu. 3. part. 1. dec. 271. num. 3. part. 2. dec. 324. num. 3. vers. Rota tamen part. 4. & decis. 242. numer. 10 part. 7.* Nisi
12 concurrat magnus fumus materiæ articulatæ *Card. Seraph. dec. 294. per tot. Modern.* Perus. *de manut. obser. 94. num. 1. & 2. Rot. post eundem decis. 256. num. 4. in recent. dec. 250. n. 4. p. 5. & in Fanen. fideicommissi 28. Iunij 1645. coram R. P. D. meo* Royas, §. *Admissa namq; post medium.*

Et ita resolutum vtraque &c.

BONONIEN. ATTENTATORVM.

Lunę 28. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Possessio capta post inhibitionem siue iustam, siue iniustam tamquam attentata debet reuocari, & simplex commissio Signaturæ operatur, vt omnia à principio gesta sint attentata Regula, quod qui continuat, non attentat quomodo sit intelligenda, & in quibus terminis procedat?

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio siue iusta, siue iniusta timeri debet.*

2 *Attentata in primis, & ante omnia veniunt reuocanda.*

3 *Inhibitio sufficit si personaliter fuerit executa contra* Procuratorem.

4 *Commissio Signaturæ facta simpliciter etiam inhibitione legitime executa operatur, vt omnia gesta ante, et post appellationem remaneant attentata.*

5 *Commissa simpliciter causa à signatura Iudex attentat, nisi partes adeant signaturam pro reformatione commissionis.*

6 *Commissio donec fuerit reformata, tenet, et causat attentata, etiamsi appellatio alias non esset admittenda:*

7 *Continuans possidere non attentat.*

8 *Declara hoc non procedere, si continuatio summatur ab appręhensione possessionis, quæ dedit causam liti, quia hæc non præstat validum initium continuationis, nec statum manutenibilem.*

9 *Continuans possidere non attentat, quando possessio capta erat, et pacificè continuata multo ante Iudicium motum.*

10 *Re-*

10 *Regula, qui continuat, non attentat, non procedit, quando lis vertitur super ipsa continuatione, & per eam iudicium redderetur elusorium, & fieret præiudicium parti, tunc enim etiam ipsa continuatio est prohibita.*

11 *Reus, vti debet sua possessione, absque præiudicio litis, & partis.*

DECISIO CCXIV.

CVm per obitum Com. Gasparis de Grassis fuerit factus locus vocationi ad fauorem senioris de dicta familia in iurepatronatus, seù præsentandi, & administrandi bona Plebis Ecclesiæ Sancti Laurentij in Colliua Territorij Bononien. reseruato seniori pro tempore illius familiæ, introducta fuit coram Vicario Bonon: causa associationis, seù immissionis in possessionem dict. Iurispatronatus præsentandi, & d. bona administrandi, tàm ad instantiam D. Hieronymi, quàm D. Alberti senatoris Bononien. asserentium se seniores de Grassis, quorum vnusquisque diuersis tamen temporibus mandatum de immittendo impetrauit, illiusque vigore possessionem fuit adeptus; Introducta posteà causa appellationis coram A.C. ille prosequen. possissorium, mandauit sub die 27. Maij 1644. manuteneri vtrumque illorum Collitigantium respectiuè in possessione administrationis dd. bonorum, & iurium, de quibus actualiter vnusquisque ipsorum post mortem Com. Gasparis prius, atque ante alium collitigantem, possessionem fuerat adeptus *Summario Hieronymi, num. 4.* Et expeditis mandatis de manutenendo inter dictos possessores, in partibus orta fuit controuersia circa tria corpora dictorum bonorum, videlicet, Prædium *della Castagnola*, aliud *della Maestà del Como*, & aliud nuncupatum *loco dell' Amministratore* in vtroque mandato de manutenendo expressa: Vndè Eminentissimus D. Cardinalis Bononię legatus sub die 11. Iulij sequentis ad tollenda scandala, & nè partes deuenirent ad Arma per speciale Decretum auocauit ad se possessionem, & Oeconomum deputauit per hæc verba, *cui attribuit, & dedit facultatem percipiendi quoscumque fructus introitus redditus dictorum bonorum, &c. dictosque fructus vendendi, & pretium deponendi super ædem Sacram Ciuitatis Bononię ad commodum cuius de iure, &c.* Et præfata vsque quo aliter fuerit declaratum, seù decisum per eumdem A.C. Caballettum à quo fuerunt relaxata mandata præfata, ad quem dictus Eminentissimus remittit partes pro habenda opportuna declaratione super hinc inde prætensis inhiben. &c. *Summ. num. 7.* A quo Decreto cum appellasset Albertus, & causa appellationis fuisset mihi per signaturam simpliciter commissa, æmanauit inhibitio, illaque fuit domi dimissa copia intimata dicto Hieronymo, illiusque factori, qui eius nomine adeptus fuit possessionem, ac personaliter præsentata Notario dicti Eminentissimi Cardinalis Legati de eadem possessione rogato, nec non vigore dictæ Commissionis hic in curia personaliter inhibitus Procurator eiusdem Hieronymi, qui ab A.C. petijt mandatum de manutenendo. Verum quia dicta inhibitione Rotali minimè attenta, & in illius spretum, obtinuit Hieronymus ab eodem Cardinali Legato reuocationem Decreti auocationis possessionis, & ab A.C. aliud mandatum de manutenendo in possessionem prædiorum super quibus aderat controuersia, illiusque vigore possessionem cæpit, & vlterius fructus percepit; Dubitatu an constet de attentatis per Hieronymum Commissis, quæ veniant reuocanda, & dubio bis proposito, hodie DD. affirmatiuè responderunt, quia cum reuocatio dicti Decreti, relaxatio noui mandati de manutenendo facta ab A.C. & possessio illius vigore subsequuta, ac perceptio fructuum æmanauerint post appellationem interpositam, & inhibitionem Rotalem legitimè intimatam, & respectiuè perso-
1 naliter præsentatam, quæ siuè iusta, siuè iniusta est timenda *Put. dec. 385 lib. 2. in correct. Caputaq. dec. 93. per tot. par. 2. Rot. dec. 214. num. 2. & 3. part. 5. recent.* Nullo pacto à vitio attentatorum possunt excusari,
2 quæ in primis, & antè omnia veniunt reuocanda, tàm ex dispositione iuris, quam ex stylo huius Sacri Tribunalis, *cap. non solum de appell. in 6. Rota in Toletana Parochialis coram bo. mem. Card. Sacrato penes Marchesan. de commiss. part. 1. fol. 390. num. 5. dec. 8. num: 3. apud eundem part. 2. fol. 37. in Ianuen. pecuniaria, seù attentatorum 23. Ianuarij 1638. coram Reuerendissimo D. meo Decano in Cæsaraugustana distributionum, seù attentatorum 17. Februarij 1645. corā me in Bononien. pecuniaria, seù attentatorum 28. Aprilis eiusdem anni coram R.P.D. Bichio, & alibi passim.*

Non obstat quod inhibitio fuerit intimata Hieronymo dumtaxàt domi dimissa copia, non autem personaliter prout in ipsius ventre præcipitur.

Quià, præter quod sufficeret in curia illius Pro-
3 curatorem fuisse personaliter inhibitum *Sanct. me.*
4 *Gregor. dec. 435. ibique Adden. litt. A.* Dum Signatura causam appellationis interpositæ à dicto Decreto auocationis possessionis, & deputationis Æconomi simpliter in Rota commisit, licèt inhibitio fuerit minùs legitimè executa, adhuc obdictū rescriptum omnia gesta, tàm antè, quam post appellationem remanent attentata, iuxtà opinionem quam perpetuò tenuit *Rota coram bo. me. Buratto dec. 902. nu. 2: ibiq; Add. litt. B. coram* Reuerendissimo *Vrgellen. decis. 96. num. 4. dec. 191. num 6. & dec. 240. num. 3. in recentior. dec. 136. num. 7. part. 6. in Viterbien. fideicommissi, seù attentatorum 13. Maij 1644. et 12. Maij 1645. & in Vernlana beneficiorum 31 Ianuarij præteriti corā me.*

Parum obstante, quod præfatum decretum non fuerit definitiuum, sed prouisionale vsq; ad declarationem A. C. itaut ea sequuta potuerit idem Eminentissimus Legatus illud renocare.

Quia cum Signatura declarauerit illud appellabile, & tamquam tale appellationem ab eo interpositam simpliciter commiserat, vt dictum fuit, D. Cardinalis Legatus, & A.C. abstineri debebant ab vlte-
5 riori processu, & partes tenebantur adire eamdem Signaturam pro reformatione commissionis, vt resoluit, *Rot. coram san. me. Gregor. dec. 435. num. 5. et 6. coram bo. me. Coccino, dec. 74. num. 4. vers. Quod licet in recent. dec. 216. num. 2: part. 3. et in Ianuen. separationis Thori 24. Ianuarij præteriti coram R.P.D. meo Melsio, §. Quia dato etiam.* Donec enim dicta com-
6 missio fuerit reformata tenet, ac causat attentata, etiamsi appellatio alias non esset admittenda, *Lancellott. de attent. part. 2. cap. 12. limitat. 6. num. 36. cum seqq. bo. me. Buratt. dec. 602. num. 6. 7. & 8. Adden. ad eumdem dec. 902. num. 6. Rota in Meleuitana Marescialllatus 10. Ianuarij 1642. coram Reuerendissimo D. meo Decano, §. Quoniam quicquid sit, & in dicta Viterbien. fidicommissi, seù attentatorum 13: Maij 1644. coram me, §. Quia licet circa med.*

Nec perceptio fructuum excusatur ab attentatis
7 ex regula, quod qui continuat non attentat, vt in similibus respondit, *Rota in* Bononien. *transitus 4. Iulij 1640. coram R. P. D. meo Pentingorio impress. apud* Modern. *de manutenen. dec. 675. num. 1. secundum vltimam impressionem.*

Quia cum huiusmodi continuatio sumatur ab
8 appræhensione possessionis, quæ dedit causam liti, non præstat validum initium continuationis, nec

Digitized by Google

statum manutenibilem, vt dictum fuit *in Hispalen. Iurispatronatus 16. Iunij 1586. coram Robusterio, & coram san. me. Gregor. dec. 4. num. 2. vbique Add. litt. A.*
9 *& dec. 569. num. 4.* Quicquid secus dicendum esset, si possessio capta esset, & pacificè continuata multo antè Iudicium motum, in quibus terminis loquitur *decisio Bononien. transitus*, vbi possessor per quadraginta annos ante motam litem pacificè possederat,
10 & vlterius regula continuationis non procedit, quando, prout hic, lis vertitur super ipsa continuatione, & per eam Iudicium redderetur elusorium, & fieret præiudicium parti; tunc enim etiam ipsa continuatio est prohibita, *Rip. in cap. cum M. Ferrarien. sub num. 193. ad fin. vers. ad istud respondea de constit. Gabr. de acquir. poss. concl. 6. num. 17. cum alijs allegatis in dicta Cæsaraugustana destributionum, seù attentatarum 17. Februarij § Hoc non procedit, & 26.*
11 *Iunij 1645. coram me*, ea scilicet ratione, quia reus vti debet sua possessione absque præiudicio litis, & partis, ex iuribus ibidem allegatis.

Et ita parte vtraq; informante resolutum fuit, &c.

ROMANA FRVCTVVM CENSVS.

Veneris 22. Iunij 1646.

A R G V M E N T V M.

Solutioni si fuit certa forma imposita soluens non liberatur, illa ad vnguem non seruata, etiam quod solutio eidem fuerit facta, cum quo contractum fuit, si aliter fuerat in Instrumento conuentum, & multo magis, si non agebatur solum de interesse illius, qui solutionem recepit, sed etiam ab interesse alterius, cui ex contractu ius fuerat quæsitum, & quando forma solutionis possit adimpleri per æquipollens? Census licet ab Hærede grauato fuerit acquisitus post mortem fideicommittentis, attamen si fuit acquisitus ex præcepto Testatoris perindè habetur, ac si fuisset in hæreditate repertus de tempore obitus. Præscriptio à quo tempore incipiat currere contra fideicommissarium. Pactum de faciendo deposito ad effectum reinuestiendi in casu restitutionis sortis, nihil interest, quod non fuerit expressum in beneplacito Apostolico per Ecclesiam obtento in impositione census, cum hoc liberè pendeat à facultate creditoris, nec sit Ecclesiæ præiudiciale, cum eadem facilitate fiat depositum pro reinuestiendo, qua fieret solutio?

S V M M A R I V M.

1 *Soluens non liberatur, quando solutioni fuit data certa forma, illa ad vnguem non seruata puta in casu extinctionis census reinuestiendi ex causa fideicommissi.*

2 *Soluens ei cum quo contractum fuit regulariter rectè soluit.*

3 *Limita, quando aliter fuit in Instrumento conuentum, & quando constat, de contraria mente Testatoris.*

4 *Soluens Procuratori, cum quo contractum fuit non bene soluit, si habeat iustam causam credendi dominum non permissurum.*

5 *Soluens ei cum quo contractum fuit contra formam solutionis conuentam, multo minus liberatur, quando non agitur solum de illius interesse, sed etiam de interesse alterius, cui ex contractu fuit ius quæsitum.*

6 *Pactum reuocari non potest in præiudicium illorum ad quorum fauorem est appositum.*

7 *Census, qui fuit acquisitus ex præcepto fideicommittentis ab hærede grauato, licet acquisitus post mortem Testatoris, perinde habetur, ac si in eius hæreditate fuerit repertus de tempore obitus, & cadit sub fideicommisso.*

8 *Stipulatio facta pro successoribus quibuscumque, quando acquisitio fuit facta in executione antiquæ dispositionis, in qua vocantur solum hæredes sanguinis intelligitur facta pro huiusmodi hæredibus sanguinis tantum.*

9 *Donatio facta in executionem antiqui fideicommissi pro hæredibus quibuscumque intelligitur facta pro hæredibus sanguinis.*

10 *Clausula pro hæredibus quibuscumque restringitur ad hæredes sanguinis, quando ex pactis in altera parte dispositionis appositis constat de mente disponentis.*

11 *Forma non potest impleri per æquipollens, quando non sequitur idem effectus, & quando de facili potest lædi substantia actus.*

12 *Præscriptio non currit contra primogenitum, vel fideicommissarium viuo Patre, vel grauata.*

13 *Pactum reinuestiendi pecuniam census directè, vel indirectè impedit facultatem redimendi, nec mutat, aut alterat naturam contractus.*

14 *Pactum de reinuestienda sortem census non est opus quod exprimatur in beneplacito Apostolico obtento ab Ecclesia in impositione census, cum hoc non sit eidem Ecclesiæ præiudiciale, cum eadem facilitate fiat deposit͞u pro reinuestiendo, qua fieret solutio*

15 *Pactum de faciendo deposito ad effectum reinuestiendi sortem census, non est opus, quod exprimatur in licentia, nec super eo requiratur beneplacitum Apostolicum, tamquam totaliter pendens a voluntate creditoris.*

16 *Licentia Apostolica est strictè interpretanda, quando est dispensatio circa rem probibitam, ne scilicet extendatur de vna persona ad aliam.*

17 *Licentia non debet extendi de vna re ad aliam valde præiudicialem, vt puta à sorte non potest extendi, ad damna, & interesse.*

D E C I S I O CCXV.

IOannes Antonius Rusca in Testamento, sub quo decessit, instituto sibi hærede Enea fratre, eique per fideicommissum substitutis eiusdem descendentibus in infinitum, instituit primogenituram fauore natu maioris dictorum institutorum, & substitutorum, mandauitque inter cætera, sunt verba Testamenti, *quod ex pecunijs redigendis ex pretio mobilium, & semouentium, quæ reperirentur tempore obitus, emerentur census, seu loca montium non vacabilium, vel alia bona stabilia &c. Quæ bona seù census, perpetuò subijciantur eisdem ordinationibus, & conditionibus, ac vinculo fideicommissi, & in euentum, in quem aliquis census, loca montium, siue alterius generis pecunia restituerentur, voluntas mea est, quod non perueniant ad manus meorum hæredum sine fideicommissariorum, sed quod immediatè depositentur in publico, & securo Bancho, seu &c. donec ex pecunijs emanantur alij census, siue montes non vacabiles, vel alia bona stabilia &c. quæ bona etiam remaneant, & stent sub eisdem ordinationibus &c. & quod in Instrumentis, quæ de emptionibus conficientur, fiat particularis, & expressa mentio, quod debeant remanere cum eisdem obligationibus, tamquam bona prouenientia ex pecunijs per me acquisitis Summ. Rusca num. 1.*

In exequutionem huius dispositionis Eneas Rusca præfati Ioannis Antonij frater, & hæres scuta bis mille auri in auro sibi obuenta ex bonis hæreditarijs implicuit in censu imposito de anno 1586. per RR. Canonicos Regulares Congregationis Sanctissimi Saluatoris, cum declaratione, quod erant de pecunijs dicti Testatoris fideicommisso suppositis; ideoque fuit conuentum, quod in euentum redemptio-

ptio-

Digitized by Google

ptionis pecuniç deponi debeant in aliquo tuto Ban-
cho communiter eligen. sub expressa conditione,
quod exindè percipi, seù leuari non possint, nec de-
beant, nisi ad effectum illa inuestiendi in alijs Cen-
sibus tutis, vel bonis stabilibus, vel locis montium
non vacabilium ad fauorem dicti Eneæ, & successi-
uè aliorum fideicommissariorum, & aliàs iuxtà for-
mam, & dispositionem testamenti *eodem Summ.
num. 3.*

Die 7. Martij 1592. idemmet Eneas retrouendi-
dit præfatum censum dictis Canonicis, & pro eis
Procuratori generali, eo quia habuit, & recipit in
contanti sortem principalem dicti census vna cum
fructibus vsque tunc decursis *Summ. Canonicorum
num. 3.*

Per obitum Eneæ primogenitura deuenit ad An-
chisem, & eo defuncto, ad Ioannem Antonium
iuniorem, qui viso, quod pecuniæ fuerant liberæ re-
stitutæ Eneæ contra formam Testamenti, & Instru-
menti, in quorum vnoquoque cautum fuerat, vt in
actu redemptionis pecuniæ non soluerentur liberè,
sed deponerentur in aliquo tuto Bancho, non amo-
uendæ, nisi ad effectum inuestiendi in alijs Censi-
bus, vel stabilibus, vt dictum est, egit coram A. C.
pro fructibus dicti census contra dictos Canonicos,
& obtinuit mandatum executiuum, à quo interpo-
sita appellatione, causaque mihi commissa cum
clausula *Si quid exequendum*, disputato dubio, DD.
affirmatiuè responderunt. Quia de obligatione Ca-
merali constat ex Instrumento impositionis, restitu-
tio verò sortis non suffragatur, dum seruata non
fuit forma conuenta in illius impositione, nec fa-
ctum depositum in aliquo tuto Bancho, ad effectū
inuestiendi pro fideicommisso, prout in testamento
Ioannis Antonij senioris fuerat ordinatum, quando
1 enim solutioni fuit data certa forma, soluens non
consequitur liberationem, nisi forma præscripta
ad vnguem seruata fuerit, vt inquit *glos. in princ. inst.
quib. mod. toll. oblig. verb. omnis obligatio, ibique Port.
num. 9. Aret. num. 1. vers. in glossa Gerius Spin. cons. 23
num. 20. lib. 1. Soccin. iun. cons. 116. num. 6. ad med. &
seqq. lib. 2.* Et in specie de extinctione census reinue-
stiendi ex causa fideicommissi, & similibus tradunt,
*Molin. de primog. lib. 2. cap. 10. num. 6. Roderic. de ann.
reddit. lib. 2. quæst. 15. num. 89. Grat. discept. for. cap. 45.
num. 216. & 29. Cenc. de censib. quæst. 59. num. 35. cum
seqq. Amat. decis. Marth. 50. num. 13. cum seqq. Giurb.
decis. 79. num. 45. ante fin. vers. sic quoque, & num. 46.
cum seqq.*

2 Nec releuat, quod restitutio facta fuerit ei, cum
quo contractum fuerat, cui regulariter rectè solui-
tur, *Sard. decis. 229. num. 8. cum seqq. Card. Caual. de-
cis. 345. num. 1. & 2.* Quia conclusio non procedit,
3 quando aliter fuit in Instrumento conuentum, &
quando prout hic, Testator noluit pecunias resti-
tui, sed deponi: vbi enim constat de contraria vo-
luntate disponentis, sequenda est eius voluntas, &
4 ideò non rectè soluitur Procuratori, cum quo con-
tractum fuit, si adest iusta causa credendi Dominum
non permissurum, vt notat *Bart. in l. quod seruus ff.
deposit. Senec. de Camb. §. 2. gloss. 5. num. 35.*

5 Multoque minus, quando non agitur solum de
interesse illius, qui solutionem recipit, sed etiam
de interesse alterius, cui ex contractu ius quæsitum
fuit, prout in hoc casu quæsitum fuit fideicommis-
sarijs, & primogenitis, ad quorum fauorem erant
inuestiendæ pecuniæ; tunc enim non potest à pacto
6 conuento recedi in præiudicium primogenitorum,
& aliorum ad quorum fauorem pactum est apposi-
tum, vt probat *text. in l. 3. C. de pact.* & dixit *Rota co-
ram Burbeto dec. 106. num. 16. & in Perusina Censuum
13. Februarij 1615. coram Remboldo apud Cenc. de
Cens. in ordine decis. 172. num. 5. & 6.*

Prout etiam non releuat, quod Census fuerit ab
hærede acquisitus post mortem Testatoris, & prop-
terea fructus non pertineant ad fideicommissarios,
sed solum quantitas sortis in hęreditate reperta.
7 Quia cum acquisitus fuerit ex præcepto Testatoris,
perindè habetur, ac si fuisset in hæreditate repertus
de tempore eius obitus, vt tradunt in terminis *Bero.
cons. 87. num. 8. lib. 2. Fusar. cons. 68. num. 13. Surd. de-
cis. 15. num. 22. Rota in recentior. dec. 682. num. 2. par. 2.*
Et proindè cadit sub fideicommisso, vt firmauit *Rot.
in Bononien. Palatij de Elefantuccijs 14. Iunij 1638. &
19. Ianuarij 1640. coram Reuerendissimo D. meo Ghi-
silerio Prodecano.*

8 Nec contrarium probat stipulatio facta pro suc-
cessoribus quibuscumque. Quia dum acquisitio fa-
cta fuit in executionem antiquę dispositionis factæ
à Ioanne Antonio, cuius vigore inuestimentum fieri
debebat pro solis fideicommissarijs, & primogeni-
tis, clausula illa pro successoribus intelligitur de
successoribus sanguinis, vt in similibus terminis, do-
9 nationem scilicet factam in exequutionem antiqui
fideicommissi intelligendam esse de hæredibus san-
guinis, declarauit *Rota in Vrbeuetana fideicommissi
20. Februarij, & 25. Maij 1612. coram bon. mem. Coc-
cino.* Huiusmodi enim clausula restringitur ad hæ-
10 redes sanguinis, quando ex pactis in alia parte di-
spositionis appositis constat de mente disponentis,
*Sim. de præt. de interpr. vlt. volun. lib. 3. insp. 1. dub. 4.
solut. 5. n. 20. fol 198. Fusar. quæst. 339. n. 78. cum seqq.*

Demum nihil releuat, prætium huius census fuis-
se inuestitum in alio censu, & sic impletam esse for-
mam per æquipollens. Quia præter alias responsio-
nes datas ab informantibus, placuit DD. quod dum
ob non factum depositum cum vinculis, de quibus
in testamento, & ob non factam expressionem in
Instrumento, quod pecuniæ in casu restitutionis
erant deponendæ pro nouo Inuestimento, sors fuit
liberè restituta, & census euanuit in nihilum, quod
non contigisset si forma fuisset ad vnguem seruata,
cum similes cautelæ adhibeantur à Testatoribus
prudentibus, ne sit in libertate grauatorum pessun-
dare census fideicommisso subiectos, vt optimè ad-
uertit *Molin. de primog. d. lib. 3. cap. 10. num. 6.* Ideò
11 non potest dici satisfactum formę per æquipollens,
cū adimplementum per æquipollens non admitta-
tur, quando non sequitur idem effectus, & quando
de facili lædi potest substantia actus, vt benè decla-
rauit *Rota in Valentina Baroniæ 10. Martij, & 16. A-
prilis 1603. coram Ortembergo, & coram Reuerendis-
simo D. Vrgellen. decis. 225. num. 17. & 18. cum seqq. &
in Bonon. fideicommissi de Rubeis 27. Ianuarii 1644.
coram R. P. D. Peutingerio.*

Præscriptio non potest allegari, quia post purifi-
catum fideicommissum ad fauorem Io. Antonij iu-
nioris, qui hodie agit, modicum tempus intercessit.
12 Certum autem est, quod viuo Procuratore, vel
grauato nō currit præscriptio contra primogenitū,
vel fideicommissarium, *Menoch. cons. 904. num. 60.
cum seqq. Peregr. de fideicomm. art. 41. num. 8. & 16.
Rota coram Cardin. Caual. dec. 213. in fine, & dictum
fuit in Auximana fideicommissi 22. Martij 1638. corā
Reuerendissimo D. meo Decano circa finem.*

Quod autem in licentia imponendi censum con-
cessa per Sedem Apostolicam non fuerit expressum
hoc pactum, minusque specificata facilitas obligā-
di Congregationem, & Canonicos ad faciendum
depositum, non fuit habitum in consideratione, quia

13 eum nec directè, nec indirectè impediat facultatẽ redimendi, nec mutet, aut alteret naturam [contra-
14 ctus, minusuè fit Canonicis præiudiciale, dum eadem facilitate fit depositum, qua fieret solutio, ad *not. per Grat. discept. forens. cap. 45. num. 15. 16. & 17. Amat. dec. March. 50. num. 33. vers. non obstat, quod secundo loco Giurb. d. dec. 79. num. 46. vers. Id tamen:* Illius expressio non erat necessaria, vt in simili dixit *Rot. dec. 24. num. 14. & seqq. par. 5. recent.*

Eoque minus, quia pactum huiusmodi pendet totum, & per totum à voluntate Testatoris, & creditoris, qui primogenituram ordinauit, vel pecunias dedit ad Censum, potest enim hic pro libitio suæ voluntatis mandare, vt in casu redemptionis pecuniæ non soluantur grauato, sed deponantur in loco tuto, à quo non possint amoueri, nisi ad effectum inuestiendi sub eisdem oneribus, & conditionibus, vt aduertit *Molin. de primogen. lib. 2. cap. 10. n. 6.*
15 *Giurb. d. dec. 79. sub num. 45. in fine;* Et per consequens non fuit opus hoc pactum exprimere, nec super eo requirere beneplacitum Apostolicum, tamquam totaliter pendens à voluntate creditoris, vt in simili de assensu regio distinguendo tradit *Franc. de Pont. de potest. Proregis tit. 8. §. 3. num. 24. ante med.*

Ideò non aduersantur *Bursatt. cons. 113 nu. 23. & Maneut. dec. 22. num. 19. cum pluribus seqq.* Firmantes huiusmodi licentias esse strictè interpretandas, cum sint dispensationes circa rem prohibitam, proindeque non posse extendi vltra concessa, nec minus ex maioritate rationis, vt notat *Pineli. in l. 1. par. 3. n. 52. vers. sed hæc vera opinio C. de bon. matern.* Quia lo-
16 quuntur in longe diuerso casu, scilicet de extensione licentiæ de vna persona ad aliam, & de vno casu ad aliũ, vbi scilicet licentia concessa erat vni feudatario, & prætendebatur posse alteri suffragari, vt
17 loquitur *Pinell.* vel de extensione vnius rei ad aliam valdè præiudicialem, vt loquitur *Bursatt.* vbi licentia pro sorte extendebatur ad damna, & interesse ob moram debitoris contractam; secus autem vbi, prout hic agitur de simplici pacto nullum afferente præiudicium, & totaliter pendente à voluntate creditoris; hoc enim casu nulla ratione erat exprimendum ex iuribus supra allegatis.

Et ita resolutum parte vtraque informante.

PLACENTINA PENSIONIS.

Lunæ 25. Iunij 1646.

ARGVMENTVM

Pensionarius an, & quando iustificare teneantur gratiam reseruationis pensionis? & ab onere iustificationis releuatur si est in possessione exigendi per triginta annos.

SVMMARIVM.

1 *Pensionarius in possessorio non tenetur iustificare gratiam reseruationis pensionis secus vero quando agitur petitorio, & num. 2.*

3 *Pensionarius tenetur gratiam reseruationis pensionis iustificare si titularis negat se ad solutionem teneri.*

4 *Valor à pensionario narratus per ascensum est concludenter iustificandus.*

5 *Gratia reseruationis pensionis non est iustificanda quoties Pensionarius in possessione exigendi reperitur per triginta annos.*

6 *Et licet Rota aliquando admiserit minus tempus attamen constabat de iustificatione ex pluribus adminiculis.*

7 *Valor narratus an sit iustificatus ad effectum sustinendi pensionem attendi debet tempus proximum reseruationi pensionis.*

8 *Valor non præsumitur mutatus intra breue temporis interuallum.*

DECISIO CCXVI.

IOannes de Herrera prouisus de Canonicatu, & Prebenda Ecclesiæ Cathedralis Placentinæ, & coactus per decretum Vicarij, seu Officialis Placentini soluere pensionem annuam ducatorum 320. auri alias reseruatam de anno 1611. super eodem Canonicatu ad fauorem Francisci de Torres, introduxit coram me causam appellationis per eum interpositę à dicto decreto, & relicto possessorio, institit pro disputatione dubij, an dicta pensio sustineatur, quo hodie proposito, fuit negatiuè per DD. responsum, cum Franciscus gratiam suæ reseruationis non iustificauerit.

Quandoquidem DD. sequuti fuerunt illam distinctionem sæpius à Rota firmatam, quod vel agi-
1 tur iudicio possessorio, & cum Pensionarius habeat intentionem fundatam in possessione exigendi, non tenetur iustificare causam suæ possessionis, & onus probandi inualiditatem pensionis incumbit Titulati, vt docet *Abb. in cap. querelam num. 2. de elect.* vel
2 titularis agit iudicio petitorio, dicens se non teneri ad solutionem pensionis, eo quia reseruatio est nulla, vel gratia non fuit iustificata, & cum agatur super proprietate iuris percipiendi, causa iustificari, debet ab eo, qui asserit pensionem sibi deberi *Abb. vbi supra n. 12.* Proindeque cum intentio Ioannis, in casu de quo agitur, sit fundata in eo solum, quod negat se teneri ad solutionem pensionis, Franciscus
3 concludenter iustificare debet gratiam suæ reseruationis, qua non iustificata, titularis venit absoluendus, vt sequendo hanc distinctionem, dixit *Rota in Vercellen. Pensionis 26. Iunij 1592. coram Card. Mantic. quę in ordine est decis. 196. num. 2. & 3. in Carthaginen. pensionis 10. Aprilis 1598. coram Penia Card. Seraph. dec. 1122. num. 2. Add. ad bon. mem. Buratt. decis. 261. num. 17. coram bon. me. Coccino dec. 40. num. 7. & 8. in Troiana Pensionis 14. Maij 1629. cor. Queippo impress. post Modern. Perus. de manut. dec. 316. nu. 2. in recent. decis. 457. num. 2. par. 4. & in Perusina Parrochialis, seu pensionum prima Iulij 1641. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Idque tanto magis quia Franciscus in supplicatione narrauit Pontifici valorem Canonicatus per ascensum in ducatis 700. ibi, *Redditus Canonicatus, & præbendę huiusmodi ad valorem annuum 700. ducatorum auri pariter ascenden. &c. vt similiter asseris & Summ. Herrera num. 1.* Dum itaq; expressio dicti va-
4 loris per modum affirmatiuum ad ascensum narrati fuit fundamentum gratiæ, nec agitur contra consentientem dictæ reseruationi, sed illius successorem, per concludentes Probationes ab impetrante verificati debet, *Garz. de benefic. par. 1. cap. 5. num. 476. Rota in Asculana Pensionis 23. Ianuarij 1593. coram Orano relata ab eodem Garz. ibidem num. 527. Cardin. Seraph. decis. 1009. num. 2. bon. mem. Buratt. decis. 437. num. 9. in d. Troiana Pensionis num. 3. in rece. dec. 444. num. 1. & 2. par. 2. dec. 144. num. 1. decis. 343. num. 3. & dec. 546. num. 1. par. 8. in dicta Perusina Parrochialis, seu Pensionum coram Reuerendissimo D. meo Decano, § Quoniam fuit animaduersum in fin. & postremo in Romana pensionis 23. Maij 1646. coram R. P. D. meo Bichio.*

Non obstat quod ex subsequuta obseruantia exigendi huiusmodi pensionem gratia reseruationis remaneat iustificata, etiam ad effectum petitorij, vt dictum fuit *in Romana Pensionis 19. Ianuarij præteriti coram me.*

5 Quia cum non probetur continuata per triginta annos

Digitized by Google

annos completos, non est apta inducere gratiæ iustificationem, *Lotter. de re benefic. lib. 1. cap. 40. n. 355 & 356. Rota in Landen. Pensionis 29. Maii 1599. coram Pænia post Mareh. de Comm. par. 1. pag. 560. nu. 2. in Neritorien. Pensionis 5. Nouembris 1601. coram Litta relata à Garz. vbi supra d. lib. 1. cap. 5. n. 472. bo. me. Buratt. decis. 296. num. 3. in recent. decis. 505. nu. 3. in fin. par. 1. d. decis. 144. num. 11. par. 8. & in Romana, seu Fanen. Pensionis 27. Iunii 1637. coram bon. mem. Coccino.*

6 Et licet *Rota in illa Romana Pensionis coram me*,
admiserit minus tempus, videlicet viginti nouem
annorum, ac nonnullorum mensium, attamen ibi-
dem concurrebant quamplura adminicula, & pro-
bationes, videlicet depositiones Testium, Partitæ li-
brorum Camerariatus Ecclesiæ, verisimilitudo, im-
pedimentum præstitum ab altera parte, cuius de
causa melior probatio fieri non potuit, & denique
folium illius Ecclesiæ, in qua cæteri Canonicatus
reperiebantur grauiori pensione granati, nec vllus
de nullitate opponebat, quæ adminicula, etsi de
perse considerata non sufficerent pro iustificatione
gratiæ, ijs tamen omnibus simul iunctis vna cum
obseruantia dictorum viginti nouem Annorum, &
vltra, responsum fuit esse iustificatum, vt in dicta
decis. §. Placuit autem responsio: Verum in casu de
quo agitur nedum dicta adminicula desiderantur,
quinimmò concurrunt in contrarium: & primo
quia Franciscus de anno 1608. impetrauit Canoni-
catum, de quo agitur à Sede Apostolica, & in sup-
plicatione valorem illius per non excessum narrauit
in ducatis quingentis auri *d. Sum. n. 7.* De anno verò
1611. quo illum resignauit, in gratia reseruationis
pensionis valorem expressit per ascensum in duca-
tis auri septingentis *d. Summ. n. 1.* cum enim ad effe-
7 ctum sublinendi pensionem pro probando valore
attendi debeat tempus proximum reseruationi, vt
aduertit *Felin. in cap. ad Aures nu. 17. vers. Limita 2. de rescript. Sarnen ad regul. de valor. quæst. vltima n. 1. Cassad. dec. 19. in fin. super regul. Caputaq. decis. 330. num. 1. par. 3. san. me. Greg. dec. 419. num. 1. Rota coram bon. mem. Coccino dec. 82. n. 2. in Romana Pensionis 28: Iunii 1638. coram Eminentiss. D. Card. Verospio*, in
8 continenti probata videtur falsitas narratiuæ, cum
tàm breui temporis interuallo, ab anno 1508. vsque
ad annum 1611. mutatiò valoris non præsumatur,
Bald. in l. 2. nu. 8. C. de rescind. vend. Natta cons. 353. num. 2. Rota coram san. memor. Greg. dec. 553. nu. 5.

Secundo quia de anno 1625. idem Franciscus deuenit ad concordiam, in qua ob tenuitatem reddituum remisit, & condonauit Herreræ regalia 800. annua pro eum soluenda in causam dictæ pensionis *d. Summ. num. 3.* quod vtique non fecisset, nisi verè agnouisset reuditus non ascendere ad valorem expressum.

Et ità resolutum vnica tantum &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE SPIRITIBVS.

Mercurij 4. Iulij 1646.

ARGVMENTVM.

Sententia excessiua quando non fuit exequutioni demandata non est nulla in totum sed potest in gradu appellationis de æquitate reformari. Melioramenta facta à Familio Familias præsumuntur facta ex pecunijs paternis, quoties non apparet de acquisitione pecuniarum ex industria filij familias ac proinde eidem patri melioramenta acquisita dicuntur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia excessiua in parte venit in ea parte per Iudicem reformanda.*

2 *Sententia in parte excessiua est nulla in totum Declara num. 3. & 4.*

5 *Sententia in parte excessiua potest per Iudicem secunda instantiæ reformari, & respectiue confirmari.*

6 *Melioramenta facta à filio existente sub patria potestate præsumuntur facta, de pecunijs paternis non autem proprijs dum non probatur fuisse ex propria industria acquisitas.*

7 *Melioramenta à filio facta de pecunijs patris ipsi Patri acquiruntur.*

8 *Melioramenta fuisse facta ex pecunijs filij, non autem paternis onus hoc probandi non incumbit filio si possidet sed alleganti contrarium. Declara numer. 9. & 10.*

11 *Melioramenta facta à filio censentur de pecunijs paternis, si pater viuens inter filios illa diuisit talique diuisioni filij consenserunt, & nu. 12.*

13 *Melioramenta in fundo fideicommisso obnoxio si sunt adeo excessiua vt nequeant per fideicommissarium refici tunc possessor tenetur ad valorem, & solutionem fundi nec conceditur fideicommissario immissio pro indiuiso, & num. 14.*

15 *Solutio tamen extimationis fundi fideicommissarij aut retentio pro melioramentis cum pendeant Iudicis arbitrio debet Iudex arbitrari ne delicatus debitor nec onerosus creditor lædatur & num. 16. & 17.*

DECISIO CCXVII.

PRæuijs quatuor decisionibus R. P. D. meus Bichius tulit sententiam in qua pronunciauit Michaelem de Spiritibus hæredem fideicommissarium Ioannis de Spiritibus esse immittendum in possessionem bonorum fideicommissariorũ d. q. Ioannis tàm intus Vrbem, quàm extrà, videlicet pro indiuiso in possessionem Domus, seù Domorum existentium hic in Vrbe in Regione Ripæ, pro rata tamen sc. 1600. monetæ, necnon in possessionem omnium bonorum extrà Vrbem, vt in sententia in *Regestro pag. 489.*

Abhac sententia appellarunt Clementia, & litis Consortes pariter de Spiritibus, & adita signatura, illa rescripsit, in Rota, cum clausula *consisto*, quod sit locus Ægidianæ, & me Proponente die 14. Iunij anni præteriti, resolutum fuit, Ægidianæ locum esse, sed reproposita causa sub die 15. Ianuarij præsentis anni, ex capite liquidationis tamèn recessum fuit à decisis, ideò proposui dubium An sententia Rotalis sit confirmanda, vèl infirmanda, & DD. reformandam esse responderunt, quia cum fuerit excessiua in ea parte, in qua liquidat valorem Do-
1 mus Vrbis in scut. 1600. vt infrà consequens est, vt
in summa excessiua per Iudicem veniat reformanda, ad text. *cap. Rainutius vbi Abb. nu. 10. vers. Imo plus eleganter de Testam.*

Excessus enim vt dicebatur in vltima decisione coram me controuerti non potest, dum ex relatione Petri Curti Periti electi de consensu vtriusque partis apparet dimidiam huius Domus, quam Egidius de anno 1614. vendidit Pasquali Fratri tunc temporis fuisse valoris scut. 883. b. 86. computatis melioramentis ab eodem Egidio factis post obitum Ioannis Petri, quæ idem Peritus dixit ascendere ad scut. 153. quibus detractis à dd. scut. 883. cum non caderent sub fideicommisso prius instituto, valor dimidiæ ad Egidium spectantis remanet in scut. 730. ad quam rationem æstimando etiam alteram

por-

Digitized by Google

portionem Pasqualis, quæ erat coæqualis, & veri-
similitèr eiusdem æstimationis, valor integræ do-
mus fidecommissariæ ascendit dumtaxàt ad summā
scut. 1460. Dum itaque condemnatio fuit facta in
scut. 1600. tamquam excessiua in scut. 140. in hac
quantitate sententia reformari debet ex *Iuribus su-
pra allegatis*.

2 Non obstat, quod sententia pro parte excessiua
sit in totum nulla iuxt. *gloss. in l. final. ff. de Iur. Iur.
Put. dec. 315. num. 1. & 2. lib. 1. in Correct. cum alijs al-
leg. in Viterbien. fideicom. seù attentator. 13. Maij 1644.
coram me §. Nullamq.*

3 Quia prædicta procederent, si sententia fuisset
exequutioni demandata, in quibus terminis loquitur
*decisio in d. Viterbien. fideicomm seù attentat. coram me
& cor. bo: me: Buratto dec. 286. num. 5. & dec. 337. nu.*
22. Secus autem quandò, prout hic, sententia non-
4 dum fuit executioni demandata, sed in gradu appel-
lationis disputatur de illius confirmatione, vèl in-
firmatione, tunc enim Iudex appellationis potest de
stylo, & æquitate sententiam in parte excessiuam
reformare, & in reliquis confirmare, cum ex huius-
5 modi confirmatione nullum inferatur præiudicium
alteri parti, quæ ex deductis est vera debitrix in sum-
ma confirmanda, vt sequendo Doctrinam *Abb. in d. c.
Rainutius d. num.* 10. consuluerunt *Alex. cons. 183. n.
4. lib. 6. Aym. cons. 140. num. 8. Roland. cons. 41. num. 42
lib. 1. Capic. dec. 51. num. 7. & 8. Rot. dec. 456. numer. 7.
par. 4. rec.*

Nec obstat alius excessus, ex quo non fuerunt sæ-
paratæ duæ tertiæ partes melioramentorum factæ
ab Egidio, & Pasquale filijs insimul cum Ioanne
Patre ab anno 1593. vsque ad annum 1605. quo di-
ctus Ioannes huiusmodi domum vna cum meliora-
mentis intèr filios diuisit.

6 Quia cum dicti Fratres de eo tempore viuerent
sub patria potestate, & cum eo cohabitarent, nec
probetur ex ipsorum industria acquisiuisse pecunias,
quas impendere potuissent in melioramentis, dum
7 patre, sciente, & patiente meliorarunt; meliorasse
præsumuntur cum pecunijs ab ipso profectis, & me-
lioramenta ipso Iure ei acquisita fuerunt, vt præter
allegatos *in decisionibus huius causæ sub die 22. Maij
1643. §. Rursus non obstat, & 12. Decembr. 1644. §. 2.
Instrumentum circa finem coram R. P. D. meo Bichio*,
tradunt *Calcau. cons. 19. antè numerum primum vers.
Item & 3. & num. 4. Soccin. cons. 91. nu. 10. lib. 1. Pas-
chal. de Iur. Patr. Potest. cap. 3. nu. 10. & 11.*

Nec releuat, quod dum filij sunt in possessione,
sufficiat sola possibilitas, & agenti contra eos in-
8 cumbit onus probandi pecunias non fuisse quæsitas
ex propria industria, sed ex substantia paterna, vt
post *gloss. in l. Cum oportet inter ex eius substantia in
fin. vers. item dic C. de bon. quæ liber.* tradit *Bald. ibid.
num. 11. in fin.*

9 Placuit enim responsio, qod prædicta procedere
possent si pro possessoribus concurrerent coniectu-
ræ, vt quia pater esset pauper, filij verò diligentes,
& industriosi, in quibus terminis consuluit etiam
Roman. cons. 159. in fin. vers. Et adhoc accedat. Secus
verò, vbi prout hic, aduersus eos vigent coniectu-
ræ in contrarium, ex quo pater erat diues (iuxta
tamen eius Vires,) filij verò nec diligentes, nec
adeò industriosi probantur, vt potuerint propria
10 industria acquirere, & tunc non sufficit sola possi-
bilitas, cum per huiusmodi possessionem non rele-
uentur ab onere concludentèr probandi pecunias ac-
quisiuisse proprio exercicio, vt sequendo hanc distin-
ctionem tradunt *Corn. cons. 247. num. 6. libr. 3. Siluan.
cons. 86. num. 7. & 8. cum seqq. Becc. cons. 153. nu. 8. &
per tot. Bertazol. cons. Ciuil. 119. num. 16. cum similibus
seqq. lib. 1. Paschal. vbi sup. d. cap. 3. num. 24.*

11 Et Iterum penderarunt DD. quod Ioannes Pater,
de anno 1605. disposuit de dicta Domo, & meliora-
mentis, illa diuidendo inter filios, & fideicommisso
subijciendo. Hinc enim dum Pasqualis, & Egidius
eius filij d. Diuisioni, & fideicommisso consenserunt,
12 agnouisse videntur, quod rata etiam melioramen-
torum spectabat ad Patrem, vel iuri, si quod super
eis habebant, renunciasse iuxta dispositionem text.
*in l. sicuti §. venditionis ff. quib. mod. pign. vèl hypoth.
sol. cum alijs allegatis in d. dec. R. P. D. mei Bichi die
12. Decembr. d. §. 20. Instrum. circa fin.*

13 Denique nihil obstat, quod quando melioramen-
ta sunt adeo excessiua, vt pauper fideicommissa-
rius illa reficere non valeat, possessor teneatur ad so-
lutionem, & valorem fundi fideicommisso obnoxij
vt videtur sensisse *Peregr. de fideic. art. 50. part. 2. nu.
33. vers. Quamobrem, quem refert, & sequitur Fusar.*
14 *cons. 139. num. 13.* non autem concedatur immissio
fideicommissario pro indiuiso.

15 Quia cum restitutio melioramentorum, vèl solu-
tio æstimationis fundi fideicommissarij, aut reten-
16 tio pro melioramentis pendeant ab arbitrio Iudi-
cis, qui prudentèr aduertere debet, vt nec delica-
tus debitor, nec onerosus Creditor lædatur per text.
*in l. si seruos ff. de pign. act. Ang. Aret. in §. certè illud sub
num. 2. vers. & tunc aut Dominus inst. de rer. diuis. quod
admitt. idem Peregr. d. num. 33.* Ideo DD. coram R. P.
D. meo Bichio, sequendo æquitatem elegerunt hanc
mediam viam, vt melius consulerent indemnitati
non solum huius pauperrimi fideicommissarij, ne ob
magnas meliorationes re carere cogatur, sed etiam
17 possessorum, quibus nimis durum videtur Immis-
sionem pati pro rata fideicommissi, quam prætium
restituere. Cæterum si Clementia, & litis Consor-
tes potius velint illud soluere, Michael non reclar-
mar, cum libentiùs paratus sit quantitatem firmatā
recipere, quam ad immissionem deuenire.

Quantum attinet ad immissionem in possessionem
Bonorum extrà Vrbem, quam nec altera pars impu-
gnat, & quoad *Domum Vrbis*, pro rata tamen dd.
scut. 1460. sententia est omninò iusta ex rationibus,
& fundamentis in dictis quatuor Decisionibus latè
deductis, & consequentèr vsque ad d. summam sc.
1460. reformanda, prout resolutum fuit vtraq; &c.

CREMONEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 4. Iulij 1646.

ARGVMENTVM.

Possessio apprehensa per ocularem inspectionem Te-
ctorum, & Campanilis Ecclesiæ ab eo, qui fuit im-
peditus vi aliqua, ne caperet realem, & corporalem
possessionem, ei suffragatur ad manutentionem ob-
tinendam in concursu alterius possessoris posterioris,
& quid requiratur ad hoc vt possessio dicatur legiti-
mè apprehensa?

SVMMARIVM.

1 *Possessio de qua constat per publicum Instrumentum
est manutenibilis, non docto de alterius tunc tem-
poris possessione.*

2 *Possessio sustinetur eo modo quo capi potuit, quando
quis ex vi fuit impeditus ne corporalem appra-
henderet, & satis est quod fuerit apprehensa per
ocularem inspectionem Tectorum Ecclesiæ, &
Campanilis.*

3 *Impeditus apprahendere corporalem possessionem ha-
betur pro possessore etiam absque alio ingressu cor-
poreo.*

4 *Possessio posterior tamquam Clandestina, & turba-
tiua*

Digitized by Google

tiua non impedit manutentionem anteriori possesso ri qui non habuit se pro spoliato.

DECISIO CCXVIII.

POst denegatam Remissoriã Ciriolo proposui dub. Cui sit dandum mandatum de manutenendo, & dandum esse Girono DD. responderunt, cum con-
1 stet de eius possessione ex Instrumento publico, quæ non docto alium tunc temporis possidisse, est manutenibilis *l. prædia vbi omnes ff. de acquir. poss. Rota in Verulana Beneficii 31. Ianuarij præteriti coram me.*

Non obstat, quod in eodem Instrumento legatur possessionem fuisse captam per ocularem Inspectionem tectorum Ecclesiæ, & Campanilis, non autem per actualem ingressum in Ecclesia, & prout adhunc effectum requiritur.

Quia cum illius Procurator specialiter adhoc deputatus tentauerit ingressum in Oppidum ad effectum capiendi actualem, & corporalem possessionem Parochialis de qua agitur, & ei fuerit præstitum impedimentum à militibus Armatis ibidem assistentibus, vt in eodem Instrumento attestatur Notarius rogatus, substinetur possessio eo modo, quo
2 capi potuit *ad text. in l. Cum vnus §. si propter naturam ff. de bon. auth. Iudic. poss. Alberic. in l. 1. §. si iussetim num. 4. ff. de acquir. possess. Falin. in cap. Cum aliquibus num. 4. & 5. de sent. & re indic. Tiraquell. de Iur. constit. limit. 17. num. 7. Rebuff. de constit. Regul. tit. de Mater. poss. in præfat. num. 47. & in Prax. tit. de Missien. in possess. num. 34. vers. Immò aliquando Couar. var. resol. lib. 3. cap. 16. nu. 12. vers. Acquirit, item possessio Afflic. dec. 302. num. 1. & 2. Rut. post 2. vol. cons. Farin. dec. 319. num. 3. & in Tullen. Prioratus 6. Iunij 1642. coram R. P. D. meo Bichio.*

Idque eo facilius cum concurrant omnia requisita, videlicet Decretum Executoris mandantis eũdem in possessionem immitti, vis, & resistentia laicalis, ac Verbalis possessio tradita à Notario, Vn-
3 dè cum fuit impeditus eam actualiter, & Corporaliter apprehendere, habetur pro possessore, etiam absque alio ingressu corporeo *cap. Quia contingit de dol. & contumac. Ferrett conf. 3. num. 16. & 17. vol. 1. Gonzal. sup. regul. 8. Cancell. §. 3. proem. num. 41. & 42. & glos. 27. num. 46. s. me. Greg. dec. 364. num. 2. Rota in Cæsaraugustana onerum 3. Iuly 1622. cor. bo: me; Pirouano penes Modern. Perusin. de manut. dec. 175. nu. 15.*
4 Non obstat possessio Cirioli; quia cum sit posterior, tamquam clandestina, & turbatiua non impe-
4 dit manutentionem Anteriori, qui non habuit se pro spoliato *cap. licet Episcopus de prab. in 6. cap. licèt causam de probat. Bart. in l. si duo nu. 4. ff. vti possid. Menoch. de retin. remed. 3. num. 725. Rot. coram s. mem: Greg. dec. 40. num. 3. & dec. 171. num. 2. & in Alborien. Canonicatus 27. Nouembris 1645. coram R. P. D. meo Verospio.*

Et ita resolutum vnica tantum, &c.

PERVSINA PARROCHIALIS.
Merc. 4. Iuly 1646.

ARGVMENTVM.

Possessio Ecclesiæ dicitur vacua, quamuis Economus sit deputatus cum is impedite manutentionem verò possessori, & prouiso non valeat, sed ibi tantum permaneat ad custodiam, & tandiu possideat, quaudiù aliquis de Ecclesia fuerit prouisus.

SVMMARIVM.

1 *Possessio, de qua constat per publicum Instrumentum est manutenibilis, non docto alium tunc temporis posidisse.*
2 *Aeconomus habet dumtaxat custodiam bonorum Ecclesiæ, & redituum, non autem illius possessionem.*
3 *Possessio Ecclesiæ, per existentiam Aeconomi non dicitur plena ad affectum denegandi manutentionem prouiso à legitimo Collatore possidente ex vera possessione licet Instrumentali.*
4 *Possessio, vt dicatur plena requiritur, quod intus sit aliquis, non simplicis custodiæ gratia, sed animo possidendi.*
5 *Aeconomus, tandiù Ecclesiam sine beneficium detinet, illudque custodit, quandiù aliquis de eo prouideatur.*
6 *Aeconomi detentio penitus expirat, & possessio remanet vacua per prouisionem Ecclesiæ factam à legitimo Collatore.*

DECISIO CCXIX.

ZEnobius de Consulis Monachus Cassinensis prouisus ab Abbate Monasterij S. Petri eiusdemCongregationis de Ecclesia Parrochiali Castri Agelli vacante per obitum Octauiani Ferrarij illius possessionem fuit adeptus die 12. Maij 1644. Verum quia Vicarius D. Episcopi Perusini per duos dies antè d. prouisionem Aeconomum deputauerat super eadem Parrochiali, qui subindè pariter possessionem cæpit introducta causa Iactationum in Rota, fuit dubitatum, An, & cui sit dandum mandatum de manute-
1 nendo, & dandum esse Zenobio DD. censuerunt, cum constet de illius possessione ex Instrumento publico, quæ non docto alium tunc temporis possedisse est manutenibilis *vulg. l. prædia ff. de acquir. poss.*

Non obstat, quod de eo tempore possessio fuerit plena, & apud Aeconomum à dicto Vicario deputatum.
2 Quia cum Economus habeat dumtaxat Custodiã Bonorum, & redditüum, non autem possessionem Ecclesiæ *Hostien. in cap. vt præterita num. 6. sbique Abb. num. 8. de electione. Innoc. in cap. & partem sub n. 3. vers. istis respondetur de arbitr. Lap. alleg. 81. nu. 8. & 9. Rot. in Tullen. Prioratus 6. Iunij 1642. cor. R. P. D. meo Bichio,* Possessio non dicitur plena ad effe-
3 ctum denegandi manutentionem. Prouiso à legitimo Collatore possidente ex vera possessione licèt Instrumentali, vt sequitur *Socc. cons. 131. num. 8 lib. 1. Bisignett. decis. 8. de restitut. spoliat. Rot. decis. 5. de caus. poss. & prop. in antiq. resolutum fuit in Celsonen. Parrochialis 27. Iunij & 17. Nouembr. 1642. cor. R. P. D. meo Peutingerio, & in Florentina Parrochialis 19. Ianuarij 1643. coram R. P. D. meo Bichio, & in Narnien. Parrochialis 10. Iunij eiusdem anni coram R. P. D. meo Peutingerio.*
4 Possessio enim vt sit plena requiritur, quod intus sit aliquis non simplicis Custodiæ gratia, sed animo possidendi vt post *Achill. dec. dec. 1. num. 2. de caus. possess. & prop. dixit Rota in vtraque alleg. decis. Celsonen. & Florentina Parrochialis.*
5 Et ponderarunt DD. quod cum Aeconomus tam diu Ecclesiam siuè Beneficium detineat, illudque custodiat, quamdiu aliquis de eo prouideatur, vt dispositur per d. Conc. *Trid. sess. 24. cap. 18. de reform.* Statim ac Zenobius prouisionem impetrauit ab Ab-
6 bate, cui Collatio pertinet, detentio Aeconomi penitus expirauit, possessio remansit vacua, vt *arg. text. in l. Imperat. ff. de postul. & in l. statu liber. §. Stichum ff. de leg. 2. dictum fuit in d. Celsonen. Parrochialis 17. Nouembr. 1642. §. Tollebatur etiam prius in Naulen. Parrochialis 31. Martij eiusdem anni cor. bo: me: Merlino §. Non obstat allegata confirmata cor. D. meo Peutingerio d. die 10. Iunij 1643. §. Quia possessio, & in Treneren. Archidiaton. 13. Iuny 1644. coram me §. Nec obstat, primum.*

Et

Et ita resolutum vtraque parte informante, &c.

VLADISLAVIEN. VILLÆ DE HOPPEMBRVCH.

Mercurij 4. Iulij 1646.

ARGVMENTVM.

Mandatū de manutenendo in quasi in possessione vtilis Dominij conceditur probanti possessionem de tempore litis Attentans antequam integraliter purgauerit Attentata non est audiendus, etiam super manutentione, & attentata passus non censetur renunciasse Iudicio attentatorum patiendo discuti principale negocium, quando ipse sententiam fauorabilem reportauit, licèt secus si succubuerit.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quasi possessione vtilis dominij denegari non potest probanti suam possessionem de tempore motæ litis, quæ operatur, vt sit manutenendus in eo statu in quo reperitur.*

2 *Solutiones, & receptæ Canonum factæ in manibus Episcopi, tamquam domini directi faciunt sufficientem probationem pro impetranda manutentione in possessione directi dominij.*

3 *Attentans antequam integraliter attentata purgauerit, non est audiendus, tam super petitorio, quam possessorio.*

4 *Attentata passus licet per viam reuocationis attentatorum intentauerit remedium manutentionis, illi non præiudicat, quin fructus per viam attentatorum recuperare possit.*

5 *Attentata passus non censetur renunciasse Iudicio attentatorum per patientiam, quod discutiatur principale negocium, quando ipse sententiam fauorabilem super eo reportauit.*

6 *Licet secus si in eo succubuerit.*

7 *Exceptio deuolutionis ob inobseruantiam pactorum, & non solutionem Canonis, tamquam requirens altiorem indaginem non impedit manutentionem vtilis dominij, sed reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CCXX.

Postquam sub die 13. Aprilis proximi præteriti coram me dictum fuit Abbati, & Monachis Pelplinen dandum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione vtilis dominij tantum Villæ, de qua agitur, instabant dicti Abbas, & Monachi, tam pro expeditione dicti mandati de manutenendo, quàm pro purgatione attentatorum commissorum per Reuerendissimum D. Episcopum Vladislauiæ, quæ etiam canonizata fuerunt coram R.P.D. meo Otthobono, vt ex decisione coram eo emanata sub die 3. Iulij 1645. Verum quia pariter idem D. Episcopus petebat mandatum de manutenendo in quasi possessione directi dominij eiusdem Villæ controuersæ, & vlterius impugnabat deducta attentata, allegando se non fuisse auditum, & decisionem emanasse ipso non informante, facto prius verbo in Rota, proposui hodie dubium, An sit standum, vel recedendum à decisis coram me, & DD. affirmatiuè responderant.

Manutentio enim in quasi possessione vtilis do-
1 minij tantum præterquod ab altera parte non controuertitur, denegari non potest cum dicti Abbas, & Monaci probent suam possessionem de tempore motæ litis, quæ operatur vt sint manutenendi ad statum, in quo de eo tempore repetiebantur, ex Iuribus allegatis in dicta decisione, quæ reuidetur.

Quo verò ad petitam manutentionem per D. Episcopum in quasi possessione directi dominij, licèt ab Abbate, & Monacis impugnari non possit, cum ad effectum obtinendi manutentionem in possessio-
2 ne vtilis produxerint quietantias, & receptas solutionum Canonum factarum in manibus eiusdem D. Episcopi, tamquam Domini directi, quæ solutiones faciunt sufficientem probationem pro impetranda hac petita manutentione: Nihilominus placuit DD. illam pronunc suspendere, ex eo fundamento, quia cum coram R.P.D. meo Otthobono resolutum fuerit D. Episcopum attentasse innouando, & ad plura præiudicialia deueniendo post recusationem de se factam, & post sibi præsentatam inhibitionem Rotalem, dictaque attentata adhuc purgata non fuerint, tamquàm priuilegiata impediunt prosequutionem Iudicij manutentionis in odium attentantis, & donèc fuerint integraliter purgata attentans audiri non debet, *cap. non solum de appell. in 6. Caputaq; dec. 52. nu. 2. par. 3. Card. Seraph. dec. 1176. num. 2. Rot. in rec. decis. 94. num. 4. part. 3. & alibi passim.*

Non obstat, quod Abbas, & Monaci coram eodem D. meo Otthobono non institerint pro purgatione attentatorum, sed loco illorum reuocationis petierint mandatū de manutenendo, à quo appellante D. Episcopo, fuit mihi commissa causa appellationis cum facultate manutenendi quem de Iure, Ideoque renunciasse videntur Iudicio Attentatorū.

4 Quia licèt per viam reuocationis attentatorum intentauerint remedium manutentionis, huiusmodi tamen remedium ipsis non præiudicauit, quin hodie possint etiam petere illorum purgationem, & fructus, ac expensas recuperare, vt fuit resolutum

5 coram *Card. Seraph. d. dec. 1176. num. 6.* Patientia enim, quod discutiatur negocium principale, vèl super manutentione non inducit renunciationem attentatorum, quando ille, qui attentata passus fuit, prout in casu nostro, super negocio principali, vèl

6 manutentione sententiam fauorabilem reportauit; licèt secus dicendum esset si succubuisset, vt resoluit *Rot. cor. Reuerendiss. Vrgell. dec. 313. num. 5. & seqq. in Bonon. Pecuniaria, seu attentatorum 26. Aprilis 1645 cor. R.P.D. Bichio in Cæsaraugustana Distributionum, seu attentatorum 27. Febr. eiusdem anni §. neq; releuat, & in Baren. seu nullius Pecuniaria 24. Ianuar. præteriti coram me.* De hoc tamen DD. nihil determinarunt, cum hodie tantum permanserint in decisis quoad manutentionem in possessione vtilis Domini ad fauorem Abbatis, & Monachorum: De attentatis verò mandauerint, vt particulariter videatur in alia disputatione.

7 Cæterum exceptio deuolutionis ob inobseruantiam pactorum, & non solutionem duorum denariorum, non est apta retardare manutentionem dictis possessoribus, sed tamquam altiorem indaginem requirens reijci debet ad peritorium, sicuti responsum fuit *in decisione, quæ reuidetur §. penult. cum sequenti.*

Et ità fuit decisum &c.

FANEN. DOTIS.

Mercur. 4. Iulij 1646.

ARGVMENTVM.

Vxor, licet *ex remed. Auth. Resque C. communia de legat.* possit detrahere bona fideicommisso subiecta ex bonis Viri pro restitutione suarum Dotium, hoc tamen procedit in subsidium bonis liberis non extantibus, quando mulieri incumbat onus probandi negatiuam non existentiæ, & quando incumbat Fideicommissario? Vxor hæres instituta sub conditione quousque vitam viduilem seruauerit, si transeat ad secunda vota, tenetur ad restitutionem integræ Hæreditatis, & fructuum à die obitus Testatoris

toris, perindè ac si numquam fuisset hæres instituta, & in quibus terminis conditio affirmatiua *quousque* resoluatur in negatiuam, & quando non Vxor soluens posterioribus creditoribus de bonis, & pecunijs Viri, sibi præiudicat, itaue amplius regressum non habeat ad *remed. Auth. Resque in* præiudicium Fideicommissarij.

S V M M A R I V M.

1 *Vxor pro restitutione suæ dotis potest agere contra omnia bona Viri, etiam fideicommisso, & restitutioni obnoxia ex* remed. Auth. Resquę C.com. de legat.

2 *Limita hoc tantum procedere in subsidium bonis liberis non extantibus, vèl non sufficientibus.*

3 *Vxor vbi reperitur in possessione bonorum fideicommisso subiectorum habet intentionem fundatam in negatiua existentię liberorum, adeo vt allegenti contrarium incumbat onus probandi.*

4 *Secus autem si bona subiecta fideicommisso reperiuntur penes fideicommissarium, tunc enim negatiua non existentię liberorum, tamqua fundamentum suæ intentionis ab ipsa muliere executionem petente probari debet.*

5 *Institutio Vxoris facta sub conditione affirmatiua quousque Vitam vidnilem seruauerit censetur facta sub conditione viduitatis, & negatiua si non nupserit,*

6 *Hæres institutus sub conditione negatiua si contrauenerit perindè habetur, ac si numqnam fuisset Hęres Institutus, & tenetur ad restitutionem integræ Hæreditatis, vna cum fructibus perceptis à die obitus Testatoris.*

7 *Conditio, quousque vitam vidnilem seruauerit, non inducit perpetuam viduitatem, sed tantum temporalem, quando sumus in legato, ita vt legatum, pro primo Anno dicatur purum, pro sequentibus verò conditionale.*

8 *Limita hoc non procedere in institutione Hæredis, quæ cum requirat perseuerantiam viduitatis, ne Testator pro parte temporis testatus, & pro parte Intestatus decedat, conditio affirmatiua, quousque resoluitur in negatiuam, ita vt muliere controuenieute institutio vsque à die obitus Testatoris resoluta dicatur, omnesque fructus, ac integram hæreditatem à dicta die perceptos restituere teneatur.*

9 *Vxor non potest agere ex* remedio Auth. Resquæ *contra bona subiecta fideicommisso, donec doceat de sufficienti excussione mobilium in hæreditate Viri remansorum.*

10 *Vxor pro suis dotibus anterior si soluat posterioribus creditoribus de bonis liberis, & pecunijs Viri, sibi præiudicat, & remanet exclusa à beneficio A*uth. Resquæ, *adeout non possit in præiudicium fideicommissarij habere regressum contra bona fideicommisso subiecta.*

DECISIO CCXXI.

Resolutum fuit coram me die 19. Februar. proximè præteriti constare de purificatione fideicommissi q. Hieronymi Senioris de Nulphis ad fauorem Hieronymi Iunioris proximioris vltimo defuncti de dicta familia, à qua resolutione capta ipso tantùm informante, cum non reclamasset Victoria Castracana, reassumpta fuit disputatio, an mandatum relaxatum ab A. C. ad illius fauorem prò restitutione Dotis contra bona hæreditaria q. Rainerij eius primi viri sit exequendum, etiam super bonis subiectis fideicommisso, & prò qua summa, quo dubio bis proposito, nec vnquam ipsa comparente, hodie Domini in negatiuam sententiam inclinarunt, quia
1 licèt mulier pro restitutione Dotis possit agere contra omnia bona viri, etiam fideicommisso, & restitutioni obnoxia iuxtà dispositionem *text. in authen. Res quæ C. commun. de legat.* Prędicta tamen dispo-
2 sitio procedit dumtaxát in subsidium, bonis liberis non extantibus, vèl non sufficientibus, vt sequendo *Ias. aliósque scribentes in d. Auth. relatos per Fusar. de substit. qu. 531. num. 121. sæpius resoluit Rot. cor. Card. Seraph. dec. 440. num. 4. in Rom. dotium 12. Nouembris 1599. cor. bo: me:* Card. Mellino *impress. post Merlin. de legit. dec. 124. num. 1. san me:* Greg. *dec. 266. num. 10. & dec. 543. num. 2. ibiq; add. num. 5. bon: me: Buratt. decis. 641. num. 1. ibiq; Add. lit. A. in rec. dec. 66. num. 3. par. 1 dec. 294. num: 1. par. 3. dec. 301. num. 13. & dec. 312. n. 2. par. 5. in* Mantuana *Dotis 6. Iuly 1636. cor. bo: me:* Coccino *in Rom.* Saluiani *de* Casalibus *21. Iunij 1641. cor. me: 3. immò. Nulla videtur circa fin. vers. remedium enim, & 11. Martij 1645. coram R. P. D. meo* Peutingerio, *§. responsum fuit.*

In hoc autem casu non probatur à muliere deficientia bonorum liberorum, prout opus esset. Et si
3 enim vbi mulier reperitur in possessione bonorum fideicommisso subiectorum habeat intentionem fundatam in negatiua existentiæ bonorum liberorum, adeout allegenti contrarium incumbat onus probandi *Curt. Sen. cons. 21. numer. 17. vers. ergo incumbet heredibus Rolan. cons. 19. nu. 9. lib. 4.* Aym. *cons. 19. n. 18 bene Peregr. de fideic. art. 42. num. 73. Rot. d. dec. 66. nu. 4. par. 1. dec. 154. num. 2. dec. 210. num. 7. & d. dec. 312. num. 6. vers. quod eo magis par. 6. rec. in Rom. Casalis Aguzzani 27. Iunij 1640 §. Detractio ex fideicommisso circa med. & 16. Decembr. 1641. §. Nec fuit in dubium coram R. P. D. meo Royas.* Vbi tamen non possidet
4 sed bona subiecta fideicommisso reperiuntur penes fideicommissarium, prout in casu de quo agitur, huiusmodi negatiua, tanquàm fundamentum propriæ intentionis, ab ipsa muliere exequutionem petente probari debet *Fab. de Anna cons. 85. numer. 11. lib. 1. Molin. de Primog. Hispan. lib. 4. cap. 7. n. 36. Rand. dec. Pisan. 29. num. 177. rel. à Fusar. vbi supr. d. qu. 531. num. 125. Gratian. discept. for. cap. 531: numer. 22. cum duobus seqq. Franch. dec. 41. num. 1. & 2. libr. 2.* Ioseph. *Ludouic. dec. lucen. 28 num. 98. Rot. cor. bo: me: Coccino dec. 143. num. 5.* & sequendo hanc distinctionem resolutum fuit in dicta *Mantuana* Dotis *cor. eodem Coccino §. Quod autem, & in Rom. Donationis propter nuptias 29. Ianuarij præteriti cor. R. P.* D. *meo Peutingerio, §. Neque refert.*

Ideoque eò facilius, dum ipsa ex bonis liberis Rainerij exigit à Baccellis illius debitoribus scuta 369. B. 95. monetæ Romanæ, quæ in moneta Fani faciunt summam scutorum 5;3. 5;2. *Summ. num.* 8. Consequuta fuit rubra 37. frumenti, quæ cum de illo tempore fuerint valoris scutorum nouem cum dimidio prò quolibet rubro, vt èx fide Abhundanciæ *Summ. num.* 10. ascendunt ad scuta 260. nècnon retinet duo Prædia paritèr hæreditaria Rainerij, & vlterius per triennium recepit fructus illius hæreditatis, quos restituere tenetur, dum elapso triennio ad secundas nuptias transiuit. Rainerius enim hæredes suos vniuersales instituit Lauram matrem, & Victoriam Vxorem quousque vitam vidualem seruauerint, ibi, *In tutti li suoi beni vuole, che stano Laura Marcalina sua Carissima madre, & la Sig. Vittoria sua dilectissima Consorte egualmente, & per egual portione sinche terranno vita vedouile, & morenda, &c.*
5 *Summ. num. 2.* per huiusmodi enim institutionem quælibet ipsorum instituta censetur sub conditione viduitatis, & negatiua, si non nupserit ad tradita *per Ias. in l. si apud num. 20. in fin. C. de transact. Ruin.*

Google

conf.34.num.4.& conf 190. num.2.& 3. lib. 2. Itaut
6 contraueniens perindè habeatur, ac si ab initio non
fuisset hæres instituta, & teneatur restituere integrã
hæreditatem vna cùm omnibus fructibus perceptis
a die obitus Testatoris iuxt. dispositionem *auth. cui
relictum & l.fin.C.de indict.vid. toll: Bald.conf.167.
num.4.lib.5.Peregr.de fideicom.art.11.num.122. Rota
diuers. decis.430.num.1.part.4. coram Cardinali Se-
raphino decis.1354.num.1.& 2. coram san.mem. Gre-
gor. decis. 187. num. 3. Imolen. bonorum 31. May
1613. & 28.* Nouembris *1614. coram bo.me.Coccino
decis. 693.num.1.part.1.& decis.241.num 40.part.5.
recent.*

Non obstat, quod institutio non sit concepta per
conditionem negatiuam si non nupserit, sed tantum
per affirmatiuam quousque vitam vidouilem serua-
uerit. Ideòque mulier in casu contrauentionis amit-
tat dumtaxat fructus futuros decurrendos post nu-
ptias non autem decursos tempore viduitatis, vt
ponderata hac distinctione consuluit, *Bald.dict.conf.
167.nu.4.vers.Sed potest responderi lib.5. quem sequu-
tus fuit* N*att.conf.459.num.16. & 17. lib.2.*

Quia placuit responsio, quodque deducuntur per
7 *Bald.&* Natt. procedunt in legato, in quo cum fiat
annua distributio, conditio *quousque* non inducit
perpetuam viduitatem, sed tantùm temporalem, itá-
vt legatum pro primo anno dicatur purum pro se-
quentibus verò conditionale, *Paris.conf.95. num.44.
lib.2.Peregr.vbi supra d.art.11.num.123.* Secus verò
8 in institutione, quæ cum sit vnica, & perpetua, non
autem temporalis, vel annua, ac requirat perseueran-
tiam viduitatis, ne Testator pro parte temporis testa-
tus, & pro parte intestatus decedat, conditio affir-
matiua *quousque*, & similes resoluitur in negatiuã,
itáut muliere contraueniente, institutio vsque à die
obitus Testatoris resoluta dicatur, omnesque fructus
vna cum integra hæreditate in dicta die perceptos
restituere teneatur, vt distinguendo dixit idem *Bald.
in d.l.fin.num.4.ibique Salic.num.pariter 4.C.de indict.
vid.foll.bene Ruin.conf.170.num.7.lib.1. cum alijs re-
lans per Modern.*Mantuan.*contron.for.nu.6. cum duo-
bus seqq. Rot.diuers.d.dec.430.num. 2.coram Card.Se-
raphino d.dec.1354.num.3.in d. Imolen. bonorum corã
Coccino Add. ad sanct. me:*Gregor.*d.dec.187. num.13.
& d.dec.241.num.47.part.5.rec.*

Denique animaduerterunt DD. quod ex inuen-
tario hæreditatis eiusdem Rainerij confecto ab ea-
demmet Victoria, apparuit in ea adesse quamplura
mobilia magni valoris *Summ dict.num.2.* Ideoque
9 donec doceat de sufficienti excussione dd. bonorum
nõ potest agere contra bona fideicommissi ex *remd.
d auth.* res quæ ex iuribus in principio allegatis.

Nec dicatur bona libera, & pecunias Rainerij ad
eius manus peruentas erogata fuisse in solutionem
10 illorum debitorum, & legatorum; Quia dum ipsa
erat creditrix anterior debebat de dictis bonis libe-
ris, & pecunijs sibi satisfacere, aliàs ea dimittendo
cæteris creditoribus longè posterioribus, remansit
exclusa à beneficio *dict.auth.* itàut non possit hodie
in præiudicium fideicommissarij habere regressum
ad bona fideicommissi ad tradita per *Curt. iun: in
d.auth.num.11.ibique Ias.in fin.limit. num.14. versic.
quia intellige* Bursat.*conf.180.nu.45.lib.2. Paris.conf.
63.num.45.lib.2.Cesal.conf.344.nu.35.*Fusar.*conf.23.
num.11. & 15.& de substit.quæst.532 num.3. Peregr.
vbi supradicto art.42.num.16, Rota in Romana Cen-
sus 1.Marty 1641.coram Reuerendissimo D.meo Chi-
sterio Prodecano, §. quia cum dicta sententia circa fin.
& prius in Romana Saluiani de* Casalibus *19.* Nouem-
*bris 1637. coram bon. mem. Buccabella, §. Præterea
confirmata coram me dicta die 21. Iunij 1641. dicto
§.Immo nulla videtur.*

Et ita resolutum Hieronymo tantum informante.

ROMANA SVPPLEMENTI LEGITIMÆ ROTA MEMORIALIVM.

Ven. 6. Iuly 1646.

ARGVMENTVM.

Calculus factus à tertio calculatore per Iudicem ele-
cto facit probationem probatam, & habet paratam
executionem non docto de errore, non obstante,
quod calculator ab altera ex partibus fuerit ab ini-
tio allegatus suspectus si post dictã allegationẽ ip-
sum denuo adiuerit, & sua iura eidem exposuerit
tunc enim à dicta allegatione, & recusatione reces-
sisse censetur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima est triens integra hæreditatis extantibus duabus filijs.*

2 *Calculus factus à tertio calculatore per Iudicem deputato, si non doceatur de errore facit probationem probatam, & habet paratam executianem.*

3 *Allegans suspectum tertium calculatorem, si post dictam allegationem coram eo redierit, & iura sua exposuerit, videtur à recusatione illius recessisse.*

DECISIO CCXXII.

Firmato tertia vice sub die 26. Ianuar. proxime præ-
teriti corã me deberi Cherubinis supplementũ le-
gitimæ ex persona Mariæ Rotignæ in bonis hære-
ditarijs q. Riccardi Rotigni Patris, petierunt ijdem
causæ expeditionem, etiam cum liquidatione quan-
titatis, ad quam dictum supplementum ascendere
probarunt, & licèt altera pars agnosceret non posse
impedire expeditionem in genere super supplemen-
to, se tamen opposuit quoad dictam liquidationem,
allegando, quoadeam nullum fuisse disputatum
dubium, nec ipsam auditam, vnde hodie perpensis
circumstantijs totius negocij diuturnitate temporis,
ac omnibus rationibus vtriusque partis, fuit per
DD. responsum, vt quoad vtrumque causam ex-
pedirem.

Quod enim supplementum legitimæ debeatur,
satis clarè constat ex rationibus, & fundamentis in
tribus decisionibus deductis; Quo vero ad quantita-
tem negocium transit sinè difficultate, quià cum ex
testamento, inuentario hereditatis, & calculo facto
à tertio calculatore de ordine huius Tribunalis de-
putato, appareat, quod hæreditas Riccardi consistens
instabilibus, locis Montium, & nominibus debito-
rum, omni ære alieno detracto, ascendit ad scut. cen-
tum nouem millia ducentum nonaginta quinque
baioc. 30 Et non controuertatur dictum Riccardum
reliquisse duas tantum filias, Mariam scilicet, &
1 Annam; legitima tamquam triens integræ hæredi-
tatis *Authent.nouissima, C.de in off. testam.* constituit
summam scutorum triginta sex millium quatuor
centum triginta vnius baioc. 76. mez. quibus in duas
partes diuisis, legitima Mariæ est scutorum decem,
& octo millium ducentum, & quindecim baioc. 88.
Ideòque cum consequuta fuerit dotem scutorum
Decem millium, consequens est, vt illius hæredibus
debeantur pro supplemento scuta octo millia, du-
centa, & quindecim baioc. 88.

Nec dubitari potest quin prædictus calculus fa-
ciat concludentem probationem; Quia cum factus
2 fuerit à tertio calculatore de ordine Rotę deputa-
to, vt dictum est, nec doceatur de errore, facit proba-
tionem probatam, & paratam habet exequutionẽ ex
*Doctor. Bart. in l.instar num. 10 C. de iur. Fis. Angel. in
l. Aduersus C.de vsur.& fruct.ligat.* Neuizan.*conf.94
num.18.*

Digitized by Google

num. 18. *Paris.cons.96.num.3.lib.1.Scacc. de appellat. lib.3.cap.2.quæst.17. limit. 35. sub num.1. Rot. coram sanct.mem.* Gregor.*decis.* 220.*num.4.& in rec.decis.47. num.7.par.7.*

Non obstat, quod Anna dictum tertium calculatorem ab initio suspectum allegauerit, quia cum post d.allegationem coram eodem redierit, & iura sua exposuerit, vt constat ex eadem relatione, ibi, *Io terzo* Perito, *et Calculatore eletto dalla Sacra Rota per calculare i Debiti, e Crediti della Ragion* Bancharia *del q. Riccardo* Rotigni, *et per liquidare lo stato dell'heredità, et hauendo più volte inteso ambe le parti collitiganti riferisco, etc.* Adicta recusatione, & allegatione recessisse videtur, & eumdem calculatorem approbasse, *Alex. cons.12.n.6.* Cæsar.*de Graff. dec9. num.8.de sent.et reiudic.bo.me. Buratt.dec.388. nu.3. & 4. san.me.* Gregor.*decis.466.num.9. Rosa decis.284. num.4.vers.Et à recusatione fuit recessum part.2. rec.* Eoque magis cum eadem Anna in calculo ferendæ sententię post septem annos à die relationis, Signaturam adiuerit die 14. Iunij præteriti, vbi institit pro admissione appellationis à dicta relatione, & fuerit quoad vtrumque effectum reiecta.

3 Deducta contra dictam relationem, scilicet, quod dictus calculator posuerit in patrimonio Testatoris effectus ad eum non spectantes, quodque inconfuso adnotauerit credita inexigibilia cum exigibilibus, ac etiam diuersa credita minus vera, non fuerunt habita in consideratione, tamquam non iustificata.

Er ita resolutum fuit pro expeditione causæ etiã respectu dictæ quantitatis cum declarationibus in sententia faciendis, vt tandem spatio tanti temporis saltem hæc instantia terminetur vtraque, &c.

SENOGALLIEN. PRÆDII.

Merc. 12. Nouembris 1646.

ARGVMENTVM.

Manutentio debita est possessori anteriori non obstante deliberatione facta posteriori possessori ab executore si illa est nulla, & inualida, & ex quibus nullitas eliciatur?

SVMMARIVM.

1 *Possessor anterior est manutenendus.*

2 *Possessio posterior præsumitur Clandestina, & turbatiua & non manutenibilis.*

3 *Exequutor procedens ad deliberationem non citatu possessore nec cognitis illius iuribus illũsua possessione non priuat.*

4 *Exequutor efficitur mixtus stante possessore.*

5 *Gratia conditionalis non purificata conditione non potest exequutioni demandari.*

6 *Minus quando constat de contrario de, non iustificatione.*

7 *Clausula in commissione adiecta* cum potestate citandi omnes alios, *operatur vt citari possint etiam non nominati in commissione, & num. 9.*

8 *Citatus legitimè arctatur ad comparendũ in Iudicio.*

10 *Citatus personaliter si non compares efficitur contumax & si citatus per contradictas tunc citationes fiunt potius ex vrbanitate quam ex necessitate.*

11 *Intimatio in interlocutorys, quæ sunt lauis præiudicij supplet defectum citationis.*

Supersessoria Signatura Iustitia concessa sub certis conditionibus illis non adimpletis nihil operatur, & nu.14.

13 *Decretum conditionale non purificata conditione euanescit.*

15 *Clausula* cum facultate manutenendi quem de Iure *afficit tantum exequutionem faciendam, vel minus legitimè factam non tamen rite at legitimè factam.*

DECISIO CCXXIII.

DVm hæc causa in quarta instantia coram A.C. adhuc indecisa penderet intèr Stephanum, & Ludouicum de Suardis ex vna, ac Ioannem Baptistam Iannellum ex altera, adiuerunt Suardi fæl. rec. Vrbanum Octauum eidemque exposito quod obtinuerant immissionem in saluiano super Prædio de quo agitur vigore duarum sententiarum conformium, ac quod fructus illius erant adeò Tenues, vt spatio decennij non poterant de suo Credito satisfieri, tacita tamen dicta litis pendentia coram A.C. impetrarunt anno 1640. indultum directum D.V. Legato Vrbini, vt constito quod sententiæ præfatæ in rem transierint iudicatam, & causa restitutionis in integrum non penderet indecisa quodque ijdem exponentes satifieri non potuissent ex fructibus spatio decennij dictum prædium subhastari, & vendi illusque æstimationem Suardi in satisfactionem eorum crediti persolui mandaret *Summ. Iannell, nu.2.* quo indulto præfato executori præsentato procedẽdo ad subhastationem, dictum prædium anno 1645. deliberatum fuit ad fauorem Francisci Nigri, quem Suardi creditores ab omni lite, molestia, & molestante persona defendere, ac proprijs sumptibus liberare promiserunt eodem *Summ. num.4.*

His peractis causa ab A.C. per appellationem deuoluta fuit ad Rotam, & disputato coram R.P.D. meo Meltio intèr eosdem Suardos, & Iannellum, an & cui esset dandum mandatum de manutenendo, quod dandum esse Iannello semel, atque iterum resolutum fuit vt ex decisionibus *sub diebus 27. Iunij 1644. & 28. Iunij 1645.* quarum vigore expedito mandato die 23 Augusti eiusdem anni Iannellus possessionem dicti Prædij denuò fuit assecutus *Sum. num.7.* Sed commissa per Signaturam mihi causa appellationis, tàm ad instantiam illorũ de Suardis, quam prout in prima ad instantiã Bernardini, & Simonis de Nigris filiorum, & hæredum Francisci deliberatarij cùm facultate manutenendi quem de iure, Nigri ad proban. eorum possessionem, productis articulis, petierunt remissoriam, quam Domini sub die 4. Maij præteriti denegarunt, eo præcipuè fundamento, quod dùm à Iannello non controuertebatur illorum possessio, superflua erat illius probatio, vt ex decisione, proindeque proposito hodie dubio, an, & cui sit dandum mandatum de manutenendo, pro Iannello pariter resolutum fuit, cum

1 constet de illius possessione, tàm anteriori, ex latè deductis in prædictis decisionibus, quã posteriori capta vigore mandati Rotalis ritè, & rectè concessi, quæ propterea est manutenen. *cap. licèt causam vbi Falin.num.8. de probat. l.iustè possidet C.vti possid.*

Non obstat, possessio illorum de Nigris vigore deliberationis factæ ad fauorem Francisci Patris, & à Iannello non controuersa.

Quià tamquam posterior dicitur Clandestina, &

2 Turbatiua nec est apta impedire manutentionem anteriori possessori, qui non habuit se pro spoliato, *cap.licet Episcopus de praben.in 6.Bart.in l.si duo, n.4. ff.vti possid.* Menoch.*de retinen.remed.3.num.725.cum alijs latè adductis in Lauretana beneficij 25. Iunij coram R.P. D.meo Corrado, §. neque visa fuit in Bonon. fideicommissi de Nascentorijs 24. Nouembris coram R.P.D.meo Royas, §.vltimo non obstat, & in Alerien. Canonicatus 27. eiusdem 1645.coram R.P.D.meo Verospio, §. Quia de sua.*

Idque non obstante, quod tradita fuerit ab executore in executionem indulti per Suardos impetrati.

Quià dùm iste ad deliberationem processit non ci-

Digitized by Google

3 citato Iannello possessore, nec illius iuribus cognitis non priuauit illum sua antiqua possessione *ad text. in l. de vnoquoque, ff. de re iudicata, Felin in cap. fin. sub num. 29. vers. Fallit, 2. & seq. extrà de præsumpt. cum alijs allegatis in dicta Lauretana Beneficij coram* D. meo Corrado, §. *Quod fortius procedit circa mediũ*; nullumque ius acquisitum fuit Francisco, quod illi suffragari possit pro manutentione, vt in terminis firmauit Rota in Nanlien. *Parochialis* 31. *Martij* 1642 *coram bo. me. Merlino*, §. *aut prætendit manutentionem*.

4 Executor enim, dum possessio erat plena, fuit effectus mixtus *Cardinalis consf.* 67. *num.* 1. *Achil. super reg. de triennal. dec.* 6. *num.* 4. *sanct. mem. Greg. dec.* 500. *num.* 6. *Adden. ad eundem dec.* 413. *num* 4. & sic tenebatur assumere partes Iudicis, ac citando possessores, eorum iura discutere *Oltrad. consf.* 227. *nu.* 3. *vers. alia est Garz. de benef. part.* 6. *cap.* 2. *num.* 110. *sanct. mem.* Gregor. *dec.* 69. *num.* 5. & *dicta decis.* 500. *pariter num.* 8, *Rot. dec.* 236. *num* 6. *part.* 8. *rec.*

Quæ fortiùs procedunt hoc casu, quo indultum, vti conditionale, ibi, & *constito tibi*, *quod sententiæ præfata in rem transierint Iudicatam*, & *causa restitutionis in integrum non pendeat in decisa*, non iustifi-

5 cata conditione, non poterat executioni demandari ad tradita per *Rotam coram Card. Canal. decis.* 761: *num.* 1. *coram bo. me. Buratt. decis.* 459. *num. pariter* 1. & *coram Reuerendiss. Vrgellen. decis.* 278. *num* 2. Et tantum ab est, quod conditio fuerit iustificata, quod

6 immò euidenter constat de contrario, cum præfatæ sententiæ concedentes immissionem Suardis, tamquam notoriè nullæ, & iniustæ, vt dictum fuit in decisionibus R. P. D. mei Meltij non potuerint in iudicatum transire, *DD. in l.* 4. §. *condemnatum, ff. de re iudic. Card. Seraph dec.* 1123. *num.* 6. *Rota in recen. decis.* 574 *num.* 1. *part.* 1. & de tempore indulti penderet causa in gradu appellationis coram A. C. quæ deinde fuit ad Rotam deuoluta, vt inter partes est io confesso.

Nec obstat, quod in mandato de manutenen. & in edicto citatorio, seu commissione nominati non fuerint nigri deliberatarij, ideoque ex defectu citationis mandatum cont a eos non suffragetur.

Quià cum in commissione ad esset clausula,

7 cum potestate citandi omnes alios in executione nominandos in curia, & extra, potuerunt in partibus citari, prout factum fuit, etiamsi in commissione nominati non essent, vt aduertit, *Put. decis.* 190. *lib.* 1. *in correctis*, & *dixit*, *Rota coram sanct. me. Greg. decis.* 94. *num* 3. & *in recent. decis.* 516. *num.* 9. *part.* 4.

8 Et sic citati dicuntur legitimè citati, & arctabantur ad comparen. vt optime aduertit, *Rot. apud Cassad. decis.* 2. *de dol.* & *contum. sub num.* 1: vbi quod Rota

9 contentatur, & ita practicatur, quod possint nominari, & citari in partibus, subdens, quod licet in *decis.* 18. *de dol.* & *contum. in non.* fuerint diuisæ opiniones, nunc talis est obseruantia, quod idem admittit, *Vant. tit. de nullit. ex defectu citat. sub nu.* 59. *vers.*

10 *Quamuis*. Nec fuit opus complere processum per contradictas, quia dùm aliquis personaliter citatus non comparendo, fit contumax, reliquæ citationes per contradictas fiunt potiùs ex vrbanitate Palatij, quam ex necessitate, vt pluriès dixit Rota, & signãtèr coram eodem, *Put. decis.* 371. *circa fin. lib.* 2. *in correct. Add. ad san. me. Gregor. decis.* 430. *num.* 6. & *in Cæsaraugustana Parochialis de Marcilla* 4. *Februarij* 1644. *coram me*, §. *Ideò ad occurren. versic. Imò quando*.

Et vlterius dixerunt Domini satis esse, quod dictũ mandatum fuerit eisdem Nigris bis intimatum diuersis diebus, & horis *Summ. num.* 8, Intimatio enim

11 in interlocutorijs, quæ sunt læuis præiudicij supplet defectum citationis *Surd. consf.* 86. *num.* 31. *Card. Seraph. decis.* 83. *num.* 3. & *decis.* 1057. *nu.* 4. *sanct. me. Gregor decis.* 457. *num.* 8. *bo me. Buratt. dec.* 606. *nu* 6. *Rot. dec.* 227. *num.* 3. *part.* 1. *rec.*

Cæterum non subsistit, quod Iannellus attentauerit, nouam capiendo possessionem vigore dicti mandati de manutenen. in spretum supersessoriæ Eminentissimi D. Signaturæ Iustitiæ Præfecti.

Quià cum dicta supersessoria fuerit conditionalis,

12 descriptis scilicet fructibus, & facta obligatione de illis consignando ad omne mandatum eiusdem Eminentissimi D. Cardinalis Præfecti, conditionibus non impletis, nec Nigri, nec Suardi Iuuari possunt illius beneficio *l. meuius* 54. *ff de condition.* & *demonstr. Menoch. consf.* 1. *num.* 369. & *consf.* 56. *num.* 2. *cum seqq. Surd. consf.* 186. *num.* 21. *san. me. Greg. dec.* 31. *nu.* 7.

13 vbi quod decretum conditionale conditione non purificata euanescit, *bo. mem. Buratt. dec.* 671. *pariter num.* 7. Nec implementum euitatur ex eo, quod de tempore dictæ supersessoriæ fructus essent recollecti, quià præter quod, adhuc poterant describi in horreo reconditi, dùm in Prædio, de quo agitur arborato, & fructifero facillimè aderant diuersi alij fructus durante toto tempore æstiuo, vt constat ex libello producto ab eisdem Suardis, ibi, *Bona stabilia arborata cum vsibus Domo*, & *Palumbario in eo existen. summ. num.* 10. super illis etiam descriptio cadebat, & semper subsistit defectus purificationis alte-

14 rius conditionis, videlicet obligationis de restituen. quæ statim, & incontinenti impleri poterat, adhùc enim effectum sufficit defectus implementi in obulo *l. Iulianus*, §. *offerri, ff. act. empt.*

Prout parum releuat, quod Signatura commiserit mihi causam appellationis cum facultate manutenendi, quem de iure, quià hæc clausula afficit qui-

15 dem vel minus legitimè factam, & in his casibus habet vim retrotractiuam ad diem sententiæ; Possessionem tamen, & executionem, prout hic, ritè, ac in tempore legitimo factam non afficit, nec illam reddit attentatam, vt declarando *decis. Canoler.* 615. dixit, *Rota decis.* 305. *num.* 15. & 16. *part.* 6. *recent. in Mediolanen beneficij* 17. *Decembris* 1640. *cor.* R. P. D. *meo Bichio*, § *fin.* & *in Romana Vineę* 30. *Iulij* 1644 *coram* R. P. D. *meo Royas*.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA PALATII.

Lunæ 3. *Decembris* 1646.

ARGVMENTVM.

Manutentio danda est possessori ad limites mandati à Iudice concessi & iuxtà illius tenorem censetur capta possessio. Possidens cum alio pro indiuiso potest totam rem locare quando tota est solita locari, & locatio est vtilis.

SVMMARIVM.

1 *Possessio domus probatur ex locationibus effectum sortitis mediantibus exactionibus pensionum.*

2 *Census licet sit impositus super tota domo censetur tamen solum impositus super rata eiusdem domus spectan. ad impositorem.*

3 *Possidens rem communem potest totam locare quando res est solita locari* & *locatio est vtilis.*

4 *Clausula* Constituti *fauore vocatorum ad fideicommissum consumitur in primo vocato* & *quood reliquos successiue vocatos remanet inefficax.*

5 *Titulus in Iudicio manutentionis non est iustificandus quoties possessio non pendet à titulo.*

6 *Fideicommissarius post agnitum fideicommissum non potest postea illud in præiudicium Creditorum, qui-*

Digitized by Google

quibus ex dicta ognitione fuit ius quaesitum renũciare, & agnitio fideicommissi ex quibus probetur? & n.7.& 8.

9 *Possessio amissa censetur per negligentiam decennalem.*

10 *Possessio ammittitur si ab alio fuit occupata etiamsi occupatio ignoretur.*

11 *Possessio capta non citato possessore ad nihilum suffragatur.*

DECISIO CCXXIV.

QVadriangularis est quæstio, quia manutentionẽ Palatij, de quo agitut quatuor personæ prætendunt, D. Tiberius Ceulus, DD. Fratres de Aquauiua, D. Philippus Costa, & Aurelius Pulottus, siuè D. Dux S. Gemini ab eo causam habens; Domini tamen pro rata scutorum 27876. baioc. 71. tantummodò dandam esse Ceulo, super residuo verò scut. 12123. nemini concedendam esse dixerunt.

Quantum enim ad Ceulum pro hac rata manu-
tentio denegari non potest, quia in eius *Summ. nu. 1.*
2. 10. & 11. constat de eius anteriori possessione
capta vigore mandari de associando obtento pro
fructibus census impositi super hoc Palatio à Card.
Aquauiua ad fauorem Iuliæ Mattheiæ Matris, &
Authricis d. Ceuli effectuata mediantibus effectiuis
1 locationibus, & exactionibus pensionum, quæ ipsius
possessionem probant contra quoscumque iuxtà,
*glos. in l. qui vniuersas, §. quod per Colonum, ff. de acqu.
possess. vbi etiam Bart. num. 1. & in §. si conductor, n. 2.
Soccin. sen. cons. 106. num. 3. lib. 3. quos sequuta fuit Rota coram Card. Caual. dec. 5. num. 1. & dec. 391. num. 3.
coram san. me. Gregor. decis. 500. num. 2. & in alijs allegatis in Portuen. Strangi 13. Iunij præteriti coram R.
P. D. meo Verospio.*

Super alia verò rata scut. 12123. nemini dandam
esse dictum fuit; Non enim concedi potest eidem
Ceulo, quia cum Census, pro cuius fructibus obtinuit associati, impositus tantum fuit super dicta
rata scut. 27876 baioc. 71. spectante ad Cardinalem
Aquauiuam, & hanc solum ratã constituerit se possidere nomine Iuliæ Mattheiæ, mandatum verò de
associando concessum tantummodo fuerit ad fundum censuatum, ibi, *ad Palatium, &c. & bona vt
supra censuata associasse Summ. Ceoli, num. 1.* vtique
possessio non intelligitur capta, nisi super hac rata,
& ideò super alia manutentio concedi non potest.
Neque enim dubitari debet hanc ratam tantummodò fuisse censui subiugatam, cum hæc tantum liberè
spectaret ad Cardinalẽ, alia verò ad fideicõmissarios
Ceciliæ Visinæ, quorum fauore ab eodem Cardinale
subrogata fuerat in limine emptionis, vt ex illius
instrumento *Summ. dd. de Aquauiua num. 1. & 4.* sic
2 enim imponendo Censum super Palatio, censetur
imposuisse solum pro rata ad se liberè spectante
quamuis totum Palatium in instrumento Census designauerit, *cap. Pastoralis extr. de donat. l. qui Tabernas,
ff. de contrah. empt. Castr. in l. 1. num. 4. C. qui testamen.
facer. poss. & ibidem Bald. num. 2. Cuman. in l. locus,
num. 1. vers. potest dici, ff. de acquir. poss. Socc. in l. si quis
cum totum num. 2. ff. de except. re iudic. Alex. cons. 54.
n. 2. vers. & hoc aperte procedit lib. 3. Rot. apud Cenc.
de Cens. decis. 39. num. 3. coram bo. me. Gregor. dec. 225.
num. 1. ibidem Add. num. 16. in recent. dec. 559. sub n. 9.
vers. prout in simili part. 1. & dec. 220. num. 9. part. 5.
alijsque pluribus relatis dictum fuit in Bituntina Census 27. Nouembris 1645. coram R. P. D. meo Corrado,
§. Qui cum in eodem instrumento.*

Nec dicatur, quod Ceulus totum Palatium loca-
3 uerit, & ipsius pensiones exegerit. Quia quoad ex
actiones non probatur exegisse pensiones vltra ratã
censui subiugatam; dum enim possessio fuit taxatiuè
quæsita ad solam ratam censualem, tàm ex intentione Iudicis, qui relaxauit mandatum de associando,
quàm Ceuli, qui illud obtinuit, & exequutioni demandari curauit pro ea tantum debet dari manutentio, regulando possessionem à titulo, Locationes
verò totius Palatij potuerunt ab eo fieri ratione possessionis indiuisæ pro dicta rata, cum habens rem
communem possit totam locare, quando res, vt in
casu nostro solita est locari, & locatio est vtilis, vt
probant, *Bart. in l. hæc distinctio, §. cum fundum, nu. 3.
ff. locati, Dec. in l. si socius n. 7. ff. si cert. petat. Soccin.
cons. 58. num. 1. lib. 4. Surd. cons. 43. num. 8. Capic. Latr.
decis. 39. num. 4. Rota decis. 792. sub num. 3. circa fin.
vers. Sed tenebatur stare, & num. 6. par. 1. recent.*

Minus verò concedi potest DD. de Aquauiua,
cum ipsi non probent suam possessionem, aut enim
illam deducunt ex clausula, Constituti, quam Car-
4 dinalis Aquauiua in actu emptionis, præuia declaratione, quod pro dicta rata Palatium subrogabatur
loco alterius domus fidicomissatiæ Ceciliæ, apposuit ad fauorem Ducis Iosiæ, aliorumque ad dictum
fideicommissum vocatorum constituens se possidere eorum nomine, & suffragari non potest, cum virtus constituti consumpta fuerit in Duce Iosia primo
vocato, adeout quoad alios successiuè vocatos remanserit inefficax, vt benè declarat, *Aretin. in l. quod
meo, numer. 10. ad fin. ff. de acquir. poss. Corn. cons. 173.
nu. 26. vers. nec etiam hodie lib. 2. Siluan. cons. 55. n. 19.
vers. nec dicatur Giouagn. cons. 34. num. 35. vers. Addatur prædictis lib. 2. Natt. cons. 398. sub num 33. vers. &
si dicatur Caball. cons. 142. num. 123. cum seqq. Tiraq.
de iur. constit. part. 2. ampl. 5. num. 2. & 3. Guido Pap.
dec. 512. post princ. vers. restat. videre Rota cor. Card.
Caual. decis. 5. num. 4. & pluribus relatis dictum fuit in
Ariminen. Domus 22. Iunij 1640. coram Eminentissimo
D. Cardinali Panzirolo, & in Perusina Bonorum 25.
Iunij eiusdem anni coram R. P. D. meo Ghisilerio.*

Eoque minus, cum adhuc non constet de eodem
5 fideicommisso licèt enim in iudicio manutentionis
non sit opus iustificare titulum, quando constat de
sufficienti possessione; vbi tamen, vt hic, possessio
deducitur ex constituto concepto pro vocatis ad fideicommissum, non possunt DD. de Aquauiua eo
vti, nisi probent suam vocationẽ, & possessio ex hoc
capite sumpta, tamquam pendens à titulo fideicommissi, non est manutenibilis, antequam eiusdem fideicommissi subsistentia discutiatur ex traditis per
*Lancellott. de attent. par. 3. cap. 24. quæstion. 19. num. 4.
Card. Seraph. decis. 1278. sub num. 1. & 4. vers. quibus
sic stantibus Add. ad sanct. mem. Gregor. decis. 283. n. 8.
Rota in recent. decis. 423. num. part. 2. post Modern. de
manut. decis. 215. num. 34. & aduisit in Romana subcollectoriæ 17. Martij 1645. coram R. P. D. meo Bichio
§. Nec obstat, quod possessio in Ciuitatis Plebis Pensionis 5. Maij eiusdem anni coram eodem, §. Non obstat,
quod resolutio, & in Barchinonen. Canonicatus 26. Februarij præteriti coram R. P. D. meo Royas, §. vltimo
nihil facit.*

Aut verò illam deducunt excessione facta per
6 Ducem Franciscum ad fauorem aliorum fratrum
sub die 19. Octobris 1645. eorum *Summ. num. 6.* &
minus suffragari potest, non solum quia ab altera
parte prætenditur attentata, sed fortius quia post agnitum fideicommissum Ceciliæ non potuit Dux
Franciscus illud repudiare in præiudicium creditorum quibus ex ipsa agnitione ius quæsitum fuerat.
*l. 3. §. gesta, & l. aut prætor, §. sicum mulier, ff. quæ in
fraud. credit. in terminis latè comprobat Bellon. iun.
cons. 32. per tot, & præcipuè n. 12. cum seq. Fontanell.*
de

Digitized by Google

de pact. nuptial. clauf. 4. glos. 9. part. 5. num. 101. vsque ad 118. cum alijs per Cyriac. contr. 310. num. 51.

De agnitione verò dubitari non potest, dum anno 1624. Palatium cum omnibus domibus hypothecauit ad fauorem Octauij Costæ *Summ. Ceuli, num. 12.* & anno 1634. lauatorium cum dumuncula, quæ sunt de pertinentijs Palatij dedit in solutum Tiberio Ceulo pro residuo fructuum census decursorum, & non solutorum eodem *Summ. num. 13.* & anno 1645. die 25. Octobris idem Dux nomine proprio petijt, & obtinuit manutentionem in specie pro residuo vltra summam scut. 27876. baioc. 71. pro qua rata census erat impositus eodem *Summ. num. 6.*
7 *in fin.* si enim agnitio ex sola possessione præsumitur iuxtà dispositionem *textus in l. si filius familias, C. de petit. hæredit.* Natt. *cons. 448. num. 17. & dixit, Rota in recentl decis. 164. num. 7. part. 4.* Multò magis censetue inducta ex immixtione bonorum, & acti-
8 bus, qui agnitionem necessario supponunt, prout dicitur de aditione, quæ eiusdem regulis iudicatur ex tradit per *Peregr. cons. 55. num. 10. lib. 4.*

Ideò nihil releuat mandatum procuræ ad repudiandum factum anno 1643. quia emanauit post agnitum fideicommissum, & quæsitum ius creditoribus, & quod magis est non habuit effectum, sed successiuè idem Dux post factam à Procuratore repudiationem, manutentionem proprio nomine obtinuit, & semper vti verus Dominus, vel exegit pensiones, vel locationes factas à Tiberio ratificauit, *Summ. dicti Tiberij, num. 12.*

Similitet nec minùs concedi potest Philippo Co-
9 stæ ratione possessionis in Saluiano concessæ Octauio Auo de anno 1635. *Summ. illius, nu. 1.* & in eum continuatæ ex statuto Vrbis *lib. 1. cop. 147.* Quia cum nec Octauins capta possessione, nec Philippus hæres per decennium, & vltra vllos fecerit actus possessorios, nec obulum vmquam exegit, sed pòtius habuerit se pro non possessore, petens ex integro committi causam super consequutione sui crediti, cum declaratione, quod alibi iudicium cæptum nõ erat, ex huiusmodi negligentia decennali cecidit ab omni commodo possessionis, si quam habebat, vt magistraliter docuit, *Bart. in l. si de eo, §. si fortè, n. 4. ff. de acquir. poss. Bald. in l. post sententiam nu. 10. vers. quæro qualiter, C. de sentent. interloq. omn. iudic. & cons. 249. num. 9. lib. 1. Alex. cons. 6. numer. 14. lib. 3. Corn. cons. 16. num. 14. lib. 2. Grat. discept. for. cap. 450. sub num 30. & 31. Rota Bononicn. diuers. dec. 86. num. 11. Rot. in recent. decis. 762. num. 5. & dec. 774. num. 2. p. 3. & decis. 496. num. 3. part. 4. & in Maceraten. hæreditatis 10. Decembris 1645. corom bon. mem. Buccabella.*
10 Tantoque magis quia possessio fuit ab alijs occupata, quo casu amittitur, etiam si quis occupationem alterius ignorauerit, vt consuluit, *Aym. cons. 235. sub num. 1. vers. secus si possessio, Rot. decis. 123. num. 4. apud Modern. de manut. Add. ad Gregor. decis. 307. sub nu. 26. cum alijs ad propositum benè ponderatis in Volaterrana Prioratus 16. Martij proxime præteriti cor. meo Bichio, §. gratis autem dicitur.*

Nec excusari potest ab huiusmodi negligentia ex eo, quod ex lege Decreti pati teueretur, vt prius satisfieret Ceulo de suo credito quia cum Ceulus habuisset solum associationem pro rata scut. 27876. baioc. 71. vt dictum est, potuisset costa exigere pensiones alterius ratæ scutorum 12123: & sic ex hoc capire non cessat negligentia, ex qua cecidit à possessione superius deductis.

Facilius verò dictum fuit non esse conceden. D. Duci S. Gemini, seù potius Pulottode liberatorio, non solum quia deliberatio videtur excessiua, ex quo totum Palatium vnà cum Domibus contiguis, omniaque iura Duci Iosiæ super eis competentia subhastata, & deliberata fuerunt pro nimis modica summa scutorum 25: sed etiam, quia licèt deliberatio facta fuerit anno 1640: possessio tamen non fuit capta, nisi anno 1646. quo tempore possessio erat plena, & occupata per Ducem Atriæ, qui à Iudice
11 obtinuerat manutentionem. Vndè non potuit postmodum à Pulotto dicto Duce non citato, capi possessio, & aliter capta non suffragatur *glos. in cap. licet Episcopus verb. te non reuocato de Præbend. in 6. Rot. in recent. decis. 476. num. 3. & 4. part. 1. cum alijs in Perusina manutentionis 21. Maij 1642. & in Ciuitaten. Archipræsbyteratus 24. Martij 1645. coram me.*

Et ita, &c. omnibus, &c.

CÆSARAVGVSANA DISTRIBVTIONVM.

Lune 30. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Deseruit pro Summario.

1 *Declaratoriam solet Rota relaxore contra Capitulum, exceptis Canonicis particularibus, qui mandatis Rotalibus parere obtulerunt.*

DECISIO CCXXV.

DVm Portionarlj Ecclesiæ Cæsaraugustanæ instant pro expeditione causæ super declaratoria, quam dandã esse contra Capitulum eiusdem Ecclesiæ responsum fuerat coram me sub die 25: Maij præteriti, porrectum fuit memoriale ad instantiam sex Canonicorum d: Capituli, in quo supplices rogabant, vt sicut in dicta decisione Rotà mandauerat excipiendas esse dignitates parere offerentes, ità etiam Canonicos, qua petitione in relationibus causæ per DD: hodie ponderata, dùm agebatur de expediendã dictã declaratoriam contra Capitulum parere renuens, placuit illam concedere, exceptis dd: sex
1 Canonicis, videlicet Ioanne Perat, Io. Ximenez de Murillo, Balthassare de Cisneras, Bernardu Mansebo, Hieronymo de Specula, & Francisco Ortiz.

Etenim cum mediantibus Procuratoribus specialiter ad hoc deputatis tamquam obedientiæ filij pro eorum posse promptam obedientiam offerent parendi litteris exequutorialibus, & mandatis Rotalibus, necnon attentata reuocandi, omniaque in pristinum reponendi, & Portionarios ad primeuum Statutum percipiendi sua regalia notturna, & diurna actualiter reintegrandi, vt in dd: litteris, & mandatis continetur, & prout eamdem obedientiam præstiterunt dignitates, ideò ab incursu censurarũ, & declaratoriæ excepti fuere, vt obseruauit, *Rota in hac eadem causa prius coram bon. mem. Coccino sub die 15. Ianuarij 1635. & postea coram me, dicta decisione sub dicta die 25. Maij præteriti.*

Ec ita, &c.

CAIETANA BONORVM.

Lunæ 3. Decembr. 1646.

ARGVMENTVM.

Citatio ad sententiam concepta cum clausula, *& deinde in antea cum continuatione*, cum protrahatur per duos, vel tres dies sequentes efficit, vt sententia intra dd. dies lata sit valida. Emphiteusis Ecclesiastica alienari nequit in extraneos non obstantibus clausulis *ad habendum, & in perpetuum*, quia regulantur iuxta naturam emphiteusis, & solum operari possunt quoad comprehensos, non autem quoad alios.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum ob lapsum biennij, & non prorogationem fatalium.*

2 Am-

2 *Amplia etiamsi super desertione causæ nulla emonanerit expressa declaratio cum sufficiat post desertam appellationem causam ad partes remitti.*

3 *Senteatia validitas ex quibus resaltet?*

4 *Sententia lata post diem cadeatis citotionis est nulla. declara nam 6.*

5 *Stylas alicuius Curię probatur ex attestationibus Notariorum, & Causidicorum de partibus, quamuis sint extraindiciales.*

6 *Citatio concepta cum clausala*, & deinde in antea cum continuatione *protrabitur ad duas, vel tres alias sequentes dies iuridicas.*

7 *Prodactio iarium facta sine citatione partis nihil operatur maxime, quando index nihil fuit interloqautus.*

8 *Circumdactio non pendet à voluntate partium, sed Iudicis.*

9 *Emphitensis* Ecclesiastica *finita generatione ad* Ecclesiam *reaertitur, nec traasit ad extraneos.*

10 *Amplia quamuis emphiteasis fuerit ceaeessa pro hæredibus, & successoribus, qaia in hac materio veniant solum hæredes sangainis.*

11 *Clausala* ad habendum *apposita in parte dispositiua intelligitur iuxta naturam coairactus emphiteotici, & ad limites illius restringitur, & numer. 12.*

13 *Emphiteasis si de sui natura non est transitoria od extraneos tanc clausala* ad habendum *non tribait facaltatem alieaandi in extroaeos in præindicium vocatorum, ne detur ia eadem inuestitura contrarietas, & repugaantia, n. 14.*

15 *Clausula* ad habendum *ia* Emphiteasi Ecclesiastica *non extendit coacessioaem quoties solemnia non fuerunt adhibita.*

16 *Clausala* ad habendum *nihil operatur, qaando adest expressa prohibitio alienatioais in extraaeos, & solam tribuere potest facultatem alienaadi in cõprehensos, & num. 17.*

18 *Prohibitio alienotionis in contractu emphiteotico plus attendi debet, qaam claasulæ geaerales per* Notarios *apponi solitę.*

19 *Prohibitio alienationis repagaat naturę clausulę* ad habendum*, quę vbi, nihil aliad resistit tribuit facultatem alieaandi.*

20 *Prohibitio alienationis concepta cum vna sola negatiua strictè venit intelligenda quaado vero est concepta cum duabus negatiuis, tunc resoluitur in affirmatiuam, & imoortot facultatem alienaadi, & aa. 21. & 22.*

23 *Clausala*, In perpetuum *apposita in concessione non transitorio ad extroneos, perpetuat solum concessioaem inter comprahensos non tamea illam ad extraneos extendit*, & num. 24.

24 *Clausula*, In perpetuum *regulatar, & iatelligitur secuadum sabiectam materiam.*

26 *Clausula*, In perpetuum *apposita in concessione ex pacto non facit illam hæreditoriam.*

27 Bona Ecclesiastica *emphiteotica deueuire neqaeuat ad manus mortaas nec minus per viam institutionis*, num. 28.

29 *Inuestitura moderna regalatar iaxta termiaos antiquaram inuestitararum ad quas habita est relatio*, & num. 30.

31 *Bona Ecclesiastica emphiteotica stante pacto qaod illa aoa possint alienari ia* Ecclesiam *traasferri aequeunt etiam qaoad æstimationem eo quod pactam resistit acquisitioni.*

32 *Confraternitas censetur Ecclesiastica non laicalis si habet* Ecclesiam *aliaqae sigaa Ecclesiastica.*

33 *Vniuersitas siue* Commaaitas *Ecclesiastica vel laicalis nanquam moritur.*

DECISIO CCXXVI.

MOnasterium Cassinense Dominus directus bonorum, de quibus agitur concessit in emphitheusim cum pacto renouandi in 29 ad 29. annis, & iuxta formam antiquarum concessionum nonnulla bona sita in Territorio Traiette Flaminio Vellono, tam proprio nomine stipulanti, quàm vice, & nomine Fabritij fratris, ac pro eius hæredibus, & successoribus, pacto adiecto, quod bona pręfata, nec aliquam ipsorum partem posset vendere, nec alienare sine licentia, & assensu præfati Monasterij.

Defuncto prius Flaminio, obijt etiam Fabritius frater scriptis sibi hæredibus Fratribus Ordinis Sancti Francisci de Obseruantia, & quatenus essent incapaces Ecclesia Sanctissimi Sacramenti dictæ Terræ, quæ ob incapacitatem prædictorum Fratrum anno 1629. hæreditatem Fabritij adiuit, & possessionem dictorum bonorum emphiteoticorum apprehendit, sed habita de his notitia, anno 1631. Monasterium Cassinense in Curia Episcopali Caietæ iudicium deuolutionis intentauit, præcipuè ob mortem Flaminij, & Fabritij sine filijs, & quia bona deuenerunt in manus mortuas, & anno 1643. emanauit sententia pro deuolutione ad fauorem Monasterij cum condemnatione alterius partis ad restitutionem fructuum indebitè perceptorum *Summar. Monosterij nam. 2. & 3.*

Appellarunt agentes pro Ecclesia a præfata sententia ad Auditorem Cameræ, & transportatis actis
prioris instantiæ, ac sententia in iudicatum transa-
cta ob causæ non prosequutionem intra biennium,
idem moderatus fuit inhibitionem vigore supradi-
ctæ appellationis concessam, à cuius moderatione
cum fuerit iterum appellatum pro parte Ecclesiæ,
Signatura mihi rescripsit cum solita clausula *coasti-
to*, ideò dubitaui, an constet de re iudicata, quæ
veniat exequenda, vel potius de causis restitutionis
in integrum, & affirmatiuè quoad primam partem,
negatiuè verò quoad secundam DD. responderunt,
cum appellatio fuerit interposita die 1. Aprilis 1643
& toto sequenti biennio nihil actum in causa, nec
prorogata fatalia, remansit deserta, & sententia in
rem iudicatam transiuit perindè, ac si numquam
1 ab ea fuisset appellatum, *Aath. ei, qui C. de tempor.
appell. cap. Cum sit Romana extr. de appell. Clem. si ap-
pellationem eod. tit. Vestr. in prax. lib. 3. cap. 5. num. 2.
Scacc. de appell. quæst. 15. art. 8. num 119. cum seqq. Ro-
to in recent. dec. 476. num. 1. & dec. 543. aam. 2 part. 8.
ia Tirasioaea. Vnionis 26. Iuny 1645. coram* R. P. D.
*meo Otthobono ia Aquilana Iurispotronatas 4. Iunij
proximi pręteriti coram R. P.* D. *meo* Corrado *§. non ob-
stat qaod fuerit ab ea appellatum.*

2 Non obstante quod super desertione causæ nulla emanauit expressa declaratio, cum sufficiat deserta appellatione causam ad partes remitti, & impedimenta remoueri *ad text. in l. si coatra maiorem* C. de *appell. Card. Alex. in cap. ex ratione num. 44. vers. in contrarium est communis relat. per Scacc. vbi supra lib. 3. cap. 2. quæst. 11. num. 154. & 155. & dictam fuit in Pampilonen. decimaram 19. Iuny 1628. coram Eminentissimo D. meo* Cardiali *Verospio.*

3 De validitate sententiæ dubitari non potest, cum
omnia requisita concurrant *vulg. decis. Coputaq. 260.
par. 2.* nec obesse potest quod citatio ad sententiam
4 fuerit executa die 13. Martij reproducta die 16. sen-
tentia verò lata non fuerit, nisi die 23. quia cum in
Curia Episcopali Caietæ tribus tantum diebus sin-
gulis hebdomadis fiat audientia, exceptis diebus
Veneris mensis Martij, vt ex fidibus, & attestatio-
nibus Notariorum, & Causidicorum illarum par-
tium,

Digitized by Google

5 tium, quæ licet extraiudiciales benè probant stylum
in ordinatorijs Rot. in recent. dec. 393. num. 2. part. 1.
& dec. 101. num. 11 vers. et cum iste stylus par. 3. cum
alijs per bon. mem. Buratt. decis. 124. num. 3. vbi Add.
littera B. dec. 148. num. 8. & dec. 690. num. 16. & cita-
tio de qua agitur non fuerit restricta ad primam
diem, sed concepta fuerit cum clausula, & deinde in
6 antea cum continuatione, die autem 23. fuerit tertia
dies iuridica iudicata, vt ex calculo, sententia dici-
tur lata in termino habili, quia citatio cum simili
clausula protrahitur ad duas, & tres alias sequentes
dies iuridicas Cæsar. de Graff. decis. 9. nu. 6. de sent. &
re indic. Rot. in recent. dec. 307. num. 9. por. 1. & coram
bon. mem. Buratto dec. 327. num. 3. & in Toletana hæ-
reditatis 6. Iunij 1618. coram bon. mem. Andrea.
7 Prout etiam nihil refert subsequuta iurium pro-
ductio, dum neutra pars citata fuit, nec Iudex inter-
loquutus pro eorum admissione circumductio enim
8 non pendet à voluntate partium, sed iudicis Grat.
discept. for. cap. 438. num. 11. in fin. vers. vbi etiam quod
ad effectum Rota in recent. dec. 277. num. 2. in fin. vers.
nec facit par. 1. & dec. 69. num. 5. par. 6. coram san. mem.
Greg. dec. 457. num. 7. Add. ad eund. dec. 140. num. 16.
vers. sed ad istum effectum, & coram bon. mem. Burat-
to d. dec. 720. num. 2.
9 Iustitia verò est euidens, quia emphitheusis Ec-
clesiastica finita generatione ad Ecclesiam reuerti-
tur, nec transit ad extraneos, §. Emphitensim, Auth.
non alien. Mantic de tacit. lib. 14. tit. 19. num. 6. Cald. de
nominat. emphit. lib. 2. quæst. 33. à num. 23. vers. in em-
phitensi verò cum seqq. Rota in recent. dec. 381. num. 2.
par. 5. & dec. 217. num. 9. par. 6. Quamuis concessa
10 fuerit pro hæredibus, & successoribus, cum in hac
materia illorum appellatione veniant soli hæredes
sanguinis, & sic descendentes ab ipsis inuestitis, vt
docuerunt Imola in l. quod dicitur ff. de verb. obligat.
Castr. in l. etiam num. 4. ff. solut. matr. Bald cons. 114. n.
2. vers. sed istud lib. 5. Alex. cons. 83 num 1. & 2. lib. 7.
Roland. cons. 96. & seqq. lib. 1. Riminald. sen. cons. 437.
num. 2. Rimin. iun. cons. 165. num. ... par. 9. lib. 2. Socc.
sen. cons. 121. num. 18. lib. 4. Soccin. cons. 71. num. 3. lib. 1
Dec. cons. 171. nu. 1. & 2. Ruin. in cons. 23. nu. 34. lib. 5.
Honded. cons. 92. num. 19. & seqq. lib. 1. Bero. cons. 102.
num. 14. lib. 1. Ceph. cons. 400. num. 56. & 57. Gabriel.
cons. 84. num. 51. lib. 2. Mantic. vbi supra lib. 22. tit. 19.
num. 20. cum seqq. Clar. pluries referens in §. emphiteu-
sis quæst. 28. sub num. 5. §. tertius est casus vers. funda-
mentum autem Grat. discept. for. cap. 351. num 17. &
firmauit Rota coram Card. Seraph. dec. 868. num. 1. &
2. latius in decis. 211. num. 3. & 4 cum seqq. par 6. rec.
& in Nonantula. bonorum 13. Ianuary 1642 coram bo.
mem. Merlino §. peccat demum, & prima Iulij 1644.
coram Reuerendissimo Domino meo Decano §. primo
quia Alex. 6.
Non obstat clausula ad haben. apposita in parte
11 dispositiua, cum hæc intelligitur iuxta naturam
contractus emphiteotici, vt dixit Rota coram Card.
Seraph. dec. 794. num. 8. & coram bon. mem. Coccino in-
ter eius impress. dec. 75. num. 10. nec illam immutat,
12 sed restrictionem recipit ad limites ipsius contra-
ctus, cui apponitur vt pluries dixit Rota, & signan-
ter in recent. dec. 60. num. 12. & 13. par. 5. dec. 74. nu. 8.
9. 10. & 11. & dec. 211. num. 12. par. 6. & ideò quan-
do, prout hic, emphitheusis de sui natura non est
13 transitoria ad extraneos non tribuit facultatem a-
lienandi in extraneos in præiudicium vocatorum,
14 ne in vna eademque inuestitura inducatur manife-
sta contrarietas, & repugnantia, vt (ex his rationi-
bus consulendo tradunt Bald. cons. 465. num. 5. libr. 5.
Dec. cons. ... num. 6. Simon de Pret. cons. 20. num. 11.
lib. 1. Rub. cons. 110. num. 5. vers. et sic, Menoch. cons.
61. num. 20 Bardellon. cons. 4. num. 2. & 3. Gionaga.
cons. 44. num. 107. & 108. lib. 2. & pluries firmauit Ro-
ta coram Cardin. Seraph. dec. 1290. nu. 12. coram Card.
Caual. dec. 293. num. 5. coram bon. me. Coccino d. decis.
75. num. 9. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 212. nu. 20.
in recent. dec. 294. in fin. par. 2. dec. 205. num. 5. par. 4.
dec. 60. num. 12. & dec. 86. num. 15. par. 5. & articulo
maturè discussa d. dec. 74. num. 6. cum seqq. vsque in fi-
nem, & d. dec. 211. num. 7. cum seqq. par. 6. & alijs rela-
tis in decis. 415. num. 20. & 21. par. 8.
15 Quod sine difficultate recipiendum est in casu no-
stro, quo solemnia non fuerunt adhibita, sine qui-
bus hæc clausula non potest extendere concessionē,
vt aduertit Dec. in cap. in præsentia num. 33. alias 153
vers. sic ergo conclusio probat Aldobrand. cons. 42. n. 3.
Couar. var. resol. lib. 2. cap. 17. num. 5. d. dec. 74. num. 14.
& 15. par. 6. & quod plus est adsit expressa prohibi-
16 tio alienationis, quæ infringit, & eneruat vim præ-
cedentis clausulæ ad habendum, adeout tribuere
solum possit facultatem alienandi inter illos de li-
17 nea comprehensos in inuestitura, secus in extraneos
Dec. cons. 171. sub num. 3. Grat. discept. for. cap. 344.
num. 11. quos sequuta fuit Rota in recent. dec. 294. nu.
8. cum seqq. part. 2. vbi respondetur omnibus contra-
18 rijs, & subditur plus attendi debere prohibitionem
alienationis maturo consilio appositam, quam hu-
iusmodi clausulas generales, vt plurimum per No-
tarios apponi solitas, & in Cesenaten. Emphiteusi 54.
Decembris 1635. coram bon. me. Merlino in recent. dec.
781. num. 17. por. 8. Prohibitio enim repugnat natu-
19 ræ clausulæ ad habendum, quæ vbi nihil aliud resi-
stit tribuit facultatem alienandi, Dec. d. cons. 171. di-
cto num. 3. vers. quarto, & vltimo Curt. iun. cons. 130.
nu. 6. vers. præterea, & secundo Corbul. priuil. emphit.
ob alienat. limit. 3. num. 2. & 3. Caccher. decis. 164. sub
num 4. cum allegatis in supradictis decisionibus.
20 Pro quorum comprobatione ponderarunt DD.
prohibitionem esse arctissimam cum vna solum ne-
gatiua, ibi, tali etiam pacto, quod bona præfata, nec
aliquam partem possit vendere, vel alienare sine licen-
tia, & assensu præfati Monasterij, quicquid enim
sit quando concipitur cum duobus negatiuis, puta
21 non possit alienari, nisi cum consensu, quas in affir-
matiuam resolui, & importare positiuam licentiam
alienandi dixit Rot. in Sarsinaten. feudi 22. Iunij, &
18. Decembris 1645. cor. Reuerendissimo D. meo De-
cano Quando, prout hic, vna solum adest negati-
ua, ibi, non possit, prohibitio remanet absoluta, &
22 præceptum negatiuum importat, quod clausulæ
generales inuestituræ alias aptæ comprehendere ex-
traneos restringantur ad hæredes sanguinis, vt in
fortioribus terminis tradit Afflict. in cap. 1. §. feudum
ca lege num. 35. vers. videlicet quando contractus si de
feudo fuerit controu. inter D. & agnat. Boss. de bonor.
public. sub num. 34. Dec. cons. 171. vers. quarto, & vl-
timo Rosentall. de feud. cap. 2. concl. 36. num. 5. vers. vbi
idem Cald de emphyt. lib. 2. quæst. 10. num. 16. vers. cæ-
terum, ergo Cæsar Manent. decis. 2. num. 38. cum duob.
sequentib.
23 Hinc etiam nihil facit clausula in perpetuum, quia,
vbi, prout hic, apponitur in concessione de sui na-
tura non transitoria ad extraneos, perpetuat conces-
sionem inter personas comprehensas, illam tamen
24 non extendit ad extraneos non vocatos, vt probat
text. in d. § emphitheusim vers. licentia Auth. de non a-
lienand. Roland. 96. num. 7. & 19. lib. 1. Alexand. cons.
9. sub num. 9. in fin. Mantic. de tacit. lib. 27. tit. 10. nu. 21.
Cald. vbi supra d. lib. 2. quæst. 23. num. 19. cum seqq. &
alijs relatis Rota in recent. dec. 381. num. 4. par. 5. &
sæpius

Digitized by Google

sæpius d.dec.211. num.7. par.6. tritum enim est clau-
25 sulam huiusmodi *in perpetuum* regulari, & intelligi iuxta subiectam materiam, in qua apponitur, *glos.in l.& in perpetuum ff.de procurat.Alex.in l.2.n 2 ff.solut.matr.Card.Seroph.dec.874.nu.5. Rot. decis. .. num.18.par.7.recent.& in Bonon.Census 21.Februarij 1642.coram R.P.D.meo Ghisilerio*, & ideò apposita
26 in concessione ex pacto non facit illam hæreditariam, vt de magis communi testatur, *Dec. in cap. in præsentia num.53.vers.sit ergo conclusio de probat.Roland.cons.96.& num.6.& 18.& 19.lib.1.Mantic.de tacit.lib.2.tit.19.num.27.*

27 Sed vlterius dixerunt Domini rem esse extra difficultatem, & deuolutionem esse ineuitabilem, ex quo bona fuerunt relicta Ecclesiæ, in qua, vti manus mortuas bona Ecclesiastica deuenire non possunt, *adnot.in cap.de alienat.feud: & ibi Afflict.in prin. num.4.& 5.glos.in cap patuit verb.prohibeatur, & ibi Abb.num.10.& Imol.num.25.extr.locat.Bursatt.conf. 199.num.42.vers.3.Rot.coram san.mem.Greg.dec.520 num. 11. ibi Addent. num. 14. coram Reuerendissimo Vrgellen.dec.334.nu.11.in fin. & dictum fuit in Neapolitana Laudemij 14.Decembris 1640.coram bo: me: Coecino*, nec minus per viam institutionis, *Rot. d. decis.211.num.20.par.6.recent.*

28 Immò cum in antiquis inuestituris, iuxtà quarum formam facta fuit hæc, de qua agitur, adsit expli-
29 cita prohibitio, ne bona deueniant ad manus mortuas, & vigore istius relationis, pactum habeatur
30 perindè, ac si etiam in ista fuisset appositum, vt in his terminis dixit *Rot.d.decis.211.num.5.& 6. par.6.*
31 non potuerunt bona in Ecclesiam transferri, nec minus pro assequenda æstimatione, quia pactum huiusmodi resistit acquisitioni, *Aldobr. conf 30.nu.9. lib. 1.Bursatt.conf.299.num.48.vers.tertio Doct. lib.2. son.mem.Greg.dec.529. num. 10. & latius dicta decis. 211.num.31.par.6.recent.*

Quod autem Confraternitas Ecclesiæ Terræ Traiettæ sit merè laicalis, nec iustificatur eum insti-
32 ta sit ad pium opus venerationis Sanctissimi Sacramenti, habeatque Ecclesiam, aliaque Ecclesiastica signa per ea, quæ dixit *Rota in Romana bonorum 19.Ianuarij 1643 corom R.P.D.meo Ghisilerto in Romana Saluiani seu attentatorum 29. Maii eiusdem anni coram Reuerendissimo Domino meo Præside*
33 *Vallisoletano*, nec releuat, cum ad hunc effectum idem sit Vniuersitas Ecclesiastica, & laicalis, quæ numquam moritur, vt declarat *Petr.Peceb.de Amortizat.honor.cap.2.per tot. in tract. magn. tom. 11. par.1.fol.316.Cold.de renouat.Emphiteus lib.1.qu.19. Corbul.de conf.propriet. ob alienat. irrequisit. Domin. fact.ampliat.12.num.6.Anchar.consult sub nu. 3. vers. propter hoc v'detur, & latè firmauit Rot.coram Martin. And.decis.6.num.2. & 3.*

Et ita vtraque &c.

TRIDENTINA PARROCHIALIS.

Mercurij 5.Decemb 1646.

ARGVMENTVM.

Gratia si neutri, quo ad non ius imperrantis satis dicitur iustificata ex illusmet confessione, quo verò ad non ius alterius,si gratia est impetrata modo vacationis alternatiuè expresso, siue ob non publicationem litterarum in tempore, siue ex eo quod alia in Constitutione san.mem.Gregorij XIII. de publicandis resignationibus dispositæ pars aduersa non adimpleuerit, qualiter iustificata remaneat? Collatio Ordinarij est nulla si præcesserit resignatio in manibus Pontificis, & Papa manus apposuerit,etiãsi in resignatione fuerit apposita conditio, *dummodo resignans habeat vnde possit se alere, & quis possit*, opponere de non iustificatione huius conditionis, & qualiter probata dicatur, & quando prouisio Apostolica ob non publicatas litteras prouisionis sit nulla? vbi quod intra sex menses publicari debeat, & quid si Ecclesia sit vltra montes, quodnam temporis spatium præscribatur, & quando inter duos prouisos is præferatur, qui in publicatione litterarum fuit diligentior, & quænam requirantur adimplenda ex supradicta Constitutione Greg.XIII.?

SVMMARIVM.

1 *Gratia si neutri, quoad non ius impetrantis iustificatur ex ipsiusmet confessione.*
2 *Collatio Ordinarij est omninò nulla, quando præcessit valida resignatio in manibus Pontificis,& Papa illam admittendo manus apposuit, tunc enim Ecclesia adeò remanet affecta Sedi Apostolicæ, vt amplius non possit Ordinarius in ea se intromittere.*
3 *Resignatio facta sub conditione in manibus Papæ non inducit affectionem Ecclesiæ Sedi Apostolicæ, nisi fuerit iustificata conditio.*
4 *Confessio iudicialis, & iuramento vallata facta in respondendo positionibus plenè probat contra confitentem.*
5 *Conditio dummodo resignans possit se aliunde alere, cum apponatur à Pontifice in resignatione ad fauorem dumtaxat resignantis, ipse solus excipere potest de illius non iustificatione.*
6 *Probatio qualibet etiam extraiuditialis sufficit, quando nullus adest legitimus contradictor.*
7 *Amplia etiamsi ageretur de probandis litteris expeditis in forma dignum, vel si littera essent concepta cum clausula* amoto.
8 *Clausula* amoto *in litteris apposito facit executorem mixtum.*
9 *Resignatio nullum Ius tribuit Resignatario, nec à resignante ius primæuum abdicat, nisi postquam fuerit executioni demandata per actualem litterarum expeditionem.*
10 *Collatio Ordinarij non potest suffragari prouiso, cum per appositionem manus Papæ beneficium remanserit Sedi Apostolicæ affectum.*
11 *Amplia etiamsi resignatio de tempore obitus resignãtis nondum fuisset executioni demandata, & iam elapsum esset tempus præscriptum expeditioni litterarum.*
12 *Litteræ resignationis publicari debent intra sex mẽses à die resignationis.*
13 *Declara hoc non procedere si Ecclesia resignata sit vltra montes, tunc enim dantur nouem menses ad publicandum.*
14 *Limita hanc declarationem, vt non procedat si maior pars Ecclesiæ non sit vltra montes, sed maior pars sit in Italia.*
15 *Impedimentum ad effectum, vt quis excusetur à publicatione non facta, non suffragatur quando illud emanauit post tempus, in quo poterat publicatio procurari, & nisi fuerint facta diligentiæ pro illo amouendo, tunc enim publicatio non habetur pro facta.*
16 *Publicatio est actus iterabilis, ideoque ex vnita facta extra tempus, non concluditur alteram non fuisse factam in tempore.*
17 *Publicationem producens longè post tempus factam exinde negatiua probatio aliarum publicationum, quæ in tempore fieri potuissent resultat, tum meliorem, & validiorem produxisse præsumatur.*
18 *Productio tituli inualidi, melioris tituli præsumptionem tollit.*

19 *Prouisionis nullitas resultat ex eo, quod prouisus intra tempus sex mensium litteras non expediuit, & augetur si neque institit coram exequutore pro illarum exequutione.*

20 *Prouisus ab Ordinario, quando reperitur in possessione beneficij, non tenetur adire exequutorem litterarum Apostolicarum, sed potest continuare de facto ex superueniente prouisione Apostolica, mutato solum primaeuo iure possidendi.*

21 *Declara hoc tantum procedere, si superueniens prouisio Apostolica fuerit concessa in forma gratiosa, in qua nulla est opus iustificatione, secus si fuerit concessa in forma dignum.*

22 *Prouisio Apostolica concessa in forma dignum, & commissa illius executione certo executori, consequens est, vt possessio propria authoritate, nec apprehendi, nec continuari possit, sed capi debeat de manu eiusdem executoris litteris expeditis, & publicatis, eidemque porrectis.*

23 *Gratia in forma dignum antequam executioni demandetur nihil ponit in esse.*

24 *Gratia in forma dignum, nullum tribuit ius in re, sed solum importat mandatum de prouidendo quatenus idoneus fuerit repertus.*

25 *Gratia concessa certo modo, titulum non praestat, sed dumtaxat actionem officium Iudicis implorandi.*

26 *Gratia si fuit concessa duobus semper anterior venit praeferenda.*

27 *Gratia si duobus fuerit concessa, is venit praeferendus in ea, licet posterior, qui fuit alio diligentior in publicatione.*

28 *Limita vt hoc non procedat nisi in casu de quo specialiter loquitur Constitutio san. me. Greg. XIII. de resignationibus publicandis.*

29 *Dispositio odiosa, & correctoria iuris communis trahi non potest vltra casum expressum.*

DECISIO CCXXVII.

IAcobus Licinius Rector tunc temporis Parrochialis Ecclesiae S. Marci loci Roboreti Tridentinae Dioec. anno 1637. illam liberè resignauit in manibus fael. rec. Vrbani Papae VIII. & resignatione admissa die 27. Nouembris eiusdem anni, ab eodem Pontifice de ea prouisus fuit Franciscus Licinius, *Sum. illius nu.* 1. quod differente litterarum prouisionis huiusmodi expeditionem, illarumque executionem, obijt interim, scilicet anno 1638. Iacobus Resignans, & Ordinarius Tridentin. de dicta Parrochiali, vti per obitum vacante, prouidit Bartholomeo Gambae, qui vigore huius prouisionis illius possessionem fuit assecutus *Summ. Gambe num.* 1. & 2. Et subinde idem Bartholomaeus nulla facta mentione prouisionis Ordinarij, & possessionis praedictae, eamdem Ecclesiam ab eodem fel. rec. Vrbano VIII. impetrauit, vti vacantem ob non publicatas in tempore litteras prouisionis Licinij vigore praeambulae resignationis, vt ex litteris Apostolicis d. *Summ. nu.* 3. Quibus coram exequutore productis, pronunciatum fuit pro illarum execu[t]ione, sed introducta postmodum causa appellationis in Rota, dum quaerebatur originaliter de iu[ri]bus praelatae possessionis ad effectum manutentionis, Domini sub die 22. Iunij 1640. ordinarunt, quod apposito sequestro videretur de bono iure. Quibus sic stantibus impetrauit Franciscus gratiam si neutri nihil directam, & proposito dubio, an dicta gratia sit exequenda, eoque per duas vices discusso, fuit hodiè affirmatiuè responsum, cum constet de iustificatione omnium in ea narratorum.

Litis enimpendentia, Clericatus, & habilitas Francisci, illiusque prouisio Apostolica, ac valor narratus per non excessum in duc. 60. auri de Camera, non controuertebantur, sed difficultas consistebat in non iure vtriusque collitigantis, & modo vacationis alternatiuè expresso, siue ob non publicationem litterarum Bartholomaei, siue ex eo, quod alia in Constit. san mem. Gregor. XIII. de publicandis resignationibus disposita non adimpleuerit.

1 Et quantum attinet ad non ius collitigantium, respectu Licinij impetrantis visum fuit iustificari ex ipsiusmet confessione ibi, *Cum autem sicut eadem petitio subiungebat a nonnullis asseratur neutri Francisci, & Bartholomei praedictorum ius in dicta Ecclesia, vel ad illam competere &c.* vulg. *l. cum precum. C. de liber. caus.* vt saepius respondit Rota, & signanter in *Fulginaten. Parrochialis* 25. *Maij praeteriti coram me, vbi multae decis. allegantur.*

Respectu verò Bartholomei constat de illius non iure, siue illud desumatur ex collatione Ordinarij tamquam de vacante per obitum, siue ex prouisione Apostolica de vacante ob non publicatas in tempore litteras resignationis Licinij: collatio enim Ordinarinarij est omninò nulla, quia cum praecesserit valida resignatio, & Papa illam admittendo manus apposuerit, ex huiusmodi appositione facta
2 per Pontificem Parrochialis remansit affecta, & reseruata Sedi Apostolicae, adeout Ordinarius non potuerit amplius in illa se intromittere, ad trad. *per Rot. in c. vt nostrum num. 3. de appell. Anchar. cons. 58. numer. 4. Roc. decis. 25. num. 3. & 4. de concess. praeb. in antiq. & dec. 616. num. 3. par. 4. diuers.* Gonzal. *ad regul. mens. glos. 52. num. 15. & 49. Rebuff. cons. 84. n. 1. & per tot. Paris. de resignat. lib. 10. quaest. 6. sub num. 59. vers. quare si Ordinarius.*

Nec obstat, quod resignatio fuerit conditionalis,
3 ibi, *dictum verò Iacobum aliunde viuere valere*, itaut huiusmodi conditione non iustificata, prout requiritur, non potuerit induci affectio, vt probat *Garz. de benef par. 5. cap. 1. num. 152. & 153. & p. 11. cap. 4. num. 8. & alijs relatis dixit Rota in Leodien. Canonicatus* S. *Dionisij 27. Martij 1623. coram bon. mem. Coccino vers. minus facit, quod Canonicatus.*

Quia cum in Dioecesi Tridentina pro congrua substentatione vnius Sacerdotis sufficiant annua sc. 35. monetae, & probatur ex attestatione Cancellarij Episcopalis Tridentini, & depositione vnius Testis *d. Summ. num.* 3. Non potest Bartholomeus iustificationem huius conditionis impugnare, dum ipse respondendo positionibus datis pro Licinio, & in articulis ab eo porrectis fassus fuit Iacobum resignantem, dum in humanis erat possedisse bona annui redditus, nedum dictorum scut. 35. iuxtà morem illius Regionis, sed longè maioris quantitatis
4 *Summ. Licinij num. 1. & 2.* huiusmodi enim confessio, cum fuerit iudicialis, & iuramento vallata plenè probat contra confitentem, vt de eo, qui confessus fuit respondendo positionibus tradit *Alex. cons. 17. sub num. 1. vers. confessa est etiam lib. 3. sequendo text. in l. proinde, §. notandum, ff. ad l. Aquilian. & de artisniante, docet Bart. in l. certum, §. si quis absente sub num. 4. vers. et idem dico ff. de confess. Alex. cons. 83. sub num. 3. vers. Et ideo videtur lib. 1.* Dec. *cons. 445. num. 17. vers. et vlterius*, dixit *Rota coram san. mem Greg. dec. 143. num. 1. & dec. 215. num. 2.*

Idque etiamsi attestatio Cancellarij, & depositio Testis sint extraiudiciales, vt altera pars supponit, & solum concludunt hanc quantitatem sufficere pro obtinenda promotione ad ordines sacros, nihil autem de congrua substentatione in ordine ad resignationem.

Quia animaduertunt DD. huiusmodi conditio-

nem

Digitized by Google

5 nem apponi à Pontifice, dumtaxat ad fauorem, & commodum resignantis, & propterea ipsum solum excipere posse de illius non iustificatione, *Sarn. super regul. de trienn. quaest. 39. num. 4. Card. Seraph. dec. 457. num. 5. Rota dec. 601. num. 3. par. 4. recent. in Spoletana Abbatia Sancti Petri de Ferentillo 27. Iunij 1625. coram bon. mem. Coccino, quae est decis. 614. num. 35. & seq. par. 8. recent. & in d. Legionen. Canonitatus 23. Ianuarij 1640. coram R. P. D. meo Rojas §. minus facit.* Vndè ipso non opponente, vel nulla requiritur iustificatio, vel leuis sufficit, prout in simili, quando

6 nullus adest legitimus contradictor, sufficere quemlibet iustificationem etiam extraiudicialem, saepius resoluit *Rota coram san. mem. Greg. dec. 221. num. 2. & dec. 333. num. 2. par. 8. recent.* vbi quod hoc procedit,

7 etiamsi litterae essent in forma dignum, & pluribus relatis dictum fuit in *Treueren. Archidiaconatus 13. Iunij 1644. §. et hinc nihil releuat in Ciuitaten. Archipresbiteratus 24. Martij 1645. §. prout etiam, & in Verulana Beneficiorum 31. Ianuarij praeteriti §. minus releuat coram me,* vbi etiam si litterae conceptae es-

8 sent cum clausula *amoto*, quae facit exequutorem mixtum.

Quod autem dicta attestatio Cancellarij, & depositio Testis loquantur solum ad effectum promotionis ad Ordines sacros, non autem pro congrua sustentatione resignantis, non fuit habitum in consideratione, cum sit eadem ratio in vno, & in altero casu, & vterque casus pariformiter determinetur *à Sac. Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. de reform.* dum mandat neminem promoueri, qui non habeat vndè honestè sustentari valeat, & beneficij resignationem non admitti, nisi constito, quod resignaus aliundè commodè viuere possit.

9 Ideoque parum obstat, quod resignatio nullum ius tribuat Resignatario, nec à Resignante ius primaeuum abdicet, nisi postquam fuerit executioni demandata per actualem litterarum expiditionem, vt firmauit *Rot. in Colimbrien. Canonicatus 4. Februarij 1632. coram bon. mem. Merlino in recentior. dec. 92. nu. 13. & 14. par. 6.*

Quia dato etiam, quod de tempore obitus Iacobi nullum fuisset ius quaesitum Francisco Resignata-

10 rio; adhuc tamen collatio Ordinarij non potest Gambae suffragari, cum vt dictum est per appositio-

11 nem manus Papae beneficium remanserit affectū, & Sedi Apostolicae reseruatum; adeout non potuerit ad Ordinario conferri, vt tradit *Dec. in cap. vt nostrum num 3. de appell. cum alijs supra allegatis.*

Apostolica verò prouisio de vacante ob non publicatas in tempore litteras resignationis Licinij

12 nullum pariter ius ipsi Gambae, quaesiuit, cum fuerit nulla ob similem defectum publicationis in tempore, illas enim obtinuit de mense Decembris 1638 *Summ. illius nu. 3.* litteras verò publicari curauit die 31. Iulij 1639. *Summ. Licinij num. 4.* & sic elapsis sex mensibus à d. const. praefixis.

13 Nec subsistit Responsio, quod Tridentina Dioec. sit posita vltra montes, & propterea habeat nouem menses ad publicandum, vt disponitur in cadem *constit. d. § 1.* vel saltem dum ad instantiam Licinij Dataria fecerit decretum vulgò nuncupatum *Nihil transeat*, per quod impedita fuit litterarum relaxatio, substracto tempore impedimenti, publicatio intra sex menses facta remaneat.

Quia licet aliqua pars praefatę Dioec. sita reperiatur vltra montes, maior tamen pars, & Castrum

14 Roboreti, in quo continetur Ecclesia, de qua agitur est positum in Italia, vt tradunt illius descriptores, & signanter *Leander. de Albert. fol. mihi 460. à tergo Andr. Scot. par. 1. fol. 35.* Vndè publicatio litterarum intra sex menses fieri debebat. Nec ad istū

15 effectum sufficit allegare assertum impedimentum Datariae, quia dum illud emanauit de mense Aprilis, & sic ferè post quinque menses à die prouisionis, quo tempore Gamba commodè poterat publicationem procurare, nec pro eo remouendo ostendit se adhibuisse aliquas diligentias, huiusmodi impedimentum ei minimè suffragatur ad effectum, vt publicatio habeatur pro facta intra d. tempus à Constitutione determinatum, ad tradita per *Felin. in cap. ex transmissa num. 1. de rescript. & in cap. Venerabilis num. 7. vers. 3. limit. de iudic. Aym. cons. 270. nu. 3. Dec. cons. 677. num. 3. Card. Seraph. dec. 1206. num. 1. & dixit Rot. decis. 196. num. 6. & 7. par 8. recent.*

16 Nec aliquid facit, quod publicatio sit actus iterabilis, proindeque ex vnica facta extra tempus non concludatur alteram factam non fuisse in tempore, ex allegatis per *Rotam coram san. mem. Greg. dec. 210. num. 3. & coram bon. memor. Buratt. decis. 948. numer. 5. & 6.*

17 Quia dum ipsemet Gamba produxit hanc publicationem longè post tempus factam, resultat exindè negatiua probatio aliarum publicationum, quae in tempore fieri potuissent, cum meliorem, & validiorem produxisse praesumatur, vt ex *doctr. Innoc. in cap. dudum num. 2. vers. sed quia de dicmis, tradit in puncto Lotter. vbi supra d. lib. 3. cap. 21. num. 38.* Pro-

18 ductio enim inualidi, melioris tituli praesumptionem tollit *Rot. dec. 731. num. 19. par. 1. diuers. coram san. mem. Greg. dec. 467. num. 7. Adden. ad eand em decis. 353. num. 19. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 285. nu. 148. & dec 412. num. 2. par. 2. rec.*

19 Augetur insuper nullitas dictae prouisionis, ex quo Gamba infra tempus dd. sex mensium, non solum litteras non expediuit, sed nec minus institit coram executore pro illarum exequutione, vt praecipit eadem *Constit. Greg. in §. 1. & aduertit Garz. vbi supra par. 11. cap. 3. n. 321.*

20 Nec iuuat allegare, quod dum Gamba reperiebatur in possessione Ecclesiae, de qua agitur vigore collationis eidem factae ab Ordinario, non tenetur adire exequutorem, sed potuerit suam possessionem continuare de facto ex superueniente prouisione Apostolica, mutato solum primaeuo iure possidendi, vt tenuit *Rota in Alexandrina Archipresbyteratus 28. Iunij 1627. coram bon. mem. Merlino in recent. dec. 97. num. 4. cum pluribus seqq.*

21 Fuit enim responsum, quod hoc posset procedere, si superueniens prouisio Apostolica esset concessa in forma gratiosa, quae nulla indigeret iustificatione;

22 secus autem vbi, prout hic, concessa fuit in forma dignum, tunc enim cum illius exequutio certo exequutori in ea deputato demandetur, consequens est, vt possessio propria auctoritate, nec apprehendi, nec continuari possit, sed capi debeat de manu eiusdem exequutoris, litteris expeditis, & publicatis, eidemque porrectis, vt latè firmatum fuit in *Abulen. Beneficij 26. Ianuarij 1596. & 13. Iunij 1597. coram Litta relat. à Garz. par. 6. cap. 2. num. 47. & 48.* & ad propositum distinguendo tradit idem *Garz. par. 4. c. 2. num. 55. bon. memor. Coccino decis. 347. numer. 4.*

23 Gratia enim in forma dignum antequam executioni demandetur, nihil ponit in esse, *clem. vnic. ibique Card. num. 7. & 8. & Vitalin. num. 15. de excessib. Prelat. Cassad. dec. 1. num. 1. vt lit. penden. Mandos. in regul. de annal. quaest. 55. num. 3. Rota decis. 160. num. 1. dec. 590. num. 3. & decis. 665. num. 4. part. 2. recentior.*

24 Nullumque ius tribuit in re, sed solum importat mandatum de prouidendo, quatenus idoneus fuerit

Digitized by Google

reperens *Rebuff. in prax. tit. de rescript. in form. dign. n. 2. & 3. Gonzal. sup. regul. glos. 15. §. 2. num. 56. Rot. dec. 560. num. 3. vers. tamen gratia Anibalis ead. part. 2. rec.*

25 Multoque minus cum gratia concessa fuerit certo modo, quæ nullum propterea titulum præstat, sed dumtaxat actionem, & facultatem officium iudicis implorandi, *Card. Zabarell. in cap. sicut vnire num. 7. vers. item per impetrationem de excessib. Prælat. Lotter. vbi supra libr. 2. quæst. 47. num. 11. & libr. 3. quæst. 59. numer. 53.*

His itaque firmatis iustificata etiam remanet altera pars narratiuæ, scilicet modus vocationis alternatiuè expressus, siuè ob non publicationem in tempore litterarum Gambæ, siuè, ex quo alia disposita in Constit. Gregorij non adimpleuerit. Quo enim ad non publicationem in tempore de ea sufficientèr constat, dùm prouisio concessa fuit de mense Decembris 1638. & publicatio petita die 31. Iulij sequentis; non implementum verò aliorum dispositorum in d. Constit. satis, superque apparet ex quo Gamba infrà terminum supradictorum sex men sium exequutionem suæ prouisionis non petijt, vt superius dictum fuit.

26 Denique non obstat, altera Gratia si neutri per Gambam impetrata, quia cum sit posterior gratia licinij, vt est inconfesso apud partes, & patet ex illarum inspectione, illa licinij, tanquam Anterior est præferenda, *cap. cum cui, & cap. si à sede vbi gloss. in verb. nec appareat de Præbend. in 6. cap. si eo tempore de rescript. ibid. Gonzal. vbi supra §. 3. prohem. num. 1. & 2. bo: me: Buratt. dec. 421. num. 1. ba: me: Coccin. dec. 350. num. parit. 1.*

Nec suffragatur, quod Gamba diligentior fuerit 27 licinio in publicatione, ideoque sit præferendus, vt dispositum in d. *Constit. Gregorij §. 5. ibi, Et si pluribus gratiam huiusmodi fieri contingerit it præ omnibus obtineat, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem adeptus fuerit.*

28 Quia cum præfata Constitutio loquatur in terminis resignationis, & sit restricta ad casum, quo plures concurrunt, qui beneficium impetrarunt ex eadem causa non publicationis resignationis, non potest habere locum hoc casu, quo Licinius gratiam si neutri obtinuit, tanquam de vacante ob non publicatas à Gamba literas suæ prouisionis certo modo impetratæ, vel non impleta disposita in eadem Constit. ad tradit per *Rotam in Ilerdnnen. Canonicat. 13. May 1596. cor. rec. me: Card. Hieronym. Pamphilio relatis per Garz. d. par. 11. cap. 3. num. 331.* Cum præ-

29 sertim tamquam odiosa, & correctoria iuris communis trahi non possit vltra casum expressum *Auth. quas actiones C. de Sacrosanct. Eccles.*

Et ita parte vtraque informante resolutū fuit &c.

VICEN. BENEFICII.

Luna 10. Decembris 1646.

ARGVMENTVM.

Possessio quando est nulla semper apponitur sequestrum Collatio Beneficij Iuris patronatus facta vigore præsentationis intra terminum decem dierum ad opponendum est nulla, & infecta decreto irritanti, prout etiam capta pendente termino ad appellandum, & subsequuta possessio est nulla, & de quo tempore terminus ad appellandum currere incipiat? Attentata post rem iudicatam non reuocatur, si executio fuit directa, secus autem si fuit obliqua, & quando hoc procedat?

SVMMARIVM.

1 *Terminus à Iudice præfixus habet de iure inhibitionem in ventre, quod eo pendente nihil innouetur absque vitio nullitatis, & attentatorum.*

2 *Vicarius admittendo præsentationem ad iuspatronatus, & decernendo Aedicta mediante assignatione termini ad opponendum procedit extraiudicialiter.*

3 *Possessio iurispatronatus capta pendente termino ad opponendum per Aedictum extraiudicialiter assignato, potest capi absque vitio attentatorum, quia sine lite non datur.*

4 *Declara tamen quod possessio capta intra dictum terminum, licet non sit attentata, est tamen nulla, & venit reuocanda.*

5 *Institutio præsentati facta non seruata forma capit. fin. de elect. in 6. est infecta Decreto irritanti, quod non solum inficit ipsam institutionem, sed etiam possessionem inde subsequutam.*

6 *Possessio ne sit manutenibilis sufficit, quod sit nulla, vel ex Decreto irritanti infecta.*

7 *Sequestrum apponitur, non solum quando possessio est attentata, sed etiam quando est nulla.*

8 *Possessio capta pendente termino ad appellandum à sententia, quæ de sui natura erat appellabilis, est nulla, & non manutenibilis.*

9 *Attentatorum reuocationi non est locus post rem iudicatam, quando agitur de executione directa, licet secus si ageretur de indirecta, & obliqua.*

10 *Citatio, seu intimatio sententiæ, quando non fuit personaliter executa excludit rem iudicatam.*

11 *Tempus ad appellandum, vbi citatio ad sententiam ad fuit personalis, incipit currere solummodo à die habitæ notitiæ.*

12 *Citatus in dubio non præsumitur habuisse notitiam sententiæ pro exclusione rei iudicatæ.*

13 *Mandato de manutenendo pro reuocatione attentatorum, vtitur ille, qui numquam habuit se pro spoliato, & debet in sua possessione conseruari vsque ad terminationem negocij.*

DECISIO CCXXVIII.

Dubitatum fuit fuit cui dandum esset mandatum de manutenendo, Amatori scilicet Carbonez, vel Mattheo Maya, & DD. resoluerunt Neutri dandum. sed apponendum esse sequestrum, prout seruatur in hoc Sacro Tribunali, quando possessio est nulla vel attentata.

Quantum enim ad possessionem Amatoris, Dum ipse die 8. Nouembris 1639 suam præsentationem exhibuerit coram altero ex Vicarijs generalibus Vicen., qui illam admisit, si, & in quantum, literasque edicti iuxta stylum Curiæ decreuit, assignando solum terminum decem dierum ad opponendum, non potuit eo pendente, scilicet die 12. eiusdem mensis comparere cora altero ex ijsdem Vicarijs, collationemque beneficij, de quo agitur, obtinere, & illius possessionem apprehendere, cum

1 durante termino præfixo, officium Iudicis conquiescat, & illius præfixio habeat de Iure inhibitionem in ventre, quod eo pendente nihil innouetur absque vitio nullitatis, & attentatorum *l. sine pars C. de dilat. Paris. cons. 106. num. 14. lib. 4. Lancellott. de attent. pend. dilat. pag. 7. num. 1. Card. Canal. dec. 69. nu. 4. bon: mem: Buratt. dec. 286. nu. 3.*

2 Nec obstat, quod Vicarius admittendo præsentationem, & decernendo edicta procedat extraiudicialitèr, vt tradit *Gonz. sup. reg. 8. in annot. contr. nul. num. 41. cum seqq.*, ideoque pendente termino po-
3 tuerit capi possessio absque vitio attentatorum, quæ non dantur sinè lite, vt fuit dictum in *Gerunden Canonicatus seu Sacristiæ 3. Iuly 1634. cor. Reuerendiss. D. meo Ghisilerio Prodecano.*

4 Quia etiamsi possessio non sit attentata, est tamen nulla, tamquam capta intra dictum terminum, contra

Digitized by Google

tra dispositionem *text. in capit. fin. de elect. in 6.* quod compræhendit etiam præsentationes, vt docer *glos. ibidem communiter recepta in verbo electione vers. & idem puto Aym. cons. 177. nu. 1. Card. Put. dec. 477. circa med. lib. 2. in correct. lap. allegat. 8. num. 4.* Et cum habeat Decretum irritans ibi, *Nos solentes huic morbo, & frandibus obniare præsenti Constitutione sancimus confirmationes tales viribus omninò carere, ipsasque decernimus irritas, & inanes,* ipsius forma non
5 seruata, inficit, & irritat, tàm ipsam collationem, quàm possessionem indè subsequutam ad trad. per *Aym. cons. 63. num. 2. Lambertin. de iur. patr. lib. 2. par. 2 art. 2. quæst. 6. per tot. & art. 25. antè num. primum vers. Tn oduerte Garz. de Benef. par. 9. cap. 4. nu. 1. Genuen. in prax. Curiæ Archyepiscop. tit. de iur. patr. cap 83. nu. 6.* Mart. *Andr. dec. 108. num. 3.* cum alijs relatis in *Cremonen. Præpositura 23. Maij §. Nam illam Burgi, & 27 Iuny 1644. §. fin. cor. R. P. D. meo Corrado,* Possessio
6 enim ne sit manutenibilis sufficit, quod sit nulla, vt in Gerunden. Beneficij 1. *Iulij* 1644. §. *fin. coram me;* vel ex Decreto irritanti infecta ex allegatis in *Mediolanen. Cimiliarcatus* 15. Maij 1645. *cor. R. P. D. meo* Pen-
7 *tingerio*, sequestrumque apponitur, non solum quando possessio est attentata, sed etiam quando est nulla *Card. Seraph. dec. 877. num. 1. Andr. d. decis. 108. num. 1. Rot. in rec. dec. 554. num. 1. & decis. 594. num. 2. par. 3. cor. Reuerendiss. Vrgell. dec. 177. num. 5. & 6. & in* Bononien. *Parrochialis* 20. *Aprilis* 1646. *cor. R. P. D. meo Ottbobono.*

Possessio verò Matthei pariter est nulla, & attentata, cum capta fuerit die 22. Aprilis 1640. Vigore sententiæ per Vicarium Vicen. biduo ante ad eius
8 fauorem latæ, scilicet die 20. eiusdem, & sic intra decem dies datos ad appellandum.

Vnde cum sententia fuerit de sui natura appellabilis vt etiam in confesso, non est manutenibilis per *text. in cap. non solum de appell. in 6. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. num. 49. cap. 12. lim. 49. numer. 3. & part. 3. cap. 31. num. 65. & num. 192.* dictum fuit in *Salernitana Iurispatr. 4. Iuly 1642. coram R. P. D. meo Royas, & in d.* Gerunden. *Beneficij coram me §. Non obstat, quod Andreas.*

Nec obstat, quod dicta sententia confirmata fuerit in tertia instantia per aliam Iudicis delegati, quę postmodum transitum fecerit in rem iudicatam ob non interpositam appellationem in tempore, &
9 proindè non sit amplius locus reuocationi attentatorum, cum agatur de exequutione directa, quicquid secus dicendum esset si ageretur de exequutione obliqua, & indirecta, vt distinguendo firmatum fuit in alia Gerunden. *Beneficij* 16 Marty 1643. *coram me §. Et licet, & in Rom. fideicommissi de Capiteferreo* 10. *Iuny* 1644. *cor.* R. P. *D. meo Corrado, §. Præterea ex alio.*

Dupliciter enim fuit responsum, & primo, quod prædicta procederent, si clarè constaret sententiam transisse in iudicatum, secus autem, vbi prout hic, non solum clare non constat de re iudicata, sed Immò euidentèr excluditur, ex quo citatio, seu inti-
10 matio sententiæ non fuit personaliter exequuta; cessante enim personali intimatione excluditur res
11 iudicata, cum tempus ad appellandum currere non incipiat, nisi à die habitæ notitiæ ad trad. per *Angel. in l. 1. C. de temp. appell. Capic. dec. 139. nu. 3. in fin. Rot. dec. 16. num. 2. de dol. & contum. cum alijs in Volaterana Prioratus* 5. May 1645. *cor. R. P. D. meo Bichio, §. Neque res indicata.*

Nec releuat adhunc effectum relatio Nuncij super traditione intimationis domi dimissæ, ibi, *Sibi tradita intimatione, & in eius Domo dim. cop.* quia quicqnid sit, an ex dd. verbis arguitur personalis intimatio, negari tamen non potest, quin saltem sint equiuoca, cum interpretari possint illi fuisse traditã intimationem mediante dimissione copiæ in eius Domo, quod sufficit, vt exinde non eruatur suffi-
12 ciens notitia citati, quæ in dubio non præsumitur pro exclusione rei iudicatæ, vt tradit idem *Capic. d. dec. 139. sub num. 3. vers. Qui dicitur.*

13 Secundo quod dum possessio præfata tamquam nulliter, & attentata capta via cum sequestro per eumdem Vicarium apposito reuocata fuit in secunda instantia per Iudicem appellationis, videlicet Sacristam Maiorem Gerunden., qui vlterius mandauit reponi Carbonell. ad pristinum statum suæ possessionis, & [illegible] manuteneri, seu conseruari vsque ad determinationem Negocij principalis *Summ. illius num.* 8. *Sixt. dec Card. Seraph.* 1176. quam passim sequuta fuit Rota, & signanter in *Vladislauien. Villæ d.* Hoppembruch. 3. *Iulij* 1645. *coram R. P. D. meo Otthobono, & 4. Iulij 1646. coram me,* cessant penitus deducta in allegata *Gerunden. Beneficy, & Rom. fideicommissi de* Capiteferreo, cum procedant solum, vbi attentata reuocari petuntur post rem iudicatam, non autem prout hic si iam reuocata fuerunt ante illius superuenientiam.

Et ita vtraque &c.

ROMANA SEV ALBINGANEN. BONORVM.

Veneris 24. *Decembr.* 1646.

ARGVMENTVM.

Possessio Bonorum ac locorum Montium probatur ex pluribus actibus possessorijs in decisione recensitis.

SVMMARIVM.

1 *Confessio defuncti probat nedum in præiudicium ipsius confitentis, sed etiam hæredis, & ab eo causam habentis.*

2 *Possessio Bonorum probatur ex illorum adnotatione in libro Catastri, siue æstimi communitatis.*

3 *Liber æstimi licet non probet concludenter præsumptiue tamen probat bona fuisse possessa, & possideri ab eo., ad cuius fauorem descripta leguntur, & num. 4.*

5 *Possessio probatur ex testibus etiam sine partis citatione examinatis, si eorum depositiones adminiculis fulciuntur.*

6 *Possessio posterior capta non citato anteriori possessore dicitur clandestina, & turbatiua.*

7 *Nec est apta manutentionem impedire anteriori possessori.*

8 *Possessio capta de mandatato Iudicis carentis iurisdictione est nulla.*

9 Index *laicus nullam habet iurisdictionem contra Clericum etiam in possessorio siue agatur de bonis Ecclesię siue de bonis proprys patrimonialibus.*

10 *Possessio capta in spretum inhibitionis est attentata, & vti nulla non est manutenibilis, & nu. 11. & 12.*

13 *Possessio locorum montium probatur ex descriptionem literis patentibus ad cuius fauorem sunt descripta.*

14 *Possessio locorum montium probatur ex exactionibus fructuum.*

15 Ex*actio vnica sufficit adhoc vt exigenti detur manutentio.*

16 *Loca montium si fuerunt empta nomine alterius, & ab eo fructus exacti eidem vsque ab initio censentur illorum dominium ac possessio acquisita.*

Statutum vrbis lib. 1. c. 147. *continuat possessionem defuncti in hæredem ibid. nu. 16.*

17 *Statutum vrbis de continuanda possessione defuncti in*

Digitized by Google

in heredes non suffragatur forensibus etiamsi ageretur de bonis sitis in Territorio statuentium, & num. 18.

19 *Statutum excludens fœminas gratia conseruandi agnationis non suffragatur masculis forensibus.*

20 *Emens loca montium nomine alicuius cum reseruatione totalis dispositionis tam sortis, quam fructuum ad fauorem ipsius emptoris ex tali reseruatione sibi censetur fuisse acquisitum illorum dominium illum vero ad eius fauorem fuit facta emptio habere tantum nudum nomen, & nu. 21.*

22 *Præsertim quando constat loca montium empta fuisse de pecunijs ipsius reseruatarij.*

23 *Loca montium si fuerunt empta non solum nomine emptoris, sed etiam nomine a[illegible], & communi nomine exacti fructus ex tal[illegible]actione dicitur acquisita cumulatiua possessio. Declara nu. 24. & 25.*

26 *Manutentio retardari nequit per exceptiones respicientes merita causæ sed reijci debent ad petitorium.*

DECISIO CCXXIX.

IOanni Iacobo Pasquæ dandum esse mandatum de manutenĕdo tàm quoad bona Tabię quā quoad loca Montiū Vrbis DD. censuerunt, cum constet de eius anteriori possessione *vulg. §. retinenda instit. de interd.*

Quo enim ad bona Tabiæ illius possessio visa fuit probari ex pluribus: Et primo ex confessione q. Bonifacij Pasquæ ipsius filij, qui in executionem supplicationis signatæ à Senatu Ianuæ petijt, & obtinuit à Iudice edictum contra damnum dantes, vèl furtum committentes in bonis stabilibus Io: Iacobi Patris in pede eiusdem edicti descriptis; *Summ. infor-*
1 *mantis num. 1.* Huiusmodi enim confessio defuncti plenè probat possessionem, nedum in præiudicium ipsius Bonifacij confitentis, sed etiam Septimiæ illius filiæ, & hæredis aliorumque ab eo causam habentium, & quidem sufficientem ad effectum manutentionis, vt sæpius respondit Rota coram *Card. Seraph. dec. 1417. num. 2. in Ferrarien. Parochial. 8. Nouembr. 1596. coram Corduba §. Quantum verò ad Michaelem cor. bo: me: Buratt. dec. 378. num. 2. cor. bon. me. Coccino dec. 184. num. 1. & in Rec. decis. 573. num. 2. part. 2.*

Secundo ex partitis extractis ex libro publico Catastri, seu extimi Communitatis Tabiæ, in quo ad-
2 notari solent bona, prout transeunt de successore in successorem, & descripta fuerunt ad fauorem Io: Iacobi ea, de quibus agitur *Summ. num. 6.* qui liber li-
3 cèt non concludentèr, attamèn præsumptiuè probat bona fuisse possessa, & possideri ab eo, ad cuius fa-
4 uorem in illo descripta leguntur, quod sufficit pro manutentione, vt tradunt *Soccin. Sen. cons. 205. nu. 2. lib. 2. Bero cons. 77. num. 13. & 16. & cons. 79. num. 13. & 15. lib. 3. Ruin. cons. 40. num. 7. lib. 4. Mandell. cons. 7. num. 8. Peregr. de fideic. art. 44. num. 7. Modern. de manut. obseru. 27. num. 1. & seqq.* vbi quod contrarium alleganti incumbit onus probandi, & dixit *Rota coram Card. Seraph. dec. 1061. num. 5. cor. bon. me. Buratt. dec. 690. num. 2. in rec. dec. 706. nu. 6. par. 2. dec. 84. nu. 3. par. 5. & in Arimin. fideic. 14. Martij 1640. & 28. Iunij 1641. coram me.*

Tertio Demum ex Testibus coram ordinario Albinganen. examinatis præfatam possessionem Io: Iacobi concludentibus *Summ. num. 7.* qui etsi examinati fuerint sinè partis citatione, nihilominus faciūt adminiculum, ipsorumque depositiones iunctæ cum supra partitis Catastri, & confessione Bonifacij fa-
5 ciunt plenam probationem, maximè in hoc summarijssimo manutentionis, in quo de stylo huius Sacri Tribunalis leuiores probationes admitti solent; vt dictum fuit coram *San: mem: Greg. dec. 258. num. 3. dec. 324. num. 2. & dec. 458. num. 7. ac postrem in Rom. Domus 27. Iunij præteriti cor. R. P. D. meo Otthobono.*

Non obstat possessio postmodum capta per assertos Tutores nomine Septimiæ Bonifacij filiæ, & hæredis.

Quia tamquam posterior, & capta non citato Io:
6 Iacobo, dicitur clandestina, & turbatiua *cap. licet causam de probat. Peregr. de fideic. art. 48. num. 36. vers. & est notandum Card. Seraph. dec. 1106. num. 2. bo: me: Greg. dec. 171. numer. 2. Buratt. decision. 746. numer. 2. Rota in recentior. decision. 476. numer. 3. part. 3.* Nul-
7 lumque ius ipsis Tutoribus acquisiuit, neque impedit manutentionem anteriori possessori, qui non habuit se pro Spoliato, *Cap. licet Episcopus de Præbend. in 6. Bart. in l. si duo nu. 4. ff. vti possid. Menoch. de retinen. remed. 3. num. 725.* cum alijs relatis in *Bonon. fideic: de Nascentorijs 24. Decembr. 1645. cor. R. P. D. meo Royas §. vltimo non obstat in Alerinen. Canonicat. 27. eiusd. cor. R. P. D. meo Verospio, §. quia de sua, & in Lauretana Beneficij 25. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Corrado, §. Neque visa fuit.*

Idque tanto magis dum præfata possessio Tutorum fuit nulla, & attentata, nulla ex defectu Iuris-
8 dictionis, quia Iudex tamquam laicus nullam habebat Iurisdictionem aduersus Io: Iacobum Clericum,
9 & possessorem, nec etiam in possessorio, siue agatur de bonis Ecclesiæ, siue de eius proprijs patrimonialibus, *Auth. statuimus C. de Episcop. & Cleric. cap. si Clericus de for. compet. Abb: in cap. cum sit generale num. 4. d. tit. id. Menoch. remed. 3. num. 401. Mart. de iurisdict. part. 4. cas. 18 num. 27.* cum pluribus *seqq. Caual. dec. 23. sub num. 28. vers. etsi Clericus lib. 2. Carol. de Grass. de eff. cleric. eff. 1. num. 10. cum seqq. Ciarlin. contr. for. cap. 28. num. 13. & 14.* Attentata verò vti capta *sub die 8. Nouembr. 1645. Summ. num. 3.* & sic
10 in spretum inhibitionis Vicarij generalis Albinganen. illis triduo ante præsentatæ, sub die scilicet quinta eiusdem mensis Nouembris, in qua specificè denominantur bona, de quibus agitur, omnibusque
11 inhibetur ne audeant Io: Iacobum, tamquam personam Ecclesiasticam super illis molestare, nec tur-
12 bare, molestarique nec perturbari facere *Sum. n. 2.* & prætereà vti nulla, & attentata non est manutenibilis *Reuerendiss. Vrgell. dec. 437. num. 6. bo: me: Buratt: dec. 262. num. 4. bo: me: Cocc. dec. 492. num. 3. Rota dec. 326. nu. 4. & dec. 330. per tot. par. 6. rec.* & dictum fuit in *Bonon. Resciss. contractus 15. April. 1644. coram R. P. D. meo Verospio, §. ea enim.*

Quo vero ad Loca Montium illius possessio probatur, tum ex illorum litteris patentibus, & descriptione facta ad fauorem Io: Iacobi in libris Secretarij *Summ. num. 9.* quam probàre possessionem illius
13 ad cuius fauorem sunt descripta, pluries tenuit *Rot. in Rom: hæredit. de Cincijs 15. Decembr: 1623. coram bo: me: Pirouano, post Modern. de manut. dec. 179. ante numerum primum, in Rom. seù Ianuen. locorum montium 4. Iulij 1635. coram bo: me: Buccabella, in recent. dec. 70. sub num. 1. vers. de illa enim constat. par. 7. & in Rom. Spolij 4. Iulij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Ghisiler. Prodecano.*

Tum ex partitis formitèr extractis ex libris Depositariorum continētibus exactiones fructuum dd. locorum montium continuatas per Io: Iacobum, tàm antè, quàm post obitum Bonifacij filij *Summ.*
14 *numer. 10.* huiusmodi enim continuatæ exactiones
15 probant sine scrupulo possessionem exigentis, licèt ad effectum, de quo agitur, etiam vnica sufficeret ad tradit. per Rotam in dicta *Rom. Hæredit. de Cincijs*

nu. 1.

num.1. in Romana locorum montium 14. Marty 1629. cor.bo:me: Card.Virile in rec.284.num.4. part.5.& in d.Romana seù Ianuen. locorum montium coram bo: me: Buccabella num.3.

Nec obstat, quod dum nonnulla ex dictis locis montium empta fuerunt à Io: Iacobo; etiam nomine Bonifacij, aliorumque filiorum, dictoque nomine fructus exacti, ipsi etiam Bonifacio acquisitũ
16 fuerit dominium, & possessio dd. locorum montium vsque ab initio, quæ propterea continuetur adhuc in Septimiam Bonifacij filiam, & suam hęredem iuxtà disposit. *Statut. Vrb. lib.1. cap.147.*
17 Quia præter quod statutum Vrbis de continuanda possessione defuncti in hæredes, non suffragatur forensibus, prout est Septimia, sed dumtaxat ijs, quorum bona, & personæ subiacent statuentibus, etiam si agatur de Bonis sitis sub illorum Territo-
18 rio, vt in specie tradunt *Alex.cons.41. num.1. & 2. lib.7. Paris.cons.12.num.26.lib.3. Ruin.cons.48.num.4. lib.3. Fenz.in addit.ad idem statutum d.cap.147. n.27. & dixit Rota dec.162.num.15.par.4.diuers.ac in Imolen.bonor.10. Aprilis 1592.coram recol.me: Card. Hieron. Pamphil. post Marches. de comm. par.1.fol.947.n.6. vers.& cessat.* Et quod statutum excludens fæmi-
19 nas gratia conseruandæ agnationis non suffragetur masculis forensibus etiamsi bona existant in nostro Territorio resolutum fuit in *Rom. supplment. legit.18. May 1640.cor.me, §. Quo verò ad bona.*

Placuit responsio quod ex emptione locorum facta à Ioanne Iacobo, etiam nomine Bonifacij, & aliorum filiorum, illis nec dominium, nec possessio dicitur acquisita, dum idem Io: Iacobus emptor sibi reseruauerit omnimodam, & totalem dispositionem
20 tàm fortis principalis, quàm illorum fructuum, vt ex dictis litteris patentibus *Summ. num.* 8. Talis
21 enim reseruatio denotat dominium fuisse apud ipsum reseruatarium, Bonifacium vero aliosque filios habuisse tantummodo nudum nomen ad tradita per *Anchar.cons.127.sub nu.1. vers.hic verò animus eum seqq.* Honded.*cons.39.num.21.libr.2. & dixit Rot.dec.262.num.2. & 3.par.1.diuers.coram* Card. *Seraph.dec.1303.num.11.& in rec.dec.771.num.2.par.2*
22 Ideoque eò facilius, dum loca montium empta fuerunt de pecunijs ipsiusmet Io: Iacobi reseruatarij vt firmauit *Rot. in Romana de Marescottis 23. Martij 1635.& 28. Ianuar.1636. coram bo.me: Buccabella in eadem causa sub die 28. Iunij præteriti coram R.P.D. meo Verospio, & in Rom. Separationis bonor. 20. Aprilis, & 25. eiusd. mensis Iunij cor. eod.*

Prout nec refragantur exactiones factæ, etiam nomine Bonifatij, cæterorumque filiorum, quibus
23 propterea videtur cumulatiuè acquisita possessio *l.1. §.per Procuratorem & l.general. §. Quod meo ff. de acquir. poss. Rot. post Mod[illegible].de manut.dec.135.nu.1.*

Fuit enim responsum huiusmodi exactiones factas fuisse à Io: Iacobo communi nomine, non animo
24 acquirendi possessionem filijs in suimet præiudicium, sed demonstratiuè, vt scilicet, cum adhuc litteræ patentes cantēt sub nomine etiam aliorum, reseruata tamen sibi omnimoda dispositione sortis, & fructuum, vt dictum est sciretur fructus prouenire
25 ex eisdem locis montium in dd. literis patentibus contentis, vt in puncto Respondit *Rota in Romana locorum montium 14. May 1629. cor. bo: me: Card. Virile post eund. de manut. dec.265.num.5. & 6.*

Deducta in memoriali transmisso ab altera par-
26 te non fuerunt habita in cōsideratione, quia cum respiciant merita causæ reijci debent ad petitorium,
27 nec sunt apta retardare manutentionem Io. Iacobi possessoris, vt perpetuò respondit, & signanter *Rot. in Barchinon. manut. 18. Iunij 1645. coram R.P.D. meo Corrado §.fin. & alibi passim.*

Et ita resolutum vnica tantum &c.

VALENTINA PAROCHIALIS.

Mercurij 23. Ianuarij 1647.

ARGVMENTVM

Examen Testium licet de stylo Rotæ in curia denegari non soleat, tamen quando articuli sunt irreleuantes, & calumniosi etiam in Curia denegatur; si tamen articuli partim essent releuantes, & partim non releuantes ad consulendum vtrique parti, admittuntur releuantes, reliqui verò calumniosi, & impertinentes reijciuntur.

SVMMARIVM.

1 *Examen Testium in Curia, si de releuantia articulorum appareat de stylo Rotę denegari non solet.*

2 *Examen Testium etiam in Curia denegatur quando articuli sunt irreleuantes, & calumniosi.*

3 *Probatio Testium non potest preualere scripturis.*

4 *Articuli irreleuantes, & inuerisimiles, nullatenus sunt admittendi, maximè si de contrario appareret.*

5 *Examen etiam in materia obiectiua admittitur quādo obiectum deducitur incidenter à Possessore, & est de iure dantis.*

6 *Hoc autem procedit quando datur fumus veritatis.*

7 *Secus vbi non datur talis fumus, sed contrarium conuinceretur ex scripturis.*

8 *Articuli sunt reijciendi, quando videntur concepti ad protrahendam litem, & causæ expeditionem in longius.*

9 *Datarij attestationi non creditur post dimissum officium, & quando conclusio procedat; nu.10.*

11 *Datarij attestationi post dimissum officium deferendum est quando agitur de facto proprio, & de recognitione propria manus.*

12 *Recognitio propria manus à nemine melius quam à scribente fieri potest.*

13 *Scribens attestando scripturam esse conscriptam propria manu, excludit omnem suspicionem alterationis.*

Et hoc casu non habendę sunt in consideratione fides extraiudiciales Peritorum super alteratione dictę scripturæ ibid.

14 *Articuli non concernentes factum sed versantes circa quid iuris sunt reijciendi tamquam non spectantes ad Testes sed ad Iudicem.*

15 *Literæ Resignationis, & reseruationis pensionis quando possint separatim expediri?*

16 *Literæ Resignationis expediri possunt post spatium nouem mensium obtenta prorogatione aduersus constitutionem* Gregorianam *de publicandis.*

17 *Literæ Resignationis expediri solent etiam post nouem menses cum licentia D. Regentis Cancellariæ.*

18 Decretum *Cancellariæ quod ex non expeditione literarum intra nouem menses, gratia reddatur nulla censeatur in supplicatione appositum propter interesse Camerę.*

Ac proinde sufficit expeditionem fuisse factam, vt eidem satisfactum dicatur num.18.

19 *Beneficij onera perpetua reseruata ad fauorem alicuius, in gratia exprimi non solent amplia, vt numer.20.*

21 *Articuli sunt omnes admittendi propter releuantiam vnius dummodo cæteri habeant simplicem defectum irreleuantię.*

22 *Secùs quando vltra irreleuantiam haberent alios defectus, vt si essent calumniosi, obiectiui, & impertinentes.*

Arti-

23 *Articuli quando partim sunt releuantes, & partim irrelevantes, admittuntur releuantes, reliqui verò reyciuntur.*

24 *Articuli quando sunt impertinentes admitti non debent etiam cum clausula* saluo iure impertinentium.

DECISIO CCXXX.

POstquam per duas decisiones sub diebus 28. Aprilis 1645. & 18. Martij 1646. recedendo à duabus alijs præcedentibus firmatum fuit constare de valida resignatione ad fauorem Thomæ Insæ, non obstante quod ex Regestro Datariæ supplicatio apparebat signata anno 1641. quo tempore Michael resignans obierat, & non obstante etiam quod expressum non fuerat antiquum onus duorum Cafficiorum Tritici, ex quo originale supplicationis, cui magis in concursu credendum est signatus legitur anno 1640. quo tempore resignans viuebat, & quia d. onus tanquam perpetuum, & extrahi solitum à corpore beneficij, non videbatur de necessitate exprimendu attentò præsertim stylo Datariæ non exprimendi similia onera perpetua, vt ex attestationibus plurium Officialium, & Curialium tunc datis, & ex rationibus in vtraque Decisione adductis; Murillus, qui de huiusmodi Parochiali tanquam vacante per obitum prouideri obtinuit ab Ordinario Valentino, ad euitanda huiusmodi fundamenta, & responsiones, dedit in actis plures articulos, quorum primi sex continent alterationem datæ originalis supplicationis, septimus verò continet quod vbi resignatio cum pensione habet Decretum annullatiuū expediendi literas infra nouem menses, & quod simul expediri debeant tàm literæ pensionis, quam resignationis, si non fiat intrà dictum tempus expeditio, tàm resignatio quàm reseruatio pēsionis nullę sint inualidæ, & Octauus autem, & nonus continent inconcussum stylum exprimendi antiquas pensiones siuè magnæ sint, siuè modicæ, siuè temporales sint, siuè perpetuæ etiam reseruatæ ad fauorem Ecclesiarum, & Collegiorum, siuè alterius Vniuersitatis, quodque si aliquando non fuerunt expressæ, contingit ex eo quia non fuit de eis habita notitia, & cum peteret omnes admitti pro faciendo examine in Curia, Domini his omnibus perpensis arbitrati sunt hoc casu esse tantum admittendos octauum, & nonum sine tamen præiudicio executionis literarum Apostolicarum.

Ratio resolutionis fuit quia licèt de stylo huius
1 Tribunalis denegari non soleat examen Testium in Curia, si de releuantia articulorum appareat, vt alijs omissis resolutum fuit in *Calagurit.* Benefic. de *Cornogo* 15. *Ianuar.* 1646. *coram. R.P.D. meo Verospio.*
2 Quando tamen articuli sunt irreleuantes, & calumniosi etiam in Curia denegatur examen, & illorum admissio, vt dixit *Rot. in rec. dec. 521. num. 11. cum seqq. par. 5. & in Forosempronien.* Bonor. 28. *Ian. 1641. cor. R.P.D. meo Royas.*

Primi autem sex articuli visi sunt calumniosi, irreleuantes, & obiectiui tanquam continentes fraudolentem alterationem Datæ cuius tamen fidelitas probata fuit concludenter non solum ex illius inspectione, sed etiam quia concordat cum parua Data, quæ paritèr legitur sub eadem die, & anno, & cum ratificatione facta ab eodem Michaele sub die 26. Febr. 1640. Et vlterius ex attestatione Domini tunc temporis Datarij, qui viso diligenter dicto originali, attestatus fuit esse fidele, nullatenus alteratum, nec in aliqua parte vitiatum, & quod propterea sit potius præsumendum erratum fuisse in Regestro. Dum enim ex tot scripturis apparet de contrario,
3 probatio Testium, quæ non potest præualere scripturis, est irreleuans, & inuerisimilis, ac proindè nullatenus admittenda. *Cap. Quia inuerisimile de*
4 *præsumpt. specul. de probat. §. Nunc dicendum num. 1. Rota dec. 23. de testib. in antiq. & dec. 99. num. 1. par. 4. diuers.* cum alijs in Aesina Bonor. 11. *Ianuary* 1636. *cor. bo: me: Buccubella.*

Nihil ergò refert, quod admittatur etiā examen in materia obiectiua, quando obiectum deducitur
5 incidenter à possessore, & est de iure dantis, vt per *Felin. in cap. Cum causam nu. 23. de testib. Vestr. in praxi cap. vlt. num. 1. in fin. Rota dec. 661. num. 2. & 3. & per tot. par. 2. rec.* Hoc enim procederet, quando da-
6 retur fumus veritatis, vt declarauit *Rota coram bo: me: Greg. dec. 424. num. 4. coram bo: me: Burott. dec. 28. num. 7. in Cracouien. Iuris legendi 3. Decembris 1629. cor. R.P.D. meo* Ghisil. *& in d. Calagurit. de* Cornago, *§. Tollitur etiam altera cor. R.P.D. meo Verosp.* Secus vbi, prout hic, non datur talis fumus, immò con-
7 trarium conuincitur ex scripturis, tunc enim non admittitur *Verall. dec. 60. nu. 2. & dec. 63. num. 3. par. 3 & dec. 503. num. 4. par. 2. rec.* dictum fuit in *Bononien. fideic. de Bologninis 16. Aprilis 1646. cor. R.P.D. meo* Ghisil. *& in* Cremon. *Parochialis* 15. *Iunij eiusdem anni cor. me §. Idque tantò magis circa fin.* sed articuli
8 præsumuntur concepti ad protrahendum litem, & causæ expeditionem in longius, & ad euertenda fundamenta decisionum, & sic reijciendi, prout alias reiecit Rota in *Mediol. Bonor. 9. May 1597. cor. recol. mem.* Card. *Hieronymo Pamphilio, & in* Bonon. *Dismembrationis 11. Decembr. 1634. cor.* R.P. *D. meo Ghisil. & in d. dec. 521. num. 9. par. 5. rec.*

Prout etiam nihil refert quod attestationi Da-
9 tarij non credatur post dimissum officium ex deductis *coram bo: me: Buratt. dec. 835. num. 14.* Quia in casu d. Decisionis Datarius attestatus fuerat ad in-
10 stantiam partis de quibusdam tractatis factis coram se à Partibus, & ideo eius attestatio non fuit habita in consideratione. At in casu nostro non agitur tātummodò de re spectante ad Officium Datarii, sed
11 de facto proprio, & recognitione propriæ manus, quæ à nomine melius, quam à scribente fieri potest
12 & attestatio non fuit à Partibus extorta, sed à me requisita de ordine Rotæ, ideò videtur eidem omnino deferendum cum præsertim concurrant tot aliæ probationes supra deductæ.

Et ideò nō fuerunt habitæ in consideratione fides extraiudiciales assertorū Peritorum super alteratione dictæ originalis supplicationis, quia cum sint de proprio capite, non possunt præualere veritati probatæ ex tot alijs capitibus, & ex fide eiusdem scri-
13 bentis, qui attestando Datam esse conscriptam propria manu, excludit omnem prætensam alterationem.

Calumniosus paritèr, & confectus ad euertenda fundamenta decisionum videtur septimus articulus, quatenus cōtinet, quod ex non expeditione literarū intrà 9. menses gratia reddatur nulla propter decretum in supplicatione appositum. Hoc enim non concernit factum, nec subijcitur sensui corporeo, sed
14 est quid Iuris, quod proindè non spectat ad Testes sed ad Iudicem per *Tex. in cap. 1. de confess. in 6. Bellamer. dec. 34. per tot.* & alijs relatis dixit *Rot. in Cæsaraugustana Distribut.* 10. Febr. 1640. *§. Et his coram Eminentiss. D.* Card. *Ponzirolo.* Quatenus verò con-
15 tinet, quod literę Resignationis, & Pensionis debeant insimul expediri, visus fuit pariter calumniosus, & irreleuans; dum enim in termino dd. nouem mensium decessit Pensionarius, literæ Reseruationis Pensionis amplius non erant expediendæ, &

con-

Digitized by Google

consequenter literæ Resignationis separatim expe-
diri potuerunt, vt firmatum fuit in *vltima decisione* §.*vlt.* Quatenus demum ponitur, quod si literæ Resignationis, & Pensionis expediantur extrà dictum tempus nulla remaneat tàm pensio, quam resignatio, dummodò tamen ante expeditionem non fuerit obtenta licentia, quæ concedi solet oretenus, quando in supplicatione non est deletum d. Decretum, & expeditio sequuta sit extrà tempus, tunc nec amplius deleri possit, nec licentia præsumi concessa est prorsus irreleuans, & frustratorius, quia cum non doceatur expeditioni literarum Resignationis præfixum fuisse similem terminum, & literæ reseruationis Pensionis non essent amplius expediendæ stante obitu Pensionarij, literæ Resignationis, etiam eo elapso, expediri potuerunt, concurrente præsertim prorogatione per Infam obtenta aduersus Con-
16 stitutionem Gregorianam de publicandis, vt respondetur in dicta *vltima dec. d. §. vlt.* Estque etiam inuerisimilis, & contra notorium stylum Cancellariæ, ex pluribus enim, & diuersi attestationibus exhibitis apparet, quod literæ Resignationis expe-
17 diri solent etiam elapso termino 9. mensium cum licentia D. Regentis Cancellariæ oretenus data absque eo quod deleatur dictum Decretum, & obtineatur restitutio in integrum: Huiusmodi autem
18 Decretum apponitur propter interesse Cameræ dumtaxat, ne scilicet ipsius Iura fraudentur solitis emolumentis expeditionum, & proindè sufficit expeditionem fuisse factam, vt eidem satisfactum dicatur, vt in terminis similis expeditionis literarum faciendæ intrà certum tempus dixit Rota in *rec. dec.* 387.*num.*7.*cum seqq.par.*4. Frustrà ergò articulatur contrarius stylus, dum ità quotidie practicatur in Cancellaria, quæ est organum Papæ. *Cassad. dec.* 2 *num* 7. *de vnion.* & aduertit *Rot. dec.* 656. *nu.* 6. *in fin. part.* 2. *rec.*

Octauus denique, & nonus continent stylum exprimendi, antiquas pensiones, siuè consistant in quantitate, siuè in specie, & siuè sint temporales, siuè perpetuæ, quodque si aliquando de eis non fuit habita mentio, euenit, quia non fuit de illis habita notitia, & licèt dicti articuli ex hactenus deductis videantur improbabiles, & inuerisimiles, cum prò parte Infæ probatum fuerit, quod de recenti stylo Datariæ particulariter seruato in Diœcesi, de qua
19 agitur, similia onera perpetua reseruata ad fauorē Seminarij exprimi non solent etiam si ab expeditoribus fuerit de illis habita certa notitia, vt dictum fuit in dicta *vlt. decis.* §. *Quo verò ad secundum*, & constat ex fidibus, partitis, & mandatis procurę hodie datis *Sum. illius num.* 2. Nihilominus quia articulatus stylus, si probaretur, videretur releuans, Domini dixerunt dictos octauum, & nonum articulum esse tantum admittendum, fine tamen præiu-
20 dicio executionis literarum Apostolicarum de qua hodie agitur, vt obseruauit Rota in *decis. vltima in fine par.* 5. *rec.*

Ex releuantia autem istorum; Domini noluerunt
21 admittere alios omnes, qui sunt obiectiui, calumniosi, & impertinentes Regula enim quod ex releuantia vnius articuli omnes admittantur, recipitur solum quando cœteri, habent simplicem defectum irreleuantiæ, secus autem quando vltra irreleuantiam habent etiam alios defectus, & præcipue quā-
22 do, vt hic, sunt calumniosi, obiectiui, & impertinentes ex superius adductis. Prò his enim non suffragatur releuantia vnius sed aò consulendum
23 vtrique parti admittuntur releuantes, reliqui verò calumniosi etiam impertinentes reijciuntur, vt sequendo *Theoric. Bart. in l. si duo Patroni* §. *item Iulianus n.* 1. & 2. *ff. de iur. iur.* tradit *Aym. conf.* 23. *n.* 4. vbi quod quando articuli sunt omninò impertinentes,
24 admitti non debent etiam cū clausula *salua iure impertinentium*, & seruandum esse dixit *Rota in Calritan. Præeminent.* 14. *Decembr. præteriti cor. R. P. D. meo Celso* §. *talis autem releuantia.*

Et ita resolutum parte vtraque informante.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE CORONIS.

Lunæ 28. *Ianuarij* 1647.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum licet ad fauorem omnium de familia, tam effectiua quam contentiua, censetur inductum ex ratione conseruandæ Agnationis de per se, & independenter adiectæ expræssione nominis familiæ in genere, attamen, quando dispositio est restricta ad certas personas, puta ad hæredes institutos, fideicommissum non extenditur ad alias; nec egreditur familiam effectiuam personarum institutarum, & quando ratio conseruandæ Agnationis dicatur stare de per se, vel dependenter à præcedenti dispositione?

SVMMARIVM.

1 *In fideicommissis adj fauorem proximiorum de familia ordinatis, attenditur proximitas grauati, & non grauantis.*

2 *Feminarum vocatio deficientibus masculis vbi non est restricta ad primas feminas, sed vlteriores etiā compræhendit vsque in infinitum debet etiam comprahendere feminam, quæ est de familia, & Agnatione Testatoris.*

3 *Verba, Et etiam posita post orationem perfectam stant augumentatiuè, ac nouæ orationis principiū à præcedenti independentis importane.*

4 *Ratio conseruandæ Agnationis quando stat independenter, & de per se in noua ac separata oratione perpetuum, & absolutum fideicommissum inducit ad fauorem omnium de familia in præcedenti dispositione non comprahensorum.*

5 *Familiæ nomen quando fuit à Testatore generaliter expressum, tunc censetur contemplata vniuersa Agnatio, & veniunt etiam transuersales, ac illi de familia contentiua.*

6 *Familiæ appellatione genericè à Testatore prolata censetur etiam vocata familia contentiua, dum Testator nullis relictis filijs hæredes sibi instituit transuersales, & contentinè sibi coniunctos.*

7 *Linea masculina posita in conditione tacitè vocata censetur ex dispositione* Satut. Vrb. libr. primo, cap. 142.

8 *Statum Vrbis* lib. 1. cap. 142. *licet loquatur de solis filijs in conditione positis, habet etiam locum in consanguineis, Affinibus, Agnatis, & cognatis.*

9 *Linea nomen tam effectiuè quam contententinè potest intelligi.*

10 *Linea nomen est intelligendum etiam de contentiua, quando sumus in materia fauorabili, puta in fideicommisso relicto pro conseruatione Agnationis.*

11 *Linea nomen prolatum à Testatore qui de tempore Testamenti, & eius obitus carebat descendentibus, necessario est intelligendum de linea contentiua.*

12 *Testator dùm masculis deficientibus vocauit feminas etiam remotissimas multò magis præsumitur vocasse masculos proximiores.*

13 *Agnationis familia, & domus appellatione comprahenditur etiam Frater Testatoris licet proprio nomine vocatus non fuerit.*

14 *Testator, licet eius fratrem, quem notum habebat* ex-

Digitized by Google

expresse non vocauerit illi tamen sufficit quod sit vocatus, & comprahensus sub generali vocatione familia, & Aguationis.

15 *Testator sicuti dilexit institutum ità pariter omnem illius posteritatem etiam faminam dilexisse censetur.*

16 *Famina, licet nupta in aliena familia comprahenditur in fideicomisso relicto pro conseruatione Agnationis.*

17 *Famina, licet nupta, in aliena familia, adhuc dicitur de familia, & Aguatione Testatoris.*

18 *Filia faminæ dum fuerunt vocatæ in defectum linea masculinæ institutorum vocatio intelligitur de faminis descendentibus ex iisdem haredibus, nec comprahendit faminas qua ab illis non descendunt.*

19 *Fœminæ quando non fuerunt vocata simpliciter, nec indefinitè, sed cum qualitate filiationis, non potest dici comprahensa famina qua non venit appellatione filiarum.*

20 *Filiorum appellatione veniunt etiam neptes ex verisimili mente Testatoris concurrentibus coniecturis.*

21 *Filiorum appellatione nunquam comprahenduntur neptes ex fratre cum isti impropriè tantum, & abusiuè hoc nomine appellentur.*

22 *Filiorum appellatione nunquam veniunt fratres, vel sorores siuè ex propria, siuè impropria verborum significatione.*

23 *Ratio conseruanda Agnationis cum expressione nominis genericè familia, vbi non est restricta ad certos casus, vel personas inducit perpetuum, & absolutum fideicomissum ad fauorem omnium de familia, tam effectiuè, quàm contentiuè.*

24 *Secùs si sit restricta ad pracedentem vocationem descendentium, & haredum institutorum.*

25 *Ratio conseruanda Agnationis cum expressione nominis familia in genere, quando est restricta ad pracedentem vocationem, non ampliat nec extendit fideicomissum vltrà personas expræsè consideratas.*

26 *Ratio conseruanda Agnationis cum expressione nominis familia in genere, restringitur, & declaratur secundùm qualitatem substitutionis cui adnectitur.*

27 *Ratio conseruanda Agnationis, cum expressione nominis familia in generè, quando est restricta ad præcedentes vocatos, tunc non egreditur descendentes linea effectiua personarum institutarum.*

28 *Verba,* Vt sæpius est expræssum, & per modum supra expræssum *operantur vt dispositio referatur, & restringatur ad substitutos in parte pracedenti expressos.*

29 *Verba restrictiua, sæpius geminata, ac apposita tam in principio quam medio, & fine, totam dispositionem, omnesque substitutiones in ea contentas qualificant perinde ac si singulis fuissent apposita.*

30 *Clausulæ restrictiua sæpius geminatæ restringunt dispositionem ad personas superius expressas, omnemque impediunt extensionem, siuè comprehensionem aliarum præter nominatus.*

31 *Hæredum appellatione veniunt etiam haredes haredum.*

32 *Hoc tamen fallit quando, Testator prius nominauit aliquos haredes, & deinde aliquid in eis disposuit appellando, dictos, seu supradictos haredes.*

33 *Verba,* dicti mei hæredes *intelliguntur solum de primis haredibus nominatis.*

34 *Verba,* dictis vt suprà, *tamquam restrictiuè ad supra nominatos adiecta, non debent inducere ampliationem, sed potius limitationem.*

35 *Testator, si post generalem mentionem familia adiungat specificationem* Nepotum, *& descendentium hoc solum importat pralationem eorumdem ad successionem non autem exclusionem aliarum personarum sub pracedenti generali mentione contentarum.*

36 Declara *hoc tantum procedere, si* Testator *in parte dispositiua, & vocatiua, vltra certas personas vocasset etiam totam familiam.*

37 *Secus autem, si in parte dispositiua, & vocatiua nulla fuit facta mentio familiæ, sed tantum in parte probibitiua.*

38 *Vocatio quando ab initio fuit restricta ad certas personas non potest fieri extensio ad alias quamuis in parte probibitiua facta fuerit expressio familia.*

39 *Declara hoc tantum procedere, quando expressio familia facta est cum relatione, & taxatiua ad personas superius vocatas.*

40 *Specificatio personarum adiecta à Testatore post generalem vocationem familia stantibus dictionibus taxatiuis, & relatiuis non tribuit solam pralationem personis specificatis, sed restringit dispositionem ad illas tantum expressas.*

41 Genus, *quando pracedit, & sequitur enumeratio specierum per modum taxationis tunc genus restringitur ad illas species tantum.*

42 *Linea appellatione in dubio venit solum linea effectiua, & descensiua ab ipsis institutis.*

43 Testator *dum restrinxit vocationem linea ad haredes institutos illorumque descendentes absque difficultate linea contentiua censetur exclusa.*

44 *Amplia etiam si agatur de fideicommisso fauorabili relicto pro conseruatione Agnationis.*

45 *In fideicommisso fauorabili relicto pro conseruatione* Agnationis *latior fieri solet interpretatio.*

46 *Ratio conseruanda Agnationis, vbi est restricta ad certas personas, non est apta vltra illas fideicommissum extendere.*

47 *Linea vocatio est restringenda ad terminos considerata Agnationis, ita vt si ratio conseruanda Agnationis sit restricta ad certas personas ipsa pariter vocatio linea censeatur ad illas restricta.*

48 *Fideicommissa tamquam odiosa debent strictè interpretari, vel extendi debent de persona ad personã contra mentem, & verba* Testatoris:

49 *Masculus proximior non censetur pradilectus fæminis remotioribus quando de tempore Testamenti extabat, & erat* Testatori *bene cognitus, & nihilominus ad successionem inuitatus non fuit.*

50 *Maxime si* Testator *extincta linea masculina haredum institutorum faminas descendentes prætulit absque ipsius mentione.*

51 Testator *si ad fideicomissum fratrem vocare voluisset vtique proprio nomine expræssisset prout ipsius filios, & descendentes expræssit.*

52 *Proximior licet proprio nomine non vocatus comprahenditur tamen virtualiter sub generali nomine proximioris à* Testatore *vocati.*

DECISIO CCXXXI.

SImon de Coronis in suo, cum quo decessit Testamento quantum attinet ad rem nostram, ita disposuit, *In omnibus autem ipsius* Testatoris *bonis mobilibus, & immobilibus prasentibus, & futuris vbique existen. iuribus, &c. haredes suos vniuersales fecit, instituit, & ore proprio nominauit DD. Martinum* Melchiorem. *Paulum, & Franciscum ipsius* Testatoris *Nepotes ex dicto D. Anastasio Corono eius germano fratre, &c. & etiam quia mediantibus facultatibus conseruantur familia, & Agnationes, & memoria defun-*

functorum, propterea d. D. Testator pro ipsa familia, & Agnatione, conseruanda, ac honore Domus de Coronis, & vt bona ipsius D. Testatoris in dicta Agnatione, & familia, ac posteris, & descendentibus ipsius familiæ perpetuo, & vsq; in infinitum conseruentur voluit, atq; mandauit, vt bona præfata titulo vniuersalis institutionis relicta, & in quibus præsenti eius nepotes instituti sunt semper, & perpetuo in infinitum de gradu in gradum sint, permaneant, & conseruentur in ipsa familia, & Agnatione de Coronis, & penes supradictos eius nepotes hæredes institutos, vt supra, & ipsorum nepotum, & hæredum filios nepotes, & alios descendentes masculos per masculos legitimos, & naturales in perpetuo, & in infinitum, & prohibuit bona prædicta pro dicta conseruatione familiæ quouis modo vendi distrahi pignorari, etc. sed semper & perpetuo in infinitum, vt supra permaneant, & permanere debeant, ac sint penes supradictos hæredes, eius nepotes, & alios descendentes masculos, per masculos legitimos, & naturales ex eisdem respectiuè vsque in infinitum descenden. modo, & forma vt supra in omnibus dictum fuit, & non alias, & deficiente linea masculina succedant in huiusmodi hæreditate filiæ fœminæ magis proximiores, & sic de gradu in gradum vsq; in infinitum, &c. etsi contigerit eosdem suos descendentes, & alios vt supra nominatos, vel ipsorum aliquem contrafacere volentem, eumdem, vel eos sic alienare volentes, vel alienantes statim, & incontenti priuatum, seu priuatos respectiuè dictis bonis remanere, & bona ipsa statim deuenire, & transferri debere ad ipsius alienantis, vel alienare volentis liberos masculos, &c. & ne non extan. ad cohæredes vel proximiores eiusdem, qui alienauerit, &c. & hoc pro honore, honestate, & dignitate Domus, & familiæ de Coronis, ac dd. eius nepotum, & descendentium vt supra.

Prædecesserunt testatori Melchior, & Paulus, Frãciscus verò professionem emisit in Religione Siluestrinorum, vndè post obitum Simonis omnia illius bona fideicommissaria deuenerunt ad Martinum vnum ex hæredibus institutis superstitem, qui cum obierit relicta Sulpitia vnica filia, Laura de Coronis Anastasij filia, & respectiuè Soror hæredum institutorum prætendens, se tanquam proximiorem Testatori, ad dictum fideicommissum vocatam, introduxit Iudicium *coram bon. mem. Card. Virile*, super immissione ad possessionem bonorum illi suppositorum, sed disputato dubio *sub die 27. Nouembris 1627.* contra ipsam fuit resolutum, eo præcipuè fundamento, quia attendenda erat proxi-
1 mitas grauati, & consequenter admittenda Sulpitia Martini filia non autem proximitas grauantis, in quo gradu se prætendebat Laura, vt ex *decis. 109. part. 5. recent.*

Superstite Sulpitia huic resolutioni acquieuit Laura, sed ea defuncta reassumpsit eamdem prætentionem contra Sulpitiam Annam Mariam de Rosis illius filiam, & hæredem, eodemque dubio reproposito *coram bon. mem. Merlino*, subrogato in locum dicti Cardinalis Virilis antecedens resolutio fuit confirmata, *vt ex decis. 519. ead. part. 5. rec.* Verum quia Sulpitia, Anna Maria Monasterium ingressa præuia renunciatione omnium suorum bonorum ad fauorem Stephani de Rosis eius Patris, ibidem professionem emisit, prætendente Angelica de Coronis hæredum institutorum, ac eiusdem Lauræ germana soror, se successuram in bonis dicto fideicommisso suppositis, saltem post obitum præfatæ Monialis; commissa mihi causa ad instantiam Stephani iactationis, & iactationum dedi dubium, An constet de fideicommisso ad quod Angelica sit vocata, pro cuius affirmatiua resolutione multa difficultatem faciebant.

Et primò quod dum vocatio fœminarum defi-
2 cientibus masculis, restricta non fuit ad primas fœminas sed vlteriores compræhendit, vsque in infinitum, ibi, *& deficiente linea masculina succedant in huiusmodi hæreditate filiæ fœminæ magis proximiores, & sic de gradu in gradum vsque in infinitum, &c.* sicut non expirauit in Sulpitia primo admissa, sed durauit, & adhuc durat ad fauorem Sulpitiæ Annæ Mariæ eius filiæ, ità etiam deficiente eadem Sulpitia Anna Maria durare debeat, & compræhendere Angelicam, quæ est de familia, & Agnatione Testatoris, *ad trad. per Castr. cons. 198. num. 1. & 2. lib. 1. Gabr. cons. 96. sub num. 31. vers. primo quia & nu. 32. cum seqq. lib. 1. Fusar. de subst. quæst. 484. n. 38.*

Secundò quod Testator post institutionem hæredum, & prohibita quacumque detractione, ac alienatione subiunxit illa verba; *Et etiam quia meditantibus facultatibus conseruantur familiæ, & Agnationes, & memoria defunctorum, propterea dictus D. Testator pro ipsa familia, & Agnatione conseruanda, ac honore Domus de Coronis, et vt bona ipsius D. Testatoris in dicta Agnatione, & familia, ac Posteris, & descendentibus ipsius familiæ perpetuo, & vsque in infinitum conseruentur, voluit atq; mandauit, vt bona præfata titulo vniuersalis institutionis relicta, et in quibus præsenti eius nepotes instituti sunt semper, et perpetuo in infinitum de gradu in gradũ sint, permaneant, et cõseruentur in ipsa familia, et Agnatione de Coronis, et penes supradictos eius nepotes hæredes institutos, vt supra, et ipsorum nepotum, et hæredum filios, et nepotes, ac alios descendentes masculos per masculos, &c.* Testamentumque clausit præcisis his verbis; *Et hoc pro honore honestate, & dignitate Domus, & familiæ de Coronis, ac dd. eius nepotum, & descendentium, vt supra.* Vndè dum ratio conseruandæ Agnationis adiecta non fuit per modum enunciationis, vel dependentèr ab institutione, sed independenter, & de
3 per se, vt ostendunt verba illa, *& etiam*, quæ cum sequantur post orationem perfectam, stant augumentatiuè, ac nouæ orationis principium à præcedenti independentis important, vt tradunt, *Ruin. cons. 53. num. 19. lib. 2. Rimin. iun. cons. 246. n. 83. lib. 3. Paris. cons. 46. num. 31. & cons. 144. nu. 15. lib. 4. Surd. decis. 8. num. 12.* Perpetuum, & absolutum fidei-
4 commissum inducit ad fauorem omnium familiæ de Coronis in prima institutione, & substitutione non compræhensorum iuxtà *Doctr. Bart. in l. Pater filium, §. fundum sub num. 3. vers. sed si essent, ff. de legat. 3. Soc. sen. cons. 251. sub num. 6. vers. Aliquando, & secundo Testator non simpliciter lib. 2. & cons. 43. nu. 2. lib. 3. Alex. cons. 59. nu. 2. & 4. lib. .. Curt. iun. cons. 43. num. 11. lib. 1. Paris. cons. 52. nu. 16. lib. 1. Surd. cons. 96. num. 23. & 43. cum seqq. Aldobrand. cons. 31. num. 14. & 16. lib. 1. cum alijs relatis per Grat. discept. for. cap. 828. num. 7. & 8.* & hanc sententiam sequuta fuit, *Rota diuers. decis. 133. num. 6. part. 4. in recen. dec. 193. num. 6. & 7. part. 1. Perusina fideicommissi de Bigazzinis 14. Decembris 1605. cor. Litta impress. apud Gionagn. cons. 75. num. 79. et 80. lib. 1. in Bononien. fideicommissi de Desiderijs 26. Iunij 1626. coram bon. mem. Merlino in recent. decis. 21. num. 31. 32. et 33. part. 5. in Romana fideicommissi de Guidis 29. May 1628. coram Eminentissimo D. Card. Verospio decis. 180. nu. 9. ead. part. 5. in Romana Retentionis Domorum 23. Maij 1642. et 2. Martij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Ghisliero Prodecano, et in Romana fideicommissi de Spiritibus 22. Maij eiusdem anni coram R. P. D. meo Bichio.*

Idemque non solum ad fauorem omnium de familia

milia effectiua, sed etiam contentiua, attentis illis
verbis; *Sint, permaneant, et conseruentur in ipsa fami-*
5 *lia, et Agnatione de Coronis*. Dum enim Testator
non dixit velle bona remanere in familia sua, vel
simpliciter, sed expressit generale nomen totius fa-
miliæ, scilicet de Coronis censetur contemplata
vniuersa Agnatio, & veniunt etiam transuersales, ac
illi di familia contentiua, vt firmat *Bart. in l. vnica,*
num. 4. C. de conduct. lib. 11. Ruin. cons. 24. numer. 5. &
cons. 110. num. 14. lib. 2. Roland. cons. 23. nu. 29. cum plu-
ribus seqq. lib. 4. Gabr. cons. 132. num. 59. & seqq. &
num. 70 lib. 1. Paris. cons. 92. num. 32. lib. 2. Dec. cons. 23.
num. 3. Giouagn. d. cons. 75. num. 5. lib. 1. Peregr. cons. 16.
num. 11. lib. 3. cons. 31. num. 6. ante fin. lib. 4. & cons. 149.
num. 18. vers. Secundo extat, & numer. 21. lib. 5. Fusar.
cons. 72. num. 13. & cons. 168. nu. 46. & 53. & in tract.
de substi. quæst. 381. num. 37. Rimin. d. cons. 482. num. 46.
cum plur. seqq. Rota diuers. decis. 490. num. 10. versic.
Addebant etiam aliqui ex Dominis part. 4. cum alys in
Bononien. fideicommissi de Pancaldis 10. Febr. 1640. *co-*
ram Eminentissimo D. Card. Panzirolo, §. Idque nedum
confirmata 10. *Iuny* 1642. *coram me, §. Quod autem*
6 *fideicommissum*. Eoque libentius cum non adsit fa-
milia effectiua Testatoris, sed ille nullos habens li-
beros, nec spem illos procreandi, hæredes instituit
vniuersales prædictos suos nepotes ex Anastasio fra-
tre, qui respectu ipsius sunt de familia contentiua,
institutis itaque proprio nomine transuersalibus,
& contentiue Testatori coniunctis, consequens est,
vt proferendo nomen familię de Coronis intellexe-
rit genericè, & contentiuè de omnibus agnatis, sub
quibus includuntur cœteri omnes transuersales, vt
sic arguendo firmat, *Rota decis. 193. num. 10. par. 1.*
recentior.

Tertio prædicta corroborantur ex alijs verbis
eiusdem Testamenti, *& deficiente linea masculina suc-*
cedant in huiusmodi hereditate filię fęminæ magis pro-
7 *ximiores, &c.* Dum enim linea masculina posita fuit
in conditione tacitè vocata censetur ex dispositione
8 Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 142.* quod licet loquatur de
solis filijs, habet etiam locum in consanguineis, af-
finibus agnatis, & cognatis, vt dixit, *Rota in Roma-*
na fideicommissi de Paluzzellis 28. Februarij 1611. &
7. Iuny 1612. coram Manzanedo in recent. decis. 332.
num. 2. & decis. 403. num. 1. part. 2. & in Romana fidei-
commissi de Incoronatis 13. Nouembris 1637. coram
9 *bon. mem. Pirouano*. Et cum, nomen lineæ tam effe-
ctiuè, quàm contentiuè intelligi possit, in casu, de
10 quo agitur contentiue est intelligen; Tùm quia
materia est fauorabilis, cùm agatur de fideicom-
misso relicto pro conseruatione Agnationis ad trad.
per Ruin. cons. 149. num. 10. lib. 2. Menoch. cons. 924. nu-
mer. 8. 9. & 10. Giouagn. d. cons. 75. num. 8. lib. 1. Sim. de
de Pret. de interpret. vlt. vol. lib. 3. sol. 11. sub n. 4. vers.
Adeò quod in materia Fusar. de substit. q. 345. num. 15.
11 Tùm quia habito respectu ad lineam Testatoris,
ipse, vt dictum fuit de tempore testamenti, & eius
obitus carebat descendentibus, vndè necessario fa-
tendum est de linea tantum contentiua intellexisse,
vt ad nostrum propositum arguit, *Aym. cons. 656. n. 6*
bene Ruin. d. cons. 149. num. 8. lib. 2. Menoch. cons. 106.
num. 229. & d. cons. 924. num. 5. & 6. Fusar. vbi su-
pradicta quæst. 345. num. 13. Card. Caual. decis. 241.
num. 2.

Quarto denique attenta verisimili mente Testa-
12 toris, dum enim deficientibus masculis, vocauit fœ-
minas, etiam remotissimas, ibi, *Succedant in huius-*
modi hæreditate filiæ fæminæ magis proximores, & sic
de gradu in gradum vsque in infinitum, multo ma-
gis censeri debet vocasse masculos proximiores,
cum in illis maximus amor, & beneuolentia inter-
cedere soleat, vt tradit, *Castrens. cons. 454. num. 1. &*
per tot. lib. 2. Gabr. d. cons. 96. num. 15. lib 1. Sim. de
Pret. de interpret. vlt. vol. lib. 1. solut. 4. num. 3. Fusar.
de substit. quæst. 484. num. 28. & 36.

Ex his enim resultare videtur vocatio Anastasij,
13 quia licèt proprio nomine vocatus non fuerit com-
præhenditur tamen sub appellatiuo Agnationis,
familiæ, & domus de Coronis, tanquam Pater hæ-
redum institutorum, & respectiuè frater Testatoris,
vt firmatum fuit in supracitata *Bononien. fideicomissi*
de Pancaldis coram Eminentissimo D. Card. Panzirolo,
14 *& coram me*. Nec eo quod Testator notam habens
illius personam, de eo specialem mentionem non
fecerit, argui potest, quod noluèrit in vocatione
compræhendi, cum hoc contingere potuerit, ex
quo non credidit illum, turbato mortalitatis ordi-
ne filijs suis superstitem fore, & ideò sufficit, quod
sit vocatus, & compræhendatur sub generali voca-
tione familiæ, & Agnationis, vt respondit, *Rot. corã*
funct. mem. Gregor. decis. 464. sub numer. 19. vers. Non
obstat, & in Tiburtina fideicommissi 16. Marty 1640.
coram eodem Card. Panzirolo.

Firmata vero vocatione Anastasij informantes
pro Angelica ex dupplici inferebant illius compre-
hensionem, altero ex persona eiusdem Anastasij ip-
15 sius Patris, cùm Testator sicut illum dilexit, ità pa-
ritèr omnem illius posteritatem etiam fœminam
dilexisse censeatur ex *Theorica Bald. in l. cum acutis-*
simi, nu. 5. C. de fideicom. quam sequuti fuerunt, *Socc.*
sen. in l. cum Auus num. 39. C. de condit. & demonstr.
Socc. iun. cons. 126. num. 20. lib. 1. Roman. cons. 170. n. 1.
& 2. & admisit, *Rot. in decisione huius causa coram*
bo. mem. Merlino, num. 18 & 19. Altero ex persona
16 propria ipsiusmet Angelicæ, quia cùm agatur de
fideicommisso relicto pro conseruatione Agnatio-
nis, & sic compræhendente omnes de familia tam
effectiuè, quam contentiue, vt firmatum fuit, conse-
quens est vt ipsa etiã in eo compræhendatur, quam-
17 uis nupta in aliena familia, cùm adhuc dicatur de
familia, & Agnatione de Coronis *l. Pronunciatio 95*
§. familiæ, ff. de verbor. signific. l. voluntas, C. de fideic.
dixit, Rot. cor. funct. mem. Gregor. dict. decis. 464. nu. 5.
& 6. & in rec. dec. 329. num. 30. p. 6. & in vna Bonon.
fideicommissi de Boatterijs 13. Maij 1641. & 17. Fe-
bruary 1642. cor. bo. me. Merlino, ac in sæpius allegata
Bononien. fideicommissi de Pancaldis coram me, §. mi-
nus facit quod Thomasia.

His tamen minimè obstantibus Domini in nega-
tiuam sententiam inclinarunt, non constare scilicet
de fideicommisso, ad quod Angelica sit vocata, quia
18 cùm deficiente linea masculina institutorum vocatæ
fuerint filiæ fœminæ magis proximiores, vocatio
intelligitur de fœminis descendentibus ex ijsdem
hæredibus, nec compræhendit Angelicam, quæ ab
illis non descendit, vt contra Lauram in pari gradu
existentem firmauit, *Rot. coram bo. me. Merlino dicta*
decis. 519. num. 24 part. 2. rec.

Et primo non obstat, quod vocatio foeminarum
restricta non fuerit ad feminas primò admissas, sed
omnes proximiores includat de gradu in gradum
19 vsque in infinitum; Quia dùm fœminæ, non fue-
runt vocatę simpliciter, nec indiffinite, sed cum qua-
litate filiationis, ibi, *Succedant in huiusmodi hæredi-*
tate filię fæmina magis proximores, Angelica dici ne-
quit compræhensa, cum non veniat appellatione
filiarum, siuè vocatio referatur ad Simonem fidei-
committentem, siuè ad hæredes institutos; Respe-
ctu enim fideicommittentis est neptis transuersalis
20 ex Anastasio fratre, vndè licèt appellatione filiorũ
ali-

Digitized by Google

aliquando veniant etiam nepotes ex verisimili men-
te Testatoris, aliisque concurrentibus coniecturis
late congestis in dicta *Bonon. Fideic. de Desiderijs co-
ram bo: me: Merlino in rec. dec. dec. 6. num. 12. & 13. &
dec. 21. num. 5. iuncto num. seq. par. 1.* Nunquam tamèn
21 compræhenduntur transuersales, nepotes scilicet ex
fratribus, cum isti improprie tantum, & abusiuè
hoc nomine appellentur, vt docet *Bald: in l. si dotuli
num. 2. ibique Alex. paritèr num. 2. cæteriq; scrib. ff. sol.
matr.* idem *Bald. in l. si Auia num. 2.* vbi etiam *Angel.
num. 1. C. de success. edict. Rip. in l. Hæredes mei, §. cum
ita num. 64. ff. ad* Trebell. *Bald. cons. 186. sub nu. 1. vers.
Præterea quæstiu lib. 4. Feder. de sen: cons. 39. num. 2. be-
nè Franc: Aretin. cons. 37. num. 5. Andr. de Bartholom.
post cons. Socc. sen. 52. lib. 1. in 3. subscr. num. 10. & 11.
Rim: Iun: cons. 246. num. 102. & 103.* Respectu; ve-
rò hæredum institutorum, est germana Soror, quę
22 nunquam venit appellatione filiarum ex propria,
vel impropria verborum significatione, nec ex cō-
muni vsu loquendi, cum alitèr filiæ, alitèr Sorores
appellentur ex latè congestis per *Fusar. cons. 75. &
76. per tot.* quem sequuta fuit *Rota coram Merlino,
num.* 8.

Secundo nec obstat, quod ex ratione conseruan-
dæ Agnationis, & expressione nominis geneticè fa-
miliæ de Coronis inductum fuerit perpetuum, &
absolutum fideicommissum ad fauorem omnium
de dicta familia tàm effectiuè, quàm contentiuè
ex deductis in dicta *Bononien. fideic. de Pancaldis cor.
Eminentiss. D. Card. Panz. & cor. me.*
23 Fuit enim responsum prædicta procedere vbi
ratio conseruandæ Agnationis, non est restricta ad
cèrtos casus, vel personas, prout in dicta *dec. Bo-
non. fideic. de Pancaldis*, vbi Testator, prohibita alie-
natione suorum bonorum, addidit hęc præcisa ver-
ba, *quia voluit ipsa bona perpetuò remanere in fami-
lia ipsorum de Poncaldis*, nec orationem restrinxit,
quo casu tota familia effectiuè, & contentiuè cense-
tur compræhensa iuxtà *Doctr. Bart. in l. Pater filium
36. §. fundum sub num. 3 ff. de legat. 3.* cuius lecturam
sequuti fuerunt omnes suprà relati: Secus autem
24 vbi, prout hic, restricta fuit ad præcedentem vo-
cationem Descendentium, & hæredum institutum,
ibi, *semper, & perpetuò in infinitum de gradu in gra-
dum sint, permaneant, & conseruentur in ipsa familia,
& Agnatione de Coronis, & penès supradictos eius Ne
potes, & heredes institutos vt supra*, & ibi, *Et hoc prò
honore, honestate, & dignitate Domus, & familię de
Coronis, dictorumque eius Nepotum, & Descenden-
25 tium vt supra* Tunc enim non ampliat, nec exten-
dit fideicommissum vltrà personas expressè consi-
deratas, sed restringitur, & declaratur secundum
26 qualitatem ipsius substitutionis, cui adnectitur, nec
27 egreditur descendentes lineæ effectiuæ persona-
rum institutarum *iuxtà celebre cons. Dec. 636. num. 7.
& 12. vers. Nec supradictis obstare videtur Alex. d.
cons. 59. numer. 8. vers. Nec obstent illa verba, & sub
nu. 21. vers. non obstat quod illa verba lib 3.* vbi ad no-
strum propositum ponderat, quod verba illa, *vt sæ-
28 pius est expressum, & per modum supra expressum*,
operantur, vt dispositio referatur, & restringatur
ad substitutos in parte præcedenti expressos, *Ruin.
cons. 96. n. 12. vers. Prætarea lib. 2. & cons. 124 n. 17.
lib. 3. Alciat. cons. 9. sub num. 13. lit. F. vers. Et in primis
et cons. 35. num. 12. litt. B. vers. Quinte respondetur,
lib. 9. Cephal. cons 17. n. 24. cons. 477. n. 16. et cons. 544.
num. 15. Decian. cons. 1. nu. 178. & seqq. lib. 2. Menoch.
cons. 85 num. 119. & cons. 682. nu. 2. vers.* Num *respon-
detur Peregr. cons. 45. num. 8. lib. 1. & cons. 44. num. 13.
vers ac. Secundo quia prohibitio lib. 3. Odd. cons. 66. n. 53
& cons. 67. num. 15. & 19. Honded. cons. 78. num. 49. &
seqq. lib. 1. Gabr. cons. 138. num. 26. cum 2. seqq. lib. 2.
Bellon iun. cons. 12. num. 43. & melius num. 65. cum seq.
Fusar. cons. 100 num. 21. Giouogn. cons. 97. nu. 9. lib. 1.
Altograd. cons. 60. num. 124. Peregr. de fideic. art. 29.
num 39. Surd. dec. 85. num. 2.* & hanc opinionem mil-
lies amplexa fuit, Rot. *inter diuers. dec. 698. num. 10.
& 17. p. 1. cor. Card. Seraph. dec. 482. n. 6. dec. 513. n. 3.
cor. bo. me. Cocc. dec. 294. num. 7. in rec. dec. 100. num. 7.
dec. 300. num. 20. cum plur. seqq. & dec. 316. num. 6. t.
par. dec. 267. sub num. 6. vers. Et quando fuisset, & de-
cis. 707. num. 2. & 7. vers Et cum post huiusmodi par. 2.
dec. 368. num. 6. & 7. p. 5. dec. 15. num. 5. cum seqq. par. 7.
& alijs relatis dictum fuit in Spoletana fideicommissi
29. Aprilis 1641. coram R. P. D. meo Peuting. & in
Romana fideicommissi de Ferratinis 19. Nouembr. præt.
coram eodem, §. Nonobstat quod Gaspar. circa fin. vers.*
29 *Adeò quod euidenter*, clausulæ enim illę, penès su-
pradictos eius nepotes hæredes institutos vt supra,
dictorumque eius nepotum, & descendentium vt su-
pra, sępius geminatæ, ac positæ tàm in principio,
quàm medio, & fine totam dispositionem, omnesq;
substitutiones in ea contentas qualificant perindè
ac si singulis fuissent appositæ per *text. in l. 3. §. filius
inter medias, ff. de liber. & posthum. Angel. cons. 28. n. 2.
Ancbar. cons. 68. num. 2.* Decian. *cons. 70. num. 19. lib. 3.
30 Grat. decisione Marcb. 135. num. 14.* Et restringunt
dispositionem ad personas superiùs expræssas, om-
nemque impediunt extensionem, siuè compræhen-
sionem aliarum præter nominatas ad *text. in l. Qui
liberis, §. Hæc verba, ff. de vulg. et pupill. Dec. cons. 377
num. 4. circa fin. vers. Et in hoc primo considerandum est
Ruin. cons. 181. nu. 2. vers. Cum ergo in eadem oratione,
31 lib. 2. bene Aym. cons. 98. num. 8.* Vbi quod licet ap-
pellatione hæredum veniant hæredes hæredū, istud
32 tamen fallit quando Testator priùs nominasset ali-
quos hæredes, & deindè aliquid in eis disposuisset
appellando dictos, seù supradictos hæredes *Menoch.
cons. 86. num. 43. & 44. & cons. 610. num. 2. cum plur.
33 seqq.* vbi quod verba, *illi dicti mei hæredes, &c.* in-
telliguntur solum de primis hæredibus nominatis,
*Fusar. cons. 89. num. 4. Mant. de coniect. vlt. vol. lib 8.
tit. 14. num. 22. Sim. de Pret. de interpret. vlt. vol. lib. 2.
dub. 2. sol. 2. num. 214. fol. 171. à tergo, Surd. cons. 123.
num. 13. & d. dec. 85. num. 3. Rota dec. 272 num. 6. & 8.
34 & dec. 283. num. 9. part. 6. rec.* vbi quod verba illa,
dictis vt supra, tanquam restrictiuè ad supranomi-
natos non debent inducere ampliationem, sed po-
tius limitationem.

Nec releuat, quod specificatio nepotum, & de-
35 scendentium post generalem mentionem familiæ,
importet solum prælationem eorumdem, non au-
tem exclusionem aliarum personarum contenta-
rum sub præcedenti generali mentione ex doctrina
*gloss. in l. cum ità 33. §. in fideicommisso vers. nominati
sunt vbi etiam Bart. n. 1. & Castr. num. 4. ff. de legati 2.*
quam sequuti fuerunt *Menoch. cons. 200. n. 12. & 13.
& cons. 706. num. 8. Molin de primogen. Hisp. lib. 1. c. 4.
num. 33.*

Obiectum enim procederet, si Testator in parte
36 dispositiua, & vocatiua vltra certas personas vocas-
set etiam totā familiam, vt figuratur *d. gloss. & cæte-
ris DD.* eam sequentibus in *dicto §. fideicommisso*,
vbi quod instituta erat familia Petrus, & Ioannes,
quo casu genus præcedens, vel subsequens non re-
stringitur a specie, sed nominatio, & specificatio
37 personarum solum tribuit nominatis prælationem.
Secùs autem vbi, prout hic, in parte dispositiua, &
vocatiua nulla fuit facta mentio familiæ, sed vocati
tantum fuere hæredes instituti, illorumque descen-
den-

dentes; Dùm enim vocatio ab initio restricta fuir
38 ad certas personas, non potest fieri extensio ad a-
lias, quamuis in parte prohibitiua facta fuerit expręs-
39 sio familiæ, dum, vt hic, expræssio facta est cum
relatione, & taxatiua ad personas superiùs vocatas,
ibi, *Et penes supradictos eius nepotes hæredes institu-
tos, vt supra, & ipsorum nepotum hęredum filios, &
descendentes masculos*, & ibi, *dictorumque eius nepo-
40 tum, et descendentium vt supra*. Hinc enim stanti-
bus dictis Dictionibus raxatiuis, & relatiuis, speci-
ficatio personarum non tribuit solam prælationem
sed restringit disponem ad personas tantum expræs-
sas, vt sequendo *text. in l. legata supellectili, ff. de su-
pell. leg.* docet idem *Bart. in d. §. in fideicommisso, n. 1.*
41 ibi Ratio est quia quando præcedit genus, & sequi-
tur enumeratio specierũ per modum taxationis tunc
genus restringitur ad illas species tantum, idemque
tradit, *Castrens. d. num. 4. et agnouit Molin. dicto cap. 4.
sub num. 35. versic. Quidquid autem, cum alijs benè
relatis in nostris terminis per Fusar. quæstion. 359.
num. 14. et 15.*

Prout tertio non obstat, quod linea masculina in
conditione posita intelligi debeat de linea conten-
tiua Testatoris.

Quia etiamsi respectu ipsius intelligi non possit
nisi de contentiua, in casu tamen nostro sensus sumi
non debet à Testatore, sed ab hæredibus institutis,
& sic est intelligendus de illorum tantum linea, &
42 familia effectiua, nedum quia in dubio appellatio-
ne lineę venit solum linea effectiua, & descensiua
ab ipsis institutis *argum. text. in l. qui liberis, §. hæc
verba, ff. de vulg. & pupill. Bald. cons. 321. numer. 1.
vers. Item cum facimus mentionem lib. 1. & cons. 334.
num. 9. & 10. lib. 3. Ruin. d. cons. 153. num. 10. & 11.
lib. 2. Sim. de Pret. vbi supra lib. 3. sol. 11. num. 41. vers.
in dubio tamen cum alijs relatis per Rot. in Romana fi-
deicommissi de Marianis 16. Martij 1643. coram Reue-
rendissimo D. meo Decano, §. Respectu vocationis.*
43 Sed etiam quia dum Testator restrinxit vocatio-
nem ad hæredes instituros, illorumque filios, & de-
scendentes non est amplius ambigen. de non com-
prehensione alterius lineæ contentiuæ: Idque
44 etiamsi agatur de fideicommisso fauorabili relicto
pro conseruatione agnationis, in quo latior fieri
45 solet interpretatio, quia dum ipsa ratio conseruan-
dę agnationis est restricta ad filios, & descendentes
46 hæredum institutorum, nec est apta vltra illos fi-
47 deicommissum extendere, vt supra firmatum fuit,
vocatio lineæ ad illius pariter terminos est restrin-
48 genda, fideicommissa enim tanquam odiosa strictè
sunt interpreranda, nec extendi debent de persona
ad personam contra mentem, & verba expressa
Testaroris *Aret. in l. Gallus, §. et quid si tantum n. 19.
ff. de lib. & Posthum. Dec. in l. illam nu. 11. C. de collat.*
cum alijs ad nostrum propositum relatis per *Rotam
coram Card. Seraph. d. dec. 883. num. 2.*

Quarto demum nec releuat, quod sicut Testator
vocauit fœminas etiam remotissimas, ita pariter,
& multò magis vocasse censeatur proximiores ma-
sculos, & consequenter Anastasium proprium fra-
trem, quem summo amore, & affectione proseque-
batur.

Quantum enim attinet ad alios proximiores,
quamuis etiam extarent non essent compræhensi ni-
si descenderent ab ipsis hæredibus institutis ex su-
pra deductis, quo verò ad Anastasium, dum ille
49 de tempore Testamenti, viuus erat, ac Testatori
bene cognitus, & nihilominus ad successionem
50 inuitatus non fuit, argumentum prædilectionis re-
torquetur, eoque magis dum extincta linea ma-
sculina fæminas descendentes prætulit absque ip-
51 sius mentione, hinc enim si Testator illum vocare,
& compræhendere noluisset, vtique proprio nomi-
ne expressisset, prout ipsius filios, & descendentes
expressit *argumento l. vnic. C. de caduc. toll.* Nec ap-
plicantur deducta per *Rotam coram san. mem. Greg.
dec. 464. num. 19. & in Tiburtina fideicommissi coram*
Eminentissimo D. Card. *Panzirolo*. Quia Rota ibidem
non deduxit vocationem proximioris ex sola voca-
tione personarum remotioris gradus, sed ex eo
52 quod etiamsi proximior proprio nomine vocatus
non fuerit, comprehendebatur tamen sub generali
nomine proximioris, seu maioris natu, qui non est
casus noster, cum Anastasius nullo modo compræ-
hendi possit stantibus enixis, restrictiuis per fidei-
committentem apppositis, vt latè superius firma-
tum fuit.

Ex his igitur, cum clarè liqueat vocationem
tam masculorum, quam fæminarum restrictum
fuisse ad filios, & descendentes hæredum institutorum,
illorumque lineam effectiuam, Domini resol-
uerunt non constare de fideicommisso, ad quod An-
gelica sit vocata siue vocationem prætendat ex
persona Anastasij eius Patris, siue ex persona
propria, vèl ob contemplatam conseruandæ agna-
tionis rationem.

Et ità vtraque &c.

INTERAMNEN. BONORVM.

Veneris 1. February 1647.

ARGVMENTVM.

Cessio crediti facta pluribus cum dictione *cuiuslibet*
dicitur facta in solidum quid si talis dictio non fue-
rit apposita cessionarijs, sed illorum hæredibus? Sen-
tentia excessiua si non est executa an sustineatur pro
quantitate debita, & an sit appellabilis ob iniusti-
tiam excessus?

SVMMARIVM.

1 *Creditum cessum pluribus dicitur acquisitum pro viruli.*

2 *Dictio cuiuslibet tribuit vnicuique actum in solidum.*

3 *Licet sit distributiua non inducit solidum inter illas personas ad quas non refertur.*

4 *Dictio cuiuslibet apposita hæredibus stipulantium non operatur solidum quoad ipsos stipulantes.*

5 *Obligatio non extenditur vltra id quod in Instrumento, & scriptura est expressum licet maior ratio concurrat in casu ommisso.*

6 *Obligatio expressa fauore vnius arguit contrariam mentem contrahentium erga alterum.*

7 *Argumentum à contrario sensu valet in contractibus.*

8 *Dictio cuiuslibet apposita obligationi cessionariorum non operatur solidum respectu ipsius cessionis facta de per se, & simpliciter.*

9 *Cessio in solidum facta censetur ratione oneris in solidum iniuncti cessionarijs.*

10 *Declara procedere si adsint alia coniectura secus si deficiant.*

11 *Cessio facta pluribus de re indiuidua potest exerceri à quolibet in solidum.*

12 *Limita si petita fuerit certa quantitas licet cessum fuerit ius indiuiduum.*

13 *Crediti veritas debet constare aliunde quam per confessionem cedentis.*

14 *Sententia excessiua si non est executa sustinetur pro quantitate vere debita.*

15 *Declara vbi agitur de illius confirmatione, vel infirmatione coram Iudice appellationis, secus de admit-*

Digitized by Google

admittenda, vel reiicienda appellatione.

16 *Sententia in vna parte appellabilis est appellabilis in totum ob indiuiduitatem formæ licet sit diuidua ratione materiæ.*

DECISIO CCXXXII.

Repropofita hodie caufa fuper refolutis 23. Martij 1639 coram bon.mem. Buccabella, & prima Februarij 1641. coram me, Domini perfifterunt in decifis ex vltimo fundamento poftremæ decifionis ratione fcilicet exceffus tàm infpecta obligatione Ioannis Baptiftæ, quàm ceffione Marchionis, Iulij iun. Vndè fententia remanet iniufta, & propterea non eft locus Ægidianæ.

Exceffus enim infpecta obligatione Ioannis Baptiftæ denuò vifus fuit inruitabilis, nam cum ipfe fe conftituiffet debitorem Liuij Petrocchij, & Margharitæ de Magalottis, non poterat fola Margharita agere pro toto credito, fed dumtaxat pro eius rata, cum huiufmodi crediti vtriq; ipforum debeatur pro

1 virili ex *text.in l.Reos, §.cum tabulis vbi Ronchegall. num. 23. ff. de duobus reis cum alijs in decifione alleg. §.Cæterum.*

Nec obftat, quod in inftrumento addita fuerit di-

2 ctio, & cuiuslibet ipforum, quam tribuere vnicuique actum in folidum voluerunt, *Socc.fen. conf. 50.num.1. lib.1.& conf.66. num.14. lib.3. Alciat.conf.24.num.3. verf.Prætere a lib.3. Mantic.de tacit.lib.7. tit.17. n.7. & lib.15.tit.3.num.16. Rota in Foroliuien. Bonorum 4. Decembris 1618.coram Remboldo, & 13.Martij 1620 coram bon:mem. Pirouano in recent. decif.192.num.2. par.8.ac in Rauennaten. Emphyteufis 22. Maij 1628. coram bon.mem. Coccino pariter in recent. decif. 176. num.7.par.5.*

Pro refponfione, enim iterum DD. ponderarunt totum Inftrumenti contextum per hæc præcifa verba conceptum, ibi, *D.Io.Baptifta Caftellus fupradictus, ac DD.Gabriel, & Gaudius eius filij fuerunt confeffi effe debitores prædicti Liuij præfentis, & acceptantis præfe, & Nepotibus, nempe Petrocho, & Margherita, & eorum, & cuiuslibet ipforum hæredibus.* Hinc enim fatis clarè dignofcitur dictionem illam, *Et cuiuslibet ipforum* non fuiffe adiectam perfonis creditorum ftipulantium, nec ad eos falua ratione recti. fermonis referri poffe, fed refpicere tantummodo perfonas hæredum, & proinde licet fit diftributiua, non eft apta attribuere actum infolidum,

3 perfonis creditorum, ad quos non refertur, vt eleganter ad propofitum probant *Anchar.conf.245.n.4. verf.fed in cafu noftro Alex.conf.13.fub num.14.verf. tamen hoc non obftante lib.5. Ruin.conf.47.num.5.verf. et idem etiam fi effet diftributiuum lib.1.Curt.inn.conf. 55.fub num.13.verf.ega enim in hoc nullatenus maior. Gabr. conf.87. fub num. 3. verf. tamen illud verbum lib.1. Cephal.conf.345.num.19. lib.3. Ronchegall. in l. eumdem in princ.num.132.ff.de duob. Reif. Bellon.fen. conf.20.num.4.& de iur.accrefc.cap.6.quæft.37.n.141 cum duob.feqq.& quæft.38.num.103.cum cæteris in d. decif.relatis.*

Doctores verò, & authoritates exaduersò allegati procedunt vbi dictio diftributiua eft appofita inter primo nominatos videlicet fi dictum fuiffet *Petrocho, & Margheritæ, & cuilibet ipforum*, ità confuluerunt, *Socc.fen.d.conf.50.num.1. lib. 1. Surd. d. conf.548.num.5* .& tradit *Mant.* vbi fupra & tenuir *Rota in d.Rauennaten. Emphiteufis coram bon.memor. Coccino num.7.* Secus vero, vbi, prout hic, appofita fuit in perfona hæredum, ibi, *Petrocho, & Margharita, & eorum, & cuiuslibet ipforum hæredibus*; Hoc enim cafu cù nó refpiciar primo nominatos, non inducit actum infolidum inter ipfos, fed dumtaxat

4 inter illorum hæredes, ad quos refertur, vt magiftraliter diftinxerunt, *Alex.d.conf.13.d. n.14. verf. Vnde fi dictum, et verf.tamen hoc non obftante lib.5. Bellon. fen.d.conf.20.d.n.4.Corbul.de emph.tit.de cauf.priuat. ob lin.fin. num.87. et 88.* & hanc diftinctionem amplexa fuit *Rota coram bon.mem.Buratto dec.838. n.4.* Quod autem Doctores præfati loquantur in terminis conceffionis emphyteuticæ, & feudalis, non autem in materia indifferenti ftipulationis, non fuit per DD.habitum in confideratione, cum reftrictio non fiat ratione fubiectæ materiæ, fed ex quo verba directa ad perfonas hæredum non compræhendunt perfonas ftipulantium, quæ ratio applicatur æqualiter vtrique cafui.

Non obftante quod melior effet conditio hæredú, quam principalium creditorum, quodque debitoris nihil interfit An creditores ftipulati fint in folidum, vel pro virili, cum femper fiue vni in rotum, fiue in partes diuifum teneatur integraliter ad totum debitum.

Quia in obligationibus quod funt ftricti iuris non attenditur nifi id, quod in Inftrumento eft fcriptum, licet maior ratio concurreret in cafu omiffo, quam

5 in expreffo, vt docet *Bald.in l.fin.in princ. C. de falf. cauf.adiect.legat. Cephal.cauf.626.num.10.& 11.lib.5. Surd.dec.202.num.9.& 10.Rota in recent. decif. 403. num 1.par.1.* Et non parum interreft Debitoris, quod faltem in vita ftipulatorum non poffit infolidum conueniri, fatifque eft, quod erga ipfos non adfit obligatio folidalis, quinimmò ex expreffa fauore hæredum arguitur contraria mens contrahentium

6 erga ftipulatores *l.inter Socerum, §. cum inter, ff. de pact. dotal.cap.cum Apoftolica de his, quæ fiunt à Prælat.Bald.in l.vediti C.de action. empb.* In contractibus enim non valet argumentum a contrario fenfu

7 ex cumulatis per *Surd.d.decif 202. num.11.*

Subfiftit pariter exceffus refpectu ceffionis factæ à Marchione Iulio iuniori, cum illa facta fuerit Margharitæ, & Petrocho, & fic vnicuique pro fua rata.

Nec releuat, quod in Inftrumento dictæ ceffionis additum fuerit, *Che detti Magalotti, e ciafcheduno di effi fiano tenuti profeguire detta recuperatione à tutte loro fpefe*, quia, vt refpondetur in vltima decifione dicta verba, *& ciafcheduno di effi* non fuerunt appofita ceffioni, fed obligationi ceffionariorum, eamq;

8 refpiciunt. & determinant, proindeque non poffunt operari folidum refpectu ceffionis factæ per fe fimpliciter, & abfque dicta claufula ex traditis in fortioribus terminis per *Alciat.conf.7.num.10.in fin. & num feq.lib.1.Mant.de tac.lib. 22. tit.34. numer.6.* quos fequuta fuit *Rota in Portuen.Stagni 27.Aprilis 1640.§.nec contrarium fuadetur, 10.Iunij 1641. §.nec obftat quod ex verbis, & 16.Decembris eiufdem anni §.nec obftat quod finguli coram Eminentiffimo D. Car. Panzirolo.*

9 Nec facit, quod ratione oneris in folidum iniuncti ceffionarijs, ceffio pariter in folidum eis facta cenfeatur, vt ex *Ruin.conf.159.num.10.lib.1.& Decian.refponf.73.num.8.lib.2. tenuit Rota coram Card. Caual.dec.219.num.6.repetita in rec. dec.435. num.7. par. 1.*

Quia præter quod præfatum onus intelligi poteft pro ea tantum rata ad vnumquemque ipforum fpectantium; placuit refponfio, quod tunc ex onere in folidum iuncto infertur ad acquifitionem folidi, vbi infimul etiam aliæ coniecturæ concurrunt, in quibus terminis loquuntur *Ruin. Decian, et Rota in allegata decif. Card.Caual.* Secus verò, vbi, prout hic,

10 cæteræ aliæ coniecturæ deficiunt, tunc enim procedit

Digitized by Google

cedit contraria opinio, & onus non sufficit ad effe-
ctum, vt cessio vnicuique insolidum facta censeatur,
vt sequendo *Alciat. et Mant.* supra relatos firmauit
Rota in dicta Portuen. Stagni.

Prout nec refragatur, quod cessum fuerit ius re-
11 cuperandi bona, competens Marchioni cedenti vi-
gore fideicommissi ad eius fauorem purificati, quod
tanquam indiuiduum exerceri potuirà quolibet ex
cessionarijs in solidum ad *trad: per Alex. in l. Pupillo,
§. si plurium ff. de nou. oper. nunc. Roudegall. in l. eam-
dem num. 97. in fin. ff. de duobus reis Bellon. de iur. ac-
cresc. cap. 6. quæst. 72. num. 29.*

Fuit enim responsum, Margheritam petijsse cer-
tam quantitatem scutorum 1314. ac sententiam im-
missionis in Saluiano obtinuisse, donec de ea sibi
12 satisfieret; Vnde cum quantitas sit de sui natura
diuidua, ipsoque iure illius diuisio fiat inter stipula-
tores, vt tradit *Alciat. in l. si mihi, & Titio numer. 2.*
vbi etiam *Ias. num. 9. ff. de verb. oblig.* quem sequitur
Bellon. d. cap. 6. quæst. 37. num. 49. vers. quamobrem.
Licet cessum fuerit ius indiuiduum, per petitionem
tamen certæ quantitatis diuisionem recepit, effe-
ctumque fuit diuisibile, itaut Margharita pro eius
13 rantum rata, non autem pro integro credito agere
valuerit, vt benè in his terminis respondit *Rota in
dicta Portuen. Stagni 16. Decembris 1641. §. Nec re-
fragatur.*

Cæterum ipsa etiam quantitas, pro qua fuit con-
cessa immissio detegitur excessiua; dum creditum
non iustificatur, nisi in scutis 950. Et immissio data
fuit pro summa scutorum 1314. non attento quod
Marchio Iulius in dicto Instrumento cessionis con-
fessus fuerit, in præfata summa ipsos esse creditores
Io: Baptistæ, & aliorum de Castellis, quia de verita-
te crediti debet constare aliunde quam per confes-
14 sionem cedentis ex iuribus cumulatis in dicta *decis.
§. Et demum.*

Nec releuat, quod sententia immissionis adhuc
non fuerit executioni demandata.

Licet enim vera sit conclusio, quod sententia ex-
cessiua, dum non est exequuta, sustineatur, & con-
firmari potest pro quantitate verè debita, vt firma-
15 tum fuit *in Romona fideicommissi de Spiritibus 4. Iu-
lij 1646. coram me, §. Quia prædicta;* procedit tamen
16 vbi agitur de illius confirmatione coram Iudice
appellationis; secus verò vbi agitur, prout hic, de
admittenda, vel reijcienda appellatione, tunc enim
sufficit, sententiam esse iniustam in parte tanquam
excessiuam, vt admittatur appellatio in totum, &
non sit locus Egidianæ, vt pluribus relatis dictum
fuit in eadem *Romana fideicommissi de Spiritibus 10.
Ianuarij eiusdem anni coram me.* Sententia enim in
17 vna parte appellabilis, remanet appellabilis in to-
tum ob indiuiduitatem ex deductis *in Ariminen.
Salniani 19. Iunij 1643. confirmata 30. Maij 1646. co-
ram R. P. D. meo Bichio, & in Viterbien. fideicommis-
si, seu Attentatorum 13. Maij 1644. cor. me, §. Quia
conclusio procedit circa med.* vbi quod nulla est ha-
benda ratio, quod sententia ratione materiæ sit di-
uidua, quando ratione formæ est indiuidua.

Et ita vtraque &c.

IANVEN. FRVCTVVM DOTIS.

Veneris 8. Februory 1647.

ARGVMENTVM.

Appellatio licet reddat attentatum quicquid postea
geritur tam ab appellato, quam appellante, & in-
hibitio quicquid ab inhibito, & obtinente fuerit ge-
stum attamen excluduntur attentata, vbi appellatio
fuit deserta, & vbi inhibitio non est iudicialis, sed
extraiudicialis habens dumtaxat vim sequestri, &
quare?

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio A.C. reddit attentatum quicquid postea geritur.*
2 *Appellationem non interponere, vel interposita renunciare paria sunt.*
3 *Appellatio reddit attentatum, quicquid postea tam ab appellato, quam oppellante geritur.*
4 *Inhibitio tam inhibitum, quam obtinentem afficit.*
5 *Appellatio ab vno interposita prodest etiam alteri ex correis quando causa defensionis est eadem in vtroque.*
6 *Inhibitio iudicialis concessa in causa litigiosa, & iam instructo tam inhibitum, quam obtinentem afficit.*
7 *Secus autem in simplici inhibitione extraiudiciali habente dumtaxat vim sequestri.*
8 *Inhibitio extraiudicialis habens dumtaxat vim sequestri, nullam litem inducit.*
9 *Inhibitio extraiudicialis habens dumtaxat vim sequestri non afficit obtinentem, nec impedit quin ipse pro suo credito possit insolutum recipere ab inhibito bona in inhibitione contenta.*
10 *Appellatio, quæ in termino biennii non fuit prosequuta, sed elapsis fatalibus remansit deserta, perinde est ac si nunquam fuisset interposita.*
11 *Attentata in spratum litis pendentiæ excluduntur ex diuersitate causarum.*
12 *Attentata, vt dicantur commissa in spratum litis pendentiæ, lis trahitur etiam ad annexa, & connexa.*
13 *Dummodo tamen ius quod innouatur implicitè saltem, & indirectè deductum fuerit in causa, & ab ea aliquo modo dependeat.*
14 *Secus si nullam habeat dependentiam ab ea, nec connexionem.*
15 *Causæ sunt diuersæ, quando id de quo agitur, nunquam, explicitè seu implicitè fuit in lite deductum.*
16 *Attentata non dantur, vbi causæ sunt diuersæ.*

DECISIO CCXXXIII.

ITerum DD. responderunt impedimenta à locis 50.
Montis fidei, de quibus agitur, esse remouenda eo
potissimum fundamento posito in inhibitione A.C.
quæ reddit attentatam cessionem postea factam, vt
in *decis. sub die 29. Ianuarij 1646.*

Nec obstat, quod à dicta inhibitione fuerit ap-
pellatum, & causa appellationis simpliciter com-
missa *hodierno Summ. Marchionis num. 15.*

Quia appellatio interposita non fuit à D. Mar-
chione Marcello ab Auria, qui impedimenta præ-
stitit, sed à Io: Baptista eius filio deliberatario, qui
postmodum recessit à lite, & loca, de quibus agitur,
præuio speciali Procuratore Barbaræ matri resi-
gnauit, & resignationem factam ratificauit *nouo
Summ. Barbaræ num. 1.* Cum enim ex his videatur
appellationi interpositæ renunciasse, effectus dictæ
inhibitionis remansit illæsus, ac in suo robore, cum
2 paria sint non appellare, vel appellationi interposi-
tæ renunciare, *cap. cum sit Romana, & cap. sollicitudi-
nem de appell. Rota decis. 1. ante num. 3. eod. tit. in nou.
Ceputaqu. dec. 177. num. 1. & 3. par. 3. Lanceli. de atten.
par. 2. cap. 12. ampl. 1. num. 21. cum alijs per bon. memor.
Buratt. dec. 301. num. 17.* Et nihilominus, supposita
3 etiam appellatione, dixerunt DD. impedimenta
fore remouenda tanquam pariter attentata, cum
ipsa quoque appellatio reddat attentatum quidquid
postea tam ab appellato, quam ab appellante geritur
cap. non solum de appell. in 6. Auth. hodie C. eod. Rota
in

Digitized by Google

in recent. dec. 296. num. 1. par. 6. & in Bonon. fideicommissi de Bolognins 15. Martij 1641. coram bon. memor. Merlino.

Nec subsistit, quod fuerit etiam attentata secunda cessio eorumdem locorum montium facta ad fauorem Barbaræ matris nedum ob prædictam inhibitionem, quæ tam inhibitum, quam obtinentem afficie *iuxta decis. Cassad. 6. num. 1. super regul.* sed
5 etiam ob præfatam appellationem, quæ licet interposita à Io: Baptista, prodest tamen etiam Marchioni Patri alteri ex correis cum causa defensionis sit eadem in vtroque *cap. vna sententia de appell. l. si quis separatam §. fin. ff. eod. & l. minoribus vbi Ias. in 3. notab. C. de ijs quib. vti indign. cum alys per Rotam post tract. de salu. interd. dec. 298. num. 12.*

6 Quia quantum attinet ad inhibitionem superius allegata possent procedere, si ageretur de inhibitione iudiciali concessa in causa litigiosa, etiam instru-
7 cta, secus autem vbi agitur, prout hic, de simplici inhibitione, seu promissione extraiudiciali habente dumtaxat vim sequestri, hæc enim cum nullam in-
8 ducat litem *Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. num. 210. Caroce. de sequestr. par. 4. quæst 13. fol. 248. Grat. disc. for. cap. 906. num. 23.* non afficit obtinentem, nec im-
9 pedit quin ipse pro suo credito possit in solutum recipere ab inhibito bona in inhibitione contenta, vt ad nostrum propositum explicat *Natta cons. 2. num. 1. 2. & 3. ac per tot. lib: 1.* Prætensa verò appel-
10 latio non est attendenda in præiudicium Barbaræ, dum in termino biennij, & integri quatriennij prosequuta non fuit, sed elapsis fatalibus remansit deserta perinde ac si nunquam fuisset interposita, *l. tempora. & l. per hanc C. de tempor. & reparat. appell. Bald. in l. cum anterioribus C. eod. Io. Andr. in cap. licet de sent. excom. in 6. Rot. dec. 1. sub num. 3. ibique Add. num. 5. de appell. in non. Lancellott. vbi supra p. 2. d. cap. 12. ampl 1. num. 12. Afflict. decis. 78. sub num. 2. vers. Item quia est regia pragmatica bon. mem. Buratt. d. dec. 301. num. 16.*

Prout minus dici potest Isabellam de Franchis attentasse consentiendo dictæ resignationi factæ ad fauorem Barbaræ non citato, nec vocato Marchione, dum inter ipsam, & eumdem Marchionem super dictis locis montium pendet lis coram Reuerendissimo D. meo Decano.

Quia cum dicta lis agatur super realitate crediti Marchionis pro sustinenda deliberatione facta ad fauorem Io. Baptistæ, consensus verò præstitus fuerit ab Isabella ad effectum remouendi sequestrum, quod licet impetratum, nedum super fructibus, vt deducitur in altera *decis.*, sed etiam super sorte principali dictorum locorum Montium, nihilominus semper remanet penitus diuersa, nec primario, vel
11 secundariò influit ad præfatum consensum, ex diuersitate enim causarū excluduntur attentata, vt præter allegatos *in dicta decis.* dixit *Rota coram Cardin. Mantic. decis. 322. num. 13. & 54. in Romana Domus 8. Maij 1616. coram Card. Sacrato, & 26. Martij 1618. coram bon. mem. Andr. relat. per Add. ad san. memor. Gregor. dec. 345. num. 6.*

12 Nec releuat quod ad istum effectum lis trahatur etiam ad annexa, & connexa, vt dictum fuit in *Barchinonen. Iurisdictionis 18. Iunij 1640. coram Eminentissimo D. Card. Panzirolo, & in Cæsaraugustana Distributionum, seu Attentatorum 26, Iunij 1645. coram me.*

13 Placuit enim responsio, quod hoc posset procedere si præfatus consensus aliquam haberet dependentiam, & connexitatem cum antedicta lite, in quibus terminis loquuntur *decisio Barchinonen, Iurisdictionis coram Eminentissimo D. Cardin. Panzirolo*, vel si ius, & prætensio sequestri implicitè saltem, & indirectè in ea deducta fuisset, vt explicat *d. decisio Cæsaraugustana distributionum*. Contrarium verò dicendum est, vbi, prout hic, nec vllam dependentiam, aut
14 connexitatem habet, nec in lite peracta *coram Reuerendissimo D. meo Decano*, vllo vnquam modo siue explicito, siue implicito ius sequestri deductum
15 fuit, tunc enim causæ dicuntur omninò diuersæ, &
16 independentes, itaut gesta in vna non pariant attentata in altera, ad *trad. per Lancellott. hoc tract. p. 2. cap. 4. lim. 3. in princ. & num. 8. Card. Mant. d. dec. 322. num. 14.* cum alijs supra allegatis.

Cæterum prætensa satisfactio deducta ex adiudicatione reddituum fiscalium facta Barbaræ ex Decreto consilij Neapolitani, remouetur ex facto cum facta fuerit in satisfactionem sortis principalis, non autem fructuum, pro quibus hodiè agitur, vt respondetur in altera *decis. 5. secundo non iustificatur*. Quæ verò longa serie deducta fuere per Marchionem in præsenti disputatione, non fuerunt habita in consideratione, cum non tangant articulum exequutionis mandati Rotalis relaxati à *bon. mem. Coccino*, qui solum pendet coram me vti Iudice exequente, & ideo erunt discutienda coram *R. P. D. meo Merlino* in gradu restitutionis in integrum super negocio principali.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA SVBHASTATIONIS DE ALEXIIS.

Veneris 15. Februarij 1647.

ARGVMENTVM.

Creditor an, & quando possit executiuè agere contra tertium, bona possidentem per dationem in solutum, vel alio titulo dominij, quid si iure pignoris mandatum præsumptum in Procuratore ex quibus inducatur?

SVMMARIVM.

1 *Tertius possessor non potest executiuè conueniri, num. 1.*

2 *Tertius possidens iure dominij non tenetur iustificare titulum, sed sufficit illum allegare, vel tantum probare possessionem, & num. 18.*

3 *Datio in solutum extinguit ab initio debitum, & inducit liberationem debitoris, & num. 3.*

4 *Pro expresso habetur, quod non potest nisi in vno solo verificari.*

5 *Assertioni Iudicis sine actis pro facti iustificatione nō creditur.*

6 *Mandatum de immittendo remanet ipso iure nullum & iniustum stante notorio errore.*

7 *Neque nocet* Creditoribus *possidentibus, & in illius relaxatione non citatis.*

8 *Clausula* sine præiudicio possidentium *operatur, vt respectu ipsorum immissio habeatur pro non tradita.*

9 *Mandatum sufficiens in Procuratore præsumitur si ab initio vsque ad finem litem egit, & plures fecit impensas, in qua autem summa vide ibid.*

10 *Mandatum præsumptum facilius inducitur ad vnum actum, si in alijs erat etiam constitutus Procurator.*

11 *Ecclesia nomine potest quilibet de populo possessionem adipisci sine mandato.*

12 *Procurator vti talis recognitus non potest impugnari esse talem, nisi contrarium clarè probetur.*

13 *Recognitio in Procuratorē facta à muliere sustinetur sine solemnitatibus.*

14 *Mandatum simplex ad lites non suffragatur pro capienda possessione.*

Digitized by Google

15 *Mandatum expressum, & præsumptum dari possunt in vna, & eodem persona.*

16 *Debitor detectis creditoribus non potest insolutum dare bona in fraudem porata exequutionis alias enim cõtra tertiũ acquirentẽ executiuè proceditur*

17 *Maximè si acquirens habuerit scientiam litis, & executionis captę à creditoribus, & datio in solutum fuerit de omnibus bonis.*

19 *Possessor allegans titulum aliunde habitum quam à debitore non tenetur illum plenè iustificare.*

20 *Secus si dixisset causam habuisse ab ipso debitore, & num.22.*

21 *Filius emancipatus asserens bona possessa fuisse sibi à Patre donata tenetur hoc probare.*

23 *Subhastatio non impeditur à tertio possidente tantũmodo iure pignoris, licet anteriori.*

24 *Maximè si possit expleri sine præiudicio possessoris.*

DECISIO CCXXXIV.

SVb die 12. Decembris 1644. dictum fuit non esse proceden. ad subhastationem bonorum ab Antonina possessorum, cum ab ea possiderentur titulo Dominij, & proprietatis vigore dationis in solutum habitæ à Iulio Vrsino, propter quam vti tertia non
1 poterat exequutiuè conueniri, iuxtà Theor. *Alex. in l. à Diuo Pio, §. si super rebus, ff. de re iudic.* Quantumuis huiusmodi dationem plenè non iustificaret, cum tertius possidens iure dominij non teneatur pro impedienda exequutione titulum iustificare, sed suf-
2 ficiat illum allegare, & probare possessionem per ea, quæ tradunt Doctores, & in specie *Bart. in d. l. à Diuo Pio d. §. Si super rebus num.4. cum alijs in decision.* sub dicta die emanata adductis, à qua tamen hodie DD. recesserunt. Quia per exhibitionem Instrumenti consensus apparet euidenter Iulium non dedisse Antoniæ bona huiusmodi insolutum, sed solum eidem assignasse certam ratam fructuum, & pensionum temporaliter duraturam donec, & quousque eidem restituerentur scuta 3000. pro residuo suæ dotis, ibi, *Deliberauit eidem Antoninæ eius germanæ sorori ad bonum computum scutorum 4500. vt supra debitorum soluere, & exbursare scuta 1500. & pro fructibus aliorum scutorum 3000. cedere, & assignare pensiones domorum ad rationem sex cum dimidio pro quolibet centenario, & anno donec, & quousque totam integram summam scutorum 3000. eidem Antoniæ solueret &c.* & ibi, *Pro fructibus eorumdem scutorum 3000. tantum, & non vltra pro residuo, & sorte principali dotis prædicta, vt supra debitæ vsque tamen ad integram solutionem. & illius restitutionem cessit, & transtulit, & assignauit eidem D. Antoninæ Vrsinæ sine præiudicio anterioritatis, & aliorum quorumcumque Iurium, &c. tot pensiones annuas ad rationem sex cum dimidio pro quolibet centenario, & anno domorum ad d. Iulium spectan. & pertinen. &c* Licet enim verbũ, *assignare*, quando patitur subiecta materia importet dominij translationem, & dationem in solutum, vbi tamen, prout hic, assignantur tantummodò fructus temporaliter quousque creditori de sorte satisfiat adiecto pacto quod non censeatur facta nouatio, nec inducta liberatio obligatorum, impossibile est quod importet dationem in solutum, cum hæc tanquam habens vim solutionis extinguat ab initio debitum, & inducat liberationem debitoris, aliorum-
3 que obligatorum, vt notat Bart. *in l. si quis aliam in princ ff. de solut. & in l. si quis aliam in princ. ff. de solut. & in l. libera, C. de sent. & interloqunt. iudic. Paris. conf. 81. num. 35. lib. 2. Surd. conf. 243. num. 7. Rota in recent. dec. 261. num. 15. & 17. par. 7.*

Proindè nihil releuat enunciatiua mandati de immittendo concessi ab A.C. Anno 1622. tum quia non docto de alio consensu referri deber, & intelligi
4 de consensu præcedenti supra expresso præstito per Iulium die 13. Iulij 1617. qui tamen, vt dictum est continet simplicem assignationem fructuum ad text. *in l. 2. ff. de liber. & posthum. Ruin. conf. 165. nu. 8. lib. 2. Giurb. dec. 45. num. 9. Rota coram san. memor. Greg. dec. 90. num. 3.* Tùm quia assertioni Iudicis si-
5 ne actis pro facti iustificatione non creditur, vt consuluit *Menoch. conf. 439. num. 28. Mastrill. dec. 80. n. 10.* & dixit *Rota in recent. decis 451. num. 12. par. 2. & in Anconitana Spolij 9. Iulij 1610. coram Card. Sacrato impressa apud Marthesan. de commiss. par. 2. fol. 235. numer. 2.*

Eoque minus quia præfatum mandatum laborat aperto vitio nullitatis, & iniustitiæ, dum A.C. in illius relaxatione supposuit consensum à Iulio præstitum continere veram dationem insolutum cum dominij translatione ibi, *Et suum consensum perfectum dedit, & præstitit, vt iure medio dicta Domina Antonina pro satisfactione &c. dicta bona possideat, fruaturque, & gaudeat naturali, et titulari dominio &c.* atque ad illum expressam relationem habuit, ibi. *Quoniam stante Instrumento dotali respectiuè cessionis, et consensus præstiti etc.* Hinc enim dum præfatus consensus in effectu continet tantũmodo simplicem assignationem ratæ fructuum, & pensionum temporaliter duraturam, vt dictum est, ex capite
6 notorij erroris mandatum remanet ipso iure nullũ, & iniustum, vt notant *Ant. de Butr. in cap. cum Bertoldus sub num. 22. vers. quitus casus est de sent. et re iud. Dec. in l. errorem calculi sub num. 11. vers. secunda Bartoli conf. 603. num. 14. benè Alex. conf. 123. nu. 6. et 7. vers. tamẽ quoad propositum lib. 1. Curt. iun. conf. 170 num. 7. et 8. Surd. conf. 223. num. 4. Vant. de nullit. ex defect. process. num. 129. Afflict. decis. 47. num. 3. et 4. Cardin. Seraphin. dec. 641. num. 1. et 2.* Ideoque noce-
7 re nequit creditoribus, qui vlterius in possessione reperiebantur, nec in illius relaxatione vocati, seù citati fuerunt *l. de vnoquoque ff. de re iud. Clem. sæpe ibique gloss. de verb. signific. Rota penes Achill. dec. 3. num. 2. de re iud. Card. Seraph dec. 1477. num. 2. vers. num in sententia, et dixit Rota in Bonon. Iurispatronatus 23. Ianuarij 1640. coram R.P.D. meo Bichio,* alijsque relatis *in Bitnutina Census 29. Nouembris 1645. coram R.P.D. meo Corrado §. fin.* Cum præsertim Iu-
8 dex addiderit clausulam *sine præiudicio possidentium, et habentium meliora, et potiora iura,* quæ operatur, vt respectu possidentium immissio habeatur pro non tradita, vt benè declarat Peregr. *de fideicomm. art. 47. num. 29 et art. 48. nu. 36. vers. et indubitanter,* pluribusque adductis firmauit *Rota in Ciuitatis Castelli supplementi legitimæ 24. Nouembris 1621. coram bon. mem. Pirouano apud Merlin. de legit. dec. 32. nu. 5. et 23. Ianuarij 1630. et 30. Aprilis 1632. coram eodem altera in recent. dec. 340. num. 14. et 15. par. 5. altera decis. 10. num. 6 post Tombur. de iur. Abbatiss. et coram Card. Caual. decis. 62. num. 6. inferens num. 7.* posse adhuc creditores exequutiuè procedere.

De possessione autem creditorum Domini non dubitarunt, cum sola exceptio, quod capta fuerit à Castano Procuratore sine speciali mandato non sit releuans, dum idẽ Castanus litẽ hanc ab Initio vsq;
9 ad finem pro creditoribus egit, pluresque fecit impensas in ea capienda, ex quibus mandatum sufficiens præsumi dixit Rota *coram Card. Serop. dec. 856. num. 5. et dec. 933. num. 2. coram san. mem. Greg. dec. 324 vbi Add. num. 6.* firmant sufficere impensam vnius ducati *in recent. dec. 187. nu. 6. par. 6.* vbi quod reputatur sufficiens impensa, quæ excedit iulios decem cum alijs in *Ciuitaten. Archipresbyteratus 24. Martij 1645.*

1645. §. primo autem circa fin. et in Bonon. Rescissionis Contractus 28. Iunij eiusdem anni coram me §. nec satisfacit. Iuncto præsertim, quod idem erat etiam Procurator in alijs, vnde faciliùs etiam præsumitur cōstitutus ad hunc actum, vt in his terminis ponderauit *Rota in Maceraten. Magazzeni, seu Manutentionis 24. Ianuarij 1642. coram Reuerendissimo D. Episcopo Patauino*. Vltra quod possessio fuerat etiam

11 capta pro Ecclesijs, & locis pijs pariter creditoribus, quorum respectu non erat opus alio mandato, cum quilibet de populo possit Ecclesiæ nomine possessionem adipisci, vt monuit *Bart. in l. Ciuitatibus 125. nu. 3. et seqq. ff. de leg. 1. Felin. in cap. cum olim num. 2. de testibus* cum cæteris adductis in alia *Maceraten. Magazzeni, seu manutentionis 28. Iunij 1641. coram bon. mem. Merlino*.

Antonina tamen nullatenus opponere potest huiusmodi defectum, dum Castanus possessionem cæpit vti Procurator, & ipsa vti talem illum recogno-

12 uit, eidemque vti Procuratori creditorum promisit pensiones soluere. Hinc enim non potest amplius negare esse talem, nisi contrarium claré probet, vt tradunt *gloss. et Doctores in l. Pomponius, §. Ratthabitionis, ff. de Procurat. Natta cons. 262. num. 7. Surd. dec. 104. num. 12. et seqq. bon. mem. Buratt. dec. 409. numer. 12.* & dictum fuit *in Spoletana hæreditatis 2. Aprilis 1618. coram Sanctiss. D. N.*

Recognitio autem huiusmodi non potest impu-

13 gnari ex defectu solemnitatum, dum ex ea non desumitur obligatio, sed dumtaxat probatio, vt fuit dictum in *Romana Dotis 10. Ianuarij 1600. coram bon. mem. Card. Sacrato*:

14 Ideò nihil releuat, quod simplex mandatum ad lites non suffragatur pro capienda possessione, quantumuis habeat clausulas amplissimas cum facultate faciendi omnia, quæ principales ipsi facere possent pro finali complemento exactionis crediti ex laté deductis in *Romana Palatij 29. Aprilis 1633. coram R. P. D. meo Ghisilerio.* Quia vltra mandatum expres-

15 sum fuit allegatum etiam præsumptum ad capiendam possessionem, quæ simul concurrere possent, vt consuluit *Ruin. cons. 35. nu. 20. lib. 1.* & dixit *Rota coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 9. num. 25. cum alijs in Romana Alimentorum 4. Decembris 1641. coram R. P. D. meo Bichio*, & in supracitata *Maceraten. Magazzeni, seu manutentionis coram Reuerendissimo Patauino*, in vna enim, & eadem persona datur multiplicatio mandatorum, expressi scilicet, & præsumpti, vt dixit *Rota in dd. Ciuitaten. Archipresbyteratus §. fin. et Bononien. rescissionis contractus d. § nec satisfacit in fin. coram me*.

Sed vlterius dixerunt Domini perperam allegari dationem in solutum, quæ probata non esset efficax ad impediendam executionem creditorum, dum illi non solum erant decreti, sed executionem cœperant, reportando sententiam in Saluiano, & illius vigore

16 capiendo possessionem; debitor enim decretis creditoribus non potest in fraudem parata executionis bona distrahere, & vni in solutum dare, alioquin contra tertium acquirentem exequutio procedatur etiam absque reuocatoria, vt tradit *Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 17. nu. 462. cum seqq.* & pluribus relatis firmauit *Rota coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 364 num. 26. & 32. et bon. mem. Buratt. dec 627. sub nu. 5. vers. quia vltra quod, Add. ad eumdem dec. 450. num. 6.* & in terminis, quod agi possit contra mulierem se tuentem titulo dotis decisum fuit *in Narnien. Dotium, et Alimentorum 29. Maij 1630. coram R. P. D. meo Ghisilerio impress. apud Modern. Perus. de subhast. dec. 84. n. 3. et 4.*

17 Quod sine difficultate procedit hoc casu concurrente in Antonina scientia litis, & executionis iam ceptæ ob recognitionem factam in Dominum erga creditores in actu captæ possessionis, & quia datio in solutum fuisset de omnibus bonis: contra scientem enim litem, & executionem facilius procedatur recta via per ea, quæ in his terminis dicta sunt in supracitata *Narnien. Dotium, et Alimentorum nu. 6.* Et quando alienatio est vniuersalis omnium bonorum eo magis præsumitur in fraudem aliorum, nec aliunde consequi possint satisfactionem, vt ponderauit *Rota coram Vrgellen. d. decis. 364. nu. 12. et 13.* & admittitur in alia *decis. huius causæ, vers. Neque DD. voluerunt*.

Ex his itaque habetur responsio ad theoricam *Bart. in supracitata l. à Diuo Pio, §. si super rebus numer. 4. ff. de re iud.* Vt possidens non teneatur iustifi-

18 care titulum, sed solum dicit se possidere: tunc enim non cogitur docere de titulo, cum hic ex possessione præsumatur, & in his terminis loquuntur *Conar. pract. quæst. cap. 16 num. 4. Parlador. rer. quotid. lib. 2. cap fin. par. 4. §. 5. nu. 3. Peguer. dec. 205. numer. 7. Greg. dec. 22. num. 3.* cæterique omnes ad proposi-

19 tum allegati: vel quando allegat titulum aliunde habitum, quam à debitore, tunc enim sufficit docere de titulo colorato, & apparenter absque ouere plenioris iustificationis, in quibus terminis loquuntur *Feliu. in cap. super nu. 16. vers. Intellige tamen de re iud Gozzad. cons. 103. nu. 10. vers. secundo respondeo Sessa de inhibit. cap. 5. §. 10. nu 48.* Secus autem

20 quando, vt hic, possidens allegat titulum habitum ab eodem debitore ex donatione, datione in solutum & similibus, allegando enim titulum adstringitur ad illius iustificationem, ad quam alias non adstringeretur, & allegando illum habuisse à debitore, fatetur debitorem olim fuisse Dominum. Dum ergo subdit debitorem amplius non possidere, sed possessionem ad se deuenisse titulo dationis in solutum, tenetur validè docere, & legitimè deuenisse, sic concludenter probare validitatem dationis in solutum, vt magistraliter distinguendo consuluit, *Castr. cons. 143. sub num. 3. vers. Probatio autem lib. 1.* reddens optimam rationem, quia intentio petentis executionem sufficienter fundatur in eo, quod possidens causam habeat à debitore, ex quo enim semel fatetur fuisse Dominum præsumitur etiam nunc Dominus, nisi contrarium ostendatur, & sic onus huiusmodi probationis incumbit ipsi possessori, allegatque bonum *text. in l fine possidetis, C. de probat.*

21 vbi filius emancipatus asserens bona prouenire à Patre, sed sibi ab eo fuisse donata tenetur hoc probare siue agat, siue conueniatur, & in his terminis emanarunt resolutiones *in Romana. seu Esina Donationis 23. Martij 1640. coram R. P. D. meo Ghisilerio*, vbi quia possidens allegauerat donationem habitā à debitore, protestando ne fieret executio super bonis sibi ab eodem debitore donatis, Rota censuit huiusmodi protestationem non releuare non docto

22 de valida donatione, & legitimo dominio bonorū, *et in Anconitana dotis 28. Aprilis 1643. coram me*, vbi in specie dictum fuit contraria procedere quando possessor non habet causam à debitore: & cum hac distinctione conciliantur omnes authoritates, & decisiones ad id allegari solitæ: cum ergò Antonina non steterit in terminis simplicis possessionis, sed vlterius allegauerit titulum dationis in solutum habitę ab Vrsino hærede debitoris, obligauit se ad illius iustificationem adeo vt non iustificata datione in solutum, nec possessio, nec protestatio desuper facta iuxta cautelam *Angeli in d. l. à Diuo Pio* suffragetur

Digitized by Google

getur ac impediendo executionē ex adductis in dd. *Rom. seù Esina Donationis, & Anconit. Dotis supra relatis.*

Consequens ergo est, vt actis iam transportatis deueniatur ad subhastationem, quæ impediri non
23 potest à tertio possidente tantummodo iure pignoris, licet anteriori per *Text. clarum in d. l. à Dino Pio, §. Quod si res fuerit pignorata, ibiq; communiter scribentes de re iudic.* Etiam absque alia relaxatione mandati quando, prout hic, petens exequutionem possidet, & licentiam obtinuit a *Sanctiss. Maugil. de subhast. qu. 126. num. 14.* & sæpius firmauit Rota in pluribus causis relatis iu alia decisione vbi admittitur hæc conclusio, licèt ex diuersitate facti, ex quo suppositum fuerat Antoninam esse dominam contrarium firmatum fuerit.

Et in hanc sententiam facilius iuerunt Domini, aduertentes ex forma rescripti. Antoninam non fore amouendam à sua possessione, sed ea firma manente procedendum esse ad subbastationem ad effectum in primis, & ante omnia sibi integraliter satisfaciendi de suo credito, & de eo, quod superest cœteris creditoribus posterioribus, ex quo illis magnum commodum paratur, sibi verò nullum infer-
24 tur præiudicium, nec in aliquo eius conditio deterior efficitur, dum pignus interim dimissura non est, adeò vt proindè facilius permitti debeat hæc exequutio penitùs explenda sine præiudicio possessoris, vt monuit *Bart. in d. l. à Diuo Pio §. si super rebus num. 8. & tradit* Conar. *pract. qu. cap. 16. nu. 4. vers. Quintum Cancer. var. resol. lib. 2. cap. 16. num. 78. Peregr. d. dec. 205. sub num. 7. vers. Conaruuias.* Et in terminis de muliere tenente pignus pro sua dote *Cuman. in d. l. §. Quod si res fuerit pignorata nu. 1. & 2.* quem refert, & sequitur Gratian. *discept. forens. cap. 941. num. 3. cum plur. seqq. subdens nu. 6.* hoc esse multum notandum ad fauorem posteriorum creditorū.

Et ita vtraque &c.

RAVENATEN. SEV FERRARIEN. DECIMARVM.

Lunæ 25. Februarij 1647.

ARGVMENTVM.

Dominium directum probatur ex enunciatiuis concessionum. Laici sunt incapaces iuris decimandi. Constitutio Bonifaciana, & Paulina declaratur, & aliqua de purgatione Moræ ob incursam caducitatem.

SVMMARIVM.

1 *Datur reintegratio docto de dominio bonorum, & nullitate concessionis.*

2 *Dominium probatur ex enunciatiua in inuestitura apposita rem esse de iure Ecclesiæ iuncta solutione canonum.*

3 *Ius decimandi Laicis non potest concedi.*

4 *Beneplacitum Apostolicum ex cursu temporis præsumptum non sufficit quando adest incapacitas, secus si concurrit immemorabilis cū fama priuilegij.*

5 *Constitutio Bonifaciana quid disponat ad fauorem Ferrariensium.*

6 *Fructus Decimales non possunt concedi laicis sed solum emolumentum.*

7 *Concessio de iure decimandi non potest sustineri ratione, emolumenti.*

8 *Priuilegio non iuuatur, qui non adimplet conditiones in eo requisitas.*

9 *Renouatione non petita in tempore præfixo incurritur caducitas etiamsi pæna non fuerit expressa.*

10 *Dominus lopso tempore non tenetur concedere renouationem.*

11 *Mora purgatur de æquitate canonica si non est geminata, & num. 12.*

13 *Oblatio ad effectum purgandi moram debet esse realis, non verbalis.*

14 *Minores habent restitutionem in integrum ad petendam inuestituram.*

15 *Restitutio in integrum post maiorem ætatem non datur nisi infrà quadriennium.*

DECISIO CCXXXV.

CApitulo, & Canonicis Ecclesiæ Rauennaten dādam esse reintegrationem Domini responderunt, cum de Dominio bonor. de quibus agitur, dubitari
1 non potest, & concessiones factæ à Capitulo antecessoribus de Tassonis fuerint nullæ. *Caputaq. dec. 170. num. 3. & seqq. & dec. 182. par. 3. & in Neapolit. Spolij penes Marches. p. 1. fol. 102. & in Salamaut. stipendior. post tract. de manut. dec. 96. num. 4. & in Messanen. Testamenti 28. Iunij 1634. coram Eminentiss. D. Card. Verospio.*

Dominium enim, & antiqua, possessio Ecclesiæ, præter quod non controuertitur à Tassonis abundè probatur ex multis Instrumentis concessio-
2 num ab eodem Capitulo factarum cum assertione proprij dominij, iuncta solutione canonum per longissimum tempus, alijsque pluribus, quæ simul iuncta probant concludenter dominium ad quemcumque effectum iuxta theoricam *Bart. communitèr receptam in l. ad probationem C. locat. Rip. in l. si aliquam rem num. 39. ff. de acquir. poss. quam sæpius sequuta fuit Rota in decision. relatis, & approbatis in Rom.* Deuo*lutionis 28. Maij, & 14. Decembr. 1625. coram bo: me: Pironano, & in* Esina *Bonor. 27. Aprilis 1635. corom bo. me. Buccab. in* Nouarien. *Bonor. 15. Decembr. 1632. coram bo: me. Coccino, & in* Portuen. *Stagni 19. Iunij 1637. coram Eminentiss. D. Card.* Panzirolo. Accedente præsertim Bulla fel. record. Pauli V. impressa post statutum Ferrariæ §. *Prætered*, vbi expressè disponitur, quod si in aliquo instrumento enuncietur rem esse de iure Ecclesiæ, fundata exindè sit intentio eiusdem super iure, & Dominio enunciato.

Nullitas autem concessionum est euidens, quia
3 concessum fuit ius decimandi laycis, cuius ipsi sunt prorsùs incapaces resistente Concilio Lateranen. de quo in *cap. Prohibemus de decim. & in c. cum, & plantore de priuil. Rebuff. de decim. qu. 13. num. 78. & seqq. Paseth. cons. 55. num. 10. & cons. 57. numer. 11.* Rota in *Placentina decim. 31. Ianuar. 1586. & 29. Maij 1587.* coram Bubalo in Mediolanen. *rescissionis permut. coram* recol. me. Card. Pamphylio 21. Maij 1597. *in Casaranguslana Decim. 29. Ianuar.* 1618. *coram S. D. N. in Albuganen.* Decim. *23. Iunij* 1627. *cor. Card. Virile, & in terminis huius Ciuit. in* Ferrarien. *Decim. quæ est dec. 545. nu. 1. par. 4. rec.*

Nèc sustineri possunt ex præsumpto Beneplacito Apostolico propter obseruantiam longissimi temporis: Quia propter incapacitatem laycorum Beneplacitum præsumptum non sufficit; seq requiritur particulare priuilegium Apostolicum cum derogatione *cap. Nuper de Decim.* & Concilij Lateranen. vel Immemorabilis cum fama priuilegij, quæ tamen
4 hic deficiunt, vt *Io: Andr. in cap. cum Apostolica n. 9.* alijque scribentes de his, quæ fiunt à *Prælat. benè Felin. in cap. causam num. 3. de præscript. & in cap. cum contingat sub num. 4. vers. Si tamen simus de for. compet. Rebuff. dicta qu. 13. num. 69. Garz. de Benef. part. 1. cap. 2. num. 38. Monet. de Decim. cap. 5. qu. 5. à nu. 114. vsque, & per tot. num. 118. firmauit Rota in præcitat. decision.* cum alijs in *Corduben. decim. de Lucena 27. Febr. 1636. coram bo. me. Coccino, quæ est dec. 103. n. 10. & seqq. par. 7. rec.* vbi quod immemorabilem requiritur

Digitized by Google

ritur fama Priuilegij, vel recognitio fœudalis ante Concilium Lateranen., vel æquipollens.

Minùs refragatur Constitutio Bonifaciana præcipiens, quod omnia bona stabilia, & fœuda quæcum-
5 que in Ciuitate comitatu, & districtu Ferrarien. existentia, quæ vel ab Ecclesiasticis locis, vel particularibus Hominibus, & Incolis recognoscuntur, & tenentur propter canonem non solutum, & seruitium non impensum aut inuestituram debitis temporibus non petitam, vel electionem non factam in commissum, non cadant, nec ad Dominos deuluantur; Quia hodie non agitur ad reintegrationem aliquo ex his capitibus, sed ob nullitatem ex concessione decimarum facta laycis, de qnibus Bonifaciana constitutio non loquitur, vt declarauit *Fel. record. Paulus V. in sua Constit. edita anno 1619. §. Et insuper ad consulendum*.

Vndè nihil refert, quod concessiones loquantur etiam de fructibus Decimalibus: Quia præterquod
6 nec minùs fructus decimales possunt concedi laycis sed sola commoditas, & emolumentum, ex quo fructus decimales tanquàm dependentes à Iure decimãdi, spectant ad eum, qui huiusmodi ius habet ad *Text. in l. vsufructu legato 7. in princ. ff. de vsufr. Barbos. de iur. vniuers. Eccles. lib. 3. cap. 26. §. 2. in princ. n. 2. & 3.* cum non sola commoditas, & fructus concessi fuerint, sed Ius ipsum decimandi, vt expressè dicitur in prima locatione Anni 1343. ibi, *decimas & ius decimandi, & ius percipiendi decimas, & in 2. anni 1457.* ibi, *Iure Affictus perpetualis inuestiuit, &c. de duabus partibus decimarum &, iuris decimandi, & fructus decimales percipiendi pro duabus omnium fructuum*, & in 3. anni 1469. ibi, *& Et dixit possidere d. ius à Capitulo, & Canonici, d. Ecclesiæ, & in empr. Iuris decimandi facta à Duce Ferrariæ ab illis de Orlando anno 1461.* ibi, *Ac etiam decimam, & ius decimandi pro duobus partibus, & in instrumento Donationis factæ à Decano ferrariæ Iulio Tassono seu anno 1487.* ibi, *Item de decimis, seù iure decimandi, & demum in vltimo instrumento inuestituræ anni 1608.* ibi, *eamque decimam, seù ius decimandi fuisse, & esse Summ. Capituli num. 2. 3. 4. 5. 6. & 8.*
7 si enim concessiones sunt nullæ ratione iuris decimandi, quod laycis concedi non poterat, non possunt sustineri ratione fructuum, & commoditatis, vt in terminis respondit *Rota in Placent. Decim. cor. Bubalo in Albinganen. decim. coram Card. Verile. & in Ferrarien. decim. quæ est dec. 545. num. 2. par. 4. rec. supra allegata*.

Firmata nullitate concessionum reintegratio euitari non potest ex eo, quod in eadem Constitutione Paulina indulgetur, quod decimarum inuestituræ ante quadraginta annos concessæ ad fauorem de nouo fiant in fauorem eorumdem, vel aliorum ab ipsis causam habentium, quoad decimarum emolumenta tantum, vt in dicto §. *Et nuper ad consulen.* Quia cum huiusmodi facultas petendi renouationem sit restricta ad biennium cum conditione quod augeatur canon, ibi, *de quo ipsi layci teneantur infrà biennium proximum accipere Inuestituras, seù Renouationes prædictas ab Ecclesiasticis personis prædictis, qui aucto tamen canone pro vtilitate, Ecclesiarum, &c.* Et nec intrà dictum biennium nec cum augumento Canonis renouatio petita fuerit ex de-
8 fectu qualitatis per Pontificem requisitæ non possunt vti constitutione, vt docet *Bart. in l. 1. §. ait Prætor ff. ne quid in flum. pub. &c. Alex. cons. 172. numer. 5. lib. 2. Curt. sen: cons. 59. num. 7.* cum alijs per *Rot. cor. Card. Mant. dec. 163. num. 3. in rec. dec. 234. num. 13. & dec. 578. nu. 4. par. 1. dec. 603. num. 1. par. 4. coram Reuerendissimo Vrgellen. decis. 19. numer. 15.*

Nec refert, quod Constitutio non petenti intrà biennium, non imponat pœnam caducitatis; Quia cum non petenti renouationem in tempore præfixo
9 pœnam caducitatis sit imposita à iure communi *cap. longiquitate 12. qu. 2. cap. 1. §. Titius filios si de feud. defunct. content. sit inter domin. & Agnat. & cap. 1. §. Præterea il 1. de probib. feud. alien. per Feder. Ias. in l. 2. num. 23. C de Iur. emphit. Bero: cons. 119. num. 5. lib. 1. Riminald. iun. cons. 94. num. 10. & 11. Caldas. de emphit. lib. 1. qu. 5. num. 11. Corbul. de caus. priuat. ob non petit. reinuest. num. 1. & seq.* Subintelligitur etiam si expresse non fuerit apposita, cum Constitutio interpretationem recipiat à iure, & quatenus opus sit ab eo suppleatur vt aduertit *Castr. cons. 106. num. 2. lib. 2. Tiraq. de legib. connub. gloss. 8. num. 49.* cum alijs per *Rot. in Rom. Dotis 10. Iunij 1626. cor. bo: me: Coccino §. fin.*

Eoque magis quia terminus præfixus Emphyteutæ ad peten. renouationem, censetur etiam præfi-
10 xus Domino ad eam concedendum: Cum ergò eo lapso Dominus concedere non teneatur *Bero: cons. 116. num. 6. & d. cons. 119. num. 5. libr. 1. Corbul. vbi sup. num. 7. & Cald. pariter vbi sup. num. 13.* consequens est, vt lapso tempore emphyteuta remaneat sine actione, & sine titulo, quibus deficientibus bona Ecclesiæ retineri non possunt ex iuribus supra deductis.

Prout etiam nihil refert, quod alias iudicialitèr fuerit petita renouatio: Quia cum petita non fuerit ad præscriptum Paulinæ, scilicet nec infrà biennium, nec cum Augumento canonis, nec prò solo emolumento decimarum, sed potius ad formam antiquarum inuestiturarum absque vllo augumento canonis, & quod peius est pro iure decimandi, vt expressè habetur *in processu fol. 167. vsque ad 169.* ibi, *ad renouan. in eius personam inuestit. alias factam Com: Iulio Patri, ac Com: Galeatio Patruo decimarum, & iuris decimandi in Villis, &c. & quatenus opus sit ad ipsum inuestien. &c.*, & ibi, *& sic se obtulit in effectu paratum accipere dictam inuestituram dd. decimar. ad tenorem, & formam antiquarum inuestiturarum Summ. earumdem de Tassonis num. 6.* Tantum abest, quod dicatur petita renouatio iuxta Constitutionem Paulinam, quod immò eruitur proteruia petentis persistendi in antiquis inuestituris, ob quam eo minus euitari potest eadem Constitutio.

Et hinc frustra dicitur locum esse purgationi moræ, quia præterquod hodie de hoc non quæritur, sed solum de reintegratione, pro qua sufficit inuestituras huc vsque factas, esse nullas, & nouam renouationem Paulinam non fuisse petitam, licèt ali-
11 quando Rota soleat purgationẽ huiusmodi admittere æquitatem Canonicam sequendo vt in *dec. 577. n. 2. & 4. p. 2. rec.* & in alijs relatis per *Add. ad sa: me: Greg. dec. 559. num. 10.* Hoc tamen procederet, si infrà modicum tempus post lapsum termini Tassoni renouationes petijssent secundum formam præscriptam à dicta constitutione Paulina, & canones decursos obtulissent, cum æquitas canonica, celerem solum purgationem admittat *cap. potuit ibiq; glos. in verb. celeri extr. de locat.* secùs autem vbi prout hic, biennium ad peten. renouationem terminauit anno 1621. & ab indè citrà effluxi fuere anni 25. tunc
12 enim ob nimiam longitudinem, & cursum plurium annorum mora dicitur geminata, quæ nec etiam ex æquitate canonica ad purgationem admittitur iuxtà *Theoric. Bart. in l. si Insulam num. 2. vers. secundò opinor, & quam sequuti fuerunt Rip. ibid. nu. 77. Alex. sub num. 29 vers. Ex quo infert, cæterique scribentes*

Digitized by Google

tes ff. de verb. oblig. Gozzad. cons. 57. numer. 18. vers. 4. quaties Decian. cons. 10. num. 11. lib. 1. Bero: cons. 120. num. 21. lib. 1. Seraph. de privil: Iuram. privil. 48. nu. 3. & 25. Grat. discept. for. cap. 708. num. 21. cum alijs per *Modern. de salvian. interd. inspect. 5. cap. unic. num. 199 senat. Pedem. dec. 71. num. 7. Cyriac. contr. for. capit. 156. num. 37.* & dictum fuit in *Mediolanen. Donat. 19. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Ghisilerio §. Ulterius cum agatur*, nec allegati possit prætensa petitio, & oblatio solvendi canones decursos per 20. annos, & reficiendum damna, ac litium expensas cum fuerit
13 tantummodò verbalis, ad hunc enim effectum requiritur oblatio realis, & actualis solutio sine aliqua dilatione, ut notat *Anebaran. cons. 420. numer. 4. vers. venio ad tertium dubium Grat. disc. for. cap. 515. num. 22*, cum alijs relatis per *Add. ad bo: me: Buratt. dec. 517. num. 5. & 6.*

Quod autem dicebatur tempore constitutionis Paulinæ aliquos ex investitis fuisse pupillos, quibus non currit tempus ad petendum investituram, alios
14 verò fuisse minores, quibus ad eam petendam datur restitutio in integrum ex deductis per *Cald. de emphyt. lib. 1. qu. 5. num. 21. & 22. & Corbul. de caus. privat.* ob non petit *Invest. num. 27. & seq.* Domini non habuerunt in consideratione, tùm quia tunc temporis erant maiores Iulius Pater, & Galeatius Patruus, quibus facta fuerat investitura, adeò ut proindè dum illi non petierunt, non potest ex ipsorum negligentia concedi hæredibus restitutio. Tum quia ab indè citrà spatio 25. annorum omnes sunt effecti maiores, & tamen nunquam renonationes legitimè petierunt, Undè non competit amplius restitutio in integrum, cum hæc post maio-
15 rem ætatem non detur nisi infra quadriennium *l. fin. ubi DD. omnes C. de temp. in integr. restit. cap. 1. ead. tit. in 6. Odd. de restit. in integr. par. 1. qu. 20 nu. 12. & seqq. Rota in Rom. Casalis Paluzzetti 11. Martij 1619. coram Manzanedo, & apud bon. mem. Buratt. decis. 75. numer. 22.*

Et ità utraque parte informante, &c.

BONONIEN. NULLITATIS CONCORDIÆ.

Lunæ 11. Martij 1647.

ARGUMENTUM.

Transactio facta ex falso supposito, & causa minus vera corruit ipso iure obligatus ad francandum si intra tempus præfixum non francaverit tenetur ad solutionem fructuum loco damnorum; & interesse, & ex quibus solutio præsumatur facta potius pro fructibus, quam pro francatione Census?

SUMMARIUM.

1 *Obligatus ad solutionem pecuniarum pro francatione census, non docto de earum vera, & reali solutione, adeunt francatio fieri potuisset tenetur ad damna, & interesse.*

2 *Transactio extorta ex falso supposito, & causa minus vera corruit ipso iure.*

3 *Confessus cum iuramento non potest à sua confessione recedere.*

4 *Confessio contra confitentem ponit rem in claris, & quamlibet superat probationem.*

DECISIO CCXXXVI.

Transactionem initam anno 1630. non obstante Com. Iulianę bis resolutum fuerat sub diebus 12 Iunij 1645: & 15. Iunij 1646. contra quas resolutiones cùm Com. Alemannus iterùm repetijsset solutionem factam officialibus Hospitalis Puerorum S. Mariæ Magdalenę Bononiæ in summa libr. 2100. cessisse in satisfactionem debiti paterni libr. 2662. & sic transactionem adhuc subsistere, facto prius verbo in Rota causam repropolui, & Domini hoc minimè obstante præstiterunt in decisis.

Ratio resolutionis fuit, quia cùm, ut in secunda decisione dicebatur, idem Alemannus anno 1614. sub obligatione Camerali promiserit solvere de proprio infra triennium in manibus Pirri, & Gozzadini libras bis mille ad cōputum, & diminutionem debiti paterni, quibus francari, & extingui debuisset census similis summæ, cùm officialibus prædicti
1 Hospitalis non docto de earum reali, & vera solutione, ità ut francatio, & extinctio fieri potuisset, tenebatur ad damna, & interesse, ut tradunt cōmuniter *DD. in l. Stipulationes non dividunt, ff. de verb. oblig. Angel. in l. prima, § si hæres, ff. ad Trebellian. Alex cons. 63. num. 11. lib. 6. Hond. cons. 39. nu. 3. lib. 2. Surd. cons. 330. num. 5. Card. Seraph. dec. 671. num. 7. bo. me. Bur. dec. 234. num. 5 Card. Caval. dec. 605. num. 1.* Et loco illorum ad stringi poterat ad solutionem fructuum decursorum, & decurrendorum, *Hond. d. cons. 39. n. 4. & cons. 82. num. 22. lib. 2.* cùm alijs in ultima decisione alleg. quibus addi possunt, *Bald. in l. si quid pari num. 3. C. de fer. & aqu. Natt. cons. 536. num. 7. Gabr. cons. 57. num. 2. lib. 1. Rota divers. dec. 444. num. 3. vers. Quibus non obstan. part. 1. Grat. disc. for. c. 240. n. 35. sanct. mem. Gregor. dec. 156. ibique Add. num. 13. & firmavit, Rota in Tiburtina Census 26. Maij 1600. coram Iusto impress. post Cenc. de Cens. decis. 138. n. 8. & coram Card. Caval. decis. 210. num. 1. & 2.*

Quæ veritas hodiè clariùs liquet ex verbis, eiusdem transactionis, ibi, *Sed in vim verbi per eum sæpius dati solvisse dd. Officialibus mediante* D. Com. *Pirro de Blanchis pro Censibus decursis dictis assūptis, & officialibus summam libr. 2100. ut ex partitis, &c.* Dùm itaque ex assertione, & confessione ipsiusmet Alemanni prædictæ libræ 2100. persolutæ fuerunt pro Censibus, seù fructibus decursis, solutio cessit in extinctionem debiti proprij iuxtà formam suæ obligationis, non autem in satisfactionem debiti paterni, quæ allegari non potest nisi sequuta reali,
2 & effectiva Census extinctione, & consequenter trāsactio semper remanet ex torta ex falso supposito, & causa minus vera, quæ corruit ipso iure, ut prætèr allegatos in utraque decisione sæpiùs dixit, *Rota, & signantèr in Melevitana hæreditatis prima Iulij 1633. coram R. P. D. meo Ghisiliero, §. insuper etiam pronunciatum fuit in eodem causa coram Eminentissimo D. Cardinali Panzirola 26. Ianuarij 1637. §. Respectu alterius, & 29. Maij eiusdem anni, §. non obstat, & in Bononien. fideicommissi de Leonorys 22. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Bichio, §. Sicuti neque obstat.*

Nec movit DD. replicatio, quod solutio facta fuit officialibus mediante Pirro de Blanchis, cui iniunctum erat onus francandi, & extinguendi censum, & sic potiùs videatur facta per Alemannum in causam extinctionis sortis quàm fructuum decursorum.

Quià dùm ipse in dicta transactione medio iuramento confessus fuit, & asserit d. quantitatem persolutam fuisse prò fructibus decursis non potest am-
3 plius à dicta confessione recedere prætendendo solutionem cessisse in causam extinctionis sortis ex regula quod *semel de reg. iur. in 6.* Si enim dictam quantitatem Pirro persoluisset ad effectum extinguendi censum plane minime fuisset solutiones cessisse pro fructibus, sed veram, & effectivam extinctionem procurasset, cùm maximè inspecta propria obligatione potuisset reddi clarum, quod quousque census extingueretur fructus illius solvere tenebatur saltèm locò damnorum, & interesse ex supra dedu-
4 ctis, confessio enim contra confitentem ponit rem in claris, & quamlibet superat probatione *l. primo, C. de*

C. de confess. leg. proindè, §. notandum, ff. ad leg. Aqu. Et ita vtraque &c.

LEODIEN. PRÆPOSITVRÆ TONGREN.

Ven. 22. Martij 1647.

A R G V M E N T V M.

Manutentio quia non conceditur sine possessione, ideò disputatur hic an sufficiat possessio instrumentalis capta non citato possessore, qui eo tempore reperiebatur immissus ab ordinario in administratione præpositurae de qua agitur, tamquam ad eam, electus in paritate votorum cum altero á capitulo, per facultatem illi à Pontifice concessam; & resolutio est affirmatiua quia Administratores sunt tamquam Oeconomi, qui tamdiù Ecclesiam seu beneficium detinent, quamdiù aliquis de eo prouideatur. Vnde quia possessio administratoris expirauit per prouisionem Apostolicam benè potuit, & soluuntur difficultates in contrarium.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio instrumentalis apprahensa alio non possidente est manutenibilis.*

2 *Possessio naturalis, & realis quamuis vnica, sufficit pro manutentionē.*

3 *Possessio Canonicatus licet instrumentalis quando fuit approbata à Capitulo sufficit pro manutentione.*

4 *Possessio tacita Canonicatus ex quibus resultet?*

5 *Possessio prouiso Apostolico tradi non potest ab executore litterarum Apostolicarum, possessore non citato.*

6 *Ad immissionem, & executionem litterarum Apostolicarum, quando possit procedi possessore non citato?*

7 *Administrator beneficij tamquam ad id nominatus à facultatem habentibus non dicitur verus possessor amplia,* num. 11.

8 *Possessio non dicitur plena quando immissio tradita fuit dumtaxat pro simplici, & nuda administratione.*

9 *Executor litterarum Apostolicarum quando efficiatur mixtus, & teneatur partes Iudicis assumere,*

10 *Executor litterarū Apostolicarum, vt efficiatur mixtus, & teneatur partes Iudicis assumere quid requiratur?*

12 *Oeconomus tamdiu beneficium detinet, quandiù aliquis de eo prouideatur.*

13 *Administratio beneficij expirat, & possessio remanet vacua, quando de eo aliquis prouisus fuit à Sede Apostolica.*

14 *Administrator beneficij ex superuenienti prouisione Apostolica sub eadem data alteri concessa, continuat anteriorem possessionem mutato solum titulo possidendi.*

15 *Procedit conclusio si medio tempore nullum ius tertio quæsitum fuit, & ipsa possessio remansit apud eumdem administratorem secus è contra,* num. 16. & seqq.

17 *Possessio beneficij iure administrationis retenta resoluta extitit per illius prouisionem,* nu. 19.

18 *Prouisio Apostolica superueniens non retrotrahitur in præiudicium tertij.*

20 *Possessionem quam quis non habet, non potest continuare.*

21 *Prouisus Apostolicus de beneficio quod administrabat, & quod alter medio tempore impetrauit, tenetur capere possessionem de manu executoris iuris ordine seruato.*

22 *Executor litterarum Apostolicarum in duplici prouisione, & paritate tituli tenetur omittere possessorium, & assumere partes Iudicis.*

23 *Executor litterarum Apostolicarū, tunc tenetur assumere partes Iudicis quando contradictor vltra paritatem tituli esset verus, & legitimus possessor secus è contra,* num. 26.

24 *Executor litterarū Apostolicarū tunc tenetur assumere partes Iudicis quando coram ipso comparuisset alter prouisus, & quilibet ipsorum ageret remedio adipiscendæ secus e contra,* num. 25.

27 *Executor litterarum Apostolicarum quando potest ad executionem procedere se extraiudicialiter informando?*

28 *Clausula,* Amoto, *nihil penitus operatur dum non adest legitimus contradictor, & possessio est vacans.*

29 *Clausula,* Amoto, *& similes non faciunt executorem mixtum, sed adhuc remanet merus, & procedere potest forma iudiciaria non seruata.*

D E C I S I O CCXXXVII.

VAcante præpositura Ecclesiæ Collegiatæ B. M. Virginis Tongren. & electis à Capitulo Laurentio de Mean, & Arnoldo Hoensbrouch, cùm vterque prætenderet se electum in paritate votorum Sanctissimum adiuerunt, à quo prouisionem Apostolicam impetrarunt Laurentius verò litteris expeditis, & coram exquutore ibidem deputato porrectis, præuio illius mandato, & mediante speciali Procuratore die 18. Septembris 1646. possessionem capitularitèr fuit assequutus *Summ num. 4.* Vndè introducta causa in *Rota ex remed. l. diffamari de Ingen. et manum.* dubitatum fuit an, & cui dandum esset mandatum de manutenendo, dubioque proposito pro Laurentio Domini responderunt.

Constat enim de illius anteriori possessione ne-
1 dum instrumentali semel, & bis appræhensa, quæ
alio non possidente est manutenibilis *vulg. l. prædia,*
vbi Bart. & alij ff. de acquir. poss. Verùm etiam naturali, & reali mediante effectiua exactione decimarum, quæ licèt vnica sufficit pro manutentione *Abb. in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 23. ibiq. Rip. numer. 52. & 53. de caus. poss. & propriet Bald. cons. 251. per tot. lib. 5. Roto in* Romana *locorum montium 14. Maij 1629 coram bo. me.* Card. *Virile, post* Modern. *de manutent. dec. 265. nu. 10. & in Bergomen. pensionis 23. Martij 1640. coram bo. me. Coccino,* concurrente præsertim approbatione Capituli tàm expræssa dum
2 possessionem instrumentalem confirmauit *Sum. n. 6.*
quàm tacita resultante ex distributione facta de Regalijs fabricæ solui solitis, & ab eodem Laurentio solutis considerauit, *Rota cora. Cassad. dec. 8. de caus. poss. & propr. & in Treueren.* Archidiaconatus *13. Iunij 1644. coram me, §. cessatque difficultas.*

Non obstante, quod huiusmodi possessio tradita fuerit ab executore Arnoldo minimè citato. Quia
3 dum non constabat de ipsius possessione potuit eo
non vocato ad exequutionem, & immissionem procedere; vt tradit, *Rebuff. in prax. de form. & declar. non promis. verbo* Amoto *exindè versic.* Nec *virtute huius clausulæ Gonz. ad reg. 8. glos. 9. num. 226. Garz. de benef. part. 6. cap. 2. num. 141. alijsque relatis dictum fuit in Ciuitaten. Archipresbyteratus 24. Martij 1645. coram me, §. proue etiam non obstat.*

Nec releuat, quod eo tempore immissus reperire-
4 tur per Nuncium Apostolicum in administrationē
Præpositurae, de qua agitur, tamquam ad eam electus iuxtà *Indultum fa: mem. Sixti V. eidem Capitulo Leodien. concessum eius, Summ. num. 2. & 3.*

Quià cùm huiusmodi immissio tradita fuerit
5 dumtaxàt pro simplici, & nuda administratione
cùm cautione de fideliter administrando, ac restituen-

tuendo fructus ex actos quatenus electio infrà sex
menses approbata, vel reprobata fuerit præcipitur
in eodem indulto, ibi, *Præstita tamen cautione idonea*
in manibus nostris, & Sedis Apostolicæ Nuncij pro
tempore in illis partibus existentis de fideliter admi-
6 *nistrando, necnon quatenus eorum electiones infrà sex*
menses non fuerint, confirmata de reddendo fidele
computum Administrationis huiusmodi, ac de resti-
tuendo redditus per eosdem exactos in manibus, &c.
idemque legitur in ipsa immissione, seù deputatio-
ne, ibi, *Nec non cautione tua per te ipsum solem-*
7 *niter quam primum præstanda de Præpositura præ-*
dicta fideliter administrando, & quatenus suam ap-
probari, vel reprobari contigerit electionem de redden-
do fidele computum Administrationis, & de restituen-
8 *do redditus per te exactos, &c.* Possessio non
dicitur plena, nec exequutor effectus fuit mixtus,
9 ità vt teneretur partes Iudicis assumere, & posses-
orem huiusmodi in Iudicio vocare, cum ad istum
effectum requiratur, vt intùs sit aliquis non sim-
plicis administrationis, vel custodiæ gratia, sed ani-
mo possidendi, vt post *Achill. decis. 1. num. 2. de caus.*
poss. & propr. respondit, Rota in Celsonen. Parochia-
lis 22. Iunij, & 17. Iunij & 15. Nouembris 1642.
coram R.P.D. meo Peutingiero, in Florentina Parochia-
lis 19. Ianuarij 1643. coram Reuerend. P. D. meo
Biebio, & in Perusina Parochialis 4. Iulij 1646. co-
ram me.

Idque eò facilius ponderando, quod huiusmodi
10 administratores prouisionalem tantummodo de-
putationem obtinent, ac administratorem tempo-
raliter exercent, donec scilicet, & quousque Proui-
sio, & confirmatio Apostolica per Pontificem con-
cedatur, vt satis clarè colligitur ex verbis eiusdem
11 Indulti, ibi, *Et in concordia huiusmodi Caueatur ex-*
pressè, quod pro tempore electi ante confirmationem
Apostolicam nullo modo in administrationem præpositu-
rarum, earumdemq; fructuum se ingenere possint, &c. cu-
pientes itaq; &c. Statuimus, &c. quod Præpositi ad dd.
Præposituras pro tempore electi à die electionis ad sex
menses, &c. iurisdictionẽ prædictã exercere, nec nõ bona,
res, fructus, redditus, et prouentus præposituraru̅m exi-
gere, etc. præstita tamen, etc. idemq; seruatur in Oeco-
12 nomo, qui tandiù Ecclesiam, seù beneficium detinet,
illudque custodit, quandiù aliquis de eo prouidea-
tur, vt Statuitur per *Sacr. Concil. Trid. sess. 24. c. 18.*
de reform. Vndè quamuis etiam Arnoldus immis-
13 sus esset in huiusmodi administratione, nihilomi-
nus obtenta per Laurentium Apostolica prouisio-
ne, & electionis confirmatione cessauit penitus om-
ne ius administratoris ipsaque administratio expi-
rauit, & possessio remansit vacua ex *Doctr. Innoc. in*
cap. ex parte, num. 3. de arbitr. quam probauit. Rota in
supra allegatis Celsonen. Parochialis, §. tollebatur etiã,
& Florentina Parochialis, ac priùs in Naulen. Paro-
chialis 31. Martij 1642. coram bo. me. Merlino, §. Non
obstat allegata confirmata 10. Iunij 1643. coram R.P.
D. meo Peutingerio, §. Quia possessio prouisionalis, nec
non in dictis Treueren. Archidiaconatus, §. Non obstat,
primo, & Perusina Parochialis, §. fin. coram me.

14 Ideòque non subsistit, quod ex superuenienti pro-
uisione Apostolica eidem Arnoldo sub eadem data
concessa, ipse continuare potuerit suam anteriorem
possessionem, mutando solum primæua iura, & ti-
tulum possidendi iuxtà doctrinam *Bald. in leg. 2. nu-*
mer. 63. versic. Sed pone aliquis, ff. de seruit. & aqu.

15 Conclusio enim procederet si medio tempore
ante huiusmodi prouisionem nullum ius tertio quæ-
situm fuisset, ipsaque possessio apud eundem admi-
nistratorem adhuc existeret, vt dixit, *Rot. in Alexan-*
drina Archipræsbyteratus 28. Iunij 1627. coram bon.
mem. Merlino post Modern. de manut. dec. 57. num. 3. 4.
16 *& 7.* Secùs autem vbi prout hic, medio tempore
quæsitum fuit ius tertio per alteram Apostolicam
17 prouisionem, & possessio iure administrationis re-
tenta resoluta extitit ex supra deductis; Tunc enim
18 fieri non potest conuersio, seù mutatio possessionis,
nec superueniens Apostolica Prouisio trahitur re-
tro in ipsius tertij præiudicium, vt sic distinguen-
do doctrinam *Bald. firmauit in nostris terminis, Aym.*
cons. 171. num. 19. Hipol. Riminald. cons. 100. num. 25.
bene Lotter. de re benef. lib. 3. quæstion. 5. num. 43. quod
etiam admisit, *Rot. in dicta* Alexandrina *Archipres-*
19 *byteratus, num. 6.* Dùm enim Laurentius medio tẽ-
pore prouisionem obtinuit illiusque vigore posses-
sionem capitulariter fuit assequutus, non potuit Ar-
noldus cuius prouisionalis deputatio fuerat resolu-
ta possessionem, quàm non habebat, continuare, sed
litteris expeditis suæ prouisionis, & coram exe-
20 quutore porrectis, ac citato Laurentio legitimo pos-
sessore, possessionem de manu eiusdem exequuto-
ris iuris ordine seruato capere tenebatur, vt in si-
mili firmatum fuit *in Tridentina Parochialis 5. De-*
cembris 1646. coram me, §. Nec iuuat allegare.

21 Et propterea nihil releuat, quod exequutor litte-
rarum Laurentij prætèr dupplicem prouisionem
22 Apostolicam, & paritatem titulorum teneretur as-
sumere partes Iudicis cùm plena causæ cognitione
super illorum releuantia omisso penitùs possessorio
ad tradit *Bart. numer. 21. Dec. num. 46. & Zuccard.*
num. 34. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. quos sequuta
fuit, Rota in rec. dec. 233. num. 37, & 38. part. 5.

Fuit enim responsum, quod obiectum procede-
23 ret, si Arnoldus vltrà paritatem tituli habuisset ve-
ram, & legitimam possessionem, vt tradit, *Lotter.*
vbi supra lib. 2. q. 20. num. 217. & dixit, Rota dec. 197.
num. 1. vers. tamen illa part. 2. & Melius decis. 641. sub
num. 1. vers. Quia conclusio part. 4. rec. ac in Tirasonen.
Cappellaniæ *13. Martij & 7. Aprilis 1606. coram San-*
24 *ctissima D.N. §. nec potest Michael.* Vel si expeditis
litteris suæ prouisionis coram eodem exequutore
comparuisset antequam in possessionem immissus
fuisset, & cùm eo concurrendo quilibet ipsorum
ageret remedio adipiscendæ, vt explicat, *Garz. de*
benef. part. 6. cap. 2. num. 143. cum seqq. & respondit,
Rota coram Mohed. dec. 5. per tot. & signanter sub n. 2.
vers. Et ratio est, & decis. 13. per tot. ac præcipuè vers.
Et fuit tentum vt litt. pen. Modern. Bonon. de legitim.
25 *contrad. qu. 2. art. 1. nu. 45.* Secùs autem dicendum
est in proposito, quo Arnoldus, nec cum pari titulo
26 litteris expeditis comparuit coram exequutore an-
tequàm traderet possessionem Laurentio, nec repe-
riebatur in legitima possessione, vt supra firmatum
27 fuit; Tunc enim quia possessio erat vacans, nec
aliquis comparuit legitimus contradictor, potuit
exequutor tanquàm merus ad executionem proce-
dere se extraiudicialiter informando; vt prætèr su-
prà relatos dictum fuit *in Dertusen. Parrochialis 14.*
Nouemb. 1631. cor. bo. me. Card. Vbaldo, in rec. dec. 71.
num. 6 part. 6. alijsque adductis in Verulana beneficio-
rum 31. Ianuarij 1646. coram me.

28 Vndè clausula, *Amoto*, & similes nihil penitus o-
perantur; Dum enim nullus ad erat legitimus con-
tradictor, & possessio erat vacans huiusmodi clau-
sulæ, non faciunt exequutorem mixtum, sed adhuc
remanet merus, & procedere potest forma iudicia-
ria, minimè seruata, vt alijs omissis plenè & ma-
gistraliter firmatum fuit in *Leodien. Abbatiæ 14. Ia-*
nuarij 1622. coram eodem bo. me. Card. Vbaldo, in rec.
decis. 333. num. 2. 3. et 4. part. 8. in dictis Treueren.

Archi-

Digitized by Google

Archidiaconatus, §. Et hinc nihil, relenat, Ciuitatem. Archipresbyteratus, §. Prout etiam non obstat, et Verulana beneficiorum, §. Minus relenat, post medium coram me.

Et ita resolutum vtraque &c.

VLADISLAVIEN. VILLÆ DE OPPEMBVRCH.

Ven. 5. Aprilis 1647.

A R G V M E N T V M.

Remissoria quando concedenda, & an super omnibus articulis, si vnus tantum sit releuans.

S V M M A R I V M.

1 *Remissaria conceditur etiam absque fumo quando causa est prophana, & articuli sunt relenantes.*
2 *Attentata debent in primis reuocari.*
3 *Immemorabilis deficit constito de certo initio.*
4 *Scripturis, magis quàm Testibus deferendum est.*
5 *Remissoria conceditur super omnibus si vnus tantum articulus sit releuans.*
6 *Articuli calumniosi, & impertinentes reijciuntur.*
7 *Testes admittuntur ad coadiuuandam probationem orientem ex scripturis.*
8 *Remissaria conceditur ad probandum ea qua sine Testibus probori, non possunt.*

D E C I S I O CCXXXVIII.

ABbas, & Monachi Pelplini egerunt coram R. P. D. meo Otthobono pro reuocatione attentatorum commissorum per Reuerendissimum D. Episcopum Vladislauiæ, & præuia vnica decisione sub die 3. Iulij 1635. loco reuocationis illorum obtinuerunt manutentionem in possessione Villæ, de qua agitur; Deuolutaque postmodum causa appellationis coram me cùm facultate manutenendi quē de iure præuijs duabus alijs decisionibus sub diebus 13. Aprilis, & 4. Iulij 1647. ipsis paritèr fuit concessa manutenentio in quasi possessione vtilis dominij rantum. Verum quia prædicta attentata non consistunt simpliciter, vt prætenditur, in nuda occupatione dicti vtilis dominij sed in quibusdam alijs pluribus actibus præiudicialibus propterea ijdem Abbas, & Monachi, productis articulis, petierunt remissoriam, quam, disputato dubio, dandam esse DD. existimarunt.

Causa enim est prophana, & propterea concurrente articulorum releuantia etiam absque fumo veri-
1 tatis materiæ articulatæ in qualibet instantia remissoria conceditur iuxtà *decisionē Caputaq. 68. n. 1. p. 3. quam passim Rota approbauit, & signanter in Pampilonen. Vicaria de Stelia 3. Iunij 1643. §. Quia licet, & in Auenionien. dilapidotionis bonorum 7. Maij 1646. coram me, ac postremò in Tullen. nullitatis matrimonij 18. Martij proximi præteriti coram R. P. D. meo Ghisiliero.*

Releuantiam autem dixerunt Domini satis desumi ex nono articulo continente post *diem 19. Ianuarij*, modernum Episcopum Vladislauiæ mediantibus eius ministris edictis, & mandatis per diem sub arresto detinuisse Scultetum, & Scabinos Oppemburcenses, eosdemque coegisse ad præstan. fidelitatis iuramentum, Appatitorem incarcerasse, demoliti fecisse carceres Oppembruchi exegisse à pluribus, & diuersis personis eiusdem Villæ census, & mulctas ad Abbatē spectantes, deuenisseque ad multos alios actus, & præindicialia tàm in exigendo, quàm in fabricando, & respectiuè demoliendo; Dùm enim hæc omnia, vt articulatur, gesta fuerunt post d. diem 19. Ianuarij, & sic post legitimam recusationem eiusdem Episcopi, eiusque Tribunalis, ac post præsentatam inhibitionem Rotalem, quatenus probarentur, à vitio nullitatis, & attentatorum
2 minimè possent excusari, & in primis, & ante omnia venirent reuocanda, vt de gestis post recusationem Iudicis vti suspecti præter allegatos *in decisione coram R. P. D. meo Otthobono, §. Cum enim actui, est text. apertus in cap. Quoties Episcopi secundo quæst. 3. Bald. in cap. Suspicionis, num. 2. ibique Imol. num. 18. de offic. deleg. Bart. cons. 105. n. 1. Paul. de Castr. cons. 121. num. 2. lib. 2. Roman. cons. 220. num. 7. Lap. alleg. 1. n. 1. 2. & 3. cum seqq. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 7. sub num. 2. vers. alias omnia per ipsum gesta, & num. 21. Rota diuers. dec. 2. num. 17. part. 2. & in rec. dec. 165. num. 2. & 3. part. 3. Et tenuit, Rota, & signanter in Cæsaraugustana distributionum, seù attentatorum 17. Februarij 1645. & in Bonon. attentatorū 18. Iunij 1646. coram me.*

Nec obstat, quod alij articuli tendentes ad proban. Immemorialem possessionem Abbatis, & Monachorum duorum aggerum fluminis Radnuniensis, & Ohranæ, necnon eligendi Scultetum, ac recipiendi bona caduca, & obuentiones sint irreleuantes, nec super eis concedi possit remissoria, cum vel prætendant hæc possidere tanquam libera, & super illis nulla pendet lis, nec est commissa causa in Rota, aut prætendant ea possidere vti emphyteutica, ac fœudalia, & petitio remissoriæ est irreleuans, dum constat de initio illorum possessionis ex instrumentis acquisitionum *Summ. D. Episcopi, num. 1.*

Fuit enim responsum, quod licèt deficiat immemorabilis possessio constito de certo initio ex in-
3 strumentis publicis ad tradita per *Molin. de primog. lib 2. cap. 6. num. 50. & dixit, Rota coram Card. Put. dec. 426. num: 3. lib. 2. in correct. coram fa. mem: Gregor. dec. 467. num. 6. in recent. dec. 285. n. 4. part. 2. dec. 101. num. 8. & dec. 425. nu. 12. par. 8. & alijs relatis in dicta Pampilonen. Vicariæ de Stella coram me, §. Talem au-*
4 *tem circa fin.* Illiusquè probatio reddatur irreleuans, cùm in concursu scripturis magis quàm testibus deferen. sit ex allegatis in *Cæsaraugustana Distributionum 13. Martij 1643. pariter coram me, §. qua conclusio, vers. Aut deponent;* Nibilominus semper remanet omnio releuans nonus articulus tendens ad probandum tot actus, & præiudicialia per D. Episcopū gesta post recusationem, & inhibitionem Rotalem,
5 & propterea intrat conclusio, quod articulus releuās trahit secum irreleuantem, & vnius tantum articuli releuantia sufficit ad effectum vt super omnibus remissoria concedatur iuxtà opinionem, quàm perpetuò seruauit, *Rota, & signanter corom fa. me. Greg. dec. 124. nu. 3. & dec. 403. num. 7. coram bo. me. Buratto, dec. 392. num. 5. coram Card. Mant. dec. 312. num. 2. coram Card. Cualer. dec. 289. nu. 2. coram bo. me. Coccino, dec. 149. num. 3. in rec. dec: 677. nu. 1. par. 1. & dec: 661. num. 4. part. 2. in Mediolanen. Cimiliarcatus 3. Ianuarij 1642. coram R. P. D. me Poentingerio, in d. Auenion. Dilapidotionis bonorum coram me, §. Quo verò ad inuerisimilitudinem, & in Vladislauien. Parochialis, 4. Iulij 1646. coram R. P. D. meo Bichio.*

Nec aliter videtur dicendum cùm cæteri prædicti articuli habeant solum simplicem defectum
6 irreleuantiæ, quicquid secùs, si vltrà irreleuantiam fuissent etiam calumniosi, obiectiui, & impertinentes, quod hic penitùs cessat. Quo casu admittendi essent releuantes, & reijciendi alij sic defectuosi, vt distinguendo firmatum fuit in *Calaritana præeminentiarum 14. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Celso, & in Valentina Parochialis 23. Ianuarij proximi præteriti coram me, §. Ex releuantia autem.*

Prout minùs releuat, quod arrestum contra Scultetum, & Scabinos, ac carceratio Apparitoris probari possint per scripturas.

Quia præter quod probatio per testes passim ad-
7 mittitur ad coadiuuan. probationem orientem ex scripturis, *Cas de Grass. dec. 1. num. 8. cum seqq. de dilat. Rota in rec. dec. 199. num. 6 par. 6. cum alijs alleg. in Auellina iurisdictionis 4. Iulij 1646. coram R. P. D. meo Ottobono, §. neque obstat quod fere omnes*. Dudùm vlteriùs articulati fuerunt multi alij actus scilicet fabricatio, & respectiuè demolitio, exactio Censuum decimarum, & mulctarum ad Abbatem, & Monachos spectan., qui solum per testes probari possunt, etiamsi quoad alios probatio resultet ex scri-
8 pturis, nihilominus dum constat de illorum releuantia, operantur, vt super omnibus admittatur per testes mediante remissoria, vt dixit, *Rota dec 17. nu. 1. de testib. in nou Card. Canal. dec 271. nu. 5.* & dictum fuit in decisionibus supra relatis.

Quod autem dicebatur non articulari, nec percuti præcisum tempus recusationis, & inhibitionis, minusuè quod hæc omnia gesta fuerint post recusationem, & inhibitionem, vt esset opus ad inducen. attenta, tollitur, aduertendo recusationem factam fuisse *sub diebus 29. Iulij, 20. Augusti, & 15. Aprilis 1644. Summ. Positianis diei 13. Aprilis 1646. coram me, num. 1.* inhibitionē verò præsentatam legi *dicta die 19. Ianuary 1645. Summar. Positionis diei 4. Iulij, num. 4.* Hinc enim alia expræssio non fuit necessaria, dùm ex connexione dierum apparuit omnia gesta fuisse post recusationem, & in spretum præcedentis inhibitionis, quæ consequenter erunt nulla, & attentata ex iuribus supra allegatis.

Et ita vtraque &c.

BONONIEN. LEGATI.

Luna 8. Aprilis 1647.

ARGVMENTVM.

Legatarius non habet actionem insolidum contra cohæredem. Sententia excessiua an, & quando corruat in totum.

SVMMARIVM.

1 *Legatarius pro solutione legati non habet actionem contra cohæredem nisi pro virili.*

2 *Sententia excessiua si est executa corruit in totum.*

3 *Solutio facta à fratribus de rè communi censetur facta ab vtroque pro rata.*

4 *Executio sententiæ non sustinetur pro parte debita si vnicus sit debitor.*

5 *Sententia contra plures si non potest sustineri quoad vnum sustinetur quoad alterum.*

6 *Excessus ratione personæ non vitiat executionem in totum, secus si ratione debiti.*

DECISIO CCXXXIX.

AD impedien. vlteriorem executionem contra bona Lucæ defuncti iuxtà binas præcedentes resolutiones informantes pro Gandulfo duo nouitèr deduxerunt. Alterum quod cum Ludouicus de Muzzolis decesserit relictis duobus filijs, Luca scilicet, & Gandulfo, qui illius hæreditatem adiuerunt, vnusquisque ipsorum pro solutione legati, de quo
1 agitur, Eleonoræ relicti in summa scut. 3. mil. tenetur tantummodo pro virili scilicet ad libr. 6000. iuxtà dispositionem *text. in l. 1. §. in omnibus vbi glos. & DD. C. comm. deleg.* Ideoque dum Lucas in actu sponsalium eidem legatariæ, illiusque coniungi per soluit libras 800. & cessit creditum librarum 4000. consequens est; vt pro complemento dd. libr. 6000. remanserit solum debitor in libris 1200: & proindè contra illius bona hæreditaria procedi non posset ad vlteriorem executionem pro medietate summæ contentæ in mandato A. C. quod fuit relaxatum pro libris 7200.

Alterum quod cùm dictum mandatum pro præfata integra summa fuerit executioni demandatum, dum non sustineatur quoad dimidiā debitam à Gandulfo ob resistentiam pacti initi in contractu matrimonij, nec sustineri possit quoad alteram dimidiam debitam à Luca cùm mandatum, vel sententia in
2 parte excessiua si fuerit executioni demandata ob illius indiuiduitatem corruat in totum *l. si non sortē §. si centum, vbi Ias. num. 1. & Castr. num. 1. & 2. ff. de cond. indeb. Card. Canal. decis. 84. num. 1. & 2.* loquens in specie de mandato relaxato contra plures hæredes.

Verùm his non obstan. reproposita causa Domini steterunt in Decisis.

Primum enim corruit ex facto quia licet verasit conclusio quod hæredes in actione personali, ad solutionē legatorum teneantur solùm pro virili, Attamen non subsistit, quod solutio, & respectiuè assignatio dd. librarum 4800 facta fuerit solùm à Luca, sed contrarium apparet ex instrumento dotali, in quo Gandulfus etiam interuenit, ac in solidum soluit, cessit, & sponsis dictū creditum intèr ipsos commune assignauit, ibi, *Ipse D. Lucas necnon D. Gandulfus eius frater, &c:* & quilibet eorum dedit, cessit, &c. eidem Alexandro Sponso præsenti, &c. tantam ratam partem crediti, quod ipsi Muzzoli habent cum prædictis hæredibus D. Vincentij Bantij, &c. quod quidem creditum ipsi DD. Muzzoli vna etiam principaliter, & in solidum se obligantes, &c. promiserunt, & quilibet eorum promisit dictum creditum, &c. manutenere, & verum, & reale iuxtà formam, &c. processu de partibus fol. 87. Dum enim quantitas assignata communis erat inter ipsos fratres, qui communiter pariter illam solue-
3 runt, & respectiuè assignarunt, solutio censetur facta ab vtroque pro rata, ita vt ipsorum singulis liberatio prodesse debeat per *text. in l. cum duo, ff. de duob. reis Castr. cons. 392. circa fin. vers. In eo verò lib. primo Cuman. cons. 24 num. 2.*

Secundum verò obiectum procederet, si vnicus
4 tantum adesset debitor, & contra ipsum solum mandatum fuisset relaxatum, & lata sententia, in quibus terminis procedunt etiam deducta per *Afflict. decis. 218. per tot.* quem sequuta fuit, *Rota in Viterbien. fideicommissi, seu Attentatorum 13. May 1644. coram me, §. nullamque hic articulus.* Secùs autem vbi, prout hic, duo, vel plures ad sunt debitores, & contra omnes mandatum relaxatum fuit, & sententia promulgata; Tunc enim propter diuersitatem personarum diuersæ dicuntur petitiones, *Ias. in l. scire, debemus, numer. 5. vers. Secundo amplia, ff. de verb. oblig.*
5 ita vt licet sustineri non posit aduersus vnum, sustineatur tamen aduersus alterum iuxtà *Theoric. Bald. in l. ordo sub nu. 10. vers. qua de duobus, C. de exequut. rei iud. communitèr approbatam, vt per Socc. in l. certi condicio, §. Quoniam igitur num. 31. vers. Infertur secundo, ff. si cert. pet. Alex. cons. 36. num. 20. lib. 4. Caball. cons. 31. num. 3. & 4. Carpan. ad Stat. Mediolan. lib. 1. cap. 168. sub num 6. vers. fallit. si fit facta Afin. de exequut. §. 7. cap. 302. n. 2. Mangil. de subbast. qu. 76. num. 18. Postlb. eadem tract. inspect. 50. num. 80 cum seq. Rota dec. 33. n. 15. p. 2. diuers.*

Nec applicantur deducta *coram Card. Canal. decis. 84. num. 1. & 2.* Ibidem enim excessus erat in ipsa quantitate crediti, cùm creditor in scutis 1125. obtinuerit sibi adiudicari quasdam vineas pro scutis 1500. quæ cum insluat proportionabiliter in rata
6 vniuscuiusque debitoris, operatur nullitatem sententiæ quoad omnes, secus vero quando excessus, prout hic, est solum ratione personæ, tunc enim

etiam

Digitized by Google

etiamsi mandatum, & exequutio corruant quoad vnum, sustinentur tamen quoad alterum, vt deductum est.

Cæterùm nihil releuat, quod mandatum fuerit exequutum super Domo, alijsque bonis Io. Paulo Lucæ filio per Eleonoram assignatis pro sua legitima materna.

Quià pręter quod huiusmodi assignatio facta fuit sine præiudicio Iudicij vertentis ex causa præfatæ Dotis eidem Eleonoræ legatæ; Dùm bona assignata proueniunt à Ludouico Auo paterno, qui legatũ reliquit, vt constat ex inuentario per eumdem Gandulfum confecto, illius prætextu retardari non potest vlterior executio, cùm legatum meliora, & potiora iura supra illis obtineat.

Et ita vtraque, &c.

REATINA VICARIÆ.

Veneris 10. Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Vnio beneficij ex pluribus inducitur appellatio suspensiua an in Parochialibus admittatur?

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficij facta Cathedrali dat ius nominandi Capitulo.*
2 *Institutio debet fieri cum approbatione Ordinarij.*
3 *Attentata dicuntur gesta post interpositam appellationem, & debent in primis reuocari,* & num. 14.
4 *Assignatio domus, & Salarij arguit vnionem.*
5 *Electio, & deputatio vnionem iustificat.*
6 *Visitatio beneficij facta ab Episcopo vti vnici comprobat vnionem.*
7 *Episcopi attestationi quoad statum Ecclesiæ defertur.*
8 *Enunciatiuæ in instrumentis antiquis plurimum deferuntur*
9 *Enunciatiua vnionis emissa ab Episcopo inducit vnionem.*
10 *Appellatio vt admittatur sufficit docere de grauamine per leuiores probationes.*
11 *Vnio potest virtualiter ex instrumentis desumi.*
12 *Appellatio suspensiua non admittitur in Parochialibus.*
13 *Limita quando conceditur super pertinentia iuris conferendi.*
15 *Sequestrum apponitur ex stylo Rotæ firmatis Attentatis.*

DECISIO CCXL.

VAcante die 22. Nouembris 1646. perpetua Vicaria Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis in Fontibus, vnita, vt infrà dicetur Ecclesiæ Cathedrali Ciuitatis Reatinæ, Reuerendissimus D. Episcopus indixit concursum, à qua indictione habita notitia per Capitulum, & Canonicos dictæ Cathedralis Ecclesiæ fuit die 23. eiusdem interposita appellatio, sed ea minimè attenta concursum compleuit, iterumque appellatione interposita, nec pariter attenta Petrum Scossam in Vicarium elegit, qui cùm vlteriùs die 14. Decembris in spretum inhibitionis Rotalis sibi, & Vicario D. Episcopi personaliter prępsentatæ possessionem illius fuerit assequutus, dubitaui, an constet de attentatis, quæ veniant reuocanda, & sit apponendum sequestrum, & Domini affirmatiuè responderunt.

Constat siquidem de attentatis tàm respectu Reuerendissimi Domini Episcopi quàm Scossæ ab eo-
1 dem electi, respectu enim Episcopi, dùm prædicta Vicaria vnita fuit dictæ Cathedrali Ecclesię ius nominandi, seù deputandi Vicarium spectat ad Capitulum, & Canonicos, quorum Ecclesiæ reperitur facta vnio iuxtà Constitutionem sanct. mem. Pij Quinti pluriès Canonizatam à Sac. Congregatione Concilij, vt referunt, *Gonz. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 3. num. 53. & 54.* Garz. *de benef. par. 9. cap. 2. num. 291. cum seqq. quam à* Rota *vt coram bon. mem.* Buratt. *decis. 214. num. 1. coram Card. Caual. dec. 419. nu. 2. & 3. & alijs relatis in Pampilonen.* Vicaria *de Stella 16. Iunij 1642. coram me, §. cum eorum;* nec est locus con-
2 cursui, sed institutio fieri debet ad electionem, & nominationem illorum cùm approbatione Ordinarij, *Bar. dec. 923. num. 2. Card. Caual. dec. 595. num. 4. & 5. Rot. in recent. dec. 102. num. 9. & 10. p. 1. dec. 777. n. 1. part. 2. in Barchinonen.* Vicaria *17. Maij 1624. cor. bon. mem. Merlino, & 4. Decembris eiusdem anni cor. bo. me.* Vbaldo *in rec. dec. 445. num. 1. & 2. part. 5. & dec. 580. n. 5. & 6. p. 8. in Dertusen.* Vicaria *22. Aprilis 1624. coram R. P. D. meo* Ghislerio, *quæ sunt decis. 443. nu. 1. ead. p. 5. & dec. 16. num. 12. cum seqq. p. 6.* indicto itaque concursu licuit dictis Capitulo, & Canonicis appellare, vt in terminis firmatum fuit *in Gerunden.* Vicaria *3. Iulij 1645. coram R. P. D. meo* Bichio, *§. In casu autem nostro,* & consequenter tàm complementum illius, quam ipsa electio, omniaque gesta post interpositam appellationem sunt omninò attentata
3 iuxtà dispositionem *text. in cap. non solum de appell. in 6. & fuit dictum alijs omissis in d.* Geranden. *Vicaria, & in* Calaguritana *Beneficij de Lumbreras 4. Iulij 1646. coram R. P. D. meo* Otthobono, *& 17.* Decem*bris eiusdem anni cor. R. P. D. meo Peutingerio.*

Vnio autem etiamsi non detur instrumentum super ea confectum, iustificatur ex pluribus, & primò ex quodam instrumento rogato anno 1522. *Summ. Informationis, num. 1.* in quo Canonici capitulariter congregati Domum, & Salarium assignarunt Sacristæ in Vicarium electo, quam assignationem postmodum confirmauit, Vicarius tunc tẽporis Episcopi Reatini *eod. num. 1.* Huiusmodi enim Domus, &
4 Salarij assignationem arguere vnionem tradit, *Capaq. dec. 339. num. 3. cum seqq. par. 3. & dixit, Rota in recent. dec. 626. num. 3. p. 1. d. dec. 441. numer. 3. & dicta dec. 445. num. 7. p. 5. d. dec. 16. n. 8. p. 6. dec. 485. num. 14. & 15. & d. dec. 580. n. 8. p. 8.*

Secundò ex tribus capitularibus Decretis diuersis temporibus emanatis, primum scilicet anno 1538. Secundum verò anno 1545. Capitulum deputauit ad curam Animarum quedam Lucianum cum onere bapatizandi, & celebran. missas in die Dominico, ad ipsius tamen eligentis beneplacitum, tertium demùm initum anno 1572. in quo elegit in Cappellanum Thomam Buccionum, *Summ. num. 2. & 3.* Ex quibus Decretis electionem, & deputationem, quæ suum effectum sortitæ fuerunt resultat subsequuta
5 obseruantia apta vnionem iustificare, ex allegatis *cor. bo. me Bur. dec. 660. num. 3. vers. iunctis præsertim, dec. 698. sub num. 3. vers. nec minus extrinsecus, par. 2. decis. 58. num. 7. par. 4. d. dec. 441. num. 4. & 5. & d. decis. 445. num. 8. p. 5. rec.*

Tertiò, & hæc comprobantur ex visitatione facta per Episcopum Reatinum Sedis Apostolicę Generalem Visitatorem anno 1573. *Summ. nu. 4.* qui hanc
6 Parochialem vti vnitam visitauit, *Card. Seraph. decis. 1127. num. 2. & dec. 1272. ante num. 3. vers. Et postremo adminiculantur, Rot. in rec. dec. 724. num. 3. vers. Et demum difficultatem remouere videbatur, par. 2.* Præsertim in proposito, quo insuper attestatus fuit Capitulum consueuisse deputare Vicarium amouibilem, & eligi mandauit perpetuum cùm assignatione congruæ portionis scutorum 50. prout in illius exe-
7 cutionem electus fuit, *Summ. 5. & 6.* cuius attestationi quoad Statum Ecclesiæ plurimum esse deferendũ tenuit, *Rota coram Caputaqu. decis. 158. part. 2. coram*

Card Seraph.dec.780.num.1.& 2.& d.dec.1272.n.3. in rec.dec 371.nu.2.par.1.dec.573.n.4.p.5. dec.5.n.5. & dec.165.n.8.p.5.

Quarto Demùm præfatis accedunt quam plures,
ac diuersæ enunciatiuæ emissæ in omnibus supra
deductis instrumentis,decretis, & visitatione, quæ
8 cũ emanauerint a diuersis personis,& sint antiquis-
simæ, & nonnullæ vltrà centum annos, plurimum
inseruiunt pro iustificatione vnionis. *Caputaq.decis. 344.num.2.& dec.347.num.3. cum seqq.part.3. Card. Put.dec.204.num.3.4.& 5.lib.2. in corruct.Card. Seraphin.dec.886.sub num.1. vers. vel saltem per enunciatiuas,dec.1246.num.1.& dec.1272.num.1. fa.mem. Greg.dec.196.ibique Add.num.3. vers. Secundo probatur,Card.Canal.dec.599.num.5.& 6. bon.mem.Buratt. d.dec.660.ibique Add. num.6. Rota in recentior. dicta dec.626.sub num.2.versic.Ex enunciatiuis autem, p.1. d.dec.724.num.3.part.2.d.dec.441.num.1.part.5. dicta dec.16. num.2. part.6.& dict.decis.580.num.1. part.8.*
9 Idque eo magis cùm emissæ fuerint à personis ha-
bentibus facultatem vniendi, *Card.Mantic.dec.355. num.6.& dec.359.num.7.cum alys per Add. ad bo.me. Bur.d.dec.660.num.6.vers.Et hoc maximè*. Saltem
in præsenti,vbi non agitur, principaliter de canoni-
zanda ipsa vnione, sed dumtaxat incidenter ad effe-
10 ctum scilicet cognoscen. an ab indictione con-
cursus per Episcopum facta daretur appellatio quo
casu nedum concludentes; sed etiam leuiores pro-
bationes sufficiunt.*Card.Seraphin.dict.dec.1246.nu.2. Rota in recentior. dicta decis.485. numer. 17.part. 8.*
11 Nec est necessarium, quod in ipsis instrumentis,
alijsque scripturis clarè fiat mentio de vnione, sed
sufficit, quod id virtualiter in eis contineatur ad
trad. per *Garz.de benef.part.12.cap.2.nu.256. Card. Seraph.d.dec.1272.num.1.vers.nec obstaret.Rota in rec. d.dec.626.num.2.par.1.*

Nec dicatur,quod in Ecclesijs Parochialibus pro-
12 hibeatur appellatio suspensiua tàm per *Sacr. Concil. Trident.sess.24.cap.18.de reformat.quam per Constit. sanct.mem.Py Quinti in Bull.nou. tom.2. const.33.§.8.*
Et proindè non sit locus attentatis,vt tradit, *Lancellott.part.2.cap.12.lim.25.n.1.* & *dixit, Rota in Pampilonen. Abbatia de Arreso* 22. *Aprilis* 1622. *coram* Nauarro *in recent.dec.379.num.6.& 7.p.8.*

Quia prædicta procedunt vbi agitur de illis,quæ
prouidentur ab Ordinario per concursum, & eo fa-
cto appelletur a relatione examinatorum, vel à ma-
la electione Ordinarij, vt in dicta Pampilonen. Ab-
batiæ de Arreso, in cuius casu appellatum fuerat à
mala electione ex pluribus præsentatis, & æque
idoneis ab examinatoribus renunciatis; Secùs au-
tem vbi agitur, prout hic, de Parochiali vnita,cuius
Vicarij electio,& nominatio pertinet ad Capitulũ,
& Canonicos,quorum Ecclesiæ fuit facta vnio, tunc
enim si ab ordinario indicetur concursus, Capitulo,
& Canonicis,quibus spectat ius nominandi licet ap-
pellare,& appellatio admittitur etiam ad effectum
13 suspensiuum, vt in simili quando contenditur super
pertinentia iuris conferendi,& præsentans appellat,
quod detur appellatio suspensiua etiamsi agatur de
Parochiali,distinguendo respondit, *Rota in recentior. dec.656.num.2.part.1 dec.197.num.9.10.& 11.par.5. coram bon.me. Bur.dec.625.num.5.coram Reuerendiss. Vrgellen.dec.160. num.3.* idemque admisit in dicta *Pampilonen. Abbatiæ de Arreso num.4. dictum fuit in Compostellana Parochialis 4.Febr.1641.cor. Eminentissimo D.Cardin.Panzirolo, §. Neque obstare circa finem, & in dicta Gerunden.Vicariæ coram R.P.D. meo* Bichio.

Respectu verò Petri Scossæ electi facilior fuit re-
solutio, quia dum possessionem apprehendidit die
14. Decembris 1646. & sic in spretum inhibitionis
14 Rotalis sibi antecedenter personaliter præsentatæ,
scilicet die 11. eiusdem *Summ.num.11.* & 12. a vitio
attentatorum minimè potest excusari, quæ in pri-
mis,& ante omnia veniunt reuocanda, vt centies re-
solutum fuit,& præcipuè *in Bonon. Pecuniaria, seu attentatorum 28.Aprilis 1645.coram R.P.D meo Bichio, in Vladislauien. Villæ de Oppembruch. 4. Iuly eiusdem anni coram R.P.D.meo Ottbobono,et prius in Cæsaraugustana Distributionum, seu attentatorum 17. February pariter eiusdem anni*, & *in Bonon. Attentatorum 18.Iunij 1646.coram me.*

Firmatis attentatis possessio est sequestranda iux-
15 tà inueteratum stylum Tribunalis, de quo testatur
Cassad.dec.3.num.6. de rest. spol.Caputaqu. dec.157. part.3. Cesar. de Graff.dec.2.nu.1.de appellat.in dicta Gerunden. *Vicariæ, et in Vicen.* Beneficij 11. Nouem-
bris 1646.coram me, & alibi passim.

Et ita resolutum Capitulo tantum informante,
altera verò parte diù expectata, & monita.

ROMANA DOTIS.

Luna 27. Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Testator licet post perfectum Testamentum possit per epistolam duobus tantum Testibus munitam voluntatem suam declarare,quando eius dispositio est dubia, non potest tamen facere declarationem, quæ contineat nouam dispositionem non adhibitis septem Testibus, alijsque solemnitatibus in Testamento requisitis. Legatarius in re legata præfertur creditoribus Chirografarijs nullam habentibus hypothecam, quando hæreditas est soluendo, licet secus quo ad alios agentes hypothecaria.

SVMMARIVM.

1 *Testator non potest derogare eius dispositioni in Testamento facta. & perfectæ per simplicem epistolam aliter disponendo non adhibitis septem Testibus, alysque solemnitatibus in Testamento requisitis.*

2 *Testator post factum testamentum potest suam voluntatem per simplicem Epistolam declarare adhibitis duobus testibus.*

3 *Declara hoc tantum procedere vbi eius dispositio est dubia, nam si sit clara, & perfecta non recipit declarationem.*

4 *Testator post factum Testamentum non potest facere declarationem suaque voluntatis nouam dispositionem continens non adhibitis septem Testibus, alysque solemnitatibus in Testamento requisitis.*

5 *Oblatio, & exhibitio, nisi ad actum producatur nihil ponit in esse.*

6 *Testator dum nouam dispositionem non fecit in eadem permansisse censetur quamuis per epistolam declarauit se velle eius Testamentum mutare.*

7 *Epistola, in qua Testator dixit se velle eius Testamentum mutare, dum postea non fuit ad actum producta resoluitur in simplex ratiocinium, & perinde habetur, ac si scripta non fuisset.*

8 *Hæres particularis non potest repelli exceptione* l.Vindicantem ff. de euict.

9 *Bona omnia hæreditaria, sequuta acceptatione hæreditatis, efficiuntur proprium patrimonium hæredis.*

10 *Bona omnia hæreditaria, sequuta acceptatione hæreditatis cadunt sub hypotheca ad fauorem omnium creditorum hæredis.*

11 *Hæres particularis habetur loco legatarij.*

12 *Legatum non debetur legatario, nisi prius deducto*

are

Digitized by Google

ære alieno legantis.

13 *Creditoribus defuncti pro eorum creditis competit aduersus legatarium prælatio.*

Legatarius in re legata præfertur, cæteris creditoribus defuncti, quando hæreditas est soluendo, licet secus si ea reperta fuerit non soluendo.

14 *Intellige, vt ipsis Creditoribus incumbat onus probandi inopiam hæreditatis.*

15 *Creditores defuncti, non tenentur excutere res debitoris intrisatas, & litibus inuolutas, sed possunt agere contra legatarium pro re legata.*

16 *Legatarius quando hæreditas est soluendo præfertur tantum in re legata creditoribus Chirographarijs defuncti nullam hypothecam habentibus.*

17 *Secus autem quoad Creditores habentes hypothecam cum obligatione Camerali.*

18 *Creditor defuncti habens hypothecam præfertur legatario in re legata etiam si hæreditas sit soluendo.*

19 *Creditor cum obligatione Camerali potest eligere vnum ex pignoribus debitoris sibi benè visum pro satisfactione sui crediti.*

20 *Legatarius non potest exercere tacitam hypothecam sibi pro legato competentem nisi super eo quod superest satisfactis creditoribus defuncti.*

21 *Institutio quando ab initio est pura verba conditionalia censentur à Testatore apposita nõ ad suspendendam dispositionem, sed pro maiori declaratione.*

22 *Onus soluendi debita Testatoris in hærede inest de iure, absque alia expressione Testatoris.*

DECISIO CCXLI.

POstquam bis resolutum fuerat Instrumentum dotale, de quo agitur, non esse exequen. reproposito iterum eodem articulo, idem pariter decisum fuit pro tertia vice non obstante, quod etiam hodiè informantes pro Anna acriter contenderent, repetendo, ipsam non fuisse hæredem Crescentij, sed Lauræ, cum hoc abundè sublatum fuit ex responsionibus late deductis in decisionibus sub diebus 15. Iunij 1643. & 2. Decembris 1644. cum quibus etiam hodie Domini transierunt.

Nec releuat epistola nouiter producta post conditum Testamentum transmissa Crescentio, in qua Laura declarauit suæ voluntatis esse, quod creditores non possent consequi satisfactionem super bonis à se illi relictis, sed quod Crescentius posset ex illis extinguere aliquod debitum magis sibi bene visum, ibi, *E questa è contro la mia volontà, che è stata, & è che della robba mia V. S. se ne possa seruire per pagare qualche suo debito proprio, che à lui più parerà, ò per altro suo bisogno, ne che non possi mai esser forzato da nessuno sopra la mia heredità ne V. S. ne chi l'hauerà da lei, ò in vita, ò in morte.*

Quia omissa exceptione non factæ recognitionis, de qua valdè poterat dubitari, & hæc sola interim sufficeret, fuit animaduersum huiusmodi epistolam aduersari testamentariæ dispositioni, vbi Laura concessit eidem Crescentio hæredi instituto ámplissimam facultatem disponendi de bonis sibi relictis tàm in vita, quam in morte, ibi, *In tutti, e singoli miei beni &c. Instituisco mio vniuersale herede il Signor Crescentio Crescentij mio fratello, al quale lascio l'vniuersal mia heredità, e li concedo facoltà amplissima di poter disporre del Testamento di suo arbitrio in vita, & in tempo di morte &c.* Dum enim voluit posse Crescentium ad libitum suæ voluntatis disponere etiam in vita, censetur etiam voluisse, quod posset illa hypothecare, vel vendere pro satis-
1 faciendis creditoribus, & sic non potuit Laura di-
spositioni in testamento factæ, & perfectæ derogare per simplicem epistolam aliter disponendo non adhibitis septem testibus, alijsque solemnibus adhiberi solitis *l. hæredes palam, §. si quid post factum, vbi gloss. & Bart. in l. 2. in quæst. 5. princ. vers. quæro ergo, & reuoco, ff. de vulg. & pupill.* Bero. *cons. 127. num. 1. lib. 2* Honded. *cons. 51. num. 76. lib. 2. Surd. cons. 129. num. 29. Mantic. de coniect. vlt. vol. libr. 12. tit. 16. num. 10. & 11. Rota in recent. dec. 604. num. 21. par. 5.*

2 Nec facit, quod liceat Testatori voluntatẽ suam
per epistolam declarare *l. epistola 75. ff. ad Trebell.* &
duo tantum testes sufficiant *ad notat. per gloss. in d. l.
hæredes palam d. §. si quid post factum de test.* quam
sequuta fuit *Rota in Romana Successionis 21. Iunij
1641. coram Reuerendissimo* D. *Præside Vallisoletano*
3 §. *Quoniam obiectum*: Procedunt enim vbi disposi-
tio est dubia, secus vbi est omninò clara, & perfecta,
4 hæc enim non recipit declarationem, nec potest
fieri declaratio continens nouam dispositionem,
neque adhibitis septem Testibus, alijsque solemnibus
in testamento requisitis, vt præter allegatos tradunt
ad propositum *Io: de Anania cons. 84: numer. 1. vers.
preterea licet communiter, & Surd. cons. 380. num. 51.*

Præterea dicta Epistola continet potius quandam
oblationem, & exhibitionem aliter disponendi, si
Crescentius voluerit, quam nouam actualem dispo-
sitionem, vt clarè indicant verba illa, *Hò mencia o
perciò à V. S. la copia del mio Testamento, che vedesse
se era di suo gusto, perche altrimente ne farò vn'altro,*
& ibi, *Se poi vuol, che specifichi più chiaro, me l'auuisi
che ne farò vn'altro*: oblatio autem, & exhibitio,
5 nisi ad actum producatur, nihil ponit in esse argu-
mento *text. in l. qui decem, §. idem responsum est, ibi-
que Bart. ff. de solut. et in l. seruus si hæred. in fin. ff. de
6 stat. liber.* Ideo dum Laura nouam dispositionem
non fecit, in eadem permansisse censetur. & episto-
la resoluitur in simplex ratiocinium, itant haberi
7 debeat perinde ac si scripta non fuisset ad *text. in l. si
quis sub conditione 8. ff. si quis omissa caus. test. l. pecuniã
36. in fin. ff. si cert. pet.* Menoch. *cons. 660. nu. 3. cum alijs
in Arboren. Canonicatus 24. Ianuarij 1633. coram bon.
mem. Merlino in recent. dec. 173. num. 2. par. 6.*

8 Prout etiam nihil releuat, quod Anna fuerit tan-
tummodò instituta hæres particularis, proindeque
non intret exceptio *l. vindicantem ff. de euict.* Quia
9 dum omnia bona actiones, & iura dotalia Lauræ
sequuta acceptatione hæreditatis, effecta fuerit pro-
prium patrimonium Crescentij hæredis instituti, il-
licò ceciderunt sub hypotheca ad fauorem suorum
10 creditorum: Vndè licet Anna fuerit tantummodo
hæres particularis, quæ habetur loco legatarij, adhuc
11 tamen vindicare non potest hæreditatem Lauræ à
creditoribus Crescentij, cum legatum non debeatur
12 legatario nisi prius deducto ære alieno legantis *l.
vniuersæ* C. *de legat: Bald. cons. 222. num. 1. lib. 4 Alex.
cons. 5. sub num. 2. lib. 6.* Et creditoribus competat ad-
uersus eum retentio *l. si non sortem 26. §. si centum vbi
Bart. et alij ff. de cond. et demonstr. Rota in Fauentina
Bonorum 27. Iunij 1586. coram Platto, apud* Marches. *de commiss. par. 1. fol. 976. num. 2. et coram san. memor.* Gregor. *dec. 254. num. 3. ibique Add. num. 7. & in recen.
decis. 612. num. 5. par. 3. & in* Maceraten. *Saluiani, seu*
Spolij 12. Maij 1608. *cor. bo. me.* Manzanedo *post Zacch.
de obligat.* Camer. *dec. 130. nu. 6.*

13 Non obstat, quod legatarius in re legata præfe-
ratur cæteris creditoribus testatoris, quando hære-
ditas est soluẽdo licet secus ea reperta nõ soluendo,
vt tradit *Cyn. in l. 2. circa med. ibique Alberic. num. 2.
C. qui potior. in pign. habean. quem sequitur Bart. in l.
is, cui §. postquam circa fin. ff. vt in poss. legat. Natt.
cons. 199. num. 8. Surd. dec. 316. num. 12.* Eisdemque
14 creditoribus incumbat onus probandi inopiam
hæ-

Digitized by Google

hæreditatis ex allegatis per *Surd.d.decis.316.num.14. cum concord.*

Quia præter quod (si verum est , prout dicebant
informantes) pro creditoribus ex inuentario ab hæ-
redibus vniuersalibus confecto apparet in hæredita-
te Crescentij nulla alia bona adesse præter iura do-
talia Lauræ, & mobilia Vrbis ipsi Annæ relicta :
prætensiones verò palatium , & domus ad vsum
Salsamentariæ ad Rotundam , de quibus meminit ,
Rota in Romana Salutant 7.Maij 1646.coram R.P. D.
15 *meo Peutingerio*, cum sint admodum intricatæ , &
inuolutæ litibus desumi non debeut à creditoribus ,
vt probat *text.in l.vel à debitoribus ff.de relig.& sum-
ptib.funer.* & firmauit *Rota coram Reuerendissimo Vr-
gellen.dec.212.num.12.*
16 Conclusio procedit in creditore Chyrographario
non habente hypothecam , in quibus terminis lo-
quuntur *gloss. huius opinionis magistra in d. l. Is cui ,
§.postquam in verbo non habebitur, ff. vt in poss. legat.*
17 Secus verò vbi, prout hic, creditor ex obligatione
Camerali habet hypothecam : tunc enim præfertur
18 legatario in re legata etiam si hæreditas sit soluen-
do, vt in terminis egregiè firmauit *Rota in Asculana
Domus 3.Iunij 1602.coram bon.me. Coccino inter eius
impress.67.num.7.cum plur.seqq.& in Venusina Lego-
ti 28.Iunij 1623.coram eodem in recent.dec.493. num.*
26. & 27. *part.* 8. Creditor enim sub obligatione
19 Camerali potest eligere vnum ex pignoribus debi-
toris sibi benè visum pro satisfactione sui crediti *l.
qui generaliter ff.qui potior in pign.habean.& l.credito-
ris ff.de distract.pignor.Surd.dec.44.nu.6.Rot.dec.741.
num.1.par.3.recent.& coram bon.mem.Coccino d. dec.
67.num.9.* ponderans pro ratione quod Testator nõ
20 potest hoc ius creditoribus impedire : legatarius
verò exercere non valet tacitam hypothecam sibi
pro legato competentem , nisi in eo quod remanet
satisfactis creditoribus, vt monuit Bart. *in l. credito-
ribus num.3.ff.de separat.*

Quod dicitur facultatem disponendi fuisse condi-
tionaliter datam Crescentio sub conditione scilicet
quod infra biennium à die obitus Testatricis tene-
retur extinguere omnia debita , quibus eadem Te-
statrix reperiebatur obnoxia, ibi, Con *obligo però , e
peso preciso di sodisfare in termine di doi anni doppo la
mia morte tutti li miei debiti , delli quali mi trouo o-
bligata*, DD.non habuerunt in consideratione ad-
uertentes institutionem fuisse puram, & verba supe-
21 rius relata non fuisse apposita ad suspenden.disposi-
tionem, sed solum pro maiori declaratione , & ad
inducen. in hærede obligationem , & onus soluendi
22 debita Testatoris, quæ de iure inerat ex deductis in
Viterbien.fideicommissi 17.Febr.1617. coram Manza-
nedo in rec.dec.401.num.1.par.4.

Et ità vtraque &c.

AVENIONEN. DILAPIDATIONIS BONORVM.

Lunę 27.Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Sequestrum apponitur quando adest timor dilapida-
tionis, vel interitus rei , & possessor studiosè pro-
trahit iudicium .

SVMMARIVM.

1 *Sequestratia pendente lite probibetur .*

2 *Sequestrum apponitur quando odest timor dilopida-
tionis, vel interitus rei .*

3 *Sequestratio facilius conceditur , quando probotur
dilapidatio .*

4 *Mater nec carcerari valet, nec à filio conueniri nisi
in quantum facere potest .*

5 *Sequestrum conceditur ne iudicium reddatur frustra-
torium .*

6 *Seqestrum eo magis apponitur si possessor malitiosè
protrahat iudicium .*

DECISIO CCXLII.

IOannes Cardon in suo vltimo Testamento hæredē
sibi scripsit vniuersalem Stephanam Serenam vxo-
rem, quam excepta domo magna ipsius propriç ha-
bitationis restituere grauauit integram hæreditatem
Andreæ Cardon communi filio in casu transitus ad
secunda vota, monacationis, vel obitus , qua hære-
ditate per Serenam adita , prætendens Andreas in
magno sui præiudicio illam multa bona fideicom-
missaria subtraxisse, & dilapidasse , super huiusmo-
di dilapidatione iudicium introduxit, & ab A.C.fa-
uorabilem sententiam reportauit, declarantem Sere-
nam teneri hæreditatem , & fideicommissum præ-
fatum reintegrare de bonis , & pecunijs ibidem spe-
cificatis , quæ cum fecerit transitum in iudicatum
ob non interpositam appellationem in tempore cõ-
missa mihi causa restitutionis in integrum, dubitaui
ad instantiam eiusdem Andreæ an esset apponen.se-
questrum, & affirmatiuè per DD.fuit resolutum .
1 Ratio resolutionis fuit, quia licet regulariter pē-
dente lite prohibita sit sequestratio *per text.in l. v-
nic.C.de probib.sequestri pecun.Bold.cons.95.numer.1.
lib.1.* ab huiusmodi tamen regula receditur quando
timor dilapidationis, vel interitus rei , quæ seque-
2 strari petitur, tunc enim sequestrationi locum esse
probat *text in l.Imperatores sub vers. ydem rescripse-
runt* , ibi, *tamen cum depopularentur ab aduersario
ęquum sibi videri fructus apud sequestrationem de-
poni* vbi etiam *Bart. Angel. & Imol. ff. de appell.
in l.si cum dotem §.si autem in lenissimo , vers. si dotem
ibi , si verò dotem ita eum dissipare manifestum est ,
vt hominem non fingi oportet hanc dotem seque-
strari ff solut. matrim. & in cap. dilectus ibique Abb.
num.20.de sequestr.poss.& fruct.Paris.cons.41. nu.44.
lib.1. Natta cons.554.num.1.& 2 Laderch.cons 161.
num.2. Angel.de Perus.de sequestr. num.7. Iacob. de
Aret.num.3.vers.item si super , & Curt.sen. num. 7.
vers.secundo fallit eodem tit. inter tract. mogn. tom.3.
par.2.fol.143.& 144.* Gail.*pract.obseru.lib.1. obseru.
147.num.3.& 4. & obseru.148.nu.2. cum seqq. Scacc.
de iudic.lib.1.cap.381.num.7.8.& 9. Guidopap.decis.
246.num.2.Add.ad Cappell.Tholos.dec.478. numer.3.
Mut.decis.Sicul.92. num.4. cum seqq. Rota decis. 326.
num.3 por.2.& decis.215.num.1.& 2. par.8.rec.*

In proposito autem non solum adest timor dila-
pidationis, sed illius concludens probatio ex præ-
3 fata sententia A.C.in iudicatum transacta *Summ. in-
formationis num.* 1. Hinc enim resultat præsumptio
iustitiæ, & rectitudinis , ac boni iuris Andreæ A-
ctoris, ex quibus facilius conceditur sequestratio, vt
notat *Abb.in cap.ab eo nu.6.de sequestr.poss.& fruct.
Paris.d.cons.41.num.45.cum seqq.lib.1. Natt. d.cons.
584.sub num.5.vers.Et fiet sequestr.Curt.sen.vt supra
num.14.* & distinguendo admisit , *Rota coram* Card.
Conal.dec.314.sub num.4. vers.quæ hęc omnia .

Eoque libentius cum agatur contra matrem, quæ
nec carcerari valet, nec à filio conueniri nisi in quã-
4 tum facere potest, vt probat *Text. in l. sunt hi qui
in fine ff.de re iudic.* Bart. *in l. si quis sub conditione
num.20.ff.de testam.tutl.Farin.in par.1.lib.2.quæst.27.
num.63. Amot.decis.Morchia 16.num.5.& 6.*Proinde-
5 que quia difficilis esset recuperatio fructuum sequu-
ta dilapidatione , ęquitas suadet, vt sequestrum con-
cedatur, ne alias iudicium reddatur frustratorium ,
*Abb.in dicto cap. Dilectus sub num.16. vers.sed quan-
doque* Gaill.*d.obser.147.num.3.& d. obser.148. nu.2.*

Rot.

Digitized by Google

Rot.diu.decis.13.nom.1.par.2. in Bituntina Separationis Thori 15.Ianuarij 1547.coram recol.mem. Cardin. Pamphilio, & in Monopolitana Pensionis 26.Februar. eiusdem anni coram Orano Grat.discept.forens.cap.114 num.6.bon.mem.Burats.decis.545.nu 5. Rota in rec.d. dec.215.num.2.par.8: cum præsertim suspicari possit, quod Serena studiosè iudicium diutius protrahat, vt interim fructus capiat sicut apparet ex nuper à nouæ remissoriæ concessione post lapsum terminum in pelma præfixum, ex hac enim suspicione differēdi iudicij procliuior debet esse iudex pro concessione sequestri, pee quod occureitur malitiæ posses-
6 foris absque quod sua possessione priuetur, vt tradit *Abb.vbi proxime num.18. vers:non oritur aliqua præsumptio Mut.d.decis.92.num.7.& 8.*

Et ità cesolutum Andrea tantum informante &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE STROZZIIS.

Lunę 3. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Hæres agens pro exhibitione scripturarum defuncti contra eum qui se immiscuit hæreditati, releuatur ab onere concludentis probationis illarum existentiæ penès reum conuentum culus iuramento non statur, quod penès se alias scripturas non detineat vltra exhibitas, quando adest sola suspicio existentiæ aliarum scripturarum, & agitur de maxima successione, & graui præiudicio Actoris, quo casu non attenditur nobilitas petentis iuramentum, nec illius honesta fama, & ex quibus existentia aliarum scripturarum vltra exhibitas apud reum præsumatur, nec dicatur constare de sufficienti omnium exhibitione?

SVMMARIVM.

1 *Exhibitio scripturarum præsumitur integra, & sufficiens itaut alleganti contrarium incumbat onus plenè, & concludenter probandi aliarum existentiam.*

2 *Existentia aliarum scripturarum penes reum vltra exhibitas, non probatur per Testes, qui non deponent constanter de numero excedente numerū exhibitarum, nec enunciant certum numerum sacculorum in quibus fuerunt reposita, & asportata.*

3 *In alternatiuis sufficit minorem partem verificare.*

4 *Existeotia scripturarum penes reum non probatur per Testes, qui non percutiunt tempus mota litis cum ex supposita existentia de tempore depositionis non inferatur ad existentiam de tempore mota litis.*

5 *Exhibere debens scripturas debet admitti ad iuramentum, quod ipse illas non habet, nec vnquam habuit, quando scripturæ fuerunt ab alio ad eius domum asportata absque eius ordine.*

6 *Maximè si agatur de viro nobili, & bona famę.*

7 *Existentia aliarum scripturarum penès reum vltra exhibitas probatur per Testes, quamuis non deponant de maiori numero sacculorum in quibus erant reposita.*

8 *Exhibitio scripturarum non præsumitur integra, vbi Testes deponunt quod scriptura per reum asportata implebant tres magnas saccocias, & illę fuerunt exhibita in tribus sacculis admodum paruulis vix implentibus vnicam saccociam magnam.*

9 *Exhibitio scripturarum ad hoc vt non sit integra sufficit vnius tantum scripturæ defectus.*

10 *Leuiores probationes, & verisimilitudines sufficiunt aduersus eum, qui se immiscuit aliena hæreditati.*

11 *Hæres agens contra eum, qui se immiscuit in hæreditate in illius odium releuatur ab onere concludentis probationis.*

12 *Exhibitio scripturarum non præsumitur integra, vbi scriptura per reum asportata erant numerata litteris Alphabeti, & numeris Abbacalibus, & illa exhibita non habent perfectam, & continuatam seriem numerorum.*

13 *Scriptura per reum asportata, dum erant litteris Alphabeti, & numeris Abbacalibus numeratę tot deficere præsumuntur in illarum exhibitione quot cæteris numeris, ac litteris deficientibus verisimiliter adæquari possent.*

14 *Testis licet vnicus, dum deponit de facto proprio facit plusquam semiplenam probationem.*

15 *Maximè vbi agitur de facto secreto, in quo veritas difficilius haberi potuisset.*

16 *Prima exhibitio scripturarum, quando non fuit integra, ita nec pariter integra præsumi debet secunda.*

17 *Exhibitio scripturarum si fuit facta à detentore cum iuramento quod penes se nullam aliam habebat, & ex post alias scripturas exhibeat primo loco non exhibitas, intrat suspicio quod adhuc alias occultet, adeout integram illarum exhibitionem allegare non valeat.*

18 *Cautio iuratoria ei amplius non competit, qui ad eam semel admissus falsum iurauit.*

19 *Scriptura vbi adest sola suspicio, quod extent penes reum conuentum, & agitur de magna successione, & graui præiudicio Actoris, Rota solet reo iuramentum denegare.*

20 *Amplia etiam non attenta nobilitate petentis iuramentum, nec illius honesta fama.*

21 *Existentia scripturarum penes reum conuentum semel probata ante motam litem suffragatur actori, quando reus illas asportauit, cum teneretur illas conseruare, eidemque actori restituere.*

22 *Petens scripturas exhiberi, docet de ipsius interesse, dum petit scripturas vti proprias ratione dominij.*

DECISIO CCXLIII.

Proposito dubio an constet de sufficienti scripturarum exhibitione informantes pro D. Marchione Mario Frangipano principaliter deduxerūt, quod cum prima vice coram R P.D. meo Bichio, tunc A.C. in ciuilibus Locumtenēte exhibitæ fueeint sexaginta nouem sceipturæ, secunda verò coram me aliæ ad numerum centum ascendentes *Summ.ipsius*
1 *num.4.* Constare videatue de sufficienti, & integra illarum exhibitione, ita vt contrarium alleganti incumbat onus plenè, & concludenter aliarum existentiam probandi pee *text. in l. 3. §. sciendum vbi gloss.in verb.summatim prope fin. ff. ad exhib.* quem sequata fuit *Rota decis. 235. & dec.239. vtrobique num.1.par.4.diuers.decis259.num.1.par.1.recentior.& coram bon.mem.Coccino dec.63.pariter num.1.*

2 Nec huiusmodi existentiam concludere Testes hinc inde examinatos, cum nullus ex ijs deponat de numero excedente numerum exhibitarum, nec enūciet certum numerum sacculorum, quibus mediantibus scripturę è Domo Leonis Strozzij asportatæ fuerunt ad domum DD.de Frangipanis, sed lolum dubitatiuè, & alternatiuè, duo scilicet de tribus, vel quatuor sacculis, alius verò de duobus, vel tribus.
3 vndè cum in alteenatiuis sufficiat minoeem partem verificare *l.si ita stipulatus fuero, vbi gloss. ff.de verb. oblig.* Satis sit, quod scripturæ exhibitæ tres sacculos impleant. Accedente præsertim quod dicti Te-
4 stes non percutiunt tempus motæ litis, prout necessariò requiritur, cum ex supposita existentia de tempore depositionis non inferatur ad existentiam de tempore motæ litis ex doctrina *Castr.in l.si minorem num.4.*

num.4. C.de integr.restit.& in l.2.num.7. C.de testam
ordin. quam refert, & sequitur *Rota coram bon.mem.*
Coccino d.dec.63.num.2.

Præterea ad tollendum omnem scrupulum D.
Marius offerebat se paratum iurare alias scripturas
5 non adesse, nec vnquam penès eum extitisse, quod
iuramentum illi equidem admittendum videbatur,
dum scripturæ non fuerunt ab ipso asportatæ, nec
de eius ordine, sed de ordine, & mandato D. Pom-
pei fratris, vt probat *Franc. Aret.cons.120. sub nu.2.*
vers.sed tamen his non obstan. & admisit *Rota.dec.241*
num.2.par.4.diuers.coram Card.Seraph.decis.692.n.5.
& 6.& coram san.mem.Greg.dec.199.num.2. maximè
6 cum agatur de viro nobili, & bonæ famæ, vt aduer-
tit, *Rota dec.238.num.5.ead.par.4.diuers.*

Informantes verò pro D. Duce Strozzio deduce-
bant sufficienter probari existentiam aliarum scrip-
turarum vltra iam exhibitas ab ijsdemmet testibus
pro altera parte examinatis deponentibus, scriptu-
ras, de quibus agitur, contineri in quadam capsa
longitudinis mediæ cannæ existen. in domo Leonis
Strozzij, & sequuto illius obitu extractas fuisse à D.
Pompeo, & repositas in tribus, vel quatuor ma-
gnis saccoccijs plenis, quæ postmodum asportatæ
fuerunt ad domum eorumdem DD. Pompei, &
Marij, vt secundus iuxtà sextum interrogatorium
ibi, *Et il Signor Pompeo, con le sue mani aperse il*
Baullo &c.che era longo più di mezza canna, che vi
erano molte scritture, che furono messe in trè, ò quattro
saccoccie grandi, quali saccoccie furono piene di dette
scritture, & le dette saccoccie furono prese dalli detti
Seruitori del Signor Pompeo presente esso Signor Pom-
peo, e messe dentro la carrozza del medemo Sig. Pom-
peo, & io Testimonio medemo entrai nella medema car-
rozza, con la quale andai à casa di detti Signori Fran-
gipani con le dette scritture, quali feci leuare dalla car-
rozza, e feci portare di sopra nell'appartamento del d.
Signor Pompeo &c. Et tertius iuxtà 12. ibi, *Perche*
quando morse il Signor Leone Strozzi, & il Signor
Pompeo Frangipani cacciò da vn Baullo, ò forziero
grande vna quantità di scritture, quali furono messe in
certe saccoccie, che furono trè, ò quattro in circa, e
furono date ad Antonio Comandi per portarle à casa
del Signor Pompeo, e Signor Mario come li furono por-
7 *tate &c.Summ.D.Ducis nu.7.* Hinc enim licet præ-
fati Testes non deponant de maiori numero exce-
dente numerum vltra exhibitas, dum istæ contentæ
8 in tribus sacculis admodum paruulis, vix implent
vnam saccocciam magnam, vt oculariter patet, ad
9 effectum autem, quod exhibitio non sit integra suf-
ficit vnius tantum scripturæ defectus per *text. in l.1.*
§.proinde vbi gloss. in verb. plures, & in l.3. in princ.
ff.de tabul.exhibit.bene Parisi.cons.57. num.11.lib.1.

Non obstante, quod dicti Testes deponant alter-
natiuè, ibi, *Che furono messe dette scritture in trè, ò*
quattro saccoccie grandi &c. Tùm quia exindè non
10 resultat talis dubietas, quæ illis minuat fidem,
tum quia aduersus eum, qui in aliena hæreditate
se immiscuit, sufficiunt leuiores probationes, & ve-
risimilitudines ex congestis ad propositum per *An-*
char.cons.286.sub num.2.vers.sed veniendum est, ac in
11 odium illius actor releuatur ab onere concluden-
tis probationis, vt tradunt *Aym.cons.6.num.8. Paris.*
cons.67.num.27.lib.3.Menoch.cons.579.numer.8.& 9.

Et ponderabant vlterius, quod Leo Strozzius
scripturas ab ipso in dicta capsa seruatas ordinatè
numerauerat, & calculauerat numeris abbacalibus,
vt deponit secundus Testis, ibi, *E dette scritture*
parte erano legate in mazzetti, e parte sciolte &c. d.
Summ.num.10. Ac insuper quod ex oculari inspe-
ctione apparet vltra numeros abbacales eas fuisse
numeratas litteris Alphabeti duplicato, & tripli-
12 plicato ordine earumdem litterarum, vndè dum
illæ exhibitæ non habent perfectam, & continua-
13 tam seriem numerorum, & litterarum eodem
Summ.num.11. apertè conuincitur, tot scripturas in
priori, & nuperrima exhibitione defecisse, quot cæ-
teris numeris, ac litteris deficientibus, verisimiliter
14 adæquari possent. Hic autem Testis licet vnicus cū
de facto proprio deponat facit plusquam semiple-
nam probationem *iuxtà vulg. doctrinam Castr. in l.*
quicumque in fin. C. de seru. fugit. quam sæpè sæpius
amplexa fuit *Rota, & signanter coram bon. memor.*
Buratt.dec.289.num.1. & dec.665. num.9. ac in Fir-
mana pensionis 10.Iunij 1641. coram bon. mem. Mer-
15 *lino*. Cum præsertim agatur de facto secreto, in
quo veritas difficilius haberi potuisset, vt notant
DD.in l.1.§.fin.ff.de verb.oblig.Gabr. de testibus con-
clus. 1. num.25.Mascard.de prob.lib.1.in præfat.quæst.
11. num.18.

Idque etiam nota dignum asserebant, qood DD.
de Frangipanis seligendo scripturas pro ipsis facien-
tes, eas ab alijs segregarunt, & postquam ad in-
stantiam D. Ducis citati fuerunt prima vice ad ex-
hiben. eas dumtaxat exhibuerunt, quæ pro ipsis nō
faciebant, vt deponit idem testis ibi, *Quelle, che*
faceuano per li detti Signori Frangipani furono messe
da banda &c. e dopo perche detti Signori Frangipani
furono citati ad instanza del Signor Marchese Strozzi
à restituire le scritture, fù portata vna quãtità di scrit-
ture, che furono tutte quelle, che non faceuano per li
detti Signori Frangipani al Signor Ortentio Lutioli,
che le producesse all'offitio &c. Sicut ergò prima ex-
16 hibitio non fuit integra, ita nec pariter integra
præsumi debet secunda *ex reg. Text. in l. non omnes*
§. à barbaris ff. de re milit. & in cap. scribam de præ-
sumpt. quam bene ad propositum expendit *Decian.*
respons.32.num.41.vers. Quæ coniectura lib. 3. Iuncto
maximè quod antecedens Testis deponit, d. scriptu-
ras selectas in eadem capsa repositas se etiam vidis-
se post reditum D. Marij à bello.

Eoque magis in proposito, quo facta prima ex-
hibitione DD. fratres de Frangipanis medio ipsorū
iuramento asseruerunt omnia bona, omnesque scri-
pturas spectantes ad hæreditatem prædicti Leonis
integrè, & ingenuè, & bona fide deposuisse, nec
quidquam aliud de dicta hæreditate penès se, vel
alias personas de eorum ordine retinuisse *d. Summ.*
17 *nu.9.* Et tamen postmodum coram me alias scrip-
turas exhibuerunt primo non exhibitas, vndè in-
trat, suspicio, quod cæteras alias adhuc retineant,
adeout proindè integra illarum exhibitio allegari
non valeat, vt in puncto firmant *Socc. Sen.cons.190.*
sub num.5.vers.neque valet allegatio cum seqq. libr.2.
Parisi d.cons.57.num.39.40.& 41.libr.1.

18 Et hinc etiam deducebant ipsum admittendum
non esse ad aliud iuramentum, sed amisisse bene-
ficium iuratoriæ cautionis ex doctrina *Bald. in l. &*
qui iurat in princ.C.de bonis author. Iud. poss. quam
sequuti fuerunt *Roman.in l.2.num.39. ff. solut. matr.*
Ias.in l.1.num.23.vers.tertio limita. ff.qui satisd. cog.
& in l.non exigimus. §. Quod diximus num.3.ff.si quis
caution.Seraph.de priuil.iuram.priuil.8. num.9. Vinc.
Mancin.de iuram.par.5.effect.10. num.2. Licet ob so-
19 lam suspicionem existentiæ aliarum scripturarum,
quando, vt hic, agitur de maxima successione, &
graui præiudicio Actoris Rota soleat iuramentum
denegare, vt seruatum fuit *coram Card.Caual.dec.82.*
num.8. & 9. vbi quod hoc casu non attenditur
20 nobilitas petentis iuramentum, nec illius honesta
fama.

Qua-

Digitized by Google

Quatenus verò dicebatur iuramentum non fuisse præstitum de mandato Iudicis cessat ex facto; cum in actis liqueat præstitum fuisse, ita mandante Illustrissimo D. tunc Vrbis Gubernatore, prout similiter cessat ex facto, quod scripturæ fuerint asportatæ de ordine tantummodo D. Pompei fratris, cum approbatio, & scientia D. Marij sic euidens, ex quo eædem scripturæ asportatæ à Domo Leonis ad domum ipsorum de Frangipanis statim apertæ, & selectæ fuerunt etiam in ipsius præsentia, vt deponit idem testis *Summ. nu. 7.* & ipse quoque iurauit alias scripturas non habere, vt ex lectura iuramenti.

21 Ad illud autem, quod testes non percutiant tempus motæ litis, respondebant, quod cum DD. de Frangipanis tenerentur scripturas conseruare, & D. Duci restituere, existentia penès ipsos semel probata suffragatur, vt probat *Castr. cons. 301. sub num. 5. vers. sed certè eum semel lib. 1.* & declarat allegata *decis. 63. coram bon. mem. Coccino.*

Præualuerunt apud DD. rationes, & fundamenta deducta pro D. Duce Strozzio, & propterea cum de ipsius interesse dubitari nequeat, dum scripturas
22 petit, vti proprias ratione dominij resoluerunt non constare de sufficienti exhibitione scripturarum, vtraque parte informante &c.

LEODIEN. DECIMARVM.

3. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Recurrentes ad Curias Seculares, & impedientes quocumque modo executionem litterarum Apostolicarum excommunicantur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatur recurrens ad Curias seculares pro admittenda friuola appellatione, & impedienda executione litterarum Apostolicarum.*

2 *Excommunicantur auocantes per se, vel per alios causas spirituales à iudicibus Ecclesiasticis.*

3 *Executionem litterarum Apostolicarum impedientes fauore, consilio, vel assensu excommunicantur.*

4 *Declaratoria datur contra contumaces, tàm ex dispositione Sacrorum canonum, quàm ex stylo Rotæ.*

5 *Ecclesiastica persona tenetur præcæteris Apostolicæ iurisdictioni obtemperare.*

DECISIO CCXLIV.

Dandam esse declaratoriam contra Carolum de Neuforgie, & Ioannem Rectorem Ecclesiæ de Pleneuaula Domini resoluerunt.

Constat enim de audacia Caroli, dum Alberto eius Nepoti excommunicato aggrauato, & reaggrauato fomentum præstitit curando vt admitteretur appellatio ab ea friuole interposita ad consilium Spirense, & impediendo executionem censurarum mediantibus inhibitione, & præceptis pænalibus ab eodem consilio impetratis Exequutori consignatis, ac ipsius impensis trium scilicet Riadalerorum officiali Leodien. præsentatis *Summ. informantis nu. 1. &* 2. Ex huiusmodi enim recursu ad consilium pro admittenda friuola appellatione, & impedienda censurarum exequutione incidit in excommunicationem comminatam tàm in Bulla cœnæ *fel. record. Pauli V. Bullar. nou. tom. 3. const. 63. vbi* in §. 13. excõmunicantur interponentes friuolam appellationem
1 à grauaminibus, & futura exequutione literarum Apostolicarum ac huiusmodi appellationes admitti facientes, ibi, *Excommunicamus, & anathematizamus omnes tàm* Ecclesiasticos, *quam seculares &c. qui prætendentes friuolam appellationem à grauamine, &c. aut alias ad Curias seculares, & laycam potestatem recurrunt, & ab ea instante etiam &c. appellationes huiusmodi admitti, ac literas, Citationes &c. capi, & reitineri faciunt &c.* eamdemque constitutionem referunt *Sayr. de censur. lib. 2. cap. 17. num. 3. Duard. commen. in eod. Bull. d. §. 13. in vers. Appellationes huiusmodi admitti qu. 4. per tot. & in* §. 14. excommuni-
2 cantur Auocantes per se, vel per alios causas Beneficiales, & decimarum à iudicibus Ecclesiasticis, Auditoribus, & Commissarijs, ac earumdem literarum Apostolicarum executionem fauore, Consilio, vel assensu impedientes, ibi, *excommunicamus, &c. qui per se, vel per alios &c. Beneficiales, & decimarum, ac alias causas spirituales &c. ab Auditoribus &c. auocantes &c. vel executionem literarum Apostolicarum, seù exequutorialium, processuum &c. quo-*
3 *modolibet impediunt, vel ad id fauorem, consilium, vel assensum præstant &c.* idemq; tradunt *Sayr. ibid. d. cap. 17. num. 6. & cap. 18. num. 1. vers. 6. est impedita, Duard. in d. §. 13. vers. sine eorum beneplacito consensu, vel examine qu. 3. num. 2. & in d. §. 14. qu. vlt. 3. concl. per tot. & præcipue sub num. 50. vers. 5. ampliatur cum seqq.* Quam etiam in Censuras in ipsis aggrauatoria & reaggrauatoria comminatas contra conuersantes adiuuantes, ipsumque aggrauatum, & reaggrauatum patrocinantes, ac illi operam consilium, vel fauorem sub quouis prætextu subministrantes *Summar. num. 4.*

Constat pariter de inobedientia, & contumacia Rectoris, qui requisitus pro publicatione censurarũ, prout sibi in ijsdem aggrauatoria, & reaggrauatoria sub pœna ex communis præcipitur *Summ. dict. n.* 4. illas in termino præfixo nec publicauit, nec publicare curauit.

Dum igitur dd. literæ exequutoriales aggrauatoria, & reaggrauatoria personaliter intimatæ fuerunt ipsis Carolo, & Rectori *Summ. num. 3.* ipsique in termino ad parendum ibidem præfixo nullatenus paruerunt, & denique seruati fuerunt 4. termini ad docendum se paruisse, nec de paritione, quinimò de inexcusabili contumacia docto, est locus declaratoriæ tàm ex dispositione Sacrorum Canonum in *cap. Alma mater par. 1. § 6. de sent. excomm.* quam ex in-
4 ueterato stylo huius Tribunalis sic coercendi contumaces, de quo priùs omnium testatur *Mohed. dec. 1. de sent. excomm. Achill. dec. 5. num. 2. eod. tit. Card. Seraph. dec. 1113. num. 3. cum alijs in Vladislauien. manutentionis 23. Mar. 1645. cor. R. P. D. meo Meltio in Cæsaraugust. Distribut. seù Attentator. 25. Maij 1646. coram me, & in Tolet.* Canonicat. 18. *Iunij eiusdem anni coram R. P. D. meo Otthobono*; Attenta præsertim qualitate personarum vtriusque Caroli scilicet, & Rectoris, qui tanquam personæ Ecclesiasticæ, præcęteris tenentur Apostolicæ Iurisdictioni obtemperare *cap. in memoriam 19. distinct.* prout consideratum fuit in dicta Tolet. *Canonic. cor. D. meo Otthobono §. Hic vero.*

Et ità resolutum Abbate, & conuentu S. Lamberti tantum informantibus, ipsis verò Carolo, & rectore citatis per contradictas &c.

ROMANA DE LVRAGHIS.

Veneris 18. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Assignatio, & receptio insolutum pro credito imposterum declarando, nullum habet respectum ad hoc, vel illud creditum.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura id continere videtur, quod continet illa, ad quam refertur.*

Digitized by Google

2 *Decretum vigore cuius fit instrumentum, explicatur ab ipso instrumento.*

3 *Assignatio crediti declarandi, se habet indeterminate ad hanc, vel illam declarationem.*

4 *Declaratio facienda, mutat titulam ipso iure, si sequatur in possidente.*

5 *Assignatio rei, cum declaratione facienda, transfert dominium temporaneum, & renocabile.*

6 *Breue Pontificium habet vim legis.*

7 *Voluntas quandoque metitur à potestate.*

8 *Mandatum generale sufficit ad effectum eligendi, in quam causam cedat solutio, quando creditum est determinandum.*

9 *Molestiæ Iudiciales ab vna parte cessantes, indicant ratificationem partis, & quod amplius acta impugnare nequeunt.*

10 *Ratificatio idem operatur, ac mandatum licet speciale in actu requiratur.*

11 *Sorte extincta, cessant fructus debiti.*

DECISIO CCXLV.

DOmum, de qua agitur, traditam Ven. Congregationi Lateranen cessisse in computum primi partiti anni 1585. non autem secundi 1588. & sic sententiam A.C. esse infirmandam resolutum fuit die 4. Iunij 1646. & in hac resolutione, etiam hodie DD. permanserunt causa quinquies proposita, & acerrime discussa. Dum enim dicta Domus assignata, & recepta fuit pro scut. 13. mill. compensandis in summa: & quantitate pecuniarum in qua eadem Congregatio fuerit declarata creditrix Io: Baptistæ, & hæredum q. Pompilij de Luraghis, satis fit euidens assignationem non fuisse factam determinate pro vno credito magis quam pro alio, sed indeterminatè pro credito in futurum declarando, & proindè dum posteà per subsequutam sententiam bo: me: Iusti Congregatio de anno 1602. suit declarata creditrix vigore primi partiti, consequens est, vt in hanc causam cesserit assignatio vsque ab initio, perindè acsi ab eo instanti facta fuisset declaratio, cum
1 per relationem ad declarationem faciendam, eadem declaratio videatur à principio inesse ipsi assignationi, vt sequendo dispositionem Text. *in l. Asse toto ff. de hæred. instit.* firmatum fuit in præcedenti decisione §. *Hunc autem.*

Nec obstat, quod in Decreto Congregationis Deputatorum sub die 25. Ianuarij 1596. in cuius executionem celebratum fuit instrumentum assignationis, & dationis insolutum, Deputati decreuerint d. Domum Congregationi, & Canonicis Lateranen. insolutum tradere *à conto del loro credito* nulla adiecta qualitate, faciendæ declarationis.

Quia dum in eodem Decreto reseruata fuit instrumenti confectio ad dictamen sapientis, ibi, *Si dia in solutum à conto del loro credito alli Padri della Pace &c. e con le clausule, e cautele dà stendersi nella stipulatione dell'instromento ad dictamen sapientis, & iuxtà stylum &c.* Summ impress. *Primicerij num.* 8. licitum fuit in ipso instrumento explicare, & addere per verba explicita, quæ fuerunt de mente, ac voluntate contrahentium tempore Decreti, vt responsum fuit in *Rom. 4. Dotalis 27. Aprilis 1646. cor. me*
2 §. *Animaduerterunt.* Et sicut Decretum anteà factum inseruit pro declaratione Instrumenti subsequentis, ità etiam subsequens instrumentum præcedens decretum declarat ex congestis ad propositum per *Alex. cons. 52. nu. 24. & 25. lib. 4.*

Prout nec subsistit quod tempore Decreti, assignationis creditum primi partiti non esset in subsistentia certum sed à Deputatis, alijsque creditoribus acritèr controuersum, Nàm contrarium conuincitur ex sequenti facti serie, Decretum enim factum fuit die 25. *Ianuarij, & assignatio die 9. Aprilis* 1596 *d. Summ. num. 8. & 9. & tamen Congregat. sub diebus 14. & 24. Febr. 1595.* obtinuit extrahi omnes & singulas partitas descriptas in libris Luraghi, prout in illius executionem extractæ fuerunt incipiendo ab anno 1585. quo primum partitum initum fuit eodem *Summ. num. 3. & 4.* ac super illis electi fuere Periti, & Calculatores *Summ. Congregationis num. 5. & denique die 2. Martij eiusdem anni 1595.* contra Deputatos, & alios creditores ipsa Congregatio produxit Instrumentum Census scutor. 9. mill. venditi Caffarello, quem Luraghi in primo partito extinguere promiserant, & die 3. eiusdem illos citauit ad docendum Luraghos d. Censum extinxisse, ac 1. Octobris sequentis ipsimet Deputati consenserunt, vt Caffarellus rediret ad primæua iura Census non extincti *d. Summ. Primicerius nu. 7. & 19.* Ex his enim clare patet creditum vtriusque partiti eodem tempore fuisse in iudicium deductum, & prò vtriusque satisfactione pariformiter instatum, adeout sicuti creditum secundi partiti erat in substantia certum, ità pariformitèr erat certum creditum primi. Quod autem dicitur fuisse controuersũ à Deputatis, alijsque creditoribus tollitur ex *Decis. in Roman. erroris calculi 16. Nouembr. 1601. coram bo. me. Iusto,* vbi apparet quæstionem, & controuersiam pependisse dumtaxàt super certis erroribus nonnullarum partitarum in calculo illius commissis; hinc enim fortius conuincitur assignationem nec decretam fuisse determinatè pro vno magis, quàm pro alio, sed indeterminatè pro credito in futurum declarandò, cũ vtrumque eodem modo in substantia certum, futuram tamen declarationem, & liquidationem expectaret.

Et nihil releuat, quod prius declaratum fuerit creditum secundi partiti, in sententia scilicet lata anno 1600. quam primi per aliam sententiam anni 1602. Quia cum assignatio, vt dictum est, fuerit
3 indeterminate concepta non respicit magis tempus primæ, quam secundæ declarationis, ex *Theor. Socci. in l. solemus num. 6. ff. de cond. & demonstr. quam sequuti fuerunt Casanat. cons 4. num. 105. & 100.* alijque relati in altera *Decis §. Similiter.* Non obstante quod sequuta ex prima sententia declaratione crediti secundi partiti, impleta fuerit conditio, & contractus remanserit perfectus, ad *Text. in l. Bones §. Hoc sermone, ff. de verb. signif.* Quia cum dicta prima sententia non fuerit simpliciter prolata, sed cũ expressa reseruatione declarandi aliud creditum eiusdem Congregationis proueniens ex causa primi partiti ibi, *Item Ven. Congregatione Lateranen. vigore primi partiti, & instrumenti anno* 1585. *& alias quomodolibet quarum causarum cognitionem, & declarationem, ac finalem excusationem nobis etiam reseruamus &c. Summ Primicerij veteris positionis n. 8.* Dum idem Iudex inhærendo d. reseruationi subindè illud declarauit graduando Congregationem super omnes in antecedenti sententia nominatos tẽpore posteriores, perindè est ac si in eadem prima sententia illud quoque creditum declaratum, & graduatum fuisset, vt præter deductos *in d. dec. firmauit Rota dec. 1. in fin. vt lit. pend. in nou.* Et statim
4 emanata secunda declaratione mutatus fuit ipso iure titulus primæ, & conuersus in hanc secundam habentem causam anteriorem ineptusque remansit contractus, qui ex prima declaratione reuocabilem perfectionem habuerat, ipsaque Congregatio ex anteriori credito primi partiti cepit Domum possidere per Text. *in l. 3. §. Qui fideic. ff. de hæred. instit. & in l. fun-*

Digitized by Google

l. fundo ff. ad l. faleid. Bald. in l. 2. sub num. 63. vers. Sed ponec. C. de seru. & aqu. Castr. cons. 345. sub num. 5. vers. Perquod patet. & cons. 390. sub num. 11. vers. quinimmò lib. 1. alijsque telatis firmauit Rota dec. 97. nu. 7. & dec. 108. num. 2. cum seqq. par. 5. rec.

Attenta præsertim expressa protestatione specialiter emissa in dicto instrumento assignationis, ibi, *sine tamen præiudicio quorumcumque iurium alijs creditoribus siqui sint, prioribus, & potioribus competen. in euentum, in quem de tali prioritate, & potioritate vllo vnquam tempore legitimè constaret, & non alias &c.* Hinc enim statim ac declaratum fuit creditum anterius euanuit titulus posterioris crediti,

5 qui Dominium, in Congregationem transtulerat temporaliter solum, & reuocabiliter donec, & quousque constaret de credito anteriore, vt respondit *Rota dec. 161. num. 6. par. 4. diu in* Rom. Pecun. *30. Aprilis 1629. coram bo. me. Merlino, & in Lucana successi. 21. Iunij 1630. cor. R. P. D. meo Ghislerio in rec. dec. 270. num. 19. & dec. 394. sub num. 27. vers. Praterea par. 5.*

Sed vlterius hodie Domini existimarunt assignationem vsque ab initio factam fuisse in causam primi partiti, cum ex forma Breuis fa. me. Clementis VIII. motu proprio emanati satisfieri deberet creditoribus illorum de Luraghis iuxta ipsorum prioritatem, & potioritatem, ibi, *Et mandamus Dilecto filio nostro Cam. Apostolica Auditori sine &c. quod statim &c. possessionem, seù quasi omnium, & singularum bonorum, iurium, & actionum &c. ad d. Io: Baptistam &c. spectare &c. ad se anocet, illaque vnicuique ex creditoribus iuxtà tamen prioritatem, & potioritatem ipsorum, & iuxta æstimationem etc. in extinctionem suorum creditorum assiget recepta ab illis cautione de restituendo Prioribus, & potioribus etc. d. Summ. impressio Primicerij num. 11.* Dum ergo Deputati in illius executionem Domum, de qua agitur, Congregationi assignarunt, assignatio præsumitur facta in causam primi partiti, vt cautum fuit in Breue, quod

6 vim legis habet *l. fin. C. de legib. Gabr. cons. 15. in princ lib. 2.* Potius quam in causam secundi contra formã Breuis, & intentionem Pontificis, metiendo volu-

7 tatem à potestate ad *Text. in l. Lucius §. Imperatores ff. ad municip. & l. si quasita ff. de cond. & demonstr. Rota in rec. dec. 682. num. 31. par. 8.*

Et hęc etiam clariùs conuincitur ex ipsa assignatione præmisso enim pro constanti, quod in primo partito simul, & insolidum se obligauerint tam Io: Baptista, quàm Pamphilina de Luraghis; in secundo verò partito Io: Baptista dumtaxàt, dùm assignatio facta fuit pro scut. 13. mill. compensandis in summa, & quantitate, in qua Congregatio fuerit declarata creditrix Io: Baptistæ, & hæredum Pompilij, ac eodem modo ipsamet Congregatio illam acceptauit, & compensare promisit, ibi, *Qua scuta 13. mill. idem R. D. Don Vrbanus Procurator prædictus d. nomine etc. bona facere, & compensare promisit, prout ex nunc compensauit, & bona fecit eisdem DD. creditoribus absentibus etc. in summa, & quantitate pecuniar. in qua dicta Ven. Congregat. fuerit declarata creditrix d. Io. Baptistę Luraghi, & seù heredum q. Pompilij Luraghi etc.* Consequens est necessarium, quod facta fuerit in extinctionem crediti primi partiti, in quo Pompilius, vt dictum est, obligatus reperiebatur, non autem in extinctionem secundi, in quo ipse nec interuenit, nec obligatus fuit.

Comprobantur prædicta; Primo ex subsequutis declarationibus Congregatio enim mediante ipsius Procuratore iteratis vicibus in iudicio declarauit se retinere Domum, de qua agitur ex causa eius crediti prouenientis ex dicto primo Partito, & vigore istarum declarationum se defendit in eius possessione aduersus alios creditores anteriores secundo partito *d. Summ. Primicerij num. 20.* Nec huiusmodi declarationes impugnari possunt ex defectu mandati

8 procuræ, tum quia ad effectum eligendi in quam causam cedat solutio, sufficit generale mandatum ex deductis in dicta *Decis. §. Ex subsequutis*; Tum quia dum Congregatio aduersus dictos creditores secundo partito anteriores retentionem obtinuit, & cessarunt molestiæ ab ipsa tacitè ratificatæ censen-

9 tur, ità vt amplius impugnari non valeant *Rot. dec. 39. num. 1. de Procur. in nou. & dec. 208. num. 4. part. 4.* Tum denique quia superuenit expressa ratificatio Abbatis Monasterij S. Mariæ de Pace Procuratoris generalis ipsius Congregationis, qui ratificando omnia, & quæcumque gesta per dictũ Procuratorem, eumdẽ specialiter substituit in omnibus causis motis, & mouendis, actiuis, & passiuis d. num. 20 quæ ratificatio idem operatur ac mandatum, etiamsi il-

10 lud specialiter requireretur *l. Quod si de special. 27 vbi Bart. ff. de minor. l. 3. §. si Procurat. vbi Dec. num. 2. in 2. notab. ff. quod quisque Iur. sa. me. Greg. dec. 525. n. 5. et bo. me. Buratt. dec. 301. num. 8. ibique Add. num. 19. et seqq.*

Secundo principaliter ex sententia prolata à *bo. me. Merlino 7. Iulij 1627.* in qua Congregatio Lateranen. declarata fuit creditrix Io: Baptistæ Luraghi in scutis 18935. & b. 32. ac damnorum, & interesso occasione secundi partiti, & pro illarum satisfactione illi adiudicata fuerunt rubra 149. Casalis Capicottæ ad rationem scut. 90. monetæ pro quolibet rubro, ibi, *Dicimus etc. constare de credito ipsius Ven. Congregationis Lateranen. cum Io: Baptista Lurago in summa, & quantitate scut. 18935. & b. 32. pro quibus in sententia graduatoria per bo. me. Iustum lata in duodecimo loco occasione conuentionis seù secundi partiti, etc. graduata reperitur, & pro eadem summa etc. fuisse, & esse debita, & eidem Congregationi deberi dãna, & interesse ad rationem fructuum Censuum non ex tinctorum etc. Item Dicimus etc. ad computum summę etc. ac damnorum, & interesse fuisse, & esse eidem Congregationi prò concurrenti quantitate adiudicanda dicta rubra 149. scutor. 14. & quart. 9. partis, & de parte dicti Casalis Capicotta pro indiuiso ad rationem scutor. 90. moneta pro quolibet rubro iuxtà æstimationem, etc. prout illa adiudicamus, & adiudicari, & pro adiudicatis haberi mandamus etc.* Hinc igitur amplius controuerti non potest assignationem factam anno 1596. cessisse in extinctionem crediti primi partiti, aliàs enim si Domus tunc temporis assignata fuisset in causam secundi vtique illud pro concurrenti rata scutorum 13. mill. extinctum remansisset, adeout pro illius satisfactione nullatenus adiudicari valuissent dicta rubra 149. quorum æstimatio præfatam summam excedit, multoque minus declarari potuisset deberi damna, & interesse, cum ea statim extin-

11 cta, & restituta sorte tanquam illi accessoria, cessassent *l. Debitor ff. de vsur. l. si creditrici, & l. si per te C. eod. l. fin. ibiq. notant gloss. & DD. ff. de eo quod cert. loc. Rota Iannen. dec. 61. num. 1. vers. nec per se Rota in rec. dec. 660. sub num. 2. vers. Et ideo par. 3.* alisque ad propositum egregiè relatis dictum fuit in *Romana pecun. 18. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Corrado §. Prætered.*

Ex his itaque steterunt DD. in decisis omisso alio fundamento Compensationis, de quo in hac disputatione non fuit opus iterum differere, cum rationes supra deductæ sufficiãt ad resolutionem causæ.

Et ita vtraque &c.

PERVSINA BONORVM.

14. *Iunij* 1647.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum Fideicommissi dicitur satis iustificata, ex eo quod Testator possedit vsque ad eius obitum bona in eodem loco vbi repetiuntur controuersa, nisi exhibeatur alius titulus, aut constet de nouis acquisitionibus grauatorum in eodem loco, & eo magis si agatur in antiquis vltra 60. Annos in quibus sufficit conuenientia aliquarum demonstrationum, licet adsit discrepantia in alijs.

Grauatus concurrentibus alienationibus cum ommissione inuentarij præsumitur satisfactus de eius detractionibus, & alleganti contrarium incumbit onus probandi. Trebellianicam non potest detrahere grauatus restituere in donatione vti donatarius, prout potest detrahere grauatus in Testamento, vti hæres, & quare?

SVMMARIVM.

1 *Identitas bonorum fideicommissi probatur ex eo, quod Testator vsque ad eius obitum possedit bona in eodem loco, vbi reperiuntur controuersa.*

2 *Declara hoc tantum procedere, dummodò non exhibeatur alius titulus, aut constet de nouis acquisitionibus grauatorum in eodem loco.*

3 *Identitas bonorum optimè probatur ex conuenientia confinium.*

4 *Identitas bonorum probatur in antiquis vltra 60. Annos ex conuenientia aliquarum demonstrationũ licet adsit discrepantia in alijs.*

5 *Identitas probatur ex instrumento locationis bonorum per Testatorem facta bonis in quibus concurrunt omnes qualitates, & demonstrationes, quæ conueniunt bonis controuersis.*

6 *Donatio omnium bonorum tàm præsentium, quam futurorum, comprahendit omnia bona, etiam postmodum, vsque ad obitum per donantem acquisita.*

7 Tutor *non potest inferre præiudicium Pupillis describendo in inuentario Tutelari eorum bono tamquam hæreditaria dum apparet ad illos spectare tamquam fideicommissaria.*

8 *Clausula salutaris per* Tutorem *apposita in inuentario Tutelari, operatur, quod si aliquid in eo esset descriptum, quod in præiudicium Pupilli describendum non esset, habeatur pro non descripto.*

9 *Testis Affinis, vel* Consanguineus *in pari gradu vtriusque collitigantis, pro idoneo reputatur, cum in eo quælibet suspicio cesset, & concurrat coequalis affectio.*

10 *Impubes, maior factus potest testificari, de ijs quæ vidit, vel audiuit in pupillari ætate dummodò esset proximus pubertati, & lex de eo tempore certam ætatem specificè non requireret.*

11 *Impubes etiam Annorum decem dicitur proximus pubertati, ad effectum, vt maior factus possit testificari de ijs quæ vidit, vel audiuit in pupillari ætate.*

12 *Alienationes factę per* Hæredem *grauatum iuncta ommissione inuentarij præsumuntur æquare eius detractiones, & alleganti contrarium incumbit onus probandi.*

13 Trebellianica *detrahi non potest ab eo qui fuit grauatus restituere per fideicommissum non vt hæres sed vt donatarius.*

14 Trebellianica *detractio fuit inuenta fauore vltimę voluntatis, ne scilicet hæredis nomen in vanum assumatur, & grauatus inuitetur ad adeundum, & testamentum valeat.*

15 Trebellianica *detrahi non potest quando ex contractu restitutio fieri iubetur, cum in eo casu cesset ratio, qua fuit inuenta detractio huiusmodi Quartæ.*

DECISIO CCXLVI.

DVm coram me disputaretur cui dandum esset mandatum de manutenendo in possessione prædij, de quo agitur, An scilicet Antonio Pellicciario, vel potius fratribus de Podianis? Antonio concedendum esse responsum fuit, vt in *decision.* 4. *Iunij* 1642. & 12. *Iunij* 1645. Sed reproposita causa 14. *Maij* 1646. DD. dubitantes d. Prædium esse fideicommissarium, & per consequens vti tale spectare ad fratres de Podianis ordinarunt, vt videretur de bono iure, quo dubio hodie proposito responderunt constare de illorum bono iure, cum ex nunc deductis clarè constet hoc prædium spectare ad ipsos vti fideicommissarios Aldæ Auiæ.

Fideicommissum enim, illiusque purificatio ad fauorem dd. fratrum non controuertitur identitas verò, quæ sola negatur, probatur ex depositionibus testium in partibus præuia remissoria examinatorum deponentium Aldam vsque ad eius obitum possedisse quoddam prædium, seù tenimentum laboratum, arboratum, Vineatum, & Cannetatum cum Domibus Columbarijs, puteo, & furno situm in suburbijs Perusię in vocabulo *Monte morcino*, quo loco situm legitur Prædium subhastatum, ibi, *Anno 1630. die 9.* Nouembris *auctoritate etc. Dominus Cæsaris executor etc. retulit se hodie vigore mandati executiui etc. accepisse veram, & realem Tenutam vnius Tenimenti terrę aratiuæ, arboratæ pergolatæ, Vineatæ, et cannetatę cum* Buschetto *Domibus, et Columbarijs in eo existen. in suburbijs Perusiæ in vocabulo Montemorcino Summ. illorum de Podianis nu. 2.* Hinc
1 enim præsumitur, quod sit illud idem ab, Alda, fideicommittente ibidem possessum, dùm non exhi-
2 beatur alius titulus, nec constat de nouis acquisitionibus grauatorum in eodem loco *iuxt. vulg. cons. fulgos. 145. sub num. 2. vers. Porrò si aliunde* quod sequuti fuerunt *Zas. cons. 5. sub num. 19. lib. 1. Peregr. consil. 48. num. 13. lib. 1. & de fideic. art. 44. nu. 22. Fusar. cons. 107. num. 2. & cons. 161. num. 1. & de substit. qu. 618. num. 4.* & probauit *Rota coram* Sa. me. Greg. *decis. 575. num. 9. vbi* Add. *lit.* C. plures alios cumulat in *recent dec. 131. num. 5. vers. Et satis dicitur par. 1. dec. 407. n. 4. par. 2. dec. 42. num. 4. & dec. 129. num. 2. par. 5.* cum alijs in Bonon. *fideic. de* Pancaldis 23. *Ianuary* 1643. *coram me §. Nam quod istud Prædium vers. sed etiam ex alia, & in* Bonon. *fideic. de Nascentorijs* 6. Febr. 1645. *cor. R. P. D. meo Euyas §. fin.*

Idque efficacius in proposito, quo vltra generales illas qualitates, & demonstrationes vnus testis in ordine 4. deponit etiam super confinibus particularibus, scilicet prædium ab Alda possessum confinare ab vno latere cum bonis Patrum d. Montis Morcini, & bonis hæredum Nicolai Bani peruentis ad quosdam de Danzettis, & ab alio cum bonis Armilai Barigiani *d. Summ. numer. 3.* quæ cum etiam
3 conueniant prædio subhastato optimè probãt iden-
4 titatem, præsertim in antiquis exceden. metam 60. annorum, in quibus sufficit conuenientia aliquarum demonstrationum, licet adsit discrepantia in alijs, quæ temporis cursu mutari, vel alterari potuerunt ad *trad. per* Decian. *cons. 12. num. 14. lib. 3. Rot. dec. 87. num. 16. & dec. 160. num. 7. par. 5. rec.* cum alijs in dicta *Bonon. fideic. de* Pancaldis 15. *Febr. proximè prę teriti coram R. P. D. meo Ottobono §.* Ex *quibus conclu-*
5 *denter*. Accedente insuper Instrumento locationis eiusdem prædij factæ anno 1581. per eandem Aldam dicto Iulio Cæsari, in quo pariter conueniunt omnes supradictæ qualitates à Testibus, & in instru-

Digitized by Google

strumento executionis descriptæ, vt respondit *Rot. in Auximana fideicomm. 13. Ianuarij 1640. cor. Reuerendiss. D. meo Decano §. Quo verò ad probationem.*

Nec obstat, quod Iulius Cæsar eodem anno 1581. acquisiuerit quamdam petiam terræ sitam in eodem loco Montis Morcini *Summ. illorum de Pellicciarijs numer. 3.*

Quia cum post d. acquisitionem illam eandem petiam terræ assignauerit Aldæ Matri fideicommittenti in locum nonnullorum bonorum ad illam spectantium, & per ipsum venditorum *eodem Sum. num. 11.* Admisso etiam quod huiusmodi petia contineatur in prædio, de quo agitur, nihilominus per præfatam assignationem effecta fuit patrimonium eiusdem fideicommittentis, & consequenter cadit sub Donatione, & fideicommisso antea ab ipsa factis, quæ nedum præsentia, sed futura compræhendunt ibi, *anno 1577. die 14. Ianuarij &c. honesta mulier D. Alda &c. donauit &c. omnia, & singula bona tàm præsentia, quàm futura &c. & ad ipsam Aldam nunc, & in futurum spectantia, & pertinentia*
6 *&c.* Data enim validitate huiusmodi donationis, quæ in proposito non fuit in dubium reuocata, omnia bona etiam postmodum, & vsque ad obitum per donatricem acquisita donata censentur, vt dixit *Rota dec. 520. sub num. 1. vers. Quia Virginius part. 1. recent.*

Prout pariter nec obstat, quod Tutor eorumdem de Podianis descripserit hoc prędium in inuentario tutelari tanquàm hæreditarium Iulij Cæsaris *dicto Summ. num. 4.*

7 Quoniam dum huiusmodi descriptio ex supra deductis omninò redditur erronea, non potuit Tutor præiudicium inferre Podianis tunc pupillis ex traditis ad propositum *coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 39. num. 2. & 3.* alijsque relatis in *Bonon. fideic. de Rubeis 30. Maij 1646. cor. R. P. D. meo* Corrado *§. quia id non probatur ex sola assertione*; Multoque minùs
8 cum in eodem inuentario apposita fuerit solita clausula salutaris, vt scilicet si descriptū fuisset id quod describendum non esset haberetur prò non descripto ad not: per *Angel. in l. 1. §. Hæc stipulatio nu. 24. vers. si d. hæres ibiq; Imol. num. 14. vers. Item adde ff. si cui plusquam per l. Falcid.* Thesaur. *Inn. quæst. forens.* lib. 1. *quæst. 10. num. 6.* Valasc. *consult. 52. num. 16. et 17 Rota in rec. dec. 287. num. 9. par. 3. & in* Rom. *Separationis Bonorum 20. Aprilis 1646. §. Dum enim assertio vers. vel saltem illi, confirmata 25. Iunij eiusdem anni cor. R. P. D. meo Verospio.*

Deducta contra quartum testem deponentem de confinibus non fuerunt per DD. habita in consideratione, Nam parum releuat, quod sit consanguineus dd. de Podianis dum pariter est in eodem gradu respectu illorum de Pellicciaris, Affinis enim,
9 vel consanguineus in pari gradu vtriusque colitigantis pro idoneo teste reputatur, cum in eo quælibet suspicio cesset, & coequalis concurrat affectio *iuxta* Theoric. *Bart. in l. qui testamento §. quęcumq; nu. 8. ff. de testam. Felin in cap. cum oporteat sub nu. 3. vers. 3. limita de accusat. Bald. cons. 461. nu. 3. lib. 4. & cons. 10. sub nu. 4. vers. Adhoc præterea lib. 5. Alex. cons. 156. num. 8. lib. 5. Franc. Aret. cons. 13. nu. 23. Cephal. cons. 65. nu. 26. Mascard. de prob. lib. 1. concl. 26. nu. 4. vers. Verum tamen aduertas, concl. 68. nu. 7. & concl. 408. nu. 21. Gabr. de testib. concl. 13. nu. 15. et concl. 15. nu. 5. Farinac. eod. tract. qu. 54. num. 45.* quod verò deponat Aldam hoc prædium possedisse de tempore, quo ipse testis erat adhuc impubes, constitutus scilicet in anno ætatis suæ decimo tertio pariter nihil releuat
10 cum impubes effectus maior testificari possit de ijs, quæ vidit, vel audiuit in pupillari ætate, dummodò, prout hic, esset proximus pubertati, & lex de eo tempore certam ætatem specificè non requireret, vt magistraliter docet *gloss. in l. testium fides §. lege Iulia in verbo impubes vers. Sed quæri consueuit ibique* Bart. *num. 2. ff. de testibus, & in §. Testes autem verbo neque impubes, ibique Aret. num. 4. inst. de testam. Abb. in cap. cum nobis num 6. ibique Felin. num 9. de præscript. Et in cap. Pueris numer. 3. de sent. excom. Alex. cons* 83. *num. 23. lib. 5.* Calcan. *cons. 110. sub nu. 8. vers. Nam quod fortius Cuman. cons. 92. num. 2. Cephal. cons. 98. num. 4. vers. Verum quia*, & ad propositum firmauit *Rota dec. 220. num. 7. par. 2. diuers.* vbi quod
11 adhunc effectum proximus pubertati dicitur etiam impubes annorum decem.

Exceptio verò retentionis pro legitima, & Trebellianica facilè tollitur, cum nullum fuerit confectum inuentarium, & constet de alienationibus, *Summ. illorum de Podianis num. 6. 7. & 9.* quæ inte-
12 rim præsumuntur ęquare detractiones, & contrarium alleganti incumbit onus probandi iuxtà sententiam, quam vti veriorem perpetuò sequuta fuit *Rota*, & signanter alijs omissis in *Esina fideicommissi*, 10. Maij *1641. coram me §. Nec obstant tria, & in Romana fideic. de* Capiteferreo 19. *Febr. 1646. cor.* R. *P. D. meo Corrado §. Prædictis autem.*

13 Et vlterius Trebellianica detrahi non potest, dùm cessat qualitas hæreditaria, & Iulius Cæsar grauatus fuit restituere per fideicommissum, non vt hæres, sed vt Donatarius *iuxta claram dispositionem text. in l. mulier. §. vt* Trebelliano *ff. ad sen. consult.* Treb. Bald. *in rubr. de reuocandis ijs, quæ in fraud cred. nu. 9. Rom. in l. Stipulatio ista §. Intèr certam num. 17. vers. vt enim* Trebellianica *ff. de verb. oblig. Ias. in leg. post mortem num. 5. vers. Alius casus est C. de fideic. Alex. cons. 247. circa finem vers. nec est tractan. libr. 6. Aym. cons. 130. num. 11. vers.* Nec *isto casu Molin. de Primogen. Hispan. lib. 1. cap. 17. num. 19. Peregr. de fideicom. art. 51. num. 22. Mart. de success. legal. par. 4. qu. 21. art. 19. nu. 4. Fontanell. de pact. nupt. claus. 4. gloss. 9. par. 4. num. 145. Surd. dec. 144. num. 23.* Detractio enim hu-
14 ius quartæ inuenta fuit fauore vltimæ voluntatis, ne scilicet hæredis nomen in vanum assumatur, & grauatus inuitetur ad adeundum, ac Testamentum
15 valeat, quæ omnia cessant quando ex contractu restitutio fieri iubetur, vt ratiocinatur *Crass. in* §. *Trebellianica qu. 5. nu. 5.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Lunæ 17. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

In contractibus non curatur de modo, nec diuersitas personarum attenditur dummodo id habeatur effectus, & quando per sententiam vulneretur via executiua.

SVMMARIVM.

1 *Contractus factus per acta vnius* Notarij *valet licet mandatum datum esset ad constituendum per acta alterius & nu. 4. vbi rationem habes.*

2 *Procurator faciens contractum cum diuersa persona ab illa quam voluit principalis ritè contrahit.*

3 *Maximè si conditio constituentis non fuit effecta deterior.*

5 *Sententia absolutoria vulnerat viam executiuam.*

6 *Via executiua non vulneratur per sententiam notoriè iniustam.*

DECISIO CCXLVII.

CVM Valerius Mancinus die 23. Aprilis 1642. tanquam Procurator Rainerij à Monte, accesserit, fide-

Digitized by Google

fideiusserit eumdemque Raynerum, vti principalem principaliter, & insolidum obligauerit in quadam Societate Officij scutorum 200. ad fauorem Pauli Roscij conuentua fuit idem Raynerius sic obligatus pro solutione fructuum illius, & præstatione fideiussionis verum quia A.C. per diffinitiuam illam à petitis absoluit introducta causa appellationis in Rota quæsitum fuit an esset relaxandum mandatum & Domini affirmatiuè responderunt, cùm constet de obligatione Raynerij ex publico instrumento Societatis obligatione camerali vallato faciente probationem probatam.

Nec obstat, quod Societas rogata fuerit per acta Galli Notarij A.C. & tamen mandatum procuræ datum esset ad contrahendum societatem per acta Bonincontri de dicto mandato rogati ex illis verbia ibi, *ad ipsius nomen &c. insolidum accedendum, fideiubendum, & promitten. vni, vel pluribus instrumentis societatis Officij vsque ad summam scutor. 200. super quibusuis &c. ad fauorem quarumcumque personarum per acta mei &c.* & sic videratur diuersa societas contracta sine mandato, sufficienter tamen fuit impletum mandatum, dum societas, de qua agitur, rogata fuit per Belgium insolidum cum Pacichello d. Bonincontri successore, vt iustificatur nedum ex assertione eiusdem Belgij, ibi, *Die 23. Aprilis 1642. insolidum D. Pacichello Curæap. Notario societas scut. 200. moneta pro Illustriss. D. Paulo Roscio &c.* Verum etiam ex libro Receptorum ipsiusmet Pacichelli in quo descripta legitur infrascripta partita videlicet *Die 21. Aprilis 1642. Pro rogitu Instrumenti Societatis Officij scut. 200. mandatum insolidum cum D. Belgio rogan. per eundem baio. 40. Sum. informationis num. 2. & 4.* Quia dicta verba, *per acta mei*, videntur, prolata potiùs demonstratiuè, quàm taxatiuè, & proindè quantumuis instrumentum rogatum non esset per acta Bonincontri, vel illius successoris, ad huc contractus societatia sustineretur, & Raynerius
1 validè esset obligatus cum fiuè rogatum fuerit per acta vnius, vel alterius, idem resultet effectus, vt sequendo Doctinam *Castr. in l. stychum qui 6. n. 1. & 2. ff. de legat. 1.* tradit ferè in his terminis alijs relatis *Grat. disc. for. cap. 950. nu. 15.* vbi quod licèt man-
2 datum datum fuerit ad constituendum censum cum Rodulpho, ille verò constitutus apparebat cum Pandolfina, nihilominus sustinebatur, Dum enim habetur effectus, non est curandum de modo, maxime hoc casu, quo conditio Raynerij constituen-
3 tis non fuit effecta deterior ad trad. per *Alex. in l. siquis mihi §. si coram ff. de acquir. hæred.* Eademque
4 verba à Notario potiùs sui lucri causa, quam de consensu, & determinata voluntate constituentis apposita censentur.

Et ita pro informante responsum fuit mandatum esse relaxandum, licèt aliqui ex Dominis dubitarent quod propter sententiam absolutoriam latam ab
5 A.C. vulnerata esset via exequutiua saltim ad effectum, vt ordinariè tantum esset procedendum, vt dixit *Rota diuers. dec. 132. ante nu. 1. part. 2.* Quia tamen obligatio est clara, & ex actis non constat de aliqua exceptione, quæ releuet, sententia ex hactenus
6 deductis apparet euidenter, & notoriè iniusta, adeò vt nisi aliud deducatur interim impediri non possit via exequutiua, quæ per sententiam notoriè iniustam non vulneratur, vt declarando dixit *Rota apud bo: me. Coceino dec. 78. nu. 3. & 4.* vnica tantum &c.

RAVENNATEN. SEV FERRARIEN. DECIMARVM.

Mercurij 26. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Layci quamuis sint prorsus incapaces iuris decimandi, sunt tamen capaces de commoditate percipiendi fructus ad modicum tempus, vel ad vitam, ideòque concessis decimis in dubio ius potius percipiendi fructus, quam ius ipsum decimandi, censetur illis concessum si autem explicitè ius ipsum decimandi, & ius percipiendi fructus concessum fuerit, concessio corruit in totum, nec sustinetur quoad ius percipiendi fructus, & quare? & an concesso iure decimandi, & lapsu longissimi temporis cum subsequura obseruantia præsumatur beneplacitum Apostolicum, & quid vlterius requiratur?

SVMMARIVM.

1 *Layci sunt prorsus incapaces iuris decimandi.*
2 *Decimæ vbi Laycis fuerunt concessæ, licet concessio sustineri non possit, quoad ius decimandi, sustinetur saltem, quoad commoditatem percipiendi fructus, cum id tantummodo concessum præsumatur quod licitè concedi potuit.*
3 *Declara hoc tantum procedere vbi in concessione censeri posset exclusum ius ipsum decimandi, vt puta, si concessæ solum fuerint decimæ.*
4 *Decimæ Laytis concessa, cum possit intelligi, vel de solis fructibus, vel de iure decimandi, in dubio de solis fructibus concessio facta præsumitur.*
5 *Secus autem dum concessio explicitè continet ius ipsum decimandi, tunc enim cum verba restringi non possint ad solam commoditatem percipiendi fructus, concessio corruit in totum.*
6 *Decimarum sola comoditas non censetur laytis concessa, sed etiam ius ipsum decimandi, dum in renouatione inuestiturarum fuit ab eis petitum non solum emolumentum decimarum, sed ipsum ius decimandi.*
7 *Beneplacitum Apostolicum regulariter præsumitur ex lapsu longissimi temporis cum subsequuta obseruantia.*
8 *Layci sunt capaces solius comoditatis decimarum ad breue tempus, vel ad summum ad vitam.*
9 *Beneplacitum Apostolicum ex cursu longissimi temporis cum subsequuta obseruantiæ, tunc solum præsumitur in concessione decimarum facta laycis, quando sola commoditas decimarum fuit concessa.*
10 *Secus autem si sit facta concessio iuris decimandi, eum enim hæc sit à iure improbata, & imperscriptibilis, lapsus temporis eum obseruantia non suffragatur.*
11 *Laycus vt censeatur capax decimarum, & iuris decimandi, non sufficit lapsus temporis cum obseruantia, sed requiritur immemorabilis cum fama priuilegij.*
12 *Constitutio sanct. mem. Paul. V. emanata ad fauorem Ciuium Ferrariensium circa renouationem inuestitura decimarum qualiter sit intelligenda.*
13 *Priuilegio is vti non potest, qui conditionem in eo à Principe appositam non impleuit.*

DECISIO CCXLVIII.

Decisum fuerat *sub die 25. Februarij præteriti*, Capitulo, & Canonicis, Ecclesiæ Rauennaten. dandam esse reintegrationem, eo præcipuè fundamento quia concessiones factæ antecessoribus DD. de Tassonis erant omninò nullæ ex *late in decisione deductis*, quam hodie in repropositione causæ Domini confirmarunt cum ipsis concessum fuerit ius deci-
1 mandi, cuius vti layci sunt prorsus incapaces, *cap. fin. 16. quæstion. 1. cap. Sacrosancta, & cap. Massana de elect. cap. causam, vbi Abbas Falin. & alij de præscript.* resistente etiam Concilio Lateranen. de qua in *cap.*

Pro-

Prohibemus de decim. & in cap. cum & plantare de priuil. vt preter relatos in dict. decisione tradunt Redoan. de reb. Eccles. non alienan. quæst. 63. num. 9. & 12. Conar. var. resol. lib. 1. cap. 17. num. 5. Monet. de decim. cap. 5. quæst. 3. num. 66. & dixit, Rota in Nouarien. decimarum 14. Decemb. 1592. coram Orano, & in Comen. Decimarum 10. *Aprilis* 1595. *coram eodem*.

Non obstat, quod concessiones non solum loquã-
2 tur de iure decimandi, sed etiam de decimis, & iure percipiendi fructus decimales, ideòque licet sustineri non possint quoad ius decimandi sustineantur saltem quoad commoditatem dd. fructuum, cum id tantummodo concessum præsumatur, quod licitè concedi poterat ad trad. per *Redoan. vbi supra dicta quæst. 63. num.* 11.

Obiectum procederet, si verba paterentur hanc
3 interpretationem, & vbi in concessione censeri posset exclusum ius ipsum decimandi, vt pura si concessæ solum fuerint decimæ in quibus terminis loquitur *Redoan. loco alleg.* Tunc enim quia decimæ
4 intelligi possunt de solis fructibus, vel de iure illos percipien. in dubio de fructibus tantum concessio facta præsumitur secus autem, vbi, prout hic, con-
5 cessio explicitè continet ius ipsum decimandi, vt in omnibus concessionibus datis in præterito *Summar. Capituli, num. 2. 3. & 4. cum seqq.* sigillatim ponderatis in alia *d. §. Vnde nihil refert*, tunc enim cum verba restringi non possint ad solos fructus eorumque commoditatem tanquam explicitè comprehendentia ius ipsum decimandi, concessio in totum corruit, vt in his terminis dixit, *Rota in Mediolanen. Rescissionis permutationis 21. Iunij 1597. coram recol. mem. Card. Hieronymo Pamphilio, §. Nec placuit, in Ferrarien. decimar. 23. Iunij 1617. coram Sanctiss. D. Nostro in recent. decis. 545. numer. 2. part. 4. & in Albinganen. Decimarum 25. Iunij 1627. coram bon. mem. Card. Viriti, §. primo quia.*

Quod idem aperte declararunt iidem Tassoni,
6 dum in petitione renouationis anno 1634. non insteterunt pro commoditate, & emolumento fructuũ decimarum, sed pro ipsis decimis, & iure decimandi, ibi, *Ad renouandum in eius personam inuestituram alias factam, &c. decimarum, & Iuris decimandi in Villis, &c. antiquarum inuestiturarum, etc. hodierno Summario Capituli, num. 2.* Hinc enim manifeste deducitur non fuisse concessum solam commoditatem, sed ius ipsum decimandi laycis de iure prohibitum.

Ideò nihil releuat lapsus longissimi temporis
7 cum subsequuta obseruantia ex qua regulariter præsumitur beneplacitum Apostolicum ad not. per *Felin. in cap. Albericus, num. 4. propè fin. de testib.*

Hæc enim præsumptio posset recipi si ageretur
8 de concessione solius commoditatis ad breue tempus, vel ad summum ad vitam cuius layci sunt capaces, vt notae, *gloss. in cap. Quamuis verb. concesserit de decim. Abbas cap. ad hæc num. 2. 3. & 4. eod. tit. Rebuff. quæst. 10. num. 34. Monet. d. cap. 5. q. 3. n. 61. 62. 63. & dixit, Rota decis. 2. de iudic. in nou. & admisit etiam in dict. Mediolanen. rescissionis permutationis d. §. Nec placuit, ac in d. dec. 545. num. 2. part. 4. recent.*
9 tunc enim ex lapsu temporis, cum obseruantia induceretur confirmatio Apostolica sufficiens ad confirmandum actum secus autem, vbi prout hic, facta
10 est concessio iuris decimandi, cum enim hæc sit à iure improbata, & impræscriptibilis lapsus tem-
11 poris, cum obseruantia non suffragatur, sed requiritur immemorabilis eum fama priuilegij, vt dixit, *Rota in Toletana Iuris decimandi 7. Nouembris 1584 coram Blanchetto, in Placentina decimarum 29. Maij 1587. coram Bubalo, §. Sed cum hic in d. Comen. decimarum coram Orano, versic. Ideoque immemorabilis in dict. Mediolanen. rescissionis permutationis, vers. in quibus fuit dictum in Taurinen. decimarum 12. Ianuarij 1607. coram bo. me. Card. Marcomontio, §. supposito autem in d. Ferrarien. decimarum coram S. D. N. sub num. 1. vers. vers. Itaut in concessione in Corduben. de Lucena 26. Febr. 1636. coram bo. me. Coccino in recent. decis. 103. num. 10. par. 7. cum alys in præcedenti decisione, §. Nec sustineri.*

Prout nec suffragatur repetitum obiectum ex *Con-*
12 *stitut. fel. record. Pauli V.* quatenus ponit in §. *Et insuper ad consulendum*, quod decimarum inuestituræ ante 40. annos concessæ ad fauorem Ciuium de nouo fiant in fauorem eorumdem vel aliorum ab ipsis causam habentium quoad decimarum emolumenta tantum ac in §. *Prædict*, vbi absque vlla termini præfixione petendi renouationem, antiquas inuestituras paciter quoad illarum emolumenta tantum Bonifacianæ Constitutioni de Rennouandis concessionibus, & inuestituris subiecit.

Quo enim ad disposita in dicto §. *Et insuper ad consulen.* Domini transierunt cùm responsione data in decisione videlicet, quod cùm huiusmodi facultas petendi renouationem restricta legatur ad biennium, cùm conditione, quod augeatur, Canno, ibi, *De quo ipsi layci teneantur infra biennium proximum accipere inuestituras, seu renouationes prædictas ab Ecclesiasticis personis prædictis, qui aucto tamen Canone pro vtilitate Ecclesiarum, &c.* Et nec intra
13 d. biennium, nec cum augumento Canonis renouatio petita fuerit ex defectu qualitatis per Pontificem requisitæ non possunt vti Constitutione ex doctrina *Bar. in l. 1. §. ait prætor, ff. ne quidin flum. pub. & c Alex. cons. 172. num. 5. lib. 2. cum alys ibidem ad dictis §. Firmata nullitate, vbi vlterius in §. Quod autem dicebatur responsum fuit allegata resti tutioni in integrum.*

Quo verò ad disposita in §. *Et prædicta* licet Pontifex ibidem nullum terminũ ad peten. renouationẽ præfixerit, sed statim concessione finita illas subiecerit Bonifacianæ Constitutioni, attamen de validis tantum concessionibus disponit, vt clarè sonant illius verba, ibi, *Nec non antiquas inuestituras, si quæ extant valida eiusdem Prædecessoris huiusmodi nec non præsentibus, &c. subyciumus, & de cætero, vt præfetur, etiam respectu decimarum quoad illarum emolumentum tantum subiectas esse declaramus, &c.* Dum itaque concessiones, de quibus agitur, sunt omnino nullæ vt dictum fuit sub dicta dispositione nullatenus possunt comprehendi.

Et ità resolutum Capitulo, & Canonicis tantum informan., ponderatis tamen rationibus, quæ pro habenda noua audientia deducta fuerunt ab informantibus pro DD. de Tassonis, qui post modum sæpiùs citati in hac disputatione Informare noluerunt.

FLORENTINA PAROCHIALIS.

Mercury 26. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Beneficium efficitur litigiosum, quando lis introducta est super titulo, & quid si super sola possessione lis calumniosa non inducit vitium litigiosi.

SVMMARIVM.

1 *Lis dicitur introducta per commissionem, citationem ad dicendum contra, & illius reproductionem.*
2 *Obreptionis vitium incurritur per falsam expressionem.*
3 *Beneficium efficitur litigiosum quando causa cõmittitur*

titur super priuatione, & regressu, & nu. 5. & 8.

4 *Vitium litigiosi non contrahitur si quaestio sit super sola possessione.*

6 *Resignatio beneficij transfert in resignatarium proprietatem, & possessionem.*

7 *Regressus operatur restitutionem tam proprietatis, quam possessionis.*

9 *Clausula, quam, & quas facit beneficium litigiosum, etiam si causa commissa est super solo possessorio.*

10 *Lis calumniosa non inducit vitium litigiosi.*

11 *Calumnia ad tollendum vitium litigiosi debet esse euidens, & notoria.*

12 *Causa colorata, & probabilis sufficit ad exclusionem calumniae.*

13 *Actus pendente lite facti non reddunt litem calumniosam.*

DECISIO CCXLIX.

Iannoctius de Attauantibus, qui 4. Kal. Maij 1638. resignauerat Ecclesiam Parochialem, de qua agitur, ad fauorem Dionysij Attauantis cum reseruatione annuae Pensionis ducatorum 250. auri de Camera, & regressu in casum non solutionis vel quod illa nulla, inualida, seu male & nulliter assignata, vel reducibilis esse allegaretur anno 1645. introduxit causam in Rota super regressu ad dictam Parochialem resignatam, & praesentata coram me commissione illiusque vigore expedita solita citatione cum inhibitione, quam postmodum personaliter exequi curauit contra Marcum Antonium Incontrium, ad cuius fauorem anno 1644. antedictus Dionysius eamdem Parochialem cum narratiua, & consensu in d. regressu resignauerat eaque in actis Notarij causae reproducta institit pro propositione dubij, An esset locus regressui, quo proposito die 3. Iulij eiusdem anni 1645. dilata fuit resolutio, in hoc statu Incontrio obtinuit Iannoctius in ipsius iuribus gratiosè subrogari, & Andreas Tortius, qui in concursu per ordinarium habito ad formam Sacr. Concilij Tridentini renunciatus fuerat magis idoneus impetrauit à Sede Apostolica Parochialem praefatam sibi conferri vti vacantem per praedictum Incontrij obitum litterisque huiusmodi prouisionis mihi directis dubitaui an gratia illius esset iustificata, & Domini negatiuè resoluerunt moti praecipuè ex eo, quod ipse Tortius Summo Pontifici expraessè exposuit super hanc Parochialem litem talē non ad fuisse, quę illam faceret litigiosam cuius tamen contrarium apertè conuincitur ex antedictis commissione

1 super regressu, citatione ad dicendum contra, & illius subsequuta reproductione *Summ. Innocty, n.4. 5. & 6.* ex quibus litem esse introductam probat *text. clarus in clem. fin. vt lit. pend.* quam sequuta fuit, *Rot. dec. 4. num. 2. eod. tit. in antiq. & coram sanct. mem. Gregor. dec. 94. num. 2.* Eamque reddidisse Parochialem litigiosam est in his terminis *decis. Put. 67. versic. & sentiebant Domini lib. 2. in correct.* Hinc enim non solum gratia non est iustificata, sed etiam patitur a-

2 pertum vitiū obreptionis, quae incurritur per falsam expraessionem contra facti veritatem *cap. dudum il secundo vers. in super indulgentiam de elect. & capit. si proponente de rescript. alijsque relatis dictum fuit in Bononien. exemptionis 27. Nembris 1628. coram bon. me. Cardinali Vbaldo in recent. decis. 496. num. 2. & 3. part. 5.*

Nec subsistit, quod tunc demum beneficium efficiatur litigiosum, quando scilicet causa committi-

3 tur simul, & semel, tàm super priuatione, quam regressu vt videtur sensisse, *Rota coram Card. Put. d. decis. 67.* secus verò quando prout hic causa committitur dumtaxat super solo regressu, hoc enim casu cum quaestio non sit super titulo, & proprietate dum super sola possessione beneficij non contra- 4
hitur vitium litigiosi ex *gloss. in cap. 1. verb. litigiosa de confirmat.*

Admissa enim prima parte distinctionis de qua *gloss. in c. 2. verb. finita vers. si autem vt lit. pend. in 6.* quam sequuta fuit, *Rota coram eodem Card. Put. decis. 485. vers. sed hoc non obstante d. lib. 2. in Terdonen. Praepositurae 26. Octobris 1601. coram bo. mem. Coccino inter eius impress. decis. 42. num. 3. & in Illerdea. Praeceptoria 7. Februarij 1628. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. fin.* ea ratione quia si quis petit aliquem beneficio priuari, illudque sibi conferri, vel adiudicari, beneficium dicitur litigiosum vt ad propositum notat etiam *Add. ad bo. me. Buratt: decis. 927. nu. 28. & 29.* Secunda nullatenus potest substineri substineretur enim, & procederet si causa commissa esset dumtaxat super priuatione, non autem super regressu, vt egregiè se explicat *d. decis. Put. 67:* secus verò vbi prout hic causa introducta, & cōmissa fuit principaliter super regressu; Tunc enim quamuis in commissione causa priuationis non fuerit expressa, ea tamen subintelligitur, cum non concedatur Assi-

6 gnanti regressus nisi praeuia priuatione Resignatarij, & sicut per resignationem amittitur omnis proprietas, titulus, & possessio beneficij resignati, vt dixit, *Rota decis. 597. nu. 1. part. 1. diuers. & dec. 278.*

7 *part. 2. rec.* Ita etiam regressus operatur restitutionem, & translationem eorumdem proprietatis, tituli, & possessionis *Rot. dec. 427. n. 7. ead. prima part. diuers. Mohed. dec. 11. num. 4. & dec. 13. pariter, num. 4. de renunc.* Ac vigore illius restituitur resignans integraliter ad beneficium resignatum, recuperatque locum, quem prius habebat *Mohed. d. decis. 11. in fin. de renunc. Paris. de resignat. lib. 1. quest. 14. nu. 28. cum alijs per Modern. Lusitan. in pract. exig. pens. q. 19. n. 15. & 16.* Et proindè lis principaliter introducta dicitur super ipso titulo, & proprietate beneficij, quod

8 cum petitum fuerit vti suum vigore praeambulae collationis ad eius fauorem factae omninò remanet litigiosum iuxta opinionem, quam vti veriorem, & communiorem sequuta fuit, *Rota coram fa. me. Greg. decis. 305. sub num. 5. vers. dubium tamen remanet in Romana Cappellaniae 3. Aprilis 1620. coram bon. mem. Coccino in recent. dec. 202. nu. 4. par. 8. in Leodien. Canonicatus 9. Iunij 1621. coram bo. mem. Card. Vbaldo, vers. & nihilominus Domini in dicta Illerden. Praeceptoriae 5. Martij, & 21. Maij 1627. coram bo. me. Manzanedo, & 7. Febr. 1628. coram Reuerendissimo Domino meo Decano, ac in alijs relatis per Add. ad bo. me. Buratt. d. dec. 925. num. 23. & 24.*

Accedente praesertim clausula quam, & quas, vna cum omnibus incidentibus dependentibus, annexis & connexis, totoque negocio principali in commissione apposita quae operatur vt data praeexistentia

9 alicuius collationis, ex qua, vt hic beneficium peti possit vti suum lis introducta dicatur super titulo, & facit beneficium litigiosum, vt tradit *Sarn. in reg. de infirm. resign. q. 34. num. 4. Egid. dec. 618. Cassad. dec. 9. num. 13. de caus. poss. & propr. Caputaq. dec. 152. per totam part. 1. vt dixit Rota in dict. Illerden. Praeceptoria coram Reuerendissimo Domino meo Decano, §. pro cuius dubijs in Messanen. Archipresbyteratus 29. April. 1641 coram me, §. accedentibus praesertim, & in Gerunden. Prioratus 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Bichio. §. Tum etiam versic. maximè verò.* Idque etiamsi causa commissa esset super solo possessorio absque specificatione petitorij, vt dixit, *Rota in Tullen. Cappellaniae 2. Iunij 1627. coram bon. mem. Coccino, & in alijs relatis per Add. ad Buratt. d. dec. 927. n. 31.*

Neque

Neque obstat, quod hoc non procedat quando lis
10 est calumniosa, vt tradunt *Bolognett. decis. 2. de rer. permut. & Cassad. decis. 7. num. 1. de dol. & contum.*

Quia ad istum effectum calumnia debet esse adeò euidens, & notoria, & nullo prætextu cælari valeat
11 ad trad. per *Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 20. n. 110. & seqq. & dixit Rota coram bo. me. Buratt. d. dec. 927. sub num. 10. vers. nam calumnia in d. Messanen. Archipresbyteratus coram me, §. præsertim cum appareat, vers. calumnia enim, & in d. Gerunden. Prioratus coram R. P. D. meo* Bichio, *§. animaduerterunt Domini circa fin.* ac in Bonon. *Parochialis 29. Nouembr. 1646. coram R. P. D. meo Otthobono, § fin.* In proposito autem tantum ab est, quod ad sit ista euidens, & notoria calumnia, quinimò iusta, & probabilis concurrit causa litigandi, petendique regressum. Dum enim Incontrius die 24. Aprilis 1645. iudicialiter comparuit in Tribunali Archiepiscopi Florentini, ibique Iudicium instituit contra Attauantium super nullitate pensionis ad sui fauorem reseruatæ in antedicta resignatione, vt constat ex illiusmet comparitione, & petitione *Summ. Attauantis, num. 3.* factus erat locus regressui expressè stipulato in casu, quo pensio nulla, vel inualida allegaretur, & consequen-
12 ter iustam habuit causam litigandi, cum tamen sufficeret colorata, & probabilis ad calumniæ suspicionem diluendam *Rebuff. in reg. de subrog. gloss. 7. num. 3. Rot. dec. 342. num. 7. part. 1. recent. cum alijs per Add. ad san. mem. Greg. dec. 426. num. 11. & dictum fuit in dd. Messanen. Archipresbyteratus, & Gerunden. Prioratus supra allegatis*; Idque etiamsi idem Incontrius in eodem Tribunali expræsse renunciauerit præfatæ comparitioni, & petitioni *Summ. pred. num. 3.* Quia cum huiusmodi renunciatio facta fuerit post
13 introductā causam in Rota non potuit reddere litem calumniosam, vsque & ab initio, cum præsertim nullæ hucvsque factæ fuerint probationes *Achill. decis. 7. num. 6. vt lit. pend. cum alijs coram bo. me. Buratt. d. dec. 927. num. 11.*

Et ita vtraque &c.

VALENTINA PAROCHIALIS DE MONCADA.

Ven. 28. Iunij 1647.

Litteræ Apostolicæ quando sunt iustificatæ debent executioni demandari, nec per exceptiones requirentes altiorem indaginem debent retardari. Valor beneficij quando probetur. In reseruatione nouæ pensionis est facienda mentio antiquæ, quod fallit in pensionibus impositis à Concilio quia sunt propriè onera non pensiones.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ quando sunt verificatæ, debent exequi.*
2 *Litteræ resignationis à Sede Apostolica impetratæ debent in tempore publicari.*
3 *Confessio resignationis facta à resignante, sufficit pro verificatione resignationis.*
4 *Litteræ promotionis ad ordines probant qualitates ordinati.*
5 *Doctoratus probatur ex priuilegio.*
6 *Relatio examinatorum probat quem esse idoneum ad curam animarum.*
7 *Natiuitas patriæ ex Testibus probari potest.*
8 *Possessio à pronisō capta, præsumitur continuata vsq; ad diem suæ resignationis.*
9 *Substentatio est commensuranda iuxta consuetudinem Regionis.*
10 *Clausula,* Vt commodè substentari valeas *censetur apposita ad fauorem resignantis.*
11 *Valor beneficij contra impetrantem probatur ex eius confessione.*
12 *Valor beneficij expressus per non excessum, non requirit exactissimas probationes.*
13 *Onera beneficij perpetua nō sunt exprimenda in supplicationibus,* & num. 14.
15 *Reseruatio nouæ pensionis sine expressione antiquæ non valet.*
16 *Papam non præsumitur duplici onere voluisse grauare beneficium,* ibid.
17 *Stylus specificus, & particularis non exprimendi in supplicationibus pensiones antiquas per Conciliū impositas præualet stylo generali de exprimendo pensiones ex gratia à Pontifice impositas.*
18 *Pensiones à Concilio impositæ non sunt propriè pensiones, sed onera, & portiones,* & num. 20.
19 *Pensio imponi non potest pro contributione onerum à Concilio impositorum.*
21 *Onera à Concilio super beneficijs imposita non continentur in valore beneficij expresso sed illud minuunt.*
22 *Testes plenè probant contra inducentem.*
23 *Onus lato vocabulo potest dici pensio.*
24 *Expræssio facta ad cautelam non tollit stylum Dataria non exprimendi.*
25 *Subreptio ex generica cognitione Papæ tollitur.*
26 *Exceptio requirens altiorem indaginem non retardat executionem litterarum Apostolicarum.*

DECISIO CCL.

Firmata validitate resignationis Parochialis, de qua agitur ad fauorem Insæ prætendente Murillo omnia narrata in litteris non esse verificata; Du-
1 bitaui An litteræ Apostolicæ essent exequendæ, & cum in omnibus expositis totaliter visæ fuerint iustificatæ, Domini vtraque parte informante affirmatiuè resoluerunt iuxta disposit. *text. in cap. si capitulo, ibique gloss. in verb. exequatur de prabend. in 6. cap. super litteris de rescript. Sarnen. in tract. Bren. numer. 4. ac perpetuò respondit, Rota, & signanter in Bouen.* Abbatiæ *3. Iulij 1645. coram R. P. D. meo Arguellio, §. Ratio resolutionis in Melfiten. Cantoris 2. Martij 1646. coram R. P. D. meo Otthobono, & in Sipuntina, seu nullius Archipresbyteratus* 28. Nouembris *eiusdem anni coram R. P. D. meo Verospio.*

Quod enim Parochialis controuersa solita fuerit conferri Cappellanis Professis militiæ de Montesa, quodque talis esset Michael Thomas resignans iustificatur ex propria confessione ipsiusmet Murilli, dùm illam impetrauit à Sede Apostolica sub præ-
2 textu, quod Insa litteras resignationis in tempore non publicauerit eius *Summ. num. 2.* quæ confessio aduersus ipsum confitentem sufficit pro verificatione narratiuę Egid. *dec. 595. nu. 1. Card. mant. dec. 132. num. 1. Rot. in recent. dec. 700. num. 2. part. 1. & dec. 10. num. 1. part. 2. cum alijs in* Tullen. Prioratus 28. *Iunij 1645. coram R. P. D. meo Arguellio.*

Thomam verò resignatarium esse pariter Cap-
3 pellanum, & Professum eiusdem militiæ probatur ex litteris suæ promotionis ad Subdiaconatus ordinem, in quibus præuia enunciatiua, quod esset Acolitus dictæ militiæ, promotus fuit titulo Religionis,
4 quę probant, vt in simili de qualitate Clericatus, *Gramm. dec. 81. num. 2. sanct. mem. Greg. dec. 78. num. 5.* similiter esse decretorum Doctorem probatur ex publico priuilegio Academię Valentiæ *d. num. 3.* in quo Licentiaturæ, & iuris Canonicis Doctoratus gradu
5 decoratus fuit, *l. si solemnibus vbi Bald. & Salyc. C. de fid. instr. Alex. cons. 107. num. 1. & 3. cum seqq. lib. 7. Mascard. de probat. conclus. 527. numer. 1. & seqq. Rot. dec. 236. num. 11. par. 7. recent.* Esse Idoneum ad cu-

Digitized by Google

9 ram animarum ex relatione examinatorum Vrbis
d.Summ. num.5.vt dixit, Rot.in Pistorien. Parochialis
10. *Maij* 1641. *coram Eminentiss. D. Cardinali Vero-*
spio,§.de 3.conditione,esse autẽ oriundum ex Diœcesi
Valentina ex Testibus formiter examinatis, *vt in*
dict. Melfiten.Cantoria coram R.P.D. meo Otthobono,
7 *§ quod verò Galeatius.*

Præterea, quod resignans à Triennio, & vltra
hanc Parochialem obtinuerit, illamque possederit,
probatur ex eius prouisione de anno 1613. Et ex
8 instrumento publico adeptę possessionis *dict.Summ.*
num.4. quæ continuata præsumitur vsque ad diem
resignationis,donec de contrario doceatur, *l.3.§.in*
amittẽda,ff.de acquir.poss.l.eum qui,ff.de procur. Natt.
cons.400.nu.6. Rot.dec.4.de probat.in non.& dec.401.
num.4.part.2.recent.

Quodque vna cum pensione ducatorum bis cen-
9 tum in resignatione, de qua agitur, sibi reseruata,
alia etiam haberet, ex quibus commodè viuere pos-
set,iustificari videtur ex ijsdem testibus *d. Summ.n.7.*
concludentibus illum præter victum, & vestitum,
quæ ipsi subministrabantur à prædicta Religione,
habuisse etiam quamplures pecuniarum quantitates
ascendentes ad scuta sex mille, quæ inuestita redde-
re potuissent annua scuta 600. nec non bona ma-
terna annui redditus ducatorum 1500. quæ simul
calculata longè exuberabant pro commoda, & ho-
nesta sui substentatione iuxta consuetudinẽ, & mo-
rem propriæ Regionis,vt aduertit, *Rot.dec.257.n.3.*
part.1.recent. Idque eò magis in proposito,quo ip-
10 se resignans obijt nec viuens vnquam opposuit de
defectu huiusmodi conditionis. Dum enim apponi
solet per Pontificem ad commodum, & fauorem
dumtaxat resignantis *Surn.super reg. de trien. qu.39.*
num.4.Card.Seraph.dec.457.num.3. Rot.dec.601.n.3.
part.4.recent.& in Legionen. Canonicatus 23. Ianua-
rij 1644.coram R.P.D.meo Royas, §.minus facit ipso
nõ opponente,vel nulla requiritur iustificatio,vt no-
tat, *Garz. de benef.part.6.cap.2. num.* 280. vel leuis
sufficit, vt in his ferè terminis dictum fuit *in Tri-*
dentina Parochialis 5. Decembris 1646. coram me,
§.quia animaduerterunt Domini.

Valor denique in ducatis bis centum,& cum in-
11 certis vsque ad quatuor centum tàm per ascensum,
quàm per non excessum expræssus probatur pariter
concludenter ex confessione eiusdem Murilli, qui
nedum in supradicta impetratione, sed etiam in al-
tera sub data Pridie Idus Iulij 1642. eius *Sum.n.15.*
valorem huius Parochialis in eadẽ quantitate vtro-
que modo expræssit,vt ponderauit, *Rota in d.* Bonen.
Abbatiæ, §. Valor expræssus iunctis, depositionibus
duorum Testium, *d.Summ.num.6.* qui licet etiam
deponerent de publica voce, & fama sufficerent cũ
12 narratiua valoris per non excessum non requirat
exactissimas probationes ad tradita per *Garz.de be-*
nef.part.5.cap.3.num.198.Caputaq. decis.277.num.8.
part.1.Card.Canal.dec.533.num.6. Rota in recentior.
dec.187.nu.8.part.6.in Ferrarien.Archidiaconatus 20.
Aprilis, & in Fulginaten. Parochialis 25. Maij 1646.
coram me,ac in Beneuentana Canonicatus 8.Februar.
proximè præteriti cor.R.P. D.meo Bichio,§. iustificatio
autem circa fin. sed semiplena sufficiat, *Card.Mant.*
d dec.132.num.4.bo.me.Buratt.dec.255.nu.13. Rot.in
recen.dec.512.num.1.par.3.in d.Melfiten. Cantoriæ co-
ram R.P.D.meo Otthobono,& in Nazarena,*seu Mon-*
tis Viridis beneficij 15.Decembris 1645. *cor.* R.P.D.
meo Verospio.

Constito de iustificatione narratorum,litterarum
executio retardari non potest prætextu repetitæ in-
ualiditatis ob non factam expræssionem duorum
13 Cafficiorum Tritici Seminario annuatim debitorũ,
quorum taciturnitatem gratiam vitiare tenuit, *Rota*
in Valentina Pensionis 25.Maij, & 25.Iunij 1601.co-
*ram bo.me. Card.*Millino.

Iterum enim responsum fuit, deducta in dicta
Valentina Pensionis hodie non applicari, stante re-
centi, & moderno stylo Datariæ, non exprimendi
14 in supplicationibus similia onera perpetua seruata
tempore *san.me.Sixti V. vsque ad fel. rec. Vrbanum*
Octauum,nedùm generaliter in alijs Prouincijs, sed
particulariter in Diœcesi, de qua agitur, vt consi-
deratis, & perpensis fidibus, supplicationibus, pat-
titis, & mandatis extractis ex libris publicis data-
riæ, & Cancellariæ dictum fuit in duabus decisioni-
bus validitatem resignationis plene firmantibus;
cum quarũ fundamentis hodie pariter Domini tran-
sierunt.

Nec contrarium concludunt sex Testes nuperri-
mè pro Murillo examinati, omnes enim per hæc
verba deponunt,ibi,Sò *che è stato,& è stile inconcusso*
osseruato,e si osserua da tutti communemente,&c. dall'
anni detti di sopra, che nelle riserue de pẽsioni per cau-
sa di risegna sopra qualsinoglia beneficij particolarmen-
te Curati di esprimere le pensione vecchie riseruate, ò
in quantità di danari, ò in specie de frutti in qualsino-
glia somma, ancorche siano perpetue ò temporanee à
fauore di Chiese persone,Collegij, ò Vniuersità, è s'al-
cune volte non è stata fatta, ò non si fù mentione, cioè
perche non se è hauuta, ò non se hà notitia da Procura-
tori,e Speditionieri,e questo lo sò,&c. Summario eiusdẽ
Murilli,num.2. Hinc enim duo genera pensionum
sunt distinguenda. Primum scilicet illarum, quæ
per Pontifices ex gratia reseruantur,ac in valore be-
neficij continentur,& in istis,siuè perpetuæ sint,siuè
temporales, viget stylus narratus à prædictis Testi-
15 bus, quod scilicet in reseruatione nouæ pensionis
fieri solet expressa mentio antiquæ; Idemque in
iure cauetur, itaut non facta mentione primæ pen-
sionis secunda nullatenus sustineatur, sed in totum
16 corruat,cum non præsumatur Papam voluisse du-
plici onere grauare beneficium *Cassad.dec.3. num.1.*
& 6. de pension.Caputaq.dec.301. num.1.dec.312.nu-
mero pariter 1.par.2.& decis.86.numer.2.& 3.part.3.
Mohed.decis.11.num 1.de locat.Paris.de resignat.lib.6.
qu.2.num.40. cum seqq. Mandos. reg.33. qu.6.num.7.
8.& 9. & de Signatura gratiæ tit.de pens.vers.Suppo-
suimus antiqua Garz.de benef. part.1.cap.5. num.561.
cum seqq. & dixit Rot.in Regmen. Pensionis 27.Iunij
1636.coram bo.me.Merlino in recent. dec.169.n.1.2.3.
& 4.part.7. Secundum est, quæ non à Pontificibus
ex gratia reseruantur,sed impositæ sunt per Decre-
tum Concilij ad fauorem Seminariorum prout hæc,
de qua agitur; De istis enim, nec verbum quidem,
nullamque mensionem faciunt præfati sex testes, vt
supra examinati, sed in eis seruatur particularis sty-
17 lus non exprimendi quantumuis certa,& specialis
notitia habeatur à Procuratoribus, alijsque expedi-
toribus,particulariter probatus in Diœcesi, de qua
agitur,vt dictum est stylus enim specificus, & parti-
cularis eas non exprimendi præualet generali in
contrarium tangenti solùm pensiones à Pontifici-
bus ex gratia reseruatas, de quo tantummodo præ-
fati testes loquuntur ex doctrina *Bart.in l.2.num.41.*
Cod.quæ sit long.consuet. Paris.cons.25. num.42. lib.4.
Aym.cons.111.num.16.Put.dec.176.nu.6.& 7. lib.3.
in corret.Rot.dec.169.num.9.part.5.& decis.272.nu.3.
part.7.ac in Barchinonen. Canonicatus 15. *Decembris*
1645.coram R.P.D.meo Royas, §.nihil facit.

Insuper animaduerterunt Domini, quod huius-
18 modi pensiones per decretum Concilij impositæ
non

Digitized by Google

19 non sunt propriè pensiones, sed onera, & portiones
detractę ab ipso corpore beneficij, ac applicatæ Seminarijs. Tùm quia pro illorum contributione
pensio imponi non potest vt notat Farin. in collect.
ad eidem Concil. sess. 23. capit. 18. de reform. in declarat.
sub num. 15. versic. pro contributione. Tùm quia ex-
20 præsè disponitur ab eodem Concilio d. cap. 18. sub
vers. quia contigit, ibi, Partem aliquam, vel portionem
detrahent, & eam portionem sic detractam, &c. huic
Collegio applicabunt, & incorporabunt, &c. & pro-
21 inde non continentur in valore beneficij expræsso,
sed illum minuunt ad tradit per Gig. de pens. qu. 96.
num. 2. & 3. Put. dec. 201. lib. 3. in correct. Buratt. decis.
418. num. 1. Add. ad san. mem. Greg. dec. 245. sub nu. 2.
vers. ad istum autem effectum. Ac per consequens de
illis mentio fieri non soler ex deductis in prædictis
decisionibus, & comprobant ijdem sex testes iuxtà
quartum interrogatorium, ibi, L'effetto diuerso, che
io trouo trà pensioni, e pesi, e che li pesi nelle suppliche
non si esprimono, perche si detrahono primieramente
dalli frutti perche quando si dice, che vn beneficio frutti centa scudi s'intende deductis oneribus, al contrario
delle pensioni perpetue, ò tēporali, le quali deuono esprimersi perche non vanno sotto nome delli pesi, ma si deuono pagare dalli frutti espressi, Summariolo Insæ,
nu. 3. Idemque clarius deposuit primus iuxta quintum, ibi: Et in dette suppliche, che io ho spedito non ho
fatto mentione de pesi perpetui à fauore de' Seminarij, e
la ragione è come ho detto di sopra; perche li frutti de'
beneficij si intendono essere quelli, che si esprimono, deductis oneribus, Summ. Murilli, num. 4. Præfati enim
22 Testes contra ipsum Murillum inducentem, plenam
faciunt probationem Ias. in leg. admonend. de iur. iur.
Roman. cons. 104. num. 6. Aym. cons. 201. nu. 7. Bertazz.
cons. crim. 70. num 29. & cons. 193. num. 23. lib. 1. Grat.
discept. for. cap. 552. num. 9.

Nec prædictis aduersatur Bulla san. mem. Gregorij XIII. in hodierna propositione nouiter deducta.
23 Summus enim Pontifex non reseruauit, vt altera
pars prætendit pensiones aliquas Seminario, de quo
agitur, sed dumtaxat confirmauit illius erectionem,
& fundationem factam per Archiepiscopum, tunc
temporis Valentinum approbauitque omnes quantitates tritici, & olei à diuersis Parochialibus illius
Diœcesis per eumdem Archiepiscopum extractas,
& eidem Seminario iuxta dictam dispositionem
Sacri Concilij Tridentini applicatas dict. Summariolo
num. 1. ex traditis per Lotter. lib. 1. qu. 35. num. 9. & 10.
Satisque est, quod applicatæ fuerint Seminario in
executionem Sacri Concilij, vt proinde tanquam
onera in primis, & ante omnia deducenda exprimi
non debeant ex stylo superius adducto, vt etiam admittunt contrarij Testes.

Prout nihil releuat, quod in nonnullis alijs similibus pensionū reseruationibus legatur facta expræssa mentio eiusdem oneris, eodem Summ. nu. 5. Quia
huiusmodi expręssio videtur potius facta ad abundantiorem cauthelam, & exindè non tollit probatū
24 stylum Datariæ illa non exprimendi, vt responditur in decisione diei 18. Maij 1646. §. prout nec obstat.

Et cessat quoad hoc quælibet hæsitatio, quia cum
huiusmodi onera non sint voluntaria, sed necessaria
ex dicto decreto Concilij, quod Pontifex præsumitur optimè scire, vel cogitauit, aut cogitare potuit
super hac Parochiali ad esse hoc onus pro Semina-
25 rio, quæ sola generica cogitatio sufficit pro euitanda subreptione l. qui iure militare, ff. de milit. testamen.
Falin. in capit. nonnulli sub numer. 18. de rescript. Ruin.
cons. 68. num. 4. & cons. 75. num. 16. lib. 1. Hond. cons. 89
num. 27. lib. 1. Cassad. dec. 12. num. 6. de preben. decis. 1.
de priuil. Lap. alleg. 89. num. 6. vers. item licet taciturnitas Rot. coram Card. Seraph. decis. 1445. num. 6. coram
bon. me. Buratt. dec. 883. num. 6. coram bo. mem. Coccin.
dec. 413. num. 7. in recent. dec. 100. num 3. part. 5. & in
Melenitana optionis 5. Martij 1640. coram bon. memor.
Merlino, §. non obstat, quod dictum Breue, vers. & sat
est. Adeò vt illius taciturnitas non sit apta reddere gratiam subreptiriam ex deductis in decisione diei
28. Aprilis 1645. §. praut etiam maximè in proposito,
quo sufficit prolatam exceptionem inualiditatis, seu
subreptionis reddi turbidam ad effectum, vt non
26 possit impediri executio litterarum Apostolicarū,
dum in omnibus alijs sunt iustificatæ, vt in principio dictum est; Exceptio enim requirens altiorem
indaginem, non impedit beneficium l. fin. C. de edict.
diu. Adr. toll. vt tradit R. P. D. Arg. de acquir. poss. q. 3.
num. 154. Ad instar cuius proceditur ad executionem litterarum Apostolicarum Mohed. decis. 13. vt
lit. pend.

Quod dicitur de publicatione non facta infra nouem menses non merebatur allegari, dum præuia
restitutione in integrum facta fuit in termino obtentæ prorogationis.

Et itá vtraque &c.

REATINA VICARIÆ.

Ven. 28. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Institutio deber fieri ad electionem, & nominationem Capituli, & Canonicorum cum approbatione Ordinarij, quando beneficium est vnitum Ecclesiæ Cathedrali, & licet Canonicis appellare à concursu per Episcopum indicto, & electio cum omnibus deinde gestis ab Episcopo post interpositam appellationem redditur attentata, nec sustinetur, quamuis Episcopus esset in quasi possessione eligendi, & continuare prætenderet absq; vitio attentatorum, cum semper ei resistat decretum irritans appositum in Constitutione sanct. mem. Pij Quinti, & quando appellatio etiam extraiudicialis sit attendenda?

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quanda est vnitum Ecclesia Cathedrali, non est locus concursui, sed institutio debet fieri ad electionem, & nominationem Capituli, & Canonicorum cum approbatione Ordinarij.*

2 *Canonici, & Capitulum possant appellare à concursu per Episcopum indicto, quando beneficium est vnitum Ecclesia Cathedrali, & ad eos spectat electio, & nominatio.*

3 *Omnia gesta post interpositam appellationem sunt omnino attentata.*

4 *Appellans non tenetur petere responsionem de Apostolis in ipsa actu appellationis, sed sufficit si illam petat intra tringinta dies.*

5 *Appellatio quamuis fuerit extraiudicialis causat attentata, quando appellatus de ea notitiam habuit.*

6 *Clausula, Quam, & quas, &c. in commissione apposita operatur comprahensionem omnium in progressu causa in litem deductorum.*

7 *Quasi possessio conferendi beneficium vnitum Ecclesia Cathedrali, non suffragatur Episcopo ob resistentiam decreti irritantis appositi in Constitutione sanct. mem. Pij V.*

8 *Decretum irritans inficit titulum, & quamcumque possessionem.*

9 *Prouisiones Apostolica, non immutant statum beneficij, nisi concurrant quadregenaris, Animus, ac intentio Pontificis illum immutandi, ac scientia, & patientia illorum, qui ex hac status mutatione*

Digitized by Google

tione præiudicium recipiunt.

10 *Prouisiones Apostolicæ multo minus immutant Statum beneficij quando fuerunt factæ per viam resignationis.*

11 *Possessio capta post præsentatam inhibitionem nullo pacto à vitio attentatorum excusari meretur.*

12 *Amplia etiam si is qui possessionem apprehendit non fuerit nominatus in commissione cuius vigore inhibitio emanauit, dum commissio non fuit restricta ad certas personas, sed fuit concessa cum clausula, Omnesque alios.*

13 *Commissio dum non fuit restricta ad certas personas sed concessa cum Clausula, Omnesque alios &c. vigore huius commissionis, etiam in ea specialiter non nominatus citari potest, & inhiberi.*

DECISIO CCLI.

POstquam ad fauorem Canonicorum, & Capituli Reatini ipsis solum informantibus resolutum fuit constare de attentatis, & apponendum esse sequestrum, reproposita causa, informantibus etiam Reuerendissimo D. Episcopo, & Petro Scossa in Vicarium electo Domini ex iisdem fundamentis steterunt in decisis.

1 Quo enim ad D. Episcopum, dum Vicaria, de qua agitur vnita fuit Cathedrali Ecclesiæ Reatinæ non erat locus concursui, sed institutio fieri debebat ad electionem, & nominationem Capituli, & Canonicorum cum approbatione Ordinarij, vt latè firmatur in alia decisione, & plenius in *Barchinonen. Parrochialis, seu Vicariæ* 10. *Februarij* 1645. *coram R.P.D. meo Corrada, §. ex quibus informatur.* Ideoque in dicto concursu licuit illis appellare, vt re-

2 sponsum fuit in *Gerunden. Vicariæ 3. Iunij eiusdem anni coram R.P.D. meo Bichio §. in casu autem nostro,*

3 & consequenter tam ipsa electio, quam omnia gesta post interpositam appellationem sunt omninò attentata *cap. non solum de appell. in 6.*

Nec subsistit, quod appellatio interposita die 23. Nouembris 1646. fuerit solum verbalis protestatio de appellando facta per Procuratorem fiscalem Curiæ Episcopalis non autem formalis appellatio.

Suppositum enim corruit ex facto, quia appellatio non fuit interposita à Procuratore fiscali, sed ab iisdemmet Archidiacono, & Canonicis, nec fuit solummodo verbalis protestatio, sed vera, & realis appellatio, vt vtrunque iustificatur ex tenore illius, ibi, *Die 23. Nouembris 1646. pro Ill. & RR. Archidiacono, Canonicis, & Capitulo Cathedralis Ecclesiæ Reatinæ, contra &c. comparuerunt idem, & soluis &c. protestantur de appellando, prout quatenus &c. ex nunc appellant ad S. D. N. eiusque sanctam Sedem Apostolicam, Sacramque Congregationem, omnesque alios Iudices &c. Summ. Capituli præterita positionis nu. 9.*

Quod autem appellantes eodem instanti non petierint sibi de Apostolis responderi, nihil releuat, dum huiusmodi responsionem petierunt, & habuerunt die 6. Decembris sequentis, quo iterum appel-

4 larunt *d. Summ. num.* 10. necessarium enim non est responsionem de Apostolis petere in ipso actu appellationis, dummodo petatur intrà triginta dies, qui est terminus iuris iuxta claram dispositionem *text. in l. Iudicibus, C. de appell. Bart. in l. 1. §. libelli, nu. 8. ff. eod. gloss. in cap. ab eo in figuratione casus vers. sed vtrum ibique, Archidiac. num. 1. Gemin. num. 1. & Franc. pariter num. 1. eod. tit. in 6. specul. tit. de Apostol. lib. 4. num. 15. Ioann. Ferrar. de appell. lib. 2. cap. 6. numer. 143. inter tract. magn. tom. 5. fol. mihi 69. Scacc. eodem tract. lib. 3. cap. 2. quæst. 13. artic. 4. num. 38. Rota decis. 15. sub num. 3. vers. sed quoad Apostolorum de appell. in nou.*

Non obstat, quod præfata appellatio fuerit solum extraiudicialis, & quod desuper fuerit nulla impetrata commissio appellationis, sed commissa solum causa lactationis, & Lactationum super iure eligendi, & nominandi Vicarium.

Quia cum electio facta fuerit contra appellationem, & post illius interpositionem, & vlterius de ea D. Episcopus notitiam habuerit, vt apparet nedum ex decreto de illam insinuando Procuratori fiscali *sub die 23. Nouembris*, sed etiam ex responsione de Apostolis ab ipso data *sub d. die 6. Decembris*, vtiq;

5 fuit manifestè attentata quamuis appellatio fuerit extra iudicialis, vt super *text. in elem. causam de elect.* ibi, *Tunc demum ad sedem eamdem deuolui censemus, cum in appellati aut Procuratoris eiusdem in ipso causa specialiter constituti præsentia interposita fuerit, aut eorum alteri infra mensem, &c. legitimè intimata distinguendo tradit, Lancell. de attent. por. 2. cap. 12. lim. 3. numer. 11. 12. & 25. cum seqq. & firmauit. Rota in dicta Gerunden. Vicariæ coram R.P.D. meo Bich. §. Esto itaque.*

Et hinc facilè cessat, quod dicitur non fuisse commissam causam appellationis huiusmodi, quia cum in tantum fuerit appellatum ab indicto concursu, in quantum illius indictio implicitè continebat electionem non spectare ad Capitulum, commissio Iactationis, & Iactationum continens in specie hunc articulorum, ibi: *Licet ad oratores spectet ius præsentandi, nominandi, & eligendi Vicarium, &c.* benè suf-

6 fragatur, cum præsertim habeat in ventre clausula, *Quam, & quas*, cum omnibus incidentibus, annexis, & connexis, quæ operatur comprehensionem omnium in progressu causæ in litem deductorum, *Sarn. in reg. de infirm. resign. qu. 34. nu. 4. Marches. de comm. por. 1. fol. 200. nu. 63. & dictum fuit in nullius de Correctis 13. Nouembris 1587. coram Comitulo impræss. post eumdem d. part. 1. fol. 231. num. 1. in Romana prætensi spolij 2. Iunij 1614. coram bon. me. Card. Verospio post Pacif. de Salu. dec. 68. nu. 12. & in Cæsaraustana distributionum, seu attentatorum 26. Iunij 1645. coram me, §. quod eo fortius cum seqq.*

Nec minus euitari possunt hæc attentata, eo sub prætextu quod D. Episcopus sit in quasi possessionē conferendi hanc Parrochialem per concursum ex vacatione sequuta *anno 1608. eius Summ. nu. 2.*

Quia præter quod vnicus præfatus concursus nō fuit Pacificus, sed à Capitulo acriter controuersus, *vt ex copia appellationis transmissa in calce responsio-*

7 *nis*, cum ex latè deductis in alia decisione clarè constet de vnione, allegata quasi possessio suffragari nō potest ob resistentiam decreti irritantis appositi in Constitutione *sanct. mem. Pij V.* inficientis titulum,

8 & quamcumque possessionem, vt in his terminis respondit, *Rota coram bo. me. Buratt. dec. 214. sub num. 8. vers. Tum etiam quia coram Card. Caual. dec. 595. sub nu. 4. & seqq. vers. neque visum fuit obstare in recent. decis. 710. num. 6. vers. nec denique visus fuit part. 2. in Dertusen. Vicariæ coram bo. me. Merlino, apud Pasib. de manut. dec. 186. n. 4. cum alijs in Pampilonen. Vicariæ de Stella 16. Iunij 1642. §. & in omnem casum coram me, & in dicta Barchinonen. Parochialis, seu Vicariæ coram Reu. P. D. meo Corrado, §. Nec obstat, quod de Anna.*

Collationes verò Apostolicæ *de anno 1629. eodem*

9 *Summ. num. 3. & 4.* non merentur allegari, cum non sint aptæ immutare Statum beneficij, nisi concurrant quadragenaria, Animus, & intentio Pontificis immutandi, ac scientia, & patientia illorum qui ex hac status mutatione præiudicium recipiunt, quæ tamen omnia hic penitus desunt, vt notant *Canoni-*

sta

Digitized by Google

sta in capit. cum. qui beneficium de preben. in 6. tradit.
Lott. de re benef. lib 4. quest. 34. num. 45. cum plur. seq
& dixit, Rota in recen. dec. 368. n. 4. par. 2. cum alys per
Add. ad san. me. Greg. dec. 434. n. 20. Idque multo mi-
10 nus cum factæ fuerint per viam resignationis, vt
firmauit, *Rot. dec. 360. sub n. 14. vers. quę sane prouisio*
eod. par. 2. rec. & latius in Lucana Iurispatronatus 29.
Ianuary 1644. coram R. P. D. *mea Ghislerio, §. Non*
obstant.

Quo verò ad Petrum Scossam electum Domini
pariter steterunt in decisis, dùm enim possessionem
11 appræhendidit *die 14. Decembris 1646* & sic in
spretũ inhibitionis Rotalis sibi antecedenter perso-
naliter præsentatæ scilicet *die 11. einsdem*, nullo pa-
cto à vitio attentatorum meretur excusari iuxta sen-
tentiam, quam perpetuò tenuit, *Rota in decisionibus*
ibidem relatis.

Nec suffragatur, quod in commissione, cuius vi-
12 gore emanauit inhibitio ipse nominatus nõ fuerit.

Quia cum ea non sit restricta ad certas personas,
13 sed concessa cum clausula, *Omnesque alios, &c.* ipse
etiam in ea dicitur compræhensus, eiusque vigore
citari, & inhiberi potuit perinde, ac si specialiter ibi-
dem nominatus fuisset ad tradit per *Add. in cap. ve-*
niens il secundo num. 8. de test. Put. dec. 24. de Iudit. san.
mem. Greg. dec. 94. n. 3. bo me. Cacc. dec. 380. sub num. 5.
vers. minus etiam facit, Rota in *Romana deuolutionis*
Domus 3. Iulij 1628. *coram bo. me. Merlino post Mo-*
dern. de manut. decis. 243. n. 6. & nuperrimè in Vercel-
len. Prioratus 25. Febr. *praxime prateriti corã R. P. D.*
meo Peutingerio, §. non obstat, & in Romana fideicom-
missi de Marianis 11. Martii prateriti coram R: P. D.
meo Royas, §. nil obstat, quod in dicta cum seqq.

Quod autem dicitur de subreptione, ob non factã
mentionem suæ prouisionis Apostolicæ DD. non
habuerunt in consideratione prout non habuit Si-
gnatura Iustitiæ, quæ adita pro confirmatione nihil
rescripsit, vt in responsione facti pro Capitulo.

Et ità vtraque &c.

BVRGEN. DECIMARVM.

Ven. 28. *Iunij* 1647.

ARGVMENTVM.

Possessio immemorabilis, immò quadragenaria cum
titulo, dant ius percipiendi decimas etiam in aliena
Parochia.

SVMMARIVM.

1 *Quadragenaria titulata possessio sufficit ad præscri-*
bendum ius decimarum.
2 *Immemorabilis cum suis requisitis dat ius percipen-*
di decimas.
3 *Testes annorum 54. deponentes de visu ab annis 40.*
satis probant ius decimandi.
4 *Parocus hebet assistentiam iuris pro decimis.*
5 *Quadragenaria cum titulo, & immemorabilis suf-*
fragatur etiam contra Parochum.
6 *Decima non debentur, sed tantum, congrua portio ei*
qui habet solum exercitium ad ministrationis Ec-
clesia.

DECISIO CCLII.

Constate de bono iure Abbatis Monasterij Beatæ
Mariæ de Nagera super pertinen. decimarum,
quæ colliguntur intra fines Ecclesiæ Parochialis
Oppidi de Argoños, Domini existimarunt eum
constet de illius quasi possessione nedum quadrage-
naria cum titulo, sed etiam immemorabili.

Quadragenaria cum titulo probatur ex Testibus,
Summ. illius. n. 4: deponen. ipsum à 40. annis citra
præfatas decimas exegisse, & percipisse dimissa tan-
tummodo quarta parte in causam fabricæ, & con-
gruæ substentationis beneficiatorum vigore dona-
tionis sibi, eiusque Conuentui factæ per anteceden-
tes catholicos Hispaniarum Reges, de cuius validi-
tate dubitari non potest cum ex priuilegio fel. rec.
Vrbani II. *eod. Summ. nu. 5.* præfatis Regibus, illo-
rumque successoribus concessæ fuerint omnes deci-
mæ percipien. è Terris, quas à Saracenorum mani-
bus recuperassent, vt sequen. Doctrinam *Innoc. in*
cap. dudum de decim. firmatum fuit in vltima decisio-
ne huius causæ super manutentionis *13. Nouembris*
1643 coram me, §. Vltra quod, huiusmodi enim qua-
dragenaria titulata possessio sufficit ad acquiren. &
1 præscriben. ius decimarum etiam in aliena Paroc-
chia, vt probat *tex. in litteram capit. ad aures de pra-*
scripti, ibi, *ad aures nostras peruenit duas Ecclesias*
litigasse super decimis, quas vna earum in alterius Pa-
rochia annis 40. possidet tua fraternitati tenore præsen-
tium innotescat, quod de iure meliar est conditio possi-
den. quia quadragenalis, præscriptio omnem prorsus
auctoritatem excludit, ibique *gloss. in dict. vers. Qua-*
dragenalis Abb. cons. 94. num. 2. lib. 1. Couar. var. resol.
lib. 1. cap. 14. n. 7. Rebuff. de decim. q. 13. nu. 60. Monet.
eod. tract. cap. 5. q. 5. n. 107. & dixit, Rota coram ba. me.
Coccin. dec. 485. n. 2. eoque magis contra Beneficia-
tos huius Ecclesię de Argoños, qui nunquam pro-
barunt se fuisse in quasi possessione has decimas exi-
gen. vt consideratum fuit in *d. decisione coram me, &*
tradit Monet. d. cap. 5. qu. 4. sub num. 117. versic. Item
ad hoc.

Prout pariter immemorabilis probatur ex alijs
2 Testibus *eod. Summ. d. num. 4.* & 6. deponen. à 60. an-
nis, & vltra, de quibus memoriam habent semper vi-
disse, & audiuisse Abbatem præfatum percipere, &
exigere præfatas decimas relicta quarta parte in
causam supradictam, & ita etiam audiuisse ab eorum
senioribus, & maioribus, nec vnquam contrarium
vidisse, vel audiuisse, & de publica voce, & fama per
verbum fuit, & est *gloss. in c. 1. verb. memoria de pra-*
script. in 6. Alex. cons. 16. num. 16. lib. 5. Paris. cons. 27.
n. 96. lib. 1. specul. lib. 2. tit. de probat. §. probare, nu. 20.
vers. vlt. quæsitum Couar. in relact. regul. possess. malifid.
par. 2. §. tertio n. 7. Malin. de primog. Hisp. lib. 2. cap. 6.
n. 31. Gabr. de præscript. conclus. 1. n. 74. & dicit, Rota
dec. 360. n. 13. p. 2: recent. coram san. me. Greg. dec. 196.
n. 1. & coram bo. me. Buratto dec. 673. n. 1. & speciali-
ter super iure percipien. decimas *Rebuff. vbi supra*
d. q. 13. n. 94. Monet. pariter vbi supra cap. 5. q. 3. n. 76.
& dictum fuit in Cordubeu. decimarum de Lucena 15.
Iuny 1635. coram bon. me. Coccino *in rec. dec. 56 nu. 6.*
& 7. part. 7. quæ proindè suffragatur personis pro
acquisitione iuris deciman. *Cresc. decis. 1. de decim.*
Monet. d. cap. 5. q. 5. sub n. 118. vers. & quod sola Card.
3 *Caual. dec. 258. n. 3.* quamuis satis fuissent Testes an-
norum 54. deponen. de visu ab annis 40. *Paris. dicto*
cons. 27. n. 97. & cons. 104. n. 24. lib. 1. Couar. in dict. § 3.
n. 7. vers. Testes *verò Gabr. d. conclus. 1. nu. 83. Rebuff.*
d. quæstion. 13 n. 99. Caputaq. dec. 290. part. . . . Card.
Seraph. dec. 1102. n. 5. & dec. 1179. nu. 1. Rosa dec 254.
nu. 1. & 2. dec. 445 n. 2. part 1. & dec. 148. nu. 3. part. 2.
recen. cum aliis per Add. ad sa. me. Greg. dec. 298 n. 12.
& in d. Corduben. decimarum de Lucena coram bon. me.
Coccino, num. 3.

Nec obstat, quod præfati beneficiati ratione curæ
habeant intentionem fundatam *in cap. fin. de Paroch.*

Quia præter quod quadragenaria quasi possessio
5 cum titulo, & immemorabilis suffragantur etiam
contra ipsum Parochum iuris assistentiam haben.
pro decimis in sua Parochia, iuxta dispositionem
superius allegat Textus *in d. cap. de præscript. ad au-*
res, & admisit, Rota coram bo. me. Coccin. dict. dec. 485.
num. 7.

Digitized by Google

num.7. & relatis plenè firmatū fuit in dicta decisione super manutentione dùm ipsi habent solū exercitium administrationis huius Ecclesiæ non possunt prætendere decimas, sed illis sufficit congrua portio iuxta Constitutionem Synodalem ipsius per Abbatem assignata in concordia inita anno 1585. *Sum. num. 8. vt tradit Abb. in cap. extirpan. §. quia verò in repetitione, num. 15. de praeben. sanct. mem. Gregor. decis. 174. num. 3.*

Et ita resolutum per contradictas &c.

IANVEN. FRVCTVVM DOTIS.

Luna 1. Iuly 1647.

ARGVMENTVM

Tertius veniens ad causam an debeat docere concludenter de interesse, vel solum coloratè, & quando impediat executionem etiam rei iudicatæ?

SVMMARIVM.

1 *Admissio ad causam non denegatur docenti de interesse etiam apparenter, & coloratè*, & num. 2.

3 *Tertius veniens ad causam impedit executionem, si doceat de suo interesse concludenter.*

4 *Declara quando venit dependenter à iure collitigantium, & ad illorum defensionem secus si independenter, & pro defensione sui iuris.*

5 *Executio etiam rei iudicatæ vel conformium impeditur per tertiū venientem independenter, & iure proprio, licet apparenter solum doceat de interesse.*

DECISIO CCLIII.

D. Barbara Spinola, ad cuius fauorem cessa fuerunt loca quinquaginta Montis fidei, de quibus agitur à D. Ioa. Baptista ab Auria eius filio institit coram me pro remouendis impedimentis impositis super iisdem locis ad instantiam D. Marchionis ab Auria eius viri, ac Patris eiusdem Io. Baptistæ, & pro illorum remotione bis capta resolutione in actu expeditionis causæ idem Io. Baptista præsentauit commissionem admissionis ad causam mihi directam, cum solita clausula, constito de interesse, quare dubitaui an de illo constet, & affirmatiuè fuit resolutum; Dùm enim D. Io. Baptista prætendit cessionē eius nomine factam esse nullam de ipsius interesse non potest dubitari, cum ad effectum simplicis au-
1 dientiæ, de quo agitur sufficiat, quod de eo constet apparenter, & coloratè iuxta doctr. *Abb. in cap. veniens il secundo num. 9. & 10. ibique Felin. n. 13. & 14. de test. Dec. in l. fin. n. 16. C. de edict. Diu. Adr. toll.* eamque perpetuò sequuta fuit *Rot. & signanter alys omissis in Romana de Alexy 29. Februar. 1644. coram me.*

Nullitas autem d. cessionis inter cætera principaliter deducta fuit ex Statuto Ianuen. *libr. 4. capit. 20. §. Masculi maiores, & §. vltimo dispomente*, quod masculi maiores 25. annis existentes in Patris, vel Aui paterni potestate non possint se obligare contrahere, nec in Iudicio comparere, nisi de consensu Patris vel Aui, in cuius potestate fuerint, quodque si in aliquo huiusmodi solemnitas defecerit, contractus, & obligationes non valeant, sed sint ipso iure irritę, & nullæ, & præsumantur simulatæ etiam quod interuenerint iuramenta, & aliæ solemnitates *Summ. Io. Baptiste, nu. 3.* Hinc enim dum in præfata cessione consensus Patris dict. Io. Baptistæ nec interuenit, nec re-
2 quisitus fuit negari nō potest quin detur fumus nullitatis sufficiens pro admissione ad causam.

Non obstat, quod agatur de impedienda exequutione seù processu vlterioris exequutionis ideoque nisi Io. Baptista ostendat se esse possessorem, ac plenè, & concludenter doceat incontinenti de ipsius interesse ad causam admitti non valeat cum rrtai dationc ex allegatis *Marchesi. de commiss. part. 2. tit. de commun. quand. tert. ad caus. admitt. §. vnic. numer. 12. fol. 255.*

Fuit enim responsum prædicta procedere in puris terminis *l. is à quo, & l. seq. ff. de rei vendic.* quando
4 scilicet tertius venit ad causam dependenter à iure collitigantium, & ad illorum defensionem, Tunc enim non potest impedire exequutionem cum sua non intersit quod res ab vno potius, quam ab altero possideatur, vt ponderauit *Rota dec. 604. nu. 2. p. 1. & dec. 539. sub nu. 10 vers. eum tamen part. 4. & dec. 387. n. 8. p. 6. rec.* secus verò quando prout hic, tertius venit ad causam ex persona, & iure proprio independenter à iure collitigantium, & pro defensione sui iuris. Tunc enim, & si apparenter solum doceat de interesse impedit vlteriorem processum, & retardat exequutionem, vt sequendo *Innoc. in d. cap. veniens il secundo, num. 3. de testib. firmauit Rota coram Card. Seraphin. dec. 1152. n. 1. & 2. alysque relatis in Toletana decimarum de Capilla 19. February 1593. coram rec. mem. Card. Hieronymo Pamphilio in rec. dec. 17. n. 1. 2. 3. & 4. cum seqq. part. 3.* vbi quod hoc procedit
5 etiamsi agatur de impedienda exequutione rei iudicatæ vel trium sententiarum conformium, & *in Bononien. de Marzolis 21. Febr. 1620. coram bo. me. Remboldo pariter in rec. dec. 185. n. 4. & 5. par. 8.* vbi quod ita quotidie practicatur.

Et ita vtraque &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE SPIRITIBVS.

Luna 1. Iuly 1647.

ARGVMENTVM.

Expensæ factæ pro recuperatione, & defensione rei fideicommissariæ detrahuntur per hæredem grauatum. Quæ sint expensæ iudiciales, & quæ extraiudiciales. & an omnes reficiantur?

SVMMARIVM.

1 *Hæres grauatus detrahere potest ex bonis fideicommissarys quidquid impendit pro illorum defensione, & recuperatione.*

2 *Expensa facta ab herede granato pro defensione rei non compensantur cum fructibus perceptis.*

3 *Fideicommissario reficiuntur expensæ etiamsi lis sopita fuerit per transactionem.*

4 *Expensæ reficiuntur licet granatus non recuperauerit bona, sed pretium.*

5 *Expensa si non sint promissa, terminato iudicio amplius peti non possunt.*

6 *Expensa iudiciales registri, citationum, examinis Testium, extractionis scripturarum, & similium vsq; ad obulum reficiuntur.*

7 *Aduocati, & Procuratores pro eorum honorarys recceptas facere non solent, nec debent.*

8 *Expensa extraiudiciales pro honorarys Patrocinantium, & mercede copistarum de stylo Rotæ reficiuntur saltem in parte.*

9 *Maximè si non agatur de præiudicio collitigantis.*

DECISIO CCLIV.

Lata à R.P.D. meo Bichio sententia immissionis ad fauorem Michaelis hæredis fideicommissarij q. Ioannis de Spiritibus in possessionem bonorum fideicommissariorum d. q. Ioannis tàm intus Vrbē, quam extra existen. coram me in secunda instantia emanatis decisionibus super illius confirmatione pro rata scutorum 1460. Partes deuenerunt ad concordiam, in qua conuentum fuit, vt pro bonis fideicommissarijs Romæ existen. soluerentur Michaeli scuta 1400. inuestienda pro fideicommisso ad fauorem aliorum vocatorum iuxta resolutiones factas in causa bonorum verò extra Vrbem existen. relaxaretur eidem Michaeli possessio prout actualiter

fuit

Digitized by Google

fuit relaxata pro fructibus autem vsque tunc decursis, & decurrendis vsq; & per totum mensem Iunij præteriti soluta fuere scuta bis centum, cũ hoc quod neque pro sorte, neque pro fructibus vsque & in eam diem decurrendis quicquam amplius prætendere possit vt in apoca concordiæ ab vtraque partiũ subscripta, & apud me existen.

Verum quia in concordia nihil dictum fuit de expensis sed amicabiliter inter partes conuentũ quod super hoc disputaretur dubium in Rota, & casu quo deberentur detrahi expretio scut. 1400. inuestiendi pro dicto fideicommisso dubio hodie proposito, an impensæ sint per Michaelem liberè detrahendæ, & pro qua rata DD. detrahendas esse dixerunt vel pro rata inferius exprimenda.

Quod enim detrahi possint visum fuit indubitatum ex dispositione *textus in l. vbi pure, §. qui in detrahendis, ff. ad Trebell.* vbi Imperator expræsse di-
1 sponit hæredem grauatum distrahere posse ex bonis fideicommissarijs quicquid impendit pro illorum defensione, & recuperatione, quod idem tradunt communiter Doctores *in l. fin. §. in computatione, C. de iur. deliber. & sæpius firmauit, Rota dec. 517. nu. 6. par. 4. diuers. coram fa. me. Greg. dec. 197. n. 1. cum seqq.*
2 *vbi num. 4.* quod non sunt compensandæ cum fructibus perceptis.

Idque non obstante, quod lis per concordiam fuerit terminata, quodque Michaeli non fuerint restitutæ Domus fideicommissariç, sed solutum pretium. Quia obligatio reficiendi expensas intrat etiam vbi
3 non fuit obtenta sententia fauorabilis, sed lis sopita per transactionem cum adhuc tunc dicatur res fideicommissi vtiliter gesta, vt in terminis tradunt *Emilian. cons. 15. nu. 5. Roman. in supracit. dec. 517. n. 6. p. 4. diuers. cum alijs relatis à Modern. Foroliuien. & verbo edificare conclus. 62. sub num. 120. vers. & licet aliqui dicant:* Et vbi etiam grauatus non recuperauerat
4 bona, sed pretium, vt in puncto dixit, *Rot. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 53. n. 10.* reddens optimam rationẽ quia in hoc pretium succedit loco bonorũ, & pecunia acquisita ex transactione super bonis fideicommisso subiectis possidetur ex antiquo titulo fideicommissi, & est restitutioni subiecta prout hic expræsse cautum fuit.

Ideò nihil refert, quod in transactione non fuerint
5 promissæ expensæ adeò vt terminato Iudicio amplius peti non possint *l. terminato C. fruct. & lit. expens.* oretenus enim fuit præseruata actio illas petendi quatenus de iure deberentur, ex prætio fideicommissi ideòque fuit etiam preseruata facultas Iudici super hoc pronunciandi, adeòvt hodiè illarum refectio euitari non possit, vt supra probatum fuit. Illa verò scuta 200. in actu transactionis exbursata non fuerunt soluta taxatiuè pro expensis, sed solum pro fructibus, vt apparet ex d. apoca.

Quo verò ad quantitatem, Domini distinxerunt
6 expensas Iudiciales ab extraiudicialibus; Iudiciales enim videlicet registri citationum, examinis Testiũ, electionis Peritorum, & extractionis scripturarum. Quia certæ sunt, ex quo liquent ex actis ad text. in *l. prima C. de sent. quæ sin. cert. quant. profer.* dixerunt reficiendas esse vsque ad obulum, prout in lista data ascenden: in totum ad scuta 200. & bon. 37 cum earum solutio iustificetur ex quietantijs, & receptis factis à Notarijs causæ, vt in proposito firmauit *Rot. in Valentina expensarum 4. Iulij 1618. coram Sanctissimo D. Nostro, & in Parmen. expensarum 23. Maij 1640. coram Eminentissimo Domino Cardinali Panzirolo vers. prima igitur partita.*

Extraiudiciales vero pro honorarijs Procurato-
7 ris, & Aduocati, & mercede Copistarum licet receptæ non exhibeantur, ex quo regulariter de huiusmodi honorarijs receptæ fieri nõ solent nec debent ad text. *in l. 1. §. proindè ff. de var. extraord. cognit. vt dixit, Rota in Romana expensarum, 6. Nouemb. 1617. coram Sanctiss. D. N. quæ est decis. 569. num. 1. p. 4. rec.* Quia tamen de stylo Romanæ Curiæ cæterorumq; Tribunalium lites fieri non solent sine huiusmodi expensis, Domini sequentes mediam viam arbitrio boni viri, & animaduerso, quod causa fuit in Rota proposita per duodecim vices cum Procuratore, & Aduocato, prout ego singulas positiones diligenter perquisiui arbitrati sunt in scutis viginti pro qualibet propositione in totum facien. scuta 240. iunctis
8 etiam alijs scutis octo pro expensis factis in Signatura Iustitiæ, quas omnes reficiendas esse dixit *Rot. in d. Romana expensarum 6. Nouembris 1617. & prius 23. Ianuar. 1616. coram Sanctissimo D. N. pariter in rec. dec. 209. n. 1. par. 4. & in dicta Parmen. expensarum coram Eminentiss. D. Cardinali Panzirolo vers. tertia est scutorum.*

Quas omnes in totum constituentes summam scutorum 448. 37. Domini eo faciliùs mandarunt
9 refici quia hodiè non agitur rigorosè contra collitigantem vt proprijs expensas reficiat, quo casu Rota strictius procedit in illarũ taxatione sed agitur cõtra bona fidei cõmissaria, seu vt grauatus illas liberè detrahat ex præfatis bonis, quo casu, cum non agatur de præiudicio collitigantis, sed solum de subleuamine eius, qui expendit pro recuperatione fideicommissi facilius indulserunt refectionem tantæ quantitatis.

Et ita vtraque &c.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS DE LYNAGO.

Luna 1. Iulii 1647.

ARGVMENTVM.

Ius Patronatus potest donari sicuti etiam ius præsentandi consensus ordinarij sufficit quod superueniat post donationem, & ex quibus probetur pertinentia?

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super statu beneficij, & executioni iuris Patronatus demandata facit Ius quoad omnes.*
2 *Præsentationes effectuata probant pertinentiam Iuris præsentandi, seu Patronatus.*
3 *Præsertim si lis non agatur cum ordinario sed inter Patronos, vel præsentatos.*
4 *Ius patronatus cum consensu, & confirmatione ordinarij donari potest laycis à layco.*
5 *Ius præsentandi eodem modo in alterum per donationem transfertur.*
6 *Consensus, & confirmatio ordinarij non exiguntur in ipso actu donationis.*
7 *Dummodo superueniat antequam vacatio Ecclesiæ contingat, & quæratur Ius tertio per præsentationem.*

DECISIO CCLV.

VAcante vsque & de anno 1616. Ecclesia Parochiali Sancti Martini Oppidi de Linago de Iurepatronatus Laicorum Gregorius Faxardo ad illã præsentauit Antonium eiusdem cognominis, & Ioannem Dominguez filij verò, & hæredes Andreæ Pensado Io. Coton. lite inter ipsos orta ordinarius Compostellanus sententiam pronunciauit præsentatos à Gregorio esse instituendos; Vndè ego in gradu appellationis dubitaui an præsentatio facta in personam d. Ioannis Coton suffragetur, dubioq; per contradictas proposito affirmatiuè fuit resolutum.

Quod

Quod enim præfata Ecclesia sit de iurepatronatus Laycorum controuerti non potest à Gregorio, nec à præsentatis ab ipso, dum ad eam vti talem præsentauit, & respectiuè præsentati fuere quod verò ius præsentandi spectet ad filios, & hæredes dicti quond: Andreæ Pensado ex sequentibus iustificatur.

Anno enim 1519. ea vacante per simplicem renunciationem ad illam institutus fuit Petrus Munez præsentatus à Mentia Perez Patrona *Summ. Informationis, nu.4.* Cui mentiæ successit Gundisaluus Munis, & Gundisalbo Matens Vorela, qui anno 1563. obtinuit ad sui fauorem sententiam diffinitiuam in qua declaratum fuit se esse illius verum Patronum vti hæredē dicti Gundisalui hæredis mētiæ, *eod. Summ. num,5.* Huiusmodi enim sententia in Iudicatum transacta ob non interpositam appel-
1 lationem, & exequutioni demandata tanquam lata super statu beneficij facit ius quoad omnes vt argumento *l. Ingenuum ibique gloss. & DD. ff. de stat. hom. dixit, Rota coram Card. Mant. dec. 350. nu.4. in recent. dec. 312. n. 19. par. 1. in Pistorien. Plebaniæ 24. Martij & 23. Iunij 1623. coram* Nanarro, *post Modern. Pisan. de iurepatr dec. 84. n. 4. & dec. 85. n. 2. alijsque relatis in Aquilana iurispatronatus 24. Ianuar. 1646. coram R. P. D. meo Corrado, §. Pertinentia verò.*

Successit dicto Marco Verela Rodericus Pulgosus, qui vti verus Patronus præsentauit anno 1573. Antonium Faxardum, & anno 1599. Petrum Gonte, quæ præsentationes suum effectum sortitę fuerunt *Summ. nu. 6. & 7.* vt etiam deponunt tres
2 Testes *num.10.* ex præsentationibus enim effectualis probari pertinentiam iurispræsentandi, seu patronatus tradunt *Abb. in cap. querelam nu.4. & 5. cum seqq. de elect. Card. Zabarell. in clem. 2. n. 5. vers. quinto quæro de iurepatr. Dec. consil. 126. sub num. 3. vers. & hoc etiam, Rota in rec. dec. 176. num. 1. par. 4.* vbi quod hoc
3 tanto magis procedit quando lis non agitur cum ordinario, sed inter Patronos, vel præsentatos prout hic, quo casu leuiores probationes sufficiunt iuxta opinionem *Rotæ, & dictum fuit in Sulmonen. Beneficij 25. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Pentingerio.*

Præfatus verò Rodericus donatione pura, & irreuocabili inter viuos vsque & de anno 1612. donauit dictum ius præsentandi Andreæ Pensando, & eius hæredibus quæ confirmata fuit ab Archiepiscopo Compostellan. die 23. Iunij 1636. illusque vigore sequuta vacatione die 24. Iulij eiusdem anni filij, & hæredes dicti Andreæ Donatarij Ioannem Coton informantem præsentarunt *d. Summ. nu. 8. & 9.* sicut
4 etiam accedentibus consensu, & confirmatione Ordinarij iuspatronatus donari potest Laycis, à Layco. *cap. illud de iurepatr. & cap. vnic. eod. tit. in 6. Lamber. hoc eod. tract. lib. 1. part. 2. qu. 1. art. 1. sub num. 3. vers. & ideo possemus Caputaq. dec. 287. num. 1. par. 1. bo. me. Coccin. dec. 106. num. 5. dec. 453. nu. 1. & 2. & dec. 464. num. 6. & 7.* & per huiusmodi donationem transfertur in extraneos Donatarios in fundatione non cōprehensos vt dixit *Rota dec. 319. num. 1. par. 3. recent.*
5 Ita etiam cum eisdem consensu, & confirmatione donari potest, & transferri ius præsentandi, quod iisdem regulis Iudicatum ad trad. per *Rot. dec 257. num. 1. vers. ita etiam par. 2. rec.* Nec præfati consensus, & confirmatio exiguntur in ipso actu donationis sed sufficit quandocumque post eam superueniant, *cap. cum. & cap. suggestam de iurepatr. Rot. dec. vlt. n. 6. eod. tit. in antiq. dec. 606. num. 2. par. 3. dec. 191. num. 7. part. 5. rec. coram bo. me. Cocc. d dec. 453. nu. 7. & coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 407. num. 8.* Dummodo ta-
7 men superueniant antequam vacatio Ecclesiæ contingat, *Lambertin. vbi supra lib. 1. part. 2. qu. 1. art. 17. num. 10. vers. sed si aliquis Iudex ignarus*, & antequā quæratur ius tertio per præsentationē in cuius præiudicium nec contrahi possunt, nec conualidare donationem antea factam *Reuerendiss. Vrgell. dec. 189. nu. 8. & 9.*

Nec prætendi potest huiusmodi ius præsentandi spectare ad Gregoriū Faxardum vti proximiorem consanguineum, & hæredem ab intestato eiusdem Roderici.

Quia cum per præfatam donationē irreuocabilem inter viuos superuenientibus consensu, & confirmatione ordinarij abdicatum fuerit à Donante, & trāslatum in Donatarios reintegra, vt dictum est, prætensa qualitas hæreditaria ab intestato non suffragatur iext. *in leg. quamdiu la secunda, ff. de acquir. hered.*

Et ita resolutum vtraque &c.

CÆSARAGVSTANA DISTRIBVTIONVM, SEV ATTENTATORVM.

Merc. 13. Nouemb. 1647.

A R G V M E N T V M.

Patet ex,

S V M M A R I O.

1 *Aggrauatoria conceditur crescente contumacia, & proteruia parere debentis.*

2 *Excommunicatur impediens executionem litterarum executorialium Rotæ.*

3 *Ecclesiastici tenentur præceteris Apostolicæ iurisdictioni obtemperare.*

D E C I S I O CCLVI.

CVm Capitulum, & Canonici Ecclesiæ Cæsaraugustanæ non solum parere recusent mandatis Rotalibus sed indurato corde sustineant censuras illis comminatas in litteris declaratoriæ suspensionis à Diuinis, & interdicti ab ingressu Ecclesiæ ad valuas eiusdem Ecclesiæ affixis, & à die præfatæ affixionis sequutę 4. Ianuarij huius anni *Summ. portionariorum, num. 1.* elapsi fuerint nedum decem dies prout requiritur, sed decem menses accedentibus terminis ad videndum se aggrauari, qui singuli seruantur cum interuallo decem dierum inter vnum, & alium iuxta praxim relatam per *Vestr. lib. 8. cap. vltim: sub num. 19. & in formulario Rotali, num. 5.*
1 Domini proposito dubio existimarunt dandam esse aggrauatoriam cum erescentibus contumacia, & pæna iuxta dispositionem *text. in cap. veritatis vbi gloss. verbo excommunicationis sententiam de dol. et contum. in cap. quoniam frequenter §. fin. ibique pariter gloss. verb. ad litteram, vt lit. non contest. et in cap. quoniam de off. ordin. Abb. in cap. 2. in princ. & num. 9. de Cleric. excomm. deposit. vel interd. minist. Socc. in cap. perpendimus num. 248. et 252. de sent. excom. specul. tit. de accusat. §. Sequitur Porrò, num. 2.* & ad occurrendum simili proteruiæ, & atroci contumaciæ sæpè sæpius resoluit, *Rota, et signanter cor. bo. me. Bur. att. dec. 710. num. 1. in Vallisoletana Pensionis 29. Nouembr. 1624. coram bon. mem. Merlino in Legionen. Canonicatus 14. Martij 1625. coram bo. mem: Manzanedo in Ariminen. Legatorum 17. Martij 1627. corom eodem in Argentina Præpositurij 10. Maij 1628. coram bo. me. Card. Virili, et in Arboren. Spolii 4. Iul. 1629. coram bon. mem. Sueippo relatis per Add. ad bo. me. Burat. t. d. dec. 710. litt. A.* & in hac causa aduersus idem Capitulum, & Canonicos 15. *Ianuar. 1635. coram rec. mem. Coccino.*

Eoque magis quia loco obediendi, & parendi mandatis Rotalibus pessimo detestabili, ac toties damnato exemplo denuò recursum habuerunt ad Iudices Laicos, & mulctare fecerunt Portionarios

vti

Digitized by Google

vti contrauentores firmæ Regiæ extortæ super obseruantia Statuti noui, & antiqui dissuetudine, cuius occasione ipsi Pauperes portionarij coacti fuerunt soluere scut. 372. ac vlterius aliam similem firmam iisdem præsentari curarunt cum expræssa prohibi-
2 tione, ne auderent exequi facere litteras exequutoriales ab hoc Sacro Tribunali relaxatas *dict. Summ. num. 2. & 3.* Hinc enim vltra dispositionem Sacrorum Canonũ graui anathemate feriuntur per Bullam in Cæna Domini in §. 16. quot annis solemniter publicari solitam, vt firmatum fuit in alia *decisione huius causæ sub die 17. Februar. 1645. coram me, §. fin.* adeòvt proindè duplicatis, ac grauioribus pænis in dies castigari mereantur, attenta præsertim qualitate ipsarum personarum qui tanquam Ecclesiastici præceteris tenentur Apostolicæ iurisdictioni obtemperare, vt sequendo *text. in cap. in memoriam 19. distinct. dictum fuit in Toletana Canonicatus 18. Iunij 1646. coram R.P.D. meo Otthobono, §. hic verò, et in Leodien. decimarum 3. Iunij præteriti, coram me, §. fin.*

Et ita, &c.

LEODIEN. BENEFICII.

Mercurij 20. Nouemb. 1647.

ARGVMENTVM.

Possessio anterior est manutenibilis in concursu posterioris captæ non citato anteriori possessore quæ tamquam nulla, clandestina, & turbatiua non attenditur, & ex quibus possessio anterior probetur?

SVMMARIVM.

1 *Possessio anterior de qua constat per publicum instrumentum est manutenibilis non docto de alio tunc temporis possessore.*

2 *Possessio posterior, capta non citato anteriori possessore, tamquam clandestina, et turbatiua, non est apta eidem impedire manutentionem.*

3 *Possessio iunior, dum apprehenditur non citato anteriori possessore, illi præiudicium infere non valet.*

DECISIO CCLVII.

FRancisco Petro informante dandum esse mandatum de manutenendo in possessionem beneficij, de quo agitur Domini existimarunt, quia constat de anteriori ipsius possessione appræhensa die 11. Ianuarij 1639. per instrumentum publicum *Summar.*
1 *illius, num. 2.* quæ alio tunc temporis non possidente est manutenibilis *vulg. l. prædia vbi Bart. sub num. 1. vers. si instrumentum, ff. de acquir. poss.*

Nec visa fuit attendenda possessio Antonij Panè
2 quia cũ sit posterior capta scilicet sub die 23. eiusdẽ *Summ num. 3.* non citato Francisco anteriori possessore tanquam turbatiua, & clandestina non est apta illi impedire manutentionem, vt sæpius resoluit, *Rot. & signanter in Lauretana beneficij 26. Iunij cor. R.P.D. meo Corrado in Bonon. fideicommissi de Nascentorijs 24. Nouembris coram Rev. P.D. meo Royas, & in Alarien. Canonicatus 27. eiusdem coram R. P. D. meo Verospio in Cremonen. Præpositura 4. Iulij 1646. & in Senogallien. Prædij 28. Nouembris eiusdem anni coram*
3 *me,* Iunior enim possessio dum appræhenditur non citato anteriori possessore illi præiudicium inferrè non valet *in cap. licet causam de probat. cap. licet Episcopus de præben. in 6. leg. clam. possidere, §. qui ad nundinas cum ibi, not. ff. de acq. poss. Bart. in l. si duo sub num. 4. vers. si verò Testes, ff. vti possideat cum alijs egregiè deductis in dicta Lauretana beneficij cor. R.P. D. meo Corrado.*

Et ita resolutum per contradias, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE CORNAGO

Lunæ 27. Aprilis 1648.

ARGVMENTVM.

Remissoria ad effectum probandi per Testes id, quod per scripturas probari potest, semper denegari solet non attenta articulorum releuantia præsertim quando vltra vehementem calumniam, & timorem subornationis, concurrerent inuerisimilitudo, & improbabilitas materiæ articulatæ?

SVMMARIVM.

1 *Probatio quando per scripturas fieri potest non est opus recurri ad testes, & quare?*

2 *Remissoria non solet negari ex sola calumnia, quando articuli sunt releuantes intellige, vt num. 3.*

4 *Remissoria quando sit deneganda, & non attendenda articulorum releuantia?*

5 *Falsitatis suspicio in ciuilibus habetur pro falsitate.*

6 *Remissoria non est concedenda ad effectum probandi Doctoratus priuilegium non esse alteratum in nomine, prout oculariter videtur, & quommodo id sit iustificandum?*

7 *Remissoria concessio, vel denegatio pendet à Religione, & arbitrio Iudicis, & quæ sint illius partes in hoc casu?*

8 *Malus semper præsumitur malus in eodem genere mali.*

9 *Remissoria passim solet denegari, vbi adest timor subornationis Testium.*

10 *Remissoria ad effectum vt denegari possit sufficit inuerisimilitudo, & improbabilitas materię articulatę.*

DECISIO CCLVIII.

REmissoriam alias denegatã *sub die 31. Maij 1647 coram R.P.D. meo Otthobono, iterum hodie super ijsdem articulis coram me in tertia instantia petijt Petrus Rodrigo,* sed eam non esse conceden. denuo Domini resoluerunt.

Præcipiuum resolutionis fundamentum desumptum fuit ex euidenti, & manifesta calumnia, cum materia articulata tendat ad euertenda decisionum fundamenta, & litem in longius protrahendam. Vt enim benè deducitur *in decisione coram R. P. D. meo Otthobono,* articuli exhibiri licet nouẽ numero, duo tamen substantialiter continent, alterum quod ipse Rodrigo vere, & realiter est Baccalaureus alterum quod à die reprobationis factæ per examinatores Synodales in partibus vsque ad diem examinis habiti hic Curia post 23. Menses doctior fieri potuerit.

Et quantum attinet ad primum. Cum ex Statuto Vniuersitatis Salamantinæ Sancitum fuerit, quod antequam quis assequatur Lauream Baccalaureatus debeat per vndecim vices in libris Vniuersitatis describi, & matriculari, nempè quinquies in Matriculis quinquies in cursibus, & semel in gradu, & nisi fuerit taliter descriptus, & matriculatus non gaudeat priuilegio scholaris, neque lucrari possit cursum ad Baccalaureatum, quod Statutum hodie esse in viridi obseruantia concludenter probant quamplures testes pro Peralta, & Baroxa examinati deponentes vlterius esse penitus impossibile, quod aliquis gradum Baccalaureatus consequatur nisi in præfatis libris descriptus, & matriculatus fuerit, quod idem in praxi testantur RR. PP. DD. mei Auditores Hyspani. Vnde dum compulsatis formiter libris dictę Vniuersitatis de ordine huius Sacri Tribunalis præuijs litteris compulsorialibus, nomen Petri Rodrigo in illis ad notatum nullatenus repertum fuit; Petitio remissoriæ ad effectum probandi, quod ipse verè, & realiter sit Baccalaureus, ab euidenti, & manifesta calumnia excusari non potest cum, si talis es-

set ex inspectione, & reuolutione dd. litterarum probatum extitisset, nec opus esset ad testes recurri, quorum probatio est mittus certa, & tuta illa quæ
1 scripturis fieri potest, vt responsum fuit in dicta decisione coram Rev. P. D. meo Otthobono 5. *Et quoad primum cum sequenti.*

Neque obstat, quod ex sola calumnia non soleat
2 denegari remissoria quando articuli sunt releuantes *iuxta decis. 306. post 2. vol. cons. Farin.*

Conclusio enim procedit quando eum releuantia
3 articulorum datur fumus, quod res ità se habet, *Cassad dec. 3. num. 2. de dilat. Caputaq. dec. 56. num. 3. part. 3. & declarando decisionem penes Farinac. dixit, Rota in Cremonen. Pensionis 4. Maij 1635. coram bon. mem. Coccino in recen. decis. 41. num. 39. & 40. part. 7. & in Casaraugustana Distributionum 13. Mart. 1643. coram me, §. fin.* secus verò vbi prout hic, nullus datur fumus veritatis materiæ articulatæ, hoc enim
4 casu remissoriam semper denegari non attenta articulorum releuantia perpetuo tenuit, *Rota, & signater in recent. dec. 593. num. 5. par. 4. & in Firmana Pecuniaria 30. Mart. 1637. coram Eminentissimo Domino Cardinali Panzirolo, quæ est decis. 506. num. 20. part. 5. recent.*

Nec pro fumo deseruiunt priuilegium obtenti Baccalaureatus, vel fides subscripta per quattuor Curiales Romæ residentes nuperrimè coram me exhibita, attestantes libros Vniuersitatis Salamantinæ non asseruari, nec esse in Archiuio custoditos minusue esse cartulatos, nec numeratos, nec tam benè ligatos, vt non possint dici suinternati, sicut ipsi inquiunt, & sæpè contingere, vt aliquis adfuerit in dicta Vniuersitate, & cursauerit, ac denique Baccalaureus fuerit, nec tamen repertus fuerit descriptus in libris matriculæ, *Summ. Rodrigi, num. 3.*

Priuilegium enim ex oculari inspectatione abrasum, & alteratum in nomine vnicuique pateat, nullū præstare valet veritatis fumum, sed tanquam de fal-
5 so suspectum est reijciendum, ex quo in ciuilibus sola suspicio falsitatis habetur pro falsitate, vt responsum fuit omnibus, *decisionibus huius causæ tam corā R. P. D. meo Verospio 10. Decembris 1646. & 18. Februar. 1647. quam coram R. P. D. meo Otthobono 28. Iani eiusdem anni §: Minusque releuat.* Ad effectum enim probandi Baccalaureatum, & cõsequenter priuilegium non esse alteratum, sed iuridicum non est opus subire maximos labores, & sumptus remisso-
6 riæ, sed extrahi poterit aliud simile priuilegium ex eadem matricula, vt denegando remissoriam dixit, *Rota in Cæsaraugustana Cathedralitatis 21. Iunij 1632 coram bo. me. Motmanno in dec. 142. num. 7. part. 6.*

Fides, verò quæ legitur subscripta sub die 27. Iunij 1647. à prædictis 4. Curialibus Romæ residen. videlicet Hyacinto Serrano Pedro del Baio, Marco Antonio Fiorcado, & Petro Maldonaco, multo minùs est apta præstare fumum veritatis; Quia facta per me exactissima diligentia ferè per totam Vrbē in domicilijs, & Hospitalibus Hyspanorum Calaguritanorum Lusitanorum, & alibi, necnon penès Curiales, scripturarum exaratores, ac Palatij Apostolici Cursores, qui optimam cognitionem habent omnium sequentium Romanam Curiā, nullibi præfatos in dicta fide subscriptos vel alios, qui de ipsis notitiam habeant inuenire, nec reperire potui, sed præfati omnes indubitanter attestati fuere se nunquam illos cognouisse, vidisse, aut nominare audi-
7 uisse conceffio autem, vel denegatio remissoriæ pēdet à Religione, & ab arbitrio Iudicis, qui attentè perpendere; & considerare debet, an calumnia vehemens sit, & vtrum fumus sit sufficiens, & ex varijs causis, necnon personis concipere, vel nonconcipere calumniam, ac in formare animum an fumus sufficiat ad conceden. vel denegan. remissoriam, vt ex notatis *in l. Iudices, & in Auth. apud eloquentissimum, C. de fid. instrum.* prudenter pluries considerauit *Rota, & signanter in Regien. Sancti Thomæ 10. Decembris 1576. coram bo. mem. Orioien. vers. & dicebant diuersam esse rationem, coram Card. Mant. dec. 312. n. 10. in Auersana funeralium 30. Aprilis 1635. coram bo. me. Coccino in recen. dec. 575. num. 13. par. 5. in dicta Cremonen. pensionis part. 7. in rec. dec. 41. nu. 41. & in Calaritana Primatus 14. Iunij 1638. coram R. P. D. meo Ghisiliero, §. supradictis accedit.*

Eoque facilius Domini remissoriam denegarunt obtimorem futuræ testium subornationis. Dūm enim Petrus Rodrigo produxit in actis priuilegium Baccalaureatus abrasum, vitiatum, ac falsitate laborans, nec postremo erubuit exhibere fidem factam per homines suppositos, ac falsè ibidem subscriptos; vehemens ex indè insurgit timor subornationis te-
8 stium, cùm semel malus semper præsumatur malus in eodem genere mali *cap. 8. de reg. iur. in 6.* Quo ca-
9 su Rota passim solet denegare remissoriam, ne in futuris probationibus peius fiat, *vt in recent. dec. 406. sub num. 2. vers. Et stante part. 2. coram bo. me. Coccino, dec. 20. num. 5. in Auenionen. Dilapidationis Bonorum 2. Mart. 1646. § fin. & in Cremonen. Parochialis 15. Iani eiusdem anni coram me, §. Et eo facilius.*

Quo verò ad secundum vltra præfatam vehementem calumniam, & timorem subornationis, occurrunt etiam tam verisimilitudo, cùm sit penitus inue-
10 risimile, quod spatio 23. mensium Rodrigo impeditus fuerit exitinere, adeò vt non potuerit citius ad Vrbem accedere, quam etiam improbabilitas, cum improbabile videatur, quod dicto tempore non valuerit studijs incumbere, & quod restes id dicant, quæ solę sufficerent pro denegan. remissoria ex iuribus deductis in *d. decisione corā R. P. D. meo Otthobono, §. Quo verò, & imò improbabile.*

Et ita vtraque, &c.

ROMANA PALATII.
Luna 4. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Gesta post Iudicialem inhibitionem, & citationem sunt attentata, & consequenter veniunt reuocanda, & quid si actus secundarius esset consequutiuus ad precedentem non attentatum, & quid requiratur ad hoc vt actus dicatur perfectus? Lis ad hoc vt sustineatur non attenditur quid ad actorem spectet, sed quid ab eo fuerit petitum, ad effectum, vt lite pendente possit reus quo ad proprium Ius aliquid innouare absque vitio attentatorum; Sed sufficit totam rem fuisse effectam litigiosam. Lis super eadem re, & coram alio Iudice introduci non potest ab altero ex litigatoribus absque vitio attentatorū, & quando ad hunc effectum dicatur eadem res, & eædem personæ. Commissio causæ eum clausula, sine præiudicio mandati de manutenendo non causat attentata quo ad possidentem, & quid operetur?

SVMMARIVM.

1 *Acta post inhibitionem, & Iudicialem citationem lite pendente sunt attentata.*
2 *Acta consequutiua ad actum gestum ante motam litem non dicantur attentata.*
3 *Declara hoc non procedere, quando inter vnam, & alterum actum intercessit inhibitio specialis, tunc enim superueniens inhibitio operatur vt actus gestus post illius denunciationem dicatur attentatus,*

tus, licet esset consequutiuus ad præcedentem non attentatum.

4 *Mandatum Procuræ est potius preparatorium ad actum, quam actus perfectus, & mandans nihil facit, sed dat facultatem faciendi ideoque actus tunc dicitur perfectus, quando per Procuratorem exequutioni demandatur, & in esse deducitur.*

5 *Actus regulariter debent attendi tempore quo robur sortiuntur.*

6 *Mandantis sola destinatio, etiam à Procuratore acceptata, non producit obligationem in illo cum quo debet actus celebrari nisi post quam intèr ipsum, & Procuratorem fuerit actus celebratus.*

7 *Effectus semper inspici debet, non autem factum præambulum, & semper finis attenditur, quandocumque vnum procedit ab altero tamquã præambulo.*

8 *Cessio facta cohæredibus de re propria lite pendente non est attentata.*

9 *Lis sufficit si de facto verificetur; & ad illius subsistentiam non attenditur quid verè ad Actorem spectet, sed quid ab eo petitum.*

10 *Inhibitio siue iusta, siue iniusta est timenda.*

11 *Lis coram vno Iudice introducta non potest corã alio introduci super eadem re absq; vitio attentatorũ.*

12 *Lite pendente super existentia fideicommissi coram alio Iudice non potest lis institui super pensionibus domorum, & fructibus, cum isti veniant accessoriè ad fideicommissum.*

13 *Clausula*, quam, & quas, *cum incidentibus, & dependentibus in commissione apposita nedum comprebendit causas motas, verum etiam mouendas.*

14 *Clausula sine præiudicio mandati de manutenendo in commissione apposita, præseruat Iurisdictionem Iudicis à quo vsque ad legitimam exequutionem.*

15 *Timens ex facto alterius grauari potest antè factum Iudicis officium implorare, vt inhibeat.*

DECISIO CCLIX.

D. Tiberius Ceulus Dominos de Acquauiua, Domini verò de Acquauiua D. Ceulum, attentasse contendebant; Vndè proposito dubio, an constet de attentatis hinc indè quæ sint reuocanda, & concedenda inhibitio, resolutum fuit constare de attentatis pro parte DD. de Acquauiua tantum, & concedendam inhibitionem.

Attentatã enim primo loco dixerunt Domini declarationem factam ad fauorem eorumdem DD. de Aquauiua sub die 19. Octobris 1645. per Camillum Lelium vti Procuratorem D. Ducis Atriæ de, & super fideicommisso, & hæreditate q. Cæciliæ Vrsinæ ac cessione ratæ Palatij, de quo agitur pro scut. 12. mill. 5 Quia facta fuit nedum post iudicialem denũciationem, ac inhibitionem præuia citatione sub die 18. Settembris eiusdem anni ad instantiam D. Ceuli contra d. Procuratorem coram A. C. exequuta, ne auderet aliquid innouare super eodẽ Palatio, nisi ipso legitimè citato, *eius Summ. nu. 3.* Sed etiam postquam idem D. Ceulus causam introduxerat coram eodem A. C. sub die scilicet 26. eiusdem mensis Settembris per transmissionem, & reproductionem monitorij tam aduersus eumdem Procuratorẽ, quã D. Octauium de Aquauiua in, & super quieta, & pacifica possessione totius integri Palatij, omniumque eius membrorum *d. Summ. num. 4.* Hinc enim Decreta per A. C. inhibitione iuxtà formam prædictæ citationis, & huiusmodi lite pendente abstinere
1 debet, Lelius ab vlteriori declaratione, & consequenter dum his omnibus spretis illam perfecit a virlo attentatorum excusari non valet, vt punctualiter de gestis post similem inhibitionem A. C. dixit *Rota coram bo: me: Bur. dec. 902. nu. 1. & Ianuen. fructuum Dotis 29. Ian. 1646. §. His tamen cor. me, & de gestis lite pend.* probant *text. clari in rubr. & tot: tit. ff. & C. vt lit. pend. Lancell. de attent. lit. pend. par. 2 in præfat. num. 296. & seqq.*

Nèc obstat, quod dicta Declaratio facta fuerit in executionem mandati Procuræ facti ante inhibitio-
2 nem, & litis pendentiam, & proindè tanquam consequutiua ad actum gestũ ante motam litem non dicatur attentata ex deductis in *Fan. Tut. 21. Febr. 1622 cor. bo: me: Merlino in rec. dec. 426. nu. 6. p. 5. & in aliis.*

3 Fuit enim responsum hoc non procedere quando
prout hic, inter vnum, & alterum actum intercessit inhibitio specialis, tunc enim huiusmodi inhibitio superueniens operatur, vt actus factus post illius denunciationem dicatur attentatus, licèt esset consequutiuus ad præcedentem non attentatum, vt benè ad propositum distinguendo firmat *Lancell. vbi sup. par. 2. cap. 4. lim. 5. num. 10. vers. Hæc autem limita, & cap. 12. lim. 40. num. 14.* eumdemque sequuta fuit *Rota in Ianuen. Pecuniaria seu Attentatorum 22. Aprilis 1641. cor. Reuerendiss. D. meo Bichio § si quidem mandatum* Regulare enim est inhibitionẽ illicitũ reddere, quod alias licitum esset *Lancell. dicta limit. 40. d. n. 14 & cap. 20. ampl. 20. per tot.*

Vltra quod præfata declaratio non potest dici
4 actus consecutiuus, sed penitus principalis, & primarius, quia mandatum Procuræ est potiùs preparatorium ad actum, quam actus perfectus, & mandans nihil facit, sed dat facultatem faciendi, itaut donec per Procuratorem perficiatur, sit in facultate mandantis excedere à mandato, cùm tunc solum actus perfectus dicatur, suamque perfectionem recipiat, quando per Procuratorem executioni de-
5 mandatur, & in esse deducitur regulariter enim actus debent attendi tẽpore, quo robur sortiuntur ex *Theoric. Bald. in l. tutoribus num. 2. ff. de testam. tutel.* quem *sequitur Rota dec. 614. num. 53. par. 8. rec.* Ideòque in
6 simili videmus solam animi mandantis destinationem etiam à Procuratore acceptatam non producere obligationem in illo, cum quo debet actus celebrari, nisi postquàm inter ipsum, Procuratorem fuerit actus celebratus, vt ex not. *in l. non solum §. si mandato meo ff. de iniur.* tradit ad propositum *Anchar. cons. 28. nu. 3. in vers. Quando autem,* dicit quod
7 semper attenditur finis quandocumque vnum procedit ab altero tanquam præambulo, quia effectus secutus inspici debet, non autem factum præambulum.

Minùs obstat, quod in Decisione huius causæ coram me *sub die 3. Decembris 1646.* super manutentione dictum fuerit possessionem Domini Ceuli restrictam esse ad ratam scut. 27876. & proindè altera rata scutor. 12. mill. in declaratione contenta tanquam prouenieus ex fideicommisso, & hæreditate
8 Cæciliæ sit propria eorumdem DD. de Aquauiua, & consequenter etiam lite pendente illis cedi potuerit tanquam illius Cohæredibus absque vitio attentatorum, ex congestis per *Menoch. de Præsumpt. lib. 3. præsumpt. 129. num. 10.*

9 Placuit enim responsio quod ad effectum digno-
scendi quid veniat in lite non attenditur quid verè ad actorem spectet, sed quid ab eo petitum, & in Iudicio deductum fuit, cum ad litis subsistentiam non requiratur bonum ius litigatoris *Card. Put. dec. 80. num. 3. lib. 3.* sed sufficit illam de facto verificari *Franch. in cap. 1. num. 5. vt lit. pend. in 6. ibique Gemin. pariter num. 5. in fin. Rota in Conchen. Archipræsbyt. 16. Decembr. 1588. coram Platto.* Vndè dùm D. Ceulus coram A. C. litem introduxit, & hodie in Rota sustinet super toto Palatio, ac ad istum effectum præcedentèr inhiberi curauit præfato Procuratori,

ne super illo aliquid innouaret, parùm refert, quod in dicta Decisione dicatur illius possessionem esse restrictam ad dictam ratam, & super ea dumtaxat illi conceden. esse manutentionem cùm totum, & integrum Palatium fuerit in litem deductum, & effectum litigiosum. Multòque minùs sustineri potest dicta cessio tanquam facta cohæredibus, quia præter quod adhùc non constat de prætenso fideicommisso Cæciliæ, & vocatione DD. de Aquauiua, vt in *eadem decis.* firmatur §. *Eoque minùs*. Dùm ad effectum illam impediendi prædictus Procurator fuerat inhibitus, inhibitio, siuè iusta, siuè iniusta
10 erat timenda. *Put. dec. 385. lib. 2. in correct. Caputaq. dec. 93. per tot. par. 2. Rota dec. 214. num. 2. & 3. par. 5. rec.* Et causat attentata ex plenè deductis in *Cæsaraugustana distribut. seù attentatorum* 17. Febr. 1645. *Et in Bonon. Attentatorum 18. Iunij 1646. coram me.*

Proùt, & secundo loco Domini existimarunt esse attentatum quicquid actum fuit anno 1647. in Curia Eminentissimi D. Card. Vicarij inter eosdem DD. de Aquauiua, & D. Ducem Atriæ occasione pensionum huius Palatij pro supradicta rata scutor. 12. mil. Quia dum super hac eademmet rata Palatij iam coram me lis introducta fuerat tam vigore commissionis iactationis, & iactationum obtentæ per eosdem DD. de Aquauiua, ad cuius formam vlterius emanauit inhibitio, quam etiam vigore cõmissionis appellationis interpositæ per D. Ceulum *eius Sum. num. 9. 13. & 17.* Non potuerunt aliud Iu-
11 dicium super eadem re coram alio Iudice introducere, & mandatum obtinere citrà vitium attentatorum, *cap. 1. de appell. l. sciendum ff. de appell. recipien. & l. 1. in fin. ff. ad sen. cons.* Tertull. Cardin. Caual. *decis.* 658. *num. 2. & 3.* cum alijs in *Piscien. Cappella 14. Febr. 1628. coram bo: me. Merlino in rec. dec. 148. num. 7. par. 5. & nuperrimè in Rom. fideic. seù attentator. 11 Febr. 1647. coram R.P.D. meo* Arguelles §. *si quidem*.

Nèc releuat quod lis in Rota pendeat super pensionibus debitis, ab hæreditate Cardinalis Aquauiuæ quodquæ in Iudicio *coram Dmiuentiss. D. Cardin. Vicario*, actum non fuerit contra D. Ceulum, sed contra D. Ducem Atriæ ipsorum fratrem. Quia
12 dum pendet super existentia fideicommissi, & super integro Palatio inter omnes fratres de Aquauiua, & Ceulum pensiones veniunt tanquam accessoriæ ad fideicommissum, & Palatium, vt per *Cassad. dec. 9. num. 3. de caus. poss. & propr. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. lim. 2. num. 17. Rota in Calaguritana Beneficior. 19. Aprilis 1613. coram bo: me: Card. Sacrato*; Et consequenter citrà vitium attentatorum non potuit intèr ipsos nouum Iudicium institui super dictis pensionibus coram diuerso Iudice *Butr. in cap. cum M: numer. 51. de constit. Lancel. de attent. d. lim. 2. num. 52. & seqq. Gobr. de Iudic. conclus. 1. nu. 6. Mandos. de inhib. qu: 121. num. 2. Rota dec. 148. num. 7. part. 5. rec. & dec. 91. num. 20. par. 6. in Leodien. Attentator. 24. Febr. 1644. coram R.P.D. meo Bichio, ac in Taurinen. Parrocchialis 13. Nouembr. 1647 coram R.P.D. meo Celso*. Accedentibus præsertim clausulis *quam,*
13 *& quas*, incidentibus, & dependentibus in commissionibus geminatis quæ nedum comprehendunt causas motas. *Rota dec. 34. de rescript. in nou. Seroph. dec. 644. n. 3.* Verum etiam mouendas super eadem re, & causa idem negocium concernen. *Cas. de Grass. dec. 2. num. 4. & 5. de Rescr.* Buratt. *dec. 226. n. 6. vers. Et vti concepto, & dec. 405. num. 1. & seqq.* cum alijs in allegata *Cæsardugust. Distribut. seù attentatorum* §. *Quod eò fortiùs coram me, & in d. Rom. fideicom. seù Attentotorum coram R.P.D. meo* Arguelles §. *Et maximè*.

Prò parte D. Ceuli non constare de attentatis responsum fuit quia deputatio Economi ad effectum exigendi pensiones eiusdem Palatij pro rata scutor. 27876. pro qua ipse coram A. C. manutentionem obtinuerat, licitè fieri potuit ex quo ab hac manutentione commissa fuerat appellatio cum clausula *sine præiudicio mandati de manutenendo eius Summar.*
14 *num. 16.* Huiusmodi enim clausula præseruat Iurisdictionem Iudicis à quo vsque ad perfectam legitimam exequutionem, *Lancell. de Attent. post inhibit. par. 2. cap. 20. num. 2.* Marches. *de comm. appell. ab execut. oblig. cam. §. 1. num. 155. fol. 707. & dixit Rota in Auconitana Dotis coram bon. mem. Card.* Mellino *penès eumdem Marches. par. 2. num. 2. fol. 57. coram san. mem.* Greg. *dec. 232. num. 1. ibiq;* Add. *num. 4. coram bo. mem. Buratt. dec. 641. num. 18. in rec. dec. 8. nu. 1. & 13. par. 6 & in Ianuen. Pecun. seu attentator. 24. Ian. 1642. cor. Reuerendiss. D. meo Decano* §. *Non obstat*.

Et ita resolutum fuit constare de attentatis pro parte DD. de Aquauiua tantùm, & eidẽ esse inhiben-
15 dũ ne inposterum super præmissis aliquid innouẽt, quia vbi quis timet ex facto alterius grauari, potest ante factum implorare Iudicis officium, vt inhibeat iuxtà dispositionẽ *Text. in l. 3. C. qui bon. ced. poss. vbi* Bald. *num. 3.* & alij, quos referr, & sequitur *Molin. de Primog. lib. 1. cap. 15. num. 11.* vtraque &c.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Lunæ 11. Maij 1648.

A R G V M E N T V M.

Obligatus in Instrumento dotali ad restitutionem doris potest executiuè conueniri nedum ex dispositione statuti Vrbis, sed etiam ex obligatione Camerali in instrumento appositæ, & quando obligatio Cameralis tribuat viam exequutiuam pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione iuris, vbi quod in constitutione dotis venit in necessariam consequentiam illius restitutio, & pro hac potest agi exequutiuè, & an hoc procedat solum fauore Vxoris, non autem fauore Tertij, & quando? Dos quando fuit constituta in pecunia, & postea assignata bona in fundum dotalem, an illa censeantur data insolutum pro quãtitate promissa, vel censeantur assignata in fundum dotalem?

S V M M A R I V M.

1 *Obligatus in instrumento constitutionis, & receptionis dotis illam integram conseruare, & assecurare, vigore huius promissionis potest exequutiuè conueniri etiam prò illius restitutione.*

2 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 85. *dat viam exequutiuam etiam contra Tertios possessores prò dotibus & donationibus propter Nuptias, & lucro dotali.*

3 *Obligatio Cameralis non solum tribuit viam exequutiuam prò expressis, & enumeratis, sed etiam pro virtualiter ibidem contentis, ac venientibus ex natura contractus.*

4 *Limita quod obligotio* Camerolis *non tribuit viam exequutiuam pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione iuris agendo licet secus excipiendo.*

5 *Dotem recipiens illamque conseruare promittens cũ obligatione Cameroli, in necessarium consequens promisisse censetur illius restitutionem quamuis explicitè, expressè dictum non fuerit.*

6 Obligatio Cameralis *comprahendit ea omnia, quæ veniunt in necessariam consequentiam, licèt non fuerint expresso.*

7 *Obligotio* Cameralis *ad fauorem omnium quorum quomodolibet interest in instrumento apposita, operatur ad fauorem Tertij interesse habentis, licet absen-*

Digitized by Google

absentis, ac si ipso presente, & arreptante stipulata fuisset.

8 *Conditio quæ inest solum exequutioni, non autem obligutioni impedire nequit ortum uctionis ad fauorem eius cui ex puru obligatione fuerat Ius quæsitum.*

9 *Dotis promissio, & constitutio quando præcessit in numeratu pecuniu tunc bonu datu in fundum dotalem, interpretantur, vt sint data insolutum quantitatis, non autem quod dos in ys bonis consistat.*

10 *Dos quoties promittitur in pecuniu, & post modum assignantur bona, huiusmodi assignatia importat venditionem, & operutur quod res non dotales, sed viri propriæ efficiantur.*

11 *Dos quundo fuit constitutu in pecunia non impeditur mulier, alijque quorum interest iu casu restitutionis agere pro pecunia contru maritum, illiusque hęredes.*

12 *Approbans debitum eo modo, quo petitio rontinebut, illud amplius impugnare non valet.*

DECISIO CCLX.

ITerum acriter impugnabat D. C. Fabius Carandinus resolutionem coram me emanatam 27. Aprilis 1646. ex eo præcipuè, quod D. Lelio Barisiano agenti non competeret via exequutiua pro restitutione scut. 1000. de quibus agitur, sed tamen causa reproposita Domini steterunt in Decisis; Dum
1 enim ipse Carandinus in instrumentis publicis tàm constitutionis, quam receptionis Dotis per Imperiam sibi assignatæ illam integram conseruare, & assecurare promisit vigore huius promissionis exequutiuè conueniri potuit etiam ad illius restitutionem nedum attentata dispositione Statuti Vrbis *lib.*
2 *1. cup.* 85. concedentis viam exequutiuam contra tertios possessores pro Dotibus, & Donationibus propter nuptias, seù lucro Dotali, vt tenuit *Rotu dec. x61. num. 4. par. 4. rec.* sed etiam vigore obligationis Cameralis in prçfatis Instrumentis appositæ, quæ
3 non solùm tribuit viam exequutiuam pro expressis, & enumeratis, sed etiam prò virtualitèr ibidem contentis, ac venientibus ex natura contractus, vt prætèr deducta *in d. Dec. firmauit* Bart. *in l. 1. sub nu. 3. vers. in contrarium facit, ibiq; add lit. F. vers.* Et ex *prędictis ff. quæ in test. delen.* Alex. *rons. r26. num. 4. vol.* 6. alijque relati per *Surd. dec. 254. num. 39.* & pluries dixit *Rota, vt in Rom. Dotis* 14. Febr. 1642. *cor. Reuerendiss. D. meo Decano* alijsque plutibus relatis per *Zacch. post eundem de oblig. Cam. qu. 31. nu. 29.* secundum modernam impressionem.
4 Nèc obstat, quod pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione Iuris obligatio Cameralis agendo non tribuat viam exequutiuam, vt distinguendo intèr agentem, & replicantem dixit *Rota dec. 741. num. 11. vers. Quia id verum est, & dec. 131. numer. 13. purt. 2. diuers.*

Fuit enim responsum in casu, de quo agitur restitutionem Dotis non venire ex sola Iuris interpretatione, sed ex natura rei, & in necessariam conse-
5 quentiam, cum recipiens dotem, illamque conseruare promittens sub obligatione Camerali in necessarium consequens promisisse censetur, illius restitutionem quamuis explicitè, & expresè dictum non fuerit, vt vltra adductos in dicta *decis. tradunt Calcan. cons. 18. num. 22. post med. & seq.* Natt. *cons. 61. n. 2. Menorb. cons. 1124. num. 40. Serap. de priuil. iur. priuil.* 26. per totum, & dixit *Rota in Assisien. Dotis 22. Iun.* 1640. *corum R. P.* D *meo Royas* §. *Quo verò* Ideoque veniente casu restitotionis potest exequutiuè conueniri cùm in ipsa Camerali obligatione omnia ea
6 compræhendantur, quæ veniunt in necessariam consequentiam, licèt non sint expressa, vt tradit *Zucch. vbi supra dicta qu. 31. num. 13. & 19. Card. Serup. dec. 955. num. 2. & 3.* & dictum fuit in Farfen. *Donatio- 26. Mur. 1632. & in* Rom. *fideicam.* de Guidis 27. *Iunij 1633. §. Quoad relaxationem vers. Et consequentèr coram* Reuerendiss. D. *meo Decano.*

Nèc subsistit, quod saltèm prædicta procedere possint ad fauorem solius Imperiæ *V*xoris, quæ in instrumentis interfuit, non autē ad fauorem D. Lelij, qui nec ibidiem inter fuit, nec agit tanquam hæres illius.

Quia, vt dictum fuit in alia decisione cum obligatio Cameralis contineat stipulationem pro omnibus, quorum interest, & in gratiam omnium quorum, quomodolibet intererit, vigore istius stipulationis statim quæsita fuit ipsi Lelio actio directa cō-
7 tra D. Carandinum promissorem, & obligatio Cameralis operatur ad eius fauorem, acsi ipso præsente, & acceptante stipulata fuisset, ex pluribus ibidē congestis §. *Ideoque etium.* Quæ indubitantèr procedunt in proposito, quo de tempore contractæ obligationis per Curias, Lelius . . . . esset principalis creditor d. lucri Dotalis expectantis dumtaxàt futuram purificationem conditionis per
8 obitum Imperiæ Matris. Huiusmodi verò conditio inest solum exequutioni, non autem obligationi, quæ remanet pura, & libera, ac proindè impedire, nequit ortum actionis ad fauorem Lelij, cui statim ac instrumenta constitutionis d. Dotis stipulata fuere. fuit quæsitum ius pro dicto quarto Dotali tanquam primario, & principali illius creditori, vt in similibus terminis pluribus authoritatibus ad propositum cumulatis firmatum fuit in *Rom. lucris* Do*tis 5. Aprilis* 1647. *§. non obstat quod enim.* . . . *& 30. Mar. prædicti §. Subsistit corum R. P. D. meo Ghisilerio.*

Decis. verò 27. num. 13. coram Reuerendiss. D. meo Vrgellen. & 33. post Cenc. de cens. non applicantur casui nostro, satisque illis respondetur in *dec. 46. nu. 8. par. 7. recent. & in Rom. fructuum Census 11. Decebris 1645. cor. me §. Et hinc non applicutur.*

Minus obstat, quartum dotale, de quo agitur, cōsistere in Censu cū Communitate Piperni, qui Census fuit assignatus Carandino in fundum dotalem; Ideoque in casu restitutionis non potuerit relaxari mandatum pro quantitate, sed solum ad restitutio-
9 nem dicti Census, quia cum præcesserit Dotis promissio, & constitutio in pecunia numerata, vt in *Capit. Matrim.* ibi, E *per dote di essu gli constituisce scudi* 10. *mil.* & in instrumento dotali ibi, *cum promissione Dotis scus. 10. mill. Summ. D. Lelij num. 2.* verba in fundum dotalem indè sequentia non accipiuntur propriè, prout intelligitur fundus dotalis, sed ita interpretantur, vt bona sint data insolutum, & pagamentum quantitatis dotis, non autem quod Dos in ijs bonis consisteret, vt est *Tex. in l. ex pecunia dotali vbi Bald. num. 1. vers. Intuitum C. de Iur. Dot. Cuphal. cons. 351. num. 37. & seqq. lib. 3.* Natt. *cons. 650. num. 3. benè Honded. cons. 41. num. 18. libr. 1. Rolan. cons. 86. num. 5. lib. 4. & dixit Rotu coram bo. mem.*
10 *Coccino dec. 257. num. 6.* Quoties enim Dos promittitur in pecunia, & postmodum assignantur bona huiusmodi assignatio importat venditionem, & operatur, quod res non dotales sed viri propriæ efficiātur *l. si Prædium, C. de euict. Paris. cons. 81. num. 32. & seqq. lib. 2. Corn. cons. 92. num. 3. lib. 4. Hond. d. cons. 41. num. 5. lib. 1.* cum cœteris congestis per *Grat. discept. for. cap. 932. num. 1. & 9.* & consequenter non impe-
11 ditur mulier, alijque quorum interest in casu restitutio-

tutio-

Digitized by Google

tutionis agere pro pecunia contra maritum illiusq; hæredes pec *text. in l. in rebus ibique gloss. in verbo Aestimata, C. de Iur. Dot. Ias. in §. actionum numer. 84. inst. de act. Card. Seraph. dec.* 332. *nu.* 2. *&* 3. alijque relati per *Add. ad sa. me. Greg. dec.* 573. *sub numer.* 16. *vers. Quod maximè, & vers. Ita vt*, & dictum fuit in *Moceraten. Saluiani* 11. *Martij* 1647. *cor. R. P. D. meo Carrada §. Quia cum præcesserit.*

Sed cessat in proposito quælibet hæsitatio, quia prædictus Census cum Communitate Piperni, fuit retrouenditus, & prætio illius empta 9. loca montium S. Bonauenturæ, quæ Carandinus posteà vendidit, illorumque æstimationem recipit, & deindè citatus à D Lobo pro restitutione dd. scutor. mille non solùm non opposuit se velle restituere præfatū Censum sibi assignatum sed fateri debitum, prout petebatur in quantitate ad illud soluen. suscepit terminum 30. dierum *Sum. Lelij n.* 2. 3. *&* 4. Hinc resultat confessio expressa ipsiusmet Carandini, quod prędictus Census, aliaque bona sibi in Dotem assignata non fuerint tradita propriè in fundum dotalem, sed in solutionem Dotis constitutæ, & promissæ in
12 quantitate approbatio debiti eodem modo quo petitio continebat, ità vt amplius illud ex hoc capite impugnare non valeat *l. Es si quis* 4. *§. fin. ff. si quis caut. l. ad solutionem ibiq; Bald. & Salyc. in C. de re iudic. ba. me. Bur. dec.* 144. *num.* 6. *& dec.* 88. *pariter numer.* 6.

Et ita vtraque &c.

PAPIEN. ARCHIPRÆSBYTERATVS.

Lunæ 11. *May* 1648.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in possessione beneficij conceditur Resignatario, qui possessionem ritè, & rectè fuit adeptus post factam resignationem, & à Pontifice admissam non autem Resignanti, etiam si resignario fuerit conditionalis, & resignans prætenderet non fuisse impletam conditionem, donec enim in petitorio cognoscatur de illius implemento debet Resignatarius manuteneri.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta in vim literarum Apostolicarum alio tunc temporis non possidente est manutenibilis.*

2 *Resignans post factam Resignationem, & à Pontifice admissam ammisisse dicitur omnem, possessionem tam ciuilem quàm naturalem.*

3 *Resignans in fauorē alicuius, resignatione admissa, habetur pro mortua.*

4 *Resignatarius si post admissam resignationem quiete, & pacificè in possessione beneficij fuit immissus, faciliùs eidebetur manutentio, & eo magis possessio censetur abdicata à Resignante.*

5 *Manutentio conceditur resignatario qui actualem possessionem apprahendit, donec cognoscatur in petitorio de non implemento conditionalis resignationis.*

6 *Declara hoc non procedere, si possessio adhuc esset penès resignantem, vel fuerit capta à Resignatario post motam litem à resignante, & oppositum de non implemento conditionum.*

DECISIO CCLXI.

Resoluerunt D. Pasquali Resignatario dandum esse mandatum de manutenendo cum constet de
1 ipsius possessione capta die 26. Iunij 1645. in vim literarum Apostolicarum, quæ alio tunc temporis, non possidente est manutenibilis *vulg. l. Prætium ff. de acquir.*

Nec est attendenda anterior possessio Io: Petri re-
2 signantis, quoniam per resignationem factam ad fauorem Pasqualis, & à Pontifice admissam, amisisse dicitur omnem possessionem tàm ciuilem, quam naturalem *gloss. in cap. inter cætera verbo, Assignari de præbend. farnen. super reg. de publican. qu.* 7. *numer.* 2. *vers. confirmatur, & qu.* 18. *num.* 2. *Rota dec.* 1. *sub n.* 2. *& dec.* 2. *de rer. permut. in nou. dec.* 519. *num.* 1. *part.* 1. *dec.* 155. *num.* 1. *& dec.* 174. *num.* 3. *par.* 4 *num.* 3. *par.* 4. *diu. in Hipporegien. Præposit.* 11. Decembr. 1587. *cor. Bubalo* relata per *Garz. de Benef. par.* 6. *cap.* 2. *n.* 135. *& in Placentina, & Caurien. Beneficiorum* 6. *Iunij* 1605. *coram Sanctiss. D. N. in rec. dec.* 92. *num.* 2. *par.* 1.
3 Resignans enim in fauorem alicuius resignatione admissa habetur pro mortuo. *Paris. cons.* 93. *nu.* 25. *lib.* 4. *Mandos. in reg. de annal. quæst.* 28. *num.* 5. & dictum fuit in *Burgen. Canon.* 28. *Aprilis* 1597. *coram cla. me. Cardin. Hieronymo Pamphilio*; Ideoque sicut morte, ita, & resignatione omnis possessio expirat ex iuribus allegatis.

4 Idque præsertim in casu nostro, quo post admissam resignationem quiete, & pacificè resignatarius in possessionem Archipræsbyratus, de quo agitur actualiter admissus fuit *Summ. ipsius num.* 1. Quod operatur, vt eo magis à resignante censeatur abdicata possessio, & faciliùs resignatario debeatur manutentio ad *text. in l. iustè possidet ff. de acquir. poss.* vt in his terminis considerauit *Rota in d. Placentina, & Caurien. Benefic. num.* 3.

Minùs obstat, quod resignatio fuerit conditionalis, reseruata scilicet sibi valida pensione ducatorum 52. auri de Camera cum regressu ad eumdem Archipræsbyteratum in euentum nullitatis d. pensionis vel illius non solutionis.

Quia cum defectus implementi adhuc Dominis visus non fuerit concludenter iustificatus, donec in
5 petitorio de illo cognoscatur, danda est manutentio resignatario, qui actualem possessionem appræhendit, vt benè ad propositum respondit *Rota in d. Placentina, & Caurien. Beneficiar. num.* 4. *&* 5. *& cor. sa. me. Greg. dec.* 364. *num.* 3. alijsque relatis tradunt *Lotter. de Re benef. lib.* 3. *qu.* 14. *num.* 95. *& Madern. Perus. de manut. obser.* 57. *num.* 10. *cum plur. seqq.* D. *Archiepiscopus Aueniouen. de acquir. poss. qu.* 19. *art.* 3. *nu.* 118. 119. *&* 120. *& conciliando contrarias dec. Add. ad sa. me. Greg. dec.* 138. *sub lit. C. & ad bo. me. Burat. dec.* 787. *num.* 9. *&* 10.

6 Deducta verò in contrarium procedunt vel quādo possessio non fuit actualiter capta, in quibus terminis loquitur *dec.* 1. *de Renunc. in nou. dec.* 423. *nu.* 2. *par.* 1. *rec. & coram Reuerendiss. Vrgellen. in dec.* 118. *num.* 6. *&* 7. inquibus supponitur possessionem adhuc esse penès resignantem; quando possessio capta fuit à Resignatario post motam litem à resignante, & oppositum de non implemento conditionum in quibus terminis loquuntur *dec. Elboren. Benef.* 18. *Febr.* 1647. *coram R. P. D. Arguelles §. Nec obstat, & in Neapolit. Parrocchialis* 15. *Martij eiusdem anni cor. R. P. D. meo Otthobono §. Nec tandem*, secus autem vbi (prout hic) possessio capta fuit ante motam litem, & oppositionem non implementi, tunc enim lite pendente Resignatarius, non autem resignans venit manutenendus ex authoritatibus supra allegatis, idemque admissum fuit in dicta *Elboren. Benef. & Neapolit. Parocchialis.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA SVBHASTATIONIS DE ALEXIIS.

Veneris 15. *May* 1648.

ARGVMENTVM.

Creditor anterior possidens bona communis debitoris tan-

tantummodò iure pignoris non potest impedire illorum subhastationem Creditoribus posterioribus si illa sequatur absque eius damno, & præiudicio alijsque Creditoribus afferat vtilitatem, licet secus si possideat iure proprietatis, & dominij, vt ex datione in solutum quæ venit probanda, & qualiter probetur, & quando possessor non teneatur docere de titulo suæ possessionis?

SVMMARIVM.

1 *Creditor licet anterior possidens tantumodo iure pignoris bona communis debitoris nequit impedire subhastationem ab alijs Creditoribus faciendam.*

2 *Subhastatio per Creditores posteriores facienda nequit impediri ab anteriori possidente tantummodo iure pignoris, dum ipsa fieri debet absque illius damno, eoque prius satisfacto.*

3 *Executio sententiæ non potest impediri à tertio possessore, quando illi non est damnosa.*

4 *Verba in dubio sunt referenda ad actum superius expressum, dum de alio posteriori in rei veritate non constat.*

5 *Actus in quo non legitur expressa neque dies, neque annus pernecesse debet referri ad eum de quo constat per publicum instrumentum.*

6 *Productio tituli inualidi, & insufficientis, melioris tituli præsumptionem tollit.*

7 *Ammissio instrumenti non præsumitur, & parti illam allegauti incumbit onus nedum probandi casum sequutæ ammissionis, sed etiam iustificandi, quod sine sua culpa contigerit.*

8 *Ammissio instrumenti allegari non potest, quando agitur de instrumento rogato in Curia, vbi originale illius de stylo remanet penes* Notarium *rogatum.*

9 *Referenti ad hoc vt credatur sine relato, totus tenor relati per extensum debet esse in referente.*

10 *Verba,* Pleno naturali, & Titulari dominio, *possunt aliquando intelligi de dominio hypothecæ possessionis, & perceptionis fructuum.*

11 Verbum, Pleno iure, *plerumq; non significat plenitudinem omnimodam respectu proprietatis, & dominij, sed restringitur secundum subiectam materiam ad solam possessionem, & perceptionem fructuũ.*

12 *Dominium aliud est proprietatis aliud hypothecæ, & vsusfructus.*

13 *Possidens non tenetur iustificare titulum suæ possessionis.*

14 *Declara hoc tantum procedere, quando possidens non allegat titulum, sed solum dicit se possidere, quo casu non cogitur docere de titulo cum ex sola possessione præsumatur.*

15 *Creditor possidens bona communis debitoris, quando allegat titulum habitum, aliundè quàm à debitore sufficit quod doceat de titulo colorato, absque onere plenioris iustificationis.*

16 *Secus autem, quando allegat titulum habitum à debitore, tunc enim quia fatetur debitorem olim fuisse dominum, tenetur docere possessionem ad eum peruenisse ex titulo valido, & legitimo.*

17 *Amplia hoc procedere siue creditor possidens agat siue conueniatur cum semper teneatur docere de validitate eius tituli.*

18 *Creditor allegans se habuisse à debitore dationem in solutum, ea concludenter non iustificata nec possessio, nec cautela Angeli illi suffragatur ad impediendam executionem, seu subhastationem bonorum possessorum per alios creditores faciendam.*

19 *Producens titulum inualidum, & insufficientem meliorem, & validiorem produxisse præsumitur.*

DECISIO CCLXII.

EManatis coram me duabus resolutionibus altera 12. Decembris 1644. in qua dictum fuit non esse proceden. ad subhastationem bonorum ab Antonina possessorum altera 15. Febr. 1647. præcedentis reuocatoria dubitatum fuit hodie, an esset stan. in primo, vel vltimo loco decisis, & persisten. esse in vltimo loco Domini resoluerunt.

Subsistit namque fundamentum posterioris resolutionis, quod per exhibitionem instrumenti census euidenter pateat Iulium Vesinum hæredem Alexij de Alexijs communis debitoris non dedisse Antoninæ bona, de quibus agitur, in solutum, prout in prima decisione suppositum fuerat sed solum eidem assignasse certam ratam fructuum, & pensionum tẽporaliter duraturam donec, & quo vsque eidem restituerentur scuta 3000. pro residuo suæ dotis, vt ex instrumento desuper confecto *die 13. Iulij 1617. Summ. creditorum præteritæ positionis, num. 5.* Vnde
1 dum Antonina prædicta bona possidet tantummodo iure pignoris, licet sit creditrix anterior impedire nequit subhastationem per alios creditores faciẽdam ex clara dispositione *text. in leg. à Diuo Pio, §. Quod si res fuerit pignorata de re iudicata.* Præsertim cum ex forma rescripti impetrati per creditores à fel. record. Vrbano VIII. subhastatio fieri debeat ipsa Antonina non amota à sua possessione, sed ea firma remanente, & ad effectum in primis, & ante omnia sibi satisfaciendi de suo credito, & de eo,
2 quod superest cæteris creditoribus posterioribus; Dum itaque deueniri debet ad subhastationem sine præiudicio suæ possessionis, quàm ipsa non est dimissura, & exinde magnum commodum paratur creditoribus illi verò nullum damnum infertur est iuri consentaneum quod subhastatio non retardetur, vt omnium indemnitati prouideatur per ea, quę in fortioribus notat *Bart. in l. penult. ff. de petit hæred.* quem referunt, & sequuntur *Castr. cons. 179. n. 9. p. 1. & Cantiuncul. cons. 23. q. 15. num. 192.* concludentes
3 tertium possessorem non posse impedire executionẽ sententiæ quando ipsi non est damnosa.

Et iterum visa fuit nullam habere subsistentiam somniata datio in solutum ex alio consensu, vt supponitur præstito per eumdem Iulium anno 1620.

Quia enunciatiua mandati de immittendo relaxati ab A.C. anno 1622. super qua hoc suppositum totaliter ab altera parte fundatur, præter quod ad nihilum deseruire potest ob nullitatem, & iniustitiam, quas patitur dictum mandatum, vt firmatur in dicta
4 vltima decisione, referri, & intelligi debet de præcedente consensu, & assignatione in pignus supra expressa, facta dicta die 13. Iulij 1617. dum de alio posteriori in rei veritate non constat ad *text. in l. 2. ff. de liber. & posthum. Roman cons. 165. num. 8. lib. 1. Giurb. dec. 45. num. 9. sanct. mem. Greg. dec. 90. num. 3. in d. decisione relati.* Eoq; magis, quia in dicto mandato expressa non legitur neque dies, neque annus dictę prætensæ dationis in solutum vnde pernecesse debet intelligi de prædicto consensu, & assignatione in pignus de qua constat per publicum instrumentum, ponderando insuper, quod instrumentum huius consensus, & assignationis productum, & exhibitum fuit ab ipsamet Antonina ad effectum impediendi huiusmodi subhastationem, & ideo in-
6 trat conclusio passim à Rota firmata, quod productio tituli inualidi, & insufficientis melioris tituli præsumptionem tollit, vt in *decis. 731. nu. 19. part. 1. diuers. coram sanct. mem. Greg. decis. 467. num. 7. in rec. dec. 412. num. 2. par. 2. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 285. num. 148. in Nouarien. bonorum coram Reuerendissimo*

*rendiss. D. meo Decano, §. neque huiusmodi, & in Tri-
dentina Parochialis 5. Decembris 1646. coram me,
§. quia dum ipsemet.*

Nec iuuat allegare, quod instrumentum dicti
Posterioris consensus deperditum, & amissum
fuerit.

7 Quia amissio non præsumitur *l. si quis ex Argen-
tarijs ff. de eden. Natt. cons. 166. nu. 12. Surd. cons. 109.
num. 9. Rota in recen. decis 18. num. 22. par. 7. & coram
Card. Canal. dec. 82. num. 6.* & parti illam deducenti
incumbit onus, nedum probandi casum sequutæ a-
missionis, sed etiam iustificandi, quod sine sua cul-
pa contigerit *Bart. in d. l. si quis in Argentarijs, §. an
nec heredi, num. 4. Castr. cons. 301. num. 1. lib. 1. Alexan.
cons. 54. num. 5. lib. 1. Ruin. cons. 70. num. 6. lib. 4. Hond.
cons. 19. num. 17. & 18. lib. 1. Rot. dec. 452. n. 8. p. 3. rec.*
8 Sed cessat in proposito quoad hoc quælibet hæsita-
tio quia agitur de instrumento rogato hic in Curia
vbi originale illius de stylo remanet penes Notariũ
rogatum. Ideoque cessat pænitus allegata amissio
ex notat *in cap. cum olim il primo de priuil. & in l. Te-
stium, Cod. de testib. vt plurimum autem firmatum fuit
in Bituntina Census 27. Maii 1647. coram* R. P. *D. meo
Corrado.*

Propterea vis fieri non potest in verbis enuncia-
tiuis dicti mandati ibi, *Consensit, & suum consensum
dedit, & prastitit, vt iure medio dicta D.* Antonina *pro
satisfactione dicti sui Crediti dotalis dicta bona habeat
possideat pleno, naturali, & titulari dominio.*

Quia præter quod in mandato non exprimitur
9 tenor consensus per extensum, vt requiritur ad hoc,
vt referenti credatur, sine relato ex deductis in
Neapolitana *pensionis 27.* Maii *1641. coram R. P. D.
meo* Biebio, *§. & in omnem. euentum*. Animaduersum
fuit prædictam enunciatiuam commodè conciliari
posse cum consensu, & assignatione ratæ fructuum,
10 quia verba *pleno, naturali, & titulari dominio* hypo-
thecę videlicet possessionis, & perceptionis fructuũ
vt in similibus considerauit, *Rota in Romana Offi-
cij 31. Iannar. 1628. coram bon. me. Pironano in recent.
dec. 140. num. 7. & 8. par. 5.* & de verbo *pleno iure*,
11 quod plerumque non significet plenitudinem om-
nimodam respectu proprietatis, & dominij, sed re-
stringatur secundum subiectam materiam ad solam
possessionem, & perceptionem fructuum tradunt,
*Ruin. cons. 137. num. 8. lib. 2. Menoch. cons. 21. num. 26.
& dixit, Rota in Melenitana feudi 10. May 1632. co-
ram bo. me.* Merlino *in recen. dec. 129. num. 18. & decis.
210. num. 55. & 56. part. 6.* Dominium enim aliud
12 est proprietatis, aliud verò hypothecæ, & vsus fru-
ctus, vt magistraliter distinguen. docet *Bald. in leg.
proprietatis, num. 1. C. de probat.* quem refert, & sequi-
tur *Rota in Romana Officij coram bon. mem. Pironano,
num. 7.*

His positis clarè liquet non applicari theoricam
Bart. in supracit. leg. à Diuo Pio, §. si super rebus nu. 4.
13 *de re iudic.* quod scilicet possidens non teneatur iu-
stificare titulum suæ possessionis.

Quia, vt respondetur in dicta vltima decisione
14 procedit quando possidens non allegat titulum, sed
solum dicit se possidere, quo casu non cogitur do-
cere de titulo, cum hæc ex sola possessione præsuma-
tur, in quibus terminis loquuntur *Couar. pract. quæst.
cap. 16 num. 4. Parlador. rer. quotid. lib. 2. cap. fin. par. 4.
§. 5. num. 3. Peguer. dec. 205. num. 7. sanct. mem.* Gregor.
*dec. 22. num. 3. in dict. decisione relati, §. ex his itaque &
præter illos* Angel. Aret. *cons. 98. num. 11. Cartar. decis.*
15 Genuæ *52. num. 4. & 5.* vel quando allegat titulum
aliundè habitum, quam à Debitore, tunc enim suf-
ficit, quod doceat de titulo colorato, & apparenter
absque onere plenioris iustificationis, & in his ter-
minis loquuntur *Felin. in cap. super num 16. vers. In-
tellige tamen de re iud.* Gozzad. *cons. 103. nu. 10. vers.
secundo respondeo sess. de subhast. cap. 5. §. 10. num. 48.*
16 secus autem quando possidens non stat in terminis
simplicis possessionis, sed alterius allegat titulum
habitum à debitore hoc enim casu allegans illum
habuisse à debitore fatetur debitorem olim fuisse
Dominum, & propterea dum subdit illum amplius
non possidere, sed possessionem à se abdicasse, illam-
que ad ipsum deuenisse titulo dationis in solutum,
donationis, vel similis tenetur docere validè, & le-
gitimè deuenisse, & sic siue agat siuè conueniatur
17 concludenter probare debet validitatem dationis
insolutum, donationis, vel similis, & egregie distin-
guendo consuluit *Castr. cons. 143. sub nu. 3. vers. pro-
batio autem lib. 2. quam distinctionẽ vti veriorem am-
plexa fuit Rota in Romana seu Aesina donationis 23.
Mart. 1640. coram R. P. D. meo Ghisilerio, & in Anco-
nitana Dotis 28. Aprilis 1643. coram me.*

Dùm igitur Antonina allegauit habuisse à Iulio
18 debitore bona, de quibus agitur in solutum, datio-
ne in solutum concludenter non iustificata, nec pos-
sessio, nec protestatio desuper facta, iuxta cauthelã
Angeli in *d. l. à Diuo Pio*, illi suffragantur ad impe-
diendam executionem, seu bonorum subhastationẽ,
vt tradit *Parlador. vbi supra d. cap. fin. p. 4. §. 5. n. 20.
cum alijs allegatis in dicta Romana, seu Aesina donatio-
nis & Anconitana dotis supra relatis.*

Nec applicantur deducta in *Bonon. Dotis 27. Iu-
nij 1647. coram R. P. D. meo* Meltio, quia ibidem ve-
rè constabat datione in solutum, quæ nedum in
proposito non iustificatur, quinimò constat de con-
trario ex instrumento exhibito ab ipsamet Antoni-
19 na, exhibendo enim huiusmodi consensum pœnitus
insufficientem pro retardan. executione, & bonorum
subhastatione excluditur prorsus existentia alte-
rius melioris, cum meliorem, & validiorem produ-
xisse præsumatur, vt pręter supra relatos tradunt,
*Innoc. in cap. dudum, numer. 2. vers. Sed quia de decim.
Lotter. de re benef. lib. 3. cap. 21. n. 38.*

Cœterum de possessione creditorum, & de man-
dato procuræ Castani, qui illam apprendidit, Do-
mini non dubitarunt, cum iustificentur ex deductis
in dicta decisione, §. de possessione autem cum duob. seqq.
repetita verò ab altera parte remanent sublata ex
responsionibus in ea datis, cum quibus Domini trã-
sierunt.

Et ita resolutum vtraque parte informante, &c.

CATACEN. HÆREDITATIS.

Ven. 15. May 1648.

ARGVMENTVM.

Possidens bona sui fratris pro indiuiso intelligitur so-
lummodo possedisse iure familiaritatis, itaut nullũ
ius possidenti quæsitum, nullumque præiudicium fra-
tri illatum dicatur possessio posterior nulla, & at-
tentata non priuat anteriorem possessorem sua pos-
sessione, qui nunquam se habuit pro spoliato, & ex
quibus possessio dicatur nulla, & attentata?

SVMMARIVM.

1 *Possidens bona fratris communiter, et proindiuiso,
possedisse intelligitur iure familiaritatis, itaut
nullum ius eidem quæsitum, nullumque præiudi-
cium fratri illatum dicatur.*

2 *Amplia vt etiam fratri respectu suæ portionis sit
danda manutentis.*

3 *Possessio capta post interpellationem est attentata.*

4 *Possessio capta in vim sententia nulla, & iniusta non
est manutenibilis nec priuat sua possessione ant[e]-
rio-*

Digitized by Google

riorem possessorem, qui non habuit se pro spoliato.

5 *Sententia lata contra Dominum, & possessorem ipso non citato remanet nulla.*

6 *Heres tenetur præstare æstimationem legati facti de re aliena.*

DECISIO CCLXIII.

DIuisis æqualiter anno 1622. inter Decium Vitalium Ferdinandum, ac Horatium fratres de Scoglio bonis stabilibus, & mobilibus, ac pecunijs hæreditarijs q. Ioannis, & Bartoli eiusdem Cognominis Decius proprio nomine Horatij tunc absentis in instrumenta diuisionum stipulatus fuit, ac portionem mobilium, & pecuniarum ad illum spectantem recepit, illamque communiter, & pro indiuiso cum cæteris alijs proprijs vsque ad obitum in eius Domo retinuit reuerso, & ibidem etiam cohabitante Horatio fratre.

Idem Decius in testamento, cum quo decessit, instituta vniuersali hærede Confraternitate Redemptoris, legauit Petro Francisco de Pace, & Antonio Mainardo aurum, & argentum, nomina debitorum, & omnia alia existentia in Domo sua, vndè orta lite coram Ordinario Catharen. super prædictis mobilibus inter dictos Legatarios, & Horatium, ille inter cætera per diffinitiuam sententiam mandauit consignari legata legatarijs, cuius vigore ipsi illorum possessionem apprehensi fuerunt, & ab A.C. in gradu appellationis obtinuerunt manutentionem excepta tamen portione Horatij sed deuoluta postmodum causa coram me, dubitaui cui esset dandum mandatum de manutendo, & ad fauorem Horatij informantis, capta fuit resolutio. Dum enim ex instrumentis præfatarum diuisionum, apparet Decium
recepisse portionem mobilium, & pecuniarum Ho-
ratij *Summ. Informantis, num. 2. & 3.* quæ communi-
ter, & pro indiuiso cum suis proprijs vsque ad obi-
1 tum possedit, illorum respectu possedisse intelligitur
iure familiaritatis itaut nullum ius sibi quæsitum,
nullumque præiudicium Horatio illatum fuisse di-
catur *l. qui iure familiaritatis, ff. de acquir. possess.* Et
2 per consequens ipsi Horatio denegari non potest
manutentio per ea quæ in his terminis pluribus re-
latis tradunt *Gratian. discept. for. cap. 450. num. 1. cum
seqq. & Modern. Perus. de manut. obseru. 54. num. 15.
& 16. & obser. 73. nu. 37.*

Nec obstat possessio vltimo loco per Legatarios apprehensa.

Quia præter quod est attentata tanquam appræ-
hensa post interpositam appellationem, vt in *Proces.
fol. 8. & 25. cap non solum de appell. in 6.* cum capta
4 fuerit vigore sententiæ Ordinarij Cathacen. nul-
læ, & iniustæ non est manutenibilis, nec priuauit an-
teriorem possessorem sua antiqua possessione, qui
non habuit se pro spoliato vt millies respondit *Ro-
ta, & præcipue coram Card. Seraph. dec. 722. n. 1. coram
sanct. mem. Greg. dec. 69. num. 2. & 3. in recen. dec. 106.
num. 2. par. 1. & dec. 35. num. 4. vers. tamen hoc part. 2.
coram Card. Caual. decis. 48. num. 2. & 3. coram recol.
memor. Coccino decis. 113. num. 3. & alibi passim.*

Nullitas autem sententiæ videtur euidens cum la-
5 ta fuerit contra Horatium Dominum, & possessorē
pro indiuiso præfatorum mobilium, ipso non citato
*cap. Pastoralis de re iudic. Cæs. de Grass. decis. 11. nu. 2.
eod. tit. Rota in rec. dec. 139. num. 7. par. 7.* Iniustitia
verò probatur, quia mandat consignari legatarijs
supradicta bona legata, quæ tamen cum pro rata
6 spectarent ad Horatium vti sua propria quoad ea
tanquam legatum rei alienæ non substinebatur in
præiudicium hæredis, qui quatenus debeatur præ-
stare tenetur æstimationem, ad *text. in cap. filius de testam. Corn. cons. 155. num. 3. lib. 3. Ioseph. Ludou. decisione Perus. 23. num. 35. & 36.*

Et ita resolutum vnanimiter tantum, &c.

AVENIONEN. PECVNIARIA.

Lunæ 18. May 1648.

ARGVMENTVM.

Hæc decisio ob sui breuitatem non indiget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ Iustitia, & bonum ius probari potest ex decisionibus emanatis.*

2 *Renunciatio à filia facta de bonis Paternis, & maternis dicitur correspectiua ad constitutionem, & promissionem dotis, tamquam si in eodem instrumento incontinenti esset stipulata.*

3 *Renunciatio filiæ correspectiua ad dotis promissionē, resoluta promissione dotis ob deficientiam bonorum paternorum resoluta pariter dicitur.*

4 *Actus qui fiunt vnus propter alium, & eodem temporis momento dicuntur correspectiui.*

5 *Actus correspectiui propter continuationem, & correspectiuitatē vnus quodamodo actus reputantur.*

6 *Actus correspectiui, vno corruente corruunt omnes.*

DECISIO CCLXIV.

DEuoluta causa ad Rotam per appellationem interpositam à sententia grauatoria Iudicis de partibus, eaque commissa *R. P. D. Verospio præuijs tribus decisionibus sub diebus 10. Decembris 1648. 5. Aprilis, & 31. May 1647.* emanauit sententia, quæ illam de partibus in tribus capitibus reformauit. Primo enim pronuntiatum fuit locum assignatum in dicta sententia creditoribus Claudij super hæreditate Spiritæ de Vaccherijs pro scutis 800. occasione legati pro dote ad fauorem Felisiæ facti per dictam Spiritam matrem in eius testamento, esse assignandum Ludouico, & eidem Felisiæ coniugibus, & pro dicta summa eisdem debitos esse fructus à die mortis dictæ Spiritæ, vsque ad integram satisfactionem dictæ summæ ad rationem scutorum quinque pro quolibet centenario, & Anno secundo declaratum fuit eosdem coniuges agere posse pro scutis bis centum residui dotis scutorum mille etiā super Castro S. Mariæ quamuis subiecto fideicommisso, & primogenituræ institutæ per q. Claudium Seniorē, ac pro fructibus eorumdem scutorum 200. illis debitis respectu decursorum ante mortem Claudij iunior. ad rationem scutorum quinque, post illius verò obitum ad rationem scutorum septem pro quolibet centenario, & anno agere posse tantum super fructibus eiusdem Castri, non autem super proprietate. Tertio demum pronuntiatum extitit dictæ Filisiæ deberi fructus, non solum post oppositiones per Gasparem, & Ioannem Marcum eius filium factas, sed etiam ante pro raris legatorum per dictam Spiritam relictorum Francisco, & Margharitę, dictosque fructus antedictas oppositiones scilicet à die mortis Spiritæ vsque ad integram satisfactionem debitos esse ad rationem scut. quinq; pro quolibet centinario, & anno, vt ex sententia *Summ. Informantium, num. 4.*

Appellauit Io. Marcus Ribera, & causa commissa fuit *R. P. D. meo Meltio, qui post vnicam decisionem emissam die 4. Decembris præteriti sententiam R. P. D. mei Verospij,* in omnibus confirmauit, & etiam declarauit fructus legati scut. 800. aliorumque legatorum dd. coniugibus spectan. qui in primo, & tertio capitibus taxantur à die mortis Spiritæ ad rationem scut. 5. pro quolibet continario, & anno deberi à

Digitized by Google

dic contracti matrimonij eorumdem coniugum, ad rationem quinque pro centenario, post verò mortem Claudij vsque ad integram satisfactionem ad rationem septem iuxta Statutum Auenion. vt ex altera sententia eodem *Summ. num 6.*

Prouocauit iterum ab hac sententia Ribera, causaque mihi delata, dubitaui an sententia Rotalis sic confirmanda vel infirmanda eamq; esse confirmandam coniugibus tantum informantibus DD. non dubitarunt.

Ipsius enim validitas non fuit in dubium reuocata iustitia verò clarè patet ex prædictis quatuor decisionibus in quibus resertuantur omnes prætensiones alterius partis, & egregie firmatur intentio coniugum super omnibus in iudicio deductis, ac in sententijs comprætensis. Ex decisionibus enim o-
1 stendi bonum ius, & iustitiam sententiæ probari omnibus innotuit iuxta inueteratam Rotæ opinionem, de qua in *Placentina fructuum 6. Iunij 1618. coram bon.me. Card. Fabritio Verospio, & in Leodien. matrimonij 19. Nouembris 1611. coram bo.me. Vbaldo, in recen. dec. 36. num. 2. & dec. 320. num. 2. par. 8. ac alibi passim.*

Nec prædictis coniugibus obesse potest renunciatio facta per Felisiam de bonis paternis, & maternis, in qua præcipuè insiabat altera pars in aliis causæ propositionibus. Quia cum fuerit correspectiua
2 ad constitutionem dotis sibi promissæ per Patrem tanquam in eodem instrumento incontinenti stipulata, *Bald. in l. petens num. 49. C. de pact. ibiq. Dec. n. 3. & in l. certi conditio, §. si numeras 14. ff. de reb. credit. ac cons. 245. num. 5. Becc. cons. 92. num. 6. Tiraq. de*
3 *retract. lignag. §. 1. gloss. 7. nu. 76.* Resoluta promissione dotis ob deficientiam bonorum paternorum resoluta pariter dicitur renunciatio illi correspectiua, vt in his terminis firmauit, *Rota coram Cardinali Caual. dec. 64 n. 1. 2. & 3. & in alys relatis in dec. 31. Maij 1647. coram R.P.D. meo Verospio, §. 1. & § leuis etiam, & 4. Decembris eiusdem anni cor. R.P.D. meo Meltio, § Quia cum d. renunciatio.* Actus enim, qui
4 fiunt vnus propter alium, & eodem tẽporis momẽto dicuntur correspectiui *l. si fundus, §. si duo, vbi Bar. ff. de pign. Socc. sen. cons. 66. col. fin. vers. circa secundum*
5 *lib. 1.* Ac propter continuationem, & correspectiuitatem quodammodo; Vnicus tantum actus iudicantur, *Aym. cons. 298. num. 13. cons. 356. n. 1. & cons. 393. num. 2. Card Seraph. dec. 732. num. 9. Rota in recent. de*
6 *cis. 543 nu. 38. part. 5.* Et proindè corruente vno corruunt omnes *l. fin. C. de acceptilat. l. etiam, § ex causa de minor. Rot. dec. 677. num. 2. part. 1. diuers.*

Et ita &c.

CESARAVGVSTANA DISTRIBVTIONE.
Lunæ 18. Maij 1648.
ARGVMENTVM.

Absolutio à censuris, & ab incursu declaratoriæ ob inobedientiam non parendi executorialibus Rotæ, ex quibus concedatur, & an sufficiat superueniens paritio?

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia prout ægrè animaduertit in contumaces libentissimè amplectitur redeuntes ad gremium, & quos coercuit ob inobedientiam, absoluit propter superuenientem paritionem.*

2 *Paritio ad effectum obtinendi absolutionem ab incursu, declaratoria suffragatur si fuerit constitutus specialis Procurator ad parendum prout de iure requiritur.*

3 *Bonus semper præsumitur bonus in eodem genere boni.*

4 *Absolutio à censuris ei conceditur, qui diu distulerit in parendo, ac petenda absolutione, si legitimè fuit impeditus.*

DECISIO CCLXV.

FRanciscus Lamata Decanus Ecclesiæ Cesaraugustanæ præuijs specialibus Procuratoribus tanquã obedientiæ filius pro suo posse, & quantum in se est promptam obedientiam offerens parendi litteris executorialibus, & mãdatis Rotalibus, necnon attentata reuocandi omniaque in pristinum reponendi, & Portionarios ad primum statum percipiendi tria regalia diurna, & nocturna actualiter reintegrandi, vt in dd. litteris, & mandatis continetur petijt gratiosã absolutionem aduersus Declaratoriam, & censuras Rotales per Capitulum incursas quam proposito dubio Domini libenter illi indulserunt prout alias ab incursu eiusdem declaratoriæ, & censurarum exceptuauerant septem dignitates, et sex Canonicos eamdem paritionem, et promptam obedientiam offerentes, vt in *decisionibus emissis 25. Maij in §. fin. & 31. Iuly 1646. coram me*, Sancta enim mater Eccle-
1 sia prout ægrè animaduertit in contumaces libentissimè amplectitur redeuntes ad gremium, et quos coercuit ob inobedientiam absoluit propter superuenientem paritionem, vt in terminis interdicti lati contra Capitulum dictum fuit in *Tridentina Decanatus 25. Iunij 1646. coram Reu. P.D. meo Royas, §. Nam licet.*

Huiusmodi autem paritionem illi suffragati DD.
2 visum fuit non solum quia ad istum effectum, vt dictum est speciales Procuratores constituit, eius *Sum. num. 2.* prout de iure requiritur ex *gloss. in cap. qui ad agendum, verbo vel pacisci in fin. vers. item in absolutione petenda de Procurat. in 6. Alter de censur. to. 1. disput. 6. lib. 4. cap. 1. in fin. §. breuiter dicendum vers. & quando fol. mihi 436. Cappell. Tholos. q. 59. nu. 1. & 2. Rot. dec. 25. de sent. excom. in antiq. & decis. 36. de Procurat. in nou. coram Card. Mant. dec. 18. num. 17. & in d. Tridetina Decanatus in princip.* Sed etiam quia ipse Decanus est solitus obedire, et parere mandatis Rotalibus, vt constat ex decisione huius causæ *sub die 15. Ianuar. 1635. coram clar. mem. Coccino Decano* in qua vertente lite super paritione mandati de manutenendo ipse vti obediens fuit specificè exemptus à declaratoria contra alios promulgata semel enim
3 bonus semper præsumitur bonus in eodem genere boni *Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 19. sub n. 9. Marsil. singul. 74 n. 5.*

Nec illi obesse poterit, quod sustinuerit censuras
4 per aliquod tempus, et diu distulerit in parendo, ac petenda absolutione, quia cum ipse de tempore præsentationis exequutorialium non interesset Capitulo ac quia tunc temporis in Ciuitate Cæsaraugustana celebrantur comititia generalia, quibus nomine suæ Dignitatis interuenire debebat tanquam legitimè impeditus fuit habitus pro excusato, eoque libentius cũ intimata alteri parti propositione huius dubij super absolutione illa acquieuit, et informare noluit.

Et ita vnica tantum, &c.

AQVISGRANEN. CANONICATVS.
Ven. 22. Maij 1648.
ARGVMENTVM

Prouisus de Canonicatu cum hoc quod cum primum peruenerit ad perceptionem fructuum dicti Canonicatus, teneatur dimittere Parochialem, si illam non dimiserit intra tempus præscriptum, vtrumq; & Canonicatus, & Parochialis dicitur vacans propter incompatibilitatem, nedum virtute dicti decreti,

Digitized by Google

creti, & dex dispositione Sacrorum Canonum, vbi quod intra sex menses Parochialis dimitti debet in manibus Ordinarij, alias vtrumque vacat ipso iure perceptio fructuū ex quibus probetur litteræ Apostolicæ quando sunt iustificatæ habent paratam executionem, & ex quibus Clericatus, & valor Beneficij per non excessum sufficienter probentur?

S V M M A R I V M.

1 *Prouisus de Canonicatu, cum decreta quod post adeptam possessionem Canonicatus dimittat Parochialem, nisi decreto paruerit, Canonicatus vacat ipso iure.*

2 *Prouisus de duabus dignitatibus, vel Parochialibus, nisi infra tempus prafixum alteram dimiserit in manibus ordinarij, vtraque vacat ipso iure propter incompatibilitatem.*

3 *Amplia vt hac incompatibilitas extendatur etiam ad vnicum Canonicatum cum Parochiali, si vltra sex menses retinentur.*

4 *Prouisus de duabus Parochialibus nisi infra spatium sex mensium altera dimittatur vtraque vacare censetur.*

5 *Fructus præsumuntur percepti ex pacifica possessione bonorum aliαnas possidente, donec contrarium probetur.*

6 *Valor per non excessum iustificatur ex confessione partis.*

7 *Valor narratus per non excessum non requirit exactissimas probationes sed contentatur leuioribus & semiplenis.*

8 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*

9 *Litteræ Apostolica, dum sint iustificata habent paratam executionem, & debetur immissio iustificanti ad instar* l. fin. C. de Ædict. diu. Adrian. toll.

10 *Priuilegium assertum, & non ostensum ad effectum cognoscendi an comprehendat id, de quo agitur nihil suffragatur.*

DECISIO CCLXVI.

De Canonicatu, & Præbenda in Ecclesia Collegiata Sancti Adalberti Oppidi Aquisgrani per resignationem vacante prouisus fuerat anno 1640. Ioannes Brauu Vicarius Ecclesiæ Parrochialis Pagi Vursulen ab Eminentissimo Domino Cardinali Ginetto tunc in Germania de Latere Legato cum decreto, quod cum primum dictus Ioannes ad perceptionem fructuū dictiCanonicatus peruenerit curam Ecclesiæ Vursulen. eo ipso dimittere teneretur, *Summario Informationis num. 1.* cuius prouisionis vigore die 24. Iulij eiusdem anni possessionem obtinuit *d. Summ. num. 2.*

Verum quia non solum prædictam Parrochialem non dimisit, sed illam vna cum prædicto Canonicatu retinuit, & adhuc retinet, vt apparet ex mandatis Procuræ per eumdem factis anno 1645. & ex supplicatione Sanctissimo Domino Nostro porrecta pro impetranda dispensatione *Summ. num. 3. & 10.* Sicque tam vigore supradicti decreti, quàm ratione incompatibilitatis vtrumque vacauerit, fuit de eodem Canonicatu prouisus à Sede Apostolica Petrus Stiennon, ad cuius instantiam proposui dubium, An litteræ Apostolicæ sint exequendæ, & Petro danda immissio, quod in omnibus fuit affirmatiuè resolutum stante verificatione omnium narratorum.

Vacatio enim ob incompatibilitatem, & retentionem Parochialis, cum dicto Canonicatu reddi-
1 tur manifesta tam vigore prædicti decreti, quod operatur, vt Canonicatus secundo loco impetratus, nisi prouisus decreto paruerit, vacet ipso iure, vt tradit *Cocchier. de permut benef. par. 3. cap. 28. in princ.* vbi refert decisum *in Illerden. Canonicatus 13. Decembris 1594. coram recol. mem. Cardinali Hieronymo Pamphilio*, quàm etiam ex dispositione Sacrorum
2 Canonum, *vt in Extrauag. execrabilis de prabend.* vt in prima ibi *Statuimus, vt quicumque plures dignitates, vel personatus, aut Parrochiales, &c. cum alio beneficio curam animarum habente simul sine dispensatione Canonica detinens illa omnia &c. efficaciter verbo, & facto absque fraude aliqua in manu Ordinarij dimittere teneatur &c. quod si non fecerit etiam illa sit ipso Iure priuatus &c.* & in secunda ibi, *Nos de illis præsenti decreto statuimus omnia, & singula beneficia si detenta intra tempus, vt præscribitur limitatum verba, & facto, ac sine fraude curam Ordinarijs sub testimonio similiter publico dimittere teneatur, quod si non fecerit, & illo sint ipsa iure priuati, &c.* & de-
3 mum ex dispositione sacri Concilij Tridentini *sess. 7. cap. 4. de reform. ac sess. 24. cap. 17. eod. tit.* vbi extenditur incompatibilitas etiam ad vnicum Canonicatum, cum Parochiali si vltra sex menses retinentur, ibi, *Illi verò qui in præsenti plures Patrochiales, aut vnum Canonicatum, & aliam Parochialem obtinet co-*
4 *gantur omninò &c. infra spatium sex mensium dimittere alioquin tam Parochialis, quam beneficia omnia, qua obtinet ipso iure vacare censeantur &c* & tradunt *Garz. de benef. par. 11. cap. 5. numer. 10. Gonzal. super reg. de mens. glos. 15. numer. 14. Castropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. disput. 6. punct. 57. sub num. 201. vers. In quo notant.* Dum igitur Ioannes post habitam prouisionem de dictoCanonicatu, & adeptam illius pacificam possessionē Parochialem quam prius obtinuerat infra Statutum tempus non dimisit, quinimò Parochialem, & Canonicatum retinet intrat in euitabiliter vtriusque vacatio ex allegatis.

Et licet ex verbis dicti decreti videatur necessaria probatio perceptionis fructuum dicti Canonicatus, ibi, *quod cum primum dictus Ioannes ad perceptionem fructuum Canonicatus, &c. peruenit &c.* tamen
5 cum probetur illius pacifica possessio, & vsque in præsens retentio *Summ. dicti, num. 2. 3. & 10.* inde alio non possidente perceptio fructuum desumitur donec contrarium probetur per ea, quæ dixit, *Rota dec. 25. de præben. in nou. coram Card. Seraphin. dec. 1245. num. 6. coram fan. mem. Greg. decis. 50. num. 2. coram Card. Caual. dec. 586. num. 1. coram bon. mem. Buratt. dec. 173. num. 3. in recent. dec. 269. num. 2. par. 1. & dec. 364. num. 14. par. 8.*

Valor per non excessum expressus in ducatis iustificatur ex confessione ipsiusmet Ioannis emissa in prouisione, & in dicta supplicatione Sanctissimo porrecta pro impetrāda dispensatione, quam sufficere
6 pro iustificatione valoris plures tenuit, *Rota vt per Egid. decis. 595. coram clar. me. Coccino decis. 145. num. 1. in Matan. Canonicatus 8. Maij 1619. coram bo. mem. Pirouano, qua est dec. 91. num. 4. par. 8. recent. & in Valentina Parochialis 28. Iunij 1647. coram me,*
7 *§. valor denique,* narratiua enim valoris per non excessum non requirit exactissimas probationes ex deductis *in Ferrarien. Archidiaconatus 20. Aprilis 1646 in Fulginaten. Parochialis 25. Maij eiusdem anni, & in d. Valentina Parochialis coram me,* Sed contentatur leuioribus, & semiplenis probationibus, vt dictum fuit *in Nazarena, seu Montis Viridis beneficij 15. Decembris 1645. coram R. P. D. meo Verospio, & in Placentina beneficij 27. Maij 1647. coram Reu. P. D. meo Ghislerio, §. valor ducatorum.*

Clericatus tandem Petri informantis probatur ex
8 litteris patentibus Ordinarij, vt tradit *Felin. in cap. post cessionem, num. 3. & 15. in fin. de proba. Gram-*

SAGONEN. IVRISPRÆSENTANDI.

Ven. 5. Iunij 1648.

ARVMENTVM.

Manutentio in quasi possessione iurispræsentandi conceditur ex vnica tantum præsentatione effectum sortita, siue agatur inter patronos, siue contra prouisum ab Ordinario. Manuteutio Cappellano ad nutum amouibili nunquam couceditur, & quare?

SVMMARIVM.

1 *Præsentatio etiam vnica dummodo fuerit effectuata sufficit ad obtinendam manutentionem in quasi possessione presentandi.*

2 *Amplia hoc procedere, siue agatur inter Patronas, siue contra prouisum ab Ordinario.*

3 *Cappellano ad nutum amouibili manutentia non competit pront nec aliquod aliud medium possessorium.*

4 *Cappellani ad nutum amouibiles non possident, vel si possident, illa aliqualis possessio est limitata ad tempus donec remoueantur, & propterea sequuta remotione non dicuntur amplius possidere ex natura temporis.*

DECISIO CCLXX.

DE quasi possessione Ioann. Baptistæ, & aliorum de Sabellis præsentandi Cappellanum ad nutum amouibilem pro seruitio Cappellæ nuncupatæ il Choro in Ecclesia S: Io. Baptistæ Coligolæ Sagonen. Diœcesis DD. visum fuit constare ex tribus præsentationibus effectum sortitis. Nam anno 1630 die 25. Aprilis habita a Reuerendissimo Domino Episcopo Sagonen. declaratione, quod prædicta sit de iure parronatus ipsorum de Sabellis vti hæredū Aurelij Ambrosini illius fundatoris, & doratoris, quodque ad illos spectat ius præsentandi, & ad nutum amouendi Cappellanum eorum *Summ. num. 2.* ipsi præsentarunt Consaluum de Saluatorijs, & successiue die 27. Septembris 1632. præuia remotione eiusdem Consalui in Cappellanum nominarunt Io. Matthæum, ac deinde sub die 17. Martij 1639. amoto dicto Io. Matthæo præsentarunt Antonium Mariam de S. Antonino, quas omnes à D. Episcopo admissas fuisse apparet in dicto *Summ. num. 3. 4.* & 5. Donec tandem isto amoto, & facta eodem modo præsentatione in persona Guidi de Sabellis D. modernus Episcopus huiusmodi presentationem controuertere cæpit, & deputauit in Cappellanum Presbyterum Io. Andream, quod dedit, causam liti, indeque emanauit sententia à D. Ioanne Hebien. qui declarauit dd. de Sabellis manutenen. fore, & esse in quasi possessione præsentandi Cappellanum, seu Cappellanos ad seruitium d. Cappellæ illosque ad nutum amouendi remouendi, & deponendi prout illis magis placuerit, & visum dicto *Summ. nu. 1.* Quapropter resolutum fuit illis esse dandum mandatum de manutenendo cum ad istum effectum vni-
1 ca tantum præsentatio effectuata sufficiat, *capit. Consultationibus de iurepatr. Rip. ia cap. cum Ecclesia Sutrina, num. 52. & 53. de caus. poss. & propriet. Achill. decis. 5. num. 1. de iurepatr.* vbi quod hoc proce-
2 dit siue agatur inter Parronos, siue contra prouisum ab Ordinario *sanct. mem. Gregor. dec. 370. in princip. bo. me. Burat: dec. 346. num. 1. & dixit, Rota in Ianuen. Parochialis 13. Martij 1626. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 23. num. 7. part. 5.* & *penes Posth. de manut. dec. 200. eod. num. 7. in recent. dec. 285. num. 2. part. 5. & in Hispalen. iuris amouendi* Curatos *20. Aprilis 1640 & 20. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Pentingerio in principio.*

Nec visa fuit attendenda possessio Ioan. Andreæ moderni Cappellani.

Quia præter quod est actus controuersus, qui de-
3 dit causam liti, vt dictum fuit Cappellano ad nutum amouibili manutentio non competit, pront nec aliquod aliud remedium possessorium ad tradit per *Garz. de benef. par. 1. cap. 2. num. 87. Rot. dec. 1. num. 1. de restit. Spoliat. in antiquum alijs, in Hispalen. iuris nominandi* 21. Maij 1638. *coram Reuerendiss. D. Præside Vallisoletano, latissime, & in dictis decisis* Hi*spalen. iuris amouendi Curatos, vbi redditur optima*
4 *ratio*, quia huiusmodi Cappellani non possident, vel si aliquo modo possidere dicantur ista aliqualis possessio est limitata ad tempus donec remoueantur vt tradit *Garz. vbi supradicto num.* 87. & propterea sequuta remotione non dicuntur amplius possidere ex natura temporis limitati ad text. in *leg. Imperatar, ff. de postulan. & in l. Statu libers, §. Stichum ff. de legat. secundo.*

Et ita resolutū Sabellis tantū informantibus, &c.

CAIETANA BONORVM.

Mercurij 10. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Emphyteusis Ecclesiastica concessa pro Hæredibus, & successoribus etiam cum pacto renouandi inuestituram de 29. in 29. Annos, & cum clausula ad habendum, ac in perpetuum non egreditur hæredes sanguinis, & descendentes ab ijsdem inuestitis neque transit ad monasterium durante vita monachi inuestiti etiam quoad solam commoditatem fructuum, nisi quando Emphyteusis est transitoria ad extraneos, & in ea interuenerunt solemnitates, & Beneplacitum Apostolicum, quod ex solo temporis cursu non præsumitur nisi concurrat pariter obseruantia inuestituræ, & quando Emphyteusis Ecclesiastica sit ad extraneos transitoria?

SVMMARIVM.

1 *Emphytheusis Ecclesiastica finita generatione ad Ecclesiam reuertitur, nec ad extraneos transit.*

2 *Amplia, licet fuerit concessa pro hæredibus, & successoribus, cum intelligatur de hæredibus sanguinis, & descendentibus ab ijsdem inuestitis.*

3 *Clausula* ad habendum, ac in perpetuum, *debent intelligi iuxta naturā contractus cui adiiciuntur.*

4 *Clausula* Ad habendum, ac in perpetuum, *cum pacto renouandi de 29. in 29. Annos in Emphytheusi Ecclesiastica non tribuunt facultatem renouandi nec alienandi in extraneos.*

5 *Maximè si in inuestitum non fuerint adhibita solemnia, neque interuenerit Beneplacitum Apostolicū.*

6 *Clausula* Ad habendum, ac in perpetuum, *apposita in emphytheusi Ecclesiastica, non possunt extendere concessionem vltra personas expressas absque solemnitatibus, & Beneplacito Apostolico.*

7 *Beneplacitum Apostolicum ex solo cursu temporis non præsumitur, nisi simul concurrat obseruantia.*

8 *Clausula* Ad habendum, ac in perpetuum, *apposita in emphytheusi Ecclesiastica nihil operatur, quando in ea adest expressa prohibitio de non alienando inter extraneos.*

9 *Emphytheusis Ecclesiastica concessa Clerico pro se, et hæredibus censetur concessa prò extraneis, dum in eius descendentibus verificari non paterat.*

10 *Emphyteusis Ecclesiastica non potest dici deuoluta ob lineam finitam, existente adhuc monaco in inuestitura comprehenso, cum saltem eius vita durante commoditas bonorum remaneat penes Monasterium.*

11 *Declara hoc tantum procedere in emphyteusi Ecclesiastica concessa etiam pro extraneis, & cum sollemni-*

Digitized by Google

lemaitatibus requisitis .

12 *Serus in emphyteusi Ecrlesiastira non traasitoria ad extraneos , & in qua non fueruat adbibita sollemnitates .*

13 *Monasterium lirct sit capax bonorum in communi attamen bona emphyteoitca Ecrlesia, ad extraneos non transitoria, ner pretendere ner minus retinere potest pro sola fructuum rommoditate , durante vita Monarbi tanestiti .*

14 *In emphyteusi Ecclesiastira , quando vltra legalem adest etiam expressa probibitio roatrahcatium de non alienando in aliam Ecclesiam, ex vi huius dupleis probibitionis aon potest Monasterium ex persona Monarbi inuestiti bona od nullum effectum arquirere , & apud se retiacre .*

15 Amplia, *vt neque Monasterium surccdat ad effectum veadendi persona babili , & estimationem ransequendi , cum à principia arquisitionis resistat probibitio contrabentium .*

16 *In emphyteusi Ecrlesiastica probibitio de non alienando iater extraneos, omaem casum alienatioais comprabendit siue per rontractum inter viuos siuè per vltimam volnatatem , iuxtà veriorem , & communiorem oppinionem .*

17 Emphyteusis *Ecrlesiastira dicitur deuoluta , quando peruenit ad manus mortuas .*

18 Bona *emphyteotira Ecclesia sunt probibita alienari in aliam Ecelesiam tamquam in manum mortuā .*

19 Emphyteusis *reuertitar ad dominum ob lineam finitam , liret adsit Monarus in inuestitura ramprabensus dum Monasterium est inrapax succcdendi .*

20 *Mors Ciuilis ob emissam Prafessianē aqaiparatur naturali ad effectum vt emphyteusis reaertatur od dominum ab lineam fiaitam .*

21 Sententia *intelligitur , & derlaratur seeundum libellum, & petitionem Agentis .*

22 *Iudex in dubio prasumitur volnisse coaformare suam sententiam libello .*

23 *Clausula* Omni meliori modo, *apposita per Indicem in seutentia romprabeadit omnem modum meliarem , qua sententia sustineri potest etiam non expressum .*

DECISIO CCLXXI.

Decisionem sub *die 3. Decembr. 1646. ror. me* emissam in præsenti disputatione DD. confirmarūt
Quia omissa validitate sententiæ non amplius ab altera parte in dubium reuocata, iustitia patet repeti-
1 to quod agitut de emphyteusi Ecclesiastica , quæ
finita generatione ad Ecclesiam reuertitut , nec ad
2 extraneos transit , licèt concessa pro hæredibus , &
successoribus , cum in hac materia verba huiusmodi extendantut solum ad hætedes sanguinis , & descendentes ab eisdem inuestitis ex latè deductis *in 1 dec. vers. Iustitia verò est euidens .*

3 Nèc contrarium suadent pactum renouandi 29.
in 29. annos , & clausulæ *ad babendum , ar in perpetuum .* Quia vt pariter responsum fuit in *d. dec.* intelliguntur iuxta naturam contractus , cui adijciun-
4 tur, indeque in emphyteusi Ecclesiastica non tribuūt
facultatem renouandi, nec alienandi in extraneos, vt latè deducitur in *Mediolanen. bonar. 30. Maij 1633: coram bo: me. Merlino, quę est dec. 211. à num. 7.* cum pluribus *seqq. par. 6. rec.* cum alijs relatis in 1. *decis.* vbi
5 vlterius fuit animaduersum præfata facilius admit-
tenda, cum nec solemnia fuerint adhibita nec impe-
6 tratum Beneplacitum Apostolicum sine quibus hu-
iusmodi clausulæ non possunt extendere concessionem vltra personas expressas *ex authoritatibus ibidem ramulatis .*

Præsuptio autem Beneplaciti Apostolici non oritur ex lapsu 30. annorum dùm non probantur factæ
alienationes in extraneos , & præfato tempore ob-
7 seruatæ . Receptum enim est solum cursum temporis non inducere præsumptionem Beneplaciti , aliarumque solemnitatum nisi simul concurrat obseruantia concessionis, vt respondit *Rota apad Put. decis. 7. de præsumpt. ror. bo. me. Cocrino dec. 301. num. 2. & 3.* cum alijs in *Perusina Reintegrationis 13. Iunij 1644. carom R. P. D. meo Royas , & in* Compostellana *Parrocchialis* 10. Febr. 1645. *coram R. P. D. meo Verospio vers. quia cum ex tir. eirco fin.*

Et proindè non applicantur decisiones in contrarium adductæ . *Derisio enim 294. par. 2. rerent. repet. par. 3. in ord.* 286. Loquitur de concessione habente explicitam facultatem alienandi inter extraneos, quę multum mouit Dominos, vt *ibid. num 6.* in altera verò 548. *par. 8. rec.* aderat Beneplacitum Apostolicum , & estendebantut alienationes factæ extraneis, vt *num. 11. 16. & 17.* Decisio verò *Card. Cauall.* 295.
loquitur in inuestitura nullam habente prohibitio-
8 nem , quæ concurrit in casu nostro , & eneruat vires præcedentium clausularum , vt respondit *Rota in forosempronien. emphyteusis coram bo. me. Merlino , quæ est det. 74. num. 8. cum seqq. par. 6. rec.* cum alijs in *1. dec. vers. quod sine difficultate, rum vers. seqq.*

Minus vrgent duæ coniecturæ ponderatæ in contrarium . Prima enim, quod bona , de quibus agitur , deuenerint in Flaminium , & Fabritium successorem cuiusdam Marij Velloni cum permissione, & consensu eiusdem monasterij Cassinensis directi Domini cessat ex facto , cum Monasterium non approbauerit Marij successionem sed de nouo locauerit, & concesserit ibi , *hodie præfatus* D. *Germanus Procurator locauit , & de nouo roncessit præfata , &c. ac ibi &c. titulo donationis , ar de nouo conrestionis præfatę &c.* Secunda verò ex eo, quod concessio stipulata fuerit à Flaminio pro se , suisque hætedibus, & successoribus , qui tamen cum esset clericus descendentes habete non poterat , sed solos hæredes extraneos nihil releuat dùm inuestitura fuit ab eodem Flaminio recepta etiam pro Fabritio fratre ,
qui vti Laycus habete potuit descendentes . Addu-
9 cta autem præsumptio foret efficax si solum in extraneis concessio verificari posset , vt tradunt *Clar. in 5. frudum q. 74. a. 4. Card. Mont. de nomin. emph. lib. 2: qu. 20. numer. 37.* & plures alij relati per *Fusar. de subsit. qu. 339. num. 42. & 44.*

Demū nihil, refert quod Fabritius decesserit relicta
10 vnica filia fæmina Moniali Capuccina, qua existēte declarari non potuit esse factum locum deuolutioni ob lineam finitam , cum saltem eius vita durante commoditas bonorum , de quibus agitur remaneret penès Monasterium , vt tradit *Bald. in rap. post ressionem num. 14. de probat. Aachar. coas. 420. n. 1. & seqq. Bursatt. ronf. 60. num. 34. Sunchez. in pracept. decalog. tom. 2. lib. 7. rop. 15. nu. 34.*

Quia omisso an sufficienter probetur existentia dictæ filiæ , & an obstet dispositio S. *Conc. Trid. sess. 25. rap. 3. de regul.* Loquentis tantùm de Cappucci-
11 nis non autem de Monialibus . Placuit responsio ,
quod obiectum procedit , vel in emphyteusi Ecclésiastica concessa etiam pro extraneis, & cum solemnitatibus requisitis , in quibus terminis loquuntur supra allegati , & prætet illos primus omnium tradit *Bald. in auth. ingress. in 2. lect. num. 37. vers. quæro ergo C. de Sacrosanct. Ercl.* alijque relati pet *Carbul. de emphyt. tit. de rans. priu. ob mort. ciuil. num. 6. rum pluribus seqq. Rota in rer. der. 261. num. 7. par. 1. & ror. bon.*
12 *me. Baratt. dec. 394. num. 5* Secùs verò in emphyteusi Ecclesiastica non transitoria ad extraneos, & in qua,

Digitized by Google

ne super illo aliquid innouaret, parùm refert, quod in dicta Decisione dicatur illius possessionem esse restrictam ad dictam ratam, & super ea dumtaxat illi conceden. esse manutentionem cùm totum, & integrum Palatium fuerit in litem deductum, & effectum litigiosum. Multòque minùs sustineri potest dicta cessio tanquam facta cohæredibus, quia præter quod adhùc non constat de prætenso fideicommisso Cæciliæ, & vocatione DD. de Aquauiua, vt in *eadem decis.* firmatur §. *Eoque minùs*. Dùm ad effectum illam impediendi prædictus Procurator fuerat inhibitus, inhibitio, siuè iusta, siuè iniusta
10 erat timenda. *Put.dec.385.lib.2.in correct.Caputaq. dec.93.per tot.par.2.Rota dec.214.num.2.& 3.par.5. rec.* Et causat attentata ex plenè deductis in *Cesaraugustana distribut, seù attentatorum* 17. Febr. 1645. *Et in Bonon. Attentatorum* 18, *Iunij* 1646.*coram me*.

Prout, & secundo loco Domini existimarunt esse attentatum quicquid actum fuit anno 1647. in Curia Eminentissimi D.Card. Vicarij inter eosdem DD.de Aquauiua, & D. Ducem Atriæ occasione pensionum huius Palatij pro supradicta rata scutor. 12.mil. Quia dum super hac eademmet rata Palatij iam coram me lis introducta fuerat tam vigore commissionis iactationis, & iactationum obtentæ per eosdem DD.de Aquauiua, ad cuius formam vlterius emanauit inhibitio, quam etiam vigore cōmissionis appellationis interpositæ per D. Ceulum *eius Sum.num.9.* 13. *&* 17. Non potuerunt aliud In-
11 dicium super eadem re coram alio Iudice introducere, & mandatum obtinere citrà vitium attentatorum, *cap.1.de appell.l.sciendum ff.de appell. recipien. & l.1.in fin.ff.ad sen.cons.Tertull.Cardin. Caual.decis. 658.num.2. & 3.* cum alijs in *Piscien. Cappella 14. Febr.1628.coram bo:me.Merlino in rec. dec.148.num. 7.par.5.& nuperrimè in Rom.fideic.seù attentator.11 Febr.1647. coram R.P.D.meo* Arguelles §.*si quidem*.

Nèc releuat quod lis in Rota pendeat super pensionibus debitis, ab hæreditate Cardinalis Aquauiuæ quodquæ in Iudicio *coram Eminentiss.D.Cardin. Vicario*, actum non fuerit contra D. Ceulum, sed contra D. Ducem Atriæ ipsorum fratrem. Quia
12 dum pendet super existentia fideicommissi, & super integro Palatio inter omnes fratres de Aquauiua, & Ceulum pensiones veniunt tanquam accessoriæ ad fideicommissum, & Palatium, vt per *Cassad. dec.9.num.3.de caus.poss. & propr. Lancell. de attent. par.2.cap.4.lim.2. num.17. Rota in Calaguritana Beneficior.19.Aprilis 1613.coram bo:me: Card.Sacrato*; Et consequenter citrà vitium attentatorum non potuit intèr ipsos nouum Iudicium institui super dictis pensionibus coram diuerso Iudice *Butr. in cap. cum M:nnmer.51.de constit. Lancel.de attent. d.lim.2. num.52.& seqq.Gabr.de Iudic. conclus.1.nu.6. Mandos.de inhib.qu:121.num.2. Rota dec.148.num.7.part. 5.rec.& dec.91.num.20.par.6.in Leodien.Attentator. 24.Febr.1644.coram R.P.D. meo Bichio, ac in Taurinen.Parrocchialis* 13.*Nouembr.*1647 *coram R.P.D. meo Celso*. Accedentibus præsertim clausulis *quam,*
13 *& quas*, incidentibus, & dependentibus in commissionibus geminatis quæ nedum comprçhendunt causas motas. *Rota dec.34.de rescript.in nou.Seraph. dec.644.n.3.* Verum etiam mouendas super eadem re, & causa idem negocium concernen. *Cas.de Grass. dec.2.num.4.& 5.de Rescr.*Buratt.*dec.226. n.6.vers. Et vti concepta, & dec.405.num.1.& seqq.* cum alijs in allegata *Casaraugust.Distribut.seù attentatorum* §. *Quod eò fortiùs coram me,& in d. Rom. fideicom.seù Attentotorum coram R.P.D. meo* Arguelles §.*Et maximè*,

Prò parte D.Ceuli non constare de attentatis responsum fuit quia deputatio Economi ad effectum exigendi pensiones eiusdem Palatij pro rata scutor. 27876. pro qua ipse coram A. C. manutentionem obtinuerat, licitè fieri potuit ex quo ab hac manutentione commissa fuerat appellatio cum clausula *sine præiudicio mandati de manutenendo eius Summar.*
14 *num.16.* Huiusmodi enim clausula præseruat Iurisdictionem Iudicis à quo vsque ad perfectam legitimam exequutionem, *Lancell. de Attent. post inhibit. par.2.cap.20.num.2.Marches.de comm. appell. ab execut.oblig.cam.§.1.num.155. fol.707. & dixit Rota in Anconitana Dotis coram bon.mem.Card. Mellino penès eumdem Marches.par.2.num.2.fol.57.coram san.mem. Greg.dec.232.num.1.ibiq; Add.num.4. coram bo.mem. Buratt.dec.641.num.18.in rec.dec.8.nn.1.& 13.par.6 & in Ianuen.Pecun.seu attentator.24. Ian.1642. cor. Reuerendiss.D.meo Decano §.Non obstat*.

Et ita resolutum fuit constare de attentatis pro parte DD.de Aquauiua tantùm, & eidē esse inhiben-
15 dū ne inposterum super præmissis aliquid innouēt, quia vbi quis timet ex facto alterius grauari, potest ante factum implorare Iudicis officium, vt inhibeat iuxtà dispositionē *Text.in l.3.C.qui bon.ced.poss.vbi Bald.num.3.* & alij, quos refert, & sequitur *Molin.de Primog.lib.1.cap.15.num.11.* vtraque &c.

ROMANA QVARTI DOTALIS.

Lunæ 11. Maij 1648.

A R G V M E N T V M.

Obligatus in Instrumento dotali ad restitutionem dotis potest executiuè conueniri nedum ex dispositione statuti Vrbis, sed etiam ex obligatione Camerali in instrumento appositæ, & quando obligatio Cameralis tribuat viam exequutiuam pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione iuris, vbi quod in constitutione dotis venit in necessariam consequentiam illius restitutio, & pro hac potest agi exequutiuè, & an hoc procedat solum fauore Vxoris, non autem fauore Tertij, & quando? Dos quando fuit constituta in pecunia, & postea assignata bona in fundum dotalem, an illa censeantur data insolutum pro quātitate promissa, vel censeantur assignata in fundum dotalem?

S V M M A R I V M.

1 *Obligatus in instrumento constitutionis, & receptionis dotis illam integram conseruare, & assecurare, vigore huius promissionis potest exequutiuè conueniri etiam prò illius restitutione.*

2 *Statutum Vrbis* lib.1.cap.85. *dat viam exequutiuam etiam contra Tertios possessores prò dotibus & donationibus propter Nuptias, & lucro dotali.*

3 *Obligatio Cameralis non solum tribuit viam exequutiuam prò expressis, & enumeratis, sed etiam pro virtualiter ibidem contentis, ac venientibus ex natura contractus.*

4 *Limita quod obligatio* Cameralis *non tribuit viam exequutiuam pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione iuris agendo licet secus excipiendo.*

5 *Dotem recipiens illamque conseruare promittens cū obligatione Camerali, in necessarium consequens promisisse censetur illius restitutionem quamuis explicitè, expresè dictum non fuerit.*

6 Obligatio *Cameralis comprahendit ea omnia, quæ veniunt in necessariam consequentiam, licèt non fuerint expressa.*

7 Obligatio Cameralis *ad fauorem omnium quorum quomodolibet interest in instrumento apposita, operatur ad fauorem Tertij interesse habentis, licet absen-*

Digitized by Google

absentis, ac si ipso presente, & acceptante stipulato fuisset.

8 *Conditio quæ inest solum exequutioni, non autem obligationi impedire nequit ortum actionis ad fauorem eius cui ex pura obligatione fuerat Ius quæsitum.*

9 *Dotis promissio, & constitutio quando præcessit in numerata pecunia tunc bona data in fuudum dotalem, interpretentur, vt sint data insolutum quantitatis, non autem quod dos in ijs bonis consistat.*

10 *Dos quoties promittitur in pecunia, & post modum assignantur bona, huiusmodi assignatio importat venditionem, & operatur quod res non dotalis, sed viri propria efficiantur.*

11 *Dos quando fuit constituta in pecunia non impeditur mulier, aliique quorum interest in casu restitutionis agere pro pecunia contra maritum, illiusque hæredes.*

12 *Approbans debitum eo modo, quo petitio continebat, illud ampliur impugnare non valet.*

DECISIO CCLX.

Iterum acriter impugnabat D. C. Fabius Carandinus resolutionem coram me emanatam 27. Aprilis 1646. ex eo præcipuè, quod D. Lelio Barisiano agenti non competeret via exequutiua pro restitutione scut. 1000. de quibus agitur, sed tamen causa reproposita Domini steterunt in Decisis; Dum
1 enim ipse Carandinus in instrumentis publicis tàm constitutionis, quam receptionis Dotis per Imperiam sibi assignatæ illam integram conseruare, & assecurare promisit vigore huius promissionis exequutiuè conueniri potuit etiam ad illius restitutionem nedum attentata dispositione Statuti Vrbis *lib.*
2 *1. cap. 85.* concedentis viam exequutiuam contra tertios possessores pro Dotibus, & Donationibus propter nuptias, seu lucro Dotali, vt tenuit *Rota dec. 161. num. 4. por. 4. rec.* sed etiam vigore obligationis Cameralis in præfatis Instrumentis appositæ, quæ
3 non solùm tribuit viam exequutiuam pro expressis, & enumeratis, sed etiam prò virtualitèr ibidem contentis, ac venientibus ex natura contractus, vt prætèr deducta *in d. Dec. firmauit Bart. in l. 1. sub nu. 3. vers. in contrarium facit, ibiq; add lit. F. vers. Et ex prædictis ff. quæ in test. delen. Alex. cons. 126. num. 4. vol. 6.* aliique relati per *Surd. dec. 254. num. 39.* & pluries dixit *Rota, vt in Rom. Dotis 14. Febr. 1642. cor. Reuerendiss. D. meo Decano* alijsque pluribus relatis per *Zacch. post eundem de oblig. Cam. qu. 31. nu. 29.* secundum modernam impressionem.

4 Nèc obstat, quod pro ijs, quæ veniunt ex interpretatione Iuris obligatio Cameralis agendo non tribuat viam exequutiuam, vt distinguendo intèr agentem, & replicantem dixit *Rota dec. 741. num. 11. vers. Quia id verum est, & dec. 131. numer. 13. port. 2. diuers.*

Fuit enim responsum in casu, de quo agitur restitutionem Dotis non venire ex sola Iuris interpretatione, sed ex natura rei, & in necessariam conse-
5 quentiam, cum recipiens dotem, illamque conseruare promittens sub obligatione Camerali in necessarium consequens promisisse censetur, illius restitutionem quamuis explicitè, & expressè dictum non fuerit, vt vltra adductos in dicta *decis. tradunt Calcan. cons. 18. num. 22. post med. & seq. Natt. cons. 61. n. 2. Menoch. cons. 1124. num. 40. Serap. de priuil. iur. priuil. 26.* per totum, & dixit *Rota in Assisien. Dotis 22. Iun. 1640. coram R. P. D. meo Royas §. Quo verò* Ideoque veniente casu restitutionis potest exequutiuè conueniri cùm in ipsa Camerali obligatione omnia ea
6 comprehendantur, quæ veniunt in necessariam consequentiam, licèt non sint expressa, vt tradit *Zacch. vbi supra dicta qu. 31. num. 13. & 19. Card. Serap. dec. 955. num. 2. & 3.* & dictum fuit in *Farfen. Donationis 26. Mar. 1632. & in Rom. fideicom. de Guidis 27. Iunij 1633. §. Quoad relaxationem vers. Et consequentèr coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Nèc subsistit, quod saltèm prædicta procedere possint ad fauorem solius Imperiæ Vxoris, quæ in instrumentis interfuit, non autè ad fauorem D. Lelij, qui nec ibidiem inter fuit, nec agit tanquam hæres illius.

Quia, vt dictum fuit in alia decisione cum obligatio Cameralis contineat stipulationem pro omnibus, quorum interest, & in gratiam omnium quorum, quomodolibet intererit, vigore istius stipulationis statim quæsita fuit ipsi Lelio actio directa cõ-
7 tra D. Carandinum promissorem, & obligatio Cameralis operatur ad eius fauorem, ac si ipso præsente, & acceptante stipulata fuisset, ex pluribus ibidē congestis §. *Ideoque etiam.* Quæ indubitantèr procedunt in proposito, quo de tempore contractæ obligationis per [Curias, Lelius . . . .
esset principalis creditor d. lucri Dotalis expectantis dumtaxàt futuram purificationem conditionis per
8 obitum Imperiæ Matris. Huiusmodi verò conditio inest solum exequutioni, non autem obligationi, quæ remanet pura, & libera, ac proindè impedire, nequit ortum actionis ad fauorem Lelij, cui statim ac instrumenta constitutionis d. Dotis stipulata fuere. fuit quæsitum ius pro dicto quarto Dotali tanquam primario, & principali illius creditori, vt in similibus terminis pluribus authoritatibus ad propositum cumulatis firmatum fuit in *Rom. lucris Dotis 5. Aprilis 1647. §. non obstat quod cum. . . . & 30. Mar. prædicti §. Subsistit coram R. P. D. meo Ghislerio.*

Decis. verò 27. num. 13. coram Reuerendiss. D. meo Vrgellen. & 33. post Cenc. de cens. non applicantur casui nostro, satisque illis respondetur in *dec. 46. nu. 8. par. 7. recent. & in Rom. fructuum Census 11. Decebris 1645. cor. me §. Et hinc non applicatur.*

Minùs obstat, quartum dotale, de quo agitur, cõsistere in Censu cũ Communitate Piperni, qui Census fuit assignatus Carandino in fundum dotalem; Ideoque in casu restitutionis non potuerit relaxari mandatum pro quantitate, sed solum ad restitutio-
9 nem dicti Census, quia cum præcesserit Dotis promissio, & constitutio in pecunia numerata, vt in *Capit. Matrim.* ibi, *E per dote di essa gli constituisce scudi 10. mil.* & in instrumento dotali ibi, *cum promissione Dotis scut. 10. mill. Summ. D. Lely num. 2.* verba in fundum dotalem indè sequentia non accipiuntur propriè, prout intelligitur fundus dotalis, sed ita interpretantur, vt bona sint data insolutum, & pagamentum quantitatis dotis, non autem quod Dos in ijs bonis consisteret, vt est *Tex. in l. ex pecunia dotali vbi Bald. num. 1. vers. Intantum C. de Iur. Dot. Caphal. cons. 351. num. 37. & seqq. lib. 3. Natt. cons. 650. num. 3. benè Honded. cons. 41. num. 18. libr. 1. Rolan. cons. 36. num. 5. lib. 4. & dixit Rota coram bo. mem.*
10 *Coccino dec. 257. num. 6.* Quoties enim Dos promittitur in pecunia, & postmodum assignantur bona huiusmodi assignatio importat venditionem, & operatur, quod res non dotales sed viri propriæ efficiãtur *l. si Prædium, C. de euict. Paris. cons. 81. num. 32. & seqq. lib. 2. Corn. cons. 92. num. 3. lib. 4. Hond. d. cons. 41. num. 5. lib. 1.* cum cœteris congestis per *Grat. discept. for. cap. 932. num. 2. & 9.* & consequenter non impe-
11 ditur mulier, alijque quorum interest in casu restitutio-

eutionis agere pro pecunia contra maritum illiusq; hæredes per *text. in l. in rebus ibique gloss. in verbo Aestimata, C. de Iur. Dot. Ias. in §. actionum numer. 84. inst. de act. Card. Seraph. dec. 1332. nu. 2. & 3.* alijque relati per *Add. ad sa. me. Greg. dec. 573. sub numer. 16. vers. Quod maximè, & vers. Ita vt,* & dictum fuit in *Maceraten. Saluiani 11. Martij 1647. cor. R. P. D. meo Corrado §. Quia cum præcesserit.*

Sed cessat in proposito quælibet hæsitatio, quia prædictus Census cum Communitate Piperni, fuit retrouenditus, & prætio illius empta 9. loca montium S. Bonauenturæ, quæ Carandinus posteà vendidit, illorumque æstimationem recipit, & deindè citatus à D Lobo pro restitutione dd. scutor. mille non solùm non opposuit se velle restituere præfatū Censum sibi assignatum sed fateri debitum, prout petebatur in quantitate ad illud soluen. suscepit terminum 30. dierum *Sum. Lely n. 2. 3. & 4.* Hine resultat confessio expressa ipsiusmet Carandini, quod prędictus Census, aliaque bona sibi in Dotem assignata non fuerint tradita propriè in fundum dotalem, sed in solutionem Dotis constitutæ, & promissæ in
12 quantitate approbatio debiti eodem modo quo petitio continebat, itá vt amplius illud ex hoc capite impugnare non valeat *l. Et si quis 4. §. fin. ff. siquis caut. l. ad solutionem ibiq; Bald. & Salyc. in C. de re iudic. bo. me. Bur. dec. 144. num. 6. & dec. 88. pariter numer. 6.*

Et ita vtraque &c.

PAPIEN. ARCHIPRÆSBYTERATVS.

Lunæ 11. May 1648.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in possessione beneficij conceditur Resignatario, qui possessionem ritè, & rectè fuit adeptus post factam resignationem, & à Pontifice admissam non autem Resignanti, etiam si resignatio fuerit conditionalis, & resignans prætenderet non fuisse impletam conditionem, donec enim in petitorio cognoscatur de illius implemento debet Resignatarius manuteneri.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta in vim literarum Apostolicarum alio tunc temporis non possidente est manutenibilis.*

2 *Resignans post factam Resignationem, & à Pontifice admissam amisisse dicitur omnem, possessionem tum ciuilem quàm naturalem.*

3 *Resignans in fauorē alicuius, resignatione admissa, habetur pro mortuo.*

4 *Resignatarius si post admissam resignationem quiete, & pacificè in possessione beneficij fuit immissus, faciliùs ei debetur manutentio, & eo magis possessio censetur abdicata à Resignante.*

5 *Manutentio conceditur resignatario qui actualem possessionem appræhendit, donec cognoscatur in petitorio de non implemento conditionalis resignationis.*

6 *Declara hoc non procedere, si possessio adhuc esset penès resignantem, vel fuerit capta à Resignatario post motam litem à resignante, & oppositum de non implemento conditionum.*

DECISIO CCLXI.

Resoluerunt D. Pasquali Resignatario dandum esse mandatum de manutenendo cum constet de
1 ipsius possessione capta die 26. Iunij 1645. in vim literarum Apostolicarum, quæ alio tunc temporis, non possidente est manutenibilis *vulg. l. Prędium ff. de acquir.*

Nec est attendenda anterior possessio Io: Petri re-
2 signantis, quoniam per resignationem factam ad fauorem Pasqualis, & à Pontifice admissam, amisisse dicitur omnem possessionem tàm ciuilem, quam naturalem *gloss. in cap. inter cætera verbo, Assignari de præbend. Sarnen. super reg. de publican. qu. 7. numer. 2. vers. confirmatur, & qu. 18. num. 2. Rota dec. 1. sub n. 2. & dec. 2. de rer. permut. in nou. dec. 519. num. 1. part. 1. dec. 155. num. 1. & dec. 174. num. 3. par. 4 num. 3. par. 4. diu. in Hipporegien. Præposit. 11. Decembr. 1587. cor. Bubalo* relata per *Garz. de Benef. par. 6. cap. 2. n. 135. & in Placentina, &* Caurien. *Beneficiorum 6. Iunij 1605. coram Sanctiss. D. N. in rec. dec. 92. num. 2. par. 1.*
3 Resignans enim in fauorem alicuius resignatione admissa habetur pro mortuo. *Paris. cons. 93. nu. 25. lib. 4. Mandos. in reg. de annal. quæst. 28. num. 5.* & dictum fuit in *Burgen.* Canon. 28. *Aprilis 1597. coram cla. me.* Cardin. Hieronymo *Pamphilio*; Ideoque sicut morte, ita, & resignatione omnis possessio expirat ex iuribus allegatis.

4 Idque præsertim in casu nostro, quo post admissam resignationem quiete, & pacificè resignatarius in possessionem Archipræsbyratus, de quo agitur actualiter admissus fuit *Summ. ipsius num. 1.* Quod operatur, vt eo magis à resignante censeatur abdicata possessio, & facilius resignatario debeatur manutentio ad *text. in l. instè possidet ff. de acquir. poss.* vt in his terminis considerauit *Rota. in d. Placentina, & Caurien.* Benefic. *num. 3.*

Minùs obstat, quod resignatio fuerit conditionalis, reseruata scilicet sibi valida pensione ducatorum 52. auri de Camera cum regressu ad eumdem Archipræsbyteratum in euentum nullitatis d. pensionis vel illius non solutionis.

Quia cum defectus implementi adhue Dominis visus non fuerit concludenter iustificatus, donec in
5 petitorio de illo cognoscatur, danda est manutentio resignatario, qui actualem possessionem appræhendit, vt benè ad propositum respondit *Rota in d. Placentina, & Caurien. Beneficior. num. 4. & 5. & cor. sa. me. Greg. dec. 364. num. 3.* alijsque relatis tradunt *Lotter. de Re benef. lib. 3. qu. 14. num. 95. & Modern. Perus. de manut. obser. 57. num. 10. cum plur. seqq.* D. Archiepiscopus *Auenionen. de acquir. poss. qu. 19. art. 3. nu. 118. 119. & 120. & conciliando contrarias dec. Add. ad sa. me. Greg. dec. 138. sub lit. C. & ad bo. me. Burat. dec. 787. num. 9. & 10.*

6 Deducta verò in contrarium procedunt vel quādo possessio non fuit actualiter capta, in quibus terminis loquitur *dec. 1. de Renunc. in nou. dec. 423. nu. 2. par. 1. rec. & coram Reuerendiss. Vrgellen. in dec. 118. num. 6. & 7.* inquibus supponitur possessionem adhuc esse penès resignantem, quando possessio capta fuit à Resignatario post motam litem à resignante, & oppositum de non implemento conditionum in quibus terminis loquuntur *dec. Elboren. Benef. 18. Febr. 1647. coram R. P. D. Arguelles §. Nec obstat, & in Neapolit.* Parrocchialis *15. Martij eiusdem anni cor. R. P. D. meo Otthobono §. Nec tandem*, secus autem vbi (prout hic) possessio capta fuit ante motam litem, & oppositionem non implementi, tunc enim lite pendente Resignatarius, non autem resignans venit manutenendus ex authoritatibus supra allegatis; idemque admissum fuit in dicta *Elboren. Benef. & Neapolit. Parocchialis.*

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA SVBHASTATIONIS DE ALEXIIS.

Veneris 15. May 1648.

ARGVMENTVM.

Creditor anterior posidens bona communis debitoris tan-

Digitized by Google

tantummodò iure pignoris non potest impedire illorum subhastationem Creditoribus posterioribus si illa sequatur absque eius damno, & præiudicio alijsque Creditoribus afferat vtilitatem, licet secus si possideat iure proprietatis, & dominij, vt ex datione in solutum quæ venit probanda, & qualiter probetur, & quando possessor non teneatur docere de titulo suæ possessionis?

S V M M A R I V M.

1 *Creditor licet anterior possidens tantumodo iure pignoris bona communis debitoris nequit impedire subhastationem ab alys Creditoribus fatiendam.*

2 *Subhastatio per Creditores posteriores faeienda nequit impediri ab anteriori possidente tantummodo iure pignoris, dum ipsa fieri debet absque illius damno, eoque prius satisfacto.*

3 *Executio sententiæ non potest impediri à tertio possessore, quando illi non est damnoso.*

4 *Verba in dubio sunt referenda ad actum superius expressum, dum de alio posteriori in rei veritate non constat.*

5 *Actus in quo non legitur expressa neque dies, neque annus pernecesse debet referri od eum de quo constat per publicum instrumentum.*

6 *Productio tituli inualidi, & insufficientis, melioris tituli præsumptionem tollit.*

7 *Ammissio instrumenti non præsumitur, & parti illam alleganti incumbit onus nedum probandi casum sequutæ ammissionis, sed etiam iustificandi, quod sine sua culpa contigerit.*

8 *Ammissio instrumenti allegari non potest, quando agitur de instrumento rogato in Curia, vbi originale illius de stylo remanet penes* Notarium *rogatum.*

9 *Referenti ad hoc vt credatur sine relato, totus tenor relati per extensum debet esse in referente.*

10 *Verba,* Pleno naturali, & Titulari dominio, *possunt aliquando intelligi de dominio hypothecæ possessionis, & perceptionis fructuum.*

11 *Verbum,* Pleno iure, *plerumq; non significat plenitudinem omnimodam respectu proprietatis, & dominij, sed restringitur secundum subiectam materiam ad solam possessionem, & perceptionem fructuū.*

12 *Dominium aliud est proprietatis aliud hyppothecæ, & vsusfructus.*

13 *Possidens non tenetur iustificare titulum suæ possessionis.*

14 *Declara hoc tantum procedere, quando possidens non allegat titulum, sed solum dicit se possidere, quo casu non cogitur docere de titulo eum ex sola possessione præsumatur.*

15 *Creditor possidens bona communis debitoris, quando allegat titulum habitum, aliundè quàm à debitore sufficit quod doceat de titulo colorato, absque onere plenioris iustificationis.*

16 *Secus autem, quando allegat titulum habitum à debitore, tunc enim quia fatetur debitorem olim fuisse dominum, tenetur docere possessionem ad eum peruenisse ex titulo valido, & legitima.*

17 *Amplia hoc procedere siue creditor possidens agat siue conueniatur cum semper teneatur docere de validitate eius tituli.*

18 *Creditor allegans se habuisse à debitore dationem in solutum, ea concludenter non iustificata nec possessio, nec cauthela Angeli illi suffragatur ad impediendam executionem, seu subhastationem bonorum possessorum per alios creditores faciendam.*

19 *Producens titulum inualidum, & insufficentem meliorem, & validiorem produxisse præsumitur.*

D E C I S I O CCLXII.

EManatis coram me duabus resolutionibus altera 12. Decembris 1644. in qua dictum fuit non esse proceden. ad subhastationem bonorum ab Antonina possessorum altera 15. Febr. 1647. præcedentis reuocatoria dubitatum fuit hodie, an esset stan. in primo, vel vltimo loco decisis, & persisten. esse in vltimo loco Domini resoluerunt.

Subsistit namque fundamentum posterioris resolutionis, quod per exhibitionem instrumenti census
euidenter pateat Iulium Vrsinum hæredem Alexij
de Alexijs communis debitoris non dedisse Antoninæ bona, de quibus agitur, in solutum, prout in
prima decisione suppositum fuerat sed solum eidem
assignasse certam ratam fructuum, & pensionum tēporaliter duraturam donec, & quo vsque eidem restituerentur scuta 3000. pro residuo suæ dotis, vt ex
instrumento desuper confecto *die 13. Iulij 1617.*
Summ. creditorum præteritæ positionis, num. 5. Vnde
1 dum Antonina prædicta bona possidet tantummodo iure pignoris, licet sit creditrix anterior impedire nequit subhastationem per alios creditores faciēdam ex clara dispositione *text. in leg. à Dino Pio, §.*
Quod si res fuerit pignorato de re iudicata. Præsertim cum ex forma rescripti impetrati per creditores
à fel. record. Vrbano VIII. subhastatio fieri debeat
ipsa Antonina non amota à sua possessione, sed ea
firma remanente, & ad effectum in primis, & ante
omnia sibi satisfaciendi de suo credito, & de eo,
2 quod superest cœteris creditoribus posterioribus;
Dum itaque deueniri debet ad subhastationem sine
præiudicio suæ possessionis, quàm ipsa non est dimissura, & exinde magnum commodum paratur
creditoribus illi verò nullum damnum infertur est
iuri consentaneum quod subhastatio non retardetur, vt omnium indemnitati prouideatur per ea, quæ
in fortioribus notat *Bart. in l. penult. ff. de petit hared.*
quem referunt, & sequuntur *Castr. cons. 179. n. 9. p. 1.*
& Cantiuncul. cons. 23. q. 15. num. 192. concludentes
3 tertium possessorem non posse impedire executionē
sententiæ quando ipsi non est damnosa.

Et iterum visa fuit nullam habere subsistentiam somniata datio in solutum ex alio consensu, vt supponitur præstito per eumdem Iulium anno 1620.

Quia enunciatiua mandati de immittendo relaxati ab A.C. anno 1622. super qua hoc suppositum totaliter ab altera parte fundatur, præter quod ad nihilum deseruire potest ob nullitatem, & iniustitiam,
quas patitur dictum mandatum, vt firmatur in dicta
4 vltima decisione, referri, & intelligi debet de præcedente consensu, & assignatione in pignus supra
expressa, facta dicta die 13. Iulij 1617. dum de alio
posteriori in rei veritate non constat ad *text. in l. 2.*
ff. de liber. & posthum. Roman cons. 165. num. 8. lib. 2.
Giurb. dec. 45. num. 9. sanct. mem. Greg. dec. 90. num. 3.
in d. decisione relati. Eoq; magis, quia in dicto mandato expressa non legitur neque dies, neque annus
dictæ prætensæ dationis in solutum vnde pernecesse debet intelligi de prædicto consensu, & assignatione in pignus de qua constat per publicum instrumentum, ponderando insuper, quod instrumentum huius consensus, & assignationis productum,
& exhibitum fuit ab ipsamet Antonina ad effectum
impediendi huiusmodi subhastationem, & ideo in-
6 trat conclusio passim à Rota firmata, quod productio tituli inualidi, & insufficientis melioris tituli
præsumptionem tollit, vt in *decis. 731. nu. 19. part. 1.*
diuers. coram sanct. mem. Greg. decis. 467. num. 7. in rec.
dec. 412. num. 2. par. 2. coram Reuerendissima Vrgellen.
dec. 285. num. 148, in Nouarien. *bonorum coram* Reuerendissimo

rendisr. D.meo Decano,§.neque huiusmodi,& in Tridentina Parochialis 5. *Decembris* 1646. *coram me*, *§.quia dum ipsemet*.

Nec iuuat allegare, quod instrumentum dicti Posterioris consensus deperditum, & amissum fuerit.

7 Quia amissio non præsumitur *l.si quis ex Argentariis ff.de edeu. Natt.conf.*166.*nu.*12.*Surd. conf.*109. *num.*9. *Rota in recen.decis* 18.*num.*22.*par.*7.*& coram Card. Caual.dec.* 82.*num.*6. & parti illam deducenti incumbit onus,nedum probandi casum sequutæ amissionis, sed etiam iustificandi, quod sine sua culpa contigerit *Bart.in d. l.si quis ix Argentariis*, *§.an nec heredi,num.*4.*Castr.cons.*301.*num.*1.*lib.*1.*Alexan. cons.*54.*num.*5.*lib.*2.*Ruin.cons.*70.*num.*6. *lib.*4.*Hond. cons.*19.*num.*17.*&* 18.*lib.*1.*Rot.dec.*452.*n.*8.*p.*3.*rec.*

8 Sed cessat in proposito quoad hoc quælibet hæsitatio quia agitur de instrumento rogato hic in Curia vbi originale illius de stylo remanet penes Notariũ rogatum. Ideoque cessat pænitus allegata amissio ex notat *in cap.cum olim il primo de priuil.& in l.Testium,Cod.de testib.vt plurimum autem firmatum fuit in Bituntina Census* 27. *Maii* 1647. *coram* R.P.*D.meo Corrado*.

Propterea vis fieri non potest in verbis enunciatiuis dicti mandati ibi, *Consensit,& suum consensum dedit,& præstitit,vt iure medio dicta D. Antonina pro satisfactione dicti sui Crediti dotalir dicta bona habeat possideat pleno, naturali,& titulari dominio.*

Quia præter quod in mandato non exprimitur
9 tenor consensus per extensum,vt requiritur ad hoc, vt referenti credatur, sine relato ex deductis in Neapolitana pensionir 27. *Maii* 1641. *coram R.P.D. meo Bichio,§.& in omnem.euentum*. Animaduersum fuit prædictam enunciatiuam commodè conciliari posse cum consensu,& assignatione ratæ fructuum,

10 quia verba *pleno, naturali,& titulari dominio* hypothecę videlicet possessionis,& perceptionis fructuũ vt in similibus considerauit, *Rota in Romana Officij* 31.*Ianuar.*1628.*coram bon.me.Pirouano in recent. dec.*140.*num.*7.*&* 8.*par.*5. & de verbo *pleno iure*,

11 quod plerumque non significet plenitudinem omnimodam respectu proprietatis, & dominij, sed restringatur secundum subiectam materiam ad solam possessionem, & perceptionem fructuum tradunt, *Ruin.cons.*137.*num.*8.*lib.*2.*Menoch.cons.*21. *num.* 26. *& dixit, Rota in Meleuitana feudi* 10.*Maij* 1632. *coram bo.me.Merlino in recen.dec.*129.*num.* 18.*& decis.* 210.*num.*55.*&* 56. *part.* 6. Dominium enim aliud

12 est proprietatis,aliud verò hypothecæ, & visus fructus, vt magistraliter distinguen. docet *Bald. in leg. proprietatir,num.*1.*C.de probat*,quem refert,& sequitur *Rota in Romana Officij coram bon.mem.Pirouano, num.* 7.

His positis clarè liquet non applicari theoricam *Bart.in supracit.leg.à Diuo Pio,§.si super rebus nu.*4.

13 *de re iudic.* quod scilicet possidens non teneatur iustificare titulum suæ possessionis.

Quia, vt respondetur in dicta vltima decisione

14 procedit quando possidens non allegat titulum,sed solum dicit se possidere, quo casu non cogitur docere de titulo,cum hæc ex sola possessione præsumatur,in quibus terminis loquuntur *Conar.pract.quæst. cap.*16 *num.*4.*Parlador.rer.quotid.lib.*2.*cap. fin.par.*4. *§.*5.*num.*3.*Peguer.dec.*205.*num.*7. *sanct.mem. Gregor. dec.*22.*num.*3.*in dict.decisione relati*, *§.ex his itaque & prater illos Angel.Aret.cons.*98.*num.*11.*Cartar. decis.*

15 *Genuæ* 52.*num.*4.*&* 5. vel quando allegat titulum aliundè habitum,quam à Debitore, tunc enim sufficit, quod doceat de titulo colorato, & apparenter absque onere plenioris iustificationis, & in his terminis loquuntur *Felin.in cap. super num* 16.*vers. Intellige tamen de re iud.Gozzad.cons.*103. *nu.*10. *vers. secundo respondeo sess.de inhibit. cap.*5. *§.*10. *num.*48.

16 secus autem quando possidens non stat in terminis simplicis possessionis, sed alterius allegat titulum habitum à debitore hoc enim casu allegans illum habuisse à debitore fatetur debitorem olim fuisse Dominum, & propterea dum subdit illum amplius non possidere,sed possessionem à se abdicasse, illamque ad ipsum deuenisse titulo dationis in solutum, donationis, vel similis tenetur docere validè, & legitimè deuenisse, & sic siue agat siue conueniatur

17 concludenter probare debet validitatem dationis in solutum, donationis,vel similis, & egregiè distinguendo consuluit *Castr.cons.*143.*sub nu.* 3. *vers. probatio autem lib.*2. *quam distinctionẽ vti veriorem amplexa fuit Rota in Romana seu Aesina donationis* 23. *Mart.*1640.*coram R.P.D.meo Ghisilerio, & in Anconitana Dotis* 28.*Aprilis* 1643. *coram me*.

Dùm igitur Antonina allegauit habuisse à Iulio

18 debitore bona, de quibus agitur in solutum, datione in solutum concludenter non iustificata,nec possessio,nec protestatio desuper facta, iuxta cauthelã Angeli in *d.l.à Diuo Pio*, illi suffragantur ad impediendam executionem,seu bonorum subhastationẽ, vt tradit *Parlador.vbi supra d.cap.fin. p.*4.*§.*5. *n.*20. *cum aliis allegatis in dicta Romana,seu Aesina donationis & Anconitana dotis supra relatis.*

Nec applicantur deducta in *Bonon. Dotis* 27. *Iunij* 1647. *coram R.P.D.meo Meltio*, quia ibidem verè constabat de datione in solutum, quæ nedum in proposito non iustificatur, quinimò constat de contrario ex instrumento exhibito ab ipsamet Antoni-

19 na,exhibendo enim huiusmodi consensum pœnitus insufficientem pro retardan.executione,& bonorum subhastatione excluditur prorsus existentia alterius melioris, cum meliorem,& validiorem produxisse præsumatur, vt præter supra relatos tradunt, *Innoc.in cap.Audum,numer.*2.*vers.Sed quia de decim. Lotter.de re benef.lib.*3; *cap.*21. *n.*38.

Cæterum de possessione creditorum, & de mandato procuræ Castani, qui illam apprendidit, Domini non dubitarunt,cum iustificentur ex deductis *in dicta decisione,§.de possessione autem cum duob.seqq.* repetita verò ab altera parte remanent sublata ex responsionibus in ea datis,cum quibus Domini trãsierunt.

Et ita resolutum vtraque parte informante,&c.

CATACEN. HÆREDITATIS.

Ven. 15.*May* 1648.

ARGVMENTVM.

Possidens bona sui fratris pro indiuiso intelligitur solummodo possedisse iure familiaritatis, itaut nullũ iuspossidenti quæsitum,nullumque præiudicium fratri illatum dicatur possessio posterior nulla, & attentata non priuat anteriorem possessorem sua possessione,qui nunquam se habuit pro spoliato, & ex quibus possessio dicatur nulla, & attentata?

SVMMARIVM.

1 *Possidens bona fratris communiter, et proindiuiso, possedisse intelligitur iure familiaritatis, itaut nullum ius eidem quæsitum, nullumque præiudicium fratri illatum dicatur.*

2 *Amplia vt etiam fratri respectu sua portionis sit danda manutentio.*

3 *Possessio capta post interpellationem est attentata.*

4 *Possessio capta in vim sententia nulla,& iniusta non est manutenibilis nec priuat sua possessione ant*

rio-

Digitized by Google

riorem possessorem, qui non habuit se pro spoliato.

5 *Sententia lata contra Dominum, & possessorem ipso non citato remanet nulla.*

6 *Heres tenetur prestare aestimationem legati facti de re aliena.*

DECISIO CCLXIII.

Diuisis aequaliter anno 1622. inter Decium Vitalium Ferdinandum, ac Horatiū fratres de Seoglio bonis stabilibus, & mobilibus, ac pecunijs haereditarijs q. Ioannis, & Bartoli eiusdem Cognominis Decius proprio nomine Horatij tunc absentis instrumenta diuisionum stipulatus fuit, ac portionem mobilium, & pecuniarum ad illum spectantem recepit, illamque communiter, & pro indiuiso cum caeteris alijs proprijs vsque ad obitum in eius Domo retinuit reuerso, & ibidem etiam cohabitante Horatio fratre.

Idem Decius in testamento, cum quo decessit, instituta vniuersali haerede Confraternitate Redemptoris, legauit Petro Francisco de Pace, & Antonio Mainardo aurum, & argentum, nomina debitorum, & omnia alia existentia in Domo sua, vndè orta lite coram Ordinario Cathacen. super praedictis mobilibus inter dictos Legatarios, & Horatium, ille inter caetera per diffinitiuam sententiam mandauit consignari legata legatarijs, cuius vigore ipsi illorum possessionem apprehensi fuerunt, & ab A.C. in gradu appellationis obtinuerunt manutentionem excepta tamen portione Horatij sed deuoluta postmodum causa coram me, dubitaui cui esset dandum mandatum de manutendo, & ad fauorem Horatij informantis, capta fuit resolutio. Dum enim ex instrumentis praefatarum diuisionū, apparet Decium recepisse portionem mobilium, & pecuniarum Horatij *summ. Informantis, num.* 2. & 3. quae communiter, & pro indiuiso cum suis proprijs vsque ad obi-

1 tum possedit, illorum respectu possedisse intelligitur iure familiaritatis itaut nullum ius sibi quaesitum, nullumque praeiudicium Horatio illarum fuisse dicatur *l. qui iure familiaritatis, ff. de acquir. possess.* Et

2 per consequens ipsi Horatio denegari non potest manutentio per ea quae in his terminis pluribus relatis tradunt Gratian. *discept. for. cap. 450. num. 1. cum seqq. & Modern. Perus. de manut. obseru. 54. num. 15. & 16. & obser. 73. nu. 37.*

Nec obstat possessio vltimo loco per Legatarios apprehensa.

Quia praeter quod est attentata tanquam apprehensa post interpositam appellationem, vt in *Process. fol. 8. & 26. cap non solum de appell. in 6.* cum capta

4 fuerit vigore sententiae Ordinarij Cathacen. nullae, & iniustae non est manutenibilis, nec priuauit anteriorem possessorem sua antiqua possessione, qui non habuit se pro spoliato vt millies respondit *Rota, & precipue coram Card. Seraph. dec. 722. n. 1. coram sanct. mem. Greg. dec. 69. num. 2. & 3. in recen. dec. 106. num. 2. par. 1. & dec. 35. num. 4. vers. tamen hoc part. 2. coram Card. Caual. decis. 48. num. 2. & 3. coram recol. memor. Coccino decis. 113. num. 3. & alibi passim.*

Nullitas autem sententiae videtur euidens cum la-

5 ta fuerit contra Horatium Dominum, & possessorē pro indiuiso praefatorum mobilium, ipso non citato *cap. Pastoralis de re iudic. Cas. de Graff. decis. 11. nu. 2. eod. tit. Rota in rec. dec. 139. num. 7. par. 7.* Iniustitia verò probatur, quia mandat consignari legatarijs supradicta bona legata, quae tamen cum pro rata

6 spectarent ad Horatium vti sua propria quoad ea tanquam legatum rei alienae non sustinebatur in praeiudicium haeredis, qui quatenus debeatur praestare tenetur aestimationem, ad *text. in cap. filius de testam. Corn. cons. 155. num. 3. lib. 3. Ioseph. Ludou. decisione Perus. 23. num. 35. & 36.*

Et ita resolutum vnanimiter tantum, &c.

AVENIONEN. PECVNIARIA.

Luna 18. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Haec decisio ob sui breuitatem non indiget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Sententiae Iustitia, & bonum ius probari potest ex decisionibus emanatis.*

2 *Renunciatio à filia facta de bonis Paternis, & maternis dicitur correspectiua ad constitutionem, & promissionem dotis, tamquam si in eodem instrumento incontinenti esset stipulata.*

3 *Renunciatio filiae correspectiua ad dotis promissionē, resoluta promissione dotis ob deficientiam bonorum paternorum resoluta pariter dicitur.*

4 *Actus qui fiunt vnus propter alium, & eodem temporis momento dicuntur correspectiui.*

5 *Actus correspectiui propter continuationem, & correspectiuitatē vnus quodamodo actus reputantur.*

6 *Actus correspectiui, vno corruente corruunt omnes.*

DECISIO CCLXIV.

Deuoluta causa ad Rotam per appellationem interpositam à sententia grauatoria Iudicis de Partibus, eaque commissa *R.P.D. Verospio praeuijs tribus decisionibus sub diebus* 10. *Decembris* 1648. 5. *Aprilis, &* 31. *Maij* 1647. emanauit sententia, quae illam de partibus in tribus capitibus reformauit. Primo enim pronunciatum fuit locum assignatum in dicta sententia creditoribus Claudij super haereditate Spiritae de Vaccherijs pro scutis 800. occasione legati pro dote ad fauorem Felisiae facti per dictam Spiritam matrem in eius testamento, esse assignandum Ludouico, & eidem Felisiae coniugibus, & pro dicta summa eisdem debitos esse fructus à die mortis dictae Spiritae, vsque ad integram satisfactionem dictae summae ad rationem scutorum quinque pro quolibet centenario, & Anno secundo declaratum fuit eosdem coniuges agere posse pro scutis bis centum residui dotis scutorum mille etiā super Castro S. Mariae quamuis subiecto fideicommisso, & primogeniturae institutae per q. Claudium Seniorē, ac pro fructibus eorumdem scutorum 200. illis debitis respectu decursorum ante mortem Claudij iunior. ad rationem scutorum quinque, post illius verò obitum ad rationem scutorū septem pro quolibet centenario, & anno agere posse tantum super fructibus eiusdem Castri, non autem super proprietate. Terrio demum pronunciatum extitit dictae Filisiae deberi fructus, non solum post oppositiones per Gasparem, & Ioannem Marcum eius filium factas, sed etiam ante pro ratis legatorum per dictam Spiritam relictorum Francisco, & Margharitę, dictosque fructus ante dictas oppositiones scilicet à die mortis Spiritae vsque ad integram satisfactionem debitos esse ad rationem scut. quinq; pro quolibet centinario, & anno, vt ex sententia *Summ. Informantium, num.* 4.

Appellauit Io. Marcus Ribera, & causa commissa fuit *R.P.D. meo Meltio, qui post vnicam decisionem emissam die 4. Decembris praeteriti sententiam R.P.D. mei Verospij*, in omnibus confirmauit, & etiam declarauit fructus legati scut. 800. aliorumque legatorum dd. coniugibus spectan. qui in primo, & tertio capitibus taxantur à die mortis Spiritae ad rationem scut. 5. pro quolibet continario, & anno deberi à

Digitized by Google

die contracti matrimonij eorumdem coniugum,
ad rationem quinque pro centenario, post verò mor-
tem Claudij vsque ad integram satisfactionem ad
rationem septem iuxta Statutum Auenion. vt ex al-
tera sententia eodem *Summ. num 6.*

Prouocauit iterum ab hac sententia Ribera, cau-
saque mihi delata, dubitaui an sententia Rotalis sit
confirmanda vel infirmanda eamq; esse confirman-
dam coniugibus tantum informantibus DD. non
dubitarunt.

Ipsius enim validitas non fuit in dubium reuoca-
ta iustitia verò clarè patet ex prædictis quatuor de-
cisionibus in quibus resecantur omnes prætensio-
nes alterius partis, & egregie firmatur intentio co-
niugum super omnibus in iudicio deductis, ac in
sententijs comprehensis. Ex decisionibus enim o-
1 stendi bonum ius, & iustitiam sententiæ probari
omnibus innotuit iuxta inueteratam Rotæ opiniu-
nem, de qua in *Placentina fructuum 6. Iuny 1618.
coram bon.me. Card. Fabritio Verospio, & in Leodien.
matrimonij 19. Nouembris 1621. coram bo.me. Vbal-
do, in recen. dec. 36. num. 2. & dec. 320. num. 2. par. 8. ac
alibi passim.*

Nec prædictis coniugibus obesse potest renun-
ciatio facta per Felisiam de bonis paternis, & mater-
nis, in qua præcipuè instabat altera pars in alijs cau-
sæ propositionibus. Quia cum fuerit correspectiua
2 ad constitutionem dotis sibi promissæ per Patrem
tanquam in eodem instrumento incontinenti stipu-
lata, *Bald. in l. petens num. 49. C. de pact. ibiq. Dec. n. 3.
& in l. certi conditio, §. si numeros 14. ff. de reb. credit.
ac cons. 245. num. 5. Becc. cons. 92. num. 6. Tiraq. de
3 retract. lignag. §. 1. gloss. 7. nu. 76.* Resoluta promis-
sione dotis ob deficientiam bonorum paternorum
resoluta pariter dicitur renunciatio illi correspecti-
ua, vt in his terminis firmauit, *Rota coram Cardinali
Canal. dec. 64. n. 1. 2. & 3. & in alys relatis in dec. 31.
May 1647. coram R.P.D. meo Verospio, §. 1. & § lenis
etiam, & 4. Decembris eiusdem anni cor. R.P.D. meo
Meltio, § Quia cum d. renunciatio.* Actus enim, qui
4 fiunt vnus propter alium, & eodem tẽporis momẽ-
to dicuntur correspectiui *l. si fundus, §. si duo, vbi Bar.
ff. de pign. Socc. sen. cons. 66. col. fin. vers. circa secundum
5 lib. 1.* Ac propter continuationem, & correspectiui-
tatem quodammodo; Vnicus tantum actus iudican-
tur, *Aym. cons. 298. num. 13. cons. 356. n. 1. & cons. 393.
num. 2. Card Seraph. dec. 732. num. 9. Rota in recent. de-
6 cis. 543 nu. 38. part. 5.* Et proindè corruente vno cor-
ruunt omnes *l. fin. C. de acceptilat. l. etiam, § ex causa
de minor. Rot. dec. 677. num. 2. part. 1. diuers.*

Et ita &c.

CESARAVGVSTANA DISTRIBVTIONE.

Lunæ 18. May 1648.

ARGVMENTVM.

Absolutio à censuris, & ab incursu declaratoriæ ob in-
obedientiam non parendi executorialibus Rotæ, ex
quibus concedatur, & an sufficiat superueniens pa-
ritio?

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia prout ægrè animaduertit in contumaces li-
bentissimè amplectitur redeuntes ad gremium, &
quos coercuit ob inobedientiam, absoluit propter
superuenientem paritionem.*

2 *Paritio ad effectum obtinendi absolutionem ab incur-
su declaratoriæ suffragatur si fuerit constitutus
specialis Procurator ad parendum prout de iure
requiritur.*

3 *Bonus semper præsumitur bonus in eodem genere
boni.*

4 *Absolutio à censuris ei conceditur, qui diu distulerit
in parendo, ac petenda absolutione, si legitimè
fuit impeditus.*

DECISIO CCLXV.

FRanciscus Lamata Decanus Ecclesiæ Cesaraugu-
stanæ præuijs specialibus Procuratoribus tanquã
obedientiæ filius pro suo posse, & quantum in se
est promptam obedientiam offerens parendi litteris
executorialibus, & mãdatis Rotalibus, necnon atten-
tata reuocandi omniaque in pristinum reponendi, &
Portionarios ad primum statum percipiendi tria re-
galia diurna, & nocturna actualiter reintegrandi, vt
in dd. litteris, & mandatis continetur petijt gratiosã
absolutionem aduersus Declaratoriam, & censuras
Rotales per Capitulum incursas quam proposito
dubio Domini libenter illi indulserunt prout alias
ab incursu eiusdem declaratoriæ, & censurarum ex-
ceptuauerant septem dignitates, et sex Canonicos
eamdem paritionem, et promptam obedientiam of-
ferentes, vt in *decisionibus emissis 25. May in §. fin. &
31. Iuly 1646. coram me*, Sancta enim mater Eccle-
1 sia prout ægrè animaduertit in contumaces libentis-
simè amplectitur redeuntes ad gremium, et quos
coercuit ob inobedientiam absoluit propter super-
uenientem paritionem, vt in terminis interdicti lati
contra Capitulum dictum fuit in *Tridentina Deca-
natus 25. Iuny 1646. coram Reu. P. D. meo Royas,
§. Nam licet.*

Huiusmodi autem paritionem illi suffragari DD.
2 visum fuit non solum quia ad istum effectum, vt di-
ctum est speciales Procuratores constituit, eius *Sum.
num. 2.* prout de iure requiritur ex *gloss. in cap. qui
ad agendum, verbo vel pacisci in fin. vers. item in abso-
latione petenda de Procurat. in 6. Alter de censur. to. 1.
disput. 6. lib. 4. cap. 1. in fin. §. breuiter dicendum vers. &
quando fol, mihi 436. Cappell. Tholos. q. 59. nu. 1. & 2.
Rot. dec. 25. de sent. excom. in antiq. & decis. 36. de Pro-
curat. in nou. coram Card. Mant. dec. 18. num. 17. & in
d. Tridetina Decanatus in princip.* Sed etiam quia ip-
se Decanus est solitus obedire, et parere mandatis
Rotalibus, vt constat ex decisione huius causæ *sub
die 15. Ianuar. 1635. coram clar. mem. Coccino Decano*
in qua vertente lite super paritione mandati de ma-
nutenendo ipse vti obediens fuit specificè exemptus
à declaratoria contra alios promulgata semel enim
3 bonus semper præsumitur bonus. in eodem genere
boni *Menoch. de presumpt. lib. 5. præsumpt. 19. sub n. 9.
Marsil. singul. 74 n. 5.*

Nec illi obesse poterit, quod sustinuerit censuras
4 per aliquod tempus, et diu distulerit in parendo, ac
petenda absolutione, quia cum ipse de tempore
præsentationis exequutorialium non interesset Ca-
pitulo ac quia tunc temporis in Ciuitate Cæsarau-
gustana celebrantur comititia generalia, quibus no-
mine suæ Dignitatis interuenire debebat tanquam
legitimè impeditus fuit habitus pro excusato, eoque
libentius cũ intimata alteri parti propositione huius
dubij super absolutione illa acquieuit, et informa-
re noluit.

Et ita vnica tantum, &c.

AQVISGRANEN. CANONICATVS.

Ven. 22. May 1648.

ARGVMENTVM

Prouisus de Canonicatu cum hoc quod cum primum
peruenerit ad perceptionem fructuum dicti Cano-
nicatus, teneatur dimittere Parochialem, si illam
non dimiserit intra tempus præscriptum, vtrumq;
& Canonicatus, & Parochialis dicitur vacans pro-
pter incompatibilitatem, nedum virtute dicti de-
creti,

creti, sed ex dispositione Sacrorum Canonum, vbi
quod intra sex menses Parochialis dimitti debet in
manibus Ordinarij, alias vtrumque vacat ipso iure
perceptio fructuū ex quibus probetur litteræ Apo-
stolicæ quando sunt iustificatæ habent paratam
executionem, & ex quibus Clericatus, & valor Be-
neficij per non excessum sufficienter probentur?

S V M M A R I V M.

1 *Prouisus de Canonicatu, cum decreto quod post ade-
ptam possessionem Canonicatus dimittat Paro-
chialem, nisi decreto paruerit, Canonicatus va-
cat ipso iure.*
2 *Prouisus de duabus dignitatibus, vel Parochialibus,
nisi infra tempus præfixum alteram dimiserit in
manibus ordinarij, vtraque vacat ipso iure pro-
pter incompatibilitatem.*
3 *Amplia vt hæc incompatibilitas extendatur etiam
ad vnicum Canonicatum cum Parochiali, si vltra
sex menses retinentur.*
4 *Prouisus de duabus Parochialibus nisi infra spatium
sex mensium altera dimittatur vtraque vacare
censetur.*
5 *Fructus præsumantur percepti ex pacifica possessio-
ne bonorum alio non possidente, donec contrarium
probetur.*
6 *Valor per non excessum iustificatur ex confessione
partis.*
7 *Valor narratus per non excessum non requirit ex-
actissimas probationes sed contentatur leuioribus
& semiplenis.*
8 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordi-
narij.*
9 *Litteræ Apostolicæ, dum sunt iustificatæ habent para-
tam executionem, & debetur immissio iustificanti
ad instar* l.fin.C.de Ædict. diu. Adrian.toll.
10 *Priuilegium assertum, & non ostensum ad effectum
cognoscendi an comprehendat id, de quo agitur ni-
hil suffragatur.*

DECISIO CCLXVI.

DE Canonicatu, & Præbenda in Ecclesia Colle-
giata Sancti Adalberti Oppidi Aquisgrani per
resignationem vacante prouisus fuerat anno 1640.
Ioannes Brauu Vicarius Ecclesiæ Parrochialis Pa-
gi Vursulen ab Eminentissimo Domino Cardinali
Ginetto tunc in Germania de Latere Legato cum
decreto, quod cum primum dictus Ioannes ad per-
ceptionem fructuū dicti Canonicatus peruenerit cu-
ram Ecclesiæ Vursulen. eo ipso dimittere teneretur,
Summaria Informationis num. 1. cuius prouisionis
vigore die 24. Iulij eiusdem anni possessionem ob-
tinuit *d. Summ. num.* 2.

Verum quia non solum prædictam Parrochia-
lem non dimisit, sed illam vna cum prædicto Cano-
nicatu retinuit, & adhuc retinet, vt apparet ex
mandatis Procuræ per eumdem factis anno 1645. &
ex supplicatione Sanctissimo Domino Nostro por-
recta pro impetranda dispensatione *Summ. num.* 3.
& 10. Sicque tàm vigore supradicti decreti, quàm
ratione incompatibilitatis vtrumque vacauerit, fuit
de eodem Canonicatu prouisus à Sede Apostolica
Petrus Stiennon, ad cuius instantiam proposui du-
bium, An litteræ Apostolicæ sint exequendæ, &
Petro danda immissio, quod in omnibus fuit affir-
matiuè resolutum stante verificatione omnium
narratorum.

Vacatio enim ob incompatibilitatem, & reten-
tionem Parochialis, cum dicto Canonicatu reddi-
1 tur manifesta tam vigore prædicti decreti, quod o-
peratur, vt Canonicatus secundo loco impetratus,
nisi prouisus decreto paruerit, vacet ipso iure, vt
tradit *Cocchier. de permut benef. par.* 3. *cap.* 28. *in princ.*
vbi refert decisum *in Illerden.* Canonicatus 13. *De-
cembris* 1594. *coram recol. mem.* Cardinali *Hieronymo
Pamphilio*, quàm etiam ex dispositione Sacrorum
2 Canonum, *vt in Extrauag. execrabilis de præbend.*
vt in prima ibi *Statuimus, vt quicumque plures di-
gnitates, vel personatus, aut Parrochiales, &c. cum
alio beneficio curam animarum habente simul sine di-
spensatione Canonica detinens illa omnia &c. efficaci-
ter verbo, & facto absque fraude aliqua in manu Or-
dinarij dimittere teneatur &c. quod si non fecerit etiam
illo sit ipso Iure priuatus &c.* & in secunda ibi, *Nos
de illis præsenti decreta statuimus omnia, & singula
beneficia si detenta intra tempus, vt præscribitur limi-
tatum verbo, & facto, ac sine fraude coram Ordinarijs
sub testimonio similiter publico dimittere teneatur, quod
si non fecerit, & illo sint ipsa iure priuati, &c.* & de-
3 mum ex dispositione sacri Concilij Tridētini *sess.*
7. *cap.* 4. *de reform. ac sess.* 24. *cap.* 17. *eod. tit.* vbi exten-
ditur incompatibilitas etiam ad vnicum Canonica-
tum, cum Parochiali si vltra sex menses retinentur.
ibi, *Illi verò qui in præsenti plures Parrochiales, aut
vnum Canonicatum, & aliam Parochialem obtinet co-
4 gantur omninò &c. infra spatium sex mensium dimit-
tere alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia,
quæ obtinet ipso iure vacare censeantur &c* & tradunt
Garz. de benef. par. 11. *cap.* 5. *numer.* 10. *Gonzal. super
reg. de mens. glos.* 15. *numer.* 14. *Castropal. oper. moral.
tom.* 2. *tract.* 13. *disput.* 6. *punct.* 57. *sub num.* 201. *vers.
In quo notant.* Dum igitur Ioannes post habitam
prouisionem de dicto Canonicatu, & adeptam illius
pacificam possessionē Parochialem quam prius ob-
tinuerat infra Statutum tempus non dimisit, quini-
mò Parochialem, & Canonicatum retinet intrat in
euitabiliter vtriusque vacatio ex allegatis.

Et licet ex verbis dicti decreti videatur necessa-
ria probatio perceptionis fructuum dicti Canonica-
tus, ibi, *quod cum primum dictus Ioannes ad perceptio-
nem fructuum Canonicatus, &c. peruenit &c.* tamen
5 cum probetur illius pacifica possessio, & vsque in
præsens retentio *Summ. dicti, num.* 2. 3. *&* 10. inde
alio non possidente perceptio fructuum desumi-
tur donec contrarium probetur per ea, quæ dixit,
Rota dec. 25. *de præben. in nou. coram Card. Seraphin.
dec.* 1245. *num.* 6. *coram san. mem. Greg. decis.* 50. *num.* 2.
coram Card. Canal. dec. 586. *num.* 1. *coram bon. mem.
Buratt. dec.* 173. *num.* 3. *in recent. dec.* 269. *num.* 2. *par.* 1.
& dec. 364. *num.* 14. *par.* 8.

Valor per non excessum expressus in ducatis iu-
stificatur ex confessione ipsiusmet Ioannis emissa
in prouisione, & in dicta supplicatione Sanctissimo
porrecta pro impetrāda dispensatione, quam suffice-
6 re pro iustificatione valoris pluries tenuit, *Rota vt
per Egid. decis.* 595. *coram clar. me. Coccino decis.* 145.
num. 1. *in Meten. Canonicatus* 8. *Maij* 1619. *coram bo.
mem. Pirouano, quæ est dec.* 91. *num.* 4. *par.* 3. *recent. &
in Valentina Parochialis* 28. *Iunij* 1647. *coram me.*
7 *§. valor denique*, narratiua enim valoris per non ex-
cessum non requirit exactissimas probationes ex de-
ductis *in Ferrarien. Archidiaconatus* 20. *Aprilis* 1646
in Fulginaten. Parochialis 25. *Maij eiusdem anni, & in
d. Valentina Parochialis coram me*; Sed contentatur
leuioribus, & semiplenis probationibus, vt dictum
fuit *in Nuzarena, seu Montis Viridis beneficij* 15. *De-
cembris* 1645. *coram R. P. D. meo Verospia, & in Pla-
centina beneficij* 27. *Maij* 1647. *coram Reu. P. D. meo
Ghislerio, §. valor ducatorum.*

Clericatus tandem Petri informantis probatur ex
8 litteris patentibus Ordinarij, vt tradit *Felin. in cap.
post cessionem, num.* 3. *&* 15. *in fin. de proba.* Gram-

mat. decis. 81. num. 1. quem Rota semper probauit.

Litteræ autem Apostolicæ dum sunt iustificatæ
9 habent executionem paratam, *cap. si Capitulo, ibiq; glos. in verb. exequatur de praben. in 6. & capit. super litter. de rescript. cum alijs plenè relatis in d. Valentina Parochialis in princip.* & consequenter Petro debetur immissio ad instar *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* & in his terminis resolutum fuit *in Bonon. Abbatia 3. Iulij 1645. coram R.P.D. meo Arguello, §. Ratio resolutionis, & in dicta Placentina beneficij §. fin.*

Cæterum ass. priuilegiũ concessũ *Capitulo Oppidi Aquisgrani*, ne extra dictum Oppidum Clerici vigore quorum vis rescriptorum euocari possint nisi in litteris Apostolicis de illo fiat mentio poterat o-
10 mitti cum non fuerit DD. ostensum ad effectum, vt dignosci possi, an compræhendat casum, de quo agitur, vt in simili responsum fuit *in Vercellen. Præpositura 11. Decembris 1647. coram R.P.D. meo bichio, § fin.*

Et ita per contradictas, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE CORNAGO.

Ven 22. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Benefiicum est adiudicandum magis idoneo, & in quo concurrunt omnia requisita per Constitutionẽ Clementinam, in concursu alterius in quo pauciora requisita concurrunt, & quænam adhunc effectum requisita exigantur? Priuilegium abrasum, & alteratum in nomine, & minus legale an faciat gradum aliquem probationis?

SVMMARIVM.

1 *Beneficium adiudicatur magis idoneo, & ei in quo concurrunt plura requisita per Clementinã Constitutionem.*

2 *In beneficialibus illi veniunt præferendi in quibus concurrunt maiores qualitates iuxta Constitutionẽ Clementinam.*

3 *Priuilegium abrasum, non legale, & alteratum in nomine fidem non meretur.*

4 *Falsitatis sola suspicio in Ciuilibus pro falsitate habetur.*

DECISIO CCLXVII.

SEntentiam Rotalem latam per *R.P.D meum Otthobonum confirmatoriam alterius sententie* R.P.D. *mei Verospij*, in qua pronunciatum fuit Ioanni de Peralta, & Iosepho da Baroxa adiudican. esse beneficia, de quibus agitur, hodie Domini confirmandam esse responderunt, quia illius validitas non impugnatur; Iustitia verò est euidens ex probatis in decisionibus tàm *coram R.P.D. meo Verospio*, super causis restitutionis in integrum *sub diebus 10. Decembris 1646. & 18. Februar. 1647. quam coram R.P.D. meo Otthobono die 28. Iunij eiusdem anni*, concurrunt enim in
1 præfatis Peralta, & Baroxa omnia requisita per Constitutionem Clementinam pro obtinendis huiusmodi beneficijs, quod scilicet sint filij naturales, & Patrimoniales loci de Cornago, se subiecerint examini, in quo fuerunt approbati habiles ad curara, ac fuerint præsentati ordinario à beneficiatis, quibus concurrentibus non dubitatur quin ipsis sit debita adiudicatio, vt præter deducta in dictis decisionibus, dixit *Rota coram Card. Caual. decis. 427. per tot.*

Idque etiam in concursu Petri Rodrigo, quia in
2 istis concurrunt maiores qualitates, cum sint ætate seniores per octo annos ante fuerint Sacerdotij caractere insigniti, & reportauerint approbationem ab examinatoribus Synodalibus, quę quidem maiores qualitates operantur, vt veniant præferendi iuxta præscriptum eiusdem Constitutionis Clementinæ, vt consideratum fuit in alia *Calagurritana beneficii de Lumbreras, 4. Iulij 1646. coram Reu. P. D. meo Otthobono, §. Ideo Morenus, & in dicta decisione huius causæ, §. Præsertim quia, & §. Quod autem coram eodem.*

Nec Rodrigo suffragari potest assertio, quod sit
3 Bacchalaureus quia dum priuilegium asserti Bacchalaureatus per ipsum exhibitum non est legale, sed abrasum alteratum in nomine, & aperta falsitate laborans, nullum in eo fieri potest fundamentum; nec huiusmodi qualitas est habenda in consideratio-
4 ne, cum in ciuilibus sola suspicio falsitatis habeatur pro falsitate vt vltra allegata in omnibus prædictis decisionibus dictum fuit *in Romana donationis 31. Ianuar. præteriti coram R.P.D. meo Verospio, §. Hinc corruit.*

Et ita resolutum Peralta, et Baroxa tantum informantibus, altera verò parte per infinitas vices intimata requisita, & expectata.

ROMANA VINEÆ DEI. PICO.

Luna 25. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Possessio etiam ad effectum manutentionis acquiritur per solam clausulam constituti. Negligentia decennalis sufficit ad effectum amittendi possessionem, quod eo magis procedit si illa per aliũ fuit occupata etiam data negligentia primi possessoris.

SVMMARIVM.

1 *Clausula constituti transfert in constitutarium possessionem etiam ad effectum manutentionis.*

2 *Instrumentum locationis probat possessionem inter locatorem, & conductorem.*

3 *Possessio conductoris locatione durante est manutenibilis.*

4 *Exceptio nullitatis non admittitur in Summariissimo possessorio, & quando?*

5 *Possessio ammittitur per decennium.*

6 *Oblinio inducitur ex negligentia decennali.*

Manutentio non datur post amissam possessionem per spatium decennij, num. 6.

7 *Possessio, eo magis per negligentiam decennalem censetur amissa, quo illa per alium fuit occupata.*

DECISIO CCLXVIII.

FRancisco Cescarino dandum esse mandatum de manutenendo in possessionem Vineę de qua agitur Domini responderunt, quia probat suam possessionem ex clausula, Constituti apposita in instrumento venditionis sibi factæ anno 1638. à Nicolao Botta cuius vigore in ipsum constitutarium transla-
1 ta fuit omnis possessio constituentis sufficiens pro obtinenda manutentione *l. quadam mulier 76. ibique gloss. in verb. possessionem, ff. de re vendic. l. quod meo 18. & ibi, DD. ff. de acquir. poss. sanct. mem. Gregor. decis. 437. num. 1. alijsque relatis dictum fuit in Bonon. bonorum 18. Iunij 1647. coram R.P.D. meo Otthobono, §. Conuincitur enim.*

De possessione autem Nicolai constituentis Domini nõ dubitarunt, cum iustificetur ex instrumento publico locationis, seù concessionis ad meliorandũ sibi factæ anno 1635. per annos 21. à Ioanne del Pico, tam nomine suo proprio, quam vice, et nomine aliorum suorum fratrum del Pico, pro quibus promisit de rato *Summ. Francisci, num. 1.* quod instru-
2 mentum locationis inter conductorem, et locatorẽ satis probat locationem, vt tradit *Bald. in l. quadam mulier num. 1. ff. de rei vendic. Gabr. de locat. conclus. 4. num. 14. Menoch. de retin. remed. 3. n. 571. Rota diuers. decis.*

decis. 314. num. 1. & dec. 766. nu. 3. part. 1. coram Card. Canal. dec. 48. nu. 1. & in alijs plenè cumulatis per Modern. Perus. de manut. obseru. 24. num. 1. Præfataque possessio durante locatione est manutenibilis *l. Attilius regulus in fin. ff. de donat. Menoch. vbi supra dict. remed. 3. nu. 602. Boec de interd. vti possid. cap. 2. nu. 47. 48. & 50. Card. Canal. decis. 182 num. 2.*

3

Nec obstat, quod ob non sequutam ratificationem dictorum aliorum fratrum del Pico locatio videatur nulla, & propterea non sit apta illis impedire manutentionem.

Quia præter quod hæc exceptio nullitatis tamquam requirens altiorem indaginem non venit ad-
4 mittenda in hoc summarijssimo manutentionis quando alias prout hic, instrumentum habuit suam executionem ex traditis per *Scacc. de appell. capit. 2. quæst. 19. remed. 1. concl. 5. num. 20 & 21. Modern. Perus. vbi supra obser. 62. num. 1. & 2. cum seqq.* Placuit responsio, quod cum à dicto anno 1635. quo fuit facta locatio vsque in præsens per decennium, & vltra dicti fratres nullos fecerint actus possessorios, nec quicquam ex dicta Vinea perceperint ex huiusmodi
5 negligentia decennali ceciderunt ab omni commodo possessionis, si quam habebant vt magistraliter docuit, *Bart. in l. si de eo, §. si fortè, num. 4. ff. de acquir. poss. & in leg. siue possidetis, num. 8. in fin. versicul. Sed in possessione, Cod. de probat, Bald. in leg. post sententiam, num. 10. vers. quæro qualiter, C. de sentent. interloq. omu. Iud. & cons. 249. num. 9. lib. 1. Alex. cons. 6. num. 14. lib. 3. Corn. cons. 16. num. 14. lib. 2. Grat. discep. for. cap. 450. sub num. 30. & 31. Rota Bononien. diuers. decis. 86. num. 11. Rota in recen. decis. 762. numer. 5. & decis. 774. num. 2. part. 3. dec. 496. num. 3. part. 4. & in Maceraten. hereditatis 10. Decembris 1635. coram bo. me: Buccabella.* Ac exinde inducta fuit obliuio, quæ
6 operatur, vt possessio tam ciuilis, quam naturalis dicatur amissa, adeò vt ipsis nullatenus competere possit manutentio ex pluribus adductis *in Volerana Prioratus 16. Martij 1646. coram R. P. D. meo Bichio, §. Gratis autem, & in Romana Palatij 3. Decembris eiusdem anni coram me, §. similiter nec minus.* Idque præsertim in proposito, quo possessio interim non fuit vacans, sed plena per Nicolaum scilicet, & Cescarinum, concurrente enim retentione, seu occupatione alterius possessio à primo possessore eo ma-
7 gis amissa dicitur licet ipse præfatam retentioné, seu occupationem ignorauerit, vt consuluit, *Aym. cons. 235. sub num. 1. vers. Secus si possessio, Rota decis. 123. num. 4. apud supra allegatum Modern. Perus. de manut. Add. ad sanct. memor.* Gregor. *decis. 307. nu. 26.*

Et ita resolutum vtraque &c.

LEODIEN. ATTENTATORVM.

Lunæ 25. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Gesta post interpositam appellationem sunt attentata, & veniunt reuocanda concurrente præcipuè simplici commissione signaturæ quæ retrotrahitur ad diem sententiæ, & operatur vt omnia medio tempore gesta sint attentata etiam si alias appellatio non foret recipienda.

SVMMARIVM.

1 *Acta facta post appellationem legitimè interpositam à vitio attentatorum excusari non valent quæ in primis, & ante omnia veniunt reuocanda, & in pristinum reponenda.*

2 *Commissio causæ simpliciter in Rota, retrotrahitur ad diem sententiæ, & operatur vt omnia medio tempore gesta sint nulla, & attentata, etiamsi alias appellatio non foret recipienda.*

3 *Attentata facilius à Rota declarantur in odium recurrentis ad Iudices laicos ad effectum euitandi præcepta, & inhibitiones Rotales.*

DECISIO CCLXIX.

CVm Iudex de partibus in secunda Instantia per R. D. Nuncium Apostolicum deputatus sub die 21. Aprilis 1644. præuio decreto moderatus fuerit inhibitionem quam prius concesserat *Summ. Infarmantis, num. 4.* Lambertina Sentiens se grauatam infra decem dies scilicet 28. eiusdem ab eo appellationem interposuit, eamque mihi simpliciter committi curauit *d. Summ. num. 5. & 6.* Verum quia huiusmodi appellatione minimè attenta officialis Leodien. Iudex primæ Instantiæ sub diebus 28. & 30. Maij inde sequentis ad plura præiudicialia deuenit apponendo sequestra super bonis, de quibus agitur, illorumque fructibus, & redditibus, ac inhibendo debitoribus d. Lambertinæ, ne illi soluerent, eodem *Summ. 9. & 10.* Ideò dubitaui, An constet de attentatis, quæ veniant reuocanda, & affirmatiuè per DD.
1 fuit resolutum. Dum enim præfata gesta fuerunt post appellationem legitimè interpositam à vitio attentatorum excusari non valent, quæ in primis, & ante omnia veniunt reuocanda, ac in pristinum reducenda *cap. ex parte de appel. & cap. non solum in fin. ibique gloss. fin. eod. tit. in 6. Lancell. de attent. appell. pend. in præfato, num. 86. & seqq. vers. Vnde alias dicebant, & dixit, Rota coram bo. me. Buratt. decis. 74. sub num. 1. & 2. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 312. n. 1. & 2. & decis. 313. num. 2. in recent. dec. 682. sub nu. 4. vers. Igitur part. 1. decis. 582. sub num. 1. & decis. 751. num. 1. par. 2. & in Toletana matrimonij 20. Iunij 1645 coram R. P. D. meo Corrada, §. Primo cum duob. seqq.*

Idque tanto magis causa d. appellationis fuerit in
2 Rota simpliciter commissa. Huiusmodi enim commissio retrotrahitur ad diem sententiæ, & operatur vt omnia medio tempore gesta sint nulla, & attentata, etiamsi alias appellatio non foret recipienda iuxta opinionem, quæ in hoc Sacro Tribunali hisce temporibus est indubitabilis, vt omissis antiquoribus decisionibus dictum fuit in *Bononien. rescissionis contractus 15. Aprilis 1644. coram R. P. D. meo Verospio, §. sicut etiam in dicta Toletana matrimonij, §. Secundo quia in Viterbien. fideicommissi siue attentatorum 13. Maij 1644. §. Quia licet in Fulginaten. Parochialis 24. Martij 1645. §. Vltra quod in Vernlana beneficiorum 31. Iannar. §. Primo, vers. Eoque magis, & in Bononien. Attentatorum 18. Iunij 1646. §. Quia cum Signatura coram me, in Calagusitana beneficij 23 Iunij 1645. §. Idcirco vers. Maxime quia causa, & in Romana fideicommissi, seu attentatorum 11. Februarij 1647. §. In quam sententiam coram R. P. D. meo Arguellia.*

Accedente insuper quod Carolus in actu, quo sibi præsentata fuit à Notario publico inhibitio Rotalis respondit se recursum habiturum ad consilium ordinarium Leodij pro illius cassatione *Summ. nu. 7.* prout effectû est statim ibidem recursum habuit, ac desuper præceptum pœnale extorsit, quod exequi
3 fecit contra eumdem Notarium eodem *Summ. n. 6.* In odium autem detestabili exemplo recurrentes ad Iudices laicos ad effectum euitandi præcepta, & inhibitiones Rotales, Rota facilior redditur in declaratione attentorum illorumque reuocatione, vt dictum fuit in Cesaraugustana distributionum, seu attentorum *13. Febr. & 26. Iunij 1645. vtrobiq; § fin. coram me.*

Et ita resolutum Lambertina tantum informante.

SA-

Digitized by Google

SAGONEN. IVRIS PRÆSENTANDI.

Ven. 5. Iunij 1648.

ARVMENTVM.

Manutentio in quasi possessione iurispræsentandi conceditur ex vnica tantum præsentatione effectum sortita, siue agatur inter patronos, siue contra prouisum ab Ordinario. Manutentio Cappellano ad nutum amouibili nunquam conceditur, & quare?

SVMMARIVM.

1 *Præsentatio etiam vnica dummodo fuerit effectuata sufficit ad obtinendam manutentionem in quasi possessione præsentandi.*

2 *Amplia hoc procedere, siue agatur inter Patronos, siue contra prouisum ab Ordinario.*

3 *Cappellano ad nutum amouibili manutentio non competit prout nec aliquod aliud medium possessorium.*

4 *Cappellani ad nutum amouibiles non possident, vel si possident, illa aliqualis possessio est limitata ad tempus donec remoueantur, & propterea sequuta remotione non dicuntur amplius possidere ex natura temporis.*

DECISIO CCLXX.

DE quasi possessione Ioann. Baptistæ, & aliorum de Sabellis præsentandi Cappellanum ad nutum amouibilem pro seruitio Cappellæ nuncupatæ il Choro in Ecclesia S: Io. Baptistæ Coligolæ Sagonen. Diœcesis DD. visum fuit constare ex tribus præsentationibus effectum sortitis. Nam anno 1630 die 25. Aprilis habita a Reuerendissimo Domino Episcopo Sagonen. declaratione, quod prædicta sit de iure patronatus ipsorum de Sabellis vti hæredũ Aurelij Ambrosini illius fundatoris, & dotatoris, quodque ad illos spectat ius præsentandi, & ad nutum amouendi Cappellanum eorum *Summ. num. 2.* ipsi præsentarunt Consaluum de Saluatorijs, & successiue die 27. Septembris 1632. præuia remotione eiusdem Consalui in Cappellanum nominarunt Io. Matthæum, ac deinde sub die 17. Martij 1639. amoto dicto Io. Matthæo præsentarunt Antonium Mariam de S. Antonino, quas omnes à D. Episcopo admissas fuisse apparet in dicto *Summ. num.* 3. 4. & 5. Donec tandem illo amoto, & facta eodem modo præsentatione in persona Guidi de Sabellis D. modernus Episcopus huiusmodi præsentationem controuertere cœpit, & deputauit in Cappellanum Presbyterum Io. Andream, quod dedit causam liti, indeque emanauit sententia à D. Ioanne Hebien. qui declarauit dd. de Sabellis manutenen. fore, & esse in quasi possessione præsentandi Cappellanum, seù Cappellanos ad seruitium d. Cappellæ illosque ad nutum amouendi remouendi, & deponendi prout illis magis placuerit, & visum dicto *Summ. nu. 1.* Quapropter resolutum fuit illis esse dandum mandatum de manutenendo cum ad istum effectum vni-
1 ca tantum præsentatio effectuata sufficiat, *capit. Causuleationibus de iurepatr. Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrino, num. 52. & 53. de caus. poss. & propriet. Acchill. decis. 5. num. 1. de iurepatr.* vbi quod hoc proce-
2 dit siue agatur inter Patronos, siue contra prouisum ab Ordinario *sanct. mem. Gregor. dec. 370. in princip. bo. me. Burat: dec. 346. num. 1. & dixit, Rota in Ianuen. Parochialis 13. Martij 1626. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 23. num. 7. part. 5.* & *penes Posth. de manut. dec. 200. eod. num. 7. in recent. dec. 285. num. 2. part: 5. & in Hispalen. iuris amouendi Curatos 20. Aprilis 1640 & 20. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Peutingerio in principio.*

Nec visa fuit attendenda possessio Ioan. Andreæ moderni Cappellani.

Quia præter quod est actus controuersus, qui de-
3 dit causam liti, vt dictum fuit Cappellano ad nutum amouibili manutentio non competit, prout nec aliquod aliud remedium possessorium ad tradit per *Garz. de benef. par. 1. cap. 2. num. 87. Rot. dec. 1. num. 1. de restit. Spoliat. in antiquorum aliis. in Hispalen. iuris nominandi 21. Maij 1638. coram Reuerendiss. D. Preside Vallisoletano, latissime, & in dictis decisis Hispalen. iuris amouendi Curatos, vbi redditur optima*
4 *ratio*, quia huiusmodi Cappellani non possident, vel si aliquo modo possidere dicantur ista aliqualis possessio est limitata ad tempus donec remoueantur vt tradit *Garz. vbi supradicto num.* 87. & propterea sequuta remotione non dicuntur amplius possidere ex natura temporis limitati ad text. in *leg. Imperator, ff. de postulan. & in l. Statu liberi, §. Stichum ff. de legat. secundo.*

Et ita resolutũ Sabellis tantũ informantibus, &c.

CAIETANA BONORVM.

Mercurij 10. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Emphyteusis Ecclesiastica concessa pro Hæredibus, & successoribus etiam cum pacto renouandi inuestituram de 29. in 29. Annos, & cum clausula ad habendum, ac in perpetuum non egreditur hæredes sanguinis, & descendentes ab iisdem inuestitis neque transit ad monasterium durante vita monachi inuestiti etiam quoad solam commoditatem fructuum, nisi quando Emphyteusis est transitoria ad extraneos, & in ea interuenerunt solemnitates, & Beneplacitum Apostolicum, quod ex solo temporis cursu non præsumitur nisi concurrat paritèr obseruantia inuestituræ, & quando Emphyteusis Ecclesiastica sit ad extraneos transitoria?

SVMMARIVM.

1 *Emphytheosis Ecclesiastica finita generatione ad Ecclesiam reuertitur, nec ad extraneos transit.*

2 *Amplia, licet fuerit concessa pro hæredibus, & successoribus, cum intelligatur de hæredibus sanguinis, & descendentibus ab iisdem inuestitis.*

3 *Clausulæ* ad habendum, ac in perpetuum, *debent intelligi iuxta naturã contractus cui adiiciuntur.*

4 *Clausulæ* Ad habendum, ac in perpetuum, *cum pacto renouandi de 29. in 29. Annos in Emphytheusi Ecclesiastica non tribuunt facultatem renouandi nec alienandi in extraneos.*

5 *Maximè si in inuestitura non fuerint adhibita solemnia, neque interuenerit Beneplacitum Apostolicũ.*

6 *Clausulæ* Ad habendum, ac in perpetuum, *appositæ in emphytheusi Ecclesiastica, non possunt extendere concessionem vltra personas expressas absque solemnitatibus, & Beneplacito Apostolico.*

7 *Beneplacitum Apostolicum ex solo cursu temporis non præsumitur, nisi simul concurrat obseruantia.*

8 *Clausulæ* Ad habendum, ac in perpetuum, *appositæ in emphytheusi Ecclesiastica nihil operantur, quando in ea adest expressa prohibitio de non alienando inter extraneos.*

9 *Emphytheusis Ecclesiastica concessa Clerico pro se, & hæredibus censetur concessa prò extraneis, dum in eius descendentibus verificari non poterat.*

10 *Emphyteusis Ecclesiastica non potest dici deuoluta ob lineam finitam, existente adhuc monaco in inuestitura comprehenso, cum saltem eius vita durante commoditas bonorum remaneat penes Monasterium.*

11 *Declara hoc tantum procedere in emphyteusi Ecclesiastica concessa etiam pro extraneis, & cum sol-*
lemni-

Digitized by Google

lemnitatibus requisitis.

12 *Secus in emphyteusi Ecclesiastica non transitoria ad extraneos, & in qua non fuerunt adhibita solemnitates.*

13 *Monasterium licet sit capax bonorum in communi attamen bona emphyteoitca Ecclesia, ad extroneos non transitoria, nec pretendere nec minus retinere potest pro sola fructuum commoditate, durante vita Monachi inuestiti.*

14 *In emphyteusi Ecclesiastica, quando vltra legalem adest etiam expressa prohibitio contrahentium de non alienando in aliam Ecclesiam, ex vi huius duplicis prohibitionis non patest Monasterium ex persona Monachi inuestiti bona ad nullum effectum acquirere, & apud se retinere.*

15 *Amplia, vt neque Monasterium succedat ad effectum vendendi persona habili, & estimationem consequendi, cum à principio acquisitionis resistat prohibitio contrahentium.*

16 *In emphyteusi Ecclesiastica prohibitio de non alienando inter extraneos, omnem casum alienationis comprahendit siue per contractum inter viuos siuè per vltimam voluntatem, iuxtà veriorem, & communiorem oppinionem.*

17 *Emphyteusis Ecclesiastica dicitur deuoluta, quando peruenit ad manus mortuas.*

18 *Bona emphyteotica Ecclesia sunt probibita alienari in aliam Ecclesiam tamquam in manum mortuã.*

19 *Emphyteusis reuertitur ad dominum ob lineam finitam, licet adsit Monacus in inuestitura comprahensus dum Monasterium est incapax succedendi.*

20 *Mors Ciuilis ob emissam Professionẽ aquiparatur naturali ad effectum vt emphyteusis reuertatur ad dominum ob lineam finitam.*

21 *Sententia intelligitur, & declaratur secundum libellum, & petitionem Agentis.*

22 *Iudex in dubio prasumitur voluisse conformare suam sententiam libello.*

23 *Clausula* Omni meliori modo, *apposita per Iudicem in sententia comprahendit omnem modum meliorem, quo sententia sustineri potest etiam non expressum.*

DECISIO CCLXXI.

DEcisionem sub *die 3. Decembr. 1646. cor. me* emissam in praesenti disputatione DD. confirmarũt Quia omissa validitate sententiae non amplius ab altera parte in dubium reuocata, iustitia patet repeti-
1 to quod agitur de emphyteusi Ecclesiastica, quae finita generatione ad Ecclesiam reuertitur, nec ad
2 extraneos transit, licèt concessa pro hæredibus, & successoribus, cum in hac materia verba huiusmodi extendantur solum ad hæredes sanguinis, & descendentes ab eisdem inuestitis ex latè deductis *in 1 dec. vers. Iustitia verò est euidens.*

3 Nèc contrarium suadent pactum renouandi 29. in 29. annos, & clausulæ *ad habendum, ac in perpetuum.* Quia vt pariter responsum fuit in *d. dec.* intelliguntur iuxta naturam contractus, cui adijciun-
4 tur, indeque in emphyteusi Ecclesiastica non tribuũt facultatem renouandi, nec alienandi in extraneos, vt latè deducitur in *Mediolanen. bonor. 30. May 1633: coram bo: me. Merlino, quę est dec. 211. d num. 7.* cum pluribus *seqq. par. 6. rec.* cum alijs relatis in *1. decis.* vbi
5 vlterius fuit animaduersum praefata facilius admittenda, cum nec solemnia fuerint adhibita nec impe-
6 tratum Beneplacitum Apostolicum sine quibus huiusmodi clausulæ non possunt extendere concessionem vltra personas expressas *ex authoritatibus ibidem cumulatis.*

Præsuptio autem Beneplaciti Apostolici non oritur ex lapsu 30. annorum dùm non probantur factæ alienationes in extraneos, & præfato tempore ob-
7 seruatæ. Receptum enim est solum cursum temporis non inducere præsumptionem Beneplaciti, aliarumque solemnitatum nisi simul concurrat obseruantia concessionis, vt respondit *Rota apud Put. decis. 7. de præsumpt. cor. bo. me. Coccino dec. 301. num. 2. & 3.* cum alijs in *Perusino Reintegrationis 13. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Rayas, & in* Compostellana *Parrocchialis 10. Febr. 1645. coram R. P. D. meo Verospio vers. quia cum ex tit. circa fin.*

Et proindè non applicantur decisiones in contrarium adductæ. *Decisio enim 294. par. 2. recent. repet. par. 3. in ord.* 286. Loquitur de concessione habente explicitam facultatem alienandi inter extraneos, quę multum mouit Dominos, vt *ibid. num. 6.* in altera verò 548. *par. 8. rec.* aderat Beneplacitum Apostolicum, & estendebantur alienationes factæ extraneis, vt *num. 11. 16. & 17.* Decisio verò Card. *Canall.* 295. loquitur in inuestitura nullam habente prohibitio-
8 nem, quæ concurrit in casu nostro, & eneruat vires præcedentium clausularum, vt respondit *Rota in farosempronien. emphyteusis coram bo. me.* Merlino, *quæ est dec. 74. num. 8. cum seqq. par. 6. rec.* cum alijs in *1. dec. vers. quod sine difficultate, cum vers. seqq.*

Minùs vrgent duæ coniecturæ ponderatæ in contrarium. Prima enim, quod bona, de quibus agitur, deuenerint in Flaminium, & Fabritium successorem cuiusdam Marij Velloni cum permissione, & consensu eiusdem monasterij Cassinensis directi Domini cessar ex facto, cum Monasterium non approbauerir Marij successionem sed de nouo locauerir, & concesserit ibi, *hodie præfatus* D. *Germanus Procurator locauit, & de nouo concessit præfato, &c. ac ibi &c. titulo donationis, ac de nouo concessionis præfatę &c.* Secunda verò ex eo, quod concessio stipulata fuerit à Flaminio pro se, suisque hæredibus, & successoribus, qui tamen cum esset clericus descendentes habere non poterat, sed solos hæredes extraneos nihil relenat dùm inuestitura fuit ab eodem Flaminio recepta etiam pro Fabritio fratre, qui vti Laycus habere potuit descendentes. Addu-
9 cta autem præsumptio foret efficax si solum in extraneis concessio verificari posset, vt tradunt *Clar. in §. feudum q. 74. n. 4. Card. Mant. de nomin. empb. lib. 2: qu. 20. numer. 37.* & plures alij relati per *Fusar. de substit. qu. 339. num. 42. & 44.*

Demũ nihil, refert quod Fabritins decesserir relicta
10 vnica filia fæmina Moniali Capuccina, qua existẽte declarari non potuit esse factum locum deuolutioni ob lineam finitam, cum saltem eius vita durante commoditas bonorum, de quibus agitur remaneret penès Monasterium, vt tradit *Bald. in cap. post cessionem num. 14. de probat. Anchar. cons. 420. n. 1. & seqq. Bursatt. cons. 60. num. 34. Sanchez in precept. decalog. tom. 2. lib. 7. cap. 15. nu. 34.*

Quia omisso an sufficienter probetur existentia dictæ filiæ, & an obstet dispositio S. *Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. de regul.* Loquentis tantùm de Cappucci-
11 nis non autem de Monialibus. Placuit responsio, quod obiectum procedit, vel in emphyteusi Ecclesiastica concessa etiam pro extraneis, & cum solemnitatibus requisitis, in quibus terminis loquuntur supra allegati, & præter illos primus omnium tradit *Bald. in auth. ingress. in 2. lect. num. 37. vers. quare ergo C. de Sacrosanct. Eccl.* alijque relati per *Corbul. de emphyt. tit. de caus. priu. ob mort. ciuil. num. 6. cum plurib. seqq. Rota in rec. dec. 261. num. 7. par. 1. & cor. bon.*
12 *me. Buratt. dec. 394. num. 5.* Secùs verò in emphyteusi Ecclesiastica non transitoria ad extraneos, & in

qua,

qua, prout hic non fuerunt adhibitæ solemnitates.
13 Hoc enim casu etiam si Monasterium esset capax
bonorum in communi nihilominus bona in ea com
præhensa ab ipso, nec præiendi, nec minus retineri
possunt pro sola fructuum commoditate durante
vita Monachi, vt secundum veriorem, & commu-
niorem sententiam firmant *Alberic. & Castr. num. 34*
quos refert, & sequitur in punctualibus terminis
pro veritate respondens *Bursatt. cons. 199. à num. 8.
vsque in fin. lib. 2.* eumdemque approbarunt *Corbul.
vbi supra sub num 4. vers. Bursatt. tamen, & Fulgin.
de iur. emphyt. titul. de success. in bon. emphyt. quæst. 14.
num 8. vers. & licet acsi distinguendo*, responsum fuit
in *Bonon. bonor. 7. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Mel-
tio §. nec releuat, quod saltem, & 27. Martij præteriti
coram R. P. D. meo Verospio*.
14 Quæ nullam in proposito recipiunt dubietatem
quo vltra legalem per relationem ad antiquas in-
uestituras, adest etiam explicita contrahentium pro-
hibitio, ne bona relinquantur, & deueniant ad aliam
Ecclesiam, exui enim huiusmodi duplicis prohibi-
tionis fuit pænitus interdicta omnis, & quæcumq;
potentia alienandi dicta bona vsque ab initio, itaue
vllo vnquam tempore, & ad nullum effectum illa
à dicto Monasterio possint acquiri, & apud ipsum
retineri *§. Sanctissimus Auth. de alien. emph. Imol. in
§. filius fam §. diui vers. extra gloss.* & ibi, *Alex. nu. 2.
circa med. ff. de legat. 1. Simon. de Pret. cons. 54. nu. 4. 5.
& 6. Bursatt. d. cons. 199. num. 11. vers non puto, & n.
48. vers. 3. Doctores*, alijsque relatis firmatur in di-
cta *Bonon. bonor. coram R. P. D. meo Meltio, vers. quæ*
15 *prohibitio*, nec minus ad effectum vendendi perso-
næ habili, & æstimationem consequendi cum hu-
iusmodi pactum, & contrahentium prohibitio re-
sistat à principio acquisitionis, vt distinguendo
opinionem *specul. tit. de locat. §. nunc aliqua num. 143.*
firmauit Rota *apud s. m. Greg. dec. 529. num. 10. in rec.
d. dec. 211. num. 31.* cum pluribus *seqq. part. 6.* & in a-
lijs in dicta decisione relatis *§. imò cum in antiquis*.
Nullatenus subsistente, quod per huiusmodi prohi-
bitionem censeatur dumtaxat prohibita alienatio
per contractum, non autem per vltimam volunta-
tem, seù hæredis institutionem, quia verior, & com-
16 munior est opinio, quod in emphyteusi Ecclesiasti-
ca prohibitio omnem casum alienationis compræ-
hendat etiam hæreditariç institutionis alteriusque
vltimæ voluntatis, vt in terminis consulendo firmat
Aldebrand. d. cons. 40. sub num. 9. vers. cum igitur lib. 1.
Hinc igitur subsistit pariter alterum decisionis
fundamentum, quod scilicet deuolutio sit omninò
clara, & ineuitabilis, ex quo bona de quibus agi-
17 tur fuerunt relicta Ecclesiç in quam vel manus mor-
18 tuas bona Ecclesiastica deueniri nō possunt nedum
attenta iuris dispositione *ad not. cap. 1. de alien. feud.*
Sed etiam ob prædictam contrahentium prohibitio-
nem ex deductis ibidem *§. sed vlterius cum seq.*
Ideoque non refragatur, quod sententia de par-
tibus declaret esse locum deuolutioni ob lineam
19 finitam. Quia dum Monasterium non potuit hæc
bona retinere, nec minùs durante vita Monialis
propter naturam emphyteusis Ecclesiasticæ ad ex-
traneos non transitoriæ ex superius deductis. Vti-
20 que linea dicitur finita, quia filia Fabritij habetur
pro naturaliter mortua, cum hoc casu mors ciuilis
ob emissam professionem æquiparetur naturali se-
cundum *Bars. in auth. si qua mulier C. de Sacrosanct.
Eccl. DD. communiter in cap. in præsentia deprobat. A-
lex. cons. 13. num. 1. lib. 3. Paris. cons. 65. numer. 7. libr. 2.
Corbul. vbi supra d. tit. de caus. priuat. ob mort. ciuil.
num. 1.*

Tamen ex duplici capite in prima instantia fuit
petita deuolutio bonorum, de quibus agitur primo
scilicet ob lineam finitam, secundo ex quo bona
peruenerunt ad manus mortuas *Summar. Monasterij
præteritæ positionis num. 2.* Vndè cum sententia in-
21 telligatur, & declaretur secundum librllum, & pe-
titionem Agentis ad trad. per *Aym. cons. 188. num 1.
Cresc. dec. 6. num. 2. de sent. & reiudic. Card. Seraph. de-
cis. 640. num. 1.* Licet Iudex in corpore ipsius senten-
tiæ expresserit dumtaxat causam lineæ finitæ, nihi-
lominus censeri debet declarasse deuolutionem etiā
ex secundo capite petitionis, vt illi sententiam con-
22 formaret prout in dubio præsumitur per ea, quæ
Aym. & Card. Seraph. in locis supra allegatis. Ac-
23 cedente præsertim clausula *omni meliori modo*, ibi-
dem apposita, quæ compræhendit omnem modum
meliorem, quo sententiæ sustineri potest etiam non
expressum *Ruin. cons. 9. num. 9. lib. 5. Acchill. dec. voic.
de verb. signif. Rota in rec. dec. 553. num. 20. part. 1. &
in Senogallien. Prædij 28. Iunij 1645. coram R. P. D.
meo Meltio, vers. attendi etiam.*

Et ità vtraque parte informante, &c.

ROMANA RESIDVI DOTIS.

Lunç 15. Iunij 1648.

A R G V M E N T V M.

Tutor habens certā notitiam creditorum anteriorum Pupilli, & soluens posterioribus absque solita cautione de restituendo potioribus, tenetur de proprio erga anteriores, quibus tenetur satisfacere in pecunia deducta ex fructibus bonorum Pupilli, qui penes eum præsumuntur extare, donec de eis integram rationem reddiderit, nec liberatur indicando bona stabilia Pupilli, licet illa sufficiant pro satisfactione creditorum & ex quibus scientia anteriorum creditorum iustificetur? & an creditori competat auocatoria aduersus posteriores, & quando?

S V M M A R I V M.

1 *Tutor soluens scienter, liberè posterioribus creditoribus Pupilli in præiudicium anteriorum perinde habetur ac si non soluisset, & tenetur de proprio.*

2 *Scientia creditorum anteriorum Pupilli probatur in Tutore ex inuentario bonorum per ipsum confecto in quo descripsit omnes creditores Pupilli.*

3 *Inuentarium contra conficientem, illiusque hæredes plenam facit probationem.*

4 *Inhibitio impetrata de consensu vtriusque partis non arctat ad pœnam contrauentionis.*

5 *Scientia anteriorum creditorum concludenter probatur ex inhibitione debitori facta, ne auderet bona distrahere, vendere, vel alienare in præiudicium anteriorum.*

6 *Scientia anteriorum creditorum in eo qui soluit posterioribus probatur etiā leuioribus probationibus.*

7 *Verba Curialia, & Vrbana in literis missiuis apposita non inducunt obligationem ad quam inducendam opus est, quod explicitam promissionem contineant.*

8 *Verba licet non sint obligatoria, sed tantum Vrbana, & Curialia probant scientiam creditorum anteriorum in eo qui soluit posterioribus, illumque inducunt in mala fide.*

9 *Soluens scienter, & liberè posterioribus creditoribus non excusatur licet de tempore solutionis adhuc penderet lis super omnibus alijs bonis super quibus potuissent cæteri creditores satisfieri, sed eò magis sibi præcauere debebat, ne in casum sucumbentiæ creditores anteriores remanerent elusi non habentes vndè satisfieri.*

10 *Creditor posterior, qui exegit à suo debitore, & pe-*

cuniam

Digitized by Google

cuniam consumpsit, non tenetur illam restituere anteriori, nisi probetur ipsum habuisse certam scientiam anterioris crediti, & copulatiuè etiam quod debitor non esset soluendo.

11 *Emptor dum non habuit notitiam anteriarum creditorum potuit liberè persoluere pratium posterioribus creditoribus sibi demandaeis à venditore, & anteriores contrà ipsum nullam habent actionem.*

12 *Tutor pupilli debitoris, dum habens certam scientiam creditoris anterioris lite pendente super maiori parte bonorum liberè persoluie posteriori, tenetur de proprio erga anteriores in cusum succumbentia litie.*

13 *Soluens liberè posterioribus creditoribus ad effectum vt teneaeur de propria ergà anteriores, sufficit sola suspicio anteriorum creditorum.*

14 *Tutor qui liberè soluit posteriori creditari eius consanguineo, verisimiliter suspicari potest ipsum agnoscendo bona Pupilli non esse soluendo voluisse illum gratificare in praiudicium anteriorum.*

15 *Creditor anterior licet in diem, vel sub conditione præfertur posteriori puro, & libero.*

16 *Creditor in diem, licèt non possit agere pro exactione ante euentum diei, potest tamen agere contra debitorem, vt soluat die aduenieute.*

17 *Creditor in diem, donec dies aduenia potest petere bonorum assecurationem, si adsit timor, quod creditar posterior illa occupet, vel dilapidet,*

18 *Soluens scienter, & liberè posterioribus creditoribus in præiudicium anteriorum non excusatur ex ea quod anterior esset creditor in diem, & posterior purè, & liberè.*

19 *Fructus bonorum Hæredituriorum præsumuntur extare penes Tutorem hæredis, donec de illis integram rationem reddiderit.*

20 *Mandatum relaxatum contra bona hæreditaria debitoris potest exequi contra Tutorem hæredis, nisi reddat integram rationem de fructibus bonorum hæreditariorum.*

21 *Creditores hæreditatis debent sibi satisfieri in stabilibus non existente pecunia hæreditaria, vel non suppetente.*

22 *Secus autem vbi extat pecunia ex fructibus hæreditarijs ab hærede perceptis, & penès eum extantibus.*

23 *Hæres debet in pecunia creditoribus hæreditatis satisfacere, quando ipse percepit fructus hæreditariae, nec liberatur dimittendo illie bona Hæreditaria.*

24 *Creditor hæreditatis dum pro satisfactione eius crediti elegit sibi stabilia tantummodo pro maiori securitate, non autem taxatiuè liberanda eorum fructus, sibi non praiudicat, quin extante pecunia, seu fructibus hæreditarijs non posit agere ad pecuniã.*

25 *Creditor posterior, qui iusto titulo pecuniam exegit à debitore illamque bona fide consumpsit, pulsari neque ab alijs creditoribus licet anteriaribus.*

26 *Creditores anteriores quando sunt priuilegiati, & figuunter ex causa dotis possunt agere aduersus posteriores creditores pro anocanda pecuniu illis iusto titulo saluta, & ab eis bona fide consumpta.*

27 *Limita hoc non procedere vbi creditar posterior qui pecunias exegit, & consumpsit, est pariter priuilegiatus, tunc enim Priuilegia canquassantur.*

28 *Creditori anteriori licet priuilegiato non competit auocatoria aduersus posteriorem creditorem pariter priuilegiatum.*

DECISIO CCLXXII.

ANno 1634. R.P.D. meus Bichius tunc A.C. in ciuilibus locũtenens relaxauit mandatum exequutiuũ contra bona hæreditaria q. Alexandri Morelli ad fauorẽ DD. Marcelli Gherardi, & Agnetis de Rosis pro scutis 2000. ijsdem debitis occasione residui dotis q. Beatricis Morellæ ipsorum communis Matris, sed cum vlterius petijssent illud exequi contra bona propria Francisci, & Maegheritæ filiorum, & hæredum d. Alexandri Debitoris huiusmodi exequatur denegauit, facta tamèn per ipsos hæredes ad fauorem dd. creditorum cessione iurium contra R.P.D. Carolum Perbenedictum eorum Tutorem, qua cessione facta R.P.D. Argelus anno 1639. illos per sententiam diffinitiuam absoluit. Vndè cum creditores obtinuerint committi mihi causam tam contra d. D. Tutorem, quàm contra D. Chatherinam eius sororem omni appellatione remota. Dubitmi An præfatum mandatum esset exequendum contra dd. Tutorem, Catherinam, & in tertia propositione resolutum fuit esse exe exequendum contra R.P.D. Perbenedictum tantùm.

Moti fuerunt Domini duplici fundamento. Primo scilicet quia D. Perbenedictus habens certam scientiam huius crediti anterioris Marcelli, & Agnetis, nihilominus persoluit d. D. Cathærinę creditrici posteriori scuta 3800. non procurata solita cautione de restituendo Prioribus, & potioribus stan-
1 te enim dicta scientia liberè soluens Posterioribus in præiudicium Anteriorum habetur perindè ac si non soluisset, & tenetur de proprio ex Theor. *Bart. in l.fin.§.& si præfatam num. 1. vbi etiam Castr. nu. 4. vers. glassa tamen cæteriq; DD. C. de iur. delib. Thes. iun. quæst. for. lib. 2. q. 66. n. 17. Gratian. discept. forensiũ c. 532. n. 3.* & in similibus terminis alijs congestis responsum fuit in *Rom. quarti dotalis 29. Iunij 1645. coram me, §. non obstat vers. tùm quia Anticis.*

2 Scientia autem visa fuit concludenter probari, tùm ex inuentario bonorum hæreditariorum Alexandri per ipsum confecto, vbi illos descripsit creditores hæreditatis pro dicta dote scutorum 5000.
3 quod contra conficientem, illiusque hæredes plenam facit probationem *l. fin. vers. sin autem C. arbitr. tutel. Bald. cons. 407. numer. 6. lib. 2. Rom. cons. 102. sub num. 3. vers. cum itaq; Rata in Rom. legator. de Columna 27. Ianuar. 1624. coram bo: me: Sacrato penes Merlin. de legitim. dec. 28. num. 6. in rec. dec. 96. num. 2. par. 7. & in Rom. pratensi fideic. de Fuschis 28. May 1643. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. qui verò.* Tum etiam ex inhibitione illi personaliter præsentata die 3. Nouembris 1627. ad instantiam Beatricis, & Matthiæ Gerardi eius secundi viri, ne auderet bona hæreditaria Alexandri distrahere, vendere, vel alienare in ipsorum præiudicium *Summ. Creditor. primę positionis num. 4.* Et licet huiusmodi inhibitio
4 tanquam impetrata de consensu vtriusque partis non
5 arctet ad pœnam contrauentionis. adhuc tamen ex ea resultat concludens probatio scientiæ huius cre-
6 diti Anterioris, ad quem effectum hodie deducitur, cum hæc probetur etiam leuioribus probationibus, vt tradit *Grat. d. cap. 532. num.* 8. & punctualiter dictum fuit in *Rom. quarti dotalis coram me §. scientiam autem circa fin.* Et denique fortius ex Epistolis scriptis ab ipsomet Tutore, & transmissis Matthiæ, in quibus explicitè fassus fuit hoc creditum esse anterius, illique promisit nihil soluere alijs creditoribus ve in Epistola sub die 8. Settembris eiusdem anni 1627. ibi, *Tanto più non hò d'hauer dubbio, che altri creditori siano per nocergli, essendo lei Autertare &c.* & infra ibi, *Io non hò altra premura, solo, che lei sia sodisfatta poi mi aiuturò anco io per recuperare quello si deue à mia sorella &c.* ac clarius ex alia sub die 20. Octobr. sequentis, ibi, *Mi scriue il Sig. Benedetto,*

che li crèdi tori del Vitellesto, doue è sicurtà il Sig. Ale-
sandro bo: me: fanno instantia per il pagamento &c. hò
risposto, che io non voglio pagare vn giuliaccio perche
vi è l'anteriorità di V.S. per cinque mila scudi, che
assorbe ogni cosa &c. d. Sum. n. 5.

Idque etiam si dicta verba videantur potius Vr-
bana ad captandam scilicet gratiam Matthiæ, ne
contra Pupillos debitores irrueret, quàm verè obli-
gatoria. Quia creditores hodie non petunt exequi
dictum mandatum contra D. Perbenedictum vigore
7 præfatarum Epistolarum quasi esset, vt explicitam
promissionem continerent ex firmatis per *Rotam in*
rec. dec. 227. num. 3. par. 5. Sed illas deducunt ad effe-
8 ctum dumtaxat probandi eius scientiam huius cre-
diti, illumque inducendi in mala fide, ad quem ef-
fectum siuè verba illarum sint obligatoria, siue Vr-
bana, & curialia sufficiunt.

Nec obstat quod nisi hæreditas succubuisset in qua
9 da lite cũ DD. de Verospijs creditoribus q. Morelli
de Morellis Patris Alexandri omnibus potuisset sa-
tisfieri, indeque Tutor excusari debeat si soluit po-
steriori non exacta cautione de restituendo Priori-
bus. Placuit enim responsio, quod dùm de tem-
pore d. solutionis factæ in manibus Catherinæ, vl-
tra certam scientiam crediti anterioris, de quo agi-
tur aderat etiam dicta lis cum DD. de Verospijs, &
pendebat dubius illius futurus euentus. Tutor eo
magis præcauere debebat, & fortius ab ipsa exige-
re tenebatur d. cautionem, ne in casu succumbentię
prout postmodum euenit, creditores Anteriores re-
manerent clusi non habentes vndè satisfieri.

Ideoque non applicantur deducta per *Thesaur.*
inn. lib. 2. qu. 16. num. 13. & per Rot. dec. 443. numer. 6.
10 *par. 4. rec.* Thesaurus enim defendit creditorem po-
steriorem, qui exegit à suo Debitore, & pecuniam
consumpsit, non teneri illam restituere Anteriori-
bus, nisi probetur ipsum habuisse certam scientiam
ipsorum crediti anterioris, & copulatiuè etiam
quod debitor non soluendo, cum alias mala fides
in ipso considerari non possit. In dicta verò *decis.*
443. agebatur in casu quo Tertio emptori deman-
11 datum fuerat, vt solueret pretium creditoribus
descriptis in quadam notulà sibi tradita ascendenti-
bus pręcisè ad summam pecuniarum penès ipsum
existentem cum assertione Venditoris, quod non
aderant alij creditores, & sic casu, quo emptor non
habebat scientiam anteriorum vndè liberè potuit
soluere posterioribus sibi demandatis sicque ante-
riores ibidem non descripti contra ipsum nullam
habebant actionem. In casu autem nostro agitur
12 contra Tutorem hæredis debitoris, qui habens cer-
tam scientiam creditoris Anterioris lite pendente
super maiori parte bonorum hæreditariorum liberè
persoluit posteriori, quibus concurrentibus tenetur
de proprio ex Iuribus superius adductis. Et in for-
13 tioribus, quod sola etiam suspicio anteriorum suf-
ficiat ad hunc effectum adduci per *Grat. d. cap. 532.*
num. 6. & in d. Rom. quarti dotalis coram me. Eoque
14 magis in proposito, quo verisimiliter suspicari po-
test ipsum D. Perbenedictum agnoscendo hære-
ditatem non esse soluendo omnibus creditoribus
gratificare voluisse suæ sorori in damnum, & præiu-
dicium huius crediti, cuius anterioritatem ipse cer-
tò sciebat.

Minùs releuat, quod creditum, de quo agitur
non esset purum, sed in diem post mortem scilicet
Victoriæ Valleranæ.

Dies enim non impedit ortum obligationis, &
15 creditor anterior licet in diem vel sub conditione
præfertur posteriori puro, & libero ex clara dispo-
sitione *text. in l. qui balneu. & in l. potior ff. qui pot. in*
pign. habeant. Falic. de Cens. tom. 1. lib. 3. cap. 5. sub nu.
16 *21. vers. planè creditor.* Et quamuis obligatio in
diem non tribuat actionem ad effectum exactionis
ante euentum diei *l. non potest, & l. quemadmodum ff.*
de indic. operatur tamen quod creditor possit agere
contra debitorem, vt soluat die adueniente *l. cede-*
re diem, ibique gloss. & Alciat. nu. 10 ff. de verb. oblig.
Osasc. dec. 130. num. 9. Afflict. dec. 279. num. 5. ibiq; Ve-
sill. num. 1. Surd. dec. 120. num. 13. Ac interim donèc
17 dies adueniat, potest petere bonorum assecuratio-
nem, prout factum fuit in casu nostro, si adsit ti-
mor, quod creditor posterior illa occupet, vel di-
lapidet *l. quæsitum 14. ff. de pignor. Negus. hoc tract. in*
4. par. num. 16. Falicum. vbi supra d. cap. 5. sub d. nu. 21.
18 *vers. Quoniam interueniente.* Et consequentèr eo
prætextu solutio in manibus posterioris liberè fieri
non potuerit ex iuribus supra allegatis.

Secundum fundamentum resolutionis fuit, quia
D. Perbenedictus nullam reddit rationem de fructi-
19 bus bonorum hæreditariorum, cum enim præsu-
mantur penès ipsum extare *Surd. cons. 4. num. 43. cir-*
ca med. Rot. dec. 304. num. 8. par. 5. rec. nisi de illis inte-
20 gram rationem reddat contra ipsum executioni de
mandari debet mandatum relaxatum contra bona
hæreditaria debitoris, vt docet *Bald. in l. 1. C. quand.*
fisc. vel privat. quem sequuntur *Parlador. rer. quotid.*
lib. 2 cap. fin. par. 4. §. 3. sub num. 1. vers. quamquàm si
si bona Guttierez. de tutel. part. 2. qu. 23. numer. 2. Feli-
cian. vbi supra tom. 2. lib. 2. cap. 3. numer. 10. vers. Tunc
enim.

Nec obstat, quod ex indicatione bonorum nu-
perrimè per ipsum facta in actis Notarij causæ ap-
pareat adesse in d. hæreditate decem, & tria corpo-
ra stabilium, ex quibus creditores commodè possunt
sibi ipsis de eorum creditis satisfieri.

Quia pręter quod bona indicata sunt illa eadem,
quę subhastata fuerunt ad instantiam DD. de Verof-
21 pijs, vt ex *vltimo Summ. Creditorum nu. 2. & 3.* Præ-
tensio, quod creditores sibi satisfiant ex stabilibus
forsan locum haberet pecunia hæreditaria non ex-
22 tante, vel non suppetente; secus autem vbi prout
hic extat pecunia ex fructibus hæreditarijs ab ipso,
23 perceptis, & penès eum extantibus. Tunc enim
indicatio stabilium non suffragatur, nec ipse libera-
tur dimittendo bona hæreditaria, sed debet in pecu-
nia creditoribus satisfacere, vt sequendo *Bursatt.*
cons. 9. num. 30. & 31. tradunt Cyriac. contr. forens. ca-
pit. 24. num. 19. cum seqq. vsq; ad 26. Surd. dec. 30. nu 13.
vers. 2. motus fuit Senatus, *& num. 14.* firmauit *Ro-*
ta coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 1. per tot. & signan-
ter num. 29. & 30. & in sæpius allegata *Rom. quarti*
dotalis §. 2. quia vsq; ad fin.

Quod non euitatur ex eo, quod Matthias in qua-
dam epistola transmissa D. Perbenedicto sub die 20.
Nouembris 1627. reseruauerit sibi cautionem, &
securitatem pro satisfactione dictorum scutor. 2000.
super stabilibus.

Omitto enim An ipse exindè præiudicare potue-
rit Beatrici, eiusque filijs principalibus creditoribus
absque speciali mandato licet ibidem ordinauerit
præsentem inhibitionem super stabilibus, ibi, *Et si*
presenti l'Inhibitione per li scudi dui mila sopra li sta-
bili. Inferius tamen expressè declarauit nihil sol-
uendum esse alijs creditoribus, nisi præstita prius d.
cautione de restituendo prioribus ad effectum, vt
adueniente die exactionis huius residui posset pecu-
nias persolutas repetere, ibi, *A' mè parer in fosse il*
douere d'essero sicurtà di restituire à creditori anteriori,
perche li scudi 2000. *Io hoggi non posso domandarli,*
mà

Digitized by Google

ma è necessaria, che chi pigliarà dettu moneta per li
24 *milei 2000. scudi dia sicurtà à suo tempo, &c.* Hinc enim clarè dignoscitur elegisse stabilia tantummodo pro maiori securitate, non autem taxatiuè liberando scilicet illorum fructus, aliaque bona hæreditaria.

Contra Catherinam verò dixerunt DD. mandatum non esse exequendum quia cum ipsa iusto titu-
25 lo exegerit dicta scuta 3800. illaquæ bona fide consumpserit, pulsari nequit ab alijs creditoribus licet anterioribus, vt est *text. apert. in l. si alieni nummi ff. de solut. Dec. in l. singulari num. 6. ibiq; Ias. num. 73. ff. si cert. pet. Menoch. cons. 300. num. 32. Surd. cons. 4. n. 10. cons. 528. num. 29. & dec. 60. num. 9. Grat. discept. 304. num. 1. cum seqq. Rot. dec. 272. num. 30. & 31. par. 6. rec.* & in his terminis procedunt deducta per *Thesaur. d. qu. 16. nu. 13.* superius ponderata.

26 Et licet hęc conclusio soleat limitari quando Creditores anteriores sunt priuilegiati, & signantèr ex causa dotis, vt in casu nostro ex *alleg. per Capic. decis. 78. num. 5. Ant. de Amat. var. resol. lib. 2. resol. 51. n. 24. Cyriac. contr. 339. nu. 15. & seqq.* limitatio tamen
27 admittitur vbi creditor posterior, qui pecunias exegit, & consumpsit, non est pariter priuilegiatus secus autem è contra, tunc enim priuilegia conquas-
28 santur, alijsque creditoribus etiam si anterioribus, & priuilegiatis Auocatoria non competit per ea, quæ tradunt *Thesaur. iun. d. qu. 16. num. 6. Gait. de cred cap. 4. qu. 11. num. 1314. & Fontanell. d. pact. nupt. claus. 5. g. oss. 8. par. 6. nu. 3.*

Atque ita conclusum fuit omnibus informantibus, &c.

MELEVITANA PRÆEMINENTIÆ PRIORALIS.

Veneris 19. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Manutentio in possessione sedendi super sede sublimiori conceditur probanti possessionem de tempore motæ litis, & qualiter huiusmodi possessio dicatur sufficienter probata, & an Testes examinati lite pendente, & parte non citata faciant probationem ad effectum manutentionis? *Cæremonialis Episcoporum lib. 1. cap. 13. quid disponat?* Sedes humilior, & sublimior, qualiter consideretur? Clausula sublata, & decretum irritans appositum in Cæremoniali, quando abroget possessionem, & quando obstare dicatur? Manutentio inferiori contra Superiorem non datur nisi constet de titulo, vel de immemorabili possessione, & in quibus casibus conclusio non procedat?

SVMMARIVM.

1 *Reformatio supponit statum antecedentem contrarium non secus, ac priuatio habitum.*
2 *Testes licet examinati lite pendente, & absque citatione partis faciant adminiculum sufficiens pro obtinenda manutentione.*
3 *Cæremoniale Episcoporum* lib. 1. cap. 13. *præcipit, quod simplex Episcopus præsente Legato Apostolico, vel Episcopo Cardinali sedere debeat in Sede humiliori.*
4 *Sedes humilior dicitur non solum ea, quæ minoribus gradibus est eleuata, sed etiam ea quæ sita est in loco minus nobili, & cum minoribus ornamentis.*
5 *Sedes altior, & sublimior, dicitur nedum quæ magis est eleuata, sed etiam quæ ponitur in nobiliori loco, puta vel ad manum dexteram, vel propè Principem, vel ante alios.*
6 *Sedens à cornu sinistro Epistolæ super Sede minus ornata, & absque Baldachino, sedere dicitur in Sede humiliori licet sit duobus gradibus eleuata.*
7 *Cæremoniale Episcoporum est confirmatum à Clemente VIII. cum clausula sublata, & decreto irritanti, quod abrogat quamcumque possessionem.*
8 *Cæremonialis dispositio, quando non intrat neque intrat decretum irritans in constitutione confirmante appositum.*
9 *Manutentio ad hoc vt interim concedatur possidenti sufficit quod dubitari possit an in casu controuerso dispositio constitutionis, & decretum irritans intret.*
10 *Manutentio inferiori contra Superiorem non datur nisi constet de titulo, vel immemorabili possessione.*
11 *Declara hoc tantum procedere, quando inferior petit manutentionem in iuribus ad superiorem de iure communi spectantibus, secus autem si aliter petat, nam tunc inferiori competit manutentio perinde ac si ageretur inter priuatos.*
12 *Inferior prætextu superioritatis non debet lite pendente sua possessione priuari.*

DECISIO CCLXXIII.

TAm antiqui Priores, quàm Reuerendissimus Dominus Saluator Imbroll modernus Prior Ecclesiæ Conuentualis Meleuitanæ Religionis Hierosolimitanæ Pontificaliter celebrantes consueuerunt sedere super quadam sede vocata Priorali duobus gradibus eleuata; verùm quia de mandato Eminentissimi Domini Magni Magistri, & decreto Consilij status Ordinarij demptus fuit vnus ex dictis gradibus, Idem Dominus Prior adiuit Signaturam Sanctissimi, & obtinuit mihi committi causam appellationis desuper interpositæ cum facultate manutenendi, prout de iure, vndè proposito hodiè dubio, an illi esset dandum mandatum de manutenendo in possessione sedendi super sede Priorali duobus gradibus eleuata iuxta statum primæuum, fuit per Dominos affirmatiuè conclusum.

Constat enim de præfata ipsius pacifica possessione vsque ad diem motæ litis ex prædictis mandato Eminentissimi Magni Magistri, & decreto Consilij status illius confirmatorio eius *Summ. nu. 1.* in quibus habetur, quod Sedes Prioralis remanere debeat super scanno, seù, vt dicitur Pradella plana, siue gradu, eamque esse reformandam reformatio
1 enim supponit statum antecedentem contrarium non secus, ac priuatio habitum *vulg. l. decem ff. de verb. oblig.* Iunctis maximè Testibus de ea deponentibus eodem *Sum num. 2.* qui licet examinati lite pendente absque citatione partis faciant tamen admi-
2 niculum sufficiens pro obtinenda manutentione, vt tenuit *Rota coram Card. Seraph. decis. 585. num. 1. & apud Modern. Perus. de manut. dec. 269. numer. 4. & 5.* Et propterea venit manutenendus *§. retinendę instit. de interd.*

Nec obstat, quod dictus gradus demptus fuerit in exequutionem Cæremonialis Episcoporum *lib. 1. cap. 13.* in Insula Melitæ etiam ex stabilimentis Religionis seruandi.

Quia illud præcipit tantummodo, quod simplex
3 Episcopus præsente Legato Apostolico, vel Episcopo Cardinali sedere debeat in Sede humiliori, ibi, *Si verò Legatus &c. ipse autem simplex Episcopus sederet, vel ex opposito in sede humiliori &c.* Sedes au-
4 tem humilior dicitur non solum ea, quæ minoribus gradibus est eleuata, sed etiam ea, quæ sita est in loco minus nobili, & cum minoribus ornamen-
5 tis, prout è conuerso Sedes altior, & sublimior dicitur nedum, quæ magis est eleuata, sed etiam quę ponitur in nobiliori loco, puta vel ad manum dex-

Digitized by Google

teram, vel propè Principem, aut ante alias, vt per
text. in l.vnic. C. de Præposit. labor. libr.12. declarat
Bald.in l.decernimus num.1. vers. secundo nota C.de
sac.osi Eccles. quem sequuntur *Felin.in rubr.de maior.*
& obedien.num.8.vers.nota etiam, & num.10. Card.
Zabarell.cons.30.num.7. Staphil.de grat. except. in 6.
par.princ.num.37.cum seqq.inter tract. magn. tom.15.
fol.290. ac multis exemplis prophanis, & Ecclesia-
sticis exornat *Tiraq.de iur.primog.in præfat num.13.*
vsque ad 17.Grat.discept.for.cap.106.num.40 & me-
lius Gramm.decis.Neapol.64.num.20.& 21.cum seqq.
Dum ergò Eminentissimus Magnus Magister sedet
à cornu dextero Euangelij super sede magis ornata,
& sub baldacchino Prior verò sedet à cornu sinistro
epistolæ super sede minus ornata, & absque Bal-
dacchino, vtique sedere dicitur in sede humiliori,
licet sit duobus gradibus eleuata iuxta declaratio-
6 nem Sac.Congregationis Rituum in vna *Alexandri-*
na sancti Petri in Brogaglio 7. Februarij 1604. relata
per Barbos.in Collect.Bullar. verb.sedes, vers. sedes
Episcopi.

Ideoque cessat resistentia ceremonialis, & per
consequens illius prætextu deueniri non poterat ad
amotionem dicti gradus. Cum præsertim Magnus
Magister possit ad libitum sedem propriam pluri-
bus gradibus eleuare.

Et hinc non releuat, quod dictum Ceremoniale
7 confirmatum fuerit à san.mem.Clemente VIII.cum
clausula sublata, & decreto irritanti, quod regulari-
ter abrogat quamcumque possessionem.

Obiectum enim procederet si possessio Prioris ad-
uersaretur dispositis in casu scilicet, quo ipse sede-
ret, ac peteret manutentionem super iure sedendi
in sede sublimiori, vel æquali cum ipso Magno Ma-
gistro: secus autem, dum possessio illis non aduer-
satur,& ipse petit manutentionem tantummodò su-
per iure sedendi in dicta sede duobus gradibus ele-
uata, quod non reperitur prohibitum, hoc enim
casu sicut non intrat, nec resistit dispositio Ceremo-
8 nialis, vt dictum est, ita nec minus decretum irri-
tans in Constitutione confirmante appositum, vt in
his ferè terminis responsum fuit *in Mediolanen sub-*
stentationis libri 26.Iunij 1647. coram R. P. D. meo
Ghislerio cum statuto concurrit, & in Oppiden. Pro-
cessionum 15.præsentis mensis Iunij coram R.P.D. meo
9 *Verospio*, & in omnem casum satis est dubitari pos-
se, an in casu, de quo agitur præfata dispositio in-
tret, vt interim non obstante dicto decreto irritanti
D.Priori dari debeat manutentio per ea, quæ dixit
Rota coram Card.Seraph.dec.1471.num.5.in Romana
legati 2.May 1644.§.neque obstat., & in Fulginaten.
Parrochialis 24.Martij 1645. §. ideo non refert coram
me, & in d.Mediolanen.substentationis libri, vbi supra,
vers.et satis est.

Prout minus, quod inferiori contra superiorem
10 detur manutentio nisi constet de titulo, vel de im-
memorabili possessione ex *doctr. Bart. in l. prima §.*
huius autem interdicti sub num. 4. vers. nam interdi-
ctum ff.vti possidet.

Omissa enim pro nunc disputatione super supe-
rioritate Magni Magistri respectu iurisdictionis
Prioris, in qua informantes pro vtraque parte mul-
tum insistebant, visum fuit Dominis in proposito
11 cessare difficultatem, quia conclusio procedit vbi
inferior petit manutentionem in iuribus ad supe-
riorem de iure communi spectantibus, in quibus
ipse habet iuris præsumptionem, & assistentiam, &
in his terminis loquitur *Bart.* supra allegatus, cum-
que sequuntur *Boccat.& interd.vti possid.circa incor-*
poral.cap.8.num.21.inter tract. magn. tom.3. part.2.
fol.406.Caputaq.dec.306. num.4. par. 1. At cum in
casu nostro D.Prior non petat manutentionem in
iure sedendi sublimius, vel æqualiter cum Magno
Magistro, sed tantummodo; vt dictum est in sede
duobus gradibus eleuata, contra quod ille nullam
præsumptionem, nec iuris assistentiam intelligendo
de assistentia iuris ad exclusionem iuris, vel quasi
possessionis sedendi in supradicta sede, qui est pun-
ctus, de quo agitur, vtique hoc casu D Priori com-
petit manutentio absque iustificatione, & discussio-
ne tituli, vel immemorabilis penitùs, ac si agere-
tur inter priuatos, vt optimè distinguendo declarat
Marescott.var.resol.lib.1.cap.11.num.37. vers.secus si
ageretur, quem refert, & sequitur *Modern. Perus. de*
manus.obser.44.num.18. nec prætextu superioritatis
12 debet lite pendente sua possessione priuari, vt doctè
respondit *Card.Mant.dec.322.num.10.*

Atque ita resolutum vtraque parte informan-
te &c.

ROMANA VINEÆ, SEV SALVIANI.

Ven. 21. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Immissio in Saluiano probatis omnibus extremis ne-
cessarijs non denegatur. Fructus ex possessione
bonorum stabilium præsumuntur percepti ad ra-
tionem quinque pro quolibet centenario,& anno,
& quid in Vrbanis? Res empta ex pecunijs dota-
libus, quomodo,& quando efficiatur dotalis, & pro-
pria vxoris?

SVMMARIVM.

1 *Immissio in Saluiano concurrentibus omnibus extre-*
mis non denegatur.

2 *Cessio præsumitur correspondere ad summam credi-*
toribus cedentibus persolutam, donec contrarium
ostendatur.

3 *Bona stabilia regulariter solent reddere fructus ad*
rationem quinque pro centenario, & anno.

4 *Fructuum perceptio in Vrbanis ex sola possessione*
non concluditur sed probari debent locationes cō-
tinuata.

5 *Res empta ex pecunijs dotalibus non efficitur dota-*
lis, nec vxori acquiritur, sed marito, vel ei cuius
nomine fuit empta.

6 *Limita nisi maritus emerit cum expressa declaratio-*
ne, quod pecuniæ essent dotales, & vxor fuerit
præsens, & consensum præstiterit, quo casu em-
ptum efficitur dotale, & totum spectat ad vxo-
rem.

7 *Vxor petens immitti in possessionem rei emptæ ex pe-*
cunijs dotalibus, ad effectum se satisfaciendi, non
autem tamquam detinendi rem emptam pro fundo
dotali, declarat rem emptam à marito cum pecu-
nijs dotalibus non esse dotalem, sed propriam
mariti.

8 *Clausula,* donec,&c. *operatur vt detentio, seu pos-*
sessio non dicatur perpetua, sed temporalis, vsque
scilicet ad integralem satisfactionem crediti.

DECISIO CCLXXIV.

NON controuertebantur à D. Stephano de Rosis
extrema in hoc Iudicio Saluiani necessaria con-
cludenter probata à Francisca,& Elisabetha de Pul-
sellis agentibus, sed difficultas reducta fuit ad re-
tentionem per ipsum oppositam tam pro credito
to dotali q. Mariæ Proydæ eius Nutricis, quam pro
nonnullis alijs creditis anterioribus sibi, & eidem
Mariæ cessis, qua tamen discussa placuit Dominis
respondere ad fauorem dd. de Pulsellis illis dan-
1 dam esse immissionem quæ nunquam denegari solet
extremis prout hic, concurrentibus, vt dictum fuit in
Ro-

Romana Saluiani de Caffarellis 17. Martij 1631. corā bon. me. Buccabella in S Seuerini dotis, seu Saluiani, 4. Maij 1640. coram Reuerendiss. D. Decano, in Romana Saluiani prima Iulij 1643. coram R.P.D. meo Peutingerio, & alibi passim.

Non obstat si quidem oppositæ retentionis exceptio, nam illa penitus eliditur ex facto combinando simul creditum cum pecunijs exactis.

Quo enim ad creditum licet dos Mariæ originaliter ascendat ad scuta sex mille sunt tamen prius detrahenda scuta 423. depositata anno 1616. in Sacro Monte Pietatis Vrbis ad creditum eiusdem Mariæ, & ad effectum reinuestiendi in tot locis Montium pro cauthela, & securitate suæ dotis, ac pro fundo dotali, prout de anno 1618. reinuestita fuerunt, & ipsi Mariæ consignata, vt constat ex partitis desuper ex libris eiusdem Montis per illius Cōputistam extractis, nec non pariter sunt detrahenda alia scuta 2850. eidem Mariæ assignata super certa rata parte cuiusdam Officij Notariatus Capitolini ad Martinum eius virum spectantis, & pro quibus ipsamet Maria eodem anno 1618. super eo immissa fuit, illiusque possessionem appræhendidit, *Summ. illarum de Pulsellis, num. 4.* Vndè detractis his duabus partitis, quæ in totum constituunt summam scutorum 3273. creditum dotale remanet dumtaxat in scutis 2727.

Credita verò cessa, quæ in tribus partitis datæ fuerunt in *Summ. Stephani, num. 4. 5. & 7.* non excedunt summam scutorum 365. habito respectu ad quantitatem verè, & realiter per Mariam, & Stepha-
2 num Creditoribus cedentibus persolutam, cui præsumitur cessio correspondere, dum non ostenditur quantitatem crediti cessi ascendere ad maiorem summam. Hæc autem scuta 365. non possunt integraliter deduci ex bonis Martini, cum pars illorū cesserit etiam in extinctionem debiti proprij solentium, vt apparet ex eisdem cessionibus.

Quo verò ad pecunias exactas Maria Proida de anno 1618. immissa fuit in possessionem Vineæ, de qua agitur petiarum 28. circiter æstimatæ anno 1621. per Ascanium Peritum iudicialiter electum in scutis 120. pro qualibet petita, vt constat ex *Summ. earumdem de Pulsellis, Sum. num. 2.* & ex fide publica Caninij Notarij Curiæ Capitolij, ex qua spatio 30. annorum, donec non ostendatur contrarium, præsumuntur percepti fructus ascendentes ad scut. 4800. taxando illos ad rationem quinque pro
3 centenario, prout huiusmodi stabilia regulariter solent reddere iuxta præsumptionem, *Auth. Perpetua, C. de Sacros. Eccles.* nec etiam anno 1625. fuit immissa in possessionē cuiusdam Domus ad S. Marcum æstimatæ anno 1629. à Peritis communiter electis in scutis 3490. 33. dicto *Summ. nu. 5.* & ex alia fide successoris Iuguli Notarij pariter Capitulini, quam etiam à dicto anno 1625. vsque in præsens tam Maria, quam Stephanus retinuerunt, & posséderunt, vt ex ea verisimiliter non modicos fructus perceperunt, licet præcisa quantitas firmari non possit ex quo huc vsque non ostenduntur locationes continuatæ prout ad hunc effectum requiritur, cum
4 in Vrbanis ex sola possessione non concludatur fructuum perceptio, vt alijs relatis decisionibus firmatum fuit *in Bononien. seu Nullius pecuniaria 24. Ianuarij 1646. §. Neque obstat, quod Mirtus, coram me.*

His positis cum creditum dotale iunctis etiam cessionibus supradictis ad summum ascendat ad scuta 3092. fructus verò solius Vineę excedant scuta 4800. vt supradictum est vtique prætextu huius crediti iam soluti non potest allegari retentio, & consequenter nec impediri immissio.

Nec obstat, quod hæc Vinea empta fuerit à Martino cum pecunijs dotalibus eiusdem Mariæ.

Quia res empta ex pecunijs dotalibus non effici-
5 tur dotalis *Lex pecunia dotali, C. de iur. dot.* nec vxori acquiritur, sed marito, vel ei cuius nomine fuit empta DD. in *l. 1. multum interest, C. si quis alt. vel sibi bo. me. Coccin. decis. 498. num. 5.* & quamuis præ-
6 dicta limitari soleant quando maritus expressè emit cum declaratione quod pecuniæ essent dotales, & mulier fuit præsens, & consensum præstitit, quo casu emptum efficitur dotale, & totum spectat ad vxorem, vt distinguendo firmatum fuit in *Romana fructuum Census 11. Decembris 1645. coram me §. Tertia denique nihilominus huiusmodi limitatio non applicatur casui nostro*, licet enim Martinus in prædicta emptione expresserit pecunias esse dotales, ac declarauerit Vineam sic emptam semper, & perpetuò stare debere pro fundo dotali Mariæ eius vxoris, *Summario Stephani, num: 1.* Illa tamen huiusmodi emptioni non fuit presens, nec vnquam suum con-
7 sensum præstitit quinimo apertum dissensum notificauit, dum facto loco restitutioni suæ dotis non petijt sibi adiudicari dictam Vineam nec illam possedit tanquam fundum dotalem, sed institit, & obtinuit immissionem tam super ea, quam super alijs bonis mariti supra expressis ad effectum sibi satisfaciendi de sua dote ex fructibus ab illa percipien-
8 dis cum clausula, *donec &c.* Huiusmodi enim clausula, *aperatur*, vt detentio, seù possessio non dicatur perpetua prout necessario esset si Vineam acceptasset pro fundo dotali, sed temporalis vsque, scilicet ad integralem dotis satisfactionem ad tradita per *Bald. cons. 43. num. 2. lib. 2. Alex. cons. 188. num. 2. lib. 6. Socc. iun. cons. 2. nu. 35. lib. 1. Rimin. iun. cons. 249. n. 21. & seqq. Dec. cons. 584. sub num. 11. vers. Aduerbium enim Menoch. cons. 105. num. 75. & seqq.*

Et ita resolutum vtraque &c.

BONONIEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 22. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Gratia si fuerit in omnibus iustificata est exequenda, non obstante quod gratia alteri concessa, non fuerit narrata Pontifici, si in gratia fuerit apposita clausula, *Dummodo data præsentium non sit alteri ius quæsitum*, quæ supplet defectum taciturnitatis tituli, & possessionis alterius Sequestrum necessarium si constat de Iudicis voluntate adhunc effectum constare dicatur; Et quando huiusmodi sequestrum auferat à possessore, tam naturalem quam Ciuilem possessionem, & quando Ciuilis possessio possit retineri? Sumptum à Notario extractum quando probet? & an gratia in forma mandati de subrogando, quę dicitur subrogatio rigorosa exequi debeat, vbi deficiat in iustificatione aliquorum narratorum?

SVMMARIVM.

1 *Gratia quæ remanet in omnibus iustificata est exequenda.*

2 *Clausula* dummodo datæ præsentiū non sit alteri ius quæsitum, *apposita in gratia supplet defectum taciturnitatis tituli, & possessionis alterius.*

3 *Clausula*, Dummodo datæ præsentium non fuerit alteri ius quæsitum, *habet vim expressionis tituli, & possessionis alterius, & ex ea excluditur omnis subreptio, quæ ex illius taciturnitate considerari posset.*

4 *Gratia mandati de subrogando, requirit rigorosam iustificationem omnium narratorum in ea.*

5 *Sequestrum necessarium, Iudicis ministerio concessū,*

regu-

Digitized by Google

regulariter non priuat possessorem sua possessione.

7 *Limita hoc non procedere si constet de voluntate Iudicis priuandi possessorem sua possessione, licet secus si de ea non constet.*

Index potest quemlibet priuare suo dominio, ibid.

8 *Sequestrum vbi comprehendit, nedum solos fructus sed ipsum etiam Beneficium illiusque possessio, & bona omnia sub sequestro ponuntur, necessario infertur possessionem fuisse euocatam à possessore, illamque translatam in sequestrum.*

9 *Sequestrum, quando apponitur propter vitium possessionis, Index non respicit ad solam custodiam fructuum, sed intendit etiam priuare possessorem commodo vitiosæ possessionis.*

10 *Sequestrum licet necessarium trahit secum priuationem possessionis quando illud fuit appositum ob vitiosam possessionem, nullam, & attentatam.*

11 *Possessio Ciuilis semper animo retinetur licet per sequestrum auferatur naturalis.*

12 *Sequestrum decretum tantummodo sed non executum non potest operari effectum priuationis possessionis.*

13 *Sequestrum appositum non ob solam custodiã fructuũ, sed ob vitium possessionis, aufert possessionem, tam Ciuilem quam naturalem.*

14 *Possessio improba, & attentata nullum parit iuris effectum, neque per hanc vel naturalis, vel Ciuilis possessio acquiritur.*

15 *Manutentio passim denegatur vitioso possessori, quæ non denegaretur si ciuiliter saltem possideret.*

16 *Possessio Ciuilis retinetur, vel aduersus occupantem naturalem, vel aduersus factum Iudicis iniustè procedentis.*

17 *Index quando ritè, & rectè procedit priuat possessorem vtraque possessione naturali scilicet, & Ciuili.*

18 *Sumpto tunc solum creditur quando in illius transumptione adhibita fuerunt omnes sollemnitates requisita per dispositionem* cap.fin.de fid.instrum.

19 *Gratia in forma mandati de subrogando quæ dicitur subrogatio rigorosa non suffragatur si deficiat in iustificatione aliquorum in ea narratorum.*

DECISIO CCLXXV.

Deuoluta causa ad Rotam super controuersia Ecclesiæ Parochialis Sancti Martini Villæ Casalecchij inter Stephanum Cataneum præsentatum à Castellis, & Dominicum Caballinum præsentatum ab Abbate, & Canonicis Regularibus S. Saluatoris Bononien. eaque commissa R.P.D. meo Otthobono, fuit primo loco dubitatum, an apponendum esset sequestrum super possessione, & fructibus eiusdem Parochialis, quo affirmatiuè resoluto sub die 20. Aprilis 1646. ob euidentem nullitatem possessionis Cataneì fuit successiue die 6. Iunij eiusdem anni deuentum ad illius appositionem, & prosecuta causa super negocio principali, quis esset instituen. DD. per binas vices 26. Nouembris 1646. & 22. Martij 1647. responderunt Cataneum non esse instituen. reseruato vt pariter videatur. An instituen. esset Caballinus, quibus non acquiescens Cataneus exhibuit in actis litteras Apostolicas in forma mandati de subrogan. eidem D. meo directas, & disputato dubio An dictæ litteræ Apostolicæ suffragarentur fuit pariter negatiuè resolutum vt ex alijs duabus decisionibus sub diebus 26. Maij 1647. & 24. Ianuar. 1648.

His sic stantibus Caballinus impetrauit à Sanctissimo D.N. gratiam Apostolicam in forma mandati de conferendo eaque in actis Notarij causæ exhibita, & proposito dubio, An esset iustificata sub die 2. Martij præteriti affirmatiuè fuit resolutum; Et hæc sententia, in qua fuit pronunciatum Parochialem Ecclesiam fore, & esse adiudican. Caballino vigore d. Apostolicæ prouisionis, seu mandati de conferendo; Cataneo verò nullum ius competijsse, nec competere litterasque Apostolicas mandati de subrogando ad eius fauorem expeditas non fuisse, nec esse iustificatas, ipsique suffragari non posse, à qua interposita appellatione, & mihi causa deuoluta dubitaui An sententia Rotalis sit confirmanda, vel infirmanda, eamque tamquam validam, & iustam confirmandam esse Domini existimarunt.

Validitas enim non fuit in dubium reuocata, iustitia verò redditur euidens ex prædictis decisionibus. Nam quantum attinet ad gratiam Caballini 1 illa remanet in omnibus iustificata ex deductis in dicta vltima decisione, & consequenter venit exequen. *cap. & §. Capitulo, ibique gloss. in verb. exequatur de concess. præben. in 6. capit. si quando de rescript. Mohed. dec. 13. vt lit. pend. Rot. decis. 92. num. 1. par. 1. recent.*

Nec obstat vnicum obiectum, quod scilicet Caballinus non narrauerit Pontifici priorem gratiam Cataneì iuxta text. *in capit. cum nostris de concess. præben.*

Quia cum in litteris suæ gratiæ contineatur clau-2 sula, tn omnibus apponi solita videlicet, *Dummodo dats præsentium non sit alteri ius quæsitum*, quæ supplet defectum taciturnitatis tituli, & possessionis alterius ad tradit per *Gonzal. super reg. 8. gloss. 15. §. t.* 3 *n. 67.* & habet vim illius expressionis ex deductis per *Mart. in tract. de clauf. claus. 34. num. 12.* Exinde excluditur omnis subreptio, quæ ex dicta taciturnitate considerari posset, vt in præcisis terminis consulendo firmat *Card. Labarell. cons. 92. sub num. 3. vers. item in concessione, quem sequitur Felin. in cap. super litteris num. 11. & in rapin nostra sub numer. 32. vers. Primo, nota de rescript. Monet. de commut. vlt. volunt. cap. 11. num. 465. Menoch. de arb. lib. 2. cent. 3. cap. 201. nu. 140. Gabr. de acquir. poss. clauf. tertia, numer. 21. Mart. de claus. 34. d. num. 12. Mastob. in prax. haben. concurf. præben. prælud. 7. dub. 21. num. 154. & dixit Rota in Cololien. Canonicatus 20. Maij 1602. coram rec. mem. Card. Hieronymo Pamphilio relata per Garz. de benef. p. 10. cap. 1. num. 74. vers. & insuper adest clausula.*

Quo verò ad gratiam Cataneì hodiè pariter visa fuit non suffragari ex defectu iustificationis narra-4 torum, quorum omnium iustificationem, & quidem rigorosam exposcit mandatum de subrogan. per ea; quæ tradit, *Lotter. de re benef. lib. 3. qu. 13. num. 34. & dicta Rota coram Mohed. decis. 11. & lit. penden. & in alys relatis in decisione huius causæ sub die 26. Maij 1647. §. Non enim agitur narratis*, enim inter extera se adhuc in possessione d. Parochialis reperiri, ibi: *Possessione tamen ad fauorem dict. Stephani, in qua etiam de præsenti reperitur subsequuta*, quod tamen nec iustificatur, nec iustificari potest, cum ex sequestratione facta per Rotam fuerit ab eo ablata pos-5 sessio, licet enim sequestrum necessarium Iudicis ministerio concessum regulariter non priuet possessorem sua possessione *leg. interest, ff. de acquir. poss. vbi Bart. num. 40. Felin. in cap. examinata num. 10. de Iudic. cum alys pleue relatis per Modern. Prosd. de ma-6 tent. observ. 60. num. 1.* Hoc tamen procedit vbi non constat de mente Iudicis priuandi possessorem sua possessione, illamque transferendi, & deponendi penes sequestra, in quibus terminis loquuntur auctoritates superius adductæ, secus verò vbi constat, prout hic de huiusmodi mente Iudicis, tunc enim possessorem sua possessione priuari, firmant *Bart. in d. l. interesse sub num. 2. vers. quod puto verum Vitalin. in* Clem-

Clem. 1. num. 65. vers. nisi Index aliter voluerit, ibiq; Abb. num 8. & Card. num. 25. de sequestr. poss. & fruct. ibidem Abb. in cap. 1. num. 19. eod. tit. & in cap. examinata, num. 14. ibiq. Butr. num. 2. vers. nisi denoluntate Iudicis aliud appareat expressum, & Barbat. num. 66. de Iudic. Salicet. in l. vnic. sub num. 2. vers. secus si de contraria cum seqq. C. de prohib sequestr. pecun. optimè Mandell. Alb. cons. 75. nnmer. 2. vers. transfertur tamen. Curt. de sequestr. poss. qu. 20. num. 71. Carocc. eod. tract. part. 1 qu. 4. num. 11. Modern. Perus. d. obser. 60. num. 9. idemque admisit, Rota coram fan. mem. Greg. dec. 9. n. 2. Idque optima ratione, quia concurrente Iudicis voluntate potestas priuandi non deficit cum Iudex pos-
7 sit quemlibet priuare suo dominio, §. fin. in fin. instit. de off. Ind. & sic facilius possessionem, vt habetur ex text. in l. qui vniuersas, §. item enim prætor, ff. de acquir. poss. & in d. cap. 1. de sequestr. poss. & fruct. quem benè ad propositum expendit Ioannes Ferrar. in prax. Papien. in rub. de form. excipien. contra posit sub num. 1. fol. mihi 149.

De huiusmodi autem voluntate Iudicis clarè constat in proposito cum sequestrum, non fuit appositum super solis fructibus Parochialis, sed super ipsamet Parochiali, illiusque possessione bonis Iuribus, & emolumentis quibuscumque, ibi, *Supradictam Parochialem Ecclesiam de qua agitur illiusque possessionem, ac omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, iura obuentiones; & emolumenta, ac bona quaecumque ad dict. Parochialem quolibet, & qualitercumque spectan. & pertinen. dicta auctoritate nostra, imo verus Apostolica sequestres, ac sub firmo, & arcto sequestro babeas, & teneas, &c.* Vbi
8 enim, nedum soli fructus, sed ipsum etiam beneficiũ illiusque possessio, & bona omnia sub sequestro ponuntur necessario infertur possessionem fuisse auocatam à possessore, illam translatam in sequestrũ vt ad propositum supradictis verbis perpensis, & ponderatis concludit *Mandell. d. cons. 75. sub d. nu. 2. vers. prout clarè constat.*

Idque indubitanter in casu nostro, quo sequestrũ non fuit appositum simplicis custodiæ gratia, vt quando dubitatur de iure possessionis, sed appositum fuit ob euidentem nullitatem, & vitium possessionis, quæ nulla fuerat, & attentata. Quando autem apponitur propter vitium possessionis Iudex
9 non respicit ad solam custodiam fructuum, sed intendit etiam priuare possessorem commodo vitio-
10 sæ possessionis. Ideoque hoc casu sequestrum licet necessarium trahit secum priuationem possessionis, vt in terminis de sequestro apposito, quando possessio fuerat nulla, & attentata firmauit, *Rota coram Card. Seraph decis. 314. nu. 3. quem sequuntur Modern. Perus. d. obseru. 60. num. 11. Add. ad san. mem. Gregor. d. decis. 9. num. 14. Add. ad bon. mem. Buratt. decis. 186. nu. 17. alijque in dicta decisione huius causæ sub die 24. Ianuarij præteriti, §. Sed etiam.*

Minus autem pro substinenda gratia responderi potest possessionem à Cataneo narratam fore intel-
11 ligen. de possessione Ciuili, quæ semper animo retinetur licet per sequestrũ auferatur naturalis ex distinctione probata per *Rotam in Pistorien. seu Nullius Beneficij 18. Decembris 1634. coram Reuerendiss. Domino meo Decano impress. apud Posth. de manuten. decis. 634. n. 11. & 12.*

Præter quod enim in casu d. decisionis agebatur
12 de sequestro decreto tantummodo, sed non executo quod proinde non potest operari effectum priuationis, vt ponderat decisio num. 8. & 9. ibidem
13 deducta loquuntur, & sunt intelligenda quando fit sequestratio ob solam custodiam fructuum, non autem quando sequestratur possessio propter vitium illius, quod in casu dictæ decisionis fuerat abundè sublatum ex superuenienti titulo gratiosæ subrogationis, in qua præfatum vitium illius expressum fuerat, vt habetur ibidem num. 2. & 3. stante enim
14 vitio possessionis, nec naturalis acquiritur, nec Ciuilis cum possessio improba, & attentata nullum parit iuris effectum *l. improba, C. de acquir. poss. Rot. coram Card. Seraphin. decis. 1106. nu. 3.* Proindeque passim
15 denegatur manutentio vitioso possessori, quæ non denegaretur si ciuiliter saltem possideret, vt millies dixit Rota, ciuilis ergo possessio retinetur, vel ad-
16 uersus occupantem naturalem, vel aduersus factum Iudicis iniustè procedentis secus autem quando Iu-
17 dex ritè, & rectè procedit, tunc enim priuat vtraque possessione naturali scilicet, & Ciuili, vt tradunt, *Angel. in l. clam. possidere, §. qui ad nundinas n. 2. Cæterique ibidem, ff. de acquir. poss. quos secuta fuit Rota diuers. decis. 802. num. 7. par. 1. & in Montis Alti Prioratus 26. Maij 1634. coram Eminentiss. Domino Cardinali Verospio impress. apud Posth. de manut. in ordine 267. num. 7.* ac in alijs plenè relatis per eumdem obser. 12. num. 27. cum seqq.

Et in super gratiam non esse iustificatam satis educitur dum Cataneus narrauit Pontifici sequestrũ fuisse appositum solum super fructibus, cum tamen esset appositum etiam super ipso beneficio, illiusque possessione. Hinc enim non solum oritur defectus iustificationis, sed etiam obreptionis ob falsam expressionem, vitians omnino gratiam *cap. dudum il secundo vers. in super Indulgentiam de elect. cum alijs per Rotam decis. 496. numer. 2. part. 5. & in Florentina Parochialis 26. Iunij 1647. coram me.*

Hinc nihil facit, quod in alijs videatur iustificata, & signanter in ea parte, qua narrauit Roattum præsentatum à Canonicis ante Caballinum prouisum fuisse Apostolica auctoritate, quodque tanquam anterior præferri debeat gratiæ Caballini posteriori.

Quia præter quod prouisio Apostolica Roatti, non iustificatur nisi per quoddam, sumptum supplicationis extractum à Cæsare Columna Notario A. C. lite pendente absque partis citatione *Summ. Catanei positionis coram R. P. D. meo Ottbobono die 24. Ianuarij præteriti, num. 7.* Quod proinde nullam fidem
18 merentur cum sumpto tunc solum credatur quando in illius transumptione adhibitæ fuerunt omnes solemnitates requisitę, vt disponitur *in cap. fin. de fid. instrum. & dixit Rota decis. 395. num. 1. part. 5. rec.* satis est, quod deficiat iustificatio aliorum de quibus
19 supra, vt gratia in forma mandati de subrogando, quæ dicitur subrogatio rigorosa non suffragetur ex superius adductis, §. *Quo verò ad gratiam, & in decisione huius causæ coram Reu. P. D. meo Ottbobono 26. Maij 1647. vers. non enim agitur.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA, SEV IANVEN. LOCORVM MONTIVM.

Ven. 26. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Clerici, & cæteræ Ecclesiasticæ personæ possunt vti per modum Priuilegij statutis laycorum generalibus tamen, nec de illis expressam mentionem facientibus in ea parte, in qua sunt illis fauorabilia, illaq; non acceptare in alia parte in qua sunt eis præiudicialia, & faciunt contra ipsos, quin immo etiam si illis vti vellent in parte sibi odiosa non possunt, nec valet statutum laycorum rangẽs personas Ecclesiasticas siuè directè, siuè indirectè, & quando Clericus vti volens statutis laycorum teneatur illis vti cum

Digitized by Google

cum omnibus suis qualitatibus, Clausulis, & conditionibus? Testator, qui pro exoneratione suæ conscientiæ sibi Hæredem instituit Sacerdotem censetur contemplasse fauorem salutis æternæ, eiusque Animæ, proindeque Testamentum dicitur ad pias causas, & sustinetur cum duobus Testibus.

SVMMARIVM.

1 *Testamentum corruit deficiente vno teste cum de iure septem omnino requirantur.*
2 *Hæres scriptus debet immitti in possessionem bonorum hæreditariorum, dum exhibet testamentum non abolitum, neque cancellatum, nec in aliqua parte suspectum.*
3 *Statutum potest minuere numerum testium à Iure requisitum in testamentis.*
4 *Clerici, seu personæ Ecclesiasticę non possunt vti statuto laycorum adioso, & requirente maiore sollemnitates, quam requirantur de iure communi.*
5 *Secus autem quando agitur de statuta fauorabili minuente sollemnitates iuris.*
6 *Statutum minuens sollemnitatès Iuris dicitur fauorabile.*
7 *Clerici, seu aliæ personæ Ecclesiasticæ possunt vti statutis laycorum sibi fauorabilibus per modum Priuilegij, dummoda tamen statuta sint generalia, nec de illis aliquam mentionem faciant.*
8 *Statutum adimens Clericis facultatem ipsis competentem ex dispositione iuris, tamquam contra libertatem Ecclesiasticam est nullum ipso iure, & facto ex defectu potestatis laycarum statuentium.*
9 *Statutum laycale loquens verbis arctatiuis, praeceptiuis, & prohibitiuis directis in personas Clericarum est ipso iure nullum.*
10 *Statutum laycale expressam mentionem faciens de Clericis quamuis sit priuilegiatum, illique fauorabile est ipso iure nullum.*
11 *Statutum laycale satis dicitur contra libertatem Ecclesiasticam, dum tollit Clericis Beneficium ipsis de iure competens, vel dum de eis expressam mentionem facit in verbis arctatiuis, & prohibitiuis.*
12 *Statutum laycale, vt nullius sit roboris, & firmitatis sufficit, quod virtualiter, & indirectè tangat, & lædat personas Ecclesiasticas.*
13 *Layci non possunt statuere in specie de personis Ecclesiasticis, neque de ipsorum bonis directè, aut indirectè, cum illorum iurisdictioni non subsint.*
14 *Clerici possunt vti statutis laycorum generalibus tamen nullamq; mentionem de ipsis facientibus quãtum faciunt pro se ipsis, & non acceptare in quantum faciunt contra ipsos.*
15 *Clericus vti volens statutis laycorum cogitur illis vti cum omnibus suis qualitatibus, clausulis, & conditionibus.*
16 *Declara hoc non procedere in qualitatibus, seu conditionibus diuersis, & separatis inter se, & quarum vna non tendit ad limitandum, extendendum, seu qualificandum alteram.*
17 *Item declara hoc tantum procedere in qualitatibus, clausulis, & conditionibus validis, iustis, & subsistentibus atque generaliter fauorabilibus tam Clericis, quam laycis.*
18 *Secus autem in qualitatibus, & conditionibus, nullis iustis, & odiosis, tendentibus expresse in damnum, & odium Clericorum.*
19 *Clericus potest vti statutis laycorum in parte sibi fauorabili, nec cogitur illis vti in parte inualida, & adiosa, & contra libertatem Ecclesiasticam expresse faciente.*
20 *Clericus volens vti statutis laycorum etiam in ea parte, in qua sibi sunt odiosa, non potest.*
21 *Statuta non sunt extendenda de vno casu ad alium contra mentem statuentium.*
22 *Clerici de iure debent abstinere à negocijs laycorum.*
23 *Layci non possunt statuere super re spirituali.*
24 *Dispositio dicitur facta ad pias causas quando Testator instituit aliquem hæredem sub fide quod exoneraret conscientiam suam quia tunc principaliter censetur contemplasse fauorem salutis æternæ, & Animæ subleuamentum.*
25 *Dispositio facta ad pias causas sustinetur cum duobus solis Testibus.*

DECISIO CCLXXVI.

INter cætera bona hæreditaria q. Antonij Spinolæ reperta fuerunt quam plura loca montium hodie detenta per D. Franchum Spinolam illius fratrem, tanquam eius hæredem ab intestato, ideò D. Ioannes Baptista de Franchis hæres scriptus in testamento, introducta causa coram me, petije super his immissionem, quam fore denegandam idem D. Franchus duplici medio tuebatur.

Et primò, quia testamentum caret legitimo numero testium tanquam conditum cum solis quinq;
1 Testibus, licet de iure septem omninò requirantur, *§. fin. instit. de testam.* itaut vno deficiente Testamentum corruat *l. si vnus C. eod.*

Secundò quia ex statuto Ianuæ in *rubr. de testam. & vlt. volunt. lib. 1. cap 12.* Prohibetur subditis relinquere Sacerdotem, vel Clericum exequutorem testamentarium, vel fideicommissarium sub pæna quoad hoc nullitatis Testamenti, *Vndè* cum Io: Baptista sit Clericus, Testamentum quoad ipsum est nullius roboris.

His tamen non obstantibus resolutum fuit eidem
2 dandam esse immissionem, quia non controuertitur loca montiũ, de quibus agitur esse hæreditaria Antonij, & exhibetur testamentũ non abolitum, neque cancellatum, nec in aliqua parte suspectum iuxtà dispositionem *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.*

Primum autem obiectum visum fuit cessare ex dispositione eiusdem statuti sub eadem rubric. de *testam. & vlt. volunt.* qua cauetur testamentum, seù vltimã voluntatem probatam publico instrumento, in quo descripti sint quinque testes idonei firmam esse, & validam. Vndè dum in testamento, de quo agitur quinque testes fuerunt adhibiti, prout ibidem disponitur, vtique illius validitas, & subsistentia
3 impugnari non valet, cum statutum possit minuere numerum Testium à Iure requisitũ ex *theor. Bart. in l. vinctas Populos n. 21 cum seqq. C. de Summ. Trinit.* quem sequuti fuerunt *Angel. cons. 233. num. 1. vers. et secundum formam*, *Vasquez. de success. creat. lib. 1. tit. de testam. poten. §. 1. num. 20.* firmans *in vers. quid dicendum* hanc sententiam veriorem esse, & sequendam prout etiam alijs relatis comprobat *Crass. de success. §. testamentum qu. 55. numer. 23.* & firmauit *Rota in Perusina releuationis testam. 7. Maij 1632. coram bo: me: Pirouano, quæ est decis. 126. nu. 17. & 18. par. 7. rec.*

Nèc obstat, quod cum fuerit conditum in Ecclesia Societatis Iesu à iurisdictione statuentium exempta iuuari non possit huiusmodi statutaria dispositione, vt dictum fuit in *Viterbien. hæreditatis 4. Martij 1641. §. præterea, & 28. Martij 1642. §. placuit etiam coram R. P. D. meo Ghisil. & 1. Iunij 1643. §. ex altero etiam coram R. P. D. meo Verospio.*

4 Hoc enim procederet si ageretur de statuto odioso requirente maiores solemnitates, quam requirantur de Iure Ciuili, in quibus terminis loquũtur omnes auctoritates in contrarium allegatæ, &
5 ipsæmet decisiones in dicta *Viterbien. hæreditatis*

Se-

6 Secus autem vbi agitur, prout hic de statuto fauo-
rabile, cum ex eo minuantur solemnitates Iuris, vt
post Bart. in d. l. cunctos Populos num. 23. & Bald. in l.
si cum speciali sub num. 5. C. de testam. responder Rota
in Senen. spaliorum 5. Iuny 1595. coram recol. me: Card.
Hieronymo Pamphilio §. non obstat. Tunc enim si
7 nullam mentionem faciat, vt in proposito, de Ec-
clesijs, & Ecclesiasticis personis ipsæmet Ecclesiæ,
& ad eas recurrentes, siuè in ipsarum Claustris suas
vltimas voluntates peragentes, & etiam Clerici vti
possunt, & iuuantur eius fauorabili dispositione per
modum priuilegij, tanquam merè priuilegiatiuo,
vt probat Abb. in cap. Ecclesia sancta Mariæ num. 37.
ibique Felin num. 81. & Dec. num. 276. de constit. Bald.
in cap. cum venissent nu. 6. vers. oppono extra de eo qui
mitt. in possess. Bursatt. cons. 93. nu. 22. lib. 1 Surd. cons.
301. num. 24. Carpan. in prælud. ad stat. Medial. nu. 612.
Capr. caucl. 15. num. 32. & 33. Alderan. Mascard. de
general. stat. interpret. concl. 1. num. 192. cum seqq. Ca-
rol. de Grass. de effect. Cler. effect. 2. numer. 43. Ciarlin.
contr. for. cap. 45. num. 5. & 6. sperell. dec. fau. Eccles. 10.
num. 35. Rota dec. 438. num. 7. & 50. par. 8. rec. & in
alijs relatis per Adden. ad s. m. Gregor. dec. 279. nu. 24.
idemque admisit in Senogallien. fructuum Census 10.
Iuny 1644. §. denique non obstat vers. & sic supradicta
conclusio coram R. P. D meo Ghisilerio.
8 Corruit pariter secundum obiectum, quia cum
statutum in ea parte adimat Clericis facultatem
ipsis competentem ex dispositione iuris tam ciuilis
in l. Deo nobis §. hoc etiam cognitum, C. de Episcop. &
Cleric. quam Canonici in cap. quia nos, & cap. Ioannes
de testam. & loquatur verbis arctatiuis, præscripti-
uis, & prohibitiuis directis in personas expressam
mentionem faciendo de Clericis, ibi, Nullusq; Te-
stator possit constituere, vel ordinare Clericum condi-
tionis præfatæ fideiussorium, vel exequutorem testamen-
tarium &c. Tanquam contra libertatē Ecclesiasticā
est nullum ipso facto, & iure ex defectu potestatis
laycorum statuentium, vt de statuto tollente Cleri-
cis, quod ipsis à iure conceditur, decidit Text. in c.
eos de immun. Eccl. & in Auth. cassa, & irrita vbi Bar.
C. de seat. excomm. Felin. in d. cap. Ecclesia Sanctæ Ma-
riæ num. 61. de constit. Innoc. in cap. nouerit de sent. ex-
comm. Alex. cons. 210. num. 12. lib. 2. Socc. sen. cons. 241.
num. 3. lib. 3. Rimin. sen. cons. 483. num. 10. vers. fortifi-
cantur prædicta lib. 3. Auchar. cons. 61. num. 2. vers. item
si statutum Rimin. iun. cons. 85. nu. 29. lib. 1. Ruin. cons.
23. num 16. lib. 2. Hond. cons. 3. num. 13. cum seqq. lib. 1.
Surd. cons. 2. num. 22 Carpan. vbi supra num. 578. num.
583. Marant. disp. 8. n. 2. & 3. Mart. de Iurisd. part. 4.
cent. 1. cas. 5. num. 43. cas. 55. num. 6. & 7. & cas. 62.
num. 9. Carol. de Grass. d. effect. 2. num. 68. Bellett.
disquis. Cler. tit. de exempt. Cler. à stat. secul. §. Primo,
9 1. num. 9. De statuto præceptiuo, arctatiuo, & prohi-
bitiuo probant Imol. in cap. constitutus num. 7. de re-
stit. in integr. Abb. in cap. à nobis num. 1. & 4. cum seqq.
de sent. excomm. & in d. cap. Ecc. S. Mariæ nu. 4. Alex
d. cons. 210. sub num. 1. in fin. vers. siuè statutum libr. 2.
Bursatt. d. cons. 93. num. 45. Hond. d. cons. 3. num. 23. lib.
1. & cons. 20. num. 18. lib. 2. Lap. allegat. 101. numer. 14.
vers. quod aut sunt Marant. d. disput. 8. num. 8. vsq; ad
12. Mart. d. cent. 1. cas. 21. num. 11. & 12. Sperell. dicta
decis. 10. num. 20. Et denique de statuto expressam
10 mentionem faciente de Clericis, vel Ecclesijs quan-
tumuis fauorabile, & priuilegiatiuo est text. aper-
tus in d. cap. Ecclesia Sancta Maria vbi Abb. num. 5.
& 14. in fin. Felin. num. 76. alijque scribent de constit.
Bald. in d. l. cunctas Populos n. 10. C. de Summ. Trinit.
Bart. in l. fin. num. 18. C. de Sacros. Eccles. Butr. in cap.
quod Clericus de for. compet. Surd. cons. 301. num. 13.
& 14. Neuizan. cons. 39. sub num. 9. vers. Sed respon-
detur Menoch. de recuper. remed. 14 nu. 56. Gail. pract.
obseru. lib. 2. obser. 32. num. 2. cum alijs pluribus ple-
no calamo congestis per Carol. de Grass. d. effect. 2.
num. 45. & 44. & 488. & 489. Bellett. d. tit. de exept.
Cler. à statut. secul. §. 4. num. 6. Sperell. dict. decis. 10.
num. 30. & 32.
Idque etiamsi dicta verba arctatiua, & prohibi-
tiua non videantur directa in personas Clericorum,
11 sed tantummodo Testatoris layci. Quia præter
quod satis dicitur contra libertatem Ecclesiasticā,
dum tollit Clericis beneficium ipsis de iure compe-
tens, vel dum de eis expressam mentionem facit ex
12 iuribus allegatis, sufficit, quod virtualiter, & indire-
ctè prohibendo exequutoriam in personas Clerico-
rum illos tangat, & lædat, vt inde nullius sit robo-
ris, & firmitatis iuxta distinctionem magistraliter
traditam per Rimin. sen. d. cons. 483. num. 10. vers. Et
bene facit lib. 3. Soccin. iun. cons. 1. num. 11. vers. quo-
niam licet lib. 2. quem egregie expendit Marant. d. disp.
8. sub num. 44. vers. Sed ad septimum respondeo sequi-
tur Mart. vbi supra d. cent. 1. d. cas. 62. num. 10. Carol.
de Grass. d. effect. 2. num. 11. & melius omnium Ca-
stropol. oper. moral. par. 2. tit. de reuer. deb. Eccles. disp.
vnic. punct. 8. num. 7. Layci enim non possunt in spe-
13 cie statuere de personis Ecclesiasticis, neque de ip-
sorum bonis directè, aut indirectè cum illorum iu-
risdictioni non subsint, vt articulo mature discusso
responsum fuit in Rauennaten. hæreditatis 5. huius
coram R. P. D. meo Otthobono, & signanter in §. cuius
verissimæ.
Nec ex eo quod Io. Baptista vtitur dispositione
huius statuti in ea parte, qua mandat validum esse
Testamentum cum quinque Testibus intrat obliga-
tio illud acceptandi etiam in altera parte, qua di-
sponit Clericos, non posse constitui fideicommissa-
14 rios, nec exequutores Testamentarios. Quia spe-
ciale est in Ecclesijs, & personis Ecclesiasticis posse
vti per modum priuilegij, statutis, & constitutioni-
bus Laycorum, generalibus tamen, nullamque men-
tionem de ipsis facientibus in quantum faciunt, pro
seipsis, & concernunt eorum commodum, & fauo-
rem, & non acceptare, sed reijcere in quantum fa-
ciunt contra ipsos, & sunt eis præiudiciales, vt notat
gloss. in cap. nouit verb. quicumque vers. Quod Ecclesia
de iudic. Abb. in d. cap. constit. num 4. de integr. restit. &
in cap. ex litteris, num. 6. & 7. de vit. & honest. Cleric.
Soccin. sen. cons. 71. nu. 19. lib. 4. Afflict. de iureprothom.
§. 9. nu. 17. P. Diana resol. moral. tract. 1. tit. de immun.
Eccles. resol. 43. per tot. tom. 3. Mart. vbi supra d. cent. 1.
cas. 5. n. 44. & 45. Bellett. pariter vbi supra, §. 2. nu. 37.
Minus suè applicatur limitatio, quod Clericus vo-
15 lens vti huiusmodi statutis cogatur illis vti cum
omnibus suis qualitatibus clausulis, & conditioni-
bus, vt tradit Bald. in l. venditiones nu. 9. C. de contra-
hen. empt. & in l. omni nouatione sub n. 9. C. de Sacros.
Eccles. cum alys relatis per Tiraq. de retract. Lignag.
§. 1. gloss. 13. num. 6. & 7.
Quia præter quod non procedit in qualitatibus,
16 & conditionibus diuersis, & separatis, quarum vna
non tendit ad limitandum extendendum, seu qualifi-
candum alteram, vt doctè consulendo distinguit,
Hond. cons. 78. num: 111. cum quatuor seqq. lib. 2. Prout
in effectu sunt in casu nostro cum paragraphus mi-
nuens numerum Testium sit omninò diuersus, &
separatus à paragrapho prohibente executoriam,
tam respectu materiæ, quarum vna nihil habet
commune cum altera, quam etiam respectu ordinis,
& scripturæ ex quo licet vterque contineatur sub
eadem rubrica, paragraphi tamen sunt prorsus sepa-

 rati,

Digitized by Google

rati,& vnus valdè distat ab alio eum intermedio a-
liorum quatuordecim differentis materiæ. Admit-
17 ti potest in qualitatibus conditionibus, seu clausu-
lis, validis, iustis, & subsistentibus, atque generaliter
fauorabilibus tam Clericis, quam Laycis pro com-
muni omnium Ciuium vtilitate, in quibus terminis
loquuntur *Bald. loco alleg. cæteriq. adducti per Tiraq.*
vt ipsemet se explicat *sub d. num. 7. vers. neque enim
hic diutius, idem probat Seraph. de priuil. iuram. pri-
uileg. 77. num. 26. vers. Sed certè hic non obstantibus.*
18 Secus autem quando prout hic qualitas Statuti est
nulla, iniusta, & odiosa, tendens expressè in damnũ,
& odium Clericorum, Ista enim tanquam principa-
liter contra libertatẽ Ecclesiasticã, & expressam mẽ-
tionem faciens de Clericis habetur perinde, ac si fa-
cta, & apposita non fuisset, vt ratiocinatur *Socc. sen.
cons. 122. sub numer. 6. vers. Secunda quia prima pars,
lib. 1. Castrepal. vbi supra part. 1. tit. de leg. in comm. &
eius caus. tract. 3. disput. 1. punct. 24. §. 6. num. 1. Carol.
de Grass. d. effect. 2. num. 28. vers. tunc enim.* Et con-
19 sequenter acceptata parte valida, & fauorabili tan-
tum ab est quod Clericus vti debeat dicta parte nul-
20 la, & odiosa, quod imò etiam volens illa vti non
potest vt concludit *Sperell. decis. 11. num. 30.*

Et pro iustitia resolutionis duo vlterius Domini
ponderabant. Alterum, quod statutum excludit
tantummodo Clericos ab exequutoria firmo ma-
21 nente in reliquis Testamento, ideoq; extendi non de-
bet ad casum nostrum, quo Io. Baptista fuit hæres
institutus, ne alias corruat etiam ipsum Testamentũ
contra mentem statuentium. Alterum, quod ipsi
statuentes intellexerunt de exequutore dando in
prophanis, ne Clerici se immisceant in negotijs
22 Laycorum, à quibus etiam de iure abstinere tenen-
tur, vt *in cap. 1. & per tot. 88. distinct. & in cap. te qui-
dem 11. quæst. 1.* non autem de executore prout hic,
operis pij, & relicto pro exoneranda conscientia
defuncti, metiendo voluntatem à potestate, cũ Layci
23 Statuere nequeant super re spirituali *cap. tua de or-
din. cognat. cap. lator, qui fil. sint. legit. Socc. sen. cons. 35.
numer. 1. libr. primo. Carol. de Grass. allegat. effect. 2.
num.* 81.

Cæterum dum Antonius Testator hæredem insti-
24 tuit Io. Baptistã sub fide quod exoneraret conscien-
tiam suam, vt legitur in ipsemet Testamento, ibi,
*Et hà eletto la persona di detto Signor Gio. Battista,
perche è certa, che per l'attinenza del sangue, e grado,
che hà di Sacerdote vserà ogni diligenza, acciò la con-
scienza di detto Testatore, della quale è in questa parte
intieramente informato resti pienamente sodisfatta.*
Censetur principaliter contemplasse fauorem salu-
tis æternæ, & animæ subleuamentum proindeque
dispositio dicitur ad pias causas ex *theor. Bald. in
auth. similiter, n. 2. vers. & dicitur, C. ad leg. falcid. Bart.
in repetit. l. 1. num. 33. C. de Sacros. Eccles. Florian. de
S. Petr. in l. cum quidam, §. dies num. 2. vers. dicitur au-
tem, ff. de vsur. Ang. in l. precibus num. 5. vers. idem, C.
de impub. & alijs substit. bene Ias. cons. 110. nu. 7. lib. 1.
Crot. cons. 194 num. 4. lib. 2. Ioann. Baptista de thear in
addit. ad Tiraq. de priuil. piæ caus. in præfat. vers. item
relictum pro incertis cum seqq. Rot. decis. 245. num. 29.*
25 *part. 7. recent.* Quæ sustinetur cum duobus solis
Testibus *cap. relatum de testament. Rot. diuers. decis. 74.
num. 12. cum seqq. par. 2.*

Et ita conclusum vtraque parte informante, &c.

ROMANA VINEÆ.

Ven. 26. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Acta facta post inhibitionem sunt attentata, & veniunt
reuocanda etiamsi inhibitio fuerit tantummodo in-
timata Procuratori non autem Principali ad effe-
ctum reuocationis, & quare? & an hoc procedat ad
effectum incurrendi pœnam attentatorum? Et quid
si in commissione, cuius vigore inhibitio emanauit
fuerit apposita clausula, *sine præiudicio obligationum
in forma Cameræ*, earumque executionis.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio siue iusta, siue iniusta est timenda, & cau-
sat attentata.*
2 *Attentata in primis, & ante omnia veniunt reuo-
canda, tam ex dispositione Iuris, quam de stylo
Rotæ.*
3 *Inhibitio ad effectum reuocandi attentata sufficit,
quod fuerit præsentata Procuratori, licet non fue-
rit parti intimata.*
4 *Declara hoc tantum ad effectum reuocationis, secus
ad effectum incurrendi pœnam attentatorum.*
5 *Principalis præsumitur certioratus à suo Procura-
tore circa inhibita.*
6 *Iudex inferior non habet arbitrium declarandi an
inhibitio liget nec ne, sed inhibitionem timere
debet, & interim Principem, seu Signaturam
adire.*
7 *Iudex inferior, non potest, nec debet cognoscere de
viribus inhibitionis.*
8 *Inhibitio Rotalis causat attentata etiam quoad
personas in ea non expressas si contra eas fuerit
exequuta.*

DECISIO CCLXXVII.

ATtentatam fuisse exequutionem ad instantiam
hæredum qu. Iulij Filotti factam super Vinea,
de qua agitur, ideoque esse reuocandam Domini
existimarunt, quia facta fuit die 17. Martij præteriti, &
sic in spretum inhibitionis Rotalis prius præsentæ,
scilicet die 20. Decembris 1647. *Summ. illorum de
Peruitalibus, num. 2. & 4.* quæ siuè iusta, siuè iniusta
1 erat timenda, & causat attentata *Put. dec. 385. lib. 2.
in corr. Caputaq. decis. 93. per tot part. 2. Rot. dec. 204.
num. 2. & 3. part. 5. recent. in Cæsaraugustana distribu-
tionum seu attentatorum 17. Februar. 1645. & in Bo-
nonien. attentatorum 18. Iunij 1646. coram me.* Illa-
2 que veniunt in primis, & ante omnia reuocanda tam
ex dispositione iuris, quam ex stylo huius Sacr. Tri-
bunalis *cap. non solum de appell. in 6. Rota in Tole-
tana matrimonij 20. Iunij 1645. coram Reu. P. D. meo
Corrado, §. hæc autem, & alibi sæpius.*

Idque etiam si dicta inhibitio præsentata fuerit
3 dumtaxat Procuratori cum ad effectum attentato-
rum, & illorum reuocationis, quicquid alias dicen.
4 esset ad effectum incurrendi pœnam non requiratur
5 vlterius præsentatio, sed præfata sufficiat, ex quo
præsumitur principalẽ à suo Procuratore circa inhi-
bita sufficienter certioratũ fuisse *Cæs. de Grass. dec. 6
num. 3. de caus. poss. & propr. Rot. in Bonon. Parochia-
lis 27. Iunij 1611. coram Card. Sacrato penes Marches.
de comm. part. 1. fol. 963. num. 2 ibiq. Add. litt. A. & in
d. Bonon. attentatorum, §. quia præter quod.*

Nec obstat, quod in cõmissione, cuius vigore con-
cessa fuit inhibitio adsit clausula *sine præiudicio obli-
gationum in forma Cameræ earumque executionis.*

Quia cum esset, & adhuc sit admodum dubium,
An huiusmodi clausula, *intelligatur de obligationibus
in forma Cameræ contractis à Iulia Bruna*, quæ com-
missionem, & inhibitionem obtinuit, vel de obliga-
tionibus contractis à Carolo Peruitale illius Viro,
qualis est obligatio, de qua agitur ad fauorem illo-
rum de Filottis, & consequenter non esset clarum
6 An inhibitio afficeret, nec ne, non erat in arbitrio
Partium, vel Iudicis inferioris hoc declarare, & in-
hibi-

Digitized by Google

hibitionem non attendere, sed debebant ad Principem, seu Signaturam recurrere, & interim illa erat timenda, ac causauit attentata iuxta magistralem decisionem Card. Seraph. 53. num. 1. quę postmodum comprobata fuit coram Card. Caual. decis. 611. nu. 1. & coram bon. mem. Bratt. decis. 652. num. 2. cum seqq.

7 Iudex enim inferior non potest nec debet cognoscere de vitibus inhibitionis Rotalis Acchil. decis. 7. de attent. in manuscript. & 29. de appell. inter impress. Rota decis. 785. num. 1. par. 1. diuers. & in Vlixbonen. erectionis Monastery 5. Decembris 1631: coram R. P. D. meo Ghislerio in rec. dec. 75. num. 2. par. 6.

Quod autem Paulus, & alij de Peruitalibus non

8 sint hæredes Caroli debitoris nihil officit, cum istud veniat discutiendum in prosequutione negocij principalis, nec proinde licitum fuit hoc prætextu dictæ inhibitioni contrauenire ex pluribus cumulatis, per bon. mem. Bratt. d. dec. 652. num. 3. 4. & 5.

Et ita vtraque &c.

LVCEORIEN. ATTENTATORVM.

Veneris 29. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Inhibitio an causet attentata, quamuis in actis Notarij causæ non fuerit legitimo tempore reproducta, eruditissimè resoluitur. Iudex à quo an licitè possit suam sententiam executioni demandare, quando appellatio in curia reperitur commissa licet postmodum fuerit effecta deserta, clarè demonstratur.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio, siue iusta, siue iniusta semper causat attentata.*

2 *Amplia etiam si non fuerit actualiter Iudici præsentata, quia sufficit intimatam fuisse parti colliganti.*

3 *Inhibitio causat attentata quamuis non fuerit reproducta si Procurator Aduersarius protestatus fuerit nihil fieri nisi ipso citato in quolibet actu.*

4 *Litis pendentia regulariter non inducitur, nisi citatio, seu monitorium, infra annum, vel biennium reproducatur.*

5 *Attentata ob spretum litis pendentia non inducuntur nisi citatio, seu monitorium intra legitima tẽpora fuerint reproducta.*

6 *Attentata in spretum inhibitionis, vt commissa dicantur, non requiritur reproductio inhibitionis, sed solum attenditur personalis præsentatio illius.*

7 *Attentata quamuis non essent reuocanda ad instantiam partis ob non reproductionem monitorij veniunt tamen reuocanda officio Iudicis ob spretum eius iurisdictionis.*

8 *Appellatio efficitur deserta lapsis fatalibus, & causa ad primum Iudicem redit.*

9 *Index à quo licitè potest suam sententiam executioni demandare, quando causa fuit effecta deserta.*

10 *Intellige sequuta prius desertionis declaratione per Iudicem ad quem.*

11 *Iudex appellationis, ipse solus potest cognoscere de desertione causæ, quando desertio non est clara, sed dubia.*

12 *Appellatio commissa in Curia aufert à Iudice, à quo omnem facultatem se amplius intromittendi in huiusmodi causa.*

13 *Causa effecta Curialis à Curia extrahi, & ad partes reuerti non potest absque rescripto Pontificis, quacumque desertione non obstante.*

14 *Appellatio in Curia commissa, licet fuisset effecta deserta, an tamen sententia sit exequenda, in Curia agnosci debet.*

DECISIO CCLXXVIII.

Ordinarius Luceorien. anno 1642. 27. Augusti per diffinitiuam sententiam pronunciauit bona, de quibus agitur spectare ad Propositum Koden. eius Summ. num. 1. in qua cum appellassent infra legitima tempora fratres Sancti Augustini loci Bresten. & causam eorum appellationis committi curassent in Rota sub die 5. Decembris eiusdem anni expedita subinde solita citatione cum inhibitione eam personaliter præsentare fecerūt eidē Præposito die 16. Aprilis 1643. eorum Summ. n. 6. Verum quia anno præterito idem Ordinarius Luceorien. supponens elapsa fuisse fatalia ob non prosequutam vlterius appellationem declarauit causam esse desertam, suamque sententiam transitum fecisse in rem iudicatam, & deinde illam executioni demandauit, imponendo fratribus perpetuum silentium. Ideò proposito dubio resolutum fuit constare de attentatis, quæ veniunt reuocanda cum hæc omnia gesta

1 fuerunt in spretum inhibitionis Rotalis antea personaliter præsentatæ, quæ siue iusta siue iniusta erat timenda iuxta inueteratam sententiam huius Sacri Tribunalis millies indiuersis, & pluribus causis quotidiè firmatam, & præcipuè alijs omissis in Cæsaraugustana distributionum, seu attentatorum 17. Februarij 1645. & in Bononien. attentatorum 18. Iunij 1646. coram me. Idque etiam si non fuerit actuali-

2 ter Iudici præsentata, quia ad effectum attentatorū sufficit intimatam fuisse parti colliganti, vt declarauit Rota coram fan. mem. Gregor. dec. 360. num. 2. in recent. dec. 296. num. 7. & 8. par. 6. & dec. 311. num. 2. part. 8.

Non obstat, quod in actis Notarij causæ tempore legitimo reproducta non fuerit.

Tum quia defectus reproductionis sanatus omni-

3 nò fuit per comparitionem Procuratoris Præpositi, qui exhibito mandato Procuræ sub die 10. Iunij eiusdem anni 1643. protestatus fuit nihil fieri nisi ipso citato in quolibet actu, vt in processu fol. 41. & 52. à terg. ex trad. ad propositum per Vestr. in prax. libr. 4. cap. 4. sub num. 7. vers. Altera vtilitas est Modern. de citat. tom. 3. cap. 16. num. 63. in fin. vers. Nisi tamen san. mem. Greg. dec. 27. num. 3.

Tum etiam quia reproductio foret necessaria si

4 prætenderentur reuocata attentata ob spretum litis pendentiæ, quę regulariter non inducitur nisi citatio, seu Monitorium reproduceretur infra annum, vel biennium, cum tunc remaneat circumductum in quibus terminis loquuntur Maudos. dec. 366. num. 14. Grat. discept. for. cap. 715. nu. 1. cum seqq. bo. me. Burat.

5 dec. 652. num 2. cum cæteris ab altera parte allegatis Minusnè attentata operetur, vt dixit Rota in rec. dec. 454. num. 5. part. 1. Secus autem dum prout hic

6 dicta reuocatio petitur ob spretum inhibitionis, hoc enim casu non requiritur illius reproductio, sed attenditur tantummodo personalis præsentatio, vt perpetuò tenuit Rota quando sic gesta reuocauit per viam attentatorum, & signanter in d. decis. 311. num. 1. par. 8. rec. & in dd. Cæsaraugustana, & Bonon. sup. alleg. vltra quod vbi etiam præfata non essent reuocanda ad instantiam partis ob non factam re-

7 productionem essent tamen reuocanda officio Iudicis ob spretum iurisdictionis Rotalis cuius maiestas læsa fuit per ea, quæ in similibus terminis dicta fuerunt in Messanen. Decanatus 13. Februar. 1645. §. Minus facit in fin. & in Colonien. optionis 3: Iulij eiusdē anni, §. fin. coram R. P. D. meo Ghislerio.

Minus obstat, quod lapsis fatalibus appellatio fue-

8 rit deserta, & causa ad primum Iudicem redierit ex not. in l. eos la prima, C. de appell. Ideoque licitè ipse

poruerit sententiam executioni demandare *Lancell. de attentat. appell.pend. ampl.1.nu.34.cum plur.seqq. Card.Put.dec.2.de appell.*

Conclusio enim non procedit simplicitee, sed se-
9 quuta prius desertionis declaratione pee Iudicem
ad quem, vt explicat *Rebuff.ad const. Reg.tit. de euocat.art.1.num.97.Card.Seraph.dec.555. num.9. Card.*
10 *Caual.dec.333.num.3.* quæ præsertim requiritue vbi
prout hic desertio non erat clara, sed admodum
dubia ob impedimenta, aliasque rationes deductas
ab informantibus pro fratribus ex huiusmodi enim
dubietate poterat de eadem desertione cognoscere
11 solus Iudex appellationis, vt declarauit, *Rota in Beneuentana attentatorum 26. Iuny 1634. coram Eminentissimo Domino Cardinali Verospio in recen. d dec. 296.num.4.& 5.part.7.*

Idque sine difficultate cum agatur de appellatio-
12 ne commissa in Curia per quam aufertur à Iudice
à quo omnis facultas se amplius intromittendi in
huiusmodi negocio *Rot.dec.10 nu.2.& 3. vt lit pen. in nou.* & causa efficitur curialis itaut à Curia extra-
13 hi, & ad partes reuerti nequeat absq; rescripto Pon-
tificis quacumque desertione non obstante *Vestr. in prax.lib.3.cap.9.num.12. Marches.de comm.part.3.tit. de comm.deuol.caus.ad Rom.Cur.cap.1.§.1.num.17.& 18.fol.364.Rot.dec.17.de appell.in nou. Papaz.ad decis.23.num.5.de rescript.pariter in nou. & dictum fuit in* Toletana *fructuum 16.Maij 1586. coram recol.me. Card.* Hieronymo *Pamphilio penes eumdem Marches. part.2.fol.80.num.2.* Et consequenter articulus exe-
14 cutionis remanebat in Curia licet appellatio fuisset
deserta, vt optimè respondit, *Rota in dicta* Toletana *fructuum, num.6. & sequuta fuit eadem* Rota *in Beneuentana attentatorum 2.Decembris 1648.cor. R.P.D. Pentingerio.*

Quod idem agnouit ipsemet Præpositus dum
non obstante sententia ordinarij super desertione
cum subsequuta exequutione impetrauit commis-
sionem exequutorialem sibi directam, quæ tamen
non fuisset necessaria, si causa fuisset reuersa ad eum-
dem ordinarium.

Et ità vtraque &c.

ROMANA, SEV IANVEN. LOCORVM MONTIVM.

Mercurij 1. Iuly 1648.

A R G V M E N T V M.

Loca Montium ab eo probantur possessa in cuius fauorem sunt descripta, sicque illi in eis debetur manutentio, quæ non retardatur per exceptiones nullitatis, & falsitatis, cum istæ ad petitorium remittantur.

S V M M A R I V M.

1 *Possessionem probans tempore mota litis manutteneri debet.*

2 *Possessio locorum Montium probatur ex descriptione facta in libris Montium.*

Manutentio conceditur illi in cuius fauorem loca Montium reperiuntur descripta, num.2.

3 *Exactio fructuum locorum Montium probat illorum possessionem.*

Manutentio conceditur etiam per exactionem ex vnico tantum actu probatam, num.3.

4. *Statutum non habet locum in bonis sitis extra Territorium.*

5 *Statutum siue loquatur in rem, siuè in personam nunquam comprahendit bona extra Territorium.*

6 *Possessio transfertur etiam ex contractu nullo,* & num.seq.vbi vide.

7 *Nullitas contractus prouenient non ex defectu consensus, sed solemnitatum non inficit possessionem.*

8 *Nullitatis exceptio reijcitur ad petitorium.*

9 *Ratificatio æquiparatur mandato, & illius tollit nullitates.*

10 *Ratificatio remouet nullitates mandati vbi illud speciale requiritur.*

D E C I S I O CCLXXIX.

POstquam contendentibus DD. Barbara Spinula, &
Marchione ab Auria coniugibus bis resolutum
fuerat esse remouenda impedimenta à locis 50.
Montis fidei, de quibus agitur D. Comes Io.Bapti-
sta communis filius exhibuit commissionē admissio-
nis ad causam, ideò proposito dubio, An constaret
de ipsius interesse sub die prima Iulij superioris anni
1647. fuit affirmatiuè resolutum. Vnde suscepta
hodie disputatione inter matrem, & filium, cui esset
dandum mandatum de manutendo in possessione
dd. locorum Montium, & exactionis fructuum ad
fauorem eiusdem Barbaræ matris DD. responderūt,
quia probat suam possessionem de tempore motæ
litis, quæ consequenter est manutenenda *vulg.§.retinendæ instit de interd.*

Probat siquidem suam possessionem. Tum ex
1 descriptione facta in libris montis per Secretarium
eorumdem eius *Summ.num.*10.quam proficuam esse ad
effectum concedendi manutentionem illi ad cuius
fauorem loca montium reperiuntur descripta plu-
ries tenuit Rota, & præsertim in *Romana hæreditatis de Cincys 15.Decembris 1626. coram bo.me. Pironono post Modern. Perus. de manut. dec.179. ante numer.1. in Romana, seu Ianuen. locorum Montium 4. Iuly 1635.coram bo.me.* Buccabella *in recent. dec.70. sub num 1. vers. illa enim constat part.7. in Romana, seu Albiganen.14. Decembris 1646. coram me, §.quo verò.*

Tum etiam ex partitis extractis ex libris Deposi-
2 tariorum continentibus exactiones fructuum eorū-
dem locorum Montium *d Summ. num. 2.* quæ exa-
ctiones probant sine scrupulo possessionem exigen-
tis licet ad effectum, de quo agitur vnica tantum
sufficeret ad tradita per Rotam in his præcisis ter-
minis *in d. Romana hæreditatis de Cincys, numer.1. in Romana locorum Montium 14. May 1629. coram bon. mem. Cardinali* Verin *post eumdem de manut.dec.725. num.10. in d.Romana, seu Ianuen. locorum Montium nu.3.& in d.Romana, seu Albiganen. Bonorum, §.tum ex partitis.*

Nec vlæ fuerunt attendendæ nullitates opposi-
3 tæ contra cessionem dd. locorum Montium ad fa-
uorem Barbaræ factam. Prima enim desumpta
ex Statuto Ianuæ *lib.4.cap.20. §.masculi maiores, & §.vltimo disponente,* quod masculi maiores 25. annis
existentes in Patris, vel Aui paterni potestate non
possint se obligare contrahere, nec in Iudicio com-
parere nisi de consensu Patris, vel Aui, in cuius po-
4 testate fuerint quodque si in aliquo huiusmodi so-
lemnitas defecerit consensus, & obligationes non
valeant, sed sint ipso iure irritæ, & nullæ, ac præsu-
mantur simulatæ etiam quod interuenerint iuramē-
ta, & aliæ solemnitates. Euitatur facili responsio-
ne. Quia omisso an dictum statutum habeat locum
5 in bonis extantibus extra Territorium Statuentiū,
prout sunt loca Montium de quibus agitur, cuius
contrarium magistraliter resoluit *Rota in Narnien. successionis 22.Maij 1628. coram bon.mem. Merlino in recent.dec.177.per tot.par.5. vbi sub num.13.* reijci-
tur, & refutatur distinctio *Bart. in l. cunctos populos, num.33.C.de Summ.Trinit.* vlterius, An statutum
loquatur in rem, siue in personam, quæ decisio com-
probata fuit in *Romana supplimenti legitimæ 18.May 1640.*

Digitized by Google

1640.*coram me, §. Sed etiam quatenus*. Attamen hoc
prætextu non potest Barbaræ denegari manuten-
6 tio, cum possessio etiam ex contractu nullo transfe-
ratur, quando prout hic deuentum est ad actualem
traditionem, & executionem facti per *text. in l. 1. §.
si vir uxori, vbi communiter DD. ff. de acquir. poss.
Houd. cons. 20. num. 40. lib. 1. Giourg. cons. 14. sub n. 17.
vers. ultra quod lib. 1. Vrsill. ad Afflict. decis. 331. sub
num. 4. vers. & tandem Tiraq. de iur. const. 6. part. 3.
limit. 3. num. 11. Rot. diuers. decis. 612. numer. 2. part. 1.
coram san. mem. Greg. dec. 194. num. 23. ibiq. Add. nu. 28.
in recent. dec. 92. num. 5. par. 1. dec. 768. sub nu. 9. vers.
præsertim sequuta part. 2. dec. 291. num. 4. part. 6. &
dec. 60. num. 8. par. 7. & coram Card. Cenal. decis. 473.
num. 5. vers. nam etiam*. Quæ indubitanter proce-
dunt in proposito, quo nullitas non prouenit ex de-
7 fectu consensus, sed dumtaxat solemnitatum iuxta
distinctionem quampluries approbauit *Rot. & præ-
cipuè coram Acchill. dec. 15. num. 4. & 5. de restit. spo-
liat. dec. 92. num. 1. cum seqq. part. 2. diuers. coram Card.
Put. dec. 276. num. 5. lib. 3. in correctis coram Card Se-
raph dec. 633. num. 3. in rec. d. dec. 768. num. 9. vers.* Imò
nec etiam par. 2. & coram Card. Caual. dec. 503. nu. 2.
Discussio verò præfatæ nullitatis reijci debet ad pe-
8 titorium, vt in similibus terminis responsum fuit in
*Romana fideicommissi de Epis. 15. Aprilis 1631. coram
Eminentiss. Cardinali Verospio iuniore in recen. dec. 35
num. 15. part. 6. alijsque relatis in Papien. pensionis 11.
Maij præteriti coram me.*

Secunda verò deducta ex defectu mandati procu-
ræ in personam illius, qui dictam cessionem perfe-
cit, tollitur ex facto cum ex lectura eiusdem man-
dati transmissi in Calce responsionis pro Barbara,
appareat Procuratorem plenam habuisse facultatem
illa cedendi; Et cessat omnis difficultas ex subse-
quuta ratificatione ipsiusmet Ioannis Baptistæ, qui
die 30. Decembris 1645. habita notitia de dicta ces-
sione, & de ea ad plenum certioratus per instrumē-
tum publicum illam omniaque in ea contenta de
verbo ad verbum ratificauit approbauit, & emolo-
gauit promisitque semper, & perpetuò habere ra-
tam, & firmam, contraque nō facere, nec venire, &c.
9 *Summ. Barbaræ, nu. 3.* Ratificatio enim tollit quem-
cumque defectum mandati ipsique mandato equi-
paratur *cap. rati habitionem vbi DD de reg. iur. in 6.
glos. l. si quis mihi bona § iussum, de acquir. poss. Tiraq.
de retract. lignag. §. 1. glos. 10. num. 64. san. mem. Greg.
dec. 295. num. 4. & dec. 525. pariter num. 4. vbi nu. seq.*
firmat hoc procedere etiam vbi speciale mandatum
requiritur per *text. in l. quod si de, speciali. ff. de minor.
Rot. in rec. dec. 194. num. 8. par. 6. & decis. 78. num. 12.
part. 7.* Ac operatur, vt consensus ex interuallo præ-
stitus perinde, ac si ab initio interuenisset *cap. cura,
& ibi gloss. in verb. consensum de iurepatr. l. fin.* C. *ad
Meced. l. licet, §. de iudic. & dixit Rota in Cremonen.
Præpositure 15. Decembris 1631. coram Mirmanno,
quæ est dec. 82. num. 6. & 7. par. 6. rec.*

Nec fuit habita in consideratione falsitas apposi-
1 ta contra præfatum instrumentum ratificionis. Quia
cum agatur in Summarijssimo manutentionis, nec
ab altera parte ostendatur euidens probatio præten-
sæ falsitatis, illius exceptio non est apta impedire
manutentionem Barbaræ possidenti, ità concludunt
*Giouagn. dict. cons. 14. numer. 13. lib. 1. Menoch. de retin.
remed. vltim. num. 43. Roder. de Ann. reddit. lib. primo
quæst. 17. num. 37. vers. vltima qua diximus*, quos re-
fert, & sequitur *Modern. Perus. diet. obseru. 68. nu-
mer. 3. & 4.*

Alia verò longa serie pro D. Ioann. Baptista, &
D. Marchione eius Patre dixerunt Domini non esse
præsentis inspectionis ideo illa noluerunt atten-
dere.

Et ita resolutum vtraque &c.

ROMANA, SEV ALBINGANEN. BONORVM:

Mercur. 1. Iulij 1648.

ARGVMENTVM.

Tutor, qui non procurat, vt pupillus debita cum reue-
rentia mandatis Rotalibus obediat, ipse non autem
pupillus declaratur excommunicatus seruatis tamen
ad hanc materiam seruari solitis, & hæc excommu-
nicatio, eo magis conceditur, vbi constat de recur-
su ad Iudices Laicos.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria conceditur vbi post comminationem cē-
surarum, illarum intimatione, reproductione, ac
seruatis terminis non docetur de paritione.*

Declaratoria quare concedatur, num. 1.

2 *Declaratoria datur contra Tutores.*

*Tutor curare debet, vt pupillus sine fraude obediat
præcepto Iudicis, nu. 2.*

*Pupillo non obediente præcepto Iudicis Tutor delin-
quere dicitur, num. 2.*

3 *Per edictum, vt possit procedi constare debet de non
tuto accessu.*

4 *Accessus minus tutus probatur ex Testibus etiam
singularibus.*

5 *Intimatio declaratoriæ vbi de nō tuto constat accessu
non personalis, sed per affixionem fieri potest.*

6 *Paritio quæ requiratur in mandato de manutenendo?*

7 *Recursus ad Iudices Laicos paritionem excludit, &
detestabilem contumaciam ostendit, & num. seq.*

8 *Pertinacia probatur per recursus ad Iudices Laicos.*

9 *Protestatio etiam sola de recurrendo ad Iudices Lai-
cos sufficit pro obtinenda declaratoria.*

DECISIO CCLXXX.

Contra Mariam Hieronymam Iustinianam Ste-
phanum Balbum, Lepidum Inuream, & Ioan-
nem Baptistam Iustinianum assertos Tutores Mariæ
Septimiæ Pasquæ censuerunt Domini dandam esse
declaratoriam, cum constet de relaxatione mandati
Rotalis de manutenendo relaxati præuia decisione
1 sub die 14. Decembris 1646. coram me continentis
comminationem censurarum de illius intimatione,
ac reproductione in actis Notarij causæ cum præfi-
xione termini ad parendum, & demum de serua-
tione quatuor terminorum ad docendum se paruis-
se *Summario informantis num. 1. 3. & 7.* quibus omni-
bus concurrentibus, dum non constat de paritione,
quinimò de apertissima, & inexcusabili contumacia
deueniri solet ad relaxationem declaratoriæ, vt pro-
priæ contumaciæ culpam attentius agnoscentes hu-
mili paritione emendari festinet per *text. in cap. 1.
in fin. vt lit. pend. non contest. Rota in Ampurien. seu
Ciuitaten. conuocationis ad Synodum 13. Februarij
1645. coram R.P. D. meo Melzio in Leodien. Decima-
rum 23. Ianuarij eiusdem anni, & in Cæsaraugustana
distributionum 25. Maij 1646. coram me in Toletana
Canonicatus 18. Iunij eiusdem anni, coram R.P.D. meo
Otthobono, & in Toletana Matrimonij 1. Iulij 1647.
coram R.P.D. meo Corrado*. Idque etiamsi præfati
2 Tutores Ioannes Baptista, & alij contumaces sint
Tutores, quia, & contra ipsos declaratoria conce-
ditur cum nomine pupillæ litem substineant, & bo-
na occupent, Tutor enim curare debet, vt pupil-
lus, sine fraude obediat præcepto Iudicis, alias
non pupillus, sed ipse deliquisse censetur per ea,
quæ in proximis terminis declaratoriam relaxando
dixit *Rota in Mediolanen. bonorum 18. Februar. 1630.
coram recol. memor. Cercino Sacræ Rotæ tunc temporis*

Deca-

Digitized by Google

Decano apud Modern. Perus. de manut. decis. 272. per tot. & præsertim num. 7.

Nec obstat, quod dictum mandatum de manutenendo non fuerit personaliter intimatum, sed dumtaxat per edictum.

Quia cum in commissione huius causæ adsit expressa facultas procedendi per edictum, constito de
3 non tuto accessu *d. Summ. num. 5.* quę ex dispositione
Sacrorum Canonum necessariò requiritur, vt habetur *in extravag. vnic. ibi id nobis specialiter, & ex certa scientia iubentibus, vbi etiam gloss. verb. in albo Pretoris de dol. & contum. & in clem. 1.* ibi, *ipso Papa specialiter, & ex certa scientia hoc mandante vbi pariter gloss. in verb. ex certa scientia, ac DD. de Iudic. Rota in Iannen. Seporationis Thori 8. Martij 1627. §. quantum attinet, & 16. Ianuarij 1632. coram recol. mem. Coccino in recent. decis. 104. num. 2. vers. attamen de iure Canonico par 6. & in Mechlinen. nullitatis matrimonij 16. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo* Corrodo, *§. nam ex ipsa*. Non tutus verò accessus probatur ex
4 Testibus coram me examinatis eodem *Summ. nu. 2.*
quorum depositiones exuberant cum ad istum effectum sufficiant etiam Testes singulares ex deductis ad propositum *in dicta Iannen. Separationis Thori 8. Martij 1627. §. Et satis probatur, ac in dicta Mechlinien. nullitatis Matrimonij §. iusta verò causa.* Non fuit necessaria prædicti mandati personalis intimatio, sed exequi, & notificari potuit prævia affixione
5 ad loca solita prout factum fuit *Summario num. 6.* ac
per edictum procedi, vt fuit seruatum *in dicta Iannen. Separationis Thori,* & probatur *per Add. ad bo. mem. Buratt. dec. 943. num. 7. cum seqq. ac in d. Mechlinien. nullitatis matrimonij*.

Minusque obstat, quod mandatum de manutenendo nil certi contineat, in quo sit parendum, & proinde sola patientia sufficiat.

Fuit enim responsum hoc procedere posse quan-
6 do vna cum patientia concurreret etiam oblatio
verbalis de parendo, ac actualiter obediendo, vt distinguendo inter rem corporalem, prout in casu nostro, & incorporalem declarauit, *Rot. decis. 649. n. 2. par. 4. recent. & in supradicta Mediolanen. bonorum num. 3.* Hic autem tantum abest, quod constet de huiusmodi patientia vna cum prælata verbali oblatione, quinimò apertissimè docetur de contrario, cum Ioannes Baptista tradito sibi mediante quodam Clerico mandato Rotali illud in terram proiecit, *Summ. nu. 3.* & deinde ipse vna cum alijs Contutoribus prævio Procuratore adiuit Senatum Genuæ, & ab eo nouam suæ occupationis bonorum, de quibus agitur confirmationem extorsit eodem *Summ. nu. 4.* Ex hac igitur protectione, & recursu ad Iudices Laicos resultat manifesta, & inexcusabilis contradi-
7 dictio, quæ quamlibet paritionem excludit, & dete-
stabilem contumaciam ostendit *ad text. in l. contumaciam vers. contumaces non videtur ff. de re iud.* quem in terminis optimè expendit *Rota in dicta Mediolanen. bonorum num. 4.*

Et hinc etiam eo facilius in hanc sententiam iue-
8 runt Domini, quia ob dictum recursum euidentior
conuincitur illorum pertinacia probatio, vt dixit *Rota coram bon. mem. Buratio decis. 825. num. 5. vers. tum quia habitus fuit in rec. dec. 686. sub num. 2. vers. imò non solum par. 1.* & in alijs relatis in supra alle-
9 gata *Toletona Matrimonij §. fin.* proindeque liben-
tius declaratoria venit concedenda, licet ad hunc effectum sola etiam protestatio de ibidem recurrendo sufficiat, vt resolutum fuit *in Vlixbonen. beneficij 10. Aprilis 1617. corom bon. mem. Vbaldo, & in dicto Leodien. Decimarum 23. Ianuarij 1645. coram me §. vltimo*.

Et ita resolutum fuit vnica tantum, altera verò parte sępius citata, & intimata &c.

FARFEN. BONORVM.

Veneris 27. Nouembris 1648.

ARGVMENTVM.

Transportationis defectus inductus vigore *Concil. Trident. sess. 24. cap. 20. de reformat.* non procedit in causis prophanis, in quibus ea solum acta transportare necessarium est, quæ tendunt ad iustitiam, vel iniustitiam causæ. Bona emphiteotica, quando ob delictum inuestiti possint confiscari, & ad dominum directum reuerti in præiudicium comprehensorum in inuestitura, & ex propria persona venientium, & quando in concessione inuestituræ, etiam Fiscus censeatur comprehensus?

SVMMARIVM.

1 *Notario, quoad acta fides adhibeatur.*

2 *Processus dicitur nullus actis non transportatis etiam si causa ad alium Iudicem deuenerit per viam auocationis.*

3 *In causis prophanis non habet locum dispositio* Sacr. Concilij Trid. sess. 24. cap. 20. de Reformat.

4 *Transportatio actorum, intelligitur de actis releuantibus, quæ conferunt ad detegendam Iustitiam, vel iniustitiam sententiæ.*

5 *Transportationis defectus non impedit exercitium iurisdictionis Iudicis ad quem, nec operatur sententiæ nullitatem, sed tantummodo suspendit illius executionem, donec discutiatur an acta non transportata sint releuantia, nec ne?*

6 *Emphiteusis ex pacto, & prouidentia, ob delictum emphiteutæ non potest confiscari, nec ad dominum directum deuolui in præiudicium comprehensorum in inuestitura, & ex propria persona venientium.*

7 *Declara dummodo delictum non sit circa ipsum contractum emphiteoticum, scilicet in non soluendo canonem, vel in alienando bona ipso irrequisito, vel ex alia simili causa.*

8 *Emphiteusis Ecclesiastica, concesso pro se Filijs, & Nepotibus masculis absque mentione heredum, dicitur ex pacto, & prouidentia nec ad extraneos transit.*

9 *Declara hoc non procedere vbi ex generali consuetudine bona emphiteotica, etiam ex pacto, & prouidentia redacta sunt ad instar allodialium.*

10 *Bona emphiteotica, etiam ex pacto, & prouidentia, vbi ex generali consuetudine sunt redacta ad instar allodialium transeunt ad quoscumque heredes etiam extraneos.*

11 *Amplia vt etiam in isto casu veniant in confiscatione, & licitè transeant in fiscum iuxta veriorem, & communiorem sententiam.*

12 *Emphiteusis à priuato concessa, & ad extraneos transitoria, transit etiam in fiscum.*

13 *Emphiteusis concessa ab Ecclesia, etiam si ad extraneos sit transitoria, nunquam tamen transit in fiscum.*

14 *Limita hoc non procedere, quando bursa fiscalis est eadem cum bursa, seu mensa Ecclesiæ dominæ directa.*

15 *Emphiteusis pactionata cum simplicis licentia alienandi, non suffragatur fisco, succedere volenti, ex delicto emphiteutæ, cum simili licentia intelligatur de alienatione, quæ fiat expressè.*

16 *Alienandi licentia in contractibus attributa, intelligitur de alienatione, quæ fiat expressè.*

17 *Fiscus vbi non agitur de emphiteusi pactionata cum sola licentia alienandi, sed de emphiteusi redacta* ad

Digitized by Google

ad instar bonorum allodialium, & transitoriu ad extraneos, non est opus vt in eu possit succedere quod in eum inuestitus disponat, sed sufficit, quod delinquat.

18 *In emphiteusi in qua comprehenduntur hæredes etiã extranei fiscus quoque comprehenditur.*

19 *Fiscus in emphiteusi venit loco, & nomine hæredis extranei.*

20 *Fiscus potest succedere in emphiteusi redacta ad instar bonorum allodialium, & transitoria ad extraneos, non vt vocatus ab emphiteuta delinquente, sed tamquam ab initio inter extraneos in inuestitura comprehensus.*

21 *Bona emphiteotica Ecclesiæ, quando sunt transitoria ad hæredes etiam extraneos, transeunt in fiscum, dum fiscus est idem cum Ecclesia concedente.*

22 *Emphiteuta dum supplicauit domino directo pro noua inuestitura, non potest amplius impugnare confiscationem bonorum cum ex illa supplicatione dicatur agnouisse delictum, & approbasse iustitiam confiscationis.*

23 *Mandatum procuræ præsumitur ex productione iurium, & ex impensis necessariys à Procuratore factis.*

24 *Mandatum procuræ præsumitur quando principalis acceptauit, totum id, quod à Procuratore fuit impetratum.*

25 *Mandati exceptionem non opponere potest principalis, qui acceptauit totum id quod à Procuratore fuit impetratum cum dicatur omnia ab eo gesta ratificasse.*

26 *Ratificatio tollit quemcumque defectum mandati, ipsique mandato æquiparatur etiamsi speciale requireretur.*

27 *Emphiteuta censetur renunciasse cuilibet iuri sibi competenti ex antiqua inuestitura, dum pro noua concessione supplicauit ex gratia, eamque obtinuit soluendo aliquam summam.*

28 *Emphiteuta dum passus fuit alios inuestiri, & per spacium longi temporis non reclamauit, censetur consensisse illorum inuestituræ.*

29 *Emphiteuta, vt præsumatur consensisse inuestituræ alias factæ, sufficit eius consensus etiam tacitus.*

30 *Emphiteuta sciens alium fuisse inuestitum, dum per spacium longissimi temporis non reclamauit remanet exclusus ab omni iure, quod ei competebat ex primordiali inuestitura.*

31 *Inuestitura non suffragatur emphiteutæ, dum est posterior concessioni prius alteri factæ.*

DECISIO CCLXXXI.

SEntentiam Rotalem denegantem Iulio Ranaldo immissionem, & declarantem eidem non suffragari inuestituras bonorum, de quibus agitur, dixerunt Domini esse confirmandam licet eiusdem sententiæ validitatem, & iustitiam idem Iulius hodiè acriter impugnaret.

Quo enim ad validitatem nihil refert, quod ab initio hæc causa fuit cœpta coram A. C. ibique facta
1 quamplura acta, vt constat ex attestatione Notarij,
cui in hoc solet fides adhiberi ex allegatis in *Assisien. bonorum 9. Decembris 1644. coram R.P.D. meo Pentingerio*. Itaut proindè nulliter processum fuerit
2 illis non transportatis etiamsi ad Rotam causa postmodum deuenerit per viam auocationis iuxta *decis. Guidop. 440. nu. 2.* quam sequuta fuit *Rota in Placentina Decimarum* 18. Nouembris 1638. *coram bo. me. Pironano, & in Marsicen. Iurisdictionis 18. Februarij 1647. §. atque hinc tollitur coram R.P.D. meo* Bichio.

3 Quia in prophanis, vt in casu, de quo agitur, in
quibus non habet locum dispositio Sacri Concil. Trident. *sess. 24. cap. 20. de reform.* Transportatio,
4 quam iubet Imperator in *l. 2. C. de eden.* intelligitur
de actis releuantibus, quæ conferant ad iustitiam, vel iniustitiam detegendam, vt distinguendo respondit *Rota in Leodien. Dominij de Steuordia coram bon. mem.* Coccino *apud Fenzon. ad stat. Vrb. decis. 165. §. his positis, & §. est tamen*. idemque firmatur in *Ariminen. fideicommissi 28. Iunij 1641. coram me §. nullam autem, vers. erant omnino, & in dicta Assisien. bonorum §. non obstat*. Ideoque non constito an acta non transportata sint releuantia, nec ne, omissio transportationis non impedit exercitium iurisdictionis Iudicis, ad quem, nec operatur sententiæ nullitatem, sed tantummodo suspendit illius executionem, donec discutiantur, vt explicauit *Rota in Panormitana Arabidiaconatus 26. Februarij 1590 coram bon. mem.* Penia *inter eius impressi. dec. 72. num. 1. 2. 3. & 4. in d. Leodien. Dominij de Steuordia d. §. his positis vers. tamen si procedatur, & §. sequenti vers. In causa verò prophana*, ac postremò in *Romana Societatis Affictus 27. Martij 1647. coram R.P.D. meo Arguellio §. hanc tamen vers. vndè*.

Quo verò ad iustitiam non obstat, quod Inuestitura concessa anno 1592. Tholomæo, & Delio fratribus sit ex pacto, & prouidentia, quodque proindè
6 in præiudicium Iulij filij eiusdem Tholomæi ex propria persona vocati bona ibidem comprænhensa confiscari non potuerint, nec ad Dominum directum deuolui ob delictum progenitoris, dum commis-
7 sum non fuit circa ipsum contractum emphiteoticũ,
scilicet non soluendo canonem, vel bona alienando ipso irrequisito, aut ex alia simili causa, vt distinguit Bart. *in l. eum, qui num. 3. vers. per hoc dico ff. de interd. & relegat. quem sequitur* Surd. *cons. 76. num. 8.* alijq; allegati in *decis. huius causæ edita 9. Iunij 1647. coram R.P.D. meo* Royas, *§. primo in fin.*

Placuit enim responsio, quod licet agatur de em-
8 phiteusi Ecclesiastica quæ ex sui tenore videtur ex
pacto, & prouidentia, tanquam concessa pro se filijs, & nepotibus masculis, absque mentione hæredum, vt tradit *Bart. in l. iuris iurandi, §. si liberi nu. 4. ff. de oper. libert. Paris. cons. 23. num. 30. post med. lib. 1. Pereg cons. 28. num. 11. lib. 1. Menoch. cons. 1153. nu. 3. & 4. Surd. d. cons. 76. num. 3. cum seqq.* Rossental. *de feud. cap. 11. conclus. 7. num. 5.* Ex generali tamen
9 consuetudine Abbatiæ Farsen. omnia bona in hu-
iusmodi inuestituris comprænhensa, & emphiteotica ex pacto, & prouidentia redacta sunt ad instar bonorum allodialium, vt punctualiter firmatum fuit *in Farsen. bonorum 17. Aprilis 1606. coram bon. mem.* Penia, *& in alia Farsen. bonorum coram bo. me. Burat. dec. 87. num. 7. 8. & 8.* & admissum fuit *in Farsen. pratensi* Saluiani *14. Iunij 1617. coram recol. me.* Coccino *in rec. dec. 86. num. 9. cum seqq. part. 5.* Indeque
10 tamquam transitoria ad quoscumque hæredes e-
11 tiam extraneos veniunt in confiscatione, ac licitè
transeunt in Fiscum iuxta magis Com. & receptam opinionem, quam pro veriori tenuerunt, *Socc. sen. cons. 266. num 32. vers. quarto hoc idem cum seqq. lib. 2. Curt. iun. cons. 4. num. 20. & 21. ac signanter versic. sequitur ergo lib. 1. Alciat. respons. 34. nu. 5. vers. nam & videmus lib. 1. Plot. inter cons. crim. Zibet. lib. primo cons. 130. num. 72 vers. si & emphiteusis Boss. in prax. tit. de* Bonor. *public. num. 16. vers. hoc modo distinguitur & melius, num. 60. vbi in vers. tamen iunenior.* testatur sic fuisse iudicatum Mediolani *Gig. de crim. læs. Maiest par. 3. tit. de pæn. quæst. 6. num. 4. & 5. inter tract. magn. tom. 11. part. 1. fol. mihi 68. à terg. Sanch. in precept. decalog. par. 1. lib. 2. cap. 19. num. 29. Card. Mant. de tacit. lib. 22. tit. 30. num. 7.* Facchin. *contr. iur. lib. 9.*

Digitized by Google

lib.9.cap.53.per tot.& signanter vers.quod autem Castropal.oper.moral.par.1. tract.4.disput.5.punct.8.Caball.resolut.crim.cas.182.num.7. & 8. Farin. in prax. tom.1.tit.de delict.& pœn.quæst.25. num.56. vers.Sed quod imò Moderu.Fulgin.de iur.emphit. tit. de success. in bon.emph.p.4.num.13. & 14.

Nec applicantur deducta per *Clar.in §. emphiteu-*
12 *sis quæst.29.* distinguentem inter emphyteusim concessam à Priuato,& concessam ab Ecclesia, vt scili-
13 cet prima transeat in Fiscum, secunda vero non transeat etiamsi ad extraneos sit transitoria. Præter quod enim eius dictum reprobatur expressè à pluribus, & præsertim *à Facchin.d.quæst.53. vers. quod autem, & à Farin.d.quæst.25.num.56.* Ratio per ipsum deducta tota sistit in præiudicio Ecclesiæ, cuius conditio efficeretur deterior ex transitu bonorum in Fiscum, qui longè potentior est, quam priuatus non solum ex difficultate in conueniendo; sed ex pluribus alijs priuilegijs,quæ habet, vt ponderat *loco alleg. versic.Breuiter si emphiteusis verb. certum*
14 *est enim*, quæ ratio siue bona siue mala cessat vbi, prout hic Bursa Fiscalis eadem est cum Bursa, seu mensa Ecclesiæ Dominæ directæ. Hoc enim casu non deest iurisdictio in Iudice confiscante, vt potè Ecclesiastico, nec timeri potest præiudicium, aut damnum Ecclesię ob acquisitionem duriores emphiteutæ; Vnde in his terminis inficiari non potest, quin bona alioquin transitoria ad extraneos ex confiscatione transeant in Fiscum ex iuribus supra allegatis, & in puncto ita distinguendo firmat, *Aym. cons.128.sub num.6. vers. circa secundum.*

Prout minus aduersantur deducta per *Corbul.de caus.priuat.ob mort.Ciuil.sub num.38.vers.verumtamen supradictis non obstantibus cum seqq.* Quia lo-
15 quitur de emphiteusi pactionata, in qua tributa est tantummodo inuestito facultas, & licentia alienandi, & defendit licentiam huiusmodi non suffragari
16 Fisco, ex quo in contractibus similis licentia alienandi intelligitur de alienatione quæ fiat expressè per ea,quæ monuit *Bart.in l.qui Romæ,§.duo fratres par.8.de verb.oblig.& Alex.cons.199.num.10.vol.2.*
17 Nos autem non sumus in emphiteusi pactionata cum sola licentia alienandi, sed in emphiteusi ex consuetudine redacta ad instar bonorum allodialium & sic transitoria ad extraneos, in qua non est opus, quod inuestitus disponat,vt Fiscus succedere pos-
18 sit,sed sufficit, quod delinquat; Tunc enim Fiscus succedit, non quia delinquens dicatur in eum alienasse, sed ex eo, quod in dicta empiteusi compræ-
19 henduntur etiam extranei hæredes, & sic etiam Fiscus, qui venit loco hæredis extranei, vt optimè materiam explicat,& declarat idem *Corbul. loc. alleg. à num.50.vers.ad eu autem,quæ in contrarium cum seqq.signanter num.60.vers.non obstat,cons.Soccin.* qui licet superius tenuerit contra Fiscum, quando habens facultatem alienandi expressè non alienat Contrarium dicit procedere quando emphiteusis concessa foret pro se hæredibus, & quibus dederit
20 quasi tunc Fiscus venire possit non vt à delinquente vocatus,sed vt ad initio compræhensus, in inuestitura indeque doctrina Corb.non aduersatur supe-
21 rius deductis, sed intrat conclusio supra firmata, quod in Fiscum transeunt bona emphiteutæ, quæ sunt transitoria ad hæredes etiam extraneos, & Fiscus est idem cum Ecclesia concedente, vt pariter voluit,*Aym.cons.128.num.6.vers.Sed hic aduerte, & vers Sed istud intelligitur.*

Subsistentia autem,& iustitia confiscationis vlteriori probatione non eget,cum Iulius illi acquieuisset,omniaque desuper gesta ratificasse videatur, Tum petendo anno 1593.sibi satisfieri de quibusdam eius Creditis,& contra Fiscum,seu D. Abbatem Farsen. Dominum directum obtinendo separationem bonorum Dotalium ipsius Auiæ,& Matris respectiue è bonis confiscatis: Tum etiam porrigendo preces,& supplicationem anno 1602. eidem D. Abbati, vt ob amorem Dei bona,ex quibus agitur ipsi relocaret nouamque concederet inuistituram, ibi: *Giulio, Marco, & Liuio Runaldi &c. gli espongono qualmente gli anni passati gli furono confiscati tutti i loro beni &c. per delitti, che si pretende hano commessi dal Padre, & vn loro Zio, per tanto supplicano per l'amor di Dio, voglia esser contenta ordinare al suo Commissario delle locationi, che voglia fargli noua inuestitura, e pagato il solito emolumento voglia relocargli tutti li beni di lor Padre, e lor Zio &c.*

22 Hinc igitur necessariò resultat agnitio delicti, ac approbationis, & confiscationis præfatæ pro valida, & iusta, itaut amplius impugnari non valeat, vt latè responsum fuit in *decis. huius causæ edita coram R.P.D.meo Royas 19.Iunij 1647. §.Immo præsertim cum seq.* & nouissimè firmatum *in Curien. Feudi 27. Aprilis præteriti coram R.P.D.meo Bichio,§.cumque in præsenti.*

Nec releuat, quod petitio dictarum dotium, & bonorum separationis facta fuerit à Procuratore, absque speciali mandato, quodque supplicatio pro noua Inuestitura ex gratia,& propter Amorem Dei non inducat renunciationem Iuris sui.
23 Mandatum enim Procuræ dixerunt Domini sufficienter præsumi non solum ex productione Iurium, & impensis necessarijs factis ab ipso Procuratore, vt dictum fuit in *Ciuitaten.Archipresbyteratus 24.Martij 1645.§.primus autem in fin. in Bononien. Rescissionis contractus 28,Iunij eiusdem anni §.non satisfacit,& in Romana subhastationis de Alexijs 17.February 1647 §.de possessione autem coram me*, sed etiam ex conse-
24 quutione eorumdem creditorum, & bonorum separationis, quæ omnia Iulius, cum suis fratribus
25 obtinuit, & acceptauit, exindè enim desumitur ratificatio omnium gestorum à Procuratore, vt dixit *Rota coram bon.mem. Burutt. dec.54. num. 16. coram Card.Cauual.dec.61. nu.6. & in alijs relatis in Casenaten.Fructuum 28.Iunij 1647.coram R.P. D. meo Rojas §.nihil obstat.* Quæ tollit quęcumque defectum
26 mandati, ipsique mandato æquiparatur,etiamsi speciale requireretur *cop.ruti habitionē vbi DD. de reg. iur.in 6.sun.mem.Greg dec.295.num.4.& seqq.* & nuperrimè dictum fuit *in Romana, seu Iauuen. locorum montium, primo Iulij præteriti coram me §.secunda;*
27 ex supplicatione verò concludenter elicitur confiscationis acceptatio,suorumque iurium renunciatio cum Abbas Farsen.non teneretur ex iustitia illum reinuestire, sed ei nouam inuestituram ex gratia concessit solutis scutis centum, quæ sanè ipse non soluisset,si aliquod ius ex antiqua inuestitura sibi ad hoc competere agnouisset *ad text. in l.de indebit. ff. de probat.*
28 Cum enim passus fuerit inuestiri illos de felicibus, & per quinquaginta annos nunquam reclamauit, vtique consensisse videtur illorum inuestituræ, ad
29 quem effectum sufficit consensus etiam tacitus, vt notat *gloss.in §.præterea, verb.regressum,tit.quib.mod. feu.amittat primo qui insciente tacuitur per Annale silentium Bald.in §.porro numer.1. ante fin.vers. nota quod annale quul.feud.alien.poss. Bulzaran.in d. §.præterea num.5. vers. intellige*, & tamen in casu nostro adest silentium longissimi temporis, adeout proindè ab omni iure forsan sibi competere ex illa pri-
30 mordiali inuestitura remāserit exclusus ad litteram deci-

Digitized by Google

decidit *text. in d. §. Pratorea ibique Isern. num. 2. Alaerot. num. 1. & seq. Bald. in princ. & num. 1. in fin. Balzeran. d. num. 5. tit. quib. mod. faud. amitt. il 1. alijsqae adducti in d. dec. coram R. P. D. meo Royas §. sed quod moait Dominos*.

Cæterum respectu Inuestituræ concessæ ipsimet
Iulio anno 1602. Domini transierunt cum ijsdem
fundamentis præcedentium decisionum emissarum,
10. *Decembr.* 1646. 18. *Febr. & 19. Iunij* 1647. *coram
eod. R. P. D. meo* Royas, quod scilicet ipsi suffragari
31 non valeat tanquam longè posterior concessione
facta dictis de Fælicibus.

Et ita vtraque &c.

ALEXANDRINA CANONICATVS.

Merc. 9. Decembr. 1648.

ARGVMENTVM.

Possessio Beneficij ad effectum concedendi manutentionem, ex quibus sufficienter probata remaneat, clarè demonstratur. Clausulæ *Dummodo tempore præsentiam noa sit alteri ius quæsitum, & Amoto exindè qaolibet illicito detentore*, in litteris Apostolicis appositæ, quid operentur, eruditè tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Amotio præsupponit possessionem Amoti; sicut priaatio habitum.*

2 *Immissionem petens fatetar non se, sed alteram possidere.*

3 *Manutentio vigore coafessata possessionis danda est illi contra qaem fuit petita immissio, dummodo non habuerit se pro spoliato.*

4 *Possessio bene probata remanet ex confessione aduersarij in moaitorio facta, ad effectum concedendi manateatioaem possessori ibidem eaanciato.*

5 *Possessio attentata noa est manatenibilis.*

6 *Atteatata dicitur possessio eapta in spretum inhibitionis concessa vigore iactationum.*

7 *Item si faerit capta pendente tempore ad appellandum.*

8 *Clausula* Dummodo, &c. *in literis Apostolieis apposita efficit executorem mixtam, & ab eius seatentia datur appellatio suspensiaa.*

9 *Clausula* Amoto, &c. *existente possessore, & legitimo contradictore, efficit executorem mixtum.*

10 *Executor gratia certo modo impetrata dicitar mixtus, in ea exactior caasa eognitio requiritur parte citata.*

11 *Publicatioais resignationis defectus, non admittitar in sammarijssimo possessorio, sed reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CCLXXXII.

IOannes Circundus prouisus de Canonicatu sub titulo SS. Caroli, & Augustini in Ecclesia Cathedrali Alexandrina, habita notitia, quod Petrus Martyr Rogna eumdem Canonicatum à S. D. N. impetrauerat seu potius expiscauerat, sub prætextu, quod ipse resignationem factam ab Antecessore non publicasset in termino præfixo per constitutionem Gregorianam obtinuit commissionem Iactationis, & iactationum mihi directam, cuius vigore expedita solita citatione cum inhibitione illam personaliter præsentari curauit ipsi Petro principali, ac dom. dim. cop. intimari Reuerendiss. D. Episcopo Alexandrinn, & eius Vicario. Verùm quia ea non attenta d. Petrus Immissus fuit in actualem possessionem dicti Canonicatus, ideò Circundus perijt coram me mandatum de manutenendo quod Domini proposito dubio illi concedendum esse existimarunt.

Etenim probat suam anteriorem possessionem ex præcepto, seu monitorio sibi facto per eumdem D. Episcopum Alexandrinum, & ad instantiam eiusdem Petri Martyris Rognæ de dimittendo præfatum Canonicatum eiusque possessionem, in quo leguntur hæc verba, ibi, *Dilecto nobis &c. Ioanni Circando in Ecclesia Cathedrali pro Canonico se gerenti &c. noueritis coram nobis comparuisse &c. Petrum Martyrem Rognam &c. Apostolicum prouisum de Canonicatu &c. nobisqae præsentasse literas Apostolicas huiusmodi prouisionis, &c. tenoris sequeatis, &c. quo circa instetit, & iastat à nobis quod Apostolica aactoritate præfacta sibi, &c. insinuemas &c. & sub iade tibi præcipiamus sub pæna &c. quod dictum Canoaicatum &c. dimittere, & de facto dimisisse debeas, & eiusdem possessionem relinquere, & reliquisse &c. Nos igitar visis &c. te supra salutatam M. R. D. Ioannem Circundam in d. Cathedrali pro Caaonico te gerentem &c. monemus &c., & te de dicta possessione amoaemas, & deelaramas amotam &c., et ia ea postmodam sic vacante de iaduceado dictum M. R. D. Petrum &c.*

1 Amotio, enim in necessarium antecedens præsupponit possessionem Amoti, non secus ac priuatio habitum per ea, quæ ad propositum dixit *Rota coram bo. me. Barat. dec. 160. num. 5. & decis. 491. num. 2. vbi Add. lit. B. in Beneuentana Caaonicatas 14. Maij 1646 coram* R. *P. D. meo* Bichio §. *tùm per sententiam, & prius in* Gerundea. Benficij 1644. §. *accedeate præsertim, ac postremò in* Melenitana *Prabeminentia Prioralis 19. Iuaij prateriti §. constat eaim cor. me.* Et pe-
2 tens immitti fatetur non se, sed alterum possidere *s. m.* Greg. *dec. 200. num. 3. bo. me:* Baratt. *d. decis. 160. num. 4. dec. 306. num. 1. & dec. 393. num. 1. & 2. Rota ia rec. dec. 661. num. 2. par. 1. & in d. Gerunden. Beneficij in princ.* Ita vt rationem huius confessatæ possessionis non sibi, sed alteri, contra quem immissionem petijt, debeatur manutentio, dummodò, prout hic
3 non habuerit se pro spoliato, vt post Meaoch. *de retuper. poss. remed. 1. na. 215. cam seqq.* dictum fuit *cor. Reaerendiss. Vrgell. dec. 115. nam. 1. in Ferrarien. manuten. 28. Ianuarij 1641. coram bo. me.* Pirouaao *in Recanatea.* Bonor. *4. Iulij 1642. & in d.* Gernadea. *Beneficij vbi sapra coram me*.

Idque etiam si supradicta verba prolata videantur à Iudice non autem à parte: quia dùm dictum præceptum, seù monitorium concessum fuit ad eius instantiam, vt clarè indicant verba illa *coram nobis comparuisse* Petrum Martyrem *&c. quo circa instetit, & instat à nobis, quod Apostolica aactorisate præfata tibi &c. insinaemat &c.* Vtique prolata præsumuntur ab ipsa parte instante, & contra eam ple-
nam faciunt probationem ad effectum concedendi
4 manutentionem posteriori ibidem enunciato, vt in terminis firmauit *Rota cor. bo. me. Baratt. decis. 342. num. 1.* & alijs allegatis in *Iuuenacen. sea Melphiten.* Bonor. *15. Iannar. 1646. coram R. P.* D. *meo Corrado*, §. *verum etiam*.

Possessionem verò Petri Martyris dixerunt Domini esse attentatam, & consequentèr non manutenibilem, non solum quia capta fuit die 25. Iunij præteriti, & sic post commissam causam in Rota, & in-
5 hibitionem Rotalem sibi personaliter præsentatam *die 10. eiasdem Summ. nam. 5. & 2.* ex deductis in *Coloniea. optionis 3. Iulij coram* R. P. D. *meo Ghisilerio ia Vratislaaien. Villę d. Hoppembrach eadem die cor. R. P. D. meo Otthobono §. similiter, & melias ta Lucana Canoaicatas 30. Aprilis 1646. cor. R. P.* D *meo Peutingerio*, vbi in specie agebatur de inhibitione con-
6 cessa vigore commissionis iactationis, & iactationũ.

Sed etiam quia Petrus Martyr illam appræhen-
7 didit pendente tempore ad appellandum: Dùm

8 enim in eius literis Apostolicis adsunt clausulæ
Dummodo tempore præsentium non sit in eis alicui specialiter ius quæsitum, & *Amoto*, exindè quolibet il-
9 licito detentore: Executor erat mixtus, & propterea ab eius sententia admittebatur appellatio suspensiua, & de clasula *Dummodo, &c.* firmauit *Rota coram s.m. Greg. dec. 91. num. 2. coram Reuerendiss. Vrgell. dec. 414. num. 2. & dec. 437. num. 3.* in dicta *Calonien. optionis § est etiam in Sulmonen. Vicaria 26. Ianuarij 1646. coram R.P.D. meo Melitia, §. Nec dubitari potest in Lucana Canonicatus 1. Febr. 1647. coram R.P.D. meo Royas §. nec dicatur, vers. nec non clausula, & in montis Cassinensis Parrochialis 17. Febr. præteriti coram* R.P.*D. meo Bichio §. fin.* & de clausula *Amota*, existente, prout hic Possessore, & legitimo contradictore tradit *Abb. in cap. de catero num. 8. ibiq. Felin. num. 9. de re iud. Mohed. dec. 6. num. 5. super reg. de trien. s.m. Greg. dec. 413. sub num.* 4. & dictum fuit in *Calaguritana Beneficij de Cornago 3. Iunij 1644. coram Eminentiss. D. Card.* Datario, *& in dictis Colonien. & Lucana, &* Montis *Cassinensis, ac in Pistorien.* Theorica 31. *Ianuarij præteriti cor. R.P.D. meo Ghisilerio*: Eoque magis cum agatur de gratia concessa
10 certo modo; in qua exactior causæ cognitio requiritur parte citata, vt tenuit *Rota coram Card. Seraph. dec. 1471. num. 2. caram bo. me. Buratt. dec. 529. num. in Vercellen. vnionis* 28. Aprilis *1645. coram R.P.D. meo Verospio 5. ex eodem fundamento, & in Oriolen. Decanatus 25. Iunij* 1646. *curam R.P.D. meo Corrado, §. eoq; magis*; Vnde dùm possessio illius vigore appræhensa fuit pendente tempore ad appellandum, ab aperto vitio attentatorum excusari non valet, vt egregiè firmatur in omnibus supra allegatis decisionibus.

Quæ forsan deduci possent contra Circundum ob non factam publicationem resignationis in termino constitutionis Gregorianæ. Censuerunt non esse habenda in consideratione ad effectum de quo agi-
11 tur, quia exceptio non publicationis non admittitur ad impediendam manutentionem sed reijcitur ad petitorum, vt dixit *Rota coram bo. me. Buratt. dec. 263. num. 7. & in Legionen. Beneficij 4. Iulij 1640. cor. R.P.D. meo Ghisilerio §. non obstat in fine.*

Et ita parte vtraque informante resolutũ fuit &c.

ANCONITANA DOTIS.

Mer. 9. Decembr. 1648.

ARGVMENTVM.

Remedium *Auth. Res qua C.* Comm: *de legat.* competit Vxori pro restitutione dotis contra bona fideicommissi ascendentis non extantibus bonis Viri, & si extet duplex fideicommissum alterum vniuersale, alterum particulare non cogitur mulier excutere prius vniuersale, quam particulare.

SVMMARIVM.

1 *Mobilia consistentia in massaritijs suppellectilibus, vtensilibus, pannis lineis, & alijs huiusmodi qualitatis per spatium decennij præsumuntur vsu consumpta.*

2 *Bona fideicommissi ascendentis, quamuis speciali prohibitione alienari prohibita possunt distrahi, & alienari pro restitutione datis, dum non extant alia bona libera in hereditate.*

3 Auth. Res quæ, *dum non extant bona libera debitoris indistinctè procedit tam contra vniuersale, quam contra particulare fideicommissum, absque eo quod procedere debeat discussio bonorum vniuersali fideicommisso suppositorum.*

4 *Amplia hoc maximè procedere si eædem personæ contra quas agitur ex* remed. dictæ Auth. *sint vocata ad vtrumque fideicommissum.*

5 *Depositum quando non est integrum non suffragatur debitari ad euitandam exequutionem.*

DECISIO CCLXXXIII.

PRocedendum esse ad vlteriora resolutum fuerat coram me 24. *Aprilis 1643.* quam resolutionem, hodie Domini confirmarunt ex iisdem rationibus, & fundamentis in decisione deductis.

Nec obstat, quod Frãcisca Lanfrancona ex forma mandati A. C. teneretur restituere hæredibus Hieronymi mobilia ad illum spectantia, quibus non restitutis procedi non possit ad vlteriorem mandati executionem.

Fuit enim responsum huiusmodi obiectum fuisse penitus sublatum in tribus præcedentibus decisionibus coram me emissis 4. *Iulij 1640. 19. Aprilis* 1641 *& 2. Februarij* 1642. Quia aut prætenditur esse restituenda mobilia æstimata per Palazzinam, & in quodam folio descripta tempore Nuptiarum ipsius Lanfranconæ, & prætensio cessat animaduertendo dicta mobilia fuisse triplicis speciei, quorum prima continebat nonnulla mobilia preciosa, quæ distracta fuerunt à Hieronymo constante matrimonio, vt probatum fuit à duobus Testibus formiter exami-
1 natis, secunda consistebat in massaricijs, suppellectilibus, vtensilibus, pannis lineis, & alijs huiusmodi qualitatis, quę ab anno *1621.* quo contractum fuit matrimonium vsque ad obitum viri secutum anno 1632. & sic per decennium, & vltra præsumuntur vsu consumpta, ex traditis per *Peregr. cons. 70. num. 21. lib. 1.* quem sequuta fuit *Rota caram Ren. Vrgell. dec. 192. num. 11.* Tertia denique continebat eadem met mobilia inuentariata inter bona hæreditaria D. Hieronymi, Vndè dùm pars illorum distracta fuit ab ipso met Hieronymo, pars præsumitur vsu consumpta, & residuum fuit inuentariatum nouo onere illorum restitutionis Lanfranconam grauari non debet, vt plenissimè firmatur in primis duabus decisionibus.

Aut verò prætenditur fore restituenda mobilia apposita in inuentario dd. bonorum hæreditariorũ Hieronymi, & difficultas eruitur faciliori responsione, nàm omnia prædicta mobilia subhastata fuerunt ad instantiam eiusdem Lanfranconæ ob moram hæredum dicti Hieronymi sui Viri dotem sibi non restituentium, vt probatur in vltima earumdem decisionum.

Minus obstat, quod bona reperta in hæreditate Hieronymi sint supposita Auito fideicommisso Galeatij.

Omissis enim cæteris alijs responsionibus dati in
2 altera decisione. Cum agatur de fideicommisso ascendentis, & sit inconfesso inter partes in dicta hęreditate non adesse bona libera, vtique pro restitutione huius dotis distrahi, & alienari possunt etiã huiusmodi bona, quamuis fideicommisso supposita, & speciali prohibitione alienari prohibita *ex vulg. remed. d. Auth. res quę* C. *comm. de legat.* ab omnibus, & quotidie in hoc Sacro Tribunali approbato, & præcipuè *caram Card. Seraph. dec. 678. num. 5. in Anconitana fideicomm. 10. Decembr. 1584. caram* Blan*chetto apud* Merlin. *de legitim. dec. 33. num. 1. in* Rom. *Dotis 30. Martij 1618. caram bon. mem. Card. Fabritio Verospio post Fenzon. ad stat. Vrb. decis. 93. per tot. in* Reatina *bonorum 6. Nouembris 1632. coram bon. mem. Pirouano in* Spoletana *fideicomm. 30. Maij 1633. caram R.P.D. meo Ghisilerio, & 4. Decembr. 1634. coram bo. me.* Merlino *in rec. dec. 154. num. 1. & dec. 210. num. 4. & dec. 312. num. 1. & 2. par. 6. in Rom. dotis 31. Februarij 1641. coram Eminentiss.* D. Card, *Panzirolo*, in

Digitized by Google

in Romana Saluiani de Casalibus 21. Iunij eiusdem anni, §. Prioritas autẽ, & in Fanen. dotis 4. Iulij 1646 in princ. corã me in Romana 23. Iunij 1645. 25. May & 4. . . . . . 1646. coram R.P.D. meo Otthobono, & in Romana census 26. Iuny 1647. coram R.P.D. meo Bichio, §. Sed fuit responsum.

Idq; etiamsi constituta fuerint duo fideicommissa
alterum scilicet, vniuersale, alterum verò particula-
3 re Dum enim non adsunt bona libera debitoris
dispositio dictę Authent. indistinctè procedit tam
contra vniuersale, quam contra particulare absque
eo quod præcedere debeat discussio bonorum vni-
uersali fideicommisso suppositorum, vt firmat, *Ios. ibidem, nu. 32.* quem sequuntur *Decian. cons. 18. n. 28. lib. 2. Cancer. var. resol. par. 1. cap. 9. num. 365. Peregr. de fideic. art. 42. num. 54. Fusar. de substit. quæst. 571. num. 58. alijsque pleuè relatis doctè responsum fuit in d. Spoletana fidicommissi coram bon. mem. Merlino in rec. decis. 312. num. 30. cum seqq. part. 6.* Ea scilicet ratione quia cum huiusmodi priuilegium detractionis non proueniat à voluntate fideicommittentis, sed à lege ipsa lex æquè subijcit, vtrumque fideicommissum, nec mandat prius vnum quam alterum discuti, idemque firmatur in *d. Romana Saluiani de Casalibus coram me, §. cuius Auth.* & admissum fuit in *Bonon. fideicommissi, seù Domus 30. Aprilis 1646. corã* R.*P.D. meo Bichio, §. pariterque detrahi.* Eoque fa-
4 cilius in proposito, quo eędem personæ sunt vocatæ
ad vtrumq; fideicommissum. Hoc enim casu multo minus considerari debet differentia inter vniuersale, & particulare; vt in fortioribus terminis ponderant *Gabr. cons. 138. num. 30. lib. 2. Gratian. discept. forens. cap. 404. sub num. 20. Thomas. decis. 51. num. 50.*

Cæterum, suppositum quod hodie agatur pro augumento non autẽ pro restitutione ipsius dotis, quę asseritur constituta in solis scutis 2250. ideoque non intret Authen beneficium, non merebatur allegari quia dicta dos constituta fuit in summa scut. 4000. & in hac quantitate ex acta per Hieronymum, iuxta ipsius confessionem de recepto vrgentissimis adminiculis coadiuuatam, vt latè firmatum fuit in tribus decisionibus huius causæ *coram R.P.D. meo Arguellio sub diebus 17. Iunij, & 25. Nouembris 1647. ac 31. Ianuarij præteriti.*

Ideoque non obstant depositum, & oblationes
alias factæ, quia cum hodiè ex dictis tribus decisioni-
bus canonizatum fuerit Creditum Lanfranconæ in
5 dd. scut. 4000. depositum illud, & oblationes tanquã
non integræ non suffragantur ex doctrin. *Angel. in l. acceptam num. 2. vers. vnde si numerus Cod. de vsur. cum cæteris adductis in altera decisione edita 7. Februarij 1642. coram me, vers. non relenare.*

Et ita vtraque &c.

CATHACEN. HÆREDITATIS.

Vener. 11. Decembris 1648.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur in possessione mobilium anteriori possessori in concursu posterioris, iustificata tamen illorum possessione. Possessio autem mobilium probatur ex diuisione eorumdẽ sequuta, & ex possessione domus, in qua reperiuntur mobilia, & cõpetit etiam ei manutentio qui per Procuratorem, seu alieno corpore possedit, & quando quis per lapsum temporis dicatur cecidisse à commodo possessionis?

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur nisi ad limites possessionis.*

2 *Possessio mobilium satis iustificatur ex diuisione eorumdem.*

3 *Diuisio supponit communionem dominij, & possessionis interdiuidentes.*

4 *Procurator qui habuit bona à principali illaque dixit eius procuratorio nomine possidere, si illa vsque ad obitum retinuerit eodem procuratorio nomine retinuisse præsumitur.*

5 *Possidens procuratorio nomine, non sibi sed principali possidet.*

6 *Manutentio non competit possidenti procuratorio nomine, nec eius hęredibus, sed ei cuius nomine possedit.*

7 *Possessio omnis amittitur per lapsum decennij, concurrente scientia, & patientia possidentis.*

8 *Possessio non amittitur etiam per lapsum longi temporis, quando quis possidet alieno corpore.*

9 *Possessor sufficit; quod nunquam animum possidendi amiserit, ne à Ciuili possessione per lapsum longi temporis cecidisse dicatur.*

10 *Possessor per lapsum longi temporis possessionem non ammittit, nisi concurrat eius patientia, & acquiescentia.*

11 *Possessio domus dum iustificatur dicitur etiam probata possessio mobilium in ea existentium.*

12 *Possessio continentis includit etiam possessionem contentorum.*

13 *Maximè concurrente declaratione possidentis, quod intendit continuare possessionem, etiam quoad contenta quæ ostendit eum habuisse animum etiam illa possidendi.*

14 *Ad effectum manutentionis inspicitur dumtaxat mera, & corporalis detentio, & facti insistentia.*

15 *Possessor ad hoc vt obtineat manutentionem contra legatarias agentes, satis est quod insistat super re possessa, & asserat illam esse eius propriam, absq; eo quod Identitatem probare teneatur.*

16 *Legatarius prætendens bona à tertio possessa ad se spectare, tamquam propria Testatoris, & ipsi legata, tenetur hoc concludenter probare, tamquam fundamentum suæ intentionis.*

17 *Possessio posterior dum est nulla, & attentata non est manutenibilis, nec impedit manutentionem anteriori possessori, qui non habuit se pro spoliato.*

18 *Citatio est omnino necessaria pro validitate decreti, & decretum absque citatione factum non sustinetur.*

19 *Nullitas decreti ex defectu citationis sanari non potest ex subsequenti illius intimatione, quando agitur de graui præiudicio.*

20 *Intimatio decreti non supplet defectum citationis, quando agitur de re grauis præiudicij, prout est possessionis ammissio.*

21 *Petens bona arrestari, vel non amoueri ad effectum sibi satisfaciendi de suo credito, pernecesse fatetur se illa non possidere.*

22 *Possessio capta non citato eo de cuius possessione suspicari poterat tamquam nulliter capta apponi debet sub sequestro.*

DECISIO CCLXXXIV.

RESolutum fuerat die 17. Maij præteriti Horatio Scoglio solum informante, eidem dandam esse manutentionem in possessione mobilium, & pecuniarum repertarum tempore mortis Decij sui fratris in Domo per ipsum inhabitata, sed repropo sita hodie causa informantibus etiam tam Archiconfraternitate Sanctissimi Sacramenti Cathacen. prætensa hærede vniuersali eiusdem Decij, quam Petro Francisco de Pace, & Antonio Mainardo illius Legatarijs placuit DD. ad fauorem Horatij persistere in decisis quoad duas tantum ex tribus partibus præfatorum mobilium. Dum enim ipse

non probat se possedisse omnia dicta mobilia sed
duas dumtaxat ex tribus partibus illorum super il-
1 lis tantummodo venit manutenendus, cum manu-
tentio non detur, nisi ad limites possessionis, vt re-
spondit, *Roea coram san. me. Gregorio dec. 569. nu. 1.
coram Card. Caual. dec. 510. nu. 3. & in recent. dec. 550.
num. 2. vers. eum manutentio part. 5.*

Respectu enim partis, seu portionis sibi obuentæ
in diuisione facta anno 1622. inter ipsum, & alios
suos fratres de Scoglio præter quod eius possesio
2 satis videtur iustificari ex actu ipsius diuisionis, quæ
3 communionem dominij, & possessionis inter diui-
dentes supponit, *l. magis puto, §. fin. ff. de reb. cor. Bald.
in l. si probatum num. 1. vers. oportet ergo, C. commun:
diuid. Dec. consf. 647. nu. 4. Surd. consf. 260. num. 2. & 3.
cum alijs plenè adductis in Romana diuisionis 10. Iu-*
4 *ny 1641. coram me, §. fin.* cum Decius procuratorio
nomine ipsius Horatij instrumentum præfatæ diui-
sionis stipulatus fuerit, & portionem prædictam re-
ceperit, quam vsque ad obitum retinuit, eodem pro-
curatorio nomine illam retinuisse præsumitur *Bart.
in l. 2. num. 3. C. de acquir. poss. Soccin. sen. consf. 15. n. 7.
lib. 4. Aym. consf. 226. num. 5. & consf. 255. num. 3. Me-
noch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 67. num. 1. & 4. per
tot. Rot. dec. 376. num. 3. vers. itaut facilius part. 1. rec.*
5 Et consequenter non sibi, sed Horatio possedit,
*l. quod meo in princip. ff. de acquir. poss. cap. si diligenti
vbi Abb. num. 6. de præscript. Menoch. consf. 71. num. 40
Card. Mant. decis. 203. num. 3.* & in proprijs terminis
dictum fuit in *Bonon. manutentionis 2. Martij 1646.
coram R. P. D. meo Otthobono in princ.* Itaut proindè
6 ipsi Horatio, non autem Decij successoribus conce-
di debeat manutentio, vt firmauit *Rota in recent. de-
cis. 677. num. 7. vers. & consequenter par. 2. & melius
in Romana de Tornellis 4. Martij 1616. coram bo. me.
Remboldo penes Modern. Perus. de manut. dec. 135. n. 1
ac in d. Bonon. manutentionis.*

Nec obstat, quod Horatius anno 1634. iudiciali-
ter interpellauerit Decium ad consignandam præ-
dictam portionem suorum mobilium, & decretum
fauorabile pro consignatione reportauerit *Summ.*
7 *Legatariorum, num. 11.* ideoque dum postmodum
passus fuit, quod Decius eadem mobilia retineret
per decennium, & vltra omnem possessionem ami-
sisse videatur *l. licet, vbi gloss. verb. temporis iniuria,
C. de acq. poss. l. fundi, ff. de vsu cap.*

Quia nunquam deposuit animum possidendi cum
semper continuauerit possidere mediante persona
8 ipsius Decij sui Procuratoris per lapsum enim etiã
longi temporis non inducitur obliuio, nec perditur
possessio, quando prout hic, quis possidet corpore
alieno, vt per *Aret. in l. si de eo, §. si forte, num. 6. ad
fin. & num. seq. ff. de acquir. poss. dixit. Rota decis. 378.
num. 3. & 4. par. 1. diuers.* Et licet post d. interpella-
tionem, & decretum effluxerit decennium, nec cu-
rauerit vlteriorem mobilium consignationem ex-
poscere exindè tamen argui nequit possessionis amis-
sio, cum vltra actualem detentionem mediante per-
9 sona Decij, vt dictum est, perpetuò retinuerit ani-
mum possidendi, quod sufficit ne ipse à ciuili posses-
sione cecidisse dicatur, vt notat, *gloss. in §. quod autè
verb. propter absentiam instit. de vsu cap. Alex. in l. si
id quod num. 2. ff. de acquir. possess. Gratian. discept.
forens. cap. 387. num. 31.* Idque præsertim dum sta-
tim sequuto obitu Decij insistendo in Domo per il-
lum in habitata, quæ erat sua propria vbi dicta mo-
bilia continebantur expressè declarauit se esse illo-
rum Dominum, & possessorem quoad duas ex tribus
partibus, obtinendo insuper præceptum, seu inhibi-
tionem ne super illis ab aliquo molestaretur eius
Summ. preteritæ positionis, num. 5. Hinc enim satis
10 excluditur possessionis amissio cum exindè remo-
ueatur patientia, & acquiescentia, quæ illius dimis-
sionem importat, vt ponderatum fuit in *Volcerana
Prioratus 16. Martij 1646. coram R. P. D. meo Bichio,
§. nam primum circa finem.*

Et ex huiusmodi insistentia dixerunt DD. suffi-
cienter iustificari suam possessionem etiam respectu
11 alterius partis, & portionis sibi relictæ à Vitalino
eius fratre, sicut enim dicta insistentia importat pos-
sessionem ipsius Domus ita etiam mobilium in ea
12 existentium, cum possessio continentis includat cõ-
tenta, vt optimè dixit, *Bald. in l. de his 11. num. 2. Cod.
de furt. & seruit. corrupt.* quem sequuntur *Alex. in
l. 3. num. 27. ff. de acq. poss. ibiq. Ias. nu. 33. & Zas. nu. 28.
vers. vnde si aliquis, ac clarius in l. cum heredes, n. 10.
ff. eod. Pereg. de fideicom. art. 48. num. 75. Galeott. contr.
iur. lib. 1. contro. 23. sub num. 9. vers. idemque in Domo*
cum alijs plenè congestis *in Bonon. hæreditatis 26.
Iunij præteriti, coram R. P. D. meo Bichio, §. quam rea-*
13 *liter.* Concurrente præsertim supradicta declara-
tione, quæ ostendit animum insistentis, acquirendi,
& continuandi possessionẽ non solum respectu Do-
mus, sed etiam respectu dd. duarum portionum mo-
bilium in ea contentorum, vt egregiè responsum
fuit in dicta *Bonon. hæreditatis, §. Secundo respondè-
tur.* Et consequenter huiusmodi possessio est omi-
14 ninò manutenibilis, cum ad istum effectum inspi-
ciatur dumtaxat mera, & corporalis detentio, & fa-
cti insistentia, vt probant *Fontanell. de pact. nupt.
claus. 7. glos. 3. par. 10. num. 24. Barz. decis. Bononien. 47
num. 19. & 25. Milanen. dec. 3. numer. 179. lib. 1. quos
refert, & sequuntur Modern. Perus. vbi sup. obseru. 42.
num. 92.*

Neque est necessaria vlterior identitatis proba-
15 tio, dum enim sequuto obitu Decij, ipse insistendo
in d. Domo declarauit duas portiones ex tribus mo-
bilium ibidem existentium esse suas proprias, vt di-
ctum est, hoc sibi sufficit, vt ei præstari manutentio
16 concedatur, Legatarij verò prætendentes eadem
mobilia ad se spectare tanquam propria Decij, &
ipsis Legata, tenentur hoc concludenter probare,
tanquam principale fundamentum intentionis ip-
sorum.

Minusuè obstat possessio vltimo loco per Legata-
rios appræhensa. Quia cum sit nulla, & attentata,
17 non est manutenibilis, nec impedire potest manu-
tentionem Horatio anteriori possessori, qui non ha-
buit se pro spoliato, vt firmatur in altera *decis. 5 nec
obstat cum seq.* Et quamuis prætendant non fuisse
captam vigore sententiæ Ordinarij Cathacen. prout
supponitur in dicta decisione, sed vigore decreti de
consignando mobilia facti ab eodem ordinario die
21. Nouembris 1646. ipsorum *Summ. num. 5. & 7.*
18 Nihilominus huiusmodi decretum laborat pariter
vitio nullitatis ob defectum citationis omninò ne-
cessariæ *capit. licet Episcopus de præbend. in 6.* Quæ
19 quidem nullitas sanata non fuit per subsequentem
illius intimationem, quia cum agatur de re grauis
20 præiudicij, prout est possessionis amissio, intimatio
non supplet defectum citationis, vt dixit, *Rot. in rec.
dec. 274. num. 3. part. 1. Add. ad san. mem. Greg. dec. 457.
num. 10. vers. sed hoc non habet locum.* Nec quicquã
facit, quod Horatius fuerit præsens, quando idem
Ordinarius sub die 25. eiusdem mandauit dd. mobi-
lia inuentariari *eodem Summ. num. 8.* Quia non ideò
acquieuisse videtur prædicto decreto præcedenter
edito, cum inuentarium fieri potuerit adhoc, vt di-
stingui posset mobilium quantitas, & Legatarijs
consignari solum ea pars, quæ verò spectabat ad
Decium, Re-

Digitized by Google

Respectu verò tertię partis eorumdem mobilium ad Decium proprio iure spectantis Domini noluerunt concedere manutentionem Horatio, & in hac parte recesserunt à decisis, quia ipsemet fassus fuit super ea nullam habere possessionem, dum in prędicto præcepto præuia assertione, quod dicta tertia pars erat sibi obligata, & hypothecata pro pensione Domus à Decio inhabitatæ, institit inhiberi, ne quisquam auderet illam capere, aut transportare, & transportari facere sub pœna excommunicationis, donec sibi de dicta pensione integrè satisfieret dicto
21 *Summ. præterita positionis dicto, num. 5.* Petens enim bona arrestari, vel non amoueri ad effectum sibi satisfaciendi de suo Credito, pernecesse fatetur se illa non possidere, vt in similibus terminis respondit, *Rota in Tudertina prædij 24. Maij 1610. coram bonæ mem. Ortembergho apud eumdem Modern. Perus. decis. 319. num. 3.*

Possessio verò Legatariorum super hac tertia parte aliquibus ex Dominis videbatur sequestran-
22 da tanquam nulliter capta non citato Horatio possessore aliarum duarum partium, qui vlterius iure Creditoris dictum præceptum, & inhibitionem obtinuerat super dicta tertia parte ne amoueretur, donec ex ea fuisset integrè satisfactus, vt supradictū est, quibus stantibus dicebatur esse locum sequestro, vt in terminis firmauit, *Rota coram Seraph. dec. 877. num. 1. & 2. & in Maceraten. hæreditatis 27. Nouembris 1589. & 4. Iunij 1590. coram rec. me. Card. Hieronymo Pamphilio in diuers. decis. 412. in fin. part. 4. & apud d. Modern. Perus. decis. 74. num. 1. & 2.*

Super hoc tamen DD. nihil pro nunc firmare voluerunt, sicut etiam nihil firmarunt de pecunijs in hæreditate Decij repertis.

Et ita resolutum omnibus informante, &c.

TREVEREN. SEV COLONIEN. NVLLITATIS PROFESSIONIS.

Lunæ 14. Decembris 1648.

ARGVMENTVM.

Professio emissa in Monasterio ob vim, & metum est ipso iure nulla, & qualiter metus ad hunc effectum dicatur sufficienter probatus, & quas requirat probationes?

SVMMARIVM.

1 *Metus ad effectum annullandi professionem ex hoc capite specificam, & concludentem probationem requirit.*

2 *Professionem regulariter liberè, & voluntariè emissam fuisse præsumitur.*

3 *Metus si principaliter non fuit illatus filiæ à parentibus, vt Monasterium ingrederetur ibique Professionem emmitteret, sed ob aliquod delictum filia licet Secundario hoc euenerit metus ex inde resultans non dicitur specifice, & principaliter incussus ad illam emittendam, itavt proinde eam irritare non valeat.*

4 *Parentibus licet filios delinquētes vulneribus punire.*

5 *Metus principaliter illatus filiæ à Parentibus ob aliquod delictum non irritat votum, & professionem postea à filia emissam sub tali metu.*

6 *Testes sibi contrarij, non reddentes causam ipsorum scientiæ, & deponentes de auditu à partibus nullam faciunt probationem.*

7 *Metus ad effectum annullandi professionem cum resistat præsumptio iuris debet per clariores, & plenas probationes iustificari.*

DECISIO CCLXXXV.

Cvm Anna Lontzen Monialis Professa in Monasterio nobilium Virginum B. Marię Vallis Ordinis Sancti Augustini prætenderet per vim, & metum Professionem emisisse supplicauit fel. rec. Vrbano VIII. vt dignaretur committere alicui executori causam nullitatis huiusmodi Professionis, & anno 1641. obtinuit cōmissionem in forma Breuis directam D. Archiepiscopo Treueren. & superiori eiusdem Monasterij cum clausula, *vocatis vocandis & dummodo exponens illam tacitè, vel expressè non ratificauerit, & quinquennium à die quo emissa fuit elapsum non fuerit*, eius *Summ. nu. 2.* Qua commissione præsentata dictis executoribus emanauit sententia declarans Annam non esse audiendam, & Professionem fuisse validam, eodem *Summ. num. 3.* Vnde desuper interposita appellatione, & causa mihi delata, dubitaui ipsa solum informante, An constet de valida Professione, & contra eam affirmatiua
1 capta fuit resolutio. Cum enim in proposito nullitas huius Professionis reducatur ad vim, & metum, vt pretenditur à Parentibus sibi illatum, specificam, & concludentem probationem requirit, *l. 2. ff. de his, quæ . . . conf. sunt, l. interpositas, Cod. de transact. Rota in rec. dec. 463. nu. 3. par. 2. coram Card. Mantic. dec. 142. num. 2. 3. & 4. & coram bo. me. Burat. dec. 628. num. 3. cum seqq.* Quæ quidem specifica, & concludens probatio visa fuit Dominis desumi non posse ex depositionibus Testium per ipsam exami-
2 natorum *Summ. num. 4.* Ideoque pro validitate responderunt cum regulariter professionem liberè, & voluntariè emissam fuisse præsumatur, per ea, quæ in similibus terminis dixit, *Rota d. dec. 628. n. 2. coram bo. me. Buratt.*

Primus enim Testis iuxta primum interrogatorium deposuit se ignorare vtrum Anna coacta fuerit ad ingrediendum Monasterium, & super octano articulo dixit illius Parentes ob quemdam casum lubricum illi mortem minatos fuisse.

Secundus iuxta primum respondit, Matrem producentis ob quamdam causam filiam vti vilissimam seruam Colaphis excepisse, & iuxta 10. retulit causam malæ tractationis delictum fuisse.

Tertius iuxta secundū, & tertiū deposuit producētem post delictum à Parentibus ità malè tractatam fuisse, vt non potuerit offam in pacem comedere, subdens iuxta 12. & 13. quod meritò honesti Parentes ob huiusmodi delicta prolibus delinquentibus indignari queant, & super octauo dixit, se non audiuisse, quod Parentes producenti mortem inferre voluerint, sed quod eam ob commissum delictum verbis, & verberibus malè tractauerint, atq; ita malè tractatam postmodum ad Monasterium coegerint.

Quartus licet iuxta tertium deposuerit se audiuisse à filia antè ingressum Religionis, quod à matre in Monasterium cogebatur, & super 24. quod sibi constaret producentem non libenter in Monasterio fuisse super octauo tamen affirmauit se audiuisse ex relatione Matris, quod bonis verbis illi dixerit ingredien. esse Monasterium, ad Parentum, & propriam infamiam euitandam, & super 15. dixit, Patrem maximum propter delictum commissum dolorem habuisse.

Sextus denique loquitur generaliter, & quamuis iuxta quartū, quintum, & sextum dixerit filiā à matre verbis, & minis ad Monasterium coactam fuisse, & metu Professionem emisisse fatetur, tamen super decimo sexto Patrem dixisse, quod si sciret filiam in Monasterio per metum à matre illatum ingressam esse ipse eam reciperet.

Hinc igitur clarè patet præfatas Testium depositiones non concludere specificam metus probatio-

tionem, circa actum Professionis quia minæ, & verbera fuerunt illata ob graue delictum, ab ipsa
3 commissum; Vndè eum primario, & directè illata non fuerint ad extorquendū consensū vt Monasterium ingrederetur ibique Professionem emitteret licet secundario hoc euenerit, nihilominus metus, ex iodè resultans non dicitur specificè, & principaliter incussus ad illam emittendam, itaut proindè eam irritare non valeat ex deductis per *Sanchez de matrim. lib. 4. disput. 12. nu. 3. & in præcept. decalog. lib. 4. cap. 3. num. 4. & 5. Suarez. de relig. part. 3. lib. 6. cap. 4. num. 7. vers. nam quando Affl. dec. 246. numer. 3. & 4. Vin. dec. 507. num. 19. lib. 3. Mastrill. decis. 140. num. 15. & 16. Sperell. dec. 79. num. 41.* Eoque minus dum
4 prædictæ minæ, & verbera fuerunt iustę cum liceat Parentibus filios delinquentes vulneribus punire, *Ang. in leg. Prætor edixit, §. præterea num. 3. ff. de iniur. Posch. de Patr. Potest. par. 3. cap. 4. nu. 5.* Metus enim
5 iste incussus nunquam irritat Votum, & Professionem, vt probant, *Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 40. dub. 3. sub num 14. vers. Dic autem, & sub nu. 15. vers. Sed verius est Sanchez. in Præcept. decalog. dict. cap. 3. q. 3. n. 21:* Dum itaque ipsa ad effugiendam Parentum indignationem monasterium ingressa fuit, & ibi, *Professionem emisit, vt pacem obtineret, & à continuis vexationibus se liberaret conqueri non potest,* nec metum Parentum allegare, sed hoc tribuere debet propriæ culpæ.

Ac insuper Domini ponderabant, quod præfati
6 Testes quodammodo videntur inter se contrarij, nec aliquam reddunt causam scientię ipsorum depositionis, & alij deponunt de auditu ab ipsamet Anna alij verò de auditu ab alijs, qui asseruerunt ab eadem Anna audiuisse; Vndè nullum constituunt probationis gradum, *l. Testium l. de testib. capit. super litteris eod. tit. Rot. post 2. vol. cons. Farin. dec. 187. n. 2. & in rec. dec. 97. num. 9. part. 8.* Præsertim in hac ma-
7 teria, in qua cum resistat præsumptio iuris clarioris, & plenæ probationis requiruntur, vt dixit, *Rota coram Card. Mant. in supra allegata decis. 142. num. 4.*

Et ita, &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MAXIMIS.

Lunæ 11. Ianuarij 1649.

ARGVMENTVM.

Fideicommisso auito an censeatur à filijs renunciatum per acceptationem Testamenti Paterni, & diuisionē bonorum fideicommissariorum inter eos sequutam, in dubio declarat subsequuta obseruantia cui tamen fideicommisso, si diuidentes non sint vltimi vocati non possunt renunciare in præiudicium aliorum vocatorum, & ex propria persona venientium.

SVMMARIVM.

1 *Transactio facta super certis bonis non trahitur ad alia bona diuersa.*
2 *Filius vocatus ad fideicomissum in Testamento Aui, acceptando testamentum Patris perpecesse censetur renunctasse auito fideicommisso quando dispositio Patris est incompatibilis cum Testamento Aui.*
3 *Dictio taxatiua* Tantum, *non est extensiua seu ampliatiua actus, sed illum limitat, & restringit.*
4 *Hæres grauatus disponens de bonis fideicommissarijs habita relatione ad testamentum fideicommittentis, perindè habetur, ac si omnes substitutiones in priori Testamento ordinatas in eius dispositione de verbo ad verbum expressisset.*
5 *Diuisio simplex bonorum fideicommissi, quoties non agitur de fideicommisso puro, & in diuidentibus terminato, sed de conditionale, & futuro comprehendente illorum descendentes, & successores non inducit illius remissionem, & renunciationem.*
6 *Amplia, quamuis fideicommissum esset reciprocum, & ipsimet diuidentes de illo certam scientiam habuerint.*
7 *Euictionis promissio generaliter facta à diuidentibus non importat renunciationem fideicommissi, nisi alijs vrgentibus clausulis sit munita.*
8 *Actus æquiuocus referri nō debet ad remissionem fideicommissi.*
9 *Fideicommisso nullatenus censetur renunciatum per diuisionem subsequutam etiam quibuscumque clausulis munitam, vbi agitur de diuisione facta ab arbitris quibus non fuit data specialis facultas remittendi fideicommissum.*
10 *Clausula, In executiuis apposita nihil operantur, nec sunt apta immutare, vel alterare naturam actus.*
11 *Ratificatio diuisionis factæ à diuidentibus restringitur ad ea, quæ in Instrumento ratificato validè acta fuerunt non autem extenditur ad alia, quorum respectu arbitri illud celebrantes nullam facultatem habebant, puta ad renunciationem fideicommissi.*
12 *Promissio de nō contraueniendo diuisioni à diuidentibus facta quamuis sit generalis, & ampla, non comprehendit casum fideicommissi futuri, & conditionalis de quo ibidem nulla mentio factu fuit.*
13 *Promissio de non contraueniendo diuisioni, nec etiam ex fideicommisso inter diuidentes sequuta, intelligitur dumtaxat de iure diuidentium, non autem filiorum substitutorum, aliorumq; ex propria persona vocatorum, de quibus indiuisione nulla mentio facta fuit.*
14 *Fideicommissum non censetur renunciatum a diuidentibus cum promissione de habendo ratam, & gratam ad inuicem quoties in ea nulla facta fuit mentio fideicommissi.*
15 *Correspectiuitas tollitur, quando certa causa fuit a contrahentibus expressa.*
16 *Causa diuersa a contrahentibus non specificata, subintelligi nequit nisi concludenter probetur.*
17 *Actus subsequentes dubij præsumuntur gesti ex titulo, & causa præcedenti.*
18 *Fideicommisso non censetur renunciatum per diuisionem, quando postea diuidentes supplicarunt Pōtifici pro eiusdem fideicommissi derogatione.*
19 *Maximè si fideicōmisso fueris derogatum, cum conditione reinuestiendi, & subrogandi pretium ab ipsis diuidentibus acceptata.*
20 *Fideicommisso non censetur renunciatum per diuisionem, ex quo postea diuidentes in impositione census asseruerint emptori bona super quibus imponitur esse libera ab omni fideicōmmisso purificato, & purificando.*
21 *Bona subiecta fideicommisso ascendentis, non extantibus bonis liberis possunt alienari pro restitutione, seu constitutione dotium descendentium.*
22 *Obseruantia quando ex actibus contrarijs redditur æquiuoca, nullius remanet efficacia.*
23 *Transactio, & diuisio inter fideicommissarios sequuta non præiudicat vocatis ex propria persona, & independenter à transigentibus, & diuidentibus.*
24 *Exceptio turbida non attenditur in Iudicio manutentionis, nec impedit immissionem fideicommissario.*
25 *Aditio hæreditatis facta per Tutorem nomine pupilli ad hoc vt sit valida quæ requirantur?*
26 *Minores possunt hæreditatem aditam repudiare,*

post-

Digitized by Google

postquam repertum fuit illam fuisse maximo ære alieno grauatam.

27 *Hæres beneficiatus grauati non impeditur agere ex propria persona, tamquam proprio Iure vocatus ad fideicommissum.*

28 *Hæres quis non efficitur, licet agat contra bona hæreditaria alicuius dum non agit hæreditario nomine, sed alia particulari.*

DECISIO CCLXXXVI.

Coram bo.me. Robusterio 6. Octobris 1573. & 13 Aprilis 1574. resolutum fuerat ex Testamento Dominici non fuisse inductum reciprocum fideicõmissum, vt ex *dec.128.par.1.& 230.par.2.diuers.* sed eodem articulo post Sexagenariam acquiescentiam ad trutinam reuocato 5.*May 1638. coram bo.me. Pirouano* recedendo à decisis responsum fuit constare de fideicommisso reciproco, perpetuo, & absoluto, verum causa pluries repropofita tàm per eumdem bo.me. Pirouanum, quàm à me ob ipsius mortem in eius locum subrogato tandem *die 14.Martij 1642* dictum fuit, placeret concordia, quà tamen non effectuata, dùm imminebat repropositio Domini Iacobus, & litis Consortes exhibuerunt quædam Instrumenta Transactionis, & diuisionis; ac super illis tanquam præiudicialibus petierunt dubium particulare, Vndè super hoc Dominos consului, qui auditis partibus hinc indè mandarunt, quod prius disputaretur, An obstent dicta Instrumenta Transactionis, & diuisionis quoad bona Dominici, quo dubio ter proposito, & maturè discusso, hodiè resolutum fuit instrumenta non obstare.

Transactio enim, quæ inita legitur anno 1566. 8. *Augusti* inter Lelium, Fabium, Pompeum, Carolum, & Ascanium filios Lucæ, filij Dominici, est restricta ad approbationem Testamenti eiusdem Lucę ipsorum Progenitoris quoad certum Prælegatum dumtaxàt relictum Lelio eiusque descendentibus primogenitis, vt claré ostendunt verba illius, ibi, *Cumque intendunt &c. dictum Testamentum, & ordinationem eorum Patris prędicti quoad prælegatum prædictum tantum &c. habere ratum, gratum &c.* & ibi, *Quoad prælegatum prædictum Testamentum, & ordinationem per præfatum q. D.Lucam eorum Patrem factam, ac omnia, & singula in eisdem contenta modo, & forma, prout in eis continetur quoad dictum prælegatum &c. Summ. Marchionis primæ positionis num.3.*
1 Ideoque extendi non potest ad remissionem, & renunciationem fideicommissi Dominici eorum Aui quoad alia bona reperta in hæreditate in dicto prælegato nullatenus compręhensa *l.si de certa vbi DD. C.de transact.Menoch.cons.1099.sub nu.21.vers. Præterea transigentes, & num.22.lib.10. Fusar. cons.39. 65.cum seqq.& cons.48.num.6.* Card.*Mant. decis.245. num.13.Sanct.mem* Greg.*dec.158.num.1.* & Card.*Cauall.dec.172.num 7.*

2 Nec subsistit, quod Testamentum Lucæ contineat
diuersas dispositiones, & incompatibiles cum Te-
stamento Dominici, itàvt proindè illius acceptatio
per necessarium antecedens illius renunciationẽ im-
portet ex Theor.*Bart.cõmuniter recepta in l. qui* Roma
§.duo fratres n.21.vers. vel fuit dictum ff.de verb.oblig.

Quia præter quod huiusmodi acceptatio limita-
ta, & restricta ad prælegatum cum illa dictione ta-
3 xatiua *tantum* non solum non extenditur, sed exclu-
dit penitus omnia alia in eodem Testamento dispo-
sita iuxta naturam dictæ dictionis, vt notat *Bart. in
l.vnic:num:1.ff.si quis ius dicent.non obtemper.* Card:
*in Clem.1.vers.nos igitur de Summ:*Trinit. *& fid.Ca-
thol: Rota in Rom:Saluiani interdicti* 28.Aprilis 1597
*coram bo:me: Litta post Pacif.*de *Saluian: dec:58.nu:4.*
& dictum fuit in *Toletana Canonic: Penitentiariæ 4.
May 1644.coram me §.Idque non solum*, duæ dispo-
sitiones in præfato Testamento leguntur, Altera
scilicet continens dictum prælegatum, & primoge-
turam in bonis proprijs ipsius Lucæ, ibi, *Item quia,
vt Illustrisf. D. Testator notorium esse asseruit post
mortem bon: me: Dominici de Maximis sui Patris de
suis proprijs pecunijs emit Castra &c. diuersaq; melio-
ramenta in reliquis Casalibus &c. fecerit &c. ac nota-
bilem quantitatem pecudum &c. aliorumque animalium
&c. ex suis pariter pecunijs, & industria emerit, &c.
Pro omni, & toto eo, de quo ipse Ill.D.Testator, tàm
ratione acquisitionum, &c. quàm ratione sua legiti-
ma, & alias quomodolibet &c. libere disponere potest,
&c. Iure prælegati reliquit D.Lelio filio suo inter ma-
sculos primogenito &c. & sic successiue de primogenito
in primogenitũ &c.* Et hæc dispositio nihil habet, cõ-
mune, nec aduersatur Testamento Dominici, & tan-
quã de bonis ad eundem Lucã spectantibus à Lelio,
eiusque fratribus acceptata, & approbata videtur
ex eodem Instrumento transactionis. Altera verò
compræhendens vniuersam illius hæreditatem, &
sic etiam omnia bona fideicommissaria eiusdem Do
minici sui Patris, quæ tantum abest, quod sit diuer-
sa, & incompatibilis cum Testamento illius, quin-
imò totaliter est illi conformis, ipsiusque repetitio-
nem importat, ibi, *In omnibus autem alijs bonis &c.
vniuersales hæredes instituit Fabium, &c. eiusdem Te-
statoris filios, & quemlibet eorum æquis portionibus,
quos, & eorum quemlibet etiam præfatum Lelium pri-
mogenitum quoad substitutionem prout asseruit ordina-
tam fuisse per bo:me: Dominicum de Maximis Patrem
Testatoris ad inuicem substituit &c. d.Sum.Marchionis*
4 *nu.2.* Hinc enim vigore huius relationis ad Pater-
num Testamentum idem resultat effectus ac si eisdẽ
verbis in eo descriptis Lucas disposuisset, & quæcũ-
que substitutiones ordinatæ à Dominico repetitæ
censentur in posteriori Testamento Lucę perindè ac
si de verbo ad verbum ibidem expressæ fuissent, *l.
asse toto 77.ff.de hæred.instit.Surd. cons.105. num:38.
Menoch.cons.187. num.34.* cum alijs congestis in *Ro-
mana fideic.de* Maximis 1.*Decembr.* 1634. *coram bon:
me:* Buccabella *§. Dominicus autem 15. Aprilis 1644.
cor: R.P.D.meo Penting.§.si quidem cum casus,& 28.
Ianuary 1647.cor: R.P.D.meo Otthobono §. Ideò cum
Angelus:* Ac consequenter prorsus excluditur præ-
tensa dispositionum diuersitas, & incompatibili-
tas, adeoùt proindè ex acceptatione vnius desumi
non valeat alterius renunciatio.

Diuisio vero celebrata 18. *Augusti* 1567. simpli-
citer facta fuit absque vlla expressa mentione præfa-
ti Testamenti, & dispositionis Dominici *eod.Summ.*
5 *primæ positionis num.*4. Cum enim non agatur de fi-
deicommisso puro, & in diuidentibus terminato, sed
conditionale, & futuro compræhendente illorum
descendentes, & successores, vt firmatur in dicta
decis.coram bo.mem. Pirouano, simplex diuisio illius
6 remissionem, & renunciationem inducit quamuis si
reciprocum, & ipsimet diuidentes de illo certam
scientiam habuerint *l. cum Pater §. hæreditatem il 2.
ff.de legat.2. DD. in l.qui Romæ §. duo fratres ff.de
verb.oblig.Alex.cons.137 sub num 6.vers. sed præmis-
sis non obstantibus cum plurib.seqq.& cons.138.num.5
lib.2.Paris cons.55.num.13.lib.2. Dec.cons.86.sub n.4
vers.sed tamen his non obstantibus Capr. cons.86 num.
16.& 17.Peregr de fideicomm. artic.52. num.18. cum
seqq. Fusar.de substit.quæst.556.num.5.s.m.Greg.decis.
73.num.1.* pluribus alijs adductis firmauit *Rota cor.
bo.me.Buratt.dec.89.num.1.& per tot.repet.in rec.dec.
624.par.2.& dec.395.num.1.& 2.par.3.*

Nec

7 Nec contrarium suadent clausulæ generales ibi-
dem appositæ: Promissio enim de euictione nullius
est efficaciæ, nisi alijs vrgentioribus clausulis sit mu-
nita, vt probant Peregr. *de fideicomm. d. art. 52. nu. 69.*
cum seqq. Fusar. *de substit. d. quæst. 593. num. 62.* Menoch.
*de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 115. num. 12 bo. mem. Bu-
ratt. d. decis. 89. num. 8.* Conuentio verò de soluendis
debitis paternis non fuit habita in consideratione;
Cùm præsertim præsumi possit, quod facta fuerit,
vel intuitu scutorum 2500. quæ vnicuique ipsorum
Lelius soluere promiserat, aut contemplatione alio-
rum bonorum liberorum Lucæ in prælegato, & di-
uisione non comprehensorum consistentium in non-
nullis suppellectilibus, mobilibus præciosis, & a-
nimalibus, vt ex inuentario *Summ. Marchionis diei*
8 *29. Maij numer. 11.* Ideoque tanquam actus saltem
æquiuocus referri non debet ad remissionem dicti fi-
deicommissi, vt ponderauit *Rota coram bo. me.* Buratt.
d. dec. 89. num. 16.

Quæ fortius stringunt in casu nostro, quo agitur
de Diuisione facta ab arbitris; Cum enim in ipso-
9 rum deputatione illis data non fuerit expressa, &
specialis facultas remittendi dictum fideicommis-
sum vtique per subsequutam eorum diuisionem
etiam quibuscumque clausulis munitam nullatenus
censetur remissum, vt probant *Soccin. sen. cons. 251.*
sub num. 18. vers. ex quibus concluditur cum seqq. lib. 2.
Odd. *cons. 49. num. 8.* Caball. *75. num 4. & 5. Fusar. d.
quæst. 593. num.* 153. qui alios plures cumulat *bo. me.
Buratt. d. dec. 89. num. 17.*

Nec obstat, quod Virginia Mater dictorum fra-
trum acceptauerit diuisionem, ei bona ab arbitris
assignata pro ipsis, eorumque hæredibus, & succes-
10 soribus quibuscumque. Quia cum huiusmodi clau-
sula apposita fuerit in exequutiuis non est apta al-
terare, seu immutare naturam huius simplicis diui-
sionis, vt alijs pluribus allegatis respondit *Rot. in ead.
dec. 89. num. 8. cor. bo. me.* Buratt.

Idque etiamsi dicti fratres huiusmodi diuisionem
ratificauerint cum promissione ad inuicem facta de
illam habendo ratam, gratam, & firmam, ac semper,
perpetuò obseruando, & contra non faciendo ali-
qua ratione, titulo, seu causa *Summ. impress. nu.* 7.
11 Ratificatio enim vltra quod non loquitur de præ-
fata diuisione, sed tantummodò de supradicta
transactione restringitur ad ea, quæ in instrumento
ratificato validè acta fuerunt, non autem extendi-
tur ad alia, quorum respectu arbitri illud celebran-
tes nullam facultatem habebant, vt ad propositum
respondent *Soccin. sen. d. cons. 251. num. 21. Mandell.
Alb. cons. 29. num. 16. vers. intelligo id procedere Odd.
d. cons. 49. num. 10. Caball. d. cons. 75. nu. 8.*
12 Præfata verò promissio quamuis generalis, & am-
pla non comprehendit casum fideicommissi futuri,
& conditionalis, de quo ibidem nulla mentio facta
fuit *Rip. in d. l. qui Roma d. §. duo fratres num. 44. Socc.
d. cons. 251. nu. 18. vers. qua conclusio Ruin. d. cons. 137.
sub num. 9. cum seqq. lib. 2. Capr. d. cons. 89. nu. 12. Goz-
zadin. cons. 36. num. 12. vers. 2. dato* cum alijs per *bon.
me* Buratt. *d. dec. 89. num. 4. ac in rec. dec. 549. num. 3.*
13 *par. 1.* Et cum nec in diuisione, nec in acceptatione,
& ratificatione vllibi facta fuerit mentio filiorum
substitutorum. Præfata promissio intelligitur dum-
taxat de iure diuidentium, non autem filiorum, alio-
rumque successorum ex propria persona vocato-
rum, vt in fortioribus terminis dictum in Melevita-
na *Tenutæ 26. Iunij 1645. coram R. P. D.* meo Peutin-
gerio *§. non obstat, quod Angelus circa fin.*

Ponderando præsertim, quod dicti fratres quan-
do in huiusmodi generali promissione comprehen-
dere voluerunt præfatum fideicommissum hoc ex-
pressè declararunt, vt specificè legitur in instrumen-
to transactionis quoad dictum prælegatum, ibi, *Et
quilibet ipsorum ad inuicem, &c. promisit habere ra-
tum &c. et contra non facere, vel venire aliqua ratio-
ne, Iure, modo, titulo sinè causa &c. etiam ratione
Testamenti præfati q. Dominici eorum Aui &c.* Vnde
14 dùm hanc explicitam, & expressam declarationem
non emiserunt in præfata ratificatione diuisionis;
Vtique arguitur in bonis dioisis nullo modo sensisse
præfatum fideicommissum remittere *Argum. Text. in
l. vnic. §. fin. autem C. de caducis. tollend.*

Nec subsistit, quod dicta diuisio fuerit corrrespe-
ctiua ad acceptationem Prælegati.

Quia ex tenore eiusdem transactionis apparet di-
ctam acceptationem factam fuisse pro conseruatio-
ne Domus, & familiæ eorumdem transigentium,
ibi, *intendent dictum testamentum, ordinationemque
eorum Patris prædicti pro conseruatione Domus, & fa-
miliæ ipsorum &c.* Necnon, & proprius, eo quia
Lelius conuenit se soluturum cuilibet ipsorum scuta
2500. ibi, *Versanice idem D. Lelius volens gratitudi-
nem gratitudini compensare &c. sponte &c. promisit,
&c. soluere eisdem, & cuilibet ipsorum scuta 2500.*
15 *moneta &c.* Hinc enim huiusmodi causæ à partibus
expressæ tollunt quamcumque correspectiuitatem
quæ aliundè posset oriri Put. *dec. 479. num. 2. lib. 2. in
correct. Rota in* Rom. *subcollectoriæ 2. Iunij 1645. cor.*
R. P. D. *meo Bichio §. cumitaq; circa fin.* Et diuersa
16 causa à contrahentibus non specificata subintelligi
nequit nisi concludenter probetur, ex deductis in
*Cesenaten. Censuum 3. Iunij 1644. coram R. P. D. meo
Corrado §. accedit etiam.*

Cæterum prædicta certiora redduntur ex obser-
uantia subsequuta: Pompeius enim Senior vnus ex
transigentibus sine filijs existens anno 1572. instituit
hæredes vniuersales alios suos fratres superstites,
sed ipso defuncto dicti fratres *die 10. Iunij 1573.* eius
hæreditatem repudiarunt eo quia bona erant obno-
xia fideicommisso Dominici *d. Summ. Marchionis 29
Maij num. 12.* & postmodum, prima Iulij sequen-
tis declararunt velle retinere bona ab ipso relicta,
quatenus sint subiecta eidem fideicommisso Domi-
nici *Summ. Marchionis vltimæ positionis num 2. & 3.*
Signum euidens, quod per præcedentes transactio-
nem, & diuisionem nullatenus dicto fideicommisso
renunciauerant.

Nec aduersatur, quod *die 13. eiusdem mensis Iu-
lij* ijdem fratres inter se diuiserint bona, quæ alias
ab eodem Pompeio possidebantur *d. Summ. Marchio-
nis primæ positionis num. 5.* Quia cum huiusmodi bo-
na essent fideicommissaria Dominici ipsi verò in
actu dictæ diuisionis non specificauerint, quo no-
mine diuidebant, vtique ad dictam diuisionem de-
uenisse præsumuntur nomine, & titulo fideicommis-
sario iuxtà declarationem paucis diebus ab ipsis
17 præcedenter emissam, cum regulariter actus subse-
quentes dubij præsumantur gesti ex titulo, & causa
præcedenti *Aym. cons. 91. num. 9. cons. 106. nu. 10. cons.
111. num. 18. in fin. & cons. 284. num. 6.* Ac in execu-
tionem antecedentis dispositionis *Surd. dec. 288. num.
33. Caputaq. dec. 226. nu. 2. par. 2.*

Idque clarius comprobatur ex subsequutis dero-
gationibus eiusdem fideicommissi, Carolus enim
alius ex transigentibus anno 1603. supplicauit *f. m.
Clementi VIII.* pro licentia vendendi Casale Cor-
theccię fideicommissarium Dominici, eamque im-
petrauit facta subrogatione eiusdem fideicommissi
Summ. Marchionis num. 6. Anno 1613. alij fratres de
maximis deuenientes ad venditionem Casalis Por-
cha-

Digitized by Google

charecciæ explicitè declararunt suppositum esse eidem fideicommisso, illiusque derogationem desuper obtinuerunt *d. Summ. num.* 3. & denique anno 1617. supplicauerunt *fel. recordat. Paulo V.* pro alia simili derogatione, & licentia ad effectum alienandi Castrum Praticæ eidem pariter fideicommisso obnoxium, quam similiter reportarunt sub eadem conditione subrogandi partem pretij illius pro eius reintegratione *Summ. add. eiusd. Marchionis num.* 4. Hinc
18 igitur clarè excluditur prætensa huius fideicommissi remissio, dùm ex tot actibus, tàm in transigentibus, & diuidentibus, quàm in ipsorum filijs, & successoribus specialis, ac expressa resultat illius existentiæ confessio, vt admissum fuit in *Rom. success. de Comitibus 26. Iunij 1647. coram Reuerendiss. Ter-*
19 *racinen. §. non obstat.* Quas quidem derogationes, & licentias prætendi non potest impetratas fuisse ad cautelam emptorum, dùm hoc in illarum supplicationibus expressum non fuit, & toties impetratæ fuerunt, quoties casus venditionis euenit, & vlterius Pontifices ordinarunt, quod pars pretij subrogaretur in locum prædicti fideicommissi, & inuestita remaneret ad commodum substitutorum ex quo apertè dignoscitur fideicommissum adhuc extare, & derogationes fuisse omninò necessarias, cum alias huiusmodi conditio, nèc à Pontificibus iniuncta, nec à supplicantibus acceptata fuisset.

Indeque non releuant actus pro contraria obseruantia ponderati: Impositiones enim Censuum factæ ab eodem Carolo de anno 1573. & ab Ascanio de anno 1597. super Casalibus Porcharecciæ, & Correcciæ, cum assertione, quod essent libera ab omni fideicommisso purificato, seù purificando *Sum. Iacobi diei 21. Maij num.* 16. non concludunt remis-
20 sionem fideicommissi cum huiusmodi assertiones præsumantur emissæ ad inuitandum emptores dictorum Censuum, qui alias verisimiliter illos non emissent, vt admittitur in eadem *Rom. success. de Comitibus d. §. non obstat.*

Donatio facta à Virginia Columna anno 1558. ad fauorem Lęlij Primogeniti Lucæ *hodierno Summ. Iacobi num.* 11. Est anterior dictis Instrumentis transactionis, & diuisionis, & continet dumtaxàt melioramenta, ac acquisitiones per eam factas in Castris Prælegatis, ideoque nihil habet commune cum bonis fideicommissarijs Dominici, et consequenter inseruire non potest pro obseruantia interpretatiua.

Testamenta Ascanij, & Iulij non aduersantur dispositioni eiusdem Dominici, quinimò vbi de ea faciunt mentionem sunt illius confirmatoria, & repetitiua, vt apparet ex illorum lectura *d. Summ. addit. Marchionis num.* 11. & 12. vbi Iulius asseruit dictum fideicommissum fuisse ab illius filijs confirmatum, & ampliatum.

Venditio denique facta per Lęlium de Domibus in Campo Florę, facta fuit pro soluenda concurrenti quantitate Dotis Victoriæ ipsius filiæ, ideoque non meretur attendi cum pro restitutione, seu constitu-
21 tione dotium descendentium bonis liberis non extantibus alienari possint bona ascendentis licet fideicommisso subiecta iuxtà *vulg. remed. Auth. res qua C. comm. de legat.* nouissimè approbatum in *Anconitana Dotis 9. Decembr. præteriti coram me.*
22 Vndè vel dicti actus penitùs eliduntur ex prædictis, vel saltem prætensa obseruantia ex indè resultans redditur adeo æquiuoca ex actibus contrarijs superiùs ponderatis, vt nullius omninò remaneat efficaciæ *Rot. dec. 249. num. 2. part. 2. diu. dec. 45. nu. 4. par. 1, rec. coram bo. mem. Buratt. decis. 464. sub num. 5. vers. Adeout, & dec. 472, num. 7. in fin. vers. ideoque ex instrumentis*, adeout proindè super ea nullum constitui possit fundamentum.

Denique Domini ponderabant, quod cùm Marchio, & litis Consortes non sint hæredes, nec mediatè, nèc immediatè dictorum fratrum transigen-
23 tium, & diuidentium, sed agant ex propria ipsorum persona, & proprio Iure independenter ab illis tanquam vocati ad dictum fideicommissum Dominici, vt firmatur in decisione huius causæ *coram bo. mem. Pironano.* Præfata instrumenta, aliaque inter illos successiuè celebrata ipsis præiudicare non possunt *l. scia ff. de euict. l. fin. C. eod. Rip. in d. l. qui Roma d. §. duo fratres num. 101. ff. de verb. obligat. Odd. d. conf. 49. nu. 20. & 22. Peregr. d. art. 52. num. 87. & 91. Fusar. d. qu. 593. num. 165. & qu. 597. num. 1. Rot. dec. 597. num. 15. & 16. part. 5. rec. in Bonon. fideicomm. de Boatterijs 8. Aprilis 1644. coram Reuerendiss. Salamant. §. 2. quia quidquid sit in Melenitana Tenuta 26. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Peutingerio §. non obstat, quod Angelus, & in Bonon. fideic. de Rubeis 30. Maij 1646. coram R. P. D. meo Corrado §. demum quoad ratificationes vers. ac proindè.*

Nec subsistit, quod possideant nonnulla bona libera Lęlij, quodque sint hæredes Pompei Iunioris filij, & hæredis eiusdem Lęlij.

Huiusmodi enim possessio non Iustificatur in facto, quia Marchio solum possedit bona Primogenituræ vna cum assertis melioramentis donatis à Virginia Columna d. anno 1558. & ideò huiusmodi
24 prætensio vel penitùs diluitur, vel saltem redditur adeò turbida, vt in hoc Iudicio, & ad effectum, de quo agitur eis obesse non possit, vt responsum fuit in *d. Bonon. fideic. de Boatterijs §. fin. vers. quarè Domini.* Prout nec minus iustificatur ipsos esse hæredes dicti Pompei, licet enim quidem Procurator substitutus à D. Cleria Rebibba ipsorum matre tutrice, & curatrice *die 25. Settembr.* 1610. secluso Marchione, aliorum nomine adiuerit illius hęreditatem *Sum. im-*
25 *press. Iacobi num.* 18. Nihilominùs omisso pro nunc an huiusmodi aditio sit valida tanquam facta contra dispositionem *text. in l. Pupillus si fari ff. de acquir. poss.* scilicet absque illorum licentia, consensu, & interuentu, quia ipse Procurator inuentarium confecerat vbi omnia bona descripserat, quæ ad instantiam eius creditorum vendita fuerint pro tenui sum-
26 ma scut. 180. *d. Summ. addit. n.* 1. & 2. Ideò comperto præfatam hæreditatem esse penitus damnosam tanquam modicæ substantiæ maximo ære alieno grauatam per eandem Tutricem *die 19. Settebr.* 1612. facta fuit illius solemnis repudiatio *Summ. Marchionis die 29. Maij num.* 2. quam minoribus non esse prohibitam probat *text. in l. sicut maior C. de repud. & abstin. hęred.* & in omnem casum vti hæredes Beneficiati non impediuntur agere ex propria persona tanquam proprio Iure vocati ad dictum fideicommissum Dominici, vt dixit *Rota decis. 2. num. 5. post Merlin. de legit.*

Minusuè obstat, quod Marchio egerit pro recuperatione Castri, Rocchæ Siuiæ spectantis ad hæreditatem Lęlij, quia egit in vim particularis Pręlegati, & Primogenituræ, non autem titulo, seù nomine hæreditario, ac proindè ex huiusmodi Iudicio non fuit effectus hæres Lęlij, nec tenetur seruare factum illius, vt dixit *Rot. in Rom. Sodorum 30. Aprilis 1629. coram bo. me. Pironano §. quem facile.* Quin præsertim nihil penitus obtinuerit, sed succubuerit.

Et ita conclusum vtraque parte informante, &c.

CELSONEN. PRÆCEPTORIÆ.

Mercurij 27. Ianuarij 1649.

A R G V M E N T V M.

Arbitrium pro retardanda vlteriori executione tunc io trat, quando exequutio non est iotegraliter consumata, & perfecta, quando Iudex, vel nulliter, vel iniuste processit, & quando executor literarum Apostolicarum dicatur nulliter peocessisse.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium pro retardationa Vlterioris exequutionis non habet locum, quando executio est iam perfecta & integraliter consumata.*

2 *Secus autem si executio non sit perfectè consumpta, & Iudex nulliter vel iniuste processerit. tunc enim supersederi potest, donec iudicetur super negotio principali.*

3 *Executor literarum Apostolicarum, aliquo existente in possessione illum citare debet, alias nulliter, & de facto procedit.*

4 *Beneficia manualia regulariter non cadunt sub reseruatione.*

5 *Arbitrium ad hoc vt intret pro retardatione vlterius executionis, non est opus copulatiue probare nullitatem, & iniustitiam sententia, sed sufficit quod executio non sit integraliter consumpta, & quod Iudex nulliter, vel iniuste processerit.*

D E C I S I O CCLXXXVII.

INtrare arbitrium pro retardatione vlterioris executionis Domini censuerunt, quia licet regulariter,
1 quando executio est iam perfecta, & iotegraliter consumpta, illi locus esse ooo soleat, vt respondit *Rota in rec.dec.493.num.3.par.5.dec.264. num.1. cum seqq.& dec.265.num.1.par.7.coram bo:me: Buratt.dec: 138.nu.1.* Vbi tamen peout hic adhuc peefectè consumpta noo fuit, & Iudex nulliter, vel ioiuste processit arbitrium interponitur ad effectum illam re-
2 tardādi seu supersedendi in vlteriori illius consumatione donec iudicetur super negocio principali. vt distinguendo firmatū fuit in alia Celsonen. *Praeceptoria 14.May 1604.cor.cl:me: Cocc.inter eius impress.dec.177 num.1.& 2.in Rom.administrat.fundaci* 28.Nouembris 1622.*& in* Barbastren.C*anonic.2.Marty* 1635. *coram eodem in rec.dec.21.num 1.par.7.& dec.345. num.15. & 16.par.8.coram bo:me: Buratt.dec.247.nu.3. & per tot.& dec.769.num.1.*

Executionem autem in proposito non fuisse perfectam apparet, ex quo, vt asserimr literæ Apostolicæ per Ioannem impetratæ adhuc non fuerunt executiooi demandatæ super Preceptoria Celsonen. sed solū super Præceptoria Barchinonen. illi annexa.

Iudicem verò illarum scilicet executorem, nulliter processisse probatur, cum citatus ooo fuerit Iacobus, qui in possessione earundem Præceptoriarum vsque, & à *die 1. Settembr.* 1646. reperiebatur
3 eius *Summ. num.1.* Executor enim literarum Apostolicarum aliquo existente io possessione Beneficij controuersi illum citare debet, alias nulliter, & de facto procedit *copie. licet Episcopus de prabend. in 6. l. fin. C. si per vim vel al. mod. l. de vnoquoque ff. de re iudic. Calderin. cons. 9. de dilat. Rot. dec. 187. num. 1. par. 3. dec. 507. num. 3. par. 4. & dec 488. num. 3. par. 5. rec. cor. Rcu. Vrgell. dec. 220. num. 4. & in* Colonien. *Prapositura 1. Iuly prateriti coram R.P.D. meo Meltio §. nullitas autem.*

Addebatur insuper ab informantibus eundem executorem iniustè processisse ex quo Ioannes non probauit Præceptoriam, de qua agitur esse reseruatam, prout S.D.N. exposuit, dictam q. probationem eo magis fuisse necessariam subdebatur, quia io hoc Sacro Tribunali alias decisum fuerat istas Præceptorias esse manuales, vt ex *dec. 422. num. 2. par. 1. diuers. penes Marches. de* Comm. *par. 2. fol. mihi 63. post nu. 2. vers. & propterea coram cl. me: Coccino decis. 259. per tot. & dec. 296 num. 1. & 2.* Beneficia enim manua-
4 lia regularites non cadunt sub reseruatione, vt dictum fuit in eadem *dec. 296. d. num. 2. coram Coccino, in* Bergomen. *Capellania* 18. *May* 1629. *coram bo: me: Merlino in rec. dec. 290. num. 5. par. 5. & in Casaraugustana Cameraria 9. Decembr. 1633. cor. bo: me: Pirouano, qua est dec. 245. nu. 3. 4. & 10. par. 6. rec.*

Verùm super huiusmodi iniustitia Domini pro nunc nihil firmare voluerunt, quia ad effectum, vt in-
5 trer supradictum arbitrium non est opus copulatiuè probare oullitatem, & Iniustitiam sententiæ, sed sufficit, quod executio non sit integraliter consumpta, quodque Iudex nulliter vel iniustè processerit, vt respondit *Rot. d. dec. 21. nu. 1. par. 7. & d. dec. 435. num. 15. & 16. par. 8. rec. & cor. bo: me: Coccino d. dec. 177. nu. 1. in princ. allegatis.*

Et ita vnica tantum, &c.

ROMANA SEV ALBANEN. DIVISIONIS.

Luna 1. Febr. 1649.

A R G V M E N T V M.

Diuisio facta per Peritos dum habetur pro valida, & iusta nec impugnatur in totum non potest ab altero ex diuideotibus io parte acceptari, & in parte recusaei, maximè quando pars quæ recusatur est correspectiua ad ceteras portiones, nec est separata ab ipsa diuisione, nec adiecta post perfectum contractum, & quando clausula *Actum*, indicet consumationem actus, & perfectionem contractus, & quaodo non.

S V M M A R I V M.

1 *Diuisio per Peritos facta dum pro valida, & iusta fuit à diuidentibus acceptata, non potest alter ex eis illam prò parte impugnare, sed in totum acceptare tenetur.*

2 *Diuisio quando est valida, & iusta, & fuit à diuidentibus acceptata, debet in omnibus substineri.*

3 *Contractus, licet plura contineat dum omnia in eodem instrumento coram eodem Notario, & Testibus facta fuerunt vnicus dumtaxat reputatur, tot diuersisque partibus compositus.*

4 *Duo instrumenta si eadem die, eo loco, & coram eisdem Testibus, & Notario fuerint confecta, videtur vnum alteri inesse, & pro vnico Instrumento reputantur.*

5 *Clausula* Actum, *apposita in instrumento regulariter indicat consumationem Actus, & perfectionem contractus.*

6 *Declara hoc procedere, quando huiusmodi clausula fuit apposita in fine ipsius contractus, & Instrumenti.*

7 *Secus autem quando fuit apposita in principio, vel in medio Instrumenti, tunc enim nullatenus importare potest perfectionem contractus.*

8 *Subscriptio contrahentium indicat tunc solum fuisse perfectum, & terminatum contractum non autem antea, licet adesset clausula* Actum.

9 *Continuatio, & successiuitas eiusdem negocij manifeste indicat contrahentes non habuisse prius contractum pro perfecto, sed omnia incontinenti facta fuisse.*

10 *Periti non possunt in diuisione post adiudicatas vnicuique suas portiones, seruitutem imponere.*

11 *Declara hoc procedere quando seruitus imponitur ex interuallo, secus si incontinenti, & in ipsa diuisione.*

12 *Periti possunt in diuisione in ipso actu repartitionis seruitutem imponere,*

13 *Declaratio facta à contrahentibus, quod bona sint libe-*

Digitized by Google

libera, & exempta regulariter debet intelligi de libertate alterius oneris, quam expressi.

14 *Correctio non est in continenti inducenda.*

15 *Contractus illi dicuntur correspectiui quorum vnum sine alio partes non fecissent.*

16 *Contractus plures, distincti, & separati, ac inter se non correspectiui possunt contineri in eodem Instrumento.*

17 *Contractus plures in eodem Instrumenta contenti, tunc sunt ad inuicem independentes, & non correspectiui, quando vnus non venit ad determinationem alterius.*

18 *Secus autem e conuersa.*

DECISIO CCLXXXVIII.

SEquuta Diuisione anno 1645. Casalium, de quibus
agitur, iuxtà votum traditum per *bo: me: Pirouanum*, à Consulibus Artis Agrariæ, & Peritis desuper electis illaque à partibus acceptata, quia tamen
D. Dux Cæsarinus prætendens se grauatum in ea
parte, qua reseruatus legitur DD. de Caffarellis antiquus transitus per medium Tenutæ nuncupatæ
Piancimino ab ipsa appellationem interposuit, ideò
delata mihi causa per signaturam SS. dubitaui An
decisio substineatur, & substineri etiam quo ad reseruationem dicti transitus Domini existimarunt,
cum enim eius validitas à neutra partium contro-
1 uertatur, sed ab õnibus pro iuxta, & valida acceptata
fuerit, non potest hodie D. Dux Cæsarinus illam
pro parte, quoad dictam scilicet reseruationem impugnare, sed in totum acceptare tenetur, *l. nam absurdum ff. de bon. libert. l. si ita stipulatio in fin. ff. de*
2 *oper. libert.* Ac proindè secundum illius validitatẽ,
& predictam acceptationem Diuisio in omnibus debet substineri *ad text. in l. Pomponius scribit ff. de negoc. gest.*

Dictam autem reseruationem esse partem huius Diuisionis apparet ex lectura, & contenta ipsius instrumenti, cum apposita fuerit immediate post mensurationem, & positos confines, ac post assignatam vnicuique ratam suæ portionis in vnaquaque Tenuta contingentem, ibi, *Et quia in Tenuta Piancimini adest via, seù Viale per quam, seu quod itur ad Tenutam Castagnola, reseruarunt dictis* DD. de *Caffarellis transitum, seu Ius transeundi per illam, seu illud &c. & versauice* DD. de *Caffarellis teneantur prestare patientiam, & dare transitum belluis affidatis in portianibus* Gogna *dicti* D. *Ducis Cæsarini ad effectum abbeuerandi in piscina magna &c.*

3 Hinc enim dum ea omnia in eodem instrumento
coram eodem Notario, & Testibus facta fuerunt huiusmodi mutua hinc inde reseruatio pars ipsius Diuisionis, & ex omnibus vnicus dumtaxat contractus
reputatur tot, diuersisque partibus compositus *l. Iuris gentium §. quinimò ff. de pact. l. lecta ff si cert. pet.* Bald. *in l. sempronius* 48 *ff. de leg. 2.* *Tiraq. in l. si vnquam verb. Donatione largitus num.* 117. *Cod. de reuoc. donat. Natt. cons.* 115. *num.* 2. inquiens in fortioribus
4 terminis, quod si duo Instrumenta eadem die, &
loco, & coram eisdem Notario, & Testibus fuerint
confecta, videantur vnum alteri inesse, & perinde
habeantur ac si vnico Instrumento peracta fuissent,
sequitur *Surd. cons.* 551. *num.* 10. *idemque firmatum fuit in Rom. pecun.* 17. *Martij* 1645. *cor. R. P. D. mea Corrado, §. quia cum vtraq;*

Nec obstat, quod post diuisam, & vnicuique assignatam suam portionem in Tenuta *della Gagna*, &
ante prædictam reseruationem apposita fuerit clau-
5 sula *Actum*, quæ regulariter indicat consumationem
actus, & contractus perfectionem ex *Thear. Bald. in Auth. quod sine num. 1. vers. Et ideò Tabelliones C. de*
testam. Rot. dec. 714. *num.* 1. *par.* 1. & *dec.* 628. *nu.* 3. *par,*
6 *2. rec.* Quia conclusio procedit, quando apposita fuit
in fine ipsius contractus, & instrumento, vt declarauit *Natt. in addit. ad Alex. cons.* 14. *lit.* S. *Purpurat. cons.* 581. *num.* 6 *Surd. cons.* 581. *nu.* 22. *Sim. de Prat. de interpret. vlt. volunt. lib.* 2. *interpret.* 1. *dubit.* 2. *sol.* 2. *n.* 34. *Mart. de claus. claus.* 4. *nu.* 3. Secus autem vbi pro-
vt hic apposita legitur in principio, vel in medio.
7 Hoc enim casu, quia post eam deuentum fuisse apparet ad vlteriorem diuisionem, & terminationem
actus iam incæpti nullatenus importare potest perfectionem contractus, vt bene ad propositum respondet *Paris. cons.* 27. *num.* 17. *lib.* 2. *Rolan. à Vall. cons.* 32. *num.* 33. *vers.* & *ratio est vol.* 2. *Mart. d. claus.* 4. *d. num.* 3. *vers. Secus si in princ. Rot. d. dec.* 628. *nu.* 5. *part.* 2. *recent.* Sed potius videtur posita ad designandum dumtaxat locum vbi fiebant singulæ assignationes, & confinium appositiones, quia cum ob Casalium diuersitatem, & distantias in quinque corporibus consistentium diuisio vnica sessione, & vnica die expleri non potuerit, ideò ad ostendendum distinctè loca diuisa, distinctè pariter dictam clausulam appositam fuisse dicendum est, vt commode dignosci posset locorum diuersitas, & Tenutarum ibidem comprehensarum situatio.

Eoque fortius quia post huiusmodi clausulam Cõsules, & Periti diuidentes in recompensam bonitatis portionis obuentæ D. Duci Cæsarino assignarũt Dominis de Caffarellis rubra 23. in Tenuta nuncupata la Castagnola, & subsequenter deuenerunt ad dictam reseruationem vnde multò magis excluditur quod diuisio anteà fuisset perfecta, & sicuti non attenta dicta præcedenti clausula à partibus non controuertitur huiusmodi recompensationem esse comprehensam in dicta diuisione tanquam partem illius, ità pariter controuerti non potest præfatam reseruationem inde subsequentem esse eiusdem naturæ, & qualitatis, ac ibidem omninò comprehendi.

Comprobantur prædicta ex noua clausula *Actum* apposita post dictam reseruationem cum subsequuta subscriptione eorundem Consulum Peritorum, & Assessoris, licet enim diuidentes incipiendo à Prędio Gognæ singula prædia diuiserint. Diuisionem
tamen non subscripserunt nisi post omnium corpo-
8 rum partitionem, & dictam reseruationem. Hinc
igitur huiusmodi subscriptio verè denotat actus perfectionem, & complementum contractus, atque exinde arguitur tunc solum, & non anteà perfectam fuisse diuisionem adnot. per *DD. in leg. Contractus C. de fid. Instr.*

Idque clariùs conuincit successiua continuatio negotij absque alia diuersione ad actus extrinsecos, A
principio enim cæptę Diuisionis vsque ad vltimam
subscriptionem semper continuatum fuit idem negocium per verba successiua, ibi, *Et prosequenda terminationem*, ibi, & *prosequenda diuisionem*, ibi, *suc-*
9 *cessiuè prosequendo diuisionem*, & similia. Hæc enim
successiuitas, & continuatio sine aliqua diuersione
vsque ad prædictam reseruationem manifeste indicat
nec diuidentes, nec Consules habuisse peius contractum pro perfecto, sed omnia in continenti facta
fuisse, vt aduertit *Alex. in l. in bonæ fidei* 13. *sub n.* 12. *vers. Sed in dubio, C. de pact. Gabr. cons.* 65. *nu.* 3. *lib.* 1. *Card Mant. de tacit. lib.* 3. *tit.* 13. *nu.* 47.

10 Nec obstat, quod Periti post adiudicatas vnicuique suas portiones non potuerint imponere seruitutem per *text. in l. Item Lab.* 23. *ff. fam. ercisc.* Proce-
11 dit enim quando seruitus imponitur ex interuallo,
vt explicat *gloss. ibidem verb. adiudicando vers. et dic.*

ſecus autem vbi prout hic apposita fuit in continen-
12 ti, & in ipſa repartitione, tunc enim ſeruitutem imponi poſſe probat idem text. ibi, *Sed etiam cum ad iudicauerit poterit imponere aliquam ſeruitutem, vt alij alium ſeruum faciat, &c.* idemque tradit, *Alberic. ibidem num. 1. verſ. dic ſecundum.*

Nihilque refert, quod diuidentes declarauerint portiones aſſignatas debere eſſe liberas, & exemptas, quia propter, quod intellexerunt de liberate, & exemptione a conſortio condominorum, vt literaliter patet, ibi, *Mandarunt eſſe liberam, diuiſam, & exemptam, & pro diuiſa haberi, & teneri voluerunt à portionibus, & ratis ſpectan. ad dict. D. Ducem Cæſarinum, &c.* non autem de libertate ſeruitutis, quam
13 ſtatim reſeruarunt, Regulare eſt huiuſmodi declarationes intelligi de libertate alterius oneris, quam
14 expreſſe, ne in continenti inducatur correctio *vulg. Iurib.*

Et in hanc ſententiã eo libentius inclinarunt Domini, quia ex tota facti ſerie apparet huiuſmodi mutuam reſeruationem fuiſſe correſpectiuam omnibus alijs in diuiſione appoſitis vt præ ceteris indicat proteſtatio facta à DD. de Caſtarellis, quod abſque dicta reſeruatione nolebant diuiſionem acceptare, vt deponit primus Teſtis eorum *Summ. num. 3.*
15 correſpectiui enim dicuntur illi contractus, quorum vnum ſine alio partes non feciſſent, vt pluribus relatis probat *Gratian dec. 85. ſub num. 20. verſ. imo cor-*
16 *reſpectiui.* Proindeque non applicatur, quod in eodem inſtrumento contineri poſſint plures contractus diſtincti, & ſeparati, ac inter ſe non correſpectiui ex deductis *in Romana Cambij, ſeu pecuniaria 22. Iunij 1639. coram Reuerendiſs. D. meo Decano, & in Romano, ſeu Veliterna reſtitutionis in integrum 17. Decembr. 164 . coram R. P. D. meo* Bichio, quia, vt ex-
17 dem deciſiones optimè declarant tunc contractus in eodem inſtrumento contenti ſunt ad inuicem independentes, & non correſpectiui, quando vnus non
18 venit ad determinationem alterius, ſecus autem e conuerſo. In caſu autem noſtro reſeruatio tranſitus venit ad determinationem ipſius diuiſionis ad quam alias non deueniſſet, ac propterea neceſſario dicitur correſpectiua cum diuiſio ab ipſa penitus dependeret ex iuribus ſupra allegatis.

Et ita reſolutum vtraque &c.

ROMANA, SEV VELITERNA PECVNIARIA.

Luna prima Februarij 1649.

ARGVMENTVM.

Solutio pecuniarum facta nulla expreſſa cauſa ſoluendi deficientibus coniecturis donationem ſuadentibus referri debet ad titulum, & cauſam mutui, proindeque recipiens tenetur ad ſolutionem, & reſtitutionem exacti, & quomodo probetur ſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Solutio referri debet ad titulum, et cauſam mutui quoties nulla cauſa ſoluendi fuit expreſſa.*

2 *Libri publici* Montis *Pietatis ſufficienter probant pro tertio contra tertium.*

3 Exigens *pecunias à ſoluente nulla expreſſa cauſa ſolutionis, & exactionis cenſetur exigere ex cauſa mutui, & per conſequens tenetur ad illarum reſtitutionem.*

4 *Præſcriptio legalis reſpectu crediti non poteſt conſiderari vbi non adeſt curſus 30. annorum.*

5 *Præſcriptio ſtatutaria licet inchoata cum defuncto nihilominus non currit ſed dormit contra pupillum eius hæredem pupillari ætate durante.*

6 *Diuerſitas contractuum, & obligationum arguitur ex diuerſitate temporis, cauſæ quantitatis, & perſonarum.*

DECISIO CCLXXXIX.

Conuento Alcide Torratio à fratribus de Philippis coram A.C. ad ſolutionem, & reſtitutionem ſcutorum 920. quæ q. Franciſcus eorum Pater mediante ordine directo Miniſtris Sacri Montis Pietatis Vrbis illi perſoluerat ijdem fratres ſententiam fauorabilem reportarunt; Vnde in gradu appellationis quæſitum fuit coram me, An Alcides teneatur ad reſtitutionem prælatorum ſcutorum 920. & affirmatiuè Domini reſoluerunt. Quia cum dicta perſolutio facta fuerit nulla expreſſa cauſa ſoluendi, ibi, *Molt' Illuſtri Signori Prouiſori del Sacro Monte della Pietà di Roma piacerà alle Signorie loro di pagare al Signor Alcide Torratio ſcudi 920. di moneta, che con ſua riceuuta ſaranno ben pagati, &c.* Et dictus Alcides eandem quantitatem pariter exegerit ſimpliciter abſque aliqua cauſæ expreſſione, ibi: *Io Alcide Tarratij hò riceuuto li ſudetti ſcudi 920. moneta, Summ. num. 3.* Deficientibus peculiaribus coniecturis donationem ſuadentibus, ac ponderata con-
1 ſiderabili ſumma, & perſonarum qualitate. Præfata ſolutio referri debet ad titulum, & cauſam mutui *ex doctr. gloſs. in l. cum quid verſ. pro cauto, verſ. ſed quid ſi eui dixero, ff. de reb. credit. ſi cert. pet. Alex. conſ. 37. num. 8. lib. 3. Roman. conſ. 238. num. 3. et conſ. 290. numer. 6. Cardin. Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 5. num. 8. Rota Ianuen. dec. 72. num. 2. idemq. admiſit Rota in Romana ſcutorum 4000. 4. Iulij 1635. coram bon. mem. Merlino in recent. deciſ. 69. num. 1. cum ſeqq. part. 7. & nouiſſimè in Romana pecuniaria 18. Martij 1647. coram R. P. D. meo Royas in princ.* Adeovt proindè cū controuerti non poſſit veritas exactionis tamquam
2 concludenter iuſtificata ex partita fideliter extracta ex libris publicis Depoſitariæ eiuſdem Montis Pietatis *dict. num. 3.* quæ ſufficienter probat pro Tertio contra Tertium, *vt in puncto dictum fuit in Romana, ſeu Nepeſina tutelæ 4. Iulij 1642 coram me, §. nec dubitari poteſt verſ. Præſertim ex publicis poſt Zacch. oblig. Cam. ſect. vlt. impreſſ. dec. 251. n. 5.* In neceſſa-
3 riā cōſequentiā Alcides tenetur ad illorū reſtitionē, vt eſt *tex. apertus in d. l. cū quid ff. de reb. cred. ſi cer. pet.*

Nec obeſſe poterit præſcriptionis exceptio, le-
4 galis enim conſiderari non poteſt dum ab ann. *1629* quo facta fuit enumeratio non adeſt curſus 30. annorum requiſitus per *text. in l. ſicut, & in leg. cum notiſſimi, C. de præſcript. 30. vel 40 annorum*, ſtatutaria verò ſexdecim annorum nequit allegari, dum completa non fuit in vita Franciſci Creditoris, nam à dicto anno 1629. vſque ad eius obitum ſequutum 27. Aprilis *1636. d. Summ. num. 5.* Effluxerunt tantūmodo ſex anni. Deindè verò compleri non potuit, cum illi ſucceſſerit Ioſeph Felix eius filius tunc pupillus, vt apparet ex fide Baptiſmatis, *eodem. Summ.*
5 *num. 6.* Huiuſmodi enim ſtatutaria præſcriptio, licet inchoata cum defuncto nihilominus non currit, ſed dormit contra pupillum eius hæredem pupillari ætate durante, *Bald. de præſcript. part. 1. poſt princip. caſ. 93. num. 3. ante fin.* Mareſcott. *var. reſol. lib. 2. c. 67. ſub numer. 24. verſ. ſed quamuis Rota diuerſ. dec. 298. num. 1. 2. & 3. part. 4. cum alijs alleg. per Add. ad Buratt. dec. 410. num. 16. & 17. & dec. 774. lit. A.*

Minuſue obſtaret, quod cum ipſemet Franciſcus deinde emerit ab Eleuterio Alcidis fratre quemdam Cenſum pretio ſcutorum mille allegari poſſit dictarum pecuniarum reſtitutio mediante comprehenſione ſimilis quantitatis in dicto Cenſu.

Quia cum huiuſmodi partitarum ſolutiones ema-
6 nauerint diuerſis temporibus ex diuerſa cauſa pro d.-

Google

diuersa qu antitate,& intee diuersas personas, inde arguitur diuersitas etiam conteactum,& obligationum, vt alijs adductis probant, *Ias.cons.282.poriter per tot.Sard.cons.80.nu.9.cam seqq.Menoch. de arbier. cas.213.num.11.19.& 22.* Ae proindè præsumi non potest vnam quantitatem fuisse compeehensam in altera, vt concludunt omnes præfati DD.

Et ita vnica tantum,&c.

SAGONEN. IVRISPRÆSENTANDI.

Ven. 26. February 1649.

A R G V M E N T V M.

Contra Episcopum non parentem mandato Rotali conceditue interdictum ab ingressu Ecclesiæ. contra alios autẽ inobedientes declaratoria relaxatur,& ex quibus actibus resultet positiua inobedientia, & an adhunc effectum sufficiat contra Episcopum intimationem fuisse exequutam absque Testibus adhibitis in actu præsentationis.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus non præstaas obedientiam mandato Rotali punitur cum relaxatiane interdicti ab ingressu Ecclesia.*

2 *Declaratoria relaxatar contra contumaces, & noa parentes mandato Rotali, vt inobedientia calpam attentius agnoscentes, hamili paritione protinus maadari festineat.*

3 *Actus patientiæ, & paritioni contrarius probat positiuam inobedientiam.*

4 *Scientia, et natitia contrauenientium maadatis Rotalibus, supplet quemlibet defectum legitimæ intimatianis.*

DECISIO CCXC.

EXpedito mandato de manutenendo ad fauorem Io.Baptistæ, & aliorum de Sabellis in quasi possessione præsentandi Capellanum ad nutum amouibilem pro seruitio Capellæ, de qua agitur, illoque cum comminatione censurarũ personalitee præsentato Episcopo Sagonen. & Presbytero Ioanni Andeeæ per ipsum in Capellanum deputato *Sammario infarmantium, num.1.& 2.* Dum post illius reproductionem in actis Notarij causæ factam, & seruatos quatuor terminos ad parendum de stylo seruari solitos neutes ipsorum debitam paritionem
1 ostendit, existimarunt Domini contra Episcopum conceden. esse interdictum ab ingressu Ecclesiæ iuxta magistralem *decisianem Oueten. iarisdictionis 25. Iuny 1629. coram bo.me.Card.Vbaldo in rec.dec.735. num.1.& per tat. par.8. & in Gandunea. exemptionis 22.Iany 1648.coram R.P.D.mea Celso, §.fin.* Et cõ-
2 tra Presbyterum Io.Andream eelaxandam declaearociam, vt inobedientiæ culpam attentius agnoscentes humili paritione protinus emendari festinent, vt ad cohercendos huiusmodi contumaces, quotidiè practicatue in hoc Sac.Tribunali, & signantee antiquioribus omissis in *Iaueaacen.ce Melfiten.boaorum, ac Toletaaa matrimony prima Ialy 1647. coram R.P.D.meo Corrado in Taurinea Parochialis 22.May 1648.& d Gaadanen. exemptionis caram R.P.D. meo Celso ia Amparien.sea Ciaitasen.electionis Vicary 22 Iany eiusdem anni corum R.P.D. Meltio, et in Romana sea Albingbanea. bonorum prima Ialy preteriti coram me.*

Quinimò elatè constat de actibus obedientiæ contrarijs, Episcopus enim excitauit familiam suam contra Nuncium ipsi mandatum Rotale præsentantem. Et ad impedien. præsentationem, quam dicti de Sabellis intendebant facere in personã Presbyteri Dauid, illum carceraeo fecit *d.Summ.au.3.* & 4. Capellanus verò Io. Andreas continuauit seruitiũ Capellę, celebrando ibi *Missat, aliosque actut perageado ia spretum eiusdem mandati, d. num.4.* Hinc e-
3 nim positiuè probatio illorum inobedientiæ, dum vterque actus patientiæ,& paritioni contrarius peregit, vt bene ad propositum ponderatum fuit in *d.Oueten. iurisdictioais, num.5.6.&* 7. ac in similibus terminis *in dict. Toletana matrimony,* Taurinen. *Parochialis,* Gandauen. *exemptionis, ac Romana, seu Albinghen. bonorum.*

Ideoque parum eeleuaret, si allegaretur defectus Testium, qui ex eelatione non apparent adhibiti in actu d. præsentationis, prout requiritur.

Quia ex dictis actibus euidentee conuincitur mã-
4 dati Rotalis præsentatio, & illius præcedens intimatio comprobatur, cum exinde resultet inexcusabilis scientia,& notitia contrauenientium, quę supplet quemlibet defectum legitimæ intimationis, vt in terminis responsum fuit alijs plenè relatis in *Cæsaraagustana distributionum, seu atteatatorum 25. May 1646.coram me, §. quia cum agatur vers. Et quidem optima ratiane in d. Toletana matrimoaij, §. penultimo, vers. sufficit ad conuincendum, & in Iuaenacen. sea* Melfiten. *bonorum prima Iuly preterits coram Rea.P.D.meo* Corrado, *§.fin.* & detestabiliorem demostrat contumaciam iuxta not. *in cap. 2. de dol. & contum.in 6. vt responsum fuit in* Taletana *Canonicatus 18.Iuay 1646.coram R.P.D.meo Otthobono, §.imo quod prius est, & ia d.Iuaenacen. seu* Melfiten. *bonorum ia fine.*

Et ità resolutum. Informantibus tantum illis de Sabellis pee Contradictas, &c.

FIRMANA CODICILLORVM.

Luna prima Martij 1649.

A R G V M E N T V M.

Ex quibus appareat legatum vsusfructus relictum vxoei non esse relictum ad sola alimenta, sed integrè deberi etium existenti filio, & ipsa vxor dicatur impleuisse conditiones appositas.

S V M M A R I V M.

1 *Non dicitur Procurator qai oaus sibi demandatum non acceptae.*

2 *Vsusfructus relictus vxari existentibus filys restringitar ad alimenta.*

3 *Fallit quando aliter constat de intantione Testatoris volentis plenum vsumfructum vxori legare.*

4 *Quanda maarfestè apparet Testatorem ampliare voluisse relictum alias ia solis alimentis vxoris destinatum.*

5 *Verba generalia omnia, & singula, & vniuersa designant integrum vsumfructum non sola alimenta.*

6 *A consecutione legati conditionalis excladitur qui conditionem non implee.*

7 *Dos a patre profecta solata matrimonio per mortem viri ad patrem reaertitar etiam superexistentibus filys.*

8 *Procurator ad lites non potest recedere à declaratione facta à principali, & illi praiadicare.*

9 *Legitima statim mortuo patre, à singulis carporibus hereditarys separatur ipso iure.*

10 *Nec comprehenditur sub vsufructu vniuersali vxari relicta.*

11 *Verba sententiæ intelliguntur proat de iure, & ab eo iaterpretantur.*

12 *Vsufructuarius teaetur præstare cautianem de vteado, & fruendo arbitrio boni viri.*

13 *Stante tamen lite non tenetur aate rem iudicatam, & actualem vsusfructus, consequutionem cautionem offerre.*

14 *Et satis est quod per sententiam ad eius præstationẽ adstringatur.*

15 Vsus-

15 *Vsusfructus relictus sub conditione cohabitandi cũ filio mortuo extinguitur.*

16 *Magis communis opinio est contraria, quia censetur reliquisse contemplatione ipsius vxoris.*

17 *Et quando vsusfructus relictus legitur pro toto tempore vitæ ipsius legatariæ.*

18 *Et quando non vlterius prouidet Testator non extinguitur legatum per mortem hæredis, sed durat in vita legatariæ.*

DECISIO CCXCI.

DVm hodiè coram me quæreretur, An sententia Rotalis esset confirmanda, vel infirmanda, non impugnabatur amplius subsistentia Codicillorum, sed tota disceptatio reducta fuit ad alia obiecta, tam in præteritis, quam in hodierna propositione nouiter excitata, quibus tamen non obstantibus pro illius confirmatione Domini responderunt.

Nullitas enim iterum opposita, ex quo sententia Reuerendissimi Domini Terracinen. lata fuit per contradictas ob mortem Iacobi Francisci Vincæ Procuratoris, cum tamen in actis constaret de mãdato procuræ Sinibaldi, qui proindè citandus erat remouetur penitus ex responsionibus datis in *decisione edita 25. May 1648. coram R.P.D. meo Otthobono, & signanter*, quia non fuit processum dumtaxat per contradictas, sed etiã citato Valerio, cuius mandatum, siue expressum, siue præsumptum iustificatur iam ex Chirographo substitutionis, *Summ. Dianę, num. 1.* quam ex coniecturis, & præsumptionibus in eadem decisione deductis; Nec opus erat vlteriori citatione contra eundem Sinibaldum, quia esto etiam, quod in actis constaret de eius mandato non
1 constabat tamen de illius acceptatione omninò ad hunc effectum necessaria, cum quis Procurator non dicatur, nisi onus sibi demandatum acceptet iuxta *text. in l. 2. ff. de procurat. cap. is, qui eod. tit. in 6. Caputaq. decis. 319. num. 2. p. 1.*

Prætensam verò iniustitiam ex pluribus desumptam dixerunt Domini funditus eneruari singula discutiendo.

Primo enim non obstat, quod Dianę concedatur vsusfructus integræ hæreditatis eius viri, cum tamẽ superexistente Philippo communi filio alimenta
2 dumtaxat consequi deberet ex quo vsusfructus existentibus filijs restringatur ad alimenta iuxta consuetudinem *Bulg. relat. per gloss. in auth. hoc locum verb. derogari versic. Sed secundum nupt. commun. receptam.*

Quia ab huiusmodi consuetudine receditur, quo-
3 ties alia colligitur Testatoris intentio volentis plenum vsumfructum non autem sola alimenta vxori relinquere, vt trad. Doct. relati *in decis. 241. num. 13. part. 5. recent. & in d. decis. coram R.P. D. meo Otthubono, §. minusque releuat.* Hic autem præ cæteris illam ostendit discretiuus modus loquendi, nam Frãciscus Maria in præcedenti Testamento nonnullos menses antea condito, dum volebat illam prouidere de solis alimentis, disposuit per hæc verba, ibi, *Et dargli quel tanto che gli sarà bisogno per vitto, & vestito per lei, & detto mio figliolo.* In codicillis autem non se restrinsit ad victum, & vistitum, sed verbis vniuersalibus loquutus fuit, ibi, *reliquit esse voluit, & fieri mandauit d. D. Dianam eius vxorem, Dominam, Madonnam, & vsufructuariam omnium, & singulorum bonorum, ac vniuersa hæreditatis ipsius, &c.*
4 Hinc igitur claré liquet huiusmodi relictum non restringi ad sola alimenta, sed intelligi de integro, & plenario vsufructu, cum manifestè appareat Testatorem illud ampliare voluisse, vt in puncto tradit, *Rimin. sen. cons. 456. num. 12. Bero. cons. 34. num. 5. lib. 2 Card. Mant. de coniect. lib. 9. tit. 7. num. 25. in fin. vers. verum enim verò, Menoch. de præsump. lib. 4. præsump. 139. num. 44. aliyque congesti in d. decis. d. §. minusque releuat vers. tum etiam quia.* Ponderando præsertim generalitatem illam omnium, & singulorum
5 bonorum ac vniuersæ hæreditatis, quę non patitur restrictitionem ad alimenta, sed integrum, & plenarium vsumfructum designat, vt post *Bald. in l. fin. C. de indict. viduit. tradit Socein. sen. cons. 1. num. 11. vers. vnde primo facit*, quem sequuntur *Gabr. de vsufruct. conclus. 2. numer. 50. & Card. Mant. d. tit. 7. num. 32.*

Idque etiam si restringendo relictum codicillare ad sola alimenta nihilominus ipsa vxor maiorem vtilitatem consequi videatur, quam consequeretur vigore Testamenti, cum ex forma istius teneretur conferre fructus dotales, ac alimenta recipere è manibus hæredis, & tamen vigore Codicillorum, nec teneretur ad onus conferendi dictos fructus dotales, ac alimenta consequi poterat propria auctoritate cum præeminentia in Domo, quia cum verba eorundem Codicillorum superius ponderata sint tam ampla, & effrenata, extendunt omninò, & ampliant substantiam præstationis, & relicti ad plenarium vsumfructum, nec restringi, aut verificari posse videntur ad simplicem præeminentiam, & non communicationem dictorum fructuum dotalium ex iuribus supra allegatis; Cum præsertim Doctores ad propositum adducti de huiusmodi pręeminentia tanquam Modicæ vtilitatis casum, & fundamentũ non faciant, sed ita dictante defuncti voluntate integrum vsumfructum, non autem alimenta vxori consignari defendant.

Secundò minus obstat, quod præfatum relictum non fuerit purum, sed conditionale, quatenus scilicet ipsa, seu eius Pater, aut alius, ad quem spectaret dotem Testatori traditam recuperare, contentus fuerit illam sibi restitui in ijsdem Terrenis, & bonis, in quibus illi tradita, & consignata fuerat *Summ. Monastery, num 2.* Itaut proindè cum Diana huiusmodi
6 conditionem non impleuerit, sed petierit, & obtinuerit insistentiam, & manutentionem super omnibus bonis mariti in Ciuitate, & Territorio firmano existentibus eodem *Summ. num. 9.* vtique à consecutione dicti relicti exclusa omninò videatur per *text. in l. hæc conditio, ff. de condit. & demonstr.*

Placuit enim responsio, quod cum repetitio huius
7 dotis spectaret ad Claudium Dianæ progenitorem, ex quo dos à Patre profecta dissoluto matrimonio per mortem viri ad eundem Patrem reuertitur etiam superexistentibus filijs *l. dos à Padre vbi Bald. n. 1. C. solut. matrim. l. si ab hostibus ff. eod. & l. iure succursum ff. de iur. dot. Bart. in l. post dotem num. 31. ibiq. Alex cons. 25. & Barbos. n. 49. ff. eod. Bald. cons. 7. n. 1. lib. 1. Castr. cons. 11. n. 1. lib. 1. Hood. cons. 75. n. 28. lib. 2. Fulgos. cons 66. per tot. Thesaur. decis. Pedemont. 138. n. 2. Rot. in rec dec. 708. n. 1. & 4. par. 1. & dec. 108. n. 6. 7. 16. & 17. port. 8.* Ipse verò Claudius tam proprio, quam filiæ nomine sub die 11. Iunij 1641. acceptauerit dd. Codicillos, & obtulerit se ipsum, & filiam paratos recipere consignationem, & restitutionem dotis iuxta illorum formam, & tenorem *d. Summariolo, num. 2.* Idemque postea in effectu eademmet Diana confirmauerit acquiescendo. dictæ sententiæ Reuerendissimi D. Terracinen. mandãtis, quod ipsa reciperet suam dotem in eisdemmet bonis, in quibus tradita, & consignata fuerat eodem *Summariolo num. 3.* inde plene satisfactum videtur præfatæ conditioni in eisdem Codicillis adscriptæ, nec per actus
8 deinde factos à simplici Procuratore ad lites recedi

po-

potuit à dicta præcedenti legitima declaratione,
& contrauentionem in præiudicium principalis in-
duci per *text. in l. 3. §. si procurator ff. quod quisque*
iur. & c. l. si hominem ff. mand. quem ad propositum ex-
pendit Rota coram bon. mem. Buratto decis. 354. num.
6. 7. & 8. Vltra quod dum idem Procurator in actu
supradictæ insistentiæ, & manutentionis declarauе-
rit suam principalem sibi mutasse causam possiden-
di titulo dotis, & Codicillorum *Summ. Monastery d.*
num. 9. Huiumodi declaratio congruè referri potest
ad titulum dotis super bonis dotalibus. Ad titulum
verò Codicillorum, quoad cætera bona hæredita-
ria viri ratione integri vsusfructus sibi ibidem reli-
cti. Ac proindè tanquam actus saltem æquiuocus
multo minus inducere valet prætensam contrauen-
tionem, cum præsertim non fuerit factus voluntariè,
sed coactè ob necessitatem defensionis ab instantijs
monialium, quæ primum contrauenientes disposi-
tis in præfatis Codicillis Dianam d. vsufructu pri-
uare satagebant.

Tertiò nihil facit, quod in eadem sententia illi
fuit adiudicatus integer vsusfructus nulla facta
mentione, neque detractione legitimæ eidem Phi-
lippo filio competentis.

Quia cum legitima filiorum ministerio, & Iuris
dispositione absque vllo facto hominis statim
9 mortuo Patre, ex singulis corporibus hæreditarijs
separetur *l. si minus §. repletionem C. de inoff. Testam.*
l. iubemus C. ad sen. Consul. Trebell. Merlin. de legitim.
lib. 2. tit. 2. quæst. 32. nu. 2. Non comprehenditur sub
10 vsufructu vniuersali vxori relicto, vt tradit in ter-
minis *Alex. cons. 29. vers. quia talis vsusfructus lib. 4.*
Surd. de alim. tit. 2. quæst 15. num. 178. Thesaur. decis.
Pedem. 137. num. 3. Et proindè sub verbis sententiæ
11 illum generaliter adiudicantis subintelligi nequit,
verba enim sententiæ intelliguntur, prout de iure,
& ab eo interpretationem recipiunt *l. miles §. decem*
ff. de re iudic. Angel. Aretin. cons. 95. num. 13. & seqq.
Rot. diuers. decis. 112. num. 1. part. 2. coram san. memor.
Gregor dec. 240. num. 19. Cessatque difficultas, dum
in sententia R. P. D. mei Otthoboni, de cuius con-
firmatione hodiè agitur ad maiorem cautelam ex-
plicitè declaratur in dicta præcedenti sententia Re-
uerendissimi D. Terracinen. non esse comprehen-
sam tertiam partem bonorum Iure legitimæ Phi-
lippo debitam. Hinc enim dum in hac parte dictã
præcedentem sententiam declarauit nullo pacto
hoc prætextu potest de iniustitia redargui.

Non obstat quarto, quod Diana in petitione v-
susfructus non præstiterit, nec obtulerit cautionem
12 de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, prout de
iure requiritur *per text. in l. si vsusfructus in princ. ff.*
de vsufruct.

Quia sub eadem met die, qua Claudius eius Pa-
ter ipsius nomine Codicillos acceptauit, & obtulit
se, & filiam paratos, recipere dotem iuxta illorum
formam, & tenorem, vt supra dictum est, obtulit
etiam huiusmodi cautionem præstare, omniaque
adimplenda adimplere *d. Summ. d. num. 2.* & tamen
stante lite pro parte Philippi contra eam instituta
super nullitate, & intelligentia dictorum Codicil-
lorum, quæ adhuc nimis dure contenditur præ-
uia retentione proprietatis, & vsusfructus totius in-
13 tegræ hæreditatis, non tenebatur vtique ante tem
iudicatam, & actualem dicti vsusfructus consequu-
tionem prætactam cautionem offerre iuxta *Theoric.*
Bald. in l. 2. sub num. 11. & circa fin. C. comm. de leg. &
in cons. 408. num. 10. libit. communiter receptam, vt per
Bursatt. cons. 148. num. 50. lib. 2. Rutn. cons. 91. num. 8.
vers. nec obstat lib. 2. Roland. cons. 92. num. 12. libr. 1.
idemque firmauit *Rota in Auenionen. vsusfructus 4.*
February 1637. coram Reuerendissimo Domino meo
Decano, & prima Iuly eiusdem anni coram Eminen-
tissimo D. Cardinali Panzirolo in recentior. decis. 195.
num. 19. & 20. & decis. 238 num. 11. par. 7. ac 29. A-
prilis 1641. coram Reuerendissimo Domino Terraci-
nen. § fin. Ideoque prouidè processit R. P. D. meus
Otthobonus, dum in sua sententia declarando per
alteram præcedentem Dianam non fuisse exemptã
14 ab onere præstandi huiusmodi cautionem, ad illius
præstationem ipsam adstrinxit, quod satis esse pro-
bant *Castr. in l. 1. num. 5. vers. quid si non obtulit C. de*
vsufruct. & Dec. cons. 418. num. 18.

Quintò denique nec subsistere visum fuit, quod
cum ipsa relicta fuit vsufructuaria, dummodo
conuixerit, & cohabitauerit cum prædicto Philip-
15 po communi filio, sequuta morte ipsius filij vsus-
fructus censeatur extinctus per ea, quæ tradunt
Menoch cons. 970. num. 26. & Modern. Mantuan. con-
trou. 50. num. 8. cum seqq.

Fuit enim responsum, quod huiusmodi conditio
cohabitandi cum filio adiecta intelligitur donec
possit impleri, durante scilicet vita ipsius filij, ipso
verò defuncto, non operatur legati resolutionem,
& extinctionem, sed illud integrè debetur vxori
legatariæ superuiuenti, donec ipsa naturaliter vi-
uat, ea scilicet ratione, quia Testator relinquendo
16 vxori vsumfructum omnium suorum bonorum
censetur illum reliquisse cõtemplatione ipsius vxo-
ris, non autem filij vniuersalis hæredis instituti e-
tiamsi cum eo cohabitare deberet, & proinde per
mortem ipsius Hæredis legatum non remanet ex-
tinctum, vt reiectis contrarium sentientibus sequen-
do *Ancbar. cons. 185. vers. saluo tamen saniori consilio*
Dec. cons. 601. num. 4. & Purpurat. cons. 416. per tot.
iuxta magis communem, & veriorem opinionem
firmauit *Rota in Ferrarien.* Legati *4. February 1626.*
coram bon. mem. Manzanedo in recent. decis. 636. per
tot. par. 8.

Idque præsertim in casu nostro, quo ante dictam
conditionem cohabitandi Testator apposuit alte-
ram conditionem seruandæ viduitatis ibi quousque
tamen, & donec ipsa Domina Diana naturaliter vi-
xerit, & vidualem duxerit, & dummodo conuixe-
rit, & cohabitauerit cum prædicto D. Philippo.
Hinc enim multo magis censeri debet legatum fuis-
se relictum contemplatione vxoris, non autem filij,
17 dum conditio viduitatis præcedit conditionem co-
habitationis, & vsusfructus relictus legitur pro to-
to tempore vitæ ipsius legatariæ, vt notat *Dec. d.*
cons. 601. num. 5. vers. et cum respectu vxoris, illum-
que sequitur *Rot. in d. Ferrarien. legati numer. 8. cum*
quatuor seqq.

Ponderando insuper, quod Testator simpliciter
apposuit Legatariæ dictum onus cohabitandi, nec
vlterius processit aliter prouidendo in casu, quo
18 non cohabitauerit. Vndè quidquid sit quando Te-
stator aliter prouidet. Certum est, quod in casu non
factæ vlterioris prouisionis nullatenus legatum
extinguitur per mortem hæredis, sed durat durante
vita Legatariæ, vt distinguendo tradit *Modern.*
Mant. d. contr. 50. num. 21.

Atque ità resolutum fuit vtraque parte infor-
mante &c.

ARIMINEN. FIDEICOMMISSI.

Mercurij 17. Marty 1649.

ARGVMENTVM.

Sententia, quando fuit processum per contradictas,
nulla præcedente citatione personali, remanet nul-
la,

la, & ex quibus per relationem Nuncij deducatur citationem fuisse personaliter executam, vel domi dimissa copia. Possessio ciuilis, quando per negligentiam recuperandi naturalem dicatur amissa, & quando præsumatur possessorem habuisse se pro spoliato, & quid si possessor huiusmodi esset minor.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia est nulla, quando processum fuit per contradictas, nulla præcedente citatione personali.*

2 *Verbum*, præsentare, *potest importare personalem citationis exhibitionem.*

3 *Declara hoc tantum procedere, si relatio fuit facta simpliciter, vel cum qualitate personalis præsentationis quoad omnes in relatione nominatos, secus si diuersimodè referatur, scilicet alijs personaliter, alijs verò domi dimissa copia.*

4 *Dictio*, videlicet, *est restrictiua, & declaratiua præcedentium, & subsequentium.*

5 *Cursores quoties in relatione attestantur relationem fecisse, intelliguntur fecisse personaliter.*

6 *Declara hoc tantum procedere in relatione simpliciter, non autem in relatione discretiuè facta cum expressa mentione personalis præsentationis quoad aliquos, & quoad cæteros dimissionis domi.*

7 *Cursorum relationibus est deferendum, nec debet recedi ab expressa, & specifica illorum relatione.*

8 *Possessor non præsumitur voluisse deserere ciuilem possessionem, quam animo retinebat si habita notitia sententiæ, causam appellationis, & restitutionis in integrum fuerit prosequutus, omnesque adhibuerit diligentias pro recuperanda naturali.*

9 *Possessor, agendo pro liberatione à molestijs, tantùm abest, quod habuerit se pro spoliato, quinimò arguitur animus possidendi, & remouendi turbationes illatas quoad possessionem naturalem.*

10 *Possidens ciuiliter, sibi non præiudicat asserendo alteram partem possidere, & occupare, si hoc asseratur post motam litem, quia debet intelligi de occupatione possessionis naturalis, non autem ciuilis animo retenta.*

11 *Mandatum speciale requiritur vbi agitur de amissione ciuilis possessionis dependentis ab animo principalis.*

DECISIO CCXCII.

REsolutum fuerat coram me 28. Iunij 1641. DD.
fratribus de Battaglinis concedendum esse mā-
datum de manutenendo in possessione Prædij, de
quo agitur, rationibus in decisione deductis, quam
hodie Domini confirmarunt, præcipuè ob nullita-
1 tem sententiæ immissionis per Giorginos impe-
tratæ, ex quo processum fuit per contradictas, nul-
la præcedente legitima citatione personali contra
Hieronymum, & Scipionem, vt pluribus congestis
probatur *in d. decis. §. constat enim cum duob. seqq.*

Nec defectus huius citationis euitatur ex interpretatione data relationi Nuncij referentis se illam præsentasse omnibus ibidem descriptis.

Licet enim verbum *præsentare*, possit importare
2 personalem citationis exhibitionem, vt altera pars
contendit, huiusmodi tamen interpretatio excludi-
tur penitus in casu nostro, quo relatio non fuit fa-
cta simpliciter, vel cum qualitate personalis præ-
sentationis, quoad omnes, sed diuersimodè referē-
3 do, scilicet alijs personaliter, alijs verò Domi præ-
uia dictione videlicet ibi, *cū dimissione copiæ præsentasse infrascriptis videlicet Domi Ill. DD. Octauio, Scipioni, & Hieronymo de Battaglinis filijs, & hæredibus q. Caroli Battaglini cum dimissione copiæ in manibus dicti D. Octauij &c.* Dictio cum illa *videlicet*
4 est restrictiua, & declaratiua præcedentium, & subsequentium *Socin. Iun. cons. 108. num. 17. libr. 2. Paris. cons. 85. num. 42. lib. 2. san. mem. Greg. decis. 286. numer. 9.*

Et huiusmodi sensus apertè etiam apparet ex toto contextu relationis, in qua dictus Nuncius refert se præsentasse præfatam citationem ferè viginti personis, & semper quando præsentatio fuit personalis expressit se fecisse personaliter, quando verò fuit executa domi, semper vsus fuit dicto verbo, *Domi, vt in registro fol. 416.* ex huiusmodi enim discretiuo modo referendi, tollitur quæcumque alia interpretatio, & clarè conuincitur illos dumtaxat personaliter fuisse citatos, de quibus nominatim hoc dictum fuit, vel additū, quod in ipsorū manibus copia citationis dimissa fuerat, cæteros verò, quorum respectu personalis præsentatio, vel dimissio copiæ in manibus non legitur, Domi tantummodo prout ibi subditur citatos fuisse censetur argumento *text. in l. vnica §. fin autem C. de caduc. tollen.*

Ideoque non applicantur deducta per *Rotam in decis. 561. num. 14. vers. attamen Domini part. 1. recen.*
5 vbi deferendo attestationi multorum Curialium
firmatum fuit, quod ex stylo Cursorum, quoties ipsi
in relatione attestantur citationem fecisse, intelliga-
tur fecisse personaliter, procedunt enim in relatio-
6 ne facta simpliciter, vt benè ibidem Rota se expli-
cat, non autem in relatione, prout hic discretiuè
facta cum expressa mentione personalis præsentatio-
nis quoad aliquos, & quoad cęteros dimissionis do-
mi, hoc enim casu non habet locum prætatus stylus,
nec debet recedi ab expressa, & specifica Nuncij
7 relatione, cui deferendum esse probat *gloss. in cap. cum parati verb. suus nuncius in fin. de appell. Specul. in tit. de citat. §. primo vers. sed nunquid san. memor. Greg. decis. 426 num. 6.*

Nec subsistit, quod fratres de Battaglinis ciuilem possessionem amiserint ob negligentiam in recuperando naturalem, quodque habuerint se pro spoliatis, dum egerunt coram A.C. pro euictione prædij, de quo agitur, & denunciarunt illos de Giorginis illius possessores, & occupatores.

Negligentia enim ipsis imputari non potest cum
8 à prædicta sententia statim habita notitia, & cau-
sam appellationis, & restitutionis in integrum pro-
sequuti fuerint desuper obtinendo plures fauorabi-
les decisiones. Hinc igitur censeri non potest voluisse deserere ciuilem possessionem, quam animo retinebant, dum ex prædictis apparet omnes adhibuisse diligentias pro recuperanda naturali, vt dixit *Rota in Romana fructuum 6. Aprilis 1601. coram bon. mem. Corduba apud Modern. Perus. de monit. dec. 86. num 5. & 9. in recent. decis. 241. num. 4. par. 1. dec. 427 num. 4. par. 3. & coram bon. memor. Buratto decis. 604. numer. 1.*

Iudicium verò coram A.C. vt asseritur non fuit
introductum super euictione, sed pro executione
concordiæ, & transactionis antea celebratæ, ac pro
9 liberatione à molestijs, ex quibus tantum abest, quod
habuerint se pro spoliatis, quinimò arguitur animus
possidendi, & remouendi turbationes illatas quoad
possessionem naturalem, vt docet *Bart. in cap. querelam de elect.* & animaduertit Rota penès eundem *Modern. Perus. dec. 151. num. 15.*

10 Denominatio denique possessorum, & occupato-
rum facta fuit post motam litem, & proindè intel-
ligi debet de occupatione possessionis naturalis, non
autem ciuilis animo retentæ, & ideò non præiudi-
cat ciuiliter possidentibus, vt in terminis declarauit
Rota in recent. decis. 511. num. 4 par. 1, alijsque relatis

in

in *Rom. Saluiani 1. Iulij 1648. coram R.P.D. meo Otthobono §. vltimo vers. Et in omnem casum*, eoque minùs cum dd. fratres tunc temporis essent minores, & prædicta gesta fuerint à Procuratore absque
11 speciali mandato, quod omninò requiritur, vbi agitur de amissione ciuilis possessionis dependentis ab animo principalis, vt in puncto dictum fuit in *rec. dec. 208. nu. 2. vers. cessare visu fuit par. 4.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA RESIDVI DOTIS.

Lunæ 19. Aprilis 1649.

ARGVMENTVM.

Creditor posterior licet habuerit notitiam Anteriorum creditorum si iusto Titulo pecunias à communi debitore exegerit, illasque bona fide consumpserit, pulsari nequit ab ipsis creditoribus super auocatione exacti, licet anterioribus, sed ad effectum vt eis competat Actio auocatoria propter malam fidem consumptionis copulatiuè requiritur, & quod creditor posterior ante consumptionem pecuniarum de anterioribus notitiam habuerit, & quod sciuerit debitorem ipsis non esse soluendo, etiam si anteriores creditores ratione sui crediti essent priuilegiati si ipsum creditum posterioris esset pariter priuilegiatum, & in quibus casibus inter duos priuilegiatos anterior præferri debeat; & quid si creditor posterior, qui in præiudicium anteriorum suum creditum fuit consequutus esset Tutor communis debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Creditor posterior, si iustu titulo pecunias exegerit, illasq; bona fide consumpserit, super illarum auocatione pulsari nequit ab alijs creditoribus licet, anterioribus.*

2 *Creditor posterior si habuerit scientiam anterioris creditoris consumpsisse dicitur mala fide id quod a communi debitore exegit, adeout anteriori creditori competat auocatoria.*

3 *Declara, vt ad hunc effectum non sufficiat scientia præsumptiua, sed requiratur, certa plena, & specifica.*

4 *Creditor posterior ad effectum, vt mala fide consumpsisse dicatur exactum à communi debitore, copulatiuè requiritur, & quod ante consumptionem certo sciat debitorem habere alios creditores anteriores, & non esse soluendo.*

5 *Creditor posterior, qui in præiudicium anteriorum pecuniam exegit ab hærede Beneficiato, in quibus casibus possit ab anterioribus conueniri ex dispositione* l. fin. §. & si præfatam. vers. licentia creditoribus C. de iur. deliber.

6 *Creditores anteriores ob priuilegium dotis possunt auocare pecuniam iusto titulo solutam posterioribus etiam bona fide consumptam.*

7 *Limita, nisi pari priuilegio nitantur posteriores creditores, tunc enim Priuilegia conquassantur, & contra ipsos auocatoria non datur.*

8 *Creditor anterior, inter gaudentes parem Hypothecam præferri debet nisi pecunia esset iam soluta posteriori creditori, & ab eo bona fide consumpta.*

9 *Creditor posterior, licet sit Tutor debitoris nisi probetur in eo specifica notitia anteriorum creditorum, & inopia debitoris contra eum non competit auocatoria exacti.*

10 *Tutor, sicuti soluere potest creditoribus Pupilli, ita etiam procurare potuit proprij crediti satisfactionem, neque hoc est alienum ab officio boni Tutoris,*

DECISIO CCXCIII.

Confirmarunt Domini resolutionem emanatam coram me 15. Iunij 1648. quo enim ad eius partem, in qua dictum fuit mandatum A. C. esse exequendum contra Perbenedictum tantùm placuerunt fundamenta, & responsiones iam datæ, cum ab eius informantibus nihil deductum fuit in contrarium, quouerò ad secundam, in qua firmatur illud non esse exequendum contra D. Catharinam Ratio resolutionis etiam subsistere visa fuit, quia cum ipsa iu-
1 sto titulo exegerit scuta 3800. illaque bona fide consumpserit super illorum auocationem pulsari nequit ab alijs creditoribus, licet anterioribus, vt præter allegatos in altera decisione §. *Pupillus sub num 6. ff. quæ in fraud. credit. Fulgos. in l. pecunia ante nu. 1. vers. sed si ipsa C. de priuil. fisc. Paris. cons. 69. num. 2. lib. 4. Cephal. cons. 555. num. 4. cum seqq. & signanter sub nu. 7 vers. quinimò etiam Menoch. cons. 25. num. 13. & seqq. Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 36. nu. 8. Afflict. dec. 190. num. 6. Borgnin. Caual. dec. 29. num. 36. par. 3.* & reprobatis contrarium sentientibus *Carthar. dec. Genua 19. num. 6. vsq; in fin. idemque admisit Rot. dec. 317. num. 5. par. 3. rec.* & benè conferunt deducta in *Rom. Sequestri 11. Decembr. 1645. coram R.P.D. meo Otthobono, §. nec compensatio.*

Nec obstat, quod Perbenedictus *die 3. Nouembr.* 1627. ad Instantiam Beatricis Morellæ, & Matthiæ Gherardi eius secundi Viri principalium creditorum residui dotis, de quo agitur personaliter inhibitus fuit, ne auderet bona hæreditaria Alexandri communis Debitoris distrahere, vendere, vel alienare in ipsorum præiudicium, vt deducit in altera *dec. §. scientiam autem vers.* Tum etiam, & proindè cum ipse Perbenedictus esset Contutor Germanus Frater, & Procurator eiusdem Catherinæ ac in si-
2 mul cohabitarent, ipsa Catherina videatur habuisse scientiam huius crediti anterioris, itaut per consequens pecunias sibi persolutas mala fide consumpsisse dicatur, quo casu creditoribus anterioribus competit auocatoria ex traditis per *Surd. cons. 4. num 43. cum seqq.* quem sequuta fuit *Rot. dec. 595. num. 4. vers. secus est, par. 2. rec.*

3 Quia præter quod scientia ex præfatis sumpta, videtur potius præsumpta, quam certa, plena. & specifica, prout ad ipsum effectum requiritur, vt post *gloss. in cap. concertationi verb. sciuerit de appell. in6.* ad propositum probat *Surd. cons. 528. num. 42.* & in similibus terminis respondit *Rot. in rec. dec. 95. sub n. 2. vers. quia talis, & dec. 11. vers. nec quod de intimatione part. 1.* cum alijs allegatis in *Beneuentana Domus 13. Nouembr. præteriti coram R.P.D. meo Otthobono §. fin.* Placuit responsio, quod non sufficit sola
4 scientia creditorum anteriorum, sed requiritur, quod creditor posterior ante consumptionem pecuniarum sibi solutarum certo sciat Debitorem habere alios creditores anteriores, & non esse soluendo ex *Thesaur. l un. quæst. for. lib. 2. qu. 16. num. 13.* relatus in decisione §. *Thesaurus enim.* Vndè cum huiusmodi certa notitia in casu nostro non concurrat Catherina pecunias sibi iusto titulo persolutas bona fide consumpsit, itaut ad illarum restitutionem non teneatur.

Minusuè obstat, quod dicta solutio sibi facta fuit ab eodem Perbenedicto tanquam Tutore filiorum, & hæredum Alexandri debitoris cum beneficio legis, & inuentarij ideoque intrat dispositio *text. in l. fin. §. & si præfatam in vers. licentia creditoribus, C. de iur. deliber.*

5 Quia animaduerterunt Domini dispositionem dicti Textus procedere in casu, quo pecunia ab hæ-

rede beneficiato coactè persoluta fuerit creditori posteriori, & adhuc existit, vel in casu, quo recepta fuerit ex causa merè lucratiua ; secus autem vbi prout hic pecunia amplius non extat, sed bona fide consumpta fuit, & creditor illam titulo oneroso ab hærede debitoris spontè soluente recepit, tunc enim dicta dispositio non intrat, nec aduersus præfatum creditorem actio auocatoria permittitur, vt in puncto sic distinguendo firmant *Conar. pract. qu. cap. 29. sub num. 1. vers. his etiam iuncto num. 3. Phanucc. de Inuent. p. 5. n. 148. vers. sin autem quæritur inter tract. Magn. tom. 8. par. 2. fol. mihi 293. à tergo Grammat. qu. 1. num. 7. vers. non obstat, l. fin.*

Prout nec releuat, quod creditores anteriores ratione residui dotis, de quo agitur videantur priuilegiati.

6 Quia priuilegium dotis operatur, quod possit
auocari pecunia iusto titulo soluta posterioribus creditoribus, & bona fide consumpta, quando ipsi Posteriores non habent consimile dotis priuilegium;
7 Secus autem vbi prout hic pari priuilegio nituntur,
tunc enim priuilegia conquassantur, & contra ipsos auocatoria non datur ex allegatis per *Thesaur. d. qu. 16. num 6. Gait. de cred. cap. 4. qu. 11. numer. 1314. & Fontan. de pact. nupt. claus. 5. glos. 8. par 6. num. 31.* relatis in dicta *dec. §. fin.* Quibus non aduersantur deducta per *Rot. in* Firmana *Prælatianis dotis 21. Maij*
8 *1607. coram bo: me: Manzanedo*, quia non procedunt
in casu, quo pecunia iam est soluta, & bona fide consumpta, prout in proposito, sed in concursu creditorum, antequam pecunia soluatur, in quibus terminis simpliciter firmat, quod inter gaudentes parem hipothecam, anterior præferri debet.

Neque subsistit, quod Catherina non potuerit procurare, vt sibi fieret solutio, dum erat contutrix eorundem filiorum, & hæredum communis debitoris.

9 Quia cum non probetur ipsam habuisse plenam,
& specificam notitiam creditorum anteriorum, &
10 inopiæ debitoris, prout requiritur, vt supra dictum
fuit. Non est alienum ab officio boni Tutoris suum creditum exigere sicut enim tutor soluere debet creditoribus Pupilli, ita etiam legitimè procurare potest proprij crediti satisfactionem per *text. apertum in l. quoties, §. sicut autem ff. de administr. Tutor. Surd. cons. 290. num. 33. vers. Verùm ego adduco Gutier. de tutel. par. 2. cap. 9. num. 40. & 41. cum seqq.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA HÆREDITATIS DE GRATIANIS.

Ven. 28. Martij 1649.

ARGVMENTVM.

Filiatio respectu Patris, cum sit difficilis probationis, probatur per coniecturas, quarum nonnullæ recensentur, & per Testes etiam alias inhabiles, & quomodo per confessionem illius, de cuius negotio agitur. Legitimatus per subsequens matrimonium, efficitur verè, & propriè legitimus.

SVMMARIVM.

1 *Probatio filiationis respectu Progenitoris, cum sit, vel impossibilis, vel difficillima, solæ præsumptiones, & coniecturæ admittuntur, cum istæ simul coacernatæ in hac materia, faciant plenam, & concludentem probationem contra quoscumque.*

2 *Partita libri Baptismalis magnum præbet pro descripto argumentum filiationis in ordine ad probationem.*

3 *Interuentus personalis Patris ad Sacrum Baptisma filij instando ipsum tamquam proprium filium baptizari, plurimum confert ad probationem filiationis.*

4 *Filiatio probatur ex nominatione, tractatu, præstatione alimentorum educatione, ac communi reputatiotione, & fama apud omnes, & signanter apud vicinos &c.*

Et quid non solum contra Parentes ita tractantes, & denominantes, sed etiam contra tertium, præsertim alijs concurrentibus.

5 *Formæ similitudo corroborat filiationis probationem.*

6 *Filius Concubinæ certus præsumitur etiam filius illius, qui eam in Concubinam retinebat.*

7 *Testes, etiam inhabiles admittuntur ad probandam rem difficilis probationis, vbi non ita de facili possunt reperiri omni exceptione maiores, & veritas, aliter haberi non potest.*

8 *Confessio filiationis facta à Patruo constituit nepotem in quasi possessione filiationis contra ipsũ confitentem, & illum pro tali denominantem.*

9 *Confessio facta in diuerso Iudicio, & ad diuersum effectum, quando est adminiculata, probat contra confitentem in quocumque alio Iudicio, & ad quẽcumque alium effectum.*

10 *Confessiones emanatæ circa statum personæ, plures, & geminatæ variari non possunt.*

11 *Minusque reuocari in præiudicium Iuris alteri quæsiti.*

12 *Cõfessio emissa, quæ omninò dependet à voluntate confitentis ipsi præiudicat.*

13 *Testes informati, verisimilia deponentes, & concludentes de loco, & tempore in concursu præferuntur alijs tales qualitates non habentibus.*

14 *Confessiones regulariter præualent mille testibus in contrarium examinatis.*

15 *Legitimatus per subsequens matrimonium, efficitur verè, & propriè legitimus.*

16 *Legitimatus per subsequens matrimonium, est habilitatus ad succedendum, proinde ac si ab initio ex legitimo matrimonio progenitus fuisset dum nulla causa impedimenti inter ipsos coniuges intercessit.*

17 *Ius repræsentationis facit succedere in stirpes, in concursu cum alijs eiusdem gradus repræsentantis.*

DECISIO CCXCIV.

LÆlius de Gratianis Francisci Patruus non reuocauit in dubium validitatem sententiæ Rotalis latæ ad fauorem ipsius Francisci, sed illius Iustitiam, & iterũ repetebat, quod ille nunquam probauerit se esse filium Horatij. Quod tamen etiam hodiè DD. reijcierunt, & pro confirmatione sententiæ responderunt, ea moti ratione, quia cum probatio filiationis respectu Progenitoris, vel sit impossibilis, vel difficillima solæ præsumptiones, & coniecturæ admittuntur, cum istæ simul coacernatæ in hac materia faciant plenam, & concludentem probationem
1 contra quoscumq; *cap. per tuas de probat. l. si vicinis C.*
de Nupt. Alex. cons. 88. sub num. 9. vers. tamẽn istis non obstantibus lib. 7. Natt. cons. 235. num. 1. & seqq. Rot. dec. 430. num. 13. & 14. par. 5. dec. 314. num. 19. versic. quoniam quoad qualitatem, & nu. 20. par. 6. ac admissum fuit in *Farfen. bonor. 23. Ian. 1647. cor. R. P. D. meo Corrado, §. quia licet,* & firmatur in *Bonon. Spolij 16. Martij 1648. coram* R. P. D. *meo Ottobono §. quod verò.*

Coniecturæ enim, & præsumptiones, quæ pro Francisco deducuntur in decisione emissa *7. Februar. 1642. coram R. P. D. meo Rayas,* efficaces omnino, & concludentes adhuc Dominis visæ fuerunt.

Prima namque ex eo desumpta ille in lucem
2 proditus anno 1613. ex Olimpia de Mercadantibus
Sacro Baptismatis Fonte ablutus fuit tanquàm filius eiusdem Horatij, & vti talis descriptus in libro baptismali, vt ex partita exindè extracta *Summario*

Fren-

Digitized by Google

Francisci num. 2. vehemens ostendit argumentum filiationis, vt præter deductos in d. decisione considerauit Rota *in Rom. Filiationis* 10. *Iunij* 1611. §. 2. *subsequitur coram bo:me: Pironano in Rom.* de Sauellis 13. *Decembr.* 1613. *coram bo:me: Vbaldo*, *& in Rom. de Catalanis* 27. *Nouebr.* 1630. *coram bo:mem: Merlino in rec. dec.* 409. *num.* 5. *&* 6. *par.* 5. Eoque magis cum ex depositione secundi Testis iuxta octauum Interrogatorium, probetur in dicto actu personaliter in-
3 teruenisse eundẽmet Horatium Patrem ipsumque institisse, vt Franciscus tanquam eius proprius filius baptizaretur *d. Summ. nu.* 3. quod proindè plurimum confert ad probationem filiationis, vt in fortioribus terminis tradit *Surd. cons.* 1. *num.* 45. *& dixit Rota in rec. dec.* 199. *num.* 2. *vers.* Baptizatio *part.* 3. *& in dicta Rom. Filiationis d.* §. *Secundo subsequitur circa fin. ac admisit in Romana de Bonellis* 28. *Nouembr.* 1614. *coram bo:me: Vbaldo* §. *vers ndm coniectura*.

Secunda ex nomiuatione, tractatu, præstatione alimentorum educatione, ac communi reputatione,
4 & fama apud omnes, & signanter apud vicinos, quod Franciscus esset filius Horatij, & tanquam talis ab eo educaretur, alimentaretur, ac denominaretur vt deponunt Testes *Summ. d. num.* 3. efficax pariter, & valida non solum contra Parentes, ita tractantes, & denominantes, sed etiam contra Tertium præsertim alijs concurrentibus deducta fuit per *Rot. dec.* 472. *num.* 8. *vers. verum etiam* 1. *par, d. dec.* 409. *nu.* 10. & plenius *dicta decis.* 430. *numer.* 67. *&* 68. *part.* 5. *& d. dec.* 314. *num.* 3. *par.* 6. *rec. ac in dicta Romana Filiationis* §. *Tertiò conuincitur*.

5 Tertia ex formæ similitudine probata per Testes *Summ. nu.* 4. licet, vt plurimum fallax de se sula non releuat iuncta tamen cum illis alias corroborat, & adminiculatur, vt dicit *Rota dec.* 314. *num.* 10. *par.* 6. *recent.*

Quarta deprompta ex alijs pluribus Testibus concludentibus Olimpiam è statu meretricio transitum fecisse ad concubinatum cum solo Horatio, quodq; tempore conceptionis, & natiuitatis Francisci ad illam nemo habebat accessum præter ipsum Horatiũ, qui eam Domi ab eodem conductæ, & sitæ è conspectu propriæ habitationis ad meliorem illius custodiam amore maritali retinebat ibique alimenta, & alia necessaria dietim subministrabat sub spe illam ducendi in Vxorem, prout tandem in Articulo mortis eam duxit eodem *Summ. num.* 9. *&* 10. Ex
6 quo propterea necessaria resultat iuris præsumptio, quod Franciscus verè sit filius Horatij illam pro cõcubina retinentis secundum *Glos. magistr. in cap. Michael. de fil. presbyt.* quam sequitur *Alex. cons.* 157. *n.* 2. *vers. tamèn ita præsumitur lib.* 5. alijque relati in d. *dec. R.P. D. mei Royas* §. *quinta elicita*, idemque tenuit *Rota d. dec.* 314. *num.* 14. *part.* 6. ac admissum fuit in dicta *Farfen.* Bonor. §. *ndm Testes*. Et licet non nulli ex præfatis Testibus patiantur aliquas exceptiones personales, quia tamen agitur de re, in qua
7 nõ est ita facile reperire Testes õni exceptione maiores, & veritas aliter haberi non potest ad eã probandã admittuntur Testes etiam inhabiles ad *Tex. in cap. veniens il* 2. *in fin. de Testib.* & præter adductos in *d. dec.* §. *nec obstant exceptiones in puncto* respõsum fuit in supra allegata *Romana filiationis coram bo:me: Pironano* §. *fin. & in d. decis.* 314. *num.* 27. *part.* 6. *recent.*

8 Quinta denique resultans ex proprijs confessionibus eorundem Lælij, & Octauij Patruorum tam extraiudicialibus, ex quo post mortem Horatij ipsi sollicitè affectarunt Francisci curam *Summ. num.* 5. & passi fuerunt ipsum possidere hæreditatem paternã, quæ alias ad eos spectasset, quam iudicialibus agendo contra eundem Franciscum vti filium, & Hæredem Horatij, & contra ipsum obtinendo mandatum executiuum pro debito hæreditario illius, quod deindè exequi curarunt super quadam Domo pariter illius hæreditaria, eiusque pretium consequuti fuerunt eodem *Summ. nu.* 6. 7. *&* 8. tamquàm omnibus alijs validior, & de se sola sufficiens illũ constituit in quasi possessione filiationis contra ipsos Lęliũ, & Octauium Patruos ita confitentes & illum pro tali denominantes ad *tex. in l. cum precum Cod. de liberal. caus.* vt ad propositum tradunt *Menoch. de præsumpt. lib.* 6. *præsumpt.* 53. *num.* 23. *Gratian. discept. forens. cap.* 653. *num.* 71. *& cap.* 754. *num.* 32. cæterique adducti in *d. dec.* §. *quarta*, *& quæ omnes*, & præter ipsos faciunt deducta per *Alex. cons.* 181. *numer.* 8. *lib.* 7 *Paris. cons.* 10. *num.* 89. *cum seqq. lib.* 2. *Natt. cons.* 59. *num.* 15. *lib.* 1. *Petr. de fideic. quæst.* 11. *num.* 299.

Nec releuat, quod huiusmodi confessiones factæ fuerint in alio Iudicio ad alium finem, & effectum, quodque fuerint reuocatæ, & non præiudicent in non dependentibus à voluntate confitentium.

Quia vltrà alias responsiones datas in *dec. R.P. D. mei Royas*, confessio facta in diuerso Iudicio, &
9 ad diuersum effectum, quando prout hic est adminiculata, probat contra confitentem in quocumque alio Iudicio, & ad quemcumque alium effectum, vt respondit *Rota in Roman. fideicommissi de Guidis* 28. *Iunij* 1630. *coram Eminentiss.* D. Card. *Hieronymo Verospio in rec. dec.* 338. *num.* 7. *par.* 6. Et cum confessiones, de quibus agitur emanauerint circa actus filiationi proportionabiles, & proprios, ac circa statum
10 Personæ Francisci, fiutque plures, & geminatæ variari non potuerunt *L. ingenuum cum ibi not. ff. de stat. homin.* Alex. *cons.* 35. *num.* 13. *lib.* 7. cum alijs per *Gra-*
11 *tian. discept. for. cap.* 869. *num.* 16. Minusuè reuocari in præiudicium Iuris ipsi Francisco acquisiti, *glos. fin. in d. cap. per tuas ibiq; Felin. num.* 14. *vers. quia sicut de probat. Surd. cons.* 169. *numer.* 9. Gratian. *vbi supra cap.* 116. *nu.* 5. *cum concord. congestis in Auenionen. Alimentorum* 8. *Ian.* 1647. *coram R.P. D. meo* Corrado, §. *ndm assertio vers. nec deindè, &* § *quoniam assertiones*, prout nec reuocatæ fuerunt, & pręsertim ab Octauio, de cuius hæreditate agitur, imò ab vtroque effectuatæ per supradictam crediti exactionem; Nec
12 dicuntur emissæ circa non dependentia à voluntate confitentium, quia exindè non prætenditur, quod Franciscus efficiatur filius Horatij, sed deducuntur ad effectum probãdi veritatem eius filiationis, quod omninò dependet à voluntate confitentis, ipsique præiudicat, vt benè respondetur in altera *dec.* §. *nec obstat, quod confessio*.

Cæterum iterum DD. dixerunt non obstare depositiones Testium pro Lælio examinatorum. Tùm quia detecti fuerunt non informati, inuerisimilia deponunt, conuincuntur de mendacio, & non percutiunt tempus conceptionis, & natiuitatis Franci-
13 sci Tùm etiam quia in concursu cum illis alijs pro Francisco examinatis numero pluribus, melius informatis, verisimilia deponentibus, & concludentibus de loco, & tempore non sunt attendendi, cum magis sit credendum pręfatis Testibus Francisci tot meliores qualitates habentibus, vt singulas ponderando responsum fuit in *d. decis.* §. *minùs obstat*, *quod probatio cum quatuor seqq.* Ideoque pręsertim iunctis supra ponderatis confessionibus, quæ regulariter
14 præualent mille Testibus in contrarium examinatis per ea, quæ tradunt *Aym. cons.* 61. *numer.* 3. *vers. confessio enim Gabr. de Test. conclus.* 4. *num.* 45. *bo:me: Buratt. dec:* 317. *num.* 8.

Firmata igitur filiatione Francisci per subsequens
15 matrimonium inter dd. Horatiũ,& Olimpiam eius Progenitores contractum anno 1621. effectus fuit vere,& proprie legitimus, §.primo *Auth. quib. mod. natur.effic.legit. Iaf.in l.generaliter*, §.*cum autem,n.9. C.de instit.*& *substit.Rip.in l.si vnquam num.86. C.de reuoc.donat.Hond.conf.72.n.16.lib.2. Lup. de illegit. comment.* 4.§.3.n.1.*eam seqq.Mantic.de coniect.lib.*11. *tit.*12.*sub n.*4 *Gabr.de legitim.concl.*1.*n.* 18. & *seqq.* aliique adducti in *d.decisione*, §.*quod vero* . Ac habili-
16 tatus ad succedendum proinde,ac si vsque ab initio ex legitimo matrimonio progenitus fuisset, dum nulla causa impedimenti inter ipsos coniuges intercessit,*l.nemo quis vers.aeque enim*, *Cod. de nat.liber. Hond.d.conf.72.n.27.lib.2.* Itaut proindè ipsi ritè ,
17 & rectè concessa fuerit immissio pro medietate hæreditatis dicti Octauij Patrui in concursu cum Lælio altero Patruo succedendo in stirpes iure repræsentationis eiusdem Horatij Patris,& respectiuè germani fratris præfatorum Octauij,& Lælij iuxta claram dispositionem *text.in* §.*si igitur Auth.de hæred.ab intest.vt probatur in eadem decisione*, §.*tota difficultas* .

Ad ea verò,quę longa serie in contrarium deducta fuerunt, vel plenissimè satisfactum fuit, tam in prædicta decisione *R.P.D.meo Royas* , quam in alijs decisionibus contra Attauantem emanatis *coram eodem 29.May 1643.* & *coram R.P.D.meo Melsio 11. Decembris 1648.* vel non indigent responsione .

Et ita vtraque &c.

CATHACEN. HÆREDITATIS.

Ven. 28. May 1649.

ARGVMENTVM.

Immissio in possessionem bonorum hæreditatis conceditur, nedum hæredi scripto in Testamento, verbis claris, & expressis, verum etiam hæredi qui virtualiter institutus censetur ex verisimili,& interpretata mentes Testatoris, vbi quod variatio nominis non vitiat dispositionem certam in substantia , & quæ facile ex coniecturis haberi potest,quod maximè procedit fauore piæ causæ , quo casu testamentum etiam ambiguum pro ipsa semper solet interpretari, & quot demonstrationes , & coniecturæ ad hunc effectum sufficiant , & ex quibus deducantur . Testes etiam vnici, & singulares attenduntur quando agitur non ad probandum actum institutionis,sed ad declarandam,& interpretandam mentem Testatoris .

SVMMARIVM.

1 *Immissio in possessionem bonorum hæreditatis conceditur hæredi exhibenti Testamentum non abolitum,neque cancellatum, nec in aliqua parte suspectum* .
2 *Confraternitas Redemptoris,non existente alia in eo loco ita specialiter appellata,intelligitur pro Confraternitate Sanctissimi Sacramenti* .
3 *Nominis variatio, non vitiat dispositionem certam in substantia, si aliundè constet de quo Testator intellexerit.*
4 *Denominatio Redemptoris, & Sanctiss. Sacramenti nulla in effectu , vel saltem admodum modica difformitate accipitur* .
5 *Testatoris intentio instituendi certam personam hæredem vt dicatur probata, duæ tantum demonstrationes regulariter sufficiunt* .
6 *Testator in dubio præsumitur hæredem vniuersalem reliquisse illam Confraternitatem cuius dum ipse vixit fuit Campater,& erga quam præsumitur habuisse maximum effectionem.*
7 *Testatoris intentio ex antecedentibus,& subsequentibus, optimè declaratur.*
8 *Testamentaria dispositio alias aequiuoca, & erronea, stante particulari loquendi vsu Testatoris iuxta eius formam,omnimodã recipit interpretationem.*
9 *Testamentũ etiam ambiguum fauore piæ causæ semper solet interpretari* .
10 *Testes,etiam vnici,& singulares,et fides simplices, sufficiunt, quando agitur, non ad probandum actũ institutionis, sed ad declarandam , et interpretandam mentem Testatoris.*
11 *Testatì causa,regulariter facit cessare taxam mercati* .
12 *Immissio conceditur non solam hæredi scripto verbis expressis, sed etiam hæredi, qui virtualiter institutus censetur ex verisimili mente Testatoris.*

DECISIO CCXCV.

Decius Seolio in Testamento, sub quo decessit hæredem vniuersalem sibi scripsit confraternitatem Redemptoris,verum quia in Ciuitate Cathacen. nulla adest ; Ideò Confraternitas Sanctissimi Sacramenti ibidem existens cum prætenderet hæreditatem illius, instituit Iudicium in foro Episcopali,ibique fauorabilem sententiam reportauit, sed causa mihi deuoluta instantibus etiam Horatio, eiusque Nepotibus de Scolio dubitaui , An , & cui
1 esset danda immissio in possessionem hæreditatis,& bonorum dicti Decij , illamque concedendam esse d. Confraternitati Domini existimarunt,cũ exhibeat Testamentum illius non abolitum , neque cancellatum,nec in aliqua parte suspectum ex *valg. remedio l.fin.C.de edict. Diu.Adr.tollen.*

Nec obstat, quod in eo instituta fuerit Confraternitas Redemptoris,non autem ipsa Confraternitas Sanctissimi Sacramenti .

Quia præter quod denominatio Confraternitates Redemptoris non existente alia in eo loco ita specialiter appellata,benè congruit Confraternitati Sanctissimi Sacramenti , in quo memoriam Dominicæ Passionis , & Redemptionis nostræ recolimus, ac Dominum , & Redemptorem ipsum adoramus iuxta Sacrum Euangelium *Diui Luca cap.22.& dispositionem cap.iteretur quotidiè de consacrat. distin.2. ac Sac.Conc.Trid.sess.13.cap.5.de Sanctiss.Euchar.Sacram.*
3 cum aliundè constet Testatorem intellexisse de huiusmodi Confraternitate Sanctissimi Sacramẽti variatio nominis non vitiat dispositionem certam in substantia *l.si in nomine, C.de testam. l.asse toto, ff. de hæred.instit.l.verum,§.eam quidam,ff.de reb.dub.l.si me in vacuam in princ. vers. nisi fortè*,& ibi, *DD. ff. de acquir. possess.* §. *quidem in nomine tastit.de legat. Alex.cons.108.n.2.vers. in quo prætermissis non necessarijs lib.7.Paris.cons.15.n.8.vers. tamen quando constat lib.4.Vital.de clauf.claus.non errore dictur, n.15. & sect.nunc videamus,nu. 1. inter tract.magn.tom. 18. fol.mihi 403.à terg.et fol.410.pariter à terg. Bertazz. de clauf.claus.3.gloss.prima numer.3.Card.Mant. de coniect.vlt.volunt.libr.4.tit.6.num.1.Card. Seraphin. dec.701.n.1.Rat.in recent.dec.319.nu.1. part.4.& dec.314.n.17.& 18.part.8.* Idque præsertim, cum
4 inter nomen Redemptoris, & denominationem Sãctissimi Sacramenti nulla in effectu , vel saltem admodum modica difformitas intercedat,vt post text. *in l.librarum*, §.*quod tamen Cassius, vbi gloss.in verb. libros,C.de legat.3.ponderant.Imol.in l.si quis in fundi vocabulo,num.2.ad med ff.de legat.1.Vital.d. sect. nunc videamus,nu.3.vers.fallit propter Grat.discept. forens.cap.830.n. 8.*

Intentio autem Testatoris instituendi istam Con-
5 fraternitatem ex pluribus apertè conuincitur , licet duæ tantum demonstrationes regulariter sufficiant ad

ad tradita per *Bart. in l. demonstratio, num. 14. ff. de condit. & demonstr. Castr. in d. l. si in nomine, nu. 4. C. de testam. Alex. d. cons. 108. nu. 3. lib. 7. Rot. in recent. d. decis. 319. num. 5. par. 4.*

Primo enim ex quo ipse dum vixit fuit comparer
6 huius Confraternitatis spatio 40. annorum, & vltra, eidemque inseruiuit occurrentibus necessitatibus eius *Summ. n. 2.* Vndè verisimiliter præsumitur erga illam habuisse maximam affectionem, quæ proinde præbet non leue argumentum quod intellexerit ipsam relinquere hæredem vniuersalem, *l. si quis ad declarandum, §. vbi autem, C. de Episcop. & Cleric. l. quæ conditio, §. vltimo, ff. de condit. & demostr. gloss. singularis in cap. si Pater verb. pauperes de testam. in 6. Abb. cons. 99. sub num. 5. vers. & his omnibus, part. 2. Anchar. cons. 214. n. 12. vers. & est ratio Specul. tit. de instrum. edit. §. nunc verò aliqua, num. 64. vers. et idem si pecunia, cum alijs, quos refert, et sequitur, Ricc. ad Tiraq. de priuil. piæ caus. priuil. 56. §. 1.*

Secunda ex depositionibus tam Archidiaconi Cathacen. asserentis Testatorem sibi pluries dixisse velle relinquere omnia sua bona eidem Sanctissimo Sacramento dicto *Summ. num. 4.* quam etiam Petri Francisci de Pace deponentis, quod interrogatus ipse Testator de persona hæredis ad effectum faciendi exequias, respondit, quod vocarentur Priores Sanctissimi Redemptoris, & signanter Io. Antonius de Paula eodem *Summ. n. 5.* qui Io. Antonius tunc temporis erat Prior Sanctissimi Sacramenti, ideoque certius dicendum videtur Testatorem intellexisse de
7 illius Confraternitate, ex antecedentibus enim, & subsequentibus optimè declaratur disponentis intentio ex theoric. *Bart. in l. 2. sub nu. 40. vers. quæro ex quibus cum seqq. ff. de vulg. & pupill. substit. Ruin. cons. 192. n. 5. lib. 2. Cephal. cons. 144. num. 29. vers. et vltra prędicta Card. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. primo, n. 4. & 5. Card. Seraph. dec. 382. n. 5. Rota in rec. dec. 293. n. 17. p. 5. & plenius coram bo. me. Burott. decis. 168. n. 17. & 18.*

Tertio ex altera depositione Parochi qui paulò post conditum Testamentum, & illi subministratum Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum ostendens Sacram Pixidem eum interrogauit, An vellet quidquam pro anima relinquere, qui respondit se iam disposuisse dicto *Summ. n. 3.* Hinc enim valdè congruit, quod in faciem dictæ Sacræ Pixidis, ita respondendo intellexerit de dispositione facta in Testamento, quod proindè clarius declarat eius intentionem ad fauorem istius Confraternitatis.

Quarto denique combrobatur ex eius particulari vsu loquendi probato per fidem plurium Testium formiter repertorum asserentium ipsum consueuisse Santissimum Sacramentũ vocare Redemptorem, ibi: *Il q. Dottor Clerico Decia Scoglio à tempo viuena quando passaua il Santissimo Sacramento sempre diceua., et solena dire passa il nostro Redentore facciomo riuerenza, et adoriamo il nostro Redentore, etc.* dicto
8 *Summ. nu. 6.* Huiusmodi enim particularis loquendi vsus tollit omne dubium, & operatur, vt Testamentaria dispositio alias æquiuoca, & erronea iuxtà eius formam omnimodam recipiat interpretationem *l. si seruus plurium, §. fin. ff. de legat. 1. leg. cum alimenta, ff de aliment. & cibar. legat. Alciat. in l. prima num. 47. in fin. ff. de iurisdict. omn. Iud. Corn. cons. 243. n. 5 lib. 4. Soccin. iun. cons. 81. n. 18. lib. 3. Paris. cons. 50 n. 19. vers. nam semper in verbis, part. 4. Vital. vbi supra d. sect. nunc videamus sub nu. 1. vers. vel nisi consuetudo, & num. 3. vers. fallit si ex communi Cardinal. Mant. vbi supra d. lib. 3. 11. 9. num. 3. vers. Et quod ex consuetudine Rota in rec. 391. num. 6. & dec. 697. nu. 8. p. 1. & dec. 293. nu. 9. p. 7. cum alijs plene relatis in Bononien. fideicommissi de Boatterijs 8. Aprilis 1644. coram Reuerendissimo Salamantino, §. Tum quia in hoc casu.*

Et prædicta tanto magis in proposito admittenda
9 da esse dixerunt Domini, cum agatur de dispositione facta ad fauorem causæ piæ, quo casu Testamentum etiam ambiguum pro ipsa semper solet interpretari *l. sunt personæ, ff. de Religios. et sumpt. funer. Imol. in cap. in præsentia de probat. cum alleg. per Mascard. eod. tract. conclus. 1171. n. 2. & 70. Tiraquell. de priuil. piæ caus. priuil 165. per tot. ibid. Thor. in Addit. vers. Hinc Testamentum.*

Nec refert, quod præfatæ Testium depositiones sint simplices fides, quodque illorum repetitio facta fuerit post sententiam de partibus, & interpositam appellationem.

Quia cum non deducantur ad probandum actum
10 institutionis sed ad declarandam, & interpretandam mentem Testatoris, vt scilicet dignosci possit quid ipse intellexerit appellatione Confraternitatis Redemptoris vtique sufficiunt etiamsi sint simplices fides, & pariantur aliquas exceptiones circa repetitionem, cum ad istum effectum admittantur Testes etiam vnici, & singulares *Castr. cons. 395. nu. 1. lib. 2. Aym. cons. 73. n. 3. Gabr. cons. 51. n. 8. lib. 2. bo. mem. Buratt. dec. 205. n. 2. quos sequuta fuit, Rot. in Bononien. fideicommissi 17. Martij 1640. coram R. P. D. meo Bichio, & in Romana successionis 21. Iunij 1641. coram Reuerendissimo Salamantino, §. quoniam obiectum.*

Indeque cessat prætensio Horatij, & nepotum
11 succedendi ab intestato, quia causa testati regulariter facit cessare causam intestati *l. quamdiu potest 39. ff. de acquir. hæred. l. quamdiù 90. ff. de reg. iur. l. antequam, C. comm. de success. l. ex Testamento, C. vnde liber.* Nihil obstante, quod ipsa Confraternitas non legatur scripta hæres in Testamento, sed veniat ex interpretata Testatoris voluntate. Quia præter quod si verba institutionis intelligantur secundum particolarem vsum disponentis (prout verè sunt intelligenda) ipsa existimari debet tanquam hæres proprie, & specifice scripta Verior, & magis recep-
12 ta est opinio, quod immissio concedatur non solum hæredi scripto verbis expressis, sed etiam hæredi, qui virtualiter institutus censetur ex verisimili mente per ea, quæ tradunt in his terminis *Menoch. de adipisc. remed. 4. nu. 121. cum plur. seqq. Modern. Bonon. de acquir. poss. q. 17. art. 4. n. 58. cum seqq. iunctis, n. 75. & 76. cum alijs pluribus seqq.*

Et ita vtraque &c.

BONONIEN. DE TOSTINIS.

Lunæ 31. Maij 1649.

ARGVMENTVM.

Transactio habet in ventre exceptionem litis finitæ. Emanata ex falsa causa, est ipso iure nulla; debet tamen per tres sententias conformes declarari. Sustinetur ex quauis probabili dubitandi ratione. Fideicommissarius quando possit impedire immissionem hæredi scripto.

SVMMARIVM.

1 *Transactio omnibus controuersijs, & prætensionibus finem imponit, & agentem à limine Iudicij repellit: ex quo obstat exceptio litis finitæ.*

2 *Iura cessa adeò irreuocabiliter acquiruntur cessionario, & eius hæredibus, ac successoribus vt cedens ad illa amplius regressum habere nõ valeat.*

3 *Transactio emanata ex falsa causa est ipso iure nulla, nec aliquem operari potest iuris effectum declaratur procedere solum in causa fin. num. 5.*

4 Di-

4 *Dicto (forte,) quando respicit factum, dubitationem præsefert.*

5 *Minori non solum licitum est denuo cum beneficio adire, sed hæreditatem totaliter repudiare.*

7 *Transactio quæ prætenditur, nulla, seu inualida ex falsitate causa, remanet in statu validitatis, donec, & quousque per tres sententias conformes rescinditur.*

8 *Ad transactionem sustinendam, quauis probabilis dubitandi ratio sufficit, dummodo calumniam euidentem excludat.*

9 *Reseruatio iurium (prout de iure, &c. non aliter, &c.*

10 *Fideicommissarius non potest impedire immissionem hæredi scripto nisi tribus copulatiuè concurrentibus. Quod doceat in continenti de iure suo. Quod nihil sit detrahendum, & quod possideat sine vitio.*

11 *Contradictor legitimus quis dici non potest non docto incontinenti de iure suo.*

DECISIO CCXCVI.

PEr sententiam Rotalem pronunciatum fuit dandam esse immissionem Alexandro Vitali hæredi scripto per Guidonem de Tostinis super omnibus bonis in eius hæreditate repertis, quam hodie coram me in gradu appellationis confirmandam esse responsum fuit, quia illius validitas non reuocatur in dubium iustitia verò probatur ex decisionibus emanatis *coram R. P. D. meo Pentingerio 2. Decembris 1647. & 5. Iunij 1648.*

Nec obstat exceptio fideicommissi pro parte Sororum de Tostinis iterum deducta ex Testamento Philippi.

Quia cum ipsæ in instrumento transactionis celebratæ 4. Febr. 1604. amplissimè cesserint, & renunciauerint eidem Guidoni omnia, & quæcumque iura eis quomodolibet competentia, ac competitura, & signanter vigore institutionis, & substitutionis ad earum fauorem factarum per eundem Philippum
1 ipsarum *Summ. num. 6.* vtique eis obstat exceptio litis finitæ, cum transactio omnibus controuersijs, & prætensionibus finem imponat, & agentem repellat à limine Iudicij *cap. 1. de lit. contest. in 6. l. causas, & l. fratris, C. de transact.* & præter auctoritates deductas in præcedentibus decisionibus responsum fuit in *Romana successionis de Comitibus 26. Iunij 1647. coram Reuerendissimo D: Terracinen. § ratio, qua monit, & in Romana rescissionis concordiæ 15. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Corrado, § Hac enim,* dictaq; iura irreuocabiliter acquisita fuerunt ipsi Guidoni cessionario, eiusque hæredibus, & successoribus, ita ut
2 dd. Sorores amplius ad illa regressi habere non valeant, vt plenè probant relectis contrarijs, *Peregr. consf. 54. n. 16. lib. 5. Franch. dec. 375. n. 1. Rota in recen. dec. 587. n. 9. par. 1. dec. 109. num. 1. & seqq. & dec 141. n. 12. p. 5. coram bon. me. Baratt. dec. 310. n. 5. vers. quo vero ad Morgaritam, ac n. 6 & 7. in Romana fideicommissi de Incoronatis 5. Nouembris 1639. coram bo. me. Pirouano, alijsque pluribus relatis dictum fuit in Romana fideicommissi de Cesctaris 16. Martij 1648. coram R. P. D. meo Corrado, § firmata igitur.*

Nec subsistit, quod transactio emanauerit ex falsa causa ex eo scilicet, quod Guido non approbauerit Testamentũ paternũ, cuius tamen contrarium appa-
3 reat ex instrumento ipsius approbationis confecto *23. Iuly 1602. dict. Summ. nu. 2.* & ideo sit ipso iure nulla, nec aliquem operari possit iuris effectum, *l. si ex falsis, C. de transact.*

Dupliciter enim responsum fuit, & primo, quod huiusmodi defectus approbationis fuerit quidem in dicto instrumento narratus, sed sub dubijs, non autẽ certis, & determinatis verbis, ibi, *prout sic non fuit forte per solemne instrumentum approbatum.* Dictio
4 enim illa forte quãdo prout hic respicit factum, dubitationem præsefert, *Ruin. consf. 70. n. 5. lib. 2. Parif. consf. 29. n. 18. lib. 2. Menoch. consf. 759. num. 4.* Et nihil certum in esse ponit, vt post alios dixit, *Rota coram bon. me. Baratt. dec. 550. num. 2.* Ideoque huiusmodi defectum diei non potest causa finalis ipsius transactionis, dum nec narratus, nec habitus fuit pro constanti, vt ponderauit, *Rot. dec. 104. n. 1. p. 2. recentior.* Et consequenter non suffragatur pro illius inualiditate, quia ad istum effectum sola causa finalis attenditur ad not. in *l. Domus, C. de condit. & demonstr. Rota d. dec. 104. num. 1 in fin. versic. qua vt causa.*

Secundo quod ibidem non fuit simpliciter narratum Guidonem non approbasse paternum, sed quod illud nõ approbauerat saltem, vt voluerat Phi-
5 lippus eius Pater, ex quo illius hæreditatem adiuerat cum beneficio legis, & inuentarij, ibi, *ob non factam per eundem Guidonem approbationem expressã dicti Testamenti saltem prout dispositum à dicto Testatore fuerat, &c.* ibi, *prout sic non fuit fortè per solemne instrumentum approbatum per d. Guidonem, vt voluerat d. D. Philippus eius Pater, sed tantum adeundo hæreditatem cum beneficio legis, & inuentary,* &c. vt in regestro *fol. 176 à tergo, cum seqq.* quæ quidẽ narratiua tantum abest, quod sit falsa, quinimo est verissima quia Guido vltra dictam approbationem simpliciter factam *23. Iuly 1602. summ. d. nu. 2.* eadem die, vel vt respondendo in contrarium adductis firmatur in vtraque *decisione R. P. D. mei Pentingerij,* vel vt altera pars prætenditur 27. einsdem præuia curatoris deputatione hæreditatem paternam iterũ adiuit cum dicto beneficio legis, & inuentarij, ac cum protestatione, quod si ab eo factum fuerit nomine, vel iure hæreditario id semper fore, & esse factum saluo, ac reseruato sibi dicto beneficio, & non alias aliter, nec alio modo, eodem *Summario, nu. 3.*
6 Huiusmodi enim aditio, & noua approbatio omnino est attendenda, cum facta fuerit legitimo tempore, & versamur in minore, cui licitum est non solum denuò cum beneficio adire, sed hæreditatem totaliter repudiare, vt per text. in *l. sicut maior C. de repud. & abstin. hæred. dictum fuit in Romana fideicommissi de Maximis 11. Iannar. præteriti coram me, § penult. vers. quam minoribus cum alijs deductis in prima decisione huius causæ, § præterea quamuis.* Ac per conse-
7 quens prætensa falsitas causa penitus excluditur, & transactio remanet in statu validitatis saltem quovsque per tres sententias conformes rescindatur ex probatis in vtraque præcedente *decisione, & signanter in prima, § fin.*

Et vlterius Domini ponderabant, quod transigentes principaliter deuenerunt ad huiusmodi transactiones, ob varias pretentiones hinc inde extraiudicialiter deductas. Nam dictæ Sorores prætendebant à Guidone libras 8000. & apparatum Leonæ promissum à prædicto Philippo, nec non legatum annuorum scutorum centum ab eodem ipsis relictum; Pro parte verò Guidonis replicabatur ad nihilum teneri, quia se vocatum dicebat ad antiquius fideicommissum q. Hieronymi Patrui eiusdem Philippi, quodque illius vigore omnia bona ab eius patre relicta possidebat, vt proinde nec dicta promissio sibi obstaret, nec Philippus in eius præiudicium præfatum legatum illi relinquere valuisset, & quatenus aliquid adesset proprium dicti Philippi illud sibi deberi prætendebat pro restitutione dotis Angelæ eius matris, vt clarè habetur in eodem instrumẽto dictæ transactionis sub illis verbis, Hincque

Ideo

ideo orta cum seqq. vnde cum ex his appareat causam finalem dictæ translactionis fuisse controuersias super præmissis extraiudicialiter deductas, & litium occasiones, quibus partes cautè occurrere voluerunt, vtique hoc superabundat, vt de illius nullitate, & falsa causa opponi, non valeat, cum pro substinenda
8 translactione quæuis probabilis dubitandi ratio efficiat, dummodo calumniam euidentem excludat, *l. in summa ibique gloss. verb. nulla, ff. de condit. indebit. Paris. cons. 32. n. 17. lib. 1. Decian. cons. 56. nu. 29. lib. 4. Becc. cons. 109. n. 8. vers. nam ex eo ipso, Rot. in recent. dec. 263. n. 2. p. 3. & dec. 348. nu. 4. vers. etiamsi modica par. 4. ac dictum fuit in Bonon. transactionis 25. Februarij 1639. coram bo. me. Merlino, §. illudq; plurimi faciebat, cum alijs congestis in d. Romana rescissionis concordiæ coram R.P.D. meo, Corrado, §. quia contrarium.*

Denique minus releuat reseruatio iurium super bonis ex hæreditate eiusdem Hieronymi.

Quia non fuit facta simpliter, sed sub dictis ver-
9 bis, ibi: *Reseruatis iuribus suis in bonis hereditatis d. Hieronymi, &c. post mortem dict. Guidonis sine filijs, &c. si tamen, &c. prout de iure, &c. et non ali-*
10 *ter, &c.* Et ideo cum adhuc concludenter doctum non fuerit ipsis aliquod ius competere, vtique vigore istius reseruationis petitam immissionem hæredi scripto nequeunt impedire ex notat. *in l. filiū fratribus, ibique gloss. verbo mitti placuit, et DD. C. ad Senat. Consult. Trebell. ex l. 2. C. de ediet. diu. Adr. toll. Bart. in l. fin. n. 22. vers. quæro vtrum fideicommissarius, ff. eod. & comprobat Argel. de legit. contrad. q. 10. art. 15. n. 215. cum seqq.* Et licet reperiantur in possessione authore Prætore nihilominus, quia ad istum effectum tria copulatiuè requiruntur, nempè quod fidecommissarius doceat incontinenti de iure suo quod nihil sit detrahendum, & quod possideat sine vitio ex plene deductis *in Bonon. bonorum 31. Ianuary 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. nec ad impediendam.* Non docto incontinenti de ipsarum
11 iure nō dicitur legitimę contradictrices, quamuis possessio non videretur vitiosa, vt respondit, *Rot. coram bo. me. Buratt. dec. 544. n. 1. & 2. & melius decis. 589. nu. 2. ac in alijs latè relatis in eadem Bonon. bonorum, §. nam primo.* Vltra quod ex persona eiusdem Guidonis comperunt detractiones legitimæ, & dotis maternę ponderatæ in secunda *decisione R.P.D. mei Pautingery in fin.*

Atq; ità vtraque &c.

FLORENTINA PAROCHIALIS.

Merc. 2. Iuny 1649.

ARGVMENTVM.

Lis super regressu introducta à Resignante contra Resignatarium qui allegauit nullitatem Pensionis in resignatione reseruatæ fauore Resignantis ad hoc vt calumniosa dicatur calumnia debet esse adeò euidens vt nulla tergiuersatione excusari valeat, & quęlibet causa probabilis, & colorata est sufficiens ad hunc effectum, & quid si Resignatarius post litem introductam super nullitate pensionis, renunciauerit Iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Lis adhoc vt dicatur calumniosa, calumnia debet esse adeo euidens, & notoria, & nulla tergiuersatione excusari valeat.*

2 *Fides Notary, & Curialium attestantium in Tribunali, solitum esse admittere actus nomine principalis, licet factos à Procuratore, vel à Tertio, non attendantur si sint extraiudiciales, & lite pendente extorta parte non citata.*

3 *Calumnia, vt excludatur sufficit qualibet causa probabilis, & colorata.*

4 *Renunciatio litis à Resignatario qui dedit de nullitate pensionis contra Resignantem facta post commissam causam appellationis, non reddit litem calumniosam vsque ab initio introductam per resignantem super regressu.*

5 *Renunciatio nullitatis Pensionis facta à resignatario, & non suffragatur ad euitandum regressum à resignante præsentum, nisi fuerit facta cum solutione pensionis iam maturatæ, vel reali illius oblatione, ne resignans sub verbali renunciatione defraudatus remaneat, vel sine regressu, vel absque actuali consequutione Pensionis.*

DECISIO CCXCVII.

INformantes pro Andrea Tortio amplius non controuertebant litem super regressu introductam operari vitium litigiosi, vt firmatur in præcedenti *decisione edita coram me 26. Iuny 1647. §. 1. cum tribus seqq.* sed iterum allegabant illam fuisse calumniosā, quo tamen denuò non obstante placuit Dominis
1 persistere in decisis, cum ad istum effectum calumnia debeat esse adeo euidens, & notoria, vt nulla tergiuersatione excusari valeat ex deductis in *Messanen. Archipresbyteratus 29. Apr. 1641. cor. me §. præsertim cum appareat vers. calumnia enim in Gerunden. Prioratus 27. Iuny 1644. coram R.P.D. meo Bichio, §. Animaduerterunt Domini circa fin. in Bonon. Parochialis 26. Nouembr. 1646. cor. R.P.D. meo Otthobono, § fin.* & in alijs congestis in d. præcedenti decisione, *§. quia ad istum effectum.* Quæ certè allegari non potest in casu nostro cum è conuerso concurrat iusta, & probabilis causa litigandi, petendique regressum, ob Iudicium motum in Tribunali Archiepiscopi Florentini 24. Aprilis 1645. super nullitate pensionis ad fauorem Attauantis reseruatæ in ipsa resignatione Parochialis controuersæ hodierno *Summ. Iannotti, nu. 1.* itavt proinde esset factus locus dicto regressui expresse reseruato, in casu, quo pensio nulla, vel inualida allegaretur.

Nec obstat, quod dictum Iudicium non fuerit motum ab ipsomet Marco Antonio Incontrio Resignatario, sed ab alia tertia persona, absque speciali mandato.

Quia præter quod contrarium probatur ex lectura ipsius libelli, & attestationibus hodie datis dicto *Summ. nu. 2. 3.* & 4. ex quibus apparet ipsummet Incontrium personaliter comparuisse dictum q. Iudi-
2 cium introduxisse non obstantibus attestationibus Notarij contrarium asserentis, & fide Curialium attestantium in dicto Tribunali solitum esse admittere actus nomine principalis, licet factos à Procuratore vel à Tertio; *Summ. Andreæ, nu. 2. & 3.* tanquam extraiudicialibus, & lite pendente extortis parte non citata. Visa fuit cessare omnis difficultas, quia etiā si Iudicium fuisset motum à Procuratore, vel à Tertio, absque mandato, nihilominus Iannotus iuste credere potuit libellum sibi transmissum, & Iudiciū desuper introductū motum fuisse ab ipsomet Marco Antonio Resignatario, quod superabundat, vt exinde prætensa calumnia penitus excludatur, cum
3 ad istum effectum quælibet causa probabilis, & colorata sufficiat, vt post *Rebuff. in reg. de subrog. gloss. 7 n. 3. dixit, Rot dec. 342. nu. 7. p. 1. rec.* ac in alijs relatis per *Add. ad Ian. me. Greg. dec. 426. n. 11. Dictumq; fuit in dd. Messanen. Archipresbyteratus, & Gerunden. Prioratus sup. alleg.*

Minusuè releuat, quod idem Marcus Antonius in eodem Tribunali præfato Iudicio expresse renunciauerit eodem *Summ. Andreę num. 4.*

Quia

4 Quia vltra quod huiusmodi renunciatio facta fuit post commissam causam appellationis in Rota, vt proindè non potuerit reddere litem calumniosam, vsque ab initio, vt respondetur in altera decisione
5 §. *fin.* suffragari non potest, cum facta fuit absque solutione pensionis iam maturatæ, vel reali illius oblatione, ne sub huiusmodi verbali renunciatione Iannottus defraudatus remaneret, vel sine regressu, vel absq; actuali consequutione pensionis ad *tex. in l. fin. §. si ad Iannam ff. quod vi, aut clam Lancell. de attent. par. 3. cap. 29. sub num. 41. vers. septimo, & seq. Rot. dec. 276. num. 5. & 6. par. 5. rec.* Ideoque non applicantur, deducta *coram bo: me: Penia dec. 368. & 431.* Quia procedunt in casu, quo pensionarius semper soluerat pensionem absque vlla reclamatione, & protestatione, vt habetur in *d. dec. 368. sub num. 10. vers. nihilominus, & in d. dec. 431. sub num. 4. vers. huic æquitati, ac declaratur in dec. 340. num. 8. par. 8. rec.*

Et ità vtraque &c.

ANCONITANA CENSVS.

Mercurij 1. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

Census impositus à muliere, tàm nomine proprio, quàm nomine filij pupilli, non seruata forma constitutionis Ægidianæ *lib. 5. cap. 25.* neque solemnitatibus statutarijs, est omninò nullus, neque mulier, neque pupillus, ciuiliter, aut naturaliter obligantur, & quid si Census fuerit emptus ab alijs minoribus, an priuilegia isto casu conquassentur, vbi quod minores emptores census non possunt agere contra mulierem, vel Pupillum pro recuperatione pecuniarum, nisi probata versione, & quare. Ratificatio contractus nulli ex defectu solemnitatum facta à muliere sine solemnitatibus contractum non firmat, sed ipsa pariter est nulla, & ad effectum vt contractus nullus vires assumat ex subsequenti ratificatione, requiritur in ratificante specifica, & certa scientia nullitatis illius, neque sufficit præsumpta, & confusa.

SVMMARIVM.

1 *Census à muliere, & pupillo impositus non seruata forma constitutionis Ægidianæ* lib. 5. cap. 25. *neque adhibitis solemnitatibus statutarijs est omninò nullus, & exindè neque ciuilis, neque naturalis oritur obligatio.*

2 Priuilegia *conquassantur, quando agitur inter personas æque priuilegiatas.*

3 *Declara hoc non procedere in terminis statutariæ dispositionis inhabilitantis personas minorum contrahentium absque solemnitatibus, quo casu si minor contrahat cum minore non seruata forma, nulliter agit, & nullatenus obligatur.*

4 Constitutio *Ægidiana inhabilitans personas minorum ad contrahendum non seruata eius forma comprehendit contractus celebratos cum quibuscumq; personis, in quibus continentur etiam minores, & aliæ personæ, quantumuis æqualiter priuilegiatæ.*

5 *Inter duos minores, si vterque agat de damno vitando is contra alium vtitur* Priuilegio *qui conuenitur.*

6 *Limita nisi per alterum versio probetur in illius vtilitatem, ita vt verè effectus fuerit locupletior.*

7 *Minor contrahendo cum alio minore sine sollemnitatibus statutarijs, potest dare, de nullitate contractus, quando ipse remaneret in damno.*

8 *Amplia etiam si ex vtraque parte ratio damni vigeret, cum nihilominus melior sit conditio eius, qui dilapidauit, & conuenitur.*

9 *Minor, qui dilapidauit, & ab altero minore, cum quo contraxit, non probata versione conuenitur, agit de damno vitando, & consequenter Priuilegia non conquassantur.*

10 *Minoris Priuilegium est fortius priuilegio Mulieris adeout si simul contrahant solemnitates seruari non debeant.*

11 *Declara hoc tantum procedere in terminis Iuris communis ad limitationem S. C. Velleiani pro mulieribus ordinati.*

12 *Secus autem in terminis constitutionis Ægidianæ, & statuti particularis omnes casus comprehendentiũ, & inhabilitantium ipsas personas mulierum, etiam cum minoribus contrahentium.*

13 *Inter duos æqualiter priuilegiatos, potior est causa eius, qui tractat de damno vitando, sicque melior est conditio rei conuenti.*

14 *Amplia etiam si vterque de illo vitando tractaret.*

15 *Ratificatio contractus facta à muliere, absq; eisdem sollemnitatibus in celebratione ipsius contractus requisitis nihil suffragatur cum in eius persona sẽper vigeat eadem ratio Inhabilitatis.*

16 Ratificatio *contractus nulliter celebrati ad hoc, vt valida, & sufficiẽs sit requiritur in ratificante specifica scientia nullitatis.*

17 *Clausula* Sine præiudicio nullitatis, *facta in productione Instrumenti contractus, præseruat Ius dicendi de nullitate.*

18 *Ratificatio contractus nulliter celebrati ad hoc vt sit valida, requiritur in ratificante certa scientia, & specifica nullitatis, nec sufficit præsumpta generalis, & confusa.*

DECISIO CCXCVIII.

Confirmandam esse Domini existimarunt sententiam Rotalem, qua pronunciatum fuit non constare de re Iudicata, & Censum, de quo agitur esse nullum, & inualidum ex tribus enim decisionibus editis *cor: R.P.D. meo Peutingerio, 1. May 1646. 27. Marty 1647. & 19. Iunij 1648.* luculenter probatur
1 nullitas illius tanquam impositi per Claricem nomine proprio, & tutorio eius filiorum de Ferrettis in pupillari ætate existentium non seruatis solemnitatibus constitutionis Egidianæ *lib. 5. cap. 25. & statuti Ciuitatis Ancona sub rubr. 42. & 43.* quibus proindè deficientibus Census fuit omninò nullus, & propterea illius vigore nulla actio deduci potuit cõtra ipsam Claricem, & eius filios illius impositores, cum exindè neque ciuilis, neque naturalis ipsorum obligatio orta fuit iuxt. *theor. Bart. in l. cum lex num. 4 ff. de fideiuss. quem sequuntur Imol. in cap. cum contingat in 8. membr. col. 2. post med. de Iur. iur. Couar. in cap quamuis pactum in 2. parte §. 4. nu. 6. de pact. in 6. Rom. cons. 12. num. 4. Gabr. cons. 20. sub nu: 44. vers. Et quod cum verba lib. 2. Cancer. var. resol. par. 2. cap 1. num. 59* & dixit *Rota coram Reu. Vrgell. dec. 18. num. 13.* cum alijs in *Rauennaten. Dotis 18. Aprilis 1644. coram R. P. D. meo* Corrado, *§. & Domini in Romana seu Perusina* Census 12. *Decembr. 1644. coram R. P. D. meo Bichio, §. cum enim, & in Anconitana nullitatis obligationis 16. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Arguelles, §. clarum est.*

Nec obstat repertum obiectum, quod dictus Census emptus fuerit à filijs Georgij de Marianis pariter minoribus, & ideò cum agatur inter personas
2 æquè priuilegiatas, priuilegia conquassentur, vt tenuit *Rot. dec. 552. & dec. 558. par. 1. diuers. & in Rom. Census 21. Iuny 1611. coram bo: me: Manzanedo penès Cenc. de Cens. dec. 19. num. 2.*

Placuit enim responsio data in dictis decisionibus
3 quod scilicet hæc conclusio non procedat in terminis dictæ statutariæ dispositionis, quia cum huius-

modi

modi statuta efficiant omninò , atque inhabilitent personas ipsas minorum, & mulierum nulla habita ratione contrahentium cum illis, non attenditur equalitas Priuilegiorum sed mulieres , & minores non seruata forma in ipsis præscripta, nulliter agūt, ac nullatenus obligantur *Ruin.conf.97.num.2.libr.5. Natt.conf.450.num.13.cum seqq.lib.3. Lambertegh.de controu. cor.in fin. num.*118. Quod profectò certius
4 est in terminis constitutionis Egidianæ verbis expressis comprehendentis contractus celebratos cum quibusuis vniuersitatibus, Collegijs, Communitatibus, & quibuscumque personis, in quibus proinde continentur etiam minores, & aliæ personæ quantumuis æqualiter priuilegiatæ, vt animaduertit *Boccat.in comm.super dicta constit.gloss.6.num.1. & seqq. ac num.* 7. & ponderatis illius verbis dictum fuit in *d.Romana, seu Perusina Census* 23. *Iunij* 1645. *§. Et vlterius Domini, & in dicta Anconitana nullitatis obligationis §.Egidiana verò.*

Minusuè subsistit, quod dicti de Maximis Census Emptores ab eis agant de damno euitando.

5 Quia cum probatum non fuerit pecunias in illius emptione persolutas versas fuisse in vtilitatem dictorum fratrum de Ferrettis, siuè eius matris illius impositorum, itaut verè effecti fuerint locuple-
6 tiores, ipsi,non autem emptores remanerent in damno si illas iam consumptas restituere tenerentur, vt ad literam probat *Text.in l. verum §. item quæritur*, ibi, *Minor minori pecuniam dedit, & ille perdidit melior est causa f.m. Pomponium eius,qui accepit, & dilapidauit, vel perdidit , & in l.si minor*, ibi, *si minor 25. annis filio fam.minori pecuniam credidit melior est causa consumentis nisi locupletior exhoc inueniatur ff. de minor.Peregr.conf.77.num.39.lib.1.Lambertengh. de contract.cor. vbi supra num.125.Amat.dec. March.77. num.9.vers.quod si minor f.m. Greg.dec.473. numer.13 Rota in rec.dec.218. num.6. vers.quia etiam si part.2. repetit.penes Cenc.de Cens.dec.18.num.7.in Rom.Saluiani 27.Ianuarij 1640.coram Reuerendiss. D.meo Decano,§.fin.in dicta Romana, seu Perusina Census §. Adeò quod minori,& in dicta Anconitana nullitatis obligationis §.vltra quod*, & probatur in prima decisione huius causæ, *vers. subdit quod si mulier eum seqq.*

7 Ac per consequens ex persona ipsorum rectè opponi potest de defectu præfatarum solemnitatum allegando ineuitabilem nullitatem dicti Census, vt probauit *Rota coram f.m. Greg.dec.164.num.6.ibiq; Add. num.12.in Rom.Census 19. Decembr.1615. coram recol:me: Coccino* , & in alia *Romana Census 8. Aprilis 1633. coram bo:me: Merlino in recent.dec.190.nu.29.*
8 *& 30.par.6.* Præfataque procedunt etiam si ex vtraqua parte ratio damni vigeret cum nihilominus melior sit conditio Rei illius scilicet qui conuenitur , vt docent *Bald.& Bart.in d.l.verum d.§.item quæritur n. 1.ff.de minor.Peregr.d.conf.77. num. 39. vers.& certè textus ille lib.1.Lambertheng.vbi supra dicto num.125 Amat.d.dec.77.d.num.9.f.m.Greg.d.dec.473. num.14.* cum alijs in dicta *Romana Census coram bo:me: Merlino d.num.34.*

Indeq; non applicantur deducta in dictis *dec.557. & 558.par.1.diuers.ac in d.Rom.Census coram bo:me: Manzanedo* Superius allegatis : Procedunt enim vbi
9 pecuniæ per minorem receptæ versæ probantur in eius vtilitatem : Secus autem vbi , prout hic huiusmodi de versione non constat, Hoc enim casu ipse minor qui conuenitur , agit de damno vitando , & consequenter priuilegia nullatenus conquassantur, vt post *Cenc.de Cens. qu.15.sub num.8. vers.eius ampliationi, & num.9.* declarauit *Rota in d. Romana Saluiani coram Reu.D.meo Decano §.fin. & in d. Romana , seù Perusina Census coram R. P. D. meo Bichio d.§.Adeò quod vers.quidquid dicendum esset , & vers. nec aduersantur.*

10 Prout nec refragatur , quod priuilegium minoris sit fortius priuilegio mulieris , adeout si insimul contrahant,solemnitates seruari non debeant ex tex. *in l.si apud minorem ff.de minor.*
11 Quia præter quod hoc procedit in terminis Iuris communis ad limitationem beneficij S.C. Velleiani pro mulieribus ordinati , vt notat *gloss.ibid. in verb.*
12 *per exceptionem* , Secus autem in terminis constitutionis Egidianæ, & statuti particularis omnes casus comprehendentium , & inhabilitantium ipsas personas mulierum etiam cum minoribus cōtrahentium : Remouetur omnis difficultas , ex quo Census controuersus impositus fuit à Clarice non solum nomine proprio, sed etiam Tutorio eius filiorum , qui erant pupilli , vt proindè simus in æqualitate Priui-
13 legiorum , quo casu potior est causa eius , qui tractat de damno vitando , & melior est conditio rei
14 conuenti etiam si vterq; de illo vitando tractaret .

Obiectum autem ratificationis iterum Domini visum fuit non obstare .

15 Respectu enim Claricis nec facta fuit , nec fieri potuit absque eisdem solemnitatibus in celebratione ipsius contractus requisitis , cum in eius persona semper vigeat eadem ratio inhabilitatis , vt tradunt *Boccat.in d.Comment.ad d.Constit.Egid.gloss.8.num.63 Corpan.ad stat.Mediol.cap.328. num.8. Cenc. de Cens. d.qu.15.nu.47.vers.in muliere tamen,*& firmauit *Rota in Romana Census 15.Febr.1612.coram bo:mem: Pirouano penes eundem Cenc.dec.31.num.11. & in d.Rom. Census coram bo:me: Merlino in rec.d.dec.190. nu.26. par.6.*

Respectu verò Aloysij alterius ex filijs desumi non valet ex instrumento Diuisionis debitorum factę cum Hieronymo eius fratre anno 1615. *Sum.Caroli*
16 *num.7.* Quia non constat ipsum habuisse certam, & specificam scientiam superius ponderatæ nullitatis, prout omninò requiritur ad effectum inducendi validam, & sufficientem ratificationem contractus nulliter celebrati per ea , quæ dixit *Rota in Vrbenetana Census 28.Ianuarij 1634. coram bo:me: Motmanno in rec.dec.160.num.12.& 13.par.6. in dict. Rauennaten. Dotis coram R.P.D. meo Corrado, §.quia fuit responsum, & in d.Anconitana Nullitatis obligationis , coram R.P.D. meo Arguell.§.& maximè*, cum alijs ad propositum congestis in vltima decisione huius causæ , *§.optimè cum.*

Quæ quidem scientia sufficienter deduci non potest ex eo , quod anno 1614. paulò ante dictam diuisionem Procurator eorundem Aloysij , & Hieronymi contra dictos de Marianis produxerit Instrumentum impositionis dicti Census cum clausula *sine præiudicio nullitatis ipsius d. Summ. num.6.* Quia præ-
17 ter quod huiusmodi clausula præseruat Ius dicendi de nullitate , vt animaduertitur in dicta vltima decisione,scientia exindè resultans vel referri debet ad defectum Insinuationis, de quo primo , & principaliter oppositum fuit , ac adita signatura Ss. pro il-
18 lius sanatione , vel saltem tanquam præsumpta generalis , & confusa suffragari non valet,ex quo certa & specifica requiritur cum omnibus suis qualitatibus ex supra allegatis . Rescriptum verò deindè obtentum in dicta signatura eodem *Summ.num.8.* non sufficit cum sit restrictum ad dictum defectum insinuationis , & Pontifici aliæ nullitates narratæ non fuerint , vt respondetur in secunda decisione *R. P. D.mei Peutingerij §.fin.*

Placuit insuper Dominis alterum fundamentum

precedentium Decisionum nullitatis subhastationis, ex quo in actu deliberationis dicti Census non inter fuit integrum pretium illius ex pluribus in illis adductis.

Et ita vtraque &c.

CÆSARAVGVSTANA DISTRIBVTIONVM.

Lunæ 7. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Statutum claré, & specificé loquens, ad vnguem seruandum est, præsertim si emanauerit de partium consensu, & fuerit Apostolica Authoritate confirmatum, & hinc demonstratur, quæ forma seruanda sit in condendis statutis, facultate Apostolica impetrata; pariterque explicatur an, & quando statutum confirmatum à Sede Apostolica tolli, vel aliter statuendo reuocari possit.

SVMMARIVM.

1 *Statutum, quando claré, & specificé loquitur ad vnguem seruari debet, nec ab illius expressa dispositione recedere licet.*

2 *Statutum ex quibus dicatur transiisse in contractum, & effectum fuisse Papale, & per consequens in perpetuum obseruandum.*

3 *Clausula* sine præiudicio *quid operetur, & num. 7.*

4 *Statuta condita cum facultate Apostolica non debent aduersari Bullæ Pontificiæ.*

5 *In statuto Apostolicis, regulariter tempus datæ attendi debet, amplia vt num. 6.*

8 *Clausula* sine præiudicio, *licet nihil de nouo tribuat, ius tamen prius inhærens totaliter præseruat.*

9 *Canonici stante insufficientia redditnum, compelli non possunt ad aliquem recipiendum in locum antiquorum Canonicorum demortuorum.*

10 *In statutis condendis cum facultate Apostolica quæ forma seruari debeat.*

11 *Statutum confirmatum à Sede Apostolica, an, & quando tolli, vel aliter statuendo reuocari possit.*

DECISIO CCXCIX.

Redditus Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, dum olim ipsa existebat in statu Regulari ordinis S. Augustini in vnicam dumtaxat bursam, seu massam communem reponebantur, & de ipsis participabant tàm Canonici, quàm Portionarij, cæterique Beneficiati, ea tamen forma, vt Canonici integram, Portionarij verò dimidiam portionem pro distributionibus quotidianis, diurnis, ac nocturnis reciperent. Verum Clemens Octauus fa.me: anno 1640. ad preces Philippi II. tunc temporis Hispaniarum Regis eandem Ecclesiam secularizauit, ac numerum Canonicorum ad vnum dumtaxat redactum ad viginti quatuor auxit, quorum contemplatione, & vtilitate nouos redditus antiquæ massæ applicauit nouamque massam ex illis pro ipsorum tantummodo commoditate fieri mandauit, addito, quod deductis prius oneribus omnes præfati Canonici de fructibus dictæ nouæ massæ æquis portionibus, & indifferenter participare deberent, sine tamen præiudicio Portionariorum, aliorumque participantium de distributionibus, & alijs fructibus ad antiquam massam hactenùs spectantibus; Et insuper pro prospero, & fælici statu, ac regimine ipsius Ecclesiæ, & pacifica perceptione, diuisione, & repartitione distributionum, Anniuersariorum, Eleemosinarum, aliorumque emolumentorum concessit Capitulo plenam, & totalem facultatem condendi statuta, licita tamen, & honesta, ac Sacris Canonibus decretis Concilij Tridentini, & Constitutionibus Apostolicis, non contraria per Nuntium Apostolicum, vel Archiepiscopum Cæsaraugustanum examinanda, & approbanda. Cuius quidem facultatis vigore, ad tollendas omnes differentias super huiusmodi diuisione, & repartitione oriundas conditum fuit anno 1607. à Procuratoribus Capituli solemniter consti tutis quoddã statutum mandans, quod ex nouis redditibus Capitulo applicatis in dicta Bulla secularizationis, tantùm adderetur Bursæ communi, vt Decanus, & dignitates, ac singuli Canonici regalia ex Portionarij verò, & Beneficiati participantes regalia tria pro distributionibus quotidianis, horis diurnis consequerentur. Et huiusmodi statutum successisse à bo: me: Cardinali Mellino tunc temporis Hispaniarum Nũtio authoritate Apostolica examinatum, & confirmatum fuit, atque capitulariter à Canonicis acceptatum, & obseruatum vsque ad annum 1611. quoad huiusmodi præstationem se, sic amplius, non teneri dixerunt. Vndè introducta desuper lite, & terminato Iudicio possessorio ad fauorem Portionariorum, causam fuit petitorium, in quo editis tribus decisionibus, 3. Decembr. 1640. 22. Iunij 1641. coram Eminentiss. D. Card. Panzirolo, & 21. Maij 1642. cor: Reuerendiss. D. Salamantino, latæ fuerunt duæ sententiæ conformes declarantes Capitulum teneri prædictum statutum seruare, & iuxtà illius formam singulis annis supplere in bursa communi tantam quantitatem, quæ sufficiat pro dictis tribus regalibus vnicuique Portionario singulis diebus præstandis; sed causa per appellationem mihi delata, proposui discutiendũ, An sententia Rotalis sit confirmanda, vel infirmanda, & confirmandam esse post quartam disputationem Domini responderunt; Quia non reuocata in dubium illius, validitate Iustitia conuincitur ex lectura ipsius statuti ad literam disponentis circa distributionum repartitionem iuxta modum in eadem sententia expressum; Præfatum enim statutum
1 cum claré, & specificé loquatur ad vnguem seruari debet, nec ab illius expressa dispositione recedere, licet *text. in l. Ancillæ, ibiq; gloss. ff. de furt. in l. Constitutionibus ff. ad municipal. Bald. in l. Gallus §. si eius in secundo notab. ff. de liber. & posth.* alijsque relatis in prima decisione *Eminentiss. D. Card. Panzirolo §. cum autem circa fin. & in dec. coram Reuerendiss. D. Salamantino §. sed quia*. Præsertim cum emanauerit de
2 partium consensu à Nuntio Apostolico in amplissima forma fuerit confirmatum, & à Capitulo per plures annos executioni demandatum, ex quibus proindè transiuit in contractum, & effectum fuit Papale, itaut per consequens in perpetuum veniat obseruandum, ex plenè probatis in omnibus supradictis decisionibus.

Nec subsistit, quod in pluribus aduersetur dictæ Bullæ sæcularizationis Clementis VIII.

Prima enim contrarietas ex eo desumpta, quod redditus Beneficiorum suppressorũ ex forma ipsius Bullæ ponendi essent in massa noua ad commodum dumtaxat, & vtilitatem Canonicorum nouiter erectorum, & nihilominus statutum illos poni mandauerit in massa veteri, ac ad illorum participationem admiserit etiam Portionarios. Tollitur penitus animaduertendo, quod cum summus ille Pontifex in dicta Bulla *num. 58.* admiserit Canonicos nouiter erectos ad participationem fructuum mensæ Capitularis, seu massæ antiquæ sine præiudicio Portionariorum de fructibus ad eandem mensam hactenus spectantibus participantium, ibi, *Omnes Canonici præfati de fructibus dictæ mensæ Capitularis, æquis portionibus, & indifferenter, sine tamen dicti Gabrielis, ac Portionariorum, & aliorum de portionibus mensatis nun-*

nuncupatis prædictis, necnon alijs fructibus ad eandem mensam hactenus spectantibus, & pertinentibus participantium, & è præiudicio participent &c. Ex huiusmodi verò Canonicorum admissione Portionarij maximum damnum, & præiudicium passi fuerint cum exinde antiqua ipsorum portio summopere diminueretur. Vtique ad consulendum eorum indemnitati omnis æquitas suadebat, quod ipsi ad-
3 mitti deberent ad aliquam participationem massæ nouæ, ne contra mentem Pontificis ex dicta clausula *sine præiudicio*, satis apertè declaratam, ipsi remanerent in damno, & euidens præiudicium sentirent, vt optimè ponderatur in prima *decis. Eminentiss. D. Cardinalis Panziroli, §. et ex hoc etiam, & in decis. Reuerendissimi Domini Salamantini, §. participatia verò cum seqq.*

Maximè cũ in eadem met Bulla sub *n.* 107. expressè tribuatur Capitulo facultas condendi quecumque statuta super perceptione, diuisione, & repartitione omnium fructuum, & distributionum etiam quotidianarum à Nuntio, vel Archiepiscopo examinanda, & approbanda pro fęlici, & prospero
4 huius Ecclesiæ gubernio; Vndè cum statutaria admissio Portionariorum ad participationem massæ nouæ dicatur repartitio fructuum facta pro bono gubernio, & regimine iuxta Bullæ permissionem, nullatenus dici valet statutum huiusmodi esse illi cõtrarium, & consequenter clausulæ generales, quibus eadem Bulla munita reperitur, multo minus obstare videntur, vt benè respondetur in *d. decis. D. Cardinalis Panziroli d. §. & ex hoc vers. Præsertim cum per eam, & in d. dec. D. Salamantini §. adeò quod statutum.*

Nec obstat, quod per dictum augumentum Canonicorum numerum viginti quatuor non excedens nullum illatum fuerit Portionarijs præiudicium considerabile, cum in statu regularitatis Ecclesia, de qua agitur esset receptitia, & aliquando in ipsa quinquaginta Canonici extiterint.

Quià cum inter partes non controuertatur tempore Bullæ sæcularizationis in dicta Ecclesia vnicum tantummodo extitisse Canonicum, maximum proindè præiudicium Portionarijs illatum fuit, dum ad participationem massę antiquæ, de qua vnicus
5 dumtaxat Canonicus tunc temporis existens participabat viginti quatuor nouiter in eadem Bulla instituti admittebantur, & cõsequenter, cum regulariter in Gratijs Apostolicis tempus datæ attendi debeat *cap. si eam te*, ibique *glos. verb. datam & Felin. num. 18. de rescript. cap. si eo tempore eodem tit. in 6. Rota in recent. dec. 387. num. 16. par. 5. & decis. 99. nu. 2. & 3. par. 7. & coram Card. Caual. decis. 196. num. 1. vers. Quia ad hunc effectum*, præsertim vbi agitur
6 prout hic, de præiudicio Tertij, vt ad propositum dictum fuit *coram eodem Card. Caual. decis. 45. num. 4.* Præiudicium Portionariorum ob huiusmodi augu-
7 mentum fuisse euidentissimum inficiari non potest, & propterea per dictam clausulam præseruatum censetur, vt ratiocinatur *dicta decis. D. Salamantini, §. absq; quod valeat.* Licèt enim huiusmodi clausula sine præiudicio nihil de nouo tribuat, Ius tamen
8 prius inhærens (quod in casu nostro verificatur in perceptione fructuum massæ antiquæ cum participatione vnius dumtaxat Canonici) totaliter præseruat *Caputaq; decis. 119. par. 1. Put. decis. 113. lib. 2. in correct. Card. Seraph. decis. 144. num. 6. cum alijs in dicta prima decis. D. Card. Panzirol. §. & ex hoc etiam tollitur*, ac dictum fuit *in Ariminen. Castrorum 14. Februarij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Ponderando insuper, quod numerus Canonicorum de tempore sæcularizationis ad vnicum dumtaxat reductus fuerat, quià facultates, & redditus mensæ Capitularis, seù massæ antiquæ pro maiori quantitatè nullatenus suppetebant, vt euidenter demonstrat additio dictorum viginti quatuor nouiter erectorum facta in dicta Bulla præuia assignatione,
9 & destinatione nouarum facultatum; stante enim huiusmodi reddituum insufficientia Portionarij, & Beneficiati compelli non poterant ad aliquem recipiendum in locum antiquorum Canonicorum demortuorum, & illi validè sese apponere poterant, vt probant *Abb. in cap. ex parte nu. 4.* ibiq; *Imol. nu. 10. vers. in eadem glos. de concess. præbend. Modern. Roman. de re benef. lib. 1. quæstione 14. sub nu. 19. vers. tamen id intelligitur, & num. 21. cum. seqq; Cardinal. Mant. decis. 229. num. 3.* Vnde multò minus refragari potest, quod retroactis temporibus huiusmodi Ecclesia fuerit receptitia etiam quinquaginta Canonicorum, dum de tempore dictæ sæcularizationis, ob præfatam reddituum insufficientiam vlterior Canonicorum electio fieri non poterat in præiudicium Portionariorum, aliorumque Beneficiatorum, & consequenter eo magis dicta clausula præseruatiua operari debet effectum suum supra deductum.

Secunda contrarietas ex eo, quod statutum faciat æquales dignitates cum Canonicis, quæ tamen per dictam Bullam exclusę tam in statu Regulari, quam Sæculari, non spectat ad præsentem quæstionem cum Portionarijs agitatam, ideò Domini dixerunt fore examinandam cum ipsismet dignitatibus.

Tertia denique deprompta, ex quo idem statutum confectum fuit à Capitulo absque interuentu Archiepiscopi contra formam tam sacri Cõcilij Tridentini *sess. 21. cap. 3. & sess. 22.* pariter *cap. 3. de reformat.* quam ipsiusmet Bullæ sub *num.* 78. remouetur ponderando, quod erectio nouæ bursæ, & repartitio fructuum, ac distributionum sunt duo actus penitus inter se distincti, & separati. Quorum primus per sacrum Concilium locis allegatis, & Bullam *d. nu.* 78. ipsi Archiepiscopo demandatur. Secundus verò concernens repartitionem fructuum, & distributionum non comprehenditur sub Concilio, sed ex forma dictæ Bullæ sub *num.* 107. Capitulo commissus fuit, cum examine tamen, & approbatione Nuntij Apostolici, vel Archiepiscopi Cæsaraugustani; vndè cum statutum, de quo agitur non loquatur, nec versetur super primo actu scilicet erectionis nouæ bursæ, sed super secundo repartitionis
10 fructuum, & solemniter per Nuntium fuerit examinatum, & approbatum (vt toties dictum est) vtiq; tantum abest, quod videatur dictæ Bullæ contrarium, quinimò totaliter est ipsi conforme tanquam præcisè confectum iuxta formam ab ipsa præscriptam, vt respondetur in omnibus prædictis decisionibus.

Nec subsistit, quod præfatum statutum reuocari potuerit, prout de facto fuerit reuocatum.

Quia cum Capitulum non habeat facultatem statuendi, vel statuta immutandi, nisi accedente authoritate Apostolica, mediantibus prædictis examine, & approbatione Nuntij, vel Archiepiscopi, statutum, verò de quo agitur, vt sæpius dictũ fuit, per
11 Nuntium, tunc temporis Hispaniarum authoritate Apostolica examinatum, & confirmatum fuerit. Vtique tolli non potuit, nec aliter statuendo reuocari eadem Apostolica solemni confirmatione non intercedente *ex theor. Bart. in l. omnes populi nu. 33. vers. Aut non poterat facere ff. de iustis. & Iur.* quem sequutus fuit *Abb. cons. 25. nu. 25. part. 2.* & compro-

bauit *Rota coram Card. Seraph. decis. 538. num. 1. vers. tamen non habet in recentior. dec. 104. sub num. 2. vers. maximè cum ab huiusmodi par. 3. & decis. 87. num. 3. par. 7.* & dictum fuit *in d. dec. Eminentissimi Domini Cardinalis Panzìroli §. nec videtur.* Vltra quod ass. reuocatin tanquā notoriè nulla, & attentata præuijs duabus decisionibus *coram me editis* 17. *Februarij*, & 26. *Iunij* 1645. reuocata fuit, & pro illius reuocatione præuia. Altera *decis. sub die* 25. *Maij* 1646. ad censuram, & declaratoriæ relaxationē processum ob duritiem Capituli mandatis Rotalibus parere recusantis.

Cæterum repetita fructuum diminutio pænitus sublata fuit in omnibus alijs præcedentibus decisionibus, & signanter ex quo non solum vnquam iustificata non fuit, sed plenè elisa ex libris eiusdem Capituli, & relationibus peritorum, ex quibus apparuit redditus huius Ecclesiæ à dicto anno 1607. potius fuisse auctos, quam diminutos. Quinimò suffragari non potest, dum ex forma dicti statuti capitulum supplere tenetur in bursa communi quidquid necesse erit pro solutione dictorum trium regalium, vt respondetur *in decisione D. Salamantini, §. fin.*

Atque ità resolutum fuit vtraque parte trina vice informante, hodiè verò Portionarij tantum &c.

TIBVRTINA SALVIANI.

Lunæ 7. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Immissio ex remedio vtilis Saluiani concurrentibus omnibus requisitis non denegatur etiam contra tertium possessorem qui emit à debitore licet res vendita debitori fuerit in dotem tradita, & vxor in contractu venditionis consenserit, ex hoc enim non potest emptor se tueri aduersus creditorem ex iuribus anterioribus vxoris, si res erat propria mariti, & integrum pretium ad eius manus peruenerit, neque ex consensu mulieris præsumuntur trāslata in emptorem iura dotalia, sed tantummodo cēsetur mulier ad maiorem cautelam emptoris renunciasse hypothecæ, quæ ei competebat super re vendita extantibus alijs bonis mariti.

SVMMARIVM.

1 *Immissio ex remedio vtilis Saluiani non denegatur concurrentibus omnibus.*

2 *Emptor conuentus Saluiano non potest se tueri anterioritate vxoris, quæ vendidit vna cum viro, si erat propria mariti, & integrum pretium ad eius manus peruenerit, sed mulier censetur accessisse ad cautelam emptoris, & solummodo renunciasse hypothecæ super re vendita non autem transtulisse in emptorem iura dotalia.*

DECISIO CCC.

Steterunt Domini in decisis 8. Iunij 1646. coram me iterum responden. Concepto, & Corneliæ de Picis dandam esse immissionem super domo, de qua agitur, quia probarunt omnia extrema in hoc iudicio Saluiani necessaria, creditum scilicet cum hypotheca per Instrumentum publicum Camerali obligatione vallatum preterito *Summ. num.* 1. necnon possessionem d. Domus tanquam antiquam Tornesij debitoris, quam recentem illorum de Roncassis reorum conuentorum in alio Instrumento publico, & depositionibus Testium illam optimè concludentium eodem *Summ. num.* 4. & 6. quibus proinde con-
1 currentibus immissionem ex remedio Saluiani non fore denegandam præter *alleg. in decis.* dictum fuit *in Ciuitatis Plebis Saluiani prima Iulij* 1647. *coram R. P. D. mea Bichio.*

Nec obstat, quod Thomasius d. domum vendiderit Io. Antonio de Roncettis, tam eius proprio nomine, quam vice, & proprio nomine Angelellæ eius vxoris, quę postmodum eandem venditionem per publicum Instrumentum ratificauit *extr. fol.* 130 & 232. Itaut proindè dd. de Roncettis possessoribus cōpetat retentio pro illius Iuribus dotalibus anterioribus crediro illorum de Picis agentium.

2 Placuit enim responsio alterius decisionis, quod scilicet cum domus, de qua agitur esset propria mariti, & pretium illius exindè retractum integrè ad ipsius manus peruenerit, prout vltra iuris præsumptionem clarè legitur indicto Instrumento venditionis, per consensum, & ratificationem ab eius vxore præstitam eidem venditioni absque vlla iurium cessione non fuerunt translata in emptorem eius iura dotalia, sed solum remissa censetur hypotheca, quam habebat super re vendita, ac adhibita præsumitur tantummodò ad cautelam, & securitatem eiusdem emptoris, ne scilicet possit illum vexare ratione hypothecæ dotium suarum alijs bonis mariti existentibus, vt præter allegatis *in d. decis. §. fuit enim responsum cum seq. tradit Boer. decis.* 23. *nu.* 7. 8. & 9. & in puncto firmat *Thomat. decis.* 109. *n.* 6. *cum plurib. seqq.* Et per consequens Roncetti prætendere non valent retentionem ex iuribus dictæ Angelellæ ad effectum repellendi illos de Picis quamuis creditores eidem posteriores, vt alijs relatis concludit, *Thomat. d. decis.* 109. *num.* 11. & 12.

Et ità resolutum vnica tantum parte Informante, altera verò, sæpius monita, & diu expectata &c.

VLLADISLAVIEN. VILLÆ DE HOPPEMBRVCH.

Mercurij 9. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Declaratoriç locus esse non potest, si actus inobedientiæ præcesserit intimationem mandati Rotalis. Per specialem inhibitionem quilibet venit manutenendus in statu, in quo reperitur de tempore motæ litis, attendendo nudum factum possessionis vsque ad iucium ordinarium. Monachus ad effectum manutentionis probat pro Monasterio etiam contra tertium & quare.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoriæ non est locus, si actus contrauentionis fuerit factus ante intimationem mandati Rotalis.*

2 *Possidens, probato possessione pacifico de tempore mota litis, manuteneri debet ad statum officio Iudicis per specialem inhibitionem, donec negotium principale in petitorio diffinitiuè terminetur.*

3 *Possessio solo sufficit in summarissimo possessorio absque alia comprobatione Confinium, quidquid enim actum, aut possessum fuisse apparet, id totum præsumitur intra veros confines comprehensum.*

4 *Testes deponentes de exercitio actuum possessionis in aliquo loco intelligendum est ad euitandum delictum illos fuisse peractos intra fines comprehensos in concessione, & super quibus lis fuerat introducta.*

5 *In summarissimo possessorio nudus factus possessionis inspicitur, in quo tueri, & defendi debent possessores reiectis omnibus alus ad petitorium.*

6 *Monachi non excluduntur à Testimonio, quando non agitur de aliquo ipsorum interesse particulare, sed generale Monasterij.*

7 *Monachus ad effectum manutentionis probat pro Monasterio etiam contra tertium.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCI.

PRætendentibus Abbate, & Monachis Delphinien. Reuerendissimum D. Episcopum Vladislauien: & litis Consortes contrauenisse mandato Rotali ad eorum fauorem expedito super manutentione vtilis Dominij Villæ, de qua agitur, & proinde incurrisse in censuras ibidem comminatas, & fore specialiter inhibendos ne ad vlteriora procedant ipsos perturbando in eorum pacifica possessione dubitaui, an sit danda declaratoria, & inhibitio specialis, sed negatiua. Quoad primam affirmatiua vero quoad secundam emanauit resolutio.

Declararoria enim visa fuit non esse concedenda, quia mandatum Rotale non fuit illis præsentatum nisi sub die 28. Mart. 1648. *Summ. Abbatis, nu. 14. & 15.* Atque ideo cum actus allegatæ contrauentionis præcesserit illius præsentationem tanquam factus die 6. eiusdem dicto, *num. 15.* Vtique declarari non potest illos incurrisse in præfatas censuras, dum illarum comminatio ipsis antea legitimè insinuata nõ fuerat *cap. sacro de sent. excomm. Innoc. in cap. fin. n. 3.*
1 *de eo, qui mitt. in possessionem*, cessante enim præcedenti legitima intimatione cessat contemptus Iudicis, & proinde non est locus declaratoriæ, vt resolutũ fuit in *Brundisina Archiepiscopatus 2. Maij 1625 & in Legionen. Censurarum 4. Iulij 1635. coram clar. me. Coccino penes Modern. Perus. de manut. dec. 36. n. 4. & in rec. dec. 67. n. 2. p. 7.*

Inhibitionem verò specialem Domini dandam esse dixerunt pro conseruatione, ac defensione Abbatis, & Monachorum super quasi possessione vtilis Dominij Villæ, de qua agitur in eodemmet statu, in quo reperiebantur de tempore motæ litis, videlicet in statu liberè exercendi iurisdictionem habendi Carceres, & Delinquentes puniendi in dicta Villa vsque ad viam, publicam quæ media reperitur inter eandem Villam, & Aggerem Fluminis Rudiniæ. In statu retinendi Iudicem suspectum appellatum causas cognoscentem, & decidentem absque assistentia, interuentu, vel præsentia Nuntij generalis, aut specialis Episcopi in statu recipiendi appellationes etiam priuatiue quoad eundem Episcopum, ac bona caduca, & obuentiones exigendi ex saluis conductibus Glait nuncupatis, & deniq; in possessione Hortorum, & aggeris versus Fluuium Orana pratorumque inter dictum aggerem, & fluuium interiacentiũ
2 cum enim Abbas, & Monachi dicto tempore motæ litis in quasi possessione omnium prefatorum pacifici existerent, vt deponunt Testes eorum *Sum. n. 12. 16. 17. 18. & 19.* In ipsa tueri, & defendi debent officio Iudicis mediante speciali inhibitione, donec negocium principale in petitorio diffinitiuè terminetur *l. prima in princ. ff. de itin. actuque priuat. leg. si super possess. vbi Castr. caeteriq. DD. Cod. de transact. cap. cum venissent, §. nos igitur ibique Innoc. post princ. versic. & est idem dicere de instit. Castr. cons. 3. num. 2. vers. sed bene part. 2. Grat. cons. 10. num. 15. cum duob. seqq. lib. 2. Hond. cons. 18. nu. 21. vers. & quia de possessione lib. 2. Gail. pract. obser. lib. 1. obserua. 5. sub num. 5. sess. d. Inhib. cap. 6. §. 1. n. 56. circa fin. Modern. Perus. de Manut. obser. 106. n. 5.* idemque admisit, *Rota in Lucana Parataram 28. Ianij 1606. coram bo. me. Manzanedo penes eundem Modern. Perus. dec. 102. n. 2.*

Non obstat, quod non doceatur prædicta fuisse gesta intra fines vnius Mansi, & quinque Iugerum Terræ, super quibus lis à principio fuerat introducta, & quæ comprehenduntur in instrumento concessionis in emphyteusim factæ per antiquum Episcopum Vladislauien. de anno 1428. eidem Abbati, & eius Monasterio *Summario Episcopi, nu. 2.*

Quia in summarijssimo manutentionis, & ad ef-
3 fectum, de quo agitur sola quasi possessio sufficit absque alia comprobatione confinium, exinde enim quidquid actum, aut possessum fuisse apparet id totum præsumitur intra eosdem confines comprehensum, *Bald. cons. 420. ante num. 2. vers. Item per exercitium lib. 1. Abb. cons. 62. sub nu. 18. vers. Primo quia cum clarè, par. 2. Ias. cons. 166. n. 1. Hieron. de Mont. de finib. Regund. cap. 52. à nu. 3. vsq; ad fin. & cap. 78. n. 3. inter tract. magn. tom. 3. p. 2. fol. mihi 345. & 353 Mascard. de probat. lib. 1. conclus. 403. n. 2. & 3.* Præsertim in casu nostro, qui in Commissione Rotali explicitè enunciatur d. Mansum, & quinque Iugera sita esse in loco, seu Villa Hoppembruch. Hinc enim cum
4 prædicti Testes deponant de exercitio dictorum Actuum in eadem Villa Hoppembruch, vtique ad euitandum delictum præsumi debet, illos peractos fuisse in dictis Manso, & Iugeribus, quæ comprehenduntur sub prædicta concessione in emphyteusim, & super quibus fuerat lis introducta ad *Text. in l. merito, ff. pro soc.*

Nec releuant nonnulla pacta, quibus instrumentum dictæ concessionis conceptum reperitur. Quia
5 nihil aliud est inspiciendum in hoc Iudicio Summarissimo, quam nudus factus possessionis, in qua tueri, & defendi debent possessores pro exequutione mandati Rotalis, reiectis omnibus alijs ad Iudicium ordinarium, in quo exactiùs discutientur iuxta vulg. & sæpè sæpius geminatas resolutiones huius Sacr. Tribunalis.

Denique non obstant exceptiones contra Testes, quia prætermissis alijs tot Catholici supersunt qui
6 satis superque sufficiunt: nec repelluntur Monachi. Tum quia non agitur de aliquo ipsorum interesse particulare, sed generale Monasterij *cap. insuper vbi gloss. & DD. de Testib. Rot. dec. 290. nu. 13. p. 5. rec. & in Anconitana Bonorum 13. Ianu. 1645. coram R. P. D. meo Melrio.* Tum quia ad effectum manuten-
7 tionis Monachus probat pro Monasterio, etiam cõtra Tertium, vt in puncto dixit, *Rota coram Card. Caual. dec. 223. n. 2.* & in alijs relatis per, *Add. ad bo. me. Buratt. dec. 306. n. 11.*

Et ita vtraque &c.

EVGVBIANA PRÆDII.

Lunæ 14. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Statutum Eugubinum vult haberi duas sententias conformes pro re iudicata. Sententia in secunda instantia lata in Curia vtriq, comprehenditur sub dicto Statuto sicut sub omni alio loco primæ instantiæ. Appellationis simplex delatio non facit appellabilem causam, alias inappellabilem. Venditor promittens rem liberam potest cogi in casu oneris detecti, deponere precium ad defensionem rei, donec liberetur; immò emptor potest contra eum agere pro rescissione contractus. Relatio periti de consensu partium facit probationem probatam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio per biennium, vbi non prorogata fuerint fatalia, remanet deserta, sententia in rem iudicatam transeunte, ac si nunquam ab ea fuisset appellatum.*

2 *Statutum Eugubinum probibet appellationem à secunda sententia, quę concordet cum prima.*

3 *Sententia, quando vna confirmat alteram, vtique secunda, tam in substantia, quam in qualitate concordare videtur cum prima, & dicuntur conformes.*

4 *Statutum, quod probibet vlteriorem quam vnicam appellationem, operatur vt duæ sententiæ habeant*

vim

vim trium, & constituerint rem iudicatam executioni demandandum.

5 *Idque etiamsi posterior prolata fuerit in Curia per A. Cam.*

6 *Sententia lata in Curia in gradu appellationis interpositæ à priori lata in partibus, vtique comprehenditur sub dispositione Statuti loci, quod proinde seruori debet etiam in Curia.*

7 *Appellatio dicitur de Appendicibus illius instantię. cuius est sententia, à qua interponitur.*

8 *Illiusque causa censetur eadem in secunda instantia prout erat in prima.*

9 *Itaut proinde semper subiaceat statutis illius fori, in quo primo sententia prolata fuit.*

10 *Appellationis simplex delatio, efficit quidem vt Iudex à quo non possit amplius se in ea causa intromittere; non autem vt causam inappellabilem reddat appellabilem in præiudicium partis.*

11 *Apostoli reuerentiales dati pro responsione appellanti à Iudice appellationis, non simpliciter, sed in forma; quando causa non est appellabilis continent etiam refutatorios.*

12 *Venditor promittens manutenere rem venditam liberam, & expeditam ab omnibus iuribus, & actionibus sub clausulis,* obligationis executiuis: *si postmodum detectum fuerit super illa fuisse hypothecam, iure merito condemnari potest ad deponendam summam pretij habiti pro cautione, & indemnitate emptoris donec res vendita ab onere liberetur.*

13 *Quinimo emptor iustam habet causam agendi pro rescissione contractus, & compellendi venditores cęterosque obligatus ad restitutionem pretij quamuis euictio actualiter sequuta non fuerit.*

14 *Relatio periti, & calculatoris de consensu partium electi, facit probationem probatam, & omnino debet attendi, donec de errore plene, & concludenter doceatur.*

15 *Exceptio opponi non potest à tertio, nisi concludenter per eum probetur.*

16 *Modus solutionis inter emptores, & debitores variatus nullum potest Creditoribus præiudicium inferre, neque illorum gradum, & participationem vllo pacto turbare.*

DECISIO CCCII.

VEndiderunt anno 1635. Aloysiua, & Io. Carolus de Maggis quasdam Terras sitas in Territorio Eugubij Petro, & Septimio de Becchettis pretio scutor. 7286. sub expressa assertione illas esse liberas, & expeditas ab omnibus Iuribus, & actionibus, & alijs non esse datas, cessas, nec quouis modo alienatas, cui venditioni, & assertioni accesserunt vti principales principaliter, & insolidum Sebastianua, & Io. Baptista de Sebastianis *Summ. de Becchettis, nu. 2.* Verum habita notitia per emptores, quod dictæ Terræ reperiebantur grauatæ nonnullis Censibus sortis principalis scutorum 1865. ideo institerunt coram Prætore Eugubij pro relaxatione manuati contra dictos venditores, aliosque obligatos ad effectum deponendi in Monte Pietatia quantitatem illis correspondẽtem, donec dictas Terras liberas pręstiterint, & sententiam fauorabilem reportarunt, quæ deinde in gradu appellationis confirmata fuit ab A. Cam. sed causa mihi commissa cum clausula, *constito de re iudicata exequatur.* Proposui dubium, an constet de re iudicata, quę veniat exequenda, vel potius de causis restitutionis in integrum, & affirmatiuè quoad primam partem, negatiuè verò quoad secundam responderunt. Cum enim appellatio interposita fuerit 19. Decembris 1646. & toto sequenti biennio

1 nihil actum in causa, nec prorogata fatalia, ipsa remansit deserta, & sententia in rem iudicatam transiuit perinde, ac si nũquam ab ea fuisset appellatum *Auth. eiq. C. de tempor. appel. cap. cum sit Romana extr. de appell. Clem. si appellationem eod. tit. Scacc. de appel. quæst. 15. art. 8. num. 119. cum seqq. Vestr. in prax. lib. 3. cap. 5. n. 2.* cum alijs plene adductis *in Caurien. iurispatronatus 13. Mart. 1645. coram R. P. D. meo Royas in Aquilana iurispatronatus 4. Iunij 1646. cor. R. P. D. meo Corrado, §. quia cum ab eo tempore in Caietana bonorum 3. Decembris eiusdem anni, & in Ianuen. Fructuum dotis 8. Febr. 1647. coram me.*

Et insuper ineuitabilis visa fuit res iudicata ob
2 dispositionem Statuti Eugubini prohibentis appellationem à secunda sententia, quæ concordet cum prima dicto *Summ. nu. 6.* Vnde cum in casu nostro vna confirmet alteram eodem *Summ. n. 4. & 5.* vtiq;
3 secunda tam in substantia, quam in qualitate concordare videtur cum prima, & dicuntur conformes, *gloss. & DD. in clem. 1. de re ind. Rota in rec. dec. 491. n. 1. p. 5.* cum concordantibus adductis *in Senogalien. supplementi legitimę 17. May 1645. §. conformitas, & in Romana domorum de Regardis 15. Ianuar. præteriti, §. siquidem conformitas coram* Reuerendiss. D. *meo Decano*, & consequenter intrat dispositio dicti Sta-
4 tuti, quod prohibeudo vlteriorem appellationem operatur, vt præfatæ sententiæ habeant vim trium, & constimerint rem iudicatam exequutioni demandandã, vt in terminis similis Statuti respondit, *Rota coram san. me. Gregor. dec. 492. n. 1. coram* Card. *Cunal. dec. 387. n. 2. coram bo. me. Buratto dec. 130. n. 3. & decis. 567. n. 1.* ac dictum fuit in *Romana Saluians 13.* Aprilis *1646. coram* R. *P. D. meo Otthobono.*

5 Idque etiam si hæc posterior prolata fuerit in Curia per A.C.

Quia cum emanauerit in gradu appellationis in-
6 terpositæ à Priori lata in partibus, vtique comprehenditur sub dispositione præfati Statuti, quod proinde seruari debet etiam in Curia, vt in proximis terminis tenuit, *Rota in* Bonon. *successionis 22. May 1609. corum bo. mem. Sacrato penes Pacif. de Saluian. dec. 154. n. 10. vers. quod quidem Statutum, & in Bononien. administrationis de Linit 1. Iuly 1620. coram recol. me. Coccin.* Appellatio enim dicitur de Appen-
7 dicijs illius instantię, cuius est sententia, à qua interponitur, *l. in Iudicijs, vbi DD. C. de procurat.* Castr. *in l. ab exequutore, §. si Procuratar, n. 2. ff. de appell. & in l. inuitus, n. 4. ff. an per alium cau. appell. agi poss. Scacc. de appell. q. 5. n. 12. vers. ratio est, & q. 18. num. 2. vers. primo quia Acchill. de* Grass. *dec. 4. n. 1. de appell: Rot. diuers. dec. 330 n. 1. p. 2.* repetitã penes eundem *Pacif. dec. 248. num. 2.* & dictum fuit *in* Bonon. *legati 3. Iulij 1645. coram me, §. prout etiam, vers. hic autem sumus.*
8 Illiusque causa censetur eadem in secunda Instantia, prout erat in prima *gloss. in l. si ita demum verb. agitur, ibiq.* Salyc. *in fin. & in d. l. inuitus nu. 15.* C. *de procurat. Ioann. Petr.* Ferrar. *in pract.* Papien. *de form. opponen. contr. test. gloss. sunt q. publicatis sub num. 3. vers. aut enim hac nona, Rota* Bonon. *diuers. dec. 138. n. 16. & coram recol. me.* Coccin. *dec. 42. n. 6. vers. ndm causa.* Itaut proinde semper subiaceat Statutis illius fori,
9 in quo prima sententia prolata fuit, vt probat, *Scac. d. q. 18. per tot.* & ad propositum respondit, Rota *diuers. d. dec. 330. n. 2. p. 2. & penes, Pacif. de Saluian. dict. dec. 154. sub n. 10. vers. & fuit ponderatum, & d. decis. 248. dict. num. 2. vers. & ideo subiacet.*

Nec refert, quod A. C. detulerit appellationi, dum pro responsione de Apostolis dedit Reuerentiales.

Quia præter quod simplex appellationis delatio
10 efficit quidem, vt Iudex, à quo nõ possit amplius se

in

in ea causa intromittere *cap. cum appellationibus Friuolis de appell.* nõ autem, vt causam in appellabilem reddat appellabilem in præiudicium partis, vt latè probat. *Gabr. cons. 35. n. 4. & 5. lib. 1. Rota in Romana damnorum, & interesse 10. Iunij 1591. coram bo. mem. Pania, inter eius impress. dec. 129. n. 4 vers. Sed Domini, & seqq. Add. ad bon. mem. Buratt. dec. 556. num. 17.* Dum A:C. non dedit Apostolos Reuerentiales sim-
11 pliciter, sed in forma dicto *Summ. nu. 7.* exinde non censetur detulisse appellationi, nisi ipsa competeret, cum sub huiusmodi responsione, quando causa prout hic, non est amplius appellabilis contineantur etiam refutatorij ad tradita per *Vestr. in prax. lib. 7. cap. vltimo, n. 2. Cassad. dec. 7. num. 5. de appell. Rota in Ancanitana de Gozzis, 1. Iulij 1592. coram clar. mem. Cardinali Hieronymo Pamphilia, relata per Add. ad bo. me. Buratt. d. dec. 556. nu. 16.* idemque his adductis firmatum fuit in *Valterrana Prioratus 15. Decembr. 1645. coram R. P. D meo Biebio, §. fin.*

Et predicta indubitanter procedunt concurrentibus validitate, & iustitia sententiarum quarum prima resultat ex reuolutione processuum secunda verò probatur ex publico Instrumento supradictæ venditionis, in quo post emissam assertionem, quod Terræ venditę erant expeditę sub omnibus iuribus, & actionibus, nullisque datæ, cessæ, nec quouis modo alienatæ, venditores, illorumque fideiussores insolidum se se obligarunt illas conseruare liberas, &
12 vacuas ab omnibus oneribus, & ipsos emptores indemnes penitus manutenere ad quemlibet eorum simplicem requisitionem, vt in extr. *fol 42.* & dicto *Summ. nu. 3.* Vnde cum deinde detectum fuerit venditores super illis anteà imposuisse plures Census fortis principal s scut. 1865. Iure merito condemnati fuerunt ad deponendam dictam summam in Monte Pietatis pro cautione, & indemnitate ipsorũ emptorum donec dictæ Terræ ab illorum oneribus fuerint liberatæ, vt eleganter probat, *Text. in leg ex ijs prædijs, C. de euict. quem sequuntur, Surd. cons. 13. n. 15. & 16. Mangil. de euict. qu. 122. nu. 20. cum plur. seqq. Caeberan. dec. Pedem. 24. num. 4.* & firmatum fuit *coram Card. Seraph. dec. 321. nu. 19. & 20.* Quinimo
13 emptores iustam habebant causam agendi prò rescisione contractus, & compellendi venditores, cæterosque obligatos ad restitutionem pretij, quamuis euictio actualiter sequuta non fuerit, vt tenuit, *Rota diuers. dec. 304. n. 1. & 2. p. 4. repetita penes, Cenc. de Cens. dec. 46. n. 1. cum pluribus seqq. in Bononien. prædij 27. Iunij 1639. coram Reuerendiss. Domino meo Terracinen. §. quæ dicuntur, & in Vrbenetana bonorum 4. Febr. 1643. 13. Maij 1644. & 19. Iunij 1645. coram* R. P. *D. meo Royas*.

Nec obstaret, quod Becchetti assignauerint venditoribus pro parte pretij conuenti Censum, quem habebant cum illis de Brunis sortis principalis scutorum 1350. sub ea expressa lege, quod in euentum, in quem ipsi non intrarent in concursu, & sententia graduatoria ferenda ad fauorem omnium Creditorum præfatorum de Brunis tenerentur ad solutionem dictorum scutorum 1350. atque ideò cum ipsi non intrauerint in præfato concursu conueniri possint ad dictam solutionem, & consequenter præfatã summam imputare debeant in quantitate per ipsos petita.

Difficultas enim visa fuit penitus remoueri, tum ex sententia graduatoria, in qua ipsi de Becchettis
14 positi, & gradnati fuerunt in loco decimo nono dicto *Summ. nu. 2.* Tum etiam ex relatione Periti, & calculatoris ab A. C. de consensu partium electi ex qua apparet integrum debitum dictorum de Brunis non excedere summam scutorum 16307. eodem *Summ. num. 8.* & ideo cum valor bonorum ascendat ad scuta 18000. vtique ipsi de Becchettis necessario intrant in concursu, & graduatione dictorum creditorum. Relatio enim Periti, & Calculatoris de consensu partium electi facit probationem probatã, & omninò debet attendi donec de errore plene, & concludenter doceatur iuxta *gloss. in l. item si vnus, §. principaliter verb. authoritati in fin. ff. de recept. arbitr. Bart. in l. instar, num. 6. C. de iur. Fisc. Angel. in leg. aduersus, Cod. de vsur. & fruct. Legat. Neuiz. cons. 94. num. 18. Paris. cons. 96. nu. 3. lib. 2. Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. qu. 17. limit. 35. sub num. 1. san. me. Greg. dec. 220 num. 4. Rota in recent. decis. 354. num. 1. par. 1. dec. 533. num. 1. vers. & propterea par. 3. dec. 129. num. 6. part. 5. dec. 47. num. 7. part. 7.* & dictum fuit in *Romana supplementi legitimæ 6. Iulij 1646. coram me, §. Nec dubitari*.

Et hinc etiam cessaret prætensio, quod Creditores anteriores ratione fructuum Censuum eis debitorum assumerent integram summam dictorum scutorum 18000.

Quia præter quod huiusmodi exceptio opponi
15 nõ poterit à Maggis, qui sunt tertij, nisi concludenter per ipsos probetur ad notata per *Ioann. Andr. in cap. super his 16. n. 7. vers. quia si obijciatur de accusat. Lap. alleg. 94. n. 4. propè fin. vers. nam si accuso Titium Cephal. cons. 47. n. 5. Amat. decis. Mareh. 61. n. 13. & 14* Tollitur omnis scrupulus ex dicta relatione, cum ex ipsa appareat integrum debitum dictorum de Brunis non excedere supradictam summam scutorum 16307. cui proinde omnino standum esse videtur, vt pręter superius allegatos dixit, *Rot. dec. 10. n. 12. p. 6. recent.*

Prout nec subsisteret, quod in dicto concursu sit habenda ratio de scutis dumtaxat 12000. in pecunia numerata persolutis non autem de alijs scutis 6000. assignatis in tot bonis.

Quia cum creditores dictorum de Bonis haberent obligata, & hypothecata omnia ipsorum bona, & signanter præfata vendita dictis de Maggis atque ideo in Iudicio concursus pariformiter deducta, & in sententia graduatoria pro dicta quantitate scutorum 18000. ad ipsorum fauorem comprehensa fuissent,
16 modus solutionis inter emptores, & debitores variatus nullum potuit ipsis Creditoribus præiudicium inferre, neque illorum gradum, & participationem vllo pacto turbare, vt probat *Text. apert. in l. debitorum pactionibus, C. de pact. Surd. decis. 132. nu. 8. vers. & pactum*. Ac per consequens, siue dictum pretiũ promissum, & persolutum fuerit in quantitate, siue in bonis, de eo integralitater erit habenda ratio. Quod etiam ipsimet emptores, & debitores agnouisse videntur, dum instrumento dictæ venditionis cõuenerunt, quod si Creditores describendi in sententia graduatoria excederent scuta 18000. venditio haberetur pro non facta signum euidens, quod ipsi Creditores participare debebant de integro bonorum pretio, non autem de solis scutis 12000.

Et ita vnica tantum, &c.

INTERAMNEN. VSVSFRVCTVS.

Ven. 18. Iunij 1649.

A R G V M E N T V M.

Statutum excludens fœminas dotatas simpliciter, non habet locum si de tempore successionis fœminæ nõ sunt dotatæ si autem illas excludat propter masculos, & mandet dotari, dotatio non est necessaria pro illarum exclusione, & quando fœminæ censeantur duntaxat exclusæ ab hæreditate dotantis, & quan-

do

do non. *Pater retinendo bona vxoris vsque ad eius obitum censetur adiuisse hæreditatem nomine filiorum, quibus delata, fuerat, & quando hoc procedat.* Vsufructuarius quando teneatur præstare cautionem siue mutianam, siue de vtendo, et fruendo arbitrio boni viri. Hęres beneficiatus non impeditur sibi satisfieri de suo credito eum hæreditate, & an hoc possit hæres absque beneficio inuentarij, & quando Legatum factum ad fauorem hæredis, dicatur inutile, et accrescat collegatario, et quando sustineatur.

S V M M A R I V M.

1 *Vsusfructus vniuersalis omnium bonorum relictus, comprehendit etiam vsumfructum hereditatis, quæ fuit Testatori delata, & effecta fuit proprium ipsius* Patrimonium.

2 *Fæmina quando sunt exclusæ à statuto siue datatæ, siue indotatę, sola existentia maculorum sufficit pro illarum exclusione.*

3 Statutum *axcludēs fæminas si fuerint dotatæ expressa, & formalis dotatia requiritur de tempore successionis pro illarum exclusiane.*

4 Secus *autem quando illas extludit propter masculos, & mandat ipsas dotari, tunc enim dotatio non est necessaria de tempore successionis.*

5 *Statutum dum fæminas excludit propter masculos, & mandat ipsas dotari, nan dotatio fæminarum, sed fauor* Masculorum*, & conseruatio agnationis reputatur causa finalis in statuentibus.*

6 F*æminæ quando ad illarum exclusione sunt à masculis datanda non est necessaria dotatio de tempore successionis.*

7 *Dos non debetur, nisi matrimonium, & nuptiæ actualiter contrahantur.*

8 Statutum *censetur excludere fæminas tantummodò ab hæreditata dotantis quando enumeranda personas, à quarum successione illas excludit, procedit per dictiones alternatiuas.*

9 Declara *hoc tantum procedere vbi statutum vtitur verbis, & dictionibus alternatiuis tàm in parte dotationis, quàm in parta exclusionis.*

10 *Secus vbi procedit per dictiones alternatiuas dumtaxat in parte dotatianis, in parte verò exclusionis vtitur verbis, & dictionibus coniunctiuis, &* C*opulatiuis.*

11 Statutum *quando in parte dotatianis vtitur verbis alternatiuis in parte verò exclusianis procedit per dictiones copulatiuas, tunc censetur exclusisse fæminas à sola hæreditate dotantis, sed vnica dotatio sufficit, vt ab omnibus hæreditatibus ibi expressis censeantur exclusæ.*

12 *Statutum non censetur perpetuò fæminas exclusisse, sed temporaliter quousque extant masculi de Agnatione.*

13 *Fæminæ propter masculos à statuto exclusæ ipsis deficientibus ad successionem raintegrantur.*

14 Statutum *præsumitur* Apostolica Authoritate *confirmatum, vbi per spatium longissimi temporis apparet obseruatum etiam in Iudicijs contentionis, & præsertim in Sacro Rota Tribunali.*

15 *Pater retinendo bono Vxoris vsque ad eius abitum censetur adiuisse hæreditatem nomine filiarum, quibus delata fuerat.*

16 *Declara hanc conclusionem procedere in solis filijs infantibus non autem in maioribus infante.*

17 *Aditio hereditatis sufficienter probatur ab eo, qui se fecit* Dominum*, & possessorem bonorum hæreditariorum.*

18 *Afferens aliquid, tenetur concludenter probare.*

19 *Aditio hæreditatis materna tacitè facta à Patre nomine filiorum censetur facta nomine masculorum, non autem fæminarum à statuta exclusarum.*

20 *Frater renuncians beneficio statuti, & sororem admittens ad hæreditatem paternam non inde censetur illam pariter odmittere ad maternam.*

21 R*enunciatio statuti, & admissio sarorum ad successionem specificam expressionem desidrrant.*

22 *Cautio mutiana non venit pręstanda, nisi in institutione non autem in legato vsusfructus temporaliter duraturo.*

23 *Cautio de vtenda, & fruendo arbitrio Viri, non venit à legatario præstanda nisi in actu pacifica consequutionis Vsusfructus legati.*

24 *Vsufructuarius non tenetur ad debita Testatoris.*

25 *Vsusfructus à Testatore relictus deduci non potest, nisi prius ex substantia totius hæreditatis æs alienum illius integrè persoluatur.*

26 *Soluens debitum hæreditatis absque alia cessione debet satisfieri in eadem hæreditate pro concurrenti quantitate summæ persaluta.*

27 *Hæres beneficiatus impediri non potest quin integrè satisfiat de suo credito contra defunctum in eius hæreditate.*

28 *Aditio hereditatis cum* benef. leg. & Inuent. *aperatur vt actiones, non confundantur, sed separatę pręseruentur.*

29 *Hęres absque Inuentario licet non possit sibi satisfieri de credito, quod habebat cum defuncta de tempare aditionis, potest tamen illud detrahere, quod deindè acquisiuit adita iam hæreditate.*

30 *Valuntas Testatoris est ad vnguem seruanda.*

31 Legatarius *amittit legatum, si voluntatem* Testa*toris ad vnguem non seruat.*

32 *Legatum relictum hæredi instituta nan sustinetur, sed accrescit collegatario.*

33 *Declara hac tantum procedere quando hæres à semetipso legatum consequi deber.*

34 *Secus autem vbi illud capere debet à manibus Collegiatarij propter onus communicandi illi iniunctum.*

35 *Legatum alicui relictum, cum anere illud communicandi cum hærede, tanquam validum sustinetur ad fauorem heredis, nec accrescit collegatario.*

DECISIO CCCIII.

DEfuncto Io: Alexandro Paciono institutis heredibus proprietarijs Lucia, & Doralice sororibus, vsufructuaria Catharina Campia Vxore inter istas, mulieres variæ ortę fuerunt controuersiæ tàm super hæreditate dicti D. Ioannis Alexandri fratris, & mariti respectiuè, quàm super hæreditatibus Fuluij, & Alcidæ illius Parentum. Ideoque coram Reuerendiss. Domino Ghisilerio tunc Sacræ Rotæ Auditore, nunc verò Episcopo Terracinen. suspensa disputatione super hæreditatibus Fuluij, & Ioannis Alexandri tantum, resolutum fuit Doralici, & Luciæ dandam esse manutentionem in duabus partibus bonorum Fuluij, Catherinæ in alia tertia parte eorundem bonorum, & in omnibus Io: Alexandri eius viri, titulo tamèn solius vsusfructus, & cum oneribus contentis in *dec. 27. Ianuarij* 1628.

Acquieuerunt præfatæ mulieres huic resolutioni, sed prosequentibus coram me in locum dicti Reuerendiss. Terracinen. particulariter subrogato disputationem super hæreditate Alcidę ibidem non comprehensa sub *die 31. Maij* pręteriti proposui dubiū An in bonis Alcidæ sit danda manutentio Catherinæ in totum, sed DD. ordinarunt, quod videretur de bono Iure, quo dubio hodie proposito constare existimarunt de bono Iure vtriusque partis.

Catherinæ scilicet, & quidem in omnibus præfa-

ris

Digitized by Google

tis bonis quoad vsumfructum sibi relictum à d. Io:
Alexandro eius Viro, cum enim ea dispositione sta-
tuti Ciuitatis Interamnæ *lib. 2. sub fol. 40. rubric. quod*
mul. dotat. non succed. relati in eius *Summ. num. 2.* fæ-
minarum exclusiui, ipse solus tanquàm masculus
successerit d. Alcidæ ab intestato defunctę, exclusis
penitus Lucia, & Doralice sororibus. prout etiam
resolutum fuit in *Interamnen. hæreditatis de Paradisis*
13. Decembr. 1605. coram SS. D. N. in rec. dec. 104. par.
1. confirmata *coram eodem 6. Marty 1606.* & admit-
titur in d. *dec. edita coràm Reuerendiss. D.* Terracinen:
1 *§. non obstat alterum.* Sicut hæreditas dictæ Alci-
dæ in totum spectauit, & effecta fuit proprium pa-
trimonium ipsius Io. Alexandri, ita etiam eius vsus-
fructus in totum spectare debet ad Catherinam ab
ipso vniuersalē vsufructuariam in Testamento scri-
ptam ad *text. in l. vxori meę 37. ff. de vsufruct. legat.*

Idque etiam si dd. sorores expresse dotatæ non
2 fuerint; Cum enim præfatum statutum in verbis
specificè excludat non solum dotatas, sed etiam in-
dotatas iuncto fratribus onere dotandi pro viribus
patrimonij, sola existentia masculorum sufficit pro
ipsarum exclusione, vt responsum fuit in dicta *In-*
teramnen. hæreditatis de Paradisis 6. Marty 1606. §.
non obstat, dum dicebâtur, & in similibus terminis di-
xit *Rota dec. 540. per tot.* & signanter *sub num. 1. vers.*
non enim propter dotem part. 1. diuers. in rec. dec. 405. n.
22. cum seqq. par. 5. & plenius in Romana supplementi
legitimę 18. May 1640. 15. Aprilis 1644. & 26. Ian.
3 *1646. coram me.* Licet enim quando statutum exclu-
dit fæminas, si fuerint dotatæ expressa, & formalis
requiratur dotatio, quæ censetur causa finalis statuē-
4 tium. Quandò tamen prout hic, illas excludit pro-
pter masculos, & mandat ipsas dotari, nisi fuerint
dotatę, dotatio non est necessaria pro ipsorum exclu-
5 sione, cum fauor masculorum, & agnationis con-
seruatio causa finalis, & principalis in statuentibus
reputetur iuxta distinctionem *Castr. communiter ap-*
probatam in l. Titium centum §. titio genero nu. 8 vers.
Ego pluries ff. de condit. & demonstr. & in cons. 276. n.
2. lib. 1. quem sequuntur *Soccin. sen. cons. 75. numer. 8.*
vsque in fin libr. 3. alijque relati per *Rotam d. decis.*
540. num. 1. & seqq. par. 1. diuers. in Perusina fideicom-
missi de Alfanis 17. Maij 1621. coram clar. mem Cocci-
no penès Merlin. de legitim. dec. 106. num 7. in Tiburti-
na hæreditatis 13. Febr. 1634. coram Eminentiss. *D. Car-*
din. Verospio, penes Fenzon. ad stat. Vrb. dec. 113. sub
vers. & licet. Præsertim quia dictæ sorores nun-
quàm nuptæ fuerunt, & ideò obijcere non possunt
6 desectum dotationis, cum ad istum effectum non
sit necessaria actualis dotatio de tempore successio-
nis *Card. Seraph. dec. 112. num. 1. & per tot.* Et dos
7 non debeatur, nisi matrimonium, & nuptiæ actua-
liter contrahantur, vt probat *Castr. d. cons. 276. nu. 2.*
vers. Vndè, & tunc relictum lib. 1. Rot. d. dec. 540. nu. 1.
vers. distinctio autem par. 1. diuers. & dec. 405. num. 26.
vers. neque eius obligatio par. 5. rec. Tùm etiam quia
satis condecentem dotem habuisse videntur, dum
ipsemet Io: Alexander illas admisit vna secum pro
æquali portione ad paternam hæreditatem, & eas
vniuersales hæredes proprietarias in omnibus suis
bonis instituit.

8 Nec obstat, quod dictum statutum videatur ex-
cludere fęminas tantummodò ab hæreditate dotan-
tis, dùm enumerando personas, à quarum succes-
sione illas excludit, procedit per dictiones alterna-
tiuas, vt dixit *Rota in* Narnien. *successionis 7. Februar.*
& 29. Nouembr. 1629. coram bo: me: Merlino in rec. de-
cis. 247. num. 19. vers. verùm quando par. 5. & dec. 329
num. 16. cum seqq. par 6.

9 Obiectum enim procederet, si dictum statutum
tàm in parte dotationis, quàm in parte exclusionis
vteretur verbis, & dictionibus alternatiuis, in qui-
bus terminis loquuntur præfatæ *Narnien. successionis,*
10 Secus autem vbi, prout hic, procedit per dictiones
alternatiuas, dumtaxat in parte dotationis, in par-
te verò exclusionis vtitur verbis, & dictionibus con-
iunctiuis, & copulatiuis, ibi, *Nec actionem habeant*
nec petere possint contra Patrem, Patruum, nec fratres
carnales, vel eorum hęredes, nec ab eis causam haben-
11 *tes, &c.* Tunc enim non censetur exclusisse fæmi-
nas ab hæreditate solius dotantis, sed vnica dotatio
sufficit, vt ab omnibus hæreditatibus personarum
ibidem specificatarum illæ dicantur exclusæ, vt de-
clarant *Bald. cons. 73. circa medium vers. & est conside-*
randum lib. 4. Becc. cons. 53. num. 3. vers. nam responde-
tur Aleiat. cons. 5. sub num. 11. vers. item quandò statu-
tum loquitur lib. 2. Menoch. cons. 873. sub num. 12. vers.
quintus est casus, Surd. cons. 100. num. 9. Bellon. Iun.
cons. 74 num. 48. Thesaur. dec. Pedemon. 62. nu. 7. vers.
imò si statutum, idemque admisit *Rot. in dd.* Narnien.
successionis vt in dec. 247. num. 18. & 19. par. 5. & dec.
329. num. 15. & 16. part. 6. ac responsum fuit *coram*
Card. Seraph. dec. 1291. num. 1. in Balneoregien. *bonor.*
16. May 1594. cor. recol. me. Card. Hieronymo Pamph.
& in Romana hæreditatis de Stellis 16. Ianuar. 1608.
coram bo: me: Ortembergho penès Fenzon. ad stat. Vrb.
dec. 115. & dec. 116. per tot.

12 Minusuè obstat, quod huiusmodi fæminarum
exclusio non sit perpetua, sed temporalis, quousque
scilicet adsine masculi de agnatione, ipsis verò de-
13 fectis fæminæ ad successionem reintegrentur ad
tradit. per *Brun. in tract. quod stant. mascul. art. 10. nu.*
12. & 23. cum alijs relatis in *d. dec. Reuerendiss.* Ter-
racinen. §. non obstat alterum vers. tùm quia. Quoniam
in casu nostro tollitur ex facto hæc difficultas, cum
statutum fæminas expresse excludat non solum ad
fauorem fratrum, sed etiam eorum hæredum, alio-
rumque ab eis causam habentium, ibi, N*ec actionem*
habeant &c. nec fratres carnales, vel eorum hæredes,
nec ob eis causam habentes &c.

Nec facit, quod d. statutum non probetur Aposto-
lica Auctoritate confirmatum. Quia cum à lon-
14 gissimo tempore citra appareat obseruatum etiam
in Iudicijs contentiosis; & signanter in hoc Sacro
Tribunali confirmatio Apostolica interuenisse præ-
sumitur ad notat. *per DD. in cap. illud, de præsumpt. &*
in cap. sicut de re iudic. Card. Seraph. dec. 507. numer. 3.
& dec. 536. nu. 5. cum alijs in *Borchinonen. statuti 3.*
M*arty 1636. coram Eminentiss. D. Card. Hieronymo Ve-*
raspio, in rec. dec. 107. nu. 24. par. 7.

Prout nec subsistit, quod non doceatur Io: Ale-
xandrum adiuisse maternam hęredē prout ad hunc
effectum requiritur.

Cum enim huiusmodi hæreditas consistat potissi-
mè in bonis dotalibus, quæ Fuluius maritus per
quatuordecim annos vsque ad eius obitum penes se
15 retinuit, ex præfata retentione adiuisse censetur d.
hæreditatem nomine Io. Alexandri communis filij,
cui ipsa delata fuerat, vt probat *text. in l. qui in alie-*
na §. sed, & si non adiuit ff. de acquir. hæred. Bartol.
cons. 129. num. 2. lib. 1. Natt. cons. 74. nu. 11. Surd. cons.
253. num. 32. Paschal. de virib. patr. potest. par. 1. capit. 2.
num. 35. vers. imò etiam Rot. dec. 259. nu. 3. & dec. 723.
num. 14. vers. & in proposito par. 2. & *dec. 527. num. 4.*
16 *par. 8. rec.* Et licet hæc conclusio procedere videa-
tur in solis filijs Infantibus ad tradita per *Alex. cons.*
20. n. 1. lib. 7. Surd. cons. 244. numer. 2. Secus verò in
maioribus infante idem *Surd. dec. 140. num. 11.* Ni-
hilominus quia ipsemet Ioannes Alexāder post mor-

do non. Pater retinendo bona vxoris vsque ad eius obitum censetur adiuisse hæreditatem nomine filiorum, quibus delata fuerat, & quando hoc procedat. Vsufructuarius quando teneatur præstare cautionem siue mutianam, siue de vtendo, et fruendo arbitrio boni viri. Hęres beneficiatus non impeditur sibi satisfieri de suo credito cum hæreditate, & an hoc possit hæres absque beneficio inuentarij, & quando Legatum factum ad fauorem hæredis, dicatur inutile, et accrescat collegatario, et quando sustineatur.

S V M M A R I V M.

1 *Vsusfructus vniuersalis omnium bonorum relictus, comprehendit atiam vsumfructum hereditatis, quæ fuit Testatori delata, & effecta fuit proprium ipsius Patrimonium.*

2 *Fœmina quando sunt exclusæ à statuto siue dotatæ, siue indotatę, sola existentia maculorum sufficit pro illarum exclusione.*

3 *Statutum excludẽs fœminas si fuerint dotatæ expressa, & formalis dotatio requiritur da tempore successionis pro illarum exclusione.*

4 *Secus autem quando illas excludit propter masculos, & mandat ipsas dotari, tunc enim dotatio non est necessaria de tempore successionis.*

5 *Statutum dum fœminas excludit propter masculos, & mandat ipsas dotari, non dotatio fœminarum, sed fauor Masculorum, & conseruatio agnationis reputatur causa finalis in statuentibus.*

6 *Fœmina quando ad illarum exclusione sunt à masculis dotanda non est necessaria dotatlo de tempore successionis.*

7 *Dos non debetur, nisi matrimonium, & nuptiæ actualiter contrahantur.*

8 *Statutum censetur excludere fœminas tantummodò ab hæreditate docantis quando enumerando personas, à quarum successione illas excludit, procedit per dictiones alternatiuas.*

9 *Declara hoc tantum procedere vbi statutum vtitur verbis, & dictionibus alternatiuis tàm in parte dotationis, quàm in parte exclusionis.*

10 *Secus vbi procedit per dictiones alternatiuas dumtaxat in parte dotationis, in parte verò exclusionis vtitur verbis, & dictionibus coniunctiuis, & Copulatiuis.*

11 *Statutum quando in parte dotationis vtitur verbis alternatiuis in parte verò exclusionis procedit per dictiones copulatiuas, tunc censetur exclusisse fœminas à sola hæreditate dotantis, sed vnica dotatio sufficit, vt ab omnibus hæreditatibus ibi expressis censeantur exclusæ.*

12 *Statutum non censetur perpetuò fœminas exclusisse, sed temporaliter quousque extant masculi de Agnatione.*

13 *Fœmina propter masculos à statuto exclusæ ipsis deficientibus ad successionem reintegrantur.*

14 *Statutum præsumitur Apostolica Auctoritate confirmatum, vbi per spatium longissimi temporis apparet obseruatum etiam in Iudicijs contentiosis, & præsertim in Sacro Rotæ Tribunali.*

15 *Pater retinendo bona Vxoris vsque ad eius obitum censetur adiuisse hæreditatem nomine filiorum, quibus delata fuerat.*

16 *Declara hanc conclusionem procedere in solis filijs infantibus non autem in maioribus infantia.*

17 *Aditio hęreditatis sufficienter probatur ab eo, qui se fecit Dominum, & possessorem bonorum hæreditariorum.*

18 *Asserens aliquid, tenetur concludenter probare.*

19 *Aditio hæreditatis materna tacitè facta à Patre nomine filiorum censetur facta nomine masculorum, non autem fœminarum à statuto exclusarum.*

20 *Frater renuncians beneficio statuti, & sororem admittens ad hæreditatem paternam non inde censetur illam pariter admittere ad maternam.*

21 *Renunciatio statuti, & admissio sororum ad successionem specificam expressionem desiderant.*

22 *Cautio mutiona non venit præstanda, nisi in institutione non autem in legato vsusfructus temporaliter duraturo.*

23 *Cautio de vtendo, & fruendo arbitrio Viri, non venit à legatario præstanda nisi in actu pacifica consequutionis Vsusfructus legati.*

24 *Vsufructuarius non tenetur ad debita Testatoris.*

25 *Vsusfructus à Testatore relictus deduci non potest, nisi prius ex substantia totius hæreditatis æs alienum illius integrè persoluatur.*

26 *Soluens debitum hæreditatis absque alia cessione debet satisfieri in eadem hæreditate pro concurrenti quantitate summæ persoluta.*

27 *Hæres beneficiatus impediri non potest quin integrè satisfiat de suo tredito contra defunctum in aius hæreditate.*

28 *Aditio hæreditatis tum* benef. leg. & Inuent. *operatur vt actiones, non confundantur, sed separatę preseruentur.*

29 *Hęres absque Inuentario licet non possit sibi satisfieri de credito, quod habebat cum defuncto de tempore aditionis, potest tamen illud detrahere, quod deindè acquisiuit adita iam hæreditate.*

30 *Voluntas Testatoris est ad vnguem seruanda.*

31 *Legatarius amittit legatum, si voluntatem Testatoris ad vnguem non seruat.*

32 *Legatum relictum heredi instituto non sustinetur, sed accrescit collegatario.*

33 *Declara hoc tantum procedere quando hæres à semetipso legatum consequi debet.*

34 *Secus autem vbi illud capere debet à manibus Collegatary propter onus communicandi illi iniunctum.*

35 *Legatum alicui relictum, cum onere illud communicandi cum hęrede, tamquam validum sustinetur ad fauorem heredis, nec accrescit collegatario.*

DECISIO CCCIII.

DEfuncto Io: Alexandro Paciono institutis heredibus proprietarijs Lucia, & Doralice sororibus, vsufructuaria Catharina Campia Vxore inter istas, mulieres variæ ortę fuerunt controuersiæ tàm super hæreditate dicti D. Ioannis Alexandri fratris, & materni respectiuè, quàm super hæreditatibus Fuluij, & Alcidæ illius Parentum. Ideoque coram Reuerendiss. Domino Ghislerio tunc Sacræ Rotæ Auditore, nunc verò Episcopo Terracinen. suspensa disputatione super hæreditatibus Fuluij, & Ioannis Alexandri tantum, resolutum fuit Doralici, & Luciæ dandam esse manutentionem in duabus partibus bonorum Fuluij, Catherinæ in alia tertia parte eorundem bonorum, & in omnibus Io: Alexandri eius viri, titulo tamẽ solius vsusfructus, & cum oneribus contentis in *dec. 27. Ianuarij* 1628.

Acquieuerunt præfatæ mulieres huic resolutioni, sed prosequentibus coram me in locum dicti Reuerendiss. Terracinen. particulariter subrogato disputationem super hæreditate Alcidę ibidem non comprehensa sub *die 31. Maij* preteriti proposui dubiū An in bonis Alcidæ sit danda manutentio Catherinæ in totum, sed DD. ordinarunt, quod videretur de bono Iure, quo dubio hodie proposito constare existimarunt de bono Iure vtriusque partis.

Catherinæ scilicet, & quidem in omnibus præfa-

tis

tis bonis quoad vsumfructum sibi relictum à d. Io:
Alexandro eius Viro. cum enim ex dispositione sta-
tuti Ciuitatis Interamnæ *lib. 2 sub fol. 40. rubric. quod*
mul. dotat. non succed. relati in eius *Summ. num.* 2. fæ-
minarum exclusiui, ipse solus tanquàm masculus
successerit d. Alcidæ ab intestato defunctę, exclusis
penitus Lucia, & Doralice sororibus. prout etiam
resolutum fuit in *Interamnen. hæreditatis de Paradisis*
12. Decembr. 1605. coram SS. D. N. in rec. dec. 104. par.
1. confirmata *coram eodem 6. Martij* 1606. & admit-
titur in d. *dec. edita coràm Reuerendiss. D.* Terratinen.
1 §. *non obstat alterum*. Sicut hæreditas dictæ Alci-
dæ in totum spectauit, & effecta fuit proprium pa-
trimonium ipsius Io. Alexandri, ita etiam eius vsus-
fructus in totum spectare debet ad Catherinam ab
ipso vniuersalē vsufructuariam in Testamento scri-
ptam ad *text. in l. vxori meę 37. ff. de vsufruct. legat.*

Idque etiam si dd. sorores expresśè dotatæ non
2 fuerint; Cum enim præfatum statutum in verbis
specificè excludat non solum dotatas, sed etiam in-
dotatas iuncto fratribus onere dotandi pro viribus
patrimonij, sola existentia masculorum sufficit pro
ipsarum exclusione, vt responsum fuit in dicta *In-*
teramnen. hęreditatis de Paradisis 6. Martij 1606. §.
non obstat, dum dicebàtur, & in similibus terminis di-
xit *Rota dec. 540. per tot.* & signanter *sub num. 1. vers.*
non enim propter dotem part. 1. diuers. in rec. dec. 405. n.
22. cum seqq. par. 5. & plenius in Romana supplementi
legitimę 18. May 1640. 15. Aprilis 1644. & 26. Ian.
3 *1646. coram me*. Licet enim quando statutum exclu-
dit fæminas, si fuerint dotatæ expressa, & formalis
requiratur dotatio, quæ censetur causa finalis statuē-
4 tium. Quandò tamen prout hic, illas excludit pro-
pter masculos, & mandat ipsas dotari, nisi fuerint
dotatę, dotatio non est necessaria pro ipsarum exclu-
5 sione, cum fauor masculorum, & agnationis con-
seruatio causa finalis, & principalis in statuentibus
reputetur iuxta distinctionem *Castr. communiter ap-*
probatam in l. Titium centum §. titio genero nu. 8 vers.
Ego pluries ff. de condit. & demonstr. & in cons. 276. n.
2. lib. 1. quem sequuntur *Sorrin. sen. cons. 75. numer. 8.*
vsque in fin libr. 3. alijque relati per *Rotam d. decis.*
540. num. 1. & seqq. par. 1. diuers. in Perusina fideicom-
missi de Alfanis 17. Maij 1621. coram clar. mem Cocci-
no penès Merlin. de legitim. dec. 106. num 7. in Tiburti-
na hæreditatis 13. Febr. 1634. coram Eminentiss. *D.* Car-
din. Veraspio, penes Fenzon. ad stat. Vrb. dec. 113. sub
vers. & licet. Præsertim quia dictæ sorores nun-
quam nuptæ fuerunt, & ideò obijcere non possunt
6 defectum dotationis, cum ad istum effectum non
sit necessaria actualis dotatio de tempore successio-
nis *Card. Seraph. dec. 112. num. 1. & per tot.* Et dos
7 non debeatur, nisi matrimonium, & nuptiæ actua-
liter contrahantur, vt probat *Castr. d. cons. 276. nu. 2.*
vers. Vndè, & tunc relictum lib. 1. Rot. d. dec. 540. nu. 1.
vers. distinctio autem par. 1. diuers. & dec. 405. num. 26.
vers. neque eius obligatio par. 5. rec. Tùm etiam quia
satis condecentem dotem habuisse videntur, dum
ipsemet Io: Alexander illas admisit vna secum pro
æquali portione ad paternam hæreditatem, & eas
vniuersales hæredes proprietarias in omnibus suis
bonis instituit.

8 Nec obstat, quod dictum statutum videatur ex-
cludere fęminas taatummodò ab hæreditate dotan-
tis, dùm enumerando personas, à quarum succes-
sione illas excludit, procedit per dictiones alterna-
tiuas, vt dixit *Rota in Narnien. successionis 7. Februar.*
& 29. Nouembr. 1629. coram bo: me: Merlino in rec. de-
cis. 247. num. 19. vers. verùm quando par. 5. & dec. 329
num. 16. cum seqq. par 6.

9 Obiectum enim procederet, si dictum statutum
tàm in parte dotationis, quàm in parte exclusionis
vteretur verbis, & dictionibus alternatiuis, in qui-
bus terminis loquuntur præfatæ Narnien. *successionis*,
10 Secùs autem vbi, prout hic, procedit per dictiones
alternatiuas, dumtaxat in parte dotationis, in par-
te verò exclusionis vtitur verbis, & dictionibus con-
iunctiuis, & copulatiuis, ibi, *Nec actionem habeant*
nec petere possint contra Patrem, Patruum, nec fratres
carnales, vel eorum heredes, nec ab eis causam haben-
11 *tes, &c.* Tunc enim non censetur exclusisse fæmi-
nas ab hæreditate solius dotantis, sed vnica dotatio
sufficit, vt ab omnibus hæreditatibus personarum
ibidem specificatarum illæ dicantur exclusæ, vt de-
clarant *Bald. cons. 73. circa medium vers. & est conside-*
randum lib. 4. Becc. cons. 53. num. 3. vers. ndm responde-
tur Aleiat. *cons. 5. sub num. 11. vers. item quandò statu-*
tum loquitur lib. 2. Menoch. cons. 873. sub num. 12. vers.
quintus est casus, Surd. cons. 100. num. 9. Bellon. Iun.
cons. 74 num. 48. Thesaur. dec. Pedemon. 62. nu. 7. vers.
imò si statutum, idemque admisit *Rot. in dd.* Narnien.
successionis vt in dec. 247. num. 18. & 19. par. 5. & dec.
329. num. 15. & 16. part. 6. ac responsum fuit *coram*
Card. Seraph. dec. 1291. num. 1. in Balneoregien. *bonor.*
16. May 1594. cor. recol. me. Card. Hieronymo Pamph.
& in Romana hæreditatis de Stellis 16. Ianuar. 1608.
coram bo: me: Ortembergho penès Fenzon. ad stat. Vrb.
dec. 115. & dec. 116. per tot.

12 Minusuè obstat, quod huiusmodi fæminarum
exclusio non sit perpetua, sed temporalis, quousque
scilicet adsint masculi de agnatione, ipsis verò de-
13 fectis fæminæ ad successionem reintegrentur ad
tradit. per *Bran. in tract. quod stant. mascul. art. 10. nu.*
12. & 23. cum alijs relatis in *d. dec. Reuerendiss. Ter-*
racinen. §. non obstat alterum vers. tùm quia. Quoniam
in casu nostro tollitur ex facto hæc difficultas, cum
statutum fæminas expresśè excludat non solum ad
fauorem fratrum, sed etiam eorum hæredum, alio-
rumque ab eis causam habentium, ibi, Nec *actionem*
habeant &c. nec fratres carnales, vel eorum hæredes,
nec ab eis causam habentes &c.

Nec facit, quod d. statutum non probetur Aposto-
lica Authoritate confirmatum. Quia cum à lon-
14 gissimo tempore citra appareat obseruatum etiam
in Iudicijs contentiosis, & signanter in hoc Sacro
Tribunali confirmatio Apostolica interuenisse præ-
sumitur ad notat. per *DD. in cap. illud, de præsumpt. &*
in cap. sicut de re iudic. Card. Seraph. dec. 507. numer. 3.
& dec. 536. nu. 5. cum alijs in *Barchinonen. statuti 3.*
Martij 1636. coram Eminentiss. D. Card. Hieronymo *Ve-*
raspio, in rec. dec. 107. nu. 24. par. 7.

Prout nec subsistit, quod non doceatur Io: Ale-
xandrum adiuisse maternam hęredē prout ad hunc
effectum requiritur.

Cum enim huiusmodi hæreditas consistat potissi-
mè in bonis dotalibus, quæ Fuluius maritus per
quatuordecim annos vsque ad eius obitum penes se
15 retinuit, ex præfata retentione adiuisse censetur d.
hæreditatem nomine Io. Alexandri communis filij,
cui ipsa delata fuerat, vt probat *text. in l. qui in alie-*
na §. sed, & si non adiuit ff. de acquir. hæred. Bartol.
cons. 129. num. 2. lib. 1. Natt. cons. 74. nu. 11. Surd. cons.
253. num. 32. Paschal. de virib. patr. potest. par. 1. capit. 2.
num. 35. vers. imò etiam Rot. dec. 259. nu. 3. & dec. 723.
num. 14. vers. & in proposito par. 2. & dec. 527. num. 4.
16 *par. 8. rec.* Et licet hæc conclusio procedere videa-
tur in solis filijs Infantibus ad tradita per *Alex. cons.*
20. n. 1. lib. 7. Surd. cons. 244. numer. 2. Secùs verò in
maioribus infante idem *Surd. dec. 149. num. 11.* Ni-
hilominus quia ipsemet Ioannes Alexāder post mor-

Digitized by Google

tem Fuluij Patris eademmet bona possedit, & sua vita durante de illis disposuit, vt probatur ex Inuen-
17 tario confecto à dictis Sororibus eodem *Summ. n. 5* vtique faciendo se illorum Dominum, & possessorem, censetur paternam aditionem ratificasse, vel dictam hæreditatem iterùm sufficienter adiuisse, *l. pro hærede, & l. gerit, C. de acquir. hæred. l. si filius familias C. de petit. hæred. l. 3. C. ad S.C. orfician. §. penult. instit. de hæredum qualit. & differen. Castr. in l. potest num. 4. C. de Iur. delib. Bald. cons. 272. sub nu. 2. vers. tertio tunc est, lib. 5. Aym. cons. 33. num. 14. Hond. cons. 61. nu. 58. lib. 2. Surd. cons. 253. num. 31. Card. Mant. de coniect. vltim. volunt. libr. 12. tit. 12. numer. 8. & decis. 245. num. 11. Sanct. mem. Greg. dec. 7. num. 2. dec. 98. num. 1. & dec. 136. num. 2.*

Nihil obstante, quod in dicto Inuentario præfatæ Sorores asseruerint bona ibidem descripta fuisse possessa per Ioannem Alexandrum pro indiuiso, & in communi cum ipsis.
18 Quia præter quod huiusmodi assertio eis suffragari non potest, nisi concludentibus probationibus assertam communionem iustificent ad *textum l. 1. C.*
19 *de probat.* Cum præfata hæreditas deberetur soli Ioanni Alexandro masculo, ob prædictam statuti dispositionem ex dicta possessione ad eius fauorem, non autem Sororum, quibus illa delata non fuerat, desumi potest aditio, vt declarant *Sard. d. cons. 253. d. num. 31. Card. Mant. d. tit. 12. d. num. 8. vers. quod scilicet probatio Bott. dec. 33. num. 15. vers. alias si esset*, cum cæteris supra allegatis. Minusuè præsumi po-
20 test, quod dictus Ioannes Alexander voluerit ipsas admittere vna secum ad maternam hæreditatem, ex quo eas admiserat ad hæreditatem paternam, ideoq; renunciasse videatur dictæ statutariæ dispositioni, vt firmatum fuit in dicta præcedenti decisione. Quia cum præfata admissio expressè facta, & restricta fuerit ad bona paterna, exindè inferri non potest, quod voluerit eas pariter admittere ad materna, cum
21 admissio, & renunciatio ex ipsa resultans eandem specificam expressionem pernecessè desiderent ex probatis ferè in terminis per *Gabr. cons. 60. nu. 2. 3. 6. & per tot. lib. 1. Sard. cons. 445. num. 58. & 59. Morot. cons. 3. num. 19. cum seqq.*

Denique non obstat, quod Catharina nullam præstiterit cautionem siue mutianam, siuè de vtendo, & fruendo arbitrio boni Viri.
22 Respectu enim Mutianæ responsum fuit eam non esse præstandam, dùm non versamur in institutione, sed in Legato vsusfructus temporaliter duraturo, donec scilicet Legataria viduitatem seruauerit, vt distinguendo firmat *Natt. cons. 459. num. 17. vers. tamen secus est Gratian. discept. for. cap. 696. nu. 11. Thomat. dec. Macerat. 105. num. 7. & 8. Burz. dec. Bonon. 73.*
23 *num. 29. cum seqq.* Respectu verò cautionis de vtendo arbitrio boni Viri ob litem posteà motam, & acriter agitatam visum fuit Dominis sufficere, quod præstetur in actu pacificæ consequutionis prædicti vsusfructus iuxta *Theoric. Bald. in l. 2. sub num. 11. & circa fin. C. comm. de legat.* quam pluribus adductis sequuta fuit *Rota in Auenionen. vsusfructus 4. Februarij 1637. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & 1. Iulij eiusdem anni coram Eminentiss. D. Card. Panzirolo, in rec. dec. 195. num. 19. & 20. & dec. 138. num. 11. part. 7. ac 29. Aprilis 1641. coram Reuerendiss. D. Terracinen. §. fin. & nouissimè in firmana Codicillorum 1. Martij præteriti coram me, §. quin sub eademmet die.*

Quo verò ad prætatas Sorores existimarunt Domini constare de ipsarum bono Iure, tùm pro summa scut. 850. Tùm etiam pro rata vsusfructus, quã Catharina tenetur illis communicare.

Pro summa scilicet dd. scutorum 850. quæ ab eis persoluta fuerunt eidem Catharinæ pro restitutione dotis sibi debitæ à dicto Ioanne Alexandro Testatore eius viro, vt apparet ex publico Instrumento ip-
24 sarum *Summario, n. 1.* Quamuis enim Vxor relicta vsufructuaria non teneatur ad debita mariti præde-
25 functi; Attamen deduci non potest vsusfructus sibi relictus, nisi priùs ex substantia totius hæreditatis æs alienum illius integrè persoluatur per *tex. in l. fin. ff. de vsufr. legat. & in l. vsusfructu bonorum, ff. ad l. falcid. Gabr. cons. 114. nu. 8. lib. 1. Gail. pract. obseruat. lib. 2. obseru. 146. nu. 7. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 143. sub num. 13. vers. altera fuit opinio, Card. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 9. tit. 6. num. 12. plenè Mastrill. dec. 3. sub num. 4.* cum pluribus seqq. *par. 1.* & dictum fuit in dicta præcedenti *dec. Reuerendiss. D. Terracinen. §. neque potest, vers. & iuxta.*

Nec refert, quod Catharina in actu exactionis dictæ dotis cesserit iura talia, qualia, dummodò contra ipsam retorqueri non possint; Quia dd. Sorores non vtuntur huiusmodi cessione, nec agunt contra cedentem pro repetitione soluti, sed deducunt
26 huiusmodi solutionem æris alieni contra bona hæreditaria debitoris, ad quem effectum ipsis sufficit vera, & actualis solutio, vt proindè absque alia cessione super illis satisfieri debeant de concurrenti quantitate summæ persolutæ *l. qui à debitore, ff. qui pot. in pign. hab. l. si potiores, ibiq; gloss. C. de his, qui in prior. credit. loc. succed. Card. Mant. dec. 69. n. 3. vers. diuersum est autem.*

Et parum releuat, quod sint hæredes dicti Io. Ale-
27 xandri debitoris; Quia præter quod illius hæreditatem adiuerunt cum beneficio legis, & Inuentarij proindeque eis impediri non potest integra satisfactio ipsarum crediti ad tradita per *Bald. in l. fin. §. in computatione num. 3. ibique Ias. num. 5. C. de Iur. deliber. Paris. cons. 69. num. 161. lib. 1. Rot. in rec. decis. 528. num. 1. par. 2. dec. 127. num. 10. par. 7. dec. 46. num. 6. &*
28 *dec. 513. num. 12. part. 8.* Ea ratione quia per aditionem cum dicto beneficio actiones non confunduntur, sed separatæ præseruantur *d. l. fin. d. §. in computatione vers. si verò ipse C. de Iur. deliber. Bald. in l. si Vxor nu. 2. C. de bon. auth. iudic. poss. Castr. cons. 186. in princ. vers. siue dicimus, quod facto Inuentario libr. 2. Surd. cons. 7. num. 31. Rot. dec. 63. num. 2. in fin. part. 3. dec. 214. num. 22. part. 7. & dec. 145. num. 7. part. 8. rec.* Cùm tempore aditionis dd. Sorores non essent creditrices, sed tales effectæ fuerint post aditam hæreditatem persoluendo de proprio huiusmodi debitum dotis Catharinæ, vtiq; etiam si non censerentur hæredes beneficiatæ adhuc ipsis prædicta satisfactio de-
29 negari, non poterit, Imaginaria enim solutio, & confusio actionum, quæ resultat ex aditione absque beneficio, procedunt tantummodò respectu crediti penès hæredem existentis tempore aditionis, secus autem respectu crediti, quod ipse, prout hic, deindè acquisiuit adita iam hæreditate præuia solutione debitorum defuncti proprijs pecunijs peracta, vt in puncto distinguendo firmauit *Rota coram Cardin. Caual. dec. 367. num. 1. 2. & 3. in Bonon. Fideicommissi de Cataneis 10. Martij 1617. coram bo. me. Pirouano in rec. dec. 432. nu. 10. vers. quia creditum par. 4.*

Pro rata verò vsusfructus, quia Testator eidem Catharinæ Legatariæ expressè mandauit, quod illud communicaret cum præfatis suis Sororibus; Vo-
30 luntas enim Testatoris in proposito ad vnguem
31 seruari debet alias Legataria legatum amitteret, vt firmatum fuit in *Spoletana Alimentor. 24. Maij 1593. coram Card. Gyptio in Florentina alimentorum 10. Nouembr. 1630. coram Eminentiss. D. Cardin. Hieronymo*

Ve-

Digitized by Google

Verospio, & in Romana Legati cybi, & potus 13. Iulij 1635. coram Reuerendiss. D. meo Decano relatis in d. decisione, d. §. neque potest.

Nec obstat, quod cum ipsę sorores institu-
32 tæ fuerint hæredes proprietarię huiusmodi legatum ad ipsarum fauorem non substineatur, sed accrescat Collegatariæ ex dispositione *text. in l. planè 34. §. si duobus, ff. de legat. 1. approbata in Recanaten. manutentionis 27. Iunij 1642. coram me, §. & huic intellectui vers. cum prælegatum.*

Conclusio enim procedit quando hæres à semet
33 ipso legatum consequi debet, vt clarè legitur in dict. *text.* ibi, *A semetipso, & legatū inutiliter videtur, &c.*
34 secus autem vbi, prout hic, illud capere debet è manibus Collegatariæ propter onus communicandi illi iniunctum, tunc enim legatum tanquam validum substinetur, nec ipsi Collegatariæ accrescit, vt declarat, *gloss. in d. verb. inutiliter vers. item à Legatario, quam sequuntur, Alex. in dict. §. si duobus num. 2. vers. quia sicut quando, alijque relati per Belion. de iur. accresc. cap. 7. qu. 29. nu. 14. 15. & 16,* vbi reddit optimam rationem, quia scilicet huiusmodi legatum nullam continet obligationem ipsius hæredis, sed illius tantummodo, qui fuit grauatus, & *nu. 90.*

Cæterum prętensa melioramenta, vt asseritur facta per Fuluium in bonis controuersis Domini non habuerunt in consideratione, quia non iustificantur neque in specie, neque in genere.

Et ita resolutū fuit vtraque parte informante, &c.

ROMANA DOTIS.

Ven. 18. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Dispositio *l. hac edictali, C. de secund. nupt.* habet locum nedum fauore filiorum primi matrimonij, sed etiā Nepotum, et pronepotum, quamuis Vitricus non sit institutus, sed tantummodo proprijs filijs substitutus, et quando ius dicendi de nullitate Testamenti ex beneficio huius legis censeatur ad hæredes transmissum, et quando eidem censeatur renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Causa testati, facit cessare causam intestati.*

2 *Dispositio* l. hac ædictali, C. de secund. nupt. *quid contineat.*

3 *Filijs primi matrimonij competit prius detractio integrę legitimæ deinde coæqualis portio remanentis hæreditatis, vbi Victricus fuit à matre institutus.*

4 *Amplia etiam si Victricus non fuerit institutus, sed tantumodo proprijs filijs substitutus.*

5 *Substitutus per vulgarem dicitur directè succedere Testatori.*

6 *Ius dicendi de nullitate Testamenti Paterni tamquam inductum propter iniuriam filij, ipsius morte extingitur, nec ad hæredes transmittitur.*

7 *Declara hoc non procedere, quando filius decedit condito Testamento hoc enim casu dictus ius ad eius hæredes omnino transmittit.*

8 *Item declara hoc tantum procedere in hæredibus extraneis, non autem in filijs in quibus transmissio dicti iuris fit ipso iure etiam ab intestato.*

9 *Ius dicendi de nullitate Testamenti paterni ipso iure transmittitur etiam ab intestato in descendentibus filijs licet secus in hæredibus extraneis.*

10 *Dispositio* l. hac ædictali *non procedit solum fauore filiorum primi matrimonij sed etiam nepotum, & pronepotum ex vtroque sexu progenitorum.*

11 *Positiones plenam faciunt probationem, contra producentem.*

12 *Nepos ex filio primi matrimonij tuatur dispositione* l. hac ædictali, *ideoque potest ex propria persona agere contra Testamentum Auia absque eo quod Pater in eum aliquod ius transmittat.*

13 *Prescriptio 30. annorum requiritur ad prescribendum ius dicendi de nullitate Testamenti Paterni.*

14 *Scientia nullitatis Testamenti non probatur ex sola illius intimatione.*

15 *Filius primi matrimonij non censetur remisisse iniuriam matri, quę in eius Testamento Victricum instituit etiam si habuerit scientiam de nullitate Testamenti, & tacuerit.*

16 *Filia absque solemnitatibus statutarijs non potest remittere iniuriam matri, quæ in eius Testamento Victricum instituit.*

17 *Clausula* generalia contra *non solum excludit consensum, sed apertum dissensum, & contradictionem ostendit, ac præseruat ius excipiendi quandocunque.*

18 *Prescriptio non currit, non valenti agere.*

DECISIO CCCIV.

Nupsit prius Clarix Costaccia Lucæ de Baronibus, ipsoque defuncto superstite Lucretia communi filia iterum, & secundo nupsit Io. Baptistæ Balestræ constituta dote scutorum bis mille, ac deinde condidit Testamentum, in quo suos hæredes instituit eius ventrem, omnesque alios filios tam masculos, quam fæminas nascituros ex ipsa, & d. Io. Baptista secundo viro, illisque non extantibus in vniuersa hæreditate vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum eundem secundum virum substituit.

Obijt postmodum ipsa Clarix, & vigore præfati Testamenti Io. Baptista Victricus omnia sua bona occupauit; nuperrimè verò decessit etiam Lucretia instituta sibi vniuersali hærede Camilla Pellegrina eius filia, quæ productis coram A. C. instrumentis promissionis, & solutionis dictæ dotis Iudicium introduxit contra ipsum Io. Baptistam, seruatisque seruandis, ac legitimatis personis duo mandata executiua obtinuit, alterum scilicet pro tertia parte dictorum scutorum 2000. ratione legitimæ sibi de iure debitæ, alterum verò pro alia tertia parte iure coęqualis successionis cum ipso Victrico, à quibus interposita appellatione, & causa mihi commissa cum clausula, *si quid exequendum*; Dubitaui. An mandata A. C. essent exequenda, & omissa illorum validitate, quæ non controuertitur, tota difficultas restricta fuit ad iustitiam, quia Io. Baptista principaliter opponebat, quod Camilla nullā haberet actionem petendi restitutionem d. dotis vti hæres ab in-
1 testato Claricis, ex quo ipsa decessit cum Testamento, cuius causa facit cessare causam intestati, *l. antequam, C. comm. de success. l. quamdiu potest ex Testamēto, ff. de acquir. hæred. l. 1. C. de secund. tabul.*

Sed ratione bene perpensa Domini hoc minimè obstante resoluerunt mandata A. C. fore exequenda ex aperta dispositione, *text. in leg. hac edictali, Cod. de*
2 *secund. nupt.* vbi cauetur mulierem secundo, vel vlteriori Viro nullo liberalitatis titulo, siue inter viuos, siue per vltimam voluntatem in Testamento, vel Codicillis posse plus relinquere, quam vni ex filijs primi matrimonij, & si secus fecerit prius deducendam esse integram legitimam pro filijs dicti prioris matrimonij, deinde verò residuum inter eosdem fi-
3 lios, & Victricum æqualiter diuidendum; Ideoque dum Clarix in omnibus suis bonis Victricum substituit, vtique illud plus, quod in fraudem d. legis relictum fuit, pro non scripto habetur, & Camillæ eius Nepti competit primo loco detractio integræ legitimæ; deinde vero coæqualis portio remanentis hæreditatis, vt etiam non minus clare disponitur in *Auth. de nupt. §. optimè collat. 4.* & hanc sententiam

tanquam veriorem, & æquiorem sequuntur, *Bold. in d. l. hac edictali, n. 20. & in l. vnica, num. 9. & 10. vbiq; Bort. nu. 2. & Castr. n. 4. C. de in off. dot. Rip. in l. quartam, n. 219. ff. ad l. falcid idem Bart. cons. 12. n. 1. lib. 1. Castr. cons. 150. sub num. 1. vtrum saltem part. 2.* Dec. *cons. 245. n. 2. & 3. Rolan cons. 29 num. 11. lib. 4. Rim. iun. cons. 311. nu. 15. & cons 333. nu. 3. Aym. cons. 142. num. 4. & cons. 194. nu. 1. Ruin. cons 942. num 5. vers. quod autem lib. 5. Cephal. cons. 412. num. 6. & 20. vsq; ad fin. Sard. cons. 237. nu. 11. Fontan. de pact. nupt. claus. 5. gloss. 8. tom. 2. n. 59. Facchia. contr. iur. libr. 3. cap. 70. vers. fundamentum est cum seqq.* Trentacinq. *var. resol. lib. 3. resol 5. sub num. 34. vers. secunda pena* Grat. *discept. for. cap. 463. nu. 1. & amplexa fuit, Rota coram* Crescent. *dec. 4. ad fin. de testam.* alijsque antiquioribus omissis *in Romana legati 27. Martij 1634. §. alterum fundamentum, & in Romana quarti dotalis 15. Decembris eiusdem anni, &* 15. *Maij* 1635. *coram* Eminentissimo *D. Card. Hieronymo Vecuspio in fauentina dotis, seu successionis 21. Febr. 1639. coram Reuerendiss. D. meo Decano in Vrbeuetana restitutionis dotis 6. Febr. & 14. Decembris 1640. coram bo. me. Merlino 30. Ianuarij 1642. coram R. P. D. meo Royas, & 4. Februarij 1643. coram* R. P. D. *meo Peutiagerio in Romana successionis* 18. May *1646. coram R. P. D. meo Corrado, & in* Bonon. *successionis 15. Martij 1647. coram R. P. D. meo Bichio.*

Idque etiamsi Ioan. Baptista Victricus non fuerit
4 institutus, sed tantummodo proprijs filijs substitutus, quia nihilominus locum habet dispositio dictæ legis cum totalis ordinatio præfati Testamenti facta censeatur eius contemplatione animo illã fraudandi per text. *in l. Sulpitius vers. si color. ff. de donat. inter vir. & vxor. Eugen. cons. 1. n. 31. lib. 2.* & alij ad propositum relati in dicta *Romana successionis 14. Iunij 1647. cor. R. P.* D. *meo* Corrado, *§. quia contraria vers. deinde fuit.* Eoque magis in casu nostro, quo Victricus solus superstes tempore mortis vxoris in vim vulgaris vniuersam apprehendidit hæreditatẽ, quo fit, vt perinde habeatur ac si fuisset hæres insti-
5 tutus cum substitutus per vulgarem directè Testatori succedere dicatur per ea, quę tradit, *Fusar. de substit. qu. 22. nu. 1.*

Nec refert, quod Lucretia de præfata materna
6 dispositione nunquam conquæsta fuerit, & proindè ius dicendi de illius nullitate, vt pote introductum ob iniuriam ipsius morte extinctum remanserit, nec transmissum fuerit ad Camillam eius hæredem, vt in simili dixit, *Ruta decis. 223. num. 7. 8. & 9. part. 5. recent.*

Quia huiusmodi conclusio nonnullas patitur limitationes, quarum duæ applicantur casui nostro;
7 Altera scilicet quod non procedat quando filius decedit prout hic condito Testamento, cum hoc casu dictus ius ad eius hæredes omnino transmittat, vt distinguendo firmat, *Bologn. in add. ad Mutthesilan. de success. ab intest. artic. 2. nu. 23. inter tract. maga. tom. 8. par. 1. fol. mihi 326. Gabr. de secund. nupt. conclus. 3. num. 31. Merlin. de legitim. lib. 4. tit. 2. qu. 2. n. 13. cum duob. seqq.* Altera vero, quod procedat tantummo-
8 do in hæredibus extraneis, non autem prout hic, in
9 filijs, & descendentibus, in quibus transmissionem dicti iuris fieri ipso iure etiam ab intestato defendunt in terminis dictæ *l. hac edictali Aym. d. cons. 142 num. 2. Cane. var. resol. lib. 3. tit. de testam. cap. 2. n. 195. cum seqq. Gabr. vbi supra conclus. 4. n. 49. Trentacinq. dict. resolut. 5. sub num. 34. vers. septimo ius competens lib. 3. Modern. Venet. de transmiss. cap. 13. num. 2. cum sequentib.*

Et cessat difficultas, quia textus in *d. l. hac edictali,*
10 *& in d. §. optimè,* non loquitur solum de filijs, sed etiam de Nepotibus, & Neptibus, pronepotibus, & proneptibus, ex vtroque sexu progenitis, vt in dict. *l. vers. quam obseruationem. & in d. §. vers. Hoc idem obseruandum;* Ac proinde dum Camilla est filia Lucretiæ, & sic neptis Claricis Testatricis, vt fassus
11 fuit ipsemet Balestra in positionibus per eum productis *Summ. nu. 4.* quæ contra ipsum faciunt plenã probationem, vt dictum fuit *in Arboren. pensionis prima Iulij 1647. coram Reuerendiss.* D. *Terracinen. §. Hac autem.* Vtique nulla indiget transmissione,
12 sed etiam ex persona propria iuuatur dispositione dicti Textus, & consequenter dictas duas portiones Auitæ hęreditatis consequi debet nedum tanquam hæres Lucretię, sed etiam tanquam neptis Testatricis in dict. legali dispositione explicitè comprehensa, & primum gradum successionis obtinens, vt bene animaduertunt, *Bertrand. in repetit. d. leg. hac edictali in d. vers. quam obseruationem, nu. 4. Ruin. cons. 8. num. 4. vers. & primo libr. 5. Fontanell. vbi supra d. claus. 5. d. gloss. 8. part. 4. n. 53. Molphes. ad consuetud. Neap. p. 3. qu. 18. n. 1. & per tot. Cancer. var. resol. d. cap. 2. n. 197. Molin de rit. nupt. lib. 3. qu. 34. n. 12. Sard. dec. 73. n. 11. cum alijs in puncto allegatis in dicta* Bonon. *successionis 15. Mart. 1647. coram* R. *P.* D. *meo Bichio, §. Pro cuius dubij resolutione cum seqq.*

Ideoq; non releuat, quod ex longi temporis cursu cum subsequuta taciturnitate eiusdem Lucretiæ, vel huiusmodi actio præscripta fuerit, vel saltem inducta videatur tacita præfatæ iniuriæ remissio.

Præscriptio enim allegari non potest, quia à die obitus Claricis sequuti mense Februarij 1621. vsq; ad mortem Lucretiæ defunctæ mense Maij 1647. *Summ. nu. 2.* non intercessit cursus 30. annorum ad
13 præscriben. huiusmodi actionem necessarius *l. licet, C. de iur. deliber. l. sicut, & l. omnes,* C. *de prascript. 30. vel 40. annor.* Roland. *cons. 22. n. 45. lib. 2.*

Tacita vero remissio multo minus deduci valet, tum quia non constat illam habuisse explicitam no-
14 titiam dictæ nullitatis, quæ non probatur ex sola intimatione testamenti, vt latè dixit, *Rota in Romana de Marescottis 20. Mart. 1615. coram bo. me. Sacrato in recent. dec. 662. n. 3. part. 2.* Tum quia tacitur-
15 nitas etiam cum scientia non sufficit, vt exinde dicta iniuria censeatur remissa per ea, quæ tradit, *Modern. Venet. vbi supra dicto cap. 13. sub nu. 11. vers. quibus tamen non obstantibus vsque in fin. cum alijs per Add. ad bo. me. Buratt. decis. 82. lit. E.* Eoque minus
16 cum Lucretia tanquam mulier illam nec expressè remittere potuerit absque solemnitatibus statutarijs, vt dixit, *Ruta coram bo. me. Buratt. d. dec. 82. n. 13.* Tum denique quia dictæ intimationi expressè op-
17 posuit *generalia contra,* quæ sanè appositio non solum excludit eius consensum, sed apertum dissensum, & contradictionem ostendit, ac præseruat ius excipiendi quandocumque *Marescott. var. resol. lib. 1. cap. 81. n. 10. Caputaq. dec. 323. part. 1. Rota in recent. dec. 91. nu. 15. p. 6.* Quæ tanto magis procedunt ad
18 fauorem Camillæ, cum ipsa non prius obtinuerit gradum primæ successionis, nec prius agere potuerit, quam post obitum dictæ Lucretiæ sequutum dicto anno 1647. & sic ab inde citra contra ipsam nullum tempus præscriptionis, nec aliqua taciturnitas allegari potest, cum ferè incontinenti Iudicium coram A. C. introduxerit.

Decisiones denique emanatas in causa *Romana Dotis 4. Maij 1646. & 27. Maij 1647. coram* R. P. D. *meo Meltio,* in quibus deducitur validitas Testamenti, de quo agitur, dixerunt Domini non applicari casui nostro, quia emanarunt inter diuersas perso-

nas,

Digitized by Google

nas,ad diuersum effectum,& super diuerso articulo. Et ita vtraque, &c.

TERRACINEN. HÆREDITATIS.

Luna 21. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Instantia super manutentione cæpta per defunctum transit in hæredem, eique manutentio debetur, etiã si nunquam actualem possessionem cæperit nec cõprehenderetur sub dispositione Statuti continuantis possessionem defuncti in hæredem, probata tamen per hæredem possessione defuncti, & ex quibus possessio probetur. Mobilia,quando præsumantur consumpta, & quis nam probare teneatur illorum non existentiam, & quid si mobilia essent solidioris materiæ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis lib.1. cap.147. hæreditatem defuncti continuat in solos hæredes suos, non autem in extraneos.*

2 *Hæres si instantia super manutentione per defunctum fuit capta,illam prosequi potest, & probata possessione sui Authoris ex persona illius obtinere manutentionẽ eodem modo,quo ipse obtinuisset, si viueret, etiamsi ipse nunquam possederit.*

3 *Possessio probata contra defunctum ab eius hærede impugnari non potest.*

4 *Hæres impugnare non potest confessionem defuncti.*

5 *Statutum Ciuitatis dominantis,locum habet in Terra sita in eius districtu,in qua super eo, de quo agitur aliud particulare Statutum non existit.*

6 *Illatio non bene fit ex diuersis.*

7 *Mobilia,si vsque ad diem motæ litis decennium non effluxerit non docto concludenter de contrario, adhuc præsumuntur extare, & non censentur consumpta.*

DECISIO CCCV.

DVm Marcus iunior de Pasqualibus post iudicialem litis introductionem instabat pro propositione dubij, An ipsi esset danda manutentio in possessione bonorum hæreditariorum Marci senioris eius Patris morte præuentus ab intestato decessit; Vndè Lucretia Pantanella eius mater adita ipsius hæreditate huiusmodi Iudicium prosequuta fuit eiq; censuerunt Domini petitam manutentionem esse concedendam quoad medietatem bonorum Horatij Pasqualis illius Aui (in qua proinde consistunt omnia bona præfati Marci senioris eius Patris) licet enim ipsa actualem possessionem non cæperit,&
1 tanquam extranea iuuari non possit statuto Vrbis *lib.1.c.147.* in solos hæredes suos illam continuan-
2 te; Nihilominus,quia instantia cæpta per defunctũ transit in hæredem,illam prosequi potest, & probata possessione sui Authoris ex persona illius obtinere manutentionem eodem modo, quo ipse illam obtinuisset si viueret,*l.hæres absens,ff.de Iudic. DD.in cap.quia licet eod.tit. Lancell. de attent. part.2. cap.4. limit.1.n.19.Menoch.de retin.remed.3.n.62. Rota penes Pacif.de Saluian.dec.141.nu.3. coram Buratt. dec. 935.sub num.16 vers.secundo limitatur, & in Senogallien.Pradij 27.Iunij 1644 §.penult. & 28.Iunij 1645. §.quia hic versamur,coram R.P.D. meo Meltio.*

Possessio enim dicti Marci iunioris à Marino An-
3 gelo non controuertebatur,& concludenter probata fuit non solum ex propria confessione Liuiæ eius Auctricis emissa tam iudicialiter in quibusdam po-
4 sitionibus ab ea exhibitis *Summ. n.3.* quam extraiudicialiter in eius instrumento dotali eodem *Summ. nu.5.* quæ propterea ab eodem Marino Angelo illius hærede impugnari non valet *Rot.dec.131.nu.4. dec.229.n.3.& dec.261.n.7. p.7.recent.* Sed etiam ex Testibus optimè concludentibus tam eius actualem apprehensionem cũ perceptione fructuum dict. *Summ.n.4.* quam antiquam possessionem dicti Marci senioris eius Patris eodem *Summ.num.1.* quæ in ipsum continuata fuit vigore supradicti Statuti Vr-
5 bis locum habentis in Terra Sermonetæ sita in eius districtu, in qua aliud particulare statutum super hoc non existit, vt in his terminis inter easdem partes responsum fuit in *Terracinen. fideicommissi 14. Decembris 1643.coram R.P.D.meo Otthobono,§.addebant insuper.*

Obiectionem autem obtentæ retentionis per sententiam Rotalem latam *ab eodem R.P.D.meo Otthobono,* super medietate furni, super tumulis Terræ sitæ in contrata nuncupata il Campo, & in alijs tumulis in cuntrata lo Scitillo Domini non habuerunt in consideratione,quia prædicta sententia non loquitur de bonis spectantibus ab Bonifacium illius fratrem, & fideicommisso per eum constituto subiectis,vt clarius habetur in secunda decisione desuper emanata,*coram eodem D.meo 17.Februar.1645.* quæ propterea nihil habent commune cum bonis dicti Horatij,de quibus hodie agitur, atque ideò ob im-
6 petratam retentionem super illis non bene infertur ad alia ad regul. *text. in l. Papinianus exul,ff.de minor.25.annorum.*

Prout nec minus respectu mobilium suffragari
7 possit allegatæ consumptionis exceptio, quia cum agatur de mobilibus solidæ materiæ, & ab anno 1641. quo supradicta Liuia illa in dotem dederat ipsi Marino Angelo super explicita assertiua integræ ipsorum existentiæ; quodque pro indiuiso possidebantur cum dicto Marco seniore vsque ad diem motæ litis non effluxerit decennium non docto cõcludenter de contrario adhuc præsumuntur extare, & non censentur consumpta per ea, quæ dixit, *Rota dec.338.n.2.p.5.recent. & in Anconitana dotis 4.Iulij 1640.coram me,§.Secunda vero species.*

Et ità vtraque &c.

TERRACINEN. FIDEICOMMISSI.

Luna 21. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Sententia immissionis quæ ob non prosequutam appellationem elapso biennio contra hæredem grauatum transiuit in iudicatum,est exequenda fauore fideicommissarij in ijs corporibus, in quibus concurrunt probatio identitatis, & alia extrema ad id necessaria, non autem in ijs, quorum respectu immissio est iniusta ob non probatam identitatam,neque super eo, quod non probatur peruenisse ad manus grauati ex hæreditate fideicommittentis, & qualiter identitas bonorum iustificetur, & quasnam desideret probationes adhunc effectum.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata ob non prosequutam appellationem incursa non potest exequi stante iniustitia.*

2 *Venditio,seu datio in solutum facta per fideicommissarium, si postea res vendita vsq; ad tempus executionis remanserit penes grauatum,censeri debet nullum habuisse effectum.*

3 *Instrumentum,quod non habuit effectum,perinde habetur,ac si celebratum non fuisset.*

4 *Fideicomissarius agens,tamquam principale, fundamentum suæ intentionis probare debet,quod bona super quibus petit immissionemre, manserint in hæreditate fideicommittentis.*

5 *Immissio fideicommissario non competit identitate, & possessione fideicommittentis specificè, &* con-

concludenter non iustificatis.

6 *Sententia immissionis super corporibus, quorum identitas plenè non iustificatur, respectu illius partis redditur iniusta, quæ propterea in iudicatum transire nequit.*

7 *Identitas regulariter dignosci non potest, nisi exprimantur confinia.*

8 *Identitas vt iustificetur, non sufficiunt probationes genericæ, & æquiuocæ sed debent esse specificæ, & indiuiduæ, quæ alijs conuenire non possint.*

9 *Hæres grauatus condemnari non potest, nec contra eum immissio concedi, nisi pro ijs rebus, quæ ex hæreditate fideicommissi ad ipsum peruenisse probentur.*

10 *In fideicommissi restitutione ea tantummodo comprehenduntur, quæ ad grauatum titulo hæreditario peruenerunt.*

11 *Hæres grauatus non attenditur quid petierit, & quid ei decretum fuerit à Iudice ad effectum probandi, quid ad eum peruenerit ex hæreditate fideicommittentis, sed attenditur, quid realiter fuerit assequutus.*

12 *Fideicommissarius maxime si agat contra tertium vti detentorem bonorum fideicommissi detentor condemnari non potest, nisi pro ea quantitate, quam realiter fuit assecutus ex bonis fideicommissarys.*

13 *Immissio fauore fideicommissarij concedi potest super rebus à tertio possessis, nisi tertius cui fuerunt vendita alio titulo, quam hæreditario retinere valeat.*

14 *Testis pro tertio examinatus non cogitur respondere interrogatorys, quæ non concernunt substantiam depositionis, sed obiecta crimina eius personæ, ne cogatur propriam turpitudinem detegere.*

DECISIO CCCVI.

PEr obitum Liuiæ purificato fideicommisso q. Bonifacij Pasqualis ad fauorem Marci iunioris petijt ipse *coram R.P.D. meo Otthobono*, manutentionem, seu potius immissionem in bonis fideicommissarijs eiusdem Bonifacij retentis à Marino Angelo Drago hærede prædictæ Liuiæ vltimo loco defunctæ, sed denegata manutentione præuijs decisionibus sententiam immissionis obtinuit, & commissa mihi appellatione cum clausula, *sine præiudicio legitimæ executionis*, mandatum de immittendo expediuit, & deinde ad illius executionem deuenit. Verum elapso biennio, & causa appellationis per Marinum Angelum nullatenus prosequuta, nec prorogatis fatalibus; Ideò ad instantiam Lucretiæ Pantanellæ matris, & respectiuè hæredis dicti Marci iunioris interim defuncti discutiendum proposui. An constaret de re iudicata, quæ esset exequen. & eius affirmatiua resolutio ab eodem Marino Angelo in quatuor corporibus principaliter impugnabatur.

Primo scilicet, quoad Domum sitam intus Ciuitatem Sermonetæ, ex quo pro dimidia tantum consistente in tribus cubiculis, duabus aulis, & Cellauinaria ad Bonifacium fideicommittentem spectaret pro altera vero medietate ad Horatium illius fratrem, & Liuiæ progenitorem, vt apparet ex instrumento diuisionis eiusdem inter fratres celebrate anno 1584. & ex instrumento dotali eiusdem Liuiæ *Summ. Lucretiæ, nu. 4.* & 5. executio vero facta fuerit super septem stantijs, & sic super vnica stantia excedente dictam medietatem fideicomisso subiectam, & libere ad Horatium spectante, vt deponunt, Testes pro Marino Angelo examinati eius *Summar. num. 3.*

Verum Domini ad effectum, de quo agitur huiusmodi exceptionem reiecerunt, quia sententia Rotalis expresse ex verbis restricta legitur ad prædicta tria cubicula duas aulas, & Cellam vinariam fideicommisaria Bonifacij, & in prędictis instrumentis contenta eodem *Summ. Lucretiæ, num. 2.* Ideoque in ipsa quoad dictam Domum nullus considerari possit excessus, neque hoc prætextu de iniustitia re-
1 dargui pro impediendo effectum rei iudicatæ ob non prosequutam appellationem incursæ ad notat *in cap. concertationi de appellat. in 6. & in Auth. hodie, C. eod.*

Secundo respectu medietatis quatuor Tumulorũ Terreni in via del Campo ex eo quia ipsemet Marcus iunior illam consequutus fuerat, dum eam vendidit, & in solutum dedit Rocco Antonio, vt ex instrumento confecto 20. *Ianuar.* 1642. *d. Summ. Marini Angeli, num. 7.*

Placuit tamen responsio, quod cum Marinus Angelus vsque ad diem executionis dictos quatuor tumulos integre possederit medietatem scilicet pro parte Horatij ad eum spectantem ex persona Liuiæ vxoris filiæ, & respectiue Creditricis eiusdem Horatij, & occasione dotis maternæ, alteram medietatẽ,
2 pro portione dicti Bonifacij censeri debet prædictã venditionem, seu dationem in solutum antecedenter factam nullum habuisse effectum ex doctrina, *Bart. in l. post contractum, n. 4. ff. de donat. quam sequuta fuit,*
3 *Rota dec. 460. n. 5. p. 5. rec.* Ideoque illius instrumentum perinde ac si celebratum non fuisset *Bald. in leg. eum precibus sub nu. 1. vers. nota quod illud C. de probat,* Cephal. *cons. 441. num. 106. & seqq. Becc. cons. 6. n. 3. Rot. dec. 623. sub n. 5. vers. & consequenter part. 4. d. dec: 460. n. 6. p. 5. & dec. 460. n. 15: p: 8. rec:* cum alijs plene congestis *in Perusina bonarum 29. May 1648. coram Reuerend. P.D. meo* Corrado, *§. Quia prætermissis circa fin.*

Tertio quoad alios tres tumulos Terreni in loco nuncupato *l'Arco*, quorum respectu Dominis visum fuit sententiam esse iniustam, quia nullibi probatur
4 præfatos tumulos remansisse in hæreditate Bonifacij fideicommittentis pront omnino requiritur tanquam principale fundamentum intentionis fideicõmissarij agentis *l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. l. ei qui incumbit, ff. de probat. l. actor quod asseuerat, Cod. eod. Aym. cons. 61. n. 6. Decian. cons. 55. n: 32. lib. 4. Menoch. cons. 740. n. 10. Pereg. de fideicom. art. 44. num. 1. Card. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 6. nu. 5. Rot. in rec. dec. 690. nu. 9. p. 8.* cæterisque plenè adductis in *Bonon. fideicommissi de Nascentorijs 16. Iun. 1646. & 11. Febr. 1647. coram R.P.D. meo Arguellia.* Identi-
5 tate autem, & possessione fideicommittentis specificè & concludenter non iustificatis non erat locus immissioni, vt in puncto respondit, *Rota coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 201. n. 1. & per tot. ac in dictis Bonon fideicommissi de* Nascentorijs, & consequenter
6 quoad illos sententia redditur iniusta, quę propterea in iudicatum transire nequiuit DD. *in l. quarta, §. Condemnatum, ff. de re iud.* Card. Seraph. *dec. 1123. num. 6.*

Nec refragatur, quod in supradicto instrumento dotali inter cætera bona hæreditaria Bonifacij descripti leguntur tres tumuli terræ, ibi: *E più tre tumuli di terra, che s'ha impegnato Marco &c,* eodem *Summ. Lucretiæ d. n: 4. in fin.*

Quia cum ibidem nulla adsit designatio loci, quo dicti tres tumuli siti reperiantur, neque expriman-
7 tur confinia, sine quibus identitas, regulariter dignosci non potest, vt notat, *Bart. in leg: demonstratio falsa, n: 14: ff. de cond. & demonstr. Castr. in l. si in nomine, n. 4. C. de testam. Aym. cons. 269. nu: 3,* Rota *in dicta*

Bo-

Bonon. fideicommissi de Nascentorijs 11. Febr. 1647.
§.2. illud prędium exindè concludi non valet, quod
tumuli in eo descripti sint ipsi met de quibus agitur
positi in Contrada dell'Arco, nisi aliis concludenti-
bus probationibus huiusmodi qualitas plenè iustifi-
8 cetur. Ad effectum enim probandi identitatem non
sufficiunt probationes genericæ, & æquiuocæ, sed
debent esse specificæ, & indiuiduæ quæ alijs conue-
nire non possint, vt bene ad propositum respondit
Rot. in rec. dec. 295. num. 8. par. 1. coram Card. Caual. dec. 578. num. 1. & plenius in fortioribus terminis *coram bo: me: Buratt. dec. 132. num. 8. ac in d. Bonon. fideicomm. de Nascentorijs §. non attento coram R. P. D. meo Arguelles.*

Quarto denique respectu 42. Vaccharum, quas
Marcus Iunior in executione apprehendidit, & pa-
riter quoad istas Domini existimarunt sententiam
esse iniustam, quia licet ex testamento Bonifacij ap-
pareat in eius hæreditate remansisse Vacchas sexa-
ginta non tamen constat, quod ad Marinum Ange-
lum condemnatum peruenerint, imò probatur il-
las pro maiori parte fuisse venditas atque distructas
per Marcum Seniorem præcedentem grauatum, ita
vt decem tantummodò superessent tempore mortis
illius, vt deponunt Testes d. *Summ. Marini Angeli n.*
5. Quorum depositiones optime comprobantur ex
præfato Instrumento dotali, in quo idem dumtaxat
numerus cum septem Vitulis fuit eidem Marino An-
5 gelo à Liuia Vxore consignatus *Summ. Lucretiæ num.*
9 4. Ideoque condemnari non potuit nec contra eum
concedi immissio, nisi pro illis, quæ ex hæreditate
fideicommissi ad ipsum peruenisse probentur *l. ex facto in princ. ibiq; gloss. in verb. sua, & in l. fideic. ff. ad S.*
10 *C. Treb.* In restitutione enim fideicommissi ea tan-
tummodo comprehenduntur, quæ ad grauatum titu-
lo hæreditario peruenerunt *l. & heredi 8. cum filiu ff. de vulg. & pupill. l. 3. §. Vxor vbi Bart. ff. de dol. priuil. l. sequens quæstio ff. de Legat. 2. l. debitor §. fin. ibiq. communiter DD. ff. ad Trebell. Bald. cons. 291. num. 1. lib. 5. Castr. cons. 448. nu. 3. par. 1. Angel. cons. 307. in fin. Surd. cons. 250. nu. 31. & dec. 271. num. 8. Cass. in §. fideicom. qu. 47. num. 1. Card. Mant. vbi supra dicto lib. 7. tit. 8. pariter num. 1.*

11 Petitio enim, & relaxatio mandati de immitten-
do nihil facit, quia ad istum effectum attendi non
debet quid fuerit per Liuiam petitum, & illi decre-
tum, sed quid realiter assequutum ad *text. in l. sciendum §. dictum, & §. ea autem sola ff. de edict. Bald. in l. multum interest sub num. 5. C. si quis alter vel sib. Rota in Rom. seu Maceraten. fideicom. de Gabrijs 26. Martij 1609. coram Orano penès Modern. Peruf. ad manus dec. 364. num. 7.* Idque eò magis dùm actum fuit aduer-
sus Marinum Angelum vti detentorem, qui propte-
12 reà condemnari non potuit nisi pro ea quantitate,
quam vere, & realiter fuerat consequutus in Iuribus
supra allegatis, & faciunt etiam tradita per *Peregr. de fideic. art. 6. num. 7. & à Fusar. de substit. quæst. 647. per tot.* Venditio verò deindè facta Roccho Antoni-
no comprehendit tantummodò easdem et Vacchas,
& Vitulas antecedenter in dotem Marino Angelo
assignatas, super quibus proindè dumtaxat ad fauo-
rem fideicommissarij immissio concedi poterat qua-
13 tenus per Marinum Angelum, cui fuerunt retrouē-
ditæ, alio titulo, quam hæreditario validè retineri
non valuissent ad *tex. in l. si res aliena in princip. ff. ad Trebell.* cum cæteris supra deductis.

Minusnè releuat, quod vnus ex dictis Testibus re-
nuat certis particularibus Interrogatorijs respon-
dere.

Quia preter quod illius depositio bene corrobora-
tur tùm ex alijs Testibus, qui supersunt tùm ex prę-
fato Instrumento dotali superius ponderato, dùm
hodie constat præfata Interrogatoria non concerne-
re substantiam depositionis, sed obiecta crimina
14 eius personæ Domini responderunt non fuisse obli-
gatū illis respōdere, ne propriam turpidinē detegere
cogeretur *Post. in cap. cum causam n. 20. in fin. & ibi Io: Andr. num. 10. de Test. Couar. pract. qu. cap. 18. num. 7. Osasch. dec. Pedemont. 66. nu. 2. & 10.*

Atque ità exceptis Vacchis, & tribus tumulis Ter-
ræ in Contrada dell'Arco quoad reliqua resolutum
fuit constare de re iudicata exequenda vtraque par-
te informante &c.

ROMANA SEV VELITERNA PECVNIARIA.

Ven. 25. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Argumentum patet ex summario.

SVMMARIVM.

1 *Assertio debitoris absente creditore facta, nullam fidem meretur.*

2 *Diuersitas contractuum, & obligationum arguitur ex diuersitate summa, temporis, & personarum.*

3 *Quantitas non censetur comprehensa in altera simili quantitate stante diuersitate contractuum, & obligationum, temporis, & personarum.*

4 *Taciturnitas in non petendo creditum non præiudicat creditori si nulla adsit præscriptio.*

DECISIO CCCVII.

Contra resolutionem coram me emanatam 1. Fe-
bruarij proximi pręteriti, in qua dictum fuit Alci-
dē Teneri ad restitutionem sc. 920. fuit tantummodò
opposita illorum præsumpta restitutio, mediante
comprehensione similis quantitatis in sorte princi-
pali Census scut. 2500. quem Eleuterius Alcidis fra-
ter imposuerat, & vendiderit Francisco de Philippis
illorum creditori. Ex eo præcipuè quod in Instru-
mento impositionis dicti Census idem Eleuterius as-
seruit recepisse illius pretium, mediantibus duobus
ordinibus, altero scilicet scut. 2500. directo Bancho
illorum de Bonannis, & altero scut. 1000. directo
Ministris Sacri Montis Pietatis Vrbis *Summ. Alcidis n. 1.* & tamen ex reuolutione librorum eiusdem mon-
tis appareat nullam solutionem fuisse factam dicto
Eleuterio, nisi supradictam scut. 920. in manibus Al-
cidis eius fratris eodem *Sum. nu. 2. & 3.* ita vt fatendū
sit dictas pecunias cessisse in partem pretij dicti Cen-
sus.

Sed hoc non obstante Domini steterunt in decisis
quia præter quod Eleuterius verisimiliter errare
potuit, enunciando montem Pietatis pro aliquo alio
Bancho mercatorum Vrbis; Cum huiusmodi asser-
1 tio facta fuit ab ipso debitore absente Francisco cre-
ditore nullam fidem meretur *l. 1. C. de probat. l. assecuratio C. de non numer. pecun. Buratt. dec. 199. num. 6.*
2 & semper subsistit responsio decisionis, quod atten-
ta diuersitate summæ temporis, & personarum,
3 arguatur etiam diuersitas contractuum, & obliga-
tionum, ac per consequens præsumi non valeat vnā
quantitatē fuisse comprehensam in altera ex deductis
per *Ias. cons. 87. per tot. Surd. cons. 80. num. 9. cum seqq. Menoch. de arbitr. cas. 218. num. 11. 19. & 22.* ibidem
relatos *§. fin. & dixit Rota in Rom. seu Camerinen. pecuniar. 6. Febr. 1626. cor. Remboldo.*

Nec quicquam facit allegata taciturnitas Franci-
sci in repetendo huiusmodi suo credito, quia cum
4 nulla adsit præscriptio, vt animaduertitur in præ-
cedenti decisione sola taciturnitas creditori non pre-
iudicat per ea, quę dixit *Rot. dec. 149. num. 8. part. 1. recent.* Et ita, &c.

SPO-

SPOLETANA BONORVM.

Lunæ 28. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Immissus à Iudice, ritè, & rectè procedente debet manuteneri contra anteriorem possessorem, quem Iudex sic procedens sua possessione priuauit. Appellatio non admittitur à breuitate termini ad probandum. Iudex in casu non appellabili deferendo appellationi, cum clausula, *si*, *& in quantum*, non petita vlteriori responsione de Apostolis, nec causa alteri commissa, suam Iurisdictionem sibi præseruasse dicitur, ad exequutionem ritè procedit. Iniustitia sententiæ Immissionis ad effectum impediendi manutentionem immisso, non potest ex nouis probationibus manifestari, sed debet notoriè iustificari ex eisdem actis, & adeo debet esse ad hunc effectum manifesta, & notoria, vt nullo velamine, possit offuscari.

SVMMARIVM.

1 *Iudex rite, & rectè procedens, priuat anteriorem possessorem sua possessione, & illam transfert in immissum ab eo.*

2 *Manutentio conceditur immisso à Iudice rite, & recte procedente, contra anteriorem possessorem.*

3 *Appellatio non datur à breuitate termini ad probandum.*

4 *Clausula*, si, & in quantum, *operatur, vt Iudex non censeatur admisisse appellationem, si de iure non erat admittenda.*

5 *Appellans, nisi infra 30. dies ab interpositione Appellationis prò responsione non redyt, nec causam alteri committi curauit, appellationi renunciasse censetur.*

6 *Appellans nisi infrà 30. dies ab interposita appellatione causam alteri committi curauerit perinde habetur ac si nunquam appellasset.*

7 *Iudex in casu non appellabili deferendo appellationi cum clausula*, si, & in quantum *non petita vlteriori responsione de Apostolis, nec causa alteri in tempore commissa, suam Iurisdictionem sibi praseruasse dicitur.*

8 *Iniustitia sententia pro impedienda manutentione Immisso Authore Pratore rite, & recte procedente ex nouis probationibus manifestari non potest.*

9 *Sed ad istum effectum iniustitia immissionis debet ex eisdem actis iustificari, & ex probatis in processu illius.*

10 *Iniustitia immissionis ad effectum impediendi manutentionem immisso debet esse adeo patens, & notoria, vt nullo velamine offascari possit.*

11 *Exceptiones altiorem indaginem requirentes, non attendantur pro impedienda manutentione immisso Aucthore Pratore, rite, & recte procedente.*

DECISIO CCCVIII.

Placuerunt Dominis fundaměta resolutionis emanatæ coram Reuerendiss. D. Terracinen. 1. Iulij 1647. in qua dictum fuit, dandam esse manutentione Felici Immissæ aucthoritate Iudicis de partibus in possessionem bonorum, de quibus agitur ex *remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* & ideò coram me in eius locum subrogato steterunt in decisis; Cum
1 enim dictus Iudex ex probatis in præfata decisione ritè, & rectè processerit priuauit Iosephum sua Anteriori possessione, & illam transtulit in Fælicem
2 sic immissam, cui proindè concedi debet mandatum de manutenendo ad *Tex. in vulg. l. instè possidet ff. de acquir. possess.*

Nec subsistit nullitas nouiter obiecta ob suspensam Iudicis iurisdictionem per appellationem interpositam à breuitate termini ad probandum.

3 Quia cum ab huiusmodi breuitate nō daretur appellatio, vt docet Bart. *in l. 2. sub num. 24. qu. 2. ff. de appell. recip. Bellamer. in cap. super eo qu. 20. sub nu. 22. de appell.* quos refert, & sequitur *Scacc. hoc tract. lib. 3. cap. 2. qu. 17. lim. 47. membr. 1. num. 26.* Et Iudex de partibus illi non detulerit simpliciter sed cum clau-
4 sula *si, & in quantum*, quæ operatur, vt non censeatur illam admisisse si de Iure non erat admittenda *Franc. in cap. cum appellationibus §. si verò numer. 11. vers. 2. limita de appell. in 6. Soccin. Iun. cons. 18. nu. 15. lib. 1. Roland. à Valle cons. 77. num. 18. vers. Alias si admittenda non erit, lib. 2. Hond. cons. 21. num. 19. vers. vndè quia positiones vol. 1. & cons. 22. num. 12. vol. 2. Lancell. de attent. tit. de affect. & Innou. appell. pend. par. 2. cap. 12. limit. 1. num. 82. & 83. Scacc. de appell. d. qu. 17. limit. 6. membr. 7. num. 100. vers. quare si appellatio cum seqq.* Nèc respondisse de Apostolis *Card. Zabarell. in clem. quamuis, §. quod si Iudex num. 4. de appell. Marches. de commiss. par. 2. cap. 1. num. 80.* Dum
5 Ioseph infra 30. dies ab illius interpositione pro huiusmodi responsione non rediit nec causam alteri committi curauit dictæ appellationi renunciasse videtur *capit. ab eo de appell. in 6. d. clem. quamuis §. verum eod. tit. specul. tit. de Apost. in rubr. sequitur videre num. 13. vers. debet autem lib. 4. Cresc. decis. 2. num. 3. de appell. Scacc. eod. tract. lib. 3. cap. 2. qu. 12. art. 3. num. 24 vers. infero 2. bon. mem. Buratt. dec. 556. num. 1. ibique Add. lit. A.* cum alijs per *Add. ad S. M. Greg. dec. 573.*
6 *num. 12.* Et perindè habetur ac si nunquam appellasset *Franch. in cap. 1. sub num. 3. vers. 2. debeat de appell. in 6. Cassad. dec. 8. nu. 9. vers. quicumq; ergò eod. tit. Add. ad Rot. dec. 50. lit. A. pariter de appell. in nou. Scacc. vbi proximè d. qu. 12. d. art. 3. ante num. 25. vers. vel censetur, & art. 4. sub num. 38. §. respondeo non esse vers. verumtamen inquit*, Itaut per consequens ipsius iurisdictio nullatenus suspensa remanserit, sed
7 validè potuerit ad vlteriora procedere, cum in casu non appellabili Iudex deferendo appellationi cum dicta clausula *si, & in quantum*, ac non petita vlteriori responsione de Apostolis, nec causa alteri commissa, suam iurisdictionem sibi præseruasse dicitur, ex *theor. Bald. in l. edita num. 98. vers. Ista tamen verba C. de eden. in repet. patauin. Roland. à Vall. d. cons. 77. d. num. 18. vol. 2. Scacc.* loco superius allegato *d. q. 17. lim. 6. membr. 7. num. 100.*

Minusuè obstat iniustitia denuo repetita, tum ex antiquiori fideicommisso Ioannis, Tùm ex dispositione *l. Marcellus, §. res qua ff. ad Trebell.*

Quia cū huiusmodi pretentiones productæ, & oppositæ non fuerint coram ipso Iudice prioris Instan-
8 tiæ, eius sententia ex ibidem deductis, redditur omninò iusta, & proindè ex nouis probationibus, non potest de iniustitia redargui pro impedienda manutentione immisso Authore Prætore, ritè, & rectè, procedente ad istum enim effectum illius iniustitia
9 debet notoriè iustificari ex eisdemmet actis, & probatis in processu illius, vt præter adductos in *d. dec. emissa coram Reuerendiss. D. meo Terracinen. §. nec facit, respondit Rota coram Card. Caual. dec. 597. num. 3. in Auximana Census* 10. *May* 1638. *coram bo. me: Coccino, & in Rom. Saluiani* 18. *Ianuarij* 1647. *coram R. P. D. meo Royas, §. in omnem casum.*

Nèc subsistit, quod dicta Iura ibidem producta non fuerint, ex quo dictus Iudex præcipitanter processit nullis datis dilationibus ad probandum.

Quia contrarium apertè conuincitur ex facto optimè ponderato in præfata *dec. §. nec adducta nullitates*, vbi iustificatur, quod lis in partibus contestata fuit 2. *May* 1642, indequè decretis quampluribus dilatio-

lationibus, & signanter secunda, & 21. *Iunij. ac prima Decembr.* eiusdem anni, non prius pronunciatum fuit, quam de mense Augusti 1644. Vnde euidenter apparet Iosephum commodè potuisse illa ibidem exhibere, & tàm longo tēporis cursu suas pretensiones instruere; cessatque omnis difficultas, quia cum huiusmodi Iura non sint omninò clara, sed redduntur admodùm turbida ex responsionibus datis ab informantibus pro Fælice, etiam si deducta, & producta fuissent in prima instantia nullatenus suffragari possent pro retardanda petita manutentione cum
10 ad istum effectum iniustitia debeat esse adeò patens & notoria, vt nullo velamine offuscari possit, nec
11 sufficiunt exceptiones altiorem indaginem requirentes, vt responsum fuit in *Rom. de Bombellis 31. May 1613. coram Card. Sacrato penès Modern. Perus. de manut. dec. 9. num. 19. cum seqq.* sæpijssimè approbata, vt in decisionibus pleno calamo relatis in *Serogallien. Saluiani 3. Iunij 1647. coram* R. *P. D,* meo *Corrado, §. fin.*

Et ita vtraque &c.

FANEN. DOTIS.

Lunæ 5. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

Mulier, quæ est Actrix pro restitutione suæ dotis non potest agere contra bona fideicommissaria, quando illa sunt pænes fideicommissarium ex *remed. Auth: Res quæ C. comm de leg.*, nisi concludenter iustificet bona libera eius *Viri* non existere, vel non sufficere pro huiusmodi restitutione Detractiones legitimę, et Trebellianicæ stantibus alienationibus factis ab hæredibus grauatis iuncta omissione inuentarij præsumuntur consumptę.

SVMMARIVM.

1 *Mulier, quæ est Actrix, si bona fideicommisso subiecta existant penes Fideicommissarium contra illa agere non potest ex remedio subsidiario* Auth. Res quæ, *nisi concludenter iustificet bona libera eius Viri non extare, vel non sufficere pro restitutione suæ dotis.*

2 *Vxor tenetur restituere omnes fructus, quos percipit ex hæreditate Viri ob transitum ad secunda vota contra expressam mentem eiusdem Viri.*

3 *Hæres fideicommissarius potest opponere mulieri contra eam agenti restitutionem fructuum hęreditatis quàm ipsa debet alteri hæredi, vt eos mulier imputare debeat in satisfactione dotis, ne sit locus remed. subsidiario* Auth. Res quæ.

4 *Detractiones legitimæ, & Trebellianicæ censentur consumptæ ex alienationibus factis ab hæredibus grauatis iuncta omissione inuentarij.*

5 *Decisiones Rotæ precedentes, quæ amplius non discutiuntur in noua disputatione super alio dubio semper veniunt supponendæ.*

DECISIO CCCIX.

Iterum Domini existimarunt mandatum A. C. relaxatum ad fauorem Victorię Castracanæ pro restitutione suæ dotis contra bona hæreditaria Raynerij eius primi Viri non exequendum contra bona fideicommissaria q. Hieronymi sen. de Nulphis, ideò steterunt in decisis 4. Iulij 1646. cum enim ipsa sit Ac-
1 trix, & bona subiecta fideicommisso existant penes fideicommissarium contra illa agere non potest ex remedio subsidiario *Auth. Res quæ, C. comm. de legat.* nisi concludenter iustificet bona libera eius Viri nō existere, vel non sufficere pro huiusmodi restitutione, vt præter relatos in d. decisione firmauit *Rota coram s. m. Greg. decis. 543. num. 2.* & dictum fuit in *Rom. fideic. de Compagnolis 8. Febr. præteriti coram R. P. D. meo Peutingerio §. quo verò ad Dotem.*

Quæ quidem negatiua tantùm abest, quod ab ipsa probetur, quinimò constat de contrario ex ponderatis in *d. dec. §. idq; eo facilius, & §. deniq; animaduerterunt,* ex quibus apparet quod ipsa ex bonis liberis sui Viri exegit à Baccellis illius debitoribus sc. 369. 95. mo. Rom. consequuta fuit rubra 37. frumenti valoris scutor. 260. & retinet duo prædia valoris aliorū scutor. 1645. 10. *Summ. Hieronymi præteritæ positionis num. 4. 8. & 10.* Quod ex inuentario bonorum hæreditariorum illius ab ipsamet Victoria confecto probetur in ea adesse quamplura mobilia non mo-
2 dici valoris, *eod. Summ. num. 2.* & insuper quod ipsa teneatur restituere eidem hæreditati omnes fructus, quos percepit ex dictis bonis hæreditarijs ob transitum ad secunda vota contra expressam mentē eiusdem Viri Testatoris. Parùm obstante, quod huiusmodi restitutio fieri debeat Lauræ Cohęredi, & ideó opponi non possit à Hieronymo fideicommissario
3 cum hoc possit ad effectum, vt eos imputare debeat in satisfactionem Dotis, itaùt proinde non sit locus remedio subsidiario d. *Auth. Res quæ.*

Cæterum exceptio detractionum legitimę, & Tre-
4 bellianicæ non fuit habita in consideratione, quia illæ præsumuntur consumptæ ex alienationibus factis ab hæredibus grauatis, iuncta non confectione inuentarij, vt ad istas met detractiones responsum fuit in *Fanen. fideicomm. 27. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Royas, §. nec poterant,* Cum enim huiusmodi exceptio eadem ratione semel reiecta fuit hodie iterum
5 opponi non potest; cum iuxta stylum Tribunalis, præcedentes decisiones, quæ amplius non discutiūtur in noua disputatione super alio dubio semper veniant supponendæ, vt dictum fuit *coram bo: mem: Buratt. dec. 744. num. 3. in rec. decis. 604. num. 4. part. 5.* & alibi passim.

Et ita vtraque &c.

FIRMANA CODICILLORVM.

Lunæ 15. Nouembris 1649.

ARGVMENTVM.

Legatum Vxori relictum de Vsufructu hæreditatis quod regulariter ad alimenta restringitur extantibus filijs communis matrimonij secundum Bulgari consuetudinem, hic limitatur stantibus coniecturis de quibus in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Vsusfructus Vxori relictus ex* Bulgari *consuetudine restringitur ad Alimenta superexistentibus filijs communis* Matrimonij.

2 *Declara ab hac consuetudine recedi quando ex coniecturis apparet de voluntate Testatoris.*

3 *Vsusfructus* Vxori *relictus etiam filijs communis matrimonij superexistentibus non restringitur ad alimenta quando* Testator *reliquit* Vxorem *Dominam, &* Madonnam, *&* Vsufructuariam *vniuersæ eius hæreditatis.*

4 *Verba,* Dominam, Madonnam, & Vsufructuariam, *impediunt restrictionem vsusfructus ad Alimenta, quæ secundum Bulgari consuetudinem fieri deberet.*

5 *Vsusfructus* Vxori *relictus non restringitur ad Alimenta, quando Testator, de alimentis, & vsufructu fuit discretiuè locutus.*

6 *Vsusfructus* Vxori *relictus non restringitur ad Alimenta, quando dispositiones sunt diuersæ, & prima specificum mentionem facit de alimentis, secunda vero de vsufructu vniuersali.*

7 *Vsusfructus relictus vxori in Codicillis non restringitur ad alimenta, quando Testator in principio codicillorum explicitè professus fuit eos ideo conficere, vt declararet amorem beneuolentiam, & charitatem erga eius vxorem.*

8 *Dispositio latius, & fauorabilius debet prò eo interpretari erga quem Testator apertè dixit habere beneuolentiam, & amorem.*

9 *Verba satis est, quod aliquod operentur, & in aliquo casu verificari possint ad euitandam superfluitatem.*

10 *Onus conuiuendi, & commorandi cum filio iniunctum vxori à Testatore, substantialiter præsefert onus illum alendi.*

11 *Legatum quid comprehendat, benè dignoscitur ex qualitate oneris iniuncti.*

12 *Vsusfructus vxori relictus restringitur ad alimenta, quando Testator simpliciter legauit vsumfructum, cum solis verbis omnium, & singulorum bonorum.*

13 *Secus vbi concurrunt discretiuus modus disponendi, verba vniuersalia geminata, & reiterata, & alia coniectura contrarium suadentes.*

14 *Vsusfructus vxori relictus censetur restrictus ad alimenta, ne Pater vxoris, quem Testator quarelanit possit consequi aliquod emolumentum ex vsufructu legato.*

15 *Declaro hoc non procedere contra vxorem, quam Testator vocauit dilectissimam.*

16 *Vsusfructus vxori relictus quando reducitur ad alimenta, ex Bulgari consuetudine huiusmodi reductio non est perpetua, sed temporalis, donec scilicet Filij communis matrimonij naturaliter viuant.*

17 *Secus autem filijs defunctis, & extraneo succedente, tunc enim vxor legataria consequitur vsumfructum eodem modo, quo consequuto fuisset si nulli filij extitissent.*

18 *Vsusfructus vxori relictus cum conditione commorandi, & conuiuendi cum Filio censetur relictus contemplatione filij, & ideo expirat sequuta morte ipsius.*

19 *Testator exprimendo prius affectionem erga vxorem, deinde erga Filium, verisimiliter præsumitur, vel quod principaliter respexerit ad vxorem, vel saltem personam vtriusque æqualiter contemplauerit.*

20 *Vsusfructus vxori relictus cum onere habitandi cum filio non extinguitur per mortem ipsius, quando Testator non contemplauit potius personam Filij, quam vxoris.*

21 *Vsusfructus non extinguitur, nisi per obitum illius cui fuit relictus, quando specialiter Testator respexit tempus illius vitæ.*

22 *Vsusfructus vxori relictus cum onere habitandi cum filio non censetur relictus intuitu ipsius Filij, nec extinguitur per eius mortem, extinguitur quando fuerunt adiecta alia conditiones, & onera personæ vxoris cohærentia, nempe viduitatem, & similia.*

23 *Pater potest recipere restitutionem dotis Filiæ viduæ, diuerso modo, quo eam constituit dum salua remaneat eiusdem dotis mensura.*

24 *Verba sententiæ sunt intelligenda singula singulis referendo ad tenorem petitionis.*

25 *Amplia quamuis Iudex, vel Notarius vnicam dumtaxat causam expresserit.*

26 *Legatarius non tenetur implere conditionem legata adiectam, antequam illud realiter, & pacifice consequatur.*

27 *Legatarius non parendo conditioni legato adiectæ, non potest dici constitutus in mora damnabili antequam legatum realiter consequatur.*

28 *Legatarius qui non paruit conditioni per Testatorem adiectæ non priuatur legato nisi sit in mora damnabili.*

29 *Matrices, seu Sbozzi ex stylo Notariorum non solent conseruari, sed extenso Instrumento in publica forma ac eo redacto in Prothocollo, lacerantur.*

30 *Testamentum ex disp.* cap. cum esses de Testament. *Etiam si sit simplex scriptura sustinetur examinatis similiter Parocho, & duobus Testibus Testamentarijs.*

DECISIO CCCX.

IN hodierna propositione super resolutis coram me, 1. Martij præteriti informantes pro Ven. Monasterio S. Martæ Ciuitatis Firmanæ eadem repetierunt, quæ alias per eos adducta fuerunt, & in præcedenti decisione Iure optimo reprobata; Ideò Domini ijs non obstantibus steterunt in decisis.

1 Iterum siquidem non obstare visa fuit opinio Bulgari consuetudine vniuersali recepta, quæ superexistentibus filijs communis matrimonij legatum vsusfructus vxori relictum ad alimenta restringit, vt refert *Gloss. in Auth. hoc locum, verb. derogari vers. sed secundum C. de secund. Nupt. Rot dec. 748. num. 1. & 2. par. 4. diuers. & coram s.m. Greg. dec. 460. num. 7.* Nàm
2 ab ipsa receditur ita suadente Testatoris voluntate ex adductis per *Card. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib 9. tit. 7. num. 20. Castill. de vsufruct. cap. 45. num. 10. Ciriac. contr. 142. num. 1. vers. tamen, & seq. Rot. decis. 241. n. 13. par. 5. rec. Add. ad s.m. Greg. d. decis. 460 sub n 17.* cum alijs relatis in decisione huius causæ ædita 25. *Maij* 1648. *coram R.P.D. meo Ottobono, §. minusq; releuat, & in d. præcedenti dec. cor. me § quia ab huiusmodi.* Quæ in casu nostro satis manifestè dignoscitur, tùm ex verbis Codicillorum, tùm ex discretiuo modo disponendi, tùm etiam ex coniecturis nouiter perpensis eam plenè conuincentibus.

3 Ex verbis Codicillorum, quia Testator in ipsis reliquit Dianam eius Vxorem, Dominam, & Madonnam, & vsufructuariam omnium, & singulorum bonorum, ac vniuersæ ipsius hæreditatis. Huiusmodi enim dispositio reiteratis, & geminatis verbis vniuersalibus concepta non recipit restrictionem ad alimenta, sed plenarium designat vsumfructum, vt probant *Socc. sen. cons. 1. num. 11. vers. vndè primo facit lib. 4. cæterique adducti in d. decis. coram me d. §. quia ab huiusmodi, vers. ponderando præsertim, & vltra eos Gazzadin. cons. 47. num. 5. Rimin. Iun. cons. 322. num. 3. cum seqq Surd. cons. 218. num. 6. & seqq sim. de Præt. de interpret. vltim. volunt. lib. 4. dub. 10 sub num. 71. vers. vltra eum potest comprobari fol. mihi* 414. dicens, quod
4 ista verba geminata, & reiterata impediunt restrictionem, quæ alias fieri deberet secundum consuetudinem Bulgari, *Card. Mant. d. tit. 7. num. 24. & 32. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt 139. nu. 54*

Ex discretiuo modo disponendi; Quia quando voluit eidem vxori sola alimenta relinquere, vsus fuit alijs verbis id specialiter exprimentibus, vt legitur in Testamento ab ipso antecedenter confecto, ibi, *E dargli quel tanto, che gli farà bisogno per vitto, e vestito &c.* & ibi, *gli si debba dare il sopra più per vitto, e vestito &c.* Vndè dùm in Codicillis posteà conditis Sermone diuerso, & longè ampliori loquutus fuit expressè relinquens vsumfructum omnium, & singulorum bonorum, & vniuersæ eius hæreditatis, ex hac profectò discretiua, & differenti loquendi
5 forma apertè conuincitur, quod non alimenta simpliciter, sed plenum, & integrum vsumfructum

eidem

eidem vxori relinquere voluit, vt benè in punctoali-
bus terminis firmant *Castr. cons. 218. nu. 1. lib. 1. Alex.
cons. 56. sub num. 2. vers. & in indiuiduo libr. 3. & cons.
214. num. 13. lib. 6. Rimin. sen. cons. 456. num. 12.* Bero:
*cons. 34. num. 5. lib. 2. Dec. cons. 454. sub num. a. vers. ex
tali enim distinctione Aym. cons. 3* a. *sub numer. 1. & seq.
Sim. de Prat. vbi supra d. dub. 10. num. 72. Surd. de alim.
tit. 2. qu. 15. sub num. 129. Card. Mant. d. tit. 7. num. 25.
in fin. vers. verum enim verò Menoch. d. præsumpt. 139.
num. 44. Benintend. dec. 98. num. 1. vers. ad hoc tamen, &*
dictum fuit in *d. Romana hæredit. de Fabijs 13. Maij
1646. coram R.P.D. meo Otthobono §. vlterius, at in
dictis præcedentibus decisionibus locis supra allegatis.*

Nec facit, quod huiusmodi posterior dispositio
etiamsi restringatur ad sola alimenta, nihilominus
non sit plenè inutilis, sed aliquid operetur, vltra
id, quod fuerat in Testamento ordinatum, cum ex
ipsa Diana haberet præeminentiam, & eximeretur
ab onere conferendi, & computandi fructus dota-
les.

Quia (vt responsum fuit in altera decisione §. *id-
que etiamsi*) vis in eo consistit, quod diuersa forma
loquendi demonstrat Testatorem voluisse diuersam
facere dispositionem circa substantiam, & quantita-
tem relicti, atque ideò eam verbis adeò amplis, &
reiteratis concepit, vt congruè restringi non posset
ad alimenta, quæ solum in Testamento reliquerat,
vndè non sufficit aliqualis operatio, nisi relictum
extendat ad integrum, & plenarium vsumfructum.
Ponderando præsertim, quod si intellexisset Testa-
mentariam dispositionem repetere addita dumtaxat
præeminentia, & reiecta fructuum imputatione,
facilius sibi fuisset adimere imputationis huiusmodi
conditionem, & addere facultatem percipiendi ali-
menta propria auctoritate, quæ præeminentiam
6 importat, ideò cum dispositio posterior diuersam à
præcedenti praeferet relicti formam de victu, & ve-
stitu ad vsumfructum omnium, & singulorum bo-
rum, & vniuersæ hæreditatis verius extendendam
esse existimarunt Domini, & Codicillare relictum
intelligi de pleno vsufructu formali, iuxta propriam
verborum significationem, & Testatoris mentem,
quæ fuisse censetur, vt in sui vniuersalitate præsta-
tionem dicti plenarij vsusfructus totaliter operetur,
vt concludit *Castr. d. cons. 218. sub d. nu. 1. in fin. vers.
verbum namque lib. 1. Rim. Sen. d. cons. 456. à numer. 8.
per tot. & num. 12. Rim. Iun. d. cons. 322. ante num. 10.
vers. Sed interposuit.*

7 Ex coniecturis denique quorum prima desumitur
ex declaratione Ipsius Testatoris, qui in principio
Codicillorum explicitè professus fuit eos ideò con-
ficere, vt declararet Amorem, & beneuolentiam,
& charitatem erga prædictam eius Vxorem, ibi, *Ad
declarandum modo amorem, beneuolentiam, & charita-
tem, quam vt æquum est, habuit, & habet erga D.
Dianam nunc ipsius vxorem &c.* Quæ sane aperta
8 dilectionis, & charitatis declaratio arguit animum
pinguius ad eius fauorem disponendi, & per conse-
quens operatur, vt latius, & fauorabilius in illius
beneficium huiusmodi dispositio debeat interpreta-
ri, vt per *Text. in l. in Testam. ff. de fideicomm. liber. in
l. si seruus plurium §. fin. ff. de legat. 1. & in l. Aurelius
§. Titius Testamentum ff. de liber. legat. ad propositum
arguit Dec. cons. 601. num 6 Surd. cons. 493. sub num. 6.
vers. & hæc interpretatio Menoch. præsumpt. 123. nu. 7
& seqq lib. 4. Benintend. d. dec. 98. num. 8. Card. Seraph.
dec. 240. sub num. 1. Adden. ad dec. 636. sub num. 65. &
seqq. par. 8. rec.*

Idq; etiam si ibidem non solum expresserit amo-
rem, & beneuolentiam ergà vxorem, sed etiam er-
ga filium.

Quia ob amorem vxoris addidit relictum pleni
vsusfructus, & detraxit onus imputandi fructus do-
tales ob amorem verò filij apposuit onus eidem v-
xori iniunctum conuiuendi, & commorandi cum eo,
& conditionem, quod non illa solum, prout in Te-
stamento ordinauerat, sed Pater etiã, & quiuis alius,
ad quem spectaret dotem recuperare, illam recipe-
re teneretur in eisdem bonis ipsi Testatori assignatis
& consequenter exindè non eneruatur ius pondera-
9 tæ coniecturæ cum regulariter sufficiat, quod verba
aliquid operentur, & in aliquo casu verificari pos-
sint ad euitandam superfluitatem per ea, quæ dixit
Rota dec. 446. num. 4. & dec. 527. num. 8. par. 4. rec.
10 Secunda elicitur ex prædicto onere conuiuendi, &
commorandi cum filio, quod substantialiter præse-
fert onus illum alendi, vt in simili voluit *Bart. cons.
4. nu. 3. in fin. lib. 1.* Quod equidem non potuisset im-
pleri, si alimenta tantum ipsi vxori necessaria relicta
fuissent. Ideòque eo magis arguit plenum vsum-
fructum Testatorem eidem reliquisse, vt ex eo filium
11 quoque alere posset. Ex qualitate enim oneris in-
iuncti benè dignoscitur quid fuerit in legato com-
prehensum ad *text. in l. mauia §. fin. ff. de ann. leg. Gio-
uagn. cons. 63. num. 39. lib. 1. Surd. cons. 493. sub num. 4.
vers. & ex qualitate, & in tract. de aliment. tit. 2. q. 3.
num. 8. Card. Mantic. vbi supra lib. 6. tit. 12. sub num. 1.
cum seqq.*

Indequè non applicantur deducta *coram Crescent.
dec. 5. de Testam.* cum alijs pro contraria opinione
12 allegatis. Procedunt enim in casu, quo Testator
simpliciter legauit vsumfructum cum solis verbis
omnium, & singulorum bonorum, vt in dicta *dec. 5
13 ante num. 3.* Secùs autem vbi prout hic, concurrit
discretiuus modus disponendi inter vnam, & alterã
dispositionem addita fuerunt verba adeò vniuersa-
lia, geminata, & reiterata, ac adsunt coniecturæ su-
perius ponderatæ, ijs enim saltem omnibus simul
iunctis plenarium vsumfructum deberi punctualiter
probant omnes superius congesti.

Nèc contrarium suadetur ex coniecturis ab alte-
14 ra parte ponderatis, prima nàmque desumpta ex
litibus, quærela criminali vertentibus, & porrecta
contra Patrem Dianæ etiamsi forsàn obesse poterit
eidem patri, vt proindè consequi non posset aliquod
emolumentum ex vsumfructu eius filiæ relicto ad
tradita per *Rot. coram S. M. Greg. dec. 443. num. 5. &
in dec. 547. num. 4. par. 4. rec.* Attamen obijci non po-
15 test contra eandem Dianam, quæ ab ipsomet Testa-
tore agnita fuit pro vxore dilectissima, vt clare os-
tendit declaratio superius adducta.

Secunda verò elicita ex quo ipse Testator filio in
pupillari ætate decendenti substituit Monasterium
cum prohibitione detrahendi legitimam, & Trebel-
lianicam, & cum onere recipiendi tot Moniales
quot recipi possent iuxta quantitatem redditum
eius hæreditatis, nullius pariter est momenti, nam
prædicta prohibitio ostendit quidem mentem Te-
statoris deferendi hæreditatem substituto absque
vlla detractione proprietatis, non autem repugnat
legato integri vsusfructus, cum ex eo nulla induca-
tur proprietatis diminutio, onus verò recipiendi
Moniales pro quantitate reddituum, cum apposi-
tum fuerit absque præfixione diei incipere, & im-
pleri poterit quando hæreditas ad ipsum Monaste-
rium cum effectu perueniet extincto vsufructu per
mortem naturalem Legatariæ, Interim verò quia
sub huiusmodi relicto non comprehenditur legiti-

ma eiusdem filiæ, vt declaratum fuit in sententia
mei Otthoboni, & firmatur in altera decisione §.
quia cum legitima, impleri poterit, quatenus fieri
possit ex fructibus ipsius legitimæ ibidem non com-
prehensæ, & ad Monasterium deuolutæ.

Propterea animaduertebant Domini, quod sicut
supradicta indubitanter procedunt viuente ipso filio
ex iuribus allegatis. Ita certius procedere debent
ipso in pupillari ætate defuncto. Regulariter enim
16 in casu, quo ob consuetudinem Bulgari legatum
vsusfructus reducitur ad sola alimenta, huiusmo-
di tamen reductio non est perpetua, sed temporalis
donec scilicet filij communis matrimonij naturali-
17 ter viuant, ipsis verò defunctis, prout hic & extra-
neo succedente, vxor legataria consequitur integrũ
vsumfructum, eodem modo, quo illum consequuta
fuisset iuxta mariti prædefuncti dispositionem si
nulli filij tunc temporis adfuissent, vt distinguendo
docet, *Bart. in d.l. titia 35. §. titia cum nuberet num. 7.
in fin. ff. de legat. 2. & in cons. 56. sub n. 5. vol. 1. Rolan.
cons. 54. sub nu. 10. & 11. lib. 2. Paris. cons. 96. num. 29.
lib. 2. Gozzadin. cons. 99. nu. 9. Hond. cons. 63 nu. 135.
lib. 1. Crass. in §. Legatum qu. 24. num. 4. Fontanell. de
pact. nupt. lib. 1. claus. 4. glos. 22. n. 58. & lib. 2. claus. 7.
glos. 3. nu. 10. & 99. Gabr. de vsufruct. conclus. 3. nu. 7.
Surd. de aliment. tit. 2. qu. 15. n. 162. Gail. pract. obseru.
lib. 2. obseru. 144. nu. 7. cum seqq. Card. Mant. vbi supra
d. tit. 7. nu. 19. Pereg. de fideicommis. art. 12. num. 28.
Petr. Pecch. de testament. coniug. lib. 5. capit. 3. Cyriac.
d. controuers. 242. n. 5. fa. me. Greg. d. dec. 460. n. 7. & 8.
ibique Add. num. 17. vers. cessat autem.*

Nec subsistit, quod ob conditionem commoran-
18 di, & conuiuendi cum filio præfatus vsusfructus vi-
deatur relictus eius contemplatione, & proinde ex-
pirauerit sequuta morte ipsius ex traditis per *Me-
noch. cons. 970. num. 26. Ciriac. contron. 50. numer. 8.
cum seqq.*

Quia vltra responsiones datas *in dicta decisione*,
§. quinto denique vsq; in fine, quæ dominis visæ fue-
19 runt omnino subsistentes, ponderatum fuit, quod
Testator exprimendo prius affectionem erga vxorẽ,
& deinde erga filium verisimiliter præsumitur, quod
vel principaliter respexerit ad vxorem per *text. in
leg. quoties, ff. de vsufruct. in l. hæredes mei, §. fin. ff ad
senat. cons. Trebell. & in l. fideicommisso, ff. de legat. 2.
Dec. d. cons. 601 sub num. 5. vers. & cum respectus Me-
noch. præsumpt. 16. n. 4. lib. 4. Buratt. decis. 721. num 3.*
Vel saltem personam vtriusque æqualiter contem-
plauerit, vxoris, scilicet ratione emulumenti, filij ve-
20 ro ratione commodi, ac beneficij educationis, ideo-
que ob mortem istius cessare non potest codicilla-
ris dispositio, *leg. si non lex 83. ff. de hæred. instit. Dec.
d. cons. 601 sub num. 5. vers. concludendo mihi videtur,
Surd. de aliment. tit. 5. qu. 4. nu. 16. & comprobauit; Ro-
ta coram bo. me. Buratt. dec. 12. n. 12. & dec. 251. nu. 12
par. 5. recent.*

Quæ fortius procedunt in proposito, quo ipse
21 Testator non solum specialiter respexit tempus vi-
tę naturalis Dianæ vxoris, ibi, *Donec ipsa naturaliter
vixerit*, itaut proinde non nisi per eius obitum re-
lictum extingui debeat per *text. in l. 3. C. de vsufruct.
& in dict. §. finitur instit. eod. Purpur. cons. 416. per tot.
Rimin. iun. cons. 323. n. 15. Beniutend. d. dec. 98. num. 5.
Rot. d. decis. 636 nu. 1. & seqq. part. 8. recent.* Sed etiam
22 adiecit conditiones, & onera illius personæ cohæ-
rentia, nempè viduitatem, & acceptationem dotis in
corporibus assignatis, quæ sane demonstrant relictũ
ad eam fuisse relatum, & cum ea substineri, nec ex-
tingui cum persona filij, *Dec. d. cons. 601. nu. 5. vers.
ista verba, & seqq. Menoch. cons. 146. n. 12. vers. quarto
confert, & præsumpt. 123. n. 11. lib. 4* quos sequuta fuit,
Rot. d. dec. 636. nu. 6. et seqq. aliàs enim nimis esset
absurdum, quod vxor dotem acceptasset, & vidua
permansisset, ac permanere velit, & tamen ob mor-
tem filij commodo relicti priuaretur contra iuris,
& æquitatis rationem, ac prudentis, cuiusque Iu-
dicium.

Minusuè obstat, quod huiusmodi relictum eua-
nuerit ob non impletam conditionem recipiendi
dotem in corporibus assignatis.

Quia cum illius repetitio de iure spectaret ad
Claudium Dianæ progenitorem, & ipse tam pro-
prio nomine, quam nomine eius filiæ acceptauerit
Codicillos, & obtulerit, se ac filiam paratos recipe-
re restitutionem d. dotis iuxtà formam in ipsis præ-
23 scriptam, prout valde facere potuit tam attento
Codicillorum tenore, quam ex iuris dispositione,
dum salua remanebat integra dotis mensura, *Auth.
& quamuis, C. de rei vxor. act. sumpta ex §. quia verò
Auth. de æqualit. dot. Rimin. sen. cons. 105. nu. 1. Rota
dec. 540. nu. 10. p. 8. rec & coram Reuerendissimo Vrgel-
len. decis. 153. nu. 3. & 4.* prædicta conditio videtur
totaliter impleta, vt dictum fuit in supradicta *deci-
sione coram me, §. placuit enim responsio*. Dictoque
implemento obesse non potest mandatum de ma-
nutenendo deinde per Dianam obtentum super om-
nibus bonis viri, tum quia petitum fuit non solum
ex iure dotali, sed etiam codicillorum, & successio-
24 nis ad intestato proindeque singula singulis con-
gruè referendo intelligi debet pro iure dotali super
bonis dotalibus, super cæteris verò bonis mariti iu-
re aliorum titulorum, vt respondetur in *dicta deci-
sione dict. §. placuit enim responsio*, & probant, *Aym.
cons. 188. num. 8. Rot. decis. 30. num. 38. par. 5. recentior.*
25 Quantumuis Iudex, vel Notarius ibidem expresse-
rit sola iura dotalia, vt animaduertitur in *Caetana
bonorum 10. Iunij 1648. coram me, §. fin.* Tum etiam
26 quia Diana non tenebatur prædictę conditioni pa-
rere nisi relictum vsusfructus, cui erat correspectiua
realiter consequeretur, quod cum vsque in præsenti
sibi fuerit pro parte Monialium acerrimè contro-
uersum, & adhuc controuertatur, licitum illi profe-
cto fuit se ipsam quocumque iure magis competen-
te ab illatis molestijs intereà defendere donec his
tandem terminatis, & pacifica possessione acquisita,
possit re, ac verbis iniunctum onus implere, & Te-
27 statoris voluntati tutius; vt decet) parere, cum verè
adhuc constituta diei nequeat in mora damnabili)
28 sine qua huiusmodi priuatio non incurritur, *Bero
cons. 36. sub num. 9. lib. 2. Rota decis 208. numer. 12
cum seqq.*

Denique non subsistit, quod ad effectum digno-
scendi intentionem Codicillantis Diana teneatur
exhibere illam scripturam Codicillorum quam Pa-
rochus asseruit stipulasse in lingua vulgari.

Quia præter quod ex stylo, & consuetudine No-
29 tariorum huiusmodi primæ scripturæ, quæ vulgo
dicuntur Matrices, seu Sbozzi non solent conserua-
ri, sed extenso instrumento in publica, & nitida for-
ma ac redacto in prothocollo lacerantur, vt post
Paris. cons. 28. num. 27. & seqq. lib. 2. Testatur *Sfort.
Odd. cons. 78. nu. 22. & 23.* qui optime pertractando
materiam subdit huiusmodi stylum esse conforme
iuris dispositioni de qua *in l. contractus Cod. de fidi.
instrum. sequitur Farin. de fals. & simulat. q. 154. n. 33.*
30 cum in casu nostro ex dispositione *cap. cum esses de
Testam.* nullum fiat fundamentum super simplici
scriptura Codicillorum, sed super depositionibus

Pa-

Parochi, & duorum Testium, qui formiter seruatis seruandis examinati de verbo ad verbum deposuerunt omnia contenta in schedula eorundem Codicillorum latine exarata, & in actis producta, illamq; sub iuramento affirmarunt fuisse Codicillarem dispositionem q. Comitis Francisci Mariæ Paccaroni Dianæ viri, vtique ambigi non potest de veritate, & realitate intentionis eiusdem Codicillantis; quæ ex præfatis Parochi, & Testium depositionibus satis aperte fuit iudicialiter declarata, vt respondetur in *decisione huius causę 13. Nouembris 1645. coram Reuerendissimo D. meo Ghisilerio nunc Episcopo Terracinen. §. non obstat, quod licet vers. neque illius.*

Atque ita eum cætera alia optimè tollantur in præcedentibus decisionibus Domini in decisis permanserunt vtraque parte informante, &c.

MELEVITANA PECVNIARIA.

Veneris 19. Nouembris 1649.

ARGVMENTVM.

Emptor non habet regressum pro euictione contra debitorem, vel eius hæredes, nisi intimauerit molestias, & Iudicium venditori, vel eius hæredibus, vbi quod si mulier est hæres venditoris, & consequenter pro euictione obligata, non sufficit Iudicium, & molestias eius marito notificare, sed ipsimet mulieri debent intimari, & quare. Vxor accedens venditioni rei tamquam propriæ mariti, & in extinctione debitorum ab eo contractorum censetur tantummodo remisisse hypothecam, quam super re habebat occasione suę dotis, & censetur adhibita pro cautela, & securitate emptoris, ne scilicet possit ab ea molestari, neque ab eius hęredibus existentibus alijs bonis viri debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Emptor debet concludenter probare se intimasse molestias venditori, vel eius hæredibus ad hoc vt illi competat regressus pro euictione.*

2 *Emptor denunciare debet Iudicium, & molestias illatas venditori, vel eius hæredibus non autem possessori bonorum, ad quæ intendit habere regressum pro euictione.*

3 *Denunciatio litis, & molestiarum facta ab emptore marito tamquam legitimo Administratori vxoris illi non suffragatur ad effectum obtinendi regressum pro euictione contra mulierem, sed ipsimet mulieri molestiæ debent intimari.*

4 *Negligentia, & factum mariti vxori præiudicare non potest.*

5 *Vxor accedens venditioni rei tamquam propria ipsius mariti, & in solutionem debitorum ab eo contractorum censetur remisisse hypothecam, quam habebat super re vendita occasione suæ dotis.*

6 *Vxor censetur in venditione facta de re tamquam propria viri, & in solutione debitorum ab eo contractorum, censetur adhibita pro cautela, & securitate emptoris, ne scilicet possit ab ea, neque ab eius hæredibus molestari, existentibus alijs bonis viri debitoris.*

7 *Hæres matris non potest agere pro restitutione eius dotis contra emptorem, cui mater in re vendita à viro remisit hypothecam nisi concludenter probata deficientia aliorum bonorum mariti.*

8 *Euictio non debetur si illa fuit sequuta ob negligentiam, emptoris qui exceptionem non opposuit cum qua potuisset de facili agentem repellere.*

DECISIO CCCXI.

Occasione administrationis, quã Ambrosius Sutdus exercuit à die 28. Augusti 1588. vsque ad annum 1592. Debitorem Cumuli Charitatis melitæ remansisse prætenditur in vncijs 177. pro quibus vna cum alijs vncijs 143. quas idem Cumulus erogare promiserat in extinctionem nonnullorum censuum eiusdem Ambrosij, Ipse, & Ioannella eius vxor 20. Augusti 1599. illi insolidum dederunt insolutum quasdam Terras nuncupatas tal Batada cum iuramento, & solita promissione euictionis, *Summ. Informantis, nu. 2.*

Verum quia anno 1622. Claudia Mompalao Neptis dictorum coniugum ex Hieronyma filia introduxerat Iudicium contra eundem Cumulum pro consequutione dotis eiusdem Ioannellæ eius Auiæ, & super dictis terris sententias fauorabiles obtinuerat eodem *Summ. nu. 5.* Ideo ad fauorem Cumuli pro liberatione à molestijs, & euictione subsequuta emanauit sententia immissionis à Commissario Re fabricæ Sancti Petri in possessionem aliarum Terrarum nuncupatarum tal Lattara, quæ possidentur à Vincentia vxore Iulij Portelli, & filia Celidonię sororis prædictæ Claudiæ, ac pariter neptis dictæ Ioannellæ, sed cum huiusmodi sententia in secunda instantia per D. Inquisitorem Melitæ reuocata fuisset introducta causa appellationis in Curia, & in Congregatione eiusdem fabricæ mihi commissa dubitaui hodie, an Cumulo solum informanti danda esset immissio in bonis, de quibus agitur, & Domini negatiue responderunt.

Potissima ratio resolutionis fuit defectus legitimę intimationis molestiarum, quia non probatur, quod Iudicium à Claudia institutum denunciatũ fuit Am-
1 brosio, & Ioannellæ eius vxori, illorumque hæredibus, & successoribus prout necessarium erat, vt ipsi Cumulo ass. molestias passo competat prætensus regressus pro euictione, vt probant optime Textus in *l. emptor fundi, C. de euict. in l. si per imprudentiam, §. 1. & in l. si fundo vers. sed cum posset, ff. eod. cap. fin. de empt. & vendit. Alex. cons. 117. num. 5. lib. 7. Gozzad. cons. 94. n. 41. Corn. cons. 325. sub num. 1. vers. secundo quia lib. 1. Mascard. de probat. conclus. 614. nu. 8. & 9.* cum alijs pluribus, quos refert, & sequitur *Mangil. de euict. qu. 3. nu. 2. & dixit, Rota Bonon. diuers. dec. 77. nu. 8. & 9. ac admisit, Rota nostra in recent. decis. 564. nu. 5. vers. quia ista part. 1.*

Nec suffragatur denunciatio data in *Summ. Cu-*
2 *muli, nu. 4.* Tum quia facta fuit possessori bonorum ad quæ Cumulus intendebat habere regressum non autem debitoribus, vel ipsorum hæredibus prout dicta iura requirunt; Tum etiam quia facta legitur
3 Petro de Bologna tanquam marito, & legitimo administratori Celidoniæ eius vxoris, cum enim huiusmodi denunciatio non simplicem excusationem, atque exonerationem Cumuli, sed interpellationem ac præiudicium mulieris præseferret, illi vtique fie-
4 ri debebat, non autem soli marito, cuius factum vel negligentia ipsi præiudicare non potuit, vt explicat, *Bart. in l. seruius, §. sed & seruius, nu. 2. vers. secundo habes, ff. quod vi, aut clam. Angel. in l. mora sub num. 7. vers. tertio quia, ff. de vsur. & in l. non solum, §. morte sub num. 23. ff de nou. oper. nunciat. Felin. in cap. cum M Ferrariensis, num. 53 vers. nona conclusio de const.*

Insuper ponderari videbatur dictos coniuges tra-
5 didisse Cumulo prædictas terras vti proprias ipsius mariti, & insolutionem debitorum ab eo contractorum; Vndè mulier remisisse censetur hypothecã, quam super illis habebat occasione suę dotis *l. huius titius, & l. Paulus vbi Bart. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solu. Rom. cons. 140. n. 1. & cons. 187. num. 1. & 2.* ac dictum fuit in *Tiburtina Saluiani 8. Iunij 1646.*

Sed fuit

§. fuit enim, et 7. Iunij 1649. §. placuit enim coram me,
6 & adhibita præsumitur pro cautela, & securitate
ipsius Cumuli, ne scilicet posset ab ea eiusque hære-
dibus molestari existentibus alijs bonis viri debito-
ris, vt consulerunt, *Natt. cons. 91. sub num. 2. Ciriac.*
contr. for. cap. 251. n. 30. Thomat. decis. 109. nu. 7. cum
sequen. cum alijs in Ferrorien. manutentionis 28. Ia-
nuarij 1641. cor. bo. me. Pirouano, §. quoad verba, & in
d. Tiburtina Saluiani. Ideoque cum ob huiusmodi re-
5 missionem non potuisset Claudia directo agere con-
tra eundem Cumulum pro restitutione dotis eiusdē
Ioannellæ nisi concludenter probata deficientia
aliorum bonorum, quæ tamen ipse Cumulus fatetur
extare dum immissionem petit super controuersis
8 tanquam ad eundem debitorem spectantibus, vtiq;
euictio dicitur sequuta culpa ipsius Cumuli negli-
gentis opponere huiusmodi exceptionem, cum qua
potuisset de facili Claudiam agentem repellere, &
consequenter regressus non competit, *l. si rem quam,*
§. si duple, & l. si mancipium, ff. de euict. l. si controuer-
sia vbi gloss. & DD. l. eod. l. si hominum, ff. de rei vendic.
Surd. dec. 208. nu. 17.

Et ita &c.

CATHACEN. HÆREDITATIS.

Ven. 24. Nouembris 1649.

ARGVMENTVM.

Dispositio Testatoris æquiuoca declaratur communi illius vsu loquendi, & substinetur quando per coniecturas docetur de quo intellexisse voluerit.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio quando est certa in substantia non vitiatur per variationem nominis.*

2 *Voluntas Testatoris probatur coniecturis, et demonstrationibus, et duæ tantum sufficiunt,* & num. 3.

4 *Voluntas Testatoris declaratur per Testes non ritè examinatos cum etiam vnici, et singulares sufficiant.*

5 *Testis vnicus contra inducentem plusquam semiplenè probat.*

Imò concurrentibus adminiculis plene probat, nu. 6.

7 *Adminiculum rectè desumitur à teste nulliter examinato.*

8 *Dispositio Testatoris æquiuoca, vel erronea recipit interpretationem ab vsu loquendi Testatoris.*

9 *Vsus loquendi Testatoris non potest desumi ab instrumento, cum verba instrumenti sint* Notorij *non contrahentium.*

10 *Causa Testati facit cessare causam intestati.*

11 *Incertitudo, quæ alias vitiat dispositionem non attenditur, quando aliundè potest de certitudine doceri.*

12 *Remedium possessorium immissionis non potest denegari hæredi, pro quo adest Testamentum, et coniecturæ.*

13 *Immissio concedenda est hæredi, de quo constat testatorem intellexisse.*

Licet nomen aptius alteri congruat.

DECISIO CCCXII.

Contendentibus hodie non solum Horatio, & Nepotibus de Scoglio vti ab intestato venientibus
sed etiam Confraternitate Sanctissimi Saluatoris
Cathacen. Domini iterum censuerunt dandam esse
immissionem Confraternitati Sanctissimi Sacramē-
ti, & sic steterunt in decisis 28. Maij præteriti.

Indubitata siquidem visa fuit iuris conclusio,
1 quod variatio nominis non vitiet dispositionem in
substantia certam, quando ex coniecturata Testato-
tis voluntate congruenter apparet de persona, quā
ipse verisimiliter voluit sub illa æquiuoca disposi-
tione comprehendere, vt præter allegatos in præ-
terita *decisione, §. quia præter quod vers. cum aliunde*
probat, text. in l. his verbis 48. §. fin. ff. de hæred. instit.
Bart. in l. si quis in fundi, num. 5. ff. de legat. 1. In casu
autem nostro, nedum ea congruentia denominatio-
nis, ex quo sub Sacratissimo Eucharistiæ Sacramen-
to memoriam Dominicæ Passionis recolimus, &
Redemptorem ipsum adoramus sed etiam ex pluri-
bus, & peculiaribus in eadem decisione ponderatis
valide demonstratur Testatorem instituendo Con-
fraternitatem Redemptoris de hac Sanctissimi Sa-
cramenti intendisse, ex quibus vtique satis probatur
2 eius certa voluntas etiamsi apertissimis argumentis
debeat apparere ad text. in *l. licet imperator, ff. de le-*
gat. 1. & in specie explicat, *Bald. in l. tempus, §. quo-*
ties, num. 2. vers. ista enim apertissima ibique Imol. sub
num. 6. vers. aduerte tamen, ff de hæred. instit. Cardinal.
Mont. de conect. vltim. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 8. quamuis
3 duæ tantum demonstrationes sufficiant, vt probatur
in d. decisione §. intentio autem.

Nec releuat, quod excepta prima coniectura, cæteræ omnes desumuntur ex depositionibus nonnullorum Testium, qui nulliter examinati fuerunt coram Iudice incompetenti, & post interpositam appellationem.

Quia cum fere omnes sint Sacerdotes bonæ fa-
mæ, & honestæ qualitatis, illorumque depositiones
non deducantur ad probandam hæredis institutio-
nem, sed dumtaxat ad declarandam ipsius Testatoris
4 intentionem sufficientes videntur, licet minus ritè
fuerint examinati, eum ad istum effectum admit-
tantur etiam Testes vnici, & singulares, vt tradunt,
Castr. cons. 395. num. 1. lib. 2. Aym. cons. 73. n. 3. Gabr.
cons. 51. num. 8. lib. 2. & dixit, Rota coram bo. me. Bu-
ratto decis. 205. nu. 2. in Bonon. fideicommissi 17. Mar-
tij 1640. coram R. P. D. meo Bichio, & in Romana suc-
cessionis 21. Iunij 1641. coram Reuerendiss. D. Sala-
mantino, §. quoniam obiectum relatum in d. decisione sub
§. quia cum non deducantur.

Ponderando præsertim, quod quarta coniectura
in eadem decisione desumpta ex particulari vsu lo-
quendi Testatoris, qui in vita consueuerat Sanctissi-
mum Sacramentum denominare Redemptorem,
non solum comprobatur ex dictis Testibus pro hac
Confraternitate deponentibus, sed etiam à tertio
Teste super dementia Testatoris ab ipsomet Hora-
tio, & neptibus inducto, ac ser. ser. examinato qui
iuxta 15. interrogatorium per hæc verba deposuit,
ibi: *Il Signor Decio quando passaua il Santissimo Sa-*
cramento si inginocchiaua, & diceua passa il Redentore.
Huiusmodi enim Testis quamuis vnicus nedum
inseruit pro adminiculandis cæterorum depositio-
nibus, sed contra ipsos inducentes plusquam semi-
5 plenam facit probationem *Rom. cons. 104. nu. 6. cum*
alijs per Gratian. discept. for. cap. 552. num. 9. quinimo
6 plenè probat concurrentibus adminiculis, *Aym.*
cons. 198. num. 5. Caputaq. decis. 271. num. 1. & 3. p. 3.
Rot. in rec. decis. 87. num. 9. par. 6. & coram clar. mem.
Coccin. decis. 462. num. 1. quæ rectè desumuntur ex
7 alijs supradictis Testibus quamuis nulliter exami-
natis, vt respondit, Rot. *decis. 277. num. 14. d. p. 6. &*
decis. 160. num. 9. p. 7. rec.

Particularis autem Testatoris loquendi vsus re-
8 mouet omnem difficultatem, Testamentaria dis-
positio aliàs æquiuoca, & erronea, ab eo om-
nimodam recipiat interpretationem, vt probat,
text. in l. si seruus plurium, §. fin. ff. de legat. primo,
& in l. cum alimenta, ff. de aliment. & cybar. legat.

Alciat.

Alciat. in l. prima, num. 47. in fin. ff. de iurisdiction. omn. Iudic. cum cæteris alijs plene deductis in *dicta decisione, §. Quarto denique.* Illique non obstat quod Decius in quodam instrumento emptio-
9 nis Census ab eo factæ ad fauorem ipsius Confraternitatis proprio eius nomine illam appellauerit, quia verba dicti instrumenti non sunt propria Decij, sed Notarij de illo rogati, quæ proinde immutare non valent, peculiarem illius loquendi vsum adhunc effectum attendentem.

Vndè prorsus eliditur prætensio eorundem de
10 Scoglio succedendi ab intestato, quia causa testati facit cessare causam intestati ex probatis in eadem priori *decis. §. indeque cessat.* nec applicatur dispositio *text. in l. si quis de pluribus ff. de rebus dub.* vbi habetur, quod libertas cum ex pluribus relicta ra-
11 tione incertitudinis nulli debetur. Quia non procedit quando aliundè constat Testatorem specialiter de aliquo sensisse, vt habetur in *l. in tempus §. quoties in fin.* ibi, *Nisi ex alijs apertissimis probationibus fuerit reuelatum pro qua persona Testator senserit ff. de hered. instit. & in l. duo sunt Titij* 30. ibi, *Is datus est, quem dare se Testator sensit ff. de Testam. tutel. gloss. in l. si ita fuerit* 21. *verb. sed & si legatum vers. Item hoc verum ff. de reb. dub. & in l. si quis seruum §. si inter duos verb. debere vers. sed impediri,* ibique *Bart. num. 1. & 2. ff. de legat. 2.*

Et hinc etiam non releuat cessio à Reuerenda Fabrica Sancti Petri per illos reportata, quia nullum ius illi competit, quando ex coniecturata, & inuerisimili mente Testatoris certitudinariè constat de persona heredis ab eo vniuersaliter instituti, vt patet ex multiplicatis Summorum Pontificum constitutionibus, ac priuilegijs illi concessis.

Minusuè obstat, quod in concursu plurium prætendentium causa sit ordinariè pertractanda, quia cum Confraternitati Sanctissimi Sacramenti assistat lectura Testamenti tot alijs circumstantijs, & co-
12 niecturis comprobata, summaria cognitio, & remedium possessorium illi denegari non potest, vt præter relatos in *d. dec. §. fin.* faciunt deducta *in recent. decis. 36. num. 3. par. 1. quidquid sit de appellatione.*

Et ex præfatis pariter remouetur prætensio Confraternitatis Sanctissimi Saluatoris, quod scilicet ipsi magis quam alteri conueniat denuminatio Redemptoris, quia licet huiusmodi denominatio simpliciter sumpta ipsi etiam generaliter valeat applicari; hoc tamen in proposito fieri non potest, quæ ex dictis coniecturis de illa Sanctissimi Sacramenti non de ista Testatorem sensisse conuincitur, ideoque
13 meritò non attenta aptiori nominis congruentia ipsi Confraternitati Sanctissimi Sacramenti concedi debet immissio iuxtà responsum I. C. *in l. falsa demonstratio ff. de condit. & demonstr.* pluribus alijs adductis *in altera decis. approbatum.*

Atque ità resolutum fuit omnibus informantibus &c.

BENEVENTANA PAROCHIALIS.

Lunæ 29. Nouembris 1649.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur primo possidenti in possessione beneficij contra posteriorem, si possessionè habuerit de manu executoris literarum Apostolicarum si executor nulliter, & iniustè processit, & quando nulliter, & iniustè processisse dicatur, vbi quod existente alio possessore executor efficitur mixtus, & tenetur assumere partes Iudicis, & ad effectum manutentionis quid sufficiat, qualiter probetur, & quando competat.

SVMMARIVM.

1 *Possessio licet Instrumentalis alio tunc temporis non possidente est manutenibilis.*

2 *Testis licet sit vnicus, & ex pluribus defectibus impugnetur, probat tamen aliquod adminiculum sufficiens in summarissimo manutentionis.*

3 *Possessio posterior tamquam clandestina, & turbatiua non est apta impedire manutentionem anteriori possessori, qui non habuit se pro spoliato.*

4 *Executor literarum Apostolicarum nulliter, & iniustè procedens non priuat anteriorem possessorem sua possessione, nec transfert in alium possessionem manutenibilem.*

5 *Executor literarum Apostolicorum existente possessore, tenetur assumere partes Iudicis, illumque in iudicium præuia citatione vocare alias nulliter, & de facto procedit.*

6 *Episcopus tenetur infra terminum sex mensium conferre beneficia vacantia, alias spectant ad Sedem Apostolicam ex dispositione Piana.*

7 *Obreptio incurritur per falsam expressionem contra facti veritatem.*

8 *Prouisio obreptitia, & non iustificatis literis gratiæ non potest executioni demandari absque nota notoria iniustitiæ.*

9 *Nullitas, quæ respicit titulum, & altiorem requirit indaginem, maturam discussionem exposcit ad petitorium referri debet, non autem discuti in summarijssimo manutentionis.*

10 *Manutentio in summarijssimo retinendæ conceditur etiam absque titulo, secundum veriorem opinionem.*

11 *In Iudicio summarijssimo manutentionis nudus factus possessionis attenditur, exceptionibus altiorem indaginem requirentibus ad petitorium Iudicium, & ordinarium reiectis.*

12 *Excommunicatio per absolutionem est sublata.*

DECISIO CCCXIII.

Vacauit de mense Septembris 1648. Ecclesia Parochialis Sancti Andreæ Terræ Paulisiorum, & Rotundorum Beneuentanæ Diœcesis, ideo indicto concursu super illius prouisione examinatores Synodales peracto examine retulerunt esse habiles pro illius regimine Ioannem Antonium Militiam, & Franciscum Landum, quorum primus die 15. Februarij 1649. electus fuit magis idoneus à Reuerendissimo Domino Archiepiscopo Beneuentano, & ab eo collationem obtinuit, illiusque vigore possessionem eiusdem Ecclesiæ actualiter adeptus fuit die 12. Martij sequentis, secundus verò scilicet Landus electionem de magis idoneo obtinuit à Vicario, (vt prætenditur) Apostolico, & deinde præuia narratiua, quod Dominus Archiepiscopus de dicta Ecclesia neminem prouiderit infra terminum per Pianam Constitutionem præfixum à Sede Apostolica illius prouisionem impetrauit, & eius vigore die 2. Iulij 1649. in possessionem eiusdem Ecclesiæ se intrusit; vndè introducta causa coram me inter præfatos Prouisos, & suscepta disputatione super possessorio Domini non dubitarunt respondere Io: Antonio Militiæ dandum esse mandatum de manutendo.

1 Probat siquidem suam anteriorem possessionem ex Instrumento publico sub die 12. Martij proximi præteriti eius *Summ. num. 1.* Quæ licet Instrumentalis alio tunc temporis non possidente est manutenibilis *vulg. l. prædia ff. de acquir. poss. l. penult.* ibique *Bald. in princ. & alij scrib. in l. idcirco C. de fid. inst. sanmem. Greg. dec. 40. num. 1.* cum alijs relatis *in Florentina*

Digitized by Google

tina Parochialis 27. Iunij 1642. coram R. P. D. meo
Bichio; Eoque magis concurrentibus decreto confir-
mationis, & relaxationis ratæ fructuum facto per
Commissarium Apostolicum in vim literarum
Nuntij *dicto num.* 1. & depositione Testis formiter
examinati affirmantis in dicta die 12 Martij ipsum
Ioannem Antonium semper administrasse Sacra-
menta, inhabitasse domum Parochialem, locasse
bona dictæ Ecclesiæ, ac omnia alia fecisse, & adim-
pleuisse, quæ propriè spectant ad illius veros Paro-
chos, & Rectores *dicto Summar. eodem num.* 1. Iste
2 enim Testis, licet sit vnicus, & ex quampluribus
defectibus impugnetur, aliquod tamen præbet ad-
miniculum sufficiens in hoc iudicio summarijssimo
manutentionis per ea, quæ dixit *Rota coram bo. me.*
Buratto dec. 533. num. 2. & in Bonon. assistus 4. Iulij
1629. coram bon. mem. Cardinali Virili, penès Mo-
dern. Perus. de manut. dec. 269. nu. 4. & 5.

Nec visa fuit attendenda possessio capta per Lan-
3 dum; quia tanquam posterior, ac per consequens
clandestina, & turbatiua non est apta impedire ma-
nutentionem anteriori possessori, qui non habuit se
pro spoliato, *cap. licet Episcopus de praben. in 6. cap.*
licet causam de probat. l. clam possidere, §. qui ad nun-
dinas ff. de acquir. poss. san. memor. Greg. dec. 171. nu. 2.
cum alijs allegatis *in Lauretana Beneficij 26. Iunij*
1645. coram R. P. D. meo Corrado.

Idque etiamsi apprehensa fuit de manu Exequu-
toris vigore literarum Apostolicarum, quia cum
dictus Exequutor nulliter, & iniustè processerit non
4 priuauit Io. Antonium sua anteriori possessione,
Soccin. in cap. quoniam §. quod si super num. 125. vers.
Secus autem in Iudice, vt lit. non contestat. Rot. decis.
802. num. 7. vers. quia pro ratione par. 1. diuers. coram
san. mem. Greg. dec. 46. num. 2. in recent. dec. 135. num. 3
par. 1. & in Colonien. prapositura 1. Iulij 1648. coram
R. P. D. meo Meltio, §. non obstat, quod Anno, nec
potuit transferri in Landum possessionem manute-
nibilem, vt responsum fuit *in Perusina fideicommissi*
de Bapsistis 12. Decembris 1625. coram bo. me. Pirouano
apud Modern. Perus. de manut. dec. 14. num. 19. & in
Melenitana Canonicatuum 1. Iulij 1648. coram R. P.
D. meo Otthobono §. final.

Quod autem nulliter processerit non potest dubi-
tari, dum non citauit Io: Antonium, qui tunc tem-
5 poris in possessionem eiusdem Ecclesiæ reperieba-
tur, existente enim possessore exequutor tenetur as-
sumere partes Iudicis, illumque in Iudicio præuia
citatione vocare, alias nulliter, & de facto procedit
l. fin. C. si per vim, vel al. mod. l. de vnoquoque ff. de re
iud. Cald. cons. 9. de dilat. Rot. decis. 187. num. 1. part. 3.
decis. 507. num. 3. par. 4. & dec. 488. num. 3. par. 5. rec.
coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 220. num. 4. in di-
cta Colonien. præpositura coram R. P. D. *meo Meltio,*
ac in Celsonen. praceptoria 27. Ianuarij prateriti co-
ram me.

Iniustè verò, quia demandauit executioni proui-
sionem Apostolicam à Lando obreptitiè extortam,
absque vlla narratorum iustificatione. Etenim San-
ctissimus D. N. supposuit Dominum Archiepisco-
pum neminem prouidisse de Parochiali controuersa
infra terminum per Pianam constitutionem præfi-
xum, & propterea illam adhuc vacasse: cuius tamen
contrarium apertè conuincitur ex electione, & col-
latione per eundem Dominum Archiepiscopum
factis, quæ cum factæ fuerint die 15. Februarij 1649
eius *Summ. num.* 1. & vacatio Ecclesiæ, de qua agi-
6 tur sequuta mense Septembris præcedentis, vtique
factæ videntur infra terminum sex mensium à dicta
Constitutione præfixum. Et per consequens dicta
prouisio Landi patitur notorium vitium obreptio-
7 nis, quæ incurritur per falsam expressionem contra
facti veritatem *cap. dudum il secondo vers. insuper In-*
dulgentiam de elect. & cap. si proponente de rescript.
cum alijs allegatis *in Bonon. exemptionis 27. Nouem-*
bris 1628. coram bon. mem. Cardinali Vbaldo in recen.
dec. 496. num. 2. & 3. part. 5. & in Florentina Paro-
chialis 26. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Bichio.
8 Ideòque absque nota notoriæ iniustitiæ executioni
demandari non poterat *cap. super literis*, ibique
Felin. num. 3. de rescript. Rota in recent. dec. 418. nu. 1.
par. 1. dec. 141. num. 2. vers. nam alias par. 2. decis. 351.
num. 14. par. 6. & dec. 83. num. 24. part. 7.

Nec Domini habuerunt in considerationem ad-
ductam nullitatem dictæ collationis ex eo desum-
ptam, quod non fuerit facta Francisco, qui magis
idoneus pronunciatus fuerat à dicto prætenso Vi-
cario, ad quem prætenditur huiusmodi declaratio
spectare.

Quia cum nullitas respiciat titulum, & altiorem
9 requirat indaginem, ac maturam discussionem ex-
poscat ad petitorium referri debet, non autem di-
10 scuti in hoc iudicio summarijssimo retinendæ, in
quo manutentio conceditur etiam absque titulo se-
cundum veriorem opinionem, quam probauit *Rota*
dec. 595. num. 1. & 8. par. 1. diuers. coram Card. Seraph.
dec. 299. num. 5. coram bon. mem. Buratto dec. 263. n. 6.
ibique *Add. lit. B. coram Reuerendissimo Vrgellen. de-*
cis. 13. num. 3. & alibi passim. Ac attenditur tantum-
11 modo nudus factus possessionis manutenendo ante-
riorem possessionem præfatis omnibus ad iudicium
petitorium, & ordinarium reiectis, vt tradit *Abb.*
in cap. querelam num. 2. & 12. de elect. quem sequuta
fuit *Rota decis. 175. numer. 1. & 2. par. 4. diuers. coram*
Card. Seraph. dec. 499. num. 3. coram bon. mem. Buratt.
decis. 378. num. 7. in Colonien. monasterij 21. Iunij 1628
coram bon mem. Card. *Vbaldo penès Modern.* Perus. *de*
manut. decis. 240 num. 6. in Romana subcollectoria 17.
Martij 1645. coram R. P. *D. meo Bichio §. Qua om-*
nia, & in Barchinonen. manutentionis 28. Iunij eiusdem
anni coram R. P. *D. meo* Corrado *§. fin.*
12 Cæterum allegata excommunicationis exceptio
sublata fuit per absolutionem à Io: Antonio impe-
tratam, & sub oculis DD. exhibitam, prout etiam
seruatum fuit in *decis. 514. numer. 2. in fin. part. 2.*
recentior.

Et ita resolutum vtraque &c.

LEODIEN. DOMINII.

Luna 10. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur possessori non obstante statu-
to, quod continuat possessionem defuncti in hære-
dem, & quando, cum alijs de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex petitione actoris, in qua dicit*
reum occupare, & hoc ad effectum obtinendi ma-
nutentionem.
2 *Continuatio possessionis defuncti in hæredem est con-*
traria dispositioni iuris communis.
Statutum continuans possessionem defuncti in hære-
dem, non habet locum contra expressam ipsius de-
functi voluntatem.
Statutum continuans possessionem defuncti in hære-
dem, procedit solum ad fauorem illius, qui in illa
re; cuius possessionem continuare prætendit; se
verum, & proprium legitimum hæredem esse iu-
stificat.

Manu-

Manutentia conceditur possessori etiam quoad bona feudalia.

3 *Sciens, & patiens alium possidere; non obstante statuto, quod continuat possessionem defuncti in hæredem: amittit eius prætensam possessionem, et non potest obtinere manutentionem.*

4 *Exceptio inualiditatis testamenti, uti requirens altiorem indaginem; non potest impedire manutentionem possessori.*

Iudicium petitorium venit terminandum per sententiam diffinitiuam ante expeditionem mandati de manutenendo, quando proceditur per contradictas, et partes commorantur in longinquis regionibus, et hoc iuxta stylum Rotę inueteratum, suspenso possessorio iudicio.

DECISIO CCCXIV.

IVxta paternam Testamentariam dispositionem Ioannis de Glimes primogenitus vsque ad diem motæ litis pacificè possedit dominium de Boing cum Villis, & bonis sub eo existentibus, sed prætendens Iacobus secundus genitus successionem ab intestato ob afs. Testamenti inualiditatem post varias sententias à diuersis Iudicibus in partibus promulgatas causa mihi deuoluta, dubitaui per contradictas, cui esset dandum mandatum de manutenendo, illudque concedendum esse Ioanni Primogenito informanti Domini existimarunt.

Probat siquidem eius anteriorem possessionem non solum ex Testibus eam plenè concludentibus *Summ. num.* 2. sed etiam ex propria confessione alterius partis emissa in libello porrecto officiali Leodien. *eod. Summ. num.* 4. quę licet loquatur de occupatione, ibi, *Nobilis Vir Ioannes de Glimes, &c. occupare, & sibi appropriare intulit &c.* nihilominus optimè inseruit pro illius iustificatione reiecta illa pra
1 ua vitij qualitate, qua infecta supponitur iuxta *Theor. Bart. in l. Aurelius § idem quæsijt num. 2. ff. de liber. legat.* quam sæpissimè probauit Rota, & signanter in *dec. 802. num. 3. & 4. par. 1. diuers. cor. s. m. Greg. dec. 458. num. 5. coram bo: me: Buratt. dec. 720. nu. 1. &* 2. ac in alijs relatis per *Add. ad eundem Gregor. dec. 200. num. 5.*

Nec vrgere poterit possessio Iacobi quatenus deduceretur ex consuetudine continuante possessionem defuncti in hæredem.

Quià præterquod ex hactenus deductis huiusmodi consuetudo probata non fuit, prout requiritur
2 vti Iuris communis dispositioni contraria *l. cum hæredes in princ. & l. qui vniuersas §. quod Colonum, ac vtrobique DD. de acquir. poss.* suffragari non poterit contra Tenorem Testamenti, & explicitam Patris voluntatem, qui Dominium controuersum legauit Ioanni eius filio Primogenito, illudque eum habere, & possidere voluit, prout ipse Testator tunc temporis possidebat *d. Summ. num.* 1. continuatio enim possessionis defuncti in hæredem per statutum, vel consuetudinem inducta non habet locum contra expressam ipsius defuncti voluntatem, vt admittit *Rimin. Iun. cons. 91. num. 10. & probat Franc.* Milanen. de*cis. 3. num. 220. libr. 1.* Sed procedit tantummodò ad fauorem illius, qui in illa re cuius possessionem continuare pretendit se verum, & proprium legitimum hæredem esse iustificat, vt concludendo docuit *Bald. cons. 141. num. 3. & cons. 181. sub num. 1. vers. & maximè lib. 1.* Menoch. *de adipis. remed. 4. num. 859. Anton. de Amat. var. resol. lib. 1. resol. 39. num. 111.* Modern. Bo*non. de legit. contradict. qu. 11. art. 5. numer. 69.* Modern. *Perus. de manut. obser. 55. num.* 74. cum alijs per *Rota dec. 513. num. 11. vers. quia pro responsione par. 1. rec.* Idque etiam si sub huiusmodi dispositione bona tantùm feudalia, non autem allodialia prætenderentur esse comprehensa, quia dùm Ioannes super omnibus possessionem apprehendidit eodem modo lite pendente in ea est manutenendus, vt respondit *Rota in Viterbien. Castrorum 29. Ian. 1610. coram bo: me: Card. Sacrato penès eundem Modern. Perus. decis. 105. & in rec. dec. 396 sub nu: 5. par. 3.*

Præterea cum ipse Ioannes iuxta præscriptam Testamenti formam in præfatam possessionem pacificè continuauerit vsque ad diem motæ litis fructus colligendo, ac percipiendo ipso Iacobo, & Vxore videntibus, & non reclamantibus, vt concludenter probant supradicti Testes in eod. *Summ. d. nu.* 2. licet forsan præfata consuetudo iustificaretur, nec illi obstaret voluntas Testatoris, attamèn ob scientiam,
3 præfatæ possessionis, illiusque continuationis Iacobus quæcumque eius prætensam possessionem penitus amisisse videtur ad tradit. per *Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 64. de caus. poss. & propr. Aym. cons. 235. sub num. 1. Statil. Pacif. de Saluian. inspect. 1. cap. 6 num. 33. bo: me:* Buratt. *dec. 730. num. 6.* cum alijs congestis in *Rossanen. Decimar. 4. Iulij 1640. §. excluditur inquam, & plenius in Volterrana Prioratus 16. Martij 1646. §. gratis autem coram R. P. D. meo Bichio.*

Nec releuaret exceptio inualiditatis prædicti Tè-
4 stamenti, quia cum requirat altiorem indaginem, petitam Ioannis manutentionem impedire non potest, vt in puncto tradunt *Dec. cons. 84. num. 1. vers. ad ista breuiter* Modern. Bonon. *d. qu. 11. d. art. 5. nu. 75. Afflict. dec. 115. num. 7. & dixit Rota in* Colonien. Mo*nasterij 13. Iunij 1628. coram bo: me: Vbaldo post* Mo*dern. Perus. de manut. dec. 240. num.* 6. & alibi passim, sed reijci debet ad Iudicium petitorium, quod ante expeditionem mandati de manutenendo per sententiam diffinitiuam erit terminandum, vbicumque enim proceditur per contradictas, & partes commorantur vltra Montes, *vel* longinquis Regionibus stylus Rotæ inueteratus est suspendere possessorium vsque ad sententiam in petitorio inclusiuè proferendam, vt causa magis exactè discutiatur, vt dictum fuit in *Hispalen. Decimarum de Baraona 16. Martij 1646. coram me in princ.*

Et ita vtraque &c.

BENEVENTANA PAROCHIALIS.

Lunæ 7. Febr. 1650.

ARGVMENTVM.

Executor *l*iterarum Apostolicarum licet possessorem aliquando citauerit, adhuc dicitur null*i*ter, & de facto processisse, nisi in quolibet actu citauerit, & via ordinaria Iuris ordine seruato processerit, & proinde non priuauit possessorem sua possessione, qui non habuit se prò spoliato. Appel*l*atio ad vtrumque effectum datur ab immissione Executoris, ideoque possessio capta pendente termino ad appel*l*andum est attentata, neque impedit manutentionem anteriori possessori, qui non habuit se pro spoliato.

SVMMARIVM.

1 *Executor iniustè procedens non priuat anteriorem possessorem sua possessione.*

2 *Executor, stante clausula,* Amoto, *& existentia possessoris efficitur mixtus.*

3 *Executor non sufficit, quod possessorem aliquando citauerit, sed tenetur procedere via ordinaria, & ipsum citare in quolibet actu, seruatis omnibus de iure seruandis alias adhuc nulliter, & de facto processit.*

4 *Appellatio deuolutiua, & suspensiua datur ab exe-*

cutore literarum Apostolicarum.

5 *Possessio tradita ab exequutore infra decem dies datos ad appellandum ab aperto vitio attentatorum excusari non valet.*

6 *Possessio attentata multo minus potest impedire manutentionem anteriori possessori, qui non habuit se pro spoliato.*

DECISIO CCCXV.

FActo à me verbo in relationionibus causarum decreuerunt Domini relaxationem mandati de manutenendo ad fauorem Io: Antonij Militiæ anterioris possessoris, qui non habuit se pro spoliato ex facto Executoris ad fauorem Landi Prouisi Apostolici nulliter, & iniustè procedentis, vt plenè probatur in præcedenti decisione vtraque parte informante emanata 29. Nouembr. præteriti.

Nec refert, quod præfatus executor citauerit Militiam ad dimittendum beneficium, & ad videndum examinari Testes super iustificatione narratorum à Lando, vt in *process. fol. 6. & 7.* itaut per consequens valide processisse dicatur.

1 Quia præter quod iniustitia est incontrouertibilis ob apertam obreptionem in dicta decisione ponderatam, quæ proinde sufficit, vt Militia non dicatur
2 sua possessione priuatus. Cum dictus Exequutor non esset merus, sed mixtus ob clausulam *amoto*, & existentia possessoris *Abb. in cap. de cætero num. 8. ibique Felin. num. 9. de re iudic. Rot. dec. 507. num. 6. part. 4. rec.*
3 Non sufficit, quod illum aliquando citauerit, sed tenebatur procedere via ordinaria Iuris ordine seruato, & ipsum citare in quolibet actu, præuia transmissione monitorij, citationis ad dicendum contra, ad terminos substantiales, & ad sententiā seruatis omnibus de Iure seruandis, alias adhùc nulliter, & de facto processit ex allegat. per *Garz. de Benef. p. 6. c. 2. sub num. 140. vers. tanc enim Executor Monet. de commiss. vltim. vol. cap 8. num. 118. Rota in Panormitana, Archidiaconatus 15. Iunij 1590. coram Penia peaès Marches. de comm. par. 2. fol. mihi 491. num. 2. & 3.* & inter eius *impress. dec. 94. eod. num. 3. in rec. dec. 147. num. 4. par. 2. & d. dec. 507. sub d. nu 6. par. 4.*

Prætereà animaduerterunt Domini præfatam possessionem Landi fuisse notoriè attentatam, quia
4 à dicto Executore dabatur appellatio deuolutiua, & suspensiua *cap. exhibita de Iudic. Felin. in cap. de cætero num. 10. de rescript. Oldr. cons. 227. nu. 2.* Dec. *cons. 173. num. 2. & cons. 223. num. 1.* Garz *vbi supra dicto cap. 2 sub d. num. 140. Rota in dicta Panormitana Archidiaconatus, coram Card. Seraph. 1056. coram* S. M. *Greg. dec. 69. num. 7. coram Mantic. dec. 324. num. 3. cor: Card. Caual. dec: 2. num: 2. & in rec: dec: 538. num: 10. part: 5.* Et ideo dùm ipse decreuit Immissionem ad fauorem Landi *sub die 1. Iulij 1649. d. process. fol. 10.* eiusque vigore die secunda eiusdem ad illius executionem deuenit, illi tradendo possessionem Parochialis con-
5 trouersæ eius *Summ: præteritæ positionis num: 4.* vtique huiusmodi exequutio, & possessio tanquam tradita infra decem dies datos ad appellandum ab aperto vitio attentatorum excusari non valet *capit. non solum de appell. in 6. clem: 2. vt lit: pend: gl. in l: ex Iudiciorum ff. de accusat. Cyr. de Graff. dec. 2. num. 4. & 5. de appell: Sim. Greg. dec. 91. num. 4. Rota in rec. decis: 341. num. 3. circa fin. par. 3. d. dec. 538. num. 9. par. 5. & decis.*
6 *84. num. 7. part: 6.* Ac per consequens multò minus potest impedire manutentionem Militiæ anteriori possessori, qui non habuit se pro spoliato, vt in puncto respondit *Rota in rec: dec: 225. num: 4. part. 1. & alibi passim.*

Atq; ità vtraque &c.

EVGVBINA PRÆDII.

Ven. 11. Februarij 1650.

ARGVMENTVM.

Acta transportare quis teneatur, quando impugnatur sententia, & res iudicata. Vendens cum assertione, quod res est libera à quibus oneribus, & quomodo teneatur illam liberare. Obligatus extinguere debita, ad quid teneatur si non extinxit. Monetæ valor cuius temporis attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Pro re iudicata sufficit sola præsumptio iustitia, donec contrarium probetur.*

2 *Pro validitate sententiæ præsumitur donec exaduerso contrarium doceatur ex actis.*

Transportatio actorum fieri debet ab eo, qui excipit contra rem iudicatam.

3 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium nisi constito de illarum Iustitia.*

4 *Bona vendita non esse libera, probatur ex Instrumentis censuum super eis impositorum.*

5 *Venditor tenetur deponere concurrentem quantitatem pecuniarum pro re vendita non libera.*

6 *Intentio contrahentium, & necessitas subiectæ materiæ inspici debet.*

7 *Creditor potest pulsare actione hipotecaria singularem sucessorem possessorem bonorum sibi hipothecatoram.*

8 *Obligatio Cameralis comprehendit bona futura.*

9 *Fructus loco damnorum, & interesse debentur ob non factam extinctionem in tempore conuento.*

10 *Monetæ valor attendi debet de tempore solutionis non de antecedenti, vel subsequenti.*

11 *Periti Relationi à Iudice de partium consensu electi standum est, nisi de errore concludenter doceatur.*

DECISIO CCCXVI.

OMissis alijs pluribus, quæ in præterita deducebantur, informantes pro Maggijs, hodie strictè impugnabant sententias, & rem iudicatam ex duplici capite; Altero, quia latæ fuerunt nulla in actis exhibita iustificatione Censuum, & onerum, quibus Terræ venditæ Becchettis asseruntur grauatæ: Altero, quia realiter, & cum effectu Becchetti Emptores pro Censu scutor. 1350. assignato Maggijs in computum pretij non intrabant in concursu sententiæ graduatoriæ ferendæ ad fauorem Creditorum de Brunis, indeque tenebantur, vt promiserant eandem summam in pecunia numerata præstare, quam ideò imputare debent in computum quantitatis petitæ: Neutrum tamèn obstare Domini responderunt, proindeque steterunt in *decisis 14. Iunij præteriti.*

Quod enim attinet ad iustificationem onerum scribentes pro Becchettis constanter asserebant Instrumenta Censuum fuisse exhibita coram Iudicibus primę, & secundæ instantiæ, nec opus esse eandem exhibere in hoc Iudicio, cum non agatur de confirmatione sententiarum, sed tantummodò de re iudi-
1 cata, pro qua sufficit sola præsumptio militans pro earum Iustitia saltem quousque de Iniustitia non doceatur, ideòque onus huiusmodi incumbere excipienti de præfata nullitate, qui tenetur acta integra
2 transportare, vt indè huiusmodi assertα nullitas cognoscatur, alias præsumitur pro validitate, vt notabiliter admonet *Vant. de nullit. tit. d quo, & à quib. nullit. deduc. num. 20.* & ita seruari in omnibus Curijs tradit *Ranchin. in addit. ad dec. Guidop. 20. in princip.* quem refert, & sequitur *Gratian. discept. forens. c. 21. num. 8. & 9.* plures cumulans, & tenuit *Rota coram Card. Seraph. dec. 290. num. 20. & in Imolen. bonorum 30. Martij 1628. & 4. Iulij 1629. coram Card. Virtle*

confir-

Digitized by Google

confirmata 5. Martij 1632. coram bon: mem: Pironano.

3 Quia tamen ex inueterato stylo Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi constito de illarum iustitia, vt in *Landen. pecuniarum prima Iulij 1588. coram clar. mem: Card. Hieronymo Pamphilio in Camerinen. pensionis 22. Iunij 1594. coram Giptio, & in Papien. honor. coram bo: me: Card. Fabritio Verospio, apud Marchesf. de commiss. par. 1. fol. 985. sub n. 8. vers. cum praesertim, & apud Pacif. de Salutan. dec. 17. n. 1. & seqq.* Ad maiorē cautelam, & securitatem fuerunt in actis exhibita Instrumenta Censuum in authentica

4 forma, ex quibus iustificatur Terras venditas non esse liberas, vt venditores asseruerunt, sed grauatas pluribus hypothecis, & oneribus, adeout Iure

5 merito condemnati fuerint ad deponendum concurrentem quantitatem pecuniarum pro cautela, & indemnitate emptorum, donec dictae Terrae à praefatis oneribus liberentur, vt per *Text. in l. ex ijs praedys C. de euict.* pluribus cumulatis authoritatibus dictum fuit in altera decis. *§. & praedicta indubitanter.*

Quo verò ad secundum Census scut. 1350. cessat Maggijs in computum pretij realiter, & cum effectu intrabat in concursu creditorum de Brunis, & in decimo nono loco graduatus fuerat: Praetensio verò, quod concursus fieri debebat pro summa tantummodò scutorum 12. m. quae soluenda remanserant à Maggijs, cum alia scuta sex mille soluta fuissent in tot bonis insolutum datis Brunis Venditoribus, caret prorsus Fundamento siuè inspiciatur

6 promissio, siuè etiam contrahentium intensio, & necessitas subiectae materiae, promissio siquidem est eclatiua ad sententiam graduatoriam latam sub *die 28. Iunij 1631. ib. & ad nihil aliud dd. DD. de Becchettis tenentur causa dicti Census, nisi quatenus in praesentiarum non intrarent in concursu facto omnium creditorum praedictorum de Brunis ex sententia graduatoria sub die 28. Iunij 1631. quo casu tantum teneantur ad solutionem sortis principalis d. Census scutorum 1350. & non ad aliud, nec alio modo &c.* ac per consequens loquitur de concursu, qui continebant creditores vsque ad summam scutor. 18. mill. non autem tantummodo scut. 12. mill. & in illo Becchetti graduati fuerunt: Intentio autem contrahentiū, & necessitas subiectae materiae idem pariter suadent quia concursus fieri debebat pro integro pretio scutorum 18. mill. cum tanti valeant praedia vendita, non obstante, quod ad computum illius Maggij Emptores insolutum dedissent bona valoris scut. 6000. quia, & si huiusmodi solutio, seù verius insolutum datio inter Emptorem, & venditorem haberet vim

7 solutionis, & liberationis, creditoribus tamen nihil obesse poterat, nec extinguebat eorum credita, vel hypothecas, ideò ipsi non obstante in solutū datione potuissent pulsare Emptores si non actione personali, saltem hypothecaria, quae transit in singularem successorem, & possessorem bonorum hypothecatorum *Neguzant. de pign. 1. membr. par. 8. num. 6. & membr. 3. eiusdem partis num. 19. Rota apud Pacif. de Saluian. anterd. dec. 15. num. 1. & 2. & dec. 308. num. 6. par. 5. rec. & in Rauennaten. Salniani 26. Maij 1634. coram Reuerendiss. D. Terracinen.* Pro cautela itaq; emptorum concursus non debebat commensurari à portione in earum manibus remansa, sed à valore bonorum emptorum, quae à creditoribus potuissent in Saluiano, vel aliter auocari.

Nec fuit habitum in consideratione absurdum ab altera parte deductum, quod hac via Maggij soluissent vltra pretium conuentum, scuta nempè sex mille venditoribus, & 18. mill. eorum creditoribus Quia si quid vnquam soluissent vltra pretium conuentum facili negocio recuperassent ab eisdem venditoribus, si non ex pretio in eorum manibus remanso saltem super Tenuta eisdem ad bonum com-

8 putum tradita, quae tanquam effecta de patrimonio debitoris fuisset obnoxia hypothecae, & obligationi Camerali comprehendenti etiam bona futura *Zacch. post Gallesf. de oblig. Cam. qu. 5. nu. 31. Gratian. discept. for. cap. 391. num. 48. Rota in Sancti Seuerini dotis, seù Salutani 4. Maij 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano.* Et ad hoc emptores respexisse indicat manifestè pactum adiectum, quod casu, quo debita quaecumque, & obligationes eorum de Brunis in dicta graduatoria contenta excederent dicta scuta 18. m. venditio habeatur pro non facta, & vtrique parti recedere liceat ad primaeua Iura *Summ. eorundem de Maggijs num. 1. lit. D.*

Huic tamen responsioni non acquiescebant informantes pro Maggijs, sed vlterius prosequendo contendebant etiam admissa graduatione in summa scut. 18 mill. Censum assignatum non posse habere locum in concursu ob plura alia debita anteriora de nouo detecta, de quibus in graduatoria non fuit habita mentio: Debita autem huiusmodi designabant in quinque partitis, Prima scutorum 265. bonon. 50. solutorum Quintilio Andreolo Legatario Quintiliani de Fortis *sub die 28. Febr. 1632.* vt ex Instrumento quietantiae eorum *Summ. n. 7.* Secunda scutorum 243. solutorum Michaeli Aogelo Marino causam habenti à Theodora de Mengaccijs *sub die 10. Martij eiusdem anni 1632. eodem Summar. num. 8.* Tertia scutorum 350. pro totidem solutis Paulo Gōnio haeredi Petri Perotti *sub die 19. Octobris pariter 1632. Summ. nu. 9.* Quarta scutorum 441. pro totidem debitis illis de Montanuccijs, qui vigore eorum crediti contra Brunos obtinuerant in Saluiano immitti in possessionem partis Terrarum venditarum Maggijs, quae in totum constituunt summam scutorum 1300. & quinta demum pro fructibus tàm ante venditionem, quam postea, vsque a *die prima Iulij 1637.* in qua expirabat vltimus terminus dilationis datus Emptoribus, quibus partitis additis summae scutorum 16307. b. 96. ad quam Io: Franciscus Scarlatus Peritus, & calculator electus ab A. C. retulit ascendere debita illorum de Brunis absorberent, & excederent integram quantitatem scut. 18. mill. adeout proindè in illa intrare non posset census assignatus Maggijs.

Verùm omissis omnibus alijs responsionibus datis ab informantibus pro Becchettis ex facto visa fuit cessare haec difficultas, quia additis etiam dictis praetensis primis quatuor partitis, quae ascendunt ad summam scut. 1300. debita, de quibus agitur non excedunt summam scut. 17607. 96. vt ideò non absorbent integram quantitatem dd. scutor. 18. mill. & per consequens Census eorundem de Becchettis non est delendus à decimonono loco, in quo fuerat graduatus.

Pro fructibus verò decursis, qui quinto loco deducebantur, nihil dictum fuit addendum fore summae praefatae, quia decursi ante venditionem; Qui sanè debitum augent, calculati fuerunt in relatione Periti, prout etiam calculati fuerunt decursi post

9 venditionem pro illa rata, qua durabat dilatio conuenta: Reliqui verò decursi post lapsam dilationem spectabant ad Maggios loco damnorum, & interesse ob non factam extinctionem in tempore conuento *l. stipulationes non diuiduntur, vers. Celsus ff. de verb. oblig.*

oblig. Menoch. cons. 118. num. 24. & seqq. Card. Canal. dec. 605. num. 1.

Moneta Papalis iustè valutata fuit in grossis 29.
pro quolibet scuto, quia tunc temporis tanti vale-
10 bat, de iure enim fieri debet æstimatio habita ra-
tione illius temporis, quo fieri debebat solutio, non
inspecto valore temporis antecedentis, aut subse-
quentis *ex theor. Bart. in l. Paulus numer. 6. ff. de solut. Aret. cons. 11. num. 3. Rota in Assisien. Pensionis coram Sacrato, quæ est decis. 135. num. 2. part 3. rec.* vbi alij
referuntur. Vltra quod differentia, quæ inesse po-
terit in huiusmodi moneta non excedit in totum sc.
84. circiter, ac proinde dictum creditum non exclu-
dit; Et cum his responsionibus Domini eo libentius
transierunt, quia concordant cum relatione Periti,
quem constat singulas partitas diligenter dispunxis-
11 se cum suis causis, & rationibus, & cui vt potè ab
A.C. electo, de partium consensu firmiter est ad hæ-
rendum, nisi de errore concludenter doceatur iuxta
glos. in l. item si vnus §. principaliter verb. authoritati ff. de recept. arbitr. Castr. in l. si cui libertas num. 7. ff. de condit. & demonstr. Rota in rec. decis. 47. num. 7. part. 7.
cum alijs adductis in præterita *vers. difficultas enim.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit &c.

BVRGEN. DECIMARVM.

Ven. 11. Febr. 1650.

ARGVMENTVM.

Declaratoria conceditur contra inobedientes in solutione decimarum, quod etiam procedit stante appellationis interpositione, quando causa commissa fuerit sine præiudicio mandati de manutenendo.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria conceditur vbi adest inobedientia. Fallit si causa appellationis commissa fuisset,* num. 2.
Quam fallentiam restringas si commissio sit reformata à Signatura cum clausula, sine præiudicio mandati de manutenendo, *num. 3.*
4 *Clausula,* sine præiudicio mandati de manutenendo, *illud præseruat.*
5 *Personæ si sint Ecclesiasticæ eo magis tenentur obtemperare mandatis Rotalibus.*
6 *Patientia sola non sufficit pro paritione, sed necessaria est paritio verbalis ad euitandam declaratoriam.*
7 *Declaratoria adhoc vt concedi possit necessaria est liquidatio summæ.*
Quod procedit quando contumax à paritione facto deposito alicuius quantitatis offert residuum post liquidationem factam, num. 8.
Præcipuè in materia decimarum, num. 9.
9 *Debitor decimarum eas afferre tenetur.*

DECISIO CCCXVII.

IN executionem resolutionis captæ coram me 3. Nouembris 1643. expedito mandato de manutenendo ad fauorem Abbatis, & Monachorum Beatæ Mariæ de Nagera in quasi possessione percipiendi omnes Decimas, quæ colliguntur intra fines Parochialis Ecclesiæ Beatæ Mariæ Oppidi de Argoños dempta quarta parte in causam Fabricæ, & congruæ sobstentationis Beneficiatorum illius iuxta concordiam de anno 1585. *relat. in decis. edita*, super bono iure 28. *Iunij 1647. in fine coram me*. Eoque personaliter intimato Roccho de Solar Rectori, & Francisco Dexado Parocho Beneficiato, *Summ. Abbatis, num. 3.* ac in actis Notarij causæ reproductæ, seruatisque quatuor terminis ad docendum se pa-
ruisse de stylo seruari solitis, *num. 4.* cum adhuc de
aliqua paritione doctum non fuerit, quinimo con-
stet de positiua inobedientia, ex quo in actu præfa-
tæ intimationis in dicto mandato appellarunt dicto
1 *num. 3.* Ideo Domini resoluerunt contra dictos Re-
ctorem, & Parochum dandam esse declaratoriam,
vt tandem resipiscant, & debita paritione protinus
obedire festinent ad *notat. in cap. 2. de dol. & contum. in 6. Mohed. decis. 1. de sent. excomm. bo. mem. Buratt. decis. 17. n. 1. cum alijs in Leodien. Abbatissatus 8. Aprilis, & 20. Iunij 1644. coram Reuerendiss. D. Terracinen. in Toletana Canonicatus 18. Iunij 1646. coram R. P. D. Otthobono in Cæsaraugustana distributionum 25. Maij eiusdem anni, & in Leodien. decimarum 3. Iunij 1647. coram me, § fin.*

Non obstat, quod post dictam intimationem præ-
2 fati mandati de manutenendo commissa fuerit cau-
sa appellationis simpliciter, *R. P. D. meo Bichio*, &
ideo Rocchus, & Franciscus iustam habuisse videan-
tur causam non parendi.

Tum quia ex lectura ipsius commissionis euidenter conuincitur dictam appellationem, non fuisse interpositam ab ipso mandato de manutenendo, sed à sententia in negocio principali prolata, & consequenter eius prætextu debitam mandati paritionem recusare non possunt.

Tum etiam quia commissio dictæ appellationis
3 quoad decimas, de quibus agitur per Signaturam
statim reformata fuit, mediante clausula, *sine præiu-*
4 *dicio mandati de manutenendo*, quæ propterea inte-
gram illius executionem præseruat *Lancell. de attentat. post inhib. par. 2. cap. 20. nu. 2. Marches. de commiss. appell. ab execut. oblig. Camer. §. 1. n. 155. fol. 707. Rota coram bo. me. Buratt. dec. 641. nu. 18 in recent. decis. 8. num 1. & 13. part. 6. in Ianuen. pecuniaria, seù attentatorum 24. Ianuar. 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. non obstat in Romana Palatij 4. May 1648. coram me, §. fin. & in Bononien. bonorum 26. Februarij 1649. coram R. P. D. meo Otthobono, §. minusque releuat.*

Et licet ob prædictam clausulam, Abbas, & Mo-
nachi videantur canonizasse comprehensionē man-
dati de manutenendo sub dicta appellatione, ex quo
ipsa commode non adaptatur sententiæ latæ in
petitorio. Nihilominus quia dictum rescriptum
procurari, & obtineri potuit potius ad abundantio-
rem cautelam, quam de necessitate exinde contuma-
ces legitimam excusationem nequeunt allegare, &
semper sufficit, quod in actu intimationis fecerint
5 actus paritioni, & obedientiæ contrarios, vt proin-
de petita declaratoria retardari non possint præser-
tim cum agatur inter personas Ecclesiasticas, quæ
eo magis tenentur mandatis Rotalibus reuerenter
obtemperare *cap. in memoriam 19. distinct.* cum cæ-
teris ad propositum congestis *in d. Toletana Canonicatus coram R. P. D. meo Otthobono, §. hic vero, & in d. Leodien. decimarum coram me, in fine.*

Nec releuat, quod dictum mandatum non contineat aliquid certum ab altera parte præstandum, & ideo sola patientia habeatur pro paritione.

Quia præter quod comprehendit etiam Decimas
soluendas ex fructibus bonorum ab ipsis Roccho,
& Francisco possessorum, nec non expensas manda-
ti integraliter restituendas; licet quoad reliqua ipsi
6 nihil certum præstare teneantur, nihilominus sola
patientia non sufficit pro paritione, sed insuper re-
quiritur paritio verbalis legitime facta exhibendo
sese paratos huiusmodi patientiam præstare, vt fuit
animaduersum *in recent. decis. 319. num. 1. part. 2. decis. 614.*

cis.614.num.2.par.3.in Concben. Decimarum dell' Infantado 26. Aprilis 1619. coram bo.me. Andrea, §. Sed praparitione in Medialan.bonorum 18. Februar.1630. coram rec.me.Coccina penes Modern. Peruf. de manut. decis.272.num.3.ac in Ampurien.& Ciuitaten.electionis Vicary 20.Octobr.1649.cor. R. P.D.meo Meltio. Quæ quidem verbalis paritio tantum abest quod in proposito concurrat, quinimo clare constat de aperta inobedientia, & positiua contradictione expræstata appellatione resultantibus.

Et hinc parum releuat, quod adhuc liquida-
7 ta non fuerit quantitas Decimarum Abbati, & Monachis debita, prout omnino requiritur, præsertim ex quo in dicto mandato excepta legitur congrua eisdem beneficiatis pro ipsorum substentatione præstanda.

Quia vltra quod in causam fabricæ, & dictę congruæ substentationis ibidem explicite reseruata fuit quarta pars Decimarum, quæ proinde tanquã certa saltem ratione quotæ, vlteriorem non desiderat liquidationem, cessat hæc difficultas, quia obie-
8 ctio illiquiditatis non excusat contumaces à paritione, cum debuerint facto deposito alicuius quaoritatis iudicialiter offerre residuum sequuta liquidatione *Rot.decis.5.de re iud.in nou.penes Accbill. decis.1.num.1.de sent. excomm. in Dertusen.* Decimarũ *11.May 1609. coram Cordinali Marquemont. penes, Marches.de commiss.part.1.fol.mibi 675.num.2. & 3.*
9 vbi quod hoc præcipuè procedit in hac materia Decimarum, in qua cautum est, quod debitor teneatur, offerre, *ex Rebuff.de decim.quęst.12.n.7.& 8. & in Valentina 20.Nouembr.1598.coram Lancellot. penes eundem Marches.d.part.1.fol.678.nu.2.in Calagurritana Pensionis 4. Decembr.1624. coram bon.mem. Manzanedo penes Modern. Peruf.vbi supra decis.193. num.7.vers.quod licet, & in Vicen. Portionis 18. Martij 1639.coram Reuerendiss. D. mea Decano, §. Quia eum dd.dignitates.*

Et ita, &c.

MELEVITANA COMMENDÆ DE VAOVRS.

Luna 14. February 1650.

ARGVMENTVM.

Remissoria conceditur data releuantia articulorum, & fumo veritatis, quod in causis Beneficialibus copulatiuè requiritur, & ex quibus adhunc effectum fumus sufficienter resultet etiamsi aliquis articulus præseferat materiam obiectiuam, quando obiectum continet ius partis, & exclusionem alterius, non obstante aliqua suspicione calumniæ, quando remissoria petitur ab Actore, &, pars possidet, esto etiam, quod aliquot articuli possent probari per scripturas, dummodo aliqui necessario sint probandi per Testes.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in beneficialibus vt concedatur debet simùl, & cumulatiuè constare de releuantia articulorum, & dari fumus veritatis materia articulatę.*

2 *Articuli dicuntur releuantes, quando tendunt ad excludendum collitigantem.*

3 *Testes etiam minus ritè examinati satis sufficiunt pro fumo veritatis articulorum ad effectum obtinendi remissoriam.*

4 *Decretum prolatum super statu personę facit ius quoad omnes.*

5 *Declara hoc tantum procedere, si factum fuit in cõtradictorio Iudicio cum legitimo defensore.*

6 *Secus autem si emanauit nemine penitus citato, & nullo contradicente, hoc enim casu ius non facit nec tertio praiudicat.*

7 *Remissoria non potest impediri à sententijs, quæ non fecerunt transitum in rem iudicatam, & per appellationem fuerunt suspensa.*

8 *Remissoria conceditur data releuantia articulorum, & fumo veritatis etiam si aliquis articulus praeseferat materiam obiectiuam, quando obiectum continet ius partis, & exclusionem alterius.*

9 *Suspicio calumniæ resultat ex eo, quod in partibus diu fuit litigatum, & nullæ factæ probationes.*

10 *Suspicio calumniæ eliditur data releuantia articulorum, & fumo veritatis materiæ articulatę.*

11 *Suspicio calumniæ non attenditur quando remissoria petitur ab actore, & pars possidet.*

12 *Remissoria conceditur etiam si aliqui articuli possent per scripturas probari dummodo aliqui necessario debeant iustificari per Testes.*

DECISIO CCCXVIII.

PEtitam remissoriam ab Equite Philippo Emanuele de Ciabaud de Tourrettes concedendam esse
1 DD. consuerunt quia constat de releuantia articulorum, & datus fumus veritatis materiæ articulatæ, prout in beneficialibus simul, & cumulatiue, requiritur, vt in puncto nuperrime responsum fuit in altera *Melenitana Cõmenda 14. Ianuary proximi prateriti coram R.P.D.meo Verospio.*

Releuantia enim concurrere visa fuit potissimè in primis tribus articulis cum tendant ad excluden-
2 dum Equitem Antonium de Glandeuex Castellet collitigantem a consequutione commendæ controuersæ.

Ponitur siquidem in primo, quod ipse Castellet per quinquennium non resedit in eius Commenda de Reisach, quam prius obtinebat contra dispositionem Statuti Religionis *rubr. de Commend.tit.14. cap.14.& ordin. sub rubr.de Commend. tit.13. cap.24.* In secundo, quod non iustificauit melioramenta mediante accessu, & oculari inspectione Commendatariorum, qui pro illorum verificatione deputati fuerunt, prout requirebatur, tam ex forma deputationis *Summaria Equitis de Tourrettes, num.4.* quam ex dispositione alterius Statuti *sub tit. delle Visite 15.cap.9.* neque illis exibuit Cabreuationes, & Inuentaria, ac Catastra eiusdem Commendæ, vel fidẽ consignationis illorum in Archiuio, vt expressè canetur in ordinatione *d. rubr. de commend.dict.tit.13. cap.14.& sub rubr.de visitas.cap.3.* In tertio deniq; quod non paruit præceptis Visitatorum exequendo ordines ab eis tunc datos, prout disponitur in eodem Statuto *d.tit.delle visite cap.5.*

Fumus verò sufficienter resultat ex depositionibus Testium *d.Summ.num.3.5. & 7.* qui etiamsi mi-
3 nus ritè fuerint examinati, ad effectum tamen, de quo agitur, satis superque sufficiunt, *Canad. decis.3. num.2.de dilat.san.me.Greg.XV. dec.562.nu.4: Rota decis.113.num.1.& decis.661. num.1; vers. & licet, part.2.recent.in Melenitana Commenda de Paliers 7. May 1635.coram bo.me.Pirouano, §.nec obstat.in Cremonen. Parochialis 15. Iuny 1646.coram me, §.& licet Testes, in Bonon.fideicommissi de Rubeis 1.Iuly 1647. coram R.P.D. meo Corrado, §.minus obstat, cum alys in dicta Melenitana Commenda, §.articulata siquidem circa fin.*

Non obstat, quod ex particulari decreto Consilij, & Magistri Castellet obtinuerit antianitatem, & expectatiuam, seu (vt vocant) Ius quæsitum ad primã Commendam vacaturam eius *Summ.num.3.* quodq;

per

per duas sententias conformes illi adiudicata fue-
rit Commenda controuersa dicto *Summario, num.4.
& 5.*

Licet enim dictum Decretum videatur suppone-
re eius habilitatem, & sic tanquam super statu per-
4 sonæ prætendatur, quod faciat ius, quoad omnes,
l.ingenuum,ff.de stat.hom. Conclusio tamen procede-
5 ret si factum fuisset in contradictorio Iudicio cum
legitimo defensore, vt post *Cin.aliosque scriben. in
d.l.ingenuum,tradit,Surd.decis.289.num.17.*

Secus autem vbi emanauit prout hic nemine pe-
6 nitus citato, & nullo contradicente, hoc enim casu
ius non facere, nec tertio præiudicare ex doctrin.
*Bart.in ead. l.ingenuum,nu.1.& Alex.in l.sæpè, n.60.
& 78.ff.de re iud.declarat. Conar.pract. quæst. cap.13.
num.5.vers.hæc sanè ratio,*quem refert, & sequitur,
Rota coram Card. *Canal.decis.250.num.4. & 5.* Sen-
7 tentiæ verò deindè subsequutæ petitam remissoriã
impedire non possunt, cum non fecerint transitum
in rem iudicatam, sed suspensæ fuerint per appella-
tionem mihi commissam, & in hoc Tribunali pen-
dentem,vt in puncto respondit, *Rota decis.386.n.54.
part.8.recent.*

Nec releuat, quod secundus articulus præseferat
materiam obiectiuam.

Quia cum non deducatur per modum obiectio-
8 nis aduersus Commendatarios, sed pro iustificatio-
ne defectus probationis personarum melioramen-
torum ad excludendum Castellet à consecutione
huius Commendæ, & ad obtinendam illius adiudi-
cationem pro ipso articulante, ac propterea sit de
iure dantis, vtique concurrente prædicto fumo ad-
mitti debet, quamuis aliquod prætensum obiectum
contineat, vt responsum fuit *coram Card. Canal. de-
cis.271.num.2.in d.Meleuitana* Commenda *de Paliers,
in Vercellen.*Præpositura *11. Decembris 1645. coram
R.P.D.meo Bichio,§.Fumus,& in Bononien.fideicom-
missi 4. Iuly 1646. coram Reuerendissimo D.* Terra-
cinen.§. & quamuis.

Cæterum calumniæ suspicionis exceptio,ex quo
9 in partibus diù litigatum fuit,& nullæ factæ proba-
tiones eliditur penitus, nedum ex releuantia artico-
10 lorum, & fumo veritatis materiæ articulatæ supe-
rius ponderatis iuxta *d. decis. Cassador.3.* quam se-
quuta fuit,*Rota in Cremonen. pensionis 4.May 1635.
coram clar.mem.*Coccina *in rec. decis.41.nu.39.& 40.
part.7. in Cæsaraugustana distributionum 13. Martij
1643. §.fin. & in* Calagur*itana* Beneficiorum *de Cor-
nogo 27. Aprilis 1646. §. conclusio enim coram me, &
in prædicta Meleuitana* Commendæ*,§.hinc cessat.* Sed
11 etiam quia Commenda controuersa non possidetur
ab Equite de Tourrettes remissoriam petente, sed
ab Equite Castellet collitigante, vt considerauit,
*Rota coram Cæsar.de Graff.decis.1. de dilation. coram
bo.me.Buratto decis.816.num.5. & in sæpius allegata
Meleuitana Commenda d. §.hinc cessat circa fin. coram
R.P.*D.*meo Verospio.*

Quod autem materia articulata probari possit
per scripturas non subsistit in facto saltem respectu
eorum, quæ deducuntur in prædictis tribus articu-
lis,quæ non nisi per Testes probari possunt, & hoc
12 sufficit pro illius concessione, esto etiam, quod
contenta in alijs commode ex scripturis probari va-
leant ex allegatis *coram* Card.*Canal. d.dec.271.n.5.*
cum alijs adductis per *Add.ad sanct.memor. Gregor.
dec. 253. sub num. 3. versic.* Si *tamen*.

Et ita vtraque &c.

ROMANA LEGATI.

Ven. 18. Febr. 1650.

ARGVMENTVM.

Fratres Diui Francisci sunt incapaces legatorum non
relictorum pro Sacristia, & infirmaria. Breue in for-
ma commissaria præsumitur iustificatum si cum
sententia concurrat lapsus temporis cum obser-
uantia.

SVMMARIVM.

1 *Fratres Sancti Francisci de obseruantia sunt inca-
pates legatorum fallit in legatis factis Sacristiæ,
quia concernunt decorem cultus Diuini non com-
moditatem fratrum,*num.3.
*Quod procedit etiamsi facta non fuerit specialis
mentio Sacræ suppellectilis,*num.4.
Item fallit in legato facto Infirmariæ, num.6.
5 *Legatum factum Infirmariæ Fratrum minorũ Diui
Francisci non aduersatur eorum arctissimæ pau-
pertati.*
6 Pont*ifex bene scit incapacitatem fratrum Diui
Francisci tamquam resultantem ex* Clement.
exiui de verb.signific.
7 *Pontifex habet iura in scrinio pectoris.*
8 *Pontifex concedendo consequens habilitat in ante-
cedenti.*
9 *Subreptio excluditur si* Papa *in genere cogitare
potuit.*
10 *Breue in forma* Commissaria *præsumitur iustifica-
tum ex sententia executioni demandata, & per
spatium annorum 30. obseruata.*
11 *Clausula,* constito non indiget iustificatione, *nisi
ad instantiam illius, ad cuius fauorem apposita
fuit.*
*Et ipso non reclamante gratia stat in implicito statu
validitatis.*
12 *Datio in solutum est perpetua, & facit venditio-
nem.*
13 *Datio in solutum transfert in recipientem, totale do-
minium irreuocabiliter.*
*Ideoque recipiens facit fructus suos nec tenetur illos
excomputare in sortem,* & num.14.
15 *Hæreditas præsumitur opulenta,& soluendo.*

DECISIO CCCXIX.

BReue sanctę memoriæ Pauli V. suffragari in per-
petuum Ioannino quoad legata facta à Iacobo
Brioso Sacrestiæ, & Infirmariæ Sanctæ Mariæ in
Aracæli Domini censuerunt, quia cum illa in per-
petuum pariter relicta fuerint,& eisdem verbis ple-
no iure translata in dictum Ioanninum cum reser-
1 uatione beneplaciti Apostolici deindè subsequuti
præuia sentententia Iudicis ad id specialiter dele-
gati meritò Breuis beneficio potiri debet,*cap.si cui
nulla de præben.in 6.cap.decet de regul.iur. eod.lib.*

Neq; repugnat obiecta incapacitas Patrum Santi
2 Francisci Minorum de Obseruantia nuncupatorum
ex eorum regula,de qua in *Clem.exiui, §. cum annui
redditus de verb.signific.*

Quia indubitatum est, quod non comprehendit
legatum factum Sacristiæ eorum Ecclesiæ, cum
3 Diuini cultus decorem, non autem illorum com-
modum respiciat, nec quicquam ex eo ipsi appro-
priantur iuxta communem DD. opinionem, quam
probant,*Card.Zabarell.in d. Clem.exiui,num.11.ibi-
que Anchar.num.18. Butr.in cap. in præsentia nu. 25.
de probat.* Nauarr. *cons.13.per tot. de testam.Roderic.
quæst.regular.tom.2.qu.127.ar.5.per tot.Sanch. ad præ-
cept. Decalog.lib.7.cap.26.num.42.cum seqq.* & latis-
simè alijs relatis probauit, *Rota in* Romana *Compu-
torum 10.Aprilis 1630.coram bo. me. Merlino in rec.*

decis.

Digitized by Google

decis.365.num.27.& seqq.part.5. Idque etiamsi de
Sacra Suppellectili, alijsque necessarijs ad eum vsum
4 specialis mentio facta non fuerit, quia sufficit Sacie-
tati relictum fuisse, cum indè satis appareat inten-
tio Testatoris, ac eius validitas iustificatur, ex causa
enim licita relictum existimatur, vt deducitur in
*cap.exiui.§.in hoc casu in fin.de verb.signif.in 6. Card.
Zabarell.in d.Clem. exiui d. num.11. Rota coram Bu-
ratt.decis.245.num.18. & in dicta Romano Computo-
rum, num.29.*

Nec etiam comprehendit alterum legatum factū
5 Infirmariæ eorum Conuentus. Quia præter quod
DD. non videbatur aduersari arctissimę paupertati
& mendicitati, quam ex præfata regula dicti Patres
profitentur iuxta *text. in d.cap.exijt de verb.signific.
in 6. & in d.Clem.exiui eod.tit,* cum in eorum vsus
quotidiani victus, & vestitus non fuerit principali-
ter ordinatum, sed pro sublentatione Infirmorum,
ne deficientibus remedijs necessarijs, quæ non sem-
per nec integrè largitione fidelium parari pos-
sunt, misere pereant; Ideoque maxima pietatis,
& honestatis ratione substineri potest, tam vigore
6 eiusdem regulæ iniungentis curam sollicitam pro
Infirmorum necessitatibus, quam Apostolicarum
constitutionum approbantium easdem necessitatis
causas, vt habetur *in d.cap.exijt,§ si verò modum li-
citum,* & bene aduertit hanc sententiam probans Io.
de Anania *cons. 30. numer.5. & per tot. & ibi etiam
Add.quem sequitur Roderic.d.qu.127.art.4. in fin. &
ex recent. P.Dion. resol.moral. part.3. tract.2. resol.33.
in princip. Laurent.de Portell. in dub.regular. in verb.
legatum, num.7. & P. Lezan.in Summ. quæst. regular.
vol.2.in verb.legata Regularibus relicta, num.6.* In
omnem casum remouetur difficultas ex facultate
concessa in d.Breui approbandi illius alienationem,
& cessionem ab eisdem Prioribus factam; Cum
enim Pontifex optimè sciuerit illorum incapacita-
7 tem, tanquam resultantem ex *d.Clem.* cuius disposi-
tionem ipse non ignorasse præsumitur quippe qui
omnia iura in scrinio pectoris habere censetur, *c.1.
de constit.in 6.l.omnium,C.de testam.* Vtique conce-
dendo dictam facultatem in necessarium antece-
8 dens eos habilitasse videtur super huiusmodi inca-
pacitate argumento *text.in l ad rem mobilem, ff. de
procurat.& in l.illud ff.de acquir.hæred.Oldr.cons.330
nu.7. & cons.331.num.1.2.& 3.Roman.cons.307.n.1.
& 2. Socc.iun.cons.140.nu.44.& 45. lib.2.* cum alijs
allegatis per Gabr. *de præsumpt. conclus.8. numer.1.
cum seqq.*

Nec refert, quod dicti Patres non narrauerint
dictum legatum esse perpetui redditus, & ideò Bre-
ue remaneat subreptitium. Quia cum Pontifex de-
mandauerit executori dictam facultatem, vt Ioan-
ninus pro perpetuis futuris temporibus præfatum
legatum acquireret, eius perpetuitatem satis clarè
9 cognouisse videtur, ex quo propterea penitus cor-
ruit allegata subreptio, cum ad istum effectum suffi-
ciat in genere Papam cogitare potuisse, *l.quod iure,
ff.de milit.testam. Felin.in cap.nonnulli, num.18. de re-
script. Rota decis.452.nu.15.decis.501.num.28.par.5.
decis.222.num.25.part.7.dec.57. nu.11. & decis.598.
part.8.rec.*

Minusuè obstat, quod dictum Breue concessum
fuerit in forma Commissaria cum clausula, *Consti-
to de necessitate.* Quia præter quod satis iustifica-
10 tum præsumitur ex dict. sententia executoris demā-
data executioni, & per spatium 30. annorum conti-
nuo obseruata, *Card.Seraph.decis.1073.num.2.& 3.
decis.1125.nu.1.2.& 3. & decis.1174.num.3. Gregor.
decis.343.num.1.ibiq: Add.nu.4. 5. & 6. Rota in rec.
decis.684.num.1.part.5.* huiusmodi exceptio ab ip-
11 sis tantum Patribus, quorum fauore dicta clausula,
censetur apposita, non autem ab alio allegari potest
ipsisque volentibus etiam sine illius iustificatione
gratia stat in implicito statu validitatis, *Innoc. in
cap.1.in princ.ibique Butr.num. 5. de ijs, quæ fiunt à
Prælat.Put.decis 302.per tot. libr. 1. in correct. Rota
decis.179.nu.5.& 6. & decis.318.num.39.part.5.rec.*
Multoque minus suffragatur Ecclesiæ de Anima,
quæ siue Legatarijs cedentibus, siue Cessionario di-
ctum legatum semper præstare tenebitur.

Prout nec subsistit, quod creditum Ioannini ex
tot annuis paghis iam persolutis videatur extinctū.
Obiectum enim procederet si ageretur de simplici
assignatione in pignus temporaliter duratura, do-
nec scilicet ex annuis præstationibus Creditor satis-
fieret. secus autem in proposito, quo agitur de vera,
& actuali cessione, ac datione in solutum cum clau-
sulis in perpetuum ad habendum, & Constituti.
12 Hoc enim casu cum huiusmodi cessio, & datio in
solutum de sui natura sit perpetua, & faciat vendi-
tionem, transfert in recipientem totale dominium
13 rei cessæ penes ipsum duraturum perpetuò, & irre-
uocabiliter, vt comprobatur in decisionibus huius
causæ emanatis *coram me super manutentione primo
Iulij* 1643. *§.minus obstat, &* 2. *Maij* 1644. *§. ad se-
cundum verò*; Ac operatur, vt Cessionarius non te-
14 neatur excomputare fructus in sortem, sed illos fa-
ciat suos *l. si ei, §.1.ff.de evict. Socc.iun.cons.170.nu.5.
lib.1.Card.Seraph.decis.1284.num.1.*

Suppositum denique quod hæreditas Briosi sit
adeò tenuis, vt non sufficiat pro præstatione huius
legati adhuc concludenter instificatum non fuit,
15 ideoq; viget præsumptio, quod sit opulenta, & sol-
uendo, vt respondetur in dicta secunda decisione,
§. Demum ad tertium. Ac propterea Domini super
huiusmodi tenuitate, & insufficientia meliores de-
siderant iustificationes in vlteriori propositione di-
spungendas præuia legitima redditione rationis.

Et ita vtraque &c.

INTERAMNEN. VSVSFRVCTVS.

Lunæ 14. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fæminas simpliciter iuncto mas-
culis onere illas dotandi excludit etiam à legiti-
ma, & quando temporaliter, & quando perpetuo
illas exclusisse dicatur. Hæres Creditor Testatoris
de tempore aditionis licet omittendo Inuenta-
rium non possit eius creditum detrahere propter
Iurium confusionem, hoc tamen non procedit in
Credito ab eo post aditam hæreditatem acquisito,
mediante satisfactione alterius Creditoris hæredi-
tarij de proprio. in cuius locum ipse soluendo suc-
cedit vsufructuarius omnium, & singulorum bono-
rum tenetur debita hæreditaria satisfacere, de cor-
poribus, vnde percipere debet vsumfructum, quam-
uis vsusfructus redderetur inutilis, & tenetur vsum-
fructum semper cum hærede proprietario commu-
nicare, quando Testator hoc onus iniunxit, quo
casu proprietarius tenetur recipere de manu vsufru-
ctuarij.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens simpliciter fæminas iuncto maf-
culis onere illas dotandi, censetur exclusisse ne-
dum ob ęquali successione, sed etiam ab ipsa legi-
tima.*

2 *Fæmina à statuto exclusa fauore masculorum eorum-*

que

que successorum, & ab eis causam habentium censentur exclusa etiam fauore haredum extraneorũ.

3 *Fæminæ ò statuta simpliciter exclusæ propter masculos remanent perpetuo exclusæ, quando masculus de tempore successionis extabat, licet postea ille masculus sine masculis decesserit.*

4 *Solutio imaginaria resultans in harede, ob non confectionem inuentarij, non procedit in credito post aditionem per haredem acquisito.*

5 *Creditor Testatoris, & hæres debet prius satisfieri ex nuda proprietate ei relicto, & deindè ex pecunijs hæreditarijs si adsint, postea ex Iuribus, & Actionibus, & nominibus debitorum si extent, sin minus ex immobilibus.*

6 *Declara hoc tantum procedere in creditore Chirographario, non autem Hipothecario cum obligatione Camerali.*

7 *Creditor habens hypothecam cum obligotione Cameroli, potest pro sui satisfactione bona quacumque debitoris, etiam fructifera meliara, & pratiosiora sibi magis benè visa eligere.*

8 *Hæres soluendo de proprio creditori hypothecario Testatoris, in eius locum succedit, & potest vti eadem facultate eligendi quacumque bona debitoris sibi benè visa pro satisfoctione sui crediti, quæ eidem creditori competebat.*

9 *Vsufructuarius omnium bonorum tenetur soluere æs alienum Testatoris de corporibus tamen, vnde vsumfructum debet percipere.*

10 *Vsusfructus censetur relictus in eo tantum quod superest deducta ære alieno.*

11 *Vsufructuarius tenetur communicare vsumfructum cum proprietario, etiam si reduceretur ad vnicum abulum, quando adest expressa Testatoris voluntas.*

12 *Hæres proprietarius debet capere vsumfructum de manibus vsusfructuarij, cui Testator iniunxit onus illum communicandi, nec potest proprio auctoritate illum consequi.*

DECISIO CCCXX.

STeterunt Domini in decisis coram me 18. Iunij præteriti tàm quoad bonum Ius Catharinæ Campiæ, quam etiam quoad bonum Ius Sororum de Pacionibus, non obstantibus nouiter hinc inde deductis.

Siquidem contra bonum Ius Catherinæ nihil vrget prætensio sororum, quod ab hæreditate Alcidę matris detrahenda esset ipsarum legitima, cum penitus corruat ex dispositione statuti Ciuitatis Interamnæ relati in præterita decisione §. *Catherinæ scilicet*, quæ cum simpliciter excludat fœminas ab hę-
1 reditatibus Patris, & Matris, aliarumque personarum ibidem specificatarum ab intestato decedentium, iuncto fratribus onere dotandi nisi fuerint dotatæ, non solum ab æquali successione, sed etiam ab ipsa legitima eas excludere censetur iuxta distinctionem *Castr. communiter approbatam in l. Titio centum, §. Titio genero num. 8. vers. 2. præmittit ff. de condit. & demonstr. &c. & in cons. 16. num. 2. par. 1. Ceph. cons. 145. num. 10. & seqq. lib. 1. Menoch. cons. 81. num. 4. vers. aut statutum inquit Gabr. cons. 11. num. 3. cum seqq. libr. 2. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 8, num. 9. sess. decis. Aragon. 26. num. 56. Rota dec. 540. per tot. & signanter n. 5 ac sub nu. 6. in fin. vers. vltimò non obstat par. 1. diuers. coram Card. Mellin. dec. 317. nu. 4. & 5. in Interamnen. hæreditatis de Paradisis 6. Martij 1606. coram S. D. N. §. non obstat, quod dicebatur, & in Firmana legitima 30. Octobris 1617. coram bo: me. Vbalda penès eundem Merlin. dec. 74. à num. 1. vsque ad 9.* quæ quidem statuti dispositio non euitatur ex eo, quod per obitum fratris extincta fuerit agnatio masculina, indeque
2 cessauerit exclusio, quia vt dictum fuit in alia decisione statutum excludit fœminas, nedum fauore fratrũ sed etiam eorum hæredum, & ab eisdem fratribus causam habentium, ideoque durat exclusio etiam fauore hæredum extraneorum; Imò cum de tempo-
3 re obitus Alcidæ matris extaret masculus, & exclusio simpliciter concipiatur non temporaliter, in ipso instanti mortis Alcidæ superstite Io: Alexandro statutum consumauit effectum suum deferẽdo illi maternam hæreditatem, & ab ea sorores excludendo, vt propterea retractari non possit licet posteà masculus ille sine masculis defecerit, sed fæminæ perpetuò remanent exclusę ex *theor. Bart. in l. fin. sub n. 2. vers. sed si poneremus ff. ad S. C. Tertyll.* quam sequuntur communiter DD. relati à *Merlin. vbi supra lib. 3. tit. 1. qu. 3. num. 1. cum seqq.*

Deducta verò per Catherinam contra bonum Ius dictorum Sororum de Pacionibus nullius paritèr roboris Domini existimarunt: Exceptio enim, quod ipsę præsumantur satisfactæ de eorum credito scutorum 850. ob defectum legitimi inuentarij, tollitur ponderando, quod acquisiuerunt huiusmodi creditum post aditam hæreditatem Io. Alexandri debi-
4 toris; Imaginaria enim solutio, & confusio actionum, quæ resultant ex aditione hæreditatis absque beneficio legitimi Inuentarij procedunt tantum respectu crediti existentis penès hæredem de tempore aditionis, non autem respectu crediti, quod ipsæ deindè acquisiuit adita hęreditate persoluen. de proprio, prout hic debita Testatoris, vt præter auctoritates allegatas in dicta decisione §. *quia præterquod circo fin. tradit Gionogn. cons. 73. num. 62. vers. accedat. & num. 65. lib. 1.*

5 Prout minus obstat, quod consequi debeant illius satisfactionem prius ex nuda proprietate ipsis relicta, & deindè ex pecunijs hęreditarijs si adsint in hæreditate alias ex Iuribus actionibus, & nominibus debitorum si extent, sin minus ex immobilibus, vt dictum fuit in *altera decis. huius causæ edita 27. Iannar. 1647. corom Reu. P. D. Terracinen. §. neque potest in fine.*

6 Quia obiectum non procedit quando agitur, pro-
7 ut hic, de credito hypothecario cum obligatione Camerali, hoc enim casu creditor pro sui satisfactione non adstringitur seruare prædictum ordinem, sed bona quæcunque etiam fructifera, meliora, & pretiosiora sibi magis bene visa eligere potest iuxta clatam dispositionem *Tex. in l. creditoris ff. de distract. pign. &c. & in l. qui generaliter, ff. qui pos. in pign. hab. Aret. cons. 155. num. 10. vers. sed in casu Surd. dec. 44. nu. 6. cum seqq. Rota in Fanuen. Saluiani 5. May 1634. coram clar. me. Coccino in rec. dec. 276. nu. 5. par. 6.* cum alijs allegatis in *Romana Datis* 27. May 1647. §. *conclusio procedit vers. creditor enim coram me*, qua
8 quidem facultate dictę Sorores Iure optimo vti poterunt, dum præuia solutione creditrici hypothecariæ successerunt ex not. per *Bald. in l. Emptor in t. notab. C. de act. vel hered. vend. &c. Surd. cons. 22. n. 16. Rota in Rom. Census 19. Iunij 1623. cor. bo. me: Sacrato penès Cene. de Cens. dec. 68. num. 3. & in S. Seuerini dotis, seu Saluiani 4. May 1640. coram Rev. P. D. meo Decano apud Zacch. de oblig. Cam. dec. 187. num. 16. secun.*
9 *vltimam impressionem.* Multoque magis, quando prout hic, fuit relictus vsusfructus omnium bonorum, non autem certorum dumtaxat Corporum, tũc enim æs alienum solui debet ab vsusfructuario, de Corporibus tamen vndè percipere debet vsumfructum, vt respondit *Iuris C. in l. fin. ff. de vsufr. legat. &c.*

Digitized by Google

&c. & in l. vsufructu bonorum ff. ad l. Falcid. Craaett. cons. 187. sub num 1. vers. in qua te cum seqq. benè Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 143. sub num. 13. & seqq. Surd. de alim. tit. 2. qu. 15. num. 145. & seqq. Mant. de coniect. lib. 9. tit. 6. n. 12. & alij plures relati per *Castill. de vsufr. cap. 59. num. 17.*

10 Idque etiamsi minuatur, & inutilis ferè reddatur vsusfructus Catherinæ, quia censetur relictus in eo tantum, quod superest deducto ære alieno *leg. subsignatum 39. vers. bona intelliguntur ff. de verb. signif. &c. glos. in l. fin ff. de vsufr. legat. & in l. vsufructu Bonorum ad l. Falcid.* cum alijs pluribus, quos refert, & sequitur *Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 143. num. 16. Castill. vbi supra cap. 16. sub num. 19. & latius d. cap. 59. pariter sub num. 19. vers. idcirco communis.*

Cæterum prætensioni Catherinæ, quod dictus vsusfructus communicari non debeat præfatis Sororibus, nisi prius ipsi vsufructuariæ, & deindè illis commode satisfiat ex *Crot. cons. 67. num. 41. & 42. lib. 1.* totaliter resistit expressa voluntas Testatoris, qui illum Vxori reliquit sub explicito onere eum communicandi cum dictis Sororibus; Ideoque non est

11 curandum de sufficientia, vel illius insufficientia, cum etiam si reduceretur ad vnicum dumtaxat obulum, esset pariter communicandus, vt ipsa Testatoris voluntas ad vnguem seruetur ex allegatis tàm in *dec. coram Reuerendiss. D. Terracinen. §. neq; potest,* quam *coram me, §. Pro rata verò.* Huiusmodi tamen com-

12 municationē dictæ Sorores quamuis hæredes Proprietatis capere debent e manibus vsufructuariæ, cum Testator illi iniunxit dictum onus communicandi, quod sane demonstrat ipsas proprio Iure illum consequi non posse, vt probant *Auth. alleg. in d. dec. coram me §. penult. in fin.*

Et ità vtraque &c.

ROMANA RENVNCIATIONIS.

Mercur. 22. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Quando, & ex quibus dicatur captatoria Voluntas. Et renunciatio matris facta filio, vt de suis bonis disponat ad fauorem familiæ, non dicitur captatoria dispositio, neque à iure improbata.

SVMMARIVM.

1 *Pacta restringentia libertatem vltimę voluntatis, etiam facta cum ea, de cuius hæreditate agitur, improbantur à iure.*

2 *Sustineatur reciproca vltimarum voluntatum dispositiones, quando fiant ex mutua affectione.*

3 *Secus quando ex præambula conuentione, & pacto fiunt, quia tunc censentur captatoriæ alienæ voluntatis.*

4 *Dictio,* Supradicta, *est personalissima, & restringit dispositionem ad personas contemplatas, nec vltra eas extenditur.*

5 *Considerata conseruatione agnationis, omnes filij in pari gradu existentes considerantur tamquam capita familiæ.*

6 *Mater præsumitur habere æqualem affectionem erga omnes eius filios.*

7 *Nec natus, nec conceptus tempore testamenti non potest dici de familia, & agnatione disponentis.*

8 *Non videtur agnationis conseruationi prospicere, qui vnicum tantum vocat, & vnicum facit substitutionis gradum.*

9 *In renunciationibus debet Iudici causa insinuari, & liberè exprimi cum omnibus suis circumstantijs, non sub inuolucra verborum.*

10 *Stante enormissima lęsione non sustinetur renunciatio, sed ab ipso renunciante potest impugnari.*

11 *Concurrentibus solemnitatibus à statuto requisitis, præsumitur omnimoda validitas Instrumenti.*

12 *Captatoria voluntas tribus modis distinguitur, & qui sint huiusmodi.*

13 *Qui non renuntiat sub pacto, vt certę personæ instituantur, sed approbat voluntatem futuræ dispositionis iam sibi declaratam non captat liberam testandi facultatem.*

14 *Quando dispositio non est conditionalis, sed modalis, sustinetur, & vitio captatoriæ voluntatis nequit impugnari.*

15 *Quando renunciatarius potest instituere hæredes sibi visos, nec vmbra captandæ voluntatis potest considerari.*

16 Ex *quibus dicatur, quis constituisse perpetuam primogenituram inter omnes in testamento expressos, & ordine successiuo vocatos.*

17 *Ordo successiuæ vocationis censetur repetitus inter descendentes secundi, & vlterioris geniti, ne plus videatur tribuere remotioribus, quam proximioribus magis dilectis.*

18 *Primogenituræ, dicuntur institutæ pro maiori agnationis conseruatione.*

19 *Quia melius conseruatur decor familiæ conseruando, bona in primogenitis quam inter plures ea distribuenda.*

20 *Dicitur reliquisse familiæ, qui vni de familia etiam remotiori reliquit.*

21 *Mandans institui hæredem pro augmento decoris familiæ, dat facultatem disponendi ad libitum etiam in vnum tantum de familia.*

22 *Instituens Nepotes ex fratre, dicitur agnationem conseruare.*

23 *Omnes Testatoris descendentes tam ex linea effectiua, quam contentiua, etiam vltra decimum gradum, dicuntur de ipsius familia, & agnatione.*

24 *Et admittuntur ad fideicommissum perpetuum, & pro conseruatione agnationis ordinatum.*

25 *Nati longe post obitum aui, non illi succedunt in præiudicium alterius etiam remotioris tunc temporis superexistentis.*

26 *Instituens Hæredes filios fratris censetur illos instituisse fauore conseruandæ agnationis.*

27 *Onus assumendi cognomen, & insignia familiæ indicat testatorem voluisse illam semper, & perpetuo conseruare.*

28 *Ad effectum rēnunciationis, sufficit causam fuisse expressam, nec est necessariam eius veritatem expendere.*

29 *Ex concursu omnium solemnitatum omnia præsumantur vera itaut dubitari non possit de sufficientia, & veritate causæ expressę.*

30 *Causa pro conseruatione agnationis, est pia, & laudabilis, & remouet omnem læsionis suspicionem.*

31 *In renunciatione Iuris dependentis à futuro euentu, nulla potest considerari læsio.*

DECISIO CCCXXI.

SEntentia Rotalis lata per R. P. D. meum Otthobonum, præuia decisione edita 24. Iunij 1649. in qua dictum fuit renunciationem sustineri, hodie impugnabatur à Valentia de Valentibus renunciante.

Et Primò, quia ipsa fecit dictam renunciationem ad fauorem Philippi eius filij, vt ipse de integra sua hereditate disponeret ad fauorem certarum personarum, de quibus se certioratam asseruit; ideoque exinde filio ablata remansit libera testandi facultas, & consequenter renunciatio, tanquam captatoria nullius est roboris, & efficaciæ, cum huiusmodi pa-

1 cta restringentia libertatem vltimæ voluntatis à Iure improbentur etiam si fiant cum eo, de cuius hæreditate agitur, vt probant text. in l. stipulatio hoc modo concepta 61. ff. de verb. oblig. glos. in l. ex eo Instrum. verb. successiue C. de inutil. stipul. & in l. si fratres 53. §. idem respondit il 2. verb. ideò ff. pro Soc. Alex. cons. 28. per tot. lib. 3. Bertrand. cons. 246. num. 7. lib. 6. Bero: cons. 30. num. 23. vsque in fin. lib. 3. Capell. Tolos. qu. 453. nu. 1. per tot. Tiraq. de Iur. primog. qu: 6. num. 18. cum seqq. Gratian. discept. forens. cap. 908. nu. 1. cum seqq. Osasch. dec. Pedemont. 100. numer. 17. cum alijs per Rotam in Romana de Caualerijs 25. Iunij 1632. & 14. Februar. 1633. cor. clar. me. Coccino in rec. dec. 178. nu. 3. & 4. & dec. 350. num. 12. & 13. par. 6.

Idque eo fortius cum illam non fecerit simpliciter ex affectione erga filium, sed ea lege, & pacto, vt institueret personas inter ipsos conuentas, ibi, Certior facta de ipsius voluntate circa institutionem hæredis &c. vt hoc faciat summopere desiderans obtulit eidem eius filio renunciare &c. & ibi, Hanc autem renunciationem fecit &c. ad effectum, vt dictus D. Philippus de tota, & integra sua hæreditate ad eius libitum disponere valeat ad fauorem supradictarum per-
2 sonarum &c. Licet enim sustineantur reciprocæ vltimarum voluntatum dispositiones, quando fiunt ex mutua disponentium affectione per text. in l. captatorias, ff. de hæred. instit. Secus tamen est vbi, prout
3 hic, factæ fuerunt ex præambula conuentione, & pacto inter ipsos disponentes præcedenter inito, tunc enim excluditur mutuæ affectionis ratio, & dispositiones censentur captatoriæ alienæ voluntatis, vt tradit Bart. in d. l. licet sub num. 1. C. de pact. DD. communiter in l. captatorias C. de Testam. milit. & in l. illæ autem institutiones ff. de hæred. instit. Grat. d. cap. 908. num. 5. cum seqq. Rota in rec. dec. 272. num. 1. part. 8. & in Rom. hæredit. de Scarsellis 17. Decembr. 1645. cor. Reuerendiss. D. meo Decano, & 27. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Celso: Attenta præsertim stipulatione, & acceptatione facta à Philippo renunciatario pro se suisque hæredibus, & successoribus in Testamento declarandis, quæ cum non sit adiecta vltimæ voluntati, sed renũciationi factæ per contractum inter viuos, induxit necessitatem causatiuã testandi ad fauorẽ earundem personarum, & indicat Valentiã aliter non renunciasse nisi filius renunciatarius sic testari promisisset; Quæ quidem necessitas remissa non fuit ex facultate deinde ipsi concessa disponendi ad eius libitum, dum addita fuerunt sequentia verba, ibi, ad fauorem supradictarum personarum, quibus satis explicatur, facultatem non suffragari ad disponendum extra personas concordatas. Dictio enim illa,
4 supradictarum, tanquam personalissima restringit dispositionem ad personas contemplatas, & vltra eas non compatitur extensionem, Aym. cons. 98. num. 8. Menoch. cons. 86. num. 43. & 44. & cons. 610. nu. 22. Fusar. cons. 99. num. 4. Surd. cons. 123. num. 13.

Secundo quia deficit causa, cuius contemplatione renunciatio facta fuit Valentia enim renunciauit pro conseruatione bonorum in augumentum decoris familiæ, & agnationis, ac proindè omnes eius
5 filij in pari gradu existentes, tanquam capita familiæ erant instituendi ad trad. per Molin. de primog. Hispan. libr. 1. cap. 5. num. 31. Ponderatis præcipue tum illis verbis ad fauorem supradictarum personarum, quæ demonstrant plures personas à renunciante fuisse contemplatas, tum etiam qualitate ipsius renunciantis, quæ cum sit communis mater,
6 æqualem præsumitur habere affectionem erga omnes eius filios, & sic voluisse, quod omnes æqualiter instituerentur ad tradita per Angel. in §. illud quoque auth. de nupt. Dec. in l. 1. sub numer. 2. C. vnd. liber. Ideoque illi satisfactum non fuit à Philippo Renunciatario, dùm non instituit præfatos eius fratres, & respectiuè filios dictæ renunciantis viuentes, & extantes, sed Nepotem nasciturum ex vno ipsorum,
7 tunc nec etiam coniugato, qui cum eo tempore nec natus, nec conceptus fuisset, non poterat dici de familia, & agnatione disponentis l. si quis filio, ff. de inius. rupt. & irrit. testam. l. Titius exhæredato filio ff. de suis, & legit. Nec agnationis conseruationi pro-
8 spexisse videtur, dum vnicum tantum vocauit, & vnicum gradum substitutionis fecit ex allegatis per s. m. Greg. dec. 464. nu. 17.

Tertio, quia decretum Iudicis interpositum non
9 fuit, causa cognita eique insinuata, prout requiritur per Stat. Vrb. lib. 1. cap. 151. Nàm modus conseruandi agnationem per institutionem Nepotis nascituri cũ exclusione omnium fratrum non erat palliandus sub inuolucro verborum, sed liberè exprimendus cum omnibus suis circumstantijs, vt mater posset deliberare, an vellet eidem consentire ac Iudex illum intelligere, & approbare per ea, quæ dixit Rota coram bo. me. Buratto dec. 120. num. 8. & 22 & in rec. decis. 1. num. 21. & dec. 203. num. 22. & 23. par. 7. ac in Romana domunculorum 10. Febr. 1648. coram Reu. D. meo Decano, §. non obstant, in fine.

Quarto denique quia fuit enormissimè læsiua, cum pro tenui mẽstruo legato scutorum 25. temporaliter duraturo ipsa renunciauerit legitimam ascẽdentem ad scuta quinquaginta mille, & vltra, stante
10 enim enormissima læsione renunciatio non sustinetur, sed ab ipsamet muliere renunciante validè potest impugnari, vt respondit Rota dec. 102. nu. 1. cum seqq. par. 2. diuers. dec. 318. num. 1. cum seq. par. 8. rec. & in Romana donationis 16. Martij 1643. coram R. P. D. meo Bichio.

Verum causa proposita his minimè obstantibus, Domini iterum existimarunt renunciationem sustineri, & sic sententiam Rotalem esse confirmandam, quia eius validitas non reuocatur in dubium, & iu-
11 stitia conuincitur ex ipso renunciationis Instrumẽto, in quo seruatæ fuerunt omnes renunciationis solemnitates per statutum nostrum requisitæ libr. 1. cap. 151; omnimodæ validitatis præsumptionem præseferentes, ex iuribus allegatis in d. decis. edita coram R. P. D. meo Otthobono §. ratio est, & in Romana prætensa restitutionis dotis 15. Ianuarij, & 21. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Peutingerio.

Primum siquidem obiectum remoueri visum fuit ex qualitate dispositionis captatoriæ, quæ regulariter tripliciter diuiditur. Primo scilicet, quando
12 a substantia vltimæ voluntatis principaliter, & directo confertur in liberam voluntatem alterius, vt puta si Testator dixerit instituo hæredem Sempronium, si Titius voluerit, quia si Titius dicat se nolle, Sempronius non erit institutus, & Testator remanebit deceptus, decedendo intestatus l. si quis Sempronium 68. vbi gloss. in figuratione casus §. de hæred. instit. glos. in l. captatoria verb. aliena. ff. eod. in l. captatoria in figurat. cas. ff. de legat. 1. & in l. captatorias C. de Testam. milit. Secundo quando non principaliter, sed per indirectum committitur substantia dispositionis, vt instituo, quem Titius voluerit, vel elegerit. Nam Titio nolente, vel non eligente, institutio remanet vacua, tertiò denique quando institutio fit sub spe alterius institutionis, videlicet, Instituo te, si institueris me, gloss. in d. l. captatorias d. verb. captatorias C. de testam. milit. & hisce tribus modis

Digitized by Google

dis captatoriā voluntatem distinxerunt *Conar. in c. cam tibi num.1. de Testam. Graff. in Substitutio quaest.18 num.2. & Rota in superius allegata Romana de Caualeriis 25. Iunij 1632. coram clar. mem. Coccino in recen. d. decis.350. num. 4 vsque ad 14. par.6.* Tertia verò species subdiuiditur etiam, & comprehendit casum, quo institutio, vel alterius dispositionis conditio tendat ad alium extraneum hæredem instituendum, vt puta Titius habeat centum, vel heres meus esto si Mæuium hæredem instituerit *per text. in d. l. si fratres 53. d. §. idem respondit il primo ff. pro Soc. & in l. illa autem institutiones 71. vers. sed illud quaero potest. ff. de hered. instit. Conar. in d. cap. cum tibi num. 2. vers. et ideò idem erit.*

Nulla autem ex præfatis speciebus congruit casui nostro. Prima siquidem, & secunda non indigent discussione: tertia verò penitus tollitur ex contextu renunciationis; Valentia enim non renunciauit sub prætensa promissione, pacto, seu conditione, quod Philippus renunciatarius certas personas institueret, sed approbauit dumtaxat eius voluntatem futuræ dispositionis antecedenter sibi oretenus declaratam, atque ad renunciandum mota fuit, vt eo magis filius eandem suam voluntatem iam sibi cognitam posset adimplere, vt sunt clara verba eiusdem renunciationis ibi, *Per Ill. D. Valentia &c. exposuit, & narrauit quod per Ill. D. Philippus de Valentibus eius filius &c. volens de bonis suis disponere, proposuit testari, ipsaque exponens certior facta de ipsius voluntate circa institutionem heredis, & de causa, ex qua mouetur pro bonorum conseruatione in augumentum decoris familiæ, & agnationis &c. huiusmodi voluntati adhærens, idemque intendens, ac propterea vt hoc faciat summoperè desiderans obtulit eidem eius filio renunciare legitimam, & aliam quamcumque portionem sibi a bonis illius de iure quomodolibet debitam, & ibi renunciauit &c. legitimæ, & alteri cuicumque portioni & c. ipsamque legitimam, & aliam quamcumque portionem, ac iura &c. vt supra cessit &c. d. D. Philippo eius filio præsenti, & pro se, suisque haeredibus, & successoribus in dicto Testamento nominandis, seu declarandis acceptanti &c. Hanc autem renunciationem fecit &c. ad effectum, vt dictus Dominus Philippus de tota, & integra eius hereditate ad eius libitum disponere valeat ad fauorem supradictarum personarum &c.* Hinc igitur institutio hæredis pendebat ab arbitrio renunciatarij iam antea declarato, & consequenter renuncians per huiusmodi renunciationem non captauit, neque aucupauit illius liberam testandi facultatem ad tradita per *Fontanell. de pact. nupt. claus. 5. gloss. 10 par. 2. num. 19. fol. mihi 241. Mastrill. decis. Sicul. 190. num. 1. & 2.* verba verò illa ibi, *vt hoc faciat summoperè desiderans*, & ibi, *vt d. D. Philippus de tota, & integra eius hereditate ad eius libitum disponere valeat ad fauorem supradictarum personarum &c.* Non important conditionem, sed mo-

14 dalem, quæ proinde sustinetur, & vitio captatoriæ voluntatis impugnari non potest, esto quod si modus esset illicitus, & à iure improbatus reijci deberet, vt docet *gloss. in l. cum donationis verb. adstringitur vers. si verò remittat C. de transact. Ruin. cons. 20. num. 2. & 3. lib. 2. Peregr. cons. 34. numer. 3. cum seqq. lib. 5. & de fideic. art. 33. num. 63. Fusar. de substit. qu. 503. num. 27. cum seqq.*

Indeque cessant omnia superius in contrariū adducta: procederent enim si Valentia renunciasset sub explicita conditione instituendi certas personas, itaut filius renunciatarius contra eius voluntatē adstrictus esset vnum magis, quam alium habere hæredem, vt ad literam probant *Text. gloss. & DD.* superaallegati, & facit *Socein. Iun. cons. 143. num. 40. lib. 2.* Secus autem vbi renunciauit, prout hic, per modum simplicis approbationis, & adhærendo vo-

15 luntati eius filij sibi antea declaratæ; hoc enim casu cum renunciatarius instituere potuisset hæredes sibi visos, & quos vellet, nec minus, vmbra captandæ filialis voluntatis in matre renunciante considerari potest, vt optimè tradit *Bart. cons. 72. sub num. 1. vers. sed in proposito vol. 1.* quem refert, & sequitur *Socein. iun. d. cons. 143. num. 41.* Acceptatio verò, & stipulatio pro hæredibus in Testamento declarandis nullius est relevantiæ, quia illorum nominatio non pendebat à voluntate renunciantis, sed à libero arbitrio renunciatarij iuxta declarationem praecedenter ab ipso oretenus factam, quod à iure non improbatur iuxta auctoritates superius allegatas.

Secundum penitus tollitur tam in facto, quam in iure. In facto scilicet, quia causa renunciationis, non fuit in eo constituta, quod Philippus deliberauerit instituere eius familiam, vel agnationem simpliciter, & absolutè, sed quia deliberauerat instituere hæredem pro conseruatione bonorum in augumentum decoris familiæ, & agnationis ibi, *Ipsaque exponens certior facta de ipsius voluntate circa institutionem haredis, & de causa ex qua mouetur pro bonorum conseruatione in augumentum familię, & agnationis &c. huiusmodi voluntati adhærens &c.* Vnde cum ipse in eius Testamento hæredem instituerit primogenitum Andreę Angeli eius fratris, & illi substituerit omnes eius filios, & descendentes masculos in perpetuum, omnibusque defectis vocauerit secundogenitum, & eius descendentes pariter masculos, ac demum eodem modo tertium, quartum, & vlteriorem genitum, cum perpetuo, & successiuo ordine primogeniture. Et casu, quo Andreas Angelus non haberet filios, vel omnes illius descendentes decessissent, substituerit alios eius Nepotes scilicet, Ioannem Baptistam, eiusque filios, & descendentes, ac supra cum prohibitionibus, oneribus, & alijs in Testamento adscriptis pro perpetua eius agnationis, & familiæ conseruatione ibi, *In tutti, e singoli altri miei beni &c. mio herede vniuersale faccio &c. il primo figliuolo maschio legitimo, e naturale, che hauerà con la Dio gratia il Signor Andrea Angelo mio fratello, & à lui voglio, che gli succedino volgarmente, e per fideicommisso li suoi figliuoli Nepoti, e Pronepoti, & altri descendenti maschi legitimi, e naturali in perpetuo, & in infinito. E mancando detto figliuolo, e sua descendenza mascolina, voglio, che similmente succeda il secondogenito di detto Signor Andrea Angelo, e la sua descendenza mascolina, voglio, che similmente succeda il secondogenito legitimo, e naturale, come sopra, e così il terzo, quarto, & altri geniti di detto Signor Andrea Angelo, e loro descendenza &c. e caso, che detto Sig. Andrea Angelo non hauesse figliuoli, ò Descendenti maschi, come sopra, ò morissero &c. in questo caso voglio, che in detta mia heredità intieramente, e senza diminutione alcuna succeda detto Signor Gio: Battista mio Nepote, e li suoi figliuoli, e descendenti maschi, come sopra, & in defetto loro restando finita la loro descendenza, voglio, che succeda detto signor Giacomo suo fratello, e mio Nepote, e li suoi figliuoli, e descendenti, come sopra, escluse sempre in qualsiuoglia di detto descendenze le femine, e loro descendenti, & in defetto di questo, ouero mancando, e restando parimente finita la loro descendenza, voglio, che quella, che sarà vltimo possa disporre di tutta la mia heredità, instituendo herede vniuersale vn figlio naturale di vna di dette de-*

 scen-

scendenze se pure per fragilità humana ci fusse, à sua elettione, e quando ci fusse uno legitimo, e naturale delli nostri più prossimi parimente à sua elettione, e quando ci fusse con le vocationi, sostitutioni, fideicommissi, prohibitioni, & altro, che saranno necessarij per la perpetua conseruatione, e nome della mia famiglia, &c che perciò voglio, che quello, che succederà pro tempore, pigli, & usi cognome, & arme della mia casa &c. Vtique constituisse videtur perpetuam primogenituram inter omnes in eodem Testamento expressos, & dicto ordine successiuo vocatos, vt tradit *Menoch. cons. 904. num. 44. vol. 10. Rot. in Auenionen. fideicommissi 5. Decembris 1635. coram Eminentissimo D. Card. Panzirola in rec. decis. 77. num. 24. p. 7.*

Licet non expresserit ordinem successiuæ vocatio-
17 nis inter filios, & descendentes primi, secundi, & vlterioris geniti, cum in ipsis repetitus censeatur, ne aliàs valeat plus tribuisse remotioribus, quam proximioribus magis dilectis, vt in puncto respondent *Anchar. cons. 27. per tot. Roman. cons. 438. num. 13. Pereg. cons. 38. nu. 6. vsque in fin. lib. 5. Menoch. cons. 1006. num. 49. vol. 10. Tiraquell. de iur. primog. Hispan. lib. 1. cap. 5. num. 19. & 20.* cum alijs optimè adductis in *Tiburtina fideicommissi 25. Maij 1646. §. et licet, & 24. Ianuarij 1647. §. nec dubitare fecit coram R. P.* D. meo *Arguelles.* Et consequenter controuerti non potest ipsum plenè adimpleuisse causam conseruatio-
18 nis decoris familiæ, & agnationis in dicto Instrumento renunciationis expressam. Cum primogenituræ introductæ, ac institutæ dicantur pro maiori agnationis conseruatione *Cephal. cons. 251. num. 48. lib. 2. Decian. respons. 31. sub num. 9. vers. Secundo ad probandum vol. 1. Gabr. cons. 204. num. 18. vol. 3. Tiraqu. vbi supra q. 71. nu. 2. & 3. Card. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. 15. ante num. 16. vers. item si Testator, Rota in rec. dec. 427. num. 40. par. 3.* Ea scilicet ratione, quam familiarum decor, & dignitas melius cõseruantur ex inita bonorũ cõseruatione familiarũ decor, & dignitas melius conseruantur ex inita bo-
19 norum conseruatione in personis primogenitorum, quam per illorum distributionem inter plures, vt optimè ponderarunt *Soccin. sen. cons. 47. num. 6. lib. 3. Paris. cons. 32. num. 81. par. 4.* bene ad propositum relati in d. decis. coram R. P. D. meo Ottobono §. quæ tantum obest, quos refert, & sequitur *Surd. cons. 241. num. 14.* & doctè comprobauit *Rota in Romana locorum Montium 15. Februarij 1641. coram* Reuerendiss. D. meo Decano, *§. de iure namque.*

20 In iure verò, quia familiæ reliquisse dicitur, qui vni de familia etiam remotiori reliquit, vt probant *text. clari in l. filius familias 117. §. cum Prætor ibi*, verum est in familia reliquisse licet vni reliquisset, *ff. de legat. 1. & in l. vnum ex familia §. si falcidia, ibi, Itaque si cum fortè tres ex familia eius essent, qui fideicommissum reliquit eodem, vel dispari gradu, satis erit vni reliquisse, &c. ibique gloss. d. verb. vni ff. de leg. 2. Castr. cons. 32. in fin. par. 1. Alciat. cons. 120. nu. 9. lib. 9. Crot. cons. 48. ante numer. 12. vers. huic obiectioni lib. 3. Ruin. cons. 114. numer. 10. & signanter vers. ideò potest fieri cons. 116. num. 13. vers. et propterea, & cons. 127. num. 13. vers. sicut quando lib. 2.* benè *Surd. cons. 29. num. 6. & 7. cum seqq.*

Ideò non refert, quod mater censeatur æqualem habere affectionem inter omnes eius filios.

Quia ipsa in dicta renunciatione nullam dispositionem fecit, nec fieri mandauit ad fauorem familiæ, ex qua proinde censeri posset, omnes æqualiter instituisse, vel institui voluisse, in quibus terminis loquuntur Iura ab altera parte allegata.

Sed tantummodo approbauit, vt dictum est, volun-
21 tatem renunciatarij sibi oretenus declaratam instituendi hæredem pro augumento decoris familiæ, & agnationis, ideoque illi dedisse videtur absolutam disponendi facultatem de re sibi renunciata, vt posset de ea ad sui libitum disponere etiam in vnum tantum de familia ex iuribus supra adductis, & signanter *Ruin. d. cons. 114. sub num. 10. & d. cons. 116. num. 12. vers. rursus ergo*, qui pro ratione considerat, quod similis renunciatio in fauorem renunciatarij principaliter facta censetur.

Nec subsistit, quod primogenitus Andreæ Angeli tanquam non natus, neque conceptus in vita Testatoris, non dicatur eius Agnatus, & sic deficiat causa causæ conseruandæ agnationis.

Quia præter quod obiectum euitatur animaduertendo, quod dum Testator in defectu linearum om-
22 nium descendentium masculorum Andreæ Angeli substituit d. Io. Baptistam, & deindè Iacobum, eorumque descendentes, pariter ex altero fratre Nepotes tunc natos, & superexistentes, in ipsis causa agnationis conseruandæ suum congruum habuit effectũ, vt responsum fuit *in Romana successionis 13. Iunij 1624. coram bo. me. Merlino in recent. decis. 561. nu. 70. par. 8.* tollitur hæc difficultas faciliori responsione, quia omnes descendentes Testatoris tam ex linea
23 effectiua, quam contentiua etiam in remotissimo tempore vltra decimum gradum progeniti, & vsque ad actualem linearum extinctionem dicuntur de ipsius familia, & agnatione *l. prætor ait ff. de suis, &*
24 *legitim.* Ac admittuntur ad fideicommissum ab eo institutum quotiescumque ipse perpetuitatem considerauit, & voluit agnationem conseruari, vt post *Peregr. cons. 44. num. 6. lib 4. & cons. 142. sub num. 6. lib. 5. Surd. d. cons. 241. num. 5.* dictum fuit *in Ferrarien. fideicommissi de Rasurijs 12. Decembris 1622. coram bon. mem. Merlino in recent. decis. 436. numer. 5. & 6. par. 5.* Quomodo enim concepti, & nati post obitũ
25 Testatoris admitti potuissent ad eius fideicommissum pro agnationis conseruatione ordinatum, nisi de illius familia, & agnatione extitissent? Textus verò in obiecto allegati non dicunt non esse agnatum Testatoris, qui post eius mortem concipitur, & nascitur, sed quos nepos conceptus, & natus longè post obitum Patrui, vel Aui, illi ab intestato, non succedit in præiudicium alterius etiam remotioris tunc temporis superexistentis, vt sunt verba *Text. in d. l. si quis filio ibi, Cæterum si postea conceptus est Marcellus scribit, neque vt suum, neque vt nepotem, aut cognatum ad hæreditatem, vel ad bonorum possessionem posse admitti ff. de iniust. rupt. & irrit. testam. in l. Titius exhæredato filio ibi, Respondi, qui post mortem Aui sui concipitur, is neque legitimam hæreditatem eius tanquam suus hæres, neque bonorum possessionem tanquam cognatus accipere potest, quia lex 12. tabularum eum vocat ad hæreditatem, qui moriente eo, de cuius bonis quæritur in rerum natura fuerit &c. ff. de suis, & legitim.* ac benè explicat *Petr. de fidele. quæst. 9. num. 180. & 181.*

Et hinc etiam corruit suppositum, quod vnicum tantum vocauerit, & vnicum gradum substitutionis fecerit, ideoque non prospexerit agnationis conseruationi.

Quia vltra, quod frater instituendo sibi hæredes
26 filios alterius fratris etiam futuros, & incognitos, censetur illos instituisse fauore conseruandæ agnationis, vt probat *Soccin. Iun. cons. 127. sub num. 26. vers. respondetur, quod etiam lib. 2.* Ex lectura Testamenti superius recensita euidenter apparet, plures insti-

Digitized by Google

institutiffe, vocasse, & substituisse vsque in infinitum
pluresque gradus substitutionum fecisse semper vo-
cando masculos, & excludendo fæminas, eorumque
descendentes uncto nominandis onere assumendi
cognomen, & insigna eius familiæ pro perpetua
27 agnationis conseruatione itaut per consequens cla-
rior deducatur disponentis intentio, quod voluerit
illam semper, & perpetuo eo magis conseruare, vt
in puncto tradit *Surd.d.cons.241.num.13.f.m.Greg.d.*
dec.464.num.18.Rota in rec.dec.135.nu.7.& 8. & d.
dec.427.num.35.36.& 39.part.5.& decis.126.num.8.
part.7.

Ex his itaque cessat pariter tertium, quia cum ip-
samet Valentia Iudici asseruerit ad dictam renun-
ciationem deuenire propter augumentum familiæ,
& agnationis, necnon etiam, quia sciebat Philip-
pum Renunciatarium velle ipsi renuncianti relin-
quere scuta 25. quolibet mense sibi anticipate sol-
uenda, vtique ea facto apparet non solum huiusmo-
di causam cognitam fuisse, & Iudici insinuatam,
prout attestatur Notarius rogatus super interposi-
tione decreti, ibi, *Et nunc dictus D. Iudex, vt supra*
sedens visis &c. *consideratis &c. causaque plenè cogni-*
ta, & maturè discussa &c. Sed etiam manifestè con-
uiocitur veritas, & effectuatio eiusdem causæ, dum
filius Renunciatarius omnia à renunciante eidem
28 Iudici exposita punctualiter adimpleuit, licet ad vi-
tum, effectum sufficiat causam fuisse expressam, nec
sit necessarium eius veritatem expendere, vt dixit
Rot. in Romana donationis de Grandis 16. Febr.1601.
coram bo.me. Penia apud Pie. ad statut. Vrb. dec.25.nu.
11. Ex ipsa enim decreti interpositione iuncta aucto-
ritate Consanguineorum, siue aliorum eiusdem re-
nunciantis filiorum, & Curatoris, qui eidem re-
29 nunciationi interfuerunt, eorumque consensum, &
auctoritatem præstiterunt; omnia præsumuntur ve-
ra, & rationabiliter, ac solemniter gesta, itaut de suf-
ficientia, & veritate causæ expresse dubitari non
possit, vt respondit *Rot. dec.345.num.9. part.4.rec. in*
Anconitana redditionis rationis 2. Decembr. 1647. cor.
Reuerendiss. D. Terracinen. *§. est enim, & in d. Romana*
prætensa restitutionis dotis 15. Iunii. §. cuius quidam, &
21. Iunij 1649. §. Sed etiam coram R. P. D. meo Pen-
tingerio.

Quartum denique optimè sublatum fuit in dicta
decisione emissa coram R P. D. meo Otthobono, §. penul.
et fin. Ea scilicet ratione, quia huiusmodi renun-
ciatio facta fuit non solum contemplatione dictæ
menstruæ præstationis scutorum 25. sed etiam pro
agnationis conseruatione, vt toties dictum est quæ
30 causa tanquam pia, & laudabilis quamcumque re-
mouet læsionis suspicionem ad tradita per Rotam
in similibus terminis *coram san. me.* Gregor. *dec.120.*
nu.12.& seqq. & *in recens. dec.74 num.23. par. quinta.*
Accedente insuper quod non agebatur de iure iam
purificato, sed à futuro euentu mortis filij depen-
dente, cui licet infirmo mater ipsa septuagenaria
poterat prædecedere, vel saltem bona illius ab
31 eo tempore vsque ad obitum valdè diminui, (prout
quotidiè maximè in mercatoribus contingere solet)
itaut per consequens nulla penitus læsio conside-
rari valeat, vt ponderatur in dicta decisione, *§. fin.*
Et ita resolutum fuit, vtraque parte Informan-
te, &c.

AVERSANA IVRISPATRONATVS.

Mercurij 23. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

1 *Tertius vt admitti debeat ad causam, & audiri*
super iuribus suis, sufficit circa eius interesse
Summaria, & apparens probatio, ac leuiores ad-
mittens iustificationes.

2 *Interesse probabilis iustificatio sufficit ad hoc vt ad-*
missio ad causam, ex audientia denegari non
possint.

DECISIO CCCXXII.

VAcante per obitum Andreæ de Franchis Archi-
episcopi Chanen. beneficio, seu Capella Sanctę
Margheritæ translata ad Altare maius Ecclesię Ca-
thedralis Auersanæ fuit ad illam *die 8. 18. Octobris*
1603. vti de iurepatronatus, vt prætenditur Baro-
num Casalis . . . . præsentatus Franciscus Alber-
tinus per Hectorrem Pignattellum Ducem Montis
Leonis, ac Dominum vtilem, & Baronem eiusdem
Casalis, *Summario Informationis, num.1.* ipseque Al-
bertinus ab ordinario Auersano institutionem obti-
nuit, *num.2.* Sed prætendens Passidonius de Andrea
huiusmodi Capellam fuisse deuolutam ad Sedem
Apostolicam, ob negligentiam Patronorum in prę-
sentando Capellanum, attenta huiusmodi prætén-
sa deuolutione ab ea prouisionem obtinuit, & vigo-
re literarum in forma gratiosa desuper expedita-
rum sententiam immissionis ab A.C. altero, ex exe-
quutoribus reportauit, & deindè illius possessionem
apprehendidit, ac contradicente Albertino ab eo-
dem A.C. manutentionem obtinuit, à qua interpo-
sita appellatione, illaque commissa bon. mem. Car-
dinali Caualerio, tunc Sac. Rotæ Auditori, obijt Pas-
sidonius, & Albertinus collitigans solitam subro-
gationem gratiosam impetrauit cum clausula, veri-
ficato prius iurepatronatus, Dominus verò Episco-
pus Auersanus eandem Capellam contulit Aloy-
sio Compagnono, qui illius possessionem adeptus
fuit verum inter ipsos prosequuta causa appellatio-
nis *coram eodem bo. me. Card. Caual. & sub 30. Apri-*
lis 1621. quærebatur an. Albertino danda esset im-
missio, & negatiua prodijt resolutio, ex quo non
constabat de dicto iurepatronatus, cuius verificatio
iuxta clausulam, *omnino requirebatur vt ex decisione*
inter impress.560.

Verum, quia anno 1637. Ioan. Antonius Parisius
præuia emptione acquisiuit dictum Casale . . . .
cum omnibus iuribus patronatus, & præsentandi di-
cto *Summ. num.5.* ideò obtinuit commissionem ad-
missionis ad causam, mihi directam vti subrogato
eidem bo. me. Cardinali Caualerio, ac proindè du-
bitaui an constaret de ipsius interesse, & Domini
affirmatiuè responderunt moti ex adiecta facti se-
1 rie, ex qua sufficienter probatur eius interesse, vt ad-
mitti debeat ad causam, & audiri super iuribus suis,
cum ad istum effectum sufficiat summaria, & appa-
rens probatio, ac leuiores admittens iustificationes
Abb. in cap. veniens il secundo sub num.9. ibique Felin.
sub num.13. de Testib. cum alijs plenius congestis. in
Romana de Alexijs 6. Iunij, & in Leodien. Diuortij
prima Iulij 1644 coram me.

Nec obstant obiectæ exceptiones vsurpationes in-
ualidæ venditionis huius iurispatronatus, & aliæ
concernentes prætensa iura tam Compagnoni, quã
Ordinarij, quia erunt discutien. in prosequutione
2 causæ; Interim verò sufficit probabilis iustificatio
interesse, vt proindè admissio, & audientia denega-
ri non possint, *cap. fin. §. Suæ, vt lit. pendent. in 6.*
Rota decis.618.num.3. part.2. recentior.

Et ita vnica tantum, &c.

ROMA.

ROMANA VINEÆ.

Luna 28. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Paupertas, quando debet probari ad aliquem certum, & determinatum effectum non sufficit probare paupertatem in genere, sed iustificari debet in speciē, adeo concludenter, vt probetur facultates non sufficere ad soluendam quantitatem pro illo effectu necessariam, & ex quibus plena probatio paupertatis ad hunc effectum non dicatur sufficienter probata.

SVMMARIVM.

1 *Paupertas, quando non est probanda in genere, sed in specie ad certum, & determinatum effectum plenè iustificari debet facultates, non sufficerē ad soluendam quantitatem pro illo effectu necessariam.*

2 *Paupertas vt probetur respectiuè alicuius causę, & certi oneris probari debet, quod quis est adeò impotens, vt illam causam, illudque onus implerē non valeat.*

3 *Fides simplices regulariter non faciunt fidem.*

4 *Pauper in genere ille dicitur, qui pro vita substentanda eleemosinas quærit.*

5 *Pauper quis esse potest, & tamen mercedem extractas, & aliarum scripturarum Notarijs soluere.*

6 *Arbitrium regulatur à iure, & debet intelligi iuxta formam à lege præscriptam.*

DECISIO CCCXXIII.

PAulus san. mem. Papa V. in constitutione editā
super reformatione Tribunalium Vrbis *tit. de re-*
gestr. &c. vers. Pauperibus dentur, expresse voluit
Notarios teneri gratis tradere Pauperibus litigan-
tibus extractus, regestra, instrumenta etiam publi-
ca, copias, & alias quascumque expeditiones, & scri-
pturas tam ciuiles, quam criminales; Vnde præ-
tendentes Angelus, Franciscus, & Agnes Appollo-
nia de Boanis iuuari dicta constitutione obtinue-
runt à me dubium, An Notarius A. C. teneatur ad
traditionem extractus, & aliarum scripturarum gra-
tis, &c: quod fuit per Dominos negatiuè resolutum
1 ob defectum concludentis probationis allegatę pau-
pertatis; quotiescumque enim non agitur de pro-
1 banda paupertate in genere, sed in specie ad certū,
& determinatum effectum plenè iustificari debet fa-
cultates non sufficere ad soluen. quantitatem pro
illo effectu necessariam iuxta theoric. *Bald. in Auth.*
præterea, num. 4. C. vnd. vir, & vxor, Ruin. cons. 81. n. 6.
2 *lib. 5.* vbi quod, vt probatio concludat aliquem
esse pauperem respectiuè alicuius causæ, & certi
oneris probari debet, quod sit adeò impotens, vt il-
lam causam illudque onus implere non valeat, *Me-*
noch. de arbitr. lib. 2. cas. 65. nu. 13. Mascard. de probat.
conclus. 1154. num. 16. Rota decis. 676. num. 1. part. 1.
& dec. 48. num. 2. & 3. part. 2. diuers. coram Card. Se-
raphin. dec. 426. nu. 2. in recent. dec. 148. num. 2. & de-
cis. 170. pariter, n. 2. par. 4. coram bo. me. Buratt. dec. 41.
num. 4. cum seqq. & plenius *in Toletana matrimonij*
prima Febr. 1649. coram R. P. D. meo Corrado, quiā
nulla, *vers. nam quoties*.

Talis autem probatio non concurrit in casu no-
stro, nam enunciatæ fides, quod illi de Boanis ha-
beant eleemosinas à Palatio Apostolico, ab Emi-
nentissimo D. Cardinali Lante, & à Congregatione
3 Sancti Hieronymi de Charitate, vltra quod tanquā
simplices regulariter non faciunt fidem, licet forsan
sufficerent pro probanda paupertate in genere cum
4 ille dicatur pauper qui pro vita substentanda elee-
mosinas quærit, vt dixit, *Rota decis. 250. num. 3. & 4.*
part. 4. diuers. non tamen concludunt paupertatem
requisitam ad effectum, de quo agitur, cum possint
5 stare simul, quod recipiant eleemosinas, & nihilo-
minus mercedem extractus, aliarumque scriptura-
rum soluere valeant, vt respondit, *Rota coram Bu-*
ratt. d. dec. 41. num. 6. Atque ideò melior probatio
requiritur, quæ fieri poterit per Testes gratis pari-
ter, & summariè examinandos, vt in eadem constitu-
tione disponitur sub dicto *vers. Pauperibus dentur*,
ibi, *Et si quando contigerit probandam esse pauperta-*
tem Testes similiter gratis, & summariè examinentur.

Nec refert, quod deindè summus ille Pontifex
subiunxerit, ibi, *Et de paupertate stetur arbitrio Iu-*
6 *dicis*. Quia cum arbitrium reguletur à iure, *gloss.*
in l. qualem verb. videtur, ff. de recept. arbitr. Bart. in
extrauag. ad reprimendum verb. videbitur, num 8. *Rot.*
decis. 71. nu. 1. par. 6. recent. Intelligi debet iuxta for-
mam à lege præscriptam, & sic constito, quod fa-
cultates non sufficiant pro solutione mercedis pe-
titarum scripturarum,

Et ita, &c.

AVRIACEN. LAVDEMII.

Ven. 29. Aprilis 1650.

ARGVMENTVM.

Probato, quod Castrum cum omnibus eius prædijs, & pertinentijs est feudale non indè probatur directū dominium ad effectum consequendi laudemium, respectu bonorum intra illius fines positorum, nisi concludenter probetur illa bona esse de pertinentijs Castri maximè si bona fuerint semper repertā feudalia.

SVMMARIVM.

1 *Bona omnia in dubio pręsumuntur Allodialia, & libera, non autem feudalia.*

2 *Maximè, quando agitur de prædijs Rusticis, quæ facilius pręsumuntur Allodialia.*

3 *Castra, & Principatus difficilius, quam prędia rustica censentur allodialia.*

4 *Feudalitas in prædijs rusticis clariores probationes requirit.*

5 *Dominium directum, seu feudalitas excluditur quando per spacium longissimi temporis bona fuerunt alienata absque vlla solutione Laudemij, & petitione inaestimata, & clara redditur libertas, & allodialitas.*

6 *Dominij directi vniuersalitas excluditur, quando constat Dominū directū emisse bona à particolaribus personis in eodem loco asserendo illa libera ab omni onere, nam contrahendo illorum libertatem explicitè fateri videtur.*

7 *Dominus directus, dum nominauit bona libera hoc feudalitatem, aliamque similem seruitutem excludit.*

8 *Dominus Castri, licet probauerit Castrum cum omnibus eius prædijs pascuis, & pertinentijs essē feudale, non indè bona intra eius fines apposita, quæ fuerunt semper possessa tamquam allodialia præsumuntur sub eius directo dominio.*

9 *Fallit si bona probentur de pertinentijs eiusdem Castri.*

10 *Omne id, quod continetur intra fines feudi, non dicitur feudale.*

11 *Castrum licet sit feudale non inde tamen potest rectè inferri ad feudalitatem bonorum intra illius fines contentorum.*

12 *Dominum directum, licet probetur ex alienationibus aliquorum bonorum factis praeuio consensu domini,*

Digitized by Google

ni, & solutione Laudemij valida tamen deduci
non potest probatio dominij vniuersalis quoad
omnia alia bona in quibus constat de contrario.
13 *Præsertim contra tertios possessores qui in præfatis*
contractibus non interuenerunt, nec à contrahenti-
bus causam habent.

DECISIO CCCXXIV.

NOn constare de dominio directo vniuersali, ad
effectum, vt Claudio de Pazzis debeatur Lau-
demium omnium bonorum Castri Albigniani, Do-
mini resoluerunt, quia non solum contra ipsum vi-
get generalis præsumptio, quod in dubio omnia
1 bona præsumuntur allodialia, & libera, non autem
feudalia *cap. 1. §. Defuncta si de feud. defunct. conuer.*
sit int. Dom. & aguat. Hostien. in cap. nimis de iure iur.
Alex. cons. 129. nu. 1. lib. 1. Soccin Iun. cons. 115. nu. 3.
& cons. 3. vol. 2. Surd. plures referens cons. 151. nu. 23.
& cons. 311. num. 6. Clar. in §. feudum quæst. 18. sub
numer. 1. lib. 1. cum alijs per Rot. in Romana Census 3.
Iulij 1580. coram Orano penes Cenc. de Cens. decis. 72.
num. 11. & in recent. dec. 93. num. 29. & 31. part. 5.
2 præsertim vbi agitur, prout hic de prædijs Rusticis,
3 quæ facilius quam Castra, & Principatus censentur
allodialia, *Rolan. à Vall. cons. 50. num. 38. vers. & tan-*
to magis lib. 3. Menoch. cons. 395. num. 5. Ita vt proin-
4 dè clariores probationes videantur necessariæ pro
eo, qui in ipsis feudalitatem allegat, *Ruin. cons. 151.*
num. 4. lib. 2. Surd. d. cons 311. sub dict. num. 6. vers. &
multò magis procedere.

Sed etiam quia plena desumitur probatio liberta-
5 tis ex quasi possessione continuata per spatium duo-
rum ferè sæculorum vendendi, & alienandi bona, de
quibus agitur, in francum, & liberum Allodium,
absque vlla solutione Laudemij, petitione inuestitu-
ræ, aut alia qualibet recognitione erga Dominos
Castri, *Summario Communitatis, num. 6.* ex qua pro-
pterea magis excluditur prætensum vniuersale Do-
minium, & clarior resultat demonstratio libertatis,
& allodialitatis, vt probant, *Rolan. à Vall. d. cons. 50.*
num. 38. d. vers. & tanto magis lib. 3. Albert. Brun. int.
cons. feud. cons. 127. sub vers. quod si quartam, & versic.
item prædicta Surd. d. cons. 151. ante num. 33. vers. sexto
constat, & d. cons. 311. num. 11. Menoch. dict. cons. 395.
sub num. 12. vers. quarto confert, Rot. dec. 696. sub n. 4.
par. 4. diuers.

Idque eo certius hoc casu, quo Authores Claudij
6 antiqui Domini eiusdem Castri diuersis temporibus
emerunt nonnulla bona comprehensa sub Tenimen-
to illius ab aliquibus particularibus personis cum
expressa assertione, quod essent franca libera, &
quieta ab omni seruitio, onere, & censu dicto *Sum-*
mario, num. 7. bi enim contrahendo illorum liber-
tatem explicitè fassi fuisse videntur ad trad. per
Crauett. cons. 157. n. 2. & per Rot. coram Card. Caual.
dec. 171. num. 2. Quod penitus tollit assertam vni-
7 uersalis Dominij prætensionem cum denominatio
liberorum feudalitatem aliamque similem seruitu-
tem excludat, vt responsum fuit in *Romana Census*
prima Iulij 1641. coram R. P. D. meo Bichio, §. Et
amplius.

Non obstat, quod huiusmodi bona sint sita intra
fines dicti Castri, quod ex publico instrumento ac-
quisitionis probatur feudale cum prædijs, pratis,
pascuis, nemoribus, & alijs pertinentijs.

Quia cum possessa fuerint, & possideantur à Ter-
8 tijs tanquam allodialia, & libera per existentiam
intra fines illius desumi quidem poterit, quod subia-
ceant eius iurisdictioni, non autem, quod compre-
hendantur sub directo dominio eiusdem feudi, nisi
per ipsum Dominum concludenter probetur ea esse
de pertinentijs ipsius, vt tradunt, *Hostien. Ioann. And.*
Abb. & alij in d. cap. nimis extr. de Iure iur. Bellon.
Sen. cons. 10. num. 10. & 11. vers. nam primo, dicitur
cum seqq. Decian respons. 33. num. 50. cum tribus seqq.
lib. 1. Natt. cons. 313. num. 2. Menoch. d. cons. 395. nu. 23.
Surd. d. cons. 151. nu. 84. Cancer. var. resol. p. 1. cap. 11.
num. 36. Clar. in d. §. Feudum d. qu. 18. nu. 2. & per tot.
cum alijs in supra allegata Romana Census coram Ora-
no penes Cenc. de Cens. dec. 72. num. 12. & per tot. Add.
ad Buratt. dec. 426. num. 16. ac melius sic distinguen-
do firmauit, Rota *coram Duran. dec. 28. num. 23. vsq;*
10 *ad 27.* Non enim omne id, quod continetur intra
fines feudi feudale dicitur, vt respondit, *Rota decis.*
11 *409. num. 4 part. 1. rec.* nec rectè inferri potest ad
feudalitatem bonorum, ex quo eo solum, quod ip-
sum Castrum sit feudale, vt dixit *Rota coram bo. me.*
Buratt. d. decis. 426. nu. 46. & in Romana Saluiani 24.
Ianuarij præteriti coram R. P. D. meo Pentigerio vers.
præterea accedit.

Nec refragatur, quod in alijs alienationibus ali-
12 quorum bonorum petitus, & obtentus fuerit con-
sensus Domini præuia solutione Laudemij, *Summ.*
Claudij num. 2. licet enim ex hoc probari possit eius
dominium directum quoad illa bona particularia,
valida tamen induci non potest probatio dominij
vniuersalis etiam quoad omnia alia in quibus con-
stat de contrario ex superius deductis præsertim
13 contra tertios, qui in præfatis contractibus non in-
teruenerunt, nec à contrahentibus causam habent,
vt in puncto ratiocinatur *Albert. Bon. dict. cons. 127.*
vers. Et sic ex ipsis Instrumentis.

Et ita vtraque &c.

VICENTINA IVRISDICTIONIS.

Lunæ 2. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Sententia lata contra sententiam, licet non valeat, nisi
prima infirmetur, tamen secus esse firmatur, quan-
do vigore clausulæ, *quam, et quas* in commissione
appositæ, fuerit pronuntiatum, prout in prima. Or-
dinarij nomen si commodè adaptari potest tam ad
Episcopum, quam ad alium inferiorem, qui ordina-
riam habet iurisdictionem, quando adj ipsum solum
Episcopum referri debeat clarè demonstratur.

Priuilegia, & iura antiquorum Abbatum, & Mona-
chorum non transeunt in nouos Archipresbyteros,
& Canonicos deindè principaliter institutos, & sub
diuersa natura, & qualitate subrogatos; quid autem
dicendum sit, si suppressionibus, & nouis erectio-
nibus Pontifex declarauerit se nolle præiudicare
antiquis priuilegijs, & iurisdictionibus eruditè tra-
ctatur.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Apostolicæ de iure habent paratam execu-*
tionem.
2 *Amplia, quando apparent iustificatæ.*
3 *Sententia lata contra sententiam non valet, nisi pri-*
ma fuerit reuocata, et quando secus, num. 5.
4 *Clausula,* quam, & quas, *operatur, vt sententia*
ferri possit, prout in prima.
6 *Via executiua, quando non remaneat vulnerata per*
sententiam.
7 *Acta illa sunt transportanda, quæ fuerunt gesta in*
Iudicio, à quo fuit appellatum.
8 *Ordinarij nomine propriè designatur Episcopus.*
9 *Ordinarij appellatione si congruè adaptari potest,*
tam ad Episcopum, quam ad Archipresbyterum
quando ad ipsum Episcopum tantū referri debeat.

11 *Di-*

11 *Discretiui modi loquendi natura est distinguere, & separare, vt vnum sub alterius denominatione non comprehendere.*

12 *Congregationis Eminentiss. Sacr. Concil. Trid. interpretum declarationes, Rota solet absque vlla discussione venerari.*

13 *Breue Apostolicum licet impetratum lite pendente nulla facta, de ea mentione, quando non dicatur subreptitium.*

14 *Priuilegia, ac Iura Abbatum, & Monachorum non transeunt in Archipresbyterum, & Canonicos aliosque deinde principaliter institutos, ac sub diuersa natura, & qualitate subrogatos.*

15 *Sed in ipsis seruari debet expressa, & pracisa forma in literis Pontificijs super huiusmodi suppressione, ac noua erectione editis.*

16 *Papa si in suppressione aliquorum Monasteriorum declarauerit se nolle praeiudicare eorū antiquis Priuilegijs, huiusmodi declaratio non extenditur ad alia Monasteria.*

17 *Ecclesia licet sit de Iure Patronatus Regio non praeiudicat Iurisdictioni Ordinarij.*

DECISIO CCCXXV.

Literas Apostolicas tàm S.M: Clementis VIII. sub
data 14. Settembris 1592. in quibus Ecclesia S.
Ioannis de Abbatis in Collegiatam erecta cum suis
dignitatibus, Canonicatibus, Præbendis, Capitulo,
Beneficijs, & quibuscumque ministris submittitur
Iurisdictiuni Ordinarij, quam etiam fel. record. Vr-
bani VIII. sub data 18. Ianuarij 1624. illarum con-
firmatorias, exequendas esse diffinitiue pronuncia-
tum fuit per sententiam Rotalem, à qua interposita
appellatione, & causa mihi commissa cum clausula
Parito literis arbitrio, dubitaui, An intret arbitrium,
& illud non intrare, pro illarum retardatione Do-
1 mini responderunt, quia literæ Apostolicæ de Iure
paratam habent executionem, *cap. si Capitulo, vbi
glos. in verb. exequatur de concess. præbend. in 6. Mohed.
dec. 13. vt lit. pend. Card. Canal. dec. 230. num. 1. & seq.
Buratt. dec. 435. num 1. Vrgell. dec. 60. num. 2.* Præser-
tim in proposito, quo ex præfata sententia Rotali,
quæ est valida, & iusta (*vt inferius probabitur*)
2 apparent iustificatę, vt responsum fuit in *Nazarena
seu Montis Viridis Beneficij 15. Decembr. 1645. coram
R.P. D. meo Verospio in Geinaden. Parochialis 26. No-
uembris 1646. & in Beneuentana Canonicatus 8. Fe-
bruarij 1647. coram R.P. D. meo Bichio.*

Validitas est clara. nec obstat nullitas ex eo dedu-
3 cta, quod sententia Rotalis fuerit prolata contra
sententiam de partibus latam ad fauorem Archi-
presbyteri, à qua fuit per Episcopum appellatum,
ea non reuocata contra *l. 1. Cod. quand. prouoc. non est
necess.*

Quia cum Rota pronunciauerit prout in prima,
4 sicut valide pronunciare potuit vigore clausulę *quā,
& quas.* appositæ in commissione *Card. Seraph. dec.
1241. num. 2. & dec. 1227. num. 3. Baratt. dec. 241. n. 6.
& dec. 405. num. 1. Rot. in rec. dec. 305. num. 3. cum seqq
par. 6. & dec. 303. num. 2. par. 7.* Non fuit opus dictam
5 præcedentem sententiam reuocare ex deductis *coram
Card. Canal. dec. 31. num. 3. in rec. decis. 161. sub num. 2.
vers. Præterea par. 1. dec. 264. num. 1. & 2. par. 6. & dec.
26. num. 3. par. 7.* cum cæteris allegatis in *Romana fi-
deic. de Spiritibus 14. Iunij 1645. coram me, §. altera
6 verò.* Nec ipsa vulnerauerat viam exequutiuam,
dùm coram illo Iudice non fuit actum pro executio-
ne dictarum literarum, nec super ea pronunciatum,
vt respondit *Rota dec. 132. num. 12. part. 2. diuers. con.
Buratt. dec. 329. n. 6. in Rom. dotis 17. Decembr. 1607
coram Penia, & in Romana, seu Matinen. dotis 30.
Aprilis 1638. coram Eminentiss. D. Card. Panzirolo penes
Zacch. de oblig. Cam. dec. 65. num 9. & dec. 200. nu.
13. secund. vlt. impress.*

Deinde non obstat altera ob non integram trans-
7 portationē actorum, quia sufficit; quod transportatus
fuerit integer processus fabricatus coram Decano
Terracinen., à quo fuerat appellatum *Pen. dec. 644.
num. 3. & 4. Baratt. decis. 313. num. 2. & 3. Card. Ca-
nal. dec. 43. num. 2.*

Iustitia conuincitur ex lectura earundem litera-
rum S.M. Clementis VIII. ibi, *Dictaque Ecclesia, ac
eius dignitates Canonicatus, & Præbendæ, aliaque be-
neficia Capitulum, & ministri huiusmodi suo Ordina-
rio subiecti sint &c.* Quibus sane verbis aperte digno-
scitur illos subiectos fuisse Iurisdictioni eiusdem E-
8 piscopi, qui proprie in præfatis literis Ordinarij no-
mine fuerat designatus iuxtà *glos. in capit. 2. verb. loci
ordinario de vsur. in 6. & in cap. Ordinarij verb. loco-
rum de offic. ordin. in 6. Mandos. cons. 37. num. 8. Cochier
de Iurisd. ordin. lib. 1. quæst. 1. num. 9. Lotther. de re be-
nef. lib. 1. quæst. 24. sub num. 102. cum plur. seqq.*

9 Nec turbat, quod appellatione ordinarij veniat
etiam Archipresbyter cum in materia de sui natu-
ra adaptabili sub huiusmodi denominatione com-
prehendatur quicumque alius inferior dummodò
ordinariam habeat Iurisdictionem, vt tradit *Card.
Zabarell. in clem. quia regulares sub numer. 11. vers. 8.
quæro de supplen. neglig. Prælat.* cum alijs, quos refert,
& sequitur *Cochier. d. quæst. 1. d. num. 9. vers. sed etiam
Rota in rec. dec. 493. num. 5. par. 2. & coram bon: mem:
Coccino dec. 346. num. 1.*

Quia in casu, de quo agitur de Episcopo tantum,
non autem de Archipresbytero ordinarij nomine
Pontificem intellexisse Dominis suadebant contex-
tus literarum, & subiecta materia, Tùm quia sub-
10 mittendo Dignitates, Canonicos, & Capitulum suo
Ordinario, Archipresbyterum ipsum, (in quo vni-
ca, & principalis residet dignitas) illius Iurisdictio-
ni pernecesse submisisse censetur, ac proinde nomen
illud ad ipsum congrue referri non potest ne eo-
dem tempore dentur actio, & passio in eodem
subiecto contra regulam *text. in leg. si quis pro eo,
§. 1. ff. de fideius. l. frater a fratre ff de cond. indeb.* Tùm
quia pluries de Ordinario, & Archipresbytero ibi-
11 dem discretiuè loquutus fuit, ideoque illos pro di-
stinctis, & omninò separatis inter se se habuisse præ-
sumitur, nec vnum voluisse sub alterius denomina-
tione comprehendere ex allegat. per *Sard. cons. 426.
num. 1. & cons 554. numer. 7. 8. & 9. Menoch. cons. 215.
num. 69. & 70. Card. Seraph. dec. 1486. num. 12. Rot. in
rec. dec. 667. num. 5.* cum alijs per *Add. ad Greg. decis.
301. num. 18.* Tùm denique (& hoc tollit omnem
difficultatem) quia ita declarauit Sacra Congrega-
12 tio Eminentissimorum DD. Sacri Concilij interpre-
tum, nedum sub *die 2. Decembris 1623.* quæ deinde
confirmata fuit per speciale Breue fælic. record. Vr-
bani VIII. sed etiam *1. Decembris 1640. 21. Settem-
bris 1641. & 15. Martij 1642.* Quibus proinde de-
clarationibus omninò est deferendum cum Rota so-
leat illas absque alia discussione venerari, vt respon-
sum fuit *coram Card. Canal. dec. 627. num 8. in Vicen.
Portionum 18. Martij 1639. coram Reuer. D. meo De-
cano in Oppiden. Processionum 18. Martij 1646. coram
R.P. D. meo Verospio, §. & hæc Iuris dispositio, & prius
in Romana Pensionis 19. Nouembris 1640. cor. me. §. fin.*
13 Nec refert, quod dictum Breue fa: me. Vrbani
vti impetratum lite pendente nulla facta de ea men-
tione videatur subreptitium. Quia cum Archipres-
byter.

Digitized by Google

byter, & Canonici deindè eundem Pontificem adi-
uerint pro illius moderatione, & nihilominus ipse
huiusmodi declarationis articulum, eidem Sacræ
Congregationi denuò remiserit, quæ successiuè plu-
13 ties auditis partibus, ac re maturè discussa præce-
dentem resolutionem ter confirmauit, vtique obie-
cta subreptionis exceptio omninò sublata remansit
ex notat. in *cap.1. vt lit. non contest. in 6.* & faciunt
tradita per *Card. Zabarell. cons. 92. num. 2. & 3.*

Prout minus obstat ass. antiqua concordia cele-
brata de anno 1262. inter tunc temporis Episco-
pum, ac Abbatem, & Monachos Ecclesiæ, de qua
agitur super ipsorum exemptione ab illius iurisdi-
ctione.

Quia vltra alias responsiones ab informantibus
deductas, dum Monasterium, Abbas, & Monachi,
14 illorumq; ordo, & iura extincta penitus, & suppres-
sa fuerunt à prædicto san. mem. Clemente VIII. ter-
minarunt prorsus, & cum eis pariter extincta re-
manserunt omnia ipsorum priuilegia, & concor-
diæ, quæ propterea in Archipresbyterum, & Cano-
nicos, aliosque deindè principaliter institutos, ac sub
diuersa natura, & qualitate subrogatos transire non
potuerunt ad tradita per *Nat. cons. 638. n. 44. vers.
ecce quod Baldus Rimin. iun. cons. 112. n. 121. & 129.
cum alijs per Gabr. de regul. iur. conclus. 2. nu. 43. 66.*
15 *& 68.* Sed in ipsis seruari debet expressa, & præci-
sa forma in dictis literis eiusdem Pontificis super
huiusmodi suppressione, ac noua erectione editis
contenta iuxta prædictas subsequentes, & reiteratas
dictæ Sacræ Congregationis, vt responsum fuit in
*decisione huius causæ emanata coram bo. mem. Merlino
21. Iunij 1638. §. fin.*

Nec releuat, quod in suppressionibus, & nouis
erectionibus aliarum similium Ecclesiarum tam ab
eodem san. me. Clemente VIII. quam à fel. rec. Pau-
lo V. appositæ fuerint declartiones de non præiu-
16 dicando antiquæ Iurisdictioni, & priuilegijs earum.
Quia cum huiusmodi declaratione restrictæ, & li-
mitatæ fuerint ad prædictas alias Ecclesias extendi
non debent ad istum, de quo agitur, cuius suppres-
sio, & noua erectio diuerso modo facta fuit, vt re-
spondit, *Rota coram bo. me. Buratt. dec. 590. sub nu. 4.
in Vicen. Canonicatus 29. Nouembris 1624. coram bo.
me. Merlino, §. prout nec etiam, & in Vicen. Camera-
riæ, 1. Februarij 1639. coram Reu. P.D. meo Royas,
§. non obstat Breuia.*

Denique non obstat, quod huiusmodi Ecclesia sit
de iurepatronatus Regio quia hoc non præiudicat
17 iurisdictioni ordinarij iuxta dispositionem *Sacri
Concilij Tridentini sess. 25. cap. 6. de reformat.*

Et ita resolutum fuit, &c.

CALAGVRITANA QVARTI BENEFICII S. IOANNIS DE MOLINAR.

Merc. 4. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Recurrentes ad Iudices Laicos pro impedienda exe-
cutione mandati Rotalis incidunt in excommunica-
tionem Bullæ in Cæna Domini, neque sunt audien-
di, sed à limine Iudicij veniunt repellendi, & licet
ad effectum censurarum, & excommunicationis re-
quirantur plenæ probationes, secus tamen est ad
effectum illis denegandi audientiam, pro quo quæ-
libet leuis, informis, & imperfecta probatio suffra-
gatur.

SVMMARIVM.

1 *Recurrens ad Iudices laicos incidit in excommuni-
cationem Bullæ in Cæna Domini, sub §. 13. & seqq.*

2 *Recurrens ad Iudices laicos non est audiendus, sed à
limine Iudicij venit repellendus.*

3 *Recurrens ad Iudices laicos, etiam si non constet de
illius mandato Procura in eius odium omnes a-
ctus præsumuntur facti de eius mandato, ad effe-
ctum vt illi denegetur audientia.*

4 *Secus autem dicendum est ad effectum censurarum.*

5 *Excommunicationis sententia, & priuationis iuris,
vt proferatur plenæ requirantur probationes.*

6 *Recurrens ad Iudices laicos, vt non audiatur, suf-
ficit qualibet leuis, informis, & imperfecta pro-
batio.*

DECISIO CCCXXVI.

RESolutum fuit obstare recursus habitos ad Iudi-
ces Laicos ad effectum denegandi audientiam
tantù Bartholomeo de Castanica; iustificatur enim,
quod vigore eiusdem Regiæ prouisionis ad eius in-
stantiam emanatæ Notarius Reuerendissimi Domi-
ni Nuntij Hispaniarum compulsus fuit tradere Se-
cretario Consilij Regij omnes actus, & integrum
processum de partibus confectum super exequuto-
riali mandato Rotali, vt ex fide originali eiusdem
Notarij à pluribus Testibus formiter recognita
Summ. Informantis, num. 1. quare cum inciderit in
1 excommunicationem Bullæ in Cæna Domini, sub
§. 13. *& seqq.* non est audiendus, sed à limine Iu-
2 dicij venit repellendus *capit. exceptionem de except.
Clem. 1. eodem tit. cap. 1. de reseruat. in 6. Card. Canal.
dec. 529. num. 1. Buratt. dec. 23. num. 9. dec. 446. num. 2.
& 3.* & *dec. 632. num. 2. clar. me. Cocc. dec. 425. num. 3.*
cum alijs plenè adductis *in Monopolitana pensionis
17. Decembris 1646. coram R.P.D. meo Bichio.*

Non obstat, quod non constet de mandato procu-
ræ Bartolomei, quia ad effectum, de quo agitur præ-
3 fati actus præsumantur facti de mandato illius cu-
4 ius intererat, quidquid alias dicendum esset ad effe-
ctum censurarum, vt responsum fuit *coram Card. Se-
raph. dec. 1094. num. 1. coram Card. Canal. d. decis. 529.
num. 2. coram Buratt. d. dec. 23. nu. 10. vers. Et cum isti,
d. dec. 446. sub nu. 6. vers. prout, etiam,* & *dec. 536. n. 21*
& *d. dec. 63. num. 3. coram clar. me. Cocc. d. dec. 425. sub
d. num. 3. vers. & adhunc effectum in rec. dec. 309. nu. 3.
par. 7. in Cæsaraugustana beneficij de Lynares 27. Apri-
lis 1644. §. at cum fuerit, & in dicta Monopolitana
pensionis, §. fin. coram R.P.D. meo Bichio.*

Nec refragatur, quod dicta fides regulariter non
faciat concludentem probationem, quia licet ad ef-
5 fectum ferendi sententiam excommunicationis, &
priuationis iuris (quæ in præsenti dispositione Do-
mini noluerunt firmare) requirantur plenæ iustifica-
tiones *san. me. Greg. dec. 95. num. 3.* ad istum tamen
6 solum effectum denegandi audientiam in odium
recurrentis ad Iudices laicos, sufficit quælibet leuis,
informis, & imperfecta probatio, vt admittunt præ-
sumptiones *Card. Seraphin. d. dec. 1094. num. 2. Card.
Canal. d. dec. 529. nu. 3. Buratt. d. dec. 446. num. 6.* &
*d. dec. 536. num. 4. Cocc. d. dec. 425. in fin. vers. & cum
sit res, Rot. in rec. d. dec. 309. num. 3. part. 7. cum alijs
per Add. ad san. me. Gregor. d. dec. 96. nu. 7.* ac plenius
in eadem *Monopolitana pensionis, §. Secundo probatur
circa fin.*

Et ita vnica tantum, &c.

LEODIEN. PRÆPOSITVRÆ DE NANSIA.

Mercurij 4. May 1650.

ARGVMENTVM.

Regula de Triennali tuetur possessorem in quouis Iu-
dicio, tam possessorio, quam petitorio adeo vt ad
vlteriorem iustificationem sui Tituli non teneatur,

& quænam extrema ad hoc vt intret dicta regula necessario sint probanda, & qualiter dicantur sufficienter iustificata, & quando possessor censeatur renunciasse Beneficio dictæ regulæ, & eius pacificam possessionem interumpisse. Possessoc anterior venit manutenendus in concursu cum posteriore, & quando.

SVMMARIVM.

1 *Possessio licet capta per procuratorem si doceatur per publicum instrumentum de eius speciali mandato, suffragatur ad probandum extremum pro regula de triennali.*

2 *Possessio de certo tempore probata, præsumitur continuata pacificè ad effectum, vt intret regula de triennali per triennium, & vltra donec ab altera parte interrupta probetur.*

3 *Regula de Triennali vt intret requiritur probatio possessionis continuatio pacifica per triennium, & titulus coloratus.*

4 *Regula de triennali tuetur possessorem in quolibet Iudicio tam possessorio, quam petitorio.*

5 *Amplia, vt possessor ad vlteriorem iustificationem sui tituli non teneatur.*

6 *Exceptio, quæ concludenter non iustificatur non habetur in consideratione ad impediendum effectum regulæ de triennali.*

7 *Possessor per litis introductionem eius pacificam possessionem interrupisse videtur, ac beneficio regulæ de Triennali renunciasse.*

8 *Limita hoc non procedere, quando possessor causam committi curauit in Iudicio l. diffamari, quia tunc non actorem sed reum voluntarium se constituit.*

9 *Possessio anterior est manutenenda etiam in concursu posterioris possessoris.*

10 *Possessio posterior capta non citato anteriori possessore præsumitur clandestina, & turbatiua.*

11 *Possessio capta in spretum Inhibitionis Rotalis expeditæ, & præsentatæ, est notoriè nulla, & attentata.*

DECISIO CCCXXVII.

DE Præpositura controuersa vacante per resignationem factam in manibus fel. rec. Vrbani VIII. à bon. mem. Egidio Vrsino de Viuarijs Patriarcha Hierosolimitano prouisus fuerat 15. Iulij 1644. alter Egidius eius consanguineus, qui expeditis literis Apostolicis per Procuratorem eius possessionem adeptus fuit 3. Decembris sequentis, illamque per plures annos pacificè continuauit, donec Matthias . . . . prætendens eandem præposituram vacare per obitum eiusdem Patriarchæ, & ipsius collationem spectare ad Eminentissimum D. Cardinalem Mazzarinum siuè vigore Indulti, siuè vti Abbatem, & Commendatarium, ab eo prouisionem obtinuit, ac sub die 26. Martij currentis anni in eius possessionem se intrusit; Vndè introducta causa coram me, per contradictas dubitaui, An Egidius iuuetur regula de triennali, & sit manutenendus, ac affirmatiua in omnibus capta fuit resolutio.

Respectu scilicet primæ partis omnia extrema necessaria concurrere videntur, Initium enim possessionis desumitur a *d. die 3. Decemb. 1644. Summ. n. 1.*
1 quæ omninò suffragatur licet capta per Procuratorem, cum doceatur per publicum instrumentum mihi traditum de eius speciali mandato 1. Octobris antecedentis confecto; Illius verò pacifica
2 continuatio per triennium, & vltra vsque ad occupationem Matthiæ sequutam dicta die 26. Martij præteriti, de iure præsumitur donec ab altera parte interrupta probetur, *Greg. dec. 394. num. 4.* cum alijs allegatis *in Ferrarien. manutentionis 28. Ian. 1643. corā bo. me. Pirouano, & in Vladislauien. Villa d'Hoppemburch 13. Aprilis 1646. coram me, §. Accedente*
3 *præsertim*; Titulus denique nedum coloratus, sed etiam validus ex præfata Apostolica prouisione resultat; Quibus proindè insimul concurrentibus in-
4 trat dicta regula de triennali, quæ tuetur Possessorem in quouis Iudicio tam possessorio, quam petitorio, *Gonz. super reg. 8. §. 7. proemiol. num. 142. Cassad. dec. 5. de restit. spoliat. Buratt. dec. 209. num 9. dec. 249. num. 12. & dec. 280. num. 1. Rota in rec. dec. 783. nu. 4. par. 3. & in alijs adductis in Salernitana beneficij 15. Aprilis 1644. coram R. P. D. meo Bichio, §. cum enim.*
5 Itaut proindè ad vlteriorem iustificationem suæ prouisionis non teneatur, vt in puncto respondit, *Rota dec. 154. n. 7. par. 1. rec. in Signina beneficiorum 9. Iunij 1627. coram bo. me. Card. Virili.*

Nec obstaret si allegaretur huiusmodi Præposituram esse vnitam dictæ Abbatiæ S. Marci; Quia cum prætensa vnio non ostendatur, & illius totalis validitas adhuc concludenter iustificata non
6 fuerit, eius exceptio non habetur in consideratione ad impedien. effectum dictæ regulæ, & tradunt, *Sarnen. super ead. regul. qu. 25. Mandos. in reg. de nnal. q. 14. p. 1. num. 1. Cassad. dec. 13. super regula respondit, Rota in Segobien. Archipresbyteratus 28. Maij 1584. coram Orano.*

Minusuè releuaret, quod ipsemet Egidius sub die 17. Iunij 1649. litem in Rotam introduxerit, & proin-
7 de eius pacificam interrupisse videatur, ac beneficio dictæ regulæ renunciasse, *Gonzal. vbi supra glos. 66. n. 4. Achill. dec. 1. super regul. de Triennal. Rota in Vlisbonen. Vicariç 26. Iunij 1617. coram bo. me. Rem-*
8 *boldo.* Quia cum non curauerit committi causam simpliciter, sed in Iudicio, *l. diffamari*, vt declararetur ipsum gaudere dicta regula dicto *Summ. num. 4.* Ex hoc desumi non potest interruptio pacificæ possessionis, & recessus à beneficio eiusdem Regulæ, cum ex præfata cōmissione non actorem, sed Reum voluntarium se constituisse dicatur, vt distinguendo bene declarat, *Achill. d. dec. 1. n. 2. vers. Licet fortè, quem sequuntur Paris. cons. 81. nu. 26. lib. 4. & Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 53. nu. 22.* ac resolutum fuit in *Gerunden. prioratus 14. Iun. 1645. coram R. P. D. meo Bichio, §. fin.*

Respectu verò secundæ partis, resolutio redditur clarior, cum ex præfatis plenè iustificetur eius ante-
9 rior possessio, quæ proindè est manutenenda *leg. 1. §. interdictum autem, ff. vti possidet. §. retinendæ in. de interd.* Idque etiam in concursu Matthiæ colliti-
10 gantis, cum possessio ipsius non solum præsumatur clandestina, & turbatiua tanquam posterior, & capta Egidio non citato *cap. licet Episcopus de præbend. in 6. cap. licet causam de probat. l. clam possidere, §. Quia ad nundinas, ff. de acquir. poss.* sed etiam sit
11 notoriè nulla, & attentata vti capta dicta die 26. Martij præteriti, & sic in spretum inhibitionis Rotalis expeditæ, & præsentatæ de mense Februarij præcedentis ex iuribus allegatis in *Beneuentana Parochialis 7. Febr. præteriti coram me.*

Et ità per contradictas, &c.

MELEVITANA COMMENDÆ DE VAOVRS.

Ven. 13. *May* 1650.

ARGVMENTVM.

Sequestrum apponi debet super possessione capta post interpositam legitimè appellationem, tanquam notoriè nulla, & attentata, etiamsi alias sententia non reciperet appellationem, quando appellatio fuit

fuit simpliciter admissa, & commissa, quę commissio operatur vt causa à sui principio iudicari debeat appellabilis, ita vt omnia gesta tam infrà decendium, quàm post interpositam appellationem subiaceant vitio attentatorum, & quando, in beneficialibus an detur sequestrum contra possessorem habentem sententiam fauorabilem.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio capta in executionem literarum expeditarum pendente tempore ad appellandum, tanquam notoriè nulla, & attentata in primis, & ante omnia venit reuocanda.*

2 *Appellatio simpliciter admissa operatur vt causa censeri debeat à sui principio appellabilis, etiam quod aliàs non admitteret appellationem.*

3 *Ampliæ etiam ad effectum, vt omnia gesta tam infrà decendium, quem post interpositam appellationem subiaceant vitio attentatorum, & hac ratione in pristinum veniant reducenda.*

4 *Commissio causæ simpliciter signata, retrotrahitur ad diem grauaminis, & operatur attentata ab initio, etiam si alias sententia de sui natura non admitteret appellationem.*

5 *Sequestrum venit apponendum stantibus attentatis in beneficialibus, ne detur vitiosus ingressus, & Attentans fruatur commodo vitiosæ possessionis.*

6 *Sequestrum in beneficialibus non conceditur aduersus possessorem habentem sententiam fauorabilem in casu* Clem. Vnic. de sequestr. possess. & fruct.

7 *Secus tamen est in casu possessionis attentatæ, tunc enim semper conceditur, quamuis possessor attentans habeat sententiam fauorabilem.*

D E C I S I O CCCXXVIII.

Commendam controuersam esse adiudicandam D. Equiti Castellet die 19. Maij 1649. pronunciatum fuerat per sententiam diffinitiuam in Consilio ordinario Religionis Hierosolimitanæ, quæ posteà fuit confirmata in consilio completo 14. Iunij sequentis, & hac eademmet die expeditæ fuerunt literæ magistrales, illarumque vigore dictus Castelles illius possessionem actualiter apprehendidit die vltima Septembris præteriti.

Verum quia D. Eques de Tourettes infra legitima tempora appellauerat, videlicet die 21. eiusdem mensis Iunij, & Signatura Sanctissimi causam mihi simpliciter commisit, ideò dubitaui, An constet de attentatis itavt sit apponendum sequestrum, & Domini affirmatiuè responderunt, quià expeditio dictarum literarum Magistralium facta fuit pendente tempore ad appellandum, & possessio in exequutionem ipsarum apprehensa postquam Eques de Tourrettes legitimè appellationem interposuit eius *Sum-*
1 *mario, num. 4. &* 8. Ac proindè sunt notoriè nullæ, & attentatæ, quæ propterea in primis, & ante omnia veniunt reuocandæ *cap. non solum de appell. in 6. Lancell. de attentat. appell. pendent. in præfat. num. 86. & seqq. versic. Vnde aliàs dicebat, bon. mem. Buratto decis. 74. sub numer. primo, Reuerendissimus Vrgellen. decis. 312. num. 1. & 2. Rota in recentior. dec. 682. sub num. 4. versic. Igitur, part. 1.* & in puncto responsum fuit *in Meleuitana Commendę Sancti Leonardi 28. Iunij 1641. coram Eminentissimo Domino Cardinale Hieronymo Verospio*, ac in similibus terminis *in Craconien. præpositure 30. Ianuar. 1645. coram R. P. D. meo Verospio, in Toletana Matrimonij 20. Iunij eiusdem anni coram R. P. D. meo Corrado in Auenionen. attentatorum 10. Iunij 1648. coram Reuerен. P. D. meo Celso, & prius in Leodien. Attentatorum 25. Maij eiusdem anni coram me.*

Nec obstat, quod sententia Consilij completi ex dispositione statutorum eiusdem Religionis non admitteret appellationem.

Quià cum ab ea appellatum fuisset in tempore, 2 & appellatio simpliter admissa, iudicari debet causam à sui principio fuisse appellabilem, itavt omnia 3 gesta tàm infra decendium, quam post interpositam appellationem, subiaceant vitio attentatorum, & hac ratione in pristinum veniant reducenda, vt firmauit, *Rota coram bon. mem. Buratt. dec. 902. num. 2. coram Reuerendissimo Vrgellen. dec. 96. nu. 4. dec. 191. sub num. 5. & dec. 240. num. 3. in recentior. decis. 134. num. 1. 2. 6. & 7. part. 6. in dicta Meleuitana Commendæ Sancti Leonardi circa fin. in Bonon. rescissionis contractus 15. Aprilis 1644. coram R. P. D. in Verospio, §. Sicut etiam in dicta Toletana Matrimonij coram R. P. D. meo Corrado, §. Secundò quia in dicta Auenionen. attentatorum coram R. P. D. meo Celso, §. Nam quicquid sit in Viterbien. fideicommissi, seù attentatorum 13. Maij 1644. §. Quia licet in Fulginaten. Parochialis 24. Martij 1645. §. Vltra quod in Verulana beneficiorum 31. Ianuar. 1646. §. Primo vers. eoque magis in Bonon. attentatorum 18. Iunij eiusdem anni, §. Quia cum Signatura, & in dict. Leodien. attentatorum, §. Idque tanto magis coram me.* Commissio enim sic sim- 4 pliciter signata retrotrahitur ad diem grauaminis, & operatur attentata, etiamsi alias sententia de sui natura non admitteret appellationem ex iuribus copiosè adductis in omnibus præfatis decisionibus, & signanter in dicta *Bonon. rescissionis contractus coram R. P. D. meo Verospio, & in decisione Viterbien. fideicommissi, seù attentatorum, Bonon. attentatorum, & Leodien. attentatorum coram me.*

Firmatis attentatis sequestrum venit apponen. in 5 beneficialibus ne detur vitiosus ingressus habendo *Cas. de Grass. dec. 2. num. 1. de appell. Rot. dec. 616. num. 3. p. 1. diuers. & in dicta Craconien. Præpositura, coram R. P. D. meo Verospio, §. Ex his verò.* Et attentans fruatur commodo vitiosæ possessionis, vt responsum fuit *in Astoricen. Parochialis 26. Iunij 1647. coram bo. me. Arguelles, §. Et consequentem in Calaguritana beneficiorum 17. Febr. 1648. coram R. P. D. meo Bichio, in Calaguritana beneficij de Longrono 19. Februar. 1649. coram Reu. P. D. meo Verospio, & in alia Calaguritana Beneficij 1. Maij eiusdem anni coram R. P. D. meo Pentingerio.*

Nec releuat, quod in beneficialibus non con- 6 cedatur sequestrum contra possessorem habentem sententiam fauorabilem; Obiectum enim procedit quando illud petitur vigore *Clem. vnic. de sequestr. possess. & fruct.* quo casu requiritur quod sen- 7 tentia sit lata contra possessorem, secus tamen est quando petitur prout hic ratione possessionis attentatæ, tunc enim semper conceditur quamuis possessor attentans habeat sententiam fauorabilem, & in his terminis loquuntur omnes decisiones allegatæ, & quæ allegari possunt, ac faciunt tradita *coram Pauia dec. 366. num. 6.*

Et ità, &c.

L E O D I E N. P E R S O N A T V S.
Lunæ 16. Maij 1650.

A R G V M E N T V M.

Mandatum de manutenendo in possessione Beneficij conceditur probanti suam possessionem per publicum Instrumentum illius adeptionis, & per subsequutam perceptionem fructuum, eoque libentius si possessio sit titulata, neque huiusmodi possessio red-

ditur attentata etiam si capta fuerit post affixa, & publicata Edicta super institutione Beneficij, cum affixio Edictorum, antequam compareat legitimus Contradictor, sit actus merè extraiudicialis, qui nunquam attentata operatur, eo maximè si publicationes non fuerint particulariter contra possessorem factæ, sed generaliter, & quid requiratur in huc casu ad effectum attentatorum, & quando exceptio Iurispatronatus admittatur ad impediendam manutentionem prouiso ab ordinario, & quinam status sit attendendus.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probata per publicum Instrumentum adeptionis, & per subseqantam perceptionem fructuum est manutenibilis.*

2 *Et eo libentius si possessio sit titulata.*

3 *Possessio capta lite pendente redditur attentata, nec est manutenibilis.*

4 *Edictorum simplex affixio, & publicatio, antequam compareat, & se opponat aliquis legitimus contradictor est actus mere extraiudicialis.*

5 *Edictarum affixio, & publicatia incipit fieri actus Iudicialis post comparitionem legitimi contradictoris.*

6 *Litis pendentia deduci non valet ex simplici affixione, & publicatione Edictorum, antequam compareat legitimus contradictor.*

7 *Attentata sine lite, & per actus extraiudiciales non inducuntur.*

8 *Possessio Beneficij capta in vim prouisionis ante litem obtenta non redditur postea attentata per simplicem affixionem Edictorum super institutione Beneficij.*

9 *Maxime si non fuerint specialiter publicata contra possessorem, sed generaliter contra omnes, nec probetur possessorem de illorum affixione, & publicatione certam scientiam habuisse.*

10 *Vel quod contra eum aliqua fuerit exequuta citatio, vel personalis Inhibitio, ne aliquid innouaret.*

11 *Manutentio non datur sine probatione possessionis.*

12 *Possessio non transfertur, nec acquiritur ex sola sententia absque actuali apprehensione.*

13 *Sententia non priuat anteriorem possessorem sua possessione, sed requiritur actualis apprehensio.*

14 *Status vltimus beneficij si constat vti de libero, & collatiuo, attendi debet, non autem ius patronatus.*

15 *Collatio facta ab Ordinario de Beneficio vti de libero, & collatiuo, vt sustineatur sufficit, quod de vltimo statu, vti de libero, & collatiuo constet non obstante iure patronatus.*

16 *Iurispatronatus exceptio attendi non debet ad retardandam manutentionem possessori, nisi Ius patronatus iustificetur incontinenti per confessionem partis, rem iudicatam, vel publicum Instrumentum.*

17 *Exceptio requirens altiorem indaginem reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CCCXXIX.

MAndatũ de manutenendo censuerunt Domini esse concedendum Ioanni Stocheur informanti,
quia probat eius possessionẽ, non solum ex publico
Instrumento adeptionis sub *die 1. Settem. 1647. Sum.*
num. 3. sed etiam ex locatione bonorum spectantium
ad Personatum, de quo agitur, cum subsequuta
1 actuali fructuum perceptione eodem *Summ. num. 4.*
quæ propterea videtur manutenibilis *vulg. §. retinendæ instit. de interd.* Præsertim cum appareat munita
titulo collationis habitæ ab Ordinario vti de vacante per resignationem in eius manibus libere factam
à Roberto de Linden. vltimo illius possessore dicto
2 *Summ. num. 2.* Ideoque tanquam titulata eo libentius venit manutenenda ex plene congestis in *Bonon. manutentionis 19. Iunij 1647. cor.* R. P. D. *meo Bichia, in Regien. Parochialis 5. Martij 1649. coram R. P. D. meo Otthobono, & in Toletana Archidiacanatus de Talauera 4. Aprilis proximi præteriti coram R. P. D. meo Albergato §. verum vers. quare cum legitima.*

Non obstat, quod eademmet di 1. Settembris de mandato officialis Archidiaconi Leodien., & ad instantiam Thomæ vnius ex collitigantibus affixa, &
3 publicata fuerint edicta super illius institutione, ac
proinde dicta possessio videatur appræhensa lite
pendente, & sic reddatur attentata, & non manutenibilis.

4 Quia cum simplex edictorum affixio, & publicatio antequam compareat, & se opponat aliquis legitimus contradictor, sit actus merè extraiudicialis *Calder. cons. 2. sub num. 2. vers. Pro ista vlt. opin. de elect. Lambert. de Iurepatr. par. 2. lib. 2. 9. quæst. princ. art. 12. num. 1. fol mihi 95. Gonzal. super Regul. Cancell. gloss. 9. in adnot. contra nullit. & attent. num. 41. & 42.* ac dictum fuit in *Vicen. Beneficij 10. Decembr. 1646. coram me, §. Nec obstat.* Et incipiat fieri iudicialis post il-
5 lius comparitionem, & oppositionem (quæ tamen
in casu nostro non iustificantur) vt dixit *Rota decis. 227. num. 2. 3. & 4. par. 3. lib. 2. & dec. 266. num. 4. ead. par. 3. lib. 3. diuers.* ac admissum fuit in *Cremonen. Præpositura 23. Moij 1644. cor. R. P. D. meo Corrado, §. Nam illa in fine.* Exindè litis pendentia introducte
6 dici non valet DD. *in cap. fin. de elect. in 6. Lambertin. de Iurepatr. lib 2. par. 2. quæst. 2. princip. num. 3. cum seqq. Gonzal. vbi supra num. 32.* cum alijs allegatis in Bonon *fideic. de* Na*scentorijs 24. Nouembris 1645. coram* R. P. D. *meo* Rayas. Et per consequens posses-
7 sio vacat vitio attentatorum; cum sine lite, & per actus extraiudiciales non inducantur attentata, *tot. tit. vt lit. pend. Cassad. dec. 6. num. 2. super. reg. Lancell. de attent. par. 1. in præfat. num. 57.* Marches. *de commiss. super attent. par. 2. cap. 2. num. 1. fol. mihi 18. Rota dec. 1. num. 2. & 14. par. 2. diuers. coram* Duran. *dec. 4. n. 11. & dec. 86. num. 4. in* Gerunden. *Canonicatus, seu Sacristia 3. Iulij 1634. coram Reuerendiss. D.* Terracinen. *in Ianuen.* Pecuniaria, *seu attentator. 20. Aprilis 1640 coram Reuerendiss.* D. *meo Decano, in d. Bonon. fideic. de Nascentorijs coram R. P. D. meo* Royas, *& in d. Vicen. beneficij coram me.*

8 Idque eo certius, cum huiusmodi edicta non fue-
9 rint specialiter publicata contra Ioannem, sed generaliter contra omnes, nec probetur ipsum de præfata illorum affixione, & publicatione certam ha-
10 buisse scientiam, siuè contra eum aliquam fuisse exequutam citationem vel personalem Inhibitionẽ, ne aliquid innouaret, quibus proinde cessantibus potuit deuenire ad apprehensionem possessionis sine vitio attentatorum per ea, quæ tradunt *Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. lim. 5. numer. 10. Add. ad Greg. dec. 251. num. 14. vsque in fin.*

Ipsis autem Thomæ, & Bartholomęo collitigan-
11 tibus mandatum de manutenendo competere non potest, quia non docent de ipsorum possessione, sine qua non datur manutentio *l. 1. §. Interdictum autem ff. de Interd.* Rota *in* Cæsaraugustana *Distributionum 3. Aprilis 1620. coram Card. Socrato, & in Narnien. Bonor. 14. Ianuarij 1628. coram bon. me. Pirouano penès Posth. de manut. dec. 154. nu. 1. & dec. 227. pariter num. 1.* Idque etiam si Bartolomeus à predicto offi-

ciali obtinuerit sententiam fauorabilem super insti-
12 tutione, quia ex sola sententia non transfertur, nec
acquiritur possessio sine actuali apprehensione *Alex.*
in l. Sciendum §. si fundus num. 2. in fin. ff. qui satisd. co-
gan. Cassad. dec. 7. num. 11. & 18. de caus. poss. & pro-
priet. Greg. dec. 546. num. 10. Rota in Rauennaten. Sal-
uiani interd. 11. Febr. 1604. coram bo: mem. Iustic penès
Pacif. de Salu. dec. 144. num. 2. Multoque minùs an-
13 terior possessor exindè eius possessione priuatur.
Greg. d. dec. 546. num. 9. Card. Canal. decis. 565. num. 4.
clar. me: Coc. dec. 185. num. 3. cum alijs plenè addu-
ctis per eundem *Posth. de manut. obseru. 12. num. 160.*
cum seq.

Nec eis refragatur prætensio, quod huiusmodi
Personatus sit de iurepatronatus.

Quia præterquod constat de vltimo præcedenti
14 statu, vti de libero, & collatiuo dicto *Summ. num. 1*
Qui proindè attendi debet, & sufficit ad substinen-
15 dam collationem factam ab ordinario *cap. consulta-*
tionibus de iurepatr. Rota in rec. dec. 154. num. 3. par. 1.
dec. 435. num. 1. par. 2. & in Fanen. Parochialis 1. *Iuly*
1647. coram R. *P. D. meo Ottobono*, §. Demum *non*
obstat. Cùm assertum Iuspatronatus non probetur in
16 continenti per confessionem partis, rem iudicatam,
vel publicum Instrumentum, eius exceptio admitti
non potest ad retardandam manutentionem posses-
17 sori, sed reijci debet ad petitorium vti requirens
altiorem indaginem, & pleniorem discussionem,
vt omissis antiquioribus responsum fuit in *Barchi-*
nonen. manutentionis 2. Marty 1646. coram R. P. D.
meo Corrado, §. Et vlterius, in d. Toletana Archidiaco-
natus de Talauera 4. Aprilis præteriti coram R. P. D.
meo Albergato sub § 1. & prius in Beneuentana Paro-
chialis 29. Nouebr. 1649 coram me, §. fin.

Et ita vnica tantum, &c.

ROMANA PAROCHIALIS.

Lunæ 23. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur nominato etiam per modum provisionis docto de eius possessione, & licet nominatus per modum prouisionis possit quandocunque amoueri, etiam sine causa, ideoque nullum ei competat remedium possessorium, hoc tamen procedit, quando remoueretur ab eo, qui clare ostenderet se habere legitimam potestatem deputandi, & remouendi, donec enim disceptetur in petitorio de huiusmodi potestate, manutentio conceditur ad statum.

SVMMARIVM.

1 *Testes deponentes de visu, & reddentes optimam rationem sui dicti, satis probant possessionem manutenibilem.*

2 *Possessio posterior capta non citato anteriori possessore dicitur clandestina, & turbatiua, nec ei potest impedire manutentionem, qui non habuit se pro spoliato.*

3 *Deputatio prouisionalis, nullum tribuit titulum deputato, sed simplicem administrationem.*

4 *Deputatus per modum prouisionis potest ad libitum remoueri etiam sine causa.*

5 *Manutentio, seu aliquod aliud remedium possessorium deputato, per modum prouisionis competere non valet, cum etiam sine causa possit ad libitum remoueri.*

6 *Declara hoc tantum procedere si fuerit ab eo remotus, qui clarè ostenderet se habere legitimam potestatem deputandi, & remouendi.*

7 *Secus, si remoueatur ab eo cui negatur competere potestatem deputandi, vel remouendi.*

8 *Manutentio non denegatur ad statum in quo reperitur, deputato etiam per modum prouisionis, donec disceptetur in petitorio de potestate partis deputandi, vel remouendi.*

DECISIO CCCXXX.

OB carcerationem Io: Contuccij perpetui Vicarij
in Ecclesia S. Blasij, Francisco Palagio deputato
per modum prouisionis à Capitulo S. Petri ad exer-
cen. curam animarum dixerunt DD. conceden. esse
mandatum de manutenendo cum ipse doceat de sua
possessione ex quatuor Testibus ser. ser. examinatis
& constet eundem Palagium exercuisse curam ani-
marum in dicta Ecclesia administrando Sacramenta,
& faciendo omnes actus à Parochis fieri solitos, qui
1 cum deponant de visu, & reddant concludentes ra-
tiones sui dicti optimè probant eius possessionem,
adhunc effectum manutenibilem §. *Retinenda Instit.*
de interdict. l. 1. §. Interdum, ff. vti possid. cum cæteris
in *Pisaurien. Parochialis, 11. Febr. proximi præteriti co-*
ram R. P. D. *meo Verospio*.

Non obstat possessio Bernardini, tanquam poste-
rior, & capta non citato ipso Palagio anteriore
2 possessore, dicitur clandestina, & turbatiua nec potest
illi impedire manutentionem, cum non habuerit se
pro spoliato *cap. licet Episcopus de Præben. in 6. capit.*
licet causam de probat. l. Clam. possidere, §. Qui ad nun-
dinas, ff. de acquir. poss. Greg. dec. 171. num. 2. cum alijs
in *Lauretana Beneficij 26. Iunij 1645. coram* R. *P. D.*
meo Corrado, & in Beneuentana Parochialis 29. No-
uebr. 1649. coram me.

3 Nec dicatur, quod nominatio eiusdem Palagij
vti prouisionalis nullum sibi tribuerit titulum, sed
4 simplicem administrationem, & ideò cum ipse pos-
sit ad libitum remoueri etiam sine causa. *Franch. in*
cap. vnic. num. 5. vers. limita tamen de capell. Monach. in
6. ibique Gemin. sub num. 8. vers. vel dicen. & Anchar.
num. 2. vers. Quandoque, cum alijs plene congestis
in *Hyspalen. Iuris nominandi Curatos 21. Iunij 1641*
coram R. P. D. *meo* Peuting. *§. Circa tertium cum plur.*
5 *seqq.* Manutentio, aut aliquod aliud remedium pos-
sessorium ei competere non valeat. *Garz. de Benef.*
par. 1. cap. 2. num. 87. Et reprobata contraria opinio-
ne Innocentij respondit *Rota dec. 1. num. 1. de restitut.*
spol. in antiqu. in Hyspalen. Iuris nominandi Curatos
20. *Aprilis 1640. coram R. P. D. meo* Peutingerio. §. *Et*
quod habenti.

6 Quia procederet obiectum si remotus fuisset ab
eo, qui clare ostenderet se habere legitimam pote-
statē deputandi, & remouendi, tunc enim sequuta re-
motionē contra remouentem, vel alium ab eo cau-
sam habentem Ipse non potuisset hoc à Iudice obti-
nere, vt declarauit *Rota in dicta decis. 1. sub d. num. 1.*
vers. Et istud ego intelligebam de rest. Spol. in antiqu.
Et in his terminis loquuntur probatæ Decisiones
7. Hyspalenses: Secùs autem in casu nostro, quo re-
motus fuit ab Eminentissimo Vicario, cui negatur
competere Potestatem allegando illam spectare ad
prædictos Capitulum, & Canonicos S. Petri, qui il-
lum nominauit, tum ex particularibus constitutio-
nibus *fa. me. Pij V. in ordin. 47. & 139. Bullar. nou. tom.*
2. Tùm etiam ex subsequuta obseruantia, & quasi
possessione, alijsque rationibus ab informantibus de-
ductis vnde cum saltem adhuc non sit clarum an ad
Vicarium in isto casu spectet d. Ius nominandi, do-
8 nec in petitorio illius inspectio plene, & concluden-
ter terminetur, ipsi quamuis deputato per modum
prouisionis ad curam exercen. pro simplici admini-
stratione manutentio denegari non potest ad statum
in

in quo reperitur, vt ferè in terminis tradit *Lazar. cons. 14. num. 12. & seq. Galeott. contr. Iur. lib. 1. contr. 51. num. 54. & 55.* cum alijs congestis in *Romana subcollectoria 17. Martij 1641. coram R.P.D. meo Bichio, §. Quæ omnia*.

Reiecta igitur dicti articuli discussione, & Decisione ad Iudicium ordinarium responsum fuit pro manutentione ad fauorem Palagij Informantis in statu exercendi curam Animarum in Ecclesia, de qua agitur ad formam eius Deputationis durante impedimento Contuccij.

Et ita vnica tantum, &c.

PERVSINA BONORVM.

Lunæ 30. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum ex quibus, & quando probetur. Filius hæres quando possit prætendere detractionem legitimæ, & quando non; cum alijs de quibus in summario.

SVMMARIVM.

1 *Bona possessa per grauatum in loco, in quo possidebat fideicommittens præsumuntur fideicommissaria, nisi constet de proprijs ipsius acquisitionibus, num. 4. & num. 10.*

2 *Ad probandam identitatem bonorum multum confert instrumentum locationis factum in antiquis.*

3 *Identitas probata non diuersificatur ex modica denominationis alteratione.*

4 *Identitas probatur semiplenis probationibus, & coniecturis.*

Contra Testes non admittuntur exceptiones in materia, in qua sufficiunt semiplena probationes, & coniectura.

5 *Legitima censetur à filio hærede consumpta ex quo ille non fecit inuentarium, & plura bona hæreditaria alienauit, nisi concludenter probetur negatiua existentiæ, & alienationis aliorum bonorum.*

Filius ob solam omissionem Inuentarij non amittit legitimam.

Limitatur tamen quando vltra omissionem Inuentarij constat de aliquibus alienationibus aliorum bonorum hæreditariorum.

6 *Inuentarium supponitur ab hærede non confectum quoties ab eo non exhibetur.*

Donatarius grauatus ad restitutionem bonorum donatorum si inuentarium non faciat non potest aliquid prætendere nisi doceat de statu hæreditario donantis; concurrentibus aliquibus alienationibus; quia semper aduersus eum viget mala fides, & præsumptio subtractionis.

7 *Alienationes iustificantur factæ ex publicis Instrumentis in actis productis.*

8 *Dotis assignatio non est facienda ex bonis maternis, sed ex paternis.*

Mater si aliquid relinquat filiæ pro omni eo etc. cum hoc quod ultra præter illam certam modicam quãtitatem prætendere non possit, & tale relictum acceptetur cum instrumento, & obligatione Camerali; illud venit seruandum.

9 *Alienationes, quando sunt certæ, & modicæ quantitatis quæ non adæquent integram legitimam in maiori quantitate debitam, non possunt impedire consecutionem supplementi.*

11 *Hæres grauatus, qui non fecit Inuentarium non potest detrahere legitimam, aut eius supplementum etiamsi constet de alienationibus modicæ quantitatis, sed solum permittitur detractio supplementi, quando extat inuentarium, & alienationes sunt certæ, nec ascendunt ad quantitatem detractionum debitarum.*

12 *Locationis instrumentum factum Titio conductori probant contra singularem successorem ipsius Titij.*

Hæreditas iustificatur opulenta, & pro ea eo magis viget præsumptio, quando constat fuisse factam amplissimam donationem defuncto, ipsumque habuisse vsumfructum.

13 *Hæres censetur dissipasse bona hæreditaria, quæ restituere debebat, si constet ipsum alia bona dissipasse, & consumpsisse ob regulam, quod semel malus.*

14 *Prima alienationes cedunt in causam legitimæ.*

15 *Limitatur ideo dummodo alienationes facta fuerint, cum actuali translatione dominij, non autem, quod simpliciter bona probentur hypothecata, quia tunc non cedunt in detractiones; licet anteriores.*

16 Rota in Romana fideicommissi de Candidis 10. Martij 1649. coram R.P.D. Verospio, *qualiter veniat intelligenda, & 17.*

17 *Hæres fideicommissarius si agat contra tertium possessorem non potest obtinere ex simplici omissione inuentarij, nisi probet, alias alienationes illam præcessisse, & doceat de statu hæreditario; secus vero, quando dictus Hæres est possessor, & Tertius creditor Hæredis grauati agit contra eum, quia non potest obtinere nisi antedicta prius probet, & num. 18.*

Alienatio censetur prima ad effectum defendendi tertium possessorem, nisi contrarium probetur ab Aduersario.

19 *Actus qui fieri potest citra Ius, & nomen hæredis non inducit aditionem.*

DECISIO CCCXXXI.

REproposita causa super resolutis 14. Iunij 1647. Informantes pro Pellicciarijs admittentes fideicommissum, & illius purificationem, iterum controuertebant Identitatem Prædij, de quo agitur, & in omnem casum illud potuisse subhastari, deliberati ratione legitimæ debitæ Iulio Cæsari filio fideicommittenti, & ipsorum debitori acriter contendebant; sed post trinam propositionem denuò Domini censuerunt identitatem probari, ac legitimam fuisse consumptam, & ideo steterunt in decisis.

Ex Testibus enim in partibus formiter examinatis probatum fuit Prædium controuersum situm in Suburbijs Perusiæ in vocabulo Monte Morcino hodie possessum à fratribus de Pudianis vti fideicommissarium, esse illud idem ab Alda fideicommittente possessum vsque ad eius obitum, & deindè à dicto Iulio Cæsare ipsius filio, & vniuersali Donatario restituere grauato retentum cum concordi demonstratione eius qualitatum, vlterius prædium laboratiuum, arboratum, vineatum, & cannetatum cum domibus, Columbario, puteo, & furno, ac designatione confinium, ab vno scilicet latere bona Patrum eiusdem Montis Morcini, ac bona hæredum Nicolai Bani peruenta ad quosdam de Danzettis, & ab alio bona Annibai Barigiani *Summ. præterita positionis num. 3.* Ex quibus propterea (vltrà vulgarem præsumptionem, quod bona possessa per grauatum in loco, in quo possidebat fideicommit-
1 tans præsumantur fideicommissaria, nisi constet de proprijs ipsius acquisitionibus iuxtà vulgatum *cons. Fulgos. 145. sub num. 2.*) præfata identitas concludenter iustificetur ex probatis in præcedenti *dec. §. fideicommissum enim cum seq.*

2 Accedente insuper Instrumento locationis eiusdem Prædij factæ anno 1581. per d. Aldam eidem Iulio Cæsari, in quo concurrunt omnes prædictæ qua-

qualitates à Testibus designatæ d. Summaria num. 4. quod regulariter, præsertim in antiquis, multum confert ad probationem identitatis, vt responsum fuit in Auximana fideicomm. 13. Ianuary 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. Quo verò ad probationem, Idque etiam in ipso Instrumento adsit adiectio, Posto Monte Morcino, quia præterquod in substantia est idem locus in quo Alda bona donata possidebat, vt probatur ex Instrumentis relatis in Summ. penultimæ positionis num. 4. & 5. cum adiectio illa, Posto, nihil aliud significet, quam quod existat post conuentum dd. Patrum Montis Morcini, vbi situm reperitur prædium controuersum, etiamsi adesset aliqua discrepantia, nihilominus est adeo modica
3 denominationis alteratio, vt alio non conflicto, non diuersificet probatam identitatem, per Tex. in l. Qui habebat, vbi communiter scribentes, ff. de manumiss. Testam. Bart. in l. Demonstratio falsa sub num. 2. ff. de cond. & demonstr. Rota dec. 506. num. 3. in fin. vers. Et certum est par. 1. rec.

Exceptiones autẽ contra prædictos Testes oppositas Dñi reiecerunt cum omnes penitùs sublatę remãserint ab informantibus pro Pudianis, & in hac mate-
4 ria, in qua admittuntur semiplenę probationes, & cõiecturę. Rot. dec. 119. n. 4. vers. Maximè ad probandũ, & dec. 407. sub n. 12. p. 2. dec. 160. n. 5. p. 5. & dec. 132. n. 3. p. 7. rec. sufficit, quod faciãt adminiculum ad coadiuuandam supradictam præsumptionem ex identitate loci desumptam, quæ ad istum effectum potissimè attendi solet Rot. d. dec. 407. sub num. 3. vers. sed etiam, sub num. 4. vers. Et prædicta par. 2. rec.

Sicuti etiam visæ fuerunt irreleuantes descriptio Prædij controuersi facta per Tutorem eorundem de Pudianis in inuentario tutelari tanquam de bonis prædicti Iulij Cæsaris eorum Patris, & depositio sexti Testis deponentis de auditu ab ipso Iulio Cæsare grauato, quod esset suum proprium, quia ex prędictis deteguntur erroneæ, vt ex pluribus alleg responsum fuit in d. dec. §. Quoniam cum huiusmodi.

5 Legitimam verò fuisse consumptam præsumitur ex quo Iulius Cęsar nullum confecit inuentariũ, & plura bona fideicommissaria alienauit; nàm contra non conficientem inuentarium lex præsumit adfuisse alia bona in hæreditate, & ea pariter à grauato subtracta, & alienata fuisse, ex quibus proindè pretensam legitimam ipse consequutus censetur donec à Pelliciarijs actoribus ab eo causam habentibus, & vt eius creditoribus eiusdem legitimæ vlteriorem consecutionem prætendentibus aduersus fideicommissarios possidentes concludenter probetur negatiua existentiæ, & alienationis aliorum bonorum, iuxta veriorem, & magis receptam opinionem, quam probant Natta cons. 199. nu. 12. & cons. 238. num. 9. Giouagn. cons. 20. in fin. vers. Attamen quia non confecto lib. 2. & constanter sequuta fuit Rota in Maceraten. legitimæ 14. May 1627. cor. bo: me: Card. Vbaldo in rec. dec. 67. num. 2. par. 5. & 22. Iuny 1629. coram Reuerendiss. Vegelien. inter eius impress. decis. 213. num. 2. in Romana fideicommissi de Victorijs 2. Iuny 1627. coram bo: me: Merlino in rec. dec. 77. num. 2. & 3. par. 5. in Aesina fideicomm. 17. Marty 1631. §. Quia cum Flory coram bo: me. Pironano confirmata coram me 10. May 1641. §. non obstant tria, vers. Isto enim casu in d. Auximana fideicomm. 13. Ianuary 1640. §. Et quatenus etiam, & 31. Ian. 1642. §. Quamuis enim. & §. Hinc non releuat circa fin. vers. Et insuper militat, coram Reuerendiss. D. meo Decano, in Rom. fideicomm. de Palatijs 28. Iuny 1647. §. Quia cum Antonius, & in Rom. Fideicomm. 8. Iuny 1648. §. Prętereà coram b. me. Arguell. & in Rom. Fideicomm. de Pancaldis 23. Iuny 1649. §. Et cum non doceatur, coram R. P. D. meo Peuting. licet enim filius ob solam omissionem inuentarij non amittat legitimam Castr. in l. ab omnibus § fin. sub num. 2. ff. de leg. 1. & in l. ita tamen, §. si Trebelliano, ff. ad Trebell. Attamen ob malam præsumptionem subtractionis, & occultationis aliorum bonorum resultantem ex prædicta omissione inuentarij iunctis aliquibus alienationibus in ipsum, seu alios ab eo causam habentes transfertur onus probandi in hæreditate non extitisse alia bona, ex quibus illius detractio integrè fieri potuerit, vt tradit Surd. decis. 316. num. 14. cum seqq. & responsum fuit in Bonon. fideicomm. de Cataneis 20. Marty 1617. coram bo. me. Pironano penès Giouagn. d. cons. 20. num. 31. in Bonon fideic. de Glauarinis 10. Febr. 1639. coram R. P. D. meo Royas, §. non obstat conclusio in d. Auximana Fideic. 31. Ianu. 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. nec obstat, quod hæres, & in d. Aesina Fideicomm. coram me sub dicto §. nec obstant tria.

Quod autem Iulius Cæsar non confecerit Inuentarium à Pelliccia tijs non controuertitur, & suppo-
6 nen. est, dum ab eis non exhibetur, vt dictum fuit in Rom. Fideicomm. de Capiteferreo 10. Martij 1645. cor. R. P. D. meo Corrodo, §. neque turbaret versic. Intereà verò. Nec refert, quod ille non fuerit hæres, sed Donatarius vniuersalis, qui regulariter non tenetur facere Inuentarium; quia licet ad illius confectionem non arctetur præcisè, adstringitur tamen causatiuè, ad effectum scilicet, vt ex eo dignosci valeat status hæreditatis, alioquin concurrentibus aliquibus alienationibus etiam contra donatarium, omnemque alium restituere grauatum semper viget mala fides, & præsumptio subtractationis, & alienationis aliorum bonorum, donec ab ipso, vel ab eo causam habentibus doceatur de contrario, prout admissa fuit contra grauatum onere fideicommissi ordinati per contractum inter viuos in dicta Bonon. Fideicomm. de Glauarinis coram R. P. D. meo Royas, & in Rom. Fideicomm. de Spiritibus 12. Iuny 1643. coram R. P. D. meo Bichio, & contra simplicem vsufructuarium in dicta Aesina fideicomm. coram me, §. minus obstat.

7 Alienationes verò, & quidem numero plures iustificatæ fuerunt à fratribus de Pudiani publicis Instrumentis in actis Notarij causæ productis, vt in eorum Summario vltimæ positionis num. 2. cum seqq.

Prima scilicet de florenis 700. constituentibus sc. 437. & b. 50. per Iulium Cæsarem assignatis pro medietate Dotis Isabellę eius Sororis nuptę anno 1597 quorum 500. proueniunt ex certis bonis stabilibus eiusdem Aldæ Fideicommittentis sitis in loco nuncupato Piano di Massiano, reliqui verò 200. ex venditione Prædij di Zolfagnano ad illam pariter spe-
8 ctantis, quæ quidem Dotis assignatio non ex maternis, sed ex paternis bonis ab eodem Iulio Cæsare tunc temporis possessis (vt constat ex Instrumentis inferius dicen. relatis in extractu fol. 331. cum seqq.) fieri debebat, vt in puncto responsum fuit in Rom. Fideicomm. de Campagnolis 8. Febr. 1649. §. Quo verò coram R. P. D. meo Peuting. Attenta præsertim præcisa dispositione eiusdem Aldæ à Iulio Cæsare sub Iuramento, & obligatione Camerali acceptata, quod filiæ fœminę prætèr certam modicam quantitatem in donationem eis relictam ex quauis causa, & occasione etiam ratione legitimæ nil amplius prætendere possent, quæ propterea à Pelicciarijs ab eo causam haben. controuerti non valet ad tradita per Rotam dec. 221. num. 3. par. 8. rec.

Secun-

Secunda de duabus Eminis terræ positis in supra-
dicto loco Montis Morcini per illum cessis anno
1623. Francisco Alumno cum pacto redimendi pre-
tio scut. 125.

Tertia de alijs tribus Eminis terræ dismembratis
à Prædio controuerso, & ab eo pariter cessis anno
1624. Laurentio de Sinibaldis pro sc. 333.

Quarta De alia Emina terræ dismembrata ab eo-
dem Prædio, & per ipsum vendita anno 1626. At-
milao de Barrigianis pretio æstimato flor. 175. con-
stituentium scuta 110.

Quinta De petia terræ posita in supradicto loco
nuncupato il Piano di Massiano ab eodem vendita
dicto anno 1626. Sancti de Bisnettis pretio scut. 50.
& aliorum scut. 28. in casu non redemptionis prout
euenit.

Sexta Denique de flor. 300. facien. summam seu.
187: 50. occasione Dotis eiusdem Aldæ debitæ ab
ipso Iulio Cæsare vti hærede Annybalis eius Patris,
& illius debitoris, qui recuperari non possunt ex quo
ille omnia bona paterna alienauit. Quæ quidem
alienationes insimul calculatæ constituunt summam
scuta 1271.

Non obstat quod aliquæ non iustificentur de bo-
9 nis Aldæ, cœteræ vero tanquam certæ, & modicæ
quantitatis non adequent integrā legitimam in ma-
iori summa Iulio Cæsari debitam, & proindè non
possint impedire consecutionem supplementi, vt
responsum fuit in *Perusina Fideic. 5. Mart. 1646. cor.
R. P. D. meo Celso §. nàm cum illa, & in Cæsenaten. Bo-
norum 19. Martij 1649. coram R. P. D. meo Peutinger. §.
Primo, vers. cui neque dua.*

Quo enim ad iustificationē, omissis 1. 4. 5. & 6. quę
iustificantur 2. & 3. controuerti non posse videtur
10 fuisse de bonis spectantibus ad Aldam, dum omnes
eminæ terræ ibidem contentę in ipsismet Instrumē-
tis alienationis asseruntur existere in dicto loco Mō-
tis Morcini, in quo Alda viuens tàm prædium con-
trouersum, quam alia bona vsque ad eius obitum
possedit, vt probatur ex testibus, & Instrumento
locationis in principio ponderatis, atque ideò præ-
sumuntur propriæ ipsius fideicommittentis non do-
cto de illarum acquisitionibus factis à grauato iux-
tà prædictum *cons. Fulgos. 145.* suprà allegatum, præ-
sertim, quoad tertiam, quæ ex conuenientia confi-
nium, & aliarum demonstrationum ostenditur con-
tinere tres eminas terræ dismembratas à Prædio
controuerso.

Quo verò ad modicitatem, vltra quod contrarium
est verius, dum constituunt dictā summam sc. 1271
etiamsi alienationes essent certæ, & modicæ quan-
titatis, non ideominus dici posset legitimam fuisse
integraliter consumptam, obiectum enim procede-
ret, si ostenderetur inuentarium, vel aliundè con-
staret de vero statu integræ hæreditatis ex quo in-
dubitanter sciri posset quantitas, qualitas, & valor
omnium bonorum hæreditariorum, tàm super exi-
stentium, quam alienatorum, tunc enim calculata
legitima in quantitate trientis, vel semissis secun-
dum numerum filiorum, & calculatis alienationi-
bus, congruè diceretur eam non esse integrè con-
sumptam, & agi posset ad supplementum quatenus
ipsæ alienationes illam non adæquarent, in quibus
terminis intelligendæ sunt *decis. in causa Perusina fi-
deicomm., & Cæsenaten. bonor.* vt declarat *Ciriac.* ibi-
dem allegatus *contr. for. cap. 5. num. 18. & 21.* Secùs
autem in proposito, quo non exhibetur inuentarium,
nec aliundè constat de dicto statu hæreditatis, hoc
enim casu non habetur in consideratione an aliena-
tiones directę, & iustificatæ ęquiualeant nec ne legi-
timæ detractioni, quia ratio consumptionis non
fundatur in eo, quod filius sit satisfactus ex ijs aliena-
tionibus iustificatis, sed in mala præsumptione re-
sultante ex omissione Inuentarij, & aliquibus alie-
nationibus, quæ faciunt præsumere (vt supra di-
ctum est) in hæreditate adfuisse alia bona sufficien-
11 tia pro detractionibus, quodque sicut grauatus alie-
nauit ea parua, de quibus constat, ita etiam aliena-
uerit, & subtraxerit alia, & quidem magna, de qui-
bus non constat, saltem nisi contrarium ab ipso iu-
stificetur concludenter probando supradictam nega-
tiuam, vt tradit *Surd. d. dec. 316. num. 14. cum seqq. &
respondit Rota in d. dec. 67. num. 2. & d. dec. 77. num. 2.
& 3. par. 5. rec. in d. Auxim. fideic. d. §. non obstat quod
hæres, vers. Aliud verò, & §. seq. in d. Romana fideic.
de Pancaldis d. §. Et cum non doceatur*, vbi quod dici
potest hæreditatem fuisse opulentam, ac mobilia,
iura, & actiones etiam maximi valoris fuisse vsur-
patas.

Quæ in casu nostro certiora redduntur, tum quia
constat Aldam fideicommittentem vltrà prædium
controuersum, & prædicta bona, vt supra alienata,
12 plura alia corpora possedisse in dicto loco Montis
Morcini per ipsam locata dicto anno 1581. eidem
Iulio Cæsari ex instrumento locationis superius pō-
derato, quod contra Pelliceciarios, quamuis illius
successores singulares, facit plenam probationem
*Aym. cons. 29. num. 1. Rota coram clar. me. Coccino decis.
98. num. 4.* nec non ostensum fuit Aldam habuisse
ab eius genitoribus amplissimam donationem om-
nium bonorum præsentium, & futurorum, ac insu-
per ab Annybale eius Viro, cui superuixit per de-
cem annos, fuisse relictam vsufructuariam eius hæ-
reditatis cum declaratione quod huiusmodi vsusfru-
ctus non restringatur ad alimenta; hinc enim certius
13 arguitur opulentia eius patrimonij, & hæreditatis,
& augetur supradicta præsumptio existentiæ,
subtractionis, & alienationis aliorum bonorum, vt
ponderauit *Rota in d. Rom. Fideic. de Victorijs in rec.
dec. 47. num. 7. 8. & 9. par. 5. in dicta* Bonon. Fideicomm.
de Glauarinis coram R. P. D. meo Royas, *§. Quæ magis
procedunt in dicta Auximana fideicomm. coram Reue-
rendiss. D. meo Decano, §. prædictaque fortius cum seq.
& in d. Roman. fideic. de Palatijs §. tum etiam quia illa
coram bo. me. Arguell.*

Tum etiam quia dictus Iulius Cęsar alienauit om-
nia bona paterna, vt iustificatur pro nunc in summa
scut. 5000. ex publicis instrumentis relatis in extra-
ctu fol. 331. vsque ad 385. Atque ideo sicut totam
paternam hæreditatem satis opulentam penitus sub-
traxit, & dissipauit; ita etiam fortius præsumitur
alia quoque bona materna, de quibus non constat
alienasse ex vulgata regula semel malus de *reg. Iur.
in 6.*

Nec releuat, quod aliquæ ex dd. alienationibus
14 sint posteriores credito eorundem de Pellicecia-
rijs, & propterea in eo tanquam prius contracto
dicta legitima consumpta fuerit per Tex. *in l. Mar-
cellus §. res quę ff. ad senat. cons. trebell.*

Quia ad effectum, vt alienationes imputentur in
legitima omnino requiritur, quod bona alienantur
cum actuali translatione dominij, non autem quod
simpliciter hypothecata probentur; filius enim pro
sua legitima ea tantùm bona elegisse censetur, quę
15 verò alienauit abdicando à se illorum dominium,
non autem quę simpliciter hypothecauit, vt probant
*Ceph. cons. 189. num. 19. & seqq. Peregr. de fideic. art. 39
num. 8. & 9.* ac firmauit *Rota in* Narnien. Fideicomm. 3.

Fu-

Digitized by Google

Iulij 1622. coram bo. me. Merlino de legit. dec. 1. nu. 10. & in Romana Vineæ 19. Februar. 1644. coram R.P.D. meo Bichio, §. Neque competit circa finem.

Minusuè applicantur deducta *in Romana fideicommissi de Candidis 10. Martij 1649. coram R.P.D. meo Verospio.*

Pro intelligentia enim, & conciliatione opinionum, duo casus sunt distinguendi; Primus scilicet quando fideicommissarius est actor, & petit immissionem contra tertium possessorem habentem causam ab hærede grauato, qui est casus præfatæ decisionis *Romanæ fideicommissi de Candidis*, tunc enim quia tertius possessor habet suam intentionem fundatam in possessione, §. *Commodū instit. de interd. l. fin. C. de rei vendic. cap. si à sede de præb. in 6.* Non sufficit fideicōmissario supradicta præsumptio occultationis, & alienationis aliorum bonorum resultans
16
17 ex omissione Inuentarij, & aliquibus alienationibus, nec ei suffragatur simplex probatio opulentiæ hæreditatis, quod scilicet de tempore obitus fideicommittentis in eius hereditate extitissent multa bona, nisi copulatiuè, etiam probetur cæteras alienationes præcessisse istam, ex qua tertius reperitur in possessione, vt in specie distinguendo inter vnum casum, & alium tradunt, *Peregr. de fideic. artic. 39. num. 14. Mangil. de imput. q. 136. num. 50. Merlin. de legit. lib 2. tit. 2. qu. 4. num. 2. Cyriac. d. cap. 5. nu. 27. & 28. & tenuit, Rota coram fa. me. Greg. XV. dec. 185. num. 1. ibiq; Add. nu. 3. & coram Martia. Andr. dec. 80. nu. 4. 5. & 6. & in dict. Narnien. fideicommissi 3. Iulij 1622. coram bo. me. Merlino, num. 9.* Cùm enim potuerit præcedere, & subsequi, & primæ imputentur in detractionem, reliquæ verò retractentur, præsumptio est pro possessore, quod illa, ex qua reperitur in possessione fuerit prima nisi concludenter probetur contrariū, vt in specie argumnt. *Cyriac. vbi supra d. nu. 27. & 28. & Rota coram Mortino Andrea d. dec. 80. nu. 4. & 6. in Bonon. bonorum 11. Martij 1642. vers. Præsertim coram R.P.D. meo Ottbobon. & in Bonon. fideicommissi de Pancaldis 21. Iunij 1649. vers. Adeout cum seqq. coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Secundus casus est quando fideicommissarius est in possessione rei fideicommisso subiectæ, & tertius habens causam à grauato ratione alicuius crediti agit contra eum, & petit sibi satisfieri super bonis fideicommissarijs ratione legitimæ debitæ eius Debitori, qui est casus de quo agitur, tunc enim si apparet grauatum non confecisse Inuentarium, & fi-
18 deicommissarius ostendat illum aliqua bona etiam parui valoris alienasse tanquam reus, & possessor iuuatur supra ponderata præsumptione existentiæ occultationis, & alienationis aliorum bonorum, donec à tertio agente contrarium plenè probetur per supradictam negatiuam, vt probant omnes DD. & decisiones superius allegatæ, ac doctè distinguendo firmatum fuit in dicta *Romana fideicommissi de Candidis, §. Neque enim obiectio.*

Denique non subsistit in facto quod dicti fratres de Pudianis sint hæredes præfati Iulij Cæsaris eorum Patris, quia illius hæreditatem capliciter repudiarunt nedùm facto ab illa prorsus se abstinendo, sed etiam verbis per expressam repudiationem in actis Notarij causæ factam anno 1647. Quietantia
19 quæ, quam fecisse asseritur alter ipsorum anno 1642 eorum Tutori, cum fieri potuerit citra ius, & nomē hæredis præsumi debet non fuisse factam animo adeundi hereditatem paternam, præsertim cum sit penitus, & omninò damnosa, vt respondit, *Rot. corā s. m. Greg. dec. 460. n. 15. & 16.* Et ita vtraq; &c.

TERRACINEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 30. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Est confirmatoria alterius quæ supra 21. *Iunij 1649. decis. 306.*

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum venditionis, quod postea non habuit effectum, perindè haberi debet, ac si celebratum non fuisset.*

2 *Exceptio de iure tertij admitti non debet ad retardandam immissionem fideicommissario agenti.*

3 *Reus in sua exceptione dicitur Actor, illamque claris probationibus iustificare tenetur.*

4 *Fideicomissario vt debeatur immissio iustificari debet, quod res remanserit in hæreditate fideicommittentis, & quod ad grauatum peruenerit.*

DECISIO CCCXXXII.

Resolutum fuit 21. Iunij 1649. Constare de re Iudicata exequenda exceptis Vacchis, & tribus tumulis Terræ in *contrada dell'Arco*, & hanc resolutionem hodie Domini confirmarunt ex iisdem prorsus fundamentis in decisione deductis.

Respectu siquidem Domus sitæ intus Ciuitatem Sermonetæ sententia Rotalis expressè in verbis restricta legitur ad tria cubicula duas aulas, & Cellamuinariam, quæ spectabant ad Bonifacium fideicommittentem, & in eius fideicommisso comprehensa fuerint eiusdem fideicommissi sententia non potest de iniustitia redargui pro impediendo effectu rei Iudicatæ ob non prosequutam appellationem incursæ quamuis fideicommissarius in execquutione cessisset, vt respondetur in dicta *decisione, §. Verum Domini.*

Respectu vtrò medietatis quatuor tumulorum terreni in *Via del Campo*, iterum visa fuit non obstare allegatæ alienationis exceptio, cum inuerisimilis penitus reddatur, ex quo Marinus Angelus vsque ad diem executionis eosdem quatuor tumulos integrè possedit exindè etiam pernecesse conuincitur deductā præcedente malienationē, seu dationem in solutū præfatæ medietatis nullū habuisse effectum,
1 & consequenter instrumentum desuper confectum fauore Rocchi Antonini haberi debet perindè, ac si celebratum non fuisset ex iuribus plenè allegatis in *Perusina bonorum 29. Maij 1648. coram Rea. P.D. meo Corrado, §. quia præternissis circa finem*, cum cæteris adductis in eadem *decisione, §. Placuit tamen.*

Eoque magis dum dictus Antoninus, seu Venantius ab eodem causam habens, de quorum interesse principaliter agitur, nihil penitus opponunt. Hinc enim augetur inuerisimilitudo alienationis, & propterea illius exceptio vt potè de iure tertij admitti non debet in hoc iudicio ad retardandam immissionem
2 fideicommissarij agentis *l. loci corpus D. Competit, vbi contractum DD. ff. si secut. vendat, leg. si quis emptionis, §. sin verò nullam Cod. de præscript. Natt. cons. 419. sub num. 11. Peregr. de fideicomm. artic. 48. sub num. 46. vers. Quod licet cum seqq. Gregor. decis. 532. num. 7.*

Nec iustificatur quod Marinus Angelus dictam medietatem possederit iure familiaritatis vti frater eiusdem Venantij, cum tamen huiusmodi suppositum tanquam principale fundamentum intentionis illius ab eo concludenter probari debeat, Reus enim
3 in sua exceptione dicitur actor, illamque claris probationibus iustificare tenetur *leg. prima, ff. de except. l. prima, l. ab ea parte, & l. in exceptionibus, ff. de prob. Gregor. dec. 195. num. 5. & dec. 279. nu. 2.*

Placuit pariter Dominis persistere in decisis re- spe-

speciu dd. trium tumulorum terreni in locò nuncu-
pato *l'Areo*, & Vaccharum, de quibus agitur; Quo
enim ad tumulos nullibi probatur eos remansisse
4 in hæreditate fideicommissi prout omninò requi-
ritur, vt super eis fideicommissarius petitam immis-
sionem validè possit obtinere *iuxt. disp. text. in l. fin.
C. de edict. diu. Adr. toll.* aliorum iurium in eadem
decisione deductorum, §. 3. *quoad alias*, Quo verò
ad Vacchas, licèt ex testamento Bonifatij appareat
in ipsius hæreditate remansisse Vacchas sexaginta,
non tamen constat quod ad Matinum Angelum
condemnatum peruenerint, quinimò tam ex depo-
sitionibus Testium, quàm etiàm ex instrumento do-
tali Luciæ eius vxoris concludenter probatur eos
pro maiori parte fuisse venditas, & distractas per
Marcum seniorem præcedentem grauatum, itàvt
decem tantummodò cum septem Vitulis post eius
obitum remanserint, quæ deinde è dicta Lucia in
causam dotis eidem Matino Angelo consignatæ fue-
runt, venditio autem postmodum facta prædicto
Roccho Antonino comprehendit tantummodo eas-
demmet Vacchas, & Vitulas in dictam dotem illi
antecedenter assignatas, super quibus proinde dun-
taxat ad fauorem fideicommissarij immissio conce-
di poterat quatenus per eundem Matinum Ange-
lum, cui fuerant retrouenditæ alio titulo, quàm hæ-
reditario validè retineri non voluisset, vt respon-
detur in dicta præcedenti decisione, §. *Quam denique
cum sequenti.*

Et ita vtraque tantum &c.

MELEVITANA TERRITORII,

Ven. 3. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Quod non possit fideicommissarius propria capere auctoritate possessionem bonorum fideicommissi, sed illam de manu hæredis recipere teneatur hic plenè discutitur. Redemptio bonorum fideicommissi ab hærede grauato facta, quando sibi, & hæredibus, quando verò fideicommissario quæratur hic pariter disceptatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum si ab ea appellatum non fuit infra decendium.*

2 *Sententiæ duæ in Tribunali Fabricæ S. Petri faciunt rem iudicatam.*

3 *Fideicommissarius non potest propria auctoritate apprehendere possessionem, sed illam ab hærede grauati capere tenetur.* Limit. vt num. 5.

4 *Facultas capiendi possessionem propria auctoritate ex quibus verbis dicatur concessa.*

5 *Fideicommissarius propria auctoritate non autem de manu hæredis bonorum capit possessionem stante facultate illi concessa.*

6 *Donatum tantum censetur id, quod donatori competebat.*

7 *Verbum, totum, & integrum, in donatione expressum, non solum portionem donatoris, sed aliena quoque comprehendit.*

8 *Fundo simpliciter legato, sola portio Testatoris legata dicitur, secus si fuerit dictum lego totum atque integrum fundum.*

9 *Pronomen, ipsius restringitur ad portionem donatoris, vel Testatori spectantem.*

10 *Possessio fideicommissaria propria capta auctoritate dicitur spoliatiua, vt exinde reintegrationem hæredis impedire non possit.*

Quod quando procedat, vide ibidem, num. 3. & seqq. ac per totam decis.

11 *Clausula, constituti, & similes vbi non sunt claræ, non operantur quod fideicommissarius propria capiat auctoritate possessionem bonorum fideicommissi.*

12 *Reintegratio non impeditur per exceptiones turbidas.*

13 *Bona fideicommissaria propria nomine, quamuis ex pretio fideicommissi re empta fiunt acquirentis;* & num. 17. sed vide, num. 14. & seqq.

Fideicommissarij habent ius agendi ad restitutionem pretij, quo bona fideicommissi fuerunt per grauatum re empta, num. 3.

14 *Hæres bona redimens fideicommissi ex pretio fideicommissario in dubio pro fideicommissa præsumitur redemisse.*

15 *Redemptio bonorum fideicommissi in executionem præcepti Testatoris facta cedit commodo fideicommissarij.*

Amplia, vt ibidem.

16 *Hæres grauatus non cogitur esse negotiorum gestor, vel procurator fideicommissi.*

18 *Fructuum condemnatio fit tantummodo à die motæ litis, vbi non agitur de spolio violento, vel attentato.*

Ad fructus, qui percipi potuerunt non fit condemnatio, nisi in spolio violento, vel attentato, nu. 18.

DECISIO CCCXXXIII.

Non obstantibus ijs, quæ pro parte Fabritij de-
ducta fuerunt contra sententiam Rotalem con-
firmatoriam sententiæ latæ per Commissarium
R. Fabricæ S. Petri responsum fuit constare de re iu-
1 dicata, cum non fuerit ab vltima appellatum infra
decendium *Auth. hodie, C. de appell. cap. quoad consul-
tationem de sent. & re iud.* Et in Tribunali eiusdem
2 Fabricæ duæ sententiæ faciunt rem iudicatam ex
Constit. 95. fa. me. Pij V. Bull. nou. tom. 2.

Subsistit enim fundamentum decisionum edita-
rum *coram Reuerendiss. D. Terracinen. & R. P. D. meo
Octhobona*, quia cum Catherina Manduca, & litis
consortes prætenderent Territorium Diarazzara
3 ad se spectare, ex antiquo fideicommisso Francisci
Xerri, non poterant propria auctoritate illius pos-
sessionem apprendere, sed tenebantur citare Impe-
riam hæredem Gregorij iunioris, de cuius manu
erat capienda possessio *ad text. in leg. prima, ff. quor.
legator.* cum alijs in eisdem decisionibus latè de-
ductis.

Nec huiusmodi spolium euitatur allegando totū,
& integrum Territorium fuisse antiquitus vsque, &
de anno 1579. à Francisco donatum Gregorio ex
4 causa matrimonij cum Imperia contrahendi cum
clausula, *Constituti*, & expressione quod donabatur
integrum, & indiminutum, quibus verbis tacitè vi-
detur data facultas capiendi possessionem propria
auctoritate, vt in terminis dixerunt, *Alex. in addit. ad
Bar. in d. l. 1. Cuman. cons. 61. in fin. Menoch. de adipisc.
remed. 2. num. 77. Ond. cons. 78. num. 22. & seqq. lib. 2.
Argel. de legit. contrad. qu. 10. num. 22. & seqq.* Quo
casu licet fideicommissario etiam absque alia cita-
5 tione, vel alia auctoritate Iudicis ingredi possessio-
nem, vt limitando contrariam regulam tradunt,
DD. in l. Titia cum testamento, §. Lucius ff. de legat. 2.
& declarat, *Ias. in l. nemo potest in prima lect. num. 31.
& in 2. num. 37. de leget. 1. Gozadin. cons. 91. numer. 10.
Bero. cons. 92. num. 18. lib. 2. Neuizan. cons. 82. num. 26.
cum duobus seqq. Eugen. cons. 55. num. 15. & 16. lib. 1.
Peregr. de fideic. art. 47. n. 41. Fusar. de substit. alios re-
ferens, qu. 605. nu. 19.*

Adhoc tamen obiectum, super quo acritèr insi-

ste-

stebant informantes prò Fabritio responsum fuit
non esse clarum in donatione comprehendi totum
Territorium, eum illius medietas acquisita fuerit
6 per Gregorium filium Francisci Donatoris nomine
proprio, vt ex instrumento celebrato die 23. Martij 1585. in dubio enim censetur donatum tantũmodò ius donatori competens, *leg. si domus, §. final. de legat. 1.* cum alijs copiosè allegatis in vtraque decisione *R.P.D. mei Ottoboni*. Et licèt verba dona-
7 tionis videantur ob eorum amplitudinem apta cõprehendere vtramque portionem, ibi, *In toto, & integro Territorio*, & ibi, *Quod totum, & integrum Territorium appellatum Diruzzoru integrum, & indiminutum*, quę cum salua ratione recti sermonis restringi non possint ad solam medietatem comprehendere videntur etiam portionem alienam iuxtà receptam distinctionem DD. *in l. Iulianus 66. ff. de legat. 3. Menoch. cons. 145. num. 15. & 16. Salon. de Pac. cons. 25. num. 22. Rota in rec. dec. 118 num. 26. p. 6.* relata in postrema decisione *vers. Et licèt*, Idemque tradunt, *Bart. in leg. serui electione, §. cum fundus sub num. 4. vers. item hęc lex ff. de legat. 1.* afferens hanc distinctionem, quod si Testator habens fundum cõ-
8 munem legat simpliciter fundum, suam dumtaxat portionem legare censetur, at si leget totum fundum censeatur etiam legasse portionem Condomini, quã sequuntur *Dec. cons. 69. sub num. 4. vers. Et adhoc specialiter facit. Crauett. cons. 80. num. 15. vers. Ponderando quod substitutio.*

Fuit tamen animaduersum post verba illa in toto, & integro Territorio additum fuisse pronomen
9 ipsius, ibi, *In toto, & integro Territorio ipsius Francisci*, quod pronomen excludere posse videtur portionem ad Nicolaum Antonium fratrem, eiusque hæredes spectantem, & restringere donationem ad eam solum portionem, quæ tunc temporis erat in dominio donatoris, argumento *text. in leg. 2. §. in locum, ff. de Religios & sumptib. funer. Natt. cons. 291. sub num. 5. Surd. cons. 450. num. 43. Grat. de scept. for. cap. 95. num. 7.* In proposito autem satis est fuisse dubiam comprehensionem huius medietatis sub
10 illa donatione, & fideicommisso, vt indè necessaria foret citatio, & iudicialis cognitio, & aliter capta possessio sit spoliatiua, adeò vt proindè non possit retardari reintegratio ex adductis per *Rot. in Romana spolij 9. Iunij 1627. coram bon. mem. Merlino, & in Imolen. Spolij 15. Martij 1628. coram Card. Virili, & in Terracinen. fideicommissi 14. Febr. 1643. vers. Nec statutum coram Reuerendiss. D. Terracinen.*

Indeque etiam non suffragantur clausula, *Constituti*, aliæque tribuentes facultatem capiendi posses-
11 sionem propria auctoritate, quia cum ex deductis non sit vndique clara comprehensio fideicommissi quousque in alio iudicio discussa non fuerit, & plene firmata cõprehensio, interim huiusmodi clausulę nihil operantur, & benè declarat *Zuccard. in l. fin. sub num. 382. vers. si verò possederit, C. de edict. diu. Adr. toll. Argel. de legit. contradit. quæst. 10. art. 21. nu. 173. cum seqq.* & latè in his sententijs respondit, *in Rot. Bonon. bonorum 24. Iunuar. 1646. vers. Facultas autem cum seqq. & 31. eiusdem vers. nam primo in fine coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Et ideò etiam nihil releuat promissio euictionis facta Gregorio donatario, quia cum ipsa cadat tantummodo super portione donata debet prius discuti an, & quæ portio fuerit in donatione comprehensa alias non facta meliori discussione exceptio re-
12 manet turbida non valens impedire petitam reintegrationem, vt monuit, *Bart. in d. leg. fin. num. 22. & seqq. C. de edict. diu. Adr. toll. Surd. dec. 333. nu. 1. Rota in rec. dec. 115. nu. 10 par. 1.* cum alijs in supra citata *Bonon. bonorum 31. Iunuar. 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Quod autem dicebatur etiam hanc medietatem reincidisse sub fideicommisso, vtpotè à Gregorio redemptam ex pacto francandi pręcedentèr apposito in ipsa adiudicatione facta Hospitali, dictum fuit non subsistere, ex quo redemptio, & recuperatio facta fuit proprio nomine pro se scilicet, & hæredi-
13 bus suis, quo casu portio recuperata fit acquirentis reseruato iure fideicommissarijs agendi ad restitutionem pretij si ex pretio fideicommissi recuperata fuerit, vt latè *Menoch. cons. 213. n. 23. Peregr. de fideic. art. 44. nu. 28. Rota coram Durun. dec. 63. num. 2. & decis. 421. num. 4. vers. Qua duo, & num. 14. & 15. post Cenc. de Cens secundum modernam impress.*

Contraria verò procedunt vel vbi hęres expressè
14 non declarauit quo nomine voluerit redimere, quo casu pręsumitur in dubio redemisse ad commodum, & vtilitatem fideicommissi, in quibus terminis loquuntur, *Dec. cons. 238. num. 4. vers. Quinto quærit, Ilumb. dec. 64. nu. 10. Rot. apud Cauul. dec. 58. num. 1. & Durun. dec. 210. num. 18. & in rec. dec. 180. num. 1. part. 1.* vel vbi aderat præceptum redimendi, quo casu, quia redemptio censetur facta in executionem
15 præcepti præambuli cedit commodo fideicommissi etiamsi redimens proprio nomine redimere declarauerit, in quibus terminis intelligendi sunt *Mureabrun. cons. 29. nu. 239. post med. vers. Et quando etiam redempta fuisset, & n. 240. & Peregr. decis. Putaniu. 2. sub num. 9. vers. Sed tamen.* Aliàs cessante præcepto
16 præambulo cum hæres non cogatur esse negociorum gestor, vel Procurator fideicommissarij, *l. postulanti, §. Sed in huiusmodi, ff. ad Trebell.* si proprio
17 nominè redimat sibi censetur acquirere, vt latè explicando, & distinguendo materiam dictum fuit in *Bonon. bonorum. 21. Febr 1642. vers. Minus visum fuit coram me.*

Declararunt tamen DD. constare de re iudicata quoad reintegrationem cumuli ad possessionem partis tenimenti controuersi tantummodò non autem quoad alteram partem sententiæ, in qua per capitulum separatum condemnantur Fabritius, & litis consortes ad restitutionem fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt à die captæ possessionis vsque ad actualem reintegrationem. Quia cum
18 immissi fuerint auctoritate Iudicis, indeque non agatur de spolio violento, vel attentato condemnãdi erant tantummodo ad restitutionem perceptorũ à die motæ litis, vt dictum fuit in *decis. 307. sub n. 1. & seqq. coram Durun. & latè in Romana Domorum in Burgo 12. Nouembris 1649. coram R. P. D. meo Ottobono.*

Et ita vtraque &c.

EVGVBINA COADIVTORIÆ.

Ven. 3. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Gratia Coadiutoriæ concessa ob infirmitatem, & ingrauescentem ætatem quando dicatur iustificata, & exequibilis. Quæ ętas in Coadiutore requiratur. Idoneitas, & valor per non excessum quomodo iustificentur.

SVMMARIVM.

1 *Annus sufficit quod sit inceptus quando quis narrat se esse in certo anno.*
Prćsertim quando adducitur dictio circiter.
2 *Medicorum assertioni circa morbos standum est*, &
n. 11.

3 *Non posse dicitur quod incommodè quis potest.*

4 *Clausula,* Seù certis de causis animum suum mouentibus *potest iustificari iurata attestatione narrantis.*

5 Puteus decis.63.numer.1. lib.2. in correct. *declaratur.*

6 *Coadiutoria obtenta sub expressione certæ causæ si causa expressa non iustificatur non suffragatur clausula,*Seu certis alijs de causis. *Quod declara,*vt num.7.

8 *Caputaque* decis.240.num.1.& a.par.1.& dec.91. num.1.part.2. *declaratur.*

9 *Infirmitas pro obtinenda coadiutoria debet præstare perpetuum impedimentum sine spe futuræ sanitatis,*Declara vt num.10.

12 *Probatio pro infringenda gratia debet esse concludentissima.*

13 *Coadiutor debet habere ętatem requisitam ad obtinendum beneficium.*

14 *Subreptio excluditur quando Papa cogitauit in genere.*

15 *Idoneitas promisi probatur ex relatione executoris cuius conscientia Papa examen,& informationem commisit.*

16 *Valor per non excessum iustificatur ex alijs prouisionibus in quibus eadem expressio facta fuit.*

17 *Valor per non excessum iustificatur ex semiplena probatione.*

DECISIO CCCXXXIV.

GRatiam coadiutoriæ esse iustificatam causa bis proposita Domini responderunt omissis enim alijs, quæ à Capitulo, & Canonicis non impugnabantur iustificata fuit narratiua principalis gratiæ quod nempè Virginius in 63. circiter suæ ætatis anno constitutus ob ingrauescentem ætatem huiusmodi, ac incommoda ætas ipsa passim secum afferre solet eidem Ecclesiæ, ratione illius Canonicatus, & Præbendæ, quas obtinet de cætero absque difficultate per se ipsum, vt conuenit in diuinis deseruisse,oneraq; sibi incumbentia supportare non possit. Quod enim esset in 63.suæ ætatis anno constitutus probatur ex fide baptismatis data in *Summar. Cercauillæ,nu.4.* ex quo dignoscitur de tempore gratiæ per plures menses excessisse 62. annum,cum enim ætas narrata fuerit in ablatiuo per dictionem in,ibi, *In sexagesimo tertio ætatis anno* sufficit fuisse

1 cæptum,vt notat *glos.in Clem.final.de ętat.& qualit. ordin.verb.in decimo octauo Bart.in l.si cui legetur 51. num.1.vers.Aut per ablatiuum.ff.de legat.1. Felin. in cap.cum vigesimum 41.nu.7. vers. si dicitur in vigesimo de off.delegat. Azor.instit.moral. par.1.n.5. cap.28. dubia est quæstionis.* Idque præsertim cum adiecta fuerit, Dictio circitèr *Panzirol. cons.75.sub num.13. vers. voluisse autem cum seqq. latè Garz. de benefic. par.7.cap.4.sub num.21.vers.cum hodie,& sub nu.28. vers.In Ecclesia autem.*

Quod verò ob ingrauescentem ętatem eidem Ecclesię absq; difficultate inseruire non possit,nec illius onera supportare probant duo Testes dati in *Summario vltimæ positionis Cercauillæ, nu.1.* & fides etiam medicorum eodem *Summ. num.2.* attestantiũ Virginium Castaldum coadiutum laborasse dolo-

2 ribus articularibus, & distillatione capitis, adeout Peritis standum est *l.septimo mense,ff.de statu homin.l. 1.ad vetr.inspic.* Aduertedo Oratore in supplicatione non expressisse certam causam infirmitatis, sed generaliter tantum incommoda,quæ ætas ipsa secũ

3 afferre solet,adeòvt non posset absque de cętero difficultate per se ipsum Ecclesiæ præseruire pro quorum iustificatione sufficit, quod commodè inseruire non possit ex doctrina *Alciat.in l.2.num.3. ff.de Iurisdomn.Iud.* non posse enim quis dicitur quod incommodè potest,vt consuluit, *Bald. cons.101. sub nu.1. vers.Ex quo lib.1. Aym.cons.199.n.2. Menoch. cons.2.num.211.& cons.351.n.35. Surd.de alim.tit.6. qu.18.nu.17. Add. ad dec.617.num.187.& seq. par.8. recent.* Imò nec minus se restrinxit ad incommoda senectutis,& ingrauescentis ætatis, sed vlteriùs etiã

4 addidit alternatiuè,seù certis de causis animum suũ mouentibus,&c. quæ iurata illius attestatione iustificari possunt ad notata per *gloss. in §. Namque si cui verb.dicit circa med.vers. Reliqua consistunt.instit. de action.Surd.cons.94.sub num.74. vers. Tamen hæc assertio,Rota dec.3.de restit. in non.*

5 Nec aduersantur tradita per *Rotam coràm Puteo decis.63.nu.1.lib.2.in correct.quam refert, & sequitur Ricc.in collect.decis.par.6. collect.2216. verb. & cum non sit motu proprio,* vbi quod obtenta coadiutoria, sub expressione certæ causæ, si aliæ adducitur sub clausula, *Generali*, seù certis alijs de causis tenetur impetrans verificare causam, ex qua Pontifex mo-

6 ueri potuerit ad concessionem cum gratiam coadiutoriæ,siuè iusta causa concedendi non soleat *cap.1. de cleric. egrot. in 6.* Procedunt enim vbi deficeret

7 iustificatio causæ specialiter expressè, quo casu, vt gratia sustineatur, ex alijs causis probari debet alia causa sufficiens, in proposito autem iustificatur causa expressa ingrauescentis ætatis propterquam de cætero sine difficultate non potest coadiutus per se ipsum Ecclesiæ inseruire,ideò non exigitur concludens probatio alterius causæ quæ, adiecta fuerunt sub illa clausula generali ad indagandum, nec Oratorem impetrantem, nec Pontificem concedentem voluisse se restringere ad causam infirmitatis.

Indeque nec minus aduersantur deducta per *Ca-*

8 *putaq.dec.240 n.1.& 2.p.1. & dec.91. nu.1.p.2.* vbi quod probari debet infirmitas talis,quę suaptè na-

9 tura præstitura sit perpetuum impedimentum sine spe futuræ prosperitatis,quod idem tradit,*Gonzal. ad reg.Cancell.glos.5.§.9.nu.89.& dixit, Rota in Gerunden.Coadiutoria, quę est decisio 237.nu.8. p.7. rec.* Nec enim rigorosa probatio requiritur vbi Orator expressit causam infirmitatis, & ad eam se arctauit, in quibus terminis loquuntur auctoritates adductæ.

10 Hic autem pro causa non fuit expressa infirmitas, sed ætas ingrauescens ob quam non poterat coadiutus sine difficultate Ecclesię inseruire, ad cuius iustificationem probare sufficit, quod commodè inseruire non posset ex *Bald. & alijs superius adductis.*

Nec habitum fuit in consideratione quod idem coadiutus pluribus ab hinc annis etiam hodie exerceat officium Vicariatus in Ciuitate Forosemproniensi cum bona valetudine potest enim oriri ex aeris mutatione, quæ Forosempronij Salubrior esse

11 potest eidem coadiuto ad temperandos dolores articulares, quibus persępè torquetur, vt testantur duo Phisici dicto *Summ. nu.2.* & vlteriùs licèt Officium Vicariatus fortè sit operosius extensiuè intensiuè tamèn non est adeò laboriosum cum exerceri possit intra proprios lares,horis sibi magis benè visis,nec requirat illam personalem assistentiam extra Domum certis statutis horis, & temporibus, quam exigit Ecclesiæ seruitium ad infligendam autem

12 gratiam ex defectu iustificationis requiritur concludentissima probatio *iuxta decis.Bisignetti 2. de probat.Rot.dec.248.n.9.p.2.recent.*

Minusuè obesse dictum fuit defectum non expres-

Digitized by Google

pressi ordinis Sacerdotalis, qui fortè retraxisset Pōtificem ad concessionem coadiutoriæ in personam Cercauillæ ætatis annorum 20. cum coadiutus habere debeat ætatem requisitam ad obtinendum beneficium, vt declarant *Campanill. in diuers. Iur. can. Rub. 7. cap. 6. num. 103.* & vbi supra *glos. 5. §. 9. num. 6.* quia cum Summus Pontifex certam habens notitiā
13 Cercauillæ ei coadiutoriam concesserit adiecto decreto, vt quam primum ad ætatem legitimam sacros ordines suscipiendi peruenerit proximis indè futuris temporibus ordinem ipsum, quē ætas postulauerit videlicet, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus ordines suscipere omninò teneatur,
14 interim verò donec præfatus Subdiaconatus ordine fuerit initiatus vocem in Capitulo non habeat, vt in eisdem literis continetur cogitasse videtur saltem in genere de anoexione ordinis Sacerdotalis, quæ sola generica cogitatio subreptionem excludit, vt notat *Gonzal. ad reg. 8. §. 4. probem. num. 87. Rota dec. 100. num. 3. par. 5. & decis. 598. num. 3. vers. Caterum obiecta magis par. 8. rec.*

Nec deficere visa fuit iustificatio idoneitatis, &
15 valoris cum illa probetur ex relatione Vicarij, cuius coofcientiæ examen, & iosormationem Pontifex commisit ex adductis per *Rot cor Canaler. dec. 212: 613. num. 6. vers. quo relatio*, Iste verò narratus per
16 non excessum iustificetur ex pluribus prouisionibus similium Canonicatuom, io quibus eadem expressio facta fuit *Rota dec. 572. num. 3. par. 1. & dec. 262. num. 1. par. 3. recent.* iuocta Bulla reductionis Cathedralis ad sæcularitatem dispooente quod Canonicatus redditus sint æquales *Summ. Cercauillæ num. 3.*
17 Vndè fortius iustificatur valor narratus per non excessum, pro quo sufficit etiam semiplena probatio *Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 189. Rota coram Buratto decis. 255. num. 13. & in Melfiten. Cantoriæ 2. Martij 1646. vers. valor coram R. P. D. meo Otthobono.*

Et ita causa bis proposita resolutum fuit vtraque parte &c.

ROMANA SVBHASTATIONIS DE ALEXIIS.

Lunæ 27. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Creditores possunt agere via exequutiua procedendo ad subhastationem bonorum communis debitoris, contra concreditorem, qui ea possidet Iure pignoris, licet ille sit anterior dummodo subhastatio fiat pro satisfaciendo prius eo de suo credito, licet secus sit, quo ad bona, quæ concreditor possidet iure dominij, & proprietatis, vt si à communi debitore bona habuit in solutum, quę datio io solutum; licet fuerit facta coniunctæ personę, & lite pendente, non per hoc dicitur facta in præiudicium Creditorum, & litis, quando bona dantur in solutum ex causa necessaria, & creditori anteriori, & quando datio in solutum non fit vniuersaliter de omnibus boois, sed particulariter certorum bonorum, ex quibus indicatur ratificatio dationis in solutum tam respectu dantis, quam accipientis.

SVMMARIVM.

1 *Creditor, qui possidet bona sibi à debitore assignata, donec certa quantitas restituatur, dicitur ea possidere iure pignoris absque translatione dominij.*
2 *Tituli inualidi præsumptio melioris tituli presumptionem tollit.*
3 *Creditor possidens bona communis debitoris iure pignoris, impedire nequit viam exequutiuam, & subhastationem eorundem bonorum per alios creditores faciendam.*
4 *Amplia etiamsi ipse esset anterior, quia subhastatio fieri debet absque vlla prorsus suorum cū sit detrimēto, & prius debet ipse integraliter de sui credito satisfieri, & de eo, quod superest Creditoribus posterioribus prouideri.*
5 *Datio in solutum de sui natura est perpetua, & translatiua dominij irreuocabiliter.*
6 *Creditor possidens bona communis debitoris iure proprietatis, & dominij conueniri non potest à cæteris Creditoribus via exequutiua, sed agendum venit reuocatorio.*
7 *Datio in solutum respectu accipientis plenè probatur ratificata ex subsequuta possessione bonorum ad formam illius actualiter apprehensa, & ab eo tempore citra continuata.*
8 *Ratificatio resultans ex facto non solum æquipollet, sed potior est, & efficacior ratificatione verbali, quæ per publicum Instrumentum facta fuisset.*
9 *Ratificatione opus non est vbi adest præcisum, & speciale mandatum.*
10 *Ratificatio contractus colligitur ex eo, quod quis bona alienata possideri permisit, nec vnquam contradixit.*
11 Datio in solutum facta coniunctæ personæ postquam creditores non solum detecti erant, sed etiam exequutionem cœperant reportando sententiam in Solutione non suffragatur.
12 *Limita hoc non procedere, quando datio in solutum fuit facta ex causa penitus necessario, & titulo oneroso.*
13 *Alienatio facta ex causa penitus necessaria, & titulo oneroso, ad effectum scilicet restitutionis dotis, validè fieri potest etiam lite pendente, absque vitio litigiosi.*
14 *Amplio etiamsi alienatio fieret in personam sanguine coniunctam, dummodo creditum iustificetur, tunc enim in præiudicium aliorum Creditorum peracta non dicitur.*
15 *Alienatio particularis certorum corporum, non autem vniuersalis omnium bonorum etiam facta lite pendente, non inficiatur vitio litigiosi.*

DECISIO CCCXXXV.

Iuxta resolutiones factas coram me 15. Februarij 1645. & 15. Maij 1646. reuocatorias præcedentis emanatæ 12. Decembris 1644. decretum, & declaratum fuerat mandatum de subhastando, ac in illius executionem affixa solita edita, tam io Curia, quàm extra, verum medio tempore repertis per Antoninā nouis iuribus, illisque in actis Notarij causæ productis, quæsitum fuit an esset proceden. ad vlteriora in subhastatione, & affirmatiuè quoad bona Vrbis, & Vineam, negatiuè verò quoad forensia Domini resoluerunt.

Ratio enim primæ partis resolutionis redditur clara ex plenè deductis io prædictis decisionibus, quæ respectu dictorum bonorum Vrbis, & Vineæ adhuc remanet firma cum Antonina nunquam iustificauerit, prout tenebatur, se illa possidere iure dominij, & proprietatis, sed solum deduxerit quoddam Instrumentum consensus ad eius fauorem præstiti per Iulium Vrsinum hæredem Alexij de Alexijs communis debitoris sub die 3. Iulij 1617. ex quo dignoscitur ipsū ei nō dedisse huiusmodi bona io solutum, prout prius supponebatur, sed solum illi assignasse certam ratam fructuum, & pensionum temporaliter duraturam donec scilicet, & quousque sibi restituerentur sc. 3. mil. pro residuo suæ dotis, hu-

ditur attentata etiam si capta fuerit post affixa, & publicata Edicta super institutione Beneficij, cum affixio Edictorum, antequam compareat legitimus Contradictor, sit actus mere extraiudicialis, qui nunquam attentata operatur, eo maxime si publicationes non fuerint particulariter contra possessorem factæ, sed generaliter, & quid requiratur in hoc casu ad effectum attentatorum, & quando exceptio Iurispatronatus admittatur ad impediendam manutentionem prouiso ab ordinario, & quinam liatus sit attendendus.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio probata per publicum Instrumentum adeptionis, & per subsequutam perceptionem fructuum est manutenibilis.*

2 *Et eo libentius si possessio sit titulata.*

3 *Possessia capta lite pendente redditur attentata, nec est manutenibilis.*

4 *Edictorum simplex affixio, & publicatio, antequam compareat, & se opponat aliquis legitimus contradictor est actus mere extraiudicialis.*

5 *Edictorum affixio, & publicatio incipit fieri actus Iudicialis post comparitionem legitimi contradictoris.*

6 *Litis pendentia deduci non valet ex simplici affixione, & publicatione Edictorum, antequam compareat legitimus contradictor.*

7 *Attentata sine lite, & per actus extraiudiciales non inducuntur.*

8 *Possessio Beneficij capta in vim prouisionis ante litem obtenta non redditur postea attentata per simplicem affixionem Edictorum super institutione Beneficij.*

9 *Maxime si non fuerint specialiter publicata contra possessorem, sed generaliter contra omnes, nec probetur possessorem de illorum affixione, & publicatione certam scientiam habuisse.*

10 *Vel quod contra eum aliqua fuerit exequuta citatio, vel personalis Inhibitio, ne aliquid innouaret.*

11 *Manutentio non datur sine probatione possessionis.*

12 *Possessio non transfertur, nec acquiritur ex sola sententia absque actuali apprehensione.*

13 *Sententia non priuat anteriorem possessorem sua possessione, sed requiritur actualis apprehensio.*

14 *Statut vltimus beneficij si constat vti de libero, & collatiuo, attendi debet, non autem ius patronatus.*

15 *Collatio facta ab Ordinario de Beneficio vti de libero, & collatiuo, vt sustineatur sufficit, quod de vltimo statu, vti de libero, & collatiuo constet non obstante iure patronatus.*

16 *Iurispatronatus exceptio attendi non debet ad retardandam manutentionem possessari, nisi Ius patronatus iustificetur incontinenti per confessionem partis, rem iudicatam, vel publicum Instrumentum.*

17 *Exceptio requirens altiorem indaginem reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CCCXXIX.

MAndatũ de manutenendo censuerunt Domini esse concedendum Ioanni Stocheur informanti, quia probat eius possessionẽ, non solum ex publico Instrumento adeptionis sub *die 1. Settem. 1647. Sum. num. 3.* sed etiam ex locatione bonorum spectantium ad Personatum, de quo agitur, cum subsequuta
1 actuali fructuum perceptione eodem *Summ. num. 4.* quæ propterea videtur manutenibilis *vulg. §. retinendæ instit. de interd.* Præsertim cum appareat munita titulo collationis habitæ ab Ordinario vti de vacante per resignationem in eius manibus libere factam à Roberto de Linden, vltimo illius possessore dicto
2 *Summ. num. 2.* Ideoque tanquam titulata eo libentius venit manutenenda ex plene congestis in *Bonon. manutentionis 19. Iunij 1647. cor. R. P. D. meo Bichio, in Regien. Parochialis 5. Martij 1649. coram R. P. D. meo Otthobono, & in Toletana Archidiaconatus de Talanera 4. Aprilis proximi præteriti coram R. P. D. meo Albergato §. verum vers. quare cum legitimo.*

Non obstat, quod eadem met di 1. Settembris de mandato officialis Archidiaconi Leodien., & ad instantiam Thomæ vnius ex colligitantibus affixa, &
3 publicata fuerint edicta super illius institutione, ac proinde dicta possessio videatur appræhensa lite pendente, & sic reddatur attentata, & non manutenibilis.

4 Quia cum simplex edictorum affixio, & publicatio antequam compareat, & se opponat aliquis legitimus contradictor, sit actus mere extraiudicialis *Calder. cons. 2. sub num. 2. vers. Pro ista vlt. opin. de elect. Lambert. de Iurepatr. par. 2. lib. 2. 9. quæst. princ. art. 12. num. 1. fol. mihi 95. Gonzal. super Regul. Cancell. glass. 9. in adnot. contra nullit. & attent. num. 41. & 42.* ac dictum fuit in *Vicen. Beneficij 10. Decembr. 1646. coram me, §. Nec obstat.* Et incipiat fieri iudicialis post il-
5 lius comparitionem, & oppositionem (quæ tamen in casu nostro non iustificantur) vt dixit *Rota decis. 227. num. 2. 3. & 4. par. 3. lib. 2. & dec. 266. num. 4. ead. par. 3. lib. 3. diuers.* ac admissum fuit in *Cremonen. Præpositura 23. Maij 1644. cor. R. P. D. meo Corrado, §. Nam illa in fine.* Exinde litis pendentia introducta
6 dici non valet *DD. in cap. fin. de elect. in 6. Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 2. princip. num. 3. cum seqq. Gonzal. vbi supra num. 32.* cum alijs allegatis in *Bonon. fideic. de Nascentorijs 24. Nouembris 1645. coram R. P. D. meo Rayas.* Et per consequens posses-
7 sio vacat vitio attentatorum; cum sine lite, & per actus extraiudiciales non inducantur attentata, *tot. tit. vt lit. pend. Cassad. dec. 6. num. 2. super. reg. Lancell. de attent. par. 1. in præfat. num. 57. Marches. de commiss. super attent. par. 2. cap. 2. num. 1. fol. mihi 18. Rota dec. 1. num. 2. & 14. par. 2. diuers. coram Duran. dec. 4. n. 11. & dec. 86. num. 4. in Gerunden. Canonicatus, seu Sacristia 3. Iulij 1634. coram Reuerendiss. D. Terracinen. in Ianuen. Pecuniaria, seu attentator. 20. Aprilis 1640 coram Reuerendiss. D. meo Decano, in d. Bonon. fideic. de Nascentorijs coram R. P. D. meo Royas, & in d. Vicen. beneficij coram me.*

8 Idque eo certius, cum huiusmodi edicta non fue-
9 rint specialiter publicata contra Ioannem, sed generaliter contra omnes, nec probetur ipsum de præfata illorum affixione, & publicatione certam ha-
10 buisse scientiam, siuè contra eum aliquam fuisse exequutam citationem vel personalem Inhibitionẽ, ne aliquid innouaret, quibus proinde cessantibus potuit deuenire ad apprehensionem possessionis sine vitio attentatorum per ea, quæ tradunt *Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. lim. 5. numer. 10. Add. ad Greg. dec. 251. num. 14. vsque in fin.*

Ipsis autem Thomæ, & Bartholomęo colligitan-
11 tibus mandatum de manutenendo competere non potest, quia non docent de ipsorum possessione, sine qua non datur manutentio *l. 1. §. Interdictum autem ff. de Interd. Rota in Cæsaraugustana Distributionum 3. Aprilis 1620. coram Card. Sacrato, & in Narnien. Bonor. 14. Ianuarij 1628. coram bon. me. Pironano penès Posth. de manut. dec. 154. nu. 1. & dec. 227. pariter num. 1.* Idque etiam si Bartolomeus à predicto offi-
ciali

eiali obtinuerit sententiam fauorabilem super insti-
12 tutione, quia ex sola sententia non transfertur, nec acquiritur possessio sine actuali apprehensione *Alex. in l. Sciendum §. si fundus num. 2. in fin. ff. qui satisd. cogan. Cassad. dec. 7. num. 11. & 18. de caus. poss. & propriet. Greg. dec. 546 num. 10. Rota in Racanaten. Saluiani interd. 11. Febr. 1604. coram bo: mem. Iusc penes Pacif. de Salu. dec. 144. num. 2.* Multoque minùs an-
13 terior possessor exinde eius possessione priuatur. *Greg. d. dec. 546. num. 9. Card. Canal. decis. 565. num. 4. clar. me: Coc. dec. 185. num. 3.* cum alijs plenè adductis per eundem *Posth. de manut. obseru. 12. num. 160. cum seq.*

Nec eis refragatur prætensio, quod huiusmodi Personatus sit de Iurepatronatus.

Quia præterquod constat de vltimo præcedenti
14 statu, vti de libero, & collatiuo dicto *Summ. num. 1.* Qui proinde attendi debet, & sufficit ad substinen-
15 dam collationem factam ab ordinario *cap. consultationibus de iurepatr. Rota in rec. dec. 154. num. 3. par. 1. dec. 435. num. 1. par. 2. & in Fanen. Parochialis 1. Iuly 1647. coram R. P. D. meo Ottbobono*, §. *Demum non obstat.* Cùm assertum Iuspatronatus non probetur in
16 continenti per confessionem partis, rem iudicatam, vel publicum Instrumentum, eius exceptio admitti non potest ad retardandam manutentionem posses-
17 sori, sed reijci debet ad petitorium vti requirens altiorem indaginem, & pleniorem discussionem, vt omissis antiquioribus responsum fuit in *Barbinonen. manutentionis 2. Martij 1646. coram R. P. D. meo Corrado*, §. *Et vlterius, in d. Toletana Archidiaconatus de Talauera 4. Aprilis præteriti coram R. P. D. meo Albergato sub §. 1. & prius in Beneuentana Parochialis 29. Nouebr. 1649 coram me*, §. *fin.*

Et ita vnica tantum, &c.

ROMANA PAROCHIALIS.

Lunæ 23. May 1650.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur nominato etiam per modum prouisionis docto de eius possessione, & licet nominatus per modum prouisionis possit quandocunque amoueri, etiam sine causa, ideoque nullum ei competat remedium possessorium, hoc tamen procedit, quando remoueretur ab eo, qui clarè ostenderet se habere legitimam potestatem deputandi, & remouendi, donec enim disceptetur in petitorio de huiusmodi potestate, manutentio conceditur ad statum.

SVMMARIVM.

1. *Testes deponentes de visu, & reddentes optimam rationem sui dicti, satis probant possessionem manutenibilem.*
2. *Possessio posterior capta non citato anteriori possessore dicitur clandestina, & turbatina, nec ei potest impedire manutentionem, qui non habuit se prò spoliato.*
3. *Deputatio prouisionalis, nullum tribuit titulum deputato, sed simplicem administrationem.*
4. *Deputatus per modum prouisionis potest ad libitum remoueri etiam sine causa.*
5. *Manutentio, seu aliquod aliud remedium possessorium deputato, per modum prouisionis competere non valet, cum etiam sine causa possit ad libitum remoueri.*
6. *Declara hoc tantum procedere si fuerit ab eo remotus, qui clarè ostenderet se habere legitimam potestatem deputandi, & remouendi.*
7. *Secus, si remoueatur ab eo cui negatur competere potestatem deputandi, vel remouendi.*
8. *Manutentio non denegatur ad statum in quo reperitur, deputato etiam per modum prouisionis, donec disceptetur in petitorio de potestate partis deputandi, vel remouendi.*

DECISIO CCCXXX.

OB carcerationem Io: Contuccij perpetui Vicarij in Ecclesia S. Blasij, Francisco Palagio deputato per modum prouisionis à Capitulo S. Petri ad exercen. curam animarum dixerunt DD. conceden. esse mandatum de manutenendo cum ipse doceat de sua possessione ex quatuor Testibus fer. fer. examinatis & consilet eundem Palagium exercuisse curam ani-
marum in dicta Ecclesia administrando Sacramenta, & faciendo omnes actus à Parochis fieri solitos, qui
1 cum deponant de visu, & reddant concludentes rationes sui dicti optimè probant eius possessionem, adhuc effectum manutenibilem §. *Retinendæ Instit. de interdict. l. 1. §. Interdum, ff. vti possid.* cum cæteris in *Pisaurien. Parochialis, 11. Febr. proximi præteriti coram R. P. D. meo Verospio.*

Non obstat possessio Bernardini, tanquam posterior, & capta non citato ipso Palagio anteriore
2 possessore, dicitur clandestina, & turbatiua nec potest illi impedire manutentionem, cum non habuerit se pro spoliato *cap. licet Episcopus de Præben. in 6. capit. licet causam de probat. l. Clam. possidere, §. Qui ad nundinas, ff. de acquir. poss. Greg. dec. 171. num. 2.* cum alijs in *Lauretana Beneficij 26. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Corrado, & in Beneuentana Parochialis 29. Nouebr. 1649. coram me.*

3 Nec dicatur, quod nominatio eiusdem Palagij vti prouisionalis nullum sibi tribuerit titulum, sed
4 simplicem administrationem, & ideò cum ipse possit ad libitum remoueri etiam sine causa. *Franch. in cap. vnic. num. 5. vers. limita tamen de capell. Monach. in 6. ibique Gemin. sub num. 8. vers. vel dicen. & Anchar. num. 2. vers. Quandoque*, cum alijs plene congestis in *Hyspalen. Iuris nominandi Curatos 21. Iunij 1641 coram R. P. D. meo Peuting. §. Circa tertium cum plur.*
5 *seqq.* Manutentio, aut aliquod aliud remedium possessorium ei competere non valeat. *Garz. de Benef. par. 1. cap. 2. num. 87.* Et reprobata contraria opinione Innocentij respondit *Rota dec. 1. num. 1. de restitut. spol. in antiqu. in Hyspalen. Iuris nominandi Curatos 20. Aprilis 1640. coram R. P. D. meo Peutingerio. §. Et quod habenti.*

6 Quia procederet obiectum si remotus fuisset ab eo, qui clarè ostenderet se habere legitimam potestatē deputandi, & remouendi, tunc enim sequuta remotione contra remouentem, vel alium ab eo causam habentem ipse non potuisset hoc à Iudice obtinere, vt declarauit *Rota in dicta decis. 1. sub d. num. 1. vers. Et istud ego intelligebam de rest. Spol. in antiqu.* Et in his terminis loquuntur probatæ Decisiones
7 Hyspalenses: Secùs autem in casu nostro, quo remotus fuit ab Eminentissimo Vicario, cui negatur competere Potestatem allegando illam spectare ad prædictos Capitulum, & Canonicos S. Petri, qui illum nominauit, tum ex particularibus constitutionibus *fa. me. Pij V. in ordin. 47. & 139. Bullar. nou. tom. 2.* Tùm etiam ex subsequuta obseruantia, & quasi possessione, alijsque rationibus ab informantibus deductis vnde cum saltem adhuc non sit clarum an ad Vicarium in isto casu spectet d. Ius nominandi, do-
8 nec in petitorio illius inspectio plene, & concludenter terminetur, ipsi quamuis deputato per modum prouisionis ad curam exercen. pro simplici administratione manutentio denegari non potest ad statum

in

in quo reperitur, vt ferè in terminis tradit *Lazar. cons. 14. num. 12. & seq. Galeott. contr. Iur. lib. 1. contr. 51. num. 54. & 55.* cum alijs congestis in *Romana subcollectoria 17. Martij 1641. coram R.P.D. meo Bichio, §. Quæ omnia*.

Reiecta igitur dicti articuli discussione, & Decisione ad Iudicium ordinarium responsum fuit pro manutentione ad fauorem Palagij Informantis in statu exercendi curam Animarum in Ecclesia, de qua agitur ad formam eius Deputationis durante impedimento Conruccij.

Et ita vnica tantum, &c.

PERVSINA BONORVM.

Lunæ 30. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum ex quibus, & quando probetur. Filius hæres quando possit prætendere detractionem legitimæ, & quando non; cum alijs de quibus in summario.

SVMMARIVM.

1 *Bona possessa per grauatum in loco, in quo possidebat fideicommittens præsumuntur fideicommissaria, nisi constet de proprijs ipsius acquisitionibus, num. 4. & num. 10.*

2 *Ad probandam identitatem bonorum multum confert instrumentum locationis factum in antiquis.*

3 *Identitas probata non diuersificatur ex modica denominationis alteratione.*

4 *Identitas probatur semiplenis probationibus, & coniecturis.*

Contra Testes non admittuntur exceptiones in materia, in qua sufficiunt semiplenæ probationes, & coniectura.

5 *Legitima censetur à filia herede consumpta ex quo ille non fecit inuentarium, & plura bona hereditaria alienauit, nisi concludenter probetur negatiua existentiæ, & alienationis aliorum bonorum.*

Filius ob solam omissionem Inuentarij non amittit legitimam.

Limitatur tamen quando vltra omissionem Inuentarij constat de aliquibus alienationibus aliorum bonorum hæreditariorum.

6 *Inuentorium supponitur ab hærede non confectum quoties ab eo non exhibetur.*

Donatarius grauatus ad restitutionem bonorum donatorum si inuentarium non faciat non potest aliquid prætendere nisi doceat de statu hæreditario donantis; concurrentibus aliquibus alienationibus; quia semper aduersus eum viget mala fides, & præsumptio subtractionis.

7 *Alienationes iustificantur facta ex publicis Instrumentis in actis productis.*

8 *Dotis assignatio non est facienda ex bonis maternis, sed ex paternis.*

Mater si aliquid relinquat filiæ pro omni eo etc. cum hoc quod ultra prater illam certam modicam quantitatem prætendere non possit, & tale relictum acceptetur cum instrumento, & obligatione Camerali; illud venit seruandum.

9 *Alienationes, quando sunt certa, & modicæ quantitatis quæ non adequent integram legitimam in maiori quantitate debitam, non possunt impedire consecutionem supplementi.*

11 *Hæres grauatus, qui non fecit Inuentarium non potest detrahere legitimam, aut eius supplementum etiam si constet de alienationibus modica quantitatis, sed solum permittitur detractio supplementi, quando extat inuentarium, & alienationes sunt certæ, nec ascendunt ad quantitatem detractionum debitarum.*

12 *Locationis instrumentum factum Titio conductori probant contra singularem successorem ipsius Titij.*

Hæreditas iustificatur opulenta, & pro ea ea magis viget præsumptio, quando constat fuisse factam amplissimam donationem defuncta, ipsumque habuisse vsumfructum.

13 *Hæres censetur dissipasse bona hæreditaria, quæ restituere debebat, si constet ipsum alia bona dissiposse, & consumpsisse ob regulam, quod semel malus.*

14 *Primæ alienationes cedunt in causam legitimæ.*

15 *Limitatur ideo dummodo alienationes facta fuerint, cum actuali translatione dominij, non autem, quod simpliciter bona probentur hypothecata, quia tunc non cedunt in detractiones; licet anteriores.*

16 Rota in Romana fideicommissi de Candidis 10. Martij 1649. coram R.P.D. Verospio, *qualiter veniat intelligenda, & 17.*

17 *Hæres fideicommissarius si agat contra tertium possessorem non potest obtinere ex simplici omissione inuentarij, nisi probet, alias alienationes illam præcessisse, & doceat de statu hæreditaria; secus vero, quando dictus Hæres est possessor, & Tertius creditor Hæredis grauati agit contra eum, quia non potest obtinere nisi antedicta prius probet, & num. 18.*

Alienatio censetur prima ad effectum defendendi tertium possessorem, nisi contrarium probetur ab Aduersario.

19 *Actus qui fieri potest citra Ius, & nomen hæredis non inducit aditionem.*

DECISIO CCCXXXI.

Reproposita causa super resolutis 14. Iunij 1647. Informantes pro Pellicciarijs admittentes fideicommissum, & illius purificationem, iterum controuertebant Identitatem Prædij, de quo agitur, & in omnem casum illud potuisse subhastari, deliberati ratione legitimæ debitæ Iulio Cæsari filio fideicommittenti, & ipsorum debitori actiter contendebant, sed post trinam propositionem denuò Domini censuerunt identitatem probari, ac legitimam fuisse consumptam, & ideo steterunt in decisis.

Ex Testibus enim in partibus formiter examinatis probatum fuit Prædium controuersum situm in Suburbijs Perusiæ in vocabulo Monte Morcino hodie posessum à fratribus de Pudianis vti fideicommissarium, esse illud idem ab Alda fideicommittente posessum vsque ad eius obitum, & deindè à dicto Iulio Cæsare ipsius filio, & vniuersali Donatario restituere grauato retentum cum concordi demonstratione eius qualitatum, vlterius prædium laboratiuum, arboratum, vineatum, & cannetatum cum domibus, Columbario, puteo, & furno, ac designatione confinium, ab vno scilicet latere bona Patrum eiusdem Montis Morcini, ac bona hæredum Nicolai Bani peruenta ad quosdam de Danzettis, & ab alio bona Armilai Barigiani *Summ. præterita positionis num. 3.* Ex quibus propterea (vltrà vulgarem præsumptionem, quod bona posessa per grauatum in loco, in quo possidebat fideicommittans præsumantur fideicommissaria, nisi constet de proprijs ipsius acquisitionibus iuxtà vulgatum *cons. Fulgos. 145. sub num. 2.*) præfata identitas concludenter iustificetur ex probatis in præcedenti *dec. §. fideicommissum enim cum seq.* 1

2 Accedente insuper Instrumento locationis eiusdem Prædij factæ anno 1581. per d. Aldam eidem Iulio Cæsari, in quo concurrunt omnes prædictæ

qua-

qualitates à Testibus designatæ d. *Summaria num.* 4. quod regulariter, præsertim in antiquis, multum confert ad probationem identitatis, vt responsum fuit in *Auximana fideicomm. 13. Ianuarij 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. Quo verò ad probationem,* idque etiam in ipso Instrumento adsit adiectio, *Posto Monte Morcino*, quia præterquod in substantia est idem locus in quo Alda bona donata possidebat, vt probatur ex Instrumentis relatis in *Summ. penultima positionis num. 4. & 5.* cum adiectio illa, *Posto*, nihil aliud significet, quam quod existat post conuentum dd. Patrum Montis Morcini, vbi situm reperitur prædium controuersum, etiamsi adesset aliqua discrepantia, nihilominus est adeo modica

3 deminationis alteratio, vt alio non conflicto, non diuersificet probatam identitatem, per *Tex. in l. Qui habebat,* vbi communiter scribentes, *ff. de manumiss. Testam. Bart. in l. Demonstratia falsa sub num. 2. ff. de cond. & demonstr. Rota dec. 506. num. 3. in fin. vers. Et certum est par. 1. rec.*

Exceptiones autē contra prædictos Testes oppositas Dñi reiecerunt cum omnes penitùs sublatę remāserint ab informantibus pro Pudianis, & in hac mate-

4 ria, in qua admittuntur semiplenę probationes, & cōiecturę. *Rot. dec. 119. n. 4. vers. Maximè ad probandū, & dec. 407. sub n. 12. p. 2. dec. 160. n. 5. p. 5. & dec. 132. n. 3. p. 7. rec.* sufficit, quod faciāt adminiculum ad coadiuuandam supradictam præsumptionem ex identitate loci desumptam, quæ ad istum effectum potissimè attendi solet *Rot A. dec. 407. sub num. 3. vers. sed etiam, sub num. 4. vers. Et prædicta par. 2. rec.*

Sicuti etiam visæ fuerunt irrelevantes descriptio Prædij controuersi facta per Tutorem eorundem de Pudianis in inuentario tutelari tanquam de bonis prædicti Iulij Cæsaris eorum Patris, & depositio sexti Testis deponentis de auditu ab ipso Iulio Cæsare grauato, quod esset suum proprium, quia ex prędictis deteguntur erroneæ, vt ex pluribus alleg. responsum fuit in *n. dec. §. Quoniam cum huiusmodi.*

5 Legitimam verò fuisse consumptam præsumitur ex quo Iulius Cęsar nullum confecit inuentariū, & plura bona fideicommissaria alienauit; nàm contra non conficientem inuentarium lex præsumit adfuisse alia bona in hæreditate, & ea pariter à grauato subtracta, & alienata fuisse, ex quibus proindè pretensam legitimam ipse consequutus censetur donec à Pelliciarijs actoribus ab eo causam habentibus, & vti eius creditoribus eiusdem legitimæ vlteriorem consecutionem prætendentibus aduersus fideicommissarios possidentes concludenter probetur negatiua existentiæ, & alienationis aliorum bonorum, iuxta veriorem, & magis receptam opinionem, quam probant *Natta cons. 199. nu. 12. & cons. 238. num. 9. Gionagn. cons. 20. in fin. vers. Attamen quia non confecto lib. 2.* & constanter sequuta fuit *Rota in Maceraten. legitima 14. Maij 1627. cor. bon: me: Card. Vbaldo in rec. dec. 67. num. 2. par. 5. & 22. Iunij 1629. coram Reuerendiss. Vrgellen. inter eius impress. decis. 213. num. 2. in Romana fideicommissi de Victorijs 2. Iunij 1627. coram bo: me: Merlino in rec. dec. 77. num. 2. & 3. par. 5. in Aesina fideicomm. 17. Martij 1631. §. Quia cum Florij coram bo: me. Pirouano confirmata coram me 10. Maij 1641. §. non obstant tria, vers. Isto enim casu in d. Auximana fideicomm. 13. Ianuarij 1640. §. Et quatenus etiam, & 31. Ian. 1642. §. Quamuis enim, & §. Hinc non releuat circa fin. vers. Et insuper militat, coram Reuerendiss. D. meo Decano, in Rom. fideicomm. de Palatijs 28. Iunij 1647. §. Quia cum Antonius, & in Rom. Fideicomm. 8. Iunij 1648. §. Præterea coram b. me. Arguell. & in Rom. Fideicomm. de Pancaldis 23. Iunij 1649. §. Et cum non doceatur, coram R. P. D. meo Peuting.* licet enim filius ob solam omissionem inuentarij non amittat legitimam *Castr. in l. ab omnibus § fin. sub num. 2. ff. de leg. 1. & in l. ita tamen, § si Trebellianus, ff. ad Trebell.* Attamen ob malam præsumptionem subtractionis, & occultationis aliorum bonorum resultantem ex prædicta omissione inuentarij iunctis aliquibus alienationibus in ipsum, seu alios ab eo causam habentes transfertur onus probandi in hæreditate non extitisse alia bona, ex quibus illius detractio integrè fieri potuerit, vt tradit *Surd. decis. 316. num. 14. cum seqq.* & responsum fuit in *Bonon. fideicomm. de Cataneis 10. Martij 1667. coram bo. me. Pirouano penès Gianagn. d. cons. 20. num. 31.* in *Bonon. fideic. de Glauarinis 10. Febr. 1639. coram R. P. D. meo Royas, §. non obstat conclusio in d. Auximana Fideic. 30. Ianu. 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. nec obstat, quod hæres, & in d. Aesina Fideicomm. coram me sub dicto §. nec obstant tria.*

Quod autem Iulius Cæsar non confecerit Inuentarium à Pellicciarijs non controuertitur, & suppo-

6 nen. est, dum ab eis non exhibetur, vt dictum fuit in *Rom. Fideicomm. de Capiteferreo 10. Martij 1645. cor. R. P. D. meo Corrado, §. neque turbaret versic. Intereà verò.* Nec refert, quod ille non fuerit hæres, sed Donatarius vniuersalis, qui regulariter non tenetur facere Inuentarium; quia licet ad illius confectionem non arctetur præcisè, adstringitur tamen causatiuè, ad effectum scilicet, vt ex eo dignosci valeat status hæreditatis, alioquin concurrentibus aliquibus alienationibus etiam contra donatarium, omnemque alium restituere grauatum semper viget mala fides, & præsumptio subtractationis, & alienationis aliorum bonorum, donec ab ipso, vel ab eo causam habentibus doceatur de contrario, prout admissa fuit contra grauatum onere fideicommissi ordinati per contractum inter viuos in dicta *Bonon. Fideicomm. de Glauarinis coram R. P. D. meo Royas, & in Rom. Fideicomm. de Spiritibus 12. Iunij 1643. coram R. P. D. meo Bichio,* & contra simplicem vsufructuarium in dicta *Aesina fideicomm. coram me, §. minus obstat.*

7 Alienationes verò, & quidem numero plures iustificatæ fuerunt à fratribus de Pudiani publicis Instrumentis in actis Notarij causæ productis, vt in eorum *Summario vltima positionis num. 2. cum seqq.*

Prima scilicet de florenis 700. constituentibus sc. 437. & b. 50. per Iulium Cæsarem assignatis pro medietate Dotis Isabellę eius Sororis nuptę anno 1597 quorum 500. proueniunt ex certis bonis stabilibus eiusdem Aldæ Fideicommittentis sitis in loco nuncupato Piano di Massiano, reliqui verò 200. ex venditione Prædij di Zolfagnano ad illam pariter spe-

8 ctantis, quæ quidem Dotis assignatio non ex maternis, sed ex paternis bonis ab eodem Iulio Cæsare tunc temporis possessis (vt constat ex Instrumentis inferius dicen. relatis in extractu *fol. 331. cum seqq.*) fieri debebat, vt in puncto responsum fuit in *Rom. Fideicomm. de Campagnolis 8. Febr. 1649. §. Qua verò coram R. P. D. meo Peuting.* Attenta præsertim præcisa dispositione eiusdem Aldæ à Iulio Cæsare sub Iuramento, & obligatione Camerali acceptata, quod filiæ fœminę prætèr certam modicam quantitatem in donationem eis relictam ex quauis causa, & occasione etiam ratione legitimæ nil amplius prætendere possent, quæ propterea à Pelliciarijs ab eo causam haben. controuerti non valet ad tradita per *Rotam dec. 221. num. 3. par. 8. rec.*

Secun-

Secunda de duabus Eminis terræ positis in supradicto loco Montis Morcini per illum cessis anno 1623. Francisco Alumno cum pacto redimendi pretio scut.125.

Tertia de alijs tribus Eminis terræ dismembratis à Prædio controuerso, & ab eo pariter cessis anno 1624. Laurentio de Sinibaldis pro sc.333.

Quarta De alia Emina terræ dismembrata ab eodem Prædio, & per ipsum vendita anno 1626. Armilao de Barrigianis pretio æstimato flor.175.constituentium scuta 110.

Quinta De petia terræ posita in supradicto loco nuncupato il Piano di Massiano ab eodem vendita dicto anno 1626. Sancti de Bisnettis pretio scut.50. & aliurum scut.28. in casu non redemptionis prout euenit.

Sexta Denique de flor.300.facien. summam scu. 187: 50. occasione Dotis eiusdem Aldæ debitæ ab ipso Iulio Cæsare vti hærede Annybalis eius Patris, & illius debitoris, qui recuperari non possunt ex quo ille omnia bona paterna alienauit. Quæ quidem alienationes insimul calculatæ constituunt summam scuta 1271.

Non obstat quod aliquæ non iustificentur de bo-
9 nis Aldæ, cœteræ verò tanquam certæ, & modicæ quantitatis non adequent integrã legitimam in maiori summa Iulio Cæsari debitam, & proindè non possint impedire consecutionem supplementi, vt responsum fuit in *Perusina Fideic.5.Mart.1646. cor. R.P.D.meo Celso §.nàm cum illa, & in Cæsenaten. Bonorum 19.Martij 1649.coram R.P.D.meo Peutinger.§. Primo, vers.cui neque due*.

Quo enim ad iustificationẽ, omissis 1.4.5.&6.quę iustificantur 2. & 3. controuerti non posse videtur
10 fuisse de bonis spectantibus ad Aldam, dum omnes eminæ terræ ibidem contentę in ipsismet Instrumẽtis alienationis asseruntur existere in dicto loco Mõtis Morcini, in quo Alda viuens tàm prædium controuersum, quam alia bona vsque ad eius obitum possedit, vt probatur ex testibus, & Instrumento locationis in principio ponderatis, atque ideò præsumuntur propriæ ipsius fideicommittentis non docto de illarum acquisitionibus factis à grauato iuxtà prædictum *cons.Fulgos.145.* suprà allegatum, præsertim, quoad tertiam, quæ ex conuenientia confinium, & aliarum demonstrationum ostenditur continere tres eminas terræ dismembratas à Prædio controuerso.

Quo verò ad modicitatem, vltra quod contrarium est verius, dum constituunt dictã summam sc.1271 etiamsi alienationes essent certæ, & modicæ quantitatis, non ideominus dici posset legitimam fuisse integraliter consumptam, obiectum enim procederet, si ostenderetur inuentarium, vel aliundè constaret de vero statu integræ hæreditatis ex quo indubitanter sciri posset quantitas, qualitas, & valor omnium bonorum hæreditariorum, tàm super existentium, quam alienatorum, tunc enim calculata legitima in quantitate trientis, vel semissis secundum numerum filiorum, & calculatis alienationibus, congruè diceretur eam non esse integrè consumptam, & agi posset ad supplementum quatenus ipsæ alienationes illam non adæquarent, in quibus terminis intelligendæ sunt *decis.in causa Perusina fideicomm., & Cæsenaten.bonor.* vt declarat *Ciriac.* ibidem allegatus *contr.for. cap.5.num.18. & 21.* Secùs autem in proposito, quo non exhibetur inuentarium, nec aliundè constat de dicto statu hæreditatis, hoc enim casu non habetur in consideratione an alienationes directę, & iustificatæ equiualeant nec ne legitimæ detractioni, quia ratio consumptionis non fundatur in eo, quod filius sit satisfactus ex ijs alienationibus iustificatis, sed in mala præsumptione resultante ex omissione Inuentarij, & aliquibus alienationibus, quæ faciunt præsumere (vt supra dictum est) in hæreditate adfuisse alia bona sufficien-
11 tia pro detractionibus, quodque sicut grauatus alienauit ea parua, de quibus constat, ita etiam alienauerit, & subtraxerit alia, & quidem magna, de quibus non constat, saltem nisi contrarium ab ipso iustificetur concludenter probando supradictam negatiuam, vt tradit *Surd.d.dec.316.num.14.cum seqq. & respondit Rota in d.dec.67.num.2. & d.dec.77.num.2. & 3.par.5.rec.in d.Auxim.fideic. d. §.non obstat quod hæres, vers.Aliud verò, & §.seq.in d.Romana fideic. de Pancaldis d. §.Et cum non doceatur*, vbi quod dici potest hæreditatem fuisse opulentam, ac mobilia, iura, & actiones etiam maximi valoris fuisse vsurpatas.

Quæ in casu nostro certiora redduntur, tum quia constat Aldam fideicommittentem vltrà prædium controuersum, & prædicta bona, vt supra alienata,
12 plura alia corpora possedisse in dicto loco Montis Morcini per ipsam locata dicto anno 1581. eidem Iulio Cæsari ex instrumento locationis superius põderato, quod contra Pellicciarios, quamuis illius successores singulares, facit plenam probationem *Aym.cons.29.num1.Rota coram clar.me.Coccino decis. 98. num. 4.* nec non ostensum fuit Aldam habuisse ab eius genitoribus amplissimam donationem omnium bonorum præsentium, & futurorum, ac insuper ab Annybale eius Viro, cui superuixit per decem annos, fuisse relictam vsufructuariam eius hæreditatis cum declaratione quod huiusmodi vsusfructus non restringatur ad alimenta; hinc enim certius
13 arguitur opulentia eius patrimonij, & hæreditatis, & augetur supradicta præsumptio existentiæ, subtractionis, & alienationis aliorum bonorum, vt ponderauit *Rota in d.Rom. Fideic.de Victorijs in rec. dec.47.num. 7.8. & 9.par.5.in dicta* Bonon. Fideicomm. de Glauarinis *coram R.P.D.meo* Royas, *§.Qua magis procedunt in dicta Auximana fideicomm. coram Reuerendiss.D.meo Decano, §.prædictaque fortius cum seq. & in d.Roman.fideic.de Palatijs §.tum etiam quia illa coram bo.me. Arguell.*

Tum etiam quia dictus Iulius Cęsar alienauit omnia bona paterna, vt iustificatur pro nunc in summa scut. 5000. ex publicis instrumentis relatis in extractu fol. 331. vsque ad 385. Atque ideo sicut totam paternam hæreditatem satis opulentam penitus subtraxit, & dissipauit; ita etiam fortius præsumitur alia quoque bona materna, de quibus non constat alienasse ex vulgata regula semel malus de *reg.Iur. in 6*.

Nec releuat, quod aliquæ ex dd. alienationibus
14 sint posteriores credito eorundem de Pellicciarijs, & propterea in eo tanquam prius contracto dicta legitima consumpta fuerit per Tex. *in l. Marcellus §.res quę ff.ad senat.cons.trebell.*

Quia ad effectum, vt alienationes imputentur in legitima omnino requiritur, quod bona alienantur cum actuali translatione dominij, non autem quod simpliciter hypothecata probentur; filius enim pro sua legitima ea tantùm bona elegisse censetur, quę
15 verò alienauit abdicando à se illorum dominium, non autem quę simpliciter hypothecauit, vt probant *Ceph.cons.189.num.19.& seqq.Peregr.de fideic.art.39 num.8.& 9.ac firmauit Rota in Narnien.Fideicomm.3.*

Fu-

Google

Iulij 1622.coram bo.me.Merlino de legit.dec.1.nu.10. & in Romana Vineæ 19.Februar.1644.coram R.P.D. meo Bichio,§.Neque competit circa finem.

Minusuè applicantur deducta in *Romana fideicommissi de Candidis* 10.*Martij 1649.coram R.P.D. meo Verospio*.

Pro intelligentia enim, & conciliatione opinionum, duo casus sunt distinguendi; Primus scili-
16 cet quando fideicommissarius est actor,& petit immissionem contra tertium possessorem habentem causam ab hærede grauato,qui est casus præfatæ decisionis *Romana fideicommissi de Candidis*, tunc enim quia tertius possessor habet suam intentionem fundatam in possessione,§.*Commodū instit. de interd. l.fin.C.de rei vendic.cap.si à sede de preb.in 6.* Non sufficit fideicōmissario supradicta præsumptio occultationis,& alienationis aliorum bonorum resultans
17 ex omissione Inuentarij,& aliquibus alienationibus, nec ei suffragatur simplex probatio opulentiæ hæreditatis,quod scilicet de tempore obitus fideicommittentis in eius hęreditate extitissent multa bona nisi copulatiuè,etiam probetur cæteras alienationes præcessisse istam, ex qua tertius reperitur in possessione, vt in specie distinguendo inter vnum casum, & alium tradunt, *Peregr. de fideic.artic.39. num.14. Mangil. de imput.q.136.num.50.Merlin.de legit.lib 2. tit.2.qu.4. num.2.Cyriac.d.cap.5. nu.27. & 28. & tenuit,Rota coram fa.me.Greg.XV.dec.185.num.1.ibiq; Add.nu.3.& coram Martin.Andr.dec.80.nu.4.5.& 6. & in dict.Narnien.fideicommissi 3. Iulij 1622. coram bo.me.Merlino, num. 9.* Cùm enim potuerit præcedere,& subsequi, & primæ imputentur in detractionem, reliquæ verò retractentur, præsumptio est pro possessore,quod illa,ex qua reperitur in possessione fuerit prima nisi concludenter probetur contrariū, vt in specie argunnt,*Cyriac.vbi supra d.nu.27.& 28. & Rota coram Martino Andrea d.dec.80. nu.4. & 6. in Bonon.bonorum 11.Martij 1642.vers.Praesertim coram R.P.D.meo Otthobon. & in Bonon. fideicommissi de Pancaldis 21. Iunij 1649. vers. Adtout cum seqq. coram R.P.D.meo Peutingerio.*

Secundus casus est quando fideicommissarius est in possessione rei fideicommisso subiectæ,& tertius habens causam à grauato ratione alicuius crediti agir contra eum, & petit sibi satisfieri super bonis fideicommissarijs ratione legitimæ debitæ eius Debitori,qui est casus de quo agitur, tunc enim si apparet grauatum non confecisse Inuentarium, & fi-
18 decommissarius ostendat illum aliqua bona etiam parui valoris alienasse tanquam reus, & possessor iuuatur supra ponderata præsumptione existentiæ occultationis,& alienationis aliorum bonorum,donec à tertio agente contrarium plenè probetur per supradictam negatiuam, vt probant omnes DD. & decisiones superius allegatæ, ac doctè distinguendo firmatum fuit in dicta *Romana fideicommissi de Candidis,§.Neque enim obiectio.*

Denique non subsistit in facto quod dicti fratres de Pudianis sint hæredes præfati Iulij Cæsaris eorum Patris,quia illius hæreditatem explicitè repudiarunt nedùm facto ab illa prorsus se abstinendo, sed etiam verbis per expressam repudiationem in actis Notarij causæ factam anno 1647. Quietantia
19 autē,quam fecisse asseritur alter ipsorum anno 1642 eorum Tutori, cum fieri potuerit citra ius, & nomē hæredis præsumi debet non fuisse factam animo adeundi hęreditatem paternam, præsertim cum sit penitus,& omninò damnosa, vt respondit. *Rot.corā f.m.Greg.dec.460.n.15.& 16.* Et ita vtraq;&c.

TERRACINEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 30. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Est confirmatoria alterius quæ supra 21. *Iunij 1649. decis.* 306.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum venditionis, quod postea non habuit effectum, perindè haberi debet, ac si celebratum non fuisset.*

2 *Exceptio de iure tertij admitti non debet ad retardandam immissionem fideicommissario agenti.*

3 *Reus in sua exceptione dicitur Actor, illamque claris probationibus iustificare tenetur.*

4 *Fideicomissario vt debeatur immissio iustificari debet, quod res remanserit in hæreditate fideicommittentis,& quod ad grauatum peruenerit.*

DECISIO CCCXXXII.

Resolutum fuit 21. Iunij 1649. Constare de re Iudicata exequenda exceptis Vacchis, & tribus tumulis Terræ in *contrada dell'Arco*, & hanc resolutionem hodie Domini confirmarunt ex iisdem prorsus fundamentis in decisione deductis.

Respectu siquidem Domus sitæ intus Ciuitatem Sermonetæ sententia Rotalis expressè in verbis restricta legitur ad tria cubicula duas aulas, & Cellamninaram, quæ spectabant ad Bonifacium fideicommittentem, & in eius fideicommisso comprehensa fuerint eiusdem fideicommissi sententia non potest de iniustitia redargui pro impediendo effectu rei Iudicatę ob non prosequutam appellationem incursæ quamuis fideicommissarius in exequutione excessisset,vt respondetur in dicta *decisione, §.Verum Domini.*

Respectu verò medietatis quatuor tumulorum terreni in *Via del Campo*, iterum visa fuit non obstare allegatæ alienationis exceptio,cum inuerisimilis penitus reddatur,ex quo Marinus Angelus vsque ad diem executionis eosdem quatuor tumulos integrè possedit exindè etiam pernecessè conuincitur deductā precedente malienationē,seu dationem in solutū præfatæ medietatis nullū habuisse effectum,
1 & consequenter instrumentum desuper confectum fauore Rocchi Antonini haberi debet perindè, ac si celebratum non fuisset ex iuribus plenè allegatis in *Perusina bonorum 29.May 1648.coram Reu.P.D meo Corrado,§.quia praetermissis circa finem*, cum cæteris adductis in eadem *decisione,§.Placuit tamen.*

Eoque magis dum dictus Antoninus,seu Venantius ab eodem causam habens,de quorum interesse principaliter agitur,nihil penitus opponunt. Hinc enim augetur inuerisimilitudo alienationis,& propterea illius exceptio vt potē de iure tertij admitti non debet in hoc iudicio ad retardan.immissionem
2 fideicommissarij agentis *l. loci corpus D. Competit*, vbi contractum *DD.ff.si secut.vendat,leg.si quis emptionis,§.sin verò nullam Cod.de praescript. Natt.cons. 419.sub num. 11. Peregr. de fideicom. artic. 48. sub num.46.vers.Quod licet cum seqq. Gregor. decis.582. num.7.*

Nec iustificatur quod Marinus Angelus dictam medietatem possederit iure familiaritatis vti frater eiusdem Venantij, cùm tamen huiusmodi suppositum tanquam principale fundamentum intentionis illius ab eo concludenter probari debeat,Reus enim
3 in sua exceptione dicitur actor,illamque claris probationibus iustificare tenetur *leg. prima, ff. de except. l.prima, l.ab ea parte,& l. in exceptionibus,ff.de prob. Gregor.dec.195.num.5.& dec.279. nu.3.*

Placuit pariter Dominis persistere in decisis re-

Digitized by Google

spectu dd. trium tumulorum terreni in loco nuncupato l'Arco, & Vaccharum, de quibus agitur; Quo enim ad tumulos nullibi probatur eos remansisse
4 in hæreditate fideicommissi prout omninò requiritur, vt super eis fideicommissarius petitam immissionem validè possit obtinere iuxt. disp. text. in l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. aliorum iurium in eadem decisione deductorum, §. 3. quoad alios; Quo verò ad Vacchas, licèt ex testamento Bonifatij appareat in ipsius hæreditate remansisse Vacchas sexaginta, non tamen constat quod ad Marinum Angelum condemnatum peruenerint, quinimò tam ex depositionibus Testium, quàm etiam ex instrumento dotali Luciæ eius vxoris concludenter probatur eos pro maiori parte fuisse venditas, & distractas per Marcum seniorem præcedentem grauatum, itavt decem tantummodò cum septem Vitulis post eius obitum remanserint, quæ deinde è dicta Lucia in causam dotis eidem Marino Angelo consignatæ fuerunt, venditio autem postmodum facta prædicto Roccho Antonino comprehendit tantummodo easdemmet Vacchas, & Vitulas in dictam dotem illi antecedenter assignatas, super quibus proinde dumtaxat ad fauorem fideicommissarij immissio concedi poterat quatenus per dictum Marinum Angelum, cui fuerant retrouenditæ alio titulo, quàm hæreditario validè retineri non voluissent, vt respondetur in dicta præcedenti decisione, §. Quam denique cum sequenti.

Et ita vtraque tantum &c.

MELEVITANA TERRITORII,
Ven. 3. Iuny 1650.

ARGVMENTVM.

Quod non possit fideicommissarius propria capere auctoritate possessionem bonorum fideicommissi, sed illam de manu hæredis recipere teneatur hic plenè discutitur. Redemptio bonorum fideicommissi ab hærede grauato facta, quando sibi, & hæredibus, quando verò fideicommissario quæratur hic pariter disceptatur.

S V M M A R I V M.

1 Sententia transit in iudicatum si ab ea appellatum non fuit infra decendium.
2 Sententiæ duæ in Tribunali Fabricæ S. Petri faciunt rem iudicatam.
3 Fideicommissarius non potest propria auctoritate apprehendere possessionem, sed illam ab hærede grauato capere tenetur. Limit. vt num. 5.
4 Facultas capiendi possessionem propria auctoritate ex quibus verbis dicatur concessa.
5 Fideicommissarius propria auctoritate non autem de manu hæredis bonorum capit possessionem stante facultate illi concessa.
6 Donatum tantum censetur ius, quod donatori competebat.
7 Verbum, totum, & integrum, in donatione expressũ, non solam portionem donatoris, sed aliena quoque comprehendit.
8 Fundo simpliciter legato, sola portio Testatoris legato dicitur, secus si fuerit dictum lego totum atque integrum fundum.
9 Pronomen, ipsius restringitur ad portionem donatoris, vel Testatoris spectantem.
10 Possessio fideicommissaria propria capta auctoritate dicitur spoliatiua, vt exindè reintegrationem hæredis impedire non possit.
Quod quando procedat, vide ibidem, num. 3. & seqq. ac per totam decis.
11 Clausula, constituti, & similes vbi non sunt clara, non operantur quod fideicommissarius propria capiat auctoritate possessionem bonorum fideicommissi.
12 Reintegratio non impeditur per exceptiones turbidas.
13 Bona fideicommissarius proprio nomine, quamuis ex pretio fideicommissi re empta fiunt acquirentis; & num. 17. sed vide, num. 14. & seqq.
Fideicommissary habent ius agendi ad restitutionem pretij, quo bona fideicommissi fuerunt per grauatum re empta, num. 3.
14 Hæres bona redimens fideicommissi ex pretio fideicõmissario in dubio pro fideicommisso præsumitur redemisse.
15 Redemptio bonorum fideicommissi in executionem præcepti Testatoris facta cedit commodo fideicommissary.
Amplia, vt ibidem.
16 Hæres grauatus non cogitur esse negotiorum gestor, vel procurator fideicommissi.
18 Fructuum condemnatio fit tantummodo à die motæ litis, vbi non agitur de spolio violento, vel attentato.
Ad fructus, qui percipi potuerunt non fit condemnatio, nisi in spolio violento, vel attentato, nu. 18.

DECISIO CCCXXXIII.

Non obstantibus ijs, quæ pro parte Fabritij deducta fuerunt contra sententiam Rotalem confirmatoriam sententiæ latæ per Commissarium R. Fabricæ S. Petri responsum fuit constare de re iu-
1 dicata, cum non fuerit ab vltima appellatum infra decendium Auth. hodie, C. de appell. cap. quoad consultationem de sent. & re iud. Et in Tribunali eiusdem
2 Fabricæ duæ sententiæ faciunt rem iudicatam ex Constit. 95. fa. me. Pij V. Bull. nou. tom. 2.

Subsistit enim fundamentum decisionum editarum coram Reuerendiss. D. Terracinen. & R. P. D. meo Ottobono, quia cum Catherina Manduca, & litis consortes prætenderent Territorium Diarazzara
3 ad se spectare, ex antiquo fideicommisso Francisci Xerri, non poterant propria auctoritate illius possessionem apprehendere, sed tenebantur citare Imperiam hæredem Gregorij iunioris, de cuius manu erat capienda possessio ad text. in leg. primu, ff. quor. legator. cum alijs in eisdem decisionibus latè deductis.

Nec huiusmodi spolium euitatur allegando totũ, & integrum Territorium fuisse antiquitus vsque, & de anno 1579. à Francisco donatum Gregorio ex
4 causa matrimonij cum Imperia contrahendi cum clausula, Constituti, & expressione quod donabatur integrum, & indiminutum, quibus verbis tacitè videtur data facultas capiendi possessionem propria auctoritate, vt in terminis dixerunt, Alex. in addit. ad Bar. in d. l. 1. Cuman. cons. 61. in fin. Menoch. de adipisc. remed. 2. num. 77. Ond. cons. 78. num. 22. & seqq. lib. 2. Argel de legit. contrad. qu. 10. num. 22. & seqq. Quo casu licet fideicommissario etiam absque alia cita-
5 tione, vel alia auctoritate Iudicis ingredi possessionem, vt limitando contrariam regulam tradunt, DD. in l. Titia cum testamento, §. Lucius ff. de legat. 2. & declarat, Ias. in l. nemo potest in prima lect. num. 31. & in 2. num. 37. de leget. 1. Gozadin. cons. 91. numer. 10. Bero. cons. 92. num. 18. lib. 2. Neuizan. cons. 82. num. 26. cum duobus seqq. Eugen. cons. 55. num. 15. & 16. lib. 1. Peregr. de fideic. art. 47. n. 41. Fusar. de substit. alios referens, qu. 605. nu. 19.

Adhoc tamen obiectum, super quo acritèr insiste-

Digitized by Google

stebant informantes prò Fabritio responsum fuit
non esse clarum io donatione comprehendi totum
Territorium, cum illius medietas acquisita fuerit
6 per Gregorium filium Francisci Donatoris nomine
proprio, vt ex instrumento celebrato die 23. Mar-
tij 1585. io dubio enim censetur donatum tantū-
modò ius donatori competens, *leg. si domus, §. final.*
de legat. 1. cum alijs copiosè allegatis in vtraque
decisione R.P.D. mei Ottboboni. Et licèt verba dona-
7 tionis videantur ob eorum amplitudinem apta cō-
prehendere vtramque portionem, ibi, *In toto, &*
integro Territorio, & ibi, *Quod totum, & integrum*
Territorium appellatum Diorozzaro integum, & in-
diminutum, quę cum salua ratione recti sermonis re-
stringi non possint ad solam medietatem compre-
hendere videntur etiam portionem alienam iuxtà
receptam distinctionem DD. *in l. Iulianus 66. ff. de*
legat. 3. Menoch. cons. 1145. num. 15. & 16. Salon. de
Pac. cons. 25. num. 22. Rota in rec. dec. 118 num. 26. p. 6.
relata in postrema decisione *vers. Et licèt*. Idemque
tradunt, *Bart. in leg. serui electione, §. cum fundus sub*
num. 4. vers. item hec lex ff. de legat. 1. asserens hanc
distinctionem, quod si Testator habens fundum cō-
8 munem legat simpliciter fundum, suam dumtaxat
portionem legare censetur, at si leget totum fundum
censeatur etiam legasse portionem Condomini, quā
sequuntur *Dec. cons 69. sub num. 4. vers. Et adhoc spe-*
cialiter facit. Cranett. cons. 80. num. 15. vers. Ponderan-
do quod substitutio.

Fuit tamen animaduersum post verba illa in to-
to, & integro Territorio additum fuisse pronomen
9 ipsius, ibi, *In toto, & integro Territorio ipsius Fran-*
cisci, quod pronomen excludere posse videtur por-
tionem ad Nicolaum Antonium fratrem, eiusque
hæredes spectantem, & restringere donationem ad
eam solum portionem, quæ tunc temporis erat in
dominio donatoris, argumento *text. in leg. 2. §. in lo-*
cum, ff. de Religios. & sumptib. funer. Natt. cons. 293.
sub num. 5. Surd. cons 450. num. 43. Grat. discept. for.
cap. 95. num. 7. In proposito autem satis est fuisse
dubiam comprehensionem huius medietatis sub
10 illa donatione, & fideicommisso, vt indè necessaria
foret citatio, & iudicialis cognitio, & aliter capta
possessio sit spoliatiua, adeòvt proindè non possit
retardari reintegratio ex adductis per *Rot. in Roma-*
na spolij 9. Iunij 1627. coram bon. mem. Merlino, & in
Imolen. Spolij 15. Martij 1628. coram Card. Verulo, &
in Terracinen. fideicommissi 14. Febr. 1643. vers. Nec
statutum coram Reuerendiss. D. Terracinen.

Indeque etiam non suffragantur clausula *Consti-*
tuti, aliæque tribuentes facultatem capiendi posses-
11 sionem propria auctoritate, quia cum ex deductis
non sit vndique clara comprehensio fideicommissi
quousque in alio iudicio discussa non fuerit, & ple-
ne firmata cōprehensio, interim huiusmodi clausulę
nihil operantur, & benè declarat *Zuccard. in l. fin. sub*
num. 382. vers. si verò possederit, C. de edict. diu. Adr.
toll. Argel. de legit. contradit. qu. 10. art. 11. nu. 173. cum
seqq. & late in his sententijs respondit, *in Rot. Bonon.*
bonorum 24. Ianuar. 1646. vers. Facultatem autem cum
seqq. & 31. eiusdem vers. nam primo in fine coram Re-
uerendiss. D. meo Decano.

Et ideò etiam nihil releuat promissio euictionis
facta Gregorio donatario, quia cum ipsa cadat tan-
tummodo super portione donata debet prius discu-
ti an, & quæ portio fuerit in donatione comprehen-
sa alias non facta meliori discussione exceptio re-
12 manet turbida non valens impedire petitam rein-
tegrationem, vt monuit, *Bart. in d. leg. fin. num. 22. &*
seqq. C. de edict. diu. Adr. toll. Surd. dec. 333. nu. 1. Rota
in rec. dec. 115. nu. 10 par. 1. cum alijs in supra citata
Bonon. bonorum 31. Ianuar. 1646. coram Reuerendiss.
D. meo Decano.

Quod autem dicebatur etiam hanc medietatem
reincidisse sub fideicommisso, vtpotè à Gregorio re-
demptam ex pacto francandi precedenter apposito
in ipsa adiudicatione facta Hospitali, dictum fuit
non subsistere, ex quo redemptio, & recuperatio fa-
cta fuit proprio nomine pro se scilicet, & hæredi-
13 bus suis, quo casu portio recuperata fit acquirentis
reseruato iure fideicommissarijs agendi ad restitu-
tionem pretij si ex pretio fideicommissi recuperata
fuerit, vt latè *Menoch. cons. 213. n. 23. Peregr. de fideic.*
art. 44. nu. 28. Rota coram Duran. dec. 63. num. 2. & de-
cis. 421. num. 4. vers. Qua duo, & num. 14. & 15. post
Cenc. de Cens secundum modernam impress.

Contraria verò procedunt vel vbi heres expresse
14 non declarauit quo nomine voluerit redimere, quo
casu presumitur in dubio redemisse ad commodum,
& vtilitatem fideicommissi, in quibus terminis lo-
quuntur, *Dec. cons. 238. num. 4. vers. Quinto quærit,*
Franch. dec. 64. nu. 10. Rot. apud Coual. dec. 58. num. 1.
& Duran. dec. 210. num. 18. & in rec. dec. 180. num. 1.
part. 1. vel vbi aderat præceptum redimendi, quo
casu, quia redemptio censetur facta in executionem
15 præcepti præambuli cedit commodo fideicommissi
etiamsi redimens proprio nomine redimere decla-
rauerit, in quibus terminis intelligendi sunt *Marca-*
brun. cons. 29. nu. 239. post med. vers. Et quando etiam
redempta fuisset, & n. 240. & Peregr. decis. Patauin. 2.
sub num. 9. vers. Sed tamen. Aliàs cessante præcepto
16 præambulo cum hæres non cogatur esse negocio-
rum gestor, vel Procurator fideicommissarij, *l. po-*
stulanti, §. Sed in huiusmodi, ff. ad Trebell. si proprio
17 nominè redimat sibi censetur acquirere, vt latè ex-
plicando, & distinguendo materiam dictum fuit in
Bonon. bonorum. 21. Febr 1642. vers. Minus visum fuit
coram me.

Declararunt tamen DD. constare de re iudicata
quoad reintegrationem cumuli ad possessionem
partis tenimenti controuersi tantummodò non au-
tem quoad alteram partem sententiæ, in qua per
capitulum separatum condemnantur Fabritius, &
litis consortes ad restitutionem fructuum percepto-
rum, & qui percipi potuerunt à die captæ possessio-
nis vsque ad actualem reintegrationem. Quia cum
18 immissi fuerint auctoritate Iudicis, indeque non
agatur de spolio violento, vel attentato condemnā-
di erant tantummodo ad restitutionem perceptorū
à die motæ litis, vt dictum fuit in *decis. 307. sub n. 1.*
& seqq. coram Duran. & latè in Romana Domorum
in Burgo 12. Nouembris 1649. coram R. P. D. meo
Ottbobono.

Et ita vtraque &c.

EVGVBINA COADIVTORIÆ.

Ven. 3. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Gratia Coadiutoriæ concessa ob infirmitatem, & in-
grauescentem ætatem quando dicatur iustificata,
& exequibilis. Quæ ętas in Coadiutore requiratur.
Idoneitas, & valor per non excessum quomodo iu-
stificentur.

SVMMARIVM.

1 *Annus sufficit quod sit inceptus quando quis narrat*
se esse in certo anno.
Præsertim quando adducitur dictio circiter.
2 *Medicorum assertioni circa morbos standum est, &*

3 *Non posse dicitur quod incommodè quis potest.*
4 *Clausula,* Seù certis de causis animum suum mo-uentibus *potest iustificari iurata attestatione nar-rantis.*
5 Puteus decis.63.numer.1. lib.2. in correct. *declaratur.*
6 *Coadiutoria obtenta sub expressione certæ causæ si causa expressa non iustificatur non suffragatur clausula,* Seu certis alijs de causis. *Quod declara,* vt num.7.
8 *Caputaque* decis.240.num.1.& 2.par.1.& dec.91. num.1.part.2. *declaratur.*
9 *Infirmitas pro obtinenda coadiutoria debet præstare perpetuum impedimentum sine spe futuræ sanitatis,* Declara vt num.10.
12 *Probatio pro infringenda gratia debet esse concludentissima.*
13 *Coadiutor debet habere ętatem requisitam ad obtinendum beneficium.*
14 *Subreptio excluditur quando Papa cogitauit in genere.*
15 *Idoneitas prouisi probatur ex relatione executoris cuius conscientiæ Papa examen, & informationem commisit.*
16 *Valor per non excessum iustificatur ex alijs prouisionibus in quibus eadem expressio facta fuit.*
17 *Valor per non excessum iustificatur ex semiplena probatione.*

DECISIO CCCXXXIV.

GRatiam coadiutoriæ esse iustificatam causa bis
proposita Domini responderunt omissis enim
alijs, quæ à Capitulo, & Canonicis non impugna-
bantur iustificata fuit narratiua principalis gratiæ
quod nempè Virginius in 63. circitèr suæ ætatis
anno constitutus ob ingrauescentem ætatem huius-
modi, ac incommoda ætas ipsa passim secum affer-
re solet eidem Ecclesiæ, ratione illius Canonicatus,
& Præbendæ. quas obtinet de cætero absque dif-
ficultate per se ipsum, vt conuenit in diuinis deser-
uisse, oneraq; sibi incumbentia supportare non pos-
sit. Quod enim esset in 63. suæ ætatis anno consti-
tutus probatur ex fide baptismatis data in *Summar.*
Cercauilla, nu.4. ex quo dignoscitur de tempore
gratiæ per plures menses excessisse 62. annum, cum
enim ætas narrata fuerit in ablatiuo per dictionem
in, ibi, *In sexagesimo tertio ætatis anno* sufficit fuisse
1 cæptum, vt notat *glos. in Clem. final. de ętat. & qualit.*
ordin. verb. in decimo octauo Bart. *in l. si cui legetur 51.*
num.1. vers. Aut per ablatiuum ff. de legat.1. Felin. in
cap. cum vigesimum 41. nu.7. vers. si dicitur in vigesi-
mo de off. delegat. Azor. *instit. moral. par.1. n.5. cap.28.*
dubia est quæstionis. Idque præsertim cum adiecta
fuerit, Dictio circitèr *Panzirol. cons.75. sub num.13.*
vers. voluisse autem cum seqq. latè Garz. *de benefic.*
par.7. cap.4. sub num.21. vers. cum hodie, & sub nu.28.
vers. In Ecclesia autem.

Quod verò ob ingrauescentem ętatem eidem
Ecclesię absq; difficultate inseruire non possit, nec
illius onera supportare probant duo Testes dati in
Summario vltimæ positionis Cercauillæ, nu.1. & fides
etiam medicorum eodem *Summ. num.2.* attestantis
Virginium Castaldum coadiutum laborasse dolo-
2 ribus articularibus, & distillatione capitis, adeout
Peritis standum est *l. septimo mense, ff. de statu homin. l.*
1. ad vētr. inspic. Aduertēdo Oratorē in supplicatio-
ne non expressisse certam causam infirmitatis, sed
generaliter tantùm incommoda, quæ ætas ipsa secū
3 afferre solet, adeòvt non posset absque de cętero dif-
ficultate per se ipsum Ecclesiæ præseruire pro quo-
rum iustificatione sufficit, quod commodè inserui-
re non possit ex doctrina *Alciat. in l.2. num.3. ff. de*
Iuris. omn. Iud. non posse enim quis dicitur quod
incommodè potest, vt consuluit, *Bald. cons.101. sub*
nu.1. vers. Ex quo lib.1. Aym. cons.199. n.2. Menoch.
cons.2. num.211. & cons.351. n.35. Surd. de alim. tit.6.
qu.18. nu.17. Add. ad dec.617. num.187. & seq. par.8.
recent. Imò nec minus se restrinxit ad incommoda
senectutis, & ingrauescentis ætatis, sed vlteriùs etiā
4 addidit alternatiue, seù certis de causis animum suū
mouentibus, &c. quæ iurata illius attestatione iusti-
ficari possunt ad notata per *gloss. in §. Namque si*
cui verb. dicit circa med. vers. Reliqua consistunt. instit.
de action. Surd. cons.94. sub num.74. vers. Tamen hæc
assertio, Rota dec.3. de restit. in nou.
5 Nec aduersantur tradita per *Rotam corām Puteo*
decis.63 nu.1. lib.2. in correct. quam refert, & sequitur
Ricc. *in collect. decis. par.6. collect.2216. verb. & cum*
non sit motu proprio, vbi quod obtenta coadiutoria,
sub espressione certæ causæ, si aliæ adduntur sub
clausula, *Generali*, seù certis alijs de causis tenetur
impetrans verificare causam, ex qua Pontifex mo-
6 ueri potuerit ad concessionem, cum gratiam coadiu-
toriæ, siuè iusta causa concedendi non soleat *cap.1.*
de cleric. egrot. in 6. Procedunt enim vbi deficeret
7 iustificatio causæ specialiter expressè, quo casu,
vt gratia sustineatur, ex alijs causis probari debet
alia causa sufficiens, in proposito autem iustificatur
causa expressa ingrauescentis ætatis propterquam
de cætero sine difficultate non potest coadiutus per
se ipsum Ecclesiæ inseruire, ideò non exigitur con-
cludens probatio alterius causæ quæ, adiecta fue-
runt sub illa clausula generali ad indagandum, nec
Oratorem impetrantem, nec Pontificem conceden-
tem voluisse se restringere ad causam infirmitatis.
Indeque nec minus aduersantur deducta per *Ca-*
8 *put. aq. dec.240 n.1. & 2. p.1. & dec.91. nu.1. p.2.* vbi
quod probari debet infirmitas talis, quę suaptè na-
9 tura præstitura sit perpetuum impedimentum sine
spe futuræ prosperitatis, quod idem tradit, *Gonzol.*
ad reg. Cancell. gloss.5. §.9. nu.89. & dixit, Rota in Ge-
runden. Coadiutoria, quę est decisio 237. nu.8. p.7. rec.
Nec enim rigorosa probatio requiritur vbi Orator
expressit causam infirmitatis, & ad eam se arctauit,
in quibus terminis loquuntur auctoritates adductæ.
10 Hic autem pro causa non fuit expressa infirmitas,
sed ætas ingrauescens ob quam non poterat coad-
iutus sine difficultate Ecclesię inseruire, ad cuius
iustificationem probare sufficit, quòd commodè
inseruire non posset ex *Bald. & alijs superius ad-*
ductis.

Nec habitum fuit in consideratione quod idem
coadiutus pluribus ab hinc annis etiam hodie exer-
ceat officium Vicariatus in Ciuitate Forosempro-
niensi cum bona valetudine potest enim oriri ex
aeris mutatione, quæ Forosempronij Salubrior esse
11 potest eidem coadiuto ad temperandos dolores ar-
ticulares, quibus persępè torquetur, vt testantur
duo Phisici dicto *Summ. nu.2.* & vlteriùs licèt Offi-
cium Vicariatus fortè sit operosius extensiuè inten-
siuè tamèn non est adeò laboriosum cum exerceri
possit intra proprios lares, horis sibi magis benè vi-
sis, nec requirat illam personalem assistentiam extra
Domum certis statutis horis, & temporibus, quam
exigit Ecclesiæ seruitium ad infligendam autem
12 gratiam ex defectu iustificationis requirur conclu-
dentissima probatio *iuxta decis. Bisignetti 2. de pro-*
bat. Rot. dec.248. n.9. p.2. recent.

Minusuè obesse dictum fuit defectum non ex-
pres-

pressi ordinis Sacerdotalis, qui fortè rettaxisset Pōtificem ad concessionem coadiutoriæ in personam Cercauillæ ætatis annorum 20. cum coadiutus habere debeat ætatem rrquisitam ad obrinendum beneficium, vt declarant *Campanill. in diuers. Iur. caa. Rub.7.cap.6.num.103.*& vbi supra *glos.5.§.9. num. 6.* quia cum Summus Pontifex certam habrns notitiā
13 Cercauillæ ei coadiutoriam concesserit adiecto decreto, vt quam primum ad ætatem legitimam sacros ordines suscipiendi peruenerit proximis indè futuris temporibus ordinem ipsum, quē ætas postulauerit videlicet, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus ordines suscipere omninò teneatur,
14 interim verò donec præfatus Subdiaconatus ordine fuerit initiatus vocem in Capitulo non habeat, vt in eisdem literis continetur cogitasse videtur saltem in genere de annexione ordinis Sacerdotalis, quæ sola generica cogitatio subreptionem excludit, vt notat *Ganzal.ad reg.8.§.4.probem. num.87. Rota dec.* 100.*num.3.par.5.& decis.598.aam.3. vers, Caterum obiecta magis par.8.rec:*

Nec deficere visa fuit iustificatio idoneitatis, &
15 valoris cum illa probetur ex relatione Vicarij, cuius conscientiæ examen, & informationem Pontifex commisit ex adductis per *Rot cor Caualer.dec.212: 613.num.6.vers:qaa relatio*, Iste verò narratus per
16 non excessum iustificetur ex pluribus prouisionibus similium Canonicatuum, in quibus eadem expressio facta fuit *Rota dec.572.num.3.par.1. & dec. 262. num.1.par.3.receat.* iuncta Bulla reductionis Cathedralis ad sæcularitatem disponente quod Canonicatus redditus sint æquales *Summ. Cercanillæ num. 3.*
17 Vndè fortius iustificatur valor narratus per non excessum, pro quo sufficit etiam semiplena probatio *Garz.de benef par.5.cap.3. num. 189. Rota coram Buratto decis.255.num.33.& in Melfiten.Cantoria 2. Martij 1646.vers.valor coram R. P. D. meo Otthobono.*

Et ita causa bis proposita resolutum fuit vtraque parte &c.

ROMANA SVBHASTATIONIS DE ALEXIIS.

Luna 27.Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Creditores possunt agere via exequtiua procedendo ad subhastationem bonorum communis debitoris, contra concreditorem, qui ea possidet Iure pignoris, licet ille sit anterior dummodo subhastatio fiat pro satisfaciendo prius eo de suo credito; licet secus sit, quo ad bona, quæ concreditor possidet iure dominij, & proprietatis, vt si à communi debitore bona habuit in solutum, quę datio in solutum; licet fuerit facta coniunctæ personę, & lite pendente, non per hoc dicitur facta in præiudicium Creditorum, & litis, quando bona dantur in solutum ex causa necessaria, & creditori anteriori, & quando datio in solutum non fit vniuersaliter de omnibus bonis, sed particulariter certorum bonorum, ex quibus inducatur ratificatio dationis in solutum tam respectu dantis, quam accipientis.

SVMMARIVM.

1 *Creditor, qui possidet bona sibi à debitore assignata, donec certa quantitas restituatur, dicitur ea possidere iure pignoris absque translatione dominij.*

2 *Tituli inualidi præsumptio melioris tituli præsumptionem tollit.*

3 *Creditor possideas bona communis debitoris iure pignoris, impedire nequit viam exequtiuam, & subhastationem eorumdem bonorum per alios creditores faciendam.*

4 *Amplia etiamsi ipse esset anterior, quia subhastatio fieri debet absque vlla prorsus suorum Iurium detrimento, & prius debet ipse integraliter de suo credito satisfieri, & de eo, quod superest cæteris Creditoribus posterioribus prouideri.*

5 *Datio in solutum de sui natura est perpetua, & translatiua dominij irreuocabiliter.*

6 *Creditor possidens bona communis debitoris iure proprietatis, & dominij conueniri non potest à cæteris Creditoribus via exequtiua, sed agendum venit reuocatoria.*

7 *Datio in solutum respectu accipientis plenè probatur ratificata ex subsequuta possessione bonorum ad formam illius actualiter apprehensa, & ab eo tempore citra continuata:*

8 *Ratificatio resultans ex facto non solum æquipollet, sed potior est, & efficacior ratificatione verbali, quæ per publicum Instrumentum facta fuisset.*

9 *Ratificatione opus non est vbi adest præcisum, & speciale mandatum.*

10 *Ratificatio contractus colligitur ex eo, quod quis bona alienata possideri permisit, nec vnquam contradixit.*

11 *Datio in solutum facta coniunctæ personæ postquam creditores non solum detecti erant, sed etiam exequutionem ceperant reportanda sententiam in Saluiano non suffragatur.*

12 *Limita hoc non procedere, quando datio in solutum fuit facta ex causa penitus necessaria, & titulo oneroso.*

13 *Alienatio facta ex causa penitus necessaria, & titulo oneroso, ad effectum scilicet restitutionis dotis, validè fieri potest etiam lite pendente, absque vitio litigiosi.*

14 *Amplia etiamsi alienatio fieret in personam sanguine coniunctam, dummodo creditum iustificetur, tunc enim in præiudicium aliorum Creditorum peracta non dicitur.*

15 *Alienatio particularis certorum corporum, non autem vniuersalis omnium bonorum etiam facta lite pendente, non inficiatur vitio litigiosi.*

DECISIO CCCXXXV.

IVxta resolutiones factas coram me 15. Februarij 1645. & 15.Maij 1646. reuocatorias præcedentis emanatæ 12.Decembris 1644.decretum, & declaratum fuerat mandatum de subhastando, ac in illius executionem affixa solita edita, tam in Curia, quàm extra, verum medio tempore repertis per Antoninā nouis iuribus, illisque in actis Notarij causæ productis, quæsitum fuit an esset proceden. ad vlteriora in subhastatione, & affirmatiuè quoad bona Vrbis, & Vineam, negatiuè verò quoad forensia Domini resoluerunt.

Ratio enim primæ partis resolutionis redditur clara ex plenè deductis in prædictis decisionibus, quæ respectu dictorum bonorum Vrbis, & Vineæ adhuc remanet firma cum Antonina nunquam iustificauerit, prout tenebatur, se illa possidere iure dominij, & proprietatis, sed solum deduxerit quoddam Instrumentum consensus ad eius fauorem præstiti per Iulium Vrsinum hæredem Alexij de Alexijs communis debitoris sub die 3.Iulij 1617. ex quo dignoscitur ipsū ei nō dedisse huiusmodi bona in solutum, prout prius supponebatur, sed solum illi assignasse certam ratam fructuum, & pensionum temporaliter duraturam donec scilicet, & quousque sibi restituerentur sc. 3. mil. pro residuo suæ dotis,

hu-

1 huiusmodi enim assignatio cum importet simplicē traditionem, & retentionem iure pignoris absque
2 translatione dominij, & ob illius subsequutam productionem melioris tituli præsumptionem tollat,
3 impedire nequit viam executiuam, & subhastationem eorumdem bonorum per alios concreditores faciendam ex clara dispositione *Text. in l. à Dino Pio §. quod si res fuerit pignorata de re iud.* in iisdem decisionibus late approbata.

Nec obstat quod ipsa Antonina tàm ratione suæ dotis, quam ob cessiones ab aliquibus reportatas sit creditrix anterior, quia cum ex forma rescripti procedi debeat ad dictam subhastationem ea non amota à possessione ad effectum in primis, & ante omnia sibi integealiter satisfaciendi de suo credito, & de eo, quod superest ceteris creditoribus posterioribus, vtique exinde nullum sibi infertur præiudiciū, nec in aliquo eius conditio deterior efficitur, magnumque commodum paratur prædictis concreditoribus, & cōsequēter prætextu anterioritatis ea impediri non valet, dum expleri debet absque vlla penitus suorum iurium detrimento, vt notauit *Bart. in eadem l. à Dino Pio §. si super rebus num. 8. Cuman. in d. §. si res fuerit pignorata num. 1. & 2. Castr. cons. 179. num. 9. par. 1. Cantiuncul. cons 23. quæst. 15. n. 190.* cum alijs congestis in *decis. 15. February 1645. §. fin. & alia 15. May 1646. §. subsistit namque in fine.*

Quo verò ad secundam partem respectu bonorum forensium sub territorijs Narnien. Schifanoniæ, & Otricoli Antonina hodie exhibuit publicum Instrumentum veræ, & realis dationis insolutum sibi factæ 20. Ianuarij 1622. à Scipione, & Marco de Vrsinis, tam eorum proprijs nominibus, quam vice, & proprio nomine prænominati Iulij eorum fratris ibi, *re ad consulendum ad. DD. Antonina, & Portiç indemnitati, omnemque alium meliorem finem, & effectum &c. prædicti DD. Scipio, & Marius tam proprijs nominibus, quam etiam vice, & nomine prædicti Iulij eorum fratris, & cum dicta ratipromissione in locum earum dotium, & quarumcumque earum iurium, & creditorum etiam dotalium respectiuè earumdemmet DD. Antonina, & Portiæ licet absen. me Notario &c. subrogarunt, & respectiuè in solutum dederunt, cesserunt assignarunt, transtulerunt, & renunciarunt omnia, & singula alia eorum bona stabilia sub Territorijs Narnien. & Schifanoniæ, & Otricoli respectiuè existentia iuxta eorum fines &c. cum earum membris pertinentijs &c. ad haben. &c. ponentes &c. constituentes &c. & donec &c. constituentes &c. eius Summar. num. 1.* Hinc enim cum ex prędictis verbis dubitari nequeat resultare veram, & effectiuam dationem insolutum,
5 quæ de sui natura est perpetua, & translatiua dominij irreuocabiliter *l. eligantur in princ. ff. de pign. act. Soccin. sen. cons. 69. num. 12 lib. 4. Roland. cons. 66. num. 12. & 13. lib. 4. Cephal. cons. 351. num. 13. Rota in recentior dec. 52. num. 10. par. 6 dec. 161. num. 19 par. 7. & decis. 470 num. 9. par. 8.* & in alijs adductis in *Romana legati 1. July 1648. coram me §. minus ob quod creditum cum seqq.* vtique super illis procedi non
6 potest ad prædictam subhastationem cum ipsa quoad ea tanquā possessa iure dominij, & proprietatis conueniri non possit via executiua, seu agendum veniat reuocatoria iuxtà celebrem *Theor. Alciat. in d. l. à Dino Pio dicto §. si super rebus num. 28. vers. et benè facit ff. de iud.* quam etiam prius meminit *Bart. in l. al. maritorum num. 5. vers. quaro nunquid possidente C. ne vx. pro marit.* & comprobauit *Rota coram Greg. decis. 22. num. 1. dec. 330. num. 2. & decis. 362. num 6.* ubique *Add. num. 12 coram Durano dec. 15. n. 8. in rec. dec. 113. n. 11. par. 7. in S. Seuerini Laudi 23. Ianuar. 1638. cor. Reuerendis. Decano in Perusina Spolij 18. Iuny 1642. coram R. P. D. meo Rojas in Anconitana Dotis. 24. Aprilis 1643. & in prima decis. huius causæ d. die 2. Decembris 1644. sub § continuata coram me.*

7 Nec subsistit defectus ratificationis respectu enim Antoninæ plenè probatur ex subsequuta possessione eorumdem bonorum ad formam illius actualiter apprehensa, & ab eo tempore citra continuata *l. sed Iulianus § fin. ff. ad S. C. maced. Menoch. cons. 98. sub num. 42. Surd cons. 28. num. 21. cum seq. & dec. 33. num. 1. ac decis. 208. sub num. 8. Rot. decis. 147. sub nu. 1. par. 1. diuers. coram Card. Caual. decis. 26. num. 5. in rec. decis. 136. num. 5. par. 4. & dec. 56. num. 3. & seq. par. 6. ac in Cæsenaten. Censuum 3. Iuny 1644. §. ex quibus Domini coram R. P. D. meo Corrado.* Quæ sanè ratificatio, vtpotè ex facto resultans non solum æquipollet, sed potior est, & efficacior ratificatione verbali, quæ per publicum Instrumentum facta fuisset *cap. dilecti il 20. extr. de appell. l. Paulus ff. orem. rat: hab. Rot. dec. 631. num. 3. vers. et sic intrat regula p. 1. diu. coram Caual dec 100. num. 7. in recent. dec. 212. n. 4. & dec. 267. n. 3. par. 4. & in d. Cæsenaten. Censuum §. huiusmodi autem,* respectu Iulij verò non requi-
9 rebatur, dum percesserat eius pręcisum, & speciale mandatum confectum 22. Septembris 1621. vt optime tradit *Aret. cons. 90. num. 1. vers. primo quia, & cons. 100 sub num. 1. vers. et primo quod in mandato Paris cons. 33. num. 58. lib. 1. Card. Seraph. decis. 548. sub num. 2. Buratt. dec. 190. num. 3.* Quinimmò satis sufficiens desumitur, dum ipse tanto tempore Antoninam prędictam bona possidere permisit, nec vnquam contradixit per ea, quæ dixit *Rota coram Caual. d decis. 100. nu. 2. & in rec. decis. 56. num. 7. par. 6.*
11 Minusquè obstat, quod huiusmodi datio in solutum facta fuit coniunctæ personæ postquam creditores non solum detecti erant, sed etiam executionem cœperant reportando sententiam in Salutano, & illius vigore capiendo possessionem, ac proinde suffragari non possit, vt respondetur in secunda *decis. §. sed vlterius.*

Quia præterea quod executio præcesserat tantummodo super bonis Vrbis, & Vinea, non autem super forensibus, de quibus agitur, vt apparet, ex relatione executoris facta sub die 2. Decembris 1620.
12 Cum prædicta datio insolutum facta fuerit ex causa penitus necessaria, & titulo onceroso, ad effectum scilicet restituendi dotem ipsi Antoninæ debitam, vtique valide fieri potuit etiam lite pendente sine vitio litigiosi per *text. apert. in l. fin. vbi glos.* & communiter *l. D. C. de litig. Ang. in auth. de litig. num. 7. vers. Item ex causa Natt. cons 401. num. 1. Aym. cons. 481. num. 2. lib. 3. Dectan. cons. 109. num. 10. lib. 3. Lancellott. de attent. par. 2. c. 4. num. 548. Cancer. var. resol. par. 2. cap 12. numer. 5 1. & 52. Duran. dec. 281. num. 3. 4 5.* ac admissum fuit *in Romana hæreditatis de Gratianis 29. May 1643. coram R. P. D. meo* Rotas *§. nihil obstat 21. Decembris 1648. coram R. P. D. meo Meltio §. neque vllius, & 28. Iuny 1649. coram R. P. D. meo Bichio §. neque priuilegium verò.*
14 Ec nihil etiam facessit suspicio fraudis ex allegata coniunctione sanguinis desumpta, dū enim eius creditum dotale à creditoribus non controuertitur, & plenè iustificatum fuit ex publicis Instrumentis coram A. C. productis 7. Nouembris 1622. prædicta datio insolutum non potest dici fraudolenta, nec in præiudicium aliorum creditorum per acta *l: nullus videtur ff. de reg. iur. Surd. dec. 30. num. 36. Giurb. decis 62. num. 20. & dec. 81. num. 9. Grog. dec. 401. nu. 14.*

Rot.

Digitized by Google

Rot. in rec. dec. 613. nu. 10. par. 8. & post 2. vol. cons. Farin. dec. 282. num. 5. Eoque magis cum illa non fuerit
15 vniuersalis omnium bonorum, sed partis prædictorum certorum corporum forensium iuxta plenam *dec. Duran. 364. approbatam in d. s. dec. huius causæ §. neque Domini voluerunt*, quod autem facta fuit post Iudicialem inhibitionem non iustificatur in facto.

Et ita resolutum fuit proceden. esse ad vlteriora in subhastatione quoad bona Vrbis, & Vincani, non autem quoad forensia, vtraque parte bis informante &c.

PISAVREN. ADMINISTRATIONIS MONTIS.

Lunæ 27. Ianuij 1650.

ARGVMENTVM.

Possessio, quæ sufficiat ad effectum manutentionis, & quomodo probetur, & quando sit vacans. Obseruantia circa solemnia in ordinatorijs Iudicij, quomodo consideretur, & an inducatur per actum merè voluntarium.

SVMMARIVM.

1 *Possessio ad effectum manutentionis probatur ex confessione Aduersarij petentis immitti.*

2 *Possessio, capta non citato aduersario, præsumitur clandestina, & turbatiua.*

3 *Secundo genitus per mortem primogeniti, primogenitus efficitur.*

4 *Possessio limitata ad durationem alicuius gradus, expirato gradu, statim expirat.*

5 *Et consequenter subintrans in illo gradu potest ingredi ipsam possessionem etiam propria auctoritate, & eo non citato.*

6 *Expressio in dispositione, quod per deficientiam vnius alter in eius locum subrogetur ex propria eius natura, vacationem per mortem significare videtur.*

Et vbi alio modo contingat, requirit altiorem indaginem, & maiorem discussionem exposcit.

7 *Possessio non vacat, vbi non est clara dispositio de eius vacatione, & propterea donec in Iudicio ordinario, & petitorio, cognita, & terminata fuerit, allegari non valet extincta, sed debet manuteneri.*

8 *Vnus actus non potest inducere obseruantiam, quæ prosequentibus sufficientem tribuat interpretationem.*

9 *Obseruantia omittendi citationem, vt potè omnino contraria dispositioni iuris, ne dum ciuilis, & Canonici, sed etiam diuini, quamuis interpretatiua, debet esse legitimè præscripta per spatium quadraginta annorum.*

10 *Actus merè voluntarius obseruantiam inducere non valet.*

DECISIO CCCXXXVI.

CEnsuerunt Domini dandam esse manutentionem Com: Francisco in quasi possessione administrationis montis Santinelli, de quo agitur quia probat eius anteriorem possessionem, nedum ex publico Instrumento adeptionis, & illius cessionis sibi factæ 11. *Febr. 1631. eius Summ: num. 2.* Sed etiam ex propria confessione alterius partis, quæ contra ipsum petijt immissionem 13. *Ianu. præteriti eodem Summ. num. 3.* Huiusmodi enim confessionem optimè inseruire pro illius iustificatione ad effectum de quo agitur ex *theor. Bart. in l. Aurelius §. idemque sicut nu. 2. ff. de liber. legat. & in l. si duo sub num. 4. ff. vt possid. pluries respondit Rota in decisionibus relatis in Leodien. dominij 10. Ianuarij præteriti coram me, §. probat ut siquidem.*

Non obstat possessio Com: Alexandri, quia cū sit
2 posterior, & capta eo nō citato præsumitur clandestina, & turbatiua *capit. licet Episcopus de preben. in 6. cap. licet causam de probation. l. Item possidere §. qui ad nundinas, ff. de acq. poss. cum vulgarib adductis in Beneuentana Parochialis 29. Nouembr. 1649. cor. me.*

Nec subsistit, quod possessio Com: Francisci esset temporalis, & limitata duratura scilicet tantummodò quousque ipse continuasset in gradu secundoge-
3 niti, & ideò cum per obitum Comitis Odoardi olim primogeniti ipse desierit esse secundogenitus, & ipso Iure transiuerit in primogenitum *Tiraquell. de iur. primogen. quæst. 3. num. 6. & 7.* vtique expirato gradu
4 statim expirauit possessio, vt in similibus terminis dictum fuit in *Celsonen. Parochialis 17. Nouembris 1642. coram R. P. D. meo Peuting. §. tollebatur etiam, & in Leodien. Præpositura Tongren. 22. Martij 1647. coram me, §. Idque eo facilius*, & consequenter Co-
5 mes Alexander effectus secundogenitus potuit ingredi possessionē etiam propria auctorite, & eo non citato ex doctrina *Innoc. in capit. ex parte sub num. 3. vers. sed opponet, quod non potest de arbitr.*

Quia cum administratio montis de quo agitur legata, & demandata fuerit secundogenito absque vlla temporis limitatione, sed solùm cum substitutione tertiogeniti in casu deficientiæ illius, ibi, *E mancando lui il terzo genito di età habbia tal cura, &c.*
6 cuius sanè deficientiæ expressio ex propria eius natura vacationem per mortem significare videtur iuxta *text. in §. hinc nobis ibique glos. verb. deficientis Authen de hered. & falcid. Paris. cons. 93. num. 9. lib. 2. Cephal. cons. 150. num. 15. Menoch. cons. 166. nu. 342. Fusar. cons. 68. num. 4. Rota in firmana Fideic. de Corradoris 11. Nouembr. 1630. coram Reuer. D. meo Decano in rec. decis. 341. num. 6. par. 6.* Et propterea allegatæ resolutionis exceptio (non desumptæ ex morte secundogeniti adhuc viuentis, sed ex transitu ipsius ad gradum primogeniti ob deficientiam maioris natu) totaliter dependeat ab interpretatione dispositionis Comitis Petri Antonij Testatoris, ac proindè non sit adeò clara, & perspicua, vt non possit indubium probabiliter reuocari, sed requirat altiorem indaginem, & maiorem discussionem exposcat; Do-
7 nec in Iudicio ordinario, & petitorio cognita, & terminata fuerit possessio Comitis Francisci allegari non valet terminata, & extincta, sed debet manuteneri, vt ad propositum respondit *Rot. in Elboren. præstitionis annua 1. Iulij & 2. Decembr. 1616. coram bo: me: Andrea inter eius impress. dec. 75. num. 7. & 8. dec. 81. numer. 3. in Romana Subcollectoria 17. Martij 1645. coram R. P. D. meo Bichio, §. quæ omnia ad impugnandum, & in Rom. Parochialis 23. Maij proximi præteriti coram me. Decisiones vero Celsonen. Parochialis, & Leodien. Præpositura Tongren.* non applicantur, quia loquuntur in terminis Oeconomi alteriusque temporalis administrationis, cuius possessionis, seù detentionis resolutio, & terminatio clara penitus, & incontrouertibilis apparebat.

Minusuè suffragatur prætensio probandi obseruantiam capiendi huiusmodi possessionem sinè citatione possessoris prout continetur in positionibus ab altera parte exhibitis.

Quia etiam si probaretur nullatenus tamen releuaret. Aut enim desumitur ex possessione Comitis Alphonsi apprehensæ de anno 1622. & tanquam vnicus actus non potest inducere obseruantiam, quę pro sequentibus sufficientem tribuat interpretationē, vt

vt responsum fuit in *Assisien. emphiteusis* 18. *Martij* 1630. *coram bo: mi: Merlino in rec. dec.* 513. *num.* 6. *p.* 5.

9 Eoque certius in proposito, quo agitur de obseruantia omittendi citationem, quę vt potè omnino contraria dispositioni Iuris nedum Ciuilis, & Canonici, sed etiam Diuini, quamuis intepretatiua debet esse legitimè præscripta per spatium 40. annorum *Anton. de Butr. in cap. cum dilectus num.* 18. *vers. ita*, & *in quantum de consuetud. Soccin. sen. cons.* 260. *num.* 19. *lib.* 2. *Put. dec.* 15. *num.* 4. *lib.* 3. *in correct.* Aut vero deducitur ex possessione eiusdem Comitis Francisci, & cum ista apprehensa fuerit præuia cessione Comitis Odoardi tunc temporis illius possessoris tanquam

10 actus meeè voluntarius pretensam obseruantiam inducere non valet, vt tradunt *Bursatt. cons.* 360. *num.* 82. *lib.* 4. *Marcabrun. cons.* 108. *num.* 13. & 14. *Cyriac. contron. forens. cap.* 460. *num.* 28.

Et ita resolutum vtraque &c.

MELEVITANA COMMENDÆ DE VAOVRS.

Ven. 1. *Iulij* 1650.

ARGVMENTVM.

Expeditio literarum facta lite pendente, quando vacet attentatis, & quando non, & an appellatio sublata in vno casu à statuto, censeatur quoq; sublata in casu simili, vbi quod statuta Religionis Hierosolimitanę non admittunt appellationem suspensiuā à senten tia lata per consilium completum, quod tamen non procedit in appellatione interposita ad S. Sedem Apostolicam, & quando ad effectum attentatorum Appellatio debeat intimari Iudici, & parti, & ex quibus scientia appellationis interpositę desumatur, & quid?, & quando operetur ignorantia. Possessio capta post interpositam appellationem, & post habitum recursum est attentata, & quid si attentans recursum ignorauerit, an excusetur à reuocatione, & purgatione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Expeditio literarum facta pendente termino ad appellandum, & possessio illarum vigore apprehensa post legitimè interpositam, & commissam appellationem à vitio attentatorum excusari non valere.*

2 *Expeditio literarum fieri potest etiam lite pendente absque vitio attentatorum.*

3 *Declara hoc tantum procedere si fiat absq; vlla præcedenti sententia super expeditione tunc enim Iudex literas expediendo, re ipso, & facto sententiam ferre videtur.*

4 *Expeditio literarum facta nulla præcedente sententia super illarum expeditione, vti habens vim tacitæ pronunciationis, vacat attentatis.*

5 *Secus autem in casu quo Iudex prius expressè tulit sententiam super expeditione deinde eodemmet die eius vigore actualem fecit expeditionem, hoc enim casu expeditio assumit naturam simplicis executionis, quæ vt potè facta infra decendium de iure datum ad appellandum est attentata.*

6 *Statuta Religionis Hierosolimitanæ non admittunt appellationem suspensiuam à sententia lata per concilium completum.*

7 *Declara id non procedere in appellatione interposita ad S. Sedem Apostolicam.*

8 *Stylus introductus in vno casu ad alios consimiles casus extendi non debet.*

9 *Appellatio, quæ non fuit interposita coram Iudice pronunciante, sed coram alio, antequam parti, vel Iudici sit actualiter intimata, non censet attentata.*

10 *Declara hoc tantum procedere, quando executio fuisset facta tempore legitimo videlicet elapso decendio ad appellandum.*

11 *Secus autem si exequutio fuerit facta eadem die sententia, & sic decendio pendente, hoc enim casu ab attentatis excusari non potest.*

12 *Rescriptum Signaturæ SS. causam simpliciter committens operatur, vt omnia gesta tam infra terminum ad appellandum, quam post interpositam appellationem subiaceant vitio Attentatorum.*

13 *Scientia præcedentis appellationis ab altera parte interpositæ sufficienter resultat ex mandato Procuratoris postea facto ad comparendum coram Iudice appellationis.*

14 *Possessio capta post interpositam appellationem, & recursum habitum ad Signaturam, & postquam ipsamet signatura vtraque parte informante causam simpliciter commisit, est nulla, & attentata.*

15 *Ignorantia commissionis causæ excusat quidem à pœna, sed non impedit reuocationem attentatorum, saltem post factam Procuratori intimationem.*

DECISIO CCCXXXVII.

Confirmarunt DD. resolutionem emanatam coram me 13. *Maij præterici*, quod scilicet expedi-
1 tio literarum magistralium facta pendente tempore ad appellandum, & possessio illarum vigore apprehensa post legitimè interpositam, & commissam appellationem à vitio attentatorum excusari non valeant.

2 Non obstat, quod dicta expeditio literarum fieri potuerit etiam lite pendente ex traditis per *Lancell. de attentatis lit. pend. cap.* 4. *limit.* 19. *nu.* 1. *ad seqq.*

3 Quia obiectum fortasse procederet si fuisset facta absque vlla præcedenti sententia, tunc enim Iudex simpliciter literas expediendo re ipsa, & facto sententiam ferre videtur, & consequentèr expeditio,
4 vti habens vim tacitæ pronunciationis vacat attentatis, vt declarat idem *Lancell. d. limit.* 19. *nu.* 4. & 5. Secus autem in proposito, quo Iudex, siue Concilium
5 completum super expeditione prius expressè sententiam tulit, & deinde eadem met die eius vigore actualem fecit expeditionem, hoc enim casu huiusmodi expeditio non habet vim sententiæ, sed assumit naturam simplicis executionis, ac propterea, vt potè facta infra decendium de Iure datum ad appellandum ab attentatis excusari non potest, vt in puncto firmatum fuit in *Melenitana Commendæ Sancti Leonardi* 28. *Ianuarij* 1641. *coram D. Card. Hieronymo Verospio.*

Nec obstat, quod ex particulari stylo Melitę literę expediri solent statim lata secunda sententia nulla habita ratione appellationis interpositæ iuxta attestationem relatam in *Summ. Equitis Costellet. num.* 1.

6 Quia cum prædictus stylus principaliter fundetur super dispositione statutorum Religionis denegante appellationē suspensiuā à sententia lata per Concilium completū. Vtique sicut d. municipalis dispositio restringitur ad appellationes interpositas à Concilio
7 completo ad Capitulum generale, non autem attenditur, nec procedit in calibus, quibus prout hic appellationes ad S. Sedem Apostolicam, & ad summum Pontificem interponuntur, vt respondetur in dicta *Melenitana Commendæ S. Leonardi §. neque contrarium & in Melenitana Commendæ de Calosparra* 25. *Maij præteriti coram R. P. D. meo Celso, §. obiectum vero.* Ita
8 etiam dictus stylus in illius executionem introductus ad propositum, aliosque præfatos consimiles casus extendi non potest, vt post *Bernard. cons.* 143. *n.* 3. *vol.* 2. *Cresceat. dec.* 4. *in fin. de procur. Card. Seraph. dec.* 688.

dec.688 num.2. firmauit Rota coram Buratto dec.217
num.4.

Minusuè refragatur, quod Eques de Turretta non
interposuerit appellationem coram eodem Concilio
9 completo, seu coram Inquisitore; Ideoque ante-
quam parti, vel Iudici ipsa actualiter intimata fuis-
set non induceret attentata *Clem. 1. de appell. Clem.*
Cam. de elect. Rota dec.38. de appell. in non.
10 Quia præterquod obiectum forsan releuaret si
prædicta expeditio facta fuisset tempore legitimo
videlicet elapso decendio ad appellandum, vt bene
declaratum fuit in *Rom. Fideic. de Capiteferreo* 10. *Iu-*
nij 1644. *coram R.P.D. meo Corrado*, Secus autem in
11 proposito, quo facta fuit eademmet die sententiæ,
& sic dicto decendio pendente, hoc enim casu ab at-
tentatis reparari non potest *cap. non solum de appell.*
12 *in 6.* attento præsertim subsequuto rescripto Signa-
turę SS. committente causam simpliciter, quod ope-
ratur, quod omnia gesta, tam infra d. terminum,
quam post interpositam appellationem subiaceant
vitio attentatorum, vt in altera *dec.5. quia cum ab ea*
cessat omninò hęc difficultas ex publico Instrumen-
to mandati procuræ, paulò post dictam sententiam
sub die scilicet 12. *Iulij* 1649. facti per supradictum
Equitem Castellet in personam *D. Laurentij Rotæ*
ad comparendum, tam in Signatura SS.; quam in
13 Rota ex quo proindè certa, & sufficiens notitia
præcedentis appellationis ab altera parte interpositę
in ipso constituente resultare videtur, vt tenuit *Rota*
dec.90. num.3. & dec.409. sub nu.1. par.1. & dec.134.
num.4. par.6. rec.

Et hinc irrefragabile redditur fundamentum at-
tentatorum respectu possessionis, cum non solum
14 capta fuerit post interpositam appellationem, &
recursum habitum ad eamdem Signaturã præuia
transmissione commissionis, & intimatoris contra
eundem Procuratorem executæ, sed etiam postquã
ipsamet Signatura vtraque parte informante cau-
sam simpliciter mihi commisit, quibus stantibus
multominus dicta possessio licitè potuit apprehen-
di, ex plenè firmatis in dicta *Meleuitana Commendæ*
S. Leonardi, & in alijs in prædicta altera decisione
relatis.

Nec refert, quod capta fuerit die vltima Settem-
bris, Signatura verò causam commiserit 28. eius-
dem, & sic biduò antè; Ideoque tam breui tempo-
ris spatio Eques Castellet Melitæ moram trahens
certiorari non potuit, Tùm quia ob dictam noti-
tiam appellationis, & recursum ad Signaturam, ipse
abstinere debuisset ab vlteriori executione; Tùm
15 etiam quia ignorantia exindè resultans excusaret
quidem à pœna, sed non impediret reuocationem
attentatorum saltem post factam Procuratori inti-
mationem iuxta magis receptam Rotæ opinionem,
vt in *Valentina pręposituræ* 10. *Maij* 1626. *coram bo:*
me: Card. Virili in Rom. Vineæ 30. *Maij* 1644. *coram*
R.P.D. meo Royas in d. Meleuit. Commendæ de Calas-
parra coram R.P.D.m. Celso, 5. uer refrogari, & prius
in Perusina bonorum 4. Iulij 1642. § nulla autem fuit,
& in Viterbien. Fideic. seu attentator. 13. Maij 1644.
5. & in omnem casum coram me.

Et ita, &c.

LEODIEN. DOMINII,
Ven. 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

Dispositio decretalis, cum esses de testam. generaliter habet locum in omnibus locis, Status Ecclesiastici, & singulis Tribunalibus seruatur, & hoc siuè testamentum fiat ad pias causas, siuè ad Prophanas. Testamentum conditum inter liberos non requirit solemnitates Iuris Ciuilis Testatoris voluntatis declaratio probatur duobus Testibus.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio, cap.* cum esses de testament. *habet locum in omnibus locis Ecclesię.*
Dispositio, cap. cum esses de testament. *seruatur in quibuscumque Tribunalibus Ecclesiasticis numer. 1.*
2 Dispositio, *cap.* cum esses de testament. *seruatur in Terris Ecclesiæ, siuè testamentum sit ad pias causas, siuè ad merè prophanas.*
3 *In Principatu Leodien. ex particulari consuetudine in vltimis voluntatibus sufficiunt tres Testes.*
4 *Testamentum conditum inter liberos non requirit Iuris Ciuilis solemnitates, sed sufficit, quod duobus Testibus probetur testamentum inter liberos.*
5 *Quod procedit, etiam si inęqualiter fuerint instituti liberi.*
6 *Testamentum, vti validum, quando quis approbauit super illo transegit, tunc habentes causam ab eo, non valent illud vti inualidum impugnare.*
7 *Clausula Codicillaris, an suppleat defectum institutionis.*
8 *Clausula Codicillaris, semper subintelligitur in testamentis liberorum.*
9 *De institutione hæredis in Testamento inter liberos, sufficit quibuscumque verbis constare.*
10 *Bona sub eodem testamento contenta eodem iure iudicari non debent.*
11 *Ad Voluntatem declarandam Testatoris sufficiunt duo Testes.*

DECISIO CCCXXXVIII.

Constare de bono Iure Ioannis de Glims primoge-
niti super Dominio de Boyng cum Villis, & bo-
nis in eo existen. resolutum fuit, quia exhibuit Te-
stamentum paternum non abolitum, nec cancella-
tum, in quo d. dominium ab eius Patre Iure legati
sibi relictum fuerat eius *Summ. num. 1.* Cum enim
d. Testamentum confectum fuerit coram Parocho,
& tribus testibus omnimodam habet validitatem,
cùm ex dispositione capit. *cum esses de Testam.* quod
1 habet locum in omnibus Terris Ecclesiæ, & serua-
2 tur in quibuscumque Tribunalibus Ecclesiasticis si-
uè Testamenta contineant dispositionem ad pias
causas, siuè merè prophanam, vt alijs relatis com-
probatur in *Firmana Codicillorum* 1. *Iulij* 1644. 28.
Iunij & 13. Nouembr. 1645. coram Reuerendiss. D.
Terracinen. *& 25. May 1648 coram R.P.D. meo Ot-*
thobono, ac prius in Imolen. Successionis 18. May 1640
3 *coram me*, Tum ex particulari consuetudine Patriæ,
& Principatus Leodiensis adhibendi in vltimis vo-
luntatibus tres Testes tantummodò, vt probauit *Ro-*
ta in Leodien. Dominij coram Card Canaler. inter eius
impress. dec. 497. nu. 1. & per tot. & in Leodien. *Castro-*
rum 7. Aprilis 1636. coram bo: me: in rec. dec. 115. nu. 3.
& 4. cum seqq. par. 7. Tùm quia conditum fuit inter
4 liberos, quod proindè non exigit Iuris solemnitates,
sed sufficit, quod duobus Testibus probetur *leg. hac*
consultissima §. ex imperfecto ibiq; DD. et Auth. quod
sine C. de Testam. *l. fin. C. famberisc. Crass. in §. Testam.*
quęst. 11. num. 4. Magon. dec. florent. 58. num. 19. Cardin.
Seraph. dec. 1302. num. 6. Buratt. dec. 616. nu. 5. Etiam
5 si inter ipsos inæqualiter dispositum fuerit *Surd.*
cons. 29. num. 21. Giouagn. cons. 6. num. 8. cum seqq. &
cons. 7. num. 11. & seqq. lib. 2. Grat. *discept. for. cap. 219*
num. 29. & 30. Tùm denique, quia auctor alterius
partis post explicitam notitiam eiusdem Testamen-

ti, de qua deponunt Testes relati in *d. Summ. num. 5.* Illud transigendo expressè acceptauit *numer. 4.* & consequenter habentes causam ab eo de illius asserta nullitate amplius opponere non valent *l. filio præterito 17. & ibi, Bart. num. 29. ff. de iniust. rupt. & irrit. Testam. l. non dubium 16. §. illud C. de testam. Gionagn. consf. 7. lib. 2. Cupic. Galeott. contr. for. libr. 1. contr. 12. sub num. 44. vers. tertio cessaret, & lib. 2. contr. 6. n. 29. Thomat. dec. Macerat. 68. num. 99. Rota in rec. dec. 337. num. 8. par. 1. & in Rom. fideic. de Cenlis 26. Nouembris 1639. coram Reuerendiss. D. Salamantino.*

Non obstat, quod ibi non legatur expliciia institutio hæredis. Quia præter quod eius dispositio,
7 saltem sustineretur iure codicillorum ex clausula codicillari, tam in Testamento expressa, quam
8 tacita, quæ in Testamentis inter liberos, semper intelligitur *gloss. in l. cohered. 41. §. cum filia verb. non valuit ff. de vulg. & pupill. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 6. tit. 2. num. 33. Crass. d. qu. 11. sub n. 10 vers. hoc tamen Peregr. de fideic. art. 2. num. 32.* Dum Testator exceptis filijs legatarijs inter alios liberos æqualiter diuidi mandauit cæteros alios Census, & prouentus sub pœna priuationis (excepta legitima) contra inobedientes, Vtique implicitè, & virtualiter
9 ter eos vniuersales hæredes sibi instituisse videtur, ad istum enim effectum quæcumque verba sufficiunt, dummodò appareat de voluntate testantis *leg. quoniam 15. C. de Testam. Card. Mant. vbi supra lib. 4. tit. 3. num. 1. cum seqq. Card. Cuual. dec. 388. numer. 1. & 2. Rota dec. 246. num. 14. par. 8. rec.*

Nec dubitari potest quod d. legatum capiat tam Domoium, quam etiam Villas, aliaque bona allodialia sub eo existentia, quia cum Testator ipsum legauerit, sicut tunc temporis illud possidebat, ibi, *Demum dictus Testator legat Ioanni de Glims filio suo vti, & tanquam primogenito petiam, & Dominium de Boyng sicut illud nunc possidet &c.* Vtique omnia, & singula bona sub illius tenimento comprehensa, &
10 insimul cum eo tanquam vnicum corpus ab ipso possessa illi reliquisse censeatur *l. quæsitum §. prædiu, & l. Lucius Titius §. 1. vers. quidem prædia ff. de legat. 3. Bero. consf. 51. sub num. 7. vers. non obstat tertium argumentum lib. 2.* Eoque certius cum Parochus, & vnus ex Testibus Testamentarijs formiter examinati concorditer deposuerint hanc fuisse præcisam omnem eiusdem Testatoris expressis verbis expositam *d. Summ. num. 3.* Ad declarandum enim testantium
11 voluntatem, quod scilicet senserint sub legato comprehendere duo Testes sufficiunt *l. hæredes palam, §. sed & si notam eum ibi notat ff. de Testam. Card. Mantic. vbi supra lib. 5. tit. 14. sub num. 11. & tit. 15. nu. 9. Burat. dec. 168. num. 22.* cum alijs allegatis in *Bonon. fideic. 16. Martij 1640. coram R. P. D. meo Bichiu in Rom. successi. 21. Iunij 1641. & in Romana legati 14. Maij 1644. coram Reuerendiss. D. Salamantino.*

Et ita per contradictas &c.

CONCHEN. ELECTIONIS TERTII ADIVNCTI.

Ven. 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

Sacr. Concil. Trident. sess. 25. de refor. super forma procedendi per Episcopum extra visitationem circa electionem tertij adiuncti, & afferuntur declarationes Sac. Congregationis Eminentissimorum D.D. Cardinalium Sacr. Congr. Interpretum.

SVMMARIVM.

1 *Rota solet absque vlteriori discussione reuerenter obseruare declarationes Sac. Congregationis Eminentissimorum D.D. Cardinalium Sac. Concilij Trid. interpretum.*

2 *Breue Sanctissimi si fuit munitum decreto irritanti, & clausula sublata claudit os parti, stant admitti non possit ad probandum contrarium, & aufert facultatem Iudici aliter iudicandi.*

3 *Ecclesiæ in negocijs aliena non sunt adhibenda consilia omissis membris ipsius Ecclesiæ.*

4 *Capitularium conscientia extraneis non debent perscrutari Iudicijs.*

5 *Episcopus viciniur non extraneum sed ex eodem capitulo tertium adiunctum eligere tenetur.*

6 *Deuolutio non immutat naturam Electionis deuolutæ.*

DECISIO CCCXXXIX.

Svper forma procedendi per Episcopum extra visitationem contra Capitulares Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum Sacrum Concilium Tridentinum in *sess. 25. cap. 6.* de reformat. per hæc verba disposuit, ibi, *Ita tamen, vt cum extra visitationem processerit infra omnia locum habent videlicet. Vt capitulumitio cuiuslibet unni eligat ex capitulo duos de quorum consilio, & assensu Episcopi, vel eius Vicarius &c.* procedere teneatur. Vnum autem tantum sit vtriusque votum possitque alter Episcopo accedere, quod si amboEpiscopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel diffinitiua sententia fuerint tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant, & si in electione tertij etiam discordent ad viciniorem Episcopum electio deuoluatur. Verum quia hæc Sacra Synodalis dispositio in verbis expressè non aperit, an adiunctus debeat de Capitulo, prout primi duo eligi ideò in casu, de quo agitur proposito hoc dubio, fuit per Dominos affirmatiuè responsum, quia sic quater declarauit Sac. Congregatio Eminentissimorum DD. Cardinalium eiusdem Sac. Concilij Tridentini Interpretum de anno 1602. 1647. 1648. & 1649. *Summ. informantis num. 7.* Quibus declarationibus omninò est de-
1 ferendum cum Rota soleat absque alia vlteriori discussione illas reuerenter obseruare, vt omissis alijs responsum fuit in *Vicen. Iurisdictionis 2. Martij præteriti coram me, §. quia in casu, de quo agitur vers. tum denique.*

Eoque certius, quia confirmatæ fuerunt per breue Sanctissimi D. N. vt apparet ex relatis in eodem *Summ. d. num. 7.*

2 Cum enim illud munitum fuerit clausula sublata, & decreto irritanti claudit os parti, itaut admitti non possit ad probandum contrarium, & aufert Iudici facultatem aliter iudicandi *Gonzal. super reg. 8. gl. 66. num. 3. Card. Caual. dec. 430. num. 3. bo: me: Burat. dec. 337. num. 8. & dec. 831. num. 4. Rota in rec. dec. 62. num. 7. & 8. par. 6.*

Quę quidem sententia congruit etiam dispositioni Sacrorũ Canonum *in cap. non licent 3. qu. 6. in cap. Episcopus il 1. vbi gl. & DD. 15. qu. 7. & in cap. nouit de his quę fiunt à Prælato.* Etenim non decet, quod
3 omissis membris ipsius Ecclesiæ in eius negocijs a-
4 liena adhibeantur consilia, & Capitularium conscientiæ extraneis perscrutentur Iudicijs, vt in ipsis disponitur, & sequitur *Hostien. in cap. quia propternu. 26. de elect.*

Nec repugnat quod in casu discordiæ inter Episcopum, & primos adiunctos electio deuoluatur ad Episcopum Viciniorem quia nihilominus eadem
5 viget ratio, vt Vicinior Episcopus non extraneum sed ex eodem Capitulo tertium eligere teneatur
6 iuxta dispositionem *cap. ne pro defectu de elect.* Deuolutio

Digitized by Google

lutio enim non immutat naturam electionis deuolutæ *Felinun cap. cam accessissent, num. 18. de Constit. Lambertin. de iur. patr. 4. lib. 2. quæstioa. 7. artic. 13. num. 1. & 2.*

Et ita per contradictas, &c.

VRGELLEN. DECANATVS, ET CANONICATVS.

Ven. 2. Decemb. 1650.

ARGVMENTVM.

Manutentio concedi debet anteriori possessori an autem possessioni anteriori censeatur quis renunciasse per possessionem posterius apprehensam, claré demonstratur; & quid dicendum esset si possessio posterior negaretur apprehendi potuisse ob longam distantiam, eruditè resoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Possessio anterior beneficij ex quibus iustificata remaneat.*

2 *Titulorum multiplicatio datur in beneficialibus.*

3 *Possessionum multiplicatio datur in beneficialibus quemadmodum datur multiplicatio titulorum.*

4 *Per possessionem posterius apprehensam non censetur quis renunciasse anteriori possessioni prius acquisitæ.*

5 *In Iudicio possessorio sola possessio suffragatur, nec est necessaria productio, & discussio tituli, sed nudum factum attendi debet.*

6 *Possessio, quando negatur apprehendi potuisse ob longam distantiam, debet huiusmodi negatiua concludenter probari excludendo possibilitatem in contrarium.*

7 *Possessio beneficij, quæ negatur apprehendi potuisse ob longam distantiam, sufficit ad effectum manutentionis, vt vigore alterius tituli antecedenter apprehendi potuerit.*

DECISIO CCCXXXX.

FRancisco Informanti censuerunt Domini dandum esse mandatum de manutenendo, quia probat eius anteriorem possessionem Decanatus, & Canonicatus controuersi non solùm ex confessione Iacobi collitigantis emissa in monitorio ipsi transmisso, sed etiam ex sententia Immissionis ad illius fauorem prolata, & declaratoria contra ipsum promulgata ob non dimissam possessionem, & restitu-
1 ros fructus eius *Summ. nu. 3.* ex quibus propterea sufficientem desumi illius iustificationem plenè probatur ex decisione huius causæ super manutentione *coram R.P.D. Celso 10. Mart. proximi preteriti.*

Non obstare poterit, quod sub die 20. Maij 1648. & sic post dict. Monitorium præsentatum 16. Martij antecedentis ipse aduerit executionem prouisionis Apostolicæ per eum impetratæ certo modo, & petierit ab illo sibi tradi veram, & actualem possessionem Canonicatus, Præbendæ, & Decanatus, de quibus agitur, atque ideò deduci posse videatur, vel prius nullam habuisse possessionem, vel illi penitus renunciasse.

Placuit enim responsio, quod in beneficialibus si-
2 cut datur multiplicatio titulorum *Felin. in cap. in nostra, nu. 2. de rescript. Cassad. dec. 21. num. 5. super regal.* Put. *dec. 346. a 2. lib. 1. in correct. Rota penes Posth. de maaat. dec. 402. n. 9. & postremo in Lucana* Capellan *in 4. Aprilis proximi præteriti corā R.P.D. meo* Bichio,
3 *§. Non obstat quod Sbarra.* Ita etiam multiplicatio possessionum. *Rota dec. 205. n. 1. & 2. par. 1. diuers. & in recent. dec. 283. nu. 6. & 7. part. 8.* Ac proindè ex huiusmodi Instantia benè inferri non valet negatiua alterius possessionis, quæ ex alia causa, alioque titulo procedere potuit. Nec exindè illi renunciasse censetur, quia acquisitio nouæ possessionis de manu executoris non contradicit retentioni antiquæ ex
4 alio titulo prius acquisitæ, posterior enim acquiri potuit cumulando possessionem possessioni, & propterea vtraque de per se est considerabilis cum præsumi debeat nouam sine dimissione præcedentis acquirere voluisse prout sibi vtiliùs erat ex allegatis per *Rotam coram sa. me. Greg. decis. 307. nu. 11. coram bo. me. Buratt. dec. 623. a. 5. & 6.* ac melius firmatum fuit in Alexandrina Archipresbyteratus 28. *Iunij 1627. coram bo. me. Merlino in rec. dec. 97. n. 16. & 17. part. 5. repetit penes* Posth. *vbi supra decis. 57. num. 14. & 15.*

Ideoque non facit, quod dictus Executor nullitèr, & attentatè processerit lite pendente non citato Iacobo in literis specificè nominato. Quià Franciscus pro obtinenda manutentione non innititur possessioni habitæ ab executore, sed possessioni anteriori vt supra comprobatæ per confessionem partis, quæ capta præsumitur, vt dictum est vi-
5 gore alterius antecedentis prouisionis, & sic probata suffragatur in hoc summarijssimo possessorio, in quo nec productio, nec discussio tituli est necessaria, sed nudum factum attenditur, *Rot. dec. 175. n. 1. p. 4. diuers.* cum alijs congestis in dicta *Lucana Capellaniæ coram Reuerend. P. D. meo* Bichio; *§. Hæc autem omnia.*

Et hinc multo minus releuare videtur quod a die 7. Martij 1648. quo literæ expeditæ fuerunt vsque ad præsentationem dicti Monasterij secutam 16. eiusdem, intercesserit tempus sufficiens ad apprehendendam possessionem ob longam distantiam Ciuitatis Vrgellen. a Curia.

Quia præter quod huiusmodi negatiua conclu-
6 denter probari debet excludendo possibilitatem in contrarium iuxta *reg. cap. in præsentia de probat.* cum cœteris adductis *in Senogallien. Salniani 3. Iun. 1647 coram R. P. D. meo* Corrado, *§. Fides enim exhibita.* Cessat obiectum ex deducta præsumptione alterius tituli, cuius vigore possessio antecedentèr apprehē-
7 di potuit, vt firmauit, *Rot. in Aquilana Cappellaniæ 3. Iunij 1558. coram Quirroga relata per* Garz. *de benef. p. 4. cap. 2. n. 50. & in Placentina Capellaniæ 21. Mart. 1601. coram bo. me. Card.* Hieronymo *Pamphilio apud* Posth. *vbi supra dec. 402. n. 9.*

Et ità vnica tantum &c.

IANVEN. ATTENTATORVM.

Ven. 2. Decembr. 1650.

ARGVMENTVM.

Attentata dicuntur gesta coram Iudice à quo causa fuerat auocata, & an ignorantia huiusmodi auocationis causæ suffragari possit, ne gesta coram illo per viam attentatorum reuocari possint claré demonstratur.

SVMMARIVM.

1 *Attentata in primis, & ante omnia veniunt reuocanda.*

2 *Causa semel effecta curialis à curia extrahi, & ad partes reuerti non potest stante rescripto Pontificis.*

3 *Attentata dicuntur gesta coram Iudice, à quo causa fuerat auocata.*

4 *Ignorantia, quod causa fuerit à Iudice auocata, excusat quidem à pœna, sed non impedit quia gesta coram illo per viam attentatorum reuocari possint.*

DECISIO CCCXLI.

Licèt Ioannes Antoninus Saulus post varias sententias reuocatorias mandati executiui pro scutis 8. mill. contra Leonardum Spinolam ad eius fauorem relaxati à Magistratu Cambiorum Ciuitatis Ianuæ introduxisset causam appellationis in Curia coram A.C. ibique pariter succubuisset, Nihilominus perinde, ac si præfata gesta non essent, adiuit prout in prima Vicarium Curiæ Archiepiscopalis eiusdem Ciuitatis, & non obstante oppositione rei iudicatæ, quodque causa esset effecta Curialis ab eo obtinuit aliud consimile mandatum executiuum ad effectum deponendi *Summario Infirmantis, num. 2.* Ab illius relaxatione reclamauit Leonardus, & de nullitate dixit, & præuia auocatione, tàm à prædicto Vicario, quàm ab alijs quibuscumque Iudicibus obtinuit à Signatura mihi committi causam prælatæ nullitatis, & appellationis; Verum quia Saulus ad vlteriora procedi curauit coram Carolo Fabritio Iustiniano Præposito Ecclesiæ Cathedralis eiusdem Ciuitatis vti ab. Iudice Delegato eodem *Summ.anu.4.* & 5. Ideò proposui dubium, An constet de attentatis, quæ veniunt reuocanda, & affirmatiue fuit resolutum, quia omnia supra deducta gesta fuerunt coram dicto Vicario postquam causa
1 deuoluta fuerat ad Curiam per appellationem interpositam coram A.C. ab eodemmet Saulo, & proindè à labe attentatorum excusari non valent, quæ propterea in primis, & antè omnia veniunt reuocanda *per text. in rubr. & tot.tit.ff. & C. vt lit. pend. Lancell. de attent. lit. pend. cap. 2. in præfat. nu. 195. & seqq. Rota in Bonon. Attentatorum 26. Iunij 1635. coram bo. me. Merlino*, §. *Secundum fuit, in Bonon. pecuniaria, seu attentatorum 28. Aprilis 1645. coram R. P. D. meo Bichio*, §. *Quia licet in Vicen. beneficij, seu attentatorum 7. Febr. 1648. coram Reuerendiss. Domino meo Decano*, & alibi passim causa enim semel
2 effecta Curialis à Curia extrahi, & ad partes reuerti non potest sine rescripto Pontificis *Vestr. in prax. lib. 3. cap. 9. nu. 12. Marcell. de Commiss. tit. de comm. deuol. caus. ad Rom. Cur. cap. 1. §. 1. nu. 17. & 18. fol. mihi 364. cum alijs allegatis in Lucerien. Attentatorum 26. Iunij 1648. coram me*, §. *final.*

Idque certiùs respectu eorum, quæ gesta probantur post auocationem causæ ab eodem Vicario, & alijs quibuscumque Iudicibus eiusque commissionem à Signatura mihi directam; Dùm enim exhibita coram supradicto Iudice delegato sub die 6. Iulij præteriti speciali attestatione præfatæ auocationis, & commissionis subscripta per Eminentissimum Dominum Cardinalem eiusdem Signaturæ
3 Præfectum, ipse non obstante, vt pareret, sed nimis animosè ad vlteriora processit clariora redduntur attentata *cap. non solum de appell. in 6.* quod in puncto expendit, *Rota coram fa. me. Greg. decis. 465. nu. 4.* cum alijs in similibus terminis congestis in *Romana fideicommissi, seù Attentatorum 11. Febr. 1647. coram bo. me. Arguellos*, §. *Siquidem attentata.*

Nec vllo modo excusari poterint, prætextu ignorantiæ; nàm præter quod dicta commissio obtenta fuit in plena Signatura; illius scientia concluden-
4 tèr probatur ex præfata exhibitione; Et in omnem casum ignorantia excusaret quidem à pœna, sed non impediret illorum reuocationem per viam attentatorum, vt responsum fuit in *Valentina Præpositura 10. Maij 1626. coram R. P. D. meo Royas, & in Meletinana Commendæ de Fauoris 1. Iulij præteriti corã me*, §. *final.*

Et ità vnica tantum &c.

VICEN. IVRISDICTIONIS.

Ven. 9. Decembr. 1650.

ARGVMENTVM.

Literarum Apostolicarum executio post 30. annos perdit viam executiuam, & qualiter sit intelligenda prædicta conclusio in præsenti decisione declaratur, suppressio Ecclesiæ, qualiter præsumatur facta.

SVMMARIVM.

1 *Via executiua, quando per sententiam non dicatur vulnerata*, & num. 2.

3 *Literæ Apostolicæ post lapsum 30. annorum perdunt viam executiuam.*

4 *Literæ Apostolicæ per lapsum 30. annorum, non perdunt viam executiuam, si non poterat exequi propter litem.*

5 *Negligentia antecessoris in beneficio non debet præiudicare successori.*

6 *Concordia antecessoris in beneficio non ligat successores in eo.*

7 *Et quid si talis concordia munita sit confirmatione Apostolica.*

8 *Concordia super bonis beneficij confirmata à Sede Apostolica qualiter sit intelligenda.*

Et quando operetur.

9 *Monasterium, quando fuit suppressum, censeatur omnia cum illo suppressa.*

10 *Suppressiones debent restringi ad illas Ecclesias super qua emanarunt.*

11 *Contrarietas, & repugnantia vt euitetur capienda est interpretatio*, & num. 12.

13 *Rota solet, vt par est, reuereater recipere responsiones Sac. Congregationis Eminentiss. D. Cardin. Interpretum Sacri Concilij Trident.*

DECISIO CCCXLII.

Placuerunt DD. fundamenta decisionis 2. Maij præteriti coram me, in qua resolutum fuerat nõ intrare arbitrium, pro retardanda executione literarum Apostolicarum fan. me. Clementis Octaui, & Vrbani Octaui cum ex sententia Rotali valida, & iusta appareant in omnibus iustificatæ.

Non enim obstat respectu validitatis reperita
1 vulneratio viæ executiuæ desumpta ex sententia Decani Tarraconensis, quià, vt respondetur in dicta decisione, §. *Quia cum Rota circa finem*, cum ipsa expressè non deneget executionẽ dd. literarum, neque earum validitatem, aut efficaciam infringat, sed irritet tantum quædam acta gesta per D. Episcopum
2 Vicen. vtrique illam non vulnerant, quamuis præfatæ literæ ibidem enuncientur, vt præter auctoritates, ibi, *allegatas comprobat decisio in Tolenana pensionis 2. Maij 1631. coram bo. me. Motmanno*, §. *Præterea fuit.*

Nec minus obstat, quod dicta executio demandata fuerit post lapsum 30. annorum, quo tempore
3 literæ Apostolicæ regulariter amittunt viam executiuam, vt dixit, *Rot. coram Buratt. dec. 195. nu. 5. ibiq. Add. lit. C.* Quia hoc cessat ex facto, cum non potuerint exequi propter litem in partibus ab ann. 1598 & per viam appellationis in *Rota introductam de anno 1609.* Præter quod obiecta conclusio, procederet si ageretur de literis concessis ad fauorem alicuius personæ particularis, cui obesse debet propria negligentia in petendo illarum executionem,
4 secus autem, vbi agitur prout hic, de literis concessis ad fauorem Ecclesiæ, & dignitatis, hoc enim casu negligentia vnius, successoribus nocere non potest, vt optimè distinguendo responsum fuit *coram rec. mem. Coccino dec. 144 nu. 5.*

Iu-

Digitized by Google

Iustitia autem non offuscatur ex antiqua concor-
5 dia con. inente exemptionem Abbatis, & Munachorum Ecclesiæ, de qua agitur ab Episcopali iurisdi-
ctione. Tùm quià non ligat successores, & nullius
6 est momenti in præiudicium ipsorum iuxta text. in
cap. veniens de transact. & Decreta Sac. Concil. Trid. sess. 6. cap 4. sess. 24. cap. 20. in fin. & sess. 25. capit. 6. pariter in fin. de reform Idque etiam si munita fuerit confirmatione Apostolica, quià cum Sacrum Concilium eas dumtaxat confirmationes præseruauerit,
7 quæ emanarunt ex certa scientia, & cum causæ cognitione, vt declarauit Sac. Congregatio Eminentissimorum DD. Cardinalium eiusdem S. C. T. interpretum in *Abulen. Iurisdictionis 13. Nouembr. 1586. per Garz. de benef. part. 3. capit. 2. num. 120. & seqq.* Vtique confirmatio, de qua agitur nuu cadit sub præseruatione, sed sub præfatis decretis cum emanauerit ad instantiam Monochorum tantummodo,
8 neque inserto toto tenore concordiæ, sed expressa solùm parte ipsis Monachis fauorabile, quę propterea, neque ex certa scientia, nec cum causæ cognitione cuncessa dici valet, vt optimè animaduertit, *Garz. vbi supra d. cap. 2. nu. 229. & firmauit, Rot. in Abulen. Iurisdictionis 20. Ian. 1588. coram Orana penes Marches de comm. par. 3. fol. mihi 124 sub nu. 3. vers. quantum ad confirmationem, & in Veronen. Emphyteusis 27. Maij 1594. corã Cardinali Hieronymo Pamphilio, quæ est decis. 715. nu. 3. p. 4. diuers.*

Tum etiàm quià extincta penitus remansit per
9 suppressionem Monasterij Abbatis, & Monachorũ, vt respondetur in præcedenti decisione, §. *Quia vltra alias*; Non obstantibus subsequutis declarationibus Summorum Pontificum de non præiudicando antiquæ iurisdictioni, & priuilegijs Ecclesiarum suppressarum, quià restringi debent ad illas Ecclesias, quarum fauore emanarunt, & licèt generales
10 extendi non possunt ad Ecclesiam de qua agitur, In cuius suppressione, & noua erectione per illa verba, ibi, *Dictaque Ecclesia, ac eius dignitates, Canonicatus, & præbenda, aliaque beneficia Capitulum, & Ministri suo Ordinario subiecti sint &c.* apertè dignoscitur Pontificem supprimentem implicite dict. Concordiam quoad iurisdictionem reuocasse, & abstulisse, eandemque iurisdictionem Episcopo demandasse, qui solus sub dicta Ordinarij appellatione ibidem comprehenditur, vt latè probatur in dicta decisione §. *Quia in casu, & § final.* Ad effectum
11 enim euitandi contrarietatem, & repugnantiam, quæ aliàs exindè resultaret generales illæ declarationes intelligi debent de iurisdictionibus, & priuilegijs compatibilibus cum subiectione ab eodem Pontifice ibidem ordinata; Ponderando præsertim quod ipsemet Clemens Octauus incidente hoc indiuiduali articulo hodie controuerso intèr Priorem, & Canonicos S. Annæ de tempore magis proximo erectiuni Collegiatarum explicitè declarauit suæ intentionis fuisse eosdem Priorem, & Canonicos Episcopo Barchinonen. tanquàm eorundem Ordinario subiectos esse debere *Summ. prętertę po-*
12 *sitionis, num. 17.* signum euidens quod respectu capressorum omnia priuilegia illis incompatibilia penitus tollere voluit.

Cæterum in hanc sententiam eo facilius Domini deuenerunt quià dicta Sac. Congregatio Eminentissimorum DD. Cardinalium S. C. interpretum au-
13 ditis partibus super ijsdem in Rota toties deductis, & causa exactissimè discussa, ità ter declarauit, quæ Rota solet, vt par est reuerentèr amplecti, vt in decisione dicto §. *Quia in casu vers. Tum denique.*

Et ita vtraque &c.

NICIEN. PRIORATVS.

Lunæ 12. Decembr. 1650.

ARGVMENTVM.

Acta facta post præsentatam Inhibitionem Rotalem, sunt attentata, & veniunt reuocanda, & quid si Inhibitio esset conditionalis vel dubia an impediat inhibitum quin possit ad vlteriora procedere. Vicarius postquam fuit recusatus vti suspectus suspenditur illius iurisdictio donec à Sanctissimo, vel à Signatura specialiter rescribatur super allegatis suspicionis causis, & quęcumque gesta post allegatam huiusmodi suspicionem ipso iure nulla, & attentata censentur.

SVMMARIVM.

1 *Attentata stante notitia inhibitionis, ob spretum Iudicis, ac irreparabile partis præiudicium veniunt reuocanda.*
2 *Commissio Conditionalis non afficit, nec impedit inhibitum, quin possit ad vlteriara procedere.*
3 *Limita quando conditio est resoluta, tunc enim inhibitio operatur effectum suum, perindè ac si commissio purè, & simpliciter signata fuisset.*
4 *Inhibitio sufficit quod sit dubia, ne Iudex illam contemnere debeat.*
5 *Iudex inferior, non potest cognoscere de viribus inhibitionis propter facilem aditum ad Signaturam vel ad Rotam pro illius moderatione.*
6 *Vicarij iurisdictio postquàm ipse fuit recusatus remanet suspensa donec à Sanctissimo, vel à Signatura super allegatis suspicionis causis specialiter rescribatur.*
7 *Acta facta post allegatam suspicionem Iudicis ipso iure nulla, & attentata censentur.*

DECISIO CCCXLIII.

POst inhibitionem Rotalem expeditam 21. Octobris 1648. vigore Commissionis iactationis, & iactationum mihi directæ, ac personaliter præsentatæ Vicario generali Nicien. 24. Maij 1649. & Petro Collitiganti 4. Iunij eiusdem anni *Summario Informationis, num. 4. 5. & 6.* Idem Vicarius processit ad executionem literarum Apostolicarum Prouisionis ab illo impetratæ certo modo, eique tradidit possessionem prioratus, de quo agitur, *num. 7. cum tribus seqq.* nec non ad alia plura præiudicialia deuenit, de quibus in eodem *Summ. num. 11. 12. & 13.* Vndè
1 ob notitiam, & ineuitabilem spretum huius Sacri Tribunalis, ac irreparabile partis pręiudicium proposito dubio resolutum fuit constare de attentatis reuocandis iuxta dispositionem *cap. non solum, §. Illa vera de appell. in 6. Lancell. de attent. par. 2. capit. 4. limit. 2. num. 65. vers. 2. limita Greg. dec. 465 sub nu. 3.* cum alijs allegatis in *Cæsaraugustana distributionum, seu attentatorum 17. Febr. 1645. & in Lucerien. attentatorum 26. Iunij 1648. coram me.*

Non obstat, quod in dicta commissione adsit solita clausula, *Dummodo molestię non fuerint indicia-*
2 *liter illata, &c.* & ideò tanquàm conditionalis non afficiat, nec impediat inhibitum quin possit ad vlteriora procedere *Gonzal. super reg. 8. in ad nat. cantr. null. & attent. num. 224. Buratt. dec. 879. num. 8.* & latè firmatum fuit *in Romana quarta 13. Iunij prętериti coram R. P. D. Celso.*

Quia cum obtenta fuerit de mense Decembris 1648. & in actis producta dicta die 21. eiusdem; Iactationes autem, & molestiæ non fuerint Iudicialitèr illatæ, nisi post diem 21. Maij 1649. quo dictus Vicarius primam citationem decreuit, vt in processu de partibus *fol. 1. & in d. Summ. nu. 3.* vtique apertè dignoscitur tempore illius impetrationis, & produ-

ductionis nullas molestias indicialitèr, sed tantum
extraiudicialiter illaras fuisse, & consequentèr præ-
3 fata conditio resoluitur, ac inhibitio operatur effe-
ctum suum perindè, ac si commissio pure, & simpli-
4 citer signata fuisset; licèt adhunc effectum sufficeret
rem esse dubiam, vt proindè dictus Vicarius non
potuerit, nec debuerit illam contemnere, & de illius
5 viribus cognoscere quod inferioribus non permit-
titur propter facilem aditum ad Signaturam, vel ad
Rotam pro illius moderatione, vt in puncto respon-
sum fuit *coram bo.me. Burats. dec.652. à num. 1. vsq: in fin.*

Cæterum clariora insuper redduntur attentata,
quià dictus Vicarius post præfatam citationem pro
parte informantis mediante speciali Procuratore
iustis de causis recusatus fuerat suspectus *proc. fol. 5.*
6 *& Summ. nu. 7.* Hinc enim suspensa remansit eius-
dem iurisdictio, donec à Summo Pontefice, vel à Si-
gnatura super allegatis suspicionis causis speciali-
ter rescriberetur *cap. cum speciali 61. vbi Innoc. n. 12. de appell. cap. Iudex 5. §. post recusatum, ibiq. gloss. & DD. de off. de legat. in 6. Bald. cons. 26. nu. 5.* Non re-
petendo allegationes *vol. 1. Marches. de commiss. susp. Iudic. par. 2. §. 1. n. 5. 6. & 24.* Ac proindè quæcum-
7 que gesta post allegatam huiusmodi suspicionem
ipso iure nulla, & attentata censentur *cap. quoties Episcopi vbi gloss. & DD. 2. qu. 6. Innocent. vbi supra sub num. 6. Lancell. de attent. post recur. Iudic. part. 2. cap. 6. sub nu. 1. cum seqq. & num. 8.* cum alijs allegatis *in Vladisladien. Villæ d. Hoppenallebrub 3. Iulij 1645. coram R.P.D. meo Otthobono 13. Aprilis 1646. & 5. Aprilis 1647. coram me, ac nuperrime in Metropolitana Professionis 16. Nouemb. proximi præteriti coram* Reuerendiss. *Domino meo Decano hodiè confirmato.*

Et ità per contradictas &c.

PISAVREN. PRIMOGENITVRÆ.

Lunæ 16. Ianuarij 1651.

ARGVMENTVM.

Primogenitura fauore natu maioris sæcularis ordinata, & exclusiua Presbyteri, quando etiam Clericum in minoribus constitutum, licèt natu maiorem excludat, & an appellatione Presbyterorum veniant Clerici etiam minorum ordinum, & quando Clericus dicatur Clericatui renunciasse ex eo quod sine habitu incessit, & Tonsura, actibusque sæcularibus se immiscuit, & an capacitas sæcularitatis postea superuenta sufficiat, & in quibus dispositionibus locum habeat Regula Caroniana Clericus re non integra laicari non potest in præiudicium sæcularis ad auferendam ei Primogenituram iam delatam, si post mortem Testatoris statim non laicatur videtur permanere in eadem voluntate, & quando adhuc effectum diù stetisse dicatur in Clericatu.

SVMMARIVM.

1 *Qualitatem non habens à Testatore expeditam, non potest ad successionem admitti.*

2 *Clericus prima Tonsura, & minoribus ordinibus insignitus, ac de Ecclesiastica pensione, prouisus non est secularis, sed Ecclesiasticus.*

3 *Vocatio in parte inclusiua ad aliquos expressis verbis restricta per subsequutam dinumerationem certi generis personarum in parte exclusiua non censetur primæ vocationi derogatum.*

4 *Presbyteri appellatione in lingua vernacula, & vulgari sermone omnes Clerici, etiam minorum ordinum comprehenduntur.*

5 *Dispositio ex ratione adiecta restringitur, & ampliatur.*

6 *Clericus non ideò clericatum amisit si actibusque sæcularibus se implicauit si habitus dimissio fuit temporalis, & non animo illum deserendi.*

7 *Pensio non excedens summa ducatorum 30. non obligat ad delationem habitus, & Tonsuræ.*

8 *Clericatus incapacitas ad effectum succedendi in Primogenitura non est perpetua, sed temporalis, & desiribilis ad libitum ipsius Clerici.*

9 *Clericus ad effectum succedendi in primogenitura ad quam tantumodo maior natu sæcularis admittitur; satis est quod post mortem vltimi possidentis renunciauerit clericatui, & declarauerit redire velle ad statum laicalem.*

10 *Limita hoc non procedere si qualitas sæcularitatis fuerit requisita à Testatore de tempore eius mortis.*

11 *Qualitatem non habens de tempore mortis Testatoris requisitam non potest in primogenitura succedere.*

12 *Testator restringens dispositionem ad certum tempus, intellexisse videtur de qualitate contemporanea.*

13 *Capacitas requisita de tempore mortis Testatoris nō sufficit si postea superueniat.*

14 *Regula Catoniana non habet locum in dispositionibus conditionalibus ex quo Testator apponendo conditionem noluit inspici tempus testamenti sed aliud futurum.*

15 *Secus autem in dispositionibus puris in his enim admittuntur tantummoda habentes qualitatem necessariam de tempore successionis, quia respiciens Testator ad illud tempus noluit hæreditatem manere in suspenso.*

16 *Clerici declaratio deserendi habitum clericalem nihil suffragatur, attentis actibus continuatis post declarationem à Clericis fieri solitis ex quibus contraria resultat animi declaratio permanendi in statu Clericali.*

17 *Clericus re non integra laicari non potest in præiudicium sæcularis, & clericatum deserere ad auferendum primogenituram ei delatam.*

18 *Clericus si statim mortuo Patre non laicatur, videtur permanere in eodem voluntate, sine alio actu ostendendi se clericum.*

19 *Clericus quando diù dicatur permansisse in Clericatu post mortem Testatoris relinquitur Iudicis arbitrio.*

20 *Quod tamen arbitrium intrat dumtaxat quando successor est Minor, vel absens.*

DECISIO CCCXLIV.

Comes Iulius Cæsar Santinellus Eques Hierosolymitanus, & Prior Messanæ anno 1621. in suo Testamento instituit primogenituram, in qua succedere voluit (sunt verba Testamenti) *Il maggior d'età, che sopraviuerà alla morte mio delli descendenti secolari per linea mascolina della bo: me: del Conte Antonio mio nepote, e morendo egli succeda il maggior d'età dopò lui delli descendenti secolari per linea mascolina del predetto mio Padre, e così s'osserui in perpetuo, che il secolare di maggior età habbi da succedere nella mia heredità, e beni, e quando accaderà, che il maggiore sia Prete, ò Frate, ò Caualier di Malta, perche questi hanno da sostenere minor peso delli secolari, che mantengano, e perpetuano la fameglia, in tal caso l'herede sia tenuto darli la terza parte delli frutti della mia heredità, e beni sudetti.*

Per obitum Comitis Odoardi vltimi possessoris præfatæ hæreditatis orta est cōtrouersia inter Com: Franciscum, & Com. Alexandrum super illius per-

nen-

Digitized by Google

nentia, cum ille ad se spectare prętenderet tanquam
ętare maiorem, hic verò tanquam sęcularis, & *Vxo*-
ratus licet ætate minor excludere posse fratrem ma-
iorem clericali tonsura, & minoribus ordinibus in-
signitum, ac de pensione Ecclesiastica prouisum. Et
quia Comes Alexander in capienda possessione præ-
uenerat, disputato dubio, An Com. Francisco esset
danda immissio DD. negatiuè responderunt, quia
1 ipsi obstat defectus sæcularitatis à Testatore expe-
titæ, & sine qua non potest ad successionem admit-
ti *Surd. cons. 494. num. 4. Molin. de primogenit. lib. 1. cap.*
13. num. 37. Cum enim tempore apertæ successionis
2 initiatus esset (vt dictum est) prima Tonsura, ac
minoribus ordinibus insignitus, & de Ecclesiastica
pensione prouisus non erat sæcularis, sed Ecclesia-
sticus *cap. cum contingat, vbi Butr.* & alij *DD. de ætat*
& qualit. gloss. in cap. 2. verb. Ecclesiasticos de for. com-
petent. in 6. Diuus Antonin. in Summ. part. 3. cap. 5. n. 2.
Siluestr. pariter in Summ. verb. Clericus num. 1. Gemi-
nian. cons. 112. num. 2. & pluries relati per *Carolum de*
Grass. de effect. Cleric. in prælud. sub num. 31.

Nec contrarium suadet expressio successiuè facta
cum dictionibus aduersatiuis Præsbyteri, fratris, aut
Equitis Hierosolymitani, ibi, *E quando accaderà, che*
il maggiore sia Prete, ò Frate, ò Caualier di Malta,
quasi quod eos tantùm excluserit, qui perpetuo vo-
to castitatis addicti forent prorsus inhabiles ad ma-
3 trimonium: Quandoquidem cum vocatio in parte
inclusiua expressis verbis sit ad sæculares restricta,
per subsequutam dinumerationem certi generis per-
sonarum in parte exclusiua non censetur primæ vo-
cationi derogatum, vt declarant *Ruin. cons. 119. n. 3.*
lib. 4. & Surd. cons. 352. num. 11. Eo minus, quia ap-
4 pellatione Pręsbyteri in lingua vernacula, & vulga-
ri sermone omnes Clerici, etiam minorum ordinum
comprehenduntur *can. Cleros 21. distinct. & in capit.*
persona 38. 11. qu. 2. in fine Gonzal. de regul. Concellar.
glos. 5. sub num. 48 Fusar. de substit. qu. 320. sub num 13
& qu. 321. num. 64 & cons. 13. num. 17. Idemque sen-
sit Rota apud *Muntic. dec. 129. num. 3 in rec. dec. 496.*
sub num. 8. par. 1. & dec. 14. num. 1. par. 7.

Testatorem autem non exclusisse dumtaxat solos
Sacerdotes indicat ratio exclusioni adiecta, *Perche*
questi hanno da sostener minor pesi delli Secolari, che
mantengono, e perpetuano la famiglia; Non enim di-
xit, quia isti prohibiti sunt Vxores ducere, sed quia
minus substinent pondus sæcularibus, hæc autem
ratio ęquè conuenit Sacerdotibus, & Clericis mino-
rum Ordinum, & qui præsertim pensiones Eccle-
siasticas retinent, cum in eo statu non sustineant
onera filiorum, & familiarum, quæ sustinent Vxo-
5 rati, ex ratione enim adiecta dispositio restringitur,
& ampliatur *l. cum Pater §. dulcissimis, ff. de legat. 3.*
Rota in rec. dec. 47. num. 16 par. 8.

Nihil verò refert Com: Franciscum sæpè incessis-
se sine habitu, & tonsura, actibusque Secularibus se
6 immiscuisse; Nam cùm dimissio habitus fuerit tē-
poralis, sinè animo illum deserendi, non ideo Cleri-
catum amisit, vt in his terminis respondit *Alciat.*
cons. 90. sub num. 9. vers. & primò, quod iste lib. 9. Ricc.
dec. Neapol. 154. nu. 4. par. 4. Barbos. alios referens de
iur. vniuers. Eccles. *lib. 1. cap. 39. §. secundo sub num. 14.*
vers. quod intelligi debet. Dùm præsertim eodem
tempore pensionem retinebat, quæ tanquam non
7 excedens summam ducatorum 30. non obligabat
ad delationem habitus iuxta declarationem Consti-
tutionis Sixtinæ in ordine *in 92. §. 3. declarationis*;
Aliosque plures fecit actus solis Clericis conuenien-
tes, interuenit in Synodo Episcopali, eidemque
foro suos redditus assignauit *Summ. Com: Alexandri*
num. 2. & 4.

Minus obstat, principale fundamentum scribentiū
8 pro Com: Francisco, quod scilicet huiusmodi incapa-
citas nō sit perpetua, sed temporalis deseribilis ad li-
bitū ipsius, ideoq; satis sit, quod idem Com: Francis-
cus post obitum Com: Odoardi renunciauerit Cle-
9 ricatui, & declarauerit redire velle ad statum laica-
lem ex *Bald. in rubric. de mutus, vel imperfectus n. 2.*
& 3. Molin. de primogenit. Hispan. libr. 1. capit. 13. nu-
mer. 38.

10 Quoniam dixerunt Domini qualitatem sæculari-
tatis fuisse requisitam à Testatore de tempore mor-
tis, ibi, *Il maggior d'età, che sopravuiverà alla morte*
mia delli descendenti secolari. Ideoque eo tempore
11 huiusmodi qualitatem non habuerit, non potuerit
in primogenitura succedere, vt in his terminis con-
suluerunt *Soccin. cons. 88. num. 1. libr. 3. Dec. cons. 443.*
sub num. 12. Mandel. Alb. cons. 60. nu. 12. & Surd. cons.
494. sub num. 1. Hector. Capic. Latr. consult. 143. à n. 52
vsque ad 62. loquens in specie de vocatione ad pri-
mogenituram, per similia verba, scilicet *Di quelli,*
che si ritroueranno noti dopò fatto il cumulo, & con-
cludit attendendum esse quis eo præciso tempore ha
beat hanc qualitatem, ex quo Testator restringens
12 dispositionem ad certum tempus intellexisse cen-
setur de qualitate contemporanea.

13 Ideo non sufficit capacitas postea superuenta, hoc
enim admittitur in dispositionibus conditionalibus,
14 in quibus non habet locum Regula Catoniana, ex
quo apponendo conditionem noluit Testator inspi-
ci tempus Testamenti, sed aliud futurum, & in his
terminis loquuntur in contrarium adducti, secus est
15 in dispositione pura, in hac enim admittuntur tan-
tummodo habentes qualitatem necessariam tempo-
re successionis, quia respiciens Testator ad illud
tempus noluit hæreditatem manere in suspenso iux-
celebrem distinctionem *text. in l. cætera §. 1. ibiq. glos.*
verb. ad conditionalium, ff. de legat. & fideic. 1. & decla-
rat idem Bart. num. 1. & Ias. num. 20. quem sequun-
tur *Crass. in §. fideicomm. qu. 16. in princ. & Cyriac. con-*
tr. for. cap. 205. num. 12. Valenzuel. cons. 7. num. 27. 28.
& 29.

Super declaratione autem deserendi habitum
nullum fieri potest fundamentum; Tùm quia fuit
verbalis, ex quo interim retinuit pensiones, inter-
fuit Synodo, & plures alios fecit actus etiam iudi-
ciales, vt ex attestatione *Reuerendiss. Episcopi Pisau-*
ren. relata in Sum. primę positionis Com: Alexandri, n. 1
& in hodierno *Summ. num. 2* ex quibus resultat con-
16 traria animi declaratio permanendi in statu cleri-
cali, vt ad propositum optimè ponderat *Alciat. in*
cons alias allegato *90. sub num. 9. lib. 9.* alijque relati
per *Sperell. dec. for. Ecclesiast. num. 9. & seqq.*

Tum quia facta fuit post 13. menses à die obitus
Com: Odoardi cum iste obierit de mense Octobris
1649. declaratio verò facta fuerit de mense Nouem-
bris 1650. Hinc enim, vt potè facta post delatam
hæreditatem Com: Alexandro, & captam possessio-
nem non suffragatur, cum re non integra non possit
17 Clericus laicari in præiudicium sæcularis, nec Cle-
ricatum deserere ad auferendum primogenituram
sæculari delatam, vt in terminis decidunt *Iacob. de*
Ardizon. in epitom. feud. cap. 97. col. 3. vers. sed ad tol-
lendum istas ambages Andr. de Isern. in cap. 1. de Vas-
sallo milit. sub num. 3. dicens quod si Clericus statim
18 mortuo Patre non laicatur, videtur permanere in
eadem voluntate sine alio actu ostendendi se Cleri-
cum, eo quod iam Clericus esset *Lucas de Penn. in l.*
nul-

nullius sub nu.2.C. de decurion.lib.10. Afflict. dec. 320. sub num.7. Menoch. de arbitr. Iudic. cas.25. num.28. &
19 29 vbi licet relinquat arbitrio Iudicis quando dicatur diù in Clericatu perseuerasse, resoluit arbitrium
20 intrare dumtaxat quando successor fuisset minor, vel absens *Capyc. dec.115. sub num.11. & ibi, Iacob. Masal. in addit. sub num. 14. Alciat. dicto cons.90. sub num.9. vers. & nihil refert lib.9. Mart. de success. legal. par.3. qu.13. art.2. num.11.*

Obseruantia autem subsequuta in persona Com: Alphonsi nihil esse deferendum DD. existimarunt cum emanauerit, vel ex ignorantia, vel ex tolerantia Com: Odoardi, ad quem tanquam natu maiorem & sæcularem spectabat successio. Hinc enim non potuit inferri præiudicium com. Alexandro, alijsq; successiuè vocatis iuxta expressum tenorem, ac verba Testamenti, vt omissis alijs dictum fuit inter easdem partes Pisauren. *Administrationis montis 2. Iunij 1650. coram me.*

Et ita causa bis proposita resolutum fuit, vtraque parte &c.

MELEVITANA PECVNIARIA.

Lunæ 30. Ianuarij 1651.

ARGVMENTVM.

Emptor non denunciatis legitimè molestijs Venditori, nullam contra illum habet Actionem pro subsequuta euictione, etiam si in Instrumento ex pacto specialiter conuēto remissa fuerit huiusmodi denunciationis necessitas si euictio sequuta fuerit ob suam causam, & quid huiusmodi remissio operetur prout neque habet actionem ex empto contra venditorem pro restitutione pretij, & interesse, vt res libera tradatur, quando culpa ipsius emptoris sequuta fuit euictio, & quando euictio dicatur sequuta ipsius culpa, & negligentia. Immissio non datur contra bona non hypothecata, & quæ de tempore obligationis in alios erant translata. Soluens pro alio cum cessione iurium ad effectum acquirendi anterioritatem, non solum iustificare debet solutiones, & cessiones Iurium, verum etiam Iura cedentium, & quisnam inter eos in concursu præferri debeat, quorum vterque habet hypothecam ex eadem origine, & cum eadem anterioritate, & potioritate.

SVMMARIVM.

1 *Emptori non denunciatis legitimè molestijs venditori, siuè eius hæredi actio de euictione competere non potest.*

2 *Emptor cui denunciatio molestiarum fuit à venditore in Instrumento remissa, à solemni tantummodo denunciatione liberatur, non autem ab extraiudiciali saltem interpellatione.*

3 *Emptori qui non fuit vsus exceptione qua mediante de facili poterat agentem repellere, cessante denunciatione molestiarum contra venditorem actionis beneficio non succurritur.*

4 *Legitima neque per dispositionem inter viuos grauari potest onere Fideicommissi, sed semper libera venit detrahenda.*

5 *Emptor, qui ob non factam denunciationem molestiarum contra venditorem de euictione agere non potest, attamen agere valet actione ex empto pro restitutione pretij, & interesse vt res libera tradatur.*

6 *Declara, hoc procedere si euictio legitimè sequuta fuerit, ex quo Ius euincentis esset manifestum, nullaque exceptione repelli potuisset.*

7 *Secus autem, si illegitime, & propria culpa ipsius empturis sequuta apparebit.*

8 *Emptori, cuius culpà sequuta fuit euictio nulla competit actio contra venditorem, nec minus ex empto pro restitutione pretij.*

9 *Hypotheca regulariter comprehendit tantummodo bona præsentia, & futura, non autem præterita, iam in alios translata.*

10 *Renunciatio hypotheca non potest extendi ad alia bona non comprehensa, nec nominata.*

11 *Soluens pro alio creditoribus ad effectum succedendi in eorum potioritate, tenetur non solum solutiones, & cessiones iurium exhibere, verum etiam iustificare iura cedentium.*

12 *Creditur anterior, posteriorem excludit.*

13 *Creditor posterior, sicut ab anteriori excluditur, ita pariter ab habentibus causam ab eo repellitur.*

14 *Mulier vna cum Viro accedens in venditione, non transfert in emptore sua iura dotalia, sed tantummodo remittit hypothecam, quam habet super re vendita, ad effectum, vt extantibus alijs bonis mariti, emptor ab ea molestari non possit.*

15 *Possidentis in concursu melior est conditio licet vterque habeat hypothecam ex eadem origine, & cum eadem anterioritate, ac potioritate.*

DECISIO CCCXLV.

PEtitam immissionem à Cumulo Charitatis Melitæ in possessione Terrarum nuncupatarum Tal Cattura pro liberatione à molestijs, & subsequuta euictione aliarum Terrarum nuncupatarum Tal Baiada Iterum Domini denegarunt, & sic steterunt in decisis 19. Nou. 1649. quia cum probatū non fuerit legitime molestias denunciasse Ambrosio, & Ioannel-
1 lę coniugibus, siuè eorū hęredibus prætensa actio de euictione sibi competere non potest, vt probat Tex. *in leg. emptor fund. C. de euict. in leg. si per imprudentiam, §.1. & in l. si fundo ff. eodem, & in capit. final. de empt. & vend. comprobatus in dicta decis. §. potissima ratio.*

Non obstat, quod ex pacto specialiter conuento in Instrumento dationis insolutum præfatarum Terrarum Tal Briada remissa fuerit huiusmodi denunciationis necessitas.

Quia præter quod, hæc remissio solemnem tantummodò tollit denunciationem, non autem eximit ab extraiudiciali saltem interpellatione *Angel. cons.177. num.1. Caballin. de euict. §.3. numer. 116. inter tract. magn. tom.6. part.1. fol. mihi 88. à tergo Mangil. eodem tract. quæst.4. num.30.* Dum Cumulus ob remissam à Ioannella hypothecam dotalem super dictis Terris sibi competentem, iustam habebat causam defensionis, qua mediante de facili repellere poterat Claudiam contra ipsum agentem pro repetitione Dotis eiusdem Ioannellæ, vt probatum fuit in *dicta decisione §. final.* Et tamen eam non de-
3 duxit, prout tenebatur, denunciatione cessante, euictio eius culpa sequuta dicitur, & proindè petitam Immissionem obtinere non valet, vt præter ibidem *allegatos pleuè probant *Caballin. vbi supra §.5. n.50 fol. mihi 96. aliique relati per Mangil. pariter vbi supra quæst.9. num.7. cum seqq.*

Idque etiam si Claudia egerit vigore fideicommissi super dicta dote constituti in Instrumento matrimoniali ad fauorem omnium filiorum, & descendentium Ioannellæ in infinitum; Quia nihilominus Cumulus se tueri poterat ratione legitimę illi de iure
4 competentis ex præfato fideicommisso detrahendę, quæ huiusmodi onere grauari non poterat, etiam per dispositionem inter viuos *l. quoniam in prioribus C. de inoff. Testam. Dec. cons.613. num.5. Bertrand. cons. 84 sub num.15. lib.4. Decian. resp.1. nu.52.* & 53. *lib.4.*

Me-

Digitized by Google

Menoch. cons. 691. num. 1. cum seqq. Merlin. de legit. lib.
2. tit. 1. quæst. 19. num. 30. Rota decis. 488. num. 8. part. 1.
diuers.
Et hinc non subsistit, quod licet Cumulus ex præ-
5 fatis non possit agere de euictione, attamen agere
valeat actione ex empto pro restitutione pretij, &
interesse, vt res libera tradatur *l. 1. ff. de action. empt.*
Rot. dec. 586. num. 8. par. 1. diu. decis. 525. num. 8. part. 1.
& dec. 390. num. 10. part. 5. recent. Quia hoc proce-
6 deret si euictio legitimè sequuta fuisset, ex quo ius
euincentis esset manifestum, nullaque exceptione
repelli potuisset, vt declarat *text. in l. emptorem, ibi,*
quia manifestum fuit noxium seruum esse vbi gloss. d.
verb. quia manifestum ff. de action. empt. Secus autem
7 vbi prout hic, ex superius probatis illegitimè, &
propria culpa ipsius sequutam fuisse apparet; hoc
8 enim casu nullam competere actionem contra ven-
ditorem, nec minus ex empto pro restitutione pretij
probat *text. in l. final. C. de action. empt. & in l. si ea res*
ff. eodem quem distinguendo refert, & sequitur Misin-
ger. obseru. 54. per tot. centur. 1. & eo relato Mangil.
vbi supra qu. 200. nu. 21. & 22.
Præterea excluditur etiam Cumulus è petita
immissione super Terris controuersis possessis per
Vincentiam, & litis consortes ob defectum hypo-
thecæ, cum enim vsque de anno 1588. ab ijsdem
Ambrosio, & Ioannella coniugibus traditæ fuerint
in dotem Hieronymæ communi filiæ, & illorum
Autrici, vtique non cadunt sub hypotheca postmo-
dum contracta ad fauorem Cumuli in instrumento
dictæ dationis in solutum celebrato 20. Augu-
9 sti 1599. cum regulariter hypotheca comprehendat
tantummodò bona præsentia, & futura, non autem
præterita iàm in alios translata, quæ prorsus alie-
na dicuntur *l. qui Balneum, §. Titia, ff. qui potior. in*
pign. haben l. 1. §. 1. ff. de pignor. glos. in l. Caius, ff. de
pignorat. act. & in §. Item seruiana verb. quasi in fine,
instit. de action. Bald. in l. final. §. & si præfatam, num. 4.
C. de iur deliber. Negusan. de pignor. in 3. membr. 2. par.
num. 52. cum alijs allegatis per Pacific. de Saluian. in
spect. 1. cap. 6. num. 1. cum seqq. & in spect. 3. cap. 2. nu-
mer. 255. & 658.
Nec obstat quod Hieronyma cum eius viro con-
senserint dictæ dationi insolutum factæ ad fauo-
rem Cumuli.
Quia huiusmodi consensus restrictus fuit ad ea
tantum bona ipsi Cumulo insolutum tradita respe-
ctu hypothecæ, vel aliorum iurium consentientibus
10 competentium, non autem comprehendit, neque
extendi possit ad alia bona ibidem non comprehen-
sa, & eidem Hieronymæ prius in dotem tradita *l.*
iubemus ibique Castren. num. 3. & 5. Cod. ad Velleian.
Bart. in l. moenia 50. §. vltimo num. 4. ff. solut. matrim.
Barbos. in l. 1. par. 5. num. 70. ff. eod. Roman. cons. 132. n. 3
Surd. cons. 513. num. 24. Negus. de pignor. 3. membr. 6.
part. numer. 13. & 14. Pacif. vbi supra dicta inspect. 3.
dicto cap. 2. num. 388. Gratian. discept. forens. capit. 292
numer. 5.
Minusuè obstat, quod administratores eiusdem
Cumuli extinxerint nònullos Census à præfato Am-
brosio anteriori tempore constitutos, illorumque
iurium cessiones reportauerint.
Quia præter quod, non constat de assertis illorum
11 Impositionibus prout requiritur, cum ad istum
effectum non sufficiat ostendere extinctiones, & Iu-
rium cessiones, sed opus sit exhibere, & iustificare
iura cedentium *l. si nomen C. de hæred. vel action. ven-*
dit. l. si plus §. vltimo ff. de euict. Aldouin. cons. 42. nu-
mer. 18. 19. & 21. Rota penes Pacif. vbi supra dec. 162.
num. 7. & coram s. me. Greg. dec. 579. num. 1. ibiq; Add.
num. 4. Omnes præfati Census, vt porè sumentes ini-
tium ab anno 1574. sunt posteriores Iuribus eorum-
dem Vincentiæ, & litis consortium, qui cum ha-
beant causam à dicta Hieronyma metiuntur suam
hipothecam à die dotis Ioannellæ vsque, & de anno
12 1564. Atque ideò sicut Hieronyma si viueret ra-
tione dictæ hipothecæ anterioris Cumulum exclu-
deret *Gardin. Mantic. decis. 69. num. 1. Buratt. dec. 844.*
num. 1. Rota decis. 123. sub num. 2. part. 3. & dec. 306.
num. 28. part. 7. recent. in Sancti Seuerini Dotis, seù
Saluiani 14. Maij 1640. coram Reuerendissimo D. meo
Decano, & in Romana Saluiani de Casalibus 21. Iunij
1641. coram me, §. 3. oppositio; Ità etiam illum ex-
13 cludunt Vincentia, & litis consortes, qui tanquam
ab ea causam habentes, eodem Iure defensionis v-
tuntur *l. inuitus, §. plerumque ff. de reg. Iur. Bald. in l.*
emptori in princ. C. de euict. Card. Canal. dec. 652. nu. 1.
& 2. cum alijs allegatis in dicta *Rom. Saluiani de Ca-*
salibus dicto §. 3. oppositio, & in Romana Domorum de
Regardis 28. Ianuarij 1650. coram Reuer. D. meo De-
cano §. & iustitia.
Neque Cumulus contra eos iuuari poterit eadem
14 Hipotheca Ioannellæ, Tùm quia ipsa consentiendo
dictæ dationi insolutum non transtulit in illum Iura
sua, sed solum ad eius fauorem remisit hypothecam
quam habebat super Terris in solutum traditis ad ef-
fectum, vt extãtibus alijs bonis sui Viri, illum vexare
non posset, vt probatum fuit in *decisione, §. final.*
Tùm quia non constat Claudiam pro concurrenti
quantitate dotis eiusdem Ioannellæ contra ipsum
agentem eius fauore aliquam fecisse Iurium cessio-
15 nem Tùm etiam quia in concursu melior est con-
ditio possidentis, licet vterque habeat hypothecam,
ex eadem origine, & cum eadem anterioritate, ac
potioritate, iuxta celebrem theoricam *Bald. in l. si*
debitor la 10. ff. de pignor. quem refert, & sequitur
Franch. dec. 260. num. 4.
Et ità vtraque &c.

TERRACINEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 30. Ianuar. 1651.

ARGVMENTVM.

Agenti contra possessorem ex *remed. leg. fin. C. de Edict. Diu. Adr. toll.* non competit immissio, nisi identificè probet rem ab Aduersario possessam esse eandemet remansam in hæreditate Fideicommittentis, & ex quibus identitas iustificetur.

SVMMARIVM.

1 Agens remed. l. fin. C. de Edict. diu. Adrian. tollen. *tanquam contra detentorem bonorum fideicommissi tenetur concludenter, ac identificè probare res ab Aduersario possessas esse easdem, quæ remanserunt in hæreditate fideicommittentis.*

2 *Fideicommissarius necessariò probare debet, quod reus tempore instituti Iudicij possideret res remansas in hæreditate fideicommittentis.*

3 *Fideicommissarius in executione sententiæ citato reo conuento debet liquidare, quæ, & quantæ essent res fideicommissariæ ab Aduersario possessæ, alias, nec mandatum, nec illius executio sustineri potest.*

4 *Petitum non quid est, sed quid assertum attenditur.*

5 *Manutentio debetur ei qui nunquam se habuit pro spoliato, & verbalem semper animo retinens possessionem, petijt se manuteneri in eius pristina naturali.*

DECISIO CCCXLVI.

Placuit DD. confirmare decisiones in hac causa emanatas coram me sub die 21. Iunij 1649. & 30. Maij 1650. Quia in ea parte, quæ est fauorabilis rei iudicatæ, non impugnantur, in ea verò quæ excipit Vacchas, & tumulos duos terrarum in loco seù contrada nuncupata l'Areo, non eliduntur ex his, quæ pro parte Lucretiæ toties deducta fuerunt, & modo repetebantur.

Certum enim est, quod Marcus Iunior, & Lucretia eius hæres petentes immissionem ex remed. l. fin. C. de edict. diu. Adrian. tollen. contra Marinum Angelum vti detentorem bonorum fideicommisso q. Bonifatij Paschalis ad fauorem eiusdem Marci purificato per obitum Liuiæ illius Amitæ, tenebantur
1 concludenter, ac identifice probare illam eadem esse ab ipso Marino Angelo detenta, quæ in hæreditate Testatoris remanserunt, & in Iudicio deductæ fuerunt, aliàs enim neque ad illorum restitutionem condemnari, neque contra eum immissio decerni potuit l. ex facto in princ. vbi glos. in ver. sua l. in fideicommissi Sariano, ff. ad Sen. Conf. Trebell. & benè probant Decian. consf. 55. sub num. 31. lib. 4. Menoch. consf. 740. num. 10. & seqq. Mantic. de coniect. lib. 7 tit. 6. num. 5. cum alijs relatis per Fusar. de substit. qu. 616. num. 1.

Nec obstat, quod sententia comprehendat tantùm Vacchas fideicommisso subiectas, super quibus tantùm insistunt informantes pro Lucretia, vt legitur, ibi, Item le Vacche grandi, e piccole fideicommissarie di Bonifatio. Quia necessarium erat probare
2 quod Reus conuentus tempore instituti Iudicij possideret Vacchas remansas in hæreditate fideicom-
3 mittentis, & in exequutione ipso citato liquidare, quæ, & quantæ essent alias nec sententia, nec mandatum, ac illius executio sustineri possunt l. hac autem §. primo, ff. ex quibus cauf. in possess. cat. Cæsar Manent. decis. 19. num. 61. vers. & quando sumus Rota decis. 365. num. 7. part. 1. & decis. 96. numer. 5. part. 8. rec.

Nec releuat, quod Liuia hæres grauata, & autrix Marini Angeli post obitum Marci senioris eius fratris petierit immissionem in possessionem bonorum dicti Bonifatij, ac inter ea expresserit sexaginta Vacchas, quia prout in alijs decisionibus fuit re-
4 sponsum, huiusmodi petitio Liuiæ, non probat actualiter assecutionem, & possessionem dictarum Vaccharum prout requiritur iuxta l. sciendum, §. dictum est, & §. ea etiam sola ff. de edilit. edict. Rot. decis. 364. num. 6. apud Posth. de manut. Quinimò excluditur ex subsequuta exequutione, ac Instrumentis captæ per eam possessionis in quibus singula corpora referuntur nec Vacchæ recensentur, vt legitur in Summ. Marini Angeli præcedentis positionis sub numer. 3. 4. & 5.

Prout nihil facit, quod dicta Liuia in dotem dederit dicto Marino Angelo eius Viro de anno 1637 inter cætera bona decem Vacchas cum septem Vitulis prouenientes ex hæreditate dicti Bonifatij. Quodque alias decem Vacchas cum tribus afficcijs, seù vt vulgo dicitur affeccaticcis, & duobus Vitulis vendiderit cuidam Roccho Antonino, à quo eadem die cessæ fuerunt eidem Marino Angelo, vt ex Instrumentis relatis in Summ. Lucretia num. 5. 6. & 7.

Quia satis constat, quod illę Vacchæ decem cum Vitulis dotis titulo assignatæ anno 1637. fuerunt eędem, quæ postea venditæ fuerunt dicto Antonino anno 1629. ad effectum satisfaciendi creditoribus cum nullæ aliæ præter illas decem superessent ex liquidatione dicti Bonifatij fideicommittentis de anno 1637. quo Dos fuit consignata Marino Angelo, vt expressè declaratur in folio registrato in Instrumento anni 1641. ab ipsa Lucretia exhibito in dicto Summario dicto num. 5. Neque repugnat, quod Liuia illas deinde vendiderit ad effectum soluendi
5 æs alienum Testatoris quod inhærebat ipsis bonis in dotem assignatis, & cum eis transierat in virum, hoc sciuit, & passus fuit, atque consensit easdem Vacchas emendo à præfato Antonino ad l. mulier bona ff. de Iur. dot.

Et saltem sufficit ad effectum de quo agitur, quod nulla facta fuerit probatio, seu liquidatio quod Vacchæ quadraginta duæ comprehensæ in immissione concessa Lucretiæ fuerint eædem remansæ in hæreditate dicti Bonifatij fideicommittentis, Nec pro legitima Identitatis iustificatione est deferendum assertioni, seu expressioni factæ in relatione exequutoris appellantis Vacchas in executione apprehensas fideicommissarias dicti Bonifatij, dum possessor se opposuit contradixit, & protestatus fuit, imò ex testibus, ac alijs pro eius parte deductis, clare conuincitur contrariæ veritatis probatio, vt latè fuit probatum in præcedentibus decisionibus. Cum itaque ex præmissis resultet sententiam, ac eius executionem quoad Vacchas, & tres tumulos Terræ,
5 nullo pacto iustificari placuit DD. concedere manutentionem Marino Angelo, qui propria possessione non fuit per eam priuatus, nec habuit se pro spoliato, sed verbalem animo semper retinens perijt se manutenere in eius pristina naturali cap. conquerente de restit. spoliat. Buratt. decision. 161. per tot. cum alijs vulgar.

In reliquis vero ad fauorem Lucretiæ responderunt, & perstiterunt in resolutis vtraque &c.

CATHACEN. HÆREDITATIS.

Merc. 1. Febr. 1651.

ARGVMENTVM.

Pendente lite super hæreditate coram vno Iudice, non potest pars coram alio Iudice immissionem petere absque vitio Attentatorum, etiam si diuersa esset actio, & causa petendi dictam Immissionem, si omnia habeant connexionem ad inuicem. Clausula quam, & quas, &c. quid operetur, & quomodo, & quando procedat regula, qui continuat, non attentat.

SVMMARIVM.

1 Lite pendente cora vno Iudice, non potest absque vitio attentatorum alter Iudex adiri.

2 Amplia etiam si diuersa esset actio, & causa petendi, si alias omnia habeant connexionem ad inuicem.

3 Fideicommissarius de manu hæredis debet capere possessionem vel officio Iudicis agendo cum hærede.

4 Connexionis ratio inter vtrumque Iudicium ad effectum attentorum prudentis indicantis arbitrio pensanda committitur.

5 Lite pendente coram vno Iudice, non licet alterum adire, nisi attentando.

6 Clausula Quam, & quas, &c. non solum causas motas, sed etiam mouendas super eadem re, & circa idem negocium regulariter comprehendit.

7 Clausula Quam, & quas, &c. operatur vt lis dicatur pendere super omnibus, quæ connexionem habent cum articulo controuerso, etiam si ad speciem deducta non fuerint.

8 Continuans possidere non excusatur ab attentatis si nul-

nulla praecessit legitima possessio, vel si solum sit turbida.
9 *Continuans possidere non attentat, si rontinuet per viam priuatę facultatis.*
10 *Secus autem si continuet mediante facto Iudicis.*

DECISIO CCCXLVII.

QVęstio erat super attentatis inter Confraternita-
tem Sanctissimi Sacramenti Ecclesiæ Cathacen.
declaratam hæredem Testamentariam q. Decij Sco-
glij per duas decisiones editas coram me 28. Maij,
& 24. Nouembris 1649. Petrum Franciscum de
Pace, & Antonium Mainardum illius legatarios,
ac Horatium Scoglium prætensum eius hæredem
ab Intestato, cum vnusquisque ipsorum collitigan-
tem attentasse prætenderet; Ideò proposito dubio
an constaret de attentatis hinc indè pro nunc reso-
lutum fuit constare de attentatis commissis pro
parte Horatij tantùm, reseruato, vt de reliquis par-
ticulariter videatur, ipse enim pendente lite super
hæreditate Decij eius fratris coram Ordinario Ca-
thacen. introducta, & contestata sub die 6. No-
uembris 1646. non potuit die sequenti citra vitium
1 attentatorum Iudicem sæcularem adire pro extor-
quenda possessione bonorum eiusdem hæreditatis
sub protectu quod sint subiecta fideicommisso Bar-
eoli Scoglij communis Patrui, *cap. 2. vt lit. pend. in
6. rubric. & tot. tit. ff. & C. eodem Franch. in rap. vt
debitus sub num. 52. in tertia concl. de appell. in 6. Lan-
cell. de attent. lit. pend. cap. 2. in præfat. numer. 296. &
seqq. Rota in Bononien. Attentatorum 26. Iunij 1635.
coram bo: me: Merlino, & in alijs relatis in Ianuen. at-
tentator. 2. Decembr. 1650. cor. me.*

Non obstat, quod diuersa sit actio, & causa pe-
tendi dictam hæreditatem, & fideicommissum.

2 Quoniam habent connexionem ad inuicem, cùm
enim bona ab Horatio prætensa fideicommissaria,
& specialiter census cum Barone Clarauallis à Decio
vsque ad obitum possessa fuerint, ac in eius hære-
3 ditate remanserint, ac sic illorum possessio atten-
tari non poterat, nisi agendo cum illius hæredibus
*l. 1. ff. quor. legat. Seraph. dec. 271. num. 1. & dec. 1065.
num. 3. Card. Millin. dec. 44. num. 6. dec. 231. num. 2. &
decis. 405. num. 4. Add. ad Gregor. decis. 7. num. 13. &
decis. 98. num. 7. in fine, & in alijs relatis in Bononien.
bonorum 3. Aprilis 1645. & 24. Ianuarij 1646. co-
ram Reuerendissimo D. meo Decano*; Eandè profe-
ctò manifesta resultat inter vtrumque Iudicium
4 connexionis ratio, quæ prudentis iudicantis arbi-
trio pensanda committitur *Io: de Imol. consil. 139.
sub numer. 2. Gabriel. consil. 38. num. 6. libr. 1. Lan-
cellott. de attent. lit. pendent. part. 2. capit. 4. limit. 2.
5 numer. 89.* Et efficit, vt non licuerit Horatio alium
Iudicem adire, nisi attentando *leg. nulli prorsus 10.
C. de Iudic. cap. dispendia 3. de rescript. Lancellott. di-
cta lim. 2. num. 87. Rota in Romana fideicommissi, seù
attentator. 11. Febr. 1647. coram bo: me: Arguelles §. nec
dicatur.*

Quæ eò magis procedunt quoad subsequutas
exactiones fructuum dicti Census ab eo factas 10.
Nouembris 1646. ac 22. Septembris 1649. & quoad
cætera acta ab ipso gesta 20. & 21. *Septembris* 1650
contra debitorem alterius Census, & Inquilinus
Domorum in eadem hæreditate Decij repertarum
sub prætextu, quod spectarent ad hæreditatem
Portiæ, & Faustinæ de Scoglij Amitarum *Summar.
Confraternitatis num. 6. 7. 8. & 9.* Cum enim signan-
ter secunda exactio, & prædicta acta, gesta fuerint
post commissam causam in Rota cum clausula
Quam, & quas, ac omnibus inciden., depen-
den., & emergen., totoque negocio principa-
6 li, quæ non solum causas motas, sed etiam mouen-
das super eadem re, & circa idem negocium regu-
lariter comprehendit *Cæsar. de Grass. decis. 2. num. 4.
& 5. de rescript. Buratt. decis. 226. numer. 6. & decis.
7 405. num. 1. & 2.* Ac operatur, vt lis dicatur pen-
dere super omnibus, quæ connexionem habent cum
articulo controuerso, etiam si ad speciem deducta
non fuerint *Cassad. decis. 9. num. 13. de caus. possess. &
propriet. Rot. in recent. decis. 342. num. 2. part. 1. in Bar-
chinonen. Iurispatr. 18. Iunij 1640. coram Cardin. Pan-
zirolo, §. nec releuare visum est, & Cæsaraugustana
distributionum, seu attentatorum 26. Iunij 1645. co-
ram me, §. Imo cum vltra.* Ab attentatis excusari non
valent, vt alijs relatis firmatum fuit in dicta *Roma-
na fideicomm., seù attentatorum coram bon: mem: Ar-
guelles, §. & maximè quia, & in d. Cæsaraugustana, §.
quod eo fortius.*

Nec minus Horatio suffragari potest prætextus,
continuandi illorum possessionem ex regula, quod
qui continuat non attentat.

8 Tùm quia nullam habet legitimam præcedentem
possessionem, & tamen sufficit eam esse turbidam,
vt continuatio ipsius non excuset ab attentatis *Fa-
rinac. in Fragment. Criminal. par. 2. in verb. Inhibitio
numer. 338. qui allegat. Lancell. vbi supra ad capit. 4.
limit. 1. num. 78. bon: memor: Coccino decis. 399. num. 2
& decis. 418. numer. 2.* cum alijs allegatis in *Sanctę
Seuerinæ Decimarum 1. Iulij 1650. coram R. P. D.
meo Royas.* Tùm etiam quia dicta regula procedit,
9 quando quis continuat per viam priuatæ facultatis,
vt responsum fuit in *Lucana Capellaniæ 4. Aprilis
1650. coram R. P. D. meo Bichio*, Secus autem si
10 continuet (prout hic) mediante facto Iudicis,
*Cardinal. Caualer. decis. 615. numer. 3. versic. vltra
quod Rota in recent. decis. 342. sub numer. 5. part. 4.
& in ceteris adductis in Bononien.* Bonorum *17. Mar-
tij 1649. coram eodem R. P. D. meo Bichio, §. fi-
nali.*

Et ita omnibus Informantibus, &c.

MELEVITANA EXPENSARVM.

Merc. 1. *Febr.* 1651.

ARGVMENTVM.

Expensarum taxatio, quæ in posteriori sententia reser-
uatæ fuerunt prout de iure, est intempestiua ante-
quam causa appellationis terminetur, & quidem
per tres conformes, maximè si pars fuit condemna-
ta in priori sententia, non simpliciter, sed pro rata
Victoriæ, ad quem effectum attenditur vltima
sententia, quę primam in aliqua parte reformauit,
& an etiam litis consortes teneantur prò virili ad
expensas, quando ab vno tantum fuit appellatum,
& fuit causa defensa fauore omnium.

SVMMARIVM.

1 *Expensæ quæ fuerunt reseruatæ prout de iure quoad eas dicitur adhuc instantia pendere donec causa appellationis terminetur, & earum est intempestiua taxatio.*
2 *Expensarum taxatio est intempestiua, antequam causa appellationis terminetur per tres conformes.*
3 *Expensæ in quibus pars fuit condemnata ad ratam Victoriæ non debent taxari antequam cognoscatur pro qua rata debeantur, & compensentur ad formam posterioris sententiæ, quæ primam in aliqua parte reformauit.*
4 *Expensæ debent solui pro ea parte in qua quis solummodo fuit condemnatus.*
5 *Amplia, vt ad istum effectum attendi debeat vlti-*

ma sententia, etiam si prima indefinitè condemnauerit.

6 *Expensa debent ab omnibus litis consortibus solui pro virili, quanda ab omnibus fuit appellatum, & contra omnes fuit processum.*

7 *Expensa ad effectum vt ab omnibus litis consortibus pro virili debeantur non debet attendi an vnus tantum appellauerit, & causam defenderit, sed quid fuerit in sententia iudicatum.*

8 *Expensæ debentur ab omnibus litis consortibus pro virili, etiamsi vnus tantum appellauerit, & causam defenderit, quando illius appellatio, & defensio cæteris etiam fuit vtilis, & proficua.*

9 *Expensarum onus litis consortes æqualiter sentire debeat, si volunt commodum appellationis ab vno tantum interposita, & victoria litis.*

DECISIO CCCXLVIII.

OBtenta per Cumulum Charitatis reintegratione ad possessionem medietatis Territorij Diarezani ipse petebat contra Fabritium Testafersatam taxationem, & refectionem omnium expensarum illius occasione factarũ, tàm in partibus, quàm in curia; Ideò proposito à me dubio Domini existimarunt expensas de partibus non esse taxandas, ad alias verò factas in curia Fabritium teneri pro virili tantum.

Respectu siquidem illarum de partibus taxatio visa fuit intempestiua, quià, cum in posteriori sententia à me prolata specialiter reseruatæ fuerint prout
1 de iure vigore huiusmodi reseruationis quoad eas
pendet adhuc instantia, vt monuit *Angel. in l. edicto 3. sub num. 6. Cod. de edict. Diu. Adr. tollen. Peregr. de fideic. art. 48. sub num. 48. Madern. Hispan. de Iudic. lib. 1. tit. 1. disp. 2. qu. 7. sect. 3. sub n. 952. fol. mihi 399.*
2 Ideoque deueniri non potest ad illorum taxationẽ
nisi prius terminata causa appellationis per tres sententias conformes, vt tradunt, *Mandos. de inhibit. quæstion. 106. sub num. 3. circa fin. Lancell. de attent. appell. pend. part. 2. cap. 12. lim. 11. n. 3. 4. & 5. Asin. in prax. Iudic. part. 1. §. 32. cap. 12. num. 5. & 6 Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. quæstion. 3. ant. num. 56. Grat. discept. for. cap. 349. num. 7. & 8. Rota decis. 46. per tot de appell. in antiq.*

Ponderando præsertim, quod in prima sententia, Fabritij, & litis consortes non fuerunt ad eas condemnati simpliciter, sed pro rata Victoriæ; Quodque in dicta posteriori à me prolata respectu condemnationis ad fructus perceptos ante motam litem aliæ priores sententiæ reformatę fuerunt; Vndè eo certius petita taxatio redditur intempestiua, quia non solùm prius terminari debet causa appellationis ex iuribus supra allegatis, sed etiam in illius prosequutione cognoscendum, & declarandum
3 erit an, & pro qua rata debeantur eum vel hinc indè
proportionabilitèr compensari deberent, *Abb. in c. 1. num. 17. de plus petitiantibus Bertraud. cons. 20. num. 1. volum. 1. Surd. cons. 142. sub num. 7.* Vel saltem Fa-
4 britius, & litis consortes tenerentur solùm pro ea
parte, in qua fuerunt condemnati iuxtà *decis. Put. 400. per tot. lib. 1. in correct.* Idque etiamsi in sen-
5 tentia R.P.D. mei Otthoboni ad illas simpliciter, &
indiffinitè condemnati fuerint, quià ad istum effectum est attendenda vltima sententia, in qua expressè reseruatæ fuerunt.

Expensas verò factas in prosequutione litis in curia non à solo Fabritio, sed à cæteris litis consortibus soluendas esse pro virili Domini censuerunt, quià non ille solus, sed omnes appellarunt à prima sententia de partibus lata per Commissarium eius *Summ. num. 4.* omnesque paritèr in progressu causæ tàm in processu, quàm in sententijs prolatis in subsequentibus instantijs in partibus, & in Vrbe per actis comprehensi fuerunt ad instantiam Cumuli Fabritius nempè mediante persona Procuratoris in Vrbe constituti, reliqui verò per contradictas ob licentiam Procuratoris eodem *Summ num. 23. & 24.* Vndè iuri consonum est quod ab omnibus pro virili soluantur *l. 1. C. si plurib. vna sentent. & l. paulus respondit vbi gloss. ff de re Iudic. Borgnin. dec. 15. n. 31. part. 1. Caputaq. dec. 343. per tot. part. 1. cum alijs allegatis in Romana superuinentia 3. Iulij 1634. coram Eminentissimo D. Cardinali Panzirolo, §. Inde sententia.*

Nec refert, quod solùm Fabritius causam in Vrbe defenderit, solumque appellauerit à sententia lata
7 per R.P.D. meum Otthobonum: Tùm quia ad istũ
effectum non debet attendi quid ipse fecerit, sed quid fuerit Iudicatum in sententijs, in quibus omnes litis consortes ad illas condemnantur; Tùm
8 etiàm quià illius appellatio, & defensio alijs quoq;
vtilis, & proficua fuit dum omnes æqualitèr absoluti fuerunt à dicta parte fructuum, ad quorum restitutionem in prioribus sententijs fuerant condemna-
9 ti; Vnde omnes paritèr onus expensarum æquali-
tèr subire debent iuxta regulam qui sentit *de regul. iur. in 6. quam ad propositum expendit, Rota coram Card. Seraph. dec. 1012. nu. 4. Add. ad Baratt. dec. 925. num. 23. & 34. & in dicta Romana superuinentia sub dicta, §. Indè sententia.*

Et ita vtraque &c.

OPPIDEN. PAROCHIALIS.

Luna 6. Febr. 1651.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo conceditur in concursu probanti anteriorem possessionem, & qualiter ad hunc effectum sufficienter probetur, non obstante protestatione, & qualibet oppositione facta à persona non legitima, etiamsi pars citata non fuerit, dum ipsa neque possidebat, neque constabat de illius aliquo interesse, & quid si impetrata esset commissio anteriori possessore non citato.

SVMMARIVM.

1 *Possessio, licet instrumentalis sufficiens est in Iudicia manutentionis, alio eo tempore non possidente.*

2 *Protestatio, & oppositio licet extraiudicialis reddit tamen possessionem non pacificam.*

3 *Protestatio quæ non fuit facta a persona legitima, nullum producit iuris effectum.*

4 *Coniunctus pro coniuncto non admittitur in materia beneficiali absque speciali mandato.*

5 *Possessio beneficij si sit vacans non debet aliquis citari, de cuius interesse non constat.*

6 *Litis pendentia cum eo induci non potest, qui in cõmissione causæ non fuit citatus.*

7 *Possessio ad hoc vt non sit vitiosa debet apprehendi citato anteriori possessore.*

8 *Possessio posterior capta non citato anteriori possessore, et non impedit manutentionem, si se non habuit pro spoliato.*

9 *Exceptiones respicientes Tituli iustificationem reijciuntur ad petitorium, nec admittuntur in summarissimo manutentione.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCXLIX.

Propofito hodie à me dubio cui effet dandum mādatum de manutenendo an Dominico Pieftarez de Monteleone DD. responderunt ad fauorem Dominici exclufo Placido, fiquidem illius anterior poffeffio probatur ex publico inftrumento fub die 15. Aprilis 1650. quæ licet inftrumentalis fufficiens
1 eft in hoc Iudicio alio eo tempore non poffidente *iunct. gloſ. in leg. non ideirco in ver. vanum vbi Bald. in princ. C. de fid. inftrum. Bart. in l. Prædia, num. 1. ff. de acquir. poff.*

Nec obftat oppofitio, & proteftatio facta ab An-
2 tonio fratre eiufdem Placidi, quę licet extraiudicialis reddit tamen poffeffionem non pacificam, vt notant DD. *in Clem. gratia de refer. ibiq. Card. num.* 8. *Barbat. num.* 22. *Vitalin. num.* 5. *Caffador. decif.* 9. *nu.* 11. *de cauf. poffeff. & prop. Lotther. de re benef. lib.* 3. *q.* 23. *num.* 25. *Rota in Albanen. confinium* 23. *Ianuar.* 1623. *coram bo. me. Pirouano.*

Quia nullum produxit iuris effectum, ex quo non
3 fuit facta à perfona legitima *Rom. conf.* 204. *nu.* 11.
4 *& feqq.* cum in materia beneficiali coniunctus pro coniunctio non admittatur fine fpeciali mandato *Specul. lib.* 1. *partic.* 3. *de coniuncta perfona, nu.* 6. *Lap. alleg.* 70. *num.* 6. *Rota decif.* 6. *num.* 1. *&* 3. *de procurat. in non. & apud Caffador. fuper Regul. dec.* 40. *num.* 5.

Nec releuat defectus citationis Placidi; Quia
5 cum nec ille poffideret, nec de aliquo eius intereffe conftaret, non erat citandus *Garz. de benef par.* 6. *cap.* 2. *num.* 141. *cum feqq. Rota decif.* 179. *numer.* 3. *part.* 4. *diuerf. & in recent. decif.* 333. *num.* 1. *part.* 4. *tom.* 2.

Nec pariter quidquam facit commiffio obtenta
6 fub die 25. Septembris 1649. per Ioannem Panettam vltimum poffefforem defunctum; Quia cum non fuerit effecta de actis per Citationē legitime
7 executam contra Dominicum; nullam cum ipfo potuit inducere litis pendentiam *Clem. fin. vt lite pend. l. Libertus, la feconda, ff. de in ius vocan. Rota in Ianuen. pecuniaria, feù prætenforum attentatorum* 20. *Aprilis* 1640. *coram Reuerendiff. Domino Decano cum alys relatis per Pofth. de Mannt. obferu.* 48. *n.* 18

Quo verò ad excludendam poffeffionem Placidi
8 in hoc Iudicio DD. facilis vifa fuit refolutio quia cum fuerit pofterior capta fcilicet 29. Aprilis eiufdem anni 1650. non vocato Domenico anteriori poffeffore, vt neceffarium erat *cap. licet caufam de probat. cap. licet Epifcopus de prebend. in* 6. *Bart. in l. fi duo, num.* 4. *ff. vti poffid.* Nullius eft momenti, nec impedire poteft manutentionem Domenico; qui non habuit fe pro fpoliato iuxta *decifionem Verall.* 337. *num.* 2. *& in alys.*

Cętera, quę dicebantur de nullitate, ac non iuftificatione prouifionis dicti Dominici, vti concernen-
9 tia petitorium, in illo erunt difcutienda cum in hoc Summarifsimo Iudicio admitti non debeant, vt millies refpondit Rota.

Etitā &c. Vtraque &c.

FINIS TOMI PRIMI.

Digitized by Google